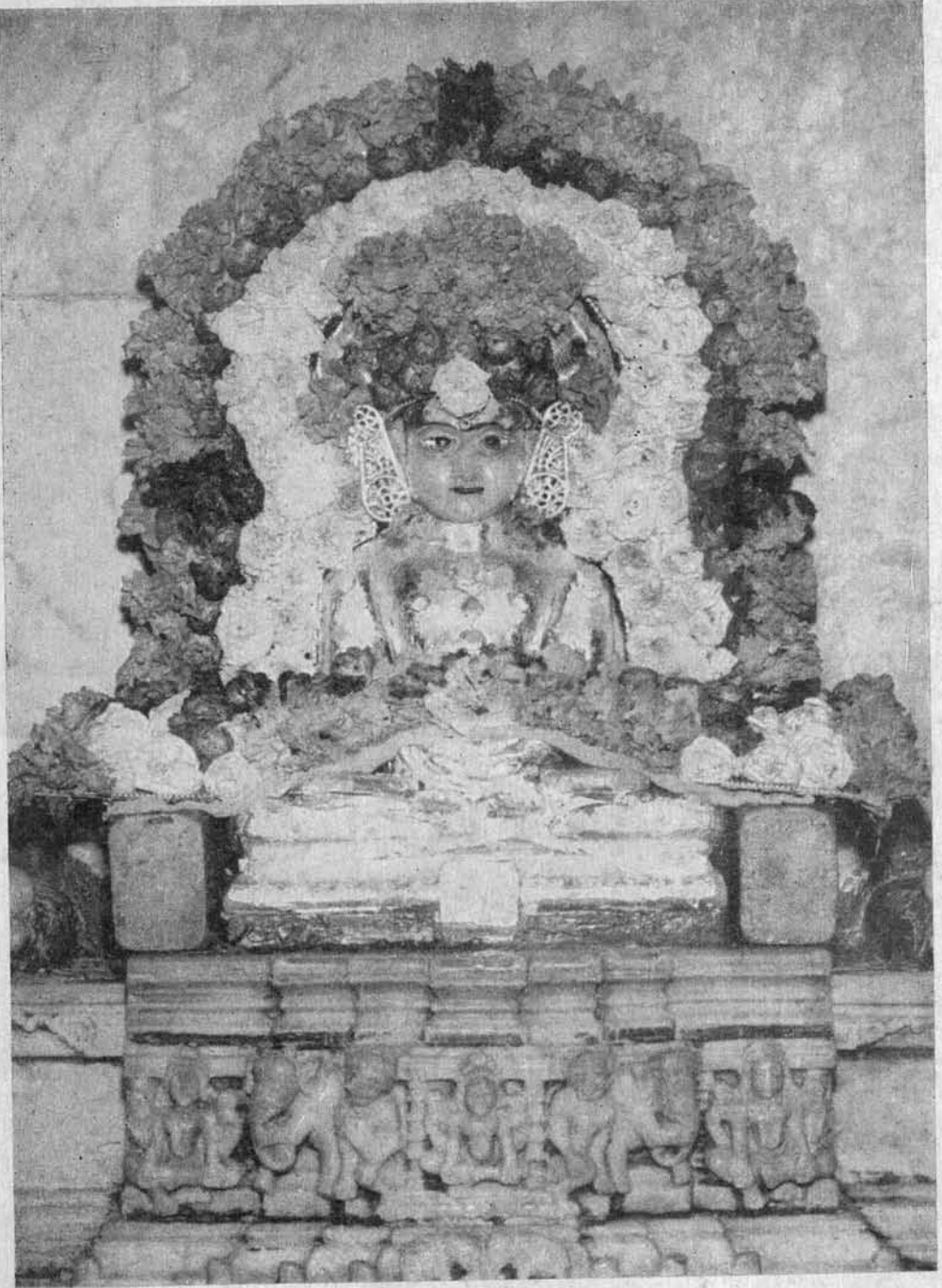

સજ્જન સંખિત્ર

વાને
એકાદશ મહાનિધી

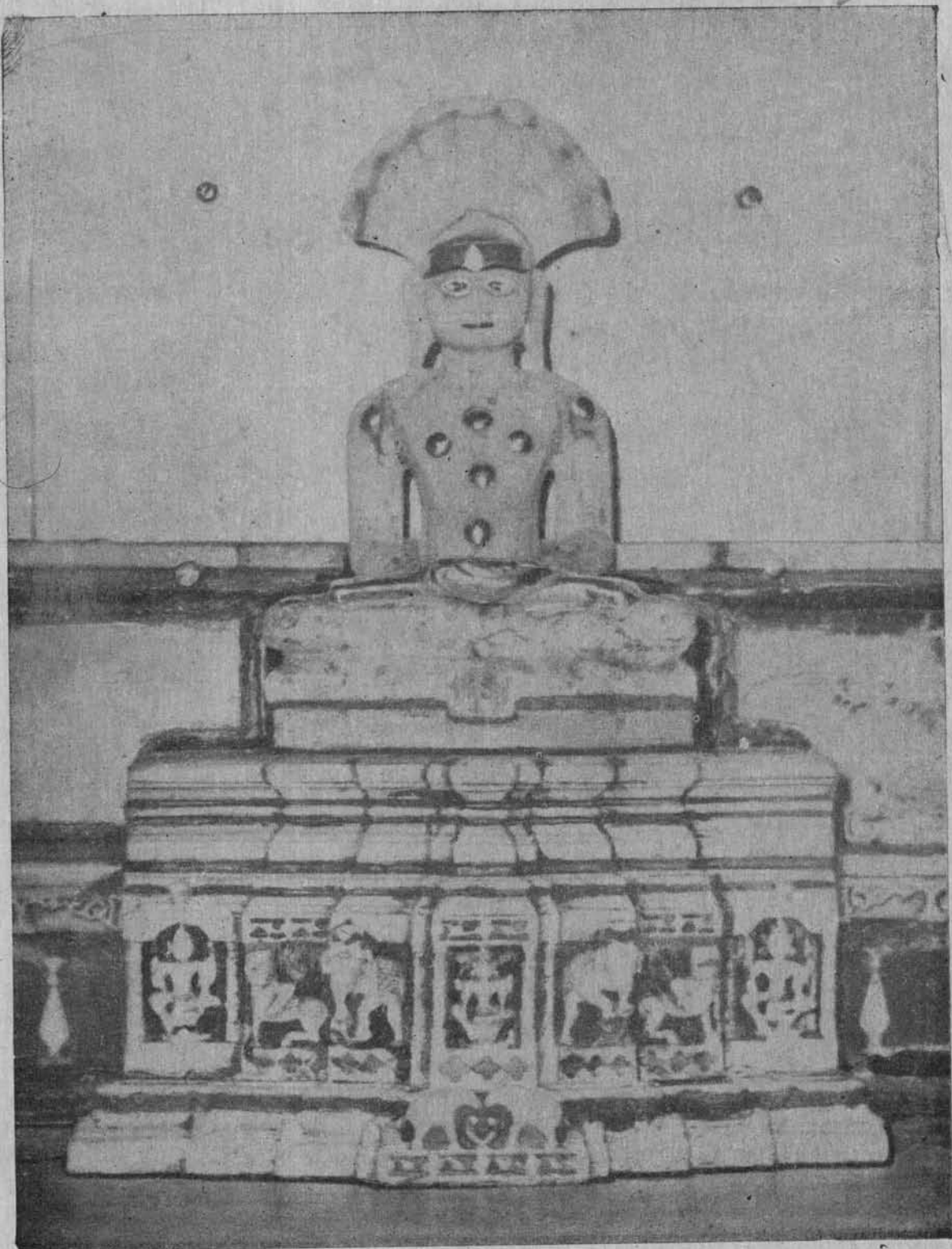

જાનકી
જાનકી જ્ઞાનજીવન દર્શન

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ
શ્રી ગોહીજી મહારાજ નૈન દેરાસર પાયધુની મુંબઈ.

શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ
શ્રી ગોડીજી મહારાજ જૈન દેરાસર પાયધુની મુંબઈ.

સજ્જન સન્મિત્ર
યાને
એકાદશ મહાનિધી

સંવત ૨૦૨૧

સંપાદક :
પોપટલાલ કેશવજી દોશી

प्रकाशक :
श्रीधरदास देसायल दारणी
प१, भंजरादास रोड,
मुंबई-२.

卐

सर्व हक स्वाधिन

卐

किंमत : ₹. ३०-००

卐

मुद्रक :
ज्जदवळ पीतांबर हकर
एवा प्रिन्टरी प्रायवेट वी.
देवकरवाय मे-शन, मिन्सेसरट्रीट,
मुंबई-२.

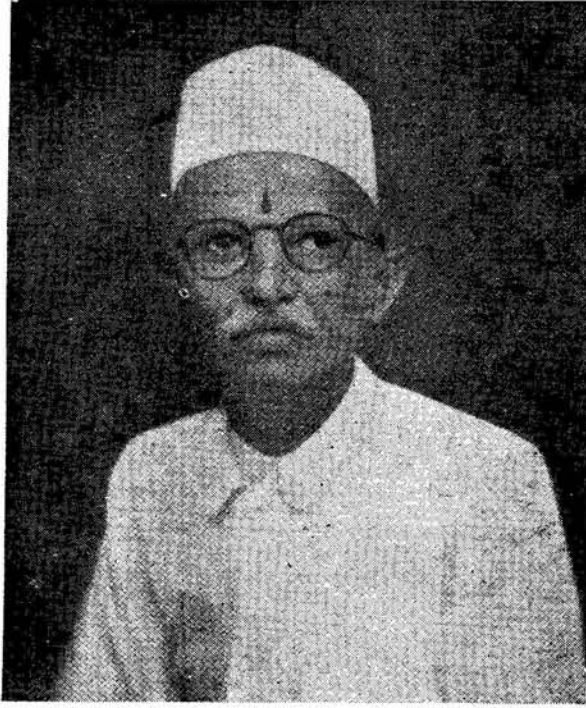
શ્રદ્ધાંજલિ

અમે આ મહા-પુરુષના સંપર્કમાં લાંબા કાળ સુધી રહ્યા છીએ. પોતાની પરિસ્થિતિને લક્ષ્યમાં લઈ, દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાલ-ભાવની ભૂમિકા પર આ વિષમ પંચમ-કાળમાં શ્રાવકના જીવનમાં પોતાની પવિત્રતા વડે જે સીમા સુધી પહોંચી શકાય એ ચરમ સીમા પર આ મહા-પુરુષને અમે જોયા છે.

જેમની પ્રત્યે અમારા હૈયામાં ગુરુ પ્રત્યે શિષ્યનો પૂજ્ય-ભાવ હોય એવો પૂજ્યભાવ છે.

પ્રાણી માત્રના પરમ મહોદયના હિત-વલ્લે શાસ્ત્રોમાં મળે છે તે ભાવોનું પ્રત્યક્ષ દર્શન અમને એમના જીવનમાં ભાસમાન થયું હતું.

તેમની પ્રત્યેના અમારા આદરભાવને અમે યથાર્થરૂપે પ્રગટ કરવા અસમર્થ છીએ. આ ઉદ્ગારો દ્વારા આ શ્રદ્ધાંજલિ તેમના ચરણોમાં અમે અર્પણ કરીએ છીએ.

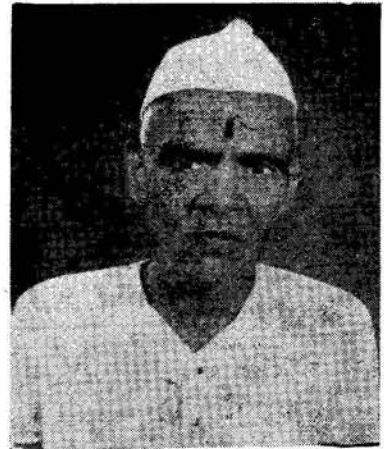
શ્રી યુનીલાલ નારણદાસ કાનુની

ચિંતન માટેની તીર્થંકર નામ કર્મની પોઝશ ભાવનાનું અધ્યયન કરવાનું જે સૌભાગ્ય અમને પ્રાપ્ત થયું તેના પર ચિંતન, મનન પછી મંથન અને પરિશીલન થતાં આ પુણ્ય પવિત્ર આત્માના હૃદયદર્શનથી અમને પારાવાર ભાવોલ્લાસનો ઉદ્ગમ થતો હતો.

આ ભાવોનું દર્શન તેમના જીવનમાં સાક્ષાત્ થયું હતું. “સર્વો જીવ કર્ણે શાસનરસી”ના ભાવનો અર્થઠ સ્ત્રોત જીન નામ કર્મ બાધનાર પુણ્યાત્માઓમાં વહેતો હોવાનું

શ્રી પોપટલાલ કેશવલ દાર્શી

શ્રી નરપલદાસજી
(મદ્રાસ)

ૠ ઠી ંડી ંડી શંખેશ્વર પાર્થનાથાય નમઃ

પ્રસ્તાવના

જિનભક્તિ ં એ ધનુષ્ય છે આત્મા ં એ બાણ છે. ં પંચપરમેષ્ઠિ ભગવંતો ં લક્ષ્ય છે. અપ્રમત્ત બનીને જિનભક્તિરૂપી ધનુષ્ય વડે આત્મપ્રયત્નરૂપી બાણરૂપી પરમેષ્ઠિરૂપી લક્ષ્યને વીંધવું જોઈએ.

આ ભાવ નમસ્કારની પ્રક્રિયા છે.

જિનભક્તિ પ્રગટ થાય તે માટે ં શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતના સ્વરૂપનો પરિચય અનિવાર્ય છે.

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતનું સ્વરૂપ ં એટલું ઉચ્ચકોટિનું છે કે જેમજેમ તેમનો પરિચય વધતો જાય છે તેમતેમ તેમની પ્રત્યેની ભક્તિ પુનઃ બને છે. અને જેમ જેમ ભક્તિ પુનઃ બને છે તેમ તેમ ં સુવેત્કુળ સ્વરૂપ અધિક સ્પર્શે છે.

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતનો પરિચય પૂર્વાચાર્યોના રચેલા મહાપ્રભાવિક સ્તોત્રો, સ્તવનો, સજ્ઞાથો, સ્તુતિઓ દ્વારા થાય છે.

જિનભક્તિ હૃદયમાં સ્થિર કરવા માટે, દૃઢ થવા માટે આ સાહિત્ય અત્યંત સહાયક છે. મહાન પૂર્વાચાર્યોની અદ્ભૂત રચનાઓ દ્વારા શ્રી જિનસ્વરૂપનું સમ્યગ્દર્શન તથા તેમના શાસનનું સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રગટ થાય છે અને તે પ્રત્યે ભક્તિભાવ જાગે છે તથા પુનઃ બને છે.

ચિત્તવિશુદ્ધિ માટે આ અપૂર્વ રસાયણ છે અને તે વડે ત્રિકલાત્વરૂપી મહા નાશ પામે છે તથા સમ્યગ્દર્શન શુભ નિર્માણ બને છે.

શ્રી જિનેશ્વરના ગુણોનું સ્તવન કરવું ં એ જો હાથ વડે પૂકવીને ઉપાડવી કે સ્વયં-ભુરમણ સમુદ્રને તરવાથીયે અધિક દુષ્કર છે. આ ગુણોને શબ્દમાં ઉતારવા અશક્ય છે. તે પછુ મહાપુરુષોએ પોતાની ભક્તિ અને શ્રદ્ધા સ્તોત્રો દ્વારા, સ્તવના દ્વારા વ્યક્ત કરી છે. જેમ બાલક ં હાથ પહોળા કરીને સમુદ્રના વિસ્તારને વણવે છે તેમ આ સ્તોત્રો દ્વારા પરમાત્માના અનંત ગુણોની માત્ર સામાન્ય ંખી થાય છે.

આ સ્તોત્રો, સ્તવનો, પદો, સજ્ઞાથોમાં ચિત્તને પરિવવાથી પરમાત્મ ગુણોમાં ચિત્તની તન્મયતા થાય છે. તે વડે અનેક પાપ કર્મોના શુભવારમાં સ્વંત્ર મઠ જાય છે. હૃદયમાં જ્યારે પરમાત્મ ગુણોની સ્થિતિ થાય છે ત્યારે કર્મના દૃઢ બંધનો શિથિલ થાય છે. ભાવપૂર્વક પરમાત્મગુણોનું સ્તવન, તેનું વારંવાર સ્મરણ. જીવનમાં આ ગુણો પ્રગટાવવા માટેનું ચિંતવન, ખારણા તથા સ્માનવડે તદ્દપતા આપે છે અને સંસારનો શીઘ્ર ઉચ્છેદ થાય છે.

એક મહાપુરુષે કહ્યું છે કે સદ્ભૂત ગુણોના વણનમાં કરારેય પછુ અતિશયંકિત મઠ શકતી નથી, સહાય અસ્પૈકિતજ રહે છે, અને તેટલું સદ્ભૂત ગુણવણન અધુરું જ છે.

પરમાત્માની સ્તુતિ કરનારા સર્વ સ્તુતિકારોએ પોતાનું અસમર્થપણું વિના સંકેતે પ્રદર્શિત કર્યું છે અને કહ્યું છે કે અમારામાં સામર્થ્યપણું ન હોવા છતાં અમે શ્રી જિન ગુણ ગાવા માટે તત્પર થયા છીએ તેનું કારણ કેવળ તેમની પ્રત્યેની અમારી શ્રદ્ધા અને ભક્તિ જ છે. તેથી શક્ય અને અશક્યનો વિચાર કર્યા વિના યોલાયેલા બાળકોના પ્રભાવ જેવા અમારા વચનો અમારી ભક્તિના કારણે સંબળનારને અરૂચિ નહિ ઉપજાવે પણ વિસ્મય અને ઠોતુક ઉપજાવશે.

શ્રી જિનગુણની સ્તુતિ જિનાજ્ઞાનું પાલન અને આરાધન કરવામાં અદ્વાયક છે.

પૂર્વ મહર્ષિઓ કૃતમાત્રે છે કે, “જેમ ઘડાઓ વડે સમુદ્રનું પાણીનું માપ કાઢવું અશક્ય છે તેમ જડબુદ્ધિવાળા એવા અમારા જેવા વડે ગુણસમુદ્ર એવા શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતોના ગુણોનું માપ શોધવું એ અશક્ય છે, તો પણ ભક્તિથી નિરંકુશ અનેલા એવા અમે અમારી શક્તિ કે ચેત્ત્વનાનો વિચાર કર્યા વિનાજ આ કાર્યમાં ઉત્સાહિત થયા છીએ.”

‘હે નાય! આપની ભક્તિની આગળ સ્વર્ગ’ ભક્તી પણ અમને તુચ્છ લાગે છે. હે ભગવન! અમે એકજ પુત્રીએ છીએ કે ભવોત્તમ અમને આપને વિષે અક્ષયભક્તિ ભગૃત થાઓ.’

શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર અધ્યયન ૨૯ માં કૃતમાન્યું છે કે,

“પ્રશ્ન૦ હે ભગવન! સ્તોત્ર સ્તુતિરૂપ મંગલ વડે છવ શું ઉપાજન કરે ?

ઉત્તર૦ સ્તોત્ર સ્તુતિરૂપ મંગલ વડે છવ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર અને યોધિના લાભને પ્રાપ્ત કરે છે. જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર અને યોધિલાભને પામેલો છવ અંતક્રિયા કરીને તેજ ભવે મોક્ષને પ્રાપ્ત કરે છે, અથવા વૈમાનિક કલ્પની પ્રાપ્તિને ચેત્ત્વ આરાધના કરી ત્રીજે ભવે મેક્ષ પામે છે.”

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતની ભક્તિ માટે તથા મોક્ષની આરાધના માટે આ શ્રવ્ય અર્થન ઉપકારક થયે. જે ઉપયોગી સામગ્રી આ શ્રવ્યમાં આપવામાં આવી છે તેની ગાંધી અનુક્રમશ્ચિકા જોવાથી થશે.

અહિ તેની સામાન્ય રૂપરેખા આપીએ છીએ.

સંજ્ઞન સન્નિમત્ર

મંગલ પ્રવેશિકા:-પાના ૧ થી ૪૫

મંગલ પ્રવેશિકામાં શ્રી વજ્રપંજર સ્તોત્રમ્, શ્રી મંગલ ચૈત્ય સ્તોત્રમ્, શ્રી તીર્થવંદના, શારદા સ્તવનમ્, શ્રી ગૌતમસ્વામિના છંદો, શ્રી નવકાર મંત્રનો છંદ, શ્રી સિદ્ધસદ્ગનામ, ચોવીસ જિનેશ્વરના છંદો તથા શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવંતના અનેક છંદો છે.

પ્રથમ મહાનિધિ:-શ્રી પંચપ્રતિકમણ્ડિ સૂત્ર પાના ૪૭ થી ૧૦૧

આ વિભાગમાં શ્રી પંચપ્રતિકમણ્ડના મૂળ સૂત્રો ભાવાર્થ સાથે તથા સાધુસાધ્વી યોગ્ય આવશ્યકક્રિયાના સૂત્રો, કાળગુણમંત્ર, પચ્ચક્રપાણ સમયનો ક્રોડો વગેરે છે.

(દ્વિતીય મહાનિધિ:—સ્મરણ સ્તોત્ર—સ્તવનાદિ સંગ્રહ પાના ૧૦૨ થી ૧૬૧

આ વિભાગમાં નવસ્મરણ, ગ્રહશાંતિ વિધિ, શ્રી ઋષિમંડલ સ્તોત્ર, શ્રી જિન-
પંજર સ્તોત્ર, પૂ. શ્રી સિદ્ધસે: દિવાકર વિશ્વવત શકસ્તવ—જિન સહજનામ, પૂ. શ્રી
હેમચંદ્રાચાર્ય વિશ્વવત ગ્રહનામ સમુચ્ચય, શ્રી સહસ્રકૂટ સ્તોત્ર, શ્રી ચતુર્વિંશતિ
જિન સ્તોત્રો, શ્રી શત્રુંજય સ્તોત્રો, શ્રી શત્રુંજય લઘુકલ્પ, શૂદત્ કલ્પ, શૂદત્ ઉવ-
ચમ્બર મહા પ્રભાવિ સ્તોત્રમ્, શ્રી પાશ્વનાથના મંત્રમય સ્તોત્રો, શ્રી પદ્માવલીના
સ્તોત્રો, શ્રી સરસ્વતીના સ્તોત્રો, શ્રી ગૌતમ સ્વામિના સ્તોત્રો છે.

તૃતીય મહાનિધિ:—પ્રકરણાદિ સંગ્રહ પાના ૧૬૨ થી ૨૬૭

આ વિભાગમાં છપ વિચાર, નવસ્તવ, દંડક, લઘુ સંગ્રહણી, ત્રણ જાળ્ય, છ
કમ' અંથ, શૂદત્ સંગ્રહણી, લઘુસ્ત્ર સમાપ્ત, વૈશમ્પયયત્, ઇન્દ્રિયપરાજય શતક, સમવ-
સરણ પ્રકરણ, શ્રી ચક્રશરણ પયજા, આકૈ: પન્નકપાણ્ય પયજા, શ્રી દશવૈકલિક સૂત્ર,
શ્રી તત્ત્વાર્થાધિગમ સૂત્ર, સિન્દુરપ્રકર, યાજ કિપક વગેરે સામગ્રી છે.

ચતુર્થ મહાનિધિ:—ચૈત્યવંદનો અને સ્તુતિઓ પાના ૨૬૮ થી ૩૫૩.

આ વિભાગમાં શ્રી સીમંધર જિનચૈત્યવંદન, શ્રી સિદ્ધાચળજાના, શ્રી જલુકરોના,
પર્વ' (તવિઓના, નવપદ્મ, કિલ્ણી, પયુ'પણના ચૈત્યવંદનો છે. શ્રી પદ્મવિજયજી કૃત,
શ્રી ભુદિસાગરસૂરિકૃત, ઉપાધ્યાય શ્રી જ્ઞાપદ્યાણજી કૃત ચૈત્યવંદન ચોવીસીઓ,
મહાકવિ શ્રી શેક્ષતમુનિ પ્રણીત સ્તુતિઓ, શ્રી ઐન્દ્રસ્તુતિ ચતુર્વિંશતિકા, પાઠપૂ' ની
સ્તુતિઓનો સુંદર સંગ્રહ છે.

ચતુર્થ મહાનિધિ:—સ્તવન સંગ્રહ પાના ૩૫૪ થી ૬૩૪.

આ વિભાગમાં શ્રી વિહરમાન જિનેશ્વરોના સ્તવનો. ઉપાધ્યાય શ્રી યથોવિજયજી
મહાશક્તી વિહરમાન જિન વીરી, શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત વિહરમાન જિન વીરી, ચતુર્-
જયના સ્તવનો, બરતનૃપની યાત્રાનું સ્તવન, શ્રી સંજેશ્વર પાશ્વનાથનું પં. શ્રી વૈર-
વિજયજી મહાશક્તીનું ગૂઢાય' સાથેનું સ્તવન, શ્રી મહાવીર સ્વામીનું પારણું, તેમના
પચ કલ્યાણક તથા તેમના ૨૭ ભવનું સ્તવન, શ્રી વિનય વિજયજી કૃત પાંચ સમવાચ
કરણનું સ્તવન તથા તીર્થના સ્તવનો અને પર્વ' તીર્થોના સ્તવનો છે.

પૂજ્ય શ્રી યથોવિજયજી ઉપાધ્યાયના ત્રણ મોટા સ્તવનો ૩૫૦ ગાથાનું, ૧૫૦
ગાથાનું, ૧૨૫ ગાથાનું અને નિશ્ચય અવહાર ગનિંત શ્રી શાંતિજિન સ્તવન તથા
શ્રી સીમંધર સ્વામીનું સ્તવન અને શ્રી વિજયભક્તીસૂરિ કૃત જ્ઞાનાદિ નવગનિંત
શ્રી મહાવીર જિનસ્તવનો સંગ્રહ છે.

શ્રી આનંદધનજી, ઉપાધ્યાય શ્રી યથોવિજયજી, શ્રી દેવચંદ્રજી, ઉપાં શ્રી આન-
વિજયજી, શ્રી પદ્મવિજયજી, શ્રી જિનવિજયજી, શ્રી મોહનવિજયજી, શ્રી ઉદયજનજી,
શ્રી ભુદિસાગરજી કૃત ચોવીસીઓનો સુંદર સંગ્રહ છે.

પ્રથમ મહાનિધિ :- સજ્જાય પદો, લાવણી, સંપ્રહ પાના ૧૩૫ થી ૮૧૬.

આ વિભાગમાં શ્રી નંદિસૂત્રની સજ્જાયો શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયની સમ્યક્ત્વના ૧૭ જોડાની સજ્જાય, આઠ યોગ દૃષ્ટિની સજ્જાય, અઠાર પાપસ્થાનકની સજ્જાય, અમૃતવેલીની નાની તથા મોટી સજ્જાયો, ઉપાધ્યાય શ્રી સકળચંદ્રજી કૃત બાર ભાવનાની સજ્જાય, સહજાનંદીની સજ્જાય, અઠાર નાતરા વગેરેની સજ્જાયો છે.

શ્રી આનંદધન પદાવલિના ૧૦૮ પદો, ઉપાં શ્રી યશોવિજયજીના પદો, શ્રી ચિદાનંદજી પદ સંપ્રહ, લાવણી સંપ્રહ, સવૈયા સંપ્રહ, શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પુણ્યલગીતા, શ્રી બનારસીદાસ કૃત અધ્યાત્મબ્રહ્મીસી, જ્ઞાન પચ્ચીસી, સમયસાર નાટક, તથા અન્ય બ્રહ્મીશીઓ અને છત્રીશીઓનો સુંદર સંપ્રહ છે.

પદ્મમ્ મહાનિધિ :- વિધિ સંપ્રહ પાના ૮૨૦ થી ૮૫૧

આ વિભાગમાં પચ્ચક્રખણો, પંચ પ્રતિક્રમણ, ગુરૂવંદન, ચૈત્યવંદન પોષક, પરિશોધક તથા સંયાસ વિધિ છે. કેટલાંક પ્રચલિત તપની વિધિ દર્શાવી છે

શ્રી પંચપરમેષ્ઠિ અનાનૂપૂર્વિ, સુતકવિચાર, ૨૪ જિનેન્દ્રશૈના ૨૭ જોડા, ૧૨૦ કલ્યાણક તિથિઓ વગેરે ઉપયોગી નોંધ આપેલી છે.

સમ્યક્ મહાનિધિ :- સમ્યક્ત્વાદિ પુષ્ટિ સંપ્રહ પાના ૮૫૨ થી ૬૬૦.

આ વિભાગમાં પૂ. શ્રી ચિરંતનાચાર્યના પંચસૂત્રનો પ્રથમ અધ્યાય, પચ્ચ શતિ પ્રકરણ, શ્રી સમ્યક્ત્વ સ્વરૂપ, આચાર્ય શ્રી સિદ્ધસેન દિગ્ગજર વિરચિત વર્ષમાન દ્વાત્રિચિકા, તથા તેમની બત્રીસીઓમાંથી ૨૧ પ્રલોકો, પૂ. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યની અયોગ અવસ્થેષ્ઠ દ્વાત્રિચિકા, ઉપા. શ્રી યશોવિજયજી કૃત પરમાત્મદર્શન પંચ વિશતિ તથા પરમાત્મ જ્યોતિ પંચ વિશતિ, શ્રી કુમારપાલ કૃત આત્મનિર્દારૂપ જિનેન્દ્ર સ્તુતિ, શ્રી ઋષભપંચચિકા, શ્રી રતનાકર પચ્ચીસી, જીવાનુશાસ્ત્રિ વગેરે કુલકો, શ્રી વિનયવિજયજી કૃત નયકવિંકા, પદ્મવૈશ્યા કૃત સ્વરૂપ, આત્મચિદ્દિશાસ્ત્ર તથા નમસ્કારના અર્થની ભાવના અને નમસ્કારનો બાહ્યાવબોધ છે.

અષ્ટમ્ મહાનિધિ યોગ સ્વાધ્યાય

યોગ વિષયક આ વિભાગ પાના ૬૬૧ થી ૧૧૨૨ સુધી છે. મહાશિવોના વચનો અર્થિ સંગૃહિત કર્યા છે.

યોગશાસ્ત્ર, યોગ ગિન્દુ, યોગ શતક, અધ્યાત્મસાર, તત્ત્વજ્ઞાન, યોગ પ્રક્રિપ, સમાધિશતક, તત્ત્વજ્ઞાન તરંગીણીના ઉપયોગી પ્રલોકોનો સંપ્રહ કર્યો છે. ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજીના ત્રણ અષ્ટક-યોગઅષ્ટક, ધ્યાન અષ્ટક, અનુભવ અષ્ટક આપ્યા છે.

આ વિભાગમાં ધ્યાન વિચાર, અનુવિંધ ધ્યાન સુત્ર, શ્રી પરમેષ્ઠિ વિદ્યા સંપ્રહ કલ્પના પ્રલોકો, શ્રી લેશવ પદ્મભવતી કલ્પની કેટલીક ગાથાઓ, અઠાર કલ્પ, અઠારવિદ્યા

● ————— આભાર દર્શન ————— ●

સત્જન સન્મિત્રની સુધારેલી આ નવી આવૃત્તિ પ્રકાશિત કરતાં અમને અત્યંત હર્ષ થાય છે. આ નવી આવૃત્તિમાં ઉપયોગી એવી વિશેષ સામગ્રી મુકવામાં આવી છે જે વડે આરાધક આત્માઓને પોતાની આરાધનામાં વિશેષ વેગ પ્રાપ્ત થાય એવું ધૃત્વીએ છીએ.

આ પુસ્તકની પ્રથમ આવૃત્તિ સ્વ-પ્રજ્ઞા ચક્ષુ શ્રી શામળભાઈ જેયંદલાઈએ કરેલા સંપ્રદાને સત્જન સન્મિત્રના નામથી પ્રકાશીત કરી હતી. ત્યાર પછી અમોએ સુધારા વધારા સાથે આશરે ૧૧૦૦/૫૫૮માં બીજી આવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરી હતી તેની નકલો કેટલાક વર્ષોથી અપ્રાપ્ય હોઈ વાંચકોને અત્યંત આગ્રહ કરી વિનંતિથી આ ત્રીજી આવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરવાનું નક્કી કર્યું.

આ આવૃત્તિમાં આગળની આવૃત્તિ કરતાં અનેક નવા વિષયો આગળના વિષયો સહિત ઉમેરાયા છે અને અંચ કાઉન આઠ પેજમાં આશરે ૧૨૫૦ પાનાનો સમાવેશ છે.

આ આવૃત્તિમાં યોગ સંમંથી કંઈક સામગ્રી આવે તે માટે અમોએ “શ્રી કિરણુભાઈ”ને આગ્રહ કરેલો તેથી તેમણે પોતાનો કિંમતી સમય કાઢી પરિશ્રમ લઈ “યોગસ્વાસ્થ્ય” વિષયનું ચિત્રો સાથે સંપાદન કરી આપ્યું છે તે માટે અમો તેમના આભારી છીએ.

આ અંચમાં આવેલા ચિત્રો કાળજીપૂર્વક અને શ્રમ વેડીને પોતાની લાક્ષણિક ચિત્રકળાના ભાવપૂર્વક “શ્રી પ્રીતમભાઈ”એ દોર્યાં છે તે માટે તેમનો આભાર માનીએ છીએ.

આ અંચના સંપાદનમાં જે જે અંચોમાંથી ઉપયોગી સામગ્રીઓ લીધી છે તે સર્વે મહાનુભાવોનો અત્યંત આભાર માનીએ છીએ.

આ અંચના પ્રકાશન માટે પ્રથમથી આગ્રહ થઈ અમને આર્થિક ઉત્તેજન આપનાર સદ્મહસ્થોનો અમો આભાર માનીએ છીએ.

આ અંચ માટે કીર્ણવત ભાવથી કામગીરી આપનાર શ્રીમાન્ શેઠ ચીમનલાલ પેપર કુર્ડા, ત્યાં કાળજીપૂર્વક ત્રણથી ચાર કલાકના ચિત્રો છાપનાર “શ્રી મહાવીર પ્રીન્ટરી” ત્યાં ઉપા પ્રીન્ટરીના માલિક ઠાકર જીવલજીભાઈ ત્યાં તેમના સુપુત્ર જયંતિભાઈ ત્યાં કંપોઝીટર ઝીણુભાઈનો ત્યાં બુકબાઈંડર શ્રી કાટેનો આભાર માનીએ છીએ.

ચિત્રોના બ્લોકો નિઃસ્વાથ જારે તૈયાર કરવી આપનાર ભાઈશ્રી હિમનલાલભાઈના અમો આભારી છીએ વળી જા. આયુકાલભાઈએ કાળજીપૂર્વક પ્રુફો તપાસી આપ્યાં છે તેમનો પણ આભાર માનીએ છીએ.

શ્રી ખંભાત નિવાસી એક ગ્રહસ્થ તરફથી પાંચ ફોટાના તથા ખંભાત નિવાસી શ્રી મુલચંદ મંગલાભાઈ લીલાના સ્મરણાથે જે ફોટાના કાગળો મળ્યા છે તેનો આભાર માનીએ છીએ.

શ્રી જામનગર નિવાસી ભાઈ અનોપચંદ રતીલાલ તરફથી શ્રી સંજેશ્વર સ્વામીનો બ્લોક તથા કાગળો મળ્યા છે. તેનો આભાર માનીએ છીએ.

આ અંચમાં ક્યાંય કંઈપણ શાસ્ત્રકાર ભગવતોના આશય વિરૂદ્ધ લખાયું હોય તેમજ પ્રેસ દોષથી કે અમારી દ્રષ્ટીના અનુપયોગથી જે કંઈ દોષો રહ્યા હોય તેનું ત્રિવિધે ત્રિવિધે મિત્તભામિ દુક્કર માંગીએ છીએ.

લી.

પોપટલાલ કેશવજી દોશી

સ્તવનમ, અહાંતું સ્વરૂપ, શ્રી લોચસ્વ કલ્પ, મંત્રસાધન વિધિ, ભક્તનમસ્કાર સુબુદ્ધ વિધિ, ભાવનોપનિવહના પ્રલોકો, માનુકા પ્રકરણના પ્રલોકો તથા મંત્રાક્ષરોના ધીજીકોપનો સંગ્રહ છે.

યોગ સંબંધી વિશેષ જ્ઞાસા ભગૃત કરવાના હેતુથી આ લેખન મયું છે. કોઈ આરાધક આત્માને જે આ લેખન સંબંધમાં સહાયક નીવડે તે સંપાદકનો મથલ સાર્થક થશે. સ્વાદ્વાદદ્વિગ્ને આ સ્વાધ્યાય વાંચવા આમહુલરી નમ્ર વિનંતી છે.

નવમ મહાનિધિ :- મંત્ર વિકાસ પાના ૧૧૨૪ થી ૧૧૩૨.

આ વિકાસમાં શરદા-સરસ્વતીના આન્નાય મંત્રો, વિદ્યાપ્રાપ્તિ મંત્રો, સર્વસિદ્ધિ હાયક મંત્ર, નસુત્યુષ્ઠ સ્વપ્ન વિદ્યામંત્ર, ભક્ત્યામર મંત્ર, અંદ્રમજ્જસિ મુત્રાન્તમંત્ર મંત્ર, સંતિકેરસ્તવ આસ્ત-સમ મંત્ર, શ્રી દશવૈકાલિક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પ, મન્મોમંભવની સુવર્ણસિદ્ધિ મટેની ગદ્યા તથા શ્રી શાંતિસ્તાત્રમાં યોલવાની મંત્રગાથાઓ છે.

દશમ મહાનિધિ :- અંતિમ આરાધના પાના ૧૧૪૪ થી ૧૧૬૮.

આ વિકાસમાં શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત સનાતપૂજા, સમાધિમરણ વિચારધર્મ, ઉપા. શ્રી યશેવિજ્ઞવજી કૃત સમતાયતક તથા સમાધિયતક, પુણ્યપ્રકાશનું સ્તવન, પદ્મભવતિ આરાધના, ચાર શરણા તથા સમ્યક્ત્વધારી જીવની અંતિમ આરાધના છે.

એકાદશ મહાનિધિ :- જ્યોતિષસાર સંગ્રહ પાના ૧૧૭૦ થી ૧૧૯૨.

આ વિકાસમાં જ્યોતિષ સંબંધી સામાન્ય માહિતિ, યોગોની સમજણ, સસ-ચલાકા, પંચશલાકા યંત્રો, આનંદાદિ યોગોનું કોષ્ટક, સર્વલોકદ્રવ્યક, ખાર શશિના માતચંદ્ર જોવાનો કોઠો, ગોરખઆંક, અગ્રાંજ નિમિત્ત તથા સ્વરોહયનું અલ્પ સુખન છે.

આ ગ્રંથ જ્ઞાન, ભક્તિ અને વૈરાગ્યરસથી બરપુર જે સામગ્રી ભરી છે તે સમ્યક્ત્વની પરમવિશુદ્ધિ કરવામાં અને શાસન પ્રત્યેનો દૃઢ અનુરાગ પ્રગટાવવામાં અત્યંત ઉપકારી થાયો એવી પ્રાર્થના છે.

આ ગ્રંથમાં અજ્ઞાણતા સિદ્ધાંતથી વિરૂદ્ધ લેશમાત્ર પણ લખાયું હોય તો તે ખાટે મિષ્ઠામિ દુષ્કંડ !

આ ગ્રંથના સ્વાધ્યાય વડે શ્રી જિનેશ્વરની ભક્તિ અવશ્ય પુન્ટ થશે.

સંપત્તિ એ સાચી સંપત્તિ નથી. શ્રી વીતરાગનું સ્મરણ એ જ સાચી સંપત્તિ છે, વિપત્તિએ સાચી વિપત્તિ નથી શ્રી વીતરાગનું વિક્ષરણ એજ સાચી વિપત્તિ છે.

આરાધક આત્માએને આ ગ્રંથ એમની આરાધનામાં સહાયક બને એજ મંગલ કામના !

અલસલાહ કોટ
મરીનફાઇવ, મુ'અર્ક ૧.
શ્રી પાશ્વનાથ જન્મ કલ્યાણક
વિ. સં. ૨૦૨૧

કિરણ

ॐ क्लीं अर्हं नमः

श्री सन्मज्जन सन्मित्र या ऐकादश महानिधि

-: अनुक्रमणिका :-

मंगल प्रवेशिका

नं०	विषय	पृ०	नं०	विषय	पृ०
१	आत्म रक्षाकर-नभस्कार महासंज्ञ		२१	श्री सिद्ध परमात्मनो छंद	२०
	गणित श्री वज्रपंजर स्तोत्रम्	१	२७	योवीश जिनेश्वरनो छंद (१)	२१
२	प्रातःप्रार्थना	२	२८	योवीश जिनेश्वरनो छंद (२)	२३
३	मंगलयैत्य स्तोत्रम्	६	२९	श्री क्षान्तिनाथ जिननो छंद	२५
४	श्री तीर्थ वंदना	७	३०	श्री महावीर जिन छंद	२६
५	दिव्यशरने नभस्कार	८	३१	श्री पार्श्वनाथ जिनना १०८ - नामनो छंद (१)	२७
६	प्रातःस्मरणाय शीलववान पञ्चक	८	३२	श्री शंभेश्वर पार्श्वनाथनो छंद (२)	२८
७	भारमंगल	८	३३	श्री शंभेश्वर पार्श्वनाथनो छंद (३)	२८
८	श्री जिनोन्द्रदेव इक्षानं इक्ष	९	३४	श्री शंभेश्वर पार्श्वनाथनो	२८
९	जिनोन्द्र इक्षानं स्तुतिम्	९	३५	श्री पार्श्वनाथनो छंद (५)	३०
१०	जिन इक्षानं भावना	११	३६	श्री शंभेश्वर पार्श्वनाथनो छंद (६)	३१
११	जिनोन्द्र स्तुतिम्	११	३७	श्री पार्श्वनाथनो छंद (७)	३२
१२	श्री अरस्वती (शारदा) स्तवनाम्	१२	३८	श्री चिंतामणी पार्श्वनाथनो छंद (८)	३३
१३	दीर्घाक्षिरे अरस्वती स्तुति	१३	३९	श्री चिंतामणी पार्श्वनाथनो छंद (९)	३४
१४	श्री गौतमपुत्र स्तोत्रम्	१३	४०	श्री गोडी पार्श्वनाथनो छंद (१०)	३४
१५	श्री गौतमस्वामीनो छंद	१३	४१	श्री गोडी पार्श्वनाथनो छंद (११)	३४
१६	श्री गौतमस्वामीनो प्रभाति छंद	१४	४२	श्री गोडी पार्श्वनाथनो छंद (१२)	३४
१७	गौतमस्वामि पञ्चक छंद	१४	४३	श्री पद्मावती मातानो छंद	३५
१८	श्री गौतमस्वामिनो प्रभाति छंद	१५	४४	श्री पद्मावती मातानो छंद	३६
१९	श्री गौतम स्वामीनो छंद	१६	४५	श्री माञ्जुभद्रनो छंद	३७
२०	गौतमसमी प्रभातिक	१६	४६	श्री माञ्जुभद्रनो छंद	३७
२१	ऐकादश मण्डप प्रभाति छंद	१६	४७	हमं छपरनो छंद	३८
२२	श्री नवकार मन्त्रनो छंद (१)	१७	४८	श्री तावतो छंद	४०
२३	पंच परमेष्ठि परमानं छंद (२)	१८	४९	श्री सोणसतीनो छंद	४१
२४	नवकार मन्त्रनो छंद (३)	१९	५०	श्री गौतमस्वामिनो रास	४२
२५	सिद्ध-सहजनाम वज्रन छंद (१)	१९			

प्रथम महानिधि श्री पंच प्रतिमण्डल सूत्र

नं०	विषय	पृ०	नं०	विषय	पृ०
१	नभस्कार संज्ञ (पंचमंगल महाश्रुत २६५) सूत्र	४७	२	पंचविद्य (गुरुरथापना) सूत्र	४७
			३	भमावमण्ड (प्रक्षिपात) सूत्र	४७

नं०	विषय	पृ०
४	ध्वजकार (सुगुर सुभशाता पृच्छा)	४७
५	अच्छुद्धिभो (गुरभाभ्या) सूत्र	४८
६	इरियावद्वियं सूत्र	४८
७	तरस उत्तरी सूत्र	४८
८	अनन्त (काठिरसंगम) सूत्र	४८
९	सोमरस (अतुविशति रत्न) सूत्र	४८
१०	करेमिजते (साभायिक) सूत्र	४९
११	साभायिक वम्युतो (साभायिक- भारवानु) सूत्र	४९
१२	जमयिताम्यु (मैत्यवंदन) सूत्र	४९
१३	जकियि (तिथवंदन) सूत्र	५०
१४	नमुत्पुण्य (शकैतव) सूत्र	५०
१५	जवति येअभाई सूत्र	५०
१६	जवत केरि सह सूत्र	५०
१७	नमोइहंत (पंच परमेष्ठि-नमस्कार)	५०
१८	उवसंगहर (उपसमहर) रतोत्र सूत्र	५०
१९	जय वीयराम (भारना) प्रखिधान सूत्र	५१
२०	अरिहंत येअभाय्य (मैत्यरत्न) सूत्र	५१
२१	कथायुक्तं (पंअजिन) रतुति	५१
२२	संसारदावा (महावीरजिन) रतुति	५१
२३	रनातरया (श्रीवधमानजिन रतुति)	५२
२४	पुअर वर (अतरत्तव) सूत्र	५२
२५	सिद्धाय्यं युद्धाय्यं (सिद्ध रतुति) सूत्र	५२
२६	वेयावम्य गराय्यं सूत्र	५३
२७	अभवानादि वंदन सूत्र	५३
२८	सन्नरसवि प्रतिकमय्य रथापना) सूत्र	५३
२९	ध्वजामि हाभि. (अनियार- आलोचना) सूत्र	५३

नं०	विषय	पृ०
३०	पंचायार अतियार भाषा	५३
३१	सुगुर-वंदन सूत्र	५४
३२	देवसिअं आलोउ सूत्र	५४
३३	सात धाम (अयुद्धि सा-आलोचना) सूत्र	५४
३४	अडार पापरथानक सूत्र	५४
३५	सन्नरसवि (स सुप्त मय्य प्रातकमय्य)	५५
३६	वंदिता आवक प्रतिकमय्य) सूत्र	५५
३७	अच्छुद्धिभो (गुर क्षामभ्या) सूत्र	५७
३८	आयरिय उरळ्ळमे सूत्र	५७
३९	श्रुत देवतानी रतुति	५७
४०	क्षेत्र देवतानी रतुति	५७
४१	कमन्नद्वय श्रुतदेवतानी रतुति	५७
४२	श्रुत देवतानी रतुति	५७
४३	क्षेत्र देवतानी रतुति	५८
४४	नमोस्तु वरं भानाम-वीर रतुति	२८
४५	विशाल लोचन-श्रीवीर रतुति	५८
४६	अडारअरुद्धे (मैत्यवंदन) सूत्र	५८
४७	वरकणक (सोतनिशय जिन) रतुति	५८
४८	लघुशान्ति ज्ञान	५८
४९	अडारअरुद्धे (पाम्यंवाध जिन) रतुति	५९
५०	अरुद्धेसरनी सन्नरसवि	५९
५१	अरुद्धे सरनी सन्नरसवि	६०
५२	सकलतीर्थ वंदना	६०
५३	अरुद्धे इहंत (अतुविशति जिन नमस्कार) मैत्यवंदन	६१
५४	आवक पाक्षिगादि जूदत अतियार	६२

साधु साध्वी योग्य आवश्यक क्रियानां सूत्रा

नं०	विषय	पृ०
१	श्री नवकार महाभंत्र-पंच श्रुत रक्षक	७१
२	श्री करेमिजते	७१
३	ध्वजामि हाभि	७१
४	देवसिक अतियार	७१
५	रात्रिक अनियार	७१
६	श्री ममय्य सूत्र	७२
७	पाक्षिक अतियार	७४

नं०	विषय	पृ०
७	श्री पाक्षिक (पक्षि) सूत्र	७६
८	श्री पाक्षिक आभ्या	८६
९	अतियार चिंतवनी भाषा	८७
१०	प्रातः कालने परिदेहय्य विधि	८७
११	स्थापना आयनी परिदेहय्यना १८ भोज	८७
१२	प्रातः सुगुरवंदन विधि	८८
१३	मैत्यवंदन विधि	८८

नं०	विषय	पृ०
१४	मनु पुत्रिपुत्रा पेरिसि विधि	८६
१५	पञ्चकषाणु पारवानो विधि	८६
१६	दशवेदिक सुत्रनी १९ भाषा	८६
१७	अक्षर जोयरीना ४२ दोष अने पांच दोष मांडनीना	९०
१८	जोयरी आवोववानो विधि	९२
१९	संज्ञनी पडिबेदथु विधि	९३
२०	स्थंडिल शुद्धिने विधि अने येरीस मांडला	९३
२१	संथारा पेरिसिने विधि	९४
२२	संथारा पेरिसि	९४
२३	लोय करवांती विधि	९५
२४	लोय करवांती पछीरी (पनेयथु) विधि	९५
२५	लोय करवाना नक्षत्र	९६

द्वितीय महाविधि-रमरथु

नं०	विषय	पृ०
१	श्री पंचपरमेष्ठि ह्योहार मंत्र स्तवनम् नवरमरथु	१०२
२	नमस्कार महामंत्र-प्रथम रमरथुम्	१०२
३	उत्सव ६२ स्तव द्वितीय रमरथुम्	१०३
४	सतिकर (शान्तिनाथ सम्बद्ध इष्टरक्षा) सतिकर तृतीय रमरथुम्	१०३
५	तिष्ठ पदुत्त स्तोत्र (सत्तरिसयथु) युथु रमरथुम्	१०३
६	तिष्ठ पदुत्तने सवतो अक्ष यंत्र	१०४
७	नामिकेयु (अपहर) स्तोत्र पंचम रम०	१०५
८	अजितशान्ति स्तव पण्ड रम०	१०६
९	श्री अज्ञानर स्तोत्र-अज्ञान-रम०	१०८
१०	श्री अज्ञानर स्तोत्र-अज्ञान-रम०	११०
११	श्री अज्ञानर स्तोत्र-अज्ञान-रम०	११३
१२	अज्ञानर स्तोत्र श्री अज्ञानर- स्वामि विरचितम्	११५
१३	नवमहपूजा	११५
१४	नवमहपूजा प्रकार	११६
१५	महशान्ति विधि.	११७
१६	श्री अज्ञानर स्तोत्रम्	११८

नं०	विषय	पृ०
२६	आनवार चैत्यवंदना	६६
२७	आनवार सन्नाय	६६
२८	पाक्षिक प्रतिमथुमां प्राप्ते जीव अने तो काष्ठरसग करवानो विधि	६७
२९	आन भासे काष्ठरसग करवानो विधि	६७
३०	काष्ठ साधु काण करे त्वारे साधुने करवानो विधि	६७
३१	काष्ठ साधु काण करे त्वारे आवकने करवानो विधि	६८
३२	साधु साधु काण मंत्र पामे त्वारे ज्योतिषा सामाननी बाहि	६९
३३	अथ सिद्धि	१००
३४	काण ज्ञान यंत्र	१००
३५	पञ्चकषाणु समयने काठो	१०१

स्तोत्र स्तवनादि संग्रह

नं०	विषय	पृ०
१७	श्री पंच परमेष्ठि स्तवन	१२०
१८	श्री जिनपंजर स्तोत्रम्	१२१
१९	मंत्राधिराज स्तोत्रम्	१२२
२०	श्री अज्ञानर शं शुभु निदखंड सिद्धि स्तवन	१२२
२१	श्री सवतो स्तोत्र	१२३
२२	शंकरतन जिन सहजनामांवर पथवि मंत्र समेत	१२३
२३	श्री अज्ञानर सहज समुच्चय	१२६
२४	श्री सहजपूठ स्तोत्र	१३०
२५	श्री यतुविंशति जिन-यतुपना पिष्टित पंचपष्टि स्तोत्रम्	१३०
२६	पंचपष्टि यंत्र यतुपंड क्षत्रिय-विप्र-वैश्य-शूद्र)	१३१
२७	श्री यतुविंशति जिन यंत्राधिकृत पंचपष्टि स्तोत्रम्	१३२
२८	यतुविंशति जिन गणित पंच पण्डित यंत्र स्तोत्रम्	१३२
२९	आज्ञानरक्षरे यतुविंशति स्तोत्रम्	१३३
३०	श्री अज्ञानर स्वामि स्तवनम्	१३४

नं०	विषय	पृ०
३१	श्री शत्रुघ्न्य तीर्थविशाल स्तोत्रम् (१)	१३५
३२	" " " " (२)	१३६
३३	" " " " (३)	१३७
३४	" " " " (४)	१३६
३५	श्री शत्रुघ्न्य लघुकण्ड	१३६
३६	श्री शत्रुघ्न्य महातीयं बृहत्कण्ड	१३७
३७	श्री सोपकमंडन ऋषभजिन-स्तोत्रम्	१३०
३८	श्री ऋषभदेव स्तव-अष्टमहा- प्रातिहायभयं	१३०
३९	श्री यन्द्रप्रभु महाप्रभाविक स्तोत्र	१४०
४०	श्री महावीर स्तोत्र	१४०
४१	गृह्णत उरस्यगृहं महाप्रभाविक स्तोत्रम्	१४०
४२	श्री उरिकापल्ली पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४१
४३	श्री उरावल्ली पार्श्वनाथ स्तोत्र	१४२
४४	श्री कन्निकुंड पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४२
४५	श्री कन्निकुंड पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४३
४६	श्री पार्श्वनाथस्य भक्ति- मंत्र-विशाल स्तोत्रम्	१४३
४७	श्री चिन्तामणि पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४४
४८	श्री पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४५
४९	श्री पार्श्वजिन स्तोत्रम्	१४५
५०	श्री शंभुश्वर पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४६
५१	जयतिहु अथु स्तोत्र (अभियदेवसुरि)	१४६
५२	श्री हरिभद्रसूरीकृत श्री महादेवाष्टकम्	१४६

तृतीय महानिधि

नं०	विषय	पृ०
१	श्री जयविद्यार प्रकरण	१६२
२	श्री नवतत्व प्रकरण	१६२
३	श्री दंडक प्रकरण	१६३
४	श्री लघु संक्षयणी प्रकरण	१६४
५	श्री जैत्यवदन भाष्य	१६६
६	श्री सुश्वेदन भाष्य	१७१
७	श्री प्रत्याप्यान भाष्य	१७३
८	श्री कर्मविपाक नामा-प्रथमःकर्मग्रंथ	१७४

नं०	विषय	पृ०
५३	नमो जिननाथ स्तोत्रम्	१४६
५४	रोमादि क्षमनाथ स्तोत्रम्	१४६
५५	शान्त्युद्ध द्वापल्या स्तोत्रम् (द्वितीयम्)	१५०
५६	श्री अग्निष्ठा स्तव	१५०
५७	" " " " (द्वितीयम्)	१५०
५८	वैश्या स्तोत्रम्	१५१
५९	श्री पद्मावती स्तोत्रम्	१५२
६०	श्री यक्षेश्वरी स्तोत्रम्	१५४
६१	महालक्ष्मी स्तोत्रम्	१५५
६२	श्री सारस्वत शारदा स्तोत्रम्- (अनुभव सिद्ध. अष्टमहा- सुरि विरचित	१५५
६३	महाप्रभाविक श्री सारस्वती स्तोत्रम्	१५६
६४	श्री सरस्वती स्तोत्रम्	१५७
६५	" " " "	१५७
६६	" " " "	१५८
६७	" " " "	१५८
६८	श्री गौतम स्वामि स्तोत्रम् श्री वज्रवामि विरचितम्	१५८
६९	श्री गौतम स्वामि स्तोत्रम्	१५९
७०	" " " "	१५९
७१	श्री गौतम स्वामि मन्त्र भक्ति स्तोत्रम्	१६०
७२	अयन समये (स्वापहासे) स्मरणीय स्तोत्रम्	१६१
७३	श्री वीतराज स्तोत्रम्	१६१

प्रकरणार्थि संग्रह

नं०	विषय	पृ०
९	श्री कर्मस्तव नामा-द्वितीयकर्मग्रंथः	१७५
१०	श्री अर्थ स्वामित्व नामा-त्रितीय	१७८
११	पञ्चशीतिनामा यक्षुःकर्मग्रंथ	१७९
१२	अतक नामा पञ्चमःकर्मग्रंथ	१८३
१३	सन्ततिना नामा षष्ठःकर्मग्रंथ	१८७
१४	श्री गृह्णत मन्त्रद्वयी	१९०
१५	श्री लघुश्वर समास प्रकरण	२०३
१६	श्री ज्ञान्य अतकम्	२०३

नं०	विषय	पृ०
१७	श्री आन्दय पराज्य शतकम्	२१७
१८	श्री समवसरण्य प्रकरणम्	२२१
१९	श्री यडिसरण्य पयजा	२२२
२०	श्री आडिर पय्यकभाण्य पयजा	२२४
२१	श्री दशवैकालिक सूत्र	२२७
१	दुमपुष्पिकाध्ययनम्	२२८
२	श्री माण्यपूविंकाध्ययनम्	२२८
३	सुहृदकायारा ध्ययनम्	२२८
४	उल्लस्यवखियण्ययण्यम्	२२९
५	पय्यमण्ययण्य पिरडेसण्यम्	२३३

नं०	विषय	पृ०
६	महावीर कथाध्ययनम्	२३८
७	सुवाक्य शुद्धयाण्यं सप्तमम् अध्ययनम्	२४१
८	आयार प्राणुषिनामकमध्ययनम्	२४३
९	विनिति सभाषिनामाध्ययनम्	२४५
१०	सखिण्य अध्ययनम्	२४६
१	श्री दशवैकालिके प्रथमा सूत्रिका	२५०
२	” ” द्वितीया सूत्रिका	२५१
२२	श्री तत्त्वार्था धिमम सूत्रम्	२५३
२३	सिन्दूर प्रकर (सुकता सुकतावली)	२५७
२४	श्री योग टीपक मूल ग्रंथः	२६४

युथ महांनिधि यैत्यवंहने।

नं०	विषय	पृ०
१	श्री सीमधर स्वामीना दुहा	२६८
२	सकसकुल वदनी	२६८
३	श्री सीमधरहि विहरमान जिनयैत्यवंहने	२६८
४	श्री सीमधर सुमुपनम्	२६८
२	वंदु जिनवर विहरमान	२६९
३	सीमधर युगमधर प्रलु	२६९
४	श्री सीमधर वीतराग	२६९
५	श्री सीमधर परमातमा	२६९
६	ज्यतु जिन जगदहं जानु	२७०
श्री सिद्धायणा दुहा अकेकुं उगलुं करे	२७०	
४	श्री सिद्धायणजना यैत्यवंहने।	२७०
१	विमल डेवल गान कमला	२७०
२	श्री शत्रुज्य सिद्धक्षेत्र	२७०
३	शत्रुज्य सिद्धक्षेत्र	२७१
४	शत्रुज्य गिरिवर डीमे	२७१
५	सिद्धायण सिधरे यही	२७१
६	श्री शत्रुज्य महात्तयनी	२७१
७	आदीधर जिनरायने।	२७१
८	ज्य ज्य नांजनरिंहं	२७२
९	इदपवृक्षनी जयडी	२७२
१०	विमल गिरिवर सुवल-अपहर	२७२
५	श्री आदिनाथ यैत्यवंहने।	२७२
१	आदिदेव अरिहंत नमु	२७२

नं०	विषय	पृ०
२	सर्वरथ सिद्ध यही	२७२
३	अरिहंत नमो जगवंत नमो	२७३
६	ज्ञानिनाथ जिन यैत्यवंहने	२७३
१	विश्वतिशायी महिमा	२७३
२	ज्य ज्य ज्ञानि ज्ञिण्युं	२७३
७	श्री महलिनाथ जिन यैत्यवंहने	२७३
१	पडेकुं योथुं पांयमु	२७३
२	पुरषोत्तम परमातमा	२७४
८	श्री नमिनाथ जिन यैत्यवंहने	२७४
१	सकल मंगल डोलकमला	२७४
९	श्री नेमि जिन यैत्यवंहने	२७४
१	समुद्रविजय कुलवंह	२७४
२	पावीशमा श्री नेमिनाथ	२७४
१०	श्री पार्श्वनाथ जिन यैत्यवंहने	२७५
१	नमः पार्श्वनाथाय	२७५
२	प्रणुमाभि सदा प्रलु पार्श्वजिन	२७५
३	पुरिसादाषी पार्श्वनाथ	२७५
४	प्रलु पार्श्वनाथ ताडरं नाम भीकुं	२७५
५	सकलभविजिन यमत्कारी	२७५
११	श्री महावीर स्वामी यैत्यवंहने	२७५
१	अहं श्री महावीर	२७५
२	परमानं विवासवासा	२७७
३	वदंमान जिनवर पक्षी	२७७
४	सिद्धायण सुतपंक्षीमे	२७७

नं०	विषय	पृ०
१	५ नव नव श्री वर्षमान	२७८
१२	श्री छन्दमूर्ति गणेश्वरुं चैत्यवन्दन	२७८
१३	श्री अजमूर्ति	२७८
१४	श्री वायुमूर्ति	२७८
१५	श्री व्यक्त	२७८
१६	श्री सुवर्मा	२७९
१७	श्री भंडित	२७९
१८	श्री भौवपुत्र	२७९
१९	श्री अक्षयित	२७९
२०	श्री अक्षयप्रान	२७९
२१	श्री भेताय	२७९
२२	श्री प्रभास	२७९
२३	योपीश जिननुं चैत्यवन्दन	२८०
२४	श्री परमात्मा चैत्यवन्दन	
	१ परमान्त प्रभासभास	२८०
	२ नमतायते ते न ह्यय जेडी	२८०
२५	श्री पंचनिधीनुं चैत्यवन्दन	
	१ सुप्रदाय श्री अक्षिजिषु	२८०
	२ आनन्दे अरिहंत तमु	२८१
२६	भारथु अरिहंत देव	२८१
२७	योपीश जिनना वलुंनुं चैत्यवन्दन	२८१
२८	जिनेश्वरदेव दशनं इतनुं	२८१
२९	श्री परमात्मा चैत्यवन्दनो	
	१ परमेश्वर परमात्मा	२८२
	२ नव नव श्री जिनराज आन	२८२
	३ तुज मुदतिने निःपत्त	२८२
३०	जेकसो तितोर जिननुं चैत्यवन्दन	
	१ सेजे जिनवर क्षामणा	२८२
३१	योपीश जिनना वलुंनुं चैत्यवन्दन	२८२
३२	योपीश जिनना वलुंनुं चैत्यवन्दन	२८३
३३	श्री सिद्ध परमात्मानुं चैत्यवन्दन	२८३
	१ उद्विसुता भूत तासरिय	२८३
	३ सिद्ध सकल समु	२८३
३४	पीजनुं चैत्यवन्दन	
३५	दुविद धमं जिषे उपदेशे	२८३

नं०	विषय	पृ०
३५	श्री ज्ञान पंचमीनुं चैत्यवन्दन	
	१ त्रिगडे जेडा अर जिन	२८४
	२ श्री सौभाग्य पंचमीतले	२८४
	३ श्री जिन यजिनाक्षी यज	२८४
	४ युगला धमं निवारआष	२८५
	५ श्यामधरान सोढामणु	२८५
३६	अष्टमी तिथिनुं चैत्यवन्दन	
	१ महाशुद्धि आठम दिने	२८५
	२ आड त्रियुषु जिनवरतष्ठी	२८६
३७	भौव जेकादशीनुं चैत्यवन्दन	
	१ शशतनायक वीरज	२८६
	२ शीतनायक नव नवो	२८६
३८	नवपद चैत्यवन्दनो	
	१ श्री सिद्धयक आराधता	२८७
	२ जे धुरिसरि अरिहंत	२८७
	३ उपेत सनाथु भद्रोमयाथु	२८७
	४ सकलमंगल डेलि कमणा	२८८
	५ लुधंत रंजारिथु सुनाथे	२८८
	६ पडेवे पद अरिहंतना	२८८
३९	श्री दीवाणीनुं चैत्यवन्दन	
	१ श्री सिद्धारथ नृपकुलतिथे	२८९
	२ भगव देश यपापुरी	२८९
४०	श्री पयुषुनुं चैत्यवन्दनो	
	१ पव पयुषु युषु नीथे	२८९
	२ नव योमासी तप-र्या	२८९
४१	श्री वीश स्थाननुं चैत्यवन्दन	
	१ पडेव पद अरिहंत तमु	२९०
४२	श्री वर्षमान तपनुं चैत्यवन्दन	२९०
४३	श्री रोहिणी तपनुं चैत्यवन्दन	२९०
४४	श्री जनुं जिन चैत्यवन्दन	२९०
४५	श्री पद्मवज्रयु कृत चैत्यवन्दन	२९०
४६	श्री बुद्धिसामर कृत चैत्यवन्दन	२९०
	योपीशी	२९५
४७	उपाध्यायथ क्षमाकल्याणु प्रणीत	
	श्री चैत्यवन्दन यद्वि-सति	२९५

स्तुति (यैव) संग्रह

नं०	विषय	पृ०	नं०	विषय	पृ०
१	श्री लोभनभुनि श्रियत यत्पुत्रिंशति जिन स्तुतयः	३०४	१९	श्री नेमिनाथ स्तुति	३२५
२	श्री अर्चु स्तुति-यत्पुत्रिंशति	३११	२०	श्री पार्श्वनाथ स्तुति	३२५
३	भक्तान्तर पादपूतिः श्री ऋषभजिन-स्तुति	३१६	२१	श्री महावीर स्तुति	३२५
४	कर्मालु मंदिर पादपूतिः श्री वरुमान जिन स्तुति	३१६	२२	श्री सीमंभर जिन स्तुति	३२५
५	सकमकुशल वस्ती पादपूतिः श्री शान्तिनाथ जिन स्तुति	३१०	१	श्री सीमंभर भवित सुग्वर	३२५
६	संसारदावा पादपूतिः श्री महावीर जिन स्तुतिः	३२०	२	श्री सीमंभर देव सुकंदर	३२६
७	स्नातस्या पादपूतिः श्री वरुमान जिन स्तुतिः	३२०	३	वटे पुण्यविदेहभूमि महिला	३२६
८	अपःत्रिधा भंगल-पादपूतिः श्री पार्श्वजिन स्तुतिः	३२०	४	अज्युवाणी ते श्रीज सोदाचेरे	३२६
९	कर्मालु कंदपादपूतिः ऋषभजिन स्तुति	३२१	५	महाविदेह क्षेत्रमा सीमंभर-स्वामी	३२७
१०	साधारण्य जिन स्तुतिः	३२१	६	श्री सीमंभर मुजने वहाला	३२७
११	श्री सिद्धयुक्त स्तुतिः १ सात्वा प्रभं तदर्थं २ विपुत्र कुशल भासा	३२१	२३	श्री शत्रुंजय गिरि स्तुति	
१२	श्री नेमिनाथ जिन स्तुतिः	३२२	१	जहां आभ्युत्थिते डोपडोडी	३२७
१३	श्री ज्ञानपंचमी स्तुतिः १ शैवेयः संभारुः २ पंचानन्तक सुप्रपंच ३ श्री नेमिःपंचय	३२२	२	श्री शत्रुंजय तीर्थ सार	३२७
१४	मौन्यैकादशी स्तुतिः १ अरस्य प्रमत्तमा तमिजिन २ श्री आग्नेमिणंभाषे	३२३	३	आदि जिनवर राया	३२८
१५	पंचमीयं स्तुति १ शत्रुंजय मुज्य तीर्थ-निबद्ध	३२३	४	अतिमुधत सुंदर	३२८
१६	श्री समवसरण्य भाव अक्षितक पार्श्वजिन स्तुति	३२४	५	शत्रुंजय मज्य	३२८
१७	श्री आदीभरु स्तुति	३२४	६	पुंडरीक मक्षर पापप्रणुभीने	३२८
१८	श्री शान्तिनाथ स्तुति	३२५	७	विमदायल मरुषु	३२९
			८	श्री शत्रुंजय जिनजिन आव्या	३२९
			२४	श्री सुमतिजिन स्तुति	३२९
			२५	श्री शान्तिजिन स्तुति १ शान्ति जिनसर समीमे २ सकल सुभाकर प्रथमित नायर ३ मज्यपुर अवदा ४ शान्ति सुकड संहयो	३२९
			२६	श्री महिनाथवि स्तुति	३३१
			२७	श्री नेमिजिन स्तुति १ सुर असुर वादत २ श्री विरतारे ने युज्जनीदो ३ नेमिजिनसर प्रभु परमिसर ४ श्री विरतार शिवर शिख्यार ५ यदुवशाक्ये उदुपतिसगा ६ राजुववरनारी ७ यादव कुलमंज्य नेमिनाथ	३३१
			२८	श्री पार्श्वजिन स्तुति १ पास जिजुंदा वासा तदा	३३३

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨	જગજન જગન મહિ જે ભસિયો	૩૩૪
૩	બીભડી પુર મંડણ	૩૩૪
૪	શ્રી યેશ્વર પાસજી પૂજ્યો	૩૩૪
૫	સકલ સુરાસર સેવે પાયા	૩૩૫
૨૯	શ્રી મહાવીર જિન સ્તુતિ	
૧	ઉપશમ રસમાં મમ સદા જે,	૩૩૫
૨	ગંધારે મહાવીર જિજ્ઞાંદા	૩૩૬
૩	કનક સમ શરીર	૩૩૬
૪	વીર જગપતિ જનમજ ધાવે	૩૩૬
૫	મહાવીર જિજ્ઞાંદા	૩૩૭
૬	જ્ય જ્ય ભવિ ક્ષિતકર	૩૩૭
૩૦	શ્રી જાવનમરજિન કૈલ્ય સ્તુતિ	૩૩૭
૩૧	શ્રી શાશ્વતા જિન સ્તુતિ	૩૩૮
૩૨	નંદીશ્વર દ્વીપની સ્તુતિ	૩૩૮
૩૩	બીજની સ્તુતિ	૩૩૮
૩૪	ત્રીજની સ્તુતિ	૩૩૯
૩૫	પંચમીની સ્તુતિ	
૧	શ્રાવણ સુદી દિન પંચમીએ	૩૩૯
૨	તીથકર શ્રીવીર જિજ્ઞાંદા	૩૩૯
૩૬	આઠમની સ્તુતિ	
૧	અષ્ટમી અષ્ટપદ મહ એમજાંડીએ	૩૪૦
૨	મંગળ આઠ કરી જસ આગળ	૩૪૦
૩	ચોવિશે જિનવર હું પ્રજ્ઞુકું	૩૪૦
૪	અઠમી વાસર મનિજમ રવથુડી	૩૪૧
૩૭	એકાદશીની સ્તુતિ	
૧	નિરૂપમ નેમિ જિનેસર બાણે	૩૪૧
૨	એકાદશી અતિ રમડી	૩૪૧
૩	ગોવમ ખોલે મન્યજાંલાલી	૩૪૨
૩૮	શ્રી સિદ્ધચક્રની સ્તુતિ	
૧	વીર જિનેશ્વર અતિઅભવેસર	૩૪૨
૨	જિનજાજન વંકિત	૩૪૨
૩	અરિહંત નમોવશી સિદ્ધ તમો	૩૪૨
૪	મહ કીડી વંદુ	૩૪૨
૫	અંમદેશ અંપાપુરીવાશી	૩૪૨
૬	શ્રી સિદ્ધચક્ર સેવો સુવિચાર	૩૪૪
૭	વીરજિનેસર જાવનકિલ્લેસર	૩૪૪

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૯	શ્રી પદ્મપદ્મની સ્તુતિ	
૧	સત્તર બેદી જિન પૂજા રચીને	૩૪૫
૨	જિન આગમ ચો પરવી માષ	૩૪૫
૩	પુણ્યવંત પોસાણે આવે	૩૪૫
૪	પવંપદ્મસખ્ય પુન્યે કીજે	૩૪૫
૫	પુન્યનું પોપણ્ય પાપનું-શોપણ્ય	૩૪૬
૬	મધિરચિત સિંહાસન	૩૪૭
૭	વરસ દિવસમાં અપાઠ ચોમાસુ	૩૪૭
૮	પવંપદ્મપણ્ય પુણ્યે પામી	૩૪૮
૯		૩૪૮
૧૦	પવં પદ્મસખ્ય સવંસમગ્ધ	૩૪૮
૧૧	પામી પવંપદ્મસખ્ય સાર	૩૪૯
૪૦	શ્રી દીવાલીની સ્તુતિ	
૧	શ્રીદ્રજૂતિ અનુપમ યુજ્ય ભયાં	૩૪૯
૨	શાશ્વન નાયક વીરજીએ	
	શ્રી નવતત્વની સ્તુતિ	૩૫૦
૪૨	વદંમાન તપની સ્તુતિ	
૧	વદંમાન આગિલ તપ આદરો	૩૫૦
૨	વદંમાન ઝોલીકરો	૩૫૦
૩	વદંમાન તપ ઝોળીપાણું	૩૫૦
૪૩	શ્રી વીસ સ્થાનક તપની સ્તુતિ	
૧	વીસ સ્થાનક તપવિશ્વમાં મોટો	૩૫૦
૨	પુજી ગૌતમ વીર જિજ્ઞાંદા	૩૫૧
૩	અરિહંત સિદ્ધ પવવજુ	૩૫૧
૪૪	રોહિણી તપની ત્રિષ	૩૫૨
૪૫	શ્રી આધ્યાત્મિક સ્તુતિ	
૧	તીતરાગ અરિહંત પૂજ્યે	૩૫૨
૨	સુકાનંદ નિજ વંદીયે	૩૫૨
૩	સિદ્ધ સુદને વાંદુ	૩૫૩
૪	ઉઠી સનેળા સામાયિક લીધું	૩૫૩
૪૬	શ્રી જિનપંચક સ્તુતિ	૩૫૩
૪૭	શ્રી બીડભંજન પાશ્વનાથની સ્તુતિ	૩૫૩
૪૮	શ્રી ચિંતામણી પાશ્વજિન સ્તુતિ	૩૫૪
૫૦	શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ	૩૫૪
૫૧	શ્રી સુમતિ જિન સ્તુતિ	૩૫૪
૫૨	શ્રી ક્ષિતભનાથની સ્તુતિ	૩૫૪
૫૨	શ્રી અનંતનાથની સ્તુતિ	૩૫૪
૫૩	શ્રી મલિનાથની સ્તુતિ	૩૫૪

[૬]
ચતુર્થ મહાનિધિ સ્તવન સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી સીમંધરાદિ વિહરમાન જિનસ્તવનો	
૧	સુણે અંદાજ	૩૫૫
૨	ધન ધન ક્ષેત્ર મહાવિદેહજી	૩૫૫
૩	મનકું તે મહારુ મોકલે	૩૫૬
૪	પ્રભુ નાથ તું તિયલોકનો	૩૫૬
૫	કહેજે વંદન બધ	૩૫૭
૬	કયા બનુ કહુ કીતો	૩૫૭
૭	જીરે મારે ધતરી ખંડ મજાર	૩૫૮
૮	અન્દ્રાનન ચતુર સુભજી	૩૫૮
૯	અનંત વીરજ અરિહંત સુણે	૩૫૮
૧૦	અનંતરીરજ અરિહંત સુણે	૩૫૮
૧૧	અનંતરીરજ અરદાસ સુણેને	૩૫૯
૧૨	તારી મૂરતિએ મન મોહુ રે	૩૫૯
૧૩	સીમંધર યુગમંધર બાહુ	૩૫૯
૧૪	શ્રી સીમંધર સાહવા	૩૫૯
૨	ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી કૃત વિહરમાન જિનવીંશી સ્તવનો ૨૦	૩૬૦
૩	શ્રી દેવચંદ્ર કૃત વિહરમાન જિન વીંશી સ્તવનો ૨૦	૩૬૭
૨	શ્રી શત્રંજય ગિરિના સ્તવનો	
૧	તે દિન ક્યારે આવશે	૩૭૬
૨	ચાલોને વિનમજી પ્યારા	૩૭૬
૩	આખલડીધેરે મેં આજ	૩૭૬
૪	બત્રા નવાણું કરીએ	૩૭૬
૫	વિમલાચળ નિત્ય	૩૭૭
૬	સિદ્ધાચળગિરિ ભેટ્યારે	૩૭૭
૭	મારું મન મોહુ રે	૩૭૭
૮	શ્રી સિદ્ધાચળ ભેટવા	૩૭૮
૯	માતા મરદેનીના નંદ	૩૭૮
૧૦	ઉમૈયા મુજને ઘણી જીહો	૩૭૮
૧૧	ચાલો ચાલો વિમલગિરિ જગજે રે	૩૭૯
૧૨	વીરજ આચ્યા રે	૩૭૯
૧૩	વિમલાચળ વિમલાપ્રાણી	૩૮૦
૧૪	તુમે તો બહે ભિરાજેજી	૩૮૦
૧૫	નિહુડી રાજ્ય તરતલે	૩૮૦

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૬	જિનંદા તોરે ચરજી કમલગીરે	૩૮૧
૧૭	મનના મનોરથ સતી કલ્યાએ	૩૮૧
૧૮	બાપસારે પાતિકડાં	૩૮૧
૧૯	એકદિન પુંડરીક મજુધરે	૩૮૧
૨૦	અખનો પાર બપે હમ સાધુ	૩૮૨
૨૧	આપો આપોને લાલ મોઢાં	૩૮૨
૨૨	વહેલા બરિ જગજો રે	૩૮૩
૨૩	શ્રી શત્રંજય ભરતનૃપ યાત્રાતુ	૩૮૪
૨૪	રિખખીજીજી દ વિમલગિરિ મહાજી	૩૮૫
૨૫	શ્રી અ દીધર અ તરનમી	૩૮૫
૨૬	સિદ્ધગિરિ મંડન ઇશ સુણે	૩૮૬
૨૭	વિમલગિરિ કયું ન બપે	૩૮૬
૨૮	વિમલગિરિ વિમલતા	૩૮૬
૨૯	હેત સમાનરે અરન સમાનરે	૩૮૭
૩૦	સિદ્ધાચળનો વાસી પ્યારો	૩૮૭
૩૧	વિવેરી વિમલાચલ વસીએ	૩૮૭
૩૨	પ્રભુમો પ્રેમે પુંડરીકગિરિ	૩૮૭
૩૩	ચાલો ચાલોને રાજ	૩૮૮
૩૪	ચાલો સખી જિન વંદન	૩૮૮
૩૫	પ્રભુજી બનું પાલિનાણા	૩૮૯
૩૬	શેત્રંજ મહના વાસીરે	૩૮૯
૩૭	ગિરિવર હરિસજી વિરલા	૩૮૯
૩૮	ભરતને પાટે જૂગતિરે	૩૯૦
૩૯	સિદ્ધાચળ સિખરે દીવેરે	૩૯૦
૪૦	તીરથની આચાનના નવિ	૩૯૦
૩	શ્રી આલોકદેવ જિન સ્તવનો	
૧	આલોકજિન વંદે યુજસંદન	૩૯૧
૨	પ્રથમ જિજ્ઞેસર પ્રભુમીયે	૩૯૧
૩	ચાનરમજી રચણ્યરે	૩૯૨
૪	આલોકજી અરિહંતજી	૩૯૨
૫	સર્માકતદાર ગભારે પેસનાજી	૩૯૨
૬	વિનય વિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત આલોકજિન વિનવિરૂપ સ્તવન	૩૯૨
૬	નાભિ નરિંદનો નંદન વદીએરે	૩૯૪
૭	અખખ જિનરાજ મુજ અન્દાદન	૩૯૪

नं०	विषय	पृ०
८	अपभ्रंश दिनशायी	३६५
९	अजितनाथ जिन स्तवने।	
१	अजितदेव मुज्य वासुदा	३६५
२	प्रीतश्री नं०वाणीरे	३६५
३	अजित अजित जिन आश्रमि	३६५
४	अजित जिनं० देव	३६६
५	अंजनाथ जिन स्तवने।	
१	हरि प्रभु अंजनाथी	३६६
२	मुने अंजन जिनशुभ्रीव	३६६
३	सादेण अंजनाथेरे अंजन	३६७
४	अंजन जिनज्ज नयन	३६७
६	अजिनन्धन जिन स्तवने।	३६७
१	प्रभु तेरे नयनडी कुं नवीदायी	३६७
२	श्री अजिनं०दन स्वामीने रे	३६८
३	अजिनं०दन जिनराज	३६८
७	श्री भुमति जिन स्तवन	
१	सादिना भुमति जिष्णुं०	३६८
२	भुमतिनाथ साया हो	३६८
८	श्री पद्मप्रभु जिन स्तवने।	
१	पद्मप्रभु प्राणसे आश	३६९
२	श्री पद्मप्रभा स्वामी	३६९
३	पडी पडी साधरे साधकवृत्ता	३६९
९	श्री सुपाशनाथ जिन स्तवन	४००
१०	श्री अन्द्रप्रभु जिन स्तवन	
१	श्री अन्द्रप्रभा जिनराज राजे	४००
२	हरि भारे अन्द्रवदन जिन	४००
११	श्री सुविधि जिन स्तवन	
१	सुविधि जिन त्रिभडे काली	४००
२	मे' जिनो नदि	४०१
३	जानी सिर सुपाशकृष्ण	४०१
१२	श्री शीतलजिन स्तवने।	
१	शीतलजिन मोडे आश	४०१
२	श्री शीतलजिन वं०दीये	४०२
१३	श्री मेघसनाथ जिन स्तवन	४०२
१४	श्री वासुपूज्य जिन स्तवन	४०२
१५	श्री विमल जिनेश्वर देव नयके	४०२

नं०	विषय	पृ०
२	प्रबुद्ध मुज्य अपभ्रंश मत देजे।	४०२
१६	अनंतनाथ जिन स्तवने।	
१	सुज्जना नं०दन ज्य आनं०	४०२
२	श्री अनंतप्रभो अंतरद्वे	४०२
१७	श्री धर्मनाथ जिन स्तवन	४०३
१८	श्री सातिजिन स्तवने।	
१	सातिजिनेश्वर देव.	४०४
२	सातिजिष्णुं० महाशाल	४०४
३	महारे सुज्जरे ज्योने राज	४०५
४	सुज्जो साति जिष्णुं० सोळाभी	४०५
५	सेवो सेवोने राज	४०५
६	सान्ति जिनेश्वर सायो सादेण	४०६
७	सुंदर साति जिष्णुं०दनी	४०६
८	सुषु क्षुषु साधरे साति सल्लुषा	४०६
९	साधमा सान्ति जिनेश्वर देवरे	४०७
१०	अन्वीरानं०दन प्रभुभीजेरे	४०७
११	सुषु इयानिधि	४०८
१२	सान्ति जिनेश्वर सादिनारे	४०८
१३	सान्ति जिनेश्वर सादेण वडे	४१०
१४	हम मयन जये प्रभुध्यानमे	४१०
१५	सुरराज जमान नतादिभुं०	४१०
१६	श्री कुंभुनाथ जिन स्तवन	४११
२०	श्री अरनाथ जिन स्तवन	
१	अरजिन मजपुर वर जिष्णुमार	४११
२१	श्री भस्विनाथ जिन स्तवन	
१	भित्थीथा नवरी अततपो'छ	४१२
२	अरनाथकुं सदा मेरी वं०दना	४१२
३	भे'तो आक्षु रदेरमा'छ	४१२
४	दोन रमे जितदोन रमे	४१२
२२	श्री मुनिसुवत जिन स्तवन	४१३
२३	श्री निभनाथ जिन स्तवन	४१३
२४	श्री नेमिनाथ जिन स्तवने।	
१	परमातम पुरषु कथा	४१३
२	निरभयो नेमि जिष्णुं०दने	४१४
३	रहो रहो रे वाहन हो पडीमा	४१४
४	दाशपुरीने नेम राक्षसे	४१४

નંબર	વિષય	ક્રમ
૨૫	શ્રી પાશ્વજિન સ્તવનો	
૧	પરમાત્મ પરમેશ્વર	૪૧૫
૨	સાર્તા જેવાં દુઃખકાં ને	૪૧૫
૩	અંતરગમી સુખ અશ્રવેશ	૪૧૬
૪	મોહન મુજરાં લેજો રાજ	૪૧૬
૫	પ્યારો પ્યારો રે હો વાલા	૪૧૬
૬	નિત્ય સમરુ' સાહેબ વવણાં	૪૧૬
૭	મહારી કલ્પવેણી મૂર્તી	૪૧૭
૮	જિનજી ત્રેવીશમેા જિનપાસ	૪૧૮
૯	આજ પૂરે સદા પરમેશ્વર	૪૧૦
૧૦	સેવો ભવિષ્યન જિન ત્રીવીશમેા	૪૧૬
૧૧	આજ કુ ખેશ્વર જિન ભેડીએ	૪૧૬
૧૨	પાશ્વજિન પૂજ્ઞતા તાહરીજી	૪૨૦
૧૩	મેરે સાહેબ તુમહિ હો	૪૨૦
૧૪	તજો માન માયા ભજો ભાવઆણી	૪૨૧
૧૫	તાર મુજ તાર મુજ તાર	૪૨૦
૧૬	રંગ રસીયા રંગરસ બન્યો	૪૨૧
૧૭	જ્ય જ્ય જ્ય જ્ય પાસ જિજ્ઞંહ	૪૨૧
૧૮	પ્રજુપું પઠ પંકજ પાસના	૪૨૧
૧૯	સોના રૂપાકે સોખરે	૪૨૨
૨૦	અનુભવ અમૃતવાણી હો	૪૨૨
૨૧	વન્દેહું જિનદેવ પાશ્વ	૪૨૩
૨૨	ચિદાનંદધન પરમ નિરંજન	૪૨૩
૨૩	પૂજ્ય ત્રિપિ મહિ ભાવિષેજી	૪૨૪
૨૪	ચિત્ત સમરી સારહ માયરે	૪૨૫
૨૫	સુખદાષ્ટ રે સુખદાષ્ટ	૪૨૫
૨૬	અહો અહો પાસજી મુજમળિયા રે	૪૨૫
૨૭	શ્રી ચિંતામણી પાશ્વજી રે	૪૨૬
૨૮	અમમોહે ઐસીઆય બની	૪૨૧
૨૯	સરતિ મંદન પાસ જિજ્ઞંહ	૪૨૭
૩૦	સહજનંદી શીતલ સુખ ભોગી તેા	૪૨૭
૩૧	ગોડી પ્રજુ માળે રે	૪૨૮
૩૨	મિર્યા ગોડી પાસજી હો બાલ	૪૨૬
૩૩	અતુલી બલ સામી.	૪૩૦
૩૪	જિનજી ગોડી મંદન પાસ રે,	૪૩૦
૩૫	પ્રજુથી ગોડીઆ પાસજી	૪૩૦

૩૬	બવ કાગીરે બવ કાગીરે	૪૩૦
૩૭	તુમ વિજુ મેરી કાલુ અપરશે	૪૩૧
૩૮	ભાખીજો સોહારે જિનજી	૪૩૧
૩૯	મુજરાં માહરી માનો રે	૪૩૧
૪૦	અમાં બાઈ નેહમે કંધી	૪૩૧
૪૧	માતા વામારે મોહારે બચવા પાસને	૪૩૨
૪૨	ઈ છતુ ઈ છતુ	૪૩૨
૪૩	મોહવાર હાવે બાવે	૪૩૨
૨૬	શ્રી મહાવીર સ્વામી સ્તવનો	
૧	વીર પ્રજુ પ્રાણુ ઘડી પ્યારા	૪૩૩
૨	સરજની સામિજિ પાયે બામે	૪૩૩
૩	આજ જિનરાજ મુજ કાજ	૪૩૩
૪	સિદ્ધારથનારે નંદન વિનજું	૪૩૪
૫	જમપતિ તારા શ્રી જિનદેવ	૪૩૪
૬	પ્રજુજીવીર જિજ્ઞંહને વંદીએ	૪૩૪
૭	નારે પ્રજુ નહિ માનું	૪૩૪
૮	વીર કુંવરની વાતડી કેને કહીએ	૪૩૫
૯	સિદ્ધારથ રાખને ઘેર પદરાણી	૪૩૫
૧૦	ભક્તિ અમ ચિત્ત સામી ધરી	૪૩૬
૧૧	વીર જિનેશ્વર સાહેબ મેરા	૪૩૬
૧૨	વંદુ વીર જિનેશ્વર રાવા	૪૩૭
૧૩	આજ મારા પ્રજુજી સાનું ભુવો	૪૩૭
૧૪	માતા ત્રિશલા નંદકુમાર	૪૩૭
૧૫	સરમ જિજ્ઞેશ્વર વિગત સ્વરૂપતું રે	૪૩૮
૧૬	વીર જિનેશ્વર પરમેશ્વર બધો	૪૩૮
૧૭	સાચન નાચક સિવસુખદાયક	૪૩૮
૧૮	ત્રિશલા માતા પારણી ભુખાવે	૪૩૮
૧૯	માતા ત્રિશલા ખુખાવે	૪૩૮
૨૦	શ્રી મહારવીર સ્વામીના	
	પંચ કલ્યાણનું સ્તવન	૪૪૦
૨૧	મહાવીર જિન કુંડળીનું સ્તવન	૪૪૪
૨૨	શ્રી મહાવીર સ્વામીના સત્તાવી	
	ભવનું સ્તવન	૪૪૫
૨૩	શ્રી મહાવીર સ્વામીના	
	સત્તાવીશ ભવનું સ્તવન	૪૪૭
૨૪	વિનયવિજયજી કૃત શ્રી વીરજિનનું	
	પંચ સમવાય કારણનું સ્તવન	૪૫૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૭	શ્રી પદ્મનાભ જિન સ્તવન લાટડી વિદ્યાલય રે ભાવિ	૪૫૧ ૪૫૩
૨૮	શ્રી જિનપંચક સ્તવન	૪૫૩
૨૯	શ્રી પરમાત્મા સ્તવનો	
	૧ સકલ સમતા સુખતાનો	૪૫૪
	૨ શ્રી અહંનુ સ્વામી મેરા	૪૫૪
	૩ ભવિ તુમે વહોરે	૪૫૫
	૪ આજ મારા પ્રભુજી	૪૫૫
	૫ મેરે પ્રભુ સુ, પ્રમરો પુસ્તક	૪૫૬
	૬ મનમાં આવજો રે નાથ	૪૫૬
	૭ પ્રભુ તેરો વચન સુનો	૪૫૬
	૮ જિન તેરે સરજી ચરજી પ્રકુ	૪૫૬
	૯ આજ આનંદ ભયો	૪૫૭
	૧૦ જ્ઞાનાદિક ગુણ તેરો	૪૫૭
	૧૧ પ્રભુ તેરા ગુન જ્ઞાન	૪૫૭
	૧૨ જો પરમ બહા પરમેશ્વર	૪૫૭
	૧૩ મેરે સાહિબ તુમહદિદો	૪૫૭
	૧૪ પ્રભુ તેરો મોહન હે મુખ મટો	૪૫૮
	૧૫ તો જિન જોર ન જાયું	૪૫૮
	૧૬ ક્યુંકર ભકિત કરું પ્રભુ	૪૫૮
૩૦	શ્રી સિદ્ધ ભગવાનનું સ્તવન	
	૧ સિદ્ધ જગત સિરે શોભતા	૪૫૮
	૨ શ્રી જોતમ પૂજા કરે	
૩૧	શ્રી જિનશિવ સ્થાપન સ્તવન	૪૫૮
	કુમતિ લતા ઉન્મીલન સ્તવન	૪૫૮
	૧ ભરનાદિકે ઉદ્ધારજી કાવો	૪૫૯
૩૨	શ્રી સદ્અકૂટ જિન પ્રતિમા સ્તવન	૪૬૦
૩૩	શ્રી ગિરનારજીનું સ્તવન	
	૧ તોરજીથી રથ ફેરી આસ્થા રે	૪૬૦
૩૪	શ્રી આબુજીનું સ્તવન	
	૧ આશુ અચત રણિયામણો રે	૪૬૧
૩૫	શ્રી અષ્ટાપદનું સ્તવન	
	૧ અષ્ટાપદ અરિહંતજી	૪૬૧
	૨ અષ્ટાપદ ગિરિ યાત્રા કરનકું	૪૬૨
૩૬	શ્રી સનેતશિખર જિન સ્તવનો	
	૧ સનેતાશિખર જિન વંદીયે	૪૬૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨	આજ સકલ દિન જાઓ હો	૪૬૨
૩	જલ પુજો લાલ શમેતશિખર	૪૬૩
૩૭	શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવનો	
	૧ આનંદ અધિક ઉમ્મજાહ	૪૬૩
	૨ તારંગા તીથ મળનું રે	૪૬૪
	૩ તારિમા ગદ અજિત જિનેશ્વર	૪૬૪
૩૮	શ્રી તીથમાલાનું સ્તવન	૪૬૪
૩૯	શ્રી પંચતીથનું સ્તવન	
	૧ હે સાહેબજી નેકનગર કરી	૪૬૫
૪૦	ભાવનગર મંડન દેરાસરજી સ્તવન	
	૧ આવો આવોને આજ	૪૬૫
	૨ ભાવનગરમાં બેડીએ	૪૬૫
૪૧	બીજનું સ્તવન	
	૧ સરસ વચન રસ વરસાવી	૪૬૬
૪૨	શ્રી જ્ઞાનપંચમીના સ્તવનો	
	૧ શ્રી જિનવરને પ્રગટ થયું રે	૪૬૭
	૨ જીરે માહરે શ્રી જિનવર ભગવાન	૪૬૭
	૩ સુત સિદ્ધારથ જૂપનોરે	૪૬૭
	૪ પ્રભુમો પંચમી દિવસે જ્ઞાનને	૪૭૦
	૫ પંચમી તપ તમે કરોરે પ્રાણી	૪૭૦
૪૩	શ્રી અષ્ટમીનું સ્તવન	
	૧ હરિ મારે હામ ધરમના	૪૭૦
	૨ શ્રી રાજગૃહી શુભ હામ	૪૭૦
૪૪	શ્રી મૌન એકાદશીનું દોહસો	
	કલ્યાણકનું સ્તવન	
	૧ ધુર પ્રભુનું જિન મહરસી	૪૭૨
૪૫	શ્રી મૌન એકાદશીના સ્તવનો	
	૧ જગપતિ નાથક તેમિ જીજીહં	૪૭૫
	૨ પંચમ સુરલોકના વાસીરે	૪૭૭
	૩ દારકા નગરી સમેસર્પારે	૪૭૭
૪૬	શ્રી સિદ્ધચક્રના સ્તવન	
	૧ નવપદ ધરજો ધ્યાન	૪૮૦
	૨ સિદ્ધચક્રર સેવા કીજો	૪૮૦
	૩ શ્રી સિદ્ધચક્રને વંદોજી	૪૮૧
	૪ ચૌદ પૂરવનો સાર	૪૮૧
	૫ અવકર ધમીને રે	૪૮૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૬	સિદ્ધચક્ર સેવોરે પ્રાણી	૪૮૨
૭	અહોભવિ પ્રાણી રે સેવો	૪૮૨
૮	નવપદ મહિમા આર	૪૮૨
૯	સેવો રે ભવિ ભાવે નવકાર	૪૮૩
૧૦	અરિહંત સિદ્ધ આચારજી પાઠક	૪૮૩
૧૧	અકલ સુરાસુર વંદન નખીએ	૪૮૩
૩૭	પદ્મપદ્મ પવનું સ્તવન	
૧	પ્રભુ વીર જિજ્ઞાસ વિચારી	૪૮૪
૨	સુશુભે આજન સંત	૪૮૪
૪૮	દિવાળીનું સ્તવન	
૧	મારે દિવાળી રે યજ્ઞ આજ	૪૮૪
૨	જ્ય જિનવર જ્ય દિતકારી રે	૪૮૫
૩	માગં દેહક મોક્ષનો રે	૪૮૫
૪	રમતી ગમતી હમુને આદેશી	૪૮૬
૫	દુઃખ હરણી દીપાભિમા રે	૪૮૬
૪૯	શ્રી ગૌતમ સ્વામી વિશ્વાપ	
૧	વધંમાન વચને તઃ	૪૮૬
૨	જાસન સ્વામી સંત જનેલી સાદિયા	૪૮૭
૫૦	શ્રી વીર સ્થાનકનું સ્તવન	૪૮૭
૫૧	શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત સિદ્ધાંત વિચાર રહસ્ય ગર્ભિન સાઠ ત્રણસો ગાથાનું શ્રી સિમંધર સ્વામી વિનતિનું સ્તવન	૪૮૭
૫૨	શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત કુમતિ-મદ-ગાથન શ્રી વીર સ્તુતિ રૂપ દોહસો ગાથાનું હુંડીનું સ્તવન	૫૦૨
૫૩	શ્રીમદ્ ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજય વિરચિત શ્રી સીમંધર સ્વામિની વિનતિ રૂપ નવરહસ્ય ગર્ભિત જવાસો ગાથાનું સ્તવન	૫૦૬
૫૪	નિમોત્તરિ સંસાર દુઃખ વજ્રન ગર્ભિત શ્રી સીમંધર જીન વિનતિ	૫૧૪
૫૪	નિશ્ચય વ્યવહાર ગર્ભિત શ્રી ક્ષાંતિ જિન સ્તવન	૫૧૬

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૫૫	નિશ્ચય વ્યવહાર ગર્ભિત શ્રી સીમંધર સ્વામી સ્તવન	૫૨૧
૫૬	શ્રી વિજયલક્ષ્મીસુરી કૃત જ્ઞાનાદિવ્ય ગર્ભિત શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન	
૫૭	શ્રી વિનય વિજય ઉપાધ્યાય કૃત શ્રી પદાવચ્ચક (પ્રતિક્રમણ) સ્તવન	
૫૮	શ્રી વિજયલક્ષ્મીસુરી કૃત ૭ અક્ષરનું સ્તવન	૫૨૬
૫૯	પરમયોગી શ્રી આનંદપતજી વિરચિત સ્તવન ચોવીશી	૫૩૧
૬૦	ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત સ્તવન ચોવીશી-પહેલી	૫૩૧
૬૧	ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત સ્તવન ચોવીશી-બીજી	૫૩૭
૬૨	શ્રી દેવચંદ્રજીકૃત સ્તવન ચોવીશી	૫૫૨
૬૩	શ્રી દેવચંદ્રજીકૃત ગત સ્તવન ચોવીશી	૫૫૨
૬૪	ઉપાધ્યાય શ્રી માનવિજયજી કૃત સ્તવન ચોવીશી	૫૭૩
૬૫	શ્રી મોહનવિજયજી (લલકાજી) કૃત સ્તવન ચોવીશી	૫૮૦
૬૬	શ્રી પદ્મવિજયજીકૃત સ્તવન ચોવીશી	૫૯૨
૬૭	શ્રી જિનવિજયજીકૃત સ્તવન ચોવીશી	૬૦૦
૬૮	શ્રી ઉદયરત્નજી કૃત સ્તવન ચોવીશી	૬૦૭
૬૯	શ્રી શુદ્ધિસાગરસુરીચરજી કૃત સ્તવન ચોવીશી	૬૧૧
૭૦	આમમની પૂજનું સ્તવન	૬૧૬
૭૧	શ્રી જ્ઞાનપદ પૂજનો ૧ જ્ઞાનાથ સંમોહ તમે હરસજ ૨ નાથ સ્વભાવ જે જીવને ૩ જહુ કોડી વરસો ખપે ૪ અધ્યાતમ જ્ઞાને કરી ૫ જ્ઞાનિવ જ્ઞાન ભણે મુદારે	૬૧૬ ૬૧૬ ૬૨૦ ૬૨૦ ૬૨૦
૭૨	શ્રી શ્રુતપદ પૂજ	૬૨૧
૭૩	સ્નાત્રપૂજ અને તેની વિધિ	૬૨૧
૭૪	શ્રીમદ્ વીરવિજયજી કૃત સ્નાત્ર પૂજની વિધિ	૬૨૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭૫	શ્રીમદ્ વીરવિજયજી કૃત સ્નાય પૂજ	૧૨૨
૭૬	શ્રી દેવવિજયજી કૃત અષ્ટપ્રકારી પૂજ	૧૨૫
૭૭	જ્ઞાનવિમલસરિ કૃત શ્રી શાન્તિનાથનો કથક	૧૨૮
૭૮	સુશુ ઉતારણ	
૭૯	આરતિઓ	
૧	વિવિધ રતનમણિ જટિલ રચાવો	૧૩૦
૨	જ્ય જ્ય આરતિ આદિ બિજાંદા	૧૩૦
૩	અપ્તજરા કરતી આરતિ	૧૩૧
૪	જ્ય જ્ય આરતિ શાન્તિ સુમારી	૧૩૧
૫	જ્યદેવ જ્યદેવ	૧૩૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	જ્ય જ્ય આરતિ પાથ' બિજાંદા	૧૩૧
૭	જ્ય પારશ દેવા જ્ય	૧૩૨
૮	જ્ય જ્ય આરતિ નવપદ ગેરી	૧૨૨
૯	જ્યદેવ જ્યદેવ જ્ય જ્ય	૧૩૨
૮૦	મંજળ દીવો	
૧	દીવો ૨ દીવો	૧૩૨
૨	દીવો ૨ દીવો	૧૩૩
૩	આદ મંજળ આર	૧૩૩
૮૧	શ્રી મંજળ આર	૧૩૩
૮૨	શ્રી નવઅંમ પૂજના કુહા	૧૩૩
૮૩	શ્રી પ્રજુને પોંખવાનું-ગીત	૧૩૪

શ્રી પંચમ મહાનિધિ સંજ્ઞાય (પદ-લાવણી-હરિયાલ)
સવેયા, એકત્રીશા, છત્રીશી, ગહુલી, આદિ સંમૂલ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી નંદીસુવત્રી સંજ્ઞાય	૧૩૫
૨	શ્રી નંદીસુવત્રી બીજી સંજ્ઞાય	૧૩૬
૩	સમકિતના સસકુ વૈભવી સંજ્ઞાય	૧૩૭
૪	આઠ યોગ-દષ્ટિની સંજ્ઞાય	૧૪૧
૫	અદાર પાપસ્થાનકની સંજ્ઞાય	૧૪૫
૬	અમૃતવેલીની નાની સંજ્ઞાય	૧૫૨
૭	અમૃતવેલીની મોટી સંજ્ઞાય	૧૫૩
૮	સ્થાપના કલ્પની સંજ્ઞાય	૧૫૪
૯	સમગ્રીત સુખશક્તીની સંજ્ઞાય	૧૫૫
૧૦	સુશુસ્થાનક સંજ્ઞાય	૧૫૫
૧૧	કલ્પા તુમડાની સંજ્ઞાય	૧૫૫
૧૨	આર આદારની સંજ્ઞાય અથવા આદાર-અણાદારની સંજ્ઞાય	૧૫૬
૧૩	બીજની સંજ્ઞાય	૧૫૬
૧૪	શ્રી જ્ઞાનપત્રિની સંજ્ઞાય	૧૫૭
૧૫	શ્રી આઠ મહત્તી સંજ્ઞાય	૧૫૬
૧૬	શ્રી મૌન અકાદશીની સંજ્ઞાય	૧૫૮
૧૭	શ્રી આર ભાવનાની સંજ્ઞાય	૧૫૮
૧૮	શ્રી કોષની સંજ્ઞાય	૧૬૩
૧૯	માનની સંજ્ઞાય	૧૬૪
૨૦	માયાની સંજ્ઞાય	૧૬૪
૨૧	વૈભવી સંજ્ઞાય	૧૬૪

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૨	કાંત સુપારસની સંજ્ઞાય	૧૬૪
૨૩	પુષ્પની સંજ્ઞાય	૧૬૫
૨૪	પરનિ દાવારક દિતક્રિયામણુની સંજ્ઞાય	૧૬૫
૨૫	જીભશક્તીની સંજ્ઞાય	૧૬૬
૨૬	ચેતનને ક્રિયામણુની સંજ્ઞાય	૧૬૭
૨૭	વૈરાગ્યની સંજ્ઞાય	
૨૮	શ્રી નવકારવાલીની સંજ્ઞાય	૧૬૭
૨૯	કાંતકેમણુની સંજ્ઞાય	૧૬૮
૩૦	વજ્રાચારની સંજ્ઞાય	૧૬૮
૩૧	શીવલ વિષે પુષ્પને ક્રિયામણુની સંજ્ઞાય	૧૬૯
૩૨	શીવલ વિષે ક્રીને ક્રિયામણુની સંજ્ઞાય	૧૭૦
૩૩	ક્રીને ક્રિયામણુની સંજ્ઞાય	૧૭૧
૩૪	શ્રી પાંચમા આરાની સંજ્ઞાય	૧૭૧
૩૫	પોબીકાની સંજ્ઞાય	૧૭૧
૩૬	શ્રી સદ્ગનંદીની સંજ્ઞાય	૧૭૨
૩૭	શ્રી આપસ્વભાવની સંજ્ઞાય	૧૭૨
૩૮	અદાર નાતરાની સંજ્ઞાય	૧૭૩
૩૯	અદાર નાતરાની સંજ્ઞાય (બીજી)	૧૭૩
૪૦	શ્રી ભવદેવનામિકાની સંજ્ઞાય	૧૭૬
૪૧	શ્રી મુખાપુત્રની સંજ્ઞાય	
૪૨	શ્રી દેવાનંદાની	૧૭૮
૪૩	શ્રી વિજયશૈલ વિજયાશૈલાણીની સંજ્ઞાય	૧૭૮

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪૪	શ્રી રહનેશ્વરી સલ્કાવ	
૪૫	શ્રી પ્રજ્ઞાનંદ રાજપિંડી સલ્કાવ	૧૮૦
૪૬	શ્રી ભક્તજીવનિની સલ્કાવ	૧૮૧
૪૭	શ્રી સામાયિક લાલની સલ્કાવ	૧૮૧
૪૮	શ્રી શાલિભદ્રની સલ્કાવ	૧૮૧
૪૯	શ્રી સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની સલ્કાવ	૧૮૩
૫૦	શ્રી જંજુકુમારની ચારદાલની સલ્કાવ	૧૮૪
૫૧	શ્રી સર્વભોજનની સલ્કાવ	૧૮૫
૫૨	શ્રી જંજુસ્વામીની સલ્કાવ	૧૮૬
૫૩	શ્રી મનકમુનિની સલ્કાવ	૧૮૬
૫૪	શ્રી જંજુકુમુનિની સલ્કાવ	૧૮૭
૫૫	શ્રી જંજુસ્વામીની સલ્કાવ	૧૮૮
૫૬	શ્રી સ્યુલિભદ્રની સલ્કાવ	૧૮૮
૫૭	" " " "	૧૮૯
૫૮	શ્રી કલ્યાણભદ્રની સલ્કાવ	૧૮૯
૫૯	શ્રી વચસ્વામિની સલ્કાવ	૧૯૧
૬૦	શ્રી મેતારજી મુનિની સલ્કાવ	૧૯૧
૬૧	શ્રી મેધરજી રાજની સલ્કાવ	૧૯૩
૬૨	શ્રી શ્રી મેધકુમારની ..	૧૯૩
૬૩	" રાહિણીની ..	૧૯૩
૬૪	" ભરતપાદુમણીની ..	૧૯૩
૬૫	" અરણિક મુનિની ..	૧૯૬
૬૬	" " " "	૧૯૬
૬૭	શ્રી ધમાણની સલ્કાવ	૧૯૬
૬૮	શ્રી જ્ઞાનાશી મુનિની ..	૧૯૮
૬૯	શ્રી મનોરમાની ..	૧૯૮
૭૦	જ્ઞાન ગાડી સ્વરૂપની ..	૧૯૮
૭૧	નંદન પાલાની ..	૧૯૯
૭૨	કામજ્ઞાની કમ' કલ્યાણીની સલ્કાવ	૭૦૦
૭૩	મરદેવી માતાની સલ્કાવ	૭૦૧
૭૪	ગોલાકામી કુમારની ..	૭૦૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭૫	શ્રી શકિતશ્ચીની ..	૭૦૨
૭૬	શ્રી કલ્યાણકાલીક કલ્યાણાવનની સલ્કાવ	૭૦૩
૭૭	સમક્ષિતની સલ્કાવ	૭૦૩
૭૮	કલાવતીની ..	૭૦૩
૭૯	શ્રી મરદેવી માતાની ..	૭૦૬
૮૦	શ્રી અમરકુમારની ..	૭૦૬
૮૧	શ્રી જ્ઞાવંતીકુમારની ..	૭૧૦
૮૨	શ્રી સર્વાર્થ પદ્મીશીની ..	૭૧૨
૮૩	શ્રી હરિમંદ વૃષ્ટની ..	૭૧૩
૮૪	શ્રી સુનાકુમારની ..	૭૧૫
૮૫	આવઝા કુમારની સલ્કાવ	૭૧૭
૮૬	શ્રી પાક કુમારની ..	૭૧૮
૮૭	શ્રી દેવલોકની ..	૭૧૮
૮૮	શ્રી નંદિવેણું ત્રિદાસીનું	૭૧૯
૮૯	શ્રી જ્ઞાનકુમાર ચક્રવર્તીની સલ્કાવ	૭૨૦
૯૦	શ્રી જંજુકુમાર કલાવતીની ..	૭૨૦
૯૧	શ્રી જંજુકુમારનું ત્રિદાસીનું ..	૭૨૦
૯૨	અંજરીયા મુનિની ..	૭૨૦
૯૩	સમુદ્ધિ મનુષ્ય જીવેને ઉપજવાના ચોદ રચાનેની સમજૂતિની સલ્કાવ	૭૨૬
૯૪	શ્રી કંઠજી ગાંધીની સલ્કાવ	૭૨૬
૯૫	આવક કરણીની ..	૭૨૬
૯૬	શ્રી પાદુમણીની ..	૭૨૭
૯૭	શ્રી સીતાજીની ..	૭૨૮
૯૮	જગુ આરાની ..	૭૨૮
૯૯	આકાશની સલ્કાવ	૭૨૮
૧૦૦	આપાદાજીવિની ..	૭૨૯
૧૦૨	પ્રજ્ઞાનની ..	૭૩૦
૧૦૩	શ્રી કેશી મોતમ મણિપરની સલ્કાવ	૭૩૨
૧૦૪	ઉપદેશક પદ સલ્કાવ	૭૩૩

શ્રી આનંદધન પદ્માવલી

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	કલા સોને ઉઠ જાવ પાઠ ૨	૭૩૨
૨	૨ થરીમારી પાઠ ૨	૭૩૩
૩	જ્ઞાન ગતે મેરી કાલ થરીરી	૭૩૪

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪	સુદાગણુ ભગી જ્ઞાનુભવ પ્રીત	૭૩૫
૫	અરજૂ નદ નાવરકી પાઠ	૭૩૬
૬	જ્ઞાતમ જ્ઞાનુભવ શિક્ષક કે	૭૩૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭	જન્મ આશા બિજીકી	૭૩૫
૮	આતમ અનુભવ કુણ્ડી	૭૩૫
૯	નામ નિહારો આપમતાશી	૭૩૫
૧૦	પરમ નરમ મતિ ઔર ન જાવે	૭૩૫
૧૧	આતમ અનુભવ રીતે વરીરી	૭૩૫
૧૨	કુણ્ડિકી કમરા કુટિલ મતિ	૭૩૬
૧૩	અનુભવ હમતો રાવરી ઠાસી	૭૩૬
૧૪	અનુભવ તું હે હેતુ હમારો	૭૩૬
૧૫	મેરે મટ આન જાનુ કાવોમોર	૭૩૬
૧૬	નિકાહિન જોઈ તારી વાટી	૭૩૬
૧૭	કોહરાને કહું મારે હે રે	૭૩૭
૧૮	રિજાની આપ મનાવોરે	૭૩૭
૧૯	કુલક નારી તું જડી જાવરી	૭૩૭
૨૦	આજ સુહામન નારી	૭૩૭
૨૧	નિકાની કહા મતાવું રે	૭૩૭
૨૨	વિચારી કહા વિચારે રે	૭૩૮
૨૩	અવધુ અનુભવ કલિકા જાગી	૭૩૮
૨૪	મને મહારો કમ મિલસે મન મેલું	૭૩૮
૨૫	ક્યારે મુને મલસે માહરો સંત સનેલી	૭૩૮
૨૬	અવધુ ક્યા માયુ મુનહીના	૭૩૮
૨૭	અવધુ રામ રામ જગ માવે	૭૩૯
૨૮	આશા ઔરનકી ક્યા કીને	૭૩૯
૨૯	અવધુ નામ હમારા રાખે	૭૩૯
૩૦	સાધોબાધ સમતા રમ રમીને	૭૩૯
૩૧	કિત જનમતે હો પ્રાણનાથ	૭૩૯
૩૨	પિયા તુમ નિકુરજાવે કહું એસે	
૩૩	મિલાપી આન મિલાવો રે	૭૪૦
૩૪	દેખો આલી નટ નામરકો સંમ	૭૪૦
૩૫	કરે જારે જારે જારે જા.	૭૪૦
૩૬	વારે નાહ સંમ મેરો	૭૪૦
૩૭	તા જોએ મિત વ્યાહરે	૭૪૦
૩૮	મનસા નટ નામરમું જોરી રે	૭૪૧
૩૯	તારકી જપ હમ કો હમકી સવારીરી	૭૪૧
૪૦	મીઠો કામે કંતડોને	૭૪૧
૪૧	પિયા મિન શુદ્ધ શુદ્ધ શુદ્ધી હો	૭૪૧
૪૨	જામ હમ જામર કામે ન મરેંએ	૧૪૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪૩	મેરી તું મેરી તું કાહે કરેરી	૭૪૨
૪૪	તેરી હું તેરી હું એતી કહુરી	૭૪૨
૪૫	હોરી જોરી હોરી જોરી જોરી	૭૪૨
૪૬	ચેતન ચતુર ચોગાન વરીરી	
૪૭	પિય મિન નિકાહિન કુરૂ ખરીરી	૭૪૨
૪૮	માવડી મુને નિરપમ	૭૪૨
૪૯	કંચન વરજો નહિરે	૭૪૨
૫૦	અનુભવ પ્રીતમ કેસે મનાહી	૭૪૩
૫૧	જાંદુકી રાતિ કાતીસી વહે	૭૪૩
૫૨	મેરે પ્રાન આન હ વન	૭૪૩
૫૩	કારા દિલ જમા હે	૭૪૩
૫૪	મૂલડો મોડો જાખ આજડો મલો રે	૭૪૩
૫૫	ચેતન આપા કેસેં મહોધ	૭૪૪
૫૬	નાલુડી જમલા જોર કિરમું કરે	૭૪૪
૫૭	દેખો એક અપુરવ મેલા	૭૪૪
૫૮	પ્યારે આવ મિલો કહાવેંતે જાત	૭૪૪
૫૯	મોકું કાજી કેસી હતકો	૭૪૪
૬૦	જામ મેરે પતિ ગતિદેવ નિરંજન	૭૪૫
૬૧	મેરી સું તુમનેં જુ કહા	૭૪૫
૬૨	પીયા મિન સુખ શુદ્ધ શુદ્ધી હો	૭૪૫
૬૩	વજનાથ સેં સુતાથ વિજુ	૭૪૫
૬૪	જામ જામો પરમચુર	૭૪૬
૬૫	રાસ સસી તારા ક્યા	૭૪૬
૬૬	જાધુ જાખ અપના રપ જગ દેખા	૭૪૬
૬૭	રામ કહો રહેમાન કહો રાખ	૭૪૬
૬૮	જાધુ સંમતિ મિતુ કેસે પિનેં	૭૪૬
૬૯	પ્રીતકી રીત નહિ હો પ્રીતમ	૭૪૭
૭૦	આતમ અનુભવ રસ ક્યા	૭૪૭
૭૧	જાનંત અરપી અનિગત સાસવો હો	૭૪૭
૭૨	મેરે માજ મજીડી સુખ	૭૪૭
૭૩	જોલે લોહમા હું રડું	૭૪૮
૭૪	જ કુણ્ડિકી કુંમરી કોન જાત	૭૪૮
૭૫	જાજન મિન મેરો કુન હવાથ	૭૪૮
૭૬	પ્યારે પ્રાન જીવન એ સાય	૭૪૮
૭૭	હમારી લખ જાગી	૭૪૮
૭૮	જગતચુર મેરા મેં	૭૪૮
૭૯	એસી કેસી વરાવસી	૭૪૯

વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ
૮૦ ચેતન શુદ્ધાનમકું ધ્યાનો		૭૪૯
૮૧ ચેત। એસો, જ્ઞાન વિચારો		૭૪૯
૮૨ પ્રભુ તો સમ અવર ન કોઈ ખલકમેં		૭૪૯
૮૩ નિઃપૃષ્ઠ દેશ સોહામણો		૭૪૯
૮૪ લગી લગન હમારી		૭૫૦
૮૫ વારી હું ખોલડે મીઠડે		૭૫૦
૮૬ સલુએ સાહેબ આવેજે મેરે		૭૫૦
૮૭ વિવેકી વીરા સહો નપરે		૭૫૦
૮૮ પૂછીયે આંત્રી ખમર નહીં		૭૫૦
૮૯ ચેતન સકલ વિવાપક હોઈ		૭૫૦
૯૦ અણુ જોવનાં લાખ		૭૫૧
૯૧ વારો રે કોઈ પરધર રમવાનેા ઢાળ		૭૫૧
૯૨ દરિસન પ્રાનજીવન મોહેદીને		૭૫૧
૯૩ મુને મહારા નાહતીવાને		૭૫૧
૯૪ નિરાધાર કેમ મૂકી શ્યામ મુને		૭૫૧

વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ
૯૫ એસે જિનવરને ચિત વહાઈ		૭૫૨
૯૬ અરી મેરો નાહેરી અતિવારો		૭૫૨
૯૭ યા પુદ્ગલકા કયા વિસવાસા		૭૫૨
૯૮ અવધૂ સો જોગી ગુર મેરા		૭૫૨
૯૯ અવધૂ એસો જ્ઞાન વિચારી		૭૫૨
૧૦૦ ખેડેર બહેર નહી આવે		૭૫૩
૧૦૧ મનુષ્યારા મનુષ્યાના		૭૫૩
૧૦૨ ચે જિનકે પામ લાગેરે		૭૫૩
૧૦૩ પ્રભુ લગલે મેરા દીવ		૭૫૩
૧૦૪ હરિત્રી આપ્યાં ટેક ન મેટે		૭૫૩
૧૦૫ અવધૂ વેરાગ ખેટા તયા		૭૫૪
૧૦૬ કિનજીવ બયોગે ઉઠાસી		૭૫૪
૧૦૭ વૃમ જ્ઞાન વિભો કુખી		૭૫૪
૧૦૮ અખચસો સંગ હમારે		૭૫૪

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત પદસંગ્રહ

વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ
૧૦૯ લગન નિનુ જીવિત જેસે પ્રીત		૭૫૪
૧૧૦ પરમ પ્રભુ સમ જન શબ્દે		૭૫૪
૧૧૧ અમ મેં સાચો સાહિત્ય પાયો		૭૫૫
૧૧૨ જો જો દેખ વીતરાગને		૭૫૫
૧૧૩ વાદી વાદીસર તાજ		૭૫૫
૧૧૪ ધર્મ કે બિલાસ વાસ		૭૫૫
૧૧૫ પવનકો કરે તોલ		૭૫૬
૧૧૬ જન કહો કયો હોવે		૭૫૬
૧૧૭ સજ્જન રાખન રીતિ ભત્રી		૭૫૬
૧૧૮ ક્ષિત સુખ ચાહે તો		૭૫૭
૧૧૯ દષ્ટિગ નરિ લાગીયે		૭૫૭
૧૨૦ જિંકે લાગી રહ્યો પરમાવમેં		૭૫૮
૧૨૧ ચેતન મોહકો સંગ નિવારો		૭૫૮
૧૨૨ ચેતન જ્ઞાનકી દષ્ટિ નિહાત્રો		૭૫૮
૧૨૩ ચેતન જો તું જ્ઞાન અભ્યાસી		૭૫૯
૧૨૪ સખત્ર યા જાક મોહ મદિરાકી		૭૫૯
૧૨૫ ચેતન રાહ ચલે ઉવટે		૭૫૯

વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ
૧૨૬ કેસે દેત કમનકુ દોલ		૭૬૦
૧૨૭ જમ લગ આવે નહિ મનાકામ		૭૬૦
૧૨૮ ચેતન મમતા જારી પરીરી		૭૬૦
૧૨૯ જમ લગે સમતા ક્ષણુ નહિ		૭૬૦
૧૩૦ જમ લગ ઉપશમ નાહિરનિ		૭૬૧
૧૩૧ અતુર નર સામાયિક નય ધાગ		૭૬૧
૧૩૨ કમ ધર ચેતન આવેજે		૭૬૨
૧૩૩ કત મિનુ કહો દ્યોન અતિ		૭૬૨
૧૩૪ ચેતન અમ મોહિ દયનં		૭૬૨
૧૩૫ પ્રભુ મેરે તું સમ વાને પુરા		૭૬૨
૧૩૬ અજમ બની હો જોરી		૭૬૩
૧૩૭ અજમ અતિ ચિદાનંદ		૭૬૩
૧૩૮ ચિદાનંદ અવિનાશી હો		૭૬૩
૧૩૯ મન કિતલી ન લાગે હેનરે		૭૬૩
૧૪૦ અવસો દાવ મીલ્યેરી		૭૬૪
૧૪૧ માયા કારમીરે		૭૬૪

શ્રી ચિદાનંદ કૃત પદ સંગ્રહ

વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ
૧૪૨ પિયા પર ધર મત જાવેરે		૭૬૪

વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ
૧૪૩ પિયા જિન મહેલ પધારોરે		૭૬૫

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૪૪	સુઅપ્પા આપ વિચારો	૭૬૫
૧૪૫	બંધ નિજ આપ ઉદીરતરે	૭૬૫
૧૪૬	મનિમત એમ વિચારો રે	૭૬૫
૧૪૭	અકલ કલા જગજીવન તેરી	૭૬૬
૧૪૮	જો ઘોં તરવ ન સુજ પડેરી	૭૬૬
૧૪૯	આતમ પરમાતમ પદ પાવે	૭૬૬
૧૫૦	અરજ એક ખવડીયા સ્વામી	૭૬૬
૧૫૧	મંદ વિષય શક્તિ દીપતો	૭૬૭
૧૫૨	જોમ જુગતિ જાણ્યા વિના	૭૬૭
૧૫૩	આજ સખી મેરે બાલમા	૭૬૭
૧૫૪	જુડી જગમાયા નરકેરી કાયા	૭૬૭
૧૫૫	દેખો ભવિ જિનજીકે યુગ	૬૭૭
૧૫૬	અખિયાં સદ્ગત ભદ્ર	૭૬૭
૧૫૭	વિરથા જન્મ ગમાયો મૂખ	૭૬૮
૧૫૮	જમ સપનેડી માયા રે નર	૭૬૮
૧૫૯	માન કહા અજ મેરા	૭૬૮
૧૬૦	મુઝે ભમર કહાવે અજન	૭૬૮
૧૬૧	અંતો અચરિજ ૩૫ તમાસા	૭૬૯
૧૬૨	કર લે ગુરગમ જ્ઞાન વિચારો	૭૬૯
૧૬૩	અમ હમ એસી મનમેં જાણી	૭૬૯
૧૬૪	સોહં સોહં સોહં સોહં	૭૬૯
૧૬૫	અજ લાગી અજ લાગી	૭૬૯
૧૬૬	પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ	૭૭૦
૧૬૭	અખધુ નિરપક્ષ વીરલા કોષ	૭૭૦
૧૬૮	લધુતા મેરે મન માની	૭૭૦
૧૬૯	કથણી કથે સદુ કોષ	૭૭૦
૧૭૦	જ્ઞાન કળા ઘટ બાસી	૭૭૧
૧૭૧	અનુભવ આનંદ પ્યારો	૭૭૧
૧૭૨	ઓ ઘટ વિલુચત વરિન બાગે	૭૭૧
૧૭૩	અખધુ પિયો અનુભવ રસ પ્યાલા	૭૭૧
૧૭૪	મારમ સાયા કોહિ ન ખતાવે	૭૭૨
૧૭૫	અખધુ ખોશી નયન જમ જોવો	૭૭૨
૧૭૬	વરતુમને વરતુકા લક્ષણ	૭૭૨
૧૭૭	લાલ પ્યાલ દેખ તેરે	૭૭૨
૧૭૮	જમ રે બટાઉ	૭૭૩
૧૭૯	ચલના જરેર જાકું	૭૭૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૮૦	જમ અવલોક નિજ સુદતા	૭૭૩
૧૮૧	એસા જ્ઞાન વિચારો પ્રીતમ	૭૭૩
૧૮૨	હોને મોરા આતમગમ	૭૭૪
૧૮૩	જોં લોં અનુભવ જ્ઞાન	૭૭૫
૧૮૪	આશા ક્યા કુણ જાણે હો	૭૭૫
૧૮૫	અલખ લખ્યા કિમ જાવે હો	૭૭૫
૧૮૬	અનુભવ મિત મિલાય દે મોકુ	૭૭૫
૧૮૭	એરી સુખ હોરી જાવોરી	૭૭૫
૧૮૮	જમમેં ન તેરા કોષ	૭૭૬
૧૮૯	જુડી જુડી જગતડી માયા	૭૭૬
૧૯૦	આતમ ધ્યાન સમાન	૭૭૬
૧૯૧	પ્રભુ મેરો મનડો હટકયો ન	૭૭૭
૧૯૨	તારોજ રાજ તારોજ રાજ	૭૭૭
૧૯૩	આવોજ રાજ આવોજ રાજ	૭૭૮
૧૯૪	મઠ મિરનાર રૂડો લાગેજ	૭૭૮
૧૯૫	અનુભવ જમોતિ જાગી છે	૭૭૮
૧૯૬	સરજી તિહારે મહી છે	૭૭૮
૧૯૭	જમજ પરી મોઢે સમજ પરી	૭૭૮
૧૯૮	હરિ મિતમે ધરો પ્યારે	૭૭૮
૧૯૯	ધ્યાન ઘટા ધન જામે	૭૭૯
૨૦૦	મત જાવો જોર મિચ્છરે	૭૭૯
૨૦૧	પીયા પીયા પીયા	૭૭૯
૨૦૨	શ્રી અંજેશ્વર પાસ જિનંદશા	૭૭૯
૨૦૩	લાગ્યા નેહ જિન ચરણુ હમારા	૭૭૯
૨૦૪	હે પ્રીતમજ પ્રીતકી રીત	૭૮૦
૨૦૫	ચંદ્રવદની મુગલોવણી	૭૮૦
૨૦૬	પૂરવ પુન્ય ઉદયકર ચેતન	૭૮૦
૨૦૭	ક્યા તેરા ક્યા મેરા	૭૮૧
૨૦૮	મુઝાકીર રેન રહી અજ ચોરી	૭૮૧
૨૦૯	વિષયનકો પર સંમ ચેતન	૭૮૧
૨૧૦	અજિતનાથ ચરણુ તોરે આયો	૭૮૧
૨૧૧	અહો જિનવરજી નિદે	૭૮૧
૨૧૨	આતમ બાવે રમો હો ચેતન	૭૮૧
૨૧૩	સોષ સોષ સારી રેન મુમાષ	૭૮૨
૨૧૪	સાધુ બાષ સોહે જોન કહાવે	૭૮૨
૨૧૫	એકજ તારી આશા	૭૮૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૧૬	બલીહારી બલીહારી	૭૮૨
૨૧૭	પ્રભુ માહે એસી કરો નક્ષીસ	૭૮૨
૨૧૮	નાવરીયા મોરા કૌન ઉતારે	૭૮૨
૨૧૯	કયુ કર ભક્તિ કરું	૭૮૩
૨૨૦	પ્રભુ પદપંકજ સમિ	૭૮૩
૨૨૧	ચોમાનંદ આદર કર	૭૮૩
૨૨૨	ગગન મંડલ ગત પરમ	૭૮૩
૨૨૩	હુ શ્રી શાન્તિનાથ સમરીએ	૭૮૩
૨૨૪	મહાવીર તમારી મનહર	૭૮૪
૨૨૫	ધનધન નેમિનાથ જમવાન	૭૮૪
૨૨૬	હું તો જુડી ગયો અરિહંતને એ	૭૮૪
૨૨૭	જાને સો જિન ભક્ત કહાને	૭૮૪
૨૨૮	મેં નહી જાણ્યો નાયજી	૭૮૫
૨૨૯	વાણી હે વિલાસ તેરી	૭૮૫
૨૩૦	પ્રભુ તેરી ઠકુરાઇકું	૭૮૫
૨૩૧	છીક પ્રભાત નામ	૭૮૫
૨૩૨	બીના પ્રભુ પાસ કે દેને	૭૮૫

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૩૩	બનમોહે તારો દીન ક્યાજ	૭૮૫
૨૩૪	કરે મદોદરી રાણી નાટક	૭૮૬
૨૩૫	જમ જમ જીવ તું	૭૮૬
૨૩૬	અવિનાશીની સેજડીયે	૭૮૬
૨૩૭	કુરમતિ દાર દે મેરે પ્રાણી	૭૮૬
૨૩૮	કહા કરું મંદિર કહા કરે ડમરા	૭૮૬
૨૩૯	સાધો ભાષ દેખો નાટક મારા	૭૮૭
૨૪૦	અવધુ સુના કયા ઇસ મહમે	૭૮૭
૨૪૧	અવધુ વહ જોગી હમ માને	૭૮૭
૨૪૨	સાધો ભાષ નહિં મિલિયા	૭૮૭
૨૪૩	જમ જિનરાજ કૃપા કરે	૭૮૭
લાવણી સંગ્રહ		
૧	શ્રી અજિતનાથ લાવણી	૭૮૮
૨	ચેતનને શિખામચની લાવણી	૭૮૮
૩	શ્રી પાશંનાથ મહિમા લાવણી	૭૮૮

શ્રી સવૈયા સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી ચિદાનંદજી કૃત સવૈયા	૭૮૯
	સવૈયા એકત્રીસા	૭૮૯
	સવૈયા એકત્રીસા	૭૯૦
		૭૯૩
૧	શ્રી "ચિદાનંદ" કૃત પુદ્ગલગીતા	૭૯૪
૨	શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પરમાત્મ જત્રીશી	૭૯૮
૩	શ્રી ચિદાનંદજી કૃત દ્વિતશિક્ષા	૭૯૯
	(આયુવર્ધન ક્રિયા)	૭૯૯
૪	શ્રી અનારસીદાસ કૃત	
	અધ્યાત્મ જત્રીશી	૮૦૧
૫	શ્રી અનારસીદાસ કૃત જ્ઞાન પચ્ચીશી	૮૦૨
૬	કવિવર અનારસીદાસ	
	"સુમધસાર નાટક"	૮૦૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭	બાષ કરતુરાં કૃત આત્મબોધ	૮૦૯
૮	મુનિ શુદ્ધિસાગર કૃત આધ્યાત્મિક	
	દ્વિતોપદેશ	૮૧૧
૯	શ્રી યતિધર્મ સંજમ જત્રીશી	૮૧૨
૧૦	શ્રી આત્મદ્વિત શિક્ષાર્પ	
	શ્રી ક્રાંતિ અક્ષર જત્રીશી	૮૧૩
૧૧	સાર બોલ	૮૧૪
૧૨	ત્રિપદિ શ્રીજાબા જત્રીશી	૮૧૫
૧૩	પંડિત શ્રી વીરવિજયજી કૃત જત્રીશી	
૧૪	હરિયાલી ૧ લી.	૮૧૮
૧૫	હરિયાલી ૨ જી	૮૧૮
૧૬	હરિયાલી ૩ જી	૮૧૮

પૃષ્ઠ મહાનિધિ વિધિ સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
	પ્રભાતના પચ્ચક્રખાણુ	
૧	નમુજાર સહિઅં મુદ્ધિમહિઅંતું	
	પચ્ચક્રખાણુ	૮૨૦
૨	પોત્તિચિ સાડુપોત્તિચતું	૮૨૦

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩	પુરિમકું અવદતું	૮૨૦
૪	બી ખાસચા એકાસચા એકત્રઠાણુનું	૮૨૦
૫	આયંબિજ નિરિતું પચ્ચક્રખાણુ	૮૨૧
૬	અઉનિઆહાર ઉપવાસતું	૮૨૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭	તિવિહાર ઉપવાસનું	૮૨૧
૮	ચાર-તથુ અને બે ઉપવાસનું	૮૨૧
૯	ચત્તેવિહાર-તિવિહાર દુઃખાનું	૮૨૧
૨	દેશાવગાથિનું પચ્ચક્રાણુ	૮૨૨
૩	સામાયિક લેવાતી વિધિ	૮૨૨
૪	સામાયિક પારવાનો	૮૨૨
૫	દેવસિંચ પ્રતિક્રમણનો	૮૨૨
૬	રાષ્ટ્ર પ્રતિક્રમણ	૮૨૪
૭	પક્રિય પ્રતિક્રમણ	૮૨૫
૮	ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ	૮૨૬
૯	સ વત્સરી પ્રતિક્રમણ	૮૨૬
૧૨	ચુરવદન કરવાનો	૮૨૬
૧૩	ચેત્યવદન કરવાનો	૮૨૬
૧૪	પોષદતી વિધિ અને તેનું સ્વરૂપ	૮૨૭
૮	સમકિત સહિત આરવનની સહેપટીપ	૮૩૧
૧૮	પંચાચાર પાલન હુંક સ્વરૂપ	૮૩૩
૧૯	અગિયાર પક્રિમાનું હુંક સ્વરૂપ	૮૩૫
૨૦	આવકના એકરીશ યુક્તિનું વલુન	૮૩૬
૨૧	કેટલાક પ્રચલિત તપની વિધિ	૮૩૭
૧	અષ્ટકમ સૂદન તપ	૮૩૭
૨	એકસોત્રીશ કથ્યાણુક તપ	૮૩૮
૩	અગિયાર અંગ	૮૩૮
૪	પિરતાળીશ આગમ તપનો વિધિ	૮૩૯

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૨	શ્રી સિદ્ધાયજ્ઞના બે અર્કમ તથા સાત જાનું ગણણું	૮૩૩
૨૩	ચૌદ પૂર્વ તપની વિધિ	૮૪૦
૨૪	શ્રી આવન જિનાચપ તપનું યુણુણું	૮૪૦
૨૫	શ્રી અષ્ટ સિદ્ધિ તપનો વિધિ	૮૪૦
૨૬	શ્રી દીવાલી પાનું યુણુણું	૮૪૦
૧૦	અક્ષયનિધિ તપની વિધિ	૮૪૦
૧૨	પોષદસમી વિધિ તથા યુણુણું	૮૪૧
૧૩	મૌન એકાદશી તપની વિધિ	૮૪૨
૧૪	રેહિણી તપનો વિધિ	૮૪૨
૧૫	શ્રી વીથ સ્થાનક વિધિ	૮૪૨
૧૬	વીથ સ્થાનક પદના આ કાકિરસમ અમાસમણા વિગેરેનું યંત્ર	૮૪૩
૧૭	સૂતક વિચાર	
૧	ઋગુવંતી સ્ત્રી સંબંધી સૂતક	૮૪૪
૨	ઘેર જન્મમરણ થાય તે વિષે સૂતક વિચાર	૮૪૪
૧૮	અણાહારી વસ્તુના નામ	૮૪૪
૧૯	શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ અનાનુ પૂર્વિ	૮૪૫
૨૦	શ્રી નવપદની અનાનુ પૂર્વિ	૮૪૬
૨૧	ચોવીથ ભગવાનના માત પિતા લાંબન અદિ સત્તાવીશે વસ્તુનો કોડો	૮૪૭
૨૨	બાર માસમાં ચોવીથ જિનના ૧૨૦ કથ્યાણુકો	૮૫૧

સક્તમ મહાનિધિ સમ્યક્વાહિ પુષ્ટિ સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	પંચ વિંકલિ પ્રકરણુ શાનુવાદ	૮૫૨
૨	ચિરંતન આચાર્ય કૃત પંચસૂત્ર	૮૬૬
૩	વર્ધમાન દ્વાત્રિશિકા	૮૭૦
૪	શ્રી સિદ્ધએન દિવાકરસુરિ વિરચિત દ્વાત્રિશિકાઓમાંથી કેટલાક શ્લોકો	૮૭૬
૫	શ્રી લેમચંદ્રાચાર્ય વિરચિત અયોગ વ્યવહાર દ્વાત્રિશિકા નામક શ્રી વર્ધમાન સ્તુતિસાચ	૮૮૧
૬	શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત શ્રી પરમાત્મ દર્શન પચ-વિશિષ્ટ સાચ	૮૯૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
	શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત શ્રી પરમાત્મ જ્યોતિ પંચવિંશતિ	૮૯૫
૭	શ્રી કુમારપાલ કૃત આત્મનિદારણ જિનેન્દ્ર સ્તુતિ સાચ	૯૦૧
૮	પરમાનંદ પંચવિંશતિ સાચ	૯૦૬
૯	શ્રી ઋષભ પંચવિંશતિ	૯૧૦
૧૦	શ્રી રત્નાકર પચ્ચરીશી	૯૧૮
૧૧	જ્ઞાનુશ તિતુલક	૯૨૨
૧૨	પુષ્પ કુલક	૯૨૪
૧૩	અભય કુલક	૯૨૫
૧૪	ભલવ કુલક	૯૨૬

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૫	ગુરુ પ્રકલ્પિણી કુચક	૬૩૦
૧૬	ગુણુ નુરાગ કુચક	૬૩૩
૧૭	શ્રી વિનયવિનયપુ કૃત નયકલ્પિ'કા	૬૩૭
૧૮	૫૬ લેસ્પા સ્વરૂપ	૬૪૧
૧૯	૫૬ લેસ્પાવંત છવ લક્ષણુ સ્વરૂપ	૬૪૨

યોગ સ્વાધ્યાય

વિષય	પૃષ્ઠ
મંગલ	૬૬૧
પ્રવેશ	૬૬૧
યોગનું સામર્થ્ય	૬૬૧
Spiritual Splendour	
યોગાભ્યાસનો હેતુ	૬૬૨
How to Open the Soul to God	
પ્રયોગસિદ્ધ વિજ્ઞાન	૬૬૩
Spirituality in the Test Tube	
ગુરુની અનિવાર્ય આવશ્યકતા	૬૬૩
Total Surrender to God and Guru	
યોગ એટલે શું ?	૬૬૪
Perspectives of Yoga	
નિશ્ચય તથા અવહારથી યોગનું સ્વરૂપ	૬૬૫
Centre and Circumference	
આત્મસંન માટે યોગ	૬૬૫
Singleness of Purpose	
યોગ માર્ગના અધિકારી	૬૬૬
Don't Look for Truth in the Wrong Direction	
જૂનિકાને યોગ્ય અનુજ્ઞાન	૬૬૭
Step by Step, for a Mile or a Thousand	
મોક્ષનો માર્ગ	૬૬૯
Path of Spiritual Transmutation	
સ્થાલાદિ દૃષ્ટિની અમત્ય	૬૭૦
In Perspective Vision	

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૦	આત્માસદ્વિજ્ઞાન	૬૪૪
૨૧	નમસ્કારના અર્થની લાવના અને નમસ્કારનો આજ્ઞવર્ણ	૬૪૪
૨૨	નિત્ય પ્રલ્પિવાન-પ્રલ્પને પ્રાણના	૬૪૬
૨૩	આત્મવેદનાનું પ્રલ્પને નિવેદન	૬૪૬

અષ્ટ મહાનિધી

વિષય	પૃષ્ઠ
માર્ગાનું સારિપણું	૬૬૦
Basic Index of Human Virtues	
ધર્મ પ્રવેશની ચાવી	૬૭૧
Human Fundamentals	
ધર્મ સિદ્ધિના સાધન	૬૭૨
Heart of Sadhana	
કાઈ અને કારણુ	૬૭૩
Find Him Where you Are	
સાધનાના સાધે	૬૭૪
Experiments In Spirituality	
શ્રાવકના મનોરથ	૬૭૬
Signposts on the Path	
યોગનું ચઢાણુ	૬૭૭
Spiritual Ascent	
ધર્મ અને નિયમ	૬૭૮
Foundations of Successful Training of the Consciousness	
અષ્ટપ્રવચનમાતા	૬૭૯
Path of Love-Wisdom	
ધર્મ નિયમની સિદ્ધિઓ	૬૭૯
Pointers to the Way	
પાયાનું ચલુર	૬૮૧
Dynamics of Spiritual Advancement	
ધર્મદારા સાધકનો નિષ્ઠ સાથે સંબંધ	૬૮૧
Relation with Cosmos	
નિયમ દ્વારા સાધકનો '૨૧' સાથે સંબંધ	૬૮૨
Relation with Self	

વિષય	પૃષ્ઠ	વિષય	પૃષ્ઠ
તપના અગ્નિ વડે નિર્જા	૬૮૩	મોજા મારગની દીપિકા	૧૦૦૫
Mystic Fire		Lamp In the Darkness	
છવન શુદ્ધિ અનિવાર્ય	૬૮૫	ધ્યાનરૂપી અમૃતરસ	૧૦૦૫
Golden Rule		In the Silence of Soul	
અધ્યાત્મ એટલે શું ?	૬૮૫	ધ્યાન માટે અપાત્ર	૧૦૦૬
What is Spirituality		No Admission	
અધ્યાત્મ વિષ્ય ને ક્રિયા, તનુમલ તોલે	૬૮૬	કર્તવ્યનો ઉપદેશ	૧૦૦૭
Only Aim Spirituality		He who has ears to hear,	
સ્વપરિક્ષિત થઇ, આત્મ અરપણા	૬૮૭	let him hear.	
Open yourself to That		આચન	૨૦૦૮
વ: પરસ્પતિ સ પરસ્પતિ	૬૮૮	Maintenance of a Proper	
Light of Discrimination		Relationship with Things	
કલેસે વાસિત મન સંસાર	૬૮૯	મુદ્રા	૧૦૦૮
કલેસ રહિત મન તે જીવપાર		Language of Symbols;	
Spiritual Foundations of the		સર્વક્ષેત્ર સર્વ કાલ ધ્યાન માટે ઉપયોગી	૧૦૦૯
Freedom.		Space Time and Object	
મન સાધ્યું તેને સમર્થું સાધ્યું	૬૯૦	દૃષ્ટા અને	૧૦૧૦
Release of Spiritual Energy		Experiments In Awareness	
મન શુદ્ધિનો માર્ગ	૬૯૦	એકલો અને ૨	૧૦૧૧
Path of Purity-Truth		Ego-Transformation	
સુક્રિતલક્ષ્મીની સખીરૂપી આર જાવનાઓ	૬૯૩	પ્રાણાયામ	૧૦૧૨
Pathway of the soul.		Technique of Prana-Control	
સમતા એ જ યોગ છે	૬૯૫	પ્રાણાયામનું ફળ	૧૦૧૩
Let God take Possession of		O inexpressible revelation,	
You		feeling, rapture	
જિન સાસનનો સાર	૬૯૬	પ્રત્યાહાર	૧૦૧૪
Infinite Love Is God		The Withdrawal of the Sen-	
અમૃતઅનુકાન	૬૯૮	ses	
Being and Becoming		ધારણા	૧૦૧૫
ધ્યાન સિદ્ધિ માટે સામ્ય ભાવ	૬૯૯	Art of Concentration	
સામ્ય ભાવ પ્રગટાવવા માટે ધ્યાન		ધ્યાન	૧૦૧૬
Journey with God		Dynamics of Meditation	
સમતા સંહતનું ધ્યાન	૧૦૦૦	આત્મ અને શૈલ-ધર્મ અને શુકલ	૧૦૧૭
એજ મોક્ષનું સાધન		Spiritual Unfoldment of Soul	
Secret of Secrets		અધ્યાત્મ સાર	૧૦૧૮
ધ્યાન સિદ્ધિ માટેનું રસાયન	૧૦૦૧	Spiritual Essence	
Selfishness is replaced by			
Selfless Love			

વિષય	પૃષ્ઠ	વિષય	પૃષ્ઠ
પૃથક્ત્વ વિતક અવિચાર	૧૦૧૯	સ્વસ્વેદન	૧૦૩૩
એકત્વ વિતક અવિચાર		On the Borderlands of the Soul	
Expression of Beyond by Cosmic Meditation		“અહું”નું અમેદ પ્રલિધાન	૧૦૩૫
અંતિમ શુકલ ખ્યાન	૧૦૨૦	Becoming of Godhead	
Face of Silence		અચરમ સરીરીનો મુક્તિક્રમ	૧૦૩૬
પ્રેમનું સત્ય, સત્યનું જ્ઞાન, જ્ઞાનનું તત્ત્વ	૧૦૨૧	The Journey Within	
Three Faces of Reality		યોગ પ્રદીપ	૧૦૩૭
કર્મયોગ અને જ્ઞાનયોગ	૧૦૨૩	Light of Yoga	
Culture of Soul		ભાવ પૂજા	૧૦૩૮
શક્તિયોગ	૧૦૨૩	Release God	
Who give and Never ask		યોગના આઠ અંગ	૧૦૩૮
ખ્યાન અધિકાર	૧૦૨૪	Cosmic Man	
To walk on the Razor's Edge		મૃગાનું સ્વપ્ન	૧૦૩૯
તરવાનું જ્ઞાસન	૧૦૨૬	Dreamland of Dumb	
The Cosmic Way		સમસ્તીભાવ સામાધિ	૧૦૪૦
ધર્મ અને ધર્મ ખ્યાન	૧૦૨૬	Living In Through and By the Spirit	
The Spiritual Adventure		અહમ જ્યોતિ અને અનાહત નાદ	૧૦૪૨
પટ્ટકારકમ્ય આત્મા એજ ખ્યાન	૧૦૨૭	Infinity and Eternity	
Losing “I” ness in I		નિરાકાર ખ્યાન	૧૦૪૩
ખ્યાન સામગ્રી	૧૦૨૮	Transformation and Realiza- tion of Completeness	
Art and Archetecture of Spirituality		અષ્ટાંગ યોગ	૧૦૪૪
પરાત્રય ખ્યાન	૧૦૨૮	Experiments In Eight Dimen- sions	
Turning About In the Deepest Seat of Consciousness		સમાધિ શતક	૧૦૪૪
નામધ્વેષ સ્થાપના ધ્વેષ	૧૦૨૯	Transcendental Silence	
Creative Sound and Universal Vision of Sacred Syllables		પરમાત્મા દ્વારિચિક્ષા	૧૦૪૬
દ્વય ધ્વેષ-ભાવ ધ્વેષ	૧૦૩૦	Open Mind, Open Heart	
Path of Unification		યોગઅષ્ટક	૧૦૪૮
શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ ખ્યાન	૧૦૩૦	Living In the Spiral	
One Surrender After Another		ખ્યાન અષ્ટક	૧૦૪૮
એકાકરણ તેજ સમાધિ	૧૦૩૧	Find Him Where you Are	
Finger Pointing to the Moon		શ્રી હચરેકાલિક સત્ય	૧૦૪૯
સ્વાત્માલંગન ખ્યાન	૧૦૩૨	Be LOVE	
Flight of the Alone to the Alone			

વિષય	પૃષ્ઠ	વિષય	પૃષ્ઠ
તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી	૧૦૫૦	કુંડલિની જાગરણ	૧૦૭૧
Spiritual Significance latent In Every Moment		Awakening	
ધ્યાન વિચાર	૧૦૫૧	નાદ શ્રવણ	૧૦૭૨
The Elixir of Life		Voice of the Silence	
ધ્યાન, સત્ય અને કલા	૧૦૫૫	ત્રિકુટી બેદ	૧૦૭૩
Only the Master can give		Beyond Nature	
જ્યોતિ, ત્રિ-કુ અને નાદ	૧૦૫૩	નિમોહમાંથી સિદ્ધિસ્વ પ્રત્યે	૧૦૭૪
All Ways lead to That		From Unconscious to Super-conscious	
તારા, લય, લવ અને માત્રા	૧૦૫૪	મહાવતની આરાધનામાં અષ્ટાંગ યોગ	૧૦૭૫
Truth-Realization		Spiritual Visualizations	
પરમ માત્રાના ૨૪ વલય	૧૦૫૪	સ્થાન, આસન, દિક્ષા અને સમય	૧૦૭૬
More about Meditations		Preliminaries	
પદ અને સિદ્ધિ	૧૦૫૬	અકોર્મા ધ્યાન	૧૦૭૭
In the World, but not of it		Meditations	
જાવન યોગનું સ્વરૂપ	૧૦૫૮	યોગની પરિભાષા	૧૦૭૮
In Walled garden of Truth		Inner Pictograms	
કરણ યોગનું સ્વરૂપ	૧૦૫૯	મંત્ર સાધના	૧૦૭૯
Spiritual Alchemy		Mantra Yoga	
અકોર્મિક જાતીલુ યુગ	૧૦૬૧	ઈકાર કલ્પ	૧૦૮૦
Significance of Inner Space		Way of Cosmic Sound	
પરમેષ્ઠિ વિદ્યાયન્ત્ર કલ્પ :	૧૦૬૧	ઈકાર વિદ્યાસ્તવનમ્	૧૦૮૨
Human Body as		Realization in Cosmic Totality	
Mandal of Wisdom		પરમાક્ષર "અહુ"	૧૦૮૩
નવ અકોર્મા મંત્ર બીજોનું ધ્યાન	૧૦૬૪	Essence of All Essences	
Mantra Meditations		શ્રી લોગસ્સ કલ્પ	૧૦૮૪
સુષુમ્ણામાં ધ્યાન	૧૦૬૬	Way to Cosmic Light	
Discovery of Self		શ્રી લેસ્વ પદ્માવતી કલ્પ	૧૦૮૫
In Inner Universe		Invocation to the Sentinels	
પિંડ અને બ્રહ્માંડ	૧૦૬૭	of the Threshold	
Microcosm and Macrocosm		મંત્ર સાધન વિધિ	૧૦૮૧
સૌં જુવન	૧૦૬૮	Super Creativity Beyond	
Inner Cosmos		Sound	
સપ્ત દિપ, સપ્ત સમુદ્ર, અષ્ટ કુશાલ	૧૦૬૯	જ્વ હોમ વિધિ	૧૦૮૨
Within and Without		Fire Offerings	
ત્રિવેણી સંતમ	૧૦૭૦		
All Sacred Places are In within			

વિષય	પૃષ્ઠ
મંત્ર કાવચોદ	૧૦૬૩
Occult Means to transcend the Self	
બક્ષ નમસ્કાર પ્રવચનવિધિ	૧૦૬૪
Initiation, First, Last	
અપ્સોન	૧૦૬૬
Beyond Ultrasonic and Supersonic	
મંત્ર દેવતા	૧૦૬૭
Multiple Divinities	
આધ્યાત્મિક પાઠનું મંત્ર સહસ્ર	૧૦૬૮
Inner Mantra significance	
મંત્ર, યંત્ર અને તંત્ર	૧૦૬૮
Mantra Yantra and Tantra	
જાવનોપનિષદ	૧૦૬૯
Human Symbolism	
માતૃકા પ્રકરણ	૧૧૦૧
Magic in Alphabets	
મંત્રાક્ષરોનો ખીલ કોષ	૧૧૦૨
Sound as Creative Reality	
પરમાનંદ સંપદાઓનું ખીલ	૧૧૦૪
Seed of Super Bliss	
ધર્મનું સહસ્ર	૧૧૦૫
Heart of Religion	
યોગ તિન્દુ	૧૧૦૬
Essence of Yoga	
આનન્દી પાંચ જી મિત્રો	૧૧૦૭
Five Levels of Meditation	

વિષય	પૃષ્ઠ
દૃપ્ત અને દૃષ્ટીત	૧૧૦૮
Multi Dimensionality in Meditations	
નિરપેક્ષ પતિધર્મ	૧૧૦૯
Beyond the Bounds	
બેઝ લેડ કરી આત્મા,	૧૧૦૯
અરિહંત રૂપી યામ રે	
Path of Total Intergration	
ઉપનિષદ સાર	૧૧૧૦
Essence of Upanishad	
જાવજ્યૂવં કહે તે પડિત	૧૧૧૨
Inner Experience	
અનુભવ અણક	૧૧૧૨
Words Cannot Express	
સ્વાનુભવ કમલ	૧૧૧૩
આત્મવિનિશ્ચય	૧૧૧૪
Realization of SELF	
સુરસરણે	૧૧૧૪
Surrender to Guru	
મનની સાધના	૧૧૧૫
Discipline for Mind	
ઉન્મત્તી ભાગ્યથી કલ્પ	૧૧૧૭
Razor's Edge	
અનુભવ અમલ માફું	૧૧૧૭
Light and More Light	
અધ્યાત્મ સારનાં અનુભવવિધિ	૧૧૧૮
ક્ષમા વાચના	૧૧૨૦
'યોગસ્વાધ્યાસ'માં નિદેશ થયેલા પ્રયોગ સૂચી	૧૧૨૧

નવમ મહાનિધિ મંત્ર વિભાગ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	સારદા-સરસ્વતી આત્મા મંત્રો	
૧	શ્રી સારદા મંત્ર	૧૧૨૩
૨	શ્રી સારસ્વત મંત્ર	૧૧૨૩
૩	શ્રી સારસ્વતઆત્મા મંત્ર	૧૧૨૩
૪	સરસ્વતી મંત્ર	૧૧૨૩
૫	સરસ્વતી મંત્રિમય સ્તુતિ	૧૧૨૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૬	સરસ્વતી યુક્ત મંત્રવાનો મંત્ર	૧૧૨૩
૭	સરસ્વતી યુક્ત	૧૧૨૩
૮	વિદ્યા પ્રાપ્તિ મંત્ર	૧૧૨૫
૯	મરતક રોમ મરતકસર મંત્ર	૧૧૨૫
૧૦	જુગ મિત્ર શાંતિની શાંતિની નિવારણ મંત્ર	૧૧૨૫

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૧	પરદેશ મનને બાલ મંત્ર	૧૧૨૫
૧૨	સુખ-અમૃદિ-સંપદા-પુત્રપ્રાપ્તિ મંત્ર	૧૧૨૬
૧૩	દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ મંત્ર	૧૧૨૬
૧૪	સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર	૧૧૨૬
૧૫	ધનિજીત કાય' સિદ્ધિ મંત્ર	૧૧૨૬
૧૬	સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર	૧૧૨૬
૧૭	દ્રવ્ય પ્રાપ્તિનો સરલ ઉપાય	૧૧૨૬
૧૮	મહા સિદ્ધિદાયક મંત્ર	૧૧૨૬
૧૯	નમુત્યુજ્જ્વલ રત્ન વિદ્યામંત્ર	૧૧૨૭
૨૦	લક્ષ્મી અર્થે લલિત મંત્ર	૧૧૨૭
૨૧	આગમિક સ્વપ્ન વિદ્યા મંત્ર	૧૧૨૮
૨૨	સર્વ વિષાપહાર મંત્ર	૧૧૨૮
૨૩	આધિહર માતંગિની મંત્ર	૧૧૨૮
૨૪	શ્રી અભિકટોવી મંત્ર	૧૧૨૮
૨૫	અક્તામર ૧૧ શ્લોક મંત્ર	૧૧૨૯

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૬	શ્રી ચંદ્રપ્રકાશિત સુવર્ણમંત્ર મંત્ર	૧૧૨૯
૨૭	હૌકારમંત્ર સન્ધ્યાભાષ્ય કલ્પ	૧૧૩૦
૨૮	જ્ઞાનિકારક-જ્ઞાતિજ્ઞાન મંત્ર	૧૧૩૦
૨૯	સતિકર સ્તવ આભાષ્ય મંત્ર	૧૧૩૦
૩૦	સતિકર સ્તવનો મૂલ્ય મંત્ર	૧૧૩૦
૩૧	દશ વૈકાલીક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પ	૧૧૩૦
૩૨	દશ વૈકાલીક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પમંત્ર	૧૧૩૧
૩૩	સુવર્ણ સિદ્ધનો ઉપાય	૧૧૩૧
૩૪	શ્રી મહાલક્ષ્મીના મંત્રો	૧૧૩૧
૩૫	શ્રી અષ્ટોતરી સ્નાત્રમાં બોલવાની મંત્ર માયાઓ	૧૧૩૨
૩૬	શ્રી જ્ઞાનિતસ્નાત્રમાં બોલવાની મંત્ર માયાઓ	૧૧૩૨
૩૭	બૃહત્ સ્નાત્રમાં બોલવાનો અહ મંત્ર	૧૧૩૨

દશમ મહાનિધિ અંતિમ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
	પકિત દેવચંદ્રજ કૃત સ્નાત્ર પૂજા	
૧	સમાધિ મરણ વિચાર ગ્રંથ	૧૧૩૬
૨	ઉપાધ્યાય શ્રી યજ્ઞવલ્ક્યજી કૃત સમતા ચતક	૧૧૫૦
૩	ઉપાધ્યાય શ્રી યજ્ઞવલ્ક્યજી કૃત સમાધિ તત્ર દોષક યત્ર	૧૧૫૩

આરાધના આત્મખેલ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪	પુસ્તક પ્રકાશન સ્તવન	૧૧૫૭
૫	શ્રી. પદ્માવતી આરાધના	૧૧૬૧
૬	ચાર સંખ્યા	૧૧૬૧
૭	શ્રી આત્મભાવના	૧૧૬૧
૮	શ્રી પર્વત આરાધના	૧૧૬૪
૯	સમ્યક્તપાદારી છવ્વી અંતિમ આરાધના	૧૧૬૭

એકાદશ મહાનિધિ એવે નિષ સાર સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	જ્યોતિષ પર બે બોલ	૧૧૬૯
૨	સંવત, અયન ઋતુઓની સમજ	૧૧૭૦
૩	તિથિ, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ અને રાશીઓના નામ	૧૧૭૦
૪	સર્વદેવતા અને ચન્દ્રગ્રહા તિથિ	૧૧૭૧
૫	નક્ષત્રોની સહા	૧૧૭૧
૬	સૌમ્યતથા કૃત્તિકા	૧૧૭૧
૭	અષ્ટોમુખ તિલકમુખ ઉષ્ણમુખ નક્ષત્રો	૧૧૭૧
૮	યોની, મથ	૧૧૭૧
૯	નક્ષત્ર, તારીવેધ	૧૧૭૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૦	જન્મ, ખીની, શુભાદિયોગ	૧૧૭૧
૧૧	નક્ષત્રોની અધ્યાદિ સંઘા તેનું ફળ	૧૧૭૨
૧૨	સિદ્ધિયોગ, રાજ્યયોગ, કુમારયોગ, સ્તીરયોગ, ઉપગ્રહયોગ, પ્રાણહરયોગ, સ્થિયોગ, અમૃતસિદ્ધિયોગ, વિષયોગ, અત્યુયોગ, જ્વાલામુખીયોગ, કાળ-મુખીયોગ, વ્યતીપાત, વેધુનિ વગેરે	૧૧૭૨
૧૩	યોગી તિનું કોષ્ટક	૧૧૭૩
૧૪	વતચાર, શુક્રવિચાર શકુચાર શકુનુવાર મનન	૧૧૭૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૫	પ્રથાભૂર્મા સુખતિયિ ત્યા નક્ષત્ર	૧૧૭૪
૧૬	વિહાર પ્રવેશમા ત્યા નચર પ્રવેશ	૧૧૭૪
૧૭	વિહારભ મુહુર્ત'	૧૧૭૪
૧૮	શાનશુદ્ધિ કરનાર નક્ષત્રો	૧૧૭૪
૧૯	નંદિનું (નાદ માંડવાનું) મુહુર્ત'	૧૧૭૪
૨૦	શાંતિક, પૌષ્ટીક કાચ'ના લેવાયના વસ્તુપ્રારંભના, દેવાલયખાતના શીલા સ્થાપનના નક્ષત્રો	૧૧૭૪
૨૧	પૃથ્વી સૂતી છે કે ખેડી છે તે જ્ઞેવાની રીત	૧૧૭૫
૨૨	વાસ્તુ દુર્ગચક્ર, કુમંચક્ર, કુંભચક્ર	૧૧૭૫
૨૩	પ્રતીમા પ્રવેશ, ખજાનોપણ્ય દીક્ષા ને પ્રતીષ્ઠાના મુહુર્ત'	૧૧૭૫
૨૪	પંચાંગ વચ્ચે નક્ષત્ર	૧૧૭૬
૨૫	તારા તારાચંત્ર, ને ઉચનીચ, સ્વગૃહી ગ્રહોના ચંત્રો	૧૧૭૭
૨૬	સમજગ્રાહ પંચગ્રાહા ચંત્ર,	૧૧૭૭
૨૭	આનંદાદીક ચોમ	૧૧૭૮
૨૮	વિષ્ટિ કરણ	૧૧૭૮
૨૯	ચંદ્રની ભાર અવસ્થા	૧૧૭૯
૩૦	શિખનું નામ પાડવાની રીત	૧૧૭૯
૩૧	નેસગી'ક, તત્કાલીક પંચધાને વચ'મેત્રી	૧૧૭૯
૩૨	સવ'તોભદ્ર ચક્ર	૧૧૮૦
૩૩	વેધજ્ઞાન અને વેધજ્ઞાનના નિયમો	૧૧૮૦
૩૪	મુખપ્રમા અચતારા ૨૩ ના આધારે	
	વતે'લું લક્ષ પત્ર	૧૧૮૧
૩૫	લક્ષ કાલવાની રીત	૧૧૮૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૬	વાર, કાળ, આરભુવન, ને સ-મુખ ચન્દ્રનું રૂળ	૧૧૮૩
૩૭	દિવસ ને રાત્રિના ચોખડીયા	૧૧૮૩
૩૮	ભારે રાશીના પુરૂષ સ્ત્રીના ખાતચંદ, તથા યુરવાર જ્ઞેવાનું	૧૧૮૩
૩૯	વાર તથા નક્ષત્રથી ચર્તા મેત્રો	૧૧૮૩
૪૦	સર્વોત્તમ મુહુર્ત'રાજ	૧૧૮૫
૪૧	શાનાવગ્ચીવાંદક આઠ કર્મેણિ આઠ ગ્રહો સાથેનો સંચંધ જાણવાની રીત	૧૧૮૫
૪૨	પૂજેલ પ્રત્ન ઉપર ધારેલ વસ્તુ જાણવાની રીત	૧૧૮૫
૪૩	મુહુર્તન વિષય	૧૧૮૬
૪૪	અષ્ટાંગ નિમત્ત	૧૧૮૬
૪૫	કયા નક્ષત્રમા મુસાફરી કરવાથી કાચ' શિદ્ધિ થાય	૧૧૮૬
૪૬	નક્ષત્રોમા ઉત્તમજ ચવેલી ખીમારિનું રૂળ	૧૧૮૭
૪૭	કમ રાશીવાળાને કયા ભગવાન અનુકુળ નેનો કાઠો	૧૧૮૭
૪૮	સ્વરોદય જ્ઞાનનું અલ્પ સુચન	૧૧૮૭
૪૯	ચંદ્ર સ્વરમા કરવા લાયક કાચ'ની ચાદિ	૧૧૮૭
૫૦	સૂર્યસ્વરમા કરવ લાયક કાચ'ની ચાદિ	૧૧૮૭
૫૧	સમા મરા અતંદત ઉદ્ધારો	૧૧૮૭
૫૨	કમજ	૧૧૮૭
૫૩	માંખાલક ઉપસ હાર શ્લોક	૧૧૮૭

યોગ અનુપ્રેક્ષા

સંપાદક : શ્રી કિરણુ

જીવન જીવવાની કલા એ યોગ છે.

આત્મતત્ત્વનું વિજ્ઞાન એ યોગ છે.

પરમતત્ત્વનું દર્શન એ યોગ છે.

આપણે જીવન એ વિશુદ્ધ બનાવવું હોય, જીવન એ સાચું કરવું હોય, જીવન
ને પૂર્ણરૂપે જીવવું હોય. તો યોગની સમજણ પ્રાપ્ત કરવીજ પડશે.

એ શાંતિ પ્રજ્ઞાવતી હોય, એ સુખ પામવું હોય, એ યમતા અનુભવતી હોય.
|| યોગ જીવનમાં અવશ્ય ઉતારવો પડશે.

યોગ એ જીવનના શુદ્ધિકરણની પ્રક્રિયા છે.

ધર્મના અનુષ્ઠાનોમાં પગલે પગલે યોગ બને છે.

જે ધાર્મિક ક્રિયા, વિધિ, અને અનુષ્ઠાનો આપણે આચરીએ છીએ, તેના
ફલરૂપે યોગનું વિજ્ઞાન પ્રગટ કરે છે.

યોગની સમજણ વધે અનુષ્ઠાનો જીવંત બને છે અને બાવોલલાક બધે છે.

આપણી વીજરાતી અને વેદશક્તી શક્તિઓને યોગ દ્વિન્દ્રિત કરે છે. તથા
ધનવબલ સાચું બનાવે છે.

માનસિક વ્યથતા, ચિંતા, ગ્લાનિ, બધા દૂર કરવામાં યોગ અત્યંત સહાયક છે.
પ્રત્યેક મનુષ્ય જીવનના યોગ આરંભી શકે છે. યોગ દ્વારા પ્રગટતા સુખ અને શાંતિને
મનુષ્ય આ જીવનમાં જ અનુભવી શકે છે.

યોગના સામાન્ય પ્રયોગો શરીર તથા મનની સ્વસ્થતા પ્રજ્ઞાવે છે. આત્મ
પ્રકાશને અનુભવ પણ યોગ દ્વારા જ સાંપડે છે અને યોગ સર્વાંશ સંપૂર્ણ જીવન
રૂપે લક્ષ્ય બને છે.

યોગના સૂક્ષ્મ સ્તરોને કહી સર્વાંગીન માનસ વિજ્ઞાન સ્પર્શી શકવું નથી.
જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં યોગનો સાચું ઉપયોગ છે.

યોગની વિશદ સમજણ સાથે યોગના અનેક ગૂઢ રહસ્યો આટલા વિસ્તારમાં
અજર કરવું "યોગ અનુપ્રેક્ષા" એ ગુજરાતી ભાષામાં આવા પ્રકારનું પ્રથમ પ્રકાશન છે.

યોગ સંબંધી ભાષ્યવાની જેમની જિજ્ઞાસા છે તેમને તો આ ગ્રંથ અવશ્ય
ઉપયોગી થશેજ, તેમજ ધર્મના રહસ્યોનું સ્પષ્ટિકરણ જેઓ જાણે છે તેમને પણ આ
ગ્રંથ અવશ્ય સહાયક થશે.

આશરે એક હજાર પાનાથી અધિક તથા અનેક ચિત્રો સાથેના આ ગ્રંથની ભાજ
પ્રકાશિત સંસ્થામાં પ્રતી સ્થપાવવાની હોવાથી આ અમૂલ્ય પ્રકાશનની આપની પ્રતિબદ્ધ
પ્રકાશક ને મળવા વિનંતી છે.

યોગ અનુપ્રેક્ષા

પ્રકાશક : શ્રી પોપટલાલ દેશવજી દોશી

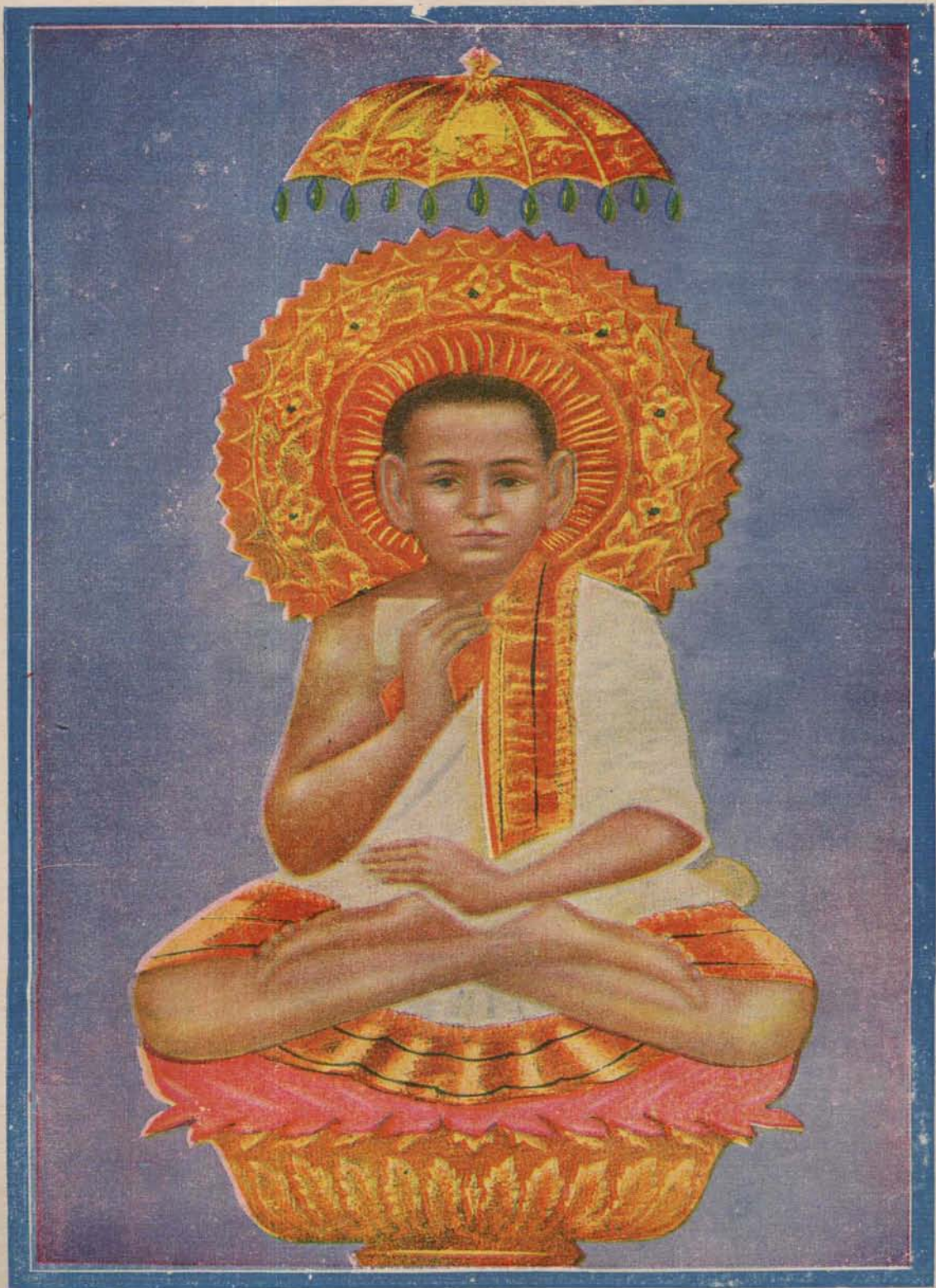
શ્રીજી જીવન

૫૧, મંજલદાસ રોડ, મુંબઈ

સંપાદક : શ્રી કિરણુ

અવલગાહ મેડ

૭૭, શરીન ગાંધવ, સુભાષ, ૧.

ॐ

अर्हं नमः

श्री
सङ्गन सन्मित्र

मंगल प्रवेशिका

नमोऽर्हं सभयुक्तं लज्जया महावीररत्न
अक्षीणु-मह नविलाब्ध-निधानाय
श्रीमते गौतम गणधराय नमोनमः

१ आत्मरक्षाकर-नमस्कार महामंत्र गर्भित
श्री वज्रपंजर स्तोत्रम्

- ॐ परमेष्ठिनमस्कारं, सारं तवपदात्मकं;
आत्मरक्षाकरं वज्र-पंजराम् स्मराम्यहं. १.
ॐ नमो अरिहंताणुं, शिरस्कं शिरसि स्थितं;
ॐ नमो सव्व सिद्धाणुं, मुष्णे मुष्णपटाम्बरम्. २.
ॐ नमो आयरियाणुं, अंगरक्षाऽतिशायिनः;
ॐ नमो उवन्नआयाणुं, आयुधं हस्तयोर्हृदं. ३.
ॐ नमो लोअे सव्व साङ्गणुं, मोचके पाहयोः शुभे;
असो पंथ नमुक्कारो, शिलावज्रमयी तले. ४.

- સવ્વ પાવપ્પણાસણો, વપ્પો વજ્જમયો ખહિઃ;
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, આહિરાંગાર ખાતિકા. ૫.
 પ્વાહાન્તં ચ પદ્મં જ્ઞેયં, પદ્મમં હવઘ મંગલં;
 વપ્પોપરિ વજ્જમયં, પિધાનં દેહરક્ષણે. ૬.
 મહાપ્રભાવારક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્ર વનાશિની;
 પરમેષ્ઠિ પદ્દોહ્ભૂતા, કથિતા પૂર્વ સૂરિભિઃ. ૭.
 તથ્થેનં કુરુતે રક્ષાં, પરમેષ્ઠિપદ્દેઃ સદ્દા;
 તસ્ય ન સ્યા ભયં વ્યાધિ-રાધિશ્ચાપિ કદ્દાચન. ૮.

૨ પ્રાતઃ પ્રાર્થના

ૐ નમો અરિહંતાણું. ૐ નમો સિદ્ધાણું.
 ૐ નમો આયરિયાણું. ૐ નમો ઉવજ્જાયાણું.
 ૐ નમો લોએ સવ્વ સાહુણું.
 એસો પંચ નમુકકારો. સવ્વ પાવપ્પણાસણો.
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં. પદ્મમં હવઘ મંગલં.

* * * *

નમો અરિહંતાણું. નમો સિદ્ધાણું.
 નમો આયરિયાણું. નમો ઉવજ્જાયાણું.
 નમો લોએ સવ્વ સાહુણું.
 એસો પંચ નમુકકારો. સવ્વ પાવપ્પણાસણો.
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં. પદ્મમં હવઘ મંગલં.

* * * *

નમો અરિહંતાણું. નમો સિદ્ધાણું.
 નમો આયરિયાણું. નમો ઉવજ્જાયાણું.
 નમો લોએ સવ્વ સાહુણું.
 એસો પંચ નમુકકારો. સવ્વ પાવપ્પણાસણો.
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં. પદ્મમં હવઘ મંગલં.

* * * *

જયઘ જગજીવ જોણી, વિયાણ્યો જગગુરુ જગાણુંદો;
જગનાહો જગખંધો, જયઘ જગપ્પિયામહો ભયવં.
જયઘ સુઆણું પભવો, તિત્થયરાણું અપચ્છિમો જયઘ;
જયઘ ગુરુલોગાણું, જયઘ મહપ્પા મહાવીરો.

(નંદી સૂત્ર)

* * * * *
ધમ્મો મંગલમુક્કિક્કહં, અહિંસા સંજમો તવો;
દેવાવિ તં નમંસંતિ, જરસ ધમ્મે સયામણો.

(દશવૈકાલિક સૂત્ર)

* * * * *
ઓકારં પિન્દુ સંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ;
કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ઈકારાય નમોનમઃ

(ઈકાર નમસ્કાર)

* * * * *
નમસ્કાર સમો મંત્ર, શત્રુજય સમો ગિરિ;
વીતરાગ સમો દેવો, ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ.

* * * * *
અશોક વૃક્ષઃ સુર પુષ્પવૃષ્ટિ-દિવ્યધ્વનિશ્ચામરમાસનંચ;
ભામંડલં દુઃશ્ચિરાતપત્રં, સતપ્રાતિહાર્યાણિ જિનેશ્વરાણામ્.

(અષ્ટમહાપ્રાતિહાર્ય.)

* * * * *
ચઉત્તીસ-અઘસખન્નુઆ, અદ્દ મહાપાડહેર કયસોહા;
તિત્થયરા ગય મોહા, આએઅવ્વા પયત્તેણું.

(તિજયપહુત.)

* * * * *
સર્વારિષ્ટ પ્રણાશાય, સર્વાભીષ્ટાર્થ-દાયિને;
સર્વલખ્ધિ નિધાનાય, ગૌતમસ્વામિને નમઃ

(ગૌતમસ્વામિ નમસ્કાર)

* * * * *
અજ્ઞાનતિમિરાન્ધાનાં, જ્ઞાનાંજન શલાકયા;
નેત્રેન્મીલિતં યેન, તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ

(ગુરુનમસ્કાર)

- मंगलं भगवान् वीरो, मंगलं गौतम प्रभुः;
 मंगलं स्थूलिभद्राद्याः, जैनो धर्मोऽस्तु मंगलम्. १.
 नाभियाद्याजिनाः सर्वे, भरताद्याश्च र्याङ्गणुः;
 कुर्वन्तु मंगलं सर्वे, विष्णुवः प्रतिविष्णुवः. २.
 नाभि-सिद्धार्थ-भपाद्या, जिनानां पितरश्च मे;
 पालिताऽप्यं उसात्राज्या, जनयन्तु जयं मम. ३.
 भरुद्देवात्रशलाद्या, विष्ण्याता जिनमातरः;
 त्रिजगज्जनितानन्दा, मंगलाय भवन्तु मे. ४.
 श्री पुं उरीकेन्द्रभूति-प्रमुष्याः गणुधारिणुः;
 श्रुत केवलिनोऽन्येषु, मंगलानि दिशन्तु मे. ५.
 प्राङ्गीचन्दनपालाद्या, महासत्यो महत्तराः;
 अप्यं उ शीतत्रीतड्या, यच्छन्तु मम मंगलम्. ६.
 यकेश्वरी-सिद्धायिका, मुष्याः शासनदेवताः;
 सम्यग्दशां विघ्नहरा, रययन्तु जयश्रियम्. ७.
 कपटि-मातंगमुष्या; यक्षा विष्ण्यात विक्त्रमाः;
 जैनाविघ्नहरा नित्यं, देयासुर्मंगलानि मे. ८.
 यो मंगलाष्टकमिदं पठुधीरधीते,
 प्रातर्नरः सुकृत भावित चित्तवृत्तिः;
 सौभाग्यभाग्यकलितो धुत सर्वविघ्नो,
 नित्यं स मंगलमलं लभते जगत्याम्. ९.

(आचारोपदेश.)

* * * * *

उपसर्गाः क्षयं यान्ति-च्छिद्यन्ते विघ्नवल्लयः;
 मनः प्रसन्नतामेति, पूज्यमाने जिनेश्वरे.

* * * * *

सर्व-मंगल-मांगल्यं, सर्व-कल्याणकारणम्;
 प्रधानं सर्व-धर्माणां, जैनं जयतिशासनम्.

* * * * *

प्यातोऽष्टापद पर्वतो गजपदः सम्भेतशैलाभिधः
 श्रीमान् रैवतकः प्रसिद्धमहिमा शत्रुंजयो मण्डपः;
 वैभारः कनकायलोऽर्जुर्द्वागिरिः श्री चित्रकूटादयः
 तत्र श्री ऋषभादयो जिनवरः कुर्वन्तु वो भंगलम्.

(भंगल स्तोत्र)

* * * *

पूरुषानन्दमयं महोदयमयं कैवल्यचिह्नमयं,
 इपातीतमयं स्वइपरमण्यं स्वाभाविकी श्रीमयम्;
 ज्ञानोद्योतमयं कृपारसमयं स्याद्वाह विद्यालयं,
 श्रीसिद्धायल तीर्थरज मनिशं वन्देऽहमाहीश्वरम्.

(शंभुज्य स्तुति)

* * * *

अर्हन्तो भगवन्त छन्द्र महिताः सिद्धाश्च सिद्धिरथिताः,
 आचार्या जिनशासनोन्नतिकराः पूज्या उपाध्यायकाः;
 श्री सिद्धान्तमुपाठका मुनिवराः रत्नत्रयाराधकाः,
 पंथै ते परमेष्ठिनः प्रातद्दिनं कुर्वन्तु वो भंगलम्.

(भंगल स्तोत्र)

* * * *

सहजानंही शुद्ध स्वइपी अविनाशी हुं आत्मस्वइप

सहजानंही शुद्ध स्वइपी अविनाशी हुं आत्मस्वइप

सहजानंही शुद्ध स्वइपी अविनाशी हुं आत्मस्वइप

सहजानंही शुद्ध स्वइपी अविनाशी हुं आत्मस्वइप

सहजानंही शुद्ध स्वइपी अविनाशी हुं आत्मस्वइप

सहजानंही शुद्ध स्वइपी अविनाशी हुं आत्मस्वइप

सहजानंही शुद्ध स्वइपी अविनाशी हुं आत्मस्वइप

(धुन)

माता-पिता-बडिबादिमे बंदन करपुं.

आतः आर्थना अभासम्

३ मंगलयैत्य स्तोत्रम्

नित्ये श्रीलुवनाधिवासिलवने प्राते मण्डिते, कोट्यः सप्त जिनैकसां
द्विकयुता लक्षास्तथा सप्ततिः; प्रत्येकं लवनादिषु प्रतिसलं स्तूपत्रयं शाश्वतं,
तत्र श्रीऋषलाहयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. १. रभ्ये व्यन्तरसत्कलौमनगरव्यूहे
सुरतनोन्नवले, श्रीसिद्धायतनानि सन्ति गणुनातीतानि चैत्यानि च; तेभ्यः संप्रयगुणानि
चैत्यलवनान्यन्तः सदा ज्योतिषां, तत्र श्रीऋषलाहयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. २.
सौधर्माद्विमानराजिषु तथा त्रैवेयकाद्युत्तर-स्वर्गेष्वस्ति सत्कलसप्तनवतिः शुद्धा
स्योर्विशतिः; चैत्यानामलितश्चतुरधिकाशीतिश्च लक्षाः सदा, तत्र श्रीऋषलाहयो
जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ३. वैताड्येषु शतं च सप्ततियुतं नित्यं तथा
विंशतिः, चैत्यानां गणहन्तकेषु नवतिः कुर्वन्ति त्रिषु स्थिताः; त्रिशद्वर्षधरेषु मेरुषु
तथाशीतिश्च पंचाधिकाः, तत्र श्रीऋषलाहयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ४.
प्रत्येकं रुच्यकेषु मानुषनगे चत्वारि सत्कुण्डले, चत्वार्यायतनानि सन्ति सततं
सर्वेषुकारादिषु; वक्षस्कारगिरिष्वशीतिरनघा नन्दीश्वरे विंशतिः, तत्र श्रीऋषलाहयो
जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ५. वैताड्ये रथनूपुरादिनगरस्तोमे विदेहेष्वपि, क्षेमादिन-
गरत्रयेऽस्ति लरतोऽध्या तथैरावते; सौर्यं कुण्डपुरं तथा गणपुरी चम्पा च वाणारसी,
तत्र श्रीऋषलाहयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ६. अस्त्यानन्दपुरं हलद्धिं
नगरी श्रीसत्यनाम्ना पुरं, नासिद्धं लृगुकच्छमंगलपुरं सोपारकं विश्रुतम्; मोढेरं
मथुराडण्डिल्लनगरं श्रीस्तम्भनं पावनं, तत्र श्रीऋषलाहयो जिनवराः कुर्वन्तु
वो मंगलम्. ७. ज्यातोऽष्टापदपर्वतो गणपदः सम्मैतशैलालिधः, श्रीमान् रैवतकः
प्रसिद्धमहिमा शत्रुंजयो मण्डपः; वैलारः कनकाचलोऽणुदगिरिः श्रीचित्रकूटादयः,
तत्र श्रीऋषलाहयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ८. देवाः श्रीऋषलानितप्रलृतयः
श्रीपुण्डरीकादयः, श्रीमन्तो लरतेश्वरप्रलृतयः श्रीगण्डुण्ड्यादयः; श्रीमदामयुधिष्ठिर-
प्रलृतयः प्रद्युम्नशाम्भादयः, श्रीमद्गौतममुष्यसाधुयतयः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ९.
यस्मात्तीर्थमिदं प्रवृत्तिमगमत् श्रीमत्सुधर्मा गुरुः, धन्यो धन्यमुनिः सुकोशलमुनिः
श्रीशालिलद्रालिधः; मेतार्थोऽथ दृढप्रहारिसुयतिर्मेघो दशाब्जलिधः श्रीश्रीमत्करकण्डु-
मुष्ययतयः कुर्वन्तु वो मंगलम्. १०. श्रीजम्भुः प्रलवप्रलुर्गतलवः शय्यलवः
श्रीयशो-लद्राण्यः श्रुतकेवली च यरमः श्रीलद्रणाडुर्गुरुः; शीलस्वर्णकपोपलः सुविमलः
श्रीस्यूलिलद्रः प्रलुः, सर्वेऽध्यायमहागिरि प्रलृतयः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ११. श्यामा-
यायं समुद्रमंगुसहिताः श्रीलद्रगुप्तादयः, श्रीमान् सिद्धगिरिस्तथा धनगिरिः स्वामी च
वज्जालिधः; श्रीवीरैः मुनिरायंरक्षितगुरुः पुण्यो गुरुः स्कन्धलः, श्रीदेवद्धिपुरस्सराः
श्रुतधराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. १२. आह्वी चन्दनपालिका लजवती राजमती द्रौपदी,
कौशल्या च भृगावती च सुलसा स्तीता सुलद्रा शिवा; कुन्ती शीलवती नलस्य दयिता

शुद्धाप्रभावत्यपि, पद्मावत्यपि सुन्दरीं दिनमुषे कुर्वन्तु वो भंगलम्. १३. इतीताना-
गतवर्त्तमानविषयाः सर्वेऽपि तीर्थंकराः, सिद्धाः सूरिवराश्च वायकवराः सर्वेऽपि
अत्साधवः; धर्मः श्रीजिनपुंगवैर्निर्गदितो ज्ञानादिरत्नत्रयं, श्रीमन्तो जिनसिद्धसाधव-
तिशयाः कुर्वन्तु वो भंगलम्. १४. शाश्वताशाश्वतान्येव, चैत्यानि पुरुषोत्तमाः;
लयेव्यो भंगलं दधुः, स्तुताः श्रीधर्मसूरिभिः. १५.

४ श्री तीर्थ वंदना

(संग्रहा-वृत्तम्)

अहलक्ष्या देवलोकै, रविशशिलवने, व्यन्तराणां निकाये, नक्षत्राणां निवासे,
अहगणुपटले, तारकाणां विमाने; पाताले पद्मगेन्द्रे; शकुटमण्डिकिरणे, ध्वस्तसान्द्र-
न्धकारे, श्रीमत् तीर्थंकराणां प्रतिदिवसमहं तत्र चैत्यानि वन्दे. १. बैतादये मेरु
श्रृंगे, रुचकगिरिवरे, कुडले इस्तिदन्ते, वक्षारे कूट नन्दीश्वर कनकगिरौ, नैपथे नीलवन्ते;
चित्रे शैले विचित्रे, यमकगिरिवरे, अकवाले हिमाद्रौ, श्रीमत् २. श्री शैले
विंध्यश्रृंगे, विमलगिरिवरे, ह्यभुंहे पावके वा, सम्भेते तारके वा, कुलगिरिशिखरे-
ऽष्टापदे स्वर्णशैले; अह्याद्रौ वैज्यन्ते, विपुलगिरिवरे गूर्णरे शङ्खुद्रौ, श्रीमत् ३.
आघाटे मेघपाटे, क्षितितटमुकुटे, चित्रकूटेत्रिकूटे; लाटे नाटे अघाटे, विटपि धन तटे,
देवकूटे विराटे; कण्ठिरे विडकूटे विकट तरकटे, अककूटे अलोहे, श्रीमत् ४. श्रीमाले मालवे वा,
मलयिनि निपथे, मेणले पिच्छले वा, नेपाले नाडले वा, कुवलयतिलके, सिद्धले केरले वा;
उडाले काशले वा, विगलितसलिले, जंगले वा तमाले, श्रीमत् ५. अंगे वांगे कलिंगे
सुगतजनपदे अत्प्रयागे तिलंगे, गौडे यौडे मुरंगे, वरतर द्रविडे, उद्रियाणु अ पौडे;
आद्रे माद्रे पुलिन्द्रे, द्रविडकुवलये, कान्यकुब्जे सौराष्ट्रे, श्रीमत् ६. अम्भायां अद्रमुग्ग्यां,
गणपुरमथुरा, अत्तने योन्नयिन्यां, कौशाग्यां कौशलायां कनकपुरवरे देवगिर्यां अ
काश्याम्; नाशिकये राजगोडे, दशपुरनगरे लदिले ताम्रलिप्याम्, श्रीमत् ७. स्वर्गे
मर्त्येऽन्तरिक्षे. गिरिशिखर द्रुडे, स्वर्गदी नीरतीरे, शैलात्रे नागलोकै, जलनिधि पुलिने,
भूरुहाणां निकुन्ते; आभ्येडरग्ये वने वा, स्थलजलविषमे, दुर्गमध्ये त्रिसन्ध्यम्,
श्रीमत् ८. श्रीमन्मैरौ कुलाद्रौ, रुचकनगवरे, शाडमले जम्बूवृक्षे, योधाने चैत्यनदी
रतिकर रुचके, कौडले मानुषांके; धञ्जकारे जिनाद्रौ, दधिमुण्णगिरौ, व्यन्तरे स्वर्गलोकै,
ज्योतिर्लोकै लवन्ति, त्रिभुवन वलये याति चैत्यालयानि. ९. धृत्थश्री नैनचैत्य,
स्तवनमनुद्दिनं, ये पठन्ति प्रवीणाः, प्रोद्यत् कड्याणु डेतुं, कलिमलहरणुं, लक्ष्मिणा
स्त्रिसन्ध्यम्; तेषां श्री तीर्थयात्रा, इलमतुलमलं, जयते मानवानाम्; कार्याणां सिद्धि
रुच्यैः; प्रमुदित मनसां, चित्त मानदकारी. १०.

૫ દેવગુરુને નમસ્કાર

શ્રી આદીશ્વર શાંતિ નેમિ જિનને, શ્રી પાશ્વ'વીર પ્રભો; એ પાંચે જિનરાજ
આજ પ્રણમું, હેતે ધરી એ વિભો; કલ્યાણે કમલા સદૈવ વિમલા, વૃદ્ધિ પમાડો અતિ;
એહવા ગૌતમસ્વામી લખિધ ભરીયા, આપો સદા સન્મતિ. ૧. પ્રણમી પ્રભુ વીરને
પ્રથમમાં, માંગલ્યકારી સદા; ખીન્ન શ્રી ગુરુ ગૌતમ ગણુધરા, વંદે ટળે આપદા;
ત્રીન્ન શ્રી સ્થલિલદ્રને પ્રણમીએ, કોશ્યા ધરે જે રહ્યા; મૂકી તેહના ભોગ યોગ શ્રદ્ધીને,
સ્વર્ગે પછીથી ગયા. ૨.

૬ પ્રાતઃ સ્મરણીય શીયલવાન પંચક

લખિધવંત ગૌતમ ગણુધાર, બુદ્ધિમાંહિ શ્રી અભયકુમાર, પ્રહુ ઉઠીને
કરી પ્રણામ, શીતળવંતના લીજે નામ. પહેલા નેમિ જિનેશ્વરરાય, આગબ્રહ્મચારી
લાશું પાય, ખીન્ન જંબૂકુમાર મહાભાગ, રમણી આઠનો ક્રીધો લ્યાગ. ત્રીન્ન
સ્થૂલિલદ્ર સુન્નણુ, કોશ્યા પ્રતિબોધિ ગુણુખાણુ, ચોથા સુદર્શન શૈઠ ગુણુવંત,
જેણે ક્રીધો ભવનો અંત. પાંચમાં વિજયશૈઠ નરનાર, શીયલ પાળી ઉતર્યા ભવપાર,
એ પાંચને બિનતિ કરે, ભવસંચર તે હેલા તરે.

૭ ચાર મંગલ

સિદ્ધાર્થ ભૂપતિ સોહે ક્ષત્રિયકુ'ડે, તસ ઘેર ત્રિશલા કામિની એ; ગજવર
ગામિની પોઠિય ભામિની, ચઉદ સુપન લહે જામિની એ; જામિની મધ્યે શોભતાં રે,
સુપન દેખે ખાલ, મયગલ વૃષભ ને કેસરી, કમલા કુસુમની માલ; ઈંદુ દિનકર
ધ્વજા સુંદર, કલશ મંગળ રૂપ, પદ્મસર જલનિધિ ઉત્તમ, અમર વિમાન અનૂપ.
સ્તનનો અંગાર ઉજ્જવલ, વન્હિ નિર્ધૂમ જ્યોત, કલ્યાણ મંગલકારી મહા, કરત
જગ ઉદ્યોત; એ ચઉદ સુપન સૂચિત વિશ્વ પૂજીત, સકલ સુખ દાતાર, મંગલ
પહેકું જોલીએ, શ્રી વીર જગદાધાર. ૧. મગધ દેશમાં નયરી રાજગૃહિ, શ્રેણિક
નામે નરેસરુ એ, ધનવર ગુધ્વર ગામ વસે તિહાં, વસુભૂતિ વિપ્ર મનોહરુ એ;
મનોહર તસ માનિની, પૃથિવી નામે નાર, ઈંદ્રભૂતિ આદેય છે, ત્રણ પુત્ર તેહને
સાર; યજ્ઞકર્મ તેણે આદ્યુ', બહુ વિપ્રનો સમુદાય, તેણે સમે તિહાં સમોસર્યા,
ચોવીશમા જિનરાય. ઉપદેશ તેહનો સાંભલી, લીધો સંજમ ભાર, અગીયાર ગણુધર
થાપીયા, શ્રી વીરે તેણી વાર, ઈંદ્રભૂતિ ગુરુ ભજતે થયો, મહાલખિધ તણો ભંડાર,
મંગલ ખીન્નુ' જોલીએ, શ્રી ગૌતમ પ્રથમ ગણુધાર. ૨. નંદ નરિંદનો પાટલી પુરવરે,
શકડાલ નામે મંત્રીસરુ એ, લાછલહે તસ નારી અનુપમ, શીયલવતી બહુ સુખકરુ
એ, સુખકરુ સંતાન નવ દોય-પુત્ર પુત્રી સાત, શીયલવંતમાં શિરોમણિ, સ્થૂલિલદ્ર

જગ વિખ્યાત, મોહવશે વેશ્યામંદિર, વસ્યા વર્ષ જ બાર, લોગ લલી પેરે ભોગવ્યા, તે જાણે સહુ સંસાર. શુદ્ધ સંજમ પામી વિષય વામી, પામી ગુરુ આદેશ, કોશ્યા વાસે રહ્યા નિશ્ચલ, ડગ્યા નહીં લવલેશ, શુદ્ધ શીયલ પાલે વિષય ટાલે, જગમાં જે નરનાર, મંગલ ત્રીજું જોલીએ, શ્રીસ્થૂલીલદ્ર અણુગાર. ૩. હેમમણિ રૂપમય ધડિત અનુપમ, જડિત કોશીસાં તેજે જગે એ, સુરપતિ નિર્મિત ગઠ ત્રણુ શોભિત, મધ્યે સિંહાસન જગમગે એ, જગમગે જિન સિંહાસને, વાજિંત્ર કોડાકોડ, ચાર નિકાયના દેવતા, તે સેવે જેહુ કરજેડ, પ્રાતિહારજ આઠશું, ચોત્રીશ અતિશયવંત, સમવસરણુમાં વિશ્વનાયક, શોભે શ્રી ભગવંત. સુર અસુર કિન્નર માનવી, બેડી તે પર્ષદા બાર, ઉપદેશ દે અરિહંતજી, ધર્મના ચાર પ્રકાર, દાન શીયજ તપ ભાવનાએ, ટાલે સઘલાં કર્મ; મંગલ ચોથું જોલીએ, જગમાંહે શ્રી જિનધર્મ. એ ચાર મંગલ નિત્ય જાવે જે પ્રભાતે ધરી પ્રેમ, તે કોટિ-મંગલ નિત્ય પામશે, ઉદયરત્ન ભાજે એમ. ૪.

૮ શ્રી જિનેન્દ્રદેવદર્શન ફલ

યાસ્યામ્યાયતનં જિનસ્ય લલતે ધ્યાયં ચતુર્થં ફલં, પષ્ટં ચોત્થિતમુઘતોષ્ટમમથો ગન્તુપ્રવૃત્તોધ્વનિઃ; શ્રદ્ધાભુદંશમં બહિર્જિનં ગૃહાતપ્રાપ્તસ્વતોદ્રાદશં, મધ્યે પાશ્ચિકમીક્ષિતે જિનપતૌ માસોપવાસં ફલમ્.

૯ જિનેન્દ્રદર્શન સ્તુતિએ

કિં કપૂરમયં સુધારસમયં, કિં ચન્દ્રરોચિમંયં, કિં લાવણ્યમયં મહામણિમયં, કાનુણ્ય કેલિમયં; વિશ્વાનંદમયં મહોદયમયં, શોભામયંચિનમયં, શુકલધ્યાનમયં વપુર્જિનપતે-ભૂયાદ્ભલાલમ્બનમ્. ૧. સરસ શાંતિ સુધારસ સાગરં, શુચિતરં શુભુરત્ન મહાગરં; ભવિકપંકજબોધદિવાકરં, પ્રતિદિનં પ્રણુમામિ જિનેશ્વરં. ૨. ચિદાનન્દૈક-રૂપાય, જિનાય પરમાત્મને; પરમાત્મપ્રકાશાય, નિત્યસિદ્ધાત્મને નમઃ. ૩. ચિદાનંદ સ્વરૂપાય, રૂપાતીતાય તાયિને; પરમજ્યોતિષે તસ્મૈ, નમઃ શ્રી પરમાત્મને. ૪. યસ્ય સંકલેશજનનો, રાગો નાસ્થેવ સર્વથા; ન ચ દ્વેષોપિ સત્ત્વેષુ, શમેન્ધન દવાનલઃ. ૫. ન ચ મોહોડપિ સત્જ્ઞાના-ચ્છાદનોશુદ્ધવૃત્તકૃત્; ત્રિલોકજ્યાતઃ મહિમા, મહાદેવઃ સ ઉચ્યતે. ૬. એવંભૂતાય શાન્તાય, કૃતકૃત્યાય ધીમતે, મહાદેવાય સતતં, સમ્યગ્ભક્ત્યા નમોનમઃ. ૭. ઐન્દ્રશ્રેણીનતા પ્રતાપભવનં, ભવ્યાંગી નેત્રામૃતં, સિદ્ધાન્તોપનિષદ્ વિચાર ચતુરૈઃ, પ્રીત્યા પ્રમાણિકૃતા; મૂર્તિઃ સ્કૂર્તિમતિઃ સદા વિજયતે, જૈનેશ્વરી વિસ્કુરન, મોહોન્માદ ધનપ્રમાદ મદિરા, મત્સૈરનાલોકિતા. ૮. અધાલવત્ સફલતા નયનદ્રવ્યસ્ય, દેવ ! ત્વદ્વીય ચરણાંબુજવીક્ષણેન; અથ ત્રિલોકતિલક ! પ્રતિભાસતે મે, સંસારવારિધિરયં સુહૃક પ્રમાણુઃ. ૯. તુભ્યં નમસિભુવનાતિંદ્રાય નાથ ! તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય;

तुल्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्वराय, तुल्यं नमो जिन ! लवोदधिशोषणाय. १०. नेत्रानन्दकरी लवोदधितरी श्रेयस्तरोमंजरी, श्रीमद्बभ्रुमंहुनरेन्द्रनगरी, व्यापहताधूमरी; दुर्षोत्कर्षशुलप्रलावलहरी, रागद्विषां जित्वरी, मूर्त्तिः श्रीजिनपुंगवस्य लवतु, श्रेयस्करी देहिनाम्. ११. न्य स्वामिन् ! जिनाधीश ! न्य देव ! न्यत्प्रलो ! न्य त्रैलोक्यतिलक ! न्य संसारतारण ! १२. स्वामिनामपि यः स्वामी, गुरुणामपि यो गुरुः; देवानामपि यो देव-स्तस्मै तुल्यं नमो नमः १३. पन्नगे च सुरेन्द्रे च, कौशिके पाद संपृशि; निर्विशेष मनस्काय, श्री वीरस्वामिने नमः १४. नमो दुर्वारगादि-वैरीवार निवारिण्यु; अहंते योगीनाथाय, महावीराय तायिने. १५. कल्याणपादपारमं, श्रुतगंगादिमायकम्; विश्वालोजरवि देव, वंदे श्रीज्ञातनन्दनम्. १६. पान्तु वः श्रीमहावीर-स्वामिनो देशनागिरः; लव्यानामान्तरमल-प्रक्षालनजलोपमाः १७. प्रशम-रसनिमग्नं, दृष्टियुग्मं प्रसन्नं; वहनकमलमंकः, कामिनीसंगशून्यः; करयुगमपिघत्ते शस्त्रसंभ्रंघवंध्यं, तदसि जगति देवो वीतराजस्त्वमेव. १८. अद्य मे सख्यं जन्म, अद्य मे सख्यं क्रिया; अद्य मे सख्यं गात्रं, जिनेन्द्र ! तव दशनात्. १९. नित्या-नंदपदप्रयाणुसंरणी, श्रेयोवनीसारिणी, संसाराणुवतारणैकतरणी; विश्वधिर्विस्तारिणी; पुष्यांकुरलरप्ररोधरणी, व्यामोहसंहारिणी, प्रीत्यै कस्य न तेऽभिलाषिंदरणी, मूर्तिम-नोहारिणी. २०. अद्य मे कर्मसंधातं, विनष्टं गिरसांघितम्, दुर्गत्यापि निवृत्तोऽहं, जिनेन्द्रं तव दशनात्. २१. नहि त्राता नहि त्राता नहि त्राता जगत्त्रये, वीतराजसमो देवो, न लुतो न लविभ्यति. २२. न कोपो न दोषो न मनं न माया, न हास्यं न लास्यं न गीतं न कान्ता; न व्यापात्य शत्रोर्ना मित्रं कलत्रं, त्वमेकं प्रपद्ये जिन देवदेवम्. २३. अन्यथा शरणं नास्ति, त्वमेव शरणं भव; तस्मात् कारुण्यभावेन, रक्ष रक्ष जिनेश्वर. २४. वीतराज मुण्यं दृष्ट्वा, पद्मराज समप्रलं; जैकं जन्म कृतं पापं, दशनेन विनश्यति. २५. पाताले यानि जिंयानि, यानि जिंयानि लूतले; स्वर्गेऽपि यानि जिंयानि, तानि वंदे निरंतरम्. २६. कलेव चन्द्रस्य कलंकमुकता, मुकता-वल्लिश्वारु गुणुप्रपन्ना; जगत्त्रयस्यालिमतं हृदना, जैनेश्वरी कल्पलतेव मूर्तिः २७. धन्योऽहं कृतपुण्योऽहं, निस्वीर्णोऽहं लवाणुवात्; अनादि लव कान्तारे, दृष्टो यो न श्रुतो भया. २८. दशनात् दुरितकवन्सी, वंदनात् वांछितप्रदः; पूजनात् पूरकः श्रीणां, जिनः साक्षात् सुरद्रुमः २९. दशानं देव देवस्य, दशानं पाप नाशनम्; दशानं स्वर्गसोपानं, दशानं मोक्ष साधनम्. ३०. दशानं जिन सूयस्य, संसार ध्वान्त-नाशनं; षोडशानं चित्तपद्मस्य, समस्तार्थं प्रकाशकम्. ३१. दशानं जिनचन्द्रस्य, सधर्माभृत वर्षाण्युः; जन्महाद्य विनाशाय, गृहण्युं सुखवारिधेः. ३२. जिने लज्जितः जिने लज्जितः जिने लज्जितः दिने दिने; सदा मेऽस्तु सदा मेऽस्तु सदा मेऽस्तु लवे लवे. ३३.

૧૦ જિન દર્શન ભાવના

પ્રભુ પૂજનકું હું ચલ્યો, કેસર ચંદન ઘનસાર; નવ અંગે પૂજા કરી, સકલ કરું અવતાર. ૧. પાંચ કોડીને કુલડે, પામ્યા દેશ અદાર, કુમારપાળ રાજા થયા. ૨. શ્રી જિનેશ્વર પૂજના, ઉત્કૃષ્ટે પરિણામ, કરતાં કેઈ જીવ પામીયા, સ્વર્ગ મોક્ષના ધામ. ૩. સમકિતને અજીવાલવા, ઉત્તમ એહ ઉપાય, પૂજથી તમે પ્રીછજો, મનવાંછિત સુખ થાય. ૪. ભવદ્ભવ દહન નિવારવા, જલદઘટા સમ જેહ, જિન પૂજા જીગતે કરી, ત્રિવિધે કીજે તેહ. ૫. પૂજા કુર્ગતિની અર્ગલા, પુણ્ય સરોવર પાળ; શિવગતિની સાહેલડી, આપે મંગળ માળ. ૬. જિન દર્શન પૂજા વિના, જેહના દહાડા બચ; તે સર્વ વાંછીયા બાણીયે, (વળી) જન્મ અકારથ થાય. ૭. પ્રભુ દર્શન સુખ સંપદા, પ્રભુ દર્શન નવનિધ, પ્રભુ દર્શનથી પામીયે, સકલ પદારથ સિધ. ૮. ભાવે જિનવર પૂજયે, ભાવે દીજે દાન, ભાવે ભાવના ભાવીયે, ભાવે કેવલ જ્ઞાન. ૯. જીવડા ! જિનવર પૂજયે, પૂજના ક્ષણ હોય, રાજા નમે પ્રજા નમે, આજી ન લોપે કોય. ૧૦. કુલડાં કેરા બાગમાં, જોડા શ્રી જિનરાજ, જેમ તારામાં ચંદ્રમા, તેમ શોભે મહારાજ. ૧૧. ત્રિભુવન નાયક તું ઘણી, મહી મહોટો મહારાજ, મહોટે પુણ્યે પામીયો, તુમ દરિશન હું આજ. ૧૨. આજ મનોરથ સર્વિ કળ્યા, પ્રગટ્યા પુણ્ય કલોલ; પાપ કરમ દૂરે ટળ્યાં, નાઠાં દુઃખ ડંડોલ. ૧૩. પાંચમ કાળે પામવો, દુર્લભ પ્રભુ દેદાર; તો પણ ત્હારા નામનો, છે મહોટો આધાર. ૧૪. પ્રભુ નામકી ઔષધિ, ખરા મનશું ખાય, રોગ પીડા વ્યાપે નહિ, મહા દોષ મીટ બાય. ૧૫. જે દર્શન દર્શન વિના, તે દર્શન નિરપેક્ષ; જે દર્શન દર્શન હુવે, તે દર્શન સાપેક્ષ. ૧૬. દર્શન દર્શન રટતો ફીરું; તો રણ રોજ સમાન; દર્શન શુદ્ધ સ્વભાવનું, અનુભવ મન વિદ્યામ. ૧૭. સકલ કર્મ વારી, મોક્ષમાર્ગાધિકારી; ત્રિભુવન ઉપકારી, કેવલજ્ઞાન ધારી. ૧૮. ભવિજન નીત સેવો, દેવ એ ભક્તિ ભાવે, એહીજ જિન ભજતા, સર્વસંપત્તિ પાવે. ૧૯. જિનવર પદ સેવા, સર્વ સંપત્તિ દાઈ; નિશદિન સુખદાઈ, કટપવલિ સહાઈ. ૨૦. નમિ વિનમિ લહીજે, સર્વ વિદ્યા વડાઈ; ઋષભ જિનહ સેવા, સાધતાં તેહ પાઈ. ૨૧.

૧૧ જિનેન્દ્ર સ્તુતિઓ

જગદેવ અનંત અલેહ પ્રભુ, કરું સેવ તજી અહમેવપણું, પ્રતિમા તવરૂપ મહી ચિતમાં, સમરુંનિજ હું ધરી ભાવ ઘણું. ૧. પ્રતિમા તુજની જન જે નિંદશે, ભમશે ભવ તેહ અનંત સદા; પ્રતિમા તુજની જન જે વંદશે, કરશે નિજશ્રેય બધા ઉમદા. ૨. સુણ્યા હશે પૂજ્યા હશે નિરખ્યા હશે પણ કો ક્ષણે, હે ! જગતખંધુ ચિત્તમાં ધાર્યા નહિ ભક્તિપણે; જન્મ્યો પ્રભુ તે કારણે દુઃખ પાત્ર હું સંસારમાં

હા! ભક્તિ તે ક્રાંતી નથી જે ભાવ શુન્યાચારમાં. ૩. છે પ્રતિમા મનોહારિણી
 દુઃખહરી, શ્રી વીરજિજ્ઞાંહની, ભક્તોને છે સર્વાંદા સુખકરી, બાણે ખીલી ચાંદની;
 આ પ્રતિમાના શુણ્ણ ભાવ ધરીને, જે માણસો ગાય છે, પામી સઘળા સુખ તે
 જગતના, મુક્તિ ભણી જાય છે. ૪. અષ્ટાપદે શ્રી આદિ જિનવર, વીર પાવાપુરીવરુ,
 વાસુપૂજ્ય અંપાનચર સ્મિધ્યા, નેમ રૈવતગિરિવરુ, સમ્મેતશિખરે વીશ જિનવર, મુક્તિ
 પહોતા મુનિવરુ, ચોવીસ જિનવર નિલવંદુ, સયલસંઘ સુહંકરુ. ૫. ભવભવ તુમહીજ
 દેવ! ચરણુ તોરા ધરુ', ભવસાગરથી તાર અરજ આવી કરુ'. જગતસ્વામી મોક્ષગામી
 મોક્ષગામી સુખકરો, પ્રભુ અજર અમરઅખંડ નિર્મલ, મોહમિથ્યા તમ હરો, દેવાધિદેવા
 ચરણુસેવા, નિત્યમેવા આપીયે, નિજદાસ બાણી દયા આણી, આપ સમોવડ થાપીએ.
 ૬. શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રગટ પરમેશ્વર, અલિય વિધન સવિહર કરો, વાટ-ઘાટ સમરે જે
 સાહેબ, ભયભંજન ચકચૂર કરો; લીલાલક્ષ્મી દાસ તુમારો કોઈ પૂજે કોઈ અરજ
 કરે, નજર કરીને નીરખો સાહેબ, તુમ સેવક અરદાસ કરે. ૭.

૧૨ શ્રી સરસ્વતી (શારદા) સ્તવનમ્

વાગ્દેવતે! ભક્તિમતાં સ્વશક્તિ-કલાપવિત્રાસિતવિત્રહા મે; બોધં વિશુદ્ધં
 ભવતિ વિધત્તાં, કલાપવિત્રા સિતવિત્રહા મે. ૧. અંકપ્રવીણા કલહંસપત્રા, કૃતસ્મ-
 રેણુડનમતાં નિહન્તમ્; અંકપ્રવીણા કલહંસપત્રા, સરસ્વતી શશ્વદ્ધપોહતાં વઃ. ૨. આહ્લી
 વિજેષીઠ વિનિદ્રકુન્દ પ્રભાવદાતા ધનગર્જિતસ્ય; સ્વરેણુ જેત્રી ઋતુનાં સ્વક્રીય-પ્રભાવ-
 દાતા ધનગર્જિતસ્ય. ૩. મુક્તાક્ષમાલા લસદૌષધીશા-ડભિપૂજ્યવલા ભાતિ કરે ત્વદીયે;
 મુક્તાક્ષમા લાડલસદૌષધીશા, યાં પ્રેશ્ય લેજે મુનયોડપિ હૃષંમ્. ૪. જ્ઞાનં પ્રદાતું
 પ્રવણા મમાડતિ-શયાલુનાનાભવપાતકાનિ; ત્વં નેમુપાં ભારતિ! પુંડરીક-શયાલુનાનાભવ-
 પાતકાનિ. ૫. પ્રૌઢપ્રભાવાડસમપુસ્તકેન, ધ્યાતાસિ યેનાડમ્મ! વિરાજિહસ્તા; પ્રૌઢપ્રભા-
 વાડસમપુસ્તકેન, વિદ્યાસુધાપૂરમુદ્ધરદુઃખઃ. ૬. તુભ્યં પ્રણામઃ ક્રિયતેડનથેન, મરાલથેન
 પ્રમદેન માતઃ! કીર્તિ-પ્રતાપૌ ભુવિ તસ્યનમે-ડમરાલથેન પ્રમદેન માતઃ. ૭. રુચ્યાડર-
 વિન્દજ્જમહં કરોતિ, વેલં યદિથોડચ્યંતિ તેડમ્નિયુગ્મમ્; રુચ્યાડરવિન્દજ્જમહં કરોતિ,
 સસ્વસ્યગોઠ્ઠી વિદુપાં પ્રવિશ્ય. ૮. પાદપ્રસાદાત્તવ રૂપસંપદ-લેખાભિરામોદિતમાનવેશઃ;
 ભવેત્તરઃ સૂકિતભિરમ્મ! ચિત્રો-લ્લેખાભિરામોદિતમાનવેશ. ૯. સિતાંશુકાંતે નયનાભિ-
 રામાં, મૂર્તિં સમારાધ્ય ભવેન્મનુષ્યઃ; સિતાંશુકાંતે! નયનાભિરામા-ડન્ધકારસૂર્યં ક્ષિતિ-
 પાડવતંસઃ. ૧૦. યેન સ્થિતં ત્વામનુ સર્વંતીર્થ્યે; સભાજિતામાનતમસ્તકેન; દુર્વાદિ-
 નાંનિદંલિતં નરેન્દ્ર-સભાજિતામાનતમસ્તકેન. ૧૧. સર્વંસવક્રવરતામરસાંકલીના-
 માલિંધનતી પ્રણયમગ્નરયાદૃશૈવ; સર્વંસવક્રવરતામરસાંકલીના, પ્રીણાતુ વિશ્રિતયશાઃ
 શ્રુતદેવતા નઃ. ૧૨. કલ્પતસ્તુતિર્નિભિડભકિતજ્ઞકવકપૃકતૈશુકૈર્ગિરામિતિગિરામધિ-
 દેવતા સા; ખાલોડનુકંપ્ય ઇતિ રોપયતુ પ્રસાદ-સ્મેરાંદૃશાં મયિ જિનપ્રભસૂરિ વણ્યા. ૧૩.

सरस्वती महाभागे, वरहे काम इषिणी; विश्वरूपी विशालाक्षी, हे विद्या परमेश्वरी. १. सरस्वती मयाद्रष्टा, वीष्णा पुस्तकधारिणी; हंसवाहन संयुक्ता; विद्यादान वरप्रदा. २.

१३ दीर्घाक्षरे सरस्वती स्तुति

सिद्धाक्षी साचीदेवा, सारेण्डी नीकी सेवा; रागे आगे भागे पागे, नगे मोठी माछ है. अंगी रंगी वीष्णा वावे, रागे सारे रागे गावे; हावे लावे सोसा पावे, ज्ञाता नकु गाछ है. हंसी लेशी याकी याके, पूण वंही पीडा टाके; बीला सेती लाकी पासे, शुद्धि पुद्धि हाछ है. सोहे वानी नीकी ज्ञानी, नकु ज्ञानी प्राणी ननी; ऐसी माता शाता दानी, धर्मसिंहे ध्याछ है.

१४ श्री गौतमाष्टक स्तोत्रम्

श्री छन्दोब्रूतिवसुब्रूतिपुत्रं, पृथ्वीभवं गौतमगोत्ररत्नम्; स्तुवन्ति देवासुर-मानवेन्द्राः, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. १. श्रीवर्धमानात् त्रिपत्नीमवाभ्य, सुदुर्त्तमानेषु कृतानि येन, अंगानि पूर्वाणि अतुर्दशापि, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. २. श्रीवीरनाथेन पुरा प्रणीतं, मन्त्रं महानन्दसुभाय यस्य; ध्यायन्त्यभी सूरिवराः समथाः, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. ३. यस्यालिधानं मुनयोऽपि सर्वे, गृह्णन्ति सिद्धा-भ्रमणस्य काले; सिद्धान्तपानाम्भरपूष्पाङ्गमाः, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. ४. अष्टा-प्रदात्रौ जगते स्वशक्त्या, ययौ जिनानां पदवन्दनाय; निशम्य तीर्थातिशयसुरेभ्यः, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. ५. त्रिपत्यसंभ्याशततापसानां, तपःकृशानामपुनर्त्वाय; अक्षीणुलब्ध्या परमान्नदाता, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. ६. सहस्रेषु सौजनमेव देयं, साधमिकं संधसपयथैव; कैवल्यवत्प्रं प्रहृष्टौ मुनीनां, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. ७. शिवं गते सत्तरि वीरनाथे, युगप्रधानत्वमिद्वैव मत्वा; पट्टालिषेके विदधे सुरेन्द्रैः, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. ८. त्रैलोक्यपीठं विज्ञानपीठं, परमात्मपीठं परमेश्विपीठम्; यन्नाममन्त्रं विदधे सुरेन्द्रैः, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे. ९. श्री गौतमभाष्टकमादरेण, प्रयोधकाले मुनिपुंगवा ये; पठन्ति ते सूरिपदं सहैवा-नन्दं ब्रह्मन्ते सुतरां कुमेणु. १०.

१५ श्री गौतमस्वामीना छंद

वीर जिनसर केशे शिष्य, गौतम नाम जपो निरादिन; जे कीने गौतमनुं ध्यान, तो घर विलसे नवे निधान. १. गौतम नामे गिरिवर यठे, मनवाञ्छित

१. पांडातरै त्रैलोक्यपीठं परमेश्विपीठं, सहस्रानपीठं जिनराजपीठं; अनामयोक्तं विदधाति ज्जिदिं, स गौतमो यच्छतु वाञ्छितं मे.

હેલા સંપન્ને; ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ સંયોગ. ૨. જે વેરી વિક્રમા વંકડા, તસ નામે નાવે હુકડા; ભૂત પ્રેત નવિ મંડે પાણુ, તે ગૌતમના કરું વખાણુ. ૩. ગૌતમ નામે નિર્મલ કાય, ગૌતમ નામે વાધે આય; ગૌતમ જિનશાસન શણુગાર, ગૌતમ નામે જ્યજ્યકાર. ૪. શાળ દાળ મુરહા ઘૂત ગોળ, મનવાંછિત કાપડ તંબોલ; ઘર સુધરણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત. ૫. ગૌતમ ઉદયો અવિચળ ભાણુ, ગૌતમ નામ જપો જગજ્જણુ; મહોટા મંદિર મેરુ સમાન, ગૌતમ નામે સર્જણ વિહ્વાણુ. ૬. ઘર મયગલ ઘોડાની બેડ, વારુ પહોંચે વાંછિત કોડ; મહિયલ માને મોટા રાય, જે તુઠે ગૌતમના પાય. ૭. ગૌતમ પ્રણુમ્યા પાતક ટળે, ઉત્તમ નરની સંગત મળે; ગૌતમ નામે નિર્મલ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાધે વાન. ૮. પુણ્યવંત અવધારો સહુ, ગુરુ ગૌતમના ગુણુ છે ખહુ; કહે લાવણ્યસમય કરબેડ, ગૌતમ તુઠે સંપત્તિ કોડ. ૯.

૧૬ શ્રી ગૌતમસ્વામીનો પ્રભાતિ છંદ

માત પૃથ્વીસુત પ્રાત ઉઠી નમે, ગણુધર ગૌતમ નામ ગેલે; પ્રહ સમે પ્રેમશું જેહ ધ્યાતાં સદા, ચઢતી કલા હોય વંશ વેલે. માત૦ ૧. વસુભૂતિ-નંદન વિશ્વજન વંદન; દુરિત નિકંદન નામ જેહનું; અભેદબુદ્ધે કરી ભવિજન જે ભજે, પૂણું પહોંચે સહી ભાગ્ય તેહનું. માત૦ ૨. સુરમણિ જેહ ચિંતામણિ સુરતરુ, કામિત પૂરણુ કામધેનુ; એહ જ ગૌતમતાણું ધ્યાન હૃદયે ધરે, જેહ થકી અધિક નહીં મહાત્મ્ય કેહનું. માત૦ ૩. જ્ઞાન ખલ તેજ ને સકલ સુખ સંપદા, ગૌતમ નામથી સિદ્ધિ પામે; અખંડ પ્રચંડ પ્રતાપ હોય અવનીમાં, સુરનર જેહને શીશ નામે. માત૦ ૪. પ્રણુવ આદે ધરી માયા બીજે કરી, સ્વમુખે ગૌતમ નામ ધ્યાવે; કોડિ મન કામના સકલ વેગે ફલે, વિધન વૈરી સવે ફર જાવે. માત૦ ૫. દુષ્ટ ફરે ટલે સ્વજન મેળો મળે, આધિ ઉપાધિને વ્યાધિ નાસે; ભૂતને પ્રેતનાં બેર ભાંજે વલી, ગૌતમ નામ જપતાં ઉલ્લાસે. માત૦ ૬. તીર્થ અષ્ટાપદે આપ લબ્ધે જઈ, પન્નરસેં ત્રણુને દિગ્ગ્જ દીધી; અકુમ પારણે તાપસ કારણે, ક્ષીર લબ્ધે કરી અખૂટ કીધી. માત૦ ૭. પચ્ચાસ વરસ લગે ગૃહવાસે વસ્યા, વરસ વળી ત્રીશ કરી વીર સેવા; આર વરસા લગે કેવલ લોગબું, ભક્તિ જેહની કરે નિલ્ય હેવા. માત૦ ૮. મહિયલ ગૌતમગૌત્ર મહિમાનિધિ, ઋદ્ધિને સિદ્ધિ સુખ કીર્તિદાઈ; ઉદયજસ નામથી અધિક લીલા લહે, સુજસ સૌભાગ્ય દોલત સવાઈ. મા. ૯.

૧૭ ગૌતમસ્વામી અષ્ટક છંદ

પ્રહ બેઠી ગૌતમ પ્રણુમીને, મનવાંછિત ફલનો દાતાર; લખિધનિધાન સકલ ગુણુસાગર, શ્રીવધંમાન પ્રથમ ગણુધાર. પ્રહ૦ ૧. ગૌતમગૌત્ર અઉદે વિધાનિધિ,

पृथिवी मात-पिता वसुभूति; जिनवर वाणी सुणी मन डुरण्यो, जोलायो नामे
 इंद्रभूति. प्रह० २. पंच महावत दिये प्रभु पास, दिजे जिनवर त्रिपदी मनरंगे;
 श्रीगौतम गणुधरे तिहां गूंध्या, पूरव अडे द्वादश अंगे. प्रह० ३. लण्घे अष्टापद
 गिरि अढीयो, धैत्यवंदन जिनवर शैवीस; पनरेसे तिडोत्तर तापस, प्रतिभाभी
 क्षीघा निजसीस. प्रह० ४. अद्भूत ओह सुगुरुनो अतिशय, जसु द्वीजे तञ्ज
 केवलज्ञान; जवज्जव छठ छठ तप पारणे, आपणुये गोअरिजे मध्यान. प्रह० ५.
 कामधेनु सुरतरु चितामणि, नाममांदि जसु करेरे निवास; ते सद्गुरुनो नाम
 जपतां, लासे लणभी लील विलास. प्रह० ६. लाल धणो विष्णुजे व्यापारे, आवे
 प्रवहणु कुशले जेम; ते सद्गुरुनो ध्यान धरंता, पासे पुत्र-कलत्र जहु प्रेम. प्रह० ७.
 गौतमस्वामि तणु गुणु गातां, अष्ट महासिद्धि नवनिधान; समयमुंहर कडे सुगुरु
 प्रसाहे, पुष्य उदय प्रगळो प्रधान. प्रह० ८.

१८ श्री गौतमस्वामीनो प्रभाति छंद

प्रभाती राग

समरमन समरमन इंद्रभूति सदा, प्रह समे नाम सौभाग्य करता; सहेज
 सुभ संपदा संपणे जेडथी, विपुलमति ज्ञान परकाश धरता. सम० १. यज्ञने
 छोडीने मान मह मोडीने, करकमल जेडी प्रभु पास आयो; वेदनो अर्थ लावार्थ
 अहु सांभली, जव सत्ता पदे मन डडरायो. सम० २. नगर गौवरजनुं सप्तकर कनक तनु,
 यौद विद्या निगम वेद वेत्ता; विप्रकुल अवतर्यो सकल गुणुथी जये, पंचशत शिष्य
 सहेड छेत्ता. सम० ३. विश्वभूति तनुज नमित सुरनर हनुज, अग्निभूति अनुज
 शमित काम; रूप निर्जित महन सरद शशि सम वदन, परम समता सदन पुष्य
 धाम. सम० ४. मात पृथिवी तनय वीर जिनकृतचिनेय, इंद्रभूति सयल सौभ्य
 दायी; कमलदल समवसरणु वीर जिनवर अरणु, सेवतां ऋद्धि नवनिधि पाध. सम० ५.
 परमभंगल करणु सकल संकट डरणु, शुद्ध श्रद्धानधर जगत जनथी; तणु अहंकार
 ममकार जिनवर करे, आहरी दिग्गज जेणे शुद्ध मनथी. सम० ६. वीर त्रिपदी सुणी
 द्वादशांगी तणी, विशद रचना रची चित्रकारी; आहरे तेह ससनेह सुविहित मुनि,
 जे गणुधीश मार्गानुसारी. सम० ७. अडतं कैलास सविलास जिन संधुणी, पन्नरसे
 त्रयने दिग्गज आपी; भीरने वीरनुं ध्यान धरता थका, ते थया केवली करम जपावी.
 सम० ८. गौत्र गौतम तणु नाम गौतम धर्युं, सकल कारज सवि वीर जपता;
 क्षपक श्रेणुं अडी, करम साथे अडी, आहयुं वीरपद करम क्षपतां. सम० ९. तेहनां
 नामने जडे हुं लामणे, प्रथम गणुधर पदे जे गवायो; अभृतपद संगमां बिलसे
 कोरंगमां, पाभीयो अयल सुभ जस सवायो. सम० १०.

૧૯ શ્રી ગૌતમસ્વામીનો છંદ

જ્યો જ્યો ગૌતમ ગણધાર, મહોટી લખિતલો લાંઠાર; સમરે વંછિત
સુખ દાતાર, જ્યો જ્યો ગૌતમ ગણધાર. ૧. વીર વજ્ર વડો અણુગાર, ચૌદ
હજાર મુનિ શિરદાર; જ્યતાં નામ હુવે જ્યકાર; જ્યો ૨. ગય ગામિણી રમણી
જગ સાર, પુત્ર કલત્ર સજ્જન પરિવાર; આપે કનક કોડ વિસ્તાર, જ્યો ૩. ઘેર
ઘોડા પાયક નહિ પાર, સુખાસન પાલખી ઉદાર; વૈરી વિકટ થાયે વિસરાળ, જ્યો ૪.
પ્રહુ ઉઠી જપિયે ગણધાર, ઋદ્ધિ સિદ્ધિ કમળા દાતાર; રૂપ રેખ મયણુ અવતાર,
જ્યો ૫. કવિ રૂપચંદ કેરે શિષ્ય, ગૌતમ ગુરુ પ્રણુમે નિશદિશ; કહે છંદ એ
સુમણુગાર; જ્યો ૬.

૨૦ ગૌતમસ્વામી પ્રભાતિક

રાગ પ્રભાતી ને કરે, પ્રહુ ઉગમતે સૂર; ભૂખ્યાં ભોજન સંપળે, કુરલા
કરે કપૂર. ૧. અંશુકે અમૃત વસે, લખિત તલો લાંઠાર; શ્રી ગુરુ ગૌતમ સમરીએ,
મનવંછિત દાતાર. ૨. પુંડરીક ગૌતમ પમુહા, ગણધર ગુણ સંપન્ન; પ્રહુ ઉઠીને
સમરીએ, ચૌદહસે આવન્ન. ૩. ખતિખય ગુણ કલિય, સુવિણીય સંવલદ્ધિ
સંપન્ન; વીરક્સ પદમસ્ત્રીસ, ગોયમસામિ નમસામિ. ૪. અક્ષીણુમહાનપીલખિ; કેવલ
શ્રી કરામ્બુળે; નામ લક્ષ્મીમુખે વાણી, તમહ ગૌતમ સ્તુવે. ૫.

૨૧ એકાદશ ગણધર પ્રભાતિક છંદ

પ્રભાતે ઉઠીને ભવિકા ગણધર વંદો, ગણધર વંદો રે ભવિકા ગણધર વંદો
પ્રભાતે ૦ ઇંદ્રભૂતિ નામ પહેલા રે ગણધર, જીવનો સંદેહ; અગ્નિભૂતિને કમનો સંદેહ,
નમિયે ગુણગેહ. પ્રભાતે ૧. જીવ-શરીર એ એકજ માને, વાયુભૂતિ નામે; ગૌતમ
ગોત્ર સહોદર ત્રણ, પ્રણુમું પુણ્ય કામે. પ્રભાતે ૨. ચોથા ગણધર વ્યકતજી વંદો,
સર્વ શૂન્ય માને; આલવ-પરભવ સરખો થાયે, સોહમ અભિધાને. પ્રભાતે ૩. મંડિત
ગણપતિ છઠારે જિનના, ખંધ મોક્ષ ટાલે; મૌર્યપુત્રને દેવનો સંદેહ, હૈડમે સાલે
પ્રભાતે ૪. નારકી જગમાં નજરે ન દેખે, અકંપિત ઓલે; અચલજાતજી પુણ્ય-પાપ
હોય, સંશયમાં ડાલે. પ્રભાતે ૫. મેતારજને પરભવ શંકા ગણપતિ પરભાસે; મોક્ષ
ઘટે નહિ યુક્તિ કરતાં, આવ્યા પ્રણુ પાસે. પ્રભાતે ૬. સંદેહ લાંગીને મુક્તિ દેખાડે,
જિનવર મહાવીર; કેવળનાણી પ્રણુને વાંદી, ખુઝયા મહા ધીર. પ્રભાતે ૭. ચુરમાલીશસે
ધ્યાનજી સાથે, લેઈ શ્રમણ દીક્ષા, પામે એકાદશ પ્રણુની પાસે, ત્રિપદીની શિક્ષા.
પ્રભાતે ૮. દ્વાદશાંગી રચે સમળા રે ગણધર કરે જિનવર સેવા; ઉત્તમ ગુરુપદ
પાયે નમતાં, લહીયે શિવ મેવા. પ્રભાતે ૯.

२२ श्री नवकार मंत्रनो छंद (१)

होडा-वंचित पूरे विविध परे, श्री जिन शासन सार; निश्चै श्री नवकार नित्य, न्यपतां न्य न्यकार. १. अडसठ अक्षर अधिक इल, नवपद नवे निधान; वीतराग स्वयं मुष् वहे, पंचपरमेष्ठि प्रधान. २. ओक न्य अक्षर ओक चित्त, समर्या संपत्ति थाय; संचित सागर सातनां, पातक हर पलाय. ३. सकल मंत्र शिर मुकुटमणि, सद्गुरु लाषित सार; सो लवियां मन शुद्धसुं, नित्य न्यपीये नवकार. ४.

छंद-डाटकी:-नवकार थकी श्रीपाल नरेशर, पाम्यो राज्य प्रसिद्ध; समशान विषे शिवनाम कुमरने, सोवन-पुरिसो सिद्ध; नवलाण न्यपंता नरक निवार, पामे लवनो पार; सो लवियां लकते योणे चित्ते, नित्य न्यपीये नवकार. ५. आंधी वडशाभा शिके जेसी, डेठण कुंड डुताश; तस्करने मंत्र समर्थो आवडे, उठये ते आकाश; विधिमे न्यपतां अडि विष टाले, ढाले अमृतधार; सो० ६. भीजेरा कारणु राय महाफल, व्यंतर दुष्ट विरोध; जेणे नवकारे हुल्या टाणी, पाम्यो यक्ष प्रतिभाध; नवलाण न्यपंतां थाये जिनवर, धरियो छे अधिकार; सो० ७. पद्विपति शीज्यो मुनिवर पासे, महामंत्र मन शुद्ध; परलव ते राजसिंह पृथिवीपति, पाम्यो परिगल रिद्ध; ये मंत्र थकी अमरापुर पडोतो; आरुदत्त सुविचार; सो० ८. सन्यासी काशी तप साधतो, पंचाग्नि परजले; हीठो श्री पासकुमारे पन्नग, अधजलतो ते टाले; सललायो श्रीनवकार स्वयंमुष्, ईंद्रलवन अवतार; सो० ९. मन शुद्धे न्यपतां मयष्टासुंदरी, पामी प्रिय सयोग; धण्डे ध्याने कुष्ठ टटयो जंभरने, रक्तचित्तनो रोग, निश्चै शुं न्यपतां नवनिधि थाये, धर्मतण्डो आधार; सो० १०. घटमांडि कृष्णु लुजंगम धाट्यो; धरणी करवा धात, परमेष्ठि प्रभावे डार कुलनो, वसुधा मांडि विज्यात; कलावतीये पिंगल कीधो, पापतण्डो परिहार; सो० ११. गयणुंगलु जति राणी अहीने, पाडी भाषु प्रहार; पद पंच सुष्ठुतां पांडुपति धर, ते थध कुता-नार; ये मंत्र अमु-लण मडिमा मंदिर, लवडुःण लंजणुहार; सो० १२. कंजल सजले कादव काढ्या, शकट पांचसे मान; हीधे नवकारे गया देवलोके, विलसे अमर विमान; ये मंत्र थकी संपत्ति वसुधा लडी, विलसे जैन विहार; सो० १३. आगे योवीशी दुध अनंती, होशे वार अनंत; नवकार तण्णी कोर्ध आदि न जणु, अम लाणे अरिहंत; पूरव द्विशि यारे आदि प्रपंचे, समर्या संपत्ति सार; सो० १४. परमेष्ठि सुरपद ते पणु पामे, जे कुतकर्म कठोर; पुंडरीकगिरि उपर प्रत्यक्ष पेणो, मणिधर ने ओक मोर; सद्गुरु सन्मुष् विधिमे समरंतां, सकल जनम संसार; सो० १५. शुलिकारोपणु तस्कर कीधो, लोडुपुरो परसिद्ध; तिडां शेटे नवकार सुष्ठुव्यो, पाम्यो अमरनी रिद्ध; शेटने धर आवी विघ्न निवार्या, सुरे करी मनोहार; सो० १६. पंच परमेष्ठि ज्ञान न्य पंचड, पंच दान आरित्र; पंच सज्जाय महाव्रत पंचड, पंच समिति समकित; पंच प्रमाद विषय तजे पंचड, पालो पंचाचार, सो० १७.

कलश-छापय:-नित्य न्यपीये नवकार, सार संपत्ति सुष्ठुदायक; सिद्ध मंत्र

એ શાશ્વતો, એમ જપે શ્રી જગનાયક; શ્રી અરિહંત સુસિદ્ધ, શુદ્ધ આચાર્ય લણી જે; શ્રી ઉવજગ્રાય સુસાધુ, પંચ પરમેષ્ટિ થુણી જે; નવકાર સાર સંસાર છે, કુશલલાલ વાયક કહે; એક ચિત્તે આરાધતાં, વિવિધ ક્રદ્ધિ વાંછિત લહે. ૧૮.

૨૩ પંચ પરમેષ્ટિપરમાનંદ છંદ (૨)

ટોહા:-૧૪ નમો અરિહંતાણું, ઇમ પાંચે પદમાંય; ૪૪ ક્ષા ક્ષા શ્રી ક્ષા શ્રી સ્વાહા, જપતાં ક્ષા શ્રી થાય.

ત્રિભંગી છંદ:-પ્રણમું સરસતિ, હોય વર મતિ, ચિત્ત ઉદ્ધસે અતિ, ગુણુ થુણુવા; શુદ્ધ ભાવે ધ્યાવે, સો સુખ પાવે, એક ચિત્ત થાવે, યશ સુણુવા; જ્ય જ્ય પરમેષ્ટી, જગમે શ્રેષ્ટિ, દે પદ જેષ્ટી, જગધાર; ત્રિજગ મઝાર, નામ ઉદાર, જ્ય સુખકાર, નવકાર, એ આંકણી. ૧. બારે ગુણુવંતા, શ્રી અરિહંતા, લોક મહંતા; ગુણુ ગહેરા, ધન ધાતિ કર્મ, મિથ્યા ભર્મ, ત્યાગ અધર્મ, વિષ લહેરા; શુકલ મન ધ્યાયા, કેવળ પાયા, ઇંદર આયાં, તિણુ વાર. ત્રિં ૨. વર પર્ષદા બારે, હૃષ અપારે, સુણી અવધારે, જિનવાણી; અમૃત શું પ્યારી, જગ હિતકારી, સુર-નરનારી, પહેચાણી; કેઈ સંયમ ધારે, કેઈ વ્રત બારે, કર્મ વિદારે, શિવ ત્યારી; ત્રિં ૩. દ્વિતીય પદ ધ્યાવો, સિદ્ધ ગુણુ ગાવો, ફિર નહિ આવો, જિહાં બઈ; જે અલખ નિરંજન, ભવિ મનરંજન, કર્મકે અંજન, શિવ સાંઈ; પુદ્ગલકા ફંદા, હર નિકંદા, પરમાનંદા, અવિ-કાર, ત્રિં ૪. અષ્ટ ગુણુ કે ધારે, જગત નીહારે, કાળ ન મારે, ઉત તાઈ; જિહાં સુખ અનંતા, કેવળ વંતા, ગુણુ ઉચરંતા, છે નાઈ; નિજ વાસ બતાઈ, ઘો મુજ તાઈ, તુમસા નાઈ, દાતાર, ત્રિં ૫. ગણિવર પદ ત્રીજે, નિત્ય નમીજે, સેવા કીજે, હૃષ ધરી; પંચ મહાવ્રત પાળે, દ્વિષણુ ટાળે, ગજ જિમ મહાલે, શૂર હરી; પાંચે વશ કરતે, પંચ ઉતરતે, પાંચુઈ હરતે, દુઃખકાર; ત્રિં ૬. શીતળ જિમ ચંદા, અચળ ગિરિંદા, ગણુપતિ ઈંદા, શિરદાર; સાગર જિમ ગહેરા, જ્ઞાન લહેરા, મિથ્યા અધેરા, પરિહાર; સંપદ વસુ પાવે, ન્યાય બઠાવે, પાળે પળાવે, આચાર; ત્રિં ૭. ગુરુ સેવા સાધી, વિનય આરાધી, ચિત્ત સમાધી, જ્ઞાન ભણે; બારે અંગ વાણી, પેટી સમાણી, પૂરવ નાણી, સંશય હણે; નિરવધ સલ્ય ભાળે, શાસ્ત્ર સાળે, ગુણુ અભિલાળે, નિજસાર; ત્રિં ૮. ઉવજાયા સ્વામી, અંતરજ્ઞમી, શિવગતિ ગામી, હિતકારી; શીખણુરે આવે, જ્ઞેગ શિખાવે, ન્યાય બતાવે, ઉપકારી; દુર્ગતિમાં પડતો, કાદવ ગડતો, ચિત કરે ચડતો, તિનવાર; ત્રિં ૯. કંચુક અહિ ત્યાગે, હર ભાગે, તિમ વૈરાગે, પાપ હરે; જુઠા પરછંદા, મોહની ફંદા, પ્રભુકા બંદા, જ્ઞેગ ધરે; સખ માલ ખણના, ત્યાગન કીના, મહાવ્રત લીના, અણુગાર; ત્રિં ૧૦. પાળે શુદ્ધ કરણી, ભવજળ તરણી, આપદ હરણી, દૃષ્ટી રખે; જોલે સત્ય વાણી, ગુપ્તિ ઠાણી, જગકા પ્રાણી, સમ લેખે; શિવ-મારગ ધ્યાવે, પાપ હઠાવે, ધર્મ બતાવે, સત્ય સાર; ત્રિં ૧૧. એ પ્રણમે ભાવે, વિદ્ય હઠાવે, અરિ હરિ જાવે, હર સહી; જે તપ તેજરી, દુઃખ બિમારી, સોગ સવારી, આત નહી; શુદ્ધ પીઠા ભાગે, દૃષ્ટિ ન લાગે, શત્રુ ન જાગે, લીગાર; ત્રિં ૧૨. એહ મંત્રજ

૧ ૪ અસિઆઉસા ૪ ક્ષા ક્ષા શ્રી ક્ષા શ્રી સ્વાહા. આ મંત્રની ૧૦૮ ત્રી એક માલા ગણવી.

નીકો, તારક જીકો, ત્રિજગ ટીકો, સુખદાતા; એ મંત્ર કરારી, મહિમા ભારી, લહે નરનારી, સુખશાતા; સરજી વનવેલી, દે ધન ઠેલી, ભવે ભવે કેલી, યહ સારં; ત્રિ૦ ૧૩. પદ્માસનવાળી, રંગનિહાળી, આરતિ ટાળી, ધ્યાન ધરે, ત્રિલોક પથપે, ભાવસું જપે, રિદ્ધિ-સિદ્ધિ જપે, જેહ ધરે; એહ છંદ ત્રિભંગી, ગાવે ઉમંગી, ભવભય સંગી, જ્યકારં; ત્રિ૦ ૧૪.

૨૪. નવકાર મંત્રનો છંદ (૩)

સુખકારણ ભવિયણ, સમરો નિત નવકાર; જ્ઞાનશાસન આગમ, ચૌદ પૂરવનો સાર. ૧. એ મંત્રનો મહિમા, કહેતાં ન લહું પાર; સુરતરુ જ્ઞાન ચિંતિત, વાંછિત ફલ દાતાર. ૨. સુરદાનવ માનવ, સેવા કરે કરજ્ઞેહ; ભુવિ મંડલ વિચરે, તારે ભવિયણ કોહ. ૩. સુરછંદે વિલસે, અતિશય જાસ અનંત; પદ પહેલે નમિયે, અરિ ગંજન અરિહંત. ૪. જે પનરે ભેદે, સિદ્ધ થયા ભગવંત; પંચમિગતિ પહોંચ્યા, અષ્ટ કરમ કરી અંત, ૫. કળઅકળ સર્પી, પંચાનંતક દેહ; જ્ઞાનવર પાપ પ્રણમું, બીજે પદ વળી એહ. ૬. ગરુડભાર ધુરંધર, સુંદર શશિહર શોભે; કરે સારણ વારણ, ગુણ છત્રીશે થોભે, ૭. શ્રુત જાણ શિરોમણિ, સાગર જિમ ગંભીર; ત્રીજે પદ નમીયે, આચારજ ગુણ ધીર. ૮. શ્રુતધર ગુણ સાગર, સૂત્ર ભણાવે સાર; તપવિધિ સંચોગે, ભાંગે અર્થ વિચાર. ૯. મુનિવર ગુણ જુતા, કહિયે તે ઉવજ્જાય; પદ થોથે નમીયે, અહ નિશિ તેહના પાય. ૧૦. પંચાશ્રવ ટાળે, પાળે પંચાચાર; તપસી ગણધારી, વારે વિષય વિકાર. ૧૧. ત્રસ થાવર રક્ષક, લોકમાંહી જે સાધ; ત્રિવિધે તે પ્રણમું, પરમારથ જિણે લાધ. ૧૨. અરિ-કરિ-હરિ-સાયણિ, ડાયણિ-ભૂત-વૈતાળ; સવિ પાપ પણાસે, વાધે મંગળ માળ. ૧૩. ઈણ સમયાં સંકટ, દૂર ટળે તતકાળ; ઈમ જપે જ્ઞાનપ્રભ-સૂરિ શિષ્ય રસાળ. ૧૪.

૨૫ સિદ્ધ-સહજનામ વર્ણન છંદ (૧)

જુજગ પ્રયાત વૃત :- જગન્નાથ જગદીશ જગજીવુ નેતા, ચિદાનંદ ચિત્કંદ ચિન્ મૂરતિ ચેતા; મહા મોહ ભેદી અમાઈ અવેદી, તથાગત તથાજ્ઞ ભવ-તરુ-ઉચ્છેદી. ૧. નિરાતંક નિકલંક નિરમલ અખંધો, પ્રભો દીનખંધો કૃપાનીર સીંધો; સદાતન સદાશિવ સદા શુદ્ધ સ્વામી, પુરાતન પુરુષ પુરુષવર વૃષભગામી. ૨. પ્રકૃતિ રહિત હિત વચન માયા અતીત, મહાપ્રાણ મુનિયજ્ઞ પુરુષ પ્રતીત; દલિત કર્મલર કર્મફલ સિદ્ધિ દાતા, હૃદય પૂત અવધૂત નૂતન વિદ્યાતા. ૩. મહાજ્ઞાન યોગી મહાત્મા અયોગી, મહાધર્મ સન્યાસ વર ભરણી ભોગી; મહાધ્યાન લીનો સમુદ્રો અમુદ્રો, મહાશાંત અતિદાંત માનસ અરુદ્રી. ૪. મહેંદ્રાદિકૃતસેવ દેવાધિદેવ, નમો તે અનાહુત ચરણ નિત્ય મેવ; નમો દર્શનાતીત દર્શન સમૂહ, ત્રયી-ગીત-વેદાંતકૃત અખિલ ઉહ. ૫. વચન મન અગોચર મહા વાક્ય વૃત્તે, કૃતાવેદ્ય સંવેદ્ય પદ સુપ્રવૃત્તે; સમાપત્તિ આપત્તિ સંપત્તિ ભેદે, સકલ પાપ મુગરિક તું દિહ છેદે. ૬. ન તૂં દશ્ય દગ્માત્ર ઇતિ વેદવાદો, સમાપત્તિ તુજ દષ્ટિ સિદ્ધાંત-વાદો; વિગૂતા વિના અનુભવે સકલ વાદી, લખે એક સિદ્ધાંતધર અપ્રમાદી. ૭. કુમારી દયિત ભોગસુખ જિમ ન જાણે, તથા ધ્યાન વિણ તુજ મુખા લોક તાણે; કરે કષ્ટ તુજ કારણે ખહુત ખોળે, સ્વયં તૂં પ્રકાશે ચિદાનંદ મોળે. ૮. રટે અટપટી અટપટી વાદ

લ્યાવે, ન ત્યાં તૂં રમે અનુલવી પાસ આવે; મહા નટ ન હુકયોગ માંહિ તુજ જાગે; વિચારે હોઈ સાંઈ આગે જી આગે. ૯. તથાબુદ્ધિ નહીં શુદ્ધ તુજ જેણિ વહિએ, કલો નામ માંહિ એક થીર થોલ રહિએ; સહસ નામ માંહિ દૃપ પણિ અપ્ય જાણું, અનંતે ગુણે નામ અણુંતાં વખાણું. ૧૦. અનેકાંત સંકાંત ખહુ અર્થ શુદ્ધ, જિકે શબ્દ તે તાહરાં નામ બુદ્ધ; નિરાસી જપે જેહ તે સર્વ સાચું; જપે જેહ આસાએ તે સર્વ કાચું. ૧૧. ન કેા મંત્ર નવિ તંત્ર નવિ યંત્ર મોટો, જિસ્થો નામ તાહરો શમ-અમૃત લોટો; પ્રલો ! નામ મુજ તુજ અક્ષય નિધાન, ધરું ચિત્ત સંસાર તારક પ્રધાન. ૧૨. અનામી તણા નામનો શ્યો વિશેષ, એ તો મધ્યમા વૈખરીનો ઉદ્ભવ; મુનિરૂપ પશ્યંતિ કાંઈ પ્રમાણે, અકલ અલખ તૂં ઈમ હોઈ ધ્યાન ટાણે. ૧૩. અનવતારનો કોઈ અવતાર ભાષે, ઘટે તે નહીં દેવને કર્મ પાષે; તનુ ગ્રહણુ નહીં ભૂત આવેશ ન્યાયે, પ્રથમ યોગ છે કર્મ તન્નિશ્ર પ્રાયે. ૧૪. અછે શક્તિ તો જનની ઉદરે ન પેસે, તનુ ગ્રહણુ વલી પર અદષ્ટે ન ળેસે; તુરંગશ્રંગ સમ અર્થ જે એહ યુક્તિ, કહે સદહે તેહ અપ્રમાણુ ઉક્તિ. ૧૫. યદા જિનવરે દોષ મિથ્યાત્વ ટાલ્યો, અહિઉં સાર સમ્યક્ત્વ નિજ વાન વાલ્યો; તિહાંથી હુઆ તેહ અવતાર લેખે, જગત લોક ઉપગાર જગગુરુ ગવેખે. ૧૬. અહો યોગ મહિમા જગન્નાથ કેરો, ટલે પંચ કલ્યાણુકે જગ અધેરો; તદા નારકી જીવ પણિ સુખ પાવે, ચરણુ સેવવા ધસમસ્યા દેવ આવે. ૧૭. તજી લોગ દ્યે યોગ ચારિત્ર પાલે, ધરી ધ્યાન અધ્યાત્મ ધનધાતિ ટાલે; લહે કેવલજ્ઞાન સુર કોડિ આવે, સમવસરણુ મંદાર્ધ સવિ દોષ જાવે. ૧૮. ઘટે દ્રવ્ય જગદીશ અવતાર એસો, કહો ભાવ જગદીશ અવતાર કેસો; રમે અંશ આરોપ ધરી ઓઘદષ્ટિ, લહે પૂણું તે તત્ત્વ જે પૂણું દષ્ટિ. ૧૯. ત્રિકાલજ્ઞ અરિહંત જિન પારગામી, વિગતકર્મ પરમેષ્ટી ભગવંત સ્વામી; પ્રભુ ઝોઘિદાલયદ આમ સ્વયંભૂ, જયો દેવ તીર્થકરો તૂં જ શંભુ. ૨૦. ઈસ્વાં સિદ્ધ જિનનાં કહ્યાં સહસ્ર નામ, રહો શબ્દ-જગડો લહો શુદ્ધ ધામ; ગુરુશ્રી નયવિજય બુધ ચરણુ સેવી, કહે શુદ્ધપદમાંહિ નિજ દષ્ટિ દેવી. ૨૧.

૨૬ શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માનો છંદ

હરીગીત છંદ :-તુમ્હે તરણુ તારણુ; દુઃખ નિવારણુ, ભવિક જન આરાધન; શ્રી નાલીનંદન, જગત વંદન, નમો સિદ્ધ નિરંજન. ૧. જગત ભૂષણુ, વિગત દૂષણુ, પ્રણુવ પ્રાણુ નિરૂપક; ધ્યાન રૂપ અનોપ ઉપમ, નમો ૨. ગગન મંડલ મુક્તિ પદવી, સર્વ ઉદ્ધં નિવાસન; જ્ઞાન જ્યોતિ અનંત રાજે, નમો ૩. અજ્ઞાન નિદ્રા વિગત વેદન, દલિત મોહ નિરાયુષ; નામ ગોત્ર નિરંતરાય, નમો ૪. વિકટ ક્રોધા માન યોધા, માયા લોભ વિસર્જન; રાગ દ્વેષ વિમહં અંકુર, નમો ૫. વિમલ કેવળ જ્ઞાન લોચન; ધ્યાન શુકલ સમીરિત; યોગીનાતિગમ્ય રૂપ, નમો ૬. યોગ ને સમોસરણુ મુદ્રા, પુરી પલ્યંકાસન; સર્વ દીસે તેજ રૂપ, નમો ૭. જગત જીનકે ઘાસ ઘાસી, તાસ આસ નિરાસન; ચંદ્ર પરમાનંદ રૂપ, નમો ૮. સ્વ સમય સમકિત દષ્ટી જિનકી સો એ યોગી આયોગીક; દેખતામાં લીન હોવે, નમો ૯. તીર્થસિદ્ધા અતીર્થ સિદ્ધા,

લેદ પંચદશાધિક'; સર્વ કર્મ વિમુક્ત ચૈતન, નમો ૧૦. ચંદ્ર સૂર્ય દીપ મણીકી, જ્યોતિ તે ન ઉલ્લઘિત', તે જ્યોતિથી અપરમ જ્યોતિ, નમો ૧૧. એકમાંહિ અનેક રાજે, અનેક-માંહિ એકિક'; એક અનેકકી નાંહિ સંખ્યા, નમો ૧૨. અજર અમર અલખ અનંત, નિરાકાર નિરંજન'; પરબ્રહ્મ જ્ઞાન અનંત દર્શન, નમો ૧૩. અતુલ સુખકી લહીરમે' પ્રભુ, લીન રહે નિરંતર'; ધર્મધ્યાનથી સિદ્ધ દર્શન, નમો ૧૪. ધ્યાન-ધૂપ મન:-પુષ્પ, પચેંદ્રી-હુતાશન; ક્ષમા-બ્રહ્મ સંતોષ-પૂજા, પૂજે દેવ નિરંજન. ૧૫. તુમહે મુક્તિ ઘાતા કર્મ ઘાતા, લીન બાણી દયા કરો; સિદ્ધાર્થ નંદન જગત વંદન, મહાવીર જિનેશ્વર. ૧૬.

૨૭ ચોવીસ જિનેશ્વરનો છંદ (૧)

છંદ-આર્યા-બ્રહ્મસુતા વાણી ગિર્વાણી; સુમતિ વિમલ આપો પ્રદ્માણી ! કમલ કમંડલ પુસ્તક પાણિ, હું પ્રણમું જોડી જુગ પાણિ. ૧, ચોવીસે જિનવર તણા, છંદ રચૂં ચોસાલ; ભણતાં શિવસુખ સંપજે, સુણતાં મંગળ માલ. ૨.

છંદ-ભતિ-સવૈયા-આદિ જિણુંદ નમે નરછંદ સપુનમચંદ સમાન સુખ', સમા-મૃત કંદ ટાલે ભવકંદ મરુદેવીનંદ કરત સુખ; લગે જસ પાય સુરિંદ નિકાય ભલા ગુણુ ગાય ભવિક જન', કંચનકાય નહિ જસ માય નમે સુખ થાય શ્રી આદિજિન'. ૧. અજિત-જિણુંદ દયાલ મયાલ કૃપાલ વિસાલ નયન જુગ', અનુપમ ગાલ મહામૃગ ચાલ સુલાલ સુખનુ બાહુ જુગ', મનુષ્ય મેલીહ મુનિસર સીંહ અખીહ નરીહ ગયે મુગતી, કહે નય ચિત્ત ધરી બહુ ભક્તિ નમે જિનનાથ ભલી જુગતી. ૨. અહો ! સંભવનાથ અનાથકો નાથ મુગતિકો સાથ મિલ્યો પ્રભુ મેરે, ભવોદધિપાજ ગરીબનિવાજ સવે શિરતાજ નિવારત ફેરો; જિતારિકો જાત સુસેના માત નમે નર જાત મિલી બહુ ઘેરો, કહે નય શુદ્ધ ધરિ બહુ પુદ્ધ જિતાવન નાથ હું સેવક તેરો. ૩. અલિનંદન સ્વામ લિયે જશ નામ સરે સવિ કામ ભવિક તણો, વિનિતા જશ ગામ નિવાસકો કામ કરે ગુણુ શામ નરિંદ ઘણો; મુનીશ્વર ભૂપ અનુપમ રૂપ અકલ સ્વરૂપ જિનંદ તણો, કહે નય ખેમ ધરી બહુ પ્રેમ નમે નર પાવત સુખ ઘણો. ૪. મેઘ નરિંદ મલ્હાર વિરાજિત સોવ-નવાન સમાન તનુ, ચંદ સુચંદ વદન સુહાવત; રૂપ વિનિજિત કામ તનુ કર્મકી કોડ સવે દુઃખ છોડ નમે કરજોડ કરિ ભક્તિ, વંશ ઇક્વાકુ વિભૂષણુ સાહિબ સુમતિ જિનંદ ગયે મુક્તિ. ૫. હંસપાદ તુલ્ય રંગ રતિ અર્ધ રાગરંગ અઢીસે ધનુષ ચંગ દેહકો પ્રમાણુ હે, ઉગતો દિણુંદ રંગ લાલકેસુ કુલ રંગ રૂપ હે અનંગ ભંગ અંગ-કેરો વાન હે; ગંગકો તરંગ રંગ દેવનાથ હિ અભંગ જ્ઞાનકો વિસાલ રંગ શુદ્ધ બકે ધ્યાન હે, નિવારીએ કલેશ સંગ પદ્મપ્રભુ સ્વામિ ધીંગ દિજિએ સુમતિ સંગ પદ્મ કેરો બણુ હે. ૬. જિણુંદ સુપાસ તણા ગુણુ રાસ ગાવે ભવિ ભાવ આણુંદ ઘણો, ગમે ભવપાસ મહિમા નિવાસ પૂરે સવિ આસ કુમતિ હણે; ચીંહુ દિસે વાસ સુગંધ સુખાસ ઉસાસ ની:સાસ જિનેંદ્ર તણો, કહે નય ખાસ મુનીંદ્ર સુપાસ તણો જસ વાદ સદૈવ ભણો. ૭. ચંદ્ર ચંદ્રિકા સમાન રૂપ સૈલસે સમાન દોઢસો ધનુષ માન દેહકો પ્રમાણુ હે, ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી નામ લીજીયે પ્રભાત જામ પામીયે સુખ કામ કામ ગામજમ નામ

હે, મહાસેન અંગભત લક્ષ્મણાભિધાન માત સવિ જગજંતુ તાત ચંદ્રસમ કાંત હે, કહે નય છોડી વાત ધ્યાઈએ જે દિનરાત ધામીયે તો સુખ સાત દુઃખકો લી ભત હે. ૮. દુધ સિંધુદેન પીંડ ઉજલો કપુરખંડ ઘેનુ ખીરકો મંડ રવેત પદ્મ ખંડ હે, ગંગકો પ્રવાહ પિંડ શંભુ શેલ દંડ અમૃત સરસ કુંડ શુદ્ધ બકો તુંડ હે; સુવિધિ જિનંદ સંત કીજીએ દુકર્મ અંત શુભલક્ષિત બસદંત રવેત બકો વાન હે, કહે નય સુણો સંત પૂજીએ જે પુષ્પદંત પામીયે તો સુખ સંત સુદ્ધ બકો ધ્યાન હે. ૯. શીતલ શીતલ વાણ્ણી ધનાધન ચાહત હે ભવિ કોક કિશોરા, કોક દિણ્દ પ્રબસુ નરીંદ વલી જિમ ચાહત અંદ ચકોરા; વિંધ ગયંદ સુચિ સુરિંદ સતિ નિજ કંત સુમેઘ મયુરા, કહે નય નેહ ધરી ગુણુ ગેહ તથા હુ ધાવત સાહેખ મેરા. ૧૦. વિષ્ણુ ભૂપકો મહ્દાર જગજંતુ સુખકાર વંશકો શંગહાર રૂપકો આગાર હે, છોડી સવિ ચિત્તકાર માન મોહકો વિકાર કામ ક્રોધકો સંચાર સર્વ વેરી વાર હે; આદર્યો સંજમભાર પંચ મહાવ્રત સાર ઉતારે સંસારપાર જ્ઞાનકો ભંડાર હે, ઈચ્ચારમો જિણ્દ સાર જડકી જીવ ચિન્હધાર કહે નય વારોવાર મોક્ષકો દાતાર હે. ૧૧. લાલ કેસુ કુલ લાલ રતિ અર્ધ રંગ લાલ ઉગતો દિણ્દલાલ લાલચોળ રંગ હે, કેસરીકી જીહ લાલ કેસરકો ઘોલ લાલ ચૂનડીકો રંગ લાલ લાલ પાન રંગ હે; લાલ કીર અંચૂ લાલ હીંગલો પ્રવાલ લાલ કોકિલાકી દૃષ્ટિ લાલ ધર્મ રંગ લાલ હે, કહે નય તેમ લાલ ખારમો જિણ્દ લાલ જ્યાદેવિ માત લાલ લાલ બકો અંગ હે. ૧૨. કૃતવર્મ નરિંદ તણો એહ નંદ નૃમંત સુરેંદ્ર પ્રમોદ ધરી, ગમે દુઃખ દંદ દીયે સુખવૃંદ બકો પદ સોહત્ત ચિત્ત ધરી; વિમલ જિણ્દ પ્રસન્ન વદન બકે શુભ મત્ત સુગંગ ધરી એક મત્ત કહે નય ધન્ય નમો જિનરાજ દિણ્દ સુપ્રીત ધરી. ૧૩. અનંત જિણ્દ દેવ દેવનાં દેવાધિદેવ પૂજે ભવી નિતમેવ ધરી ખહુ ભાવના, સુર નર સારે સેવ સુખ કીયો સ્વામી હેવ તુજ પાળે ચોર દેવ ન કરું હું સેવના; સિંહસેન અંગ ભત સુજસાભિધાન માત જગમાં સુજસ જ્યાત ચીહું દીશે વ્યાપતો, કહે નય તાસ વાત કીજીએ જે સુપ્રભાત પરાજિત નિજ હોય સુખ સાત કીર્તિ કોહ આપતો. ૧૪. બકે પ્રતાપ પરાજિત નિર્ભલ ભૂતલ થઈ ભમે ભાનુ આકાસે, સૌમ્ય વદન વિનિજિંત અંતર શ્યામ વાસીવેન હોત પ્રકાશે; ભાનુ મહિપતિ વંશકુ શૈશવ બોધ ન દીપત ભાનુ પ્રકાશે, નમે નય નેહ નિતુ સાહિખ એહ ધર્મ જિણ્દ ત્રિજગ પ્રકાશે. ૧૫. સોલમા જિણ્દ નામે શાંતિ હોય કામો કામે સિદ્ધિ હોય સર્વ કામે નામ કે પ્રભાવ થે, કંચન સમાન વાન ચાલીશ ધનુષ માન ચક્રવર્તિકો ભિધાન દીપતો તે સૂર થે; ચૌદ રચણુ સમાન દીપતા નવય નિધાન કરત સુરેંદ્ર ગાન પુણ્ય પ્રભાવ થે, કહે નય ભેડી હાથ અખ હું થયો સનાથ પાઈઓ સુમતિ સાથ શાંતિનાથકે દિદાર થે. ૧૬. કહે કુચુ જિણ્દ મયાલ દયાલ નિધિ સેવકની અરદાસ સુણો, ભવ ભીમ મહાણ્વ પૂર અગાહ અથાગ ઉપાધિ સુનીર ઘણો, ખહુ જન્મ જરા મરણાદિ વિલાગ નિમિત્ત ધણાદિ કલેસ ઘણો, અખ તારક તાર કૃપા પર સાહિખ સેવક બાણીએ છે આપલણો. ૧૭. અરદેવ સુદેવ કરે નર એવ દુઃખ દોહગ દૂર કરે, ઉપદેશ ધનાધન નીર ભરે ભવી

માનસ માનસ ભૂરી તરે; સુદર્શન નામ નરેસર અંગજ ભવ્ય મને પ્રભુ બસ વસે, તસ સંકટ શોક વિયોગ કુયોગ દરિદ્ર કુસંગતિ ન આવત પાસે. ૧૮. નીલ કીર પંખી નીલ નાગવલિ પત્ર નીલ તરુવર રાજી નીલ નીલ નીલ દ્રાખ હે, કાચકો સુગોલ નીલ ઇંદ્ર નીલ રત્ન નીલ પત્ર નીલ આસ હે; જમુના પ્રવાહ નીલ ભૂંગરાજ પંખી નીલ જોહવો અશોક વૃક્ષ નીલ નીલ રંગ હે, કહે નય તેમ નીલ રાગ થે સુસ્વર નીલ મહલીનાથ દેવ નીલ બકો અંગ નીલ હે. ૧૯. સુમિત્ર નરીંદ તણો વર નંદ સુચંદ્ર વદન સોહાવત હે, મંદર ધીર સેવે નરહીર સુસામ શરીર વિરાજિત હે; કનજલવાન સુકછપ યાન કરે ગુણુગાન નરિંદ ઘણો, મુનિસુવત સ્વામી તણો અભિધાન લહે નય માન આનંદ ઘણો. ૨૦. અરિહંત સરૂપ અનુપમ રૂપકે સેવક દુઃખને દૂર કરે, નિજ વાણી સુધારસ મેઘ જલે ભવિ માન સમાન સભૂરી ભરે; નમીનાથકો દર્શન સાર લહી કુણુ વિજ્ઞુ મહેશ ઘરે જો ફરે, અખ માનવ મુઠ લહિ કુણુ સકર છોડકે કંકર હાથ ધરે; ૨૧. બદવ વંસ વિભુષણ સાહિખ નેમિ જિણુંદ મહાનંદકારી, સમુદ્ર વિજય નરિંદ તણો સુત ઉજવલ શંખ સુલક્ષણ ધારી; રાજુલ નાર મુકી નિરધાર ગયે ગિરનાર કલેસ નિવારી, કનજલ કાય શિવા દેવી માય નમે નય પાય મહાવૃતધારી. ૨૨. પાશ્વનાથ અનાથ કો નાથ સનાથ ભયો પ્રભુ દેખત થે, સવિ રોગ વિજ્ઞેગ કુજ્ઞેગ મહાદુઃખ દૂર ગએ પ્રભુ ધાવત થે; અશ્વસેન નરેશ સપુત વિરાજિત ધનાધનવાન સમાન તનુ, નય સેવક વંછીત પૂરણુ સાહિખ અભિનવ કામ કરિ રમનુ. ૨૩. કુકમઠ કુંલંઠ ઉલંઠ હઠી હઠ લંજન બસ પ્રતાપ વિરાજે, ચંદન વાણી સુવામા નંદન પુરુષાદાણી ઊરુદ બસ છાજે; જસ નામકે ધ્યાન થકો સવિ દોહગ દારિદ્ર દુઃખ મહા સવિ લાંજે, નય સેવક વંછિત પૂરણુ સાહિખ અષ્ટ મહા સિદ્ધિ નિત્ય નીવાજે. ૨૪. સિદ્ધારથ ભૂપ તણા પ્રતિરૂપ નમે નર ભૂપ આનંદ ધરી; અચિંત્ય સ્વરૂપ અનુપમ રૂપકે લંછન સોહત બસ હરી; ત્રિસલાનંદન સમુદ્રમ કંદન લઘુપણે કંપતિ મેરુગિરિ, નમે નય ચંદ વદન વિરાજિત વીર જિણુંદ સુપ્રીત ધરી. ૨૫. ચોવીશ જિનંદ તણા ઇંદુ છંદ ભણે ભવિવૃંદ જે ભાવ ધરે, તસ રોગ વિયોગકુ જોગકુ લોગ સવિ દુઃખ દોહગ દૂર કરે; તસ અંગણુ ખાર ન લાલે પાર સુમતિ તોખાર હેખાર કરે, કહે નયસાર સુમંગલ ચાર ધરે તસ સંપદ ભૂરી ભરે. ૨૬. સવેંગી સાધુ વિભૂષણ વંસ વિરાજિત શ્રી નયવિમલ જનનાંદકારી, તસ સેવક સંજમધાર સુધારકે ધીરવિમલગણી જયકારી, તાસપદાંબુજ ભૂંગ સમાન શ્રી નયવિમલ મહાવ્રત ધારી, કહે એ છંદ સુણો ભવિવૃંદકે ભાવધારીને ભણો નરનારી. ૨૭.

૨૮ ચોવીશ જિનેશ્વરનો છંદ (૨)

શ્રી તીર્થરાજ વિમલાચળ નિત્યવંદો, દેખી સદાં નયનથી જેમ પુણુચંદો; પૂજે મળી સુરવરો નરનાથ જેને, ધારી સદા ચરણુ લંછન માંહી તેને. ૧. શ્રેયાંસના ધર વિષે રસ ઇંદુ લીધો, ભિક્ષાચહી નિજ પ્રપૌત્ર સુપાત્ર કીધો; માતા પ્રતિ વિનય ભાવ ધરી પ્રભુએ, અર્પી અહો પરમ કેવળ શ્રી પ્રભુએ. ૨. દેવાધિદેવ ગજ લંછન અંદ્રકાંતિ, સંસાર સાગર તણી હરનાર પ્રાંતિ; એવા જિનેશ્વર તણા યુગપાદ પૂજે,

દીકા નહિ જગતમાં તુજ તુલ્ય હૂને. ૩. જન્મ્યા તણી નયરી ઉત્તમ જે અયોધ્યા, ત્રાતા
 નરેશ પ્રભુના જિતશત્રુ રાજ; દેદીખ્યમાન જનની વિજયા સ્વીકારી, સેવા સદા અજિત-
 નાથ ઉમંગકારી. ૪. વાધે ન કેશ શિરમાં નખ રોમ વ્યાધી, પ્રસ્વેદ ગાત્ર નહિ લેશ
 સદા સમાધિ; છે માંસ શોણિત અહો અતિ રવેતકારી, હે સ્વામી સંલવ સુસંપદ
 ગામ તારી. ૫. છે શ્વાસ અંબુજ સુગંધ સદા પ્રમાણે, આહારને તુમ નિહાર ન કોઈ
 બાણે; એ ચાર છે અતિશયો પ્રભુ ! જન્મ સાથે, વંદું હમેશ અભિનંદન બેડી હાથે. ૬.
 ભૂમંડળે વિહરતા જિનરાજ જ્યારે, કાંટા અધોમુખ થઈ રજ શુદ્ધ ત્યારે; છે એક
 બેજન સુધી શુભ વાત શુદ્ધિ, એવા નમું સુમતિનાથ સદા સુખુદ્ધિ. ૭. વૃષ્ટિ કરે સુર-
 વરો અતિસૂક્ષ્મ ધારી, જનુ પ્રમાણ વિરથે કુસુમો શ્રીકારી; શબ્દો મનોહર સુણી શુભ
 શ્રોત્ર માંહિ, શ્રી પદ્મનાથ પ્રભુને પ્રભુમું ઉછાંહિ. ૮. સેવા કરે યુગલ યક્ષ સુહંકરોને,
 વીંજે ધરી કર વિષે શુભ ચામરોને; વાણી સુણે સરસ બેયણ એક સારી, વંદું સુપાશ્વ
 પુરુષોત્તમ પ્રીતિકારી. ૯. બોલે જિનેંદ્ર મુખ માંગધી અર્ધ ભાષા, દેવો નરો તિરી-
 ગણો સમજે સ્વભાષા; આર્યો અનાય' સઘળા જન શાંતિ પામે, ચંદ્રપ્રભુ ચરણ લાંછન
 ચંદ્ર નામે. ૧૦. વૈરો વિરોધી સઘળાં જન ત્યાં વિસારે, મિથ્યાત્વિઓ વિનય વાક્ય
 મુખે ઉચ્ચારે, વાદી કદી અવિનયી થઈ વાદ માંડે, દેખી જિનેશ સુવિધિ જન સર્વ
 છાંડે. ૧૧. જે દેશમાં વિચરતાં જિનરાજ જ્યારે, લીલી લયંકર નહિ લવલેશ ત્યારે;
 ઇતિ-ઉપદ્રવ-હુકાળ તે દૂર ભાજે, નિત્યે કરું નમન શીતળનાથ આજે. ૧૨. છાયા
 કરુ તરુ અશોક સદૈવ સારી, વૃક્ષો સુગંધ શુભ શીતળ શ્રેયકારી; પચ્ચીસ બેયણ લગે
 નહિ આધિ વ્યાધિ, શ્રેયાંસનાથ ! તુમ સંવનથી સમાધી. ૧૩. સ્વપ્નો ચતુર્દશ લહે
 જિનરાજ માતા, માતાંગને વૃષલ સિંહ સુલક્ષ્મી દાતા; નિર્ધૂમ અગ્નિ શુભ છેવટ દેખી
 તેને, શ્રી વાસુપૂજ્ય પ્રભુના શુભ સ્વપ્ન થાને. ૧૪. જે પ્રાતિહાય' શુભ આઠ અશોક
 વૃક્ષે, વૃષ્ટિ કરે કુસુમથી સુરનાદ દક્ષે; જે ચામરો શુભ સુખાસન મસ્તકે તે, છે છત્ર
 હે વિમળનાથ સુહંદુલી તે. ૧૫. સંસ્થાન છે સમ સદા ચતુરક્ષ તહારું, સંઘેણ વજ્ર-
 રુપલાદિ દીપાવનારું; અજ્ઞાન ક્રોધ મદ મોહ હુર્યા તમેએ, એવા અનંતપ્રભુને નમીએ
 અમો એ. ૧૬. જે કર્મથી પ્રભુ તમેજ મૂકાવનારા, સંસાર સાગર થકી તમે તારનારા;
 છે વજ્ર લાંછન તમે શોભાવનારા, શ્રી ધર્મનાથ પદ શાશ્વત આપનારા. ૧૭. શ્રી વિશ્વ-
 સેન નૃપનંદન દિવ્ય કાંતિ, માતા સુભવ્ય અચિરા તસ પુત્ર શાંતિ; શ્રી મેઘના ભવ
 વિષે સુર એક આવી, પારેવ સિંચનકના સ્વરૂપો ગતાવી. ૧૮. પારેવને અભય ભવિત
 દાન આપ્યું, પોતા તણું અતિય કોમળ માંસ કાપ્યું, તેવા મહા અભયદાનથી ગર્ભ-
 વાસે, મહા ઉપદ્રવ ભયંકર સર્વનાશ. ૧૯. શ્રી તીર્થ નાયક થયા વળી ચક્રવર્તી,
 ખન્ને લહી પદવીઓ ભવ એક વર્તી, જે સાવલૌભ પદ પચમ ભોગવીને, તે સોળમા
 જિન તણા ચરણે નમીને. ૨૦. ચોરાશી લક્ષ ગજ અશ્વ રથે કરીને, છન્નું કરોડ જન
 લશ્કર વિસ્તરીને, તેવી છતી અતિ સમૃદ્ધિ તણ કણે કે, શ્રી કુંથુનાથ જિન-ચક્રી
 ચક્ષુ વિવેકે. ૨૧. રત્નો ચતુર્દશ નિધાન ઉમંગકારી, ઘઠીશખદ્ધ નિત નાટક થાય

ભારી, પ્રધાનને સહસ્ર ચોસઠ અંગનાઓ, તેથી તણ અર જિનેશ્વર સંપદાઓ. ૨૨. નિત્યે કરે કવલ શ્લેષન કંઠ સુધી, વટ્મિત્રને તરણકાળ નિપાઈ બુદ્ધિ; ઉદ્યાન મોહન ગૃહે રચી હેમ મૂર્તિ, મહી જિનેશ પડિમા ઉપકાર કર્તી. ૨૩. નિરસંગ દાંત ભગવંત અનંતજ્ઞાની, વિશ્વોપકારી કરુણા નિધિ આત્મ ધ્યાની; પંચેન્દ્રિયો વશ કરી હણી કર્મ આઠે, વંદો જિનેન્દ્ર મુનિસુવત તેહ માટે. ૨૪. ઈંદ્રો સુરો નરવરો મળી સર્વ સંગે, જન્માભિષેક સમયે અતિ લક્ષિત રંગે; વિદ્યાધરી સુરવરી શુભ શબ્દ રાગે, સંગીત નાટક કરે નમિનાથ આગે. ૨૫. રાજિમતિ ગુણવતી સતી સૌમ્યકારી, જેને ત્યજી થયા મહા બ્રહ્મચારી; પૂવે ભવે નવ લગે તુમ સ્નેહ ધારી, હે ! નેમિનાથ ભગવંત ! પરોપકારી. ૨૬. સમ્મેતશૈલ શિખરે પ્રભુપાશ્વ સોહે, શંખેશ્વરા અભિજરા કલીકુંડ મોહે; શ્રી અશ્વસેન કુલ દીપક માત વામા, નિત્યે અચિત્ય મહિમા પ્રભુપાશ્વનામા. ૨૭. સિદ્ધાર્થરાય ત્રિશલા સુત નિત્ય વંદો, આનંદકારક સદા ચરણારવિંદો; જે શાસનેશ્વર તણા ઉપકાર પામી, પૂજ્ય પ્રભુ ચરણ શ્રી મહાવીર સ્વામી. ૨૮.

૨૯ શ્રી શાંતિનાથ જિનનો છંદ

શારદા માય નમું શિરનામી, હું ગુણ ગાઉં ત્રિભુવનકે સ્વામી; શાંતિ શાંતિ જયે સખ કોઈ, તે ઘેર શાંતિ સદા સુખ હોઈ. ૧. શાંતિ જપી જે કીને કામ, સોહી કામ હોવે અભિરામ; શાંતિ જપી પરદેશ સિધાવે, તે કુશળે કમળા લેઈ આવે. ૨. ગભંથકી પ્રભુ મારી નિવારી, શાંતિ નામ દીયો હિતકારી; જે નર શાંતિ તણા ગુણ ગાવે, ઋદ્ધિ અચિંતી તે નર પાવે. ૩. જે નરકું પ્રભુ શાંતિ સહાઈ, તે નરકું કોય આરતી નાઈ; જે કહું વંછે સોહી પૂરે, દુઃખ-દારીદ્ર-મિથ્યામતી ચૂરે. ૪. અલખ નિરંજન જ્યોત પ્રકાશી, ઘટ ઘટ અંતર કે પ્રભુવાસી; સ્વામી સ્વરુપ કહું નવિ બધ કહેતાં મુજ મન અચરીજ થાય. ૫. ડાર દીયે સખહી હથીયારા, જીત્યા મોહ તણા દળ સારા; નારી તણ શિવ શું રંગ રાચો, રાજ તજ્યો પણ સાહીબ સાચો, ૬. મહાખળવંત કહીને દેવા, કાયર કુંથું એક હણેવા; ઋદ્ધિ સયલ પ્રભુ પાસ લહીને, ભિક્ષા આહારી નામ કહીને. ૭. નિંદક પૂજકકું સમ ભાયક, પણ સેવકહીકું સુખદાયક; તણ પરિત્રહ હુઆ જગનાયક, નામ અતિથિ સવે સિદ્ધ લાયક. ૮. શત્રુ મિત્ર સમ ચિત્ત ગણીને, નામ દેવ અરિહંત લણીને; સયળ જીવ હિતવંત કહીને, સેવક બણી મહાપદ દીને. ૯. સાયર જેસા હોત ગંભીરા, દૂષણ એક ન માંહે શરીરા; મેરુ અચળ જિમ અંતરજામી, પણ ન રહે પ્રભુ એકણ ઠામી. ૧૦. લોક કહે જિનજી સખ દેખે, પણ સુપનાંતર કખહુ ન પેખે; રીસ વિના બાવીશ પરીસા, સેના જીતી તે જગદિશા. ૧૧. માન વિના જગ આણ મનાઈ, માયા વિના શિવ શું લઈ લાઈ; લોભ વિના ગુણ રાશી અહીને, ભિક્ષુ ભાવે ત્રિગટો સેવિને. ૧૨. નિર્ગ્રંથપણે શિર છત્ર ધરાવે, નામ યતિ પણ અમર ઢળાવે; અભયદાન દાતા સુખ કારણ, આગળ ચક્ર ચાલે અરિદારણ. ૧૩. શ્રી જિનરાજ દયાળ ભણીને, કર્મ સર્વકા મૂળ ખણીને; ચઉવિહ સંઘહ તીરથ શાપે, લક્ષ્મી ધણી દેખે નવિ આપે. ૧૪. વિનયવંત ભગવંત કહાવે, નાહિ કીસીકું

શિશ નમાવે; અકંચનકો બિરુદ ધરાવે, પણ સોવન પદ પંકજ ઠાવે. ૧૫. રાગ નહીં પણ સેવક તારે, દ્રેષ નહીં નિગુણા સંગ વારે; તણ આરંભ નિજ આતમ ધ્યાવે, શિવરમણીકો સાથ ચલાવે. ૧૬. તેરો મહિમા અદ્ભૂત કહીએ, તેરા ગુણકો પાર ન લહીએ; તું પ્રભુ સમરથ સાહેબ મેરા, હું મન મોહન સેવક તેરા. ૧૭. તું રે ત્રિલોકતણો પ્રતિપાળ, હું રે અનાથને તું રે દયાળ; તું શરણાગત રાખત ધીરા, તું પ્રભુ તારક છે વડવીરા. ૧૮. તું હી સમો વડભાગજ પાયો, તો મેરો કાજ ચડયો રે સવાયો; કરભેડી પ્રભુ વિનવું તુમથું, કરો કૃપા જિનવરણ અમથું. ૧૯. જનમ-મરણના ભય નિવારો, ભવ સાગરથી પાર ઉતારો; શ્રી હૃત્થીણાઉર મંડણુ સોહે, ત્યાં શ્રી શાંતિ સદા મન મોહે. ૨૦ પદ્મસાગર ગુરુરાય પસાયા, શ્રી ગુણસાગર કહે મન ભાયા; જે નર-નારી એક ચિત્ત ગાવે, તે મનવાંછિત નિશ્ચે પાવે. ૨૧.

૩૦ શ્રી મહાવીર જિન છંદ

સેવો વીરને ચિત્તમાં નિલ્ય ધારો, અરિ ક્રોધને મનથી દૂર વારો; સંતોષ વૃત્તિ ધરો ચિત્ત માંહિ, રાગ દ્રેષથી દૂર થાઓ ઉછાહિ. ૧. પડયા મોહના પાસમાં જેહ પ્રાણી, શુદ્ધ તત્વની વાત તેણે ન બાણી; મનુ જન્મ પામી વૃથા કાં ગમો છો, જૈન-માર્ગ છંડી ભુલા કાં ભમો છો. ૨. અલોભી અમાની નિરાગી તબ્બે છો, સલોભી સમાની સરાગી ભલ્લે છો; હરિહરાદિ અન્યથી શું રમો છો, નદી ગંગ મુકી ગલીમાં પડો છો. ૩. કેઈ દેવ હાથે અસિ ચક્રધારા, કેઈ દેવ ધાલે ગલે રૂંઢમાલા; કેઈ દેવ ઉત્સંગે રાખે છે વામા, કેઈ દેવ સાથે રમે વૃંદ રામા. ૪. કેઈ દેવ જપે લેઈ જપમાલા, કેઈ માંસભક્ષી મહા વીકરાલા; કેઈ યોગિણી ભોગિણી ભોગ રાગે, કેઈ રૂદ્રાણી છાગનો હોમ માંગે. ૫. ઈસા દેવ દેવી તણી આશ રાખે, તદા મુક્તિના સુખને કેમ ચાખે; જદા લોભના થોકનો પાર નાવ્યો, તદા મધના ઝિંદુઓ મન ભાવ્યો. ૬. જેહ દેવલાં આપણી આશ રાખે, તેહ પિંડને મનથું લેઅ ચાખે; દીન હીનની ભીડ તે કેમ ભાંજે, કુટો ઠાલ હોયે કહો કેમ વાંજે. ૭. અરે મૂઢ બ્રાતા ભલ્લે મોક્ષ દાતા, અલોભી પ્રભુને ભલ્લે વિશ્વ ખ્યાતા; રત્નચિંતામણી સારિખો એહ સાચો, કલંકી કાચના પિંડથું મત રાચો. ૮. મંદ બુદ્ધિ જેહ પ્રાણી કહે છે, સવિ ધર્મ એકત્વ ભૂલો ભમે છે; ક્રીડાં સર્પવા ને ક્રીડાં મેરુધીર, ક્રીડાં કાચરાને ક્રીડાં શુરવીર. ૯. ક્રીડાં સ્વણુ'થાલ' ક્રીડાં કુંભખંડ', ક્રીડાં કોદ્રવાને ક્રીડાં ખીરમંડ'; ક્રીડાં ખીરસિંધુ ક્રીડાં ક્ષારનીર', ક્રીડાં કામધેનુ ક્રીડાં છાગ ખીર'. ૧૦. ક્રીડાં સલવાચા ક્રીડાં કુડવાણી, ક્રીડાં રંક નારી ક્રીડાં રાય રાણી; ક્રીડાં નાર-ક્રીને ક્રીડાં દેવભોગી, ક્રીડાં ઇંદ્ર દેહી ક્રીડાં કુદરોગી. ૧૧. ક્રીડા કર્મ'ધાતી ક્રીડાં કર્મ'ધારી, નમો વીરસ્વામી ભલ્લે અન્ય વારી; જીસી સેજમાં સ્વપ્નથી રાજ્ય પામી, રાચે મંદબુદ્ધિ ધરિ જેહ સ્વામી. ૧૨. અધિર સુખ સંસારમાં મજા માચે, તે જના મૂઢનાં શ્રેષ્ઠ શું ઇષ્ટ છાજે; તબ્બે મોહ માયા હરો દંભ રોષી, સબ્બે પુણ્ય પોષી ભલ્લે તે અરોષી. ૧૩. ગતિ ચાર સંસાર અપાર પામી, આવ્યા આશ ધારી પ્રભુ પાય સ્વામી; તુંહી તુંહી તુંહી પ્રભુ પરમ રાગી, ભવ ફેરની શુ'ખલા મોહ ભાંગી. ૧૪. માનો વીરજી અજ' છે એક મોરી, દીને ક્ષસકું સેવના

ચરણ તોરી; પુષ્ય ઉદય હુઓ ગુરુ આજમેરો; વિવેકે લહો મેં પ્રભુ દર્શ તેરો. ૧૫.

૩૧ શ્રી પાર્શ્વનાથ જિનના ૧૦૮ નામનો છંદ (૧)

પાસ જિનરાજ સુણી આજ શંખેશ્વરા, પરમ પરમેશ્વરા વિશ્વ વ્યાપ્યો; ભીડ
લાંગી જરા બહવોની જઈ, થિર થઈ શંખપુરી તામ થાપ્યો. પાસ૦ ૧. સારી કરી
સારી મનોહારિ મહારાજ તું, માની મુજ વિનતિ મન્નમાચી; અવર દેવા તણી આસ કુણ
કામની, સ્વામીની સેવના એક સાચી. પાસ૦ ૨. તૂંહી અરિહંત ભગવંત ભવ તારણો,
વારણો વિષમ ભય દુઃખ વાટે; તૂંહી સુખ કારણો સારણો કાજ સહુ, તૂંહી મનોહા-
રણો સાચ માટે. પાસ૦ ૩. અંતરીખ અમીઝરા પાસ પંચાસરા, ભોયરા પાસ ભાભા
ભટેવા; વિજયચિંતામણિ સોમચિંતામણિ, સ્વામી શ્રીપાસ તણી કરો સેવા. પાસ૦ ૪.
ફલવૃદ્ધિ પાસ મનમોહના મગસિયા, તારસદ્ધા નમું નાંહિ તોટા; સકબલેચા પ્રભુ આસ-
ગુલ અરજિયા, બંલણા થંલણા પાસ મોટા. પાસ૦ ૫. ગૈળી ગોડી પ્રભુ નીલકંઠા
નમું, હલધરા સામલા પાસ પ્યારા; સુરસરા કંકણા પાસ દાદા વલી, સૂરજમંડળુ નમું
તરણુતારા. પાસ૦ ૬. જગતવલ્લભ કલિકુંડ ચિંતામણિ, લોઠણા સેરિસા સ્વામી નમીએ;
નાકોડા ન્હાવલા કલિયુગા રાવણા, પોસીના પાસ નમી દુઃખ દમીએ. પાસ૦ ૭. સ્વામી
માણિક નમું નાથ સારોડિયા, નકુડા બેરવાડી જગેશા; કાપલી દૌલતી પ્રસમિયા મુંજ-
પરા, ગાડરીયા પ્રભુ ગુણ ગીરેશા. પાસ૦ ૮. હમીરપુર પાસ પ્રણમું વલી નવલખા,
ભીડભંજન પ્રભુ ભીડ ભાંગે; દુઃખભંજન પ્રભુ ડોકરીયા નમું, પાસ ભંજાવલા જગત
ભંગે. પાસ૦ ૯. અવંતી ઉજ્જેણિએ સહસ્રશૃણા સાહિબા, મહિમદાવાદી કોકા કહેરા;
નારિંગા ચંચુચદ્ધા ચવલેસરા, તવલી ફલવિહાર નાગેંદ્ર નેરા. પાસ૦ ૧૦. પાસ કલ્યાણ
ગંગાણિયા પ્રણમીએ, પદ્મવિહાર નાગેંદ્ર નાથા; કુકુટ ઈશ્વરા પાસ છત્રાઅહિ, કમઠ-
દેવે નમ્યા શક સાથા. પાસ૦ ૧૧. તિમિરી ગોગો પ્રભુ દ્વિધિયા વલ્લભા, શૃંખલ વૃત-
કલ્લોલ બૂદા; ધીંગડમદ્દા પ્રભુ પાસ ઝોટીંગણ, જસ મહિમા નહિ જગત ગૂદા. પાસ૦ ૧૨.
ચેરવાડી જિનરાજ ઉદામણિ, પાસ અબહરા ને વનંગા; કાપડેરા વજેઓ પ્રભુ છે છલી,
સુખસાગર તણા કરીએ સંગા. પાસ૦ ૧૩. વિજ્ઞાણી કરકડુ મંડલિકા નલી, મુહુરિયા
શ્રી ફલોધિ અણિદા; અઉઆ કુલ પાક કંસારિયા ડંબરા, અણિયલા પાસ પ્રણમું આણુદા.
પાસ૦ ૧૪. નવસારી નવપદ્મવા પાસણ, શ્રી મહાદેવ વરકાણુ વાસી; પરોકલ ટાંકલ
નવખંડા નમું, ભવતણી બય જેહુથી ઉદાસી. પાસ૦ ૧૫. મનવંછિત પ્રભુ પાસણને
નમું, વલી નમું નાથ સાચા નગીના; દુઃખદોહગ તણ સાધુ મારગ લણ, કર્મના કેસ-
રીથી ન ખીના. પાસ૦ ૧૬. અશ્વનૃપનંદ કુલચંદ પ્રભુ અલવરા, ખીખડા પાસ કલ્યાણ
રાયા; હોવે કલ્યાણ જસ નામથી જય હુવે, જનની વામાને ધન જેહુ બયા. પાસ૦ ૧૭.
એકશત આઠ પ્રભુ પાસ નામે શુષ્યા, સુખસંપતિ લહો સર્વ વાટે; ઋદ્ધિ યશ સંપદા
સુખ શરીરે સદા, નાહિ મણા માહરે કોઈ વાટે. પાસ૦ ૧૮. સાચ બહી સ્તવ્યો મન-
માહરે ગમ્યો, પાસ હૃદયે રમ્યો પરમ પ્રીતે; સમીહિત સિદ્ધિ નવનિધિ પામ્યો સહુ,
મુજથકી જગતમાં કેન જીતે. પાસ૦ ૧૯. કાજ સહુ સારજે શત્રુ સંહારજે, પાસ

શંખેશ્વરા મોજ પાવું; નિત્ય પરભાત ઉઠી નમું નાથજી, તુજ વિના અવર કુંજી કાજ ધ્યાવું. પાસ૦ ૨૦. અઠાર એકાસીએ કાલ્જી ભાસીએ, ખીજ કળજલ પખે છંદ કરીયો; ગૌતમ શુરુ તણાં વિજયખુશાલને, ઉત્તમે સંપદા સુખ વસીયો. પાસ૦ ૨૧.

૩૨ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ (૨)

સેવો પાસ શંખેશ્વરો મન શુદ્ધે, નમો નાથ નિચ્ચે કરી એક બુદ્ધે; દેવી દેવલાં અન્યને શું નમો છો ? પડયા પાસમાં ભૂલા કાં ભમો છો ? ૧. ત્રિલોકના નાથને શું તજ્જો છો ? પડયા પાસમાં ભૂતને કાં ભજ્જો છો ? સુરધેતુ છંડી અજ્જ શું જ્યો છો ? મહાપંથ સુકી કુપંથે વજ્જો છો ? ૨. તજ્જો કોણ ચિંતામણિ કાવ માટે ? ગ્રહે કોણ રાસભને હરિત સાટે ? સુરદ્રુમ ઉખાડી કોણ આક વાવે ? મહામૂઠ તે આકુલા અંત પાવે. ૩. કીહાં કાંકરો ને કીહાં મેરુ શૃંગ ? કીહાં કેસરી ને કીહાં તે કુરંગ ? કીહાં વિશ્વનાથ કીહાં અન્ય દેવા ? કરો એક ચિતે પ્રભુ પાસ સેવા. ૪. પૂજે દેવી પ્રભાવતી પ્રાણનાથ, સહુ જીવને જે કરે છે સનાથ; મહાતત્ત્વ જાણી સદા જેહુ ધ્યાવે, તેના દુઃખ દારિદ્ર દૂરે પલાવે. ૫. પામી માનુષોને વૃથા કાં ગમો છો ? કુશીલે કરી દેહને કાં દમો છો ? નહીં મુક્તિવાસ વિના વીતરાગ, ભજ્જે ભગવંત તજ્જે દ્વિષ્ટરાગ. ૬. ઉદયરત્ન ભાષે સદા હિત આણી, દયા ભાવ કીજે પ્રભુ દાસ જાણી; આજ માહરે મોતીડે મેહ વુઠયા, પ્રભુ પાસ શંખેશ્વરો આપ તુઠયા. ૭.

૩૩ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ (૩)

પ્રભાતી :- પાસ શંખેશ્વરા સાર કર સેવકાં દેવકાં એવડી વાર લાગે ? કોડી કરજોડી દરબાર આગે ખડા, ઠાકુરા ચાકુરા માન માગે. ૧. પ્રગટ થા પાસજી મેલી પડહો પરો, મોઠ અસુરાણને આપ છોડો; મુજ મહિરાણ મંજુષમાં ખેસીને, ખલકના નાથજી ખંધ ખોલો. ૨. જગતમાં દેવ જગદીશ તું જાગતો, એમ શું આજ જિનરાજ જાઘે ? મોટા દાનેશ્વરી તેહને દાખીએ, દાન દે જેહુ જગ કાળ મોઘે. ૩. લીડ પડી જાહવા જોર લાગી જરા, તત્ક્ષણે ત્રિકમે તુજ સંભાર્યો; પ્રગટ પાતાળથી પલકમાં તે પ્રભુ, ભક્તજન તેહનો ભય નિવાર્યો. ૪. આદિ અનાદિ અરિહંત તું એક છે, દીનદયાળ છે કોણુ દુજો ? ઉદયરત્ન કહે પ્રગટ પ્રભુ પાસજી, પામી ભયભાજનો એહ પૂજો. ૫.

૩૪ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ (૪)

દોહા-સારહ માતા સરસ્વતિ, પ્રણમું તેહના પાય. શ્રી શંખેશ્વર ગાયસ્થું, જેમ મુજ મન આનંદ થાય. ૧. ઉપજે આનંદ અતિ ઘણો, સમરંતા જિનરાજ, છંદ ભેદ ભાવે કરી, ગાઈસ્થું ગરીબ નિવાજ. ૨. ગરિબ નિવાજ સાહિબ સુણો, સેવકની અર-દાસ, મહેર કરી મહારાજ તુમ, આપો લીલ વિલાસ. ૩. લીલ વિલાસિ ભગવંત તું, પરતા પૂરણહાર, પરતક્ષ સુરતરુ અવતર્યો; રિદ્ધ સિદ્ધ દાતાર. ૪. દાતારી તુમ સમ અવર, મેં નવિ દિકો કોય, સમરંતા સવિ દુઃખ ટલે, આનંદ અધિકો હોય. ૫.

ઢાલ પહેલી

અડિયલ છંદ :- જિમ જિન મદિર ઘંટા રણુકે. એ દેશી. શ્રી શંખેશ્વર સાહિબ દિકો, તે મુજ નયજી અમિય પછકો; દિસે મૂરતિ મોહનગારી, તે મુજને લાગે

અતિ પ્યારી. ૧. આષાઢી શ્રાવક સમક્રિત ધારી, અતિત ચોવીશી થયો ઉપગારી; આઠમાં જિન દામોદર વારે, પુછે મુજને મુગતિ કે વારે. ૨. વલતું જિનવર ઇણી પરે ભાખે, પાશ્વનાથને વારે ઉલ્લાસે; થાસ્યો ગણુધર શિવ ગતિગામી, પાશ્વનાથ ગુરુ અંતરભામી. ૩. આયઘોષ નામે ગણુધર, વિનયવંત બહુ ગુણુ ભંડાર; આવતી ચોવીશી ચોથે આરે, પંચમિ ગતિ લેસ્યો નિરધારે. ૪.

ઢાલ બીજી

વસ્તુ છંદ :-આષાઢી જીસો પાવક, કરમ વન દહવા ભણી; અતિ ભાવ આણી, લાલ ભણિ, નિપાયો ત્રિભુવન ઘણી. ૧. શ્રી પાશ્વનાથનું ણિંબ મનોહર, જિસો શશિ-ધર દિપતો; ભગતિ જ્યોતિ જિણુંદ કેરી, તેજ તરણિને જીપતો. ૨. નીત ભગતિ આણિ સુણે વાણિ, સોહમ સુરપતિ નિજ ધરે; તેહ પાશ્વનાથનો ણિંબ મનોહર ઈંદ્ર, પૂજે સુલ પરે. ૩. બહુ કાલ સુધી નિરવિરોધી, શિવદાયક ભણી કરી; પૂજે તે મનમાં લાલ ભણી, ઈંદ્ર ઈંદ્રાણી હેત ધરી. ૪. વૈતાલ્ય ઉપરે નમિવિનમિ, રુપલ વારે અતિ ઘણું; પૂજિત પ્રતિમા જનમ સુધિ, અજવાલ્યું કુલ આપણું. ૫. ઇતિભીતિ ને સખલ ભય તે, પાશ્વનાથે સવિ ટલે; ગુણુવંત ગિરુવા મોક્ષ વરવા, સ્વર્ગ સુખ આવિ મલે. ૬. તવ સોહમ સુરપતિ તેહ પ્રતિમા, પૂજતો ઉલટ ધરિ; ભવભીતી નાસન સુખ વિકાશન, પાશ્વનાથને હેને કરી. ૭. સુરાસુરપતિનો વચન સુણિને, તેહ સુરપતિ હરખીયો; તેહ પાશ્વનાથનું ણિંબ મનોહર, શિવ સુખદાયક નિશ્ચયે પરખીયો. ૮.

ઢાલ ત્રીજી

છંદ :-બહુ કાલ સુધી તે પૂજે રિજે, મન ધરિ હુવ અપાર; પદ્માવતી દેવી ઇણિ પરે, પ્રેમે પૂજે પુન્ય ભંડાર. ૧. ધરણેંદ્ર નાગકુમાર તે હરખે, નિરખે જીમ જગન્નાથ; ઉલટ બહુ આણે મનમાં ભણે, સાચો સાહિબ નાથ. ૨. એણીપરે સુરપતિ સુરનર કિત્તર, વિદ્યાધરની કોડિ; પ્રભુ પૂજે પાતિક ધુજે તેહના, પ્રણમે બેકર બેડિ. ૩. ગિરનારે મુકે સમમિ ટુંકે, પૂજે નાગ કુમાર; તે કંચન બાલા સહુકો ભણે, સદ્ગુરુ ને અનુસાર. ૩.

દેશી છંદ :-જબ જરાસંઘ મુકુંદ ઉપર સેન સખલો લાવિયો, બલવંત નેમ-કુમાર સાથે, દ્વારાપુરપતિ આવિયો; કરે યુદ્ધ સખલા નાહિ નબલા, ગરવ મહભર પૂરિયા, ગજરાજ હાર્યા ન રહે વાર્યા, શત્રુ સઘલા ચૂરિયા. ૧. ઈમ કુંત બાણુ કબાણુ ખડગ ને નાલ ગોલા ઉછલે, ધીરા તે પગ પાછા ન દિયે, કાયર કંપે કલમલે; ઈમ યુદ્ધ કરતા ક્રોધ ધરતા, હારે ન કો જીતે નહિ, તવ જરાસંઘ ક્રોધવશ હુઓ મુકે જરા અવસર લહિ. ૨. તવ જરા ધારા સર્વ હાર્યા, શ્રીપતિ મન ચિંતા વસી, તવ નેમનાથ જિણુંદ બોલે, નારાયણ ચિંતા કિસી, કહો સ્વામિ સીસ નામિ, સુલટ સહુ આવી જરા, કિમ જુધ કિજે જય વરિજે. કહો શ્રી નેમ જિનેશ્વરા. ૩. તવ કહે જહપતિ સુણો શ્રીપતિ, અકૃમ તપ તુમે આહરી, ધરણેંદ્ર સાધિ મન આરાધિ, પાશ્વ પ્રતિમા હિત ધરી, તસ નમણુ જલસુ સીચી તે કરી, અવર ચિંતા છે કિસી ધરણેંદ્ર સાધિ મન આરાધિ, પાશ્વ પ્રતિમા આણી ઉલ્હસી. ૪. તવ નમણુ નીરે સહુ શરીરે, સુલટ હુવા સજજએ, જરાસંઘ

હાર્યો ચક્ર માર્યો, શ્રીપતિ સરિયો કાજએ, તિહાં પાશ્વ' કેરું અતિ લલેરું; ભુવન કીધું
દીપતું; તે નગર વાસ્થું શંખપુરસ્થું સુરલોકથી જીપતું. ૫.

ઢાલ ગોથી

અડીયલ છંદ :-શ્રી શંખેશ્વર પાસ સુહંકર, થાખ્યા શ્રીપતિ શ્રીગુણઆગર,
પહોતા દ્વારામતિ વિશ્વેસર, શંખપુરી માંહે શંખેશ્વર. ૧. છાસી સહસ્ર વરસ ઇંજ
ઠામે, શંખેશ્વર શંખેશ્વર ગામે; પરતા પૂરે શિવ ગતિ ગામી, એ પ્રભુ મેરો અંતરજામી. ૨.
સંવત અગિયાર પંચાવન વરસે, સનજન શેઠે તે મનને હરખે; નિપાયો પરસાદ ઉદાર,
પાખ્યા શેઠ તે લવનો પાર. ૩. દૂરજનશલ્ય નામે ભૂપાલ, ધરમવંતને અતિ સુકુમાલ;
કુદ્દ ટલ્યો તસ પાશ્વ' પસાયે, વિમાન સમાન પરસાદ નિપાયે. ૪.

છંદ ત્રિભંગી :-પરસાદ કીધો સુજસ લીધો, સિદ્ધા સવિ તસ કાજ, પરતક્ષ
સુરતરુ સમો નિરમમ, જિનવર આપે અવિચલ રાજ. ૧. સુરમણિ સમવંછીત ઇચ્છિત
પૂરે, ચૂરે કરમ જંજલ; સસ કૃણી મણી પાસ શંખેશ્વર, પરમેશ્વર પ્રતિપાલ. ૨. મેં પૂરવ
પુન્યે પ્રભુજી પાખ્યો, સાચો સાહિબ એહ; દેખતા દુઃખ સવિ દૂર નાસે, વાધે ધરમ
સનેહ. ૩. શંખેશ્વર સ્વામિ શિવગતિ ગામિ, અંતર જામિ દેવ; સેવકના સ્વામિ કામ
સુધારો, આપો ચરણની સેવ. ૪. તું ચિતમાં વસિયો નવલ સનેહિ, ગુણગેહિ ગુણવંત,
તું ત્રુઠે આપે શિવપદ સંપદ, સેવકને અરિહંત. ૫. ઘેર ઘોડા હાથી રથ પાયક દલ,
મણિ માણેક લંડાર; ધણુ કંચન રચણુ રાસી મનોહર, તું આપે કિરતાર. ૬. ઘેર ગૌરી
ગૌરી બહુ ગુણવંતી, વાલમને તું ખ્યાર; મુખ મીકું ખોલઈ હીયડુ ખોલઈ, ડોલઈ
નહીય લગાર. ૭. સસભૂમી આવાસે મનને ઉદ્ધાસે વિલસે લોગ અપાર, તુમ નામે પામે
જે મને કામે બહુલાં અરથ લંડાર. ૮. શિર મુગટ મનોહર નાસા સુંદર આભૂષણુ અતિ-
સાર, એહવી રિદ્ધિ દીસે હીઅડું હીસે તે સવિ તુમ ઉપગાર. ૯. કલિ કાલે પ્રગલ્બી સાચો
સુરતરુ પરતા પૂરણુહાર; પ્રભુ પૂજી પ્રણુમી નયણે નિહાલી, સકલ કીયો અવતાર. ૧૦.

ઢાલ પાંચમી

દોહા :-સફલ કીઓ અવતારમે, દેખ્યા શ્રી જિનરાજ; દુઃખ દોહગ દૂરે ગયા,
સીધા વંછિત કાજ. ૧. સુરતિ મોહન વેલડી, પરતક્ષ નયણે નિહાલ; ખીણુ ખીણુ ચિતથી
ન વિસરે, એ ત્રિભુવન પ્રતિપાલ. ૨. ચીરંજીવ જગદીશ તું, આશા પૂરણુ હાર; આસ અમારી
પૂરવો, તો ઉતારો લવ પાર. ૩. દોલત દાઈ દેખીયો, શ્રી શંખેશ્વર પાસ; સુખ સોભાગ્ય
સંપતિ ઘણી, આપો લીલ વિલાસ. ૪. અરજ અમારી સાંલલી, મનમાં ધરો સનેહ,
દરીસણુ દીજે ઇંજિ પરે, જિમ મોરા મન મેહ. ૫. પાશ્વ'નાથ પ્રભુ સમરિયે, પ્રહ ઉગ-
મતે લાણુ, વામાનંદન વંદિયે, દિન દિન ચડતે મંડાણુ. ૬.

કલ્પશ :-ઈમ ત્રિજગનાયક મુગતિદાયક, પાસ શંખેશ્વર ઘણી, શશિ જલધી
સંવત વેદ ખાણે (૧૭૪૫) ગાયો લક્ષિત આણી ઘણી; શ્રાવણુ વદ તેરસ મનોહર, દેવ
સ્તવિયો સારયે, શ્રી લાવણ્યવિજય ઉવજગાય સેવક, નીતિવિજય જયકાર એ. ૧.

૩૫ શ્રી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૫)

પ્રણુમામિ સદા જિન પાશ્વ'જિન', જનદાયક નાયક સૌખ્યધન'; ઘનચારુ મનો-

हर हेडधर, धरणीपति नित्य सुसेवकरं. १. करुणारस रंजित लव्यक्षि, क्षि सप्त सुशोभित भौक्षिमिष्णु; मष्णु कंयनरूप त्रिकोट गढं, गढता सुर किन्नर पार्श्वतटं. २. तटिनीपति घोष गंलीर सरं, शरणागत विश्व अशेष नरं; नरनारी नमस्कृत नित्य पदा, पदमावती गावती गीत सदा. ३. सततोद्रिय कोप यथा कमठं, कमठासुर वारण्य मुक्ति हठं; हठ हेलित कर्म कृतान्त जलं, जलधाम धुरधर पंकजलं. ४. जलजुज्ज्वय पत्र प्रला नयनं, नयनांजित लव्य नरेशमनं; मनमथ महिदुहव निसमं, समता गुण्य रत्नमयं परमं. ५. परमात्मविशाल सदा कुशलं, कुशलं दिननाथ समं विमलं, अलिनी नलिनी नल नीलतनं, तनुता प्रभु पार्श्वं जिन सुधनं. ६.

कुलशः—सुधनधान्यकरं करुणापरं, परमशुद्धिकरं सुगतिवर्धनं; वरतरं अश्वसेन कुलोद्भवं, लवजाताना प्रभु जिनपार्श्वं स्तुमं. ७.

३६. श्री शंभेश्वर पार्श्वनाथनो छंद (६)

तोटक वृत्तः—जय जय जगनायक पार्श्वजिनं, प्रभुतापील मानवदेवधनं; शंभेश्वर मंडन स्वाभी जयो, तुम हरीशन देभी आनंद लयो. १. अश्वसेन कुलांजर लानुनिलं; नवहस्त शरीर हरिप्रतिलं, धरणेन्द्र सुसेवित पादयुगं, लर लासुरकांति सदा सुलंगं. २. नीजरूप विनिर्जित रंजपति, वहनधुति शारद शोभतती; नयनांजुज्ज्वलीम विशालतरा, तील कुसुम सत्रील नासा प्रवरा; ३. रसनामृतकंद समान सदा, दशनाली अनारकली सुभदा; अधरारुण्य विद्रुम रंगधनं. जयशंभुपुरालिध पार्श्वजिनं. ४. अतिचारु मुकुट मस्तक दीपे, कानेकुडल रविशशि लुपे; तुज महिमा महिमंडल गाने, नीत पांय शब्द वाणं वाने, ५. सुर कीन्नर विद्याधर आवे, नरनारी तारा गुण्य गावे; तुज सेवे योसठ धंद्र सदा, तुज नामे नावे कष्ट कदा, ६. जे पूजे तुजने लाव धणे, नव निधि थाय धर तेह तणे; अडवडीयां तुं आधार कही, समरथ साहीण मे आज लही. ७. दुःभीयाने सुभदायक तुं दाणे, अशरणे शरणे तुं राणे; तुज नामे संकट विकट टणे, वीछडीयां ष्ण्डालां आवी भणे. ८. नट वीट लंपट हरे नासे, तुज नामे चोर चरड त्रासे; रणुराडिल जय तुज नाम थकी, सधणे आगण तुज सेव थकी. ९. यक्ष राक्षस किन्नर सवी उरगा, करी केसरी दावानण वीहगा; वध भंघन लय सधणा जवे, जे अेक मने तुजने ध्यावे. १०. भूत प्रेत पिशाच छणी न शके, जगदीश तवालीध जप थके; महोटा लोरींग रडे हरे, दैत्यादिकना तुं मह यूरे, ११. डायणी सायणी जय डटकी, लगवंत थाय तुज लजन थकी; कपटी तुज नाम लीया कपे, दुर्जन सुभथी लल जपे, १२. मानी मच्छराणा मुहु भोडे, ते पणु आगणथी कर जेडे दुमुंभ दुष्टादिक तुंही हमे, तुज नामे महोटां म्नेच्छ नमे. १३. तुज नामे माने नृप सभणा, तुज जश उजवण जेम चंद्रकणा; तुज नामे पाभे ऋद्धि धणी, जयजय जगदीश्वर त्रिजग धणी. १४. चिंतामष्णु कामजवी पाभे, दुय जय रथ पायक तुज नामे; जनपद ठकुरार्थ तुं आपे; दुर्जन जनना दारिद्र कपे. १५. निर्धनने तुं धनवंत करे, तूंडये कोठार लंडार लरे; धर पुत्र कुलत्र परिवार धणे ते सहु महिमा तुम नाम तणे. १६. मष्णु माष्णिक मोती रत्न

જડયાં, સોવન ભૂવણ સહુ સુધઠ ઘડયાં; વળી પહેરણુ નવરંગ વેષ ઘણાં, તુમ નામે નવી રહે કાંઈ મણા. ૧૭. વૈરી વીરુઓ નવી તાકી શકે, વળી ચોર ચુગલ મનથી ચમકે; છળ છિદ્ર કદા કેહનો ન લગે, જિનરાજ સદા તુજ જ્યોતિ જગે, ૧૮. ઠગ ઠાકુર સવી થરથર કંપે, પાખંડી પણ કો નવી ફરકે; લુંટાદિક સહુ નાસી જાયે, મારગ તુજ જપતાં જય થાયે. ૧૯. જડ મુરખ જે મતિહીન વળી, અજ્ઞાન તિમિર દુઃખ જય ટળી; તુજ સમરણુથી ડાહ્યા થાયે, પંડિત પદ પામી પૂજાયે. ૨૦. ખસ ખાંસી ખચન પીડા નાસે, દુરખળ સુખ દીનપણું ત્રાસે; ગડગુખડ કુષ્ટ જીકે સખળા, તુજ જાપે રોગ શમે સઘળા. ૨૧. ગહીલા ગુંગા બહીરાય જીકે, તુજ ધ્યાને ગત દુઃખ થાય તીકે, તનું કાંતિ કળા સુવિશેષ વધે, તુજ સમરણુ શું નવનિધિ સઘે. ૨૨. કરી કેશરી અહીરણુ બંધ સયા, જળ જલણુ જળોદર અષ્ટ લયા; રાંગણુ પમુહા સવી જય ટળી, તુજ નામે પામે રંગરળી. ૨૩. ઈ જ્ઞા અહુ" શ્રી પાર્શ્વ નમો, નમીઉણુ જપંતા દુષ્ટ દમો; ચિંતામણિ મંત્ર જીકે ધ્યાયે, તીણુધર દીન દીન દોલત થાયે. ૨૪. ત્રિકરણુ શુકધે જે આરાધે, તસ જશકીર્તિ જગમાં વાધે; વળી કામિત કામ સવે સાધે, સમીહીત ચિંતામણી તુજ લાધે. ૨૫. મદ મચ્છર મનથી ફર તજે, લગવંત ભલીપરે જેહુ ભજે; તસ ધર કમળા કલ્લોલ કરે, વળી રાજ્ય રમણી બહુ લીલ વરે. ૨૬. ભયવારક તારક તું ત્રાતા, સજ્જન મન ગતિ મતિનો દાતા; માત તાત સહોદર તું સ્વામી, શિવદાયક નાયક હિતકામી. ૨૭. કરુણાકર ઠાકુર તું મહારો, નિશિ વાસર નામ જપું ત્હારો; સેવક શું પરમ કૃપા કરજ્યો, વાલેસર વંછિત ફળ દેજ્યો. ૨૮. જિનરાજ સદા જય જયકારી, તુજ મૂર્તિ અતિ મોહનગારી; ગૂજ્જર જનપદ માંહે રાજે, ત્રિભુવન ઠકુરાઈ તુજ છાજે. ૨૯. ઈમ ભાવ ભલે જિનવર ગાયો, વામાસુત દેખી બહુ સુખ પાયો; રવિ શશિ મુનિ સંવચ્છર (૧૭૧૧) રંગે, વિજય દેવ સૂરમાંહિ સુખ સંગે. ૩૦. જય શંખપુરાધિપ પાર્શ્વપ્રભો, સકલારથ સમિહિત દેહિ વિભો; ધુધ હર્ષરુચિ વિજયોચ મુદા, લખિધરુચી સુખ થાય સદા. ૩૧.

કલશ : (વસંતતિલકાવૃત્તમ્) ઇત્યં સ્તુતઃ સકલ કામિત સિદ્ધિ દાતા, યજ્ઞાધિરાજ નત શંખપુરાધિરાજ; સ્વસ્તિ શ્રી હર્ષરુચી પંકજ સુપ્રસાદાત્, શિબ્યેષુ લખિધ રુચિ નતી મુદા પ્રસન્નઃ ૩૨.

૩૭ શ્રી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૭)

આપણુ ધર ખેડા લીલ કરો, નીજ પુત્ર કલત્રશું પ્રેમ ધરો; તુમે દેશ દેશાંતર કાંઈ દોડો; નિત્ય પાસ જ્યો શ્રી જિન રુડો. ૧. મનવાંછિત સઘળાં કાજ સરે, શીર ઉપર છત્ર આમર ધરે; કલમલ આગળ ચાલે ઘોડો, નિત્યં ૨. ભૂત ને પ્રેત પિશાચ વળી, સાયણિ ને ડાયણિ જય ટળી; છળ છિદ્ર ન કોઈ લાગે જુડો, નિત્યં ૩. એકાંતર તાવ સિયોતર દાહ, ઔષધ વીણુ જાયે ક્ષણ માંહ; નવી દુઃખે માથું પગ ગુડો, નિત્યં ૪. કંઠ માળ ગડ ગુખડ સઘળા, તસ ઉદર રોગ ટળે સઘળા; પીડા ન કરે ફીન ગળ ફોડો નિત્યં ૫. જાગતો તીર્થંકર પાસ બહુ, એમ જાણે સઘળો જગત સહુ; તતક્ષણુ અશુભ કર્મ તોડો, નિત્યં ૬. પાસ વાણારસી પુરી નગરી, તીહાં ઉદ્યો જિનવર ઉદય કરી; સમયસુંદર કહે કરજોડી, નિત્યં ૭.

૩૮ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનો છંદ (૮)

ટોહા :—કલ્પવેલ ચિંતામણી, કામધેનુ ગુણુ ખાણુ; અલ્પ અગોચર અગમ ગતિ, ચિદાનંદ ભગવાન. ૧. પરમ જ્યોતિ પરમાતમા, નિરાકાર કિરતાર; નિલય રૂપ જ્યોતિ રુપ, પૂરણ બ્રહ્મ અપાર. ૨. અવિનાશી તું એક છે, ચિંતામણિ શ્રી પાસ; અરજ કરું કર્નેડ કે, પૂરો વંછિત આશ. ૩. મન ચિંતિત આશા ફળે, સકળ સિદ્ધવે કામ; ચિંતામણિકો જાપ જપ, ચિંતાહર એ નામ. ૪. તુમ સમ મેરેકો નહી, ચિંતામણિ ભગવાન; ચેતનકી એહ વિનતિ, દીજે અનુભવ જ્ઞાન. ૫.

ચોપાઈ :—પ્રાણુત દેવલોકથી આયે, જન્મ વારાણસી નગરી પાયે; અશ્વસેન કુળ મંડન સ્વામી, ત્રિહુ જગકે પ્રભુ અંતરજામી. ૬. વામાદેવી માતાકે જાયે, લંછન નાગ-ફણી મણિ પાયે; શુભ કાયા નવ હાથ વખાણો, નીલ વરણુ તનુ નિર્મળ જાણો. ૭. માનવ જક્ષ સેવે પ્રભુ પાય, પદ્માવતી દેવી સુખદાય; ઈંદ્ર અંદ્ર પારસ ગુણુ ગાવે, કલ્પ-વૃક્ષ ચિંતામણિ પાયે. ૮. નિત સમરો ચિંતામણિ સ્વામી, આશાપૂરે અંતરજામી; ધન ધન પારસ પુરિસાદાણી, તુમ સમ જગમે' કો નહીં નાણી. ૯. તુમરો નામ સદા સુખકારી, સુખ ઉપજે દુઃખ જાય વિસારી; ચેતનકો મન તુમરે પાસ, મનવંછિત પૂરો પ્રભુ આશ. ૧૦.

ટોહા :—ઈ ભગવંત ચિંતામણિ, પાર્શ્વપ્રભુ જિનરાય; નમો નમો તુમ નામસે, રોગ શોગ મીટ જાય. ૧૧. વાત પિત્ત દૂરે ટળે, કફ નહી આવે પાસ; ચિંતામણિ કે નામસે', મીટે શ્વાસ આર કાસ. ૧૨. પ્રથમ દૂસરો તીસરો, તાવ ચોથીયો જાય; શૂળ બહાંતેર દૂર રહે, દાદ ખાજ ન રહાય. ૧૩. વિસ્ફોટક ગડ ગુંબડાં, કોઠ અઢારે દૂર; નેત્રરોગ સખ પરી હરે, કંઠમાળ ચકચૂર. ૧૪. ચિંતામણિ કે જાપસે', રોગ શોગ મીટ જાય; ચેતન પાર્શ્વ નામકો, સમરો મન ચિત્ત લાય. ૧૫.

ચોપાઈ :—મન શુદ્ધે સમરો ભગવાન, ભયભંજન ચિંતામણિ ધ્યાન; ભૂત પ્રેત ભય જાવે દૂર, જાય જપે સુખ સંપતિ પૂર. ૧૬. ડાકણુ શાકણુ અંતર દેવ, ભય નહી લાગે પારસ સેવ; જલચર થલચર ઉરપરિ જીવ, ઇંતકો ભય નહીં સમરો પીવ. ૧૭. વાઘ સિંહકો ભય નહીં હોય, સર્પ ગોહુ આવે નહીં કોય; વાટ ઘાટમે' રક્ષા કરે, ચિંતામણિ ચાહતા સખ હરે. ૧૮. ટોણાં ટામણુ બહુ કરે, તુમરો નામ લેતાં સખ ડરે; ઠગ કાંસીગર તરકર હોય, દ્રેષી દુશ્મન દુષ્ટજ કોય. ૧૯. ભય સખ ભાગે તુમરે નામ, મનવંછિત પૂરો સખ કામ; ભય નિબારણુ પૂરે આશ, ચેતન જપ ચિંતામણિ પાસ. ૨૦.

ટોહા :—ચિંતામણિકે નામસે, સકળ સિદ્ધવે કામ, રાજક્રુદ્ધિ રમણી મળે, સુખ સંપત્તિ બહુ દામ. ૨૧. હય ગય રથ પાયક મળે, લક્ષ્મી કો નહિ પાર; પુત્ર કલત્ર મંગળ સદા, પાયે શીવ દરબાર. ૨૨. કર આંખિલ ષટ માસકો, ઉપજે મંગળ માળ. ૨૩. પારસ નામ પ્રભાવથી, વાધે બળ બહુ જ્ઞાન; મનવંછિત સુખ ઉપજે, નિત સમરો ભગવાન. ૨૪. સંવત અઢારા ઉપરે, સાડત્રીશકો પરિમાણ; પોષ શુકલ દીન પંચમી, વાર શનીશ્વર જાણુ. ૨૫. પહે ગુણુ જે ભાવશું, સુણુ સદા ચિત્તલાય; ચેતન સંપત્તિ બહુ મળે, સમરો મન વચ કાય. ૨૬.

૩૯ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનો છંદ (૯)

આણી મનસૂધી આસતા, દેવ જુહારુ સાસ્વતા; પાર્શ્વનાથ મનવાંછિત પૂર,
‘ચિંતામણુ’ મહારી ચિંતાચૂર. ૧. અણ્યાલી તોરી આંખડી, બજી કમલ તણી પાંખડી;
સુખ દીકાં દુઃખ બવે દૂર-‘ચિંતામણુ’ ૨. કો કેહને કો કેહને નમે, મહારા મનમાં તૂંહી જ
ગમે; સદા જુહારુ ઉગતે સૂર-‘ચિંતામણુ’ ૩. વિછડીયા વાલહેસર મેલ, વૈરી દુસમણ
પાછા ઠેલ; તું છે મહારે હાજરાહજૂર-‘ચિંતામણુ’ ૪. એહ સ્તોત્ર જે મનમેં ધરે, તેહના
કાજ સદાય સરે; આધિ-આધિ દુઃખ બવે દૂર-‘ચિંતામણુ’ ૫. સુજ મન લાગી તુમસું
પ્રીત, દુને કોય ન આવે ચિત્ત; કર મુજ તેજ પ્રતાપ પ્રચૂર-‘ચિંતામણુ’ ૬. ભવભવ દેવો
તુમ પદ સેવ, શ્રી ચિંતામણુ અરિહંત દેવ; સમય સુંદર કહે ગુણુ ભરપૂર ‘ચિંતામણુ’ ૭.

૪૦ શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૧૦)

ધવલધિંગ ગોડી ધણી, સેવક જન આધાર; પંચમ આરે પેખીએ, સાહિબ તું
જગ સીરદાર. ૧. છંદ:-તને માન-માયા ભજે ભાવ આણી, વામાનંદને સેવીએ સાર
બજી; જુઓ નાગને નાગણી એક ધ્યાને, પામ્યા ઈંદ્રની સંપદા ઓધધાને. ૨. વસ્યા
પાટણે કાલ કેતો ધરાવે, પછે પધાર્યા પ્રભુ પ્રેમચું પારકરામે; થલીમાં વલી વાસ ક્રીધો
વિચારી, પૂરે લોકની આસ ત્રિલોકધારી. ૩. ધરી હાથમાં લાલ કળ્યાન રંગે, લીડી
રાતડી ગાતડી નીલ અંગે; ચઢે નીલડે તજઈ વિધવ્ર નિવારે, ધાય વારે પંથ ભૂલાં
સુધારે. ૪. જિણે પાસ ગોડી તણો સૂપ જોયો, તિણે કર્મનાં બંધનો જોર ખોયો; જિણે
પાસ ગોડી તણા પાય પૂજ્યા, શત્રુ સર્વથી તેહના દૂર ધુજ્યા. ૫. સર્વ દેવદેવી થયાં
આજ ખોટાં, પ્રભુ પાસજનાં પરાક્રમ મોટાં; ગોડી પાસ જોરે નવખંડ ગાને, જેહથી
સાકિની-ડાકિની દૂર ભાને. ૬. પૂરે કામના પાસ ગોડી પ્રસિદ્ધો, ટલે મોહરાજા જિણે
જોર ક્રીધો મહા દુષ્ટ દુરંદ જે ભૂત ભૂંડા, પ્રભુ નામ પામે સર્વ ત્રાસ ગુંડા. ૭. જરા
જનમના રોગના મૂલ કાપે, આરાધ્યો સદા સર્વદા સુખ આપે; ઉદયસ્તન ભાખે નમે
નાથ ગોડી, નાખો નાથજી દુઃખની બલ ત્રોડી. ૮.

૪૧ શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૧૧)

સરસતી સામિની આપ સુરાણી, વચન વિલાસ વિમલ બ્રહ્માણી; સકલ જ્યોતિ
સંસાર સમાણી; પાદ પરણું જોડી યુગ પાણિ. ૧. પારસનાથ પ્રગટ પરમેશ્વર, અતુલી
બલદાતા અલવેસર; નવ ગઢ થલિ ગઉડી પુર નાયક, દેવ સકલ વંછિત સુખદાયક. ૨.

* * * * *
કલશ:-તેણી ધરા જસ તુજ ઉદધિ તિહી દીપ અસંખિત; વ્યોમ ધરણિ પાયાલ
આણુસુર વહે અખંડિત. અચુર ઈંદ્ર નર અમર વિવિધ વ્યંતર વિદ્યાધરુ; સેવે તુજ
પય સદા નામ જસુ જપે નિરંતર. જગનાથ પાસ જિનવર જયો મન કમિત ચિંતા-
મણી; કવિ કુશલલાલ સંપત્તિ કરણુ ધવલધિંગ ગોડી ધણી. ૨૩.

૪૨ શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૧૨)

નમું શારદા સાર પાદારવિંદ, સુદા વણુંભૂં માત વામા સુનંદ; જગત્ દ્યેયરૂપ

સદાનંદ કંદં, ભજ્ને ભાવસ્થું પાશ્વગોડી જિણુંદં. ૧. જગત્ જગતિ જોહની જ્યોતિ દીસે, પરબ્રહ્મને પામતી વણુ વીસે; કરે સેવના બસ ભેગીસ વૃંદં, ભજ્ને ૨. જગન્નાથ તું વિશ્વરૂપીત્વમેવં, ભલે પુણ્યથી મેં લહી તુજ સેવં; વપુસ્તેજનો પુંજ ભણે દિણુંદં, ભજ્ને ૩. પ્રભો તાહરું તેજ ત્રિલોક્ય માંહે, થયું એક હું તે હવે કુંઠતાં હે; ભલે ભેટ લાધી મિટયો દુઃખ દંદં, ભજ્ને ૪. ઘણા અન્ય તીથીય જે દેવ દીસે, મહિયંમનો તેહથી નૈવ હીસે; લહિ સ્વામિનું નામ પામ્યો સુભદ્રં, ભજ્ને ૫. અહો મૂઢ માનો કિસ્થું અન્ય દેવા, કરો એક ચિત્તે પ્રભુ પાસ સેવા; લસત્ કર્મકુંભી ઘટા સિંહનાદં, ભજ્ને ૬. ઘણું સ્યું કહું એહ છે સ્વામી મીઠો, ભમંતા ભવે એ સમો કો ન દીઠો; મુખં શોભતું બાણીએ પૂણ્યંદં, ભજ્ને ૭. જલે ચંદ્ર ણિંખં યથા ભિન્ન ભાસે, પ્રભુ વ્યાપક ત્વંયથા સુપ્રકાસે, પરકો ન દાખી શકે બુદ્ધિમંદં, ભજ્ને ૮. જગત્ હેતુરદ્વૈતવા-દિત્વમેકં, અસત્ હેતુ વત્ ભાસમાના અનેકં, નમે તત્વ પાદં ચતુષ્ષ્ટિ ઇન્દ્રં, ભજ્ને ૯. કિસી ભીતિ સંસારની ચિત્ત આણે; પ્રભુ ધ્યાન ઉદ્ધારનું ઠામ ભણે; કૃપાવલ્લીનો કંદ એ છે મુણિંદં, ભજ્ને ૧૦. અસાધારણત્વે વિભો તું વિરાજે, ગુણાનાં ગુણજ્ઞેય સંદેહ ભાંજે; જગત્ ભાવભાસી બ્રહ્મો તત્વ છંદં, ભજ્ને ૧૧. વિભો ! જ્ઞાન ધ્યાને સદા રંગ રાતો, પ્રભુ ! તાહરું નામ હું મસ્ત માતો; ગયો રોગ હરે લહ્યો સુખ પૂરે, પ્રભુ ! પાસજી ધ્યાન થઈ છે હજૂરે, ૧૨. ઘણા દિનથી આપણો સ્વામી પામી, કરી વિનતિ આજ મેં સીસ નામી; હવે સેવકાં રિદ્ધિ દીજે સંભાલી, પ્રભુ પાસજી આસ એક છે તમારી. ૧૩.

કલશ :- ઈત્યં શ્રી ગોડીશ્વર પાશ્વં સ્તુતિ પંથમં નિત્યં પ્રમોદ પ્રદો, ભંયાનાં ભવભીતી ભેદ નિપુણં પ્રોદામ ધામાસ્પદમ્; નિત્યં સત્કવિરાજ રાજિ સુમતે પાદ પ્રસા-દાદસૌ, રામેણાદ્ભુત વૈભવો વર તનુ સૌખ્યપ્રદઃ સર્વદા. ૧૪.

૪૩ શ્રી પદમાવતી માતાનો છંદ

દોહા-દાનવ મુંચિત સધન ધન, ચલિતાસન અહિરાજ;

કનન થગન પદ્માવતી, નચત નાચ શિવ કાજ. ૧.

છંદ ચાલ-પાય ઠમકતી કણુણુ, ઘુઝર ઝણુણુ, ઘણુણુ, નેઉર ઘણુકંતી; ચુડી અતિ ખણુણુ, ઘુઘરી ઘણુણુ, ફણુણુ, કુદડી ફરકંતી; વીણારવ જણુણુ, કાંશીય કણુણુ, તણુણુ તંતીય તાણુ ભરે; પઉમાવઘ અમરીય જિનગુણુ સમરીય, રંગભર રાચીય નાચ કરે. ૧. વાજત સમ તાલન, હુંદહી ચાલન, ભાલન ફેરી ભણુકંતી, ડુક્કમ ડમ ડમનન, શંખ-શોભનન, કણુણુ કાંશીય કણુણુતી; કલ અકલયકારી, અતિ મનોહારી, વાણી શ્રવણુ સુખ કરે; પઉમા ૨. માણુક પગ કડીયાં, મોતીશું જડીયાં, આડી અંગે આપંતી; લાયક જગનાયક, મનમથ ઘાયક, પાયે અખીયાં શેપંતી; આમડી લોહાવતી, જિનગુણુ ગાવતી ભાષતી ભાની ચિત્ત ખરે, પઉમા ૩. વાળે ડફ વીણા, રસભર લીણા, ઝીણા નાદે ઝણુણુતી; આવે અલવંતી, દેવીસુ પંતી, દેહ સુકંતી દીપંતી; ચુંદડી નવરંગી, આંગિયા ચંગી, નવલ સુરંગી રંગ ભરે; પઉમા ૪. તું દૈત્ય સંહારી, વિધ્ન વિહારી, સમજિત-ધારી, જયકારી; શાસન સારી, સગ ભય વારી, અહિપતિ પ્યારી, મનોહારી; સાગર

હરિ અરિ કરિ, જલન જલોદર, નામ જાપ્યાં દુઃખ દૂર કરે; પઉમાં ૫. પારસ પરમેશ્વર, ભુવન દિણેસર, અલવેસર પદ સેવંતી; ક્ષમા જિન ઉત્તમ, પદ્મવિજય, શુભ રૂપવિજય પદ દેવંતી, શંખેસર ઇંસર, ત્રિભુવન દિનેસર, સેવાકારી લક્ષિત કરે પઉમાં ૬.

૪૪ શ્રી પદ્માવતી માતાનો છંદ

ૐ ક્ષી કલિકુંડ દંડ, શ્રી પાશ્વનાથ સંસ્તુવે;
ધરણેંદ્ર શયિ સાકં, ધર્મકામાથ સિદ્ધયે.

ત્રિભંગી છંદ:—શ્રી પાશ્વનાથ પ્રતિમા, સહિત ગિરિમા, મહિતલ મહિમા, વિસ્તરણી; ધરણીધર રાણી, તું જગ જાણી, ભવિયણુ પ્રાણી, ભય હરણી; શાસન જયકારી, સમક્ષિતધારી, તું સહચારી, શીલવતી; સંતુષ્ટા ભવમે, દેવી પદ્મે, માત ગિરિમા જ્ઞેનમતી. ૧. નાગિણી સમકાલી, જીત કરવાલી, ઝાક ઝમાલી વેણુવતી; જીત મીન કપોલી, સેંચો ક્ષેલી, આડ અમૂલી, શિર ધરતી; તિલકાંકિત ભાલી, પીતમ આલી, ભૂષણુમાળા, ભાગ્યવતી; સંતુષ્ટાં ૨. કંચન સમ વરણી, સકલા ભરણી, શીતલ કરણી, સોમમુખી; ગભોન્નત ઉન્નવલ, કાને કુંડલ, જીત રવિમંડલ, કમલાક્ષી; ગગણાંગણુ ગયણી, વિકસિત નયણી, અવિચલ વયણી, માત સતી, સંતુષ્ટાં ૩. નાસા અણિયાળી, અધર પરવાલી, જીત રસાળી, નિરદોષી; દાડિમ કણુદંતી, મધુર લવંતી, જિન ગુણુ શુણુતી, તાર નખી; જીત કિન્નર વાદી, સુસ્વર નાદી, જિન ગુણુ લાધી, રાગવતી; સંતુષ્ટાં ૪. કર ભુજ દંડી, મંડિત ચૂકી, ગંભીર ઊડી, નાભિ ભરી; ઉર ઉન્નત સારા, કંચુકી ભારા, વિલસિત હારા, કૃશોદરી; કટિ મેખલા કરણી, હરિ કટિ હરણી; ઝાંઝર ચરણી, હંસપદી; સંતુષ્ટાં ૫. પુષ્પાંબર વસ્ત્રે, રૂપ વિચિત્રે, રાજિત છત્રે, રાજવતી; હસ્તાયુધમાના, કુકુંદ યાના, પાન સુપાના, પુણ્યવતી; પહિરણુ પટકોલી, ચરણુ ચોલી, લીલ કપોલી, સંચરતી; સંતુષ્ટાં ૬. હું મતિ લવવાસી, તવ ગુણુ રાશિ, ન શકું ભાષિ, પૂર્ણમતિ; તુમ વિણુ નવિ જાચું, માનો સાચું, હો વર યાચું, દાનવતી; આવી અવતરજે, મહેર જ કરજે, સમયાં સરજે, સારમતી; સંતુષ્ટાં ૭. શિવ આસિત કામા, પ્રાગમ રામા, ગુરુ અગિરામા, શક્તિમતી; અંદન કૃણુાગર, અંપક કેશર, ભોગ મનોહર, દીપવતી; ચિંતામણિ મંત્રે, વશિકર યંત્રે, હોમ પવિત્રે, તૃપ્તિ મતી; સંતુષ્ટાં ૮. નિજ સેવક વંછે, વાંછિત દેજે, હેજ કરે જે, હેજવતી; સંતાન વધારે, દુઃકૃત વારે, ધર્મ સંભારે, ધીરમતી, સન્નન મન રંજે, હુજંન ગંજે, ભાવઠં સંજે, કામગતી; સંતુષ્ટાં ૯. દવ સાયર પડીયા, બંધન જડીયા, આયુ સંકલીયા, ઉદ્ધરણી; હસ્તિ હરિ વાઘણુ, વિષધર સાપણુ, શાકિની ડાકણુ, નિઝહણી; હુષ્ટા ભય હરણી, શુદ્રા વરણી, રક્ષા કરણી, માત સતી; સંતુષ્ટાં ૧૦.

કલકશ :—અતિશયવંત અનંત સદા જગ સાચી દેવી, સમક્ષિત પાલે શુદ્ધ શ્રી જિન શાસન સેવી; અધો મધ્ય આકાશ રાસ રમંતી અમરી, સેવક જન આધાર સાર કરે મન સમરી; કણીપતિ મંડિત પાસ પ્રતિમા મસ્તક ધરણી, હુષંસાગર કહે હુષંશું પદ્માવતી પૂજે સુખ કરણી. ૧૧.

૪૫ શ્રી માણિભદ્રજીનો છંદ

ત્રોટક :-શ્રી માણિભદ્ર સદા સમરો, ઉર ખીચમે' ધ્યાન અખંડ ધરો; જખીયાં જય જયકાર કરો, લજ્યાં સહુ નિત્ય લંડાર ભરો. ૧. જે કુશળ કરે નામ જ લીયાં, આનંદ કરે દેવ આશ ક્રીયા; સૌભાગ્ય વધે જગ સહસ ગુણો, દિલ સેવક દે પ્રભુ જશ હુગુણો. ૨. અરિયણુ સહુ અલગા ભાગે, વિરુઆ વૈરી જન પાય લાગે; સંકટ શોક વિયોગ હરે, ઉંણુ વેલા આપ સહાય કરે. ૩ ભૂત ભયંકર સહુ ભાગે, જક્ષ યોગિણી સાયિણી નવિ લાગે; વાય ચોરાશી જય અલગી, લખમી સહુ આય મળે વેગી. ૪. ગુલ પાપડીયાં ગુરુવાર દિને, લાપસીયા લાડુ ગુદ્દ મને; ધૂપ દીપ ફલ નૈવેદ્ય ધરો, આઠમ દિન પૂજા અવશ્ય કરો. ૫. જેહુનો દિન પ્રતિ જાપ સદા, તસ સુખનાંતરમે' પ્રત્યક્ષ કદા; જીપીયાં સહુ જાએ આપદા, કોઈ મણા ધરે રહે ન કદા. ૬. મહમદ સાડુ તમે જસ કરીયો, ગુણસાધર જીસ્થો તમે ગુણુ ભરીયો; શ્રી દીનાનાથજી દયા કરો, શિર ઉપર હાથ દીયો સખરો. ૭. ભવિયણુ જે ભાવે લજશે, કારજ સિદ્ધિ આપણી કરશે; પૂજ્યાં પુત્ર વધે હુગુણા, કિણી વાતે કદિ રહે નહીં ઉંણા. ૮. શ્રી માણિભદ્ર મનમે ધ્યાવો, સુખ સંપતિ સહુ વેગે પાવો; લક્ષ્મીકીર્તિ' વર આપ લહે, શિવકીર્તિ' મુનિ એમ સુજશ કહે. ૯.

૪૬ શ્રી માણિભદ્રજીનો છંદ

દોહા-સરસ વચન ઘો સરસ્વતી, પૂજુ' ગુરુકે પાય, ગુણુ માણિકના ગાવતાં, સેવકને સુખ થાય. ૧. માણિભદ્રને પામીયો, સુરતરુ જેહવો સ્વામી; રોગ શોક હરે હરે, નમુ ચરણુ શિર નામી. ૨. તું પારસ તું પોરસો, કામકુલ સુખકાર; સાહિબ વરદાથી સદા, આતમનો આધાર. ૩. તુંહિ જ ચિંતામણિ રતન, ચિત્રાવેલ વિચાર, માણિક સાહિબ માહરો, દોલતનો દાતાર. ૪. દેવ ઘણા દુનિયાં નમે, સુણુતા કરે સન્માન; માણિભદ્ર મોટો મરદ, દીપે દેશ દીવાન. ૫.

અડિયલ-છંદ :-દીપંતો જગ માહિ દીસે, પિશુન તણાં દલ તુંહિજ જીપે; આઠે ભયથી તુંહિ જ ઉગારે, નિંદા કરતાં શત્રુ નિવારે. ૬. ગજમુખ દેવ મહા ઉપગારી, ઐરાવણુ જિજીરે અસવારી; માણિભદ્ર મોટો મહારાજ, વાજે નિત છત્રીશે વાજાં. ૭. હેમવિમલ સૂરિ સાહાઈ, ક્ષેત્રપાલ જિણે કાઠયો જાઈ; એણે વેલા માણુક તું ઉઠયો, ભેરવને ગુરજશું કૂટયો. ૮. માનોજી માણિક વચન હમારો, થેં મોટો હું આકર થારો; માણિભદ્રજી વાચા માની, કાલો ગોરો કિધો કાની. ૯. પાટ લક્ષ્મ પણુ વાચા પાલી, વદાંતી સામગરી સંભાલી; જલિમ માણિક જાંહે આલ્યો, દેશ અદારે જદિ ઉજવાલ્યો. ૧૦. કુમતિ રોગ ક્રીયો નિકંદન, માણિભદ્ર તપગચ્છ કરો મંડન; ધ્યાન ધરે એક તારી જ્યારે, તેહનાં કારજ વેલાં સારે. ૧૧. યોલ શિર રાખે દરબારે, વસુધા કીર્તિ' અધિક વધારે, આઠમ ચૌદસ જે આરાધે, સઘલા જાપ દીવાલી સાધે. ૧૨. શ્રી માણિભદ્ર પૂજે જે મોટો, તાસ ધરે કદિય ન આવે ત્રોટો; ભાવે કરી તુજને જે ભેટે, માણિક તેહનાં દાલિદ્ર મેટે. ૧૩. ધન અષ્ટ તે જહુ રુદ્ધિ પાવે, માણિક તત્ક્ષણુ રોગ ગમાવે; સેવકને તું જાહે સાહિ, મહિમા થાયે મહીયજ માહિ. ૧૪. જે મુજને સેવક કરી જાણો, તો માણિક એક વિનતિ

માનો; દિલ ભરી દર્શન મુજને દીજો, કૃપા કરી સેવક સુખ કીજો. ૧૫.

દોહા :-તું વાસી ગુજરાતનો, નવખંડે તુજ નામ; મગરવાડે મોટો મરદ, કવિયાં સારે કામ. ૧૬. સેવકને થેં શીખવો, હુકમ પ્રમાણુ હુમેશ; જિણુ વિધ હું પૂજા કરું, સેવા દિઓ હુમેશ. ૧૭. કરો અગાડી કવિયણુ, માણિલદ્ર માખાપ; દિલભરી દર્શન દીજોસેવક ટાલ સંતાપ. ૧૮. માણિલદ્ર મહારાજયું, ઉદય કરે અરજ; મૂલમંત્ર મુજને દીયો, રાખો માહરી લજજ. ૧૯.

અડિયલ છંદ :-વસુધામાં મારી લાજ વધારો, ન્યાત ગોત્રમેં કુજસ નિવારો; હુઃખ દાલિદ્ર હુરિજો ફરે, પુત્ર તણી તું વાંછા પૂરે. ૨૦ સેનાનીને તું સમજાવે, અવનીપતિ પણુ ચરણે આવે; વિદ્ધ અનાંતો રાજ નિવારે, માણિલદ્ર મુજ શત્ર નિવારે. ૨૧. સઘલાં નરનારી વશ થાય, શાકિણી ડાકિણી નાસી જાય; ભૂત પ્રેત તુજ નામે નાસે, નાહર ચોર કદિ નાવે પાસે. ૨૨. મોટા દાનવ તુંહિ મરોડે, તાવ તેજરા તુંહિજ તોડે; હુરિ હર દેવ ઘણાય હોયે, તિણુમેં તુમ સરિસો નહીં કોયે. ૨૩. ભાવે અડસઠ તીરથ લેટો, ભાવે શ્રી માણિલદ્રને લેટો; સુરપતિ માહરી અરજ સુણીજો, કવિયણુને તત્ક્ષણુ મુખી કીજો. ૨૪. તાહરો પાર ન પામે કોઈ, બલીમ વીરરી જગમાં જોઈ; ઘો વંછિત માણિક વરદાઈ, સેવકને ગહગટ સવાઈ. ૨૫.

કલરા. છંપન છંદ :-ગુણુ ગાતાં ગહગટ, અન્ન ધન કપડા આવે, ગુણુ ગાતાં ગહગટ, પ્રગટ ઘર સંપદા પાવે; ગુણુ ગાતાં ગહગટ, રાજમાન મોજ દીરાવે, ગુણુ ગાતાં ગહગટ, લોક સહુ પૂજા દહાવે; સુખકુશલ આશા સફલ, ઉદયકુશલ એણી પરે કહે; ગુણુ માણિકનાં ગાવતાં, લાખ લાખ રીઝાં લહે. ૨૬.

૪૭ કર્મ ઉપરનો છંદ

ઓપાઈ :-આદિ જિનેશ્વર કરું પ્રણામ, સમરું સરસ્વતી સામિણી નામ; કર્મ તણી ગતિ વિષમી કહું, કર્મ તણાં ફલ સુણુજો સહુ. ૧. કર્મેં આદીસર ભગવન, વર્ષ દિવસ નવ પામ્યા અન્ન; ભરત બાહુબલ જગડો કરિયો, કર્મેં મદિલનાથ સ્ત્રીવેદ ધરિયો. ૨. આદીસર સાથના યતિ, મૂકી વેષ હુઆ મઠપતિ; અંધક સૂરિ શિષ્ય પાંચસેં, ઘાણી ઘાલ્યા શિવપુર વસે. ૩. શિષ્ય સહુ મુક્તિ પામ્યા સહી, આપ ભુવનપતિ પદવી લહી; કર્મેં બ્રહ્મા કર્યો કુંભાર, કર્મેં વિણુ દશ અવતાર; કર્મેં ઈશ્વર દીધી શીખ, કર્મેં મુંજ મંગાવી ભીખ. ૪. કર્મેં ઈદ્ર અહિલ્યાયું રમ્યો, કર્મેં રામચંદ્ર વન ભમ્યો; કર્મેં પાંડવ ગયા વિદેશ, કર્મેં નલ ભમીયા બહુ દેશ. ૫. દમયંતીને પણ્યો વિયોગ, કુબેરદત્ત માય બહેન સંયોગ; અંધક કુમાર ઉતારી ખાલ, સતી સુભદ્રા ચલીયું આલ. ૬. વંકયૂલ રાય ઘરે અવતાર, ચોર થઈ રહ્યો પાલ્લ મજાર; મલયાસુંદરી મહાબલ ધણી, પૂવેં કર્મ કર્યાં રે વણી. ૭. વંશ અગ્રે એલાચી પુત્ર, કર્મેં પામ્યો જ્ઞાન પવિત્ર; કર્મવશે શ્રી આદ્રંકુમાર, મૂકી વેષ માંજ્યો વ્યાપાર. ૮. ગજસુકુમાર શિર બાંધી પાલ, ભરી અંગાર કયું પરબલ; કર્મેં નવ નંદ કરપી હુઆ, સમણુ ધન મેલીને મુઆ. ૯. યુગલ ગયું કર્મેં નારકી, શૂલી સુદર્શન કરમે થકી; મુનિ આપાઠે કીધું એમ, ગુરુ છંડી વેશ્યાયું.

પ્રેમ. ૧૦. નંદિષેષુ જુઓ મુનિરાય, મૂકી વેષ વેશ્યા ઘર જાય; સૂરજ ગતિ ભમે નિશ-
 દિન, કર્મ તણી છે એસી જગીશ. ૧૧. સુકોસલ વાઘણ મુખ પડ્યો, મેતારજ સોનારે
 નજ્યો; રહ્યો કોશ્યા ઘર સ્થુલિલદ્ર યતિ, કર્મે પાપ ન લાગ્યું રતિ. ૧૨. ખોડ બલતો
 પત્રગ જેહ, ધરણે દ્રપદવી પામ્યો તેહ; મુનિસુવત વાણી અનુસરી, વાજિ પહોતો દેવન-
 પુરી. ૧૩. પૂરવ કર્મે શ્રી મહાવીર, શ્રવણે ખીલા ચરણે ખીર, નામે હરિબલ માછી
 વલી, કર્મે સ્ત્રી પામ્યો નિરમલી. ૧૪. અરણિક મુનિ દીક્ષાથી પડ્યો, ચાંડકોશીઓ સુર-
 પદવી ચડ્યો, શાસ્ત્ર નિમિત્તિઆ કૈ કૈ કહ્યા, મૂકી વેશ ઘર વાસી રહ્યા. ૧૫. મુનિવર
 માસખમણના ઘણી, તે ગતિ પામ્યા પત્રગ તણી; કુરગડુને જમતાં નાણુ, એહ કર્મ
 તણું અહિનાણુ. ૧૬. કર્મે ઉત્તમ કુલની નાર, તેહ વાંછે ખીજે ભરતાર; કડિયારે ઇમ
 શીલે રહ્યો, દ્રવ્ય છંડીને નાસી ગયો. ૧૭. કર્મ થકી ભરતે શું કીધ, આરિસામાં કેવલ
 લીધ; વલી તાંડુલ મચ્છ કર્મે કરી, સાતમી નકે પહોંચે વલી. ૧૮. કંડરીક પુંડરીક
 બંધવ બે, એક રાજ એક દીક્ષા લે; પડીયો મુનિવર ચડીયો રાય, જરાકુમરે માર્યો
 નિજ ભાય. ૧૯. કર્મે દહર સુરવંર થાય, કર્મે રલીયા રંક ને રાય; કર્મે હાથી નર
 અવતાર, પ્રત્યક્ષ પેખો મેઘકુમાર. ૨૦. બાલાપણે શ્રી વચરકુમાર, પારણે લણીયા અંગ
 ઇચ્યાર; લક્ષમણા નામે જે મહાસતી, કર્મે તે ચક્રી શુભ ગતિ. ૨૧. મયણાસુંદરી નર-
 પતિ સુતા, વરીયો કોઠી સહુ દેખતાં; કર્મે ચુલણી મારે પુત્ર, કર્મે ભાંજી રહે ધરસુત્ર. ૨૨.
 હરિકેશી બલ પૂરવ યતિ, કુલ ચાંડાલ તણે ઉત્પત્તિ; કર્મ તણી ગતિ જુએ ઇસી,
 સારે દેવ સેવા ઉદલસી. ૨૩. સતી સ્ત્રીતા સંકટમાં પડી, ઇચ્છાકારી બહુ કર્મે નડી;
 એક રડવડતાં સઘલે ભમે, તેહને કન્યા ન મલે કિમે. ૨૪. કર્મ તણાં ફલ જે જે દેવ,
 બહોંતર સહસ પરણ્યા વસુદેવ, કર્મે કેસરી કેવલ લીયો, કર્મે ભામંડલ જીવીયો. ૨૫.
 કર્મે ભગિની કરવા દ્રોહ, કર્મે શૂલી થયાં સુરલોચ; કર્મે ચોરી રાહિણી કરે, કર્મે પુણ્ય-
 વંત ભૂખે મરે. ૨૬. કર્મે વિક્રમને શિર આલ, લહે કેવલ એવંતો બાલ; ઘણી વેહ
 લગે નવ નારદ, કર્મે શુદ્ધ બુદ્ધ પામ્યા બલદ. ૨૭. ચૌદ પૂરવધારી જે મુનીશ, પડ્યા
 નિગોદે વહી નિશદિન; સુભૂમ રાજ નરકે ગમન, પ્રહ્લદત્તને ગમીયાં નયણુ. ૨૮. દક-
 પ્રહારી કરી હત્યા ચાર, તોહિ મુક્તિફલ લીધાં સાર; ગૌતમસ્વામી ગણધર જોધ, દેવશર્મા
 પ્રાક્ષણ પ્રતિગ્રોધ. ૨૯. કર્મ તણી ગતિ કિમ કહેવાય, નિજ પ્રેમદા શિર કીડો થાય;
 કર્મે અરજુનમાલી અણુગાર, પાતિક ઉતાર્યાં નિરધાર. ૩૦. હરિચંદ રાજ સાહસધીર,
 કર્મે ડુબ ઘરે વહું નીર; પરશુરામ જમદગ્નિની જાત, ક્ષત્રીની તેણે કીધી ઘાત. ૩૧.
 પ્રભવો હુંતો મોટો ચોર, તિણે લીધું સંજમવત ઘોર; ભદ્રબાહુ સ્વામી ગુરુ ભાય, વરાહ-
 મિહિર નામે કહેવાય. ૩૨. મૂકી દીક્ષા ભાષે જોષ, ઇણી પરે કરે ઉદરનો પોષ; સન-
 તકુમાર કરતો રંગરોલ, ડીલે રોગ ઉપના છે સોલ. ૩૩. દશ શીશ રાવણ કીધ કલોલ,
 કર્મે દશ શિર હુઆં શેલ; કર્મે નિર્ધનને ધનવંત, કર્મે થાય સંત અસંત. ૩૪. ચંપક-
 સેન દાસીનો પુત્ર, લીધું વત દત્તધરમૂત્ર; કુર્માપુત્ર કેવલસીરી લહે, પામી કેવલ ઘરમાં
 રહે. ૩૫. કીધાં કર્મ ન આવે પાર, દેખો દ્રૌપદી પંચ ભરતાર; શાસ્ત્ર માંહિ છે ઘણા

વિચાર, તે કહેતાં નવ આવે પાર. ૩૬. સુલસા શ્રાવિકા કર્મે ઓધાન, સુત બત્રીસે ધર્યાં પ્રધાન; એક ધરમીને બધે બન, એક પાપી પામે બહુમાન. ૩૭. તે દેખી મમ ધરબે રોષ, પૂરવ કર્મ તણા એ દોષ; નિંદા કરો કો કેહ તણી, નિંદા થાયે દુરગતિનો ધણી. ૩૮. જેહને હોય નિંદાનો ઢાલ, તે ઓદ્યો ચોથો ચંડાલ; પર તણી જે નિંદા કરે, પિંડ પોતાનો પાપે ભરે. ૩૯. તેહને સાધુ કહે જગબાપ, જે કેહને ન કરે સંતાપ; કવિ કહે તસ લાગું પાય, જિમ મુજ દુઃખ તે સઘલાં બાય. ૪૦. જેહને જેહવી હોયે મંતિ, તેહને તેહવી થાયે ગતિ; તે દેખી મત ધરબે રોષ, પૂરવ કર્મ તણા એ દોષ. ૪૧. જે કરો નિંદાની ખાંત, નિંદા આપ કરો દિનરાત; નિજ આતમમે દીયે ઉપદેશ, તે જન કરશે મુગતિ પ્રવેશ. ૪૨. તપગછનાયક જગજુરુ નામ, શ્રી હીરવિજય સૂરિ અંભિરામ; પટધર શ્રી વિજયસેન સૂરીશ, રતનસાગર પ્રણમે નિશદિશ. ૪૩.

કલશ હરિગીત છંદ :- ઇમ આદિનીરે અંતથીરે, કરયાં કર્મ સહુ જોગવે, શ્રી ચકવર્તિપદ વસુદેવ રાજ, શુભ અશુભ ફલ લોગવે; સુણુ જીવડા એક પુણ્ય કરતાં, હુકૃત સઘલાં ખેખીએ, મુક્તિનારી પામે સારી, જિનવર વાણી જે પીએ. ૪૪.

૪૮ શ્રી તાવનો છંદ

દોહા :- નમો આનંદપુર નગર, અજયાળ રાજન; માતા અજયા જનમિયો, જવર તું કૃપાનિધાન. ૧. સાત રૂપ શકિત હુઓ, કરવા ખેલ જગત; નામ ધરાવે જૂજૂવાં, પ્રસર્યો તું ઈત ઉત્ત. ૨. એકાંતરો ખેયાંતરો, ત્રઈયો ચોથો નામ; શીઅ ઉબ્ધુ વિષમજ્વરો, એ સાતે તુજ નામ. ૩. છંદ :- એ સાતે તુજ નામ સુરંગા, જપતાં પૂરે કોડિ ઉમંગા; તે નામ્યા જે બલિમ જુંગા, જગતમાં વ્યાપી તુજ જસ જંગા. ૪. તુજ આગે ભુપતિ સખ રંગા, ત્રિભુવનમાં વાળે તુજ ડંગા; માને નહિ તું કેહની શંગા, તુડયો આપે સોવન ટંગા. ૫. સાધક સિદ્ધ તણા મદ મોડે, અસુર સુરી તુજ આગળ દોડે; હુકું ધિકુનાં કંધર તોડે, નમિ ચાલે તેને તું છોડે. ૬. આવતો થર હર કંપાવે, ડાહ્યાને જિમ તિમ બહેકાવે; પહેલો તું કેડમાંથી આવે, સાત શિખર પણ શીત ન બવે. ૭. હીં હીં હું હુંકાર કરાવે, પાંસળિયાં ઢાડાં કકડાવે; ઉનાળે પણ અમલ જગાવે, તું તાપે પહિરણમાં મુતરાવે. ૮. આસો કાતિકમાં તુજ જોરો, હુડયો ન માને ધાગો દોરો; દેશ વિદેશ પડાવે સોરો, કરે સખળ તું તાતો તોરો. ૯. તું હાથીનાં ઢાડાં ભંજે, પાપીને તાડે કર પંજે; ભજતવત્સલ ભાવે જે રંજે, તો સેવકને કોઈ ન ગંજે. ૧૦. ફોગટ તોડક ડમરૂ ડક, સુરપતિ સરિખા માને ઢાક; ધમકે ધુંસડ ધાસડ ધાક, ચઢતો ચાલે ચંચળ ચાક. ૧૧. પિશુન પછાડણુ નહિ કો તોથી, તુજ જસ યોદ્યા બધ ન કોથી; શી અણુખીલ કરો એ પોથી, મહેર કરી અગગા રહો મોથી. ૧૨. ભજત થકી એવડી કાં ખેડો, અવર અમીના છાંટા રેડો; લાખ ભજતનો એ નિવેડો, મહારાજ મૂકો મુજ કેડો. ૧૩. લાજવશે મા અજયા રાણી, ગુરુ આણુ માનો ગુણુખાણી; ધરે સિધાવો કરુણા આણી, કહું છું નાકે લીંટી તાણી. ૧૪. મંત્ર સહિત એ છંદ જે જપશે, તેહને તાવ કદિ નવ ચઢશે; કાંતિ કળાને દેહ નીરોગ, લહેશે લખમી લીલાલોગ. ૧૫.

કળશ છપ્પય :—૪૧ નમો ધુરિ આદિ, બીજ ગુરુનામ વહી જે; આનંદપુર અવનીશ, અજયયાળ આખી જે; અજયા જાત અઠાર, વાંચિયે સાતે બેટા, જપતાં એહિજ જાપ, ભક્ત થું ન કરે લેટા; ઉતરે અંગ ચઢીયા, પલમે તારી વચણે મુદા; કહે કાંતિ રોગ નાવે કહે, સાર મંત્ર ગણીએ સદા. ૧૬.

૪૯ શ્રી સોળસતીનો છંદ

આદિનાથ આદે જિનવર વંદી, સકળ મનોરથ કીલએ એ; પ્રભાતે બેઠી માંગલિક કામે, સોળસતીનાં નામ લીલએ એ. ૧. બાળકુમારી જગહિતકારી, બ્રાહ્મી ભરતની બહેનડીએ; ઘટઘટ વ્યાપક અક્ષરરૂપે, સોળસતી માંહે જે વડી એ. ૨. બાહુબળ ભગિની સતીય શિરોમણી, સુંદરી નામે ઋષભ સુતા એ; અંકરવરૂપી ત્રિભુવનમાંહે, જેહ અનુપમ ગુણ્ણુતા એ. ૩. ચંદનબાળા બાળપણથી, શીયલવતી શુદ્ધ શ્રાવિકા એ; અહના બાકુલા વીર પ્રતિલાભ્યા, કેવલ લહી મત ભાવિકા એ. ૪. ઉગ્રસેન ધુઆ ધારિણી-નંદની, રાણમતી નેમ વલ્લભા એ; જ્ઞેબન વેશે કામને જીત્યો, સંયમ લેઈ દેવ દુલ્લભા એ. ૫. પંચ ભરતારી પાંડવ નારી, દુપદ તનયા વખાણીએ એ; એકસો આઠે ચીર પુરાણાં, શીયલ મહિમા તસ જાણીએ એ. ૬. દશરથ નૃપની નારી નિરુપમ, કૌશલ્યા કુલચંદ્રિકા એ; શીયલ સલુણી રામ-જનેતા, પુણ્યતણી પ્રણાલિકા એ. ૭. કોશાંબિક ઠામે શતાનિક નામે, રાજ્ય કરે રંગ રાણ્યો એ; તસઘર ઘરણી મૃગાવતી સતી, સુર ભુવને જસ ગાણ્યો એ; ૮. સુલસા સાચી શીયલે ન કાચી, રાચી નહી વિષયારસે એ; મુખડું જ્ઞેતાં પાપ પલાએ, નામ લેતાં મન ઉલ્લસે એ; ૯. રામ રઘુવંશી તેહની કામિની, જનક-સુતા સ્ત્રીતા-સતી એ; જગ સહુ જાણે ધીજ કરતાં, અનલ શીતલ થયો શીયલથી એ; ૧૦. કાચે તાંતણે ચાલણી બાંધી, કુવા થકી જલ કાઢીયું એ; કલંક ઉતારવા સતીય સુભદ્રા, ચંપા બાર ઉઘાડીયું એ. ૧૧. સુરનર વંદિત શીયલ અખંડિત, શિવા શિવપદ ગામિની એ; જેહને નામે નિર્મલ થઈ એ, બલિહારી તસ નામની એ. ૧૨. હસ્તિનાગપુરે પાંડુ રાયની, કુંતા નામે કામિની એ; પાંડવ માતા દશે દશારહની, બહેન પતિવ્રતા પદ્મિની એ. ૧૩. શીલવતી નામે શીલવ્રત ધારિણી, ત્રિવિધે તેહને વંદિયે એ; નામ જપતા પાતક જાયે, દરિશણુ દુરિત નિકંઠીયે એ. ૧૪. ત્રિષિધા નગરી નલહુ નરોંદની, દમયંતી તસ ગેહિનીએ; સંકટ પડતાં શીયલજ રાખ્યું, ત્રિભુવનકીર્તિ જેહની એ. ૧૫. અનંગ અજિતા જગજન પૂજિતા, પુષ્પચૂલાને પ્રભાવતીએ; વિશ્વ-વિખ્યાતા કામિત-દાતા, સોલમી સતી પન્નાવતી એ. ૧૬. વીરે ભોખી શાસ્ત્રેસાખી; ઉદયરતન ભાખે મુદાએ; વહાણું વાતાં જે નર ભણુશે, તે લેશે મુખસંપદા એ. ૧૭.

૧ આ તાવનો છંદ ૭-૧૪ અથવા ૨૧ વાર ગણે અથવા સ્વાભાવે તે સર્વ પ્રકારના તાવ જાય છે, પદ્ધિત સિદ્ધિ.

૫૦ શ્રી ગૌતમ સ્વામીનો રાસ*

દાળ પહેલી. ભાષા :-વીર જિજ્ઞેસર ચરણુ કમલ કમલા કયવાસો, પણુમવિ પલ-
ણીયું સામિ સાલ, ગોયમ ગુરુરાસો; મણુ તણુ વયણુ એકંત કરવિ, નિસુણો ભો લવિયા;
જિમ નિવસે તુમ્હ દેહ ગેહ, ગુણુગણુ ગહગહિયા. ૧. જ'બૂદીવ સિરિ ભરહખિત્ત, ખોણી
તલમંડણુ; મગધદેશ સેણિયનરેસ, રિઉદલખલ ખંડણુ; ધણુવર ગુબ્બર ગામ નામ, જ'હિ
ગુણુગણુ સન્ન; વિખ વસે વસુભૂઈ તત્થ, જ'સુ પુહવી ભન્ન. ૨. તાણુ પુત્ત સિરિ-ઈંદ-
ભૂઈ, ભૂવલય પસિદ્ધો; ચઉદહ વિન્ન વિવિહરૂવ, નારીરસ વિદ્ધો; વિનય વિવેક વિચાર
સાર, ગુણુગણુહ મનોહર; સાત હાથ સુખમાણુ દેહ, રૂપે રંભાવર. ૩. નયણુ વયણુ કર
ચરણુ જિણુવિ, પંકજ જ'ણે પાડિય; તેજે તારા ચંદ સૂર, આકાસે ભમાડિય; રૂવે મયણુ
અનંગ કરવિ, મેદિહઓ નિરધાડિય; ધીરમે' મેરુ ગંભીર સિંધુ, ચંગિમ ચયચાડિય. ૪.
પેખવિ નિરુવમ રૂવ ભસ, જ'ણુ જ'પે કિંચિચ; એકાકી કલિભીતે ઇત્થ, ગુણુ મેહલ્યા
સંચિય; અહવા નિશ્રે પૂવજ'મ્મે, જિણુવર ઇણે અંચિય; રંભા પઉમા ગૌરી ગંગા, રતિ
હા વિધિ વંચિય. ૫. નહિ ખુધ નહિ ગુરુ કવિ ન કોઈ, જ'સુ આગલ રહિયો; પંચ
સયા ગુણુપાત્ર છાત્ર, હીંડે પરવરિયો; કરે નિરંતર યજ્ઞકમ', મિથ્યામતિ મોહિય; ઇણુ
છલિ હોશે ચરમ-નાણુ-દંસણુહ વિસોહિય. ૬.

વસ્તુ છંદ :-જ'બૂદીવહ, જ'બૂદીવહ, ભરહવાસંમિ, ખોણીતલમંડણુ, મગધદેશ
સેણિય નરેસર, વર ગુબ્બર ગામ તિહાં વિખ વસે વસુભૂઈ સુંદર તસુ ભન્ન પુહવી,
સયલ-ગુણુગણુ-રૂવનિહાણુ, તાણુ પુત્ત વિન્નનિલો, ગોયમ અતિહિ સુબ્બણુ. ૭.

દાળ બીજી. ભાષા :-ચરમ જિજ્ઞેસર કેવલનાણી, ચઉવિહ સંધ પછડા બણી;
પાવાપુરી સામી સંપત્તો, ચઉવિહ દેવ નિકાયે ભુત્તો. ૮. દેવે સમવસરણુ તિહાં કીજે,
જિણુ દીઠે મિથ્યામતિ ખીજે; ત્રિભુવનગુરુ સિંહાસણુે ખઈઠા, તતખિણુ મોહ દિગંતે
પઈઠા. ૯. કોધ માન માયા મદ પૂરા, બયે નાઠા જિમ દિન ચોરા; દેવ હંદંહિ આકાશે
વાજે, ધમ' નરેસર આવિયા ગાજે. ૧૦. કુસુમવૃષ્ટિ વિરયે તિહાં દેવા, ચઉસઠ ઈંદ્ર
જ'સુ માગે સેવા; ચામર છત્ર શિરેવરિ સોહે, રૂપે જિણુવર જ'ગ સહુ મોહ. ૧૧.
ઉવસમ રસભર ભરિ વરસંતા, જ્જન વાણી વખાણુ કરંતા; બણુવિ વદ્ધમાણુ જિણુ
પાયા, સુર નર કિન્નર આવે રાયા. ૧૨. કંતિ સમૂહે ઝલઝલકંતા, ગયણુ વિમાણુે રણુ-
રણુકંતા; પેખવિ ઇંદભૂઈ મન ચિંતે, સુર આવે અમ્હ યજ્ઞ હોવંતે. ૧૩. તીર તરંડક
જિમ તે વહતા, સમવસરણુ પુહતા ગહગહતા; તો અભિમાને ગોયમ જ'પે, તિણિ
અવસરે કોપે તણુ કંપે. ૧૪. મૂઠા લોક અબ્બણિયું ખોલે, સુર બણુંતા ઈમ કાંઈ ઠાલે ?
મૂં આગલ કોઈ બણુ લણીજે, મેરુ અવર કિમ ઉપમા દીજે ? ૧૫.

* ખેસતા વર્ષે-મંગલાચે, પ્રભાત સમયે, મંગળ નિમિત્તે પાઠ કરવા લાયક આ શ્રી ગૌતમ
સ્વામીનો મોટો રાસ છે, જે કાતિક શુદ્ધ એકમતા ખેસતા વર્ષે પ્રભાત સમયે ખોલાય છે.

વસ્તુ છ'દ :-વીર જિજીવર, વીર જિજીવર, નાણસંપત્ત; પાવાપુરી સુરમહિય પત્ત નાહ સંસારતારણ; તિહિં દેવેહિં નિમ્મવિય, સમવસરણ બહુ સુખકારણ, જિજીવર જગ ઉજ્જએઅકર, તેજે કરી દીનકર સિંહાસણે સામિય ઠંચો, હુઓ સુજ્યજ્યકાર. ૧૬.

દાખ ત્રીજી. ભાષા :-તવ ચડિયો ઘણુમાણુગળે, ઇંદભૂઈ ભૂદેવ તો; હુંકારો કરી સંચરિયો, કવણુસુ જિજીવર દેવ તો ? ૧૭. જોજન ભૂમિ સમોસરણ, પેખે પ્રથમારંભ તો; દહુ દિસિ દેખે વિખુધ બહુ, આવંતી સુર રંભ તો. ૧૮. મણિમય તોરણુ દંડ ધજ, કોસીસે નવ ઘાટ તો; વૈરવિવર્જિત-જંતુ ગણુ, પ્રાતિહારજ આઠ તો. ૧૯. સુરનર કિન્નર અસુરવર, ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી રાય તો; ચિત્તે ચમકિય ચિંતવે એ, સેવંતા પ્રભુ પાય તો. ૨૦. સહસકિરણુ સમ વીરજિજી, પેખવિ રૂપ વિશાલ તો; એહ અસંભવ સંભવે એ, સાચો એ ઇંદ્રભાગ તો. ૨૧. તવ બોલાવે ત્રિજગગુરુ, ઇંદભૂઈ નામેણુ તો; શ્રીમુખે સંશય સામિ સવે, ફેડે વેદ પચેણુ તો. ૨૨. માન મેલ્હી મદ ઠેલી કરી, ભક્તિએ નામે સીસ તો; પંચાશયાસું વ્રત લીયો એ, ગોયમ પહિલો સીસ તો. ૨૩ તવ અંધવ સંજમ સુણુવિ કરી, અગ્નિભૂઈ આવેય તો; નામ લેઈ આલાસ કરે, તે પણ પ્રતિબોધેય તો. ૨૪. ઇણિ અનુકમે ગણુહર રચણુ, થાખ્યા વીર અગ્યાર તો; તવ ઉપદેશે ભુવન ગુરુ, સંજમશું વ્રત ધાર તો. ૨૫. બિહું ઉપવાસે પારણું એ, આપણુપે વિહુરંત તો; ગોયમ સંજમ જગ સચલ, જ્યજ્યકાર કરંત તો. ૨૬.

વસ્તુ છ'દ :-ઇંદભૂઈ અ, ઇંદભૂઈ અ, ચઢિય બહુમાને; હુંકારો કરી સંચરિયો, સમવસરણુ પુહતો તુરંત; ઇંદ સંસા સામિ સવે, ચરમનાહ ફેડે કુરંત; બોધિબીજ સંજ્ય મને, ગોયમ ભવહુ વિરત્ત; દિક્ષ લેઈ સિક્ષા સહિય, ગણુહર પયસંપત્ત. ૨૭.

દાખ ચોથી. ભાષા :-આજ હુઓ સુવિહાણુ, આજ પચેલિમાં પુણ્ય ભરો; દીઠા ગોયમ સામી, જો નિય નયણે અમિય જરો. ૨૮. સિરિ ગોયમ ગણુધાર, પંચસયા મુનિ પરવરિય, ભૂમિય કરીય વિહાર, ભવિયજણુ પડિબોહ કરે. ૨૯. સમવસરણુ મજાર, જે જે સંશય ઉપજે એ; તે તે પરઉપગાર, કારણુ પૂછે મુનિ પવરો. ૩૦ જિહાં જિહાં દીજે દિખખ તિહાં તિહાં કેવલ ઉપજે એ; આપ કન્હે અણુહુંત, ગોયમ દીજે દાન ઇમ. ૩૧. ગુરુ ઉપર ભત્તિ, સામિય ગોયમ ઉપનિય; ઇંણુ છજ કેવલનાણુ, રાગજ રાખે રંગ ભરે. ૩૨. જો અષ્ટાપદ શૈલ, વંદે ચઢી ચઉવીશ જિજી; આતમલખિધ વસેણુ, ચરમસરિરી સોય મુનિ. ૩૩. ઇંઅ દેસણુ નિસુણેઈ, ગોયમ ગણુહર સંચાલય; તાપસ પત્તરસએણુ, તો મુનિ દીઠો આવતો એ. ૩૪. તપ સોસીય નિય અંગ, અમ્હુ સગતિ નવિ ઉપજે એ; કિમ ચઢશે દઢકાય ? ગજ જિમ દીસે ગાજતો એ. ૩૫. ગિરુઓ એણે અભિમાન, તાપસ જો મન ચિંતવે એ; તો મુનિ ચઢિયો વેગ, આલંબવિ દિનકર કિરણુ. ૩૬. કંચનમણિ નિખપત્ત, દંડ કલસ ધજ વડ સહિય; પેખવિ પરમાણુદ, જિજીહુર ભરહેસરમહિય. ૩૭. નિયનિય કાય પ્રમાણુ, ચઉદિસિ સંકિય જિજીહુ ણિખ; પણુમવિ મન ઉલ્લાસ, ગોયમ-ગણુહર તિહાં વસિય. ૩૮. વર્ષરસામીનો જીવ, તિયંજનુંલક દેવ તિહાં; પ્રતિબોધે

પુંડરીક-કંડરીક અધ્યયન લાણી. ૩૯ વળતાં ગોયમસામી, સવિ તાપસ પ્રતિબોધ કરે; લેઈ આપણે સાથ, ચાલે જિમ ભૂથાધિપતિ. ૪૦. ખીર ખાંડ ધૃત આણી, અભિયવૂઠ અંગુઠ ઠવિ; ગોયમ એકણુ પાત્ર, કરાવે પારણું સવિ. ૪૧. પંચ સયા શુભ ભાવ, ઉજ્જવળ ભરિયો ખીરમિસે; સાચા ગુરુ સંજ્ઞેગ, કવળ તે કેવળ રુપ હુઓ. ૪૨. પંચ સયા જિણુ-નાહ સમવસરણુ પ્રાકારત્રય; પેખવિ કેવલનાણુ, ઉપનનું ઉજ્જેઅ કરે. ૪૩. બાણે જિણુ-હ પીયુષ, ગાજંતી ઘણુ મેઘ જિમ; જિણુવાણી નિસુણેવિ, નાણી હુઆ પંચ સયા. ૪૪.

વસ્તુ છંદ :- ઇણે અનુક્રમે, ઇણે અનુક્રમે, નાણાસંપન્ન પનરહ સય પરવરિય; હુરિય હુરિય જિણુનાહ વંદઈ, બાણેવિ જગ ગુરુ વયણુ; તિહુનાણુ અપ્પાણુ નિંદઈ, ચરમ જિણેસર ઇમ લણુઈ; ગોયમ ન કરીસ ખેઉ, છેહી જઈ આપણુ સહી, હોસું તુલ્લા ખેઉ. ૪૫.

ઢાળ પાંચમી. ભાષા :- સામિઓ એ વીરજિણુંદ, પૂનિમચંદ જિમ ઉજ્જસિઅ; વિહુરિયો એ ભરહ વાસન્મિ, વરિસ ખહુતેર સંવસિઅ; ઠવતો એ કણુય પઉમેસુ, પાય-કમળ સંઘે સહિઅ; આવિયો એ નયણાણુંદ, નચર પાવાપુરિ સુરમહિઅ. ૪૬. પેખિયો એ ગોયમસામી, દેવસર્મા પડિખોહ કરે એ; આપણો એ ત્રિશલાદેવી-નંદન પહોતો પરમ પએ; વળતાં એ દેવ આકસે, પેખવિ બાણિય જિણુ સમે એ; તો મુનિ એ મન વિખવાદ, નાદભેદ જિમ ઉપનો એ. ૪૭. ઇણુ સમે એ સામિય દેખિ, આપ કન્હે હું ટાલિયો એ; બાણુતો એ તિહુઅણુ નાહ, લોક વવહાર ન પાલિયો એ; અતિ ભલું એ કીધલું સામી, બાણિયું કેવલ માગશે એ; ચિંતવિયું એ બાલક જેમ, અહુવા કેડે લાગશે એ. ૪૮. હું કિમ એ વીર જિણુંદ-સગતે ભોળો ભોળવ્યો એ; આપણો એ અવિહહ નેહ, નહિ ન સંપે સાચવ્યો એ; સાચો છે એહ વીતરાગ, નેહ ન જેણે લાગિયો એ; ઇણુ સમે એ ગોયમચિત્ત, રાગ વિરાગે વાળિયો એ. ૪૯. આવતું એ જે ઉલટ, રહેતું રાગે સાહિયું એ; કેવળ એ નાણુ ઉપન્ન, ગોયમ સહેજે ઉમાહિયો એ; તિહુઅણુ એ જય જયકાર, કેવલ-મહિમા સુર કરે એ; ગણુહર એ કરેઈ વખાણુ, ભવિયણુ ભવ ઇમ નિસ્તરે એ. ૫૦.

વસ્તુ છંદ :- પઠમ ગણુહર, પઠમ ગણુહર, વરિસ પંચાસ ગિહિવાસે સંવસિઅ, તીસ વરિસ સંજ્ઞમ વિભૂસિય, સિરિ કેવલનાણુ પુણુ, ખાર વરિસ તિહુયણુ નમંસિય, રાય-ગિહિ નચરીહિ ઠવિય, બાણુવઈ વરિસાઉ સામી ગોયમ ગુણુનિલો, હોસ્યે શિવપુર ઠાઉ. ૫૧.

ઢાળ છઠ્ઠી. ભાષા :- જિમ સહકારે કોયલ ટહુકે, જિમ કુસુમવને પરિમલ મહકે; જિમ ચંદન સુગંધનિધિ, જિમ ગંગાજલ લહેરે લહકે, જિમ કણુયાચલ તેજે ઝલકે, તિમ ગોયમ સૌભાગ્યનિધિ. ૫૨. જિમ માનસરોવર નિવસે હંસા, જિમ સુરવરસિરિ કણુયવતંસા; જિમ મહુયરરાણુવ વને, જિમ રચણાયર રચણે વિલસે; જિમ અંખર તારાગણુ વિકસે, તિમ ગોયમ ગુણુકેલિ વને. ૫૩. પૂનિમ નિસિ જિમ સસહર સોહે, સુર-તરુ મહિમા જિમ જગ મોહે; પૂરવહિસિ જિમ સહસકરો, પંચાનન જિમ ગિરિવર રાજે; નરવઈ ઘરે જિમ મયગલ ગાજે, તિમ જિનશાસન મુનિ પવરો. ૫૪. જિમ સુરતરુ-વર સોહે શાખા, જિમ ઉત્તમ મુખ મધુરી ભાખા; જિમ વન કેતકી મહમહે એ, જિમ

ભૂમિપતિ ભુયળલ ચમકે, જિમ જિણુ મંદિર ઘંટા રણકે, તિમ ગોયમ લખ્ઠે ગહુગહે એ. ૫૫. ચિંતામણિ કર ચઢિયો આજ, સુરતરુ સારે વંછિય કાજ; કામકુલ સો વસિ હૂઓ એ, કામગવી પૂરે મન કામિય; અષ્ટ મહાસિદ્ધિ આવે ધામિય સામિય ગોયમ અણુ-સરો એ. ૫૬. પ્રણવાક્ષર પહેલો પલણીને, માયાળીજ શ્રવણ નિસુણિ ને; શ્રીમતિ શોભા સંભવે એ. દેવહુધુરિ અરિહંત નમીને; વિનયપહુઉવજાય થુણીને, ઇંણુ મંત્રે ગોયમ નમો એ. ૫૭. પરધર વસતાં કાંઈ કરીને, દેશ દેશાંતર કાંઈ ભમીને, કવણુ કાજ આયાસ કરો; પ્રહુ ઉઠી ગોયમ સમરીને; કાજ સમગહ તતખણુ સીઝે, નવનિધિ વિલસે તાસ ધરે. ૫૮. ચઉઠહુ સય ખારોત્તર વરિસે (૧૪૧૨), ગોયમ ગણુહુર કેવલ દિવસે; કિયો કવિત ઉપગાર પરો, આદિ હિ મંગલ એહુ પલણી ને; પરવ મહોચ્છવ પહિલો દીને, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કહ્યાણુ કરો. ૫૯. ધન્ય માતા જિણુ ઉદરે ધરિયા, ધન્ય પિતા જિણુ કુલ અવતરિયા; ધન્ય સદ્ગુરુ જિણુ દિદ્ધિખયા એ, વિનયવંત વિદ્યાલંકાર, જસુ ગુણુ કેઈ ન લખ્ઠે પાર, વિદ્યાવંત ગુરુ વિનવે એ. ૬૦. ગોયમ સામિતણો એ રાસ, ભણુતાં સુણુતાં લીલ વિલાસ, સાસય સુખ નિધિ સંપને એ; ગોયમ સામિનો રાસ ભણીને, ચઉવિહ સંઘ રલિયાયત કીને, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કહ્યાણુ કરો. ૬૧.

૧. ઈ ઙ્ગા શ્રી અરિહંત ઉવજાય ગૌતમસ્વામીને નમઃ-આ મંત્રની પ્રભાત સમયે શુદ્ધતાપૂર્વક એક નવકારવાળી ગણવી.

ધતિ

મંગલ પ્રવેશિકા.

આખલા ભારત વર્ષને માટે જૈન ધાર્મિક શિક્ષણની યોજના ધરાવતી
એકજ સંસ્થા-

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ

સંસ્થાપિત :- યોપટલાલ કેશવજી દોશી

આર્થ સંસ્કૃતિ અને ધાર્મિક શિક્ષણ

જગતની બધી સંસ્કૃતિઓમાં આર્થ સંસ્કૃતિ અને તેમાં પણ જૈન સંસ્કૃતિ સર્વોચ્ચ સ્થાને ગણાય છે, તે જૈન સંસ્કૃતિને સાચવવા માટે ઘણાજ પ્રયત્નોની જરૂર છે. તે પ્રયત્નોમાં જો આપણે બેદરકાર રહીશું તો થોડાજ વખતમાં જૈન ધર્મની લઘુતા થઈ જશે. માટે બાલ્યાવસ્થાથી ધાર્મિક ભાવના પોષાય અને પ્રબલ ચારિત્રવાન બને તેવો આ શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે. આ ઉદ્દેશને સિદ્ધ કરવા માટે નીચે પ્રમાણની યોજનાઓ રાખી છે.

૧ આ યોજનાનો લાભ જૈન-જૈનેતર સમાજના કોઈપણ વિદ્યાર્થી લઈ શકશે અને ઇનામ મેળવી શકશે.

૨ આ યોજનામાં આઠ ધોરણો અને આઠ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ નક્કી કરવામાં આવશે અને તેમાં નવકાર મંત્રથી કર્મગ્રન્થ, તત્ત્વાર્થધિગમસૂત્ર, ભાષ્ય, સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ભાષાઓનો સંપૂર્ણ સમાવેશ કરવામાં આવશે.

૩ આ આઠ ધોરણનો અભ્યાસક્રમ હવે પછી દર્શાવવામાં આવશે તેમાં દરેક ધોરણ માટે રૂ. ૧૫૦૦ (પંદરસો) સુધીના ઇનામો આપવાનો પ્રબંધ કરવામાં આવ્યો છે, તેમાં દરેક ધોરણની શ્રેષ્ઠ કક્ષાએ પાસ થનાર વિદ્યાર્થીમાં પહેલા નંબરને રૂ. ૫૦૦ (પાંચસો), બીજા નંબરને રૂ. ૪૦૦ (ચારસો), ત્રીજા નંબરને રૂ. ૨૫૦, ચોથા નંબરને રૂ. ૧૫૦ અને પાંચમાં નંબરને રૂ. ૫૦ ઇનામ તરીકે આપવામાં આવશે. અને બાકીનાને નાની રકમના ઇનામો ઉત્તેજનાથે આપવામાં આવશે.

૪ દરેક ધોરણની પરીક્ષા દર વર્ષે (મેટ્રીકની ઢળ પ્રમાણે) લેખીત પ્રશ્નપત્રોથી લેખીત લેવામાં આવશે.

૫ મેટ્રીક પછીના વિદ્યાર્થીઓ કે જેઓએ હવે પછી દર્શાવવામાં આવતો અભ્યાસક્રમ પરિપૂર્ણ કર્યો હશે, તેઓને ત્રણ વર્ષ સુધી ટ્રસ્ટ ફંડ પોતાના ખર્ચે રાખી વકતૃત્વકલા, લેખનકલા, ઇંગ્રેજી, હિન્દી, સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, વગેરે ઉપયોગી ભાષાઓ અને ધર્મશાસ્ત્ર અને શિક્ષણ શાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરાવવાની ગૃહપતિ, પ્રાધ્યાપક, ઉપદેશક અને પંડિત તરીકે તૈયાર કરવા અને તેઓની ઓછામાં ઓછી રૂ. ૨૦૦ (બસો)ની માસિક આવક થાય તેવો પ્રબંધ કરશે.

આ યોજનાનું વિશેષ સ્પષ્ટિકરણ આ પુસ્તકના દરેક મહાનિધિના અંતે આપવામાં આવશે.

લી. સ્નેહાધીન,

પ્રાણુજીવનદાસ ભરગોવિંદદાસ ગાંધી

યોપટલાલ કેશવજી દોશી

ॐ ॐ
अर्हं नमः

श्री
सङ्गन सन्मित्र
प्रथम महानिधि
श्री पंच प्रतिक्रमणादि सूत्र

૧. નમસ્કાર મંત્ર (પંચ મંગલ મહાશ્રુત સ્કંધ) સૂત્ર.

નમો અરિહંતાણુઃ. નમો સિદ્ધાણુઃ. નમો આયરિયાણુઃ.
નમો ઉવજ્ઞાયાણુઃ. નમો લોએ સંવસાહુણુઃ.
એસો પંચ-નમુક્કારો. સંવ-પાવ-પણાસણો.
મંગલાણુ ચ સંવેસિં. પદમ' હુવર્ધ મંગલં. ૧.

ભાવાર્થ :-આમાં અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, તથા સાધુ એ પાંચ પરમેષ્ઠિને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે. એથી સર્વ પાપ તથા વિધ્નો દૂર થાય છે, અને સર્વ માંગલિકોમાં પહેલું મંગલ છે.

૨. પંચિંદિગ્ય (ગુરુ સ્થાપના) સૂત્ર.

પંચિંદિગ્ય-સંવરણો, તહ નવ-વિહ બલચેર-ગુત્તિ-ધરો; ચઉવિહ-કસાય-મુક્કો,
ઈઅ અદ્દારસ-ગુણેહિં સંબુત્તો. ૧. પંચ-મહંવચ-બુત્તો, પંચ-વિહાચાર-પાલાણુ-સમત્થો;
પંચ-સમિત્થો તિ-ગુત્તો, છત્તીસ ગુણો ગુરુ મજ્ઞ. ૨.

ભાવાર્થ :-આમાં આચાર્યના છત્રીશ ગુણોનું વર્ણન છે, અને તે ક્રિયા કરતાં પહેલાં સ્થાપના સ્થાપતી વખતે નવકાર મંત્ર પછી આ સૂત્ર જોલાય છે.

૩. ખમાસમણ (પ્રણિપાત) સૂત્ર.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં, બવણિબ્બએ નિસીહિઆએ, મત્થએણુ વંદામિ.

ભાવાર્થ :-આ સૂત્રથી જે હાથ જે ઘુટણ અને મસ્તક, એ પાંચ અંગો નમાવી નમસ્કાર કરી દેવ તથા ગુરુને વંદન કરાય છે.

૪. સુગુરુ સુખશાતાપૃચ્છા.

ઈચ્છકાર ! સુહરાર્થ ? [સુહદેવસિ ?] સુખતપ ? શરીરનિરાખાધ ? સુખસંજ્ઞ-
યાત્રા નિવંહો છો છ ? સ્વામી ? શાતા છે છ ? ભાતપાણીનો લાલ દેને છ.

ભાવાર્થ :-આથી ગુરુ મહારાજને સુખશાતા પુછાય છે.

૫. અખ્ભુદ્ધિઓ (ગુરુ ખામણા) સત્ર.

ધ્વજાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અખ્ભુદ્ધિઓહં અખિલંતર દેવસિઅ* ખામેઉં? ધ્વજ', ખામેમિ દેવસિઅં. જ'કિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભક્તે, પાણે, વિણુએ, વેયાવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ; જ'કિંચિ મજ્જ વિણુય પરિહીણું સુહુમંવા, આયરંવા, તુખ્લે જાણુહ, અહં ન જાણુમિ તસ્સ મિચ્છામિ હુક્કંડં.

ભાવાર્થ:-આથી ગુરુ મહારાજના આપણાથી જે કાંઈ અપરાધ થયા હોય તે ખહેર કરી તેમની પાસે મારી માગવામાં આવે છે.

૬. ધરિયાવહિયં સત્ર.

ધ્વજાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ધરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? ધ્વજ', ધ્વજામિ પડિક્કમિઉં? ધરિયાવહિયાએ વિરાહણુએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણુ-ક્કમણે, ખીય-ક્કમણે; હુરિય-ક્કમણે, ઓસાઉતિંગ-પણુગદ્દગ મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા-સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઈદિયા, તેઈદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા. ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્વિયા, ઠાણાઓઠાણું સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા, તસ્સ મિચ્છામિ હુક્કંડં. ૭.

૭. તસ્સ ઉત્તરી સત્ર.

તસ્સ ઉત્તરી-કરણેણું, પાયચ્છિત-કરણેણું, વિસોહી કરણેણું, વિસદલી-કરણેણું, પાવાણું કમ્માણું નિઘાયણુદ્ધાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં.

ભાવાર્થ:-આ મે સૂત્રમાં હાલતાં ચાલતાં લાગેલાં પાપને દૂર કરવામાં આવે છે.

૮. અન્નત્થ [કાઉસ્સગ્ગ] સત્ર.

અન્નત્થ ઊસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું, જ'ભાઈએણું, ઉડ્ડું એણું, વાયનિસગ્ગેણું, ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિફ્ફિસંચાલેહિં. ૨. એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો, અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩. જીવ અરિહંતાણુ-ભગવંતાણું, નમુક્કારેણું ન પારેમિ. ૪. તાવ કાયં, ઠાણેણું, મોણેણું, જાણેણું, અખ્પાણું, વોસિરામિ. ૫.

ભાવાર્થ:-આમાં કાઉસ્સગ્ગના આગાર (જૂથ)નું વર્ણન છે.

૯. લોગસ્સ [ચતુર્વિંશતિ સ્તવ] સત્ર.

લોગસ્સ ઉજ્જેઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણુ; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસંપિ કેવલી. ૧. ઉસભમજિઅંચ વંદે, સંભવ-મભિણુદ્ધણું ચ સુમઈંચ પઉમખ્પહં સુપાસં, જિણું ચ ચંદખ્પહં વંદે. ૨. સુવિહિં ચ પુષ્કદંતં, સિઅલ-સિજ્જંસ વાસુપૂજ્જં ચ; વિમલમણુતં ચ જિણું, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩. કુંથું અરં ચ મહિં, વંદે સુણિસુવ્વયં નમિજિણું ચ; વંદામિ રિદ્ધનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણું ચ. ૪. એવં મએ અભિથુઆ વિહુયરયમલા પહીણુજ્જરમરણા; ચઉવીસંપિ જિણુવરા, તિત્થયરા મે પસી-

* અહીં સવારમાં 'આર વાચ્યા સુધીમાં, 'દેવસિઅંના' સ્થાને 'રાઈઅં' બોલવું.

યંતુ. ૫. કિત્તિય-વંદિય-મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ-બોહિલાલં, સમાહિવરમુત્તમં દિંતુ. ૬. ચદેસુ નિમ્મલયરા, આર્ધચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગર-વરગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭.

ભાવાર્થ :-આ સૂત્રમાં ચોવીશ તીર્થ કરની તામપૂર્વકે સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

૧૦. કરેમિ ભંતે [સામાયિક] સૂત્ર.

કરેમિ ભંતે ! સામાઈઅં, સાવજ્જં જ્જેગં પચ્ચક્ખામિ; જ્જવ નિયમં પજ્જુવા-સામિ, હુવિહં, તિવિહેણુ, મણ્ણેણુ, વાયાએ, કાયેણુ, ન કરેમિ, ન કારવેમિ તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણુ વોસિરામિ.

ભાવાર્થ :-આ સામાયિક લેવાનું પચ્ચક્ખાણુ છે. એમાં સામાયિક લખને નિંદા વિઠયા વગેરે ન કરવું તે બતાવ્યું છે.

૧૧. સામાયિક-પારવાનું સૂત્ર.

સામાઈઅ-વય-જ્જુત્તો, જ્જવ મણ્ણે હોઈ નિયમ સંજ્જુત્તો; છિન્નઈ અસુહં કમ્મં, સામાઈઅ જ્જત્તિઆ વારા. ૧. સામાઈઅમિ ઉ કચ્ચે, સમણ્ણે ઈવ સાવચ્ચો હુવઈ જ્જમ્હા; એએણુ કારણેણુ, બહુચ્ચો સામાઈઅ કુજ્જળ. ૨.

સામાયિક વિધિએ લીધું, વિધિએ પાયું, વિધિ કરતાં જે કોઈ અવિધિ હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી નિચ્છામિ હુક્કં. દશ મનના, દશ વચનના, આર કાયાના, એવં બત્રીશ દોષમાં જે કોઈ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી નિચ્છામિ હુક્કં.

ભાવાર્થ :-સામાયિક એ બે ધરીનું ચારિત્ર છે તે બતાવ્યું છે, અને તેથી તેનું વારંવાર કરવાપણું બતાવ્યું છે. આ સૂત્ર સામાયિક પારતી વખતે બોલાય છે.

૧૨. જગચિંતામણિ [ચૈત્યવંદન] સૂત્ર.

ઇચ્છાકારેણુ સંહિસહ ભગવન્ ! ચૈત્યવંદન કરુ ? ઇચ્છં.

જગ-ચિંતામણિ ! જગ-નાહ ! જગ-ગુરુ ! જગ-રક્ખણુ ! જગ-બંધવ જગ-સત્થ-વાહ ! જગ-ભાવ-વિચ્ચક્ખણુ ! અટ્ટાવય-સંઠવિચ્ચ-રૂવ ! કમ્મટ્ટુ-વિણ્ણાસણુ ! ચઉવીસંપિ જિણુવર ! જયંતુ અપ્પડિહય-સાસણુ ! ૧. કમ્મ-ભૂમિહિં કમ્મ-ભૂમિહિં, પઠમ-સંઘ-યણિ, ઉક્કોસય સત્તરિસય, જિણુવરાણુ વિહરંત લખ્ખલઈ; નવકોડિહિં કેવલિણુ, કોડિ-સહસ્સ નવ-સાહુ ગમ્મઈ; સંપઈ જિણુવર વીસમુણિ, ણિહું કોડિહિં વરનાણુ; સમણુહ કોડિ-સહસ-દુઅ, થુણિજ્જઈ નિચ્ચ વિહાણિ. ૨. જયઉ સામિય ! જયઉ સામિય !, રિસહસત્તુંજિ, ઉજ્જિજ્જતિ પહુ નેમિ-જિણુ ! જયઉ-વીર ! સચ્ચઉરિમંડણુ ! ભરુઅચ્છહિં મુણિસુવય !, મુહરિપાસ ! હહ હરિય-ખંડણુ; અવરવિદેહિં તિત્થયરા, ચિહું દિસિ વિદિસિ નિં કેવિ; તીઆણુગય સંપઈઅ, વંદુ જિણુ સંવે વિ. ૩. સત્તાણુવઈ-સહસ્સા, લક્ખા છપ્પન્ન અટ્ટુ-કોડિઓ; અત્તિસય આસિયાઈ, તિયલોએ ચેઈએ વંદે. ૪. પનરસ-કોડિ-સ-યાઈ, કોડી ખાયાલ લક્ખ-અડવન્ના; છત્તીસ-સહસ અસિઈ, સાસયણિખાઈ પણુમામિ. ૫.

ભાવાર્થ :-આ ચૈત્યવંદન ગૌતમસ્વામીએ રચેલું છે. એમાં અષ્ટાપદપવંત ઉપર બિરાજમાન ચોવીશ તીર્થ કરોને તથા બીજા તીર્થ કરો તથા તીર્થોમાં રહેલા જિનેશ્વરોને નમસ્કાર કરવામાં આવેલ છે,

૧૩. જ'કિંચિ [તિર્થવંદન] સૂત્ર.

જ'કિંચિ નામતિર્થ', સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ; બઈ જિણુ ણિઆઈ, તાઈ સંવાઈ વંદામિ. ૧.

ભાવાર્થ:-આમાં જે કોઈ નામરૂપે તીર્થ હોય તેને તથા ત્રણુ લોકમાં રહેલી જિનપ્રતિમાઓને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧૪. નમુત્થુણું [શકસ્તવ] સૂત્ર.

નમુત્થુણું, અરિહંતાણું ભગવંતાણું. ૧. આઈગરાણું, તિર્થયરાણું, સયં સં'પુ-
દ્ધાણું. ૨. પુરિસુત્તમાણું, પુરિસ સીહાણું, પુરિસવર પુંડરીયાણું, પુરિસવર ગંધહ-
ત્થીણું. ૩. લોગુત્તમાણું, લોગ નાહાણું, લોગ હિઆણું, લોગ પઈવાણું, લોગ પન્નેઅગ-
રાણું, ૪. અભય દયાણું, ચક્ષુ દયાણું, મગ્ગ દયાણું, સરણુ દયાણું, ઝોહિ દયાણું. ૫.
ધમ્મ દયાણું, ધમ્મ દેસયાણું, ધમ્મ નાયગાણું, ધમ્મ સારહીણું, ધમ્મ વર ચાઉરંત
ચક્કવટ્ટીણું. ૬. અપહિહય વર નાણુદંસણુધરાણું, વિયટ્ટ છઉમાણું. ૭. જિણુણું-જાવ-
યાણું, તિન્નાણું-તારયાણું, ખુદાણું-ખોહયાણું, મુત્તાણું-મોઅગાણું. ૮. સંવનુણું, સંવદ
રિસીણું, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણુંત-મકૂખય મંવાળાહ-મપુણુરાવિત્તિ, સિદ્ધિગઈ નામ-
ધેયં ઠાણું સંપત્તાણું, નમો જિણુણું, જિય ભયાણું. ૯. જે અ અઈઆ સિદ્ધા, જે અ
ભવિસ્સંતિ જાગએ કાલે; સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સંવે તિવિહેણુ વંદામિ. ૧૦.

ભાવાર્થ:-ઈદ્ર મહારાજ તીર્થ કરના જન્મ વખતે બ્યારે સ્તુતિ કરે છે, ત્યારે આ સૂત્ર બોલે
છે. એમાં ભગવાનના ગુણોનું વર્ણન છે.

૧૫. જવંતિ ચેઈઆઈ [સર્વ ચૈત્ય-વંદન] સૂત્ર.

જવંતિ ચેઈઆઈ, ઉડું અ અહે અ તિરિઅ-લોએ અ; સંવાઈ તાઈ વંદે, ઈહ
સંતો તત્થ સંતાઈ. ૧.

ભાવાર્થ:-આમાં ત્રણુ લોકમાં રહેલી જિન પ્રતિમાઓને નમસ્કાર કર્યો છે.

૧૬. જવંત કેવિ સાહૂ [સર્વ સાધુ-વંદન] સૂત્ર.

જવંત કેવિ સાહૂ, ભરહેરવય મહાવિદેહે અ; સંવેસિં તેમિ પણુઓ, તિવિહેણુ
તિદંડ વિરયાણું. ૧.

ભાવાર્થ:-આમાં ભરત, ઐરવત અને મહાવિદેહક્ષેત્રની અંદર રહેલા સર્વ સાધુ સાધ્વીઓને
નમસ્કાર કરવામાં આવે છે.

૧૭. નમેડહંત (પંચ પરમેષ્ઠ-નમસ્કાર) સૂત્ર.*

નમેડહંતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ.

ભાવાર્થ:-આમાં પાંચ પરમેષ્ઠીઓને નમસ્કાર કર્યો છે. આ શ્રી સિદ્ધસેનદિવાકર સૂરિનું રચેલું છે.

૧૮. ઉવસગ્ગહરં (ઉપસર્ગહર) સ્તોત્ર.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણુમુક્કં; વિસહરવિસનિન્નાસં, મંગલ

* પૂર્વાતગંત હોઈ સ્ત્રીઓ ન બોલે.

કલ્લાણુ આવાસં. ૧. વિસહર કુલિંગમંત', કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુએ; તસ્સ ગહરોગ-
મારી-હુઈજરા જાંતિ ઉવસામં. ૨. ચિઈઉ દૂરે મંતો, તુજા પણામોવિ બહુકલો હોઈ;
નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુકખદોગચ્યં. ૩. તુહ સમ્મત્તે લધ્ધે, ચિંતામણિ
કપ્પપાયવખલહિએ, પાવંતિ અવિગ્ધેણું, જીવા અચરામરં ઠાણું. ૪. ઇચ્છ સંચુએ મહા-
યસ ! ભત્તિખલર નિખલરેણુ હિઅએણુ; તા દેવ ! દિજ્જ યોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણુચંદાં. ૫.

ભાવાર્થ :-આ સ્તવમાં શ્રી પાર્શ્વનાથનું ગુણસ્તુતિસ્વ સ્તવન શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામીનું સ્તવન છે.
તે સર્વ વિધાનો નાશ કરનાર છે.

૧૯. જય વીયરાય (પ્રણિધાન) સૂત્ર.

જય વીયરાય ! જગગુરુ ! હોઉ મમં તુહ પભાવએ ભયવં ! ભવ નિંવેએ મુગ્ગા-
ણુસારિયા ઇકુઈલસિદ્ધી. ૧. લોગ વિરુદ્ધચ્યાએ, ગુરુજણુપૂઆ પરત્થકરણું ચ; સુહગુરુ-
એગો-તવ્વયણુ-સેવણુ આભવમખંડા. ૨. વારિજ્જઈ જઈ વિ નિયાણુ-ખંધણું વીતરાય !
તુહ સમયે; તહવિ મમ હુંજજ સેવા ભવે ભવે તુમ્હ ચલણુણું. ૩. હુકખકખએ કમ્મકખએ,
સમાહિમરણું ચ યોહિલાલો ચ; સંપજ્જઉ મહએચં, તુહ નાહ ! પણામકરણેણું. ૪.
સર્વ મંગલ માંગલ્યં, સર્વ-કલ્યાણુ કારણુમ, પ્રધાનં સર્વ ધર્માણું, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫.

ભાવાર્થ :-આમાં પ્રભુની પાસે કટલીએક ઉત્તમ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.

૨૦. અરિહંત ચેઇઆણું (ચત્યસ્તવ) સૂત્ર.

અરિહંત ચેઇઆણું, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. ૧. વંદણુવત્તિઆએ, પૂઅણુવત્તિઆએ,
સક્કારવત્તિઆએ, સમ્માણુવત્તિઆએ, યોહિલાભવત્તિઆએ, નિરુવસગ્ગવત્તિઆએ. ૨.
સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઇએ, ધારણાએ, અણુપ્પેહાએ, વહૂમાણીએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં. ૩.

ભાવાર્થ :-આમાં જ્યાં દેવવંદન કરતા હોઇએ તે એક દહેરાની પ્રતિમાએને વંદન કરવામાં
આવ્યું છે.

૨૧. કલ્લાણુકંદં (પંચજિન) સ્તુતિ.*

કલ્લાણુકંદં પઠમં જિણિંદં, સંતિ તએ નેમિજિણું મુણિંદં; પાસં પયાસં
સુગુણિંકકાણું, ભત્તીઈ વંદે સિરિવદ્ધમાણું. ૧. અપાર સંસાર સમુદ્ધપારં; પત્તા સિવં દિંતુ
સુઇક્કસારં; સંવે જિણિંદા સુરવિંદવંદા, કલ્લાણુ વલ્લીણુ વિસાલ કંદા. ૨. નિંવાણુ-
મગ્ગે વરજાણુકપ્પં, પણાસિયાસેસ કુવાઇ દપ્પં; મયં જિણાણું સરણું ખુહાણું, નમામિ
નિચ્યં તિજગપ્પહાણું. ૩. કુદિંદુગોક્ખીરતુસારવત્તા, સરોજહુત્થા કમલે નિસત્તા;
વાએસિરી પુત્થય વગ્ગહુત્થા, સુહાય સા અમ્હ સયા પસત્થા. ૪.

ભાવાર્થ :-આ શ્રી ઋષભદેવ, શાન્તિનાથ, નેમિનાથ, પાર્શ્વનાથ અને મહાવીરસ્વામીની સ્તુતિ છે.

૨૨. સંસારદાવા (મહાવીર જિન) સ્તુતિ.

સંસારદાવાનલદાહનીરં, સંમોહધૂલીહરણે સમીરં; માયારસાદારણુસારસીરં,
નમામિ વીરં ગિરિસારધીરં. ૧. ભાવાવનામસુરદાનવમાનવેન, ચૂલાવિલોલકમલાવલિ-

* સ્તુતિ (થાય)ની ચાર ગાથામાં પહેલી ગાથામાં જોતા વિષય હોય તેની, બીજી ગાથામાં સર્વ
જિનની, ત્રીજીમાં જ્ઞાનની અને ચોથીમાં શાસનદેવ-દેવીની સ્તુતિ હોય છે.

માલિતાનિ; સંપૂરિતાલિનતલોકસમીહિતાનિ, કામં નમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ. ૨. બ્રાધાગાધં સુપદપદવી-નીરપૂરાલિરામં, હવાહિંસા-વિરલલહરી-સંગમાગાહદેહં; ચલા-વેલં ગુરુગમમણિસંકુલં દ્વરપારં, સારં વીરાગમજ્જલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે. ૩. આમૂ-લાલોલ ધૂલીબહુલપરિમલાલીલલોલાલિમાલા, ઝંકારારાવસારા મલદલકમલાગારભૂમિનિ-વાસે ! છાયાસંભારસારે ! વરકમલકરે ! તારહારાલિરામે ! વાણીસંદોહદેહે ! ભવવિરહ-વરદેહિ મે દેવિ ! સારં. ૪.

ભાવાર્થ :- આ શ્રી મહાવીરસ્વામીની સ્તુતિ શ્રી હરિભદ્રસુરિની રચેલી છે.

૨૩. સ્નાતસ્થા (શ્રી વર્ધમાનજિન) સ્તુતિ.

સ્નાતસ્થાપ્રતિમસ્ય મેરુશિખરે શચ્ચા વિલોઃ શૈશવે, રૂપાલોકનવિસ્તમયાહુતરસ-બ્રાંત્યાબ્રમચ્ચક્ષુષા; ઉન્મૃષ્ટં નયનપ્રભાધવલિતં ક્ષીરોદકશંકયા, વક્ત્રં યસ્ય પુનઃ પુનઃ સ જયતિ શ્રીવર્ધમાનો જિનઃ. ૧. હંસાંસાહતપક્ષરેણુકપિશક્ષીરાણુંવાલોભૃતૈઃ, કુંભૈરપ્સ-રસાં પયોધરભરપ્રસ્પદ્ધિંભિઃ કાંચનૈઃ; યેષાં મંદરરત્નશૈલશિખરે જન્માભિષેકઃ કૃતઃ, સર્વૈઃ સર્વ-સુરાસુરેશ્વરગણૈસ્તેષાં નતોડહં કમાન્. ૨. અહંદ્રક્ષત્રપ્રસૂતં ગણુધર રચિતં દ્વાદ-શાંગં વિશાલં, ચિત્રં બહુથં-યુક્તં મુનિગણુ વૃષલૈર્ધારિતં બુદ્ધિમદ્ભિઃ; મોક્ષા-પ્રદારભૂતં પ્રતચરણુક્લં જ્ઞેયભાવપ્રદીપં, ભક્ત્યા નિત્યં પ્રપદ્યે શ્રુતમહમખિલં સર્વ-લોકૈકસારમ્. ૩. નિષ્પંકવ્યોમનીલદ્યુતિમલસદૃશં બાલચંદ્રાભદ્રં; મત્તં ધંટારવેણુ પ્રસૂતમહજ્જ્ઞં પૂરયંતં સમંતાત્; આરૂઢો દિવ્યનાગં વિચરતિ ગગને કામદઃ કામરૂપી, યક્ષઃ સર્વાનુભૂતિ-દિશતુ મમ સદા સર્વકાર્યેષુ સિદ્ધિમ્. ૪.

ભાવાર્થ :- શ્રી બાજયંદ્રસુરિની રચેલી આ મહાવીર સ્વામીની સ્તુતિ છે. તે પાક્ષિક, ચાતુર્માસિક અને સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણુમાં બોલાય છે.

૨૪. પુકૂખરવર (શ્રુતસ્તવ) સૂત્ર.

પુકૂખરવરદ્વીવદ્દે, ધાયર્ષસંડે અ જંબુદ્વીવે અ; ભરહેરવયવિદેહે, ધમ્માઈગરે નમં-સામિ. ૧. તમતિમિરપડલવિદ્ધંસણુસ્સ સુરગણુનરિંદમહિઅસ્સ; સ્ત્રીમાધરસ્સ વંદે, પપ્ફે-ડિઅ મોહબલસ્સ. ૨. બઈજરામરણુસોગપણાસણુસ્સ, કદ્દાણુપુકૂખલવિસાલસુહાવહસ્સ; કેા દેવદાણુવનરિંદગણુચ્ચિઅસ્સ, ધમ્મસ્સ સારમુવલબ્બ કરે પમાયં. ૩. સિદ્ધે ભો ! પચચો ણુમો જિણુ મચ્ચે નંદી સયા સંજમે, દેવંનાગસુવત્તકિત્તરગણુસ્સબ્બચ્ચમાવચ્ચિઅચ્ચે; લોગો જત્થ પઈદ્ધિઓ જગમિણુ તેલુક્કમચ્ચાસુરં, ધમ્મો વડ્ઢઉ સાસચ્ચો વિજયચ્ચો ધમ્મુત્તરં વડ્ઢઉ. ૪. સુઅસ્સ ભગવચ્ચો કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. વંદણુવત્તિયાચ્ચે.

ભાવાર્થ :- આમાં વિચરતા ત્રીયંકરોની તથા જ્ઞાનની સ્તુતિ છે.

૨૫. સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું (સિદ્ધ સ્તુતિ) સૂત્ર.

સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું, પારગયાણું પરંપરગણાણું; લોઅગ્ગમુવગયાણું, નમો સયા સંવસિદ્ધાણું. ૧. જ્ઞે દેવાણુવિ દેવો, જંદેવા પંજલી નમંસંતિ; તંદેવદેવમહિઅં, સિરસા વંદે મહાવીરં. ૨. ઇંદ્રોવિ નમુક્કારો, જિણુવર વસહસ્સ વદ્ધમાણુસ્સ; સંસાર-

સાગરાઓ, તારેઈ નરં વ નારિં વા. ૩. ઉન્નિજંત સેલસિહરે, દિક્ખા-નાણું-નિસીહિઆ જસસ; તં ધમ્મચક્કવટ્ટિં, અરિદ્દુનેમિં નમંસામિ. ૪. ચત્તારિ-અદ્દુ-દસ-દોય વંદિયા જિણુ-વરા ચઉવ્વીસં; પરમદ્દુનિદ્દુઅદ્દા, સિહ્દા સિહ્દિં મમ હિસંતુ. ૫.

ભાવાર્થ:-આમાં સર્વ સિદ્ધ, મહાવીરસ્વામી, નેમિનાથ તથા અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર પિરાજ-માન ચોવીશ તીર્થકરોની સ્તુતિ છે.

૨૬. વેયાવચ્ચગરાણું સૂત્ર.

વેયાવચ્ચગરાણું, સંતિગરાણું, સમ્મહિદ્દિસમાહિગરાણું, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ.

ભાવાર્થ:-આથી સમકિતદષ્ટિ દેવોને સંભારવામાં આવે છે.

૨૭. ભગવાનાહિવંદન સૂત્ર.

ભગવાન્ હં, આચાર્ય હં, ઉપાધ્યાય હં, સર્વસાધુ હં.

(શ્રાવક બોલે)-ધ્વિચકારી સમસ્ત શ્રાવક વંદુ.

૨૮. સંવસસવિ [પ્રતિક્રમણ સ્થાપના] સૂત્ર.

ધ્વિચાકારેણુ સંહિસહ ભગવન્! દેવસિચ્ચ પડિક્કમણે ઠાઉં? ધ્વચ્ચ સંવસસવિ દેવસિચ્ચ, દુચ્ચિંતિચ્ચ, દુખલાસિચ્ચ, દુચ્ચિદ્દિચ્ચ, મિચ્ચામિ દુક્કંડં.

૨૯. ધ્વચ્ચામિ ઠામિ (અતિચાર-આલોચના) ટ્ર.

ધ્વચ્ચામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, જે મે દેવસિચ્ચો, અધ્ચારો, કચ્ચો, કાધ્ચો, વાધ્ચો, માણુસિચ્ચો, ઉસ્સુત્તો, ઉન્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિન્ને, દુન્નઓ, દુવિચિંતિચ્ચો, અણાચારો, અણિચ્ચિચ્ચવો, અસાવગપાઉગ્ગો નાણે હંસણે ચરિત્તાચરિત્તે, સુચ્ચે સામા-ધ્ચે, તિણ્હં-ગુત્તિણું, ચઉણ્હં કસાયાણું પંચણ્હમણુવ્વયાણું, તિણ્હં-ગુણુવ્વયાણું, ચઉણ્હંસિદ્ધાવયાણું, ખારસવિહરસ સાવગધમ્મસસ, જં ખંડિચ્ચં જં વિરાહિચ્ચં, તસસ મિચ્ચામિ દુક્કંડં.

ભાવાર્થ:-આથી દિવસનાં લાગેલાં પાપને સામાન્ય રીતે ગહેર કરી તેની માફી માગવામાં આવે છે.

૩૦ પંચાચાર અતિચાર ગાથા.

નાણુંમિ હંસણુંમિચ્ચ, ચરણુંમિ તવંમિ તહ ચ વીરિયંમિ; આચરણું આચારો, ધ્વચ્ચ એસો પંચહા ભણિચ્ચો. ૧. કાલે વિણુચ્ચે બહુમાણે, ઉવહાણે તહ અનિ-ણ્હવણે; વંજણુ-અત્થ-તદુલચે, અદ્દુવિહો નાણુમાચારો. ૨. નિસ્સંકિચ્ચ નિક્કંખિચ્ચ, નિવિતિગિચ્ચા અમૂહહિદ્દીચ્ચ; ઉવવૂહ ચિરીકરણે, વચ્ચદલપ્પલાવણે અદ્દુ. ૩. પણિ-હાણુ જેગણુત્તો, પંચહિં સમિધ્ધિં તીહિં ગુત્તિહિં; એસ ચરિત્તાચારો, અદ્દુવિહો હોઈ નાયવો ૪. ખારસવિહંમિચ્ચિ તવે, સખિલંતરખાહિરે કુસલદિદ્દે; અગિલાઈ અણાણુવી, નાયવો સો તવાચારો. ૫. અણુસણુ મૂણુઅરિયા, વિત્તીચ્ચખેવણું રસચ્ચાચ્ચો; કાય-કિલેસો સંલીણુયાય બજ્જો તવો હોઈ. ૬. પાયચ્ચિત્તં વિણુચ્ચો, વેયાવચ્ચં તહેવ

૧. આ પદ કાઉસ્સગ્ગ કરતી વખતે બોલાય છે, આલોચણા કરતી વખતે બોલવાનાપદો "ધ્વચ્ચાકારેણુ સંહિસહ ભગવન્? દેવસિચ્ચં આલોઉં? ધ્વચ્ચ, આલોચેમિ" — જેમે

સનુઆએ; આણું ઉરસગ્ગોવિ અ, અખિલંતરઓ તવો હોઈ. ૭. અણિગૂહિઅબલવી-રિઓ, પરક્રમઇ જે જહુત માઉતો; જુજઈ અ જહુથામં, નાયવો વીરિયાયારો. ૮. ભાવાથ :-આ આઠ ગાયમાં જ્ઞાનાદિ પાંચ આચારના ભેદનું વણું છે.

૩૧. સુગુરુ-વંદન સૂત્ર.

ધ્વિષ્ઠામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં, જવણિજ્જને નિસીહિઆએ અણુબાણુહ મે મિ ઉગ્ગહં નિસીહિ અહો કાય કાય સંક્રસં, ખમણિજ્જને લે ? કિલામો, અપકિલંતાણું, ખહુસુલેણુ લે ? દિવસો વધકંતો ? જત્તા લે ? જવણિજ્જનં ચ લે ? ખામેમિ ખમાસ-મણો ? દેવસિઅં વધક્રમં, આવસિઅએ પડિક્કમામિ ખમાસમણાણું, દેવસિઅએ આસાયણુએ, તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણુદુકકડાએ, વયદુકકડાએ, કાય દુકકડાએ; કોહાએ, માણુએ, માયાએ, લોલાએ; સંવકાલિઆએ, સંવમિચ્છોવયારાએ, સંવધમ્માધિક્કમણુએ; આસાયણુએ, જે મે અધ્યારો કઓ, તરસ ખમાસમણો ! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વેસિરામિ. ૧.

બીજી વારના વાંદણામાં 'આવસિઅએ'એ પદ ન કહેવું. રાઈ પ્રતિકમણુમાં 'રાઈવધકંતા', 'પદ્ધો વધકંતો', 'અઉમાસી વધકંતા', 'સંવચ્છરો વધકંતો', કહેવો.

ભાવાથ :-આથી સુચરુને વંદન કરી તેમની પ્રત્યે થયેલા દોષની ક્ષમા યાચવામાં આવે છે.

૩૨. દેવસિઅં આલોઉં સૂત્ર.

ધ્વિષ્ઠાકારેણુ સંદિસહુ લગવન્ ! દેવસિઅં આલોઉં ? ધ્વચ્છં. આલોએમિ જે મેં

૩૩. સાત લાખ (જીવહિંસા આલોચના)

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપૂકાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉ-કાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણુ વનસ્પતિકાય, જે લાખ ખેઈદ્રિય, જે લાખ તેઈદ્રિય, જે લાખ ચઉરિંદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિયંચ-પચેદ્રિય, ચૌદ લાખ મનુચ્ય, એવંકારે ચોરાશી લાખ જીવા યેનિ-માંહિં, મ્હારે જીવે જે કોઈ જીવ હણ્યો હોય, હણ્યાંયો હોય, હણુતાં પ્રત્યે અનુમોઘો હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુકકડં.

ભાવાથ :-આમાં ચોરાશી લાખ યેનિવાજા જીવોમાં જે જીવો હણ્યા હોય તે બાબત મિચ્છામિ દુકકડં દેવામાં આવે છે.

૩૪. અઠાર પાપરથાનકો.

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અહત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિશ્રહ, છઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દશમે રાગ, અચારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પંદરમે રતિઅરતિ, સોલમે પરપરિવાદ, સત્તરમે માયામૃષાવાદ, અઠારમે મિચ્છાત્વશલ્ય. એ અઠાર પાપરથાનક-માંહિં, મ્હારે જીવે જે કોઈ પાપ સેવ્યું હોય, સેવરાંયું હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોઘું હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુકકડં.

ભાવાથ :-આમાં અઠાર પ્રકારે પાપ અંધાય છે, તેનાં નામ છે, અને પછી તેવી રીતે કરેલાં પાપની ક્ષમા માંગવામાં આવી છે. (મિચ્છામિદુકકડં દેવામાં આવેલ છે)

૩૫. સંવસ્સવિ. (સંક્ષિપ્ત મધ્ય પ્રતિક્રમણ).

સંવસ્સવિ દેવસિચ, દુચ્ચિત્તિચ, દુખલાસિચ દુચ્ચિદ્દિચ, ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ લગવન્! ઇચ્છં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કહં.

ભાવાર્થ :-આમાં લાગેલાં પાપને અતિ દુઃકમાં કહેવા સાથે તેની માફી માંગવામાં આવી છે.

૩૬. વંદિતુ (શ્રાવક પ્રતિક્રમણ) સૂત્ર.

વંદિતુ સંવસિધ્ધે, ધમ્માયરિચ્ચે ચ સંવસાહૂ ચ; ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, સાવગ ધમ્માઈયારસ્સ. ૧. જો મે વયાઈયારો, નાણે તહ દંસણે ચરિત્તે ચ; સુહુમોચ ળાયરો વા, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૨. હુવિહે પરિગ્ગહમ્મિ, સાવજ્જે બહુવિહે ચ આરંભે; કારાવણે ચ કરણે, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૩. જં બદ્ધમિંદિચ્ચેહિં, ચઉહિં કસાચ્ચેહિં અપ્પસત્થેહિં; રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૪. આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે ચંકમણે અણ્ણાભોગે; અભિયોગે ચ નિયોગે, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૫. સંકાકંચ વિગિચ્છા, પસંસ તહ સંથવો કુલિંગીસુ; સમ્મતસ્સ ઇચ્છારે, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૬. છક્કાય સમારંભે, પયણે ચ પયાવણે ચ જે દોસા; અત્તઠાય પરટ્ટા, ઉલયટ્ટા ચેવ તં નિંદે. ૭. પંચણ્ણમણ્ણવયાણું, ગુણ્ણવયાણું ચ તિણ્ણમઈચ્છારે; સિક્ખાણું ચ ચઉણ્ણહં, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૮. પઠમે અણ્ણવચંમી, થૂલગપાણ્ણાઈવાયવિરઈચ્ચો; આયરિચ્ચમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણું. ૯. વહ બંધ ઇવિચ્છેચ્ચે, અઈભારે ભત્તપાણ્ણવુચ્છેચ્ચે; પઠમવચસ્સ ઇચ્છારે, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૧૦. ળીચ્ચે અણ્ણવચંમી, પરિથૂલગઅભિચ્ચવચણ્ણવિરઈચ્ચો; આયરિચ્ચમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણું. ૧૧. સહસારહસ્સદારે, મોસુવચ્ચેસે ચ કૂડલેહે ચ; ળીયવચસ્સ ઇચ્છારે, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૧૨. તઈચ્ચે અણ્ણવચંમી, થૂલગપરદંવહુરણ્ણ વિરઈચ્ચો; આયરિચ્ચમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણું. ૧૩. તેના હુડપ્પચ્ચોગે, તપ્પડિટ્ટવે વિરુદ્ધગમણે ચ; કૂડતુલ કૂડમાણે, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૧૪. ચઉત્થે અણ્ણવચંમિ, નિચ્ચં પરદારગમણ્ણ વિરઈચ્ચો; આયરિચ્ચમપ્પસત્થે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણું. ૧૫. અપરિગ્ગહિચ્ચા-ઈત્તર, અણ્ણંગવિવાહ-તિંવ-અણ્ણરાગે; ચઉત્થવચસ્સઈચ્છારે; પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૧૬. ઇત્તો અણ્ણવચ્ચે પંચમંમિ, આયરિચ્ચમપ્પસત્થંમિ; પરિમાણ્ણપરિચ્છેચ્ચે, ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણું. ૧૭. ધણ્ણુધન ણિત્તવત્થુ, રુપ્પસુવન્ને ચ કુવિચ્ચપરિમાણે; હુપચ્ચે ચઉપ્પયંમિચ, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૧૮. ગમણ્ણસ્સ ચ પરિમાણે, દીસાસુ ઉડ્ડં અહે ચ તિરિચ્ચં ચ; વુડ્ડી સઈ અંતરદ્ધા, પઠમંમિ ગુણ્ણવચ્ચે નિંદે. ૧૯. મજ્જંમિ ચ મંસંમિચ, પુપ્ફેચ્ચ ફલે ચ ગંધમલ્લે ચ; ઉવલોગપરીભોગે, ળીઅમ્મિ ગુણ્ણવચ્ચે નિંદે. ૨૦. સચ્ચિત્તે પડિબંધે, અપ્પોલ હુપ્પોલિચ્ચં ચ આહારે; તુચ્છોસહિભક્ખણ્ણયા, પડિક્કમે દેસિચ્ચં સંવં. ૨૧. ઇંગાલી-વણ્ણ-સાડી-લાડી-કેડી સુવજ્જચ્ચે કમ્મં; વાણ્ણિજ્જં ચેવદંત-લક્ખ-રસ-કેસ-વિસ-વિસચં. ૨૨. એવં ળુ જંતપિદલણ્ણ-કમ્મં નિદલંછણ્ણં ચ દવદાણ્ણું; સરદહતલાયસોસં, અસઈપોસં ચ વજ્જિજ્જં. ૨૩. સત્થગ્ગિ-મુસલ-જંતગ-તણ્ણકર્હે મંતમૂલ-લેસજ્જં; દિન્ને

દવાવિએ વા, પડિક્કમે દેસિઅં સંવં. ૨૪. ઇહાણુવટ્ટણુવન્નગ, વિલેવણે સદ્દવર-
 સગંધે; વત્થાસણુઆલરણે, પડિક્કમે દેસિઅં સંવં. ૨૫. કંદપ્પે કુક્કધએ, મોહુરિ અહિ-
 ગરણુ ભોગ અધરિત્તે; ઠંડંમિ અણુદ્દાએ, તથઅંમિ ગુણુવએ નિદે. ૨૬. તિવિહે દુપ્પ-
 ણિહાણે, અણુવદ્દાણે તહા સધંવિહૂણે; સામાધંય વિતહકએ, પદમે સિક્ખાવએ નિદે. ૨૭.
 આણુવણે પેસવણે, સદે રૂવે અ પુગ્ગલક્ખેવે; દેસાવગાસિઅંમિ, ણીએ સિક્ખાવએ
 નિદે. ૨૮. સંથારુઆરવિહી-પમાય તહ ચેવ ભોયણુભોએ; પોસહવિહ વિવરીએ,
 તથએ સિક્ખાવએ નિદે. ૨૯. સચ્ચિત્તે નિદ્ધિઅવણે, પિહિણે વવએસ મચ્છરે ચેવ;
 કાલાધક્કમદાણે, ચઉત્થે સિક્ખાવએ નિદે. ૩૦. સુહિએસુ અ દુહિએસુ અ, ના મે
 અસ્સંજએસુ અનુકંપા; રાગેણુ વ દોસેણુ વ, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૧. સાહૂસુ
 સંવિલાગો, ન કઓ તવચરણુકરણુ ભુત્તેસુ; સંતે કાસુઅદાણે, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૨.
 ઇહલોએ પરલોએ, જીવિઅ મરણે અ આસંસપઓગે; પંચવિહો અધચારો, મા મજ્જ
 હુજ્જ મરણુતે. ૩૩. કાએણુ કાધંઅસ્સ, પડિક્કમે વાધંઅસ્સ વાયાએ; મણુસા માણુસિ-
 અસ્સ, સંવસ્સ વયાધંઆસ્સ. ૩૪. વંદણુ-વચ-સિક્ખાગારવેસુ સન્ના-કસાય-દંડેસુ,
 ગુત્તીસુ અ સમિધંસુ અ, નો અધંઆરોઅ તં નિદે. ૩૫. સમ્મદિદ્દી જીવો, જધવિ હુ
 પાવં સમાયરધં કિંચિ; અપ્પોસિ હોધં બંધો, જેણુ ન નિદ્ધંધસં કુણુધં. ૩૬. તપિ
 હુ સપડિક્કમણુ, સપ્પરિઆવં સઉત્તરગુણુ ચ; ખિપ્પં ઉવસામેધં, વાહિંવ સુસિક્ખિઓ
 વિજ્જને. ૩૭. જહા વીસં કુદ્દગયં, મંતમૂલ-વિસારયા; વિજ્જન હણુતિ મંતેહિ, તો
 તં હવધં નિવ્વિસં. ૩૮. એવં અદ્ધંવિહં કમ્મં, રાગદોસસમન્નિજઅં; આલોઅંતો અ
 નિદંતો, ખિપ્પં હણુધં સુસાવઓ. ૩૯. ક્યપાવોવિ મણુસ્સો, આલોધંઅ નિદિઅ ગુરુ-
 સગાસે; હોધં અધરેગ લહુઓ, ઓહુરિ અ ભરુવ ભારવહો. ૪૦. આવસ્સએણુ એએણુ,
 સાવઓ જધવિ બહુરઓ હોધં; દુક્ખાણુમંતકિરિઅં, કાહી અચિરેણુ કાલેણુ. ૪૧. આલો-
 અણુ બહુવિહા, ન ચ સંભરિઆ પડિક્કમણુ કાલે; મૂલગુણુ ઉત્તરગુણે, તં નિદે તં ચ
 ગરિહામિ. ૪૨. તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિ-પન્નત્તસ્સ અબ્બુદ્ધિએમિ આરાહણુએ; વિર-
 ઓમિ વિરાહણુએ, તિવિહેણુ પડિક્કંતો વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં. ૪૩. જવંતિ
 ચેધંઆધં, ઉદ્દે અ અહે અ તિરિઅ લોએઅ; સંવાધં તાધં વંદે, ઇહ સંતો તત્થ સંતાધં ૪૪.
 જવંત કે વિ સાહૂ, ભરહેરવચ-મહાવિદેહે અ; સંવેસિં તેસિં પણુઓ, તિવિહેણુ તિદંડ-
 વિરયાણુ. ૪૫. ચિરસંચિયપાવ-પણાસણીધં, ભવસયસહસ્સ-મહણીએ; ચઉવીસ-જિણુ-
 વિણિગ્ગય-કહાધં, વોલંતુ મે દિઅહા. ૪૬. મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાદ્દ સુઅં ચ
 ધમ્મો અ; સમ્મદિદ્દી દેવા, દિંતુ મમાહિં ચ બોહિં ચ. ૪૭. પડિસિદ્ધાણુ કરણે, કિન્ન્યાણુ-
 મકરણે પડિક્કમણુ; અસદ્દહુણે અ તહા, વિવરીઅ-પરુવણુએ અ. ૪૮. ખામેમિ સંવજીવે,
 સંવે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સંવભૂએસુ, વેરં મજ્જં ન કેણુધં. ૪૯. એવમહં આલોધંઅ,
 નિદિઅ ગરહિઅ દુગંચિઅ સમ્મં; તિવિહેણુ પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં. ૫૦.

ભાવાર્થ :—આથી શ્રાવકને ખારે ત્રત વગેરેમાં લાગેલા દોષને બહુ પસ્તાવા સાથે વિસ્તારથી
 બહેર કરી, તેવા દોષો ફરીથી ન લાગે તેવી ધ્યાન સાથે, તે બાબત માફી માંગવામાં આવે છે.

૩૭. અખ્ભુદ્વિઓ (ગુરુ-ક્ષામણા) સૂત્ર

ઇચ્છાકારેણ સંહિસહ ભગવન્! અખ્ભુદ્વિઓહં, અખ્ભિંતર-દેવસિચ્ચં ખામેઉં? ઇચ્છં, ખામેમિ દેવસિચ્ચં. જંકિંચિ અપત્તિચ્ચં પરપત્તિચ્ચં, ભત્તે, પાણે, વિણુચ્ચે, વેયા-વચ્ચે, આવાલે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાચ્ચે, ઉવરિભાસાચ્ચે, જંકિંચિ મન્નજ વિણુચ્ચ પરિહીણું, સુહુમં વા, બાયરં વા, તુખ્લે જાણુહ, અહં ન જાણુમિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કંડં.

ભાવાર્થ:-આથી ગુરુ મહારાજના આપણાથી જે જે અપરાધ થયા હોય તે જાહેર કરી તેમની પાસે માફી માગવામાં આવે છે.

૩૮. આચરિય ઉવજ્જાચ્ચે (આચાર્યાદિ ક્ષમાપના) સૂત્ર.

આચરિય-ઉવજ્જાચ્ચે, સીસે સાહન્નિચ્ચે કુલગણે અ; જે મે કેઈ કસાયા, સંવે તિવિહેણુ ખામેમિ. ૧. સંવસ્સ સમણુ સંઘસ્સ, ભગવચ્ચો અંજલિં કરિચ્ચ સીસે; સંવં ખમાવઈત્તા, ખમામિ સંવસ્સ અહુયંપિ. ૨. સંવસ્સ જીવ રાસિસ્સ, ભાવચ્ચો ધમ્મ નિહિચ્ચ નિચ્ચ ચિત્તો; સંવં ખમાવઈત્તા, ખમામિ સંવસ્સ અહુયંપિ. ૩.

ભાવાર્થ:-આમાં આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સકળ સંઘ તથા સર્વ જીવો ઉપર કપાય થયો હોય તેની તથા તેઓના ખીજા જે કાંઈ અપરાધ થયા હોય તે બાબતની માફી માગવામાં આવે છે.

૩૯. શ્રુતદેવતાની સ્તુતિ.*

સુચ્ચદેવયાચ્ચે કરેમિ-કાઉસ્સગ્ગં.

સુચ્ચ દેવયા ભગવઈ, નાણુાવરણીય કમ્મ સંઘાયં; તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુચ્ચ સાચરે ભત્તી. ૧.

ભાવાર્થ:-આ શ્રુતદેવીની સ્તુતિ છે.

૪૦. ક્ષેત્રદેવતાની સ્તુતિ.

ખિત્તદેવયાચ્ચે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં.

જિસે ખિત્તે સાહુ, ઈંસણુ નાણુેહિં ચરણુસહિચ્ચેહિં; સાહંતિ મુક્ખમગ્ગં, સા દેવી હુરઉ હુરિયાઈ. ૧.

ભાવાર્થ:-આ ક્ષેત્રદેવીની સ્તુતિ છે.

૪૧. કમલદલ-શ્રુતદેવતાની સ્તુતિ.*

કમલદલવિયુલનયના, કમલમુખી કમલગભંસમગૌરી; કમલે સ્થિતા ભગવતી, દદાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિમ્. ૧.

ભાવાર્થ:-આ પણ શ્રુતદેવીની સ્તુતિ છે. તે સ્ત્રીઓ બોલે છે.

૪૨. ભુવનદેવતાની સ્તુતિ.

ભુવણુ દેવયાચ્ચે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં.

જ્ઞાનાદિગુણુયુતાનાં, નિત્યં સ્વાધ્યાય સંયમવરતાનામ; વિદધાતુ ભુવનદેવી, શિવં સદા સર્વસાધુનામ્. ૧.

* દેવસિપ્રતિકંભણા પુરુષો જ બોલે, સ્ત્રીઓ ન બોલે. ૧ દેવસિપ્રતિકંભણા સ્ત્રીઓ જ બોલે.

૪૩. ક્ષેત્રદેવતાની સ્તુતિ.

ખિત્ત દેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં.

યસ્યાઃ ક્ષેત્રં સમાશ્રિત્ય, સાધુભિઃ સાધ્યતે ક્રિયાઃ; સા ક્ષેત્રદેવતા નિત્યં, બ્રુયાન્નઃ સુખદાયિની. ૨.

ભાવાર્થ :-આ ક્ષેત્રદેવતાની તથા ભુવનદેવતાની બંને સ્તુતિઓ પાશ્ચિક પ્રતિક્રમણમાં ખોલાય છે.

૪૪. *નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય-વીર પ્રભુની (સાય) સ્તુતિ.

છ્ષ્ણમો અભુસર્દિં, નમો ખમાસમણ્ણાણં. નમોઽહંતં

નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય, સ્પર્ધમાનાય કર્મણા; તજ્જયાવાસમોક્ષાય, પરોક્ષાય કુતી-થિનામ. ૧. યેષાં વિકારવિન્દરાજ્યા, જ્યાયઃ કમ કમલાવલિં દધત્યા; સદૃશૈરિતિ સંગતં પ્રસસ્યં, કથિતં સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ. ૨. કષાયતાપાદિંત જન્તુ નિવૃત્તિં, કરોતિ યો જ્ઞેન મુખાન્નુદોદ્ગતઃ; સ શુક્રમાસોદ્ભવ વૃષ્ટિ સન્નિભો, દધાતુ તુષ્ટિં મધિ વિસ્તરે ગિરામ. ૩.

ભાવાર્થ :-આ શ્રી વીર પરમાત્માની સ્તુતિ છે. તે સાંજે દેવસી પ્રતિક્રમણમાં હા' નિમિત્તે ખોલાય છે.

૪૫. *વિશાલ લોચન-શ્રી વીર પ્રભુની (પ્રામાતિક) સ્તુતિ.

વિશાલ લોચન દલં, પ્રોઘદ્દન્તાંશુ કેસરં; પ્રાતવીરજિનેન્દ્રસ્ય, સુખ પન્નં પુનાતુ વઃ. ૧. યેષામલિષેક કર્મ કૃત્વા, મત્તા હર્ષભરાત સુખં સુરેન્દ્રાઃ; તૃણમપિ ગણ્યન્તિ નૈવ નાકં, પ્રાતઃ સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ. ૨. કલંકનિમુક્તમમુક્ત પૂર્ણંતં, કુતકં રાહુ મસનં સદોદયમ્; અપૂર્વં ચન્દ્રં જિનચન્દ્ર ભાષિતં, દિનાગમે નૌમિ બુધૈર્નમસ્કૃતમ. ૩.

ભાવાર્થ :-આ પણ શ્રી વીર પ્રભુની સ્તુતિ છે. તે સવારે રાત્ર પ્રતિક્રમણમાં ખોલાય છે.

૪૬. અઠ્ઠાઈજ્જેસુ (મુનિવંદન) સુત્ર

અઠ્ઠાઈજ્જેસુ દીવસમુદેસુ, પનરસસુ કમ્મભૂમીસુ, જાવંત કેવિ સાહુ, રયહરણુ-ચુચ્છપડિંગહધારા, પંચમહોવયધારા, અઠ્ઠારસસહસ્સસીલંગધારા, અકૂખયાચારચરિતા; તે સંવે સિરસા મણ્ણસા મત્થએણુ વંદામિ. ૧.

ભાવાર્થ :-આથી અઠ્ઠાઈપમાં રહેલા સર્વ મુનિઓને નમસ્કાર કરવામાં આવે છે.

૪૭. વરકનક (સપ્તતિશતજિન) સ્તુતિ.

વરકનકશંખવિદ્રુમ-મરકતઘનસન્નિભં વિગતમોહં; સપ્તતિશતં જિનાનાં, સર્વામરપૂજિતં વંદે. ૧.

ભાવાર્થ :-આથી એકસો સિત્તેર તીર્થ કરોને વંદન કરવામાં આવે છે.

૪૮. લઘુશાન્તિ સ્તવન.

શાન્તિં શાન્તિનિશાન્તં, શાન્તં શાન્તાંશિવં નમસ્કૃત્ય; સ્તોતુઃ શાન્તિનિમિત્તં, મન્ત્રપદ્ધૈઃ શાન્તયે સ્તૌમિ ૧. ઓમિતિ નિશ્ચિતવચ્ચસે, નમો નમો ભગવતેઽહંતે પૂભમ્;

* આ બંને સ્તુતિઓ પૂર્વાતર્ગત હોવાથી સ્ત્રીઓ ન ખોલે.

शान्तिजिनाय नमः, यशस्विने स्वामिनेदमिनाम्. २. सकलातिशेषकमडा-संपत्ति-
समन्विताय शश्याय; त्रैलोक्य-पूजिताय नमः, नमो नमः शान्तिदेवाय. ३. सर्वाभरसु-
समूह-स्वामिक संपूजिताय निजिताय; लुवनजनपालनोद्यत, तमाय सततं नमस्तस्मै. ४.
सर्वदुरितौघनाशन-कराय सर्वाशिवप्रशमनाय; दुष्टग्रहजत-पिशाय-शाकिनीनां प्रमथ-
नाय. ५. यस्यैतिनाममन्त्र-प्रधानवाक्योपयोगकृततोषा; विजया कुरुते जनहित-मिति
य नुता नमत तं शान्तिम्. ६. भवतु नमस्ते भगवति!, विजये! सुजये! परा-
परैरन्विते!; अपरान्विते! जगत्यां, जयतीति जयावहे! भवति!. ७. सर्वस्यापि
य संधस्य, लद्र-कल्याण-मंगल-प्रदहे!; साधूनां य सदा शिव-सुतुष्टिपुष्टिप्रदे! जयाः ८.
भव्यानां कृतसिद्धे!, निवृत्ति निर्वाण्य जननि! सत्वानां अलय प्रदान निरते! नमो-
ऽस्तु स्वस्ति प्रदे! तुल्यम्. ९. लज्जानां जन्तूनां, शुभावहे! नित्यमुद्यते! देवी!
सम्यग्दृष्टीनां धृति-रतिमतिभुद्धि प्रदानाय. १०. जिनशासन निरतानां, शान्तिनतानां
य जगति जनतानाम्; श्री संपत्कीति यशो-वर्धनि! जय देवि! विजयस्व. ११.
सद्विलानल विषविषधर, दुष्ट ग्रह राजरोग रणु लयतः; रोकस रीपुगणु मारी, यौरेति-
श्चापदादित्यः. १२. अथ रक्ष रक्ष सुशिवं, कुरु कुरु शान्तिं य कुरु कुरु सदेति;
तुष्टिं कुरु कुरु पुष्टिं, कुरु कुरु स्वस्तिं य कुरु कुरु त्वम्. १३. भगवति! गुणुवति!
शिव शान्ति-तुष्टि पुष्टि स्वस्तीह कुरु कुरु जनानाम्; योमिति नमो नमो ॐ ॐ
ॐ ॐ यः क्षः ॐ कुं कुं स्वाहा. १४. एवं यन्नामाक्षर-पुरस्सरं संस्तुता जयादेवी;
कुरुते शान्तिं नमतां, नमो नमः शान्तये तस्मै. १५. धृति पूर्वसूरि दक्षित-मन्त्र-
पद विदलिंतः स्तवः शान्तेः; सद्विलादि लयविनाशी, शान्त्यादिकरश्च लक्षितमताम्.
१६. यश्चैनं पठति सदा, शृणोति भावयति वा यथायोगम्; स हि शान्तिपदं यायात्,
सूरिः श्रीमानदेवश्च. १७. उपसर्गाः क्षयं यान्ति-च्छिद्यन्ते विघ्न वल्लयः; मनः प्रसन्न-
तामेति, पूज्यमाने जिनेश्वरे. १८. सर्व मंगल मांगलयं, सर्व कल्याणकारणम्; प्रधानं
सर्वधर्माणां, जैनं जयति शासनम्. १९.

भावार्थः:- श्री शाकंलरी नगरीमां भरडी हडाववा श्रीमानदेवसूरिजे आ स्तोत्र रच्युं छे. जेने
लक्ष्मणाथी सांलजवाथी तथा जेना वडे मंत्रेसुं जज छंटवाथी सर्व रोगो हूर थाय छे जेने शान्ति देवाय छे

४९. यउक्कसाय (पार्श्वनाथ जिन) स्तुति.

यउक्कसाय पडिमदलुद्वरल्लु, हुज्जय मयल्लु आणु सुसुभूरल्लु; सरस पिअंशु वन्नु
जय गामिठ, जयठ पासु लुवणुत्तय सामिठ. १. जसु तल्लुकंतिउपसिण्णिद्धठ; सोहध-
इण्णि मण्णि किरणुलिद्धठ, नं नवजलहरतडिल्लय दंछिठ, सो जिल्लु पासु पयच्छठ वंछिठ. २.

भावार्थः:- आ अपलंश भाषामां श्री पार्श्वनाथनुं गुणुस्तुतिरप चैत्यवदन छे.

५०. भरडेसरनी [सत पुरुषो जेने सती आओनी] सज्जाय.

भरडेसर भाहुजली, अलयकुमारो अ ठंठणुकुमारो; सिरिओ अण्णियाठत्तो, अध-
मुत्तो, नागदत्तो अ. १. मेअज्ज थूलिलदो वयररिसि नंदिसेणु सीहगिरी; कयवन्ना अ
सुओसल, पुंडरीओ केसि करकं. २. हदल विहदल सुदंअणु, साल महासाल सालि-

ભદ્રો અ; ભદ્રો દસન્નભદ્રો, પસન્નચંદ્રો અ જસભદ્રો. ૩. જંબુપદ્મ વંકચૂલો, ગયસુકુ-
માલો અવંતિસુકુમાલો; ધન્નો ઈલાઇપુત્તો, ચિલાઇપુત્તો અ ખાહુમુણી. ૪. અન્નગિરિ
અન્નરક્ષિઅ, અન્નસુહૃતી ઉદાયગો મણુગો; કાલયસૂરી સંખો, પન્નુનો મૂલ-
દેવો અ. ૫. પલવો વિશ્વકુમારો, અદકુમારો દદૃપહારી અ; સિન્નસં કૂરગદ્ અ,
સિન્નલવ મેહકુમારો અ. ૬. એમાઇ મહાસત્તા, દિંતુ સુહં ગુણુ ગણેહિં સંન્નુતા; જેસિં
નામગ્ગહણે, પાવપખંધા વિલય જંતિ. ૭. સુલસા ચંદનખાલા, મણુરમા મયણુરેહા
દમચંતી; નમયાસુંદરી સ્ત્રીયા, નંદા ભદ્રા સુભદાય. ૮. રાઇમઇ રિસિદત્તા, પઉમાવઇ
અંજણુ સિરીદેવી; નિદ્ધં સુનિદ્ધં મિગાવઇ, પલાવઇ ચિલ્લણુદેવી. ૯. ખંભી સુંદરી
રુપિણી, રેવઇ કુંતી સિવા જયંતી અ; દેવઇ દોવઇ ધારણી, કલાવઇ પુષ્કચૂલા ય. ૧૦.
પઉમાવઇ ય ગોરી, ગંધારી લક્ષ્મણુ સુસીમા ય; જંબૂવઇ સચ્ચલામા, રુપિણી
કણ્ડકું મહિસીઓ. ૧૧. જક્ષ્મા ય જક્ષ્મદિત્તા, ભૂઆ તહુ ચેવ ભૂઅદિત્તા ય; સેણુ વેણુ
રેણુ, ભયણીઓ થૂલિભદ્રસ. ૧૨. ઇચ્ચાઇ મહાસઇઓ, જયંતિ અકલંક સીલ કલિઆઓ;
અન્નજાવ વન્નજઇ જસિં, જસ પડહો તિહુઅણે સયલે. ૧૩.

ભાવાર્થ:-આમાં પ્રાતઃસ્મરણીય બ્રહ્મચારી, દાનેશ્વરી તથા તપસ્વી વગેરે જૈનધર્મના ઉત્તમ
આરાધક પુરુષો અને સતી-સાધ્વી સુશીલનારી રત્નોનાં સ્મરણાત્મક સન્નજાય (સ્વાધ્યાય) પાઠમાં ગણાવ્યાં છે.

૫૧. મણુદુર્જિણાણુ (શ્રાવક કર્તવ્ય) સન્નજાય.

મણુદુર્જિણાણુ આણુ, મિચ્છં પરિહરહ ધરહ સન્મત્તં; છન્વિહ-આવસ્સયંમિ,
ઉન્નુત્તો હોઇ પઇ દિવસં. ૧. પન્વેસુ પોસહવયં, દાણુ-સીલ-તવો અ ભાવો અ;
સન્નજાય નમુક્કારો, પરોવચારો અ જયણુ અ. ૨. જિણુપૂઆ જિણુથુણુ, ગુરુથુઅ
સાહમિમઆણુ વચ્છલ્લં; વવહારસ્સ ય સુદ્ધી, રહજતા તિત્થજતા ય. ૩. ઉવસમ-વિવેક-
સંવર, ભાસાસમિઇ છજવકરુણુ ય; ધમ્મિઅજણુ સંસંગો, કરણુ દમો ચરણુ પરિ-
ણામો. ૪. સંધોવરિ ખહુમાણો, પુત્થયલિહણુ પલાવણુ તિત્થે; સઠ્ઠાણુ કિચ્ચમેઅં,
નિચ્ચં સુગુરુવએસેણુ. ૫.

ભાવાર્થ:-આ સન્નજાયમાં શ્રાવકને કરવા થોઅ છત્રીશ પ્રકારના કૃત્યોનું વળુન છે. દરેક શ્રાવકે
તે કરવામાં યથાશક્તિ ઉભવવંત થવું.

૫૨. સકલતીર્થ વંદના.

સકલ તીર્થ વંદુ કર જોડ, જિનવર નામે મંગલ કોડ; પહેલે સ્વર્ગે લાખ બત્રીશ,
જિનવર ચૈત્ય નમું નિશદિશ. ૧. ખીજે લાખ અઠ્ઠાવીશ કહ્યાં, ત્રીજે ખાર લાખ સદ્દ્યાં;
ચોથે સ્વર્ગે અડ લખ ધાર, પાંચમે વંદુ લાખ જ ચાર. ૨. છઠ્ઠે સ્વર્ગે સહસ પચાસ,
સાતમે ચાલીસ સહસ પ્રાસાદ; આઠમે સ્વર્ગે છ હજાર, નવ દસમે વંદુ શત ચાર. ૩.
અચાર ખારમે ત્રણસે સાર, નવ ત્રેવેચકે ત્રણસે અઠાર; પાંચ અનુત્તર સર્વે મલી,
લાખ ચોરાશી અધિકાવલી. ૪. સહસ સત્તાણું ત્રેવીશ સાર, જિનવર ભવનતણુ અધિકાર;
લાંખા સો જોજન વિસ્તાર, પચાસ ઊંચાં બહોંતેર ધાર. ૫. એકસો એંશી ઝિંબ
મમાણુ, સલા સહિત એક ચૈત્યે બજ્જુ સો કોડ ખાવન કોડ સંભાલ, લાખ ચોરાણું સહસ

ચૈંઆલ. ૬. સાતસેં ઉપર સાઠ વિશાલ, સવિ બિંબ પ્રણુમું ત્રણ કાલ; સાત કોડને બહોંતેર લાખ, ભવનપતિમાં દેવલ લાખ. ૭. એકસો એશી બિંબ પ્રમાણુ, એક એક ચૈત્યે સંખ્યા બાણુ; તેરસેં કોડ નેવ્યાશી કોડ, સાઠ લાખ વંદુ કર બેડ. ૮. બત્રીસેં ને ઓગણસાઠ, તીર્થલોકમાં ચૈત્યનેા પાઠ; ત્રણ લાખ એકાણુ હબર, ત્રણસેં વીશ તે બિંબ બુહાર. ૯. અંતર-જ્યોતિષીમાં વળી જેહ, શાશ્વતા જિન વંદુ તેહ; ઋષભ અંદ્રાનન વારિષેણુ, વદ્ધમાન નામે ગુણુસેણુ. ૧૦. સમેતશિખર વંદુ જિન વીશ, અષ્ટાપદ વંદુ ચોવીશ; વિમલાચલ ને ગઢ ગિરનાર આણુ ઉપર જિનવર બુહાર. ૧૧. શંખેશ્વર કેશરિયો સાર, તારંગે શ્રી અજિત બુહાર; અંતરીક વરકાણો પાસ, છરાવલો ને થંભણુ પાસ. ૧૨. ગામ નગર પુર પાટણુ જેહ, જિનવર ચૈત્ય નમું ગુણુ ગુહ; વિહરમાન વંદુ જિન વીશ, સિદ્ધ અનંત નમું નિશદિશ. ૧૩. અઢીદ્વિપમાં જે અણુગાર, અકારસહસ્ર શીલાંગના ધાર; પંચમહાવ્રત સમિતિ સાર, પાળે પળાવે પંચાચાર. ૧૪. બાહ્ય અભ્યંતર તપ ઉજમાલ, તે મુનિ વંદુ ગુણુમણિમાલ; નિત નિત ઉઠી ક્રીત્તિ કરું, જીવ કહે ભવ સાચર તરું. ૧૫.

ભાવાર્થ :-આમાં ત્રણ લોકની અંદર આવેલાં શાશ્વતા-અશાશ્વતા ચૈત્યો તથા તેની અંદર રહેલી જિન પ્રતિમાઓની સંખ્યા બતાવી નેઓને અને મુનિ મહાત્માઓને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે. આ તીર્થવંદન શ્રી જીવવિજયજીએ રચેલ છે.

૫૩. સકલાહર્ત (ચતુર્વિંશતિજિન નમસ્કાર) ચૈત્યવંદન.

સકલાહર્તપ્રતિષ્ઠાન-મધિષ્ઠાનં શિવશ્રિયઃ; ભૂભુવઃસ્વરૂપીશાન-માહુન્ત્યં પ્રણિ-
દ્ધમહે. ૧. નામાકૃતિદ્રવ્યભાવૈઃ, પુનતસ્ત્રિજગજ્જનમઃ; ક્ષેત્રે કાલે ચ સર્વાસ્મિન્નહર્તઃ
સમુપાસમહે. ૨. આદિમં પૃથિવીનાથ-માદિમં નિષ્પરિગ્રહમઃ; આદિમં તીર્થનાથં ચ,
ઋષભસ્વામિનં સ્તુમઃ. ૩. અહુન્તમજિતવિશ્વ-કમલાકર ભાસ્કરમઃ; અમ્બાનકેવલાદશ-
સંકાન્તજગતં સ્તુવે. ૪. વિશ્વભવ્યજનારામ-કુલ્યાતુલ્યાજ્યન્તિ તાઃ, દેશનાસમયે વાયઃ,
શ્રીસંભવજગત્પતેઃ. ૫. અનેકાન્તમતામ્ભોધિ-સમુલ્લાસનચન્દ્રમાઃ; દધાદમંદમાનન્દં, ભગ-
વાનભિનન્દનઃ. ૬. દુસત્કિરીટશાણુઓ-સેજિતાંઘ્રિનખાવલિઃ, ભગવાન્ સુમતિસ્વામી,
તનોત્વભિમતાનિ વઃ. ૭. પદ્મપ્રભપ્રલોદેહ-ભાસઃ પુણ્યન્તુ વઃ શ્રિયમઃ; અન્તરંગાશિ-
મથને, કોપાટોપાદિવારુણાઃ. ૮. શ્રીસુપાર્શ્વજિનેન્દ્રાય, મહેન્દ્રમહિતાંઘ્રયે; નમશ્ચતુર્વ-
ણુસંઘ-ગજનાભોગભાસ્વતે. ૯. ચન્દ્રપ્રભપ્રલોચન્દ્ર-મરીચિનિચયોજ્જ્વલા; મૂર્તિ-
મૂર્તિ-સિતધ્યાન-નિમિત્તેવ શ્રિયેડસ્તુ વઃ. ૧૦. કરામલકવદ્વિશ્વં, કલયન્ કેવલ શ્રિયાઃ
અચિન્ત્ય માહાત્મ્ય નિધિઃ, સુવિધિર્ગોધયેડસ્તુ વઃ. ૧૧. સત્વાનાં પરમાનન્દ-કન્દોદ્દલેદ-
નવામ્બુદઃ; સ્યાદ્વાદામૃતનિસ્ચન્દી, શીતલઃ પાતુ વો જિનઃ. ૧૨. ભવરોગાત્તજન્તૂના-
મગદંકારદર્શનઃ, નિઃશ્રેયસશ્રીરમણુઃ, શ્રેયાંસ શ્રેયસેડસ્તુ વઃ. ૧૩. વિશ્વોપકારક્રીબૂત-
તીર્થકૃત્કર્મનિમિત્તિઃ; સુરાસુરનરૈઃ પૂજ્યો, વાસુપૂજ્યઃ પુતાતુ વઃ. ૧૪. વિમલસ્વામિનો
વાયઃ, કતકક્ષોદસોદરાઃ; જ્યન્તિ ત્રિજગચ્ચેતો-જલનૈર્મદ્યહેતવઃ. ૧૫. સ્વયંભૂરમણુ-
સ્પદ્ધિ-કરુણારસવારિણુઃ; અનન્તજિદનન્તાં વઃ, પ્રયચ્છતુ સુખશ્રિયમ. ૧૬. કલ્પદ્રુમ-

सधर्माण्यु-मिष्टप्राप्तौ शरीरिणाम्; यतुर्द्धा धर्मदृष्टारं, धर्मनाथमुपास्महे. १७. सुधा-
सोदरवाग्ज्योत्सना-निर्भलीकृत हिंस्रभुजः; भृगुलक्ष्मा तमःशान्त्यै, शान्तिनाथजिनो-
ऽस्तु वः. १८. श्रीकुन्थुनाथो लगवान्, सनाथोऽतिशयद्धिःलिः; सुरासुरनृनाथाना-मेक-
नाथोऽस्तु वः श्रिये. १९. अरनाथस्तु लगवाँश्चतुर्थारनलोारविः; यतुर्थपुरुषार्थश्री-
विलासं वितनोतु वः. २०. सुरासुरनराधीश-मयूरनववारिहम्; कर्मद्रु-मूलने हस्ति,
मह्यं महिलमलिण्टुमः. २१. जगन्महाभोहनिद्रा-प्रत्युषसमयोपमम्; मुनिसुव्रतनाथस्य,
देशनावयनं स्तुमः. २२. लुठन्तो नमतां भूमिं-निर्भलीकारकारणम्; वारिखलवा ध्व
नमेः, पान्तु पादनपांशवः. २३. यद्ववंशसमुद्रे-हं; कर्मकक्षहुताशनः; अरिण्टनेमिल-
गवान्, ज्योत्सोऽरिण्टनाशनः. २४. कर्मठे धरण्येन्द्रे य, स्वोयितं कर्म कुर्वति; प्रभु-
स्तुल्यमनोवृत्तिः, पार्श्वनाथः श्रियेऽस्तु वः. २५. श्रीमते वीरनाथाय, सनाथायाहलुत-
श्रिया, महान-हसराराण-मरालायाऽहंते नमः. २६. कृतापराधेऽपि जने, कृपामन्थर-
तारथोः; धिद्व्यापाद्रथोर्द्धा, श्रीवीरजिननेत्रयोः. २७. जयति विजितान्यतेजः,
सुरासुराधीशसेवितः श्रीमान् विमलआसविरद्धित-सिखुवनयूडामणिलगवान्. २८.
वीरः सर्वसुरासुरेन्द्रमहितो वीरं भुधाः संश्रिताः, वीरेण्युलिडतः स्वकर्मनियो वीराय
नित्यं नमः; वीरात्तीर्थमिहं प्रवृत्तमतुलं वीरस्य धारं तपो, वीरे श्री धृति कीर्त्तिं कान्ति-
निययः श्रीवीर! लद्रं दिशः. २९. अवनितलगतानां कृत्रिमाकृतिमानां, वरलवनगतानां
दिव्यवैभानिकानाम्; धिद्व मनुजकृतानां देवराण्यितानां, जिनवरलवनानां लावतोऽहं
नमामि. ३० सर्वेषां वेधसाभाध-माहिमं परमेष्ठिनाम्; देवाधिदेवं सर्वज्ञं, श्रीवीरं
प्रष्टिह्महे. ३१. देवोऽनेकलवाजितोर्जित महा-पापप्रह्वीपानलो, देवः सिद्धिवधुविशा-
लहुदयालंकारहारोपमः; देवोऽण्टादशदोषसिन्धुरघटानिलेहं पन्थाननो, लव्यानां विदधातु
वांछितकलं श्री वीतरागो जिनः, ३२. ज्यातोऽण्टापदपर्वतो गजपदः सम्भेतशैलालिधः,
श्रीमान् रैवतकः प्रसिद्धमहिमा शत्रुज्यो मष्टपः; वैभारः कनकायलोऽभुदगिरिः श्रीचि-
त्रकृदाहय-स्तत्र श्रीरुषलाहयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ३३.

भावार्थः-श्री हेमचन्द्राचार्यना रच्येका आ जैत्यवदनमां योवीश तीर्थं करनी जूहा जूहा श्लोकार्थी
स्तुति करवामां आवी छे.

५४. श्रावक पाक्षिकादि षुडत् अतियार.

नाणुंमि हंसणुंमि अ, यरणुंमि तवंमि तह य वीरियंमि; आयरणुं आयर, अ
अ ओसो पंचहा लणुओ. १. ज्ञानाचार, दर्शनाचार, यारित्राचार, वीर्याचार, ओ
पंचविध आचारमांदि जे कोर्ध अतियार पक्ष दिवसमांदि सूक्ष्म-आदर, लणुतां
अणलणुतां, हुओो होय, ते सवि हुं मने, वयने, कायाओ करी मिच्छा मि दुक्कं. १.

तत्र, ज्ञानाचारि आठ अतियार-कादे विणुओे अहुभाणु. उवहाणु तह अनिष्टह-
वणु; वंणुअत्थ तहुलओे, अहुविहो नाणुभायारो. १. ज्ञान-काणवेणओे लणुओे गणुओे
नहीं, अकाणे लणुओे. विनयहीन, अहुमानहीन, योगउपधानहीन, अनेरा कन्डे लणुओे
अनेरो गुरु कही. देव गुरु वांछणु, पडिक्कमणु, सज्जाय करतां, लणुतां गणुतां, कूडो

અક્ષર કાને માત્રાએ અધિકે ઓછો લખ્યો. સૂત્ર કૂડું કહ્યું, અર્થ કૂટો કહ્યો, તદુલય કૂડાં કહ્યાં, લખીને વિસાર્યા. સાધુતણે ધર્મે-કાળે અણઉદ્ધર્યે, દાંડો અણપડિલેલે વસતિ અણ-શોધે, અણપવેસે, અસન્નજાય અણોન્નજાય માંહે શ્રીદશવૈકલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત લખ્યો, ગણ્યો. શ્રાવકતણે ધર્મે-સ્થવિરાવલિ પડિલ્લમણા, ઉપદેશમાળા, પ્રમુખ સિદ્ધાંત લખ્યો, ગણ્યો. કાળવેળાએ કાળે અણઉદ્ધર્યે પઠ્યો. જ્ઞાનોપગરણ પાટી, પોથી, ઠવણી, કવલી, નવકાર-વાળી, સાપડા, સાપડી, દસ્તરી, વહી, ઓળિયા પ્રમુખ પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થૂક લાગ્યું, થૂકે કરી અક્ષર માંજ્યો, ઓશીસે ધર્યો, કન્હે છતાં આહાર-નિહાર કીધો. જ્ઞાનદ્રવ્ય ભક્ષતાં ઉપેક્ષા કીધી. પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાશ્યો, વિણસતાં ઉવેજ્યો. છતી શક્તિએ સાર-સંભાળ ન કીધી. જ્ઞાનવંતપ્રત્યે દ્રેષ, મત્સર ચિંત્યો. અવજ્ઞા, આશાતના કીધી. કોઈ પ્રત્યે લણુતાં ગણુતાં અંતરાય કીધો. આપણા નાણુપણુતણો ગર્વ ચિંત્યો. મતિ-જ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવળજ્ઞાન. એ પંચવિધ જ્ઞાનતણી અસ-દહણા કીધી, કોઈ તોતડો ઓળડો હસ્યો, વિતકર્યો. અન્યથા પ્રરૂપણા કીધી. જ્ઞાનાચાર વ્રત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ ૦ ૧.

દર્શનાચારે આઠ અતિચાર-નિસ્સંક્રિય નિષ્કંખિય, નિવિતિગિચ્છા અમૂઠદિદ્ધી અ; ઉવવૂહ ચિરીકરણે, વસ્છહ્ણ-પલાવણે અર્દુ. ૧. દેવગુરુધર્મતણે વિષે નિઃશંકપણું ન કીધું, તથા એકાંત નિશ્ચય ન કીધો, ધર્મ સંબંધીયાં ફળતણે વિષે નિઃસંદેહબુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુસાધ્વીનાં મલમલીન ગાત્ર દેખી દુર્ગંછા નિપળવી, કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રીયા ઉપર અભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રલાવના દેખી મૂઠદષ્ટિપણું કીધું. તથા સંઘમાંહે ગુણુવંતતણી અનુપબંહણા કીધી. અસ્થિરીકરણ, અવાત્સલ્ય, અપ્રીતિ, અભક્તિ નિપળવી, અબહુમાન કીધું. તથા દેવદ્રવ્ય, ગુરુદ્રવ્ય, જ્ઞાનદ્રવ્ય, સાધારણુ-દ્રવ્ય, ભક્ષિત ઉપેક્ષિત, પ્રજ્ઞાપરાધે, વિણાશ્યાં, વિણસતાં ઉવેજ્યાં, છતી શક્તિએ સાર-સંભાળ ન કીધી. તથા સાધમિંક સાથે કલહકર્મબંધ કીધો. અઘોતી, અષ્ટપડ મુખ-કોશ પાએ દેવપૂજા કીધી. ઝિંબપ્રત્યે વાસકુંપી, ધૂપધાણું, કલશતણો ઠબકો લાગ્યો. ઝિંબ હાથથકી પાડ્યું. ઊસાસ નિઃસાસ લાગ્યો. દેહરે, ઉપાશ્રયે, મલલેન્માદિક લોહ્યાં. દેહરામાંહે હાંસ્ય, ખેલ, કેલિ, કુતૂહલ, આહાર, નિહાર, કીધાં. પાન, સોપારી, નિવે-દીઆ, ખાધાં. ઠવણાયરિય હાથથકી પાડ્યાં, પડિલેહવા વિસાર્યા. જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ ગુરુણી પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય. ગુરુવચન તહત્તિ કરી પડિવળ્યું નહીં. દર્શનાચાર વ્રત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ ૦ ૨.

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર-પણિહાણુનેગળુત્તો, પંચહિં સમિધિંહિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાયારો, અર્દુવિહો હોઈ નાયવ્યો. ૧. ધર્યાં સમિતિ તે અણુનેએ હિંજ્યા. ભાષા-સમિતિ તે સાવધ વચન યોદ્યાં. એષણા સમિતિ તે તૃણ, ડગલ, અન્ન, પાણી અસૂ-ઝતું લીધું. આદાનભંડમત્તનિક્ષેવણા સમિતિ તે આસન, શયન, ઉપકરણ, માતરુ પ્રમુખ અણુપૂંજી જીવાકુળ ભૂમિકાએ મૂક્યું-લીધું. પારિષાપનિકા સમિતિ તે મળ, મૂત્ર, પ્રલોન્માદિક અણુપૂંજી જીવાકુળભૂમિકાએ પરઠવ્યું. મનોગુપ્તિ-મનમાં આત્-રૌદ્ર ધ્યાન

ધ્યાયાં. વચન ગુપ્તિ-સાવધ વચન ઓલ્યાં, કાય ગુપ્તિ-શરીર અણુપરિલેહું હલાવ્યું, અણુપુંજે ઝેકાં. એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા તે સાધુતણે ધર્મે સદૈવ, અને શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક પોસહ લીધે રૂડી પેરે પાળ્યા નહીં. ખંડણા, વિરાધના હુઈ. ચારિત્રાચાર વ્રત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર, પક્ષ દિવસમાંહિ, સૂક્ષ્મ ખાદર, જાણતાં અજાણતાં, હુઓ હોય, તે સવિહું મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છા મિ હુકડં. ૩.

વિશેષત :-શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રીસમ્યક્ત્વ મૂલ ખાર વ્રત. સમ્યક્ત્વતણા પાંચ અતિચાર-સંકાકંખવિગિચ્છાં શંકા-શ્રીઅરિહંતતણાં બળ, અતિશય, જ્ઞાનલક્ષ્મી, ગાંભિર્યાંદિકગુણુ, શાશ્વતી પ્રતિમા, ચારિત્રીયાનાં ચારિત્ર, શ્રી જિનવચનતણે સંદેહ કીધો. આકાંક્ષા-બ્રહ્મા, વિબ્હુ, મહેશ્વર, ક્ષેત્રપાળ, ગોગો, આસપાલ, પાદરદેવતા, ગોત્ર-દેવતા, અહુપૂજ, વિનાયક, હનુમંત, સુગ્રીવ, વાલી, નાહુ ઇત્યેવમાદિક દેશ, નગર, ગામ, ગોત્ર, નગરી, જૂજૂઆ દેવ દેહરાંના પ્રભાવ દેખી રોગ આતંક કષ્ટ આંચે ઇહ-લોક પરલોકાર્થે પૂજ્યા, માન્યા. સિદ્ધ વિનાયક છરાઉલાને માન્યું, ઇચ્છ્યું. ઘોઢ-સાંખ્યા-દિક સંન્યાસી, ભરડા, ભગત, લિંગિયા, ભેગિયા, ભેગી, દરવેશ, અનેરા દશનીયાતણે કષ્ટ, મંત્ર, ચમત્કાર દેખી પરમાર્થ જાણ્યા વિના ભૂલાવ્યા, મોહ્યાં. કુશાસ્ત્ર શીખ્યાં, સાંભળ્યાં. શ્રાદ્ધ-સંવચ્છરી, હોળી, બળેવ, માહિ પૂનમ, અજા પડવો, પ્રેત બીજ, ગૌરી-ત્રીજ, વિનાયક ચોથ, નાગ પંચમી, બીલણા છઠ્ઠી, શીલ સાતમી, ધ્રુવ આઠમી, નૌલી નવમી, અહુવા દશમી, વ્રત અગ્યારશી, વચ્છ બારશી, ધન તેરશી, અનંત ચઉદશી, અમાવાસ્યા, આદિત્યવાર, ઉત્તરાયણુ, નૈવેદ્ય કીધાં. નવોદક, યાગ. ભોગ. ઉતારણાં કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં. પીંપલે પાણી ઘાલ્યા, ઘલાવ્યાં. ઘર બાહિર, ક્ષેત્રે, ખત્રે, કૂવે, તળાવે, નદીએ, દ્રહે, વાવિએ, સમુદ્રે, કુંડે, પુણ્યહેતુ સ્નાન કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, દાન કીધાં. અહુણુ, શનિશ્ચર, માહુ માસે નવરાત્રિ નાહ્યાં. અજાણનાં થાખ્યાં, અનેરાઈ વ્રત વ્રતોલાં કીધાં, કરાવ્યાં. વિતિગિચ્છા-ધર્મસંબંધીયાં ફળતણે વિષે સંદેહ કીધો. જિન, અરિહંત, ધર્મના આગર, વિશ્વોપકારસાગર, મોક્ષમાર્ગના દાતાર, ઇસ્યા ગુણુભણી ન માન્યા, ન પૂજ્યાં. મહાસતી, મહાત્માની ઇહલોક પરલોક સંબંધીયાં ભોગવાંછિત પૂજા કીધી. રોગ, આતંક, કષ્ટ આંચે ખીણુ વચન, ભોગ માન્યાં. મહાત્માનાં ભાત, પાણી મલ, શોભા તણી નિંદા કીધી. કુચારિત્રિયા દેખી ચારિત્રિયા ઉપર કુભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વિતણી પૂજા-પ્રભાવના દેખી પ્રશંસા કીધી, પ્રીતિ માંડી, દાક્ષિણ્યલગે તેહનો ધર્મ માન્યો, કીધો. શ્રી સમ્યક્ત્વ વ્રત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ ૧.

પહેલે સ્થૂલપ્રાણાતિપાતવિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર-વહુબંધવિચ્છેએ ૦ દ્વિપદ, ચતુષ્પદ પ્રત્યે રીસવશે ગાઠો ઘાવ ઘાલ્યો, ગાઠે બંધને બાંધ્યો, અધિક ભાર ઘાલ્યો. નિલાંછન કર્મ કીધાં. ચારા પાણી તણી વેળાએ સાર સંભાળ ન કીધી. લેહુણે દેહુણે કિણુહી પ્રત્યે લંઘાવ્યો. તેણે ભૂખ્યે આપણે જમ્યા. કન્હે રહી મરાવ્યો, બંદીખાને ઘલાવ્યો. સળ્યાં ધાન્ય તાવડે નાખ્યાં, દુઠળાવ્યાં, ભરડાવ્યાં, શોધી ન વાવ્યાં. ઇંધણુ, છાણાં અણુશોધ્યાં ખાળ્યાં. તે માંહિ સાપ, વીંછી, ખજુરાં, સરવલા, માંકડ, જુઆ,

ગિંગોડા સાહતાં મુઆ, હુહવ્યા, રૂટે સ્થાનકે ન મૂક્યાં. ક્રીડી મ'કોડીનાં ઈડાં વિછેલાં. લીખ ફેડી. ઉદેહી, ક્રીડી, મ'કોડી, ધીમેલ, કાતરા, ચુડેલ, પતાંગિયાં, દેડકાં, અલસિયાં, ઈઅલ, કુંતા, ડાંસ, મસા, ખગતરાં, માખી, તીડ પ્રમુખ જીવ વિણુડા. માળા હલાવતાં ચલાવતાં પ'ખી, ચકલાં, કાગ તણાં ઈડાં ફેડયાં. અનેરા એકે દ્રિયાદિક જીવ વિણુસ્યા, ચાંખ્યા, હુહવ્યા, કાંઈ હલાવતાં ચલાવતાં, પાણી છાંટતાં, અનેરાં કાંઈ કમકાજ કરતાં, નિદ્વ'સપણું કીધું. જીવરક્ષા રૂડી ન કીધી. સ'ખારો સૂકોયો, રૂડું ગલણું ન કીધું, અણુગળ પાણી વાવયું. રૂડી જ્યણા ન કીધી. અણુગળ પાણીએ ઝીલ્યા, લુગડાં ધોયાં. ખાટલા તાવડે નાંખ્યા, ઝાટક્યા. જીવાકુલ ભૂમિ લીંપી, વાશી ગાર રાખી. દળણે, ખાંડણે, લીંપણે રૂડી જ્યણા ન કીધી. આઠમ ચઉદશના નિયમ ભાંગ્યા. ધૂણી કરાવી. પહેલે સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણુવત વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિં ૧.

ખીજે સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણુવતે પાંચ અતિચાર-સહસા રહસસ ઠારેં સહસા-તારે કુણુહી પ્રત્યે અણુગતું આળ અલ્યાખ્યાન દીધું. સ્વદારા મંત્રલેદ કીધો. અનેરા કુણુહીનો મંત્ર, અલોચ-મમ' પ્રકાશ્યો. કુણુહીને અનર્થ પાડવા ફૂડી ખુદ્ધિ દીધી. ફૂડો લેખ લખ્યો. ફૂડી સાખ ભરી. થાપણુમોસો કીધો. કન્યા, ગૌ, ઠાર, ભૂમિ સ'ખ'ધી લેહણે, દેહણે, વ્યવસાયે, વાદ વઠવાડ કરતાં મોટકું જીહું જોલ્યા. હાથ, પગ તણી ગાળ દીધી, કડકડા મોડયા. મમ' વચન જોલ્યાં. ખીજે સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણુવત વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિં ૨.

ત્રીજે સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણુવતે પાંચ અતિચાર-તેના હુડપઓગેં ઘર ખાહિર, ક્ષેત્ર, ખળે પરાઈ વસ્તુ અણુમોકલી લીધી-વાવરી. ચોરાઈ વસ્તુ વહોરી. ચોર, ધાડ પ્રત્યે સંકેત કીધો, તેહને સ'ખલ દીધું, તેહની વસ્તુ લીધી. વિરુદ્ધ રાજ્યાતિક્રમ કીધો. નવા, પુરાણા, સરસ, વિરસ, સજીવ, નિજીવ વસ્તુનાં લેખસંલેખ કીધાં. ફૂડે કાટલે, તોલે, માને, માપે વહોર્યાં. દાણુચોરી કીધી. કુણુહીને લેખે વરાંસ્યો. સાટે ભાંચ લીધી. ફૂડો કરહો કાઢ્યો. વિશ્વાસઘાત કીધો. પરવચના કીધી. પાસંગ ફૂડાં કીધાં. ઢાંડી ચઢાવી. લહકે ત્રહકે, ફૂડાં કાટલાં, માન, માપાં કીધાં. માતા, પિતા, પુત્ર, મિત્ર, કલત્ર વંચી કુણુહીને દીધું. જૂદી ગાંઠ કીધી. થાપણુ ઓળવી. કુણુહીને લેખે પલેખે ભૂલાવ્યું. પડી વસ્તુ ઓળવી લીધી. ત્રીજે સ્થૂલ અદત્તાદાન વિં ૩.

ચોથે સ્વદારાસંતોષ પરસીગમન વિરમણુવતે પાંચ અતિચાર-અપરિગ્ગહિયા ઈત્તરં અપરિગ્ગહીતાગમન, ઈત્વર પરિગ્ગહીતાગમન કીધું. વિધવા, વેશ્યા, પરસી, કુલાંગના, સ્વદારાશોકતણે વિષે દષ્ટિવિપર્યાસ કીધો. સરાગ વચન જોલ્યા. આઠમ-ચઉદશ-અનેરી પર્વ તિથિના નિયમ લઈ ભાંગ્યાં. ઘરઘરણાં કીધાં, કરાવ્યાં. વરવહુ વખાણ્યાં. કુવિકલ્પ ચિંતવ્યો. અનંગકીડા કીધી. સ્ત્રીનાં અંગોપાંગ નિરખ્યાં. પરાયા વિવાહ જોડયા. ઠીંગલાઠીંગલી પરણાવ્યા. કામલોગતણે વિષે તીવ અભિલાષ કીધો. અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર સુહણે સ્વપ્નાંતરે હુઆ. કુસ્વપ્ન લાધ્યાં. નટ, વીટ, સીશું હાસું કીધું. ચોથે સ્વદારાસંતોષ વત વિષયઓ અનેરો જે કોઈં ૪.

પાંચમે સ્થૂલ પરિશ્રુ પરિમાણવ્રતે પાંચ અતિચાર-ધણુધન ખિત્તવત્થુ ધન-ધાન્ય, ક્ષેત્ર-વાસ્તુ, રુખ્ય-સુવર્ણ, કુખ્ય, દ્વિપદ-ચતુષ્પદ એ નવવિધ પરિશ્રુતણા નિયમ ઉપરાંત વૃદ્ધિ દેખી મૂર્છાલગે સંક્ષેપ ન કીધો. માતા, પિતા, પુત્ર, સ્ત્રીતણે લેખે કીધો. પરિશ્રુ પરિમાણ લીધું નહીં. લેખને પઠિઉ નહીં. પઠવું વિસાયું. અલીધું મેલ્યું. નિયમ વિસાર્યા. પાંચમે પરિશ્રુ-પરિમાણવ્રત વિષયએ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ ૦ ૫.

છટ્ટે-દિગ્વિરમણવ્રતે પાંચ અતિચાર-ગમણુસ્સ ઉ પરિમાણે ૦ ઊર્ધ્વદિશિ, અધો-દિશિ, તિય્ગ્દિશિએ જાવા-આવવા તણા નિયમ લેખ લાંગ્યા. અનાલોગે વિસ્મૃતલગે અધિક ભૂમિ ગયા. પાઠવણી આઘી પાછી મોકલી. વહાણુ વ્યવસાય કીધો. વર્ષાકાળે ગામ તરું કીધું. ભૂમિકા એક ગમા સાંખેપી, બીજી ગમા વધારી. છટ્ટે દિગ્વિરમણવ્રત વિષયએ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૦ ૬.

સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણવ્રતે-ભોજન આશ્રયી પાંચ અતિચાર, અને કર્મ-હુંતી પંદર અતિચાર. એવં વીશ અતિચાર, સચિત્તે પડિખધે ૦ સચિત્ત નિયમ લીધે અધિક સચિત્ત લીધું. અપદ્વાહાર, દુપદ્વાહાર, તુચ્છૌષધિતણું લક્ષણ કીધું. ઓળા, ઉંથી, પોંક, પાપડી આધાં. સચિત્તદંવ વિગઈ, વાણુહતંબોલવત્થકુસુમેસુ; વાહણુસયણુ વિલેવણુ, અંલદિસિન્હાણુલત્તેસુ. ૧. એ ચૌદ નિયમ દિનગત રાત્રિગત લીધા નહીં, લેખને લાંગ્યા. બાવીશ અલક્ષ્ય, બત્રીશ અનંતકાયમાંહિ-આહુ, મૂળા, ગાજર, પિંડ, પિંડાણુ, કચૂરો, સૂરણુ, કુંળી આંબલી, ગળો, વાઘરડાં આધાં. વાશી કઠોળ, પોળી, રોટલી, ત્રણ દિવસનું એદન લીધું. મધુ, મહુડાં, માખણુ, માટી, વેંગણુ, પીલુ, પીચુ, પંખોટા, વિષ, હિમ, કરા, ઘોલવડાં, અબ્જયાં ક્ષણ, ટીંબરું, શુંદાં, મહોર, ઓળ અથાણું, આંબલબોર, કાચું મીઠું, તિલ, ખસખસ, કોડિખડાં આધા. રાત્રિભોજન કીધાં. લગ-લગ વેળાએ વાળું કીધું. દિવસ વિણુ ઉગે શીરાવ્યા. તથા કર્મતઃ પત્તર કર્મદાન-ઈંગા-લકરમે, વણુકરમે, સાડિકરમે, ભાડિકરમે, ફાડિકરમે એ પાંચ કર્મ. દંતવાણિજ્જે લક્ષ વાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, કેસવાણિજ્જે, વિષવાણિજ્જે એ પાંચ વાણિજ્ય. જંતપિલ્લ-ણુકરમે, નિલ્લાંછણુકરમે, દવગિદાવણુયા, સરદહતલાયસોસણુયા, અસઘપોસણુયા, એ પાંચ સામાન્ય. એવં પત્તર કર્મદાન. બહુ સાવધ, મહારંભ, રાંગણુ, લીહાલા કરાવ્યા. ઈંટ-નિલાડા પચાવ્યા. ધાણી, ચણા, પકવાન્ન કરી વેચ્યાં. વાશી માખણુ તવાવ્યાં. તિલ વહોર્યાં, ફાગણુ માસ ઉપરાંત રાખ્યા. દક્ષીદો કીધો. અંગીઠા કરાવ્યા. શ્યાન, ખિલાડા, સૂડા, સાલહિ પોખ્યા. અનેરાં જે કાંઈ બહુ સાવધ ખરકર્મદિક સમાચર્યાં. વાશી ગાર રાખી. લીંપણે શુંપણે, મહારંભ કીધો. અણુશોધ્યા ચૂલા સંધૂકયા. ઘી, તેલ, ગોળ, છાશ, તણા ભાજન ઉઘાડાં મૂક્યાં. તે માંહિ, માખી, કુંતી, ઉંદર, ગીરોળી પડી, કીડી ચડી, તેની જયણા ન કીધી. સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણવ્રત વિષયએ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ૦ ૭.

આઠમે-અનર્થદંડ વિરમણવ્રતે પાંચ અતિચાર-કંદર્પે કુક્કુમ્બએ ૦ કંદર્પ લગે-વિટચેવટા, હાસ્ય, ખેલ, કુતૂહલ કીધા. પુરુષ, સ્ત્રીના હાવભાવ, રૂપ, શૃંગાર, વિષયરસ

વખાણ્યા. રાજકથા, લક્ષ્મીકથા, દેશકથા; સ્ત્રીકથા કીધી. પરાઈ તાંત કીધી, તથા વૈશુ-
ન્યપણું કીધું, આત્મરૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં. ખાંડાં, કટાર, કોશ, કુહાડાં, રથ, ઉખલ, મુશલ,
અગ્નિ, ઘરંટી, નિસાહ, દાતરડાં પ્રમુખ અધિકરણ મેલી દાક્ષિણ્યલગે માગ્યાં આખ્યાં.
પાપોપદેશ દીધો. અઠમી ચતુર્દશીએ ખાંડવા દળવાતણા નિયમ ભાંગ્યા. મૂખરપણાલગે
અસંખદ વાક્ય બોલ્યાં. પ્રમાદાચરણ સેવ્યાં. અઘોલે, નાહણે, દાતણે, પગધોઅણે, ખેલ,
પાણી, તેલ, છાંટયાં. ઝીલણે ઝીલ્યા. જીવટે રમ્યા. હિંચોળે હિંચ્યા. નાટક-પ્રેક્ષણુક જોયાં. કણ,
કુવસ્તુ, દોર લેવરાવ્યાં. કકંશ વચન બોલ્યાં. આક્રોશ કીધો. અખોલા લીધા. કરકડા મોડ્યા.
મચ્છર ધર્યો, સલોડા લગાડ્યા, શ્રાપ દીધા. લેંસા, સાંઠ, હુકું, ડૂકડા, શ્વાનાદિક ઝૂઝાર્યા,
જૂઝતાં જોયા. ખાદિ લગે અદેખાઈ ચિંતવી. માટી, મીઠું, કણ, કપાશીયા, કાજવિણ ચાંખ્યા,
તે ઉપર બેઠા. આલી વનસ્પતિ ખુંદી. સૂઈ, શસ્ત્રાદિક, નિપજાવ્યાં. ઘણી નિદ્રા કીધી.
રાગ દ્વેષ લગે એકને ઋદ્ધિ પરિવાર વાંછી, એકને મૃત્યુ હાની વાંછી. આઠમે અનર્થ-
દંડવિરમણવ્રત વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિં ૮.

નવમે-સામાયિકવ્રતે પાંચ અતિચાર-તિવિહિ દુષ્પણિહાણેં સામાયિક લીધે મને
આહટ્ટ દોહટ્ટ ચિંતવ્યું. સાવધ વચન બોલ્યાં. શરીર અણપડિલેહું હલાવ્યું. છતી વેળાએ
સામાયિક ન લીધું. સામાયિક લઈ ઉઘાડે મુખે બોલ્યા. ઉંઘ આવી. વાત, વિકથા ઘરતણી
ચિંતા કીધી. વીજ, દીવાતણી ઉજ્જેહિ હુઈ. કણ, કપાસિયા, માટી, મીઠું, ખડી, ધાવડી,
અરણેટો, પાપણ પ્રમુખ ચાંખ્યા. પાણી, નીલ, ફૂલ, સેવાલ, હરિયાકાય, ખીયાકાય, ઇત્યાદિક
આલડ્યા. સ્ત્રી તિયંચ તણા નિરંતર પરસ્પર સંઘટ્ટ હુઆ. મુહપત્તિઓ સંઘટ્ટી. સામાયિક
અણપૂગ્યું પાંચું; પારવું વિસાયું. નવમે સામાયિકવ્રત વિષયો અનેરો જે કોઈ
અતિચાર પક્ષ ૯.

દશમે-દેશાવગાશિકવ્રતે પાંચ અતિચાર-આણવણે પેસવણેં આણવણુ-પ્પઓગે,
પેસવણુ-પ્પઓગે, સદાણુવાઈ, રુવાણુવાઈ, બહિયા પુગલ-પક્ષેવે; નિયમિત ભૂમિકા-
માંહિ બાહિરથી કાંઈ અણાવ્યું. આપણ કન્હે થકી બાહિર કાંઈ મોકલ્યું. અથવા રૂપ દેખાડી,
કાંકરો નાંખી, સાદ કરી આપણપણું છતું જણાવ્યું. દશમે દેશાવગાશિકવ્રત વિષયો
અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિં ૧૦.

અગ્યારમે-પૌષધોપવાસવ્રતે પાંચ અતિચાર-સંથારુચ્યાર વિહિં અપ્પડિલેહિય,
દુષ્પડિલેહિય, સન્નઅસંથારએ, અપ્પડિલેહિય, દુષ્પડિલેહિય, ઉચ્યાર પાસવણુ ભૂમિ,
પોસહ લીધે સંથારાતણી ભૂમિ ન પૂંજી, બાહિરલાં લહુડાં, વડા, સ્થડિલ, દિવસે શોધ્યાં નહીં
પડિલેહ્યાં નહીં. માતરું અણપૂંજ્યું હલાવ્યું, અણપૂંજી ભૂમિકાએ પરઠવ્યું. પરઠવતાં
'અણુજણુહ જસ્સગો' ન કહ્યો. પરઠવ્યા પૂંઠે વાર ત્રણ 'વોસિરે વોસિરે' ન કહ્યો.
પોસહશાળા માંહિ પેસતાં 'નિસીહિ' નિસરતાં 'આવસ્સહિ' વાર ત્રણ લણી નહીં.
પુઠવી, અપ, તેઉ, વાઉ, વનસ્પતિ, ત્રસકાય તણા સંઘટ્ટ, પરિતાપ, ઉપદ્રવ હુઆ. સંથારા
પોરિસીતણો વિધિ ભણવો વિસાર્યો. પોરિસી માંહે ઉંધ્યા. અવિધે સંથારો માથર્યો.
પારણાદિકતણી ચિંતા કીધી. કાળવેળાએ દેવ ન વાંધા, પડિક્રમણું ન કીધું. પોસહ અસૂરો

લીધો, સવેરો પાર્યો. પર્વતિથે પોસહ લીધો નહીં. અચ્ચારમે પૌષધોપવાસવત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૦ ૧૧.

બારમે-અતિથિસંવિભાગવતે પાંચ અતિચાર, સચ્ચિત્તે નિક્ષિપવણે ૦ સચિત્ત વસ્તુ હેઠ ઉપર છતાં મહાત્મા મહાસતી પ્રત્યે અસૂઝતું દાન કીધું. દેવાની બુદ્ધિએ અસૂઝતું ફેડી સૂઝતું કીધું. પરાયું ફેડી આપણું કીધું. અણુદેવાની બુદ્ધિએ સૂઝતું ફેડી અસૂઝતું કીધું. આપણું ફેડી પરાયું કીધું. વહોરવા વેળા ટળી રહ્યા. અસુરે કરી મહાત્મા તેડયા. મત્સર ધરી દાન ફીધું. ગુણવંત આંચે ભક્તિ ન સાચવી. છતી શક્તિએ સાહ-મિમવાત્સલ્ય ન કીધું. અનેરાં ધર્મક્ષેત્ર સીદાતાં છતી શક્તિએ ઉદ્ધર્યાં નહી. દીન, ક્ષીણ પ્રત્યે અનુકંપાદાન ન ફીધું. બારમે અતિથિસંવિભાગ વત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ૦ ૧૨.

સંલેષણાતણા પાંચ અતિચાર-ઇહલોએ પરલોએ ૦ ઇહલોગાસંસપ્પઓગે, પર-લોગાસંસપ્પઓગે, જીવિયાસંસપ્પઓગે, મરણાસંસપ્પઓગે, કામલોગાસંસપ્પઓગે. ઇહલોકે ધર્મના પ્રભાવ લગે રાજક્રુદ્ધિ, સુખ, સૌભાગ્ય, પરિવાર, વાંછયાં. પરલોકે-દેવદેવેંદ્ર, વિદ્યાધર, ચક્રવર્તી તણી પદવી વાંછી. સુખ આવે-જીવિતવ્ય વાંછયું. દુઃખ આવે મરણ વાંછયું. કામ લોગતણી વાંછા કીધી. સંલેષણાવત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૦ ૧૩.

તપાચાર બાર લેહ-છ બાહ્ય, છ અભ્યંતર. અણુસણમૂણો અરિયા ૦ અણુસણુ ભણી-ઉપવાસવિશેષ પર્વતિથે છતી શક્તિએ કીધો નહીં. ઊણોદરી વત-તે કોળિયા પાંચ સાત ઊણા રહ્યા નહીં. વૃત્તિસંક્ષેપ-તે દ્રવ્યભણી સર્વ વસ્તુનો સંક્ષેપ કીધો નહીં. રસત્યાગ તે વિગયત્યાગ ન કીધો. કાયકલેશ-લોચાદિક કષ્ટ સહન કર્યાં નહિ. સંલીનતા અંગોપાંગ સંકોચી રાખ્યાં નહિ. પાટલો ડગતો ફેડયો નહીં. ગંઠસી, પોરિસી, સાઠ-પોરિસી, પુરિમફૂં, એકાસણું, બેઆસણું, નીવી, આયંબિલ પ્રમુખ પચ્ચક્રખાણુ પારવું વિસાયું. ગંઠસીઈ ભાંચું. નીવી, આયંબિલ, ઉપવાસાદિક, તપ કરી કાયું પાણી પીધું. વમન હુચ્યો. બાહ્ય તપ વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૦ ૧૪.

અભ્યંતર તપ-પાયચિત્તં વિણુઓ ૦ મનશુદ્ધિ ગુરુ કન્હે આલોચણુ લીધી નહી. ગુરુદત્ત-પ્રાયશ્ચિત્ત તપ લેખા શુદ્ધિ પહુંચાડયો નહીં. દેવ, ગુરુ, સંઘ, સાહમિમ પ્રત્યે વિનય સાચવ્યો નહીં. બાળ, વૃદ્ધ, ગ્લાન, તપસ્વી પ્રમુખનું વૈયાવચ્ચ ન કીધું. વાચના, પ્રચ્છના, પરાવર્તના, અનુપ્રેક્ષા, ધર્મકથા, લક્ષણુ એ પંચવિધ સ્વાધ્યાય ન કીધો. ધર્મ-ધ્યાન, શુકલધ્યાન ન ધ્યાયાં; આત્મધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં. કર્મક્ષયનિમિત્તે લોગસ્સ દશ-વીશનો કાઉસ્સગ્ગ ન કીધો. અભ્યંતર તપ વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૦ ૧૫.

વીર્યાચારના ત્રણ અતિચાર-અણિગુહિય-બલવીરિઓ ૦ પદવે, ગુણુવે, વિનય, વૈયાવચ્ચ, દેવપૂજ, સામાયિક, પોસહ, દાન, શીલ, તપ, ભાવનાદિક ધર્મકૃત્યને વિષે મન, વચન, કાયાતણું છતું બળ વીર્ય ગોપનું. રૂડાં પંચાંગ ખમાસમણુ ન ફીધાં, વાંદણાં તણા આવત્તં વિધિ સાચવ્યા નહીં. અન્ય ચિત્તે, નિરાદરપણે બેઠા. ઉતાવળું દેવ-

વંદન, પડિચ્છમણુ કીધું. વીર્યાચાર વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર ૦ ૧૬.

નાણાઈ અર્દુ પધવિય, સમ સંલેહણુ પણ પત્તર કમ્મેસુ; આરસતપ વીરિચ્ચતિંગ, ચઉંવીસસય અધિચારા. ૧. પડિસિદ્ધણુ કરણે ૦ પ્રતિવેધ-અલક્ષ્ય અનંતકાય બહુ-ળીજલક્ષણ, મહારંભ, પરિચ્છાદિક કીધા. જીવાજીવાદિક સૂક્ષ્મ વિચાર સદહ્યા નહીં. આપણી કુમતિલગે ઉત્સૂત્ર પડપણા કીધી. તથા પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ, અદરતાદાન, મૈથુન, પરિચ્છ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન, પૈશુન્ય, રતિ-અરતિ, પરપરિવાદ, માયા-મૃષાવાદ, મિથ્યાત્વશલ્ય-એ અદાર પાપસ્થાનક કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં હોય. દિનકૃત્ય-પ્રતિક્રમણુ, વિનય, વૈયાવચ્ય ન કીધાં. અનેરું જે કાંઈ વીતરાગની આજ્ઞા વિરુદ્ધ કીધું, કરાવ્યું, અનુમોદ્યું હોય, એ ચિહું પ્રકારમાંહે અનેરો, જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહે સૂક્ષ્મ, આદર, જાણતાં અજાણતાં હુચ્ચો હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડ. ૧૭.

એવંકારે-શ્રાવક તણે ધર્મે-શ્રી સમકિતમૂલ આર વતે, એકસો ચોવીસ અતિ-ચારમાંહી અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહી સૂક્ષ્મ, આદર, જાણતાં અજાણતાં હુચ્ચો હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડ.

ભાગ્યાર્થ:-આ અતિચાર પાક્ષિક-ચઉંમાસીક અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણુ વખતે પાંચ આચાર તથા આર વત વગેરેમાં લાગેલા દોષો દૂર કરવા માટે જોલવામાં આવે છે. તેમાં નીચે જણાવેલી આખતોમાં લાગતાં દૂપણો બતાવેલાં છે.

જ્ઞાનાચાર-જ્ઞાન જાણવું તથા જાણાવવું તે.

દર્શનાચાર-સમકિત પાળવું તથા પળાવવું તે.

ચારિત્રાચાર-સંયમ પાળવું તથા પળાવવું તે.

સમકિત વ્રત-દેવ, યુરુ અને ધર્મની પરીક્ષા કરી તે ઉપર શ્રદ્ધા રાખવી.

પહેલું વ્રત-જીવ હિંસા ન કરવી તે.

બીજું વ્રત-ખોદું ન ખોલવું તે.

ત્રીજું વ્રત-ચોરી ન કરવી તે.

ચોથું વ્રત-બ્રહ્મચર્યનો નિયમ કરવો તે.

પાંચમું વ્રત-ધન, ધાન્ય તથા સોનું, રૂપું અને ધર હાટ વગેરેનું પ્રમાણુ કરવું તે.

છઠું વ્રત-જાંદગી સુખી દિશાઓ તથા વિદિશાઓમાં (ખૂણાઓમાં) તથા ઉર્ધ્વ-અધો દિશાઓમાં જવાનું પ્રમાણુ કરવું તે.

સાતમું વ્રત-ન ખાવાલાયક પદાર્થો તથા પાપ વ્યાપારોનો ત્યાગ કરવો અને ખાવા પીવા તથા પહેરવા ઓઢવાની ચીજો માટે દરરોજ નિયમ ધારવા તે.

આઠમું વ્રત-જેનાથી નકામું પાપ લાગે એવી આખતો નિંદા વિકથા વગેરે, તથા રમવા જોવાની આખતો-નાટક, લવાયા, ગંજીયો, ચોપાટ વગેરેનો ત્યાગ કરવો.

૧ જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચારના આઠ આઠ (૨૪), ૧૨ દરેક વ્રતના, ૧ સમકિતના, તે ૧ સંલેપણુના પાંચ પાંચ તે (૭૦). કર્મદાતાના (૧૫), તપાચારના (૧૨), વીર્યાચારના (૩), એમ સર્વ મળી (૧૨૪) અતિચાર.

નવમું વ્રત—દરરોજ શાંત ચિત્ત રાખીને સામાયિક કરવું તે.

દશમું વ્રત—આખા દિવસમાં દશ સામાયિક કરી બણવું બણાવવું. પણ ખીજું વ્યાપારાદિ કંઈ ન કરવું તે. જગ્યાનો નિયમ રાખવો.

અગ્યારમું વ્રત—મહિનામાં આઠમ, ચૌદશ વિગેરે પર્વના દિવસોમાં પોસહ કરવો તે.

બારમું વ્રત—પોસહને પારણે મુનિરાજને વહોરાવી પછી જમવું તે.

સંલેખણા—મરણ સમયે પરબવની ગતિ સુધારવા માટે વ્રત, પચ્ચક્રખાણ કરવાં તે.

બાહ્યતપ—જેને ખીજઓ દેખી શકે એવો ઉપવાસાદિ તપ કરવો તે.

અભ્યંતરતપ—જેને ખીજઓ ન દેખી શકે એવો પશ્ચાતાપ, વિનયાદિ તપ કરવો તે.

વીર્યાચાર—ધર્મસંબંધી ક્રિયાઓ તથા કાર્યોમાં મન, વચન, કાયાની શક્તિનો સદુપયોગ કરવો તે.

આ સર્વમાં લાગેલા હોષો તે અતિચાર, તેની માફી માંગવામાં આવી છે.

ૐ

ક્ર્મ

અર્હ નમઃ

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ

ટ્રસ્ટનું પ્રથમકાર્ય

૧. જૈન પ્રવેતામ્બર મૂર્તિપૂજક સમાજના તથા ઇતિર કોમના વિદ્યાર્થિઓને ધાર્મિક, નૈતિક અને સામાજિક શિક્ષણ આપી, પરીક્ષા લઈ ઉત્તીર્ણ થનાર વિદ્યાર્થિઓને મોટી રકમના ઇનામો પ્રથમ જણાવ્યા પ્રમાણે આપવામાં આવશે.

સાધુ-સાધ્વી યોગ્ય આરશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો.

શ્રી નવકાર મહામંત્ર-પંચ શ્રુતસ્કંધ સૂત્ર.

નમો અરિહંતાણુ, નમો સિદ્ધાણુ, નમો આયરિયાણુ, નમો ઉવજ્જાયાણુ, નમો લોએ સંવસાહુણુ, એસો પંચ નમુક્કારો, સંવ પાવપ્પણાસણો, મંગલાણુ ચ સંવેસિં, પઠમં હુવર્ધ મંગલં.

૧. શ્રી કરેમિ ભંતે.

કરેમિ ભંતે સામાઈયં, સંવં સાવજ્જં ભેગં પચ્ચક્ખામિ, ભવજ્જવાએ, તિવિહં તિવિહેણુ. મણેણુ, વાયાએ, કાએણુ. ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ. અજ્જં ન સમણુભણામિ. તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ વોસિરામિ.

૨. ઇચ્છામિ ઠામિ.

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, ભે મે દેવસિઓ અઈયારો કઓ, કાઈઓ, વાઈઓ, માણુસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જને, હજ્જાઓ, હુવિવચિતિઓ, અણાયારો, અણિચ્છિઅવો, અસમણ પાઉગ્ગો, નાણે દંસણે ચરિત્તે, સુએ સામાઈએ, તિણ્હં ગુત્તીણુ, ચઉણ્હં કસાયાણુ, પંચણ્હં મહંવયાણુ, છણ્હં જ્જવનિકાયાણુ, સત્તણ્હં પિંડેસણાણુ, અદ્દુણ્હં પવયણુમાણુ, નવણ્હં અંલચેર-ગુત્તીણુ, દસવિહે સમણુ-ધમ્મે, સમણાણુ ભેગાણુ, જં ખંડિયં જં વિરાહિયં, તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કં.

ઇચ્છાકારેણુ સંહિસહ લગવન્! દેવસિઅં આલોઉ? ઇચ્છં. આલોએમિ, ભે મે દેવસિઓ અઈયારો કઓં બાકી ઉપર પ્રમાણે.

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, ભે મે દેવસિઓ અઈયારો કઓં બાકી ઉપર પ્રમાણે.

૩. દૈવસિક અતિયાર.

ઠાણે કમણે ચંકમણે, આઉત્તે અણાઉત્તે, હરિયકાય સંઘટ્ટે, ખીયકાય સંઘટ્ટે, ત્રસકાય સંઘટ્ટે, થાવરકાય સંઘટ્ટે, છપ્પઈય સંઘટ્ટે, ઠાણાઓ ઠાણુ સંકામિયા, દેહરે ગોચરી બાહિરભૂમિ માગેં બાતાં આવતાં સ્ત્રી તિર્યંચતણા સંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ, દિવસ-માંહિ ચાર વાર સજ્જય, સાત વાર ચૈત્યવંદન કીધાં નહીં, પ્રતિલેખના આઘી પાછી લણાવી, અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આત્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધમધ્યાન શુકલધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગેયરીતણા ભેંતાલીશ દોષ ઉપજતા ભેયા નહીં, પાંચ દોષ મંડલિતણા ટાલ્યા નહીં, માત્રુ અણુપુંજે લીધુ, અણુપુંજ ભૂમિકાએ પરહંચુ, દેહરા ઉપાશ્રયમાંહિ પેસતાં નિસરતાં 'નિસિહી' 'આવસ્સહી' કહેવી વિસારી, જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના, અનેરો જે કાંઈ દિવસ સંબંધી પાપદોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હુ મને વચને કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કં.

૪. રાત્રિક અતિયાર.

સંથારા ઉવટ્ટણુકી, પરિયટ્ટણુકી, આઉંટણુકી, પસારણુકી, છપ્પઈય સંઘટ્ટણુકી, (અચક્ખુ વિસય હુઓ), સંથારો ઉત્તરપટ્ટો ટાલી અધિકુ ઉપગરણુ વાપયુ. શરીર

અણપડિલેહું હલાંયું; માતું અણપુંજયું લીધું; માતું અણપુંજ ભૂમિએ પરઠંયું; પરઠવતાં 'અણજાણુહ જસ્તુગ્ગહો' કીધો નહી, પરઠવ્યા પૂઠે વાર ત્રણ 'વોસિરે' કીધું નહીં. સંથારાપોરિસી લણાંયા વિના સુતા, કુસ્વમ લાધું; સુપનાંતરમાંહિ શીલની વિરાધના હુધ, આહટ્ટ હોહટ્ટ ચિંતંયું; સંકલ્પ વિકલ્પ કીધો, રાત્રિ સંબંધી જે કોઈ અતિચાર લાંયો હોય, તે સવિહું મન વચન કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

૫. શ્રી શ્રમાણુ સૂત્ર

નમો અરિહંતાણું કરેમિ લંતે સામાઈઅં ચત્તારિ મંગલં ચત્તારિ લોગુ-
ત્તમાં ચત્તારિ સરણું ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં જે મે દેવસિઓં ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં
ઇચ્છિઆવહિઆએં

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, પગામ-સિજ્જાએ, નિગામ-સિજ્જાએ, સંથારા-ઉવટ્ટણાએ,
પરિઅટ્ટણાએ, આઉંટણપસારણાએ, છપ્પધયિ-સંધટ્ટણાએ, કુધએ, કક્કરાઈએ, છીએ,
જંલાઈએ, આમોસે, સસરક્ખામોસે, આઉલમાઉલાએ, સોઅણુવત્તિઆએ, ઇત્થી વિપ્પ-
રિઆસિઆએ, દિટ્ઠી વિપ્પરિઆસિઆએ, મણુ વિપ્પરિઆસિઆએ, પાણુભોઅણુ વિપ્પ-
રિઆસિઆએ, જે મે દેવસિઓ અઈચ્છારો કચ્ચો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ, ભિક્ખુઆયરિઆએ, ઉગ્ગાહકવાહઉગ્ગાહણાએ, સાણુ-
વચ્છાદારા-સંધટ્ટણાએ, મંડી-પાહુડિઆએ, બલિ-પાહુડિઆએ, ઠવણુ-પાહુડિઆએ;
સંકિએ, સહસાગારિએ, અણેસણાએ, પાણેસણાએ, પાણુ ભોઅણાએ, ખીઅ ભોઅણાએ,
હરિઅ ભોઅણાએ, પચ્છે કમ્મિઆએ, પુરે કમ્મિઆએ, અદિટ્ટહુડાએ, દગ-સંસદ્ધહુડાએ,
રય-સંસદ્ધહુડાએ, પારિસાહણિઆએ, પારિટ્ઠાવણિઆએ, આહાસણુ ભિક્ખુઆએ, જં
ઉગ્ગમેણું, ઉપાયણેસણાએ, અપરિસુદ્ધં, પડિગ્ગહિઅં, પરિભુત્તં વા, જં ન પરિટ્ઠ-
વિઅં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

પડિક્કમામિ આઉક્કાલં સજ્જાયસ્સ, અકરણયાએ, ઉભચોકાલં લંટોવગરણુસ્સ,
આપડિલેહુણાએ-હુપડિલેહુણાએ, આપમજ્જણાએ-હુપમજ્જણાએ, અઈક્કમે-વઈક્કમે,
અઈચ્છારે-અણાચારે, જે મે દેવસિઓ અઈચ્છારો કચ્ચો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

પડિક્કમામિ એગ વિહે અસંજમે. પડિક્કમામિ દોહિં ંધણેહિં, રાગબંધણેણું
દોસબંધણેણું. પડિક્કમામિ તિહિં ઠંડેહિં, મણુઠંડેણું, વયઠંડેણું, કાયઠંડેણું. પડિક્ક-
મામિ તિહિં ગુત્તીહિં, મણુગુત્તીએ, વયગુત્તીએ, કાયગુત્તીએ. પડિક્કમામિ તિહિં સલ્લેહિં,
માયાસલ્લેણું, નિયાણુસલ્લેણું, મિચ્છાદંસણુસલ્લેણું. પડિક્કમામિ તિહિં ગારવેહિં, ઇટ્ઠી-
ગારવેણું, રસગારવેણું, સાયાગારવેણું. પડિં તિહિં વિરાહણાહિં, નાણુ વિરાહણાએ,
દંસણુ વિરાહણાએ, ચરિત્ત વિરાહણાએ. પડિં ચઉહિં કસાએહિં, કોહ કસાએણું, માણુ
કસાએણું, માયા કસાએણું, લોહ કસાએણું. પડિં ચઉહિં સન્નાહિં, આહાર સન્નાએ, ભય
સન્નાએ, મેહુણુ સન્નાએ, પરિગ્ગહ સન્નાએ. પડિં ચઉહિં વિકહાહિં, ઇત્થિ કહાએ, ભત્ત
કહાએ, દેસ કહાએ, રાય કહાએ. પડિં ચઉહિં આણેહિં, અટ્ટેણું આણેણું, રુદ્દેણું આણેણું
ધમ્મેણું આણેણું, સુક્કેણું આણેણું. પડિં પંચહિં કિરિઆહિં, કાઈઆએ, અહિગરણુ-

યાએ, પાઉસિઆએ, પારિતાવણિઆએ, પાણાઈવાય કિરિઆએ. પડિં પંચહિં કામ ગુણેહિં, સદેણુ', રૂવેણુ', રસેણુ', ગંધેણુ', કાસેણુ'. પડિં પંચહિં મહુવએહિં, પાણાઈ-વાયાઓ વેરમણુ', મુસાવાયાઓ વેરમણુ', અદિનાદાણુઓ વેરમણુ', મેહુણુઓ વેરમણુ, પરિગહાઓ વેરમણુ'. પડિક્કમાભિ પંચહિં સમિધહિં, ધરિયા સમિધએ, ભાસા સમિ-ધએ, એસણા સમિધએ, આયાણુલંડમત્તનિદ્ધખેવણા સમિધએ, ઉચ્ચારપાસવણુખેલજ-હ્વસિંધાણુ પારિટ્ટાવણિઆ સમિધએ. પડિક્કમાભિ ઇહિં જીવ નિકાએહિં, પુઠવિ કાએણુ', આઉ કાએણુ', તેઉ કાએણુ', વાઉ કાએણુ', વણુસ્સઈ કાએણુ', તસ કાએણુ'. પડિક્કમાભિ ઇહિં લેસાહિં, કિણ્હ લેસાએ, નીલ લેસાએ, કાભિ લેસાએ, તેભિ લેસાએ, પમ્હ લેસાએ, સુક્ક લેસાએ. પડિક્કમાભિ સત્તહિં લયઠાણેહિં, અટ્ટહિં મયઠાણેહિં, નવહિં બંલચેરગુ-ત્તીહિં, દસવિહે સમણુધમ્મે, ધર્મારસહિં ઉવાસગપડિમાહિં, મારસહિં ભિક્ષુપડિમાહિં, તેરસહિં કિરિઆઠાણેહિં, ચઉદસહિં ભૂઅગામેહિં, પન્નરસહિં પરમાહમ્મિએહિં, સોલસહિં ગાહાસોલસએહિં, સત્તરસવિહે અસંજમે, અટ્ટારસવિહે અબંભે, એગૂણવીસાએ નાય-જ્જયણેહિં, વીસાએ અસમાહિટ્ટાણેહિં, ઇક્કવીસાએ સખલેહિં, બાવીસાએ પરીસહેહિં, તેવીસાએ સૂઅગડજ્જયણેહિં, ચઉવીસાએ દેવેહિં, પણુવીસાએ ભાવણાહિં, છંવીસાએ દસાકપ્પવવહારાણુ' ઉદેસણુકલેહિં, સત્તાવીસાએ અણુગારગુણેહિં, અટ્ટાવીસાએ આચાર-પ્પકપેહિં, અગૂણુતીસાએ પાવસુઅપ્પસંગેહિં, તીસાએ મોહણીઅઠાણેહિં, ઇગતીસાએ સિદ્ધાઈગુણેહિં, બત્તીસાએ જ્જેગસંગહેહિં, તિત્તીસાએ આસાયણાહિં—

અરિહંતાણુ' આસાયણાએ ૧, સિદ્ધાણુ' આસાયણાએ ૨, આચરિઆણુ' આસાય-ણાએ ૩, ઉવજ્જાયાણુ' આસાયણાએ ૪, સાહુણુ' આસાયણાએ ૫, સાહુણીણુ' આસાય-ણાએ ૬, સાવયાણુ' આસાયણાએ ૭, સાવિયાણુ' આસાયણાએ ૮, દેવાણુ' આસાયણાએ ૯, દેવીણુ' આસાયણાએ ૧૦, ઇહલોગસ્સ આસાયણાએ ૧૧, પરલોગસ્સ આસાયણાએ ૧૨, કેવલિ-પન્નતસ્સ ધમ્મસ્સ આસાયણાએ ૧૩, સદેવમણુઆસુરસ્સ લોગસ્સ આસાયણાએ ૧૪, સંવપાણુ-ભૂઅ-જીવ-સત્તાણુ' આસાયણાએ ૧૫, કાલસ્સ આસાયણાએ ૧૬, સુઅસ્સ આસાયણાએ ૧૭, સુઅદેવયાએ આસાયણાએ ૧૮, વાયણાયરિઅસ્સ આસાયણાએ ૧૯, જ' વાઈહં ૨૦, વચ્ચામેલિઅ' ૨૧, હીણુકખરં ૨૨, અચ્ચકખરં ૨૩, પયહીણુ' ૨૪, વિણુ-યહીણુ' ૨૫, ઘોસહીણુ' ૨૬, જ્જેગહીણુ' ૨૭, સુટ્ટુદિત્તં ૨૮, હુટ્ટુપડિચ્ચિઅ' ૨૯, અકાલે કઓ સજ્જાઓ ૩૦, કાલે ન કઓ સજ્જાઓ ૩૧, અસજ્જાએ સજ્જાઈઅ' ૩૨, સજ્જાએ ન સજ્જાઈઅ' ૩૩, તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કં.

નમો ચઉવીસાએ તિત્થયરાણુ', ઉસભાઈ મહાવીર પજ્જવસાણાણુ', ઇણુમેવ નિગ્ગથં પાવયણુ' સચ્ચં અણુત્તરં, કેવલિઅં, પડિપુત્તં, નેઆઉઅં, સંસુદ્ધં, સહગત્તણુ', સિદ્ધિ-મગ્ગં, મુત્તિમગ્ગં, નિજ્જાણુમગ્ગં, નિંવાણુમગ્ગં, અવિતહમવિસંધિ, સંવહુકખપ્પહી-ણુમગ્ગં, ઇત્થં ઠિઆ જીવા સિજ્જાંતિ, ખુજ્જાંતિ, મુચ્ચતિ, પરિનિંવાયંતિ, સંવહુ-કખાણુમંતં કરંતિ. તં ધમ્મં સદ્દહામિ, પત્તિઆમિ, રાયેમિ, કાસેમિ, પાલેમિ-અણુપાલેમિ, તં ધમ્મં સદ્દહંતો, પત્તિઅંતો, રાયંતો, કાસંતો, પાલંતો, અણુપાલંતો. તસ્સ ધમ્મસ્સ

કેવલિપન્નત્તસ્સ અબ્બુદ્ધિઓ મિ આરાહુણ્ણો, વિરઓ મિ વિરાહુણ્ણો, અસન્નમં પરિઆણ્ણમિ, સન્નમં ઉવસંપન્નમિ, અણલં પરિઆણ્ણમિ, અલં ઉવસંપન્નમિ, અકપ્પં પરિઆણ્ણમિ, કપ્પં ઉવસંપન્નમિ, અન્નાણું પરિઆણ્ણમિ, નાણું ઉવસંપન્નમિ, અકિરિઆં પરિઆણ્ણમિ, કિરિઆં ઉવસંપન્નમિ, મિચ્છત્તં પરિઆણ્ણમિ, સમ્મત્તં ઉવસંપન્નમિ, અબોહિં પરિઆણ્ણમિ, બોહિં ઉવસંપન્નમિ; અમગ્ગં પરિઆણ્ણમિ, મગ્ગં ઉવસંપન્નમિ; જ સંલરામિ, જં ચ ન સંલરામિ; જં પડિચ્છેમામિ, જં ચ ન પડિચ્છેમામિ. તસ્સ સંવસ્સ દેવસિઅસ્સ^૧ અધઆરસ્સ પડિચ્છેમામિ સમણો હું સંજય-વિરય-પડિહુય-પચ્ચક્રુઆય-પાવકમ્મે, અનિઆણો, દિઠ્ઠિસંપન્નો, માયામોસવિવન્નિઓ.

અદ્વૈતજ્ઞેસુ દ્વીવસમુદ્દેસુ પન્નરસસુ કમ્મભૂમિસુ જાવંત કેવિ સાહુ, રયહરણુ ગુચ્છ પડિગ્ગહ ધારા, પંચમહાવયધારા, અર્દારસસહસ્સરીલંગધારા; અક્રુપયાચારચરિત્તા, તે સંવે સિરસા મણ્ણસા મત્થએણુ વંદામિ. ખામેમિ સંવ જીવે, સંવે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સંવભૂએસુ, વેરં મજ્જં ન કેણુઈ. ૧. એવમહં આલોઈઅ, નિદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅં સમ્મં; તિવિહેણુ પડિચ્છેતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં. ૨. ઇતિ શ્રી શ્રમણુ પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર.

૬. પાક્ષિક અતિચાર.

નાણુંમિ દંસણુંમિ અ, ચરણુંમિ તવંમિ તહુ ય વિરિયંમિ; આચરણું આચારો, ઇય એસો પંચહા ભણિઓ. ૧. જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર, એ પંચવિધ આચાર માંહિ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુચ્છંડં. ૧.

તત્ર જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર-કાલે વિણુએ બહુ માણે, ઉવહાણે તહુ ય નિન્હવણે; વંજણુ અત્થ તહુલએ, અદુવિહો નાણુમાચારો. ૨. જ્ઞાન કાલવેલામાંહે પઠયો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો નહિ, અકાલે પઠયો, વિનયડીન બહુમાનડીન યોગોપધાનડીન પઠયો, અનેરા કન્હે પઠયો, અનેરો ગુરુ કહ્યો, દેવવંદણુ વાંદણે પડિચ્છેમણે સન્નજાય કરતાં પઠતાં ગુણુતાં કૂડો અક્ષર કાને માત્રે આગલો એછો ભણ્યો ગુણ્યો; સૂત્રાચં તહુલય કૂડાં કહ્યાં, કાન્ને અણુઉદ્ધર્યો, ઠાંડો અણુ પડિલેહ્યો, વસતિ અણુશોધ્યાં, અણુપવેયાં, અસન્નજાઈ અણુજાઈ; કાલવેલામાંહિ શ્રી દશવૈકલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત પઠ્યો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો, અવિધિએ યોગોપધાન કીધાં કરાવ્યાં. જ્ઞાનોપગરણુ પાટી, પોથી, ઠવણી, કવલી, નોકારવાલી, સ પડા, સાપડી, દસ્તરી, વહી, કાગલીઆ, ઓલિઆ પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થુંક લાગ્યો, થુંકે કરી અક્ષર આંજ્યો, કન્હે છતાં આહાર નિહાર કીધો, જ્ઞાનવંત પ્રત્યે પ્રદ્રેપ મત્સર વહ્યો, અંતરાય અવજ્ઞા આશાતના કીધી, કુણુહિ પ્રત્યે તોતડો બોળડો દેખી હસ્યો વિતકર્યો, મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન, એ પાંચ જ્ઞાનતાણી અસદ્દહણુ-આશાતના કીધી, જ્ઞાનાચાર રિષદ્ધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર ૦ ૨.

દર્શનાચારે આઠ અતિચાર-નિસ્સકિઅ નિચ્છંખિઅ, નિવ્વિતગિચ્છાઅમૂહદિટ્ઠીઅ; ઉવ-વૂહ ચિરીકરણે, વચ્છલ્લ પલાવણે અદુ. ૨. દેવ ગુરુ ધમંતણે વિષે નિસ્સંકપાણું ન કીધું તથા

૧ રાઇ વખતે 'રાઇઅસ્સ' અને પદ્મી વખતે "પદ્મી અસ્સ" ઇત્યાદિ બોલવું.

એકાંત નિશ્ચય ધર્મો નહીં, ધર્મ સંબંધીઆ ફલતણે વિષે નિસ્સંદેહ બુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુ સાધ્વી-તણી નિંદા બુગુપ્સા કીધી, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઠદંડિપણું કીધું, સંઘમાંદિ ગુણ-વંતતણી બનુપબૃહણા કીધી, અસ્થિરીકરણુ અવાત્સલ્ય અપ્રીતિ અલક્ષિત નિપજવી, તથા દેવદ્રવ્ય ગુરુદ્રવ્ય સાધારણુ દ્રવ્ય લક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાસ્યો, વિણુસંતો ઉવેખ્યો, છતી શક્તિએ સારસંભાલ ન કીધી, ઠવણાયરિય હાથથકી પાડયા, પડિલેહવા વિસાર્યા, જિનલવન તણી ચોરાશી આશાતના, ગુરુ પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય. દંશનાચાર વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦૩.

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર-પણિહાણુભેગબુત્તો, પંચહિં સમિધિંદિ તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાચારે અદુવિહો હોઈ નાયવો. ૪. ઇર્થાસમિતિ, ભાષાસમિતિ, એષણાસમિતિ, આદાન-ભંડમત્તનિષેષણાસમિતિ, પરિષ્ઠાપનિકાસમિતિ. મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ, એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા રુડીપરે પાલી નહીં, સાધુતણે ધર્મે સદૈવ, શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક પોસહ લીધે, જે કાંઈ અંડન વિરાધના કીધી હોય. ચારિત્રાચાર વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ ૪.

વિશેષતશ્ચારિત્રાચારે તપોધનતણે ધર્મે-વચછક્કં કાયછક્કં, અકપો ગિહિભાયણુ; પલિ-અંક-નિસિન્નમએ, સિણાણું સોલવજ્જણું. ૫.

મત ષટ્કે-પડિલે મહાવતે પ્રાણુતિપાત-સૂક્ષ્મ ખાદર ત્રસ થાવર જીવતણી વિરાધના હુઈ. બીજે મહાવતે ક્રોધ લોભ ભય હાસ્ય લગે બૂહું ઝોલ્યો, ત્રીજે અદત્તાદાન વિરમણુ મહા-વતે-સામી જીવાદત્તં, તિત્થયરઅદત્તં તહેવ ય ગુરુહિં; એવ મદત્તં ચઉહા, પણુત્તં વીયરાએહિં. ૧. સ્વામી અદત્ત, જીવ અદત્ત, તીર્થંકર અદત્ત, ગુરુ અદત્ત એ ચતુર્વિંધ અદત્તાદાનમાંદિ જે કાંઈ અદત્ત પરિભોગબું. ચેથે મહાવતે-વસહિકહનિસિન્નદિય, કુહિંતરપુવ્વકીલિએ પણિએ; અધ-માયાહારવિભૂસણુઈ, નવ બંભચેર ગુત્તિઓ. ૧. એ નવવાડ સૂધી પાલી નહીં, સુહણે સ્વપ્નાંતરે દૃષ્ટિવિપર્યાસ હુઓ. પાંચમે મહાવતે ધર્મોપગરણુને વિષે ઇચ્છા મૂર્છા ગૃહિ આસક્તિ ધરી, અધિકો ઉપગરણુ વાવર્યો, પવં તિથિએ પડિલેહવો વિસાર્યો, છદ્દે રાત્રીભોજન વિરમણુ વતે અસૂરો ભાતપાણી કીધો, છારોદ્દગાર આવ્યો, પાત્રે પાત્રા બધે તકાદિકનો છાંટો લાગ્યો, ખરડયો રહ્યો, લેપ તેલ ઔષધાદિક તણે સંનિધિ રહ્યો, અતિ માત્રાએ આહાર લીધો. એ છએ મત વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિ૦ ૬.

કાયષટ્કે ગામતણે યઈસારે નીસારે પગ પડિલેહવા વિસાર્યા. માટી મીઠું ખડી ધાવડી અરણેટો પાષાણુતણી ચાતલી ઉપર પગ આવ્યો. અપ્કાય વાધારી કૂસણા હુવા, વહેરવા ગયા, ઊલળો હાલ્યો, લોટો ઢોલ્યો, કાચાપાણીતણા છાંટા લાગ્યા, તેઉકાય વીજ દીવાતણી ઉજેહી હુઈ, વાઉકાય ઉઘાડે મુખે ઝોલ્યા, મહાવાય વાજતાં કપડા કાંબલીતણા છેડા સાચવ્યા નહીં, કૂંક દીધી, વનસ્પતિકાય નીલકૂલ સેવાલ થડ ફલ કૂલ વૃક્ષ શાખા પ્રશાખા તણા સંઘટ્ટ પરંપર નિરંતર હુવા, ત્રસકાય ખેઇંદ્રી તેઇંદ્રી ચઉરિંદ્રો પચેંદ્રી કાગ બગ ઉડાવ્યા, ઢેર ત્રાસવ્યા, ઢાંડો દેખાડી ખાલક બીહાવ્યાં, ષટ્કાય વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિ૦ ૭.

અકલ્પનીય સિન્ન વસ્ત્ર પાત્ર પિંડ પરિભોગબું, સિન્નતરતણે પિંડ પરિભોગબું, ઉપયોગ કીધા પાખે વહોર્યો, ધાત્રીદોષ ત્રસખીજસંસકત પૂર્વકરમં પશ્ચાત્કરમં ઉદ્દગમ ઉત્પાદના દોષ ચિંતવ્યા નહીં. ગૃહસ્થતણે બ્રાજન ભાંજ્યો-ક્રેહયો-વલી પાછો આખ્યો નહીં. સૂતાં સંથા-

રિયા ઉત્તરપટ્ટા ટલતો અધિકૃ ઉપગરણુ વાવર્યો. દેશ્વતઃ સ્નાન ક્રીધું, મુખે લીનો હાથ લગાડ્યો, સર્વતઃ સ્નાનતણી વાંચ્છા ક્રીધી, શરીરતણો મલ દ્રેડ્યો, કેશ રોમ નખ સમાર્યા, અનેરી કાંઈ રાઠી વિભૂષા ક્રીધી. અકલ્પનીય પિંડાદિ વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિં ૮.

આવસ્સય સનનઓ, પરિલેહુણુ ઝાણુ ભિક્ષુઅભત્તરુ; આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે નિસીઅણુ તુઅરુ. ૧. આવસ્સયક ઉભયકાલ વ્યાક્ષિમ ચિત્તપણે પરિક્કમાણું ક્રીધું, પરિક્કમાણામાંહિ ઉંઘ આવી, ઝેઠાં પરિક્કમાણું ક્રીધું. દિવસ પ્રત્યે ચાર વાર સનનય, સાતવાર ચૈત્યવંદન ન ક્રીધાં. પરિલેહુણુ આઘી પાછી લણાવી, અસ્તોવ્યસ્ત ક્રીધી. આત્ધ્યાન રોદ્ર ધ્યાન ધ્યાયાં, ધમધ્યાન શુકલધ્યાન ધ્યાયાં નહીં ગોચરી ગયા ઝેંતાલીશ દોષ ઉપજતા ચિંતવ્યા નહીં. પાંચ દોષ મંડલીતણા ટાલ્યા નહીં. છતી શક્તિએ પર્વતિથિએ ઉપવાસાદિક તપ ક્રીધો નહિ. દેહરા ઉપાસરા માંહિ પેસતાં 'નિસિહી' નીસરતાં 'આવસ્સહી' કહેવી વિસારી, ઇચ્છામિચ્છાદિક દશવિધ ચક્રવાલ સામાચારી સાચવી નહિ, ગુરુતણો વચન તહત્તિ કરી પરિવજ્યો નહિ, અપરાધ આવ્યાં મિચ્છામિ દુક્કંડ' ક્રીધાં નહિ. સ્થાનકે રહેતાં હરિયકાય ધીયકાય ક્રીડીતણાં નગરાં સોધ્યાં નહીં, ઝોધો મુહપત્તિ ચોલપટ્ટો સંઘટયા, ઝી તિય'ચતણા સંઘટ્ટ અનંતર પરંપર હુઆ. વડા પ્રતે પસાઓ કરી-લધુ પ્રતે ઇચ્છાકર ઇત્યાદિક વિનય સાચ્યો નહીં. સાધુ સામાચારી વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હોય, તે સમિ હું મન વચન ક્રાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કંડ'. ૬. ઇતિ શ્રી સાધુ અતિચાર.

૭. શ્રી પાક્ષિક-પદ્ધિ સૂત્ર.

તિત્થ'કરે અ તિત્થે, અતિત્થસિદ્ધે અ તિત્થસિદ્ધે અ; સિદ્ધે જિણે રિસી મહુ-રિસી ય નાણું ચ વંદામિ. ૧. જે અ ઇમં ગુણુરયણુ સાચર-મવિરાહિજીણુ તિણુસંસારા; તે મંગલં કરિત્તા, અહમવિ આરાહુણુભિમુહો. ૨. મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાહુ સુયં ચ ધરમે અ; ખંતી ગુત્તી મુત્તી, અનજવયા મદ્વં ચેવ. ૩. લોગંમિ સંજયા જં કરિતિ, પરમરિસિદ્ધેસિ-અમુઆરં; અહમવિ ઉવડ્ડિઓ તં, મહુવ્વય-ઉચ્ચારણુ' કાઉં. ૪. સે કિં તં મહુવ્વયઉચ્ચારણુ ? મહુવ્વય ઉચ્ચારણુ પંચવિહો પણુત્તા; રાઇલોઅણુવેરમણુ છટ્ટા. તં જહા-સંવાઓ પાણુઇવા-યાઓ વેરમણુ. ૧. સંવાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણુ. ૨. સંવાઓ અદિન્નાદાણુઓ વેરમણુ. ૩. સંવાઓ મેહુણુઓ વેરમણુ. ૪. સંવાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણુ. ૫. સંવાઓ રાઇલોઅણુઓ વેરમણુ. ૬.

તત્થ ખલુ પઠમે ભંતે ! મહુવ્વયે પાણુઇવાયાઓ વેરમણુ, સંવં ભતે ! પાણુઇવાયં પચ્ચકુખામિ. સે સુહુમં વા, ખાયરં વા, તસં વા થાવરં વા, નેવ સયં પાણુ અઇવાઇજ્જા, નેવજ્જેહિં પાણુ અઇવાયાવિજ્જા, પાણુ અઇવાયતે વિ અન્ને ન સમણુજાણુમિ, જાવજ્જવાઓ તિવિહં તિવિહેણુ; મણુણુ વાયાએ કાચેણુ; ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ, અત્તં ન સમણુ-જાણુમિ, તસ્સ ભતે પરિક્કમામિ નિદામિ ગરિહામિ અખાણુ વોસિરામિ.

સે પાણુઇવાએ ચઉવ્વિહે પત્તે, તં જહા-ઇવ્વઓ ૧ ખિત્તઓ ૨ કાલઓ ૩ ભાવઓ ૪. ઇવ્વઓણુ પાણુઇવાએ છસુ જીવનિકાએસુ, ખિત્તઓણુ પાણુઇવાએ સંવલોએ, કાલાઓણુ પાણુ-ઇવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓણુ પાણુઇવાએ રાગેણુ વા ક્કેસેણુ વા. જં મએ ઇમસ્સ

धम्मस्स केवलपन्नत्तस्स अहिंसादक्षिणस्स, सन्त्याहिंस्सिस्स, विषुयमूलस्स, अतिपडा-
 णस्स, अहिरणुसोवण्णस्स, उवस मपलवस्स, नवमलयेरगुत्तस्स, अपयमाणस्स, लिक्खा-
 वित्तिस्स, कुक्खीसंभलस्स, निरग्गिसरणस्स, संपक्खालिस्स, यत्तहोसस्स, गुणुग्गाहि-
 स्स, निव्विआस्स, निव्वित्तिलक्ष्णस्स, पंचमहुवयन्नुत्तस्स, असांनिहिसंय्यस्स, अवि-
 संवाधंस्स, संसारपारगाभिस्स, निव्वाणुगमणुपन्नवसाणुइलस्स, पुव्विं अत्ताणुयाये,
 असवणुयाये, अणोहिआये, अणुलिगमेणुं, अलिगमेणु वा, पमायेणुं, रागहोसपडिभद्वयाये,
 आलयाये, मोहयाये, मंढयाये, किङ्कयाये, तिगारवगुरुआये, यडिच्छसाओवगयेणुं, पचिद्धि-
 ओवसद्वेणुं, पटुपन्नलारयाये, सायासुक्खमणुपालयतेणुं, षडुं वा लवे, अन्नेसु वा लवग्ग-
 हुणुसु, पाण्डाधवाओ कओ वा, काराविओ वा, कीरतो वा परेहिं समणुत्ताओ, तं निदामि,
 गरिडामि तिविहुं-तिविडेणुं, मणुणुं वायाये कायेणुं, अर्धम्मं निदामि, पटुपन्नं संवरेमि,
 अणुगयं पच्च्यक्खामि. सव्वं पाण्डाधवायं णवण्णवाये अणुरिसओ हुं, नेव सयं पाणु
 अर्धवाधंणम, नेवन्नेहिं पाणु अर्धवायाविण्णम, पाणु अर्धवायंते वि अन्ने न समणुण्णामि,
 तं ञ्हा-अरिहुं तसक्खिअं, सिद्धसक्खिअं, साहुसक्खिअं, देवसक्खिअं, अपसक्खिअं.
 येवं लवध लिक्खु वा लिक्खुणी वा, संज्य-विरय-पडिहुं पच्च्यक्खाय-पावकम्मं, द्विआ वा राओ
 वा, येगओ वा-परिसागओवा, सुत्ते वा-णगरमाणु वा, येस णु पाण्डाधवायस्स वेरमणु, द्विओ,
 सुडे, णमे, निस्सेसिओ, आणुग्गामिओ, पारगामिओ; सव्वेसिं पाणुणुं, सव्वेसिं बूयाणुं, सव्वेसिं
 एवाणुं, सव्वेसिं सत्ताणुं, अहुक्खणुयाये, असोअणुयाये, अणुरणुयाये, अतिपणुयाये,
 अपीणुयाये, अपरिआवणुयाये, अणुइवणुयाये, महुत्थे, महुगुणु, महुणुभावे, महुपुरिसा-
 णुयिन्ने, परमरिसिद्धेसिओ पसत्थे. तं हुक्खणुयाये कम्मणुयाये मुक्खणुयाये ओहिदाभाओ
 संसारुत्तारणुयाये तिककुं उवसंण्णत्ताणुं विहरामि. पढमे लते! महुवये उवद्विओमि
 सव्वाओ पाण्डाधवायाओ वेरमणुं. १.

अहावरे होव्ये लते! महुवये मुसावायाओ वेरमणुं. सव्वं लते! मुसावायं पच्च्य-
 क्खामि. से कोहा वा १ लोहा वा २ लया वा ३ हासा वा ४. नेवसयं मुसं वाधंणम, नेवन्नेहिं
 मुसं वायाविण्णम, मुसं वयंते वि अन्ने न समणुण्णामि, णवण्णवाये, तिविहुं तिविडेणुं,
 मणुणुं वायाये कायेणुं, न करेमि न कारवेमि, करंतं पि, अन्नं न समणुण्णामि, तस्स लते!
 पडिक्कमामि निदामि गरिडामि अप्पाणुं वोस्सिरामि.

से मुसावाये यडिण्विडे पन्नते; तं ञ्हा-इवओ १ भित्तओ २ कालओ ३ लावओ
 ४. इवओणुं मुसावाये सव्वइव्वेसु, भित्तओणुं मुसावाये दोओ वा-अदोओ वा, कालओणुं
 मुसावाये द्विआ वा राओ वा, लावओणुं मुसावाये राणेषु वा होसेणु वा, ञं मये धम्मस्स
 धम्मस्स केवलपन्नत्तस्स अहिंसादक्षिणस्स, सन्त्याहिंस्सिस्स, विषुयमूलस्स, अतिपडाणुस्स,
 अहिरणुसोवण्णस्स, उवस मपलवस्स, नवमलयेरगुत्तस्स, अपयमाणस्स, लिक्खावित्तिस्स,
 कुक्खीसंभलस्स, निरग्गिसरणस्स, संपक्खालिस्स, यत्तहोसस्स, गुणुग्गाहिस्स, निव्विआस्स,
 निव्वित्तिलक्ष्णस्स, पंचमहुवयन्नुत्तस्स, असांनिहिसंय्यस्स, अविसंवाधंस्स, संसार-
 पारगामिस्स, निव्वाणुगमणुपन्नवसाणुइलस्स, पुव्विं अत्ताणुयाये, असवणुयाये, अणो-

હિઆએ, અણુભિગમેણુ, અભિગમેણુ વા, પમાએણુ, રાગદોસ-પડિબદ્ધયાએ, ખાલયાએ, મોહ-
યાએ, મંદયાએ, કિહ્યાએ, તિગારવગુરુયાએ, ચઉક્કસાએવગએણુ, પચિંદિએવસદ્રેણુ, પડુ-
પપ્તભારયાએ, સાયાસુકપમણુપાલયતેણુ, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, મુસા-
વાએ ભાસિએ વા, ભાસાવિએ વા, ભાસિન્નતો વા, પરેહિં સમણુનાએ, તં નિંદામિ
ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણુ, મણેણુ વાયાએ કાએણુ, અઈઅં નિંદામિ, પડુપપ્તં સવ-
રેમિ, અણુગયં પરચક્રામિ, સવં મુસાવાયં ભવન્નવાએ અણિરિસએ હં, નેવ સયં
મુસં વઇન્ન, નેવન્નેહિં મુસં વાયાવિન્ન, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુન્નણિન્ન, તં
જહા-અરિહંત સક્ખિઅં, સિદ્ધ સક્ખિઅં, સાહુ સક્ખિઅં, દેવ સક્ખિઅં, અપ્પ સક્ખિઅં.
એવં ભવઇં ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા, સંજય-વિરય-પહિહય-પચ્ચક્રાયા-પાવકમ્મે, દિઆ
વા-રાએ વા, એગએ વા-પરિસાગએ વા, સુત્તે વા-ન્નગરમાણે વા, એસ ખલુ મુસાવા-
યસ્સ વેરમણે, હિએ, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિએ, આણુગામિએ, પારગામિએ, સવેસિં પાણાણુ,
સવેસિં ભૂયાણુ, સવેસિં જવાણુ, સવેસિં સત્તાણુ, અદુકખણયાએ, અસોઅણયાએ, અન્ન-
રણયાએ, અતિપણયાએ, અપીડણયાએ, અપરિઆવણયાએ, આણુદવાણયાએ, મહત્થે, મહાગુણે,
મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમરિસિદ્ધેસિએ, પસત્થે; તં દુકખકખયાએ, કમ્મકખયાએ,
મોકખયાએ, મોહિલાભાએ, સંસારુત્તારણયાએ, તિકદ્દ ઉવસંપન્નિત્તા ણું વિહરામિ. દોચ્ચે
ભંતે! મહવએ ઉવદ્ધિએ મિ સવ્નાએ મુસાવાયાએ વેરમણુ. ૨.

અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહવએ અદિન્નાદાણુએ વેરમણુ. સવે ભંતે! અદિન્ના-
દાણુ પરચક્રામિ, સે ગામે વા, નગરે વા, રણ્ણે વા, અપ્પં વા, ખહુ વા, અણુ વા, થૂલં
વા, ચિત્તમંતં વા, અચિત્તમંતં વા; નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્ણહન્ન, નેવન્નેહિં અદિન્નં
ગિણ્ણાવિન્ન, અદિન્નં ગિણ્ણુતે વિ અન્ને ન સમણુન્નણામિ. ભવન્નવાએ, તિવિહં તિવિ-
હેણુ; મણેણુ વાયાએ કાએણુ; ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ; અન્નં ન સમણુન્નણામિ.
તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ વોસિરામિ.

સે અદિન્નાદાણે ચઉવિહે પપ્પત્તે. તં જહા-હવએ ૧ ખિત્તએ ૨ કાલએ ૩ ભાવએ ૪.
હવએ ણું અદિન્નાદાણે ગહણુધારણિન્નેસુ હવેસુ, ખિત્તએ ણું અદિન્નાદાણે ગામે વા નગરે
વા રણ્ણે વા, કાલએ ણું અદિન્નાદાણે દિઆ વા રાએ વા, ભાવએ ણું અદિન્નાદાણે રાગેણુ વા
દોસેણુ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપપ્પત્તસ્સ, અહિંસાલકખણુસ્સ, સચ્ચાહિદ્ધિઅસ્સ,
વિણયમૂલસ્સ, ખંતિપ્પહાણુસ્સ, અહિરણ્ણસોવણિણુઅસ્સ, ઉવસમપ્પભવસ્સ, નવખંભચેર-
ગુત્તસ્સ, અપયમાણુસ્સ, ભિક્ખાવિત્તિઅસ્સ, કુકખીસંખલસ્સ, નિરગ્ગિસરણુસ્સ, સંપકખાલિ-
અસ્સ, ચત્તદોસસ્સ, ગુણુગાહિઅસ્સ, નિવ્વિઆરસ્સ, નિવ્વિત્તિલકખણુસ્સ, પંચમહવવ્યજ્જુત્તસ્સ,
અસંનિહિસંચયસ્સ, અવિસંવાઈઅસ્સ, સંસારપારગામિઅસ્સ, નિવાણુગમણુપન્નવસાણુક-
લસ્સ, પુવ્વિં અન્નાણુયાએ, અસવણુયાએ, અખોહિઆએ, અણુભિગમેણુ, અભિગમેણુ વા,
પમાએણુ, રાગદોસપડિબદ્ધયાએ, ખાલયાએ, મોહયાએ, મંદયાએ, કિહ્યાએ, તિગારવગુરુયાએ,
ચઉક્કસાએવગએણુ, પચિંદિએવસદ્રેણુ, પડુપ્પન્નભારયાએ, સાયાસુકપમણુપાલયતેણુ, ઇહં
વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, અદિન્નાદાણુ ગહિઅં વા, ગાહાવિઅં વા, ઘિપ્પતં વા,

પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, અધઅં નિંદામિ, પદુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણુગયં પચ્ચક્ખામિ, સંવં અદિન્નાદાણું, જવજ્જણવાએ, અણ્ણિસ્સિઓહં નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્ણહજ્જમ, નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્ણહાવિજ્જમ, અદિન્નં ગિણ્ણહંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્જણિજ્જમ, તં જહા-અરિહંત સક્ખિઅં, સિદ્ધ સક્ખિઅં, સાહુ-સક્ખિઅં, દેવસક્ખિઅં, અપ્પસક્ખિઅં; એવં લવઠં સિક્ખૂ વા સિક્ખુણ્ણી વા, સંજય-વિરય-પહિહુય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા રાએ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જગરમાણે વા, એસ ખલુ આદિન્નાદાણુરસ વેરમણે, હિએ, સુહે, ખમે, નિરસેસિએ, આણુગામિએ, પારગામિએ, સંવેસિં પાણુણું, સંવેસિં ભુઆણું, સંવેસિં જવાણું, સંવેસિં સત્તાણું, અદ્દક્ખણુયાએ, અસોઅણુયાએ, અનૂરણુયાએ, અતિપ્પણુયાએ, અપીણુયાએ, અપ-રિઆવણુયાએ, અણુદવણુયાએ, મહત્થે, મહાગુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમરિ-સિદ્ધેસિએ, પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ, કમ્મક્ખયાએ, મુક્ખયાએ, યોહિલાભાએ, સંસારુત્તાર ણુએ, તિક્કદ્દુ ઉવસંપન્નિજ્જતાણું વિહુરામિ, તચ્ચે ભંતે! મહંવએ ઉવદિઓમિ સંવાઓ અદિન્નાદાણુઓ વેરમણું. ૩.

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે! મહંવએ મેહુણુઓ વેરમણું. સંવં ભંતે! મેહુણું પચ્ચક્ખામિ. સે દિવં વા માણુસં વા તિરિક્ખજ્જેણિઅં વા. નેવ સયં મેહુણું સેવિજ્જમ, નેવન્નેહિં મેહુણું સેવાવિજ્જમ, મેહુણું સેવંતેવિ અન્ને ન સમણુજ્જણામિ, જવજ્જણવાએ, તિવિહં તિવિ-હેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ, અત્તં ન સમણુજ્જણામિ; તસ્સ ભંતે! પરિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વોસિરામિ.

સે મેહુણે ચઉવિહે પત્તત્તે. તં જહા-દંવઓ ૧, ખિત્તઓ ૨, કાલઓ ૩, ભાવઓ ૪. દંવઓ ણું મેહુણે રુવેસુ વા રુવસહગએસુ વા, ખિત્તઓ ણું મેહુણે ઉદ્દેઓ વા, અહોદેઓ વા, તિરિયદેઓ વા, કાલઓ ણું મેહુણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું મેહુણે રાગેણુ વા દોસેણુ વા. જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપત્તત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણુરસ, સચ્ચાહિદ્દિઅસ્સ, વિણુય-મૂલસ્સ, ખંતિપ્પહાણુરસ, અહિરણુસોવણિણુઅસ્સ, ઉવસમપ્પલવસ્સ, નવખંભચેરણુત્તસ્સ, અપયમાણુરસ, ભિક્ખાવિત્તિઅસ્સ, કુક્ખીસંખલસ્સ, નિરગ્ગિસરણુરસ, સંપક્ખાલિઅસ્સ, ચત્તદોસસ્સ, ગુણુગાહિઅસ્સ, નિવિવચ્ચારસ્સ, નિવિવત્તિલક્ખણુરસ, પંચમહંવયજ્જુત્તસ્સ, અસંનિહિસંચયસ્સ, અવિસંવાઈઅસ્સ, સંસારપારગામિઅસ્સ, નિંવાણુગમણુપજ્જવસાણુ-ફલસ્સ, પુવિંવ અન્નાણુયાએ, અસવણુયાએ, અયોહિયાએ, અણુભિગમેણું, અભિગમેણું વા, પમાએણું, રગદોસપરિખદ્ધયાએ, જાલયાએ, મોહયાએ, મંદયાએ, કિહ્યાએ, તિગારવગુરુ-આએ, ચઉક્કસાઓવગએણું, પંચિંદિઓવસદ્દેણું, પદુપ્પન્નભારયાએ, સાયાસુક્ખમણુપાલ-યંતેણું. ઇહં વા લવે, અન્નેસુ વા, લવગહુણેસુ, મેહુણું સેવિઅં વા, સેવાવિઅં વા, સેવિ-જ્જતં વા, પરેહિં સમણુજ્જાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, અધઅં નિંદામિ, પદુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણુગયં પચ્ચક્ખામિ, સંવં મેહુણું, જવ-જ્જણવાએ, અણ્ણિસ્સિઓહં, નેવ સયં મેહુણું સેવિજ્જમ, નેવન્નેહિં મેહુણું સેવાવિજ્જમ, મેહુણું સેવંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્જણિજ્જમ, તં જહા-અરિહંત સક્ખિઅં, સિદ્ધ સક્ખિઅં, સાહુ-

સક્રિખઅં, દેવ સક્રિખઅં, અપ્પ સક્રિખઅં; એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા, સંજ્ઞય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાયા-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મેહુણુસ્સ વેરમણે; હિએ, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિએ, આણુ-ગામિએ, પારગામિએ, સંવેસિં પાણાણું, સંવેસિં ભૂઆણું, સંવેસિં જીવાણું, સંવેસિં સત્તાણું, અદુક્ખણુયાએ, અસોઅણુયાએ, અનૂરણુયાએ, અતિપપણુયાએ, અપીડણુયાએ અપ-રિઆવણિયાએ, અણુદ્વણુયાએ, મહત્થે, મહાગુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમ-રિસિદ્દેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ, કમ્મકખયાએ, મુક્ખયાએ, ઝોહિલાભાએ, સંસાર-તારણુએ, તિ કટ્ટ ઉવસંપક્કિજ્જતા ણું વિહરામિ, ચઉત્થે ભંતે! મહુવએ ઉવદ્દિઆ મિ સંવાઓ મેહુણુઓ વેરમણું. ૪.

અહાવરે પંચમે ભંતે! મહુવએ પરિગ્ગહઓ વેરમણું, સંવં ભંતે! પરિગ્ગહં પચ્ચક્ખામિ; સે અપ્પં વા ખહું વા, આણું વા થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા, નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણિહન્નમ્, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણાવિન્નમ્, પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણુતેવિ અન્ને ન સમણુજાણુમિ, જાવજ્જણુવાએ તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું, વાયાએ, કાએણું; ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ; અજ્જં ન સમણુજાણુમિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વોસિરામિ.

સે પરિગ્ગહે ચઉવિવહે પન્નત્તે, તં જહા-દંવઓ ૧, ખિત્તઓ ૨, કાલઓ ૩, ભાવઓ ૪. દંવઓ ણું પરિગ્ગહે સચિત્તાચિત્તમીસેસુ દંવેસુ, ખિત્તઓ ણું પરિગ્ગહે સંવલોએ, કાલઓ ણું પરિગ્ગહે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું પરિગ્ગહે અપ્પગ્ગે વા મહુગ્ગે વા, રાગેણુ વા દોસેણુ વા જં મએ ઈમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપત્તત્તસ્સ, અહિંસાલક્ખણુસ્સ, સચ્ચાહિદ્ધિઅસ્સ, વિણુય-મૂલસ્સ, ખંતિપપહાણુસ્સ, અહિરણુસોવણિણુઅસ્સ, ઉવસમપ્પભવસ્સ, નવ ખંભચેરણુત્તસ્સ, અપયમાણુસ્સ, ભિક્ખાવિત્તઅસ્સ, કુક્ખીસંખલસ્સ, નિરગ્ગિસરણુસ્સ, સંપક્ખાલિઅસ્સ, ચત્તદોસસ્સ, ગુણુગ્ગાહિઅસ્સ, નિવિઆરસ્સ, નિવિત્તિલક્ખણુસ્સ, પંચમહુવયજ્જુત્તસ્સ, અસંનિહિસંચયસ્સ, અવિસંવાઈઅસ્સ, સંસાર-પારગામિઅસ્સ, નિંવાણુગમણુ-પન્નવ-સાણુક્કલસ્સ; પુવિં અન્નાણુયાએ, અસવણુયાએ, અગોહિઆએ, અણુભિગમેણું, અભિગ-મેણુ વા, પમાએણું, રગદોસ-પડિમદ્ધયાએ, બાલયાએ, મોહયાએ, મંદયાએ, કિદ્ધયાએ, તિગારણુરુયાએ, ચઉક્કસાઓવગએણું, પંચિંદિઓવસદ્દેણું, પડુપ્પત્તસારયાએ, સાયાસુક્ખ-મણુપાલયંતેણું, ઈહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, પરિગ્ગહો ગહિઓ વા ગાહાવિઓ વા, ઘિપ્પંતો વા; પરેહિં સમણુજાઓ, તં નિંદામિ, ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ, કાએણું, અઈઅં નિંદામિ, પડુપ્પત્તં સંવરેમિ, અણુગયં પચ્ચક્ખામિ, સંવં પરિ-ગ્ગહં, જાવજ્જણુવાએ, અણિસ્સિઓ હં. નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણિહન્નમ્, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણાવિન્નમ્, પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણુતે વિ અન્ને ન સમણુજાણુજ્જા. તં જહા-અરિહંત સક્રિખઅં, સિદ્ધ સક્રિખઅં, સાહુ સક્રિખઅં, દેવ સક્રિખઅં, અપ્પ સક્રિખઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા, ભિક્ખુણ્ણી વા; સંજ્ઞય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાયા-પાવકમ્મે, દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ પરિગ્ગ-

હસ્ત વેરમણે; હિચ્ચે, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિચ્ચે, આણુગામિચ્ચે, પારગામિચ્ચે, સંવેસિં પાણુણુ; સંવેસિં ભૂઆણુ, સંવેસિં જીવાણુ, સંવેસિં સત્તાણુ; અદુકખણુયાચ્ચે, અસોઅણુયાચ્ચે, અનૂરણુયાચ્ચે, અતિપણુયાચ્ચે, અપીડણુયાચ્ચે, અપરિઆવણુયાચ્ચે, અણુદવણુયાચ્ચે, મહત્થે, મહાગુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને; પરમરિસિદ્ધેસિચ્ચે, પસત્થે. તં દુકખખયાચ્ચે, કમ્મકખયાચ્ચે, મુકખયાચ્ચે, ખોહિલાણાચ્ચે, સંસારુત્તારણાચ્ચે, તિકદ્દ ઉવસંપન્નિજ્જતાણુ વિહ-રમિ. પંચમે ભંતે! મહોવચ્ચે ઉવદિચ્ચો મિ સંવાચ્ચો પરિગ્ગહાચ્ચો વેરમણુ. પ.

અહાવરે છદ્દે ભંતે! વચ્ચે રાધ્ધલોઅણુઓ વેરમણુ, સંવં ભંતે! રાધ્ધલોઅણુ પચ્ચ-કખામિ. સે અસણુ વા, પાણુ વા, ખાધમં વા, સાધમં વા, નેવ સયં રાધ્ધલોઅણુ ભુંજિન્ન, નેવજ્જેહિં રાધ્ધલોઅણુ ભુંજિન્ન, રાધ્ધલોઅણુ ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુનાણુમિ, ભવજ્જીવાચ્ચે તિવિહં તિવિહેણુ, મણેણુ, વાયાચ્ચે, કાચ્ચેણુ, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ, અન્નં ન સમણુનાણુમિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણુ, વોસિરામિ.

સે રાધ્ધલોઅણુ ચઉવિવહે પન્નત્તે; તં જહા-હોવચ્ચો, ખિત્તચ્ચો, કાલચ્ચો, ભાવચ્ચો, હોવચ્ચો ણુ રાધ્ધલોઅણુ, અસણુ વા પાણુ વા ખાધમે વા સાધમે વા; ખિત્તચ્ચો ણુ, રાધ્ધલોઅણુ સમયખિત્તે; કાલચ્ચો ણુ રાધ્ધલોઅણુ, દિચ્ચા વા, રાચ્ચો વા, ભાવચ્ચો ણુ, રાધ્ધલોઅણુ તિત્તે વા, કડુચ્ચે વા, કસાચ્ચે વા, અખિલે વા, મહુરે વા, હવણે વા, રાગેણુ વા, દોસેણુ વા. જં મચ્ચે ધમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ, અહિંસાલક્ખણુસ્સ, સચ્ચાહિદ્ધિઅસ્સ, વિણુયમૂલસ્સ, ખંતિપ્પહાણુસ્સ, અહિરણુસોવણિણુઅસ્સ, ઉવસમ્પલવસ્સ, નવખંલચેરણુત્તસ્સ, અપયમાણુસ્સ, ભિક્ખાવિત્તિઅસ્સ, કુકખીસંખલસ્સ, નિરગ્ગિસરણુસ્સ, સંપક્ખાલિઅસ્સ, ચત્તદોસસ્સ, ગુણુગાહિઅસ્સ, નિવિઆરસ્સ, નિવિત્તિલક્ખણુસ્સ, પંચમહોવચ્ચણુત્તસ્સ, અસંનિહિસંચિયસ્સ, અવિસંવાધઅસ્સ, સંસારપારગામિઅસ્સ, નિંવાણુગમણુપજ્જવસાણુક્કલસ્સ. પુવિંવ અન્નાણુયાચ્ચે, અસવણુયાચ્ચે, અખોહિઆચ્ચે, અણુભિગમેણુ, અભિગમેણુ વા, પમાચ્ચેણુ, રાગદોસપટિખદ્ધયાચ્ચે, ખાલયાચ્ચે, મોહયાચ્ચે, મંદયાચ્ચે, કિહુયાચ્ચે, તિગારવગુરુઆચ્ચે, ચઉક્કસાઓવગચ્ચેણુ, પંચિંદિઓ વસટ્ટેણુ, પડુપ્પન્નભારઆચ્ચે, સાયાસુકખમણુપાલયંતેણુ, ધંહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, રાધ્ધલોઅણુ ભુત્તં વા, ભુંજિન્નં વા, ભુંજંતં વા, પરેહિં સમણુનાયં, તં નિંદામિ, ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણુ, મણેણુ વાયાચ્ચે, કાચ્ચેણુ, અધમ્મં, નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણુગયં પચ્ચકખામિ, સંવં રાધ્ધલોઅણુ, ભવજ્જીવાચ્ચે અણિ-સ્સિચ્ચોહં નેવ સયં રાધ્ધલોઅણુ, ભુંજિન્ન, નેવન્નેહિં રાધ્ધલોઅણુ ભુંજિન્ન, રાધ્ધલોઅણુ ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુનાણુના, તં જહા-અરિહંત સક્ખિઅં, સિદ્ધ-સક્ખિઅં, સાહુ સક્ખિઅં, દેવ સક્ખિઅં, અપ્પ સક્ખિઅં, એવં ભવઠં. ભિક્ખુ વા, ભિક્ખુણી વા, સંનંચ-વિરચ-પટિહય-પચ્ચકખાય-પાવકમ્મે, દિચ્ચા વા, રાચ્ચો વા, એગચો વા પરિસાગચો વા, સુત્તે વા, ભગરમાણુ વા, એસ ખલુ રાધ્ધલોઅણુસ્સ વેરમણુ, હિચ્ચે, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિચ્ચે, આણુગામિચ્ચે, પારગામિચ્ચે, સંવેસિં પાણુણુ, સંવેસિં ભૂઆણુ, સંવેસિં જીવાણુ, સંવેસિં સત્તાણુ, અદુકખણુયાચ્ચે, અસોઅણુયાચ્ચે, અનૂ-

રણ્યાએ, અતિપણ્યાએ, અપીડણ્યાએ, અપરિઆવણ્યાએ, અણુદવણ્યાએ, મહત્થે, મહાગુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમરિસિદ્ધેસિએ, પસત્થે. તં દુક્ખકપ્પયાએ, કમ્મકપ્પયાએ, મુક્ખયાએ, ખોહિલાભાએ, સંસારુત્તારણુએ, તિકકં ઉવસંપન્નિજ્જતાણું વિહરામિ. છટ્ટં ભંતે! વએ ઉવટ્ટિએમિ, સંવાએ રાઇલોઅણુએ વેરમણું. ૬. ઇચ્છેઇઆઇં પંચમહુવયાઇં, રાઇલોઅણુ વેરમણુ છટ્ટાઇં, અત્તહિઅટ્ટયાએ ઉવસંપન્નિજ્જતાણું; વિહરામિ.

અપસત્થા ય જ્ઞે જ્ઞેગા, પરિણામા ય દારુણા; પાણાઇવાયસ્સ વેરમણુ, એસ વુત્તે અઇક્કમે. ૧. તિંવરાગા ય જ્ઞ ભાસા, તિંવદોસા તહેવ ય; મુસાવાયસ્સ વેરમણુ, એસ વુત્તે અઇક્કમે. ૨. ઉગ્ગહં સિ અજઇત્તા, અવિદ્દિન્ને ય ઉગ્ગહે; અદિન્નાદાણુસ્સ વેરમણુ, એસ વુત્તે અઇક્કમે. ૩. સદા રુવા રસા ગંધા-કાસાણું પવિચારણુ; મેહુણુસ્સ વેરમણુ, એસ વુત્તે અઇક્કમે. ૪. ઇચ્છા મુચ્છા ય ગેહી ય, કંખા લોભે ય દારુણુ; પરિગ્ગહસ્સ વેરમણુ, એસ વુત્તે અઇક્કમે. ૫. અઇમત્તે આહારે, સુરખિત્તમિ સંકિએ; રાઇલોઅણુસ્સ વેરમણુ, એસ વુત્તે અઇક્કમે. ૬. દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિએ સમણુધમ્મે, પઠમ વયમણુરક્ખે, વિરયામે પાણાઇવાએ. ૭. દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિએ સમણુધમ્મે, ખીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામે મુસાવાયાએ. ૮. દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિએ સમણુધમ્મે; તઇઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામે અદિન્નાદાણુઓ. ૯. દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિએ સમણુધમ્મે; ચઉત્થં વયમણુરક્ખે, વિરયામે મેહુણુઓ. ૧૦. દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિએ સમણુધમ્મે; પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયામે પરિગ્ગહાએ. ૧૧. દંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિએ સમણુધમ્મે; છટ્ટં વયમણુરક્ખે, વિરયામે રાઇલોઅણુઓ. ૧૨. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિએ સમણુધમ્મે; પઠમં વયમણુરક્ખે, વિરયામે પાણાઇવાયાએ. ૧૩. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિએ સમણુધમ્મે; ખીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામે મુસાવાયાએ. ૧૪. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિએ સમણુધમ્મે; તઇઅં વયમણુરક્ખે, વિરયામે અદિન્નાદાણુઓ. ૧૫. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિએ સમણુધમ્મે; ચઉત્થં વયમણુરક્ખે, વિરયામે મેહુણુઓ. ૧૬. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિએ સમણુધમ્મે; પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયામે પરિગ્ગહાઓ. ૧૭. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિએ સમણુધમ્મે; છટ્ટં વયમણુરક્ખે, વિરયામે રાઇલોઅણુઓ. ૧૮. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિએ સમણુધમ્મે, તિવિહેણુ અપ્પમત્તો, રક્ખામિ મહુવએ પંચ. ૧૯. સાવજ્જજ્ઞેગમેગં, મિચ્છત્તં એગમેવ અન્નાણુ; પરિવજ્જતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહુવએ પંચ. ૨૦. અણુવજ્જજ્ઞેગમેગં, સમ્મત્તં એગમેવ નાણું તુ; ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહુવએ પંચ. ૨૧. દો એવ રાગદોસે, દુન્નિ ય ઝાણાઇં અટ્ટરુદાઇં; પરિવજ્જતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહુવએ પંચ. ૨૨. દુવિહં ચરિત્તધમ્મં, દુન્નિ ય ઝાણાઇં ધમ્મસુચ્છાઇં; ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહુવએ પ્રંચ. ૨૩. કિણ્ણ નીલા કાણી, તિન્નિ ય

वेसायो अप्सत्थायो; परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. २४. तेजि पन्हा युक्ता, तिन्नि य वेसायो सुप्सत्थायो; उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. २५. मणुसा मणुसन्वविजि, वायासन्वेषु करणुसन्वेषु, तिविडेषु वि सन्वविजि, रक्षामि महव्यये पंच. २६. यत्तारि य दुहसिन्म, यउरेा सन्ना तडा कसाया य; परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. २७. यत्तारि य सुहसिन्म, यउविवुं संचरं समाहिं य; उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. २८. पंचेव य कामशुले, पंचेव य अष्टुवे मडाहोसे; परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. २९. पंचिद्विसंचरणं, तडेव पंचविहमेव सन्नायं; उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. ३०. छन्नवृत्तिकायवहं, छप्पि य लासायो अप्सत्थायो, परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. ३१. छविवुमिभ्लंतरयं, भन्नं पि य छविवुंतवोकम्मं; उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. ३२. सत्त य लयडाणुधं, सत्तविहं येव नाणुविभ्लंगं; परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. ३३. पिंडेसणु पाणुसणु, उग्गुह सत्तीकया महन्नयणु, उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. ३४. अट्टं य मयडाणुधं, अट्टं य कम्मधं तेसिं भंधं य; परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. ३५. अट्टं य पवयणुमाया, दिट्टा अट्टविहं निट्टिअट्टेहिं, उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. ३६. नव पावनिआणुधं, सांसारत्थाय नवविडाणुवा; परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. ३७. नव भलयेरनुत्तो, हुनवविहं भलयेरपरिसुद्धं; उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. ३८. उवधायं य हसविहं, असंचरं तह य सकिसेसं य, परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. ३९. सन्वसमाद्धिणु, हस येव हसायो समणुधम्मं य; उवसंपन्नो नुत्तो, रक्षामि महव्यये पंच. ४०. आसायणुं य सन्वं, तिगुणुं धंकारसं विवर्णतो; परिवर्णतो शुतो, रक्षामि महव्यये पंच. ४१. येवं तिहंडविरयो, तिगरणुसुद्धो तिसल्लनीसल्लो, तिविडेणु पडिक्कतो, रक्षामि महव्यये पंच. ४२.

धुव्वेधम्मं महव्यय-उच्चारणुं, धिरत्तं सडुद्धरणुं, धिधंभलं ववसायो, साहणुट्टो पावनिवारणुं, निकायणु, लावविसोही, पडागाहरणुं; निन्नणुडणुाराहणु गुणुणुं, संचरणेणो पसत्थन्नाणु, वउत्तया नुत्तया य नाणु परमट्टो, उत्तमट्टाय, येस भलु तित्थंकरेहिं, रधं-राग-होस-महणुहिं, हेसिओ पवयणुस्स सारो, छन्नवृत्तिकायसंजमं, उवयेसियं, तेलुक्कसक्कयं ढाणुं, अणुवगया. नमोत्थु ते सिद्धं पुद्धं सुत्त नीरय निस्संगं माणुभूरणु गुणु रयणुसायरमणुंतमपमेअ. नमोत्थु ते महधं-महावीर-वद्धमाणु-सामिस्स, नमोत्थु ते अरहओ; नमोत्थु ते लगवओ. त्ति कट्टं. येसा भलु महव्यय-उच्चारणु कया.

ध्विओमो सुत्तकित्तणुं काठं. नमो तेसिं भमासमणुणुं. नेहिं धम्मं वाधम्मं, छविवुहमावस्सयं लगवंतं, तं ञडा; सामाधम्मं १, यउवीसत्थयो २, वंढणुयं ३, पडिक्कमणुं ४, काठिस्सणुणो ५, पच्चरुणुणुं ६, सवेहिं पि येअंभिम, छविवुहे आवस्सये, लगवते-ससुत्ते, सअत्थे, सगंथे, सनिनुत्तिअये, ससंगडुणुअये, ने गुणु वा, लावा वा,

અરિહંતેહિં, ભગવંતેહિં, પન્નત્તા વા, પડ્વિઆ વા. તે ભાવે સદ્દહામો, પત્તિઆમો, શેએમો, ક્ષેએમો, ખલેમો, અણુપાલેમો. તે ભાવે સદ્દહંતેહિં, પત્તિઅંતેહિં, શેઅંતેહિં, ક્ષાસંતેહિં, પાલંતેહિં, અણુપાલંતેહિં; અંતો પક્ખસ્સ, જં વાધઅં, પઢિઅં, પરિઅટ્ઠિઅં, પુચ્છિઅં, અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં; તં દુક્ખક્ખયાએ, કમ્મક્ખયાએ, સુક્ખયાએ, યોહિલાલાએ, સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કટ્ટ ઉવસંપન્નિજ્જત્તાણું વિહરામિ. અંતો પક્ખસ્સ જં ન વાધઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ઠિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં. સંતે ખલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરક્કમે. તસ્સ આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો, વિઉટ્ટેમો, વિસોહેમો, અકરણયાએ, અખ્ખુટ્ટેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં, પડિવન્નમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણું, જેહિં ઇમં વાધઅં. અંગ આહિરં, ઉક્કાલિઅં ભગવંતં, તં જહા. દસવેઆલિઅં ૧, કપ્પિઆકપ્પિઅં ૨, ચુલ્લકપ્પસુઅં ૩, મહાકપ્પસુઅં ૪, ઉવાહઅં ૫, રાયપ્પસેણિઅં ૬, જીવાભિગમો ૭, પન્નવણા ૮, મહાપન્નવણા ૯, નંદી ૧૦, અણુઓગદારાઇ ૧૧, દેવિંદત્થઓ ૧૨, તંદુલવિઆલિઅં ૧૩, અંદાવિન્નિઅં ૧૪, પમાયપ્પમાયં ૧૫, પોરિસિમંડલં ૧૬, મંડલપ્પવેસો ૧૭, ગણિવિન્ન ૧૮, વિન્નત્તારણુવિણિચ્છઓ ૧૯, આણુવિલત્તી ૨૦, મરણુવિલત્તી ૨૧, આયવિસોહિ ૨૨, સંલેહણાસુઅં ૨૩, વૌરાયસુઅં ૨૪, વિહારકપ્પો ૨૫, ચરણુવિહી ૨૬. આઉરપચ્ચક્રખાણું ૨૭. મહાપચ્ચક્રખાણું ૨૮. સંવેહિં પિ એઅંમિ, અંગઆહિરે, ઉક્કાલિએ, ભગવંતે, સસુત્તે, સઅત્થે, સગંથે, સનિન્નત્તિએ, સસંગહણિએ; જે ગુણા વા, ભાવા વા, અરિહંતેહિં, ભગવંતેહિં; પન્નત્તા વા, પડ્વિઆ વા; તે ભાવે સદ્દહામો, પત્તિઆમો, શેએમો, ક્ષેએમો, ખલેમો, અણુપાલેમો; તે ભાવે સદ્દહંતેહિં, પત્તિઅંતેહિં, શેઅંતેહિં, ક્ષાસંતેહિં, પાલંતેહિં, અણુપાલંતેહિં; અંતો પક્ખસ્સ, જં વાધઅં, પઢિઅં, પરિઅટ્ઠિઅં, પુચ્છિઅં, અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં, તં દુક્ખક્ખયાએ, કમ્મક્ખયાએ, સુક્ખયાએ, યોહિલાલાએ, સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કટ્ટ ઉવસંપન્નિજ્જત્તાણું વિહરામિ. અંતો પક્ખસ્સ, જં ન વાધઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ઠિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં. સંતે ખલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો, વિઉટ્ટેમો, વિસોહેમો, અકરણયાએ અખ્ખુટ્ટેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં, પડિવન્નમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાણુમણાણું, જેહિં ઇમં વાધઅં. અંગઆહિરં, કાલિઅં, ભગવંતં, તં જહા. ઉત્તરન્નઅયણાઇ ૧, દસાઓ ૨, કપ્પો ૩, વવહારો ૪, ઇસિલાસિઆઇ ૫, નિસીહં ૬, મહાનિસીહં ૭, જંબુદીવપન્નત્તી ૮, સૂરપન્નત્તી ૯, અંદપન્નત્તી ૧૦, દીવસાગરપન્નત્તી ૧૧, ખુટ્ટિયાવિમાણુપવિલત્તી ૧૨, મહાદ્વિઆવિમાણુપવિલત્તી ૧૩, અંગચૂલિઆએ ૧૪, વગ્ગચૂલિઆએ ૧૫, વિવાહચૂલિઆએ ૧૬, અરુણોવવાએ ૧૭, ચરુણોવવાએ ૧૮, ગરુદોવવાએ ૧૯, ધરણોવવાએ ૨૦, વેલ્લધસેવવાએ ૨૧, વેસ-

મણીવવાએ ૨૨, દેવિદોવવાએ ૨૩, ઉર્દાણસુએ ૨૪, સમુર્દાણસુએ ૨૫, નાગપરિઆવલિ-
આણું ૨૬, નિરયાવલિઆણું ૨૭, કપ્પિઆણું ૨૮, કપ્પવડિસિઆણું ૨૯, પુષ્કિઆણું ૩૦,
પુષ્ક્યલિઆણું ૩૧, વણ્હિઆણું ૩૨, વણ્હિહસાણું ૩૩, આસીવિસભાવણાણું ૩૪, દિદ્દિ-
વિસભાવણાણું ૩૫, આરણુસુમિણુભાવણાણું ૩૬, મહાસુમિણુભાવણાણું ૩૭, તેઅ-
ગ્ગિનિસગ્ગાણું ૩૮, સંવેહિં પિ એઅમિ, અંગખાહિરે, કાલિએ, ભગવંતે, સસુતે,
સઅત્થે, સગંથે, સનિબ્બુત્તિએ, સસંગહણિએ, જે ગુણા વા, ભાવા વા, અરિહંતેહિં
ભગવંતેહિં; પન્નત્તા વા, પડ્વિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો, પત્તિઆમો, રોએમો, કાસેમો,
પાલેમો, અણુપાલેમો. તે ભાવે સદ્દહંતેહિં, પત્તિઅંતેહિં, રોઅંતેહિં, કાસંતેહિં, પાલં-
તેહિં, અણુપાલંતેહિં, અંતોપકખસ્સ, જં વાઈઅં, પઠિઅં, પરિઅટ્ઠિઅં, પુચ્છિઅં,
અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં; તં દુકખકખયાએ, કમ્મકખયાએ મુકખયાએ, યોહિલાલાએ,
સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કદ્દુ ઉવસંપન્નિજ્જત્તાણું વિહરામિ. અંતોપકખસ્સ, જં ન વાઈઅં,
ન પઠિઅં, ન પરિઅટ્ઠિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં; સંતે બલે, સંતે
વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરકકમે, તસ્સ આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો,
વિઉટ્ટેમો, વિસોહેમો, અકરણયાએ, અખ્ખુદ્દેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં,
પડિવબ્બમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કંડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણું, જેહિં ઈમં વાઈઅં, દુવાલસંગં, ગણિપિડગં, ભગ-
વંતં, તં જહા-આચારે ૧, સૂઅગઠે ૨, ઠાણું ૩, સમવાઓ ૪, વિવાહપન્નત્તી
૫, નાયાધમ્મકહાઓ ૬, ઉવાસગદસાઓ ૭, અંતગડદસાઓ ૮, અણુત્તરેવવાઈઅઠ-
સાઓ, ૯, પહ્હાવાગરણું ૧૦, વિવાગસુઅં ૧૧, દિદ્દિવાઓ ૧૨, સંવેહિં પિ એઅમિ,
દુવાલસંગે ગણિપિડગે, ભગવંતે સસુતે, સઅત્થે, સગંથે, સનિબ્બુત્તિએ, સસંગહણિએ,
જે ગુણા વા, ભાવા વા, અરિહંતેહિં, ભગવંતેહિં; પન્નત્તા વા, પડ્વિઆ વા, તે ભાવે
સદ્દહામો, પત્તિઆમો, રોએમો, કાસેમો, પાલેમો, અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં, પત્તિ-
અંતેહિં, રોઅંતેહિં, કાસંતેહિં, પાલંતેહિં, અણુપાલંતેહિં, અંતો પકખસ્સ, જં વાઈઅં,
પઠિઅં, પરિઅટ્ઠિઅં, પુચ્છિઅં, અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં. તં દુકખકખયાએ, કમ્મ-
કખયાએ, મુકખયાએ, યોહિલાલાએ, સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કદ્દુ ઉવસંપન્નિજ્જત્તાણું,
વિહરામિ. અંતોપકખસ્સ, જં ન વાઈઅં, ન પઠિઅં, ન પરિઅટ્ઠિઅં, ન પુચ્છિઅં,
નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં. સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરકકમે, તસ્સ
આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો, વિઉટ્ટેમો, વિસોહેમો, અકરણયાએ,
અખ્ખુદ્દેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં, પડિવબ્બમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કંડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણું, જેહિં ઈમં વાઈઅં, દુવાલસંગં, ગણિપિડગં. ભગ-
વંતં, તં જહા. સમ્મં કાએણું, કાસંતિ, પાલંતિ, પૂરંતિ, તીરતિ, કિદ્દંતિ, સમ્મં
આણાએ, આરાહંતિ, અહં ચ નારાહેમિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કંડં.

સુઅદેવયા ભગવઈ, નાણાવરણીઅ કમ્મસંધાયં; તેસિં ખવેઉ સચયં; જેસિં
સુઅ સાયરે ભત્તી. ૧. ઇતિ શ્રી પાક્ષિકં સૂત્રમ્.

૮. શ્રી પાક્ષિક ખામણા.

ધ્વજામિ ખમાસમણો ! પિચ્ચં ચ મે જ્ લે, હટ્ટાણું, તુટ્ટાણું, અપ્પાયં, કાણું, અભગ્ગનેગાણું, સુસીલાણું, સુવચાણું, સાયરિયઉવજ્જાયાણું, નાણેણું, દંસણેણું, ચરિત્તેણું, તવસા, અપ્પાણું, લાવેમાણાણું, બહુચુલેણુ લે, દિવસો પોસહો પક્ખો વધક્કંતો, અત્તો ચ લે કલ્લાણેણું, પન્નુવર્ફુઓ, સિરસા મણ્ણસા મત્થએણુ વંદામિ. ૧. (શુરુવાક્યમ્) તુપ્પલેહિ સમં.

ધ્વજામિ ખમાસમણો ! પુવિં ચેધ્ધંઆઈં વંદિત્તા, નમંસિત્તા, તુપ્પલણ્ણં, પાય-મૂલે વિહરમાણેણું, જે કેઈ બહુદેવસિયા, સાહુણો હિદ્દા સમાણા વા, વસમાણા વા, ગામાણુગામં, દ્ધજ્જમાણા વા, રાઠણિયા સંપુચ્છંતિ, ઓમરાઠણિયા વંદંતિ, અજ્જયા વંદંતિ, અન્નિજ્યાઓ વંદંતિ, સાવયા વંદંતિ, સાવિયાઓ વંદંતિ, અહપિ નિસ્સહો, નિક્કસાઓ, ત્તિ કટ્ટું, સિરસા મણ્ણસા મત્થએણુ વંદામિ. ૨. (શુરુવાક્યમ્) અહમવિ વંદામિ ચેધ્ધંઆઈં.

ધ્વજામિ ખમાસમણો ! અપ્પભુર્ફુઓહં, તુપ્પલણ્ણં, સંતિચ્ચં, અહાકપ્પં વા, વત્થં વા, પડિગ્ગહં વા, કંબલં વા, પાયપુચ્છણું વા, રચહરણું વા, અક્ખરં વા, પયં વા, ગાહં વા, સિલોગં વા, સિલોગહં વા, અર્ફું વા, હેઉં વા, પસિણું વા, વાગરણું વા, તુપ્પલેહિ ચિચ્ચત્તેણું દિત્તં મએ, અવિણ્ણએણુ પડિચ્ચિચ્ચં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કહં. ૩ (શુરુવાક્યમ્) આયરિયસંતિચ્ચં.

ધ્વજામિ ખમાસમણો ! અહમપુવ્વાઈં, કયાઈં ચ મે કિઈં કમ્માઈં, આચારમંતરે, વિણ્ણયમંતરે, સેહિઓ, સેહાવિઓ, સંગહિઓ, ઉવગ્ગહિઓ, સારિઓ, વારિઓ, ચોઈઓ, પડિચોઈઓ, ચિચ્ચત્તા મે પડિચોયણુ, અપ્પભુર્ફુઓહં, તુપ્પલણ્ણં, તવતેય-સિરીએ, ઇમાઓ ચાઉરંતસંસારકંતારાઓ, સાહટ્ટું નિત્થરિસ્સામિ, ત્તિ કટ્ટું, સિરસા મણ્ણસા મત્થએણુ વંદામિ, ૪ (શુરુવાક્યમ્) નિત્થારગપારગા હોહં.

૯. અતિચાર ચિંતવનની ગાથા.

સાધુ-સાધ્વીને દૈવસિક અને રાત્રિક પ્રતિક્રમણમાં શ્રાવકનાં અતિચારની આઠ ગાથાને સ્થાનકે કાર્યોત્સર્ગમાં ચિંતવવાની અર્થ સહિત ગાથા.

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯
સયણ્ણસણ્ણજાણે, ચેઈય જઈં સિજ્જ કાય ઉચ્ચારે;

૧૦ ૧૧ ૧૨
સમિઈ લાવણા શુત્તી, વિતહાયરણે ચ અઈયારો. ૧.

અર્થ-શયન એટલે સંધારા પ્રમુખ ૧, આસન એટલે પીઠ-બાજેઠ-પટ્ટા પ્રમુખ ૨ અન્ન પાણે એટલે આહાર-પાણી, વગેરે અવિધિએ ગ્રહણ કરવાથી ૩-૪, ચૈત્ય એટલે અવિધિએ દેરાસરજીને અથવા પ્રતિમાજીને વંદનાદિ કરવાથી ૫, યતિ એટલે સુનિ-ઓનો રીતિ પ્રમાણે વિનય ન કરવાથી ૬, શમ્યા એટલે વસતિની અવિધિએ પ્રમા-જનાં વગેરે કરવાથી ૭, કાય એટલે લઘુનીતિ ઉચ્ચાર એટલે વડીનીતિ આ બન્નેનું

અસ્થંડિલે અથવા અપ્રતિલેખિત સ્થંડિલે વિસર્જન કરવાથી ૮-૯, પાંચ સમિતિ ૧૦, ખાર ભાવના ૧૧, ત્રણ ગુપ્તિ વગેરેનું અવિધિએ સેવન કરવાથી અથવા સેવન નહીં કરવાથી ૧૨. ઇત્યાદિ ક્રિયામાં વિતથ-વિપરીત આચરણ થવાથી અતિચાર લાગ્યા હોય તેનું ચિંતન કરે.

આ ગાથા ગણતાં તેમાં કહેલ ગાબતો સંબંધી જે કાંઈ અતિચાર લાગ્યા હોય તે સાધુએ સંભારીને યાદ કરવા. સામાન્ય સાધુ કરતાં ગુરુને [આચાર્યને] અહ્ય વ્યાપાર હોવાથી ગુરુએ એ વાર આ ગાથા અર્થ સાથે વિચારવી.

૧૦. પ્રાતઃકાલની પડિલેહણુ વિધિ.

પ્રકાશ થઈ બંધ ત્યારે ઇરિયાવહી [ખમાંથી લોગસ્સ સુધી] કહી, પછી ખમાસમણુ દઈ, ઇચ્છાકારેણુ સંદિસહુ લગવન પડિલેહણુ કરું? 'ઇચ્છ' કહી સાધુએ મુહપત્તિ ૫૦ બોલથી*, ઓષો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, સુતરનો કંદોરો ૧૦ બોલથી, અને ચોલપટ્ટો ૨૫ બોલથી પડિલેહવો. [સાધ્વીએ મુહપત્તિ ૫૦ બોલથી, ઓષો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, કપડો ૨૫ બોલથી, કંચુઓ ૨૫ બોલથી, સાડો ૨૫ બોલથી અને કંદોરો ૧૦ બોલથી પડિલેહવો.] સાધુએ પાંચ અને સાધ્વીઓએ સાત વાના પડિલેહી, પછી ઇરિયાવહિ પડિક્કમી ખમાસમણુ દઈ 'ઇચ્છકારી લગવન પસાય કરી પડિલેહણુ પડિલેહવો. 'ઇચ્છ.' કહી ગુરુદેવ અથવા વડિલનું વચ્ચ પડિલેહે અથવા સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણુ કરે. તે આ પ્રમાણે.

૧૧. સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણુના ૧૩ બોલ.

પ્રથમ ખલાની કામલી ૨૫ બોલથી પડિલેહી સંકેલીને તેની ઉપર સ્થાપનાચાર્ય મૂકે. પછી તેને છોડી પ્રથમ ઉપરની એક મુહપત્તિ ૨૫ બોલથી પડિલેહે.

*મુહપત્તિના ૫૦ બોલ. ૧ સૂત્ર-અર્થ-તત્ત્વ કરી સદહું ૧, સમ્યક્ત્વ-મોહનીય ૨, મિત્ર-મોહનીય ૩, મિથ્યાત્વ-મોહનીય ૪ પરિહરું, કામરાગ ૫, સ્નેહરાગ ૬, દષ્ટિરાગ ૭ પરિહરું, સુદેવ ૮, સુચુરુ ૯, સુધર્મ ૧૦ આદરું, કુદેવ ૧૧, કુચુરુ ૧૨, કુધર્મ ૧૩ પરિહરું. જ્ઞાન ૧૪, દર્શન ૧૫, ચારિત્ર ૧૬ આદરું, જ્ઞાન વિરાધના ૧૭, દર્શન વિરાધના ૧૮, ચારિત્ર વિરાધના ૧૯ પરિહરું. મન ગુપ્તિ ૨૦, વચન ગુપ્તિ ૨૧ કાય ગુપ્તિ ૨૨, આદરું. મન દંડ ૨૩, વચન દંડ ૨૪, કાય દંડ ૨૫, પરિહરું.

(આ ૨૫ બોલ ડાબા હાથની હથેલી પર બોલી મુહપત્તિ પડિલેહવી. ત્રીજે લખેલા ૨૫ બોલ શરીર પડિલેહણુના છે.)

હાસ્ય ૨૬, રતિ ૨૭, અરતિ ૨૮, પરિહરું, (ડાબા હાથપર) બંધ ૨૯, શોક ૩૦, દુઃખ ૩૧, પરિહરું, (જમણા હાથપર), કૃષ્ણલેસ્યા ૩૨, નીલલેસ્યા ૩૩, કાપોતલેસ્યા ૩૪, પરિહરું, (મસ્તક પર) રસગારવ ૩૫, ઋદ્ધિગારવ ૩૬, સાતાગારવ ૩૭, પરિહરું, (મુખપર), માયાશલ્ય ૩૮, નિયાચુસલ્ય ૩૯, મિથ્યાત્વશલ્ય ૪૦, પરિહરું, (હૃદયપર), ક્રોધ ૪૧, માન ૪૨, પરિહરું, (ડાબા હાથપર), માયા ૪૩, લોભ ૪૪, પરિહરું, (જમણા હાથપર), પૃથ્વીકાય ૪૫, અપકાય ૪૬, તેઉકાય ૪૭ ની રક્ષા કરું, (ડાબા પગપર), વાઉકાય ૪૮, વનસ્પતિકાય ૪૯, ત્રસકાય ૫૦ ની જમણા કરું, (જમણા પગપર).

આ બોલને ગુરુ ગમતાથી સમજી લેવા. સાધ્વીઓએ ૩ લેસ્યા ૩ શલ્ય, ૪ કપાય, મળી ૧૦ બોલ છોડીને ૪૦ બોલ બોલવા,

“૧ શુદ્ધ સ્વરુપના ધારક ગુરુ, ૨ જ્ઞાનમય, ૩ દર્શનમય, ૪ ચારિત્રમય, ૫ શુદ્ધ શ્રદ્ધામય, ૬ શુદ્ધ પ્રરુપણામય, ૭ શુદ્ધ સ્પર્શનામય, ૮ પંચાચાર પાલે, ૯ પલાવે, ૧૦ અનુમોદે, ૧૧ મનગુપ્તિ, ૧૨ વચનગુપ્તિ, ૧૩ કાયગુપ્તિએ ગુપ્ત” આ પ્રમાણે તેર તેર યોલ યોલી પાંચે સ્થાપનાણની પૃથક્ પૃથક્ પરિલેહણા કરે. તે પછી સ્થાપનાણ સંબંધી બીજી મુહપત્તિઓ ૨૫ યોલથી પરિલેહે. [સાંજની પરિલેહણા વખતે પહેલાં સ્થાપનાણની બધી મુહપત્તિઓ પરિલેહીને પછી સ્થાપનાણ પરિલેહે.] પછી સ્થાપનાણ બાંધી ઠવણી ઉપર પધરાવી, ખમાસમણ દષ્ટ, ઇચ્છાં ઉપધિ મુહપત્તિ પરિલેહું? ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પરિલેહી, ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ સંદિસાહું? ઇચ્છં, ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ પરિલેહું? ઇચ્છં, કહી ખાકીનાં સવં વચ્ચે પરિલેહવાં. છેવટે ઓથો પરિલેહવો. પછી હંડાસણ પરિલેહી, ઇરિઆવહી પરિક્કમી, ત્રણવાર “અણુબણુહ જસુગ્ગહો” ત્રણવાર કહીને કાળે લેવો. પછી ઇરિઆવહી પરિક્કમી કાળે જ્યાં સંથારો કર્યો હોય તથા પરિલેહણ કરી હોય ત્યાંથી લઈને નિજીવ સ્થાનક બેઠને પરઠવવો. પછી ત્રણવાર “વોસિરે વોસિરે” કહેવું. પછી હંડાની પરિલેહણા કરે, પછી ઇરિઆવહી પરિક્કમી, નીચે જોસીને ઠાખા ખલે ચાદર આદિ કોઈ વસ્ત્ર રાખી ખમાસમણ દષ્ટ, ઇચ્છાં સંજ્ઞાય કરું? ઇચ્છં કહી એક નવકાર ગણી ‘ધમ્મો મંગલમુક્કિદ્દ’ એ સંજ્ઞાય પાંચ ગાથાની કહે.

પછી ઇચ્છાં ઉપયોગ કરું? ઇચ્છં, ઇચ્છાં સંદિં ભગંઉપયોગ કરાવણી કાઉસગ કરું? ઇચ્છં. ઉપયોગ કરાવણી કરેમિ કાઉસગ્ગં અન્નત્થં કહી એક નવકારનો કાઉસગ કરી નવકાર ગણી, પછી ગુરુદેવાદિક વડિલ હોય તેમને હાથ બેડી પૂછે, ઇચ્છાં ગુરુ કહે ‘લાલ’ શિષ્ય કહે ‘કહલેશું’? ગુરુ કહે ‘જહા ગહિઅં પુન્વસૂરીહિં’ શિષ્ય કહે ‘આવસ્સિઆએ’ ગુરુ કહે ‘જસ્સ બેગો’ કહી, શિષ્ય સંજ્ઞાતર ધર પૂછે, ગુરુ કહે તે ધર સંજ્ઞાતર કરવું. જે ધર સંજ્ઞાતર કરવું હોય તેનું નામ આપે. પછી ગુરુને વંદન કરે.

૧૨. પ્રાતઃ ગુરુવંદન વિધિ.

એ ખમાં દષ્ટ ઇચ્છકારં કહી (પંચાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમાં દષ્ટ) પછી અણુદ્ધિઓ ખામી, ખમાં દષ્ટ ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કમ્પી પચ્ચક્ખાણુનો આદેશ આપશોણ? ઇચ્છં, કહી (ગુરુ પાસે પચ્ચક્ખાણુ લે), પછી ખમાં ઇચ્છાં બહુવેલ સંદિસાહું? ગુરુ કહે ‘સંદિસાવો’ ઇચ્છં. ખમાં ઇચ્છાં બહુવેલ કરશું? ઇચ્છં. ગુરુ કહે, ‘કરેહ.’

પછી પહેલી પોરિસિ સુધી સ્વાધ્યાય કરવો. તે સ્વાધ્યાયને માટે આ પુસ્તકમાંથી ગાથાઓ વાંચવી.

૧૩. ચૈત્યવંદન વિધિ.

નિન ચૈત્ય [દેરાસર]માં જઈ ઇરિઆવહિ પ્રતિકમી ત્રણ ખમાસમણ દષ્ટ ઇચ્છાં ચૈત્યવંદન કરું? ઇચ્છં. કહી ચૈત્યવંદનં જંકિંચિં નમુત્થુણ્ણં ભવંતિં ખમાં ભવંતં નમોડહંતં પૂર્વાચાર્યં કૃત સ્તવન અથવા ઉવસગ્ગહરં જયવીયરાયં ઉભા થઈ અરિહંત ચેધિઆણ્ણં અન્નત્થં એક નવકારનો કાઉસગ પારીને નમોડહંતં કહી

થાય કહેવી. પછી એક ખમાસમણુ દેવું.

૧૪. ખહુપડિપુત્રા પોરિસિ વિધિ.

છ ઘડી અર્થાત્ ૨૧૧ કલાક દિવસ ચઢ્યા પછી ખમાસમણુ દર્ધ ઇચ્છાં ખહુ પડિપુત્રા પોરિસી ? ગુરુ કહે 'તહત્તિ' ઇચ્છાં, કહી, ખમાસમણુ દર્ધ, ઇચ્છિયાવહી પડિછમી, પછી ખમાસમણુ દર્ધ ઇચ્છાં પડિલેહુણુ કરું ? ગુરુ કહે 'કરેહ.' ઇચ્છાં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહુવી. પછી પાત્રાદિની પડિલેહુણુ કરે. (ચોમાસાની વખતે વસતિ પ્રમાણવી.)

૧૫. પરચક્ષાણુ પારવાનો વિધિ.

ખમાસમણુ દર્ધ, ઇચ્છિયાવહી પડિછમી, ખમાસમણુ દર્ધ ઇચ્છાં ચૈત્યવંદન કરું ? ઇચ્છાં. કહી જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન જયવીયરાય સંપૂર્ણ પચત કરવું. (સ્તવનના સ્થાને ઉવસગ્ગહરું કહેવું.) પછી ખમાસમણુ દર્ધ, ઇચ્છાં સજ્જાય કરું ? ગુરુ કહે 'કરેહ,' ઇચ્છાં. કહી એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિદ્દં' સજ્જાય કહેવી. પછી ખમાસમણુ દર્ધ ઇચ્છાં મુહપત્તિ પડિલેહું ? ગુરુ કહે 'પડિલેહુ' ઇચ્છાં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહુવી. પછી ખમાં ઇચ્છાં પરચક્ષાણુ પારું ? ગુરુ કહે 'પુત્રવિ કાયંવ' 'શિષ્ય-યથાશક્તિ' ખમાં ઇચ્છાં પરચક્ષાણુ પાયું, ગુરુ કહે 'આચારો ન મોત્તંવો,' શિષ્ય કહે 'તહત્તિ' કહી, જમણો હાથ મુઠી વાળી, ઓઘા ઉપર સ્થાપી, એક નવકાર ગણી, આંખિલ પચતના પરચક્ષાણુ નીચે પ્રમાણે કહીને પારવાં.

"ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં પોરિસિં, સાઠપોરિસિં, સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમહું, અવહું, મુદ્ધિસહિઅં, પરચક્ષાણુ કયું ચઉવિહાર; આચંખિલ, નીવી, એકાસણું, ખેઆસણું, પરચક્ષાણુ કયું તિવિહાર; પરચક્ષાણુ ક્ષસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તિરિઅં, કિદ્ધિઅં, આરાહિઅં, જં ચ ન આરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કહં." પછી એક નવકાર ગણવો.

આમાંનું જે પરચક્ષાણુ કયું હોય ત્યાં સુધી યોલવું, આગળનાં પરચક્ષાણુ ન યોલવાં. જેમકે નવકારશીનું પરચક્ષાણુ પારવું હોય તો—ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં, મુદ્ધિસહિઅં પરચક્ષાણુ કયું ચઉવિહાર પરચક્ષાણુ ક્ષસિઅં "આદિ યોલવું. એવી રીતે પોરિસિ, સાઠપોરિસિ આદિનું બાણવું. તિવિહાર ઉપવાસ વાળાએ નીચે પ્રમાણે કહેવું.

"સૂરે ઉગ્ગએ ઉપવાસ કર્યો તિવિહાર; પોરિસિં સાઠપોરિસિં પુરિમહું અવહું મુદ્ધિસહિઅં પરચક્ષાણુ કયું પાણુહાર; પરચક્ષાણુ ક્ષસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તિરિઅં, કિદ્ધિઅં, આરાહિઅં, જં ચ ન આરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કહં."

આમાં પણ પોરિસિ વિગેરે પરચક્ષાણુનાં નામ જ્યાં સુધીને માટે તિવિહાર ઉપવાસ કર્યો ત્યાં સુધીનાં લેવાં. આ પ્રમાણે પરચક્ષાણુ પાર્યા પછી નીચે પ્રમાણે દશવૈકાલિકસૂત્રની સત્તર ગાથા કહેવી.

૧૬. દશવૈકાલિક સૂત્રની ૧૭ ગાથા.

ધમ્મો મંગલમુક્કિદ્દું, અહિંસા સંજ્ઞો તવો, દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણ્ણો. ૧. જહા હિમસ્સ પુદ્ધેસુ, ભમ્મરો આવિચ્છં રસં, ન ચ પુદ્ધં

કિલામેષ, સો અ પીણેષ અપ્પયં. ૨. એ મેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સતિ સાહુણો, વિહંગમા વ પુષ્કેસુ, દાણુલત્તેસણે સ્યા. ૩. વયં ચ વિત્તિ લખ્લામો, ન ચ કોઈ ઉવહ-
મ્મઈ, અહાગડેસુ સ્થિયંતે, પુષ્કેસુ ભમરા જહા. ૪. મહુકારસમા ખુદ્ધા, જે ભવંતિ
અણુસ્સિયા, નાણાપિંડરયા દંતા, તેણુ વુચ્યંતિ સાહુણો, ત્તિમેમિ. ૫.

કહનુ કુજ્જન સામત્તં, જે કામે ન નિવારએ, પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ્સ વસંગઓ.
૬. વત્થગંધમલંકારં, ઇત્થિઓ સયણુણિય, અચ્છંદા જે ન ભુજંતિ, ન સે ચાઇત્તિ
વુચ્યઈ. ૭. જે અ કંતેં પિએ લોએ, લક્ષેવિ પિટ્ટિ કુવ્વઈ, સાહીણે ચયઈ લોએ, સે
હુ ચાઈ ત્તિ વુચ્યઈ. ૮. સમાઈ પેહાઈ પરિવ્વયતો, સિઆ મણો નિરુસરઈ બહિદ્ધા;
ન સા મહં નો વિ અહંપિ તીસે, ઇચ્ચેવ તાઓ વિણુઈજ્જ રાગં. ૯. આયાવયાહી
ચય સોગમલ્લં, કામે કમાહી કમિયં ખુ હુકખં; છિદ્ધાહિ દોસં વિણુઈજ્જ રાગં, એવં
સુહી હોહિસિ સંપરાએ. ૧૦. પક્ખંદે જલિયં જેઈ, ધૂમકેઈ દુરાસયં; નેચ્છંતિ વંતયં
લોતું, કુલે જયા અગંધણે. ૧૧. ધિરત્થુ તે જસો કામી, જે તં જીવિય કારણા; વંતં
ઈચ્છસિ આવેઈ, સેઅં તે મરણું ભવે. ૧૨. અહં ચ લોગરાયસ્સ, તં ચ સિ અંધગ-
વન્હિણો, મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર. ૧૩. જઈ તં કાહિસિ ભાવં,
જ જ દિચ્છસિ નારીઓ; વાયાવિધુવ્વ હુકો, અટ્ટિઅપ્પા ભવિરુસસિ. ૧૪. તીસે સો
વયણું સોચ્ચા, સંજયાઈ સુભાસિયં; અંકુસેણુ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઇઓ. ૧૫.
એવં કરંતિ સંખુદ્ધા, પંડિઆ પવિયકખણા વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસ્સ-
ત્તમો. ત્તિમેમિ. ૧૬. સંજમે સુટ્ટિયપ્પાણું, વિપ્પમુક્કાણુ તાઇણું, તેસિમેયમણાઈન્નં,
નિગંથાણુ મહેસિણું. ૧૭.

સાધુ સાધ્વીએ ઉપયોગપૂર્વક મુહપત્તિ, ગુચ્છો પડિલેહવો, પછી પડલાં અને પાત્રાં પડિલેહવાં

૧૭. અહાર ગોચરીના ૪૨ દોષ અને પાંચ દોષ માંડલીના.

સાધુ સાધ્વીએ આહાર પાણી વહોરતાં તેના ૪૨ દોષ વજવા તથા આહાર
કરતાં માંડલીના ૫ દોષ વજવા તે આ પ્રમાણે—પ્રથમ ઉદ્દગમના એટલે આહાર
ભોજન ઉત્પાદન કરવાવાળાથી અર્થાત્ સદ્ગૃહસ્થોથી જે દોષ લાગે તે સંબંધના
૧૬ દોષ આ પ્રમાણે—૧ સર્વ દશ્નનીઓને અથવા સર્વ લિંગીઓ (મુનિઓ) ને
ઉદ્દેશીને કરવું તે ‘આધાકર્મી દોષ.’ ૨ પૂર્વે તૈયાર કરેલા ભાન, લાડુ, શાક, આદિ
મુનિને ઉદ્દેશીને તેમાં દહીં, ગેળ વિગેરેથી સ્વાદિષ્ટ કરવા, તૈયાર થયેલ ચૂરમા મધ્યે
ઘતાદિ ભેગવી લાડુ કરવા તે ‘ઉશ દોષ.’ ૩ શુદ્ધ અન્નાદિકને આધાકર્મીથી મિશ્રિત કરવું, તે
‘પૂતિકર્મ દોષ.’ ૪ જે પોતાને માટે તથા સાધુને માટે પ્રથમથી જ કદપીને બનાવવું, તે
‘મિશ્ર દોષ.’ ૫ સાધુને માટે ક્ષીર આદિક બુદ્ધાં કરી પોતાના ભોજનમાં સ્થાપી રાખવાં તે
‘સ્થાપિત દોષ.’ ૬ વિવાહાદિને વિલંબ છતાં સાધુને રહેલા જાણી તેમનો લાભ મેળવવા માટે
તે વખતમાં જ વિવાહાદિ કરવા તે ‘પાહુડી દોષ.’ ૭ અંધકારમાં રહેલી વસ્તુને દીવા આદિથી
શોધી લાવી સાધુને આપવી તે ‘પ્રાહુકરણ દોષ.’ ૮ સાધુ માટે કિંમત આપીને ખરીદ કરવું તે

૧. જ્યાં ‘ધમ્મે, મંગલ’ની સજ્જાય બોલવાની લખી હોય ત્યાં આ પાંચ ગાથા બોલવી.

‘ક્રીત દોષ.’ ૯ સાધુને માટે ઉધારે અન્નાદિક લાવી આપવું તે ‘પ્રામિત્યક દોષ.’ ૧૦ પોતાની વસ્તુ ખીજની વસ્તુ સાથે અદલાબદલી કરીને મુનિને આપવી તે ‘પરાવતિ’ દોષ.’ ૧૧ સાહુમું લાવીને આપવું તે ‘અભ્યાહુત દોષ.’ ૧૨ કુડલાદિકમાંથી થી, તેલ આદિક કાઢવા માટે તેના મુખ પરથી માટી વિગેરે દૂર કરવી તે ‘ઉદ્ભિન્ન દોષ.’ ૧૩ ઉપત્રી ભૂમિ-માળ ઉપરથી, સીંકેથી કે ભોંયરામાંથી લઈને સાધુને આપવું તે ‘માલોપહુત દોષ.’ ૧૪ રાજાઆદિ બલાત્કારથી કોઈની પાસેથી આંચકી લઈને આપે તે ‘આચ્છેદ દોષ.’ ૧૫ આખી મંડળીએ નહીં હીધેલું (નહીં આપેલું) તેમાંના એક જણ સાધુને આપે તે ‘અનાસ્મૃષ્ટિ [અનાજ્ઞા] દોષ.’ ૧૬ સાધુનું આવવું સાંભળી પોતાને માટે કરાતી રસવતી-રસોઈ પ્રમુખમાં વધારે તે ‘અદ્રાપૂરક દોષ.’ આ સોળ દોષ અહાર દેનારથી લાગે છે.

હવે સાધુથી થતા ઉત્પાદનના ૧૬ દોષ આ પ્રમાણે-૧ ગૃહસ્થના બાળકને દુધ પાવું, નવરાવવું, શણુગારવું, રમાડવું તથા જોળામાં બેસાડવું ઇત્યાદિ કર્મ કરવાથી મુનિને ‘ધાત્રી-પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૨ દૂતની પેઠે સંદેશો લઈ જવાથી સાધુને ‘દૂતિપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૩ ત્રણે કાળના લાભાલાભ, જીવિત, મૃત્યુ આદિ નિમિત્ત કહેવાથી ‘નિમિત્તપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૪ ભિક્ષા માટે પોતાના કુળ, જાતિ, કર્મ, શિક્ષ્ય આદિને વખાણુ કરવાથી ‘આજીવ પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૫ ગૃહસ્થની પાસે દીનપણું જણાવીને ભિક્ષા લેવાથી ‘વનીપક પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૬ ભિક્ષા પ્રાપ્તિ માટે ઔષધાદિક બતાવવાથી ‘ચિકિત્સા પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૭ ગૃહસ્થને ડરાવી શ્રાપ કરીને આહાર ગ્રહણુ કરવાથી ‘ક્રોધપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૮ સાધુઓની પાસે એવી પ્રતિજ્ઞા કરે કે ‘હું તો લગ્નિધમાન છું’, તેથી હું અમુક ઘરેથી સારો આહાર તમને લાવી આપું’ એમ કહી ગૃહસ્થને વિડંબના કરી આહાર ગ્રહણુ કરે તેથી ‘માનપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૯ ભિક્ષા માટે જૂઠા જૂઠા વેષ તથા ભાષા બદલવાથી ‘માયાપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૧૦ અતિ લોભ વડે ભિક્ષા લેવા માટે ઘણું ભટકવાથી ‘લોભપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૧૧ પહેલાં ગૃહસ્થના માઆપની તથા પછી સાસુ સસરાની પ્રશંસાપૂર્વક તેમની સાથે પોતાનો પરિચય જણાવવાથી ‘પૂર્વપશ્ચાત્ સંસ્તવ’ નામે દોષ લાગે છે. ૧૨-૧૩-૧૪-૧૫ ભિક્ષા માટે વિદ્યા, મંત્ર, નેત્રાંજન આદિ ચૂણું તથા પાદલેપાદિ યોગનો ઉપયોગ કરવાથી ‘વિદ્યાદિપિંડ’ નામે આર દોષ લાગે છે. ૧૬ ભિક્ષા માટે ગર્ભનું સ્તાંબન, ગર્ભનું ધારણુ, પ્રસવ તથા રક્ષા-બંધનાદિ કરાવવાથી ‘ભૂજકર્મપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે.

હવે સાધુ તથા ગૃહસ્થ બંનેના સંયોગથી ઉત્પન્ન થતા એષણુના દશ દોષ આ પ્રમાણે-૧ આધાકર્માદિક દોષની શંકા સહિત જે પિંડ ગ્રહણુ કરવો તે ‘શંખિતદોષ.’ ૨ સચિત્ત અથવા અચિત્ત એવા મધુઆદિક નિંદનીય પદાર્થોના સંઘટ્ટવાળો પિંડ ગ્રહણુ કરવો તે ‘અક્ષિત દોષ.’ ૩ કાચની (સચિત્તની) મધ્યમાં સ્થાપન કરેલું જે અચિત્ત અન્ન પણ લેવું તે ‘નિક્ષિત દોષ.’ ૪ સચિત્ત કૃળાદિકથી ઠંકાયેલું જે અન્નાદિ ગ્રહણુ કરવું તે ‘પિહિતદોષ.’ ૫ દેવાના પાત્રમાંથી ખીજ પાત્રમાં નાંખીને તે વાસણથી જે દેવું તે ‘સંહુત દોષ.’ ૬ બાલક, વૃદ્ધ, નપુંસક, ક્રુજતો, આંધળો, મદોન્મત્ત, હાથપગવિનાનો, બેડીવાળો, પાકુકવાળો, ખાંસી-વાળો, ખાંડનાર, લોડનાર, ફાડનાર, અનાજ વિગેરે ફળનાર, ભુંજનાર, કાતરનાર, પિંજનાર વિગેરે

છકાયના વિરાધક પાસેથી, તેમજ ગર્ભિણી, તેડેલ છોકરાવાળી અથવા ધાવતા બાળકવાળી સ્ત્રી પાસેથી આહાર લેવો તે 'દાયકદોષ.' ૭ દેવાલાયક જે ખાંડ આદિક વસ્તુ તેને સચિત્ત અનાજ આદિકમાં મિશ્ર કરીને આપવું તે 'ઉન્મિશ્રદોષ.' ૮ અચિત્તપણાને પામ્યા વિનાનું જે દેવું તે 'અપરિણુત દોષ.' ૯ દહીં, દૂધ, ઘી, ખીર આદિ દ્રવ્યોથી જે વાસણ તથા હાથાદિને ખરડીને આપે તે 'લિપ્તદોષ.' ૧૦ ઘી આદિકના જમીન ઉપર છાંટા પડે તેમ વહોશવવું તે 'છદ્ધિતદોષ.'

હવે આસૈષણના અર્થાત્ આહારાદિ વાપરતી વખત તે માંડલીનાં પાંચ દોષ આ પ્રમાણે-૧ રસના લોભથી પુડલા આદિકને અંર તથા ઉપરથી ઘી ખાંડ આદિમાં ઝખોળવા તે 'સંયોજના દોષ.' ૨ જેટલો આહાર કરવાથી ધીરજ, ખગ, સંયમ તથા મન વચન કાયાના યોગને બાધ ન આવે તેટલો આહાર કરવો, ઉપરાંત કરે તો 'પ્રમાણાતિરિક્તતા દોષ.' ૩ સ્વાદિષ્ટ અન્નને અથવા તેના દેનારને વખાણતો થકો જે લોજન કરે તે રાગરૂપી અગ્નિથી આરિત્રરૂપ અદનન કાળેને બાળીને કોલસારૂપ કરી નાંખે છે તેથી તે 'અંગારદોષ.' ૪ અન્નની કે તેના દેનારની નિંદા કરતો આહાર કરે તે પણ આરિત્રરૂપ ચિત્રશાળાને કાળી કરે છે તેથી તે 'ધૂમ્રદોષ' ૫ મુનિને લોજન કરવામાં છ કારણો છે-૧ ક્ષુધા વેદના શમાવવા માટે, ૨ આચાર્યાદિક સાધુની વૈયાવચ્ચ કરી શકાય તે માટે, ૩ ઇર્થાસનિતિની શુદ્ધિ માટે, ૪ સંયમ પાળવા માટે, ૫ જીવિતવ્યની રક્ષા માટે તથા ૬ ધ્યાનને સ્થિર કરવા માટે લોજન કરવાની જરૂરીયાત છે, તેના અભાવે લોજન કરે તો 'કરણાભાવ' નામે પાંચમો દોષ લાગે. "વેયણે^૧ વેયાવચ્ચે^૨ ઇરિયદ્રાએ^૩ ય સંજમદા^૪એ, તહુપાણ^૫ વત્તિયાએ છઠું પુણ્યધમ્મચિંતાએ^૬ ૧."

"આ ઉપર કહેલા" ૪૭ દોષ સાધુ સાધ્વીએ બરાબર સમજીને નિરંતર તે દોષ ન લાગે તેમ સાવધાનપણે વર્તવું.

સોલસ^૧ ઉગ્ગમ દોસા, સોલસ^૨ ઉપાયણાએ દોસાએ, દસ^૩ એસણાએ દોસા, સંજ્ઞેયણુમાઈ પચેવ.^૪ ૧. આહારકમુદેસિય, પૂઠકમ્મે ય મીસળએ ય, ઇવણા પાહુડિયાએ, પાઓઅર કીય પામિચ્ચે. ૨. પરિઅક્રિએ અભિહુડે ઉખિલનને માલોહુડેધિ, અમ્મિજ્જએ અનિસિટ્ટે અજ્જોયર ય સોલસમે. પિણુગ્ગમે દોસા. ૩ ધાઈ દૂઈ નિમિત્તે, આજીવ વણીમગે તિગિચ્છા ય, કોડે માણે માયા, લોલે ય હવંતિ દસ એએ. ૪ પુવિવં-પચ્છા-સંથવ, વિન્નમ મંતે ય ચુણુ નેગે ય, ઉપાયણાઈ દોસા, સોલસમે મૂલકમ્મે ય. ૫ સંકિય મદ્ધિય નિક્કિએ પિહિય સાહુરિય દાયગુમ્મીસે; અપરિણુય લિત્ત છદ્ધિય, એસણુ દોસા દસ હવંતિ. ૬ સંજ્ઞેયણુપમાણો, ઇંગાલ ધૂમ કારણે પઠમા; વસહિ બહિંતરે ચેવ, રસહેકે દવસંજ્જા. ૭. (પિંડ નિચુકિત.)

૧૮. ગોચરી આલોવવાનો વિધિ.

ઉપર જણાવેલા ૪૨ દોષ ટાળી ગોચરી લઈ આવી. 'નિસિહી, નિસિહી, નિસીહિ' નમો ખમાસમણાણુ' ગોચમાઈણુ' મહામુણીણુ.' કહીને ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ કરી ગુરુ સન્મુખ આવી 'નમો ખમાસમણાણુ', મત્યએણુ વંદામિ' કહે. પછી પગ મૂકવાની ભૂમિ પ્રમાણુ', ગુરુ અથવા વડીલ સન્મુખ ઉભા રહી, ડાબા પગ ઉપર ડાંડો રાખી જમણા હાથમાં મુહપત્તિ રાખી, ઉભા ઉભા ખમાસમણુ દઈ આદેશ માગી ઇરિઆવહિં તસ્સં અન્નત્થં

કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરે. કાઉસ્સગ્ગમાં જે કમથી ગોચરીની જે જે વસ્તુઓ લીધી હોય તે અને તેમાં લાગેલા દોષ.' સંભારે. પછી 'નમો અરિહંતાણુ' કહી, કાઉસ્સગ્ગ પારી ધારી રાખેલા અતિચાર ક્રમ પ્રમાણે ગુરુને કહી બતાવે. પછી ગુરુને આહાર દેખાડે. પછી ગોચરી આલેવે. તે આ પ્રમાણે—

‘પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ’ થી માંડી મિચ્છામિ દુક્કડ’ પયંત (શ્રમણ સૂત્ર-પગામ સન્નઝાયમાં આવે છે તે આલાવો) કહે. પછી તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહી કાઉસ્સગ્ગ કરે. તે કાઉસ્સગ્ગમાં નીચેની ગાથા વિચારે. ‘અહો જિણેહિં અસાવન્નઞ, વિત્તી સાહુણુ’ દેસિયા, મુક્ખસાહુણુ હેઉસ્સ, સાહુ હેહસ્સ ધારણા. ૧.

અર્થ:—અહો આશ્ચર્ય છે કે શ્રી જિનેશ્વર દેવોએ મોક્ષના સાધન રૂપ સમ્યગ્જ્ઞાન સમ્યક્ચારિત્રની આરાધના કરવાવાળા એવા સાધુઓના દેહને કટાવવાળી શરીરની રક્ષા માટે પાપ રહિત નિદ્રોષ વૃત્તિ (વતંન) બતાવી છે. આવી ભાવના ભાવીને કાઉસ્સગ્ગ પારી લોગસ્સ કહી પછી સ્વસ્થતાપૂર્વક આહાર ચાણી કરે.

સાંજે ગુરુવંદનનો વિધિ.

જે ખમાસમણું દઠં ઇચ્છકારં (પંચાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમાં દઠ) પછી અખ્ખુરિઓં ખામી ખમાં દઠ યથાશક્તિ પરચક્ખાણુ લેવું.

૧૯. સાંજની પડિલેહણુ વિધિ.

ખમાસમણુ દઠ, ઇચ્છાં બહુ પડિપુત્તા પોરિસિં? કહી, ખમાસમણુ દઠ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ખમાસમણુ દઠ ઇચ્છાં પડિલેહણુ કરુ? ઇચ્છં. ખમાં ઇચ્છાં વસ્તી પ્રમાણુ? ઇચ્છં. કહી ઉપવાસ કર્યો હોય તો મુહપત્તિ, આસન ને ઓધો પડિલેહવાં. નહીં તો પૂર્વ-વત્ પાંચ વાનાં પડિલેહવાં. પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમી ખમાસમણુ દઠ, ઇચ્છકારી ભગવન પસાય કરી પડિલેહણુ પડિલેહવોણ. એમ કહી, પૂર્વોક્ત રીતે સ્થાપનાળની પડિલેહણુ કરવી. પછી ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહુ? ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહી, ખમાં ઇચ્છાં સન્નઝાય કરુ? ઇચ્છં. કહી, એક નવકાર ગણીને “ધમ્મોમંગલમુક્કિંદુ” એ સન્નઝાય પાંચ ગાથાની કહે. પછી આહાર વાપર્યો હોય તો જે વાંદણાં દઠને ઇચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પરચક્ખાણુનો આદેશ દેશેણ. કહી મુઠ્ઠસી આદી યોગ્ય પરચક્ખાણુ કરે. ઉપવાસ કર્યો હોય તો ખમાસમણુ દઠ ‘ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પરચક્ખાણુનો આદેશ દેશેણ.’ કહી ચઉવિહાર ઉપવાસ કે પાણુહારનું પરચક્ખાણુ કરે. પછી ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ સંદિસાહુ? ઇચ્છં. ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ પડિલેહુ? ઇચ્છં. કહી સવે વસ્ત્ર પડિલેહ. પછી પૂર્વોક્ત રીતે ઇરિયાવહી પડિક્કમી, કાળે લેઈ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી કાળે પરઠવવો.

૨૦. સ્થંડિલ શુદ્ધિનો વિધિ અને ચોવીસ માંડલા.

દૈવસિક પ્રતિક્રમણુના પ્રારંભમાં ખમાં ઇરિયાવહિં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગં ‘અહેસુ નિમ્મલયરાં સુધી કરી ‘નમો અરિહંતાણુ’ કહી કાઉસ્સગ્ગ કરી લોગસ્સં ખમાં “ઇચ્છકારેણુ સંદિસહ ભગવન્! પરચક્ખાણુ (ન કયુ” હોય તો કરવું. અને કયુ” હોય તો) કયુ” છેણ” એમ કહી ખમાં ઇચ્છાં સ્થંડિલ પડિલેહુ?

ઇચ્છ', કહી એકેકી દિશાએ છ છ માંડલાં કરે તે આ પ્રમાણે;—

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિયાસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પાસવણે અણુહિયાસે. ૩ આઘાડે મજ્જે ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિયાસે. ૪ આઘાડે મજ્જે પાસવણે અણુહિયાસે. ૫ આઘાડે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિયાસે. ૬ આઘાડે ફરે પાસવણે અણુહિયાસે.

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પાસવણે અહિઆસે. ૩ આઘાડે ઉચ્ચારે મજ્જે પાસવણે અહિઆસે. ૪ આઘાડે મજ્જે પાસવણે અહિઆસે. ૫ આઘાડે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૬ આઘાડે ફરે પાસવણે અહિઆસે.

૧ અણુઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિઆસે. ૨ અણુઘાડે આસન્ને પાસવણે અણુહિઆસે. ૩ અણુઘાડે મજ્જે ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિઆસે. ૪ અણુઘાડે મજ્જે પાસવણે અણુહિઆસે. ૫ અણુઘાડે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણુહિઆસે. ૬ અણુઘાડે ફરે પાસવણે અણુહિઆસે.

૧ અણુઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૨ અણુઘાડે આસન્ને પાસવણે અહિઆસે. ૩ અણુઘાડે મજ્જે ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૪ અણુઘાડે મજ્જે પાસવણે અહિઆસે. ૫ અણુઘાડે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૬ અણુઘાડે ફરે પાસવણે અહિઆસે.

પછી ઇરિઆવહી પડક્કમી, ચૈત્યવંદન કરી દૈવસિકાદિ પડિક્કમણ શરૂ કરે.

શક દેવસી અને પક્ષીમાં અબ્બુદ્દિઓથી ખામતા પાંચ કે તેથી વધુ સાધુ સમુદાય હોય તો ત્રણને ખામવા. શિબ્ય સમુદાય વધારે હોય તો ચૌમાસીમાં પાંચ સાધુને અને સંવત્સરીમાં સાત સાધુને ખામવા.

૨૧. સંથારા પોરિસિનો વિધિ.

પ્રતિક્રમણ કર્યા પછી યથાશક્તિએ પહોર રાત્રિ પચત સ્વાધ્યાય ધ્યાન કર્યા પછી સંથારા કરવાને અવસરે સંથારા પોરિસિ લખાવવી, ખમાં ઇચ્છાં 'બહુ પડિપુત્તા પોરિસિ' ગુરુ કહે 'તહત્તિ' કહી ખમાસમણ દર્ધ ઇરિઆવહીથી લોગરસ સુધી કહી, ખમાં ઇચ્છાં 'બહુ પડિપુત્તા પોરિસિ રાધય સંથારએ ઠામિ' (ઠાઊ) ગુરુ કહે 'ઠાએ' ઇચ્છ'. કહી મોટા સાધુ ચક્રકસાયં કહે પછી નમુત્યુણં જ્વંતિં ખમાં જ્વંતં નમોહર્હતં ઉવસગ્ગહરં અને જય વીયરાય પૂરા કહી ખમાં ઇચ્છાં સંથારા વિધિ લખાવા મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છ'. કહી મુહપત્તિ પડિલેહીને 'નિસિહી નિસિહી નિસિહી નમો ખમાસમણાણં ગોયમાર્ણણં મહામુણીણં' આટલો પાઠ, તથા નવકાર કરેમિ ભંતે—એટલું ત્રણવાર કહે. પછી આગળનો પાઠ યોલે.

૨૨. સંથારા પોરિસિ.

આણુજણુહ નિદ્દિજ્જા આણુજણુહ પરમગુરુ, ગુરુગુણુરયણેહિં મંદિયસરીરા; બહુપડિ-પુણુ પોરિસિ, રાધયસંથારએ ઠામિ. ૧. આણુજણુહ સંથારં, ખાહુવહાણુણુ વામપાસેણુ; કુણુકિપાયપસારણુ, અતરંત પમજ્જએ જૂમિં. ૨. સંકોઈઅ સંડાસા, ઉવટ્ટંતે અ કાયપ-ડિલેહા; હંવાઈ ઉવઓગં, ઊસાસનિરુંલણુલોએ. ૩. જઈ મે હુજ્જ પામાઓ, ઇમરસ દેહ-સ્થિમાઈ રયણીએ; આહારમુવહિદેહં; સંવં તિવિહેણુ વોસિરિયાં. ૪. અત્તરિ મંગલં

અરિહંતા મંગલ, સિદ્ધા મંગલ, સાહૂ મંગલ, કેવલિપત્રત્તો ધમ્મો મંગલ. ૫. ચત્તારિ લોગુત્તમા અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહૂ લોગુત્તમા, કેવલિપત્રત્તો ધમ્મો લોગુત્તમા. ૬. ચત્તારિ સરણું પવન્નમિ, અરિહંતે સરણું પવન્નમિ, સિદ્ધે સરણું પવન્નમિ, સાહૂ સરણું પવન્નમિ, કેવલિપત્રત્તં ધમ્મં સરણું પવન્નમિ. ૭. પાણ્ણાઈ-વાયમલિચ્ચં, ચોરિચ્ચં મેહુણું દવિણુચ્ચં; કોહં માણું માયં, લોભં પિન્નં તહા દોસં. ૮. કલહં અપ્પસક્ખાણું, પેસુન્નં રઈઅરઈ સમાઉત્તં; પરપરિવાયં માયા, મોસં મિચ્છત્તસદ્દં ચ. ૯. વોસિરિસુ ઇમાઈ, સુક્ખમગ્ગ સંસગ્ગ વિઘ્વલૂઆઈ; દુગ્ગઈ નિબંધણાઈ, અટ્ટારસ પાવઠાણાઈ. ૧૦ એગોહં નત્થિ મે કોઈ, નાહમન્નરસ કસસઈ; એવં અદીણમણસો, અપ્પાણુમાણુ-સાસઈ. ૧૧. એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણુદંસણુસંજુઓ; સેસા મે ખાહિરા ભાવા, સંવે સંનેગલક્ખણા. ૧૨. સંનેગમૂલા ઇવેણુ, પત્તા દુક્ખપરંપરા, તમ્હા સંનેગસંબંધં, સંવં તિવિહેણુ વોસિરિચ્ચં. ૧૩. અરિહંતો મહદેવો, જાવજ્જાવં સુસાહુણો ગુરુણો; જિણુ-પત્રત્તં તત્તં, ઇચ્ચ સમ્મત્તં મએ ગહિચ્ચં. (ત્રણુવાર કહેવી) ૧૪. ખમિચ્ચ ખમાવિચ્ચ મઈ ખમિચ્ચ, સંવહુ ઇવનિકાય; સિદ્ધહ સાખ આલોચણુહ, સુજ્જહ વધર ન ભાવ. ૧૫. સંવે ઇવા કમ્મવસ, ચઉદ્ધરાજ ભમંત; તે મે સંવ ખમાવિચ્ચા, સુજ્જવિ તેહ ખમંત. ૧૬. જં જં મણેણુ ખદ્દં, જ જં વાએણુ ભાસિચ્ચં પાવં; જં જં કાએણુ કયં, મિચ્છામિ દુક્કંદં તરસ. ૧૭ તેમાં ચૌદમી ગાથા ત્રણુવાર કહેવી, પછી ત્રણુ નવકાર ગણુવા. પછી છેલ્લી ત્રણુ ગાથા કહેવી. ત્યારબાદ નિદ્રા ન આવે ત્યાંસુધી સ્વાધ્યાય ધ્યાન અથવા પરમેષ્ઠિ નમસ્કારનું સ્મરણુ કરે, પછી કુકુડાની માફક પગ ચંકોચીને સુવે.

૨૩. લોચ કરવાની વિધિ.

લોચ કરવો તે સાધુઓનો આચાર છે તેની વિધિ નીચે પ્રમાણે આપી છે.

આચાર્યાદિ ગુરુદેવની પાસે આવી ઇચ્છિયાવહી પડિચ્છેમી ખમાસમણું દેઈ ઇચ્છા કારણે સંદિં ભગં લોચં મુહુપત્તિ પડિલેહું! ગુરુ કહે 'પડિલેહો'! ઇચ્છં કહી મુહુપત્તિ પડિલેહો', પછી વંદના કરી ખમાં દઈ, ઇચ્છાં સંદિં ભગં લોચં સંદિસાવેમિ, ગુરુ 'સંદિસાવેહુ, પછી ખમાં દઈ ઇચ્છાં સંદિં ભગં લોચં કારેમિ, ગુરુ'કારય.' ખમાં ઇચ્છાં સંદિં ભગં ઉચ્ચાસણું સંદિસાવેમિ, ગુરુ 'સંદિસાવેહુ' ખમાં દઈ ઇચ્છાં સંદિં ભગં ઉચ્ચાસણું ઠામિ. ગુરુ 'ઠાઓ.' જે લોચ કરવાવાળા દીક્ષાપર્યાયથી મોટા હોય તો ખમાસમણુપૂવંક વિનતિ કરે, 'ઇચ્છકારી ભગવન! પસાય કરી મમ લોચં કરેહુ' દીક્ષા-પર્યાયથી નાના હોય તો 'ઇચ્છકારી મમ લોચં કરેહુ' પછી વિનતિ કરે કે 'ત્રેતયર કેસ ધારિણોચ ઇચ્છાકાર'દેઈતઓ.' અર્થાત્ રાખનું પાત્ર અને કેશ લેવાવાળાને વિનતિ કરે કે આપ પધારો. પછી લોચ કરાવવો.

૨૪. લોચ કરાવ્યા પછીની (પવેયણા) વિધિ.

લોચ કરાવ્યા પછી લોચ કરવાવાળાના હાથ દબાવવા નેહંઓ. પછી આચાર્યાદિ ગુરુ-દેવની પાસે આવી ઇચ્છિયાવહી પડિચ્છેમી, ખમાં દઈ ઇચ્છાં સંદિં ભગં મુહુપત્તિ પડિ-લેહું? ગુરુ-૧ 'પડિલેહુ.' પછી મુહુપત્તિ પડિલેણુ કરી, દ્વાદશાવર્ત વંદન કરે, ખમાં દઈ

ધર્યાં સંદિં ભગં લોચં પવેએમિ, ગુરુ 'પવેયહુ,' ખીજી—ખમાં દઈ ધર્યાં સંદિસહ કિં લજ્યામિ ગુરુ 'વંદિત પવેઅહુ,' ત્રીજી ખમાં દઈ 'કેસા મેં પજ્જુવાસિયા ગુરુ—હક્કરં કયં' ઇગિણી સાહિયંતિ ગુરુજીવુત્તે ધર્યામિ—અણુસંદિત્તા' કહે ચોથું ખમાં દઈ "તુમ્હાણું પવેધયં સંદિસહ સાહુણું પવેહુ એમિ" ગુરુ 'પવેહુ,' પાચમું ખમાં દઈ નવકાર મંત્ર લણે છરું ખમાં દઈ "તુમ્હાણું પવેયં સાહુણું પવેધયં સંદિસહ કાઉસગ્ગ કરેમિ ?" ગુરુ 'કરેહુ.' સાતમું ખમાં દઈ "કેસેસુ પજ્જુવાસિજ્જસ્સ આણેસુ સં મં જં ન અહિયાસિયં કુધયં કક્કરાધયં છીઅં જંભાધયં તસ્સ ઉક્કવણિયં કરેમિ કાઉસગ્ગ" કહી પછી અન્નતથ કહી સાગરવર ગંભિરાં મુધીને એક લોગસ્સને કાઉસગ્ગ કરી પ્રગટ લોગસ્સ કહે. પછી મોટા સાધુએને અનુક્રમથી વંદના કરે. મોટા સાધુએ તેમને સુખશાતા પુછે: જો પોતેજ લોચ કરે તો પવેયણા વિધિ ન કરે.

૨૫. લોચ કરવાના નક્ષત્ર.

પુણ્વસુ અ પુસ્સો અ, સવઓ અ ધણિદિયા; એએહિં ચઉહિં રિકખેહિ, લોચ કમ્માણિકારએ. ૧૦૪. કિત્તિઆહિં વિસાહાહિં મહાહિં ભરણીહિ અ; એએહિં ચઉહિં રિકખેહિ, લોચ કમ્માણિ વજ્જએ. ૧૦૫. (દિનશુદ્ધિદીપિકા અને આરંભસિદ્ધિ)

પુનર્વસુ, પુષ્ય, શ્રવણ અને ધનિષ્ઠા, આ ચાર નક્ષત્રોમાં લોચ કરવો શુભકારક છે; કૃત્તિકા, વિશાખા, મઘા અને ભરણી, આ ચાર નક્ષત્રોમાં લોચ નહિ કરવો, આ અશુભ નક્ષત્ર છે. નવા દીક્ષિત શિષ્યને પ્રથમ લોચ ઉપર પ્રમાણેના પુનર્વસુ, પુષ્ય, શ્રવણ અને ધનિષ્ઠા નક્ષત્રમાં કરવો અત્યંત શુભ છે; અને કૃત્તિકા, વિશાખા, મઘા અને ભરણી, આ ચાર નક્ષત્રોમાં લોચ કરવો અત્યંત અશુભ છે. ગણિવિદ્યા પ્રકીર્ણક (પયત્ર)માં આ ચાર નક્ષત્ર લોચને માટે ત્યાગવાના કહ્યા છે. બાકીના નક્ષત્ર મધ્યમ જાણવા, પુનર્વસુ આદિ ચાર નક્ષત્ર ન આવે તો મધ્યમ નક્ષત્રમાં લોચ કરી શકાય છે.

૨૬. સાતવાર ચૈત્યવંદન.

સાધુ દરરોજ સાત વખત ચૈત્યવંદન નીચે પ્રમાણે કરે.

૧ જાગે ત્યારે રાઈ પ્રતિક્રમણના પ્રારંભમાં જગચિંતામણિનું. ૨ અઈ પ્રતિક્રમણને અંતે વિશાલ લોચનનું. ૩ હરેરાસરમાં દર્શન કરતી વખતે જગચિંતામણિ આદિનું. ૪ પચ્ચખખાણુ પારતા જગચિંતામણિનું. ૫ આહાર કરી રહ્યા પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમીને જગચિંતામણિનું. ૬ દેવસિક પ્રતિક્રમણનાં પ્રારંભમાં (કોઈ 'નમોઽસ્તુ વધમાનાય'નું કહે છે). ૭ સંચાર પોરિસી ભણાવતાં ચઉક્કસાયનું.

૨૭. ચાર વાર સંજ્ઞાય.

સાધુ ચાર વાર સંજ્ઞાય કરે તે આ પ્રમાણે.

૧ રાઈ પ્રતિક્રમણનાં પ્રારંભમાં ભરતેસર બાહુબલીની, ૨ સવારની પડિલેહુણના મધ્યમાં ધમ્મો મંગલની, ૩ બપોરની પડિલેહુણના મધ્યમાં ધમ્મો મંગલની, ૪ દૈવસિક પ્રતિક્રમણને અંતે કહેવાય છે (કોઈ પચ્ચખખાણુ પારતાં ધમ્મો મંગલની પણ કહે છે).

૨૮. પાક્ષિક પ્રતિક્રમણમાં કોઈને છીંક આવે તો કાઉરસગ્ગ કરવાનો વિધિ.

જો પાક્ષિક, અતિચાર અગાઉ છીંક આવે તો ઇરિઆવહીથી માંડીને સર્વ ફરીને કરવું, અતિચાર પછી બૃહસ્પતિ સુધીમાં આવે, તો દુક્ખકૃમ્યોના કાઉરસગ્ગ કર્યા અગાઉ ઇરિઆવહી પડિક્કમી, લોગસ્સં કહી ખમાસમણ્ણં દર્ધ ઇચ્છાં 'હુદ્રોપદ્રવ ઓહાડાવણ્ણુત્થં' કાઉરસગ્ગ કરું ?' ઇચ્છં કહી હુદ્રોં કરેમિ કાઉરસગ્ગં અન્નત્થં કહી ચાર લોગસ્સનેા કાઉરસગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો. તે કાઉરસગ્ગ નીચેની ગાથા ચાર ચાર શાંતિથી સાંભળીને પારવો.

સર્વે ચક્ષાંબિકાયા ચે, વૈયાવૃલ્લકરા જિને, હુદ્રોપદ્રવસંઘાતં, તે દુતં દ્રાવયંતુ નઃ ૧
પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

૨૯. ખાર માસે કાઉરસગ્ગ કરવાનો વિધિ.

ચૈત્ર શુદ્ધિ ૧૧-૧૨-૧૩ અથવા ૧૨-૧૩-૧૪ અથવા ૧૩-૧૪-૧૫ એ ત્રણ દિવસોએ ઇરેરોજ દૈવસિક પ્રતિક્રમણમાં સંજ્ઞામ કહ્યા પછી આ કાઉરસગ્ગ કરવો. પ્રથમ ખમાસમણ્ણુ દર્ધ ઇચ્છાં 'અચિત્તરજ ઓહાડાવણ્ણુત્થં' કાઉરસગ્ગ કરું ?' ઇચ્છં. અચિત્તં કરેમિ કાઉરસગ્ગં અન્નત્થં કહી ચાર લોગસ્સનેા કાઉરસગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો, પારીને લોગસ્સ કહેવો.

૩૦. કોઈ સાધુ કાળ કરે ત્યારે સાધુને કરવાનો વિધિ.

જો કોઈ સાધુ કે સાધ્વી કાળ કરવાની તૈયારીમાં હોય ત્યારે પહેલાથી ઉપધિ, પુસ્તક, પાત્રા, સ્થાપનાચાર્ય આદિ તે સ્થાનથી ખીજે સ્થાને લઈ જવા અને તેમની પાસે મધુર ધ્વનિથી નવકાર મંત્ર, ચાર સરણાદિ અંતિમ આરાધના સંભળાવવી. રાત્રે કાળ કર્યો હોય અને ખીજ સાધુઓને પ્રતિક્રમણ ક્રિયા કરવી હોય તો સ્થાપનાચાર્યજી ખીજે સ્થાનકે મુક્યા હોય ત્યાં જઈને મનમાં ક્રિયા કરવી અને કાળ કરેલ સાધુ તથા ખીજ સાધુઓના સ્થાપનાચાર્યજી ત્યાં રાખવા નહિ. તથા તેમને ઓઘો-મુહુપત્તિ લઈ લેવી તેને સ્થાને નાનો ચરવલો અને નવી મુહુપત્તિ રાખવી.

કોઈ સાધુ અથવા સાધ્વી કાળ કરે કે તરતજ મૃતકના માથાની જગ્યાએ જમીનમાં લોહની ખીટી શ્રાવક પાસે મરાવવી. પછી જે સાધુએ કાળ કર્યો હોય તેની પાસે આવીને એક સાધુ આ પ્રમાણે કહે. 'કોટિક ગણુ, વયરીશાખા, ચાંદ્રકુલ, આચાર્યશ્રી..... ઉપાધ્યાયશ્રી.....(અથવા સમુદાયમાંના વૃદ્ધ સાધુનું નામ) મહત્તરાશ્રી (મોટાં ગુરુષ્ણી-જીનું નામ) અમુક મુનિના શિષ્ય (મુનિશ્રી) અમુકની ગુરુષ્ણીજીના શિષ્યા ( ) મહાપારિકાવણ્ણિઆએ કરેમિ કાઉરસગ્ગં અન્નત્થં કહી એક નવકારનેા કાઉરસગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ નવકાર કહી ત્રણુવાર 'વોસિરે વોસિરે વોસિરે' કહે, તે વખતે માથે વાસક્ષેપ નાખવો. પછી તે મૃતકને શ્રી સંઘને સોંપી દેવું.

સ્વર્ગવાસી મુનિરાજના એક શિષ્ય અથવા લઘુ પર્યાયબાલા એક સાધુ ચોલ-પટ્ટો આદર આદિ ઉલટો વેષ પહેરી ઉલટો કાળે લે [ઇરવાબથી અંદરની તરફ]

પછી કાળ સંબંધિ ઇરિયાવહી પડિક્કમી દેવવંદન કરે, તે આ પ્રમાણે પ્રથમ-કલ્યાણ-કંદની એક થોય બોલી એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરે, પછી અન્નત્થં અરિહંત ચેઈયાણું જય વીયરાયં ઉવસગ્ગહરં નમોડહંત્તં ભવંતિ ચેં ભવંત કેં નમુત્થુણું પાશ્વનાથનું ચૈત્તવંદનં લોગસ્સં લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ અન્નત્થં તસ્સ ઉત્તરીં ઇરિયાવહીં ખમાસમણું પછી અવિધિ આશાતના મિચ્છામિ દુક્કં કહે.

પછી સાધુ સીધો વેપ પહેરી સીધો કાળે લઈ તેની ઇરિયાવહી કરે.

૩૧. કોઈ સાધુ કાળ કરે ત્યારે શ્રાવકને કરવાનો વિધિ.

જે રાત્રિ મૃતક રાખવાનું હોય, તે મૃતકના માથાની નીચે જમીન કે ધાંભલે ખીલી મારવી અને નિભંચ માણસોએ રાત્રે જાગવું, ઉંઘવું નહિ,

પ્રથમ દાઢી મૂછ અને માથાના કેશ કાઢી નખાવે, પછી હાથની છેલ્લી ટચલી આંગળીના ટેરવાનો છેદ કરે, પછી પગની આંગળીનો ઘોળા સુતરથી બંધ કરે, પછી કથરાટમાં બેસાડીને કાચા પાણીથી સ્નાન કરાવે, પછી નવાં ઝુંવાળાં કપડાંથી શરીર ઘુંછીને સુખડ કેસર બરાસનો વિલેપન કરી, ચોલપટ્ટો ચાદર આદિ નવાં ઝુંવાળાં વસ્ત્ર પહેરાવે, તે આ પ્રમાણે-સાધુ હોય તે પ્રથમનો એઘો લઈ લેવો, સાધુને નવો ચોળપટ્ટો રાહ હાથનો પહેરાવી કંઠોરો બાંધે તથા નવો રવેત કપડો આ હાથનો કેસરના પાંચ અવળા સાથીઆ કરી ઝોઢાડે, ખીજાં કપડાંને કેસરના છાંટા નાખવા. નનામી ઉપર એક ઉત્તરપટ્ટો પાથરવો અને તેના વચલા ભાગમાં એક આટાનો અવળો સાથીઓ કરવો અને માંડવી હોય તે બેડકે અવળો સાથીઓ કરવો.

સાધવી હોય નો લેંઘા વિગેરે નીચેનાં બધાં વસ્ત્રો સિવાયના ઉપરના ભાગનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના અવળા પાંચ પાંચ સાથીઆ કરવા તેમજ ઉપર અને નીચેનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના છાંટા નાખવા. ચાર આંગળ પહેાળો નવાં લુગડાંનો પાટો કેડે બાંધવો, પછી નાવના આકારે ચૌદ પડનો લંગોટ પહેરાવે. તે નાવના આકારે ન હોય તે કપડાંના ચૌદ પડ કરીને તેનો લંગોટ પહેરાવે, પછી નાનો લેંઘો બાંધ સુધીનો પહેરાવે, પછી લાંબો લેંઘો પગના કાંડા સુધીનો પહેરાવી કેડે દોરો બાંધીને, એક સાડો ઠીંચણુથી નીચે અને પગના કાંડાથી ઉપર સુધીનો પહેરાવી દોરીથી બાંધવો, પછી કંચવાની જગ્યાએ, લુગડાંનો પાટો વીંટી ત્રણ કચવા પહેરાવી એક કપડો ઝોઢાડે, પછી સુવાડીને ખીજો કપડો ઝોઢાડે અને જમીન ઉપર સુવાડે ત્યાં પણ માથાની જગ્યાએ જમીનમાં ખીલી ઠોકે.

પછી મૃતકની જમણી બાજુએ ચરવળી તથા મુહપત્તિ મૂકે અને ડાબી બાજુએ ઝોળીની અંદર ખંડિત પાત્રામાં એક લાડુ મૂકે પછી જે વખતે કાળ કર્યો હોય તે વખતનું કયું નક્ષત્ર હતું તે જોવું. (અથવા બ્રાહ્મણને પૂછવું.) રોહિણી, વિશાખા, પુનર્વસુ, અને ત્રણ ઉત્તરા, એ છ નક્ષત્રમાં ડાલના બે પુતળાં કરવાં. જ્યેષ્ઠા, આર્દ્રા, સ્વાતિ, શતભિષા, ભરણી, અશ્લેષા અને અભિજિત આ સાત નક્ષત્રમાં પુતળાં કરવાં નહિ, બાકીનાં ૧૫ નક્ષત્રમાં એકેક પુતળું કરવું; તે પુતળાંના જમણા હાથમાં ચરવળી તથા મુહપત્તિ આપવી, તથા ડાબા હાથની ઝોળીમાં લાંગેલું પાત્ર લાડુ સહિત મૂકવું. જે બે પુતળાં હોય તે બંનેને તે પ્રમાણે આપવું. પછી પુતળાં આદિ બધી વસ્તુ મૃતકની પાસે નૈઋત્ય ખૂણામાં અથવા દક્ષિણ દિશામાં

મૂકવાં. પછી સારો મજબુત ત્રીજો કપડો હોય તે બધી વસ્તુઓ સહિત મૃતકને સુવાડીને કપડાંના બધા છેડા વીંટાવી દે. અને મૃતકનાં પ્રથમનાં બધાં વસ્ત્રો હોય તે શ્રાવકો ઉના પાણીથી પલાળી સુકાવી ફાડીને પરઠવી દે અને સંધારો કામળી વિગેરે જે ઉનનાં કપડાં હોય તે ગોમુત્ર છાંટે (જો સુતરાઉ કપડાંને પલાળવાની જોગવાઈ ન અને તો ગોમુત્ર છાંટે તોપણ ચાલે.)

૩૨. સાધુ સાધ્વી કાળ ધર્મ પામે ત્યારે જોઈતા સામાનની યાદી.

લાડવાના ડોઘલા. દીવીઓ વાંસની ૪. વાટકા ૪. દેવતાને પેટાવવા માટે કંદુપ શેર ૨. સુતર શેર ૨૦. બદામ શેર ૧૦. ઠોપરાં મણુ ૦૫, ચોમાસું હોય તો વધારે. પુંજણીઓ ૨. સાજનાં સામાનમાં વાંસ ૨. અપાટીઆં ને છાંણાં આશરે ૧૫. ખોડા ઢાંરની ગાડી. બરાસ તોલો ૦. કેશર તોલો ૦. વાસજોષ્ણેપ તોલો. ૦. સોના રૂપનાં કુલ. બગતણુ. છટા પૈસા ૩. પુ ના આશરે. તાસ. દેઘડો. બાજરી આશરે મણુ ૫. સુખડ. રાજ શેર બે, ચોમાસું હોય તો વધારે. ગુલાલ શેર ૫. નાડું શેર ૧.

ગૃહસ્થ મૃતકને લઈ જાય ત્યારે બીજીવાર વાસજોષ્ણેપ મંત્રેલો કે વેચાતો લાવેલો એમને એમ નાંખવો. ઉપાશ્રયમાંથી મૃતકને બહાર કાઢે ત્યારે પગ તરફથી કાઢે, કોઈએ રોવું નહિ, પણ સર્વ શ્રાવકોએ 'જય જય નંદા' 'જય જય ભદ્રા' એમ જોલતા જવું; અને આગળ બદામ અને નાણું વિગેરે ઉપાશ્રયથી ઠેઠ સ્મશાન ભૂમિ સુધી એક શ્રાવકે ઉછાળવું. શોક સહિત મહોત્સવ પૂર્વક વાજીત્ર વાગતે મોટા આડંબરથી શુદ્ધ કરી રાખેલ ભૂમિ ઉપર સુખડ વિગેરેનાં ઉત્તમ લાકડાંની ચિતા કરી માંડવી પધરાવે, ત્યારે મૃતકનું સુખ ગામ તરફ રાખી, અગ્નિ સંસ્કાર કરી, અગ્નિ શાંત કરી, રક્ષા યોગ્ય સ્થાનકે પરઠવી, પવિત્ર થઈ, ગુરુ પાસે આવી સંતિકર' કે લઘુશાંતિ અથવા બૃહત્શાંતિ સાંભળે તથા અનિત્યતાનો ઉપદેશ સાંભળી શ્રાવકો અટૂંઈ મહોત્સવ કરે. મૃતકને ઉપાડી જયા પછી આખા મકાનમાં ગોમુત્ર છાંટવું તથા મૃતકના સંધારાની જગ્યાએ સોનાવાણી કરેલ અચિત્ત પાણીથી ઘોઈ નાંખવી તથા મૃતકે જ્યાં જીવ જોડયો હોય ત્યાં લોટનો અવળો સાથીઓ કરવો. કાળ કરેલ સાધુ સાધ્વીના શિષ્ય કે શિષ્યા અથવા લઘુપર્યાયવાળા શિષ્ય કે શિષ્યા અવળો વેપ પહેરે અને એવો જમણા હાથમાં રાખી અવળો કાન્ને દ્વારથી આસન તરફ લે. અવળો કાન્ને લેતી વખતે પ્રથમ કરેલ લોટનો અવળો સાથીઓ અવળા કાન્નેમાં લઈ લેવો. પછી કાન્ને સંબંધી ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને અવળા દેવ વાંદવાની શરૂઆત કરે.

પછી દેવવાંદવા માટે આવેલા સર્વ સાધુ સાધ્વીઓએ કપડો ચોળપટ્ટો મુહુપત્તિ યોધાની એક દર્શી અને કંદોરો એ પાંચ વસ્તુના છેડા સોનાવાણીમાં તથા ગોમુત્રમાં જરા ખોળવા પછી પ્રભુ પધરાવે ત્યાં આગળ કંકુના પાંચ સાથીઆ સવળા કરાવી તેના ઉપર ચોખાના પાંચ સાથીઆ કરાવી સભા સમક્ષ સર્વ સાધુ સાધ્વીઓ આઠ થુઈએ સવળા દેવ વાંદે, તેમાં સર્વ ઠેકાણે પાર્શ્વનાથનાં ચૈત્યવંદનો, સંસારદાવા અને સ્નાતસ્થાની સ્તુતિઓ તથા સ્તવનને ઠેકાણે અનિતશાંતિ રાગ કાઢયા વિના કહે.

દેવ વાંદી રહ્યા પછી ખમાસમણુ ઇંચ્છાં શુદ્રોપદ્રવ ઓહાડાવણુત્થ' કાઉસ્સગ્ગ કુ' ? ઇંચ્છ', શુદ્રોપદ્રવ ઓહાડાવણુત્થ' કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ' અન્નત્થં કહી ચાર લોગરસનો

કાઉસગ્ગ સાગરવર ગલીરા સુધી કરી એક જણ કાઉસગ્ગ પારીને નમોડહત્ત્વ કહી 'સવે' યક્ષાંબિકાં આ સ્તુતિ અને બૃહત્શાંતિ કહી પારે, પછી પ્રગટ લોગસસ કહી અવિધિ આશાતનાનો મિચ્છામિ દુષ્કંઠં ઈ સાધુ સાધ્વી પરસ્પર થોભ વંદન કરે.

બહાર ગામથી સ્વસામાચારીવાળા સાધુ કાળધર્મ પામ્યાના સમાચાર આવે તો ઉપર પ્રમાણે આઠ થુઈએ સવળા દેવ વાંદે તથા અન્વિતશાંતિ બૃહત્શાંતિ વિગેરે ઉપર પ્રમાણે કહે.

સાધ્વીના સમાચાર આવે તો સાધ્વીઓ અને શ્રાવિકાઓ સઘળા દેવ વાંદે અને અન્વિતશાંતિ વિગેરે ઉપર લખ્યા મુજબ કહે.

૩૩. ચરણ સિત્તરી.

વય^૧ સમણધર્મ^{૧૦} સંજ્ઞમ,^{૧૭} વેવાવચ્ચ^{૧૦} ચ અંલગુત્તીઓ,^૬ નાણાધતિય^૭ તવ,^{૧૨} કોઈ-નિગ્ગહાઈ^૪ ચરણમેયં ચ (૭૦).

કરણ સિત્તરી.

પિંડવિસોહી^૧ સમિઈ,^૫ ભાવણુ^{૧૨} પડિમા^{૧૨} ચ ઇંદિય નિરોહો,^૧ પડિલેહણુ^{૧૫} શુત્તીઓ,^૭ અભિગ્ગહાઈ^૪ ચેવ કરણું તુ (૭૦).

૩૪. કાળ જ્ઞાન યંત્ર.

કાર્તિક-દ્વાદશ્યુતી અને આષાઠી ત્રણ ચોમાસીના કાળનું કોષ્ટક.

વસ્તુ	કાર્તિક સુદ ૧૫ થી કા ગ ણુ સુદ ૧૪ સુધી		કાગણુ સુદ ૧૫ થી આષાઠ સુદ ૧૪ સુધી		આષાઠ સુદ ૧૫ થી કાર્તિક સુદ ૧૪ સુધી	
	સુખડી (મિઠાઈ)નો કાળ	૧ માસ		૨૦ દિવસ		૧૫ દિવસ
કામળીનો કાળ	૪ ઘડી		૨ ઘડી		૬ ઘડી	
ગરમ પાણીનો કાળ	૪ પહોર		૫ પહોર		૩ પહોર	
ગોચરી જતાં રાખવાનાં પદલાં	૪		૩		૫	

કાગણુ સુદિ ૧૪ થી કાર્તિક સુદ ૧૫ સુધીના આઠ મહિના ભાજી-પાલો, નવું પીલેલ તેલ, મેવામાં ખજૂર, બદામ, કાબુ, ચારોલી, અખરોડ, જરદાણુ, વગેરે બંધ કરવું. આદ્રાં નક્ષત્ર પછી કેરી અને કાચી ખાંડનો ત્યાગ કરવો.

૩૫. પરચક્ષાણુ સમયનો કોઠો.

પરચક્ષાણુ પારવાનો સમય સ્પષ્ટ રીતે સૂચના ઉદ્યાસ્ત ઉપર અવલંબે છે. આ ઉદ્યાસ્તની ગતિમાં ચાલુ ફેરફાર થયા કરે છે. આ ફેરફાર થવાનું કારણ સૂચની ઉત્તરાયન અને દક્ષિણાયન ગતિ છે. તા. ૧ થી ૧૬ વચ્ચેનું અંતર કાઢીને પરચક્ષાણુનો સમય ગણવો.

માસ	સૂચ' ઉ. ક. મિ.	સૂચ' અ. ક. મિ.	નવકાર૦ ક. મિ.	પોરસી ક. મિ.	સાઠપોર ક. મિ.	પૂરિમઠું ક. મિ.	અવઠું ક. મિ.
જાન્યુઆરી ૧	૭-૨૨	૬-૫	૮-૧૦	૧૦-૩	૧૧-૨૪	૧૨-૪૪	૩-૨૫
જાન્યુઆરી ૧૬	૭-૨૫	૬-૧૫	૮-૧૩	૧૦-૮	૧૧-૨૬	૧૨-૫૦	૩-૩૩
ફેબ્રુઆરી ૧	૭-૨૧	૬-૨૭	૮-૬	૧૦-૮	૧૧-૩૧	૧૨-૫૪	૩-૪૧
ફેબ્રુઆરી ૧૬	૭-૧૩	૬-૩૬	૮-૧	૧૦-૪	૧૧-૩૦	૧૨-૫૫	૩-૪૬
માર્ચ ૧	૭-૪	૬-૪૨	૭-૫૨	૬-૫૬	૧૧-૨૬	૧૨-૫૩	૩-૪૮
માર્ચ ૧૬	૬-૫૦	૬-૪૮	૭-૩૮	૬-૫૦	૧૧-૨૦	૧૨-૪૬	૩-૪૬
એપ્રિલ ૧	૬-૩૪	૬-૫૪	૭-૨૨	૬-૩૬	૧૧-૧૨	૧૨-૪૪	૩-૪૬
એપ્રિલ ૧૬	૬-૨૦	૭-૦	૭-૮	૬-૩૦	૧૧-૫	૧૨-૪૦	૩-૫૦
મે ૧	૬-૮	૭-૬	૬-૫૬	૬-૨૩	૧૧-૦	૧૨-૩૭	૩-૫૨
મે ૧૬	૬-૦	૭-૧૩	૬-૪૮	૬-૧૬	૧૦-૫૮	૧૨-૩૭	૩-૫૫
જુન ૧	૫-૫૫	૭-૨૦	૬-૪૩	૬-૧૭	૧૦-૫૮	૧૨-૩૮	૩-૫૬
જુન ૧૬	૫-૫૪	૭-૨૬	૬-૪૨	૬-૧૭	૧૦-૫૬	૧૨-૪૦	૪-૩
જુલાઈ ૧	૫-૫૮	૭-૨૬	૬-૪૩	૬-૨૧	૧૧-૩	૧૨-૪૪	૪-૭
જુલાઈ ૧૬	૬-૪	૭-૨૭	૬-૫૨	૬-૨૫	૧૧-૬	૧૨-૪૬	૪-૭
ઓગષ્ટ ૧	૬-૧૧	૭-૨૧	૬-૫૬	૬-૨૬	૧૧-૮	૧૨-૪૬	૪-૪
ઓગષ્ટ ૧૬	૬-૧૭	૭-૧૧	૭-૫	૬-૩૧	૧૧-૮	૧૨-૪૪	૩-૫૮
સપ્ટેમ્બર ૧	૬-૨૩	૬-૫૭	૭-૧૧	૬-૩૨	૧૧-૬	૧૨-૪૦	૩-૪૬
સપ્ટેમ્બર ૧૬	૬-૨૭	૬-૪૨	૭-૧૫	૬-૩૧	૧૧-૩	૧૨-૩૫	૩-૩૬
ઓક્ટોમ્બર ૧	૬-૩૩	૬-૨૭	૭-૨૧	૬-૩૨	૧૧-૧	૧૨-૩૦	૩-૨૬
ઓક્ટોમ્બર ૧૬	૬-૩૮	૬-૧૩	૭-૨૬	૬-૩૨	૧૦-૫૬	૧૨-૨૬	૩-૨૦
નવેમ્બર ૧	૬-૪૬	૬-૧	૭-૩૪	૬-૩૫	૧૧-૦	૧૨-૨૪	૩-૧૩
નવેમ્બર ૧૬	૬-૫૫	૫-૫૪	૭-૪૩	૬-૪૦	૧૧-૩	૧૨-૨૫	૩-૧૦
ડિસેમ્બર ૧	૭-૫	૫-૫૨	૭-૫૩	૬-૪૭	૧૧-૮	૧૨-૨૬	૩-૧૧
ડિસેમ્બર ૧૬	૭-૧૫	૫-૫૬	૮-૩	૬-૫૬	૧૧-૧૬	૧૨-૩૬	૩-૧૬

આ વખતમાં પાંચ મિનિટ ઉમેરવી.

ॐ ॐ

अर्हं नमः

श्री

संज्ञन सन्मित्र

द्वितीय महानिधि

स्मरण-स्तोत्र-स्तवादि संग्रह.

१. श्री पंच परमेश्वर्यै नमः कार मंत्र स्तवनम्.

स्वःश्रियं श्रीमदहं तः, सिद्धाः सिद्धिपुरीपदम्; आचार्या पंचधाऽऽचारं, वाचका वाचनां वराम्. १. साधवः सिद्धि साहाय्यं, वितन्वन्तु विवेकिनाम्; मंगलानां च सर्वेषा-माद्यं भवति मंगलम्. २. अहंमित्यक्षरं भाषा-पीठं च प्रणुवाक्षरम्; ज्येन नाना स्वरूपं च, ध्येयं ध्यायन्ति योगिनः. ३. हृत्पद्मपोडशहल-स्थापितं षोडशाक्षरम्; परमेश्वि स्तुतेर्भीष्णं, ध्यायेदक्षरं मुहा. ४. मन्त्राण्युमादिभिं मन्त्रं, तन्त्रं विध्नौधनिशब्दे, ये स्मरन्ति सहैवेनं, ते भवन्ति जिनप्रभाः. ५.

श्री नव स्मरणम्

२. नवकार महामंत्रः-प्रथम स्मरणम्.

नमो अरिहंताय, नमो सिद्धाय, नमो आयशियाय,
नमो उवज्जयाय, नमो लोको संवसाय.
ओसो पंच नमुष्कारो, संवपावप्यणुसणुः
मंगलाय च संवेसि, पदमं दुवर्षं मंगलं.

३. उवसग्गहरं स्तवं-द्वितीय स्मरणम्.

उवसग्गहरं पासं, पासं वंदामि कम्मघणुमुक्कं; विसहरविसनिवासं, मंगल-कदलाणुआवासं. १. विसहरकुलिंगमतं, कंठे धारेणं जे सथा मणुओ; तस्स गहरेशगभारी-दुहुंजरा नंति उवसाभं. २. थिहुं उदरे मंतो, तुज्ज पणुओ वि अहुंजलो होध; नरतिरि-ओसु वि उवा, पावति न हुंज्जदोगव्यं. ३. तुह सम्भत्ते लध्धे थितामणुिक्कपपा-

યવબ્રહ્મિએ; પાવતિ અવિગ્ધેણ, જીવા અયરામરં કાણું. ૪. ઇંચ સંથુઓ મહાયસ ! ભક્તિબ્ભરનિબ્ભરેણુ દ્વિએણુ; તા દેવ દિન્નઝ યોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણુચંદ ! પ.

૪. સંતિકરં (શાન્તિનાથ-સમ્યક્ત્વ દ્વિષ્ટિ રક્ષા) સ્તવ-તૃતીય સ્મરણમ્.

સંતિકરં સંતિજિણુ, જગસરણું જયસિરીઈદાચારં; સમરામિ ભક્તપાલગ, નિંવાણી

ગરુડકયસેવ. ૧. ઈ સ નમો વિખોસહિ પત્તાણું સંતિસામિપાયાણું; ઝૌ સ્વાહા મંતેણું, સંવાસિવ દુરિઅહરણાણું. ૨. ઈ સંતિ નમુક્કરો, ખેલોસહિમાઈ લદ્ધિપત્તાણું; સૌ ઝૌ નમો સંવોસહિપત્તાણું ચ દેઈ સિરિં ૩. વાણી તિહુઅણુસામિણિ-સિરિદેવીજખખરાયગણિ-પિડગા; ગહ દિસિપાલ સુરિદા, સયાવિ રખખંતુ જિણુલત્તે. ૪. રખખંતુ મમ રોહિણી, પત્તત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા; વજ્જકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલિ મહાકાલી. ૫. ગોરી તહ ગંધારી, મહજ્જલા માણુવી અ વઈરુટ્ટા; અચ્છુત્તા માણુસિયા, મહમાણુસિયાઓ દેવીઓ. ૬. જખખા ગોમુહ મહજખખ, તિમુહ જખખેસ તુંખરુ કુસુમો; માયંગ વિજય અજિઆ, ખંભો મણુઓ સુરકુમારો. ૭. છમ્મુહ પાયાલ કિત્તર, ગરુલો ગંધંવ તહુય જખખંદો; કુખેર વરુણો સિહકી, ગોમેહો પાસ માયંગો. ૮. દેવીઓ ચક્કેસરિ, અજિઆ દુરેઆરિ કાલિ મહાકાલી; અચ્ચુઅ સંતા જલા, સુતારયાસોઅ સિરિવચ્છા. ૯. ચંદા વિજયં કુસિ, પત્તપત્તિ નિંવાણિ અચ્ચુઆ ધરણી, વૈરુટ્ટુત્ત ગંધારિ, અંખ પઉમાવઈ સિદ્ધા. ૧૦. ઇંચ તિત્થરખખણુરયા, અન્નેવિ સુરાસુરી ય ચઉહાવિ; વંતરજ્જેઈણિપમુહા, કુણુંતુ રખખં સયા અમ્હં. ૧૧. એવં સુદિદ્ધિ સુરગણુ, સહિઓ સંઘસ્સ સંતિ જિણુચંદો; મજ્જ વિ કરેઉ રખખં, મુણિમુંદર સુરિ થુઅ મહિમા. ૧૨. ઇંચ 'સંતિનાહ સમ્મદિદ્ધિ-રખખં' સરઈ તિકાલં જ્જે, સંવોવદ્ધવ રહિઓ, સ લહઈ સુહસંપયં પરમં. ૧૩. તવગચ્છ-ગયણુ-દિણુયર જુગવર-સિરિ-સોમમુંદર ગુરુણું, સુપસાય લદ્ધ-ગણુ હર, વિજ્જ સિદ્ધિ ભણુઈ સીસો. ૧૪.

૪ ભાવાર્થ :- આ સ્તોત્ર સહસ્રાવધાની મુનિમુંદર સૂરીશ્વરજ્જે શીરોહી રાજના દેહવાહાનાં સઘમાં તીહ મરખીઆદિતો ઉપદ્રવ શાંત કરવા માટે રચેલું છે. આમાં શાંતિનાથ પ્રભુની ખાસ સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. આ સ્તોત્રનું ખીણુ નામ 'સંતિનાહ-સમ્મદિદ્ધિરખખા' પણ છે.

૫. તિજયપહુત્ત સ્તોત્રં (સત્તરિસયંથુત્ત) ચતુર્થ સ્મરણમ્.

તિજયપહુત્ત પયાસય, અદ્દમહા પાડિહેર જુત્તાણું; સમયખિખત્તકિઆણું, સરેમિ ચક્કં જિણિંદાણું. ૧. પણુવીસા ય અસીઆ, પનરસ પત્તાસ જિણુવર સમૂહો; નાસેઉ સયલ-દુરિઅં, ભવિઅણું ભક્તિ જુત્તાણું. ૨. વીસા પણુયાલા વિ ય, તીસા પત્તત્તરી જિણુવરિદા; ગહ-ભૂઅ-રખખ-સાઈણિ-ધોરુવસગ્ગં પણાસંતુ. ૩. સિત્તરિ પણુતીસા વિ ય સદ્ધી પંચેવ જિણુગણો એસો; વાહિ-જલ-જલણુ-હરિ-કરિ-ચોસરિ મહાભયં હરઉ. ૪. પણુપત્તા ય દસેવ ય, પત્તદ્ધી તહ ય ચેવ આલીસા; રખખંતુ મે સરીરં, દેવાસુર પણુમિઆ સિદ્ધા. ૫. ઝ-હ-ર-હું-હં; સ-ર-સુ-સં; હ-ર-હું-હં; તહ ય ચેવ સ-ર-સુ-સં; આલિહિય નામગબ્ભાં, ચક્કં કિર સંવઓભદ્. ૬. ઈ રોહિણી પત્તત્તિ, વજ્જસિંખલા તહ ય વજ્જઅકુસિઆ; ચક્કેસરિ નરદત્તા, કાલિ મહાકાલિ તહ ગોરી. ૭. ગંધારી મહજ્જલા, માણુવિ વઈરુટ્ટા તહ ય અચ્છુત્તા;

૬. તિજય પહુતનો સર્વતોભદ્ર યંત્ર

ક ભવજીવમ વાણવંતર
ક વરકણ્યસંખ-વિદુમ
ક ભૂભૂવઃ સ્વઃ અહં

ક ક્ષાં શ્રી શોહિણ્યૈ	ક ક્ષાં શ્રી પ્રસાદ્યૈ	ક્ષિ	ક ક્ષાં શ્રી વજ્રશંખ લાયૈ	ક ક્ષાં શ્રી વજ્રાંકુ શિકાયૈ
નમઃ હ ૨૫	નમઃ ર ૮૦		નમઃ હ ૧૫	નમઃ હ ૫૦
ક ક્ષાં શ્રી ચક્ષેધ્યૈ	ક ક્ષાં શ્રી નરદતાયૈ	પ	ક ક્ષાં શ્રી કાલ્યૈ	ક ક્ષાં શ્રી મહાકાલ્યૈ
નમઃ સ ૨૦	નમઃ ર ૪૫		નમઃ સું ૩૦	નમઃ સ ૭૫
ક્ષિ	પ	ક	સ્વા	હા
ક ક્ષાં શ્રી ગૌર્યૈ	ક ક્ષાં શ્રી ગંધાર્યૈ	સ્વા	ક ક્ષાં શ્રી મહાજવા લાયૈ	ક ક્ષાં શ્રી માનવ્યૈ
નમઃ હ ૭૦	નમઃ ર ૩૫		નમઃ હ ૬૦	નમઃ હ ૫
ક ક્ષાં શ્રી વૈરુઠ્યાયૈ	ક ક્ષાં શ્રી અચ્ચુસાયૈ	હા	ક ક્ષાં શ્રી માનસિ- કાયૈ	ક ક્ષાં શ્રી મહામાન- સિકાયૈ
નમઃ સ ૫૫	નમઃ ર ૧૦		નમઃ સું ૬૫	નમઃ સ ૪૦

કરુણિત-માર્ગ-૧, કૃતિકાકરતિ
શિલિભુ, કસ્તુરિભાષે
૧૦૩૩૩૩ કુજ ૨૦

તે સર્વે ઉવસમંતુ ચે, સ્વાહા
સવ્યામર પ્રમઅંવદે, સ્વાહા
ધારકેવ્યો નમઃ

કસ્તુરિભાષે
શ્રીમ્ કાલ્યુ, શ્રીમ્ કાલ્યુસકાલ્યુ
શ્રીમ્ કાલ્યુસકાલ્યુ

માણસિ મહામાણસિઆ, વિજ્યા દેવીઓ રખખંતુ. ૮. પંચદસ કર્મભૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિ
જિણાણુ સયં; વિવિહ રચણાઈવત્તો વ સોહિઅં હરઉ હુરિઆઈ. ૯. ચઉતીસ-અઈસય બુઆ,
અઈ મહાપાડિહેર કયસોહા; તિત્યથરા ગયમોહા, ઝાએઅન્વા પયતેણુ. ૧૦ ઈ વર કણુય સંખ
વિદુમ મરગય ઘણુસન્નિહં વિગયમોહા; સત્તરિસયં જિણાણુ, સન્વામરપૂઈઅં વંદે, સ્વાહા.
૧૧. ઈ ભવણુવઈ વાણુવંતર, ભેઈસવાસી વિમાણુવાસી અ; બે કે વિ હુઈદેવા, તે સન્વે ઉવ-
સમંતુ મમ, સ્વાહા. ૧૨. અંદાણુ કખપૂરેણુ કલએ, લેહિઝેણુ ખલિઅં પીઅં; એગંતરાઈ ગહ
ભૂઅ સાઈણુ મુગ્ગં પણાસેઈ. ૧૩. ઈઅ સત્તરિસયં જંતં, સમ્મં મંતં દુવારિ પડિલિહિઅં;
હુરિઆરિ વિજ્યવંતં, નિખ્ખંતં નિચ્યમચ્ચેહુ. ૧૪.

ભાવાર્થ:-આ સ્તોત્રમાં ઉત્કૃષ્ટકાલે રિચરતા એકસોસિત્તર તીર્થ કર્મની સ્તુતિ કરી છે. શ્રીમાન
દેવસૂરિએ કાઈ વખતે શ્રીસંઘમાં વ્યંતરે કરેલ ઉપદ્રવ તેના નિવારણ સારું આ સ્તોત્રની રચના કરી છે.
છેલ્લી ગાથામાં જણાવેલો સર્વંતોત્ર યંત્ર આપવામાં આવ્યો છે.

૭. નમિઝીણુ (ભયહર) સ્તોત્ર-પંચમંસ્મરણુમ્.

નમિઝીણુ પણુયસુરગણુ-ચૂડામણિકિરણુરંજિઅં મુણિણો; ચલણુબુઅલં મહાભય-
પણાસણુ સંથવં વુચ્છં. ૧. સડિયકરચરણુનહસુહ, નિયુકુનાસા વિવત્તલાયત્તા; કુઈમહારી-
ગાનલ-કુલિંગનિદ્દુસન્વંગા. ૨. તે તુહ ચલણુરાહણુ-સલિલંજલિસેયવુડિદે યચ્છયા; વણુ-
દવદઈ ગિરિપા-ચવન્વ પત્તાપુણો લચ્છિં. ૩. દુન્વાયખુભિયજલનિહિ-ઉખલકલ્લોલભી-
સણુરાવે; સંભંતભય-વિસંહુલ-નિજ્જભમય મુક્કવાવારે. ૪. અવિદલિઅબાણુવત્તા, ખણેણુ
પાવંતિ ઈચ્છિઅં કુલં; પાસજિણુચલણુબુઅલં, નિચ્ચં ચિઅ બે નમંતિ નરા. ૫. ખર-
પવણુકુઅ વણુદવ-ખલાવલિમિલિયસયલ દુમગહણુ; ડજાંતમુદ્ધમયવહુ-ભીસણુરવભીસ-
ણુમિ વણુ. ૬. જગગુરુણો કમજુઅલં, નિન્વાવિઅ સયલ તિહુઅણુલોઅં; બે સંભરંતિ
મણુઆ, ન કુણુઈ જલણો ભયં તેસિં. ૭. વિલસંતલોગભીસણુ-કુરિઆરુણુ નયણુતરલજિ-
હાલં; ઉગભૂઅંગં નવજલય, સત્યહં ભીસણુચારં. ૮. મન્નંતિકીડસરિમં, હરપરિચ્છૂહવિસ
મવિસવેગા; તુહ નામખખરકુડસિદ્ધ, મંતગુરુઆનરાલોએ. ૯. અડવીસુભિલ્લતકર-પુલિં-
દસદૂલસદ્ભીમાસુ; ભયવિહુરવુજ્જકાયર-ઉલ્લુરિઅ પહિઅસત્થાસુ. ૧૦. અવિલુત્તનિહુવસારા
તુહ નાહ! પણામમત્તવાવારા; વવગયવિગ્ધા સિગ્ધં, પત્તાહિય ઈચ્છિયં ઠાણુ. ૧૧. પજ્જલિઆ-
નલનયણુ, હરવિચારિયમુહં મહાકાયં; નહકુલિસઘાયવિઅલિઅ, ગઈદકુભત્થલાલોઅં. ૧૨.
પણુયસસંભમપત્થિવ-નહમણિમાણિકપડિઅપડિમસ્સ; તુહ વયણુ પહરણુધરા, સીહં કુદ્ધંપિ
ન ગણુતિ. ૧૩. સસિ ધવલ દંત મુસલં, દીહ કરુલ્લાલવુડિ ઉચ્છાહં; મહુપિંગ નયણુ બુઅલં,
સસલિલ નવ જલહરાણવં. ૧૪. ભીમં મહાગઈદં, અચ્ચાસન્નંપિ તે નં વિ ગણુતિ; બે તુચ્છ
ચલણુબુઅલં, મુણિવઈ! તુંગં સમદલીણુ. ૧૫. સમરન્નિમ તિખખખગ્ગા-ભિગ્ધાય પવિદ્ધ
ઉદ્ધુય કખધે; કુંત વિણિભિન્ન કરિ કલહ-મુક્કસિક્કારપઉરન્નિમ. ૧૬ નિજ્જિઅદ્ધપુદ્ધરરિઉ,
નરિદં નિવહા-ભડા-જસંધવલં; પાવંતિ પાવ પસમિણુ! પાસજિણુ! તુહપખાવેણુ. ૧૭.
રોગ જલ જલણુ વિસહર-ચોરારિ મઈદ ગયરણુ ભયાઈ; પાસજિણુનામ સંકિત્તણેણુ પસમંતિ
સન્વાઈ. ૧૮. એવં મહાભયહરં, પાસજિણુદસસ સંથવમુઆરં; ભવિય જણાણુદયરં, કલ્લાણુ-

પરં પર નિહાણું. ૧૯. રાયલય જખખ રખખસ-કુસુમિણુ દુસ્સઉણુ રિખખ પીહસુ; સંઝસુ દોસુ પથે, ઉવસંગે તહ ય રયણીસુ. ૨૦. જે પઠ્ઠ જે અ નિસુણુઈ, તાણું કષણો ય માણુતું-ગસ્સ; પાસો પાવં પસમેઉ, સયલ ભુવણુચ્ચિઅ ચલણો. ૨૧. ઉવસંગાંતે કમઠા-સુરમ્મિ ઝાણાઉ જે ન સંચલિઓ; સુરનર કિનર જુવઈ, સંથુઓ જયઉ પાસ જિણો. ૨૨. એઅસ્સ મજ્જયારે, અટ્ટારસઅખરેહિ જે મંતો; જે જાણુઈ સો ઝાયઈ, પરમપયથં કુઠં પાસં. ૨૩. પાસહ સમરણું જે કુણુઈ, સંતુદ્ધે હિયએણુ; અદુત્તરસય વાહિભય, નાસઈ તસ્સ દ્ધરેણુ. ૨૪.

ભાવાર્થ :-આ બૃહદ્ગચ્છય શ્રીમાનતુંગસૂરિએ રચેણું શ્રીપાશ્વનાથસ્વામિનું મહાભયહર અદ્ધર અક્ષરી-મંત્રમય સ્તોત્ર છે. તેને રિચર ચિતે ભણુવાથી તથા તે મંત્રની નવકારવાલી ગણુવાથી મ્હોટા મ્હોટા ભય તથા વ્યાધિઓ નાશ પામે છે. તે અદ્ધર અક્ષરી મંત્ર નીચે પ્રમાણુ છે—

ૐ જ્ઞાં 'નમિઝિણુ પાસ વિસહર વસહ જિણુ કુલિંગ' સ્વાહા.

૮. અજિતશાન્તિ સ્તવં-પષ્ટં સમરણુમ્.

અજિઅં જિઅ સંવ ભયં, સંતિં ચ પસંત સંવગય પાવં; જયગુરુ સંતિ ગુણુકરે, દો વિ જિણુવરે પણિવયામિ. ૧. (ગાહા). વવગય મંગુલ ભાવે, તે હં વિઉલ તવ નિમ્મલ સહાવે; નિરુવમ મહુપ્પભાવે, થોસામિ સુદ્ધિદુ સખ્ભાવે. ૨. (ગાહા). સંવ દુક્ખપ્પસંતીણું, સંવ પાવપ્પસંતિણું; સયા અજિઅસંતીણું, નમો અજિઅ સંતિણું. ૩. (સિલોગો). અજિઅ-જિણુ! સુહ પ્પવત્તાણું, તવ પુરિસુત્તમ! નામ કિત્તણું; તહ ય ધિઈમઈ પ્પવત્તાણું, તવ ય જિણુત્તમ! સંતિ! કિત્તણું. ૪. (માગહિઆ). કિરિઆ વિહિ સચિઅ કમ્મકિલ્લેસવિ મુક્ખ-યરં, અજિઅ નિચિઅ ચ ગુણુહિ મહામુણિ સિદ્ધિગયં; અજિઅસ્સ ય સંતિ મહા-મુણિણો વિ અ સંતિકરં; સયયં મમ નિવ્વુઈ કારણુયં ચ નમંસણુયં. ૫. (આલિંગણુયં). પુરિસા! જઈ દુક્ખવારણું, જઈ અ વિમગ્ગહ સુક્ખકારણું; અજિઅ સંતિં ચ ભાવઓ, અભયકરે સરણું પવજ્જહા. ૬. (માગહિઆ). અરઈ-રઈ-તિમિર-વિરહિઅ-મુવરય-જર-મરણું, સુર-અસુર-ગરુલ-ભુયગ-વય-પયથ-પણિવઈઅ; અજિઅ મહુમવિ અ સુનયનય નિઉણુમભયકરં, સરણુ-મુવસરિઅ ભુવિ દિવિજ મહિઅં સયયમુવણુમે. ૭. (સંગયયં). તં ચ જિણુત્તમમુત્તમ નિત્તમસત્તધરં, અજ્જવમદ્ધવ ખંતિવિમુત્તિ સમાહિનિહિં સંતિ-કરં પણુમામિ દ્ધમુત્તમ તિત્થયરં, સંતિમુણી! મમ સંતિ સમાહિવરં દિસઉ. ૮. (સોવા-ણુયં). સાવત્થિ-પુંવ-પત્થિવંચ વરહુત્થિમત્થય-પસથ વિચ્છિત્ત સથિઅં, ધિરસરિચ્છ વચ્છં મયગલલીલાયમાણુ વર ગંધહુત્થિપત્થાણુપત્થિયં સંથવારિહં; હુત્થિહુત્થખાહું ધંતક-ણુગ-રુઅગ નિરુવહુય-પિજરં પવર-લકખણો વચ્ચિઅ સોમ-આરુ રૂવં, સુખ-સુહમણુભિરામ-પર-મરમણિજ્જ વરદેવહં હુહિ નિનાય મહુરયર-સુહગિરં. ૯. (વેદુઓ). અજિઅં જિઆરિગણું, જિઅસંવભયં ભવો હુરિઉં; પણુમામિ અહં પયઓ, પાવં પસમેઉ મે ભયવં. ૧૦. (સસાહુદ્ધઓ) કુરુજણુવયહુત્થિણુઉર-નરીસરો પઠમં તઓ મહાચક્કવટ્ઠિલોએ મહુપ્પભાવો, જે ધાવત્તરિ-પુર-વર-સહુસ્સવરનગરનિગમ-જ્જણુવયવઈ ખત્તીસારાયવરસહુસ્સાણુયાય મગ્ગો; ચઉદલવરચણુનવમ-હાનિહિ-ચઉસદ્ધિ-સહુસ્સ-પવરણુવઈણુ સુંદરવઈ, ચુલસીહયગયરહસયસહુસ્સસામી છત્રવ-ઈ ગામકોહિસામી આસી જે ભારહંમિ ભયવં. ૧૧. (વેદુઓ). તં સંતિ સંતિકરં, સંતિ-

एषु संवलयः; सति शुष्मि निष्णु, सति विडेउ मे. १२. (रासान्दियय). धृष्णाग ! विडेहनरीसर ! नरवसहा ! मुष्णिवसहा ! नवसारयससिसकलाणु ! विगयतमा विडु-
 अरया; अनिउत्तम-तेअ ? गुष्णिहिं मडाभुष्णि ! अमिअभला ! विडलकुला ! पणुभामि ते
 लवलयभूरणु ! नगसरणा ! मम सरणु. १३. (चित्तयेडा). देवदाणुविंदयद-सूरवद !
 डुडु-तुडु-निडु-परम-लडु-इव ! धंत-रुप-पडु-सेअ-मुडु-निडु-धवल-दंतपंति !
 संति ! सत्तिकित्तिमुत्तिभुत्तिशुत्ती पवर !, दित्ततेअ ! वद ! धेअ ! संवलोअ-लाविअ-पभा-
 वल्लेअ ! पधस मे समाहिं. १४. (नारायणो). विमलससिकलाधरेअसोम, वितिमिरसूरकराध-
 रेअतेअ; तिअसवधगणुधरेअइव, धरणीधर-पवराधरेअसार. १५. (कुसुमलया). सत्ते अ
 सया अनिअ, सारीरे अ भले अनिअ; तवसंनमे अ अनिअ, येस शुष्मि निष्णु
 अनिअ. १६. (भुअगपरिरेगिअ). सोमगुष्णहिं पावधं न तं नवसरय-ससी, तेअगुष्णहिं
 पावधं न तं नवसरय-रवी; इवगुष्णहिं पावधं न तं तिअस-गणुवध, सारगुष्णहिं पावधं न
 तं धरणुधरवध. १७. (भिनिअय). तित्थवर पवत्तयं तमरय रडिअ, धीरनणु
 शुअअियअं शुअकलि कलुसं; सति सुडुपवत्तयं तिगरणु पयणो, सतिमडं मडा-
 मुष्णि सरणुमुवणुमे. १८. (ददियय). विष्णुओणुय-सिररधं अंनलि रिसिगणु संशुअं
 थिमिअं, विष्णुडाडिव धणुवधंनरवधं शुअ मडिअअियअं भडुसो; अधरुंगय सरय
 दिवायर समडिअ सपपलं तवसा, गयणुगणु वियरणु समुधंअ-यारणु वंदिअं सि-
 रसा. १९. (किसलयमाला). असुर-गरुल-परिवंदिअं, किन्नरोरग-नमंसिअं; देव
 केडि सय संशुअं, समणु संघ परिवंदिअं. २०. (सुमुड). अलयं अणुडं, अरयं
 अरुअं; अनिअं अनिअं, पयणो पणुमे. २१. (विअणुविदसिअं). आगया वर
 विमाणु, दिव कणुग रडु-तुरय-पडुकर-सयेहिं डुदियं; ससंलमोअरणु-कणुभिय
 लुदिय अल-कुडलंगय-तिरीड-सोडुंत-मडलि माला. २२. (वेडुओ). नं सुर संघा-
 सासुर संघा-वेरविउत्ता-लत्ति सुणुत्ता, आयर लूसिअ संलम पिंदिअ-सुडु सुवि-
 भिअ संवभलोधा; उत्तम-कंअणु-रयणु-परुविअ लासुरलूसणु-लासुरियंगा, गाय
 समोणुय-लत्ति वसागय-पंनलि पेसिय सीस पणुमा. २३. (रयणुमाला). वंदिउणु
 थोउणु तो निष्णु, तिगुणुमेव य पुष्णो पयाडिणु; पणुभिउणु य निष्णु सुरासुरा,
 पमुधंअ स लवणुधं तो गया. २४. (भित्तय). तं मडाभुष्णिमडुपि पंनली, रागदोस-
 लय-मोडुवनिअं; देव-दाणुव-नरिंद-वंदिअं, सतिमुत्तमं मडातवं नमे. २५.
 (भित्तय). अंअरंतरविआरणिआहिं, ददिय डंसवडु गामिणिआहिं; पीणुसोणुथणु-
 सादिणिआहिं, सकलकमलदल लोअणिआहिं. २६. (दीवय). पीणुनिरंतरथणुसरविणु-
 भिअ-गायलआहिं, मणु कंअणु पंसिदिलमेडुल सोडिअ सोणितडाहिं; वरणिभिणी-
 नेउर सतिलय वलय विभूसणिआहिं, रधकर-यउर-मणुओडर-सुंहर-दंसणिआहिं. २७.
 (चित्तधर). देवसुंहरिहिं पाय वंदिआहिं, वंदिआ य नरस ते सुविअमा कमा,
 अपणुओ निडाअयेहिं, मंडणुओडणुपगारयेहिं, केहिं केहिं वी, अवंग-तिलय-पत्तलेड-

नामयेहिँ चिद्वलयेहिँ स'गय'-गयाहिँ, लत्ति-सन्नि-विद्वं-दृष्टागयाहिँ, हुँति ते
 व'द्विया पुष्टो पुष्टो. २८. (नारायणो). तमहं निष्पय'दं, अनिअं निअमोहं;
 धुयसंवक्रिदेस', पययो पणुभामि. २९. (न'द्विअय'). थुअव'द्विअयस्सा, रिसिगणु-
 देवगणुहिँ, तो देववहुहिँ पययो पणुभियस्सा; नस्सज्जुत्तम—सासणुअस्सा;
 लत्तिवसागय पिँडिअआहिँ; देववरच्छर सा णहुआहिँ, सुरवररथगुणु प'डिअआहिँ.
 ३०. (लासुरय'). वंससद्-त'ति-ताल-मेदिअे तिउक्क'परालिराम-सद्-भीसअे कअे
 अ, सुधंसमाणुअेअसुद्धसन्नगीय-पायणलव'टिआहिँ, वलय-मेहुला-कलावनेउरालिराम-
 सद्भीसअे कअे अ; देवनट्टिआहिँ हावलावविण्णम'पगारअेहिँ, नद्वियणुअं अ'गहा-
 रअेहिँ, व'द्विया य नस्स ते सुविक्कमा कमा; तयं तिलोयसंवसत्तस'तिकारयं, पसं-
 तसंवापावहोसमेसहं, नमामि स'तिमुत्तम'निष्प'. ३१. (नारायणो.) छत्तयाभर-पडाग
 नूअ-नवम'डिआ, अयवर-भगर-तुरय-सिरिवच्छ-सुल'छणु; हीवसमुद्-म'दर-दिसागय-
 सोडिआ, सत्थिअं-वसह-सीह-रह-अक्कवर'किया. ३२. (लद्विअय'). सहावलङ्गा सम-
 णुप'धङ्गा, अहोसङ्गा गुणुहिँ निङ्गा; पसायसिङ्गा तवेणु पुङ्गा, सिरीहिँ धङ्गा रिसीहिँ
 णुङ्गा. ३३. (वाणुवासिआ). ते तवेणु धुअसंवापावया, संवलोअहिअमूलपावया; स'थुआ
 अनिअस'तिपावया, हुँ तु मे सिवसुहाणु दायया. ३४. (अपरांतिका). अेव' तवणल-
 विउल', थुअं मअे अनिअस'तिनिष्पणुअलं; ववगयकम्मरयमलं, गधं गयं सासयं
 वउल'. ३५. (गाहा). तं अहुगुणु'पसायं, मुक्क'असुडेणु परमेणु अविसायं; नासेउ
 मे विसायं, कुणुउ अ परिसावि अ प'पसायं. ३६. (गाहा). तं मोअेउ अ न'दिं,
 पावेउ अ न'द्विसेणुमलिन'दिं; परिसावि अ सुहन'दिं, ममय दिसउ स'जमे न'दिं. ३७.
 (गाहा). पक्किअ-आउम'सासिअ, स'वच्छरिअे अवस्स लणुअंवे; सोअंवे स'वेहिँ,
 उवस'गनिवारणो अेसो. ३८. जे पडधं जे अ निसुणुधं, उलअो काल'पि अनिअस'-
 तिथयं; न हुँ हुँति तस्स रोगा, पुंवु'पत्ता वि नास'ति. ३९. न'धं छ'छह परमपयं,
 अहवा कित्तं सुवित्थडं लुवणु; ता तेलुक्क'दरअे, निष्पवयणु आयरं कुणुह. ४०.

लावार्थः—श्री नेमिनाथ भगवानना शिष्य श्री न'द्विपेणुगणु (डाध आचार्य'ना भते श्री महावीर
 स्वामी प्रखुना शिष्य न'द्विपेणुमुनि) श्री शत्रु'जय तीर्थ'नी यात्राअे आवेला त्यारे श्री अनितनाथ अने
 श्री शान्तिनाथना द्दरेरं सामसामा हता तेनी अ'तरावमां आ स्तवथी स्तुति करता अन्ते द्दरेरं अेक
 हारमां साथे आवी गया अेम प्रघोप छे तेम कहेवाय छे.

९. लक्ष्ताभरस्तोत्रं—सप्तमं रमरणम्.

लक्ष्ताभरप्रणुत भौलिमणुि प्रलाणु-मुधोतकं दद्वितपापतमोवितानम्; सम्यक्
 प्रणुम्य निनपादयुगं युगादा, वालभनं लवणले पततां जनानाम्. १. यः स'स्तुतः
 सकलवाद्मय तस्वयोधा-इद्भूतपुद्धिपटुलिः सुरलोकायैः, स्तोत्रैर्न'गत्रितयचित्तदरैरु-
 दारैः, स्तोत्र्ये किलाहमपि तं प्रथमं निनेन्द्रम्. २. युद्धया विनाऽपि विष्णुधार्थित-
 पादपीठं, स्तोत्रं समुधलमतिविंगतत्रयोऽहम्; आल वहाय नलसंस्थितमिन्दुभिम्भ-

मन्यः क धृष्टित जनः सहसा ब्रहीतुम् ? ३. वक्तुं गुणान् गुणसमुद्र ! शशाङ्कका-
 न्तान्, कस्ते क्षमः सुरगुरुप्रतिभोऽपि पुद्गया ? कल्पान्तकालपवनोद्धतनकयकं, को वा
 तरीतुमलमभ्युनिधिं बुभुक्ष्याम् ? ४. सोऽहं तथापि तव लक्षितवशान्मुनीश ! कतुं
 स्तव विगतशक्तिरपि प्रवृत्तः, प्रीत्यात्मवीर्यमविद्याय मृगो मृगेन्द्र, नाक्येति किं
 निजशिशोः परिपालनायम् ? ५. अद्यश्रुतं श्रुतवतां परिहासधाम, त्वदलक्षितरेव
 सुपरी कुरुते जलान्-भाम्; यत्कोकिलः किल मधौ मधुरं विरौति, तन्व्यारुथृतकलिकानिक-
 रैकहेतुः. ६. त्वत्संस्तवेन लवसंततिसन्निभद्धं, पापं क्षण्णात्क्षयमुपैति शरीरलाभम्,
 आकान्तदोषमलि नीलमशेषमाशु, सूर्यांशुभिन्नमिव शावरमन्धकारम्. ७. मत्वेति
 नाथ ! तव संस्तवनं भयेद-मारुत्यते तनु धियाऽपि तव प्रलावात्; येतो हरिष्यति
 सता नलिनीदलेषु, मुक्ताङ्गलद्युतिमुपैति ननूद भिन्दुः. ८. आस्तां तव स्तवन-
 मस्तसमस्तदोषं, त्वत्संकथापि जगतां हरितानि हुन्ति; हरे सहस्रकिरणः कुरुते
 प्रसैव, पद्माकरेषु जलजनि विकासो लांवि. ९. नात्यद्भुतं लुवनभूषणभूत ! नाथ !
 भूतैर्गुणैर्बुवि लवन्तमलिन्दुवन्तः; तुल्या लवन्ति लवतो ननु तेन किं वा ?
 भूत्याश्रितं य धृढ नात्मसमं करोति. १०. दृष्ट्वा लवन्तमनिमेषविलोकनीयं, नान्यत्र
 तोषमुपयाति जिनस्य यक्षुः; पीत्वा पयः शशिकरद्युतिदुग्धसिन्धोः; क्षारं जलं
 जलनिधेरशितुं क धृच्छेत् ? ११. यैः शान्तरागचिचिः परमाद्युलिस्त्वं, निर्मापित
 सिबुवनैकललामभूत ! तावन्त एव अद्य तेऽप्येषुव पृथिव्यां, यत्ते समानमपरं न
 हि रूपमस्ति. १२. वक्त्रं क्व ते सुरनरोरगनेत्रहारि, निःशेषनिर्जितजगत्त्रितयोप-
 मानम् ? भिम्भं कलङ्कमदिनं क्व निशाकरस्य ? यद्वासरे लवति पाषडुपलाशकल्पम्.
 १३. संपूष्णं मण्डलशशाङ्कं कलाकलाप, शुभ्रा गुण्ठासिबुवनं तव लक्ष्यन्ति; ये संश्रितास्त्रि-
 जगद्दीश्वरनाथमेकं, कस्तान्निवारयति संयरोतो यथेष्टम् ? १४. चित्रं किमत्र यद्वि ते
 त्रिदशार्जुनालि-नीतं मनागपि मनो न विकार-मागम् ? कल्पान्तकालमरुता यद्विता-
 यलेन, किं मन्दाद्रिशिभरं यद्वितं कदाचित् ? १५. निधुंभवत्तिरपवर्जिततैलपूरः, कृत्स्नं
 जगत्त्रयमिदं प्रकटी करोषि; गम्यो न ननु मरुतां यद्वितायलानां, द्वीपोऽपरस्त्वमस्मि
 नाथ ! जगत्प्रकाशः १६. नास्तं कदाचिदुपयासि न राहुगम्यः, स्पष्टीकरोषि सहसा
 युगपन्नजन्ति; नाम्लोघरोदरनिरुद्धमहाप्रलावः, सूर्यातिशायि महिमाऽसिमुनीन्द्र !
 लोके. १७. नित्योदयं हलितमोहमहान्धकारं, गम्यं न राहुवदनस्य न वारिहानाम्,
 विभ्राजते तव सुभाज्जननदपकान्ति, विद्योतयन्नजगदपूर्वशशाङ्कभिम्भम्. १८. किं
 शर्वरीषु शशिनाऽह्नि विवस्वता वा, युष्मन्मुष्णे-दृढदितेषु तमस्सु नाथ ! निष्पन्न-
 शाखिवनशाखिनि लवलोके, कायं कियन्नलधरैर्जलभारनम्रैः ! १९. ज्ञानं यथा त्वयि
 विभाति कृतावकाशं, नैव तथा हरिहरादिषु नायकेषु; तेजः स्फुरन्मणिषु याति यथा
 महत्त्वं, नैव तु कायशकले किरणकुलेऽपि. २०. मन्ये वरं हरिहरादय एव दृष्टा, दृष्टेषु
 येषु हृदयं त्वयि तोषमेति; किं वीक्षितेन लवता बुवि येन नान्यः, काश्चिन्मनो हरतिनाथ !
 लवान्तरैऽपि. २१. स्त्रीणां शतानि शतशो जनयन्ति पुत्रान्, नान्या सुतं त्वदुपमं

जननी प्रसूता; सर्वा दिशो दधति लानि सद्सुरश्मिं, प्राच्येव दिग्जनयति स्फुरदंशु-
 ललम्. २२. त्वामामनन्तिमुनयः परमं पुमांस-मादित्यवर्षुममलं तमसः पुरस्तात्;
 त्वामेव सम्यगुपलक्ष्य न्यन्ति मृत्युं, नान्यः शिवः शिवपदस्य मुनीन्द्र ! पन्था. २३.
 त्वामव्यथं विबुधयिन्त्यमसंभ्यमाधं, प्रह्लाधुमीश्वरमनन्तमनर्जुकेतुम्; योगीश्वरं विद्वि-
 तयोगमनेकमेकं, ज्ञान स्वर्गपममलं प्रवदन्ति सन्तः २४. शुद्धस्त्वमेव विबुधाधिपत
 शुद्धिप्रोधात्, त्वं शंकरोऽसि लुवनत्रय शंकरत्वात्; धातासि धीर ! शिवमार्गं विधे-
 विधानात्, व्यक्तं त्वमेव लगवन् ! पुरुषोत्तमोऽसि. २५. तुभ्यं नमस्त्रिबुवनार्तिहाराय
 नाथ ! तुभ्यं नमः क्षितितलामलभूषणाय; तुभ्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्वराय, तुभ्यं
 नमो जिन ! लवोदधिशेषणाय. २६. को विस्मयोऽत्र यदि नाम शुद्धेश्वरै-स्त्वं संश्रितो
 निरवकाशतया मुनीश ! होषैरुपात्तविधिधा-श्रयन्तगवैः, स्वप्नान्तरैऽपि न कदाचिदधी-
 क्षितोऽसि. २७. उच्चैरशोकतरुसंश्रितमुन्मथूष-भासाति इपममलं लवतो नितान्तम्;
 स्वप्नोदलसंस्करणुमस्ततमोवितानं, भिम्भं रवेरिव पयोधर पाश्ववत्ति. २८. सिद्धा-
 सने मणिमथूषशिभाविचित्रे, विभ्राजते तव वपुः कनकावहातम्; भिम्भं वियद्वि-
 लसदंशुलतावितानं, तुङ्गोदयाद्रिशिरसीव सद्सुरश्मेः २९. कुन्दावहातयलव्यामरयारु-
 शोभं, विभ्राजते तव वपुः कलधौतकान्तम्; उदच्छशाङ्कशुचिनिर्वादिधार, मुच्चै-
 स्तदं सुरगिरैरिव शातकौम्बलम्. ३०. छत्रत्रयं तव विभाति शशाङ्कान्त, मुच्चैःस्थितं
 स्थगितलानुकरप्रतापम्; मुक्ताङ्गलप्रकरलविबुद्धशोभं, प्रभ्यापयत्रिजगतः परमेश्वर-
 त्वम्. ३१. उज्जिद्रुहेमनवपङ्कज पुंजकान्ति-पथुद्वलसन्नभमथूषशिभाभिरामौ, पादौ
 पदानि तव यत्र जिनोन्द्र ! धत्तः, पद्मानि तत्र विबुधाः परिकल्पयन्ति. ३२. धत्तं
 यथा तव विबुधिरभूजिनोन्द्र ! धर्मोपदेशनविधौ न तथा परस्य; यादृक् प्रला दिन-
 कृतः प्रहृतान्धकारा तादृक् कृतो बहुगणस्य विकाशिनोऽपि. ३३. प्रच्योतन्महाविलवि-
 लोक्तपोलमूल-मत्तभ्रमभ्रमरनादविबुद्ध कोपम्; औरावतालमिलमुद्धतमापतन्तं, हृद्दी-
 लयं लवति नो लवहाश्रितानाम्. ३४. लिन्नेलकुम्भलगलङ्गनवलशोषिताकृत-मुक्ताङ्गल
 प्रकर भूषित भूमिलागः; अद्भुतः कृमगतं हरिणुाधिपोऽपि, नाकामति कृमयुगा-
 यल संश्रितंते. ३५. कल्पान्तकालपवनोद्धत वद्विकल्पं, द्वावानलं लवलितमुर्ज्वलमुत्कु-
 ल्लिगम्; विश्वं जिघत्सुमिव संसुभमापतन्तं, त्वन्नामकीर्तनलंशमयत्वशेषम्. ३६.
 रकतेक्षुषं समदकोकिलकण्ठनीलं, कोधोद्धतं इण्डिनमुत्क्षुषमापतन्तम्; आकामति कृमयु-
 गेन निरस्तशङ्कस्त्वन्नामना गदमनी हृदि यस्य पुंसः. ३७. वदगत्तुरङ्गजगन्नि-
 लीमनाद, माञ्जौ जलं जलवतामपि लूपतिनाम्, उदध्वाकरमथूषशिभापविद्धं,
 त्वत्कीर्तनात्तम धवाशु सिद्धामुपैति. ३८. कुन्ताश्र लिङ्ग गज शोषित वारिवाह-वेगाव-
 तारतरणातुरयोधलीभै; युद्धे न्यविजित दुर्जय ज्ये पक्षा, स्त्वत्पाद पङ्कज वना-
 श्रयिष्ठा ललन्ते. ३९. अम्बोनिधौ क्षुलित लीषणु नक्यक, पाठीनपीठ लय होत्वणु
 वाडवाग्नी; रङ्गत्तरङ्ग शिभर स्थित यान पात्रा, सासं विहाय लवतः स्मरणाद् प्रजन्ति.
 ४०. उद्भूत लीषणु जलोदर लार लुग्नाः; शोभ्यां दशामुपगताप्रच्युत अविताशाः;

त्वत्पादपङ्कजरेणोऽमृत द्विग्व हेहा, मर्त्या लवन्ति मकरध्वज तुल्य रूपाः. ४१. आपाठ कष्टमुरुशर्द्धल वेष्टिताङ्गा, गाढं बृहन्निगडकोटिनिधृष्टजर्द्धाः; त्वन्नाम मन्त्रमनिशं मनुजः स्मरन्तः; सद्यः स्वयं विगतबन्धलया लवन्ति. ४२. मत्तद्विषेन्द्र भृगराज इवानलादि, स'ग्राम वारिधिभडोदर बन्धनोत्थम; तस्याशु नाशमुपयाति लयं क्षियेव, यस्तावकं स्तवमिमं भतिमानधीते. ४३. स्तोत्रञ्ज्वं तव ज्विनेन्द्र! गुणैर्नि'णद्धां, लक्ष्म्या भया रुचिरवणुं विचित्रपुण्याम्; धत्ते जनो य धडु कष्टगतामञ्ज्वं, तं मानतुर्ज्ज्मवशा समुपैति लक्ष्मीः ४४.

भावार्थः-श्री आदिनाथ प्रभुनुं आ संस्कृत स्तोत्र श्रीमानतुंगसरिजे रयेणुं छे. आ आयाय' महाराजते कोष्ठ राज्ञे (श्री हृषी'राज्ज्ञे) तेमनी शक्तिनी परीक्षा भाटे ४८ भेडीयो पहेशवी हती. तेयो जेम जेम श्येको रयता गया तेम तेम ते भेडीयो व्रुटती गध. १ आथी जैन धर्मनी उन्नति (यदती) यध अने राज् जैनधर्म'भां प्रीतिवाणे श्ये. आने लक्ष्म्याथी धम्भा प्रभाञ्जे आराज्य (राम रहितपणुं) तथा लक्ष्मी भजे छे.

१०. श्री कल्याणुमन्दिरस्तोत्र-अष्टम स्मरञ्जुम.

कल्याणुमन्दिरमुद्धारभवद्यलेदि, लीतालयप्रहमनिन्दितमङ्घ्रिपद्मम्; स'सारसागर निमज्जदशेषजन्तु-पोतायमानमलिनभ्य ज्विनेश्वरस्य. १. यस्य स्वयं सुरगुरुग'रि-माभ्युराशेः, स्तोत्रं सुविस्तृतमतिन'विलुवि'धातुम्; तीर्थेश्वरस्य कमठस्मय-धूमकेतो-स्तस्याहुमेष किल संस्तवनं करिष्ये. २. (युग्मम्). सामान्यतोऽपि तव वणुयितुं स्वरूप-मस्माद्दशाः कथमधीश! लवन्त्यधीशाः? धृष्टोऽपि कौशिकशिथुय'दि वा द्विवान्धा, रूपं प्ररूपयति किं किलधर्म'रश्मेः? ३. मोहक्षयादनुभवन्नपि नाथ! मर्त्यो-नूनं गुणान् गणुयितुं न तव क्षमेत, कल्पान्तवान्तपयसः प्रकटोऽटोपि यस्मान्, भीयेत केन जलधेन'नु रत्नराशिः?. ४. अक्युद्यतोऽस्मि तव नाथ! जडाशयोऽपि, कर्तुं स्तव' लसदस'भ्य गुणुकरस्य; आलोऽपि किं न निज्भाहुयुगं वितत्य, विस्तीर्णु'तां कथयति स्वधियाडम्भु-राशेः? ५. ये योगिनामपि न यान्ति गुणुस्तवेश! वक्तुं कथं लवति तेषु भभाव-काशः? जता तदेवमसमीक्षितकारितेयं, जल्यन्ति वा निज्गिरा ननु पक्षिणोऽपि. ६. आस्तामश्चिन्त्य भडिमा ज्विन! संस्तवस्ते, नामापि पाति लवतो लवतो जगन्ति; तीव्रातपोपडुतपान्थज्जनादिहाधे, प्रीणुति पद्मसरसः सरसोऽनिलोऽपि. ७. हृद्धति'नि त्वयि विलो! शिथिलीलवन्ति, जन्तोः क्षण्णेन निभिडा अपि कर्म'बन्धाः; सद्यो लुज्-गमभया धव मध्यलाग-मल्यागते वनशिण्डिडनि यन्दनस्य. ८. मुभ्यन्त ज्येव मनुजाः सहसा ज्विनेन्द्र! रौद्रैरुपद्रवशतैस्त्वयि वीक्षितेऽपि; गेस्वाभिनि स्फुरिततेजसि दृष्ट-मात्रे, यौरैरिवाशु पशवः प्रपलायमानैः. ९. त्वं तारको ज्विन! कथं लविनां? त ज्येव, त्वामुद्धन्ति हृदयेन यद्दत्तरन्तः; यद्वा दृतिस्तरति यज्जलमेध नून-मन्तग'तस्य भरुतः स किलानुलावः. १०. यस्मिन् डुरप्रभृतयोऽपि हुतप्रलावाः, सोऽपि त्वया रतिपतिः

१ प्रथम लकतामर काव्यमां ४८ श्लोक हता. तेमांथी कोष्ठपणु कारणुसर प्रातिहाय'ना यार श्येको कादी ना'भवामां आव्या छे.

क्षयितः क्षणेन; विध्यापिता हुतलुणः पयसाथ येन, पीतं न किं तदपि दुद्धं रवाडवेन ? ११. स्वाभिन्नदपगशिमाखुमपि प्रपन्ना-रूपां जन्तवः कथमडो ! हुदये इधानाः ? जन्मो-
दधिं लघु तरन्तमतिलाघवेन, चिन्त्यो न हुन्त महतां यद्वि वा प्रलावः. १२. कोधस्त्वया
यद्वि विलो ! प्रथमं निरस्तो, ध्वस्तास्तदा अत कथं क्वि कर्मचौराः ? प्लोषत्यमुत्र यद्वि
वा शिशिरापि लोके, नीलद्रुमाणि विपिनानि न किं हिमानी ? १३. त्वां योगिनो
जिन ! सदा परमात्माइय-मन्वेषयन्ति हुदयाभ्युज्जकोशदेशे; पूतस्य निर्मलरुच्येयं द्दि
वा किमन्य-दक्षस्य संलवि पदं ननु कष्णिकायाः ? १४. ध्यानाज्जनेश ! लवतो लविनः
क्षणेन, देहं विहाय परमात्मदशां प्रवृन्ति; तीव्रानलाहुपललावमपास्य लोके, यामी-
कस्त्वमचिराद्वि धातुलेहाः. १५. अन्तः सदैव जिन ! यस्य विलाव्यसे त्वं, लव्यैः कथं
तदपि नाशयसे शरीरम् ?; ऐतस्त्वरूपमथ मध्यविवर्त्तिनो हि, यद्विअहुं प्रशमयन्ति
महानुलावाः. १६. आत्मा मनीषिलिरयं त्वदलेहयुद्धया, ध्यातो ज्जिनेन्द्र ! लवतीह
लवत्प्रलावः; पानीयमध्यभृतमित्यनुचिन्त्यमानं, किं नाम नो विषविकारमपाकरोति.
१७. त्वामेव वीततमसं परवादिनोऽपि, नूनं विलो ! हुरिहुराद्विधिया प्रपन्नाः; किं
कायकामलिलिरीश ! सितोऽपि शंभो-नो गृह्यते विविधवर्णविषयं येषु ? १८. धर्मो-
पदेशसमये सविधानुलावा-दास्तां जनो लवति ते तरुण्यशोकः; अल्पयुद्धगते दिनपती
समहीरुडोऽपि, किं वा विषोष मुपयाति न लवलोकः ? १९. चित्रं विलो ! कथमवा-
हमुभवन्तमेव, विष्वक् पतत्यविरला सुरयुग्पवृष्टिः ?; त्वद्गोचरे सुमनसां यद्वि वा
मुनीश !, गच्छन्ति नूनमथ एव हि अन्धनानि. २०. स्थाने गलीरहुदयोदधिसंलवायाः
पीयूषतां तव गिरः समुद्वीरयन्ति; पीत्वा यतः परमसंमहसंगलान्ने, लव्या प्रवृन्ति
तरसाभ्यज्जशमरत्वम्. २१. स्वाभिन् ! सुद्वरमवनम्य समुत्पतन्तो, मन्ये वहन्ति शुचयः
सुरयामरौघाः; येऽस्मै नतिं विदधते मुनिपुंगवाय, ते नूनमूर्खगतयः अलु शुद्धलावाः. २२.
श्यामं गलीरगिरमुज्ज्वललेमरत्न-सिंहासनस्थमिह लव्यशिष्यं दिनस्त्वाम्; आलो-
कयन्ति रलसेन नदन्तमुच्यै-श्रीमीकराद्रिशिरसीव नवाभ्युवाहुम्. २३. उद्गच्छता तव
शितिद्युतिमष्टलेन, लुप्तच्छदच्छविरशोकतरुर्भाभूव; सान्निध्यतोऽपि यद्वि वा तव वीत
राग !, नीरागतां प्रवृत्ति को न सथेतनोऽपि ? २४. लो लोः प्रमादमवधूय लज्जध्व-
मेन-भागत्य निवृत्तिपुरीं प्रति सार्थंवाहुम्; ऐतन्निवेदयति देव ! जगत्त्रयाय, मन्ये-
नदन्नजिनलः सुरदुन्दुलिते. २५. उद्योतितेषु लवता लुवनेषु नाथ !, तारान्वतो
विधुरयं विहृताधिकारः; मुक्ताकलापकलितोऽर्धसितातपत्र व्याजत्रिधा धृततनुधुं वमक्यु-
पेतः. २६. स्वेन प्रपूरितजगत्त्रयपिष्टितेन, कान्तिप्रतापयशसामिव संयथेन; माणिक्य-
हेमरत्नप्रविनिमितेन, सालत्रयेषु जगन्नलितो विलासि. २७. दिव्यस्रजे जिन !
नमत्त्रिदशाधिपाना-मुत्सृज्य रत्नरचितानपिमौलिअन्धान्; पादौ श्रयन्ति लवतो यद्वि
वा परत्र त्वत्संगमे सुमनसो न रमन्त एव. २८. त्वं नाथ ! जन्मजलधेविपराङ्मु-
णोऽपि, यत्तारयस्यसुभतो निजपृष्ठलग्नान्; युक्तं हि पार्थिवनिपस्य सतस्तवैव, चित्रं
विलो ! यदसि कर्मविपाकशून्यः. २९. विप्रवेशरेऽपि जनपालक ! दुर्गातस्त्वं, किंवाऽक्षर-

प्रकृतिरभ्यलिपिस्त्वमीश !; अज्ञानवत्यपि सहैव कथंचिदेव, ज्ञानं त्वयि स्फुरति विश्व-
विकाशहेतुः. ३०. प्राणभारसंभृतनभांसि रणांसि शेषा-दुत्थापितानि कमठेन शठेन यानि;
छायापि तैस्तव न नाथ ! हुता हुताशो, अस्तस्त्वमीभिरयमेव परं दुःशतमा. ३१. यद्गणनं हृन्निंत
घनौघमहब्रह्मीमं, ब्रह्मत्तडि-मुसल मांसल घोर धारम्; दैत्येन मुक्तमथ दुस्तर वारि दध्ने,
तेनैव तस्य जिन ! दुस्तरवारिकृत्यम्. ३२. ध्वस्तो ध्वं केशविकृताकृतिमन्यं मुष्टं, प्रालम्भ
भृङ्गलयद् वक्त्र विनिर्यदग्निः; प्रेतमजः प्रतिलवन्तमपीरितो यः, सोऽस्यालवत्प्रतिलव
भवदुःखहेतुः. ३३. धन्यास्त एव भुवनाधिप ! ये त्रिसन्ध्य-भाराधयन्ति विधिवद्विधुत्तान्य-
कृत्याः, लक्ष्योदलसत्पुलक पक्षमलद्वेहृदेषाः, पादद्वयं तव विलो ! भुवि जन्मलान्. ३४.
अस्मन्नपार लव वारनिधौ मुनीश !, मन्ये न मे श्रवण्युगोचरतां गतोऽसि; आकण्ठिते
तु तव गोत्रपवित्रमन्त्रे, किंवा विपद्विषधरी सविधं समेति ? ३५. जन्मान्तरेऽपि तव
पादयुगं न देव !, मन्ये मया मद्धित भीद्धित दानदक्षम्; तेनेहु जन्मनि मुनीश ! परा-
लवानां, जतो निकेतनमहुं भयिताशयानाम्. ३६. नूनं न मोह तिमिरावृत लोचनेन,
पूर्वं विलो ! सकृदपि प्रविशोऽकितोऽसि; मर्माविधा विधुरयन्ति हि मामनथाः, प्राद्यत्प्रभ-
न्धगतयः कथमन्यथैते ? ३७. आकण्ठितोऽपि मद्धितोऽपि निरीक्षितोऽपि, नूनं न येतसि
मया विधृतोऽसि लक्ष्या; जतोऽस्मि तेन जन्मान्धव ! दुःखपात्रं, यस्मात् क्रियाः प्रति-
श्रवन्ति न लावशून्याः. ३८. त्वं नाथ ! दुःखिजनवत्सल ! हे शरष्य !, कारुण्यपुण्य-
वसते ! वशिनां वरेण्य !; लक्ष्या नते मयि मडेश ! इयां विधाय, दुःखांकुशेदलनतत्परतां
विधेहि. ३९. निःसंख्य सारशरण्यं शरण्यं शरष्य-भासाद्य सादितरिपुप्रथितावदातम्; त्वत्पाद-
पङ्कजमपि प्रणिधानवन्धो, वधयोऽस्मि येद् भुवनपावन ! हुा हुतोऽस्मि. ४०. देवेन्द्रवन्ध !
विद्विताऽपिलवस्तुसार !; संसार तारक ! विलो ! भुवनाऽधनाथ त्रायस्व देव ! करुण-
हृदमां पुनीहि, सीदन्तमद्य लयदव्यसनाभ्युराशोः. ४१. यद्यस्ति नाथ लवदङ्घ्रिसरैरुडाण्यं,
लक्ष्तेः श्लंकिमपि संततिसंयितायाः; तन्मे त्वद्दे कशरण्यस्य शरष्यभूयाः, स्वामी त्वमेव
भुवनेऽत्र लवान्तरेऽपि. ४२. छत्थं समाद्धितधियो विधिवज्जनेन्द्र !, सान्द्रोद्ध सत्पुलक
कंचुकितांगलागाः; त्वद्भिम्भनिर्मलमुष्णाम्भुजदलक्ष्या-ये संस्तवंतव विलो ! रचयन्ति
लव्याः. ४३. जन्मनयनकुमुयंद्र !, प्रलास्वराः स्वर्गसंपदो लुक्त्वा; ते विगलितमलनियथा,
अचिरान्मोक्षं प्रपद्यन्ते. युग्मम्. ४४.

लावार्थः-आ श्रीसिद्धमेतदीवाकरसरिमे रमेसुं श्री पार्श्वनाथनुं स्तोत्र छे श्री लज्जधीनी
नगरीमां महाकाळ नामना जैनमदिरमां श्री पार्श्वप्रलुनी प्रतिमा हुती तेने आकाशोमे शिवलींग
पधरावी दांडी दीधी हुती, आह आ स्तोत्रना रचनार आचार्य महाराज त्यां गया अने आ
स्तोत्र रची पार्श्वनाथनी प्रतिमां प्रगट करी हुती.

११. श्री षुड्यछांति (भुटाठीशान्ति) स्तोत्रम्.

लो लो लव्याः ! श्रुणुत वचनं प्रस्तुतं सर्वभैतद्, ये यात्रायां त्रिलुवन शुरैराहुंत्वा
लक्षितलान्; तेषां शान्तिर्भवतु लवतामहुंदादि प्रलावा-दाशेयश्रीधृति-मति-करी कलेश
विध्वं स हेतुः १. लो लो लव्यदोषः ! छद्दि लरतैरावतविद्वेहसंलवानां समस्ततीर्थकृतां

जन्मन्यासनप्रक'पानन्तरभवधिना विज्ञाय, सौधमाधिपतिः, सुधोपाघंटायालनानन्तरं, सक-
 लसुरासुरैन्द्रैः सहस्रभागत्य, सविनयमङ्गुलद्वारकं गृहीत्वा, गत्वा कनकाद्रिशुंगे, विद्धित-
 जन्माभिषेकः शान्तिमुद्घोषयति यथा, ततोऽहं कृतानुकारमिति कृत्वा, महाजनो येन गतः
 स पन्थाः धृति, लव्यजनैः सह समेत्य, स्नात्रपीठे स्नात्रं विधाय, शान्तिमुद्घोषयामि,
 तत्पूजयात्रास्नात्रादि महोत्सवानन्तरमतिकृत्वा कण्ठं दत्वा निशम्यतां निशम्यतां स्वाहा.
 ॐ पुण्याहं-पुण्याहं, प्रीयन्तां-प्रीयन्तां. लगवन्तोऽहन्तः सर्वज्ञाः सर्वदृशिंनस्त्रिलोकनाथा-
 स्त्रिलोकमहिता स्त्रिलोकपूजया स्त्रिलोकेश्वरा स्त्रिलोकेशोतकराः. ॐ ऋषल-अन्वित-संलव-
 अलिनन्दन-सुमति-पद्मप्रल-सुपाश्व-चन्द्रप्रल-सुविधि-शीतल-श्रेयांस-वासुपूज्य-विमल-
 अनन्त-धर्म-शान्ति-कुन्थु-अर-मद्विल-मुनिसुवत-नमि-नेमि-पाश्व-वधमानान्ता जिनः
 शान्ताः शान्तिकरा लवन्तु स्वाहा. ॐ सुनयोमुनिप्रवरारिपुविजयदुर्लक्षकान्तारेषुदुर्ग-
 मार्गेषु रक्षन्तु वो नित्यं स्वाहा. ॐ ह्रीं श्री-धृति-मति-कीर्ति-कान्ति-शुद्धि-लक्ष्मी-भेधा
 विधा-साधन-प्रवेश-निवेशनेषु सुगृहीतनामानो ज्यन्तु ते जिनेन्द्राः. ॐ शोडिष्ठी-प्रज्ञप्ति-
 वनूशृङ्गला-वन्शुशी-अप्रतिभङ्गा-पुरुषदत्ता-काली-महाकाली-गौरी-गान्धारी-सर्वास्त्रा-महा-
 ज्वाला-मानवी-वैश्या-अशुभता-मानसी-महामानसी षोडश विधादेव्यो रक्षन्तु वो नित्यं
 स्वाहा. ॐ आचार्योपाध्याय प्रकृतिचातुर्वर्ष्यस्य श्रीश्रमणसङ्घस्य शान्तिर्लवतु, तुष्टिर्ल-
 वतु, पुष्टिर्लवतु. ॐ अहाश्वन्द्र-सूर्याङ्गारक-भुध-भृहस्पति-शुक्र-शनैश्चर-राहु केतु-सहिताः
 सलोकपालाः सोम-यम-वरुण-कुभेर-वासवाहित्य-स्कन्द-विनायकोपेताः, ये आन्येऽपि आम-
 नगरक्षेत्रदेवता इयस्ते सर्वे प्रीयन्ताम्-प्रीयन्ताम्, अक्षीण-कोश कोष्ठागारा नरपतयश्च लवन्तु
 स्वाहा. ॐ पुत्र-मित्र-भ्रातृ-कक्षत्र-सुहृद् स्वजन-संभन्धि-अन्धुवर्गं सहिता, नित्यं आमोद
 प्रमोद कारिणुः, अस्मिंश्च भूमण्डलायतन निवात्रि-साधु-साध्वी-श्रावक-श्राविकाणां शोभा
 पसर्गं व्याधि-दुःख-दुर्लक्ष-दौर्मनस्योपशमनाय शान्तिर्लवतु. ॐ तुष्टि-पुष्टि-ऋद्धि-
 वृद्धि-मांगल्योत्सवाः, सदा प्रादुर्लतानि पापानि शाम्यन्तु दुरितानि, शत्रवः पराङ्मुखा
 लवन्तु स्वाहा. श्रीमते शान्तिनाथाय नमः शान्ति विधायिने; त्रैलोक्यस्याभराधीश-मुकु-
 टाव्ययिंतांश्रये. १. शान्तिः शान्तिकरः श्रीमान्, शान्तिं दिशतु मे गुरुः; शान्तिरेव सदा
 तेषां, तेषां शान्ति गृहं गृहे. २. उन्मृष्ट रिण्ट-दुष्ट-अह-गति-दुःस्वप्न-दुर्निमित्तादिः
 संपादित-हित संपन्नाम अडुणं जयति शान्तेः. ३. श्री संध जगज्जनपद-राजधिय-
 राजसन्निवेशानाम्; गोष्ठिकपुरमुण्याणां, व्याहृशैर्व्याहरेच्छान्तिम्. ४. श्री श्रमण संधस्य
 शान्तिर्लवतु, श्री जनपदानां शान्तिर्लवतु, श्रीराजधियानां शान्तिर्लवतु, श्री राजनसन्नि-
 वेशानां शान्तिर्लवतु, श्री गोष्ठिणानां शान्ति लवतु. श्री पौरमुण्याणां शान्तिर्लवतु.
 श्री पौरजनस्य शान्तिर्लवतु, श्री ग्रहलोकस्य शान्ति लवतु. ॐ स्वाहा, ॐ स्वाहा, ॐ
 श्री पाश्वनाथाय स्वाहा. ज्येषा शान्तिः प्रतिष्ठा यात्रा स्नात्राद्यवसानेषु, शान्तिकलशं गृहीत्वा,
 कुंकुम-अन्दन-कपूरसगरु-धूपवास कुसुमांज लि-समेतः स्नात्रयतुष्ठिकायां श्रीसंधसमेतः शुचि
 शुचि वपुः पुष्प वस्त्रवन्दनाभरणालंकृतः पुष्पमालां कण्ठे कृत्वा, शान्तिमुद्घोषयित्वा, शान्ति-
 पानीयं भरतके दातव्यमिति नृत्यन्ति नृत्यं भण्डिपुष्पवर्षं, सज्जन्ति गायन्ति य मंगलानि;

સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પઠન્તિ મંત્રાન્, કલ્યાણભાગ્ને હિ જિનાલિષેકે. ૧. શિવમસ્તુ સર્વ-
જગતઃ, પરહિતનિરતા ભવન્તુ ભૂતગણાઃ; દોષાઃ પ્રયાન્તુ નાશં, સર્વંત્ર સુખી ભવન્તુ લોકાઃ. ૨.
અહં તિત્થયરમાયા-શિવાદેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની; અમ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિ-
વોવસમં સિવં ભવતુ સ્વાહા. ૩. ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ, છિદ્યન્તે વિદ્ધવલ્લયઃ; મનઃપ્રસ-
ન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૪. સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વ કલ્યાણકારણમ્; પ્રધાનં સર્વ
ધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫.

૯ ભાવાર્થ:-ભગવાન જન્મે છે ત્યારે તેમને મેરુ પર્વત કેપર ન્હવરાવવા ઇંદ્રો અને દેવતાઓ
વધ જાય છે. ત્યાં તેમને ન્હવરાવ્યા પછી તેઓ શાન્તિપાક ખોલે છે. આની અનેકની અનેક પ્રકારે
શાન્તિ ઇચ્છવામાં આવી છે. આને શ્રીનેમિનાથ પ્રભુની શિવાદેવી માતાએ મહેન્દ્ર દેવલોકમાં દેવીપ-
ણમાં રચેલી છે. એમ કહેવાય છે. તથા ખીળે પક્ષ કહે છે કે વાદિવેતાલ શ્રી શાંતિસૂરિકૃત 'અહંદ્
અભિષેક-વિધિ'નામના ગ્રન્થનો 'શાન્તિપવ' નામનો સાતમો ભાગ છે તેમાં થોડા ફેરફાર સાથે આ
ગૃહત શાન્તિ રચાયેલી છે.

શ્રી સ્તોત્રાદિ સંગ્રહ

૧૨. ગ્રહશાન્તિઃ સ્તોત્રં શ્રી ભદ્રપાહુસ્વામિવિરચિતમ્

જગદ્ગુરુ નમસ્કૃત્ય, શ્રુત્વા સદ્ગુરુભાવિતમ્; ગ્રહશાન્તિં પ્રવક્ષ્યામિ, લોકાનાં
સુખહેતવે. ૧. જિનેન્દ્રૈઃ ખેચરા રેયાઃ, પૂજનીયા વિધિક્રમાત્; યુગ્ધૈવિલેપનૈર્ધૂપૈર્નેવૈચૈસ્તુ-
ષ્ટિહેતવે. ૨. પદ્મપ્રભસ્ય માત્તંદુર્યન્દ્રશ્ચન્દ્રપ્રભસ્ય ચ; વાસુપૂજ્યઅ ભૂપુત્રો, બુધોડઅયઠ-
જિનેષુ ચ. ૩. વિમલાનન્તધર્મારાઃ, શાન્તિઃ કુન્થુનંમિસ્તથા; વદ્ધંમાનસ્તથૈતેષાં, પાદપદ્મે
બુધં ન્યસેત્. ૪. ઋષભાલિતસુપાર્શ્વાશ્રિલિનંદન શીતલૌ; સુમતિઃ સંભવસ્વામી, શ્રેયાં-
સશ્રેષ્ઠુ ગીર્ણતિઃ. ૫. સુવિધેઃ કથિતઃ શુકઃ, સુવ્રતસ્ય શનૈશ્વરઃ; નેમિનાથે ભવેદ્રાહુઃ; કેતુઃ
શ્રીમદ્વિયાશ્વથોઃ. ૬. જન્મભગ્ને ચ રાશૌ ચ, યદા પીડયન્તિ ખેચરાઃ; તદા સંપૂજ્યેહ્લીમાન્,
ખેચરૈઃ સહિતાન્ જિનાન્. ૭.

૧૩. નવગ્રહપૂજ.

પદ્મપ્રભજિનેન્દ્રસ્ય, નામોચ્ચારેણ ભાસ્કર; શાન્તિં તુષ્ટિં ચ પુષ્ટિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ
શ્રિયમ્. ૮. ઇતિ શ્રીસૂર્યપૂજ. ચન્દ્રપ્રભજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના તારાગણાધિપ; પ્રસન્નો ભવ
શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ જયં ધ્રુવમ્. ૯. ઇતિ શ્રીચન્દ્રપૂજ. સર્વદા વાસુપૂજ્યસ્ય, નામ્ના
શાન્તિં જયશ્રિયં; રક્ષાં કુરુધરાસૂનો! અશુભોડપિ શુભો ભવ. ૧૦. ઇતિ શ્રીભૌમપૂજ. વિમલાન-
ન્તધર્મારાઃ, શાન્તિઃ કુન્થનંમિસ્તથા; મહાવીરશ્ચ તન્નામ્ના, શુભો ભૂયાત્ સદા બુધઃ.
૧૧. ઇતિ શ્રીબુધપૂજ. ઋષભાલિતસુપાર્શ્વાશ્રિલિનંદન શીતલૌ; સુમતિઃ સંભવસ્વામિ,
શ્રેયાંસશ્રિ જિનોત્તમઃ. ૧૨. એતત્તીથકૃતાં નામ્ના, પૂજ્યોડશુભાંશુભો ભવ; શાન્તિં તુષ્ટિં
ચ પુષ્ટિં ચ, કુરુ દેવગણાચિંત. ૧૩. ઇતિ શ્રીગુરુપૂજ. પુષ્પદન્તજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના દૈત્ય-
ગણાચિંત! પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્. ૧૪. ઇતિ શ્રીશુક્રપૂજ. શ્રીસુ-
વ્રતજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના સૂર્યાંગસંભવ! પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્.
૧૫. ઇતિશ્રીશનૈશ્વરપૂજ. શ્રીનેમિનાથ તીથેશ, નામતઃ સિદ્ધિકાસુત! પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં

य, रक्षां कुरु कुरु श्रियम्. १६. धृति श्रीराहुपूज. राहोः सप्तभराशस्थ, कारणे दृश्यतेऽम्भरे श्रीमद्विष्णुपाश्वथोनाम्ना, केतो ! शान्तिं न्यश्रियम्. १७. धृति श्री केतु पूज. धृति लखित्वा स्वस्ववर्षुं कुसुमांजलिप्रक्षेपेषु जिनग्रहाणां पूज कार्या, तेन सर्वपीडायाः शान्तिर्भवति.

अथवा सर्वेषां ग्रहाणामेकदा पीडायामयं विधिः. नवकोष्ठकमालेभ्यः, मंगलं चतुरस्रकम्; ग्रहास्तत्र प्रतिष्ठाप्या, वक्ष्यमाणकुमेषु तु. १८. मध्ये हि भास्करः स्थाप्यः, पूर्वदक्षिणतः शशी; दक्षिणस्यां धरासूनुषुधः पूर्वोत्तरेषु य. १९. उत्तरस्यां सुराचार्यः, पूर्वस्यां लुगुनंदनः; पश्चिमायां शनिः स्थाप्ये, राहुदक्षिणपश्चिमे. २०. पश्चिमोत्तरतः केतुरिति स्थाप्याः क्रमाद् ग्रहाः; पट्टे स्थाप्येऽथ वाग्नेभ्यां, ध्यान्यां तु सदा ऋषैः. २१. (आर्या) आदि-त्यसोम मंगल, लुधगुरुशुक्राः शनैश्चरो राहुः; केतुप्रमुखाः ज्येष्ठा, जिनपति पुरतोऽवतिष्ठन्तु. २२. धृति लखित्वा पंचवर्षुं कुसुमांजलिपश्चिजिनपूज य कार्या. पुष्पगंधाद्विलिधूपनैवेद्ये इलसंयुतैः; वर्षुंसदशदानैश्च, वस्त्रैश्च दक्षिणांनितैः. २३. जिननामकृतोत्सारा, देशनक्षत्रवर्षुंकेः; पूजिताः संस्तुता लक्या, ग्रहाः सन्तु सुभावहाः. २४. जिनानाग्रतः स्थित्वा, ग्रहाणां शान्तिहेतवे; नभस्कार शतं लक्या, जपेद्येत्तरंशतम्. २५. अथयथानामकृतालिपेके-विलेपनै-धूपनपूजनैश्च; इलैश्च नैवेद्यवरैर्जिनानां, नाम्ना ग्रहेन्द्रा वरदा लवन्तु. २६. साधुभ्यो हीयते दानं, मंडोत्साहो जिनालये; चतुरविधस्य संधस्य, अहुमानेन पूजनम्. २७. लद्राहुं रुवायेहं, पंचमः श्रुतकेवली; विद्याप्रवादतः पूर्वात्, ग्रहशान्तिरुद्दीरिता. २८. धृति श्री लद्राहु-स्वामिविरचिता अहुद्ग्रहशान्तिः स्तोत्र-नवग्रहपूज विधि समाप्त. १.

१४. नवग्रह पूजकार.

कस्मिन् स्थिग्रहे कस्य जिनस्य कया रीत्या पूज कार्या तद्वाच्यति. रविपीडायां-रक्तपुण्यैः श्रीपद्मप्रलपूज कार्या. ॐ ह्रीं नमो सिद्धाणुं, तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. चंद्रपीडायां चंद्रनसेवति पुण्यैः श्रीचंद्रप्रलपूज कार्या. ॐ ह्रीं नमो आयरियाणुं-तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. लौमपीडायां कुकुमेन य रक्तपुण्यैः श्रीवासुपूज्यपूज विधेया. ॐ ह्रीं नमो सिद्धाणुं तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. लुधपीडायां-दुग्ध स्नाननैवेद्यइलाहितः श्रीशान्तिनाथपूज कर्तव्या. ॐ ह्रीं नमो आयरियाणुं-तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. गुरुपीडायां-दधिलोजन जम्भीरा हि इलेन य चंद्रनादि विलेपनेन श्री आदिनाथपूज करणीया. ॐ ह्रीं नमो आयरियाणुं-तस्य अष्टोत्तरशतजपः कर्तव्यः शुक्रपीडायां-श्री रवेतपुण्यैश्चन्द्रनादिना श्रीसुविधिनाथपूज कार्या. चैत्ये धृतदानं कार्याः. ॐ ह्रीं नमो अरिहंताणुं, तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. शनैश्चरपीडायां-नीलपुण्यैः श्रीमुनिसुव्रतपूज कार्या. तैलस्नानदाने कर्तव्ये. ॐ ह्रीं नमो लोअ्येसंवसाहूणुं तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. राहु पीडायां-नीलपुण्यैः श्रीनेमिनाथपूज करणीया. ॐ ह्रीं नमो लोअ्येसंवसाहूणुं तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. केतुपीडायां-दाडिमादिपुण्यैः श्रीपाश्वनाथपूज कार्याः. ॐ ह्रीं नमो लोअ्येसंवसाहूणुं, तस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः. धृति नवग्रहपूज विधिः सर्वग्रहपीडायां-श्री सूर्यसोमांगारकभुधभृदरूपतिशुक्रशनैश्चरराहुकेतवः सर्वग्रहाः भभ सानुग्रहाः लवन्तु स्वाहा ॐ ह्रीं अ. सि. आ. उ. साय नमः स्वाहा. अस्य मंत्रस्य अष्टोत्तरशतजपः कार्याः, तेन नवग्रहपीडापशांतिः स्यात् धृति नवग्रहपूजप्रकारः.

૧૫. ગૃહશાન્તિ વિધિ.

કયા ગ્રહની પીઠામાં કયા લગવાનની જલચંદન ફલ નૈવેદ્ય વિલેપનાદિથી અષ્ટપ્રકારી પૂજા કેવા પુષ્પાદિથી કરવી અને કયો જાપ કરવો તે નીચેના કોષ્ટકથી જાણી શકાય છે.

ગ્રહનામ	તીર્થંકર પૂજા	પુષ્પાદિ	જાપ
રવિ	૬ (પદ્મપ્રભ)	રક્ત	ૐ ક્ષી નમો સિદ્ધાણું*
સોમ	૮ (ચન્દ્રપ્રભ)	ચંદન સંવત્તિ પુષ્પ.	ૐ ક્ષી નમો આયરિયાણું
મંગળ	૧૨ (વાસુપૂજ્ય)	રક્ત કંકુ પુષ્પ	ૐ ક્ષી નમો સિદ્ધાણું
બુધ	૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૧, ૨૪	પીત, દુગ્ધસ્નાન ફલ નૈવેદ્ય,	ૐ ક્ષી નમો અરિહંતાણું
ગુરુ	૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૭, ૧૦, ૧૧.	પીત જંબીર ફલ દધિ લોજન ચંદન વિલેપન	ૐ ક્ષી નમો આયરિયાણું
શુક્ર	૯, (સુવિધિનાથ)	શ્વેત-ચંદના દિ ચૈત્ર્યે ધૂતદાન	ૐ ક્ષી નમો અરિહંતાણું
શનિ	૨૦, (સુનીલુવ્રત)	નીલ પુષ્પ તૈલ સ્નાન દાને	ૐ ક્ષી નમો લોએસન્વસાહૂણું
રાહુ	૨૨, (નેમિનાથ)	નીલ	ૐ ક્ષી નમો લોએસન્વસાહૂણું
કેતુ	૧૯, ૨૩, (પાશ્વનાથ)	રક્ત દાડિમાદિ પુષ્પ	ૐ ક્ષી નમો લોએસન્વસાહૂણું

* આ પદની એક માળા ગણવી અથવા જે તીર્થંકરની પૂજા કરવી તે તીર્થંકરના નામની માળા ગણવી. જેમકે સૂર્યની પીઠામાં 'ૐ ક્ષી નમો સિદ્ધાણું' અથવા 'ૐ ક્ષી પદ્મપ્રભ સ્વામિ ને નમઃ' એવી રીતે બીજા ગ્રહો માટે જણવું.

જે અનેક ગ્રહો અનિષ્ટ-પીઠા કરી હોય તો બધાગ્રહોની શાંતિ માટે વિવિધ જાતિના પુષ્પોથી ચોવીશ તીર્થંકરોની નૈવેદ્યાદિ અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરવી અને નીચેના પદની એક માળા ગણવી.

“શ્રી સૂર્ય સોમાંગારક બુધ ગુરુ શુક્ર શનૈશ્વર રાહુ કેતવઃ સર્વે ગ્રહાઃ મમસાનુગ્રહા ભવંતુ સ્વાહા. ૐ ક્ષી અસિઆઉસાય નમઃ સ્વાહા.”

धर्मनायकं; शांतिं कुशुभराहुन्तं; नमिं वीरं नभाम्यहुम्. २८. षोडशैव' जिनानेतान्.
गांगेयधृतिसंनिभान्; त्रिकाशं नौमि सहस्रकल्या, 'हुरा' क्षरमधिष्ठितान्. २९. गतरागद्वेष-
मोहाः; सर्वापापविवर्जिताः; सर्वदा सर्वाकालेषु, ते भवन्तु जिनोत्तमाः. ३०. देवदेवस्य
यत् यकं; तस्य यकस्य या विला; तथाञ्छाहितसर्वांगं, मा मां हिनस्तु पन्नगा.
३१. देवदेवस्य यत् यकं तस्य यकस्य या विला; तथाञ्छाहितसर्वांगं, मा मां हिनस्तु
नागिनी. ३२. देवदेवस्य यत् यकं, तस्य यकस्य या विला; तथाञ्छाहितसर्वांगं, मा मां
हिनस्तु गौनसा. ३३. देवदेवस्य यत् यकं, तस्य यकस्य या विला; तथाञ्छाहितसर्वांगं,
मा मां हिनस्तु वृश्चिका. ३४. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु कृकणी. ३५.
देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु मानवी, ३६. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु
याकिनी. ३७. देव-
देवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु राकिनी. ३८. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु
लाकिनी. ३९. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु साकिनी. ४०. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु
शाकिनी. ४१. देवदेवस्य देवदेवस्य यत् यकं मा मां योगिनी. ४२. देवदेवस्य यत् यकं मा
मां हिनस्तु डाकिनी. ४३. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु फानवाः. ४४. देवदेवस्य
यत् यकं मा मां हिनस्तु गेखराः. ४५. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु कुञ्जकाः. ४६.
देवदेवस्य यत् यकं, मा मां हिनस्तु राक्षसाः. ४७. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु
पाभनः. ४८. ४८. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु देवताः. ४९. देवदेवस्य यत् यकं
मा मां हिनस्तु व्याधयः. ५०. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु तस्कराः. ५१. देवदेवस्य
यत् यकं मा मां हिनस्तु हिंसकाः. ५२. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु शृगण्डिः.
५३. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु हंष्टिणः. ५४. देवदेवस्य यत् यकं मा मां
हिनस्तु वल्लयः. ५५. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तुः रेपलाः. ५६. देवदेवस्य यत् यकं
मा मां हिनस्तु पक्षिणः. ५७. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु मुद्गलाः. ५८. देव-
देवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु वृश्चिका. ५९. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु
तोयदा. ६०. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु सिद्धका. ६१. देवदेवस्य यत् यकं मा
मां हिनस्तु शूकरा. ६२. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु चित्रक. ६३. देवदेवस्य
यत् यकं मा मां हिनस्तु इस्तिन. ६४. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु भूमिपा.
६५. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु शत्रव. ६६. देवदेवस्य यत् यकं मा मां
हिनस्तु आभीषु. ६७. देवदेवस्य यत् यकं मा मां हिनस्तु दुर्गना. ६८. देवदेवस्य
यत् यकं, मा मां हिनस्तु व्यतरी. ६९. देवदेवस्य यत् यकं, तस्य यकस्य या विला
तथाञ्छाहितसर्वांग. मा मां हिनस्तु डाकिनी. ७०. देवदेवस्य यत् यकं, तस्य यकस्य या
विला तथाञ्छाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु डाकिनी. ७१. देवदेवस्य यत् यकं, तस्य यकस्य
या विला; तथाञ्छाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु वृश्चिका. ७२. देवदेवस्य यत् यकं, तस्य
यकस्य या विला तथाञ्छाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु व्यतरा. ७३. देवदेवस्य यत् यकं,
तस्य यकस्य या विला तथाञ्छाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु किन्नरा. ७४. देवदेवस्य
यत् यकं, तस्य यकस्य या विला तथाञ्छाहितसर्वांग, मा मां देव हि. ७५. देवदेवस्य

यत्कर्म, तस्ययत्कस्य या विला तथाच्छादितसर्वांग, सा मां पातु सहैव हि. ७६. श्री
 गौतमस्य या मुद्रा, तस्या या लुवि लब्धय; ताभिरल्यधिकं न्येतिरहंन् सर्वनिधीश्वरः
 पातालवासिनो देवाः, देवाः लूपीठवासिनः, सर्वासिनोपि ये देवाः, सर्वे रक्षन्तु मामित.
 ७८. येऽवधिलब्धयो ये तु; परभावधिलब्धयः; ते सर्वे मुनयो दिव्याः, मां संरक्षन्तु सर्वदा.
 ७९. लवनेन्द्र-व्यन्तरेन्द्र-न्येतिरहंन्द्र-कल्पेन्द्रेत्यो नमो नमः, श्रुतावधि, देशावधि. पर-
 भाविधि, सर्वाविधि लुद्धि ऋद्धि प्राप्त, सर्वैषध्याद्धि प्राप्त अनन्त-वध्यद्धिप्राप्त, रस-
 द्धिप्राप्त, विज्यिद्धिप्राप्त, क्षेत्रद्धिप्राप्त, अक्षीममहानसद्धिप्राप्तेत्यो नम. ८०. ॐ ह्रीं
 श्री धृतिवर्द्धनी-गौरी-यष्टी-सरस्वती; न्यांया विन्या किलत्राऽजिता नित्या महद्गवा.
 ८२. कामांगा कामपाञ्चाय, सानंदा नंदमालिनी; माया मायाविनी रौद्री, कला काली कलि-
 प्रिया. ८३. अेता. सर्वा महादेव्यो, वर्तन्ते या जगतत्रये; मह्यं सर्वा. प्रयच्छन्तु, अंनि
 लक्ष्मी (कीर्ति) धृति मति, ८३. दुर्बला-भूतवेतालाः पिशाचाः मुद्गलास्तथा; ते सर्वे-
 प्युपशम्यन्तु, हेवहेवप्रभावतः ८४. दिव्यो गोप्यः सुदुःप्राप्यः, श्री ऋषिमण्डलस्तव; लापित-
 तःतीर्थनाथेन, जगत्त्राणुकृते नमः ८५. रणे राजकुले वह्नौ, जले दुर्गे गजे हरौ; स्मशाने
 विधिने धारे, स्मृतो रक्षित मानवम्. ८६. राक्ष्यप्रथा निजं राक्ष्यम्, पदप्रथा निजं पदं;
 लक्ष्मीप्रथा निजं लक्ष्मी, प्राप्नुवन्ति न संशयः. ८७. कार्यार्थी ललते कार्य सुतार्थी ललते
 सुतं; वित्तार्थी ललते वित्तं, नरः स्मरन्नुमात्रतः. ८८. स्वर्णं रौप्ये परे अंस्ये, लिपित्वा
 यस्तु पूजयेत्; तस्यै वाष्टमहासिद्धिर्गृहे वसति शाश्वती. ८९. भूयंपत्रे लिपित्वेदं, गलके
 मूर्ध्निवा लुके; धारितं सर्वदा दिव्यं, सर्वलीतिविनाशकम्. ९०. भूतैः प्रेतैश्चैयक्षैः,
 पिशाचैर्मुद्गलैर्मलैः; वातपित्तकेशेद्रैकै-मुच्यते नात्र संशयः. ९१. लूलुवःस्वस्वयीपीठ
 वसिःनःशाश्वता जिनोः; तैः स्तुतैर्वन्दिताहंष्टै-र्यत्कलं तत्कलं स्मृतौ. ९२. अेतद्गोप्यं महा-
 स्तोत्रं, न देयं यस्य कस्यचित्; मिथ्यात्ववसिने दत्ते, जालहत्या पदे पदे. ९३. आद्याभ्लाहितपः
 कृत्वा, पूजयित्वा जिनावलीम्; अण्टसाहस्रिके ज्ञपः, कार्यस्तत् सिद्धिर्हेतवे. ९४. शतमष्टोत्तरं
 प्रातः-ये स्मरन्ति दिने दिने; तेषां न व्याधयो देहे, प्रभवन्ति न व्याधः. ९५. अण्टमासा-
 वधिं यावत्, प्रातः प्रातस्तु यः पठेत्; स्तोत्रमेतत्महातेजे, जिनजिम्भं स पश्यति. ९६. हृष्टे
 सत्य हृष्टो जिम्भे, लवे सप्तमके ध्रुवम्; पदं प्राप्नोति शुद्धात्मा, परमानन्द संपदां. ९७.
 विश्वधो लवेद् ध्याता, कल्याणानि च सोऽनुते; जत्वा स्थानं परं सोऽपि, लूयस्तु न निव-
 र्त्तते. ९८. पदं स्तोत्रं महास्तोत्रं, स्तुतीनामुत्तमं परम्; पठनात्-स्मरणात्-जपात्-
 ललते पदमव्ययम्. ९९. ऋषिमण्डलनामैतत्, पुष्ट्ययापप्रणाशकं; दिव्यतेजे महास्तोत्रं, स्म-
 रणात् पठनाच्छुभम्. १०० विघ्नौघाः प्रलयं दान्ति; आपदो नैव कर्हिचिद्; ऋद्धय. स्म-
 र्द्धयःसर्वा, स्तोत्रस्यास्य प्रभावतः. १०१. श्रीवर्धमानशिष्येषु, गणुल्लूङ्गौतमपिण्डु; ऋषि-
 मण्डलनामैतत्, लापितं स्तोत्रमुत्तमम्. १०२.

श्री ऋषिमण्डलमहास्तोत्रं संपूर्णम्

१७. पंच परमेष्ठि स्तवन (वसंत तिजका वृत्तम्.)

नम्राभरेश्वरकिरीटनिविष्टशोणु-रत्नप्रभापटल पटिलताम्रपीठां; तीर्थेश्वरां; शिवपूरी-

पथसाथ'वाहा, निःशेषवस्तुपरमाथ' विहा न्य'ति. १. लोकात्रलाग्लुवना लवणीतिमुक्ता, ज्ञानावदोडितसमस्तपदार्थ'सार्थाः; स्वाभाविकस्थिरविशिष्टसुषैः समृद्धाः, 'सिद्धा'विलीन-धनकर्म'मला न्य'ति. २. आचारप'यकसमाचरणु प्रवीणाः; सर्वज्ञशासनधरक धुरधर ये; ते 'सूरयो'दमितदुर्ह'मवाहिवृ-दा. विश्वोपकारकरणुप्रवणा न्य'न्ति. ३. सूत्र' यति-नतिपटुस्कुटयुक्तियुक्तं, युक्ति-प्रमाणनयल'गगमैग'लीरम; ये वरसूरिपदस्य योग्या-स्तेपाठयन्ति 'वायका'श्चतुरयारुगिरे न्य'न्ति. ४. सिद्ध्य'गनासुषसमागमणद्व'वांछाः, स'स्मारसागर समुत्तरणैकयित्ताः; ज्ञानादि लूपणु विभूषित देह भागा, रागादिघातस्तत्रो 'यतयो' न्य'न्ति. ५. अर्हु-न्तोऽहभूत धर्म'तीर्थ'पतयः सिद्धाः शिवाधीश्वराः व्याचार्याः श्रुतदायिन उपाध्यायाः श्रुताधायिन; सिद्धेः शीलरथेन साधन विधौ भषाणमा साधवः, प'थैते परमेष्ठिनः प्रतिदिन' कुर्वन्तुवो म'गलम्. ६.

१८ श्री जिनप'ञ्जर स्तोत्रम्.

(श्री कमलप्रलाचार्य'विरचितम्)

ॐ ह्रीं श्रीं अर्हुं अर्हु'द्वये नमो नमः. ॐ ह्रीं श्रीं अर्हुं सिद्धेभ्यो नमो नमः.
 ॐ ह्रीं श्रीं अर्हुं आचार्येभ्यो नमो नमः; ॐ ह्रीं श्रीं अर्हुं उपाध्यायेभ्यो नमो नमः
 ॐ ह्रीं श्रीं अर्हुं गौतमप्रमुअसर्व'साधुभ्यो नमो नमः. १. ज्येष्ठः प'ञ्चतमरक्षरः,
 सर्व'पापक्षय'करः; मर्जू'दानां च सर्वे'षां, प्रथमं लवति मर्जू'लम्. २. ॐ ह्रीं श्रीं
 न्ये विजये, अर्हुं परमात्मने नमः; कमलप्रलसूरीन्द्रो, लाषते जिनप'ञ्जरम्.
 ३. ऐकलप्रतोपवासेन, त्रिकालं यः पठेद्विहम; मनोऽलितापितं सर्व'; इलं स
 लभते ध्रुवम्. ४. भूशय्या-अहयथे'षु, झोधलोलविवर्जितः; देवतात्रै पवित्रात्मा
 पण्मासेल'लते इलम्. ५. अर्हु'न्तं स्थापये-मू'र्धिन', सिद्धं यक्षुल'लाटके; आचार्य'
 श्रोत्रयोम'ध्ये, उपाध्यायं तु नासिके. ६. साधुवृ-हं मुअस्यात्रै, मनःशुद्धिं विधाय यः
 सूयं-चन्द्रनिशेपेन, सुधीः सर्व'थ'सिद्धये. ७. दक्षिणै मदनद्वेषी, वामपार्श्वे स्थितो जिनः;
 अ'गसंधिषु सर्व'ज्ञः, परमेष्ठी शिव'करः. ८. पूर्वाशां च जिनो रक्षे-दाग्नेयीं विजितेन्द्रियः;
 दक्षिणशां पर'अह. नैऋतीं च त्रिकालवित्. ९. पश्चिमाशां जगन्नाथो, वायव्यां
 परमेश्वराः; उत्तरां तीर्थ'कृत सर्वां-मीशानेऽपि निर'ञ्जनः. १०. पातालं लगवा-
 नर्हु'-लाकाशं पुरुषोत्तमः; शैलिणीप्रमुआ देव्यो, रक्ष'तु सकलं कुलम्. ११.
 ऋषयो मस्तकं रक्षेद्वज्रितोऽपि विदोयने; स'लवः कर्ण'युगले-ऽलिनन्दनस्तु नासिके.
 १२. ओष्ठी श्रोत्रुमती रक्षे, हन्तान् पद्मप्रलो विलुः; जिह्वांसुपार्श्व'देवोऽयं, तालुं
 चन्द्रप्रलाभिधः. १३. कण्ठं श्रीसुविधी रक्षे, हृदयं श्रीसुशीतलः; श्रेयांसो णाहु
 युगलं, वासुपूज्यः करद्वयम्. १४. अ'गुलीवि'मलो रक्षेदन्तोऽसौ नभानपि; श्रीधर्मो-
 ऽप्युदरास्थीनि, श्रीशान्तिर्नालिम'डलम्. १५. श्रीकुथुगु'हकं रक्षे-दशै लोमकटीतटम्; मदिल-
 इरुपृष्ठव'शं, ज'त्रे य मुनिसुमतः; १६. पादांशुलीन'मी रक्षे-अ'ध्नीनेमिश्रणुद्रयम्; श्रीपा-
 श्व'नाथः सर्वांगं, वर्धमानश्चिदात्मकम्. १७. पृथिवीजलतेजस्क-वायवाकाशमयं जगत्,

१ आ श्लोक पुस्तकमां नथी; परंतु कमलप्रलाचार्य'ना क्षिण्ये अतावेव छे जेम दागे छे.

रक्षशेषपापेभ्यो, वीतरागो निरञ्जनः. १८. राजद्वारे श्मशाने च, सञ्जामे शत्रु-संकटे; व्याघ्र-यौराग्नि-सर्पादि-भूत-प्रेतलयाश्रिते. १९. अकाले भरषु प्राप्ते, दारिद्र्यापत्समाश्रिते; अपुत्रत्वे मडाडु;पे, भूभूतवेशोगपीडिते. २०. डाकिनी-शाकिनीग्रस्ते, मडाअडुगणु-दिते; नद्युत्तारेडध्ववैषभ्ये, व्यसने यापदि स्मरेत्. २१. प्रातरेव समुत्थाय, यः स्मरे-निज्जनपञ्जरम्; तस्य किञ्चि लभ्यं नास्ति लभते सुखसम्पदः. २२. निज्जनपञ्जरनामेड, य स्मरेडनुवासरम्; कमलप्रभरागेन्द्रश्रियं स लभते नरः. २३. प्रातः समुत्थाय पठेत्कु-तशो, यः स्तोत्रमेतन्निज्जनपञ्जरस्य; आसादयेच्छ्रीकमलप्रलाण्यां, लक्ष्मीं मनोवाञ्छित पूरणाय. २४. श्रीरुद्रपदलीयवरेण्यगच्छे, देवप्रभायाथपदाण्डुसः; वादीन्द्रयुडामण्डिरैष ज्ञेयो, लयाद्गुरुः श्रीकमलप्रलाण्यः. २५.

१८. मंत्राधिराज स्तोत्रम्.

मंत्राधिराजक्षरवर्णयुक्तिस्तेषां जिनांगेषु निवेश्य लंगीम्; वक्ष्ये यथावत्प्रथमं च तत्र, षंभक्षरं नीलरुचिं ललाटे. १. षं दक्षिणुंशे पुनरेव शोणुं, वामांसके ङ्गो लज्ज पञ्चवर्णम्; सिन्धूरलं ङ्गी स्मर वामहस्ते, ङ्गी धूम्रवर्णुं लणु वामकुक्षौ. २. ङ्गः कृष्णु-वर्णुं कटिवामदेशे, यः सन्ध्यानुत्थिति धूम्रवर्णुं; ङ्गः पीतलं पादतले च वामे, ङ्गी पञ्चवर्णुं पुनरेव नालौ. ३. कु धूम्रवर्णुं कथयति गुह्ये, ट व्यञ्जनं पादतलेऽपसन्धे; कु दक्षिणुं लानुनि धूम्रवर्णुं; ट दक्षिणुयां च कटी च कृष्णुं. ४. स्वाः कृष्णुलं दक्षि-णुकुक्षि लक्ष्यं, डा दक्षिणुं हस्ततले विनीलम्; ऐ रक्षाटिकं दक्षिणुवक्षसोऽंशे, ऐ वामवक्षो जगतं सितां युं. प. (गद्यं)-छति समदशाक्षराणि साक्षादिव च निवेश्य पुरःस्थ निजस्य भूर्त्तौ ध्यायति विज्याजयासमं यः स लवति नित्यवशीकृताष्टसिद्धिः.

छडु छि लवति तुण्डो यस्य मंत्राधिराजः, स लवति लुवि विद्वान् षेयश्चक्र-वर्ती; सद्यतिशय समृद्धिः सर्वं कल्याणसिद्धिर्धृतिमतिरतिकीर्त्ति श्रीयति धौतकीर्त्तिः. ६. छतिश्री मन्त्राधिराज स्तव सप्रलाव सातिशायी.

२०. श्री ऐकात्रिंशद्गुणुनिदर्शकं सिद्धि रतवन.

न कृष्णो न नीलो न पीतो न रक्तो, न शुक्लः सुगंधीनं वानीण्टगंधो; न तिकतो कटुनो कषायाम्ल गुट्य-स्तमेवं प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. १. न शीतो नयोण्डो मृदुनो कठोरः, गुरुनो लघु स्नेहलो नैव रूक्षः; न वा वतुलो नो व्यतुरास्वर्ष-स्तमेवं प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. २. न वा मंडलाभक्तिर्नाथतस्या-दक्षयोरुहसंगहीनोऽत्रिवेदः; य ऐकाधिक त्रिंशद्गुणुश्री-स्तमेवं प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. ३. न कर्मादिभं यस्य पञ्च प्रकारं, न वा दशानावारकं नंदं लेहम्; न वायुश्चतुर्दानं पञ्चांतराया-स्तमेवं प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. ४. न मोहो द्विधादशानायार लेहत्, शुलनाशुलं नाम सातं तदन्यत्; न वेद्यं द्विधा गोत्रं सुव्यं न नीचं, तमेवं प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. ५. मतश्चैवमभ्यागमे युक्त ऐकाधिकत्रिंशतालिगुणैराहितोयः; अनंतज्ञानं दशानानंत वीर्यं-स्तमेवं प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. ६. न क्रोधो न मानो न माया न लोभो, न

ह्यस्ये न वास्ये न गीतानी यस्य, न नेत्रे न गात्रे न जगत्रे विकार, स ज्येष्ठ परमात्मा गतिभे' जिनो'द्र !. ७.

२१. श्री सर्वज्ञ स्तोत्रम्.

शुभ लावान्त स्तौमि, सर्वज्ञत्वां तमन्वहं; यो जिगाय लवान्मोहं, सदा नवसुरा-
 जितम्. १. कस्य नस्यान्महानन्दः प्रलोत्वां वीक्ष्य-विस्मयात्; अङ्घ्रिन्यासेन पक्षेषु, सदा-
 नव सुराजितम्. २. लवन्त' नौति यो लूरि, लक्षतया तं नौति नित्यशः; विश्वमर्थितया
 नाथ, सदा नवसुराजितम्. ३. नाथजन्म भडे विश्व सुप्ते त्वां वीक्ष्यमन्दरे; केनाऽऽमोहि
 अगेनद्युसदा नवसुराजितम्. ४. मया कदम्बमक्षालि पुण्य' आगण्यमजितम्; त्वां प्रतीक्ष
 निरीक्षाध, सदा नवसुराजितम्. ५. अद्य देव जगज्जैत्रं लाव वैरिभल'मया, लवत्या
 लोहिते श्रेयो सदा नवसुराजितम्. ६. नके जित निगृह्णन्ति, कामाण्य' विश्वमोहिनाम्;
 तयाश्रितेशुलोहकं, सदानवसुराजितम्. ७. भदं वद्धयते तत्त्व भूढताऽऽशु तथागिनाम्.
 यथापीतेश चैतन्या सदानवसुराजितम्. ८. क्यटतपनतेनः प'यमुष्टयुद्धतौघत्, क्यटतप-
 समानः प्रौढ पापौघपके, क्यटतपकरस्त्वं देवरागाहिदस्थून्, क्यटतपसुरेन्द्रैव'द्यपादारविदः.
 ९. ज्येवं श्रीजिनपुंगव'शमरमारभ्य' विशालच्छवि, राकासोमसमास्थमुत्तमगुणुं
 सन्नमनाकप्रभुम्; सिद्धं मन्मथमत्तदंतिमथने श्रेयःसरस्सूर विं, यः स्तौति प्रयतोऽरनु ते
 स मतिमानत्यन्त ह्यारि श्रियम्. १०.

२२. शंकरस्तव जिनसहस्रनामाऽपर पययि मंत्रसमेत.

श्री सिद्धसेन दिवाकर विरचित

ॐ नमो अहंते भगवते परमात्मने परमज्योतिषे परमपरमेष्ठिने परमवेधसे
 परमयोगिने परमेश्वराय तमसः पुरस्तात् सद्दोहितोदितोदित्यवर्णाय समूहोन्मूलिताना-
 दिसकलेशाय. १.

ॐ नमोऽहंते लुङ्गवः स्वस्वयीनाथमौलि मन्दारमालाचि'त कृमाय सकलपुरुषार्थ'
 योनि निरवद्य विद्याप्रवर्त्तनैक वीराय नमः स्वस्ति-स्वाहा-स्वधा-अषड्यै'कान्त शान्त-
 भूत्त'ये लवहलाविलूतलावावलासिने कालपासनाशिने सत्त्वरजस्तमोगुणातीताय अनन्त-
 गुणाय वाङ्मनोऽगोचर्यरित्राय पवित्राय करणुकारणाय तरणुतारणाय सात्विकदैवताय
 तात्विकलुविताय निअ'न्थपरमप्रह्लादहयाय योगीन्द्रप्राणनाथाय त्रिलुवनलव्यकुल नित्यो-
 त्सवाय विशानानन्दपरप्रह्लाकाम्य सात्म्य समाधये हरिहरहिरण्यगर्भादिदैवता, सम्पक्
 परिकलितस्वरुपाय सम्यग्श्रद्धेयाय सम्यग्ध्येयाय सम्यक्शरण्याय सुसमाहित सम्यक्
 स्पृहणीयाय. २.

ॐ नयोऽहंते भगवते आदिकराय तीर्थ'कराय स्वय'संयुद्धाय पुरुषोत्तमाय
 पुरुषसिंहाय पुरुषवरपुंडरीकाय पुरुषवरगन्धहरितने लोकोत्तमाय लोकनाथाय लोकहिताय
 लोकप्रदीपाय लोकप्रद्योतकारिणे अलयदाय दृष्टिदाय मुक्तिदाय मार्ग'दाय गोधिदाय लुवदाय
 शरणुदाय धर्म'दाय धर्म'देशकाय धर्म'नायकाय धर्म'सारथये धर्म'वर आतुर'तयकवर्त्तिने
 व्यावृत्तछन्ने अप्रतिहतसम्यग्ज्ञानदर्शनसन्ने. ३.

ॐ नमोऽहुते जिनाय जपकाय तीर्णाय तारकाय पुद्गाय मोघकाय मुक्ताय मोय-
कय त्रिकालवेदिने पारंगताय कर्माष्टक निषूदनय अधीश्वराय शंखवे स्वयंभुवे जगत्प्रलये
जिनेश्वरा स्याद्वाहवादिने सार्वभौमस्य सर्वज्ञाय सर्वदृशिने सर्वतीर्थपनिषेह सर्वपापंउमोचिने
सर्वयज्ञक्षलंभने सर्वज्ञकलात्मने सर्वयोगरहस्याय केवलिने देवाधिदेवाय वीतरागाय. ४.

ॐ नमोऽहुते परमात्माने परमात्माय परमकारुणिकाय सुगताय तथागताय
महाहंसाय हंसराज्य महासत्वाय महाभोगाय महाशिवाय महाभैत्राय सुनिश्चिताय
विगद्वन्दाय गुणाम्भये लोकनामधाय जितभारणलाय. ५.

ॐ नमोऽहुते सनातनाय उत्तम प्रलोक्याय मुकुन्दाय गोविन्दाय विष्णुवे जिष्णुवे
अनत्राय अच्युताय श्रीपतये विश्वरूपाय हृषीकेशाय जगन्नाथाय लूळुं वःस्वःसमुत्ताराय
मानंजराय कालंजराय भ्रुवाय अजय अज्येयाय अजराय अयलाय अज्ययाय विलवाय
अचिन्त्याय असंख्येयाय आदिसंख्याय आदि केशवाय, आदि शिवाय महाप्रह्लाणे
परमशिवाय ऐकानेकान्तस्वरूपणे लावालावविवर्जिताय अस्तित्नास्तित्द्रयातीताय
पुण्यपापविरद्धिताय सुभद्रःप्रविविक्तय ध्यक्ताव्यक्तस्वरूपाय अनादिममध्यनिधनाय
नमोऽस्तु मुकतीश्वराय मुक्ति स्वरूपाय. ६.

ॐ नमोऽहुते निरान्तकाय निःसंगाय निःशंकाय निर्मलाय निर्लवाय निर्द्वंद्वाय
निस्तरंगाय निरुभंभये निरामयाय निष्कलंकाय परमदेवताय सदाशिवाय महादेवाय
शंकराय महेश्वराय महाप्रतिने महायोगिने महात्मने पंचमुषाय मृत्युंजयाय अष्टभू-
त्तये लूननाथाय जगदानंदाय जगत्पितामहाय जगदेवाधिदेवाय जगदीश्वराय जगदा-
दिकंदाय जगद्भास्वते जगत्कर्म्मसाक्षिणे जगद्व्यक्षुषे त्रयीतनवे अमृतकराय शीतकराय
ज्योतिश्चक्रयन्त्रिणे महाज्योतिद्योतिताय महात्मःपारेसुप्रतिष्ठिताय स्वयंकरे स्वयंहुत्रे
स्वयंपालकाय आत्मेश्वराय नमोविश्वात्मने ७.

ॐ नमोऽहुते सर्वदेवभयाय सर्वध्यानभयाय सर्वज्ञानभयाय सर्वतेजोभयाय सर्व-
भंभ्रभयाय सर्वरहस्यभयाय सर्वलावालावलवालेश्वराय अरहस्यरहस्याय अस्पृहस्पृह-
णीयाय अचिन्त्यचिन्तनीयाय अकामकामधेनवे असंकल्पितकल्पदुमाय अचिन्त्यचिन्ता-
मण्ये यतुर्दशरत्नवात्मक लवलोक यशामण्ये यतुरशीति लवयोनिलक्ष प्राणिनाथाय पुरुषा-
र्थनाथाय परमार्थनाथाय अनाथनाथाय लवनाथाय देवदानवमानव सिद्धसेनाधिनाथाय. ८.

ॐ नमोऽहुते निरंजनाय अनन्तकल्याणनिकेतनकीर्त्तनाय सुगृहीतनामधेयाय
धीशदत्त-धीशदत्त - धीरललित-धीरशान्त - पुरुषोत्तमपुण्यप्रदाक - शतसहस्रलक्षके.टि
वन्दितपादारविन्दाय सर्वगताय. ९.

ॐ नमोऽहुते सर्वसमर्थाय सर्वप्रदाय सर्वद्विताय सर्वाधिनाथाय कर्मैयनक्षेत्राय
पात्राय तीर्थाय पावनाय पवित्राय अनुत्तराय उत्तराय योगायाययि संप्रक्षालनाय प्रवराय
अत्रेयाय वायस्पतये मंगल्याय सर्वात्मनीनाय सर्वार्थाय अमृताय सद्देहितप्रह्लायाखिणे
तायिने दक्षशीयाय निर्विकाराय पञ्चपलनारायभूत्तये तत्त्वदृशिने पारदृशिने परमदृशिने
निरुपमज्ञानप्रलयायैः शकटैश्वर्यभयाय आदिपुरुषाय आदिपरमेशिने आदिमहेशाय

महाज्योतिस्तत्त्वाय महासिद्धिश्चराय महामोहसंहारिने महासत्त्वाय महाज्ञामहेन्द्राय
महाङ्साय हुंसराज्य महालयाय महाशान्तये महायोगीन्द्राय अयोगिने महामहीयसे
महासिद्धाय शिवमयल मरुज्जनन्तमक्षय भव्याबाधमपुनरावृत्तिमहानन्द महोदय
'सर्वं दुःखं क्षयं' कैवल्यममृतं निर्वाणमक्षरं पर ब्रह्म निःश्रेयसम पुनर्लवं सिद्धिगति
नामधेयं स्थानं संप्राप्तवते यशस्वरं अवते नमोऽस्तु श्रीमहावीराय त्रिजगत्स्वामिने
श्री वर्धमानाय. १०.

ॐ नमोऽर्हते केवलिने परमयोगिने लक्षितभागयोगिने विशालशासनाय सर्व
लब्धिसंपन्नाय निर्विकल्पाय कल्पातीताय कलाकलापकलिताय विस्फुरदुरुशुक्लध्यानाग्नि-
निर्दग्धकर्मान्नीलय प्राप्तानन्त यतुष्टयाय सौम्याय शान्ताय मंगलवरदाय अष्टादशहोष-
रुडिताय संस्कृत विश्व समीहिताय स्वाहा. ११.

ॐ ह्रीं श्रीं अहं नमः स्वाहा.

लोकोत्तमोनिप्रतिमस्त्वमेव', त्वं शास्वतं मंगल मध्यधीश ? त्वामेकमहान्
शरणं, प्रयत्ने, सिद्धिर्षिं सद्धर्मं मय स्त्वमेव. १. त्वं मे माता पिता नेता, देवो धर्मो-
गुरुः परः; प्राणाः स्वर्गोऽपवर्गश्च, सत्त्वं तत्त्वमतिगतिः २. जिनोदाता जिनोबोद्धा,
जिनः सर्वमिदं जगत्; जिनो जयति सर्वत्र, यो जिन सोऽहमेवय. ३. यकिंचित्कुमहे
देव! सदा सुकृतं दुष्कृतं; तन्मे जिन पदस्थं हूँ क्षः क्षय त्वं जिन. ४. गुह्याति गुह्य गोप्ता
त्वं गुहाण्युऽस्मत्कृतं जपं; सिद्धिः श्रयति मां येन, त्वत्प्रसादाय त्वयिस्थितम्. ५. धृतिश्री
वर्धमानं जिन नाम मन्त्रम् स्तोत्रम्. प्रतिष्ठायां शान्ति विधौ पठितं महासुभाय स्यात्.
धृति शकस्तवः

१. धृतीमं पूर्वोक्तलिन्द्रस्तवैकादाश मंत्ररान्नेपनिषद् गलं अष्टमहासिद्धिप्रदं
सर्वपाप निवारणं सर्वपुण्यकारणं सर्वदाप हुं सर्वगुण्यकरं महाप्रलावं अनेक
सम्पदंष्टि लद्रक देवता शतसहस्र शुश्रूषितं लवान्तर कृताऽसंख्य पुण्य प्राप्यं
सम्यग् जपतां पठतां शुश्रूषतां समनुप्रेक्षमाणानां लव्य लवानां यशस्वरेपि विप्रवे
सद्धस्तुतन्नास्तित्कर प्रणयि न लवतीति, किंय—

२. धृतीमं० पूर्वोक्तलिन्द्रस्तवैकादशमन्त्ररान्नेपनिषद् गलं धृत्यादि,—यावत् सम्यग्
समनुप्रेक्षमाणानां लव्य लवानां लवनपति व्यन्तर—ज्योतिष्क—वैमानिकवासिनेो देवाः सदा
प्रसीदन्ति. (धृतीमं० लव्यलवानां व्याधयेविंलीयन्ते.

३. धृतीमं० लव्य लवानां पृथ्वीतेजो पृथिव्यप्तेजो वायुगगनानि लवन्लनुकूलानि.

४. धृतीमं० लव्य लवानां सर्वसंपदांमूलं जयते जनानुरागः

५. धृतीमं० लव्य लवानां सावधः सौमनस्येनानुग्रहपरा जयन्ते.

६. धृतीमं० लव्य लवानां भलाः क्षीयन्ते.

७. धृतीमं० लव्य लवानां जलस्थलमगनयराः कुंरन्तवोपि मैत्रीमया
जयन्ते (लवन्ति)

८. धृतीमं० लव्य लवानां अधमं वस्तुन्यथुत्तमं वस्तुलावं प्रतिपद्यन्ते.

૯. ઇતીમં ૦ લબ્ય જીવાનાં ધર્મથિકામાગુણુલિરામા જાયન્તે.

૧૦. ઇતીમં ૦ લબ્ય જીવાનાં ઐહિકયઃ સર્વા અપિ શુદ્ધગોત્ર કલત્ર પુત્રમિત્ર ધન-ધાન્ય જીવિત યૌવન રુપા રોગ્યશઃ પુરઃ સસાઃ સર્વજનાનાં સંપદઃ પરભાગ જીવિત શાલિન્ય સદ્દર્કઃ સુસમુરવી ભવન્તિ કિં બહુના.

૧૧. ઇતીમં ૦ લબ્ય જીવાનાં આમુઘિમક્યઃ સર્વ મહિમા સ્વર્ગાડપવગ શ્રિયોડપિ ક્રમેણ યથેચ્છં સ્વયંવરણોત્સવસમુત્સુકા ભવન્તિ ઇતિ. સિદ્ધઃ (દ્વિ) શ્રેય સમુદયઃ

યથેન્દ્રેણ પ્રસન્નેન-સમાદિષ્ટો ડહંતાં સ્તવઃ તયાયં સિદ્ધસેનેન લિલિખે (પ્રપેદે) સંપદાં પદં ૧. ઇતિ શકસ્તવઃ મન્ત્રમય જિનસહસ્ત્રનામાડપરપર્યાય પકિતો મહાલાલાય.

કલિકાલ સર્વજ્ઞ શ્રીહૈમચન્દ્રાચાર્યવિરચિતઃ

૨૩. શ્રીઅર્હન્નામસમસ્રસમુચ્ચયઃ

‘અર્હુ’ નામાપિ કર્ણુલિયાં શૃણવન્ વાચ્યા સમુચ્ચરન્; જીવઃ પીવરપુણ્યશ્રીલ્લતે ક્લમુત્તમમ, ૧. અત એવ પ્રતિપ્રાતઃ સમુત્થાય મનીષિભિઃ; લકત્યાડષ્ટાસહસ્રાહંત્રામોચ્યારો વિધીયતે, ૨. શ્રીમાનહંત જિનઃ સ્વામી સ્વયમ્ભૂઃ શમ્ભૂરાત્મભૂઃ; સ્વયં પ્રભુઃ પ્રભુલોકિતા વિશ્વભૂરપુનર્ભવઃ ૩. વિશ્વાત્મા વિશ્વલોકેશો વિશ્વતશ્ચક્ષુરક્ષરઃ; વિશ્વવિદ્ વિશ્વવિદેશો વિશ્વયોનિરનીશ્વરઃ ૪. વિશ્વદૃશ્યા વિભુર્ધાતા વિશ્વેશો વિશ્વલોચનઃ, વિશ્વવ્યાપી વિધુવેધાઃ શાશ્વતો વિશ્વતોમુખઃ; ૫. વિશ્વયો વિશ્વતઃપાદો વિશ્વશીર્ષઃ શુચિશ્રવાઃ વિશ્વદમ્ વિશ્વભૂતેશો વિશ્વજ્યોતિરનશ્વરઃ ૬. વિશ્વસૃદ્ વિશ્વસૂવિપ્રવેદ્ વિશ્વભૂક્ વિશ્વનાયકઃ વિશ્વાશી વિશ્વભૂતાત્મા વિશ્વજિદ્ વિશ્વપાલકઃ ૭. વિશ્વકર્મા જગદ્વિશ્વો વિશ્વમૂર્તિજિનેશ્વરઃ; જૂતભાવિલવદ્ભર્તા વિશ્વવૈદ્યો યતીશ્વરઃ ૮. સર્વાદિઃ સર્વદેહ્ સર્વાઃ સર્વજઃ સર્વદર્શનઃ; સર્વાત્મા સર્વલોકેશઃ સર્વવિત્ સર્વલોકજિત્ ૯. સર્વંગઃ સુશ્રુત, સુશ્રૂઃ સુવાક્ સૂરિર્બહુશ્રુતઃ; સહસ્રશીર્ષઃ ક્ષેત્રજઃ સહસ્રાક્ષઃ સહસ્રપાત્ ૧૦. યુગાદિપુરુષો બ્રહ્મા પંચબ્રહ્મમયઃ શિવઃ; બ્રહ્મવિદ્ બ્રહ્મતત્ત્વજ્ઞો બ્રહ્મયોનિરયોનિજઃ ૧૧. બ્રહ્મનિષઃ પરબ્રહ્મઃ બ્રહ્માત્મા બ્રહ્મસમ્ભવઃ; બ્રહ્મદ્ બ્રહ્મપતિર્બ્રહ્મચારી બ્રહ્મપદેશ્વરઃ ૧૨. વિષ્ણુજિંભુજ્ઞથી જેતા જિનેન્દ્રો જિનપુર્ણવઃ; પરઃ પરતરઃ સૂક્ષ્મઃ પરમેષ્ઠી સનાતનઃ ૧૩. ઇતિ શ્રીઅર્હન્નામ સહસ્રસમુચ્ચયે પ્રથમશતપ્રકાશઃ ૧.

જિનનાથો જગન્નાથો જગત્સ્વામી જગત્પ્રભુઃ; જગત્પૂજ્યો જગદ્ગ્ધો જગદીશો જગત્પતિઃ ૧. જગન્નેતા જગન્જેતા જગન્માન્યો જગદ્વિભુઃ જગન્જ્ઞયેષ્ઠો જગન્જ્ઞેષ્ઠો જગદ્-દ્યેયો જગદ્વિતઃ ૨. જગદ્ચર્યો જગદ્ધુન્ધુજ્ઞગચ્છાસ્તા જગત્પિતા જગન્નેત્રો જગન્મૈત્રો જગદીપો જગદગુરુઃ ૩. સ્વયંજ્યોતિરજોડજન્મા પરં તેજઃ પરં મહઃ પરમાત્મા શમી શાન્તઃ પરંજ્યોતિસ્તમોડપદઃ ૪. પ્રશાન્તારિરનન્તાત્મા યોગી યોગીશ્વરો ગુરુઃ; અનન્તજિદન-ન્તત્મા લબ્યબન્ધુરબન્ધનઃ ૫. શુદ્ધબુદ્ધિઃ પ્રબુદ્ધાત્મા સિદ્ધાર્થઃ સિદ્ધશાસનઃ; સિદ્ધઃ સિદ્ધાન્તવિદ્ દ્યેયઃ સિદ્ધઃ સાધ્યઃ સુધીઃ સુગીઃ ૬. સહિષ્ણુરચ્યુતોડનન્તઃ પ્રભાવણ્યુલ્-વોદ્ધવઃ; સ્વયંભૂણુરસમ્બૂણુઃ પ્રભૂણુરભયોડવ્યયઃ ૭. દિવ્યભાષાપતિદિવ્યઃ પૂતવાક્ પૂત-શાસનઃ પૂતાત્મા પરમજ્યોતિદ્ધર્માધ્યક્ષો દમીશ્વરઃ ૮. નિર્મોહો નિર્મહો નિઃસ્વો નિર્મભો

निरुपद्रवः; निराधारे निराहारे निर्दोषो निश्चलोऽथलः ६. निष्कामी निभंभा निष्वक्
निष्कलङ्गी निरंजनः निगुणो नीरसो निर्ली निर्व्यापारे निरामयः १०. निनिभेवो
निरापाधो निर्दन्दो निष्किथोऽनघः; निःशङ्कुश्च निरातङ्गोऽथ निष्कलो निभंलोऽमलः ११.
इति श्रीअर्द्धनामसहस्रसमुच्चये द्वितीयशतप्रकाशः २.

तीर्थकृत तीर्थसूद् तीर्थङ्करस्तीर्थकरः सुदृक्; तीर्थकर्ता तीर्थलता तीर्थेशः तीर्थ-
नायकः १. सुतीर्थोऽधिपतिस्तीर्थसेव्यस्तीर्थिकनायकः; धर्मतीर्थकरस्तीर्थप्रज्ञेता तीर्थ-
कारकः २. तीर्थाधीशो महातीर्थः तीर्थस्तीर्थविधायकः; सत्यतीर्थकरस्तीर्थसेव्यस्तीर्थि-
कतायकः ३. तीर्थनाथस्तीर्थसजस्तीर्थेद् तीर्थप्रकाशकः; तीर्थवन्धस्तीर्थमुण्यस्तीर्थाराध्यः
सुतीर्थिकः ४. स्थविष्ठः स्थविरो ज्येष्ठः प्रेष्ठः प्रष्टो वरिष्ठधीः; स्थेष्ठो गरिष्ठो गच्छिष्ठो
श्रेष्ठोऽष्टिष्ठो गरिष्ठधीः ५. विलवो विलयो वीरो विशोको विजरो ज्वरनः; विसगो-विम-
होऽव्यक्तो विवक्तो वीतमत्सरः ६. वीतरागो गतद्वेषो वीतमोहो विमन्मथः; विथेगो
योगविद् विद्वान् विधाता विनयी नयी. ७. क्षान्तिमान् पृथिवीभूतिः शान्तिभाक्
सलिलात्मकः; वायुभूतिरसङ्गात्मा वह्निभूतिरधमंधुक् ८. सुयज्वा यजमानात्मा
सूत्रामश्नोमपूजितः; ऋत्विग् यज्ञपतिर्याज्यो यज्ञाङ्गमभृतं हविः. ९. सोममतिः सुसौ-
म्यात्मा सूर्यभूतिर्माहाप्रलः; व्योमभूतिरभूर्तात्मा नीरज्ज वीरजः; शुचिः; १०.
मन्त्रविन् मन्त्रकुन् मन्त्री मन्त्रभूतिरनन्तरः; स्वतन्त्रः सूत्रकृत् स्वत्रः कृतान्तश्च
कृतान्तकृत्. १२. इति श्रीअर्द्धनाम सहस्रसमुच्चये तृतीयशत प्रकाशः ३.

कृती कृतार्थः संस्कृत्यः कृतकृत्यः कृतकतुः; नित्ये मृत्युंजयेऽमृत्युरमृतात्माऽमृता-
र्क्षवः १. हिरण्यगर्भः श्रीगर्भः प्रभूतविलवोऽलवः; स्वयम्प्रलः प्रभूतात्मा लवो लावो
लवान्तकः २. महाऽशोकर्वणेऽशोकः कः स्रष्टा पद्मविष्टरः; पद्मेशः पद्मसम्भूतिः पद्मना-
लरनुत्तरः ३. पद्मयोनिरंगधोनीत्युः स्तुत्यः स्तुतीश्वरः; स्तवनाहो हृषीकेशोऽजितो
ज्येः कृतक्रियः. ४. विशालो विपुलोद्योतिरतुलोऽयिन्त्यवैभवः; सुसंवृत्तः सुशुभात्मा
शुलभ्युः शुलकमकृत्, ५. ऐकविद्यो महावैद्यो मुनिः परिवृढो दृढः; पतिविधानिधिः
साक्षी विनेता विहुतान्तकः. ६. पिता पितामहः पाता पवित्रः पावनो गतिः; त्राता
विषग्वरो वर्यो वरहः पारहः पुमान् ७. कविः पुराणपुरोधो वर्षीयान् ऋषलः पुरः;
प्रतिष्ठाप्रसवो हेतुबुवनैकपितामहः. ८. श्रीवत्सलक्षणः रत्नाक्षो लक्षण्यः शुललक्षण्यः;
निरक्षः पुण्डरीकाक्षः पुण्डलः पुण्डलेक्षण्यः. ९. सिद्धिदः सिद्धसङ्कल्पः सिद्धात्मा सिद्धशासनः
सुद्वयोदयो महासुद्धिवर्द्धमानो महोद्धिकः १०. वेदाङ्गी वेदविद् वेद्यो न्दतरुपो विदांवरः;
वेदवैद्यः स्वसंवेद्यो विवेद्यो वहतांवरः. ११. इति श्रीअर्द्धनामसहस्र समुच्चये
चतुर्थशतप्रकाशः ४.

सुधर्मा धर्मधीर्धर्मो धर्मात्मा धर्मदेशकः; धर्म्यङ्गी हयाधर्मः शुद्धधर्मो वृषध्वजः;
१. वृषकेतुवृषाधीशो वृषाङ्गश्च वृषोर्क्षवः; हिरण्यनाभिलूर्तात्मा लूतलृद् लूतलावनः २. प्रलवो
विलवो लास्वान् मुक्तः; शक्तोऽक्षयेऽक्षतः कूटस्थः; स्थाणुरक्षोभ्यः शास्ता नेताऽ-
थलस्थितिः ३. अश्लीशमश्लीश्वयो गण्यगण्यो गण्यश्लीः गण्यधिपो गण्यधीशो गण्य-

न्येष्टो गण्णान्वितः; ४. गुण्णकरो गुण्णभोजोधिगुण्णो गुण्णवान् गुण्णी गुण्णादरो गुण्णोच्छेदी
सुगुण्णोऽगुण्णवर्णितः ५. शरष्यः पुष्यवाक् पूतो वरेष्यः पुष्यगीगुण्णः अगुष्यपुष्यधीः
पुष्यः पुष्यकृत पुष्यशासन ६. अतीन्द्रोऽतीन्द्रियोऽधीन्द्रो महेन्द्रोऽतीन्द्रियाथ'दक्; अती-
न्द्रियो महेन्द्रार्थो महेन्द्रमहितो महान्; ७. उर्ल्वः क्षरण्यं कर्ता पारणो लवतारकः;
अत्राहो गहनं गुह्यः परद्धिः परमेश्वरः ८. अनन्तद्धि'रमेयद्धि'रचिन्त्यद्धिः समथधीः;
प्राप्यः प्राप्यदुरैऽत्यत्रः प्रत्यत्रोऽत्रोऽत्रिमोऽत्रयः ९. प्राणुकः प्रणुवः प्राणुः प्राणुदः
प्राणितेश्वरः प्रधानमात्मा प्रकृतिः परमः परमोदयः १०. छति श्रीअर्द्धनाम सहस्रसमुच्च
पंचमशतप्रकाशः ५.

महान्निनो महाणुद्धो महाप्रह्ला महाशिवः; महाविष्णुमंडानिष्णुमंडानाथो
महेश्वरः. १. महादेवो महास्वामी महाराजो महाप्रभुः; महायन्द्रो महादित्यो महाशूरो
महागुरुः. २. महातपा महातेज महोदको महोमयः; महायशो महाधाम महासत्त्वो
महाअलः. ३. महाधैर्यो महावीर्यो महाकान्तिमंडाद्यतिः; महाशक्तिमंडान्योतिमंडाभूति-
मंडाधृतिः. ४. महामतिमंडानीतिमंडाक्षान्तिमंडाकृतिः; महाक्रीत्ति'मंडास्कृत्ति'-
मंडाप्रज्ञो महोदयः. ५. महालागो महालोगो महारूपो महावपुः; महादानो महाज्ञानो
महाशास्ता महामहाः. ६. महासुनिमंडामौनी महाध्यानो महादमः; महाक्षमो महाशीतो
महायोगो महालयः. ७. महाप्रतो महायशो महाश्रेष्ठो महाकविः; महामन्त्रो महातन्त्रो
महोपायो माहानयः. ८. महाअरुणिको मन्ता महानादो महाद्यतिः; महामोहो महाघोषो
महेन्यो महसां पतिः. ९. महावीरो महाधीरो महाधुर्यो महेश्वरः; महात्मा महसां
धाम महर्षि'मंडितोदयः. १०. महासुकितमंडागुण्णितमंडासत्यो महाज'वः; महाणुद्धिमंडा-
सिद्धिमंडाशौथो महावशी. ११. महाधर्मो महाशर्मा महात्मज्ञो महाशयः; महामोक्षो
महासौण्यो महानन्दो महोदयः. १२. महाअवाग्धिसन्तारी महामोहारिसूदनः महायोगी-
श्वराराधयो महासुकितपदेश्वरः. १३. छति श्रीअर्द्धनाम सहस्रसमुच्चये षष्ठशतप्रकाशः ६.

आनन्दो नन्दनो नन्दो वन्द्यो नन्द्योऽभिनन्दनः; कामडा कामद काम्यः कामधेनुर-
रिञ्जयः. १. मनः कलेशापडः साधुरुत्तमोऽद्यदरो हरः; असङ्ग्येयः प्रमेयात्मा शमात्मा
प्रशमाकरः. २. सवथोगीश्व'रोऽचिन्त्यः श्रुतात्मा विष्टरश्रवाः दान्तात्मा दमतीर्थेशो योगात्मा
योगसाधकः. ३. प्रभाणुपरधिद'क्षो दक्षिणोऽक्वयु'रध्वरः; प्रक्षीणुअन्धः र्कभारिः क्षेमकृत क्षेम-
शासनः. ४. क्षेमी क्षेमधुरः -क्षेप्यः क्षेमधर्मा क्षमापतिः; अत्राहो ज्ञानिविज्ञेयो ज्ञानिगम्यो
जिनोत्तमः. ५. जिनेन्दुण'नितानन्दो सुनीन्दुण'न्दुलिस्वनः; सुनीन्द्रवन्द्यो येःगीन्द्रो यतीन्द्रो
यतिनायकः. ६. अस'स्कृतः सुस'स्कारः प्राकृतो वै कृतान्तवित्; अन्तकृतू कान्तगुः कान्तश्चिन्ता-
मण्डिरभाष्टदः. ७. अणुतो जितकामारिभितोऽभतिशासनः; जितकोधो जितामित्रो
जितकलेशो जितान्तकः ८. सत्यामना सत्यविज्ञान सत्यवाक् सत्यशासनः; सत्याशीः सत्य-
सन्धानः सत्यः सत्यपरायणुः; ९. सदायोगः सदाभोगः सदातृप्तः सदाशिवः सदागतिः
सदासौण्यः सदाविद्यः सदादयः १०. सुद्योष सुमुणः सौम्यः सुअदः सुद्धितः सुहृत् सुगुप्तो

१. सवथोगीश्वरश्चिन्त्यः. २. कामारिः. ३. क्षम्यः

समन्तलद्रः शान्तादिर्धर्मार्थार्थे द्यानिधिः सूक्ष्मदशी सुभागः कृपालुर्भागः दशकः ११.
प्रातिहृद्यैर्लज्जवलस्त्रीतातिशयो विमलाशय. सिद्धान्तस्यतुष्कश्रीलुभाच्छ्रीलुनयुक्तं. १२.

उपसंहारः—अेतदष्टोत्तरं नामसहस्रं श्रीमहर्षतः लव्याः पठन्तु सानन्दं महा-
नन्दौककारणम् . १३. धृत्येतन्निज्जनदेवस्य जिननामसहस्रकम्, सर्वापराधशमनं परंलक्षित
विवर्द्धनम्. १४. अक्षयं त्रिषु लोकेषु सर्वस्वगैकसाधनम् स्वर्गलोकैकसोपानं सर्वदुः
स्वैकनाशनम्. १५. समस्तदुःखदं सद्यः परं निर्वाणुदायकम्ः कामकोधादिनिः शेषमनो-
मलविशोधनम्. १६. शान्तिदं पावनं नृणां महापातकनाशनम्; सर्वेषां प्राणीनामाशु
सर्वाल्लिष्ट इलप्रदम्. १७. जगज्जलज्य प्रशमनं सर्वविद्याप्रवर्त्तकम्; रान्यदं रान्य-
भ्रष्टानां शैजिणुं सर्वशैगहृत्. १८. वन्द्यानां सुतदं आशुक्षीणानां लुवितप्रदम्; लूतग्रह-
विषयसि श्रवणात् पठनाज्जपात्. १९.

धृति श्री अहंतामसहस्रसमुच्चये दशमशत प्रकाशः. १०

२४. श्री सहस्रकूट स्तोत्र.

कृष्णकाले विजयेष्वलुवनं, पृथुत्तराश्चंद्रशतारिहंता; द्विक्लेशत्रणः कालत्रिकेषु गुण्या,
विंशत्यधिकानि शतानि सप्त. १. सीमंधराद्या विद्वरन्ति ये च, विद्वेह्य विंशति तीर्थ-
नाथा; कल्याणकानि वृषलादिकानां, विंशत्यथात्रैकशतानि यात्र. २. श्री वारिषेणो वृषला-
ननश्च, यंद्राननाहंत् प्रलुवधमान, अेतस्यतुः शाश्वतभूत्तयश्च, सत्पूध्वंलोकादिषु स्ताः
स्तयीमि. ३. अेतन्निजन व्यूढमनन्तशैकां, शत्रुंन्याद्रेस्तु सहस्रकूटे; न्यस्तं स्तुतं
तत् प्रदहातु नित्यं, ज्ञानं समाध्युद्यमसुत्तममे. ४.

२५. श्री यतुर्विंशति जिन—यतुर्यत्राधिष्ठित पंचषष्टि स्तोत्रम्.

शान्तिधर्मजिनं ततश्च सुविधिं श्री संलवं श्री नेमिकं, श्री यन्द्रप्रल नामधेय-
मजितं वंदे नमि सुवतं; आप्तानन्त सुसंघं मल्लि विमलान् लकत्या सुपाश्वं प्रलु, श्री
नाक्यात्मज वासुपूज्य जिनकौ पद्मप्रभाज्य प्रलुम्. १. वन्देहृदं परमेश्वराप्त सुमतिं
वीरप्रलु अराजिनन्दन पाश्वं कुंथु—; श्री श्रेयांस जिनं य शीतल जिनं तीर्थंकरा ज्यावलि,
अधं स्तोत्रमिदं सदा जयकरं श्री पंचषष्टियकम्. २. क्षत्रीय.

आदौ धर्मजिनं ततोऽष्टमजिनं नालेय—वीरेश्वरौ, कुन्थु शान्तिसत्त सावभमलं
वंदे सुपाश्वं प्रलु; लकत्या श्रीसुमतिं य पाश्वंजिनकं नेमीप्रलु सुमत—महन्तं विमलं
सदा सुभकरं पद्मप्रलाज्या प्रलुम्. ३. लकत्या नौमि जिना लिनन्दन जिनं श्रीसंलवं श्रीनमिं,
श्रीमल्लि जिन वासुपूज्यजिनकं श्री शीतलाज्य, प्रलु; अहन्तं सुविधिं ततोऽजित जिनं
संघं ततः श्रीअरं, श्री श्रेयांसमिदं जिनावलिगतं श्री पंचषष्टि स्तवम्. ४. ब्राह्मण.

आदौ सुमतकालिनन्दनजिनौ संघं जिनानन्तकं, वन्दे श्रीअजितं ततोऽष्टमजिनं
लकत्या सुपाश्वं नमिं; श्री श्रेयांसं समरं य शीतल जिनं कुन्थुं य तीर्थेश्वरं, सावं
श्री विमलेश्वरं य सुविधिं शान्तप्रलु संलवम्. ५. श्री धर्मं सुमतिं य मल्लिजिनकं
पाश्वं य वीरप्रलु नेमिं नालिज—वासुपूज्यजिनकौ पद्मप्रभाज्य प्रलु; लकत्या नौमि सदा-

तिहारकमिहं श्रीपंचपण्डीयकं, स्तोत्रं सर्वं निनप्रवरैरभिरजतं प्रेतादि विध्वंसकम् वैश्य. ६.

आहौनेमिजिनंय संभवजिनं श्रीपुण्यदन्तप्रभुं, धर्मशान्तिमनन्त सुवत जिनौ वन्दे
नमि आजितं श्रीचन्द्रप्रलनालिनन्दनजिनौ लकत्या सुपाश्वं प्रभुं, सर्वं श्री विमलं यम-
द्विलभमलं संधं ततोऽरप्रभु. ७. श्रीवीरं सुमतिं य षष्ठमजिनं श्रीवासुपुण्य प्रभुं, वन्दे
शीतलतीर्थं नयकरं श्रेयांसकुन्धुप्रभुं, श्रीमत्पाश्वं जिनालिनन्दन जिनौ तीर्थं करारुष्या
वदि, अध्वं स्तोत्रमिहं सद्य नयकरं श्रीपंचपण्डीयकम्. ८. शूद्रक.

क्षत्री-ब्राह्मण-वैश्य-शूद्रकयतुवर्णैश्चतुर्धायते, यन्त्रोऽयं विधिना प्रतिष्ठितवशे
यस्मिन् गृहे नित्यशः; तस्मिन्प्रेतपिशाचभूतरिपुरक्षोऽकिनीशाकिनी, वेतादादिलयं
लवेन्नदि पुनः सौभाग्य सौख्यावदिः. ९. पूतात्मेन सुमतिं लेभ निररै कंकादि संध्या-
ष्टकं, गन्धाद्दोषितकांश्यलाजनगनं यन्त्रं स्ववर्णाश्रितं, यद्वा पूजित यन्त्रकं य पयसा
प्रक्षाल्य लकत्यालवेत् शीघ्रं तस्य जलस्य पानकरण्युर्लूतादिदोषाक्षयम्. १०. प्राग्ग्रीत्या-
वर भूयं पत्रलिपितं अध्नाति मन्त्रं तदा, लकत्या स्वीयलूके तदा षलु लवेर्लूतादि
दोषक्षयं, राज्याहौ य न्यं प्रलात समये स्तोत्रं पठेद्य; पुनः, ध्येयं लुद्धिमतां य तस्य
विलसत् सौभाग्यलक्ष्मी लवेत्. ११.

धतिश्री यतुविंशति जिनाधिष्ठित यतुयन्त्रगर्भात् श्रीपंचषष्टि स्तोत्र समाप्तम्.

२६. पंचषष्टि यंत्र यतुष्टकं (क्षत्रीय-विप्र-वैश्य-शूद्र)

१ क्षत्रीय वर्णयंत्र

२ विप्र वर्णयंत्र

ॐ ह्रीं श्रीं अहं यतुविंशति जिनेभ्यो नमः

ॐ ह्रीं श्रीं अहं यतुविंशति जिनेभ्यो नमः

धन - विद्या - वृद्धि स्वाहा	१६	१५	६	३	२२
	८	२	२१	२०	१४
	२५	१६	१३	७	१
	१२	६	५	२४	१८
	४	२३	१७	११	१०

धन - विद्या - वृद्धि स्वाहा	१५	८	१	२४	१७
	१६	१४	७	५	२३
	२२	२०	१३	६	४
	३	२१	१६	१२	१०
	६	२	२५	१८	११

ॐ ह्रीं श्रीं अहं यतुविंशति जिनेभ्यो नमः

ॐ ह्रीं श्रीं अहं यतुविंशति जिनेभ्यो नमः

३ वैश्य वषुयन्त्र

४ शुद्र वषुयन्त्र

नमः ॐ श्री अर्ह्ये चतुर्विंशति जिनैर्लभ्यो नमः ॐ

नमः ॐ श्री अर्ह्ये चतुर्विंशति जिनैर्लभ्यो नमः ॐ

२०	४	२५	१४	२
८	७	२१	११	१८
१०	१७	१३	६	१६
३	१५	५	१६	२३
२४	२२	१	१२	६

२२	३	६	१५	१६
१४	२०	२१	२	८
१	७	१३	१६	२५
१८	२४	५	६	१२
१०	११	१७	२३	४

श्री गौतमादि ब्रह्मिभद्रयोः श्री श्री शिशुविद्यादेव्यो मम रक्षां कुरु कुरु

श्री श्री शिशुविद्यादेव्यो मम रक्षां कुरु कुरु

२७. श्री चतुर्विंशति जिनयन्त्राधिष्ठित पंचषष्टि स्तोत्रम्.

वन्दे धर्मान्जिनं सदासुप्रकरं, चन्द्रप्रलनालिनं; श्रीमद्वीर जिनेश्वरं जयकरं, कुन्धुं च शान्तिजिनं; मुक्ति श्रीइलहाप्पनन्त-मुनिपं, वन्दे सुपाश्वं विभुं; श्रीमन् मेघनृपात्मजं च सुप्रदं, पाश्वं मनोबिषट्टम्. १. श्रीनेमीश्वरसुव्रतौ च विमलं पद्म-प्रलं सावरं, सेवे संलव संकरं नमिजिनं मल्लिजयानन्दनं, वन्दे श्री जिनशीतलं च सुविधिं, सेवेऽजितं मुक्तिदं, श्रीसंघं यत विंशतितमं साक्षादहरं वैष्णवं. २. स्तोत्रं सर्वाजिनैश्वरैरलिगर्तं मन्त्रेषु मन्त्रवरं अतस्संगतयन्त्रं अथ विज्ये द्रव्यैः लिङ्गित्वा शुभैः; पाश्र्वे संधियभाषुअथ सुप्रदो मांगल्यमाला प्रदो, वामांगे वनिता नरास्तद्वितरे कुर्वन्ति ये भावना. ३. प्रस्थाने स्थिति युद्धवाहकरां रान्दि संदशने वश्याथे सुतडेतये धनकृते रक्षन्तु पाश्र्वेसदा, मार्गेसंविषमे द्वाग्निज्वलिते चिन्तादि-निर्नाशने, यन्त्रोडयंभुनि नेत्रसिंह कविना संश्रयितः सौभ्यदः. ४.

२८. चतुर्विंशति जिन गर्भित. पंचषष्टि यन्त्र स्तोत्रम्.

(अष्टुप-वृत्तम्.)

आदौ नेमि जिनं नौमि, संलवं सुविधिं तथा; धर्मानाथं महादेवं, शान्तिं शान्तिकरं सदा. १. अनन्तं सुव्रतं लकट्या, नमिनाथं जिनोत्तमम्; अजितं जित कंदपं, चन्द्रं चन्द्रसमं प्रभुम्. २. आदिनाथं तथा देवं, सुपाश्र्वं विमलं जिनम्; मल्लिनाथं गुणोपेनं, धनुषा पंचविंशतिम्. ३. अरनाथं महावीरं, सुमतिं च जगद्गुरुम्; श्री पद्मप्रलनामानं, वासुपूज्यं सुरैर्नतम्. ४. शीतलं शीतलं दोडे, श्रेयांसं श्रेयसे सदा; श्री कुन्धुनाथं च वामेयं; श्री अलिनन्दनं विभुम्. ५. जिना नाम्नामल्लिष्यं, पंचषष्टि

समुद्भवम्. यन्त्रोयं राजते यत्र तत्र सौख्यं निरन्तरम्. ६. यस्मिन् गृहे महालक्ष्या,
यन्त्रोयं पूज्यते पुत्रैः; लूत-त्रेत-पिशाचाद्या, लयं तत्र न विद्यते. ७. (मादिनीवृत्तम्)-
सकल गुणनिधानं, यन्त्रमेतं विशुद्धं हृदयकमलकोशे, धीमतां ध्येय रूपम्; न्यतिलक
गुरुश्री, सूरिराजस्य शिष्यः, वहति सुखनिधानं, मोक्षलक्ष्मीं निवासम्. ८.

२८. आद्यन्ताक्षरे यतुर्विंशतजिन स्तोत्रम्.

अर्थः:-यतुर्विंशति तीर्थराज-नामाक्षराद्यं अस्ता धिराजः;

श्री वीतराज स्तवन-प्रधानं. यके विधायात्ममनो निधानम्. १.

श्री ऋषभ महावीर-श्री केवलज्ञान विलोक धाम !, ऋते लवन्तं हृदयं हरी
हः; षट्शतुभतादति दुःख रावी, लक्ष्याडडगतोडरमीत्यथ रक्ष वीर. २.

श्री अजित पार्थनाथ-श्री वीत रागाद्भुत मोह तापा, असंशयं जगमुरकमं
पार्थ !; जिन ! त्वदास्याशु सुधाति पाना तथा तव स्नात्रजलेन नाथ !. ३.

श्री सखव नेमिनाथ-श्री मन्जिन ! त्वा हृदि दुःख हने, संस्थाप्य यद्देव !
सुभी लवामि; लक्षितमभेयं न तु काडपि नाना, वर्णां कृपां ते न्यतीह नाथ ! ४.

अभिनन्दन श्री नमिजिन-अर्पिणीनष्टगुण्य शिवश्री, जिना कदाडभ्यस्तरसा
रसेन; नन्दप्रभावा लवतोय्य काम, इमाश्रितास्तां जिन ! केन नेमु; ? ५.

सुमति मुनिसुव्रत-नको मनोभूस्त्रि जगन्त्यभूनि, सुभाहण्यध त्वस्ति मन-
स्सु; मत्वेति हत्वा मन येव तीव्रं, तिरोलवस्त्वं शुचिधर्मं धातः, ६.

पद्मप्रभ मद्दिलजिन-पश्याडडिता हुनिंगडे प्रमादेडके वयं दुःख कदन्न
मेव; प्रलो ! उस्त्रि सौख्यामृत भातधाम !, लवेत्वदन्ताकिमिदंन लदिलः ७.

श्रीसुपार्थ अरनाथ-श्री वीतराजेन्द्र ! शिवश्रिया असुभासुभाहृदय विकल्प-
भार !; पार्थवे न तस्याक्षरणाडडिनाना, श्वं वृद्ध मातिण्डति नैव नाथ !. ८.

यद्रप्रभ कुंथुनाथ-यद्रो यथा नन्दति सर्वरौ कुं, द्रवेत् तु यन्द्राश्म यथो-
डमतं शु; प्रलो ! तथा शान्त रसान्विता जना, लवति ते वाग्लिरनून वित्पथ !. ९.

श्रीसुविधि शांतिनाथ-श्री रज्जुपद्मां नृतति हृदाशां, सुमोह येष अभयज-
रातिः; विलो ! तवात्रे तु नयेत् कदा नाडडधि व्याधि वद्धि प्रशमेडसि पाथः, १०.

श्रीशीतल धर्मनाथ-श्रीमज्जहं मोह तमे लिरंधः, शीलध्वहीनं कृतवान्
कुर्म; तस्य क्षयोडभूत् तव दशनेनाड, लसं मनो मेडस्तु तवांकितेडथः. ११.

श्रीश्रेयांस श्रीअनंत-श्रीमन् ! यथाडडहो लघुरण्टनुः श्री, श्रेष्ठः प्रवृद्धयै वचन
श्रिया अ, यांस्त्वं नृचिरेडधुरपीड नूनं, सर्वेसिरेवासि तथाडथ नेतः. १२.

वासुपूज्य श्री विमल-वाग्भीश ! ते सर्वसमा वयः श्री, सुधासवा सहलिरिति
व्यलावि; पूष्ठांसुमात् त्वंभुधितो निकाम !, न्याये रसेल्लोडततिः समूल !. १३.

धृत्यं श्रीजिनराजमव्यसुभायुवीयतेजे युतं, स्वस्थैः श्रीऋषभादि नाम मण्डिलिः
श्रेष्ठी द्वयस्थै कमात्; नित्यं भूषितमात्म येतसि मुदा संस्थाप्य ये ध्यायति, सिद्धिं श्री
कमलप्रभः स लवति रङ्गदशः सौरलः १४.

३० श्री सीमन्धर स्वाभिरुत्तवनम्.
श्री जिनसुन्दरसूरिकृतम्.

श्रीमन्तमहन्तमनन्तचिन्मयं, त्वां लकिततो नाथ ! यथार्थंवाङ्मयम्; सीमन्धर-
श्रीजिनमस्तद्वेषणम्, स्तवीभ्यहं पूर्वाविदेडुल्लेषणम्. १. रक्तो गुणैः किं नतनाकिराज
ते, सेवां श्रितोऽशौकतः सुराजते? आत्मनुनानाविधवर्णान्धुरः, पुष्पवज्जेन्ध्यद्वलुत-
सौरलोधुरः. २. सर्वांगलाज प्रतिभोधकारक-स्तवध्वनिः शान्तरसावतारकः; ययच्यलस्या-
मरराजिकुन्वला, पाश्वेषु ते अन्द्रमरीचिमंजुला. ३. तथांशुभलैर्जटिलतवासनं, सिंहां-
चितं भाति तमोनिरासनम्; लामण्डलं लासितभूमिमण्डलं, जलस्ति पृष्ठे जितलानु-
मण्डलम्. ४. सङ्कुन्डुलिस्ते द्विवि विरमयप्रदो, नदन्न केषां ददते य संमदम्; छत्रत्रयं
कुन्दवरेन्दुसुन्दरं, विश्वाधिपत्यं तव सूच्यत्परम्. ५. स्फुरन्जानसन्तानलक्ष्मी निधानं,
लज्जन्तेऽत्रये ते पदाज्जं प्रधानं अरं तेष्वमेया रमन्ते विरामं, सङ्घं विशेषा रमाया
निकामम्. ६. अवाप्य प्रज लूरिलाज्यैकलव्यं, लज्जन्ते लवन्तं विलो ! शर्मलव्यम्; किमु-
स्थूललक्षं लसत्कल्पवृक्षं, लज्जन्ते न लण्डवानरा मंजु सौण्यम्. ७. लसत्केवलज्ञाननव्यां-
शुभादी, मरालावलीमंजुलप्रलोकशास्त्री; धराधीश ! सीमन्धर ! त्वं लुनीषे, जनैनांसि
यस्मान्न कं कं पुनीषे ? ८. प्रलो प्रातरुत्थाय यो नन्नमीति, लवन्तं न सौगीलवे जम्भ-
मीति; त्वदुक्तेषु येषां मनो रंरमीति, लयेनैव तेष्यो लयं दन्द्रमीति. ९. अविश्रामहृकपेय-
लावण्यगेडं, लवन्तं निलास्य प्रलो ! डेमहेडुम्; कृतार्थानि कुर्वन्ति ये नित्यमेव, स्वेने-
त्राणि धन्यास्त एवेह देव ! १०. महाश्वयंमैश्वर्यमीश ! त्वदीयं, प्रलोमुद्यतेऽवेक्ष्य येतो
यदीयम्; न केषां लवेयुस्तमां माननीया, धनप्रलोकलाजश्च ते प्रलाघनीयाः ? ११.
आपत्तापाद्रक्षितारं क्षितारं, लव्यघातं विश्वविश्वेशितारम्; सेवन्ते त्वां के न
मर्त्या अमर्त्या, भूतं धर्मं नाथ ! मुक्तान्यकृत्याः ? १२. नीरोगोऽपि आमराजं
गुण्यसि, सन्मायोऽपि व्यक्तमायां मृण्यसि; निम्नेगुण्यः सहगुण्यैर्धं य धत्से.
कस्याश्चयं तेन नेतनं दत्से. १३. सीमातीतां विश्वदुर्षप्रण्यली, केऽन्यस्तेलं
स्तेतुमास्ते गुण्यलीम्; लोकालोकाकशसर्वप्रदेश-निण्टे ज्ञातुं के विना श्रीजिनेशात्. १४.
लावारिलयो लूरिणीत्याडवसन्ना, देवाः सर्वे यस्य सेवां प्रपन्नाः; दीनं दीनं देव ! सीम-
न्धराप्य ! सत्त्वं रक्षादक्ष ? मां रक्ष रक्ष. १५. प्रत्यूषे त्वां नन्नमन्नाकिनाथं, क्षोणि-
प्यातं केवलश्रीसनाथम्; के के धन्या नैव मिश्यात्वमाथं, ससेवन्ते सन्ततं तीर्थ-
नाथम् ? १६. ष्टि सुधमधुरत्वोऽमन्दमानन्दद्वयी, सुरनरवरतियंक्त्वा सर्वालापानुयायी;
वसति मनसि नेतध्वस्तमोहप्रमादस्तव कृतसुकृतानां देशनाया निनाडः. १७. अमरनर-
गणानां संशयान् संहरन्ती, शिवपुरवरमार्गे देहिनां व्याहरन्ती; लवति शरधुडेतुः
कस्य नो नाथ ! वाणी, लवलवलललाजस्तेऽधवल्लीकृपाणी ? १८. असुरसुरतिस्त्रिं यत्र
वैशेषशान्तिः; स्फुरति हृदि परिष्ठाडनन्दचित्तप्रशान्तिः; समवसरणभूमिविश्वविश्वस-
भूमि-जगति जनशरण्या तेनस्त्यघानाभलूमिः. १९. अनुसरति तपोऽर्थं काननं वा
धनं वा, त्यजति सृजति जन्तुः सयमौधं धनं वा; तव वचनविलासैर्द्विना देवदेव !

३३. श्री शत्रुंजय महातीर्थाधिराज स्तोत्रम्.

आदिनाथं जगन्नाथं, विमलाचल मंडलं; जयनालिकुलाकाशं, प्रकाशन दिवा-
करम्. १. तव हेव ! पद्मभोज, सेवापिदुर्लभा लवेत; पुष्य सारङ्गीनानां, कल्पवल्लीव
हेहिनाम्. २. ते धन्या मानवा हेवा, येनापि तव शासनम्; वन्दनीया त्रिलो ! ते ये,
वन्दते लवतः पदौ. ३. प्रयत्नं तमरागादि, रिपुसन्ततिघातकम्; श्रीयुगादिजिनाधीशं,
देववन्दे मुदा सदा. ४. श्रीशत्रुंजयकोटीर, कृतं राज्याश्रियाप्रलौ ! सर्वाधनाश नमोस्तु,
शासनं ते लवेलवे. ५.

३४. श्री शत्रुंजयमहातीर्थाधिराज स्तोत्रम्.

पूजनिन्दयं भोद्धयमयं, केवल्यविद्वद्भृगुमयं; रुपातीतमयं स्वरुपरमण्युस्वाला-
विक्रीमयम्; ज्ञानोद्द्योतमयं कृपारसमयं स्याद्वादविद्यालयं; श्रीसिद्धायलतीर्थराजमानशं
धन्देडुमाहीश्वरम्. १. श्रीमद्युगाहीश्वरमात्मेरुपं, योगीन्द्रगम्यं विमलाद्रिसंस्थम्;
सन्नानसद्दण्डिसुदण्डलोकं श्रीनालिसुनुं प्रणुमामि नित्यम्. २. राजहनाधस्तनभूमि-
लागे, युगादिहेवाङ्घ्रि सरौजपीठम्; हेवेन्द्रवन्द्यं सुरराजपूज्यं, सिद्धायलाद्रिस्थित-
मयधामि. ३. आदिप्रलोदक्षिणुद्विग्विलागे, सहस्रकूटे जिनराजभूर्ताः; सौम्याकृतीः
सिद्धततीनिलाश्य, शत्रुंजयस्थाः परिपूज्यामि. ४. आदिप्रलोवकत्रसरोरुडाम्य, विनि-
गतां श्रीत्रिपदीमवाप्य; यो द्वादशांगीं विदधे जिनेशः, स पुण्डरीको जयतास्त्रिवाद्रौ.
५. यत्किंसाण्यं सयसंभ्रमाण्यं, भावण्युस्रद्धियाण्य गण्णद्धियाण्यं; सुपाठ्या नृत्य विराय-
माणा, सत्तुज्जयं तं प्रणुमामि क्षिप्रं. ६. यत्तद्वृकम्भा परिणामरम्भा, लक्ष्मणधम्भा
सुगुण्डि पुष्या; यतारि अद्वादस दुन्नि हेवा, अद्वादये ताँ ज्युँ वन्दे. ७. अण्यं तण्य-
णीण्य अण्यतदसिण्यो अण्यतसुकभाण्य अण्यतवीरिण्यो वीसं ज्युँ नृत्य सिव पवण्यु
सम्भेअसेलं तमहं थुण्यमि. ८. नृत्येव सिद्धो पदमं मुण्यिहो, गण्णद्धियो पुंडरियो
वसिहो; अण्येगसाहू परिवारसंभ्यो, तं पुण्डरीआयलमन्वयामि. ९. विमल गिरिव-
तंसः सिद्धिगंगाभ्रुवंशः, सकलसुभविधाता दर्शनज्ञानदाता; प्रणुतसुरनरेन्द्रः केवल-
ज्ञानचन्द्रः, सज्जु मुदमुहरां नालिजन्मा जिनेन्द्रः. १०.

३५. श्री शत्रुंजयलघुष्टप.

अधमुत्तय केवलिया, कडिअसेतुंज नित्यमाहुष्यं, नारय रिसिस्सपुरयो, तं
निसुण्ड लावयो लविया. १. सेतुंजे पुंडरियो, सिधो मुण्यि कोडि पंचसंभुत्तो,
यित्तस्स पुण्यिमाये, सो लण्युधं तेषु पुंडरियो. २. नमि विनमिरायालो, सिधो कोडिडि
होडि साङ्गुण्यं; तहं हाविड-वालिअदला, निवुआ हसय कोडीयो. ३. पन्ननुन संभ्र प्रमुडा,
अधुक्कायो कुमार कोडीयो; तहं पंडवा वि य पंचय, सिद्धिगया नारयरिसीय. ४.
थावच्यासुय सेलगाय, मुण्यिण्योवि तहं राममुण्यि; लरडोहसरह पुत्तो, सिधो वंहामि
सेतुंजे. ५. अन्ने वि अविमोहा, उसलाधं विसालवंसं संलूया, ने सिधो सेतुंजे,
तं नमहं मुण्यि असंभ्रिण्ण. ६. पन्नासन्नेयण्युधं, आसी सेतुंज वित्थरो मूले; हस

જ્યેષ્ઠ સિદ્ધરત્ને, કવ્યત્ત જ્યેષ્ઠા અકુ. ૭. જ' લહૃષ્ઠ અત્ર નિ.થે, ઉગ્ગેણ તવેણ બ'લ-
ચેરેણ, તં લહૃષ્ઠ પયત્તેણ, સેતુ'જ ગિરિમિમ નિવસંતે. ૮. જ' કૅડિએ પુણ્ય, કામિય
આહાર લોષયા જેઉ, તં લહૃષ્ઠ તથપુણ્ય, એગા વાસેણ, સેતુ'જે. ૯. જ' કિંચિ
નામતિત્થ', સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લેએ; તં સંવમેવાદકુ', પુંડરીએ વંદિએ સંતે.
૧૦. પડિલાજતે સંઘ', દિકુમદિકુય સાહુ સેતુ'જે; કૅડિગુણ્ય ચ અદિકુ, દિકુઅ અણુ-
તયં હોષ. ૧૧. કેવલ નાણુપ્પત્તી, નિંવાણુ આસિજત્થ આહુણુ; પુંડરિએ વંદિતા,
સંવે તે વંદિયાતત્થ. ૧૨. અકુવયસમ્મેએ, પાવાચ્ચંપાઈ ઉજ્જ'તનગેય; વંદિતા પુણ્ય-
ફલ', સયગુણ્યંતપિ પુંડરીએ. ૧૩. પૂઆકરણે પુણ્ય, એગગુણ્યં સયગુણ્યં ચ, પડિમાએ
જિણુભવણેણ સહસસં, ણુ'તગુણ્યં પાલણે હોષ. ૧૪. પડિમં એઈહરં વા, સિત્તુ'જગિરિસ
મત્થએ કુણ્ણ, ભુત્તુણુ ભરહવાસં, વસઈ સગ્ગે નિરૂવસગ્ગે. ૧૫. નવકાર પોરિસીએ,
પુરિમદ્દેગાસણ્યં આયામં; પુંડરીયયં સરતો, ફલક'ખી કુણ્ણ અલત્તકુ'. ૧૬. છડુડકુમ
દસમ દુવાલમાણુ', માસ ડડદમાસ ખમણુણુ; તિગરણુ સુદ્ધો લહૃષ્ઠ, સિત્તુ'જ સંભરતો
અ. ૧૭. છડુણુ' ભત્તેણુ', અપાણેણુ' તુ સત્તજત્તાઈ, જે કુણ્ણ સેતુ'જે, તઈઅ ભવે
લહસો સિદ્ધિ'. ૧૮. અજ્જવિ દીસઈલેએ, ભત્તં છડુડકુમ અઈણુ પુંડરીયનગે; સગ્ગે
સુહેણુવચ્ચઈ, સીલવિહુણેવિ હોઉણુ'. ૧૯. છત્તંજયં પડાગં, ચામર મિંગાર થાલદાણેણુ';
વિજ્જાહરો અહવઈ, તહચઈ હોષ રહ દાણુ. ૨૦. દસ વીસ તીસ ચત્તા, લકખ પત્તાસા
પુશ્કદામદ.ણેણુ'; લહૃષ્ઠ ચઉત્થ છડુડકુમ, દસ મદુવાલસફલાઈ. ૨૧. ધૂવે પકખુવ વાસો,
માસખમણુ' કપૂર ધુવમિમ; કિત્તિય માસખમણુ', સાહુ પાડિલાલિએ લહૃષ્ઠ. ૨૨. નવિ-
તંસુ વણુભૂમિ ભૂપણુદાણેણુ અત્રતિત્થેસુ; જ' પાવઈ પુણ્યફલ', પૂઆ નહવણેણુ સિત્તુ'જ'.
૨૩. કંતાર ચોરસાવય, સમુદ્દારિદરોગ રિઉ-રૂદ, મુચ્ચંતઅવિગ્ધેણુ; જે સેતુ'જ
ધરંતિ મણે. ૨૪. સારાવત્રી પયત્રગ-ગાહાઓસુઅહરેણુ ભણિઆઓ; જે પકઈ ગુણ્ણ
નિસુણ્ણ, સોલહૃષ્ઠ સિત્ત'જજત ફલ'. ૨૫.

૩૬. શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ પૃહત કલ્પ.

સુઅધમ્મકિત્તિઅં તં, તિત્થંદેવિદવંદિઅં ધુણિમો; પાહુડએવિજ્જાણુ', દેસિઅ-
મિગવીસનામં જ'. ૧. વિમલગિરિ મુત્તિનિલઓ, સેતુ'જ સિદ્ધખિત્તં પુંડરીઓ, સિરિ-
સિદ્ધસેહરોસિદ્ધ, પંવઓ સિદ્ધરાઓ અ. ૨. બાહુબલી મરુદેવો, ભગીરડો સહસ પત્તસ-
યવતો; ફૂડસય અકુ'તરો, નગાહિરાઓ સહસકમલો. ૩. ઢંકો કોડિનિવાસો, લોહિઓ
તાલજઓકયંબુત્તિ; સુરનરમુણિકયનામો, સો વિમલગિરિજયઈ તિત્થ'. ૪. રચણાયરવિવ-
ચેસહિ, રસ ફૂમિણુઆ સદેવિઆ જત્થ; ઢંકાઈ પંચકુડા, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થ'.
૫. જે અરચચ્છગમિ અસી, સત્તરીસહી અપત્તખાર જેઅણુએ, સગરચણિ વિત્થિણુઓ,
સો વિમલગિરિ જયઉતિત્થ'. ૬. જે અકુ જ્યેણુઓ, પત્તા દસ જ્યેણુ' અ મૂહુવરિ;
વિત્થિણુઓ રિસહજિણુ, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થ'. ૭. જહિ રિસહસેણુપમુહા, અસંખ
તિત્થ'કરા સમોસરિઆ, સિદ્ધાંસ સિદ્ધસેલે, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થ'. ૮. તહ પઉ-

મનાહપમુહા, સમોસરિસ્સન્તિ જત્ય ભાવિજિણ્યા; તં સિદ્ધખિત્તનામં, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૯. સિરિનેમિનાહ વજ્જા, જત્યજિણ્યા રિસહપમુહ વીરંતા; તેવીસ સમો-સરિઆ, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૧૦. મણ્ણિરુપ-કણ્ણયપડિમં, જત્ય રિસહચેઘંયં ભરહવિહિઅં; સહ વીસ જિણ્યાયયણં, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૧૧. ખાહુખલિણ્યા ઉ રમ્મં, સિરિ મરુદેવાઠં કારિઅં ભવણં; જત્ય સમોસરણ્ણુઅં, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૧૨. ઓસપ્પિણ્ણીઠં પઠમં, સિદ્ધો ઇહ પઠમચક્કિ પઠમ સુઓ; પઠમજિણ્ણુસ્સય પઠમ, ગણ્ણહારી જત્ય પુંડરીઓ. ૧૩. ચિત્તસ્સ પુણ્ણિમાએ, સમણ્ણાણું પંચકોઠી પરિ-યરિઓ; નિમ્મલ જસ પુંડરિઓ, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૧૪. નમિ વિનમિ ખયરિદા, સહમુણ્ણિ કોડિહિં દોહિં સંભયા; જહિં સિદ્ધ સેહરાસં, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૧૫. સંવવઠ્ઠ-સિદ્ધ પત્થડ, અંતરિઆ પત્તકોડિલકખુદ્ધી; સેઠીહિં અસં-ખાહિં, ચઉદસલકખાઠં સંખાહિં. ૧૬ જત્યાઠ્ઠમ્ય જસાઠં, સગરંતા રિસહવંસજ્જનરિદા; સિદ્ધિં ગયા અસંખા, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૧૭. વાસા સુચઉમ્માસં, જત્યકુટ્ટિઆ અજિઅસંતિ જિણ્ણનાહા; ખિઅ સોલ ધમ્મ ચક્કી, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૧૮. દસ કોડિ સાહુ સહિઆ, જત્ય દવિડ વાલિખિલ્લપમુહુનિવા, સિદ્ધા ન ગાહિરાએ, જ્યઉ તયં પુંડરિયં તિત્યં. ૧૯. જહિં રામાઠં તિ કોડિ, ઇગવવઠં નારયાઠં મુણ્ણિલકખા; બયાઓ સિદ્ધરાયા, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૨૦. નેમિવયણ્ણેણું જત્તા, ગએણુ જહિં નંદિસેણુ ગણ્ણિવઠંણા; વિહિઓ અજિઅસંતિથઓ, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૨૧. પજ્જુજ્જ સંખપમુહા, કુમરવરા સઠ્ઠુ અઠ્ઠકોડિણ્ણુઆ; જત્ય સિવં સંપત્તા, સો વિમલ-ગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૨૨. અત્તેવિ ભરહસેલગ, થાવચ્ચાસુઅસુઆઠં અસંખા; જહિં કોડા-કોડિ સિદ્ધા, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૨૩. અસંખા ઉદ્ધારા, અસંખપડિમાઓ ચેઠંઅ અસંખા; જહિં બયા જ્યઉ તયં, સિરિસતું જય મહાતિત્યં. ૨૪. કય જિણ્ણુ પડિસુદ્ધારા, પંડવા જત્ય વીસકોડિ ણુઆ; મુત્ત નિલયમ્મિ પત્તા, સો વિમલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૨૫. ભરહકારાવિયખિંએ, ચિલ્લતલાઠં ગુહાઠિં નમંતો, જહિં હોઠં ઇગવયારી, સો વિમિલગિરિ જ્યઉ તિત્યં. ૨૬. દહિંક્કલક્કલિયસમીવે, અલકખ દેઉ લીપરિસરપએસે; સિવખારં પિવખારં, ણ્ણગુહાએ વિહાઉઉ. ૨૭. અકુમતવેણુ તુકો, કવડિ જકખો જહિં ભરહપડિમં; વંદાવઠં જ્યઉ તયં, સિરિસતુંજયમહાતિત્યં. ૨૮. સંપઠં વિક્કમ ખાહુડ, હાલપલિત્તાડ્ડમ દત્તરાયાઠં, જં ઉદ્ધરિહંતિ તયં, સિરિસતુંજય-મહાતિત્યં. ૨૯. જં કલ યસૂરિ પુરો, સરહિં સુદ્ધિહિં સયા વિદેહેવિ; ઇણુ ભમ્મસક્કે-ણુત્તં, તં સતુંજયમહાતિત્યં. ૩૦. બવડિખિંણુદ્ધારે, અણુપમ સરમ જિઅ ચેઠંઅઠાણે; જહિં હોઠં જ્યઉતયં; સિરિસતુંજયમહાતિત્યં. ૩૧. મરુદેવી સંતિ ભવણું, ઉદ્ધરિહી જત્ય મેઘધોસનિવો, કક્કિપુત્તો તં ઇહ, સિરિસતુંજયમહાતિત્યં. ૩૨. પચ્છિમ ઉદ્ધાર કરો, જસ્સ વિમલવાહુણો નિવો હોહી, હપ્પસહ ગુરવએસા, તં સતુંજયમહાતિત્યં. ૩૩. વુચ્છિન્ને વિઅતિથે, હો હી પૂઅણુઅ મુસહકુડંજં; બપઉમનાહતિત્યં, તં સતુંજય-

महातित्थं. उ४. पायं पावविमुक्ता, नत्थ निवासी अजन्ति निरिन्धा वि; युगध्वे
 न्यथ तयं, सिरिसतुंन्यमहातित्थं. उ५. नस्स सयार्थं कप्पे, वकण्ण्ये आध्वे सुन्ने-
 स्रिन्ने, डोर्ध सिवं तध अलवे, तं सतुंन्यमहातित्थं. उ६. नल नलणु नलडिरिणु-
 वणु-डिरिकरि विसविसुहर्थां दुहुलयं; नासधणं नाम सुधं, तं सतुंन्य महातित्थं. उ७.
 धंय लङ्गाहुस्रंथा, कप्पा सतुंन्यतित्थमाहुत्थं; सिरिवयरपहुद्धरियं, न्पालित्तेणु संण-
 विन्धं. उ८. तं नडसुत्थं धुत्थं मे, पढंत निसुत्थं त संलरंताणुं; सतुंन्यकप्प धुत्तं,
 डेडलहु सतुंन्यसिद्धिं. उ९.

३७. श्री सोपारकमंडन ऋषभजिन स्तोत्रम्.

नयानंदलक्ष्मी लसद्दलीकंदं, सुराधीश संसेव्य पादारविंदम्; रकुञ्चारुयामी-
 कराद्योतीदेहं, युगाधीसमानोऽपि सोपारकेयम्. १. तितीर्षामि सिंधुं लुण्ठल्यामभानं,
 त्रिकीर्षामि पीयूषं यूपस्य पानम्; तितंसांमि न्नमो दधिस्तावकानां, स्तवं देव !
 संप्रयातिगानां गुण्यनाम्. २. मनश्चित्तितातीत वस्तु प्रहेन, धंसत् पादपेन त्वया नंग-
 मेन; नयः कोप्ययं नंदनोद्यनि देशः, प्रसो ! ब्रजते कुक्कुटाद्भान देशः ३. मयासं
 इलं नन्म कल्पद्रुमस्य; प्रभु त्वं य विश्वस्य विश्वत्रयस्य; यतः अक्षुपावीपतस्त्वं वरध्वयैः,
 अरं संश्रितैः प्राप्य पुन्यैरगण्यैः ४. विशिष्टैकं काष्ठोदयं यानपात्रं, पवित्रं विराजत
 गुणुश्रेष्ठीपात्रम्; लवत् यादपद्मं विलो ! ये लज्जते, लवांलोधि पारीणुतां ते लज्जते.
 ५. अहं लाग्यहीनो लवंतं प्रपद्य, प्रसो ! लाग्यवानद्य जतोस्मि सद्य; देवत्पंडम-
 प्यागतं स्वर्णशैलं, सुवर्णं न किं जयते वा विशालम्. ६. विदेशंगमी प्राप्य सत्
 सार्थवाहुं, यथा मोहते यातको वांजुवाहुम्; तथाऽहं लवंतं शिवश्रीविनोदं, समासाद्य
 सद्यः प्रपद्ये प्रमोदम्. ७. कदा देव ! ते सेवकोऽहं लवेयं, कदा शासनं तावकीनं लजे-
 यम्; कदा दशने दशनात् पावयेयं, कदा त्वत् पदाण्णं य चित्तं न जेयम्. ८. महा-
 तीर्थशंभुन्योपत्यकायां, सुसंपत् वीलासोदलसत् लुभिकायाम्; पुरे सार सोपारके भूर्ति-
 रेषा, सुहेऽस्तु त्वद्वियादशोरिंदुलेषा. ९. विलो ! तावकिन प्रसादादशेषाः, समेषां लवं-
 तीष्टलक्ष्मी विशेषाः; दुरापं लवेत् वस्तु किं कल्पवृक्षो, जनानां मनोलीष्ट दानैकदक्षो. १०.
 निरुपममह्निम श्री सार सोपारनाम, प्रवर नगर लक्ष्मी कामिनी कंकणालः; प्रथम
 जिन ! मयैवं लज्जितः संस्तुतरूपम्, निज विशद पदाण्णेपासनां देव ! देयाः ११.

३८. श्रीऋषभदेव स्तवं अष्ट महा प्रातिहार्यभयं.

महानंदलीला सरो राजहंसं, नगल्लोचनानंद राकानीशेशम्, मुनिध्येय नालेय
 देवाधिदेवम्, स्तुवे लालवंतं लहंतं लवंतं. १. अशोकोऽपि लोकं सशोकं क्षणुना-
 करोद्रीतशोकं लवत्सन्निधिस्तम्; तथा मारुदेवो त्वदाराधकानां, विद्वीयेत शोकेऽल कि
 नाम चित्रम्. २. न देवो लवंतः परो वीतरागा-दिति व्याहृरत्युद्दलटं दुंडुंलीकं,
 निधीयेव दिव्यध्वनी तावकीनं, तथा नाद्रीयते सुधामा दितेया. ३. महासेवते त्वामिदं
 किं परेभ्यः; परिभंस लाभं उक्त सत्यतेन; त्रिलोकी मनस्तापहारी त्वमेवा-वहातातपत्र-

त्रयीति व्यनक्ति. ४. लविष्यत् लवत् पाद संपशं योज्या, सुरैः पूज्यते पुण्ययुंर-
 लापी; जगन्नाथ तस्यामरैर्वीज्यत्ये लवतं, सुराः किं न पूज्या लवेयुः. ५. सितध्यान
 निस्तस धारा विदीर्णा, तरंगारताराद्धि नित्या ज्यश्री; तवैव त्रिवोदीशितुः स्वर्ण-
 सिद्धा-सनस्थस्य जगति नैवापरस्य. ६. धृति प्रातिहायं श्रिया रक्षित कीर्त्तिः, प्रबुर्नाभि
 लुपाल वंशाणुवेडु; शुचि क्षायिकं दशनं मे वितीर्यात्, स्तुतो दशनो स्फुरदशनश्रीः. ७.

७८. श्री यन्द्रप्रभु महाप्रभाविक् स्तोत्र.

ॐ यन्द्रप्रभ प्रभाधीशं, यन्द्रशेषरथयन्द्रभूः; यन्द्रलक्ष्मांकयन्द्रांक. यन्द्रणीज
 नमोस्तु ते. १. ॐ ह्रीं श्रीं अहंभू यन्द्रप्रभः श्रीं ह्रीं कुरु कुरु स्वाहा, छोटसिद्धिः
 महासिद्धिः तुष्टि-पुष्टि करे लव, २. द्वादश सदस जपतो, वांछितार्थफलप्रदाः; महित-
 स्त्रिसंध्य जप्तः सर्व आधि विनाशकः; ३. सुरासुरेन्द्रसंपूज्यः श्री पांडववृष स्तुतः श्री
 यन्द्रप्रभतीर्थेशः श्रियंयन्द्रो जवलांकुस. ४. श्री यन्द्रप्रभविषयं, स्मृती सद्यफलप्रदा,
 लवाधि आधि विध्वंस-हायिनी भेवरप्रदा. ५.

४७. श्री महावीर स्तोत्रम्.

ॐ अहं ह्रीं महावीर! सर्वाविषं हर द्रुतम्; दुष्टरोगविनाशेन, रक्ष रक्ष महा-
 रक्षो! त्वन्नामनां गुणीमंत्र, -जपेन सर्वदोहिनाम्; तक्षकादि महासर्प, -विषं नश्यतु
 तत्संशुम्. २. अन्धकारवरेनाशेऽस्तु, भूतधाधां विनाशय; वातपित्तकंशोद्भूतान्, सर्वा-
 रोगान् क्षयं कुरु. ३. जले स्थिते वने युद्धे, सभायां विजयं कुरु; ॐ अहं रत्रौ
 महावीर! वर्धमान! नमोऽस्तु ते. ४.

४१. भृङ्गत् उवसग्गडरं महाप्रभाविक् स्तोत्रम्.

उवसग्गडरं पासं पासं वंदांमि कम्भधनुमुष्कं; विसडर-विस-निन्नासं, मंगल-
 कलाणु आवासं. १. विसडर-कुलिंग-मंतं, कठे धारिष्ठं जे सया मणुज्यो; तस्स गड-
 रोग-मारी, दुर्द-जरा जंतिउवसामं. २. चिहुँ उरे मंतो, तुज्ज पणुभोवि भुद्धुदो
 डोम; नरतिरीयेसुवि लुवा, पावति न दुग्ग-दोगय्यं. ३. ॐ अमरतरु-कामधेणु,
 चितामणुि-काम-कुंल-भाधया; सिरिपासनाहसेवा, गहाणु सव्वेवि दासत्तम्. ४. ॐ ह्रीं
 श्रीं अं तुड हंसणुेषु सामिय पणुसेधं; रोग-सोग-दुःग्ग-दोहग्गं, कपतरुमिव
 जयधं, ॐ तुड हंसणुेषु सव्वदुल्लेउ स्वाहा. ५.

ॐ ह्रीं नमिउणुविग्गनासय, मायाभीयेणु धरणु-नागिंहं, सिरिकामराज कलीं यं, पास-
 निणुिंहं नमंसाभि. ६. ॐ ह्रीं श्रीं निरिपासविसडर-विज्जमंतोणु जाणु-जायेज्जा,
 धरणु-पडमाधं देरी, ॐ ह्रीं ह्मदो-दूतम. स्वाहा ७. ॐ जयउ धरणिः-पडभावधं य
 नागिणी विज्ज, विमलज.णुसद्धियो, ॐ ह्रीं ह्मदो-दूतं स्वाहा ८. ॐ शुभामि पासनाडं,
 ॐ ह्रीं पणुमाभि परमलत्तीये, अहुं पर-धरणे-दो, पडभावधं पयडियाकित्ति. ९. जस्स
 पयकमलमज्जे, सया वसेधं पडभावधं य धरणिदो, तस्स नामधं सयलं, वितडर-विसं
 नासेधं. १०. तुड समते लद्धे, चितामणुिकपपायवणुसद्धियो, पावति आवणुेषु, लुवा

પ્રયાતિ પાપવેશનામસ્મરણુ માત્રતઃ. ૯. યથા નાદમયોયોગી, તથા ચેત્ત-મયો ભવેત્; તદા ન દુષ્કરં કિંચિત્, કથ્યતેડનુભવાદિદમ્. ૧૦. ઇતિશ્રી જીરિકાપદ્મી, સ્વામી પાર્શ્વ-
જિનઃ સ્તુતઃ; શ્રીમેરુતુંગઃ સૂરઃ સ્તાત્, સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકઃ. ૧૧. જીરાવલી પ્રભુ પાર્શ્વ; પાર્શ્વયજ્ઞેષુ સેવિતમ્; અચિંત ધરણેન્દ્રેણ, પદ્માવત્યા પ્રપૂજિતમ્. ૧૨. સર્વમંત્રમયં સર્વકાયં સિદ્ધિકરં પરમ્; ધ્યાયામિ હૃદયાંભોજે, ભૂતપ્રેતપ્રણાશકમ્. ૧૩. શ્રીમેરુતુંગ સૂરીન્દ્રઃ, શ્રીમત્પાર્શ્વ પ્રભોઃ પુરઃ; ધ્યાન સ્થિતં હૃદિ ધ્યાયન્, સર્વસિદ્ધિલભે ધ્રુવમ્. ૧૪.

૪૩. શ્રી જીરાવલિ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રમ્.

મંત્ર-ૐ ક્ષી જી જીરાવલિ પાર્શ્વનાથાય નમઃ મંત્ર જીરાવલિલં પ્રભુપાર્શ્વ, પાર્શ્વયજ્ઞેષુ સેવિતમ્; અચિંત ધરણેન્દ્રેણ, પદ્માવત્યા પ્રપૂજિતમ્. ૧ સર્વમંત્રમયં સર્વકાયંસિદ્ધિકરં પરમ્, ધ્યાયામિ હૃદયાંભોજે, ભૂતપ્રેતપ્રણાશકમ્. ૨. શ્રીમેરુતુંગ-સૂરીન્દ્રઃ, શ્રીમત્પાર્શ્વપ્રભોઃ પુરઃ, ધ્યાનસ્થિતં હૃદિ ધ્યાયન્, સર્વસિદ્ધિ લભે ધ્રુવં. ૩. શ્રીપાર્શ્વેશો વિલાશાલી, લક્ષ્મી રાજ્યજયપ્રદઃ, જગદ્ગુરુ જયચેકઃ; જીરાવલિલવિભૂષણં. ૪. જીરાવલિપુરે ક્ષલધિનગરે વાણુરસીસ્વામિનિ, શ્રી સંજેશ્વરનામકેષુ મથુરા સેરીશ્કે સ્તંભને, શ્રી મદાહુડપલિલિં પટતયોનાગે દ્રહે શ્રીપુરે, ભાલજ્ઞે કરહેટકે જિનપતિં શ્રીપાર્શ્વનાથં સ્તુવે. ૫. જીરાવલિલ વિભૂષણં જિનમિતિ શ્રીપાર્શ્વનાથંમુદા, શકાલિમુ-નિસુંદર સ્તવગણૈનૂં તકમં યઃ સ્તુતે; સર્વાભીષ્ટસુખોચ્ચયૈ રવિરતં સ્કૂર્ત્ત્રપ્રમોદાદયો, મોહદ્રેષીજયમિયા સ લભતે શ્રેયોઽચિરાચ્છા ચતમ્. ૬.

૪૪. શ્રી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્.

ૐ ક્ષી શ્રી તં નમહ પાસનાહં, ૐ ક્ષી ધરણેન્દ્રનમં સિચંદુહવિણાસં, ૐ ક્ષી શ્રી જસ પલાવેષુ સયા, ૐ ક્ષી શ્રી નાસંતિ ઉવ્વદવા બહુવે. ૧. ૐ ક્ષી શ્રી તર્ધ સમરતાણુમણે ૐ ક્ષી શ્રી ન હોઈ વાહિ નતં મહાહુકખં, ૐ ક્ષી શ્રી નામં પિહિમં તસમં, ૐ ક્ષી શ્રી પયડં નત્થીત્થ સદેહો. ૨. ૐ ક્ષી શ્રી જલ જલણુ ભયે તહ સપ્પ, સિંહં ૐ ક્ષી શ્રી ચૌરારિસંભવે ખિપ્પં, ૐ ક્ષી શ્રી જો સમરથ પાસનાહ ૐ ક્ષી શ્રી પહુવર્ધ નકયાવિ કિં તસસ. ૩. ૐ ક્ષી શ્રી કલ્લો ક્ષી ક્ષી ક્ષી મહુ લોગર્ધિ પર લોગર્ધિ, ૐ ક્ષી શ્રી જો સમરથ પાસ નાહં તુ ૐ ક્ષી હું હું ગાં ગી ગુગઃ તંતહ સિજ્જથ ખિપ્પં, ૐ ક્ષી નાહં ૐ ક્ષી શ્રી કલ્લો સરહ ભગવંતં. ૪. ૐ ક્ષી શ્રી કલ્લો શ્રી શ્રી કલ્લો કલ્લો કલિકુંડસ્વામિને નમઃ.

આ સ્તોત્ર પવિત્ર થઈ, મન વચન કાયા નિર્મલ કરી, નિરંતર સાત વાર છ માસ સુધી ગણે તેને રાજ્યલક્ષ્મી અવશ્ય મલે. એ સ્તોત્ર જેને કંઈ બાધે તેને વ્યંતરાદિ દોષ ટલે, ઘર પૂજ્ય લક્ષ્મી પામે. એ સ્તોત્ર કષ્ટ પડયે આંગેલ ત્રણ કરી સાડા બાર-હજાર પ્રવેતમાલાયે ગણે, જૂ મિશયન કરે. અસત્ય વચન ત્યાગે શીયલ પાલે, શ્રીપાર્શ્વનાથજિનપ્રતિમા આગલ બપકરે, પછી અગર-કપૂર-કસ્તૂરીનો હોમ કરે. એવી રીતે ત્રણ દિવસમાં જાપ કરવાથી પદ્માવતી વશ્ય થાય, ચિંતિત કાયં સિદ્ધિ થાય, વિવાદ-વિવાદે-રાજ્યદારે માન્યણુ થાય.

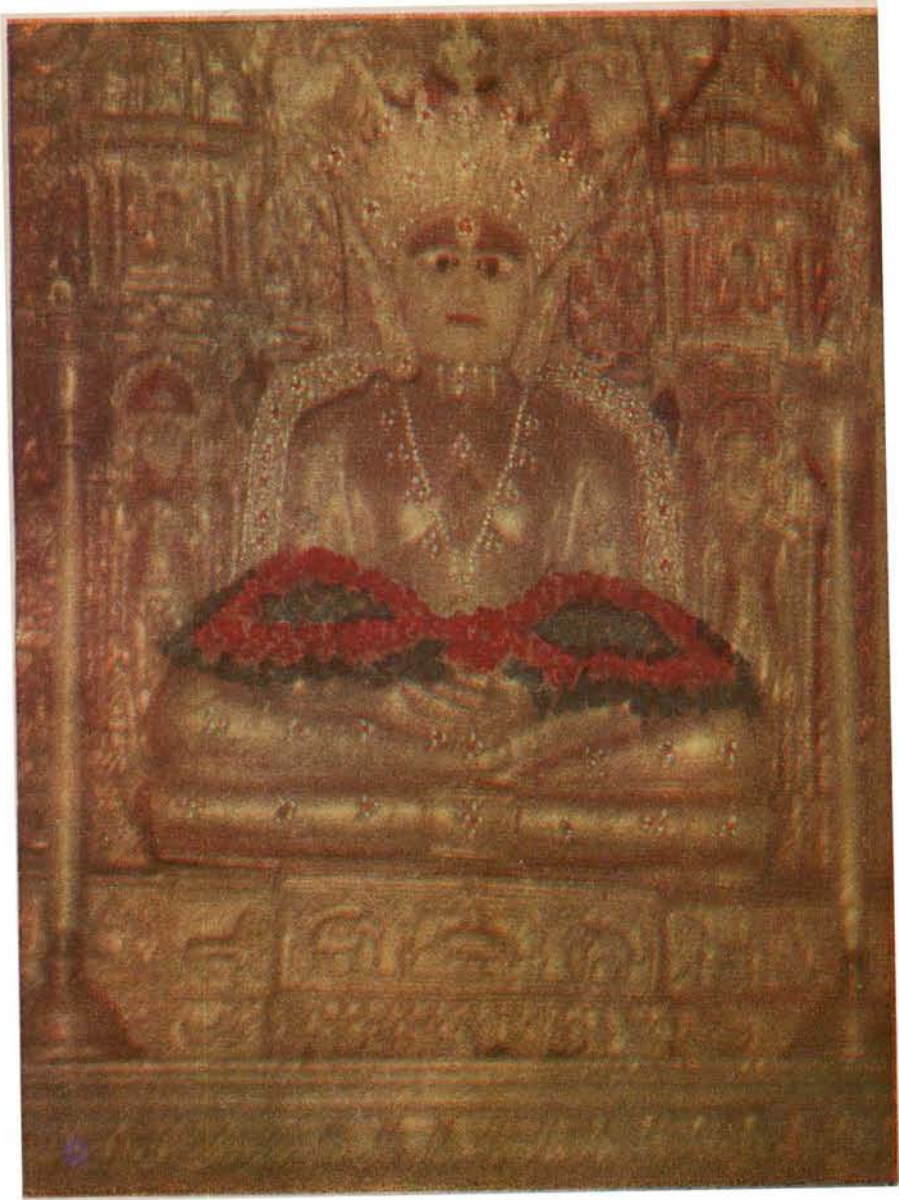

जगद्गुरोः; दिव्यमण्डोत्तरं नाम-शतमंत्र प्रधीतितम्. १५ पवित्रं परमं ध्येयं, परमानन्दहायकम्. बुद्धिमुक्तिप्रदं नित्यं, पठते मंगलप्रदम्. १६. श्रीमत्परमकल्याणु-
सिद्धिदं श्रेयसेऽस्तु वः पार्श्वनाथनिनः श्रीमान्. लजवान् परमःशिवः १७. धरणेन्द्र-
इण्ड्रच्छत्रालङ्कृतो वः श्रिये प्रभु; दधात् पद्मावतीदेव्या, समधिष्ठितशासनः १८. ध्यायेत्
कमलमध्यस्थं, श्रीपार्श्वजगदीश्वरम्; ॐ ह्रीं श्रीं हुः समायुक्तं, केवलज्ञानलास्करम्.
१८. पद्मावत्याविमितं वामे, धरणेन्द्रेण दक्षिणे; परितोऽष्टदलस्थेन, मन्त्रराजेन संयुतम्.
२०. अष्टपत्रस्थितैः पञ्च-नमस्कारै स्तथा त्रिलिः; ज्ञानाद्यैवेष्टितं नाथं, धर्मार्थकाम-
मोक्षदम्. २१ शतषोडशदलाङ्कं, विधादेनीलिरन्वितम्; यतुविंशतिपत्रस्थं, निनं
मातृसमावृतम्. २२. मायावेण्व्य त्रयात्रस्थं, कौंठारसहितं प्रभुम्; नवत्रहावृतं देवं,
द्विष्पालैर्दंशलिवृतम्. २३. यतुष्केणेषु मन्त्राद्य यतुर्णीलान्वितैर्निनैः; यतुष्केदशद्रीति,
द्विधाङ्कसंज्ञकैयुतम्. २४. द्विक्षु क्षकारयुक्तेन, विद्विक्षु लाङ्कितेन च; यतुरस्त्रेषु वल्गाङ्क,
क्षितितत्त्वे प्रतिष्ठितम्. २५. श्रीपार्श्वनाथमित्येव, यः समाराधयेन्निरनम् तं सर्वपाप-
निर्मुक्तं, लजते श्रीः शुभप्रदा. २६. निनेशः पूजितो लक्ष्या, संस्तुतः प्रस्तुतोऽथवा;
ध्यातस्त्वयै क्षणं वापि, सिद्धिस्तेषां महोदय. २७. श्रीपार्श्वमन्त्रराजन्ते, चिन्तामणि-
गुण्यरुपदम्; शान्तिपुण्ड्रिकरंनित्यं, क्षुद्रोपद्रवनाशनम्. २८. ऋद्धि सिद्धि महाबुद्धि-
धृतिश्री-कान्ति कीर्त्तिदम्; मृत्युञ्जय शिवात्मानं, जपनाशन्दिहोन्नतः. २९. सर्वकल्याणुपूणुः
स्थाद्, जराभृत्युविवर्जितः; अष्टिमादि महासिद्धि, लक्ष्मणेन याप्नुयात्. ३० प्राणुया-
ममनोमन्त्र, योगादभृतमात्मनि; त्वामात्मानं शिवं ध्यात्वा, स्वामिन्! सिद्धयति जन्त
वः ३१. दुर्बदं कामदश्रैदि, रिपुघ्नः सर्वसौण्यदः; पातु वः परमानन्द-लक्षणुः संस्मृतो
निनः. ३२. तत्त्वज्ञपमिदं स्तोत्रं, सर्वमंगलसिद्धिदम्; त्रिसन्ध्यं यः पठेन्नित्यं नित्यं
प्राप्नोति स श्रियम्. ३३.

४७. श्री चिन्तामणि पार्श्वनाथ स्तोत्रम्

(शाहूलं विकीडितं वृत्तम्)

किं कपूरमयं सुधारसमयं किं चन्द्ररोचिमयं, किं लावण्यमयं महाभक्तिमयं
करुण्यकेलिमयम्; विश्वानन्दमयं महोदयमयं शोभामयं चिन्मयं, शुक्लध्यानमयं
वयुर्निर्गमनेभुंयाद्दलवालम्भनम्. १. पातालां कलपन् धरां धवलयन्नाकाशमापूरयन् द्विक्यङ्कं
कमयन् सुरासुरनरश्रेणीय विस्मापयन्, प्रह्लादं सुगयन् जलानि जलधेः इन्द्रच्छला
लोलयन्, श्रीचिन्तामणि पार्वसंलवयशोहुंसञ्चिरंराजने, २ पुण्यानां विपश्चिस्तमो,
दिनमणिः कामेलकुम्भमुष्णिः मोक्षे निस्सरणिः सुरेन्द्रकरणीर्जयोतिः प्रजासारणिः दाने
देवमणिर्तोत्तमजनश्रुतिः कृपासारणी, -विश्वानन्दसुधात्रिणिर्वाविदे, श्रीपार्वचिन्ता-
मणिः ३. श्री चिन्तामणिपार्वविश्वजनतसंलवनस्त्वमया, दण्डस्तात ततः श्रियः
समलवन्नशकमात्र्यङ्किणु; मुक्तिः कीडति हस्तयोषण्डुविधं सिद्धं मनोवाञ्छितं, दुर्दैवं
दुरितं च दुर्दानलयं कण्टं प्रलुण्टं मम ४. यस्य प्रौढतमप्रतापतपनः प्रोद्दामधामा जगत्

जंघालः कलिकाककेलिलनो मोहान्धविष्वंसकः; नित्योद्योतपदं समस्तकमलाकेलिवृद्धं
 सज्जते, सश्रीपार्ष्वान्नो जनेद्धितकृतौ चिन्तामणिः पातु माम्. ५. विश्वव्यापितमो
 हिनस्ति तरणियादोपि कल्पाङ्कुरो, दारिद्र्याणि गजवलीं हरिशिशुः काष्ठानि वन्दे; कण्डू;
 पीयूषस्य लवोपि रोगनिवहं यद्वत्तथा ते विलो, भूतिःस्कुत्तिं मती सती त्रिजगती-
 कण्डानि हृत्तुं क्षमा ६. श्री चिन्त मणिमन्त्रमोक्तियुतं ह्रींकारसाराश्रितं श्रीमहं नमि-
 ष्युपासकवितं. त्रैलोक्यवश्यावहम, द्वेधा लतविषांपडं विषदुरं श्रेयःप्रलाव रूपं सोप्रासं
 वसडांकितं जिन कुलिंगा-नन्दनं देहिनाम. ७. ह्रींश्रींकारवरं नमोक्षरंध्यायन्ति ये
 योगीनो हृत्पत्रे विनिवेश्यपार्ष्वंमधिपंचिन्तामणिसंज्ञकम लाले वामजुगे य नालि
 कर्योभूथो जुगे दक्षिणे पश्चादष्ट दलेषुनेशिवपदं द्विर्वैर्यान्त्यडे. ८. नो रोगा नैवशोका
 न. कलह कलना नारिमारिप्रचारा नैवांध्यानासमाधिनां य दुरदुरिते दुष्टदारिद्र-
 तानो; नो शाकिभ्यो अडा नो न हरिकरिगणु व्याल वेनाल-जला, जयन्ते पार्श्वचिन्ता-
 मणिभतिवशतः प्राणिनां लकितभाजम. ९. जीर्वाणुदुमधेनुकुम्भमण्यस्तस्यांगणुरंगिण्यो-
 देवादानवमानवाः सविनयः तरमै हितध्यायिनः; लक्ष्मीस्तस्य वशा वशैव शुष्णीनां, प्रसांस
 संस्थायिनी, श्रीचिन्तामणिपार्ष्वनाथमनिशंसंस्तौति यो ध्यायते १०. ऋति जिनपति
 पार्ष्वान्धयक्ष; प्रहलितदुरितौघ; प्रीणितप्राणिसंध; त्रिभुवनजनवांछादानचिन्तामणिक;
 शिवपदतड् बीजं गोधिणीं ददातु ११.

४८. श्रीपार्श्वनाथ स्तोत्रम्

(अष्टमष्टे मंत्र गणितम्)

ॐ नमो जगवने श्री. पार्श्वनाथाय ह्रीं नमः; धरणेन्द्रपद्मावती भेवडि; सद्धिताय
 सदाश्रिये १. अष्टमष्टे तथा क्षुद्रे विधकृद्दुह स्तलय स्तलय क्षुद्रान् स्वाहान्तैरेलिरक्षरैः
 पद्ममष्टदलोपेतं, मायाकंजिन लांछितं; पद्ममध्यान्तरालेषु पत्रे परियथाक्रमम् ३. अष्टावष्टौ
 तथायाष्टौतथा विन्यस्यक्षरमंडलं, तथाष्टशतजपेन, जवरमेकान्तरादिकम्, ४. रिपु-व्यार
 मडिपाल-शाकिनी-भूत-पन्नगाः; अरभ्ये देहिनां लीतिं, हान्त जदं जुगदिषु. ५.
 पुष्पमाला जपित्वा य, मंत्रेषुष्टशताधिकं, प्रक्षिप्त्वापात्रकंठेषु, भूताहीनस्तंलयेत्सुवम.
 ६. गुग्गुलस्य गुटिकां य, शतमष्टोत्तरंहुलं, दुष्ट सुख्याटयेत् सद्यः, शांतिं य कुरुतेगृहे.
 ७. देवस्याजितसिंहस्य, नीलवज्रस्य संस्तवात्, लभते श्रेयसींसिद्धिं, क्वयोवांछितैः
 सह. ८. श्रीअश्वसेनकुलपकंज लास्करस्य, पद्मावती धरजुराजनिषेवितस्य, वामांगजस्य
 पदसंस्तवनादलभन्ते, लभ्याःश्रियं शुभगतामपि वांछितानि. ९.

४९. श्री पार्श्वजिन स्तोत्रम्

प्रणुभामि सदा जिनपार्श्वजिनं, जिननायक दायक सौम्यधनम; धनयारु मनोहर
 देहधरं, धरणीपति नित्य सुसेवकरम्, १. करुणारस रंजित लव्यक्ष्णी, इण्डिसप्तसुरोभित
 भौलिमक्ष्णी, मणिकंठनड्पत्रिकौटघटं; घटितासुर किंनरपार्श्वतटम्; २. तटिनीपती धोष-
 गभीर सरं. सरणा गतविश्वासेन सरम् नरनारिनमस्कृत नित्यपदा, पद्मावती जावती

गीत सदा उ. सतते द्विय गोपि यथा कर्मठं, कर्मठासुरवारुषु मुक्तदुःखम्; दुःखद्वेषित कर्मभृतां तण्डलं, जलधामदरं हरपङ्कजम्, ४. जलजद्वयपत्रप्रभायनं, नयनं दित लण्यतरी समनम्; मनमन्त्र महीरुह वन्दिषमं, सभतागुण रत्नमयं परमम्. ५. परमार्थ विचार सदा कुशलं, कुशलं कुरु मे जिननाथं अलम्; अदिनी नदिनीनल नीलतनु तनुतात् प्रभुपार्श्वजिनसुधनम्. ६.

कलश सुधन, धान्यकरं करुणपरं, परम सिद्धिकरं वरदा धरम्. वस्तर अश्वसेन कुलोद्भवं, लवलता प्रभु पार्श्वजिनं शिवम्. ७.

५०. श्री शंभेश्वर पार्श्वनाथ स्तोत्रम्.

सौभाग्यलाभ्यातिशयाभिरामं, सदाविधानन्द रसैक कामम्; योगिन्द्रयितांगुण राजदंसं, पार्श्वस्तुवे शंभपुराभिधानम्. १. प्रतिप्रभातं जगदेकतातं, वामांगजातं गतदोषजातम्, अनंत सातं मद श्रेणुवातं, पार्श्वस्तुवे शंभपुराभिधानम्. २. अपार संसार पयोधिपारं, गतं विपद्द्विजिह्वा कुठारम्; त्रैलोक्य लक्ष्मी हृदयैक द्वारं, पार्श्वस्तुवे शंभपुरावतारम्. ३. कदा गमी सिद्धिमतीव प्रज्ञे, कृते तदाभ्यां जिनराज सुभ्याम्, आगामि पार्श्वीलध तीर्थकर्तुः, सदायथोषो लविता गणी त्वम्. ४. श्रुतेति दामोदर तीर्थवायम्, अषाढ नामास्तिकं मुष्यदक्षः; निर्भयं भिषं प्रभु पार्श्वसक्तं, संपूज्य मुक्तं प्रथमेऽथ कल्पे. ५. अपुपूजत्वं विनमिनंभिश्च, वैताड्य शैले वृषलेशकादे; सौधमं कल्पे सुरनाथकेन, त्वं पूजितो भूरितरं च कावम्. ६. आराधितस्त्वं समयं कियन्तं, यान्त्र विमाने किल भानवेपि; पद्मावती देवी तथा च नागा-धिपेन देवावसरैस्सित-स्त्वम्. ७. यदा जरासंध प्रयुक्त विद्या, भलेन जतं समदं जरात्तम्; तदा मुदा नेमि-गिरा सुरारिः, पातालतस्त्वां तपसा निनाय. ८. तव प्रलो! स्नात्र जलेन सिकतंरौगैवि-मुक्तं कटकं भूतम्; संस्थापितं तिर्थंमिदं तदानीं, शंभेश्वराभ्यां यदुपुंगवेन. ९. छंदापि जतःषडशीति वर्षं, सदुस्र संभ्यस्त्व देव! अलः; सदुस्रजिह्वोऽपि ततस्त्ववधम्, वक्तुं समर्थं किमु जालवीति. १०. तथा कथं चैत्य विचित्रमत्र, श्रीकृष्णराजैर्यथायकार, सह-द्वारकस्थापि यथा लवंतं, ननाम नित्यं किल सप्रभावम्. ११. श्री विक्रमानमन्मथ आशु मेरा, मडेश तुदये समये व्यतीने; त्वं श्रेष्ठीना संज्ञान नामकेन, निवेशितः सर्वं समृद्धिदोऽलुः. १२. अंजुपुरे सूर्यपुरेऽनवाप्तं, ततो विगम्यांगमनंगरुपम्, अचीकरत दुर्जनं शक्य लूपो, वैमान तुदयं तव देव! चैत्यम्. १३. काले कलौ कल्पतरुः किमेव; किं कामधेनुः किमु कामकुलः, यथाबिलाषं सुभ दायकत्वं, त्वं सेवकैरीश! विकल्पितोसि. १४. स्वर्गेऽपि राजयेपि धनेपि वांछा, अयिन्न मे चेतसि वर्तमाना, विश्वैक्यध्या शुचुरत्नसिंधो., देयाः देव! सदा स्वसेवा. १५.

५१. नवांगी वृत्तिकार श्री अलय देव सूरिकृत श्री स्तंभन पार्श्वनाथनुं जयतिदुःखस्तोत्रम्.

जय तिदुःखस्तोत्रं परकंपककभ जय विष्णु धलंतां, जय तिदुःखस्तोत्रं कलालुकेन

દુરિઅક્રરિ કેસરિ; તિહુઅણુ જણુ અવિલંધિયાણુ ભુવણુત્તય સામિઅ, કુણુ સુસુહાઈ
 જિણેસં પાસ થંલણુય પુરફિઅ. ૧. તઈ સમરંત લહંતિ ઝત્તિ વરં પુત્ત કલત્તઈ,
 યણુસુવણુ હિરણુપુણુ જણુ ભુજઈ રજજઈ; પિક્ખઈ મુક્ખ અસ અ સુક્ખ, તુહ
 પાસ ! પસાઇણુ ઇઅતિહુઅણુવરકપરકખ !, સુક્ખઈ કુણુ મહ જિણુ ! ૨૨. જરજરજર-
 પરિણુણુકણુ, નહુસુકુહીણુ ચક્ખુખીણુ, ખએણુ ખુણુ, નરસલ્લિય સૂલિણુ; તુહ જિણુ !
 સરણુસાયણેણુ, લહુ હુતિ પુણુણુવ જય ધન્નંતરિ ! પાસ ! મહવિ, તુહુ રોગહરો
 ભવ. ૩. વિજ્ઞાનેઈસમંતતંત, સિદ્ધિ અયત્તિપણુ, ભુવણુખુઅ અદ્ધવિહ સિદ્ધિ,
 સિજ્ઞઈ તુહ ! નામિણુ; તુહ નામેણુ અપવિત્તએવિ, જણુ હેઈ પવિત્તઉ, તંતિહુઅણુ
 કલ્લાણુકોસ !. તુહ પાસ ! નિરુત્તઉ. ૪. ખુદ પઉત્તઉ મંતતંત-જંતાઈ વિસુત્તઈ ચર
 યિર ગરદ ગહુગખગ, રઉવગુ વિગંજઇ દુત્થિઅ સત્થ અણુત્થ પત્થ, નિત્થારઈ
 દ્યકરિ દુરિઅઈ હરઉ સ પાસ દેઉ, દુરિઅક્રરિ કેસરિ. ૫. તુહ આણુ થંલેઈ ભીમ,
 દાપુકધુરસુરવર રક્ખસ જક્ખ ફણિદવિદ, ચોરાનલ જલહર; જલથચારિ રઉદ ખુદ, પસુ
 જ્ઞેઈણિ જ્ઞેઈઅ, ઇઅ તિહુઅણુ અવિલંધિઆણુ !, જય પાસ ! સુસામિય ! ૬. પત્થિય
 અત્થ અણુત્થ તત્થ, લત્તિખ્ખરનિખ્ખર શેમંચિય (સુ)ચારુકાય, કિન્નરનર સુરવર, જસુ
 સેવઈ કમ કમલભુઅલ, પક્ખાલિઅ કલિમલુ સો ભુવણુત્તયસામિ ! પાસ !, મહ મહઉ
 રિઉખંડુ. ૭. જય જ્ઞેઈઅ મણુ કમલ ભસલ, ભય પંજરકુંજર ! તિહુઅણુ જણુ આણુદ-
 ચંદ !, ભુવણુત્તય દિણુયર !; જય મઈમેઈણિ વારિવાહ !, જય જંતુપિયામહ ! થંલણુ-
 યદ્ધિય પાસનાહ !, નાણુત્તણુ કુણુ મહ. ૮. ખહુ વિહ વણુ અવન્તુ સુન્તુ, વન્નિઉ
 ઇપન્નિહિ ! મુક્ખ ધમ્મુ કામત્થ કામ, નર નિય નિય સત્થિહિ; ઝં ઝાયઈ ખહુ
 દરિસણુત્થ, ખહુ નામ પસિદ્ધઉ સો જ્ઞેઈઅ મણુકમલ ભસલ, સુહુ પાસ પવદ્ધઉ. ૯.
 ભયવિખ્ખલ રણુઝણિરહસણુથરહરિય સરીરય; તરલિયનયણુ વિસુત્તસુત્ત, ગગરગિર કર્ણુય,
 તઈ સરસત્તિ સરંત હુતિ, નરનાસિય ગુરૂર, મહવિજઝવિ સિન્નિઝ સઈ પાસ, ભયપંજર
 કુંજર. ૧૦. પઈપાસિ વિયસંત નિત્ત, પત્તંત પવિત્તિય ખાહ પવાહ પરૂક રૂક-હુહ દાહસુ
 પુલઈઅ; મન્નઈ મન્તુ સઉન્તુ પુન્તુ, અખ્ખાણુ સુર નર, ઇઅ તિહુઅણુઆણુદચંદ !
 જય પાસ જિણેસર ! ૧૧. તુહ કલ્લાણુ મહેસુ ઘટ-ટંકારવપિલ્લિઅ વલ્લિર મલ્લ
 મહલ્લ ભત્તિ, સુરવર ગંભુલ્લિઅ; હલ્લાખ્ખલિઅ પવત્તિયંતિ, ભુવણેવિ મહુસવ ઇઅ
 તિહુઅણુઆણુદચંદ ! જય પાસ ! સુહુખલવ ! ૧૨. નિમ્મલ કેવલ કિરણુનિયર, વિહુ-
 રિયતમ પહયર; દંસિય સયલ પયત્થસત્થ-વિત્થરિય પહાયર, કલિકલુસિય જણુ ધુઅલોચ
 લોચણુહ અગોચર !, તિમિરઈ નિરૂર પાસનાહ ! ભુવણુત્તય દિણુયર !. ૧૩. તુહ સમરણુ
 જલવરિસસિત્તમાણુવમઈ મેઈણિ, અવરાવર સુહુમત્થ યોહ, કંદલ દલરેહણિ; જાયઈ ફલભર
 ભરિયહરિય, હુહદાહ અણોવમ, ઇય મઈમેઈણિ વારિવાહ, દિસ પાસ મઈ મમ ૧૪. કય
 અવિકલ કલ્લાણુ વલ્લ, ઉલ્લૂરિય હુહવણુ દાવિય સગ્ગપવગ્ગ મગ્ગ, હુગઇગમવાવારણુ;
 જય જંતુહ-જણુએણુ, તુલ્લ જંજણિય હિયાવહુ રમ્મુ ધમ્મુ સો જયઉ પાસ ! જય
 જંતુ પિયામહ ! ૧૫. ભુવણુરણુ નિવાસ રિય, પરદસિસણુ દેવય, જ્ઞેઈણિ પુયણુ

મિત્તવાલ, ખુદાસુર પસુવય, તુહ; ઉત્તરું સુરું અવિસંદુલ ચિદુહિ; ઇય તિહુઅણુ વણુ સીહ! પાસ! પાવાઇ પણુસહિ. ૧૬. ક્ષિણુક્ષરકુરંતરયણુ-કરરનિય નહયલ! ક્ષિણી કંદલ દલતમાલ-નિદ્વલપલ સામલ!; કમઠાસુર ઉવસગવગ્ગ, સંસગ્ગ અગંનિય જય પચ્ચકુખ નિણેસ! પાસ! થંલણુય પુરિકુઅ! ૧૭. મહ મહુ તરલુ પરમાણુ નેય વાયાવિ વિસંદુલ! નય તાણુ રવિ અવિણુય સહાવુ, આલમ્મ વિહલંથલુ તુહ માહપુ! પમાણુ દેવ, કાણુણુ પવિત્તઉ! ઇયમઇ મા અવહીરિ પાસ! પાલિહિ વિલવન્તઉ. ૧૮. કિંકિ કપ્પિઉણુ ય કલુણુ, કિંકિ વ ન જંપિઉ! કિંવ ન ચિહુઉ કિહુ દેવ, દીણુયમવલંખિઉ; કાહિ ન કિય નિષ્કલ લલિ અમ્હેહિ દુહત્તિહિ! તહવિ ન પત્તઉ તાણુ કિંપિ, પઇ પહુ પરિચત્તિહિ. ૧૯. તુહુ સામિઉ તુહુ માય ખપુ, તુહુ મિત્ત પિયંકરૂ, તુહુ ગઇ તુહુ મઇ તુહુનિતાણુ તુહુ ચુરે ખેમંકરૂ; હઉ દુહલર ભારિઉવરાઉ, રાઉલ નિળ્લગ્ગહ! લીણુઉ તુહુ કમ કમલ સરણુ, નિણુ પાલતિ ચંગહ. ૨૦. પઇ કવિ કય નિરેય લોય, કિવિ પાવિય, સુહસય! કિવિ મઇમંત મહંત કેવિ, કિવિ સાહિય સિવપય કિવિ ગંનિય રિઉવગ્ગ કેવિ જસધવલિય ભૂયલ મઇ અવહીરહ કેણુ પાસ, સરણુગય વચ્છલ. ૨૧. પચ્ચુવયાર નિરીહનાહ! નિપ્પન્ન, પચ્ચોયણુ! તુહુ નિણુ પાસ! પરોવયાર-કરણુક્ક પરાયણુ!; સત્તુમિત્તસમચિત્ત વિત્તિ; નયનિદય સમમણુ! મા અવહીરિ અજ્જુગ્ગઓવિ, મઇ પાસ નિરંજણુ! ૨૨. હઉ અહુ વિહ દુહતત્તગત્ત, તુહુ દહ નાસણુપરૂ સુયણુહ કરૂણુક્ક ઠાણુ, તુહુ નિરૂ કરૂણાયરૂ; હઉ નિણુ પાસ અસામિસાણુ, તુહુ તિહુઅણુ સામિય! જં અવહીરઇ મઇ જંખંત, ઇય પાસ! ન સોહિય. ૨૩. ભુગ્ગાભુગ્ગવિમાગ નાહ,! ન હુ જ્ઞેયહિ તુહુ સમ! ભુવણુવયાર સહાવભાવ, કરૂણારસસત્તમ; સમવિસમઇ કિધણુ નિયઇ, ભુવિદાહ સમંતઉ ઇય દુહિખંધવ પાસનાહ!; મઇ પાલચુણુંતઉ. ૨૪. નયદીણુહ દીણુયુ મુયવિ, અન્નુ વિકિવિભુગાય જંજેઇ વિ ઉવયારુ કરહિ, ઉવયાર સમુજ્જય; દીણુહ દીણુ નિહીણુ જેણુ, તહિ નાહિણુ ચત્તઉ, તેા ભુગ્ગઉ અહુમેવ પાસ, પાલહિમઇ ચંગઉ. ૨૫. અહુઅન્નુવિ ભુગ્ગય વિસેસુ, કિવિ મન્નહિ દીણુહ જં પાસિવિ ઉવયારૂ કરઇ, તુહનાહ સમગ્ગહા સચ્ચિય કિલ કલલાણુ જેણુ; નિણુ તુમ્હ પસીયહ કિં અન્નિણુ તં ચેવ દેવ, મા મઇ અવહીરહ. ૨૬. તુહ પત્થણુ નહુ કોઇ વહલુ, નિણુ! જાણુઉ કિંપુણુ હઉ દુહિખઉ નિરૂસત્તયત્ત, દુક્કહુ ઉરસયમણુ; તંમન્નઉ તિમિસેણુ એઉ, એઉ વિજ્ઞઇ લખ્ખઇ! સચ્ચં જં ભુકિંખયવસેણુ, કિં ઉખરૂ પચ્ચઇ. ૨૭. તિહુઅણુ સામિય પાસનાહ!, મઇ અપુપયાસિઉ કિન્નઉજં નિયરૂવસરિચ્ચ, ન મુણુઉ અહુજંપિઉ અન્નુ ન નિણુજગિ તુહ સમે, વિદહિપણુ દ્યાલઉ, જઇ અવગણુણુસિ તુહ નિ અહહ, કયહોઉ હયાસઉ. ૨૮. જઇ તુહ રૂવિણુકિંણુવિ, પેયપાયણુ વેલવિયઉ તુવિજાણુઉ નિણુ પાસ તુમ્હ, હઉ અંગીકરિઉ ઇય મહ ઇચ્છિઉ જં ન હોઇ, સા તુહ ઓહાવણુ. ૨૯. ખંતહ નિયકીત્તિ ણુ ય ભુજ્જઇ અવહીરણુ ૨૯. એહમહારિહ જત્ત દેવ! ઇહુ નહવણુમહૂસઉ જં અણુલિયણુણુણુહ તુમ્હ, મુણુજ્જણુ અણુસિદ્ધઉ;

૧-આ ગાથાના ઉચ્ચારણુ વખતે સ્તુતિકર્તાને સ્થંભનપાશ્વપ્રભુની પ્રતિમાના પ્રત્યક્ષ દર્શન થયેલ, તેથી જ અહિં આ 'પચ્ચકુખ'—પ્રત્યક્ષ શબ્દ, કર્તાએ યોજેલ છે.

ओम पसीहृत् पासनाड, थ'लण्य पुरद्विय ध्य मुष्टिवद् सिरि अलयदेड, विष्णुवध
अष्टिद्विय ३०.

पर. श्री हरिभद्र सूरीकृत श्री महादेवाष्टकम्.

यस्य संकलेश जननो, रागो नास्त्येव सर्वथा; न च द्वेषोऽपि सत्त्वेषु शमेन्धन-
द्वानलः. १. न च मोहोऽपि सन्नान, च्छादनेऽशुद्धवृत्तकृत; त्रिलोक ज्ञ्यात महिमा,
महादेवः स उच्यते. २. यो वीतरागः सर्वज्ञो, यः शाश्वतसुषेधरः; किलष्टकभंकलातीतः,
सर्वथा निष्कलस्तथा. ३. यः पूज्यः सर्व देवानां, यो ध्येयः सर्वयोगिनाम्; यः स्रष्टा
सर्वनीतीनां, महादेवः स उच्यते. ४. ओवं सङ्घृत्तयुक्तेन, येन शास्त्रमुदाहृतम्; शिववत्स
परं ज्योतिः, त्रिकोटीदोष वर्जितम्. ५. यस्य चारा धनोपायः, सदाशाब्द्यास एव हि;
यथाशक्ति विधानेन, नियमात्स इलप्रदः. ६. सुवैधवयनाद् यद्वद, व्याधेर्भवति संक्षयः;
तद्वदेव हि तद् वाक्याद् ध्रुव संसार संक्षयः. ७. एवम्भूताय, शान्ताय, कृतकृत्याय धीमते;
महादेवाय सततं, सम्यग्भक्त्या नमोनमः. ८.

(शीघ्र भोक्ष आपनार)

प३. नमो जिनाय स्तोत्रम्.

नागेन्द्र-देवेन्द्र नमस्कृताय, रागादिशत्रुक्षयकारकाय; कर्माष्ट विध्वंसन तत्पराय,
तस्मै नकाराय नमो जिनाय. १. मानक्षयेषूपराकृमाय, संसारसिन्धोः जनतारकाय;
देवाधिदेवाय भवन्तिकाय, तस्मै भकाराय नमो जिनाय. २. जैन त्रिलोकैः परिवर्तकाय,
अष्टप्रतिहार्यविलूषिताय; श्री वीतरागाय गुह्यातिगाय, तस्मै जकाराय नमो जिनाय. ३.
नाथाधिनाथाय महाभलाय, चन्द्रादिपूज्याय महेश्वराय; नाकाधिपैः सेवित पद्मेभ्य,
तस्मै नकाराय नमोजिनाय. ४. योगीन्द्रवन्धाय सुभ्रप्रदाय, सर्वज्ञदेवाय यशोधनाय;
त्रैलोक्यनाथाय शुभाकराय, तस्मै य काराय नमो जिनाय. ५. पंचाक्षरभिर्ह स्तोत्रं, यः
पठेत् जिनसन्निधौ, स शीघ्रं भोक्षमाप्नोति, विद्वान्देन मोहति. ६.

प४. रोगादि शमनार्थं शान्त्युद्घोषणा स्तोत्रम्.

(प्रथमं.)

रोगशोकाद्विभिर्दोषैः, राजिताय जितारथे; नमः श्री शान्त ये तस्मै, विद्वितान्त-
शान्तये. १. श्री शान्ति जिनलकताय, लज्याय सुभ्रसंपदम्; श्री शान्ति देवतादेया-हशान्ति-
भपनीय मे. २. अंभा निहितर्जिला मे, सिद्धयुद्ध सुतान्विता; सिते सिंहे स्थिता
गौरी, वितनोतु समीहितम्. ३. धराधि पति पत्नीया, देवी पद्मावती सदा; क्षुद्रोपद्वतः
सा मां, पातु कुद्वलक्षणावली. ४. चंचत् यद्वधराचारु, प्रवालद्वलदीधिति; चिरं चक्रेश्वरी देवी
नन्दताद्वताच्यमां. ५. भद्रं जेटकको दंड, आणु पाण्डित्तिद्रुति; तुरंगगमनाच्छुप्ता,
कल्याणानि करेतु मे. ६. मथुरायां सुपाश्वरीः, सुपाश्वरं स्तूपरक्षिका; श्री कुमेरा नराड्ढा,
सुतांकाडवतु यो लयात्. ७. अहशान्तिः समां पाया-दपाथाद् वीर सेवकः; श्रीमत्सत्य
पुरे सत्या, येनप्रीतिः कृता निज. ८. श्री शङ्क प्रमुखा यक्षा, जिनशासन संस्थिता; देव-

देव्यस्तद्व्येडपि, सधंरक्षंत्वपायतः. ६. श्रीमद् विमानभाङ्गा, यक्ष मातंग संगता; सा मां सिद्धायिका पातु, यक्ष्यापेषु धारिणी. १०.

प५. शान्त्युद्घोषणा स्तोत्रं
(द्वितीय.)

ॐ नमो तुल्यं संश्लेषु सामिभ्य, पञ्चासथे शोभ शोभ होहृग्गं; कृपदुमेव जयधं, तुल्यं संश्लेषु पञ्चम इल डेड. १. ॐ स्वाहा. ॐ नमः शैव पञ्चव सद्धियं, मायापीशेषु धरणु नागिदं; सिरि कामरायकलियं, पास जिष्णुदं नमंसाभि. २. ॐ स्वाहा. ॐ अट्ठेवय अट्ठेसथा, अट्ठं सहस्सा य अट्ठं डोडीयोः; रभंतु मे सररीरं, देवासुर पञ्चमिआ सिद्धा. ३. ॐ स्वाहा, ॐ थंलेधं जल जलणु, त्रितियं मित्तो य पंथनमुक्कारे; अरि-मारि-ओर- राडल, धोरुवसग्गं निवारिध. ४. ॐ स्वाहा. ॐ क्षेमं लवतु सुभिक्षं. सस्यं निष्पद्यतां जयतु धर्मः; शाभ्यन्तु सर्वं शोभा, ये केमिदुपद्रवा लोके. ५. ॐ स्वाहा.

प६. श्री अम्बिकास्तव

पुष्टे गिरीशशिरसि प्रथमम् प्रथितावतारा-मासूत्रतन्निष्पत्तीदुरितापहाराभः
द्वौर्गस्यपातिजनताजनितावलम्भाभम्भाभङ्गं महिमहैमवतीं महेशम्. १. यद्भद्रकुंज
रुद्रेणूदतसिद्धनाहोडप्यु-मादिविभक्तरीयूथकथाममाथम; कूभाण्डि अष्टयतु दुर्विनयेन
कष्टः, कष्टीरवः स तव लकितनतेषु लीतिम्. २. कूभाण्डि! भण्डनमलूत्तव पादपद्मयुग्मं
यदीयहृदयावनिमण्डलस्य; पद्मालया नवनिवासविशेषलाललुब्धा न धावति कुतोऽपि ततः
परिणु. ३. दारिद्र्यदुर्धमं तमः शमनप्रदीपाः, सन्तानजननधनाधनवारीधाराः; दुःशोपतप्त-
जनपालभृशालङ्काराः, कूभाण्डि! पान्तु पद्मपद्मनभांशवस्ते. ४. देवि! प्रकाशयति सन्त-
तमेषु कामं, वामेतरस्तव करश्चरणांतानाम्; कुर्वन् पुरः प्रगुणितं सहकारलुम्ब-भम्भे
विलम्बविकलस्य इलस्य लालम्. ५. इन्तुं जनस्य दुरितं त्वरिता त्वमेव. नित्यं त्वमेव
जिनशासनरक्षणाय; देवि! त्वमेव पुरुषोत्तममाननीया, कामं विलासि विलया सलया
त्वमेव. ६. तेषां भुजेश्वरगरुवर भारिवैरि-दुर्वारिवारणुजलज्वलनोद्दलवा लीः; उच्छृङ्खलं
अलु जेलति येषु धत्से, वात्सल्यपदलवितमम्भकमम्भिके! त्वम; ७. देवि! त्वद्भि-
तन्त्रप्रतिपन्थितीर्थं-यात्राविधौ युधजनाननरंगसंगि; ज्येत्स्वयि स्तुतिनिष्काहुत-
कल्पवदिलहृदिलसकं सकलसंघमनोमुहोऽस्तु. ८. वरदे! कल्पवदिल! त्वं स्तुतिरूपे! सर-
स्वति!; पादाश्रानुगतं लकतं स्वातुलैः इलैः ९. रतोत्रं श्रोत्ररसायनं श्रुतसरस्वानम्भिः
कायाः पुर-श्रेष्ठे गूजंरयकवतिंसचिवः श्रीवस्तुपालः कविः; प्रातः प्रातरधीयमानमनधं
यन्वित्तवृत्तिं सता-भाधत्ते विबुतां य ताण्डवयति श्रेयः श्रियं पुण्यति. १०.

प७. द्वितीय-अम्बिकास्तव नम

देवमन्धवविधाधरैवन्दिते, जय जयामित्रवित्रासने विश्रुते; नूपुरासवसुनिरुद्ध-
लुवनोदरे, सुभरतरकिंकिणीचारुतारस्वरे. १. ॐ हूं मंत्ररूपे शिवे शङ्करे. अम्बिके
देवि! जय जन्तुरक्षारै, स्फुरत्तारक्षारावलीराजितोरः स्थले, कष्टं ताडं कश्चिरभ्यङ्कस्थले.

૨. સ્તમ્બિની મોહિની ઇશ ઉચ્ચાટને, ક્ષુદ્રવિદ્રાવિણી દોષનિનાશિની, જમ્બિની બ્રાન્તિ
 જૂત મહસ્કેટિની, શાન્તિધૃતિક્રીતિમતિસિદ્ધિસંસાધિની ૩. ઈ મહામંત્રવિદેહનવદે સ્વયં,
 હૃદીસમાગચ્છ મે દેવિ દુરિતક્ષયમ્; ઈ પચણ્ડે પ્રસીદ પ્રસીદ ક્ષણ્, (હિ) સદાનન્દરૂપે
 વિદેહીક્ષણમ્. ૪. ઈ નમો દેવિ કિંચેશ્વલે લૈરવે જ્યેષ્ઠપરાજિતે તપ્તહેમચ્છવે; ઈ જગ-
 જ્જનિ સંહારસમ્માજ્ની: ક્ષી ક્રૂપ્માણિઠ! દિવ્યાધિવિધ્વંસિની ૫. પિંગતારોત્પતક્ષ્ત્રી-
 મકણ્ઠીરવે, નામમન્ત્રેણ નિષ્ણાશિતોપદ્રવે; અવતરાવતર રૈવતકગિરિનિવાસિનિ, અમ્બિકે!
 જ્યજ્ય ત્વં જગત્સ્વામિની. ૬. ક્ષી મહાવિદ્યસંઘાતનિષ્ણાશિની, દુષ્ટપરમન્ત્રવિદ્યાખલચ્છે-
 દિની; હસ્તવિન્યસ્તસહકારકલલુમ્બિકા, હરતુ દુરિતાની દેવી! જગત્યમ્બિકા. ૭. ઇતિ
 જિનેશ્વરસૂરિલિરમ્બિકા, ભગવતી શુભમન્ત્રપદૈ: સ્તુતા; પ્રવરપાત્રગતા શુભસમ્પદ,
 વિતરતુ પ્રણિહન્ત્વશિવં મમ. ૮.

૫૮. વૈરોટયા સ્તોત્રમ્.

નમિજિણ પાસનાહં અસુરિંદસુરિંદવંદિઅંદેવં; વર્ધરુદ્રાચ્ચે થુતં અહ્યં સ્મરામિ
 ભત્તીએ. ૧. બા ધરણોરગદ્ધયા, દેવી પઉમાવર્ધ અ વર્ધરુદ્રા; સપ્પ સહસ્સેહિં બુઆ દેવા
 કિર કિકરા બયા. ૨. નાગિણિ નાગારૂઠા, નાગકરાનાગમૂસિઅસરીરા; નાગેહિં સિરમાલા,
 નાગમુહા સા જ્યે જ્યઉ. ૩. ધરણિંદપદમપત્તી, વર્ધરુદ્રાનામ નાગિણી વિજ્જા; સપ્પ-
 કરંઠગહત્થાસપ્પાભરણા ય બા નિચ્ચં. ૪. વાસુગિ અણ્ણંત તખખગં, કંકોલય . નામ
 પઉમં મહ પઉમા; સંખકુલી સસિનામા, અહુકુલાઈ ચ ધારેઈ. ૫. વિછિંઅ-કજ્જ-
 સિઆલી-કંકાહી-ગોરસપ્પ સપ્પે ય; મોહે ઉંદુરચિત્તી, કિકિંદુઅ હિંદુ અવસેય. ૬.
 વંતર ગોણુસ બઈ, સત્તવડા અહિવડાય પરડાય; ભમર સિરાહિં ધિરોલિય, ધિરોલિ-
 આણ્ણંચ નાસેઈ. ૭. હુંકારંતં ચ વિસં, અવિમટ્ટ વિસટ્ટપદ્ધવે ચરમ્; પારસ નામ ક્ષી
 ક્ષી પઉમાવર્ધ ધરણુરાચ્ચેણ. ૮. સપ્પ વિસપ્પ સરીસવ? ધરણિં ગચ્છાહિ બહિ રેતુરિઅં;
 જંભિણિ થંભિણિ અંધણિ, મોહણિ, હું કુટ્ટકારેણ, ૯. બે પઠઈ બે અ નિસુણ્ણં, વર્ધરૂદ્રા
 મંતસંથવં પુરિસો: તસ્સાસેસવિસાઈ, કાયં ન કુસંતિ ભત્તિબુત્તસ્સ. ૧૦. ધય શુભહિ-
 ખીરવિમિસ્સં, મહુરંપઉરં અ બં બલિંદેથ; સાહૂણુ ભત્તપાણુ, વર્ધરુદ્રા તં પરિખખેઈ. ૧૧.
 ઈઅ ધરણોરગદ્ધયા, અત્તેહિ વિનિઅકુલેહિ વિઉલેહિ; દેવિ કરેઉ રખખં, વર્ધરુદ્રા
 ભવિઅત્તોઅસ્સ ૧૨. નાગિણિ નાગકોઈ-વર્ધરુદ્રા સરાવી બે તસુ નામ લેઈ તસુ અસુહ
 નિવારી; અજ્જાણું દિલેણુસંહિંદું એહિંથંડિલિનાહિવસેવં. ૧૩. અહ વવસેવં નાહિઉસેવં
 બહિ બહિ આસી વિસમંડલ! નાગિણિપુત્તહ એહકંકિજ્જઉ, એહઆણુમનલંધિજ્જઉ.
 ૧૪. જ્જઉ નાગિણિ નાગકોઉ, અહવ અદંજરવાઉ; જિણિ અણુહુ સણુહ, કિઉ નેઉર
 છુટ્ટઉપાઉ. ૧૫. દિમ્પીઅંધઉઅહુ દિસિ અંધઉ અંધઉ નહુ પાયાણુ; અમ્હિ અરિહંત કિક્કરા
 વોલઉ ખંધિહિ બહુ. ૧૬. દેવદેવસ્સ જં છત્તં, તસ્સ છત્તસ્સ બેઝઓ: તેણુઆએમિ
 અપ્પાણુ, મા મે હિંસંતુ પત્રગા ઈ ઠ: ઠ: ઠ: સ્વાહા. એવં ૧૭. દેવં બૂઅગા. ૧૮.
 દેવં રકખગા. ૧૯. દેવં બેઈણિ. ૨૦. દેવં સાઈણી. ૨૧. દેવં ઠાઈણી. ૨૨. દેવં

प्रःतुर्गावर्कं रश्मिच्छुरितधनमहासान्द्रसिन्धूरधूली, -सन्ध्यारागारुष्याङ्गी त्रिदशवस्त्र-
वधुव-धपादारविन्दे । अत्यन्त्यशुद्धासिधारामुद्रतरिपुकुले । कुण्डलोद्घृष्टगद्वे, श्री श्री श्री श्री
रुमरन्ती महगजगमने रक्ष मां देवि । पद्मे । ८. गजान् नीरःप्रलानिर्गततडिन्नुवा-
लासङ्घे स्फुरत्, सद्गजान्कुशपाशपङ्कजरा लक्यामरैर्यिता, सद्यः पुष्पित पारिज-
तरुयिरं दिव्यं वपुर्जिभ्रती, सा मां पातु सदा प्रसन्नवदना पद्मावती देवता । ९.

विस्तीर्णैः पद्मपीठे कमललनिवासोयिते ! कामगुप्ते ! ह्यै तौगी श्रीसमेते । प्रह-
सिनवदने । दिव्यद्वरे । प्रथस्ते । रक्षे रक्तोत्पलाङ्गी प्रातेवहन्ति सदा वाग्भव कामरागम्,
हंसारुढे ! सुन्त्रे । लगवति ! वरहे । रक्ष मां देवि ! पद्मे । १०.

पद्मेण्ये अङ्गमध्ये प्रणववरपुते ! वाग्भवे कामरूपे ! हंसारुढे ! सग्निन्दुविक्रि-
तकमले । कर्षिकात्रे निधाय, नित्यं कञ्ची नेते मुद्रे द्रव्यसि सततं साङ्कुशे ! पाशद्वरे !
ध्यानात् सक्षोभकारे ! त्रिभुवनवशकृत् रक्ष मां देवी पद्मे । ११.

जिह्वात्रे नासिकान्ते हृदि मनसि हयोः कर्णयोर्नाभिपत्रे, स्कन्धे कण्ठे ललाटे
शिरसि च बुजयोः पृष्टि पार्श्वप्रदेशे, सर्वाङ्गोपांगशुद्ध्यात्यतिशयभुवनद्विरूपं स्वरु-
पम्, ध्यायामः सर्वकालं प्रणवत्रयगतं पार्श्वनाथं सुशुभम्. १२. श्री श्री श्री पञ्चभा-
ष्यैर्द्विभितपटद्वये अङ्गमध्ये सङ्घस, कञ्ची ह्यै पत्रान्तरात्रे स्वरपरिकल्पिते वायुनी वेष्टिताङ्गी,
ह्यै वेष्टया रक्तपुष्पैर्जमितमपि महाक्षोभिष्ठी द्राविष्ठी त्वम्, त्रैलोक्यं यत्नयन्ती सपदि-
जनहिते रक्ष मां देवि ! पद्मे । १३. अक्षाक्षी अक्षरात्रिभङ्गवति । वरहेयडिडि ! यामुषिडि
नित्ये । मातङ्गधारी गौरी धृतिमतिविजये । कीर्तिं ह्यै स्तुत्यपदे ! संग्रामे शत्रुमध्ये
लयन्वदनजलैवि धितैर्नैस्वरास्रः, ह्यै ह्यै ह्यै ह्यैः क्षुब्धस्त्रे । क्षतरिपुनिवडे । रक्ष मां देवि !
पद्मे । १४. बुधिश्रेष्ठस्य अद्रयद्रपृथ्वी युग्मैकसङ्घ्यं कर्माय्यद्राभोनिविभाष्यपश्चमुनिवसुदिक
जेभराशाद्विषु, अक्षयं रिपुमारिवश्यलयद्वत् क्षोभान्तराया विषम्, लक्ष्मीलक्ष्मणभारती-
शुरुमुभान् भन्निमन्हेवते । १५. अङ्गैः कोण्डकण्डैः सुशलदुलकण्ठैर्वज्रनाराच
अङ्गैः, शक्त्या शस्यैः त्रिशूलिवरपरशुक्षुभैर्मुद्गरैर्मुष्टिदण्डैः पाशैः पाषाण्युद्धैः वरगिरि-
सहितैर्दिव्यशस्त्रैरमानैः दुष्टान् संहारयन्ती वरबुजलक्षिते ! रक्ष मां देवि ! पद्मे । १६.
यस्या देवैर्नरेन्द्रैरमरपतिगणैः किन्नरैः दानवेन्द्रैः सिधैर्नागेन्द्रयज्ञैर्नरमुकुटतटीधृष्टपादा-
विन्दे । सा मे सौभाग्यलक्ष्मी हृदिनकलिमले ! पद्मकस्याणुभावे ! अम्भे ! काले ! समाधि-
प्रकट्य मुकुरं रक्ष मां देवि । पद्मे । १७. धूपैश्चन्दनद्वैः शुभमहागन्धैश्च मन्त्रालिकः
नानावर्णैर्द्वैविचित्रभरसैर्दिव्यैर्भनोहारिभिः, पुष्पैर्नैवेद्यत्रैर्भन्तुभुवनकरैर्भङ्गितयुक्तं
प्रहृत्वा, शक्यं श्रीसं प्रदनात् लगवति । वरहे । रक्ष मां देवि । पद्मे । १८. तारात्वं सुगतागमे
लगवती गौरी च शिवागमे । वज्राङ्का ह्यिकथासने जिनमने ! पद्मावती विश्रुता, गायत्री
भुतशादिनाम् प्रकृतिरित्युक्तासि सङ्घ्यापने, मातभारति ! किं प्रभूतलक्षितं व्याप्तं सुमस्तं

१ अष्टमकाण्डेन त्रैरेमुभ्यादनं नश्यं भवति २ (नवमकाण्डेन पद्मावती संतुष्टा भवति) ३ (दशम-
काण्डेन वागिवासे भवति) ४ (अष्टमकाण्डेन त्रैलोकादिकं क्षोभयति)

त्वया. १६. या देवी त्रिपुरापरा परगता सिद्धाश्च सिद्धिप्रदा, या देवी समया समस्त-
 भुवने संगीयते कामदा, तारा मां न विमर्दिनी लगवती देवी च पद्मावती, ता सा
 सर्वगतास्त्वमेव नियतामार्थेति तुभ्यं नमः. २०. त्वां जप्त्वा कथुवीररक्ताकुसुमैः पुष्पै-
 श्चिरं संचितैः, सन्निभैः धतुगुग्गदौघमधुभिः कुण्डे त्रिकोण्ये कृते, ङोमाधं कृतपोडशां-
 गुलमिते वहेहंशांशं जपेत्, तं वाचं णिभ्रसीड देवि ! सहसा पद्मावति ! हेवते ! २१.
 ङाकारे यन्द्रमध्ये पुनरपि वलये षोडशां वज्रपूज्ये ! आह्या कंठीरवेण्य्याः कमलदलयुतां
 भूदमन्त्रं प्रयुक्तम्, साक्षात् त्रैलोक्यवश्यं पुरुषवशकृतं मन्त्रराजेन्द्रराजम्, ज्येत्त-
 त्वस्वर्गं परमपदचिहं पातु मां पार्श्वनाथः २२. लक्ष्म्यानां देहि सिद्धिं मम सकलमलं
 देवि ! हरीकुङ्कु त्वम्, सर्वेषां धार्मिकाणां सतत नियतके वाञ्छितं पूरय त्वम्, संसा-
 राण्यौ निमग्नं प्रणुणुणुयुतां लवराशिं पुनीडि, श्रीमन्मैनेन्द्र धमं प्रगटय विमलं
 देवि ! पद्मावति ! त्वम्. २३. कुद्रोपद्रवरोगशोकहुरणी दारिद्रविद्रावणी, व्यालव्याघ्रहुरां
 इषुत्रयधरा देहुप्रभासासुरा, पातालाधिपतिप्रिया प्रणुयिनी जिन्तामण्डिः प्राणिनाम्,
 श्रीमत्पार्श्वजिनेशासनसुरी पद्मावती भारती. २४. पातालकृसना विषं विषहुरा धूमंति
 अस्मांडल, स्वभूमिपतिदेवदानवगण्यु सूर्यादयो यद्गुण्यु कल्पेन्द्रास्तुतपाहपंकजनता
 मुक्तामण्डिश्चुम्बिता, सा त्रैलोक्यसुपूजिताऽस्मि भुवनेस्तुत्या स्तुता सर्वदा. २५. दिव्यं
 स्तोत्रं पवित्रं पटुतर पठतांलक्ष्मिपूर्वं त्रिसन्ध्यम्, लक्ष्मीसौभाग्यरूपम् दलितकलि-
 मलमंगलं मंगलानाम्, पूज्यं कल्याण्युमालन्यं जनयति सततं पार्श्वनाथप्रसादात्,
 देवी पद्मावतीतं प्रहसितवदना. या स्तुता दानवेन्द्रैः, २६. म तुः पद्मनि पद्मरागरुचिरे !
 पद्मे ! प्रसुप्तानने ! पद्मे ! पद्मज्यस्थते ! परिवसत्पद्माक्षि ! पद्मालये !, पद्मामोदिनपद्म-
 पद्मवरदे ! पद्मे ! प्रसूतायिने ! पद्मेक्षासितपद्मनालिनिलये ! पद्मालये ! पाडि माम्. २७.
 पद्मासना पद्मदलाय लक्ष्मी, पद्मानना पद्मकरांघ्रिपद्मा ! पद्मप्रभा पार्श्वजिनेन्द्रयक्षा,
 पद्मावती पातु इक्षुद्रपत्नी. २८. पठितं सुष्ठितं सुष्ठितं, ज्यविज्यरमानिअन्धनम्, परमं
 सर्वव्याधिहुरं, त्रिजगति पद्मावतिस्त्रोत्रम्. २९. आडवानं नैव ज्ञानामि, न ज्ञानामि
 विसर्जनम्, पूजय्यां नैव ज्ञानामि, तं गती परमेश्वरी ३०. अपराधसहस्राणि, क्रियते
 नित्यशो मया, तत्सर्वं क्षमतां देवि !, प्रसीद परमेश्वरी. ३१. छंदं पद्मावतीस्तोत्रं, प्रातः
 पठति यः पुमान्, स्मृत्वा सानिध्यमायाति, तस्य पद्मावती स्वयम्. ३२. छंति श्री
 पद्मावती स्त्रोत्रम्.

६०. श्री यक्षेश्वरी देवी स्तोत्रम्.

श्री यक्षेश्वरी ! ललित वरभूजे ! लीलया लेलयति, यक्षं विद्युत्प्रकाशं ज्वलि-
 तशितशिभं जेभजेन्द्राधिष्ठे ! तत्त्वै रुद्रभूत भावे सकलगुण्यु निधे ? त्वं महामन्त्रभूते !
 कोधादित्य प्रतापे ! त्रिभुवनमडिते ! पाडि मां देवि ! यक्षे. १. कली कली कलीकारचित्ते ?
 कलिकत्रिवदने ? दुन्दुबिषीमनादे ङां ङां ङां स ज्यपीजे; जगपतिगमने मोहिनी
 शेषशीत्वं तत्रयक्षं यक्षदेवि अमसि जगतिद्विभूयकविक्रंतीति विधनौघं विधनयति
 विज्य ज्य करी पाडि मां देवि यक्षे. २. आ श्री श्री श्रीः प्रसिद्धे जनित जनमनः प्रीति-

संतोषलक्ष्मी श्रीवृद्धि कीर्ति कान्ति प्रथयसि वरदे त्वं महामन्त्रमूर्तिः त्रैलोक्यं
 क्षोभयन्ति मयुरभिदुरदुंकारनादैकलीमे । कळी कळी कळी द्रावयति हुतकनक निभे पाही
 मां देवि ! यके । ३. वज्रकोषे ! सुलीमे ! शशधरधवले ! आभयन्ति सुयकं, शं शं
 रौं ज्ञः कराळे ! लगवती वरदे ! रुद्रनेत्रे ! सुकान्ते ! ४. ४ ४ ४ लीषयन्ति त्रीभुवनमण्डलिं
 तत्त्वतेजः प्रकाशि क्षां क्षीं क्षुं क्षोभयन्ति विषमविष युते पाहीमां देवि ! यके. ४. ४ ४
 ज्ञः ४ ४ सङ्घं ४रुहसीतसिते यकशंकाश पीले ! ज्ञां ज्ञां ज्ञः क्षीरवर्णे ! कुवलयनयने !
 विद्रवं द्रावयति ४ ४ ४ ४ क्षः त्रिलोकी भमृतनरनरैवारणैः प्लावयति. नवां नवीं
 नवीं सत्त्वपीले ! प्रलयविषयुते पाही मां देवि ! यके. ५. ४ ४ ४ ४ युगान्ते प्रलय-
 द्वीन करे कारकोटी प्रतापे ! यकाणि आभयन्ति विमलवरलुणे पद्ममेकं इलं य.

सन्धके कुंभकुमांगैर्विधृत विनिरुहं तिक्षणुरौद्रप्रयंटे.

४ ४ ४ ४ करकारी रमरगणुतयो पाहि मां देवि यके । ६. ४ ४ ४ ४ ४ सवृत्ति-
 भिभुवनमण्डिते नादभिन्दुत्रिनेत्रे वं वं वं वं वज्रहस्ते ललललललिते नीलशैनिवकोषे यं
 यं यं यं यकधारी यलयलकलिते नूपुरालीढवोले, त्वं लक्ष्मि श्रीसु कित्तिं सुरवर विनते
 पाहि मां देवि यके. ७. ४ ४ ४ ४ ४ करमन्त्रे कलिमलमथनेतुष्टिवश्याधिकारे, ४ ४ ४ ४
 यः प्रधोषे प्रलययुगपटान्धशण्डप्रोणादे; यौ यौ यौ क्रोधममूर्ते ! नवलनवलनवलिते
 न्वालसंन्वाललीढे ४ ४ ४ ४ अः प्रधोषे प्रकटितदशने पाहि मां देवि ! यके. ८.

६१. श्री महालक्ष्मी स्तोत्रम्.

ॐ नीरनिरमल सुगंध यन्दन अण्ड अक्षत पुष्पणं, द्वीप-धूप-नैवेद्य-पय-
 धृत-शंकरायुत इलाहिकं, पूजा लज्ज शिव सुभदायक दुरित कल्मष षण्डणुं, श्री महा-
 लक्ष्मीमहाभाया पूजयां प्रतिगृह्यतां. १. ॐ नमोऽस्तु महाभायो, सुरासुर प्रपूज्यते; शंभयकं
 गदाहस्ते, महालक्ष्मी नमोऽस्तुते. २. नन्मादि रङ्गितो देवी, आदि शक्ति अगोचरे;
 योगिनी योग-संभूते, महालक्ष्मी नमोऽस्तुते. ३. पद्मे वनारसि देवी, पद्म जिह्वा
 सरस्वती; पद्महस्ते नगनाथो, महालक्ष्मी नमोऽस्तुते. ४. सर्वज्ञ सर्वदं देवी, सर्व
 दुःखनिवारिणी, सर्व सिद्धिकरो देवी, महालक्ष्मी नमोऽस्तुते. स्थलो सूक्ष्मो महाद्रे, सत्ये
 सत्य महोदरी, महापापहरो देवी, महालक्ष्मी नमोऽस्तुते. ६. सिद्धिभुद्धिप्रदो देवी,
 लज्जि मुक्ति प्रदायिनी, नित्र हस्ते महादेवी, महालक्ष्मी नमोऽस्तुते. ७. लक्ष्मी स्तवनं
 पुष्यं, प्रातरुत्थाय यः पठेत्, दुःख दारिद्र्य न पश्यति, राज्यां आप्नोति नित्य स; ८.

६२. सिद्धसारस्वतायार्थ श्री षष्पलट्टिसूरि विरचितः श्री अनुभूतसिद्ध-
 सारस्वत शारदा स्तोत्रम्.

(दुत विदग्धित वृत्तम्.)

कलभरावविडुंग भवाहना, सितदुहृदविभूषणुलेपना; प्रणुतलूमिरुहामृतसारिणी, प्रव-
 रदंडु विभावरधारिणी. १. अमृतपूष्पकमंडुहृदरिणी, त्रिदशदानवमानवसेविता; लगवती
 परमैव सरस्वती, मम पुनातु सदा नयनाभ्युज्जम्. २. जिनपतिप्रथिताभिलवाक्ष्मणी,

अध्वराननमंडपनर्त्तकी; गुरुमुखांशुज्ज्वेलनहंसिका, विजयते जगति श्रुतदेवता. ३. अमृतदीधितिभिम्भसमाननां त्रिजगतीजननिर्मितमानना; नवरसामृतवीचिसरस्वती, प्रमुदितः प्रभुमाभि सरस्वतीम्. विततकेतकीपत्रविदोचने। विद्धिससृतिदुष्कृतभेयने। धवसपक्षविहंगमलांछिते! जय सरस्वति! पूरितवांछिते! ५. लवहनुग्रहदेशतरंगिता-स्तदुचितं प्रवदंति विपांशुः; नृपसमासु यतः कभलाडमला कुयकला लवनानि वितन्वते. ६. गतधना अपि हि त्वहनुग्रहात्, कञ्चित्कोमलवाक्यमुधोभयः; आकृतभालपुरंगविदो-यना, जनमनांसि हुरन्तितरां नराः. ७. करसरोरुहज्वेलनयंयदा, तव विभाति वरा जपमाक्षिका; श्रुतपयोनिधिभयविस्वरोज्ज्वलतरंगकलाग्रहसाग्रहा. ८. द्विरहकेसरिमारि-भुजंगमाडसहजतस्करराज्जुलं लयं; तव गुण्णावलिगानतरंगिणुं, न लविनां लवति श्रुतदेवते! ९.

(अध्वर वृत्तम्.) ॐ क्लीं क्लीं ॐ ततः श्री तदनु हसकल क्लमथोऽँ नमोन्ते, लक्षं साक्षाज्जपेधः करसमविधिना सत्तपा प्रद्वयारी; निर्यान्तीं चन्द्रभिम्भात् कल्यति मनसा त्वां जगन्मन्दित्रकलां, सोऽत्यथं वह्निकुडेविद्धितधृतदुतिः स्यादथाथेन विद्वान्. १०. (शाङ्खलविडीडित वृत्तम्) रे! रे! लक्ष्मणकायनाटककथायम्पूजमादोऽने, कवायासं वित-नोषि जाविश। मुधा किं नम्रवक्त्राभ्युजः? लक्ष्याराधय मंत्रराजमहसा तेनानिशं भारती, येन त्वं कवितावितानसविताद्वेतप्रभुद्धायसे. ११. यंयन्मन्द्रमुष्ठी प्रसिद्ध भडिमा स्वछिंधराज्यपदा, नायासेन सुरासुरेश्वरगणैरुच्यथिता लजिततः देवी सस्तुत-वैलवा मलयजलेपांगरन्त द्युतिः; सा मां पातु सरस्वती लगवती त्रैलोक्यसंलविनी. १२. (द्रुतविलम्बितवृत्तम्) स्तवनमेतदनेकगुणान्वितं, पठति यो लविकः प्रमनाः प्रगे सहसा भधुरैर्वयनामृतै-नृपगणानपि रंजयति स्कुटम्. १३. अनुभूत सिद्धसारस्वतस्तवनम्.

६३. महाप्रभाविक् श्री सरस्वती स्तोत्रम्

ॐ क्लीं श्रीं प्रथमा प्रसिद्ध भडिमा. विद्वज्जनेष्यो डिता, ॐ क्लीं ॐ क्लीं ॐ क्लीं सद्धिता सुरेन्द्रमद्धिता, विद्याप्रदानान्विता शुभ्याचारवियारयारु रयना, आनुयंयक्रंथिता, जिह्वात्रे भम सा वसत्वावरतं, वाग्देवता सिद्धिदा. १. ॐ क्लीं श्रीं सद्धिता वषड्द्रय युता स्वाहा नमः संयुता, क्लीं क्लीं ॐ क्लीं यरमा गुणानुपरमा, लास्वत्तनु सद्रमा क्लीं श्रीं ॐ क्लीं वरजपदत्त सुमतिः स्तोत्रं ॐ सुष्ठीमन्विता जिह्वात्रे० २. क्लीं क्लीं ॐ क्लीं लसदक्ष-राक्षरगणैर्यां ध्येयइपा सदा. क्लीं क्लीं ॐ क्लीं कलिताकदा सुलविता क्लीं क्लीं स्वइपा मुदा यंयन्मन्द्रमरीचियारुवदना, स्वेष्टार्थसार्थप्रदा, जिह्वात्रे० ३. ॐ क्लीं ॐ क्लीं वरयोगिगन्ध भडिमा, नौका लवाभो.निधौ, विष्णावेगुक्कणुक्कणुति सुलगा. सौभाग्यलाभ्योदया; संसार-णुं वतारिणी सुचरिणी श्रीकारिणी धारिणी जिह्वात्रे० ४. श्रीं श्रीं ॐ सद्धिता सितान्भ-रधरा, साध्या सदा साधुभिः, देवानामपि देवता कुविपदा-उेत्री पदं संपदाम् दिव्या-भूषणुवितोऽवलतदा, कथ्याणुभावावा जिह्वात्रे० ५. हस्ते यमद पुस्तिकां विदधति

सञ्ज्ञानवृंदाप्रदा या प्राङ्गी श्रुतदेवता विदधति सौम्यं नृषां शारदा; श्रद्धादे प्रसरं तु मे स्फुटतरं शास्त्रे कवित्वे धियो, जिह्वात्रे० ६. लव्यानांसुभवा प्रभूतवरदा, ऽऽनन्दधि-
 क्षीतिप्रदा-प्राञ्छीरमहोदयोत्करकरा स्फूर्त्तप्रमोदप्रदा, मण्डुद्योत सुहानदा शुलभया सौभा-
 ग्यसङ्गलाभ्यदा जिह्वात्रे० ७. भूपश्रीसुकुमारपालसुशुराः श्रीडेमसृष्टि प्रलो-राम्नायादधि-
 गम्य मंत्रसुविधिं मंत्राक्षरैस्तैः स्तुता; प्रख्याताभ्ययुता सुमुक्ति विमलाभ्यपैः प्रमुक्ति-
 प्रदा जिह्वात्रे० ८. सवत् क्षमायुग नन्दभूपरिमिते यैत्रासितैकादशी, धन्ने वारशतौ सुदर्श-
 नमिदं वाग्देवतायाः कृतम्; कल्पतं स्तोत्रमिदं सुमुक्तिविमलेनाऽऽनरिसंज्ञे पुरे.
 सन्मंत्रादियुतं सदा विजयतां यावन् मृगांकरुण्यौ ६. धृति श्री सरस्वती स्तोत्र समाप्तं.
 श्री सरस्वतीने जापः ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ॐ वद वद वाग्वादिनी सरस्वत्यै ह्रीं नमः

६४. श्री सरस्वती स्तोत्रम् !

नमस्ते शारदादेवी कश्मीरप्रतिवासिनी त्वामहं आद्ये मात विद्यादानं प्रदेहि मे.
 १. सरस्वती मया दृष्टा देवीकमललोचना हुंससंधसमारुढा वीष्णापुस्तकधारिणी. २.
 सरस्वती प्रसादेन काव्यं कुर्वन्ति पण्डिताः तस्मान्निश्चलत्वावेन पूजयन्तीया सरस्वती. ३.
 प्रथमं लारतीनाम द्वितीयं च सरस्वती. तृतीयं शारदादेवी चतुर्थं हुंसवादिनी. ४.
 पंचमं जगद्विख्याता षष्ठं वागीश्वरी तथा सप्तमं कुमारी प्रोक्ता अष्टमम् अक्षयारिणी.
 ५. नवमं त्रिपुरादेवी दशमं प्राज्ञाणीसुता. अेकादशं तु प्राज्ञाणी द्वादशं अक्षवादिनी.
 ६. वाणी त्रयोदशि नाम लाषात्रैवचतुर्दशी. पंचदशं श्रुतादेवी षोडशं श्रीनिगद्यते. ७.
 ऐतानि षोडशानामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत्. तस्य संतुष्यते देवी शारदा वरदायिनी.
 ८. या कुन्देन्दुतुषारहारधरला या चन्द्रभिणानना या त्रैलोक्यविभूषणा लगवती या
 राजहंसप्रिया. या पद्मोदलनेत्रपद्मयुगला या नतिपुष्पप्रिया. सानक्षत्रललाटपट्टतिलका सा
 शारदापातुमा. ९. या कुन्देन्दुतुषारहारधरला या त्रैवैतपद्मासना. या वीष्णावरदंडमंडिकरा
 या शुभ्रवस्त्रावृता या अक्षय्युतशंकरप्रभुतिभिर्देवैः सदावन्दिता. सा. मांपातु सरस्वती
 लगवती निः शेषलाभ्यापदा. १०.

६५. श्री सरस्वती स्तोत्रम् !

त्वं शारदादेवि समस्तशारदा विचित्ररूपा भद्रवर्णा संयुता ! स्फुरन्ति लोकेषु
 तवैव सूक्तयः सुधास्वरूपा वयसां महोम्भयः. १. लवद्विलोलाभकदशनादो मन्दोपि
 शीघ्रं विरेव जयते. तवैव महात्म्यमभरुमीक्ष्यते तवार्थवाहः पुनरेव गीयते. २. कपूर्णी-
 हारकरौण्वलो तनुर्वालाति ते लारती शुक्लनीरजे. कसत्रभागे धृतचारुपुस्तका डिग्गी-
 रहीराममल शुभ्रचीवरा. ३. मरालजला मलवामवाहना स्वहस्तविन्द्यस्तविशाणकच्छपी.
 ललाटपट्टेकृतहेशेभरा सन्ना प्रसन्ना लवतासरस्वती. ४. सद्दिधानक्षराशितारणुतरी
 सद्रुप विद्याधरी. जल्यध्वान्तहरी सुधाब्धिदहरी श्रेयस्करि सुन्दरी सत्यात्वं भुवनेश्वरी
 शिवपुरी सूर्यप्रलाजित्वरी स्वैच्छादानवितागनिर्गवी सन्तापतांछित्वरी. ५. सुरनर-
 सुसेव्या सेवकेनापि सेव्या भवति यदि भवत्या किं कृपा कामगन्या. जगति सञ्जल सूर्य-

स्वत्समानानलव्या. रुचिरसकलविद्या दायिका त्वंतु नव्या. ६. यो लकत्या सुरितानधीति सततं नृनान्त मौढ्यमह. त्वत्सेवां य यरीकरीति तरसा जेलोति शश्रेयसां. त्वंभातद्दरिद्रिं येतसि निजे ददंष्टिरे शिभभयम. तस्यात्रे नरिनतिं यान्जितकरे लूपो नटीवत्सवयम्. ७. आभ्यातुं तवहेवि कोपि न विबुर्माहामाल्यभाभूलतो नो प्रह्मा न य शंकरे नहिं हरिर्नो वाक्यति, स्वर्पति: स्वच्छकित वीरवतिविश्वजननी लोकत्रयव्यापिनि. सात्वं कायिदगम्य रभ्यहुदया वाग्वादिनी पाहिभाम्. ८. स्त्रोत्रं पठेधः श्रुतदेवतायाः; लत्यायुतःशुद्धमनाः प्रभातेः; विद्याविलासं विपुलं प्रकाशं; प्राप्नोति पूषं कमलानिवासम्. ८.

६६. श्री सरस्वति स्तोत्रम्.

सकललोकसुसेवितपत्कण वरयशोन्नितशारदकौमुदी; निभिलकलमपनाशनतत्परा न्यतु सां नृगतां जननी सदा. १. कमलगलं विरान्जितलूवना मणि किरिटमुशोलित मस्तका. कनककुण्डलभूषितकणिका. न्य० २. वसुहरिदृगजसंनपितेश्वरी विधृतसोमकृता नृगदी-श्वरी, नृलनपत्रसमानविदोयना न्य० ३. निज सुधैयंजितामरभूधरा निहितपुष्कर-वृंहलसत्करा. समुहिताकंसदकतनुवदिलका. न्य० ४. विविधवाञ्छितकामदुधाम्दुता विशदपन्नदान्तस्वासिनी. सुमत्तिसागरवधंनयन्द्रिका न्य० ५. धृति.

६७. श्री सरस्वती स्तोत्रम्.

श्वेतपद्मासनादेवी श्वेतपुण्यालिशोलीता. श्वेतांभराधरनित्यं श्वेतगंधानुलेपना. १. श्वेताक्षी शुक्लवस्त्राय श्वेतचन्दनययिता. वरहेति सिद्धगंधैः शशीलिस्तूयसे सदा. २. स्तोत्रेषु य तथा देवीगीर्धात्री य सरस्वती. ये पठन्ति त्रिकालं य सर्वाविद्या लभन्तिते. ३. धृति सरस्वती स्तोत्रम्.

६८. श्री गौतमस्वामि स्तोत्रम् श्री वज्रस्वामि विरचितम्.

स्वर्णपटाश्रसहस्रपत्रकमले पद्मासनस्थं मुनिं, स्कृण्वं द्विधिबिभूषितं गणधरं श्री गौतमस्वामिनम्; देवेन्द्राद्यभरावलीविरचितोपास्तिं समस्ताद्भुत श्रीवासातिशय प्रभा-परिगतं ध्यायामि योगीश्वरम्. १. किं दुग्धाम्युधिगलं गौरसलिलैश्चन्द्रोपलान्तदलैः ? किं किं श्वेतसशैवपुंज्ज्विलिः किं प्रह्वरोचिःकणैः; किं शुक्लस्मितपुंज्ज्वैश्च धटिता किं केवलत्वाभृतै ? भूत्तिंस्ते गणुनाथ ! गौतम ! हृदि ध्यानाधिदेवी भम. २. श्रीभृशदि-पद्मार्थसारकणिकां किं वत्तयित्वा ! सतां, किं येतांसि यशांसि ! किं गणुभूतां नियास्य तद्वाक्सुधाम्; स्तुयानीकृत्य ! किमप्रमत्तकमुनेः सौभ्यानि संचूष्यं किं ? भूत्तिंस्ते विदधे भम स्मृतिपथाधिष्ठायिनी गौतम ! ३. नीरागस्य तयस्विनोऽद्भूतसुभनाताद्गृहित्वा हलं, तस्यास्वच्छशमांयुधे रसलरं श्रीनैनभूर्तेमहः; तस्या एव हि रामणीयकगणुं सौभाग्यलाभ्येद्वलवं, सद्दधानांयुण्डं सिका किमु कृता भूतिः प्रभा ! निर्मला. ४. किं ध्यानानलगावितैः श्रुतद्वैरासासि सद्दलावना, उद्दृष्टैः किमु शीलचन्दनरसैरालेपि भूत्तिंस्त्व ! अभ्यगूडशंनधारदैः किमु तपः शुद्धरशोधि प्रभा ! मन्थिते दमिते निनैः किमु शमे-

न्दुआवतश्चाघाट ! प. किं विश्वोपकृतिक्षमोद्यममयी ! किं पुण्यपेटीमयी ? किं वात्सल्य-
मयी ! किमुत्सवमयी ! पावित्र्यपिंडीमयी ? किं कल्पदुमयी मरु-मणिमयी ! किं कामदो-
गिधीमयी ? या धत्ते तव नाथ ! मे हृदि तनुः कां कां न उपश्रियम् ? ६. किं कपूर-
मयी ! सुवन्दनमयी ! पीयूषतेजेमयी ? किं यूर्ध्वोत्तयन्द्रमण्डलमयी ? किं लद्रलक्ष्मी-
मयी ? किं वाऽऽनन्दमयी ! कृपारसमयी ? किं साधुसुद्रामयी ?,- त्यन्तमे हृदि नाथ !
मूर्त्तिरमला नो भ्राति किं किं मयी ? ७. अन्तःसारमपामपास्य किमु किं पाथ्यं प्रजनां
रसं, सौभाग्यं किमु कामनीयसुशुश्रेष्ठेषु मुषित्वा च किम् ? सर्वस्वं समशीतगोः शुभ-
क्ये रौक्मवदयमाच्छिद्य किम् ? अता मे हृदि योगभागपथिकी मूर्त्तिः प्रलो ! तेऽमला.
८. अक्षयुडोदरपूरणुधिष्ठयः कपूरपारीरजः, पुण्यैः किं धवलीकृता तव तनुः सद्दधान-
सन्नस्थिता; किं शुक्लस्मितमुद्गरैर्दुर्दृढदृढ दुष्कर्मकुम्भक्षरद्धानान्छामृत वेष्टिभिः प्लुत-
धरा श्री गौतम ! आनते. ९. किं त्रैलोक्यरमाकटाक्षलदरीदीवाभिरादिगिता ? किं योऽहं-
कृपासमुद्रमथनोद्गारैः करमणीकृता ? किं ध्यानानलदह्यमाननिष्पिलान्तः कर्मकाष्ठवली
रक्षाभिः धवला विलाति हृदि मे श्री गौतम ! तव तनुः १०. धृत्यं ध्यानसुधासमुद्र
लदरीयुलाग्यलाहोवनकीडानिश्चलरोचिरुज्ज्वलवपुः श्रीगौतमो मे हृदि; भित्वा मोडुकपाट-
संपुटमिति प्रोदलासितांतःस्फुरन्त्येतिमुंजितनितम्बिनीनयतु मां स अक्षतामात्मन
११. श्रीमद्गौतमपादवन्दनरुचिः श्रीवाङ्मयस्वामिनी, मत्स्यक्षेत्रनगेश्वरी त्रिभुवनस्वामि-
न्यपि श्रीमती; तेजोराशरुदात्तविंशतिबुद्धे यक्षाधिप श्रीसुराधीशाः शासनदेवताश्च वदतु
श्रेयांसि नः. १२.

६८. श्री गौतमस्वामी स्तोत्रम्.

(अष्टके)

ॐ नमः सकलकर्मपच्छिद्ये, लुलुवःस्वरितवद्वितांश्रये सर्वसिद्धिद्विषदाय तायिने;
गौतमान्वयसरोजभास्वते. १. वर्धमानपदपङ्कजलये, सर्वलब्धिपुत्रपार्थङ्गपिष्टे, श्रीन्द्र-
लृतिगल्लुद्धराय ते; ऽहंनयाय परमेष्ठिने नमः. २. श्रीं क्षा लक्ष्मीकान्तिकीतिधृतीना
मेकावासं मुक्तसंसारवासं, दिव्याकारं ज्ञानरत्नत्रयादयं; लक्ष्म्या नित्यं नौमि तं श्रीन्द्र-
लृतिम्. ३. समग्रवेदागमगीतनाद, जन्मावनिः शुद्धविभूषणुंगी, यतुलुंनैर्या सुलगा सर-
स्वती; श्री गौतमं स्तौति निधीज्यपाहौ. ४. या मानुषोत्तरमहोदधरमौलिरत्नं, सुस्वामिनी
त्रिभुवनस्यगन्धिउदा नानायुधान्वितसहस्रलुम्ब क्षितारिः; श्री गौतमकमन्नुषां शिवमात-
नोतु. ५. देवीज्यादिसङ्घितानिधिपीठसंस्था, देवासुरेन्द्रनरत्रिभोहिनी या, देहप्रभा-
जितरविः सुकृतोपलभ्या, श्रीः श्रीद्रलृतिमलिनम्य सेवते. ६. यो यक्षषोडशसहस्रपतिगं-
नस्यो, दिव्यायुधप्रभलविंशतुज्ज्वनेत्रः. स द्वादशांगसमयाधिपतित्वमासः श्री गौतमक-
मन्नुषो गण्डिपिदिनामा. ७. धन्द्रश्चतुःषष्टिरथापि विद्या-देव्यस्तथा षोडश शासनेशाः द्विधा
यतुर्विंशतिदेवताश्च. श्री गौतमस्यांङ्घ्रियुगं लज्जति. ८.

७०. श्री गौतमस्वामी स्तोत्रम्

नमोऽस्तु श्रीक्ष्माधृतिप्रीतिधुद्धि, लक्ष्मीविलासैकनिकेतनाय, श्रीवीरपद्मभ्यरसाक्षराय

दोकोत्तमाय प्रबुधौतमय. १. ॐ करमक्षीषुमहानसानां, श्रीमन्तमुन्मृत्तप्रःप्रलावैः.
 श्रीमन्तमात्मानुगवन्देनाऽ-हन्तं नमस्यामि तमिन्द्रभूतिम्. २. उन्निन्द्रसौवर्णसहस्रपत्र,
 गलस्थसिद्धासन सात्त्विकेषु. द्विवातपत्रं परिचीक्यमानं. सन्ध्याभरैश्चामरसज्जसेव्यम्,
 ३. कल्पद्विन्तामखिकासधेनु, समाननामानममानशक्तिम्. अनेकत्रोकोत्तरद्विधिसिद्धं,
 श्री गौतमं धन्यतमाः स्मरन्ति. ४. ऐकैव पद्दशानदक्ष्नीनिका, पुराणवेदागमजन्मभूमिका.
 आनंदविद्ब्रह्मभयी सरस्वती, सहोन्द्रभूनेश्वरशोपसेविनी. ५. सदा यतुषष्टिसुरेन्द्रमानस-
 व्यामोहिनी पद्मसूहाधिनासिनी; सर्वांगशृंगारतरंगितघृतिः श्रीगौतमं धीरपि वन्दते त्रिधा.
 ६. जया जयंती विजयाऽपराजिता, नन्दासुभद्रा प्रमुखा सूरिजन; प्रतिक्षणोन्मग्न-
 भूरिविभ्रमः, श्रीगौतमं गायति गाढ गौरवः. ७. मातुष्योत्तर गिरे शिःस्थिता,
 दैःसहस्रसुभगा महाप्रभा; गीतगौतमगुण्या त्रिविष्टप-स्वामिनी शिवशतम् दधातु मे. ८.
 यक्ष षोडशसहस्रनाथको, द्विव्यविंशतिबुद्धे महाभला; द्वादशांग समयाधिदेवता, गौतम-
 स्मृतिव्युषां शिवंकरः. ९. छंशाननाथेन समं शतकंतु; सन्तकुभाराधिपतिः सुरान्वितः श्री
 ब्रह्मत्रोकाधिपतिश्च सेवते, स गौतमं मंत्रवरं पदेपदे. १०. अष्टनागकुलनाथको मखि,
 प्रोत्सवसत्सुसहस्रभासुरः; गौतमाय धरण्यः कृतांजलि-मन्त्रराजसद्धिताय वन्दते. ११.
 रोहिणीप्रभृतयः सुरकुंजा, वासवा अपि परे सदाश्रवाः; गौतम मनसि यक्षयक्षिणी;
 श्रेण्योऽपि दधते सुनीश्वरम्. १२. सन्नलान्नधनलोमधृतीनां, द्विधरद्भूततमेहजवे
 स्यात्; गौतमस्मरण्यतः परत्रोके, भूभुवःस्वरूपवर्गं सुभानि ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं मंत्रतो
 ध्यानकाले, पार्वेकृत्वा मान्जलिः सर्वदेवान्; कायोत्सर्गे धूपकपूरवासैः, पूर्णं कुर्यात्सर्वदा
 प्रह्वयारी. १४. नितेन्द्रियः स्वल्पजलाभिषेकवान्, शुद्धाभरौ गुप्तसमित्यलंकृतः; श्री
 छन्दभूतेरुपवैष्णुं शुभान्, स्मरन्तरः स्याच्छुतसिन्धुपारगः. १५. तं श्रयन्ति पुरुषार्थं सिद्धये,
 भूयते विशदसाहसे न सः; गौतमः प्रबुधि बुद्धिमुद्धितो, यस्य भाविविभवस्य नःथतो. १६.

७१. श्री गौतमस्वामि-मन्त्रगर्भित स्तोत्रम्.

ॐ नमस्त्रिगन्नेतुवीरस्याग्निम सूनवे; समग्रद्विधमाब्जिक्य रोहण्येन्द्र-
 भूतये. १. पादाभ्योन्मं लगवतो गौतमस्य नमस्तमाम्; वशी जवन्ति त्रैलोक्यसम्पदो
 विगतापहः. २. तव सिद्धस्य शुद्धस्य पादाभ्योन्मं कण्ठः; पिपत्तिं कल्पशाष्ठीव
 कामितानि तनूभतान्. ३. श्री गौतमाऽक्षीषु महानसस्य तव कीर्तनात्; सुवर्ण्युष्पां
 पृथिवीमुच्येनाति नराश्वरम्. ४. अतिशेषेतरांधाम्ना लगवन्! लास्करौ श्रियम्;
 अतिसौम्यतया यान्द्रीमहो ते बीमकान्तता. ५. विजित्यसंसारमायाशीन्, मोहमही-
 पतिम्; नरः स्यान्मुक्तिराज्यश्रीनायकस्त्वत्प्रसादतः. ६. द्वादशांगीविधो वेधाः श्रीन्द्रा-
 द्विभुस्सेवितः; अगण्य पुण्यनैपुण्यं तेषां साक्षात्कृतोऽसिधैः. ७. नमः स्वाहा पतिन्यो-
 त्तिस्तिरस्कारितनुत्विषे; श्री गौतमगुरो! तुभ्यं वागीशाय महात्मने. ८. छति श्री
 गौतम! स्तोत्रमन्त्र ते स्मरतोऽन्वहम्; श्री निम्नप्रकासुरेस्त्वं जव सर्वार्थसिद्धये. ९.

૭૨. શયન સમયે (સ્વાપકાલે) સ્મરણીય સ્તોત્રમ્.

વિઘ્નચાલતા નેમિ, શ્રી નેમિ મનસિ સ્મરન્; સ્વાપકાલે નરો નૈવ, દુઃસ્વપ્નૈઃ પરિભૂયતે. ૧. અધસેનાવનિપાલ, વામાદેવી તનુરુદ્ધમ્; શ્રી પાશ્વં સંસ્મરન્નિલ્યં, દુઃસ્વપ્નાન્નૈવ પશ્યતિ. ૨. શ્રી લક્ષ્મણાંગ સંભૂતં, મહાસેન નૃપાંગજમ્; ચન્દ્રપ્રભં સ્મરન્-શ્રિતે, સુખં નિદ્રાંલભેત વૈ. ૩. સર્વં વિઘ્નહરં સ્તોત્રં, સર્વસિદ્ધિકરં પરમ્; ધ્યાયન્ શાન્તિ જ્ઞાનં નૈતિ, ચૌરાદિભ્યો ભયંનરઃ. ૪.

૭૩ શ્રી વીતરાગ સ્તોત્રમ્.

યઃ પરાત્મા પરંજ્યોતિઃ, પરમઃ પરમેષ્ઠિનામ્; આદિત્યવણુ તમસઃ પરસ્તાદામનન્તિ યમ્. ૧. સર્વે યેનોદમૂઝ્યન્ત સમૂત્રાઃ કલેશપાઢયાઃ મૂર્ધનાં યસ્મૈ નમસ્યન્તિયુરાસુરનેશ્વરાઃ. ૨. પ્રારતંન્ત યતો વિદ્યાઃ પુરુષાર્થ પ્રસાધિકાઃ; યસ્ય જ્ઞાનં ભવદ્ભાવિભૂતભાવાભાસકૃત્. ૩. યસ્મિન્વિજ્ઞાનમાનન્દં શ્રદ્ધાં ચૈકાત્મતાં ગતમ્; સ શ્રદ્ધેયઃ સ ચ ધ્યેયઃ પ્રપચે શરણુ ચ તમ્. ૪. તેન ક્યાં નાથવૌસ્તસ્મૈ સ્પૃહ્યેયં સમાહિતઃ; તતઃ કૃતાર્થો ભૂયાસં ભવેયં તસ્ય કિદ્કૃરઃ. ૫. તત્ર સ્તોત્રેણુ કુર્યો ચ તમ્ પવિત્રાં સ્વાં સસ્સ્વતીમ્; ઇદં હિ ભવકાન્તારે, જન્મિનાં જન્મનઃ ફલમ. ૬. કવાહં પશોરપિ પશુવીં-તરાગસ્તવ કવ ચ; ઉત્તિનીપુરંરશ્યાનીં પદ્મ્યાં પંગુરિવાસ્મ્યતઃ. ૭. તથાધિ શ્રદ્ધામુ-ખ્યેડહં નોપલભ્યસ્પત્રપિ; વિશ્વંખલાપિ વામૃત્તિઃ શ્રદ્ધાનસ્ય શોભતે. ૮. શ્રીહેમ ચન્દ્રપ્રભવાદ્વૌતરાગસ્ત્રાદિતઃ કુમારપાલભૂપાલ; પ્રાપ્નેતુ ફલમીક્ષિતમ્. ૯.

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ-મુંબઈ

(૬) ભારતવર્ષમાં ચાલતી પાઠશાળાઓ, બેડિંગો, બાલાશ્રમો, વિદ્યાર્થીગૃહો વિગેરેના ધાર્મિક શિક્ષકોને તેમના શિક્ષણના ઉત્તમ કાર્યના બદલામાં અને વિદ્યાર્થીઓને ધાર્મિક અભ્યાસમાં લીધેલા સારા એવા શ્રમના બદલામાં પ્રતિવર્ષે સો, -બસો, -ત્રણસો, -ચારસો, -પાંચસો રૂપિયાના ઇનામો યોગ્યતા પ્રમાણે આપવામાં આવશે.

(૭) ભારતવર્ષમાં ચાલતી પાઠશાળાઓ યા સરથાઓ કે જે ધાર્મિક અભ્યાસ કરાવતી હોય તેવી સરથાઓને વધુ રસવાળી અને તે માટે વરસ દિવસે રૂપિયા સો, બસો, ત્રણસો, ચારસો, પાંચસો રૂપિયા યોગ્યતા પ્રમાણે મદદ આપવામાં આવશે.

ઉપરની યોજનાઓ માટે રૂપિયા આઠ લાખનું ભંડોળ કરી તેના વ્યાજમાં ઉપરોક્ત સગવડતાઓ આપવા કાર્યકરોની ઇચ્છાઓ છે.

શ્રી. સેવકો,
માણુભવનદાસ હરજોબિંદદાસ
ચોપટલાલ કેશવજી દોશી
શ્રી. જૈ. ધા. શિ. ટ્ર. ફંડના ટ્રસ્ટીઓ.

ॐ ॐ
अर्हं नमः

श्री
सज्जन सन्मित्र
तृतीय महाविधि
प्रकरणद्वय संग्रह.

१. श्री. एव विचार प्रकरण.

एवञ्च पञ्चवीर, नमिषि लक्ष्मि अणुह जोहृत्थ; एव सरुव किञ्चि वि,
नह लक्ष्मि पुंन सूरीहि. १. एवा मुत्ता संसारिणो य, तस थावरा य संसारी;
पुढवी नल नलञ्च वाठ, वणुससथ थावरा नेया. २. इलिह मञ्चि रथञ्च विदुम, हिंशुल
हुरियाल मञ्चिसिल रसिहा; कञ्चुगाथ धाठ सेठी, वन्निय अरणुदृय पलेवा. ३. अणुलथ
तूरी ठिस; मट्टी पाहाञ्च नमओणुगा; सोवीरंनञ्च लुण्णथ; पुढवी लेयाथ धंन्याथ. ४.
लोमंतरिङ्गमुदग. ओसा डिम करग हरितञ्च मडिआ; हुंति धणुदडिमाथ, लेयाणुगा
य आठरस. ५. धंगाल नल मुम्भुर, उक्कासणि कञ्चुग विनञ्चु माथआ; अगञ्चि
निञ्चालुं लेया, नायंवा निठिञ्चु लुद्धीये. ६. उणुलामग उक्कलिया, मंडलि महसुद्ध
गुंनवाया य; धञ्चु तञ्चु वायाधआ, लेया ञ्चु वाठिकायसस. ७. साहारञ्चु पत्तेआ, वणु-
ससथ एवा हुहा सुञ्चेलञ्चिया; जेसिमञ्चुनाञ्चु तञ्चु, ओगा साहारञ्चु ते ठ, ८, कंदा
अंकुर किसलय, पञ्चुगा सेवाल भूनिशेडा य; अदलयतिय गज्जर भोत्थ, वत्थुदा थेग
पदंका. ९. कोमल इलं य सण्वं, गूठ सिसाथ सिञ्चुपत्ताथ; थोहरि कुञ्चारि गुग्गुलि,
गलो य पमुहाथ छिन्नरुहा. १०. धंन्याथणु अणुगे, हुवंति लेया अणुतकायाञ्चु; तेसिं
परिणञ्चुत्थं, लङ्गञ्चु मेअसुञ्चेल लक्ष्मि. ११ गूठसिरसंधिपण्वं. समलग-मडिङ्ग
य छिन्नरुद्ध; साहारञ्चु सरिरं, तण्विवरिअं य पत्तेयं, १२. ओग सरिरे ओगो, एवे
जेसिं तु तेय पत्तेया; इल कुत्र छडि कट्टा, भूलग पत्ताणि णीयाणि. १३. पत्तेय तरुं
मुत्तुं, पंय विपुढव.धणु सयत्र लोअे; सुहुमा हुवति नियमा, अंतमुहुत्ताठ अदिसा.
१४. संभ कवडुय गंडुल, नलोय अदणुग अलस लहुगाथ; मेहरिकिमि पूअरगा,
अधंदिथ माधवाहाथ. १५. गोत्री मंकञ्चु नुआ, चिपीलि उदे हिया य मङ्कोडा; धदिलथ

ધ્યમિલ્લીઓ, સાવય ગોકીડ જાઇઓ. ૧૬. ગદ્દય ચોરકીડા, ગોમયકીડા ય ધન્નકીડા ય; કુન્થુ ગોવાલિય ઇલિયા. તેઈદિય ઇન્દગોવાઈ. ૧૭. ચઉરિંદિયા ય વિચ્છુ. દિંકુણુ ભમરા ય ભમરિયા તિહા; મન્ચિય ડંસા મસગા, કંસારી કવિલ ડોલાઈ. ૧૮. પંચિંદિયા ય ચઉહા, નારય તિરિયા મણુસ્સ દેવા ય; નેરઈયા સત્તવિહા, નાયન્વા પુઠવી લેએણુ. ૧૯. જલયર થલયર ખયરા. તિવિહા પંચિંદિયા તિરિક્ખા ય; સુસુમાર મન્છ કન્છવ, ગાહા મગરા ય જલચારી. ૨૦. ચઉપય ઉરપરિસપ્પા ભૂયપરિસપ્પાય થલયરા તિવિહા; ગો સપ્પ નઉલ પમુહા, ઝોધન્વા તે સમાસેણુ. ૨૧. ખયરા રોમય પક્ખી, ચમ્મય પક્ખી ય પાયડાયેવ, નરલોગાઓ ખાહિં, સમુગ્ગ પક્ખી વિયયપક્ખી. ૨૨. સન્વે જલ થલ ખયરા, સમુચ્છિમા ગખલયા હુહા હુંતિ; કમ્મા કમ્મગ ભૂમિ, અંતરદીવા મણુસ્સા ય. ૨૩. દસહા ભવણા-હિવઈ, અદ્દઈવહા વાણુમંતરા હુંતિ; જોઇસિયા પંચવિહા, હુવિહા વેમાણિયા દેવા. ૨૪. સિદ્ધા પનરસ લેયા, તિત્થા તિત્થાઈ સિદ્ધ લેએણુ; એએ સંખેવેણુ, જીવ વિગપ્પા સમક્ખાયા. ૨૫. એએસિં જીવાણુ, સરીરમાઉ ઠિઈ સકાયંમિ; પાણા જોણિ પમાણુ, જેસિ-જં અત્થિ તં ભણિમો, ૨૬. અંગુલ અસંખ ભાગો, સરીર મેગિંદિયાણુ સન્વેસિં; જોયણુ સહસ્સ-મહ્ધિયં, નવરં પત્તેય રુક્ખાણુ. ૨૭. ખારસ જોયણુ તિન્નેવ, ગાઉઆ જોયણુ ચ અણુક્કમસો; જોઈદિય તેઈદિય, ચઉરિંદિય દેહ મુચ્ચત્તં. ૨૮. ધણુસય પંચ પમાણા, નેરઈયા સત્તમાઈ પુઠવીએ; તત્તો અદ્દદ્ધુણા, નેયા રયણુપ્પહા જાવ. ૨૯. જોયણુ સહસ્સમાણા, મન્છા ઉરગાય ગખલયા હુંતિ; ધણુહ પુહુત્તં પક્ખીસુ, ભુયચારી ગાઉઅ પુહુત્તં ૩૦ ખયરા ધણુહ પુહુત્તં, ભુયગા ઉરગાય જોયણુ પુહુત્તં; ગાઉઅ પુહુત્ત મિત્તા, સમુચ્છિમા ચઉપ્પયા ભણિયા ૩૧. છચ્ચેવ ગાઉ-આઈ, ચઉપ્પયા ગખલયા મુણેયન્વા; કોસ તિગંચ મણુસ્સા, ઉક્કોસ સરીર માણેણુ. ૩૨. ઇસાણુત સુરાણુ, રયણીઓ સત્ત હુંતિ ઉચ્ચત્તં; હુગ હુગ હુગ ચઉ ગેવિન્નજ, જુત્તરે ઇક્કિક્કપરિહાણી. ૩૩. ખાવીસા પુઠવીએ, સત્તય આઉસ્સ તિન્નિ વાઉસ્સ; વાસ સહસ્સા દસ તરુ, ગણાણુ તેકે તિરત્તાઉ. ૩૪. વાસાણિ ખારસાઉ, જોઈદિયાણુ તેઈદિયાણુ તુ; અઉણાપન્ન દિણ્ણાઈ, ચઉરિંદિણુ તુ છમ્માસા. ૩૫. સુર નેરઈયાણુ ઠિઈ, ઉક્કોસા સાગરાણિ તિત્તીસં; ચઉપય તિરિય મણુસ્સા, તિન્નિ ય પલિ-ઓવમા હુંતિ. ૩૬. જલયર ઉર ભુયગાણુ, પરમાઉ હોઈ પુન્વ કોડીઓ; પક્ખીણુ પુણુ ભણિઓ, અસંખ ભાગો ય પલિયસ્સ. ૩૭. સન્વે સુહુમા સાહારણા ય, સમુચ્છિમા મણુસ્સા ય; ઉક્કોસ જહ-નેણુ, અંત મુહુત્તં ચિય ઝિયંતિ. ૩૮. ઓગાહણાઉ માણુ, એવં સંખેવઓ સમક્ખાયં; જે પુણુ અંત્ય વિસેસા, વિસેસ સુત્તાઉ તે નેયા. ૩૮. એગિં-દિયા ય સન્વે, અસંખ ઉસ્સપ્પિણી સકાયંમિ; ઉવવન્નંતિ ચયતિ ય, અણુતકાયા અણુતાઓ. ૪૦. સંખેન્નજ સમા વિગલા, સત્તદ્દ ભવા પણિદિ તિરિ મણુઆ; ઉવવ-ન્નંતિ સકાયે, નારય દેવા ય નો ચેવ. ૪૧. દસહા જિયાણુ પાણા, ઇદિય ઉસાસ આઉ ખલરુઆ; એગિંદિએસુ ચઉરો, વિગલેસુ છ સત્ત અદ્દેવ. ૪૨. અસન્નિ સન્નિ પંચિ-દિએસુ, નવ દસ કમેણુ ઝોધન્વા; તેહિં સહ વિપ્પઓગો, જીવાણુ ભન્નએ મરણુ. ૪૩.

એવં અણારપારે, સંસારે સાયરંભિ ભીમંભિ; પત્તો અણુંત ખુત્તો, જીવેદિ અપત્ત ધમ્મેદિ. ૪૪. તહ ચઉરાસી લક્ખા, સંખા જોણીણુ હોઇ જીવાણુ; પુદવાઇણુ ચઉદ્ધં; પત્તેયં સત્ત સત્તેવ. ૪૫. દસ પત્તેય તરુણુ, ચઉદ્ધસ લક્ખા હવંતિ ધયરેસુ; વિગલિદિએસુ હો હો, ચઉરો પંચિદિ તિરિયાણુ. ૪૬. ચઉરો ચઉરો નારય, સુરેસુ મણુઆણુ ચઉદ્ધસ હવંતિ; સંપિંડિ યા ય સંવે, ચુલસી લક્ખા ઉ જોણીણુ. ૪૭. સિદ્ધાણુ નત્થિ હોહો, ન આઉ કમ્મં ન પાણુ જોણીઓ; સાઇ અણુંતા તેસિં, ડિઇં જિણિ-દાગમે લણિઆ. ૪૮. કાલે અણુઇનિહણુ, જોણિ ગહણુમિ ભીસણુ ધત્થ; ભમિયા ભમિહંતિચિરં, જીવા જિણુ વયણુ મલહંતા. ૪૯. તા સંપઇ સંપત્તે, મણુઅત્તે દુલ્લહે વિ સમ્મત્તે; સિરિ સંતિ-સૂરિ-સિદ્ધે કરેહુ ભો ઉજ્જમં ધમ્મે. ૫૦. એસો જીવ વિચારો, સંખેવ રૂઠંણુ ભણુણા હેઉ; સંખિત્તો ઉદ્ધારઓ, રુદ્ધાઓ સુય સમુદ્ધાઓ. ૫૧.

૨. શ્રી નવતત્તવ પ્રકરણુ.

જીવા-જીવા પુણુણુ, પાવા-સવ સંવરો ય નિજ્જરણુ; ખંધા મુક્ખો ય તહા, નવ તત્તા હુંતિ નાયંવા. ૧. ચઉદ્ધસ ચઉદ્ધસ ખાયાલીસા, ખાસી ય હુંતિ ખાયાલા; સત્તા વત્તં ખારસ, ચઉનવ લેયા કમેણેસિં. ૨. એગવિહુ દુવિહુ તિવિહા, ચઉવિવિહા પંચ છવિવિહા જીવા; એયણુ તસ ધયરેદિ, વેય ગઇ કરણુ કાએદિ. ૩. એગિદિય સુહુમિયરા, સન્નિયર પંચિદિયા ય સ ખિ તિ ચઉ; અપજ્જત્તા પજ્જત્તા, કમેણુ ચઉદ્ધસ જિય-દાણુ. ૪. નાણું ચ દંસણું એવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા; વીરિયં ઉવઓગો ય, એઅં જીવસ લક્ખણુ. ૫. આહાર સરીર ઈદિય, પજ્જત્તો આણુપાણુ ભાસમણુ; ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ઈગ વિગલા-સન્નિ સન્નીણુ. ૬. પંચિદિય તિ ખલુસા, સાઉ દસ પાણુ ચઉ છ સગ અદ્દ; ઈગ દુતિ ચજિરિદીણુ, અસન્નિ-સન્નીણુ નવ દસ ય. ૭. ધમ્મા-ડધમ્મા ગાસા, તિય તિય લેયા તહેવ અદ્ધા ય; ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ અજીવ ચઉદ્ધસહા. ૮. ધમ્માધમ્મા પુગલ નહુ કાલો પંચ હુંતિ અજીવજીવા; ચલણુ સહાવો ધમ્મો, ધિર સંઠાણો અહમ્મો ય. ૯. અવગાહો આગાસં, પુગલ જીવાણુ પુગલા ચઉહા; ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ એવ નાયંવા. ૧૦. સદ્ધંધાર ઉજ્જએઅ, પભા છાયા તવેહિઆ; વણુણુ ગંધ રસા કાસા, પુગલાણું તુ લક્ખણુ. ૧૧. એગા કોડિ સત્ત-સદ્ધિ, લક્ખા સત્ત હુત્તરી સહસ્સા ય; હો ય સયા સોલહિઆ, આવલિઆ ઈગ મુહુત્તમ્મિ. ૧૨. સમયાવદિ મુહુત્તા, દીહા પક્ખા ય માસ વરિસા ય; ભણિઓ પલિયા સાગર, ઉસ-પિણી સપ્પિણી કાલો. ૧૩. પરિણામિ જીવ મુત્તં, સપએસા એગ ખિત્ત કિરિયા ય; ચિન્નયં કારણુ કત્તા, સંવગય ઈયર અપ્પવેસે. ૧૪. સા ઉચ્ચએઅ મણુદુગ, સુરદુગ પંચિદિત્તઇ પણુદેહા; આઈ તિતણુણુ-વંગા, આઈમ સંધયણુ સઠાણુ. ૧૫. વત્ત ચઉક્કા ગુરુલહુ, પરધા ઊસાસ આયવુજ્જએઅ; સુભખગઈ નિમિણુ તસદસ, સુર નર તિરિઆઉ તિત્થયરં. ૧૬. તસ ખાયર પજ્જત્તં, પત્તેઅં ધિરં સુભં ચ સુભગં ચ; સુસર આઇજ્જ જસં, તસાઈ દસગં ઈમં હોઇ. ૧૭. નાણુ-તરાય દસગં, નવ ખીએ નીઅ સાય મિચ્છત્તં; ધાવર દસ નરયતિગં, કસાય પણુવીચ વિરિયદુમં. ૧૮. ઈગ ખિ તિ ચઉ ભવંઓ, કુખ-

ગઈ ઉવઘાય હુતિ પાવસ્સ; અપસત્થં વજ્જયકી, અપઠમ સંઘયણુ સંઠાણા ૧૯, યાવર
 સુહુમ અપજ્જ, સાહારણુ-મથિર-મસુલ હુલગાણિ; હુસ્સર ણુઈજ્જજ્જસં, યાવર હસગં
 વિવજ્જત્થં. ૨૦. ઇંદિઅ કસાય અન્વય, જોગા પંચ ચકી પંચ તિત્તિ કમા; કિરિઆઓ
 પણુવીસં, ઇમા ઉ તાઓ અણુક્કમસો. ૨૧. કાઈઅ અહિગરણિઆ, પાઉસિયા પારિતા-
 વણી કિરિયા; પાણાઈવાય રંભિઅ, પરિગહિયા માયવત્તી ય. ૨૨. મિચ્છાઈસણુ વત્તી,
 અપચ્ચકખાણા ય દિદ્ધિ પુદ્ધી અ, પાહુઅચ્ચ સામંતો, વણીઅ નેસાંત્થ સાહત્થી. ૨૩.
 આણુવણિ વિઆરણિઆ, અણુલોગા અણુવકંખપચ્ચઈઆ; અન્ના-પચ્ચોગ સમુદાણુ,
 પિજ્જમં દોસેરિયાવહિઆ. ૨૪. સમિઈ ગુત્તિ પરિસહ, જઈધમ્મો ભાવણા ચરિત્તાણિ;
 પણુ તિ દુવીસ હસ ખારસ, પંચ લેએહિં સમવત્તા. ૨૫. ઇરિયા ભાસે સણા ઢાણે,
 ઉચ્ચારે સમિઈ સુ અ; મણુગુત્તિ વયગુત્તિ, કાયગુત્તિ તહેવ ય. ૨૬. ખુહા પિવાસા સી
 ઉણ્ડ, ઈંસા ચેલા રઈરિયો; ચરિઆ નિસીહિયા સિન્ન, અક્કોસ વહ નાયણા. ૨૭.
 અલાલ રોગ તણુકાસા, મલ સક્કાર પરિસહા; પત્તા અન્નાણુ સમ્મત્તાં, ઇંઅ
 ખાવીસ પરિસહા. ૨૮. ખંતી મદ્દ અજ્જવ, મુત્તી તવ સંજ્જમે એ ખોઘન્વે; સચ્ચં
 સોઅં આકિંચણં ચ, ખંલં ચ જઈધમ્મો. ૨૯. પઠમ મણિચ્ચ-મસરણું, સંસારો
 એગયા ય અજ્જત્તાં; અસુઈત્તાં આસવ, સંવરો ય તહ નિજ્જરા નવમી ૩૦, લોગસહાવો
 ઘોહી, હુદ્દહા ધમ્મસ્સ સાહગા અરિહા; એઆઓ ભાવણાઓ, ભાવેઅન્વા યયત્તેણું.
 ૩૧. સામાઈ અત્થપઠમં, છેઓવટ્ઠાવણું ભવે ખીઅં; પરિહાર વિમુદ્ધિઅં, સુહુમં તહ
 સંપરાયં ચ. ૩૨, તત્તોઅ અહુકખાયં, ખાયં સન્વમિ જીવલોગમ્મિ; જં ચરિણિણુ
 સુવિહિઆ, વચ્ચંત અચરામરં ઠાણું. ૩૩. અણુસણુ-મુણ્ણોઅરિયા, વિત્તીસંખેવણું
 રસચ્ચાઓ; કાય કિલેસો સંલીણુયા ય, બજ્જો તવો હોઈ. ૩૪. પાયચ્છિત્તાં વિણુઓ,
 વેયાવચ્ચં તહેવ સન્નઝાઓ; ઝાણું ઉસ્સગોવિઅ, અખિલંતરઓ તવો હોઈ, ૩૫.
 ખારસ વિહં તવો નિજ્જરા ય. બધો ચકી વિગપ્પોઅ, પયઈ-કિઈ-અણુભાગ, પચ્ચેસ-
 લેએહિં નાયન્વો. ૩૬. પયઈ સહાવો વુત્તો, કિઈ કાલાવહારણું; અણુભાગો રસો હોઓ.
 પચ્ચેસો દલસંચઓ. ૩૭. પડ-પહિહાર-સિમજ્જ, હહ-ચિત્ત-કુલાલ-ભંડગારિણું; જહ
 એએ-સિ ભાવા. કમ્માણુ વિજ્જણુ તહ ભાવા. ૩૮, ઇંહ નાણુઈસણુવરણુ, વેચ-મોહાઉ
 નામ-ગોઆણિ; વિઘ્ઠં ચ પણુ નવ હુ, અઈ-વીસ ચકી તિસય હુ પણુવિહં. ૩૯.
 નાણે અ દસણુવરણે, વેઅણિએ એવ છંતરાએ અ; તીસં કોડકોડી, અચરાણું
 કિઈજ ઉક્કોસા ૪૦. સત્તાર કોડકોડી, મોહણીએ વીસ નામ ગોએસુ; તિત્તિસં
 અચરાઈ, આઉદ્ધં ખંધ ઉક્કોસા. ૪૧. ખારસ સુહુત્ત જહત્તા. વેચણિએ અઈ
 નામ-ગોએસુ; સેસાણુંત સુહુત્તાં, એયં ખંધ-કિઈ-માણું. ૪૨. સંત-પય-પરુવણુયા,
 દન્વ-પમાણું ચ ખિત્ત કુસણા ય; કાલો અ અંતર ભાગ; ભાવે અપખાખુ
 એવ. ૪૩. સંતં સુદ્ધ પયત્તા, વિજ્જતં ખ કુસુમન્વ ન અસંતં; મુકખત્તિ
 પયં તસ્સ ઉ, પરુવણુ મગ્ગણાઈહિં. ૪૪. ગઈ ઇંદિએ કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે
 ય, સંજ્જમ ઈંસણુ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૪૫. નરમઈ પહિહિં તચ્ચ ભવ,

સન્નિ અહુક્ર આય અર્ધઅ-સમ્મતે; મુકુખોણાહાર કેવલ. દંસણુ નાણે ન સેસેસુ. ૪૬. દંવપમાણે સિદ્ધાણુ, જીવ-દંવાણુ હુંતિ ણુંતાણુ; લોગસ્સ અસંખિજ્જે; ભાગે ઇક્કો ય સંવે વિ. ૪૭. કુસણુ અહિયા કાલો, ઇગ સિદ્ધ પદુચ્ચ સાધ્ધઓણુતો. પડિવાયા-ભાવાઓ, સિદ્ધાણુ અંતરં નત્થિ. ૪૮. સંવ જિયાણુ-મણુતે, ભાગે તે તેસિં દંસણુ નાણુ, અર્ધએ ભાવે પરિણામિ, એ અ પુણુ હેઠ્ઠ જીવત્તં. ૪૯. થાવા નપુંસ સિદ્ધા, થી નર સિદ્ધા કમેણુ સંખગુણા; ઇઅ મુકુખ તત્ત મેઅં, નવ તત્તા લેસઓ ભણિયા પં. જીવાઈ નવ પયત્થે, જો જાણુઈ તસ્સ હોઈ સમ્મત્તં; ભાવેણુ સદ્દહંતો, અયાણુમાણુવિ સમ્મત્તં; ૫૧. સંવાઈ જિજ્જેસર-ભાસિઆઈ, વયણાઈ નન્નહા હુંતિ. ઇઅ ખુદ્ધી જસ્સ મણે, સમ્મત્તં નિચ્ચલં તસ્સ. ૫૨. અંતોમુહુત્તમિત્તંપિ, ક્કસિઅં હુજ્જ જેહિ સમ્મત્તં તેસિ અવહું પુગ્ગલ, પરિઅટ્ટઓ એવ સંસારો. ૫૩, ઉસ્સપ્પિણી અણુંતા, પુગ્ગલ પરિઅટ્ટઓ મુણેઅંવો; તેણુંતાતીઅદ્ધા, અણાગયદ્ધા અણુંતગુણા. ૫૪. જિણુ અજિણુ તિચ્ચ તિત્થા, ગિહિ અન્ન સલિંગ થી નર નપુંસા; પત્તેય સયંખુદ્ધા, ભુદ્ધઓ-હિય ઇક્કે ણિક્કાય. ૫૫. જિણુસિદ્ધા અરિહંતા, અજિણુસિદ્ધા ય પુંડરિઆ પમુહા; ગણુહારિ તિત્થ સિદ્ધા, અતિત્થસિદ્ધા ય મરુદ્ધેવી. ૫૬. ગિહિલિંગ સિદ્ધ ભરહો, વક્ક-લચીરી ય અન્નલિંગમ્મિ; સાહુ સલિંગ સિદ્ધા. થી સિદ્ધા અંદણા પમુહા. ૫૭. પુંસિદ્ધા ગોયમાઈ, ગાંગેય પમુહ નપુંસઆ સિદ્ધા, પત્તેય સયંખુદ્ધા, ભણિયા કરકંડુ કવિલાઈ પટ. તહ ખુદ્ધઓહિ ગુરુઓહિયા, ઇગસમય ઇગસિદ્ધા ય. ઇગ સમયે વિ અણેગા, સિદ્ધા તેણેગ સિદ્ધા ય. ૫૯. જઈઆઈ હોઈ પુચ્છા, જિણાણુ મગ્ગમિઉત્તરં તઈઆ ઇક્કસ્સ નિગોયસ્સ, અણુંત ભાગો ય સિદ્ધિગઓ. ૬૦.

૩. શ્રીદંડક પ્રકરણુ.

નમિઉં ચઉવીસજિણે, તસ્સુત્તવિચારલેસદેસણુઓ; દંડગપએહિં તેચ્ચિય, થાઆમિ મુણેહ લો ભંવા. ૧. નેરઈઆ અસુરાઈ, પુઠવાઈ એઈદિયાદઓ એવ; ગખ્ખયતિરિય મણુસ્સા, વંતર જેઈસિય વેમાણી. ૨. સંખિત્તયરી ઉ ઇમા, સરીરમોગાહુણા ય સંઘ-યણા; સન્ના સંઠાણુ કસાય, લેસ ઇદિય હુ સમુઘાયા. ૩. દિટ્ઠી દંસણુ નાણે, જોગુવ-ઓગો-વવાય ચવણુ ઇઈ; પજ્જત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઈ વેએ. ૪. ચઉ ગખ્ખ તિરિય વાઉસુ, મણુઆણુ પંચ સેસ તિસરીસા; થાવર ચઉગે હુહઓ અંજીલઅસંખ-ભાગ તણુ. ૫. સંવેસિંપિ જહ્જા, સાહાવિય અંજીલસ્સ અસંખસો; ઉક્કોસ પણુસય ધણુ, નેરઈયા સત્ત હુચ્ચ મુરા. ૬. ગખ્ખતિરિ સહસ્સ જ્જેયણુ, વણુસ્સઈ અહિઅ જ્જેયણુ સહસ્સં, નર તેઈદિ તિગાઓ, એઈદિય જ્જેયણુ ખાર. ૭. જ્જેયણુમેગં ચઉરિંદિ દેહ મુચ્ચત્તણું સુએ ભણિયં. વેઉવિય દેહં પુણુ, અંજીલસંખં સમારંભે. ૮. દેવ નર અહિય લક્ખં, તિરિયાણુ નવ ય જ્જેયણુ સયાઈ, હુગુણું તુ નારયાણુ, ભણિયં વેઉવિય સરીરં ૯. અંતમુહુત્તં નિરયે, મુહુત્ત ચતારિ તિરિય મણુએસુ; દેવેસુ અદ્ધમાસો, ઉક્કોસ વિંકંવણુકાલો ૧૦. થાવર સુર નેરઈયા, અસંઘયણા ય નિગલ છેવહા; સંઘયણુછગ્ગં ગખ્ખય, નરતિરિએસુ મુણેઅંવં. ૧૧. સંવેસિં ચઉહહ વા, સન્ન સંવેસુરાય ચઉરંસા;

नर तिरिय छ स'ठाणा, हुंछ विगदिदि नेरधया. १२. नाणा विह धय र्ध, गुणुहुं वषु
 वाठि तेठि अपकाया; पुठवी मसूर य'दा-करा स'ठाणुयो लषिया १३. स'वेवि यठि कसाया,
 देस छ'ग' गण्ल तिरिय मल्लुओसु. नारय तेठि वाठि, विगला वेमाषिय तिदेसा. १४.
 नेधसिय तेठि देसा, सेसा स'वेवि हुंति यठिदेसा; ध'नियदरं सुगम', मल्लुआणुं सत्त
 समुग्धाया १५. वेयषु कसाय भरषे, वेठिण्विय तेय ओय आहारै; केवलिय समुग्धाया,
 सत्त धमे हुंति सनीषु. १६. ओगिदियाषु केवदि, तेठिहारग विष्ठा उ यत्तारि; ते वेठि-
 ण्विय वण्ण, विगला सनीषु ते येव १७. पषु गण्ल तिरि सुरेसु; नारय वाठिसु यठि
 तिय सेसे; विगल हुंदिही थावर, मिच्छती सेस तिय दिही. १८. थावर भि ति सु
 अयण्णु, यठिरिदिसु तद्दुग' सुओ लषिय'; मल्लुआ यठि दंस्सषिष्णो, सेसेसु तिगं तिगं
 लषिय'. १९. अन्नाणु नाणु तिय तिय, सुर तिरि निरये धिरे अनाणुदुग'; नाणुानाणु
 हुं विगले, मल्लुओ पषु नाणु तियन्नाणा. २०. धंकारस सुर निरये; तिरियेसु तेर
 पन्नर मल्लुओसु; विगले यठि पषु वाये नेगतिय' थावरे डोर्ध. २१. उवओगा मल्लुओसु,
 ञारस नव निरय तिरिय हेवेसु; विगलदुगे पषु छं', यठिरिदिसु थावरे तियग', २२.
 स'भ मस'भा सभओ, गण्लय तिरि विगल नारय सुरा थ; मल्लुआ नियभा स'भा,
 वषुडणुंता थावर अस'भा. २३. असन्नि नर अस'भा, न्ह उववाये तडेव यवषे वि;
 भावीस सग ति दस वा-स सहस्स उच्छिट्ठ पुठवाध. २४. तिदियुगि ति पदलाठि, नर तिरि
 सुर निरय सागरतितीसा; व'तर पदल' नेधस, वरिसलण्णुआडिअ' पदिय'. २५. असुराणु
 अडिय अयर', हेसूणु हुपदलय' नवनिकाओ, ञारस वासुणु पषु दिष्ण, छम्भासुजिच्छिट्ठ
 विगलाजि. २६. पुठवाध दस पयाणु', अंतमुहुत्त' न्ह न्न आठिधं; दस सहस वरिस
 डिअ', लवणुाडि व निरय व'तरिया. २७. वेमाषिय नेधसिया, पदल तयकुंस आठिआ
 हुंति; सुर नर तिरि निरयेसु, छ पण्णती थावरे यठिग'. २८. विगले प'य पण्णती,
 छदिसि आहार डोर्ध स'वेसि; पणुगार्ध पये लयणुा, अह सन्नि तिय' लषियेसाभि. २९.
 यठिविह सुर तिरियेसु', निरयेसुय हीहकादिगी सन्ना; विगले हेठवयेसा, सन्नारुदिया
 धिरा स'वे. ३०. मल्लुआणु हीहकादीय, दिट्ठीवाओवयेसिया केवि; पण्ण पषु तिरि
 मल्लुअयिय, यठिविह हेवेसु गच्छ'ति. ३१. स'भाठि पण्ण पण्णिदि, तिरिय नरेसुं
 तडेव पण्णते; लूहग पत्तेयवषे, ओओसु यियय सुरागमणु'. ३२. पण्णत्त स'भ
 गण्लय, तिरिय नरा निरय सत्तगे न'ति; निरठवट्टा ओओसु. उववण्ण'ति न सेसेसु. ३३.
 पुठवी आठि वषुस्सध. मल्लुओ नारय विवण्णिया लुवा; स'वे उववण्ण'ति, नियनियकम्भाणु
 माणुेषु'. ३४. पुठवाध दस पयेसुं, पुठवी आठि वषुस्सध न'ति पुठवाध दस पयेहि य,
 तेठि वाठिसु उववाओ. ३५. तेजि वाजि गमणु', पुठवी पमुहुमभि डोर्ध पय नवगे; पुठवाध
 ढाणुदसगा, विगलाध तिय तहिं न'ति. ३६. गमणुागमणु' गण्लय, तिरियाणु', सयल
 लुवढाणुसुं; स'वथ न'ति मल्लुआ, तेजि वाजिहिं नो न'ति. ३७. वेय तिय तिर नरेसुं,
 धिथी पुरिसो य यठिविह सुरेसु; धिर विगल नारयेसुं, नपुंसवेओ हुवधयेओ. ३८.
 पण्ण मल्लु आयरणी; वेमाषिय लवणु निरय व'तरिया; नेधस यठि पषु तिरिया, नेधदि

તેથી જી ભૂઆજી. ૩૬. વાજી વણુસઘં મિચય, અહિયા અહિયા કમેણિમે હુતિ; સંવેવિ ઇમે ભાવા, જિણા! મએડણુ'તસો પતા. ૪૦. સ પઇ તુમ્હ ભત્તરસ, દંડગ પય લમણુ લગ્ગ હિયયસ્સ; દંડતિય વિરયસુલહં, લહુ મમ દિનુ મુખ્ખપયં. ૪૧. સિરિ જિણુહંસ મુણીસર, રબ્બે સિરિ ધવલયંદસીસેણુ; ગજસારેણુ લિહિયા, એસા વિત્તત્તિ અપ્પહિયા. ૪૨.

૪. ધી લધુમંઘયણી પ્રકરણ.

નમિચ જિણુ' સંવનનું, જગપુબ્બ' જગગુરુ' મહાવીરં; જ'ણુદીવ પયથથે. તુચ્છ' સુત્તા સપરહેઉં ૧. ખંડા જોયણુ વાસા, પંવય કૂડા ય તિથ્થ સેઢીઓ; વિજય દહ સલિલાઓ, પિંડેસિ હેઠં સંઘયણી. ૨. નઉઅ સયં ખંડાણુ', ભરહપમાણુણુ ભાઇએ લખ્ખે; અહુવા નઉઅસયગુણુ', ભરહપમાણુ' હુવઇ લખ્ખં. ૩. અહુવેગખંડં ભરહે, દો હિમવંતે અ હેમવઇ ચઉરો; અટ્ઠ મહાહિમવંતે, સોલસ ખંડાઇ હુરિવાસે. ૪. ખત્તીસં પુણુ નિસટ્ઠે, મિલિયા તેસઠ્ઠિ ખીય પાસે વિ; ચઉસઠ્ઠિ ઉ વિહેહે, તિરાસિ પિંડેનઉઅસયં. ૫. જોયણુ પરિમાણુઘં, સમચઉરંસાઘં ઇથ્થ ખંડાઇ; લખ્ખસ્સ ય પરિહીએ, તપ્પાય ગુણુ ય હુતે વ. ૬. વિખ્ખલ વગ્ગ દહુગુણુ, કરણી વટ્ટસ્સ પરિરઓ હોઇ; વિખ્ખલપાય ગુણિઓ, પરિરઓ તસ્સ ગણિયપયં. ૭. પરિહી તિલખ્ખ સોલસ, સહસ્સ દો ય સય સત્તવીસહિયા; કોસ તિગટ્ઠાવીસં, ધણુસય તેરંગુલહહિયં. ૮. સત્તેવ ય કોડિસયા, નઉઆ છપ્પન્ન સય સહસ્સાઇ; ચઉનઉયં ચ સહસ્સા, સયં દિવહ્ઠં ચ સાહીયં. ૯. ગાઉઅ મેગં પનરસ-ધણુમયા તહ ધણુણિ પન્નરસ્સ; સટ્ઠિં ચ અંગુલાઇ, જ'ણુદીવસ્સ ગણિયપયં. ૧૦. ભરહાઇ સત્ત વાસા, વિચદ્ધ ચઉ ચઉરતિસ વટ્ટિયરે; સોલસ વખખાર ગિરી, દો ચિત્તવિચિત્ત દો જમગા. ૧૧. દોસય કણુય ગિરીણુ', ચઉ ગયદંતા ય તહ સુમેરુ ય; છ વાસહગ પિંડે, એગુણુસત્તારં સયા દુન્ની. ૧૨. સોલસ વખખારેસુ, ચઉ ચઉ કૂડા ય હુતિ પત્તેયં; સોમણુસ ગંધમાયણુ, સત્તટ્ઠં ય રુપ્પિ મહહિમવે. ૧૩. ચઉતીસ વિચદ્ધેસું, વિજ્જણુપ્પહ નિસઠં નીલવંતેસુ; તહ માલવંત સુરગિરી, નવ નવ કૂડાઇ પત્તેયં. ૧૪. હિમસિહનિસુ ઇક્કારસ, ઇય ઇગસટ્ઠી ગિરીસુ કૂડાણુ'; એગત્તે સંવધણુ', સયચઉરો સત્ત સટ્ઠીય. ૧૫. ચઉ સત્ત અટ્ઠ નવગે-ગારસકૂડેહિં ગુણુહ જહસંખં; સોલમ્મ હુ હુ ગુણુયાલં, હુવે ય સગસટ્ઠિં સયચઉરો. ૧૬. ચઉતીસું વિજ્જએસું, ઉસહકૂડા અટ્ઠ મેરુ જ'ણુમિ; અટ્ઠ ય દેવકુરાએ, હુરિકૂડ હુરિસ્સહે સટ્ઠી. ૧૭. માગહ વરદામ પલા-સ તિથ્થં વિજ્જએસુ એરવય ભરહે; ચઉતીસા તિહિં ગુણિયા, દુરુત્તરસયં તુ તિથ્થાણુ'. ૧૮. વિજ્જબ્બર અભિઓગિય, સેઢીઓ દુન્નિ દુન્નિ વેઅદ્ધે; ઇય ચઉગુણુ ચઉતીસા, છત્તીસ સયં તુ સેઢીણુ'. ૧૯. ચક્કી જોયંવાઇ, ઇથ્થ વિજ્જયાઇ હુતિ ચઉતીસા; મહ દહ છપ્પઉમાઇ, કુરુસુ દસગતિ સોલસગં. ૨૦. ગંગા સિંધુ રતા, રત્તવઇ ચઉ નઇઓ પત્તેયં; ચઉદસહિં સહસ્સેહિં, સમગ્ગ વચ્ચંતિ જલહિમિ. ૨૧. એવં અખિભંતરિયા, ચઉરો પુણુ અટ્ઠવીસ સહસ્સેહિં; પુણુરવિ છપ્પન્નેહિં, સહસ્સેહિં જાંત ચઉસલિલા. ૨૨. કુરુમબ્બે ચઉરાસી, સહસ્સાઇ તહ ય વિજ્જય સોલસેસુ;

શ્રેષ્ઠ, -મુષ્ટિવંદણ-પત્થણા સરૂવં વા, મણુ-વય-કાચેગત્તં, સેસ-તિયત્થો ય પય-
 ડુત્તિ. ૧૯. સચિત્તદંવમુજ્જણુ, -મચિત્તમણુજ્જણુ મણુગત્તં, ઇગ-સાડિ ઉત્તરાસંગ,
 અન્જલી સિરસિ જિણુ-દિદ્દે. ૨૦. ઇઅ પંચવિહાભિગમો, અહુવા મુચ્ચતિ
 રાયચિદ્દહાઈ, ખગ્ગં છત્તોવાણુહ, મહિડં ચમરે અ પંચમચે. ૨૧. વંદંતિ જિણે
 દાહિણુ, -દિસિદ્ધિઆ પુરિસ વામદિસિ નારી, નવકર જહનુ સદ્ધિકર, જિદ્ધ મજ્જુ-
 ગ્ગહો સેસો. ૨૨. નમુકારેણુ જહન્ના, ચિધવંદણુ મજ્જ ઠંડ-થુઈ-બુઅલા, પણુ ઠંડ
 થુઈ-ચઉક્કગ, થયપણિહાણુઈ ઉક્કોસા. ૨૩. અન્ને ણિંતિ ઇગેણુ, સક્કથએણુ જહન્ન-
 વંદણુયા, તદ્દુગ-તિગેણુ મજ્જા, ઉકકોસા ચઉહિ પંચહિ વા. ૨૪. પણિવાઓ પંચંગો,
 દો બાણુ કરદુગુત્તમંગં ચ, સુમહુત્થ-નમુક્કારા, ઇગ દુગ તિગ બવ અદ્ધસયં. ૨૫. અહ-
 સદ્ધિ અદ્ધવીસા, નવનઉયસથં ચ દુસય-સગનઉયા, દોગુણુતીસ દુસદ્ધા, દુસોલ અહનઉયસય
 દુવન્નસયં. ૨૬. ઇઅ નવકાર-ખમાજમણુ, ઇરિઅ-સક્કથ-આઈ-દંડેસુ, પણિહાણુસુ અ
 અદ્ધરુત્ત, -વન્ન સોલસય સીયાલા. ૨૭. નવ ખત્તીસ તિત્તીસા, તિયત્ત અહવીસ સોલ વીસ
 પયા, મંગલ-ઇરિયા-સક્કથયાઈસુ એગસીઈ સયં ૨૮. અદ્ધુદ્ધુ નવદુય અદ્ધવીસ સોલસ
 ય વીસ વીસામા, કમસો મંગલ-ઇરિયા, -સક્કથયાઈસુ સગનઉઈ. ૨૯. વણુણુદ્ધુસદ્ધિ નવ
 પય, નવકારે અદ્ધ સંપયા તંથ, સગ સંપય પય તુલ્લા, સતરકખર અદ્ધમી હુ પયા. ૩૦.
 પણિવાય અકખરાઈ, અદ્ધાવીસં તહા ય ઇરિયાએ, નવનઉઅ-મકખરસયં, દુત્તીસ પય સંપયા
 અદ્ધ. ૩૧. દુગ દુગ ઇગ ચઉ ઇગ પણુ, ઇગાર છગ ઇરિય-સંપયાઈ પયા, ઇચ્છા ઇરિ
 ગમ પાણુ, જે મે એગિંદિ અમિ તરસ. ૩૨. અખ્ખુવગમો નિમિત્તં, ઓદે-અરહેઉ-
 સંગહે પંચ, છવ-વિરાહણુ-પડિમણુ, લેયઓ તિત્તિ ચૂલાએ. ૩૩. હુ-તિ-ચઉ-પણુ-
 પણુ-પણુ-હુ, ચઉ તિપય સક્કથય સંપયાઈપયા, નમુ આઈગ પુરિસો લોગુ, અમય
 ધમ્મ-પજ્જિણુ સંવં. ૩૪. થેઅન્વ સંપયા ઓહ, ઇયરહેઉ-વઓગ તદ્દેજી, સચિસે-
 સુવઓગ સરૂવ, -હેઉ નિયસમ-ફલય મુક્ખે. ૩૫. દો સગનઉઆ વન્ના, નવસંપય પયતિ-
 ત્તીસ સક્કથએ, ચેઇયથયદ્ધુ-સંપય, તિયત્ત-પય વન્ન-દુસયગુણુતીસા. ૩૬. હુ છ સગ
 નવ તિય છ-ચયઉ, છપ્પય ચિઈ સંપયા. પયા પઠમા, અરિહંવ ઠણુ સદ્ધા, અન્ન સુહુમ
 એવ જા તાવ. ૩૭. અખ્ખુવગમો નિમિત્તં, હેજી ઇગ-બહુ-વયંત આગારા, આગંતુગ
 આગારા, ઉસગ્ગાવહિ સરૂવદ્ધુ. ૩૮. નામપયાઈસુ સંપય, પયસમ અહવીસ
 સોલ વીસ કમા, અદ્ધરુત્ત-વ-ન દોસદ્ધુ, દુસયસેલ-દુનઉઅ સયં. ૩૯. પણિહાણુ
 દુવન્નસયં, કમેણુ સગં તિ ચઉવીસ તિત્તીસા. ગુણુતીસ અદ્ધવીસા, ચઉત્તી-સિવત્તીસ
 ખાર ગુરૂ વન્ના. ૪૦. પણુદંડા સક્કથય, ચેઇઅ નાન સુખ સિદ્ધત્થય ઇત્થ, દો ઇગ દો દો
 પંચ ય, અહિગારા ખારસ કમેણુ ૪૧. નમુ જેઅ ઇ અરિહં લોગ, સંવ પુક્ખ તમ
 સિદ્ધ એ દેવા, જિનિજ્જં ચત્તા વેઆ-વચ્ચગ અહિગાર પઠમપયા ૪૨. પઠમ-હિગારે
 વંદે, ભાવજિણે ખીયએ ઉ દંવજિણે; ઇગચેઇય-ઠવણુ-જિણે, તઇય ચઉત્થંમિ નામજિણે.
 તિહુઅણુ-ઠવણુ-જિણે પુણુ, પંચમએ વિહરમાણુ-જિણુ છદ્ધે સત્તમએ સુયનાણુ, અદ્ધમએ
 સંવ-સિદ્ધ-થુઈ. ૪૪. તિત્થાહિવ-વીરથુઈ, નવમે ઠસમે ય ઉજ્જયંત થુઈ, અદ્ધાવયાઈ

ઇગદિસિ, સુદિદ્દિસુર-સમરણા ચરિમે. ૪૫. નવ અહિગારા ઇંદુ લલિન્ન-વિત્થરા-વત્તિમાઈ
 અણુસારા, તિન્નિ સુય-પરંપરયા, ખીઓ દસમે ઇંગારસમે. ૪૬. આવસ્સમ-ચુષ્ણીએ,
 જં અણિયં સેસયા જહિરણાએ, તેણું ઉલ્લિજંતાઈ વિ, અહિગારા સુયમયા એવ. ૪૭. ખીઓ
 સુયત્થયાઈ, અત્થઓ વન્નિઓ તહિ એવ, સકકત્થયંતે પઠિઓ, દન્વારિહ-વસરિ પયડત્થો.
 ૪૮. અસદાઈ-નણવજ્જં, ગીઅત્થ-અવરિયાંતિ મજ્જત્થા, આયરણા વિહુ આણુત્તિ, વય-
 ણુઓ સુમહુ મન્નંતિ. ૪૯. ચઉ વંદણિજ્જ જિણુ મુણિ, સુય સિદ્ધા ઇંદુ સુરા ઇસરણિજ્જ,
 ચઉહુ જિણા નામ ઠવણ, દન્વ લાવ જિણુ-લેએણું. ૫૦. નામજિણા જિણુનામા, ઠવણ-
 જિણા પુણ જિણિહપડિમાઓ, દન્વજિણા જિણુણવા, લાવજિણા સમવસરણુત્થા. ૫૧.
 અહિગય-જિણુ પઠમથુઈ, ખીયા સન્વાણુ તઈઅ નાણુસ્સ, વેયાવચ્ચગરાણું, ઉવઓગત્થં ચઉત્થ
 થુઈ પર. પાવખવણુત્થ ઇરિઆઈ, વંદણુવત્તિઆઈ છ નિમિત્તા, પવયણુ-સુર-સરણુત્થં. ઉસ્સ-
 ગ્ગો ઇંઅ નિમિત્તદુ. ૫૩. ચઉ તસ્સ ઉત્તરીકરણુ-પમુહ સદ્દાઈઆ ય પણુ હેગિ, વેયાવચ્ચ-
 ગરત્તઈ, તિન્નિ ઇંઅ હેઉ આરસગં. ૫૪. અન્નત્થયાઈ આરસ, આગારા એવમાઈયા
 ચઉરો, અગણી પણિંદિ-છિંદણુ, ઝોહી-ઝોલાઈ ડકકો ય. ૫૫. ઘોડગ લય ખંલાઈ.
 માહુ-દ્વી નિઅલ સમરિ ખલિણુ વહુ; લંબુત્તર થણુ સંજઈ લમુહંગુલિ વાયસ કવિદ્દો.
 ૫૬. સિરકંપ મૂઅ વારુણિ, પેહુત્તિ ચઈજ્જ દોસ ઉસ્સગ્ગે, લંબુત્તર થણુ સંજઈ, ન દોસ
 સમણીણુ સવહુ સઠ્ઠીણું. ૫૭. ઇરિ-ઉસ્સગ્ગપમાણું. પણુવીસુસ્સાસ અદ્દુ સેસેસુ, ગંભીર-
 મહુર-સદં મહુત્થ ણુત્તં હવઈ યુત્તં. ૫૮. પઠિકમણે ચેઈય જિમણ, ચરિમ પઠિકમણ
 સુઅણુ પડિઓહે, ચિઈવંદણુ ઇંઅ જઈણે, સત્ત ઉ વેલા અહોરત્તે. ૫૯. પઠિકમઓ ગિહિ-
 ણોત્તિ હુ, સગવેલા પંચવેલ ઇંઅરસ્સ, પૂઆસુ તિસંઝાસુ અ. હોઇતિ-વેલા જહન્નેણું.
 ૬૦. તંબોલ પાણુ ભોયણુ, વાણુહ મેહુજ્જ સુઅણુ નિદુવણું, સુતુ-ચ્ચારં ણુઅં, વજ્જે
 જિણુનાહ-જગઈએ, ૬૧. ઇરિ નમુકાર નમુત્થુણુ, અરિહંત થુઈ લોગ સન્વ થુઈ પુકંખ,
 થુઈ સિદ્ધા વેઆ થુઈ; નમુત્થુ જવંતિ થય જયવી. ૬૨. સન્વોવાહિ-વિસુહં, એવં
 એ વંદએ સયા દેવે, દેવિંદવિંદ, -મહિઅં, પરમપયં પાવઈ લહું સો. ૬૩.

૬. શ્રી. ગુરુવંદન ભાષ્ય.

ગુરુવંદણુ-મહુ તિવિહં. તંકિદ્દા છોલ આરસાવત્તં, સિરનમણાઈસુ પઠમં, પુણુ
 ખમાસમણુ-દુગિ ખીઅં. ૧. જહુ દુઓ રાયાણું, નમિઉ કલ્લજં નિવેઈઉં પચ્છા, વીસ-
 નિજ્જઓવિ વંદિઅ. ગચ્છઈ એમેવ ઇત્થ દુગં. ૨. આયારસ્સ ઉ મૂલં. વિણુઓ સો
 ગુણુવઓ અ પઠિવત્તી. સાય વિહિ-વંદણુઓ, વિહી ઇમો આરસાવત્તે. ૩. તઈયંતુ ઇંદણુ
 દુગે. તત્થ મિહો આઈમં સયલસંઘે; ખીયં તુ દંસણીણુ ય. પયદ્દિઆણું ચ તઈયં તુ. ૪.
 વંદણુ-ચિઈ-કિઈકમ્મં, પૂઆકમ્મં ચ વિણુયકમ્મં ચ, કાયન્વં કરસ વ કેણુ વાવિ કાહેવ કઈ
 ખુત્તો. ૫. કઈ ઓણુયં કઈ સિરં, કઈહિ વ આવસ્સએહિ પરિસુહં, કઈ દોસ-વિપમુક્કં,
 કિઈકમ્મં કીસ કિરઈ વા. ૬. પણુનામ પણાહરણા, અણુગ્ગપણુ ણુગ્ગપણુ ચઉ અદ્દાયા,
 ચઉદાય પણુનિસેહા, ચઉઅણિસેહ-દુકારણુયા. ૭. આવસ્સય-મુહુણુંતય, -તણુપેહ-પણીસ
 દોસ ખત્તીસા, છગુણુ ગુરૂઠવણુ દુગ્ગહુ, દુછવીસકંખર ગુરૂ પણીસા. ૮. પય અડવજ્જ

છઠાણા, છગુરવયણા આસાયણ-તિતીસં, હુવિહી હુવીસ-દારેહિં, ચઉસયા બાણુઉઈ ઠાણા. ૯. વંદણ્યં ચિધકમ્મં, કિધકમ્મં વિણ્યકમ્મ પૂઅકમ્મં, ગુરૂવંદણ-પણ-નામા, દંવે ભાવે હુહાહરણા (હુહોહેણુ.) ૧૦. સીયલય ખુહુએ વીર-કન્હ સેવગ હ પાલએ-સંએ, પએ એ દિદુંતા, કિધકમ્મે દંવ ભાવેહિં. ૧૧. પાસત્યો ઓસન્નો, કુસીલ સંસ-ત્તઓ અહાછંદો, દુગ-દુગ-નિ-દુગ-ણેગવિહા, અવંદણિજ્જન જિણુમય મિ. ૧૨. આયરિય ઉવજ્જાએ, પવત્તિ થેરે તહેવ રાયણિએ, કિધકમ્મ નિજ્જરદ્દા, કાયંવ-મિમેસિ પંચણ્હં, ૧૩. માય પિઅ જિદ્દુભાયા, ઓમાવિ તહેવ સંવ-રાયણિએ, કિધકમ્મ ન કારિજ્જન, ચઉસમણાઈ કુણુતિ પુણો. ૧૪. વિકિખત્ત પરાહુત્તે, અ પમત્તે મા કયાઈ વંદિજ્જન, આહારં નીહારં, કુણુમાણે કાઉ-કામે અ. ૧૫ પસંતે આસણુથે અ, ઉવસંતે ઉવાંએ, અણુત્તવિ તુ મેહાવી, કિધકમ્મં પઉંજઈ. ૧૬. પડિકમણે સજ્જાએ, કાઉસ્સંગ્ગા-વરાહ પાહુણુએ, આલોયણુ સંવરણે, ઉત્તમદ્દે ય વંદણ્યં. ૧૭. દોવણુય-મહાન્નયં, આવત્તા ખાર ચઉસિર તિગુત્તં, દુપવેસિગ નિક્ખમણું, પણુવીસાવસય કિધકમ્મે. ૧૮. કિધકમ્મંપિ કુણુતો, ન હોઈ કિધકમ્મ-નિજ્જરા-ભાગી, પણુવીસા-મન્નયરં, સાહુ ઠાણું વિરાહંતો. ૧૯. દિદ્દિ-પડિલેહુ, ઓગા, છ ઉદ્દ-પંદ્દોહ તિગ-તિગં-તરિઆ, અકખોહ પમજ્જણુયા, નવ નવ મુહપત્તિ પણુ વીસા. ૨૦. પાયાહિણેણુ તિઅ તિઅ વામેઅર-ખાહુ સીસ મુહ હિયએ, અંસુદ્દાહો પિદે, ચઉ છપ્પય દેહ-પણુવીસા. ૨૧. આવસ્સએસુ જહ જહ, કુણુઈ પયત્તં અહીણુ-મધરિત્તં, તિવિહ-કરણોવઉત્તો, તહ તહ સે નિજ્જરા હોઈ. ૨૨. દોસ અણુદિઅ યદ્દિઅ, પવિહ પરિપિદિઅ ચ ટોલગઈ, અંકુસ કચ્છલ-રિગિઅ, મચ્છુવત્તં મણુપઉદ્દં. ૨૩. વેદ્ધયમદ્દ લયંતં. ભય ગારવ મિત્ત કારણા તિત્તં, પડિણીય રૂદ્દં તજ્જિઅ, સહ હીલિઅ વિપલિઉ-ચિયયં. ૨૪. દિદ્દુમદિદ્દું સિંગં, કર તમ્મોઅણુ અણિહણુલિધં, ઊણું ઉત્તર-ચૂલિઅ, મૂઅં ઠૂર ચુહલિયં ચ. ૨૫. ખત્તીસહોસ-પરિસુધં, કિધકમ્મં જો પઉં જઈ ગુરૂણું, સો પાવઇ નિંવાણું, અચિરેણુ વિમાણુવાસં વાં. ૨૬. ઈહ છચ્ચ ગુણા વિણુઓ, વયાર માણાઈભંગ ગુરૂપૂઆ, તિથયરાણુ ય આણુ, સુઅધમ્મા-રાહણુકિરિયા. ૨૭. ગુરૂ-ગુણુજુત્તં તુ ગુરૂં, ઠાવિજ્જન અહુવ તત્થ અકખાઈ, અહુવા નાણાઈ-તિઅ, ઠવિજ્જન સકખં ગુરૂઅભાવે. ૨૮. અકખે વરાહએ વા, કુદ્દે પુત્થે અ ચિત્તકમ્મે અ, સખલાવ-મસખલાવં, ગુરૂઠવણા ઈત્તરાવકહા. ૨૯. ગુરૂવિરહંમિ ઠવણા. ગુરૂવએસોવહંસણુત્થં અ, જિણુવિરહંમિ જિણુખિમ, સેવણા-મંતણું સહુલં. ૩૦. ચઉદિસિ ગુરૂગ્ગાહો ઈહ, અહુદ્દં તેરસ કરે સપરપકખે, અણુણુજ્જાયસ્સ સયા, ન કમ્પએ તત્થ પવિસેઉં. ૩૧. પણુ તિગ, ખારસ દુગ તિગ, ચઉરો છટ્ટાણુ પય ઈગુણુતીસં, ગુણુતીસ સેસ આવસ્સયાઈ સંવપય અડવજ્જા. ૩૨. ઈન્ધાય અણુત્તવણા, અન્વાખાહં ચ જત્ત જવણા ય, અવરાહ-ખામણુવિ ય, વંદણ-ઠાય-સ્સ છટ્ટાણુ. ૩૩. છંદેણુ-ણુખણુમિ, તહત્તિ તુખ્ખંપિ વટ્ટએ એવં, અહુમવિ ખામેમિ તુમં, વચણાઈ વંદણુરિહુસ્સ. ૩૪. પુરઓ પકખાસન્ને, ગંતા ચિદ્દુણુ નિસીઅણુ-યમણે, આલોયણુ પડિસુણુણે, પુન્વા-લવણે અ આલોએ. ૩૫. તહ ઉવહંસ નિમંતણુ,

ખદ્વા-ચયણે તહા અપહિસુણણે, ખદ્ધત્તિ ય તત્થગએ. કિં તુમ તજ્જમય નોસુમણે. ૩૬.
 નો સરસિ કહ્છિત્તા, પરિસંભિત્તા અણુદ્ધિયાઇ કહે, સંચાર-પાયઘટ્ટણુ, ચિટ્ઠુ-ચ્ચ-
 સમાસણે આવિ. ૩૭. ઇરિયા કુસુમિણુસંગો, ચિઇવંદણુ પુત્તિ વંદણુ-લોય', વંદણુ
 ખામણુ વંદણુ, સંવર ચઉછોલ હુ સજ્જાઓ. ૩૮. ઇરિયા ચિઇવંદણુ પુત્તિ, વંદણુ
 ચરિમ-વંદણુ-લોય', વંદણુ ખામણુ ચઉછોલ, દિવસુસંગો હુસજ્જાઓ. ૩૯. એયં કિઇ-
 કમ્મ-વિહિ, બુજ્જંતા ચરણુ-કરણુ-માઉત્તા, સાહુ ખવંતિ કમ્મ', અણેગલવ-સંચિય-
 મણુતં. ૪૦. અપ્પમઇ-લવ્વ ળોહુત્થ',-ભાસિય'વિવરિયં ચ જમિહ મએ, તં સોહંતુ
 ગિયત્થા, અણુભિનિવેસી અમચ્છરિણો. ૪૧.

૭. શ્રી પ્રત્યાખ્યાન ભાષ્ય.

હસ પચ્ચક્ખાણુ ચઉવિહિ, આહાર હુવીસગાર અહુરૂત્તા, હસ વિગઇ તીસ વિગઇ-
 ગય હુહલંગા છ સુદ્ધિ ફલ'. ૧. અણુગય-મઇક્કંત', કોડીસહિય' નિયંટિ અણુગાર',
 સાગાર નિરવસેસ' પરિમાણુકડં સકે અદ્ધા. ૨. નવકારસહિઅ પોરિસિ પુરિમઠ્ઠે-ગાસણે
 ગઠાણે અ, આયંખિલ અલત્તદ્ઠે, ચરિમે અલિગ્ગહે વિગઇ. ૩. ઉગ્ગએ સૂરે અ નમો,
 પોરિસિ પચ્ચક્ખ ઉગ્ગએ સૂરે, સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમ', અલતદ્ઠં પચ્ચક્ખાઇત્તિ. ૪.
 ભણુઇ ગુરૂ સીસો પુણુ, પચ્ચક્ખામિરિતિ એવ વોસિરઇ, ઉવઓગિત્થ પમાણુ', ન પમાણુ'
 વંજણુચ્છલણુ. ૫. પઠમે ઠાણે તેરસ, ખીએ તિન્નિઉ તિગાઇ તઇઅંમિ, પાણુસ્સ ચઉ-
 ત્થંમિ, દેસવગાસાઇ પંચમએ. ૬. નમુ પોરિસી સઠ્ઠા, પુરિ-મવઠ્ઠુ અંગુઠ્ઠમાઇ અડ તેર,
 નિવિ વિગઇખિલ તિય તિય, હુ ઇગાસણુ એગઠાણુઇ. ૭. પઠમંમિ ચઉત્થાઇ, તેરસ
 ખીયંમિ તઇય પાણુસ્સ, દેસવગાસં તુરિએ, ચરિમે જહ સંલવં નેયં. ૮. તહ મજ્જ
 પચ્ચક્ખાણેસુ, ન પિહુ સૂરૂગ-ચાઇ વોસિરઇ, કરણુવિહી ઉ ન ભન્નઇ, જહાવસીયાઇ
 ખિઅઇદે. ૯. તહ તિવિહુ પચ્ચક્ખાણે, ભજ્જંતિ અ પાણુગસ્સ આગાર, હુવિહાહારે
 અચિત્ત-લોઇણો તહ ય ફાસુજલે, ૧૦. ઇત્તુચ્ચિય ખવણુખિલ,-નિવિયાઇસુ ફાસુયં ચિય
 જલં તુ, સઠ્ઠા વિ પિયંતિ તહા પચ્ચક્ખંતિ ય તિહાહારં. ૧૧. ચઉહાહારં તુ નમો,
 રત્તિપિ મુણીણુ સેસ તિહ-ચઉહા, નિસિ પોરિસિ પુરિમેગા,-સણુઇ સઠ્ઠાણુ હુ-તિ-ચઉહા.
 ૧૨. ખુહપસમ-ખમેગાગી, આહાર વ એઇ દેઇ વા સાયં, ખુહિઓ વિ ખિવઇ કુટ્ઠે,
 જં પંકુવમં તમાહારો. ૧૩. અસણે મુગ્ગો-ચણુ-સત્તુ,-મંડ-પય-ખજ્જ-રખખ
 કંદાઇ, પાણે કંજિય જવ કયર, કઠ્ઠકો-દગ સુરાજ્જલં. ૧૪. ખાઇમે ભત્તોસ ફલાઇ, સાઇમે
 સુંઠિ જર અજમાઇ, મહુ ગુહ તંજોલાઇ, અણુહારે મોય નિઆઇ. ૧૫. દો નવકારિ છ
 પોરિસિ, સગ પુરિમઠ્ઠે ઇગાસણે અદ્ઠુ, સત્તેગઠાણિ અંખિલિ, અદ્ઠુ પણુ ચઉત્થ છ પપાણે.
 ૧૬. ચઉ ચરિમે ચઉ-લિગ્ગહિ, પણુ પાવરણે નવઠ્ઠુ નિવ્વીએ, આગારૂખિત્ત વિવેગ,
 મુત્તું ઇવ વિગઇ નિયમિ-દ્ઠુ. ૧૭. અજ્જ સહ હુ નમુકારે, અજ્જ સહ પ્પચ્છ-હિસ ય સાહુ
 સવ્વ, પોરિસિ છ સઠ્ઠુપોરિસિ, પુરિમઠ્ઠે સત્ત સમહતરા. ૧૮. અજ્જ સહસ્સાગારિ અ,
 આઉટણુ ગુરૂઅ પારિ મહ સવ્વ, એગ-ખિઆસણિ અદ્ઠુ ઉ, સગ ઇગાસણે અઉદ

વિષ્ણુ. ૧૯. અન્ન સહ લેવા ગિહ, ઉક્ષિત્ત પદુચ્ચ પારિ મહ સંવ, વિગઈ નિવિગએ
 નવ, પદુચ્ચ વિષ્ણુ અંબિલે અર્ક. ૨૦. અન્ન સહ પારિ મહ સંવ, પંચ ખવણે છ પાણિ
 લેવાઈ, ચઉ ચરિમં'ગુદાઈ, ભિગાહિ અન્ન સહ મહ સંવ. ૨૧. હુદ્-મહુ-મજ્જ-તિલ્લ',
 ચઉરો દવવિગઈ ચઉર પિંડ-દવા, ઘય-ગુલ-દહિય' પિસિય', મકખણુ-પક્કન્ન દે પિડા.
 ૨૨. પોરિસિ સર્કુ-અવર્ક', હુલત્ત નિવગઈ પોરિસાઈ સમા, અં'ગુદાઈ-મુદ્દિ-ગ'ઠી,
 અચિત્ત-દંવાઈ--ભિગાહિય'. ૨૩. વિસ્સરણુ-મણુભોગો, સહસાગારો સય' મુહપવેસો,
 પચ્છન્નકાલ મેહાઈ, દિસિ-વિવન્નમસુ દિન્નિમોહો. ૨૪. સાહુવયણુ ઉઘાડા-પોરિસી તણુ
 સુતથયા સમાહિત્ત, સંઘાઈકજ્જ મહતર, ગિહત્થ--ખંદાઈ સાગારી. ૨૫. આઉંટણુ--
 મંગાણુ', ગુરુ-પાહુણુ-સાહુ ગુરુઅભુદ્દાણુ', પરિઠાવણુ વિહિ-ગહિએ, જઈણુ પાવરણિ
 કડિપટ્ટો. ૨૬. અરડિય લુહિઅ ડોવાઈ, લેવ સં'સર્કુ દુચ્ચ મંડાઈ, ઉક્ષિત્ત પિંડ વિગ-
 ઈણુ, મકખિય' અં'ગુલીહિ મણુ. ૨૭. લેવાઈ' આયામાઈ, ઇઅર સોવીરમચ્છ-મુસિણુ-
 જલ', ઘોઅણુ ખહુસ સસિત્થ', ઉસ્સેઈમ ઇઅર સિત્થવિણુ. ૨૮. પણુ ચઉ ચઉ ચઉ હ
 હુવિહ, છ ભક્ખ હુદ્દાઈ વિગઈ ઈંગવીસ', તિ હુ તિ ચઉવિહ અભક્ખા, ચઉ મહુમાઈ
 વિગઈ આર. ૨૯. ખીર ઘય દહિ અ તિલ્લ', ગુડ(લ) પક્કન્ન' છ ભક્ખ વિગઈઓ, ગો-
 મહિસી-ઉદ્દિ-અય-એલગાણુ પણુ હુદ્દ અહ ચઉરો. ૩૦. ઘય દહિઆ ઉદ્દિવિણુ,
 તિલ સરિસવ અયસિ લટ્ઠ તિલ્લ ચઉ; દવગુડ પિંડગુડા દો, પક્કન્ન' તિલ્લ-ઘય--તલિય'.
 ૩૧. પયસાડિ-ખીર-પેયા, વલેહિ હુદ્દટ્ટિ હુદ્દ વિગઈગયા, દક્ખ ખહુ અપ્પ તંડુલ,
 તચ્ચુન્ન--ખિલસહિઅ હુદ્દે. ૩૨. નિખ્ખન્ન'ણુ વીસંદણુ, પક્કોસહિતરિય કિટ્ટિ પક્કઘય',
 દહિએ કરંખ સિહુરિણિ, સલવણુ-દહિ ઘોલ ઘોલવડા. ૩૩. તિલકુદ્દો નિખ્ખન્ન'ણુ,
 પક્કનિલ પક્કુસહિતરિય તિલ્લમટ્ટી; સક્કર ગુલવાણુય પાય, ખંડ અદ્દકઠિ ઇકખુરસો.
 ૩૪. પૂરિય તવ પૂઆ ખિય, પૂઅ તનેહ તુરિય ઘાણાઈ, ગુલહાણી જલલાપસિ, ય પંચમો
 પૂત્તિકય પૂઓ. ૩૫. હુદ્દ દહી ચઉર'ગુલ, દવગુડ ઘય તિલ્લ એગ ભત્તુવરિ, પિંડગુલ
 મકખણાણુ', અદામલય' ચ સં'સર્કુ. ૩૬. દંવહયા વિગઈ વિગઈ--ગય' પુણો તેણુ તં હય'
 દંવ', ઉદ્દરિએ તત્ત'મિ ચ, ઉક્કિદ્દુ દંવ' ઇમ' અન્ને. ૩૭. તિલસક્કુલિ વરસોલાઈ,
 રાયણુ'ખાઈ દક્ખવાણાઈ, ડોલી તિલ્લાઈ ઇઅ, સરસુત્તમ દંવ લેવકડા. ૩૮. વિગઈગયા
 સં'સર્કુ, ઉત્તમદંવા ઈ નિવિગઈય'મિ, કારણુજય' મુત્તુ, કપ્પ'તિ ન ભુત્તુ જ' વુત્ત'. ૩૯.
 વિગઈ વિગઈલીઓ, વિગઈગય' જો અ ભુ'જએ સાહુ, વિગઈ વિગઈ-સહાવા, વિગઈ
 વિગઈ ખલા નેઈ. ૪૦. કુત્તિય મચ્છિય ભામર, મહુ' તિહા કર્કુ પિદ્દુ મજ્જ હુહા, જલ
 થલ ખગ મંસ તિહા, ઘયંવ મકખણુ ચઉ અભક્ખા. ૪૧. મણુ વયણુ કાય મણુવય,
 મણુતણુ વયતણુ તિનેગિસગિસત્ત; કર કારણુમઈ હુ તિભુઈ, તિકાલિ સીયાલ-ભંગ-
 સય'. ૪૨. એય' ચ ઉત્તકાલે, સય' ચ મણુ વયણુ તણુહિ પાલણિય', જાણુગ-જાણુગ
 પાસિ ત્તિ, ભંગ ચઉગે તિસુ અણુન્ના. ૪૩. ક્કાસિય પાલિય સોહિય; તીરિય કિટ્ટિય
 આરાહિય છ સુદ્દ', પચ્ચક્ખાણુ' ક્કાસિય, વિહિણુઆચિય-કાલિ જ' પત્ત'. ૪૪. પાલિય
 પુણુ પુણુ સરિય', સોહિય ગુરુદત્ત સેસ ભોયણુઓ, તીરિય સમહિય કાલા. કિટ્ટિય ભોયણુ-

समय सरणा. ४५. धर्म पडिअरिअ' आराद्धियं, तु अहवा छ सुद्धि सद्दहणा, न्णणुं विष्णुय-लुभासणु, अलुपालणु लावसुद्धित्ति, ४६. पय्यकूआणुस्स इलं, धंउ परलोअे य होधं इविडं तु, धंउलोअे धम्मिह्लाधं, दामन्नग-मार्धं परलोअे. ४७. पय्यकूआणुमिणुं सेविणुणु; लावेणु जिणुवरुद्धिं. पत्ता अणुंत लुवा, सासय सुद्धं अणुआडं. ४८,

लाण्यत्रयं समाप्तम्

श्री कर्मत्रयं मूल

(श्रीमद्देवेन्द्र सूरिविरचित.)

८. कर्म (वपाकनामा प्रथमः कर्मत्रयः

सिरिवीरजिणुं वंदिअ, कर्मविवागं समासणो पुच्छं; कीरधं जिणोणु उठेडिं, जेणुं तो लन्नअे कम्मं. १. पयधं डिउ-रस-पअेसा, तं अठिडा मोअगस्स दिट्ठंता, मूलपगधं उतर-पगधं अडवन्न सयअेयं, २. धंउ नाणुदंसणुवरणु-वेअमोहाउ नामणोआणुि, विअं अ पणुनवदु-अट्ठीस अउतिसयदुपणुविडं. ३. मधंसुअओाहीमणु-केवलाणुि नाणुाणुि तत्थ मधनाणुं, वंअणुवग्गडु अठिडा, मणुनयणुविणुिदियअठिडा- ४. अत्थुग्गडु धंउवाय-धारणुा कणु माणुसेडिं छडा, धंय अट्ठीवीस अेअं. अठिसडा वीसडा व सुयं. ५. अणुअर सन्नी सम्मं, साधअं. अणु सपणुवसिअं अ, गमियं अण-पविट्ठं, सत्त वि अेअे सपडिवकूआ. ६. पणुअयअणुअर पयसंधाया, पडिवत्ति तद्ध य अणुओगो, पाहुड पाहुड पाहुड वत्थु पुंवा य ससमासा. ७. अणुगाभि वट्ठमाणुय पडिवा-धंयरविडा छडा ओाही; रिठिमधं विठलमधं, मणुनाणुं केवलमिगविडाणुं. ८. ओसिं नं आवरणुं, पडुव अणुणुस्स तं तयावरणुं. दंसणु अउ पणु निदं, रित्तिसमं दंसणु-वरणुं. ९. अणुणुद्धिं अयणु. सेसिदिय ओाडिकेवनेडिं य, दंसणुमिड सामन्नं, तस्सावरणुं तयं अठिडा. १०. सुडपडिओाडा निदं, निदानिदा य दुक्कपडिओाडा, पयला डिआवविट्ठस्स, पयलपयला उ अंअमओ. ११. दिणुयिंति अन्धकरणी, धीणुद्धी अद्धयच्छि अद्धअत्ता. महुत्तित्त अग्गधारा-विडणुं व दुडा उ वेअणुिअं. १२. ओसत्तं सुरमणुअे, सायमसायं तु तिरिअ निरअेसु. मणुव मोहणीअं, इविडं दसणु यरणुमोहा. १३. दंसणुमोहं निविडं, सम्मं मीसं तडेव मिच्छत्तं, सुद्धं अद्ध विसुद्धं, अविमुद्धं तं हुवधं कम्मसे. १४. जिअअजिअपुणुपावा सवसंवर अंध-मुक्कणनिअरणुा, जेणुं सद्दहं तयं, सम्मं अणुगाधं अहुअेअं. १५. मीसा न राग-होसो, जिणुधम्मे अंतमुहु अडं अन्ने, नात्तियरहीव मणुणो, मिच्छं जिणुधम्म विवरीअ, १६. सोलस कसय नव नेअसाय, इविडं अरित्तमोहणुिअं, अणु अपय्यकूआणुा पय्यकूआणुा य संअलणुा. १७. न्णव वरिस अठिआस, पणुणा निरयतिरिअ नर अमरा सम्माणु सवविरधं अणुणुययरित्त धयकरा. १८. नल रेलु पुठवि पवय, राधंस रिसे अठिण्विरो केहो; तिणुिसलया कट्ठिअ सेलत्थलोवमो माणु. १९. मायावलेडि गोमुत्ति मिठसिंण धणुवंसिभूअ समा, दोहो हुत्तिदं अणु, कम्मकिमिरागसामाणुो (सारिच्छो) २०. नस्सुद्धया होधंजिओ; डास रधं अरधं सोग अय दुच्छा, सनिमित्त-

મન્નહા વા, તં ઈહ હાસાઈમોહણિયં. ૨૧. પુરિસિત્થિતદુભયં પઠ, અહિલાસો જન્વસા
હવઈ સો ઉ, થી નર નપુ વેઉદ્યો, કુંકુમ તણુ નગર દાહસમો. ૨૨. સુર નર તિરિ
નિરયાજી, હુડિસરિસં નામકમ્મ ચિત્તિસમં, ખાયાલ તિનવઈવિહું, ત્તિઉત્તરસયં ચ
સત્તટ્ઠી, ૨૩. ગઈ જઈ તણુ ઉવંગા, અંધણુ સંધાયણુણિ સંધયણુ, સંઠાણુ વન્નગંધ
રસ ક્રસ, અણુપુવિવિ વિહુગઈ. ૨૪. પિંડપયહિત્તિ ચઉદસ, પરધા-જિસાસ આયપુજ્જએઅં,
અગુરલહુ-તિત્થ-નિમિણો,-વધાયમિઅ અરુ પત્તેઆ. ૨૫. તસ-ખાયર-પજ્જત્તં; પત્તેય
થિરં સુભં ચ સુભગં ચ; સુસરાઈજ્જજસં, તસદસગં થાવરદસં તુ ઈમં. ૨૬. થાવર-
સુહુમ અપજ્જં, સાહારણુ-અથિર-અસુભ-હુભગાણિ, હુસર-ણુઈજ્જ-જસ મિઅનામે
સેઅરા વીસં. ૨૭. તસચઉ થિરછક્કં અથિરછક્કં સુહુમતિગ થાવરચઉક્કં સુભગતિગઈ
વિલાસા, તયાઈસંખાહિ, પયટ્ઠિહિં. ૨૮. વન્નચઉ અગુરલહુ ચઉ, તસાઈ-હુ
-તિ-ચઉર-છક્કમિઅયાઇ, ઈઅ અન્નાવિ વિલાસા, તયાઈસંખાહિ પયટ્ઠિહિં. ૨૯.
ગઈઆઇણુ ઉ કમસો, ચઉપણુ-પણુતિપણુ-પંચછક્કં પણુ-હુગ-પણુરુચઉદુગ, ઈઅ
ઉત્તરસેય પણુસટ્ઠી. ૩૦. અહવીસજ્જુઆ તિનવઈ, સંતે વા પન્નરખંધણુ
તિસયં, અંધણુસંધાયગહો, તણુસુ સામન્ન-વણુચયી. ૩૧. ઈઅ સત્તટ્ઠી ખંધો-
દ્યએ ય, ન ય સમ્મ-મીસયા ખંધે, અંધુદ્યએ સત્તાએ, વીસ-હુવીસટ્ઠવણુસયં. ૩૨.
નિરયતિરિ-નરસુરગઈ, ઈગમિઅતિઅ ચઉપણિહિભઈઓ, ઓરાલવિઉંવાહારગ,-તેઅક-
મ્મણુ પણુસરીરા. ૩૩. ખાહુરુ પિટ્ઠિ સિર ઉર, ઉયરંગ ઉવંગ અંગુલીપમુહા; સેસા
અંગોવંગા, પઠમતણુતિગસુવંગાણિ. ૩૪. ઉરલાઈ-પુગ્ગલાણુ, નિખદ્ધ-ખજ્જંતયાણુ
સંખંધં, જં કુણ્ઠં જઉસમં તં, અંધણુ-મુરલાઇતણુનામા. ૩૫. જં સંધાયઈ ઉરલાઇ,
પુગ્ગલે તિ (ત) ણુગણુ વ દંતાલી, તં સંધાયં અંધણુ-મિવ તણુનામેણુ પંચવિહું. ૩૬.
ઓરાલવિઉંવાહારયાણુ, સગ-તેઅ-કમ્મજ્જુતાણુ, નવ અંધણુણિ ઈઅર હુ, સહિયાણુ
તિન્નિ તેસિં ચ. ૩૭. સંધયણુમટ્ઠિનિયઓ, તં છદ્ધા વજ્જરિસહનારાયં, તહ રિસહં-
નારાયં, નારાયં અદ્ધનારાયં. ૩૮. કીલિઅ છેવટું ઈહ, રિસહો પટ્ટો અ કીલિઆ વજ્જં,
ઉભઓ મજ્જઈખંધો, નારાયં ઈમિસુરાલંગે. ૩૯. સમચઉરંસં નિગ્ગોહ, સાઈ ખુજ્જઈ
વામણુ હુડં, સંઠાણુ વણુ કિણ્ઠ, -નીલ-લોહિઅ-હલિદ-સિઆ. ૪૦. સુરહિ હુરહી
રસા પણુ, તિત્ત-કડુ-કસાય-અંગિલા-મહુરા, ક્રાસા ગુરલહુ-મિઉખર, -સીઉણ્ઠ-સિણિ-
દ્ધરૂક્ખટ્ઠી. ૪૧. નીલ-કસિણુ હુગંધં, તિત્તં કડુઅં ગુરં ખરં રૂક્ખં, સીઅં ચ અસુ-
હનવગં, ઈક્કારસગં સુભં સેસં. ૪૨. ચઉહુગઈવ-ણુપુવ્વી, ગઈપુવિવિહુગં તિગં
નિયાઉજ્જુઅં, પુવ્વીઉદ્યો વક્કે સુહઅસુહવસુટ્ઠિહુગઈ. ૪૩. પરધા-ઉદ્યા પાણી, પરેસિ
ખલિણુપિ હોઇ હુદ્ધરિસો, જિસસણુ-લક્કિજ્જુત્તો, હુવેઇ જિસાસનામ-વસા. ૪૪. રવિખિએ
ઉ જિઅંગં, તાવજ્જુઅં, આયવાઉ ન ઉ જલણે, જમુસિણુક્રાસરસ તહિં, લોહિઅવણુરસ
ઉદઉત્તિ. ૪૫. અણુસિણુપયાસરુવં, જિઅંગમુજ્જએઅએ ઈહુજ્જએઆ, જઈ-દેવુત્તરવિક્કિઅ,
એઈસ-ખજ્જએઆઈવ. ૪૬. અંગં ન ગુરં ન લહુઅં, જયઈ જવરસ અગુરલહુ-
ઉદ્યા; તિત્થેણુ તિહુઅણુરસવિ, પુજ્જએ સે ઉદ્યો કેવલિણો. ૪૭. અંગોવંગ-નિઅમણુ,

નિન્માણુ કુણ્ઠ સુત્તહારસમં, ઉવધાયા ઉવહુમ્મહં, સતણુવયવ—લંખિગાઈ. ૪૮.
 મિનિચકિપિદિચ તસા, બાયરમો બાયરા જિઆ થલા, નિઅનિઅપજ્જતિણુઆ,
 પજ્જતા લદિધ-કરણેહિ. ૪૯. પતેઅતણુ પત્તે-ઉદ્દએણું ઇતેઅદ્ધિમાઈચિરં, ન ભુવરિ સિન્ઠ
 સુહં. સુમગાએો સંવજ્જણુદ્ધો. ૫૦. સુસરા મહુરસુહગુણી, આઈજ્જ સંવલોઅ-ગિજ્જવએો,
 જસએો જમ કિત્તીએો, યાવરહસગં વિવજ્જતથં. ૫૧. ગોઅં હુહુચનીઅં, કુલાલ ઈવ
 સુધહુલલાઈઅં, વિગ્ધં ઢાણે લાલે, લોગુવલોગેસુ વીરિએ અ. ૫૨. સિરિહરિઅ સમં
 એઅં, જહ પડિહુદેણુ તેણુ રાયઈ, ન કુણ્ઠ ઢાણાઈઅં, એવં વિગ્ધેણુ જીવો વિ. ૫૩.
 પડિહી મતયુ-નિ-હા, -કવયય-પએમ-અ તરાએણું, અચ્યાસાયણુયાએ, આવ-ણુ-
 હુગં જિએો જયઈ. ૫૪. ગુરૂમત્તિ-ખતિ-કરૂણા-વય-જ્જેગ-કસાયવિજય-દાણુજુએો;
 હહધમ્માઈ અજ્જઈ, સાયમસાયં વિવજ્જયએો. ૫૫. ઉમગ્ગદેસણુ-મગ્ગ, નાસણુ-
 દેવદંવહુરણેહિ, ઇંમણુમોહં જિણુમુણ્ણિ-ચેઝઅ-સંધાઈ-પઠિણ્ણીએો. ૫૬. દુવિહંપિ
 ચરણુમોહં, કયાચહાસઈ-વિસવ રિવસમણો, બંધઈ નિચાઉ મહા-રભ પરિગ્ગહ-ર એો
 રૂઠો. ૫૭. તિરિઆકગૂહહિઅએો, સઠો સસલ્લો તહા મણુસ્સાજિ, પયઈ તણુકમાએો
 ઢાણુરૂઠ મજ્જિમગુણે અ. ૫૮. અવિરયમાઈ સુરાઈ, બાલતવો કામનિજ્જરો જયઈ,
 સરલો અમારવિલ્લો, સુહનામં અન્નહા અસુહં. ૫૯. ગુણુપેહી મયરહિએો, અજ્જયણુ-જાવ-
 ણુરૂઠ નિચ, પકુણ્ઠ જિણુઈલત્તો, ઉચ્યં નીઅં ઈઅરહા ઉ. ૬૦. જિણુપૂઆ-વિગ્ધ-
 કરો, હિન્નાઈ-પસાયણે જયઈ વિગ્ધં, ઈઅ કમ્મવિવાગોઅં, હિહિએો દેવિહસૂરીહિ. ૬૧.

૯. પ્રમસ્તવનામા દ્વિતીયઃ પ્રમંથઃ.

તહ શુણ્ણિમો વીરજિણું, જહ ગુણુકાણેસુ સમલકમ્માઈ, બંધુદઓદીરણુયા-સત્તા-
 પત્તાણિ ખરિઆણિ. ૧. મિચ્છે સાસથ મીસે, અવિરય દેસે પમત્ત અપમત્તે, નિઅદ્ધિ-
 અનિઅદ્ધિ, સુહુમુવસમ ખીયુ સ્સજ્જેગિ અજ્જેગિગુણુ. ૨. અભિનવકમ્મગ્ગહુણં, બંધા
 એકેણુ તત્થ વીવસયં, તિચ્ચયરાહારગદ્ધગ-વજ્જં મિચ્છંમિ સત્તરમયં. ૩ નરયનિગ
 જઈયાવર, —ચઉ હુંદાયવ—છિવદ્ધં—નપુ—મિચ્છં, સોલતો ઇગહિઅસય, મામણિ
 તિરેથીણુહુહગતિમં. ૪. અણુમજ્જાગિઈસંઘયણુ—ચઉ નિઉજ્જએઅ—કુખગઈચિત્તિ,
 પણુવીસંતો મીસે, ચકસચરિ હુઆઉઅ—અમંધા. ૫. સમ્મે સગસયરિજિણુક-
 બંધ વઈનરતિઅ મિઅકસાયા; ઉરલહુગંતો દેસે, સત્તદ્ધી તિઅકસાયંતો ૬.
 તેવદ્ધં પમત્તે સોગ, અરઈ અધિરહુગ અજસ અસ્સાયં, સુચ્છિજ્જ છચ્ચ સત્ત
 વ, મેઈ સુરાઈ જયા િદ્ધં. ૭. ગુણુસંદ અપમત્તે સુરાઈ બંધંતુ જઈ ઈહા-
 મચ્છે, અજ્જહ અદ્ધાવજ્જા, જં આહારગદ્ધગં બંધે. ૮. અહવજ્જ અપુન્વાઈમિ, નિહુગતો
 છપ્પ પણુ ભાગે, સુરહુગ-પણ્ણિહિ-સુખગઈ, નસનવ ઉરલવિણુ તણુવંચા. ૯. સમય-
 ઉરનિમિણુજિણુવજ્જ, —અગુરૂત્તહુચઉ છજ્જંસિત્તીસંતો, ચરમે છવીસમંધો, હાસ-રઈ-કુચ્છ
 ભય-લેએો. ૧૦. અનિઅદ્ધિ-ભાગપણુગે, ઇગેગહીએો હુરીસવિહુબંધો, પુમ મંજલણુ
 ચઉહુહં, કમેણુ છેએો સત્તર સુહુમે. ૧૧. ચઈહંસણુચ્ચજ્જનાણુ-વિગ્ધહસગંતિ સોલ-
 સુચ્છેએો; તિસુ સાયબંધ છેએો, સ્સજ્જેગિ બંધંતુણુતો અ. ૧૨. ઉચ્છેો વિવાગવેઅણુ

સુદૃશમપત્તિ ઇંદ્ર ડુવીસસય', સતરસય' મિચ્છે મીસ.-સમ્મ-આહાર-જિણુકુદયા. ૧૩. સુદુમતિગાયવમિચ્છ', મિચ્છ'તં સાસણે ઇંગારસય', નિર્યાણુપુન્નિ-લુદયા, અણુધાવર ઇંગરિગલઅંતો. ૧૪. મીસે સયમજુપુન્વી, -ડુલુદયા મીસોદએણ મીસંતો; ચઉસયમજએ સમ્મા-ડુલુપુન્નિવેવા બિઅકસાયા. ૧૫. મણુતિરિણુપુન્નિ વિઉવદ્, દુહગઅણુધનનુગ સત્તરછેઓ; સગસીઈ દેસિ તિરિગઈ, -આઉ નિઉજ્જએઅ તિકસાયા. ૧૬. અદ્દએઓ ઇંગસી, પમત્તિ આહારજુઅ(ગ)લ-પકુજેવા; થીણુતિગાહારગદુગ, -છેઓ છસયરિ અપ મત્તે. ૧૭. સમ્મત્ત'તિમસ'ધયણુ-તિઅગચ્છેઓ બિસત્તરિ અપુન્વે, હાસાઈછક-અંતો, છસદ્દિ અનિઅદ્દિ વેઅતિગ'. ૧૮. સંજલણુતિગ' છ-એઓ, સાદ્દિ સુદુમ'મિ તુરિઅલો-અંતો, ઉવસ'તગુણે ગુણુસદ્દિ, રિસહનારાયદુગઅંતો. ૧૯. સગવ-ન ખીણુદુઅરિમિ, નિહ દુગ'તો અ ચરિમિ પણુવત્તા; નાણુ'તરાયદ'સણુ-ચક, છેઓ સજ્જેગિ ખાયાલા. ૨૦. તિત્થુદયા ઉરલા-વિર, -અગઈદુગ પરિત્તિગ છ સંઠાણા; અગુરલદુ-વજ્જયક નિમિણુ, તેઅકમ્માઈસ'ધયણુ'. ૨૧. હસર સૂસર સાયા-સાએગયરં અ તીસ વુએઓ, ખારસ અજ્જેગિ સુભગઈજ્જ, -જસત્તયરવેઅણુઅ'. ૨૨. તસવિગપણ્ણિદિમલુઆઉ, -ગઈ જિણુઅય'તિ ચરિમસમય'તો, ઉદઉન્વુદીરણુ પર, -મપમત્તાઈ-સગગુણુમું. ૨૩. એસા પયરિતિગૂણા, વેયણ્ણિયાહારજુઅ(ગ)લ-થીણુતિગ'; મણુઆઉ પમત્ત'તા, અજ્જેગિ અણુદીરેગો ભયવ'. ૨૪. સત્તા કમ્માણુ ડિઈ, અ'ધાઈવદ્-અત્તલાભાણુ', સ'તે અડયાલસય' જા ઉવસમુ વિજિણુ બિઅતઈએ. ૨૫. અપુન્વાઈયક્રે, અણુતિરિનિરયાઉ વિણુ ખીયાલસય', સમ્માઈ અઉસુ સત્તગ-અય'મિ ઇંગઅત્તસયમહવા. ૨૬. અવગ'તુ પપ્પ અઉસુવિ, પણુયાલ' નિર-યતિરિસુરાઈ વિણુ, સત્તગવિણુ અડતીસ', જાઅનિઅટ્ટી-પદમભાગો. ૨૭. ધાવરતિરિનિ-રિયાયવ-દુગ થીણુતીગેગ વિગલ સાહાર', સોલઅઓ દુવીસસય', ખીઅ'સિ ખીઅતિઅકસા-ય'તો. ૨૮. તઈઆઈસુચઉકસતેર, -ખારછપણુ-ચઉતિદ્વિયસય કમસો, નપુ-ઇત્તિહાસછગ પુંસ. તુરિઅકોહુ-મય-માય-ખઓ. ૨૯. સુદુમિદુસય લોહ'તો, ખીણુદુઅરિમેગસય દુનિહ-ખઓ, નવનવઈ ચરિમસમએ, ચઉક'સણુ-નાણુવિચ્છ'તો. ૩૦. પણુસીઈ સજ્જેગિ અજ્જેગિ, દુઅરિમે દેવઅગઈગ'ધદુગ', કાસદ્દિ વત્તરસતણુ-અ'ધણુસ'ધાયપણુ નિમિણુ'. ૩૧. સંધ-યણુઅથિરસંઠાણુ-છક અગુરલદુઅઉ અપજ્જત્ત', સાયવં અસાય'વા, પરિતુવંગતિગ સુસર નિઅ'. ૩૨. બિસયરિખઓ અ ચરિમે, તેરસ મણુઅતસતિગ જસાઈજ્જ', સુભગ-જિણુઅય-પણ્ણિદિઅ, સાયાસાએગયર-છેઓ. ૩૩. નરઅણુપુન્નિ વિણુ વા, ખાર-સયરિમસમય'મિ જો ખવિઉ, પત્તો સિદ્ધિ દેવિદ-વ'દિઅ' નમહ તં વીરં. ૩૪.

૧૦. અંધર-વામિત્વ નામા તૃતીયઃ કર્મઅંથઃ

અ'ધવિહાણુ-વિમુક્ક', વ'દિય સિરિવદ્દમાણુ-જિણુઅઈ', ગઈઆઈસું વુએ', સમાસઓ અ'ધસામિત્ત'. ૧. ગઈ ઈદિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણુ ય, સંજમ ઈ'સણુ લેખા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૨. જિણુ સુરવિઉવાહારદુ, દેવાઉ ય નરય-સુદુમ-વિગલતિગ', યોગિદિ ધાવસયવ, નપુ મિચ્છ' હુંડ છેવદ્'. ૩. અણુ મજ્જાગિઈ સ'ધયણુ, કુખગ નિય ઇરિય દુહગથીણુનિગ', ઉજ્જએઅ તિરિદુગ'તિરિ-નરાઈ નરઉરલ-

દુગ-રિસહ'. ૪. સુરધંશુલ્કવીસવજ્જ', ધગસઉ ઓહેણ અંધર્હિ નિરયા, તિર્યાવણા મિચ્છિ સય', સાસણિ નપુચઉવિણા છનુર્ધ. ૫. વિણુ અણુછવીસ મીસે, મિસમરિ સમ્મમિ નિણુનરાઉણુઆ, ધમ રયણાંપુ ભંગો પંકાઇસુ તિત્થયર-હીણો. ૬. અન્નિ-ણુમણુઆઉ ઓહે, સત્તમિએ નરદુગુચ્ચવિણુ મિચ્છે, ધગનવર્ધ સાસણે, તિરિઆઉ નપુંસચઉ વજ્જ'. ૭. અણુચઉવીસ રિરહિઆ, સનરદુગુચ્ચા ય સયરિ મીસદુગે, સતરસચો ઓહિ મિચ્છે, પજ્જતિરિઆ વિણુ જિણુહાર'. ૮. વિણુ નિરયસોલ સાસણિ, સુરાઉઅણુએગતીસ વિણુ મીસે, સસુરાઉ સયરિ સમ્મે, ધીઅકસાએ વિણા હેસે. ૯. ધમ ચઉગુણેસુવિ નરા, પરમજયા સન્નિણુ ઓહુ હેસાંધ, જિણુધક્કારસ-હીણ'. નવસય અપજ્જત-તિરિઅનરા. ૧૦. નિરયચ સુરા નવર', ઓહે મિચ્છે ધર્ગિદ્ધિતિગ-સહિઆ, કમ્પદુગેવિ ય એવ', જિણુહીણો ભેધ-ભવણુ-વણે. ૧૧. રયણુવ સણુ'કુમારાધ, આણુ-યાધ ઉજ્જલેયચઉ-રહિઆ, અપજ્જતિરિઅવનવસય-મિર્ગિદ્ધિપુઠાવજ્જલતરૂવિગલે. ૧૨. છનવર્ધ સાસણિ વિણુ સુહુમતેર, કેધ પુણુમિતિ ચધનવર્ધ, તિરિઅનરાજીહિ વિણા, તણુ-પજ્જતિ ન જંતિ જઓ. ૧૩. ઓહુ પણિદ્ધિતસે ગર્ધ તસે જિણિધક્કારનરતિગુચ્ચ વિણા, મણુવયજેગે ઓહો. ઉરલે નરભંશુ તમ્મિસસે. ૧૪. આહારછગ વિણોહે. ચઉહ-સસઉ મિચ્છિ જિણુપણુગહીણ', સાસણિ ચઉનવર્ધ વિણા, તિરિઅનરાઉ સુહુમતેર. ૧૫. અણુચઉવીસાંધ વિણા, જિણુપણુનુઅ સમ્મિ જોગિણો સાય', વિણુ તિરિનરાઉ કમ્મે વિ, એવમાહારદુગિ ઓહો. ૧૬. સુરઓહો વેઉવે, તિરિઅનરાઉ-રહિઓ અ તમ્મિ સસે, વેઅતિગાધમિ જિઅતિઅ-કસાય નવ હુ ચઉ પંચગુણા. ૧૭. સંજલણુતિગે નવ હસ લોલે ચઉ અજંધ દુતિ અનાણુતિગે, ધારસ અચકુચુચુસુ, પઠમા અહુકપાય ચરિમચઉ. ૧૮. મણુનાણિ સગ જયાધ, સમધઅચ્છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે. કેવલદુગિ હો ચરમા-જયાધ નવ મધનુઓહિદુગે. ૧૯. અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખધએ ધક્કાર મિચ્છતિગિ હેસે, સુહુમિ સઠાણ' તેરસ, આહારગિ નિઅનિઅગુણોહો. ૨૦. પર-સુવસમિ વટ્ટંતા, આઉ ન અંધંતિ તેણુ અજયણુણે, હેવમણુઆઉ હીણો, હેસાંધસુ પુણુ સુરાઉ વિણા. ૨૧. ઓહે અફૂરસય', આહારદુગુણ-માધલેસતિગે. તં તિરેણુ મિચ્છે, સાણુધંસુ સવ્વહિ ઓહો. ૨૨. તેજે નિરયનવૂણા. ઉજ્જલેઅચઉ નિરયબારવિણુ સુક્કા; વિણુ નિરયબાર પમ્હા, અજિણુહારા ધમા મિચ્છે. ૨૩. સવ્વગુણુ ભવ્વસન્નિસુ, ઓહુ અભવ્વા અસન્નિ મિચ્છસમા, સાસણિ અસન્નિ સન્નિ વ્વ, કમ્મણુભંગો અણુહારે. ૨૪. તિસુ હસુ સુક્કાધગુણા. ચઉ સગ તેરત્તિ અંધસામિત્ત', હેવિંદસૂર-રધઅ', નેઅં કમ્મત્થય' સોઉ'. ૨૫.

૧૧. ષડશીતિનામા ચતુર્થઃ કર્મત્રયઃ :

નમિઅ જિણુ'જિઅમગ્ગણુ-ગુણુડાણુવઓગજોગલેસાઓ, અંધપ્પમહુ ભાવે, સંખિજ્જમધં કિમવિ વુચ્છં. ૧, (નમિય જિણુ' વત્તવ્વા. ચઉહસ-જિઅઠાણુએસુ ગુણુ ઠાણા, જોગુવઓગો લેસા, અંધુહઓદીરણા સત્તા.) ૧. (તહ મૂલ ચઉહ મગ્ગણુ ઠાણેસુ ખાસદ્ધિ ઉત્તરેસુ ચ, જિઅ-ગુણુ જોગુવઓગા, લેસપ્પમહુ ચ છટ્ટાણા.)

૨. (ચઉદ્દસગુણેસુ જિઅ-જ્ઞેયુવઓગલેસાં ય બંધહેજી ય, બંધાયેઉ અપાબહુ, ય તો ભાવસંબાધ.) ૩. ઈડુ સુહુમબાયરેગિદિ, ખિતિયઉ-અસન્નિ સન્નિપંચિદી, અપજતા પજજતા, કમેણુ ચઉદ્દસ જિઅદ્દાણા. ૨. બાયરઅસન્નિવિગલે, -અપન્નિજ પઠમનિઅ સન્નિઅપજતે, અજ્યજ્જુઅ સન્નિપજજે, સંવગુણા મિચ્છ સેસેસુ. ૩. અપજત્તછક્કિ કમ્મુરલ, -મીસ જ્ઞેગા અપજજ-સન્નિસુ, તે સવિઉવ્વમીસ એસુ, તણુપજજેસુ ઉરલ-મજ્જે. ૪. સંવે સન્નિપજતે, ઉરલં સુહુમે સભાસુ તં ચઉસુ, બાયરિ સવિઉવ્વિદુગં, પજજસન્નિસુ બાર ઉવઓગા. ૫. પજજચઉરિદિ-અસન્નિસુ, હુદંસ હુઅનાણુ હસસુ ચકુપુવિણા, સન્નિઅપજજે મણુનાણુ, -ચકુપુકેવલદુગ વિહુણા. ૬. સન્નિદુગિ છલેસ, અપજજ બાયરે પઠમચઉ તિ સેસેસુ, સત્તદ્દં બંધુદીરણુ, સંતુદયા અદ્દં તેરસસુ. ૭. સત્તદ્દં છેગ બંધા, સંતુદયા સત્ત અદ્દં ચત્તારિ, સત્તદ્દં છ પંચ દુગં, ઉદીરણા સન્નિપજજતે. ૮. ગધ-ઈદિએ ય કાએ, જ્ઞેએ વેએ કસાય-નાણેસુ, સંજમ ઠંસણુ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૯. સુરનરતિરિનિચગધં, ઇગખિઅતિઅ-ચઉ પહિંદિ છક્કાયા, ભૂજલજલણાનિલવણુ, -તસા ય મણુ-વચણુ-તણુજ્ઞેગા. ૧૦. વેઅ નરિરિથ નપુંસા, કસાય કોહ મય માય લોલત્તિ, મઈ સુઅવહિ મણુ કેવલ, વિભંગ મઈસુઅનાણુ સાગારા. ૧૧. સામાધઅ છેઅ પરિહાર, સુહુમ અહકુપાય હેસ જ્ય અજયા, ચકુપુ અચકુપુ ઓહી કેવલદંસણુ અણુગારા. ૧૨. કિણહા નીલા કાજી, તેજી પમ્હા ય સુક્ક લવિઅરા, વેઅગ બંધંયુવસમ મિચ્છ, મીસ સાસાણુ સન્નિઅરે. ૧૩. આહારેઅર લેઆ, સુરનિચવિભંગ મઈસુઓહિદુગે, સમ્મત્તિગે પમ્હા, સુક્કા સન્નીસુ સન્નિદુગં. ૧૪. તમસન્નિ અપજજજ્જુઅ, નરે સબાયરઅપજજ તેજીએ, ધાવસ્થગિદિ પઠમા ચઉ, બાર અસન્નિ હુ હુ વિગલે. ૧૫. હસ ચરિમ તસે અજયા હારગ તિરિ તણુ કસાય હુઅનાણુ, પઠમતિલેસા ભરિઅર, અચકુપુ નપુ મિચ્છિ સંવેવિ. ૧૬. પજસન્ની કેવલદુગે, સંજમ મણુનાણુ હેસ મણુ મીસે, પણુચરિમપજજ નચણુ, તિય છ વ પન્નિઅર ચકુપુમિ. ૧૭. થીનરપહિંદિ ચરમા ચઉ, અણુહારે હુસન્નિ છ અપજજ, તે સુહુમઅપજજ વિણા, સાસણિ ઇત્તો ગુણે વુચ્છં. ૧૮. પણુ તિરિ ચઉ સુરનિચએ, નરસન્નિપહિંદિસંવતસિ સંવે, ઇગવિગલ ભૂહગવણે, હુ હુ એગં ગધંતસ અલંવે. ૧૯. વેઅતિકસાય નવ હસ, લોલે ચઉ અજઈ હુતિ અનાણુતિગે, બારસ અચકુપુ, -ચકુપુસુ, પઠમા અહબાધ ચરિમચજી. ૨૦. મણુનાણિ સગ જયાઈ, સમઈઅ છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે, કેવલદુગિ હો ચરિમા, -જણાઈ, નવ મઈસુઓહિદુગે. ૨૧. અહ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, બંધંએ ઇક્કાર મિચ્છતિગિ હેસે, સુહુમે અ સઠાણું તેર, -જ્ઞેગ-આહાર-સુક્કાએ. ૨૨. અસન્નિસુ પઠમદુગં, પઠમતિલેસાસુ છચ્ચ હુસુ સત્ત, પઠમંતિમદુગ અજયા, અણુહારે મગ્ગણાસુ ગુણા. ૨૩. સચ્ચેઅર મીસ અસચ્ચ, મોસ મણુ વચ વિગ્ગેવિઆહારા, ઉરલં મીસા કમ્મણુ, ઇઅ જ્ઞેગા કમ્મ અણુહારે. ૨૪. નરગધંપહિંદિ તસ તણુ, અચકુપુ નર નપુ કસાય સમ્મદુગે, સન્નિ છલેસા હારગ, ભવ મઈસુઅ ઓહિદુગિ સંવે. ૨૫. તિરિ ઇત્થિ અજ્યસાસણુ, અનાણુ ઉવસમ અલંવ મિચ્છેસુ;

તેરાહારદુગૂણા, તે ઉરલદુગૂણ સુરનિરચો. ૨૬. કમ્બુરલદુગ' યાવરિ, તે સવિઉવિવદુગ પંચ ઇગિ પવણે, છ અસન્નિ ચરિમ વધન્નુઅ, તે વિઉવદુગુણ ચઉ વિગલે. ૨૭. કમ્બુરલમીસવિણુ મણુ, વધ સમધંઅ છેઅ ચક્રુ મણુનાણે, ઉરલદુગ કમ્મ પદમં,- તિમમણુવધ કેવલદુગ'મિ. ૨૮. મણુવધઉરલા પરિહારિ, સુહુમિ નવ તે ઉ મીસિ સવિ- ઉંવા, દેસે સવિઉવિવદુગા, સકમ્બુરલમીસ અહક્રુખાએ. ૨૯. તિઅનાણુ નાણુપણુચઉ, ઠંસણુ ખાર ત્રિઅલક્રુ અણુવઓગા વિણુ મણુનાણુ હુકેવલ, નવસુર તિરિ નિરચ અજ- એસુ ૩૦. તસ જ્ઞેઅ વેઅ સુક્કા હાર નર પણિદિ સન્નિ ભવિ સંવે, નચણેઅર પણુ લેસા, કસાય ઠસ કેવલદુગૂણા. ૩૧. ચઉરિદિઅસન્નિદુ અન્નાણુ, હુ ઠંસધંગમિતિયાવરિ અચક્રુ, તિઅનાણુ ઠંસણુદુગં, અનાણુતિગિ અભવિ મિચ્છદુગે. ૩૨. કેવલદુગે નિઅ- દુગં, નવ તિઅનાણુ વિણુ અધઅઅહક્રુખાએ, ઠંસણુનાણુતિગં દેસિ, મીસિ અન્નાણુ- મીસં તં. ૩૩. મણુનાણુ ચક્રુપુવજ્જા, અણુહારે તિન્નિદંસ ચઉનાણુ; ચઉનાણુસંજ- મોવસમ, વેઅગે ઓહિદંસે અ. ૩૪. હો તેર તેર ખારસ, મણુે કમા અદ્દુ હુ ચઉ ચઉ વચણે, ચઉ હુ પણુ તિન્નિ કાયે, ત્રિઅણુજ્ઞેગોવઓગન્ને. ૩૫. છસુ લેસાસુ સઠાણું, એગિદિ-અસન્નિ-ભૂ-ઠગ-વણેસુ, પદમા ચઉરો તિન્નિઉ, નારચ વિગલગિ-પવણેસુ. ૩૬. અહક્રુખાથ-સુહુમ-કેવલ-દુગિ સુક્કા છાવિ સેસઠાણેસુ, નર-નિરચ-દેવ-તિરિઆ, થોવા હુ અસંખ ણુંતગુણા. ૩૭. પણુ ચઉ તિ હુ એગિદી, થોવા તિન્નિઅહિયા અણુંતગુણુ, તસ થોવ અસંખગી, ભૂજલનિલ અહિય વણુ-ણુંતા. ૩૮. મણુ-વચણુ-કાયજેગી, થોવ અસંખગુણુ અણુંતગુણુ, પુરિસા થોવા ઈર્થી, સંખગુણુ-ણુંતગુણુ કીવા. ૩૯. માણી કોહી માથી, લોલી અહિઅ મણુનાણુણે થોવા, ઓહિ અસંખા મધસુઅ, અહિઅ સમ અસંખ વિપલંગા. ૪૦. કેવલિણે-ણુંતગુણુ, મધસુઅન્નાણુ-ણુંતગુણુ તુલ્લા, સુહુમા થોવા પરિહાર, સંખ અહક્રુખાય સંખગુણુ. ૪૧. છેય સમધય સંખા, દેશ અસંખગુણુ ણુંતગુણુ અજયા, થોવ અસંખ હુણુંતા, ઓહિ નચણુ કેવલ અથ સુ- ૪૨. પચ્છાણુપુવિ લેસા, થોવા દોડસંખ-ણુંત દો અહિઆ, અભવિઅર થોવ-ણુંતા, સાસણુ થોવો વસમ સંખા. ૪૩. મીસા સંખા વેઅગ, અસંખગુણુ અધઅ મિચ્છ હુ અણુંતા, સન્નિઅર થોવ ણુંતા-ણુહાર થોવેઅર અસંખા. ૪૪. સંવજિઅઠાણુ મિચ્છે, સગ સાસણુ પણુ અપજ્જ સન્નિદુગં, સમ્મે સત્તી હુવિહો, સેસેસું સસિપજ્જતો. ૪૫. મિચ્છદુગિ અજધ જ્ઞેગા-હારદુગૂણા અપુંપણુગે ઉ, મણુવધ ઉરલ' સવિઉવિવ, મીસિ સવિઉવિવદુગ દેસે. ૪૬. સાહારદુગ પમત્તે; તે વિઉવાહારમીસ વિણુ ઇઅરે, કમ્બુરલ- દુગંતાધંમ-મણુવચણુ સજ્ઞેગિ ન અજેગી, ૪૭. તિઅનાણુ હુઠંસાધંમ,-દુગે અજધદેવિ નાણુઠંસતિગં, તે મીસ મીસા સમણુ, જયાધ કેવલદુ અંતદુગે. સાસણુભાવે નાણું, વિઉવહારગે ઉરલમિસ્સં, નેગિદિસુ સાસણુ. નેહાહિગયં સુચમયં પિ. ૪૮. છસુ સંવા તેઉતિગં, ઇગિ છસુ સુક્કા અજેગિ અલ્લેસા, અંધરસ મિચ્છ અવિરધ, કસાય જ્ઞેગત્તિ ચઉ હેજી. ૫૦. અભિગહિઅ-મણુભિગહિઆ, ભિન્નિવેસિય-સંસાધય મણુભોગં, પણુમિચ્છ ખાર અવિરધ, મણુકરણાનિઅસુ છજિઅવહો. ૫૧. નવ ઓજ્ઞ

કસાયા પનર, નેગ ઇચ ઉત્તરા ઉ સગવન્ના, ઇગિ ચઉ પણુ તિગુણેસુ, ચઉ-તિ-હુ-ઇગિ
 પચચો અધો. ૫૨. ચઉ મિચ્છ મિચ્છઅવિરઇ, પચચા સાય સોલ પણુતીસા
 નેગવિણુ તિપચચા-હારઅનિણુવન્ન સેસાચો. ૫૩. પણુ પત્ર પત્તા તિચ્છહિચ્ચ,
 ચત્ત ગુણુચત્ત ઇચઉદુગવીસા, સોલસ દસ નવ નવ સત્ત, હેઉણો ન ઉ અનેગિમિ.
 ૫૪. પણુ પત્ર મિચ્છ હારગ દુગુણુસાસાણિ પત્ર મિચ્છ વિણુ, મીસદુગ કમ્મ અણુ
 વિણુ, તિચત્ત મીસે અહ ઇચત્તા. ૫૫. સદુમીસકમ્મ અણુએ, અવિરઇ કમ્મુરલમીસ
 ઇકસાએ. સુતુ ગુણુચત્ત દેસે, ઇવીસ સાહારદુ પમત્તે, ૫૬. અવિરઇ ઇગાર તિકસાય,
 વન્ન અપમત્તિ મીસદુગરહિઆ, ચઉવીસ અપુન્વે પુણુ, દુવીસ અવિઉન્વ આહારે.
 ૫૭. અછહાસ સોલ યાયરિ, સુદુમે દસ વેચસન્નલણુતિ વિણુ, ખીણુવસન્તિ અહોભા,
 સનેગિ પુન્વુત્ત સગ નેગા. ૫૮. અપમત્તન્તા સત્તદુ, મીસ-અપુન્વ યાયરા ચત્ત,
 અધઇ ઇચસુદુમો એગ, સુવરિમા અધગા નેગી. ૫૯. આસુદુમં સન્તુદએ,
 અવિદુ મોહવિણુ સત્ત ખીણુમિ, ચઉ ચરિમદુગે અદુ ઉ, સન્તે ઉવસન્તિ
 સન્તુદએ. ૬૦. ઉઇરન્તિ પમત્તન્તા, સગદુ મીસદુ વેચઆઉ વિણુ, ઇગ અપ-
 મત્તઇ તચો, ઇ પન્ચ સુદુમો પણુવસન્તો. ૬૧ પણુ દો ખીણુ હુ નેગી-ણુદીરગુ
 અનેગિ થોવ ઉવસન્તા, સન્નગુણુ ખીણુ સુદુમા-નિચ્છિઅપુન્વ સમ અહિઆ. ૬૨.
 નેગિ અપમત્ત ઇચરે, સન્નગુણુ દેસસાસણુ-મીસા, અવિરઇ અનેગિમિચ્છા, અસન્ન
 ચઉરો દુવે-ણુતા. ૬૩. ઉવસમ અય મીસોદય, પરિણુમા હુ નવ દુાર ઇગવીસા, તિચ-
 ચેચ સન્નિવાઇઅ, સમ્મં ચરણુ પદમલાવે. ૬૪. ખીચે કેવલણુઅલં, સમ્મં ઠાણુ-
 ઇચ્છિ પણુ ચરણુ, તઇચે સેસુવચોગા, પણુ લહી સમ્મવિરઇદુગં. ૬૫. અન્નાણુમસિ-
 ઇત્તા, સન્નમ લેસા કસાય ઇઇ વેયા, મિચ્છં તુરિચે લન્વા, લન્વત્ત નિચત્ત પરિ-
 ણુમે. ૬૬. ચઉ ચઉગઇસુ મીસગ, પરિણુમુદએહિ ચઉ સખઇએહિ, ઉવસમણુએહિ વા
 ચઉ, કેવલિ પરિણુ મુદય અઇચે. ૬૭. અય પરિણુમિ સિદ્ધા, નરાણુ પણુ નેગુવસમ-
 ચેદીચે, ઇચ પનર સાન્નવાઇચ, લેમા વીસં અસંભવિણુ. ૬૮. મોહવ સમેા મીસો,
 ચઉધાઇસુ અદુકમ્મસુ અ સેસા, ધમ્માઇ પારિણુમિચ્ચ, લાવે અધા ઉદઇચે વિ. ૬૯.
 સમ્માઇચઉસુ તિગ ચઉ પણુ વસામ ગુવસતે, ચઉ ખીણુપુન્વે તિન્નિ, સેસ ગુણુઠાણુ
 નેગનિચે. ૭૦. સન્નિચેગમસન્નં, પરિત્ત ણુત્ત નિયપયણુયં તિવિહં, એવમણુ
 તન્નિ તિહા, જહન મન્નુલેસા સન્વે. ૭૧. લહુસન્નિચે દુચિચ્ચ, અચો પરં
 મન્નિચમં તુ ન ગુરુઅં, જન્નુદીવ પમાણુય, ચઉપહ પર્વણુઇ ઇમં. ૭૨. પહાણુ-
 વદિચ્ચ સલાગ પહિચલાગ મહાસલાગક્રમા, નેચણુસહસોગાઠા, સવેઇઅન્તા સસિહ
 સરિચ્ચા. ૭૩. તો દીવુદહિસુ ઇચ્છિ ઇ, સરિચ્ચવં ખિવિચ્ચ નિદિચે પદમે, પદમંવ તહંત
 ચિચ, પુણુ લરિચે તમિ તહ ખીણુ. ૭૪. ખિચ્ચઇ સલાગપદ્દેશુ સરિચ્ચવો ઇચ
 સલાગ ખવણુણુ, પુણુણુ ખીચો અ તચો, પુન્વંપિ વ તમિ ઉદરિચે. ૭૫. ખિણુ
 સલાગ તઇચે, એવં પદમેહિ ખીચયં ભરસુ, તેહિં તઇચં તેહિં ય, તુરિચં ન કિર
 દુરા ચઉરો. ૭૬. પદમતિપદ્દુદરિચા, દીવુદહી પહ્ચચઉ સરિચ્ચવા ય, સન્વે વિ એગ-

रासी इवृषो परम संज्ञितम्. ७७. इवृषुत्तु परित्ता, संभं ददु अरस शसिअपभासे,
 नुत्तासंज्ञितम् ददु, आवलिआ समय परिभाषुं. ७८. मि ति अउ पंचम शुषुषु,
 कमा सगासंभ पदमयउसत्ता, डडुता ते इवृषुत्ता, मन्ना इवृषु शुइपम्भ. ७९.
 धंय सुत्तुत्तं अत्रे, वगिअमिच्छसि अउत्थय मसंभं, डोषं असंभासंभं, ददु
 इवृषुत्तु तं मन्नां. ८०. इवृषु माधंमं शुरु, तिवगिउ तत्थिमे हसकूपेवे, लोगा-
 गासपयेसा, धम्माडधम्मेगन्निअहेसा. ८१. डिधिमंघन्नावसाया, अल्लुभागा जेगछेअप-
 लिभागा, इषुड य सभाषु समया, पत्तेअ निगोअये भिवसु. ८२. पुषु तंमि तिवि-
 गिअये, परित्तणुंतलदु तरस रासीषुं, अफभासे लदुनुत्ता षुंतं अलवन्निअ
 भाषुं. ८३. तव्वगे पुषु जयधं, षुंतणुंतं लदु तं अ तिक्कुत्तो, वग्गसु तदुवि न
 तं डोषं, षुंतणेवे भिवसु छ धंमे. ८४. सिद्धा निगोअणुवा, वणुससधं, डाल पुग्गल
 येव, संवभदोअनडं पुषु, तिवगिउ केवलदुअंमि. ८५. भित्तेडडुत्ताषुंतं, हवेधं
 निदं तु ववदरधं मन्नां, धंय सुदुमत्थविआरो, सिद्धिआ डेविंदसुरीहिं. ८६.

१२. शतक नामा पंचमः कर्मग्रंथः

नमिअ निष्णं धुवणंघो हयसंता धाधं पुन परित्ता, सेअर अउकुविवाजा,
 पुम्भं अंधविह साभी अ. १. वत्तयउ तेअकम्भा, शुइलदु निमिषोवधाय लय
 कुम्भ, मिच्छ कसाया वरणा, विग्धं धुवणंधि सगत्ता. २. तल्लुवंगाभिधं संघयषु,
 लधं गधं अगधं पुवि निष्णुसासं, उन्नोअमव परधा, तसवीसा गोअवेअण्णिअं.
 ३. हासाधंनुअलदुग वेअ, आड तेवुत्तरी अधुवणंधी (धा), लंभा अणु-
 धसाधं, अणुंतसंत्तरा अउरे। ४. पदममिआ धुवउडधंसु धुवणंधिसु तधं अवन्न-
 अंगतिगं, मिच्छमि तिन्नि लंगा, इडुवि अधुवा तुरिअ लंगा. ५. निमिषुधिर-
 अधिरअशुइअ सुहअसुहतेअकम्भ अउवत्ता, नाणुंतराय हंसणु, मिच्छं धुवउहय
 सगवीसा. ६. धिरसुलिअर विल्लु अधुव, अंधी मिच्छविल्लुभोडधुवणंधी, निहोवधाय
 भीसं, सभं पणुनवधं अधुवुहया. ७. तसवत्त वीस सगतेअ, कम्भ धुवणंधिसेस
 वेअतिगं, आगिधंतिग वेअण्णिअं, इल्लुअल सगउरलुसासयजि. ८. अगधंतिरिदुग
 निअं, धुवसंता सभं भीस मल्लुयदुगं, विउविक्कार निष्णाजि, हारसगुत्त्या अधु-
 वसंता. ९. पदमतिगुषुसु मिच्छं, निअमा अन्नयाधं अदुगे लन्नं, सासाणु अल्लु
 सभं, संतं मिच्छाधंसगे वा. १०. सासणु भीसेसु धुवं, भीसं मिच्छाधंनवसु
 लयणुअये, आधं दुगे अणु निअमा, लधंमा भीसाधंनवगंमि. ११. आहारसत्तगं वा,
 संवगुषु भित्तिगुषु विष्णा तित्थं, नोअयसते मिच्छे, अंतमुदुत्तं लवे तित्थे. १२. केवल-
 लुअलावरणा, पणु निहा आरसाधंभकसाया, मिच्छं ति संवघाधं, अउनाणु तिहंसणु-
 वरणा. १३. संवसणु नोकसाया, विग्धं धंय हेसघाधं य अघाधं, पत्तेयतल्लुडुडुणि,
 तसवीसा गोअदुग वन्ना. १४. सुरनरनिगुत्थ सायं, तसहस तल्लुवंग वधर अउरंसं.
 परधा सग तिरिआजि, वन्नयउ पण्णिहि सुअअगधं. १५. आयाल पुषुपगधं, अपदम-
 संघाणु अगधं संघयषु, तिरिदुग असाय नीअो, वधाय धग विगल निरयतिगं. १६.

કાવચરસ વન્નચરસ, ધાર્મ પશુચાલ સદ્ધિઅ ખાસીઈ, પાવપયદિ સ્તિ દોસુ વિ, વન્નાઈ
 ગહાં સુહાં અસુહાં. ૧૭. નામધુવખંધિનવગં, ઈંસણુ પશુનાણુ વિગ્ધ પરમામં, લય
 કુચ્છ મિચ્છ સાસં, નિષ્ણુ ગુણુતીસા અપરિચ્છતા. ૧૮. તણુઅર્દુ વેચ્છ દુન્નુઅલ, કસાય
 ઉચ્છેઅગોઅદુગ નિદા, તસવીસાઈ પરિચ્છા, ખિત્તવિવાગાડણુપુન્ડીચ્છો. ૧૯. ઘણુધાઈ
 દુગોઅનિષ્ણા, તસિચ્છરતિગ સુલગદુલમચઈ સાસં, જાઈતિગ નિઅવિવાગા. આજી ચજિરો
 ભવાંવવાગા. ૨૦. નામધુવોદય ચઈતણુ, વધાયસાહારણિઅરુચ્છેઅતિગં, પુગ્ગલવિવાગિ
 ખંધો, પયઈ ઈઈ રસ પચ્છેસ તિ. ૨૧. મૂલપયડીણુ અડસત્ત, છેગખંધેસુ તિત્તિ ભુગારા,
 અપપતરા તિઅ ચઈરો, અર્દુઆ ન હુ અવત્તવો. ૨૨. એગાદહિગે ભુચ્છો, એગાઈ
 ઊણુગંમિ અપપતરો, તમ્મત્તોડવાર્દુચ્છો, પદમે સમચ્છે અવત્તવો. ૨૩. નવ છ ચ્ચઈ
 ઈંસે હ હ, તિ હ, મોહે દુઈગવીસ સત્તરસ, તેરસ નવ પણુ ચઈ તિ હ, ઈચ્છો નવ અર્દુ
 હસ દુચ્છિ. ૨૪. તિપણુછઅર્દુનવહિઆ, વીસા તીસેગતીસ ઈગ નામે, છસગઅર્દુતિખંધા,
 સેસેસુ ય ઠાણુમિચ્છિચ્છં. ૨૫. વીસચરકોડા, કોડી, નામે ગોચ્છે અ સત્તરી મોહે, તીસિચ-
 રચઈસુ ઉદહિ નરચસુરાઈમિ તિત્તીસા. ૨૬. મુત્તુ અકસાયઈઈ. ખાર મુહુત્તા જહન
 વેઅણિચ્છે, અર્દુ નામગોચ્છેસુ, સેસચ્છેસુ મુહુત્તો. ૨૭. વિગ્ધાવરણુ અસાચ્છે, તીસં
 અર્દુર મુહુમવિગલતિગે, પદમાગિઈઈખંધયણુ, દસ દુસુવરિમેસુ દુગવુટ્ટી. ૨૮. આવીસ
 કસાચ્છેસુ મિઉલહુનિધુચ્છસુરહિસિઅમહુરે, દસ દોસર્દુ સમહિઆ, તેહાલિદંખિલાઈણુ. ૨૯.
 દસ મુહુવિહુગઈ ઉચ્છે, સુરદુગ ધિરછ્છ પુરિસ રઈ હાસે, મિચ્છે સત્તરિ માણુદુગ,
 ઈત્થી સાચ્છેસુ પન્નરસ. ૩૦. ભયકુચ્છઅરઈસોચ્છે, વિઉવિવિરિઉરલનિરચદુગનીચ્છે,
 તેઅપણુ અધિરછ્છે, તસચઈ ધાવર ઈગ પણિંદી. ૩૧. નપુકુખગઈસાસચ્છી-શુરુ-કકંખડ
 રુકંખ-સીય દુગાંધે, વીસં કોડાકોડી, એવઈઆખાહ વાસસયા. ૩૨. શુરુ કોડિકોડિ
 અતો, તિત્થાહારણુ ભિન્નમુહુ ખાહા, લહુ ઈઈ સંખગુણુચ્છા, નરતિરિઆણુઈ પલ્લતિગં.
 ૩૩. ઈગ વિગલ પુન્વકોડી, પલિઆડસંખંસ આઉચઈ અમણુ, નિરુવકમાણુ છમાસા,
 અખાહ સેસાણુ ભવતંસો. ૩૪. લહુઈઈખંધો સંજલાણુ, -લોહપણુવિગ્ધનાણુઈસેસું,
 ભિન્નમુહુત્તં તે અર્દુ, જસુચ્છે ખારસ ય સાચ્છે. ૩૫. દો ઈગમાસો પદ્મો, સંજલાણુતિગે
 પુમટ્ટ વરિસાણિ; સેસાણુચ્છેસાચ્છો, મિચ્છત્તઈઈ ઈ જં લઈ. ૩૬. અચમુચ્છેસો ગિહિસુ,
 પલિઆડસંખસહીણુ લહુખંધો; કમસો પણુવીસાચ્છે, પજા સય સહસ સંગુણિચ્છો. ૩૭.
 વિગલ અસન્નિસુ નિટ્ઠો, કણિદુઓ પલ્લસંખલાગૂણો; સુરનિરચાઈ સમા દસ, સદરસ
 સેસાઈ ખુહુભવં. ૩૮. સંવાણુ વિ લહુખંધે, ભિન્નમુહુ અખાહ આઉનિટ્ઠે વિ; કેઈ
 સુરાઈસમં નિષ્ણ, મંતમુહુ ખિતિ આહારં. ૩૯. સત્તરસ સમહિઆ કિર, ઈગણુપાણુમિ
 હુતિ ખુહુભવા; સગતીસસયતિહુત્તર, પાણુ પુણુ ઈગમુહુત્તંમિ. ૪૦. પણુસર્દુસહસ પણુસય
 છત્તીસા ઈગમુહુત્ત ખુહુભવા, આવલિઆણુ દોસય છપ્પના એગખુહુભવે. ૪૧. અવિરચ-
 સરચો તિત્થં, આહાર દુગામરાઈ ચ પમતા, મિચ્છાઈદુઈ ખંધઈ, નિદુઈદુઈસેસ પયડીણુ.
 ૪૨. વિગલમુહુમાઈગતિગં, તિરિમણુઆ સુરવિઉવનિરચદુગં, એગિહિ ધાવરાચવ,
 આઈઆણુ સુરુચ્છોસં. ૪૩. તિરિઉરલદુગુન્નેઅં, ઈવર્દુ સુરનિરચ સેસ ચઈગઈઆ,

आदारनिष्कमपुत्रो, अनिच्छति संनलक्ष्यपुरिसल्लुं. ४४. साय जसुव्यावरणा, विष्णु
सुहुमो विडन्विष्ठ असनी, सनी वि आठ आयर पन्नेगिंदी उ सेसाणुं. ४५ उच्छोस-
नदनेअर, अंगा साठ अणुधुव अधुवा, यउडा सग अज्जन्ने, सेसतिगे आठयउसु
हुडा. ४६. यउसेमो अज्जन्ने, संनलक्ष्यवरणुनवगविष्णुणुं, सेसतिगे साध अधुवो,
तड यउडा सेसपयडीणुं. ४७. साणुधुअपुवते, अयरतो केडिकेडियो न डिगो,
अधो नहु डीणो न य, मिउठे लण्विअरसन्निमि. ४८. ज्जल्लुअधो आयर, पन्नेअ-
संभणुणु सुहुमपन्नेडडिगो, येसि अपन्नेणु लडु, सुहुमेअर अपन्नेपन्नेणुरु. ४९.
लडु मिअपन्नेअपन्ने, अपन्नेअरमिअणुरुडडिगो येवं, तिअठअसन्निमु नवरं,
संभणुणो मिअअमणुपन्ने. ५०. तो ज्जन्निडो अधो, संभणुणो हेसविरय हस्सि-
अरो, सम्भयउ सन्निअउरो, डिधिमधाणुकम संभणुणो. ५१. सव्वाणुवि ज्जुडिधि,
असुला नं साठसंकिवेसेणुं, धरारा विसोडियो पुणु, सुत्तुं नरअमरतिरिअ. ५२.
सुहुमनिगोआधणुणुप-नेग आयर य विगलअमणुमणु, अपन्नेलडु पढमडुणु,
पन्नेहस्सिअरो असंभणुणो. ५३, अपन्नेत्तसुच्छोसे, पन्नेज्जन्निअर येव डिंठाणु,
अपन्नेअर संभणुणो, परमपन्नेमिअे असंभणुणो. ५४. पधंअणुमसंभणुणुरिअ,
अपन्ने पधंअणुमसंभणुणोसभा, अज्जवसाया अडिथा, सत्तसु आठिसु असंभणुणो. ५५.
तिरिनिरयति-नेआणुं, नरसवणुअ सयउपदस तेसठं. थावरयउ-धगविगला-यवेसु
पणुसीउसिमयरा. ५६. अपढमसंघयणुणुगिध-अगधंअणुमिउछ-डुडुगथीणुतिगं निअन-
पुंत्थि इतीस, पणुडिसु अमंघडिधं परमा. ५७. विज्जयाधंणु गेविण्णे, तमधं
हस्सिय इतीस तेसठं, पणुसीधं सययअधो, पणुतिगं सुररिउवडुगे. ५८. समयाह-
संभणुणो, तिरिडुग-नीअेसु आठ अंतमुडु, उरवि असंभणुपरहा, सायडिधं पुवके-
णुणो. ५९. जलडिसवं पणुसीअं, परधुरसासे पणुडितसयजेगे, अत्तीसं सुडुविडुमधं,
पुम-सुमगतिगुव्य-अउरसे, ६०. असुअगधंअध्यागिध-संघयणु-हार-निरय-नेअ-
हुगं, धिरसुलजस-धावरहस, नपुधंत्थी-डुणुअल-मसायं. ६१. समयाहंतमुहुत्तं,
मणुडुग-जिणु-वधरि-उरडुवगेसु. तितीसयरा परमो, अंतमुहु लडुवि आठिणु. ६२.
तिवो अणुडुसुडाणुं, सकेसविसोडियो विवण्णययो, मंहरसो गिरिमडिरय, -जलरे-
हासरिसकसयेडिं. ६३. यउडाणुधं असुडो, सुडुडडुडा विग्घहेसआवरणा, पुमसंनल-
णुगडुतिअउ-डाणुरसा सेस हुगमाधं. ६४. निणुअणुरसो सडुणे, दुतियउभागडिधुणु-
भागतो, धगडाणुधं असुडो, असुडाणु सुडो सुडाणुं तु. ६५. तिवमिगथावरायव, सुर-
मिअा विगलमुहुमनिरयतिगं, तिरिमणुआठ तिरिनरा, तिरिडुग-छेवडुं सुरनिरया, ६६.
विडुविपुराहारुगं, सुअगधंवननयउतेअणुसायं, समयउ-परधा-तसइस, पणुडिसा-
सुव्य भवगा उ. ६७. तमतमगा उणुणेअं, सम्भसुरा मणुअउरलहुग-वधरि, अपमत्तो
अमराउं, यउगधं मिअा उ सेसाणुं. ६८. थीणुतिगं अणु-मिअं, मंहरसं संनभुमुडो
मिअो, मिअ तिअडसाय अरिरय-हेस पमत्तो अरधंसाये. ६९. अपममधं हारगहुगं
हुनिहं-असुवन्न-हाअरधंकुअा, लयसुवधायमपुवो, अनिअट्टी पुरिस-संनल्ले. ७०.

વિગ્ધાવરણે સુહુમો, મણુતિરિઆ સુહુમવિગલતિગ-આઉં, વેઉવિવિછક્રમમરા-નિરયા ઉન્નએઅ-ઉરલદુગં, ૭૨. તિરિદુગનિઅં તમતમા, જિણુમવિરય નિરયવિણિગથાવરયં, આસુહુમાયવ સમ્મો વ, સાયથિરસુમજસા સિઅરા. ૭૨. તસવન્નતેઅચઉમણુ, -ખગઇંદુગ પણિદિ-સાસ-પરબુચ્યં, સંધયણાગિઇનપુથી, સુમગિઅરતિ મિચ્છચઉગઇંઆ. ૭૩. ચઉતે-અવન્ન વેઅણિઅ, -નામણુક્કોસ સેસધુવખંધી, ઘાઇણું અજહસો, ગોએ હુવિહો ઇમો ચઉહો. ૭૪. (સેસાંમિહુહો) ઇંગ દુગ-ણુગાઇ જા. અલવણુંતગુણિઆણુ, ખંધા ઉરલો યિઅવગણુ ઉ, તહ અગડણુંતરિઆ. ૭૫. એમેવ વિઉવાહાર-તેઅભાસાણુપાણુ-મણુ-કમ્મે, સુહુમાકમાવગાહો, ઊણુણુંગુલ-અસંખંસો. ૭૬. ઇચ્છિક્કહિઆ સિદ્ધા-ણુંતંસા અંતરેસુ અગડણુ, સંવત્થ જહ-તુચિઆ, નિઅણુંતંસાહિઆ જિદ્ધા. ૭૭. અંતિમચઉ-કસદુગંધ, -પ ચવન્નરસ-કમ્મખંધલં, સંવજિઅણુંતગુણુરસ, અણુત્તમણુંતયપએસં. ૭૮. એગપએસોગાઠં, નિઅસંવપએસએ ગહેઇં જિઓ, થોવો આઉ તઠંસો, નામે ગોએ સમો અહિઓ. ૭૯. વિગ્ધાવરણે મોહે, સંવોવરિ વેઅગ્ગીઇં જેણુપે, તસ્સ કુડતં ન હવઇં, ઠિઇ-વિસેસેણુ સેસાણું. ૮૦. નિઅન્નઇલદ્દલિઆ-ણુંતંસો હોઇ સંવધાઇંણું, ખન્નઝં-તીણુ વિલન્નઇં, સેઅં સેસાણુ પઇંસમયં. ૮૧. સમ્મ-દર-સંવવિરઇં, અણુવીસંનેઅ ઠંસખવગે અ, મોહસમ-સંત-ખવગે, ખીણુ-સન્નેગિઅર-ગુણુસેઠી. ૮૨. ગુણુસેઠી દલર-યણુ-ણુસમયમુદયાદસંખગુણુણુએ, એયગુણુ પુણુ કમસો, અસંખગુણુનિજ્જરા છવા. ૮૩. પલિઆડસંખંસ-સુહુ, સાસણુઇંઅરગુણુ-અંતરં હસ્સં, ગુરુ મિચ્છિ એ છસદ્દી, ઇંઅરગુણુ પુગલદ્દતો. ૮૪. ઉદ્ધારઅદ્ધખિત્તં, પલિઅ તિહા સમય-વાસસય-સમએ, કેસવહારો દીવો, -દહિ-આઉ-તસાઇપરિમાણું. ૮૫. દંવે ખિત્તે કાલે, ભાવે ચઉહુ હુહ ખાયરો સુહુમો, હોઇ અણુંતુસ્સખિપિણિ-પરિમાણુ પુગલપરદો. ૮૬. ઉરલાઇંસિતગેણું, એગજિઓ સુઅઇં કુસિઅ સંવઅણુ, જત્તિઅકાલિ સ થૂલો, દંવે સુહુમો સગન્નયરા. ૮૭. લોગપએસો-સખિપિણિ, -સમયા અણુલાગખંધઠાણુ ય, જતતહ કમમરણેણું, પુદ્ધા ખિત્તાઇં-થૂલિઅરા. ૮૮. અખપયરપયડિખંધી, ઉચ્છડજેગી અ સન્નિપન્નત્તો, કુણુઇં પએસુક્કોસં, જહવ્રયં તસ્સ વચ્ચાસે. ૮૯. મિચ્છઅજયચઉ આજી, ખિતિગુણુવિણુ મોહિસત્તમિચ્છાઇં, છણુહં સત્તરસ સુહુમો, અજયા દેસા ખિતિકસાએ. ૯૦. પણુ અનિઅદ્દી સુખગઇં નરાઉ-સુરસુભ-ગતિગ-વિઉવિદુગં, સમચઉરંસ-મસાયં, વઇંરં મિચ્છે વ સમ્મો વા. ૯૧. નિદાપયલાહુણુઅલ-લયકુચ્છાંતત્થ સમ્મગો સુજઇં, આહારદુગં સેસા, ઉક્કોસપએસગા મિચ્છો. ૯૨. સુમુણી દુન્નિ અસન્ની, નિરયતિગ-સુરાઉ સુરવિઉવિદુગં, સમ્મો જિણું જહન્નં, સુહુમનિગોઆઇંખણિ સેસા. ૯૩. ઠંસણુછગ-લયકુચ્છા, ખિતિતુરિઅકસાય-વિગ્ધનાણુણું, મૂલછગેડણુક્કોસો, ચઉહુ હુહા સેસિ સંવત્થ. ૯૪. સેઠિઅસંખિજ્જસે, જ્જેગદ્ધાણુણિ પયડિ-ઠિઇલેઆ, ડિન્નખંધજ્જવસાયા-ણુમાગઠાણુ અસંખગુણુ. ૯૫. તત્તો કમ્મપએસા અણુંતગુણિઆ તઓ રસચ્છેઆ, જ્જેગા પયડિપએસં, ઠિઇંઅણુલાગં કસાયાઓ. ૯૬. ચઉદસરજ્જૂ લોગો, ખુદ્ધિકઓ, સત્તરજ્જુમાણુધણુ, તદ્દોહેગપએસા, સેઠી પયરો અ તંવગો. ૯૭. અણુ-ઠંસ-નપુંસીત્થી, વેઅચ્છક્રં ચ પુરિસવેઅં ચ, દો દો

अंगतरिणे, सरिसे सरिसं उवसमेधं. ६६. अणुमिच्छमीससम्भं, निआउधगविगलथी-
 षुतिगुमेअं, तिरि-निरय-थावरदुगं, साहारायव-अउ-नपुत्थी. ६६. छगपुमसंनलणु
 हो, -निहाविग्धावरणुअये नाणी, देविंदसूरि-दिडिअं, सयगमिणुं आथ सरणुं. १००.

१३. सप्तार्त्तक्रानामा षष्ठः कर्मग्रंथः यः यद्रमहत्तगयार्थं कृतः

सिद्धपञ्चेहि महत्थं, अंधोदयसंतपयडिडाणुणुं, पुच्छं सुषु सजेवं, नीसंहं
 द्विद्विवायस्स. १. कथं अंधं तो वेयधं, कथं कथं वा संतपयडिडाणुणुणि, भूदुत्तरपगधं, अंगवि-
 गग्था सुषुअंवा. २. अट्टविहसत्तछण्णंधयेसु, अट्टेव उदयसंतसा, अंगविडे तिविगग्थो,
 अंगविगग्थो अण्णंधंमि. ३. सत्तद्वं अट्टदुदय-संत तेरस्सु अउठणुसु, अंगंमि
 पंथं अंगं, हो अंगं हुंति केवलणो. ४. अट्टसु अंगविगग्थो, छस्सुवि गुणुसन्निअयेसु
 दुविगग्थो, पत्तेअं पत्तेअं अंधोदयसंतकम्भाणुं. ५. पंथं नव दुन्ति अट्टावीसा, अउरे
 तडेव आयाला, दुन्ति अ पंथं य लणुया, पयडीअो आणुपुंवीअे. ६. अंधोदयसंतसा,
 नाणुवरणुंतराधंये पंथं अंधोवरमेवि उदय, संतसा हुंति पंथेव. ७. अंधस्स य संतस्स
 य, पगधंणुणुं तिणुणु तुद्धाधं, उदयदुणुणुं हुवे अउ पणुणं दंसणुवरणु. ८. अंधोवरणु
 नवअंधये (गे) सु, अउपअउदय नवसंता, अउअउणधे जेवं, अउअंधुदये अउसा य. ९.
 उवरयअंधे अउ पणु, नवसं अउरुदय अउअउसंता, वेअणुआउयगोअे, विलणु
 मोहं परं पुच्छं. १०. अंगंमि सत्त अंगं, अट्टं य अंगं हुवंति वेअणुअे, पणु
 नव नव पणु अंगं, आउयउअे वि कम्मसो. ११. आवीसं धंक्कीसा, सत्तरसं तेर-
 सेव नव पंथं, अउ तिगं दुगं अ धंक्कं, अंधदुणुणुणि मोहस्स. १२. अंगं व हो व
 अउरे, अत्तो अंगदुआ दसुअोसा, अउडेणु मोहणुअे, उदयदुणुणुणि नव हुंति. १३.
 अट्टं य सत्तं य अउ अउ, तिगं दुगं अंगदुआ अवं वीसा, तेरसं आरिअरसं, अत्तो
 पंथाधं अंगुणु. १४. संतस्स पयडिडाणुणुणि, ताणुणि मोहस्स हुंति पत्तरसं. अंधोदय-
 संते पुणु, अंगविगग्था अडू अणु. १५. अण्णवीसे अउ धंगीसे, सत्तरसं तेरसे
 हो हो, नवअंधगे वि दुणुणु उ, धंक्कमअे परं अंगं. १६. दसं अवीसे नव धं-
 वीसे, सत्ताधं उदयकम्मंसा, अउ नव सत्तरसे, तेरे पंथाधं अट्टेव. १७. अत्तारिआधं
 नवअंधयेसु, उअेसं सत्तमुदयंसा, पंथविहण्णंधगे पुणु, उदयो दुणुणं सुषुअंवा.
 १८. अत्तो अउअंधाधं, धंक्ककुदया हुवंति संवेवि, अंधोवरमे वि तडा, उदयालावे
 वि वा हुण्ण. १९. धंक्कं अउअरसं, दसं सत्तं अउअ धंक्कं जेव, अये अउवी-
 सगया, आरं दुगिअंमि धंक्कारं. २०. (पाठांतरे-अउवीसं दुगिअंमिअरं.) नवतेसी-
 धंअयेहि, उदयविगग्थेहि मेहिआ अवा, अउअुत्तरि-सीआला, पयविंदसअेहि विनेआ.
 २१. नवपंथाणुअसअे, उदयावगग्थेहि मेहिआ अवा, अउअुत्तरि अंगुत्तरि, पय-
 विंदसअेहि विनेआ. २२. विनेव य अवीसे, धंगीसे अट्टावीसं सत्तरसे, अउअेव तेर-
 नव-अंधयेसु पंथेव अणुणु. २३. पंथविह-अउविडेसुं, अउ अउसेसेसु अणु पंथेव,
 पत्तेअं पत्तेअं, अत्तारि अ अंधवुअेअे. २४. दसं-नव-पत्तरसाधं, अंधोदय-संत-
 पयडिडाणुणुणि, अणुआणुणि मोहणुअे, अत्तो नामं परं पुच्छं. २५. तेवीसं पध-

વીઆ અદ્વૈત ગુણતીસા, તીસેગતીમમેગ', બ'ધદ્વાણાણિ નામસ્સ. ૨૬. ચઉ પશુવીસા
 સોત્ત, નવ બ.ણુ ધનય ચ અડયાલા, એયાલુત્તર છાયાત, -સયા ઇક્કિંક બ'ધવિહી. ૨૭.
 વીન્નિગતીસા ચતીત્રપા ઉ, એગાહેઆ ચ ઇગતીસા, ઉદયદ્વાણુણિ ભવે, નવ ય
 હુતિ નામસ્સ. ૨૮. ઇક્ક બિઅ.ત્રિક્કારસ, તિત્તીસા છસ્સયાણિ તિત્તીસા, ખારસ-સત્તર-
 સસયાણુ-હિગણુ-બિપ'ચસીધહિં. ૨૯. અઉણુત્તીસિક્કારસ, સયાણુહિઅ સત્તરપ'ચસદ્ધીહિં
 ઇક્કિંકમ' ચ વીસા, દદ્ધુદય'તેસુ ઉદયવિહી. ૩૦. તિ દુનઉઈ ગુણુનઉઈ, અડસી છલસી
 અસીઈ ગુણુસીઈ, અદ્વૈયછ'પન્નત્તરિ. નવ અદ્વૈ ય નામસ'તાણિ. ૩૧. અદ્વૈ ય ખારસ ખારસ,
 બ'ધોદય-સંત-પચડિઠાણાણિ, એહેણુએસેણુ ય, જત્થ જહાસ'ભવ' વિલજે. ૩૨. નવ
 પશુગોદયસ'તા. તેવીસે પન્નવીસ છ'વીસે, અદ્વૈ ચઉરદ્વૈસે, નવ સગિ ગુણુતીસ તીસ'મિ.
 ૩૩. એગેગમેગતીસે, એગે એગુદય અદ્વૈ સંત'મિ, ઉત્તરયબ'ધેદસ દસ, વેઅગસંત'મિ
 ઠ.ણુ.ણિ. ૩૪. તિવિગ'પ-પગઈ-ઠાણેહિં, જીવગુણુસન્નિએસુ ઠાણેસુ, ભંગા પઉજિ-
 અન્વા. જત્થ જહા સ'ભવો ભવઈ. ૩૫. તેરસસુ જીવ-સ'ખેવએસુ, નાણુ'તરાય-તિવિ-
 ગ'પો. ઇક્ક'મિ તિદુવિગ'પો, કરણુ' પઈ ઇત્થ અરિગ'પો. ૩૬. તેર નવ ચઉ પશુગ',
 નવ સંતેગ'મિ ભંગમિક્કારા. વેઅણિ-આઉવ-ગોએ. વિલજજ મોહ' પર' વુર'છ'. ૩૭.
 પન્નજત્તગ-સન્નિઅરે, અદ્વૈ ચઉકક' ચ વેઅણિઅમ'ગા, સત્ત ય તિગ' ચ ગોએ,
 પત્તેઅ' જીવઠાણેસુ. ૩૮. પન્નજત્ત'પન્નજત્તગ,સમણે પન્નજત્તઅમણુ સેસેસુ, અદ્વાવીસ'
 દસગ', નવગ', પશુગ' ચ આગિસ્સ. ૩૯. અદ્વૈસુ પ'ચસુ એગે, એગ દુગ' દસ ય મોહ-
 બ'ધગએ, તિગ ચઉ નવ ઉદયગએ, તિગ તિગ પન્નરસ સંત'મિ, ૪૦. પશુ દુગ પશુગ'
 પશુ ચઉ, પશુગ' પશુગા હવ'તિ તિન્નેવ, પશુ છ'પશુગ' છ'છ, -પશુગ' અદ્વૈદ્વૈ દસગ'
 તિ. ૪૧. સતેવ અપન્નજત્તા, સામી સુહુમા ય આયરા ચેવ, વિગલિદિઆઉ તિન્નિઉ,
 તહ ય અસન્ની અ સન્ની અ. ૪૨. નાણુ'તરાય તિવિહમવિ, દસસુ દો હુતિ દોસુ
 ઠાણેસુ', મિચ્છાસાણે ખીએ, નવ ચઉ પશુ નવ ય સંત'સા. ૪૩. મિસ્સાઈ નિઅટ્ટીઓ,
 છ ચચઉ પશુ નવ ય સંતકરમ'સા, ચઉબ'ધ તિગે ચઉપશુ, નવ'સ દુસુ જીઅલ છરસંતા.
 ૪૪. ઉવસંતે ચઉ પશુ નવ, ખીણે ચઉરુદય છચ ચઉ સંતા, વેઅણિ-આઉઅ-ગોએ,
 વિલજજ મોહ' પર' વુર'છ'. ૪૫. ચઉ છસ્સુ દુન્નિ સત્તસુ, એગે ચઉગુણુસુ વેઅણિ-
 અભંગા, ગોએ પશુ ચઉ દો તિસુ, એગદ્વૈસુ દુન્નિ ઇક્ક'મિ. ૪૬. અદ્વૈચાહિગવીસા,
 સોલસ વીસ' ચ ખારસ છ દોસુ, દો ચઉસુ તીસુ ઇક્ક', મિચ્છાઈસુ આઉએ ભંગા. ૪૭.
 ગુણુઠાણુએસુ અદ્વૈસુ, ઇક્કિંક' મોહબ'ધઠાણુ' તુ, પ'ચ અનિઅટ્ટિઠાણે, બ'ધોવરમો પર'
 તત્તો. ૪૮. સત્તાઈ દસ ઉ મિચ્છે, સાસાયણુમીસએ નવુક્રમેસા, છઈ નવ ઉ
 અવિરએ, દેસે પ'ચાઈ અદ્વૈવ. ૪૯. વિરએ ખઓવસમિએ, ચઉરઈ સત્ત છચ
 પુન્વ'મિ, અનિઅટ્ટિઆયરે પુણુ, ઇકકો વ દુવે વ ઉદય'સા. ૫૦. એગ' સુહુમ-
 સરાગો, વેએઈ અવેઅગા ભવે સેસા, ભંગાણુ' ચ પમાણુ', પુન્વુરિદ્ધેણુ નાયન્વ'. ૫૧.
 ઇક્ક છડિક્કારિક્કારસેવ, ઇક્કારસેવ નવ તિત્તિ, એએ ચઉવીસગયા, ખાર દુગે પ'ચ-
 ઇક્ક'મિ. પર. ખારસપણુસા' -સયા, ઉદયવિગ'પેહિ મોહિઆ જીવા, ચુલસીઈ સપુત્તરિ,

પયવિંદસએહિં વિન્નેઆ. ૫૩ અર્દુગ ચઉ ચઉ ચઉરદુંગા ચ, ચઉરો અ હુતિ ચઉવીસા,
 મિચ્છાઈ-અપુન્વંતા, ખારસ પણુગં ચ અનિઅટ્ટી. ૫૪. નેગોવઓગલેસા-ઈએહિં
 ગુણિઆ હુવંતિ કાયન્વા, જે જત્ય ગુણુદુણે, હુવંતિ તે તત્ય ગુણુકારા. ૫૫. અર્દુટ્ટી બત્તીસં,
 બત્તાન્ન સટ્કિમેવ ખાવન્ના, યોઆલ દોસુ વીસા, વિઅ મિચ્છમાઈસુ સામન્નં. ૫૬. તિન્નેગે
 એગેગં, તિગ મીસે પંચ ચઉસુ તિગ પુન્વે, ઇચ્છાર ખાયરંમિ ઉ, સુહુમે ચઉ તિન્નિ
 ઉવસંતે. ૫૭. છન્નવ છક્કં તિગ સત્ત દુગં, દુગ તિગ દુગં તિ અર્દુ ચજી, દુગ છચ્ચઉ દુગ
 પણુ ચઉ, ચઉ દુગ ચઉ પણુગ એગ ચજી. ૫૮. એગેગમર્દુ, એગેગમર્દુ, છઉમત્ય-કેવલિ-
 જિણાણુ', એગ ચજી એગ ચજી, અર્દુ ચજી દુ છક્કમુદ્યંસા. ૫૯. ચઉ પણુવીસા સોલસ,
 નવ ચત્તાલા સયા ય ખાણુઉઈ, બત્તીસુત્તર છાયાલ-સયા મિચ્છરસ બંધવિહી. ૬૦. અર્દુ સયા
 ચઉમર્દુ, બત્તીસસયાઈ સાસણે લેઆ, અર્દુવીસાઈસુ, સન્વાણુડર્દુહિગછન્નઉઈ. ૬૧.
 ઇગચત્તિગાર બત્તીસ, છસય ઇગતીચ્છિગારનવનઉઈ, સતરિગસિ ગુત્તીસચઉઈ, ઇમારચઉ-
 સર્દિ મિચ્છુદયા. ૬૨. બત્તીસ દુન્નિ અર્દુ ચ, ખાસીઈ સયાય પંચ નવ ઉદયા, ખારહિઆ
 તેવીસા, ખાવન્નિચ્છારસ સયા ય. ૬૩. દો છક્કર્દુ ચઉક્કં, પણુ નવઈક્કાર છક્કેગં, ઉદયા,
 નેરઈઆઈસુ સત્તા, તિ પંચ ઇક્કારસ ચઉક્કં. ૬૪. ઇગ વિગલિંદિઅ સગલે, પણુ પંચ ય
 અર્દુ બંધઠાણુણિ, પણુ છત્તિક્કારુદયા, પણુ પણુ ખારસ સંતાણિ. ૬૫. ઇઅ કમ્મપગઈ-
 ઠાણુણિ સુટ્કુ બંધુદ્ય-સંતકમ્માણુ', ગઈઆઈએહિં અર્દુસુ, ચઉપ્પયારેણુ નેઆણિ. ૬૬.
 ઉદયસ્સુદીરણુઓ, સામિત્તાઓ ન વિજ્જઈ વિસેસો, સુતુણુ ય ઇગયાલં, સેસાણુ
 સન્વપયડીણુ'. ૬૭. નાણુ'તરાય-દસગં, ઇંસણુ નવ વેઅચ્છિજ્જ મિચ્છત્તં, સમ્મત્ત
 દોલવેઆ-ઉઆણિ નવનામ ઉચ્ચં ચ. ૬૮. તિત્થયરાહારગ-વિરહિઆઉ, અન્નેઈ
 સન્નપયડીઓ, મિચ્છત્તવેઅગો, સાસણુણિ ગુણુવીસસેસાઓ. ૬૯. છાયાલસેસ
 મીસો, અવિરયસમ્મે તિઆલપરિસેસા, તેવન્ન દેસવિરઓ, વિરઓ સગવન્ન-
 સેસાઓ. ૭૦. ઇગુણુદુ-મપ્પમત્તો, બંધઈ દેવાઉઅરસ ઇઅરોવિ, અર્દુવન્ન-મપુન્વો,
 છમ્પન્નં વાવિ છન્વીસં. ૭૧. ખાવીસા એગુણુ', બંધઈ અર્દુરસંત-મનિઅટ્ટી, સત્ત-
 રસ સુહુમસરગો, સાયમમેહો સન્નેગુત્તિ. ૭૨. એસો ઉ બંધસામિત્ત, -ઓહો ગઈ-
 આઈએસુ વિ તહેવ, યોહાઓ સહિજ્જઈ, જત્ય જહા પગઈસપ્પલાવો. ૭૩. તિત્થયર-
 દેવનિરયાઉઅં ચ, તિસુ તિસુ ગઈસુ બોધન્વં, અવસેસા પયડીઓ, હુવંતિ સન્વાસુવિ
 ગઈસુ. ૭૪. પદમકસાયચઉક્કં, ઇંસણુતિગ સત્તગા વિ ઉવસંતા, અવિરયસમ્મત્તાઓ,
 જવ નિઅટ્ટિત્તિ નાયન્વા. ૭૫. સત્તર્દુ નવ ય પનરસ, સોલસ અર્દુરસેવ ગુણુવીસા,
 એગાહિ દુ ચઉવીસા, પણુવીસા ખાયરે જણુ. ૭૬. સત્તાવીસં સુહુમે, અર્દુવીસં ચ મોહ-
 પયડીઓ, ઉવસંતવીઅરાઓ, ઉવસંતા હુતિ નાયન્વા. ૭૭. પદમકસાયચઉક્કં, ઇત્તો
 મિચ્છત્ત-મીસ-સમ્મત્તં; અવિરયસમ્મે દેસે, પમત્તિ અપમત્તિ ખીઆંતિ. ૭૮. અનિ-
 અટ્ટિખાયરે થીણુ-ગિહિતિગ-નિરયતિરિઅનામાઓ, સંખિજ્જઈમે સેસે, તપ્પાઉગાઓ
 ખીઆંતિ. ૭૯. ઇત્તો હુણુઈ કસાય-દુગંપિ પચ્છા નપુંસગં ઇત્થં, તો મોહસાયછક્કં,
 હુહઈ અંજલણુકોહમિ. ૮૦. પુરિચં કોહે કોહં, માણે માણુ ચ હુહઈ માયાઓ, માયં

ચ છુદ્ધ ઘોઢે, ઘોઢં સુદ્ધમંપિ તો હુણ્ઠ. ૮૧. ખીણુકસાયદુચરિમે, નિદં પયલં ચ હુણ્ઠ છઉમત્થો, આવરણુમંતરાચો, છઉમત્થો ચરમસમયમિ. ૮૨. દેવગર્ધસહગયાઓ, દુચરમસમયં ભવિઅંમિ ખીઅંતિ, સવિવાગેઅરનામા, નીઆગોઅંપિ તત્થેવ. ૮૩. અજ્ઞયર વેઅણીઅં, મણુઆઉઅ-મુચ્ચગોઅ-નવનામે, વેચોઈ અબ્બેગિજિણો, ઉક્કોસજ-હુત્તમિક્કારા. ૮૪. મણુઅગર્ધ જઈ તસ આયરં ચ, પજ્જત્તમુલગમાઈજ્જ, જસકિત્તો તિત્થયરં, નામસ્સ હુવંતિ નવ એઆ. ૮૫. તચ્ચાણુપુવિસહિઆ, તેરસ ભવસિદ્ધિ-અસ્સ ચરમંમિ, સંતંસગમુક્કોસં, જહુત્તયં આરસ હુવંતિ. ૮૬. મણુઅગર્ધસહગયાઓ, ભવખિત્તવવાગ-જિઅવિવાગાઓ, વેઅણિઅજ્ઞયરુચ્ચ, ચરમ-સમયંમિ ખીઅંતિ. ૮૭. અહુસુઈઅસયલ્લજસિહુર--મરુઅનિરુવમસહાવસિદ્ધિસુહં, અનિહુણુમંવાખાહં, તિરયણુસારં અણુહુવંતિ. ૮૮. દુરહિગમ-નિઉણુ-પરમત્થ-રુઈરણુહુભંગદિઈટ્ટવાયાઓ, અત્થા અણુસરિઅંવા, અંધોદ્ધયસંતકમ્માણુ. ૮૯. જ્ઞે જત્થ અપડિપુત્તો, અત્થો અખ્ખાગમેણુ ખદ્ધોત્તિ, તં ખમિજિણુ ખહુસુઆ, પૂરેજિણુ પરિકહંતુ. ૯૦. ગાહુગ્ગં સય-રીઓ, અંદમહુત્તર-મયાણુસારીઓ, ટીગાઈ-નિઅમિઆણુ, એગૂણા હોઈ નઉઈઓ. ૯૧.

૧૪. શ્રી બૃહત્ સંગ્રહણી પ્રકરણ.

નમિઉં અરિહંતાઈ, ઠિઈ ભવણો-ગાહુણા ય પત્તેયં, સુર-નારયાણુ વુચ્છં, નર તિરિયાણુ વિણા ભવણુ. ૧. ઉવવાય-ચવણુ-વિરહં, સંખં ઈગ-સમર્થયં ગમા-ગમણે, દસ વાસ સહસ્સાઈ, ભવણુવઈણુ જહુત્ત ઠિઈ ૨. ચમર ખલિ સાર-મહિઅં, તદે-વીણુ તુ તિન્નિ ચત્તારિ, પલિયાઈ સઠ્ઠાઈ, સેસાણુ નવનિકાયાણુ. ૩. દાહિણુ દિવઈ પલિયં, ઉત્તરઓ હુન્નિ દુન્નિ દેસૂણા, તદેવી-મદ્ધ પલિયં, દેસૂણુ આઉ-મુક્કોસં. ૪. વંતરિયાણુ જહુત્તં, દસ વાસ સહસ્સ પલિય-મુક્કોસં, દેવીણુ પલિયદ્ધં, પલિયં અહિયં સસિ-રવીણુ. ૫. લક્ષ્ણેણુ સહસ્સેણુ ય, વાસાણુ ગહાણુ પલિય-મેએસિં, ઠિઈ અદ્ધં દેવીણુ, કમેણુ નક્ખત્ત તારાણુ. ૬. પલિયદ્ધં ચઉભાગો, ચઉ અહ ભાગાહિ-ગાઉ દેવીણુ, ચઉ જુઅલે ચઉભાગો, જહુત્ત-મહ ભાગ પંચમએ. ૭. દો સાહિ સત્ત સાહિય, દસ ચઉદસ સત્તર અચર જ સુક્કો, ઈચ્છિક્ક-મહિય-મિત્તો, જ ઈગતીસુવરિ ગેવિજ્જે. ૮. તિત્તીસ-ણુત્તરેસુ, સોહમ્માઈસુ ઈમા ઠિઈજિટ્ટો, સોહમ્મે ઈસાણુ, જહુત્ત ઠિઈ પલિય-મહિયં ચ. ૯. દો સાહિ સત્ત દસ ચઉદસ, સત્તર અચરાઈ જ સહસ્સારો, તખ્પરઓ ઈચ્છિક્કં, અહિયં જાણુત્તર-ચઉક્કે. ૧૦. ઈગતીસ સાગરાઈ, સંવટ્ટે પુણુ જહુત્ત ઠિઈ નત્થિ, પરિગહિયાણુ-ચરાણુ ય, સોહમ્મી-સાણુ દેવીણુ. ૧૧. પલિયં અહિયં ચ કમા, ઠિઈ જહુન્ના ઇઓ ય ઉક્કોસા, પલિયાઈ સત્ત પત્તાસ, તહ ય નવ પંચવત્તા ય. ૧૨. પણુ છ ચઉ ચઉ અઈ ય, કમેણુ પત્તેય-મગ્ગમહિસીઓ, અસુર નાગાઈ વંતર, જોઈસ કખ્પ દુગિદ્ધાણુ. ૧૩. દુસુ તેરસ દુસુ ખારસ, છ પણુ ચઉ ચઉ દુગે દુગે ય ચઉ, ગેવિજ્જ જુત્તરે દસ, ખિસઈ પયરા ઉવરિ લોઓ. ૧૪. સોહમુક્કોસ ઠિઈ, નિય પચર વિહત્ત ઈચ્છ સંગુણિઓ, પચરુક્કોસ ઠિઈઓ, સંવત્થ જહુત્તઓ પલિયં. ૧૫. સુરકખ્પ ઠિઈ વિસેસો, સગ પચર વિહત્ત ઈચ્છ સંગુણિઓ, હિહિઈ ઠિઈ

सहिष्णो, धर्मिष्ठय परमि उच्छोसा. १६. कल्पस अंतपयरे, निय कल्प वडिसया
विमाणायो, धंद निवासा तेसिं, यंजिदिसि दोगपालाणुं. १७. सोम नभाणुं सतिबागं,
पत्रिय वडुणस दुन्नि हेसूणा, वेसभणुं हो पलिया, येसुं किं दोगपालाणुं. १८. असुरा
नाग सुवत्ता, विज्जु अग्गी य दीव उदडी अ, दिसि पवणु थणिय दसविड, लवणुवधं
तेसुं ड ड धंदा. १९. अमरे पत्ती अ धरणु, भूयाणुं हे य वेणुं हेवे य, तत्तो य वेणु-
दादी, हरिकंते हरिससे येव. २०. अग्गिसिड अग्गिभाणुव, पुत्र विसिट्ठे तडेव
नलकंते, नलपड तड अभिअगधं, मियवाडणुं दाडिणुत्तरयो. २१. वेलागे य पल-
नणु, घोस महाघोस येसि-भन्नयरो. न'भुदीव' छत्तं, मेरुं दंडं पडुं काठं. २२.
अठ्ठीसा अठ्ठयत्ता, अट्टीसा य अत्त प'अणुं, पत्ता यत्ता कमसो, लक्ष्णा लवणाणु
दाडिणुयो. २३. अठ्ठ अठ्ठ लक्षण विडूणा, तावधिया येव उत्तर दिसाये, स'वेवि सत्त-
कादी, आवत्तरि हुन्ति लक्ष्णा य. २४. रयणाये डिडुवरिं, जेयणुं सडुस्सं विमुत्तुं ते
लवणा, न'भुदीव समा तड, अण मस'अिज्ज वित्थारा. २५. युडामणि इण्णि गरुडे,
प'णुं तड कलस सीड अस्से य, गय मयर वद्धभाणु, असुराणुं मुणसुं जिधे. २६.
असुरा कालानागु दडि, प'डुरा तड सुवन्न दिसि थणिया, कण्णाल विज्जु सिद्धिदीव,
अडुणा वाळी पियंगु निमा. २७. असुराणु वत्थ रत्ता, नागो दडि विज्जु दीव सिद्धि
नीला, दिसि थणिय सुवत्ताणुं, धवला पाठिणु संज रुधं. २८. अठ्ठ सट्ठि सट्ठि असुरे,
छन्न सडुस्साधं धरणुमाधंणुं, सामाणिया धंभेसिं, अठ्ठगुणु आयरक्ष्णा य. २९. रय-
णाये पटम जेयणु, सडुस्से डिडुवरिं सय सय विडूणु, व'तरियाणुं रभमा, सोमा नयर
अस'अिज्ज. ३०. भाडि वट्टा अंतो, अठ्ठरंसा अडो य कण्णिआयारा, लवणुवधंणुं
तड वंतराणु, धंद लवणुयो नायवा. ३१. तडिं हेवा वंतरिया, वर तरुणी गीय वाधय
रवेणुं, निअं सुडिया पभुधया, गयं पि कालं न याणुंति. ३२. ते न'भुदीव भारड,
विदेह सभ गुडुं नडुत्त मन्निअमगा, वंतर पुणु अट्टविडा, पिसाय भूया तडा न'क्ष्णा.
३३. रक्षस किनर किंपुरिसा, महोरगा अट्टगा य गंधवा, दाडिणुत्तर लेया, सोलस
तेसिं धंभे धंदा. ३४. कले य महाकले, सुरुव पडिरुय पुन्नभदे य, तड येव भाणुभदे,
लीमे य तडा महालीमे. ३५. किनर किंपुरिसे स'पुरिसा, महापुरिस तडय अर्थकाये,
महाकाय गीयरधं, गीयअसे दुन्नि दुन्नि कमा. ३६. जिधं कल'ण सुलसे, वड अट्ट'गे
असोग अ'पयणे, नागे तुंगड अ जये, अट्ट'ग विवन्निअया इक्ष्णा. ३७. न'कथ
पिसाय महोरग, गंधवा साम किनरा नीला, रक्षस किंपुरिसा विय धवला भूया
पुणो काला. ३८. अणुपत्ती पणुपत्ती, धंसिवाधं लूयवाधं येव, कंदीय महाकंदी, कोड'डे
येव पयगे य. ३९. धिय पटम जेयणु सये, रयणाये अट्ट वंतरा अवरे, दुसु धंढ
सोलसिद्ध, रुयग अडो दाडिणुत्तरयो. ४०. स'निद्धिमे सामाणु, नोधं विडाये धसीय
धसीवादे, धंनर मडेअरे विय, डुवधं सुवच्छे विस ले य. ४१. हासे हासरधं विय. सेये य
लवे तडा महासेये, पय'गे पय'गवधं विय, सोलस धंदाणु नामधं. ४२. सामाणियाणु
अठ्ठे, सडुस्स सोलस य आयरक्ष्णाणुं, पत्तेयं स'वेसिं, वंतरवधं ससि रवीणुं य.

૪૩. ઈંદ સમ તાયતીસા, પરિસતિયા રક્ષ યોગપાલા ય, અણિય પદ્મના અણિયોગા કિષ્કિસં દસ ભવણુ વેમાણી. ૪૪. ગંધંવ નદુ હય ગય, રહ બહ અણિયાણિ સંવ ઇંદાણું, વેમાણુયાણુ વસહા, મહિસા ય અહોનિવાસીણું. ૪૫. તિત્તીસ તાયતીસા, પરિસતિયા યોગપાલ ચત્તારિ, અણિઆણિ સત્ત સત્તય, અણિયાહિવ સંવઈંદાણું. ૪૬. નવરંવંતર ભેઈસ, ઇંદાણુ ન હુન્તિ યોગપાલાઓ, તાયતીસ-નિહાણુ, તિયસાવિ ચ તેસિ ન હુ હુન્તિ. ૪૭. સમભૂતલાઓ અઈંદિ, દસુણુ ભેયણુ સચ્ચેઈ આરખલ, ઉવરિ દસુત્તર ભેયણુ, સયંમિ ચઈંદિ ભેઈ સિયા. ૪૮. તત્થ રવી દસ ભેયણુ, અસીંત તદુવરિં સસીય રિક્ ખેસુ. અહ ભરણિ સાઈ ઉવરિં, બઈં મૂસો ભિંતરે અભિં. ૪૯. તાર રવી ચંદ રિક્ખા, ખુહ સુક્કા ઇવ મંગલ સણિયા, સગ સય નઉય દગ અસિંઈ, ચઉ ચઉ કમસો તિયા ચઉસુ. ૫૦. ઇંદારસ ભેયણુ સય, ઇંગવીસિંકાર સાહિયા કમસો, મેરુ અલો ગા-બાહં ભેઈસ ચઈંદં ચઈંદ ઠાઈ. ૫૧. અદ્દ કવિદ્દાગારા, ફલિહમયા રમ્મ ભેઈસ-વિમાણુ, વંતર નયરેઈંતો, સંખિજ્જ ગુણુ ઇમે હુન્તિ. ૫૨. તાઈ વિમાણુઈં પુણુ, સંવાઈં હુન્તિ ફલિહ-મયાઈં, દસ-ફલિહ મયા પુણુ, ભવણુ જે ભેઈસ વિમાણુ. ૫૩. ભેયણુ-ગસઈંદિ ભાગા, છપ્પન અડયાલ ગાઉ હુ ઇંગ હં, ચંદાઈં વિમાણુ યામ, વિત્થકઅદ્દ મુચ્ચત્તં ૫૪. પણુયાલ લક્ખ ભેયણુ, નર ખિત્તં તત્થિમે સયા ભનિરા, નરખિત્તાઈં બઈં પુણુ, અદ્દ પમાણુ ઠિઆ નિચ્ચં. ૫૫. સસિ રવિ ગહુ નક્ખત્તા, તારાઓ હુન્તિ જહુત્તરં સિંઘા, વિવરીયા ઉ મહઈંદિ, વિમાણુ વહુગા કમેણુ સિં. ૫૬. સોલસ સોલસ અહ ચઉ, દો સુર સહસ્સા પુરઓ દાહિણુઓ, પચ્છિમ ઉત્તર સીહા, હત્થી વસહા હયા કમસો. ૫૭. ગહુ અદ્દાસી નક્ખત્ત અડવીસં તાર કોડી કોડીણું, છાસઈંદિ સહસ્સ નવ-સય પણુહત્તરિ યેગ સસિ સિન્નં. ૫૮. ફોડા કોડી સન્નં તરં તુ મન્નન્તિ ખિત્ત થોવતયા, કેઈ અન્ને ઉરસે હંચુલ માણેણુ તારાણું ૫૯. કિણ્ડં રાહુ વિમાણું, નિચ્ચં ચંદેણુ હોઈ અવિરહિયં, અઉરંચુલ-મપ્પત્તં, હિંદુ ચંદસ્સ તં ચઈંદ. ૬૦. તારસ્સ ય તારસ્સ ય, જંબુદીવંમિ અંતરં ચુરુયં, ખારસ ભેયણુ સહસ્સા, હુન્નિ સયા ચેવ, ખાયાલા. ૬૧. નિસદો ય નીલવંતો, ચત્તારિ સય ઉચ્ચ પંચ સય કૂડ, અદ્દં ઉવરિં રિક્ખા, ચરંતિ ઉભય-કુ બાહાઓ. ૬૨. છાવટ્ટા હુન્નિ સયા, જહુન્ન-મેયં તુ હોઈ વાઘાઓ, નિંવાઘાઓ શુરુ લહુ, દો ગાઉ ય ઘણુ સયા પંચ. ૬૩. માણુસ-નગાઓ બાહિં, ચંદા સૂરસ્સ સૂર ચંદસ્સ, ભેયણુ સહસ્સ પન્નાસ, જુણુગા અંતરં હિંદુ. ૬૪. સસિ સસિ રવિ રવિ સાહિય, ભેયણુ લક્ખેણુ અંતર હોઈ, રવિ અંતરિયા સસિણો સસિ અંતરિયા રવિ દિત્તા, ૬૫. બહિયા ઉ માણુસુત્તરઓ, ચંદા સૂરા અવઈંદિ-ઉજ્જવેયા, ચંદા અભિઈ-જુત્તા, સૂરા પુણુ હુન્તિ પુસ્સેઈ. ૬૬. ઉદ્દાર સાગર હુગે, સઈં સમચ્ચેઈં તુલ્લ દીવુદ્દિ, હુગુણા હુગુણુ પવિત્થર, વલયાગારા પદમ વજ્જં. ૬૭. પદમો ભેયણુ લક્ખં, વટ્ટો તં વેદિંકે ઠિઆ સેસા, પદમો જંબુદીવો, સયંબૂરમણેદ્દહી ચરમો. ૬૮. જંબુ ધાયઈં પુક્ખર, વારુણીવર ખીર ઘય ખોય નંદીસરા, અરુણ-રુણુ-વાય કુંડલ, સંખરુચગ ભુચગ કુસ કુંચા. ૬૯. પદમે ભવણો જલહી, ખીઓ કાભોય પુક્ખ-

राधसु, द्वीवेषु हुन्ति जलद्वी, द्वीव-समाखेदि नामेदि ७०. आभरण वत्थ ग धे, ७१. पल
 तिलये य पठमनिदि रथले, वासहर दड नधयो, विजया वक्ष्णर कपिपंहा. ७१. कुरे
 मंदर आवासा, कडा नक्षत्त अंद सूराय, अन्नेवि अवेमार्थ, पसत्थ-वत्थुषु ने नामा.
 ७२. तन्नामा द्वीवुद्वी, तिपडोयाथार हुन्ति अरुणार्थ, जंभू-लवणार्थया, पसेयं ते
 असंभिज्ज. ७३. ताणुं-तिम सूरवरा-वलास जलद्वी परंतु धक्किष्का, देवे नागे ज्ज्जे,
 भूये य सयंभूरमणे य ७४. वारुणीवर भीरवरेः धयवर लवणो य हुन्ति लिनरसा,
 कावोय पुक्ष्णरो दडि, सयंभूरमणे य उदगरसा. ७५. धक्ष्णुरस सेस जलद्वी, लवणे
 कावोये यग्निमि अहुमच्छा, पणु सग दस ज्ञेयणु सय, तणु कमा शेव सेसेसु. ७६.
 हो ससि हो रवि पदमे, हुगुणा लवणुमि धायर्ध सडे, आरस ससि आरस रवि,
 तप्पनिर्ध निद्रिं ससिरविणो. ७७. तिगुथा पुण्विद्व न्युया, अणुंतरा णुंतरंमि भित्तनि,
 कावोये जायाला, भिसत्तरी पुक्ष्णरद्धमि. ७८. हो ससि हो रविपंती, अगेतरिया
 छसर्दि संभाया, मेरुं पयाडिणुंता, माणुस भित्ते परिअडन्ति. ७९. अवे
 गहाधुणो वि हु, नवरं धुव पासवत्तिणो तारा, तं चिय पयडिणुंता तत्थेव सया
 परिभमन्ति. ८०. पन्नरस युवसी र्ध सयं, धड ससि-रवि मंडलाधं तक्ष्णित्तं, ज्ञेयणु
 पणु-सय दसद्विय, भागा अडयाल धगसर्दा. ८१. तीसि-गसर्दा यउरे, धग धगसर्दुस सत्त
 लधयस्स, पणुनीसं य हु ज्ञेयणु ससि-रविणो मंडलं-तरयं. ८२. मंडल दसगं लवणे,
 पणुगं निमदंमि छेधं यदस्स, मंडल अंतर माणुं, जणु पमाणुं पुरा कडियं ८३
 पणुमही निसदंमि य, हुन्ति य, आहा हुज्जेयणुं तरिया, धगुणुनीसं तु सयं, सूरस्स य
 मंडला लवणे. ८४. ससि रविणो लवणुंमि य, ज्ञेयणु सय गिन्ति तीस अडियाधं,
 असीयं तु ज्ञेयणु सयं, जंभुर्धवमि पविसन्ति. ८५. गड रिक्ष्ण तार संणं, जत्थे-
 च्छसि नाठ मुदडि-द्वीवे वा, तस्ससिदि अगे-ससिणो, गुणु संणं छेध संवग्गं.
 ८६. अत्तीस-द्वीवीसा, आरस अड यठ विमाणु लक्ष्णार्थं, पन्नास यत्त छ सडस्स,
 कमेणु सोहम्माधंसु. ८७. हुसु सययठ हुसु सय-तिग, मिगारसद्वियं सयं तिगे
 डिर्दा, मज्जे सत्तुत्तर-सय, भुवरि तिगे सय-भुवरि पंय. ८८. युवसीधं लक्ष्ण
 सत्ताणुवधं, सडस्सा विमाणु तेवीसं, संवग्ग मुहुं लोगंमि, धदया भिसर्दि पयरेसु.
 ८९ यठ दिसि यठ पंतीयो, आसर्दि विमाणुया पदम पयरे, उवरि उक्किष्क हीणु,
 अणुत्तरे जव धक्किष्कं, ९०. धदय वट्टा पंतीसु, तो कभसे तं स यउरंसा वट्टा,
 विविहा पुक्ष्णकिन्ना, तयंतरे मुत्तुं पुण्व-दिसिं. ९१. अगे देवे-द्वीवे, हुवे य नागे-
 द्वीसु जाधंवे, यत्तारि ज्ज्ज-द्वीवे, भूय-समुदेसु अट्टेव. ९२. सोलस सयंभूरमणे,
 द्वीवेषु पधार्दुया य सुरलवणा, धगतीसं य विमाणु, सयंभूरमणे समुदे य. ९३. वट्टं
 वट्टस्सुवरिं, तं स तं सस्स उवरिणुं छेधं, यउरंसे यउरंसं, उट्टं तु विमाणु सेदीयो.
 ९४. संवे वट्ट-विमाणु, अगे-हुवारा हुवन्ति नायंवा, तिन्नि य तं स विमाणु,
 यत्तारि य हुन्ति यउरंसे. ९५. पागार-परिक्ष्णित्ता, वट्टविमाणु हुवन्ति संवेव,
 यउरंस विमाणुणुं, यठदिसिं वेधया छेधं. ९६. जत्तो वट्ट विमाणु, तत्तो तं सस्स

વેઈયા હોઈ, પાગારો ઓધવો, અવસેસેસું તુ પાસેસુ. ૯૭. આવલિય-વિમાણાણું,
અંતરં નિયમસો અસખિજ્જ, સખિજ્જ-મસખિજ્જ, લાણિયં પુશ્વકિત્રાણું. ૯૮.
અચ્ચંત સુરહિ ગંધા, ક્ષસે નવણીય મઉય સુહકસા, નિચ્ચુજ્જેયા રમ્મા, સયં પહા
તે વિરાયંતિ. ૯૯. જે દક્ષિણેણુ ઈદા, દાહિણુઓ આવલી મુણેયંવા, જે પુણુ ઉત્તર
ઈદા, ઉત્તરઓ આવલી મુણે તેસિં. ૧૦૦. પુંવેણુ પચ્છિમેણુ ય, સામન્ના આવલી
મુણેયંવા, જે પુણુ વટ્ટ વિમાણા, મન્નિઅલલા દાહિણુલલાણું. ૧૦૧. પુંવેણુ પચ્છિમેણુ
ય, જે વટ્ટા તે વિ દાહિણુલલસ, તંસ ચઉરંસગા પુણુ, સામન્ના હુન્તિ હુણ્હં પિ.
૧૦૨. પઠમં તિમ પયરાવલિ, વિમાણુ મુહ ભૂમિ તસસ માસદ્દં, પયર ગુણુ મિદ્દં
કપ્પે, સંવગ્ગં પુશ્વકિન્નિયરે. ૧૦૩. ઇગદ્દિસિ પંતિ વિમાણુ, તિવિલત્તા તંસ ચઉ-
રંસા વટ્ટા, તંસેસુ સેસ મેગં, ખિવ સેસ દુગસસ ઇચ્છિક્કં. ૧૦૪. તસેસુ ચઉરંસેસુ
ય, તો રાસિ તિગપિ ચઉગુણું કાઉ, વટ્ટેસુ ઈદયં ખિવ, પયર ઘણું મીલિય કપ્પે.
૧૦૫. સત્ત સય સત્તવીસા, ચત્તારિ સયા ય હુન્તિ ચઉનઉયા, ચત્તારિ ય છાસીયા,
સોહમ્મે હુન્તિ વટ્ટાઈ. ૧૦૬. એમેવ ય ઇસાણે, નવરં વટ્ટાણુ હોઈ નાણુત્તં, દો સય
અદ્દત્તીસા, સેસા જહ એવ સોહમ્મે. ૧૦૭. પુવ્વા વરા છ લંસા તંસા પુણુ દાહિણુત્તર
અજ્જ, અખિલન્તર ચઉરંસા, સંવા વિ ય કણ્હરાઈઓ. ૧૦૮. ચુલસી અસિઈ આવ-
ત્તરિ સત્તરિ સદ્દી ય પન્ન ચત્તાલા, તુલ્લ સુર તીસ વીસા, દસ સહસસ આયરકૂપ
ચઉગુણિયા. ૧૦૯. કપ્પેસુ ય મિય મહિસો, વરાહ સીહા ય છગલ સાલુરા, હુય ગય
ભુયંગ ખગ્ગી, વસહા વિડિમાઈ ચિંધાઈ. ૧૧૦. હુસુ તિસુ તિસુ કપ્પેસુ, ઘણુદહિ
ઘણુવાય તદુલયં ચ કમા, સુર-લવણ-પઈદ્દાણું. આગાસ પઈદ્દિયા ઉવરિં. ૧૧૧. સત્તા
વીસ સયાઈ, પુઠવિ-પિંડો વિમાણુ-ઉચ્ચત્તં, પંચ સયા કપ્પ દુગે, પઠમે તત્તો ય
ઇચ્છિક્કં. ૧૧૨. હાયઈ પુઠવી સયં, વઈઈ લવણેસુ હ હ હ કપ્પેસુ, ચઉગે નવગે,
પણુગે તહેવ જ-ણુ-તરેસુ ભવે. ૧૧૩. ઇગવીસ સયા પુઠવી, વિમાણુ-મિચ્છારસેવ ય
સયાઈ, ખત્તીસ જોયણુ સયા, મિલિયા સંવત્થ નાયંવા. ૧૧૪. પણુ ચઉ તિ હ વજ
વિમાણુ, સધય હુસુ હુસુ ય જ સહસસારો, ઉવરિ સિય લવણવંતર, જોઈસિયાણું
વિવિહ વન્ના. ૧૧૫. રવિણો ઉદય-ત્થંતર, ચઉ નવઇ સહસસ પણુ સય છવીસા,
ખાયાલ સદ્દિ ભાગા, કક્કડ-સંકંતિ દિયહંમિ. ૧૧૬. એયંમિ પુણો ગુણિએ, તિ પંચ
સગ નવ ય હોઈ કમ માણું, તિગુણુંમિ ય દો લક્ખા, તેસીઇ સહસસ પંચ સયા. ૧૧૭.
અસીઇ છ સદ્દિ ભાગા, જોયણુ ચઉ લક્ખ મિસત્તરિ સહસસા. છચ્ચ સયા તેત્તીસા,
તીસ કલા પંચ ગુણિયંમિ. ૧૧૮. સત્ત ગુણે છ લક્ખા, ઇગસદ્દિ સહસસ છ સય
છાસીયા, ચઉપન્ન કલા તહ નવ, ગુણુંમિ અહલક્ખ સદ્દાઓ. ૧૧૯. સત્તસયા ચત્તાલા,
અદ્દારસ કલા ય ઈય કમા ચઉરો, ચંડા ચવલા જયણા, વેગા ય તહ ગઇ ચઉરો.
૧૨૦. ઇત્થ ય ગઈ ચઉત્થિ, જયણુયરિં નામ કેઇ મન્નંતિ, એહિં કમેહિ-મિમાહિ,
ગઈહિ ચઉરો સુરા કમસો. ૧૨૧. વિક્ખંભં આયામં, પરિહિ અખિભંતરં ચ ખાહિરિયં,
ભુગવં મિણુંતિ છમ્માસ, જવ ન તહાવિ તે પારં. ૧૨૨. પાવંતિ વિમાણાણું, કેસિં

પિહુ અહુવ તિગુણ્યાઈએ, કમ ચઉગે પત્તેયં, ચંડાઈ ગઈ ઉ ભેઈજ્ઞ. ૧૨૩. તિગુણેણુ
 કપ્પ ચઉગે, પંચ ગુણેણુ તુ અદ્દંસુ મુલ્લિજ્ઞ, ગેવિજ્ઞે સત્ત ગુણેણુ, નવ ગુણે-
 હુત્તર ચઉ. ૧૨૪. પદમ પચરંમિ પદમે, કપ્પે ઉડુ નામ ઈદ્ય વિમાણુ, પણ્યાલ
 લક્ખ નેયણુ, લક્ખં સંવુવરિ સંવદ્દં ૧૨૫. ઉડુ ચંદ રચય વગ્ગુ, વીરિય વરુણે
 તહેવ આણુદે, ખંભે કંચણુ રુધરે, ચંદ અરુણે ય વરુણે ય. ૧૨૬. વેરૂલિય રુચગ
 રુધરે, અંકે ક્કલિહે તહેવ તવણિજ્ઞ, મેહે અગ્ધ હલિદે, નલિણે તહ લોહિયક્રમે ય.
 ૧૨૭. વધરે અંજણુ વરમાલ, રિદ્દં દેવે ય સોમ મંગલએ, ખલભદે ચક્ક ગયા સોવ-
 ત્થિય ણુદિયાવત્તે. ૧૨૮. આલંકરે ય ગિદ્ધી, દેજે ગરુલે ય હોઈ ણોધંવે, ખંભે
 ખંભહિએ પુણુ, ખંભુત્તર લંતએ ચેવ. ૧૨૯ મહસુક્ક સહસ્સારે, આણુય તહ પાણુએ ય
 ણોધંવે, પુષ્કે-લંકાર આરણુ, તહા વિચ અચ્ચુએ ચેવ. ૧૩૦. સુદંસણુ સુપડિખદ્દે,
 મણોરમે ચેવ હોઈ પદમ તિગે, તત્તો ય સંવલદે, વિસાલએ સુમણે ચેવ. ૧૩૧.
 સોમણુસે પીઈકરે, આઈચ્ચે ચેવ હોઈ તઈય તિગે, સંવદ્દંસિદ્ધિ નામે, ઇંદયા ચેવ
 ખાસદ્દાં. ૧૩૨. પણ્યાલીસ' લક્ખા, સીમંતય માણુસં ઉડુ સિવં ચ, અપચંદાણો સંવદ્દં,
 જંખૂદીવો ઈમં લક્ખં. ૧૩૩. અહુ ભાગા સગ પુઠવીસુ, રજ્જુ ઇક્કિલ્લ તહેવ સોહમ્મે,
 માહિંદ લંત સહસ્સાર, અચ્ચુઅ ગેવિજ્ઞ લોગંતે. ૧૩૪. સમ્મત્ત ચરણુ સહિયા
 સંવં લોગં કુસે નિરવસેસં, સત્ત ય ચઉદસ ભાએ, પંચ ય સુચ દેશ વિરઈએ.
 ૧૩૫. ભવણુ વણુ ભેઈ સોહમ્મી-સાણુ સત્ત હત્થ તણુ-માણુ, હુ હુ હુ ચઉક્રકે
 ગેવિજ્ઞ હુત્તરે હાણિ ઇક્કિલ્લં. ૧૩૬. કપ્પ દુગ હુ હુ હુ ચઉગે, નવગે
 પણુગે ય નિદ્દં-ઈઈ અચરા, દો સત્ત ચઉદ-દ્દારસ, ખાવીસિગતીસ તિત્તીસા. ૧૩૭.
 વિવરે તાણિ કકુણે, ઇક્કારસગા ઉ પાડિએ સેસા. હત્થિક્કારસ ભાગા, અચરે અચરે
 સમહિયંમિ. ૧૩૮. ચય પુંવ સરીસઓ, કમેણુ ઇગુત્તરાઈ વુદ્ધીએ, એવં ઈઈ વિસેસા,
 સણુકુમારાઈ તણુ-માણુ. ૧૩૯. ભવ ધારણિજ્ઞ એસા, ઉત્તર વેઉવિવ નેયણુ લક્ખં,
 ગેવિજ્ઞ-હુત્તરેસુ, ઉત્તર વેઉવિવયા નત્થિ. ૧૪૦. સાહાવિચ વેઉવિવય, તણુ જહુન્ના
 કમેણુ પારંભે, અંગુલ અસંખ ભાગો; અંગુલ સંખિજ્ઞ ભાગો ય. ૧૪૧. સામન્નેણુ
 ચઉવિહ. સુરેસુ ખારસ મુહુત્ત ઉક્કેસા, ઉવવાય વિરહકાલો. અહુ ભવણુઈસુ પત્તેયં
 ૧૪૨ ભવણુ વણુ ભેઈ-સોહમ્મી.-સાણુસુ મુહુત્ત ચઉવીસં, તો નવદિણુ વીસ મુહુ,
 ખારસ દિણુ દસ મુહુત્તાય. ૧૪૩, ખાવીસ સદ્દં દિયહા, પણ્યાલ અસીઈ દિણુ સયં તત્તો,
 સંખિજ્ઞ હુસુ માસા. હુસુ વાસા તિસુ તિગેસુ કમા. ૧૪૪, વાસાણુ સયા સહસ્સા,
 લક્ખ તહ ચઉસુ વિજ્ઞયમાઈસુ, પલિયા અસંખ ભાગો, સંવદ્દં સંખભાગો ય. ૧૪૫.
 સંવેસિંપિ જહુ-નો, સમઓ એમેવ ચવણુ વિરહો વિ, ઇંગ હુ તિ સંખ-મસંખા,
 ઇંગ સમએ હુન્તિ ય ચવંતિ. ૧૪૬. નર પંચિંદિય તિરિયા-હુપ્પત્તી સુરભવે પજ્જ
 તણુ, અજ્જવસાય વિસેસા, તેસિં ગઈ તારતમ્મં તુ. ૧૪૭. નર તિરિ અસંખ હુવી,
 સંવે નિયમેણુ જંતિ દેવેસુ, નિય આઉય સમ હીણા-ઉએસુ ઇસાણુ અતેસુ. ૧૪૮,
 જંતિ સમુચ્છિમ તિરિયા, ભવણુ-વણુસુ ન ભેઈમાઈસુ, જં તેસિં ઉવવાઓ, પલિયા

સંખંસ આઉસુ. ૧૪૯. બાલતવે પડિબદ્ધા, ઉચ્છરોસા તવેણુ ગારવિયા. વેરેણુ ય પડિબદ્ધા, મરિઉ અસુરેસુ ભયંતિ. ૧૫૦. રજ્જુગહ-વિસ લક્ષણુ-જલ-જલણુ-પવેસ તણુહ-છુહ-દુહઓ. ગિરિસિર પડણાઉ મુઆ, સુહલાવા હુંતિ વંતરિયા. ૧૫૧. તાવસ ભા જોઈસિયા, ચરગ પરિંવાય ખંભલોગો ભા, ભા સહસ્સારો પંચિદિ, તિરિય ભા અચ્યુઓ સફા. ૧૫૨. જઈ લિંગ મિચ્છ દિદ્દી, ગેવિજ્જા ભવ જંતિ ઉક્કોસં, પયમવિ અસદ્દંતો, સુત્તથં મિચ્છદિદ્દીઓ. ૧૫૩. સુત્તં ગણુહર-રઘયં, તહેવ પત્તેય બુદ્ધ-રઘયં ચ, સુય-કેવલિણા રઘયં, અભિન્ન-દસ-પુવિણા રઘયં. ૧૫૪. છઉમત્થ સંજ્યાણુ, ઉવવા ઉક્કોસઓ અ સંવર્ફ. તેસિં સફાણું પિ ય. જહનઓ હોઈ સોહમ્મે. ૧૫૫. લંતંમિ ચઉદ પુવિસ્સ, તાવસાઈણુ વતરેસુ તહા. એસિં ઉવવાય વહિ, નિય કિરિયઠિયાણુ સંવો વિ, ૧૫૬. વજ્જરિસહ નારાયં, પઠમં બીયં ચ રિસહ નારાયં, નારાય-મદ્ર નારાય, કીલિયા તહુ ય છેવર્ફ. ૧૫૭. એએ છ સંઘયણા, રિસહો પટ્ટો ય કીલિયા વજ્જં, ઉલઓ મક્કહ ખંધો, નારાઓ હોઈ વિન્નેઓ. ૧૫૮. છ ગખ્ભતિરિ નરાણુ, સમુચ્ચિમ પશ્ચિદિ વિગલ છેવર્ફ, સુર નેરઘ્યા એગિંદિયા ય સંવે અસંઘ-યણા. ૧૫૯. છેવટ્ઠેણું ઉ ગમ્મઈ, ચઉરો ભા કપ્પ કીલિયાઈસુ, ચઉસુ હુ હુ કપ્પ પુટ્ટી, પઠમેણું ભવ સિદ્ધી વિ. ૧૬૦ સમચઉરંસે નગ્ગોહ, સાઈ વામણુ ય પુન્નહ હુંડે ય, જવાણુ છ સંઠાણા, સંવત્થ સુલક્ષણુ પઠમં. ૧૬૧. નાહીએ ઉવરિ બીયં, તઘય-મહો પિંદુ ઉચર ઉર વજ્જં, સિર ગીવ પાણિ પાએ, સુલક્ષણુ તં ચઉત્થં તુ. ૧૬૨. વિવરીયં પંચમગં, સંવત્થ અલક્ષણું ભવે છર્ફ, ગખ્ભય નર તિરિય છહા, સુરા સમા હુંડયા સેસા. ૧૬૩. જંતિસુરા સંખાઉ ય, ગખ્ભય પજ્જત્ત મણુય તિરિ એસુ, પજ્જત્તેસુ ય ખાયર, ભૂ-દગ-પત્તેયગ-વણેસુ. ૧૬૪. તત્થવિ સણુકુમારં, પલિઈ-એગિંદિએસુ નો જંતિ, આણુય પમુહા ચવિઉ, મણુએસુ ચેવ ગચ્છન્તિ. ૧૬૫. દો કપ્પ કાયસેવી, દો દો દો ફરિસ રૂવ સદ્દેહિં, ચઉરો મણેણુ વરિમા, અપ્પ વિચારા અણુંત સુહા. ૧૬૬. જં ચ કામસુહં લોએ, જં ચ દિંવં મહાસુહં, વીયરાય-સુહસ્સ ય, જુંતભાગં પિ નગ્ઘઈ. ૧૬૭. ઉવવાઓ દેવીણું, કપ્પ દુગં ભા પરઓ સહસ્સારા, ગમણાગમણું નત્થી, અચ્યુય પરઓ સુરાણુપિ. ૧૬૮. તિ પલિય તિ સાર તેરસ, સારા કપ્પ દુગ તઘય લંત અહો, કિણ્ણિસિય ન હુન્તિ ઉવરિં, અચ્યુય પરઓ ભિઓગાઈ. ૧૬૯. અપરિગ્ગહુ દેવીણું, વિમાણુ લક્ષા છ હુંતિ સોહમ્મે, પલિયાઈ સમયાહિય, ઠિઈ ભાસિં ભવ દસ પલિયા. ૧૭૦, તાઓ સણુકુમારા, જેવં વર્ફન્તિ પલિય દસગેહિં, ભા ખંભ સુક્ક આણુય, આરણુ દેવાણુ પત્તાસા. ૧૭૧. ઇસાણુ ચઉ લક્ષા, સાહિય પલિયાઈ સમય અહિય ઠિઈ, ભા પન્નર પલિય ભાસિં, તાઓ માહિંદ દેવાણુ. ૧૭૨. એએણુ કમેણુ ભવે. સમયાહિય પલિય દસગ પુટ્ટીએ, લંત સહસ્સાર પાણુય, અચ્યુય દેવાણુ પણુ-પત્તા. ૧૭૩. કિણ્ણા નીલા કાઠિ. તેજી પમ્હા ય સુક્ક લેસ્સાઓ, ભવણુ વણુ પઠમ ચઠિ લેસ, જોઈસ કપ્પ દુગે તેજી. ૧૭૪. કપ્પ તિય પમ્હ લેસા, લંતાઈસુ સુક્કલેસ હુંતિ સુરા, કણુગાભ પઉમ કેસર, વત્તા હુસુ તિસુ ઉવરિ ધવલા. ૧૭૫. દસવાસ સહસ્સાઈ, જહન-માઈ

धरति जे देवा, तेसिं यत्थाहारे, सत्तहिं थोवेहिं जसासे. १७६. आदि वादि विमु-
 छरस, नीसारूससास जेगो, पाणु सत्त धमो थोवो, सोवि सत्त गुणो लवो १७७.
 लव सत्तहत्तरीजे, डोर्ध मुहुत्तो धमिं जसासा, सगतीस सय तिहुत्तर, तीस गुणो
 ते अहोरत्ते. १७८. लक्ष्मं तेरस सहसा, नडियसयं अयर संपथा देवे, पक्ष्मेहिं
 जसासे, वास सहस्सेहिं आहारे. १७९. इसवास सहस्सुवरिं, समयार्ध लव सागरं
 जणुं, दिवस मुहुत्त पुहुत्ता, आहारुसास सेसाणुं. १८०. सररीणुं ज्योथाहारे, तयार्ध
 क्षसेणुं लोम आहारे, पक्ष्मेवाहारे पुणु, कवदियेो डोर्ध नायवे. १८१. ज्योथाहारा
 सवे, अपन्नत्त पन्नत्त लोम आहारे, सुर निरय धर्गिदि विणु, सेसा लवत्था
 सपक्ष्मेवा. १८२. सचित्ता-चित्तो-लय, इवो आहार सव तिरियाणुं, सव-नराणुं
 य तडा, सुर-नेरथियाणु अचित्तो. १८३. आलोगा-णुलोगा, सवेसिं डोर्ध लोम
 आहारे, निरयाणुं अमणुन्तो, परिणुमर्ध सुराणु सभणुन्तो. १८४. तह विगल नार-
 याणुं, अंतमुहुत्ता स डोर्ध उक्सेसा, पंथिदि तिरि नराणुं, साहाविजेो छट्टुं अर्द्धमजेो.
 १८५. विगह गध-भावना, केवदियेो समुहया अनेगी य, सिद्धा य अणुहारा, सेसा
 आहारगा लवा. १८६. केसट्टिं मंस नह रोम, रुद्धिर वस यम्म सुत्त पुरिसेहिं,
 रद्धिया निम्मल देहा, सुगंध नीसास गय देवा. १८७. अंतमुहुत्तेणुं चिय, पन्नत्ता
 तरुणु पुरिस सक्तसा, सवंग लूसणुधरा, अजर निरुया समा देवा. १८८. अणु-
 भिस नयणा मणु, कन्न साहणु पुष्क दाम अभिलाणा, यउरंगुलेणु लूमिं, न
 छिवन्ति सुरा ज्जिणु भिति. १८९. पंथसु ज्जिणुकदलाणुसु, जेव महुरिसि तवाणुला-
 वाजेो, जम्मंतर नेहेणु य, आगच्छन्ति सुरा हृथियं. १९०. सक्तति दिव-पैमा,
 विसय-पसत्ता-समत्त-कत्तवा, अणुहीणु मणुय कन्न, नरलव-मसुहं न धंति सुरा.
 १९१. यत्तारि पंथ जेयणु, सथाधं गंधो य मणुय लोगरस, उट्टुं वर्यार्ध जेणुं, न हु
 देवा तेणु आवन्ति. १९२. डोक्कप्य पढम पुढविं, दो दो दो भीय तर्धियगं यत्तिय,
 यउ उवरिम ज्योहीजे, पासन्ति पंथमं पुढविं. १९३. छट्टुं छ जेविन्न, सत्तमी-
 यरे अणुत्तर सुरा उ, किंयणु लोगनासिं, असंप धीलुदहि तिरियं तु. १९४. अहुअ-
 रगं उवरिमगा, उट्टुं सविभाणु यूदिय धयार्ध, जणुद्ध सागरे संप, जेयणा तपर
 मसंपा. १९५. पणुवीस जेयणु लहु, नारय लवणु वणु जेधं कपाणुं, जेविन्न-
 णुत्तराणु य, जहुसंपं ज्योहिं आगारा. १९६. तपागारे पदलग, पडहग जदलरि
 मुहंग पुष्क जे, तिरिय मणुजेसु ज्योहिं, नाणुविह संडियेो लणुजेो. १९७.
 उट्टुं लवणु वणुणुं, अहुगो वेमाणुयाणु डो ज्योही, नारय जेधंस तिरियं, नर तिरि-
 याणुं अणुगविडो. १९८. धय देवाणुं लणुयं, किं पमुहं नारयाणु पुच्छामि, धग
 तिन्नि सत्त इस सत्तर, अयर आवीस तितीसा. १९९. सत्त य पुढवीसु डिधं, जिट्ठो-
 वरिमाधं डिट्टुं पुढवीजे, डोर्ध कमेणु कणुट्टो, इसवास सहस्स पढमाजे. २००. नवधं
 सम सहस लक्ष्मा, पुंवाणुं कोडी अयर इसलाग, धंकिळ लाग पुट्टी, न अयरं
 तेरसे पयरे. २०१. धंअ जिट्टुं जहुना पुणु, इस वास सहस्स लक्ष्म पयर इगे, सेसेसु

ઉવરિ ભિદ્, અહો કણ્ઠિદ્ ઇ ઇ પુઠ્વિ. ૨૦૨. ઉવરિ ખિઠ ઠિઠ વિસેસો, સગ પયર
 વિહત્તુ ઇંચ સંગુણિઓ, ઉવરિમ ખિઠ ઠિઠ સહિઓ, ઇચિય પયરમિ ઉઠ્ઠોસા. ૨૦૩
 અંધણુ ગઠ સંઠાણુ, લેયા વન્તા ય ગંધ રસ કાસા, અગુરુ લહુ સદ્દ દસહા, અસુહા વિય
 પુગલા નિરચે. ૨૦૪. નરયા દસવિહ વેયણુ, સી ઊસિણુ પુહ પિવાસ કંદુહિ, પરવસાં
 જર દાહ; ભય સોગં ચેવ વેયંતિ. ૨૦૫. સત્તસુ ખિત્તજ વિયણુ, અન્નન્ન કયાવિ
 પહરણુહિ વિણુ, પહરણુ કયાવિ પંચસુ, તિસુ પરમાહમ્મિય કયાવિ. ૨૦૬. રચણુ-
 પ્પહ સકકરપહ, વાલુયપહ પંકપહ ય ધૂમપહા, તમપહા તમતમપહા, કમેણુ પુઠવીણુ
 ગોત્તાઈ. ૨૦૭. ધમ્મા વંસા સેલા અંજણુ રિદ્ધા મઘાય માઘવઈ, નામેહિ પુઠવીઓ,
 છત્તાઇછત્ત સંઠાણુ. ૨૦૮. અસીય ખત્તીસ અડવીસ, વીસા અટ્ટાર સોલ અડસહસા,
 લક્ખુવરિ પુઠવિપિંટો, ઘણુહહિ ઘણુવાય તણુવાયા. ૨૦૯. ગયણું ચ પઈદ્દાણું, વીસ સહસ્સાઈ
 ઘણુહહી પિંટો, ઘણુતણુ વાયાગાસા, અસંખ જ્ઞેયણુ જ્ઞયા પિંટો, ૨૧૦. ન કુસંતિ
 અલોગં, ચઉદ્ધિસંપિ પુઠવી ય વલય સંગહિયા, રચણુએ વલયાણું, છદ્દ પંચમ જ્ઞેયણુ
 સહ્હં. ૨૧૧. વિક્ખંભો ઘણુઉદ્દહી, ઘણુ તણુવાયાણુ હોઈ જહસંખં, સતિભાગ ગાઊયં,
 ગાઊયં ચ તહ ગાઊય તિભાગો. ૨૧૨. પઠમ મહીવલએસું, ખિવિજ્જ એયં કમેણુ
 ખીયાએ, દુતિ ચઉ પંચ છ ગુણું, તઈયાઈસુ તંપિ ખિવ કમસો. ૨૧૩. મજ્જે ચિય
 પુઠવી અહે, ઘણુહહિ પમુહાણુ પિંડ પરિમાણું, લખિયં તઓ કમેણું, હાયઈ જા
 વલય પરિમાણું. ૨૧૪. તીસ પણુવીસ પન્નરસ. દસ તિન્નિ પણુણુ એગ લક્ખાઈ,
 પંચ ય નરયા કમસો, ચુલસી લક્ખાઈ સત્તસુ વિ. ૨૧૫. તેરિક્કારસ નવ સગ, પણુ
 તિન્નિગ પયર સ્વિગુણુવન્ના, સીમંતાઈ અપ્પઈ-ઠાણુંતા ઈંદયા મજ્જે. ૨૧૬.
 તેહિંતો દિસિ વિદિસિ, વિણ્ણિગયા અટ્ટનિરય આવલીયા, પઠમે પયરે દિસિ ગુણુ-વજ્જ
 વિદિસાસુ અડયાલા. ૨૧૭. ખીયાઈસુ પયરેસુ, ઇગ ઇગ હીણુ ઉ હુન્તિ પંતીઓ, જા
 સત્તમી મહી પયરે, દિસિ ઇક્કિઓ વિદિસિ નત્થિ. ૨૧૮. ઇદ્દ પયરેગ દિસિ, સંખ
 અડગુણુ ચઉવિણુ સઈગસંખા, જહ સીમંતય પયરે, એગુણુનઉયા સયા તિન્નિ. ૨૧૯.
 અપયદ્દાણુ પંચ ઉ, પઠમે મુહ-મંતિમે હવઈ ભૂમી, મુહભૂમી સમાસદ્, પયરગુણુ
 હોઈ સંવધણું. ૨૨૦. છત્તવઈ સય તિવજ્જા, સત્તસુ પુઠવીસુ આવલી નરયા, સેસ
 તિયાસી લક્ખા, તિસય સિયાલા નવઈ સહસા. ૨૨૧. તિ સહસ્સુચ્યા સંવે, સંખ
 મસંખિજ્જ વિત્થાયામા, પણુયાલ લક્ખ સીમંતઓ ય લક્ખ અપઈદ્દાણુ. ૨૨૨.
 છસુ હિટ્ટીવરિ જ્ઞેયણુ, સહસ્સ ખાવજ્જ સદ્દ ચરિમાએ, પુઠવીએ નરય રહિયં, નરયા
 સેસંમિ સંવાસુ. ૨૨૩. મિસહસ્સૂણુ પુઠવી, તિસહસ ગુણિઓહિ નિયય પયરેહિ, ઊણુ
 કવણુ નિય પયર, ભાઇયા પત્થઈંતરયં. ૨૨૪. પઉણુદ્દ ધણુ છ અંગુલ, રચણુએ દેહમાણુ
 મુઠ્ઠોસં, સેસાસુ દુગુણુ દુગુણું, પણુ ધણુ સય જાવ ચરમાએ. ૨૨૫. રચણુએ પઠમ
 પયરે, હત્થતિય દેરમાણુ-મજ્જપયરં, છપ્પજ્જગુલસદ્દા, વુટ્ટી જા તેરસે પુત્તં. ૨૨૬. જં
 દેહ પમાણુ ઉવરિમાએ, પુઠવીઈ અંતિમે પયરે, તં ચિય હિટ્ટિમ પુઠવી, પઠમ પય-
 રંમિ ખોધંવં. ૨૨૭. તં ચેગુણુગ સગ પયર, ભઈયં ખીયાઈ પયર વુટ્ટિ ભવે, તિકર

તિ અંગુલ કરસત્ત, અંગુલા સદ્ધિ ગુણવીસ'. ૨૨૮. પશુ ધણુ અંગુલ વીસ', પનરસ ધણુ હુન્નિ હુત્ય સદ્ધિ ય, ખાસદ્ધિ ધણુહ સદ્ધિ, પશુ પુઠવી પયર વુદ્ધિ ઇમા. ૨૨૯. હંઅ સાહાવિય દેહો, ઉત્તર વેઉવિવ્યો ય નુગુણો, હુવિહો વિ જહત્ર કમા, અંગુલ અસંખ સંખસો. ૨૩૦. સત્તસુ ચઉવીસ મુહુ, સગ પત્રર દિશ્વેગ હુ ચઉ છન્માસા, ઉવવાય ચવણુ વિરહો, એહિ ખારસ મુહુત્ત ગુરુ. ૨૩૧. લહુઓ હહાવિ સમઓ, સંખા પુણુ સુર સમા મુણેયવ્વા, સંખાઉ પન્નજત્ત પણ્ણિદિ, તિરિ નરા જંતિ નરએસુ. ૨૩૨. મિચ્છદિદ્ધિ મહારંભ, પરિગ્ગહો તિવ્વકોહ નિરસીલો, નરયાઉઅં નિખંધઈ, પાવમઈ રૂદ્ધ પરિણામો. ૨૩૩. અસાન્ન સરિસિવ પક્ખી, સીહ ઉરગિત્થિ જન્તિ ભ છદ્ધિ, કમસો ઉક્કોસેણુ', સત્તમ પુઠવિં મણુય મચ્છા. ૨૩૪. વાલા દાઢી પક્ખી, જલયર નરયા-ગયા ઉ અઈકૂરા, જંતિ પુણો નરએસુ, ખાહુદલેણુ' ન ઉણુ નિયમો. ૨૩૫. દો પઠમ પુઠવિ ગમણુ', છેવટે કીલિયાઈ સંઘયણે, ઇક્કિલ્લ પુઠવિ વુદ્ધિ, આઈ તિલેસાઉ નરએસુ. ૨૩૬. હુસુ કાગી તઈયાએ, કાગી નીલાય નીલ પંકાએ. ધૂમાએ નીલ કિણ્ણહા, હુસુ કિણ્ણહા હુન્તિ લેસાઓ. ૨૩૭. સુર-નારયાણુ તાઓ, દવ્વલેસા અવદ્ધિઆ લણ્ણિયા, ભાવ પરાવત્તીએ, પુણુ એસિં હુન્તિ છલ્લેસા. ૨૩૮. નિરઉવટ્ટા ગખ્ખય, પન્નજત્ત સંખાઉ લદ્ધિ એઓસિં, ચક્કિ હરિ બુઅલ અરિહા, ત્રિણુ જઈ દિસિ સન્નમ પુહવિકમા. ૨૩૯. રયણુએ એહિ ગાઉઅ, ચત્તારિ અધ્ધુદ્ધુ ગુરુ લહુ કમેણુ, પઈ પુઠવિ ગાઉયદ્ધં, હાયઈ ભ સત્તમિ ઇગદ્ધં. ૨૪૦. ગખ્ખ નર તિ પલિયાગી, તિ ગાઉ ઉક્કોસ તે જહન્નેણુ', મુચ્છિમ હહાવિ અંતમુહુ. અંગુલ અસંખ ભાગતણુ. ૨૪૧. ખારસ મુહુત્ત ગખ્ખે, ઈયરે ચઉવીસ વિરહ ઉક્કોસો, જન્નમ-મરણેસુ સમઓ, જહત્ર સંખા સુર સમાણુ. ૨૪૨. સત્તમિ મહિ નેરઈએ, તેજી વાગી અસંખ નર તિરિએ, મુત્તૂણુ સેસ છવા, ઉપ્પન્નજંતિ નરભવંમિ. ૨૪૩, સુર નેરઈએહિં ચિય, હવંતિ હરિ અરિહ ચક્કિ બલહેવા, ચગીવિહ સુર ચક્કિ બલા, વેમાણુય હુન્તિ હરિ અરિહા, ૨૪૪. હરિણો મણુસ્સ રયણુઈ, હુન્તિ નાણુત્તરેહિં દેવેહિં, જહ સંભવ-મુવવાઓ, હય ગય એગિંદિ રયણુણુ'. ૨૪૫. વામ પમાણુ' ચક્કં, છત્તં દંડં હુહત્થયં ચન્નમં, ખત્તીસંગુલ ખગ્ગો, સુવન્નકાગિણ્ણિ ચઉરંગુલિયા. ૩૪૬, ચઉરંગુલો હુ અંગુલ-પિહુલો ય મણ્ણિ પુરોહિ ગય તુરયા, સેણાવઈ ગાહાવઈ, વદ્ધ ઈત્થી ચક્કિ રયણુઈ'. ૨૪૭ ચક્કં ધણુહ' ખગ્ગો. મણ્ણી ગયા તહ ય હોઈ વણુમાલા, સંખો સત્ત ઈમાઈ', રયાણુઈ' વાસુદેવસ્સ. ૨૪૮. સંખ નરા ચઉસુ ગઈસુ, જંતિ પંચસુવિ પઠમ સંઘયણે, ઈગ હુ નિ ભ અ અદ્ધુસયં', ઇગસમએ જંતિ તે સિદ્ધિ. ૨૪૯. વીસિત્થિ દમ નપુંસગ, પુરિસ-દ્ધુસયં' તુ એગસમએણુ', સિન્નઅઈગિહિ અન્ન સલિગ, ચઉ દસ અદ્ધુહિય સયંચ. ૨૫૦. ગુરુહુ મન્નિઅમ દો ચઉ, અદ્ધુસયં' ઉદ્ધુહો તિરિયલોએ, ચઉ ખાવીસ દ્ધુસયં', હુ સમુદ્ધે તિન્ન સેસ જલે. ૨૫૧. નરય તિરિયા-ગયા દસ, નરહેવ ગઈઉ વીસ અદ્ધુસયં', દસ રયણુ સક્કર વાણુયાઉ. ચઉ પંક ભૂ દગઓ. ૨૫૨-છરય વણુસ્સઈ દસ તિરિ, તિરિત્થી દસ મણુય વીસ નારીઓ, અસુરાઈ વંતરા દસ, પણુ તદ્ધવિઉ પત્તેયં' ૨૫૩. એઈ દસ દેવિ વીસં', વેમાણ્ણિય-દ્ધુસય વીસ દેવીઓ, તહ

पुव'ओडितो, पुरिसो ढोअणु अदुसयं. २५४. सेसदु लंगअसु, दस दस सिन्नअन्ति अंग
समअणुं, विरहो छमास गुइओ, लहु समओ अवणुमिह नत्थि. २५५, अउ सग छ
प'य अउ तिन्नि. दुन्नि धक्को य सिन्नमाअसु, अत्तीसाधसु समया, नरंतरं अंतरं उवरिं.
२५६. अत्तीसा अउयादा, सट्टी आवत्तरी य ओधंवा, युलसीधं छन्नवधं, दुरहिय-मदुत्तर
सयं य. २५७. पणुयाद लक्ष्ण ज्ञेयणु, विक्ष्ण'ला सिद्धसिल इल्लिहविमला, तदुवरिग
ज्ञेयणुंते, दोग'तो तत्थ सिद्ध-ठिधं. २५८. आवीस सग ति दस वास, सहस गणु
तिद्विणु अंधद्वियाधसु, आरस वासुणु पणु द्विणु, छम्मास तिपलिय ठिधं जिदुं. २५९.
सणुहा य सुद्ध वासुय, मणुसिदा सक्करा य अर पुढवी, धंग आर अउद सोलस, दूरस
आवीस सम सहसा. २६०. गणुल लुय नदयरो-लय, गणुलोरग पुव कोडि उक्कोसा,
गणुल अउपय पक्षिअसु, तिपलिय पलिया अस'भ'सो. २६१. पुवस्स उ परिमाणुं,
सयरिं अलु वास कोडि लक्ष्णओ, छ'पन्नं य सहस्सा, ओधंवा वास कोडीणुं. २६२.
समुच्चि पणुिदि थल अयर, उरग लुयग जिदुं ठिधं कमसो, वास सहस्सा युलसी,
मिसत्तरि तिपन्न आयादा. २६३. असा पुढवाधणुं, लवठिधं स'पयं तु कायठिधं, अउ
अेगिद्विणु णुया, उरसपिणुओ अस'भिन्न. २६४. ताओ वणु मि अणुंता, स'भिन्न
वास सहस विगलेसु, प'चिदि तिरि नरेसु, सत्तुं लवा उ उक्कोसा. २६५. सन्वे-
सिपि नहन्ना, अंतमुहुत्तं लवे य काये य, ज्ञेयणु सहस्स-महियं, अेगिद्विय देह-
मुक्कोसं. २६६. मि ति अउरिदि सरीरं, आरस ज्ञेयणु तिकेस अउकोसं, ज्ञेयणु
सहस पणुिद्विय, ओडे वुच्छं विसेसं तु. २६७. अगुल अस'भ लागो, सुहुम
निगोओ अस'भ गुणुवाजि, तो अगणु तओ आउ, तत्तो सुहुमा लवे पुढवी. २६८.
तो आयर वाउ गणी, आउ पुढवी निगोय अणुक्कमसो, पत्तेअवणु सरीरं, अहियं
ज्ञेयणु सहस्सं तु. २६९. उरसेह'गुल ज्ञेयणु, सहस्समाअे नलासअे नेयं, तं वद्वि
धठिम पमुद्धं, अओ परं पुढवीरुवं तु. २७०. आरस ज्ञेयणु स'णो, तिकेस गुम्भीय
ज्ञेयणुं लमरो, मुच्चिम अउपय लुय, गुरगगालि-धणु-ज्ञेयणु-पुहुत्तं. २७१. गणुम
अउपय छग्गठियाधं लुयगाउ गाठिय पुहुत्तं, ज्ञेयणु सहस्स-मुरगा, म'छा
उलये वि य सहस्सं. २७२. पक्षिअ दुग धणु २पुहुत्तं, सन्वाणुं-गुल
अस'भ लाग लहु, विरहो विगला सन्नीणु, नम्म मरणेसु अंतमुहु. २७३.
गणुले मुहुत्त आरस, गुइओ लहु समय स'ण सुर तुदी, अणुसमय-मस'-
भिन्न, अेगिद्विय हुंति य अवंति. २७४ वणुकाधओ अणुंता, धक्किअओ वि न'
निगोयाओ, निअ-मस'णो लागो, अणुंत एवो अयध अेधं. २७५. गोदा य अस'-
भिन्न, अस'भ निगोयओ हुवधं गोदो, धक्किअमि निगोओ, अणुंत एवा मुणु-
यंवा. २७६. अत्थि अणुंता एवा, नेडिं न पत्तो तसाधं परिणुओ, उ'पन्न'ति
अयंति य, पुणुो वि तत्थेव तत्थेव. २७७. सन्वोवि किसदओ अलु, उग्गममाणुो
अणुंतओ लणुओ, सो वेव विवहुं-तो, ढोअं परिओ अणुतो वा. २७८. नया ओहो-
इओ तिंवो, अन्नाणुं थु महणुलयं, पेदवं वेयणीयं तु, तथा अेगिद्वियत्तणुं. २७९.

तिरिञ्चेषु नृति संप्राप, तिरि नरा न् दुकूप्य देवाभ्यो, पञ्चत्त संप्र गण्डमय, आथर लू दग परित्तसु. २२०. तो सद्धसारंत सुरा, निरया पञ्चत्त संप्र गण्डेषु, संप्र पञ्चिद्विय तिरिया, मरिडं यडसुवि गंधसु नन्ति. २२१. थावर विगला नियमा, संप्राप य तिरि नरेसु गच्छन्ति, विगला लण्डिलनन विरधं, सम्भपि न तेडवाड युया. २२२. पुढवी दग परित्तवष्ठा, आथर पञ्चत्त हुन्ति यडवेसा, गण्डमय तिरिय नराषु, छद्वेसा तिमि सेसाषु. २२३. अंतमुहुत्तंमि गये, अंतमुहुत्तंमि सेसये येव, वेसाडि परिबुयाडि, एवा वच्यंति परदोयं. २२४. तिरि नर आगामि लव, वेसाये अथगये सुरा निरया, पुंन लव वेस्स सेसे, अंतमुहुत्ते भरषुभिति. २२५. अंतमुहुत्त डिधयो, तिरिय नराषु हुवन्ति वेस्सायो, यरिमा नराषु पुषु नव, वासूष्ठा पुंनकोडी वि. २२६. तिरियाषु वि डिधपमुहुं, लषिय-भसेसपि संप्रधं पुच्छं, अलिद्विय दार-जलद्वियं, यडगंध एवाषु सामन्नं. २२७. देवा असंप्र नर तिरि, धृती पुंवेय गण्ड नर तिरिया, संप्रापिया ति वेया, नपुंसगा नारयाधंन्या. २२८. आयंगुलेषु वत्थुं, सरीर-मुस्सेड-अंगुलेषु तद्वा, नग-पुढवि-विभाषाधं, मिषुसु पभाषु-गुलेषु तु. २२९. सत्थेषु सुतिकूषेषु वि, छित्तुं लित्तुं य नं किर न सक्का, तं परभाषुं सिद्धा, वयंति आधं पभाषाषुं. २३०. परभाषु तसरेषु, रद्धरेषु वाल-अगं लिक्खा य, नूय नयो अर्द्धगुषो, कमेषु उस्सेड-अंगुलयं. २३१. अंगुल छकं पायो, सो दुगुषु विडत्थि सा दुगुषु हृत्थो, यडहृत्थं धलु हुसद्धस, कोसो ते न्येषुं यडरो. २३२. यडसयगुषुं पभाषुं, गुल मुस्सेड-गुलाडि गोधवं, उस्सेड-गुल दुगुषुं, वीरस्सायं-गुलं लषियं. २३३. पुढवाधंसु पत्तेयं, सग वषु पत्तेय षुंत दस यडह, विगले दुहु सुर नारय, तिरि यड यड यडदस नरेसु. २३४. ओगिद्विञ्चेषु पंचसु, आर सग ति सत्त अर्द्धवीसा य, विगलेसु सत्तअड नव, नल अड यडपय डरग लुयगे. २३५. अद्ध तेरस आरस, दस दस नवगं नराभरे निरये, आरस छवीस पणुवीस, हुन्ति कुल कोडि लक्ष्णाधं. २३६. धग कोडि सत्त नवधं, लक्ष्णा सद्धा कुलाषु कोडीषुं, सुंनुडनेषुि सरैगिंदि, नारया वियड विगल गण्डुलया. २३७. अचित्त नेषुि सुर निरय, भीस गण्डे तिलेय सेसाषुं, सी उस्सिषु निरय सुर गण्ड, भीस तेडसिषु सेस तिडा. २३८. हुयगण्ड संप्रवत्ता, नेषुि कुमुद्रयाधं नयंति. अरिड हुरि यडिं रामा, वंसी पत्ताधं सेस नरा. २३९. आडिस्स अंध कालो, अभाहकालो य अंतसमयो य, अपव-त्तषु-षुपवत्तषु, उवक्कम-एवक्कमा लषिया. ३००. अंधन्ति देव नारय, असंप्र नर तिरि छमास सेसाजि, परलवियाजि सेसा, निइवक्कम तिलाग सेसाजि. ३०१. सोवक्कमा-ड्या पुषु, सेसनिलागे अडव नवम लागे, सत्तावीस धमे वा, अंतमुहुत्तं-तिमे वा वि. ३०२. नधमे भागे अंधो, आडिस्स लवे अभाह कालो सो, अंते उन्नुगधं धग, समय वक्क यड पंच समयंता. ३०३. उन्नुगधं पढम समये, परलचियं आडियं तडा-हारो, वक्काधं भीय समये, परलवियाडि उदय-मेधं. ३०४. धग दु ति यड वक्कासु दुगाधंसमयेसु परलवाहारो, दुग वक्काधंसु समया, धग हो तिमिय अषुाहारा. ३०५.

બહુકાલ વેયણિજન', કમ્મ અપ્પેણુ જમિહુ કાલેણુ', વેધજનઈ જુગવ' ચિય, ઉધંજ સન્વ-પએસગ્ગં. ૩૦૬. અપવત્તણિજન-મેય', આઉં અહુવા અસેસ-કમ્મંપિ, બધ સમએ વિ બદ્ધ', સિદ્ધિલં ચિય તંજહા જ્ઞેગં. ૩૦૭. જં પુણુ ગાઠ નિકાયણુ, બ'ધેણુ' પુન્વમેવ કિલ બદ્ધ', તં હોઈ અણુપવત્તણુ, જુગ્ગં કમ વેયણિજન ફલં. ૩૦૮. ઉત્તમ ચરમ સરીરા, સુર નેરધ્યા અસંખ નર તિરિયા, હુન્તિ નિરુવક્કમાએ, હહાવિ સેસા મુણ્ણેયન્વા. ૩૦૯. જેણાઉ-મુવક્કમિજનઈ, અપ્પ સમુત્થેણુ ધ્યરગેણાવિ, સો અજ્જવસા-ણાઈ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમો ધ્યરો. ૩૧૦. અજ્જવસાણુ નિમિત્તે, આહારે વેયણા પરાધાએ, ફાસે આણાપાણુ, સત્તવિહુ' ઝિજ્જએ આઉં. ૩૧૧. આહાર સરીર ધંદિય, પજ્જત્તી આણુપાણુ ભાસ મણ્ણે, ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ધંગ વિગલા-સન્નિ સન્નીણુ'. ૩૧૨. આહાર સરીર ધંદિય, ઊસાસ વઊ મણ્ણો-લિનિન્વત્તી, હોઈ જઓ દલિયાઊ, કરણુ' પઈ સાઉ પજ્જત્તી. ૩૧૩. પણ્ણિદિય તિબલૂસા-સાઊ દસપાણુ ચઉ છ સગ અટ્ઠ, ધંગદુતિ ચઊરિંદીણુ', અસન્નિસન્નીણુ નવ દસય. ૩૧૪. સંખિત્તા સંઘયણી, ગુરુતર સંઘયણિ મજ્જઓ એસા, સિરિ સિરિ ચંદમુણ્ણિંદેણુ. નિમ્મિયા અપ્પ પઠણુદ્દા. ૩૧૫. સંખિત્ત-ચરી ઉ ધંમા, સરીર-મોગાહણા ય સંઘયણા સન્ના સંઠણુ કસાય, લેસિદિય હુ સમુ-ઘ્યાયા. ૩૧૬. દિદ્દી દંસણુ નાણે, જ્ઞેગુ-વઓગો-વવાય ચવણુ ઠિઈ, પજ્જત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઈ વેએ. ૩૧૭. મલહારિ હેમ સૂરીણુ, સીસ લેસેણુ વિરધય' સમ્મ', સંઘયણિ રચણુ-મેય', તંદઉ જ વીરજિણુ તિત્થ'. ૩૧૮.

૧૫. બૃહત્સંપ્રહણી ઉપયોગી પ્રક્ષેપ ગાથાઓ.

પંચ સયા બાવીસા, તિન્નેવ સયા ઉ હુન્તિ છપ્પન્ના; (તન્નિ સયા અડયાલા, સણુ'કુમારસ્સ વટ્ટાઈ. ૧. સત્તરિસયમણુણુ'; તિન્નેવ સયા હવન્તિ છપ્પન્ના, તિન્નિ સયા અડયાલા, વટ્ટાઈ માહિંદ સગ્ગસ્સ. ૨. ચોવત્તરિ ચુલસીયા, છસુત્તરયા દુવે દુવે સયાઓ, કપ્પંમિ બંલલોએ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૩. તિ નઉય ચેવ સયં, દો ચેવ સયા સયં ચ બાણુઉય', કપ્પંમિ લંતગંમિ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા, ૪. અટ્ટા-વીસં ચ સયં, છત્તીસ-સયં સયં ચ બત્તીસં, કપ્પંમિ મહાસુક્કે, વટ્ટા તંસા ય ચઉ-રંસા. ૫. અટ્ટુત્તરસય સોલસ-સય પુણુ અટ્ટુત્તરં સયં પુણુણુ', કપ્પંમિ સહસ્સારે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૬. અડસીઈ બાણુઉઈ, અટ્ટાસીઈ ય હોઈ બોધન્વા, આણુય-પાણુય કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૭. ચઉસદ્દી બાવત્તરિ, અડસદ્દી ચેવ હોઈ નાયન્વા, આરણુ અચ્ચય કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૮. પણુત્તીસા ચત્તાલા, છત્તીસા હેટ્ટિમમિ ગેવિજ્જે, તેવીસા અટ્ટવીસા ચોવીસા ચેવ મન્નિઝમએ. ૯. ઇક્કારસ સોલસ, બારસેવ ગેવિજ્જે ઉવરિમે હુન્તિ, એક્કં વટ્ટા તંસા, ચઉરો ય આણુત્તર વિમાણે. ૧૦. અચ્ચિ તહાચ્ચિમાલી વધરોયણુ પલંકર ય ચંદાલં, સુરાલં સુક્કાલં, સુપધંદુલં ચ રિદ્દાલં. ૧૧. સારસ્સય માધચ્યા, વણ્ણી વણ્ણા ય ગદ્દતોયા ય, તુસિયા અન્વાબાહા, અગ્ગિ તહુ ચેવ રિદ્દા ય. ૧૨. નાણુસ્સ કેવલીણુ', ધમ્માયરિયસ્સ સન્વસાહુણુ', માઈ અવણુવાઈ, કિઞ્ઞિમસિય ભાવણુ' કુણુઈ. ૧૩. કોઊય ભૂઈકમ્મે, પસિણાપસિણે નિમિત્તમાણુવે, ઇદ્દિ રસ સાય

ગરૂઓ, અભિઓગં ભાવણું કુણુઈ. ૧૪. તેસીયા પંચસયા, ઇક્કારસ ચેવ જ્ઞેયણુ સહસ્સા, રચણાએ પત્થડંતર, મેગો ગ્રિય જ્ઞેયણુ તિલાગો. ૧૫. સત્તાણુવઈ સયાઈ, ખીયાએ પત્થડંતરં હોઈ, પણુહત્તરિ તિન્નિ સયા, ખારસ સહસ્સ તથયાએ. ૧૬. છાવઈ સયં સોલસ, સહસ્સ એગો ય દો વિલાગાઈ, અઠ્ઠાઈજજ સયાઈ, પણુવીસ સહસ્સ ધૂમાએ. ૧૭. ખાવજ સહસ્સાઈ, પંચેવ હવંતિ જ્ઞેયણુ સયાઈ, પત્થડંમતર-મેયં, છટ્ટી પુઠવીએ નેયવં. ૧૮. સીમંતઓ તથ પઠમો, ખીઓ પુણુ રોડ્યત્તિ નામેણુ, રંભો (ભંતો) ય તત્થ તથઓ, હોઈ ચઉત્થો ય ઉખ્સંતો. ૧૯. સંભંત-મસંભંતો, વિખ્ભંતો ચેવ સત્તમો નિરઓ, અઠ્ઠમઓ ભંતો (તત્તો) પુણુ, નવમો સીઓત્તિ નાયવે. ૨૦ વકકંત-મવકકંતો, વિકલો (વિકકંતો) તહ ચેવ રોડ્યઓ નિરઓ, પઠમાએ પુઠવીએ, ઇંદયા એએ યોધવં. ૨૧. થણિએ થણુએ ય તહા, મણુએ ચ (વ)ણુએ ય હોઈ નાયવે, ઘટ્ટે તહ સંઘટ્ટે, જિખ્ભે અવજિખ્ભએ ચેવ. ૨૨. લોલે લોલાવત્તે, તહેવ ઘણુલોલુએ ય યોધવે, ખીયાએ પુઠવીએ, ઇક્કારસ ઇંદયા એએ. ૨૩. તત્તો તવિઓ તવણો, તાવણો પંચમો ય નિદ્દાં (નિદ્દાહો), છટ્ટી પણુ પજ્જલિઓ, ઉપજ્જલિઓ ય સત્તમઓ. ૨૪. સંજલિઓ અઠ્ઠમઓ સંપજ્જલિઓ ય નવમઓ ભણિઓ, તથયાએ પુઠવીએ, નવ ઇંદય નારયા એએ, ૨૫. આરે તારે મારે, વચ્ચે તમએ ય હોઈ નાયવે, ખાડખડે ખડખડે, ઇંદય નરયા ય ચઉત્થીઓ. ૨૬. ખાએ તમએ યતહા, ઊસે ઉ અંધએ ય તહા તિમિસે, ઇંદય પંચમી પુઠવીએ, પંચ નિરય ઇંદયા હુતિ. ૨૭. હિમ વદ્દલ લલલકે, તિન્નિ નિરય ઇંદયા ય છટ્ટીએ, એગો ય સત્તમાએ, અપઈદ્દાણો ઉ નામેણું. ૨૮.

૧૬ શ્રી લઘુ ક્ષેત્રસમાસ પ્રકરણ

વીરં જયસેહરપય-પઈદ્દિઅં પણુમિગેણુ સુશુરં ચ, મંહુ ત્તિ સસરણુદ્દા, ખિત્ત-વિઆરાડણુ-સુંછામિ. ૧. તિરિએગરજ્જુખિત્તે, અસંખ-દીવોદ્દહીઉ તે સવે, ઉદ્ધાર-પલિઅ-પણુવીસ, કોડાકોડી-સમયતુલલા. ૨. કુરૂ-સગદિણુવિ-અંગુલ. રોમે સગવાર-વિહિઅ-અડખંડે, ખાવજસયં સહસ્સા, સગનઉઈ વીસલક્ખાણુ. ૩. તે ચૂલા પલ્લે વિ હુ, સંખિજ્જા ચેવ હુતિ સવેડવિ, તે ઇંદિએ અસંખે, સુહુમે ખંડે પકરપેહ. ૪. સુહુ-માણુ-નિચિઅ-ઉસેહં, ગુલ-ચઉકોસ-પલિલ ઘણુવટ્ટે, પઈસમય-મણુગહ, નિદ્દાઅખિમ ઉદ્ધારપલિઉ ત્તિ. ૫. પઠમો જખૂ ખીઓ. ધાયઈસંડો અ પુકખરો તથઓ, વાડ્ણિવરો ચઉત્થો, ખીરવરો પંચમો દીવો, ૬. ઘયવરદીવો છટ્ટો. ઇકખુરસો સત્તમો અ. અઠ્ઠમઓ, નંદીવરો અ અડ્ણો, નવમો ઇચ્ચાઈઅસંખિજ્જા. ૭. સુપસત્થ-વત્થુનામા, તિપડોઆ. ૮. તહાડરૂણાઈઆ, ઇગનામડાવ અસંખા, જવ ય સુરાવમાલ ત્તિ. ૯. તત્તો દેવ નાગે, જખૂએ ભુએ સયંભુરમણે અ, એએ પંચ વિ દીવા, ઇગેગનામા મુણેઅવ્વા. ૬. પઠમં ભવણો ખીએ, કાલેદહિ સેસએસુ સવેવુ, દીવસમ-નામયા જ, સયંભુરમણોદ્દહી ચરમો. ૧૦. ખીઓ તથઓ ચરમો, ઉદ્દગરસા પઠમ-ચઉત્થ-પંચમગા, છટ્ટોડવિ સનામરસા, ઇકખુરઆ સેસ-જલાનહિઓ. ૧૧. જખુદીવ પમાણું-ગુલ-જ્ઞેયણુ-લક્ખ-વટ્ટ-વિક્ખ ભો,

લવણ્યમિત્તિ સેસા, વલયાભા દુગુણ્યદુગુણ્યા ય. ૧૨. વયરામધર્મિ નિચ્ચનિચ્ચ-દીવોદ્ધિ-
 મન્ન-ગણિચ્ચ-મૂલાદિ, અદ્ભુચ્ચાર્દિ આરસ, ચઉ-મૂલે-ઉવરિ-રૂદ્ધિ. ૧૩. વિત્થાર-
 દુગ-વિસેસો, ઉસ્સેહ-વિભત્ત-ખચો ચચો હોઈ, ધચ્ચ ચૂલાગિરિક્કાઈ, તુલિલ-વિક્ખાંલ-
 કરણ્યાદિ. ૧૪. આઉદુગુચ્ચાર્દિ તયદ્, ભાગ-રૂદ્ધઈ પઉમવેષ્ઠચ્ચે, દેસૂણ-હુલ્લેચ્ચણ-વર,-
 વણ્યાઈ પરિમંડિચ્ચ-સિરાદિ. ૧૫. વેષ્ઠસમેણ મહુયા, ગવક્ખ-કડચ્ચેણ સંપરિત્તાદિ,
 અદ્ભુચ્ચાર્દિ-ચઉભત્ત,-પરિદ્ધિ-દારંતરાદિ ચ. ૧૬. અદ્ભુચ્ચ-ચઉસુવિત્થર-દુપાસ-સક્કોસ-
 કુદ્ધારાદિ, પુન્વાઈ-મહુદ્ધિચ્ચ-દેવ,-દાર-વિજ્ઞયાઈ-નામાદિ. ૧૭. નાણામણિમય-દેહલિ,
 કવાહ પરિધાઈ દાર સોહાદિ, જગધર્મિ તે સન્વે, દીવોદ્ધિણે પરિક્ખિત્તા. ૧૮. વર-
 તિણુ તોરણુ જ્ઞચ, છત્ત વાવિ પાસાય સેલ સીલવટ્ટે, વેષ્ઠવણે વરમંડવ, ગિહાસણેસું
 રમંતિ સુરા. ૧૯. ઇહ અહિગારો જેસિં, સુરાણુ દેવીણુ તાણુમુપ્પત્તી, નિચ્ચદીવોદ્ધિ-
 નામે, અસંખધમે સનયરીસુ. ૨૦. જંબૂદીવો છર્દિ કુલ ગિરિદ્ધિ સન્નદિ તહેવ વાસેદિ,
 પુન્વાવર દીહેદ્ધિ, પરિછિન્નો તે ઇમે કમસો. ૨૧. હિમવંસિહરી મહુદ્ધિમવ રુપિનિસદ્ધો
 ચ્ચ નીલવંતો ચ્ચ, આહિરચ્ચો દુદ્ધ ગિરિણો, ઉલચ્ચો વિ સવેષ્ઠચ્ચા સન્વે. ૨૨. ભરહેર-
 વય ત્તિ દુગં, દુગં ચ્ચ હેમવય રણ્ણવયરુવં, હરિવાસ રમ્મચ દુગં, મન્નિચ્ચ વિદેહુ
 ત્તિ સગ વાસા. ૨૩. દો દીહા ચઉ વટ્ટા, વેચ્ચાઈ પિત્ત છક્ક મન્નચ્ચિમ, મેરુ વિદેહ-
 મન્નચ્ચે, પમાણુમિત્તો કુલગિરીણુ. ૨૪. ઇગ દો ચઉ સય ઉચ્ચા, કણુગમયા કણુગરા-
 ચયા કમસો, તવણિજ્જ સુવેરુલિચ્ચા, બહિ મન્નચ્ચ ઝિલંતરા દો દો. ૨૫. દુગ અહ
 દુત્તીસચ્ચંકા, લક્ખગુણ્યા કમેણુ નઉચ્ચસયલઈચ્ચા, મૂલોવરિ સમરુવં, વિત્થારં પિત્તિ
 બુઅલતિગે. ૨૬. આવન્ન હિચ્ચો સહસો, આર કલા આહિરાણુ વિત્થારો, મન્નિચ્ચમગાણુ
 દસુત્તર આચાલસયા દસ કલા ય. ૨૭. અઝિલંતરાણુ દુકલા, સોલસહસ્સ ઉસયા સખા-
 ચાલા, ચઉચ્ચત્તસહસ્સ દો સય, દસુત્તરા દસ કલા સન્વે. ૨૮. ઇગ ચઉ સોલસ ચ્ચંકા,
 પુન્વુત્તવિહીઈ પિત્તબુઅલતિગે, વિત્થારં પિત્તિ તહા, ચઉસદ્ધિં કો વિદેહસ્સ. ૨૯. પંચ
 સયા છન્વીસા, છન્ચ કલા પિત્તપઠમબુઅલચ્ચિમ, ખીચ્ચે ઇગવીસસયા, પણુત્તરા પંચ ય
 કલા ય. ૩૦. ચુલસીસય ઇગવીસા, ઇક્કકલા તઈચ્ચગે વિદેહિ પુણ્ણો, તિત્તીસસહસ છસય, ચુલ-
 સીચ્ચા તહા કલા ચઉરો. ૩૧. પણુ પન્નસહસ સગ સય, ગુણુનઉચ્ચા નવ કલા સયલવાસા,
 ગિરિ-પિત્તંક-સમાસે, જ્ઞેઅણુલક્ખં હવઈ પુણ્ણુ. ૩૨. પન્નાસસુદ્ધ આહિર-પિત્તે,
 દલિચ્ચમ્મિ દુસય અડત્તીસા, તિન્નિ ય કલા ય ચ્ચેસો, ખંડચઉક્કસ્સ વિક્ખાંલો. ૩૩.
 ગિરિઉવરિ સવેષ્ઠદ્ધા, ગિરિ-ઉચ્ચત્તાઉ દસગુણ્યા દીહા, દીહત્ત-અદ્ધરુદ્ધા, સન્વે દસ
 જ્ઞેઅણુન્વેહા. ૩૪. બહિ પઉમ-પુંડરીયા, મન્નચ્ચે તે ચેવ હંતિ મહુપુન્વા, તેગચ્ચિ
 કેસરીચ્ચા, અઝિમંતરિચ્ચા કમેણુસુ. ૩૫. સિરિલચ્ચી હિરિબુદ્ધી. ધીકિત્તી નામિયાઉ
 દેવીચ્ચો, ભવણુવઈચ્ચો પલિચ્ચો-વમાઉ વરકમલનિલયાઉ. ૩૬. જલુવરી કોસદ્ધુચ્ચચ્ચ,
 દહવિત્થર-પણુસયંસ-વિત્થારં, આહલ વિત્થરચ્ચં, કમલદેવીણુ મૂલિલલં. ૩૭. મૂલે
 કંદે નાલે, તં વયરા-રૂદ્ધ-વેરુલિચ્ચરુવં, જંબુણુચ્ચમન્ન-તવણિજ્જ-બહિઅહલં રત્ત-
 કેસરિચ્ચં. ૩૮. કમલદ્ધપાય-પિહુલુચ્ચચ્ચ, કણુગમય-કણિણુગોવરિં ભવણુ, અધ્ધેગકોસ-

પિહુદ્દી, ચઉદસય-ચાલ-ધણુદુચ. ૩૯. પચ્છિમદિસિ વિણુ ધણુપણુ-સય ઉચ્ચ
 ઠાંઠજસય પિહુપવેસં, દારતિગં ઇહ લવણે, મજ્જે દહદેવિ-સયણિજ્જ. ૪૦. તં
 મૂલકમલદ્વપમાણુ, -કમલાણુ અડહિઅ-સએણુ, પરિખિત્તં તબ્બવણેસુ. ભૂસણાઈણિ
 દેવીણુ. ૪૧. મૂલપઉમાઉ પુવ્વિં, મહુચરિયાણુ ચઉણહ ચઉ પઉમા, અવરાઈ સત્ત
 પઉમા, અણિઆહિવઈણુ સત્તણહ. ૪૨, વાયવ્વાઈસુ તિસુસુરિ-સામન્નસુરાણુ ચઉસહસ
 પઉમા, અદ્દં દસ ખાર સહસા, અગ્ગેઆઈસુ તિપરિસાણુ. ૪૩. ઇચ ખીઅપરિક્ખેવો,
 તઈએ ચઉસુ વિ દિસાસુ દેવીણુ, ચઉ ચઉ પઉમસહસસા. સોલસસહસસાડ્ડયરખાણુ,
 ૪૪, અભિએગાઈ તિવલએ, દુતીસ-ચત્તા-ડ્યાલ-લકૂખાઈ, ઈગકોડિ વીસ લ પા,
 સદ્દા વીસં સયં સવ્વે. (પત્તાસ સહસસ વીસસય). ૪૫. પુવ્વાવર મેરુમુહં. હસુ
 દારતિગં પિ સદિસિ દહમાણા, અસિઇભાગપમાણુ, સતોરણુ નિગ્ગય નઈઅ. ૪૬.
 ભમુત્તર દારદુગં, સેસેસુ દહેસુ તાણુ મેરુમુહા, સદિસિ દહાસિઅભાગા, તયદ્દમાણા ચ
 બાહિરિયા, ૪૭. ગંગા સિંધુ રત્તા, રત્તવઈ બાહિરં નઈચઉક્કં, બહિદહ પુવ્વાવરદાર
 વિત્થરં વહઈ ગિરિસિહરે. ૪૮. પંચ સય ગંતુ નિઅગા વત્તણુકૂડાઉ બહિમુહં વલઈ,
 પણુસય તેવીસેહિં, સાહિઅ તિકલાહિં સિહરાઓ. ૪૯. નિવડઈ મગરમુહોવમ વયરામય
 જિખિઅપ્પાઈ વયરતલે, નિઅગે નિવાય કુંડે, સુત્તાવલિ સમ પ્પવાહેણુ. ૫૦.
 દહદાર-વિત્થરાઓ, વિત્થર-પત્તાસભાગ-જહાઓ, જહુત્તાઓ ચઉગુણુ-દ્દીહાઓ સંવ-
 ન્નિખલીઓ. ૫૧. કુંડંતો અડએઅણુ-પિહુદ્દો જલઉવરિ કોસદુગમુચ્ચો, વેઈભુઓ નઈ-
 દેવિ-દીવો દહદેવિ-સમભવણો. ૫૨. ભેઅણુસદ્દિ-પિહુત્તા, સવાયઈપિહુલ-વેઈતિદુવારા,
 એએ દસુંડ કુંડા, એવં અન્ને વિ નવરં તે. ૫૩. એસિં વિત્થારતિગં, પડુચ્ચ સમ-
 દુગુણુ-ચઉગુણુ-દ્દુગુણુ, ચઉસદ્દિ-સોલ-ચઉ-દો, કુંડા સંવેવિ ઇહ નવઈ. ૫૪. એઅં ચ
 નઈચઉક્કં, કુંડાઓ બહિ-દુવાર-પરિવૂહં, સગસહસ-નઈસમેઅં, વેઅદ્દુગિરિં પિ ભિંદેઈ.
 ૫૫. તત્તો બાહિરખિત્તદ્દ-મજ્જઓ વલઈ પુવ્વઅવરમુહં, નઈ-સત્તસહસ-સહિઅં,
 જગઈતલેણુ ઉદ્દહિમેઈ. ૫૬. ધુરિ કુંડ-દુવાર-સમા, પજ્જંતે દસગુણુ ચ પિહુલત્તે,
 સંવત્થ મહનઈઓ, વિત્થર-પત્તાસ-ભાગુંડા. ૫૭. પણુખિત્ત-મહનઈઓ, સદારદિસિ
 દહવિસુદ્દ-ગિરિઅદ્દં, ગંતુણુ સન્નિખલીહિં, નિઅનિઅકુંડેસુ નિવડંતિ. ૫૮. નિઅ-
 જિખિઅપિહુલત્તા, પણુવીસંસેણુ મુત્ત મજ્જગિરિં, ભમમુહા પુવ્વુદ્દિહિં, ઈઅરા અવરો-
 અહિ-મુવિંતિ. ૫૯. હેમવઈ શોહિઅંસા, શોહિઆ ગંગદુગુણુ-પરિવારા, એરણુવએ
 સુવણુ-રુપ્પકૂલાઓ તાણુ સમા. ૬૦. હુરિવાસે હુરિકંતા, હુરિસલિલા ગંગ-ચઉગુણુ-
 નઈઆ, એસિ સમા રમ્મયએ, નરકંતા નારિકંતા ચ. ૬૧. સીઓઆ સીઓઓ, મહા-
 વિદેહમ્મિ તાસુ પત્તેયં, નિવડઈ પણુલકૂખ, દુતીસસહસ અડતીસ નઈસલિલાં. ૬૨.
 કુરુનઈ ચુલસીસહસા, છચ્ચેવંતરનઈઉ પઈવિજ્જયં, દો દો મહાનઈઓ, ચઉદ-સહસસા
 ઉ પત્તેયં ૬૩. અડસયરિ મહનઈઓ, ખારસ અંતરનઈઉ સેસાઓ, પરિઅરનઈ ચઉદસ,
 લકૂખા છપ્પત્ત સહસા ચ. ૬૪. એગારડ-નવકૂડા, કુલગિરિભુઅલત્તિગે વિ પત્તેઅં, ઈઈ
 છપ્પત્તા ચઉ ચઉ, વકૂખારેસુ ત્તિ ચઉસદ્દી. ૬૫. સોમણુસિ ગંધમાયણિ, સગ સગ

વિન્નુપ્પભિ માલવંતિ ચુલો, અટ્ટં સયલ તીસં, અડ નંદણિ અટ્ટં કરિક્કડા. ૬૬. ધમ્મ પણ્ણસયલ્લય છાસદ્દિ-સય કુડા તેસુ દીહરગિરીણુ; પુન્વ-નર્ધ-મેરુ-દિસિ, અંતસિદ્ધકુડેસુ જિણ્ણભવણા. ૬૭. તે સિરિગિહાઓ દોસય-ગુણ્ણપમાણા તહેવ તિહુવારા, નવરં અડવી-સાહિઅ સયગુણ્ણ દાર પ્પમાણુમિહં. ૬૮. પણ્ણવીસં કોસસયં, સમચ્ચરસ વિત્થયા હુણ્ણુ-મુચ્ચા, પાસાયા કુડેસુ, પણ્ણસય ઉચ્ચેસુ સેસેસુ. ૬૯. બલ હરિરસહ હરિક્કડા, નંદણ-વણ્ણિ માલવંતિ વિન્નુપ્પભે, ઇસાણુત્તરદાહિણુ, દિસાસુ સહસુચ્ચ કણ્ણમયા. ૭૦. વેઅટ્ટંસુ વિ નવ નવ, કુડા પણ્ણવીસ-કોસ-ઉચ્ચા તે, સંવે તિસય છડુત્તર, એસુ વિ પુન્વંતિ જિણ્ણકુડા. ૭૧. તાણુવરિં ચેઈહરા, દહ-દેવી-ભવણુ-તુલ્લ-પરિમાણા, સેસેસુ અ પાસાયા, અદ્દેગકોસં પિહુચ્ચત્તે. ૭૨. ગિરિકરિક્કડા ઉચ્ચત્તણાઉ, સમ-અદ્દ-મૂલુવરિ ઈદા, રચણુમયા નવરિ વિઅટ્ટં-મજ્જિમા તિતિ કણ્ણગરુવા. ૭૩. જંબૂણ્ણય-રચયમયા, જગઈસમા જંબુ-સામલી-કુડા, અટ્ટં તેસુ દહદેવિ-ગિહસમા ચારુ-ચેઈહરા. ૭૪. તેસિ સમોસહકુડા, ચઉતીસં ચુલ્લકુંડ-ભુઅલંતો, જંબૂણ્ણએસુ તેસુ અ, વેઅટ્ટંસુ વ પાસાયા. ૭૫. પચસએ પણ્ણવીસે, કુડા સંવે વિ જંબુદીવમ્મિ, તે પત્તેઅં વરવણુ-ભુઆહિ વેઈહિ પરિક્ખિત્તા. ૭૬. છસયરિ કુડેસુ તહા, ચૂલા-ચઉવણુ-તરુસુ જિણ્ણભવણા, ભણિયા જંબુદીવે, સદેવયા સેસઠાણેસુ. ૭૭. કરિક્કડ-કુંડ-નર્ધ-દહ, -કુરુ-કંચણુ-ચમલ સમવિઅટ્ટંસુ, જિણ્ણભવણુ-વિસંવાઓ, જો તં બાણુતિ ગીઅત્થા. ૭૮. પુન્વાવર-જલ-હિંતા, દસુચ્ચ દસપિહુલ મેહલયઉચ્ચા, પણ્ણવીસુચ્ચા પન્નાસ-તીસ-દસ-જેઆણુ-પિહુત્ત. ૭૯. વેઈહિ પરિક્ખિત્તા, સખયરપુર-પન્ન-સદ્દ-સેણિહુગા, સદિસિદ-લોગપાલો-વલોગિ ઉવરિલ્લ-મેહલયા. ૮૦. હ હ-ખંડવિહિઅ-ભરહે, -રવયા હુહ-ગુરુગુહાય રુપ્પમયા, દો દીહા વેઅટ્ટં, તહા હુતીસં ચ વિન્નએસુ. ૮૧. નવરં તે વિન્નયતા, સખયર-પણુ-પન્નપુર-હુસેણીઆ, એવં ખયરપુરાઈ, સગતીસસયાઈ. આલાઈ. ૮૨. ગિરિવિત્થર-દીહાઓ, અડુચ્ચ ચઉપિહુ-પવેસદારાઓ, ખારસપિહુલાઉ અડુ-ચ્ચયાઉ વેઅટ્ટં હુગુહાઓ. ૮૩. તમ્મજ્જ-હુજેઆણુ અંતરાઉ, તિતિવિત્થરાઉ હુનધઓ, ઉમ્મગ્ગ-નિમ્મગ્ગાઓ, કડગાઉ મહાનર્ધ-ગયાઓ. ૮૪. ઈહ પઠ્ઠભિત્તિ ગુણ્ણવન્ન, -મંડલે લિહર્ધ ચક્કિ હુહસમુહે, પણ્ણસય ધણુહ-પમાણે, ખારેગહ-જેઆણુજ્જેએ. ૮૫. સા તમિસગુહા જીએ, ચક્કી પવિસેઈ મન્નખંડંતો, ઉચ્ચહં અંકિઅ સો જીએ, વલર્ધ સા ખંડગપવાયા. ૮૬. જ્યમાલ-નદુ-માલય, -સુરાઉ વદ્ધઈ-નિખદ્ધ-સલિલાઓ, જ ચક્કી તા ચિદ્ધંતિ, તાઓ ઉચ્ચડિય-દરાઓ. ૮૭. બહિખંડંતો ખારસ-દીહા નવવિત્થયા અઉજ્જપુરી, સા લવણા વેઅટ્ટં, ચઉદ-હિઅ-સયં ચિગારકલા. ૮૮. ચક્કિવસ-નર્ધપવેસે, તિત્થદુગં માગહો પલાસો અ, તાણુનેો વરદામો, ઈહ સંવે ખહુત્તરસયં તિ ૮૯. ભરહેરવએ છછઅર-મયાવસપિપણિ ઉસપિપણીરુવં, પરિભર્ધ કાલચક્કં, હુવાત્તસારં સયા વિ કમા. ૯૦. સુસમસુમમા ય સુસમા, સુસમહુસમા ય હુસમસુસમા ય, હુસમા ય હુસમહુસમા, કમુક્કમા હુસુ વિ અરછક્કં. ૯૧. પુન્વુત્તપણિ સમસય, અણુગહણા નિદ્દેએ હવર્ધ પલ્લિઓ, દસ કોડિકોહિ પલ્લિએહિ, સાગરો હોઈ કાલરસ. ૯૨. સાગરચઉતિદુકોડા કોહિમિએ

અરતિગે નરાણુ કમા, આજિ તિ દુ ઇગ પલિઆ, તિદુધગકોસા તાણુચ્ચત્ત'. ૯૩. તિદુ-
 ઇગિદિણ્ણેહિં તુવરિ વયરામલમિત્તુ તેસિમાહારો, પિદ્ધકરંડા દોસય, છપ્પન્ના તદ્દલં ચ
 દલં. ૯૪. ગુણુવન્નદિણ્ણે તહુ પનર પનર અહિએ અવચ્ચપાલણુયા, અવિ સયલજિઆ
 ભુઆલા, સુમણુ સુરુવા ય સુરગઇઆ. ૯૫. તેસિ મત્તંગ ભિંગા, તુડિઆંગા ભેઇ દીવ
 ચિત્તંગા, ચિત્તરસા મણિઆંગા, ગેહાગારા અણિઆચકખા. ૯૬. પાણુ ભાયણુ પિચ્છણુ,
 રવિપહુ દીવપહુ કુસુમ માહારો, ભૂસણુ ગિહ વત્થાસણુ, કપ્પદુમા દસવિહા દિતિ. ૯૭.
 મણુઆઉસમ ગયાઇ, હુયાઇ ચઉરંસડાઇ અદ્ધંસા, ગો મહિસુદ્ધ ખરાઇ, પણુસ સાણાઇ
 દસમંસા. ૯૮. ઇચ્ચાઇ તિરચ્છાણુ વિ, પાયં સંવારચ્ચેસુ સારિચ્છં, તઇઆરસેસિ કુલ-
 ગર નયજિણુધમ્માઇ ઉપ્પત્તી. ૯૯. કાલદુગે તિચઉત્થા રગેસુ ચ્ચેગૂણુ નવઇ પક્ખેસુ,
 સેસિ ગચ્ચેસું સિજ્જાંતિ, હુતિ પદમંતિમજિણિહા. ૧૦૦. ખાયાલસહસવરિસુ ણિગકો-
 ડાકોડિ અચરમાણુએ, તુરિએ નરાઉ પુન્વાણુ, કોડિ તણુ કોસચઉરંસ'. ૧૦૧. વરિસેગ-
 વીસસહસ, પ્પમાણુ પચમરચ્ચે સગકરંચ્ચા, તીસહિઆ સયાઉ નરા, તયંતિ ધમ્માઇ-
 આણુતો. ૧૦૨. આરગ્ગિવિસાઇહિં, હાહાભૂઆકયાઇ પુહુવીએ, ખગખીયં વિઅદ્ધાઇસુ,
 નરાઇખીયં ણિલાઇસુ. ૧૦૩. ખહુમચ્ચ ચક્કવહુનઇ ચઉક્કપાસેસુ નવ નવ ણિલાઇ,
 વેઅદ્ધોભયપાસે, ચઉઆલસયં ણિલાણેવં. ૧૦૪. પંચમ સમ છદ્ધારે, દુકરંચ્ચા વીસ-
 વરિસઆઉ નરા, મચ્ચાસિણો કુરવા કૂરા ણિલવાસિ કુગઇગમા. ૧૦૫. નિલ્લેજ્જા નિન્વ-
 સણુ, ખરવયણુ પિચ્ચસુઆઇઠિરહિઆ, થીએ છવરિસ ગખ્ખા, અઇદ્ધુપસવા ખહુ-
 સુઆ ય. ૧૦૬. ઇઆ અરછક્કેણુવસપ્પિણિ ત્તિ ઉક્કપ્પિણી વિ વિવરીઆ, વીસં સાગર-
 કોડા કોડીએ કાલચક્કમિ. ૧૦૭. કુરંદુગિ હરિરમ્મયદુગિ, હેમવચ્ચેરણુવઇદુગિ વિદેહે,
 કમસો સયાવસપ્પિણિ, અરચચઉક્કાઇસમકાલો. ૧૦૮. હેમવચ્ચેરણુવચ્ચે, હરિવાસે રમ્મચ્ચે
 ય રચણુમયા, સદ્ધાવઇ વિઆડાવઇ, ગંધાવઇ માલવંતકખા. ૧૦૯. ચઉ વટ્ટવિઅદ્ધા સાઇ,
 અરણુ પઉમ પ્પભાસ સૂરવાસા, મૂલુવરિ પિહુત્તે તહ, ઉચ્ચત્તે ભેયણુસહસ્સં. ૧૧૦.
 મેરુ વટ્ટો સહસ્સ કદ્દો લક્ખૂસિઓ સહસ્સુવરિ, દસગુણુ ભુવિ તં સનવઇ, દસિગારંસં
 પિહુલમૂલે. ૧૧૧. પુઠ્ઠવુલ વયર સક્કર, મયકંદો ઉવરિ ભવ સોમણુસં, ક્કલિહંક
 રચય કંચણુ, મઓ અ જંખૂણુઓ સેસો. ૧૧૨. તદ્ધવરિ આલીસુચ્ચા, વટ્ટા મૂલુવરિ-
 ખાર ચઉ પિહુલા. વેરલિયા વરચ્ચલા, સિરિભવણુ પમાણુ ચેઇહરા. ૧૧૩. ચૂલાતલાઉ
 ચઉસય, ચઉનવઇ વલયરુવવિદ્ધખંભં, ખહુજલકુડં પંડગ વણુ ચ સિહુરે સવેઇઆં
 ૧૧૪. પન્નાસએઅણ્ણેહિં, ચૂલાઓ ચઉદિસાસુ જિણુભવણુ, સવિદિસિ સક્કીસાણુ, ચઉવા-
 વિભુઆ ય પાસાયા. ૧૧૫. કુલગિરિચેઇહરાણુ, પાસાયાણુચિમે સમદ્ધુણુ, પણુવીસ
 રુંદ દુગુણુ યામાઉ ઇમાઉ વાપીઓ. ૧૧૬. જિણુહરખહિદિસિ ભેઆણુ પણુસય દીહદ્ધ-
 પિહુલ ચઉઉચ્ચા, અદ્ધસસિસમા ચઉરો, સિઆકણુયસિલા સવેઇઆ. ૧૧૭. સિલમાણુદ્ધસહ-
 સંસ માણુસીહાસણ્ણેહિ દોહિ ભુઆ, સિલ પંડુકંખલા રત્ત કંખલા પુન્વપચ્છમઓ.
 ૧૧૮. જામુત્તરાઉ તાઓ, ઇગેગસીહાસણુઉ અઇપુન્વા, ચઉસુ વિ તાસુ નિયાસણુ દિસિ-
 ભવજિણુમજ્જુણુ હોઇ. ૧૧૯. સિહરા છત્તીસેહિ, સહસેહિં મેહલાઇ પંચ સઓ, પિહુલં

સોમણસવણું, સિલવિણુ પંડગવણસરિચ્છં. ૧૨૦. તળખાહિરિ વિક્ખલો, બાયાલસયાઈ
 હુસયરિ જીઆઈ, અદ્દેગારસભાગા, જીજ્ઞે તં ચેવ સહસૂણું. ૧૨૧. તત્તો સદ્દસદ્દી
 સહસેહિં નંદણું પિ તહ ચેવ. નવરિ ભવણપાસાયં તરદ્દ દિસિ કુમરિક્કય વિ. ૧૨૨.
 નવસહસ નવસયાઈ, ચઉપન્ના છચ્ચિગારભાગા ય, નંદણખહિ વિક્ખલો, સહસૂણો
 હોઈ મજ્જમ્મિ, ૧૨૩. તદ્દહો પંચસચ્ચેહિં, મહિઅલિ તહ ચેવ ભદ્દસાલવણું. નવર-
 મિહુદિગય ચ્ચિઅ, કૂડા વણુવિત્થરં તુ ઈમં. ૧૨૪, બાવીસ સહસ્સાઈ, મેરુઓ પુવ્વઓ
 અ પચ્ચિમઓ, તં આડમ્મીવિહત્તં, વણુમાણું દ્દાહિણુત્તરઓ. ૧૨૫. છવ્વીસ સહસ
 ચઉસય, પણુહત્તરિ ગંતુ કુરૂનઈપવાયા, જીલઓ વિણિગ્ગયા ગય દંતા મેરૂમ્મુહા ચઉરો.
 ૧૨૬. અગ્ગેઆઈસુ પયાહિણેણુ, સિઅ રત્ત પીઅ નીલાલા, સોમણસ વિજ્જુપ્પહ,
 ગંધમાયણુ માલવંતકખા. ૧૨૭. અહલોયવાસિણીઓ દિસાકુમારીઉ અદ્દ એએસિં,
 ગયદંતગિરિવરાણું. હિદ્દાં ચિદ્દંતિ ભવણેસુ. ૧૨૮. ધુરિ અતે ચઉપણસય, ઉચ્ચત્તિ
 પિહુત્તિ પણુસયાડસિસમા, દીહત્તિ ઈમે છકલા, હુસય નંપુત્તર સહસતીસં. ૧૨૯. તાણુંતો
 દેવુત્તર કુરાઉ ચંદ્દસંઠિયાઉ દુવે, દસસહસવિસુદ્ધમહાવિદેહ દલમાણુ પિહુલાઓ. ૧૩૦,
 નઈ-પુવ્વાવર-કૂલે, કણુગમયા બલસમા ગિરી દો દો, ઉત્તરકુરાઈ જમગા, વિચિત્તચિત્તા
 ય ઈઅરીઓ. ૧૩૧. નઈવહ-દીહા પણુ પણુ, હુરયા હુહુદારયા ઈમે કમસો, નિસહો તહ
 દેવકુરુ, સૂરો સુલસો ય વિજ્જુપ્પલો. ૧૩૨. તહ નીલવંત ઉત્તર-કુરુ ચંદેરવય માલ-
 વંતુ ત્તિ, પઉમદ્દ-સમા નવરં, એએસુ સુરા દસ-સનામા. ૧૩૩. અડસય ચઉતીસ
 જ્ઞેઅણાઈ, તહ સેગ-સત્ત-ભાગાઓ, ઈક્કારસ ય કલાઓ, ગિરિ-જમલ-દહાણુ-
 મંતરયં. ૧૩૪. દહ-પુવ્વાવર-દસ-જ્ઞેઅણેહિ, દસ દસ વિઅદ્દકૂડાણું, સોલસણુ
 ણુપ્પમાણા, કંચણુગિરિણો હુસય સંવે. ૧૩૫. ઉત્તરકુરુ-પુવ્વદ્દે, જંજુણુય
 જંજુપીઠમંતેસુ, કોસ-હુગુચ્ચં કમિ વદ્દમાણુ, ચઉવીસણુ મજ્જે. ૧૩૬. પણુસય-વદ્દ
 પિહુત્તં, તં પરિખિત્તં ચ પઉમવેઇએ, ગાઉદુગુચ્ચ-દ્દપિહુત્ત, ચારુ-ચઉદાર-કાલઆએ.
 ૧૩૭. તં મજ્જે અડવિત્થર, ચઉચ્ચ મણિપીઠિઆઈ જંજુતરુ, મૂલે કદ્દે ખંધે, વરવયરા
 રિદ્દ-વેરુલિએ. ૧૩૮. તરસ ય સાહ-પસાહા, દલા ય વિંટા ય પદ્ધવા કમસો, સોવન્ન
 જયરુવા, વેરુલિ-તવણિજ્જ-જંજુણુયા. ૧૩૯. સો રયયમય-પવાલો, રાયયવિડિમો ય
 રયણુ-પુખ્કક્કો, કોસહુગં ઉવેહે, થુડ સાહા-વિડિમ-વિક્ખલો ૧૪૦. થુડસાહવિડિમ-
 દીહ ત્તિ, ગાઉએ અદ્દ પનર ચઉવીસં, સાહા સિરિસ મભવણા, તમ્માણુ સચ્ચેઅં વિડિમં.
 ૧૪૧. પુવ્વિલ્લ સિજ્જ તિસુ આસણાણિ, ભવણેસુ જ્ઞાદિઅસુરસ્સ, સિ જંજુ બારસ
 વેઇઆહિ કમસો પરિક્ખિત્તા. ૧૪૨. દહપઉમાણું જં વિત્થરં, તુ તમિહાવિ જંજુરૂ-
 કખાણું; નવરં મહયરિયાણું, ઠાણે ઈંદ અગ્ગમહિસીઓ. ૧૪૩. કોસ-હુસચ્ચેહિ જંજુ,
 ચઉદિસિ પુવ્વસાલ-સમભવણા; વિદિસાસુ સેસ-તિસમા, ચઉવાવિજ્જુયા ય પાસાયા.
 ૧૪૪. તાણુંતરેસુ અડ જિણુ-કૂડા તહ સુરકુરાઈ અવરદ્દે, રાયયપીઠે સામલિ-રુકખો
 એમેવ ગરૂલસ્સ. ૧૪૫. બત્તીસ સોલ બારસ, વિજ્જયા વકખાર અંતરનઈઓ, મેરુવ-
 ણાઓ પુવ્વા-વરાસુ કુલગિરિ-મહનયંતા. ૧૪૬. વિજ્જયાણુ પિહુત્તિ સગદ્દ, -ભાગ બારુ-

તરા દુવીસસયા, સેલાણુ પંસસયે, સવેઈ-નઈ પત્રવીસ-સયં. ૧૪૭. સેલસ-સહસ્સ
 પણુસય, ખાણુઉઆ તહુ ય ઠો કલાઓ ય, એએસિં સવેસિં, આયામો વણુમુહાણુ ય. ૧૪૮.
 ગયદંતગિરિવુચ્યા, વક્ખારા તાણુ-મંતરનઈણુ, વિજ્યાણુ ય લિહાણુઈ, માલવંતા
 પયાહિણુઓ. ૧૪૯. ચિત્તે ય બંલકૂટે નલિણીકૂટે ય એગસેલે ય, તિઉટે
 વેસમણે વિ ય, અંજણુ માયંજણે ચેવ. ૧૫૦. અંકાવઈ પમ્હાવઈ, આસીવિસ તહુ
 મુહાવહે અંદે, સૂરે નાગે દેવે, સોલસ વક્ખાર ગિરિનામા. ૧૫૧. ગાહાવઈ
 હહવઈ, વેગવઈ તત્ત મત્ત ઉમ્મત્તા, ખીરોય સીયસોયા, તહુ અંતોવાહિણી ચેવ.
 ૧૫૨. ઉમ્મીમાલિણિ ગંભીર, માલિણી ફેણુમાલિણી ચેવ, સવ્વથ વિ દસ-
 નેયણુ, ઉંદા કુંડુખલવા એયા. ૧૫૩. કચ્છુ સુકચ્છો ય મહા કચ્છો કચ્છાવઈ
 તહા, આવત્તો મંગલાવત્તો, પુકખલો પુકખલાવઈ. ૧૫૪. વચ્છુ સુવચ્છો ય મહા વચ્છો
 વચ્છાવઈ વિ ય, રમ્મો ય રમ્મઓ ચેવ, રમ્મણી મંગલાવઈ. ૧૫૫. પમ્હુ સુપમ્હો ય
 મહા પમ્હો પમ્હાવઈ તઓ, સંખો નલિણુનામા ય, કુમુઓ નલિણુવઈ. ૧૫૬. વપ્પુ
 સુવપ્પો અ મહા વપ્પો વપ્પાવઈ ત્તિ ય, વગ્ગુ તહા સુવગ્ગુ ય, ગંધિલો ગંધિલાવઈ.
 ૧૫૭. એએ પુવ્વાવરગય વિઅર્હલિય ત્તિ નઈહિસિ દલેસુ, ભરહહ પુરિ સમાઓ,
 ખમેહિ નામેહિ નયરીઓ. ૧૫૮. એમા એમપુરા વિ અ, અરિદ્ધુ રિદ્ધાવઈ ય નાયવ્વા,
 ખગ્ગી મંજૂસા વિ ય, ઓસહિપુરી પુંડરિગિણી ય. ૧૫૯. સુસીમા કુંડલા ચેવ, અવ-
 રાઈઅ પહંકરા, અંકાવઈ પમ્હાવઈ, સુસા રયણુસંચયા. ૧૬૦. આસપુરા સીહુપુરા,
 મહાપુરા ચેવ હવઈ વિજયપુરા, અવરાઈયા ય અવરા, અસોગા તહુ વીઅસોગા ય. ૧૬૧.
 વિજયા ય વેજયાંતી, જયાંતિ અપરાજિયા ય યોધવ્વા, ચક્કપુરા ખગ્ગપુરા, હોઈ
 અવજા અઉજા ય. ૧૬૨. કુંડુખલવા ઉ ગંગા સિંધુઓ કચ્છ પમ્હુ પમુહેસુ, અર્દુદુસુ
 વિજએસું, સેસેસુ ય રત્ત રત્તવઈ. ૧૬૩. અવિવકખિજિણુ જગઈ, સવેઈ વણુમુહઅઉક્ક
 પિહુલત્તં, ગુણુતીસસય દુવીસા, નઈતિ ગિરિઆંતિ એગકલા. ૧૬૪. પણુતીસ સહસ
 અઉસય, છડુત્તરા સયલવિજય વિક્ખલો, વણુમુહ દુગ વિક્ખલો, અડવન્ન સયા ય
 ચોયાલા ૧૬૫ સગ સય પત્તાસા વઈ પિહુત્તિ અઉવન્ન સહસ મેરવણે, ગિરિવિત્થરિ
 અઉ સહસા, સવ્વસમાસો હવઈ લક્ખં. ૧૬૬. નેઅણુ સયદસગંતે, સમધરણીઓ
 અહો અહોગામા, ખાયાલીસ સહસેહિ, ગતું મેરુસ્સ પચ્છિમઓ. ૧૬૭. અઉ અઉતીસં
 ય જિણુ, જહન્ન મુક્કોસઓ અ હુંતિ કમા, હરિ ચક્કિ ખલા અઉરો, તીસં પત્તેઅમિહ
 દીવે. ૧૬૮. સસિદુગ રવિદુગ ચારો, ઈહુ દીવે તેસિં ચારખિત્તં તુ, પચ્છ સય દમુત્ત-
 રાઈ, ઈગસાંદુ ભાગા ય અડયાલા. ૧૬૯. પનરસ સુલસીઈસયં, છપ્પન્ન ડયાલ ભાગમાણુઈ,
 સસિ સૂર મંડલાઈ, તયંતરાણિગિગહીણુઈ. ૧૭૦. પણુતીસ નેઅણે ભાગ તીસ
 અઉરો અ ભાગ સગલાયા, અંતરમાણુ સસિણો, રવિણો પુણુ નેઅણે દુન્નિ ૧૭૧.
 દીવંતો અસિઅસએ, પણુ પણુમ્હી અ મંડલા તેસિ, તીસહિઅ તિસય લવણે,
 હસિગુણુવીસં સયં કમસો. ૧૭૨. સસિસસિ રવેરવિ અંતરિ, મન્ને ઈગલક્ખુ તિસય
 સાહુણો, સાહિઅહુસયરિ પણુઅય, ખહિ લક્ખો છસય સાહહિઓ. ૧૭૩. સાહિઅ પણુ-

સહસ તિહુત્તરાઈ, સસિણો મુહુત્તગઈ મન્જે, આવત્રહિઆ સા બહિ, પઈમંડલ પઉણ-
 ચઉવુઈ. ૧૭૪. જા સસિણો સા રવિણો, અડસયરિસએણ સીસએણ હિઆ, કિંચુણાણું
 અટ્ટાર સદ્દિલાગાણું મિહ વુઈ. ૧૭૫. મન્જે ઉદયત્થંતરિ, ચઉનવઈ સહસ પણસય
 છવીસા, ખાયાલ સદ્દિલાગા, દિણું ચ અટ્ટારસ મુહુત્ત. ૧૭૬. પઈમંડલ દિણુહાણી,
 હુહહ મુહુત્તેગસાં ભાગાણું, અતે ખાસમુહુત્ત, દિણું નિસા તસ્સ વિવરીઆ. ૧૭૭
 ઉદયત્થંતરિ બાહિ, સહસા તેસ છસય તેસદ્દી, તહ ઇગિસસિ પરિવારે, રિક્ખડવીસા
 ડસીઈ ગહા. ૧૭૮. છાસદ્દિ સહસ નવસય, પણહુત્તરિ તાર કોડિકોડીણું, સન્નતરેણ
 સુસ્સેહ, ગુલમાણેણ વા હુતિ. ૧૭૯. ગહ--રિક્ખ તારગાણું, સંખંસસિસંખ સંગુણું
 કાઉ, ઇચ્છિય દીવુદ્દિમિ ય, ગહાઈમાણું વિઆણેહ. ૧૮૦. ચઉ ચઉ ખારસ ખારસ,
 લવણે તહ ધાયઈમિ સસિસૂરા, પરચ્ચો દ્વિદીવેસુ ચ, તિણુણા પુવ્વિલ્લ સંભુત્તા. ૧૮૧.
 નરખિત્તં જા સમસેણિ, ચારિણો સિંઘ સિંઘતર ગઈણો, કિંદ્દિપહમિતિ ખિત્તા હુમા-
 ણુચ્ચો તે નરાણેવં. ૧૮૨. પણસય સત્તત્તીસા, ચઉત્તીસસહસ લકખઈગવીસા, પુક્ખર-
 દીવઈ-નરા, પુવ્વેણ અવરેણ પિચ્છંતિ. ૧૮૩. નરખિત્ત બહિ સસિરવિ, સંખા કરણ-
 તરેહિં વા હોઈ, તહ તત્થ ય જોઈસિયા, અચલદ્દયમાણ સુવિમાણા. ૧૮૪. જંખૂ પરિહિ
 તિલકખા, સોલસહસ દુસય પઉણઅડવીસા, ધણુ અડવીસસયં ગુલ, તેરસસદ્દી સમહિઆ ય.
 ૧૮૫. સગસય નઉઆકોડી, લકખા છપ્પત્ત ચઉનવઈ સહસા, સદ્દસયં પઉણુકોસ, સદ્દખા-
 સદ્દિકર ગણિઅં. ૧૮૬. વદ્દપરિહિં ચ ગણિઅં, અંતિમખંડાઈ ઉસુ નિઅં ચ ધણું
 ખાહું પયરં ચ ધણું, ગણેહ ચેચ્ચેહિ કરણેહિં. ૧૮૭. વિક્ખંભ વગ્ગ દહગુણુ, મૂલં
 વદ્દસ્સ પરિરચ્ચો હોઈ, વિક્ખંભપાયગુણિચ્ચો, પરિરચ્ચો તસ્સ ગણિઅપયં. ૧૮૮. ચોગાહુ
 ઉસુ સુચ્ચિઅ, ગુણવીસગુણો કલાઉસૂ હોઈ, વિઉચ્ચુપિહુત્તે ચઉગુણુ ઉસુગુણિચ્ચે મલમિહ
 હવા. ૧૮૯. ઇસુવગ્ગિ છગુણિ હવા વગ્ગભુચ્ચે મૂલ હોઈ ધણુપિદ્દં, ધણુદુગ વિસેસ
 સેસં, દલિઅં ખાહાદુગં હોઈ. ૧૯૦. અંતિમખંડસ્સુસુણા. હવં સંગુણિઅ ચઉહિ
 ભઈણુણું, લદ્દમિ વગ્ગિચ્ચે દસ ગુણમિ મૂલં હવઈ પયરો. ૧૯૧. હવા વગ્ગાણુ દુગે,
 મિલિચ્ચે દલિચ્ચે અ હોઈ જં મૂલં, વેઅદ્દાઈણુ તયં, સપિહુત્તગુણું લવે પયરો. ૧૯૨.
 એયં ચ પયર ગણિઅં, સંવવહારેણ દંસિઅ તેણું, કિંચણું હોઈ ફલં, અહિઅં પિ
 હવઈ સુહુમગણુણા. ૧૯૩. પયરો સોસ્સેહ-ગુણો, હોઈ ઘણો પરિરચ્ચાઈ સવં વા,
 કરણુ-ગણુણા-લસેહિં, જંતગ-લિહિઆઉ દદ્દવં. ૧૯૪. (અથમઃ જંખૂદ્દીપાધિકારઃ સમાપ્તઃ)
 “અથ દ્વિતીયઃ લવણુસમુદ્દાધિકારઃ” ગોતિત્થં લવણોલય, જ્ઞેઅણુ પણુનવઈસહસ
 જા તત્થ, સમભૂતલાઉ સગસય-જલવુઈ સહસમેગાહો. ૧૯૫. તેરાસિચ્ચેણ મન્નિજ્ઞ-
 રાસિણા સંગુણિજ્ઞ અંતિમગં, તં પદ્મરાસિ-મઈઅં, ઉવેહં મુણુસુ લવણુજ્જે. ૧૯૬.
 હિદ્દવરિ સહસહસગં, પિહુલા મૂલાઉ સતર-સહસુચ્ચા, લવણુસિહા સા તદ્દવરિ,
 ગાઉદુગં વઈઈ દુવેલં. ૧૯૭. બહુમન્જે ચઉદિસિ ચઉ, પાયાલા વયરકલસ-સંઠાણા,
 જ્ઞેઅણુ-સહસ્સ જહા, તદ્દસગુણુ હિદ્દવરિ રૂદા. ૧૯૮. લકખં ચ મન્નિજ્ઞ પિહુલા,
 જ્ઞેઅણુલકખં ચ ભૂમિમેગાહા, પુન્વાઈસુ વડવાસુહ, -કેભુવ-ભૂવેસર-ભિહાણા. ૧૯૯.

અન્ને લહુ પાયાલા, સગ સહસા અહસયા સચુલસીઆ, પુન્વુત-સયંસ-પમાણા, તત્થ તત્થ પ્પએસેસુ. ૨૦૦. કાલો અ મહાકાલો, વેલંઅપલંજણે અ ચઉસુ સુરા, પલિઓ-વમાઉણો તહ, સેસેસુ સુરા તયદ્દાબિ. ૨૦૧. સન્વેસિ-મહોભાગે, વાબિ મન્નિઝદ્દયમ્મિ જલ-વાબિ, કેવલ-જલ-મુવરિદ્દે, ભાગદુગે તત્થ સામુવ્વ. ૨૦૨. ખહુવે ઉદ્દારવાયા, મુચ્છંતિ ખુહંતિ દુન્નિ વારાઓ, એગ-અહોરત્તંતો, તયા તયા વેલ-પરિવુટ્ટી. ૨૦૩. ખાયાલ-સદ્ધિ-હસયરિ,-સહસા નાગાણુ મન્નજુવરિ ખાહિં, વેલં ધરંતિ કમસો, ચઉહત્તરુ-લક્ખુ તે સન્વે. ૨૦૪. ખાયાલ સહસેહિં, પુન્વેસાણાઈ દિસિવિદ્દિસિ લવણે, વેલંધરાણુવેલં ધરરાધણુ ગિરિસુ વાસા. ૨૦૫. ગોથૂલે દગભાસે, સંખે દગસીમ નામિ દિસિ સેત્તે, ગોથૂલો સિવ-દેવો, સંખો અ મણોસિત્તો રાયા. ૨૦૬. કક્કોટે વિન્નજુપલે, કેલાસ રૂણુપ્પહે વિદ્દિસિ સેલે, કક્કોડ્ડય કદ્દમઓ, કેલાસ રૂણુપ્પહે સામી. ૨૦૭. એએ ગિરિણો સન્વે, ખાવીસ હિઆ ય દસસયા મૂલે, ચઉસય ચઉવીસાહિઆ, વિચ્છિન્ના હુંતિ સિહરતલે ૨૦૮. સતરસ-સય ધગવીસા, ઉચ્ચત્તે તે સવેઇઆ સન્વે, કણુગંક-રયય-કાલિહ, દિસાસુ વિદ્દિસાસુ રયણુમયા. ૨૦૯. નવ ગુણુહત્તરિ નેઅણુ, ખહિ જલુવરિ ચત્ત પણુનવઈલાયા, એએ મન્નજે નવ સય, તેસદ્દા ભાગ સગસયરી. ૨૧૦. હિમવંતંતા વિદ્દિસી-સાણાઈગયાસુ ચઉસુ દાદાસુ, સગ સગ અંતરદીવા, પદમચઉક્કં ચ જગઇઓ. ૨૧૧. નેઅણુતિસએહિં તઓ, સયસયવુટ્ટી અ છસુ ચઉક્કેસુ, અ-નુત્ત-જગઈ-અંતરિ, અંતરસમવિત્થરા સન્વે. ૨૧૨. પદમચઉક્કચ ખહિં, અડ્ડઈઅ-નેઅણુ અ વીસંસા, સયરિસ વુટ્ટિ પરઓ, મન્નજ-દિસિ સન્વિ કોસદુગં. ૨૧૩, સન્વે સવેઇઅંતા, પદમ-ચઉક્કમ્મિ તેસિ નામાઈ, એગોરૂઅ આભાસિઅ, વેસાણિઅ એવ લંગૂલે. ૨૧૪. ખીઅ-ચઉક્કે હુયગય-ગોસંકુલિ-પુન્વ-કણુનામાણો, આયંસ મિદ્દગ અઓ-ગોપુન્વમુહા ય તઈઅમ્મિ. ૨૧૫. હુય ગય હુરિ વચ્ચ મુહા, ચઉત્થએ આસકણુ હુરિકણુણો, અકણુ કણુપાવરણુ, દીઓ પંચમ-ચઉક્કમ્મિ. ૨૧૬. ઉક્કમુહો મેહુમુહો, વિજ્જુમુહો વિન્નજુહંત છટ્ટમ્મિ, સત્તમગે હંતંતા, ઘણુ લટ્ટ-નિગૂહ-સુદ્દા ય. ૨૧૭. એમેવ ય સિહરિમ્મિ વિ, અડવીસં સન્વિ હુંતિ છપ્પત્તા, એએસુ બુઅલરુવા, પલિઆ-સંખંસ-આઉ નરા. ૨૧૮. નેઅણુ-દસમંસ-તણુ, પિટ્ટિ-કરંઘણુ-મેસિ ચઉસદ્દા, અસણું ચ ચઉત્થાઓ ગુણુસીદ્ધિણુ વચ્ચપાલણુયા. ૨૧૯. પચ્છિમદિસિ સુત્થિઅ. લવણુસામિણો ગોઅસુત્તિ ઈગુદ્દીવો, ઉભઓ વિ જંબુલાવણુ, દુ દુ રવિદ્દીવા ય તેસિં ચ. ૨૨૦. જગઈ-પરૂપર-અંતરિ, તહુ વિત્થર ખારનેઅણુ-સહસસા, એમેવ ય પુન્વદિસિં, ચંદચઉક્કસ ચઉ દીવા. ૨૨૧. એવં ચિઅ ખાહિરઓ, દીવા અડ્ડે પુન્વ પચ્છિમઓ, દુદુ લવણુ છછ ધાયઈ સંડ સસીણું રવિણુંચ, ૨૨૨. એએ દીવા જલુવરિ, ખહિં નેઅણુ સડ્ડઅડ્ડસીઈ તહા, ભાગા વિ અ ચાલીસા, મન્નજે પુણુ કોસદુગમેવ. ૨૨૩. કુલગિરિ પાસાય સમા, પાસાયા એસુ નિઅ નિઅ પડ્ડણું, તહુ લાવણુ નેઈસિઆ, દગકાલિહ ઉડ્ડેસાગા. ૨૨૪. (અથ તૃતીયઃ ધાતક્રીઅંડદ્રીપાધિકારઃ) નામુત્તર દીઉણુ, દસસય સમ પિહુલ પણુસયુચ્ચેણુ, ઉચ્ચાર ગિરિદુગેણુ, ધાયઈસંડો દુહ વિહત્તો. ૨૨૫. અંડદુગે છ છ ગિરિણો, સગ સગ વાસા ય અરવિવરરુવા, ધુરિ અંત સમા

ગિરિણી, વાસા પુણ્ય પિહુલ પિહુલયરા. ૨૨૬. દહ કુંડાં ઇત્તમ, મેરૂ મુરસયં
 વિત્થરં વિઅપ્પાણુ; વટ્ટગિરીણું ચ સુમેરૂ, વજ્જનમિહ જાણુ પુવ્વસમં. ૨૨૭.
 મેરૂદુગં પિ તહ ચ્ચિઅ, નવરં સોમણુસ હિદ્ધુવરિ દેસે, સગ અહ સહસ્સ જાણુ ત્તિ,
 સહસપણુસીઠ ઉચ્ચત્તે. ૨૨૮. તહ પણુનવઠં ચઉનઉઅ, અદ્ધચઉનઉઅ અદ્ધુત્તીસા ચ,
 દસ સયાઈ કમેણું, પણુઠાણુ પિહુત્તિ હિદ્ધુઓ. ૨૨૯. નઈ-કુંડ-દીવ-વણુમુહ, -દહ-દીહ-
 રસેલ-કમલાવત્થારં, નઈ-ઉદત્તં ચ તહા, દહ-દીહત્તં ચ ઈહ દુણુણુ. ૨૩૦. ઇગલ-
 ક્ખુ સત્તસહસા, અહ સય ગુણુસીઠ ભદ્દસાલવણું, પુવ્વાવર-દીહં તં, જામુત્તર અદ્ધુસી
 ભયં. ૨૩૧. અહિ ગયદંતા દીહા, પણુલક્ખુણુસયરિસહસ દુણુણુદ્ધા, ઇઅરે તિલક્ખ
 છપ્પન્ન-સહસ્સ સય દુન્નિ સગવીસા. ૨૩૨. ખિત્તાણુમાણુઓ સેસ, -સેલ-નઈ-વિજય
 વણુમુહાયામો, ચઉલક્ખ-દીહ વાસા, વાસ-વિજય-વિત્થરો ઉ ઇમો. ૨૩૩. ખિત્તંક-ગુણુ
 ધુવંકે, દો સય ખારૂત્તરેહિ પવિભત્તે, સંવત્થ વાસવાસો, હવેઈ ઇહ પુણુ ઇય ધુવંકા.
 ૨૩૪. ધુરિ ચઉદ લક્ખ દુસહસ, દોસગનઉઆ ધુવં તહા મજ્જે, દુસય અદુત્તર સત્ત
 સદ્ધિસહસ છવ્વીસ લક્ખા ય. ૨૩૫. ગુણુસીસ સયં ખત્તીસ, સહસ ગુણુયાલ લક્ખ
 ધુવમત્તે, નઈગિરિવણુમાણુવિસુદ્ધ-ખિત્તસોલંસપિહુ વિજયા. ૨૩૬. નવ સહસા છસય
 તિઉત્તરા ય, છચ્ચેવ સોલ ભાયા ય, વિજયપિહુત્તં નઈગિરિ-વણુવિજયસમાસ ચઉલ-
 ક્ખા. ૨૩૭. પુવ્વં વ પુરી અ તરૂ, પરમુત્તરકુરૂસુ ધાઈ મહધાઈ, રૂક્ખા તેસુ સુદંસણુ,
 પિયદંસણુ-નામયા દેવા. ૨૩૮. ધુવરાસીસુ અ મિલિઆ, એગો લક્ખો અ અહસયરિ
 સહસા, અદ્ધુ સયા ખાયાલા, પરિહિતિગં ધાયઈસંઠે. ૨૩૯. (અથ ચતુર્થઃ કાલોદસ્યાધિ-
 કારઃ) કાલોઓ સંવત્થ વિ, સહમુંઠો વેલ-વિરહિઓ તત્થ, સુત્થિઅ-સમ-કાલ, -મહાકાલ
 સુરા પુવ્વપાચ્છમઓ. ૨૪૦. લવણુમ્મિ વ છહસંભવ, સસિરવિદીવા ઈહં પિ નાયંવા,
 નવરં સમંતઓ તે, કોસ દુગુચ્ચા જલસ્સુવરિં. (અથ પંચમઃ પુન્કરદ્વીપાધંસ્યાધિકારઃ)
 ૨૪૧. પુક્ખરહલ-અહિ-જગમ્ વ, સંઠિઓ માણુસુત્તરો સેલો, વેલંધરગિરિ-
 માણુ, સીહનિસાઈ નિસદ-વજ્જો. ૨૪૨. જહ ખિત્ત-નગાઈણુ, સંઠાણુ ધાઈએ
 તહેવ ઇહં, દુણુણુ અ ભદ્દસાલો, મેરૂસુયારા તહા ચેવ. ૨૪૩. ઇહ ખાહિર-
 ગયદંતા ચઉરે દીહત્તિ વીસ-અયસહસા, તેઆલીસ સહસ્સા, ઉણુવીસ હિઆ સયા
 દુન્નિ. ૨૪૪. અખિત્તંતર ગયદંતા, સોલસ લક્ખા ય સહસ છવ્વીસા, સોલ-
 હિઅં સમમેગં, દીહત્તે હુતિ ચઉરે વિ. ૨૪૫. સેસા પમાણુઓ જહ, જંખૂદીવાઉ
 ધાઈએ ભણિઆ, દગુણુ સમા ય તે તહ, ધાયઈ-સંઠઉ ઈહ નેયા. ૨૪૬. અહસી-લક્ખા
 ચઉદસ, -સહસા તહ નવસયા ય ઈગવીસા, અખિત્તંતર ધુવરાસી, પુવ્વત્તવિહીઈ ગણિ-
 અવો. ૨૪૭. ઈગ કોહિ તેર લક્ખા, સહસા ચઉચત્ત સગસય તિયાલા, પુક્ખરવર-
 દીવદ્દે, ધુવરાસી એસ મજ્જમ્મિ. ૨૪૮. એગા કોહિ અહત્તીસ, લક્ખ ચઉહત્તરી સહસ્સા
 ય, પંચ સયા પણુસદ્ધુ, ધુવરાસી પુક્ખરદ્ધતે. ૨૪૯. ગુણુવીસસહસ સગસય, ચઉન-
 ઉઅસવાય વિજયવિક્ખણો, તહ ઈહ અહિવહસલિલા, પવિસંતિ અ નરનગસ્સાહો. ૨૫૦.
 પુક્ખરહલપુવ્વાવર-અંઠતો સહસ દુગ પિહુ દુકુંડા, ભણિયા તદ્ધાણુ પુણુ, ખહુસ્સુયા

ઠાઠ. ૧૩. વિહવો સનજણુસંગો, વિસયસુહાર્થે વિલાસલલિઆઈ, નલિણીદલગ્ગ ધોલિર, જલલવ પરિચંચલં સંવં. ૧૪. તં કત્ય બલં તં કત્ય, જીવણું અંગચંગિમા કત્ય, સંવમણ્ણિચ્યં પિચ્છહ, દિદ્દં નદ્દં ક્યતેણુ. ૧૫. ઘણુકમ્મ પાસબદ્ધો, ભવનથર ચઉ પ્પહેસુ વિવિહાઓ, પાવહં વિડંબણાઓ, જીવો કો ઈત્ય સરણું સે. ૧૬. ઘોરમિ ગખ્લવાસે, કલમલ જંબાલ અસુહંબીલચ્છે, વસિઓ અણુંતખુત્તો, જીવો કમ્માણુભાવેણું. ૧૭. ચુલસીધ કરિ લોએ, જોણીણું પમુહસયસહસ્સાર્થે, ઇચ્છમ્મિ અ જીવો, અણુંતખુત્તો સમુપપ્પનો. ૧૮. માયા પિય બંધુદિં, સંસારત્થેહિં પૂરિઓ લોઉ, બહુજોણિ નિવાસીદિં, ન ય તે તાણું ચ સરણું ચ. ૧૯. જીવો વાહિ વિહુત્તો, સકરો ઇવ નિજજલે તહાકુહં, સયલો વિ જણો પિચ્છહ, કો સકુકો વેઅણા વિગમે. ૨૦. મા જણુસિ જીવતુમં, પુત્તકલત્તાર્થ મજ્જ સુહહેણિ, નિઉણું બંધણુ મેયં, સંસારે સંસરંતાણું. ૨૧. જણુણી જાચઈ જાયા, જાયા માયા પિયા ય પુત્તો ય, અણુવત્થા સંસારે, કમ્મવસા સંવજીવાણું. ૨૨. ન સા જાઈ ન સા જોણી, ન તં ઠાણું ન તં કુલં, ન જાયા ન મયા જત્ય, સંવે જીવો અણુંતસો. ૨૩. તં કિંપિ નત્થિ ઠાણું, લોએ વાલગ્ગકોડિમિત્તપિ, જત્ય ન જીવો બહુસો, સુહહુકખ પરંપરં પત્તા. ૨૪. સંવાઓ રિદ્ધિઓ, પત્તા સંવેવિ સયણુ સંબંધા, સંસારે તા વિરમસુ, તત્તો જઈ મુણસિ અપ્પાણું. ૨૫. એગો બંધઈ કમ્મં, એગો વહ બંધ મરણુ વસણાઈ, વિસહઈ ભવંમિ ભમહં, એગુ ચિચ્ચ કમ્મવેલાવઓ. ૨૬. અન્નો ન કુણ્ણ અહિયં, હિયંપિ અપ્પા કરેઈ ન હુ અન્નો, અપ્પકયં સુહહુકખં, જીવસિ તા કીસ દીણુમુહો. ૨૭. બહુઆરંભ વિહતં, વિત્તં વિલસંતિ જીવ! સયણુગણા, તજ્જણિય પાવકમ્મં, અણુહવસિ પુણો તુમં ચેવ. ૨૮. અહુ દુકિખઆઈ તહુ ભુકિખયાઈ જહુ ચિંતિઆઈ ડિલાઈ, તહુ થોવંપિ ન અપ્પા, વિચિંતિઓ જીવ! કિં ભણિમો. ૨૯. બણુલંગુરં સરીરં, જીવો અન્નો અ સાસયસરુવો, કમ્મવસા સંબંધો, નિખ્ખધો, ઈત્ય કો તુજ્જ. ૩૦. કહ આયં કહ ચલિયં, તુમંપિ કહ આગઓ કહં ગમિહી, અનુત્તંપિ ન યાણુહ, જીવ! કુડુંબં કઓ તુજ્જ? ૩૧. બણુલંગુરે સરીરે, મણુઅલવે અખ્લપાલ સારિચ્છે, સરં ઇત્તિયમેત્તં, જં કીરઈ સોહણો ધમ્મો. ૩૨. જમ્મહુકખં જરાહુકખં, રોગા ય મરણાણિ ય, અહો દુકખો હુ સંસારો, જત્ય કીસંતિ જંતુણો. ૩૩. જાવ ન ઈંદિયહાણી, જાવ ન જરરકખસી પરિપ્પુરઈ, જાવ ન રોગવિઆરા, જાવ ન મચ્ચુ સમુહિઅઈ. ૩૪. જહુ ગેહંમિ પલિત્તે, કૂવં ખણિઉં ન સક્કએ કોઈ, તહુ સંપત્તે મરણે, ધમ્મો કહુ કીરએ જીવ! ૩૫. રુવમડસાસયમેયં. વિજ્જુદાયા ચંચલં જએ જીઅં, સંજાણુરાગ સરિસં, ખણુરમણીઅં ચ નારુજ્જં, ૩૬. ગયકજ્જ ચંચલાઓ, લચ્છીઓ તિઅસ ચાવ સારિચ્છં, વિસયસુહં જીવાણું, ખુજ્જસુ રે જીવ! મા મુજ્જ. ૩૭. જહુ સંજાએ સઉણાણુ, સંજાએ જહુ પહે અ પહિઆણું. સયયાણું સંજોએ, તહેવ ખણુલંગુરો જીવ! ૩૮ નિસાવિરામે પરિભાવયામિ, ગેહે પલિત્તે કિમહું મુયામિ, ડજ્જંત મડપ્પાણુ મુવિદ્ધપયાણિ. જં ધમ્મરહિઓ દિઅહા ગમામિ ૩૯. જા જા વચ્ચઈ રચણી. ન સા

पडिनियत्तर्ध, अहम्भं कुण्णुभाणुस्स, अहला न्ति राधयो. ४०. नस्स इत्थि मन्नुष्णु
सङ्गं, नस्स व इत्थि पलायणं. जे न्णु न मरिसामि, सो हु कंप्पे सुब्बे सिधा.
४१. इडकल्लिअं करिता, वन्नाति हु राधयो य द्विसा य, आउसं सविदांता, गयावि
न पुष्णे नियत्तति. ४२. जडेह सीडो व भियं गहाय, मन्नु नरं षुष्णं हु
अंतकावे, न तस्स भायां व पिथा व लाया, कादांमि तांमिस हुरा भवति. ४३.
अम् नल्लिङ्गसमं, संपत्तीयो तरंगदोलायो, सुमिष्णुय समं य पिम्भं, न्
अणुसु तां उरिण्णसु. ४४. संअराग नल्लुण्णुयोवमे, अविणे य नल्लिङ्ग यन्ने,
अणुवणे य न्धं वेग सनिसे, पावणुव! किमियं न पुण्णसे. ४५. अन्नत्थ सुआ
अन्नत्थ, गेहिष्णी परिअणोडवि अन्नत्थ, लूअणल्लिण्व कुडुंणं, पाकणत्तं हुयक्यतेणु. ४६.
अवेणु लवे लवे, मित्थियाधं देहाधं न्धं संसारे, ताणुं न सागरेहि, कीरधं सभा
अणुतेहि. ४७. नयणोदयं पि तासिं, सागरसल्लिलायो अहुयरं होधं, गलियं रुअभा-
णीणुं, भाजिणुं अन्नमन्नाणुं. ४८. न् नरये नेरधया, इहाधं पावति घोर णुताधं, तत्तो
अणुतणुणियं, निगोअमन्ने इहं होधं. ४९. तांमि वि निगोअमन्ने, वसियो
रेणुव! विविहकम्मवसा, विसहंता तिकण्णुहं, अणुतपुग्गलपरावत्ते. ५०. निहरीअ
कहुवि तत्तो, पत्तो मणुअत्तणुं पि रेणुव! तत्थवि ण्णुवर धम्मो, पत्तो चिंतामणि
सरिन्धो. ५१. पत्तेवि तांमि रेणुव, कुणुसि पभायं तुमं तयंयेव, जेणु लवंधकूवे,
पुष्णेवि पडियो इहं लहसि. ५२. उवल्लो ण्णुधम्मो, न य अणुशिष्णे, पभाय-होसेणुं,
हा अणुव अप्पदेरि! अ, सुअहु परयो विसूरिहिसि. सोअति ते वराया, पन्था समु-
वट्टियंमि मरणुंमि, पावपभाय-वसेणुं, न सचियो जेहिं ण्णुधम्मो. ५४. धी धी धी
संसारं, देवो मरिणुणु न्तिरी होधं मरिणुणु रायाराया, परिपन्थं निरय-नल्लाहिं. ५५.
न्धं आणुहो अणुवो इमस्स पुण्णं व कम्मवाय-हयो, धणुधन्नाहरणुधं, धर-सयणु-
कुडुंणं मिद्वेवि. ५६. वसियं गिरीसु वसियं, हरीसु वसियं समुदमन्नांमि, रुक्ख-
ग्गेषु य वसियं, संसारे संसरतेणुं. ५७. देवो नेरुत्ति य, कीड पयंशुत्ति भाणुसो
येसो, रुवरसी य विरुवो, सुहलागी इक्खलागी य. ५८. राउत्ति य इमशुत्ति य येस
सवाशुत्ति येस वेयविजि, सामी हासो पुण्णे, अलोत्ति अधणु धणुवधत्ति. ५९. नवि
धत्थ कोधं निअमो, सक्कम-विणुविट्ठ-सरिस-कयचिट्ठो, अन्नुत्तरुववेसो, नडुव परिअ-
त्तये अणुवो. ६०. नरयेसु वेअणुयो, अणुवमायो असायअहुलायो, रेणुव! तये पत्ता,
अणुतणुत्तो अहुविहायो. ६१. देवते मणुअत्ते, परासिओगत्तणुं उवगणेषुं,
लीसणुहं अहुविहं, अणुतणुत्तो समणुल्लुअं. ६२. तिरियगधं अणुपत्तो, लीम
महावेअणु अणुगविहा, न्ममणुमरणु रहुट्ठे, अणुतणुत्तो पारणुमियो. ६३.
अवति केवि इक्खा, सारीरा भाणुस व संसारे, पत्तो अणुतणुत्तो, अणुवो संसार
कंतारे ६४. तणुहा अणुतणुत्तो, संसारे तारिसी तुमं आसी, न पसमेउं सणुवो ह्ही-
णुमुदयं न तीरिण्ण. ६५. आसी अणुतणुत्तो, संसारे ते छुडावि तारिसया, न्
पसमेउं सणुवो, पुग्गलकायोवि न तीरिण्ण. ६६. कजिणु मणुजाधं, न्ममणुमरणु परि-

અદૃષ્ટ સયાઈ, દુક્રમેણુ માણુસત્, જઈ લહઈ જહિચિયં જીવો. ૬૭, તં તહ દુદ્ધહ લંભં, વિન્નુલયા અંચલં ચ મણુઅત્, ધમ્મમિ જો વિસીયઈ, સો કાઉરિસો ન સપુરિસો. ૬૮. માણુસજન્મેતડિલદ્ધયમિ, જિણ્ણિદમ્મો ન કમ્મો ય જોણું, તુદ્દેચુણે જહ ધાણુક્કએણું, હત્થા મલેન્વા ય અવસ્સ તેણું. ૬૯. રેણવ નિસુણિયંચલસહાવ, મિલ્લેવિણુ સયલવિ ખન્નજલાવ, નવમેયપરિગહ વિવિહ્નલ, સંસારિ અત્થિ સહુ ઈદયાલ. ૭૦. પિય-પુત્ત-મિત્ત-ધર-ધરણિ-બય, ઇહલોખઅ સન્વ નિયસુહ-સહાય, ન વિ અત્થિ કોઈ તુહ સરણિ સુક્ખ, ઇક્કલ્લુ સહસિ તિરિનિરય-દુક્ખ, ૭૧. કુસંગે જહ ઓસ-મિહુએ, થોવં ચિંઈ લંખમાણુએ, એવં મણુઆણુ જીવિયં, સમયં ગોયમ! મા પમાયએ. ૭૨. સંખુજ્જહ કિં ન ખુજ્જહ, સંખોહી ખલુ પિચ્ચ દુદ્ધહા, નો હુ ઉવણુમંતિ રાઈઓ, તો સુલહં પુણુરવિ જીવિયં. ૭૩. હહરા વુક્કં ય પાસહ, ગખ્ખત્થાવિ ચયંતિ માણુવા, સેણે જહ વદ્ધયં હરે, એવમાડ્ડકુખયંમિ તુદ્ધઈ. ૭૪. તિહુઅણુજ્જુ મરંતં, દ્દટ્ઠુણુ નયંતિ જે ન અપાણુ, વિરમંતિ ન પાવાઓ, ધી ધી ધીકુત્તણુ તાણુ. ૭૫. મા મા જંપહ ખહુયં, જે ખદ્દા ચિક્કણેહિ કમ્મેહિં, સન્વેસિ તેસિ બયઈ, હિઓવએસો મહા-દેસો. ૭૬ કુણુસિ મમત્તં ધણુસયણુ-વિહવપમુહેસુ અણુતદ્દુક્રમેસુ, સિદ્ધિલેસિ આયરં પુણુ, અણુતસુકુખંમિ સુકુખંમિ. ૭૭. સંસારો દુહહેણી, દુક્રખદ્દલો હસહદુક્રખરુવો ય, ન ચયંતિ તંપિ જીવા, અઈખદ્દા નેહનિઅલેહિં. ૭૮. નિયકમ્મ-પવણુ-ચલિઓ, જીવો સંસાર-કાણુણે ઘોરે, કા કા વિહંખણુઓ, ન પાવએ દુસહકુખાઓ. ૭૯. સિસિરંમિ સ્ત્રીયલાનિલ, લહરિસહસ્સેહિ મિત્તઘણુદેહો, તિરિયત્તણુમિ ડરણે, અણુતસો નિહણુ મણુપત્તો. ૮૦. ગિમ્હાય-સંતત્તો, ડરણે છુહિઓ પિવાસિઓ ખહુસો, સંપત્તો તિરિય-ભવે, મરણુદ્ધહં ખહુ વિસૂરંતો. ૮૧. વાસાસુ ડરણુમજ્જએ, ગિરિનિન્નજરણોદ્ધગેહિ વજ્જંતો, સીયાનિલ ડન્નજવિઓ, મઓસિ તિરિયત્તણે ખહુસો. ૮૨. એવં તિરિય ભવેસુ, કીસંતો દુક્રખસયસહસ્સેહિં, વસિઓ અણુતખુત્તો, જીવો ભીસણુભવારન્ને. ૮૩. હુકુકુકમ્મ પલયા, નિલપેરિઈ ભીસણુમિ ભવરન્ને, હિંઈંતો નરએસુ વિ, અણુ-તસો જીવા પત્તોસિ ૮૪. સત્તસુ નરય મહીસુ, વજ્જનલદ્દહા સ્ત્રીયવિયણુસુ, વસીઓ અણુતખુત્તો, વિલવતો કરુણુસદેહિં. ૮૫. પિય માય સયણુ રહિઓ, હરંતવા-હીહિ પીહિઓ ખહુસો, મણુઅમવે નિરસારે, વિલાવિઓ કિં ન તં સરસિ. ૮૬. પવણુન્વ ગયણુમંગ્ગે, અલકુખિઓ ભમઈ ભવવણે જીવો, ઠણુટ્ઠાણુમિ સમુન્નિઝણુ ધણુ ચયણુ સંધાએ. ૮૭. વિહિન્નજંતા અસયં, જમ્મજ્જરામરણુ તિ ખુકુતેહિં, હહ મડ્ડહુહવંતિ ઘોરં, સંસારે સંસરંત જિઆ. ૮૮. તહવિ ખણુપિ કયાવિ હુ, અન્નાણુ-ભુયંજ ડંકિયા જીવા, સંસાર ચારગાઓ, ન ય ઉન્વિન્નજંતિ મૂઠમણુ. ૮૯. કીલસિ કિયંતવેલં, સરીરવાવીઈ જત્થ પઈસમયં, કાલરહદ્દ ઘડીહિં, સોસિન્નજ્જ જીવિઅંભોહં. ૯૦. રેણવાં ખુજ્જ મા સુજ્જ, મા પમાયં કરેસિ રેપાવ! કિં પરલોએ ગુરુદુક્રખ ભાયણું હોહિસિ અયાણુ! ૯૧. ખુજ્જસુ રેણવ! તુમં, મા સુજ્જસુ જિણુમયામિ નાજીણું, જમ્હા પુણુરવિ એસા, સામગ્ગી દુલ્લહા જીવ! ૯૨. દુલ્લહો પુણુ જિણુધમ્મો,

તુમં પમાયાયરૌ સુહેસી ય, દુસહં ચ નરયદુક્ષં, કહ હોહિસિ તં ન યાણામો. ૯૩. અથિરેણુ થિરૌ સમલેણુ, નિમ્મલૌ પરવસેણુ સાહીણુ, દેહેણુ જ્ઞ ધ વિદ્યપથ, ધમ્મો તા કિં ન પજ્જતં. ૯૪. જહ ચિંતામણિરયણુ, સુલહં ન હુ હોઈ તુચ્છવિહવાણુ, ગુણ-વિહવ વન્નિજયાણુ, જ્યાણુ તહ ધમ્મરયણુપિ, ૯૫. જહ દિટ્ઠીસંજેગો, ન હોઈ જ્ઞચંધયાણુ જવાણુ, તહ જિણુમય સંજેગો, ન હોઈ મિચ્છંધજવાણુ, ૯૬. પચ્ચ ક્ષમ મડણંતગુણે, જિણિંદધમ્મે ન દોસલેસોવ, તહવિ હુ અન્નાણુંધા, ન રમંતિ કયાવિ તંમિ જિયા. ૯૭. મિચ્છે અણુંતદોસા, પયડા દીસંતિ ન વિ ચ ગુણુલેસો, તહવિ ચ તં ચેવ જિયા, હી મોહંધા નિસેવંતિ. ૯૮. ધી ધી તાણુ નરાણુ, વિન્નાણુ તહ ગુણુસુ કુમલતં, સુહ સચ્ચ ધમ્મરયણુ, સુપરિક્ષં જે ન જાણુંતિ. ૯૯. જિણુધમ્મો ડયં જવાણુ, અપુંવો કપ્પપાયવો, સગ્ગાપવગ્ગ સુક્ખાણુ, ફલાણુ દાયગો ધમ્મો, ૧૦૦ ધમ્મો અંધુ સુમિત્તો ય, ધમ્મો ય પરમો ગુરુ, મુક્ખમગ્ગ પચદ્દાણુ, ધમ્મો પરમ સંદણુ. ૧૦૧, ચઉગર્થ ણુંતદુહાનલ, પલિત્તલવકાણુણે મહાલીમે, સેવસુ રેણુવ! તુમં, જિણવયણુ અમિયકુંડ સમં. ૧૦૨, વિસમે ભવમરુદ્દેસે, અણુંતદુહ ગિમ્હતાવ સત્તે. જિણુધમ્મ કપ્પરુક્ષં, સરસુ તુમં જીવ! સિવસુહં. ૧૦૩. કિં ખહુણા જિણુધમ્મે, જ્ઞઅંવં જહ ભવોદહિં ધોરં, લહુ તરિય મડણુંતસુહં, લહુઈ જિઓ સાસયં ઠાણુ ૧૦૪

૧૭. શ્રી ઈંદ્રિય પરાજય શીતક્રમ

સુચિચ્ચ સૂરો સો ચેવ, પંડિઓ તંપસંસિમો નિચ્ચં, ઇંદ્રિય-ચોરેહિં સયા, ન હુંટિઅં જસ્સ ચરણુધણુ. ૧. ઇંદ્રિય ચવલ તુરંગો હુગ્ગઘં-મગ્ગાણુ ધાવિરે નિચ્ચં, ભાવિઅ-ભવસ્સરુવો, રૂંભઈ જિણુવયણુ-રસ્સીહિં. ૨. ઇંદ્રિય-ધુત્તાણુમહો, તિલતુસ-મિત્તંપિ દેસુ મા પસરં, જ્ઞ ઇન્નો તો નીઓ, જત્થ ખણો વરિસ-કોહિસમો, ૩. અન્નિંદ્રિયેહિ ચરણુ, કટું વ ધુણેહિં કિરઈ અસારં, તો ધમ્મત્થીહિ દહં. જ્ઞઅંવં ઇંદ્રિય-જયંમિ. ૪. જહ કાગિણીઈ હેઉં, કોહિં રચણાણુ હારએ કોઈ, તહ તુચ્છ વિસય-ગિદ્દા, જવાં હારંતિ સિદ્ધિસુહં, ૫. તિલમિત્તં વિસયસુહં, દહં ચ ગિરિરાય સિંગ-તુંગયરં, ભવ-કોહીહિં ન નિદૂઈ, જં જાણુસુ તં કરિન્નજસુ. ૬. ભુંજંતા મહુરા વિવાગ-વિરસા કિંપાગતુદ્ધા ધમે, કચ્છકંડુઅણુ વ દુક્ખ-જણુયા દાવિંતિ ખુદ્ધિસુહં. ૭. મજ્જજ્જહે પચતિહુડઅંવ, સયયં મિચ્છા ભિસંધિ-પપયા, ભુત્તા દિંતિ કુજ્જમ્મ-જેણિગહણુ ભોગા મહાવેરિણો. ૮. સક્કા અગ્ગી નિવારેઉં, વારિણુ જલિઓ વિ હુ, સંવોદહિ-જલેણુ વિ, કામગ્ગી દુન્નિવારઓ, ૯. વિસમિવ મુહંમિ મહુરા, પરિણામ નિકામ દાર્ણ્યા વિસયા, કાલમણુંતં ભુત્તા, અન્નજવિ મુત્તં ન કિં ભુત્તા. ૧૦ વિષયર-સાસવમત્તો, ભુતાભુત્તં ન જાણુઈ જવો, ઝરઈ કદુણુ પચ્છા, પત્તો નરયં મહાધોરં. ૧૧. જહ નિંખડુમુપ્પન્નો, ઠીઠો કદુઅંપિ મજ્જએ મહુરં, તહ સિદ્ધિસુહ-પરૂક્ખા, સંસારદહં સુહં મિતિ. ૧૨. અથિરાણુ ચંચલાણુ ય, ખણુમિત્ત સુહંકરાણુ પાવાણુ, હુગ્ગઈ નિખંધણુણુ, વિરમસુ એઆણુ ભોગાણુ, ૧૩. પત્તા ય કામભોગા, સુરેસુ અસુરેસુ તહય મણુએસુ, ન ય જીવ! તુજ્જ તિત્તી, જલણુસ્સ વ કટ્ટંનિચરેણુ. ૧૪. જહા ય

કિંપાગક્ષ્ણા મણોરમા, રસેષુ વત્રેણ ચ ભુજમાણા, તે ખુટ્ટએ જીવિય પચ્ચમાણા,
એએવમા કામગુણા વિવાગે. ૧૫. સંવં વિલવિઅં ગીઅં, સંવં નદ્દં વિડંબણા, સંવે
આભરણા ભારા, સંવે કામા દુહાવદા. ૧૬. દેવિંદ ચક્કવટ્ટિત્તણા, રજ્જઈ ઉત્તમા
ભોગા, પત્તા અણુતખુત્તો, ન ચ હં તત્તિં ગએો તેહિ. ૧૭. સંસાર ચક્કવાલે, સંવેવિ ચ
પુગ્ગલા મએ બહુસો, આહારિઆ ચ પરિણામિઆ ચ, ન ચ તેસુ તિત્તો હં. ૧૮. ઉવલેવો
હોઈ ભોગેસુ, અભોગી નોવલિખ્પઈ, ભોગી ભમઈ સંસારે, અભોગી વિરપમુચ્ચઈ. ૧૯.
અલ્લો સુક્કો અ દો છૂદા, ગોલયા મટ્ટિઆમયા, દોવિ આવડિયા કૂડે, જે અલ્લો તત્થ
લગ્ગઈ. ૨૦ એવં લગંતિ દુમ્મેકા, જે નરા કામ લાલસા, વિરત્તા ઉ ન લગંતિ,
જહા સુક્કે અ ગોલએ. ૨૧. તણુકટ્ઠેહિ વ અગ્ગી, લવણુસમુદ્દો નઈસહસ્સેહિ, ન ઇમો
જીવો સક્કો, તિરપેઈ કામભોગેહિ. ૨૨. ભુત્તુણવિ ભોગસુહં, સુર નર ખયરેસુ પુણ
પમાએણુ, પિજ્જઈ નરએસુ એરવ, કકકલએ તઉતંબ પાણાઈ. ૨૩. કો લોભેણુ ન
નહુઓ, કસ્સ ન રમણીહિ ભોલિઅં હિઅયં, કો મચ્ચુણુ ન ગહિઓ, કો ગિદ્ધો નેવ
વિસએહિ. ૨૪. ખણુમિત્ત સુક્ખા બહુકાલ દુક્ખા અનિકામ સુક્ખા, સંસાર સુક્ખસ્સ
વિપક્ખ ભૂઆ, ખાણી અણુથાણુ ઉ કામભોગા. ૨૫. સંવ ગહાણું પલવો, મહાગહો
સંવ દોસપાયટ્ટી, કામગ્ગહો દુરપ્પા, જેણુ ભિબૂઅં જગં સંવં. ૨૬. જહ કચ્છલલો
કચ્છું, કંડુઅમાણો દુહં મુણ્ઠ સક્ખં, મોહાકિરા મણુમા, તહ કામદુહં સુહં મિતિ.
૨૭. સહં કામા વિસં કામા, કામા અ સીરિસોવમા, કામે પત્થેયમાણુ, અકામા જંતિ
દુગ્ગઈ. ૨૮. વિસએ અવઈક્ખંતા, પડંતિ સંસાર સાયરે ઘોરે, વિસએસુ નિગવિક્ખા,
તરંતિ સંસાર-કાંતારે. ૨૯. છલિયા અવઈક્ખંતા, નિરાવઈખા ગયા અવિગ્ધેણુ,
તમ્હા પવયણુસારે, નિરાવઈખેણુ હોઅંવં. ૩૦. વિસયાવિક્ખો નિવડઈ, નિરવિક્ખો
તરઈ દુત્તર-ભવોહં, દેવી-દીવ સમાગય-ભાઉઅ ભુઅલેણુ દિટ્ઠંતો. ૩૧. જં
અઈતિક્ખં દુક્ખં, જં ચ સુહ ઉત્તમં તિલોઅંમિ, તં બણુસુ વિસયાણુ, વુટ્ઠિક્ખય
હેઉઅં સંવં. ૩૨. ઇંદિય-વિસય-પસત્તા, પડંતિ સંસાર સાયરે જીવા, પક્ખિંવ
છિન્નપક્ખા, સુસીલગુણુ-પેહુણુ-વિહૂણા. ૩૩. ન લહઈ જહા લિહંતો, મુહિદ્દિય
અટઠિઅં જહાસુણુઓ, સોસઈ તાલુઅ-રસિઅં, ષિલિહંતો મન્નએ સુક્ખં. ૩૪.
મહિલાણુ કાયસેઈ, ન લહઈ કિચિવિ સુહં તહા પુરિસો. સો મન્નએ વરાઓ,
સયકાય-પરિસ્સગં સુક્ખં. ૩૫. સુદ્ધુવિ મગ્ગિજ્જતો, કત્થવિ ક્યલીઈ નત્થિ જહ
સારો, ઇંદિય-વિસએસુ તહા, નત્થિ સુહં સુદ્ધુવિ ગવિટ્ઠં. ૩૬. સિંગાર-તરંગાએ,
વિલાસ-વેલાઈ ભુંવણુ-જલાએ, કે કે જ્યાંમિ પુરિસા, નારી-નઇએ ન ખુહ્નિત. ૩૭.
સોઅ-સરી દુરઅ દરી, કવડકુટ્ટી મહિલિયા કિલેસકરી, વઇર-વિરોયણુ-અરણા, દુક્ખ-
ખાણી સુક્ખપડિવક્ખા. ૩૮. અમુણ્ણિઅમણુ-પરિકમ્મો, સમ્મં કો નામ નાસિ ઉ તરઈ,
વમ્મહ-સર-પસરોહે, દિટ્ઠિએહે મયચ્છીણુ. ૩૯. પરિહરસુ તઓ તાસિ, દિટ્ઠિ
દિટ્ઠિવિસસ્સંવ અહિસ્સ, જં રમણિ નયણુ ખાણા, અરિતપાણે િણાસંતિ.
૪૦. સિદ્ધંત જહાહ પારંગઓવિ, વિજિઈદિઓવિ સૂરોવિ, દહચિત્તોવિ છલિજ્જઈ,

ભુવર્ષ પિસાઈહિ ખુદાહિ. ૪૧. મણ્ય નવણીય વિલ્લો, જહ જયઈ જલણ સંનિહાણુમિ,
 તહ રમણિ સંનિહાણે, વિદવઈ મણો મુણીણુપિ. ૪૨. નીઅંગમાહિ સુપઉરાહ, ઉગ્ગિપચ્છ
 મંથરગઈહિ. મહિલાઈહિ નિમગ્ગા ઇવ, ગિરવરગુરૂઆ વિ ભિજ્જતિ. ૪૩. વિસયજલં
 મોહકલં, વિલાસવિજ્જેઅ જલયરાઈજનં, મય મયરં ઉત્તિના, તારૂણુ મહત્તવં ધીરા.
 ૪૪. જઈવિ પરિચત્તસંગો, તવ-તણુઅંગો તહાવિ પરિવઈ, મહિલા-સંસગ્ગીએ
 કોસાલવણુસિય મુણી ંવ. ૪૫. સંવગ્ગથ-વિમુક્કો, સીઈજૂઓ-પસ ત-ચિત્તો અ, જ
 પાવઈ મુત્તિસુહં, ન ચક્કવટ્ટીવિ તં લહઈ. ૪૬. ખેલંમિ પડિઅમપ્પં, જહ ન તરઈ
 મચ્છઆવિ મોએઉ, તહ વિસયખેલ-પડિઅં, ન તરઈ અપ્પંપિ કામધો. ૪૭. જં લહઈ
 વીઅરાઓ, સુકખં તં મુણુઈ સુચ્ચિઅ ન અત્તો, ન વિગત્તા-સૂઅરઓ, જાણુઈ સુરલો-
 ઇઅં સુકખં. ૪૮. જં અજ્જપિ જીવાણુ, વિસએસુ દુહાસવેસુ પડિઅધો, તં નજ્જઈ
 ગુરૂઆણુવિ, અલંધણિજ્જમે મહામોહો. ૪૯. જે કામંધા જીવા, રમંતિ વિસએસુ તે
 વિગયસંકા જે પુણુ જિણુવયણુ-રયા, તે ભીરુ તેસુ વિરમતિ. ૫૦. અસુઈ-મુત્ત, મલ
 પચાહરુવયં, વંત-પિત્ત-વસ-મજ્જ-કેપ્પ-સંમેઅં, મંસ ખહુ-હહુ-કરંડઅં, ચમ્મ-
 મિત્ત-પચ્છાઈઅં ભુવઈ-અંગયં. ૫૧. મંસં ઇમં મુત્તપુરીસ-મીસં, સિંધાણુખેલાઈઅ
 નિજ્જરંતં, એઅં અણિચ્ચં કિમિઆણુ વાસં, પાસં નરાણુ મઈ-આહિરાણુ. પર
 પાસેણુ પંજરેણુ ય, ખજ્જંતિ ચઉપયા ય પક્ખી ઇ, ઇય ભુવઈ પંજરેણુ, ખદ્દા
 પુરિસા કિલિસંતિ. ૫૩. અહો મોહો મહામદ્દો, જેણા અમ્હારિસાવિ હુ, જાણું તાવિ
 અણિચ્ચત્તં, વિરમંતિ ન ખણંપિ હુ. ૫૪. ભુવઈહિ સહ કુણુતો, સંસગ્ગિં કુણુઈ
 સયલહુકખેહિ, ન હિ મુસગાણુ સંગો, હોઈ સુહો સહ ખિડાલેહિ. ૫૫. હરિ હર
 ચક્રરાણુણુ અંઠ સૂર ખંદાઈણો વિ જે દેવા, નારીણુ કિકરત્તં, કુણુંતિ ઘિદ્ધી વિસય
 તિના. ૫૬. સીઅં ચ ઉણુહં ચ સહંતિ મૂહા, ઇત્થીસુ સત્તા અ વિવેઅવંતા, ઇલાઈપુત્ત
 ંવ ચયંતિ જાઈ, જાઅં ચ નાસંતિ અ રાવણુંવ. ૫૭. પુત્તણુ વિ જીવાણુ, સુ હક્કરા-
 યંતિ પાવચરિઆમં, લયવં જા સા સા સા, પચ્ચાએસો હુ ઇણુમો તે. ૫૮. જલલવ-
 તરલં જાઅં, અથિરા લચ્છીવિ લંગુરો દેહો, તુચ્છા ય કામ લોગ્ગ, નિખંધણું દુકખ-
 લકખાણુ. ૫૯. નાગો જહા પંકેજલાવસન્નો, ઇટ્ઠું થલં નાભિસમેઈ તીરં, એવં જિઆ
 કામગુણેસુ ગિદ્ધા, સુધમ્મમગ્ગે ન રયા હવંતિ. ૬૦. જહ વિટ્ઠપુંજ-ખુત્તો, કિમી સુહં
 મત્તએ મયાકાલં, તહ વિસયાસુઈ રત્તો, જીવો વિ મુણુઈ સુહં મૂદો. ૬૧. મયરહુરો
 વ જલેહિ, તહુવિ હુ દુપૂરઓ ઇમે આયા, વિસયા-નિસંમિ ગિદ્ધો, ભવે ભવે વચ્ચઈ
 ન તત્તિ. ૬૨. વિસયવિસદ્દા જીવા, ઉખલડરુવાઈએસુ વિવિહેસુ, ભવ-સયસહુસ્સ-હલહં,
 ન મુણુંતિ ગયંપિ નિઅજ્જમ્મં. ૬૩. ચિટ્ઠંતિ વિસયવિવસા, મુત્તું લજ્જંપિ કેવિ
 ગયસંકા, ન ગણુંતિ કેવિ મરણું, વિસયંકુસ-સલિલયા જીવા. ૬૪. વિસય-વિસેણુ જીવા,
 જિણુધમ્મં હારિગિણુ હા નરયં, વચ્ચંતિ જહા ચિત્તય, નિવારિઓ ખંભદત્તનિવો. ૬૫.
 ધી ધી તાણુ નરાણં, જે જિણુવયણુ મયંપિ મુત્તણુ, ચઉગઈ-વિંડંખણુકરં, પિયંતિ
 વિસયાસવં ઘેરં. ૬૬. મરણુવિ ઠીણુવયણુ, માણુધરા જે નરા ન જંપંતિ, તે વિ હુ

કુણ્ઠિ લલિલ, બાલાણ્ઠ નેહુ-ગહુ-ગહિલા. ૬૭. સક્ષોવિ નેવ સક્ષઈ, માહુપ્પ-મહુપ્પુરં જ્યે જેસિં, તેવિ નરા નારીહિં, કરાવિઆ નિઆય દાસત્તં. ૬૮. જઉનંદણે મહુપ્પા, જિણુલાયા વયધરે ચરમદેહો, રહુનેમી રાઈમઈ-રાયમઈ કાસી હી વિસયા. ૬૯. મયણુ-પવણેણુ જઈતારિસાવિ, સુરસેલનિચલા ચલિઆ, તા પછ-પત્ત સત્તાણુ, ઈઅર-સત્તાણુ કા વત્તા. ૭૦. જિપ્પંતિ સુહેણુ ચિઆ, હુરિ-કરિ સંપાઈણુ મહાકૂરા, ઈહુ ચિય હુજેઓ, કામે કય-સિવસુહ-વિરામે. ૭૧. વિસમા વિસય પિવાસા, આણુઈ ભવલાવણુઈ જીવાણુ, અઈહુજેઆણિ ય તહુ, ઈદિઆણિ ચંચલં ચિત્તં. ૭૨. કલમલઅરઈ અસુકૂખા, વાહી દાહાઈ વિવિહ-હુકૂખાઈ, મરણુ પિઆ વિરહાઈસુ, સંપજઈ કામ તવિઆણુ. ૭૩. પચિદિય વિસય પસંગરેસિ, મણુ-વયણુ કાય નવિ સંવરેસિ, તં વાહિસિ, કત્તિઆ ગલ પચેસિ, જં અટકકમ્મ નવિ નિજ્જરેસિ. ૭૪. કિં તુમધો સિ કિં વા સિ ઘત્તરિઓ, અહુવ કિં સંનિવાએણુ આજિરિઓ, અમય સમુ-ધમ્મ જં વિસવ અવમજ્જસે, વિસય વિસવિસમ અમિયં વ બહુ મજ્જસે. ૭૫. તુજિજ તુહ નાણુ વિજ્ઞાણુ ગુણુડંબરો, જલણુ-જલાસુ નિવડંતુ જિઆ ! નિપ્પરો, પયઈ-વામેસુ કામેસુ જં રજ્જસે, જેહિં પુણુ પુણુ વિ નિરયાનલે પચ્ચસે. ૭૬. દહુઈ ગોસીસ-સિરિખંડ છારકચે, છગલ-ગહુણુટ્ઠ મેરાવણુ વિક્કચે, કપ્પતર-તોડિ એરંડ સો વાવચે, જુજિજ વિસએહિં મણુઅત્તણુ હારચે. ૭૭. અધુવં જીવિઆં નચ્યા, સિદ્ધિણુગં વિઆણિયા, વિણિઅદિજ્જ લોગેસુ, આઈં પરિમિઆમપણો. ૭૮. સિવમગ્ગ-સંઠિઆણુવિ, જહુ હુજેઆ જિઆણુ પણુવિસયા, તહુ અન્નં કિપિ જ્યે, હુજેઆં નત્થિ સયલેવિ. ૭૯. સવિડં કુપ્પહરુવા, દિટ્ઠા મોહેઈ જા મણુ ઈત્થી, આય-હિઆ ચિતંતા, દૂચરેણુ પરિહરંતિ. ૮૦. સચ્ચં સુઆપિ સીલં, વિજ્ઞાણુ તહુ તવંપિ વેરગ્ગં, વચ્ચઈ ખણેણુ સંવં, વિસય-વિસેણુ જઈણુપિ. ૮૧. રેણુવ ! મઈ વિગપિય, નિમેસ સુહ-લાલસો કહં મૂઠ !, સાસયસુહ-મસમતમં, હારિસિ સસિ-સોઅરં ચ જસં. ૮૨. પજ્જલિઆ-વિસયઅગ્ગી, ચરિત્તસારં ડહિજ્જ ઠસિણુપિ સમ્મત્તં પિ વિરાહિઆ, અણુત-સંસારિઆ કુજ્જ. ૮૩. ભીસણુ-ભવ-કંતારે, વિસમા જીવાણુ વિસયતિણુહાઓ, જાએ નડિઆ ચઉદસ-પુંવીવિ રૂલંતિ હુ નિગોચે. ૮૪. હા વિસમા હા વિસમા, વિસયા જીવાણુ જેહિં પડિખદ્દા, હિંડંતિ ભવસમુદ્દે, અણુતદુકૂખાઈ પાવંતા. ૮૫. મા ઈદ્દભલ-ચવલા, વિસયા જીવાણુ વિજ્જ-તેઆ-સમા, ખણુદિટ્ઠા ખણુનટ્ઠા, તા તેસિં કોહુ પડિખધો. ૮૬. સત્તુ વિસં પિસાઓ, વેઆલો હુઅવહોવિ પજ્જલિઓ, તં ન કુણુઈ જં કુવિઆ, કુણુતિ રાગાઈણો દેહે. ૮૭. જે રાગાઈણુ વસે, વસંમિ સો સયલદુકૂખ લકૂખાણુ, જસ વસે રાગાઈ, તસ વસે સયલ-સુકૂખાઈ. ૮૮. કેવલ હુહ-નિમ્મવિએ, પડિઓ સંસાર-સાયરે જીવો, જં અણુહુવઈ કિલેસં, તં આસવ-હેજિઆં સંવં. ૮૯. હી સંસારે વિહિણુ, મહિલારુવેણુ મંડિઆં જલં, ખજ્જંતિ જત્થ મૂઠા, મણુઆ તિરિયા સુરા અસુરા. ૯૦. વિસમા વિસય-ભુઆંગા, જેહિં ડંસિઆ જિઆ ભવ-વણુમિ, ક્રીસંતિ હુહગ્ગીહિં, ચુલસીઈ-જેણિ-લકૂખેસુ. ૯૧. સંસારચાર-જિમ્હે, વિસય-કુવાએણુ

દેસણું પદમ વપ્પંતો. ૧૬. ઈચ્છ આવસ્થાય વિત્તી, વુત્તં ચુન્નિય પુણ્ણ મુણ્ણિ નિવિટ્ઠા, વેમ્મણ્ણિય સમણ્ણી હો, ઉટ્ઠં સેસા કિઆ ઉ નવ. ૧૭. ખીઆંતો તિરિ ઇસાણ્ણિ, દેવછંદો આ બાણ્ણુ તઇયાંતો, તહ ચઉરંસે હુહ વાવિ, કોણ્ણુઓ વટ્ઠિ ઇક્કિલ્લા. ૧૮. પીઆ સિઆ રત્ત સામા, સુરવણ્ણુ જોઈ ભવણ્ણારયણ્ણુવપ્પે, ધણ્ણુ દંડ પાસ ગય હુથા, સોમ જમવરુણ્ણુ ધણ્ણુજ્ઞા. ૧૯. જયવિજયાજિઆ અપરાજિઆત્તિ, સિય અરુણ્ણુપીયનીલાલા, ખીઓ દેવીણ્ણુઆલા, અભયં કુસ પાસ મગર કરા. ૨૦. તઇઆ બહિ સુરા તુંબરુ, ખટ્ઠંગિ કવાલિ જડ મઉડધારી, પુન્વાઇ દારપાલા તુંબુરુદેવો આ પડિહારો. ૨૧. સામન્ન સમો-સરણ્ણુ, એસ ત્રિહી એઈ જઈ મહાઈ સુરો, સન્વ મિણ્ણુ એગોવિ હુ, સ કુણ્ણુઈ ભયણ્ણુયર-સુરેસુ. ૨૨. પુન્વ-મજ્જયં જત્થ ઉ, જત્થેઈ સુરો મહાઈ મધવાઇ, તત્થ ઉ ચરણ્ણુ નિયમા, સયયં પુણ્ણુ પામિહિરાઈ. ૨૩. હુત્થિઆ સમત્થ અત્થિઆ, જણ પત્થિઆ અત્થ સુસમત્થો, ઇત્થં ધુઓ લહુ જણ્ણુ, તિત્થયરો કુણ્ણુ ઉ સુપયત્થં. ૨૪.

૧૯. શ્રી ચઉસરણ્ણુ પયન્ના.

ત્રણ્ણુ આયંખીલ કર્પા પછી આ સૂત્ર વાંચણ્ણુ.

સાવજનજોગવિરઈ, ઇક્કિત્તણ્ણુ ગુણ્ણુવઓ આ પડિવત્તી, ખલિયસ્સ નિંદણ્ણુ વણ્ણુ-તિગિચ્છ ગુણ્ણુધારણ્ણુ એવ. ૧. આરિત્તસ્સ વિસોહી, કીરઈ સમાઇએણ્ણુ કિલ ઇહયં, સાવજનજેમરજોગાણ્ણુ, વજ્જણ્ણુ-સેવણ્ણુત્તઓ. ૨. દંસણ્ણુચારવિસોહી, ચઉવીસાયત્થએણ્ણુ કિચ્ચઈ ય, અચ્ચખ્ખુઅગુણ્ણુકિત્તણ્ણુ-રૂવેણ્ણુ જણ્ણુવરિંદાણ્ણુ. ૩. તાણ્ણુઈઆ ઉ ગુણ્ણુ, તસ્સ-પન્નપડિવત્તિકરણ્ણુઓ, વંદણ્ણુએણ્ણુ વિહિણ્ણુ, કીરઈ સોહી ઉ તેસિ તુ. ૪. ખલિઅસ્સ તેસિ પુણ્ણો, વિહિણ્ણુ જ નિંદણ્ણુઈ પડિક્કમણ્ણુ, તેણ્ણુ પડિક્કમણ્ણેણ્ણુ, તેસિપિ ય કીરએ સોહી. ૫. ચરણ્ણુઈયાઈયાણ્ણુ, જહક્કમં વણ્ણુતિગિચ્છરૂવેણ્ણુ, પડિક્કમણ્ણુસુદ્ધાણ્ણુ, સોહી તહ કાઉસ્સગ્ગેણ્ણુ. ૬. ગુણ્ણુધારણ્ણુરૂવેણ્ણુ, પચ્ચકુખાણ્ણેણ્ણુ તવઈઆરસ્સ, વિરિઆચારસ્સ પુણ્ણો, સન્વેહિવિ કીરએ સોહી. ૭. ગયવસહસીહુઅભિસેઅ, દામસસિહિણ્ણુયરં જયં કુલં, પઉમસર સાગરવિમાણ્ણુ, ભવણ્ણુરયણ્ણુચ્ચયસિહિ અ. ૮. અમરિંદનરિંદમુણ્ણિહ-વંદિયં વંદિઉં મહાવીરં, કુસલાણ્ણુબંધિબંધુર-મજ્જયણ્ણુ કિત્તઈસ્સામિ. ૯. ચઉસરણ્ણુગમણ્ણુ હુક્કડ-ગરિહા સુકઠાણ્ણુમોયણ્ણુ એવ, એસ ગણ્ણો અણ્ણુવરયં, કાયન્વો કુસલહેઉત્તિ. ૧૦. અરિહં તસિહ્હસાહુ, કેવલિ-કહિઓ સુહાવહો ધમ્મો, એએ ચઉરો ચઉગઈ-હરણ્ણુ સરણ્ણુ લહઈ ધન્નો. ૧૧. અહ સો જિણ્ણુભત્તિભરૂ-ચ્છરંત રોમંચકંચુઅકરાલો. પહરિસ-પણ્ણુઉમ્મીસં, સીસંમિ કયંજલી ભણ્ણુઈ. ૧૨. રાગદોસારીણ્ણુ, હંતા કમ્મદુગાઈઅરિહંતા, વિસયકસાચારીણ્ણુ, અરિહંતા હું તુ મે સરણ્ણુ. ૧૩. રાયસિરિમવકસિત્તા, તવચરણ્ણુ હુચ્ચરં અણ્ણુચરિતા, કેવલસિરિમરહંતા અરિહંતા હું તુ મે સરણ્ણુ. ૧૪. યુધ્ધવંદણ્ણુમર-હંતા, અમરિંદનરિંદપૂઅમરહંતા, સાસયસુહમરહંતા, અરિહંતા હું તુ મે સરણ્ણુ. ૧૫. પર-મણ્ણુગયં મુણ્ણુતા, જોઈદમહિંદગાણ્ણુ મરહંતા, ધમ્મકહં અરહંતા, અરિહંતા હું તુ મે સરણ્ણુ. ૧૬. સન્વજાઅણ્ણુમહિસં, અરહંતા સચ્ચવયણ્ણુમરહંતા, ખંભન્વયમરહંતા,

अरिहंता हुं तु मे सरणुः. १७. ओसरणुमवसरिता, यउतीसं अर्धसिंये निसेवित्ता,
धम्मकहं अ कहंता, अरिहंता हुं तु मे सरणुः. १८. ओगाध गिराणुगे, संहैडे
देहिणुं समं छित्ता, तिहुअणुमणुसासंता, अरिहंता हुं तु मे सरणुः. १९. वयणुमयेणु
बुवणुं, निंवावंता गुणुसु ठावंता, निअदोअमुद्धरंता, अरिहंता हुं तु मे सरणुः. २०.
अस्यणुअगुणुवंते, नियजसससहर पहासिअ-द्विअंते, निययमणुधंअणुते, पडिवन्नो
सरणुमरिहंते. २१. उणिअयज्जरमरणुणुं, समत्तदुक्षत्तसत्तसरणुणुं, तिहुअणुणुसु-
हयाणुं, अरिहंताणुं नमो ताणुं. २२. अरिहंत्तसरणुमलसुद्धि-लद्धसुविसुद्धणुणुमाणुो,
पणुयसिररथयकरकमल सेहुरो सदुरिसं लणुणुं. २३. कम्मदुक्षणय सिद्धा, साहाविअ
नाणुणुं सणुसमिद्धा, संवणुलद्धिसिद्धा, ते सिद्धा हुं तु मे सरणुं, २४. तिअदोअम-
त्ययत्था, परमपयत्था अयितसामत्था, मंगलसिद्धपयत्था, सिद्धा सरणुं सुहपसत्था, २५,
मूलक्षणयपडिवणुणु. अमूहलक्षणा सज्जेणुपव्यक्षणा, साहाविअत्तसुक्षणा, सिद्धा सरणुं
परमसुक्षणा. २६. पडिपिटिल अपडिलीआ. समग्गजाणुगिगहंलवणीआ, नेधंसरसर-
णीआ, सिद्धा सरणुं समरणीया. २७. पविअपरमाणुंदा, गुणुनीसंदा विद्धि-नलवकंदा,
लदुधंकय रवियंदा, सिद्धा सरणुं अविअदंदा. २८. उवलद्धपरमणुंभा, दुदलद्धलंभा
विमुक्कसरंभा, बुवणुधधरणुणुंभा, सिद्धा सरणुं निरारंभा. २९. सिद्धसरणुणु नयणुंल
डेउसाहुगुणुणुअणुअणुराणुो, मेधीणुमिलंत्तसुपसत्थ-मत्थणुो तत्थिमं लणुणुं ३०.
निअदोअअंधुणुो, कुगधंसिधुणुो पारगा महालागा, नाणुणुंओहि सिवसुक्षुणु-साहुगा
साहुणुो सरणुं. ३१. केवल्लिणुो परमेही, विडिलमधं सुअहुरा निणुमयंमि, आयरिय
उवणुणुया, ते संवे साहुणुो सरणुं ३२. यउहस-इस-नवपुंवी. हुवालसिक्कारसगिणुो
ने अ, निणुकपाहालद्विअ, परिहारविसुद्धिसाहु अ. ३३. भीरासव-महुआसव,
संलिनसोअ-कुट्टणुद्धी अ, आरणुवेउनिवपयाणु-सारिणुो साहुणुो सरणुं. ३४. उणिअय-
वधरविरोहा, निअयमहोहा पसंत्तमुहसोहा, अलिमयगुणुसहोहा, हयमोहा साहुणुो सरणुं
३५. अंदिअसिणुेडहाभा, अकामधाभा निकामसुडकाभा, सुपुरिसमणुालिराभा, आयाराभा
सुणी सरणुं ३६. मिद्धिअविसयकसाया, उणिअअधरधरणिअगसुहसाया, अकल्लिअह-
रिसविसाया, साहु सरणुं गयपमाया. ३७. हिंसाधं होससुत्ता, कयकारुत्ता सयंलुणुपत्ता,
अज्जरामरपडणुत्ता, साहु सरणुं सुकयपुत्ता. ३८. काम विडंणुणु युक्का, कलिमल-मुक्का
विमुक्क-चोरिक्का, पावरय-सुरय-रिक्का साहुगुणुयणुअिअिक्का. ३९. साहुत्तसुट्ठिआ नं,
आयरियाध तणुो अ ते साहु. साहुअणुिणुेणु गडिआ, तग्हा ते साहुणुो सरणुं. ४०.
पडिवन्नसाहुसरणुो, सरणुं काठं पुणुोवि निणुधम्मं, पहुरिसरोमंयपवयं, कंयुअंयि-
अतणु लणुणुं ४१. पवरसुडओहि पत्तं. पत्तेहि वि नवरि केहिवि न पत्तं, तं केवलि-
पत्तत्तं, धम्मं सरणुं पवन्नो हं ४२. पत्तेणु अपत्तेणु य, पत्ताणि य नेणु नर-सुर-
सुडाधं, सुक्षुणुसुहं पुणु पत्तेणु, नवरि धम्मो स मे सरणुं. ४३. निद्विअकुलसकम्मो,
कयसुहजम्मो अलीकय अहम्मो, पसुहपरिणुामरम्मो, सरणुं मे होउ निणुधम्मो. ४४.
इक्षत्तयेवि न मयं, जम्मणुज्जरमरणु वाहिसयसमयं, अमयं व अहुमयं निणु-मयं

અ સરણું પવનોહં. ૪૫. પસમિઅ કામપમોહં, દિદ્દાદિટ્ઠેસુ ન કલિય-વિરોહં, સિવસુ-
હરલયમમોહં, ધમ્મં સરણું પવનોહં. ૪૬. નરયગઈ-ગમણુરોહં, ગુણસંદોહં પવાઈ-
નિક્ખોહં, નિહણિય-વમ્મહજોહં, ધમ્મં સરણું પવનોહં. ૪૭. ભાસુરસુવત્તગુંદર-રયણા-
લંકાર-ગારવમહુગ્ધં, નિહિમિવ દોગચ્ચહર, ધમ્મં જિણુદેસિઅં વદે. ૪૮. ચઉસરણુગ-
મણુસંચિઅ-સુચરિઅરોમંચઅંચિઅસરીરો, કયદુક્કડગરિહાઅસુહ, કમ્મકૂખયકંખિરો
ભણુઈ. ૪૯. ઈહલવિઅમત્તભવિઅં, મિચ્છત્તપવત્તાણું જમ્હિગરણં, જિણુપવયણુપડિકુઈ,
દુટ્ઠં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૦. મિચ્છત્ત-તમંધેણું, અરિહંતાઈસુ અવત્તવયણું જં, અન્નાણેણુ
વિરહંઅં, ઇહિહં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૧. સુઅ ધમ્મ સંઘ સાહુસુ, પાવં પડિણીઅયાઈ-
રઈઅં, અન્નેસુ અ પાવેસું, ઇહિહં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૨. અન્નેસુ અ જીવેસું, મિત્તીકરૂણાઈ
જોઅરેસુ કયં, પરિઆવણાઈ દુક્ખં, ઇહિહં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૩. જં મણુ-વ-ચકાએહિં,
કયકારિઅઅણુમઈહિં આચરિઅં, ધમ્મવિરૂદ્ધમસુદ્ધં, સંવં ગરિહામિ તં પાવં ૫૪.
અહ સો દુક્કડગરિહા-દલિ-ઉક્કડ-દુક્કડો કુડં ભણુઈ, સુકડાણુરાય-સમુઈત્ત, -પુત્તપુલયંકુર
કરાલો. ૫૫. અરિહંતં અરિહંતેસુ, જં ચ સિદ્ધત્તણું ચ સિદ્ધેસુ, આચારં આચરિએ,
ઉવજાચત્તં ઉવજાએ. ૫૬. સાહુણુ સાહુચરિઅં, દેસવિરઈ ચ સાવયજણાણું, અણુ-
મત્તે સંવેસિં, સમ્મત્તં સમ્મદિટ્ઠીણું. ૫૭. અહવા સંવં ચિય, વીઅરાય-વચણાણુ-
સારિ જં સુકડં, કાલત્તએવિ તિવિહં, અણુમોએમો તયં સંવં ૫૮. સુહપરિણામો
નિચ્યં, ચઉસરણુગમાઈ આચરં જીવો, કુસલપયડીઉ ખંધઈ, ખદ્દાકે સુહાણુખંધાઉ. ૫૯.
મંદણુભાવા ખદ્દા, તિવ્વણુભાવાઉ કુણુઉ તા ચેવ, અસુહાઉ નિરણુખંધાઉ, કુણુઈ
તિવ્વઉ મંદાએ. ૬૦. તા એયં કાયવં, જીહેહિ નિચ્યંપિ સંકિલેસંમિ, હોઈ તિકાલં
સમ્મં, અસંકિલેસંમિ સુકયકલં. ૬૧. ચઉરંગો જિણુધમ્મો, ન કચ્ચો ચઉરંગસરણુ-
મવિ ન કયં, ચઉરંગલવચ્છેઓ, ન કચ્ચો હા હારિઓ જમ્મો. ૬૨. ઇયિ જીવ પમાય
મહારિ,-વીરભદ્દં તમેયમજ્જયણું, જાએસુ તિસંજ-મવંજ-કારણું નિવુઈ સુહાણું. ૬૩.

શ્રી ચઉસરણુ પચન્ના સમાપ્ત.

૨૦. આઉર પરચકુખાણુ પચન્ના.

(ત્રણુ આયંખીલ કર્યા પછી આ સૂત્ર વાંચવું.)

દેસિક્કદેસવિરઓ, સમદિટ્ઠી મરિજ્જ જો જીવો, તં હોઈ ખાલપંડિય-મરણું
જિણુસાસણે ભણિયં. ૧ પંચ ય અણુવયાઈ, સત્ત ઉ સિક્ખાઉ દેસ-જઈધમ્મો,
સંવેણુ વ દેસેણુ વ, તેણુ જીઓ હોઈ દેસજઈ. ૨. પાણુવહ-મુસાવાએ, અદત્ત-પરદાર-
નિયમણુહિં ચ, અપરિમિઈચ્છાએવિ ય, અણુવયાઈ વિરમણાઈ. ૩. જં ચ દિસાવેર-
મણું, અણુત્થદંડાઓ જં ચ વેરમણું, દેસાવગાસિયંપિ ય, ગુણુવયાઈ ભવે તાઈ. ૪.
ભોગાણુ પરિસંખા, સામાઈય અતિહિ-સંવિલાગો ય, પોસહુવિહી ઉ સંવો, ચઉરો
સિક્ખાઉ વુત્તાઓ. ૫. આસુક્કારે મરણે, અચિન્નાએ ય જીવિયાસાએ, નાએહિ વા
અમુક્કો, પચિમસંલેહુણુમકિચ્ચા. ૬. આલોઈય નિરસલો, સધરે ચેવાકુહિત્તુ સંધારં,
જઈ મરઈ દેસવિરઓ, તં વુત્તં ખાલપંડિઅયં. ૭. જો ભત્તપરિન્નાએ, ઉવક્કમો વિત્થ-

રેણુ નિદિટ્ટો, સો ચેવ આલપંડિય-મરણે નેચો જહાનુગ્ગાં. ૮. વેમાણિએસુ કાપો-
 વગેસુ નિયમેણુ તસ્સ ઉવવાઓ, નિયમા સિજ્જઞ્ઞ ઉછો-સચોણુ સો સત્તમંમિ ભવે. ૯.
 ઇય આલપંડિયં હે ઇ, મરણુ-મરિહંત-સાસણે દિટ્ટં, ઇત્તો પંડિયં! પંડિય-મરણુ વુચ્છં
 સમાસેણુ. ૧૦. ઇચ્છામિ ભંતે ઉત્તમદ્દં પડિચ્છમામિ, અઇયં પડિચ્છમામિ, અણુગયં
 પડિચ્છમામિ, પરચુખ્ખન્નં પડિચ્છમામિ, કયં પડિચ્છમામિ, ઝરિયં પડિચ્છમામિ, અણુમે-
 ઇયં પડિચ્છમામિ, મિચ્છત્તં પડિચ્છમામિ, અસંનમં પડિચ્છમામિ, કસાયં પડિચ્છમામિ,
 પાવપચોગં પડિચ્છમામિ, મિચ્છાદંસણુપરિણામેસુ વા, ઇહલોગેસુ વા, પરલોગેસુ વા,
 સચ્ચિત્તેસુ વા, અચિત્તેસુ વા, પંચસુ ઇદિયત્થેસુ વા, અન્નાણં ઝાણે. ૧. અણુયારં
 ઝાણે. ૨. કુદંસણુ ઝાણે. ૩. કેહંઝાણે. ૪. માણુ ઝાણે. ૫. માયં ઝાણે. ૬. લોહં ઝાણે.
 ૭. રાગં ઝાણે. ૮. દોસં ઝાણે. ૯. મોહં ઝાણે. ૧૦. ઇચ્છં ઝાણે. ૧૧. મિચ્છં ઝાણે. ૧૨.
 મુચ્છં ઝાણે. ૧૩. સંકં ઝાણે. ૧૪. કંખં ઝાણે. ૧૫. ગેહિ ઝાણે. ૧૬. આસં ઝાણે. ૧૭.
 તણ્હં ઝાણે. ૧૮. છુહં ઝાણે. ૧૯. પંથં ઝાણે. ૨૦. પંથાણં ઝાણે. ૨૧. નિદં ઝાણે. ૨૨.
 નિયાણુ ઝાણે. ૨૩. નેહં ઝાણે. ૨૪. કામં ઝાણે. ૨૫. કલુસં ઝાણે. ૨૬.
 કલહં ઝાણે. ૨૭. જુજ્જં ઝાણે. નિજુજ્જં ઝાણે. ૨૮. સંગં ઝાણે. ૩૦.
 સંગહં ઝાણે. ૩૧. વવહારં ઝાણે. ૩૨. ક્યવિચ્છયં ઝાણે. ૩૩. અણુત્થદંડં
 ઝાણે. ૩૪. આલોગં ઝાણે. ૩૫. અણુલોગં ઝાણે. ૩૬. આણુઇલલં ઝાણે. ૩૭.
 વેરં ઝાણે. ૩૮. વિચ્છં ઝાણે. ૩૯. હિસં ઝાણે. ૪૦. હાસં ઝાણે. ૪૧. પહાસં ઝાણે. ૪૨.
 પચોસં ઝાણે. ૪૩. ક્કસં ઝાણે. ૪૪. ભયં ઝાણે. ૪૫. રૂવં ઝાણે. ૪૬. અપ્પ-પસંસં
 ઝાણે. ૪૭. પરનિદં ઝાણે. ૪૮. પરગરિહં ઝાણે. ૪૯. પરિગ્ગહં ઝાણે. ૫૦. પરપરિવાયં
 ઝાણે. ૫૧. પરદ્દમણુ ઝાણે. ૫૨. આરંભં ઝાણે, પ૩ સંરંભં ઝાણે. ૫૪. પાવાણુમેયણુ
 ઝાણે. ૫૫. અહિગરણં ઝાણે. ૫૬. અસમાહિમરણં ઝાણે. ૫૭. કમ્મોદ્દયપચ્ચયં ઝાણે.
 ૫૮. ઇદ્ધિગારવં ઝાણે. ૫૯. રસગારવં ઝાણે. ૬૦. સાયાગારવં ઝાણે. ૬૧. અવેરમણં ઝાણે
 ૬૨. અમુત્તિમરણં ઝાણે. ૬૩, પસુત્તસ વા, પડિબુદ્ધસ વા, જ્ઞે મે કેઇ દેવસિચ્ચો
 રાઇઓ ઉત્તમદ્દે અઇચ્છમો વઇચ્છમો અઇયારો અણુયારો તસ્સ મિચ્છામિ દુચ્છં. એસ
 કરેમિ પણામં, જિણુવર વસહસ વદ્ધમાણુસસ. સેસાણં ચ જિણુણં, સગણુહરાણં ચ
 સંવેસિં. ૧૧. સંવં પાણારંભં, પચ્ચકુખામિત્તિ અલિયવયણં ચ, સંવમદિત્તાદાણં,
 મેહુત્ત-પરિગ્ગહં ચેવ ૧૨. સમ્મં મે સંવલ્લએસુ, વેરં મજ્જં ન કેણઇ, આસાઓ
 વોલિરિત્તાણં, સમાહિમણુપલયે ૧૩. સંવં ચાહારવિહિં, સત્તાઓ, ગારવે કસાએ ય,
 સંવં ચેવ મમત્તં, ચએમિ સંવં ખમાવેમિ. ૧૪. હુજ્જળ ઇમંમિ સમચે,
 ઉવચ્છમે જીવિઆસ જઇ મજ્જં એયં પચ્ચકુખાણં, વિહિલા આરાહણા હોઉ.
 ૧૫. સંવદુકખપહીણાણં, સિદ્ધાણં અરહુઓ નમો, સદ્દે જિણપત્તતં, પચ્ચ-
 કુખામ ય પાવગં ૧૬. નમુત્થુ ધુઅપાવાણં. સિદ્ધાણં ચ મહેસિણં, સંથારં પડિવ-
 જ્જામિ, જહા કેવલિ-દેનિયં. ૧૭. જકિચ્ચિવિ દુચ્ચરિયં, તં સંવં વોલિરામિ
 તિવિહેણં, સામાઇયં ચ તિવિહં, કરેમિ સંવં નિરાગારં. ૧૮. યજ્જં અખિતરં

ઉવહિ, સરીરાઈ સભોયણાં, મણસા વધ-કાચેહિ, સંવં ભાવેણુ વોસિરે. ૧૬. સંવં પાણુરંભં, પરચક્રખામિત્તિ અલિયવયણાં ચ. સંવમદિત્તાદાણાં, મેહુત્ર-પરિગ્ગહં ચેવ ૨૦. સમ્મં મે સંવભૂએસુ. વેરં મન્નઝ ન કેણઈ, આસાઓ વોસિરિત્તાણાં. સમાહિમ-ણુપાલઓ. ૨૧. રાગં ખંધં પઓસં ચ હુરિસં દીણાભાવયં, ઉસ્સુગતં ભયં સોગં, રઈ અરઈ ચ વોસિરે. ૨૨. મમત્તં પરિવન્નભમિ, નિમ્મમત્તં ઉવટ્ઠિઓ, આલંખણુ ચ મે આયા, અવસેસં ચ વોસિરે ૨૩. આયા હુ મહં નાણે, આમા મે હંસણે ચરિત્તે ય, આયા પરચક્રખાણે, આયા મે સંજમે જ્જે. ૨૪. એગો વચ્ચઈ જીવો, એગો ચેવુવ-વન્નઓ, એગસ્સ ચેવ મરણાં, એગો સિન્નઈ નીરઓ. ૨૫. એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણુ હંસણુ સંજીઓ, સેસા મે ખાહિરા ભાવા, સંવે સંજેગ લકખણુ. ૨૬. સંજેગ-મૂલા જીવેણુ, પત્તા હુકખ પરંપરા, તમ્હા સંજેગ સંખંધં, સંવં તિવિહેણુ વોસિરે. ૨૭. મૂલગુણે ઉત્તરગુણે, જે મે નારાહિયા પયત્તેણુ, તમહં સંવં નિદે, પડિક્કમે આગ-મિસ્સાણુ. ૨૮. સત્ત ભએઅટ્ટ મએ, સત્તા ચત્તારિ ગારવે તિન્નિ, આસાયણુ તિત્તીસં, રાગં દોસં ચ ગરિહામિ ૨૯. અસંજમ મત્તાણાં, મિચ્છત્તં સંવમેવ ય મમત્તં, જીવેસુ અજીવેસુ અ, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૦. નિદામિ નિદહિન્નજં, ગરિહામિ અ જં ચ મે ગરહણિન્નજં, આલોએમિ અ સંવં, અપિભંતર ખાહિરં ઉવહિ. ૩૧. જહ ખાલો જં પંતો, કેન્ન મકેન્નજં ચ ઉન્નજીઅં ભણઈ તં તહુ આલોઈન્નજ, માયા મય વિપ્પમુક્કો ય. ૩૨. નણમિ હંસણુમિ ય, તવે ચરિત્તે ય ચઉસુવિ અકંપો, ધીરો આગમ કુસલો, અપરિસ્સાવી રહસ્સાણુ. ૩૩. રાગેણુ વ દોસેણુ વ, જં મે અકયન્નુઆ પમાએણાં, જ્જે મે કિંચિવિ લણિઓ, તમહં તિવિહેણુ ખામેમિ. ૩૪. તિવિહં ભણુતિ મરણુ, ખાલાણુ ખાલપંડિયાણાં ચ, તથયં પંડિયમરણુ, જં કેવલિણે અણુમરંતિ. ૩૫. જે પુણુ અટ્ટ-મઈયા, પયલિય સત્તા ય વક્કલાવા ય, અસમાહિણાં મરંતિ, ન હુ તે આરાહગા ભણિયા. ૩૬. મરણે વિરાહિએ દેવ હુગઈ હુલ્લહા ય કિર યોહી, સંસારો ય અણુતો, હુવઈ પુણો આગમિસ્સાણુ ૩૭. કા દેવહુગઈ? કા અજેહિ? કેણેવ પુન્નઈ મરણુ?, કેણુ અણુતં પારં, સંસારં હિંડઈ? જીવો. ૩૮. કંદપ્પદેવ કિંવસ અભિઓગા આસુરી ય સંમોહા, તા દેવહુગઈઓ, મરણુમિ વિરાહિએ હુતિ. ૩૯. મિચ્છાદંસણુરત્તા, સનિયાણા કિણ્હલેસ મોગાહા, ઈહુ જે મરંતિ જીવા, તેસિં હુલ્લહા ભવે યોહી. ૪૦. સમ્મહંસણુ રત્તા, અનિયાણા સુક્કલેસ મોગાહા, ઈહુ જે મરંતિ જીવા, તેસિં સુલહા ભવે યોહી ૪૧. જે પુણુ ગુરૂપડિણીયા, ખહુમોહા સસખલા કુસીલા ય, અસમાહિણુ મરતિ, તે હુતિ અણુતસંસારી. ૪૨. જિણુવયણે અણુરત્તા, ગુરૂવયણુ જે કરતિ ભાવેણુ, અસખલ અસંકિલિટ્ટા, તે હુતિ પરિત્તસંસારી. ૪૩. ખાલમરણુણિ ખહુસો, ખહુઆણિ અકામ-ગાણિ મરણુણિ મરિહંતિ તે વરાયા, જે જિણુવયણુ ન યાણુતિ. ૪૪. સત્થગ્ગહણુ વિસલકખણાં ચ, જલણુ જલપ્પવેસો અ, અણુયાર-ભંડસેવી, જન્મણુ-મરણુણુખંધીણિ. ૪૫. ઉટ્ટમહે તિરિયંભિવિ, મયાણિ જીવેણુ ખાલમરણુણિ, હંસણુ-નાણુ-સહગઓ, પડિયમરણુ અણુમરિસ્સં. ૪૬. ઉવેયણુયં જઈ-મરણુ, નરઓસુ, વેઅણુઓ ય,

येभाषि स्रंलशतो, पंडियमरणुं मरसु धर्दिह. ४७. नर्ध उरपननर्ध इक्षुं, तो इहुंवे।
 सहावयो नवरं, किं किं मये न पत्तं, संसार स्रंसरंतेषुं. ४८. संसारयच्छवाले,
 सवेवि य पुग्गला मये अहुसो, आहारिया य परिष्ठाभिया य, न य हुं गयो तत्ति.
 ४९. तणु-कट्ठेहि व अग्गी, लवणुनलो वा नर्धसहस्सेहिं, न धमो लुवो सक्को, तिपेठ
 काम-लोगेहिं. ५०. आहारनिमित्तेषुं मच्छा, गच्छंति सत्तमिं पुढविं, सच्चित्तो
 आहारो, न भमो मणुसावि पत्थेठं. ५१. पुंवि क्यपरिकम्मो; अनियाणो उद्धिणु
 मधुपुद्धिं, पच्छा मत्तिअ-कसायो, सज्जे मरणुं पडिच्छामि. पर. अक्कंउ थिरलाविय,
 ते पुरिसा मरणुदेसकालमि, पुंवक्यकम्म-परिभावणुधं, पच्छा परिवडंति. ५३. तम्हा
 अंहगावज्जं, सकारणुं उन्नमुयेणु पुरिसेणु, लुवो अविरुद्धियणुणो, कायंवे मुक्खम-
 ग्गमि. ५४. आहिरज्जेगविरुद्धियो, अणिलं तराणु-ज्जेगमहीणो, नहु तम्मि देसकाले,
 अभूदसन्नो ययधं देहं. ५५. हुंतूणु रागदोसं, छित्तूणु य अहुकम्मसंधायं, ज्जमणु-
 मरणरुद्धं, छित्तूणु लवा विमुच्चियहिंसि. ५६. येवं संपुवयेसं, जिणुद्धिट्ठं सदहामि
 तिविडेणुं; तस-थावर-पेमकरं, पारं निंवाणु-मग्गस्स. ५७. नहि तं मि देसकाले,
 सक्को आरसविडो सुअङ्गमो, सवे। अणुयित्तेठं, धाणुयपि समत्थयित्तेषुं. ५८. ओगं-
 मिवि नंमि पये, सवेगं वीअराय-मग्गमि, गच्छं नरो अलिक्षुं, तं मरणुं तेषु
 मरियंवं. ५९. ता ओगंमि सिद्धो, जे पुरिसो मरणु-देसकालंमि, आराहणोवउत्तो,
 चित्तं तो-डररुग्गो होधं. ६०. आराहणोवउत्तो, कालं काणुणु सुविद्धियो सग्गं, उक्कोसं
 तिमि लवे, गंतूणुं लद्धं निंवाणुं. ६१. समणुत्ति अहुं पद्धमं, णियं संपत्थ
 संज्जोमिति, सवं य वेसिरामि, येयं लणुयं समासेषुं. ६२. लद्धं
 अलद्धपुंवं, जिणुवयणु-सुलासियं अमयलूअं, गद्धियो सुग्गधमग्गो, नाहुं मरणुस्स
 णीहेमि. ६३. धीरेणुवि मरियंवं, काठरिसेणुवि अवस्स मरियंवं, दुण्डं पि
 हुं मरियंवे, वरं णु धीरत्तणु मरिठं. ६४. सीरेणुवि मरियंवं, निरसीलेणुवि अवस्स
 मरियंवं दुण्डं पि हुं मरियंवे, वरं णु सीलत्तणु मरिठं. ६५. नाणुस्स हंसणुस्स
 य, सग्गत्तस्स य यरित्तणुत्तस्स, जे काही उवज्जेगं, संसारा सो विमुच्चियहिंसि. ६६.
 थिर-उसिय-अंलयारी, पण्डेउणुणु सेसयं कम्मं, अणुपुंवीधं विसुद्धो, गच्छं सिद्धिं
 धुयक्खिसे. ६७. निक्कसायस्स हंतस्सं, सूरस्स ववसाधणु, संसार परिणीअस्स, पच्च-
 क्खणुं सुहुं लवे. ६८. येयं पच्चक्खणुं, जे काही मरणुदेसकालंमि, धीरो अभूद-
 सन्नो, सो गच्छं उत्तमं हाणुं. ६९. धीरो ज्ज-मरणु-विज्जि, धीरो विज्जाणु-नाणु
 संपन्नो, लोगस्सुज्जेअगरो, हिसिठं अयं संपुद्धक्खणुं ७०.

श्रुतकवलिश्रीशय्यमवसूरस दण्डः

२१. श्रीदशवैकालिक सूत्र.

१ द्रुमपुष्पिकाध्ययनम्

धर्मो भगवत्पुण्ड्रं, अहिसा संज्जो तवे, देवा वि तं नमंसंति, जस्स धर्मो
 सया भयो. १. नहुं दमस्स पुण्ड्रेणु, लमरो आवियधं रसं, णु य पुण्डं किलामेधं, सो

अ पीलुध अरुपयं. २. ओमेये समष्टा मुत्ता, जे लोये सति साहुषो, विहंगमा व पुईसु, हाषुलत्तेसुये रया. ३. वयं य विति लण्णामो, न य कोध उवहुम्भ, अहु- गडेसु रीयते, पुईसु लमरा जहा. ४. महुगारसमा जुद्धा, जे लवति अण्डिसिया, नाष्वापिडरया इता, तेणु पुव्यतिसाहुषो. त्तिमेमि. ५.

धं हुमपुण्डियनामपठमं अन्नयणुं सम्भत्तं.

श्रामण्यपूर्वाकाध्ययनम्

कडं तु कुण्ण सामणुं, जे कामे न निवारये, पये पये विसीअतो, संक- पयस्स वसं जयो. १. वत्थगंधमलंकारं, ध्वंभीयो सयणुण्डि अ, अचंदा जे न लुंजति, न से चाधत्ति पुव्यध. २. जे अ कते पिये लोये. लंघे वि पिटे कुवधं, सादीषे ययध लोये, से हु याध त्ति पुव्यध. ३. समाधं पेहाध परिव्वयतो, सिआ मणो निस्सरध अडिद्धा, न सा महं नेवि अडं पि तीसे, ध्वंयेव तायो विणुधंज रागं. ४. आयावयाडी, यय सोगमद्धं, कामे कमाडी, कमिअं शु दुक्खं, छिदाहि होसं, विणुधंज रागं, जेव सुडी होडिसि संपराये. ५. पक्खं दे जजिअं जेधं, धूमकेठं इरासयं, नेचंति वंतयं लोत्तुं, कुले जया अगंधणे. ६. धिरत्थु तेज्जसेा कामी, जे तं लुवियकारणा, वंतं ध्वंसि आवेठं, सेयं ते भरणुं लवे. ७. अडं य लोगरायस्स, तं य सि अंधगवण्डिणो, मा कुले गंधणा होमो, संजमं निहुयो यर. ८. जधं तं काडिसि लावं, ज ज द्विचसि नारीयो, वायाविधुव हुडो, अट्टि अया लविससि. ९. तीसे सो वयणुं सोव्या, संजयधं सुभासियं, अंकुसेणु जहा नागो, धम्मं संपडिवाधयो. १०. जेवं करति सणुद्धा, पडिया पविअक्खणा, विणु- अट्टंति लोगेसु, जहा से पुरिसुत्तमेत्तिमेमि. ११.

धं सामणुण्वियनामणीयं अन्नयणुं सम्भत्तं

लुद्धिकायाराध्ययनम्

संजमे सुद्धिअपाणुं, विष्पमुक्खाणु ताधणुं, तेसिमेअमणुधंनं, निगंथाणु मडेसिणुं. १. उरेसियं क्रीयगडं, नियाग-मलिद्धाणु य, राधलेत्ते सिणुणु य, गंध- मट्ठे य वीयणे. २. सनिही गिद्धिमत्ते अ, रायापडे किमिचये, संवाडणा इंतपडे- यणु अ, संपुच्छणा देहुपडोयणु अ. ३. अट्टावये अ नादीये, छत्तस्स य धारणुद्धाये, तेगिचं पाणुहा पाये, समारंलं य जेणु. ४. सिज्जयधं पिडं य, आसंही-पडि- अंकये, गिद्धंतरनिसिज्ज य, आयस्सुवट्टणुणु य. ५. गिद्धिणो देआवडियं, ज य आणुववत्तिया, तत्ता निवुडलोत्तं, आठरस्सरणुणु अ. ६. मूलये सिंगभेरे य, उचुणुं अ निवुडे, कंहे मूले य सव्यत्ते, इले णीये य आमये. ७. सोवच्ये सिधवे लोषे, रोमालोषे य आमये, सामुदे पंसुभारे य, कादावोषे य आमये. ८. धूवणे त्ति वमणे अ, अच्यी कम्म-विदेयणे, अंजणे इंतवणे अ, गायाणसंग-विमसणे. ९. संवमेयमणुधंनं, निगंथाणु मडेसिणुं, संजमंमि अ लुत्तणुं, लहुमूयविहारिणुं.

૧૦. પંચાસવપરિણ્યાયા, તિગુત્તા છસુ સંજ્યા, પંચનિગ્ગહણા ધીરા, નિગ્ગથા ઉત્તુ-
દસિણે, ૧૧. આયાવયંનિ ગિમ્હેસુ, હેમંતેસુ અચાઉડા, વાસાસુ પડિસંલીણા, સંજ્યા
સુસમાડિયા ૧૨. પરીસહ-રિગે-દંતા, ધૂઅમોહા જિઈદિઆ, સંવદુકપ-પ્પહીણુદ્દા, પક્ક-
મંતિ મહેસિણે. ૧૩. દુક્કર ઈકરિતાણુ, દુસ્સહઈ સહેતુ અ, કે ઇત્ય દેવલોએસુ, કેઇ
સિજ્ઞંતિ નીરયા. ૧૪. ખવિત્તા પુંવકમ્માઈ, સંજમેણુ તવેણુ ય, સિદ્ધિમગ્ગમણુપ્પત્તા,
તાઇણે પરિનિંવુડે ત્તિમેમિ. ૧૫. ઇઈ ખુદ્ધિયાચારકહા વામં તઈયં અજ્ઞણુ સમ્મત્તં.

છજ્જીવણુજ્જયણુ. ગદમ્.

સુઅં મે આઉસં! તેણું ભગવયા એવ-મકખાયાં, ઇહખલુછજ્જવણિઆનામજ્જ-
યણું સમણેણું ભગવયા મહાવીરેણું. કાસવેણું પવેઈયા, સુઅકખાયા સુપત્તતા, સેઅં મે
અહિન્નિજ્જઉ અજ્જયણું ધમ્મપત્તત્તી. ૧. કયરા ખલુ સા છજ્જવણિઆ નામજ્જયણું,
સમણેણું ભગવયા મહાવીરેણું કાસવેણું પવેઈયા, સુઅકખાયા સુપત્તતા, સેઅં મે અહિ-
ન્નિજ્જઉ અજ્જયણું ધમ્મપત્તત્તી. ૨. ઈમા ખલુ સા છજ્જવણિઆ નામજ્જયણું, સમણેણું
ભગવયા મહાવીરેણું કાસવેણું પવેઈયા, સુઅકખાયા, સુપત્તતા, સેઅં મે અહિન્નિજ્જઉ
અજ્જયણું ધમ્મપત્તત્તી. ૩. તં જહા-પુઠવિકાઈઆ આઉકાઈઆ, તેઉકાઈઆ, વાઉ-
કાઈઆ, વણુસ્સઈકાઈઆ, તસકાઈઆ. ૪. પુઠવી ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગ જીવા,
પુઠો-સત્તા, અત્તથ સત્થ-પરિણુએણું. ૫. આઉ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગજીવા, પુઠો-
સત્તા, અત્તથ સત્થ-પરિણુએણું. ૬. તેઉ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગ-જીવા, પુઠો-
સત્તા, અત્તથ સત્થ-પરિણુ એણું. ૭. વાઉ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગજીવા, પુઠો
સત્તા, અત્તથ સત્થ-પરિણુએણું. ૮. વણુસ્સઈ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગ-જીવા,
પુઠો-સત્તા, અત્તથ સત્થ-પરિણુએણું. ૯. તં જહા-અગ્ગખીઆ, મૂલખીઆ, પોરખીઆ,
ખંધખીઆ, ખીઅરુહા, સંમુચ્છિમા તણુલયા, વણુસ્સઈકાઈઆ. સખીઆ, ચિત્તમંત
મકખાયા અણેગજીવા, પુઠો-સત્તા, અત્તથ સત્થ-પરિણુએણું. ૧૦.

સે જે પુણુ ઈમે અણેગે ખહુવે તસા પાણુ, તં જહા-અંડયા પોચયા જરાઉઆ
રસયા સંસેઈના સંમુચ્છિમા ઉગ્ગિલયા ઉવવાઈઆ, જેસિં કેસિં ચિ પાણુણુ અલિક્કંતં
પડિક્કંતં સંકુચિઅં પસારિઅં રઅં ભંતં તસિઅં પલાઈઅં આગઈગઈવિજ્ઞાયા જે
અ કીડપયંગા, જા ય કુથુપિપીલિઆ, સંવે એઈદિઆ. સંવે તેઈદિયા, સંવે ચઉરિ
દિઆ, સંવે પચિંદિઆ, સંવે તિરિકખજોણુઆ, સંવે નેરઈઆ, સંવે મણુઆ, સંવે
દેવા, સંવે પાણુ પરમાહમ્મિઆ એસો ખલુ છટ્ટો જીવાનકાએ તસકાઉ ત્તિ પવુચ્ચઈ
(સૂત્ર. ૧.) ઈરિએસિં છણુદં જીવનિકાયાણું નેવ સયં દંડં સમારંભિજ્જા, નેવન્નેહિં દંડં
સમારંભાવિજ્જા, દંડં સમારંભંતે વિ અન્ને ન સમણુમણુમિ, જવજ્જવાએ તિવિહં
તિવિહેણું મણુણુ વાયાએ કાએણું ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ
અન્નં ન સમણુમણુમિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિદામિ ગરિહામિ
અપ્પાણુ વોસિરામિ (સૂત્ર. ૨.) ખદમે ભંતે! મહંવએ પાણુધવાયાએ

વેરમણુ', સંવ' ભંતે! પાણાઈવાય' પચ્ચકુખામિ, સે સુહુમ' વા ખાયર' વા, તસ' વા
 થાવર' વા, નેવ સય' પાણે અઈવાઈજ્જ, નેવન્નેહિં પાણે અઈવાયાવિજ્જ, પાણે અઈ-
 વાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્જામિ, જવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણુ' મણેણુ' વાયાયે કાએણુ' ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંત' પિ અન્નં ન સમણુજ્જામિ, તસ્સ ભંતે પડિક્ક
 મામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ' વોસિરામિ, પઠમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવદ્દિઓમિ
 સંવાઓ પાણાઈવાયાઓ વેરમણાં. ૧. (સૂત્ર ૩.) અહાવરે દુચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ મુસા-
 વાયાઓ વેરમણુ', સંવ' ભંતે! મુસાવાય' પચ્ચકુખામિ, સે કોહા વા, લોહા વા, ભયા
 વા, હાસા વા, નેવ સય' મુસ' વઈજ્જ, નેવન્નેહિં મુસ' વાયાવિજ્જ, મુસ' વયંતે
 વિ અન્ને ન સમણુજ્જામિ, જવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણુ' મણેણુ' વાયાયે કાએણુ' ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંત' પિ અન્નં ન સમણુજ્જામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ
 નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ' વોસિરામિ, દુચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવદ્દિઓમિ
 સંવાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણાં, ૨. (સૂત્ર. ૪.) અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ
 અદિન્નાદાણુઓ વેરમણાં, સંવ' ભંતે! અદિન્નાદાણાં પચ્ચકુખામિ, સે ગામે વા નગરે
 વા રણે વા અપ્પ' વા ખહુ વા અણુ વા થૂલ' વા ચિત્તમંત' વા અચિત્તમંત' વા નેવ
 સય' અદિન્નં ગિણ્હજ્જ, નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્હાવિજ્જ, અદિન્નં ગિણ્હંતેવિ અન્ને
 ન સમણુજ્જામિ, જવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણુ' મણેણુ' વાયાયે કાએણુ' ન કરેમિ
 ન કારવેમિ કરંત' પિ અન્નં ન સમણુજ્જામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ
 ગરિહામિ અપ્પાણુ' વોસિરામિ, તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવદ્દિઓમિ, સંવાઓ અદિન્ના-
 દાણુઓ વેરમણુ'. ૩. (સૂત્ર ૦ ૫.) અહાવરે ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ મેહુણુઓ વેરમણુ',
 સંવ' ભંતે! મેહુણુ' પચ્ચકુખામિ, સે કિંવ' વા માણુસ' વા તિરિકખ્ખજ્જિયા' વા નેવ
 સય' મેહુણુ' સેવિજ્જ, નેવન્નેહિં મેહુણુ' સેવાવિજ્જ, મેહુણુ' સેવંતેવિ અન્ને ન સમણુ
 જ્જામિ, જવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણુ' મણેણુ' વાયાયે કાએણુ' ન કરેમિ ન કારવેમિ
 કરંત' પિ અન્નં ન સમણુજ્જામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ
 અપ્પાણુ' વોસિરામિ, ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ ઉવદ્દિઓમિ, સંવાઓ મેહુણુઓ વેરમણુ'.
 ૪. (સૂ ૬) અહાવરે પંચમે ભંતે! મહવ્વએ પરિગહાઓ વેરમણુ', સંવ' ભંતે!
 પરિગહં પચ્ચકુખામિ, સે અપ્પ' વા ખહુ વા અણુ વા થૂલ' વા ચિત્તમંત' વા અચિત્તમંત'
 વા નેવ સય' પરિગહં પરિગિણ્હજ્જ, નેવન્નેહિં પરિગહં પરિગિણ્હાવિજ્જ પરિગહં
 પરિગહંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્જામિ, જવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણુ' મણેણુ' વાયાયે
 કાએણુ' ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંત' પિ અન્નં ન સમણુજ્જામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ
 નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ' વોસિરામિ, પંચમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવદ્દિઓમિ સંવાઓ
 પરિગહાઓ વેરમણુ'. ૫. (સૂ ૭) અહાવરે છઠ્ઠે ભંતે! વચ્ચે રાઈલોયણુઓ વેરમણાં,
 સંવ' ભંતે! રાઈલોયણાં પચ્ચકુખામિ, સે અસણાં વા પાણાં વા ખાઈમં વા સાઈમં વા નેવ
 સય' રાઈ ભુ'જ્જ, નેવન્નેહિં રાઈ ભુ'જ્જવિજ્જ, રાઈ ભુ'જ્જંતે વિ અન્ને ન સમણુ-
 જ્જામિ, જવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણાં મણેણાં વાયાયે કાએણાં ન કરેમિ ન કાર-

वेमि कर'त'पि अन्नं न समलुण्णामि, तस्स ल'ते ! पडिक्कमामि निंहामि गरिहामि
 अ'पाषां वेसिरामि, छट्ठं ल'ते ! वये उवाट्ठोमि, स'वाओ राधलोयणुओ वेरमषां. ६.
 (सू० ६) उच्चयेयाई प'य महु'वयाई राधलोअणुवेरमणु-छट्ठाई अत्तद्धियट्ठयाओ
 उवस'पनिज'त्ताणु' विहरामि. (सू० ६.) से लिक्खू वा लिक्खुणी वा सं'न्य-
 विरय पडिहुय-पच्चयक'भाय पावक'भे हिया वा राओ वा, ओगओ वा परिसागओ
 वा, सुत्ते वा नगरमाणु वा, से पुढ'वि वा भित्ति वा, सिल' वा लेलुं वा,
 सस'रु'प' वा काय' सस'रु'प' वा, वत्थं हत्थेषु वा पाओणु वा कट्ठेषु वा
 किट्ठिओणु वा अ'गुलियाओ वा सिलागओ वा सिलागहत्थेषु वा न आसि-
 ङ्गण न विदिङ्गण धट्ठिण न सिंदिण, अन्नं न आलिहाविण्ण न
 विदिहाविण्ण न धट्ठाविण्ण न सिंहाविण्ण, अन्नं आसिह'तं वा विदिह'तं वा
 धट्ठ'तं वा सिंह'तं वा न समलुण्णामि, नव'णवाओ तिविहं तिविहेणुं मणुणुं वायाओ
 काओणुं न करेमि न कारवेमि कर'तं पि अन्नं न समलुण्णामि, तस्स ल'ते ! पडिक्कमामि
 निंहामि गरिहामि अ'पाषाणुं वेसिरामि. १. (सू० १०.) से लिक्खू वा लिक्खुणी वा सं'न्य
 विरय पडिहुय-पच्चयक'भाय-पावक'भे हिया वा राओ वा, ओगओ वा परिसागओ वा,
 सुत्ते वा नगरमाणु वा, से उहगं वा ओस' वा हिमं वा महिअं वा करगं वा
 हरतणुगं वा सुद्धोहगं वा उहउहं वा काय' उहउहं वा वत्थं ससि'ण्णुं वा काय'
 ससि'ण्णुं वा वत्थं न आमुसिण्ण न सं'कुसिण्ण, न आवीसिण्ण न पविदिण्ण,
 न अ'णोडिण्ण न प'णोडिण्ण न आयाविण्ण न पयाविण्ण, अन्नं न आमुस-
 विण्ण न सं'कुसाविण्ण, न आवीसाविण्ण न पवीसाविण्ण, न अ'णोडाविण्ण न
 प'णोडाविण्ण, न आयाविण्ण न पयाविण्ण, अन्नं आमुस'तं वा सं'कुस'तं वा,
 आवीस'तं वा पवीस'तं वा, अ'णोड'तं वा प'णोड'तं, वा आयाव'तं वा पयाव'तं वा,
 न समलुण्णामि, नव'णवाओ तिविहं तिविहेणुं, मणुणुं वायाओ काओणुं, न
 न करेमि न कारवेमि कर'त'पि अन्नं न समलुण्णामि, तस्स ल'ते ! पडिक्कमामि
 निंहामि गरिहामि अ'पाषाणुं वेसिरामि. (सू० ११) से लिक्खू वा लिक्खुणी वा सं'न्य
 विरय पडिहुय-पच्चयक'भाय-पावक'भे हिया वा राओ वा, ओगओ वा परिसागओ वा,
 सुत्ते वा नगरमाणु वा, से अणुणुं वा ईगालं वा सुम्मुरं वा अ'रिय वा नलं वा अ'लायं
 वा सुद्धाणुणुं वा उच्छं वा न उ'णेण्ण न धट्ठेण्ण न उ'ण्णलेण्ण न नि'वावेण्ण
 अन्नं न उ'णवेण्ण न धट्ठावेण्ण न उ'ण्णलावेण्ण न नि'वावेण्ण, अन्नं उ'ण'तं
 वा धट्ठ'तं वा उ'ण्णल'तं वा नि'वाव'तं वा न समलुण्णामि, नव'णवाओ तिविहं
 तिविहेणुं मणुणुं वायाओ काओणुं न करेमि न कारवेमि कर'तं पि अन्नं न समलु-
 ण्णामि, तस्स ल'ते ! पडिक्कमामि निंहामि गरिहामि अ'पाषाणुं वेसिरामि. ३.
 (सूत्र १२) से लिक्खू वा लिक्खुणी वा, सं'न्य-विरय-पडिहुय-पच्चयक'भाय-पावक'भे,
 हिया वा, राओ वा, ओगओ वा, परिसागओ वा, सुत्ते वा, नगरमाणु वा, से सि'णुणु
 वा, विहुयणुणु वा, तासिअ'ट्ठेषु वा, पत्तेणु वा, पत्तल'णेषु वा. साहाओ वा, साहा-

ભંગેણ વા, ચિહ્નણેણ વા, ચિહ્નણહત્યેણ વા, ચેલેણ વા, ચેલકાણેણ વા, હત્યેણ વા, મુહેણ વા, અપ્પણો વા કાયં, ખાહિરં વાવિ યુગ્ગલં, ન કુમેજ્ઞા, ન વીએજ્ઞા. અન્નં ન કુમાવેજ્ઞા ન વીઆવેજ્ઞા, અન્નં કુમંતં વા વીઆતં વા ન સમણુજ્ઞાણામિ, જાવજ્ઞવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજ્ઞાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ ૪, (સૂત્ર ૧૩) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાએા વા, એગએા વા. પરિસાગએા વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે ખીએસુ વા, ખીઆપઠેસુ વા, રુઠેસુ વા. રુઠપઠેસુ વા, જાએસુ વા, જાચપઠેસુ વા, હુરિએસુ વા. હુરિઆપઠેસુ વા, છિન્નેસુ વા. છિન્નપઠેસુ વા, સચિત્તેસુ વા, સાચિત્તકોલપડિનિસ્સિએસુ વા, ન ગચ્છેજ્ઞા, ન ચિદ્દેજ્ઞા, ન નિસીએજ્ઞા. ન તુઅટ્ટેજ્ઞા, અન્નં ન ગચ્છાવેજ્ઞા, ન ચિદ્દાવેજ્ઞા ન નિસીઆવેજ્ઞા, ન તુઅટ્ટાવેજ્ઞા, અન્નં ગચ્છંતં વા, ચિદ્દંતં વા, નિસીયંતં વા, તુચક્ટંતં વા, ન સમણુજ્ઞાણામિ. જાવજ્ઞવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજ્ઞાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. ૫. (સૂત્ર ૧૪) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા સંજય-વિરય-પડિહય પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાએા વા, એગએા વા, પરિસાગએા વા. સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે કીડં વા, પયંગં વા, કુથું વા, પિપીટીઆં વા, હુથાંસિ વા, પાયસિ વા, ખાહુસિ વા, ઊરુસિ વા, ઉદરસિ વા, સીસંસિ વા, વત્થાંસિ વા, પડિગ્ગહંસિ વા, કંબલંસિ વા, પાયપુંછણુંસિ વા, રયહરણુંસિ વા, ગોચ્છગંસિ વા, ઉંહગંસિ વા, હંહગંસિ વા, ખીહગંસિ વા, ફલગંસિ વા, સેજ્ઞાંસિ વા, સંધારગંસિ વા, અન્નચરસિ વા, તહપ્પગારે ઉવગરણુજાએ તએા સંજયામેવ પડિલેહિઆ પડિલહિઆ, પમન્નિજા પમન્નિજા, એગંતમવણેજ્ઞા, નેા ણું સંધાયમાવજ્ઞેજ્ઞા. ૬. (સૂત્ર ૧૫) અજયં ચરમાણે ૭, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ, ખંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઆં ફલં. ૧. અજયં ચિદ્દમાણે ૭, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ; ખંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઆં ફલં. ૨. અજયં આસમાણે ૭, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ, ખંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઆં ફલં. ૩. અજયં સયમાણે ૭, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ, ખંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઆં ફલં. ૪. અજયં ભુજમાણે ૭, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ, ખંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઆં ફલં. ૫. અજયં ભાસમાણે ૭, પાણુભૂયાઈં હિંસઈ, ખંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઆં ફલં. ૬. કહં ચરે? કહં ચિદ્દે? કહમાસે? કહં સએ? કહં ભુજંતો? ભાસંતો?, પાવં કમ્મં ન ખંધઈ?. ૭. જયં ચરે જયં ચિદ્દે, જયમાસે જયં સએ, જયં ભુજંતો ભાસંતો, પાવં કમ્મં ન ખંધઈ. ૮. સંવભૂય-પ્પભૂઅરસ સમ્મં ભૂયાઈં પાસએા; પિહિઆસવરસ દંતરસ, પાવં કમ્મં ન ખંધઈ. ૯. પઠમં નાણું તએા દયા, એવં ચિદ્દઈ સંવ-સંજએ, અન્નાણી કિં કાહી? કિં, વા નાહીઈ છેઆ પાવગં? ૧૦ સોઆ જાણુઈ કલ્લાણું, સોઆ જાણુઈ પાવગં, ઉભયં પિ જાણુઈ સોઆ,

જ છે(સે)અ તં સમાયરે. ૧૧. જો જીવે વિ ન યાજીઈ, અજીવે વિ ન યાજીઈ, જીવા જીવે અયાજીતો, કહં સો નાહીઈ સંજમં. ૧૨. જો જીવે વિ વિયાજીઈ, અજીવે વિ વિયાજીઈ; જીવાજીવે વિયાજીતો, સો હુ નાહીઈ સંજમં. ૧૩. જયા જીવમજીવે ય, દો વિ જોજો વિયાજીઈ, તયા ગઈં બહુવિહં, સંવજીવાજી જાજીઈ. ૧૪. જયા ગઈં બહુવિહં સંવજીવાજી જાજીઈ, તયા પુજીયં ચ પાવં ચ, બંધં મુકૂખં ચ જાજીઈ. ૧૫. જયા પુજીયં ચ પાવં ચ, બંધં મોકૂખંચ જાજીઈ, તયા નિવિંદજો લોજો, જે દિંવે જે અ માજીયે. ૧૬. જયા નિવિંદજો લોજો, જે દિંવે જે અ માજીયે, તયા ચયઈ સંજોગં, સખિતર બાહિરં. ૧૭. જયા ચયઈ સંજોગં, સખિતર બાહિરં, તયા મુંડે ભવિત્તાજી પંવઈજો અજીગારિઅં. ૧૮. જયા મુંડે ભવિત્તાજી, પંવઈજો અજીગારિઅં, તયા સંવર મુકિંદું, ધમ્મં કસે અજીતરં. ૧૯. જયા સંવર મુકિંદું ધમ્મં કસે અજીતરં, તયા ધુજીઈ કમ્મરયં, અજોહિ કલુસં કહં. ૨૦. જયા ધુજીઈ કમ્મરયં, અજોહિ કલુસં કહં, તયા સંવત્તગં નાજી, દંસજી અભિગચ્છઈ, ૨૧. જયા સંવત્તગં નાજી, દંસજી અભિગચ્છઈ, તયા લોગ મલોગં ચ, જિજો જાજીઈ કેવલી, ૨૨. જયા લોગ મલોગં ચ, જિજો જાજીઈ કેવલી, તયા જોગે નિરુભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઈ. ૨૩. જયા જોગે નિરુભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઈ, તયા કમ્મં ખવિત્તાજી, સિદ્ધિ ગચ્છઈ નીરજો. ૨૪. જયા કમ્મં ખવિત્તાજી, સિદ્ધિ ગચ્છઈ નીરજો, તયા લોગ મત્થયત્થો, સિદ્ધો હવઈ સાસજો. ૨૫. (આર્યાગીતિવૃત્તમ) સુહસાયગરસ, સમણરસ, સાયાઉલગરસ નિગામસાઈરસ, ઉચ્છેલણપહોઅરસ, હુલ્લહા સુગઈ તારિસગરસ. ૨૬. તવોગુજી પહાણરસ, ઉજ્જભમઈ ખંતિ સંજમ રયરસ, પરીસહે જિજીંતરસ, સુલહા સુગઈ તન્નિગરસ. ૨૭. પરજા વિ તે પયાયા, ખિપ્પં ગચ્છંતિ અમર ભવજીઈ, જેસિં વિજો તવો સંજમો અ, ખંતી અ ખંભયેરં ચ. ૨૮. ઇચ્ચેઅં જાજીવણિઅં, સમ્પદિહી સયા જજો, હુલ્લહં લહિત્તુ સામનનં, કમ્મુણા ન વિરોજ્જસિ. ત્તિ જે મે ૨૯.

કઈ ચકરં જાજીવણિઆ નામજાજી સમત્તં. ૪.

પંચમજાજીવણિં વિષ્વેસજીયો, પદમો ઉદેસજો.

સંપત્તે મિકૂખકાલંમિ, અસંભંતો અમુચ્છિજો, ઇમેણં કમ્મજોગેણ, ભત્તપાજીં ગવેસજો. ૧. સે ગામે વા નગરે વા, જોઅરંગ ગજો મુણી, ચરે મંદમજીવિંગો, અંવ-દ્વિખત્તેણ ચેઅસા. ૨. પુરજો જીગમાયાજો, પેહમાણો મહિં ચરે, વજ્જંતો ખીઅહરિ આઈ, પાણે અ દગમ-ટ્ટિઅં. ૩. જોવાયં વિસમં ખાણું, વિજલં પરિવજ્જજો, સંકમેણુ ન ગચ્છેજ્જ, વિજ્જમાણે પરજ્જમે. ૪. પવડંતે વ સે તત્થ, પકૂખલંતે વ સંજજો, હિસેજ્જ પાણુ આઈ, તસે અહુવ થાવરે. ૫. તમ્હા તેણુ ન ગચ્છિજ્જ, સંજજો સુસમાહિજો, સઈઅજેણ મગ્ગેણ, જયમેવ પરજ્જમે. ૬. ઇગાલં જારિઅં રાસિં, તુસરાસિં ચ ગોમયં, સસરકખેહિં પાજોહિં, સંજજો તં નઈજ્જમે. ૭. ન ચરેજ્જ વાસે વાસંતે, મહિઆજો વ પંતિજો, મહાવાજો વ વાયંતે, તિરચ્છ-સંપાઈમેસુ વા. ૮. ન ચરેજ્જ વેસ-આમતે, ખંભયેર-વસાણુ (જી)જો, ખંભયારિસ દંતરસ, હુજ્જ તત્થ વિસુતિઆ. ૯.

અણાયણે ચરંતરસ, સંસંગીએ અનિક્ષણ, હુજન વયણું પીલા, સામન્તમિ અ
સંસઓ. ૧૦. તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગઈ-વડકણું, વજનએ વેસ-સામંતં,
મુણી એગંત-મરિસએ. ૧૧. સાણું સૂયં ગાવિં, દિત્તં ગોણું હુયં ગયં, સંડિબલં
કલહં બુહં, દૂરએ પરિવજનએ. ૧૨. આણુનએ નાવણુએ, અપહિદું અણુઉલે, ઈદિ-
આઈ જહાભાગં, દમઈતા મુણી ચરે. ૧૩. દવદવરસ ન ગચ્છેજન, ભાસમાણો અ
ગોઅરે, હસતો નાભિગચ્છિજન, કુલં ઉચ્ચાવયં સયા. ૧૪. આલોઅં ચિંગલં દારં,
સંધિ દગલવણાણિ અ, ચરંતો ન વિનિજાએ, સંક-દૂાણું વિવજનએ. ૧૫. રનનો
ગિહુવધણું ચ, રહસા રક્ષિઆણુ ચ, સંકિલેસકરં ઠાણું, દૂરએ પરિવજનએ. ૧૬.
પડિકુદું કુલં ન પવિસે, મામગં પરિવજનએ, અચિઅત્તં કુલં ન પવિસે, ચિઅત્તં
પવિસે કુલં. ૧૭. સાણી-પવાર-પિહિઅં, અપણા નાવપંગુરે, કવાડં નો પણોલ્લેજન,
ઓગહંસિ અનધઆ. ૧૮. ગોઅરગ-પવિદો અ, વચ્ચ-મુત્તં ન ધારએ, ઓગાસં
કાસુઅં નચ્યા, અણુવિઅ વોસિરે. ૧૯. નીઅ-દુવારં તમસં, કોદુંગં પરિવજનએ,
અચકુપુવિસઓ જત્ય, પાણા દુપડિલેહગા. ૨૦. જત્ય પુપ્કઈ ળીઆઈ, વિપ્પઈનાઈ
કોદુંએ, અહુણોવલિત્તં ઉલ્લં, દદૂણું પરિવજનએ. ૨૧ એલગં દારગં સાણું, વચ્છગં
વા વિ કુદુંએ, ઉલ્લંધિઆ ન પવિસે, વિઉહિતાણુ વ સંજએ. ૨૨. અસંસત્તં
પલોષજન, નાઈદરાવલોઅએ, ઉપકુલ્લં ન વિનિજાએ, નિઅટ્ટિજન અચપિરો.
૨૩. અઈભૂમિં ન ગચ્છેજન, ગોઅરગ ગઓ મુણી, કુલસસ ભૂમિં જાણિતા,
મિઅ ભૂમિં પરકમે. ૨૪. તત્થેવ પડિલેહિજન, ભૂમિભાગં વિઅકુખણો, સિણાણુસસ
ય વચ્ચરસ, સંલોગં પરિવજનએ. ૨૫. દગ મટ્ટિઅ આયાણો, ળીઆણિ હરિઆણિ
અ, પરિવજનંતો ચિદ્દિજન, સવિવદિઅ સમાહિએ. ૨૬. તત્થ સે ચિદ્દિમાણુસસ,
આહારે પાણુ ભોઅણું, અકપિઅં ન ગેણિહજન, પડિગાહિજન કપિઅં ૨૭. આહા-
રંતી સિઆ તત્થ, પરિસાહિજન ભોઅણું, દિતિઅ પાડઆઈકુએ, ન મે કપ્પઈ તારિસં.
૨૮. સંમદમાણી પાણાણિ, ળીઆણિ હરિઆણિ અ, અસંજમકરિં નચ્યા, તારિસિં
પરિવજનએ. ૨૯. સાહુદું નિક્ષિવિત્તાણં, સચિત્તં ઘટ્ટિઆણિ અ, તહેવ સમણદુએ
ઉદગં સંપણુલ્લિઆ. ૩૦. ઓગારઈત્તા ચલઈત્તા, આહારે પાણુ ભોઅણું, દિતિઅ
પડિઆઈકુએ, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૩૧. પુરેકમ્મેણુ હત્થેણુ, દંવીએ ભાયણેણુ વા,
દિતિઅ પડિઆઈકુએ, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૩૨. (એવં) ઉદઉલ્લે સસિણિધે, સસર-
કુએ મટ્ટિઆણિસે, હરિઆણે હિંગુલએ, મણોસિલા અંજણે લોણે. ૩૩. ગેરૂઅ વનિઅ
સેદિઅ-સોરદિઅ પિદુકુકુસકએ ય, ઉક્કિદું-મસંસદું, સંસદુંએવ ઓધંવે. ૩૪. અસં-
સદુંણુ હત્થેણુ, દંવીએ ભાયણેણુ વા, દિજનમાણું ન ઇચ્છિજન, પરજકમ્મં જહિ
ભવે. ૩૫. સંસદુંણુ ય હત્થેણુ, દંવીએ ભાયણેણુ વા, દિજનમાણું પડિચ્છિજન. જ
ત્થેસણિઅં ભવે. ૩૬. દુષ્કં તુ ભુજમાણાણું, એગો તત્થ નિમંતએ હિજનમાણું ન
ઇચ્છિજન, ઇંદં સે પડિલેહએ. ૩૭. દુષ્કં તુ ભુજમાણાણું, દો વિ તત્થ નિમંતએ,
દિજનમાણું પડિચ્છિજન, જ તત્થેસણિઅં ભવે. ૩૮. ગુવિણીએ ઉવણુત્થં. વિવિહં

पाणु-लोअणु', लुनैमाणु' विवञ्जिण्ण, लुत्तसेस' पडिअण्णे. ३९. सिआ य सभणुण्णे,
 गुण्विणी कालमासिणी, उट्टिया वा निसीउण्ण, निसन्ना वा पुणुण्णे. ४०. तं लवे
 लत्तपाणु' तु, स'नयाणु अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ४१.
 थणुगं पिण्णेभाणी, दारगं वा कुमारियं, तं निक्खिपित्तु रोअ'त', आहारे पाणुलोअणु'.
 ४२. तं लवे लत्तपाणु' तु, स'नयाणु अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे, न मे
 क'प'ध तारिस'. ४३. नं लवे लत्तपाणु' तु, क'पाक'प'मि स'किअ', हितियं पडिआ-
 ण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ४४. दगवारेणु चिडिअ', नीसाअे पीढअेणु वा, दोढेणु वा
 वि देवेणु, सिवेसेणु व केणुध'. ४५. तं य उण्णिअ'दिउं दिण्ण, सभणुण्णे व हावअे,
 हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ४६. असणुं पाणुगं वा वि,
 आधमं साधमं तहा, नं लण्णिण्ण सुण्णिण्ण वा, दणुण्णे पगडं धमं. ४७. तं लवे
 लत्तपाणु' तु, स'नयाणु अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ४८.
 असणुं पाणुगं वा वि, आधमं साधमं तहा, नं लण्णिण्ण सुण्णिण्ण वा, पुणुण्णे
 पगडं धमं. ४९. तं लवे लत्त-पाणु' तु, स'नयाणु अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे,
 न मे क'प'ध तारिस'. ५०. असणुं पाणुगं वा वि, आधमं साधमं तहा, नं लण्णिण्ण
 सुण्णिण्ण वा, वण्णिण्णे पगडं धमं. ५१. तं लवे लत्त-पाणु' तु, स'नयाणु-अकप्पिअ',
 हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ५२. असणुं पाणुगं वा वि, आधमं
 साधमं तहा, नं लण्णिण्ण सुण्णिण्ण वा, सभणुण्णे पगडं धमं. ५३. तं लवे लत्त-
 पाणु' तु, स'नयाणु अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ५४.
 उदेसियां क्रीअगडं, पूधकम्मं य आहुडं, अण्णोयर-पामियं, मीसणयं विवण्णअे.
 ५५. उगमं से अ पुविण्ण, कस्सण्णे केणु वा कडं, सुअ्या निरस'किअं सुद्धं, पडि-
 गाडिण्ण स'नअे. ५६. असणुं पाणुगं वा वि, आधमं साधमं तहा, पुण्णिसु
 हुण्ण उम्मीसं, भीअेसु हरियेसु वा. ५७. तं लवे लत्तपाणु' तु, स'नयाणु अकप्पिअ',
 हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ५८. असणुं पाणुगं वा वि, आधमं
 साधमं तहा, उद्धमंमि हुण्ण निक्खित्तं, उत्तिग-पणुण्णेषु वा. ५९. तं लवे लत्त-पाणुं
 तु, स'नयाणु अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ६०. असणुं
 पाणुगं वा वि, आधमं साधमं तहा, तेउमि हुण्ण निक्खित्तं, तं य स'धट्टिया दअे. ६१.
 तं लवे लत्तपाणु' तु, स'नयाणु अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'.
 ६२. अेव' उरसकिया अोअकिया, उण्णलिया पण्णलिया निंवाविया, उरिसयिया
 निरिस'यिया, उवत्तिया अोअरिया दअे. ६३. तं लवे लत्त-पाणु' तु, स'नयाणु
 अकप्पिअ', हितियं पडिआण्ण्णे, न मे क'प'ध तारिस'. ६४. हुण्ण क'णुं सिल' वा
 वि, ध'णु' वा वि अेगया, ठवियं स'क'मण्णअे, तं य डोण्ण अलायलं. ६५. न तेणु
 लिक्खु गविण्ण, दिट्ठो तत्थ अस'नअे, ग'लीरं लुत्तिरं अेव, स'व'दिय-समा-
 हिये. ६६. निरसेणुं इलगं पीढं, उरसवित्ताणु-माउडे, म'यं क्रीलं य पासायं,
 सभणुण्णे अेव हावअे. ६७. दुरुढमाणु पवडिण्ण, हत्थ पायं व दसअे, पुढविअेवे वि

હિસિન્ન, જે અ તન્નિરિસ્યા જગા ૬૮. એવારિસે મહાદોસે, બલિગિષ્ઠ મહેસિષ્ણો, તમ્હા માલોહડાં લિક્ષાં, ન પરિગિષ્ઠતિ સંજ્ઞયા. ૬૯. કંદં મૂલં પલમં વા, આમં છિત્રં વ સન્નિરં, તુંમાગં સિંગમેરં ચ, આમગં પરિવન્નજ્યે. ૭૦. તહેવ સત્તુ-ચુણ્ણાઈ, કોલ-ચુણ્ણાઈ આવણે, સક્કલિ ક્ષણિઅં પૂઅં, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૭૧. વિક્ષાયમણું પસદં, રચેણું પરિક્ષિઅં, દિતિઅં પડિઆઈક્ર્ણે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૭૨. બહુઆઈક્ર્ણં પુગલં, અણિમિસં વા બહુ-કંટયં, અથિઅં તિદુયં મિલ્લં, ઉચ્છુખંડં વ સિવલિ. ૭૩. અપ્પે સિઆ લોઅણુન્નજ્યે, બહુઉન્નિઅયધમિમચ્ચે, દિતિઅં પડિઆઈક્ર્ણે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૭૪. તહેવુચ્ચાવયં પાણું, અદુવા વરધોઅણું, સંસેઈમં ચાઉલોદગં, અહુણાધોઅં વિવન્નજ્યે. ૭૫. જં બલેન્નજ ચિરાધોયં, મઈએ દંસણેણુ વા, પડિપચ્છિગિણુ સુચ્ચા વા, જં ચ નિરસાંકિઅં ભવે. ૭૬. અણવં પરિણુયં નચ્ચા, પડિગાહિન્નજ સંજ્ઞયે, અહ સંકિયં ભવિન્ન, આસાઈતાણુ ચેયચ્ચે. ૭૭. થોવમાસાયણુદ્દાચ્ચે, હુથગંમિ દલહિ મે, મા મે અચ્ચામિલં પૂઈ, નાલં તણ્ણં વિણિત્તચ્ચે, ૭૮. તં ચ અચ્ચામિલં પૂઈ, નાલં તણ્ણં વિણિત્તચ્ચે, દિતિઅં પડિઆઈક્ર્ણે, ન મે કપ્પઈ તારિસં ૭૯. તં ચ હોન્નજ અકામેણું, વિમણેણુ પડિચ્છિઅં, તં અપ્પણા ન પિમે, નો વિ અન્નસ્સ દાવચ્ચે. ૮૦. એગંત-મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પડિવેહિઆ, જયં પરિટ્ટવિન્ન, પરિટ્ટપ્પ પડિક્કમે. ૮૧. સિઆ ય ગોયરગ-ગચ્ચો, ઇચ્છિન્ન પરિલુત્તુઅં (ભુન્નિઉં), કુટ્ટગં ભિત્તિમૂલં વા, પડિવેહિતાણુ ક્ષાસુઅં. ૮૨. અણુત્તવિત્તુ મેહાવી, પડિચ્છન્નમિ સંવુડે, હુથગં સંપમન્નિન્નતા તત્થ ભુન્નિન્નજ સંજ્ઞયે. ૮૩. તત્થ સે ભુન્નમાણુસ્સ, આઈક્ર્ણં કંટચ્ચો સિઆ, તણુકટ્ટસક્કરં વા વિ, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૮૪. તં ઉક્ખિવિત્તુ ન નિક્ખિવે, આસચ્ચેણુ ન છડ્ડચ્ચે, હુથચ્ચેણુ તં ગહેગિણું, એગંત-મવક્કમે. ૮૫. એગંત-મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પડિવેહિઆ, જયં પરિટ્ટવિન્ન, પરિટ્ટપ્પ પડિક્કમે. ૮૬. સિઆ ય લિક્ષુ ઇચ્છિન્ન, સિન્નજમાગમ્મભુત્તુ અં, સંપિંડપાય-માગમ્મ, ઉંદુયં પડિવેહિઆ. ૮૭. વિણુચ્ચેણુ પવિસિત્તા, સંગાસે ગુરુણો મુણ્ણી, ઇરિયાવહિય-માયાય, આગચ્ચો ય પડિક્કમે. ૮૮. આલોઈતાણુ નીસેસં, અઈઆરં જહુક્કમ, ગમણાગમણે ચેવ, ભત્ત પાણે વ સંજ્ઞયે. ૮૯. ઉન્નુપપ્પે અણુવિવગ્ગો, અન્વખિત્તેણુ ચેઅસા, આલોચ્ચે ગુરુસગાસે, જં જહા ગહિઅં ભવે. ૯૦. ન સમ્મમાલોઈયં હુન્ન, પુવિવં પચ્છા વ જં કંડં, પુણ્ણો પડિક્કમે તસ્સ, વોસદ્દો ચિત્તચ્ચે ઇમં. ૯૧. અહો નિણ્ણેહિ અસાવન્ન, વિત્તી સાહુણુ દેસિઆ, મુક્ખ-સાહુણુ-હેઉસ્સ, સાહુ-દેહસ્સ ધારણા. ૯૨. નમુક્કારેણુ પારિત્તા, ઠિત્તિા નિણુસંથવં, સજ્જાયં પદ્ધવિત્તાણું, વીસમેજ્જ ખણું મુણ્ણી. ૯૩. વીસમંતો ઇમં ચિત્તે, હિયમદ્દં લાભમદ્દિચ્ચો, જઈ મે અણુગ્ગહં કુન્ન, સાહુ હુન્નનિ તારિચ્ચો. ૯૪. સાહુવો તો ચિઅત્તેણુ નિમત્તિન્ન જહુક્કમં, જઈ તત્થ કેઈ ઇચ્છિન્ન, તેહિ સદ્ધિ તુ ભુન્નજ્યે. ૯૫. અહ કોઈ ન ઇચ્છિન્ન, તચ્ચો ભુન્નિન્નજ એગચ્ચો, આલોચ્ચે ભાયણે સાહુ, જયં અપરિસાહિયં. ૯૬. તિત્તગં વ ક્કુઅં વ ક્કસાયં, અંખિલં વ મહુરં

લવણ' વા, એઅ લદ્-મન્નત્થ-પઉત્ત', મહુધય' વ ભુ'ન્નિજ્જ સંજએ. ૯૭. (અનુ'દુખ-
વૃતમ) અરસ' વિરસ' વા વિ; સૂધઅ' વા અસૂધઅ', ઉલ્લ' વા જઈ સુક્ક', મંથુ-કુમાસ
ભોઅણુ. ૯૮. ઉપ્પણું નાઇહીલિજ્જળ, અપ્પ' વા બહુ કાસુઅ', મુહાલદ્દ' મુહાલવી,
ભુ'ન્નિજ્જળ દોસવન્નિજ્જઅં. ૯૯. હલ્હા ઉ મુહાદાઈ મુહાલવીવિ હલ્હા, મુહાદાઈ મુહા-
લવી, દોસવિ ગચ્છતિ સુગઇ. તિ ભેમિ. ૧૦૦. ઈઈ પિંડેસણાએ પઠમો ઉદ્દેસો સમત્તો,
પંચમન્નજણું. પીએો ઉદ્દેસએો.

પડિગ્ગહં સંદિહિતાણું, લેવમાયાએ સંજએ, દુગ'ધં વા, સુગ'ધં વા, સ્સવ' ભુ'ને
ન છડુએ. ૧. સેજળ નિસીહિયાએ, સમાવન્નો ય ગોઅરે, અયાવયદ્દા ભુચ્યા ણું, જઈ
તેણુ ન સંથરે. ૨. તઓ કારણુમુપ્પન્ને, ભત્ત-પાણું ગવેસએ, વિહિણા પુન્વઉત્તેણુ,
ઇમેણું ઉત્તરેણુ ય. ૩. કાલેણુ નિક્ખમે સિક્ખૂ, કાલેણુ ય પડિક્કમે, અકાલં ચ વિવ-
ન્નિજ્જતા, કાલે કાલં સમાયરે. ૪. અકાલે ચરસિ સિક્ખૂ, કાલં ન પડિલેહસિ, અપ્પાણું ચ
કિલામેસિ, સંનિવેસં ચ ગરિહસિ. ૫. સઈ કાલે ચરે સિક્ખૂ, કુજ્જળ પુરિસકારિઅં,
અલાભુત્તિ ન સેએજ્જળ, તવોત્તિ અહિઆસએ. ૬. તહેવુચ્ચાવયા પાણા, ભત્તદ્દાએ
સમાગયા, તં ઉજ્જભુઅં ન ગચ્છિજ્જળ, જયમેવ પરછમે. ૭. ગોચરગ્ગ-પવિદ્દી અ, ન
નિસીએજ્જળ કત્થઈ, કહ્લં ચ ન પખંધિજ્જળ, ચિદ્દંતાણુ વ સંજએ. ૮. અગ્ગલં ફલિહં
દારં, કવાડં વાવિ સંજએ, અવલાંમિઆ ન ચિદ્દંજ્જળ, ગોચરગ્ગ-ગઓ મુણી. ૯. સમણું
માહણું વાવિ, કિવિણું વા વણીમગં, ઉવસંકમંતં ભત્તદ્દા, પાણુદ્દાએ વ સંજએ. ૧૦.
તં અઈક્કમિત્તુ ન પવિસે, ન ચિદ્દે ચક્ખુગોચરં, એગંત-મવક્કમિત્તા, તત્થ ચિદ્દંજ્જ
સંજએ. ૧૧. વણીમગરસ વા તરસ, કાયગરસુભયરસ વા, અપ્પત્તિઅં સિઆ
હુજ્જા, લહુત્તં પવયણુરસ વા. ૧૨. પડિસેહિએ વ દિન્ને વા, તઓ તમ્મિ નિયત્તિએ,
ઉવસંકમિજ્જ ભત્તદ્દા, પાણુદ્દાએ વ સંજએ. ૧૩. ઉપ્પલં પઉમં વા વિ, કુમુઅં વા
મગદંતિઅં, અન્નં વા પુપ્ફસચ્ચિત્તં, તં ચ સંહુચિઆ દએ. ૧૪. તં ભવે ભત્ત-પાણું
તુ, સંજણાણુ અકપ્પિઅં, દિતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૧૫.
ઉપ્પલં પઉમં વા વિ, કુમુઅં વા મગદંતિઅં, અન્નં વા પુપ્ફ સચ્ચિત્તં તં ચ
સંમદિઆ દએ. ૧૬. તં ભવે ભત્ત-પાણું તુ, સંજયાણુ અકપ્પિઅં, દિતિઅં પડિ-
આઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૧૭. સાલુયં વા વિરાલિયં, કુમુઅં ઉપ્પલ-નાલિઅં,
મુણાલિઅં સાસવ-નાલિઅં, ઉચ્છુ-અંડં અનિન્વુડં. ૧૮. તરૂણં વા પવાલં, રૂક્-
ખરસ તણુગરસ વા, અન્નરસ વા વિ હરિઅરસ, આમગં પરિવજ્જએ, ૧૯. તરૂણિઅં
વા છિવાડિ, આમિઅં ભન્નિજ્જઅં સઈ, દિતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં.
૨૦. તહા કેલ-મણુસ્સિન્નં, વેલુઅં કાસવ-નાલિઅં, તિલ-પપ્પડગં નીમં, આમગં
પરિવજ્જએ. ૨૧. તહેવ ચાકલં પિદ્દં, વિઅડં વા તત્તડનિન્વુડં, તિલપિદ્દં-પૂઈપિન્નાગં,
આમગં પરિવજ્જએ. ૨૨. કવિદ્દં માઉલિગં ચ, મૂલગં મૂલગત્તિઅં, આમં અસત્થપ-
રિણુયં, મણુસા વિ ન પત્થએ. ૨૩. તહેવ દલ-મંથુણિ, ધીઅમંથુણિ નાણિઅ. ખિહેલગં
પિયાલં અ, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૪. સમુઆણું ચરે ભક્ષૂ, કુલસુઆવયં સયા,

નીયં કુલ-મધક્કમ્, યોસઠં નાલિધારયો. ૨૫. અદીણે |વિત્તિમેસિજ્જા, ન વિસીઈજ્જા
 પંડિયો, અમુચ્છિયો લોઅણુમિ, માયણુણે એસણા-રયો. ૨૬. બહું પરધરે અત્થિ,
 વિવિહં ખાઈમ-સાઈમં, ન તત્થ પંડિયો કુપ્પે, ઇચ્છા ક્કજ્જા પરો ન વા, ૨૭,
 સયણાસણુ-વત્થં વા, ભત્ત-પાણું વ સંજ્જયે, અદિંતસ્સ ન કુપ્પિયજ્જા, પચ્ચકખે વિ
 અ દીસયો. ૨૮. ઇત્થિઅં પુરિસં વાવિ, હહરં વા મહલ્લગં, વંદમાણું ન જાઈજ્જા,
 નો અ ણું ક્કરસં વયો. ૨૯. જે ન વંદે ન સે કુપ્પે, વંદિયો ત સમુક્કસે, એવ-
 મ-નેસમાણુસ્સ, સામણુ-મણુચ્છિદ્ધં. ૩૦. સિઆ એગઈયો લદ્ધું, લોલેણુ વિણિગૂહઈ,
 મામેયં દાઈયં સંતં, હદ્દૂણુ સયમાયયો. ૩૧. અત્તદ્દા ગુરૂયો લુહો, બહું પાવં
 પકુવ્વઈ, દુ-તાસયો અ સો હોઈ. નિવ્વાણું ચ ન ગચ્છઈ. ૩૨. સિઆ એગઈયો લદ્ધું,
 વિવિહં પાણુ-લોઅણુ, લદ્દગં બદ્દગં ભુચ્ચા, વિવત્તં વિરસમાહરે ૩૩, જાણુંતુ તા ઇમે
 સમણા, આયયદ્દી અયં મુણી, સંતુદ્દો સેવયો પંતં, લહ્હવિત્તી સુતોસયો. ૩૪.
 પૂઅણુદ્દા જસોકામી, માણુ-સમ્માણુ-કામયો, બહું પસવઈ પાવં, માયાસદ્ધં ચ કુવ્વઈ.
 ૩૫. સુરં વા મેરજં વા વિ, અત્તં વા મજ્જજં રસં, સસકખં ન પિણે ભિક્ખુ,
 જસં સારકખં-મપ્પણુ. ૩૬. પિયા એગઈયો તેણો, ન મે કોઈ વિઆણુઈ, તસ્સ
 પરસહ હોસાઈ, નિઆઈ ચ સુણેહ મે. ૩૭. વઠ્ઠઈ સુંડિઆ તસ્સ, માયામોસં ચ ભિક્-
 ખુણો, અયસો અ અનિવ્વાણું, સયયં ચ અસાહુઆ. ૩૮. નિચ્ચુવિવગ્ગો જહા તેણો,
 અત્તકમ્મેહિં દુમ્મઈ, તારિસો મરણુતે વિ, ન આરાહેઈ સંવરં. ૩૯. આયરિયે નાસ-
 હેઈ, સમણે આવિ તારિસો, ગિહ્હત્થાવિ ણું ગરિહંતિ, જેણુ જાણુતિ તારિસં. ૪૦.
 એવં તુ અગુણુપ્પેહી, ગુણુણું ચ વિવજ્જયો, તારિસો મરણુતે વિ, ણુ આરાહેઈ
 સંવરં. ૪૧. તવં કુવ્વઈ મેહાવી, પણીઆં વજ્જયે રસં, મજ્જ-પપમાય-વિરયો,
 તવસ્સી અઈઉક્કસો. ૪૨. તસ્સ પરસહ કલ્લાણું, અણુગ-સાહુ-પૂઈઅં, વિઉલાં અત્થ
 સંભુત્તં, કિત્તઈસ્સં સુણેહ મે. ૪૩. એવં તુ સગુણુપ્પેહી, અગુણુણું વિવજ્જયો,
 તારિસો મરણુતે વિ, આરાહેઈ અ સંવરં. ૪૪. આયરિયે આરાહેઈ, સમણે આપિ
 તારિસો, ગિહ્હત્થા વિ ણું પૂયાંત, જેણુ જાણુતિ તારિસં. ૪૫. તવ-તેણે વય-તેણે, રુવ
 તેણે અ જે નરે, આચાર-ભાવતેણે અ, કુવ્વઈ દેવકિવ્વિસં. ૪૬. લદ્ધુણુ વિ દેવત્તં,
 ઉવવ-નો દેવકિવ્વિસં, તત્થા વિ સે ન યાણાઈ, કિં મે કિચ્ચા ઇમં ફલં. ૪૭. તત્તો
 વિ સે ચઈતાણું, લખિલહી એલ-મૂઅગં, નરયં તિરિક્ખજ્જેણિં વા, યોહી જત્થ સુદ્-
 હહા. ૪૮. એઅં ચ હોસં હદ્દૂણું, નાયપુત્તેણુ ભાસિઅં, અણુમાયં પિ મેહાવી, માયા-
 મોસં વિવજ્જયે. ૪૯. (કાવ્યમ્) સિક્ખિમણિણુ ભિક્ખેસણુ-સોહિં. સંજ્જયાણુ બુદ્ધાણુ
 સગાસે, તત્થ ભિક્ખુ સુપ્પણિહિ-ઈદિયે. તિવ્વલજ્જ-ગુણુવં વિહરિજ્જાસિ. તિ ખેમિ.
 ૫૦. (ઇઈ પંચમં પિંડેસણુનામજ્જયણુ સમત્તં.)

૬. મહાયારકથાડક્યયનમ્

નાણુ-ઈસણુ-સંપત્તં, સંજ્જમે અ તવે રયં, ગણિ-માગમ-સંપત્તં. ઉજ્જાણુમિમ
 સમ્મેસઠં. ૧. શયાણો શયમચ્ચા ય, માહણા અદુવ ખત્તિઆ, પુચ્છંતિ નિહુઅપ્પાણો,

કહ' મે આચારગોચરો? ૨, તેસિ સો નિહુઓ દંતો, સંવભૂચ-સુહાવહો, સિક્કાઓ સુસમાઉત્તો, આયકુખઈ વિચકુખણો. ૩. હુદિ ધમ્મત્થ-કામાણુ', નિગ્ગ'થાણુ' સુણેહ મે, આચારગોચર' ભીમ', સયલ' દુરહિદ્ધિચ'. ૪. નમ્મત્થ એરિસ' વુત્ત', જ' લોએ પર મહુચર', વિઉલટ્ટાણુભાઈસ્સ, ન ભૂચં ન ભવિસ્સઇ. ૫, સપ્પકુગ-વિચત્તાણુ', વાહિ-આણં ચ જે ગુણા, અખંડકુડિઆ કાયન્વા, તં સુલેહ જહા તહા. ૬. ઇસ અદું ચ ઠાણાઈ, બઈ ખાલોડવરજ્ઞઈ, તત્થ અન્નયરે ઠાણે, નિગ્ગ'થત્તાઉ ભસ્સઇ, ૭. વયછક્ક' કચછક્ક', અકપ્પો ગિહિ-માયણુ', પલિયંક નિસેજ્જ ય, સિણાણં સોહવજ્જણુ'. ૮. તત્થિમ' પઠમ' ઠાણુ', મહાવીરેણુ દેસિચ', અહિંસા નિઠ્ઠણા દટ્ટા, સંવભૂચેસુ સંજ્ઞમો. ૯. ભવંતિ લોએ પાણા, તસા અદુવ થાવસા, તે જાણુ-મજાણુ' વા, ન હુણે ણો વિધાયચ્ચે. ૧૦. સંવે જીવા વિ ઈચ્છંતિ, જીવિઉં ન મરિન્નિજ્જઉં, તમ્હા પાણિવહં ઘોર', નિગ્ગ'થા વજ્જયંતિ ણુ'. ૧૧. અપ્પણુદ્ધા પરટ્ટા વા, કોહા વા જઈ વા ભયા, હિંસગં ન મુસં ખૂચા, તોવિ અન્નં વયાવચ્ચે. ૧૨. મુસાવાચે ઉ લોગમ્મિ, સંવ સાહૂહિં ગરિહિચ્ચો, અવિસ્સાસો અભૂચાણુ'. તમ્હા મોસં વિવજ્જચ્ચે. ૧૩. ચિત્તમંત-મચિત્તં વા, અપ્પં વા જઈ વા ખહું, દંત-સોહણુ-મિત્તં વિ, ઉગ્ગહંસિ અન્નઈયા. ૧૪. તં અપ્પણા ન ગિણહંતિ ન વિગિણહાવચ્ચે પર', અન્નં વા ગિણહમાણુ' પિ, નાણુજાણુતિ સંજ્ઞયા ૧૫. અમંભચરિચ્ચં ઘોર'. પમાયં દુરહિદ્ધિચ્ચં, નાયરંતિ મુણી લોએ, ભેઆયયણુ-વન્નિજ્જણો. ૧૬. મૂલમેય-મહુમ્મસ્સ, મહાદોસ-સમુસ્સયં, તમ્હા મેહુણુ-સંસંમ', નિગ્ગ'થા વજ્જયતિ ણુ'. ૧૭. ઝિડ-મુખ્ખેઈમ' લોણં, નિલ્લં સપ્પિ ચ ક્ષણિચ્ચં, ન તે સનિ-હિમિચ્છંતિ, નાયપુત્ત-વચ્ચો-ચયા. ૧૮. લોહસ્સેસ અણુપ્પાસે, મન્ને અન્નયરામવિ, જે સિચ્ચા સન્નિહિં કામે, ગિહી પંવઈચ્ચે ન સે. ૧૯. જ' પિ વત્થં વ પાયં વા, કંજલં પાયપુમ્મ-છણુ', તં પિ સંજ્ઞમ-લજ્જઈ, ધારંતિ પરિહિંતિ અ. ૨૦. ન સો પરિગ્ગહો વુત્તો, નાયપુત્તેચ્ચ તાઇણા, મુચ્છા પરિગ્ગહો વુત્તો, ઈઈ વુત્તં મહેસિણા. ૨૧. સંવત્થુવહિણા ણુદ્ધા, સંરક્ખણુ-પરિગ્ગહે, અવિ અપ્પ-ણોવિ દેહંમિ, નાયરંતિ માઈયં. ૨૨. અહો નિચ્ચં તવો કમ્મં સંવયુધ્ધેહિં વણિણુચ્ચં, જાં ય લન્ન-સમા વિત્તી, એગલત્તં ચ લોચ્ચણુ'. ૨૩. સંતિમે સુહુમા પાણા, તસા અદુવ થાવસા, જાઈ રાચ્ચો અપાસંતો, કહમેસણિચ્ચં ચરે? ૨૪. ઉદઉલ્લં ખીચ-સંસત્તં, પાણા નિવડિયા મહિં, દિચ્ચા તાઈ વિવન્નિજ્જન્ન, રાચ્ચો તત્થ કહં ચરે? ૨૫. એચ્ચં ચ દોનં દટ્ટણુ', નાયપુત્તેણુ ભાસિચ્ચં, સંવાહારં ન જુજંતિ, નિગ્ગ'થા રાઈલોચ્ચણુ'. ૨૬. પુઠવિકાયં ન હિંસંતિ, મણુસા વયસા કાયસા, તિવિહેણુ કરન્નેચ્ચેણુ, સંજ્ઞયા સુસમાહિઆ. ૨૭. પુઠવિકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સચ્ચે, તસે અ વિવિહે પાણે, ચકપ્પુસે અ અચકપ્પુસે. ૨૮. તમ્હા એચ્ચં વિચ્ચાણિત્તા દોસં હુગ્ગઈ-વટ્ટણુ', પુઠવિકાય-સમારંભં, જાવજીવાઈ વજ્જચ્ચે. ૨૯. આઉકાયં ન હિંસંતિ, મણુસા વયસા કાયસા, તિવિહેણુ કરન્નેચ્ચેણુ, સંજ્ઞયા સુસમાહિઆ. ૩૦. આઉકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સચ્ચે, તસે અ વિવિહે પાણે, ચકપ્પુસે અ અચકપ્પુસે, ૩૧. તમ્હા

એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વૃદ્ધ્યું, આઉકાય-સમારંભં, જવજવાઈ વજ્જએ. ૩૨. જયતેઅં ન ઇચ્છંતિ, પાવગં જલઈત્તએ, તિક્ખમન્નયરં સત્થં, સન્વએો વિ દુરાસયં. ૩૩. પાઈણું પડિણું વા વિ, ઉદ્ધં અણુદિમાણુવિ, અહે દાદિણ્યએો વા વિ, હહે ઉત્તરએો વિઅ. ૩૪. ભૂઆણુ-મેસ-ગ્ગાઘાએો, હુન્વવાહેો ન સંસએો, તં પઈવ-પયાવટ્ટા, સંજયા કિંચિ નારભે. ૩૫. તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વૃદ્ધ્યું, તેઉકાય સમારંભં, જવજવાઈ વજ્જએ. ૩૬. અણુલસ સમારંભં, ણુદ્ધા મન્નંતિ તારિસં, સાવજ્જ જહુલં એઅં, નેઅં તાઈહિ સેવિઅં. ૩૭. તાદિઅં-ટેણુ પતેણુ, સાહા વિહુઅણેણુ વા, પરં. ૩૮. જં પિ વત્થં વ પાયં વા, કંબલં પાયપુંછણું, ન તે વાયમુધરંતિ, જયં પરિહરતિ અ. ૩૯. તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વૃદ્ધ્યું, વઉકાય-સમારંભં, જવજવાઈ વજ્જએ. ૪૦. વણુસઈ ન હિંસંતિ, મણુસા વયસા કાયસા, તિવિહેણુ કરણુજેએણુ, સંજયા સુસ-માહિઆ. ૪૧. વણુસઈ વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયરિસએ, તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૨. તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વૃદ્ધ્યું, વણુસઈ સમારંભં, જવજવાઈ વજ્જએ. ૪૩. તસકાયં ન હિંસંતિ, મણુસા વયસા કાયસા, તિવિહેણુ કરણુજેએણુ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૪. તસકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તય-રિસએ, તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અચક્ખુસે. ૪૫. તમ્હા એઅ વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વૃદ્ધ્યું, તસકાય-સમારંભં, જવજવાઈ વજ્જએ. ૪૬. જઈ અત્તારિડ-ભુજ્જજઈ, ઇસિણા-હારમાઈણિ, તાઈ તુ વિવજ્જંતો, સંજમં અણુપાલએ. ૪૭. પિંડં સિજ્જં ચ વત્થં ચ, ચઉત્થં પાયમેવ ય, અકપ્પિઅં ન ઇચ્છંત્ત, પડિગાહિજ્જ કપ્પિઅં. ૪૮. જે નઆગં મમાયંતિ, કીઅ-મુદેસિ-આહડં, વહં તે સમણુજણુનિ, ઈઈ વુત્તં મહેસિણા. ૪૯. તમ્હા અસણુ-પાણા, કીઅ-મુદેસિ-આહડં વજ્જયંતિ કિઅપ્પાણા, નિગ્ગંથા ધમ્મજણિણો. ૫૦. કંસેસુ કંસપાએસુ, કુડમોએસુ વા પુણો. ભુંજંતો અસણુ-પાણાઈ, આયારા પરિલસઈ. ૫૧. સીએોદગ-સમારભે, સત્તપોઅણુ છટ્ટે, જઈ છિત્તંતિ (છિપ્પંતિ) ભૂઆઈ, દિટ્ઠો તત્થ અસંજમો. ૫૨. પચ્છકમ્મં પુરેકમ્મં, સિઆ તત્થ ન કપ્પઈ, એઅમહું ન ભુંજંતિ, નિગ્ગંથા ગિહિ-ભાયણે. ૫૩. આસંદ્દી-પલિઅંકેસુ, મંચ-માસાલએસુ વા, અણાયરિઅ-મજ્જણુ, આકઈત્તુ સઈત્તુ વા. ૫૪. નાસંદ્દી-પલિઅંકેસુ, ન નિસિજ્જન ન પીઠએ, નિગ્ગંથાડપાંડદેહાએ, ણુદ્ધ-વુત્ત મહિટ્ટુગા. ૫૫. ગંભીરવિજયા એએ, પાણા દુપ્પડિલેહુગા, આસંદ્દી પલિઅંકો અ, એઅમહું વિવજ્જિઆ. ૫૬. ગોઅરગ-પવિટ્ટસ, નિસિજ્જન જસ કપ્પઈ, ઇમેરિસ-મણુયારં, આવજ્જઈ અમોહિઅં. ૫૭. વિવત્તી જંભયેરસ, પાણાણું અ વહે વહો, વણીમગ પડિગાએો, પડિકોહો અગારિણું. ૫૮. અણુત્તી જંભયેરસ, ઈટ્ઠીએો વા વિ સંકણં, કુસીલ-વૃદ્ધ્યાં ઠાણં, દૂરએો પરિવજ્જએ ૫૯. તિણ્હ-મન્નયરાગસ, નિસિજ્જન જસ કપ્પઈ, જરાએ અભિભૂઅસ, વાહિઅસ તવ-રિસણો. ૬૦. વાહિએો વા અરોગી વા, સિણાણં જો ઉ પત્થએ, વુકંતો હોઈ

આચારો, જઠો હવઇ સંજમો. ૬૧. સંતિમે સુહુમા પાણા, ધસાસુ મિહુગાસુ અ, જે અ લિક્ષૂ સિણુયતો, વિઅડેણુપલાવએ. ૬૨. તમ્હા તે ન સિણાયતિ, સીએણુ ઉસિ-
 જેણુ વા, જાવજીવં વયં ઘોરં, અસિણાણુ-મહિદ્ગા. ૬૩. સિણાણં અદુવા કક્કં, હુદ્દં
 પડમગ્ગિ અ, ગાયસ્સુવદ્દુણુએ, નયરંતિ કયાઇ વિ. ૬૪. નાંગણુસ્સ વા વિ ગુંડસ્સ,
 દીહ-રોમ-નહંસિણો, મેદુણા ઉવસંતસ્સ, કિં વિભૂસાઈ કરિઅં ? ૬૫. વિભૂસા-વત્તિઅં
 તિક્ષૂ, કમ્મં અંધઇં ચિક્કણં, સંસાર-સાયરે ઘોરે, જેણું પછં હુરતરે. ૬૬. વિભૂસા
 વાત્તઅં ચેઅં, ખુદ્દા મજ્જંતિ તારિસં. સાવજ્જ-ખહુલં ચેઅં, નેયં તાઇહિ સેવિઅં. ૬૭.
 ખવંતિ અપ્પાણુ-મમોહઠંસિણો, તવે રયા સંજમ-અજ્જવે ગુણે, ધુણંતિ પાવાઇ,
 પુરેકમ્મઇં, નવાઇં પાવાઇં ન તે કરંતિ. ૬૮. સચ્ચોવસંતા અમમા અકિંચણા, સવિજ્જ
 વિજ્જણણુગયા જસંનિણો, ઉકપસન્ને વિમલે વ ચંદિમા, સિદ્ધિં વિમાણાઇ ઉવંતિ
 તાઇણો, તિ ઝેમિ. ૬૯. ઇતિ મહુચારકથાખ્યં (ધર્માથિકામાખ્યાનં)

પઠમધ્યયનં સમાપ્તમ્ ૬.

૭. સુવાકયશુદ્રયાખ્યં સત્તમં અધ્યયનમ્

ચક્રેહં ખલુ ભાસાણં, પરિસંખાય પત્તવં, દુણ્હં તુ વિણુયં સિક્ખે, દો ન
 જાનિજ્જ સંવસો. ૧. જા અ સચ્ચા અવત્તવા, સચ્ચામોસા અ જા સુસા, જા અ
 ખુદ્ધેહિદ્ધિચાર્ણણુ, ન તં ભાસિજ્જ પત્તવં. ૨. અસચ્ચમોસં સચ્ચં ચ, અણુવજ્જ
 મકકસં, સમુપ્પેહ-મસંદ્ધં, ગિરં ભ.સિજ્જ પત્તવં. ૩. એઅં ચ અદુમજ્જં વા,
 જં તુ નામેઇ સાસયં, મ ભાસં સચ્ચમોસં પિ, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ. ૪. વિતહં
 પિ તહામુત્તિ, જં નિરં ભાસએ નરો, તમ્હા સો પુટ્ટો પાવેણુ કિં પુણું જે
 સુસં વએ ? ૫. તમ્હા ગચ્છમો વક્ખામો, અમુગં વા જે ભવિસ્સઇ, અહં વા ણુ
 કરિસ્સામિ, એસો વા ણુ કરિસ્સઇ. ૬. એવમાઇ ઉ જા ભાસા, એસકાલંનિ સંકિયા,
 સંપયા-ઇઅ-મદ્દે વા, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ, ૭. અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પરચુ-
 પપ્પ-મણાગએ, જમદ્દં તુ ન જાણિજ્જ, એવમેઅં તિ નો વએ. ૮. અઇઅંમિ અ
 કાલંમિ, પરચુપપ્પ-મણાગએ, જતથ સંકા ભવે તં તુ એવમેઅં તિ નો વએ. ૯.
 અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પરચુપપ્પ-મણાગએ, નિસ્સંકિઅં ભવે જં તુ, એવમેઅં તિ
 નિદિસે. ૧૦ તહેવ કરુસા ભાસા, ગુરુ-ભૂઓવધાઇણી, સચ્ચા વિ સા ન વત્તવા, જએ
 પાવસ્સ આગમો. ૧૧. તહેવ કાણું કાણેત્તિ, પંડગં પંડગે ત્તિ વા, વાહિઅં વા વિ
 રોગિત્તિ, તેણું ચોરે તિ નો વએ. ૧૨. એએણુડન્નેણુ અદ્દેણુ, પરો જેણુવહુમ્મઇં,
 આચાર-ભાવ-દોસન્નુ, ન તં ભાસિજ્જ પત્તવં. ૧૩. તહેવ હોલે ગોલિત્તિ, સાણે વા
 વસુલિ ત્તિ અ, હુમએ દ્દહએ વા વિ. નેવં ભાસિજ્જ પત્તવં. ૧૪. અનિજ્જએ પનિજ્જએ
 વા વિ, અમ્મો માહસિઉત્તિ અ, પિઉસ્સિએ ભાયણિજ્જત્તિ, ધૂએ નત્તણિઅ ત્તિ અ. ૧૫.
 હલે હલિત્તિ અત્તિત્તિ, ભદ્દે સાનિણિ ગોમિણિ, હોલે ગોલે વસુલિત્તિ, ઇત્થિઅં નેવમાલેવે.
 ૧૬. નામધિજ્જેણુ ણુ ખૂઆ, ઇત્થીયુત્તેણુ વા પુણે, જહારિહ-મલિગિજ્જ, આલવિજ્જ
 લવિજ્જ વા. ૧૭. અજ્જએ પજ્જએ વા વિ, અપ્પો સુલ્લપિઉ ત્તિ અ. માઉલા ભાઈ

शिञ्जति, पुते नत्तुषिञ्जति अ. १८. डे डो हुदि ति अत्रित्त लट्टे सामिञ्ज
 गोमिञ्ज. डोल गोल वसुलि ति, पुरिसं नेव-मालवे. १९. नामधिञ्जेण् ञं भूञ्जा,
 पुरिसगुत्तेण् वा पुञ्जे, ञ्हादि-भलिगिञ्ज, आलदिञ्ज लविञ्जवा. २०. पविदि-
 आण् पाण्णुं, अेस धृथी अयं पुमं, *नव ण् न विञ्जिञ्ज, ताव नन्ति
 आलवे. २१. तडेव मालुसं पभुं, पङ्गिणं व.वि सरीस्रवं, धुवे पमेउते वञ्जे, पाधमे
 ति अ नो वञ्जे. २२. परिवृढ ति ण् भूञ्जा, भूञ्जा उवयिञ्ज ति अ, संज्ञये
 पीषिञ्जे वा वि, महाकायति आलवे २३. तडेव गाञ्जे हुञ्जाञ्जे, हन्मा गोरहुग
 ति अ, वाडिमा रहञ्जेगि ति, नेवं लासिञ्ज पन्नवः. २४. गुत्रं गविञ्जि ण्
 भूञ्जा, धेणुं रसद्य ति अ, रहस्से महदलये वा वि, वञ्जे संवहृषि ति अ. २५.
 तडेव गंतुमुञ्जण्; पव्याण्णि वष्ठाण्णि अ, इक्ष्णा महदल पेडाञ्जे, नेवं
 लासिञ्ज पन्नवः. २६. अलं पासाय-अलाण्, तोरणाण् गिडाण् अ, इतिहुगल
 नावाण्, अलं उदग-हेषिण्. २७. पीठये यंगमेरे अ, नंगते मध्यं सिञ्जा,
 नंतलट्टी व नाशी वा, गंदिञ्जा व अलं सिञ्जा. २८. आसण् सयण् ण्णुं, हुञ्ज
 वा किञ्चुवस्सञ्जे, कुञ्जोवधाधणि लासं, नेवं लासिञ्ज पन्नवः. २९. तडेव गंतुमु-
 ञ्जण्; पव्याण्णि वष्ठाण्णि अ, इक्ष्णा महदल पेडाञ्जे, अेवं लासिञ्ज पन्नवः.
 ३०. नधमंता धमे इक्ष्णा, हीडवट्टा महालयया, पथायसात्ता विडिमा, वञ्जे हरिसिञ्जि
 ति अ. ३१. तडा इलाधं पक्काधं, पायअननधं नो वञ्जे, वेदोद्यधं टालाधं, वेदि-
 माधं ति नो वञ्जे. ३२. असथडा धमे अंण्, अहुनिव्वडिमा इला, वधञ्ज अहु
 संभूञ्जा, लूअरुव ति वा पुञ्जे. ३३. तडोसहिञ्जे पक्काञ्जे नीदिञ्जाञ्जे छवीधं अ,
 लाधमा लन्निमाठ ति, पिहुअञ्ज ति नो वञ्जे. ३४. रुडा अहुसंभूञ्जा, धिरा
 अेसडा वि अ, गण्णाञ्जे पसूञ्जाञ्जे, ससाराठ ति आलवे. ३५. तडेव संअडि नञ्जा,
 डिञ्जं कञ्जं ति नो वञ्जे, तेण्णुं वावि वञ्जति, सुतेत्थि ति अ आवगा. ३६.
 संअडि संअडि भूञ्जा, पण्णिअट्टं ति तेण्णुं, अहुसमण्णि तित्थाण्णि, आवगाण् विआ-
 गरे. ३७. तडा नधञ्जे पुण्णुञ्जे, कायतिञ्ज ति नो वञ्जे, ताव डि तारिमाञ्जे ति,
 पाण्णिपिञ्ज ति नो वञ्जे. ३८. अहुगाहुडा आगाहुडा, अहुसजिजुपियेदगा, अहुवित्थ-
 डोदगा आवि, अेवं लासिञ्ज पन्नवः. ३९. तडेव सावञ्जं ञ्जेगं, परस्सट्टाञ्जे निट्टिअं
 धीरमाण् ति वा नञ्जा, सावञ्जं नालवे सुणी. ४०. सुकडिति, सुअडिति सुञ्जिने सुडडे
 मडे, सुनिट्टिञ्जे सुलाट्टिति, सावञ्जं वञ्जञ्जे सुणी. ४१. पयत्तपक्के(क) ति व पक्कमा-
 लवे, पयत्तिछिन्न ति छिन्नमालवे, पयत्तवट्टु(ः) ति व कम्मडेउअं, पडागगठिति व
 गाठमालवे. ४२. सवुक्कसं वरञ्जं वा, अउत्तं नत्थि अेरिसं, अविक्केअमत्तव, अवि-
 अत्तं अेव नो वञ्जे. ४३. सव्वमेअं वधस्सामि, सव्वमेअं ति नो वञ्जे, अणुवीधं सव्वं
 सव्वत्थ, अेवं लासिञ्ज पन्नवः. ४४. सुक्काअं वा सुविक्कीअं, अकिञ्जं किञ्जमेव वा,
 धमं जिण्डु धमं सुय, पण्णियं नो विआगरे. ४५. अण्णये वा, महुधे वा. कञ्जे वा
 विक्कञ्जे वि वा, पण्णिअट्टं ससुअपन्ने, अण्णवञ्जं विआगरे. ४६. तडेवासंअयं पीसे,

આસ એહિ કરેહિ વા, સયં ચિદ્ વયાહિ તિ, નેવં ભાસિન્નમ પન્નવં. ૪૭. બહવે ઇમે અમાદુ. લોએ વુચ્ચંતિ સાહુણો, ન લવે અસાહુ સાહુતિ, સાહુ સાહુતિ આલવે. ૪૮. નાણુ-દંતણુ-મંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં, એવં ગુણુ-સમાકિત્તં, સંજયં સાહુ-માલવે. ૪૯. દેનાણં મણુઆણું ચ, તિરિઆણું ચ વુગ્ગહે, અમુગાણું જઓ હોઉ, મા વા હોઉ તિ નો વએ. ૫૦. વાઓ વુદ્ધં ચ સીઉણ્હં. ખેમં ધાયં સિવં તિ વા, કયા છુ હુન્નચ એઅણિ, મા વા હોઉ તિ નો વએ. ૫૧. તહેવ મેહં વ, નહં વ માણુવં, ન દેવદેવ તિ ગિરં વર્ધન્ન, સમુચ્છએ ઉન્નએ વા પઓએ, વર્ધન્ન વા વુદ્ધં બલાહુયે તિ. ૫૨. અ તલિક્ખ તિ ણું ખૂયા, ગુજ્ઞાણુચરિઅ તિ અ, રિદ્ધિમંતં નરં દિસસ રિદ્ધિમંતં તિ આલવે. ૫૩. તહેવ સાવજ્જણુમેઅણી ગિરા, યોહારિણી જ ય પરોવધાઈણી, સે કોહ લોહ લય હાસ માણુવો, ન હાસમાણો વિ ગિરં વર્ધન્ન. ૫૪. સુવક્કસુદ્ધિં સમુપેહિઆ મુણી, ગિરં ચ દુદ્ધં પરિવજ્જએ સયા, મિઅં અદુદ્ધં અણુવીઈ ભાસએ, સયાણુ મજ્જે લહઈ પસંસણું. ૫૫. ભાસાઇ દોસે અ ગુણે અ બણિઆ, તીસે અ દુદ્ધે પરિવજ્જએ સયા, છસુ સંજએ સામણિએ સયા જએ, વર્ધન્ન ખુદ્ધે હિઅમાણુ-લોમિઅં. ૫૬. પરિક્ખભાસી સુસમાહિ-ઈદિએ, ચઉક્કસાયા-વગએ અણિસિસએ, સ નિદ્ધુણે ધુતમલં પુરેકકં, આરાહુએ લોગમિણું તહા પરં. તિ ખેમિ. ૫૭. ઈઈ સુવક્કસુદ્ધીનામં સત્તમમજ્જઅણું સમત્તં.

૮. આચાર પ્રશ્નિવિનામકમધ્યયનં

આચાર-પણિહિં લદ્ધુ, જહા કાયંવ ભિક્ખુણ્ણા, તં લે ઉદ્ધારિસસામ, આણુપુત્તિવં સુણેહ મે. ૧. પુઠ્ઠી-દગ-અગણિમારૂઅ, તણુ-રુક્ખ-સખીયગા, તસા અ પાણા છવ તિ, ઈઈ વુત્તં મહેસિણા. ૨. તેસિં અચ્છણુ જ્ઞેએણુ, નિચયં હોઅંવયં સિઆ, મણુસા કાય-વક્કેણુ, એવં હુવઈ સંજએ. ૩. પુઠ્ઠવિં ભિત્તિ સિલં લેલું, નેવ ભિદે ન સંલિકે, તિવિહેણુ કરણુ-જ્ઞેએણુ, સંજએ સુસમાહિએ. ૪. સુદ્ધપુઠ્ઠીએ ન નિસીએ, સસરકૂખંમિ અ આસણે, પમન્નિજ્જતુ નિસીઈન્ન, જાઈંતા જસ ઉગ્ગહં. ૫. સીઓદગં ન સેવિન્ન, સિલાવુદ્ધં હિમાણિ અ, ઉસિણોદગં તત્ત-કાસુઅં, પડિગા-હિન્ન સંજએ. ૬. ઉદ્ધલ્લં અપ્પણો કાયં, નેવ પુછે ન સંલિકે, સમુપેહ તહાભૂઅં, નો ણું સંઘટ્ટએ મુણી. ૭. ઈંગાલં અગણિ અચિયં, અલાયં વા સજ્જેઅં, ન ઉન્નિ-ન્ન, ન ઘટ્ટિન્ન નો ણું નિંવાવએ મુણી. ૮. તાલિઅંટેણુ પત્તેણુ, સાહા-વિહુયણુણુ વા, ન ઈઈન્ન અપ્પણો કાયં, ખાહિરં વા વિ પુગલં. ૯. તણુરૂક્ખં ન ઈદિન્ન, ફલં મૂલં ચ કસ ઈ, આમગં વિવહં ખીઅં, મણુસા વિ ન પરથએ. ૧૦. ગહણેસુ ન ચિદ્ધિન્ન, ખીએમુ હરિએસુ વા, ઉદગમિ તહા નિચયં. ઉત્તિગ પણુગેસુ વા. ૧૧. તસે પાણે ન હિમિન્ન, વાયા અદુવ કમ્મુણા, ઉવરઓ સંવભૂએસુ, પાસેન્ન વિવિહં જગં. ૧૨. અદ્ધં સુદુમાઈ પેહાએ, જાઈં જાણિતુ સંજએ, દયાહિગારી ભૂએસુ, આસ ચિદ્ધં સએહિ વા. ૧૩. કયગઈ અદ્ધં સુદુમાઈ, જાઈં પુચ્છિન્ન સંજએ, ઈમાઈ તાઈ મેહાવી, આઈપિન્ન વિઅકૂખણે. ૧૪. સિણેહં પુષ્કસુદ્ધમં ચ, પાણુચિંગં

તહેવ ય, પશુગં ધીઅ-હરિઅં ચ, અંડસુહુમં ચ અર્દુમં. ૧૫. એવમેઆણિ
 જાણિત્તા સંવલાવેણ સંજએ, અપમત્તો જએ નિચયં, સંવિદિઅ-સમાહિએ.
 ૧૬. ધુવં ચ પડિદેહિજા, જોગસા પાયકંબલં, સિજજ-મુચ્ચારભૂમિ ચ, સંધારં
 અદુવાસણુ. ૧૭. ઉચ્ચારં પાસવણુ, એલં સિધાણુ-જલ્લિઅં, કામુઅં પડિદેહિત્તા,
 પરિઠાવિજજ સંજએ. ૧૮. પાવિસિત્તુ પરાગારં, પાણુઃ લોઅણુસ્સ વા, જયં ચિદ્દુ
 મિઅં ભાસે, ન ચ રુવેસુ મણુ કરે. ૧૯. બહુ સુણેહિ કનેહિં, બહુ અચ્છીહિં પિચ્છઈ,
 ન ચ દિદ્દું સુઅં સંવં, સિક્ષ અકખાઉમરિહઈ. ૨૦. સુઅં વા જઈ વા દિદ્દું, ન
 લવિજએવધાઈઅં, ન ચ કેણ ઉવાએણુ, ગિહિજોગં સમાયરે. ૨૧. નિદ્દાણુ રસનિજજુકં,
 ભદ્ગં પાવગં તિ વા, પુદ્દો વા વિ અપુદ્દો વા, લાલાલાલં ન નિદિસે. ૨૨. ન ચ
 લોઅણુમિ ગિદ્દો, ચરે ઉછં અયંપિરેા, અકાસુઅં ન ભુજિજજા કીઅ-મુદ્દેસિ-અહડં.
 ૨૩. સંનિહિં ચ ન કુવિજજા, આણુમાયં પિ સંજએ, મુહાજીવી અસંબધે, હવિજજ
 જગનિરિસએ ૨૪. હુહવિત્તી સુસંતુદ્દે, અપિચ્છે સુહરે સિઆ, આમુરત્તં ન ગચ્છિજજા,
 સુચ્ચાણું જિણુ-સાસણું. ૨૫. કત્તમુકખેહિં સદેહિં, પેમં નાભિનિવેસએ, દારુણું કક્કમં
 કાસં, કાએણુ અહિઆસએ. ૨૬. ખુહં પિવાસં દુસ્સિજજા, સી-ઉણ્ડં અરઈ ભયં,
 અહિઆસે અવહિત્તા, દેહદુકખં મહાકલં. ૨૭. અથગયંમિ આરંચએ, પુરથા અ
 અણુગએ, આહાર-માઈયં સંવં, મણુસાવિ ન પત્યએ. ૨૮. અતિતિણે અચવદ્દે,
 અપમાસી મિઆસણે, હવિજજા ઉચ્ચરે હંતે, થેવં લંધું ન ણિસએ. ૨૯. ન બાહિરં
 પરિભવે, અત્તાણું ન સમુક્કસે, સુઅલાલે ન મન્નિજજા, જચ્ચા-તવસિસ-બુદ્ધિએ. ૩૦.
 સે જાણુમજાણું વા, કદ્દુ આહરિમઅં પયં, સંવરે ણિચ્ચમચ્ચાણું, ધીઅં તં ન સમાયરે.
 ૩૧. આણુપારં પરક્કમ્મ, નેવ ગૂહે ન નિહવે, સુષ્ઠં સયા વિચડભાવે, અસંસત્તે જિઈ-
 દિએ. ૩૨. અમેહં વચણું કુજજા, આયરિઅસ્સ મહપણો તં પરિગિજજા વચાએ,
 કમ્મુણા ઉવવાચએ. ૩૩. અધુવં જીવિઅં નચ્ચા, તિદ્ધિમગં વિઆણિઆ,
 વિણિઅટ્ટિજજા લોગેસુ, આઉં પરિમિઅમચ્ચણો. ૩૪. બલં થામં ચ પેહાએ,
 સદ્દા-મ-રૂગ મચ્ચણો, ખત્તં કાલં ચ વિ-નાય, તહપ્પાણું નિજ્જુ જએ. ૩૫.
 જરા જવ ન પીડેઈ, વાહી જવ ન વફૂઈ, જવિદ્ધિઆ ન હાયંતિ, તાવ ધમ્મં સમાયરે.
 ૩૬. કોહં માણું ચ માયં ચ, લોભં ચ પાવ-વફૂણું, વમે ચત્તારિ હોસે ઉચ્છિંતો
 હિઅ-મચ્ચણો, ૩૭. કોહો પીઈં પણાસેઈ, માણો વિણુય-નાસણો, માયા મિત્તાણિ
 નાસેઈ, લોભો સંવ-વિણાસણો, ૩૮. ઉવસમેણુ હણે કોહં, માણું મદવયા જિણે, માયં
 ચજજવ જપેણુ, લોભં સંતે સએા જિણે. ૩૯. (કાંચમ) કોહો અ મ.ણો અ અણિગ
 હીઆ, માયા અ લોભો અ પવફૂમાણા, ચત્તારિ એએ કસિણા કસાયા, સિચ્ચન્તિ
 મૂલાઈં પુણુપલવસ્સ. ૪૦. રાયણિએસુ વિણુયં પડેજે. ધુવસીલયં સયયં ન હાવઈજજા,
 કુમ્મુવ અહીણુ-પલીણુ-શુત્તો, પરક્કમિજજા તવ-સંજમંમિ. ૪૧. (અતુણુગુત્તમ)
 નિદં ચ ન બહુ મન્નિજજા, સપ્પહાસં વિવજજએ, મિસો કહાહિં ન રમે, સજ્જાયંમિ
 રએા સયા. ૪૨. જોગં ચ સમણુધમ્મમિ, જુજે અણુલસો ધુવં, જુત્તો અ

समस्तधर्ममि, अहंलक्ष्म अलुत्तरं. ४३. धनुषो-पारत द्वि, जेषु गच्छथ सुगर्भं, अहुरसुअं पल्लुवासिनन्, पुच्छिनन् इथ विच्छिन्नयं ४४. इत्यं पायं य कायं य, पञ्चिहाय जिघृक्ष्ये, अहीणु-गुत्ता निसिन्ने, सगासे गुरुषो मुष्ठी. ४५. न पक्ष्मयो न पुरयो, नेव क्रियाणु पिदुयो, नय उरं समासिनन्, चिद्विन्नन् गुरुषु तिन्ने ४६. अपुच्छियो न लासिनन्, लासमाणुस्स अंतस, पिदुमं स न भाषन्. मायाभोसं विवन्नयो. ४७. अप्पत्तिअं जेषु सिन्ना, आसु कुप्पिण्ण वा परे, सन्नसो तं न लसिनन्, लासं अद्विअगाभिष्णि. ४८. द्विदं मिअं असंदिद्धं, पडिपुत्रं विअं जिअं, अयंपिर-मल्लुविग्गं, लासं निसिर अत्तवं. ४९. आया र पत्ति-धरं, द्विदुवाय-मद्विन्नगं, वायविकुप्पद्विअं नन्ना, न तं उवहसे मुष्ठी. ५०. नक्ष्पत्तं सुमिष्णुं जेगं, निमित्तं भंत-लेसन्, गिद्विष्णो तं न आधक्खे, भूया-द्विगरणुं पयं. ५१. अन्नदं पगडं लयणुं, लक्ष्णं सयणासणुं, उन्नार भूमि संपत्तं, धत्थी पमु विवन्नियं. ५२. विवित्ता अ लवे सिन्नन्, नारीणुं न लवे कडं, गिद्वि संधवं न कुन्नन्, साद्विद्धं संधवं. ५३. जहा कुक्कुडं पोअस्स, निन्धं कुल-लयो लयं, अवेणुं पु अंलयत्तिस्स, धत्थी विग्गहयो लयं. ५४. चित्तमिच्छं न निन्न-आये, नारिं वा सु-अन्नं क्रियं, लक्ष्णं पिव द्विदुषुं, द्विदुं पडिसमाहरे. ५५. इत्यं पायं पडिच्छिन्नं, कन्न नास विगप्पियं, अवि वाससयरं नारिं, अंलयारी विवन्नयो. ५६. विभूसा धत्थि संसग्गे, पष्ठीअं रसलोअणुं, नरस्सत्त गवेसिस्स, विसं ताडुडं जहा. ५७. अंग पन्धंग संधाणुं, आरुल्लविअ पेद्विअं, धत्थीणुं तं न निन्नयाये, कभराग विवड्कणुं. ५८. विसयेसु मल्लु-नेसु, पेमं नालि निवेसये, अण्णियं तेसिं विन्नाय, परिष्णामं पुग्गलाणु य. ५९. पोग्गलाणु परिष्णामं, तेसिं नन्ना जहा तहा, विष्णीअ तण्डो विदुरे, सीधंभूयेणु अप्पणा. ६०. लक्षं सद्धां निक्ष्पत्तो, परिष्णाय ढाणु सुत्तमं, तमेव आणुपालिन्नन्, गुण्णे आयरिय संभये. ६१. तवं विमं संजम-जेगयं य, सन्नजायजेगं य सया अद्विदुंये, सुरे व सेष्णार्थं समत्त-भाडडे, अलमपण्णे डेधं अलं परिंसि. ६२. सन्नजाय-सन्नजाणु-र यस्स ताधण्णो, अपाव-भावस्स तवे रयस्स, विसुन्नं जं सि मलं पुरेकडं, समीरियं रूपमलं वनेधंला. ६३. से तारिसे दुक्षसडे जिघृक्ष्ये, सुअणुं लुत्ते, अममे अकिंयणु, विरायधं कम्म-धणुं मि अवगये, कसिण्णल पुडावगमे व अंदिमे ति जेमि. ६४. धं आया र पञ्चिदीनाममदुंममन्नयणुं समत्तं.

८. विनयमभाविनामाध्ययने प्रथमेदशक :

यंला व ढोडा व मयपमाया, गुरुस्सगासे विष्णुयं न सिद्धये, सो अवे उ तस्स अणुभायो, इदं व डीअस्स वहाय डोठं. १. जे आवि भादत्ति, गुरुं वधत्ता उदरे धमे अप्पसुअत्ति नन्ना, हीदं त मिच्छं पडिवन्नभाणा, करंति आसायणु ते गुरुणुं. २. पजग्घं मंहा वि लवंति जेगे, उदरा वि अ जे सुअणुधोववेआ, आया र मंता गुणु-सुदुअप्या, जे हीद्विअ सिद्धिरिव लास कुन्नन्. ३. जे आवि नागं उदरं त नन्ना, आसायये जे अद्विआय डोठं, जेवायरियं पि दु हीलयतो, निअच्छं अंधपदं सु

મંદો. ૪. આસિવિસો યા વિ પરં સુરૂદી, કિ જીવનાસાઉ પરં ન કુળ્મ, આયરિઅપાયા પુણ્ય અપ્પસત્તા, અમેહિ-આસાયણ નત્થિ મુક્ખો. ૫. જે પાવગં જલિઅ-મવક્કમિજ્જ, આસીવિસં વા વિ હુ કેવઈજ્જ, જે વા વિસં ખાયઈ જીરિઅદ્દા, એસોવ-માસાયણ્યા ગુરુણં. ૬. સિયા હુ સે પાવય નો ડહેજ્જ, આસીવિસો વા કુવંચો ન ભક્ખે, સિયા વિસં હાલહલં ન ભારે, ન યાવિ મોક્ખો ગુરુ-હીલણ્યાએ. ૭. જે પંવયં સિરસા ભેત્તુ-મિચ્છે, સુત્તં વ સીકં પડિમેહએજ્જ, જે વા દએ સત્તિ-અગ્ગે પહારં, એસોવ-માસાયણ્યા ગુરુણં. ૮. સિયા હુ સીસેણુ ગિરિં પિ લિન્દે, સિયા હુ સીહો કુવિચો ન ભક્ખે, સિયા ન લિન્દિજ્જ વ સત્તિ-અગ્ગં, ન યાવિ મોક્ખો ગુરુ-હીલણ્યાએ. ૯. આયરિઅ-પાયા પુણ્ય અપ્પસત્તા, અમેહિ-આસાયણ નત્થિ મુક્ખો, તમ્હા અણાખાહ-સુહાલિક ખી, ગુરુપ્પસાયા-ભિમુહો રમેજ્જ. ૧૦. જહાહિઅગ્ગી જલણું નમંસે, નાણાહુઈ મન્ત પયા ભિસિત્તં, એવાયરિઅં ઉવચિદ્દએજ્જ, અચુન્તનાણોવગએ વા સન્તો. ૧૧. જસ્સન્તિએ ધમ્મપયાઈ સિક્ખે, તસ્સન્તિએ વેણુધયં પઈજે, સક્કારએ સિરસા પંજ-હીઓ, કાય-ગિગરા 'ભો' મણુસા ય નિચ્ચં. ૧૨. લજ્જા દયા સંજમ અંલચેરં, કઠ્ઠાણુ ભાગિસ્સ વિસોહિ ઠાણું, જે મે ગુરુ સયય મણુસાસયન્તિ, તેડહં ગુરુ સયયં પૂચ્યામિ. ૧૩. જહા નિસન્તે તવણુચ્ચિમાલી, પલાસઈ કેવલ ભારહં તુ, એવાયરિઓ સુય-સીલ ખુદ્ધિએ, વિરાયઈ સુરમજ્જે વ ઈન્દો. ૧૪. જહા સસી કેમુઇ-મેગ-ભુત્તો, નક્ખત્ત તારાગણુ-પરિવુડપ્પા, જે સોહઈ વિમલે અપ્પભુક્કે, એવં ગણી સોહઈ ભિક્ખુમજ્જે. ૧૫. મહાગરા આયરિયા મહેસી, સમાહિ-એગે સુય-સીલ-ખુદ્ધિએ, સમ્પાવિઉ-કામે અણુત્તરાઈ, આરાહએ તોસઈ ધરમ-કામી. ૧૬. સુચ્યાણુ મેહાવિ-સુભાસિયાઈ, સુસ્સ-અએ આયરિઅપ્પમત્તા, આરાહઈતાણુ ગુણે અણેગે, સે પાવઈ સિદ્ધિમણુત્તરં તિ એમિ ૧૭. ઈઈ વિણુયસમાહીએ પઠ્ઠમો ઉદેસો સમત્તો ૧.

૯. વિનય સમાધ્યયને દ્વિતીય ઉદ્દેશ: ૨

(કાવ્યમ્) મલાઉ અન્ધપ્પભવો દુમસ્સ, અન્ધાઉ પરછા સમુવેન્તિ સાહા, સાહપ્પસાહા વિરુહન્તિ પત્તા, તઓ સે પુષ્કં ચ કલં રસો ય. ૧. (અનુટ્ટુબ્બત્તમ્) એવં ધમ્મસ્સ વિણુઓ, મૂલં પરમે સે મુક્ખો, જેણુ કિત્તિં સુઅં સિગ્ધં, નીસેસં અમિગચ્છઈ. ૨. જે ય અણ્ણે મિએ થધ્ધે, દુન્વાઈ નિયડી સઠે, પુન્નઈ સે અવિણી-યપ્પા, કટ્ટું સોયગયં જહા. ૩. વિણુયં પિ જે ઉવાએણું, ચોઈઓ કુપ્પઈ નરો, દિવં સો સિરિમિજ્જન્તિં, દણ્ણેણુ પડિસેહએ. ૪. તહેવ અવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્જા હયા ગયા, દીસન્તિ દુહમેહન્તા, આસિએગ-મુર્વાદ્દયા. ૫. તહેવ સુવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્જા હયા ગયા, દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇદ્ધિ પત્તા મહાયસા. ૬. તહેવ અવિણીઅપ્પા, ભોગંસિ નર-નારીઓ, દીસન્તિ દુહમેહન્તા, છાયા તે વિગલિન્દિયા. ૭. દણ્ણ-સત્થ-પરિણુણ્ણા, અસપ્પલ-વયણ્ણેહિ ય, કલુણા વિવત્ત-છન્દા, ખુપ્પિવાસા-પરિગયા. ૮. તહેવ સુવિણીઅપ્પા, ભોગંસિ નર-નારીઓ, દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇદ્ધિ પત્તા મહાયસા. ૯.

तडेव अविष्णीअर्या, हेवा लक्ष्मा म गुणजगा, हीसन्ति दुहुमेहन्ता, आलियोग-
 सुवर्द्ध्या. १०. तडेव सुविष्णीअर्या, हेवा ल् आ अ गुणजगा, हीसन्ति सुहुमेहन्ता,
 धाङ्गं पत्ता म्हायसा. ११. जे आयरिय-उवज्जेयाणुं, सुस्सूसा वयणुंकरा, तेसिं सिक्खा
 पवर्द्धन्ति, जलसित्ता धव पायवा. १२. अर्याणुं परद्धा वा, सिक्खा नेउणियाणि य.
 गिद्धिणो उवलोगद्धा, धद्धोगस्स कारणा. १३. जेषु अन्धं वहुं घोरं, परिआवं अ
 हाणुं, सिक्खमाणा नियच्छन्ति, लुत्ता ते ललिधन्दिआ. १४. तेऽवि तं गुहं पृथन्ति,
 तस्स सिक्खस्स कारणा, सक्कारेन्ति नमंसन्ति, तुद्धा निदेस-वत्तिणो. १५. किं पुणु जे
 सुअग्गाही, अणुन्त-डियकामये, आयरिया जं वये लिक्खु, तम्हा तं नाधवत्तये. १६.
 नीअं सेज्जं गधं हाणुं, नीयं अ आसणुाणि य, नीयं अ पाये वन्दिज्जन्, नीयं
 कुज्जन् य अज्जि. १७. संधट्ठत्ता कायेणुं, तद्धा उवडिणामवि, 'अमेहु अवराहुं मे'
 वधज्ज 'न पुणु' ति अ. १८. दुग्गयो वा पयोयेणुं, योधयो वहुं रहुं, जेवं
 दुणुद्धि क्रियाणुं, वुतो वुत्तो पकुवधं. १९. (आलवन्ते लवन्ते वा, न निसिज्जन्धं
 पडिस्सुणु, सुत्तणुं आसणुं धीरो, सुस्सूसाये पडिस्सुणु.) कालं छन्दोवयारं अ, पडिले-
 डित्ताणु डेउडिं, तेणुं तेणुं उवायेणुं, तं तं संपडिवायये. २०. विवत्ती अविष्णीयस्स,
 सम्पत्ती विष्णियस्स अ, जस्सेयं दुहुयो नायं, सिक्खं से अलिगच्छधं. २१. (काव्यम्)
 जे आवि अण्ठे मध-धङ्गु-गारवे, पिसुणु नरे साहुस-हीणुपेसणु, अट्ठि-धम्म विणुये
 अकेविये, असविभागी न हु तस्स मुक्खो. २२. निदेसवत्ती पुणु जे गुरुणुं, सूयत्थ
 धम्मा विणुयन्निम केविया, तरित्तु ते ओहुमिणुं दुइत्तरं, अवित्त कम्म गधमुत्तमं,
 गम. ति येमि. २३. धं विणुयसमाहि अज्जयणु णीयो उहेसो समत्तो. २.

८. विनयसमाध्ययने तृतीय ईशः ३.

आयरियं अग्गि-मिवाडिअग्गी, सुस्सूसमाणा पडिज्जग रिज्जन्, आलोधयं धंजि-
 अमेव नन्था, जे छन्दमारोडुयधं स पुज्जे. १. आयारमद्धा विणुयं पठ्ठे सुस्सूसमाणा
 परिगिज्जन् वक्कं, ज्जोवधं अलिक्खमाणा, गुरुं तु नासाययधं स पुज्जे. २. राधणि-
 येसु विणुयं पठ्ठे-जे. उडरा वि य जे परियाय-जेद्धा, नियत्तणु वट्ठं सव्यवधं,
 योवायवं वक्ककरे स पुज्जे. ३. अन्नायउंछं अरधं विसुद्धं, ज्वणुद्ध्या समुयाणुं अ नन्था,
 अवधुयं नो परिदेवयेज्जन्, लधुं न विकत्थयधं स पुज्जे. ४. संधार-सेज्जन्-सणु
 लत्तपाणु, अपिपच्छया अर्धलावे वि सन्ते, जे जेवमग्गाणुलितोसयेज्जन्, संतोस
 पाहुन्न-रये स पुज्जे. ५. सक्खा सहेउं आसाधं कंटया, अयोमया उच्छहुया नरेणुं,
 अणुासये जे उ सहेज्जन् कंटये, वधमये कणुसरे स पुज्जे. ६. मुहुत्त-हुक्खा उ
 हुवन्ति कंटया, अयोमयाते व तयो सु-उद्धरा. वायादुरुत्ताणि दुरुद्धराणि, वेराणु-
 अन्धीणि महुपलयाणि. ७. समावयन्ता वयणुभिधाया, कणुगया दुग्गमिणुं जणुन्ति,
 धम्मो ति क्रिया परमग्गसूरे, जिधन्दिजे जे सहधं स पुज्जे. ८. अवणुवायं अ
 परममुहुस्स, पन्थक्खयो पडिणीयं अ भासं, योहारिणि अपिपयकारिणि अ, भासं
 न भासेज्जन् सया स पुज्जे. ९. अलोणुये अक्कुणुये अमाधं, अपिसुणु याव अहीणु-

વત્તી, નો ભાવએ નો વિષ ભાવિયમ્પા, અકોઉહલ્લે ય સયા સ પુજ્જને. ૧૦. શુષ્ણેહિ સાહુ અશુષ્ણેહિસ્તાહુ, ગેષ્ણહિ સાહુ શુષ્ણ સુમ-ચડ્સાહુ, વિઆણિયા અપ્પગ-મપ્પએણ', એ રાગદોસેહિ સમા સ પુજ્જને. ૧૧. તહેવ ડહુરં વ મહલ્લગં વા, ઇત્થિ પુમં પંવધયં ગિહિંવા, નોહીલએ નોડવિયખિંસ એજ્જન, થંભં ચ કોહં ચ ચએ સ પુજ્જને. ૧૨. જે માણિયા સયયં માણ્યનિત, જતેણુ ક્કમં વ નિવેસ્યનિત, તે માણએ માણરિહે તવસ્સી, જિહંનિદએ સચ્ચરએ સ પુજ્જને. ૧૩. તેસિં ગુરુણુ' શુષ્ણસાગરાણુ', સોઆણુ મેહાવી સુભાસિયાઈ, ચરે મુણી પમ-ચ-રએ તિચુત્તો, ચઉક્કસાયા-વગએ સ પુજ્જને. ૧૪. ગુરુમિહ સયયં પહિમરિય મુણી, જિણ્ણમય-નિઉણે અભિગમ-કુસલ, ધુણિય રયમલં પુરેકકં, ભાસુર-મઉલ ગઈ ગય, ત્તિ એમિ. ૧૫. ઇંત્ર વિણ્ણયસમાહીએ તામંઓ ઉદેસો સમત્તો. ૩.

૯. વિનયસમાધ્યધ્યયને ચતુર્થ દેશ:

સુયં મે આઉસં તેણુ' ભગવયા એવમકૂખાય', ઇહુ ખલુ થેરેહિ ભગવન્તેહિ ચત્તારિ વિણ્ણય-સમાહિ-ટ્ટાણા પત્તતા, કયરે ખલુ તે થેરેહિ ભવન્તેહિ ચત્તારિ વિણ્ણય-સમાહિ-ટ્ટાણા પત્તતા. ૧. ઇમે ખલુ તે થેરેહિ ભગવન્તેહિ ચત્તારિ વિણ્ણય-સમાહિ-ટ્ટાણા પત્તતા, તં જહા વિણ્ણય સમાહી, મુયસમાહી, તવસમાહી, આચારસમાહી, વિણ્ણએ સુએ તવે ય, આચારે નિચ્ચ પહિંયા, અભિરામયનિત અપ્પાણુ', જે ભવતિ જિહંનિદયા. ૧. ચઉવિવહા ખલુ વિણ્ણય-સમાહી ભવઈ, તં જહા અણુસાસિજ્જન્તો સુસ્સૂસઈ. ૧. સમ્મં સમ્પડિવજ્જઈ. ૨. વેયમાસા-હઈ. ૩. ન ય ભવઈ અત્તસમ્પગહિએ ૪. ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો પેહેઈ હિયાણુસાસણુ', સુસ્સૂસઈ તં ચ પુણ્ણે અહિંદુએ, ન ય માણુ-મએણુ મજ્જઈ, વિણ્ણય-સમાહી આચારદુએ. ૨. ચઉવિવહા ખલુ સુયસમાહી ભવઈ, તં જહા સુય મે ભવિસ્સઈ ત્તિ અજ્જઝઈયંવ' ભવઈ. ૧. એગગચિત્તો ભવિસ્સામિત્તિ અજ્જઝઈયંવ' ભવઈ ૨, અપ્પાણુ' ઠાવઈસ્સામિત્તિ અજ્જઝઈયંવ' ભવઈ. ૩. ઠિઓ પરં ઠાવઈસ્સાનિત્તિ અજ્જઝઈયંવ' ભવઈ ૪, ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો. નાણુમેગમ ચિત્તો ય, ઠિઓ ય ઠાવઈ પરં, સુયાણિ ય અહિંજિજ્જતા રઓ સુય-સમાહિએ ૩. ચઉવિવહા ખલુ તવસમાહી ભવઈ, તં જહા નો ઇહલોગદુયાએ તવમહિંદુજ્જન. ૧. નો પરલોગદુયાએ તવમહિંદુજ્જન ૨. નો કિત્તિ-વણ્ણુ-સદ્ધિલોગદુયાએ તવમહિંદુજ્જન ૩. નત્તથ નિજ્જનરદુયાએ તવમહિંદુજ્જન. ૪. ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો, વિવિહુગુણુ-તવો-રએ ય નિચ્ચ', ભવઈ નિરાસએ નિજ્જનરદુએ, તવસા ધુણુઈ પુરાણુ પાવગં, જુત્તો સયા તવ-સમાહિએ. ૫. ચઉવિવહા ખલુ આચારસમાહી ભવઈ, તં જહા નો ઇહલોગદુયાએ આચારમહિંદુજ્જન. ૧. નો પરલોગદુયાએ આચારમહિંદુજ્જન. ૨. નો કિત્તિ-વણ્ણુ-સદ્ધિલોગદુયાએ આચારમહિંદુજ્જન. ૩. નત્તથ આરહન્તેહિ હેએહિ આચાર-મહિંદુજ્જન. ૪. ચઉત્થં પયં, ભવઈ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો, જિણ્ણવયણુ-રએ અતિ-નિત્થે, પહિપુણ્ણાયય-માયયદુએ, આચારસમાહિ-અંબુડે, ભવઈય દન્ને ભાવ સન્ધએ. ૫. અભિગમ ચઉરો સમાહિઓ, સુવિસુહો સુસમાહિયપ્પઓ, વિઉલ-હિય-સુહાવહં પુણ્ણે,

કુન્દર્થ સો પય-ખેમમપણો. ૬. જાઈમરજાઓ યુદ્ધર્થ, ઈન્ધર્થ' થ વ્યર્થ સન્વસો, સિધ્ધે વા ભર્થ સામ્રજે, ઢેવે વા અપરજે મહુક્રિએ. તિ જેનિ. ૭. ઇતિ વિચુયત્રા-હીએ અકરથો કોસો સમતો. ૪. ઇતિ વિચુપ સમાહીતમ નવમમજ્ઞયણ' સમત'.

૧૦ સંભિન્નુ અધ્યયનં.

નિઃખમ્મમાણ્ણર્થ ય યુદ્ધવયણે, નિઃચં ચિત્તસમાહિઓ હુવિજ્ઞ, ઇત્થીણ વસં ન ચાવિ ગચ્છે, વન્ત નો પઠિયાચર્થ જે સ નિક્ખૂ ૧. પુકર્થિ ન ખણે ન ખણાવણે, સીમેદગ' ન ઠિએ ન વિયાવણે, અવણિ-સર્થ' જહા સુનિસિયં, તં ન જલે ન જહા-વણે જે સ નિક્ખૂ ૨. અદિત્તેયુ ન વીએ ન વીયાવણે, હરિયાણિ ન છિન્દે ન છિન્દા-વણે, ખીનાણિ સયા વિજ્ઞજન્તે, સન્થિત્ત' નાહારણે જે સ નિક્ખૂ. ૩. વહુણું તસ્મ-થારણહુ હોઈ, પુકર્થિ-તચ્ચ-કર્કુ-નિસ્સિયાયું, તમ્હા ઉંનિય' ન ભુગ્જે, નો વિ પથે ન પથાવણે જે સ નિક્ખૂ. ૪. રેઈવિ-નાયપુત-વયણે અત્તમમે મન્નેજ્ઞ છરિપ કાએ, પગ્ગ ય ક્કસે મહુગ્ગયાર્થ, પગ્ગામવ-સંવરણે જે સ નિક્ખૂ. ૫. ચત્તરિ વમે સયા કસાએ, ધુવજેગી હુવિજ્ઞ યુદ્ધાયણે, અહણે તિજ્ઞમય-રુવચ્ચએ, ગિહિજેગ' પરિવજ્ઞએ જે સ નિક્ખૂ. ૬. સમ્મદિઠ્ઠી સયા અમૂઠે, અત્થિ હુ નાણે તવે સંજમે ય, તવસા ધુવ્વર્થ પુરાયુ પાવગં, મણુ-વય કાય સુમ્મ'વુકે જે સ નિક્ખૂ. ૭. તકવ અમણું પાણુવં વા, વિવિહં ખાઈમ-સાઈમ' લલિત્તા. હાહી અહુ સુએ પરે વા, તં ન નિહે ન નિહાવણે જે સ નિક્ખૂ ૮. તહેવ અમણું પાણુવં વા, વિવિહં ખાઈમ-સાઈમ' લલિત્તા, છન્દિય સાહુમ્મિઆણુ ભુગ્જે, ભોચ્ચા સજ્જાય-રણે ય જે સ નિક્ખૂ ૯. ન ય વુગ્ગહિયં કકુ' કહેજ્ઞ, ન ય કુપે તિકુપ્પન્દિએ પસન્તે, સંજમે ધુ' જોગેણુ જુને, ઉવમને અવિહોડએ જે સ નિક્ખૂ. ૧૦. જો સહુર્થ હુ ગામ-કણ્ટએ, અક્કમ્મ-પહાર-તજ્જયાઓ ય, ભય-ભેરવ-સદ્-સપ્પહાસે, સમ-સુહ-હુક્ખ-સહે ય જે સ નિક્ખૂ ૧૧. પઠિમ' પઠિવજ્ઞયા મચ્ચણે, નો ભાયએ ભયભેરવાઈ દિઅસ્સ, વિવિ-હુગુપ્પ-તવે-રણે ય નિચ્યં, ન સરીર' ચામિક્કખઈ જે સ નિક્ખૂ. ૧૨. અસઈ વોમ્મકુ ચત્ત-દેહે, અક્કુદુ વ હુએ વ લુનિએ વા, પુકર્થિ-સમે સુખી હુવિજ્ઞ, અરિયાણે અકોઉદ્દરે જે સ નિક્ખૂ ૧૩. અનિભૂપ કએણુ પરીમ્મદાઈ, સમુદ્ધરે-જાઈ-પહાઓ અપ્પયં, વિષ્ણત જાઈ-મરણું મહુમ્મયં, તવે રણે સામણિએ જે સ નિક્ખૂ. ૧૪. હુથ સજ્જએ પાય-સંજએ, વાય-સંજએ સંજગ્ગન્દિએ, અજ્જપ્પ-રણે સુમ્મમાહિયપ્પા, સુત્તયં ય વિતાણા જે સ નિક્ખૂ. ૧૫. ઉવદિમ્મિ અમુચ્ચિએ અનિધે, અન્નાય ઉમ્મ' પુત્ત-નિપુત્તાએ, કય-વિક્કય-સન્નિહિઓ વિરણે, સન્વ સંગાવગએ ય જે સ નિક્ખૂ ૧૬. અતોત-વિદ્ધુ ન રવેયુ નિધે, ઉમ્મ' ચરે છવિય વાલિક્કએ. ઇકિં અ સક્કારણુ-પૂપણું ય, યએ ડિપ્પા અણિકે જે સ નિક્ખૂ. ૧૭. ન પરં વએજ્ઞાસિ 'અયં કુ સીદે,' જેણુત્ત કુપ્પેજ્ઞ ન તં વએજ્ઞ, જણિય પત્તયં પુણુ પાવં, અતાણું ન સુક્કસે જે સ નિક્ખૂ. ૧૮. ન જાઈમતે ન ય રુવમતે, ન લાભમતે ન સુએણુ મત્તે, મયાણિ સન્વાણિ વિવજ્ઞઈત્તા, ધમ્મજ્ઞાણુ-રણે ય જે સ નિક્ખૂ. ૧૯. પવેચએ

અજ્ઞ-પયં મહામુણી, ધર્મને ડિગ્રી ઠાવયઈ પરંપિ, તદ્ અર્મ વજ્જેજ્જ કુલીલતિદ્ગં,
 ન યાવિ હાસં કુહ્યે જે સં નિક્ષૂ. ૨૦. તં દેહવાસં અમુઈ અસાન્નયં, સયા ચય્એ
 નિચ્ચ-હિયાદ્ધુપા, ઠિન્દિતુ ગઈ મરણ્સ અન્ધણં, ઉવેઈ નિક્ષૂ અપુણાગમ ગઈ.
 તિ જેમિ. ૨૧. ઇઈ સમિક્ષૂ અન્નયણં ઇસમં સમત્તં. ૧૦.

૧ શ્રી દશવૈકાલિકે પ્રથમા ચૂલિકા.

ઇહ ખલુ લો પવ્વઇએણં ઉપ્પન્નદુક્ખેણં સંજમે અર્થસમાવત્ત ચિત્તેણં ઓહા-
 ણુપેહિણા અણોહઇએણં ચેવ હય-સ્સિગપંકુસ પોયપડાગામૂઆઇ ઈમાઇ અદ્દારસ
 ઠાણાઈ સમ્મં સંપડિત્તેહિઅન્નાઇ લવંતિ, તં જહા હં લો દુસ્વનાએ ઉપ્પણી. ૧.
 લહુસગા ઈતન્નિયા ગિહીણં કામભોગા. ૨. ભુજ્જે અ માયબહુલા મહુસ્સા ૩. ઇમે અ
 મે દુક્ખે ન ચિરકાલો વદ્ધાઈ લનિસ્સઇ. ૪. ઓમજ્જણુપુરક્ક. ૨ે. ૫. વંતસ્સ ય પડિઆ-
 યણં. ૬. અહુરગઇવાસોવસંપયા ૭. હુલકે ખલુ લો ગિહીણં ધર્મમે ગિહવાસનજ્જે
 વસંતાણં. ૮ આયકે સે વહાય હોઈ. ૯. સંકપ્પે સે વહાય હેઈ. ૧૦. સોવક્કેસે ગિહવાસે,
 નિરવક્કેસે પરિઆએ. ૧૧. બધે ગિહવાસે, મુક્ખે પરિઆએ. ૧૨ સાવજ્જે ગિહવાસે,
 અણુવજ્જે પરિઆએ. ૧૩. બહુસાહારણા ગિહીણં કામભોગા. ૧૪ પત્તેઅ પુત્તપાવં. ૧૫.
 અણિચ્ચે ખલુ લો મણુઆણુ ળવિચ્ચે કુસગ્ગલ્લમિદુચંચલે. ૧૬. બહુ ચ ખલુ લો
 પાવં કમ્મં પગડં. ૧૭. પાવાણં ચ ખલુ લો કઠણં કમ્માણં પુલ્લિવ દુચ્ચિન્નાણં
 દુપ્પડિકંતાણં વેઈત્તા મુક્ખો નત્થિ અવેઈત્તા તવસા વા ઝેનઇત્તા ૧૮.
 અદ્દારસમં પયં લવઈ, લવઈ અ ઇત્થ તિલોગો. જયા ય ચયઈ ધર્મમં,
 અણુજ્જે ભોગકારણા, સે તત્થ મુચ્છિએ બાલે, આયં નાવબુજ્જઇ. ૧.
 જયા ઓહાવિઓ હોઈ. ઈદો વા પડિઓ છમં, સંવધર્મમ પરિપ્પઠ્ઠી, સ
 પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૨. જયા અ વંદિમો હોઈ, પચ્છા હોઈ એ વંદિમો, દેવવા વ ચુઆ
 ઠાણા, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૩. જયા અ પૂઇમો હોઈ, પચ્છા હોઈ અપૂઇમો, રાયા વ
 રજ્જ-પ્પલ્લઠ્ઠી, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૪. જયા અ માણિમો હોઈ, પચ્છા હોઈ અમા-
 ણિમો, સિદ્ધિ વ્વ ક્ખખડે છૂઠો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૫. જયા અ થેરઓ હોઈ, સમ-
 ઇક્કંત-બ્બુવણો, મચ્છુ વ્વ ગલં ગિલિત્તા, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૬. જયા અ કુ-
 કુકુખસ્સ, કુ-તત્તોહિં વિહમ્મઇ, હત્થી વ બંધણે બદ્ધો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૭.
 પુત્ત-દાર-પરીકિન્નો. મોહસંતાણુ-સંતઓ. પકોસન્નો જહા નાગો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ.
 અજ્જ આહં ગણી હુને, લાવિઆપા બહુસ્સુઓ, જઈડહં રમંતો પિઆએ, સામજ્જે
 જિણ્ણેસિએ, ૯. દેવલોગ-સમાણો અ, પરિઆઓ મહેસિણં, ચ્યાણં અરયાણં ચ,
 મહાનરય-સારિસો, ૧૦. (કાવ્યમ) અમરોવમં બણિઅ સુક્ખમુત્તમં, રયાણુ-પરિઆઇ
 તહાડરયાણુ, નિરઓવમં બણિઅ દુક્ખમુત્તમં, રનિજ્જ તરહા પરિઆઈ પંડિએ. ૧૧.
 ધર્મમાડે ભદ્દં નિરિઓ અવેયં, જન્નગિ વિજ્જાઅ નિવ-ડપ્પનેઅં, હીલંતિ ણું દુવ્વિ-
 દિઆં કુસીલા, માદુદ્ધુવં જે અવિસં વ નાગં. ૧૨. ઇહેવ ધર્મમો અચસો અ કત્તો,
 દુત્તામવિજ્જાં ચ પિદુજ્જણુનિ, ચુઅસ્સ ધર્મમાડે અહમ્મસંચિણા, સંભિત્તિત્તસ્સ

य द्विद्वयो गच्छ १३. सुखितु भोगो पसन्न येनसा, तदाविह कुरु असंजमं भद्रं,
 गच्छ य गच्छे अशुद्धिनिजमं दृढं, मोही अ से नो सुलहा पुष्पा पुष्पा. १४. धम्मस
 ता नेरधअस्स जंतुणो, देहोवणीअस्स किलेसवत्तिणो, पालयोवमं जिन्वथ सागरावमं,
 किमंग पुष्प मज्जं धमं भवोदुदं. १५. न मे यिरं दुक्खमिणुं लविस्सथं, असासया
 भोगपिवास जंतुणो, न ये सरीरेणु धमेणुदविस्सथं, अविस्सथं, लविअ पन्नवेणु मे.
 १६. जस्सेव मग्घा उ हविन्न निच्छियो, यथंन देहं न हु धम्मसासणुं, तां तारिसनो
 पमलंति धंदिआ, उपिनयाया व सुहसणुं गिरिं. १७. ध्वेव संपस्सिय लुद्धिमं नरो,
 आयं उवायं विविहुं विआणिया, कायेणु वाया अहु भाणुसेणुं, तिगुत्तिगुत्तो निणुवयणु
 मद्धिद्वेणसि. ति भेनि. १८. धंत्तिरिदस वेयादिये रथवक्का पढमा यूवा समत्ता.

श्री दशवैकान्तिके द्वितीया सूक्तिका

युद्धियं तु पवङ्गामि, सुअं केवलि-लासियं, नं सुखितु सुपुष्पाणुं, धम्म
 उभयज्जये मधं. १. अशुसोअ-पादुअ-अहुज्जणुंमि, पादिसोअ-दद-ददकेणुं, पादिसो-
 अमेव अग्घा, हायवो होउ-कामेणुं. २. अशुसोअसुहो लोयो, पादिसोयो आसवो
 सुविद्धियाणुं, अशुसोयो संसारे, पादिसोयो तस्स उत्तारे. ३. तग्घा आया-परकमेणुं,
 संवर-समाहि-अहुवेणुं, यरिया गुष्पा अ नियमा अ, हुति साहुणु दहुंवा. ४.
 अनिजेअ-वासो, समुअणु-यरिया, अजाय-उंछं प्रधंरिक्कया अ, अपोवही उल्ल
 विवज्जणु अ, विहुरयरिया धसिणुं पसत्था. ५. आधन्न-योभाणु विवज्जणु अ,
 योसन्न दिहाहुद-लत्त मग्घे, संसहुं-कपेणु यरिज्ज लिक्खु, तन्नय संसहुं नथं नथंन.
 ६. अमज्जमंसासि अमच्छरीया, असिक्खणुं निव्विगधं गया अ, असिक्खणुं
 कउस्सग्गकारी, सज्जायजेगे पययो हविज्ज. ७. न पडिन्नविज्ज सयणुसणुधं,
 सिज्ज नसिज्ज तद लत्तपाणुं, गामे कुले वा नगरे व देसे भमत्तनावं
 न कंहे पि कुण् ८. गिद्धियो वेआवडियं न कुण्, अलिवायणु-वणुणु-पूअणुं वा,
 असंकिडिदुंदिं समं वसिज्ज, मुष्पी यरित्तस्स जयो न हाणी. ९. न या ललेज्ज
 निकणुं सहायं, गुष्पाडियं वा गुष्पायो समं वा, धंको वि पावाधं विवज्जयतो,
 विहुरिज्ज कामेसु असज्जभाणो, १०. संवच्छरं वा पि परं पमाणुं, णीअं य वासं
 न तदिं वमिज्ज, सुत्तस्स मज्जणु यरिज्ज लिक्खु. सुत्तस्स अत्थो न्ह आणवेधं.
 ११. जे पुणवरता ररत्तकेवे, संकिणुअये अप्पग-मग्घेणुं, किं मे कडं किं य मे
 किंयमेसं, किं सक्कणुज्जं न समायसमि. १२. किं मे परो पासधं किंय अप्पा, किं वाडुदं
 अदियं न विवज्जयानि, ध्वेव सम्भं अणुपासभाणो, अणुगयं नो पडिअधं कुण्.
 १३. नत्थेव पासो कधं हुपपत्तं, कायेणु वाया अहु भाणुसेणुं, तत्थेव धीरो पडिसा-
 हुरिज्ज, अधत्तियो पिअपमिव भलीयुं. १४. जस्सेरिवा जेग निधंदिअस्स, विधमयो
 सपुपरिस्स निअयं, नमाहु लोये पडियुद्धलवी, से लअध संजम-लवियेणुं. १५.
 अप्पा अहु सययं रक्खणुअवो, अविद्धियेहिं सुसमाहियेहिं, अरिक्खयो अणुपुं

जन्म. ३३. सञ्चितशीत-संवृत्ताः सेतरा मिश्र. श्वैकशस्तद्योनयः ३४. जराध्वरुडपोतजनां
 ग नः ३५. नारकदेवानामुपपातः ३६. शेषाणां सम्भूच्छानम् ३७. औदारिकवैक्रियाहारकतैश्च स
 कामंलानि शरीराणि. ३८. परंपरं सुक्ष्मम्. ३९. प्रदेशतोऽसङ्ख्येयगुणं प्रकृतमसात्.
 ४०. अनन्तगुणै परै. ४१. अप्रतिघात. ४२. अनादिसम्बन्धे च. ४३. सर्वस्य ४४.
 तद्गद्दीनिलान्यानि युगपदेकरथाऽऽयतुल्याः ४५. निरूपणोपमन्त्यम् ४६. गलंसम्भूच्छान
 जमाद्यम् ४७. वैक्रियनौपानिकम् ४८. लब्धिप्रत्ययं च. ४९. शुभं विशुद्धमव्याधाति
 व्याहारकं यतुदंशपूर्वधरस्यैव. ५०. नारकसम्भूच्छानो नपुंसकानि. ५१. न देवाः पर.
 औपपातिक-अरमहेडोत्तमपुत्र-ऽसङ्ख्येयवर्षायुषोऽनपवत्यायुषः

अथ तृतीयोऽध्यायः

१. रत्नशकंरावालुपापंकधूमतमोमहातमः प्रभाभूमयो धनाभ्युवाताकाशप्रतिष्ठाः
 सप्ताधेऽधः पृथुतयः २. तासु नरकः ३. नित्याशुभतरदेश्या परिष्णाम हेडवेदना
 विक्रियाः ४. परस्परदीरितदुःखाः ५. संकिण्णसुदीरितदुःखाश्च प्राक् यतुर्थाः ६.
 तेष्वेकत्रि सप्त दश सप्तदशद्राविशति त्रयस्त्रिंशत् सागरापमा सत्त्वानां परा स्थितिः ७.
 जम्भूद्वीपलक्षणयः शुभनामानो द्वीपसमुद्राः ८. द्विद्विवंशकम्भाः पूर्वपूर्व परिश्लेषिष्णो
 वलथाकृतयः ९. तन्मध्य मेरुनामिदृत्तो योजनशतसहस्रविष्कम्बो जम्भूद्वीपः १०. तत्र
 लरगडैमवतडरिविहेड-भयकडै-ष्यवतैरावतवर्षाः क्षेत्राणि. ११. तद्विभाजनः पूर्वापरायता-
 द्विमवन्महाद्विमवन्निपथनीलरुकिन्शिअरिष्णो वर्धरपर्वताः १२. द्विधातकीअडडे. १३.
 पुंकराधे च. १४. प्राग्मानुषोत्तान्मनुष्यः १५. आर्या ग्लेशश्च. १६. लरतैरावतविहेडाः
 कर्माभयोऽयत्र देवदुक्ततरकुल्यः १७. नृस्थिती परापरै त्रिपदयोपमान्तमुद्धृते. १८.
 तिवंश्यानीनां च.

अथ यतुर्त्रयोऽध्यायः

१. देवाश्चनुनिंकायाः २. तृतीयः पीतवेश्यः ३. दशाष्टपयद्वादशविकल्पाः
 कड्योपपन्नपर्यन्ताः ४. छन्दसामानिक त्रायत्रिंश पाश्चिमात्तरक्ष लोकपालानीकप्रकीर्ण-
 कालियोभ्य किडिअपिकाश्चैकशः ५. त्रायस्त्रिंशलोकपालवर्ण्या व्यन्तरन्योतिष्ठाः ६.
 पूर्वयेर्दी-द्राः ७. पीतान्तवेश्याः ८. अयप्रवीयारा आ अशानात् ९. शेषाः स्पशरुप-
 शण्डमनःप्रवीयारा द्वयोर्द्वयोः १०. परेऽप्रवीयारः ११. लवनवासिनोऽयुर नाग
 निघृन्मुपलानि वाग रानिनोर्द्वि द्वीपदिक्प्रमः १२. व्यन्तराः किन्नरकिम्पुत्रमहोर-
 गगन्धर्वक्षराशमभूपिशयाः १३. ज्योतिष्ठाः सूर्याश्चन्द्रमसो अह्नक्षत्रप्रकीर्णतार-
 काश्च १४. मेरुवर्दक्षिण्यनित्यगतयो नृलोकै. १५. तत्कृत कालविभागः १६. अद्विरवस्थिताः
 १७. वैम. निंकाः १८. कड्योपपन्नः कड्यातीताश्च. १९. उपयुंपरि. २०. सौधमैशान
 सान्तकुमार माडेन्द्र अक्षकोक लान्तक महाशुक अहसारै ध्वनतप्राणतयो रारणान्युतयो
 नान्मु श्रैवेयकेषु विजय वैजयन्त जयन्तापरात्रितेषु सर्वाधसिद्धे च. २१. स्थिति
 प्रभाव सुभ घृति लेश्य. विशुद्धीन्द्रियावधविषयतोऽधिकः २२. गति शरीर परिष्ठा

लिमानतो हीनाः २३. पीत पद्म शुक्लवेश्या द्वि त्रि शेषेषु. २४. प्राञ्जैवेयकेभ्यः कल्पाः २५. अक्षदोकाक्षया लोकान्तिकाः २६. सारस्वतादित्यवह्नयश्च गङ्गातोय तुषिताण्याभाध मङ्गताः (अरिष्टाश्च). २७. विज्यादिषु द्वित्र्यसमाः २८. औपपातिकमनुष्येभ्यः शेषास्तित्यंभ्यो- नयः २९. स्थितिः ३०. लवनेषु दक्षिणार्धाधिपतीनां पट्योपममध्यधम्. ३१. शेषाणां पादोने ३२. असुरेन्द्रयोः सागरोपममधिकं च. ३३. सौधर्मादिषुय थाङ्कमम्. ३४. साग- रोपमे. ३५. अधिकं च. ३६. सप्त सानत्कुभारे. ३७. विशेषत्रि सप्त दशैकादश त्रयो- दश च'दशशरिधिकाणी च. ३८. आरण्याच्युताद्द्वैभेकैकेन नवसुत्रैवेयकेषु विज्यादिषु- सर्वार्थासिद्धे च. ३९. अपरापट्योपममधिकं च. ४०. सागरोपमे. ४१. अधिकं च. ४२. परतः परतः पूर्वा पूर्वानन्तरा. ४३. नारकाणां चद्वि तीयादिषु. ४४. दशवषं सह- स्नाष्टि प्रथमायाम्. ४५. लवनेषु च. ४६. अन्तराणां च. ४७. परा पट्योपमम्. ४८. ज्योतिष्काणामधिकम्. ४९. अक्षाणामेकम्. ५०. नक्षत्राणामधम्. ५१. तारकाणां चतुर्भागः पर ऋधन्या त्वष्टलागः ५३. चतुर्भागः शेषाणाम्.

पंचमोऽध्यायः

१ अणुवकाया धर्माधर्माक्षिशुद्गलाः २. द्रव्याणि अणुवाश्च. ३. नित्यावस्थि- तान्यङ्गपाणि. ४. इपिण्डः शुद्गलाः ५. आऽऽकाशादिकद्रव्याणि. ६. निष्क्रियाणि च. ७. असंभयेयाः प्रदेशा धर्माधर्मयोः ८. अणुवस्य च. ९. आकाशस्यानन्ताः १०. संभयेया- संभयेयाश्च शुद्गलानाम्. ११. नाण्योः १२. लोकाकाशेऽवगाहः १३. धर्माधर्मयोः कृत्स्ने. १४. अक्षप्रदेशादिषु भाव्यः शुद्गलानाम्. १५. असंभयेयलागादिषु अणुवानाम्. १६. प्रदेशसङ्घार- विसर्गाभ्यां प्रदीपवत्. १७. गतिस्थित्युपग्रहो धर्माधर्मयोः इपकारः १८. आकाशस्यावगाहः १९. शरीरवाङ्मनःप्राण्युपायानाः शुद्गलानाम्. २०. सुअहुः अणुवितमरणोपग्रहाश्च. २१. परस्परौपग्रहो अणुवानाम्. २२. वर्तना परिष्णामः क्रिया परत्वापरत्वे च कालस्य. २३. रूपशरसगन्धवष्पवन्तः शुद्गलाः २४. शब्दगन्ध सौक्ष्म्य स्थौल्य संस्थान लेह तमश्छा- यातपोद्योतवन्तश्च. २५. अणुवः स्कन्धाश्च. २६. संघातलेहेभ्य उत्पद्यन्ते. २७. लेहादणुः २८. लेहसंघाताभ्यां व्याक्षुषाः २९. उत्पाद व्यथ ध्रौव्ययुक्तां सत्. ३०. तद्भावाव्यं नित्यम्. ३१. अपिंतानपिंतसिद्धेः ३२. सिग्धश्चत्वाइण्धः ३३. न ऋधन्यगुणानाम्. ३४. गुणुसाभ्ये सदशानाम्. ३५. द्वयधिकदिगुणानां तु. ३६. अन्धे समाधिकौ पारिष्णामिकौ ३७. गुणुपर्यायवद् द्रव्यम्. ३८. कालश्चैत्येके. ३९. मोऽनन्तसमयः ४०. द्रव्यश्रया निगुणुः गुणुः ४१. तद्भवः परिष्णुमः ४२. अनदिशदिमांश्च. ४३. इपिण्वादिमान्. ४४. योगोपयोगौ अणुषु

षष्ठोऽध्यायः

१. कायवाङ्मनः कर्मयोगः २. स आसवः ३. शुलः पुष्यस्य. ४. अशुलः पापस्य. ५. सक्रपायाक्रपाययोः साम्पर्यायिकैर्भ्यापथयोः ६. अमृत कषायन्द्रिय क्रियाः पंच यतुः पंच पंचविंशतिसंभ्याः पूर्वस्य लेहाः ७. तीनमन्द ज्ञाताज्ञातभाव पर्याधिक-अणुवि-

शेषैकपदादिशेषः ८. अधिकरणं श्रुवाश्रुवाः ९. आद्यं संरम्भसमारम्भलारम्भल योऽग कृत-
 कारितानुमत कथाय निशेषैस्त्रिस्त्रिस्त्रिस्त्रिनुश्चैक्याः १०. निवर्तनानिक्षेपसंयोगनिसर्गा द्विय-
 तुद्धिनिमेदाः परम्. ११. तत्रप्रदोष निह्वव भात्सर्धान्तराया सादनोपघाता ज्ञानदशनाव-
 रणयोः १२. दुःख शोक तापाकुन्दन वध परिदेवनान्यात्मपरौलयस्थान्यसद्वेधस्य. १३.
 लूनमन्यनुकम्पा हानं सरागसंयमादियोगः क्षान्तिः शौचमिति सद्वेधस्य. १४. केवलि
 श्रुत संध धर्मं देवानुवाकौ दशनमोहस्य. १५. कषायोदयात्तीव्रात्मपरिष्णामश्चारित्र-
 मोहस्य. १६. अ०ह रम्भपरिश्रुत्वं य नारकस्यायुषः १७. माया तैयंग्येनस्य. १८.
 अल्पात्मपरिश्रुत्वं स्वभावमाहंवाङ्मयं मानुषस्य. १९. निःशीलव्रतत्वं य सवे-
 धाम्. २०. सरागसंयम संयमासंयमा कामनिर्गंश आलतपांसि द्वैवस्य. २१. योग-
 वङ्गा विसंवाहनं आशुभस्य नाभनः २२. विपरीतं शुभस्य. २३. दशनविशुद्धि
 विनयत्रयत्रया शीलव्रतेस्वनित्याशेऽलीक्षुं ज्ञानोपयोग संवेगौ शक्तिवस्त्यागतयस्ती
 संध साधुसमाधि वैद्यावृत्त्यकरणं महदायार्थं अहुश्रुतप्रवचनभक्ति रावश्यकापरिहासि
 भागिप्रभावना प्रवचनवत्सलत्वमिति तीर्थकृत्वस्य २४. परात्मनिष्ठा प्रशंसे सदसद्व्य-
 ष्याच्छादनोदभावने य नीचैर्गोत्रस्य. २५. तद्विषययो नीचैर्वृत्त्यनुत्सेकौ योत्तरस्य.
 २६. विघ्नकरणमन्तरायस्य.

अथ सप्तमोऽध्यायः

१ द्विसाऽनृतस्तेयाप्रहपरिश्रुदेक्यो वरतिव्रतम्. २. देशसर्वतोऽशुभहृती. ३.
 तत्स्यैतथं भावनाः पंथ पंथ. ४. द्विभास्त्रिदाभुत्र यापायावधदशनम्. ५. दुःखमेव
 वा. ६. मैत्रीप्रमोहकाङ्क्ष्य मध्यस्थानि सत्त्व-गुण्यधिक किलश्यमाना विनयेषु. ७. जग-
 त्प्रयस्वभावौ य संवेगवैराग्यार्थम्. ८. प्रभक्तयोगात्प्राणव्यपरोपणं द्विसा. ९. असह-
 निधानमनृतम् १०. अहत्ताहानं स्तेयम् ११. मैथुनमप्रह. १२. भूर्च्छा परिश्रुः १३.
 निःशब्धो व्रती. १४. अगार्थनगारश्च. १५. आशुव्रतोऽगारी. १६. द्विदेशानर्थदृष्टविरति
 सामायिक पौत्रयोपवासोपले गपरिलोका तिथिसंविभाजव्रतसंपन्नश्च. १७. मारणान्तिर्की-
 संवेजनां ज्ञेयता. १८. शंकाकाक्षाविक्रिसाऽन्यदृष्टिप्रशंसा सस्तवाः संभ्यग्दृष्टेरति-
 याराः १९. व्रतशीलेषु पंथ पंथ यथाक्रमम् २०. अन्ध वध च्छविच्छेदानिलारारोपण्य
 न्नपाननिरोधा २१. मिथ्योपदेश रहस्याभ्याष्यान कुटलेभक्तिया न्यासापहार साकारमन्त्र-
 लेदाः २२. स्तेनप्रयोग तदाहृताहान विद्मदराज्यातिक्रम हीनाधिकमानोन्मान प्रतिरूप-
 कव्यवहाराः २३. परविवाहकरणे त्वरपरिगृहीता परिगृहीतागमना नंगङ्गीदानीप्रकाभा-
 ल्निवेशाः २४. क्षेत्रवास्तु द्विरण्यसुवर्णधनधान्य दासीदास कुप्यप्रमाणातिक्रमाः २५.
 जिव्वाधस्तियंग्यतिक्रम क्षेत्रवृद्धि स्मृत्यन्तर्धानानि. २६. आनयन प्रेयप्रयोग शब्दरूपा-
 नुगात पुद्गलश्रेयाः २७. कन्दर्प कौकुय भौषर्वा समीक्ष्याधिकरणे पलोगाधिकत्वानि.
 २८. योगदुष्पञ्चिधाना न हर स्मृत्यनुपस्थापनानि. २९. अप्रत्यवेक्षिताप्रमाणि तोत्सर्गा-
 हाननिक्षेपसंस्तारोपक्रमश्चा नाहर स्मृत्यनुपस्थापनानि. ३०. सथित संणद्ध सनिश्चा

लिख्य द्रव्यद्रव्यादाराः ३१. सच्चित्तनिक्षेप विधान परव्यपदेश भास्वर्य कालाधिक्रमाः ३२. लघुभरणाशंसा नित्रानुराग सुमानुबन्ध निदानकरणाणि. ३३. अनुग्रहाद्यं स्वस्था-
तिसर्गो हानम्. ३४. विधि द्रव्य हानु यात्रविशेषात्तद्विशेषः.

अथ अष्टमोऽध्यायः

१ मिथ्यादर्शना-विरति-प्रमाद-कषाय-योगा-अन्धहेतवः २. स कषाययत्वा-
न्धवः कर्मणो योग्यानुपूर्व लानाहत्ते. ३. स अन्धः ४. प्रवृत्तिस्थित्यनुभावप्रदेशारणद्विधयः
५. अद्यो ज्ञानदर्शनावरण्य वेदनीय मोहनीयायुष्क नाम गोत्रान्तरायाः ६. पञ्चनवद्व
यष्टा विशतियतुद्विंशत्वांशद्विपञ्चमेदा यथाकर्मम्. ७. मत्पादीनाम्. ८. यक्षुरयक्षु
स्वधिक्षेवज्ञानानिद्र निद्रानिद्राप्रयत्नाप्रयत्नाप्रयत्नाहत्यान गृह्णित्तेहर्षयनि य. ९. सन्संघे.
१०. दर्शनयस्त्रिभोहनीय कषायनोऽषायवेदनीयाण्यश्चिद्विषोऽशनवसेदाः सम्यक्त्वनिश्चा-
त्वतद्गमयानि कषायनोऽषाय. वनन्तनुअन्धप्रत्यययानप्रत्यययानावरण्यसंभवहनविक्रपा-
श्रैकशः क्रोधमानभायादोषाः ह्यस्यस्यरनिशोकलयन्नुगुसास्त्रीपुंनपुंसकवेदाः ११ नारकतै-
यंयोग्यानुपूर्वैवानि. १२. गतिजतिशरीरगोपांग निर्माण्यअन्धनसंघातसंस्थानसंहुतन
स्वशस्त्रसगन्धवर्णानुपूर्व्यं गुडलधू घातपराघातातपेद्योतोच्छ्वासविहायोगतयः प्रत्येकशरी-
रत्रस सुनगमुस्वरशुभसूक्ष्मपर्याप्तस्थिरादेव्यशासि सेनराण्णित्थिथंष्ट्वं य. १३. उन्वै-
नींशैश्च. १४. हानादीनाम्. १५. आदिनस्तिभ्रष्टमन्तरावस्य य त्रिशत्सागरोपम
कोटीकोट्यः परा स्थितिः १६. सप्ततिर्भोहनीयस्य. १७. नामगोत्रयोर्विशतिः १८. त्रय-
श्लिशत्सागरोपमाष्यायुष्कस्य. १९. अपरा द्वादशमुदुर्त्ता वेदनीयस्य. २०. नामगोत्रयो-
रष्टौ. २१. शोणष्णामन्तमुदुर्त्ताम्. २२. विपाकेऽनुभावः २३. म यथानाम्. २४. तगश्च
निर्जरा. २५. नामप्रययाः सर्वतो योगविशेषासूक्ष्मैकक्षेत्रावगादस्थिताः सर्वात्र. प्रदेशेष्व-
नन्तानन्तप्रदेशाः २६. सद्रघ सभ्यत्व ह्यस्य रति पुत्रवेद शुभायुर्नानगोत्राद्यु २७. म.

अथ नवमेऽध्यायः

१. आस्रवनिरोधः संवन्ः २. स शुभिमितिधर्मानुपेक्षापरीषद्व्ययत्रिः ३.
तपसा निजरा य. ४. सम्यग्योगनिग्रहो गुप्तिः ५. धर्मानापेक्षणादाननिक्षेपोत्सर्गाः
समितयः ६. उत्तमः क्षमाभाहवाञ्ज्वरौयसत्यस्यमनपरुयागादियन्यप्रद-
यर्थांशुधर्मः ७. अनियाशण्यसंसारैकत्वान्यत्व शुचित्तास्रवन्वर्ननिजराकोक्रे घिदु-
र्लनधर्मस्वाभ्यागतत्व नुचिन्त्यमनुप्रेक्षाः ८. भार्गव्यवननिजराधर्मं परिषेदव्याः
परीषदाः ९. क्षुत्पिपासाशीनोऽण्डशमशकन न्यारतिस्त्रीवर्षानिषद्याशय्याऽऽकोशवधवाय-
नाऽऽलाभरोगनुत्पशमलमत्कारपु स्कारप्रज्ञाऽज्ञानादर्शानानि. १०. सूक्ष्मसंपरायच्छदस्थ-
वीतगजयोश्चतुर्दश. ११. ओषधेश जिते. १२. आदरसंपराये सर्वे. १३. ज्ञानावस्थे
प्रज्ञाऽज्ञाने १४. दर्शन मोहान्तरययोऽरहयना लानौ. १५. यात्रिभोऽहे नाभ्यारति-
आनिवद्याऽऽकोशयायनामत्कारपुरस्काराः १६. वेदनीये शेषाः १७. ओषादयो लान्या
युगपदेकानविशतेः १८. सामाधिक्येदे. परथाप्य परिहा. विशुद्धि सूक्ष्मसंपराय

यथाभ्यातानि चरित्रम्. १६. अनशनावभौद्यं वृत्तिपरिसंभ्यान् रसपरित्याग
 विविक्तशध्यासन कायकेश्या आद्यां तपः २०. प्रायश्चित्त विनय वैद्यावृत्य रवाध्याय
 ०युत्सर्गध्यानाभ्युत्तरम्. २१. नवयतुष्टशपञ्चद्विलेहं यथाकर्मप्राग्ध्यानात्. २२. आलोचन
 प्रतिक्रमञ्च तदुत्तरं विवेक ०युत्सर्गं तपश्छेदं परिहारापस्थापनानि. २३. ज्ञानदर्शनचारि-
 त्त्रोपचाराः २४. आचार्योपाध्याय तपस्वि शैक्षक ग्लान गण्य कुल संघ साधु समनो-
 ज्ञानाम्. २५. वाचना पृच्छनाऽनुपेक्षा ऽऽभनस्य धर्मोपदेशाः २६. आद्याभ्यन्तरोपध्याः
 २७. उत्तमसंभुननस्यैकःअचिन्तानिरोधो ध्यानम्. २८. आमुदूर्तात्. २९. आत्तंरौद्रधर्म
 शुक्लानि. ३०. परेभ्योक्षतेत्. ३१. आत्तंममनोज्ञानां सम्प्रयोगे तद्विप्रयोगायस्मृतिस्म-
 मन्वाहारः ३२. वेदनायाश्च. ३३. विपरीतंमनोज्ञानाम्. ३४. निहानं च. ३५. तद्वि-
 रतदेशविरतप्रभत्तसंयतानाम्. ३६. हिंसा ऽनृत स्तेय विषयसंरक्षणेष्वेरोद्रभविरतदेश-
 विरतयेः ३७. अज्ञऽपाय विपाक संस्थानविययाय धर्ममप्रभत्तसंयतस्य. ३८. उप-
 शान्तक्षीणकपाययोश्च. ३९. शुक्ले याद्ये. ४० परे केवलिनः ४१. पृथक्त्वैकत्ववितर्कं
 सूक्ष्मक्रियाऽप्रतिपाति ०युपरताक्रियानिवृत्तीनि. ४२. तत्त्वैककाययोगायोगानाम्. ४३. ओका-
 श्रये सवितर्के पूर्वे. ४४. अनिच्यारं द्वितीयम्. ४५. वितर्कः श्रुतम्. ४६. विचारोऽर्थ-
 व्यंजनयोगसंक्रान्तिः ४७. सम्यग्दृष्टि श्रावक विरता नन्तवियोजक दर्शनमोक्षपकोप-
 शमकोपशान्तमोक्षपक क्षीणमेऽहं जिनाः कर्मशोऽसंभ्येयशुषुनिर्गराः ४८. पुलाक
 अकृष्य कुशीत्र निशंन्य स्नातका निशंन्याः ४९. संयम श्रुत प्रतिसेवना तीर्थस्त्रिभ
 देशयोपपात स्थानविकल्पतः साध्याः

अथ दशमोऽध्यायः

१ मोक्षसाधनज्ञानदर्शनावरणान्तरायक्षयान्य केवलम्. २. अन्धहेतवभावनिर्गरा-
 क्यम्. ३. कृत्स्नकर्मक्षयो मोक्षः ४. औपशमिकादिलोच्यत्वाभावाभ्यान्त्र केवलसम्यक्त्व-
 ज्ञानदर्शनसिद्धत्येक्यः ५. तदनन्तरमूर्ध्वं गच्छन्त्यालोकान्तात्. ६. पूर्वप्रयोगाहसं गत्वाह
 अन्धच्छेदात्तथागतिपरिषुभाभ्य तद्गतिः ७. क्षेत्र काल गतिस्त्रिग तीर्थ चारित्र प्रत्येक
 शुद्धयोगधितज्ञानावगाहनान्तर संभ्यादपमहुत्वतः साध्याः

२३. सूक्तं मुक्तावली सिन्दूर प्रकरः

सिन्दूरप्रकरस्तपः करिणिरः कोठे कषायाऽटवी-हावाचिनिंअयः प्रयोध द्विवस
 प्रारंभ सूर्योदयः; मुक्तिनी-कुम्भ-कुम्भरसः श्रेयस्तरैः पदस्वर-प्रोदक्षासः कर्मयो-
 नंअभूनिभरः; पार्श्वप्रसो पातुंवाः. १. सन्त सन्तु मम प्रसन्नमनसो वाच्यां विचारो-
 घनाः, सूनेऽम्भः कर्मवनि तत्परिभलं वाता वितन्वन्ति मन्; किं वाक्यर्थं नयानया
 यदि गुणोऽस्त्यासां ततस्ते स्वयं, कर्तारः प्रथमं न जेदथ यथाः प्रत्यर्थिना तेन किम्.
 २. चिवर्गं-संस्यिन-मन्तरेण्, पशोरवायु विंश्लं नरस्य; तत्राऽपि धर्मं प्रवरं
 वहन्ति, न तं विना यद्भवतोऽर्थं कामौ. ३. यः प्राप्य दुःप्राप्यमिहं नरत्वं, धर्मं न
 यत्नेन करोति भूहः; क्लेश प्रअन्धेन स लब्धमण्धौ, चिन्तामञ्जि पातयति प्रमाहात्.

४. स्वल्पं स्थावे क्षिपति स रजः पादशौचं विधत्ते, पित्र्येषु प्रवरकरिषु वाहुय-
 त्थैन्ध लारम्; चिन्तारत्नं विकरति करादायसोऽयनाथं, यो दुष्प्रापं गमयति मुधा
 मर्त्यजन्म प्रमत्तः ५. ते धत्तरत्तं वपन्ति लवने त्रे-भूष्य कल्पदुभं; चिन्तारत्न
 मपास्थ कायशकलं स्वीकुर्वते ते जडाः. विहीय द्विरदं गिरीन्द्रसदृशं हीक्षन्ति ते
 राशलाः, ये लब्धं पण्डित्य धर्ममधमा धावन्ति लोकाशया. ६. अपारे संसारे,
 कथमपि समसाद्य नृभवं, न धर्मं यः कुर्याद्विषयसुखं तृष्णा तरलितः, पुण्ड्र पारावारे
 प्रवरमपहाय प्रवह्युः, स मुष्यो भूर्भाष्यामुपलमुपलब्धुं प्रयतते. ७. लक्षितं तीर्थं करे
 गुणैर्जिनभते संधे अहिसाऽनृतं, स्तेयाश्रद्धपरिअद्वाद्युपरमं क्रोधाधरीषुं लयम्, सौमन्यं
 शुषिसंगमिन्द्रियदमं दानं तपो भावनां, वैराग्यं अ कुरुष्व निवृत्तिपदेयद्यस्त गन्तुं मनः ८.
 पापं धुम्पति दुर्गातिं दलयति व्यापादयत्यापदं, पुष्यं संचिनुते श्रियं वितनुते पुण्यति
 नीरागताम्, सौभाग्यं विदधाति पल्लवयति प्रीतिं प्रभूते यशः स्वर्गं यच्छति निवृत्तिं अ
 रथ्यमत्यर्थाहंतां निर्मिता, ९. स्वर्गस्तस्य गृहांगणुं सद्व्यरी साम्नान्यलक्ष्मीः शुभा,
 सौभाग्यादि-शुष्मावक्षिर्विलसति स्वैरं वपुर्वेशमनि, संसारः सुतरः शिवं करतल कोडे
 लुक्त्यंजसा, यः श्रद्धाभर भाजनं जिनपतेः पूजं विधत्ते जनः १०. कदाचिन्नतंकः कुपित
 ध्वं पश्यत्यभिमुखं, विद्वरे दारिद्र्यं अकितमिव नश्यत्यनुदिनम्. विरक्ता कान्तेव त्यजति
 कुगतिः संगमुहयो, न मुञ्चत्यन्येषु सुदुर्दिव जिनार्था रथयतः ११. यः पुष्पैर्जि-
 नमर्थाति रिभतसुरभीषोयनैः सोऽव्यते, यस्तं वंदत ऐकशस्त्रिजगता सोऽहनिंशं
 वंदने, यस्तं स्तौति परत्र वृत्रदमनस्तोमेन स स्तूयने, यस्तं ध्यायति कलमकर्मनधनः
 स ध्यायते योगिनिः १२. अवधमुक्ते, पत्रि यः प्रवर्तते, प्रवर्तयत्यन्यजनं अ निःस्पृहः
 स एव सेव्यः स्वदितैरिष्या गुरुः, स्वयं तर्गस्तारयितुं क्षमः परम्. १३. विदल्यति
 कुप्रोषं, प्रोषयत्यागमाथं, सुगतिकुगतिभागौ पुष्यपापे व्यनक्ति, अवगमयति कृत्यां-
 कृत्यलेहं गुरुयो, भवजलनिधिपोतस्तं विना नाऽस्ति कश्चित्. १४. पिता माता भ्राता,
 प्रियसह्यरी सूनुनिवहः, सुहृत्स्वामी भाद्यत्करिभट्टरथाश्वः परिकर. निमज्जन्तं जंतुं
 नरककुहरे रक्षितुमक्षं, गुरोधर्माधर्मप्रकटनपरात्कोऽपि न परः १५. किं ध्यानेन भवत्व
 शेषविषय त्यागैस्तपोनिः कृतं, पूष्यं भावनयाऽलमिन्द्रिवहमैः पर्याप्तमाप्ताप्रमैः
 किं त्वेकं भवनाशनं कुरु गुरुप्रीत्या गुरोः शासनं, सर्वे येन विना विनाथमलवत्
 स्वार्थाय नाऽक्षं शुष्माः १६. न देवं न देवं, न शुभगुरुमेव न कुगुरुं, न धर्मं
 नाऽधर्मं न शुष्परिणुषं न विगुणम्, न कृत्यं नाऽकृत्यं न द्विगमद्विगं नापि निपुषुं,
 विदोक्तते लोका जिनवचनयशुर्विरहिताः १७. मानुष्यं विकलं वदन्ति लुह्यं व्यर्थं
 वृथा श्रोत्रयो, निर्माषुं शुष्पदोषलोःकधनां तेषामम्रंभाविनीम्, दुर्वारं नरकान्धकूपपतनं
 सुजितं पुधा दुर्लभाम् सावर्णः समयो ह्यारसमयो येषां न कर्त्तव्यिः १८. पीयूषं
 विषमज्जक्षं जलनवत्तेजसमः स्तोमवन्मित्रं शात्रवरत् अशं बुजगवन्व्यतामर्षिं
 लोक्षवत्, ज्योत्सनां श्रीमन्धर्मवत् स मनुते कारुष्यपण्यापणुं, ज्येन्द्रं मतमन्यदशन-
 समं यो हुमंतिमन्वने १९. धर्मं अत्ररथ्यधं निघटयत्युत्थापयत्युत्थं, लिन्ते

मत्सरमुच्छिनत्ति कुनयं मथनाति मिथ्याभतिम्, वैराग्यं वितनोति पुण्यति कृपां
 मुण्यति तृष्णां य यत्तन्नैनं मतमर्थंति प्रथयति ध्यायत्यधीते कृती. २०. रत्नानामिव
 रोहणु-क्षितिधरः अ' तरकाणामिव, स्वर्गः कल्पमहीरुहमिव सरः प'केरुहाणामिव,
 पाथेधिः पयसामिवे'डुमहसां स्थानं गुणानामसा, वित्यालोच्य विरम्यतां लगवतः
 संधस्य पूजविधिः २१. यः संसार-निरास-लास-भतिमु'कृत्यर्थ'मुत्तिष्ठते, यं तीर्थं
 कथयति पावनतया येनाऽस्ति नाऽन्यः समः यस्मै तीर्थ'पतिन'मस्यति सतां यस्मा-
 न्मुहं जयते, स्कुनिर्यस्य परा वसति य गुण्वा यस्मिन्स संधोऽर्थ्यताम्. २२.
 लक्ष्मीस्तं स्वयमभ्युपैतं रत्नसा कीर्तिस्तमादिगति, प्रीतिस्तं लज्जे भतिः प्रयतते
 तं लण्डुमुत्कंडया, स्वः श्रीस्तं परिरण्डु-मिच्छति मुहुमु'क्षितस्तमावोक्ते, यः संधं
 गुणराशिकेलिसहनं श्रेयोऋचिः सेवते. २३. यद्भक्तेः इलमहं'हादिपहवी-मुण्यं कृपेः
 सस्यवत्, यदित्त्वं त्रिदशे'द्रताहं तृणवत् प्रासंगिकं गीयते, शक्तिं य-महिमस्तुतौ न
 हयते वाचोऽपि वाचस्यतेः, संधः सोऽवदुरः युनातु यरण्य-यासैः सतां म'दिरम्. २४.
 कोयलूः सुकृ'रस्य हुण्कृ'रञ्जः स'हारवात्याभवो-ह-व-न्तौव्य'सनाग्निमेधपटली सकेतद्वती
 श्रियाम्, नि'श्रेष्ठिभिदिवौकसः प्रियसणी मुक्तेः दुगत्यग'ला सत्त्वेषु क्रियतां कृपैव लवतु
 क्लेशैरशेषैः परैः २५. यदि आवातोये, तरति तरणिय'द्युहयति, प्रतीच्यां समाचिर्य'दि लज्जति
 शैल्यं कथमपि, यदि क्षमापीठं स्यादुपरि सकलस्याऽपि जगतः प्रसूते सत्तानां तदपि न वधः
 क्वाऽपि सुकृतम्. २६. स कमलवनमग्नेर्वासरं ल'स्वहस्ता दमृतमुरगवक्त्रात्साधुवादं विवा-
 हात्, इगपगममलु'ज्जालवितं कालकूटा दलिलपति वधाघः प्राणिनां धर्म'मिच्छेत्. २७.
 आयुर्हीध'तरं वयुव'रतरं गोत्रं गरीयस्तरं, वित्तं लूरितरं जलं जहुतरं स्वामित्व-
 मुच्चैस्तरम्, आरोग्यं विगतांतरं त्रिजगति र'लाक्यत्वमल्पेतरं, संसारांशुनिधिं
 करोति सुतरं येतः कृपाद्रान्तरम्. २८. विश्वासायतनं विपत्तिहहनं देवैः कृतासाधनं,
 मुक्तेः पश्यहनं जलाग्निशमनं व्याघोरग स्त'लनम्, श्रेयःसंवननं समृद्धिजननं
 सौजन्य सं'लवनं. कीर्तेः डेलिवनं प्रलावलवनं सत्यं वयः पावनम्. २९. यशो
 यस्माद्भस्मी लवति वनवह्नेरिव वनं. निहानं दुःखानां यद्वनिरुहाणुं जलमिव,
 न केन स्याच्छायाऽऽतप धव तपःस'यमकथा, कथयित्तन्मिथ्यावचनमलिषते न भति-
 मान्. ३०. असत्यमप्रत्यमूलकारणम्, कुपासनासन्नं, समृद्धिवारणम्, विपन्नितानं परव-
 यनो'जितं, कृतापराधं कृतिस्त्रिवि'वजितम्. ३१. तस्याऽग्निज'लमर्षावः स्थलमरिमित्रं
 सुराः किंकराः कांतरं नगरं गिरिगृ'हमहिर्मा'लयं भृगारिभृ'गः पातालं जलमस्रमुत्प-
 लदलं व्यालः शृगालो विषम्, पीयूषं विषमं समं य वचनं सत्याजितं वक्ति यः
 ३२. तमलिषति सिद्धिस्तं वृष्णिते समृद्धि, स्तमलिसरति कीर्ति'मु'ज्यते तं लवात्तिः
 स्पृहयति सुगतिस्त' नेक्षते दुर्ग'तिस्तं, परिहरति विपत्तं ये न गृह्णत्याहत्तम्. ३३.
 अहत्तं नाऽऽहत्ते कृतसुकृतकामः किमपि यः शुभश्रेष्ठिस्तस्मिन् वसति कलहं'सीव कमत्रे,
 विपत्तस्माद्दूरं प्रज्जितरजनीवांजरमणु वि'नीनं विद्येव त्रिदिवशिवलक्ष्मील'जति तम्.
 ३४. यन्निरव'त्तकीर्ति'धर्म'निधनं सर्वाजसां साधनं, प्रे-भीद्वधम'धनं विरचितकि-

लक्षशयोद्भोधनम्, दौर्गत्यैकनिबन्धनं कुतमुगत्याप्रक्षेपसरोधनं, प्रोत्सर्पत्प्रधनं ज्व-
 क्षति न तद्वीमनदत्तं धनम्, उप. परजनमनः पीडाक्रोधवनं वधभावना लवनभवनि
 व्यापित्यापक्षताधनमंडलम्, कुगतिगमने भागः स्वर्गापरगंपुरागंलं, नियतमनुपादेयं
 स्तेयं नृणां हितमंक्षिण्यम् उ६. इत्तस्तेन जगत्प्रकृतिं पटडो गोत्रे मपीक्ष्यकः आरि-
 त्तस्य जवांजविगुंलुगणाराभस्य हावानलः, संकेतः सकलःपदां शिवपुरद्वारे कपाटो दृढः
 कामात्तस्त्रयति प्रजोधयति वा स्वर्त्री परस्त्री न यः उ७. व्याघ्रव्यालज्वानवादिपिपह-
 रोषां व्रजंत क्षयं, कल्याणानि समुल्लसंति विभुधाः सान्निध्यमध्यासते क्रीतिः स्फुर्त-
 मियति यंत्युपययं धर्मः प्रवृश्ययधं, स्वर्निर्वाण्युष्मानि सनिदधते ये शीघ्रमाव-
 जते. उ८. हरति कुलकलकं दुग्धते पापपंकं, सुकृतमुपयिनोति प्रबोधताभातनोति,
 नभयति सुरवगं हन्ति दुर्गोपसगं, रचयति शुचिशीघ्रं स्वर्गभोक्षौ सलीदम्. उ९.
 तोयत्यग्निरपि स्रजत्यद्विरपि व्याघ्रोऽपि सारंगति, व्याघ्रोऽप्यश्नति पवतेऽप्युपलति
 इवेऽोऽपि पीपूषति, विघ्नोऽप्युत्सवति प्रियचरिरपि क्रीडातडागत्यपां, नाथोऽपि स्वगृह-
 त्यट्यपि नृणां शीघ्रप्रलावाद्गूरम्. ४०. कालुष्यं जनयन् जडस्य रचयन् धर्मदुर्मेन-
 लनं, किलशयत्रीतिदृपाक्षमाकमलिनी दोलाभ्युधिं वद्धयन्, भर्थाहातटमुद्रुजन् शुभमनो
 हुंसप्रवासं दिशन्, किं न कुलेशकरः परिग्रहणहीपूरः प्रवृद्धिं गतः ४१. कलकलकलविधेयः
 क्रीधगृध्रमशानं, व्यसनलुजगरं ध्रं द्वेषदस्युप्रहोषः सुकृतवनहवाग्निर्मादंवालोहवायु नयन-
 लिनतुषारोऽयथंभर्थापुरागः ४२. प्रत्यर्थां प्रशमस्य मित्रमधृतेर्भोहस्य विश्रामलूः
 पापानां अनिरापदां पदमसद्विधानस्य लीलावनम्, व्याघ्रोपस्य निधिर्मदस्य सायवः शोकस्य
 हेतुः क्लेशः, केहीवेशम परिग्रहः परिहृतेर्योग्यो विविक्तात्मनाम्. ४३. वह्निस्तृप्यति
 नेधनैरिह यथा नांशोलिरलोनिधि, स्तद्वन्मोहधनो धनैरपि धनैर्ननुनं संतुष्यति, न
 त्वेवं मनुते विमुच्य विभवं निःशेषमन्यं लवं, यात्यात्मा तदहं भुधैव विदधाभ्येनांसि
 लूपांसि किम् ४४. यो मित्रं मधुनो विकार करये सत्रास संपादने सपस्य प्रतिभि-
 जमंगदहने सप्तारिषः सोदरः यैतन्यस्य निवृहने विषतरोः सप्रहयारी चिरं, स
 क्राधः कुशलालिलापकुशलैः प्रोन्मूलमूल्याम्. ४५. इहति कलित श्रेयःश्रेष्ठी प्रसूनपरंपरः
 प्रशमपयसा सिद्धो मुक्तिं तपश्चरणुदुमः यद्दि पुनरसौ प्रत्यासर्ति प्रकोपहविष्णुंले,
 लजति ललते लक्ष्मीभावं तदा विद्वेषोदयः ४६. संपापं तनुते लिनत्ति विनयं
 सौहाहंभुत्साहययुगेणं जनयत्यवधवयन सूते विधत्ते कलिम्, क्रीतिं कृतति हुर्मति
 तितरतिव्याहंति पुष्टयोदयं, हत्ते यः कुगतिं स हातुमुच्यितो शेषः सडोषः
 स्याम्. ४७. यो धर्मं हहनि हुमं हव धवोन्मथनाति नीति लतां, इंती
 वेदुक्त्वां विधुंनुह धव किलश्राति क्रीतिं नृणाम्, स्वायं वायुरिवां पुहं विघटय-
 त्युल्लसयत्यापहं, तृण्णां धर्मं धवोच्यितः कुतकृपालोपः स डोपः कथम्. ४८.
 यश्माहावि लंवति वितति हुंस्तरापन्नतीनां, यस्मिन् शिष्टाभिरुच्यितगुण्य आमनामापि
 नास्ति, यश्च व्याहं वदति वधधी धूम्यया क्राधगावं, तं मानाद्रिं परिहर दुरारोह-
 भौयित्यवृत्तः ४९. ज्ञानवानं लंजन्, विमलमतिनाडी विघटयन्, किंन दुर्वाक्यांशुकर-

मगल्यत्तागमशृङ्खिम्, जम-नूव्यां स्वेर' विनयनयवीर्यां विदलयन्, जनः कं नाऽनथं
 जनयति महंथो द्विप धव. ५०. औचित्यावरणं विदुंपति पयोवाहं नलस्वानिव, प्रध्वंसं
 विनयं नयत्यदिरिव प्राञ्जस्पृशां लुवितम्, कीर्तिं कैरविर्णी मतांगज ध्वि प्रोन्मूलयत्य-
 जसा, मानो निय ध्वोपकारनिकर' हति त्रिवर्गं नृक्षाम्. ५१. सुष्णाति यः कृतसम-
 स्तसमीडितार्थं स'लवनं विनय लुवितमंगमज्जम्, अत्यादिमान विषजं विषमं
 विकारं, तं मादंवाभृतरसेन नयस्व शांतिम्. ५२. कुशप्र जनन व'ध्यां, सत्य सूर्यास्त
 स'ध्यां, कुगतियुननिभावां मोहभातंग शावाम्, शम कमल द्विभानी दुय'शो राजधानी,
 व्यसनशत सहायां द्रुतेो मुग्-य मायाम्. ५३. विधाय मायां, विविधैरुपायैः, परस्व
 ये व'चनमायरंति, ते व'चयंति, त्रिद्विवापवर्गं सुभान्महामोहसभाः स्वमेव. ५४.
 मायामविश्वास विलासम'दिरं, दुराशयो यः कुरुते धनाशया, मोऽनर्थं साधं न पत-
 तमीक्षते, यथा जिज्ञासो लुगुः पयः पित्रन्. ५५. सुग्धप्रतारणु परायणमुज्जिह्वीते, यत्पा-
 टवं कपटकंपटयित्तृप्तेः लुय'त्युपप्लवमवश्यमिडाऽप्यकृत्वा, नाऽपथ्यलोजनमिवाभयमा-
 यतौ तत्. ५६. यदुर्गामटीमटीत विकटं कामंति देशांतरं, गाह'ते गहनं समुद्रमतनु-
 कलेषां कृष कुव'ते, सेव'ते कृपणुं पतिं गजघटा संघट्टुःस'यरं, सप'न्ति प्रधनं धनां-
 धितधियस्तद्वेदोऽलविसूत्रितम्. ५७. मूलं मोहविषदुमस्य सुकृतांलोराशिकुलोहलवः,
 द्वाधाग्नेररणिः प्रतापतरणि प्रच्छादने तोयकः कीडासम कलेवि'वेकशशिनः स्वलानुरापल-
 द्वीसिंधुः कीर्ति'लता कलाप कललो लोलः पराभूयताम्. ५८. निःशेषधम'वनहाह विन्मृ'लमाणै,
 दुःभौघममनि विसर्प'दकीर्ति'धूमे, आठं धने'धनसमागमहीभ्यमाने, लोलानले शललतां
 लमते शुष्णैधः ५९. जतः कल्पतरुः पुरः सुरगवी तेषां प्रविष्टा गृहं, चितारत्नमुप-
 स्थितं करतले प्राप्नो निधिः स'निधिम्, विश्वं वश्यमवश्यमेवसुललाः स्वर्गापवर्ग'श्रियो,
 ये स'तोषमशेषदोषदहन ध्वंसांणुदं मिज्जते. ६०. वरं क्षिप्तः पाणिः कुपितइष्टिनो वक्त्र-
 कुहरे, वरं ज'पापातो जवलदनलकुडे विरचितः वरं प्रासप्रांतः सपदि जठरांतवि-
 निहितो, न ज'न्यं दौर्जन्यं तदपि विपदां सन्न विदुषा. ६१. सौजन्यमेव विदधाति
 यशश्चयं य, स्व श्रेयसं य विलव' य लवक्षयं य, दौर्जन्यभावहसि यत् कुमते तदथं,
 धान्येऽनत्रं द्विगन्नि तज्जलसेकसाधे. ६२. वरं विलवव'ध्यता, सुजनलावलानां नृष्णा-
 मसाधुचरिताज्जिता न पुनरुज्जिताः स'पदः कृशत्वमपि शोभते सहजमायतौ सुंदरं,
 विपाकविरसा न तु श्वयथुसंलवा स्थूलाता. ६३. न ज्ञते परद्रपणुं परगुणुं वक्ष्यत्यम-
 प्यन्वहं, सतोषं वदते परद्वि'धु पराभाधासु धत्ते शुच्यम्. स्वप्रलाधां न करोति
 नोऽजति नयं नौचित्यमुद्घयत्युक्तोऽप्यप्रियमक्षमां न रययत्येतच्चरित्रं सताम्. ६४.
 धमं ध्वस्तदयो यशश्च्युतनयो वित्तं प्रमत्तः पुमान्, काव्यं निष्प्रतिभस्तपः शमक्या-
 शून्येऽदपमेधाः श्रुतम्, वस्त्वावोक्तमलोचनश्चलमना ध्यानं य वाग्-छत्यसौ, यः
 स'गं शुष्णिनां विमुच्य विमतिः कस्याञ्चमाकांक्षति. ६५. हरति कुमतिं, सिस्ते
 मोहं, करोति विवेकितां, वितरति रतिं सूते नीतिं तनोति गुणावलिम्, प्रथयति
 यशो धत्ते धमं व्यपोहति दुर्गाति, जनयति नृष्णां किं नाशीष्टं शुष्णोचमस'गमरं ६६.

लब्धुं लुद्धिकत्रापमापहमपाकत्तुं विहृतुं पयि, प्राप्तुं क्रीतिं मसाधुतां विधुवितुं धमं
 सभासेवितुम्, रोद्धुं पापविपाकभाकलयितुं स्वर्गापवर्गाश्रियं, येत्वं यित्त! समीहसे
 गुणवतां संगं तदंगीकुरु. ६७. ह्रिमति महिमांसोत्रे यडांनिलत्सुहयांभुदे, द्विरहति
 ह्यारामे क्षेमक्षमा लृति वञ्चति समिधति कुमत्यन्तौ क'हत्यनीतिलतासु यः किमलिलपता
 श्रेयः श्रेयः? स निगुणसंगमः ६८. आत्मानं कुपथेन निर्गमयितुं यः शूकलाश्यायते,
 कृत्याकुलविवेक लुवितहृतौ यः कृणुसर्पायते, यः पुण्यदुमभ'उभ'उनविधौ स्कूर्ण'कुठारायते,
 त लुभतप्रतमुद्रमिन्द्रियगणुं नित्वा शुल'शुल'व. ६९. प्रतिष्ठां यन्निष्ठां नयति नयनिष्ठां विष-
 ट्य ल्यकृत्येष्वाधने मतिमतपसि प्रेम तनुते, विवेकस्थोत्सेकं विहलयति हते य विपहं,
 पदं तद्दोषाणां कश्चु निकुरम्भं कुरु वशे. ७०. धत्तां भौनभगारमुज्जनु विधिभागद्वय-
 मल्यस्थता, मस्त्व'तग'णुमागमश्रममुपाहतां तपस्तप्यताम्. श्रेयःपुंज'निकुंज'ल'जन-
 महावातं न येहिन्द्रियं, प्रातं जेतुमवैति लस्मनि हुत'जनीत सव' ततः. ७१. धम'ध्व'स-
 धुरीणुमश्रम रसावारीणुमाप'प्रथा, ल'कर्मीणुमशम'निमि'तिकत्रापारीणुमेकांततः, सर्वाज्ञीन-
 मनात्मनीनमनयात्य'तीनमिष्टे यथा, कामीनं कुमताध्वनीनमज्यज्जक्षौधमक्षेमलाङ्. ७२.
 निम्नं गच्छति निम्नगेव नितरां निद्रेव विष्क'लते, चैतन्यं महिरेव पुण्यति महं धूम्येव
 हतेऽन्धताम्. आपत्यं यपलेव युग्मति हव'वालेव तृष्णां नय, त्युल्लासं कुलटांगनेव
 कमला स्वैरं परिभ्राम्यति. ७३. दयादाः स्पृहयन्ति तस्करगणा मुष्णन्ति लूमिभुजे,
 गृह्णन्ति च्छलभाकलय्य हुतलुगलस्मीकरोति क्षणात्, अंलः प्लावयति क्षितौ विनि-
 हितं यथा हसन्ते लुहात्, हुवृत्तास्तनया नयन्ति निधनं धिग्मलवधीनं धनम्. ७४.
 नीचस्याऽपि शिरं यद्गूनि रययन्त्यायान्ति नीचैर्नति, शत्रारभ्यगुष्ठात्मनोऽपि विह-
 धत्युच्चैर्गुष्ठात्क्रीतंनम्. निवे'हं न विहन्ति किञ्चिदकृतज्ञस्यापि सेवाकर्म, कष्टं किं न
 मनस्विनोऽपि मनुजः कुर्वन्ति वित्तार्थिनः ७५. लक्ष्मीः सर्पति नीचमणु'व-
 पयः संग्गादिवाभ्लोञ्जिनी, संसर्गादिव कंटाकुलपदा न क्वाऽपि धत्ते पदम्,
 चैतन्यं विषसन्निधेरिवनृष्णामुज्जसयत्य'जसा, धम'स्थाननिधे'जनेन गुणिलिर्त्राहं
 तदस्याः इलम्. ७६. आरित्रं यितुते धिनोति विनयं ज्ञानं नयत्युन्नतिम्,
 पुष्पाति प्रशमं तपः प्रमलयत्युल्लासयत्यागमम्, पुण्यं कंदलयत्यडधं हलयति स्वर्गं
 हहाति कमात्, निर्वाणुश्रिय मातनोति निहितं पात्रे पवित्रं धनम्. ७७. दारिद्र्यं
 न तभीक्ष्णे न लज्जते दौर्भाग्यमाल'जते, नाऽक्रीति'नं परालयोऽलिलपते न व्याधिराश्क-
 हति. हैन्यं नाद्रियते हुनोति न हरः किलश्रंति नैवापहः, पात्रे यो वितरत्यनथ'हलनं
 दानं निदानं श्रियाम्. ७८. लक्ष्मीः कामयते मतिमृ'गयते क्रीति'स्तभायोऽकते, प्रीति-
 त्रयुग्मति सेवते सुभगता नीशोगताऽऽलिंगति. श्रेयः संहृतिरभ्युपैति वृष्टुते स्वर्गोप-
 लोगस्थिति, युंक्तिवांगच्छति यः प्रयच्छति पुमान् पुण्यार्थ'मथं निजम्. ७९. तस्या-
 सत्रा, रतिरनुयरी, क्रीति'रुत्कंठिता श्रीः, स्निग्धा लुद्धिः परिययपरा चकवति'त्वक्रुद्धिः
 पाणौ प्राप्ता त्रिदिवकमला कामुकी मुज्जिसंपत्, सप्तक्षेत्र्यां वपति विपुलं वित्तभीजं
 निजं यः ८०. यत्पूर्वावि'वकमं शैलकुजिशं यत्कामदत्तानल, न्वादाब्जलजलं यदुशक-

रश्मिभ्रातृभ्राक्षरम्, यत्प्रत्युद्धतमःसमूह इवसं यद्विधिदक्षगीलता, मूलं तद्विविधं
यथाविधि तपः कुर्वीत वीतरूपुः ८१. यस्माद्विज्ञपरंपरा विद्यते हास्यं सुराः कुर्वते,
कामः शाभ्यति हाभ्यतींद्रियगणुः कदयाद्यमुत्सर्पति, उन्मीलन्ति मद्द्वयः कलयति ध्वंसं
ययः कर्माणां, स्वाधीनं त्रिदिवं शिवं य भवति प्रसन्नं तपस्तप्त किम्? ८२. कांतरं
न यथेतरो न्वलवितुं ह्येवा विना, हावाग्निं न यथापरः शभयितुं शक्नोति विनां
लोधरम्. निष्प्रातः पवनं विना निरसितुं नान्यो यथालोधरम्, कर्माणां तपसा विना
किमपरो हुतुं समर्थस्तथा. ८३. सतोपस्थूलमूलः प्रशमपरिकरः, स्कंधमंधप्रपयः,
पंचाक्षीरेधशाभः स्फुरदमयदलः शीतम्रंपत्प्रवालः श्रद्धाम्लः पूरसेकाद्विपुलकुलमलैश्वर्यं-
सौंदर्यलोगः, स्वर्गादिप्राप्तिपुष्पः शिवपदइलदः स्यात्तप पादपोऽयम्. ८४. नीरागे
तरुष्ठीकटाक्षितमिव त्यागव्यपेतप्रलौ, सेवाकष्टमिवोपरोपणुमिवालोन्नमनामश्मनि, विष्व-
वर्षमिवे. परस्मितितवे दानाहं हयातपः, स्वाध्यायाध्ययनानि निष्कलमनुष्ठानं विना लाव-
नाम्. ८५. सपं जीप्सति पुष्यभीप्सति ह्यां धितसत्त्वधं मित्सति, कोधं हित्सति
दानशीलतपसां साकल्यमादित्सति. कदयाणोपभयं शिक्रीषति लवांलोधिस्तटं लिप्सते,
सुकित्तर्षी परिरिप्सते वदि न्नस्तदुत्सावयेह लावनाम्. ८६. विवेकवनसारिष्ठीं प्रशम-
शर्मसंशुर्वी, लवाणुं वमहातरीं महनदावमेधावलीम्, अलाक्ष मृगवाशुरां शुरुक-
पायशैलाशनिं, विमुक्तिपथवेसरीं लज्जत भावनां किं परैः ८७. धनं इतं वित्तं
जिनवचनमभ्यस्तमजिलं, क्रियाकांडं यष्टुं रचितमवनौ सुप्तमसकृत् तपस्तीव्रं तप्तं
यरश्ममपि वीशुं चिरतरं, नयेन्वियते लावस्तुषवपनवत्सर्वमइलम्. ८८. यदशुल-
रन्तः, पाथो हृतेंद्रियद्विरहाकुशं, कुशलकुमुभोद्यानं माधनमनःकपिशृंभला विरतिरभष्ठी-
वीजावेशम स्मरन्वरलेषणं, शिवपथरथस्तदैराभ्यं, विमृश्य लवाऽलयः ८९. अंडानिल-
स्फुरितमहदययं हवायं, वृक्षलज्जं तिमिरांडलमकं णिभम्, वल्लं महीध्रनिवहं नयते
यथांतं, वैराग्यमेकमपि कर्म तथा समथम्. ९०. नमस्या देवानां, यरश्मविरिपस्या शुभ-
शुरां, स्तपस्या निःसीमश्रमपदमुपास्या गुणुवताम्. निषधाऽरश्मये स्यात् करणुहमविधा
य शिवहा, विरागः कुरागःक्षपणुनिपुणोऽतः स्फुरति येत् ९१. लोमान् कृष्णुलुण्गलो-
गविषमान् राज्यं रजःकृत्तिमं, जधून्यधनिधनानि विषयश्रमं विधासोपमम्, भूतिं
भूतिमहोदरां तृक्षमिव शैष्णं विदित्वा लज्जन्, तेष्वसकृत्तमनाविलो विललते मुक्तिं
विरक्तः पुमान्. ९२. जितेन्द्रपूज्य शुरुपयुं पास्तिः, सत्त्वानुकंपा शुभपात्रदानम्,
गुणानुरागःश्रुतिरागमस्य, नृजन्मवृक्षस्य इलान्यभूनि. ९३. त्रिसंध्यं देवार्थां विरचय
ययं प्रापय यशः, श्रियः पात्रे वापं जनय नयभागं नय मनः स्मरकोधाधारीन् हलय
कलय प्राणुपु ह्यां, जिनोक्तं सिद्धांतं शृशु वृक्षु जपान्मुकितकमलाः. ९४. कृत्वाऽहं-
त्पदपूजनं यतिजनं नन्वा विदित्वाऽऽगमं, हित्वा सगमधमं कर्मठधियां पात्रेषु हत्वा
धनम् गत्वा पद्धतिमुत्तमकर्म नुषां जित्वाऽऽशरिष्यन्, स्मृत्वा पंचनमस्कियां कुरु करकोऽ-
स्थमिष्टं सुभम्. ९५. प्रसरति यथा, कीर्तिं दिंक्षु, क्षयाकरसोदरा, उक्तुहयजननी याति
स्फूर्तिं यथा गुणसंततिः कलयति यथा वृद्धिं धर्मः कुकर्म हतिक्षम. कुशलसुलले न्याये

कायं तथा पथि वर्तनम्. ६६. करे प्रलाध्यस्त्यागः, शिरसि गुरुपादं प्रलुभनं, मुञ्जे सत्या वाष्पी श्रुतमधिगतं य श्रवण्युयोः हृदि स्वच्छा वृत्तिविंशयि बुभयोः पौरुषमङ्कः; विनाप्यैश्वर्येषु प्रकृतिमहतां मंडनमिदम्. ६७. लवारण्यं मुक्त्वा यद्वि ज्जिगमिषुमु-
कितनगरीं, तदानीं मा कर्षीं विषयविषवृक्षेषु वसतिः; यत्प्रथायाप्येषां प्रथयति महामेह-
मशिरा, ह्यं नन्तु यस्मात्पदमपि न गन्तु प्रभवति ६८. सोमप्रलायाय—प्रला ययन्न,
पुंसां तमः पंकमपाकराति; तदप्यमुग्भिन्नुपदेश देशे, निशम्यमानेऽनिशमेति नाशम्.
६९. अलज्जद्विजित देवा-आयं पट्टादयाद्रि, धुमसि विजयसिद्धायायं पादास्विन्दे; मधु-
करसभतां यस्तेन सोमप्रलेषु, व्यरथि मुनिप शतासूक्त मुक्तावलीयम्. १००.

श्रीमद् भुद्रिसागर कृत्

श्री योगदीपक मूल ग्रन्थः

नमः श्री वर्द्धमानाय, सर्वदोषप्रशुशिने, केवलज्ञान सूर्याय, लोकपुण्याय तायिने.
१. सद्गुरुं पूज्यमानम्, स्वाभाविकमुपोदधिम्, सर्वकर्मनिवृत्त्यर्थं, करोमि योगदीपकम्,
२. कोऽहमात्मा सिद्धाक्षयो, लिङ्गः पुद्गलभावतः, रत्नत्रयो स्वर्गेषु, सत्तातोऽस्मि स्वभा-
वतः ३. अस्म्यहं प्रत्यक्षाता, एषो भिन्नोऽस्ति देहतः, धन्दिद्याद्यपि नैवात्मा तथैव
मनसोऽपि वै. ४. नास्ति वाष्पी तथैवात्मा, रक्तं नास्ति जडत्वतः; प्रत्यक्षादिप्रमाणेन,
सिद्ध आत्मा हि शाश्वतः ५. आत्माऽसंख्यप्रदेशैश्च, देहव्यापी अतुर्गतौ; केवलज्ञान-
भावेन, सर्वव्यापक उच्यते. ६. व्याप्यव्यापकभावत्वं सापेक्षातः स्फुटं मतम्, नित्यनित्य
प्रवादानां, समासो नैनदर्थने. ७. व्येकानेको नयेनात्मा, वाच्यावाच्यस्तथैव यः; कर्त्ताऽकर्त्ता
य कर्त्ता वै, सोऽपेक्षातः प्रमासते. ८. सर्वस्मिन् सर्वतोभिन्नो, ज्ञानेन व्यक्तितः
स्वयम्, नयैर्जातं स्वर्गं मे, तथैव सप्तभंगतः ९. कृतः प्रियपदार्थेषु, ममत्वं क्रियते
भया, भाव्यभावात् प्रलिनोऽस्मि, तत्र रागो न युज्यते. १०. कुतोऽप्रियपदार्थेषु, द्वेषत्वं
क्रियते भया, प्रियाप्रियत्वं मनसः कविपतं नास्ति अद्भ्यः ११. भीयन्ते सर्वतोभावा,
अनेन अद्भ्यक्षुषा, आत्मेति कथ्यते तेन, सम्यग्गुत्पत्ति योगत १२. विज्ञान-
मात्मनो धर्मः, स्वान्यभावप्रकाशकम्, आत्मनो ज्ञानपर्याये, लोकऽलोकं विधीयते १३.
आत्मनः सर्वद्रव्येषु, श्रेष्ठता भाविताशुभा, सङ्गनन्दभावेन, आरित्रमद्भुतं स्फुटम्.
१४. समितिशुभियोगेन, शुद्धधर्मसमुद्भवः सुभङ्गः प्रसङ्गेषु, समश्चारित्रवान्स्मृतः
१५. समो हर्षविषादेषु, समो मानापमानयो, स्तुतिनिन्दाद्विभावेषु, समश्चारित्र-
योगिराट्. १६. ज्ञानगलितवैराग्य मुत्तमं प्राप्य योगिराट्, अक्षरं निर्मलं शुद्ध,
परमात्मपदं लभेत्. १७. ममत्वं ज्ञानिनः किं स्याद्, डेयादेय विवेकतः ममत्वो-
पाधिनिमुक्ता, आत्मा मुक्तः प्रदीर्घतः. १८. भूर्धर्मा परिशुद्धः ज्ञान, उक्तां सूत्रेषु
सूरिलिः, सूत्रसम्मतयोगेन, आत्मा सद्धर्ममाप्नुयात्. १९. भाव्यकार्याणि कुर्वन् सन्,
भोदथेषां परित्यजन्, भाव्यारित्रयोगेन, मुच्यते सर्वकर्मतः. २०. संत्यक्तसर्वसंकल्पो,
निर्विकल्पसमाधिताम्, संप्राप्य तास्त्रिकानन्द, मप्रतुते संयत स्वयम्. २१. मनःस्थैयं
समासाद्य, इत्तदक्षयोपयोगकः लवे मुक्तौ समत्वान्य, स्वादते सभतामृतम्. २२. साम्या-

भृगुप्रसाहेन, एव-मुक्तोऽभिधीयते, सम्प्रगृह्यिगुञ्जस्थाने, सापेक्षातो धटेत सः २३. शुद्धयेन
 परिशुभेन, साम्यान्तदो विवर्द्धते, ध्याता सम्यग विमननि, ध्यानं हि ज्ञानयोगतः.
 २४. मनप्रत्रयलतां प्राप्य, यत्रात्र परिभ्रमत्, स्थिरतां लभते नैव, अत्मनो
 ध्यानमन्तर. २५. वित्ते वशीकृते सर्वं विमनीयाद्वशीकृतम्, वशीकरणाय वित्तस्य,
 सर्वोपायाः प्रवृद्धिताः २६. ज्ञानदर्शनयारित्र वीर्यान्न्दनिकेतनः, आत्मात्मः सद्य ध्येयः,
 सर्वशक्तिमयः सदा. २७. स्वप्नवद् आह्लाभावेपु, भ्रमत्वं नैव युज्यते, तथैव द्वेष्यता
 तत्र, ज्ञानिनो नैव युज्यते. २८. नैव स्त्रीशत्रुलोभ्यादि, यदार्था मोहोहेतुकाः मोहयुद्धया
 स्वयं तत्र, द्वेषन् रज्यन् विमुह्यति. २९. रागस्य हेतवो ये ये, लज्जन्ते द्वेषहेतुताम्,
 सानुदूतपनिदूत, मनोवृत्ति प्रसंगतः ३०. रागद्वेषा मनोवृत्ति, द्वेषद्वेषा तथैव च,
 रागद्वेषविनिमुक्तं, मनो मोक्षस्य करुणम्. ३१. अज्ञानेन स्वयं एवो, अह्लाभावेपु
 रज्यति, ज्ञानात्मा तु विवेकेन, जडेपु नैव रज्यति. ३२. अहिसायाः प्रतिघायां, वैरत्याग
 धिनि श्रुतिः साम्यभावप्रतिष्ठायां, प्रत्ययस्वस्य जयते. ३३. साम्यात्मा नैव जघ्नानि,
 कर्माणि किन्तु छेदकृत्, साम्यात्मा पूज्ययोगी स्याद्, योगशास्त्रेषु सम्मतम्. ३४. शुद्धा-
 नन्दस्य लेङ्गा, स्यात्समा-भा भगवद्गिरा; समत्वं सर्वभावेपु एवाश्रयेषु सम्मतम्
 ३५. समत्वमात्मनो धर्मे, रागद्वेषविवर्जनात्, समुद्वलमिति श्रयेषु. तत्त्वसम्भुप्रदृष्टिपु.
 ३६. धैरकर्मणि कुर्वाणा, जना यान्ति परांगतिम्. साम्यभावप्रतापेन, तस्मात् प्राप्नु-
 मु-सहे ३७. साम्यादात्मस्थिरीभावो, वीर्योद्वलासः प्रवर्धते, क्षयश्रेष्ठिमारुह्य, लब्धो
 याति शिवगृहम्. ३८. साम्यमेव हि यारित्रं, सर्वदा सम्मतं स्फुटम्, इदं ज्ञानस्य
 साम्यं वै, सूत्रेषु तत्प्रकीर्तितम्. ३९. आत्मज्ञानं विना नास्ति, समत्वं क्वापि विद्धि
 तत्; आत्मज्ञानाय लब्धैश्च, यतितव्यं पुनः पुनः ४०. आत्मज्ञानेन लब्धात्मा, निमंल-
 ध्यानमश्नुते, आत्मज्ञानइदं ध्यानं, ध्यानं च साम्यमेव हि. ४१. ध्यानं द्वियस्वरूपं च,
 साम्यं द्वियस्वरूपकम्, तथेः किञ्चिद्विशेषोऽस्ति, लसते सत्त्वनुसवे. ४२.
 प्राधा-यं शुद्धीयं स्य, ध्याने लरति निश्चलम्, शुद्धवीयं क्रियारं, क्षयोपशम-
 भावतः. ४३. क्षयोपशमवीर्यात्मा, क्रियेव ध्यानमात्मनः आत्मधर्मस्थिरीभावे,
 ध्यानं हि ज्ञानसङ्कृत्. ४४. अतो ज्ञानक्रियाभ्यां च मुक्तिः सूत्रे प्रदर्शिता ज्येष्ठान्तो
 हि निश्चात्त्र-मेकान्तवाद्दर्शिनम्. ४५. सप्तलंगीनयोपेतं, सम्यक्स्याद्दर्शनम्,
 आत्मज्ञानाय विज्ञेयं, लब्धमिज्ञानुक्तिः शुभम्. ४६. आत्मधर्मं समालम्ब्य, यान्-
 तव्यं मुमुक्षुभिः आत्मा हि ज्ञापनीयश्च, लब्धानां-शर्महेतवे. ४७. आत्मज्ञानोपदेशेन,
 लब्धात्मा मुपकारकाः तीर्थकृत्वं समाप्ताद्य, यान्ति मुक्तिगृहं शुभम्. ४८. सर्वपरोप-
 कारेषु, देशनाया उपक्रिया, प्राप्नोति श्रेष्ठतां सत्यां, सतामेतादृशी स्थितिः. ४९.
 द्रव्यपरोपकारेषु, साध्या भावोपकारता, निष्कामवृत्तितो लब्धैः, साध्यं लक्ष्यं सुभा-
 स्पदम्. ५०. इत्तद्वक्ष्योपयोगेन, वत्तित्वं मुमुक्षुषा. आविर्भावः सुभाष्येस्तु. एवः
 परात्मतां व्रजेत्. ५१. यादक सिद्धस्वद्वयं मे तादृग् लेहस्तु कर्मणुः, कर्मलेहनिनाशाच्च,
 सेऽऽ लब्धशिरोमणिः. ५२. अहो एवः परमात्माऽऽऽ, सत्तातः सम्प्रति स्मृत उरिथितो

व्यक्तिसिद्धयर्थं, साधयिष्ये परात्मताम्. ५३. आत्मज्ञानमर्थतः शीघ्रं, नया किं किं न
 साध्यते; सर्वकार्याणि सिद्धयन्ति, यत्नेनातः समुत्सर्जते. ५४. लक्ष्यसाधकमुद्रया वै,
 परात्मानं स्मरन्मयद्भम्, स्वप्नवद् आह्वलावेषु. दृष्टिद्वेया न कुत्रचित्. ५५. अवि-
 शिष्टा विधातव्या, नवधा भक्तिरात्मनः आत्मभक्तिप्रतापेन, एवा याति परं पदम्.
 ५६. आत्मवत्सर्वेषु, दृष्टिः स्वोन्नतिकारिका, भावशान्तिप्रकाशाय, देया भक्ति-
 परायणैः. ५७. लक्ष्मीकृत्य निजत्मानं, धर्मकार्ये प्रवर्त्तनात्, आतर्ध्यानादिरहितो,
 भक्तियोगी शिवं व्रजेत्. ५८. स्वात्मा परात्मरूपश्च, दृश्यते भक्तितः स्वयम् करोति
 दर्शनं एव; स्वस्येति प्रत्ययो ध्रुवम्. ५९. स्वामि सेवक भावेन. भक्तिराद्या प्रदर्शिता,
 पञ्चज्ञानदशायां तु, स्वामिसेवकवर्जिता. ६०. तत्त्वमस्याद्विद्वेषु, सार्वकालिकप्रत्ययाम्,
 परां भक्तिं समासाध, भक्तियोगी शिवं व्रजेत्. ६१. भक्तियोगी क्रियायोगी, ज्ञानयोगी
 तथैवच, साम्ययोगी ध्रुवां सिद्धिं, प्राप्नुयात्तत्र संशय इर. असाम्ययोगयुक्त्या वै,
 मुक्तिः स्यात्तत्र संशयः; तत्रापि ज्ञान सम्यक्त्व, आरित्रिणि विशेषतः ६३. स्याद्वाह-
 मुद्रया सर्वे, पदार्थाः सन्ति वस्तुतः श्रद्धाद्धि तादृशी सम्यक्, दर्शनं व्यवहारतः ६४.
 क्षय उपशमो मिश्रो, दर्शनमोहकमंणुः यतुर्षुंय कथायाणां, तथानन्तानु अन्धिनाम्. ६५.
 निश्चयं दर्शनं तत्तु, ज्ञानं सम्यक् प्रसासकम्; द्रव्यतो भावतो विद्धि आत्त्रं जैन दर्शने.
 ६६. देशतः सर्वतो विरति आरित्रं तत्तु द्रव्यतः स्वैयं शुद्धात्मरूपैयं, आरित्रं तस्य
 भावतः ६७. भावआरित्रकार्ये हि, द्रव्य आरित्र कारणम्; कार्यकारणभावस्य, व्यवस्था
 सम्प्रवर्त्तते. ६८. आत्मसद्धर्मंलाभाय, सेव्यं सद्गुरुयोगिराट्; सप्तनयैविंजनीद्धि,
 आरित्रं कमथु द्विमत्. ६९. स्थुलसुकुमविकेहेन, क्रिया आरित्रिणो द्विधा; शरीराद्विक्ता
 स्थुला, सुकमत्वध्यवसायतः ७० धर्मसुकुम क्रियायोगात्, प्रसन्नयन्द्रवन्मुनिः; ६६
 प्रहारी वच्छीघ्रं, कर्माण्डकं विनाशयेत्. ७१. सुकमकमविनाशाय, सुकमधमक्रियावरा,
 ऋषलभातृवज्ज्ञेया कपिलपरिव्रजप्रभोः ७२. सापिज्ञानं विना नास्ति. मनसैयं विनातथा;
 अतो ध्यानं क्रियारूपं, सुकमं ध्येयं विवक्ष्यन्तुः ७३. सर्वं तत्त्वनि ओध्यानि, निक्षेपै-
 नयकैस्तथा; आह्याआह्य विवेकेन. धर्मशास्त्र विशारदैः ७४. सुप्रभात्मनि विज्ञेयं,
 जडेषु नास्ति कियतः; मृगतृणेषु आह्येषु, कुतो मिथ्या प्रधावसि ७५. आह्यवृत्ति
 परित्यज्य, आत्मा ध्येयो विवेकतः नाह्यहृद्ग्लानरन्नेषु, स्थानेषु ध्येयधारणा. ७६.
 पट्यकं द्रव्यभावाभ्यां, साध्यं अित्तसमाधये; अक्षरन्ध्रं स्थितिं कृत्वा, आत्मा ध्येयः
 सनातनः ७७. व्यवहारनयेनाकतः, समाधिस्तत्र जयते; शुद्धं परात्मनो ज्योति-र्लासते
 नाऽत्र संशयः ७८. अनेकसवसंस्कारात्, समाधिर्व्यवहारतः; निश्चयार्तिप्रत्यक्षेण,
 साध्यते ज्ञानयोगिनिः ७९. उक्तमो राजयोगश्च, हठः प्रेकाः कनिष्ठकः; साध्यसाधन-
 योगेन, अपेक्षातो हठः स्मृतः ८०. पापमुक्तक्रियायुक्तो, हठः साध्यो विवक्ष्यन्तुः; अगी-
 तार्था विमुह्यन्ति, ज्येष्ठान्तपक्षधारकाः ८१. जैनागमपरीपाडात्, सम्यक्श्रद्धा प्रजयते;
 सापेक्षवाहयोगास्य, मिथ्यायुद्धिविनश्यति. ८२. त्रिधात्मानं विजनाति, अहिनन्माहि-
 लेहतः परात्मसाध्यसिद्धयर्थं, सम्यग्दृष्टिः प्रवर्त्तते. ८३. साध्यतश्चाद्धर्मो य, यथाशक्ति

प्रवर्त्तते, ज्ञानादीनां समाचारान्. गृह्णाति विधितः स्वयम्. ८४. अनन्तदुःखदावाग्नौ, संसारे हि सुखं कुतः; कुटुम्बादिममत्वय, केवलं दुःखकारणम्. ८५. रागद्वेषादिसंयुक्तं, मनः संसार उच्यते; रागद्वेषविभुक्तत्वान्मनो, मोक्षस्य कारणम्. ८६. यावन्तो मोक्षसम्बन्धा-स्तावन्तो दुःखहेतवः; स्वप्नेऽपि दुःखदावाग्नि-रहो मोक्षस्य चेष्टितम्. ८७. क्षणिकेषु पदार्थेषु, औदासीन्यं प्रवर्त्तते; रागादिहेतवो ये ये, ते ते वैराभ्यहेतवः. ८८. सर्वे जन्धुसमा एवा, न मे वैरी न मे प्रियः; शुद्धानन्दस्वप्नोऽहं, निराकारस्वप्नवान्. ८९. शुद्धात्मपदमिच्छामि, स्वाभाविकसुखप्रदम्, सर्वकर्मविनाशार्थं-सुन्दरेऽहं प्रयत्नतः. ९०. स्वाभाविकस्वप्ने मे, सुखानन्तमहोदधिः; ज्ञानादिसद्गुणैः सर्वे, वर्तन्ते स्वस्वप्नतः. ९१. साक्षीभूतो विपश्यामि, स्फुरन्त्यादशं वन्मयि; निर्वेषः सन्पदार्थेषु, प्रवर्त्ते स्वाधिकारतः. ९२. अन्तर्दृष्टिं समाधाय, वर्तिग्येऽहं प्रयत्नतः; धर्मकार्याणि कुर्वन्सन्, योग्यकर्मप्रवेदकः. ९३. काष्ठे वह्निस्तेले तैलं, घृतं दुग्धे च तिष्ठति; तद्वत्कर्मप्रयोगेषु, आत्मा दृढे प्रतिष्ठते. ९४. उत्कृष्टानन्दसम्पन्नं, ज्ञानरूपं सनातनम्; ध्यानहीना न पश्यन्ति ह्यज्ञानावृत्तयेतसः. ९५. ज्ञानिनामात्मयिन्ता स्या-दज्ञानिनां कुतो लवेत्; मध्यमानां वपुश्चिन्ता, लोगयिन्ता तु मोहिनाम्. ९६. जित्वा गच्छेद्वेषो-गच्छे-च्छुद्धदृष्टिपराङ्मुखः; तद्यपि शम्भनाप्नोति स्वप्नमिष्टान्नलुप्तिवत्. ९७. शम्भं-धर्मो न यस्याऽस्ति, नैवास्ति शम्भेत्तता; कुतस्तादृग्जडे शम्भं, भूदस्तत्र प्रधावति. ९८. श्रेष्ठ सर्वे स्वधर्मेषु, परधर्मे न तादृशाः; अधिकारिवशाद्भोयो, ह्यधिकारिवशात्क्रियाः. ९९. मिथ्येन्द्रजलवच्छम्भं, नास्ति आद्येषु तद्यपि; अहो मोक्षस्य भादात्म्याह, लेशं रक्षन्ति मानवाः १००. कामदृष्टियुता भूदाः, प्ररभन्ति पदे पदे; रागयिन्तादिसम्पन्ना, जमन्ति श्वानवत्सदा. १०१. अहंममत्वसम्पन्ना, एवा दुःखालयाः सदा; स्वार्थहोषवि-भूदान्य, झन्ति एवान् पदे पदे. १०२. स्तेयकर्मं प्रकुर्वन्ति, मिथ्या जहपन्ति वाचया; द्वेषयुद्धि प्रकुर्वन्ति, वाचयन्ति हि सन्नजनान्. १०३. सर्वहोषलयं लोलं, लजन्ति भूदहोऽहन्तः; आत्मदृष्टिपरावृत्ता, एवाः सर्वत्र दुःखिनः. १०४. आत्मज्ञानेन होषाणां, नाशः शीघ्रं प्रणयते; अतः कर्मविनाशाय, ह्यात्मज्ञानस्य हेतुता. १०५. उन्नतिद्रव्यभा-वाभ्यां, कर्तव्या तरपकादिक्षमिः; उद्यमेन सदा साध्या, शुद्धानन्दपदप्रदा. १०६. जनाः सर्वे सुखं यान्तु, जैनधर्मः प्रवर्द्धताम्; होषाणां सर्वथा नाशो, मङ्गलानि पदे पदे. १०७. सद्गुरोः सङ्गीति लब्धां, सम्यक्त्वं निश्चलं शुभम्; शान्तिं तुष्टिं च पुष्टिं च, प्राप्नुवन्तु जनाः सदा. १०८. *पद्देश्यानिधियन्द्राण्डे, यत्र मासे सुखप्रदे; ऐकादश्यां सिते पक्षे, जनानां शान्तिकारकः. १०९. श्रीयुते ह्मसत्राग्ने, युद्धयधिस्त्राधुना शुभा; अप्ठोत्तरयत्प्रदोक्तैः कृतो योजप्रदीपकः. ११०.

ॐ शान्तिः

* १८११ यत्र सुद ११

ॐ ॐ
अर्हं नमः

श्री
सज्जन सन्मित्र
चतुर्थ महानिधि
चैत्यवंदनो

१. श्री सीमंधर स्वामीना हुडा.

अनंत चोवीशी जिन नमुं, सिद्ध अनंती डोड; डेवलनाणी स्थविर सवि, वहुं
जे कर जेड. १. जे डोडि डेवलधरा, विहरमान जिन वीश; सहस्र डोडि युगल नमुं
सधु नमुं निशदिन. २. जे चारित्रे निर्मला, जे पंचानन सिद्ध; विषय कथयने
गच्छा, ते प्रभुमुं निशदिह. ३. रंक्तणी परे रडनज्यो, निधणीयो निरधार; श्री सीमं-
धर साहिणा, तुम विष्णु कोष आधार. ४. महविदेहमां श्री सीमंधर स्वामी, नित्य
वंद प्रभात; त्रिकरणु वणी त्रियोगधी, जमुं अहनिंश लाभ. ५. लरतक्षेत्रमां हुं रहुं,
आप रडो छो विमुण; ध्यान दोहसुअक परे, करी द्रष्टि सन्मुण. ६. ऋषस लंछन
चरणुमां, कंचन वरणी डाय; चोत्रीश अतिशय शोभता, वहुं सदा तुम पाय. ७.

चैत्यवंदन.

सकल दुशखवही पुंकरावत्तंभेयो, दुरित तिमिर लानुः कल्पवृक्षोपमानः; लवजल
निधि चोतः सर्वं संपत्ति छेनुः; स लवनु सततं वः श्रेयसे शांतिनाथ, श्रेयसे पार्थनाथ. १.

२. श्री सीमंधराहि विहरमान जिन चैत्यवंदन.

१

सीमंधर प्रभुण नमुं, विहरमान जिन विश; ऋषलाडि वही वंदीये, संपर्क
जिन चोविश. १. सिद्धायग निरनार आणु, अष्टापद वही सार; समेतशिपर जे
पंच तीर्थ, पंचमी गति दातार. २. अर्धं दोडे जिनवर नमुं, ते चोरशी लाभ;
सहस्र सताखुं उपरे, त्रेवीश जिनवर लाभ. ३. अकसो भावन डोड वही, लाभ चोराखुं
सार; सहस्र युग्मात्रीस सातसें, साठ जिन पडिमा उदार. ४. अथो दोडे जिन लवन
नमुं, साउ डोड अहांवेर लाभ; तेरसें डोड नेत्रशी डोड, साठ लाभ चिच राम. ५.

વ્યતર જ્યોતિષિમાં વલી એ, જિન ભવન અપાર; તે ભવિ નિલ્ય વંદન કરો, જેમ પામો ભવ પાર. ૬. તિર્થો દોકે શાશ્વતા, શ્રી જિન ભવન વિશાળ; ખત્રીશસેને ઓગણસાક, વંદુ થઈ ભજમાગ. ૭. લખ ત્રણ એકાણું સહસ, ત્રણસે વિશ મનોહાર; જિન પડિમા એ શાશ્વતા, નિલ્ય નિલ્ય કરું ભુકાર. ૮. ત્રણ ભુવન માંહે વલી એ, નામાદિક જિન સાર; સિદ્ધ અનંતા વંદીયે, મહોદય પદ દાતર. ૯.

૨

વંદુ જિનવર વિહરમાન, સીમંધર સ્વામી; કેવલ કમલા કાંત કાંત, કરુણા રસ ધારી. ૧. કંચનગિરિ સમ દેહકાંત, વૃષભ લંછન પાય; ચોરાશી લખ પૂર્વ આય, સેવિત સુર રાય. ૨. છઠુ ભત્ત સંયમ લીયો એ, પુંડરિકગિરી લાણ; પ્રભુ ઘો દરિસણ સંપદા, કારણ પરમ કલ્યાણ. ૩.

૩

સીમંધર યુગમંધર પ્રભુ, બહુ સુખાહુ ચાર; જંબૂદ્વીપ વિદેહમાં, વિચરે જગ-દાધાર. ૧. સુખત સાહેબ ને સ્વયંપ્રભુ, કામતાનન ગુણમાલ; અનંતવીર્ય ને સુરપ્રભુ, દશમાં દેવ વિશાલ. ૨. વજ્રધર ચંદ્રાનન નમું, ધાતકીખંડ મોભર; અષ્ટકમ નિવારવા, વંદુ વાર હજર. ૩. ચંદ્રબાહુ ને ભુજંગ પ્રભુ, નમી ઈશ્વર વીરસેન; મહાભદ્ર ને દેવ જશા, અજિતવીર્ય નામેન. ૪. આડે પુષ્કરાર્ધમાં, અષ્ટમી ગતિ દાતાર; વિજય અડ નવ ચક્રવિશમી, પશુ વિશમી કીરતાર. ૫. જગનાયક જગદીશ્વરુ એ, જગ બંધવ હિતકાર; વિહરમાનને વંદતા, જીવ લહે ભવપાર. ૬.

૪

શ્રી સીમંધર વીતરાગ, ત્રિભુવન તુમે ઉપગારી; શ્રીશ્રેયાંસ પિતા કુળે, બહુ શોભા તુમારી. ૧. ધન્ય ધન્ય માતા સત્યકી, જેણે જાણે જયકારી; વૃષભલંછને વિરાજ-માન, વંદે નરનારી. ૨. ધનુષ પાંચસે દેહકીએ, સોહીએ સોવન વાન; કીર્તિવિજય ઉવજાથનો, વિનય ધરે તુમ ધ્યાન. ૩.

૫

સીમંધર પરમાતમા, શિવસુખના દાતા; પુષ્પભવધંવિજયે જ્યો, સર્વ જીવના ત્રાતા. ૧. પૂર્વ વિદેહ પુંડરિકગિરી-નયરીએ સોહે; શ્રી શ્રેયાંસ રાજ તિહાં, ભવિયણુનાં મન મોહે. ૨. ચક્રે સુપન નિમંજ લહી, સલકી રાણી માત; કુશુ અર જિન અંતરે, સીમંધરજિન ભત. ૩. અનુક્રમે પ્રભુ જનમિયા, વળી યૌવન પાવે; માત પિતા હરખે કરી, રૂકિંગણી પરણાવે. ૪. ભોગવી સુખ સંસારનાં, સંજમ મન લાવે; સુનિસુખત નમિ અંતરે, દીક્ષા પ્રભુ પાવે. ૫. ધાતી કમનો ક્ષય કરી, પામ્યા કેવલનાણ; વૃષભલંછને શોભતા, સર્વ ભાવના જાણ. ૬. ચોરાશી જસ ગણધરા, મુનિવર એકે સો કોડ; ત્રણ ભુવનમાં જીવતાં, નહીં કેઈ એહની જોડ. ૭. દશ લાખ કહી કેવળી, પ્રભુજનો પરિવાર; એક સમય ત્રણ કાળના, જાણે સર્વ વિચાર. ૮. ઉદય પેદાલ મિનાંતરે એ, થાયે જિનવર સિદ્ધ; જયવિજય ગુરુ પ્રણમતાં, શુભ વંછિત રૂપ લીધ. ૯.

૬

જ્યતુ જિન જગદેહભાનુ, કામ કશ્મલતમહરં; દુરિતઓધવિભાવવન્નિતં,
 નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૧. પ્રભુપાઠપદ્મે ચિત્તલયનો, વિષયદોલિતનિલરં; સંસારરાગ-
 અસારધાતકં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૨. અતિરોષવન્દિમાનમહીધર, તૃષ્ણાંજલધિહિત-
 કરં; વચનોન્નિતજંતુમોધકં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૩. અજ્ઞાનતન્નિતરહિતચરણં,
 પરગુણો મે મત્સરં; અરતિઅદિંતચરણુશરણં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૪. ગલીરવદન
 ભવતુ દિન દિન, દેહિ મે પ્રભુદશનં; ભાવવિજ્ય શ્રી દદતુ મંગલં નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૫.

૩. શ્રી સિદ્ધાયળના દુહા.

એકેકું ડગલું ભરે, શેત્રુંજયસમો જેહ; ઋષભ કહે ભવ કોડનાં; કમં ખપાવે તેહ.
 ૧. શત્રુંજયસમો તીરથ નહિ, ઋષભસમો નહિ દેવ; ગૌતમ સરખા ગુરુ નહિ, વળી વળી
 વંદુ તેહ. ૨. સિદ્ધાયળ સમરું સદા, સોરઠં દેશ મોઝાર; મનુષ્ય જન્મ પામી કરી, વંદુ વાર
 હુઝાર. ૩. સોરઠં દેશમાં સંચર્યો, ન ચક્યો ગઢ ગીરનાર; શેત્રુંજી નદી નાહ્યો નહિ;
 તેનો એજે ગયો અવતાર. ૪. શેત્રુંજી નદીએ નાહીને, મુખ બાંધી મુખ કોપ; દેવયુગાદિ
 પૂજ્યે, આણી મન સતોષ. ૫. જગમાં તીરથ દો વડા, શત્રુંજય ગીરનાર; એક ગઢ
 રિખવ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર. ૬. શત્રુંજય ગીરી મંડલો મરુ દેવીનો નંદં;
 મુગલા ધમં નિવારકો, નમો યુગાદિ જિણુંદ. ૭. સિદ્ધાયળ સિદ્ધિવર્યા, અહિ મુનિલિંગ
 અનંત; આગે અનંતા સિદ્ધરો, પૂજે ભવિ ભગવાંત ૮. નેમવિના ત્રેવીશ પ્રભુ, આન્યા
 વિભવ ગરોદં; ભાવિ ચોવીશી આવશે, પદ્મનાભાદિજીણુંદ. ૯. પ્રાયે એ ગિરી શાન્ધતો
 મહીમાનો નહિ પાર; ઋષભ જિણુંદ સમોસર્યા, પૂર્વં નવાણું વાર. ૧૦. ડુંગર ચઢવા
 દોહાતા, ઉતરતાં નહિ વાર; શ્રી આદિશ્વર પૂજતાં, હુણ્ડે હરખ ન માય. ૧૧.

૪. શ્રી સિદ્ધાયતળના ચૈત્યવંદનાં.

૧

વિમલ કેવલ જ્ઞાન કમલા, કવિત ત્રિભુવન હિતકરં; સુરરાજ સંસ્તુત
 ચરણ પંકજ, નમો આદિ જિનેશ્વરં; ૧. વિમલ ગિરિવર શ્રૃંગ મંડળ, પ્રવર ગુણગણ
 ભુધરં; સુર અસુર કિન્નર કોડિ સંનિત, નમો ૨. કરતી નાટક કિન્નરી ગણ, ગાય
 જિન ગુણ મનહરં; નિજજંરાવલિ નમે અહોનિશ, નમો ૩. પુંડરિક ગણપતિ સિદ્ધિ
 સાધિ, કોડિપણ મુનિ મનહરં; શ્રી વિમલ ગિરિવર શ્રૃંગ સિદ્ધા, નમો ૪ નિજસાધ્ય
 સાધન સુર મુનિવર, કોડિનંતએ ગિરિવરં; મુક્તિ રમણી વર્યા રંગે, નમો ૫. પાતલ
 નર સુરલોકમાંહી, વિમલ ગિરિવર તોપરં; નહિ અધિક તીરથ તીર્થપતિ કહે, નમો ૬.
 એમ વિમલ ગિરિવર શિખર મંડળ, દુઃખ વિહંડળ ધ્યાકર્યે; નિજ શુદ્ધ સત્તા
 સાધનાયં; પરમ જ્યોતિનીપાઠ્યે જિતમોહ કોહ વિછોહ નિદ્રા, પરમપદાસ્થત જ્યકરં
 ગિરિરાજ ચેવા કરણ તરપર, પદ્મવિજ્ય સુહિતકરં. ૭.

૨

શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધચેત્ર, હીકે દુર્ગતિવારે; ભાવ પ્રરીને જે અહે, તેને ભવપાર

ઉતારે. ૧. અનંત સિદ્ધનો એહ ઠામ, સકલ તીર્થનો રાય, પૂર્વનાણું ઋષભદેવ, જ્યાં ઠવિયા પ્રભુ પય. ૨. સૂરજકુંડ સુહામણો, કવલજક્ષ અભિામ; નાભિશયા કુલમંડણો, જિનવર કરું પ્રણામ. ૩.

૩

શ્રી શત્રુંજય ત્રિદ્વક્રેત્ર, ત્રિદ્વાયત્ર સાયો; આદિસર જિનગયનો, જ્યાં મહિમા જાયો. ૧. ઇહાં અનંત ગુણવંત સાધુ, પામ્યા શિવ વાસ; એહગિરિ સેવાથી અધિક, હોય ક્ષીલ વિલાસ. ૨. હુશ્કૃત સવિ દૂરે હરે એ, બહુ ભવ સંચિત જેહ; સકલ તીર્થ શિર સેહરો, ઠાન નમે ધરી નેહ. ૩.

૪

શત્રુંજય ગિરિ વંદીએ સકલ તીરથ જગસાર; આતમ પાવન કારણે, એહી જ તીર્થ નિરધાર. ૧. શિવગિરિ સેવી શિવ વસ્થા, મહાત્મા નંતાનંત; એહ તીર્થની ફરસના, અમ હેજે સુખવંત. ૨. તીર્થનામ યથાર્થ તે, જેહથી ભવ તરાય; વિષય કષાય મૂલ ભવનણા, તીર્થ ભક્તે છેદાય. ૩. સ્થાવર જંગમ લેહથી, દુવિધ તીર્થ જણાય; જિન ગણકુરાદિ મુનિવગ, જંગમ તીર્થ કહાય. ૪. સિદ્ધાયણ અષ્ટપદગિરી, આણુ સમેત સાર; રૈવતગિરિ આદે તવે, સ્થાવર તીર્થ અવધાર. ૫. ચિત્ત ચોખ્ખે શુદ્ધ સાધ્યયું, તનમય સ્વરૂપાધાર; એકજ વાર એમ સેવતાં, આપે ભવનો પાર. ૬. સેવના જોગ અસંખ્ય છે, પણ ભક્તિ અંગ બળવાન; તે માટે રૂપ ઝોળખી, શામળ કરે ગુણગાન. ૭.

૫

સિદ્ધાયલ શિખરે ચઢી, ધ્યાન ધરો જગદીશ; મન વચ કાય એકાગ્રયું નામ જયો એકવીશ ૧. શત્રુંજય ગિરિ વંદીએ, બાહુબલી શિવઠામ; મરુદેવ પુંડરીકગિરિ રૈવતગિરિ, ત્રિશ્રામ. ૨. વિમલચલ સિદ્ધરાજજી, નામ ભગીરથ સાર; સિદ્ધક્ષેત્ર ને સહઅમલ, મુક્તિનિલય જયકાર. ૩. સિદ્ધાયણ શતકૂટગિરિ, ઠંક ને કોડીનિવાસ; કદંબગિરિ લોહિત નમું, તાલકંવજ સુખરાસ. ૪. મહાબલ દહશક્તિ સહી, એ એકવીશે નામ; સાતે શુદ્ધિ સમાચરી. નિત્ય કીજે પરણામ. ૫. દગ્ધ શૂન્ય ને અવિધિ દોષ, અતિ પરિણુતિ જેહ; ચાર દોષ છંડી બજે, ભક્તિ ભાવ ગુણ જેહ. ૬. માનવ ભવ પામી કરીએ, સદ્ગુરુ તીરથ જોગ; શ્રી શુભવીરને શાસને, શિવરમણી સંજોગ. ૭.

૬

શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્યની. રચના કીધી સાર; પુંડરિકગિરીના સ્થાપનાર, પ્રથમ જિન ગણધર. ૧. એક દિન વાણી જિનની, શ્રવણી થયો આનંદ; આંચા શત્રુંજય-ગિરી, પંચ કોડ સહ રંગ. ૨. ચૈત્રી પુનમને દિને એ, શિવયું કીધો યોગ; નમીયે ગિરીને ગણધરું; અધિક નહીં ત્રિહુંલોહ. ૩.

૭

આદિશ્વર જિનરાયનો, ગણધર ગુણવંત; પ્રગટનામ પુંડરિક ભસ, મહી માંહે

મહાંત. ૧. પંચ કોડ સાથે સુશીલ, અચુતજી જીહાં કીચ; શુક્લ ધ્યાન ધ્યાતા અમૂલ, કેવલ તીહાં લીધ. ૨. ચૈત્રી પૂનમને દીને એ, પાંચા પદ મહાનંદ; તે દિનથી પુંડરિક ગિરી, નામ ધામ સુખકંદ. ૩.

૮

જય! જય! નાભિનારદનંદ, સિદ્ધાયલ મંડણ; જય! જય! પ્રથમ ત્રિલુક-ચંદ, ભવદુઃખ વિહંડણ. ૧. જય! જય! સધુપૂરિદ વૃંદ-વંદિઅ પરમેશ્વર; જય! જય! જગદાનંદ કંદ, શ્રી ઋષભ જિનેશ્વર. ૨. અમૃતસમ જિનધર્મનો એ, દાયક જગમાં બજી; તુજપદ પંકજ પ્રીતધર, નિશદિન નમત કલ્યાણ. ૩.

૯

કમ્પવૃક્ષની છાંયડી, નાનડીયો રમનો; સોવન હિચોજે હિચનો, માતાને મન ગમતો. ૧. સૌ દેવી બાગક થઈ, ઋષભજીને તેડે; વાલા લાગો છો કહી, હૈહુ થું લીડે. ૨. જિનપતિ ચૌવન પામીયા, ભાવે શું ભગવાન, ઈંદ્રે ઘાલ્યો માંડવો, વિવાહના મંડણ. ૩. ચોરી આંધી ચિહું દીશે, સુરગોરી ગીત ગાવે; સુનંદા સુમંગલા, પ્રભુજીને પરણવે. ૪. સયલ સંગ છંડી કરી, કેવલજ્ઞાનને કાલે; અષ્ટકર્મનો ક્ષય કરી, પદોંચ્યા શિવપુર ધામે. ૫. ભરતે બિંબ ભરાવીયાએ, શત્રુજય ગિરિશય; વિજયપ્રલ સૂરિ તણા, ઉદ્ધર-રત્ન ગુણ ગ.ય. ૬.

૧૦

વિમલગિરિવર સયલ અધહર ભરિકજન મન રંજનો, વિજયધારી પાપ ટારી આદિજિનમદ ગંજનો; જગજીવ તારે ભરમ કારે સયલ અરિદલ ગંજનો, પુંડરીક ગિરિવર શૃંગ શોભે આદિનાથ નિરંજનો. ૧. અજ અમર અચલ આનંદપી જન્મ મરણ વિહંડણો; સુર અસુર ગાવે ભક્તિમાવે વિમલગિરિ જગ મંડણો; પુંડરીક ગણ-ધિપ રામપાંડવ આદિ લે બહુ સુનિવરા, જિહાં મુકિત રમણિ વર્ષા રંગે કર્મકંટક સહુ જરા. ૨. કોઈ જગમાં અન્ય નહિ વિમલગિરિ સમ તારક', હર ભવિયાં જે ભવિયાં સદા દૃષ્ટિ નિવારક'; એક ત્રીરે પંચમે ભવવરે શિવદુઃખવારક', ઈહ આસધારી શરણ-ધારી આતમા હિતકારક'. ૩.

૫. શ્રી. આદિનાથ ચૈત્યવંદન.

૧

આદિદેવ અરિહંત નમું, ધનુષ પાંચશેં કાયા; નહીં કામ ક્રોધ માન, મૃષા નહીં માયા. ૧. નહીં રાગ નહીં દ્રેષ, નામ નિરંજન તાહરું; વદન દીહું નિશાલ તીહાં, સવિ પાપ ગયું માહરું. ૨. નામે હું નિમલ થયે, જયુ' જય જિનવર તણે; ઈવિ ઋષભ એમ ઉચ્ચરે, આદિદેવ મહિમા ધણો. ૩.

૨

સર્વારથે સિધે થકી, ચવિયા આદિ ત્રિલુકંદ, પ્રથમ રાય વિનીતા વસે, માનવ ગણ સુખકંદ. ૧. જોની નકુલ ત્રિલુકંદને, હાયન એક હગર; મૌનાતીને કેવલી, વડ હેકે

निराधार. २. उत्तराषाढा जन्म छे ओ, धन राशि अरिहंत; दश सहस्र परिवारशुं, वीर कहे शिव कंत. ३.

३

अरिहंत नमो लगवंत नमो, परमेश्वर जिनराज नमो; प्रथम जिनेसर प्रेमे प्येत, सिद्धां सधदां काज नमो. अ० १. प्रभु पारंगत परम भडोदय, अविनाशी अकलंक नमो; अजर अमर अद्भूत अतिशय निधि, प्रवचन जलधिभयंक नमो. अ० २. तिहुयलु लविगलु जनमन वंछिय, पूरणु देव रसाल नमो; लणी लणी पाय नभुं हुं लावे, करणेडीने त्रिकाल नमो. अ० ३. सिद्ध भुद्ध तुं जगजन सजजन, नयनानंदन देव नमो; सकल सुरासुर नरवर नायक, सारे अहानश सेव नमो. अ० ४. तुं तीर्थंकर सुभकर साद्धिअ, तुं निष्कारणु अंधु नमो; शरणागत लविने हित वत्सल, तुंदि कृपारस सींधु नमो. अ० ५. केवल ज्ञानादर्थे दशित, दोकादोक स्वभाव नमो; नाशित सकल कलंक कलुषगणु, हरित उपद्रव लाव नमो. अ० ६. जगयितामणी जगगुरु, जगहित-कारक जगजन नाथ नमो; धार अपार लवोहधि तारणु, तुं शिवपुरनो साथ नमो. अ० ७. अशरणु शरणु निराग निरंजन, निरुपाधिक जगदीश नमो; बोधि दीयो अनुपम हानेश्वर, ज्ञानविमल सूरीश नमो. अ० ८.

६. शांतिनाथ जिन चैत्यवंदन

१

विश्वानिशायी भडिमा, जवल तेजे विरालतं, शांतिं शांतिकर स्तौमि हरित यात शान्तये, षोडश विद्याहेंयोधि, यतुषांठ सुरेश्वराः अस्मादयश्च सर्वेऽपि यं सेवते कृतादराः २. वं. ज्ञी श्री जये विजये वं जये परैऽरपि; तुष्टिं कुरु कुरु पुष्टिं, कुरु कुरु शांतिं महाजये. ३. नक्वापि व्याधयो हेहे, न ज्वरा न लगदराः कवासस्वासाधयो नैव, वादंते शांतिसेवनात्. ४. यक्षभूत पिशाचाद्या व्यंतराहुं मुद्गराः सर्वेषाम्यन्तु ते शांति नाथ सेवा करेमथी ५.

२

जय जय शांतिजिण्ड देव, दुष्टियुअर स्वामी; विश्वसेन कुलयंठ सम; प्रभु अंतरजमी. १. अचिरा उर सर हुंस जिन, जिनवर जयकारी; भारी रोग निवारक, क्रीत्तिं विस्तारी. २. सोलमा जिनवर प्रभुमीये ओ, नित उठी नमी शीश; सुरनर रूप प्रसन्न मन, नमतां वाधे जगीश. ३.

७. श्री. भट्टिनाथ जिन चैत्यवंदन

१

पहेलुं योथुं पांयभुं, यारित्र यित्त लावे; क्षपक श्रेष्ठी जिनलु यदी, धाति कर्म अपाये. १. दीक्षा दिन शुभ लावथी, उपन्यु केवलनलु; समवसरणु सुरवर रचे, यउविहु संघ मंडाणु. २. परस पंथावन सहसनुं ओ, जिनवर उत्तम आय; तस पद पद्म नभ्या थकी, चिहुये यित्त षय. ३.

૨

પુરુષોત્તમ પરમાત્મા, પરમ જ્યોતિ પરધાન; પરમાનંદ સ્વરૂપ રૂપ, જગતમાં નહી ઉપમાન. ૧. મરકત રત્ન સમાન વાન, તનુ કાતિ બિરાજે; મુખ સોભા શ્રીકાર દેખી, વિદ્યુમંડળ લાજે. ૨. ઇંદ્રવર દલ નયન સયલ, જન આજ્ઞાદકારી; કુંભરાય કુલ ભાણુ ભાલ, દીધિત મનોહારી. ૩. સુરવધુ નરવધુ મહિ મહિ, જ્ઞિનગુણ ગણુ ગાતી; ભકિત કરે ગુણવંતની, મિથ્યા અઘ ઘાતી. ૪. મહિ જિણુક પદ પદ્મની એ, નિત્ય સેવા કરે જેહ; રૂપવિજય પદ સંપદા. નિશ્ચય પામે તેહ. ૫.

૮. શ્રી. નમિનાથ જિન ચૈત્યવંદન

સકલ મંગલ કેલિ કમલા, મંદિરં ગુણ સુંદરં; વર કનક વર્ણ સુપર્ણ પતિ જસ, ચરણુ સેવે મનહરં; અમરાવતી સમ નયરી નિથિલા, રાજ્ય ભાર ધુરાધરં; પ્રણુમામિ શ્રી નમિનાથ જિનવર, ચરણુ પંકજ સુખકરં. ૧. ગજવાજિ સ્વંદનદેશ પુર ધન ત્યાગ કરી ત્રિભુવન ધણી; ત્રણુશે અઠયાશી કેડ ઉચર, દીએ લખ એ શી ધણી; દીનાર જનની જનક નામાંકિત, દીયે ઇચ્છિત જિનવરં; પ્રણુ ૨. સહસ્ર અ વનમાં સહસ્ર નર સુત, સૌમ્ય ભાવ સમાચરે; નર ક્ષેત્ર સંજ્ઞી ભાવ વેદી; જ્ઞાન મનઃપર્યાવ વરે; અપ્રમત્ત ભાવે ધાતિ ચક્રબય, લકે કેવલ દિનકરં; પ્રણુ ૩. તવ સકલ સુરપતિ ભકિત નતિ કરી, તીર્થપતિ ગુણુ ઉચરે; જય જગત જંતુ જાત કરુણાવંત ઘં ત્રિભુવન શિરે; જય અકલ અચલ અનંત અનુપમ, લગ્ય જન મન ભયહરં; પ્રણુ ૪. સપ્તદશ જસ ધન મુનિ, સહસ્ર વિશતિ ગુણુનીલા; સહસ્ર એકતાદ્રીશ સાહુણી, સોલસે કેવલી ભલા; જિનરાજ ઉત્તમ પદ્મની પરે, રૂપવિજય સુહકરં; પ્રણુ ૫.

૯. શ્રી. નેમિ જિન ચૈત્યવંદન.

૧

સમુદ્રવિજય કુલ ચંદ નંદ, શિવ દેવી જ્ઞયા; યાદવ-વંશ નલોમણિ, સૌરીપુર ઠાયા. ૧. બલથકી પ્રહ્લયય ધર, ગત માર પ્રચાર; લોકતા નિજ અત્નિક ગુણ, ત્યાગી સંસાર. ૨. નિકારણુ જગજીવનો એ, આશાનો વિશ્રામ; દીન દયાલ શિરામણિ, પૂરણુ સુરતરુ કામ. ૩. પશુઆં પુકાર સુણી કરી, છાંડી ગૃહ વાસ; તત્ક્ષણુ સંયમ આદરી, કરી કર્મનો નાશ. ૪. કેવલ શ્રી પામી કરી એ, પડેતા મુક્તિ મઝાર; જન્મ મરણુ ભય ટાલવા, જ્ઞાન સદા સુખધાર. ૫.

૨

બાવીશમા શ્રી નેમિનાથ, નિત્ય ઉઠી વંદો; સમુદ્રવિજય સુત ભાતુ સમ, ભવિ જન સુખ કંદો. ૧. સધન શ્યામ ધૃતિ દેહની, દશ ધનુષ્ય શરીર; અમિત કાતિ યાદવ ધણી, ભાંજે ભવ તીર. ૨. રણમતી રમણી તણુ એ, પ્રહ્લયય ધર ધીર; શિવ રમણી સુખ વિલગ્નતા, ભૂપ નમે ધરીધીર. ૩.

૧૦. શ્રી પાર્શ્વજિન ચૈત્યવંદન.
શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય વંદન.

૧

ૐ નમઃ પાર્શ્વનાથાય, વિશ્વચિન્તામણીયતે; ક્ષાધરણ્યેન્દ્રવૈરોઽથા પદ્માદેવીયુનાય તે. ૧. શાન્તિ તુષ્ટિ મહાપુષ્ટિ ધૃતિ ક્ષીનિં વિધાયિને, ૐ ક્ષાદિશ્યાલ વેતલ સર્વાધિ વ્યાધિ નાશિને. ૨. જ્યાઽજિતાઽઽખ્યાવિજ્યાઽઽખ્યાઽપરાજિતયાઽન્વિતઃ; દિશાંપાલૈશ્ચ- હૈયશ્ચૈ વિંદ્યાદેવીભિરન્વિતઃ. ૩. ૐ અસિઆકેસાય નમસ્તત્ર ત્રૈલોક્યનાથનામ; ચતુષ્ઠિ સુરેન્દ્રાસ્તે, ભાસન્તે છત્રચામરૈઃ ૪. શ્રીશંખેશ્વરમણ્ડન! પાર્શ્વજિન! પ્રભુતકલ્પતરુકલ્પ! ચૂરય દુષ્ટવાતં, પૂરય મે વાંજિતં નાથ! ૫.

ગોડી પાર્શ્વનાથ ચૈત્યવંદન

૨

પ્રભુમામિ સદા પ્રભુ પાર્શ્વજિનં, જિનનાયક દાયક સુખધનં; ધન ચારુ મહોત્તમ દેહધરં, ધરણ્યપતિ નિત્ય સુસેવકરં. ૧. કરુણા રસ રચિત લબ્યકૃષ્ણી, કૃષ્ણિ સમસુશો- ભિત મૌલિનભિ; મણિ કચન રૂપ ત્રિકોટી ઘટં, ઘટિતાસુર કિન્નર પાર્શ્વતટં. ૨. તટનીપતિ ઘોષ ગંભીર સ્વરં, સ્વરનાકર અશ્વસુસેનનરં; નરનારી નમસ્કૃત નિત્ય સુદા, પદ્માવતી ગાવતી ગીત સદા. ૩. સહનેન્દ્રિય ગોપ યથા કમડં, કમઠાસુર લારણ્ય મુક્તહઠં; હઠે હેલિન કમં કૃતાંત બલં, બલ ધામ ધુરંધર પંકજલં. ૪. જલજન્મવ્યપત્ર પ્રભાનયનં, નયનંકિત લબ્ય નરેશમનં; મન મન્મથ મહીરૂઢ વન્દિસ્રમં, સમતામય રત્નકરં પરમં. ૫. પરમાથં વિચાર સદા કુશલં, કુશલં કુરુ મે જિનનાથ અદં; અત્રિની નલિની નત્રિનીવ તનું, તનુના પ્રભુપાર્શ્વજિનં સુખન. ૬. ધન ધાન્યકરં કરુણા પરમં, પરમા- મૃત સિદ્ધિ મહાસુખદં, સુખદાયક નાયક સંત લવં, લવલૃત્ પ્રભુ પાર્શ્વજિનં શિવદં. ૭.

૩

પુરિસઃદાણી પાસનાહ, નમીયે મનરંગ; નીલ વરણ્ય અશ્વસેન નંદ, નિર્મલ નિઃસંગ. ૧. કામિત દાયક કલ્પ સાખ, વામા સુત સાર; શ્રી ગવડીપુર સ્વામ નામ, જપિયે નિરધાર. ૨. ત્રિભુવન પતિ ત્રેવીશમે એ, ભાસ અખંડિત આણ; એક મને આરાધતાં, લાહ્યે કોઠ કલ્યાણ. ૩.

શ્રી અન્તરિક્ષ પાર્શ્વનાથનુ

૪

પ્રભુ પાસણ તાહરું નામ મીઠું; તીકુંકોકમાં એટકું સાર દીઠું; સદા સમરતાં સેવતાં પાપ નીઠું, મન માહરે તાહરું ધ્યાન એકું. ૧. મન તુમ પાસે વસે રાત દીસે, મુખ પંકજ નીરખવા હંસ હીસે; ધન્ય તે ઘડી જે ઘડી નયણ દીસે, ભઠ્ઠી ભકિત ભાવે કરી વિનવી જે. ૨. અહો એહ સ સાર છે દુઃખ દોરી, ઇંદ્રબલમાં ચિત્ત લાગ્યું ઠગોરી; પ્રભુ માનીયે વિનતિ એક મોરી, મુજ તાર તું તાર બડીહારી તોરી. ૩. સહિ સ્વપ્ન જન્મલને સંગ મોહો, ઘડીયાલમાં કાલ રમતો ન જોયો; મુઘા એમ સંસારમાં જન્મ

ખોયા, અહો ઘૃત તણે કારણે જળ વિલોયો. ૪. એતો ભમરલો કેસુઆ જ્ઞાન્તિ ધાયો, જઈ શુકતણી ચંચુ માહે ભરાયો; શુકે જાંબુ જાણી ગલે દુઃખ પાયો, પ્રભુ લાલચે જીવડો એમ વાહ્યો. ૫. ભમ્યો ભમ' બૂલ્યો રમ્યો કમ' ભારી, દયા ધમ'ની શમ' મે' ન વિચારી; તોરી નમ' વાણી પરમ સુખકારી ત્રીહું લોકના નાથ મે' નવી સંભારી. ૬. વિષય વેલડી શેલડી કરીય જાણી, ભજ મોહ તુળ્યા તજ તુજ વાણી; એહવો ભલો ભુડો નિજ જાણી, પ્રભુ રાખીએ જાંહીની છાંય પ્રાણી. ૭. મોરા વિવિધ અપરાધની કોડિ સહીએ, પ્રભુ શરણે આંગા તણી લાજ વહીએ; વડી ઘણી ઘણી વિનતિ એમ કહીએ; મુજ માનસ સરે પરમ હંસ રહીએ. ૮.

કલશ-એમ કૃપા મૂરત પાર્શ્વસ્વામી, મુગતિગામી ધ્યાનએ; અતિ ભક્તિ ભાવે વિપત્તિ ભવે, પરમ સંપત્તિ પાઈએ; પ્રભુ મહિમા સાગર ગુણુ વૈરાગર, પાર્શ્વ અન્તરિક્ષ જે રતવે; તસ સકલ મંગલ જય જ્યારવ, આનંદવદ્દાન વિનવે. ૯.

શ્રી. શાંખેશ્વર પાર્શ્વજિનનુ

૫

સકલ ભવિજન ચમત્કારી, ભારી મહિમા જેહનો; નિખિલ આતમ રમા શજીત, નામ જપીએ તેહનો, દુષ્ટ કર્માંટક કિત્તરી જે, ભવિક જન મન સુખ કરો; નિત્ય જાપ જપીએ પાપ ખપીએ, સ્વામી નામ શાંખેશ્વરો. ૧. બહુ પુન્ય રાશિ દેશ કાશી, તથ્ય નયરી વણારસી; અશ્વસેન રાજ રાણી વામા, રૂપે રતિ તનુ સારીખી; તસ કુખે સુપના ચૌદ સુચિત, સ્વર્ગથી પ્રભુ અવતર્યો; નિત્યં ૨. પોસ માસે કૃષ્ણ-પક્ષે, દશમી દીન પ્રભુ જનમિયા; સુરકુમરી સુરપતિ ભક્તિભાવે, મેરુશૃંગે સ્થાપિયા; પ્રભાતે પૃથ્વીપાત પ્રમોદે, જન્મમહોત્સવ અતિ કર્યો; નિત્યં ૩. ત્રણુ લોક તરૂણી મન પ્રમોદી, તરૂણુ વય જળ આવીઆ; તવ માત તાતે પ્રસન્ન ચિતે, ભામિની પરણુ-વીઆ; કમઠ શઠ કૃત અગ્નિ કુંડે, નાગ બલતો ઉદ્ધર્યો; નિત્યં ૪. પોસ વદિ એકાદશી દિને, પ્રવળ્યા જિન આદરે; સુર અસુર રાજ ભક્તિ સાજ, સેવના ઝાઝી કરે; કાઉરસગ્ગ કરતાં દેખી કમઠે, કીધ પરિસહ આકરો; નિત્યં ૫. તપ ધ્યાનધારારૂઠ જિનપતિ, મેઘધારે નવિ ચલ્યો; તિહાં ચલિત આસન ધરણુ આયો, કમઠ પરિસહ અટકલ્યો; દેવાધિદેવની કરે સેવા, કમઠને કાઢી પરો; નિત્યં ૬. કુખે પામી કેવળજ્ઞાન કમળા, સંઘ ચઉવિહ સ્થાપીને; પ્રભુ ગયા મોક્ષે સમેતશિખરે, માસ અણુસણુ પાળીને; શિવ રમણી રંગે રમે રસીયો, ભાવક તસ સેવા કરો; નિત્યં ૭. ભૂતપ્રેત પિશાચ વ્યંતર, જલણુ જલોદર ભય ટળે; રાજ રાણી રમા પામે, ભક્તિ ભાવે જે મળે; કલપતરૂથી અધિક દાતા, જગત ત્રાતા જય કરો; નિત્યં ૮. જરા જર્જરીભૂત ચાઠવ, સૈન્ય રોગ નિવારતા; વઢીયાર દેશે નિત ખિરાજે, ભવિક જીવને તારતા; એ પ્રભુ તણાં પદ પક્ષ સેવા, રૂપ કહે પ્રભુતા વરો; નિત્યં ૯.

૧૧. શ્રી. મહાવીર સ્વામી ચૈત્યવંદન

૧

ૐ અહં શ્રી મહાવીર! વધમાન! જિનેશ્વર! જ્ઞાતિ તુષ્ટિ મહાપુષ્ટિ, કુરુ

સ્વેચ્છાં દ્રુતં પ્રભો ! ૧. સર્વદેવાધિદેવાય, નમો વીરાય તાયિને; પ્રહૂતમહામારી, દ્રુતં નાશય ! નાશય ! ૨. સર્વત્ર કુરુ મે રક્ષાં, સર્વોપદ્રવનાશતઃ; જ્યં ચ વિજ્યં સિદ્ધિં, કુરુ શીઘ્રં કૃપાનિધે ! ૩. ત્વન્નામસ્મરણાદેવ ! ફલતુ મે વાંછિતં સદા; ફરીભવન્તુ પાપાન, મોહં નાશય વેગતઃ ૪. ઈ 'હ્મ અહ્મ મહાવીર,'-મંત્રભવેન સર્વદા; બુદ્ધિસાગરશક્તીનાં, પ્રાદુભાવો ભવેદ્ દ્રવમ્. ૫.

૨

પરમાનંદ વિલાસ ભાસ, શાસન છે જેહવું; વરસ સહસ એકવીશ, વહાલું છે તેહવું. ૧. શ્રી મહાવીર મહિયલ કરું, પણ સમતા ધારી; જોશ ન કબહુ ન લેખવે, સહુને હિતકારી. ૨. બહુ અતિશય લીલા વતી. કરતાં જન પ્રસન્ન; પ્રહ્લાચારી ચુડામણિ, જસ નહિ વિષયનો સંગ. ૩. ગુરુ પાસે ભણીયા નહીં, પણ સઘણું બાણે; નિંદ વિન્દા પરમેશ્વરા, સુખ સઘણાં માણે. ૪. રજતમણિ ગઠ હેમ વસે, નહીં પરિશ્રદ પાસ; આમર છત્ર વિંબાવતા, નિરપરિસતા ભાસ. ૫. સેવા કરાવે સહુ ભણી, નામ ધરાવે સાધુ; સાધ ધરામણુ કે નહીં, સુદમ નિરાખાધુ. ૬. રાગ નહીં પણ રીઝવે, સવી ભવિના ચિત્ત; દ્રેષ નહીં પણ ટાળીયા, મોહાદિક અમિત્ત. ૭. કામ નહીં પણ ભોગવે, સવી વસ્તુના મમં; કર્મ નહીં પણ સવી તણા, કહે કર્મના મમં. ૮. નિર્માદિક લીલા નહીં, શમ તણો નહીં પાર; તસ ગુણુ દાખવી નવી શકું, જો હોય જીભ અપાર. ૯. જિનવર જિનને પૂજતાં, હોય શતગણું પુન્ય; સહસ ગણું ફલ ચંદને, જે લેવે તે ધન્ય. ૧૦. લાખ ગણું ફલ કુસુમની, માલા પહેરાવે, અનંત ગણું ફલ તેહથી ગીત ગાન કરાવે. ૧૧. તીર્થંકર પદવી વરે, જિન પૂજથી જીવ; પ્રીતિ ભક્તિ એમ લેખવે, સ્થિરતા પણ અતીવ. ૧૨. જિન પ્રતિમા જિન સારીખી, સિદ્ધાંતે ભાખી; નિરોપા સહુ સારીખા, થાપના તેમ દાખી. ૧૩. ત્રણ કાલ ત્રિભુવન માંહે એ, કરે તે પૂજન જેહ; ફરીશન કરું ખીજ છે, એહમાં નહીં સંદેહ. ૧૪. જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ તેહને, હોય સદા સુપ્રસન્ન; એહી જીવિત ફલ બાણીએ, તેહીજ ભવિ જન ધન્ય. ૧૫.

૩

વહાંમાન જિનવર ધણી, પ્રભુમું નિલ્યમેવ; સિદ્ધારથ કુલચંદલો, સુર નિમિંત સેવ. ૧. ત્રિશલા ઉદર સર હંસ સમ, પ્રગચો સુખ કંદ; કેશરી લંછન વિમલ તનુ, કંચનમય વૃંદ. ૨. મહાવીર જગમાં વહે એ, પાવાપુરી નિર્વાણુ; સુર નર ભૂપ નમે સદા, પામે અવિચલ ઠાણુ. ૩.

૪

સિદ્ધારથ સુત વંદીએ, ત્રિશલાદેવી માય; ક્ષત્રિયકુંડમાં અવતર્યા, પ્રભુજી પરમ ક્યાલ. ૧. ઉજ્જવલી છંદ આપાહની, ઉત્તરાશલગુણી સાર; પુષ્પોત્તર વિમાનથી, ચવિયા શ્રી જનભાણુ. ૨. લક્ષણ અડહિય સહસ એ, કંચનવર્ણીય કાય; મૃગપતિ લંછન પાઉલે, વીર જિનેશ્વર રાય. ૩. ચૈત્ર શુદ્ધિ તેરસ દિને, જન્મ્યા શ્રી જિનેશ્વર; સુર નર મળી સેવા કરે, પ્રભુનું જન્મકલ્યાણુ. ૪. માગસર વદિ દક્ષી દિને, લીએ પ્રભુ સંજમભાર;

ચઉનાણી જિનજી થયા, કરવા જગ ઉપકાર. ૫. સાઝાબાર વરસ લગે, સહ્યા પરિસહ ઘોર; ઘન ઘાતિ ચઉ કર્મનો, વજ કર્યો ચકચૂર. ૬. વંશાખ સુદિ દશમી દિને, ધ્યાન શુકલ મન ધ્યાન, શમી વૃક્ષ તણે પ્રભુ, પામ્યા પંચમ નાણુ. ૭. સંઘ ચતુર્વિંધ સ્થાપવા, દેશના દીએ મહાવીર; ગૌતમ અન્નિ ગણુધરુ, કર્યા વણુર હનુર. ૮. કાર્તિક અમાવાસ્યા દિને, શ્રીવીર લહ્યા નિર્વાણુ; પ્રમાતે ઈન્દ્રભૂતિને, આપ્યું કેવલનાણુ. ૯. જ્ઞાન ગુણે દીવા કર્યા એ, કાર્તિક કમલા સાર; પુણ્યે મુજિતવધૂ વર્ષા, વરતી મંગળમાળ. ૧૦.

શ્રી મહાવીર જિન (દીપમાલિકા)નું ચૈત્યવંદન.

જય જય શ્રી જિન વર્ધમાન, સોવન સમ કાય; સિંહ લાંછન સિંધાથ-
રાય, ત્રિશલા સુતભાન. ૧. વરસ બહોંતર આઉ દેહ, કર સત્ત પ્રમાણુ; ઋષભાદિક સમ બસ વંશ, ઇંધાકુ સમ જાન. ૨. છઠું ભત્ત સંજમ તીઓએ, કુંડલઆમ સુભ ઠામ; ગણુધર અગીયારે સહિત, આવો શિવપુર સ્વામ. ૩. ચૌદહ સહસ મુનિ શિષ્ય છત્રીશ સહસ; શ્રમણી શ્રાવક એક લાખ, ગુણુસદું સહસ. ૪. ત્રીન લાખ શ્રાવિકા વલી, અધિક સહસ અક્ષર; સુર માતંગ સિદ્ધાવિકા, નીત સાનિધ્યકાર. ૫. એકક્રી પાવાપુરીએ, છઠું ભકત સુભણુ; પ્રભુ પહોતા અમૃત પદે, કરો સંઘ કલ્યાણુ. ૬.

૧૨. શ્રી ઈંદ્રભૂતિ ગણુધરનું ચૈત્યવંદન.

બિરુદ ધરી સર્વજનું, જિન પાસે આવે; મધુર વચણુથું વીરજી, ગૌતમ બોલાવે.
૧. પંચભૂત માંહે થકી, એ ઉપજે વિણુસે; વેદ અર્થ વિષરીતથી, કહો કેમ ભવ તરશે. ૨. જ્ઞાન દયા દમ ત્રિહું પદે એ, બળે તેહજ જીવ; જ્ઞાનવિમલ ધન આત્મા, સુખ ચેતના સદૈવ. ૩.

૧૩. શ્રી અગ્નિભૂતિ ગણુધરનું ચૈત્યવંદન.

કર્મંતણો સંશય ધરી, જિન ચરણે અવે; અગ્નિભૂતિ નામે કરી, તવ તે બોલાવે.
૧. એક સુખી એક છે દુઃખી, એક કિકર સ્વામી; પુરુષોત્તમ એકે કરી, કિમ શક્તિ પામી. ૨. કર્મંતણા પ્રભાવથી એ, સકલ જગત મંગલણુ; જ્ઞાનવિમલથી બહીયે, વેદારથ સુપ્રમાણુ. ૩.

૧૪. શ્રી વાયુભૂતિ ગણુધરનું ચૈત્યવંદન.

વાયુભૂતિ ત્રીજે કહ્યો, તસ સંશય એહ; જીવ શરીર બેહુ એક છે, પણ બિન્ન ન દેહ. ૧. બ્રહ્મજ્ઞાન તપે કરી, આતમ નિર્મલ લહીયે; કર્મ શરીરથી વેગલો, એમ વેદ સદ્દિયે. ૨. જ્ઞાનવિમલ ગુણુ ધન ધણી એ, જડમાં કિમ હોય એક; વીર વચણુથી તે લહ્યો, આણી હૃદય વિવેક. ૩.

૧૫. શ્રી વ્યક્તગણુધરનું ચૈત્યવંદન.

પંચભૂતનો સંશયી, ચોથો ગણી વ્યક્ત; ઈંદ્રભલ પરે જગ કહ્યો, તો કિમ તસ સક્ત. ૧. પૃથિવ પાણી દેવતા, ઇમ ભૂતની સત્તા; પણ અધ્યાર્મ ચિત્તને, નહિ તેહની મમતા. ૨. એમ સ્વાદ્વાહ મતે કરી એ, ટાલ્યો તસ સંદેહ; જ્ઞાનવિમલ જિન ચરણુથું, ધરતો અધિક રનેહ. ૩.

૧૬. શ્રી સુવર્માગણધરનું ચૈત્યવંદન.

સોહમ સ્વામીને મને, છે સંશય એહવે; જે ધંડાં હોયે જેહવે, પરભવે તે તેહવે. ૧. શ વિ થકી શલિ નીપજે, પણ ભિન્ન ન થાય; સુખ એહવે નિશ્ચય નથી, એમ કહે જિનરાય. ૨. ગોમયથી વીંછી હોવે એ; ઇમ વિષ સદશ પણ હોય; જ્ઞાનવિમલ મતિયું કહે, વેદારથ શુદ્ધ જોય. ૩.

૧૭. શ્રી મંડિતગણધરનું ચૈત્યવંદન.

છટ્ટો મંડિત ખંભણો, અંધ મોક્ષ ન મને; વ્યાપક વિગુણુ જે આતમા, તે કિમ રહે છાને. ૧. પણ સાવરણ થકી નહી, કેવલ ચિદ્રૂપ; તેહ નિરાવરણી થયે, હોએ જ્ઞાન સરૂપ. ૨. તરણી કિરણુ જિમ વાદો એ, હોય નિરોજ તેજ; જ્ઞાન ગુણે સંશય હરી, વીર ચરણે કરે હેજ. ૩.

૧૮. શ્રી મૌર્યપુત્ર ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

સાતમો મૌર્યપુત્રજે, કહે દેવ ન દીસે; વેદ પદે જેહ ભાખિયા, તિહાં મન નવી દીસે. ૧. યજ્ઞ કરંતાં પામીયે, સ્વર્ગ એ વેદની વાણી; લોકપાલ ઈદ્રાદિક, સત્તા તે કેમ જાણી. ૨. ઇમ સંદેહ નિરાકરીએ, વીર વયજીથી તેહ; જ્ઞાનવિમલ જિનને કહે, હું તુમ પગની ખેહ. ૩.

૧૯. શ્રી અકંપિત ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

અકંપિત દ્વિજ આઠમો, સંશય છે તેહને; નારક હોયે પરલોકમાં એ મિથ્યા જનને. ૧. જે દ્વિજશૂદ્રસન કરે, તસ નારક સના; દાખી વેદે નવિ કહે, એ તુજ ઉન્મતા. ૨. મેરૂ પરે શાશ્વત નહિ એ, પ્રાયિક એહવી ભાખી; તે સંશય ફરે કર્યો, જ્ઞાનવિમલ જિન સાખી. ૩.

૨૦. શ્રી અચન્નબ્રાત ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

અચલબ્રાતને મન વશ્યો, સંશય એક ખોટો; પુણ્ય પપ નવિ દેખીયે એ અચરિજ મેટો. ૧. પણ પ્રત્યક્ષ દેખીયે, સુખ દુઃખ ઘણેરાં; ખીલની પરે દાખીયાં વેદ પદે બકોતેરાં. ૨. સમભવીને શિષ્ય કર્યો એ, વીરે આણીનેહ; જ્ઞાનવિમલ પામ્યા થકી, ગુણ પ્રગટ્યા તસ તેહ. ૩.

૨૧. શ્રી મેનાર્યગણધરનું ચૈત્યવંદન.

પરભવનો સંદેહ છે, મેનારજ ચિત્તે, ભાખે પ્રભુ તવ તેહને દાખી બહુ જુમતે. ૧. વિજ્ઞાન ઘન પદ તણો, એ અર્થ વિચારે; પરલોકે ગમનાગમે, મન નિશ્ચય ધારે. ૨. પુર્વાર્થ બહુ પરે કહી એ, છેલ્લો સંશય તાસ; જ્ઞાન વિમલ પ્રભુ વીરને ચરણે થયો તે દાસ. ૩.

૨૨. શ્રી પ્રભાસ ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

એકાદશમ પ્રભાસ નામ, સંશય મન ધારે; ભવ નિરવાણુ લહે નહિ, ભવ એણે સંસારે. ૧. અગ્નિહોત્ર નિત્યે કરે, અજરામર પામે; વેદારથ ઇમ દાખવી, તસ

સંશય વામે. ૨. વીર ચરણનો શગીઓ એ, થયો તેહ તત્કાલ; જ્ઞાન વિમલ જિનવર તણી, આણુ વહે નિજ ભાલ. ૩.

૨૩. ચોવીશજિનનું ચૈત્યવંદન.

નમો આદિ અરિહંત દેવ, દેવન પતિ રાયા; બસ ચરણુ અવલંબ, ગણાધિપ ગુણુ નિજ પાયા. ૧. ધનુષ પંચશત માન, સમકર પરિમિત કાયા; વૃષભ આદિ અરુ અંત, મૃગાધિપ ચરણુ સુહાયા. ૨. આદિ અંત અરુ મધ્ય, જિન ચોવીશ ઈમ ધ્યાઈએ; ચિદાનંદ તસ ધ્યાનથી, અવિચલ લીલા પાઈએ. ૩.

૨૪. શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદન.

૧

પરમાનંદ પ્રકાશ ભાસ, ભાસિત ભવ કીલા; લોકાલોક લોકવે, નિત એહવી લીલા. ૧. ભાવ વિભાવ પથે કરી, જેણે રાખ્યો અલગો; તકપરે પથ મેળવી, તેહ થકી નાવ વળગ્યો. ૨. તેણી પરે આતમ ભાવને એ, વિમળ કર્યો જેણે પૂર; તે પરમાતમ દેવનું, દિન દિન વધતું નૂર. ૩. નામે તો જગમાં રહ્યા, સ્થાપન પણુ તિમહી; દ્રવ્યે ભવ માંહે વણે, પણુ ન કળે કિમહી. ૪. ભાવ થકી સરી એકરૂપ, ત્રિભુવનમે ત્રિકાળે; તે પારંગને વંદીએ, ત્રિહું યોગે સ્વભાળે. ૫. પાળે પાવન ગુણુ થકી એ, યોગ ક્ષેમંકર જેહ; જ્ઞાન વિમલ દર્શન કરી, પુરણુ ગુણુ મણિ ગેહ. ૬.

૨

જગજ્ઞાથને તે નમું હાથ બેડી, કરું વિનતિ લકિતશું માન મોડી; કૃપાનાથ સંસારકું પાર તારો. લહ્યો પુન્યથી આજ દેહાર સારો. ૧. સોહીલા મલે રાજ્ય દેવાદિ-લોગો, પરમ દોહીલો એક તુજલકિત જોગો; ઘણા કાલથી તું લહ્યો સ્વામી મીઠો, પ્રભુ પારગામી સહુ દુઃખનીઠો. ૨. ચિદાનંદ રૂપી પરબ્રહ્મ લીલા, વિલાસી વિલો ત્યકત કામાગ્નિ કીલા; ગુણાધાર જોગી રાનેતા અમાઇ, જ્યત્વં વિલો ભૂતલે સુખદાઇ. ૩. ન દીઠી જેણે તાહરી યોગમુદ્રા, પડ્યા રાત દીસે મહા મોહ નિદ્રા; કીસી તાસ હોશે ગતિ જ્ઞાન સિંધો, લમંતા ભવે હે જગ જીવખંધો. ૪. સુધાસ્યંદિ તે દર્શન નિત્ય દેખે, ગણું તેહનો હું વિલો જન્મ લેખે; તદાજ્ઞા વશે જે રહ્યા વિશ્વ માંહે, કરે કર્મની હાણુ લણુ એક માંહે. ૫. જિનેશાય નિત્ય પ્રભાતે નમસ્તે, ભવિ ધ્યાન હોળે હૃદય ગમસ્તે; સ્તવી દેવના દેવને હર્ષ પૂરે, મુખાંભોજ ભાલિ લજે હેજ હરે. ૬. કહે દેશના સ્વામી વૈરાગ્ય કેરી, સુણે પર્ષદા ખાર બેઠી ભલેરી સુધાંભોજધારા સમી તાપ ટાલે, બેહુ ખાંધવા સાંભલે એક ઢાલે. ૭. લહેમોક્ષના સુખલીલા અનન્તી વરસાયક જ્ઞાનભાવે લહંતી; ચિદા નંદચિત્તે ધરે ધ્યેય જાણી કહે રામ નિત્યે જ્યોજિનવાણી. ૮.

૨૫ શ્રી. પંચતીર્થનું ત્યવંદન

૧

સુખદાઈ શ્રી આદિજેણંદ, અઠાપદ વંદો; ચંપાપુરી શ્રી વાસુપૂજ્ય સુખ પૂનમ

ચંદો. ૧. ગિરનારે શ્રી નેમિનાથ. સુખ સુરતર કંદો, સમેત શિખર શ્રી પાર્શ્વનાથ, પૂજ્ય મન આજુદો. ૨. અપાપાનગરી વીરજી કચ્ચાણુક શુભ નામ; ૩૫ વિજય કહે સાહિબા, પાંચે આતમ રામ. ૩.

૨

આજ દેવ અરિહંત નમું, સમરું તારું નામ; જ્યાં જ્યાં પ્રતિમા જિનતણી, ત્યાં ત્યાં કરું પ્રણામ. ૧. શેત્રુંજે શ્રી આદિ દેવ, નેમ નમું, ગિરનાર; તારંગે શ્રી અજિતનાથ, આજુ ઋષભ જુહાર. ૨. અષ્ટાપદ ગિરિ ઉપરે, જિન ચોવીશે જ્યેય; મણિમય મૂરતિ માનયું, ભરને ભરાવી સોય. ૩. સમેતશિખર તીરથ વડે, જિહાં વીશે જિન પાય. વૈશારગિરિવર ઉપરે, શ્રી વીર જિનેશ્વર રાય. ૪. માંડવગઢનો રાજાઓ, નામે દેવ સુપાસ, ઋષભ કહે જિન સમરતાં, પહોંચે મનની આશ. ૫.

૨૬. શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિના ગુણનું ચૈત્યવંદન.

બારગુણ અરિહંત દેવ, પ્રણમીજે ભાવે, સિદ્ધ આઠ ગુણ સમરતાં દુઃખ દોહુગ ભરે. ૧. આચારજ ગુણ છત્રીશ, પચવીશ ઉવજાગ્ય; સત્યાવીશ ગુણ સાધુના, જપના શિવ સુખ થાય. ૨. અષ્ટોત્તર સય ગુણ મલી, એમ સમરો નવકાર; ધીર વિમલ પડિત તણો, નય પ્રણમે નિત સાર. ૩.

૨૭. ચોવીસ જિનના ભવનું ચૈત્યવંદન.

પ્રથમ તીર્થંકરતણા હુવા, ભવ તેર કડીજે; શાંતિતણા ભવ બાર સાર, નવ ભવ નેમ લડીજે. ૧. દશ ભવ પાસ જિહુંદના, સત્તાવીશ શ્રી વીર; શેષ તીર્થંકર ત્રિહું ભવે, પામ્યા ભવજલ તીર. ૨. જિહાંથી સમકિત ફરશીજુ એ, તિહાંથી ગણીએ તેહ; ધીર વિમલ પડિતતણો, જ્ઞાનવિમલ ગુણગેહ. ૩.

૨૮. જિનેશ્વરદેવ દર્શન ફલનું ચૈત્યવંદન.

પ્રણમી શ્રી ગુરુરાજ આજ, જિનમંદિર કેરો; પુન્ય ભણી કરયું સફલ, જિન-વચન ભણેરો. ૧. દેહરે ભવા મન કરે, ચોથ તણું ફલ પાવે; જિન જુહારવા ઉકતાં છર્ફુ પોતે આવે, ૨. ૨. જર્ષયું જિનવર ભણી એ, માર્ગ ચાલતા હોવે દ્વાદશ તણું પુન્ય ભકિત માલતા. ૩. અર્ધ પંથ જિનવર તણો એ, પંદરે ઉપવાસ; દ્વીકો સ્વામી તણો ભુવન, લઢીએ એક માસ. ૪. જિનવર પાસે આવતા, છમાસી ફલ સિદ્ધ, આઠ્યા જિનવર ખ રણે, વર્ષી તપ ફલ લીધ. ૫. સો વર્ષ ઉપવાસ પુણ્ય, જે પ્રદક્ષિણા હેતાં; સહસ્ર વર્ષ ઉપવાસ પુણ્ય, જે નજરે જોતાં. ૬. ફલ ઘણો ફૂલની માલ, પ્રભુ કંઠે ઠવતાં; પાર ન આવે ગીત નાદ, કેરાં ફલ થુણતાં. ૭. શિરપૂજ્ય પૂજ કરો એ, સૂર ધૂપ તણો ધૂપ, અક્ષત સાર તે અક્ષય સુખ, દીપ તનુરૂપ. ૮. નિર્મલ તન મને કરી એ થુણતાં ઈદ્રિ જગીશ, નાટક ભાવતા ભાવતાં, પામે પદવી જગીશ. ૯. જિનવરભકિત વલી એ, પ્રેમે પ્રકાશી, સુણી શ્રી ગુરુ વયજુ સાર, પૂર્વ ઋષિ ભાળી. ૧૦. અષ્ટ કર્મને ટાળવા, જિનમંદીર જર્ષયું, ભેટી ચરણ ભગવંતના, હવે નિર્મલ થઈયું. ૧૧. કીર્તિવિજય ઉવજાગ્યનો, વિનય કહે

કર જોડ, ફલ હોજો મુજ વિનતિ, જન સેવાનું કોડ. ૧૨.

૨૯ શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદન.

૩

પરમેશ્વર પરમાત્મા, પાવન પરમિકું; જ્ય જગજુડ દેવાધિદેવ, નયણે મેં દીક.
૧. અચળ અકળ અવિકારસાર, કરુણા રસસિંધુ; જગતીજન આધાર એક, નિકારણ
ખંધુ. ૨. ગુણ અનંત પ્રભુ તાહરાએ, કીમેહી કળ્યા ન જાય; રામપ્રભુ જિનધ્યાનસે,
ચિદાનંદ મુખ થાય. ૩.

૪

જ્ય જ્ય શ્રી જિનરાજ આજ, મળીયો મુજ સ્વામી; અવિનાશી અવિકાર
સાર, જગ અંતરબની. ૧. રૂપારૂપી ધર્મ દેવ, આતમ આરામી; ચિદાનંદ ચેતન
અચિત્ય, શિવલીલા પામી. ૨. સિદ્ધજુદ્ધ તુજ વંદતા, સકલ સિદ્ધ વર બુદ્ધ; રમે
પ્રભુ ધ્યાને કરી, પ્રગટે આતમ રીદ્ધ. ૩. કાળ બહુ થાવર ગ્રહો, ભમીઓ ભવમાંહિ;
વિકલેદ્રિ એજે ગયો, પણ ચિરતા નહિ ક્યાંહિ. ૪. તિસ્તિપચેંદ્રિય દેવમાં, વળી કરમે
હું આંચો; કરી દૂકમ નરકે ગયો, તુમ દરિશન નવિ પાયો. ૫. એમ અનંત કાળે
કરીએ, પામ્યો નર અવતાર; હવે જગ તારક તુંહી મળ્યો, ભવજળ પાર ઉતાર. ૬.

૫

તુજ મૂરતિને નિરખવા, મુજ નયણાં તલસે; તુજ ગુણ ગણુને બોલવા, રસના
મુજ હરખે. ૧. કાયા અતિ આનંદ મુજ, તુમ યુગ પદ ફરસે, તો સેવક તાર્યા વિના,
કહો કિમ હવે સરસે. ૨. એમ જાણીને સાહિબાએ, નેક નજર મોહી જોય; જ્ઞાનવિમલ
પ્રભુ નજરથી, તેહશું જે નવિહોય. ૩.

૩૦ એકસો સિત્તરજિનનું ચૈત્યવંદન.

સોળે જિનવર શામલા, રાતા ત્રીશ વખાણું; લીલા મરકત મણિ સમા, આડ-
ત્રિશે ગુણ ખાણું. ૧. પીળા કંચન વણું સમા, છત્રીશે જિનચંદ; શંખવરણ સોહા-
મણું, પચાશે મુખકંદ. ૨. ત્રીતેર સો જિન વહિયે એ, ઉઠકૃષ્ટા સમકાલ; અજિતનાથ
વારે હુવા, વંદ થઈ ઉજમાલ. ૩. નામ જપતાં જિન તણું, હુગંતિ ફરે જાય; ધ્યાન
ધ્યાતાં પરમાત્મનું, પરમ મહોદય થાય. ૪. જિન વર નામે જશ ભલો, સફળ મનો-
રથ સાર; શુદ્ધ પ્રતિતી જિન તણી, શિવ મુખ અનુભવ ધાર. ૫.

૩૧ ચોવીશ જિનના વણુંનું ચૈત્યવંદન.

પદ્મપ્રભુ ને વાસુપૂજ્ય, દો રાતા કહીએ; ચંદ્રપ્રભુ ને સુવિધિનાથ; દો ઉજજવલ
લહીએ. ૧. મહિનાથ ને પાશ્વનાથ, દો નીલા નિરખ્યા; મુનિમુવત ને નેમનાથ, દો
અંજન સરિખા. ૨. સોળે જિન કંચન સમા એ, એવા જન ચોવીસ; ધીરવિમળ
પંડિતવણો, જ્ઞાનવિમલ કહે શિખ. ૩.

૩૨ ચોવીશ જિનના લંછનનું ચૈત્યવંદન.

ઋષભ લંછન ઋષભ દેવ, અભિત લંછન હાથી, સંભવ લંછન ઘોડલો, શિવ-પુરનો સાથી. ૧. અભિનંદન લંછન કપિ, કૈંચ લંછન સુમતિ; પદ્મ લંછન પદ્મપ્રભુ, વિશ્વદેવ સુમતિ. ૨. સુપાશ્વ લંછન સાથીઓ, ચંદ્રપ્રભુ લંછન ચંદ્ર, મગર લંછન સુવિધિ પ્રભુ, શ્રીવચ્છ શીતળ જાણુદ. ૩. લંછન ખડ્ગી શ્રેયાંસને, વાસુપૂજ્યને મહિષ; સૂવર લંછન વિમલદેવ, ભવિયા તે નમો શિવ. ૪. સિંચાણો જિન અનંતને, વજ્ર-લંછન શ્રીધર્મ; શાંત લંછન મૃગલો, રાખે ધર્મનો મર્મ. ૫. કુંચુનાથ જિન યોકડો, અરજિન નંદાવત્ત, મહિકુલ વખાણીએ, સુવત કચ્છપ વિખ્યાત. ૬. નમિજિનને નીલું કમલ, પામીએ પંકજ માંહિ, શંખ લંછન પ્રભુ નેમજી, દીસે ઉંચે આંહી. ૭. પાશ્વનાથને ચરણે સર્પ, નીલ વરણ શોભિત; સિંહ લંછન કંચન તનુ-વર્ધમાન વિખ્યાત. ૮. એણીપરે લંછન ચિંતવીએ, ઓળખીએ જિનરાય, જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ સેવતાં લક્ષ્મીરતન સૂરિરાય. ૯.

૩૩ શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માનું ચૈત્યવંદન.

૧

ઉદ્ધિસુતા સુત તાસ રિપુ, વાહન સંસ્થિત ખાલ, ખાલ જાણી નિજ દીણએ, વચન વિલાસ રસાલ. ૧. અજ અવિનાશી અકલને, નિરાકાર નિરાધાર; નિર્મમ નિભંધ જે સદા, તાસ ભક્તિ ચિત્તધાર. ૨. જન્મ જરા જાકું નહીં, નહીં શોક સંતાપ, સાદિ અનંત સ્થિતિ કરી, સ્થિતિ બંધન રુચિ કાય. ૩. નીજે અંશ રહિતશુચિ, ચરમપિંડ અવગાહ, એક સમય સમશ્રેણિ એ, અવિચળ થયો શિવનાર. ૪. સમ અસ વિષમપણેકરી, શુભપર્યાય અનંત; એક એક પરદેશમે, શક્તિ સુજગ મહંત. ૪. રૂપાતીત વ્યતીત મલ, પૂર્ણાનંદી ઇંશ, ચિદાનંદ તાકુંનમત, વિનય સહિત નિજ શિવ. ૬.

૨

સિદ્ધ સકલ સમરુ સદા, અવિચલ અવિનાશી; થાશે તે વળી થાય છે, થયા અહકમ વિનાશી. ૧. લોકાલોક પ્રકાશભાસ, કહેવા કોણુ સુરો; સિદ્ધ બુદ્ધ પારંગત, શુભથી નાહ અધુરો. ૨. અનંતસિદ્ધ એણી પરે નમુ એ, વળી અનંત અરિહંત, જ્ઞાન વિમલ શુભ સંપદા, પામ્યા તે ભગવંત. ૩.

૩૪ ખીજનું ચૈત્યવંદન

દુન્નિધ ધર્મ જિણે ઉપદિશ્યો, ચોથા અભિનંદન; ખીજે જન્મ્યા તે પ્રભુ, ભવદુઃખ નિકંદન. ૧ દુન્નિધ ધ્યાન તુમે પરિહરો, આદરો દોય ધ્યાન; એમ પ્રકાશ્યું સુમતિજિને તે ચવિયા ખીજદિન. ૨. દોય બંધન રમદ્રેષ, તેહને ભાવ તણએ; સુજપરે શીતળજિન કહે, ખીજદિન શિવ ભણએ. ૩. જીવજીવ પદાર્થનું, કર્યે નાણુ સુભણુ; ખીજદિન

વાસુપૂજ્ય પરે, લહો કેવલનાણુ. ૪. નિશ્ચય નય ંયવહાર હોય, એકાંત ન ગ્રહીએ; અરજિન બિજદિને ચવી, એમ જિન આગળ કહીયે. ૫. વર્તામાન ચોવીશીએ, એમ જિનકથ્યાણુ; બીજદિને કેઈ પામિયા, પ્રભુ નાણુ નિર્વાણુ. ૬. એમ અતંત ચોવીશીએ હુઆ બહુ કથ્યાણુ; જિન ઉત્તમ પદપત્રને, નમતાં હોય સુખ ખાણુ. ૭.

૩૫ જ્ઞાન પંચમીનું ચૈત્યવંદન.

ત્રિગટે બેઠા વીરજિન, લાખે ભવિજન આગે; ત્રિકરણશું ત્રિહુ' લોકજન, નિ-
સુણો મનરાગે. ૧. આરાહો લલી ભાતસે, પાંચમ અભુઆળી; જ્ઞાન આરાધન કારણે,
એહજ તિથિ નિહાળી. ૨. જ્ઞાન વિના પશુસારિખા, જાણો એણે સંસાર; જ્ઞાનઆરા-
ધનથી લહે, ચિવપદસુખ શ્રીકાર. ૩. જ્ઞાન રહિત કિરિયા કહી; કથ કુસુમ ઉપમાન,
લોકાસૌકમકાશકર, જ્ઞાન એક પરધાન. ૪. જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં, કરે કમનો છેહ; પૂર્વ
કોટી વરસાં લગે, અજ્ઞાની કરે તેહ. ૫. દેશઆરાધક ક્રિયા કહી, સર્વઆરાધક જ્ઞાન;
જ્ઞાનતણો મહિમા ઘણો, અંગ પાંચમે લગવાન. ૬. પંચ માસ લઘુ પંચમી, જાવ જીવ
ઉત્કૃષ્ટી; પંચ વરસ પંચ માસની, પંચમી કરો શુભ દષ્ટી. ૭. એકાવનહિ પંચને, કાઉ-
સ્સગ્ગ લોગસ્સ કેરો; ઉજમણું કરો ભાવશું, ટાળે ભવકેરો. ૮. એણિ પેરે પંચમી
આરાહીએ એ, આણી ભાવ અપાર; વરદત્ત ગુણમંજરી પરે, રંગવિજય લહો સાર.

૨

શ્રી સૌભાગ્ય પંચમી તણો, સયલ દિવસ શિલ્પગાર; પાંચ જ્ઞાનને પૂજ્યે, થાય
સદૃશ અવતાર. ૧. સામાયિક પોસહ વિષે, નિરવય પૂજા વિચાર; સુગંધ ચુરચુદિક
થરી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહાર. ૨. પૂર્વ દિશે ઉત્તર દિશે, પીઠ રચી ત્રયુ સાર; પંચ વરણ
જિન બેંબને, સ્થાપી જે સુખકાર. ૩. પંચ પંચ વસ્તુ મેલવી, પૂજા સામગ્રી જોગ,
પંચવરણ કલશા ભરી, હરીયે દુઃખ ઉપલોગ ૪. યથાશક્તિ પૂજા કરો, મતિ જ્ઞાનને
કાળે; પંચ જ્ઞાનમાં ધરે કહું, શ્રી જિન શાસન રાળે. ૫. મતિશ્રુત વિણ હોવે નહિ,
અવધિ પ્રસુખ મહાજ્ઞાન; તે માટે મતિ ધરે કહું, મતિશ્રુતમાં મતિ માન. ૬. ક્ષય
ઉપસમ આવરણુનો, લખિધ હોયે સમ કાલે; સ્વાભ્યાહકથી અલેહ છે, પણ મુખ્ય ઉપ-
યોગ કાલે. ૭. લક્ષણુ લેદે લેદ છે, કારણુ કારજ યોગે; મતિ સાધન શ્રુત સાધ્ય છે,
કંચન કગશ સયોગે. ૮. પરમાતમ પરમેસરુ એ, સિદ્ધ સયલ લગવાન; મતિ જ્ઞાન
પામી કરી, કેવલ લક્ષ્મી નિધાન. ૯.

૩

શ્રી જિન ચઉ નાણી થઇ, શુકલ ધ્યાન અભ્યાસે; અતિશય અતિશય આત્મરૂપ,
ક્ષણુ ક્ષણુ પ્રકશે. ૧. નિદ્રા સ્વપ્ન જાગર દશા, તે સવિ હરે હોવે; ચોથી ઉજાગર દશા,
તેહનો અનુસવ જોવે. ૨. ક્ષપકશ્રેણિ આરોહિયાએ, અપૂર્વ શક્તિ સયોગે; લહી ગુણ
ઠાણું બારમું; તુરીય કવાય વિયોગે. ૩. નાણુ ઠંસણુ આવરણુ મોહ, અંતરાય ધનધાતી;
કમં દુષ્ટ ઉચ્છેદીને, યથા પરમાત્મ જાતી. ૪. દેવ ધર્મ સવિ વસ્તુના, સમયાંતર

ઉપરાગ; પ્રથમ વિયેષ પચ્ચે શ્રદ્ધે, બીજે સામાન્ય સંયોગ. પ. સદિ અનંત ભાગે કરીએ
 દર્શન જ્ઞાન અનંત; ગુણ કાણું લડી તેરમું, ભાવ જિજ્ઞાસ જ્યવંત. ૬. મૂલ પચડિને
 એક બંધ, સત્તા ઉઠ્યે ચાર; ઉત્તર પચડિને એક બંધ, તેમ ઉઠ્યે રહે ખાયાલ. ૭.
 સત્તા પંચાશી તણીએ, કર્મ જેડવાં રજાણુ છાર; મન વચ કાયા યોગ બસ, અવિચળ
 અવિહાર. ૮. સયોગી કેવડી તણી એ, પામી દશાએ વિચરે; અક્ષય કેવલ જ્ઞાનના,
 વિજય લક્ષ્મી ગુણ ઉચરે. ૯.

૪

યુગત્રા ધર્મ નિવાર આય, આદિમ અરિહંત; શાંતિકરણુ શ્રી શાંતિનાથ, જય
 કરુણવંત. ૧. નેમિનાથ બાવીશમા, બાગ થડી શ્રદ્ધચારી; પ્રગટ પ્રભાવિ પાશ્વદેવ,
 શ્વેતશ્વ ધારી. ૨. વર્તમાન શાસન ધણીએ, વર્દમાન જગદીશ; પાંચે જિન-
 વર પ્રણમતાં, વાધે જગમાં જગીશ. ૩. જન્મ કલ્યાણુકપંચ રૂપ, સોહમપતિ આવે;
 પંચ વણું કલશે કરી, સુરગિરિ નવરાવે. ૪. પંચ સાખ અંગુકંઠે, અમૃત સંચારે;
 બાલપણે જિનરાજ કાજ, એમ ભક્તિયું ધારે. ૫. પંચ ધાવ પાલીજતે, જોવન વચ
 પાવે; પંચ વિષય વિષ વેડી તોડી, સંજમ મન ભાવે. ૬. છંડી પંચ પ્રમાદ પંચ;
 ઈન્દ્રિય બળ મોડી; પંચ મહાવત આદરે, દેષ ધન કેડી. ૭. પંચાચાર આરામમાં,
 પામ્યા પંચમ જ્ઞાન; પંચ દેહ વર્જિત થયા, પંચ હસ્વાક્ષર માન. ૮. પંચમી ગતિ
 ભરતાર તાર, પૂરચુ પરમાનંદ; પંચમી તપ આરાધતાં, ક્ષમા વિજય જિનચંદ. ૯.

૫

શ્યામલવાન સોહામણુ, શ્રી નેમિ જિનેશ્વર; સમવસરણુ બેઠા કહે, ઉપદેશ
 સોહકર. ૧. પંચમી તપ આરાધતાં, લોકે પંચમનાથુ; પાંચ વરસ પંચ માસનો, એ
 છે તપપરિણામ. જિમવરહત્ત ગુણમંજરીએ, આરાધ્યો તપ એહ, જ્ઞાન વિમલ ગુરુ
 એમ કહે, ધન ધન જગમાં તેહ. ૩.

૩૬ અષ્ટમી તિથિનું ચૈત્યવંદન.

૧

મહાશુદ્ધિ આઠમને દિને, વિજયા સુખ બપો; તેમ ક્ષામણુ શુદ્ધિ આઠમે, સંભવ
 ચવિ આપો. ૧. ચૈતર વડની આઠમે, જન્મ્યા ઋષભ જિજ્ઞાંસ; દીક્ષા પચ્ચે એ દિન
 લડી, હુઆ પ્રથમ મુનિચંદ. ૨. માધવ શુદ્ધિ આઠમ દિને, આઠ કર્મ કર્યાં હર
 અતિનંદન ચોથા પ્રણુ, પામ્યા સુખ ભરપુર. ૩. એડીજ આઠમ ઉજળી, જન્મ્યા
 સુમતિ જિજ્ઞાંસ; આઠ જાતિ કલશે કરી, નહુવરાવે, સુરચંદ. ૪. જન્મ્યા જેઠ વહિ
 આઠમે, મુનિમુત્તસ્વામી; નેમ અવાઠ શુદ્ધિ આઠમે અષ્ટમી ગતિ પામિ. ૫. શ્રાવણુ
 વડની આઠમે, નમિ જન્મ્યા જગન્નાથુ; તેમ શ્રાવણુ શુદ્ધિ આઠમે, પાસજીનું નિર્વાણુ.
 ૬. ભાદરવા વહિ આઠમ દિને, ચત્રિયા સ્વામી સુપાસ; જિજ્ઞાંસ પદ પદને, સેવ્યાથી
 શિવવાસ. ૭.

૨

આઠ (ત્રણુ (૨૪) જિનવરતણી, નિત્ય કીને સેવા; વહાલી મુજમન અતિ ઘણી, જેમ ગજ મનરેવા. ૧. પ્રતિહારજ આઠયું, ઠકુરાઈ છાને, આઠે મંગળ આગળે, જેહને વળી રાને. ૨, ભાંજે લય આઠમોટકા એ, આઠ કર્મ કરે દૂર, આઠમ દિન આરાધતાં, જ્ઞાનવિમલ ભરપુર. ૩.

૩૭ મૌન એકાદશીનું ચૈત્યવંદન

૧

શાસનનાયકવીરજી, પ્રભુ કેવલ પાચો; સંઘ ચતુર્વિંધ સ્થાપવા, મહસેનવન આયો. ૧. માધવ સિત એકાદશી, સોમલ દ્વિજ યજ્ઞ; ઇંદ્રભુતિઆદે મળ્યા; એકાદશ વિજ્ઞ. ૨. એકાદશસેં ચઉ ગુણો, તેહનો પરિવાર; વેદઅરથ અવળો કરે, મન અભિમાન અપાર. ૩. જ્ઞાનકિક્ષંશય હુરી, એકાદશ ગણધાર; વીરે સ્થાપ્યા વંદીએ, જિનશાસન જયકાર. ૪. મલ્લિજન્મ અર મલ્લિ પાસ, વર ચરણવિલાસી; ઋષભ અજિત સુમતિ નમિ, મલ્લિ ધનધાતિવિનાશી. ૫. પદ્મપ્રભ શિવવાસ પાસ, ભવભવના તોડી; એકાદશી-દિન આપણી, ઋદ્ધિ સઘળી જોડી. ૬. દશ ક્ષેત્રે તિહું કાળનાં, ત્રણસેં કલ્યાણુ; વર્ષ અગ્યાર એકાદશી, આરાધો વર નાણુ. ૭. અગીઆર અંગ લખાવીએ, એકાદશ પાઠાં; પૂજણી ઠવણી વીંટણી, મસી કાગળ કાઠાં. ૮. અગિયાર અવ્રત છાંડવા એ, વહો પડિમા અગિયાર; ઐમાવિજ્ય જિનશાસને, સદ્ગુણ કરો અવતાર. ૯.

૨

શીવનાયક જગ જયો, વર્ધમાન જગ ઇશ; આતમહિતને કરણે, પ્રભુમું પરમ મુનીશ. ૧. ખટ પરવી જેણે વણુવી, તેહમાં અધિકી જેહ; એકાદશી સમ કો નહી, આરાધો ગુણુ જોહ. ૨. માગસર સુદિ એકાદશી, આરાધો શિવવાસ; કલ્યાણુક નેવું જિનતણાં, એક સો ને પચાસ. ૩. મહાવયશ સર્વાનુભૂતિ, શ્રીધર નમિ મલ્લિ અરનાથ; સ્વયંપ્રભ દેવશ્રુત ઉદય, મલિયા શિવપુર સાથ. ૪. અકલંક શુભંકર સુપ્રતાપ, બ્રહ્મન્દ્ર ગુણુ ગાંગીક; સાંપ્રત મુનિ વિશિષ્ઠ જિન, પામ્યા પુન્યની નીક. ૫. સુમુદ્ વ્યકત કલાસત, અરણ્ય યોગ અયોગ; પરમ સુધારતિ નિકસે તેમ, પામ્યા શિવસંયોગ. ૬. સર્વાર્થ હરિલદ્ર મગધાધિપ, પ્રયચ્છ અક્ષોભ મલયાસિંહ; દિનરૂક ધનદ પૌષ્ઠ તથા, જપતાં સદ્ગી જિહ. ૭. પ્રલંબ ચરિત્ર નિધિ પ્રશમરાજિત, સ્વામિ વિપરીત પ્રસાદ; અદ્યતિત બ્રમણેન્દ્ર રુષભચંદ્ર, સમર્થા શિવ આસ્વાદ. ૮. દયાંત અભિનંદન રત્નેશનાથ, શ્યામકોઠ મરુદેવ અતિપાર્થ; નંદિષેણુ વ્રતધર નિર્વાણુ તથા, થાયે શિવસુખ આશ. ૯. સૌંદર્ય ત્રિવિક્રમ નરસિંહ, ક્ષેમંત સંલોધિષ કામનાથ; મુનિનાથ ચન્દાહ દિલાદિત્ય મલિયો શિવપુર સાથ. ૧૦. અષ્ટાઢિક વાણુક ઉદયનાથ, તમો કંદ સાયકાક્ષ જેમંત; નિર્વાણુ રવિરાજ પ્રથમ, નમતાં દુઃખનો અંત. ૧૧. પુરૂરવાસ અવગ્રાધ વિક્રમેન્દ્ર; સુશાન્ત હરદેવ નંદિકેશ; મહામુગેન્દ્ર અયોચિત ધર્મેન્દ્ર, સંભારો નામ નિવેશ. ૧૨.

અશ્વવૃંદ કુટલિક વર્ધમાન, નંદિકેશ ધર્મચન્દ્ર વિવેક; કલાપક વિસોમ અરણ્યનઃથ, સમયં ગુણ્ય અનેક. ૧૩. ત્રણે પદે ત્રણ ચોવીશીઓ, પદે પદે કેઠો જાણ; ચોથા પદમાં ભાવના, આરાધો ગુણ્યાન. ૧૪. દોઢસો કલ્યાણકતણે, ગુણ્યો એ મનોહાર; ચિત્ત આણીને આદરો, જિમ પામો ભવપાર. ૧૫. કૃગશ-જિનવર ગુણ્ય માલા, પુન્યની એ પ્રનાલા; જે શિવસુખ રસાલા; પામિયે સુવિશાલા. ૧૬. જિન ઉત્તમ થુણીને, પાદ તેહના નમીને, નિજરૂપ સમરીને, શિવલક્ષ્મી વરીને. ૧૭.

૩૮ નવપદ ચૈત્યવંદનો

૧

શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધતાં, સુખ સંપત્તિ લહીએ; સુરતરુને સુરમણિથકી, અધિકજ મહિમા કહીએ. ૧. અષ્ટકમંદુણિ કરી, શિવમંદિર રહીએ; વિધિ શુ' નવપદ ધ્યાનથી, પાતિક સવિ દમીએ. ૨. સિદ્ધચક્ર જે સેવશે, એકમના નર નાર; મનગાંઠિત કૃણ પામશે, તે ત્રિભુવન મોજર. ૩. અંગદેશ ચંપાપુરી, તસ કેરો બૂપાલ; મયણા સાથે તપ તપે, તે કુવર શ્રીપાલ. ૪. સિદ્ધચક્રના નહવણ થકી, જસ નાઠારોગ; તત્ક્ષણ ત્યાંથી તે લહે, શિવસુખ સંજોગ. ૫. સાતસે કોઠી હતા, હુવા નિરોગી જેહ; સોવન વાને ઝળહળે, જેની નિરુપમ દેહ. ૬. તેણે કારણ તમે ભવિજનો, પ્રહ ઉઠી ભકતે; આસો માસ ચૈત્ર થકી, આરાધો જુગતે. ૭. સિદ્ધચક્ર ત્રણ કાલના, વંદો વળી દેવ; પડિછમણું કરી ઉભય કાલ, જિનવર મુનિ સેવ. ૮. નવપદ ધ્યાન હ્રદે ધરો, પ્રતિપાળો ભવિ! શીલ; નવપદે આંખિલ તપ તપો, જેમ હોય લીલમ લીલ. ૯. પહેલે પદ અરિહંતનો, નિત્ય કીજે ધ્યાન; બીજે પદ વળી સિદ્ધનો, કરીએ ગુણ્યામ. ૧૦. આચારજ ત્રીજે પદે, જપતાં જયજયકાર; ચોથે પદ ઉવજાચના, ગુણ્ય ગાઉં ઉદાર. ૧૧. સરવ સાધુ વંદુ સહી, અઠીઢીપમાં જેહ; પંચમ પદમાં તે સહી, ધરજો ધરી સરનેહ. ૧૨.

૨

જો પુરિ સિરિઅરિહંતમૂલદદપીડપર્ષટઠિઓ, સિદ્ધ-સૂરિ-ઉવ-જાચ-સાહુચિહુંપાસ ગરિહિઓ દંસણ-નાણ-ચરિત્તવહિ પડિસાહા-યુન્દરો, તત્તપ્પરસરવગલદ્ધિગુરુપય-દત્તદંબરો, દિસિપાલજ્ઞપજ્ઞિખણીપમુકુસરકુસુમેહિ અવંકિઓ, સો સિદ્ધચક્રગુરુકપ-તરુ અમ્હ મનવંછિયક્લ દિઓ. ૧.

૩

ઉપ્પન્નસન્નાણમહોમયાણું, સંપાડિહોસણસંઠિયાણું; ઉદેસણાણુંદિયસજ્જણાણું, નમો નમો હોઉ સયા જિણાણું. ૧. સિદ્ધાચુમાચુંદરમાલયાણું, નમો નમોણુંતયઉક્ક-યાણું; સૂરીણુ દ્વીક્કુગ્ગહાણું, નમો નમો સૂરસમ્પહાણું. ૨. સુત્તથવિત્થારણુતપ્પરાણું, નમો નમો વાયગકુજરાણું; સાહૂણુ સંસાહિઅસંજમાણું, નમો નમો સુદ્ધદયાહ-માણું, ૩. જિણુત્તત્તે રુઠ્ઠિજખણુસ્સ નમો નમો નિમ્મલદંસણુસ્સ; અન્નાણુસંમોહુતમો-હુસ્સ, નમો નમો નાણુદિવાયરસ્સ. ૪. આરાહિયખંડિયસક્કિઅસ્સ, નમો નમો સંજમ-

વીરિયસ્સ; કમ્મદુમોમ્મહુલુકુન્નરસ્સ, નમો નમો તિવ્વતવોલરસ્સ. ૫. ઈય નવપયત્તિદં
લલ્લિવિજ્ઞસમિદં, પયડિયસુરવગ્ગં ક્ષાતિરેહાસમગ્ગં, દિસવઈસુરસારં ખે.ણિપીઠાવ-
ચારં, તિજ્ઞયવિજ્ઞયચ્છં, સિદ્ધચ્છં નમામિ. ૬.

૪

સકળ મંગળ પરમ કમળા, કેલ મન્ગલ મંદિરં; ભવકોટિસંચિત પાપનાશન, નમો
નવપદ જ્યકરં. ૧. અરિહંત સિદ્ધ સૂરીશ વાયક, સાધુદર્શન સુખકરં; વર જ્ઞાનપદ આ-
રિત્ર તપ એ, નમો નવપદ જ્યકરં. ૨. શ્રીપાળ રામ શરીર સામ, સેવતાં નવપદ વરં;
જગમાદિ ગામ કીર્તિં ભામ, નમો નવપદ જ્યકરં, ૩. શ્રી સિદ્ધચક્રં પસાય સંકટ,
આપદા નાસે સવે; વળી વિસ્તરે સુખ મનોવાંછિત, નમો નવપદ જ્યકરં. ૪. આંગિલ નવ
દિન દેવવંદન, ત્રણ ટંક નિરંતરં; ખેવાર પડિક્કમણાં પત્તેવણુ, નમો નવ પદ જ્યકરં. ૫.
ત્રણ કાળ ભાવે પૂજ્યે, ભવનારકં તીર્થકરં; તિમ ગુણુ દોય હમર ગણીએ, નમો નવપદ
જ્યકરં. ૬. વિધિસહિન મન વચન કાયા, વશ કરી આરધીએ; તપ વર્ષ સાઠાચાર નવ-
પદ, શુદ્ધસાધન સાધીએ. ૭. ગદ કંઠ ચૂરે શર્મ પૂરે, ચક્ષુ વિમલેશ્વરવરં; શ્રી સિદ્ધ
ચક્રં પ્રતાપ ગાળી, વિજય વિલસે સુખભરં ૮.

૫

જ્યંત રંગારિ જ્યે સુનાએ, સખ્યાડિ હેરાઈ સયપ્પહાણે; સંદેહ સંદોહ રથ
હરતે, આએહ નિચ્યં પિન્નિણેરિહંતે. ૧. હુકુ કમ્માવરણુપ્પમુકકે, અનંત નાણાઈ
સીરી ચઉક્કે: સમગ્ગ લોગગ્ગ પયપ્પમિદ્ધે, અએહુ નિચ્યં પિ મણુસ્સુ સિદ્ધે. ૨.
ન તં સુહં દેઈ પીયા ન માયા, જંદિતિ જવાણીહ સૂરીપાયા; તમ્હા હુ તે ચેવ સયા
મહેહ, જં મુખ્ખ સુખ્ખાઈ લહં લહેહ. ૩. સુતથ સંવેગ મયસ્સુ એણુ; સંખીર
નીરામય વિસ્સુએણુ; પીણુતિ જે તે ઉવત્રાય રાએ, આએહ નિચ્યં પિ ક્યપ્પસાએ. ૪.
ખંતે ય દંતે ય સુગુત્તિ ગુત્ત, મુત્તે પસંતે ગુણુ જ્ઞેગજુત્તે; ગયપ્પમાએ ગય મોહ
માએ, આએહ નિચ્યં મુણિરાય યાએ. ૫. જં દંવ છક્કાય સુમ્મદહાણુ, તં દંસણુ
સંવ ગુણુપ્પહાણુ; કુગ્ગાહિ વાહી ઉવયંતિ જેણુ, જહા વિધેણુ રસાયણેણુ. ૬. નાણુ
પહાણુ નય ચ્છં સિદ્ધં, તત્તાવ યોદ્ધીકથં પસિદ્ધં; ધરેહ ચિત્તાવસએ કુરંતં, માણુક
દિવોવં તમો હરંતં. ૭. સુસંવરં મોહ નિરોહ સારં, પંચપ્પચારં વિગયાઈ ચારં;
મુક્કોત્તરાણેણુ ગુણે પવિત્તં, પાલેહ નિચ્યં પિ હુ સચ્ચરિત્તં. ૮. બ્રજ્જં તહામિંતર
લેય મેયં, કયાય હુક્કસેય કુકમ્મ લેયં; હુખ્ખ ખયથયં કય પાવ નાસં, તવં તવેહા
ગમિયં નિરાસં. ૯.

૬

પહેલે પદ અરિહંતના, ગુણુ ગાઉ નિત્યે; ખીજે સિદ્ધ તણા ઘણા, સમરો એક ચિત્તે ૧.
આચારજ ત્રીજે પદે, પ્રણુમો બિહુ કર જોડી; નમિયે શ્રી ઉવજ્ઞાયને, એથે મદ મે ડી. ૨.
પંચમ પદ સર્વસાધુનું, નમતાં ન આણો ભાજ; એ પરમેષ્ઠિ પંચને, ધ્યાને અવિચળ
રાજ. ૩. ઠંસણુ શંકાદિક રહિત, પદ છૂં ધારો; સર્વ નાણુપદ સાતમે, ક્ષણુ એક ન

વિચારો. ૪. ચારિત્ર ચોખ્ખું ચિત્તથી, પદ અષ્ટમ જાપયે, સ્વકળ લેદ બિચ દાન કળા, તપ નવમે તપિયે. ૫. એ સિદ્ધચક્ર આરાધતાં, પૂરે વંછિત કોડ; સુમતિવિજય કવિ-રાયનો, રામ કહે કર ભેડ. ૬.

૩૮ શ્રી દોવાળીનું ચૈત્યવંદન.

૧

શ્રી સિદ્ધારથનૃપ કુલ તિલો, ત્રિશલા જશ માત; હરિ લંછન તનુ સાત હાથ, મહિમા વિખ્યાત. ૧. ત્રીસ વરસ ગૃહવાસ છંડી, લીયે સંયમ ભાર; બાર વરસ છન્નસ્થ માન, લહી કેવલ સાર. ૨. ત્રીસ વરસ એમ સવિ મલી એ, બહોત્તર આયું પ્રમાણ; દીવાલી દિન શિવ ગયા, કહે નય તેહ ગુણખાણ. ૩.

૨

મગધ દેશ પાવાપુરી, વીર પ્રભુજી પધાર્યા; સોળ પહોર દિયે દેશના, ભવિક જીવ તુમે તાર્યા. ૧. અઠાર લેહે ભાવે ભણી, અમૃત જેવી વાણી, દેશના દેતા સ્થળીએ, પરણ્યા શિવરાણી. ૨. ઉઠો રાય દીવા કરો, અનુવાજો દીન એહ; આસો માસે કાતિકી, દીવાળી દિન એહ. ૩. મેરુ થકી ઇંદ્ર આવીયા, લેઈ હાથમાં દીવો; મેરૂયા તે કારણે, લોક કહે ચીરંજીવો. ૪. કલ્યાણક કર્યા જેણે, ગરણું જે ગણુશે; જાપ જપે જિનરા-જનું, સૌ પુસ્તક નમશે. ૫. પહિલે દિન ગૌતમ નમું, પામ્યા કેવલજ્ઞાન; બાર સહસ ગરણું ગણે, તેથી કોડ કલ્યાણ. ૬. સુર નર વંદુ નિર્મળા, ગૌતમને આપો; આચારજ પદી થયા, સૌ સાજે સ્થાપો. ૭. જવાર પટોરાં તે કારણે, લોકાંતિક વ્યવહાર; એને ભાઈ જમાડીયો, નંદિવર્ધન સાર. ૮. ભાવડ ખીજ તિહાં થઈ, વીરે ભણ્યું સાર; નય-વિમલ સુખ સંપદા, મેરુ શિખર ઉવજ્જાય. ૯.

૩૯ શ્રી પર્યુષણ ચૈત્યવંદન.

૧

પર્વ પર્યુષણ ગુણ નીલો, નવ કલ્પ વિહાર; ચાર માસાન્તર થીર રહે, એહીજ અર્થ ઉદાર. ૧. આઠાઠ શુદ્ધ ચઉદશ થકી, સંવત્સરી પચાસ; મુનિવર દિન સિત્તેરમે, પડિષ્કમતાં ચૌમાસ. ૨. શ્રાવક પણ સમતા ધરી, કરે ગુરુના બહુમાન; કલ્પસૂત્ર સુવિહિત મુખે, સાંભળે એક તાન. ૩. જિનવર ચૈત્ય બુહારીયે, ગુરુભક્તિ વિશાલ; પ્રાચે અષ્ટ ભવાંતરે, વરીયે શિવ વરમાલ. ૪. દર્પણથી નિજ રૂપનો, જુવે સુદૃષ્ટિ રૂપ; દર્પણ અનુભવ અર્પણે, જ્ઞાન રમણ મુનિ ભૂપ. ૫. આતમ સ્વરૂપ વિલોકતાં એ, પ્રખટયો મિત્ર સ્વભાવ; રાય ઉદ્ધયી ખામણાં, પર્વ પર્યુષણ દાવ. ૬. નવ વખાણ પૂજી સુણો શુકલ ચતુર્થી સીમા; પંચમી દિને વાંચે સુણે, હોય વિરાધી નિયમા. ૭. એ નહી પર્વે પંચમી, સર્વ સમાણી ચોથે; ભવ ભીરુ મુનિ માનશે, ભાખ્યું અરિહા નાથે. ૮. શ્રુત કેવલી વચણા સુણી, લહી માનવ અવતાર; શ્રી શુભવીરને શાસને, પામ્યા જયજયકાર. ૯.

૨

નવ ચૌમાસી તપ કર્યા, ત્રણ માસી દોય, દોય અહીં માસી કર્યા, તીમ દોહ

માસી દોષ. ૧. બહોંતરે પાસક્ષમણુ કર્યા, માસક્ષમણુ કર્યા ખાર; બે માસી તપ આદર્શ, ખાર અદ્ભ તપ સાર. ૨. ખટ્માસી એક તેમ કર્યો, પણ દિન ઉણુ ખટ્માસ; બસે યોગણુત્રીસ છકુલલા, દીક્ષા દિન એક ખાસ. ૩. ભદ્ર પ્રતિમા હોય તીમ, પારણુ દિન બસ; દ્રવ્યાહાર પાન કર્યો, ત્રણુશે યોગણુપચાસ. ૪. છન્નસ્થ એણી પરે રહ્યા, સદ્યા પરિષદ ઘોર; શુકલ ધ્યાન અનલે કરી, બાળ્યાં કમ્ કઠોર. ૫. શુકલ ધ્યાન અંતર રહ્યા એ, પામ્યા કેવલનાણુ; પદ્મવિજય કહે પ્રણુમતાં, લહીએ નિત્ય કટ્યાણુ. ૬.

૪૦ શ્રી વીરા સ્થાનક તપનું ચૈત્યવંદન.

પહેલે પદ અરિહંત નમું, બીજે સર્વ નિહ; ત્રીજે પ્રવચન મન ધરો, આચાર્ય સિદ્ધ. ૧. નમો શેરાણુ પાંચમે, પાઠક પદ છઠ્ઠે; નમો હોએ સન્વ સાડુણુ, જે છે ગુણુ ગરિફ. ૨. નમો નાણુસ્સ આડમે, દર્શાન મન ભાવો. વિનય કરો ગુણુવંતનો ચારિત્ર પદ ધ્યાવો. ૩. નમો બંભવય ધારિણુ; તેરમે ક્રિયા બણુ; નમો તન્વસ્સ ચૌદમે, ગોચમ નમો જિણુણુ. ૪. સંયમ જ્ઞાન, સુઅસ્સને એ, નમો તિત્થસ્સ બાણી જિન ઉત્તમ પદ પદને, નમતાં હોય સુખખાણી. ૫.

૪૧ શ્રી વર્ધમાન તપનું ચૈત્યવંદન.

વર્ધમાન જિન ઉપદિશે, વર્ધમાન તપ સાર; કરવો વિધિ જોગે સદા, કડિન કમ્ સંહાર. ૧. એકેકું આંખિલ વધે, યાવત્ શત પરિમાણુ; સાધિક ચૌદે વર્ષમાં પૂરણુ ગુણુમણિ ખાણુ. ૨. તપ મંદિરની ઉપરે એ, શેલે શિખર સમાન; ધર્મરત્ન તપસ્થા કરી, પામો પદ નિર્વાણુ. ૩.

૪૨ શ્રી રેહિણી તપનું ચૈત્યવંદન.

રેહિણી તપ આરાધીએ, શ્રી શ્રીવાસુપૂજ્ય; દુઃખ દેહગ દૂરે ટળે, પૂજક હોયે પૂજ્ય પડેલાં કીજે વાસણેપ, પ્રકુ ઉડીને પ્રેમે; મધ્યાન્હે કરી ધોતીઆ, મન વચ કાય એમે. ૨. અષ્ટ પ્રકારની ચિરચિએ, પૂજા નૃત્ય વાજિત્ર; ભાવે ભાવના ભાવિએ, કીજે જન્મ પચિત્ર. ૩. ત્રિહું કાજે લકં ધૂપ દીપ, પ્રભુ આગળ કોજે; જિનવર કેરી કાકિથું, અપિચલ સુખ લીજે. ૪. જિનવર પૂજા જિન સ્તવન, જિનનો કીજે ભપ; જિનવર પદને ધ્યાણુએ, જિમ નાવે સંતાપ. ૫. કોડ કેડ ફલ લીણુએ, ઉત્તર ઉત્તર ભેદ; માન કહે ઈણુ વિધ કરો, જિમ હોય ભવનો છેદ. ૬.

શ્રી છન્નુ જિન ચૈત્યવંદન

ઢાળ પહેલી

કેવલનાણુ શ્રી નિરવાણી, સાગર મહાજસ વિમલતે બાણી; સર્વાનુભૂતિ શ્રીધર ગુણુખાણી, હંત દર્મોદર વંદો પ્રાણી. ૧. સુતેજ સ્વામી મુનિસુવત બાણી, સુમતિને શિવ-ગતિ પંચમ નાણી; અસ્તાગ નમિત્તર અનિલ તે બાણી, જશોધર સેવો મનમાંહે આણી. ૨. કૃતાર્થ જપતાં નવિહોવે હાણી, ધર્મીસર પામ્યા શિવપુર રાણી; શુદ્ધમતિ શિવંકર સ્પંદન ઠાણી, સંપ્રતિના ગુણુ ગાએ ઇંદ્રાણી. ૩. વાચક મૂલા કહે ઉગતે ભાણી, સ્તવન ભણી

જિમ થાઓ નાણી; એ ચોવિસી નિત્ય નિલ ગાણી, મુક્તિ તણાં; સુખ દયા. પ્રાણી. ૪.

ઢાળ ખીલ

આદિ અજિત જરે, સંભવ અમિનંદન ભણું; શ્રી સુમતિજ રે, પદ્મપ્રભુજના ગુણ ધુણું, શ્રીસુપારસ રે, ચંદ્રપ્રમ જિત જાણીએ; સુવિધિ શીતલ રે, શ્રેયાંસ હરખે વખાણીએ. ૧. સુટકે ખંવખાણી એ શ્રી વાસુપૂજ્ય, વિમલ અનંત ધર્મ-શાંતિ એ, કુંથુ અરમદિલ મુનિમુવત, નમિ નેમિ ધ્યાઉ વિત્ત એ; શૂર ધીર પાર્શ્વ વીર, વર્તામાને જિનવરા, કર જોડી વાયક ભણે મૂલા, સ્વામી સેવક સુખકરા. ૨.

ઢાળ ત્રીજી

પદ્મનાભ સુરદેવ, સુપાર્શ્વ સ્વયંપ્રમ હોઈ; સર્વાંતુષ્ટિ દેવસુત, ઉદય પેઢાલ જ જોઇ. ૧. પોટિલ સન્નીતિ મુનિયુવત અમમ નિઃકષાય; નિપુલાયક નિર્મમ, ચિત્રગુપ્ત વંદુપાય. ૨. સમધિ સુસંવર જયોધર વિજય મદ્દદદેવ, અનંતવીરજ ભદ્રકૃત, તેહની કીજે સેવ. ૩. અનાગત જિનવર હોશે તેહના નામ; ભણે વાયકમૂલા, તેહને કરું પ્રણામ. ૪.

ઢાળ ચોથી

મહાવિદેહ પંચ મજાર, પ્રત્યેકે જિન ચાર; સીમંધર જુગમંધર બાહુ, સુબાહુ એ સુખકાર. ૧. સુબત સ્વયંપ્રભસ્વામી, ઋષભાનન લેહું નામી; અનંત વીરિય દેવ, સુરપ્રભ કરું એ સેવ. ૨. વિશાલ વજંધર સાહુ, ચંદ્રાનન ચંદ્રબાહુ; ભુયંગ ઇશ્વર ગાઈ, નેમિ પ્રભુચિત્ત એ લાઈ. ૩. વીરસેન મહાભદ્ર વંદુ, દેવજસા કીઠે આનંદુ; અજિતવીરિય વંદન, શાશ્વતા ઋષભ ચંદ્રાનન. ૪. વર્ધમાન વારિષેણ ઇશ, એ હુઆ જિન ચોતીશ; એવા છન્નું એ જિનવર, વાયકમૂલા કહે સુખકર.

૪૩ શ્રી પદ્માવિજયજી કૃત ચૈત્યવંદન ચોવીશી.

૧. શ્રી ઋષભ જિન ચૈત્યવંદન

આદિ દેવ અલવેસરુ વિનીતાનો રાય; નામિરાયા કુલ મંડણો, મરુદેવી માય. ૧. પાંચશે ધનુષની દેહડી એ, પ્રભુ પરમ દયાલ; ચોરાશી લખખ પૂર્વંતું, જસ આયુ સુવિશાલ. ૨. વૃષભ લંછનજિન વૃષધરુ એ, ઉત્તમ ગુણમણિ ખાણુ; તસપદપદ સેવન થકી, લહીએ અવિચલ ઠાણુ. ૩.

૨. શ્રી અજિતનાથ ચૈત્યવંદન.

અજિતનાથ પ્રભુ અવતર્યો, વિનીતાનો સ્વામી; જિતશત્રુ વિજયા તણો, નંદન શિવ ગામી. ૧. ખાંતેર લાખ પૂરવતણું, પાલ્યું જિણે આય; ગજ લંછન લંછન નહિ, પ્રણમે સુર રાય. ૨. સાડા ચારશે ધનુષની એ, જિનવર ઉત્તમ દેહ; પાદ પદ તસ પ્રણમીએ જિમ લહીયે શિવ ગેહ. ૩.

૩ શ્રી સંભવનાથ ચૈત્યવંદન.

સાવશ્થી નયરી ધણી, શ્રી સંભવનાથ; જિતારી નૃપ નંદનો, ચલવે શિવ સાથ. ૧. સેના નંદન ચંદને, પૂજે નવ અંગે; અરશે ધનુષનું દેહમાન, પ્રણમુ. મન રંગે.

૨. સાઠ લાખ પૂરવ તણું એ, જિનવર ઉત્તમ આય; તુરગ લ'છન પદ પદને, નમતાં સુખ થાય. ૩.

૪. શ્રી આલિન'દન ચૈત્યવ'દન.

ન'દન સંવર રાયનો; ચોથા અલિન'દન; કપિ લ'છન વ'દન કરો, ભવ દુઃખ નિક'દન. ૧. સિદ્ધારથ જસ માવડી, સિદ્ધારથ જિન રાય; સાઠ ત્રણસેં ધનુષ માન, સુંદર જસ કાય. ૨. વિનીતા વાસી વ'દીયે એ, આયુ લાખ પચાસ; પૂરવ તસ પદ પદને, નમતાં શિવપુર વાસ. ૩.

૫. શ્રી સુમતિનાથ ચૈત્યવ'દન.

સુમતિનાથ સુહ'કર, કૌશલ્યા જસ નગરી; મેઘરાય મંગલા તણો, ન'દન જિત વયરી. ૧. કૌચ લ'છન જિન રાજિયો, ત્રણસેં ધનુષની દેહ; ચાલીસ લાખ પૂરવ તણું, આયુ અતિ ગુણગેહ. ૨. સુમતિ ગુણે કરી જે ભર્યો એ, તર્યો સંસાર અગાધ; તસ પદ પદ સેવા થકી, લહો સુખ અવ્યાબાધ. ૩.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુ ચૈત્યવ'દન

કોસ'થી પુર રાજિયો, ધર નરપતિ રાય; પદ્મપ્રભ પ્રભુતા મયી; સુસિમા જસ માય. ૧. ત્રીસ લાખ પૂરવ તણું, જિન આયુ પાલિ; ધનુષ અઢીસેં દેહડી, સવિ કમને ટાલી. ૨. પદ્મ લ'છન પરમેશ્વરુ એ, જિન પદ પદની સેવ; પદ્મવિજય કહે કીજીએ, ભવિ જન સહુ નિત્યમેવ. ૩.

૭. શ્રી સુપાશ્વ'નાથ ચૈત્યવ'દન

શ્રી સુપાસ જિણુ'દ પાશ, ટાલ્યો ભવ કેરો; પૃથિવી માતાને ઉરે, જાયો નાથ હમેશો. ૧. પ્રતિઙ્ઠિત સુત સુંદર, વાણુ'રસી રાય; વીશ લાખ પૂરવ તણું, પ્રભુજીનું આય. ૨. ધનુષ ખશે જિન દેહડી, સ્વસ્તિક લ'છન સાર; પદ પદે જસ રાજતો, તાર તાર ભવતાર. ૩.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભ ચૈત્યવ'દન

લાખમણા માતા જનમીયો, મહસેન જસ તાય; ઉડુપતિ લ'છન દીપતો, ચંદ્ર-પુરીનો રાય. ૧. દશ લાખ પૂરવ આઉણું, દોઢસો ધનુષની દેહ; સુરનરપતિ સેવા કરે, ધરતા અતિ સસનેહ. ૨. ચંદ્રપ્રભ જિન આઠમા એ, ઉત્તમ પદ દાતાર; પદ્મવિજય કહે પ્રણમીયે, મુજ પ્રભુ પાર ઉતાર. ૩.

૯. શ્રી સુવિધિનાથ ચૈત્યવ'દન.

સુવિધિનાથ નવમા નમું, સુશ્રીવ જસ તાત; મગર લ'છન ચરણે નમું, રામા રૂડી માત. ૧. આયુ જે લાખ પૂરવ તણું, શત ધનુષની કાય; કાક'દી નયરી ધણી, પ્રણમું પ્રણુ પાય. ૨. ઉત્તમ વિધિ જેહથી લહો એ, તેણે સુવિધિ જિન નામ, નમતાં તસ પદ પદને, લહીયે શાશ્વત ધામ. ૩.

૧૦. શ્રી શીતલનાથ ચૈત્યવ'દન.

ન'દન રૂદ્રસ્થ વ'દને, શીતલ ચીવલનાથ, રાખ બદિલપુર તણો, ચલવે શિવ

સાથ. ૧. લાખ પૂરવતું આઉખું, નેવું ધનુષ પ્રમાણુ; કાયા માયા ટાલીને, લલ્લા પંચમ નાણુ. ૨. શ્રીવત્સ લંછન સુંદરુ એ, પદ્મ પદ રહે જાસ; તે જિનની સેવા થકી, લહીયે લીલ વિલાસ. ૩.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસ જિન ચૈત્યવંદન

શ્રી શ્રેયાંસ અગ્યારમા, વિશ્ણુ નૃપ તાય; વિશ્ણુ માતા જેહની, એંશી ધનુષની કાય. ૧. વરસ ચોરાશી લાખતું, પાદ્યું જેણે આય; ખડ્ગી લંછન પદકળે, સિંહ-પુરીનો રાય. ૨. રાજ્ય તજી દીક્ષા વરી એ, જિનવર ઉત્તમ જ્ઞાન, પામ્યા તસ પદ પદને, નમતાં અવિચલ થાન. ૩.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય ચૈત્યવંદન.

વાસવ વંદિત વાસુપૂજ્ય, ચંપાપુરી તામ; વાસુપૂજ્ય કુલચંદ્રમા, માતા જ્યા નામ. ૧. મહિષ લંછન જિન બારમા, સિત્તેર ધનુષ પ્રમાણુ; કાયા આયું વરસ વલી, બહોંતેર લાખ વખાણુ. ૨. સંઘ ચતુર્વિંધ થાપિને એ, જિન ઉત્તમ મહારાય; તસ મુખ પદ વચન સુણી, પરમાનંદી થાય. ૩.

૧૩. શ્રી વિમલનાથ ચૈત્યવંદન.

કપિલપુર વિમલ પ્રભુ, શ્યામા માત મલ્હાર; કૃતવર્મા નૃપ કુલ નલે, ઉગમિયો દિનકાર. ૧. લંછન રાજે વરાહતું, સાઠ ધનુષની કાય; સાઠ લાખ વરસા તણું, આયુ મુખ સમુદાય. ૨. વિમલ વિમલ પોતે થયા એ, સેવક વિમલ કરેહ; તુજ પદ પદ વિમલ પ્રત્યે, સેવું ધરી સ સનેહ. ૩.

૧૪. શ્રી અનંતનાથ ચૈત્યવંદન.

અનંત અનંત ગુણુ આગરુ, અયોધ્યાવાસી; સિંહસેન નૃપ નંદનો, થયો પાપ નિકાસી. ૧. સુજસા માતા જનમિયો, ત્રીશ લાખ ઉદાર; વરસ આઉખું પાલીયું, જિન-વર જયકાર. ૨. લંછન સીંચાણુ તણું એ, કાયા ધનુષ પચાસ; જિન પદ પદ નમ્યા થકી, લહીયે સહજ વિલાસ. ૩.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથ ચૈત્યવંદન.

ભાનુનંદન ધર્મનાથ, સુવતા લલી માત; વજ્ર લંછન વજ્રિ નમે, ત્રણુ ભુવન વિખ્યાત. ૧. દશ લાખ વરસતું આઉખું, વયુ ધનુ પીસતાલીશ; રત્નપુરીનો રાજ્યો, જગમાં જાસ જગીશ. ૨. ધર્મ મારગ જિનવર કહીયે, ઉત્તમ જન આધાર; તેણે તુજ પાદ પદ તણી, સેવા કરું નિરધાર. ૩.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથ ચૈત્યવંદન.

શાંતિ જિનેસર સોલમા, અચિરા સુત વદો; વિશ્વસેન કુલ નલોમણિ, ભવિ જન મુખ કંદો. ૧. મૃગ લંછન જિન આઉખું, લાખ વરસ પ્રમાણુ; હથિયણાઉર નયરી ધણી, પ્રભુજી ગુણુ મણિ ખાણુ. ૨. ચાલીશ ધનુષની દેહડી એ, સમ ચઉરસ સંઠાણુ; વદન પદ જયું અંદલો, દીઠે પરમ કલ્યાણુ. ૩.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથ ચૈત્યવંદન.

કુંથુનાથ કામિત દીપે, ગજપુરનો રાય; સિરિ માતા ઉરે અવતર્યો, સુર નરપતિ તાય. ૧. કાયા પાંત્રીશ ધનુષની, લંછન જસ છાગ; કેવલજ્ઞાનાદિક ગુણ, પ્રથુમો ધરી રાગ. ૨. સહસ્ર પચાણું વરસનું એ, પાત્રી ઉત્તમ આય; પદ્મવિજય કહે પ્રભુમીયે, ભાવે શ્રી જિનરાય. ૩.

૧૮. શ્રી અરનાથ ચૈત્યવંદન.

નાગપુરે અર જિનવરુ, સુદર્શન નૃપ નંદ; દેવી માતા જનમીયો, ભવિ જન સુખકંદ. ૧. લંછન નંદાવત્તનું, કાયા ધનુષ ત્રાશ; સહસ્ર ચોરાશી વરપનું, આયુ જસ જગીશ. ૨. અરુઝ અજર અજ જિનવરુ એ, પામ્યા ઉત્તમ ઠાણુ; તસ પદ પદ્મ આલંબતાં, લહીયે પદ નિરવાણુ. ૩.

૧૯. શ્રી મહિલજિન ચૈત્યવંદન.

મહિલનાથ ઓગણીશમા, જસ મિથિલાનયરી; પ્રભાવતી જશ માવડી, ઠાલે કર્મ વયરી. ૧. તાત શ્રી કુલ નરેસરુ, ધનુષ પચીશની કય; લંછન કલશ મંગલ કરું, નિમંમ નિરમાય. ૨. વરસ પંચાવન સહસ્રતું એ, જિનવર ઉત્તમ આય; પદ્મવિજય કહે તેહને, નમતાં શિવ સુખ થાય. ૩.

૨૦. શ્રી સુનિસુવ્રત જિન ચૈત્યવંદન.

સુનિસુવ્રત જિન વીશમા, કચ્છપનું લંછન; પદ્મા માતા જેહની, સુમિત્ર નૃપ નંદન. ૧. રાજગ્રહી નગરી ધણી, વીશ ધનુષ શરીર; કર્મ નિકાચિત રેણુવજ, ઉદામ સમીર. ૨. ત્રીશ હજાર વરસ તણું એ, પાત્રી આયુ ઉદાર; પદ્મવિજય કહે શિવ લક્ષ્મા, શાશ્વત સુખ નિરધાર. ૩.

૨૧. શ્રી નમિજિન ચૈત્યવંદન.

મિથિલાનયરી રાણ્યો, વિપ્રા સુત સાચો; વિજયરાય સુત છોડીને, અવરા મત રાચો. ૧. નીલ કર્મલ લંછન ભણું, પત્તર ધનુષની દેહ; નમિ જિનવરનું સોહતું, ગુણ ગણુ મણિ ગેહ. ૨. દશ હજાર વરસ તણું એ, પાણ્યું પરગટ આય; પદ્મવિજય કહે પુણ્યથી, નમિયે તે જિનરાય. ૩.

૨૨. શ્રી નેમિનાથ ચૈત્યવંદન.

નેમિનાથ આવીશમા, શિવાદેવી માય; સમુદ્રવિજય પૃથ્વી પતિ, જે પ્રભુના તાય. ૧. દશ ધનુષની દેહડી, આયુ વરસ હજાર; શંખ લંછન ધર સ્વામીજી, તણુ રાજુલ નાર. ૨. શૌરીપુર નયરી લલી એ, પ્રહાર્યારી ભગવાન; જિન ઉત્તમ પદ પદને, નમતાં અવિચલ થાન. ૩.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વજિન ચૈત્યવંદન.

આસ પૂરે પ્રભુ પાસણ, ત્રોડે ભવ પાશ; વામા માતા જનમિયો, અહી લંછન જસ. ૧. અધિસેન સુત સુખકરુ, નવ હાથની કાયા; કાશી દેશ વાણુરસી, પુણ્યે પ્રભુ આમા. ૨. એકસો વરસનું આઉણું એ, પાલી પાર્શ્વ કુમાર; પદ્મ કહે સુકતે ગયા,

નમતાં સુખ નિરધાર. ૩.

૨૪. શ્રી વધ્માનસ્વામિ ચૈત્યવંદન.

સિદ્ધારથ સુત વંદિયે. ત્રિશલાનો જાઓ; ક્ષત્રિયકુડમાં અવતર્યો, સુર નરપતિ ગાયો. ૧. મૃગપતિ લાંછન પાઉલે, સાત હાથની કાલ; બહોતેર વરસતું આઉપું, વીર જિનેશ્વર રાય. ૨. ખિમાવિજય જિનરાયના એ, ઉત્તમ ગુણ અવદાત; સાત બોલથી વણ્યા, પદ્મવિજય વિખ્યાત. ૩.

જેનાયાય શ્રીમદ્ બુદ્ધિમાગરસરિ કૃત ચૈત્યવંદન ચોવીશી.

૧. શ્રી ઋષભદેવ ચૈત્યવંદન.

આદિનાથ અરિહંત જિન, ઋષભદેવ જયકારી; સંઘ ચતુર્વિધ તીર્થને, સ્થાપ્યું જગ સુખકારી. ૧. પરમેશ્વર પરમાતમા, તનુયોગે સાકાર; અષ્ટકર્મ દૂરે કર્યાં, નિરાકાર નિર્ધાર. ૨. સાકારી અરિહંતજી એ, નિરાકારથી સિદ્ધ; બુદ્ધિસાગર ધ્યાવતાં, પ્રગટે આતમઋદ્ધિ. ૩.

૨. શ્રી અજિતનાથ ચૈત્યવંદન.

અજિત અજિતપદ આપતા, ભવ્યજીવને જેહ, પુરુષાર્થને ભાખતા, હેતુ સુખ્ય છે તેહ. ૧. જડપરિણામી યત્નથી, જડસાથે છે બન્ધ; શુદ્ધાત્મિકપરિણામના, પુરુષાર્થે નહિ બન્ધ. ૨. પુરુષાર્થશિરોમણિ એ, સહજયોગ શિરદાર; શુદ્ધાતમ ઉપયોગ છે, અજિત થવા નિર્ધાર. ૩.

૩. શ્રી સંભવનાથ ચૈત્યવંદન.

સંભવજિનને સેવતાં, સંભરતી નિમ્ન ઋદ્ધિ; ક્ષાયિક નવ લખિ મળે, થતી આત્મની શુદ્ધિ. ૧. ધાતીકર્મના નાશથી, અહુન્ પદવી પામ્યા; આધિ વ્યાધિ ઉપાધિને, તુજ ધ્યાનારા વામ્યા. ૨. આતમા તે પરમાતમા એ, વ્યક્તિભાવે કરવા; સંભવજિન ઉપયોગથી, ક્ષણ ક્ષણ દિલમાં સ્મરવા. ૩.

૪. શ્રી અભિનંદન ચૈત્યવંદન.

બાહ્યાંતર અતિશય ધણી, અભિનંદન જિનરાજ; પ્રભુ ગુણગણને પ.મવા, અંતરમાં બહુ દાઝ. ૧. પ્રભુ ગુણ વરવા ભક્તિ છે, સાધ્ય એજ મન ધરવું; ઘટાટોપ શો ગુણ વિના, ગુણ પ્રાપ્તિમાં મરવું. ૨. પ્રભુગુણ પોતામાં છતા એ, આવિર્ભાવને કાળે; અભિનંદનને વંદતાં, પ્રકટ ગુણો થૈ છાળે. ૩.

૫. શ્રી સુમતિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુમતિનાથ પચ્ચમ પ્રભુ, સુમતિના દાતાર; સર્વવિશ્વનાયક વિભુ, અરિહંત અવતાર. ૧. સાત્ત્વિકગુણની શક્તિથી. બાહ્યપ્રભુતા ધારી; ચિદાનંદ પ્રભુતા ભલી, આંતર નિત્ય છે પ્યારી. ૨. તુજમાં મનને ધારીને એ, નિઃસગી થાનાર; કર્મ કરે પણ નહીં કરે, તુજ ભક્તો નરનાર. ૩.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુ ચૈત્યવંદન.

નવધા ભક્તિથી ખરી, પદ્મપ્રભુની સેવા; સેવામાં મેવા રહ્યા, આપ બને જિનદેવા. ૧. નવધા ભક્તિમાં પ્રભુ, પ્રગટપણે પરખાતા; આઠ કર્મ પડદા હઠે, સ્વયં પ્રભુ સમજાતા. ૨.

પદ્મપ્રભુને ધ્યાવતાં એ પૂર્ણ સમાધિ થાય; હૃદય પદ્મમાં પ્રકટતા, આત્મપ્રભુ જલ્પાય. ૩.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ચૈત્યવંદન.

સુપાર્શ્વનાથ છે સાતમા, તીર્થંકર જિનરાજ; પાસે પ્રભુ સુપાર્શ્વતી, આત્મ જગનો રાજ. ૧. આત્મમાં પ્રભુ પાસ છે, બાહિર મૂર્ખા શોધે. અંતરમાં પ્રભુ ધ્યાનથી, જ્ઞાની ભકતો બોધે. ૨. દ્રવ્યભાવથી વંદીએ એ, ધ્યાઈને પ્રભુ પાસ; એકવાર પામ્યા પછી, ટળે નહીં વિશ્વાસ. ૩.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુ ચૈત્યવંદન.

અનંત ચંદ્રની જ્યોતિથી, અનંત જ્ઞાનની જ્યોત; ચંદ્રપ્રભુ પ્રભુમું સ્તવું, કરતા જગ ઉદ્યોત. ૧. અસંખ્ય ચંદ્રો ભાનુઓ, ઈન્દ્રો જેને ધ્યાય; પરબ્રહ્મ ચંદ્રપ્રભુ, જગમાં સત્ય સુહાય. ૨. શુદ્ધપ્રેમથી વંદતાં એ, અસંખ્ય ચંદ્રનો નાથ; બુદ્ધિસાગર આત્મા, ટાળે પુદ્ગલ સાથ. ૩.

૯. શ્રી સુવિધિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુવિધિનાથ સુવિધિ દિયે, આત્મશુદ્ધિનાં હેત; શ્રાવક સાધુ ધર્મ એ, તેના સહુ સંકેત. ૧ દ્રવ્ય-ભાવ વ્યવહાર ને, નિશ્ચય સુવિધિ બેશ; જૈનધર્મની જલ્પતાં, કરતાં રહે ન કલેશ. ૨. શુદ્ધાત્મ પરિણામમાં એ, સર્વસુવિધિ સમાય; આત્મ સુવિધિનાથ ચૈત્યદાનંદમય થાય. ૩.

૧૦. શ્રી શીતલનાથ ચૈત્યવંદન.

આત્મિક ધર્મની શુદ્ધતા, કરીને શીતલનાથ; સર્વ લોક શીતલ કરો, સાચા શિવપુર સાથ. ૧. ધર્મ સુવિધિ આદરી, શીતલ થયા જિનેન્દ્ર, સમતાથી શીતલ પ્રભુ, આત્મ સ્વયં મહેન્દ્ર. ૨. સમતા શીતલતા થકી એ, શીતલ પ્રભુ થવાય; બુદ્ધિસાગર આત્મા, પૂર્ણાનંદ સુહાય. ૩.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથ ચૈત્યવંદન.

સર્વ ભાવ શ્રેયો વર્ધા, શ્રી શ્રેયાંસ જિનંદ; આત્મશીતલતા ધારીને, ટાળ્યા મોહના કંદ. ૧. ઉપશમ ક્ષયોપશમ અને, ક્ષાયિક ભાવે જેહ; સત્ય શ્રેયને પામતો, સ્વયં શ્રેયાંસ જ તેહ. ૨. શ્રીશ્રેયાંસ પ્રભુસમો એ, નિજઆત્મને કરવા; વંદો ધ્યાવો ભવિજના, ધરો ન જડની પરવા. ૩.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય ચૈત્યવંદન.

ક્ષાયિક લબ્ધિશ્રેયથી, વાસુપૂજ્ય જિનદેવ; થયા હૃદયમાં જાણીને, કરો પ્રભુની સેવ. ૧. ચિદાનંદ વસુતા વર્ધા, વિશ્વપૂજ્ય જિનરાજ; વાસુપૂજ્ય નિજ આત્મા, કરશે સાધી કાજ. ૨. પ્રભુમય ચૈ પ્રભુ સેવતાં એ, સ્વયં પ્રભુ જિન થાય; અનંત કેવલજ્ઞાનની જ્યોતિ જ્યોત સુહાય. ૩.

૧૩. શ્રી વમલનાથ ચૈત્યવંદન.

આત્મિક સિદ્ધિ આઠ જે, આઠ વસુના લોગી; આત્મવસુ પ્રગટાવીને, નિમંદ થયા અયોગી. ૧. કરી વિમલ નિજ આત્મા, થયા વિમલ જિનરાજ; પ્રભુ પેઠે નિજ

વિમલતા, કરવી એ છે કાજ. ૨. આત્મવિમલતા જે કરે એ, સ્વયં વિમલ તે થાય; વિમલ પ્રભુ આલંબને, વિમલપણું પ્રગટાય. ૩.

૧૪. શ્રી અનંતનાથ ચૈત્યવંદન.

વિમલાત્મા કરીને પ્રભુ, થયા અનંત જિનેશ; અનંત જ્યોતિર્મય વિભુ, નહીં રાગ ને દ્વેષ. ૧. અનંત જીવન જ્ઞાનમય, આનંદ સહજ સ્વભાવે; દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલથી, ભાવથી સય સુધારે. ૨. અનંત રત્નત્રયી વર્ધા એ, અનંત જિનવર દેવ; ખુદ્ધિસાગર ભાવથી, કરની ભક્તિ સેવ. ૩.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથ ચૈત્યવંદન.

પત્તરમા શ્રી ધર્મનાથ, વહુ હુષોદ્ધાસે; અનંત અતમ ભાખિયો, કેવલજ્ઞાન પ્રકાશે. ૧. આત્મધર્મ છે આત્મમાં, જડમાં જડતા ધર્મે; વસ્તુસ્વભાવે ધર્મ છે, સમજ ટાળો કર્મો. ૨. ચિદાનંદ ધર્મજ ખરો એ, ધર્મ ન તે જડમાંઢે; આત્મવણુ જડ વિષયમાં, મળે ન આનંદ કયાંયે. ૩.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથ ચૈત્યવંદન.

દશન જ્ઞાન ચારિત્રથી, સાચી શાંતિ થાવે; શાંતિનાથ શાંતિ વર્ધા, રત્નત્રયી સ્વભાવે. ૧. તિરોભાવ નિજ શાંતિનો, આવિભાવ જે થાય; શુદ્ધાતમ શાંતિ પ્રભુ, સ્વયં સુક્રિતપદ પાય. ૨. આહ્ય શાંતિના અંત છે એ, આતમ શાંતિ અનંત; અનુભવે જે આતમમાં, પ્રભુપદ પામે સંત. ૩.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથ ચૈત્યવંદન.

શુદ્ધ સ્વભાવે શાંતિને, પામ્યા કુંથુ જિનંદ; કુંથુનાથ નિજ આત્મા. સમજે નહિ મતિમંદ. ૧. મનની ગતિ કુંઠિત થતાં, વૈકુંઠ સુક્તિ પ સે; ક્રોધાદિક દૂરે કરી, વર્તે હુષોદ્ધાસે. ૨. બહિરદષ્ટિ ત્યાગથી, આતમદષ્ટિયોગે; કુંથુનાથ ધ્યાવો સદા, નિજના નિજ ઉપયોગે. ૩.

૧૮. શ્રી અરનાથ ચૈત્યવંદન.

રાગદ્વેષારિ હુણી, થયા અરિહંત જેહ; અર જિનેશ્વર વંદનાં, કર્મ રહે નહીં રેહ. ૧. આનમના ઉપયોગથી, રાગદ્વેષ ન હોાય; સર્વ કાર્ય કરતાં થઈ, કર્મ અંધ નહીં જાય. ૨. આત્મજ્ઞાન પ્રકાશથી એ, નિશ્ચયાનમ પલટાય; ખુદ્ધિસાગર આતમમાં, સહુ શક્તિ પ્રગટાય. ૩.

૧૯. શ્રી મહિત્રનાથ ચૈત્યવંદન.

મહત્ત બની ભવરણવિવે, જીવ્યા રાગ ને દ્વેષ; મહિત્ત પ્રભુ તેથી થયા, ટાળ્યા સર્વે ક્રેશ. ૧. રાગદ્વેષ ન જેહને, પરમાતમ તે બાણ; દેહ છતાં વૈદેહી તે, કેવલી છે ભગવાન. ૨. મહિત્રનાથ પ્રભુ ધ્યાઈને એ, ભાવમહત્તા પામી; કર્મ કરો પ્રારબ્ધથી, બની અંતર નિષ્કામી. ૩.

૨૦. શ્રી મુનિમુવત ચૈત્યવંદન.

ભાવ મુનિમુવતપણું, પ્રગટાવીને જેહ; મુનિમુવત પ્રભુ જિન થયા, વંદ તે શુભ-જેહ. ૧. ક્ષાયિકભાવે આતમમાં, ક્ષાયિક લખિધ ધારી; મુનિમુવતને વંદતાં, રહે ન જડની ધારી. ૨. મુનિમુવતપણું આતમમાં એ, જાણી પામે ભય; મુનિમુવત જિન ઉપદિશે,

એવું નિજ કાંચ. ૩.

૨૧. શ્રી નમિનાથ ચૈત્યવંદન.

આતમમાં પ્રભુમી પ્રભુ, યથા નમિ જિનરાજ; નમવું ઉપશમ ક્ષાવિકે, ક્ષયોપશમે સુખકાળ. ૧. નગ્યા ન જે તે ભવ ભગ્યા, નમી લલ્યા ગુણવૃંદ; નમિ પ્રભુએ ભાખિયું, સેવા છે સુખ કંદ. ૨. આતમમાં પ્રભુમી રહી એ, સ્વયં નમિ ઘટ ભેવે; ધ્યાનસમાધિ યોગથી, આત્મશક્તિ નહીં ખેવે. ૩.

૨૨. શ્રી નેમિનાથ ચૈત્યવંદન.

ખવીશમા શ્રી નેમિનાથ, ઘોર બ્રહ્મવ્રત ધારી; શક્તિ અનંતી જેહની, ત્રણ ભુવન સુખકારી. ૧. ઇન્દ્ર અન્દ્ર નાગેન્દ્રને, વાસુદેવો સર્વે; રુદ્રવતિંયો નંરિને, સેવે રહી અગવે. ૨. કૃષ્ણદિક ભક્તો ઘણા એ, જેની સેવા સારે; એવા પરમેશ્વર વિભુ, સેવતાં સુખ ભારે. ૩.

૨૩. શ્રી પાશ્વનાથ ચૈત્યવંદન.

પાશ્વનાથ પાસે પ્રભુ, આત્મ જ્ઞાનથી દેખે; જડવણ આતમ ભાનથી, પ્રગટ પ્રભુ નિજ પેખે. ૧. જલધિમાં તારો યથા, ખેલે સ્વેચ્છાભાવે. તથા જ્ઞાની જડ વસ્તુમાં, ખેલે જ્ઞાન સ્વભાવે. ૨. પાંચ વર્ણની માટીને. ખાઈ ખને છે પ્રવેત; શાખની પેઠે જ્ઞાની બહુ, નિઃસગી સંકેત. ૩. દેખે અજ્ઞાની ંદિર. અંતર દેખે જ્ઞાની; જ્ઞાનીના પરિણામની, સાક્ષી કેવલજ્ઞાની. ૪. જ્ઞાનીને સહુ આસ્રવો - અંવર રૂપે થાય; અંવર પણ અજ્ઞાનીને, આસ્રવ હેતુ સુઘાય. ૫. પાશ્વ પ્રભુએ ઉપદિશ્યો એ, જ્ઞાન અજ્ઞાનના ભેદ; છુદ્ધિસાગર આત્મમાં, જ્ઞાનીને નહીં ખેદ. ૬.

૨૪. શ્રી મહાવીર ચૈત્યવંદન.

પ્રભુ મહાવીર જગમળી, પરમેશ્વર જિનરાજ; શ્રદ્ધા ભક્તિ જ્ઞાનથી, સાર્યા સેવક કાજ. ૧. કાલ સ્વભાવ ને નિયતિ, કમ ને ઉચ્ચમ જાણ્યું; પાંચ કારણે કાર્યની. - સિદ્ધિ કથી પ્રમાણ્ય. ૨. પુરુષર્થ તેમાં કહ્યો. કાર્યનિદ્ધિ કરનાર; શુદ્ધાત્મા મહાવીર જિન, વંદુવાર હજાર. ૩. મહાવીર ધ્યાવતાંએ, મહાવીર આપેઆપ; છુદ્ધિસાગર વીરની, સાચી અંતર છાપ. ૪.

૪૫. ઉપધ્યાય શ્રી ક્ષમાપ્રત્ય ભુજી પ્રણીત શ્રી ચૈત્યવંદન ચતુર્વિંશતિકા.

૧. શ્રી મહાવલ જિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(શાદ્ધંક વિકીડિત-છ-૬ઃ)

સદ્મહાત્મનતમૌવિનિજાન્વન્બ્રાજિણ્ય મૌત્રિપ્રમા, સનિશ્રાડરુણદીપ્તિશે ભિચર-
ભ્રુગ્લોજદ્વયઃ સર્વદા; સર્વજઃ પુરુષોત્તમઃ સુચરિતો ધર્માર્થિનાં પ્રાણીનાં બુધાદ્ભૂરિવિભૂતયે
મુનિપતિઃ શ્રીનાભિસુતુજિનઃ. ૧. સદ્મોષોપચિત્તાઃ સદૈવ દધતા પ્રૌઠપ્રતાપશ્ચિયો,
યેનાજ્ઞાનતમોવિતાનમખિલં વિસ્રપ્તમન્નાઃ ક્ષયમ્; શ્રીશત્રુંજયપૂર્વશૈત્રશિખરં ભાસ્વા-
નિવોદ્ભાસયન્, ભવ્યાગ્લોજહિઃ સ એવ જપતુ શ્રીમારુદેવપ્રમુઃ. ૨. યો વિજ્ઞાનમયેઃ
જગત્ત્રયશુરુકર્ત્ત્વસર્વલોકાઃ શ્રિતાઃ, સિદ્ધિયેન વૃતા સમહતજનતા યદ્મૈ નતિં વવન્તે;

यस्मान्मोहमतिगताः मातृमतां यस्यव सेव्यं वयो, यस्मिन् विश्वगुणास्तमेव सुततां वन्दे युगादीश्वरम्. ३.

२. श्री अजितनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(माहिनी छन्दः)

सकलमुपसृद्धिरस्य पादारविन्दे, विव्रमति गुणरुता लक्षणराश्रव नित्यम् : विभुवनजनमन्यः शान्तनुद्रडलिरामः स जयति जिनराजस्तुङ्गतारङ्गतीर्थे. १. प्रसवति किञ्च लभो यस्य निर्वाणनेन, व्यपगगदुरितौघः प्राप्तमेहप्रसंयः निजलजितरागद्वेष-विद्वेषिवर्ग, तनजितरगोत्रं तीर्थंताथं नमामि २. नरपतिजितशत्रोवशरत्ना-करेन्दुः सुरपति-यतिमुष्यैर्नकिद्वैः समस्यै; दिनपतिरिव लोकेपास्तमोहान्धकारैः, जिनपतिरजितेशः पातु मां पुण्यभूतिः. ३.

३. श्री सलवनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(अधरा छन्दः)

यद्दक्षस्यसकयिताः प्रयुरतरमवभ्रान्तिमुक्ता मनुष्याः, सन्तताः साधुभावोदल-सितनिजगुणान्वेषिणः मद्य ज्येव; स श्रीमान् सलवेशः प्रथमरसभयो विश्वविश्वाप-कर्ता, सद्मतां दिव्यदीपिः परमपददृते सेयतां लव्यकैःकः. १. शुक्लःखानोदकेनोष्णवल-मनिशयितारव्यभावाद्भुतेन, सारमादादृय वृत्तं शिपदनिगम कर्मपंकप्रपंचम्; नीरन्ध्रं इविवा प्रदृतिमुपगतो निरिक्लपस्वरुपः सेव्यस्तद्वर्धवन्नेऽसौ जगति जिन-पतिवीरागः सहैव. २. वाधौ विद्योतिरत्नप्रकर धव परिभ्रजते सर्वकाले, यस्मिन्निः शेषदोषव्यपगमविशदे श्री जितारेस्तनूजे; दुष्पापो दुष्टसत्त्वेः स्फुटगुणिकरः शुद्धपुद्धि-क्षमाहः, कड्याद्युश्रीनिनासः स लवनि वदनाऽव्ययनीयो न केयम्. ३.

४. श्री अलितन्दनजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(द्रुतविलम्बितं छन्दः)

विशदशरत्ने मममाननः, कमलकमलयाचरिविद्योयनः शुचिगुणः सुतरामलिनन्दनं, जय सुनिमंङ्गांयेनमूयनः. १. जगती कान्तद्वीश्वरवाञ्छित-कमलरोरुड ! लूरिकृपानिधे ! मम समीहितनिद्रिविधायकं, त्वदपरं कमपीडु न तर्कये. २. प्रवरसंवर ! संवर-भूपते स्तनय ! नीतिवियज्ञयु ! ते पदम्; शरयुमःतु जिनथ ! निरन्तरं, रुयिरम-कितयुक्तिभूतो मम. ३.

५. श्री सुभतिनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(छपेन्द्रवशा छन्दः)

सुखवन्द्यं हरिणा सत्रणो, मनोवनं मे सुभतिभञ्जीयान्; गतस्ततो हृष्टकुदष्टि-राग-द्विपेन्द्र ! नर स्थितिःत्र कार्या. १. जितेश्वरो मेवनरेन्द्रयुनु-धनेःपमो गजंति मानसे मे; अडेःगुरुद्वेषदुनाशन ! त्या-मसौ शर्मंनेष्यति सद्य ज्येव. २. धिताः सुद्वरं प्रज दुष्टमुष्ये ! समःद्वरभीष्टपरिच्छेदेन, सुपुद्धिबर्वा सुभतिजिनयो, मनोरमस्वान्तमितो मदीयम्. ३.

६. श्री पद्मप्रभाजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(भूजंगप्रयात छन्दः)

उदारप्रलामण्डलैर्वासमानः, कृताडत्यन्तदुर्दा-तदोषायमानः; सुसीमाङ्ग ! श्रीपति-
देवदेवः, सदा मे सुहृदव्ययनीयस्त्वमेव. १. यद्वीयं मनःपङ्कजं नियमेव, त्वयाडतङ्कृतं
ध्येयरूपेषु देवं !; प्रधानस्वरूपं तमेवाडतिपुण्यं, जगन्नाथ ! जनामि लोके सुधन्यम्.
२. अतोऽधीश ! पद्मप्रभाडनन्दधाम, स्मरामि प्रकामं तवैवाङ्ग नाम; मनोवाञ्छिताथं प्रहं
योगिगम्यं, यथा यक्कवाको रवेधमिरग्यम्. ३.

७. श्री सुपाश्विनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(त्रोटक छन्दः)

ज्यवन्तमनन्तगुणैर्निर्भृतं, पृथिवीयुतमद्भुतरूपभूतम्; निजवीथं विनिजितकम-
भवं, सुरकोटिसमाश्रितपङ्कमलम्. १. निरुपाधिकनिर्मलसौम्यनिधिं, परिजितविश्व-
दुरन्तविधिम्; लववारिनिधेः परपारमितां, परमेज्जवलययेतनयोनिभलितम्. २.
कलधौतसुवर्णशरीरधरं, शुभपाश्विसुपाश्विनिप्रवरम्; विनयाडवनतः प्रणुमामि सदा
हृदयोद्भवभूरितरप्रमुदा. ३.

८. श्री अन्द्रप्रभाजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(वंशस्थ छन्दः)

अनन्तकान्तिप्रकरेषु आरुण्डा, उलाधिपेनाश्रितमात्मसाभ्यतः; जिनेन्द्र ! अन्द्रप्रभा !
देवमुत्तमं, लवन्तमेवात्मद्वितं विलापये. १. उदारयारित्रनिधे ! जगत्प्रभो !, तवान-
नाम्भोजरिदोकेनेन मे; व्यथा समस्ताडस्तमितोद्वितं सुभं, यथा तमिस्रा दिनमकंतेजसा.
२. सदैवसंसेवनतत्परैर्जने, लवन्ति सर्वेऽपि सुराः सुदृष्टयः; समग्रदोके समश्रित-
वृत्तिना, त्वयैव सञ्जतमतो नमोऽस्तु ते. ३.

९. श्री सुवेधिनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(वसन्ततिलका छन्दः)

विश्वाम्बिवन्ध भकरांकितपादपद्म ! सुग्रीवजत ! जिनपुंगव ! शान्तिस्वस ! लव्या-
त्मतारणुपरोत्तमयानयात्र !, मां तारयस्व लववारिनिधेर्विरुपात्. १. निःशेषदोषविग-
मोद्भवमोक्षमार्गं, लव्याः श्रयन्ति लवदाश्रयतो मुनीन्द्र !; ससेवितः सुरमण्डिमण्डुधा
जनातां, किं नामनेः लवति कामितसिद्धिकारी ? २. विशं कृपारसनिधि सुविधे ! स्वयंभू
मंत्वा लवन्तानि निजज्ञपयामि तावत्; देवाधिदेव ! तव कशनं वल्लोड्डं, शश्वद्भवमि
जुवनेश ! तथा विधेहि ३.

१०. श्री शीतजनथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(शाङ्खलविहीडित छन्दः)

कल्याणान्कुरवधने जलधरं सर्वागिसंपत्करं, विश्वव्यापियशःकलापकलितकैवन्ध-
लीलाश्रितम्; नन्दापुत्रिसमृद्धलवं हृदयश्लोणीयतेनन्दनं, श्रीमत्सूरतजानिदरे जिनवरं वन्दे
प्रभुं श्रीरजम्. २. विश्वज्ञानविशुद्धिद्विपदरीडेतुप्रयोधं हृदयं लव्यानां परलक्षितशत-

मनसां येनः समुद्राभयन्ः नित्यानन्दमयः प्रसिद्धसमयः सहस्राब्दीभ्याश्चये, दुष्टानिष्ट-
तमः प्रशुशतरञ्जिञ्जानः शीलः २. सहस्रकृत्या निहयेधरैः कृतनुतिलास्वदशुष्काल-
कृतिः, सत्कल्याणसमधुतिः शुभमतिः कल्याणकृतसंगतिः; श्रीवत्सांकसमन्वितस्त्रिभुवनत्राणे
अहीतमते, लूयाद् लडितकृतां सहैववरदः श्रीशीतलस्तीर्थाकृत ३.

११. श्री श्रेयांसनाथजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(हरिष्ठी छन्दः)

त्रिरपरिचिता गाढव्याप्ता सुशुद्धिपराङ्गुभी, निजलपरिस्फुर्येदिया समभयना
मम; व्ययगतवती इरं दुष्टा स्वनिष्ठकृष्टिता, अपयिनसहाः सद्यो लूत्वा यदीयसुदृष्टितः
१. निरुपमसुप्रश्रेणीडेनुनिनाकृतादुदंशा, शुचितरशुष्कामावासे निरसगंभोऽन्ववला,
दुदयकमवे प्रदुलुता सुगत्वरुचिर्मम, विद्वानसवप्रान्तिर्यास्याऽप्यन्स मनुस्मृतेः २.
उपकृतिमतिर्न दक्षो निरस्तजगत् व्यथः समुचिाकृतिविज्ञानां शुप्रकांसतस्रपथः;
नृपमज्जुराविष्णोर्वंशे प्रलाकरसज्जलः, स लवतु मम श्रेयासेनः प्रमोषसमृद्धये. ३.

१२. श्री वासुपूज्यजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(रथोद्धता छन्दः)

पूज्येन्द्रमनीयद्वीधति प्राजमानमुपमद्वृत्प्रियम्; शान्तदण्डितमभिरामयेष्टितं,
शिष्टान्नुपरिवेष्टितं परम्. १. नष्टदुष्टमतिस्त्रिमीधरं, संस्मरद्वलिरिद्ध लूरिलिनुलिः;
क्षीबुभोदसमयाडनन्तरा, प्रापि सत्यपरमात्मरुपता. २. पार्थिवेशवसुपूज्यवेशमनि,
प्राप्तपुण्यजनुषं जगत्प्रलुम्; वासुपूज्यपरमेष्ठिनं सदा, केस्मरन्ति न हितं विपश्चितः ३.

१३. श्री विमलनाथजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(मन्दाकिन्ता छन्दः)

संसारोदस्मिन् महति महिमाऽमेयमानन्दरूपं, त्वां सर्वज्ञ सकलसुकृतिश्रेष्ठी-
संसेव्यमानम्; दृष्टवा सन्त्याज्यमज्ञसहस्रज्ञानधाम प्रधानं, संप्राप्तोऽहं प्रथमसुप्रदं.
संलुतानन्दवीथिम्. १. ये तु स्वभिन् कुमतिपिहितस्कारसद्व्योधभूकाः, सौम्याकरां
प्रतिकृतिमपि प्रेश्य ते विश्वपूज्याम्; द्वेषेद्भूतेः कद्रुपितमनोवृत्तयः स्युः प्रकामं, मन्ये
तेषां गतशुलदृशां का गतिर्नाविनीति. २. श्यामासुतो! प्रतिदिनमनुस्मृत्य विज्ञानिवाक्यं,
द्विवाऽनायां कुमत्तवचनं ये लुवि प्राणुलः; पूजानन्दोद्वसितदुदयास्त्वां समाशयन्ति,
रक्षाध्यायः; प्रकृतिसुलगाः सन्ति धन्यास्त एव. ३.

१४. श्री अनन्तनाथजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

याय भव्यात्मनो दिव्येतेगृहे, सर्वदाऽनन्तचिन्ताभ्राणुर्घाततेः यान्ति इरे स्वत-
स्तस्य दुष्टापदो, विश्वविज्ञानवित्तं लयेदक्षयम्. १. यस्तु सर्वज्ञरूपं स्वरुपस्थितं,
वीक्ष्य सहसावतः सिद्धसेनात्मजम्; अद्वैताऽमेदसंढोऽहसंपूरितो, मन्यते धन्यमात्मीय-
नेत्रद्वयम्. २. सोऽपवर्गानुगाभिरवलायेऽन्ववलां, षुद्धमिथ्यात्वविद्रावणे तत्परम्;
अन्तुःरमलुभुनिप्रकाशेयतां, शुद्धसम्भुवसंपत्तिमाह्वयते. ३.

१५. श्री धर्मनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(कामशीला छन्द)

लासवज्जानं शुद्धात्मानं धर्मेशानं सङ्गमानं, शक्त्या युक्तं होषोन्मुक्तं
तत्प्राप्तकं सङ्गकतम्, शब्दछान्तं कीर्त्तनां कानं ध्वस्तवान् विश्रमं, क्षिप्रतावेशं
सत्यादेशं श्रीधर्मेशं वन्देवम्. १. निःशेषार्थं दुःखतां सिद्धेर्लतां सङ्घर्तां, दुर्नानां
द्वरे हतां हीनोद्धतां संश्रमतां; सङ्गकतेषु मुक्तोद्धता विश्रताता निर्नाता, स्तुत्ये लक्ष्म्या
वायोयुक्त्या येनोवृत्त्या ध्येयात्मा. २. सम्यग्दृग्मः साक्षाद् दृष्टो मेहाडस्पृष्टो नादृष्टः,
ओतोधामैः संपन्नयेऽः साधुश्रेष्ठः सत्प्रेष्ठः श्रद्धायुक्तास्वान्तैर्गुणैः नित्यं तुष्टो
निदुष्ट-स्त्याज्यो नैव श्रीवज्जाङ्को नपिङ्को निःशङ्कः. ३.

१६. श्री शान्तिनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(दुतविलग्निर छन्दः)

विपुलनिर्मलकीर्त्तिलरान्वितो, ज्यतिनिर्गन्नाथनमस्कृतः; लघुविनिर्जितमोहधरा-
धिपो, जगति यः प्रभुशान्तिजिनाधिपः. १. विद्विशान्तसुधारसमञ्जनं, निजिल-
दुर्ग्यहोषविवर्जितम्; परमपुष्टयवतां लक्ष्मीयतां, गतमनन्तगुणैः सङ्घितं सताम्. २.
तमविरात्मजमीशमधीश्वरं लविकपद्मज्योधनिन्धरम्; भद्रिमधाम लज्जमि जगत्त्रये,
वरमनुत्तरसिद्धिसमृद्धये (त्रिजिनिशेषकम्) ३.

१७. श्री कुन्थुनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(गीतपद्यति छन्दः)

ज्य ज्य कुन्थुजिनोत्तम! सत्तमत्तरनिधन!, धर्मिजनोन्नतमानसमानस-
ङ्गसम्मान; सनाच्छादकमुष्यमहोद्धतकमविमुक्त! विषमविषयपरलोगविरक्त! १. ज्य
ज्य विश्वजनीन! मुनित्रयमान्य! विशुद्धधैर्य! आरुचरित्रपवित्रितवोड! विमुद्ध!;
निरुपममेरु! महीधरधीर! निरुत्तरमेव, जवविवर्जित! सर्वसुपवर्चनिर्मितसेव! २.
ज्य ज्य सूरनरेश्वरनन्दन! यन्दनकडप!, जनेश! विश्वविलवनिनाशक! पीतविकडप!;
निर्मलकेरवभोधविबोडितवोडवोड! प्रादुर्भूतमहोद्ध-निवृत्तितिलविशेड! ३.

१८. श्री अरुनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(समगिरिरागेणु गीयते)

दिव्यगुणुधारकं लव्यजनतारकं. दुरितमतिवारकं सुकृनिकन्तम्; जितविषमसायकं
सर्वसुपुत्रायकं, जगतिजिनायकं परमशान्तम्. दिव्यगुणु १. स्वगुणुपर्यायसमीक्षितं
नौमि तं, विगतपरत्वावपारिणुतिमज्जडम्; सर्वसंयोजविस्तारपारंगतं. प्राप्तपरमात्म-
रूपं प्रयज्जम्. दिव्यगुणु २. साधुशान्तवृत्तं आविकैः प्रस्तुतं, प्राणिद्वार्यविकोडलस-
मानम्; सततमुक्तिप्रदं सर्वदा पूजितं, शिवमही सावर्जौमप्रधानम्. दिव्यगुणु ३.

१९. श्री भद्रिनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(गेयपद्यति गीतनी याल)

कुम्भसुद्धव! सम्भङ्करागुणुवर! हे, भद्रिजिनोत्तमदेवा ज्य ज्य विश्वपते!

१. कृत्य कृत्यववेकिता जिन! समुच्चिता! हे; त्वयि जगति जिनेश! जय जय विश्वपते! २. नियत-दपकाशिका जगनाशिका! हे, ता शुभदृष्टिग्नीश! जय जय विश्वपते! ३. शुद्धिनिमन्धसन्निधे! महद्युग्निधे! हे; वज्रितमवविकार! जय जय विश्वपते! ४. निरुपाधिउसंपदा शोभिता! सदा! हे, निर्मलधर्मधुरीण! जय जय विश्वपते! ५.

२०. श्री मुनिमुखाजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(अन्यगेय पद्यति रागः)

उत्तमचेतन! धर्मसमृद्ध! जगत्पते!, नित्याऽनित्यपदार्थनिययविलसन्मने!; निजविक्रमजितमोहमहोद्भवभूपते!, श्रीपद्माननुजत! सुमानहृदिद्युते! १. श्रीमुनिसुवता! सुवतादेशक! सङ्गना. कृतसद्गुरुशुभवाक्यमुधारसम्पन्ननाः; ये प्रणमन्ति जवन्तमन-
नानुप्रश्रिता, केवलमुज्ज्वलभावमभ्युदमनिन्दितम्. २. ते निःसंशयमेव जगत्त्रयव-
न्दिताः, सद्भावेन भवन्ति सुदृष्टयानन्दिताः; कृत्यं स्वोच्चितमेव यतः किल कारुण्यं; जन-
यति नात्मविरुद्धमिहासाधारणम्. ३.

२१. श्री नमिनाथजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(पंचयामरं छन्दः)

नमीश! निर्मलात्मरुप! अत्यरुप! शाश्वतं. परैर्धर्मसिद्धिर्लौकभूधनं सत्स्व-
भावतः स्थितम्; विधाय मानसाङ्गकेशदेशमध्यवर्तिनं, स्मरामि सर्वदा जवन्तमेव
सर्वदृशिनम्. १. प्रकुडवर्तौयलांजन! प्रभुततेजसोऽद्य ते, दिवाकरभ्य वा भङ्गेश्वराऽलि-
दशनेन मे; प्रमादवर्धिनी सुदृमतिनिशैर दुर्भंगा, गता प्रणुशमाशु हृत्पणे (निद्र-
ताऽभवत्. २. निरस्तदोषदुष्टदण्डकर्मसस्तवो, लवे लवे जवत्पदाभ्युर्लङ्कसेवकः प्रलो!;
लवेयमीदृशं लृशं मदीयि विनिना, तत्र प्रसादते जवत्पवन्ध्यमेव सत्परम्. ३.

२२. श्री नमिनाथजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(उपजाति छन्दः)

विशुद्धविज्ञानलतां वरेण्य, शिवात्मजनेन प्रशमाकरेण्य; येन प्रयासेन निवैव कामं,
निजित्य विकान्तरं प्रथामम्. विज्ञाय राजपं व्यपलस्वभावं, रत्नमतीं राजकुमरिकां
य; गत्वा सलीलं गिरिनाशैत्रं, लेजे वनं केवलमुक्तिपुङ्गवम्. २. निःशेषयोगीश्वर-
मौत्रिरत्नं, जितेन्द्रियत्वे विद्वितापत्तम्; तमुत्तममन्दनिधानमेकं, नमामि नमिं
विलसद्विवेकम्. ३. (त्रिनिविशेषकम्)

२३. श्री पाश्र्वनाथजनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(पंचयामरं छन्दः)

अप्रनितं जिनं महा मुदा प्रमादवर्जितं, स्वकीयवाग्विलासतो जितोरुमेधगण्यं
तम्; जगत्पकामकानितप्रदानदक्षमक्षणं, पदं दधानमुच्यकैरकैवोपलांक्षेतम्. १. सतामव-
धमेकं प्रभूतसंपदां पदं, वज्रपक्षसंगतं जनेक्षुक्षुण्ण प्रदम्; सहैव यस्य दर्शनं विशां-
त्रमदितैतसां, निहन्त्यशातमतमात्मलडितरक्तचैतसां. २. अवाप्य यत्प्रसादमाहितः
पुरुश्रियो नरा, भवन्ति मुक्तिगानिनस्ततः प्रलाप्रलास्वराः; लजेयमाश्वसेनिदेवदेवमेव

सत्पदं, तमुच्यमानसेन शुद्धयोधवृद्धिवाक्यम्. ३.

२४. श्री महावीरजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(पृथ्वी छंदः)

वरेषुयशुषुवरिधिः परमनिवृत्तः सर्वदा, समस्तकमलानिधिः सुरनरेन्द्रकोटिश्रीतः;
 जन्तुलिमुपहयको विगतकर्मवरो जिनः, सुमुक्तजनसंगतस्त्वमसि पद्ममानप्रभो । १.
 जिनेन्द्र ! लवतोऽद्भुतं मुष्महृदारभिम्बस्थितं, विकरपरिवर्णं परमशान्तमुद्राङ्कितम्;
 निरीक्ष्य मुहितेक्षुः क्षणभितोऽस्मि यद्भावनां, जिनेश ! जगदीश्वरद्वलवतु सर्वमे सर्वदा.
 २. विवेकिजनवदललं भुवि, दुरात्मानां दुःखं दुरन्तदुरितव्यथालरनिवास्ये तत्परम्;
 तवांग पदपद्मयोयुगमनिन्द्य वीरप्रभो ! प्रभूतसुख सिद्धये मम विराय संपद्यतम्. ३.

स्तुति (श्लोक) संग्रह.

महाकवि श्री शैलनमुनि प्रणीत यन्विंशति जिनेन्द्र रतुतयः

१. श्री ऋषभदेवजिनेन्द्रस्तुतिः

(शाद्वलनिक्रीडित-वृत्तम्)

लन्थाभोजनिषोधनैकतरण्येविस्तानिकर्मावली-रम्भासामज्जनामिनन्दन ! महानष्टा-
 पहालासुरैः; लक्ष्म्या वन्दितपाहपक्ष विदुषां संपादय त्रेल्लिता-रम्भासामज्जनामिनन्दन
 महानष्टापहालासुरैः १. ते वः पान्नु जिनोत्तमाः क्षारुणे नायिक्षिपुयन्मने, दारा
 विप्रमरोयिताः सुमनसो मन्दावरा रजिताः; यत्पादौ य सुरोन्नताः सुरलयांयकुः पतन्त्यो-
 ऽम्भश दाराविप्रमरोयिताः सुमनसो मन्दावराऽजिताः. २. शान्तिं वस्तुनाम्भियो-
 ऽनुगमनाधनैगमाधैन्यै-रक्षोभां जन्तु हेऽतुत्राछितमहोःदीर्घांगलकृतम्; तत् पूज्यै-
 जंगतां जिनैः प्रवयनं दृष्यत्पुवाद्य वली-रक्षे. लज्जन्तुलांछितमहो दीर्घांगलकृतम्.
 ३. शीतांशुत्विषि यत्र निलयनद्वेष्य गन्धाढयधूरीकक्षा-नाली केसरलालसा समुद्विताऽऽशु
 भ्रामरीलासिता; पायाद्गः श्रुतदेवता निदधती तत्राण्जकान्तीकुमौ, नालीके सरललसा समु-
 द्विता शुभ्रामरीलासिता. ४.

२. श्री अजितनाथजिनेन्द्रस्तुतिः

(पुष्पिताम्रा-वृत्तम्)

तमजितमसिनोमि ये विराजद्-वतधनमरुपतागमस्तकान्तम्; निजजननमहो-
 त्सवेऽघिनष्टा-वतधनमेरुपरागमस्तकान्तम्. १. स्तुत जितनिवृद्धं तमर्तितापता-ऽऽवन्द-
 सुरामरवेषु वस्तुवन्ति; यममरपतयः प्रगाय पाश्वं-द्वन्दसुरामरवेषु वस्तुवन्ति. २.
 प्रवितर वसतिं त्रिवोक्तमन्थे !, गमनयथेगतताऽन्तिमे पदे हे; जिनमन विततापव-
 गंवीथी-गमनयथे ! गतान्ति मेऽपदेहे. ३. शिशुनिगताशु मानसीडा तततिभि-
 रंमहमासुराजिताऽऽशुम्; वितरतु दधती यं विक्षतोद्य-तततिभिरं महमासुराजिता शम्. ४.

३. श्री सलवनाथजिनेन्द्रस्तुतिः

(आयांगीति-वृत्तम्)

निजिज्ञथशुभवलय !, शं सवदान्तरतार तार ! ममाऽऽम्; वितर अतज्जगत्त्रय !,

शंकरा । अन्ताराताडरभारम्. १. आश्रयतु तव प्रकृतं, विभया परमा रमांडरेभान-
भइभरैः; स्तुति रद्विजि जिन कइभकई, विभयाडपरभार भार भानभइभरैः; जिनराज्या
रभितं स्ता-इसमाननयानया नयायतमानम्; शिवशर्मणे भतं इध इसमाननयानया
यतमानम्. ३. शृंभल्लूत कनकानला, या तामसमानमानमानवमड्डिताम्; श्रीवज्रशृंभलां
इज्यातामसमानमानमाडनवमड्डिताम्. ४.

४. श्रीअभिनन्दन जिनोन्द्र स्तुतिः

(दूतविलम्बित-वृत्तम्)

त्वमशुभान्यभिनन्दन नन्दिता-सुरवधूनयनः परमोदरः; स्मरकरीन्द्रविदारण्डकेस-
रिन्, सुरव धूनय नः परमोदरः. १. जिनवराः प्रपतन्वमितामया, भम तमोदरव्याथ
महारिषुः प्रदधनो बुवि विश्वनीनता-भमतमोदरव्या यमहारिषुः. २. अशुभतां
भूतभत्यद्विताय ये, जिनवरागम नो लवभायतम्; प्रलघुतां नय निभंथितोद्धताजिन-
वरागमनोभवभाय तम्. ३. विशिषशंभुषा धनुषाडस्तसत्-सुरभिया ततनुजमहा-
रिषुः; परिगतां विशाकामिडु शैडिषुं सुरभियाततनुं नम डारिषुः. ४.

५. सुभतिनाथजिनोन्द्र स्तुतिः

(आर्थांगीति-वृत्तम्)

महमहनरडिग नरडित, सुभते सुभनेन कनकतारेतारे । इमहमपालय पालय,
इरइरतिज्ञतिज्ञपानः पातः. १. विधुतरा विधुताराः, सदा सदाना जिना जिताषा-
ताडथाः; तनु १५५ तनुताया, द्विभाडितमानवनवविभवा विभवाः. २. भतिभति जिन-
राजि नरा-द्वितेद्विते रुयितरुयि तमोडेडोडे; भतभतनूनं नूनं, स्मरसस्मरधीरधीर-
सुभतः सुभतः. ३. नगडःभानगडा भा-मडो मडोरजिराजितरसा तरसा; धनधनकाडी
काडी, जताडवताइनइनसत्रासत्रा. ४.

६. श्रीपद्मप्रभजिनोन्द्र स्तुतिः

(वसन्ततिलका-वृत्तम्)

पाददयी हलितपद्मभृदुः प्रमोद-मु-मुद्रतामरसदाभलतान्तपात्री; पादप्रली प्रविह-
धातु सतां वितीकुं-मु-मुद्रताडमरसदा भलतान्तपात्री. १. सा भे भति वितनुताजिन-
पञ्जितरस-मुद्र गताडमरसलासुर मध्यगाधाम्; रत्नांशुजिविदधती गगनांतराव-मुद्राग-
तामरसलासुर-मध्यगाधाम्. २. श्रान्तिच्छिडं जिनवरागमभाश्रयार्थं-भाराभमानम लस-
तमस्रंगमानाम्; धामत्रिमं लवसरिपतिसेतुभस्त-भाराभमान-भलसंतमस्रं भमानाम्.
३. आन्धारि वज्रमुत्रवे जयतः समीर-पातालसत्कुवलयारबिनीलले ते । कीर्तीः करप्रण-
विनी तव ये निरुद्र-पातालसत्कुवलया अबिनी ललेते. ४.

७. सुपार्थनाथजिनोन्द्र स्तुतिः

(भाखिनी-वृत्तम्)

दूतवति दूतवान ये जन्तुभतं निरस्त-स्मरपरमहमायामानजाषाडवसस्तम्;

सुचिरमवियलत्वं यित्तवृत्तेः सुपाश्वं, स्मर पदमदमाया मानवधाय शस्तम्.
 मञ्जु जिनततिः सा गोचरं यित्तवृत्तेः, सदभरसद्धिताया वेडधिका मानवानाम्;
 पदमुपरि दधाना वारिणनां व्यडापित्तः सदभरसद्धिता या ओधिकाभा नवानाम्. २. दिश-
 दुगशमसौभ्यं सयतानां सहैवो-रु जिनमतमुदरं काममायामहारि; जननभरशुरीष्णान्
 वासयत निद्ववासे-डरुजि नमत मुदाडरं काममा यामहारि. ३. दधति ररिसपत्नं रत्नभा
 भास्तभास्व-न्नवधनतरवरि वा शष्णाशवरीष्णाम्; गतवति विदिरत्यालीं महामानसीष्ण-
 लव धनतरवरि वारष्णाशवरीष्णाम्. ४.

८. श्रीयन्द्रप्रभजिनेन्द्र स्तुतिः

(मन्दाकांता-वृत्तम्)

तुभ्यं यन्द्रप्रभ जिन नमस्तामसेऽनून्मिजानां, हाने कांताडनलसम ह्यावन्दि
 तायासमान; विद्वत्पंक्या प्रःदितपृथुरपष्टष्टान्नाडेतूडनेडान्नानलसमहया वन्तितायाडस-
 मान। १. जियाड रजिजाननजननन्यानिडानिजिनानां, सत्यागारज्यदमितरुड सार-
 विन्हाडवतारम्; अथोद्भृत्या लुवि कृतवती याडनद्वदमयडं, सत्यागा रंज्यदमितरुड
 सा रवि डारतारम्. २. सिद्धान्तः स्ताहडितडनयेडभ्यादथयं जिनेन्द्रः, सद्राणवः स
 कनिधयष्णापादनेडकेपमानः; दक्षः साशाश्वव्युत्तुदुयं य मोनाद्रिहायः-सद्राण वः
 सडविधयष्णापादनेडकेपमानः ३. वज्रकुण्डलकुशकुशिशभृत्त्व विधन्स्व प्रयत्नं, स्वाय-
 त्यागे तनुमडवने डेमताराडनिमते, अड्यारुडे शशधरडरप्रवेतसासि द्विपेन्द्रे, स्वायत्याड-
 गेडतनुमडवने डेमताराडनिमते। ४.

९. श्रीपुनिधिनार्थजिनेन्द्र स्तुतिः

(लपजति-वृत्तम्)

तवामिवृद्धिं मुनिधिविधेयत्-पभासुशङ्गीतनपा ह्यावन्! ये येगिपंक्या प्रषुते
 नमःसत्-समासुशङ्गीतपायाडवन्. १. या जन्तुजताय दिवानि राण, साग जिनाना-
 मल्लघमालम्; दिश्या-मुडं पादयुगं दधाना; सा रजिनानामलपक्षमालम्. २. जिनेन्द्र
 लोः प्रसन्नं गभीरा-शु करती शस्यनमरावेन; निराशयनि मम शमं दिश्यात्,
 शुभाडरतीशस्यनमरावेन! ३. दिश्यात्तवाशु ज्वलनायुधाडप-मध्या सिता डं प्रवराड-
 करय; अस्तेन्दुरास्यस्य रुयेरु पृष्ठ-मध्यान्निताडकम्प्रवराडकस्य. ४.

१०. श्रीपीतलनार्थजिनेन्द्र स्तुतिः

(द्रुतविलम्बित-वृत्तम्)

ज्यति शीतलतीर्थकृतः सदा, यजनतामरमं सद्वं धनम्, नवकमभ्युरुडां पथि
 संस्पृशत्, यजनताडमरमं सद्वं धनम्. १. स्मर जिनान् परिष्णुत्रजरारणे जननतानवतो
 ह्यमानतः; परमनिवृत्तिशर्मकृतो यो, जव नतानवतोडहयमानतः. २. ज्यति कविपत-
 डकपनरुपमं, मतमभारतरागमहरिष्णुः प्रथितमत्र जिनेन मनीषिष्णा-मतमसा रतराग-
 महारिष्णु. ३. धनरुचिज्यताड कुवि मानरी, शुक्रतराडविडता मरसंगता; द्रुतकराअवरे

इक्ष्वाकु-शुभ्रतराविद्ध ताभरसं गता. ४.

११. श्रीश्रेयांसनाथजिनेन्द्र रतुतिः

(हरिणी-वृत्तम्)

कुमुभधनुषा यस्मादन्यं न मोक्षवशं व्यधुः, कमलसदृशां गीतारावा अलादयि
तातितम्; प्रबुभततमां द्राक श्रेयांसं न आहुत यन्मनः, कमलसदृशां गी तारा वाणला
द्वयिताडपि तम् १. जिनवरतजिण्वाकीनामशरणुवत्सदा-इसमहमद्विताडभारा द्विष्टास-
मानवराडन्या; नमदभृतकुक्षपकत्या नूता तनोनु भति ममा-इसमहमद्विताभाराद्विष्टा
समानवराडन्या. २. लवजलनिधिभ्राम्यन्नुवन्नायापोत डे, तनु भतिमतां सत्रशनां
सदा नरसंपदम्; सनामलपि.मदुंन्रायागमानतम्पति, तनु.नि मतां सत्राशानां
सदानरसं पदम्. ३. धृत्पत्तिद्विष्टाकीपदः : करैः कृतपेपिन-प्रज्यनिमडा कलीमत्या-
विपकनराजिभिः, निजानुवतामध्यासीनां इवत्यपरिक्षतां, प्रज्यति मडाक.ली मत्या-
धिपं कनराजिभिः. ४.

१२. श्रीवासुपूज्यजिनेन्द्र रतुतिः

(संघरा-वृत्तम्)

पूज्य श्री वासुपूज्यऽपृजिन जिनपते नूतनादित्यकान्ते-डभाया-संसारवासावन
वर तरसादी नवाकानवाडो !; आनत्रा त्रायतां श्रीप्रभव लवलयाद मिज्जी लज्जिताम,
भायासं सारवाडसावनवरतरसःदीनवाला नवाडडो. १. पूतेः यत्पाहपंशुः शिरन्नि सुरत-
तेगयरभ्युशेलां, या तापत्रऽसमाना प्रतिमदभवतीडाडरता राज्यन्ती; कीर्तिः कान्त्या
ततिः सा प्रविकिरनुतरां जैनतां रजरो, यातापःत्रासमानाडप्रतिमदभव ती हारतारा
ज्यन्ती. २. नित्यं डेनूपपत्तिप्रतिहुतकुमतपेद्धतन्वा-तअन्धा-डपापायासाधमानाडमहन
तव सुधासारहुद्या द्वितानि; वाणी निर्वाणुभागप्रणुयिपरिगता तीर्थनाथद्वियान्मे-डपापाया-
साधमानामहनत वसुधासार हुद्यद्वितानि. ३. रक्षः क्षुद्रअडाडिप्रतिहुतितशमनी वाडित-
प्रवेतमास्वत्-सत्रादीका सदासापरिकरमुद्विता साक्षमाला लवन्तम्; शुभ्रा श्रीशान्तिदेवी
जगति जनयतत् कुषिडका लाति यस्याः, सत्रादीका सदाभता परिकरमुद्विता सा क्षमा-
लाभवन्तम्. ४.

१३. श्री विमलनाथजिनेन्द्र रतुतिः

(पृथ्वी-वृत्तम्)

अथापदमत्रं धां शनितमानमाडितं, नताडभरसभापुरं विमलमात्रयामोद्वि-
तम्. अथापदमत्रं धां शनिमानमाडितं, न ताभरसभापुरं विमलमात्रयामोद्वेताम्.
१. सदनवपुराजिता अत्रमरा जिनासीरदा; द्वियु इयितासु ते सकवना रतिरायताः,
सदानवपुराजिता अत्रमरजिनासीरदा; द्वियासुइयितासु ते सकवनारतीरायताः. २.
सद्व यतियुदेरडो नमता मानदेरयितं, मतां वरदमेनसा रडितमायताभावतः; सदायति
शुदे रडो न मउमातवेरं यितं, मतां वरदमेन सारडितमायता भावतः. ३. प्रलाजि

तनुताडमलं परमयापला रेहिष्णी, सुधावसुरभीमना भयि सलाक्षभावेहितम् ; प्रभावि-
तनुताडमलं परमयापला रेहिष्णी, सुधावसुरभीमनाभयिसल्य क्षभावे हितम् . ४.

१४. श्री अतन्तनाथजिनेन्द्र स्तुतिः

(द्रुतावलम्बित-वृत्तम्)

सकलधौतसहासनभैरव-स्तव दिशन्त्वलिपेकजलप्लवाः, भतभनन्तजितः स्नपि-
तोऽलसत्-सकलधौतसहासनभैरवः . १, भम स्ताभरसेवित ते क्षण्य-प्रह निहन्तु जिने-
न्द्रकदम्बक !; वरह पादयुगं गतमज्ञता-भभरताभरसे विततेक्षण्य . २. परमतापदमान-
सम्भ-भनः-प्रियपदं लवतो लरतोऽवतात् ; जिनपतेभं तभरतजगत्त्रयी-परमतापदमानस
जन्मनः . ३. रसितमुच्यतुरंगमनायकं, दिशतु कांथनक्रन्तिरिताऽच्युता; धृतधनुः इक्षक-
सिंशर करै-रसितमुच्यतुरं गमनायकम् . ४.

१५. श्रीधर्मनाथजिनेन्द्र स्तुतिः

(अनुष्टुप-वृत्तम्)

नमः श्रीधर्मं निष्कर्मो-दयाय भद्रितायते !; मर्त्याभरे-द्रनागेन्द्रै-दंयायभद्रिताय ते.
१. लुथाञ्जनौघो ध्वान्ता-तं, ततान लसमानया; लामश्चलविषा यः स, तताडनलस-
मानया . २. लारति द्राग् जिने-द्राण्यं, नवनौरक्षतारिके; संसाराभ्योनिधावश्मा-नवनौ
रक्ष तारिके . ३. केकिस्था वः क्रियाञ्छक्ति-करा लालानयायिता; प्रज्ञमिन्तनाभ्यो-
करालाभा नयायिता . ४.

१६. श्रीशान्तिनाथजिनेन्द्र स्तुतिः

(शाङ्खलविकीडित-वृत्तम्)

राजन्त्या नवपद्मरागरुचिरैः पादैर्जिताभ्यापदा-द्रेडकोपद्रुतजतरुपविलया तन्वाड्यं
धीर क्षमायु; जिन्नत्याभरसेव्यया जिनपते श्रीशान्तिनाथाऽभरै-द्रेडकोपद्रुत जतरुप
विलयाऽतन्वायंभी रक्ष माय . १. ते लुथासुरविद्रिषो जिनवृषा मालां दधाना रणे-राज्या
भेदुरपारिणतसुभनःसंतानका-तां यिता; ; कीर्त्या कु-दसभत्विवेषदपि ये न प्राप्तवोऽत्रयी-
राज्या भेदुरपारिणतसुभनः संतानका-तांयिताः . २. जैनेन्द्रं भतमातनोतु सततं सभ्य-
शुशां सदशुषु-लीलालं गमहारि लिन्नमहनं तापापहुदयामरम् ; हुनिसेंइनिरन्त-
रान्तरतमेनिनाशि पयुंलस-हीलाऽभंगमहारिलिन्नमहनन्ताऽपापहुदयामरम् . ३. इष्ट-
त्रकम् उलून कलयन् स प्रक्षयान्तिः क्रियात्-सत्यन्यानि शमी क्षणेन शमिनो मुक्ताक्ष-
भावी हितम् ; तन्नाथापदपिष्टपिणलरुचिर्योऽधाराय-मूढतां-सत्यन्यानिशमीक्षणेन शमिनो
मुक्ताक्षभावीहितम् . ४.

१७. श्रीकुन्थुनाथजिनेन्द्र स्तुतिः

(भाङ्गिनी-वृत्तम्)

भवतु भम नमः श्रीकुन्थुनाथाय तस्मा-यमितशमितमोहाऽयाभितापाय हृद्य;
सकलभरवस्तुजिनेन्द्रायक्षपाशा-यमितशमितमोहायाऽभितापायहृद्य यः १. सकल-

जिनपतिक्यः पावनेष्यो नमः सन्-नयनरवरदेव्यः सारवाहस्तुतेष्यः; समधिगतनुतिक्यो देववृ-द्राद्गरीयो-नयनरवरदेव्यः सारवाहस्तु तेष्यः. २. स्मरत विगतमुद्रं नैनय-द्रं यथासत्-कविपदममंगं हेतुह-तं कृता-तम्; द्विरहमिव समुधदानमंगं धुताधै-कविपद-ममंगं हे तुह-तं कृता-तम्; ३. प्रयलहयिरशैयिश्चरुगात्रे समुधत्-सहस्रहकराभेऽपी-महा सेरिभीते; सपदि पुरुषहत्तेलेव-तु प्रसादाः, सहस्रि हलकरा भेऽपीमहासेरिभीते. ४.

१८. श्रीअरनाथजिनेन्द्र स्तुति.

व्यमुच्यव्यकृपतिं हृद्भीमिह तृष्णमिव यः क्षणेन तं, सन्नमहभरमानसंसारमनेक पराजिताभरम्; कृतकलधौतकान्तमानमतानिदितलूरिलकितलाङ्-संनमहभरमानसं सार-मनेकपराजिताऽभरम्. १. स्तौति सभ-ततः स्म सभवसरक्षुभौ यं सुरावलिः, सकल कलाकलापकलिताऽपमहाऽरुणुकरमपापहम्; त जिनराजविसरमुज्जसितज-मन्त्रं नमा-भ्यहं, सकलकला कलाऽपकलितापमहारुणुकरमपापहम्. २. लीममहालवाग्धिभवलीति-विबोधि परास्तविस्फुरत्-परमतमोहमानमतानूनमलं धनमधवतेऽहितम्; जिनपतिमत-मपारमत्याभरनिवृत्तिशमंकारणुं, परमतमोहमानमत नूनमलं धनमधवतेऽहितम्. ३. याऽत्र विशिन्नवर्णुं विनतात्मजपृष्ठमधिष्ठित हुतात्-समतनुभाजविकृतधीरसमद्रवैरिव धामहारिभिः; तडिदिव भाति सा-ध्यधनमूर्धनि यकं वराऽस्तु सा मुहे-ऽसमतनुला गवि कृतधीरसम-द्रवैरिव धामहारिभिः. ४.

१९. श्रीमह्विनाथजिनेन्द्र स्तुति.

(रुचिरा वृत्तम्)

नुहंस्तनुं प्रवितर मह्विनाथ मे, प्रियगुरोश्चिररुचिरेशितांवरम्; विहृण्वन् वररुचिमण्डलौज्ज्वलः; प्रियं गुरोऽश्चिररुचिरेशिताम्भ रम्; १. जवाद्गतं जगदभवतो वपुर्व्यथा-कहम्भकैरवशतपत्रसं पदम्; जिनोत्तमान् स्तुत इधतः अजं स्फुरत्-कहम्भ-कैरवशतपत्रसं पदम्. २. स संपहं दिशतु जिनोत्तमांगमः, शभावहृजतनुतमोहरोहिते; स यितलूः क्षत धहु येन यस्तपः-शभावहृजतनुत मोहरोहिते. ३. द्विपं गतो हृदि रमतां इमश्रिया, प्रभाति मे यकितहृदिद्विपं नगे; वटाद्यये कृतवसातश्च यक्षराट्, प्रभातिमेयकितहृ-दि वीपक्षगे. ४.

२०. श्री मुनिसुप्रतजिनेन्द्र स्तुति.

(नहंठक-वृत्तम्)

जिनमुनिसुप्रतः सभवताज्जनतावनतः, समुद्धितमानवा धनमत्रोभवतो लवतः; अवनिविकीर्णुं माहित यस्य निरस्तमनः-समुद्धितमानवाधनमलो लवतो लवतः. १. प्रक्षुमत तं जिनत्रजमपारविसरिरेजे-हलकमलानना महिमधाम लयासमरुहः; यमति-तरां सुरे-द्रवरयोविदिलाभिलनो-हलकमला ननाम द्विमधामलया समरुहः. २. त्वमवनतान् जिनोत्तमकृता-त लवाद्दिदुषो-ऽव सहनुमानसंगमन याततमोदयितः; सिवसुणशाषकं इवमिहध सुधियां यरुणुं; वसहनुमानसं गमनयातत मोदयितः. ३. अधिगतयेधिका

कनकरुद्रतव गौयु'यितां-कमलकराणि तामरसलास्यतुवोपकृतम् ; मृगमदपत्रलगतिविके-
 व'हनं इधती, कमलकरा ऋतामरसलास्यतुवोपकृतम्. ४.

२१. श्रीनामिनाथजिनेन्द्र रतुति :

(शिष्यरिष्णी-वृत्तम्)

स्फुरद्विद्युत्का-ते प्रविकिर वितन्ववित सततं, ममायासं चारो हितमह नभेडधानि
 लपितः; नमद्वलव्य श्रेणीलवलयलिहां ह्रयव्यसाममायासं चारो हितमहनभेडाडनिल पितः
 १. नभांशुश्रेणीलिः कपिशितनमन्नाक्रमुकुटः, सदा नोदी नानामयमलमदार् रिततमः,
 प्रयुक्ते विश्वं यः स जयति जिनाधीशनिवहः सदानो दीनातामयमलमदार् रिततमः
 २. जलव्यालव्याप्रलवदनगनरुग्म-धनयुधो, गुर्वाडिडपाता पदधनगरीयानसुमतः; कृता-
 तस्त्रासीष्टकुटविकटडेते प्रभितिसागुर्वाडिड पाता पदधनगरीयानसुमतः. ३. विप-
 क्षयूहं वो इवयतु गदाक्षावलिधरा-डसमा नाडीकाडीनिशदयलना नात्रिकवरम; समध्या-
 सीनाडम्बोलतधननिभाडम्बो'धितनया-समानादी मदी विशदयलनानालिकवरम' ४.

२२. श्रीनेमिनाथजिनेन्द्र रतुति

(श'ह'लविक्रीडित-वृत्तम्)

यिक्षेपोजितराजकं रणुमुजे यो लक्षसंभ्यं क्षणा-दक्षमं जन लासमानमहसं
 शलभतीतापहम. तं नेमीं नम नम्रनिवृ'तिकरं यक्ते यद्गनां य यो, दक्षमंजनलासमा-
 नमहसं शलभतीतापहम. १. प्रात्राशुजितराजका रण धव न्याथोडपि राज्यं जवाद्,
 या स'सारमहोदधावपि द्विता शास्त्री विद्वाथोदितम; यस्याः सर्वतं येव सा हरतु नो
 शलु जिनानां लवा-यासं सारमहो दधाव पिद्विताशास्त्रीविद्वाथोडदितम् २. कुर्वाण्यु-
 पदार्थ'दशनवशाद् लास्वत्प्रलायासपामानत्या जनकृत्तमोहरत मे शस्तादरिद्रोद्विका;
 अक्षोभ्या तव भारती जिनपते प्रोन्मादितां वादितां, मानत्याजनकृत्तमोहरतमेश स्ताद-
 रिद्रोद्विका. ३. हस्तावभितयूननुभितविका यस्या जनेडक्यागमद्, विश्वाभेवितताम्र-
 पाहपरतां वाया रिपुत्रासकृत् सा लूतिं वितनोतु नोऽज्जु'नश्चिः सि'डेड'ध'डो'ह'स' विश्वासे
 वितताम्रपाहपरताडम्बा थारिपुत्राडसकृत्. ४.

२३. श्रीपार्थिनाथजिनेन्द्र रतुति.

(सगंधरा-वृत्तम्)

मालामाज्ञानणाहुद'धदधधरं यामुहारासुहारा-क्षीनाडकीनामिहाली मधुरमधुरसां
 सूच्यतोभा'यतेः मा; पानात्पानात्स पात्रयो' इ'विर'रिडो देवराश्रव'ल-पत्रा'पत्रा यदीया
 तनु'तनु'रयो न'दको न'दको नो. १. शलु शलुववधत्रा तं लतरलस'रु'तुर'ग'तुर'ग
 व्यालव्यावत्रयोवायि मयितरथे लीतिहु'म'ग'ि'दु'ध; आरा सार.जिनानामलममलमते-
 षो'धिका माधिकाभा-दव्यादव्य'धिका'लाननजननरात्रासमाना'समाना. २. सद्यो'सद्यो'ग'ल-
 ह्यागमलममलया जैनराश्रव'त'ग'ल-नूता नूताथ'धात्री'ह त'ह'त'त'मः पातकाडपातकाभा;
 श'सो' श'सो' न'रा'णुं ह्रदय'ह्रदय'थे.रे'धिका'ज्ज'धिका वा ड'देया देया-मुह' ते मनु'ज'म'लु' वरां

त्याज्य-तीज्य-ती. ४. याता या तारतेजः सदसि सदसिलत् कालका-त्यालका-ताडपारि
 पारि-द्रराजं सुरवसुरव धूपूजिताडरं जितारम् ; सा त्रासा-त्रायतां त्वाभिवषमविष-
 लुङ्गुषुषुडशीषुषु ली-हीनाड- हीनाप्रयपत्नी कुवलयवदयश्यामहेडुडमहेडु. ४.

२४. श्रीमद्रावीरजनेन्द्र स्तुति.
 (६९३३—वृत्तम्)

नमदभरशिरोरुडसस्तसामोहननिन्द्रम-द्वारमालारणे रं जि तां धि धरि त्री कृता-वन वरत-
 मसंगमे. ६ रतारेडिताडनङ्गनार्थावलीलापहेडे-क्षिताडमोडिताड्ने लवान् ; भम-वितरतु वीर
 निर्वाणुशर्माञ्जि नतःवतारो धर धीशसिद्धार्थधाम्नि क्षमालङ्कृता; वनवरतमसंगमोहाडर-
 ताडरेडितःनङ्गनार्थाव लीलापहे डे क्षितामो डिताड्नेलवान्. १. समवसरणुमत्र यस्याः
 स्फुरत्केतुयकानकानेकपद्मे-दुरुक्यामरोत्सर्पि-सालत्रयीसदवनमदशोकपृथ्वीक्षणुप्रायशोलातपत्र
 प्रभागुव'रःराट् परेताडित.रोचितम्; अवितरतु समीडित साडड'तां संहृतिभ'कितलाज्ज
 लवाग्नेधिसभ्रान्तलव्यावलीसेनिता डसदवनमदशोकपृथ्वीक्षणुप्रा यशोलातपत्रप्रभागुव'
 राशट्परेत.डितागेचितम्. २. परमततिमिरोत्रसानुप्रला लूरिल'गैग'लीरा लृशं विन्धवये'
 निकाथ्ये वितीर्यात्तरा-महुतिमनि मते ड्ति ते शस्यमानस्य वासं सहाडतन्वतीतापदान-द-
 धानस्य साडमानिनः; जननभूततउगनिष्पारसंसारनीराकरा-तनि'मञ्जु'नोत्तारनौर्कारती
 तीर्थ'कृद्, महुति मतिमनेडितेशस्य मानस्य वा संसहात-वती तापदान' दधानस्य सामानि
 नः. ३. सरसस्रनवाकिनादीज्योरोजपीडीकुडतारडारस्फुरद्रश्मिसारकमारुडोडे, परभवसु
 तरागज शवसत्राशित.रातिभाशडजिते लासिनी हारतारा जलक्षेमहा; क्षणुरुचिरुचिरौ-
 रुचय'य-स्रटास'करोत्पृष्ठकडोडद्रे सस्थिये लव्यरोड' त्वमभ्याग्निडे। परभव सुतरां
 मजरांसत्रा शित.रातिला रजिते लासिनीहारताराजलक्षेमहा. ४.

श्री अै-द्रस्तुतं यतुर्विशतिका :

श्री ऋषभदेव-अपर भिध-आदिनाथ रतुति :
 (शाङ्खलविडोडितिम्)

अै-द्रस्तुततो यथार्थवयनः प्रध्वस्तदोषो जगत्, सद्यो गीतमडोडयः शभवतां
 राज्याधिकाराजितः; आद्यस्तीर्थ'कृतां करोत्विडु गुणुश्रेणीक'धत्राजिलू; सद्यो गीत
 मडोडयः शभवतां राज्याधिकाराजितः. १. उर्लूनाप्रतिरोधयोधकक्षितत्रैडोडय
 भावत्रज-स्तीर्थे शास्तरसा मडोडितलयाडका-न्ता : सदा शापदम्; पुणुन्तु स्मर-निज'
 यप्रसृभरप्रौढप्रतापप्रथा-स्तीर्थे शास्तरसा मडोडितलयाः का-न्ताः सदाशापदम्. २.
 जैनेन्द्र'स्मरताविस्तरनय' निर्माय मिथ्यादृशां, सङ्गत्यागमडमङ्ग-मान-सडित' हृद्यप्रभाः।
 विश्रुतम्; मिथ्यात्व' डुरद्व'जित' शुचिकय' पूजु' पदानां मिथः, स'गत्या गमल'ङ्ग,
 मानसडित' हृद्यडप्रसावि श्रुतम्. ३. या लडय' डुरते स्मृताडपि लगव्यडड'डोडोडे
 विस्फुरत्, सौभाग्या श्रयतां डिता निदधती पुड्यप्रभाविडमौ; वाग्देवी वितनोतु वे।

जिनमतं प्रोक्त्वास्यन्ती सदाऽसौ बाभ्याश्रयतां द्वितानि इधती पुष्यप्रभावे कर्मो. ४.

२. श्री अजितजिन स्तुतिः

[पुष्पिताम्]

मुनिततिरपि यं न इदमोहा, शमजितमारमहं लवन्दिताऽपत्; अज तमिह
 जयन्तमाऽऽप्तुमीशं, शमजित माऽऽरमहम्भवन्, द्वितापत्. १. नियतमुपगता लवे
 लभन्ते, परमतमोहर। यं लयाऽनिदानम्, हर इधिर। इह इ जिनौष। तं द्राक्, परमत-
 मोहरयं लयानि दानम्. २. नयगहनमऽतिस्फुटानुयोगं, जिनमतमुद्यतमानसाः।
 धुतारम्, जननलयजिह्वासया निरस्ताऽऽजिनमत मुद्यतमानसाधुतारम्. ३. पविमपि
 इधतीह मानसी-द्रैर्माहृतमऽहम्भवतां भद्राधिकाश्च; इलयतु निवडे सुराङ्गानामाऽहितमहं
 लवतां भद्राधिकाश्च. ४ :

३ श्री शम्भुजिन स्तुतिः

[स्कन्धकम्]

शम्भु ! सुभं इहत् त्वं भाविनि भावारवारवारणु ! विश्वम्; वासवसमूह-
 महिताऽऽभाविनिभाऽऽवारवारवारणु ! विश्वम्. १. यदभः शं लविनां, सन्ततमुदितो-
 दितोऽदितोऽदरकरः, स जयतु सावंगणुः शुचिसन्ततमुदितोऽदितोऽदरकरः. २. जैनी गी-
 सा जयताञ्च यथा शमितामिता मिताऽक्षरइत्या; किं सन्तः सभवतरन्नयथा शमितामिताऽक्षर
 इत्या. ३ : इलयतु काञ्चनकान्तिर्जनतामद्विता द्विता द्वि ताराऽऽगमदा; धृक् वल्लभ्युङ्क्ता
 इजनतामद्विताद्विताद्विताऽगमदा. ४ :

४ श्री अभिनन्दनजिन स्तुतिः

[द्रुतविलम्बितम्]

त्वमभिनन्दन ! दिव्यगिरा निशकृतसभाजनसाध्वस ! हारिभिः, अद्भुतधैर्यं ।
 शुद्धैर्जयं शक्तिः, कृतसभाजन । साध्वसहारिभिः १. लगवतां जननस्य जयत्रिह्लाऽऽशु
 लवतां तनुतां परमुक्तरः; त्रिजगतीदुरितोपशमे यदुः, शुलवतां तनुतां परमुक्तरः. २. त्रिदि-
 वभिच्छति यश्चतुरः स्फुरत्सुरसमूहमयं मतमऽहंताम्; स्मरतु व्याइ इहत् पदमुच्यते;
 सुरसमूहमयं मतमऽहंताम्. ३. धृतसकाऽऽधनुर्धतु तेजसा, न रद्विता सह्या इधि-
 शक्तिः; महद्वितानि परैरिह रैद्विष्ठी, नरद्विता सह्या इधिराऽऽजिता. ४.

५ श्री सुमतिजिन स्तुतिः

[स्कन्धकम् आर्यागीतिर्वा]

नम नमहमरसहमरससुमतिं सुमतिं सहस्रहरमुदारमुदा; जनिताऽऽजनितापहपह
 विभवं नर ! नरका-न्तं का-तम्. १. लवलवलयहाऽलयहावती वक्षीयोऽयोऽद्या-
 ऽभायाऽऽभा; इद्याऽद्याऽमितमितशभा शमाद्विष्टद्विष्ट षीजऽषीज. २. हमहम-
 ऽसुगमं सुगमं, सदा सहानन्दनं इयाविधविह; परमऽपरमऽस्मर ! स्मर, भद्रा-
 भद्रा धीरधी रसभयं समयम्. ३. काक्षी काक्षीऽस्मरसभावावाय, नयनसुभदाऽ-

मुखाङ्गः मङ्गिर्माङ्गितनुता तनुताद्वितामानमानइत्या इत्या. ४.

६. श्री पद्मप्रभञ्जिन स्तुतिः

[वसन्ततिलका]

पद्मप्रवेश ! तव यस्य इयिभंते सद्भिश्चासमानसद्व्यापर ! आवि तस्य; नोभ्येः
पदं किमु पथेविमपुष्यसम्पद्, विश्वासमान ! सद्व्यापर ! आवितस्य. १. भूतिः शमस्य
इयती किमु या पद्मि, पुष्यानि कायन सबासु रराज नव्या; सा स्तुयतां जगवतां
विततिः स्वभक्त्या, पुष्याडनिकायन ! सबा सुरराज-नव्या. २. द्विभ्युः पदं परिगते
दिनयेत लीनी, वाचं भमैः सततभंयतु शैवितार्थाम्; स्याद्वादमुद्रितकुतीभ्यं
नयावारां, वाचंभमैः सततभं यतुशैवितार्थाम् उः साहाय्यमत्र तनुपे शिवसाधने,
याडपाता मुदा रसमयस्य निरन्तरशये; १. गान्धारि ! वज्रमुशले जगती तवाडस्याः
पातामुद्धारसमस्यनि रन्तरशये. ४.

७. श्री सुपार्श्वजिन स्तुतिः

[मदिनी]

यद्विद्वि जिन ! सुपार्श्व ! त्वं निरस्ताकृतकभावनमह ! सुरभाषा हृद्यशोभाडवतारम्;
तनड्वितमज्जं केभुं गीयते नाडवनमहसुर ! भाषाहृद् यशो भावतारम् १. जगति
शिवमुष्मं ये अन्तिनिर्वासयन्तो- इदुरितमहरतापस्थानकान्ताः सहाडशाः; जिन-
वरवृषभास्ते नाशयन्तु प्रवृद्धं,- इरितमहरतापस्थानकान्ताः ! सहा डशाः २.
मुनिततिरपका यं वज्रंयन्ती हतोद्य-; तमसमडाडतहाडत्रासाडधिसाडनन्दिताडरम्.
समयमिड भनडडपतेनोक्तमुभ्येहंघानं, तमडसम ! द्वितहात्रा साभिमानं द्वितारम्. ३.
भवतुक् रिषि याना साडहंतां प्रौढ भ त्या, मुदितम कखितापाया महामानसी भाम्; वद्वति-
मुधि निद्वत्याडनीकयकं रिपुषा, मुदितमकखितापा या महामानसीभाम्. ४.

८. श्री चन्द्रप्रभञ्जिन स्तुतिः

[मदाकान्ता]

तुभ्यं चन्द्रप्रभ ! भवजया रक्षते द्वेषद्वेषा, नन्तव्याडपापमहमहते ! सन् !
नमोडासमाया; श्रेयः श्रेष्ठीं सृष्टमडमुभतां तन्वते ध्वस्तकमा, नन्तव्यायाडपमह ! महते
सत्रमोडाडयमाय. १. श्रेयो इतां यरज्जुविदुठज्ज भूपाकभूयो, मुकताभावाडसमहमद्विता
गोधिहानामडडीना, मोहापोडाद्वितपरमन्योतिषां कृत्स्नहोषे, मुकता भावाडसमह-
मद्विता वोडाधहानाडमडीना २. रश्मिर्गुणः स्कुटनयमयस्तीर्थनायेन भूला, माहापीनः शम-
इभवताडरुणतोपायहृद्यः सिद्धान्तोडयं भवतु अद्वितः श्रेयसे अद्वितभाज, माडवापी नः
शमभ्रभवता स्रमनोडप.हृद्यः उ. सा त्वं वज्राडपुशि ! जय मुनौ अरिभक्तिः सुखिद. प्राक्का-
याभेडशुचि भतिमडतापाडयहनताड भलानाम्; इत्से वज्राडपुशभूडनिसं हपंङ्गनी प्रदत्त,
प्राक्का याभे शुचिभतिमता पापहन्तावलानाम् ४.

९. श्रीसुविधिजनस्तुतिः

[उपनतिः]

यस्याऽतनोऽहोवततिमंहुं सुप्रभाऽवतारे शुचिभन्द्गगे; धंहाऽस्तु लकितः सुविधा
 ददा मे. प्रभवतःरेऽशुचि मन्द्गगे. १. अमूर् प्रष्टोपशमेपु येपु, न मोहसेना जनिता-
 पदेक्यः, युग्मक्यमाऽऽप्ताः! प्रथितोदयेक्यो, नमोऽहमेना! जनितापदेक्यः २. वाष्ठी
 रहस्यं दधती प्रकृतमडोऽयाऽवर्द्धनीतिहारि; लयाजिग्ने-द्रैगंदिता त्रिवोकीमडो!
 दयावर्द्धनीति हारि. ३. ज्वालो ज्जवलो विदुमकान्तकान्तिः; करोऽस्तुलाभं शमदंभवत्याः
 ददन्नतानं! ज्वलनायुधे! नः; करोतु लाभं शमदं भवत्याः ४.

१० श्री शीतलनीधरस्तुतिः

[द्रुतविलाभतम्]

ज्यति शीतलनीधरं पातजने, वसु मनी तरणाय मडोदधौ; ददति यत्र भवे यरष-
 भडे, वसुमनीतरणाय मडो दधौ. १. विर शासनभक्तिभतां जिनावलि। तमोहश्चे!
 सुरसम्पदम्; अधरयच्छिवनाम मडात्मनां, वक्षितमोहदुश्चे! सुरसं पदम्. २. जग-
 वतोऽक्युद्धितं विनभाऽऽगमं, जन! यतः परभापदमाऽऽहरात्; धंहु निदहत्य शिवं जगदु-
 जति, जनयतः परभाऽऽप दमहरात्. ३. शिवरवैखिदशैस्तव सन्ततं, न परमन्त्र-
 विमानविधासता; न धनयत्रकवाऽपरिकारिणी, न परमन्त्रवि! मानवि! वासिता. ४.

११ श्री श्रीगंभजनस्तुति

[हरिष्ठी]

जिनवर! लब्धन् श्रेयांस! स्यां मताभ्युद्धतोदय, लूवदव! नतोऽहं तापातर्कमुक्त!
 महागम! गतलवनजान्तिश्रान्तिः इवेम हिरुदलस, लूवदवततो हन्ताऽपातं कुमुज्जमडागमां
 १. जिनसामुदयं विश्वधारं हरन्मिडाङ्गिता, लवमदहरदं इत्या कान्तं महामितमो-
 रम्; विनयमधिकं करं करं कुवा द्विविशिष्टता, लवमदहरदं इत्याऽकान्तं महामि तमो-
 हरम्. २. शुचिममपडो जङ्गैः पूर्यो हरन् कुमनापडो, जनवरनामडोलावस्थाभाऽऽश्रय-
 ज्यथोऽलितः; जन! तव मनो यायाञ्छयाभयः समयो जल-नवरनामडो लावस्थाभाश्रमं
 नयशोऽलितः ३. मुकुतपटुतां विधेनोच्छ्रित्या तवारिदनिक्षमा ऽपविश्लकरा दुत्याऽगेहाऽऽघना-
 धनराजिता; वितरतु महाकात्री धष्टाक्षसन्ततिविस्तुर, तपविश्लकरा दुत्यागेहा धनाधन
 राजिता. ४.

१२ श्री वासुपुत्रयजनस्तुतिः

[अग्धरा]

पद्मालासे पदुत्वं दधदधिकरुचिर्वासुपुत्रयाऽऽस्तुत्यो, लोकां सदीरपाताशमरुचिरपवित्रास-
 हारिप्रभाऽव; दुग्धन् रौगेर्विवासैजं गति धनतमो हुनयधवस्तानत्वा-, लोकां सदीरा!
 पाता शमरुचिरपवित्रास! हारिप्रभाव! १. लोकातां पूर्यन्ती सपदि जगवतां जन्मसंज्ञे
 गतिभे; इथा राशु वनेऽत्राऽलवतुहमरसाथानताऽपावमे.हा; साक्षात् किं कल्पवृत्तिविंशुध-

परिगता केधमानात्तिभाया, हृष्या राशुवनेत्रा भवतु इमरसाऽर्थांनताया तमोहा. २.
 उत्तुङ्गस्त्वय्यमङ्गः प्रथयति सुकृतं आरुपीयूषपीता, ऽऽस्वादे शस्ताहराऽतिक्षतशुचि सहने-
 कान्त! सिद्धान्तरागः; रङ्गिङ्गप्रसङ्गोद्वसदसमनये निमित्तानङ्गलङ्ग; स्वादेश! स्ताऽऽ-
 रातिक्षतशुचिसहने कान्तसिद्धान्त! रागः ३. वाग्देवि! प्रीष्यन्ती पट्टुविविधनयोप्रीत-
 शास्त्रार्थनिष्ठा-शङ्कान्ते! देहि नव्येऽस्तरक्षुकुशवे! सुभ्रुवा देवि! शिष्टम्; श्रद्धाभाणं प्रसादं
 सुमतिकुमुदिनीय-द्रकान्ते! प्रपूर्वाऽऽश्वं कान्ते! देहिनव्येऽस्तरक्षुकुशवे! सुभ्रु! वाहे
 विशिष्टम्. ४.

१३ श्री विमलजिनस्तुतिः
 [पृथ्वी]

नमो हतरक्षायतेऽसमदमाय पुष्याशया, सभाश्रुता विभासुरैर्विभवा विश्वमार-
 क्षणे; न मोहतरक्षाय ते समदमाय! पुष्याशया, सभाजित विभासुरैर्विभवविश्वमारक्षते.
 १. महाय तरसा द्विःऽऽगतिभेदिदानामडे! इया भवतुहां तताऽसककल्लऽसमानाऽऽमया;
 महायतरसाद्विः गति वेऽधिदाना मडे, इया भवतु हा-न्तताऽसकल्लऽसमानाऽऽमया.
 २. द्विःऽऽरमडनन्तरागततया यितं वैभवं, मतं समुदितं सदा शभवताऽभवेनोदितम्.
 द्विःऽऽरमडनन्तरागततया यितं वैभवं, मतं समुदितं सदाशभवता भवेनोदितम्. ३.
 प्रभा वितरताऽऽरं सुरभिवाऽऽतता रोहिष्णी, द्विताशुगुर् व्याऽपराजितकराशमारोयिता; प्रभा-
 वितरताऽऽरं सुरभिवाततारोहिष्णी, द्विताऽऽयु गुरुयापराजितकरा शमाऽऽरोयिता. ४.

१४ श्री अनन्तजिनस्तुतिः
 [द्रुतविलम्बितम्]

कलितमोहमडनन्तरसाश्रये, शनपदे स्थितमऽस्तभवापदम्. त्रिदशपूज्यमनन्तजितं
 जितं, कलितमोहमनं तरसाऽऽश्रये. १. जितवरा गततापदरोयितां, प्रहतां पदवीं
 भम शाश्वतीम्; इरितहृदयना न कदायना- ऽऽजिनवरागततापदरोयिताम्. २. सुरस-
 मानस्रहृदयरा ते, अधुरिमाऽऽगमा सोऽस्तु शिवाय न; जगति येन सुधाऽपि धन-
 प्रभा, सुरसमानस्रहृदयरा इत्यने. ३. सदाऽऽरऽऽतिमा सुरवा जितं, जगदिता इवकेषु-
 धनुषंश. जयति येयमिह प्रज्वाताऽऽयुता, स्रहसि रक्षति भासुरवाजिनम्. ४.

१५ श्री धर्मजिनस्तुतिः
 [अनुदुष्ट]

श्रीधर्म! तव कर्मदु-वारणस्य सदायते!; स्तव क्तुं कृतद्वेषि-वारणस्य सदा
 भते. १. त्रिरा त्रिजगद्गुहारं, भाऽसमाना ततान या, श्रिया श्रयाह जिनादी सा, भास-
 मानाऽतचनया. २. वयः पापहरं इत्त-सातं केवाऽनोदितम्; लवे प्राणाय गहुने,
 सातुऽऽपत्तिनोदितम्. ३. इयु प्रसादाः प्रज्ञप्याः शक्तिमऽऽयाजिताऽऽश्रया तस्या यथा
 क्षिप्तं सवे, कलितमनया जित्वा इत्ये ४.

१६ श्री शान्तिजिनरतुतिः

[शास्त्रं विधीयते]

अथाबूद नतवाति नातिक्रियरं यच्छ्रेयसे सेवना-दक्षोदं लरतस्य वैभवमयं सारा-
जितं तन्वतः; विभो! शान्तिजिनस्य शासनरुचिं सौम्यं ज्यद्दं प्रदोः, दक्षोदं लर-
तस्य वै भवमयं साराजितं तन्वतः १. येषां येतसि निमंले शभवतां मोक्षाध्वने
दीपिका, प्रज्ञासावतां क्रिया सुरयिताऽऽरं भावनाभोगतः; ते श्रीमज्जिनपुङ्गव इतजया
नित्यं विरक्ताः सुखं, प्रज्ञासा लवतां क्रियासुरयिताऽऽरं भावना भोगतः २. मिथ्यादृष्टि-
मतं यतो ध्रुवमभूत् प्रवस्तदोषात् क्षिणा-वाचारोचितमानभार्यमहत्तवाविरताऽपापं डे!
तं सिद्धान्तमलङ्कलङ्कलितं अद्वाय चित्ते निजे, वाचा रोचितं मानभार्यमहत्तवा-
रितापापडे. ३. शत्रूणां धनधैर्यं निजितलया त्वां शासनस्वामिनी, पातादानतमानवासु-
रदिना रुच्या सुमुद्राजिषु; श्रीशान्तिकंमयुग्मसेवनरता नित्यं इतव्यभता-पातादानतमा
नवासु रहिताऽरुच्या सुमुद्राऽजिषु. ४.

१७ श्रीकुन्थुजिनरतुतिः

[मालिनी]

स जयति जिनकुन्थुर्वेभिसङ्गोलदीनो, महति सुरमणीनां वैलवे सान्नधाने; छडे
लरति विना यं मनसं हन्ता केषा-महति सुरमणीनां वैलवे सान्नधाने? १. जयति
जिनततिः सा विश्वमाधातुमीशा-ऽमहयतिमहिताऽऽरं किन्नरीष्वाभपाशम्? विदञ्चितमपि
यस्या हन्त! नैव स्म चित्तं, महयति महिताऽऽरं किन्नरीष्वाभपाशम्. २. अवतु गदित-
भाभूतैस्त्वां मतं जन्मसिन्धौ, परमतरणुडेतु र्छायया लासमानैः; विविधनयसमूहस्थान-
सङ्गत्यपास्ता-परमतरणु! हेतुच्छायया लासमानैः ३. कलितमहनदीलाडघिष्टिता यारु
कान्तात्, सहस्रिकुचितमाराद् धाम हन्तापकारम्. हरतु पुङ्गवत्ता तन्वती शमं पुंसां,
सहस्रि रुचितमाऽऽराद्धाऽमहं तापकारम्. ४.

१८ श्रीअरजिनरतुतिः

[द्विपदी]

हरन्तं सस्तवीभ्यहं त्वाभरजिन! सततं लवोर्लूवा-मानमहसुरसाथं वाच्युभम!
हमलरताऽऽधिपापहम्; विगञ्चितयकं वति वैलवमुद्दामपराकंमं हता-मानमह! सुरसाथं वाच्यु-
यमहं लरताधिपाऽऽपहम्. १. लीमभवं हरन्तमपगतमहकोपाटोपमहंतां, स्मरतरणु-
धिकारमुद्वितापहमुद्यमविरतमुत्करम् लकितनताभिलसुरभौक्षितरत्नरुच्याऽऽणुकंमं; स्मरत
रणुधिकारमुद्वितापहमुद्यमविरतमुत्करम् २. लीमलवोदधेकुंवनमेव यतो विधुशुभ्रमंजसा
ऽभवद्वन्तो यथोऽलितरणुने न माहितं नयमितं हितम्; जिनपसमयमनन्तलणुग,
जन! दशनशुद्धयेतसा, लवद्वन्तोय! शोमित! रणुने नमाहितं न यमितं हितम्. ३.
यकंधराकराक्षपरभातभलिष्ठभघिष्ठिता प्रभा-सुरविनतातनुभवपृष्ठमनुद्वितापहरं गतारवाः;
इलयतु दुष्कृतं जिनवरागमलकितमृताभनारतं, सुरविनता तनुभवपृष्ठमनु द्वितापहरं-
वारचङ्. ४.

१९ श्री मन्त्रिजाजनस्तुतिः

[रुचिरा]

महोदयं प्रवितनु मन्त्रिजाथ! मेघनाथ! मोहितपरमोद्भवा! सः; अमृतमहावत-
धनकाननेषु यो, धनाधनोद्धितपरमोद्भवा! सः १. मुनीश्वरैः स्मृत! कुरु सौम्यमहंतां.
सहः नतामर! स्रमुदाय! शोभिताः; धनैर्गुणैर्गति विशेषयन् श्रिया, सदानतामरस!
मुदा यशोऽस्मितः २. जिनः रम यं पांडितमनेकयोगिति-मुदा रसं गतमपरागमाऽऽह-
तम्; सहागमं शिवसुप्रभं स्तुवेतरा- मुदारसङ्गतमपरागमाहृतम्. ३. तनेतु जीः
समयज्ञेयिं सतामना- विला सला गाव कृतधीरतापहा, शुचियुतिः पदुरण्डकञ्चपी-
निहासमागडविकृतधीरतापहा. ४.

२० श्री मुनिसुप्रनजिनस्तुतिः

[अवितथम्]

तव मुनिसुप्रत! कभयुगं ननु कः प्रतिष्ठा, वनधना! शोद्धितं नमति मानित-
मोदुरथुम्; नतसुरनौखिरनविलया विनयेन विल, वनध! नरो हितं न मतिमानित-
मोदुरथुम्. १. अचति जगन्त याऽऽश्च लवति मयि पारागता- वलि! तरसेद्धितानि
सुरवा रसभाजि तथा; दिशतु गिरा निरस्तमदना रमणीहसिता- वलितरसे! हितानि
सुरवारसल. जितया. २. यतिलिखीतमाहृतमतं नयवज्जुता, धनगमसङ्गं मानभरथै-
रनुयोगभृतम्; अतिहृदिहेतुतां हृदयपास्तमव' रद्धितं, धनगमसङ्गमाऽऽनम रथैरनु
योगभृतम्. ३. वितरतु वाग्धितं कनकङ्कं लुवि गौर्यशो, हृदिततमा महाशुभाविनोदि-
विमानवताम्. रिपुमदनाशिनी विलसितेन मुठं हृती, हृदि ततमाऽऽमहाऽऽशु भाविनो
दिवि मानवताम्. ४.

२१ श्री नमिजिनस्तुतिः

[शिषरिणी]

यतो यान्ति क्षिप्रं नमिरधवने नाऽत्र तनुते, विलावर्यो नाशङ्कमदनलसमाऽऽनन्दितमहः;
हृदय लासांयं रविकरसमूहादिन महा-विलावर्येऽनाशङ्कमदनलसमान' हितमहः. १. लयो-
हृते लिन्धाह लुवि लवलृतां लव्यमहृता, जिनानामाऽऽयासंयरथुमुहृताऽऽदी करचितम्;
शरथुयानां पुष्या त्रिलुवनहृतानामुपयिता- ऽजिनानामायासंयरथुमुहृतादीकरचितम्.
२. जिनानां सिद्धान्तश्रवणपटु कुर्यान्मम मनो-ऽपरा मूर्तिशोके शमद्धितपहानामविरतम्;
यतः स्यात्त्रिदशविबुताद्या लवलृतां, परा लृतिशोकेशमद्धितपहानामविरतम्. ३.
गज्ज्यालव्यापानसमलसमिद्धअन्धनरुज्जगदाक्षाऽऽतीकालीनयमवति विश्वासमहृता; जने-
विश्वधेया विघटयनु देवी करलसङ्गदाक्षाती काली नयमवती विश्वासमहृता. ४.

२२ श्री नेमिजिनस्तुतिः

[शाङ्खविकीर्तितम्]

तव येनाक्षतधीरिभा शुष्पनिधिः प्रेम्णा वितन्वन् सदा, नेमेऽकन्तसदाभना

विलसतां रात्रिमतीरागतः; कुर्यास्तस्य शिवं शिवाङ्गम्! लवाम्बोधौ न सौभाग्यभाग,
नेमे! अन्तमहाभद्राविल! सतां रात्रिमतीरागतः १. लयासुनिंनपुङ्गवा जगति ते
रात्र्यदिषु प्रोक्षस-द्रामानेकपराजितासु विलयासत्राभिरामोद्विताः; योधादींलरुद्विवरा
न गाण्ठिता यैः स्थातयः प्रस्कुर-द्रामानेकपराजितासु विलया सत्राभिरामोद्विताः २. या
गण्ठेव जनस्य पङ्कमभिलं पूता हुरत्यंजसा, आरत्याडगमसङ्गता नयतताभायायिता
साधुना; अथेतु गुरुसन्निधौ भगिभता कुतुं सतां जन्मली-आरत्यागमसङ्गता न यत-
तामाड्यायिता साधुना. ३. येम स्कारविमानतूरनिनदैः श्रीनेमिसप्तं जनं, प्रत्य-
क्षामरसाक्षपाहपरतां वायालयन्ती हितम्; ह्यन्निभ्यमिताड्यप्रुग्भिभतिप्रविशान्निहस्ताड
द्वितं, प्रत्यक्षामरसाक्षपाहपरताड्यया चालयन्तीद्वितम्. ४.

२३ श्री पार्श्वीजनस्तुतिः

[अक्षरा]

सौधे सौधे रसे रवे रुचिररुचिरया हरिवेभारिवेभा, पायं पायं निरस्ताभन-
यधनयशो यस्य नाथस्य नाड्य; पार्श्वं पार्श्वं तमोद्वीतमड्यतमहमडकोलललं ललडलं, कामं
कामं ज्यन्तं मधुरमधुरमासाजनत्वं जन! त्वम्. १. तीर्थे तीर्थेशराल
भवतु भवतुहस्तारिलीमारीलीमा-वीकादीकालकूटाड्यकलनकत्रितयोक्षासमूडे समूडे; या
मायामानुत्रीं लवविलवविदां सा सश्विसविधा- नामानामाभिशेष
विमहविहमनत्रासमोडासमोडा. २. गौरागौरातिकीनेः परमपरमतहासविधासविधा-
ड्येया देयान्मुहं मे जनितजनितनूभावतारावतारा; लोकलोकथवे तनयविनयविधिंयास-
मानामानाडभण्णा लण्णानुयोगासुगमसुगमयुक् पाकृतालण्णताड्यम् ३. लोकं लोकेशनुत्या
सुरससुरस रंजयन्ती ज्यन्ती, ंपूडं ंपूडं रिपूडं जनलजन लव-ङ्गीरवा भारवामा;
अन्ताडकान्ताड्यिपस्थेरितदुरितदुरन्ताद्वितानां द्वितानां, ह्याह्याल्लमुच्यैरुच्यितरुच्यितमा
संस्तवे य स्तवे य. ४.

२४ श्री महावीरजनस्तुतिः

[अक्षरवद्वकम्]

तव जिनवर! तस्य अद्वा रतिं योजभागं, लज्यं महावीर! पाथोधिगम्भीर!
धीरानिशम; मुदित! विभव! सन्निधानेड्यमोहस्य सिद्धार्थ- नाम! क्षमालृत्! कुभाग-
पडे यस्य वाया रतः; मुनिजननिकरश्चरित्रे पवित्रे परिक्षीण- कर्मा स्कुरल्लजानलाक् सिद्धि-
शर्माणि लेभेतरा- मुदितविभवसन्निधानेड्यमोहस्य सिद्धार्थ- नामक्षमालृत्कुमाराड्यपडेयस्य
वाड्यारतः १. नयडमद्विकासने का सुरी विश्वयस्मेर, नेत्राड्यनि प्रोक्षामण्डलस्य
क्षतंयन्त! हे!; न तव रविलया समानस्य कन्याङ्गुहारा- द्वितेड्यारिभतस्य आरवन्!
मडे वास्यवाशयिते; कनकरजतरत्नसाक्षत्रये देशनां तन्वतो, स्वस्तसंसार! तीर्थेशवार!
धुसदोरणी-नत! वर! विलयासमानस्य कन्याङ्गुहारा, द्विते पाणिभतस्य आरवन्-मडेवास्य-
लरीभिते. २. ज्यनमुच्यितमहंलः सङ्गम मेभसे प्रीण्यङ्ग; लज्यं! लीमे उच्ये स्वस्तलज्यं

लक्ष्मा शान्तिनाथो जनानां, प्रसूत कुवनकीर्तिः कामितं कृमकन्तिः १. जिनपतिसमु-
दाथो दायकैऽपीप्सितानां, दुरिततिभिरभानुः कल्पवृक्षोपमानः, रथयतु शिवशान्तिं
प्रातिहायंश्रियं थो, विकटविषमभूमीजतदतिं भिमतिं. २. प्रथयतु लविकनां ज्ञानसम्प-
त्सभूडं, समय छड जगत्यामाप्तवक्त्रप्रसूतः, लवजलनिधिपोतः अवंसम्पत्तिहेतुः, प्रथि-
तवनघटायां सूर्यकान्तप्रकाशः. ३. ज्यविजयमनीषामन्दिरं अक्षशान्तिः, सुरगिरिसमधीरः
पूजितो न्यक्षयधैः; उरतु सकलविधं थो जनैश्चिन्त्यमानः, स लवतु सततं वः श्रेयसे
शान्तिनाथः ४.

६ संसारदावा पादपुर्ति श्री महावीरजिन रतुतिः

नत्रेन्द्रभौलिप्रपतपरग-पुंजस्तुस्तुंरितकमभाज्जम; वीरं लजे निजितमोड-
वीरं, संसारदावानलदाडनीरम. १. पुंषौषपक्षदलभौरभगुण्डितानि, स्वर्णगुण्डैः सुरकृतैः
परिमण्डितानि; वन्देडतां वरेपदानि नतान्यजेन, कावापनामसुरदानवमानवेन. २. नाना-
रत्नैः सुलगमतुल्यमौडभादृश्यपाठै विंज्ञजातेभंहुनयलरैः सत्तरजैरुपेतम; युक्त्या जैनं
समयमुदधिं कीर्त्याम्यस्मि कामं, योधागाधं सुपदपद-वीनीरपूराभिरामम्, ३. श्रीमद्-
वीरकृमाग्नेरुद्धरसकमना राजडंसीव रम्या, सिद्धा सिद्धाविरुद्धा विशदगुण्डसदभक्ति-
द्वृत्पक्षरुद्धा; या धत्ते स्वीयकण्ठे धनसुरभिरसां पुंषुमादां विशाळा-माभूताडोडधुडी-
अहुडपरिमलाडीडवोलाडिमादा. ४.

७. स्नातस्या पादपुर्ति श्री वर्द्धमानजिन रतुतिः

स्कृजंइलकितनतेन्द्रशीषं विलसत्कोटीररत्नावली; रंगकान्तिकरन्निगतादभूतनभ्रेश्णी
समुज्ज्वलितम; सिद्धार्थगरुडस्य कीर्तिं तगुण्डस्थांभिद्रयं पातु वः, स्नातस्याप्रतिभस्य मेरु-
शिखरे शय्या विलोः शशवे. १. श्रेयः शमकृते लवन्तु लवतां सर्वेऽपि तीर्थाधिपा, येषां
जन्ममहः कृतः सुरगिरौ वृन्दारकैः सादरैः पौडोभीस्तनगवंपण्डनपरैः कुम्भैः सुवर्णै-
दलवै-डंसांसाडतपन्नरेल्लुकपिशक्षीराण्वाम्भोभृतैः २. सेवे सिद्धान्तमुधत्सकलमुनिजन-
प्रार्थितामत्यंरत्नं, गजंद्वायाटवादिद्विरदधनघटादपंकण्ठीरगालम्; मिथ्यधर्माधकारे
स्कृटविकटकरादिलमध्यप्रलं नो. अडंद्रत्रप्रसूतं गण्डधररचितं द्वादशांगं विशालम्. ३.
दज्ञो यक्षाधिराज्जे मडिमगुण्डिधिश्चण्डेदंण्डधारी, सर्वं सर्वानभूतिविंदलयतु मुहा संध-
विधं महौमः; अध्वारुढो द्विपेन्द्रं वरलवनगतस्त्वभडुस्त्वोत्कटारथं, निष्पंकंयामनीलद्युति-
मलसदृशं आलयन्द्रालदंष्ट्रम्. ४.

८. श्रेयः श्रियां मंगल-पादपुर्ति श्रीपार्श्वजिन रतुतिः

श्रेयःश्रियां मंगलकेलिसत्रां, श्रियुज्जयिन्तामखिपाश्चनाथ!; दुर्वरिसंसारलयारथ
रक्ष, मेक्षस्य भागे वरसाधंवाड! १. जिनेश्वरणां निकर! क्षमायां, नरेन्द्रदेवेन्द्रनताभि-
पक्ष!; कुरुव निर्वण्यसुभं क्षमाभृत्!; सत्तेवलज्ञानरमां दधान! २. द्वैवन्मवाभाहुद्वैकडार!,
क्षमासरस्वद्रजनीशतुद्वय!; सर्वज्ञ! सर्वातिशयप्रधान!; तनोतु ते वाग् जिनराज! सौष्यम्

३. श्रीपाश्र्वनाथकमण्डाम्भुजत-सारङ्गतुल्यः कलधौतकान्तिः; श्रीयक्षरान्ते गरुडालिधानः; यिरं जय ज्ञानकलानिधान !. ४.

८. कटलाणुकं पादपूर्ति-श्लोकधमजिन स्तुतिः

आवानयाण्णैगनरिंहविहं, सविहसंपुण्णपयारविहं; वहे नसो-निननययारुयं हं, कटलाणुकं पढमं विण्णिहं. १. यित्तगडारं रिउहपवारं, हुङ्गिगिवारं समसुक्कपकारं; तित्थेसरा हितुसया निवारं, अपारसंसारसमुहपारं २. अन्नाणुसत्तुङ्गलण्णे सुवप्य, सन्नायसं-हीलियकोहकप्यं; ससेमि सिद्धं तमहे अणुप्यं, निन्वाणुमग्गे वरणाणुकाप्यं. ३. हंता-धिउठा वरहाणुधन्ता, वायेसिरी हाणुगुण्णोववण्णु; निन्वयं पि अम्हं हुवठि पसन्ना, कुदिहुगोक्कीरतुसारवन्ता. ४.

१० साधारण्णजिन स्तुतिः

गले नमनि हीक्षायां, केवले विवृत्तौ तथा; यस्येन्द्रा महिमां यकु-स्तं जिनं नौमि लक्षितः १. मोहेलकुम्भनिसेह-विधौ कण्डीरवोपमाः; ये जिनास्तत्पदाभ्लोणं. नमस्याभ्यधनाशनम्. ३. अंगोपांगल्लाडपूण्णं, नमकल्लौलसं कुलम् : सदशं नादिरत्ताठयं, वन्दे जैनागमाभ्युधिम्. ३. सवे यक्षाग्निअधा ये, वैयावृत्यकराः सुराः; सुद्रोपद्रवसंघातां ते द्रुतां द्रावयन्तु नः. ४.

११ श्री सिद्धयक्क स्तुतिः

१

ज्ञात्वा अश्रं तदर्थं गणुधरमनसः प्राग वहेह वीरहेवः, अहंत्सिद्धाय साधुप्रकृति-नवपदान् सिद्धयकंस्वरुपान्; ये लव्याश्रित्य धिण्णुं प्रतिदिनमाधकं संजयन्ते स्वलकल्या, ते स्युः श्रीपालवच्य क्षितिवरपतयः सिद्धयक्कप्रसादात्. १. हुस्तीणुं निस्तरीतुं लवणल-निधिकं पण्णियुग्गे गृहीत्वा, यानेकान् कोटिकुम्भान् कनकमणिमयान् षण्टिलक्षाभियुक्तान्; गंगासिन्धुद्वानां जलनिधितटतस्तीथं तोयेन लत्वा, तत्सर्वाधीश्वराणां सुरपतिनिकरा जन्मकृत्यं प्रयकुः २. कुयुं हेवास्त्रिप्रं रणतमणिमयं स्वर्णुकान्त्यामिरामे, स्थित्वा स्थाने सुवाक्यं जिनवरपतयः प्रावदन् यां य नित्यम्; तां वायं कण्णुकूपैः सुनिपुण्णमतयः श्रद्धया ये पिणान्त, ते लव्याः शैवमार्गागमविधिकुशला मोक्षमाशु प्रयान्ति. ३. देवी यकेश्वरी खग् इधती य हुहये पत्तने देवकाण्ये, अमे मोहालिकीणुं वीमलपहयुतैः सिद्धयकंस्व षीणैः; श्रीमदर्वाहियुकतौविंजयलववैवधं रुपैसुं नीनैः, स्तुत्या नित्यं सुलक्ष्मीविजयपदधतैः प्रेमपूणैः प्रसन्ना. ४.

२

विपुल कुशलमाला-केलिगेहं वीशाला-डसमविलवनिधानं शुद्धमन्त्र प्रधानम्; सुरनरपति सेव्यं, दिव्यमाहात्म्यलव्यं, निहत-दुरितयकं, संस्तुवे सिद्धयकम्. १. दमितकर-णुवाहं, लावतोयः कृताहं, कृतिनिवृत्तिविनाशं, पूरिताङ्गिगवणशम्; नमितजिनसमाजं, सिद्धयक्कादिणीजं, लज्जति सगुणुराजिः, सोर्जनशं सौभ्यराण्ण. २. विविधसुकृतशाणो,

अंगपत्रोद्यथादी, नयकुसुममनोः, प्रौढसंपदसाध्यः; इरतु विनुवतां श्रीसिद्धयङ्जनानां, तरुरिव लवतापा-नागमः श्रीजिनानाम्. ३. जिनपतिपदसेवा-सावधाना धुनाना-इरितरियुक्ताः, कान्तकारि दधानाः; इरतु तर्पात पुंसां सिद्धयङ्कस्य नव्यं, प्रमदभिद्ध रतानां रेडिष्णीमुभ्यदेव्यः. ४.

१२. श्रीनेमिनाथजिन स्तुतिः

कमलवह्निपतं तव शब्दते, जिनपते! लुवनेश! शिवात्मज !; सुकुरवद् विमलं लुषुडःवशाद् हृदयनाथकवत् सुमनोऽरम्. १. सकलपारगताः प्रलवन्तु मे, शिवसुभाय कुकर्मविदारकाः; रुचिरमंगलवद्विलवने घना, इशतुरंगमगौरवशोधराः २. महनमानजरा-निधनोऽजिज्ञा, जिनपते! तव वागभूतोपमा; लवजतां लवताच्छिवशमञ्जि, लवपयोधि-पान्जनतारका. ३. जिनपपादपयोऽरुड्डसिका, दिशतु शासननिर्णयकामिनी; सकलदेह-लूताममलं सुभं, सुभविमालरनिजितभाषिपा. ४.

१३. श्रीज्ञानपंचमी स्तुतिः

१

शैवेयः शंभकेतुः कलितजनमनः संशयः सर्वशूलं, विप्रवेशः सौवदेहदुष्टिनिव-
 जितघनः कर्मधर्माभृतांशुः क्षान्त्याढयः कष्टदुष्टक्षयकरलुपरो रैवतोत्तंसतुड्यः, इत्याषुं
 पंचमीसत्तसि वितनुतां पंचमज्ञानवान् वः १. नाशैवत्रैशलेयप्रथमयरभकश्चन्द्रवन्व्यारु-
 अच्यता भूतिः रूतिः दधानः प्रथयति कुमुदं ये लुधादहादडेनुः; प्रोदःमच्छन्नपशा
 विकयकरकरः सत्कलावान् मनोशो, ज्ञानं पुण्याङ्गनौधः सनपसि लविनां पंचमीवास-
 रस्य. २, जीवांशुधीश पुंसां पतिकुसुमभिदं पुण्यमाने मनुष्या, निर्वाणामेयसौभ्य-
 प्रमलक्षत्रमथो यत्प्रासादाल्लभन्ते; श्रीसावंप्रौढशुद्धागमधरखिरुडः सिद्धिदानैकरक्त-स्तप-
 यम्यसनपरशुघनविशदधियां लाविनामस्तु नित्यम्. ३. सम्पूर्णां पूषिमे-डप्रलसुलग-
 शुर्षुडं तदेवेन्द्रनाना-प्रोद्गमन्धाद्विपेन्द्रप्रयुरमदहुरैषुधिपे राजमाना; श्रीअहंङ्कृतिभावा
 विमलकङ्करा भास्वदम्भालिधाना; पंचम्यहः स्तपोऽथं वितरतु कुशलं धीमतां सावधाना ४.

२

पंचान-तकसुप्रपंचपरमानन्दप्रदानक्षमं, पंचानुत्तरसीमद्विव्यपदवीवस्थाय मन्त्रो-
 पमम्; येन प्रोक्तवत्पंचमीवरतयो व्याहारि तत्कारणं; श्रीपंचाननलांछनः स तनुतां
 श्रीवर्द्धमानः श्रीयम्. १. ये पंचाश्ररोधसाधनपराः पंचप्रमादाहाराः पंचालुमत पंच-
 सुमतधराः प्रज्ञापनासाहाराः; कृत्वा पंचदृष्टीकनिर्णयमथो प्राप्ता गतिं पंचमीं, तेऽभी
 संयम पंचमीमतभतां तीर्थंकराः शंकराः २. पंचारधुरीणुपंचमगणुधीशेन ससूत्रितं,
 पंचज्ञानवियारसारकलितं पंचेषुपंचत्वदम्; दीपालं गुरुपंचभारतिभिरे ष्वेकादशीरे-
 डिष्णी-पंचम्याद्विद्वप्रकाशन पदु ध्यायामि जैनागमम्. ३. पंचानां परमेष्ठिनां, स्थिरतया
 श्रीपंचमेरुश्रियं, लकतानां लविनां गृहेषु अहुशो या पंचदिव्यं व्यधातु; प्रह्वे पंच
 जग-मनोमतिकृतौ स्वारत्नपांचालिक्ष. पंचम्यादितपोवतां लवतु सा सिद्धायिका त्रा ४.

उ

श्रीनेमिः पंचरुपसिद्धशपतिकृत प्राण्य जन्मालिषेक; श्रयत्पंचाक्षमत्तद्विरहम-
हलिहा पंचवक्त्रोपमानः; निमुंजतः पंचदेहाः परमसुषमय प्रास्तकर्म प्रपंचः, कल्याणं
पंचमीसत्तपसि वितनुतां पंचमज्ञानवानवः १. संप्रीणन् सन्त्यकोरान् शिवतिलकसमः
कौशिकानंद भूतिः, पुष्याण्डि प्रीतिहायी सितरुचिरिवयः स्वीयगोभिरतमांसि;
सांद्राणि एवंसमानः सकलकुवल्लयोद्धास मुञ्चैश्चकार, ज्ञानं पुष्याङ्गिनौघः सतपसिभविनां
पंचमीवासरस्य. २. पीत्वानानालिधार्थाभूतर-समसमं यांतिथास्थन्तिजग्मु, जलं वा
यश्मादनेके विधिवदभस्तां-प्राण्यनिर्वाण्युपर्यामि; यात्वादेवाधिदेवागमदशमसुधाकुंडमा-
नंदहेतु, स्तपंचम्यास्तपस्सुधतविशदंधयां लाविनामस्तु नित्यम्. ३. स्वर्णाङ्कं वदग-
-भङ्गिकिरण्युगण्डवस्त नित्यांधकार, हुंकारारावद्दरीकृत सुकृत जन्मातविभ्रप्रयारः; देवी-
श्रीअंजिकाण्या जिनवरचरणालोज्ज्वलंगीसमाना, पंचम्यद्वस्तपोथं वितस्तुकुशलंधीमतां
सावधाना. ४.

१४ मानैकादशी स्तुतिः

१

अरस्य प्रमत्त्या नमिजिनपतेज्ञानमतुलं, तथा मद्वैजन्मवतमपमलं देवलमलं;
वल्लक्षैकादश्यां सहस्रिलसदुदाभमहसि, क्षितौकल्याणानां क्षपतिविपदः पंचकमदः, १. सुप-
वेन्द्र श्रव्यागमनगमनैर्भूमिवलयं, सदास्वर्गत्यावा हुमहुमिकयायत्रसलयं; जिनानामप्यापुः
क्षयुभतिसुभं नारकसदः, क्षितौकल्याणानां क्षपति विपदः पंचकमदः. २. जिनान्मेवयानि
प्रक्षिजगदुरात्मीय समये, इत्यत्कर्तृष्णामितिय विहितं शुद्ध समये; अनिष्टारिष्टानां-
क्षितिरनुभवयुष्ंहुमुदः, क्षितौकल्याणानां क्षपति विपदः पंचकमदः. ३. सुराः सेन्द्राः सवे
सकल जिनयद्र प्रमुदिता-स्तथा य ज्योतिष्कण्डिद लवननाथासमुदिताः; तपो यत्कर्तृष्णां-
विदधति सुभं विस्मितलुदः, क्षितौकल्याणानां क्षपति विपदः पंचकमदः. ४.

२

श्रीलाग्नेमिअंलाषे जलशयसावधे स्कुतिभैकादशीयां, माघ-मोहावनीन्द्रप्रथमन-
विशिष्यः पंचभाष्याचिरण्युः; मिथ्यात्वध्वान्तवान्तौ रवि- करनिकरस्तीव्रलोलाद्रिवज्जं,
श्रेयस्तत्पव वस्तातशिवसुषमिात वांशुत्र-तत्रेण्डिनोऽभूत्. १. ध-द्रैरभ्रमहलिमुंनिय-
शुषुरसास्वादनानन्दपूष्यै-दिव्यद्विस्कारहारैरलं दितवरवपुयंठिलस्ववधूलिः; साद्धं कल्या-
णकौयो जिनपतिनवतेभिन्दुभूनेन्दुसंभयो, धस्त्रे यस्मिन् जगे तद् लवतु सुभविनां पव
सत्कमडेतुः. २. सिद्धान्ताण्डिप्रवाहः कुभतज्जनपदान् प्लावयन् यः प्रवृत्तः, सिद्धिद्वीपं
नयन् धीधनमुनिवणिजः सत्यपात्र-प्रतिष्ठान्; ष्यैकादश्यादिपवेन्दुमणिमतिद्विशन्धीवराण्युं
महाभ्यं, सन्नयायाम्लश्च नित्यं प्रवितरतु स नः स्वप्रतीरे निवासम्. ३. तत्पवेधाप-
नाथं समुदितमुचियां शम्भुसंभ्याप्रमेया-मुत्कृष्टं वस्तुपीथीमभयदसदने प्राभृतीकुवतां
ताम्; तेषां सव्याक्षपादैः प्रदपितमतिभिः श्रेतभृतादिलिवां, दुष्टैर्जन्यं त्वजन्यं हरतु
हरिततुन्यस्तपादाग्निअप्या. ६.

१५ पंचतीर्थं स्तुति

श्रीशत्रुंजयमुप्यतीर्थतिलकं श्रीनाबिराजंगणं, वन्दे रैवतशैलमौलिमुकुटं श्रीने-
मिनाथं तथा; तारंगेऽप्यजितं जिनं लृगुपुरे श्रीसुवतस्तम्बने, श्रीपाश्वं प्रणुमामि
सत्यनगरे श्रीवद्धमानं त्रिधा. १. वन्देऽनुत्तरकल्पतल्पलवने त्रैवेयक्यन्तर-न्योतिष्काम-
रमन्दराद्रिवसतींस्तीर्थं करानादरात्; जम्भूपुष्करघातकीषु रुचके नन्दीश्वरे कुण्डले, ये
यान्येऽपि जिना नमामि सततं तान् कृत्रिमाकृत्रिमान्. २. श्रीमद्वीरजिनास्यपद्महृदतो
निगम्य तं गौतमं, गंगावर्तनमेव या प्रभिलिहे मिथ्यात्ववैताद्वयकम्; उत्पत्तिस्थि-
तिसंहृतित्रिषथगा ज्ञानाम्भुदापृद्धिगा, सा मे कर्ममलं हस्तविकलं श्रीद्वादशांगी नदी.
३. शकश्चन्द्रविग्रहाश्चधरुण्यहोन्द्रशात्त्वम्बिका, द्विधावाः सकपट्टिगोमुष्-गण्डिश्वे-
श्वरी आरती; येऽन्ये ज्ञानतपः क्रियावतविधिशीतीर्थयात्रादिषु, श्रीसंघस्य तुरा यतुविध-
सुरास्ते सन्तु अद्रंकराः. ४.

१६ श्री समवरणु भावगर्भित पार्श्वजिन स्तुति.

(हरिगीत छंदः)

द्रेऽङ्कि धपमप धुधुमि धोंधों ध्रस्रकि धर धप धोरवम्, होंहोंकि होंहों ह्रगिह्रि
ह्रिःह्रिकि ह्रमकि ह्रषु रषु ह्रेषुवम्; अज्जिंकि जें जें अषुषु रषु रषु निजकि निजजन
रंजनम्, सुरशैल शिभरे अवति सुषदं पाश्वं जिनपति मन्जनम्. १. कट रेगिनि
थोंगिनि कितति गिगडहां धुधुकि धुटनट पाटवम्, गुषु गुषुषु गुषु गषु रषुकि षे'षे'
गुषुषु गुषु गषु गौरवम्; अज्जिंकि जें जें अषुषु रषु रषु निजकि निज जन सङ्गना,
कलयन्ति कमला कलित कलमल मुकलमीस मडोजितः. २. ङकि हें कि हें हें ङङ्कि ङङ्कि
ङङ्कि पट्टा ताड्यते, तल लोंकि लों लों त्रेषि त्रेषिनि ड'पि ड'पिनि वाद्यते; यों योंकि
यों यों थु'गि थु'गिनि धोंगि धोंगिनि कलरवे, जिन मत मनंतं महिम तनुता नमति
सुर नर मडोत्सवे. ३. षुहांकि षु'हां षु'षुडदिषु'हां षु'षुडदि हों हों अ'भरे, यायपट ययपट
रषुकि षे'षे' ङषुषु डे' डे' ड'भरे; तिहां सरगमपधुनि निधपमगरस सस ससस सुर
सेवता, जिन नाट्य रंजे कुशलमुनिशं हिसतु शासन देवता. ४.

१७ श्री आहीश्वर स्तुति.

(भादिनी वृत्त)

ज्य वृषल जिनासि, स्तुयशे निम्न नालि-ज'डिभर विष नालि-यः सु पर्वांग
नालि; मिह किल मुहु नालि; क्षोषि लृत सुन्तु नालि, -धृत लुवनम नालि; क्षान्ति
संपत्कु नालिः. १. विगदीत वजिनानां, नौमिराणं जिनानाम् सरसज नयनानां, पूषु'
यंद्रानना नाम्; गजवर गमनानां, वारिवाह स्वनानाम्, हृत मह महनानां, मुकत
लुवासना नाम्. २. अविकल कल तारा, प्राणुनाथं सु तारा, लव जलानधि तारा, सर्वदा
विप्र तारा; सुर नर विन तारा, त्याहर्षित गीर्षतारा, इनवर तमि तारा. ज्ञान लक्ष्मी
सुतारा. ३. नयन लत कुरंगि, कांशु धारो अिरंगि, मिह किल मुहु रंगि, कृत्यचित्तां

તરંગિ; સ્મૃતિઃ સુચિરંગિ, દેવતાં ય સ્તુરંગિ, કુરુત ઈમ મુરંગિ, ત્યાદિ કૃત બંધુ
રંગી. ૪.

૧૮ શ્રી શાન્તિનાથ સ્તુતિ.

યદ્દિ નિચતમ શાન્તિ', ને તુ મિચ્છોપશાન્તિ', તમમિલપિતુ શાન્તિ', તદ્-
વિધાનાપ્તશાન્તિ'; પ્રહૃત જગદ્દશાન્તિ', જન્મ તુ પ્રાપ્ત શાન્તિમ્, નમત વિનત શાન્તિ',
હે જના દેવ શાન્તિમ્. ૧.

બાકીની બીજી, ત્રીજી, અને ચોથી એ ત્રણ થોથો અનુક્રમે ઉપરની આદીનાથની
બોલવી.

૧૯ શ્રી નૈમિનાથ સ્તુતિ

જિત મહ નમ નેમે, તાતિ સન્નાથ નેમે, નિરુપમશમ નેમે, યેન તુભ્યં વિનેમે;
નિકૃત જલધિ નેમે, સીર મોહદ્રુ નેમે, પ્રણિ દધતિ ન નેમે, તં પરા અપ્ય નેમે. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીનાથની બોલવી.

૨૦ શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તુતિ

અહિ પતિ વૃત પાર્શ્વ', છિન્ન સંમોહ પાર્શ્વમ્, હૃસ્તિ હરણુ પાર્શ્વ', સ્તમમ
યક્ષ પાર્શ્વમ્; અશુભ તમ અપાર્શ્વ', ન્યકૃતામશુ પાર્શ્વ', ત્રિજિન વિપિત પાર્શ્વ',
શ્રી જિન' નૌમિપાર્શ્વમ્. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીનાથની બોલવી.

૨૧ શ્રી મહાવીર સ્વામી સ્તુતિ

૧

ત્રિદશ વિહિત માન', સપ્ત હસ્તાંગ માન'; દલિત મહન માન', સદ્ગુણેર્વર્દ્ધમાનમ્;
દનવર તમિ માન', ક્રોધ મત્સ્યસ્થમાન', જિનવર મસમાન', સંસ્તુવે વર્દ્ધમાનમ્. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીનાથની બોલવી

વીર'દેવ' નિત્યં વંદે ૧. જ્ઞેનાઃ પાદા યુગ્માન્ પાન્તુ. ૨.

જ્ઞેન' વાક્યં ભૂયાદ્ ભૂયૈ, ૩. સિદ્ધાદેવી હઘાત્ સૌખ્યમ્. ૪

૨૨ શ્રી સીમંધર જિન સ્તુતિ.

૧

શ્રી સીમંધર સેવિત સુરવર, જિનવર જ્ય જ્યકારીજી. ધનુષ્ય પાંચશે' કંચન-
વરણી, મૂરતિ મોહનગારીજી; વિચરંતા પ્રભુ મહાવિદેહે, ભવિ જનને હિતકારીજી,
પ્રહ ઉડી નિત્ય નામ જપીજે, હૃદય કમલનાં ધારીજી. ૧. સીમંધર યુગબાહુ સુબાહુ.
સુખત સ્વયંપ્રભ નામજી, અનંત સુર વિશાલ વજ્રધર, ચંદ્રાનન અભિરામજી; ચંદ્ર
ભુજંગ ઇશ્વર નેમિપ્રભ, વીરસેન ગુણ ધામજી, મહાભદ્રને દેવયશા વલી, અજિત કર્ક
પ્રણામજી. ૨. પ્રભુ મુખ વાણી બહુ ગણ બાણી, મીઠી અમીચ સમાણીજી, સૂત્ર અને
અર્થે ગુથાણી, ગણધરથી તીર વાણીજી; કેવલ નાણી બીજ વખાણી, શિવપુરની

નીચાણી, ઉલટ આણી દંદે માહે જાણી, મત કરો ભવિ પ્રાણી. ૩. પહેરી પટોલી ચરણાં ચોલી, ચાલી ચાલ મરાલી, અતિ રૂપાલી અધર પ્રવાલી, આંખડલી અણીઆલી; વિદ્ધ નિવારી સાનિધ્યકારી, શાસનની રખવાલી, ધીરવિમલ કવિરાયનો સેવક, બોલે નય નિકાલી. ૩.

૨

શ્રી સીમંધર દેવ સુહંકર, મુનિ મન પંકજ હંસાણ; કુંથુ અરજિન અંતરે જન્મ્યા, તિહુઅણુ જસ પરશંસાણ; સુમત નમિ અંતર વળી દિક્ષા, શિક્ષા જગત નિરાસેણ, ઉદય પેઠાલ જિનાંતરમાં પ્રભુ, જાશે શિવવહુ પાસેણ. ૧. ખત્રીસ ચઉસઠિ ચઉસઠિ મળીયા, ધગસયસઠિ ઉચ્છિહાણ; ચઉઅડઅડ મળી મધ્યમકાળે, વિશ જિનેશ્વર દિક્ષાણ; દો ચઉચાર જધન દશ જંબુ, ધાયર્ધ પુષ્કર મોઝારણ, પૂજો પ્રભુમો આચારાંગે, પ્રવચન સાર ઉદારેણ. ૨. સીમંધર વર કેવળ પામી, જિનપદ ખવણુ નિમિત્તેણ, અથંની દેશના વસ્તુ નિવેશન, દેતાં સુશુત વિનીતેણ; દ્વાદશ અંગ પૂરવ સૂત્ર રચિયા, ગણધર લઘિ વિકસિયાણ, અપજજવસિયજિનાગમ વંદો, અક્ષયપદના રસિયાણ. ૩. આણુરંગી સમકિતસંગી, વિવિધભંગી મત ધારીણ, ચઉવિહુ સંઘ તિરથ રખવાળી, સંહુ ઉપદ્રવ હરનારીણ; પંચાંગુલી સૂરિશાસન દેવી, દેતી તસ જશ ઋદ્ધિણ, શ્રી મુલવીર કહે શિવસાધન, કાયં સકળમાં સિદ્ધિણ. ૪.

૩

વંદે પુન્વવિદેહભૂમિમહિલાલંકારહારોપમં, દેવં લક્ષ્મિપુરસ્સરં જિણુવરં સીમંધરંસામિયં; પાયા જસ જિણેસરસ લવલીસંદેહસંતાસણા, યોઆલા લવયસાગરમ્મિ નિવડંતાણું જણાણું સયા. ૧. તીઆણાગયવટ્ટમાણુ અરિહા સંવેવિ સુક્રખાવહા, પાણીણું ભવિયાણુ સંતુ સયયં તિત્થંકસ તે ચિરં; જેસિં મેરૂગિરિમ્મિ વાસવગણા દેવંગયા સંગયા, લત્તીએ પકુણુંતિ જન્મણુમહં સોવણુ કુમ્માર્ધાહં. ૨. નિરસીમામલનાણુકાણુબુધણો સમ્મોહનિન્નાસણો, જેનીસેસપયત્થસત્થ કલણે આધિવ્ય કર્પો કુડો; સિદ્ધંતં ભવિયા સરંત હિઅએ તં આરસંગીગયં, નાણાલેયનયાવડીહિ કલિયં સંવણુણુ ભાસિયં. ૩. જે તિત્થંકર પાયપંકજવણુસે? વિચ્છરોલંબયા, ભન્વાણું જિણુભત્તયાણુ અણિસં સોહિણુંકલ્લેશયા; સમ્મહિંકુસુરા વરાભરણુભાદિપંત દેહપહા, તે સંઘસ હવંતુ વિન્ધહરણા કલ્લાણુસંપાયણા. ૪.

૪

અનુવાળી તે ળીજ સોહાવેરે, ચંદારુપ અનુપમ ભાવે રે; ચંદા વીનતડી ચિત્ત ધરજેરે, શ્રી સીમંધરને વંદણા કહેજે રે. ૧. વીશ વિહરમાન જિનને વંદોરે, જિન-શાસન પૂણ આણુંદો રે; ચંદા એટલું કામ મુજ કરજેરે, શ્રી સીમંધરને વંદણા કરજે રે. ૨. શ્રી સીમંધર જિનની વાણી રે, તે તો પીતા અમીય સમાણી રે; ચંદા તમે સુણી અમને સુણુવો રે, ભવ સંચીત પાપ જમાવોરે. ૩. શ્રી સીમંધર જિનની સેવારે, જિન-શાસન આણુંદ મેવારે; ઇં તે હોજે સંઘની માવારે, જગત અંદ

વિખ્યાતાં ૨. ૪.

૫

મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીમંધર સ્વામી, સોનાનું સિંહાસનજી; રુપાનું ત્યાં છત્ર
ખીરાજે, રત્નમણીના દીવા સારજી; કુમકુમ વરણી ત્યાં ગર્હુળી ખિરાજે, મોતીના અક્ષત
સારજી; ત્યાં બેઠા સીમંધર સ્વામી, બોલે મધુરી વાણીજી; કેસર ચંદન બર્ષાં કચોળાં,
કસ્તૂરી બરાસોજી; પહેલી પૂજા અમારી હોજે, ઉગમતે પ્રભાતેજી.

૬

શ્રી સીમંધર મુજને બહાલા આજ સદૃશ સુવિહાણુંજી, ત્રિગડે તેજે તપતા
જિનવર મુજ નુકયા હું જાણુંજી; કેવળકમલા કેલિ કરંતા કુળમંડળ કુળદીપોજી, લાખ
ચોરાશી પૂરવ આયુ રુક્મિણીવર ધણું જીવેજી.

૨૩ શ્રી શત્રુંજય ગિરિ સ્તુતિ

૧

જીહ્વાં યોગજ્યોતેર કોઠા કોઠી, તેમ પંચાશી લખ વળી જોડી; સુખાલીશ સહસ્ર
કોઠી, સમવસર્ષાં જિહ્વાં એતીવાર; પૂર્વં નવાણું એમ પ્રકાર, નાભિ નરિંદ મહાર. ૧.
સહસ્રકુટ અઠાપદ સાર, જિન ચોવીશ તણા ગણધાર; પગલાંના વિસ્તાર, વહી જિન-
ખિંબ તણો નહિં પાર; દેહરી થંભે બહુ આકાર, વિમલગિરિવર સાર. ૨. એંશી
સીતેર સાઠ પંચાશ, બાર જોયણ માને જસ વિસ્તાર, ઇગ ખીતી ચક્ર પણ ચાર; માન
કચુ તેહનું નિરધાર, મહિમા એહનો અગમ અપાર, આગમ માંહે ઉદાર. ૩. ચૈત્રી
પૂનમ દિન શુભ ભાવે, સમકિત દૃષ્ટિ સુરનર આવે, પૂજા વિવિધ રચાવે; જ્ઞાનવિમલસૂરિ
ભાવના ભાવે, દુરગતિ દોહગ દૂર ગમાવે, બોધિ ખીજ જસ પાવે. ૪.

૨

શ્રી શત્રુંજય તીરથ સાર, ગિરિવરમાં જેમ મેરુ ઉદાર, ઠાકુર રામ અપાર;
મંત્રમાંહે નવકારજ જાણું, તારામાં જેમ ચંદ્ર વખાણું, જલધર જળમાં જાણું; પંખી
માંહે જેમ ઉત્તમ હંસ, કુળમાંહે જેમ રુષભનો વંશ; નાભિતણો એ અંશ; ક્ષમાવંતમાં
શ્રી અરિહંત, તપશૂગ મુનિવર મહંત, શત્રુંજય ગિરિ શુણવંત. ૧. રુષભ અજિત
સંભવ અસિનંદા, સુમતિનાથ મુખ પુનમચંદા, પદ્મપ્રભ સુખકંદા; શ્રી સુપાશ્વં ચંદ્ર-
પ્રભ સુવિધિ, શિતલ શ્રેયાંસ સેવો સહુ યુદ્ધિ, વાસુપૂજ્ય મતિ શુદ્ધિ; વિમલ અનંત
ધમં જિન શાંતિ, કુંચુ અર મહિ નમું એકાંતિ, મુનિસુમત શુદ્ધ પાંતિ; નમિ નેમ
પાસ વીર જગદીશ, નેમ વીના એ જિન તેવીશ, સિદ્ધગિરિ આવ્યા ઇશ. ૨. ભરતરાય
જિન સામે બોલે, સ્વામી શત્રુંજય ગિરિ કુણુ તેલે, જિનનું વચન અમોલે; રુષભ
કહે સુણો ભરતજી રાય, છરી પાલંતા જે નર જાય, પાતિક ભુકો થાય; પશુ પંખી જે
ઈણુ ગિરિ આવે, ભવ ત્રીજે તે સિદ્ધજ થાવે, અજરામર પદ પાવે; જિનમત મેં
સેત્ર જે વખાણ્યો, તે મેં આગમ દિલમાંહે આણ્યો, સુણનાં સુખ ઉર ઠાણ્યો. ૩. સંઘપતિ
ભરત નરેસર આવે, સોવન તણાં પ્રાસાદ કરાવે, મણિમય મૂરતિ ઠાવે; નાભિરાયા મરુદેવી

માતા, પ્રાદ્વી સુદરી ખ્હેન વિખ્યાતા, મૂર્તિ નવાણુ બ્રાતા; ગોમુખ યક્ષ ચક્ષેસરી દેવી, શત્રુન્જય સાર કરે નિત્યમેવી, તપગચ્છ ઉપર હેવી; શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, શ્રી વિજયદેવ સૂરિ પ્રણુમી પાયા, ઋષભદાસ ગુણુ ગાયા. ૪.

૩

આદિ જિનવર રાયા, જાસ સોવન કાયા, મરુ દેવી માયા, ધોરી લાંછન પાયા; જગત સ્થિતિ નિપાયા; શુદ્ધ ચારિત્ર પાયા, કેવલ સિરિશયા, મોક્ષનગરે સધાયા. ૧. સવિ જિન સુખકારી, મોહ મિથ્યા નિવારી, દુર્ગતિ દુઃખમારી; શોક સંતાપ વારી; શ્રેણી ક્ષયક સુધારી, કેવલાનંત ધારી, નમીયે નરનારી, જેહ વિપ્રવોપકારી. ૨. સમો-વસરણે બેઠા, લાગે જે જિનજી મીઠા, કરે ગણુપર્થકા, ઇદ્ર ચંદ્રાદિ દીઠા; દ્વાદશાંગી વરીકા, શુચતા ટાલે રિકા, લવિજન હોય હિકા, દેખી પુણ્યે ગરિકા. ૩. સુર સમકિત-વંતા, જેહ ઋદ્ધ મહંતા, જેહ સજ્જન સંતા, ટાલીયે મુજ ચિંતા; જિનવર સેવંતા, વિધન વારે દુરંતા; જિન ઉત્તમ શુણુતાં પદ્મને સુખ દિંતા. ૪.

૪

અતિ સુઘટ સુદર, ગુણુ પુરંદર, મંદરરૂપ સુધીર, ધન કર્મ કહલી દલન કંતી. સિધુ સમ ગંભીર; નાલિરાય નંદન, વૃષભ લાંછન, ઋષભ જગદાનંદ, શ્રી રાજવિજય, સૂરીંદ તેહના, વંદે પદ અરવિંદ. ૧. સુરનાથ સેવિત; વિબુધ વંદિત, ત્રિદિત વિશ્વાધાર, હોય સામલા, હોય ઉજલા, હોય નીલ વણુ ઉદાર; જાસૂહ કુલ, સમાન દોઈ, સોલ સોવન વાન, શ્રી રાજવિજય, સૂરિશજ અહોનિશ, ધરે તેહનું દયાન. ૩. અજ્ઞાન મહાતમ, રૂપ રજની, વેગે વિદ્ધસણુ તાસ, સિદ્ધાંત શુદ્ધ, પ્રજોધ ઉદયો, દિનકર કોડી પ્રકાશ; પદબંધ શોભિત, તત્ત્વ ગભિંત, સૂત્ર પીરતાલીશ, અતિ સરસ તેહના, અર્થ પ્રકાશે, થી રાજવિજય સૂરીશ. ૩. ગજગામિની, અલિરામ કામિની, દામિનીસી દેહ, સા કમલ નયણી, વિપુલ વયણી, ચક્રકેસરી ગુણુ ગેહ; શ્રી રાજવિજય સુરિંદ પાયે, નિત્ય નમતી જેહ, કહે ઉદયરતન, વાયક જૈનશાસન, નિધન નિવારો તેહ. ૪.

૫

શત્રુન્જય મંડણુ, ઋષભ જિણુંદ દયાળ; મરુદેવી નંદન, વંદન કરું ત્રણુ કાળ; એ તીરથ જાણી, પુર્વ નવાણુ વાર; આદીશ્વર આવ્યા, જાણી લાલ અપાર. ૧. ત્રેવીશ તીર્થીકર, ચઢીઆ ઇણુ ગિરિ રાય; એ તીરથનાગુણુ, સુરાસુરાદિક ગાય; એ પાવન તીરથ, ત્રિભુવન નહિ તસ તોલે; એ તીરથના ગુણુ, સીમંધર મુખ બોલે. ૨. પુંડરિકગિરિ મહિમા, આગમમાં પરસિદ્ધ; વિમલાચલ લેટી, લહીએ અવિચલ રિદ્ધ; પંચમી ગતિ પહેાંતા, મુનિવર કોડા કોડ; ઇણુ તીરથે આવી, કર્મ વિપાક વિછોડ. ૩. શ્રી શત્રુન્જય કેરી, અહોનીશ રક્ષા કારી; શ્રી આદિજિનેશ્વર, આણુ હુદયમાં ધારી; શ્રી સંધ વિધનહર, કવડ જક્ષ ગણુબુર; શ્રી રવિ બુદ્ધસાગર, સંધના સંકટ ચુર. ૪.

૬

પુંડરીક ગણુધર પાય પ્રણુમીજે, આદીશ્વર જિનચંદાણુ, નેમ વિના ત્રેવીશ

તિથંકર, ગિરિ ચઢિઆ આનંદાણ, આગમ માંદિ પુંડરિક મહિમા, ભાષ્યુ' જ્ઞાન જિન-
દાણ, ચૈત્રી પુનમ દિન દેવી ચક્ષેસરી, સૌભાગ્ય થો સુખકંદાણ.

૭

વિમલાચલમંડણ જિનવર આદિજિણુંદ, નિભંચ નિરમોહી કેવલજ્ઞાન દિણુંદ;
જે પૂરવ નવાણું આવ્યા ધરી આણુંદ, શત્રુજય શિખરે, સમવસર્યા સુખકંદ. ૧. એહ
ચોવિસીમાં રુપમાદિક જિનરાય, વહી કાલ અતીતે અનંત ચોવીસી થાય, તે સવિ ઇણ
ગિરિવર આવી ફરસી જય, ઇમ ભાવિ કલે આવશે સવિ મુનિરાય. ૨. શ્રી રુપભના
ગણધર પુંડરીક ગુણવંત, દ્વાદશ અંગરચના કીમી જેને મહંત; સવિઆગમ માંહે
શત્રુજય મહિમા મહંત, ભાવિ જિન ગણધર સેવો કરી ધિર ચિત્ત. ૩. ચક્ષેસરી
ગોમુખ કપદિં પ્રમુખ સુર સાર, જસુ સેવા કારણ થાપી ઇંદ્ર ઉદાર; દેવચંદ્ર અણિ
ભાવે, ભવિજનને આધાર, સવીતીરથ માંહે સિદ્ધાચલ શીરહાર. ૪.

૮

શ્રી શત્રુજય આદિજિન આઠ્યા, પુરવ નવાણું વારણ, અનંત લાભ ઇંદ્રાં જિનવર
મણી, સમોસર્યા નિરધારણ; વિમળ ગિરિવર મહિમા મોટો, સિદ્ધાચળ ઇણે ઠામણ,
કાંકરે કાંકરે અનંતા સિદ્ધયા, એક સો આઠ ગિરિનામણ.

૨૪ શ્રી સુમતિ જિન સ્તુતિ

('પૃથ્વી પાણી તે ઉરે' એ દેશી)

મોટા તે મેધરથ રાયરે, રાણી સુમંગલા, સુમતિનાથ જિન જનમિયા એ; આસન
કંચુ' તામ રે, હરિ મન કંપીયા, અવધિજ્ઞાને નિરખતા એ; ભણ્યુ' જન્મ જિણુંદ
રે, ઉડ્યા આસન થકી, સાત આઠ ડગ ચાલીયા એ; કર જોડી હરિ તામ રે, કરે નમુ-
ચ્યુણું; સુમતિનાથના ગુણ સ્તવે એ. ૧. હરિણગમેષિ તામ રે, ઇન્દ્રે તેડીયા, ઇંદ્રા સુધોપા
વજ્રહાવીયા એ; ઇંદ્રા તે બત્રીસ લાખ રે, લાગે તે વેલા. સુરપતિ સહુકો આવીઆ એ;
રચ્યુ' તે પાલક વિમાન રે, લાખ જોજન તણું, ઉચ્યુ' જોજન પાંચસે' એ; હરિ ઊસી
તે માંડી રે, આવે વાંદવા, જિન ઋષભાદિક વંદીઓ એ, ૨. હરિ આવે મૃચ્યુ લોક રે,
સાથે સુર બહુ, કેતા ગજ ઉપર ચડયા એ; ગરૂડ ચડયા ગુણવંતરે, નાગ પલાણીઆ,
સુર મહી જિનધર આવીઆ એ; ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેષ રે, પ્રણમી સુમંગલા, રત્ન કૂખ તારી
સહિ એ; જન્મ્યા સુમતિ જિણુંદ રે, ત્રણ જ્ઞાન સહિત, ઇન્દ્ર વાણી જિનણ તણી એ. ૩.
પંચ રુપ કરી હાથ રે, ઇન્દ્રે તેડીયા, ચામર વિજે દોય હરિ એ; એક હરિ છત્ર ધરંતરે, વજ્ર
કરે મહી, એક હરિ આગલ ચાલતા એ; આઠ્યા મેરુની શૃંગે રે, પાંડુક વન જિહાં, નવરાવી
ધર મૂકીઆ એ; યજ્ઞ તુંબરૂ દેવ રે, મહાકાલી યજ્ઞણી, ઋષભ કહે' રક્ષા કરો એ. ૪.

૨૫. શ્રી શાન્તિજિન સ્તુતિ.

૧

('શાન્તિ સુહંકર સાહીગો.' એ દેશી.)

શાન્તિ જિનેસર સમરીએ, જેની અચિરા માય, વિશ્વસેન કુલ ઉપન્થા, મૃગ

લંછન પાય; ગજપુર નયરીનો ધણી, કંચન વણી છે કાય, ધનુષ આવીશ દેહડી, લાખ વરસનું આય. ૧. શાન્તિ જિનેસર સોલમા, ચમ્પી પંચમ જાણું, કુંથુનાથ ચમ્પી છટ્ટા, અરનાથ વખાણું; એ ત્રણે ચમ્પી સદ્ધિ, દેખી આણુંદુ, સંજમ લેઈ સુગતે ગયા, નત્ય ઉઠીને વંદુ. ૨. શાન્તિ જિનેસર કેવલી, બેઠા ધર્મ પ્રકાશે, જ્ઞાન શિયલ તપ ભાવના, નર સોઢે અભ્યાસે, એરે વચન જિનજી તણા, જેણે હીયડે ધરીયા, સુષુતાં સમકિત નિર્મલા, તેણે કેવલ વરીયા. ૩. સમેતશિખર ગિરિ ઉપરે, જેણે અણુસણુ કીધાં, કાઉ રસભા ધ્યાન મુદ્રા રહી, જેણે મોક્ષજ સધ્યાં; જક્ષ ગરુડ સમરુ સદા, દેવી નિર્વાણી, ભાવક જીવ તુમ સાંભળો, રિખલદાસની વાણી. ૪.

૨

સકલ સુખાકર પ્રભુમિત નાગર, સાગરપરે ગંભીરોજી, સુકૃત લતાવન, સીંચન ધનસમ, ભવિજન મન તરુ કીરોજી; સુરનર કિન્નર અસુર વિદાધર, વંદિન પદ અરવિંદજી, શિવ સુખ કરણુ, શુભ પરિણામે, સેવો શાંતિ જિણુંદજી. ૧. સયલ જિનેસર ભુવન દિણે-સર, અલવેસર અરિહંતાજી, ભવિજન કુમુદ, સંયોધન શશિસમ, ભયલંબન ભગવંતાજી; અષ્ટ કરમ અરિ, દલ અતિ ગંજન, રંબન મુનિજન ચિત્તાજી, મન શુદ્ધે જે, જિનને આરાધે, તેહને શિવસુખ દિત્તાજી, ૨. સુવિહિત મુનિજન, માનસરોવર, સેવિત રાજ મરા-હોજી, કવિમલ સકલ, નિવારણુ જલધર, નિર્મલ સૂત્ર રસાલે જી; આગમ અકલ, સુપદ પદે શોભિત, ઉંડા અર્થ અગાધોજી, પ્રવચન વચના, તણી જે રચના, ભવિજન ભાવે આરાધોજી. ૩. વિમલ કમલ દલ, નિર્મલ લેખણુ, ઉદ્ભસિત ઉરે લક્ષિતાંગીજી, પ્રદ્યાણી, દેવી નિરવાણી, નિમ્ન હરણુ કણ્યંગીજી; મુનિવર મેષ, રતનપદ અનુચર, અમર રતન અનુભાવેજી નિરવાણી દેવી પ્રભાવે, ઉદય સદા સુખ પાવેજી. ૪.

૩

ગજપુર અવતારા, વિશ્વસેન કુમારા, અવનિતલે ઉદારા, ચક્રવિ લક્ષ્મી ધારા; પ્રતિ દિવસ સવારા, સેવિયે શાંતિ સારા. ભવજલધિ અપારા, પામીયે જેમ પારા. ૧. જિનશુભુ જસ મલ્લિ, વસના વિપ્રવ વલ્લિ, મન સદન ચ સલ્લિ, માનવંતી નિસલ્લિ; મકલ કુશલ વલ્લિ, ફૂલડે વેગ ફૂલી, હુરગતિ તસ દ્વલ્લિ, તા સદા શ્રી બહુલી. ૨. જિનકથિત વિશાલા, સૂત્રશ્રેણી રસાલા, સકલ સુખ સુખાલા, મેલગ મુનિબાલા; પ્રવચન પદ માલા. દ્વિતિકા એ દયાલા, ઉરધરી સુકુમાલા, મૂકીયે મોહજલા. ૩. અતિ ચપલ વખાણી, સૂત્રમાં જે પ્રમાણી, ભગવતિ પ્રદ્યાણી, વિમ્બવંતી નિર્વાણી; જિનપદ લપટાણી, કોટી કલ્યાણુ ખાણી, ઉદયરત્ને જાણી, સુખદાતા સયાણી. ૪.

૪

શાંતિ સુહંકર સાહિબો, સંચમ અવધારે, સુમતિને ઘરે પાનણું, ભવપાર ઉતારે; વિચરંતા અવનીતલે, તપ ઉચ્ચવિહારે, જ્ઞાન ધ્યાન એક તાનથી, નિચંચને તારે. ૧. પાસ વીર-વાયુપૂજ્યને, નેમ મહી કુમારી, રાજ્ય વિદૂણા એ થયા, આપે મત ધારી; શાંતનાથ પ્રમુખાં સવિ, લહી રાજ્ય નિવારી, મહો નેમ પરવયા નહીં, બીજા ધરબારો

૨. કનક કમલ પગલાં ઠવે, જગ શાંતિ કરીને, રથણુ સિંહાસન ખેસીને, ભઠ્ઠી દેશના હીને; થોગાવંચક પ્રાણીયા, ફલ લેતા રીઝે, પુષ્કરાવતંના મેઘમાં, મગસેલ ન ભીને.
૩. કોડવદન શુકરાડ્ડો, શ્યામ રૂપે ચાર, હાથ ખીલ્લેરુ કમલ છે, દક્ષિણુ કર સાર; જક્ષ ગરુડ વામ પાણિયે, નકુલાક્ષ વખાણે, નિર્વાણીની વાત તો, કવિ વીર તે બાણે. ૪.

૨૬ શ્રી મહિનાથની સ્તુતિ

મહિ જિનેસર વાને લીલા, હીથો મુજ સમકિત લીલાલ, અણુ પરણે જિણે સંયમ લીધો, સૂધા સંયમ શીલાલ; તે નરભવમાં પશુ પરે બાણો, જે કરે તુમ અવ-હીલલ, તુમ પદ પંકજ સેવાથી હોય, ઝોધ ખીજ વસીલાલ. ૧. અષ્ટાપદગિરિ રુવલ જિનેશ્વર, શિવપદ પામ્યા સારલ, વાસુપૂજ્ય અંપાચો યદુયતિ, શિવ પામ્યા ગિરનારલ; તિમ અપાપા પુરીશિવ પહોતા, વદ્ધ'માન જનરાયલ, વીશ સમેતશિખર ગિરિ સીધા, ઈમ જિન અઉવીશ થાયલ. ૨. જીવ અજીવ પુણ્ય પાપને આશ્રવ, અંધ સંવર નિજ્જરણુલ, મોક્ષ તત્વ નવ ઈણી પરે બાણો, વહી પદ દ્રવ્ય વિવરણુલ; ધર્મ અધર્મ નભ કાલને પુદ્ગલ, એહ અજીવ વિચારેલ, જીવ સહિત પદ્દ્રવ્ય પ્રકાશ્યાં, તે આગમ ચિત્ત ધારેલ. ૩. વિદ્યાદેવી સોલ કહીને, શાસન સુર સુરી લીનેલ, લોકપાલ ઈંદ્રાદિક સઘળા, સમકિત દૃષ્ટી ભણીનેલ; જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ શાસન ભક્તા, દેખી જિનને રીઝેલ, ઝોધીખીજ શુદ્ધ વાસન દ્રક્તા, તાસ વિરહ નવિ કીનેલ. ૪.

૨૭ શ્રી નેમિજિન સ્તુતિ

૧

સુર અસુર વંદિત પાયળ્પંકજ, મયણુ મહુમહોલિત', ઘન સુધન શ્યામ શરીર સુંદર, શંખ લંછન શોભિત'; શિવાદેવી નંદન, ત્રિજગ વંદન, ભવિક કમલ દિનેશ્વર', ગિરનાર ગિરિવર શિખર વંદુ', શ્રી નેમિનાથ જિનેશ્વર'. ૧. અષ્ટાપદે શ્રી આદિજિન-વર, વીર પાવાપુરી વરુ, વાસુપૂજ્ય અંપા નયર સિદ્ધા, નેમ રૈવત ગિરિવરુ; સમેત-શિખરે વીશ જિનવર, મુખિત પહોતા મુનિવરુ, ચોવીશ જિનવર નિત્ય વંદુ', સયલ સંધ સુહંકરુ'. ૨. ઈચ્ચાર અંગ ઉપાંગ બાર, દશ પથજા બાણિયે', છછેદ ગ્રંથ પસશ્ચ સશ્થા, મૂલ ચાર વખાણિયે'; અનુયોગદ્વાર ઉદ્ધાર, નંદી સૂત્ર જિનમત ગાઈયે', વૃત્તિ ચુણિ' ભાષ્ય પિસ્તાલીશ આગમ ધ્યાઈયે. ૩. હોય દિશિ બાલક હોય જેહને, સઢા ભવિયણ સુખકરુ', દુઃખ હરિ અંબા હુમ સુંદર, હરિત હોહગ અપહરુ; ગિરનાર મંડણુ નેમિ જિનવર ચરણુ પંકજ સેવિયે, શ્રી સંધ સુપ્રસન્ન મંગલ, કરો તે અંબા દેવિયે. ૪.

૨

શ્રી ગિરનારે જે ગુણુ નીલો, તે તરણુ તારણુ ત્રિભોવન તિલો; નેમીસર નમિયે તે સઢા, સેવ્યાથી આપે સંપદા. ૧. ઈંદ્રાદિક દેવ જેહને નમે, દશનંદી દુઃખ ઉપશમે; જે અતિત અનાગત વચ્ચંચન, જે જિનવર વંદુ વર પદધન. ૨. અસ્કિતે વાણી

ઉચ્ચરી, ગણધરે તો રચના કરી; પીસ્તાલીશ આગમ જાણીયે, અર્થ તેના ચિત્રે આણીયે.
૩. ગદ ગિરનારની અધિષ્ઠાયિકા, જિનશાસનની રખવાલીકા; સમરુ સા દેવી અંબિકા,
કવિ ઉદયરત્ન સુખ દાઈકા. ૪.

૩*

નેમિ જિનેસર, પ્રભુ પરમેસર, વહો મન ઉલ્લાસલ, શ્રાવણુ શુદ્ધિ પંચમી દિન
જનમ્યા, હુઓ ત્રિજગ પ્રકાશલ; જન્મ મહોત્સવ કરવા સુરપતિ, પાંચ રૂપ કરી
આવેલ, મેરુ શિખર પર ઓચ્છવ કરીને, વિબુધ સયલ સુખ પાવેલ. ૧. શ્રી શત્રુંજય
ગિરનાર વંદુ', કંચનગિરિ વૈભારલ, સમેતશિખર અષ્ટપદ આણુ, તારંગગરિને જુહા-
રલ; શ્રી ક્ષલવદ્ધિ' પાસ મંડોવર, શંખેસર પ્રભુ દેવલ, સયલ તીરથનું ધ્યાન ધરીને,
અહનિશ કીને સેવલ. ૨. વરદત્તને શુભમંજરી પ્રથંધ, નેમિ જિજ્ઞેસર દંખ્યોલ,
પંચમી તપ કરતાં સુખ પામ્યા, સૂત્ર સકલમાં લાખ્યોલ; નમો નાણુરસ ઈમ ગણજી
ગણિયે, વિધિ સહિત તપ કીનેલ, ઉલટ ધરી ઉજમણું કરતાં, પંચમી ગતિ સુખ
લીનેલ. ૩. પંચમીનું તપ જે નર કરશે, સાનિધ્ય કરશે અંબાઈલ; હોલત દાઈ અધિક
સવાઈ, દેવી શ્રે ઠકુરાઈલ; તપગચ્છ અંખર દિનકર સરખો, શ્રી વિજયસિંહસૂરીશલ,
વીર વિજય પંડિત કવિરાજ, વિબુદ્ધ સદા સુજગીશલ. ૪.

૪

શ્રી ગિરનારશિખર સિણુગાર, રાજેમતિ હૈયાનો હાર, જિનવર નેમકુમાર; પૂરણ
કરૂણા રસ લંઘર, ઉગાર્યાં પશુઆં એ વાર, સમુદ્રવિજય મદહાર; મેાર કરે મધુરા કિંગાર
વિચે વિચે કોયલના ટઉકાર, સહસ ગમે સહકાર; સહસા વનમાં હુઆ અણુગાર, પ્રભુલ
પામ્યા કેવલ સાર, પહોતા મુક્તિ મઝાર. ૧. સિદ્ધગિરિ એ તીરથ સાર, આણુ અષ્ટપદ
સુખકાર, ચિત્રકૂટ વૈભાર; સોવનાગાર સમ્મેત શ્રીકાર, નંદીશ્વર વરદીપ ઉદાર, જુહાં બાવન
વિહાર; કુંડલ રુચક ને ઈંદુકાર, શાસ્વતા અશાસ્વતા ચૈત્ય વિચાર, અવર અનેક પ્રકાર; કુમતિ
વયણે મ ભૂક્ષ ગમાર, તીરથ ભેટે લાલ અપાર, લવિયણુ ભાવે જુહાર, ૨. પ્રગટ છઠ્ઠે અંગ
વખાણી, દ્રૌપદી પાંડવની પટરાણી, પૂજા જિન પ્રતિમાની; વિધિનું કીધી ઉલટ આણી, નારદ
મિશ્યા દૃષ્ટિ અન્નાણી, છાંડ્યો અવિરતિ જાણી; શ્રાવક કુલની એ સહિનાણી, સમક્રિત આલાવે
આખ્યાણી, સાતમે અંગ વખાણી; પૂજનીક પ્રતિમા અંકાણી, ઈમ અનેક આગમની વાણી, તે
સુશુભે ભવિ પ્રાણી. ૩. કટે તટી મેખલ ઘુધરીયાલી, પાયે નેઉર રમજમ ચાકી, ઉજ્જતગિરિ
રખવાલી; અધર લાલ જીર્યા પરવાલી, કંચનવાન કાયા સુકુમાલી, કર લહુકે અંબાડાલી;
વેરીને લાગે વિકરાલી, સંઘના વિદ્ય હરે ઉજમાલી, અંબાદેવી મયાલી; મહિમા એ
દશે દિશ અનુઆલી, ગુરુ શ્રી સંઘવિજય સંભાલી, દિન દિન નિત્ય દીવાલી. ૪.

૫

યદુવંશકાશે ઉદુપાતસમા નેમિજિનલ! શરીરે રંભા ભારતી મદહરી રાનુલ
તલ; પ્રહી દીક્ષા ભારી ભવિજન વિખોધે દિનકરી! કરો દૃષ્ટિ સ્વામી હરિણુપશુ નૈસે

* આ સ્તુતિ જ્ઞાનપંચમીની સ્તુતિમાં ખજી ખોલાય છે.

હિનકરી. ૧. ગયા મુજિત સ્વામી ગિરિશિખર ઉજ્જવંતશિરસી! અપાપામાં વીર શિવમુખ
અનંત વિદ્યારસી; જ્યાભૂ ચંપામાં ધવલ ગિરિ શ્રી આદિજિનજી! સમેતા આનંદમૂત રસ
ક્યાં વીસ જિનજી. ૨. અનેકાંત સ્યાદ્દ દનયગમ ભંગા વિવિધસુ! યને આહીં તીર્થાંતર
સવબુધે કીટ સનસુ; નિહારી વાણી જે જિનની સય પંચાસય વિહા, મુખા ધારા સારા
જિન મુખ થકી નિગંત મુહા. ૩. અધિષ્ઠાત્રી અંબા પ્રવચન નમે નેમિજિનજી,
કુશેજો મે ધોઈ સતત મુખ શાંતિ અતિ ઘણી; વિજય આણુંદે શ્રી-તપગણુગણી
વલ્લભ સદા, નમે ભાવે શુદ્ધે મનવચનકાયા ફળ તદા. ૪.

૬

રાજુલ વર નારી, રૂપથી રતિ હારી; તેહના પરિહારી, બાલથી બ્રહ્મચારી; પશુઆં
કગારી, હુઆ ચારિત્રધારી; કેવલશ્રી સારી, પામીયા ઘાતી વારી. ૧. ત્રણ જ્ઞાન અંજુતા,
માતની કૂળે હૂંતા; જનમે પુરહૂંતા, આવી સેવા કરંતા; અનુક્રમે વ્રત કરંતા, પંચ
સમિતિ ધરંતા; મહિયલ વિચરંતા, કેવલશ્રી વરંતા. ૨. સવિ સુર વર આવે, ભાવના
ચિત્ત ભાવે; ત્રિગડું સોહાવે, દેવ છંદો બનાવે; સિંહાસનકાવે, સ્વામિના ગુણુ ગાવે;
તિહાં જિનવર આવે, તત્વ વાણી સુણાવે. ૩. શાસન સૂરી સારી, અંબિકા નામ ધારી;
જે સમકિત નર નારી, પાપ સંતાપ વારી; પ્રભુ સેવા કારી, ભાપ જાપીયે સવારી; અંબ
ફરિત નિવારી, પદ્મને જેહુ ખ્યારી. ૪.

૭

ચાદવ કુલમંડળુ નેમિનાથ જગનાથ, ત્રિભુવન જગમોહન શોભન શિવપુર સાથ;
ગરનાર શિખર શિર દીક્ષા-નાણુ-નિર્વાણુ, શૌરિપુર નગરે ચવન જનમ મુખકાર. ૧.
ઈમ કારતે પંચે અરવતે બલસાર, ચોવીસે જિનનાં થાયે જિન આધાર; તમુ પંચ કલ્યાણુક
વંદે પૂજે જેહુ. નિરૂપમ મુખ સંપત્તિ નિરૂપ પામે તેહ. ૨. જિનમુખ લહી ત્રિપદી
ચુંચ્યા જેહુ, વર અંગ અચાર દૃષ્ટિવાદ ગુણુગેહુ; ત્રણ કાલે જિનવર કલ્યાણુક વિધિ
તેહ, સમકિત થીર કરણુ સેવો ધરિય સનેહ. ૩. શ્રી નેમિજિનેશ્વર શાસન વિનયેરત,
જિનવર કલ્યાણુક આરાધક ભવિચિત્ત; દેવચંદ્રને શાસન સાનિધ કરે નીત મેવ, સમરીને
અહનિશ સા અંબાઈ દેવ. ૪.

૨૮ શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

૧

પાસ જાણુંદા વામા નંદા, જખ ગરસે ફરી; સુપના દેખે અથં વિશેયે; કહે
મઘવા મક્ષી; જિનવર જાયા સુર હુલરાયા, હુઆ રમણિ પ્રિયે, નેમી રાજી ચિત્ત વિરાજી
વિલોકિત વ્રત લીયે. ૧. વીર એકાકી ચાર હુબરે, દીક્ષા ધુર જિનપતિ, પાસને મદ્દિ
ત્રય શત સાથે, બીજા સહસે વ્રતી; ષટ્ શત સાથે સંયમ ધરતા, વાસુપૂજ્ય જગ ધણી,
અનુપમ લીલા જ્ઞાન રસીલા, દેભે મુજને ધણી. ૨. જિનમુખ દીડી વાણી મીડી, સુરતર
વેલડી, દ્રાખ વિહારે અઈ વનવાસે, પીલે રસ સેલડી; આકર સેંતી તરણાં લેતી, મુખે

પશુ ચાવતી, અમૃત મીઠું સ્વર્ગે દીઠું, સુરવધૂ ગાવતી. ૩. ગજસુખ દક્ષી વામન યક્ષી મસ્તક ક્ષણાવલી, ચાર તે બાંહી કચ્છપ વાહી, કાયા જસ શામલી; અઉકર પ્રોઠા નાગા-રૂઠા, દેવી પદ્માવતી, સોવન કાંતિ પ્રભુ ગુણુ ગાતી, વીર ઘરે આવતી.

૨

જગ જન ભજન માંહે જે ભલિયો, જોગીસર ધ્યાને જે કલિયો, શિવ વધુ સંગે હલિયો; અખિલ પ્રહાંડે જે જલહલિયો, વટકશન મતે નવિ ખલિયો, બલવંત માંહે બલીયો; જ્ઞાન મહોદય ગુણુ ઉચ્છલીયો, મોહ મહાભટ જેણે છલીયો, કામ સુભટ નિહંલીયો; અન્નર અમર પદ ભારે લલીયો, સો પ્રભુ પાસ જિનેસર મલીયો, આજ મનોરથ ફલીયો. ૧. મુકિત મહા મંદિરના વાસી, અર્યાતમ પદના ઉપાસી, આનંદ રૂપ વિલાસી; અલગ અગોચર જે અચિનારી, સાધુ શિરોમણિ મહા સંન્યાસી, લોક લોક પ્રકાશી; જગ સઘલે જેહની શાખાસી, જીનાયોનિ લાખ ચોરાશી, તેહના પાસ નિકાસી; જલહલ કેવલ જ્યોતકી આસી, અધિર સુખના જે નહીં આસી, વંદુ તેહને ઉલાસી. ૨. શ્રી જિન ભાષિત પ્રવચન માલા, ભવિજન કંઠે ઘરો સુકુમાલા, મેહેલી આલ પંપાલા; મુકિત વરવાને વરમાલા, વાડુ વણુ તે કુલુમ રસાલા, ગણુધરે ગુંથી વિશાલા; મુનિવર મધુકર રૂપ મયાલા, લોગી તેહના વલી ભૂપાલા, સુરનર કોડી રહાલા; જે નર ચતુર અને વાચાલા, પરિમદ તે પામે વિગતાલા, ભાંજે ભવ જંબલા. ૩. નાગ નાગિણી અધ બલતા જાણી, કરૂણાસાગર કરૂણા આણી, તત્ક્ષણ કાક્યા તાણી; નવકાર મંત્ર દીયો ગુણુ ખાણી, ધરણીધર પદ્માવતી રાણી, થયા ધણી ધણીઆણી; પાસ પસાયે પદ પરમાણી, સા પક્ષી જિન પદે લપટાણી, વિદ્ય હરણુ સપરાણી; ખેડા હરિયાલીમાં શુભ ઠાણી, પૂજે પાસ જિણુંદ ભવિપ્રાણી, ઉદય વંદે એમવાણી. ૪.

ભીલડીપુર પાર્શ્વનાથસ્તુતિ.

૩

ભીલડીપુર મંદણ, સોહિએ પાર્શ્વજિણુંદ; તેહને તમે પૂજે, નરનારીના વૃંદા તે તુહ્યે આપે ધણુ-કણુ કંચન કોડ, તે શિવપદ પામે કર્મતણા ભય છોડ. ૧. ઘનઘસીય ઘનાઘન કેસરના રંગરેણ, તેહમાં તમે લેજો. કરતુરીના ઘોળ; તિણે શાં પૂજે, ચઉવીયે જિણુંદ; જેમ દેવ દુઃખ ભવે, આવે ઘર આણુંદ. ૨. ત્રિગટે જિન ખેઠા સોહિએ સુદર રૂપ, તસ વાણી સુણવા, આવી પ્રણમે ભૂપ; વાણી જોજનની સુણુજે ભવિયણુ સાર, તે સુણુતાં હેશે પાતિકનો પરિહાર. ૩. પાચ રમજુમ રમજુમ જાંઝરના જણુકાર; પદ્માવતી ખેલે પાર્શ્વ તણા હરખાર; “સંઘ વિદન હરજો, કરજો જમજમકાર;” જેમ સૌભાગ્ય-વિજય કહે સુખ સંપત્તિ ઠાતાર.

૪

શંખેશ્વર પાસજી પૂજીએ, નરભવનો લાહો લીજીએ; મનવાંછત પૂરણ સુરતરુ, જમ વામાસુતા અલવેસરુ. ૧. દોય ઘતા જિનવર અતિભલા, દોય ઘેળા જિનવર

ગુણવીલા; દોય લીલા દોય શામલ કહ્યા, સોળે જિન કંચનવર્ણ લહ્યા. ૨. આગમ તે જિનવર ભાખીયો. ગણધર તે હુંડે રાખીયો; તેહનો રસ બેણે ચાખીયો, તે હુવો શિવસુખ સાખીયો. ૩. ધરણેંદ્ર રાય પદ્માવતી, પ્રભુ પાશ્વ' તણાં ગુણુ ગાવતી, સહુ સંધનાં સંકટ ચૂરતી, નયવિમળનાં વાંછિત પૂરતી. ૪.

૫

સકલ સુરાસર સેવે પાયા, નયરી વાણારસી નામ સોહાયા, અશ્વસેન કુલ આયા; દશને ચાર સુપન કીખલાયા, વામાદેવી માતાએ બયા; લંછન નાગ સોહાયા; છપ્પન દિગ્ગુમરી હુલરાયા, ચોસઠ ઇંદ્રાસન ડોલાયા, સેરુશિખર નવરાયા; નીલવર્ણ તનુ સોહો ક્રયા, શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, પાસ જિનેશ્વર ગાયા. ૧. વિદ્રુમ વર્ણા દોય જિણુ'દા દો નીલા દો ઉજ્જવલ ચંદા, દો કાલા સુખ કંદા; સોલે જિનવર સોવનવર્ણા, શિવપુરવાસી શ્રી પદ્મજા; જે પૂજે તે ધત્રા; મહા વિદેહે જિન વિચરંતા, વિશે પૂરા શ્રી ભગવંતા, ત્રિભુવન તે અરિહંતા; તીરથ સ્થાનક નામું એ શિશ, ભાવ ધરીને વિશ્વાપીશ, શ્રી વિજયવિંહ સૂરીશ્વર. ૨. સાંભળ સખરા અંગ અગિઆર, મન શુકધે ઉપાંગજ આર, દશ પથત્રાં સાર; છેઃ અંધ વલી પદ્ વિચર, મૂલ સૂત્ર ગોલ્યા જિન ચાર, નંદી અનુભોગદાર; પશુપાત્રીશ જિન આગમ નામ, શ્રી જિન અરથે ભાખ્યા બામ, ગણધર ગુ'થે તામ; શ્રી વિજય સેન સૂરીંદ વખાણે, જે ભવિકા નિજ ચિત્તમાં બાણે, તસ ધર લક્ષ્મી આણે. ૩. જિનપુરમાં સ્થાનક બાણી, મહિમા મહોટે' તું મંદાણી, ધરણેંદ્ર ધણીઅણી; અહનિશ સેવે સુર વેમાની, ધરતો પૂરણુ તુ સપરાણી, પૂરવ પુષ્પ કમાણી; સાંધ અનુવિંધ નિધન નિશરો, પાર્શ્વનાથની સેવા સારો, સેવક પાર ઉતારો; શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, શ્રી વિજયદેવ ગુરુ, પ્રણુમી પાયા, ઋષભદાસ ગુણુ ગાયા ૪.

૨૯ શ્રી મહાવીર જિન સ્તુતિ.

૧

ઉપસમ રયમાં મગ્ન સદા જે, પ્રમજ્જટ્ટિ સદા, વિકલિતકમલ સમ જન્મ વહન, સી સંગ નહિ કદા; અહો કર જુવલ તે પણુ બાસ, શસ્ત્રાદિકે વણંત, શ્રી મહાવીર, સત્યહિ દેવ, ગગ દ્રેષ નિર્ણંત. ૧. જિન અરિહંત, સમ દમ વંત, સેવે સંત માનમાં, પર તણી આરા, જે ભવ વાસ, કીધ નિરાશ સ્વધ્યાનમાં; કામને કોહ, વિદલિત મોહ, નિદ વિછોહ સુજ્ઞાનમાં, સયસ ગુણુ ભૂપ, પરમાત્મ રૂપ, સદાહૂત તાનમાં. ૨. નમો તત્વાવલાસી, જમભાવનિકસી, સ્વપરપ્રકાશીલાણુને, પશુ પણુ ટાલી, સુરરૂપ કરે જે, પદલવ આણે પદાણુને; ભૂલ અનાદિ. દલે બાસ પ્રભાવ, બ્હે ભાવ પ્રાણુને, પ્રણુમો જિન વાણી, મહા કલ્યાણી, આપે પદ નિર્ણુને. ૩. જિનાજાકારી, કંલ નિવારી, શુદ્ધ મને સેવતા, જિન ગુણુ રાણી, નિશુંણુ ત્યાગી, સુનિધી આ સેવતા; નિજ ભાવે મગ્ના, વિભાવે અલગ્ના, શ્યામતા હરે ખેલતા, શુદ્ધ સમકિત ધારી બલે અલિકારી, જન્મ માનિધ્યકારી દેવતા. ૪.

૨

ગંધારે મહાવીર જિજ્ઞંઠા, જેને સેવે સુર નર ઠંઠા, દીઠે પરમાનંદા; ચૈતર શુદ્ધ તેરજ દિન જાયા, છપ્પત્ર દિગ કુમરી શુષ્ક ગાયા, હરખ ધરી હુલરાયા; ત્રીશ વરસ પાલી ધરવાસ, માગસર વઠ દશમી વ્રત જાજ, વિચરે મન ઉદલાસ; એ જિન સેવો દ્વિતકર જાણી, એહથી લહીએ શિવ પટરાણી, પુણ્ય તણી એ ખાણી. ૧. શિખલ જિને પ્રવર તેર ભવ સાર, ચંદ્ર પ્રભુ ભવ આઠ ઉદાર, શાન્તિનાથ ભવ ખાર; મુનિસુવ્રત ને નેમકુમાર, તે જિનના નવ નવ ભવસાર, દશ ભવ પાર્શ્વકુમાર; સત્તાવીશ ભવ વીરના કહીએ, સત્તર જિનના ત્રણ ત્રણ લહીએ, જિન વચને સદહીએ; યોવિશ જિનનો એહ વિચાર, એહથી લહીએ ભવનો પાર, નમતાં જ્ય જ્યકાર. ૨. વૈશાખ શુદ્ધ દશમી લહી નાણ, સિંહાસન બેઠા વદ્રમાન, ઉપદેશ દે પ્રધાન; અગ્નિ ખુણે હવે પર્ષદા સુણીએ, સાધ્વી વૈમાનિક સો ગણીએ, મુનિવર ત્યાંહીજ લણીએ; વ્યંતર જ્યોતિષી ભુવનપતિ સાર, એહને નૈઋત્ય ખુણે અધિકાર, વાયવ્ય ખુણે એની નાર; ઇશાને સોહીએ નર નાર, વૈમાનીક સુર થઈ પર્ષદા ખાર, સુણે જિનવાણી ઉદાર ૩. ચક્રેસરી અજિયા દુરિઆરિ, કાલી મહાકાલી મનોહારી, અચ્યુઆ સંતા સારી; જ્વાલા સુતારયા અસોયા, સ્તિરિવત્સા વર ચંડા માયા, વિજ્યાંકુસી સુખદાયા; પન્નત્તિ નિવ્વાણી અચ્યુઆ ધરણી, વૈરુદ-દના ગંધારી અથ હરણી, અંબ પઉમા સુખ કરણી; ત્રિધાઈ શાસન રખવાલી, કનક-વિજય યુધ આનંદકારી, જસવિજય જ્યકારી. ૪.

૩

કનક સમ શરીરં, પ્રાપ્ત સંસારતીરં, કુમલ ઘન સમીરં. ક્રોધ દાવાગિનીરં; જલાધજલગંબીરં, દંભ જૂ સારસીરં, સુરગિરિસમ ધીરં, સ્તૌભિ ભાકૃત્યા ચ વીરં. ૧. નમદખિલ સુરેંદ્રાઃ, પાપ પંકે દિનેંદ્રાઃ કુમલ મૃગ મૃગેંદ્રાઃ કમં વૃક્ષે ગભેંદ્રાઃ; સુશુભ મણિ સમુદ્રાઃ, સાધુ ચક્રોર ચંદ્રાઃ, ગત ઘનતર તંદ્રાઃ, પાતુવઃ શ્રી જિનેંદ્રાઃ. ૨. જિન વદન હૃદાંતા, નિર્ગંતા વાદ્ધિંકાંતા, સુપ્રદ મલિલ પૂતા, પાપ પંકૌષ હૃત્તા; જનન મરણ નિત્યા, દ્વાદશાંગી વિચિત્ર, મુનિજન દ્વિત કર્તા, મોક્ષ સૌખ્ય પ્રદાતા. ૩. જિન નયન કુરંગી, શ્યામવેણી ભુજંગી, જિન મુખકજ ભૂંગી, રવેત વસુવૃંતાંગી; નિવઠ જડિમરોગિ, ધ્વંસને માતુલિંગી, શ્રુત નિચય વરાંગી, દેહી એ દેવિ સદગી : ૪.

૪

વીર જગતપતિ જન્મજ થાવે, નંદન નિશ્ચિત શિખર રહાવે આઠ કુમારી ગાવે; અહ ગજહંતા હેઠે વસાવે, રુચકગિરિથી છત્રીશ જાવે, દીપ રુચક ચઉ ભાવે; છપ્પત્ર દિગકુમરિ હુલરાવે, સૂતી કરમ કરી નિજ ધર પાવે, શક સુધોષા વજાવે; સિંહનાહ કરી જ્યોતિષી આવે, ભવનં વ્યંતર શંખ પડહે મિલાવે, સુરગિરિ જન્મ મદહાવે. ૧. રુપજ તેર શશિ સાત કહીજે, શાંતિનાથ ભવ ખાર સુણીજે, મુનિસુવ્રત નવ કીજે; નવ નેમીપ્રવર નમન કરી જે, પાત્ર પ્રભુના દશ સમરી જે, વીર સત્તાવીશ લીજે; અજિતા-લક જિન શેષ શહીજે, ત્રણ ત્રણ ભવ સઘલે ઠવીજે, ભવ સમકિત થી ગણીજે; જિન

નામખંધ નિકાચિત કીજો, ત્રીજો ભવતપ ખંતી ધરીજો, જિનપદ ઉદયે સીજો. ૨. આચારંગ આદે અંગ અચાર, ઉવવાઇ આદે ઉપાંગ તે આર, દશ પચન્ના સાર; છ છેદ-સૂત્ર વિચિત્ર પ્રકાર, ઉપગારી મૂલસૂત્ર તે ચાર, નંદી અનુયોગદ્વાર; એ પીસ્તાલીશ આગમ સાર, સુબ્રતાં લહીયે તત્ત્વ ઉદાર, વસ્તુ સ્વભાવ વિચાર; વિષય ભુજંગિની વિષ અપહાર, એ સમો મંત્ર ન કો સંસાર, વીર શાસન જ્યકાર. ૩. નકુલ બીજેરુ દોય કર જાલી, માતંગ સુર શામ કંતી તેજલી, વાહન ગજ શુંદાલી; સિંહ ઉપર ખેડી રદીયાલી, સિદ્ધાચિકા દેવી લટકાલી, હુરિતાભા ચાર ભુજલી; પુસ્તક અલયા જિમણે જાલી, માતુ-લિંગને વીણા રસાલી, વામ ભુજ નડી ખાડી; શુભ ગુરુ ગુણુ ધ્યાન ઘટાલી, અનુભવ નેહશુ દેતી તાલી, વીર વચન ટંકશાલી. ૪.

૫

મહાવીર જિણુંદા, રાય સિદ્ધાર્થ નંદા, લંછન મૃગેંદા, બસ પાયે સોહંદા; સુર નર વર ઇંદા, નિત્ય સેવા કરંદા; ટાલે ભવ કંદા, સુખ આપે અમંદા ૧. અડ જિનવર માતા મોક્ષમાં સુખ શાતા, અડ જિનની ખ્યાતા, સ્વર્ગ ત્રીજો અખ્યાતા; અડ જિનેપ જનેતા, નાક માહેંદ્ર યાતા, સવિ જિનવર નેતા, શાશ્વતા સુખ દેતા. ૨. મલ્લી નેમી પાસ, આદિ અકૃમ ખાસ, કરી એક ઉપવાસ, વાસુ પૂજ્ય સુવાસ, શેષ છઠું સુવિલાસ, કેવલ-જ્ઞાન બસ, કરે વાણી પ્રકાસ, જેમ અજ્ઞાન નાશ. ૩. જિનવર જગદીશ, બસ મોટી જગીશ, નહિ રાગને રીશ, નામીયે તાસ શીશ; માતંગ સુર ઇશ, સેવતો રાતિ દીસ, ગુરુ ઉત્તમ અધીશ, પદ્મ ભાંખે સુશીશ ૪.

૬

જ્ય જ્ય ભવિ હિતકર, વીર જિનેશ્વર દેવ, સુર નરના નાયક, જેહની સારે સેવ; કરુણારસ કંદો, વહો આણુંદ આણી, ત્રિશલા સુત સુંદર, ગુણુ મણિ કેરો ખાણી. ૧. જસ પંચ કલ્યાણુક, દિવસ વિશેષ સુહાવે, પણ થાવર નારક, તેહને પણ સુખ થાવે; તે અ્યવન જન્મ વ્રત, નાણુ અને નિર્વાણુ, સવિ જિનવર કેરાં, એ પાયે અહિંકાણુ. ૨. જિહાં પાંચ સમિતિ યુત, પાંચ મહાવ્રત સાર, જેહમાં પરકારયા, વલિ પાંચે વ્યવહાર; પરમેષ્ટિ અરિહંત, તાથ સર્વજ્ઞને પાર, એહ પંચ પદે લહો, આગમ અર્થ ઉદાર. ૩. માતંગ સિદ્ધાર્થ, દેવી જિનપદ સેવી, દુઃખ હુરિત ઉપદ્રવ, જે ટાલે નિતમેવી; શાસન સુખદારી, આઈ સુણો અરદાશ, શ્રી જ્ઞાનવિમલ ગુણુ, પૂરો વંછિત આશ. ૪.

૩૦ શ્રી ભાવનગર જિન ચૈત્ય સ્તુતિ.

ભાવનગર ખંદર અતિ સુંદર, જિન મંદિર જ્યાં સોહેલ; આદિકરણુ જહાં પ્રથમ તીર્થકર, પ્રથમ રાય મન મોહેલ; પ્રથમ લિસાયર રુપમ જિનેશ્વર, એ અભિધાને પૂજેલ; હુરિત કરિગણુ કેસરી સમ જિન, એ વિણુ અવર ન હુજેલ. ૧. અભિનંદન જિન શાન્તિ જિનેશ્વર, પાસ ગોડીયા નીરખેલ; વડવા માંહે ચંદ્રપ્રભુ જિન, વદન દેખી મન હરખેલ, ઇત્યાદિક એ જિન જિંગ નીહાલી, અનુભવ રસની થાળીલ; ભવોદધિ તારણુ આધકો કારણુ, અર્થો જિનવર આતિંલ. ૨. સમવસરણુમાં જિનવર ભાખે,

ઉત્પત્તિ ધ્રુવ નાશણ; તે અનુસારે ગણધર દેવે, દ્વંદ્વશાંગી પ્રકાશીણ; મિથ્યા તિમિર નિવારણ હેતે, દિનકર તુલ્ય આચારેણ; જિન પ્રકિમા જિન આગમ છે વહી, દુષ્પમ કાલે આધારેણ. ૩. જિનમત ભક્તા સમકિત શુકતા, ઉક્તા જિનવર દેવણ; રમતા જિનશાસનમાં જે ભવિ, કરતા તેહની સેવણ; જિનપદ ધ્યાવે તેહીજ પાવે, અશ્વય પદની ઋદ્ધિણ; મુનિ શુભ રશ્મિયા પરથી ખશ્મિયા, તે પામે શુભ વૃદ્ધિણ. ૪.

૩૧ શાશ્વતા જિન સ્તુતિ.

રુષભ અંદ્રાનન વંદન કીજે, વારિવેણ દુઃખ વારેણ; વદ્દમાન જિનવર વહી પ્રણમો, શાશ્વત નામ એ ચારેણ; ભરતાદિક ક્ષેત્રે મહિ હોવે, ચાર નામ ચિત્ત ધારેણ; તેણે ચારે એ શાશ્વત જિનવર, નમિયે નિત્ય સવારેણ. ૧. ઉધર્વ અધો તિછેલોકે યષ્ઠ, કોડિ પન્નરસે આણેણ; ઉપર કોડી ઝેતાલીશ પ્રણમો, અડવન લખ મન આણેણ; છત્રીશ સહસ એસી તે ઉપરે, જિ'બ તણા પરિમાણેણ; અસંખ્યાત વ્યંતર જ્યોતિ-વિમાં, પ્રણમું તે સુવિહાણેણ. ૨. રામપણેણી જીવાભિગમે, ભગવતી સૂત્રે ભાખીણ; જંબૂદ્વીપ પન્નતિ કાણાંગે, વિવરીને ધણું કાખીણ; વહીય અશાશ્વતી જ્ઞાતા કલપમાં, વ્યવહાર પ્રમુખ આખીણ તે જિન પ્રતિમા હોયે પાખી, જીહાં બહુ સૂત્ર છે સાખીણ. ૩. એ જિન પૂજથી આરાધક, ઇશાન ઇંદ્ર કહ્યાયાણ; તેમ સુરિયાભ પ્રમુખ બહુ સુરવર, દેવી તણા સમુદાયાણ; નંદીત્રર અડાઈ મહોત્સવ, કરે અતિ હુષં ભરાયાણ; જિન ઉત્તમ કલ્યાણક દિવસે, પદ્મવિજય નમે પાયાણ. ૪.

૩૨ શ્રી નંદીશ્વર દ્વીપની સ્તુતિ.

નંદીત્રર વરદ્વીપ સંભારું, ખાવન ચોમુખ જિનવર જીહારું; એકે એકે એકશો ચોવિશ. જિબ ચોસઠ સય અડતાલીશ. ૧. દધિમુખ ચાર રતિકર આઠ, એકે અંજન-ગિરિ તેરે પાઠ; અહિ દિશિના એ ખાવન જીહારું, ચાર નામ શાશ્વતા સંભારું. ૨. જ્ઞાત દ્વીપ તીહાં સાથર જ્ઞાત, આઠમો દ્વીપ નંદીત્રર વાટ; એ કેવલીએ ભાખ્યું સાર, આગમ જ્ઞાતવિજય જયમાર. ૩. પહેલો સુધર્મા ખીજે ઇશાન ઇંદ્ર, આઠ આઠ અમ મહિષીના ભદ્ર; શોભ પ્રાસાદ તીહાં વાંદીજે, શાશ્વનદેવી સાનિધ્ય કીજે. ૪.

૩૩ ખીજની સ્તુતિ.

દિન સકલ મનોહર, ખીજ દિવસ સુવિશેષ, રાય રાજા પ્રણમે, અંદ્રતણી જિહાં રેખ; તિહાં અંદ્રવિમાને, શાશ્વતા જિનવર જેહ, હું ખીજ-તણે દિન, પ્રણમું આણી નેહ. ૧. અખિનંદન અંદન, શીતળ શીતળનાથ, અરનાથ સુમતિ જિન, નાસુપૂજ્ય શિવ સાથ; ઇંદ્રવિક જિનવર, જન્મ જ્ઞાન નિરવાણ, હું ખીજ તણે દિન, પ્રણમું તે સુવિહાણ. ૨. પરકાર્યો ખીજે, દ્વિવિધ ધર્મ ભગવંત, જેમ વિમળ કમળ દોય વિપુલ નયન વિકસંત આગમ અતિ અનુપમ, જિહાં નિશ્ચય વ્યવહાર, ખીજે સવિ કીજે, પાતકનો પરિહાર. ૩. જજગામિની કામિની, કમળ સુકોમળ ચીર. ચક્રેસરી કેસર, સરસ સુગંધ શરીર, કરબ્દેખી ખીજે. હું પ્રણમું તસ પાય, એમ લખિધવિજય કહે, પૂરા મનોરથ માય. ૪.

૩૪ ત્રીજીની સ્તુતિ.

નિસીદ્ધિ ત્રણ પ્રદક્ષણા ત્રણે, પ્રણામ ત્રણે કરીને, ત્રણ દીશી વરણ જિન જીઓ, ભૂમિ ત્રણ પૂજીને; ત્રણ પ્રકારની પૂજા કરીને, ત્રણ અવસ્થા ભાવીને, આલંબન ત્રણ મુદ્રા પ્રણિવાન, ચૈત્યવંદન ત્રણ કીને. ૧. પહેલે ભાવજિન દ્રવ્યજિન ખીને, ત્રીજે એક ચૈત્ય ધારણ, ચોથે નામજિન પાંચમે સવે, દોઢ ચૈત્ય જીહારો; વીહરમાન છઠ્ઠે જિન વંદો, સાતમે નાણુ નિહાળો, સિદ્ધ વીર ઉજ્જવંત અષ્ટાપદ, શાસન સૂર સંભારો. ૨. શકસ્તવમાં દોય અધિકાર, અરિહંત ચેષ્ઠઆણુ ત્રીજે, નામ સ્તવમાં દોય પ્રકાર, શુતસ્તવ દોય લીજે; સિદ્ધસ્તવમાં પાંચ પ્રકાર, એ બારે અધિકાર, છતાંનિયુક્તિમાંકે ભાખ્યો, તે તણો વિસ્તાર. ૩. ભોયણુ યાણુ તંબુલ વાહન, મેહુણુ એક ચિત્ત ધારણ, શુક સળેખમ વડી લઘુ નીતિ, જીગતે રમણુ વારો; એ હશે આશા-તના મોટી, વરણે જિનવર દારણ, ક્ષમાવિજય જિન એણીપરે જાયે, શાસન સૂર સંભારો. ૪.

૩૫ પંચમીની સ્તુતિ.

૧

આવણુ સુદિ કિન પંચમી એ, જન્મ્યા નેમિ જિજ્ઞંઠ તો, સ્થામવરણુ તનુ શોભતું એ, મુખ ચારદંડો ચંદ તો; સહસ વરસ પ્રભુ આઉણુ એ, બ્રહ્મચારી લગવંત તો, અષ્ટ કરમ હેલા હણી એ, પહોતા મુક્તિ મહંત તો. ૧. અષ્ટપદ-પર અદિજિન એ, પહોતા મુક્તિ મોઝાર તો, વાસુપૂજ્ય અંધાપુરીએ, નેમ મુક્તિ ગિરનાર તો; પાવાપુરી નગરીમાં વળી એ, શ્રીવીરતણુ નિર્વાણુ તો, સમેતશિખર વીશ સિદ્ધ હુઆ એ, શિર વહું તેહની આણુ તો, ૨. નેમનાથ જ્ઞાની હુવા એ, ભાખે સાર વચન તો, જીવહ્યા ગુણુવેલડી એ, કીજે તાસ જતન તો, મૃષા ન ભોલો માનવી એ, ચોરી ચિત્ત નિવાર તો અનંત તીથંકર એમ કહે એ, પરહરિએ પર નાર તો. ૩. ગોમેધ નામે યજ્ઞ ભલો એ, દેવી શ્રી અંબિકા નામ તો; શાસન-સાનિધ્ય જે કરે એ, કરે વળી ધર્મના કામ તો; તપગચ્છનાયક ગુણુનીલો એ, શ્રીવિજયસેનસૂરિરાય તો, સ્વલભાસ્ત્ર પાય સેવતાં એ, સદ્ગુણ કર્યો અવતાર તો. ૪.

૨

તીથંકર શ્રીવીર જિજ્ઞંઠા, સિદ્ધારથ કુલ જગન દિજ્ઞંઠા, ત્રિશલા રાણી નંદા; કહે જ્ઞાન પંચમીદીન સુખકંદા, મતિ શ્રુતાવરણી મટે ભવ દંદા, અગ્રાણુ કુંભી મયંદા; હુગ ચક્રે લેહ અઠ્ઠાવીશ વૃંદા, સમકિત મતિથી ઉદ્ધસે આનંદા, છેદે દુરમતિ દંદા; ચક્રે લેદે ધારો શુત અંદા, જ્ઞાની દોયના પદ અરવિંદા, પૂજે ભાવ અમંદા. ૧. અવતરિયા સવિ જગદા-ધાર, અવધિનાણુ સંહિત નિરધાર, પામે પરમ કરાર, માગશિર શુદ્ધિ પંચમી દિન સાર, આવણુ શુદ્ધિ પંચમી શુભવાર, સુવધિ નેમ અવતાર; ચૈત્ર વદિ પંચમી ઘણી શ્રીકાર, અંદ્ર-પ્રભ વ્યવન મંગલ વિસ્તાર, વર્યો જય જયકાર; ત્રીજા જ્ઞાન હર્શન લંકાર, દેખે પ્રગટ દ્રવ્યાદિક ચાર, પુણ્ય અનંત અધિકાર. ૨. વૈશાખ વદિ પંચમી મન આણી, કુંજુનાથ સંચમ-

ગુણ ઠાણી, થયા મનઃપર્યવ નાણી; દીક્ષા મહોત્સવ અવસર જાણી, આવે સુરપતિ અને ઈદ્રાણી, વંદે ઉલટ આણી; વિચરે પાવન કરતા જગ પ્રાણી, અધ્યાતમ ગુણ શ્રેણી વખાણી, સ્વરૂપ રમણ સડી નાણી; અપ્રમાદિ રિદ્ધિવંતા પ્રાણી, નમો નાણીતે આગમ વાણી, સાંભલી લહો શિવરાણી. ૩. કાર્તિક વદિ પંચમી દિન આવે, કેવલજ્ઞાન સંલવ જ્ઞાન પાવે, પ્રભુતા પૂરણ થાવે; અજિત સંલવજ્ઞાન અનંત સોહાવે, ચૈત્રશુદ્ધી પંચમી મુક્તિ કહાવે, જ્યેષ્ઠ શુદ્ધિ તિથિ દાવે; ધર્મનાથ પરમાનંદ પદ પાવે, શાસન સૂરિ પંચમી વધાવે, ગીત સરસ કોઈ ગાવે; સંઘ સકળ લક્ષ્મી કુશલ બનાવે, જ્ઞાનભક્તિ બહુ માન જણાવે, વિજય લક્ષ્મીસૂરિ પાવે. ૪.

૩૬ આઠમની સ્તુતિ.

૧

અષ્ટમી અષ્ટપદ મદ એમ છાંડીયે, અષ્ટમી ધર્મશું પ્રેમ બહુ માંડીયે; અષ્ટમી આદિ જ્ઞાન ધરીયે સંજમ રણી, અષ્ટમી પાસ જ્ઞાન સુગતે પહોત્યા વળી. ૧. અષ્ટમો દ્વીપવર નંદીશ્વર સોહીયે, એક શત અષ્ટોત્તર ણિંબ મન મોહીયે; આર અષ્ટાયિક સુર સ્વર્ગે ગયા, પૂજિયા આગલ અષ્ટ મંગલ લહ્યા. ૨. પાસજના વર દત્ત તે ગણુધરા, સહસ અષ્ટોત્તરા અંગ લક્ષણુ ધરા; સુણી જ્ઞાન વાણી આગમ રસ તે તદા, અષ્ટમી પાળતાં અષ્ટ સુખ સંપદા. ૩. અષ્ટમી અષ્ટપદ કમલ નિવાસિની, અષ્ટમી કમંધન પડલની નાશિની, અષ્ટમી વ્રતિ તપ સંજમ કરે, અષ્ટમી અલિય વિદ્ય દેવ દૂર હરે. ૪.

૨

મંગળ આઠ કરી જસ આગળ, ભાવ ધરી સુરરાજજી, આઠ ભતિના કળસ કરીને, ન્હવરાવે જ્ઞાનરાજજી; વીર જ્ઞાનેશ્વર જન્મ મહોત્સવ કરતાં શિવસુખ સાધેજી, આઠમનું તપ કરતાં અમ ધર, મંગળ કમળા વાધેજી. ૧. અષ્ટ કરમ વયરી ગજગંજન, અષ્ટપદપરે બળિયાજી, આઠમે આઠ સરૂપ વિચારી, મદ આઠે તસ ગળિયાજી; અષ્ટમી ગતિ પહોતા જે જ્ઞાનવર, ફરસ આઠ નહીં અંગેજી; આઠમનું તપ કરતાં અમધર, નિત્ય નિત્ય વાધે રંગજી. ૨. પ્રાતિહારજ આઠ ણિરાજે, સમવસરણુ જ્ઞાન રાજેજી, આઠમે આઠસો આગમ લાખી, ભવિ મન સંશય લાંજેજી; આઠે જે પ્રવચનની માતા, પાળે નિરતિચારેજી, આઠમને દિન અષ્ટ પ્રકારે, જીવદયા ચિત્ત ધારેજી. ૩. અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરીને, માનવલવ-ફળ લીજેજી, સિદ્ધાઈ દેવી જ્ઞાનવરસેવી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ દીજેજી; આઠમનું તપ કરતાં લીજે, નિર્મળ કેવળ જ્ઞાનજી, ધીરવિમળ કવિ સેવક નય કહે, તપથી કોડી કલ્યાણજી. ૪.

૩

ચોવિશે જ્ઞાનવર હું પ્રણમું નિત્યમેવ; આઠમ દિન કરીએ ચંદ્રપ્રભુજીની સેવ; મૂર્તિ મનમોહન જાણે પૂનમ અંદ, દીઠે દુઃખ જાણે, પામે પરમાનંદ. ૧. મલી ચોસડ ઇંદ્ર, પૂજે પ્રભુજીના પાય, ઇંદ્રાણી અપચ્છરા કરજેડી ગુણુ ગાય; નંદીસર દ્વીપે, મલી સુરવરની કોડ, અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ કરે તે હોડા હોડ. ૨. શેત્રુંજ યિખરે જાણી લાલ અપાર, ચોમાસું રહીયા

ગણધર મુનિ પરિવાર; ભવિયજ્ઞને તારે દેઈ ધર્મ ઉપદેશ, દૂધ સાકરથી પણુ વાણી અધિક વિશેષ. ૩. પોસહ પડિક્કમણુ કરીએ વ્રત પચ્ચખખાણુ, આઠમ દિન કરીએ અઠ્ઠ કર્મની હાણુ; અઠ્ઠ મંગળ થાયે, દિનદિન કોડ કલ્યાણુ, એમ સુખસૂરિ કહે જીવિત જન્મ પ્રમાણુ. ૪.

૪

(“ સત્તર ભેદી જિન પૂજા રચીને. ” એ દેશી.)

અકુમ્ભી વાસર મજ્જિમ રચણી, આઠ ભતિ દિશિ કુમરીજી; જન્મ ધરે આવે ગહગહતિ, નિજ નિજ કાર્ય સમરીજી; અઠાર કોડા કોડિ સાગર અંતર, તુજ તોલે કોણુ આવેજી; ઋષભ જગત ગુરુ દાયક જનની, ઈમ કહી ગીત સુણાવેજી. ૧. આઠ કર્મ ચૂરણુકર જાણી, કલ્પશ આઠ પ્રકારજી; આઠ ઈંદ્રાણી નાયક અનુક્રમે, આઠનો વચા ઉદારજી; અઠ્ઠ પ્રકારની પૂજા કરીને, મંગલ આઠ આલેખેજી; દાહિણુ ઉત્તર દિશિ જિનવરનો, જન્મ મહોત્સવ લેખેજી. ૨. પ્રવચન માતા આઠ આરાધો, આઠ પ્રમાદને ખાધેજી; આઠ આચાર વિભુષિત આગમ, લણુતાં શિવ સુખ સાધેજી; આઠમે ગુણઠાણુ ચઢી અનુક્રમે, ક્ષપક શ્રેણી મંગાણુજી; આઠમે અંગે અંતગડ કેવલી, વલી પામો નિરવાણુજી. ૩. વૈમાનિક ઋષોતિષિ ભવનાધિપ, અંતર પતિ સુરનારીજી; કુદ્રાદ અઠહોષ નિઠારી, અઠગુણુ સમકિત ધારીજી; આઠમે દ્વીપિ અકુમ્ભ મહોત્સવ, કરતા ભકિત વિશાલજી; ક્ષમાવિજય જિનવરની ઠવણા, ચઉસઠી સય અડયાલજી. ૪.

૩૭ એકાદશીની સ્તુતિ.

૧

નિરુપમ નેમિ જિનેશ્વર ભાખે, એકાદશી અભિરામજી; એકમને જેહ આરાધે, તે પામે શિવ ઠામજી, તેહ નિસુણી માધવ પૂછે, મન ધરો અતિ આનંદાજી, એકાદશીનો એહવો મહિમા, સાંભળી કહે જિણુદાજી, ૧. એકશત અધિક પચાસ પ્રમાણુ, કલ્યાણુક સવિ જિનનાજી, તેહ ભણી તે દિન આરાધો, છંડી પાપ સવિ મનનાજી; પોસહ કરીએ મૌન આદરીએ, પરિહરીએ અભિમાનજી, તે દિન માયા મમતા તણુએ, લજીએ શ્રી ભગવાનજી. ૨, પ્રભાતે પડિક્કમણુ કરીને, પોસહ પણુ તિહાં પારીજી, દેવ જુહારી ગુરુને વાંદી, દેશનાની સુણો વાણીજી; સાહમી જમાડી કર્મ ખપાવી, ઉજમણુ ધર માંડુજી, અશનાદિક ગુરુને વહોરાવી, પારણુ કરો પાડી વારુજી. ૩. ખાવીસમા જિન એણીપરે યોલે, સુણુ તું કૃણુ નરિંદાજી, એમ એકાદશી જેહ આરાધે, તે પામે સુખ વૃંદાજી; દેવી અંખાઈ પુણ્ય પસાયે, નેમીવર હિતકારીજી, પંડિત હરખ વિજય તસ શિષ્ય, માનવિજય જયકારીજી. ૪.

૨

એકાદશી અતિ રુઅડી, ગોવિંદ પૂછે નેમ, કિણુ કારણુ એ પવં મોટું, કહોને સુજનુ તેમ; જિનવર કલ્યાણુક અતિ વ્રજાં, એક સો ને પચાસ; તેણે કારણુ એ પવં મોટું, કરો મૌન ઉપવાસ. ૧. અગિયાર શ્રાવકતણી પડિમા, કહિ તે જિનવરદેવ, એકાદશીએમ અધિક સેવો,

વનગળા જિમ રેવ; ચૌવીશ જિનવર સયલ સુખકર, જેસા સુરતરુ ચંગ, જેમ ગંગ નિમંગ
નીર જેહવો, કરો જિનશુ' રંગ. ૨. અગિયાર અંગ લખાવીએ, અગિયાર પાઠાં સાર, અગિ-
યાર કવળી વી'ટણાં, ઠવણી પૂજણી સાર; આખખી ચંગી વિરિધ રંગી, શાસતણે અનુસાર,
એકાદશી એમ ભજવો, જેમ પાત્રીએ લખપાર. ૩. વર કમલનયણી કમલ વયણી, કમલ સુકો-
મળ કાય, ભુજ ઠંડ ચંડ અખંડ જેહને, સમરતાં સુખ થાય; એકાદશી એમ મન વસી,
ગણિ હપં પંડિત શિષ્ય, શાસનદેવી વિઘન નિવારે, સંઘતણા નિશદિશ. ૪.

૩

ગોધમ બોલે મન્ય સંભાલી, વદ્ધં માન આગલ રહીઆલી, વાણી અતીઅ રસાલી; મૌન
અગ્યારસ મહિમા ભાલી, કોણે કીધી ને કોણે પાલી, પ્રશ્ન કરે ટંકશાલી; કહોને સ્વામી પરવ
પંચાલી, મહિમા અધિક અધિક સુવિશાલી, કુષ્ઠુ કહે કહો તુમ ટાલી; વીર કહે મામશર
અબુઆલી, દોઢસો કલ્યાણક નિહાલી, અગ્યારસ કુણે પાલી ૧. નેમિનાથને વારે ભણો,
કાન્હુકો ત્રણ ખંડનો રાણો, વાસુદેવ સુપ્રમાણો; પરિચકુ ને આરંભે ભરાણો, એક દિન આતમ
કીધો શાણો, જિનવંદન ઉભણો; નેમિનાથને કહે હેત આણો, વરસે વારુ દિવસ વખાણો,
પાલી થાઉં શિવ રાણો; અતીત અનાગત ને વત્તં માન, નેવું જિનના હુવા કલ્યાણ, અવર
ન એહ સમાન. ૨. આગમ આરાધો ભવિ પ્રાણી, જેહમાં તીથંકરની વાણી, ગણુધર દેવ
કમાણી; દોઢસો કલ્યાણકની ખાણો, એહ અગ્યારસને દિન ભણી, એમ કહે કેવલ નાણી;
પુન્ય પાપ તણી જહાં કહાણી. સાંભલતા શુભ લેખ લખાણી, તેહની સરગ નિસાણી;
વિદ્યા પૂરવ મન્યે રચાણી, અંગ ઉપાંગ સૂત્રે ગુંથાણી, સુભુતા દીએ શિવ રાણી. ૩. જિન
શાસનમાં જે અધિકારી, દેવ દેવી હોએ સમકિત ધારી, સાનિધ્ય કરે સંભારી; ધરમ કરે
તસ ઉપર ખ્યારી, નિશ્ચલ ધર્મ કરે સુનિચારી; જે છે પર ઉપકારી; વડ મંડલ મહાવીરજ
તારી, પાપ પખાલી જિન જુહારી, લાલવિજય દ્વિતકારી, માતંગ જક્ષ કરે મનોહારી,
એકાદશી સારે સુર અવતારી, શ્રી સંઘના વિઘન નિવારી. ૪.

૩૮ શ્રી સિદ્ધચક્ર સ્તુતિ.

૧

વીર જિનેશ્વર અતિ અલવેસર, ગૌતમ શુભના દરિયાજી, એક દિન આણા વીરની
લધને, રાજગ્રહી સંચરીયાજી; શ્રેણિક રાજ વંદન આળ્યા, ઉલટ મનમાં આણીજી, પર્વદા
આગલ ખાર બિરાજે, હવે સુણો ભવિ પ્રાણીજી. ૧. માનવ ભવ તુમે પુન્યે પામ્યા, શ્રી
સિદ્ધચક્ર આરાધોજી, અરિહંત સિદ્ધ સૂરિ ઉવજ્જાયા, સાધુ દેખી શુભ વાધોજી; દરિસજી
નાજી આરિત્ર તપ કીજે, નવપદધ્યાન ધરીજેજી, ધૂર આસોથી કરવા આંબિલ સુખ સંપદા પાત્રી-
જેજી. ૨. શ્રેણિકરાય ગૌતમને પૂછે, સ્વામી ! એ તપ કોણે કીધોજી, નવ આંબિલ તપ
વિધિશુ' કરતાં, વાંછિત સુખ કોણે લીધોજી, મધુર ધ્વની બોલ્યા શ્રી ગૌતમ, સાંભળો
શ્રેણિકરાય વચણાજી, રોગ ગયો ને સંપદા પામ્યા, શ્રી શ્રીયાળને મયણાજી. ૩. રુમજુમ કરતી
પાયે નેહર, ઠીસે દેવી રૂપાલીજી, નામ ચક્રેચરીને સિદ્ધાઈ, આદિ જિનવર રખવાલીજી;

વિષ્નુ કોઠે હરે સહુ સંધના, જે સેવે એના પાયણ, લાણુવિજય કવિ સેવક નય કહે,
સાનિધ્ય કરજો માયણ. ૨.

૨

જિનશાસન વંછિત, પૂરણુ દેવ રચાણ, ભાવે ભવિ ભણીયે, સિદ્ધચક્ર ગુણુમાણ;
તિહુંકાલે એહની, પૂજા કરે ઉજમાણ, તે અજર અમર પદ, સુખ પામે સુવિશાલ. ૧,
અરિહંત સિદ્ધ વંદો, આચારજ ઉવજાણ, મુનિ દરિસણુ નાણુ, અરણુ તપ એ સમુદાય;
એ નવપદ સમુદિત, સિદ્ધચક્ર સુખદાય, એ ધ્યાને ભવિનાં, ભવકોટિ દુઃખ જાય. ૨. આસો
નૈતરમાં, શુદ્ધિ સાતમથી સાર, પૂનમ લગે કીજે, નવ આંખિલ નિરધાર; દોષ સહજ
ગણુણુ, પદ સમ સાડા ચાર, એકાશી આંખિલ, તપ આગમ અનુસાર. ૩. સિદ્ધચક્રનો સેવક
શ્રી વિમલેસર દેવ, શ્રીપાલતણી પરે; સુખ પૂરે સ્વયમેવ; દુઃખ દોહગ નાવે, જે કરે એહની
સેવ, શ્રી સુમતિ સુશુરનો, રામ કહે નિત્યમેવ. ૪.

૩

અરિહંત નમો વલી સિદ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો; દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર
નમો, તપ એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણુમો. ૧. અરિહંત અનંત યયા થારો, વલી ભાવ નિક્ષેપે ગુણુ
ગારો; પદિક્કમણુ દેવવંદન વિધિશુ', આંખિલ તપ ગણુણુ' ગણો વિધિશુ'. ૨. છહરી પાળી
જે તપ કરશે, શ્રીપાળતણી પરે ભવ તરશે; સિદ્ધચક્રને કુણુ આવે તોલે, એહવા જિન આગમ
ગુણુ ખોલે. ૩. સાડા ચાર વરસે તપ પૂરો, એ કમ' વિહારણુ તપ શૂરો; સિદ્ધચક્રને મનમંદિર
થાપો. નય વિમલેસર વર આપો. ૪.

૪

પદ ઉઠી વંદુ, સિદ્ધચક્ર સદાય, જપીએ નવપદનો, જાપ સદા સુખદાય; વિધિપૂર્વક
એ તપ, જે કરે થઈ ઉજમાણ, તે સવિ સુખ પામે, જમ મયણુ શ્રીપાળ. ૧. માલવપતિ
પુત્રો, મયણુ અતિ ગુણુવંત, તસ કમ' સંયોગે, કોઠિ મળિયો કંત; શુરુવયણે તેણે, આરા-
ધ્યુ' તપ એહ; સુખ સંપદ વરિમાં, તરિયાં ભવજલ તેહ. ૨. આંખિલ ને ઉપવાસ, છકું વલી
અકુમ, દશ અકુઈ પંદર, માત્ર છ માસી વિશેષ; ઇત્યાદિક તપ જહુ, સહુમાંહિ શિરદાર, જે
ભવિયણુ કરશે, તે તરશે સંસાર. ૩ તપ સાંનિધ્ય કરશે, શ્રી વિમલેપ્રવર યજ્ઞ, સહુ સંધનાં
સંકટ, ચરે થઈ પ્રત્યક્ષ; પુંડરીક ગણુધાર, કનકવિજય યુધ શિષ્ય, યુધ દર્શન વિજય કહે,
પહોંચે સકલ જગીશ. ૪.

૫

અંગ દેશ અપાપુરો વાસી, મયણુ ને શ્રીપાળ સુખાશી, સમકિતશુ' મન વાસી;
આદિ જિનેશ્વરની ઉલ્લાસી, ભાવે પૂજા કીધી મન આસી, ભાવ ધરી વિપ્રવાસી; ગલિત કોઠ
ગયો તેણે નાશી, સુવિધિશુ' સિદ્ધચક્ર ઉપાસી, થયા સ્વર્ગના વાસી; આસો નૈત્ર પૂરણુમાસી,
પ્રેમે પૂજો ભક્તિ વિકાસી, આદિ પુરુષ અવિનાશી. ૧. કેસર ચંદન મૃગમદ ઘોળી, હરખેશુ'
ભરી હેમકયોળી, શુદ્ધ જળે અધોળી; નવ આંખિલની કીજે યોળી, આસો શુદ્ધિ સાત-
મથી ખોલી, પૂજો શ્રી જિન ટોળી; ચઉત્રતિમાંહે આપઠા યોળી, દ્વગતિનાં દુખ દૂરે ટોળી,

કર્મ' નિકાચિત રોળી; કર્મ' ક્ષાય તણા મદ રોળી, જેમ શિવ રમણી ભમર લોળી, પામ્યા સુખની ઓળી. ૨. આસો સુદ સાતમશું વિચારી, યૌત્રી પણ ચિત્તશું નિરધારી, નવ આંખિલની સારી; ઓળી કીજે આળસ તારી, પ્રતિકમણ ખે કીજે ધારી, સિદ્ધચક્ર પૂજે સુખકારી; શ્રીજિનભાષિત પરઉપકારી, નવદિન બપ બપો નરનારી, જેમ લહીએ મોક્ષની ખારી; નવપદ મહિમા અતિ મનોહારી, જિન આગમ ભાષે ચમત્કારી, બઉં તેહની ખલિહારી. ૩. શ્યામ ભ્રમર સમ વીણા કાળી, અતિ સોહે સુંદર સુકુમાળી, બણે રાજમરાળી; જલહલ ચક્ર ધરે રૂપાળી, શ્રી જિનશાસનની રખવાળી; ચક્કેશ્વરી મેં ભાળી; જે એ ઓળી કરે ઉજમાળી, તેનાં વિદ્ય હરે સા ખાળી, સેવકજન સંભાળી; ઉદયરત્ન કહે આસનવાળી, જે જિન નામ જપે જપ માળી, તે ઘર નિત્ય દીવાળી. ૪.

૬

શ્રી સિદ્ધચક્ર સેવો સુવિચાર, આણી હુંડે હરખ અપાર, જિમ લહે સુખ શ્રીકાર; મન શુદ્ધે ઓલી તપ કીજે, અહોનિશ નવ પદ ધ્યાન ધરીજે, જિનવર પૂજા કીજે, પડિક્કમણાં હોય ટંકનાં કીજે, આઠે શુભએ દેવ વાંદીજે, ભૂમિ સંથારો કીજે; મૃષા તણા કીજે પરિહાર, અંગે શીયક ધરીજે સાર, દીજે દાન અપાર. ૧. અરિહંત સિદ્ધ આચાર્ય નમીજે, વાયક સર્વે સાધુ વંદીજે દંસણુ નાણુ સુણીજે; ચારિત્ર તપનું ધ્યાન ધરીજે, અહોનિશ નવ પદ ગણણુ ગણીજે, નવઆંખિલ પણુ કીજે; નિશ્ચલ રાખી મન હો નિશ્ચે, જપીએ પદ એક એક ઇશ, નવકારવાલી વીશ; છેલ્લે આંખિલ મોટો તપ કીજે, સત્તરલેદી જિનપૂજા રચીજે, માનવભવ લાહો લીજે. ૨. સાતસે કુળીયાના રોગ, નાઠા યંત્ર નમણુ સંજોગ, દૂર હુઆ કર્મના ભોગ; અઠારે કુળ દૂરે બાયે, દુઃખ હોડુગ દૂર પલાયે, મનવંછિત સુખ થાયે; નિરધનીયાને દે બહુ ધન, અપુત્રીયાને લે પુત્રરત્ન, જે સેવે શુદ્ધ મત્ત; નવકાર સમો નહીં કોઈ મંત્ર, સિદ્ધચક્ર સમો નહીં કોઈ જંત્ર, સેવો ભવિ હરખંત. ૩. જિમ સેવ્યા મયણા શ્રીપાલ, ઉંમર રોગ ગયો સુખ રસાલ, પામ્યા મંગલમાલ; શ્રીપાલ તણી પેરે જે આરાધે, દિન દિન હોલત તસ ઘર વાધે, અતિ શિવસુખ સાધે; વિમલેશ્વર ચક્ષુ સેવા સારે, આપઠા કળને દૂર નિવારે, હોલત લક્ષ્મી વધારે; મેઘવિજય કવિયણુના શિષ્ય, આણી હુંડે ભાવ જગદીશ, વિનય વંદે નિશદિશ. ૪.

૭

વીરજિનેસર ભવનદિણેસર, જગદીસર જયકારીજ, શ્રેણીક નરપતિ, આગલ જપે, સિદ્ધચક્ર તપ સારીજ: સમકિત દૃષ્ટિ, ત્રિકરણુ શુદ્ધે, જે ભવિયણુ આરાધેજ, શ્રી શ્રીપાલ, નરિંદપરે તસ, મંગલ કમલા વાધેજ. ૧. અરિહંત વિચેં, સિદ્ધસૂરિ પાઠક, સાહુ ત્રિહું દ્વિશિ સોહેજ; દંસણુ નાણુ, ચરણુ તપ વિદિશેં, એહુ નવ પદ મન મોહેજ; આઠ પાંખડી, હૃદયાંબુજ રોપી, લોપી રાગને રીશજ, ઉંજાપદ, એકની ગણિયે, નવકારવાલી વીશજ. ૨. આશે યૌત્ર શુદ્ધિ સાતમથી, માંડી શુભ મંગાણુજ; નવ નિધદાયક નવ નવ આંખિલ, એમ એકાશી પ્રમાણુજ; દેવ વંદન પડિક્કમણુ પૂજા, સનાત્ર મહોત્સવ ચંગણુ, એહુ વિધિ સધલો, જિહાં ઉપદેશ્યો પ્રણમું અંગ ઉપાંગજ. ૩. તપ પૂરે ઉજમણુ કીજે, લીજે નરભવ લાહોજ

જિનગૃહપતિના આદ્યમિત્સવ સાધુ ભક્તિ કેસાદ્ય: વિમલેસર ચક્કેસરી દેવી, સાંભળી-
કારી રાજેજી, શ્રી ગુરુ ખિમાનિજ્ય સુપસાયે, મુનિ જિન મહિમા છાજેજી. ૪.

૩૯ શ્રી પર્યુષણની સ્તુતિ

૧
સત્તર લેદી જિન પૂજ રચીને, સ્નાત્ર મહોત્સવ કીજેજી, ટોલ દહામા લેગી વહેરી,
મહેરીનાહ સુષીજેજી; વીરજિન આગે ભાવના ભાવી, માનવ ભવકળ લીજેજી, પર્વ પબુમણ
પૂરવ પુણ્યે આઠ્યા એમ જાણીજેજી. ૧. માસ પાસ વહી દસમ દુવાલસ, અત્તારી અકુ
કીજેજી; ઉપર વળી દસ દોય કરીને, જિન ચોવીથે પૂજીજેજી; વડા કલ્પનો છકુ કરીને
વીર વખાણ સુજીજેજી. પડવેને દિન જન્મ મહોત્સવ ધવળમંગળ વરતીજેજી. ૨. આઠ
દિવસ લગે અમર પળાવી. અકુમનો તપ કીજેજી. નાગકેતુની પર કેવલ લહીએ, જે
શુભ ભાવે રહીએજી, તેલાધર દિન ત્રણ કલ્યાણક, ગણધર વાહ વહીજેજી, પાસ નેમિસર
અ તર ત્રીજે, ત્રણભ ચરિત્ર સુષીજેજી. ૩. બારસાસૂત્ર ને સમાચારી, સંવત્સરી પડિક્કમી-
એજી; ચૈત્યપ્રગડી વિધિય કીજે. સકલ જંતુને ખામીજેજી; પાંચાને દિન સ્વામીવત્સલ,
કીજે અધિક વડાઈજી, માનવિજ્ય કહે સકલ મનોરથ, પૂરે દેવી સિદ્ધાઈજી. ૪.

૨
જિન આગમ ચૌ પરવી ગાઈ, ત્રણ ચોમાસા આર અઠાઈ, પબુમણપર્વ સત્તર;
એ શુભદિને આઠ્યા જાણી, ઉઠો આજસ છાડી પ્રાણી, ધર્મની નીક મંગાણી; પોસહ
પડિક્કમણા કરો ભાઈ, માસખમણ પાસખમણ અઠાઈ, કલ્પ અઠમ સુખદાઈ; દાન
દયા દેવપૂજ સુરિની, વાચના સુષીએ કલ્પસુતરની, આજ્ઞા વીર જિનવરની. ૧. સાંભળી
વીરનું ચરિત્ર વિશાલ, અકલ સ્વરને જન્મ્યા ઉજમાળ, જન્મ મહોત્સવ રચીળ;
આમલકીડાએ સુરને હરાવ્યો, દીક્ષા લઈ કેવળ ઉપજાવ્યો, અવિચળ કામસે જાવ્યો;
પાસ નેમિ સંબધ સાંભળીએ, ચોવીશ જિનનાં અંતર સુષીએ, આદિ ચરિત્ર સાંભળીએ.
૨. વીરતણાં ગણધર અચાર, ચવિરાવલીનો સુષો અધિકાર, એ કરણી ભવપાર; અષા-
દીથી દિન પચાસ, પબુમણ પડિક્કમણુ ઉદ્ધાસ, એકે ઉજી પજમાસ; સમાચારી સાધુનો
પંથ, વરતે જયણાએ નિશંચ, પાપ ન લાગે અંચ; ગુરુ આજ્ઞાએ મુનિવર રાચે, રાગી
ધરે જઈ વસ્તુ ન જાચે, ચાલે મારગ સાચે. ૩. વિગમ ખાવાનો સંચ ન આણે,
આગમ સાંભળતાં સહુ જાણે, શ્રી વીર જિન વખાણે; કુંભાર કાનમાં કાંકરી અંપે,
પીડાએ કુલ્લકપણુ કંપે, મિચ્છામિ દુક્કડં જંપે; એમ જે મન આમલો નરી છેડે,
આ ભવ પરભવ દુઃખ બહુ જોડે, પડે નરક ને ખોડે; આરાધિક જે ખમિ ખમાવે, મન
શુદ્ધે અધિકરણુ સમાવે, તે અક્ષય સુખ પાવે; સિદ્ધાઈકા સુરિ સાનિધકારી શ્રી
મહિમાપ્રભસુરિ ગચ્છધારી, ભાવરતન સુખકારી. ૪.

૩
પુણ્યવંત પોશાળે આવે, પર્વ પબુમણ આઠ્યા વધાવે, ધર્મના પંથ ચલાવે;
ધાંચીની ઘાણી છેડાવે, જીવ બંધનની જાળ તોડાવે, બંધીબાન ખોલાવે; આઠ દિવસ

લગે અમર પળાવે, સ્વામીવચ્છલ મેરૂ ભરાવે, જિનશાસન દીપાવે; પોસહ પડિચ્છન્યા ચિત્ત ધારે, ક્રોધ કષાય અંતરથી વારે, વીજ્જની પૂજા રચાવે. ૧. પ્રસ્તક લઈ સત્તિજગે કીજે, ગાજતે વાજતે ગુરુ હસ્તે દીજે, ગહું લી સુવાસણ કીજે; કલ્પસૂત્ર પ્રારભે વખાણ્યું, વીર જન્મ દિન સહુકો જાણ્યું, નીશાળમરણ ટાણું; ખાંડ પડા પેંડા પતાસા, ખાંડના ખડીઆ નાળીએર ખાસા, પ્રભાવના ઉદ્ધાસા; વીરતણે પહેલો અધિકાર, પાસ નેમિસર અંતર સાર, આદિ ચરિત્ર ચિત્ત ધાર. ૨ જંબૂ પાટ પ્રભવ ગુણ લરીયા, શ્રી શય્યાલવ જેણે ઉદરીયા, યજ્ઞ યજ્ઞી ચોમરીયા; ક્રેસ્યા ઘેર ચોમાસું કીધું, અખંડ શિવલતું દાન જ દીધું, સ્થુલિભદ્ર નામ પ્રસિધું; પારણે હાલરડાં ગાયા, સાંભળતા સૂત્ર પાઠે ઠવીયા, વધસ્વામી શુભ વરીયા; એમ સ્થવિરાવલી ભાખી જેહ, સોહમસ્વામી ચિતામણિ જેહ, કલ્પમાં સુણીએ એહ. ૩. કસબ મસરુ ને પાઠાં રુમાલ, પૂજીએ પેથી ને જ્ઞાન વિશાળ, ઠવણી સહેજ સંભાળ; વળી પૂજા કીજે ગુરુ અંગે, સંવત્સરી દિન મનને રંગે. ખારસે સુણે એક અંગે; સાસુ જમાઈના અડીયા ને દડીયા, સમાચારીમાંહે સાંભળીયા, આમણે પાપજ ટળીયા; શ્રી ભાવલખિધસૂરિ કહે એ કરણી, શ્રીપદ મહેલ ચઠણી નીસરણી, સિદ્ધાધિકા દુઃખહરણી. ૪.

૪

પર્વ પબ્ધસણ પુન્યે કીજે, સત્તરભેદી જિન પૂજા રચીજે, વાજાંત્ર નાદ સુણીજે; પ્રભાવના શ્રીફલની કીજે, યાચક જનને દાન જ દીજે, જીવ અમારી કરાંજે; મનુષ્યજન્મ ક્ષણ લાહે લીજે, ચોથ છઠ્ઠ અકુમ તપ કીજે; સ્વામીવત્સલ કીજે; એમ અઠ્ઠાઈ ચોચ્છવ કીજે, કલ્પસૂત્ર ઘેર પધરાવીજે, આદિનાથ પૂજીજે. ૧. વડા કલ્પ દિવ ધુર મંડાણ, દશ કલ્પ આચાર પરિમાણ, નાગકેતુ વખાણ; પછી કરીએ સૂત્ર મંડાણ, નમુચ્છુણું હોય પ્રથમ વખાણ, મેઘકુમાર અહિંઠાણ; દશ અચ્છેરાનો અધિકાર, ઈંદ્ર આદેશે ગર્ભ પરિહાર, દેખે સુપન ઉદાર; ચોથે સ્વપ્ને બીજું સાર, સ્વપ્નપાઠક આવ્યા દરખાર, એમ ત્રીજું જયકાર. ૨. ચોથે વીર જન્મ વખાણ, દિશિ કુમરી સવી ઈન્દ્રની જાણ, દીક્ષા પંચ વખાણ; પારણા પરીસહ તપ ને દાન, ગણધરવાહ ચોમાસું પરિમાણ, તવ પામ્યા નિરવાણ; એ છઠ્ઠે વખાણે કહિએ, તેલાધર દિવસે એમ લડીએ, વીરચરિત્ર એમ સુણીએ; પાસ નેમિજિન અંતર સાથ, આઠમે ઋષભ ધિર અવદાત, સુણતા દીએ શિવ સાથ. ૩. સંવત્સરી દિન સહુ નરનારી, ખારસે સૂત્ર ને સમાચારી, નિસુણે અકુમ ઉદારી; સુણીએ ગુરુ પટાવલિ સારી, ચૈત્યપ્રવાડી અતિ મનોહારી, ભાવે દેવ જુહારી; સાહમી ખમત આમણા કીજે, સમતા રસમાંહે ઝીલીજે, દાન સંવત્સરી દીજે; શ્રી ચક્કેશ્વરી સાનિધ્ય કીજે, જ્ઞાનવિમલ એમ ગણી જે, સુજસ મહોદય લીજે. ૪.

૫

પુન્યનું પોષણ પાપનું શોષણ, પરવપબ્ધસણ પામીજી; કલ્પ ઘેર પધરાવો સ્વામી, નારી કહે શીરનામીજી; કુંવર ગયવર ખંધ અદાવી, ઠોલ નીસાન વજડાવોજી; સદ્ગુરુ સંગે ચઠતે રંગે, વીર ચરિત્ર સુણાવોજી. ૧. પ્રથમ વખાણ ધર્મ સારથી પદ, બીજે

સુપનાં ચારણ; ત્રીજે સુપન પાઠક વલી ચોથે, વીર જનમ અધિકારણ; પાંચમે દિક્ષા છઠ્ઠે શિવપદ, સાતમે જિન ત્રેવીશણ, આઠમે ધિરાવલી સંભળાવી, પિંડા પૂરા જગીશણ. ૨. છઠ અક્રમ અક્રાઈ કીજે, જિનવર ચૈત્ય નમીજેણ; વરશી પડિક્કમણુ મુનિ વંદન, સંઘ સયળ ખામીજેણ; આઠ દિવસ લગે અમર પરાવી, દાન સુપાત્રે દીજેણ; ભદ્રખાહુ ગુરુ વચણુ સુણીને, જ્ઞાન મુધારસ પીજેણ. ૩. તીરથમાં વિમળાયળ ગીરીમાં, મેરુ મહીધર જેમણ; મુનિવર માંડી જિનવર મોહુટા, પરવ પન્નુસણુ તેમણ; અવસર પામી સાહુમ્મી વચ્છલ, ખહુ પકવાન વડાઈણ; ખીમાવિજય જિન દેવી સિહાઈ, દીન દીન અધિક વધાઈણ. ૪.

૬

મણિ રચિત સિંહાસન, ખેઠા જગદાધાર; પર્યુપણુ કેરો, મહિમા અગમ અપાર; નિજ મુખથી દાખી, સાખી સુરનર વૃંદ; એ પર્વ પર્વમાં, જિમ તારામાં ચંદ. ૧. નાગ કેતુની પરે, કલ્પ સાધના કીજે; વ્રત નિયમ આખડી, ગરૂ મુખ અધિકી લીજે; દોય લેદે પૂજા, દાન પાંચ પ્રકાર; કર પડિક્કમણુ ધર, શીયલ અખડિત ધાર. ૨. જે ત્રિકરણુ શુદ્ધે, આરાધે નવ વાર; ભવ સાત આઠ-નવ શેષ તાસ સંસાર; સહુ સૂત્ર શિરોમણિ, કલ્પસૂત્ર સુખકાર; તે શ્રવણુ સુણીને, સદ્ગુણ કરો અવતાર. ૩. સહુ ચૈત્ય જુહારી, ખમત ખામણુ કીજે; કરી સાહુમ્મી વત્સલ, કુગતિ દ્વારપટ દીજે; અક્રાઈ મહોત્સવ, ચિદાનંદ ચિત્ત લાઈ; ઈમ કરતાં સંધને, શાસન દેવ સહાઈ. ૪.

૭

વરસ દિવસમાં અષાઠ ચોમાસ, તેહમાં વલી ભાદરવો માસ, આઠ દિવસ અતિ ખાસ; પર્વ પન્નુસણુ કરો ઉદ્ધાસ, અક્રાઈધરનો કરવો ઉપવાસ, પોસહ લીજે ગુરૂ પાસ; વડા કલ્પનો છઠ્ઠ કરીજે, તેહ તણો વખાણુ સુણીજે, ચૌદ સુપન વાંચીજે; પડવેને દિન જન્મ વંચાય, ઓચ્છવ મહોચ્છવ મંગલ ગવાય, વીર જિણેસરરાય. ૧. ખીજ દિને દીક્ષા અધિકાર, સાંજ સમય નિરવાણુ વિચાર, વીર તણો પરિવાર; ત્રીજ દિને શ્રીપાશ્વ વિખ્યાત, વલો નેમીસરનો અવદાત, વલી નવલવની વાત; ચોવિશે જિન અંતર તેવીશ, આદિ જિનેશ્વર શ્રીજગદીશ, તાસ વખાણુ સુણીશ; ધવલ મંગલ ગીત ગહૂલી કરીએ, વલી પ્રભાવના નિત અનુસરીએ, અક્રમ તપ જ્ય વરીએ. ૨. આઠ દિવસ લગે અમર પગાવો, તેહ તણો પડહો વજડાવો, ધ્યાન ધરમ મન ભાવો; સંવત્સરી દિન સાર કહેવાય, સંઘ ચતુર્વિંધ લેલો થાય, ખારસા સૂત્ર સુણાય; ધિરાવલીને સમાચારી, પટાવલી પ્રમાદ નિવારી, સાંભલજે નરનારી, આગમ સૂત્રને પ્રણમીશ, કલ્પસૂત્રશુ પ્રેમ ધરીશ, શાસ સર્વે સુણીશ. ૩. સત્તર લેદી જિન પૂજા રચાવો, નાટક કેરા ખેલ મચાવો, વિધિશુ સ્નાત્ર ભણાવો; આઠંબર શુ દેહુરે જઈએ, સંવત્સરી પડિક્કમણુ કરીએ, સંઘ સર્વને ખમીએ; પારણુ સાહુમિવચ્છલ કીજે, યથાશક્તિએ દાનજ દીજે, પુનમ ભંડાર ભરીજે; શ્રી વિજયક્ષેમ સૂરિ ગણુધાર, જસવન્તસાગર ગુરૂ ઉદાર, જિણુદ-સાગર જ્યકાર. ૪.

૮

પવં પયુંબણુ પુણ્યે પામી, પરિમલ પરમાનંદોલ, અતિ ઝોચ્છવ આડંબર
સઘળો, ઘર ઘર બહુ આનંદોલ, શાસન અધિપતિ જિનવર વીરે, પવં તણાં ફળ
દાખ્યાલ; અમારિ તણો ઠંઢેરો ફેરી, પાપ કરંતા વાર્યાલ. ૧. મૃગનયની સુંદરી સુકુ-
માળી, વચન વઢે ટંકશાળીલ; પૂરો પનોતા મનોરથ મારા, નિરુપમ પવં નિહાળીલ;
નિરિધ માનિ પકવાન કરીને, સંઘ મયલ સંતેષોલ; ચોવીશે જિનવર પૂજને, પુણ્ય
ખળનો પોષોલ. ૨. સકલ સૂત્ર શિર મુગટ નગીનો, કલ્પસૂત્ર જગ બાણોલ; વીર
પાસ નેમીધર અંતર, આદિ ચરિત્ર વખાણોલ, સ્થવિરાવળી ને સમાચારી, પટ્ટાવળી
શુભુ ગેહુલ; એમ એ સૂત્ર સવિસ્તર સુષિને, સકલ કરો નર દેહુલ. ૩. એણિપરે
પવં પયુંબણુ પાળી, પાપ સવેં પરિહરીએલ; સંવત્સરી પડિક્કમણું કરતાં, કલ્યાણુ
કમળા વરીએલ; ગોમુખ જક્ષ અક્ષેધરી દેવિ, શ્રી માણિલદ્ર અંબાઈલ, શુભવિજય
કવિ શિષ્ય અમરને, દિન દિન કરએ વધાઈલ. ૪.

૯

પવં પળુમણુ પુણ્યે પામી, શ્રાવક કરે એ કરણીલ, આઠે દિન આચાર પલાવે,
ખાંડણુ પીસણુ ધરણીલ; સૂક્ષ્મ બાહર જીવ ન વિણાસે, કયા તે મનમાં બાણેલ, વીર-
જિનેસર નિત્ય પૂજને, શુદ્ધ સમકિત આણેલ. ૧. વ્રત પાલેને ધરે તે શુદ્ધ, પાપ
વચન નવિ બોલેલ, કેસર અંદને જિન સવિ પૂજે, ભવભય બંધન બોલેલ; નાટિક
કરીને વાજિત્ર વળડે, નર નારીને ટાલેલ, શુભુ ગાવે જિનવરના ઈણુ વિધિ, તેહને
કોઈ ન તોલેલ. ૨. અકુમ ભક્ત કરી લઈ પોસહ, બેસી પૌષધ સાલેલ, રાગ દ્વેષ મદ
મચ્છર છાંડી, ફૂડ કપટ મન ટાલેલ; કલ્પસૂત્રની પૂજા કરીને, નિશ દિન ધર્મે મ્હાલેલ,
એહવી કરણી કરતાં શ્રાવક, નરક નિગોઠાઈક ટાલેલ. ૩. પડિક્કમણું કરિયે શુદ્ધ ભાવે,
દાન સંવત્સરી કીજેલ, સમકિત ધારી જે જિનશાસન, રાત્ર દિવસ સમરીજેલ; પારણુ
વેસા પડિલામીને, મન વંછિત મહોત્સર કીજેલ, ચિત્ત ચોખે પળુમણુ કરશે, મન
માન્યાં ફલ લેશેલ. ૪.

૧૦

પવં પળુમણુ સવં સખધ, મેલવીને આરાધોલ, દાન શીલ તપ ભાવને લેલી,
સકલ કરો ભવ લાધોલ; તત્સણુ એહુ પવંથી તરીયે, ભવજલ જેહુ અગાધોલ, વીરને
વાંદી અધિક આણુંદી, પૂજી પુણ્યે વાધોલ. ૧. અપલ નેમ શ્રીપાસ ધરમેસર, વીર
જિણેસર કેરાંજી, પાંચ કલ્યાણુક પ્રેમે સુણીએ, વલી આંતરા અનેરાલ; વીશે જિનવરના
જે વારુ, ટાલે ભવના ફેરાલ, અતિત અનાગત જિનને નમિયે, વલી વિશેષે ભલેરાલ. ૨.
દશાશ્રુત સિદ્ધાંત માંહેથી, સૂરિવર શ્રી ભદ્રબાહુલ, કલ્પસૂત્ર એ ઉદ્ધરી સંઘને કરી
ઉપગાર જે સાહુલ; જિનવર ચરિત્રને સમાચારી, સ્થિનિરાવલી ઉમાહોલ, બાણી એહુની
આણુ જે લહેશે, લેશે તે ભવ લાહોલ. ૩. અઉચ્ચ છક અકુમ અકુમ, દશ પંદરને
ત્રીશલ, પીસ્તાલીસ ને સહ પંચેતેર, ઈત્યાદિક સુ જમીશલ; ઉપવાસ એવા કરી આસથે

પર્વ પન્નુસણુ પ્રેમણુ, શાસન દેવી વિધન તસુ વારે, ઉદય વાચક કહે એમણુ. ૪.

૧૧

પામી પર્વ પન્નુસણુ સાર, સત્તરલેદી જિનપન્ન ઉદાર, કરીએ હુરખ અપાર; સદ્ગુરુ પાસ ધરી બહુ પ્યાર, કલ્પસૂત્ર સુણીએ સુખેકાર, આજસ અંગ ઉતાર; ધરમ-સારથિપદ સુપનાં ચાર, સુપનપાઠક આવ્યા દરબાર, વીરજનમ અધિકાર; દિક્ષાને નિર-વાણવિચાર, ષટ્ વ્યાખ્યાન અનુક્રમે ધાર, સુણતાં હોય ભવપાર. ૧. નમિ સુમત મલિલ અર કંત, કુંથુ શાંતિ ને ધર્મ અનંત, વિમલ વાસુપૂજ્ય સંત; શ્રી શ્રેયાંસ શીતળ ભગવંત, સુવિધ અંદ્ર સુપાશ્વ લહંત, પદ્મ સુમતિ અરિહંત; અભિનંદન સંભવ ગુણુ-ખાણુ, અજિતનાથ પામ્યા નિરવાણુ, એ વીશ અંતર માન; પાસ નેમીસર જગદીશાન, ઋષભચરિત્ર કહું પરધાન, સાતમું એહુ વખાણુ. ૨. આઠમે ગણુધર સ્થવિર ગણીને, નવમે બારમા સમાચારી લીને, નવ વખાણુ સુણીને; ચૈત્યપરિપાટી વિધિશું કીને, યથા-શક્તિએ તપ તપીને, આશ્રવ પાંચ તણુને; ભાવે મુનિવરને વંદીને, સંવચ્છરી પડિક-મણું કીને, સંઘ સકલ પામીને; આગમવયણુ સુધારસ પીને, શુભકરણી સવિ અનુમોદીને, નરભવ સદૃશ કરીને. ૩. મણિમાં જિમ ચિંતામણિ સાર, પર્વંતમાં જિમ મેરુ ઉદાર, તરુમાં જિમ સહુકાર; તીર્થંકર જિમ દેવમાં સાર, ગુણુગણુમાં સમકિત શ્રીકાર, મંત્ર માંહી નવકાર; મતમાં જિમ જિનમત મનોહાર, પર્વપન્નુસણુ તેમ વિચાર, સકલ પર્વ શિષ્યગર; પારણે સ્વામભાક્ત પ્રકાર, માણેકવિજ્ય વિધન અપહાર, દેવી સિદ્ધાઇ જયકાર. ૪.

૪૦ શ્રી દીવાલીની સ્તુતિ.

૧

ઈંદ્રભૂતિ અનુપમ ગુણુ ભયાં, જે ગૌતમ ગોત્રે અલંકર્યાં; પાંચ શત છાત્રશું પરવર્યાં, વીર ચરણુ લહી ભવજલ તર્યાં. ૧. ચક્ર અઠ દશ હોય જિનને સ્તવે, દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર પૂરવે; સંભવ આદિ અષ્ટાપદ ગિરિએ વદી, જે ગૌતમ વંદે લહી લહી. ૨. ત્રિપદિ પામીને જેણે કરી, દ્વાદશાંગી સકલ ગુણે ભરી; દીયે દીખ તે લહે કેવલ સિરી, તે ગૌતમને રહું અનુસરી. ૩. જક્ષ માતાંગ સિદ્ધાઈકા, સુરી શાસનની પ્રભાવિકા; શ્રી જ્ઞાનવિમલ દીપાલિકા, કરૌ નિત્ય મંગલ ભાલિકા. ૪.

૨

શાસન નાયક વીરણુએ, પામી પરમ આધારતો, શાસ્ત્રી ભોજન મત કરીએ, બહી પાપ અપારતો; ઘુવડ કાગને નાગનાએ, તે પામે અવતારતો, નિયમ નોકારસી નિત્ય કરોએ, સાંજે કરો ચક્રવિહારતો. ૧ વાસી યોગો રિંગણુએ કંદમૂળ તું ટાળતો, ખાતા ખોટ ઘણી કરીએ, તે માટે મન વારતો; કાચા દુધને છાશ માંહે, કઠોળ જમવું નિવારતો, ઋષભાદિકજિન પૂજતાં એ, રાગ ધરે શિવનારતો. ૨. હોળી ખળેવને નોર-તાંએ, પીપળે પાણી મરેડતો, શીલ સાતમ વાસી વડાએ, ખાતા ખોટી ખોડતો; સાંભળી સમકિત દૃઢ કરોએ, નિથ્યાત્વ પર્વની વાર તો, સામાયિક પડિકમણું નિત કરોએ, જિનવાણી જગસાર તો. ૩. રૂપવંદી અડકો નહિએ, નવી કરે ધરના કામતો, વેળા વાંછિત

પૂરશે એ, દેવી સિદ્ધાયિકા નામતો; હિત ઉપદેશે હર્ષ ધરીએ, કોઈ ન કરશે રીસ તો, કીર્તિ કમલા પામશેએ, જીવ કહે તસ શિષ્ય તો. ૪.

૪૧ શ્રી નવતત્વની સ્તુતિ.

જીવાજીવાયુષ્ય' ને પાવા, આશ્રવ સંવર તત્તાજી, સાતમે નિર્જરા આઠમે બંધ, નવમે મોક્ષપદ સત્તાજી; એ નવ તત્તા સમકિત સત્તા, ભાષે શ્રી અરિહંતાજી, ભુજનચર મંડણુ રિસહેસર, વંદો તે અરિહંતાજી. ૧. ધમ્માધમ્માગાસા પુગ્ગલ, સમયા પંથ અજીવાજી, નાણુ વિનાણુ શુભાશુભયોગે, ચેતન લક્ષણુ જીવાજી, ઈત્યાદિક ષટ દ્રવ્ય પ્રરૂપક, લોકાલોક દિણ્દાજી, પ્રહુ ઉઠી નિલ્ય નમિયે વિધણુ; સિત્તરિ સો જિન ચંદાજી. ૨. સુક્ષ્મ આદર દોય એકેન્દ્રી, ણિતી ચઉરિદિ દુવિહાજી, તિવિહા પચિદિ પજ્જતા, અપજ્જતા તે વિવિહાજી; સસારી અસંસારી સિદ્ધા, નિશ્ચયને વ્યવહારાજી, પત્તવણાદિક આગમ સુણુતાં, લહિયે શુદ્ધ વિચારાજી. ૩. ભુવનપતિ વ્યંતર જ્યોતિષવર, વૈમાનકી સુર વૃંદાજી, ચોવીશ જિનના યક્ષ યક્ષણી; સમકિત દ્વંડ સુરીંદાજી; ભુજનગર મહિમંડલ સઘલે, સંઘ સકલ સુખ કરજોજી, પંડિત માનવિજય ઈમ જ'પે, સમકિત ગુણુ ચિત્ત ધરજોજી. ૪.

૪૨ વર્ધમાન તપની સ્તુતિ.

વર્ધમાન આંબિલ તપ આદરો, ચોવીશ જિનની પૂજા કરો; અંતગડ આગમ સુણુ વખાણુ, સિદ્ધાઈ દેવી કરે કલ્યાણુ. ૧.

(આ સ્તુતિ ચાર વાર કહેવાય છે.)

૨

વર્ધમાન ઓલી કરો, ભવભવ પાતિક પરીહરો; વર્ધમાન જિન પામીને, દુર કરો સહુ ખામીને. ૧. વર્ધમાનદિક જિન તર્કા, પૂર્વ ભવે જે તપ કર્યા; તે તપ મુંજને ફળ આપો, આહારાદિક સંજ્ઞા કાપો. ૨. અંતગડ આચાર દિનકરૂં, શ્રી ચંદ્ર ચારિત્ર આદરૂં; તપ કુલકાદિક અંથ જે, તપ સાધનના પંથ છે. ૩. તપગચ્છ નંદન સુરતરૂં, શ્રી વિજયધર્મ સૂરીશ્વરૂં; રત્નવિજય સુખદાયિકા, સહાય કરે સિદ્ધાયિકા. ૪.

૩

વર્ધમાનતપ ઓળીપાણુ, ત્રિવિધે ત્રિવિધે પાતિક ટાણુ; શરીર અને જીવ બિન્ન નિહાણુ, શ્રાવક ગુણુકાણુ અજવાણુ. ૧. અતીત અનાગત ને વર્તમાન, ત્રિગટે એસી કરે વખાણુ; કોઈ નહિ એ તપની તોલે, વીશ વિહરમાન ઈમ ઓલે. ૨. અંતગડ આગમની વાણી, આચાર દિનકર અંથ નિશાણી; તપ સૂરા અણુગાર કહીને, પૂજ પ્રણુમી લાહો લીને. ૩. શાસન સુરવર કરે સહાયા, તપસી નરના પૂજે પાયા; વિમલેશ્વર વર યક્ષ પ્રસન્ન, ધર્મ રત્નનાં કરે જતન્ન. ૪.

૪૩ શ્રી વીશસ્થાનકતપની સ્તુતિ.

વીશ સ્થાનક તપ વિશ્વમાં મોટો, શ્રી જિનવર કહે આપજી, બાંધે જિનવર

ત્રીજા ભવમાં, કરીને સ્થાનક બપણ; થયા થશે સર્વ જિનવર અરિહા, એ તપને આરાધીજી. કેવળજ્ઞાનદર્શન સુખ પામ્યા, સર્વે ટાળી ઉપાધીજી. ૧. અરિહંત^૧ સિદ્ધ^૨ પવયણ^૩ સૂરિ^૪ સ્થવિર,^૫ વાચક^૬ સાધુ^૭ નાણુજી, દર્શન^૮ વિનય^૯ ચરણ^{૧૦} અંભ^{૧૧} કિરિયા^{૧૨}, તપ^{૧૩} કરો ગોયમ^{૧૪} ઠાણુજી; જિનવર^{૧૫} ચારિત્ર^{૧૬} પાંચવિધ નાણુ,^{૧૭} શ્રુત^{૧૮} તીર્થ^{૧૯} એહુ નામજી, એ વીશ સ્થાનક આરાધે તે, પામે શિવપદ ધામજી. ૨. દોય કાળ પડિચ્છમણુ^{૨૦} પડિદેહણુ, દેવવંદન ત્રણુ વારજી, નોકારવાળી વીશ ગણી જે, કાઉસગ્ગ ગુણુ અનુસારજી; ચારસો ઉપવાસ કરી ચિત્ત ચોએ, ઉજમણુ^{૨૧} કરો સારજી, પડિના ભરાવો સંધ ભક્તિ કરો; એ વિધિ શાસ્ર મોઝારજી. ૩. શ્રેણિક સલકિ સુલસા રેવની, દેવયાળ અવદાતજી, સ્થાનક-તપ સેવા મહિમાએ, થયા જગમાંહિ વિખ્યાતજી; આગમ વિધિ સેવે જે તપીયા, ધન્ય ધન્ય તસ અવતારજી, વિદ્ય હરે તસ શાસન દેવી, સૌમાગ્યલક્ષ્મી દાતારજી. ૪.

૨

પુછે ગૌતમ વીર જિણુંદા, સમવસરણુ ખેઠા શુભકંદા, પૂજિત અમર સુરીંદા; કેમ નિકાએ પદ જિનચંદા! કિણુ વિધ તપ કરતાં બહુ કંદા! ટળે દ્વરિત-કંદા!; તો ભાએ પ્રભુજી ગતનિંદા, સુણુ ગૌતમ! વસુભૂતિ-નંદા, નિર્મળ તપ અરવિંદા; વીશ સ્થાનક તપ કર મહંદા, જિમ તારકસમુદાયે ચંદા, તિમ એ તપ સવિ ઇંદા. ૧. પ્રથમ પદ અરિહંત ભણીજે, બીજે સિદ્ધ પવયણુપદ ત્રીજે, આચારજી થિર ઠવીજે; ઉપાધયાય ને સાધુ શ્રહીજે, નાણુ દંસણુ પદ વિનય વહીજે, અગિયારમે ચારિત્ર લીજે; અંભવય-ધારિણુ^{૨૨} ગણીજે, કિરિયાણુ^{૨૩} તવસ્સ કરીજે, ગોયમ જિણુણુ^{૨૪} લહીજે; ચારિત્ર નાણુ સુઅસ્સ તિત્થસ્સ કીજે, ત્રીજે ભવ તપ કરત સુણીજે, એ સવિ જિન તપ લીજે. ૨. આદિ નમો પદ સઘળે ઠવીશ, બાર પત્તર વળી બાર છત્રીશ, દશ પણુવીશ સગવીશ; પાંચ ને અડસઠ તેર ગણીશ, સિત્તેર નવ કિરિયા પચવીશ, બાર અઠ્ઠાવીશ ચોવીશ; સત્તર એકાવન પિસ્તાલીશ, પાંચ લોગસ્સ કાઉસગ્ગ રહીશ, નવકારવાળી વીશ; એક એક પદે ઉપવાસજી વીશ, માસ પટે એક ઓળી કરીશ, એમ સિદ્ધાંત જગીશ. ૩. શકને એકાસણુ^{૨૫} તિવિહાર, છઠ્ઠુ અઠ્ઠમ માસ ખમણુ ઉદાર, પડિચ્છમણુ^{૨૬} દોયવાર; ઇત્યાદિક વિધિ ગુરુગમ ધાર, એકપદ આરાધન ભવગાર, ઉજમણુ^{૨૭} વિવિધ પ્રકાર; માતાંગ યક્ષકરે મનોહાર, દેવી સિદ્ધાઈ શાસન સુખકાર, વિદ્ય મિટાવણુ હાર; ક્ષમાવિજય જશ ઉપર પ્યાર, શુભ ભવિયણુ ધમ^{૨૮} આધાર, વીરવિજય જયકાર. ૪.

૩

અરિહંત સિદ્ધ પવયણુ આચારજી થવિરાણુ. ઉવઝાય સાહુ નાણુ દંસણુ વિનય પહાણુ; ચારિત્ર બ્રહ્મ કિરિયા તપ ગોયમ જિનમાણુ, સંજમનાણી શ્રુત સંધ સેવો વીસે ઠાણુ. ૧. ઉત્કૃષ્ટે જિનવર એકસો સીતેરધીર, વલીકાલજ ધન્યે જિનવર વીસ ગંભીર; જિનથાય અનંત અતીત અનાગત કાલ, એ વીસે થાનક આરાધેગુણુ ભાલ. ૨. આવશ્યક

૧ થી ૨૦ ની સંજ્ઞાઓ વીશ સ્થાનકના નામ સૂચવે છે.

એ વેળા જિન વંદન ત્રણકાલ, થાનકપદ ગણવેા સહસ્રદોય સુકુમાલ; કાઉરસગ ગુણ-
સ્તવના પૂજા પ્રભાવનાસાર, ઇમ શાસન વચ્છલ કરતાં ભવનો પાર. ૩. સમરીએ
અહોનિશિ ગુણરાગી સુરસાથ જખ જખણી સુરપતિ વૈયાવચ્ચ કરનાથ; થાનકતપ વિધિયું
એ સેવે મનશંખ, દેવચન્દ્ર આણ્યાએ સાનિધકરે તસુ ચંગ. ૪.

૪૪ રોહિણી તપની સ્તુતિ.

નક્ષત્ર રોહિણી એ દિન આવે, અહોરત્ત પૌષધ કરી શુભભાવે, ચર્ડાવહાર મન
લાવે; વાસુપૂજ્યની ભક્તિ કીએ, ગણણું પજ તસ નામ જખીએ, વરસ સત્તાવીસ લીએ;
થોડી શકતે વરસતે ચાત, ભવજીવ અથવા વિખ્યાત, તપ કરી કરો કર્મઘાત; નિજ શકતે
ઉજમણું આવે, વાસુપૂજ્યનું જિંબ બરાવે, લાલ મહિમય ઠાવે. ૧. એમ અતીત અને
વર્તમાન, અનાગત વંદો જિન બહુમાન, કીએ તસ ગુણમાન; તપકારકની ભક્તિ આદ-
રીએ, સાધમિક વળી સંધની કરીએ, ધરમ કરી ભવતરીએ; રોગ સોગ રોહિણી તપે
ભય, સંકટ ટળે તસ જશ બહુ થાય, તસુ સુરનર ગુણમાય; નિરાશંસપણે તપ એહ,
શંકા રહિતપણે કરો તેહ, નિશ્ચિનવ હોયે એમગેહ. ૨. ઉપધાત ક્યંતક જિન કલ્યાણ,
સિદ્ધચક્ર શત્રુંજય બાણ, પંચમીતપ મન આણ; પડિમાતપ રોહિણી સુખકાર, ઠનકાવલી
રતનાવલી સાર. સુક્રતાવલી મનોહાર; આઠમ ચઉદસ ને વધમાન, ઇત્યાદિક તપમાંહે
પ્રધાન, રોહિણી તપ બહુમાન; એણીપરે ભાવે જિનવરવાણી, દેશના મીઠી અમીય-
સમાણી, સૂત્રે તેહ ગુંથાણી. ૩. ચંડા યક્ષિણી યક્ષકુમાર, વાસુપૂજ્ય શાસન સુખકાર.
વિધન મિટાવણુહાર; રોહિણીતપ કરતાં જન જેહ, એહ ભવ પરભવ સુખ લહે તેહ,
અનુક્રમે ભવનો છેહ; આચારી પંડિત ઉપગારી, સત્યવચન બાણે સુખકારી, કપૂરવિજય
વ્રતધારી; ખીમાવિજય શિષ્ય જનગુરુરાય, તસ શિષ્ય મુજ ગુરુ ઉત્તમ થાય; પક્ષ-
વિજય ગુણ ગાય. ૪.

૪૫ શ્રી આધ્યાત્મિક સ્તુતિ.

વીતસગ અરિહંત પૂણ્યે, કેવળ નાણુ દશન લીણ્યે; કર્મ કલંક સળ પરિહરીયે,
નિકલંક સિદ્ધ વધુ વરીએ. ૧. લેહ જાની અનુભવી આતમા, નિજ પર મિત્ર મહાતમા;
ક્ષપક શ્રેણી આરોહ ધ્યાનાતમા, સર્વ જ્ઞેન થયા સિદ્ધાતમા. ૨. ખટ્ટદ્રવ્ય વસ્તુને ઝોળખી,
ગુણુ પર્યાય સ્વભાવ લક્ષણુ લખી; પર પાંચ અણુવ અકારણી, આત્મજાની ધર્મ ધારણી.
૩. એડી દેવ પરમાતમ કીલિયે, સેવે સુર નર ઇંદ્ર મન રીઝીયે; તિહાં જ્ઞાન શીતળ
જસ લીણ્યે, પરમાનંદ મય રસ પીણ્યે. ૪.

શુદ્ધાનંદ નિજ વંદીયે, પરમ દેવ પવિત્ત તો, મોક્ષ કારણુ એહ છે એ, ઉપાદાન
રૂડી રીત તો; નિમિત્ત કારણુ દેવ ગુરુ કદ્યા એ, જિન વચને દહ ચિત્ત તો, શક્તિ
ભાવ પ્રણુમ ન કરીએ, વ્યકત સ્નાતક સિદ્ધ તો. ૧. વસ્તુ સ્વભાવ સિદ્ધ સાધના એ,
રમણુ ચિર ગુણુ પર્યાય તો, નિરવિકલ્પ રસ પીણ્યે એ, જ્ઞાન અલેહતા પાય તો; ભાવ

સંવર શુદ્ધ નિર્જરા એ, કમ્ અનંત સ્વ થય તો, નિર્મળરંજન બુધ થઇ એ, સર્વસત સિદ્ધ રાય તો. ૨. કેવળ નાથુ દર્શન લહીએ, ધર્મદાન દાતાર તો, હિત ઉપદેશ ભવ્ય જીવને એ, કરતા વારંવાર તો; બોધિબીજ વિરતિ ગુહે એ, નરનારીના વૃંદ તો, ગણધર સૂત્ર દાદશ રથે એ, જ્ઞાન ભાણુ પવિત્ર તો. ૩. સર્વ દેવનો દેવ છે એ, નિગતમ શુદ્ધ સિદ્ધ તો, સૂત્ર અંથની શાખથી એ, ગુરુ વચને પ્રતીત તો; રાત શીતળ બુવે તેહને એ, અગમ અનોપમ રૂપ તો, સેવે પૂજે સમક્રિતિ એ, દેવ દેવાંગના ભૂપ તો. ૪.

૩

સિદ્ધ બુદ્ધને વાંદુ. નિજ સ્વરૂપ નિહાળી, ઉપયોગે ભાવું, બોધ બીજ તિહાં ભળી; શુદ્ધ શ્રદ્ધા સાચી. ત્રિહવન લોગ સંલોગ. ઉપાધિ હુણતા, પરમાતમ નિરોગ. ૧. રોગ શોગ દુઃખ કેપે. મહા મોહ મદ્દ ભાગે, જ્ઞાન સુમહ બળીયો, ધ્યાન અગ્નિ તિહાં ભગે; કમ્ કામને બળે. નિહાં શીતળા વાધે પરમાનંદ લોળી, સર્વ સિદ્ધતા સાધે. ૨. અરૂપી અવિનશી, અવ્યાગ્રાધ અનંત, નિર્મળ નિરંજન; અખંડિત મહંત; અચળ અનોપમ, નિગકાર શિા મંત. ઈયદિ અનંત, અનુમત જ્ઞાન લડત ૩. યોગ રોધ અયોગી, શંકેશિ કરણ અકંપ. આયુ અંત છેડે, દેવ દેવીના સંપ; એવજીવને કારણ, નિર્વાણ મંગળ ગાવે, જ્ઞાન શીતળ હુવે, જ્ઞેતમાં જ્ઞેત સમાવે. ૪.

૪

ઉડી સવેળા સામાયિક લીધું, પણ ખારણું નવિ લીધુંજી, કળો કુતરો ઘરમાં પેડો, ધી અઘળું તેણે પીધુંજી; ઉડો વહુઅર આલસ મૂડી, એ ઘર આપ સંભાળોજી, નિજ પતિને કહો વી-જિત પૂજે, સમક્રિતને અભુખાળોજી. ૧. બહે બિલકે જડપ જડગાવી, ઉત્રોડ સર્વે ક્રોડીજી, અચલ છેયાં વાર્યાં ન રહે, ત્રાક ભાંગી માળ ત્રેડીજી; તેહ ત્રના રેડિયો નવિ આવે, મૌન બહુ કને કડીયેજી, ઋષભાદિક ચોવીશ તીથકર, જપીયે તો સુખ લડીયેજી. ૨. ઘર વાશીદું કરોને વહુઅર, ટાલો ઓજાશાકુંજી, ચેરટો એક કરે છે હેડું, એરડે ઘોને તળુંજી; જબકે પ્રાહુણા ચાર આવ્યા છે, તે ઉના નવિ રાખેજી મિતપદ સુખ અનંતા લહિયે, જો જિતવાણી ચ.ઓજી. ૩. ઘરનો ખુશો કેળ ખણે છે, વહુ તુને મનમાં લાવેજી, પહેળો પલગે પ્રીતમ પોહયા, પ્રેમ ધરીને જગાવેજી; ભાવપ્રભસૂરિ કહે નહીં એ કથળો. અધ્યાતમ ઉપયોગીજી, સિદ્ધાર્થકા દેવી સાત્તિચ્ય કરેવિ, સાધે તે શિવપદ ભોળીજી. ૪.

* ૧૬ શ્રી જિતપંચક રત્વિત.

શ્રી આ દેશન્તિ નેમિ પાસ વીર શાસનપતિ વક્ત્રી, નમો વત્તંમાન અતીત અના-ગન ચોપિશે જિત મન રળી; જિતવરની વાણી ગુણની ખાણી પ્રેમે પ્રાણી સાંસળી, યથા સમક્રિતધારી ભવ નિહારી સેવે સુરવર લળી લળી. ૧.

૪૭ શ્રી ભીડમંજન પાશ્વેન.થની સ્તુતિ.

ભીડ ભંજન પાસ પ્રભુ સમરો, અરિહંત અનંતનું ધ્યાન ધરો; જિનાગમ અમૃત પાન કરો, શાસન દેવિ સ્તુતિ વિમ્મ હરો. ૧.

* ૪૮ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

શ્રી ચિંતામણિ કીને સેવ, વળી વંદુ ચોવીશે દેવ, વિનય કહે આગમથી સુણો,
પદ્માવતીનો મહીમા ઘણો.

* ૪૯ શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ.

ગીરનારે ગીરવે, ંહાલો નેમ જિણુ'દ, અપ્ટાપદ ઉપર, પૂજી ધરો આણુ'દ;
સિદ્ધાંતની રચના, ગણુધર કરે અનેક, દીવાળી દિવસે, ઘો અ'બાઈ વિવેક. ૧.

* ૫૦ શ્રી સુમતિજિન સ્તુતિ.

સુમતિ સુમતિ દાથી, મંગલા જસમાઈ, મેરુને વહી રાઈ, ંર ંહને તુલઈ;
શ્ય કીધાં ઘાઈ, કેવલ જ્ઞાન ઘાઈ, નાહિં જિણિમ કંઈ, સેવિયે તે સદાઈ. ૧.

* ૫૧ શ્રી શીતલનાથની સ્તુતિ.

શીતલ જિન સ્વામી, પુણ્યથી સેવ પામી, પ્રભુ આતમ રામી, સર્વ પર ભાવ
વામી; જે શિવગતિ ગામી, શાશ્વતાનંદ ધામી, ભવિ શિવ સુખ કામી, પ્રણુમીયે
શિશ નામી. ૧.

* ૫૨ શ્રી અનંતનાથની સ્તુતિ.

અનંત અનંત નાણી; જસ માહુમા ગવાણી, સુરનર તિરિ પ્રાણી, સાંભલે જસ વાણી;
એક વચન સમજાણી, જેહ સ્યાદવાદ જાણી, તયાં તે શુણુ ખાણી, પામીયા સિદ્ધિ રાણી. ૧.

* ૫૩ શ્રી મલ્લિનાથની સ્તુતિ.

મલ્લિ જિન નમીયે, પૂરવલા પાપ ગમીયે, ંદ્રિય ગણુ દમીયે. આણુ જિનની
ન કમીયે; ભવમાં નવિ જમીયે, સર્વ પર ભાવ વમીયે, નિજ શુણુમાં રમીયે, કર્મ મલ
સર્વ ધમીયે. ૧.

* આ ચિન્હવાળી સ્તુતિઓ ચાર વખત ંલાય છે.

ॐ ॐ
अर्हं नमः

श्री
सज्जन सन्मित्र
महानिधि यतुर्थ
स्तवन संग्रह.

१. श्री सीमंधरादि विहरमान जिन स्तवने।

१

सुष्टो अंदाळ! सीमंधर परमात्म पासे जने; मुज्ज निनतडी, प्रेम धरिने
जेष्ठि परे तुमे संलगावजे. जे त्रयु लुवनने नायक छे, जस योसठ ईंद्र पायक छे,
नाथु हरिसणु जेठने भायक छे. सुष्टो० १. जेनी कंथन वरणी काया छे, जस धोरी
लंछन पाया छे; पुंडरीगिणी नगरीने राया छे. सुष्टो० २. आर पधंदाभांदि गिराजे
छे, जस योत्रीस अतिशय छाने छे; गुणु पांतीश वाणीये गाजे छे. सुष्टो० ३. लवि-
जनने जे पडिओडे छे, तुम अधिक शीतण गुणु सोडे छे; ३प देणी लविजन मोडे
छे. सुष्टो० ४. तुम सेवा करवा रसियो छुं, पणु लरतमां इरे वसियो छुं; महाभोड-
रायकर इदियो छुं. सुष्टो० ५. पणु साडिअ यित्तमां धरियो छे, तुम आण्णा अङ्ग
कर अडियो छे; पणु कंधक मुज्जथी इरियो छे. सुष्टो० ६. जिन उत्तम पूठ हुवे पूरे,
कडे पधविजय थाउं शूरे; तो वाधे मुज्ज मन अति नूरे. सुष्टो० ७.

२

धन धन क्षेत्र महाविदेहळ, धन्य पुंडरीगिणी गाम; धन्य तीहांना मानवीळ,
नित्य छिडी करे रे प्रणाम. सीमंधर स्वामी कहीये रे, हुं महाविदेह आवीश; जयवता
जिनवर कहीये रे, हुं तमने वांहीश. १. आंहीवीया संहेशडोळ, कहेजे सीमंधर स्वाम;
लरतक्षेत्रना मानवीळ, नित्य छिडी करे रे प्रणाम. सीमंधर० २. समवसरणु देवे रन्धु'
तीहां, योशठ ईंद्र नरेश; सोना तणे सिंहासन जेठा, यामर छत्र धरेश. सीमंधर०
३. ईंद्राणी काठे गहुंहीळ, मोतीना योक पूरेश; लणि लणि द्वीये लछणुंळ, जिनवर
द्वीये उपदेश. सीमंधर० ४. जेहुवे सभे मे सांलणुंळ, हुवे करवा पन्थणुंळ; आरे
पधंदा सांलणुंळ, अमृत वाणी वणुंळ. सीमंधर० ५. रायने ण्हाणुं वेपारीने

બહુલા છે હામ; અમને બહુલા સીમંધર સ્વામી, જેમ સીતાને શ્રીરામ. સીમંધરં ૬. નહિ માગું પ્રભુ રાજક્રુદ્ધિ, નહિ માગું ગરથ બંડાર; હું માગું પ્રભુ એટલું, તુમ પાસે અવતાર. સીમંધરં ૭. દેવે ન દીધી પાંખડી, કેમ કરી આપું હજુર; મુજરો મહારો માનજે, પ્રહ ઉગમતે સૂર. સીમંધરં ૮. સમયસુહરની વિનતિ, માનજે વારંવાર; જેહુ કર જોડી વિનવું, વિનતડી અવધાર. સીમંધરં ૯.

૩

(નાસકાના રાગમાં.)

મનડું તે મહારું મોકલે, મહારા વહાલાજી રે; શશિહર સાથે સદેશ, જઇને કહેજે મહારા વાલાજી રે. ભ તના ભકતને તારવા, મહાં એક વાર આવેને આ દેશ. જઇં ૧. પ્રભુજી વસો પુષ્કકાવતી, મહાં મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મજાર. જઇં પુરી રાજે પુંડરિગિ ગી. મહાં જિહાં પ્રભુનો અવતાર. જઇં ૨. શ્રી સીમંધર સાહિબા, મહાં વિચરંતા વીતરાગ. જઇં પહિયોહે બહુ પ્રાણીને, મહાં તેહનો પામે કુણુ તાગ જઇં ૩. મન જાણે ઉડી મળું, મહાં પણ પે.તે નહી પાંખ. જઇં ભગવત તુમ જોવા જાણી, મહાં અલજે ધરે છે જેહુ આંખ. જઇં ૪. દુર્ગમ મોટા ડુંગરા, મહાં નહી નાળાનો નહી પાર. જઇં ઘાંટીની આંટી ઘણી, મહાં અટવી પથ અપાર. જઇં ૫. કોડી સોનેયે કાશીડું, મહાં કરનારો નહી કોય. જઇં કાગલીયો કેમ મોકલું મહાં હાંશ તો નિત્ય નવલી હોય. જઇં ૬. લખું જે જે લેખમાં. મહાં લાખો ગમે અજિલાપ. જઇં તે હકેબમાં તમે લહો, મહાં સમય પૂરે છે સાખ. જઇં ૭. લોકાલોક સ્વરૂપના, મહાં જગમાં તુમે છો જાણુ. જઇં જાણુ અ.જે શું જણાવિયે, મહાં આખર અમે અજાણુ. જઇં ૮. વાચક ઉદયની વિનતિ, મહાં શશિહર કહ્યા સદેશ. જઇં માની લેજે માહરી, મહાં વસતાં ફર વિદેશ જઇં ૯.

૪

પ્રભુ નાથ તું તિયલોકનો, પ્રત્યક્ષ ત્રિભુવન ભાણુ; સર્વંશ સર્વંદરી તુમે, તુમે શુદ્ધ સુખની ખાણુ. જિનજી વિનતિ છે એહ. ૧. પ્રભુ જીવ જીવન ભવના, પ્રભુ મુજ જીવન પ્રાણુ; તાહરે દશને સુખ લહું, તુંહિ જગત સ્થિતિ જાણુ. જિનજી ૨. તજ વિના હું બહુ ભવ ભયો, ધર્મા વેશ અનેક; નિજ ભાવને પરભાવનો, જાણ્યો નહી સુવિવેક. જિનજી ૩ ધન્ય તેહ જે નિત્ય પ્રહ સમે, દેખે જે જિન સુખચંદ; તુજ વાણી અમૃત રસ લહી, પામે તે પરમાનંદ. જિનજી ૪. એક વચન શ્રી જિનરાજના, નયગમ ભગ પ્રમાણુ; જે સુણે સ્થિતી તે લહે, નિજ તત્ત્વ સિદ્ધિ અમાન. જિનજી ૫. જે ક્ષેત્ર વિચરો નાથજી, તે ક્ષેત્ર અતિ સુપદ્મથ; તુજ વિરહ જે ક્ષણુ જાપ છે, તે માનીયે અકચથ. જિનજી ૬. શ્રી વીતરાગ દશને વિના, વિત્યો જે કાલ અતી; તે અદગ મિચ્છા દુકકં, તિરિહંતિવિહંની રીત, જિનજી ૭. પ્રભુ વાત મુજ મનની સહુ. જાણાજ છે. જિનરાજ; સ્થિર ભાવ જે. તુમયો લહું, તો મિત્રે શિવપુર સાજ. જિનજી ૮. પ્રભુ મિત્રે હું સ્થિરવા લહું, તુજ વિરહ ચંચલ ભાવ; એકવાર જે વનમય રમું, તે કહું

અચળ સ્વભાવ. જિનશ્લો ૯. પ્રભુ વસો શ્વેત વિદેહમાં, હું રહું ભરત મગ્ગર; તે પ્રભુ પ્રભુના ગુણ વિષે, રાખું સ્વચેતન સાર. જિનશ્લો ૧૦. જો શ્વેત લેહ ટલે પ્રભુ, તે સરે સધગાં કાજ; સન્મુખ ભાવ અલેહતા, કરી વરું આતમરાજ. જિનશ્લો ૧૧. પર પુંઠ ઈહાં જેહની, એવડી જે છે સ્વામ; હાજર હજૂરી તે મલે, નીપજે તે કેટલો કામ. જિનશ્લો ૧૨. ઈંદ્ર ચંદ્ર નરેંદ્રનો, પદ ન માગું તિલ માત્ર; માગું પ્રભુ મુજ મન થકી, ન વીસરો ક્ષણ માત્ર. જિનશ્લો ૧૩. જ્યાં પૂણું સિદ્ધ સ્વભાવની, નથી કરી શકું નિજ રિદ્ધ; ત્યાં ચરણુ શરણુ તુમારકો, એહિજ મુજ નવનિધ. જિનશ્લો ૧૪. મહારી પૂવં તિરાધના, થેજે પડયો એ લેહ; પણ વરતુ ધર્મ વિચારતાં, તુજ મુજ નહિ છે લેહ. જિનશ્લો ૧૫. પ્રભુ ધ્યાન રંગ અલેહથી, કરી આનભાવ અલેહ; છેદી વિમાવ અનાદિનો, અનુભવું સ્વસંવેદ. જિનશ્લો ૧૬. વિનવું અનુભવ નિત્રને. તું ન કરીશ પર રસ ચાહ; શુદ્ધાત્મ રસ રંગી થઈ, કર પૂણું શક્તિ અવાહ. જિનશ્લો ૧૭. જિનરાજ સીમંધર પ્રભુ, તેં લલો કારણુ શુદ્ધ; હવે આત્મ સિદ્ધિ નિપાવવી, શી ઠીક કરી એ ખુદ. જિનશ્લો ૧૮. કારણે કાર્ય નિદ્ધિનો, કરવો ઘટે ન વિતંબ; સાધવી પૂર્ણાનંદતા, નિજ કતૃતા અવલંબ. જિનશ્લો ૧૯. નિજ શક્તિ પ્રભુ ગુણમાં રમે, તે કરે પૂર્ણાનંદ; ગુણગુણી ભાવ અલેહથી, પીછાએ શમ-મકરંદ. જિનશ્લો ૨૦ પ્રભુ સિદ્ધ ખુદ મહોહથી, ધ્યાને થઈ લયલીન; નિજ દેવચંદ્ર પદ આદરે, નિત્યાત્મ રસ સુખ પીન. જિનશ્લો ૨૧.

૫

કહેજો વંદન જાય, દધિસુત કહેજો વંદન જાય; મહાવિદેહમાં સ્વામી મેરો, જ્યો-ત્રિભોવનરાય. ૬૦ ૧. ભૂપતિ શ્રીત્રેયાંસનંદન, સત્યકી જસ માય; સકળ સુરપતિ સેવા સારે, નમે નરપતિ પાય. ૬૦ ૨. તાર ખિજમતગાર અપનો, ભરતમાં ગુણુ ગાય; નાથ સાથે સતત ધ્યાવત, મિલનકો મન થાય. ૬૦ ૩. પાંખ પોતે હોય માહરે, તે મિહું જઈ ધાય; આપ જઈ દૂરે જોડા, મિહું કિણુ પરે આય. ૬૦ ૪. પતિતપાવન નામ તેરો, સમરતાં સુખ થાય; ધરે વચન પ્રતિત નિશ્ચિગ, એહી મોક્ષ ઉપાય. ૬૦ ૫. રાગ રાખે નહી કોઈશું, સેવતાં સુખ થાય; એહ અચરિજ વડું મનમાં, વીતરાગ કહાય. ૬૦ ૬. તાહરી ગતિ તુંહિ જાણે, અકળ અમલ અમાય; ન્યાયસાગર દાસકો પ્રભુ, કીછાએ સુપસાય. ૬૦ ૭.

૬

કયા જાતું કછુ કીનોરે, યુગધરાકયાં નિધિ ઉચમ સુનાદિક પ્રવચન, ખાહનમે' કછુ કીનોરે. યુગ કયાં ૧. તુંહી જગતમતિ સ્થિતિ મે' તેરો, ધ્યાનામૃતરસ પીનોરે. યુગ કયાં ૨. પરમપુરુષ તું અખત્ર નિરંજન, ચિદાનંદમે' ચિનોરે. યુગ કયાં ૩. તુહિજ પ્રક્ષા પ્રક્ષસ્વરૂપી, તું ઉપસમરસ કીનોરે. યુગ કયાં ૪. જગવ્યાપી તું વિશ્વ મહેસર, ઇશ્વર તીન જગતનોરે. યુગ કયાં ૫. સખ દેવતકો દેવ તું પ્યારો, તુંહીજ યોગ નગીનોરે. યુગ કયાં ૬. ન્યાયસાગર પ્રભુ વાંછિત ઠાતા, તુંહીજ સર્વ સુધનોરે. યુગ કયાં ૭.

૭

કયા પ્રમી અતિ કૃપી, પાંખ તહીં આણું ઉડી; લખિય તહીં કોયે રૂડી રે, સીયુગ-

મંધરને કેને, કે દધિસુત વિનતડી સુણનેરે ૧. તુમ સેવામાંહે સુર કોડી, તે ઇહાં આવે એક કોડી; આશ કલે પાતક મોડી રે. શ્રીયુગ૦ ૨. દુઃખમ સમયમાં ઇણે ભરતે, અતિશય નાણી નવિ વરતે; કહીયે કહો કોણ સાંભલતે રે. શ્રીયુગ૦ ૩. શ્રવણે સુખીયા તુમ નામે, નયણા દરિસણ નવિ પામે; એ તો ઝગડાને ઠામે રે. શ્રીયુગ૦ ૪. ચાર આંગળ અંતર રહેવું, શોકલડીની પરે દુઃખ સહેવું; પ્રભુ વિના કોણ આગળ કહેવું રે. શ્રીયુગ૦ ૫. મહોટા મેળ કરી આપે, બેહુનો તોલ કરી થાપે; સન્નન જસ જગમાં વ્યાપે રે. શ્રીયુગ૦ ૬. બેહુનો એક મતો થાવે, કેવલનાણુ જુગલ પાવે; તો સઘળી વાત બની આવે રે. શ્રીયુગ૦ ૭. ગજલંછન ગજગતિગામી, વિચરે વિપ્ર વિજય સ્વામી; નયરી વિજયા ગુણધામી, શ્રીયુગ૦ ૭. માત સુતારાએ જાયો, સુદૃઢ નરપતિ કુલ આયો; પંડિત જિન વિજયે ગાયો રે. શ્રીયુગ૦ ૮.

૮

જીરે મારે ધાતકી ખંડ મજાર, પશ્ચિમ અરધ સોહાકરી જીરેજી; જી૦ વચ્છ-વિજયમંડાણુ, શાશ્વતી તિહાં સુસામાપુરી જીરેજી. ૧. જી૦ પદ્મરથભૂતાથ, નંદન નંદનવન સમો જીરેજી; જી૦ હરિચંદનમંદાર, દેહ સુગંધ સદા નમો જીરેજી. ૨. જી૦ નિમલ ગત ઉતપાત, સરસ સુગંધ સુખકાર છે જીરેજી; જી૦ શુભમતી સરસ્વતીપુત્ર, વિજયાવતી ભરતાર છે જીરેજી. ૩. જી૦ ઉજવલ લોહી માંસ, શ્વાસ સુરભી ઘણો મહમહે જીરેજી; જી૦ આહાર નિહાર અદ્રશ્ય, ચરમચક્ષુ કેઈ નવિ લહે જીરેજી. ૪. જી૦ શંખ ધર્યો નિજ પાય, નિરંજન ઉપમાનથી જીરેજી; જી૦ સુખીયા સેવકલોક, કીધા સમકિતદાનથી જીરેજી. ૫. જી૦ વંદો વજ્રધરદેવ, વળી જસ ચરણે નમે જીરેજી; જી૦ ક્ષમાવિજય જિન ભક્તિ, કામગવી મનઘર રમે જીરેજી. ૬.

૯

ચંદ્રાનન ચતુરસુબણુ, ધાતકીખંડેરે; નલિનાવતીવિજય વિશાળ, અયોધ્યા મંડેરે. ૧. વૃષભપદ પદમાવતી પુત્ર, પુન્યવિલાસીરે; ત્રયદંસણુજ્ઞાનનિધાન, ભવથી ઉદાસીરે. ૨. જ્ય કૃષ્ણારસકાસાર, કામિતદાતારે; વાલ્મીકકુલાંબુદ્ધિચંદ લીલાવતી કંતારે. ૩. આગાર તણ અણુગાર, ધરમ જગાવેરે; માનુ વિરત સંકેતે નાણુ, ચોથું આવેરે. ૪. ધનઘાતી કમ ખપાવિ, કેવલ ભાસીરે; અગીયાર અતિશય ચંગ, રંગવિલાસીરે. ૮. એક જ્યેષ્ઠ ક્ષેત્રે દેવ, દાનવ કોડિરે; સુર નર નારી તિયંચ, રહે મહ મોડીરે. ૬. નિજનિજ ભાષા સમજાંત, સઘળે સરસીરે; પાંત્રીશગુણે યુત વાણિ, અમૃતવરસીરે. ૭. તનુ કાંતિ સમોહ અપાર, લેલો કીધોરે; ભામંડલ રૂપ અનૂપ, લોક પ્રસીધોરે. ૮. સાધિક દોસય ગબ્યૂત, વિચરે જિહાંથીરે; સમ કાળે સાતે ઇત, નાસે તિહાંથીરે. ૬. ધન્ય મહાવિદેહના લોક, નયણે નિરખેરે; શ્રીક્ષમાવિજય જિનચંદ, ચકોર જયું હરખેરે. ૧૦.

૧૦

અનંતવીરજ અરિહંત સુણો મુજ વીનતી, અવસર પામી આજ કહું જે દિલ છતી; આતમસત્તા હારી સંસારે હું ભર્યો, મિથ્યા અવિરતિ રંગ કષાયે બહુ દમ્યો. ૧. ક્રોધદાવાનબદ્ધ મનવિષધર હર્યો, આયાજળેમદ લોભઅજર અર્યો; મન વચ

કાયા યોગ ચપળ થયા પરવસા, પુઠ્ઠગણપરિચય પાપતણી અહનિશિ દશા. ૨. કામરાગે અણુ નાથ્યો સાંકપરે ધર્યો, રનેહુ રાગીની રાચે ભવપંજર વર્યો; દ્વિરાગ રુચિકાચ પાચ સમકિતગણું, આગમ રીતે નાથ ન નિરખું નિજપણું. ૩. ધર્મ દેખાડું માંડ ભાંડ પરે અતિ લવું, અચરેઅચરે રામ શુક પરે જપું; કપટપટ્ટુ નદુઆ પરે મુનિમુદ્રા ધરું, પંચવિષયસુખપોષ સદોષવૃત્તિ ભરું. ૪. એક દિનમાં નવ વાર કરેમિભતે કરું; ત્રિવિધ ત્રિવિધ પડ્ધિખાણે ક્ષણ એક નરિ ઠરું; માસાહંસખગ રીતિ નીતિ ઘણી કરું, ઉત્તમ કુલવટ વાટ ન તે પણુ નિરવહું. ૫. દીનકયાળ ભુજળ પ્રભુ મહારાજ છે, જાણુ આગળ શું કહેવું ગરિખનિવાજ છે; પૂરવધાતકી ખંડ નરિનિ વિજયાવતી, નયરીઅયોધ્યાનાયક લાયક યતિપતિ. ૬. મેઘમહિપ મંગલાવતીસુત વિજયાવતી, આનંદન ગજ લંછન જગજન તારતી; ક્ષમાવિજય જિનરાય અપાય નિવારણે, વિહરમાન ભગવાન સુનજરે તારણે. ૭.

૧૧

અનંતરિરજ અરદાસ સુણેને માહરી, મીઠડી સુરતી ખાસ ચાહું હું તાહરી; ઐશવત ગતિ એક અછે જગ સાહરી, દીગે દરિશણુ તુર્તજ દેવ દયા કરી. ૧. સમરૂં તાહરું નામ સરાગે ફરી ફરી, જાણે લહું જગદીશ વહારી ચાકરી; નિર્ગમીયે દુખકાળ ઇચ્છો એહ કિણુ પરી, ધાર ન ખચે જેહુ થયો જન આતુરી. ૨. ધન્ય જળચરની રીત ખની જે આકરી, જળ વિરહો ન ખમાય જે જાયે તે મરી; પ્રારથીયાં સંભાળ ન કીધી કે ખરી. જાણીયાં તે પ્રીત હમાશું ઊતરી. ૩. નિવસો તુમચી સેવ કૃપાને અનુસરી, પાળો પ્રીતમ પ્રીત મયૂરાં ધન પરો; લેખે તે બહુ મોલ ગણું એકા ધરી, જળ પ્રીતમનો સાગ ભણું હુકડે ઠરી. ૪ મુહુ દાળો દે જાથ ધરામાં તે ઠરી, ન હુવે તસુ ધરિ આપી પ્રગાદી હાથરી; નયણુકટોરી પ્રેમ સુધારસશું ભરી, કાંતિ મિલ્યો પ્રાણેશ રૂડી ધરી ચાતુરી. ૫.

૧૨

તારી મૂરતિએ મન મોહુંરે, મનના મોહનીયા! તારી સુરતિએ જગ સોહુંરે, જગનાં જીવનીયા! તુમ જોતાં સવિ દુરમતિ વિસરી, દિન રાતડી નવી જાણી; પ્રભુ ગુણ ગણુ સાંકળશું આંધ્યું, અંચલ ચિત્તડું તાણીરે— મં. ૧. પહેલાં તે એક કેવલ હરખે, હેજળું થઈ હળિયો, ગુણ જાણીને રૂપે મિલિયો, અભ્યંતર જઈ જાણિયો રે— મં. ૨. વીતરાગ ઈમ જસ નિસુણીને, રાગી રાગ કરેહ; આપ અરૂપી રાગ નિમિત્તે ઢાસ અરૂપ ધરેહ રે— મં. ૩. શ્રી સીમંધર! તું જગખંધુ, સુંદર તાહરી વાણી; મંદર ભૂધર અધિક ધીરજ ધર, વંદે તે ધન્ય પ્રાણી રે— મં. ૪. શ્રી શ્રેયાંસ નરેસર નંદન, અંદન શીતલ વાણી; સત્યકી માતા વૃષભ લંછન પ્રભુ, જ્ઞાનવિમલ ગુણપ્રાણીરે— મં. ૫.

૧૩ વીશ વિહરમાન તીર્થકરોનું—૧

સીમંધર, યુગમંધર, ખાહુ, ચોથા સ્વામિ સુખાહુ, જંબુ દ્વીપ વિદેહે વિચરે, કેવળ કમળા નાહો; રે ભવિકા! વિહરમાનજિન વંદો, આતમ પાપ નિકંદો રે ભવિકા!— વિં. ૧. સુજાત, સ્વયંપ્રભ, ઝકપલાનન, અનંતવીરય ચિત્ત ધરિયે, સુરપ્રભ, શ્રીવિશાળ, વજ્રધર, અંદ્રાનન ધાતકીયેરે ભવિકાં ૨. અંદ્રખાહુ, ભુજંગ

ને ઈશ્વર, નેમિનાથ, વીરસેન, દેવજ્ઞશા, ચંદ્રજ્ઞશા, અજિતનીય, પુકુંપરદ્વીપ પ્રસન્નરે- ભવિકાં ૩. આઠમી, નવમી, ચોવીશ, પચવીશમી વિદેહવિજય જયવંતા; કથલાખ કેવળી, સોકોડ સાધુ-પરિવારે ગહગહંતારે-ભવિકાં ૪. ધનુષ પાંચસે ઊ ચી સોહો, સોવન વરણી કાયા; દોષ રહિત સુર મહિ મહીતળ, વિચરે પાવન પાયારે. ભવિકાં- ૫. ચોરાશી લાખ પૂસ્વ જિન જીવિત, ચોત્રીશ અતિશય ધારી; સમવસરણ બેઠા પરમેશ્વર, પડિઓહો નરનારી- ભવિકાં ૬. [ખંભાવિજય જિન કરુણાસાગર આપ તયાં પર તારે; ધર્મનાયક શિવમારગદાયક, જન્મજરા દુઃખ વારેરે-ભવિકાં ૭.

૧૪

શ્રી સીમંધર સાહિબા, અવરકુણ્ણ યુગનાથ; મારે આંગણીએ આંગો ફળ્યો. કોણુ ભરેરે બાવળ તરુ બાથરે સલુણા દેવ. સ્વામી સીમંધરદેવ કે.ઇ મલેરે બલીહારીનો સાથરે; સલુણાદેવ સ્વામી સીમંધરદેવ. ૧. આઠ સાયર જલે ભયાં, વચમાં મેરુ પવંત હોય; કોશ કેઇકને આંતરે નીહાં, આવી શકે ન કોયરે; સલુણાદેવ સ્વામીં ૨ મે જાણ્યું હું આલું તુમ કને, વિષમ વિષમ વાટ અતિ દૂર; ડુંગરને દરિયા ઘણા, વચમાં નદીઓ વહે ભરપૂરરે, સલુણાદેવ સ્વામીં ૩. મજ હુંડુંરે સંશય ભયું; કે આગળ કહું દિલની વાત; એકવાર સ્વામીજી જો મળે, જોઇ જોઈ જોઈરે વંદન કેરી વાટરે; સલુણાદેવ. સ્વામીં ૪. કેઈ કહે સ્વામીજી આવીયા, આયું લાખ પસાય; જીભરે ઘડાવું મોનાતણી, એના દુઘડે પખાલું પાયરે. સલુણાદેવ સ્વામીં ૫. સ્વામીજી સુણલે પેખીયા, હુંડે હરખ ન માય; ગણિ સમયસુંદર વાચક ઇમ ભણે. મુજને ભેટ્યા સીમંધર રાય રે. સલુણા દેવ સ્વામી સીમંધર દેવ. ૬.

ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત વિહરમાન જિન-વંશી રતવનેા

૧ શ્રી સીમંધર જિન-સ્તવન.

[ઇંડર આંબા આંબલીરે-એ દેશી]

પુખ્ખલવઈ વિજયે જયેરે, નયરી પુંડરિગિણિ સાર; શ્રીસીમંધર સાહિબારે, રાય-શ્રેયાંસ કુમાર, જિણુંદરાય, ધરજ્યો ધર્મસનેહ. જિં ૧. મોટા નાહના આંતરેરે, ગિરૂઆ નવિ ઠાખંત; શશી દરિશણુ સાયર વધેરે, કેરવ વન વિકસંત. જિં ૨. ઠામ કુઠામ નવિ લેખવેરે, જગ વરસંત જલધાર; કર દોય કુસુમે વાસીએરે, છાયા અરિ આધાર. જિં ૩. રાય રંક સરિખા ગણેરે, ઉચોતે શશી સૂર; ગંગાજલ તે [મહું] તણુરે, તપ કરે સવિ દૂર જિં ૪. સરિખા સહુને તારવારે, તિમ તુમે છે. મહારાજ; મુજથું આંતર કિમ કરેરે, આંહા શહ્યાંની લાજ. જિં ૫. મુખ દેખી ટીલું કરે રે, તે નવિ હોવે પ્રમાણુ; મુજરો માને સવિ તણુરે, સાહિબ તેહ મુજણ. જિં ૬. વૃષભ લંબન માતા સત્યગ્રીરે, નંદન રૂશ્નિણી કંત; વાચક જશ ઇમ વીનંયેરે, ભયભંજન ભગવંત. જિં ૭.

૨ શ્રી યુગમંધર જિન-સ્તવન.

[ધરણા ઢેલા-એ દેશી.]

શ્રીયુગમંધર સાહિબારે, તુમથું અવિહ્લ રંગ; મનના માન્યા. ચોલ મણક તણી

પરેરે, તે તો અચલ અભંગ; ગુણના ગેહા. ૧. ભવિજન મન ત્રાંબુ કરેરે, વેધક કંબન વાન; મં ફરિ ત્રાંબુ તે નવિ હુએરે, તિમ તુમ નેહ પ્રમાણુ. ગું ૨. એક ઉઠક લવ જિમ ભળ્યેરે, અક્ષય જલધિમાં સેય. મં તિમ તુજશું ગુણુ નેહલેરે, તુજ સમ જગ નહિ કોય. ગું ૩. તુજશું મુજ મન નેહલેરે, અંદન ગંધ સમાન; મં મેગ હુઓ એ મૂંગોરે, સહજ સ્વભાવ નિહાન. ગું ૪. વપ્રવિજયાપુરીરે, માત સુતારા નંદ; મં ગજ લંછન પ્રિય મગલારે, રાણી મન આનંદ. ગું ૬. સુદંડરાય કુલ દિનમણિરે, જય જય તું જિનરાજ; મં શ્રીનયવિજય વિબુધતણારે, શિખ્યને દિઓ શિવરાજ. ગું ૬.

૩ શ્રી બાહુજિન-સ્તવન.

[દેશી નચ્છલની-એ દેશી.]

સાહિબ બાહુજિએસર વીનવું, વીનતડી અવધાર હો; સાં ૧ ભવમયથી હું ઉભાગ્યો, હવે ભવ પાર ઉતાર હો. સાં ૨ તુમ સરીખા મુજ શિર છતે, કર્મ કરે કિમ નેર હો; સાં. ભુજંગ તણા ભય તિહાં નહિ, જિહાં વન વિચરે મોર હો. સાં. ૨. જિહાં રવિ તેજે ઝલ-હલે, તિહાં કિમ રહે અધકાર હો; સાં. ઠેસરી જિહાંકિડા કરે, તિહાં નહિ ગજ પરિચાર હો. સાં. ૩. તિમને તુમે મુજ મન રમો, તો નાસે દુરિત સંભાર હો; સાં. વચ્છવિજય સુસીમાપુરી, રાય સુત્રી મહાર હો. સાં ૪. હરિજી લંછન ધમ મેં સ્તવ્યો, મોહના રાણીનોકંત હો; સાં. વિજયાનંદન મુજ દીઓ, જસ કહે સુખ અનંત હો. સાં. ૫.

૪. શ્રી સુખાહુ જિન-સ્તવન

[ચતુર સનેહી મોહના-એ દેશી.]

સ્વામી સુખાહુ સુહંકર, ભૂતંદા નંદન પ્યારેરે; નિમઠ નરેસર કુળનિલો. કિં પુરુષા ભરથારેરેં કપિ લંછન નલિનાવતી, વપ્રવિજય અયોધ્યાના હે.રે; રંગે મિલિયે તેહશું, એહ મણુઅ જનમનો લાહોરે. સ્વાં. ૨. તે દિન સતિ એજે ગયા, જિહાં પ્રભુશું ગોઠ ન બાંધીરે; ભગતિ દ્વિકાએ મન હયું. પણ વાત કહી છે આધીરે સ્વાં ૩. અનુનવ મિત્ત ને મોહકું, તો તે સઘળી વાત જણાવેરે; પણ તેહ વિશુ મુજ ન વિસરે, કહો પુત્ર વિચાર તે આવેરે. સ્વાં. ૪. તેણે જઈ વાત સવે કહી, પ્રભુ મળ્યા તે ધ્યાનને ટાણેરે; શ્રીનયવિજય વિબુધ તણો, ધમ સેવક સુજશ વખાણેરે. સ્વાં ૫.

૫ શ્રીસુખંત જિન-સ્તવન.

[રામચંદ્રકે બાગ આંબો મોરી રહો રે-દેશી.]

સાચો સ્વામી સુખંત, પૂરવ અરધ જ્યોરી; ધાતકી ખંડ મોઝાર, પુખલાવધ વિજ્યોરી. ૧. નયરી પુંડરગણી નાથ, દેવસેન વંશ તિલોરી; દેવ સેનાનો પુત્ર, લંછન બાનુ મલોરી. ૨. જયસેનાનો કંત, તેહશું પ્રેમ ધર્યોરી; અર ન આવે દાય, તેણે વચિ ચિત્ત કર્યોરી. ૩. તુમે મત બણો દ્વર, જઈ પરદેશ રહ્યારી; છે મુજ ચિત્ત હજૂર, ગુણ સંકેત ગદ્યારી. ૪. ઉગે બાનુ આકાશ, સરવર કમલ હસેરી; દેખી અંદ અકોર, પીવા અમીઅ ધસેરી. ૫. દ્વર-મકી પણ તેમ, પ્રભુશું ચિત્ત મિળ્યુંરી, શ્રીનયવિજય સુશિખ્ય, કહે ગુણ હેજે હિબ્યુંરી. ૬.

૬ શ્રી સ્વયંપ્રભ જિન-સ્તવન.

[દેશી ખરખીયાની.]

સ્વામી સ્વયંપ્રભ સુંદરુરે, મિત્ર નૃપતિ કુળ હંસરે, ગુણ રસીઆ. માતા સુમંગલા જનમિયોરે, શશિ લંછન સુપ્રશંસરે. મનવસીઆ. ૧. વપ્રવિજ્ય વિજ્યાપુરીરે, ધાતકી પૂરવ અદરે; ગું પ્રિયસેના પિયુ પુન્યથીરે, તુમ સેવા મેં લદરે. મં ૨. ચખવી સમકિત સુખડીરે, હેગવીઓ હું બાળરે; ગું કેવળ રત્ન લહ્યા વિનારે, ન તબું ચરણ ત્રિધાળરે. મં ૩. એકને લલચાવી રહોરે, એકને આપો રાજરે; ગું એ તુમ કરવો કિમ ઘટેરે, પંકિતલેક જિનરાજરે; મં ૪. કેડ ન છોડું તાહરીરે, આપ્યા વિષુ શિવસુખરે, ગું ભોજન વિષુ ભાંજે નહીરે, ભામણુકે જિમ ભૂખરે. મં ૫. આસંગાયત જે હુથેરે, તે કહેશે સો વારરે; ગું ભોળી લગતે રીઝશેરે, સાહેબ પથુ નિરધારરે. મં ૬. સવિ જાણે થોડું કહેરે, પ્રભુ તું ચતુર સુખણુરે; ગું વાચક જશ કહે દીછએરે, વાંછિતસુખ નિર્વાણુરે. મં ૭.

૭. શ્રી ઋષભાનન જિન-સ્તવન.

[બન્યો કુઅરણનો સેહરો-એ દેશી.]

શ્રીઋષભાનન ગુણનીલો; સોહે મુગપતિ લંછન પાય હો; જિણુંદ. મોહ મન તું સવિ તણા, લદી વીરસેના તુજ માય હો; જિં શ્રી. ૧. વચ્છવિજ્ય સુસીમા પુરી, ખંડ ધાતકી પૂરવ ભાગ હો; જિં રાણી જ્યાવતી નાહલો, કીતિનૃપ સુત વડભાગ હો; જિં શ્રીં ૨. હું પૂછું કહો તુમે કેણીપરે, દિઓ ભગતને મુગતિ સંકેત હો; જિં રૂસો નહિ નિંદા કારણે, તુસો નહી પૂજા હેત હો; જિં શ્રીં ૩. વિષુ સમકિત ક્ષણ કો નવિ લહે, એહ ગ્રથે છે અવહાત હો; જિં તો એ શાખાશી તુમને ચહે, તુમે કહેવાઓ જગ તાત હો; જિં શ્રી. ૪. હવે જાણ્યું મનવાંછિત દીએ, ચિંતામણિ ને સુરકુંભ હો; જિં અગ્નિ મિટાવે શીતને, જે સેવે થઇ ચિરથંભ હો; જિં શ્રીં ૫. જિમ એ ગુણુ વસ્તુ સ્વભાવથી, તિમ તુમથી મુગતિ ઉપાય હો; જિં દાયક નાયક ઓપમા, લગતે ઇમ સામ કહેવાય હો; જિં શ્રીં ૬. તપ જપ કિરીયા ક્ષણ દીયે, તે તુમ ગુણુ ધ્યાન નિમિત્ત હો; જિં શ્રી નયવિજ્યવિષુધ તણા, સેવકને પરમ તું મિત્ત હો; જિં શ્રી. ૭.

૮. શ્રી અનંતવીર્ય જિન-સ્તવન.

[નારાયણની-એ દેશી.]

જિમ મધુકર મન માલતીરે, જિમ કુમુદિની ચિત્ત ચંદ, જિણુંદરાયં જિમ જજ મન રેવા નહીરે, કમળા મન ગોવિંદરે, જિણું યું મેરે મન તું વસ્યોજી. ૧. ચાતક ચિત્ત જિમ મેહુલોરે, જિમ પંથી મન એહરે, જિં હંસા મન માનસરોવરે, તિમ મુજ તુજશું નેહરે. જિં યું. ૨. જિમ નંદનવન ઇંદનેરે, સીતાને વહાલો રામરે; જિં ધરમીને મન સંવરુરે, આપારી મન દામરે, જિં યું ૩. અનંત વીરજ ગુણુસાગરુરે. ધાતકીખંડ મોઝારરે; પૂરવ અરધ નલિનાવતીરે, વિજ્ય અયોધ્યા ધારરે જિં યું ૪.

મેઘરાય મંગલાવતીરે, સુત વિજયાવતી કંતરે; જિં ગજ લાંછન યોગીસરે, હું સમરૂં
મહા મંતરે. જિં યું પ. આહે ચતુર ચૂડામણીરે, કવિતા અમૃતની કેલરે; જિં વાયક
જશ કહે સુખ દિઓરે, મુજ તુજ ગુણ રંગરેલરે. યું ૬.

૮ શ્રી સુરપ્રભ જિન-સ્તવન.

[રામપુરા બબરમાં—એ દેશી.]

સુરપ્રભ જિનવર ધાતકી, પશ્ચિમ અરધે જયકાર; મેરે લાલ. પુષ્કલાવઇ વિજયે
સોહામણો, પુરી પુંડરિગિણી શણુગાર. મેં ચતુર શિરોમણિ સાહિજો. ૧. નંદસેનાનો
નાહલો, હય લાંછન વિજય મલ્હાર; મેં વિજયાવતી કુખે ઉપનો, ત્રિભુવનનો આધાર.
મેં ચં ૨. અલવે જસ સાહુમું જૂએ, કરુણાભર નયન વિલાસ, મેં તે પામે પ્રભુતા જગ-
તણી, એહવો છે પ્રભુ સુખવાસ. મેં ચં ૩. મુખમટકે જગજન વશ કરે, લોચણ લટકે હરે
ચિત્ત; મેં ચારિત્ર અટકે પાતિક હરે, અટકે નહિ કરતો હિત મેં ચં ૪. ઉપકારી
શિર સેહરો, ગુણનો નવિ આવે પાર; મેં શ્રી નયવિજય સુશિબ્યને રે, હોજ્યો નિત
મંગમાળ. મેં ચં ૫.

૧૦ શ્રી વિશાળ જિન-સ્તવન.

[દેશી-હુહારની.]

ધાતકીખંડે હો કે પશ્ચિમ અરધ ભલો, વિજયાનયરી હો કે વપ્ર તે વિજય તિલો;
તિહાં જિન વિચરે હો કે સ્વામી વિશાળ સદા, નિત નિત વંદુ હો કે વિમલાકંત મુઠા. ૧.
નાગનરેસર હો કે વંશ ઉદ્યોતકરૂ, ભદ્રાએ જાયા હો કે પ્રત્યક્ષ દેવતરૂ; ભાતુ લાંછન
હો કે મિલવા મન તલસે, તસ ગુણ સુણિયા હો કે શ્રવણે અમી વરસે. ૨. આંખડી
દીધી હો કે જો હોએ મુજ મનને, પાંખડી દીધી હો કે અથવા જો તનને; મનહ મનો-
રથ હો કે તો સવિ તુરત રૂજે, તુજ મુખ દેખવા હો કે હરખીત હેજ મજે. ૩. આડા
ડુંગર હો કે દરીયા નદીય ઘણી, પણ શક્તિ ન તેહવી હો કે આવું તુજ લણી; તુજ
પાય સેવા હો કે સુરવર કોઈ કરે, જો એક આવે હો કે તો મુજ દુઃખ હરે. ૪.
અતિ ઘણું રાતી હો કે અગ્નિ મણક સહે, ઘણુનું હણીયે હો કે દેશ વિયોગ લહે;
પણુ ગિરુઆ પ્રભુનું હો કે રાગ તે દુરિત હરે, વાયક જશ કહે હો કે ધરીએ ચિત્ત ખરે. ૫.

૧૧ શ્રી વજ્રધર જિન-સ્તવન.

[માહરા સુગુણ સનેહા પ્રભુજી—એ દેશી.]

શંખ લાંછન વજ્રધર સ્વામી, માતા સરસ્વતી સુત શિવગામી હો; ભાવે ભવિ
વંદો. નરનાથ પદ્મરથા જાઓ, વિજયાવતી ચિત્ત સુહાયો હો. ભાં ૧. ખંડ ધાતકી
પશ્ચિમ ભાગે, પ્રભુ ધર્મધુરધર જાગે હો; ભાં વચ્ચવિજયમાં નયરી સુસીમા, તિહાં
થાપે ધર્મની સીમા હો. ભાં ૨. પ્રભુ મનમાં અમ વસવું જેહ, સુપને પણુ દુલભ
તેહ હો; ભાં પણુ અમ મન પ્રભુ જો વસશે, તો ધર્મની વેલ ઉલ્લસશે હો. ભાં ૩.
સ્વરૂપ ને પ્રભુ મુખ નિરખતા, અમે પામું મુખ હરખતા હો; ભાં જેહ સુપન રહિત

કહિયા દેવા, તેહથી અમે અધિક કહેવા હો. ભા૦ ૪. મણિ માણિક કનકની કોડિ, રાણિમ ઋદ્ધિ રમણી ભોડિ હો; ભા૦ પ્રભુ દરશનના સુખ આગે, કહો અધિકેર કુણ માગે હો. ભા૦ ૫. પ્રભુ દરશકી પણ લેટયા, તેણે પ્રેમે દુઃખ સવિ મેટયા હો; ભા૦ શુરૂ શ્રીનયવિજય સુશીલ, પ્રભુ ધ્યાન રમે નિશદીશ હો. ભા૦ ૬.

૧૨ શ્રી ચંદ્રાનન જિન-સ્તવન.

(માહરી સહિરે સમાણી-એ દેશી)

નલિનાવતી (વજ્ય જયકારી, ચંદ્રાનન ઉપગારીરે; સણ વીનતી મોરી. પશ્ચીમ અરધે ખાતકી ખંડે, નયરી અયોધ્યા મંડેરે. સુ૦ ૧. રાણી લીલાવતી ચિત્ત સુહાયો, પદ્માવતીનો જાયોરે; સુ૦ નૃપ વાલમીક કુળે તું દીવો. વૃષભ લંછન ચિરંજીવોરે. સુ૦ ૨. કેવલજ્ઞાન અનંત ખબનો, નહી તુજ જગમાંહે છનોરે; સુ૦ તેહનો લવ દેતાં શું નાસે, મનમાહે કાંઈ વિમાસેરે. સુ૦ ૩. રચણ એક દિવે રચણે લરીયો, જો ગાજંતો દરીયોરે; સુ૦ તો તેહને કાંઈ હાણુ ન આવે, લોક તે સંપતિ પાવેરે. સુ૦ ૪. અત્રિ માયે પરિમલ લવ પામી, પંકજ વન નહિ ખામીરે; સુ૦ અંબ લુંબ કોટિ નવિ છીજે, એકે પિક સુખ દીજેરે. સુ૦ ૫. ચંદ્રકિરણ વિસ્તારે છોછું, નવિ હોયે અમીયમાં ઓછુંરે; સુ૦ આશા-તારક હે અહુત નિહોરા, તે હોવે સુખિત ચકોરારે. સુ૦ ૬. તિમ જો ગુણ લવ દિઓ તુમ હેજે, તો અમે દીપુ તેજેરે, સુ૦ વાયક જશ કહે વાંછિત દેશો, ધમનેહ નિર-વહેશોરે. સુ૦ ૭.

૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુ જિન-સ્તવન.

(સરવર પાણી હું ગઈ મા મોરીરે-એ દેશી)

દેવાનંદ નરીંદનો, જનરંજનોરે લાલ, નંદન અંદનવાણીરે દુઃખલંજનોરે લાલ. રાણી સુગંધા વાલહોરે, જ૦ કમલ લંછન સુખખાણુરે. હ૦ ૧. પુષ્કરદીવ પુષ્કલાવધરે, જ૦ નિજ્ય વિજ્ય સુખકારરે; ચંદ્રબાહુ પુંડરિગિણીરે, જ૦ નગરીએ કરે વિહારરે. હ૦ ૨. ભસ શુભગણુગંગાજલેરે-જ૦, સુજ મન પાવન ક્રીધરે; દુઃખ૦ કિરિ તે મેહુ કિમ હુવેરે-જ૦, અકરણનિયમપ્રસિદ્ધરે. દુઃખ૦ ૩. અંતરંગ ગુણ ગોઠડીરે-જ૦, નિશ્ચય સમકિત તેહરે; દુઃખ૦ વિરલા કોઈકે જાણુશેરે-જ૦, તે તો અગમ અછેહરે. દુઃખ૦ ૪. નાગર જનની આતુરીરે-જ૦, પામર જાણુ કેમરે; દુઃખ૦ તિમ કુણ જાણુ સાંધશુંરે-જ૦, અમ નિશ્ચયનય પ્રેમરે. દુઃખ૦ ૫. સ્વાહ સુધાનો જાણુતોરે-જ૦ લલિત હોયે કદન્નરે; દુઃખ૦ પણુ અવસરે જો તે લહેરે-જ૦, તે દિન માને ધન્નરે. દુઃખ૦ ૬. શ્રીનયવિજય વિબુધ તણોરે-જ૦, સેવક કહે સુણો દેવરે!; દુઃખ૦ ચંદ્રબાહુ! સુજ દીજીએરે-જ૦, નિજ પયપંકજ સેવરે. દુઃખ૦ ૭.

૧૪ શ્રી સુજંગ જિન-સ્તવન.

[મહાવિદેહ ખેત્ર સોહામણુરે-એ દેશી.]

ભુજંગદેવ લાવે લલો, સય મહાખલ નંદ લાલરે; મહિમા કુખે હંસલો, કમલ

લછન સુખકંઠ લાલરે. ભુ૦ ૧. વપ્રવિજ્ય વિજ્યાપુરી, કરે વિહાર ઉચ્છાહ લાલરે; પૂરવ અરધે પુખખરે, ગંધસેનાનો નાહ લાલરે. ભુ૦ ૨. કાગળ લિખવો કારમો, આવે બે દુરજન હાથ લાલરે, અણુમિલવું દૂરંત રે, ચિત્ત ફિરે તુમ સાથ લાલરે. ભુ૦ ૩. કિસી ઈસારત કીજીયે, તુમે બણો છો જગલાવ લાલરે, સાહિબ બાણ અબલુને, સાહમું કરે પ્રસ્તાવ લાલરે. ભુ૦ ૪. ખિજમતમાં ખામી નહી, મેલ ન મનમાં કોય લાલરે, કૃષ્ણપૂરણ લોયણે, સાહમું કાંઈ ન જોય લાલરે. ભુ૦ ૫. આસંગો મોટા તણો, કુંજર અહવો કાન લાલરે; વાચક જશ કહે વિનતિ, ભગતિ વસે મુજ માન લાલરે. ભુ૦ ૬.

૧૫ શ્રી ઈશ્વર જિન-સ્તવન.

[રાબ બે મિલે-એ દેશી.]

(અથવા-કીસવા ચેલા બાણુ કીસકા હો પુત્ત-એ દેશી)

નૃપ ગજસેન જશોદા માત, નંદન ઈશ્વર ગુણુ અવદાત; સ્વામી સેવીએ પુંકરવર પૂરવારધ કચ્છ, વિજ્ય સુસીમા નયરી અચ્છ. સ્વા૦ ૧. શશી લંછન પ્રભુ કરેરે વિહાર, રાણી ભદ્રાવતીનો ભરતાર; સ્વા૦ બે પામે પ્રભુનો દીકાર, ધન ધન તે નરનો અવતાર. સ્વા૦ ૨. ધન તે તન જિન નમીએ પાય, ધન તે મન બે પ્રભુગુણુ ધ્યાય; સ્વા૦ ધન તે જીહા પ્રભુ ગુણુ ગાય, ધન્ય તે વેળા વંદન થાય. સ્વા૦ ૩. અણુમિલવે ઉતકંઠા ભેર, મિત્રવે વિરહ તણો ભય સોર; સ્વા૦ અંતરંગ મિલવે જીહા છાંહ, શોકવિરહ જિમ દૂરે પલાય. સ્વા૦ ૪. તું માતા તું ખંધવ મુજ, તુંહી પિતા તુંજશું મુજ ગુજ; સ્વા૦ શ્રીનયવિજ્ય વિબુધનો શીશ, વાચક જશ કહે પૂરો જગીશ. સ્વા૦ ૫.

૧૬ શ્રી નેમિપ્રભુ જિન-સ્તવન.

[થારે માથે પચરંગી પાદ સોનારે છોગલો માણુ-એ દેશી.]

(અથવા-આજ હો થારે ફેસરી કસખી ને વાગે મોહરી રે માણુ-એ દેશી)

પુંકરવર પૂરવ અરધ દિવાળે રાજેરે સાહુબજી. નલિનાવતી વિજ્યે નયરી અયોધ્યા છાજેરે; સા૦ પ્રભુ વીરનરેસર-વંશ-દિણેસર ધ્યાઈએરે; સા૦ સેનાસુત સાચો ગુણુશું બચો ગાઈએરે. સા૦ ૧. મોહની મનવલ્લભ હરસન દુરલભ બસરે, સા૦ રવિચરણ ઉપાસી કિરણુ વિલાસી ખાસરે; સા૦ ભવિજનમનરંજન લાવઠભંજન ભગવંતરે, સા૦ નેમિપ્રભુ વંહું પાપનિકંહું તંતરે. સા૦ ૨. ઘર સુરતરૂ, કૃષ્ણીયો સુરભણિ મીલીઓ હાથરે, સા૦ કરી કૃષ્ણ પૂરી અધ ચૂરી જગનાથરે; સા૦ અમિએ ધન વૂઠા વળી તુહા સવિ દેવરે, સા૦ શિવગામી પામી બે મેં તુજ પદ સેવરે સા૦ ૩. જંગાજલ નાહો હું ઉમાહો આજરે, સા૦ ગુરૂ સંગત સારી મહારી વધારી લાજરે; સા૦ મુહ માગ્યા બગ્યા પૂરવ પુન્ય અંકુરરે. સા૦ મન દીનો કીનો તુજ ગુણુ પ્રેમ પંકુરરે. સા૦ ૪. તું દોલત-દાતા તું જગત્રાતા મહારાજરે, સા૦ ભવસાથર તારો સારો વાંછિત કાજરે; સા૦ દુઃખ-ચૂરણુ પૂરણુ કીબે સયલ જગીશરે, સા૦ અરહસ પ્રકાશે શ્રીનયવિજ્ય-સુરીશરે. સા૦ ૫.

૧૭ શ્રી વીરસેન જિન-સ્તવન.

[શ્રીઋષભનો વંશ રચણાય૩-એ દેશી.]

પાશ્ચિમ અરધ પુષ્કરવરે, વિજય પુખલવધ દીપેરે, નયરી પુંડરિગિણી વિહરતા,
પ્રભુ તેજે રવિ ઝીપેરે. શ્રીવીરસેન સુહકંડે. ૧. ભાનુસેન ભૂમિપાલનો, અંગજ ગજગતિ
વદોરે; રાજસેના મનવલ્લો, વૃષભ લંછન જિનચંદોરે. શ્રીં ૨. મસિ વિષ્ણુ જે લિખ્યા
તુજ ગુણે, અક્ષર પ્રેમના ચિત્તરે; ધોષએ તિમ તિમ ઉઘડે, ભગતિ જલે તેહ નિત્યરે. શ્રીં ૩.
ચક્રવર્તી મન સુખ ધરે, ઋષભકુટે ત્રિણી નામરે; અધિકારે તુજ ગુણુ તેહથી, પ્રગટ હુઆ
ઠામ ઠામરે. શ્રીં ૪. નિજ ગુણુ ગુણિત તે કરી, કીરતિ મોતીની માણરે; તે મુજ કંઠે
આરાંપતાં, દીસે આકબમાણરે. શ્રીં ૫. પ્રગટ હુએ જિમ જગતમાં, શોભા સેવક કેરીરે;
વાચક જશ કહે તિમ કરો, સાહિબ! પ્રીતધણેરીરે. શ્રી. ૬.

૧૮ શ્રી મહાભદ્ર જિન-સ્તવન.

[આજ હો છાજેરે-અથવા કેસરી ખાગે સાહિબોલ-એ દેશી.]

દેવરાયનો નંદ, માત ઉમા મન ચંદ, આજ હો રાણીરે સૂરિકાંતા કંત
સોહામણોલ. ૧. પુષ્કર પાશ્ચિમાર્ધ, વિજય તે વપ્ર સુખહ; આજહો નયરીરે વિજયાએ
વિહરે ગુણુનીલોલ. ૨. માહાભદ્ર જિનરાય, ગજ લંછન જસ પાય; આજહો સોહરે મોહ
મન લટકાલે લોચણેલ. ૩. તેહશુ મુજ અતિ પ્રેમ, પર સુર નમવા નેમ; આજહો રંજેરે
હુઃખ લંજે પ્રભુ મુજ તે ગુણેલ. ૪. ધર્મયૌવન નવરંગ, સમાકત પાચો અંગ; આજહો
લાખીણી લાડી મુગતિ તે મેલશેલ. ૫. ચરણુધર્મ અવદાત, તે કન્યાનો તાત; આજહો
માહરારે પ્રભુજને તે છે વશ સદાલ. ૬. શ્રીનયવિજયસુશિષ્ય, જશ કહે સુણો જગદીશ;
આજહો તારીરે હું સેવક દેવ ! કરો ઢ્યાલ. ૭.

૧૯ શ્રી ચંદ્રયશા જિન-સ્તવન.

ચંદ્રયશા જિનરાણ્યો, મનમોહન મેરે. પુષ્કરદીવ મોઝાર; મં પશ્ચિમ અરધ
સોહામણો, મં વચ્છવિજય સંભાર. મં ૧. નયરી સુસીમા વિચરતા, મં સંવરભૂપ
મુજચંદ; મં શશી લંછન પદમાવતી, મં વલ્લભ ગંગા નંદ. મં ૨. કટિ-લીલાએ
કેસરી, મં તે હાર્યો ગયો રાન; મં હાર્યો હિમકર તુજ મુખે, મં હણ્ય વળે નહી
વાન. મં ૩. તુજ લોચનથી લાણ્યાં, મં કમળ ગયાં જળમાંહી; મં અહિપતિ પાતાળે
ગયો, મં જીત્યો લાલત તુજ ખાંહી. મં ૪. જીત્યો દિનકર તેજશુ, મં કિરતો રહે
તે આકાશ; મં નિંદ ન આવે તેહને, મં જેહ મન ખેદ અભ્યાસ. મં ૫. ધર્મ જીત્યો
તુમે જગતને, મં હરી લીધો ચિત્ત રતન; મં ખંધુ કહાયો જગતના. મં તે કિમ હોયે
ઉપમન. મં ૬. ગતિ તુમે જાણો તુમતણી, મં હું સેવું તુજ પાય; મં શરણુ કરે
બળીયાતણું, મં જશ કહે તસ સુખ થાય. મં ૭.

૨૦ શ્રી અજિતવીર્ય જિન-સ્તવન.

[એ છીંડી કીહાં રાખી, કુમતિ!-એ દેશી.]

દીવ પુષ્કરવર પાશ્ચિમ અરધે, વિજય નલિનાવધ સોહો; નયરી અયોધ્યામંદન

સ્વસ્તિક લ'છન જિન જગ મોહરે; ભવિઆં! અજિતવીય' જિન વ'દો. ૧. શબ્દપાલ કુળ મુગટ નગીનો, માત કનિકા બયો; રતનમાળા શણીનો વલ્લભ, પરતક્ષ સુરમણિ પાયોરે. ભ૦ ૨. દુરજનશું કરી જે હુઓ દ્વષણ, હુયે તસ શોષણ ઈહા; એહવા સાહિબના ગુણ ગાઈ, પવિત્ર કરું હું જીહારે. ભ૦ ૩. પ્રભુ-ગુણગણ ગંગાજળે નહાઈ, કીયો કર્મ'મળ દૂરે; સનાતક પદ જિન ભગતે લહિયે, ચિદાનંદ ભરપૂરરે. ભ૦ ૪. જે સંસર્ગ અલોદારેપે, સમાપત્તિ મુનિ માને; તે જિનવર ગુણ શુણ્ણતાં લહિયે. જ્ઞાન ધ્યાન લય તાને. ભ૦ ૫. સ્પર્શજ્ઞાન ઇશ્વિપરે અનુભવતાં, દેખીજે નિજરૂપ; સકળ જોગ જીવન તે પામી, નિસ્તરિયે ભવકૂપરે. ભ૦ ૬. શરણુ-ત્રાણુ-આલંબન જિનજી, કોઈ નહી તસ તોલે; શ્રીનયવિજયવિબુધ-પયસેવક, વાચક જશ ઈમ યોલેરે. ભ૦ ૭. ઇતિ ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત વિહરમાન જિન-વીશી સંપૂર્ણ.

શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત વિહરમાન જિન વીશી સ્તવનો

૧ શ્રી સીમંધરજિન સ્તવન.

શ્રી સીમંધર જિનવર સ્વામી, વિનતડી અવધારે; શુદ્ધધર્મ પ્રગયો જે તુમચો, પ્રગટયો તેહ અમ્હારો રે સ્વામી; વિનવીયે મનરંગે. ૧. જે પરિણામિક ધર્મ તુમારો, તેહવો અક્ષયો ધર્મ; શ્રદ્ધાભાસન રમણ વિયોગે, વલગ્યો વિલાવ અધર્મરે, સ્વામી વિં ૨. વસ્તુ સ્વભાવ સ્વજાતિ તેહનો, મૂળ અભાવ ન થાય; પરવિલાવ અનુગત પરિણુતથી, કરમે તે અવસાયરે, સ્વામી વિં ૩. જે વિલાવ તે પણુ નૈમિત્તિક, સંતતિલાવ અનાદિ; પરનિમિત તે વિષય સંગાદિક, તે સંયોગે સ્યાદિરે. સ્વામી વિં ૪. અશુદ્ધ નિમિત્ત એ સંસરતા, અત્તાકત્તા પરનો; શુદ્ધ નિમિત્ત રમે જળ ચિદધન, કરતા ભોકતા ધરનોરે, સ્વામી વિં ૫. જેહના ધર્મ અનંતા પ્રગટયા, જે નિજ પરણિત વરીયો; પરમાતમજિનદેવ અમોહી, જ્ઞાનાદિક ગુણુદરિયોરે, સ્વામી વિં ૬. આલંબન ઉપદેશ કરી તે, શ્રીસીમંધર દેવ; ભજીયે શુદ્ધનિમિત્ત અનોધમ, તજીયે ભવલય ટેવરે, સ્વામી વિં ૭. શુદ્ધદેવ આલંબન કરતાં, પરહરીયે પરભાવ; આતમધર્મ રમણ અનુભવતાં, પ્રગટે આતમ ભાવરે, સ્વામી વિં ૮. આતમગુણુ નિરમલ નિપજતાં, ધ્યાનસમાધિ સભાવે; પૂજ્યાનંદ સિદ્ધતા સાધી, દેવચંદ્રપદ પાવેરે સ્વામી. વિં ૯.

૨ શ્રી યુગમંધરજિન સ્તવન.

(દેશી નારાયણાની.)

શ્રીયુગમંધર વીનવુરે, વીનતડી અવધારે; દયાળરાય. અ પરપરણિતિ રંગથીરે, મુજને નાથ ઉગારરે. ૬૦ શ્રી ૧. કારક આહુક ભોગ્યતારે, મેં કીધી મહારાયરે; ૬૦ પણુ તુજ સરિખો પ્રભુ લહિરે, સાચી વાત કહાયરે. ૬૦ શ્રી ૨. યદ્યપિ મૂળસ્વભાવમેરે, પરકર્ત્વસ્વવિભાવરે; ૬૦ અસ્તિધરમ એ માહરેરે, એહનોતઅછઅભાવરે. ૬૦ શ્રી ૩. પરપરણુમિકતા-કશારે, લહિ પરકારણુયોગરે; ૬૦ ચેતના પરગત યઈરે, સાચી પુદ્ગલ ભોગરે; ૬૦ શ્રી ૪. અશુદ્ધનિમિત્ત તો જડઅછેરે; વીરચ શકિત વિહીનરે; ૬૦ તું તો વીરજ જ્ઞાનથીરે, સુખ

અનંતે લીનરે. ૬૦ શ્રી. ૫. તિષ્ઠ કારણ નિપ્રયે કર્યેરિ, મુજ નિજ પરણિત ભોગરે; ૬૦ તુજ સેવાથી નીપજેરે, ભાજે ભવભય શોગરે. ૬૦ શ્રી. ૬. શુદ્ધરમણ્યાનંદતારે, ધ્રુવનિસંગ સ્વભાવરે, સકલ પ્રદેશ અમૂર્તાતારે, ધ્યાતાં સિદ્ધ ઉપાયરે. ૬૦ શ્રી. ૭. સમ્યગ્તત્વ જે ઉપદેશરે, સુષુપ્તાં તત્વ જણાયરે; ૬૦ શ્રદ્ધાજ્ઞાને જે અહોરે, તેહિજ કાર્ય કરાયકે. ૬૦ શ્રી. ૮. કાર્ય રૂચી કરતા થયેરે, કારક સવિ પલટાયરે; ૬૦ આતમગંતે આતમરમેરે, નિજ ધર મંગળ થાયરે; ૬૦ શ્રી. ૯. પ્રાણશરણ આધારછોરે, પ્રભુજી ભવ્ય સહાયરે; ૬૦ દેવચંદ્રપદ નીપજેરે, જિનપદકજસુપસાયરે ૬૦ શ્રી. ૧૦.

૩ શ્રી. બાહુજિન સ્તવન.

(સંભવજનિ અવધારીયે—એ દેશી.)

બાહુજિજીવંક ડ્યાભઈ, વરતમાન ભગવાન પ્રભુજી; મહાવિદેહે વિચરતા, કેવલજ્ઞાન નિધાન. પ્ર૦ બા૦ ૧. દ્રવ્યથકી છકાયને, ન હણે જેહ લગાર; પ્ર૦ ભાવહયા પરિણામનો, એહિજ છે વ્યવહાર. પ્ર૦ બા૦ ૨. રૂપઅનુત્તરદેવથી, અનંતગુણો અભિરામ; પ્ર૦ જોતાં પણુ જગજીવને, ન વધે વિષયસામ. પ્ર૦ બા૦ ૩. કમંઉદે જિનરાજનો, ભવિજન ધર્મ સહાય; પ્ર૦ નામાદિક સંભારતાં, મિથ્યા દોષ વિલાય. પ્ર૦ બા૦ ૪. આતમગુણ અવિરાધના, ભાવહયા ભંડાર. પ્ર૦ ક્ષાયકગુણપર્યાયમે, નવિ પરધર્મ પ્રચાર. પ્ર૦ બા૦ ૫. ગુણગણુપરણુતિ પરણુમે, બાધકભાવ વિહીન. પ્ર૦ દ્રવ્યઅસંગી અન્યનો, શુદ્ધ અહિંસક પીન. પ્ર૦ બા૦ ૬. ક્ષેત્રે સર્વ પ્રદેશમે, નહી પરભાવ પ્રસંગ; પ્ર૦ અતનુઅયોગી ભાગથી, અવગાહના અભંગ. પ્ર૦ બા૦ ૭. ઉત્પાદ વ્યય ધ્રુવપણે, સહેજે પરણિત થાય; પ્ર૦ છેદન યોજ્યતા નહી, વસ્તુસ્વભાવ સમાય. પ્ર૦ બા૦ ૮. ગુણુપર્યાય અનંતતા, કારક પરણિત તેમ; પ્ર૦ નિજ નિજ પરણિત પરણુમે, ભાવ અહિંસક એમ પ્ર૦ બા૦ ૯. એમ અહિંસકતામઈ, દીઠો તું જિનરાજ; પ્ર૦ રક્ષક નિજ પર જીવનો, તારણુતરણુજીહાજ. પ્ર૦ બા૦ ૧૦. પરમાતમ પમમેસર, ભાવહયાહાતાર; સેવો ધ્યાવો એહને, દેવચંદ્ર સુખકાર, પ્ર૦ બા૦ ૧૧.

૪ શ્રી સુબાહુજિન સ્તવન.

(માહરો ંહાલો બ્રહ્મચારી—એ દેશી.)

શ્રીસુબાહુજિન અંતરભી, મુજમનનો વિસરાચીરે; પ્રભુ અંતરભી. આતમ ધર્મતણે આરામી, પરપરણુતિનિષ્કામીરે. પ્ર૦ ૧. કેવલજ્ઞાન અનંત પ્રકાશી, ભવિજન કમળવિકાસીરે; પ્ર૦ ચિદાનંદધન તત્વવિલાસી, શુદ્ધસ્વરૂપ નિવાસીરે. પ્ર૦ ૨. અધપિ હું મોહાદિક છળીઓ, પરપરણુતિશું મળીયોરે; પ્ર૦ હવે તુજ સમ મુજ સાહિબમિલીયો, તિષ્ઠ સવિ ભવભય ટળીયોરે. ધ્યેસ્વભાવે પ્રભુ અવધારી, દુર્ધર્તા પરણુત વારીરે; પ્ર૦ ભાસનવિયંએકતાકારી, ધ્યાન સહજ સંભારીરે. પ્ર૦ ૪. ધ્યાતા ધ્યેય સમાધિ અબેદે, પરપરણિત વિછેદેરે; પ્ર૦ ધ્યાતા સાધક ભાવ ઉછેદે, ધ્યેયસિદ્ધતા વેદેરે. પ્ર૦ ૫. દ્રવ્યક્રિયા સાધનવિધિ યાચી, જે જિન આગમવાચીરે, પ્ર૦ પરણુતિ વૃત્તિ વિલાવે રાચી, તિષ્ઠ નવિ થાયે સાચીરે, પ્ર૦ ૬. પણુ નવિ ભય જિનરાજ પસાયે, તત્વ રસાયણુ પાયેરે; પ્ર૦ પ્રભુ

ભગતે નિજ ચિત્ત વચ્ચે, ભાવરોગ નિટ બધેરે. પ્ર૦ ૭. જિનવર વચન અમૃત અનુ-
સરીયે, તત્વરમણુ આદરીયેરે; પ્ર૦ દ્રવ્યભાવ આશ્રવ પરહરીયે, દેવચંદ્રપદ વરીયેરે. પ્ર૦ ૮.

૫ શ્રી સુખનજિન સ્તવન.

(દેહુ દેહુ નણુદ હઠીચી - એ દેશી)

સ્વામિસુખત સુહાયા, દીઠાં આણુદ ઉપાયારે, મનમોહનાં જિનરાયા. જિણે પુણુ-
તત્વ નિપાયા, દ્રવ્યાસ્તિક નય ઠહુરાયારે. મ૦ ૧. પરપાયાસ્તિકનયગયા, તે મૂળ સ્વભાવ
સમાયારે; મ૦ જ્ઞનાદિક જે સ્વપરાયા, નિબકાર્યકરણુ વરતાયારે; મ૦ ૨. અંસનયમાર્ગ
કહાયા, તે વિકલ્પભાવ સુણાયારે; મ૦ નયચ્ચાર તે દ્રવ્ય થપાયા, શબ્દાદિકભાવકહાયારે.
મ૦ ૩. દુનંથ તે સુના ચલાયા, એકત્વ અભેદે ધ્યાયારે; મ૦ તે સર્વ પરમાર્થ સમાયા,
તસુ વર્તન ભેદ ગમાયારે. મ૦ ૪. સ્યાદ્દાદિ વસ્તુ કહીજે, તસુ ધર્મ અનંત લહીજેરે;
મ૦ સામાન્ય વિશેષનો ધામ, તે દ્રવ્યાસ્તિક પરિણામરે. મ૦ ૫. જિનરૂપે અનંત ગણીજે,
તે દિવ્યજ્ઞાન બાણીજેરે; મ૦ શ્રુતજ્ઞને નયપથ લીજે, અનુભવ આધાદન કીજેરે. મ૦ ૬.
પ્રભુશક્તિ વ્યક્તિ ઈં ભાવે, ગુણુસર્વ રહ્યા સમ ભાવેરે, મ૦ માહરે સત્તા પ્રભુ સરખી,
જિનવચન પમાયે પરખીરે. મ૦ ૭. તું તો નિજ સંપતિ ભોગી, હું તો પરપરણુતિ
યોગીરે; મ૦ તિણે તુમ્હ પ્રભુ માહરા સ્વામી, હું સેવક તુજ ગુણુગ્રામીરે. મ૦ ૮. એ
સમ ધે ચિત્ત સમચાયે, મુજ સિદ્ધિનો કારણુ થાયેરે; મ૦ જિનરાજની સેવના કરવી, ધ્યેય
ધાગણુ ધરવીરે. મ૦ ૯. તું પૂણુબ્રહ્મ અરૂપી, તું દયાનાનંદ સ્વરૂપીરે; મ૦ ઈંમ તત્વાલંબન
કરીયે, તો દેવચંદ્રપદ વરીયેરે. મ૦ ૧૦.

૬. સ્વય પ્રમજિન સ્તવન.

(મો મનડો હેડાઉડો મિસરિ ઠાકુરો મહદરો - એ - દેશી)

સ્વામિસ્વય પ્રભુને હો બાઉ ભામણે, હરખે વાર હબર; વસ્તુધરમ પુરણુ જસુ
નીપનો, ભાવકૃપા કરતાર. સ્વા૦ ૧. દ્રવ્ય ધરમને હો ભોગ સમારિવા, વિષયાદિક પરિ-
હાર; આતમશાકત સભાવ સુધમનો, સાધનહેતુ ઉદાર. સ્વા૦ ૨. ઉપશમ ભાવેહો
મિત્રજ્ઞાયક પચે જે નિજ ગુણુ પ્રાગભાવ; પૂર્વાવસ્થાને નીપજવનો, સાધન ધર્મસ્વભાવ.
સ્વા૦ ૩. મનકિત ગુણુથી હો શૈલેશી ભગે, આતમ અનુગતભાવ; સંવર નિબંરાહો
ઉપાદાન હેતુતા, સાધ્યાલંબન દાવ. સ્વા૦ ૪. સકલ પ્રદેશીહો કર્મ અભાવતા, પૂર્વા-
નંદ સ્વરૂપ; આતમ ગુણુનેહો જે સંપુર્ણતા, સિદ્ધસ્વભાવ અનૂપ. સ્વા૦ ૫. અચલ અખા-
ધિત હો જે નિસ્સંગતા, પરમાતમ ચિદ્રુપ; આતમભોગીહો રમતા નિજ પદે, સિદ્ધ-
રમણુ એ રૂપ. સ્વા૦ ૬ એહવો ધર્મહો પ્રભુને નીપનો, ભાખ્યો એહવો ધર્મ; જે આદ-
સ્તાહો ભવિયણુ શુચિ હોવે, ત્રિવિધ વિદારી કર્મ. સ્વા૦ ૭. નામ ધરમ હો ઠવણુ ધરમ
તથા, દ્રવ્ય ક્ષેત્ર તિમ કાગ; ભાવ ધરમના હો હેતુ પણે ભલા, ભાવ વિના સહુ આળ. સ્વા૦
૮. શ્રદ્ધા ભ.સવ હો તત્વ રમણુ પણે, કરતાં તનમયભાવ; દેવચંદ્ર જિનવર પદ સેવતાં
પ્રગટે વસ્તુ સ્વભાવ. સ્વા૦ ૯.

૭. શ્રી રુષભાનન જિન સ્તવન.

(વીરારે ગોડી પાસને-એ દેશી.)

શ્રી રુષભાનન વાંદીયે. અચલ અનંત ગુણવાસ; જિનવર. ક્ષાયક ચારિત્ર ભોગથી, જ્ઞાનાનંદ વિલાસ. જિં શ્રીં ૧. જે પ્રસન્ન પ્રભુ મુખ ગ્રહે, તેહિજ નયન પ્રધાન; જિં જે જિનવરને નામીયે મસ્તક તેહ પ્રમાણુ. જિં શ્રીં ૨. અરિહા પદકળ અરચીયે, સલહી જે તે હૃદય; જિં પ્રભુગુણ ચિંતનમે રમે, તેહ જનમ સુકયથ. જિં શ્રીં ૩. બાણોઠો સહુ જીવની, સાધિક બાધિક ભાંત; જિં પશુ શ્રીમુખથી સાંભળે, મન પામે નિરાંત. જિં શ્રીં ૪. તીન કાળ બાણુગ ભણી, શું કહિયે વારંવાર; જિં પૂર્ણાંદિ પ્રભુતણે, ધ્યાન તે પરમ આધાર. જિં ૫. કારણથી કારણ હુવે, એ શ્રીજિનમુખ વાણુ; જિં પુષ્ટ હેતુ મુજ સિદ્ધતા, બાણી કીધ પ્રમાણુ. જિં ૬. શુદ્ધ તત્વનિજ સંપદા, જ્યાં લગે પુણું ન થાય. જિં ત્યાં લગે જગ ગુરૂદેવના, સેવું ચરણુ સદાય. જિં શ્રીં ૭. કારણ પૂર્ણ કર્યા વિના, કારણ કેમ મુકાય; જિં કાર્ય રૂચિ કારણુતણા, સેવે શુદ્ધ ઉપાય. જિં શ્રીં ૮. જ્ઞાન ચરણુ સંપૂર્ણતા, અન્યાબાધ અમાય; જિં દેવચંદ્ર પદ પામીયે, શ્રી જિનરાજ પસાય. જિં શ્રીં ૩.

૮. શ્રી અનંત વીરજિન સ્તવન.

અનંતવીરજિનરાજનો, શુચિ વીરજ પરમ અનંતરે; નિજ આતમ ભાવે પર-જીવે, ગુણુ વૃત્તિ વરતનાવંતરે; મન મોહો અમ્હારો પ્રભુ ગુણે. ૧. યદ્યપિ જીવ સહુ સદા, વીરજગુણુ સત્તાવંતરે; પશુ કર્મે આવૃત તથા, બાળ બાધક ભાવ લહંતરે. મં ૨. અદ્ય વીરજ ક્ષયોપશમ અછે, અવિભાગ વરગણારૂપરે; પુદુગગુણુ એમ અસંખથી, થાયે યોગ સથાન સરૂપરે. ૩. સુહુમ નિગોદી જીવથી, જેસન્નીવર પન્નતરે; યોગનાં કાણુ અસંખછે, તરતમમાંહે પરાયતરે; ૪. સંયમને યોગે વીર્યંતે, તુમ્હે કીધો પંડિત દક્ષરે; સાધ્યરસી સાધકયણે, અભિસંધિ રમ્યો નિજ લક્ષરે. મં ૫. અભિસંધિ અબંધક નીપને, અનાભ-સંધિ અબંધક થાયરે; યર એકતત્વતા વરતતો, તે ક્ષાયકશક્ત સમાયરે. ૬. અકુબ્રમન નાય સંયોગતા, તજિ કીધ અયોગી ધામરે; અકરણુ વીર્યં અનંતતા, નિજગુણુ સહકાર અકામરે. ૭. શુદ્ધઅચલ નિજવિર્યાની, નિરૂપાધિક શક્તિ અનંતરે; તે પ્રગટી મેં બાણી સહી, તિણુ તુમહિજ દેવ મહંતરે. મં ૮. તુજ જ્ઞાને ચેતના અનુગમી, મુજ વીર્યં સ્વરૂપ સમાયરે; પંડિત ક્ષાયકતા પામશે, એ પૂરણુ સિદ્ધિ ઉપાયરે. મં ૯. નાયક તારક તું ધણી, સેવનથી આતમ શુદ્ધરે; દેવચંદ્રપદ સંપળે, વરપરમાણુંદ સમૃદ્ધરે. ૧૦.

૯ શ્રી સૂરપ્રભજિન સ્તવન.

(દેશી કડખાની.)

સૂરજગદીશની તીક્ષ્ણ અતિ સૂરતા, તિણે ચિરકાલનો મોહજીવો. ભાવસ્યાદ્વાદતા શુદ્ધ પરગાસકરી, નીપનો પરમપદ જગવદીતો. સૂં ૧. પ્રથમ મિથ્યાત્વ હુણિ શુદ્ધદંસણુનિ-પુણુ, પ્રગટ કરિ જેણુઅવિરતિ પ્રણાસી. શુદ્ધ ચારિત્ર ગતવીર્યં એકત્વથી, પરણુતિ કલુ-

પતા સવિવિણાસી. સૂં ૨. વારિ પરભાવની કૃતા મૂળથી, આત્મ પરણામ કૃતૃત્વધારી; શ્રેણિ આરોહતાં વેદ હાસ્યાદિની, સંગમીચતના પ્રભુ નિવારી. સૂં ૩. લેદજાને યથા-વસ્તુતા ઝોળખી, દ્રવ્યપર્યાયમે' થઈ અલેદી; ભાવસવિકલ્પતા છેદ કેવલ સકલ, જ્ઞાન-અનંતતા સ્વામિ વેદી. સૂં ૪. વીચંક્ષાયકખળે ચપલતા યોગની, શેધિ ચેતન કર્યો સૂચિ અલેશી; ભાવશૈલેસીમે' પરમ અક્રીય થઈ, ક્ષય કરી ચચાર તનુ કમ' શેષી. સૂં ૫. વણુ' રસ ગંધ વિનુ કરસ સંસ્થા વિનુ', યોગતનુ સંગવિનુ જ્ઞિનઅરૂપી; પરમ આનંદ અત્યંત સુખ અનુભવિ, તત્વ તન્મય સદા ચિતસ્વરૂપી. તાહરી શૂરતા ધીરતા તીક્ષ્ણતા, દેખિ સેવકતણો ચિત્ત રાચ્યો; રાગ સુપ્રસસ્થથી ગુણી આશ્ચર્યાતા, ગુણીઅહભુતપણે જીવ માચ્યો. સૂં આત્મગુણુ રૂચિ થઈ તત્વસાધનરસી, તત્વનિષ્પત્તિ નિર્વાણુપાવે; દેવચંદ્ર શુદ્ધ પર-આત્મ સેવનથકી, પરમ આત્મીક આનંદ પાવે. સૂં

૧૦ શ્રી વિશાળજ્ઞિન સ્તવન.

(પ્રાણી વાણી જ્ઞિન તણી—એ દેશી.)

દેવવિશાળજ્ઞિણુ'દની, તુમે ધ્યાવે તત્વસમાધિરે; ચિદાનંદરસ અનુભવી, સહજ અકૃત નિરૂપાધિરે; અરિહંત પદ વંદીયે, ગુણુવંતરે. ગુણુવંત અનંત મહંત સ્તવેા ભવતારણેા, ભગવંતરે ૧. ભવ ઉપાધિ ગદ ટાળવા, પ્રભુજી છે વેદ અમોઘરે; રત્નત્રય ઝોપધ કરી, તુમે તારયા ભવિજ્ઞન ઝોઘરે. અં ૨. ભવસમુદ્રજળ તારવા, નિરભામિક સમ જ્ઞિન-રાજરે; ચરણુજિહ્વાજે પામીયે, અક્ષય શિવનગરનું રાજરે. અં ૩. ભવઅટવી અતિ ગહનથી, પારગ પ્રભુજી સથવાહરે; શુદ્ધમાગંદશંકપણે, યોગખેમાંકર નાહરે. અં ૪. રક્ષક જ્ઞિન છ કાવના, વળિ મોહનિવારક સ્વામરે; શ્રમણુસંધરક્ષક સદા, તિણે 'ગોપઈશ અભિરામરે. અં ૫. ભાવઅહિંસક પૂણુ'તા, માહણુતા ઉપદેશરે; ધમ'અહિંસક નીપનો, માહણુજગદીશ વિશેષરે. અં ૬. પુષ્કારણુ અરિહંતજી, તારક જ્ઞાયક મુનિચંદરે; મોચક સર્વ વિલાવથી, જીપાવે મોહઅરિહરે. અં ૭. કામકુલ સુરમણિ પરે, સહજ ઉપગારી ધાયરે; દેવચંદ્ર સુખકર પ્રભુ, ગુણુગેહ અમોહ અમાચરે. અં ૮.

૧૧. શ્રી વજ્રધરજ્ઞિન સ્તવન.

(નદી યમુનાકે તીર-એ દેશી.)

વિહરમાન ભગવાન સુણેા સુજ વીનતી, જગતારક જગનાથ અછે ત્રિભુવનપતી; ભાસક લોકાલોક તિણે જાણેા છતિ, તો પણુ વિતકવાત કહું છુંતુજપ્રતિ. ૧. હું સરૂચ-નિજ છોડિ રમ્યો પરપુદગલે, ઝીલ્યો ઉદ્દટ આણી વિષયતુશ્રાજલે, આશ્રવભંધવિ-ભાવ કડું રૂચિ આપણી, ભૂલ્યો મિથ્યાવાસ દોષ દેઉં પર ભણી. ૨. અવગુણુ ઠાંકણુ કાજ કડું જ્ઞિનમતક્રિયા, ન તણું અવગુણુચાલ અનાદિની જે પ્રીયા; દૃષ્ટિરાગનો પોષ તેહ સમકિત ગિણુ', સ્યાદવાદની રીત ન દેખું નજપણુ', ૩. મન તનુ ચપલ સ્વભાવ વચન એકાંતતા, વસ્તુ અનંત સ્વભાવ નભાસે જે છતા; જે લોકોત્તરદેવ નમું લોકીકથી

૧ મોટા ગોવાળીયા-ગોપના ધણી.

દુર્લભ સિદ્ધસભાવ પ્રતો તદ્દત્તીકથી. ૪. મહાવિદેહ મઝરકે તારક જિનવરૂ, શ્રાવણધર અરિહંત અનંતગુણા કરૂ; તે નિર્ધામિક શ્રેઠ્ઠ સહી મુજ તારશે, મહાવેદ્ય ગુણયોગ રોગભવ વારશે. ૫. પ્રભુ મુખ ભવ્ય સ્વભાવ સુભુંજે માહરો, તે પામું પ્રમોહ એહ ચેતન ખરો; ધારે શિવપદ આશ રાસ સુખવૃંદની, સહજ સ્વતંત્ર સ્વરૂપ આણુઆણુંદની. ૬. વળગ્યા જે પ્રભુનામ ધામ તે ગુણુતણા, ધારો ચેતનગમ એહ ધિરવાસના; દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર રિદ્ય ધિર થાપજો, જિનઆણા યુત ભકિત મુકિત મુજ આપજો. ૭.

૧૨. શ્રી ચંદ્રાનનજિન સ્તવન.

(વીરાચંદલા-એ દેશી.)

ચંદ્રાનનજિન, સાંભળી એ અરદાસરે; મુજ સેવક ભણી. છે પ્રભુનો વીસાસોરે. ચં ૧. ભરતક્ષેત્ર માનવપણોરે; લાષો દુષ્ક્રમકાળ; જિન પૂરવધર રવિરહથીરે, દુલહો સાધન આલોરે. ચં ૨. દ્રવ્યક્રિયા રૂચિ જીવકરે, ભાવધરમ રૂચિ હીન; ઉપદેશક પણુ તહેવારે, શું કરે જીવ નવીતરે. ચં ૩. તત્વાગમ જાણુગ તણરે, ખહુ જન સંમત જેહ; મૂઠ્ઠી જન આહરયોરે. સુગુરૂ કહાવે તેહરે. ચં ૪. આણુ સાધ્ય વિના ક્રિયારે, લોકે માન્યોરે ધર્મ; ઠંસણુ નાણુ અરિતનોરે, મૂળ ન જાણ્યો મર્મરે. ચં ૫. ગચ્છ કદાચહ સાચવેરે, માને ધર્મ પ્રસિદ્ધ; આતમ ગુણુ અકપાયતારે, ધર્મ ન જાણે શુદ્ધરે. ૬. તત્વરસિકજન થોડલારે, ખહુલો જનમંવાદ; જાણો છે જિનરાજણરે, સધજો એહ વિવાદોરે. ચં ૭. નાથચરણુ વંદનતણોરે, મનમાં ઘણો ઉમંગ; પુણ્ય વિના ક્રિમ પામીયેરે, પ્રભુ-સેવનનો સંગરે. ચં ૮. જગતારક પ્રભુ વાંઠીએરે, મહાવિદેહ મઝાર; વસ્તુધરમચ્યાદ-વાદતારે, સુણુ કરિયે નિરધારે ચં ૯. તુજ કરૂણા સહુ ઉપરેરે, સરખી છે મહારાય; પણુ અવગધક જીવનેરે, કારણુ સફળો થાયરે. ચં ૧૦ એહવા પણુ ભવિજીવનેરે, દેવ-ભગતિ આધાર; પ્રભુ સમરણુથી પામીયેરે, દેવચંદ્ર પદ સારરે. ચં ૧૧.

૧૩ શ્રી ચંદ્રમાહુજિન સ્તવન.

(શ્રી અરનાથ ઉપાસના-એ દેશી.)

ચંદ્રમાહુજિન સેવના; ભવનાંશિની તેહ; પરપરણિતના પાસને, નિકાસન રેહ. ચં ૧. પુદગત્રભાવ અસંસના, ઉદયાસનકેત; સમ્યગ્દર્શન વાસના, ભાષણુ ચરણુ સમેત. ચં ૨. ત્રિકરણુયોગ પ્રશંસના, ગુણુસ્તવનારંગ; વંદન પૂજન ભાવના, નિગ્ધાવના અંગ. ચં ૩. પરમાતમપદ કામના. કામ નાસન એહ; સત્તા ધરન પ્રગણતા. કરવા ગુણુજેહ. ચં ૪. પરમેશ્વર આતંખના, સચ્ચા જે જીવ; નિર્મળ સાધ્યની સાધના, સાધે તેહ સદીન. ચં ૫. પરમાનંદઉપાયવા, પ્રભુ પુષ્ટ ઉપાય; તુજ સમ તારક સેવનાં, પરસેવ ન થાય. ચં ૬. શુદ્ધાતમ સંપતિતણા, તુમ્હે કારણુસાર; દેવચંદ્ર અરિહંતની, સેવા સુખકાર. ચં ૭.

૧ અનંદ, ૨ વિદ્યાગથી

૧૬ શ્રી ભુજંગદેવાજન સ્તવન.

(દેશી-લૂઅરની.)

પુષ્કલાવધવિજયેહોકે વિચરે તીર્થપતી, પ્રભુચરણને સેવેહોકે સુર નર અસુરપતી; જમ્બુ ગુજ પ્રગટયાહોકે સર્વ પ્રદેશમાં. આતમગુણની કાકે વિકસી અંતરમાં. ૧. સામાન્ય સમાવનીહોકે પરણીત અસહાર્થ, ધર્મ વિશેષનીહોકે ગુણને અનુભર્થ; ગુણ સકળ પ્રદેશોહોકે નિજ નિજ કાર્ય કરે, સમુદાય પ્રવર્તેહોકે કરતા ભાવ ધરે. ૨. જડ દ્રવ્ય ચતુર્ગેહોકે કરતા ભાવ નહી, સર્વ પ્રદેશોહોકે વૃત્તિ નિમિત્ત કહી; ચેતનદ્રવ્યનેહોકે સકળ પ્રદેશ મળે, ગુણ વરતના વરતેહોકે વસ્તુને સહેજ બળે. ૩ શંકર સહકારેહોકે સહજે ગુણ વરતે, દ્રવ્યદિક પરણિતીહોકે ભાવે અનુસરતે; દાનાદિક લબ્ધિહોકે ન હુવે સહાય વિના, સહકાર અકર્ષેહોકે ગુણની વૃત્તિધના. ૪. પર્યાય અનંતાહોકે જે ઇક કાર્યપણે, વરતે તેહનેહોકે જિન-વર ગુણ પલણે; જ્ઞાનાદિક ગુણનીહોકે વરતના જીવ પ્રતે, ધર્માદિક દ્રવ્યનેહોકે સહકાર કરતે. ૫. ગ્રાહક વ્યાપકતાહોકે પ્રભુ તુમ ધર્મ રમી, આતમ અનુભવથીહોકે પરણતિ અન્ય વમી; તુજ શક્તિ અનંતીહોકે ગાતાં ને ધ્યાતાં, મુજ શક્તિ વિકાસનહોકે ધાયે ગુણ રમતાં. ૬. ઇમ નિજ ગુણ ભોગીહોકે સ્વામિ ભુજંગ મુદા, જે નિત વંદેહોકે તે નર ધન્ય સદા; દેવચંદ્ર પ્રભુનીહોકે પુન્યે ભગાત સધે, આતમ અનુભવનીહોકે નિત્ય નિત્ય શક્તિ વધે ૭.

૧૫ શ્રી ઇશ્વરજિન સ્તવન.

(કાળઅનંતાનંત-એ દેશી.)

સેવો ઇશ્વરદેવ, જિણે ઇશ્વરતા નિજ અદ્ભુત વરી; તિરોભાવની શક્તિ, આવિ-ભવિહો સહુ પ્રગટ કરી. ૧. અસ્તિત્વાદિક ધર્મ, નિમંળ ભાવેહો સહુને સર્વદા; નિત્યત્વાદિ સ્વભાવ, તે પરિણામીહો જડ ચેતન સદા. ૨. કર્તા ભોક્તા ભાવ, કારક ગ્રાહકહો જ્ઞાન આરિત્રતા; ગુણપર્યાય અનંત, પામ્યા તુમંચાહો પૂર્ણ પવિત્રતા. ૩. પૂર્ણા-નંદ સ્વરૂપ, ભોગી અથોગીહો ઉપયોગી સદા; શક્તિ સકળ સ્વાધીન, વરતે પ્રભુનહો જે ન ચળે કદા. ૪. દાસ વિભાવ અનંત, નાસે પ્રભુજહો તુજ અવલંબને; જ્ઞાનાનંદ મહંત, તુજ સેવાથીહો સેવકને બને. ૫. ધન્ય ધન્ય તે જીવ, પ્રભુ પદ વંદીહો જે દેશના સુણે; જ્ઞાનક્રિયા કરે શુદ્ધ, અનુભવ યેગેહો નિજ સાધકપણે. ૬. વાર વાર જિન-રાજ, તુજપદ સેવાહો હોજો નિરમણી; તુજ શાસન અનુભર્થ, વાસન ભાસનહો તત્વર-મણ વળી. ૭. શુદ્ધાતમ નિજ ધર્મ, રુચિ અનુભવથીહો સાધન સત્યતા; દેવચંદ્ર-જિનચંદ્ર, ભક્તિ પાશેહો હોશે વ્યકતતા. ૮.

૧૬ શ્રી નમિપ્રભુજિન સ્તવન.

(અરજ અરજ સુણેને રૂા રાજ્યાહોજી-એ દેશી.)

નમિપ્રભુ નમિપ્રભુ વીનવું હાલાલ, પાની વર પ્રસ્તાવ; જાણોછો ર વિજી વીનવે હોલાલ, તોપણ દાસ સ્વભાવ. નં ૧. હું કરતા ર પરભાવનો હોલાલ, ભુકતા પુદગલ-રૂપ; ગ્રાહક ર વ્યાપક એહનો હોલાલ, સચ્ચો જડ ભવભૂપ. નં ૨. આતમ ર ધર્મ

વિસારીયો હોલાલ, સેવ્યો મિથ્યા ભાગ; આશ્રવ ર બંધપણો કર્યો હોલાલ, સંવર નિભજર ત્યાગ. નં ૩. જડ ચળ ર કમં જે દેહતે હોલાલ, જાણો આતમતત્ત્વ; અહિ-રાતમ ર તા મેં ગ્રહી હોલાલ, તનુરંગે એકત્વ. નં ૪. કેવળ ર જ્ઞાન મહોદધિ હોલાલ, કેવળ દંસણુ યુદ્ધ; વીરજ ર અનંત સ્વભાવનો હોલાલ, ચારિત્રક્ષાયક શુદ્ધ. નં ૫. વિશ્રામિ ર જિનભાવના હોલાલ, સ્યાદ્વાદિ અપ્રમાદ; પરમાતમ ર પ્રભુ દેખતા હોલાલ, ભાગિ જ્ઞાતિ અનાદ. નં ૬. જિન સમ ર સત્તા ઓળખી હોલાલ, તસુ પ્રાગ્ભાવની ઈહ; અંતર ર આતમતા લહે હોલાલ, પરપરણુતની રીહ. નં ૭. પ્રતિછંદે ર જિનરાજનો હોલાલ, કરતા સાધકભાવ; દેવદેવચંદ્ર પદ અનુભવેહોલાલ, શુદ્ધાત્તમ પ્રાગ્ભાવ. નં ૮.

૧૭. શ્રી વીરસેનાજન સ્તવન.

(લાછલદે માત મદહાર-એ દેશી.)

વીરસેન જગદીશ, તાહરી પરમ જગીસ; આજહે દીસેરે વીરજતા ત્રિભુવનથી ધણીજી. ૧. અનહારી અશરીર, અક્ષય અજય અતિ ધીર; આજહો અવિનાસી અલેશી ખુવ પ્રભુતા બણીજી. ૨. અતિઈંદ્રીયગત કોહ, વિગત માય મય લોહ; આજહો સોહરે મોહે તું જગજના ભણીજી. ૩. અમર અખંડ અરૂપ, પૂર્ણાનંદ સ્વરૂપ; આજહો ચિદ્રૂપે ચિર સમતા ધણીજી. ૪. વેદ રહિત અકષાય, શુદ્ધ સિદ્ધ અસહાય; આજહો ધ્યાયક ને ધ્યેયપદે ગ્રહોજી. ૫. જ્ઞાન લાલ નિગલોગ, શુદ્ધ સગુણ ઉવલોગ, આજહો અજોગી કરતા લોકતા પ્રભુ લહોજી. ૬. દરસણુ જ્ઞાન ચારિત્ર, સકળ પ્રદેશ પવિત્ર, આજહો નિરમળ નિરસંગી અરિહા વંદીયેજી. ૭. દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, પૂર્ણાનંદનો વૃંદ, આજહો જિનવર સેવાથી ચિર આનંદીયેજી. ૮.

૧૮. શ્રી મહાભદ્રજન સ્તવન.

(તટ યમુનાનેરે અતિ રહીયામણોરે-એ દેશી.)

મહાભદ્ર જિનરાજ, રાજ વિરાજેહો આજ તુમારહોજી; ક્ષાયકવીર્ય અનંત, ધર્મ અભંગેહો તું સાહિબ બડોજી. ૧. હું અલિહારીરે, થી જિનવરતણીરે, કર્તા લોકતા ભાવ, કારક કારણહો તું સ્વામીછતાજી; જ્ઞાનપ્રધાન પ્રધાન, સરવ વસ્તુનાહો ધરમ પ્રકાશતાજી. હું ૨. સમ્યગદર્શનમિત્ત, ચિર નિધારીરે અવિસંવાદતાજી; અન્યાબાધ સમાધિ, કોસ અનશ્વરેરે નિજઆનંદતાજી. હું ૩. દેશ અસંખ પ્રદેશ, નિજ નિજ રીતેરે ગુણ સંપતિ ભંચાંજી; ચારિત્રદુર્ગ અભંગ, આતમ શકતેહો પરજય સંચરયાજી. હું ૪. ધર્મ ક્ષમાદિક સૈન્ય, પરિણુતિ પ્રભુતાહો તુજબળ આકારોજી; તત્ત્વ સકલ પ્રાગભાવ, સાદિ અનંતીરે રીતે પ્રભુ ધરયોજી. હું ૫. દ્રવ્યભાવ અરિદેશ, સકલ નિવારીરે સાહિબ અવતરયોજી; સહજ સ્વભાવ વિદાસ, ભોગી ઉપયોગીરે જ્ઞાનગુણે ભર્યોજી. હું ૬. આચારિજ ઉવઆય, સાધક મુનિવરહો દેશવિરતિધરુજી; આતમ સિદ્ધ અનંત, કારણરૂપેરે યોગક્ષેમ કરૂજી. હું ૭. સમ્યગદ્રષ્ટિ જીવ, આણુરાગીહો સહુ જિનરાજનાજી; આતમ સાધન કાજ, સેવે પદકજહો શ્રી મહા-રાજનાજી. હું ૮. દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, ભગતે રાચેહો ભવિ આતમ રુચીજી; અન્યથ અક્ષય

શુદ્ધ, સંપતિ પ્રગટેહો સત્તાગતિ સુચીજી હું ૦ ૬.

૧૯. શ્રી દેવજસાજિન સ્તવન.

(મહાવિદેહક્ષેત્ર સોહામણી-એ દેશી.)

દેવજસા દરસણુ કરો, વિઘટે મોહ વિભાવ લાલરે; પ્રગટે શુદ્ધ સ્વભાવતા, આનંદ લહરી દાવ લાલરે. દે ૦ ૧. સ્વામી વસો પુષ્કરવરે, જંબૂભરતે દાસ લાલરે, ક્ષેત્ર વિભેદ ઘણો પડયો, કિમ પડોયે ઉલ્લાસ લાલરે. દે ૦ ૨. હોવત જો તન પાંખડી, આવત નાથ હજૂર લાલરે, જો હોતી ચિત આંખડી, દેખત નિત પ્રભુ નૂર લાલરે, દે ૦ ૩. શાસન ભકિતજ સુરવરા, વીનવું શીશ નમાય લાલરે, કૃપા કરો મુજ જાપરે; તો જિન વંદન થાય લાલરે. દે ૦ ૪. પૂછું પૂવં વિરાધના, શી કીમી ઇણે જીવ લાલરે; અવિરતિ મોહ ટળે નહી, દીઠે આગમ દીવ લાલરે. દે ૦ ૫. આતમતત્વ સ્વભાવને, યોધન શોધન કાજ લાલરે; રતનત્રયી પ્રાપ્તિણો, હેનુ કહો મહારાજ લાલરે, દે ૦ ૬. તુજ સરિખો સાહિબ મિદયો, ભાજે ભવબ્રમ ટેવ લાલરે, પુષ્કલંબન પ્રભુ લહિ, કોણુ કરે પર સેવ લાલરે. દે ૦ ૭. દીન દયાળુ કૃપાળુઓ, નાથ ભવિકઆધાર લાલરે, દેવચંદ્રજિન સેવના, પર મામૃત સુખકાર લાલરે. ૮.

૨૦ શ્રી અજિતવીર્યજિન સ્તવન.

અજિતવીર્ય જિન વિચરતારે. મનમોહનારેલાલ; પુષ્કરઅર્ધવિદેહ, ભવિખોહનારે લાલ. જંગમસુરતરૂ સારિખોરે, મનઝ સેવે ધન ધન તેહરે. ભવિ ૦ ૧. જિનગુણુઅમૃતપાનથીરે, મઝ અમૃતક્રિયા સુપસાયરે; ભઝ અમૃતક્રિયા અનુઠાનથીરે, મઝ આતમ અમૃત થાયરે. ભઝ ૨. પ્રીતિ ભક્તિ સેવાથકીરે, મઝ વચનઅસંગીસેવરે; ભઝ કરતાં તનમયતા લહેરે, મઝ પ્રભુગતિ નિતમેવરે. ભઝ ૩. પરમેશ્વર અવલંબનેરે, મઝ ધ્યાતા ધ્યેય અલેહરે; ભઝ ધ્યેય સમાપતિ હવેરે, મઝ સાધ્યસિદ્ધિ અવિછેદરે. ભઝ ૪. જિનગુણુરાગ પરાગથીરે, મઝ વાસિત મુજ પરિણુમરે; ભઝ તજશે દુઃખટવિભાવતારે, મઝ સરશે આતમકામરે. ભઝ ૫. જિનભકતે રતિ ચિત્તનેરે, મઝ વેધકરસ ગુણુપ્રેમરે; ભઝ સેવક જિનપદ પામશેરે, રસવેધક અચ જેમરે. ભઝ ૬. નાથભગતિરસ માચિથીરે, મઝ ત્રિણુ બાણુ પરહેવરે; ભઝ ચિંતામણી સુરતરુથકીરે, મઝ મઝ અધિકી અરિહંત સેવરે. ભઝ ૭. પરમાતમ ગુણુ સ્મૃતથકીરે, મઝ કરશે આતમરામરે; ભઝ નીચમા કંચનતા લહેરે. મઝ લોહજયું પારચ પામરે. ભઝ ૮. નિરમલ તત્વ રુચિ થધરે, મઝ કરજો જિનપતિ ભકિતરે; ભઝ દેવચંદ્ર પદ પામશેરે, મઝ પરમમહોદય ચુકિતરે. ભઝ ૯.

કળીશ.

(રાગ-ધનાશ્રી.)

વંદો વંદોરે જિનવર વિચરંતા વંદો, કીર્તન સ્તવન નમન અનુસરતાં, પુરવ પાપ નિકંદોરે; જિનવર વિચરંતા વંદો. ૧. જંબૂદ્વીપે વ્યાર જિનેશ્વર, ધાતકી આઠ આણુદોરે; પુષ્કરઅર્ધે આઠ મહામુની, સેવે ચોસઠ ઈંદોરે. જિ ૦ ૨. કેવલી ગણુધર સાધુ સાધવી, શ્રાવક શ્રાવિકા વૃંદોરે; જિનમુખ ધરમઅમૃત અનુભવતાં. પામે મન આણુદોરે. જિ ૦ ૩. સિદ્ધાચલ ચોમાસે રહીને, ગાયો જિનગુણુ છંદોરે; જિનપતિ ભગતિ મુગતિનો મારગ,

અનોપમ શિવસુખકંદો. જિં ૪. ખરતરગચ્છ ગિનચંદસૂરિવર, પુન્ય પ્રધાન મુષ્ટિદોરે; સુમતિસાગર સાધુરંગ સુવાચક, પીધો શ્રુતમકરંદોરે. જિં ૫. રાજસાર પાઠક ઉપગારી, જ્ઞાનધરમદિષ્ટિદોરે; દીપચંદ સદ્ગુરુગુણવંતા, પાઠક ધીરગચંદોરે. જિં ૬. દેવચંદ્રગણિ આતમ હેતે, ગાયા વીશ જિણુદોરે; ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપતિ પ્રગટે, સુખસ મહોદયવૃદ્ધોરે. જિં ૭. ઇતિશ્રી ગણિ દેવચંદ્રજી કૃત વિરમાનગિનવીશી સંપૂર્ણ.

૨ શ્રી શત્રુંજયગિરિના સ્તવને

૧

તે દિન ક્યારે આવશે, શ્રી સિદ્ધાચળ જાણું; ઋષભજિણુદને પૂજવા, સૂરજકુંડમાં નહાયું. તે ૧. સમવસરણમાં બેસીને, ગિનવરની વાણી, સાંભળશું સાથે મને, પરમારથ જાણી. તે ૨. સમકિત વ્રત સુદ્ધાં ધરી, સદ્ગુરુને વદી; પાપ સરવ આલોઈને, નિજ આતમ નિદી. તે ૩. પડિચ્છમણાં દોય ટંકના, કરશું મન ક્રોડે, વિષય કપાય વિસારીને, તપ કરશું હોડે તે ૪. વહાલાને વૈરી વિચે, નવિ કરવો વેરે; પરના અવગુણ દેખીને, નવિ કરવો ચેરે, તે ૫. ધરમ સ્થાનક ધન વાવરી, છકાયના હેતે; પંચ મહાવ્રત લેઈને, પાળશું મન પ્રીતે. તે ૬. કાયાની માયા મેલીને, પરિસહને સહેશું; સુખ દુઃખ સઘળાં વિસારીને, સમભાવે રહેશું. તે ૭. અરિહંત દેવને ઓળખી, ગુણ તેહના ગાશું; ઉદયરતન ઇમ ઉચ્ચરે, ત્યારે નિમંલ થાશું. તે ૮.

૨

ચાલોને પ્રિતમજી પ્યારા, શેત્રુંજે જઈએ; શેત્રુંજે જઈયે રે, વહાલા વિમળાચળ જઈએ. ચાલો ૧. શું સંસારે રહ્યા છે મોહી, દિન દિન તન છીને; આથ આભની છાયા સરખી, પોતાની કીને. ચા ૨. જે કરવું તે પહેલાં કીને, કાલે શી વાતો; અણચિંતવી આવીને પડશે. સળખાની લાતો. ચાલો ૩. ચતુર્ગઈ શું ચિત્તમાં ચેતી, હાથે તે સાથે, મરણ તણાં નિશાનો મોટાં, ગાળે છે માથે. ચા ૪. માતા મરુદેવીનંદન નિરખી, ભવ સકળો કીને, દાનવિજય સાહુબની સેવા, એ સંબલ લીને. ચા. ૫.

૩

આંખલદીયેરે મેં આજ, શેત્રુંજે દીડેરે; સવા લાખ ટકાનો દહાડો રે, લાગે મુને મીઠો રે. સકળ થયોરે મારા મનનો ઉમાયો, વાલા મારા ભવનો શંસય લાંગ્યો રે; નરક તિથિચગતિ દૂર નિવારી, ચરણે પ્રભુજીને લાગ્યો રે. શેત્રુંજી ૧. માનવ ભવનો લાહો લીને, વાલા દેહડી પાવન કીનેરે; સોના રુપાના કુલડે વધાવી, પ્રેમે પ્રદક્ષિણા દીનેરે. શે ૨. દુધડે પખાળીને કેસર ઘોળી, વાલા શ્રી આદીશ્વર પૂજ્યારે; શ્રી સિદ્ધાચળ નયણે ભેતાં, પાપ મેવાસી ધૂન્યારે. શે ૩. શ્રી સુખ સુધર્મા સુરપતિ આગે, વાલા વીર જિણુદ એમ બોલેરે; ત્રણ ભુવનમાં તીરથ મોટું, નહીં કોઈ શેત્રુંજી તોલે રે. શે ૪. ઇદ્ર સરીખા એ તીરથની, વાલા ચાકરી ચિત્તમાં ચાહેરે; કાયાની તો કાસલ કાઢી, સૂરજ કુંડમાં નાહેરે. શે ૫. કાંકરે કાંકરે શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રે, વાલા સાધુ અનંતા સિદ્ધ્યારે; તે માટે

तीर्थाधिराज श्री शत्रुंजय महातीर्थ

प्रायः ऐ गिरी शाश्वतो, भडिमानो नडिं पारः
प्रथमं लण्डं समोसर्था, पूर्वं नवाणुं वार.

એ તીરથ મોહું. ઉદ્ધાર અનંતા કીધારે. શેં ૬. નાભિરાયા સુત નયણે જોતાં, વાલાં મેહ અમીરસ વુઠ્યારે; ઉદયરતન કહે મહારે પોતે, શ્રી આદીશ્વર વુઠ્યારે. શેં ૭.

૪

જાત્રા નવાણું કરીએ વિમલગિરિ, જાત્રા નવાણું કરીએ. પૂરવ નવાણું વાર ચતુર્જય-ગિરિ, ઋષભ જિણુંદ સમોસરીએ. વિં યાં ૧. કોડી સહસ લવ પાતક ત્રટે; શેત્રુંજ સામો દગ ભરીએ. વિં યાં ૨. સાત છકુ દોય અકુમ તપસ્યા; કરી ચઢીએ ગિરિવરીએ. વિં યાં ૩. પુંડરીક પદ જપીએ મન હરખે; અધ્યવસાય શુભ ધરીએ. વિં યાં ૪. પાપી અભવ્ય ન નજરે દેખે; હિંસક પણુ ઉદ્ધરીએ. વિં યાં ૫. ભૂમિ સંધારો ને નારી તણો સંગ; દૂર થકી પરિહરીએ. વિં યાં ૬. સચિત્ત પરિહારી ને એકલ આહારી; ગુરુ સાથે પદ ચરીએ. વિં યાં ૭. પડિકમણાં દોય વિધિશું કરાએ; પાપ પડલ વીખરીએ. વિં યાં ૮. કલિકાળે એ તીરથ મોહું; પ્રવહણુ જેમ ભરદરીએ. વિં યાં ૯. ઉત્તમ એ ગિરિવર સેવંતા; પદ કહે ભવ તરીએ. વિં યાં ૧૦.

૫

વિમળાયળ નિત્ય વંદીએ, કીજે એહની સેવા; માનું હાથ એ ધમંનો સિવતરુ ક્ષણ લેવા. વિં ૧. ઉજ્જવલ જિનગૃહ મંડળી, તિહાં દીપે ઉતંગા; માનુ હિમગિરિ વિખમે, આઈ અંબર ગંગા. વિં ૨. કોઈ અનેરું જગ નહિ, એ તીરથ તોલે; એમ શ્રીમુખ હરિ આરણે, શ્રી સીમંધર જોલે. વિં ૩. જે સઘળા તીરથ કર્યાં, જાત્રા ક્ષણ કહીએ; તેહથી એ ગિરિ ભેટતા, સતગણું ક્ષણલહી એ. વિં ૪. જનમ સક્ષણ દોય તેહનો, જે એ ગિરિ વંદે; મુજસવિજય સંપદ લહે, તે નર ચિરનંદે. વિં ૫.

૬

સિદ્ધાયળગિરિ ભેટ્યારે, ધન ભાખ્ય હમારાં; એ ગિરિવરનો મહિમા મોટો, કહેતાં ન આવે પાર; રાયણુ રુષભ સમોસર્યા સ્વામી, પૂર્વ નવાણું વારા રે. ધનં ૧. મૂળનાયક શ્રી આદિજિનેશ્વર, ચૌમુખ પ્રતિમા ચાર; અંટદ્રવ્યશું પૂજે ભાષે, સમકિત મૂળ આધારા રે. ધનં ૨. ભાવ ભક્તિશું પ્રભુ ગુણુ ગાવે, અપના જનમ સુધાર્યાં, યાત્રા કરી ભવિજન શુભ ભાવે, નકં તિયંચ અતિ વારારે. ધનં ૩. દૂર દેશાંતરથી હું આંચો, અવણે સુણી ગુણુ તોરા, પતિત ઉદ્ધારણુ બિરુદ તુમારું, એ તીરથ જગ સાસ રે. ધનં ૪. સંવત અદાર ત્યાસી માસ અષાઠ, વહિ આઠમ ભોમવારા, પ્રભુકે ચરણુ પ્રતાપકે સંગમાં, કામારતન પ્રભુ પ્યારા રે. ધનં ૫.

૭

મારું મન મોહું રે શ્રીસિદ્ધાયળેરે. દેખીને હરખિત ધાય, વિધિશું કીજેરે જાત્રા એહનીરે. ભવ ભવનાં દુઃખ જાય. મારું ૧. પંચમે આરે પાવન કારણે રે, એ સમો તીરથ ન કોય, મોટો મહિમા રે જગમાં એહનો રે; આ ભરતે ઈહાં જોય. મારું ૨. હણુગિરિ આવ્યા રે, જિનવર ગણુધરારે, સિદ્ધ્યા સાધુ અનત, કંઠણુ કરમ પણુ એ ગિરિ દરસતાં રે, હેવે કરમ નિશાંત. મારું ૩. જૈન ધમં તે સાચો જાણીએ રે, માનવ તીરથ એ કથંભ

સુરનર કિન્નર નૃપ વિદ્યાધરા રે કરતા નાટાહોરલ. મારું ૪. ધન્ય ધન્ય દહાડો રે ધન્ય
વેળા ઘડી રે, ધરીએ હૃદય મોહાર; જ્ઞાનવિમળસૂરિ શુભ એહના ઘણા રે, કહેતાં નાવે
પાર. મારું ૫.

૮

શ્રીરે સિદ્ધાચળ લેટવા, મુજ મન આધક ઉમાયો; રુષભદેવ પૂજા કરી,
લીજે ભવ તણે લાહો. શ્રીરે ૧. મણીમય મૂરતિ શ્રી ઋષભની, નીપાઈ અભિરામ;
ભવન કરાવ્યાં કનકનાં, રાજ્યાં ભરતે નામ. શ્રીરે ૨. નેમ વિના ત્રેવીશ પ્રભુ, આઠ્યા સિદ્ધ-
ક્ષેત્ર બાણી; શત્રુજય સમો તીરથ નહિં, યેલ્યા સ્ત્રીમધર વાણી. શ્રીરે ૩. પૂરવ નવાણું
સમો સર્થા, સ્વામી શ્રી ઋષભ જિણુંદ; રામ પાંડવ મુગતે ગયા, પામ્યા પરમાનંદ. શ્રીરે
૪. પૂરવ પુન્ય પસાયથી, પુંડરિકગિરિ પાયો; કાંતિવિજય હરખે કરી, શ્રી સિદ્ધાચળ
ગાયો. શ્રીરે ૫.

૯

માતા મરુદેવીના નંદ, દેખી તાહરી મૂરતિ મારું મન લોલાણુંલ મારું દીલ લોલા-
ણુંલ, દેખી તાહરી મૂરતિ મારું મન લોલાણુંલ. કરુણાનાગર કરુણાસાગર, કાયા કંચનવાન;
ધોરીલંછન પાઉલે કાંઈ, ધનુષ પાંચસે માન. માતા ૧. ત્રિગડે એસી ધમ' કહ'તા, સુણે
પર્ષદા ખાર; જ્ઞેજનગામિની વાણી મીઠી, વરસંતી જલધાર. માતા ૨. ઉવંશી રુઠી
અપછરાને. રામા છે મન રંગ; પાયે નેપુર રણુજણે, કાંઈ કરતી નાટારંગ. માતા ૩.
તુંહી પ્રદ્યા તુંહી વિદ્યાતા, તું જગતારણુહાર: તુજ સરિખો નહિ દેવ જગતમાં, અર-
વડીયા આધાર. માતા ૪. તુંહી બ્રાતા તુંહી ત્રાતા, તુંહી જગતનો દેવ; સુરનર કિન્નર
વામુદેવા, કરતા તુજપદ સેવ. માતા ૫. શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કેરો, રાજા ઋષભ
જિણુંદ; કિતિં કરે માણેક મુનિ તાહરી, ટાળો ભવભય કંદ. માતા ૬.

૧૦

ઉમેયા મુજને ઘણી જહો, લેટું વિમળગિરિરાય; દો હંતરા મુજ પાંખડી જહો,
લળી લળી લાગું પાયકે, મોહનગારા હો રાજ રૂડા, મારા સાંભળ સગુણા સુડા. ૧.
શત્રુજય શિખર સોહામણી, જહો ધન્ય ધન્ય રાયણુ રૂખ; ધન્ય પગલાં પ્રભુજી તણાં
જહો દીડકે બાગે ભૂખ કે. મોહન ૨. ઇણુગિરિ આવી સમોસર્થા, જહો નાભિનરિન્દ
મહદાર; પાવન કીધી વસુંધરા, જહો પૂર્વ નવાણું વાર કે. મોહન ૩. પુંડરીક મુનિ
મુગતે ગયા, જહો સાથે મુનિ પંચકોડ; પુંડરીક ગિરિવર એ થયા, જહો નમો નમો
ખે કરજોડ કે. મોહન ૪. એણે તીથે સિદ્ધ્યા ઘણા, જહો સાધુ અનંતી ઘોડ; ત્રણ
બુવનમાં જોવતાં, જહો નહિં કોઈ એહની જોડ કે. મોહન ૫. મન વાંછિત સુખ મેળવે,
જહો જપલાં એ ગિરિરાજ; દ્રવ્યભાવ વરી તણો, જહો ભય જાવે સવિ ભાંજકે. મોહન
૬. વાચક રાવિજય કહે, જહો નમો નમો તીરથ એહ; શિવમ દિરની શ્રેણી છે, જહો
એહમાં નહિ સંદેહ કે. મોહન ૭.

૧૧

ચાલો ચાલો વિમળગિરિ જઈએ, ભવજલ તરવાને; તુમે જ્યણાએ ધરજો પાયરે,
પાર ઉતરવાને. બાળ કાળની ચેંટા ટાળી, હું તો ધર્મ યોવન હવે પાયો રે; ભવ
ભૂલ અનાદિની દૂર નિવારી, હું તો અનુભવ મનમાં લાયોરે પારં ચાલોં ૧. ભવ
તૃષ્ણા સવી દૂર નિવારી, મારી જિનચરણે લય લાગીરે; ભવં સંવરલાવમાં દિલ હવે
ઠરીયું, મારી ભવની લાવઠ લાંગીરે પારં ચાલોં ૨. સચિત્ત સર્વનો ત્યાગ કરીને, નિત્ય
એકાક્ષણાં તપકારીરે; ભવં પડિજ્ઞમણાં દોય ટંકના કરીયું, ભલી અમૃતક્રિયા દિલ ધારીરે
પારં ચાલોં ૩. વ્રત ઉચ્ચરથું ગુરુનો પાસે, હું તો યથાશક્તિ અનુસારે, ભવ-ગુરુ
સાથે ચડયું ગિરિરાજે, જે ભવોદધિ ખુડતાં તારેરે પારં ચાલોં ૪. ભવતારક એ તીરથ
ફરશી. હું તો સુરજકુંડમાં નહાઈરે, ભવં અષ્ટપ્રકારી ઋષભ જિણુંદની, હું તો પૂભ કરીશ
લય લાગેરે પારં ચાલોં ૫. તીરથપતિને તીરથ સેવા, એ તો સાચા મોક્ષના મેવારે;
ભવં સાત છકુ દોય અઠમ કરીને, મને સ્વામીવચ્છલની હેવા રે પારં ચાલોં ૬.
પ્રભુપદ પદ સચણ તજે પૂજી, હું તો પામીશ હરખ અપારરે; ભવં રૂપાવજ્ય પ્રભુ ધ્યાન
પસાયે, એ તો પામે સુખ શ્રીકારરે પારં ચાલોં ૭.

૧૨

વીરજી આંબારે, વિમળા ચળકે મેદાન, સુરપતિ પાયા રે, સમોવસરજી કે મંડાણ.
દેશના દેવે વીરજી સ્વામ, શત્રવજ્ય મહિમા વણવે તામ, લાખ્યા આઠે ઉપર સો નામ,
તેહમાં લાખ્યુરે પુંડરગિરિ અભિધાન; સોહમઈદો રે તવપૂજે બહુમાન, ક્રિણ થયું
સ્વામી રે, લાખો તાસ નિદાન. વીરં ૧. પ્રભુજી ભાષે સાંભળ ઇંદ્ર, પ્રથમ જે હુવા
ઋષભ જિણુંદ, તેહના પુત્ર ભરત નરિંદ, ભરતના હુવા રે ઋષભસેન પુંડરીક; ઋષભજી
પાસે રે, દેશના સુણી તહક્રીક, દીક્ષા લીવીરે, ત્રિપદી જ્ઞાન અધિક. વીરં ૨. ગણધર
પદવી પામ્યા જામ, દ્વાદશાંગી ગુંથી અમિરામ, વિચરે મહિયલમાં ગુણધામ, અનુક્રમે
આંબારે શ્રી સિદ્ધાચળ ઠામ; મુનિવર કોડી રે, પંચતણે પરિણામ, અણ સણ કીધાં રે,
નિજ આતમને ઉદામ વીરં ૩. ચૈત્રી પૂમમ દિવસે એહ. પામ્યા કેવળજ્ઞાન અછેહ. શિવ-
સુખ વરીઆ અમર અદેહ, પૂર્ણાનંદી રે અગુરુલઘુ અવગાહ; અજ અવિનાશી રે, નિજ-
પદ ભોગી અખાહ, નિજગુણ ધરતારે, પર પુદ્ગલ નહીં આહ. વીરં ૪. તેણે પ્રગટયું
પુંડરીકગિરિ નામ, સાંભળ સોહમ દેવજોક સ્વામ, એહનો મહિમા અતિદિ ઉદામ, તેણે
દિન કિલેરે તપજપ પૂજને દાન; વ્રત વળી પોસો રે, જે કરે અનિદાન, ફળ તસ
પંચકેડીરે ગુણમાન વીરં ૫. ભગતે ભવ્ય જીવ હોય, પંચમે ભવ મુક્તિ લહે સોય,
તેહમાં બાધક છે નહિ કોય, વ્યવહાર કેરી રે મધ્યમ ફળની એ વાત; ઉત્કુંટ યોગે
રે અંતરમુદૂત વિખ્યાત, શિવસુખ સાથે રે, નિજ આતમ અવદાત. વીરં ૬. ચૈત્રી
પૂનમ મહિમા દેખ, પુલ પંચપ્રકારી વિશેષ, તેહમાં નહીં ઉણીમ કાંક રેખ, એણી
પરે ભાખીરે જિણવર ઉત્તમ વાણ; સાંભળી ખુબયા રે, કેડક ભાવિક સુભણ, એણીપરે
ગાયો રે, પદ્મવિજય સુખાણ. વીરં ૭.

૧૩

વિમળાયળ વિમળા પ્રાણી, શીતલ તરુ છાયા ઠરાણી; રસવેધક કંચનખાણી, કહે
 ઇંદ્ર સુણો ઇંદ્રાણી, સનેહીસંત એ ગિરિ સેવો, ચૌદ ક્ષેત્રમાં તીરથ નહિ એવો સનેહીં
 ૧. છરી પાળી ઉલ્લસિએ, છટ્ટ અટ્ટમ કયા કસીએ; મોહ મહ્નની સામા ધસીએ. વિમળા-
 યળ વેગે વસીએ. સનેહીં ૨. અન્ય સ્થાનક કમ જે કરિએ, તે ઇષ્ટગિરિ હેઠે હુરીએ;
 યાછળ પ્રદક્ષિણા ફરીએ, લવજલધિ લેલા તરીએ. સનેહીં ૩. શિવમંદિર ચઢવા કાળે,
 સોપાનની પંક્તિ બિરાળે; ચઢતાં સમકિતિ તે છાળે, દ્વરભંચ અભંચ તે લાળે. સનેહીં ૪.
 પાંડવ પમુહા કેઈ સંતા, આદીશ્વર ધ્યાન ધરાંતા; પરમાતમ ભાવ ભજંતા, સિદ્ધાયળ
 સિદ્ધ્યા અનંતા. સનેહીં ૫. ષટમાસી ધ્યાન ધરાવે, શુકરાજતું રાજ્યને પાવે; બહિરંતર
 શત્રુ હરાવે, શત્રુજય નામ ધરાવે. સનેહીં ૬. પ્રણિધાને ભજે ગિરિ જયો, તીર્થંકર
 નામ નિકાચો; મોહરાયને લાગે તમાચો, શુભવીર વિમલગિરિ સાચો. સનેહીં ૭.

૧૪

તુમે તો લલે બિરાળેજી, શ્રી સિદ્ધાયળકે વાસી સાહુળ લલે બિરાળેજીં મરુ-
 દેવીનો નંદન કુડો, નાભિનરિંદ મલહાર; ભુગલા ધમ નિવારણુ આવ્યા, પુર્વ નવાણુ
 વાર. તુમે તોં ૧. મુળદેવને સ્નમુખ રાળે, પુંડરીક ગણધાર; પંચકોડશું ચૈત્રી
 પુનમે, વરીઆ શિવવધુ સાર. તુમે તોં ૨. સહસ કૂટ દક્ષિણુ બિરાળે, જિનવર
 સહસ ચોવીશ; ચઉદશેં બાવન ગણધરનાં, પગલાં પૂજે જગદીશ. તુમે તોં ૩. પ્રભુ
 પગલાં રાયણુ હેઠે, પૂજ પરમાનંદ; અષ્ટાપદ ચઉવીશ જિનેશ્વર, સમેત વીશજિણુંદ.
 તુમે તોં ૪. મેરુ પર્વત ચૈત્ય ઘણેરાં, ચઉમુખ બિંબ અનેક; બાવન જિનાલય દેવળ
 નિરખી, હરખ લહું અતિરેક. તુમે તોં ૫. સહસક્રણુ ને શામળા પાસજી, સમવસરણુ
 મંડાણુ; છીપાવસી ને ખરતરવસી કાંઈ, પ્રેમાવસી પરમાણુ. તુમે તોં ૬. સંવત અઠાર
 યોગણુપચાસે, કાગણુ અષ્ટમીદિન; ઉજવળ પક્ષે ઉજવળ હુચો, ગિરિ ફરસ્યા મુજ મન.
 તુમે તોં ૭. ઇત્યાદિક જિનબિંબ નિહાળી, સાંભરી સિદ્ધની શ્રેણુ; ઉત્તમ ગિરિવર
 કેણી પરે વિસરે?, પદ્મવિજય કહે જેણુ. તુમે તોં ૮.

૧૫

નિકુડીરાયણુતરુનજે, સુણુ સુંદરી; પિપ્પુડાં પ્રભુના પાય રે; ગુણમંજરી. ઉજવળ
 ધ્યાને ધ્યાઇએ, સુણું એહીજ મુક્તિ ઉપાયરે, ગુણું ૧. શિતળ છાયાએ બેશીએ.
 સું રાતડો કરી મન રંગ રે. ગુણું પૂજએ સોવન કુલડે, સુણું જેમ હોય પાવન
 અંગ રે. ગુણું ૨. ખીર ઝરે જેહ ઉપરે. સુણું નેહ ધરીને એહરે. ગુણું ત્રીજે ભવે
 તે શિવ લહે, સુણું યાચે નિમંળ દેહરે. ગુણું ૩. પ્રીત ધરી પ્રદક્ષિણુ, સુણું દીએ
 એહને જે સાર રે. ગુણું અભંગ પ્રીતિ હોય જેહને, સુણું ભવભવ તુમ આધાર રે,
 ગુણું ૪. કુસુમ ફળ પત્ર મંજરે, સુણું શાખા ધડ ને મૂળ રે. ગુણું દેવતણુ વાસાય
 છે, સુણું તીરથને અતુડળ રે. ગુણું ૫. તીરથ ધ્યાન ધરો સુદા, સુણું સેવે એહની છાંચ
 રે. ગુણું જ્ઞાનવિમળ ગુણુ ભાખિયો, સુણું શેત્રુંબ મહાતમ માંદરે. ગુણું ૬.

૧૬

જિનંદા તોરે ચરણ કમલકી રે, હું આહું સેવા ખ્યારી, તો નાથે કમ
કકારી; ભવ બ્રાંતિ મીટ ગધ સારી. જિનંદાં ૧. વિમલગિર રાજે રે, મહિમા અતિ
ગાજે રે; વાજે જગ ડંકા તેરા, તું સચ્ચા સાહિબ મેરા; હું આજક તેરા તેરા. જિનંદાં
૨. કરુણા કર સ્વામી રે, તું અંતરભમી રે, નલિ જગ પુનમચંદા, તું અજર અમર
સુખકંદા; તું નાભરાયા કુલ નંદા. જિનંદાં ૩. ધણુ ગિરિ ત્રિદા રે, મુનિ અનંત
પ્રસિદ્ધા રે; શ્રી પુંડરીક ગણધારી, પુંડરીકગિરિ નામ કહારી; એ સહુ મહિમા તારી. જિનંદાં
૪. તારક જગ દીકા દીકા રે, પાપ પંક સહ નિઠા રે; ઇચ્છા હો મનમે ભારી, મેં કીધી
સેવા તારી; હું માસ રહી શુભ ચારી. જિનંદાં ૫. બિરુદ નિદારે રે, અબ મોહે તારે રે;
તીથં જિનવર તો લેટી, જન્મ જરા દુઃખ મેટી; હું પાયો ગુણની પેટી. જિનંદાં ૬. દ્રાવિદ
વાલિખિદ્ધા રે, દશ કોડી મુનિ મીદ્ધા રે; હુઆ મુક્તિ રમણી ભરતારા, કાર્તિક પૂનમ દિન
સારા; જિન શાચન જગ જયકારા. જિનંદાં ૭. સંવત શશિ આરાં રે, નિધિ ઇન્દુ
(૧૯૪૧) ઉદારા રે; આતમકો આનંદકારી, જિન શાસનકી બલીહારી; પામ્યા ભવજલ
પારી. જિનંદાં ૮.

૧૭

મનના મનોરથ સર્વી ફળ્યાએ, સિધ્યા વાંછિત કાજ; પૂજે ગિરિ રાજનેરેં પ્રાથે
એ ગિરિ શાશ્વતોએ, ભવજળ તરવા જહાજ. પૂજેં ૧. મણિ માણેક મુક્તાકળે એ, રજત
કનકનાં કુલ; પૂજેં કેસર ચંદન ઘસી ઘણાંએ, ખીજ વસ્તુ અમૂલ. પૂજેં ૨. છટ્ટે અંગે
દાખીઓએ, આઠમે અંગે ભાખ; પૂજેં સ્થવિરાવળી પયન્ને વણુંઓએ, એ આગમની
સાખ. પૂજેં ૩. વિમગ કરે ભવિલોકને એ, તેણે વિમળાચળ જાણુ; પૂજેં શુક રાજથી વિસ્તર્યો
એ, શત્રુજય ગુણખાણુ. પૂજેં ૪. પુંડરીક ગણધરથી થયો એ પુંડરીકગિરિ ગુણુ. ધામ પૂજેં
સુરનરકૃત એમ જાણીએ એ, ઉત્તમ એકવીશનામ. પૂજેં ૫. એ ગિરિવરના ગુણુ ઘણાએ,
નાણીએ નવી કહેવાય; પૂજેં જાણે પણુ કહી નવી શકેએ, મુકે ગુડને ન્યાય. પૂજેં ૬.
ગિરિવર દરશન નવિ કર્યા એ, તે રહ્યો ગરભાવાસ; પૂજેં નમન દરશન દરશન કર્યા એ,
પૂરે મનની આશ. પૂજેં ૭. આજ મહોદલ મેં લલ્યોએ, પામ્યો પ્રમેદ રસાળ પૂજેં
મણિ ઉદ્યોત ગિરિ સેવતાંએ, ઘેર ઘેર મંગળ માળ. પૂજેં ૮.

૧૮

બાપલડાં રે પાતકડાં તુમે, યું કરશે હવે રહીને; શ્રી સિદ્ધાચલ નયણે નિરખ્યો,
દૂર જાઓ તમે વહીને રે. બાપલડાં ૧. કાલ અનાદિ તણી તુમ સાથે, પ્રીત કરી નિર-
વહીને; આજ થકી પ્રભુ ચરણે રહેવું, એમ શીખવીયું મનનેરે. બાપલડાં ૨. દુસમ
સમએ ઇણે ભરતે, મૂક્તિ નહી સંઘયણને; પણ તુમ ભક્તિ મુક્તિને જેએ, ચમક ઉપલ
જેમ લોહને રે. બાપલડાં ૩. શુદ્ધ સુવાસન ચુરણુ આપ્યું, મિથ્યા પંક ચોધનને;
તેહથી આતમ થયો મુજ નિર્મલ, આણુંદ તુજ ભજનને રે. બાપલડાં ૪. અખય
નિધાન તુજ સમકિત પામી, કુણુ વણે ચલ ધનને; શાંત સુધારસ નયણુ કચોલે, શીચી

સેવક તનને રે. બાપલડાં ૫. બાહ્ય અભ્યંતર શત્ર કેરો, ભય નહી મુજ મનને; સેવક સુખીઓ મુજસ વિલાસી, એ મહિમા સવી તુજનેરે. બાપલડાં ૬. નામ મંત્ર તુમારો સાધ્યો, એ યથો જગ મોહનને; તુજ મુખ મુદ્રા નિરખી હુરખું, ચાતક જેમ જલધરને રે. બાપલડાં ૭. તુજ વીણ અવર દેવ ન ધ્યાવું, ફરી ફરી આ મનને; જ્ઞાનવિમલ કહે ભવજલ તારો, સેવક બાંહી ગ્રહીને રે. બાપલડાં ૮.

૧૯

એક દિન પુંડરીક ગણધરુરે લાલ, પૂછે શ્રી આદિ જિણુંદ સુખકારીરે; કહીએ તે ભવજલ ભિતરીરે લાલ, પામીશ પરમાનંદ ભવવારીરે. એકં ૧. કહે જિન મંજુગિરિ પામશેરે લાલ, જ્ઞાન અને નિરવાણુ જ્યકારીરે; તીરથમહિમા વાધશેરે લાલ, અધિક અધિક મંડાણુ નિરધારીરે. એકં ૨. ઈમ નિસુણીને ઈહાં આવીયારે લાલ, ઘાતિ કરમ ક્યાં ફર, તમ વારીરે; પંચકોડ મુનિ પરિવચારે લાલ, હુઆ સિદ્ધિ હજુર, ભવવારીરે. એકં ૩. ચૈત્રી પૂનમ દિન કીજીએરે લાલ, પૂજ વિવિધ પ્રકાર દિલ ધારીરે; ફળ પ્રદક્ષિણા કાઉસંગારે લાલ, લોગસસ યુઈ નમુકાર. નરનારીરે. એકં ૪. ઈશવીશ ત્રીશ ચાલીશ ભવારે લાલ, પચાસ પુંપની માળ અંત સારીરે; નરભવ લાહો લીજીએરે લાલ, જેમ હોય જ્ઞાન વિશાળ, મનોહારીરે. એકં ૫.

૨૦

અખ તો પાર ભયે હમ સાધુ, સિદ્ધ ક્ષેત્ર હમ ભય લહ્યો રે; પશુ પંખી જીહાં છિનકમેં તરીઆ, તો હમ દ્રઢ વિશ્વાસ ગ્રહ્યો રે. અખં ૧. શ્રી જિન ગણધર નહિ મુનિ અવાધ, કોણુ આગે હું પોકાર કરું રે; જેમ તેમ કરી વિમલાચલ લેલ્યો, ભવ સાયરથી નાહિ ઠરું રે. અખં ૨. ફર દેશાન્તરમેં હમ ઉપના, કુચુરુ કુપંચ કુબલ હુર્યો રે; શ્રી જિન આગમ હમ મન માન્યો, તખ હિ કુપંચ જલ જ્યો રે. અખં ૩. તો તુમ શરણુ ખિચારી આયો, દીન અનાથકું શરણુ દીયો રે; તું વિમલાચલ પૂરણુ સ્વામી, જનમ મરણુ દુઃખ ફર ગયો રે. અખં ૪. ફૂલવિ અભવ્ય ન દેખે, સૂરિ ધનેશ્વર એમ કહ્યો રે; જો વિમલાચલ ફરસે પ્રાણી, મોક્ષ મહેલ તેણે વેગે લહ્યો રે. અખં ૫. તું જગદીશ તું વિમલેશ્વર, પૂરવ નવાણું વાર થયો રે; સમવસરણુ રાયણુ તલે તેરો, નિરખી મમ અધ ફર ગયો રે. અખં ૬. જો વિમલાચલ મુજ મન વસીયો, માનું સંસારનો અંત થયો રે; જત્રા કરી સંતોષ ભયો અખ, જનમ જનમકો દુઃખ ગયો રે. અખં ૭. નિર્મલ મુનિજન જે તેં તાર્યા, તે તો પ્રસિદ્ધ સિદ્ધાન્તે ઠહ્યો રે; મુજ સરીઆ નિદક જે તારો, તારક બિરુહ એ સાચ લહ્યો રે. અખં ૮. જ્ઞાન હીન ગુણુ રહિત વિરોધી, લંપટ ધીકું કસાઈ ખરો રે; તો ખિન શરણુ કોઈ ન દીસે, તું જગદીશ્વર સિદ્ધ વસ્યો રે. અખં ૯. નરક તિયંચ ગતિ ફર નિવારી, ભવ સાયરની પીડ હરી રે; આતમરાય અનધ પદ પામીને, મોક્ષ વધુ અખ વેગે વરી રે. અખં ૧૦.

૨૧

આપો આપોને લાલ મોંઘાં મૂલનાં મોતી; લાવો લાવોને રાજ મોંઘાં મૂલાં મોતી.

શ્રી સિદ્ધાયલ નિરખી વધાવું, પૂરણ પુન્ય પનોતી. આપોં ૧. પ્રથમ જિનેશ્વરને જઈ પૂજું; પહેરી નિર્મલ ધોતી; હરખી હરખી જિન મુખ નિરખી, મુખને મટકે જોતી. આપોં ૨. પૂર્વ સચિત જે બહુ પાતીકાં, દુઃખ દોહગડાં ખોતી; પ્રભુ ગુણગણ મોત-નકી માલા, ભાવના ગુણમાં પરોતી. આપોં ૩. અનુભવ લીલા એસી પ્રગટી, પહેલાં કદીય ન હોતી; ધ્યાયી ધ્યાન ક્રિયાનો અનુભવ, પ્રગટી નિરંજન જ્યોત. આપોં ૪. પૂજા વિવિધ પ્રકારે વિરચિત, મહિમય જૂષણ ધોતિ; નાટક ગીત કરતાં મોહંતી, વંછિત આશા ફલાંત. આપોં ૫. સિદ્ધાયલ નીરખી ભવ ભવની, અલચ્છી ગઈ રોવંતી; ઋદ્ધિ સિદ્ધિ લીલા સર્વ સવાઈ, હૈયે હેજ હસંતિ. આપોં ૬. શિવ સુંદરી વરવા વરમાલા, કંઠ ઠવે વશ હોતી; જ્ઞાનરિમલ સૂરિની સેવા, કામગવી દોહંતિ. આપોં ૭.

૨૨

વહેલા ભવિ જઈઓ રે, તુમે વહેલા વહેલા જઈઓ; વિમલ ગિરિ ભેટવા. હારે કાંઈ ભેટતાં ભવ દુઃખ જાય, હારે કાંઈ સેવતાં શિવ મુખ થાય. વહેલાં ૧. હારે કાંઈ જન્મ સફલ તુજ થાય, હારે કાંઈ નરક તિયાંય મીટ જાય; હારે કાંઈ તન મન પાવન થાય, હારે કાંઈ સકલ કરમ ક્ષય થાય. વહેલાં ૨. હારે કાંઈ પાંચમે ભવ શિવ રાય, હારે કાંઈ ઇન્દ્રમે શંકા ન કાંય; હારે કાંઈ વિમલાયલ ફરસાય, હારે કાંઈ ભવિને નિશ્ચય થાય. વહેલાં ૩. હારે કાંઈ નાભિનો નંદન અંદ; હારે કાંઈ છહુરી પાત્રી જિન વંદ, હારે કાંઈ દૂર હોવે અઘ વૃંદ, હારે કાંઈ પ્રગટે નયના નંદ. વહેલાં ૪. હારે કાંઈ ચઉ મુખ ચડ મુખ રાશ, હારે કાંઈ મેક્ષ મહેલ ક્રીનો વાસ, હારે કાંઈ ભવ વન થયો નાશ, હારે કાંઈ કોઈની ન રહે ક્ષિર આશ. વહેલાં ૫. હારે કાંઈ મ્હોટા પુન્ય અંકૂર, હારે કાંઈ ચિન્તા ગઈ સખ દૂર, હારે કાંઈ કુમતિ કદામ્બ ચૂર, હારે કાંઈ આવ્યા નાય હજૂર. વહેલાં ૬. હારે કાંઈ આપણો ખરો ઉદાર, હારે કાંઈ અમ આતમ આધાર, હારે કાંઈ મુજને તું અખ તાર, હારે કાંઈ અવર ન શરણ આધાર. વહેલાં ૭. હારે કાંઈ મુજને મતિ મુવિચાર, હારે કાંઈ કમ કર સખ છાર, હારે કાંઈ આતમ આનંદકાર, હારે કાંઈ ભવસાગર પારથો પાર. વહેલાં ૮.

૨૩. શ્રી શત્રુ જય ભરતનૃપ યાત્રાનું સ્તવન.

દાળ પહેલી

સાંભળી જિનવર મુખથી સાચું. પુંડનીઠ ગણધાર રે, પંચ કોટી મુનિવર શુ' ધણુગરિ, અણુમણુ ક્રીધું ઉદાર રે. ૧. નમોરે નમો શ્રી શત્રુજય ગિરિવર, સકલ તીરથ માંહિ સારરે, દીકે દુરગતિ દૂર નિવારે, ઉતારે ભવ પાર રે. નમો ૨. કેવલ લહી ચૈત્ર પુનમ દિન, પામ્યા મુગત સુકામ રે, તદા કાળથી પુહવી પ્રગટ્યું, પુંડરીકગિરિ નામ રે. નમો ૩. નયરી અયોધ્યાથી વિહરતા પહોતા, તાતજી રિખવ જિણુદરે; સાઠ સહસ્ર સમ ખટ ખંઠ સાધી, ઘરે આવ્યા ભરત નરિંદરે. નમો ૪. ઘરે જઈ માયને પાય લાગી, જનનિ ઘે આશિષ રે; વિમલાયલ સંઘાધીપ કેરી, પોહોથો પુત્ર જગદીશ રે. નમો ૫. ભરત વિમાસે સાઠ સહસ્ર શમ, સાધ્યા દેશ અનેક રે; હવે હું તાત પ્રતે જઈ પૂછું, સંઘપતિ તિલક વિવેક રે નમો ૬. સમોશરણે પોહાતા ભરતેસર, વંદી પ્રણના પાય રે;

ધંદ્રાદિક સુરનર બહુ મલિયા, દેશના છે જિનરાય રે. નમો ૭. શત્રુજય સંઘાધીપ
યાત્રાક્રમ, લાખે શ્રી ભગવંત રે; ભરતેસર કરે રે સમઘ, જાણી લાલ અનંત રે. નમો ૮.

દાળ ધીલ

નયરી અયોધ્યાથી સંચર્યા એ, લઈ રિદ્ધિ અસેસ. ભરત નૃપ ભાવશુ એ, શત્રુ-
જય યાત્રા રંગ ભરેએ; આવે આવે ઉલટ અંગ, ભરત નૃપ ભાવશુ એ. ૧. આવે આવે
રીખવનો પુત્ર, વિમલગિરિ જાત્રાએ એ; લાવે લાવે ચક્રવર્તીની રિદ્ધ. ભરત ૦ માંડલીક
સુગટ વરધન ઘણાએ, ખત્રીશ સહસ નરેશ. ભરત ૦ ૨. ઠમ ઠમ વાળે છંદ શું એ, લાખ
ચોરાશી નિશાણુ; ભરત ૦ લાખ ચોરાશી ગજ તુરીએ, તેહનાં રતન જડીત પલાણુ. ભરત ૦
૩. લાખ ચોરાશી રથ ભલાએ, જુષલ ધોરી સુકુમાલ; ભરત ૦ ચરણે ઝાંઝર સોના તણાએ,
કોરે સોવન ઘુઘરમાલ. ભરત ૦ ૪. ખત્રીસ સહસ નાટક કહીએ, ત્રણલાખ મંત્રી દક્ષ; ભરત ૦
દીવીધરા પંચ લાખ કહ્યા એ, સોલ સહસ સેવા કરે યક્ષ. ભરત ૦ ૫. દશ કોડી આલંબ ધમ
ધરાએ, પાયક છન્નું કોડી; ભરત ૦ ચોસઠ સહસ અંતે ઉરીયે રૂપ સરિખી બોડી. ભરત ૦ ૬.
એક લાખ સહસ અઠાવીશ એ, વારાંગના રૂપ નિહાત્રી; ભરત ૦ શેષ તુરગમ સવે મિત્રીએ,
કોડી અઠાર નિહાલી. ભરત ૦ ૭. ત્રણ કોડી સાથે વ્યવહારિઆએ, ખત્રીસ કોડી સ્વાર; ભરત ૦
શેઠ સાથવાહ સામટા એ, રાય રાણા નહિ પાર. ભરત ૦ ૮. નવનિધિ ચૌદ રચણુ ભલાં
એ, લીધો લીધો સવી પરિવાર; ભરત ૦ સંઘપતિ તિલક સોહામણું એ, ભાલે ધરાવું સાર.
ભરત ૦ ૯. પગે પગે કદમ નિકંદતાએ, આંબ્યા આસન જામ; ભરત ૦ ગિરિ પેખી લોચન
ઠ્યાં એ, ધન ધન શેત્રુંજા નામ. ભરત ૦ ૧૦. સોવન કૂલ સુગતા ફલેએ, વધાવ્યો
ગિરિરાજ ભરત ૦ દેઈ પ્રદક્ષિણા પાગથીએ, સિધ્યા સઘળાં કાજ. ભરત ૦ ૧૧.

દાળ ત્રીલ

કાજ સીધાં સકલ હવે સાર, ગિરિ દીઠે હરખ અપાર; એ ગિરિવર દરિસણુ
જેહ, યાત્રાક્રમ કહીએ તેહ. ૧. સુરજકુંડ નદીય શેતરુંજી, તીરથ જળે નાહારુંજી; રાયણ
તળે ઋષભ જિણુંદા, પહેલાં પગલાં પૂજે નરિંદા. ૨. વળી ઈંદ્ર વચન મન આણી, શ્રી
ઋષભનું તીરથ જાણી; તવ ચક્રધર ભરત નરેશ, વારધિકને દીયો આદેશ. ૩. તીજે
શેત્રુંજા ઉપર અંગ, સોવન પ્રાસાદ ઉતંગ; નિપાયો અતી મનોહાર, એક કોસ ઉંચો
ચોખાર. ૪. ગાઉ દોઢ વિસ્તારે કહીએ, સહસ ધનુષ પહુલ પજે લહીએ; એકેકે બારણે
જેઈ, મંડપ એકવીશ હોઈ. ૫. ઈમ ચિહું દિશે ચોરાશી, મંડપ રચીયા શું પ્રકારી;
તિહાં રચણુમય તોરણુમાલ, દીસ અતી ઝાક ઝમાલ. ૬. વિચે ચિહું દિશે મૂલ ગભાર,
થાપી જિન પ્રતિમા ચાર; મણિમય મૂરતિ સુખકંઠ, થાપ્યા શ્રી આદિ જિણુંદ. ૭.
ગણુધર વર પંડરિક કેરી, થાપી બિહુ પાસે મૂરતિ ભલેરી; આદિ જિન મૂરતિ કાઉ-
સ્સગીયા, નમિ વિનમિ જેહુ પાસે ઠવીયા. ૮. મણિ સોવન રૂપ પ્રકાર, રચ્યું સમોસરણુ
સુ વિચાર; ચિહું હસે ચક્ર ધરમ કહંતા, થાપી મૂરતિ શ્રી ભગવંતા. ૯. ભરતેસર
બોડી હાથ, મૂરતિ આગલ જગનાથ; રાયણ તળે જમણે પાસે, પ્રભુ પગલાં થાપ્યાં
ઉદલાસે. ૧૦. શ્રી નાણી અને મરુદેવી, પ્રાસાદ શું મૂરતિ કરેવી; જળવર ખંધે લહી

મૂગતિ, ક્રીધી આઈની મૂરતિ ભગતિ. ૧૧. સુનંદા સુમંગલા માતા, બ્રાહ્મી સુંદરી બહેન વિખ્યાતા; વળી ભાઈ નવાણું પ્રસિદ્ધ, સવિ મૂરતિ મહિમય ક્રીધ. ૧૨. નિપાઈ તીરથમાલ, સુપ્રતિષ્ઠા કરાવી વિલાસ; યજ્ઞ ગોમુખ ચક્રેસરી દેવી, તીરથ રખવાલ હવેવી. ૧૩. ઈમ પ્રથમ ઉદ્ધારજ ક્રીધા, ભરતે ત્રિભુવન જસ લીધા; ઈંદ્રાદિક કીરતિ બોલે, નહિ કેઈ ભરત નૃપ તેલે. ૧૪. શત્રુજય મહાત્મ્ય માંદિ, અધિકાર ભેયો ઉછાહી; જિન પ્રતિમા જિનવર સરિખી, જુઓ સૂત્ર ઉવવાઈ નિરખી. ૧૫. (વસ્તુ છંદ) ભરતે ક્રીધા ભરતે ક્રીધા પ્રથમ ઉદ્ધાર, ત્રિભુવન ક્રીતિ વિસ્તરી. ચંદ્ર સૂરજ લગે નામ રાખ્યું; તિલે સમે સંઘપતિ કેટલા, સવાસો ઇમ શાએ ભાખ્યું, કોડી નવાણું નરવરા, હુવા નેવાસી લાખ; ભરત સમે સંઘપતી વળી, સહસ ચોરાસી લાખ. ૧૬.

૨૪

રિખભ (જણુંદ વિમલગીરી મંડણ, મંડણ ધમં ધુરા કહીએ; તું અકલ સ્વરૂપી, ભરકે કરમ ભરમ નીજ ગુણ લહીએ. રિખભ૦ ૧. અજર અમર પ્રભુ અલખ નિરંજન, ભંજન સમર સમર કહીએ; તું અદ્ભુત યોદ્ધા, મારકે કરમ ધાર જગ જશ લહીએ. રિખભ૦ ૨. અવ્યય વિભુ ઈશ જન રંજન, રૂપરૂપા ધીન તું કહીએ; શિવ અચળ અનંગી, તારકે જમ જન નિજ સત્તા લહીએ. રિખભ૦ ૩. શતસુત માતા સુતા સુહંકર, જગત જયંકર તું કહીએ; નીજ જન સખ તારો, હમોસે અંતર રખના ના ચહીએ. રિખભ૦ ૪. મુખદા બીચકે બેસી રહેતા, દીન દયાલકોના ચહીએ; હમ તન મન ઠારો, ભચનસે સેવક અપના કહ દઈએ. રિખભ૦ ૫. ત્રિભુવન ઈશ સુહંકર સ્વામી, અંતરભામી તું કહીએ; જખ હમકુ તારો, પ્રભુસે મનકી ખાત અકલ કહીએ. રિખભ૦ ૬. કદપતક ચિંતામણી જાઓ, આજ નિરાશે ના રહીએ; તું ચિંતીત દાયક, દાસકી અરજ ચિત્તમે દ્રઢ ચહીએ. રિખભ૦ ૭. દીન હીન પર ગુણ રસ રાચી, શરણુ રહિત જગમે રહીએ; તું કરુણા સિંધુ દાસકી કરુણા કયું નહિ ચિત્તં ઝડીએ. રિખભ૦ ૮. તુમ ધીન તારક કો નહી દીસે, અજે તુમકું કયા કહીએ; ઇહ દીલમે ઠાની તારકે સેવક જગમે જશ લહીએ. રિખભ૦ ૯. સાતવાર તુમ ચરણે આયો, દાયક શરણુ જગમે કહીએ; અખ ધરણુ બેસી. ના થશે મન વંછિત સમ કુચ્છ લહીએ. રિખભ૦ ૧૦. અવગુણ માની પરીહરશે તે આદિ ગુણી જગકો કહીએ; જો ગુણીજન તારો તે તેરી અધિકતા કયા કહીએ. રિખભ૦ ૧૧. આતમ ઘટમે ખોજ તું ખ્યારે, બાહીર ભટકતા ના રહીએ; તું અજ અવિનાશી, ધાર નિજરૂપ આનંદધન રસ લહીએ. રિખભ૦ ૧૨. આતમાનંદિ પ્રથમ જિનેશ્વર, તેરે ચરણુ શરણુ રહીએ; સિદ્ધાચલ રાબ, સખ કાજ આનંદ રસ કો પી લહીએ. રિખભ૦ ૧૩.

૨૫

શ્રી આદીશ્વર અંતરભામી, જીવન જગત આધાર, શાંત સુધારસ જ્ઞાને ભરીયો, સિદ્ધાચળ શબ્દગાર; રાયણુ રૂડીરે, જહાં પ્રભુ પાય ધરે. વિમળગીરી વંદોરે, હેખત હુખ હરે; પુણ્યવંતા પ્રાણીરે, પ્રભુજની સેવા કરે. ૧. ગુણુ અનંતા બિરીવર કેરા, સિદ્ધા

સાધુ અનંત, વળીરે સિદ્ધરે વાર અનંતી, એમ લાખે ભગવાન; ભવો ભવ કેરારે, પાતીક દૂર કરે. વિમળ૦ ૨. પાવડીયા રસ કુંપા કેરા મણી માણેકનીરે ખાણુ, રત્નખાણુ ખહુ રાબે હો તીરથ, એવી શ્રી જિન વાણુ; સુખના સ્નેહીરે, અંધન દૂર કરે. વિમળ૦ ૩. પાંચ કરોડ શું પુંડરીક સીધ્યા, ત્રણ કરોડ શું રામ, વીશ કરોડ શું પાંડવ મુકતે, સિદ્ધક્ષેત્ર સિદ્ધ ઠામ; મુનીવર મોટારે, અનંતા મુકિત વરે. વિમળ૦ ૪. એસો તિરથ ઓર ન જગમાં, લાખે શ્રી જિનરાય, દુરગતી કાપે ને પાર ઉતારે, વાલો આપે કેવળ નાણુ; ભગીજન લાવેરે, જે એહનું ધ્યાન ધરે. વિમળ૦ ૫. દ્રવ્ય ભાવ શું પુત્ર કરતાં, પૂજે શ્રી જિનરાય, ચિદાનંદ સુખ આતમ ભેદે, જ્યોતીસે જ્યોતી મીલાઈ; કીરતી એહનીરે માણેકમુની કરે. વિમળ૦ ૬.

૨૬

સિદ્ધગિરિ મંડન ઇંશ સુણો મુજ વિનતી, મરુદેવીના નંદ છો શીવરમણી પતિ; પૂરક ઇંટ અમિંટ ચૂરક કમ્ભવેલી, ભવભય ભંજન રંજન તુજ મુદ્રા ભલી. ૧. અનંત ગુણના આધાર અનંતી લક્ષ્મી વર્યા, ક્ષાયીક ભાવે જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ધર્યા; અજર અમર નિરૂપાધ સ્થાનક પહોંતા જિહાં, ચાર ગતિ માંહી ભમતો મુકયો મુજને ઇહાં. ૨. ક્રોધ લોભ મોહ મત્સર વશ હું ધમધર્યો, પણ નિજ ભાવમાં એક ઘડી પ્રભુ નવી રમ્યો; સાર કરો ઇંજ અવસર પ્રભુજી ઉચિત સહી, મોહ ગયે જે તારો તો તેહમાં અધિક નહીં. ૩. પણ તુજ દર્શન પામી અનુભવ ઉલ્લસ્યો, મિથ્યા તામસ સૂર સરીખો તુહી મીલ્યો; ઉદય હુઓ આજ ભાગ્ય મુજ જાગીયાં, તુજ મુખ ચંદ્ર ચક્રેર નયણુ મુજ લાગીયાં. ૪. તેહીજ છુંદા ધન્ય જેણે તુજ ગુણ સ્તવ્યા, ધનધન તેહીજ નયણુ જેણે તુજ નીરખીયા; મૂર્તિ મનોહરપદ્મ મનઅલી મોહીઓ; જાણું ભવ મહા સાયર ચુલકપણું લહ્યો. ૫. ભવ અટવી સશ્વવાહ કમ કરી કેસરી, જન્મ જરા મૃતિ રાગચ્છેદ ધનવંતરી; જ્ઞાન રચણુ રચણાયર ગુણ મણી બૂધરા, રાગ વ કષાય છૂટી યયા જિનવરા. ૬. તારક મોહ નિવારક ઇંટ મુજ કાપને, ભવોદધી પારજ ઉતારી મુક્તિપદ આપને; કમલવિજય પન્થાસ ચરણુ કીંકરું, કહે મોહન તુજ ધ્યાન ભવોભવ હું ધરું. ૭.

૨૭

વિમલગિરિ કયું ન ભયે હમમોર, વિમલગિરિં સિદ્ધવડરાયણુ રૂખકી શાખા, સુલત કરત ઝકોર૦ વિં ૧. આવત સંઘ રચાવત અંગિયા, ગાવત ગુણુ ધમધોર વિં હમ ભી છત્ર કલા કરી નીરખત, કટને કમ કઠોર૦ વિં ૨. મૂરત નેપ સદા મન હરખે, જેસે અંદ્રચકોર; વિં શ્રી રિપહેસર દાસ તિહારો, અરજ કરત કરજોર. વિં ૩.

૨૮

વિમલગિરિ વિમલતા સમરીયે, કમલ કલનયન જગદીશરે; ત્રિભુવન દીપક દીપતો, જિહાં જ્યો શ્રીયુગાદીશરે. વિં ૧. પાપના તાપ સવિ ઉપશમે, પ્રહ સમે સમરતા નામરે; પૂજતાં પાય શ્રીકૃપલાના, સંપજેવંછિત કામરે. વિં ૨. રિદ્ધિ રાણિમ ઘણી ઘર મિલે, પ્રયતળે કનકની કોડીરે; નાલિનરનાથ સુત સમરણે, ઇમ ભણે વિનય કરજોડીરેં ૩.

૨૯

દ્વેત સમાનને અસ્ત સમાનરે, જે તારે દીલ આવેરે, નાગર સજ્જનારે, કોઈ કોઈ સિદ્ધગીરિરાજ ખતાવેરે, ભેટાવેરે, વંદાવેરે, ગવરાવેરે, પૂજાવેરે, નાગર સજ્જનારે; ૧. કોઈ આંત ઉમયોને બહુ દીન વહીઓરે, માનવના વૃંદ આવેરે, નાગર ૨. ધવળ દેવળીયાને સુરપતિ મળીયારે, આરોહિ પાગ ચઢાવેરે, નાગર ૩. નાટક ગીતને તૂરા વાગેરે, સરગમ નાદ સુષ્ણાવેરે નાગર ૪. શ્રીજિન નીરખીને હરખીત હોવેરે, તૃપિત આતક જલ પાવેરે; નાગર ૫. સકળ નિરથ માંહિ સમરથ એ ગીરિ કેઈ આગમ પાક ખતાવેરે; નાગર ૬. ધનધન એ ગૃહપતિને નરપતિ કોઈ, સંઘપતિ તિલક ધરાવેરે; નાગર ૭. ઘેર બેઠાં પશુ એહીજ ધ્યાવેરે ગીરી ગુણુ ગાવેરે, જ્ઞાનવિમળ ગુણુ ગાવેરે; નાગર સજ્જનારે કોઈ ૮.

૩૦

સિદ્ધાચલનો વાસી પ્યારો લાગે, મોરા રાજાંદા ઇચ્છુરે ડુંગરીઆમાં ઝીણીઝીણી કોરણી, ઉપર શિખર બિરાજે-મોં સિં ૧. કાને કુંડલ માથે મુગટ બિરાજે, બાંહે બાબુબંધ છાજે-મોં સિં ૨. ચોમુખ બિંબ અનોપમ છાજે, અદ્ભૂત દીઠે દુઃખ લાંજે-મોં સિં ૩. ચુવા ચુવા ચંદન ઓર અગરબ, કેસર તિલક વિરાજે-મોં સિં ૪. ઇંચુ ગિરિ સાધુ અનંતા સિદ્ધયા, કહેતાં પાર ન આવે-મોં સિં ૫. જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ એહી પેરે બોલે, “આ ભવ પાર ઉતારો”-મોં સિં ૬.

૩૧

વિવેકી ! વિમલાચલ વસીએ, તપ જપ કરી કાયા કસીએ; ખોટી માયાથી ખસીએ, વિવેકી ! વિમલાચલ વસીએ; વસી ઉન્મારગથી ખસીએ-વિવેકી ૧. માયા મોહિનીએ મોહું, કોણુ રાખે રણમાં રોથો ? આ નરભવ એળે જોયો-વિવેકી ! ૨. બાળ લીલાએ હુલસાંચો, યૌવન યુવતિએ ગાયો; તેાએ તૃપ્તિ નવી પાયો-વિવેકી ! ૩. રમણી ગીત વિષય રાચ્યો, મોહની મદીરાએ માર્યો; નવ નવ વેશ કરી નાચ્યો-વિવેકી ! ૪. આગમ વાણી સમી આસી, ભવજળાધિમાંહી વાસી; રોહિત મત્સ્ય સમો થાશી-વિવેકી ! ૫. મોહની બલને સંહારે, આપ કુટુંબ સકલ તારે; વરણવીએ તે સંસારે-વિવેકી ! ૬. સંસારે કુટી માયા, પંથ શિરે પંથી આયા, મૃગ તૃષ્ણા જલને ધાયા-વિવેકી ! ૭. ભવહવ તાપ લહી આયા, પાંડવ પરિકર મુનિરાયા; શીતલ સિદ્ધાચલ ધ્યાયા-વિવેકી ! ૮. ગુરુ ઉપદેશ સુણી લાવે, સંઘ દેશોદેશ આવે; ગિરિવર દેખી ગુણુ ગાવે-વિવેકી ! ૯. સંપત્ અઢાર ચોરાસીએ માઘ ઉજ્જવલ એકાદશીએ, વાંધો પ્રભુજી વિમલસહીએ-વિવેકી ! ૧૦. બત્રા નવાણું અખ કરીએ, ભવભવ પાતિકડાં હરીએ; તીથ વિના કહો કિમ તરીએ ?-વિવેકી ! ૧૧. હંસ, મયુરા, ઇંચુ ઠામે, ચકવા શુક, પિક, પરીણામે. દશને દેવગતિ પામે-વિવેકી ! ૧૨.

૨

પ્રભુમો પ્રેમે પુંડરીક ગિરિ રાજ્યો, ગાજિયો જમખારેજેહ, સોભાગી !

આત્રાએ જાતાં પગે પગે નિરજરે, બહુ ભવ સંચિત ખેડ, સોં પ્રં ૧. પાપ હોય વજ્રલેપ સમોવડે, તે જાયરે દ્રર, સોભાગીં જો એ ગિરિનું દરિશન કીજીએ, ભાવ ભગત-ભરપૂર-સોં પ્રં ૨. ગોહ્યાદિક હયા પંચ છે, કારક તેહના જે હોય, સોભાગી. તે પશુ એ ગિરિનું દરિશન જો કરે, પામે શિવગનિ સોય-સોં પ્રં ૩. શ્રી શુકરાજ નૃપતિ પશુ ઇશુ ગિરિ, ધરતો જિનવર ધ્યાન, સોં ૫૬ માસે રિયુ વિલય ગયા સવે, વાધ્યો અધિક તસ વાન, સોં પ્રં ૪. ચન્દ્રશેખર નિજ ભગિની ભોગવી, કીધું પાપ મહંત, સોભાગી; તે પશુ એ તિરથ આરાધતાં, પામ્યો શુભ ગતિ સંત, સોં પ્રં ૫. મોર સર્પ વાધણ પ્રમુખ બહુ, જીવ છે જે વિકરાળ, સોભાગી; તે પશુ એ ગિરિ પુ-ચથી, પામે સુગતિ વિશાળ, સોં પ્રં ૬. એવો મહિમા એ તિરથ તણો, ચૈત્રી પૂનમે વિશેષ, સોભાગી; શ્રી વિજયરાજ સૂરીશ્વર શિષ્યને, દાન ગયાં દુઃખ લેશ, સોં પ્રં ૭.

૩૩

ચાલો ચાલોને રાજ ! શ્રી સિદ્ધાચલ ગિરિએ, શ્રી વિમલાચલ તીરથ ફરસી, આતમ પાવન કરીએ-ચાલોં ૧. ઇશુ ગિરિ ઉપર મુનિવર કોડી, આતમતત્ત્વ નિપાયો, પૂણ્યનંદ સહજ અનુભવ રસ, મહાનંદ પદ પાયો-ચાલોં ૨. પુંડરીક પમુહા મુનિવર કોડી, સકલ વિભાવ ગમાયો, લેહાલેહ તત્ત્વ પરિણતિથી, ધ્યામ અલેહ ઉપાયો-ચાલોં ૩. જિનવર, ગણધર, મુનિવર કોડી, એ તીરથ રંગરાતા, શુદ્ધ શક્તિ વ્યકતે ગુણ સિદ્ધિ, ત્રિભુવન જનના ત્રાતા-ચાલોં ૪. એ ગિરિ ફરશ્યે લબ્ય પરીક્ષા, દુર્ગતિનો હોય છેદ; સમ્યગ દરિસણુ નિમંણ કારણુ, નિજ આનંદ અલેહ-ચાલોં ૫. સંવત અહાર ચુમેતેર વરસે, શુદ્ધિ માગશિર તેરસીએ; શ્રી સુરતથી ભકિત હરખથી, સંઘસહિત ઉલ્હસીએ. ચાલોં ૬. કચરા કીકા જિનવર ભકિત, રૂપચંદ્રજ્યૈંદ્ર; શ્રી શ્રીસંઘને પ્રભુ ભેટાવ્યા, જગપતિ પ્રથમ જિનેંદ્ર. ચાલોં ૭. જ્ઞાનાનંદી ત્રિભુવન વંદિત, પરમેશ્વર ગુણ ભીના; દેવચંદ્ર પદ પામે અદ્ભુત, પરમમંગલ લય લીના. ચાલોં ૮.

૩૪

ચાલો સખી જિન વંદન જઈએ, શ્રી વિમલાચલ અંગેરે; અનંત સિદ્ધિ ધ્યાન સિદ્ધાચલ, ફરસી જે મન રંગેરે. ચાલોં ૧. ગુરુ આચારી સઘે સુવિહિત પોતે પાચ વિહારી; એકલ આહારી ભૂમિ સંધારી, સકલ સંચિત પરિહારીરે. ચાલોં ૨. શ્રાવક શ્રાવિકા પ્રભુ ગુણ ગાતી, પ્રભુ ભક્તિ આંત રાતીરે; તિથંકરને નમને ઉભાતી, ગજ ગતિ ચતુર સુહાતીરે. ચાલોં ૩. જીહાં મુનિ કોડી શિવ ગેહ પહોતા, નિજ અનુભવ લસલસતીરે; વિષય દોષ ઉપશમ તરસી, રત્નત્રયીમે રમતીરે. ચાલોં ૪. ઋષભાદિક જિન ફરસિત અંગે, ફરસ્યા પાપ પુલાઈરે; શુદ્ધગુણ સ્મરણુ ગુણ પ્રગટે, ધ્યાન લહર લીલાઈરે. ચાલોં ૫. અતીત અનાગતને વતમાને, એ તીરથ શિર ટીકારે; શ્રી શત્રુજય ભકતે પામે, દેવચંદ્ર પદ નીકારે. ચાલોં ૬.

૩૫

પ્રભુજી જાતું પાલિતાણા શહેરકે મન હરખે ધણુ'રે લોલ, પ્રભુજી સંઘ ઘણેરા આવે
કે એ ગિરિ ભેટવારે લોલ; પ્રભુજી આબું પાલિતાણા શહેરકે તલાટી શોભતીરે લોલ. ૧.
પ્રભુજી ગિરિરાજ ચઢતાં કે મન હરખે ધણુ'રે લોલ; પ્રભુજી આબું હિંગલાજનો હડો કે
કેડે હુથ ઈઈ અડોરે લોલ. ૨. પ્રભુજી આવી રામજીપોળ કે સામી મોતીવસીરે લોલ; મોતી-
વસી દીસે ઝાક ઝમાલકે જોયાની જુગતી લલીરે લોલ. ૩. પ્રભુજી આવી વાઘજીપોળકે ડાખા
ચકેસરીરે લોલ; ચકેસરી જિનશાશન રખવાળ કે સંઘની સહાય કરે રે લોલ. ૪. પ્રભુજી
આવી હાથજીપોળકે સામા જગઘણીરે લોલ; પ્રભુજી આવ્યા મૂલ ગભારેકે આદીશ્વર લેઠ્યારે
લોલ. ૫. આદીશ્વર ભેટે ભવ દુઃખ જાયકે શિવ સુખ પામીએરે લોલ; પ્રભુજીનું સુખડું પુનમ-
કેરો ચંદકે મોહા સુરપતીરે લોલ. ૬. પ્રભુજી તુમ થકી નહિ રહું દૂરકે ગિરિપથે વસ્યારે લોલ;
એવી વીરવિજયની વાણી, કે શિવસુખ પામીએરે લોલ. ૭. પ્રભુજી જાતું પાલિતાણા શહેરકે

૩૬

શેત્રાંજ ગઢતા વાસીરે, મુજરો માનજેરે લાલ સેવકની સુણી વાતો રે, દીલમાં ધારજો
રે; પ્રભુ મેં દીકો તુમ દેહાર, આજ મને ઉપ-યો હરખ અપાર; સાહિબાની સેવારે, ભવ
દુઃખ ભાંગશે રે, ઠાઠાજીની સેવારે, શિવ સુખ આપશે રે. ૧. એક અરજ અમારી રે,
દિલમાં ધારજો રે, ચોરાસી લાખ ફેરા રે, દૂર નિવારજો રે; પ્રભુ મને હુગંતિ પડતો રાખ,
પ્રભુ મને દરિસણ વહેલું ઢાખ, સાહિબાં ૨. દોલત સવાઈ રે, સોરઠ દેશની રે,
બલિહારી હું જાઈ રે, પ્રભુ તારા વેશની રે; પ્રભુ તારું ડુડું ઈડું રૂપ, મોહા સુર
નર વૃંદને ભૂપ. સાહિબાં ૩. તીરથ કેઈ નહિ રે, શેત્રાંજ સારખું રે; પ્રવચન
પેખીને કીધું મેં તેં પારખું રે; ઋષભને જોઈ જોઈ હરખે જોહ, ત્રિભુવન લીલા પામે
તેહ. સાહિબાં ૪. ભવો ભવ હું માંગું રે, પ્રભુ તારી સેવના રે, ભાવઠ ન ભાંગે રે,
જગમાં જે વિના રે; પ્રભુ મારા પુરો મનના કોડ, ઇમ કહે ઉદયરતન કર જોહ. સાહિબાં ૫.

૩૭

[રાગ પૂર્વી-ઘડી ઘડી સાંભરો શાન્તિ સહુણા.-એ દેશી]

ગિરિવર દરિસણ વિરલા પાવે, પૂરવ સંચિત કરમ અપાવે. ગિરિં. ઋષભ જિનેશ્વર
પૂજા રચાવે, નવ નવ નામે ગિરિ ગુણ ગાવે. ગિરિં ૧. એ આંકણી. સહુસ કરમલ ને
મુકિતનિલય ગિરિ, સિદ્ધાચળ શતકૂટ કહાવે; ગિરિં ઠંક કઠબને કોડી નિવાસો, લોહિત્ય
તાલધ્વજ સુર ગાવે. ગિરિં ૨. ઠંકાદિક પંચ કૂટ સજીવન, સુર નર મુનિ મળી નામ
થપાવે; ગિરિં રચણખાણુ જડીખૂટી ગુફાઓ, રસકૂંપિકા ગુરુ, ઈહાં બતાવે. ગિરિં ૩.
પણુ પુન્યવંતા પ્રાણી પાવે, પુન્ય કારણુ પ્રભુ પૂજા રચાવે; ગિરિં દશકોટી શ્રાવંકને જમાડે,
જૈનતીથ યાત્રા કરી આવે. ગિરિં ૪. તેથી એક મુનિ દાન દિયતાં, લાભ ઘણો સિદ્ધાચળ
થાવે; ગિરિં ચંદ્રશેખર નિજ ભગિની ભોગી, તે પણ એ ગિરિ મોક્ષે જાવે. ગિરિં ૫.
ચાર હત્યારા નર પરદારા, દેવ ગુરુદ્રવ્ય ચોરી આવે; ગિરિં ચૈત્રી કાર્તિકી પૂનમ યાત્રા,
તપ જપ ધ્યાનથી પાપ જલાવે. ગિરિં ૬. ઋષભએન જિન આદે અસંખ્યા, તીર્થ કર મુક્તિ

સુખ પાવે, ગિરિં શિવ વહુ વરવા મંડપ એ ગિરિ, શ્રી શુભ વીર વચન રસ ગાવે. ગિરિં ૭.

૩૮

[તોરણ આઠ કચું ચલે રે-એ દેશી]

ભરતને પાટે ભૂપતિ રે. સિદ્ધિ વર્ધા એણે કાય, સલૂણા. અસંખ્યાતા તિહાં લગેરે, હુઆ અન્નિતન્નિનરાય, સલૂણા. ૧. જેમ જેમ એ ગિરિ ભેટીએ રે, તેમ તેમ પાપ પલાય. સં અન્નિત નિનેશ્વર સાહિબો રે, ચોમાસુ રહી બાય. સં જેમં ૨. સાગરમુનિ એક કોડીશુંરે તોડ્યા કમનાં પાસ. સં પાંચ કોડી મુનિરાજ શુંરે, ભરત વરયા શિવવાસ. સં જેમં ૩. આદીશ્વર ઉપકારથીરે, સત્તરકોડી સાથ. સં અન્નિતસેન સિદ્ધાયણે રે, જાલ્યો શિવવહુ હાથ. સં ૪. અન્નિતનાથમુનિ ચૈત્રની રે, પનમે દશ હજાર. સં આદિલયશા-મુક્તિ વર્ધા રે, એક લાખ અણગાર. સં જેમં ૫. અજરામર ક્ષેમંકરુ રે, અમરકેતુ ગુણકંદ. સં સહઅપત્ર શિવંકરુ રે, કમંક્ષય તમઃકંદ. સં જેમં ૬. રાજરાજેશ્વર એ ગિરિ રે, નામ છે મંગળરૂપ. સં ગિરિવર રજતકમંજરી રે, શીશ ચઢાવે ભૂપ. સં જેમં ૭. દેવયુગાદિ પૂજતાં રે, કમં હોયે ચકચૂર. સં શ્રી શુભવીરને સાહિબા રે, રહેલે હૈડા હજાર. સલૂણા જેમં ૮

૩૯

(એ ઉંચોને અલબેલો રે, કામણગારો કાનુડો-એ દેશી)

સિદ્ધાયણ શિખરે દીવોરે, આદીશ્વર અલબેલો છે, બંણે દર્શન અમૃત પીવો રે, આં શિવ સોમજસાની લારે રે, આં તેરકોડી મુનિ પરિવારે રે, આં સિદ્ધં ૧. કરે શિવ સુંદરીનું આણું રે, આં નારદજી લાખ એકાણું રે, આં વસુદેવની નારી પ્રસિદ્ધિ રે, આં પાંત્રીસ હજાર તે સિદ્ધિ રે, આં સિદ્ધાં ૨. લખ બાવન ને એક કોડી રે, આં પંચાવન સહસને બેડી રે, આં સાતસેં સત્યેતેર સાધુ રે, આં પ્રભુ શાન્તિ ચોમાશું કીધું રે, આં સિદ્ધાં ૩. તવ એ વરિયા શીવનારી રે, આં ચૌદ સહસ મુનિ દમિતારી રે આં પ્રચુમ્નપ્રિયા અચલી રે, આં ચૌદચાલીસેં વૈદલિં રે, આં સિદ્ધાં ૪. થાવચ્યાપુત્ર હજારે રે, આં શુક પરિવાજક એ ધારે રે, આં સેલગ પણસય વિખ્યાતે રે, આં સુભદ્રમુનિ સયસાતે રે, આં સિદ્ધાં ૫. ભવ તરિયા તેણે ભવતારણુ રે, આં ગજચંદ્ર મહોદય કારણુ રે, આં સુરકાંત અચલ અલિનંદો રે, આં સુમતિ શ્રેષ્ઠા ભયકંદો રે, આં સિદ્ધાં ૬. હાં મોક્ષ ગયા કેઈ કોટી રે, આં અમને પણ આશા મોટી રે. આં શ્રદા સંવેગે ભરિયો રે, આં મેં મોટો દરિયો તરિયો રે. આં સિદ્ધાં ૭. શ્રદાવિષ્ણુ કુણુ દહાં આવે રે, આં લધુ જળમાં કેમ તે નાવે રે, આં તેણે હાથ હવે પ્રભુ જાલો રે, આં શુભવીરને હુંડે વહાલો રે, આં સિદ્ધાયણ શિખરે દીવો રે. ૮.

૪૦

તીરથની આશાતના નવિ કરીયે, હારે નવિ કરીયે રે નવિ કરીયે; હારે ધૂપ ધ્યાન.

ઘટા અનુસરીએ, હારે તરિયે સંસાર. તીં ૧. આશાતન્ત કરતાં યકાં ધન હાણી, ભૂખ્યાં ન મળે અન્નપાણી; કાયા વળી રોગે ભરાણી, હારે આ ભવમાં એમ. તીં ૨. પરભવ પરમાધામી ને વશ પડશે, વૈતરણી નદીમાં ભળશે; અગ્નિ ને કુંડે બલશે, હારે નહીં શરણું કાચ. તીં ૩. પૂરવ નવાણું નાથજી ઈંડાં આંચ્યા, સાધુ કેઈ મોહો સિધાંચ્યા; શ્રાવક પશુ સિદ્ધિ સુહાંચ્યા, હારે જપતાં ગિરિનામ. તીં ૪ અષ્ટોત્તર શતકુટ એ ગિરિ ઠામે, સૌંદર્યં યશોધર નામે; પ્રોતિમંડણ કામુક કામે, હારે વળી સહજનંદ. તીં ૫. મહોંદ્ર-ધ્વજ સરવારથ સિદ્ધ કહિયે, પ્રિયંકર નામ એ લહિયે; ગિરિ શિતલ છાંયે રહીએ, હારે નિત્ય કરિયે ધ્યાન. તીં ૬. પૂજા નવાણું પ્રકારની એમ કીજે, નરભવનો લાહો લીજે; વળીદાન સુપાત્રે દીજે, હારે ચઢતે પરિણામ તીં ૭. સેવાના ફલ સંસારમાં કરે લીલા, રમણી ધન સુંદર ખાલા; શુભવીર વિનોદ વિશાલા, હારે મંગળ શિવમાલ તીં ૮.

૩ શ્રી ઋષભદેવ જિન સ્તવનો

૧

આદિજિનં વન્દે ગુણસદનં સદનન્તામલભોધં રે; ભોધકતા-ગુણ-વિસ્તૃત-કીર્તિં કીર્તિંત-પ્રથમવિરોધ-રે-આદિં ૧. રોધ-રહિત-વિસ્કુરદુપયોગં યોગં દ્વયતમભંગં રે; ભંગં નય-મજ-પેશલ-વાચં વાચંચમસુખસંગં રે-આદિં ૨. સંગત-પદ શુચિ-વચન તરંગં રંગં જગતિ દદાનં રે; દાન-સુર-દ્રુમ-મગ્નુલ-હૃદયં હૃદયંગમગુણુભાનં રે-આદિં ૩. ભાડડનન્દિત-સુરવર-પુત્રાગં નાગર-માનસ-હંસં રે-હંસગતિં પચ-ચમ-ગતિવાસં વાસવવિહિતાશંસં રે-આદિં ૪. શંસંતં નય-વચનમનવમં નવ-મંગલ-દાતારં રે; તાર-સ્વરમધ-ધન-પવમાનં માન-સુલટ-જેતારં રે-આદિં ૫.

વસન્તતિલકા છન્દ :

ઈત્યં સ્તુતઃ પ્રથમ-તીર્થપાતઃ પ્રમોહા-રહીમઘરોવિજયવાચકપુંગવેન; શ્રીપુણ્ડરીક ગિરિરાજ વિરાજમાનો, માનો-સુખાનિ વિતનોતુ સતાં સુખાનિ. ૬.

૨

પ્રથમ જિણેસર પ્રણુમીયે, જાસ સુગંધીરે કાચ; કલ્પવૃક્ષ પરે તાસ, ઈંદ્રાણી નયન જે. ભુંગ પરે લપટાય. ૧. રોગ ઉરગ તુજ નરિ નડે, અમૃત જે આસ્વાહ; તેહથી પ્રતિહત તેહ, માતું કોઈ નવી કરે, જગમાં તુમ શું રે વાદ. ૨. વગર ધોષ તુજ નીરમલી, કાયા કંચન વાન; નહિં પ્રસ્વેદ લગાર, તારે તું તેહને જે ધરે તાહરું ધ્યાન. ૩. રાગ ગયો તુજ મન થકી, તેહમાં ચિત્ર ન કોઈ; રુધિર આમિપથી, રોગ ગયો તુજ જનમથી, દુધ સહોદર હોય. ૪. આસોઆસ કમલ સમે, તુજ લોકોત્તર વાત દેખે ન આહાર નિહાર, ચરમ ચક્ષુ ધણી, એહવા તુજ અવદાત. ૫. ચાર અતિશય મૂલથી, ઓગણીસ દેવના કીધ; કર્મ ખખ્યાથી અગ્યાર, ચોત્રીશ એમ અતિશયા સમ-વાયાંગે પસિદ્ધ. ૬. જિન ઉત્તમ ગુણુ ગાવતાં, ગુણુ આવે નિજ અંગ; પદ્મવિજય કહે એહ સમય; પ્રભુ પાળજો, જિમ થાઈ અક્ષય અભંગ. ૭.

૩

જ્ઞાનરણ્ય રચણાયરુ રે, સ્વામી રુપલ જિણ્હ; ઉપગારી અરિહા પ્રભુ રે, લોક લોકોત્તર નંદ રે. ૧. ભવિયા ભાવે ભજે ભગવંત, મહિમા અતુલ અનંત રે; ભવિયા ભાવેં તિગ તિગ આરક સાગરુ રે; કોડાકોડી અહાર; યુગલા ધર્મ નિવારીયોરે, ધર્મ પ્રવર્તન હાર રે ભ૦ ૨. જ્ઞાનાતિશયે ભવ્યના રે, સંશય છેદનહાર; દેવ નરા તિરિ સમ-ઝીયા રે, વચનાતિશય વિચાર રે. ભ૦ ૩. ચાર ધને મધવા સ્તવે રે, પૂજાતિશય મહંત; પંચ ધને યોજન ટલે રે, કષ્ટ એ તૂયં પ્રસંત રે. ભ૦ ૪. યોગક્ષેમંકર જિનવરુ રે, ઉપશમ ગંગા નીર; પ્રીતિ લક્ષિતપણે કરી રે, નિત્ય નમે શુભવીર રે. ભ૦ ૫.

૪

આદિકરણ અરિહંતણ, યોજગડી અવધાર; લલનાં પ્રથમ જિનેસર પ્રણમિએ, વંછિત ફળ દાતાર. ભ૦ આં ૧. ઉપગારી અવનીતણે, ગુણ અનંત ભગવાન; ભ૦ અવિનારી અક્ષયકળા, વરતે અતિશયનિધાન. ભ૦ આં ૨. ગૃહવાસે પણ જેહને, અમૃતકળ આહાર; ભ૦ તે અમૃતકળને લહે, એ યુગતું નિરધાર. ભ૦ આં ૩. વંશ ઈક્ષ્વાક છે જેહનો, ચહતો રસ સુવિશેષ; ભ૦ ભરતાદિક યથા કેવળી, અનુભવ રસ ફળ દેખ. ભ૦ આં ૪. નાલિશયા કુળમંહેણે, મરુદેવી સર હંસ; ભ૦ ઋષભદેવ નિતુ વંદીયે, જ્ઞાનવિમલ અવતંસ. ભ૦ આં ૫.

૫

સમકિતદ્વાર ગભારે પેસતાંણ, પાપ પડલ ગયાંદર રે; મોહન મરુદેવીનો લાડ-લોણ, દીઠો મીઠો આનંદ પૂર રે. સમ૦ ૧. આયુ વરણત સાને કરમનીણ, સાગર કોડાકોડી હીણુ રે; સ્થિતિ પઠમ કરણે કરીણ, વીયં અપૂરવ મોઘર લીધ રે. સમ૦ ૨. ભૂંગળ ભાંગી આઘ કવાચનીણ, મિથ્યાત્વ મોહની સાંકળ સાધરે; બાર ઉઘાડયાં શમ સંવેગનાણ, અનુભવ ભવને યેઠો નાથ રે. સમ૦ ૩. તોરણ બાંધ્યું જીવદયા તણુંણ, સાથીયો પૂર્યો શ્રદ્ધા રુપરે; ધૂપ ઘટી પ્રભુગુણ અનુમોહનાણ, ધીગુણ મંગળ આઠ અનુ-પરે. સમ૦ ૪. સંવર પાણી અંગ પખાલણેણ, કેસર ચંદન ઉત્તમ ધ્યાનરે; આતમ ગુણુરુમિ મૃગમદ મહુમહેણ, પંચાચાર કુસુમ પ્રધાનરે. સમ૦ ૫. ભાવપૂલએ પાવન આતમાણ, પૂલે પરમેશ્વર પુણ્ય પવિત્ર રે; કારણ ભેગે કારણ નીપજેણ, ખીમા-વિજય જિન આતમ રીત રે. સમ૦ ૬.

૬

શ્રી વિનયવિજય ઉપાધ્યાયણ કૃત આરિજિન વિનતિરૂપ સ્તવન

પામી સુગુરૂ પસાય રે, શત્રુજય ઘણી; શ્રી રિસહેસર વિનવુંએ. ૧. ત્રિભુવન નાયક દેવરે, સેવક વિનતિ; આદિશ્વર અવધારીયે એ. ૨. શરણે આબો સ્વામી રે, હું સંસારમાં; વિક્રમે વૈરીયે નડયો એ. ૩. તાર તાર મુજ તાતરે; વાત કિશી કહું; ભવભવ એ ભાવઠ તણી એ. ૪. જન્મ મરણ જંબલ રે, બાલ તરુણપણું; વહી વહી

જરા હહે ઘણું એ પ. કેમે ન આંચો પાર રે; સાર હવે સ્વામી; રથેન કરો એ માહરી એ. ૬. તાર્યા તુમે અનંત રે, સંત સુગુણ વત્રી: અપરાધી પણ ઉદ્યાર્યા એ. ૭. તો એક દીનદયાલ રે, બાલ દયામણો, હું શા માટે ત્રિસર્યો એ. ૮. જે ગિરૂઆ ગુણવંત રે, તારો તેહને; તે માંહે અચરિત્ કિશ્યું એ. ૯. જે મુજ સરિખો દીન રે, તેહને તારતાં; જગ વિસ્તરશે જશ ઘણો એ, ૧૦. આપદે પડિયો આજ રે, રાજ તુમારહે; ચરણે હું આંચો વહી એ. ૧૧. મુજ સરિખો કેઈ દીન રે, તુજ સરિખો પ્રભુ; જોતાં જગ લાલે નહીં એ. ૧૨. તોયે કરુણાસિંધુ રે. બધુ ભુવન તણા; ન ઘટે તુમ ઉવેખવું એ. ૧૩. તારણહારો કેઈ રે, જો ખીજે હુવે; તો તુમ્હને શાને દહું એ. ૧૪. તુંહિજ તારીશ નેટ રે, પહિલાને પછે; તો એવડી ગાદિમ કીસી એ. ૧૫. આવી લાગ્યો પાય રે, તે કેમ છોડશે; મન મનાગ્યા વિણ હવે એ. ૧૬. સેવક કરે પોકાર રે, બાહિર રહ્યા જશે, તો સાહુમ શોભા કીસી એ. ૧૭. અતુલી બલ અરિહં-તરે, જગને તારવા; સમરથ છો સ્વામી તુમે એ. ૧૮. શું આવે છે જોર રે, મુજને તારતાં; કે ધન જોસે છે કિશ્યું એ. ૧૯. કહેશે તુમે જિણુંદ રે, ભક્તિ નથી તેહવી; તો તે ભક્તિ મુજને દીપો એ. ૨૦. વલી કહેશે ભગવંત રે, નહિં તુજ યોગ્યા; હમણા મુક્તિ જોવા તણી એ. ૨૧. યોગ્યા તો પણ નાથ રે, તુમહીજ આપશે; તો તે મુજને દીજિયે એ. ૨૨ વલી કહેશે જગદીશરે, કર્મ ઘણું તાહરે; તો તેહજ ટાલો પરાં એ. ૨૩. કર્મ અમારાં આજ રે, જગપતિ વારવા; વલી કોણ ખીજે આવશે એ. ૨૪. વલી જાણો અરિહંતરે, એહને વિનતિ; કરતાં આવડતી નથી એ. ૨૫ તો તેહિજ મહારાજ રે, મુજને શીખવો; જેમ તે વિધિયું વિનવું એ. ૨૬. માય તાય વિણ કોણ રે, પ્રેમે શીખવે; બાલકને કહો બોલવું એ. ૨૭. જો મુજ જાણો દેવ રે, એહ અપાવનો; ખરજ્યો છે કાલિકા દવે એ. ૨૮. કેમ લેવું ઉત્સંગ રે, અંગે ભરયું એહનું; વિષય કપાય અશુચિયું એ. ૨૯. તો મુજ કરો પવિત્ર રે, કહો કોણ પુત્રને; વિણ માવિત્ર પખા-લશે એ. ૩૦. કૃપા કરી મુજ દેવ રે, ઈહાં લગે આણીયો, નરક નિગોદાદિક થકી એ. ૩૧. આલ્યો હવે હજુર રે, ઉભો થઈ રહો; સામું રથે જુઓ નહીં એ. ૩૨. આડો માંડી આજ રે, જોડો ખારણે; માવિત્ર તુમે માનશે એ. ૩૩. તુમે છો દયાસમુદ્ર રે, તો મુજને દેખી; દયા નથી રથે આણુતા એ. ૩૪. ઉવેખરથો અરિહંત રે, જો આણી વેલા; તો મહારી શી પરે થશે એ. ૩૫. ઉભા છે અનેક રે, મોહાદિક વૈરી; છલ જુએ છે માહરાં એ. ૩૬. તેહને વારો વેગે રે, દેવ દયા કરી; વલી વલીશું વિનવું એ. ૩૭. મરૂદેની નિજ માય રે, વેગે મોકલ્યાં; ગજ જોસારી મુક્તિમાં એ. ૩૮. ભરતે-સર નિજ નંદરે, કીધો કેવત્રી; આરીસો અવલોકતાં એ. ૩૯. અઠાણું નિજ પુત્ર રે, પ્રતિજોધ્યા પ્રેમે; જુલ કરતાં વારીયા એ. ૪૦. બાહુબલને નેટ રે, નાણ કેવલ તમે, સામી સાહુમું મોકલ્યું એ. ૪૧. ઇત્યાદિક અવદાત રે, સઘળા તુમ તણા; હું જાણું છું મૂલગા એ. ૪૨ મહારી વેલા આજ રે, મૌન કરી જોડા; ઉત્તર શેં આપો નહીં એ. ૪૩. વિતરાગ અરિહંત રે, સમતાસાગર; માહારાં તાહરાં; શાં કરો એ. ૪૪. એકવાર

મહારાજ રે, મુજને સ્વમુખે; બોલાવો સેવક કહી એ. ૪૫. એટલે સિદ્ધાં કાજ રે, સઘલાં માહુરાં મનના મનોરથ સવિ કૃત્યા એ. ૪૬. ખમજો મુજ અપરાધ રે, આસંગો કરી; અસમજસ જે વિનબ્યું એ. ૪૭. અવસર પામી આજ રે, જો નવિ વિનવું; તો પસ્તાવો મન રહે એ. ૪૮. ત્રિભુવન તારણહાર રે, પુણ્યે માહરે; આવી એકાંતે મદ્યા એ. ૪૯. બાલક બોલે બોલ રે, જે અવિગતપણે; માય તાયને તે રૂચે એ. ૫૦. નયણે નિરખ્યો નાથ રે, નાલ નરિદનો; નંદન નંદનવન જિસ્યે એ. ૫૧. મરુદેવી ઉરહંસ રે, વંશ ઇખાગનો; સોહાકર સોહામણો એ. ૫૨. માય તાય પ્રભુ મિત્ર રે, ખંધવ માહરે; જીવ જીવન તું વાલહો એ. ૫૩. અવર ન કો આધાર રે, ધણે જગ તુજ વિના; ત્રાણ શરણ તું ધણી એ. ૫૪. વલી વલી કરું પ્રણામરે, ચરણે તુમ તણે; પરમેશ્વર સન્મુખ જુઓ એ. ૫૫. લવ લવ તુમ પાય સેવ રે, સેવકને દેજો; હું માથું છું એટલું એ. ૫૬. શ્રી કીર્તિવિજય ઉવઝાય રે, સેવક એણિ પેરે; વિનય વિનય કરી વિનવે એ. ૫૭.

૬

નાભી નરીદનો નંદન વંદીએરે, મારુદેવાજી માત મદહાર; નહીં જસ લંછન લંછન ગવચનું રે, મેટ્યા મોહ મહા વિકાર, કેવળ કમળા વિમલા તું વર્યા. ૧. હરીહર બ્રહ્મા પુરંદર જ્ઞાનથી રે, જ્ઞાન અનંતુ જિનવર રાજ; જગ લોચનથી અધિક પ્રભા નહી રે, જેમ રૂખ તારકના સમુદાય. કેવલ ૨. ધર્મ બતાયા માયા પરીહરી રે, લવ દાવા-નલ ઉપશમ નીર; પાપ હર્યા કાયા ધતુપની રે; પંચસયા સોવન શરીર. કેવલ ૩. શિવ સુખ ભોગી શિવ સુખ આપીએ રે, દાસતણી ચરદાસ મનાય; મોટા મૌન ધરીને જો રહે રે. તો કેમ કારજ થાય. કેવલ ૪. પંકજ દળ જળ બિંદુ જગ લહે રે, ઉપમા મોતીની મહારાજ; સત્જનન સંગે રે, જગ જગ પામીએ રે, કહે શુભ સેવક દયો શીવરાજ. કેવલ ૫.

૭

ઋષભ જિતરાજ મુજ આજદિન અતિ લલો, ગુણ નીલો જેણે તુજ નયણ દીઠો, હુઃખ ટળ્યાં સુખ મળ્યાં સ્વામિ! તુજ નિરખતાં, સુકૃત સંચય હુઓ પાપ નીઠો. ઋષભ ૦ ૧. કલ્પ શાખી કૃત્યો કામ ઘટ મુજ મળ્યો, આંગણે અમિયનો મેહ વૂઠો, મુજ મહી-રાણ મહી-ભાણ તુજ દર્શને, ક્ષય ગયો કુમતિ અધાર જૂઠો. ઋષભ ૦ ૨. કવણુ નર કનક મણિ છોડી તૃણ સંગ્રહે? કવણુ કુંજર તણ કરહ લેવે? કવણુ બેસે તણ કલ્પતરુ બાઉલે? તુજ તણ અવર સુર કોણુ સેવે? ઋષભ ૦ ૩. એક મુજ ટેક સુવિવેક સાહિબ સદા, તુજ વિના દેવ દૂજો ન ધંડું, તુજ વચન-રાગ સુખ સાગરે ઝીલતો, કર્મ ભર બ્રમ થકી હું ન બીહું. ઋષભ ૦ ૪ કોડી છે દાસ વિભુ! તાહરે ભલ ભલા, માહરે દેવ તૂં એક પ્યારો, પતિત પાવન સમો જગત ઉદ્ધારકર, મહિર કરી મોહિ ભવ જલાંધ તારો. ઋષભ ૦ ૫. મુક્તિથી અધિક તુજ ભક્તિ મુજ મન વસી, જેહયું સખલ પ્રતિ-ખંધ લાગો, ચમક-પાષાણુ જિમ લોહને ખિચર્યે, મુક્તિને સહજ તુજ ભક્તિ-રાગો. ઋષભ ૦ ૬. ધન્ય! તે કાય જેણિ પાય તુજ પ્રણમિયે, તુજ યૂણ્યે જેહ ધન્ય! ધન્ય! જિહા, ધન્ય! તે હૃદય જેણિ તુજ સદા સમરતાં, ધન્ય! તે રાત ને ધન્ય! દીહા.

ઋષભ ૭. ગુણ અનંતા સદા તુજ ખજને ભર્યાં, એક ગુણ દેત મુજ શું વિમાસો ? રચણ એક દેત શી હાણુ રચણાયરે ? લોકની આપદા જેણે નાસો. ઋષભ ૮. ગંગ સમ રંગ તુજ કિર્તિ-કલ્પોક્તને, રવિ થકી અધિક તપ-તેજ તાને, નયવિજય વિબુધ સેવક હું આપરો, જસ કહે અખ મોહિ ભવ નિવાને. ઋષભ ૯.

૮ (રાગ : રામ કલી)

ઋષભદેવ હિતકારી, જગતશુરુ ઋષભદેવ હિતકારી; પ્રથમ તીર્થંકર પ્રથમ નરસર, પ્રથમ યતિ બ્રહ્મચારી, જગ ૧. વરસી દાન દેષ તુમ જગમે, ઇલતિ ઇતિ નિવારી; તૈસી કાહી કરતુ નાહી કરના, સાહિબ બેર હમારી, જગ ૨. માગત નહી હમ હાથી ઘોડે, ધન કન કંચન નારી; દિવ્યો મોહિ ચરનકમલકી સેવા, ચાહિ લગત મોહિ પ્યારી; જગ ૩. ભવલીલા વાસિત સુર ડારે, તું પર સખહી ઉવારી; મેં મેરો મન નિશ્ચય કીનો, તુમ આણુ શિર ધારી. જગ ૪. એસો સાહિબ નહિ કો જગમે, યાસું હોય દિલદારી; કિલહી દલાલ પ્રેમકે બિચિં, તિહાં હઠ જે'ચે, ગમારી. જગ ૫. તુમહી સાહિબ મેં હું બંદા, યા મત દિવ્યો વિસારી; શ્રી નયવિજય વિબુધ સેવકકે, તુમહો પરમ ઉપકારી. જગ ૬.

૪. અનિતનાથ જિન-સ્તવને।

૧ (રાગ : કાફી)

અનિતદેવ મુજ વાલહા, જયું મોરા મેહા; (ટેક) જયું મધુકર મન માલતી, પંથી મન ગેહા. અં ૧. મેરે મન તુંહી રુચ્યો; પ્રભુ કંચન દેહા; હરિહર બ્રહ્મ પુરંદરા, તુજ આગે કેહા. અં ૨. તુંહી અગોચર કો નહી, સજ્જન ગુન રેહા; ચાહે તાકું ચાહિયે, ધરી ધમંજનેહા. અં ૩. લગતવચ્છલ જગતારનો, તું બિરુદ વદેહા; વીત-રાગ હુષ વાલહા, કયું કરી ઘો છેહા. અં ૪. જે જિનવર હે ભરતમેં, ઐસ્વત વિદેહા; જસ કહે તુજ પદ પ્રણમતે, સખ પ્રણમે તેહા. અં ૫.

૨

પ્રીતલડી બંધાણી રે અનિત બિણુંઠ શું, કાંઈ પ્રભુ પાપે ક્ષણ એકે મન ન સુહા-યને; ધ્યાનની તાલી રે ભાગી નેહ શું, જલદઘટા જીમ શિવસુત વાહન દાયને. પ્રીતલડી ૧. નેહ ઘેલું મન મારું રે પ્રભુ અલજે રહે, તન મન ધન એ કારણથી પ્રભુ મુજને; મારે તો આધાર રે સાહીબ રાવલો, અંતરગતનું પ્રભુ આગલ કહું શુંજને. પ્રીતલડી ૨. સાહેબ તે સાચો રે જગમાં જાણીએ, સેવકતા જે સહેજે સુધારે કાજ ને; એહવેને આચરણે કેમ કરીને રહું, બિરુદ તુમારો તારણ તરણ જહાજને. પ્રીતલડી ૩. તારકતા તુજ માંહે રે શ્રવણે સાંભલી, તે ભણી હું આન્યો છું દીન દયાલ ને; તુજ કરુણાની લહેરે મુજ કારજ સરે, શું ધણું ઠહીએ જણ આગલ કૃપાલ ને. પ્રીતલડી ૪. કરુણા દષ્ટિ કીધી રે સેવક ઉપરે, ભવ ભવ ભાવઠ ભાંગી ભક્તિ પ્રસંગ ને; મન વંછિત ફલીયાં રે જિન આલંબને, કર નેડીને મોહન કહે મન રંગ ને. પ્રીતલડી ૫.

૩

અનિત અનિત જિન ધ્યાઇયે, ધરી હૈકે હો ભવિ નિમંજ ધ્યાન; હુકય સારતા મેં

રહ્યો, સુરભિ સમ હો લહિ તાસ વિજ્ઞાન. અં ૧. ક્રીટ ધ્યાન ભૂંગી તણો, નિત ધરતાં હો તે ભૂંગી નિદાન; લેકલઘૌત સ્વરૂપતા, લોહ ક્ષરસત હો પારસ યાવાન. અં ૨. પિયુમંદાઢિકે સહિ, હોય અંદન હો મલયાચલ સંગ; સિંધવ ક્યારીમેં પડ્યો, જિમ પલટે હો વસ્તુનો રંગ. અં ૩. ધ્યેય રૂપની એકતા, કરે ધ્યાતા હો ધરે ધ્યાન સુખાન; કરે કતલ મલ ભિન્નતા, જિમ નાસે હો તમ ઉગતે ભાન. અં ૪. યુગલંબન યોગથી, નિરાલંબનતા હો સુખ સાધન જોહ; ચિદાનંદ અવિચળ કળા, ક્ષણમાંહે હો ભવિ પાવે તેહ. ૫.

૪ (રાગ : ભૈરવ)

અજિત જિનંદ દેવ, ચિર ચિત્ત ધ્યાઇએ; ચિર ચિત્ત ધ્યાઇએ, પરમ સુખ પાઇએ. અજિં (આંકણી) અતિ નીકો ભાવ જલ, વિગત મમત મલ; એસા જ્ઞાનસરથી, સુજલ ભર લાઇએ. અજિં ૧. કેસર સુમતિ ઘોરી, ભરી ભાવના ક્યોરી; કર મન ભોરી અંગ, અંગીયાં રચાઇએ. અજિં ૨. અભય અખંડ ક્યારી, સીંચકે વિવેક વારી; સહજ સુભાવમેં, સુમન નિપજાઇએ. અજિં ૩. ધ્યાન ધુપ જ્ઞાન દીપ, કરી અષ્ટકમંજીપ; દુવિધ સરૂપ તપ, નૈવેદ્ય ચઢાઇએ. અજિં ૪. લીજીએ અમલ દલ, ચઢાઇએ સરસ ફલ; અક્ષત અખંડ ઝોધ, સ્વસ્તિક લખાઇએ. અજિં ૫. અનુભવ ભોર ભયો, મિથ્યા તમ દૂર ગયો; કરિ જિન સેવ ઈમ, ગુણ કુનિ ગાઇએ અજિં ૬. ઇણવિધ ભાવ સેવ. કીજિયે સુનિત્ય મેવ; ચિદાનંદ પ્યારે ઈમ, શિવપુર પાઇએ. અજિં ૭.

૫. શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવનો.

૧

હારે પ્રભુ સંભવસ્વામી ત્રીજા શ્રીજગનાથજી, લાગીરે તુજથી દૃઢ ધર્મની પ્રીતડીરે લો; હારે સરસ સુકોમળ સુરતરુ દીધી બાથજી, જાણ્યું રેસે ભૂખે લીધી સૂખડીરે લો. ૧. હાં સકળ ગુણે કરી ગીરુઓ તુંડી જ એકજી, દીઠારે મન મીઠો ઇઠો રાજીઓરે લો; હારે તુજશું મિલતાં સાચો મુજશું વિવેકજી, હુંતોરે ધણીઆતો થઇને ગાજીઓરે લો. ૨. હાં નહિ છે માહરે હવે કેહની પરવાહજી, જોતારે સાહી મુજ હેજે બાંહડીરે લો; હારે તુજ પાસેથી અળગો ન રહું નાહજી, દોડેરે ક્ષણ તાવડ છાંડિ છાંહડિરે લો. ૩. હાં બાગ્યે લહીયે તુજ સરીખાનો સંગજી, આણેરે જમવારે કિરિ કિરિ દોહિલારે લો; હારે જોતિ મનોહર ચિંતામણીનો નંગજી, જોતારે કિમે નહીં જમમાં સોહિલોરે લો. ૪. હાં ઉતારે મત ચિતકાથી નિજ દાસજી, ચિંતારે ચુરંતાં પ્રભુ ન કરો ગઇરે લો; હારે પ્રેમ વધારણ કાંતિ તણી અરદાસજી, ગણતારે પોતાનો સવિ લેખે થઇરે લો. ૫.

૨

મુને સંભવ જિનશું પ્રીત, અવિહલ લાગીરે; કાંઈ દેખત પ્રભુ મુખ ચંદ, ભાવક ભાગીરે. ૧. જિન સેના નંદન દેવ, દિલડે વસીયોરે; પ્રભુ ચરણ નમે કર જોહ, અનુભવ રસીયોરે. ૨. તોરી ધનુસય ચાર પ્રમાણ, ઉંચી કાચારે; મનમોહન કચનવાન, લાગી તોરી માચારે. ૩. પ્રભુ રાયજિતારી નંદ, નયણે દીઠારે; સાવશથી પુર શણગાર, લાગે મુને મીઠારે. ૪. પ્રભુ પ્રહાર્યારી ભગવાન, નામ સુણાવેરે; પણ મુગતિવધુ વશી મંત્ર, પાઠ ભણાવેરે. ૫.

મુજ રઠ લાગી મનમાંહે, તુજ ગુણ કેરી રે; નહિં તુજ મૂરતને તોલ, સૂરત ભલેરીરે. ૬.
જિન મહેર કરી લગવાન, વાન વધારેરે; શ્રી સુમતીવિજય ગુરુ શિષ્ય, દિક્ષમાં ધારેરે. ૭.

૩

સાહેબ સાંભળોરે, સંભવ અરજ અમારી; ભવોભવ હું ભમ્યોરે, ન લહી સેવા
તુમારી; નરક નિગોઠમારે, હું તિહાં બહુ ભવ ભમિયો; તુમ વિષુ દુઃખ સહારે, અહ-
નિશ કોથે ધમધમીયો. સાં ૧. ઈંદ્રિય વશ પડ્યોરે, પાળ્યાં વ્રત નવિ હોંસે; વ્રસપણું
નવિ ગણ્યુરે, હણીયા ધાવર હુંસે; વ્રત ચિત્ત નવી ધર્યાં રે, ખીજું સાચું ન બોલ્યું;
પાપની ગોઠીરે, ત્યાં મેં હુઈડું જઈ બોલ્યું. સાં ૨. ચોરી મેં કરીરે, ચઠવિહુ અદત્ત
ન ઠાળ્યું; શ્રી જિન આણ્યુંરે, મેં નવિ સંજમ પાળ્યું; મધુકર તણી પરેરે, શુદ્ધ ન
આહાર ગવેખ્યો; રસના લાલચેરે, નિરસ પિંડ ઉવેખ્યો. સાં ૩. નરભવ દોહિલોરે,
પામી મોહવશ પડીયો; પરચી દેખીનેરે, મુજ મન તિહાં જઈ અડીયો; કામ ન કો સ્યારિ
પાપે પિંડ મેં ભરીયો; શુદ્ધ બુદ્ધ નવિ રહી રે, તેણે નવિ આતમ તરીચો. સાં ૪.
લક્ષ્મીની લાલચેરે, મેં બહુ દીનતા દાખી; તો પણુ નવિ મળીરે, મળી તો નવિ રહો
રાખી; જે જન અલિલખે રે, તે તો તેહથી નાસે; તૃણ સમજે ગણેરે, તેહની નિત્ય
રહે પાસે. સાં ૫. ધન્ય ધન્ય તે નરારે, એહનો મોહ વિછોડી; વિષય નિવારીનેરે,
જેહને ધમમાં જોડી, અલક્ષ તે મેં ભખ્યોરે, રાત્રિભોજન કીધાં; વ્રત નવિ પાળીયારે,
જેહવાં મૂળથી લીધાં. ૬. અનંત ભવ હું ભમ્યોરે, ભમતાં સાહિબ મળીયો; તુમ
વિના કોણુ દીએરે, બોધિરયણુ મુજ બળીયો; સંભવ આપજોરે, ચરણુ કમળ તુમ
સેવા; નય એમ વિનવેરે, સુણુજો દેવાધિદેવા. સાં ૭.

૪ [રાગ-ગોડી]

સંભવજિન જળ નયન મિલ્યો હો. (ટેક) પ્રગટે પૂરવ પુણ્યકે અંકુર, તબથેં દિન
મોહી સફલ વલ્યો હો; અંગન મેં અમિયેં મેહ વૂઠે, જન્મ તાપકો વ્યાપ ગલ્યો હો. સાં ૦
૧. જૈસી ભક્તિ તૈસી પ્રભુ કરુના, પ્રવેત શંખમેં દૂધ ભલ્યો હો; દરશનથેં નવનિધિ મેં
પાઈ, દુઃખ દોહુગ સવિ દૂર ટલ્યો હો. સાં ૨. ડરત ફિરત હે દુરહી દિલથેં, મોહ મલ્લ
જિણે જગત્રય છલ્યો હો. સમકિત રતન લહું દરિસણથેં, અળ નવિ બાઈ કુગતિ રૂલ્યો
હો. સાં ૩. નેહુ નજર ભર નિરખત હી મુજ, પ્રભુયું હિયડો હેજ હલ્યો હો; શ્રી નય-
વિજય વિબુધ સેવકકું, સાહિબ સુરતરુ હોઈ રૂલ્યો હો. સાં ૪.

અભિનદન જિન-સ્તવનો.

૧ [રાગ નટ]

પ્રભુ! તેરે નયનકી હું બલીહારી, (ટેક) યાકી શોભા વિજીત તપસા, કમલ કરતુ
હે જલચારી; વિધુકે શરણુ ગયો મુખ અરીકે, વનથેં ગગન હરિણુ હારી. પ્રં ૧.
સહજ હિ અંજન મંબુલ નીરખત, અંજન ગર્વ દીયો દારી; છીન લહીહિ ચકોરકી
શોભા, અગ્નિ ભજે સો દુઃખ ભારી. પ્રં ૨. અંચલતા ગુણુ લીયો મીનકો, અલિ જ્યું
તારા હેં કારી; કહું સુભગતા કેતિ ધનકી, મોહી સખહી અમરનારી. પ્રં ૩. ધૂમત હે

સમતા રસ માતે, જેસે ગજબર મહવારી; તીન ભુવનમાં નહી કો ઈનકો, અભિનંદન જિન અનુકારી. પ્ર૦ ૪. મેરે મન તો તુંહી રુચત હે, પરે કુષ્ઠ પરકે લારી; તેરે નયનકી મેરે નયનમે', જશ કહે ક્ષીયો છબી અવતારી. પ્ર૦ ૫.

૨ (ધમધમ ધમકે ધુધરારે, ધુધરે હીરની દોરકે. ધમ-એ દેશી)

શ્રી અભિનંદનસ્વામીનેરે, સેવે સુરકુમરીની કોડકે; પ્રભુની ચાકરીરે, મુખ મટકે મોહિ રહિરે, ઉભી આગળ યે કર જોડકે. પ્ર૦ ૧. સ્વર ગ્રીષ્ઠે આલાપતિરે, ગાતી જિન-ગુણ ગીત રસાળ કે; પ્ર૦ તાળ મૃદંગ યજ્ઞવાતરે, દેતી અમરી ભમરી બાળકે. પ્ર૦ ૨. ધમધમ ધમકે ધુધારરે, ખળકે કટિમેખલ સારકે; પ્ર૦ નાટિક નવનવા નાયતીરે, જોલે પ્રભુ ગુણ ગીત રસાળકે. પ્ર૦ ૩. સુત સિદ્ધાર્થ માતનોરે, સંવર ભૂપતિ કુળ શિષ્ય-ગાર; પ્ર૦ ધનુસય સાઠા ત્રણનીરે, પ્રભુજીને દીપે દેહ અપાર. પ્ર૦ ૪. પુરવ લાખ પચાસનુંરે, પાળી આયુ લક્ષ્મી શુભ ઠામ; પ્ર૦ નયરી અયોધ્યાનો રાજ્યોરે, દરશણ નાણુ રચણુ ગુણુબાણુ. પ્ર૦ ૫. સેવો સમરથ સાહિબોરે, સાચો શિવનયરીનો સાય; પ્ર૦ મુજ હૈડાંમાહિ વર્યોરે, ંહાલો તીન ભુવનનો નાથ. પ્ર૦ ૬. ઈણીપરે જિન ગુણુ ગાવતારે, લાહો એ અનુભવ સુખ રસાળ; પ્ર૦ રામવિજય પ્રભુ સેવતારે, કરતાં નિત મંગળ માળ. પ્ર૦ ૭.

૩

અભિનંદન જિનરાજ, આણી ભાવ ઘણોરી, પ્રણમું તુંમયા પાય, સેવક કરિ અપણોરી; ભવભય સાગર તાર, સાહિબ સુહામણોરી; સુરતરુ જાસ પ્રસન્ન, કિમ હોયે તે દુમણોરી. ૧. ભગતવજ્રલ જિનરાજ, શ્રવણે જેહ સુણ્યોરી, તેહશું ધમંસનેહ. સહજસુભાવ બન્યોરી; ઉપશમવંત અથાગ, તોહી મોહ હણ્યોરી, રતિપતિ દુધર જેહ, દુશ્મન તે ન ગણ્યોરી. ૨. સંવરનૃપનો જાત, સંવર જેહ ધરેરી, અચરિજશું તેહમાંહી, કુળ આચાર કરેરી; કીરતિ કન્યા જાસ, ત્રિભુવનમાંહિ ફિરેરો, પરવાદી મત માન, તાસુ તેહ હરેરી. ૩. અખય લહે ક્ષણ તેહ, જેહશું હેજ વહેરી, દોહગ દુરગતિ દુઃખ, દુશ્મન બીતિ દહેરિ; ભવભવ સંચિત પાપ, ક્ષણમાં તેહ હરેરી, ઈમ મહિમા મહિમાંહિ, સવંથી કેમ કહેરી. ૪. સાચર ભલિતે ઝિંદ, હોયે અખયપણેરી, તિમ વિનતી સુપ્રમાણુ, સાહિબ જેહ સુણેરી, અનુભવ ભુવને નિવાસ, આપો હેજ ઘણેરી જ્ઞાનવિમલ સુપ્રકાશ, પ્રભુ ગુણુ રાસ શુણેરી. ૫.

૭. શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

૧

સાહિબા સુમાતજિણુંદા, ટાળો ભવભવ મુજ કંદા; શ્રીજિન સેવોરે. તુજ દરિસણુ અતિ આનંદા, તું સમતારસના કંદા. શ્રીં ૧. સુમાત સુમાત જવ આવે, તવ કુમતિનો દાવ ન કાવે; શ્રીં તુજ સરૂપ જવ ધ્યાવે, તવ આતમ અનુભવ પાવે. શ્રીં ૨. તુંહીજ છે આપ અરૂપી, ધ્યાય કમહુ ભેદે રૂપી; શ્રીં સહેજે વળી સિદ્ધસ્વરૂપી, ઈમ જોવાં તું બહુરૂપી. શ્રીં ૩. ઈમ અલગો વિલગો હોવે, કિમ મૂઠમતિ તું જોવે; શ્રીં જો અનુભવરૂપે જોવે, તો મોહતિમિરને જોવે. શ્રીં ૪. સુમંગલા જેહની માતા;

तुं प'यमगतिनो दाता; श्री० ज्ञानविमल प्रबुज्जाता, तुं माता त्राता ब्राता. श्री० प.

२ [राग : भारु]

सुमतिनाथ ! साया हो, (टेक) परिपरि परभत डि लया, जैसा हीरा लया हो; और देव सवि परिदुर्गा, मे' लखी काया हो-सु० १. तैसी किरिया है अरी, जैसी तुज वाया हो; और देव सवि मोहे लयां, सवि मध्या भाव्या हो-सु० २. यउरशी ल'भ वेशमां हुं अहु परि नाया हो; सुगतिदान देठ साहिया ! ३, अण कर हो उवाया हो-सु० ३. लागी अग्नि कषायकी, सण ठार रही आंया हो; रक्षक लखी आहयां, मे' तुम सरन साया हो-सु० ४. पक्षपात नहि कोउसुं, नहि लालच लांया हो; श्री नय-विजय सुशिष्यको, तोसुं हिल सान्या हो-सु० ५.

८. श्री पद्मप्रल जिन स्तवनो.

१

पद्मप्रल प्राणसे प्यारा, छोटावो कर्मांनी धारा; कर्म अ'ध तोडवा घेरी, प्रबुज्जसे अरज्जडे मोरी. पद्म० १. लघुवय अेक थे लया, मुक्तिसे वास तुम किया; न लनी पीर ते' मोरी, प्रबु अण जेयले होरी. पद्म० २. विषय सुभ भानी मे' मनमे', गयो सण काल गइलतमे'; नरक दुःख वेदना लारी, नीकलवा न रही पारी. पद्म० ३. परवश दीनता कीनी, पापकी पोटा शीर कीनी; नहो लनी लकित तुम केरी, रहो निश-दीन दुःख घेरी. पद्म० ४. धन विध वितति मोरी, करुं मे' होय करजेडी; आतम आन'द सुज दीजे, वीरतुं काम सब कीजे. पद्म० ५.

२

श्री पद्मप्रल स्वामि ! अरज सुखो आलसामी; आज हो शिरनामिरे अहु विध परे विनवुं-१. तुम्हे छो जगदाधार सुज सेवकने तार; आज हो धारीरे, सुज स्वामील निज चित्तमां-२. लगतिवछल भगवान, सुजपे' हुज्यो महिरणान; आज हो सुज उपरे रे, गिमणी स्नेहलता धरील-३. तुम सम माहरे स्वामी, हुवे न रही कांठ पामी; आज हो कामित रे, माहुरां पूरु धायशे-४. प्रेम विजुध सुपसाय, लाणु नमे तुम पाय; आज हो देज्येरे लाणु तुज पद सेवना-५.

३ [राग पूरवी.]

धडि धडि सांभरे सांभ सलूना, धडि धडि. (टेक.) पद्म प्रलु जिन हिलसे' न विसरे. मानू' कियो कछु गुनको हुना; हरिसन देभतही सुभ पाई, तो जिन होत हुं उना हुना. ध० १. प्रबु गुन ज्ञान ध्यान विधि रयना, पान सुपारी काया यूना; राग लयो हिलमे' आयेगे', रहे छिपाया ना छाना छुना. ध० २. प्रबु गुन चित्त आंध्यो सण साणे, पुन पछसे लेठ धरकां पुना; राग ज'व्या प्रबुसुं मोहि परगट, कडो नया कोउ कडो लूना. ध० ३. लोक लाजसे' जे चित्त चारे, सो तो सडज विवेकही सूना; प्रबुगुन ध्यान विगर भमलूना, करे किरिया सो सने हुना. ध० ४. मे'तो नेह कियो तोहि साथे, अण निवाह तो तोथेठ हुना; जस कडे तो जितु ओर न सेवुं, आभय

ખાઈ કુન ચાખે લૂના. ધ૦ ૫.

૯ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન.

[રાગ યમન-કલ્યાણ.]

ઐસેં સામી સુપાર્શ્વેં દિલ લગા, હુઃખ લગા જગતારણા; (ટેક) રાજહંસકું માનસરોવર, રેવા જલ જ્યું વારણા; ખીર સિંધુ જ્યું હુરિકું ખ્યારે જ્ઞાનિકું તત્વ-વિચારણા. ઐ૦ ૧. મોરકું મેહ ચકોરકું ચંદા, મધુ મનમથ ચિત્ત ઠારના; ફૂલ અમૂલ ભમરકું અંબ હી. કોકિલકું સુખકારના. ઐ૦ ૨. સીતાકું રામ કામ જ્યું રતિકું, પંથીકું ધરખારના; હાનીકું ત્યાગ યાગ ખંભનકું, યોગીકું સંયમ ધારના. ઐ૦ ૩. નંદનવન જ્યું સુરકું વલ્લભ, ન્યાયીકું ન્યાય નિહારના; ત્યું મેરે મન તુંહિ સુહાયો, ઓર તો ચિત્તથે ઉતારના. ઐ૦ ૪. શ્રી સુપાર્શ્વેં દરિશન પર તેરે, કીજે કોડિ ઉવારના; શ્રી નયવિજય વિબુધ સેવકકું, દિયો સમતારસ પારના. અ૦ ૫.

૧૦ શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન-સ્તવન.

૧ [રાગ-ગમત્રી.]

શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિનરાજ રાજે, વદન પુનમચંદરે; ભવિક લોક ચકોર નિરખત, લહે પરમાનંદરે. (ટેક) શ્રી ચંદ્ર૦ ૧. મહમહે મહિમાએં જસભર, સરસ જસ અરવિંદરે; રણુજણે કવિજન ભમર રસિયા, સુખ મકરંદરે. શ્રી ચં૦ ૨. જસ નામે દોલત અધિક દિપે, ટલે દોહુગ દંદરે; જસ ગુન-કથા ભવ-વ્યથા ભાંજે, ધ્યાન શિવતરૂ કંદરે. શ્રી ચં૦ ૩. વિપુલ હૃદય વિશાલ ભુજ યુગ, આ લતી ચાલ ગયંદરે; અતુલ અતિશય મહિમ મંદિર, પ્રણુત સુરનર વૃંદરે. શ્રી ચં. ૪. મેં હું દાસ ચાકર પ્રભુ! તેરો, શિષ્ય તુજ ફરજંદરે; જસવિજય વાચક ઇમ વિનવે, ટાલો મુજ ભવકંદરે. શ્રી ચં૦ ૫.

૨

હારે મારે ચંદ્રવદન જિન ચંદ્રપ્રભુ જગતનાહુજે, દીઠો મીઠો ઇચ્છો જિનવર આઠમોરેલો; હાં૦ મનડાનો માનીતો પ્રાણુઆધારજો, જગસુખદાયક જંગમસુર સાખી સમોરેલો. હાં૦ ૧ શુભઆશય ઉદયાચળ સમકિત સૂરજો; વિમલદશા પૂરવદિશે ઉગ્યો દીપતોરેલો, હાં૦ મૈત્રી મુદિતા કરુણા ને માધ્યસ્થજો; વિનય વિવેક સુલંછન કમળ વિકાસતોરેલો. હાં૦ ૨. સદહણા અનુમોદ પરિમલ પૂરજો, પરછાયો મનમાનસસર અનુભવ વાયરે રેલો; હાં૦ ચેતન ચકવા ઉપશમ સરવર નીરજો, શુભમતી ચકવી સંગે રંગ રમલ કરે રેલો. હાં૦ ૩. જ્ઞાનપ્રકાશે નયણુડલાં મુજ હોયજો; જાણુ રે ખટદ્રવ્ય સ્વભાવે થાપણુરેલો. હાં૦ જહ ચેતન ભિન્નાભિન્ન નિત્યાનિત્યજો; રૂપી અરૂપી આદિસ્વરૂપ આ પાપણુરેલો. હાં૦ ૪. લખ ગુણુદાયકલખમણા રાણી નંદજો, ચરણુસરોરુહ સેવા મેવા સારિખીરેલો. હાં૦ પંડિત શ્રીગુરુ ક્ષમા વિજય સુપસાયજો, મુનિજિન પંથે જોતાં પારખીરેલો. હાં૦ ૫.

૮. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવનો.

૧ સુવિધિજિન ત્રિગકે છાજે, સુરહંડહી ગયણે ગાજે; શિર ઉપર છત્ર વિરા-

जेडो, देव प्यारा दरीश तुमारे जयुं. १. सम पंच वषुं कूल, देव वरसावे जहु मूल; पामे समकित अनुकूलडो. हे० २. पुंके लामंडण जलके; दुग पासे यामर ललके; स्वर जीबे धुधरी रणुकेडो. हे० ३. सिंहासन रुभअशोक, दणङ्गणी शी कहुं शक; मोडे दानव मानव थोकडो. हे० ४. इध साकर मेवा द्राभ, पाकी सहकारणी साभ; तेडथी भीडी तुमह लाणडो. हे० ५. भवभवता ताप शभावे, अेक वचने सहु समभवे; वणी णीज-धर्म'तु' वावेडो. हे० ६. सुष्णी भारपरणदा डरवे, संयम समता सुभ इरसे, सेवक जिन तेडने तरसेडो हे० ७.

२ [राग केदार-कानडो]

में कीनो नहि, तो जिन और शुं राग [२] दिन दिन वान यदत गुन तेरा. जयुं कंचन पर लाग; औरनमें डे कथायडी कविमा, सो कयुं सेवा लाग ? -में० १. राजहंस तुं मानसरोवर, और अशुचि रुचि काग; विषय लुजंगम गरुड तुं कडिये, और विषय विषनाग-में० २. और देव जलछिदर सरिजे, तुं तो समुद्र अथाग; तुं सुरतरु-जग-वांछित-पूरन और तो सूके साग-में० ३. तुं पुरुषोत्तम तुडि निरंजन, तुं शंकर वडलाग; तुं अक्षा, तुं अरु, महाभद्र, तुं डी देव वीतराग-में० सुविधिनाथ तुज गुन डूलनको, मेरा दिल डे जाग; जस कडे अमर रसिक डेई तामे; दीजे लकित पराग-में० ५.

३

जानी शिर यूसमणिल, जगलवन जिनय'द; मणीयो तुं प्रभु ! अे समेण, क्षणीयो सुरतरु क'द; सुविधि जिन तुमह शुं अविहड नेड, जिन अपर्धया मेड-१. मातु में मरु मंडणेण, पाम्यो सुरतरु सार; लूण्याने लोजन लहुंण, तरस्यां अभृत वारि-सुविधि० २. दुषम दुषमा काणमांण, पूर्व पुष्य प्रभाण; तुं साहिभ जे मुज मिल्योण, प्रगत्यो आज विहाण-सुविधि० ३. समरणु पणु प्रभुण तणुण, जे करे ते कृतपुष्य; हरिसणु जे अे अवसरण, पामे ते धन्य धन्य-सुविधि० ४. धन्य दिवस धन्य अे धडीण, धन्य मुज वेशारे अेड; जगलवन जग वाडडोण, लेख्यो तुं ससनेड-सुविधि० ५. आज लत्री जगी दशाण, लागी लावठ इर; पाम्यो वांछित कामनाण, प्रगत्यो सहज सनूर-सुविधि० ६. अंगीकृत निज दासनीण, आशा पूशेरे देव ! नयविजय कडे तो सहिल, सुगुण साहिभनी सेव-सुविधि० ७.

१२ श्री शीतलनाथ जिन-स्तवने।

१ [राग अशष्ठा]

शीतल जिन मोडि प्यारा, साहिभ शीतल जिन मोडे प्यारा, (टेक) भुवन विरोचन पंकज दोचन, जिउके जिउ डुमारा; शी० १. ज्योतिथुं ज्योत मिलन जभ ध्यावे, डोवत नहि तभ न्यारा; जांधी भूडी पुवे भव माया, मिटे मडा अम लारा; शी० २. तुम न्यारे तभ समहि न्याग, अंतर कुटुंभ उदारा; तुमही नजिक नजिक डे सपडी, ऋद्धि अनंत अपारा; शी० ३. विषय लगनकी अग्रनि भूलवत

તુમ ગુન અનુભવ ધારા; ભઈ મગનતા તુમ ગુન રસકી, કુન કંચન કુન દારા; શીં ૪. શીતલતા ગુન હોર કરત તુમ, ચંદન કાહુ ખિચારા? નામેહી તુમ તાપ હરત હે, વાકુ ઘસત ઘસારા; શીં ૫. કરહુ કષ્ટ જન બહુત હમારે, નામ તિહારો આધારા; જસ કહે જનમ મરણુ ભય લાગો, તુમ નામે ભવપારા; શીં ૬.

૨

શ્રી શીતલજ્વિન વંદિયે અરિહંતાણ, શીતલ દર્શન જસ ભગવંતાણ; વિષય કષાયને શામવા, અં અલિનવ જાણે બરાસ; ભં ૧, બાવનાચંદન પરિ કરે, અં કંટકરૂખ સુવાસ; ભં તિમ કંટક મન માહરું, અં તુમ ધ્યાને હોયે શુભ વાસ; ભં ૨. નંદન નંદા માતનો, અં કરે આનંદિત લોક; ભં દરરથનૃપ કુલદિનમણી, અં જિત મદ માને ને શોક. ભં ૩. શ્રીવત્સલંછન મિસિ રહે, અં પગકમળે સુખકાર; ભં મંગળીકમાં તે થયો, અં તે ગુણુ પ્રભુ આધાર. ભં ૪. કેવળકમળા આપીયે, અં તો વાધે જગ મામ; ભં ન્યાયસાગરની વિનતી, અં સુણો ત્રિહુજગના સ્વામ ભં ૫.

૧૩ શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિણુંદણ! અવધારો અરહાસ લાલ રે; દાસ કરી જે લેખવો, તો પૂરો મન આશ લાલ રે-શ્રીં ૧. મોટા નાના અંતરું, લેખવે નહિ દાતાર લાલ રે; સમ વિષમ સ્થલ નવિ ગણે, વરસંતો જલધાર લાલ રે-શ્રીં ૨ નાહનાને મોટા મિલ્યા, સહિ તે મોટા થાય લાલ રે; વાહુલીયા ગંગા મિલ્યા, ગંગ પ્રવાહ કહાય લાલ રે-શ્રીં ૩. મોટાને મોટા કરો, એ તો જગતની રીત લાલ રે; નાહના જે મોટા કરો, તો તુમ્હ પ્રેમ પ્રતીત લાલ રે-શ્રીં ૪- ગુણુ અવગુણુ નવિ લેખવે, અંગીકૃત જે અમંદ લાલ રે, કુટિલ કલંકી જમ વહ્યો, ઇશ્વર શિશે અંદ લાલરે-શ્રીં ૫. અવગુણીએ પણ ઓળગ્યો, ગુણુવંત તું ભગવંત લાલરે, નિજ સેવક જાણી કરી, દીજે સુખ અનંત લાલરે-શ્રીં ૬. ઘણી શી વિનતિ કીજયે, જગજીવન જિનનાહ લાલરે, નયવિજય કહે કીજયે, અંગીકૃત નિરવાહ લાલરે-શ્રીં ૭.

૧૪ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન

શ્રી વાસુપૂજ્ય નરૈસરુરે-નંદ જયા જસ માય; શ્રી વાસુપૂજ્યને પૂજતારે, મંદિર રિદ્ધિ ભગય. ભવિક જન! પૂજે એ જિનરાય, જિમ ભવજલધિ તરાય-ભવિકં મુગતિનો એહ ઉપાય-ભવિકં ૧. સોહે સોવન સિંહાસને રે, કુંકુમ વરણી કાય; જિમ કંચન ગિરિ ઉપરે રે, નૂતન ભાણુ સુહાય-ભવિકં ૨. લંછન મિસિ વિનતિ કરે રે, મહિષી સુત જસ પાય, “લોકે હું સંતાપીઓરે, છુટું તુમ્હ પસાય”-ભવિકં ૩. મન રંજે એ રાતકોરે, એ તો જુગતો ન્યાય; પણ જે ઉજ્જવલ મન કરે રે, તે તો અચરિજ થાય-ભવિકં ૪. ખાર ઉઘાડે મુગતિનારે ખારસમો જિનરાય; કીર્તિવિજય ઉવજગ્રયનોરે, વિનયવિજય ગુણુગાય-ભવિકં ૫.

૧૫. શ્રી વિમલજિન સ્તવનો.

૧ [આદિને અરિહંત અમ ઘરે આવેને-એ દેવી]

વિમલજિનેસર દેવ નયણે ઠીઠા રે, મૂરતિવંત મહંત લાગે મીઠા રે, મધુરી જેહની વાણિ જેવી શેલડી, સાંભળતાં સુખ થાય કમિત વેલડી. ૧ જગ્યાં માહરાં લાગ્ય તુજ ચરણે આયો, પાપ ગયાં પાતાલ ગંગાજળ નહાયો; દુષ્ટે વુઠયા મેહ અશુભ દિવસ નામ, દૂર ગયા દુઃખ દંદ દુશ્મન થયા માઠા. ૨. હવે માહરો અવતાર સકળ થયો લેખે, પણ મુજને એક વાર નેહ નજરે દેખે; સુરમણિથી જગદીશ તુમે તો અધિક મળ્યા, પાસા માહરે દાવ મુહ માગ્યા ઠળ્યા. ૩. ભૂખ્યાને મહારાજ જિમ ભોજન મળે, તરશ્યાને તાહું નીર અંતર તપ ટળે; થાકયો તે સુખપાળ ખેસી સુખ પામે, તેમ ચાહતા મિત્ત મળતાં હિત ખમે. ૪. તાહરે ચરણે નાથ હેજે વળગ્યો છું, કદિય મ દેજે છેહ નહી હું અળગો છું; શ્રી અખયચંદ સૂરીશ ગુરુજી ઉપગારી, શિષ્ય મુનિ ખુશાલ જવે ખલિહારી. ૫.

૨ [ઉઘાણ કહીસો ખહુરી-એ દેશી]

પ્રભુજી! મુજ અવગુણ મત દેખો; રાગ દશાથી તું રહે ન્યારો, હું રાગે મન ઘાહું, દ્રેષ રહિત તું સમતા ભીનો, દ્રષ મારગ હું ચાહું-પ્ર૦ ૧. મોહ લેશ કરસ્યો નહી તુંહી, મોહ લગત મુજ ખ્યારી; તું અકલંકી, કલંકિત હું તો, એ પણ રહેણી ન્યારી-પ્ર૦ ૨. તુંહિ નિરાશ ભાવ પદ સાથે; હું આશા સંઘ વિલૂપો; તું નિશ્ચલ, હું ચલ, તું સૂધો, હું આચરણે ઉધો-પ્ર૦ ૩. તુજ સ્વભાવથી અવળા માહારા, ચારિત્ર સકળ જગે બધ્યા; ભારેખમા પ્રભુને તે કહેતાં, ન ઘટે મુહકે આશ્યા-પ્ર૦ ૪. પ્રેમ નવલ જે હોયે સવાઈ, વિમલનાથ મુખ આગે; કાંતિ કહે ભવ વન ઉતરતાં, તો વેળા નવિ લાગે-પ્ર૦ ૫.

૧૬ શ્રી અનંતનાથ જિન-સ્તવનો.

૧ [સાખરમતી આવી છે ભરપૂર જે-દેશી]

સુજસા નંદન જગ આનંદ દેવજે, નેહરે નવરંગે નિત નિત ભેટીયેરે; ભેટ્યાથી શું થાયે મોરી સૈચોરે, ભવ ભવના પાતિકડાં અળગાં મેટીયેરે. ૧. સુંદર ચોળી પહેરી ચરણા ચીરરે, આવોરે ચોવટકે જિનગુણ ગાહ્યેરે; જિનગુણ ગાયે શું થાયે મોરી બેનીરે, પરભવરે સુરપદવી સુંદર પામીયેરે. ૨. સહિયર ટોળી ભોળી પરિઘળ ભાવેરે, ગાવેરે ગુણવંતી હુકટે ગહગહીરે; જય જગનાયક શિવ સુખદાયક દેવરે, લાયકરે તુજ સરિખો જગમાં કો નહીરે. ૩. પરમ નિરંજન નિજિંત લગવંતરે, પાવનરે પરમાતમ શ્રવણે સાંભળ્યેરે; પામી હવે મેં તુજ શાસન પરતીતરે, ધ્યાનેરે એક તાને પ્રભુ આવી મળ્યોરે. ૪. ઉચપણે પચાશ ધનુષનું માનરે, પાંચુરે વળી આઉપુ લાખ તીશનુરે; શ્રીગુરુ સુમતિવિજય કવિરાય પસાયરે, અહનિશરે દિલ ધ્યાન વશે જગદીશનુરે. ૫.

૨ [કંઠખાની-દેશી આશાવરી]

શ્રી અનંતપ્રભો સંત રિદયે વિભો, ગુણ અનંતા રહે ધ્યાન રૂપા; આતશયવંત મહંત જિન રાણ્યા, વાણ્યા પરિ સદા સકળ રૂપા. શ્રી૦ ૧. જ્ઞાન દર્શન સુખ સમ-કિતાખય થિતિ અદ્ભુતિ અવગાહના અખય ભાવે; વીચ અનંત એ અંકે ઉચનું, આં

કૃત કર્મ કેરે અભાવે. શ્રી૦ ૨. શ્યેન નિજ કૂરતા ટાળવા તુમ પહે, લંછન મિસિ રહ્યો સેવ સારે; સહયતા સુભગતાદિક ગુણ તુમ તણી, સેવના પાવનાને આધારે. શ્રી૦ ૩. સિંહસેન ભૂપ સુજસા તણો નંદનો, ચૌદમો ચૌદ ભૂયગામ પાળે; ચૌદ ગુણઠામ સોપાન ચઠી નિજ ગુણ, આવતા આપમાંહિ સંભાળે. શ્રી૦ ૪. અનંતજિન સેવથી અનંત જિન-વર તણી, ભક્તિની ખકત નિજ શક્તિ સારું; ન્યાયસાગર કહે અવનીતળે જોયતાં, એહ સમ અવર નહી કોય તારું. શ્રી૦ ૫.

૧૭ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

[એક દીન પુંડરીક ગણધરુરે લાલ-એ દેશી]

રતનપુરી નયરી હુઓરે લાલ, લંછન વજ્ર ઉદાર મેરે પ્યારેરે; ભાનુ નૃપતિ કુળ કેસરીરે લાલ, સુનતા માત મહદાર મેરે પ્યારે રે, ધર્મ જિનેસર ધ્યાષયે' રે લાલ૦ ૧. આયુ વરસ દશ લાખનુંરે લાલ, ધનુ પળ્યાલ પ્રસિદ્ધ મેરે પ્યારેરે; કંચન-વરણુ વિરાજતોરે લાલ, સહસ સાથે વ્રત લીધ-મેરે૦ ૨. સિદ્ધ કામિની કર ગ્રહે રે લાલ, સમ્મેતશિખર અતિરંગ-મેરે પ્યારે રે; સહસ ચોસઠ સોહામણારે લાલ, પ્રભુના સાધુ અલંગ-મેરે૦ ૩. ખાસઠ સહસ સુસાહુણીરે લાલ, વળી ઉપરી શત ચ્યાર-મેરે પ્યારે રે; કંદર્પા શાસન સુરીરે લાલ, કિન્નર સુર સુવિચાર-મેરે૦ ૪. લટકાળે તુજ લોયણેરે લાલ, મોહ્યા જગ જન ચિત્ત મેરે પ્યારેરે; શ્રી નયનિજય વિબુધ તણેરે લલ, સેવક સમરે નિત્ય-મેરે૦ ૫.

૧૮ શ્રી શાંતિજિન સ્તવનો.

૧ [ત્રિભુવન તારણુ તીરથ પાસ ચિંતામણિરે-એ દેશી-મહદાર રાગ]

શાંતિ જિનેશ્વરદેવ દયાળશિરોમણીરે; કે દયાળશિરોમણી; સોળમો જિનવર પંચમ ચક્રી જગ ધણીરે, કે ચક્રી જગધણી. ૧. પારેવા શુ' પ્રીતિ કરી તિણિ પેરે કરોરે; તિં જનમ જરા ભય મરણુ સીંચાણુથી ઉદ્ધરોરે. કે સી૦ ૨. તેણે કાંઇ દીધું હોય તે મુજને કહેરે; કે તે૦ શરણુ કર્યાની લાજ તેા મુજને નિરવહોરે. કે સુ૦ ૩. પારેવા પરિ હરણુ કરે તુજ સેવનારે; કે ક૦ સિદ્ધિકેય સુત ભીતિ નિવારણુ કામનારે. કે નિં ૪. તિણુ કારણુ હું' સેવક સ્વામિ તું' માહરોરે; કે સ્વા૦ તેહથી હું' હું' અધિક સેવા પર તાહરોરે; કે સે૦ અચિરા માતા વિશ્વસેન પિતા છે તાહરોરે. કે સે૦ ૫. શાંતિ નામ ગુણુ રહસ્યે મુજને તારતારે; કે સુ૦ ન્યાયસાગર કહે ઈંટ પ્રભુ દિલ ધારતારે. કે દિં ૬.

૨ [રાગ-સારંગ]

શાંતિજિણુંદ મહારાજ, જગતગુરુ, શાંતિજિણુંદ મહારાજ; અચિરાનંદન ભવિ મનરંજન, ગુણુ નિધિ ગરીબનિવાજ. જ૦ ૧. ગભ' થકી જિણે ઈતિ નિવારી, હરણિત સુર નર કોડી; જનમ થયે ચોસઠ ઈંદ્રાદિક, પદ પ્રણુમે કર જોડી. જ૦ ૨. મૃગલંછન ભવિક તુમ ગંજન, કંચનવાન શરીર; પંચમનાણી પંચમ ચક્રી, સોળસમો જિન ધીર. જ૦. ૩. રતનજડિત ભૂષણુ અપિ સુંદર, આંગી અંગ ઉદાર; અતિ ઉછરંગ ભગતિ નૌતમ ગતિ, ઉપશમ રસ કાંતાર. જ૦ ૪. કર્ણુનિધિ ભગવાન કૃપાંકર, અનુભવ ઉદિત

આવાસ; ૩૫ વિબુધનો મોહન પલણે, દીને જ્ઞાન વિલાસ. જ૦ ૫.

૩

મ્હારો મુજરો લ્યોને રાજ, સાહિબ શાંતિ સલુણા. અચિરાળના નંદન તોરે, હશન હોતે આળો; સમકિત રીઝ કરોને સ્વામી, ભગતિ લેટલું લાળ્યો. મ્હારો ૧. દુઃખ લંબન છે બિરુદ તુમારો, અમને આશા તુમારી; તુમે નિરાગી થકને છૂટો, શી ગતિ હોશે અમારી. મ્હારો ૨. કહેશે લોક ન તાણી કહેલું, એવડું સ્વામી આગે; પશુ બાલક જે બોલી ન જાણે, તો કેમ ંહાલો લાગે. મ્હારો ૩. મ્હારે તો તું સમરથ સાહિબ, તો કેમ એહું માનું; ચિન્તામણિ જેણે ગાંઠે બાંધ્યું, તેહને કામ કિશાનું. મ્હારો ૪. અધ્યાતમ રવિ ઉગ્યો મુજ ઘટ, મોહ તિમિર હયું જુગતે; વિમલ વિજય વાચકનો સેવક, સમ કહે શુભ ભગતે. મ્હારો ૫.

૪

સુણો શાન્તિ જિણુંદ સોભાગી; હું તો થયો છું તુજ ગુણરાગી; તુમે નિરાગી ભગવંત, જેતાં કેમ મલશે તંત. સુણો ૧. હું તો ક્રોધ કષાયનો ભરીયો, તું તો ઉપશમ રસનો દરીયો; હું તો અજ્ઞાને આવરીયો, તું તો કેવલ કમલા વરીયો. સુણો ૨. હું તો વિષયા રસનો આશી, તેં તો વિષયા કીધી નિરાશી; હું તો કમને ભારે ભાર્યો, તેં તો પ્રભુ ભાર ઉતાર્યો. સુણો ૩. હું તો મોહ તણે વશ પડીયો, તું તો સધલા મોહને નડીયો; હું તો ભવ સમુદ્રમાં યુતો, તું તો શિવ મંદિર પહોતો. સુણો ૪. મારે જન્મ મરણનો ભેરો, તેં તો તોડ્યો તેહનો દોરો; મારો પાસો ન મેલે રાગ, તમે પ્રભુ થયા વીતરાગ. સુણો ૫. મુને માયાએ મુક્યો પાશી, તું તો નિરબંધન અવિનાશી; હું તો સમકિતથી અધુરો, તું તો સકલ પહારથે પૂરો. સુણો ૬. મ્હારે છો તુંહિ પ્રભુ એક, ત્હારે મુજ સરીખા અનેક; હું તો મનથી ન મૂકું માન, તું તો માન રહિત ભગવાન. સુણો ૭. મારું કીધું તે શું થાય, તું તો રંકને કરે રાય; એક કરો મુજ મહેરબાની, મ્હારો મુજરો લેલો માની. સુણો ૮. એકવાર જે નજરે નીરખો, તો કરો મુજને તુમ સરીખો; જે સેવક તુમ સરીખો થાશે, તો ગુણ તમારા ગાશે. સુણો ૯. ભવો ભવ તુજ ચરણની સેવા, હું તો માશું દેવાધીદેવા; સામું જુઓને સેવક જાણી, એવી ઉદયસ્તની વાણી. સુણો ૧૦.

૫

સેવો સેવોને રાજ, શાન્તિ જિનેશ્વર સ્વામી; સોળમા જિનવર સોલમ સોવન, વરણે શિવગતિ ગામી. સેવો ૧. જગગુરુ જગલોચન જગદાયક, જગતારણુ હિતકારી; જગલવન જગબંધન જિનવર, વંદો સવિ નરનારી. સેવો ૨. નિજ નિર્વાણુ સમય પ્રભુ જાણી, બહુ સાધુ પરિવારે; સમેતાશખરે પધાર્યા પ્રભુલ, આપ તરે પર તારે. સેવો ૩. માનું શિવ ચઢવાની નિસરણી, સમેત શિખર ગિરીદા; આરોહે અલવેસર જિનવર, અચિરા રાણીનદા. સેવો ૪. પદ્માસન પૂરી પરમેશ્વર, બેઠા ધ્યાન સમાધિ; મુરવર સમવસરણુ તિહાં વિરથે, હેજસું હેડું વાધે. સેવો ૫. તિહાં બેસી ઉપદેશ દીથે

પ્રભુ, [નસુણે અસુર સુરેદા; ભાવ અનિત્ય સકલ ભવ માંહે, હીસે એ સવિ કુંડા. સેવોં
૬. મ મ કરશેા મમતા મનમાંહે, સહુ સંખંધે મહીયું; રાખે ભવ માંહે રોકીને, કમં
કટક એ બહીયું. સેવોં ૭. તું કોણુ ધરનો ચેતન તાહરી, સમતા સુંદરી નારી; શું
લાગ્યો મમતા ગણિકાશું, હોય રહ્યો ભિખારી. સેવોં ૮. ચેતન સંગ તને મમતાનો,
કરો સમતાશું ચારી; જે તે ભતિ મીલે હોય ભુગતું, અસરિષ સંગ નિવારી. સેવોં
૯. કામ કરો કોઈ એહવું ધારી, ખંધનો હેતુ નિવારી; જેમ ભવસ્થિતિ છાંડી અતિ
ભારી, વરીયે સુકત સુનારી. સેવોં ૧૦

૬

શાંતિ જિનેશ્વર સાચો સાહેબ, શાંતિ કરણ અનુકૂલમેં હો જિનજી, તું મેરા
મનમેં તું મેરા દિલમેં; ધ્યાન ધરું પલપલમેં સાહેબજી, તું મેરાં ૧. ભવમાં ભમતાં
મેં દરીશન યાચો, આશા પૂરો એક પલમેં હો જિનજી. તું મેરાં ૨. નિમંલ જ્યેત
વદન પર સોહે, નીકર્યોજી ચંદ વાદળમેં હો જિનજી. તું મેરાં ૩. મેરો મન તુમ
સાચે લીનો, મીન વસે જ્યું જળમેં સાહેબજી. તું મેરાં ૪. જિનરંગ કહે પ્રભુ
શાંતિ જિનેશ્વર, હીઠોજી દેવ સકળમેં હો જિનજી. તું મેરાં ૫.

૭ (અંબા વિરાળે છે-એ દેશી)

સુંદર શાંતિ જિણુંદની, છબિ છાજે છે, પ્રભુ ગંગા જલ ગંભીર કીર્તિ ગાજે
છે; ગજપુર નયર સોહામણું, ઘણું હીપે છે, વિશ્વસેન નરિંદનો નંદ, કંદરૂપ ઝીપે છે.
૧. અચિરા માતાએ ઉરે ધર્યો, મન રંગે છે; મૃગ લંછન કંચન વાન, ભાવક ભંગે છે.
૨. પ્રભુ લાખ વરસ ચોથે ભાગ, વ્રત લીધું છે; પ્રભુ પામ્યા કેવલજ્ઞાન, કારજ સીધું
છે. ૩. ધનુષ ચાલીશતું ધરિનું, તનુ સોહે છે; પ્રભુ દેશના ધ્વનિ વરસંત, ભાવ પડિખોહે
છે. ૪. ભકતવત્સલ પ્રભુતા લક્ષી, જન તારે છે; ખૂડતા ભવજલ માંહિ, પાર ઉતારે છે. ૫. શ્રી
સુમતિવિજય ગુરુ નામથી, હુઃખ નાસે છે; કહે રામવિજય જિન ધ્યાન, નવ નિધિ પાસે છે. ૬.

૮

ક્ષણ ક્ષણ સાંભરો શાંતિ સલુણા, ધ્યાન ભુવન જિનરાજ પરુણા; ક્ષં શાંતિ
જિનંદકો નામ અમીસે ઉલ્લાસિત હોત હમસેં રામ વપુના ક્ષં ભવ યોગાનમે ફિરતે
પાએ, છોરત મેં નહિ ચરણ પ્રભુનાં ક્ષં ૧. છીક્ષરમેં રતિ કબહૂ ન પાવે; જે ઝીલે
જલ ગંગ યમુના; ક્ષં તુમ સમ હમ શિર નાથ ન થાશે, કમં અધૂના હના ધૂના ક્ષં
૨. મોહ લશઠ મેં તેરી સહાર્થ, તો ક્ષણમેં છિલ છિલ કટુના; ક્ષં નાહુ ઘટે પ્રભુ આના
કૂના, અચિરા સુત પતિ મોક્ષવધુના. ક્ષં ૩. ઓરકી પાસમેં આસ ન કરતે, ચાર અનંત
પસાય કરુના; ક્ષં કયુંકર માગત પાસ ધત્તરે, યુગલિક યાચક કલપતરુના. ક્ષં ૪. ધ્યાન
ખડ્ગ વર તેરે આ સંગે, મોહ ડરે સારી ભીક લરુના; ક્ષં ધ્યાન અરૂપી તો સાંઈ
અરૂપી, ભકતે ધ્યાવત તાના તૂના. ક્ષં ૫. અનુભવ રંગ વધ્યો ઉપયોગ, ધ્યાન સુપાનમે
કાયા ચૂના; ક્ષં જિજ્ઞાસ ઝઝેલ ઘટાસેં, શ્રી શુભવીરવિજય પડિપુના. ક્ષં ૬.

૯ [ગરબો કોણુને કેરાંયો કે નંદળના લાલરે-એ દેશી]

સોલમા શાંતિ જિનેસર દેવકે, અચિરાના નંદરે; જેહની સારે સુરપતિ સેવકે; અં તિરિ નર સુર સહુ સમુદાયકે, અં એક યોજન માંહે સમાય કે. અં ૧. તેહને પ્રભુજીની વાણીકે, અં પરિણમે સમજે ભવિ પ્રાણીકે; અં સહુ જીવના સંશય લાંજેકે, અં પ્રભુ મેઘધ્વનિ એમ ગાંજેકે; અં ૨. જેહને જોયણુ સવાસો માન કે, અં જે પૂર્વાના રોગ તેણે ધાનકે; અં સવિનાશ થાયે નવા નાવે કે, અં પટ માસ પ્રભુ પરભાવે કે. અં ૩. જિહાં જિનજી વિચરે રંગ કે, અં નવિ મુષક શલભ પતંગ કે; અં નવિ કોમળે વેર વિરોધ કે, અં અતિવૃષ્ટિ અનાવૃષ્ટિ રોધ કે. અં ૪. નિજ પરચકનો ભય નાસે કે, અં વહી મરકી નાવે પાસે કે; અં પ્રભુ વિચરે તિહાં ન દુકાલ કે, અં જયે ઉપદ્રવ સવિ તત્કાલ કે. અં ૫. જસ મસ્તક પૂઠે રાજે કે, અં ભામંડલ રવિ પરે છાજે કે; અં કર્મ ક્ષયથી અતિશય અગીયાર કે, અં માનુ' યોગ્ય સામ્રાજ્ય પરિવાર કે. અં ૬. કબ દેખુ' લાવ એ ભાવે કે, અં એમ હોંશ ઘણી ચિત્ત આવે કે; અં શ્રી જિન ઉત્તમ પરભાવે કે, અં કહે પદ્મ વિજય ળની આવે કે. અં ૭.

૧૦

અચીરાનંદન પ્રણુમીએ રે, સમય સમય સો વાર; સેવાથી સુખ લહેરે, એહ ભવ જશ વિસ્તાર; એહ ભવ જશ વિસ્તાર તે પામે, શાંતિ જિનેશ્વર સાહેબ નામે; જગમાં શાંતિ થઈ તીણુ સાટે, નામ ઠંયું પ્રભુનું તીણુ માટે, શ્રી શાંતિ જિનેશ્વરુજી. ૧. એક ભવમાં ભોગવી રે, પદવી તીણુ જિનરાય; નામ કહાણી પ્રથમથી રે, મંડલીક નરરાય; મંડલીક નરરાય કહાણી, યૌદ્ધ રચણુ પ્રગથ્યા સપરાણી; ચક્રવર્તિ' પદવી તદનંતર, ઉદય આવે તમ ભોગવે નરવર. શ્રી શાંતિ ૨. ચક્ર રચણુ ઉપન્યાં પછી રે, ચક્રી ભરત છ ખંડ; આપ ચઢે સાધન ભણી રે, સાધે તુરત ત્રિખંડ; સાધે તુરત ત્રિખંડ ભલેરા, વૈતાલ્ય પર્વાત પાસે ડેરા; ગુફા તમિસ્ત્રા તાસ કમાડે, દંડ રત્ન પ્રહારે ઉઘાડે. શ્રી શાંતિ ૩. તેહ કમાડ ઉઘાડતાં રે, નિસરે અગ્નિ વરાગ; ચક્રી કટક ઉભું રહે રે, તો થાયે પ્રજાગ; તો થાયે પ્રજાગ જુજુઆં, માસ છ ત્યાંહ નિસરે ધુઆં; અનુક્રમે શિતલ થાય વાટ, ચક્રી પેસે સેના લેઈ ઘાટ. શ્રી શાંતિ ૪. ગુફા માંહે પેસતાં રે, ભીંત ભીંતર દોય પાસ; જોજન જોજન અંતરે રે, મંડલ યોગણુપચાસ; મંડલ યોગણુપચાસ આલેખે, કાંગણી રચણુ થકી સહુ દેખે; અંધકાર તિહાં જાએ નાશ, થાયે દિનકર સમ પ્રકાશ. શ્રી શાંતિ ૫. મધ્યે નિમ્નગા ઉગ્નગા રે, દોય નદી અસરાલ; ત્રણ પાત્રાદિક એકમારે, રૂખે તિહાં તત્કાલ; રૂખે તિહાં તત્કાલ જે નાખે, પથરને પણુ રૂખતા રાખે; ખીજી તટનીનો ગુણુ એહ, ઉતરે ચક્રી તેહને જેહ. શ્રી શાંતિ ૬. વિદ્યાધર વૈતાલ્યના રે, આણુ માને સહુ કોય; આગે ત્રિખંડ મ્લેચ્છના રે, સાધે ચક્રી સોય; સાધે ચક્રી સોય તેહ તો કિંકર, બાણુ નામાંકિત મેલે બળકર; મ્લેચ્છ તણા જે રાય ઉદાર, બાણુ પટે તસ સલા મળર. શ્રી શાંતિ ૭. તેહ નામને વાંચતાં રે, ક્રોધ ધમ ધમ થાય; મ્લેચ્છ છ એ દલ લઈને રે, ચક્રી સન્મુખ થાય; ચક્રી સન્મુખ થાય અણુક, જોરાવર માંડે તિહાં જુઝ; ચક્રી સેનાયું જોર ન લાગે, લડતાં મ્લેચ્છ તણાં દમ ભાજે.

શ્રી શાંતિં ૮. દેવ સાનિધ્યે તવ ત્યાંહિ રે, મ્લેચ્છ છએ ત્રણ વાર; ચક્રીનાં દલ ઉપરે રે, વરસાવે જલધાર; વરસાવે જલધાર જે જોર, મુશલ ધારા દુર્ભ ઘોર; ધર્મ રત્ન ચક્રી વિસ્તારે, છત્ર રત્ન ઉપર ધારે. શ્રી શાંતિં ૯. મેઘ વૃષ્ટિ કરતાં થકારે, યાકયો તે સુર-રાય; ચક્રવર્તિ પુણ્યવંતાનો રે, વાળ ન વાંકો થાય; વાળ ન વાંકો થાય ત્યારે, મ્લેચ્છ છએ પ્રણમે તેણી વારે; આણ મનાવી ચક્રી ચાલે, રિવલ કુટ નગરે નજર નિહાલે. શ્રી શાંતિં ૧૦ કાંગાણી રચણ થકી લગે રે, ચક્રી આપણું નામ; ખંડ થકી પ્રભાત નિસરી રે, ચક્રી આવે નિજ ઠામ; નિજ ઠામે છસે વર્ષે આવે, ખટ ખંડ માંહે આણ મનાવે; કુરુજન પદમાં હુશ્ચીણાઉરવર રાજધાની ભોગવે વર ચક્રધર. શ્રી શાંતિં ૧૧. ચક્રવર્તિ પદવી ભોગવી રે, ત્રણ ભ્રમ છંડિ તેહ; રિદ્ધિ કહું હવે તેહની રે, સાંભલજે ગુણ ગેહ; સાંભલજે ગુણ ગેહરે સાથી, લાખ ચોર્યાસી હયવર હાથી; છન્તુ કોડ પાયક દલ સુરા, ભરત ક્ષેત્ર ખટ ખંડ તે પૂરા. શ્રી શાંતિં ૧૨. અશ્વ વેસર વિવિધ ધરાવે, સંખ્યા કોડી ચોવીશ; ગબરૂ મારૂ કાબલી રે, ઊંટ તે કોડ તેત્રીસ; ઊંટ તે કોડ તેત્રીસ પઠ્ઠ્યા, જોરાવર ત્રણ કોડ પોઠ્ઠ્યા; એક લાખ જે ગાયનું દુધ, જીરવે ચક્રી દેહ વિશુદ્ધ. શ્રી શાંતિં ૧૩. ચૌદ રત્ન નવનિધિ ભલારે, સહસ પચવીસ જક્ષ; ચૌદ સહસ મહામંત્રવી રે, ત્રણ કોડ મંત્રી દક્ષ, ત્રણ કોડ મંત્રી દક્ષ દીવાળ, બત્રીસ સહસ મુગટ ખંધ રાજ, ચોસઠ સહસ અંતે ઉરનારી, વારાંગના બમણી વિસ્તારી. શ્રી શાંતિં ૧૪. બત્રીશ સહસ નાટક ભલા રે, બત્રીસ સહસ સુદેશ. ચૌદ સહસ જલપંથ અછેરા, ઇંગવીસ સહસ સન્નિ વેશ; ઇંગવીશ સહસ સન્નિવેશ, સુંદર ગામ, બત્રીશ સહસ વેલાઉલ ઠામ, સોળ સહસ રાજધાની જાણે, છપ્પન અંતર દ્વીપ વખાણે. શ્રી શાંતિં ૧૫. ગામ છન્તુ કોડ ગામડાં રે, કોડી ઓગણપચાસ; આગ વાડી ઉઘાન તે રે, સહસ ઓગણપચાસ; સહસ ઓગણપચાસ કુરાજ કહાણા, સોળ સહસ મ્લેચ્છ કુરાજ કલાણા; એણી પેરે સેણી અઢાર અઢાર, એંસી સહસ પંડિત સિરઢાર. શ્રી શાંતિં ૧૬. સાત કોડી કુટુંબિક રે, સોળ સહસ નિજ ગેહ; વર દ્રોણમુખ તે જાણજે રે, સહસ નવાણું તેહ; સહસ નવાણું તેહ તે સુંદર, ચોવીશ સહસ બાધન પુરવર; સહસ અડતાલીસ પાટણ મોટા, ચોવીશ સહસ માંડવ સકોટા. શ્રી શાંતિં ૧૭. કરજીર ખેડાં જાણજે રે, સહસ ચોવીસ ચોવીસ; નવ વારી નગરી કહી રે, નિરુપમ સહસ બત્રીસ; નિરુપમ સહસ બત્રીસ તે આગર, સોળ સહસ સંખ્યાએ ચાકર; દ્વીપ તો સોળ સહસ જલ મગ, કુલ બત્રીસે સહસ પ્રસિદ્ધ. શ્રી શાંતિં ૧૮. ચક્રવર્તિ ચઢવા તણા રે, હયવર કોડી અઢાર; પાંચ કોડી દીવી ધરાવે, બત્રીસ કોડ અસ્વાર; બત્રીસ કોડ અસ્વાર તે ચાનક, ત્રણ કોડ ભોજનનાં સ્થાનક; પ્રવરપતાકા દ્વાદશ કોડ, કોડ નવાણું માંડવીક જોડ. શ્રી શાંતિં ૧૯. લાખ ચોરશી દુંદુભી રે, લાખ ચોરશી નિશાન; ત્રણ કોડ જોગી કહ્યા રે, ત્રણ કોડ હળ ખેડાણ, ત્રણ કોડ હળ ખેડાણ એ જાસ, કોડ નવાણું ઠાસીઠાસ; ચોસઠ સહસ કલ્યાણકારક, કોડ નવાણું તે પટ તારક. શ્રી શાંતિં ૨૦. વૈધ શેઠ સારથ પતિ રે, એ સહુ ત્રણ ત્રણ કોડ; કોડ નવાણું શેઠીઆ રે, સેવ કરે કર જોડ; સેવ કરે કર જોડ નિજ ધર, ત્રણસે સાઠ સુપકાર તે

સુન્દર; રસવતીઆ નિપજવે પ્રેમે, ચક્રી ત્રણ લાખ સાથે જમે. શ્રી શાંતિં ૨૧. કોડ નવાણું મત્સ્યધિઆરે, ત્રણ કોડ હનુરદાર; લાખ નવાણું લેખવો રે, અંગરક્ષક પરિવાર; અંગરક્ષક પરિવાર તે ભેઈ, કોડ નવાણું કાવડીઆ ભાઈ, કોડ નવાણું થયા તે ટોલી, કોડ નવાણું પાન તંબોલી. શ્રી શાંતિં ૨૨. માવન પાંડવ જાણુએ, કોડ નવાણું નવાણું; આઠ કોડ તે સામની રે, સીતેર કોડ વખાણું; સીતેર કોડ વખાણું ગાડાં ફડાં, લાખ ચોરાશી જેલે સુડાં; કોડ નવાણું મીઠા યોડા, ત્રણ કોડ વાણું મજોલા. શ્રી શાંતિં ૨૩. એમ અનેક ચક્રવર્તિની રે, યોલી રિદ્ધિ અપાર; તે છાંડીને તતખીણુ રે, લીધો સંજમ ભાર: ત્રીધો સંજમ ભાર તે સાર, જાણ્યો એહ અથિર સંસાર; તીથકર પદવી શ્રીકાર, ભોગવી શ્રી જિનરાજ ઉદાર. શ્રી શાંતિં ૨૪. પચવીસ સહસ કુમાર અવસ્થાપણે રે, પચવીસ સહસ મંડલીક; પચવીસ સહસ ચક્રવર્તિપણે રે, પચવીસ સહસ કૈવલીક; પચવીસ સહસ કૈવલીક તે સાર, સમેત શિખર ગિરિરાય ઉદાર; શૈલેસી કરણે સુખકાર, પામ્યા શિવ મંદિર જયકાર. શ્રી શાંતિં ૨૫. તપગચ્છ નાયક વંદીએ રે, વિજયક્ષમા સૂરિરાય; કાંતિસાગર પડિતવરુરે, તાસ તણે સુપસાય; તાસ તણે સુપસાય કહાયા, સમરથ શાંતિ જિનેશ્વર ધ્યાયા; જસવંતસાગર પંડિત રાયા શિશ્ય જિનેશ્વરસાગર ગુણુ ગાયા. શ્રીશાંતિં ૨૬.

૧૧

સુણું ધ્યાનિધિ! તુજ પદપંકજ મુજ મન મધુકર લીનો, તું તો રાત દિવસ રહે સુખભીનો-સુણું પ્રભુ અચિરા માતાનો જાણ્યો, વિશ્વસેન ઉત્તમ કુળ પાથો; એક ભવમાં દોય પદવી પાથો-સુણું ૧. પ્રભુ ચક્રી જિનપદનો ભોગી, શાંતિ નામ થકી થાય નીશોગી; તુજ સમ અવર નહિ હુજો યોગી-સુણું ૨. પદ ખંડ તણો પ્રભુ તું ત્યાગી, નિજ આતમકદ્ધિતણો રાગી; તુજ સમ અવર નહિ વૈરાગી-સુણું ૩. વડીર થયા સંજમધારી, લહે કેવળદુગ કમળા સારી, તુજ સમ અવર નહિ ઉપકારી-સુણું ૪. પ્રભુ મેઘરથભવ ગુણુખાણી, પારેવા ઉપર કરુણા આણી; નિજ શરણે રાખ્યો સુખખાણી-સુણું ૫. પ્રભુ કમકંટક ભવભય ટાળી, નિજ આતમ ગુણુને અનુઆળી; પ્રભુ પામ્યા શિવવધૂ લટકાળી-સુણું ૬. સાહેબ! એક મુજરો માનીજે, નિજ સેવક ઉત્તમ પદ દીજે; રૂપ કીર્તિ કરે તુજ જીવવિજે-સુણું ૭.

૧૨

શાંતિ જિનેશ્વર સાહિબા રે! શાંતિતણા દાતાર; અંતરજામી છો માહુસરે, આતમના આધાર-શાંતિં ૧. ચિત્ત ચાહે પ્રભુ ચાકરીરે, મન ચાહે મજવાને કાજ; નયન ચાહે પ્રભુ નરખવારે, ઘો દરિશણ મહારાજ-શાંતિં ૨. પલક ન વિસરો મન થકીરે, જેમ મોરા મન મેહુ; એક પખો કેમ રાખીએરે, રાજ કષ્ટનો નેહુ-શાંતિં ૩. નેહુ નજર નિહાળતાંરે, વાધે ખમણો વાન; અખૂટ ખબનો પ્રભુ તાહુરેરે, દીજીએ વંછિત દાન-શાંતિં ૪. આશ કરે જે કોઈ આપણીરે, નવી મૂકીએ નિરાશ; સેવક જાણીને આપણોરે, દીજીએ તાસ વિલાસ-શાંતિં ૫. દાયકને દેતાં થકારે, ક્ષણ નવિ લાગે વાર; કાજ સરે નિજ દાસનાંરે, એ મહોટો ઉપકાર-શાંતિં ૬. એવું જાણીને

જગદ્ગણેશ, દિલમાંદિ ધરને ખ્યાર; રૂપવિજય કવિરાયનોરે મોહન જય જયકાર-શાંતિ ૬.

૧૩

શાંતિ જિનેશ્વર સાહેબ વંદો, અનુભવ રસનો કંદો રે; મુખને મટકે લોચન લટકે, મોઢ્યા સુર નર વૃંદો રે. શાંતિ ૧. માંજર દેખીને કોયલ ટોકે, મેઘઘટા જેમ મોરો રે; તેમ જિન પ્રતિમા નિરખી હરખુ, વળી જેમ અંદ અકોરો રે. શાંતિ ૨. જિન પ્રતિમા શ્રી જિનવર ભાખી, સૂત્ર ઘણા છે સાખી રે; સુરનર મુનિવર વંદન પૂજા, કરતા શિવ અલિલાષી રે. શાંતિ ૩. રાયપસેણી પ્રતિમા પૂજા, સુરિઆલ સમકિતધારી રે; જીવાલિગમે પ્રતિમા પૂજા, વજ્યદેવ અધિકારી રે. શાંતિ ૪. જિનવર ણિંબ વિના નવિ વંદુ, આણુ'હજી એમ ઝોલે રે; સાતમે અંગે સમકિત મૂલે, અવર નહિ તસ તોલે રે. શાંતિ ૫. જ્ઞાતા સૂત્રે દ્રૌપદી પૂજા, કરતી શિવ સુખ માગે રે; રાય સિદ્ધારથે પ્રતિમા પૂજા, કદપસૂત્રમાંહે રાગે રે. શાંતિ ૬. વિદ્યાચારણ મુનિવરે વંદી, પ્રતિમા પાંચમે અંગે રે; જંઘાચારણ મુનિવરે વંદી, જિનપદિમા મનરંગે રે. શાંતિ ૭. આર્ય સુહસ્તી સુરિ ઉપદેશે, આવો સંપ્રતિ રાય રે; સવા કોડિ જિન મિંબ ભરાવ્યાં, ધન્ય ધન્ય એહની માય રે. શાંતિ ૮. મોકલી પ્રતિમા અભયકુમારે, દેખી આદ્ર'કુમાર રે; જાતિ સ્મરણે સમકિત પાત્રી, વરીઓ શિવસુખ સાર રે. શાંતિ ૯. ઇત્યાદિક બહુ પાઠ કહ્યા છે, સૂત્ર માંહે સુખકારી રે; સૂત્રતણો એક વગ્ણ ઉથાપે, તે કહ્યો બહુલ સંસારી રે. શાંતિ ૧૦. તે માટે જિણ આણુધારી, કુમતિ કહામહુ નિવારી રે; ભક્તિતણાં ફલ ઉત્તરાધ્યયને, યોધિ ખીજ સુખકારી રે. શાંતિ ૧૧. એક ભવે દોય પદવી પામ્યા, સોળમા શ્રી જિન-રાયા રે; મુજમન મંદિરીએ પધરાવ્યા, ધવલ મંગલ ગવરાયા રે. શાંતિ ૧૨. જિન ઉત્તમ પદ રૂપ અનુપમ, કીરતિ કમલાની શાળા રે; જીવવિજય કહે પ્રભુજીની ભક્તિ, કરતા મંગલ માળા રે. શાંતિ ૧૩.

૧૪ [ધ્યાન-મખતા રાગ-સારંગ]

હમ મગન ભયે પ્રભુ ધ્યાનમે-ખિસર ગઈ હુવિધા તન મનકી, અચિરસુત ગુણ-ગાનમે-હમં હરિ હર પ્રણ પુરંદર કી ઋદિ, આવત નહિ કોઇ માનમે; ચિદાનંદકી મોજ મચી હૈ, સમતારસકે પાનમે-હમં ૧. ઇતને જિન તુમ નાહિ પીછા-યો, મેરો જનમ ગમાયો અજનમે; અખ તો અધિકારી હોઇ બેઠે, પ્રભુગુણ અખય ખજનમે-હમં ૨. ગઈ દીનતા સખહિ હમારી, પ્રભુ તુમ સમકિત દાનમે; પ્રભુગુણ અનુભવ રસકે આગે, આવત નહિ કોઈ માનમે-હમં ૩. જિનહિ પાયા તિનહિ છિપાયા, ન કહે કોઈકે કાનમે; તાલી લાગી જખ અનુભવકી, તખ સમજે કોઈ સાનમે-હમં ૪. પ્રભુ ગુણ અનુભવ અંદ્રહાસ જયોં, સો તો ન રહે ધ્યાનમે; વાયકચશ કહે મોહ મહા અરિ, જીત લીયો હે મેદાનમે-હમં ૫.

૧૫ [તોટક છન્દ:]

સુરરાજ સમાજ નતાંદિયુગ' યુગપજ્જન જાત વિયોધ કરમ્; કરણ દ્વિપ કુમ્ભ કઠોર હરિ, હરિણાંકિતમજુ'ન તુલ્ય રુચિમ્. ૧. રુચિરાગમ સર્જન શમ્ભુસમ', સમભાન વિલોકિતજન્તુગણમ્; ગણ નાયક મુખ્ય સુનીન્દ્ર નત', નત વાગિછત પૂરણ કલ્પ નગમ્.

२. नगराज विनिर्मित जन्म महं, महनीय चरित्र पवित्र तनुम्; तनुकीकृत गेर
नरेश महं, महमत्त गजेन्द्र लक्ष्म अभनम्. ३. मन छदित सौम्य विधान पटुं,
पटु वाण्य जनौघ कृत स्तवनम् वन जेहर सोहर पाण्डि पहं, पद पद्य विद्वीन जगत
कमलम्. ४. मल मान्ध विमुक्त पद प्रभवं, लव दुःख सु हारुष्य दान धनम्; धनसार
सुगन्धि सुभ शसितं, सित सभम शील धुरैक वृषम्. ५. वृष कानन सेवन नीर धरं
धरणी धर वन्द्य मनिन्य शुष्म; शुष्म वल्लभता ऽऽश्रित सन्धरषुं, रषु रङ्गी विनिर्मित
हेव नरम्. ६. नरका ऽऽदिक दुःख समूह हरं, हर हर तुषार सु क्रीतिं भरम्; भरत
क्षिति पा ऽमित भाहु भवं, गल शासन शंसित साधु जनम्. ७. जनका ऽऽधनुसग
विधौ विमुष्मं, सुभ कान्ति विनिर्मित चन्द्र कलम्; कलना ऽतिग सिद्धि समृद्ध परं, पर
लक्षितजना । तुत शान्ति जिनम्. ८. जिन पुङ्गव नायक ! शिव सुभ दायक ! नत देवेन्द्र
मुनीन्द्र वर ! त्रिभुवन जन अनधुर ! लव तरु सन्धुर ! लव लविनां लव भीति हरः. ९.

१९ श्री कुंथुनाथ जिन-स्तवन.

[दाल भरकलदानी]

गजपुर नयरी सोहीये ल, साहीभ शुष्नीयो; श्री कुंथुनाथ सुभ सोहीये ल,
साहीभ शुष्नीयो, सुर नृपति कुल्यंढो ल, सां श्रीनंदन भावे वंढो ल० सां १.
अज लंछन वंछीत पूरे ल, सां प्रभु समरीयो संकट यूरे ल, सां पांतीश धनुष
तनु भाणे ल, सां प्रत अेक सहस्र अनुमाने ल, सां आयु वरष सहस्र पंयाळु ल,
सां तनु सोान वान वभाळुं ल० सां २. समेतशीपर शिव पाया ल, सां साठ
सहस्र मुनीश्वर राया ल० सां ३. अट शत वणी साठ हजर ल, सां प्रभु साध्वीने
परिवार ल, सां गंधर्व भजा अधिकारी ल, सां प्रभु शासन साज्जिधकारी ल० सां
४. सुभदायक सुभने मटके ल, सां लाण्णेषु दोयळु लटके ल, सां सुध श्री नयविजय
मुर्षीढो ल, सां सेवकने द्वीयो आळुंढो ल, सां ५.

२० श्री अरनाथ जिन-स्तवन.

१ [समथारे साह द्विअेरे देव-अे देशी.]

अरजिन गजपुर वर शिषुगार, तात सुदशन देवी महहारः साहीभ सेवीये,
भेशे मनको प्याशे सेवीये; तीश धनुष प्रभु उथी काय, वरष सहस्र योराशी आय.
सां १. नंदावत्तं विराजे अंक, टाणे प्रभु लवलवना आतंक; सां अेक सहस्रशुं
संयम वीध, कनक वरषु तनु जगत प्रसिद्ध. सां २. समेतशिपर गिरि सभण
उछाह, सिद्धिवधूने कथेरे विवाह; सां प्रभुना मुनि पयास हजर, साठ सहस्र साध्वी
परिवार. सां ३. यक्ष छंद्र प्रभु सेवकार, धारिणी शासनगी करे सार; सां नंन उणे नासे
जिम यार, तिम प्रभुना ध्याने करम कठोर. सां ४. तुं सुरतइ चितामणी सार, तु प्रभु
लगते सुगति दातारं; सां सुध जशविजय करे अरदास, हीठे परमानंद विलास. सां ५.

૨૧ શ્રી મલિનાથ જન-રતવન.

૧ [પ્રથમ ગોવાળ તણે ભવેણ-એ દેશી.]

મિથીલા નયરી અવતર્યોણ, કુંભ નૃપતિ કુળભાણ; રાણી પ્રભાવતી ઉર ધર્યોણ,
પચવીશ ધનુષ પ્રમાણ, ભવિક જન, વંદો મલિનાથજી દ, જિમ હોયે પરમ આનંદ;
ભવિક જન૦ વં૦ ૧. લંછન કલશ વિરાજતોણ, નીલ વરણ તનુ કાંતિ; સંયમ લીયે
શત ત્રણશ્યુંણ, ભાંજે ભવની પ્રાંતિ. ભ૦ વં૦ ૨. વરપ પંચાવન સહસનુંણ, પાળી
પૂરણ આય; સમેતશીખર શિવ પદ લહુંણ, સુર કિન્નર ગુણ ગાય. ભ૦ વં૦ ૩. સહસ
પંચાવન સાહુણીણ, મુનિ આલીશ હબર; વૈરોટયા સેવા કરેણ, યક્ષ કુબેર ઉદાર. ભ૦
વં૦ ૪. મૂરતિ મોહનવેલડીણ, મોહો જગજન બાણ; શ્રીનયવિજય સુશિષ્યનેણ, દીયો
પ્રભુ કોડી કટ્યાણ. ભ૦ વં૦ ૫.

૨ (ગીરીરાજકું સદા મેરી વંદના-એ દેશી)

અરનાથકું સદા મેરી વંદના, જગનાથકું સદા મેરી વંદના-જ૦ જગ ઉપગારી
ધન જ્યો વરસે, વાણી શીતલચંદના રે-જ૦ ૧. રૂપે રંભા રાણી શ્રીદેવી, ભૂપ સુદર્શન
નંદના રે-જ૦ ૨. ભાવ ભગતિયું અહનિશિ સેવે, દુરિત હરે ભવ કંદના રે-જ૦ ૩.
છ ખંડ સાધી દ્વેષા કીધી, દુજ્ય શત્રુ નિકંદના રે-જ૦ ૪. ન્યાયસાગર પ્રભુ-સેવા મેવા,
માગે પરમાનંદના રે-જ૦ ૫.

૩ (મેં તો ન્યારા રહિસ્યાંણ-એ દેશી)

મહેં તો આણ વહેસ્યાંણ માહારારે સાહેબરી, મહેં તો આણ વહેસ્યાંણ આણ
વેસ્યાં, ભકિત કરેસ્યાં, રહેસ્યાં નયણ હબુર, અરજિન આગળ અરજ કરંતા, લહેસ્યાં
સુખ ભ પુર-મહેં તો૦ ૧. એકને છંડી, બેને ખંડી, ત્રણ સું જોડી નેહ, ચાર જણા શિર
ચોટ કરેસ્યું પણુને આણી છેહ-મહેં તો૦ ૨. છત સત અડ નવ દશને ટાળી, અજવાળી
અગ્યાર, બાર જણુને આદર કરેસ્યું, તેરને કરી પરિહાર-મહેં તો૦ ૩. પણુ અડ નવ
દશ સત્તર પાળી, સત્તાવીશ ધરી સાધ, પચવીશ જણુસું પ્રીતિ કરેસ્યું, ચાર ચતુર
કરી હાથ મહેં તો૦ ૪. બત્રીશ તેત્રીશ ને ચોરાશી, ઓગણીશ દૂર નિવારી, અડતાળીશનો
સંગ તજેસ્યું, એકાવન દિલ ધારી-મહેં તો૦ ૫. વીશ આરાધી, બાવીશ બાંધી ત્રેવી-
શનો કરી ત્યાગ, ચોવીશ જિનના ચરણ નમીને પામસું ભવજલ તાગ-મહેં તો૦ ૬.
ધ્યાતા ધ્યેય ને ધ્યાન સ્વરૂપે, તન મનંતાન લગાય, ક્ષમાવિજય કવિ પદકજ મધુકર,
સેવક જિન ગુણુગાય મહેં તો૦ ૭.

૨ (કૌન ભરે રી કૌન ભરે દલ બાદલીરો પાણી કૌન ભરે-એ દેશી)

કૌન રમે ચિત કૌન રમે, મલિનાથજી વિના ચિત્ત કૌન રમે, માતા પ્રભાવતી
રાણી જાયો, કુંભ નૃપતિ સુત કામ દમે-મ૦ ૧. કામકુંભ જિમ કામિત પૂરે, કુંભ લંછન
જિન મુખ ગમે-મ૦ ૨. મિથિલા નયરી જનમ પ્રભુકો, દર્શન દેખત દુઃખ શમે-મ૦ ૩.
ઘેબર ભોજન સરસાં પીરસ્યાં, કુકસ બાકસ કૌન જમે. મ૦ ૪. નીલ વરણ પ્રભુ
કાન્તિ કે આગે, મરકત મણિ છબિ દૂર ભમે-મ૦ ૫. ન્યાયસાગર પ્રભુ જગનો પામી,

હરિહરબ્રહ્મા કૌ ન નમ્-મં ૬.

૨૨. શ્રી મુનિસુવ્રત જિન સ્તવન.

શ્રી મુનિસુવ્રત હરિકુલ ચંદા, દુરનય પંથ નિસાયો; સ્યાદ્વાદ રસ ગભિંત બાની, તત્ત્વ સરૂપ જનાયો. સુષુ જ્ઞાની ! જિન બાની, રસ પીએ અતિ સન્માની. ૧. બંધ મોક્ષ એકાંતે માની, મોક્ષ જગત ઉછેદે; ઉભય નયાત્મક ભેદ પ્રહીને, તત્ત્વ પદારથ વેદે-સુષુ ૦ ૨. નિત્ય અનિત્ય એકાંત કહીને, અરથ યિા સખ નાસે; ઉભય સ્વરૂપે વસ્તુ બિરાજે, સ્યાદ્વાદ ઈમ ભાસે-સુષુ ૦ ૩. કરતા ભુગતા બાહિજ દ્રષ્ટે, એકાંતે નહી થાવે, નિશ્ચય શુદ્ધ નયાત્મ રૂપે, કુષુ કરતા ભુગતાવે-સુષુ ૦ ૪. રૂપ વિના ભયો રૂપસ્વરૂપી, એક નયાત્મ સંગી; તન વ્યાપી વિભુ એક અનેકા, આનંદધન દુઃખરંગી-સુષુ ૦ ૫. શુદ્ધ અશુદ્ધ નાશ અવિનાશી, નિરંજન નિરાકારો; સ્યાદ્વાદ મત સગરો નીકો, દુરનય પંથ નિવારો-સુષુ ૦ ૬. સમભંગી મતદાયક જિનજી, એક અનુબ્રહ્મ ક્રીએ; આત્મ રૂપ જિસો તુમ લીધો, સો સેવકકું દીએ-સુષુ ૦ ૭.

૨૩ શ્રી નામિનાથ જિન સ્તવન

પરમ રૂપ નિરંજન, જન મન રંજણો લલના; ભક્ત વચ્છલ ભગવંત તુ, ભવ ભવ ભંજણો લલના; જગતજંતુ હિતકારક, તારક જગધણી લલના; તુજ પદ પંકજ સેવ, હેવ મુજને ઘણી લલના ૦ ૧. આંયો રાજ ! હમ્બુર, પૂરણુ ભગતિ ભયે-લલના-આપો સેવના આપ, પાપ જિમ સવિ ટળે લલના-તુજ સરીખા મહારાજ ! મહેર બે નહિ કરે લલના-તો અમ સરીખા જીવનાં, કારજ કીમ સરે ? લલના-૨. જગતારક જિનરાજ ! બિરુદ છે તુમ તણો લલના-આપો સમકિતદાન પરાયા મત ગણો લલના-સમરથ બાણી દેવ, સેવના મે' કરી લલના-તુંદિ જ છે સમરથ, તરણુ તારણુ તરી લલના-૩. મૃગશીર સિત એકાદશી, ધ્યાન શુક્લ ધરી લલના-ઘાતી કરમ કરી અંત કે, કેવલ-શ્રી વરી લલના-જગનિસ્તારણુ કારણુ, તીરથ થાપીયો લલના-આત્મ સત્તા ધર્મ ભક્તોને આપીયો લલના-૪. અમ વેળા કિમ આજ, વિલંબ કરી રહ્યા ? લલના-બાણો છે મહારાજ ! સેવકે ચરણુ પ્રહ્યાં લલના-મન માન્યા વિના માહરું, નવિ છેડું કદા લલના-સાચો સેવક તેહુ જે સેવ કરે સદા લલના-૫. વપ્રા માત મુજત, કહાયો શ્યું ઘણું ? લલના-આપો ચિદાનંદ દાન, જનમ સદૈવો ગણું લલના-જિન ઉત્તમ પદ પદ્મ, વિજય પદ દીજીયે લલના-રૂપવિજય કહે સાહિબ ! મુજરો લીજીયે લલના-૬.

૨૪ શ્રી નેમિનાથ સ્તવનો

૧ [અજિત જણુદયું પ્રીતડી-એ દેશી]

પરમાત્મ પૂરણુ કલા, પૂરણુ ગુણુ હો પૂરણુ જન આથ; પૂરણુ દષ્ટિ નિહાલીયે ચિત્ત ધરિયે હો અમચી અરદાસ. પં ૧. સર્વ દેશ ઘાતી સહુ, અઘાતી હો કરી ઘાત દયાળ; વાસ કીયો શિવ મંદિરે, મોહે વીસરી હો ભમતો જગબાળ. પં ૨. જગતારક પદવી લહી, તાર્યા સહી હો અપરધી અપાર; તાત કહો મોહે તારતાં, કિમ પ્રીની હો ઈણુ અવસર વાર. પં ૩. મોહ મહા મદ છાકથી, હું છકીયે હો નહિ

શ્રદ્ધ લગાર; ઉચિત સહી ઇચ્છે અવસરે, સેવકની હો કરવી સંભાળ. ૫૦ ૪. મોહ ગયા
 જો તારશો, તિષ્ઠ વેળા હો કહા તુમ ઉપગાર; સુખ વેળા સત્જન ઘણાં, દુઃખ વેળા
 હો વિરલા સસાર. ૫૦ ૫. પણ તુમ ઠરિસન જોગથી, થયો હુકયે હો અનુભવ પરકાર;
 અનુભવ અભ્યાસી કરે; દુઃખદાયી હો સહુ કર્મ' વિનાશ. ૫૦ ૬. કર્મ' કલંક નિવારીને,
 નિજ રુપે હો રમે રમતા રામ; લહત અપૂરવ ભાવથી, ઇચ્છુ રીતે હો તુમ પદ વિશ્રામ.
 ૫૦ ૭. ત્રિકરણ જોગે વિનવું, સુખદાયી હો શિવાદેવી નંદ; ચિદાનંદ મનમે' સદા,
 તુમે આવો હો પ્રભુ! નાણુ દિષ્ટુંદ. ૫૦ ૮.

૨ [આવો જમાઈ પ્રાહુણા, જ્યવંતાણ-એ દેશી]

નિરખ્યો નેમિ જિષ્ટુંદને અરિહંતાણ; રાજમતી કર્યો ત્યાગ, લગવંતાણ
 પ્રહ્યાચારી સંયમ પ્રહ્યો અં અનુક્રમે થયા વીતરાગ લં ૧. ચામર ચક્ર સિંહાસન અં
 પ્રહપીઠ સંયુક્ત લં; છત્ર ચાલે આકાશમાં અં દેવદુંડુલિ વર ઉત્ત. લં ૨. સહસ
 જ્યેષ્ઠ ધ્વજ સોહતો અં પ્રભુ આગલ ચાલંત લં; કનક કમલ નવ ઉપરે અં
 વિચરે પાય ઠવંત. લં ૩. ચાર મુખે દીપે દેશના અં ત્રણ ગઠ ઝાકઝમાલ લં;
 કેશ રોમ રમશુ નખા અં વાધે નહીં કોઈ કાલ. લં ૪. કાંટા પણ ઉંધા હોય અં
 પંચવિષય અનુકૂલ લં; પટ રતુ સમકાલે ફલે અં વાયુ નહીં પ્રતિકૂલ લં; ૫.
 પાણી સુગંધ સુર કુસુમની અં વૃષ્ટિ હોય સુરસાલ લં; પંખી દીપે સુપ્રહશિષ્ટા અં
 વૃક્ષ નમે અસરાલ. લં ૬. જિન ઉત્તમ પદ પદ્મની અં સેવ કરે સુર કોડી
 લં; ચાર ત્રિકાયાના જ્ઞાન્યથી અં ચૈત્ય વૃક્ષ તેમ જોડી. લં ૭.

૩

રહો રહો રે યાદવ! હો ઘડીયાં, રહો. હો ઘડીયાં, હો ચાર ઘડીયાં-રહો
 રહો રે યાદવ! હો ઘડીયાં. શિવામાત મલ્હાર નગીને, કયું ચલીએ હમ વિછડીયાં?
 રહો. યાદવવંશ વિભૂષણ સ્વામી! તુમે આધાર છે અડવડીયાં-રહો. ૧. તો બિન
 ઓરસે નેહ ન કીને, ઓર કરનકી આખડીયાં-રહો. ઇતને બીચ હમ છોઃ ન જઈએ,
 હોત પુરાઈ લાજડીયાં-રહો. ૨. પ્રીતમ ખ્યારે! નેહ કર જનાં, જે હોત હમ ચિર
 બાંકડીયાં-રહો. હાથસેં હાથ મિલાદે સાંઈ! ફૂત મિછાઉ સેજડીયાં-રહો. ૩.
 પ્રેમકે ખ્યાલે બહુત મસાલે, પીવત મધુરે સેલડીયાં-રહો. સમુદ્ર વિજય કુલ
 તિલક નેમિકું, રાબુલ ઝરતી આખડીયાં-રહો. ૪. રાબુલ છેર ચલે ગિરનારે,
 નેમ યુગલ કેવલ વરીયાં-રહો. રાજિમતી પણ દીક્ષા લીની, ાવના
 રંગ રસે ચડીયાં-રહો. ૫. કેવલ લઇ કરાં મુગતિ સિધારે, કંપતી મોહન
 વેલડીયાં-રહો. શ્રી શુભવીર અચલ લઇ જોડી, મોહરાય-શિર લાકડીયાં-રહો. ૬.

૪

દ્વારાપુરીનો નેમ રાજ્યો, તણ છે જણે રાબુલ જેવી નાર રે; ગિરનારી નેમ
 સંયમ લીધો છે બાળાવેચમાં. ૧. મંડપ રચ્યો છે મધ્ય ચોકમાં, જોવા મળીયું છે દ્વારા-
 પુરીનું લોક રે. ગિરનારી નેમ. ૨. ભાબીએ મેણાં મારીયાં, પરણે ંહાલો શ્રીકૃષ્ણનો

વીર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૩. ગોખે બેસીને રાબુલ બેઈ રહ્યાં, ક્યારે આવે બહવકુલનો દીપ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૪. નેમજી તે તોરણ આવીયા, સુષી કાંઈ પશુનો પોકાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૫. સાસુએ નેમજીને પોખીયા, બહાલો મારો તોરણ ચઢવા બય રે. ગિરનારી નેમ૦ ૬. નેમજીએ શાળાને બોલાવીયા, શાને કરે છે પશુમાં પોકાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૭. રાતે રાબુલ બહેન પરણશે, સવારે દેશું ગોરવનાં લોબન રે. ગિરનારી નેમ૦ ૮ નેમજીએ રથ પાછો વાળીયો, જઈ ચઢવા ગઠ ગિરનાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૯. રાબુલ બેની રૂવે ધુસકે, રૂવે રૂવે કાંઈ દ્વારાયુરીના લોક રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૦. વીરાએ બેનીને સમજાવીયા, અવર દેશું નેમ સરીખો ભરતાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૧. પીયુ તે નેમ એકધારોયા, અવર દેશું બાઈ ને બીબા બાપ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૨. જમણી આંખે શ્રાવણુ સરવરે, ડાબી આંખે ભાદરવો ભરપુર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૩. ચીર લીબય રાબુલ નારનાં, વાગે છે કાંઈ કંટક અપાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૪. હીર-વિજય ગુરુ હીરલો, લખિધાવજય કહે કરબેડ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૫. નેમિ તીથકર બાવીશમાં, સખીયો કહે ન મળે એની જોડ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૬.

૨૫ શ્રી પંચાસરા પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

૧

પરમાત્મ પરમેશ્વર, જગદીશ્વર જિનરાજ, જગબંધવ જગભાષ્ય બલિહારી તુમ તણી, ભવજલપિમાં રે જહાજ. ૧. તારક વારક મોહનો, ધારક નિજ ગુણુ ઝાઝિ; અનિશયવંત ભઠંત રૂપાળી શિવ વધુ, પરણી લહી નિજ સિદ્ધિ. ૨. જ્ઞાન દર્શન અનંત છે, વળી તુજ ચરણુ અનંત; ઇંમ દાનાદિ અનંત ક્ષાયિકલાવે થયા, ગુણુ તે અનંતાનંત. ૩. બત્રીશ વણુ સમાય છે, એક જ શ્લોક મોઝાર; એક વણુ પ્રભુ તુજ ન માયે જગતમાં, કેમ કરી ધૂણીએ ઉઠાર. ૪. તુજ ગુણુ કોણુ ગણી શકે. ને પથુ કેવલી હોય; આવિભાવે તુજ સયલ ગુણુ માહરે, પ્રછન્ન ભાવથી બેય. ૫. શ્રી પંચાસરા પાસજી, અરજ કઈ એક તુજ; આવિભાવથી થાય દયાલ કૃપાનિધિ, કરુણા કીજેજી મુજ. ૬. શ્રી જિન ઉત્તમ તાહરી, આશા અધિક મહારાજ; પદ્માવજય કહે એમ લહું શિવનગરીનું, અક્ષય અવિચલ રાજ. ૭.

શ્રી શામલા પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૨

રાતા જેવાં ફૂલડાં ને, શામલ જેવો રંગ; આજ તારી આંગીનો કાંઈ, રૂઠો બન્યો રંગ; પ્યારા પાસજી હો લાલ, દીનદયાળ મુને નયણે નિહાલ. ૧. જોગીવાડે જાગતો ને, માતો ધિંગદમલ; શામલો સોહામણો કાંઈ, જીત્યા આઠે મલલ. પ્યા૦ ૨. તું છે મારો સાહિબો ને, હું છું તારો દાસ; આશા પૂરો દાસની: કાંઈ સાંભળી અરદાસ. પ્યા૦ ૩. દેવ સઘણા દીકા નેમાં, એક તું અવલલ; લાખેણું છે લટકું તહાઈ, દેખી રીએ દિલલ. પ્યા૦ ૪. કોઈ નમે પીરને ને, કોઈ નમે રામ; ઉદયરત્ન કહે પ્રભુ, મારે તુમથું કામ. પ્યા૦ ૫.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન

૩

અંતરજામી સુષુ અલવેસર, મહિમા ત્રિજગ તુમારો; સાંભળીને આંચો હું તીરે, જન્મ મરણ દુઃખ વારો; સેવક અજ્ઞ કરે છે રાજ, અમને શિવસુખ આપો. ૧. સહુકૈનાં મનવંછિત પૂરો, ચિંતા સહુની ચૂરો; એહુવું બિરુદ છે રાજ તમારું, કેમ રાખો છે દૂરે. સેવક૦ ૨. સેવકને વલવલતો દેખી, મનમાં મહેર ન ધરશો; કરુણાસાગર કેમ કહેવાશો, જો ઉપગાર ન કરશો. સેવક૦ ૩. લટપટનું હુવે કામ નહીં છે, પ્રત્યક્ષ દરિશન દીજે; ધુઆડે ધીજું નહિ સાહિબ, પેટ પડ્યાં પતિજે સેવક૦ ૪. શ્રી શંખેશ્વર મંડળ સાહિબ, વિનતડી અવધારો; કહે જિન હુષં મયા કરી મુજને, ભયસાયરથી તારો. સેવક૦ ૫.

૪

મોહન મુજરો લેજો રાજ, તુમ સેવામાં રહીશું. વામાનંદન જગદાનંદન, જેહ સુધારસ ખાણી; મુખને મંટકે લોચનને લટકે, લોભાણી ઈંદ્રાણી. મોહન૦ ૧. ભવ પદ્મ શિહું દિશી ચારે ગતિ, ચોરાશી લખ ચૌટા; ક્રોધ માન માયા લોભાદિક, ચોવ દીયા અતિ ખોટા. મોહન૦ ૨. મિથ્યા મહેતો કુમતિ પુરોહિત, મદન સેનાને તોરે; લાંચ લઈ લખ લોક સંતાપે, મોહ કંદપ જોરે. મોહન૦ ૩. અનાદિ નિગોદ તે અંધી-ખાણો, તૃણા તોપે રાખ્યો; સંજ્ઞા ચારે ચોકી મેલી, વેદ નપુંસક વાંકો. મોહન૦ ૪. ભવસ્થિતિ કર્મ વિવર લઈ નાહો, પુણ્ય ઉદ્ય પણ વાધ્યો; સ્થાવર વિકલે દ્રિયપણુ ઓળંગી, પંચેદ્રિયપણુ લાયો. મોહન૦ ૫. માનવ ભવ આ રજ ક્ષણ સદ્ગુરુ, વિમળ ઓધ મળ્યો મુજને; ક્રોધાદિક સહુ શત્રુ વિણાસી, તેણે ઓળખાવ્યો મુજને મોહન૦ ૬. પાટણ માંહે પરમ દયાણુ, જગત વિભૂષણુ ભેટ્યા; સત્તર બાણુ શુભ પરિણામે, કર્મ કઠિન ભેટ્યા, મોહન૦ ૭. સમકિત ગજ ઉપશમ અંબાડી, જ્ઞાન કટક બળ કીધું; ખીમાવિજય જિન ચરણકરણ પસાયે, રાજ પોતાનુંલીધું. મોહન૦ ૮.

૫

ખ્યારો ખ્યારો રે હો વાલા મારા પાસજિણુંદ મુને ખ્યારો, તારો તારો રે વાલા મારા ભવના દુઃખડા વારો. કાશીદેશ વજુારસી નગરી, અન્ધસેન કુલ સોહીએરે; પાસ જિણુંદા વામાનંદા મારા વાલા; દેખીત જન મન મોહીએ ખ્યારો ૧. છપ્પન દીગકુમરી મીલી આવે, પ્રભુજીને હુલરાવે રે. થેઈ થેઈ નાચ કરે મારા વાલા, હરખે જિનશુણુ જાવે. ખ્યારો. ૨. કરમઠ હઠ ગાળ્યો પ્રભુ પારવે, બળતા ઉગાર્યો ક્ષણી નાગરે; દીઓ સાર નવકાર નાગકું, ધરણીંદ્ર પદ પાયો. ખ્યારો ૩. દીક્ષા લઈ પ્રભુ કેવળ પાયો, સમવસરણુમે સુહાયોરે; દીયે મધુરી દેશના પ્રભુ ચોમુખ, ધર્મ સુણાયો. ખ્યારો ૪. કર્મ અપાવી શીવપુર જાવે, અજ્ઞરામર પદ પાવેરે; જ્ઞાન અમૃતરસ ફરસે મારા વાલા, જ્યોતીસે જ્યોત મીલાવે. ખ્યારો ૫.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વજિન સ્તવન

૬

નિત્ય સમરું સાહેબ વચણાં, નામ સુણતાં શીતલ વચણાં; શુણુ જાતાં ઉલસે

નયણુરે, શંખેશ્વર સાહિબ સાચો; બીજાનો આશરો કાચો, શંખે ૧. દ્રવ્યથી દેવ દાનવ પૂજે; શુભ સંચિતસો પણ લીજે; અરિહાપદ પર્યાવ છાજે, મુદ્રા પદ્માસન રાજે. શંખે ૦ બી ૦ ૨. સવેગ તણ ધરવાસો, પ્રભુ પાસના ગણધર થાશો; તવ મુક્તિપુરીમાં બશો, શુભ લોકમાં વયણે ગવાસો. શંખે ૦ બી ૦ ૩. એમ દામોદર જિનવાણી, અપાઠી શ્રાવક બાણી; જિનવંદી નિજ ધર આવે, પ્રભુ પાસની પ્રતિમા લરાવે. શં ૦ બી ૦ ૪. ત્રણ કાલ તે ધુપ ઉવેજે. ઉપકારી થી જિન સેવે; પછી તેહ વૈમાનિક થાવે, તે પ્રતિમા પણ તિહાં લાવે. શં ૦ બી ૦ ૫ ઘણા કાલ પૂજી બહુ માને, વલી સૂરજ ચંદ્ર વિમાને; નાગ લોકનાં કષ્ટ નિચાર્યાં, જ્યારે પાશ્વ પ્રભુજી પધાર્યાં. શં ૦ બી ૦ ૬. ચદુરાય રહ્યો રણધેરી છત્યા નવિ બયે વૈરી, જરાસેને જરા તવ મહેલી. હરિ બલ વિના સઘલે ફેલી. શં ૦ બી ૦ ૭. નેમીશ્વર ચોક્ષી વિશાલી, અકુમ કરે વનમાલી; તુડી પદ્માવતી બોલી. આપે પ્રતિમા આક ઝમા લિરે. શં ૦ બી ૦ ૮. પ્રભુ પાસની પ્રતિમા પૂજી, બલવંત જરા તવ ધુજી; છંટકાવ નહવણુ જલ જોતી, જાદવની જરા બય રોતી. શં ૦ બી ૦ ૯. શંખપૂરીને સહુને જગાવે, શંખેશ્વર ગામ વસાવે; મંદિરમાં પ્રભુ પધરાવે, શંખેશ્વર નામ ધરાવે. શં ૦ બી ૦ ૧૦. રહે જે જિન રાજ હજુરે, સેવક મનવંછિત પૂરે; એ ભેટણુ પ્રભુજીને કાજે, શેઠ મોતીલાલને રાજે. શં ૦ બી ૦ ૧૧. નાના માણેક કેરા નંદ, સંઘવી પ્રેમચંદ વીરચંદ; રાજનગરથી સંઘ ચલાવે, ગામોગામના સંઘ મિલાવે. શં ૦ બી ૦ ૧૨. અઠાર અઠોત્તેર વરષે, કાગણુ વહિ તેરશ દિવસે; જિન વંદીને આજુંદ પાવે, શુભવીર વચન રસ ગાવે. શં ૦ બી ૦ ૧૩.

શ્રી અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૭

મ્હારી કલ્પ વેલડી મૂરતી શ્રી અંતરીક્ષ પાસની, મ્હારી કલ્પ વેલડી. એક સમય લંકાપતિ રાવણુ હુકમ આપ ફરમાવે; માલી સુમાલી વિદ્યાધર જે, કાર્ય કારણુ તસ જાવે. મ્હારી ૦ ૧. બય વિમાન ઝડપથી તેહનું. જેમ ગગને ગુંબારા; મધ્યાનહે ભોજન વેળાએ. વિમાન હેઠે ઉતારારે. મ્હા ૦ ૨. તવ સેવક મન અંશય ઉપન્યો, પ્રતિમા ઘેર વિસારી; પ્રભુ પૂજન વિના ભોજન ન કરે. મુજ સ્વામી ભાગ્યશાળી. મ્હા ૦ ૩. વેલુ-મય મૂરતી નીપબલી, કરી પૂજન તૈયારી; સ્વામીએ પૂજન કરી ભોજન, લીયા શરીર મુખકારી. મ્હા ૦ ૪. જાતાં મૂરતીને પધરાવી, સરોવરમાં ઊછરંગે; અધિષ્ઠાયક દેવે અખડિત, રાખી તિહાં ઉમંગે. મ્હા ૦ ૫. એક દીન બિંગલપુરનો રાજા, શ્રીપાલ કુટી આવે; હાથ મુખ પ્રમુખ અંગેને, પખાલી નિજ ધર જાવે. મ્હા ૦ ૬. મુખડું નીરોગી દેખી રાણી, ફરી ત્યાં બંધ નવરાવે; કંચન સમ કાચા રાજની, જોઈ જોઈ અચરોજ પાવે. મ્હા ૦ ૭. બલી બાકુલ નાખી પટરાણી, બોલી મધુરી વાણી; દેવી દેવ જે કેઈ હોય તે, ઘો દરશન હીત આણી. મ્હા ૦ ૮. એમ કરી ધર જઈને સુતી, સ્વપ્ને દેવી દીડી; પાશ્વ પ્રભુની પ્રતિમા ધડાં છે, એમ વાણી મુણી મીઠી. મ્હા ૦ ૯. રોગી રાજા નીરોગ થયો તે, જિનજી તણા પસાય; તે કારણુ પ્રતિમા કાલીને, ગાડે દીયો પધરાય.

મહાં ૧૦. કાચે તાંતણે ગાડવું બાંધી, રાખયે થવું ધુરમાં; પશુ પાછું વાળી બેયા વિના, જવું જરુર નિજ પુરમાં. મહાં ૧૧. બે પાછું વાળીને જોશે, તેા પ્રતિમા તિહાં રહેશે; ભુલ્યો બાણગર જેમ સોચે, તેમ ચિંતા દુઃખ સહેશે. મહાં ૧૨. એહવું સ્વપ્ન દેખીને રાણી, નિદ્રામાંથી જાગી; પ્રેમ ધરીને દેવગુરુતું, સ્મરણ કરવા લાગી. મહાં ૧૩. તેમજ કરી પૃથ્વીપતિ ચાલ્યો, જોજથી હાથ ન હાલ્યો; શંકા ઉપજી પ્રતિમા કેરો, મુખ વાળી તિહાં ભાલ્યો. મહાં ૧૪. પ્રતિમા અધર રહી ત્યાં આગળ. ગાડું નીકલી ચાલ્યું; વિના વિચારે કીધું તે તેા, રાખના દીલમાં સાલ્યું. મહાં ૧૫. પશુ પ્રતિમા ઉપર પ્રીતિથી, શ્રીપુરનગર વસાવી; રહેવા લાગ્યો ત્યાં પર રાખ. નગરલોકને હસાવી. મહાં ૧૬. ચૈત્યપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ કીધો, જગમાં યશ બહુ લીધો; પ્રતિ દીન ત્રિકાળ પૂજા કરીને નિજ ભવ સફલો કીધો. મહાં ૧૭. તે કાલે પશ્ચિદારી બેહડું; લઈ નીચે જઈ શક્તિ; હવણે તેા અંગલોહણું નીકળે, દીપ શીખા બુરો જગતી. મહાં ૧૮. દુઃખમ કાલમે' એમ પ્રભુની, મૂરતી અધર ખિરાળે; તે કારણ અંતરીક્ષ પાસજી, નામ જગતમાં ગાળે. મહાં ૧૯. તે પ્રભૂની યાત્રા કરવાને, અમલનેરથી આવે, રૂપચંદ મોહનચંદ પોતે, સંઘ લઈ શુદ્ધ ભાવે. મહાં ૨૦. સંવત એંગણીસ છપ્પનકેરા, મહા શુદ્ધ દશમી સારી, લક્ષ્મીવિજય ગુરુરાજ પસાયે, હંસ નમે વારંવારી. મહાં ૨૧.

૮ [મહારા પાસજી રેલો-એ દેશી]

જિનજી ત્રેવીશમે જિન પાસ, આશ મુજ પૂરવે રેલો; માહરા નાથજી રે લો, જિં બહુ ભવ પરભવ દુઃખ હોહગ સવિ ચુરવે રે લો માં; જિં આઠ પ્રતિહાય' થું જગમાં તું જ્યો રે લો માં, જિં તાહરા વૃક્ષ અશોકથી, શોક દુરે ગયો રે લો માં ૧. જિં બનુ પ્રમાણ ગિર્વાણુ, કુસુમ વૃષ્ટિ કરે રે લો માં, જિં દિવ્યધ્વની સુર પૂરે કે, વાંસલીયે સ્વરે લો માં; જિં ચામર કેરી હાર ચલંતી, એમ કહેરે લો માં, જિં જે નમે અમર પરે તે ભવિ, ઉધ્વ' ગતિ લહે રે લો માં ૨. જિં પાદપીક સિદ્ધાસન, વ્યંતર વિરચિયે રે લો માં, જિં તિહાં બેસી જિનરાજ, ભવિક દેશના યે રે લો માં; જિં ભામંડલ શિર પૂઠે, સૂર્ય પરે તપે રે લો માં, જિં નિરખી હરખે જેહ, તેહના પાતક ખપે રે લો માં ૩. જિં દેવ દહુમિનો નાદ, ગંભીર ગાળે ધરો રે લો માં, જિં ત્રણ છત્ર કહે તુજ કે, ત્રિભુવન પતિ તણો રે લો માં; જિં એ કંકુરાઇ તુજ કે, ખીજે નાહ ઘટે રે લો માં, જિં રાગી દ્રેષી દેવ કે, તે ભવમાં અટે રે લો માં ૪. જિં પૂજક નિંદક હોય કે, તાહરે સમપણે રે લો માં, જિં કમઠ ધરણુ પતિ ઉપરે, સમચિત્ત ગણે રે લો માં; જિં પશુ ઉત્તમ તુજ પાદ, પદ્મ સેવા કરે રે લો માં, જિં તેહ સ્વભાવે ભવ્ય કે, ભવસાયર તરે રે લો માં ૫.

૯

અશ પૂરે સઠા પરમેસરુ, ઠાસ પરિ જાસ સુર સેવ સારે; ભીમ ભવસ ગરુ ઘોર ભય આગરુ, વાહણ પરે લોકના થોક તારે. આશં ૧. માત વામા સતી પુત્ર હુલસાવતી, નવ નવાં હાલરે ગીત ગાવે; રૂપ અદ્ભૂત નિજ પુત્રતું દેખતાં, આનંદ

ઉલટ અંગ આવે. આશં ૨. પાસ સુર દેવી પદમાવતી ગુણવતી, ભગતજન વાંછિત સર્વે આપે; કીર્તિવિજય ઉવગ્રયનો સેવક, વિનય નિજ ચિત્ત પ્રભૂ પાસ થાપે. આશં ૩.

૧૦

સેવો ભવિજન જિન ત્રેશીશમો, લંછન નાગ વિખ્યાત; જલધર સુંદર પ્રભુજીની દેહડી, વામા રાણીનો જાત. સેં ૧. ચઉદિશે ઘોર ઘટા ઘનશુ' મળ્યો, કમઠે રમ્યો જલધાર; મૂમલધારે જલ વરસે ઘણું; જલ થલનો ન લહું પાર. સેં ૨. વડ હેઠલ ઝહુલો કાઉમગ રહ્યો, મેરુ તણી પેરે ધીર; ધ્યાન તણી ધારા વાધે તિહાં, ચડીયાં ઉ'યાં જી નીર. સેં ૩. અચળ ન ચળીયો પ્રભુજી માહરો, પામ્યો કેવળનાથ; સમોવ-સરણ સુર કોડ મળ્યા તિહાં. વાજ્યાં જીત નિસાન. સેં ૪. નવ કર ઉચપણે પ્રભુ શોભતા, અશ્વસેન રાયનો નંદ; પ્રગટ પૂરતા પૂરણ પાસજી, દીઠે હોવે પરમાણંદ. સેં ૫. એક શન વરસનું આઉખૂં ભોગવી, પામ્યા અવિચળ રિદ્ધ: યુધ શ્રીસુમતિવિજય ગુરુ નામથી, રામ લહે વર સિદ્ધ. સેં ૬.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન

૧૧

આજ શંખેશ્વર જિન ભેટીએ. ભેટ'તા ભવ દુઃખ નાસે, સાહેબ મોસ રે; જ્યો અશ્વસેન કુલ અંદ્રમા, માતા વામા સત પાસ. સાં આં ૧. ભક્તિવત્સલ જન ભયકરુ, હસતાં હણીયા ષ્ટ્ હાર્ય સાં; દાનાદિક પાંચને દૂહત્યા, ફરી ન આવે પાસની પાસ. સાં આં ૨. કરી કમને કારગી કમકમી, મિથ્યાત્વને ન ફીડે માન; સાં; અવિરતિને રાત નહિ એક ઘડી, અગુણી અલગુ' અજ્ઞાન. સાં આં ૩. નિંદકે નિદ્રાને નાસવી, મૃત રાગને રોગ અપાર; સાં; એક ઘણે દ્વેષને ઢેલીયો, એમ નાઠા દોષ અઠાર. સાં આં ૪. વળી મત્સર મોહ મમત ગયો, અરિહા નિરિહા નિર્દોષ; સાં; ધરણેંદ્ર કમઠ સુર જિહું પરે, તુમ માત્ર નહી તોસ રોષ. સાં આં ૫. અચરિજ સુણુએ એક તેણે સમે, શત્રુને સમકિત દાય; સાં; અંદન પારસ ગુણી અતિ ઘણી, અક્ષર થોડે ન કહાય. સાં આં ૬. જાગરણુ દિશા ઉપર ચઢ્યા, ઉજગરણુ વીતરાગ; સાં; આલં-બન ધરતા પ્રભુ તણો, પ્રભુતા સેવક સૌભાગ્ય. સાં આં ૭. ઉપાદાન કારણુ કારજ સધે, અસાધારણુએ કારણુ નિત્ય; સાં; જો અપેક્ષા કારણુ ભવિ લહે, ફલદા કારણુ નિમિત્ત. સાં આં ૮. પ્રભુ ત્રાયક સાયકતા ધરી, હાયક હાયક નાયક ગ'ભીર; સાં; નિજ સેવકે જાણી નિવાણુયે, તુમ ચરણે નમે શુભ વીર. સાં આં ૯.

૧૨

પાર્શ્વજિન પૂજ'તા તાહરીજી, શુભ થીરતામાં સમાય; પરમેશ્વર વિભુ જિનવરુજી, સહજ આનંદ વીયરાય. પાં ૧. શુદ્ધશુદ્ધાતમે રાજતાજી, કર્મ રહિત મહારાય; પામીને અશુભને વામતાજી નિરીહપણે સુખદાય. પાં ૨. વિશ્વનાયક તુંડી સારહીજી, ત્યાગી ભોગી જિનરાજ; ચઉખંધને પ્રભુ છંડીનેજી, થયો માહરો શીરતાજ. પાં ૩. નવ-ગિરિભંજન પચી સમોજી, તારક જિરુહ ધરાય; અમરપતિ નિત્ય નમે વુજ પડેજી, ભાવ

ધરી નિરમાય. પાં ૪. અમ સરીખા જે મોહે મચ્ચાલ, તેહને તુંડી સહાય; સૌભાગ્ય-
લક્ષ્મીસૂરી પદ વરેલ, જેહ તુજને નિતુ ધ્યાય પાં ૫.

શ્રી દાદા પાર્શ્વજિન સ્તવન.

૧૩

મેરે સાહિબ તુમહિ હો, પ્રભુ પાસ જિહુંદા; (ખજમતગાર ગરીબ હું, મેં તેરા
ખંદા. મેં ૧. મેં ચકોર કરું ચાકરી, જખ તુમહિ ચંદા; ચકવાક મેં હુધું રહું, જખ
તુમહિ હિહુંદા. મેં ૨. મધુકર પરે મેં રણુજણું, જખ તુમ અરવિંદા; લક્ષિ કરું
ખગપતિ પરે, જખ તુમહિ ગોવંદા. મેં ૩. તુમ જખ ગર્જિત ઘન ભયે, તખ મેં
શિમિનંદા; તુમ સાયર જખ મેં તદા, સુરસરિતા અમંદા. મેં ૪. દૂર કરો દાદા
પાસલ, ભવ દુઃખકા કંદા; વાચક જશ કહે દાસકું, દીજે પરમાનંદા. મેં ૫.

શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૧૪

તજે માન માયા ભજે ભાવ આશી, વામાનંદને સેવીએ સાર બાણી; ભુજ્યો નાગ ને
નાગણી નાથ ધ્યાને, પામ્યા શકની સંપદા યોધિદાને. ૧. વસ્યા પાટણે કાલ કેતો
ધરામાં, પધાર્યા પછી પ્રેમ શું પારકરમાં; થલીમાં વલી વાસ કીધો વિચારી, પૂરે લોકની
આશ ત્રેલોક ધારી. ૨. ધરી હાથમાં લાલ કખાંણુ રંગે, લીડી ગાતડી રાતડી નીલ
અંગે; ચઢી નીલડે તેણ એ વિજ વારે, ધાર્ધ વહારે પંથ ભૂતા સુધારે. ૩. જેણે પાસ
ગોડી તણો રૂપ ભેયો, તેણે કમના પાસનો ભેર ખોયો, જેણે પાસ ગોડી તણા પાય
પૂજ્યા, શત્રુ સર્વથા તેહના સર્વ પ્રજ્યા. ૪. સહુ દેવ દેવી હુઆ આજ ખોટા, પ્રભુ પાસના
એકલા કમં મોટા; ગોડી આપ ભેરે નવ ખંડ ગાજે, જેથી શાકીણિ ઢકીણિ દૂર ભાજે.
૫. પરે કામના પાસ ગોડી પ્રસિદ્ધો, હેલા મોહ રાજ જેણે ભેર કીધો; મહા દુષ્ટ દુર્દંત
જે ભૂત ભુંડા, પ્રભુ પાસ નામે સર્વ વાસ ગુડા. ૬. જરા જન્મ મહા રોગના મૂલ
કાપે. આરાધ્યો સદા સંપદા શુદ્ધ આપે; ઉદયરત્ન ભાખે નમો પાસ ગોડી, નાખો
નાથલ દુઃખની બલ તોડી. ૭.

શ્રી મંડોવરા પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૧૫

તાર મુજ તાર મુજ તાર ત્રિભુવન ઘણી, પાર ઉતાર સંસાર સ્વામી; પ્રાણુ તું
પ્રાણુ તું શરણુ આધાર તું, આતમારામ મુજ તુંહિ સ્વામી. તારં ૧. તુંહિ ચિન્તા-
મણિ તુંહિ મુજ સુરતરુ, કામઘટ કામધેનુ ત્રિધાતા; સકલ સંપત્તિ કરુ, વિકટ સંકટ
હરુ, પાસ મંડોવરો મુક્તિ દાતા. તારં ૨. પુન્ય ભરપૂર અંકૂર મુજ બગીચો, ભાગ્ય
સૌભાગ્ય સુખ નૂર વાધ્યો; સકલ વંછિત ફલ્યો માહરો દિન વળ્યો, પાસ મંડોવરો
દેવ વાધ્યો. તારં ૩. ધન્ય મરુ દેશ મંડોવરા નરવરી, ધન્ય અયોધ્યા નયરી નૌકા;
ધન્ય યોધા તે ધન્ય તે ધન્ય કુત પુન્ય તે, પાસ પૂજે સદા દેવ લોકા. તારં ૪. પાસ
મુજ તું ઘણી પ્રીતી તુજ બની ઘણી, વિભુધવર કહાનણુ શુરુ વખાણી; મુક્તિ પદ

આપને આપ પદ થાપને, કનકવિજય આપણે લકત જાણી. તાર૦ ૫.

૧૬

રંગ રસીયા રંગ રસ બન્યો, મન મોહનજી; કોઈ આગલ નવિ કહેવાય, મનડું
મોહું રે, મન મોહનજી; વેધકતા વેધક લહે, મન૦; બીજા બેઠા વા આય, મન૦ ૧.
લોકોત્તર ફલ નિપજે, મન૦; મ્હોટો પ્રભુનો ઉપકાર, મન૦; કેવલ નાણુ દિવાકરુ, મન૦;
વિચરંતા સુર પરિવાર, મન૦ ૨. કનકે કમલ પગલાં ઠવે, મન૦, જલથલ કુસુમ
વરસાત, મન૦; શિરછત્ર વલી ચામર ઠલે, મન૦; તરુ નમતા મારગ બાત મન૦ ૩.
ઉપદેશી કેઇ તારીયા, મન૦; ગુણ પાંત્રીશ વાણી રસાલ, મન૦; નરનારી સુર અપ્સરા,
મન૦; પ્રભુ આગલ નાટક સાલ, મન૦ ૪. અવનિતલ પાવન કરી, મન૦; અંતિમ
ચોમાસુ જાણુ, મન૦; સમેતશિખર ગિરિ આવીયા, મન૦; ચડતા શિવધર સોપાન, મન૦
૫. શ્રાવણુ શુદ્ધિ આઠમ દિને, મન૦; વિશાખાએ જગદિશ, મન૦; અણુસણુ કરી એક
માસનું, મન૦; સાથે મુનિવર તેત્રોશ, મન૦ ૬. કાઉરસગમાં મુકિત વર્ધા, મન૦, સુખ
પામ્યા સાદિ અનંત, મન૦; એક સમય સમ શ્રેણીએ, મન૦; નિઃકર્મા ચઉ દષ્ટાંત,
મન૦ ૭. સુરપતિ સધલા તિહાં મલે, મન૦; ક્ષીરોદધિ આણુ નીર, મન૦; સ્નાન વિલે-
પન બૂધણુ મન૦; દેવદુએ સ્વામી શરીર; મન૦ ૮. શોલાવી ધરી શિબિકા, મન૦;
વાજિત્ર ને નાટક ગીત, મન૦; ચંદન ચય પરબલતા, મન૦; સુર લકિત શોક સહિત,
મન૦ ૯. થુલ કરે તે ઉપરે, મન૦; દાદાદિક સ્વર્ગે સેવ મન૦; ભાવ ઉઘોત ગયે થકે,
મન૦; દીવાલી કરતા દેવ, મન૦ ૧૦. નંદીશ્વર ઉત્સવ કરે, મન૦; કલ્યાણક મોક્ષાનંદ,
મન૦; વર્ષ અલીશે આંતરે, મન૦; શુભ વીર ને પાસ જિણુંદ, મન૦ ૧૧.

અંતરાક્ષ પાર્શ્વનાથ પ્રભુ મહિમા સ્તવન.

૧૭

જય જય જય જય પાસ જિણુંદ, ટેક. અંતરીક પ્રભુ ત્રિભુવન તારણુ; લવિક
કમલ ઉલ્લાસ દિણુંદ. જય૦ ૧, તેરે ચરણુ ચરણુ મેં કીને, તું બિનુ કુન તોરે લવ ફંદ;
પરમ પુરુષ પરમારથ દરશી; તું દિયે લવિકકું પરમાનંદ. જય૦ ૨. તું નાયક તું શિવ
સુખ હાયક, તું હિતચિંતક તું સુખકંદ; તું જનરંજન તું લવભંજન, તું કેવલ કમલા
ગોવંદ. જય૦ ૩. કોડિ દેવ મિલિકે કર ન શકે, એક અંશુઠ રૂપ પ્રતિછંદ; એસો
આભૂત રૂપ ત્હારો, વરષત માનુ અમૃતકો બુંદ. જય૦ ૪. મેરે મન મધુકરકે મોહન,
તુમ હો વિમલ સદલ અરવિંદ; નયન ચકોર વિલાસ કર તું હે, દેખત તુમ મૂખ
પૂરનચંદ. જય૦ ૫. દૂર જાવે પ્રભુ તુમ દરિશન તેં, દુઃખ હોહગ હાસિદ્ર અલ્પ હંદ;
વાચક જસ કહે સહસ ફલતે તુમ હો, જે બોલે તુમ ગુનકે વૃંદ જય૦ ૬.

૧૮

પ્રભુમું પદ પંકજ પાસના, જસ વાસના અગમ અનુપરે; મોહ્યો મન મધુકર જેહથી,
પામે તસ શુદ્ધ સ્વરૂપ રે. પ્રભુમું ૧. પંક કલંક શંકા નહિ, નહિ ખેદાદિક દુઃખ દોષરે;
ત્રિવિધ અવચક યેગથી, લહ અધ્યાતમ રસ પોષરે. પ્રભુમું ૨. દુર્ઘા દૂરે કરી, બને

મુદ્રીતા મૈત્રી ભાવરે; વને' નિજ ચિત્ત મધ્યસ્થતા, કરુણામય શુદ્ધ સ્વભાવરે પ્રણમું
૩. નિજ સ્વરુપ કર થીર ધરે, ન કરે પુદ્ગલની ખંચરે; શાખી હુષ્ વરતે સદા, ન
કદા પરભાવ પ્રપંચરે. પ્રણમું ૪. સહજ દશા નિશ્ચય જગે, ઉમંગે અનુભવ રસ રંગરે;
રાચે નહિ પરભાવમાં, નિજ ભાવમાં રંગ અભંગરે. પ્રણમું ૫. નિજ ગુણ સખ
નિજમાં લખે, ન ચખે પરગુણની રેખરે; નીર ખીર વિવરો કરે, એ અનુભવ હંસસુ
પેખરે. પ્રણમું ૬. નિવિકલ્પ જે અનુભવે, અનુભવે અનુભવની રીતરે; એર ન કમહું
લખી શકે, આનંદધન પ્રીત પ્રતીતરે. પ્રણમું ૭.

૧૯

સોના રુપાકે સોગઠે, સૈયાં ખેલત બાજી, ઈંદ્રાણી મુખ દેખતે. હુરિ હોત હે
રાજી. ૧. એક દિન ગંગા કે બિચે, સુર સાથ બહોરા; નારી ચકોરા અપસરા,
બહોત કરત નિહોરા. ૨. ગંગાકે જલ ઝીલતે, છાંહી બાદલીયાં; ખાવન ખેલ
ખેલાય કે, સવિ મંદિર વલીયાં. ૩. એકે મંદિર માલીયે, સારી આલમ દેખે; હુથ
પૂજપા લે ચલે, ખાન પાન વિશેષે. ૪. પૂજ્યા પડુત્તર દેત હે, સુનેા મોહન મેરે;
તાપસકું બંદન ચલે, ઉઠી લોક સવેરે. ૫. કમઠ યોગી તપ કરે, પંચ અગ્નિકી જવાલા;
હાથે લાલક દામણી, ગલે મોહનમાલા. ૬. પાસ કુવર દેખણુ ચલે, તપસીયે આયા;
ઓહી નાણે દેખકે, પીછે યોગી ખેલાયા. ૭. સુણુ તપસી સુખ લેનકું, જપે દેકટ માલે;
અજ્ઞાનસે અગની બિચે, યોગકું પરખલે. ૮. કમઠ કંકે સુણુ રાજવી, તુમે અથ ખેલાઓ;
યોગીકે ઘર હે બકે, મત કો બતલાઓ. ૯. તેરા ગુરુ કોન હે બડા, જિને યોગ ધરયા;
નહિ એલખાયા ધમકું, તનુ કષ્ટ બતાયા. ૧૦. હમ ગુરુ ધમ પિજાનતે, નહિ કવડી
પાસે; ભૂલ ગયે દુનિયા દિશા, રહતે વનવાસે. ૧૧. વનવાસી પશુ પંખિયા, એસે તુમ
યોગી; યોગી નહિ પણુ ભોગીયા, સંસારકે સંગી. ૧૨. સંસાર ખૂરા છોરકે, સુણુ હો
લધુ રાજ; યોગી જંગલ સેવતે, લેઈ ધમ અવાજ. ૧૩. દયા ધમકો મૂલ હે, કયા
કાન કુકાયા; જીવદયા નહુ બનતે, તપ દેકટ માયા. ૧૪. બાત દયાકી દાખીયે, ભૂલ ચુક
હમારા; એર એર કયા બોલણુ, એસા ડાક હમાલા. ૧૫. માંઈ હુકમસે સેવકે, બડા કાષ્ટ
ચીશયા; નાગ નિકાલા એકીલા, પરજલતી કાયા. ૧૬. સેવક મુખ નવકારસે, ધરજોંદ્ર
બનાયા; નાગકુમારે દેવતા, બહુ ઋદ્ધિ પાયા. ૧૭. રાણી સાથ વસંતમે, વન ભીતર પેઠે;
પ્રાસાદ સુંદર દેખીને, ઉઠાં બકર ખેઠે. ૧૮. રાજિમતિકું છોડકે, નેમ સંજમ લીના;
ચિત્રામણુ જિન બેવતે, વૈરાગે લીના. ૧૯. લોકાન્તિક સુર તે સમે, ખોલે કર બેડી;
અવસર સંજમ લેનકા, અબ દેર હે થોરી. ૨૦. નિજ ઘર આયે નાથજી, પિયા બિણુ
ખિણુ રોવે; માતા પિતા સમજાયકે, દાન વરસી દેવે. ૨૧. દીન દુઃખી સુખીયા કીયા,
દારિદ્રકું ચૂરે; શ્રી શુભ વીર હરી તિહાં, ધન સઘલો પૂરે. ૨૨.

૨૦ [મનકું કીમહી ન બાજે હો કુંચુજિન-એ દેશી]

અનુભવ અમૃત વાણી હો, પાસ જિન! અનુભવ અમૃત વાણી; સુરપતિ લયો
જે નાગ શ્રીમુખથી, તે વાણી ચિત્ત આણી હો. પાઠ ૧. સ્યાદવાહ મુદ્રા મુદ્રિત શુચિ,

જિમ સુરસરિતા પાણી; અંતર મિથ્યાભાવલતા જે, છેદણુ તાસ કૃપાણી હો. પાં ૨. અહોનિશ નાથ અસંખ્ય મલ્યા તિમ, તિરે છે અચરિત્ત એહી; લોકાલોક પ્રકાશ અંશ જસ, તસ ઉપમા કહો કેહી હો. પાં ૩. વિરહ વિયોગ હરણી એ દંતી, સંધી વેગ મિલાવે; યાકી અનેક અવંછકતાથી, આણા વિમુખ કહાવે હો. પાં ૪. અક્ષર એક અનંત અંશ જિહાં, લેપ રહિત સુખ લાખો; તાસ ક્ષયોપશમ ભાવ વધ્યાથી, શુદ્ધ વચન રસ આખો હો. પાં ૫. આખ્યાથી મન તૃપ્ત થયું નવિ, શા માટે લોભાવો; કર કરુણા કરુણારસ સાગર, પેટ ભરીને પાયો હો. પાં ૬. એ લવલેશ લહ્યાથી સાહિબ, અશુભ યુગલગતિ વારી; ચિદાનંદ વામાસુત કેરી, વાણીની બલિહારી હો. પાં ૭.

૨૧

વન્દેહુ જિનદેવ પાર્શ્વ, વહુવિધ દેવ દયાલ. (એ વાર.) વાણુરસ્યાં પુર્યાં યસ્ય, જાતં જન્મ વિશાલં; અશ્વસેન તન નંદન વાંદિત, વિદલિત કલિમલ જલ. વન્દેહું ૦ ૧. કમઠાસુર મદ મદંવ ધીરં, કૃતાંત કર્માતારં; અગ્નિદહદ્ભ્યાં ક્ષિણી ક્ષિણ્યાં, દત્ત નમસ્કૃત સારમ્. વન્દેહું ૦ ૨. રાગાદિ ત્રિપુમાર નિકારં, સંચિત દુઃખ તારં; રત્નત્રયાંબર ભૂષણુ હૃદયં, દશવિધ ધર્મ સુપાલં. વન્દેહું ૦ ૩. સમ્મેતાચલ પર્વત શિખરં, સુખિગતં શુભમાલં; જગત પ્રસિદ્ધા કીર્તિચંદ્યા, જતા તં જિનપાલં. વન્દેહું ૦ ૪.

૨૨ (રાગ-ધમાલ)

ચિદાનંદધન પરમ નિરંજન, જન મન રંજન દેવ, લલના ! વામાનંદન જનપતિ યુષ્ણીએ, સુરપતિ જસ કરે સેવ, હો રાજ મનમોહન જિન ભેટીએ હો; (ટેક) ભેટીએ પાપકો પૂર હો રાજ જિનજી ૦ ૧, કેસર ઘોળી ઘસી ઘનચંદન, આનંદન ઘનસાર, લલના ! પ્રભુ-જીકી પૂજા કરી મન રંગે, પાછએ પુન્ય અપાર; મં ૨. જાઈ જૂઈ અંપક કેતકી, દમણો ને મયકુદં, લલના ! કુંદ ત્રિયંશુ રુચી સુદર ભેટી, પૂજીએ પાસ જિણુદં; મં ૩. અંગી ચંગી અંગ જનાઈ, અલંકાર અનિસાર, લલના ! દ્રવ્યસ્તવ વિધિ પૂરણુ વિરચી, ભાવીએ ૧૫ ઉદાર; મં ૪. પરમાતમ પૂરણુ ગણુ પરતક્ષ, પુરુષોત્તમ પરધાન, લં પ્રગટ પરમાવ પ્રભાવતી વલ્લભ, તું જયે સુગુણ નિધાન; મનં ૫ જે તુજ ભકિત મયૂરી મુજ મન, વન વિચરે અતિ ચિત્ત, લં દુરિત ભુજંગમ બંધન ત્રુટે, તું સઘડો જગ મિત્ત; મનં ૬. તુજ અભા સુરવેદી મુજ મન, નંદન વન જિહાં રૂઠ, લં કુમતિ કદાચહુ કટક શાખી, સંલવે તિહાં નહી ગૂઠ; મનં ૭. ભકિત રાગ તુજ આણુ આરાધન, દોય ચક્ર સંચાર, લં સહસ અઠાર સીલાંગરથ ચાલે, વિધન રહિત શિવ દુવાર; મનં ૮. ગુરુ ઉપદેશે જે મુજ લાખો, તુજ શાસનકો રાગ, લં મહાનંદ પદ ખેંચ લીએંગો, જ્યું અલિ કુસુમ પરાગ; મનં ૯. બાહિર મન નિકસત નાંહિ ચાહત, તુજ શાસનમે લીન, લં ઉમગ નિમગ કરી નિજપદ રહેવે, જ્યું જલ નિવિ માંહિ મીન; મનં ૧૦. મુજતુજ શાસન અનુભવકો રસ, કયું કરી જણે લોગ, લં અપરિણીત કન્યા નવિ જણે, જ્યું સુખ દયિત સંયોગ; મનં ૧૧. એરનકી ગણુના નાંહિ પાઉં, જે તું સાહિત્ર એક, લં ફલે વાસના દઠ નિજ મનકી, જે અવિચલ હોય ટેક; મનં ૧૨. તું સાહિબ હું સેવક તેરો, એ વ્યવહાર

વિભાગ, લ૦ નિશ્ચય નય મત દોનું જિયે, હોય નાંહિ લેકકો લાગ; મન૦ ૧૩. મન વચનાદિ પુદ્ગલ ન્યારા, નાસે સકલ વિભાવ, લ૦ શુદ્ધ દ્રવ્ય ગુન પર્યાય ઘટના, તુજ સમ શુદ્ધ સ્વભાવ; મન૦ ૧૪. તું ઘટ અંતર પ્રગટ વરાળે, જ્યું નિર્મલ ગુણ કાંત, લ૦ આદિર હુંદત મૂઠ ન પાવે, જ્યું મૃગમદ મન જાંત; મન૦ ૧૫. ગુણકાણાદિક ભાવે મિશ્રિત, સખમે હૈ તુજ અંસ, લ૦ ખીર નીર જ્યું ભિન્ન કરત હે, ઉજવલ અનુભવ હુંસ મ૦ ૧૬. આતમ જ્ઞાન દશા જસ જગી, વૈરાગી તુજ જ્ઞાન, લ૦ સો પાવે જ્યું રતન પરીક્ષા, પરખત રતન પ્રધાન; મન૦ ૧૭. પુન્ય પ્રગટ દેવનકો લંછન, મૂઠ લહે નાંહિ ધર્મ, લ૦ જ્યું પિયરાકું કંચન માને, લહે નાંહિ અંતર મર્મ; મન૦ ૧૮. ગંધ-રૂપ-રસ-ફરસ-વિવર્જિત, ન ધરત હેં સંઠાણ, લ૦ અન અવતાર અશરીર અવેદી, તું પ્રભુ સિદ્ધ પ્રમાણ; મન૦ ૧૯. કેવલ જ્ઞાન દશા અવલોકી, લોકલોક પ્રમાણ, લ૦ દર્શન-વીર્ય-ચરણ-ગુણધારી, શાશ્વતાં સુખ અહિકાણ; મન૦ ૨૦. સત્તા શુદ્ધ અરૂપી તેરી, નહી જગકો અવહાર, લ૦ કા કહીએ કહુ કહો ન જાએ, તું પ્રભુ અલખ અપાર; મન૦ ૨૧. દીપ ચંદ્ર રવિ પ્રહુ ગણ કેરો, જિહાં પસરત નાંહિ તેજ, લ૦ તિહાં એક તુજ ધામ વિરાળે; નિર્મલ ચેતના સેજ; મન૦ ૨૨. આદિરહિત અજરામર નિર્ભય, વ્યાપક એક અનંત, લ૦ શુદ્ધ પ્રકૃતિ અક્ષયિ અમાયિ, તું પ્રભુ બહુ ગુણવંત; મન૦ ૨૩. તું માતા તું ત્રાતા જાતા, પિતા જાંધુ તું મિત્ત, લ૦ શરણ તુંહી તુજ સેવા કીજે, દહ કરી એકજ ચિત્ત; મન૦ ૨૪. પાસ આસ પૂરો અળ મેરી, અરજ એક અવધાર, લ૦ શ્રી નયવિનયવિભુધ પાય સેવક, જસ કહે ભવજલ તાર; મન૦ ૨૫.

ભાવપૂજા રહસ્ય

૨૩

પૂજા વિધ માંહે ભાવિયેજી, અંતરંગ જે ભાવ; તે સવિ તુઝ આગળ કહુંજી, સાહેબ સરલ સ્વભાવ, સુહંકર! અવધારો પ્રભુપાસ!—એ આંકણી ૧. દાતણ કરતાં ભાવિયેજી, પ્રભુ ગુણજલ સુખ શુદ્ધ; ઉલ ઉતારી પ્રમત્તતાજી, હો મુઝ નિર્મલ યુદ્ધ; સુહંકર! ૨. જતનાયે જ્ઞાન કરીજીએજી, કાદો મેલ મિથ્યાત; અંગુઠો અંગ શોષવીજી, જાણું હું અવદાત; સુહંકર! ૩. ક્ષીરોદકનાં ધોતીયાંજી, ચિતવો ચિત્ત સતોષ; અષ્ટ કર્મ—સવર ભલોજી, આઠ પડો સુહકોષ; સુહંકર! ૪. એરસીયો એકાચતાજી, કેસર ભકિત કલ્લોલ; શ્રદ્ધા ચંદન ચિતવોજી, ધ્યાન ઘોલ રંગરોલ; સુહંકર! ૫. ભાલ વહું આણા ભલીજી, તિલક તણો તેહ ભાવ; જે આભરણ ઉતારીયેજી, તે ઉતારો પરભાવ; સુહંકર! ૬. જે નિર્મલ્ય ઉતારીયેજી, તે તો ચિત્ત ઉપાધિ; પખાલ કરતાં ચિતવોજી, નિર્મલ ચિત્ત સમાધિ; સુહંકર! ૭. અંગલૂહણાં એ ધર્મનાંજી, આતમ સ્વભાવ જે અંગ; જે આભરણ પહેરાવીએજી, તે સ્વભાવ નિજ અંગ; સુહંકર! ૮. જે નવવાહ વિશુદ્ધતાજી, તે પૂજા નવ અંગ; પંચાચાર—વિશુદ્ધતાજી, તેહ ફૂલ પંચરંગ; સુહંકર! ૯. દીવો કરતાં ચિતવોજી, જ્ઞાન-દીપક સુપ્રકાશ; નય ચિંતા ઘટ પૂરિયુંજી, તત્ત્વ પાત્ર સુવિલાસ; સુહંકર! ૧૦. ધૂપ રૂપ અતિ કાર્યતાજી,

કૃષ્ણાગરુનો ભોગ; શુદ્ધ વામના મહમહેલ. તે તે અનુભવ યોગ; સુહંકર ! ૧૧. મઠ-સ્થાનક અડ છાંડવાંલ. તેહ અષ્ટ મંગલિક; જે નૈવેદ્ય નિવેદીયેલ, તે મન નિશ્ચલ ટેક; સુહંકર ! ૧૨. લવણ ઉતારી ભાવીએલ, કૃત્રિમ ધર્મનેરે ત્યાગ; મંગલ દીવો અતિ ભલોલ, શુદ્ધ ધર્મ પરભાગ; સુહંકર ! ૧૩. ગીત નૃત્ય વાજિત્રનોલ; નાહ અનાહત સાર; શમ-રતિ રમણી જે કરીલ, તે સાચો થેઈકાર; સુહંકર ! ૧૪. ભાવ પૂજા એમ સાચવીલ, સત્ય વળએરે ઘંટ; ત્રિભુવન માંહે તે વિસ્તરેલ, ટાલે કર્મનો કંટ; સુહંકર ! ૧૫. એણી પરે ભાવના ભાવતાંલ, સાહેબ જસ સુપ્રસન્ન; જનમ સફલ જગ તેહનોલ, તેહ પુરુષ ધન ધન; સુહંકર ! ૧૬. પરમ પુરુષ પ્રભુ સામલાલ, માનો એ મુજ સેવ; દૂર કરો ભવ-આમલાલ, વાચક જશ કહે દેવ; સુહંકર ! ૧૭.

૨૪ [મલ્લિજિન નાથલ વ્રત લીજે રે-એ દેશી]

[ચત્ત સમરી શારદ માય રે, વલી પ્રણમું નિજ ગુરુ-પાય રે; ગાઈ ત્રેવીશમો જિનરાય, ંહાલાલનું જન્મ કલ્યાણક ગાઈ રેં સોના રુપાને કૂલડે વધાવું, ંહાં થાલ ભરી મોતીડે વધાવું-ંહાં ૧. કાશી દેશ વણારશી રાજે રે, અશ્વસેન છત્રપાત છાજે રે; રાણી વામા ગૃહિણી સુરાજે-ંહાં ૨. ચૈત્ર વદિ ચોથે તે ચવિયા રે, માતા વામા કુખે અવતરીયા રે; અનુઆલ્યાં એહના પરીયા-ંહાં ૩. પોશ વદિ દશમી જગલાણુ રે, હોવે પ્રભુનું જન્મ કલ્યાણુ રે; વીશ સ્થાનક સુકૃત કર્માણુ-ંહાં ૪. નારકી નરકે સુખ પાવે રે; અંતર-સુહૃત દુઃખ ભવે રે, એ તે જન્મ કલ્યાણુ કહાવે-ંહાં ૫. પ્રભુ ત્રણુ ભુવન શિરતાજ રે, તુમે તારણુ તરણુ જહાજ રે; કહે દીપ વિજય કવિરાજ-ંહાં ૬.

પ્રભુ સેવા.

૨૫ [રાગ : નટ]

સુખદાઈ રે સુખદાઈ, દાદો પાશલ સુખદાઈ; એસો સાહિબ નહિ કોઈ જગમે', સેવા કીજે દીલ લાઈ. સું ૧. સખ સુખદાઈ એહિજ નાયક, એહિ સાયક સુસદાઈ; કિકરકું કરે શંકર સરિસો, આપે અપની ઠકુરાઈ. સું ૨. મગલ રગ વધે પ્રભુ ધ્યાને, પાપ વેલી જાએ કરમાઈ; શીતલતા પ્રગટે ઘટ અંતર, મિટે મોહકી ગરમાઈ. સું ૩. કહા કરું સુરતરૂ ચિંતામણિકું, જે મેં પ્રભુ સેવા પાઈ; શ્રી જસવિજય કહે દર્શન દેખ્યો, ઘર-અંગન નવનિધિ આઈ. સું ૪.

૨૬

અહો ! અહો ! પાસલ ! મુજ મજિયારે, મારા મનના મનોરથ ક્ષિયા-અહોં તારી મૂંતિ મોહનગારીરે, સહુ સંઘને લાગે પ્યારીરે; તમને મોહી રહ્યા સુર નર નારી-અહોં ૧. અલખેલી મૂરત પ્રભુ ! તારીરે, તારા સુખડા ઉપર જાઈ વારીરે; નાગ-નગણી જોડ ઉગારી-અહોં ૨. ધન્ય ધન્ય દેવાધિદેવારે, સુરલોક કરે તારી સેવારે; અમને આપો શિવપુર મેવા-અહોં ૩. તમે શિવરમણીના રસીયારે, જઈ મુકિતપુરીમાં વસીયારે; મારા હૃદયકમગમાંહે વસિયા-અહોં ૪. જે કોઈ પાશ્વંતણા ગુણુ ગાશેરે, ભવભવનાં પાતક જાશેરે; તેના સમકિત નિરમજ થાશે-અહોં ૫. પ્રભુ ત્રેવિશમા જિનરાયારે,

માતા વામા દેવીના બચારે; અમને દરિશન ઘોને ઠ્યાળા-અહોં ૬. હું તો લળીલળી લાગું
પાયરે, મારા ઉરમાં તે હરખ ન માયરે; એમ માણેકવિજય ગુણુ ગાય-અહોં ૭.

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૨૭. (મુકિત યાચના)

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વ'જી રે, ! વાત સુણો એક મોરીરે; માહરા મનના મનોરથ
પૂરજે, હું તો ભકિત ન છોડું તોરીરે. શ્રીં ૧. માહરી ખિજમતમાં ખામી નહિરે,
તાહરે ખોટ ન કાંઈ ખબનેરે; હવે દેવાની શી ઢીલ છે ? કહેવું તે કહીયે છાનેરે. શ્રીં ૨.
તે ઉરણુ સર્વી પૃથિવી કરીરે, ધન વરસી વરસી- દાનેરે; મહારી વેળા શું એહવા,
દીઓ વાંછિત વાળો વાનરે. શ્રીં ૩. હું તો કેહ ન છોડું તાહરીરે, આખ્યા વિણુ શિવ-
સુખ સ્વામીરે; મુરખ તે ઓછે માનશે, ચિંતામણી કરયલ પામીરે શ્રીં ૪. મત કહસ્યો
તુજ કર્મે નથી રે, કર્મે છે તો તું પામ્યોરે; મુજ સરીખા કીધા મોટકા, કહો તેણે કાંઈ તુજ
ધામ્યોરે. શ્રીં ૫. કાલ સ્વભાવ ભવિતવ્યતારે, તે સઘળા તારા દાસોરે, મુખ્ય હેતુ તું
મોક્ષનો, એ મુજને સખલ વિશ્વાસોરે. શ્રીં ૬. અમે ભકતે મુકિતને ખેંચસું રે, જિમ લે હને
ચમક પાપાણો રે, તુમ્હે હેરે હસીને દેખશે, કહશે સેવક છે સપણો રે. શ્રીં ૭.
ભકિત આરાધ્યા કૃણ દીએ રે, ચિંતામણી પણ પાપાણો રે, વળી અધિકું કાંઈ કહાવશે,
એ ભદ્રક ભકિત તે બણોરે. શ્રીં ૮. બાળક તે જિમતીમ બોલતો રે, કરે લાહ તાતને
આગેરે; તે તેહસું વંછિત પુરવે, બની આવે સઘળું રાગેરે. શ્રીં ૯. માહરે ખનનાઈ
તે ખન્યુંજ છે રે, હું તો લોકને વાત શીખાવું રે, વાચક જશ કહે સાહિબા, એ
ગીતે એ ગુણુ ગાવું રે શ્રીં ૧૦.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

મારી દશા.

૨૮ (રાગ-શ્રી રાગ)

અખ મોહી ઐસી આય બની, શ્રી શંખેશ્વર પાસ જિનેસર, મેરે તું એક ધની
અખં ૧. તું બિનુ કોઉ ચિત્ત ન સુહાવે, આવે કોઉ ગુની, મેરો મન તુજ ઉપર
રસિયો, અલિ જિમ કમલ ભણી. અં ૨. તુમ નામે સવિ સંકટ ચૂરે, નાગરાજ
ધરની; નામ જપું નિશી વાસર તેરો, એ શુભ મુજ કરની. અં ૩. કોપાનલ ઉપજાવત
દુજન, મથન વચન અરની; નામ જપું જલધાર તિહાં તુજ, ધારું દુઃખ હરની. અં ૪.
મિથ્યામતિ બહુ જન હેજગમે, પદ ન ધરત ધરની; ઉનતે અખ તુજ ભકિત પ્રભાવે,
ભય નહિ એક કની. અં ૫. સજજન નયન સુધારસ-અજન, દુરજન રવિ ભરની; તુજ
મૂરતિ નિરખે સો પાવે, સુખ જસ લીલ ધની અં ૬.

૧ આ સ્તવનની નકલ કર્તાના સ્વહસ્તાક્ષરથી લખેલ પ્રતપર્યા લાઘેલ છે. ચાલુ ભાષામાં 'ઈ'
ની જગ્યાએ 'એ' વાંચવો.

સુરત મંડન શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન.

સુક્રિ-દાનની યાચના

૨૯ [સાહિબા વસુપૂજ્ય જિણ્ઠા-એ દેશી]

સૂરતિ મંડન પાસ જિણ્ઠા, અરજ સુનો ટાલો દુઃખદંદા. સાહિબા રંગીલારે હમારા મોહનારે, જીવનારે, એ આંચલી. તું સાહિબા હૂં છૂ તુજ ખંદા, પ્રીતિ ધની જિર્ઠ કંધરવ ચંદા. સાં ૨. તુજસ્યૂં નેહ નહીં મુજ કાચો, ધણુહી ન લાજે હીરો બચો. સાં ૩. હેતાં દાન તે કાંઈ વિમાસો, લાજે મુજ મનિ એહ તમાસો. સાં ૪. કેડિ લાગા તે કેડિ ન છોડે, દિઓ વંછિત સેવક કર ઝોડે. સાં ૫. અખય ખમનો તુજ નાંવ ખૂટે, હાથ થકી તો સ્યૂં નહિ છૂટે. સાં ૬. જો ખિજમતિમાં ખામી દાખો, તોપણ નિજ બાણી હિત રાખો. સાં ૭. જોણે દીધું છે તેહજ દેસ્યે, સેવા કરસ્યે તે ફલ લેસ્યે. સાં ૮. ધેનુ કૃપે આરામ સ્વભાવે, હેતાં હેતાં સંપત્તિ પાવે. સાં ૯. નિમ મુજને તુમ્હે જો ગુણ દેસ્યો, તો જગમાં યશ અધિક વહેસ્યો. સાં ૧૦. અધિકુ ઝોણું કિસ્યૂં કહાવો, જિમતિમ સેવક ચિત્ત મનાવો. સાં ૧૧. માગ્યા વિણ તો માથ ન પીરસે, એ જાખાણો સાચો હીસે. સાં ૧૨. ઇમ બાણીને વીનતી કીજે, મોહનગારા મુજરો લીજે. સાં ૧૩. વાચકજશ કહે ખમિય આસંગો, દિઓ સિવ સુખ ધરિ અવિહક રંગો. સાં ૧૪.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનું-સ્તવન*

૩૦

સહજનંદી શીતલ સુખ ભોગી તો, હરિ દુઃખ હરી, ઇશતાવરી, કેશરચંદન ઘોલી પૂજે રે કુસુમે, અમૃત વેલીના વૈરીની ખેટી તો, કંતહાર તેહનો અરિ. કેશર-ચંદન ૧. તેહના સ્વામિની કાંતાનું નામ તો, એક વરણું લક્ષણુ ભરી; કેશર ૦ એ ધુર યાપીને આગલ ઠવીએ તો; ઉભાણુ ચંદ્રક ખંધરી. કેશર ૦ ૨. ફરસનો વરણુ તે નયન પ્રમાણે તો, માત્રા સુંદર શિર ધરી, કેશર ૦ વીશરાજ સુત દાહક નામે તો તિગ વરણુ આદિ ફરે કરી. કેશર ૦ ૩. એકવીશમે ફરસે ધરી કરણુ તો, અર્થાભિધતે સમ હરી;

* આ સ્તવન અતર્લાપિકા સાથે શબ્દ લાભિત્યવાળું તેમજ શબ્દાલંકાર સાથે અર્થાલંકાર યુક્ત છે કવિએ આ સ્તવનની રચના ભક્તિરસની લાગણી પુવંક બહુ જાડી કલ્પનાઓ કરીને કરેલી હોવાથી ગૂઢાથવાળા આ સ્તવનનો ભાવાર્થ જુદિશાળી મનુષ્યોના પણ સમજવામાં એકદમ આવે તેમ નહીં હોવાથી તેનો સંક્ષિપ્ત અર્થ દરેક કડી પ્રમાણે અહીં આપવામાં આવ્યો છે તે અર્થમાંથી 'શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ' આવા શબ્દો નીકળે છે.—કડી. ૧.

(૧) સહજનંદી અને શીતલ સુખના ભોગી એવા શ્રી પાર્શ્વનાથ કુમારે હરિ-સર્પના દુઃખને હરણુ કરીને પ્રભુતા પ્રાપ્તકરી. અમૃત વેલ વેત્તડીનો વૈરી-શત્રુ હિમ (હિમાલય), તેની પુત્રી પાવતીનો કંથ-પતિ મહ દેવ તેનો હાર-સર્પ તેનો અરિ-શત્રુ ગરુડ, (૨) તેનો સ્વામી કૃણુ, તેની કાંતા-સ્ત્રી લક્ષ્મી, તેનું એક અક્ષરવાળું નામ 'શ્રી' તેને સૌથી પ્રથમ રથાપીને પછી આગળ ઉભાણુ-ઉભાક્ષર 'શપસહ' તેમાંનો ચંદ્ર-પહેલો અક્ષર 'શ' તેના ક-કેશ (શિર) પર, ખં-આકાશ-પોત્ર-મીડું ચડાવીને 'શ' મુકવે, તેની પછી (૩) ફરસ-સ્પર્શ વ્યંજન કથીમ સુધીના પન્ચીશ અક્ષરો, તેમાંથી નયન-

કેશર૦ અંતસ્થે ખીભે સ્વર ટાલી તે શિવગામી ગતિ આચરી. કેશર૦ ૪ વિશ ફરસ વલી સંયમ માને તે, આદિ કરણ કરી દિલ ધરી; કેશર૦ ઇણું નામે જિનવર નિત્ય ધ્યાઈ તે, જિનહર જિનકુ પરિહરી. કેશર૦ ૫. અંબકે ઠાણો વૃષ જન ઝોલે તે, વાત એ દિલમાં ન ઉતરી; કેશર૦ અજ ઇશ્વર પણ સીતાની આગે તે, જસ વિવશ નટતા ધરી. કેશર૦ ૬. તે જિન તસ્કર તું જિનરાજ તે, હુરિ પ્રણમે તુજ પાઉં પરી, કેશર૦ બાલપણે ઉપગારે હરિપતિ, સેવન છલ લંછન ધરિ. કેશર૦ ૭. પ્રભુપદ પંકજ અલિહોત રહિએ તે ભવ ભવમાં નહિ શલી કલી; કેશર૦ મન મંદિર મહારાજ પધારે તે, હાર ઉદયે ન વિભાવરી. કેશર૦ ૮ સારંગમાં સંપાજ્યું ઝરકત, ધ્યાન અનુભવ લેહરી; કેશર૦ શ્રી શુભ વીરવિજય શિવ વહુને તે, ઘર તેડતાં દોય ધરી કેશર૦ ૯.

શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ જન-સ્તવન.

૩૧ (ત્રિગડે પ્રભુ સોહૈ રે - એ રાગ)

ગોડી પ્રભુ ગાજે રે, ઠકુરાઈ છાજે રે, અતિ તાજે દિવાજે, રાજે રાજિએ રે. ૧.

ખે-નીજ ન જરનો 'ખ' તેના માથે માત્રા ચડાવાને એ મૂકવો પછી વિષ્ણુ. વાજ વિ-પક્ષી, તેનો ઇશ-સ્વામી ગુરુ, તેનો રાગ કૃષ્ણ તેનો પુત્ર પ્રહુમન કામદેવ તેનો ઠાહક-બાળનાર શંકર, તેનું તિગ-વણું-ત્રણું અક્ષરનું નામ ઇશ્વર, તેમાંથી આદિ પહેલો અક્ષર 'ઇ' દૂર કરીને બાકીના 'શ્ચર' એ ખે અક્ષરો મૂકવા ત્યાર પછી (૪) એકવીશમે ફરશે-સ્પર્શ' અંજન 'પ'ની પાસે કરણ-કાનો કરીને 'પા' મૂકવો. પછી અથઘન તેનું અલિખ ખીણું નામ સ્વ તેની સમતુલ્ય અક્ષર 'શ્ચ' લખને પછી, અંતરય- 'ય-ર-લ-વ' તેના ખીજ અક્ષર 'ર' માંથી સ્વર દૂર કરીએ એટલે 'રૂ' તેની શિવગામી-મોક્ષ ગામિની ગતિ અર્થાત્ ઇષ્વરગતિ કરાવવી. એટલે શ્ચ તે માથે રેફ ચડાવાને 'શ્ચ' મૂકવો. તેના પછી (૫) વીશમે ફરસ-સ્પર્શ' ન' સંયમ સત્તર પ્રકારનું હોવાથી સત્તરમે 'ધ' એ ખે માંથી આદિ-પ્રથમના અક્ષર 'ન'ની પાસે કરણ-કાનો કરીને 'નાથ' એવા અક્ષરો દિલમાં ધારણ કરીને મૂકવા, જિન શબ્દનું (અર્થનું નહીં) હર-હરણ કરનાર જિન-શંકર વગેરે દેવોના ત્યાગ કરીને ઉપયુક્ત 'શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ' નામવાળા સાચા જિનવર-મોહને જીતનારાઓમાં શ્રેષ્ઠ તેનું હમેશાં સ્મરણ કરું. (૬) લોકો કહે છે કે-અંબકે-મહાદેવે વૃષ-કામને બાળી નાખ્યો છે, પણ એ વાત મળે ઉતરતી નથી. કેમકે અજ-નહીં ઉત્પન્ન થયેલ એવા ઇશ્વર-શંકરે પણ સીતા-પાર્વતીને આગળ કામને વશ થઇને નટતા ધારણ કરી હતી-નૃત્ય કરું હતું. (૭) માટે તે મહાદેવ વગેરે તે જિન' શબ્દના ચોર છે અને તમે તે જિન-મોહને જીતનારાઓમાં રાજા છો. તેથી હરિ-ઇન્દ્રો તમારા ચરણોમાં પડીને નમસ્કાર કરે છે. બાલપણમાં તમે ઉપકાર કર્યો હતો, માટે હરિપાત-નાગરાજ (ધરણેન્દ્ર) તમારા ચરણમાં સર્પના લંછન-ચિન્હના બહાનાથી તમારી હમેશાં સેવા કરે છે, (૮) આ પ્રભુના પદપંકજ-ચરણરૂપી કમળમાં અલિ-બર ધઇને રહીએ તે ભવોભવમાં કદી પણ દુઃખી ન થઇએ આ મહારાજ જે મન રૂપી મંદિરમાં પધારે તે, જેમ હરિ-સયનો ઉદય થવાથી વિભાવરી-રાત્રિ રહેતી નથી તેમ તે મનરૂપી અધકાર રહેતો નથી. (૯) સારંગ મેઘ અથવા રાત્રિમાં જેમ સંપા-વીજળી ઝબકી જાય છે તેમ, જે અનુભવ ધ્યાનની લહેરો ઉછળે તે પં. શ્રી શુભવિજયજી મહારાજના શિષ્ય પં. શ્રી વીરવિજયજી મહારાજ કહે છે કે-શિવવહુ-મુક્તિરૂપી વહુને પોતાને ઘેર લાવતાં પ્રાપ્ત કરતાં ફક્ત ખેજી વાર લાગે. અર્થાત્ જલદી મોક્ષ મળે.

શરણાગત ત્રાતા રે, તું દોલતિ દાતા રે, હવે દીજે મુઝ સાતા, સમકિત યુદ્ધિની રે ૨.
હું તુઝ ગુણરંગી રે તું સહજ નિઃસંગી રે, તોએ પ્રીતિ એકંગી, અંગીકરિ રહું રે, ૩.
કેતું તુઝ મહિએ રે, જે બાહિં અહિએ રે, તો પ્રેમ નિરવહિએ, વારુ વાલહા રે. ૪.
ઉત્તમ ગુણ કાણે રે તુંહિજ મુઝ આણે રે, હવે ટાણે સ્યું તાણે, શિવસુખ આપવારે? ૫.
સ્યું થાઓ ઉદાસી રે, જોઓ હૃદય વિમાસી રે, તુઝ ચરણ ઉપાસી, હાંસી કિમ સહું રે ૬.
હાંસી એ મોટી રે, જે આશા ખોટી રે, ધરિ જ્ઞાન કોટી રે, પશ્ચિ ભવવશ હુંએ રે ૭. જે
સનમુખ જેખે રે, સવિ આવે લેખે રે, તો કાંઈ ઉવેખે થોડે કારણે રે. ૮. યાચક બહું
યાચે રે, વલી નચંચો નાચે રે. તેહથી કરમ નિકાચે દાતા વિષ્ણુ દિએ રે. ૯. તે સઘલું બણો રે,
સ્યું મહિર ન આણો રે, હું છું સપરાણો રે, તુજ આસિરે રે. ૧૦. મુઝે લાજ
વધારી રે, આપી મતિ સારી રે, હવે ખ્યારી શિવનારી, પ્રભુ પરણાવિએરે, ૧૧. નહિ
કો તુઝ તોલે રે, તુમ વચણે મન ડોલે રે; સેવક જસ ખોલે, તું જગગુરુ જયો રે. ૧૨.

૩૨

ગિરુઆ ગોડી પાસણ હો લાલ, દીજે દીજે દરિસણ આજ સાહેબણ; બહુ
દિનનો ઉમાહલો હો લાલ, સકળ થયે જિનરાજ. સાં ગિં ૧. આશ ધરીને આવતો
હો લાલ, દશ દિશ માનવવૃંદ સાં પરતા પૂરણુ પરગડો હો લાલ, કલિ કલ્પ દુમ
કંદ સાં ગિં ૨. સાચોર ચરક વિચે આકરો હો લાલ, વિષમા થલના ઘાટ સાં તે
સવિ મનમાં અવગણી હો લાલ, આવે આવે ભવિજન થાટ સાં ૩. ઇહલોકે ફલ
ચિંતવી હો લાલ, આવે આવે આશાખદ સાં પણ કેવલ ભગતિ ઉલ્લસ્યા હો લાલ,
તે પ્રભુ તુમ ગણુલદ સાં ૪. સવિઅંતર્યામી અછો હો લાલ, બણો પર્યાયભાવ સાં
તો શી સેવક તારવા હો લાલ, લીલ કરો જિનરાય સાં ગિં ૫. ઇહભવ પરભવ તાહરા
હો લાલ, ચરણુ શરણુ જગમાંહી સાં જલ થલ વિષમે થાનકે હો લાલ, તુંહી અહે નિજ
ખાંહ સાં ગિં ૬. તુજ નામે ફરે હું એ હો લાલ, પાતિક મોહ મિથ્યાત સાં વંશ
ઇક્વાકુ ચૂડામણિ હો લાલ, અધસેન નૃપતાત સાં ગિં ૭. ગણે કાંટા કાંકરા હો લાલ,
કોઇ અરણ્ય ઉબડ સાં ભરફું જરફું કાંટી ઘણી હો લાલ, એક તુમ દરિસણુ રૂહાડ. સાં
ગિં ૮. સ્તારથિયા ન ગણે સહી હો લાલ, આશાને અવલંબ સાં પ્રારથીઆ પહિલા દિયે
હો લાલં ભમ કોકિલને અવલંબ સાં ગિં. ૯. દરિસણુનો અલજો ઘણો હો લાલ,
ઘો દરિસણુ દિવાણુ સાં; નચણે નિરખંતા હોવે હો લાલં ભવિત જન્મ પ્રમાણુ સાં
ગિં ૧૦. નામ અનેકે તું અછે હો લાલ, નચર નિવેશને નામ સાં; ત્રિભુવન માંહે તાહરો
હો લાલ, દીપે છે બહુ ધામ સાં ગિં ૧૧. કોઈ આવે છે દોડતા હો લાલ, ક'ઈ એકા
ધ્યાવંત સાં; તે ખેહુમાં અંતર ઘણો હો લાલ, ભકિત તણી એકાંત સાં ગિં ૧૨.
થયે કામે જે ઉલગેહો લાલ, અવરને અહનિશ ધ્યાન સાં; વિષુ સ્વારથ ખિહું સાચવેહો
લાલ, તે તો પુરુષ પ્રધાન સાં ગિં ૧૩. વિનતિ વચન સુણી કરી હો લાલ, દીધું
દીધું દરિસણુ આજ સાં; સત્તર પંચાવન કાગુણે હો લાલ, વહી દશમી સિધ્યાં કાજ
સાં ગિં ૧૪. જ્ઞાન વિમલ ગુણથી લહ્યો હો લાલ, શિવ સુંદરી શિવ સંગ, સાં;

તિમ મુજને પ્રભુ દીલયે હો લાલ, અવિચલ અનુભવરંગ સાં ગિં ૧૫.

૩૩

અતુલી બલ સામી, ગોડી પાસણ ગાળે અતુલી; ત્રિભુવન માંહી આણુ અખંડિત તેજ પ્રતાપ વિરાળે. અતુલીં ૧. કેવલજ્ઞાન પ્રકાશાર્થે અપરિ, તેજ સવિ લાળે; યાકે નામ કેશરી કે અવજિએ, વિધન મતંગજા લાળે. અતુલીં ૨. મહીમંડલી મહમૂર મહિમશુભ, ગુહિનીઆણુ શુકાળે; વિવિધ રૂપ કરી તુંહીજ ધ્યાવે; નર દરિસણુ નિજરાળે. અતુલીં ૩. અહુનિસિ હહુકિસિ ભવિજન આવત, લ્યાવત પૂજ સમાળે; દરિસણુ દેખી બહુત સુખ પાવત, હોત સવે શિરતાળે. અતુલીં ૪. યાન અછે ભવ જલાધ તરનકું, તુમ પદ સેવ જિહાંળે; સાહિખ અખ મોહી જ્ઞાન વિમલકું સમકિત મોજ નિરાળે. અતુલીં ૫.

૩૪

જિનજી ગોડીમંડન પાસ કે, વિનંતિ સાંભલોરે લો; જિનજી અરજ કરું સુવિલાસ કે મૂકી આમલોરે લો; જિનજી. જિનજીતુમ દરિસણુ કે કાજ કે, જીવડો ટળવળેરેલો; જિનજી મહેર કરી મહારાજ કે આશા સવિ ફલેરે લો. જિનજીં ૧. જિનજી મન ભમરો લલચાય કે, પ્રભુની ઓલમેં રે લો; જિનજી જીમ તિમ મેલો થાય કે, તે કરળે વગેરે લો; જિનજી. જિનજી હર થકાં પણુ નેહ કે, સાચો માનજે રે લો; જિનજી તુમથી લહું ગુણગેહ કે, અમૃતપાન જોરેલો. જિનજી. ૨. જિનજી પ્રભુ શું આંધ્યો પ્રેમ કે, તે કેમ વિસરે લો; જિનજી ખીજા જોવા નિમ કે, પ્રભુથી દિલ ઠરેરે લો. જિનજીં જિનજી જોતાં તાહરું રૂપ કે, અનુભવ સાંભરે રેલો; જિનજી તાહરી જ્યોતિ અનૂપ કે, ચિંતા દુઃખ હરે રેલો. જિં ૩. જિં એકું લોજન ખાય કે, મિકા-જની લાલચે રેલો; જિં આતમને હુત થાય કે, પ્રભુના ગુણુ સચેરેલો; જિં. જિં કમ તલો બલજોર કે, તેહથી તારિયે' રેલો; જિં સમકિતના જે ચોર કે, તેહને વારિયે' રેલો; જિં ૪. જિં નિજ સેવક જાણીને મુકિત બતાવીયે રેલો; જિં કરુણારસ આણીને કે મનમાં લાવીયે' રેલો. જિં. જિં વાચક સહજ સુંદરનો સેવક કહે રેલો; જિં પંડિત શ્રી નિત્ય લાલ કે, પ્રભુથી શિવ લહેરેલો. જિનજીં ૫.

૩૫ [મેરે સાહિખ તુમહી હો....એ રાગ]

પ્રભુશ્રી ગોડીયા પાસણ, આશ પૂરો કૃપાલ; જગમાંહે જાણે સહુ, તુમ હો દીન દયાલ. પ્રભુશ્રીં ૧. ખીરુદ ગરીબ નિવાજનું અશરણુ આધાર; પતિત પાવન પરમેસરુ, સેવક સાધાર. પ્રભુશ્રીં ૨. જૂત-પ્રેત પીડે નહીં, ધરતાં ધ્યાન; ગયવરના અસ્વારને, કહો કીમ અડે ધ્યાન. પ્રભુશ્રીં ૩. એકતારી તુમ ઉપરે, દહ સમકિત ધારી; ભકતવચ્છલ ભગવંતજી, કરો ભવજલ પારી. પ્રભુશ્રીં ૪. પાપ પડલ જાયે પરાં, વેદન વિસરાલ; કહે લાવણ્ય તુમ નામથી, હોવે મંગલ માલ. પ્રભુશ્રીં ૫.

૩૬

લપ લાગીરે, લપ લાગીરે, ગોડી પાસ જિજ્ઞંસું લપ લાગી; આતમરૂપી ને અકલ અરૂપી, લોકાલોક પ્રકાશીરે. ગોડીં ૧. ચોસક ઈદ્ર કરે તેરી સેવા, ઈન્દ્રાણિ લખિ લખિ

પાય લાગીરે. ગોડીં ૨. જ્ઞાનવિમળસૂરિ ઈષ્ટી પેરે બોલે, પ્રભુ આવાગમજી નિવારોરે. ગોડીં ૩.

૩૭ [રાગ-કાફી. સિદ્ધ ભજો ભગવંત પ્રાણી-એ દેશી]

તુમ વિજી મેરી કોણુ ખખર લે, ગોડી પાસ જિણુઠા; વામાનંદન દિલકા રંજન,
અશ્વસેન કુલચંદા. ગોડી પાસ જિણુઠા. ૧. મહિમાધારી ઇચ્છાચારી ફર કરત
ભવ કંદા. ગોડીં ૨. ઉપગારી અવનિતલ તુમ સમ, ઐસો કોન સુતંદા ગોડીં
૩. તુજ પદ પંકજ વંદન કરે નિત્ય, સુરનર અસુરકે ઇંદા. ગોડીં ૪. અમૃત પદ
બક્ષો અખ સાહિબ, રંગ સદા સુખ કંદા. ગોડીં ૫.

૩૮

લાખીણો સોહાવે જિનજી કુલડાંને ગલેહાર; આણીને સોહાવે જિનજી અંગીઆ
જડાવ. મોરા પાસજી હો લાલ, સંકટ છોડાવ સ્વામી વિદ્ય નિવારં એ આંકણી. ૧.
પદમણી આલી પૂજવાને, ધરી સોલ શણુગાર; પાય ધમકે ધૂધરીને, ઉરનો ઝણુકાર.
મોરા પાસજીં ૨. મેઘમાલી દેવતાને, કીધો ધનધોર; ગાજે ગગન વીજલીને, પાણી
વરસે મોર, મોરા પાસજીં ૩. ધ્યાન થકી નવી સુકયા, પ્રભુ પાસ જિણુઠ, દેહી કષ્ટ
નિવારવાને, આઠ્યા છે ધરણિદ મોરા પાસજીં ૪. ગોડી પારસ પૂજો જીમ, હોએ
રંગદેલ; દેખી મૂરતિ પાસજીની, જાણીએ મોહનવેલ. મોરા પાસજીં ૫. ઠમક ઠમક
આલતી ને, ધૂધરડી ધમકાર; તાતા થેઈ તાલ બાજે, દેવતાની ચાલ. મોરા પાસજીં ૬.
કેશર અંદન ઘસી ઘણાંને, કરતુરી ધનસાર; જે નર ભાવે પૂજશે રે, ઉતરશે ભવપાર,
મોરા પાસજીં ૭. તુંહી મોરા સાહિબોને, તુંહી જીવન પ્રાણુ; તુને માને દેવતાને; મોટા
રાણા રાણુ. મોરા પાસજીં ૮. પંડિત માંહે શિરોમણિને, કનકવિમલ ગુરુ હીર; ચરણુ
કમલ સેવે સદાને, કેશર કવિયણુ ધીર. મોરા પાસજીં ૯.

૩૯

સુજરો માહરો માનો રે, ગોડીજી સુજરો માહરો માનો રે; જિનતો એક દિન
નથી ધ્યાયો, તાસ જન્મ અલેખે રે; ગોડીજી સુજરો. ૧. સુરતરુ છાયા છંડી ગૈહરી,
બાવલ છાયા કુણુ બેસે રે, કાચે રાચે કુણુ નર મૂરખ, રતનાને કુણુ મૂકે રે; ગોડીજી
સુજરો. ૨. વામાનંદ પાસ જિનેસર, વિનતડી અવધારો રે, રૂપ વિજુધનો મોહન પલાણે,
સાચો સેવક જાણો રે. ગોડીજી સુજરો. ૩.

૪૦ [કચ્છી બોલીનું]

અમાં આઉ નેહુજે કંધી, ગોડીચે પેહુ વેધી; કેસર જો ધારે ધોરીંધી વિંઝિ,
આઉ પૂલ કંધી; ઇંદ વામાજીને નીંગરો એડો, બેયો નાએ જુગમે તેડો. અમાં ૧.
સરગ મરત પાતાલજા માડુ, જજા સેવી પાય; કામણુગારો પાસજી આયા, મુંજે દિલમે
લાય. અમાં ૨. સર્પિં સર્પા જેરે ખરંધા, દિનો જે નવકાર; પાસજીને નાલો ગિની,
હુઆ ઇન્દ્ર-ઇન્દ્રાણી સાર. અમાં ૩. બચ્યા દેવ દિઠા જજા, દેવ ન કેડે કમ્મ; તું
નિરોગી ગતિ નિવારણુ, અઠે કર્મેજો દમ્મ. અમાં ૪. જેડાં વિંજા તેડાં ઇંદકે બજિયાં,
જગમે વડો પીર; જે થરજો સાંમી મલિયો, ખીલ્લી હુઆ ખીર. અમાં ૫.

શ્રી પાર્શ્વનાથ (ભોજન થાળ) સ્તવન

૪૧

માતા વામાદે ઓલાવે જમવા પાસને, જમવા વેળા થઈ છે, રમવાને ચિત્ત ચિત્ત જાય, ચાલો તાત તુમારા ઉતાવળા બહુ થાય; વહેલા હાલોને ભોજનીયાં ટાકા થાય. માતાં ૧. માતાનું વચન સુણીને જમવાનું બહુ પ્રેમશું, બુદ્ધ બાબેઠ ઢાળી બેઠા થઈ હોંશીયાર, વિનય થાળ અબુઆળી, લાલના આગળ મૂકીયો, વિવેક વાટકીઓ શોલાવે થાળ મોઝાર. માતાં ૨. સમકિત શેલડીના છોલીને ગદ્દા મૂકીયા, ઠાંતના દાડમ દાણા ફેલી આખ્યા ખાશ; સમતા સીતાફલનો રસ પીજ્યો બહુ રાજ્યા, ભુકિત જમફળ ખ્યારા આરોગોને પાશ. માતાં ૩. મારા નાનડીયાને ચોકખા ચિત્તના ચૂરમા, સુમતિ સાકર ઉપર ભાવશું લેણું ધરત; ભકિત ભજ્યાં પીરસ્યા પાસ કુમારને પ્રેમશું, અનુભવ અથાણા આખોને રાખો સરત માતાં ૪. પ્રભુને શુભ શુંબમે જ્ઞાન શુંદવડાં પીરસ્યાં, પ્રેમના પેંડા જમજ્યો માનવ ધામણુ કાજ; બાણુપણાની જલેળી જમતાં ભાંગે ભુખડી, દયા દુધપાક અમીરસ આરોગોને આજ્ઞાં માતાં ૫. સતોષ સીરો ને વળી પુન્યની પુરી પીરસી, સવેગ શાક ભલાં છે દાતાર ઢીલી દાળ, મોટાઈ માલપુવાને પ્રભાવના ના પુડલાં, વિચાર વડી વધારી જમજ્યો મારા બાળ. માતાં ૬. રૂચી રાયતાં રૂડાં પવિત્ર પાપડ પીરસ્યાં, ચતુરાઈ ચોખા ઓસાવી આજ્યા ભરપુર; ઉપર ઈંદ્રિ દમન દુધ તપ તાપે તાતુ કરી, પ્રીત્યે પીરશું જમજો જગજીવન હજુર. માતાં ૭. પ્રીતે પાણી પીધાં પ્રભાવતીના હાથથી. તત્ત્વ તંબોલ લીધાં શીયલ સોપારી સાથ, અકલ એલધચી આપીને માતા મુખ વદે, ત્રિભુવન તારી તરજ્યો જગજીવન જગનાથ. માતાં ૮. પ્રભુના થાળ તણા જે શુભ ગાવેને સાંભળે, લેહ લેહાંતર સમજે જ્ઞાની તે કહેવાય; શુરુ શુમાન વિજયનો શિષ્ય કહે શીર નામીને, સદા સૌભાગ્યવિજય ગાવે ગીત સદાય. માતાં ૯.

(આ સ્તવન શ્રી વિષ્ણુર પાર્શ્વનાથના મહામંત્ર રૂપે કહેવાય છે)

૪૨ [રાગ-ધનાશ્રી]

ૐ જીતું ૐ જીતું ૐ જી ઉપશમધરી, ૐ હ્રી પાર્શ્વ અક્ષર જ્યંતી; ભૂત ને પ્રેત ઝેટિંગ સવિ વ્યંતરા, ઉપશમે વાર એકવીસ સુણુંતી. ૐ જીતું ૧. હ્રુટ ગ્રહ રોગ ને સોગ જર જંતુ જે, તાવ એકાંતરા દિહિ તપંતી; ગભાં બંધન હરે, વિચ્છુ અહિ-વિષ ટલે, બાલકા બાલની વ્યાલ ખંતી. ૐ જીતું ૨. શાયણી ડાયણી રોહિણી રીંગણી, ફેટિકા મોટિકા દુઃખ હરંતી; દાઠ ઉંદરતાણી કોલ નેલાં તણી, જ્ઞાન ગુંજાર વિકશલ હંતી. ૐ જીતું ૩. ધરણેન્દ્ર પદ્માવતી સમર શોલાવતી. નાટ ને વાટ અટવી અટંતી; લક્ષ્મી લૂંદો મળે સુજસ વેલા વલે, સયલ આસ્યા કૃત્રે મન હરંતી. ૐ જીતું ૪. અષ્ટ મહાભય હરે કાન પીડા ટલે, ઉતરે વૃશ્ચિ-અહિવિષ ભણુંતી; વહતી વર પ્રીતિસું પ્રીતવિમલ પ્રભુ પાર્શ્વ નામે સદા ડક્ષર જ્યંતી. ૐ જીતું ૫.

પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

એકવાર હૃદયે આવો, હો દેવ ! પાર્શ્વ જિજ્ઞાંસા. પાર્શ્વ જિજ્ઞાંસા વામાદેવી નંદા,

એકવાર હૃદયે આવો. હો દેવ૦ ૧. કષ્ટ ચીરાવી નાગ ઉગાર્યો. અશ્વસેન રાયકુલચંદા હો દેવ પાશ્વ' જિણ્ણંદા૦ ૨. નવકાર ઠથ પ્રભુ ધરણેન્દ્ર બનાયો, જગહિત કલ્પવેલી કંદા. હો દેવ પાશ્વ' જિણ્ણંદા૦ ૩. તીવ્ર વ્રત તપી કમને જીતી, કેવલ પાશ્વ્યા જિણ્ણંદા. હો દેવ પાશ્વ' જિણ્ણંદા૦ ૪. ચોત્રીશ અતિશય ધારી પ્રભુજી, પૂજે સુરનર ઈંદ્રા હો દેવ પાશ્વ' જિણ્ણંદા૦ ૫. વિદ્યા શ્રી મહિલા મંડલ તણા, પ્રભુ દૂર કરો ભવ કંદા, હો દેવ પાશ્વ' જિણ્ણંદા૦ ૬

૨૬ શ્રી મહાવીર સ્વામી સ્તવનો.

વીર પ્રભુ પ્રાણુ થકી ખ્યારા, હો દેવરાજ રઢિયાળા; ચૈતર સુદી તણી તેરસના દિવસે, જન્મ્યા જિણ્ણંદ જ્યકારા...હો દેવરાજ રઢિયાળા૦ ૧. નવરાત્યા ઈંદ્રે તમને મેરુ ઉપર, મેરુ ચલિત કરનારા, હો દેવ૦ ૨. લંછન સિંહ તુજ જ'યે વિરાજતો, કાંતિ સુવર્ણ ધરનારા; હો દેવ૦ ૩. કેવલ લઈ નાથ સમોસરણુમાં, દેશના દીધી ઉદારા. હો દેવ૦ ૪. વર્ષ અહોતેરપ્રભુ પૂર્ણાયુ લોગવી, દીવાળીને દીન સ્વારા હો દેવ૦ ૫. પાવાપુરીમાં મોક્ષપદ પામી, વરીયા છે શિવ વધુ ખ્યારા હો દેવ૦ ૬. વહેલા રે આવજો ભક્ત ઉગારવા, સેવક નમે છે પાથ તારા. હો દેવરાજ રઢિયાળા૦ ૭.

૨

સરસતી સામિણિ પાએ લાગો, પ્રણમી સદ્ગુરૂ પાથ; ગામુ હીઅઈ હરખ ધરીનઈ, શ્રી વધ'માન જિનરાયા; મોરા સામી હો! તોરાં ચરણુ ઘડીને. સોભાગી જિનનાં ચરણુ ઘડીને. વૈરાગી જિનનાં ચરણુ ઘડીને; અરૂપી જિનનાં ચરણુ ઘડીને, ચરણુ ઘડીને હો; સરણે રહીને, નરભવ-લાલો લીને, મોરા સામી હો-એ આંચલી. ભ.રેકરમી તે પણુ તાર્યા, પાતકથી ઉગાર્યા, મુજ સરખા શે નવિ સંભાર્યા?, શું ચિતથી ઉતાર્યા? મોરા૦ ૨. પથર પત કોઈ તીરથ પરભાવે, જલમાં દીસે તરતો; તિમ અમે તરશું તુમ પાએ વલગા, શું રાખો છે અલગા? મોરા સામી૦ ૩. મુજ કરણી સામું મત જોજો, નામ સામું તમે જોજો; સાહબ! સેવક દુઃખ હરજો, તુમને મંગલ હોજો. મોરા સામી૦ ૪. તરણુ તારણુ તુમે નામ ધરાવો, હું છું ખીજમતગારો; ખીજ કુણુ આગલ જઈ જાયુ? મોટો નામ તુમારો. મોરા૦ ૫. એહ વીનતીયે સાહબ તૂકા, શ્રી વધ'માન જિનરાયા; આપ ખત્તના માંહેથી આપો, સમકિત રત્ન સવાયા. મોરા૦ ૬. શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક જસ ઈમ જોલે; શાસનનાયક શિવસુખદાયક, નહિ કોય વીરજીને તોલે. મોરા૦ ૭.

૩ (રાગ-ધનાશ્રી)

આજ જિનરાજ મુજ કાજ સિધ્યાં સવે, તું કૃપા કુલ જો મુજ તૂકો; કલ્પતરુ કામઘટ કામધેતુ નિદ્યો, આંગણે અનિય રસ મેહ વૂકો. આ૦ વીર તું, કુંડપુરનયર ભૂષણુ હુજો રાય સિદ્ધાથ' ત્રિથલા તતુજો; સિંહ લંછન કનક વર્ણુ કર સખત તતુ. તુજ સમો જગતમાં કો ન જૂને આ૦ ૨. સિંહપરે એકલો ધીર સંયમ ઘડી, આયુ જોહોત્તર વર્ષ' પૂર્ણ' પાળી; પુરી અપાપાયે નિષ્પાપ શિવવદૂ વર્યા, તિહાં થકી પર્વ' પ્રગટી દીવાળી. આ૦ ૩. સહસ તુજ ચૌદ મુનિવર મહા સંયમી, સાહુણી સહસ છત્રીશ રાજો; યજ્ઞ

માતંગ સિદ્ધાચિકા વર સુરી સકળ તુજ ભવિકની ભીતિ ભાંગે. આં ૪. તુજ વચન-
રાગ સુખસાગરે ઝીલતો, પીલતો મોહ મિથ્યાત્વવેલી; આવીઓ લાવીઓ ધર્મધંથ હું
હવે, દીણથે પરમપદ હોઈ બેલી. આં ૫. સિંહ નિશદીહ બે હૃદયગિરિ મુજ રમે, તું
સુગુણકીહ અવિચલ નિરીહો; તેા કુમત રંગ માતંગના જૂથથી, મુજ નહિ કોઈ લવલેશ
બીહો. આં ૬. ચરણ તુજ શરણ મેં ચરણ ગુણ નિધિ પ્રદ્યા, લવતરણ કરણ દમ
શર્મ દાખો; હાથ બેડી કહે જશવિજય બુધ ધંથું, દેવ નિજ ભુવનમાં દાસ રાખો. આં ૭.

૪

સિદ્ધારથનારે નંદન વિનવું, વિનતડી અવધાર; લવમંડપમારે નાટક નાચીઓ,
હવે મુજ દાન દેવરાવ. સિદ્ધાં ૧. ત્રણ રતન મુજ આપો તાતણ, જિમ નાવેરે સંતાપ;
દાન દીધંતારે પ્રભુ ! કોસર કીસી ! આપો પદવીરે આપ. સિદ્ધાં ૨. ચરણ-અંગુઠેરે
મેરુ કંપાવીઓ, મોડયાં સુરનારે માન; અપ્ટ કરમનારે અગડા છતવા, દીધાં વરસીરે
દાન. સિદ્ધાં ૩. શાસન નાયક શિવસુખદાયક, ત્રિશલા-કુખે રતન; સિદ્ધારથનારે વંશ
દીપવિયો, પ્રભુણ તમે ધન ધન. સિદ્ધાં ૪. વાચકશેખર કીર્તિવિજય ગુરુ, પામી
તાસ પસાય; ધરમતણે રસ જિન ચોવીશમા, વિનયવિજય ગુણ ગાય. [સિદ્ધાં ૫.

૫ શ્રી ગંધારમંડન મહાવીર જિન રતવન.

જગપતિ તારક શ્રી જિનદેવ, દાસનો દાસ છું તાહરો; જગપતિ તારક તું કિર-
તાર, મનમોહન પ્રભુ માહરો. ૧. જગપતિ તાહરે તેા ભક્ત અનેક, મારે તેા એકજ
તું ધણી; જગપતિ વીરમાં તું મહાવીર, મૂરતિ તારી સોહામણી. ૨. જગપતિ ત્રિશલા
રાણીનો તન, ગંધાર બંદર ગાણ્યો; જગપતિ સિદ્ધારથ કૂળ શણગાર, રાજ રાજેશ્વર
રાણ્યો. ૩. જગપતિ ભગતોની ભાંગે છે ભીડ, ભીડ પડે પ્રભુ પારીએ; જગપતિ તુંહી
પ્રભુ અગમ અપાર, સમજ્યો ન જાય મુજ સારીએ. ૪. જગપતિ ઉદય નમે કર બેડ,
અત્તર નેમાસી સમે ક્રિયો; જગપતિ બંભાત જંબૂસર સંઘ, ભગવત ભાવયું બેટિયો. ૫.

૬ શ્રી ગંધાર બંદર મહાવીર જિન રતવન.

પ્રભુણ વીર જિજ્ઞંહને વંદિયે, ચોવીશમા જિનરાય હો; ત્રિશલાના જાયા.
પ્રભુણને નામે તે નવનિધિ સંપન્ને, લવદુઃજ સવિ મીટજાય હો; ત્રિશલાના જાયા ૧.
પ્રભુણ કંચનવાન કર સાતનું, જગતાતનું એટલું માન હો; ત્રિં પ્રભુણ મૃગપતિ લંછન
ગાજતો, ભાંજતો મહગજ માન હો; ત્રિં ૨. પ્રભુણ સિદ્ધારથ ભગવંત છે, સિદ્ધારથ
કુળચંદ હો; ત્રિં પ્રભુણ ભક્તવત્સલ ભવ દુઃખહરુ, સુરતરુસમ સુખકંદ હો; ત્રિં ૩.
પ્રભુણ ગંધારબંદર ગુણનિહો, જગતિલો જિહાં જગદીશ હો; ત્રિં પ્રભુણ તું દર્શન
દેખીને ચિત્ત ઠયું, સયું મજ વ છિત ધશ હો; ત્રિં ૪. પ્રભુણ શિવગરીનો રાણ્યો
જગતારણ જિનદેવ હો; ત્રિં પ્રભુણ રંગવિજયને આપજો, લવોલવતુમ પાય સેવ હો; ત્રિં ૫.

૭

નારે પ્રભુ નહી માનું, નહી માનું રે અવરની આણ; નારે પ્રભુ મહારે તાહરું
વચન પ્રમાણ; નારે પ્રભુ હરિહરહિક દેવ અનેરા, તે દીઠા જગમાંય રે; ભામિની

ભરમ બ્રહ્મીએ ભૂલ્યા, તે મુજને ન સુહાય. નારેં ૧. કેઇક રાગી કેઇક દેખી
કેઇક લોભી દેવ રે; કેઇક મદ માયામાં ભરિયા, કેમ કરીએ તસ સેવ, નારેં
૨. સુદ્રા પશુ તેહમાં નવિ દીસે, તુજ માહેલી તિલ માત રે; તે દેખી દિહડું
નવિ રીએ, શી કરવી તસ વાત. નારેં ૩ તું ગતિ તું મતિ તું મુજ પ્રીતમ,
જીવ જીવન આધાર રે; રાત દિવસ સ્વપ્નાંતરમાં તુંડી, તુંડી માહરે નિરધાર. નારેં
૪. અવગુણ સહુ ઉવેખીને પ્રભુ, સેવક કરીને નિહાળ રે; જગખંધવ એ વિનતિ
માહરી, માહરાં જનમ મરણ દુઃખ ટાળ. નારેં ૫. ચોવીશમા પ્રભુ ત્રિભુવનસ્વામી,
સિદ્ધારથના નંદ રે; ત્રિશલાજીના ન્હાનડીયા પ્રભુ, તુમ દીઠે અતિ હી આનંદ નારેં
૬. સુમતિવિજય કવિરાયનો કહે, રામવિજય કરનેડ રે; ઉપગારી અરિહંતજી
માહરા, ભવભવનાં બંધ છોડ નારેં ૭.

૮ [નંદકુમાર કેડે પડયો, કેમ ભરિયે,—એ દેશી]

વીર કુવરની વાતડી કેને કહીએ, હારે કેને કહીએરે કેને કહીએ; નવ મંદિર
એસી રહીએ, હારે સુકુમાર શરીર. વીં ૧. બાલપણથી લાડકો નૃપ ભાવ્યો, મળી
ચોસઠ ઈંદ્રે મલાવ્યો; ઈંદ્રાણી મળી હુલરાવ્યો, ગયો રમવા કાજ. વીં ૨. છોઈ
ઉછાંછલાં લોકનાં કેમ રહીએ, એની માવડીને શું કહીએ; કહીએ તો અદેખાં થઇએ,
નાશી આવ્યાં બાળ. વીં ૩. આમલકી કોડા વિષે વીંટાણો, મોટો ભોરિંગ રોષે ભરાણો;
વીરે હાથે ઝાલીને તાણ્યો, કાઠી નાખ્યો દૂર. વીં ૪. રૂપ [પશાચનું દેવતા કરી
ચલિયો, મુજ પુત્રને લેઈ ઉછળીયો; વીર મુઠ્ઠી પ્રહારે વળીઓ, સાંભળીએ એમ.
વીં ૫. ત્રિશલા માતા મોજમાં એમ કહેતી, સખીઓને ચોલભા દેતી; ક્ષણ ક્ષણ
પ્રભુ નામ જ લેતી; તેડાવે બાળ. વીં ૬. વાટ જોવંતા વીરજી ઘેર આવ્યા, માતા
ત્રિશલાએ નવરાવ્યા; જોળે એસી હુલરાવ્યા, આલિંગન દેત. વીં ૭. ચૌવનવય પ્રભુ
પામતાં પરણાવે, પછી સંજમ શું દીલ લાવે; ઉપસર્ગની ફોજ હઠાવે, લીધું કેવળ
નાણુ. વીં ૮. કર્મસૂદન તપ ભાખીયું જિનરાજે, ત્રણ લોકની ઠકુરાઈ છાજે; ફલ
પૂજા કરી શિવ કાજે, ભવિને ઉપગાર. વીં ૯. શાતા અશાતા વેદની ક્ષય કીધું, આપે
અક્ષય પદ લીધું; શુભ વીરનું કાજ સિધું, ભાગે સાદિ અનંત વીં ૧૦.

૯

સિદ્ધારથ રાજને ઘેર પટરાણી, ત્રિશલા નામે સોહામણી એ; રાજભુવનમાંડે
પલંગે પોઠંતા, ચૌદ સુપન રાણીએ લહ્યા એ. ૧. પહેલે રે સુપને ગયવર દીઠો,
ખીજે વૃષભ સોહામણો એ; ત્રીજે સિંહ સુલક્ષણો દીઠો, ચોથે લક્ષ્મી દેવતા એ. ૨.
પાંચમે પાંચ વરણુની માળા, છઠ્ઠે ચંદ્ર અમીઝરો એ, સાતમે સૂરજ આઠમે દ્વન્ન,
નવમે કલશ રૂપાતણો એ. ૩. પદ્મસરોવર દશમે દીઠો, ક્ષીર સમુદ્ર અગ્યારમે એ;
દેવવિમાન એ બારમે દીઠું, રણજણ ઘંટા વાજતાં એ. ૪. રતનનો રાશિ તે તેરમે દીઠો,
અસિ શિખા દીઠી ચૌદમે એ; ચૌદ સુપન લઈ રાણીજી ભગ્યા, રાણીએ રાજને જમાણી
એ. ૫. ઉઠે ઉઠે જ્યાંથી મને સુહુણુલો લાધ્યાં, એરે સુપન કૃપા શાં હશે એ; રાજ સિદ્ધારથ

પંડિત તેજ્યા, કહો રે પંડિત કુળ એહનું એ. ૬. અમ કુળમંડળ તુમ કુળ દીવો, ધન રે મહાવીર પ્રભુ અવતર્યાએ, જે નર ગાવે તે સુખ પાવે, આનંદ રંગ વધામણું એ. ૭.

૧૦

લક્ષ્મિ અમ ચિત્ત સાચી ધરી, ધારીયે શાસન તીર રે; વારીયે દુષ્ટ દુર્વાસના, ધ્વંસીયે ભવ તણી ભીત રે. લક્ષ્મિ ૧. વીર જિનરાજ સમ પ્રભુ લહી, ગહગહી બુદ્ધિ ગુણુ આમી રે; કોણુ પરદેવને આદરે, કલ્પતરુ સમ પ્રભુ પામી રે. લક્ષ્મિ ૨. એક આધાર છે તાહરો, માહરે દીન દયાળ રે; સાર કીજે હવે દાસની, જગજીવન પ્રતિપાળ રે. લક્ષ્મિ ૩. વિનતી દાસની ધારીયે, ધારીયે કર ઉપગાર રે; દોષ અનાદિ નિવારીયે, આપીયે અનુભવ સાર રે. લક્ષ્મિ ૪. મોહ જાનલ વશ જીવડા, રડવડે પુદ્ગલ રાગ રે; તેહને શુદ્ધ રત્નત્રયી, દાખવી તે મહાભાગ રે. લક્ષ્મિ ૫. એક આલંબન સ્વામીનો, દાસના ચિત્તને નાહરે; અશરણુ શરણુ ભવ અડવીનો, તુંહીજ પરમ સત્યવાહ રે. લક્ષ્મિ ૬. તુજ ગુણુ રાગ ભર હૃદયમેં, કિમ વસે દુઠ કષાય રે; નિર્મલ તત્વના ધ્યાનથી, ધ્યાયક નિર્મલ થાય રે. લક્ષ્મિ ૭. ધ્યેયની શુદ્ધતા રસ થકી, વિદ્રવ્ય કંચન થાય રે; તેમ અમોહ રસે ચેતના, પૂર્ણ આનંદ ઉપાય રે. લક્ષ્મિ ૮. માહરા પરિણતી દોષની, તિવ્રતા વારણુ કર રે; તાહરા શાસન શુભ તણો, રાગ છે એક આધાર રે. લક્ષ્મિ ૯. ક્ષણુ ક્ષણુ નામ તુમચો જપુ, તુજ ગુણુ સ્તવન ઉલ્લાસ રે; ચિંતવી રૂપ પ્રભુજી તણો, કીજીએ આત્મ પ્રકાશ રે. લક્ષ્મિ ૧૦. વળી વળી વિનતું સ્વામીજી. નિત પ્રતિ તુંહીજ દેવ રે; શુદ્ધ આશય પણે મુજ હોજયો, ભવ ભવ તાહરી સેવ રે. લક્ષ્મિ ૧૧. વીર આણા અવિહડપણે, આદરુ સાધન જેહ રે; તાહરી સાખથી સત્ય તે, સિધસે માહરે તેહ રે. લક્ષ્મિ ૧૨. ભદ્રક ભાવ રાગી પણે, વિનતિ એમ કરાય રે; દેવચંદ્ર પદ નીપજે, નાથજી લક્ષ્મિ સુપસાય રે. લક્ષ્મિ ૧૩.

૧૧

વીર જિનેશ્વર સાહેબ મેરા, પાર ન લહુ તેરા; મેહેર કરી ટાળો મહારાજજી, જન્મ મરણના દેરા, હો જિનજી, અખ હું શરણે આંચો ૧. ગર્ભાવાસ તણાં દુઃખ મોટાં; ઉધે મસ્તકે રહીયો; મળમૂત્ર માંહે લપટાણો, એવાં દુઃખ મેં સહીયાં. હો જિનજી ૨. નકં નિગોદમાં ઉપન્યો ને ચવિયો, સૂક્ષ્મ ખાદર થઈઓ; વિધાણો સૂધને અથ ભાગે, માન તહાં કિહાં રહીયો. હો જિનજી ૩. નરક તણી અતિ વેદના મારી, સહી તે જીવે બહુ; પરમાધામીને વશ પડીઓ, તે જાણો તમે સહુ. હો જિનજી ૪. તિયાંચ તણાં ભવ કીધા ઘણેરાં, વિવેક નહિ લગાર; નિશદ્દિનનો વ્યવહાર ન જાણ્યો, કેમ ઉતરાયે પાર. હો જિનજી ૫. દેવતણી ગતિ પુન્યે હું પામ્યો, વિષયારસમાં ભીનો; વ્રત પચ્ચખાણુ ઉદય નવિ આવ્યાં, તાનમાન માંહે લીનો. હો જિનજી ૬. મનુષ્ય જન્મને ધર્મ સામથી, પામ્યો છું બહુ પુન્યે; રાગ દ્રેષ માંહે બહુ ભળીયો, ન ટળી મુમતા બુદ્ધિ. હો જિનજી ૭. એક કંચનને ખીજી કામિની, તે ચું મનડું બાંધ્યું; તેના લોગ લેવાને શુરો, કેમ કરી જિન ધર્મ સાધુ. હો જિનજી ૮. મનની કોડ કીધી

અતિ ઝાઝી, હું છું કેક જડ જેવો; કલી કલી કટપ મેં જન્મ ગુમાયો, પુનરપિ પુનરપિ તેહવો. હો જિનજી ૦ ૯. ગુરુ ઉપદેશમાં હું નથી લીનો, નાવી વૃહણા સ્વામી, હવે વડાઇ ભેષ્યે તમારી, ખીજમતમાં છે ખામી. હો જિનજી ૦ ૧૦. ચાર ગતિ માંહે રડવડિઓ, તેઓ ન સિદ્ધાં કાજ; રિખલ કહે તારો સેવકને, ખાંહે ગ્રહ્યાની લાજ. હો જિનજી ૦ ૧૧.

૧૨

વંદુ વીર જિનેસર રાયા, વર્દમાન સુખદાયાજી; શાસન નાયક જેહ કહાયા, જગ જશવાહ સવાયાજી. વં ૧. હરિ લાંછન કંચનવન કાયા, સિદ્ધારથ નૃપ તાયાજી; સિદ્ધારથ ધયા કર્મ ખપાયા, ત્રિસલા રાણી માયાજી. વં ૨. લઘુવયથી જેણે મેરુ ચલાયા, વીર વેતાળ હસયાજી; દુર્ધર મોહનો જોર જિતીને, જ્યોતિ મેં જ્યોતિ મિલાયાજી. વં ૩. જસ શાસનથી ખટ દ્રવ્ય પાયા, સ્યાદાહ સમજયાજી; અલિનવ નંદનવનની છાયા, દર્શન જ્ઞાન ઉપાયાજી. વં ૪. જસ વજર છે ગૌતમરાયા, લખિધનિધાન મન ભાયાજી; ન્યાયસાગર પ્રભુના ગુણ ગાયા, સુજશ સુખોધ સવાયાજી. વં ૫.

૧૩

આજ મહારા પ્રભુજી રૂઢામું જીવો, સેવક કહીને જોલાવો. આજ મહારા પ્રભુજી મહેર કરીને, સેવક સાહમું નિહાળો; કરુણાસાગર મહેર કરીને, અતિશય સુખ ભૂપાળો. આં ૧. ભગત વછલ શરણાગતપંજર, ત્રિભુવનનાથ દયાળો; મૈત્રી લાવ અનંત વહે અહનિશ, જીવ સયલ પ્રતિપાળો. આં ૨. ત્રિભુવન દીપક જિપક અરિગણુ, અવિઘટ જ્યોતિ પ્રકાશી; મહા ગોપ નિર્ધામક કહિયે, અનુભવ રસ સુવિલાસી. આં ૩. મહા માહણુ મહાસારથી અવિતથ, અપના ખિરુહ સંભાળો; ખાહ અભ્યંતર અરિ ગણુ જોરો, વ્યસન વિઘન ભય ટાળો. આં ૪. વાઠી તમ હર તરણી સરિખા, અનેક ખિરુહના ધારી; જિત્યા પ્રતિવાદી નિજ મતથી, સકલજાયક યશકારી. આં ૫. યજ્ઞકારક ચઉ-વેદના ધારક, જીવાદિ સત્તા ન ધારે; તે તુજ સુખ દિનકર નિરખણુથી, મિથ્યાતિમિર પરજલે. આં ૬. ઇલીકા ભમરી ન્યાયે જિનેસર, આપ સમાન તેં કીધા; ઈમ અનેક યશ ત્રિશલા નંદન, ત્રિભુવન માંહે પ્રસિધા. આં ૭. મુજ મન ગિરિકંદરમાં વસીઓ, વીર ચરમ જિન સિંહ; હવે કુમત માતંગના ગણુથી, ત્રિવિધ યોગે મિટિ ખીહ. આં ૮. અત મન રાગે શુભ ઉપયોગે, ગાતાં જિન જગદીશ; સૌભાગ્યસૂરી શિષ્ય લક્ષ્મીસૂરી લહે, પ્રતિદિન સયલ જગીશ. આં ૯.

૧૪

માતા ત્રિશલા નંદકુમાર જગતનો દીવેરે, મારા પ્રાણુતણા આધાર વીર ઘણું જીવેરે, આમલકી કીડાએ રમતાં, હાર્યો સુર પ્રભુ પામીરે; સુણજોને સ્વામી આતમરામી વાત કહું શીર નામીરે; માતા ત્રિસલાનંદ ૧. સુધર્મા સુરલોકે રહેતાં, અમો મિથ્યાત્વે ભરાણુરે; નાગદેવની પૂજ કરતાં, શીર ન ધરી પ્રભુ આણુરે; માતા ત્રિસલાનંદ ૨. એક દિન ઈંદ્ર સભામાં બેડા; સોદમપતિ એમ બોલેરે; ધીરજબળ ત્રિભુવનનું ન આવે, ત્રિશલા ખાલક તોલેરે; માતા ત્રિસલાનંદ ૩. સાચું સાચું સહુ સુર બોલ્યા, પણ મેં

વાત ન માનીરે; કૃષ્ણીધરને લઘુ બાળક રૂપે, રમત રમીયો છાનીરે, માતા ત્રિસલાનંદં ૪. વધ'માન તુમ ધીરજ મોટું, બલમાં પણ નહિ કાયુંરે; [ગરુઆના ગુણ [ગરુઆ ગાવે, હવે મે' બણ્યું સાચુંરે, માતા ત્રિસલાનંદં ૫. એક મુઠિ પ્રહારે મારું' મિથ્યાત્વ ભાગ્યુ બયરે; કેવલ પ્રગટે મોહરાયને, રહેવાનું નહિ થાયરે; માતા ત્રિસલાનંદં ૬. આજ થકી તું સાહેબ મારો, હું છું સેવક તારોરે; ક્ષણ એક સ્વામી ગુણ ન વિસારુ, પાણ થકી તું પ્યારોરે, માતા ત્રિસલાનંદં ૭. મોહ હરાવે સમકિત પાવે, તે સુર સ્વર્ગ' સધાવેરે; મહાવીર પ્રભુનું' નામ ધરાવે, ઇન્દ્રસભા ગુણ ગાવેરે, માતા ત્રિસલાનંદં ૮. પ્રભુ મલપ'તા નિજ ઘર આવે, સરખા મિત્ર સોહાવેરે; શ્રી શુભ વીરનું' મુખડું ભેતાં, માતાજી સુખ પાવેરે, માતા ત્રિસલાનંદં ૯.

૧૫ [પંથકો નિહાળું' રે, બીજા જિન તણો રે. એ દેશી]

ચરમ જિણેશ્વર વિગત સ્વરૂપનું રે, ભાવું કેમ સ્વરૂપ; સાકારી વિણ ધ્યાન ન સંભવેરે, એ આધિકાર અરૂપ, ચરમં ૧. આપ સ્વરૂપે આતમમાં રમે રે, તેહના ધુર બે લેહ; અસંખ્ય ઉક્તેસે સાકારી પદે રે; નિરાકારી નિરલેહ. ચરમં ૨. સુખમનામ કરમ નિરાકાર જે રે, તેહ લેદે નહીં અંત; નિરાકાર જે નિરગત કમંથી રે; તેહ અલેહ અનંત. ચરમં ૩. રૂપ નહીં કઈયે' બંધન ઘટયું છે, બંધન મોક્ષ ન કોય; બંધ મોક્ષ વિણ સાદિ અનંતનું રે, ભંગ સંગ કેમ હોય? ચરમં ૫. આતમતા પરિણિત જે પરિણમ્યા રે, તે મુજ લેહા લેહ; તદાકાર વિણ મારા રૂપનું રે, ક્યાણુ વિંધ પ્રતિષેધ. ચરમં ૬. અંતિમ ભય પ્રહણે તુજ ભાવનું રે, ભાવયું શુદ્ધ સ્વરૂપ; તઈયે' આનંદ ધન પદ પામયું રે, આતમ રૂપ અનૂપ ચરમં ૬.

૧૬

વીર જિનેશ્વર પરમેશ્વરજયો, જગ જીવન જિન ભૂપ; અનુભવ મિત્તે રે ચિત્તે હિત કરી, દાખ્યું તાસ સ્વરૂપ. વીરં ૧. જેહ અગોચર માનસ વચનને, તેહ અર્તીદ્રિય રૂપ, અનુભવ મિત્તે રે વ્યકિત શક્તયું, ભાખ્યું તાસ સ્વરૂપ. વીરં ૨. નય નિક્ષેપેરે જેહ ન બણીયે, નવિ જીહાં પ્રસરે પ્રમાણ; શુદ્ધ સ્વરૂપે રે તે બ્રહ્મ દાખવે, કેવલ અનુભવ ભાણ. વીરં ૩. અલખ અગોચર અનુપમ અર્થનો, કોણ કહી બણે રે લેહ; સહજ વિશુદ્ધયે રે, અનુભવ વયણ જે, શાસ્ત્ર તે સધળો રે જેહ. વીરં ૪, કાંશ દેખાડી રે શાસ્ત્ર સવિ રહે, ન લહે અગોચર વાત; કારજ સાધક બાધક રહિત જે, અનુભવ મિત્ત વિખ્યાત વીરં ૫. અહો અતુરાઈ રે અનુભવ મિત્તની, અહોતસ પ્રીત પ્રતીત; અંતરબમી સ્વામી સમીય તે, રાખી મિત્રયું રીત વીરં ૬. અનુભવ સંગેરે રંગે પ્રભુ મલ્યા, સફલ કલ્યાં સવિ કાજ; નિજ પદ સંપદ જે તે અનુભવે રે, આનંદ ધન મહારાજ. વીરં ૭.

૧૭ [ગેબર સાગરી પાલા ઉભી હોય નાગરી મારા લાલ-એ દેશી]

શાસન નાયક શિવસુખ દાયક જિનપતિ, મારા લાલ પાયક બસ સુરાસુર ચરણે નરપતિ; મારા સ્વયંક કંઠપ' કેરાં જેણે નવિ ચિત્ત મર્યાં, માં દાયક પાતક વૃંદ ચરણે

અંગી કર્યાં. માં ૧. ક્ષયિક ભાવે કેવલ જ્ઞાન દર્શન કરે, માં જ્ઞાયક લોકલોકના ભાવશુ' વિસ્તરે; માં ક્ષાયક ધાતી કર્મ મર્મની આપદા, માં લાયક આતશય પ્રાતિ-હાર્યની સંપદા. માં ૨. કારક વટક થયાં તુજ આતમ તત્ત્વમાં, માં ધારક ગુણ સમુદાય સયલ એકત્વનાં માં નારક નરતિરિ દેવ બ્રમણુથી હું થયો, માં કારક જે વિભાવ તેણે વિપરિત ભયો. માં ૩. તારક તું ભવિ જીવને સમરથમે' લહ્યો; માં કારક કરુણા રસથી ક્રોધાનલ દહ્યો; માં વારક જેહ ઉપાધી અનાદિની સહચરી, માં કારક નિજ ગુણ રુદ્ધિ સેવકને બરાબરી માં ૪. બાણી ઉત્તમ આશ, ધરી મનમાં ઘણી. માં બાણી ગુણની તુજ પદ પદની આકરી; માં આણી હુંકે હેજ, કડું નિજ પદ કરી. માં ૫.

૧૮

શ્રી મહાવીર સ્વામીનું પરાણું.

ત્રિશલા માતા પારણું જુલાવે, મહાવીર પોઠારે; રેશમ હોરે માતા હિંચોળે, મહાવીર પોઠારે. ૧. મધુર મધુર હાલરડાં ગાતી, અંતર કેરા અમીરસ પાતી; ત્રિશલા રાણી ગીત સુણાવે, મહાવીર પોઠારે. ૨. વીર થયે મારા બાળ જગતમાં, ધીર ગંભીર થયે તું જગતમાં; સ્નેહ થકી તુજ જીવન ભરજે, આ સંસારે રે. ૩. સંસારમાં સુખ ક્યાંય નથીરે, વેરઝેરથી દુનિયા ભરીરે; કામ ક્રોધ મદ માયા લજીને, ભવજલ તરજેરે. ૪. દુઃખ ભરેલા જીવત જગમાં, કરુણા વેદના પામે જીવતમાં; રાજવૈભવના સુખ લજીને, આંસુ લોહજેરે. ૫. સંસારના સૌ સંબંધ ત્યાગી, દીક્ષા લેઈ થા સંયમરાગી; મોહ-નિદ્રામાં સૂનેલા જગને, દેજે જગાડીરે. ૬. ધર ધર વન વન ધૂમી વળજે, અહિંસા પરમે ધર્મ તું રટજે; જિન શાસનની જ્યોત બનીને સુકિત વરજેરે. ૭.

૧૯

માતા ત્રિશલા જુલાવે પુત્ર પારણે, ગાવે હાલો હાલો હાલ રૂવાનાં ગીત; સોના રૂપાને વળી રત્ને જલિયું પારણું, રેશમ હોરી ધૂધરી વાગે છુમ છુમ રીત, હાલો હાલો હાલો મારા નંદને. ૧. જિનજી પાસ પ્રભુથી વરસ અદીશે અંતરે, હોશે ચોવીશમે તીથંકર જિન પરિમાણુ, કેશી સ્વામી સુખથી એવી વાણી સાંભળી, સાચી સાચી હુમ્મ તે મારે અમૃતવાણુ હાલો. ૨. ચૌદે સ્વાને હોવે ચક્રી કે જિનરાજ, વીચા બારે ચક્રી નહી હુવે ચક્રીરાજ; જિનજી પાસ પ્રભુના શ્રી કેશી ગણુધાર, તેહને વચને બાણ્યા ચોવીશમા જિનરાજ, મારી કૂખે આવ્યા ત્રણુ જીવન શિરતાજ, મારી કૂખે આવ્યા તરણુ તારણુ જહાજ, હું તો પુણ્ય પનોતી ઈંદ્રાણી થઈ આજ. હાલો. ૩. મુજને દોહલો ઉપનયો ખેસું ગજ અંબાડીએ, સિંહાસનપર ખેસું ચામર છાત્ર ધરાય; એ સહુ લક્ષણુ મુજને નંદન તાહરા તેજનાં, તે દિન સંભારું ને આનંદ અંગ ન માય. હાલો. ૪. કરતલ પગતલ લક્ષણુ એક હામર ને આઠ છે, તેહથી નિશ્ચય બાણ્યા જિનવર શ્રી જગદીશ; નંદન જમણી જ'ઘે લંછન સિંહ બિરાજતો, મેં તો પહેલે સુપને દીઠો વીશવાવીશ. હાલો. ૫. નંદન નવલા બંધવ નંદીવદ્દંતના તમે, નંદન લોબધઓના દેયર છો સુકુમાલ, હસસે લોબધઓ કહી દીયર મહારા લાડકા; હસશે રમશે ને વલી ચુંટી ખણુશે

ગાલ, હસશે રમશે ને વલી હુંસા દેશે ગાલ. હાલોં ૬. નંદન નવલા ચેડા રાણાના લાણેજ છે, નંદન નવલા પાંચશે મામીના લાણેજ છે, નંદન મામલીયાના લાણેજ સુકુમાલ, હસશે હાથે ઉચ્છાલી કહીને ન્હાના લાણેજ, આંખ્યો આંજ ને વલી ટપકું કરશે ગાલ. હાલોં ૭. નંદન મામા મામી લાવશે ટોપી આંગણાં, રત્ને જડીયાં આલર મોતી કસખી કેર; નીઝાં પીઝાં ને વળી રાતાં સવે' જાતિનાં, પહેરાવશે મામી માહરાં નંદકિશોર. હાલોં ૮. નંદન મામા મામી સુખલડી બહુ લાવશે, નંદન ગબુવે ભરશે લાડુ મોતીચૂર; નંદન મુખડાં જોઈને લેશે મામી લામણાં, નંદન મામી કહેશે જીવો સુખ ભરપૂર. હાલોં ૯. નંદન નવલી ચેડા મામાની સાતે સતી, મારી ભત્રીજી ને એન તમારી નંદ; તે પછુ ગૂંજે ભરવા લાખણસાઈ લાવશે, તુમને જોઈ જોઈ હોશે આધકો પરમાનંદ. હાલોં ૧૦. રમવા કાજે લાવશે લાખ ટકાનો ધુધરો, વલી સૂડા મેના પોપટ ને ગજરાજ; સાહસ હંસ કોયલ તીતર ને વલી મોરજી, મામી લાવશે રમવા નંદ તમારે કાજ. હાલોં ૧૧. છપ્પન કુમરી અમરી જલકલશે નવરાવિયા, નંદન તમને અમને કેલીઘરની માંહિ; ફૂલની વૃષ્ટિ કીધી યોજન એકને માંડવે, બહુ ચિરંજીવો આશીષ કીધી તુમને ત્યાંહિ. હાલોં ૧૨. તમને મેરુ-ગિરિપર સુરપતિએ નવરાવિયા, નિરખી નિરખી હરખી સુકૃત લાલ કમાય; મુખડા ઉપર વાડુ કોટિ કોટિ ચંદ્રમા, વલી તન પર વાડુ ગ્રહગણનો સમુદાય. હાલોં ૧૩. નંદન નવલા ભણવા નિશાળે પછુ મૂકયું. ગજપર અંબાડી બેસાડી મોહટે સાજ; પસલી ભરથું શ્રીફળ ફેફળ નાગરવેલથું, સુખડલી લેથું નિશાળીયાને કાજ. હાલોં ૧૪. નંદન નવલા મોહટા થાશે ને પરણાવથું, વહુવર સરખી જોડી લાવથું રાજકુમાર; સરખા વેવાઈ વેવાણોને પધરાવયું, વરવહુ પોંખી લેથું જોઈ જોઈને દેવાર. હાલોં ૧૫. પીયર સાસરા માહરા બેહું પખ નંદન ઉજળા, મહારી કૂખે આંબ્યા તાત પનોતા નંદ; મહારે આંગણુ વૃઠા અમૃત દ્રષ્ટે મેહુલા, મહારે આંગણે ફળીયા સુરતરુ સુખના કંદ. હાલોં ૧૬. ઇણિ પરે ગાયું માતા ત્રિશલાસુતનું પારણું, જે કોઈ ગાશે લેશે પુત્ર તણા સામ્રાજ; ખીલીમોરા નગરે વણુંવું વીરનું હાલરું. જય જય મંગલ હોજે દીપવિજય કવિરાજ હાલોં ૧૭.

૨૦

શ્રી મહાવીર સ્વામીના પંચ કલ્યાણકર્તૃ સ્તવન

સરસતી ! ભગવતી ! દીઓ મતિ ચંગી સરસ સુરંગી વાણુ; તુજ પસાય માય ! ચિત્ત ધરીને, જિન ગુણ રચણની ખાણુ. ૧. ગિરુવા ગુણુ વીરજી, ગાયથું ત્રિભુવન રાય; જસ નામે ધર મંગલ માલા, તસ ધર બહુ સુખ થાય. ગિં ૨. જંબૂદ્વીપ ભરત ક્ષેત્રમાંહિ, નયર માહણુકુંડ ઝંમ; ઋષભદત્ત વર વિપ્ર વસે તિહાં, દેવાનંદા તસ પ્રિયા નામ. ગિં ૩. સુર વિમાન વર પુષ્પોત્તરીથી, ચવી પ્રભુ દીઓ અવતાર; તવ તે માહણી રચણી મધ્યે, સુપન લહે, હસ ચાર, ગિં ૪. ધુરે મયગલ મલપતો દેખે, ખીજે વૃષભ વિસાલ; ત્રીજે ફેસરી ચોથે લક્ષ્મી, પાંચમે કુસુમની માલ. ગિં ૫.

સૂરજ ધ્વજ કલશ પદમસર, દેખે એ દેવ વિમાન; રચણ રેલ રચણાયર રાજે, ચૌકમે અગ્નિ પ્રધાન ગિં ૬. આનંદ ભર ભગી સા સુંદરી, કંથને કહે પરભાત; સુણીય વિપ્ર કહે તુમ સુત હોશે, ત્રિભુવન માંહે વિખ્યાત. ગિં ૭. અતિ અભિમાન ક્રીયો મરીયચ લવે, લવિ! જુઓ કમં વિચાર; તાન સુતા વર તિહાં થયા કુવર, વત્રી નીચ કુલે અવતાર. ગિં ૮. ઇણે અવસર ઇંદ્રાસન ઠોલે, ન.ણે કેરી હરિ ભેય; માહણી કુખે જગ-ગુરુ પેખે, નમી કહે અઘટતું હોય. ગિં ૯. તત્ક્ષણ હરિણુગમેષી તેડાવી, મોકલીઓ તેણે ઠાય; માહણી ગભં અને ત્રિશલાનો, ખિહું બદલી સુર ભય. ગિં ૧૦ વત્રી નિશિમર તે દેવાનંદા, દેખે એ સુપન અસાર; જાણે એ સુપન ત્રિશલા કર ચઢિયા. જઈ કહે નિજ ભરતાર. ગિં ૧૧. કંત કહે તું દુઃખ હર સુંદરી, સુજ મન અચિરજ એહ; મરુથલ માંહે કલ્પદ્રુમ સીઠો, આજ સંશય ટલ્યો તેહ. ગિં ૧૨.

ઢાલ ખીજી

નયર ક્ષત્રિયકુંડ નરપતિ, સિદ્ધારથ લલો એ, આણુ ન ખ'ડે તસ કોય કે, જગ જસ નિમલો એ; તસ પટરાણી ત્રિશલા સતી, કૂખે જગપતિ એ, પરમ હુષં હિયડે ધરી, ઠવિયા સુરપતિ એ. ૧. સુખ સજ્જાયે પોઢી દેરી તો, ચૌક સુપન લહે એ, ભગતી જિન ગુણ સમરતી, હરખની ગહગહે એ; રાજહંસ ગતિ ચાલતી, પિયુ કને આવતી એ, પ્રહુ ઉનમતે સૂર કે, વિનવે નિજપતિ એ. ૨. સુણીય વાત રચ રંછઓ, પંડિત તેરીયા એ, તેણે શુભ સુપન વિચારવા, પુસ્તક છોડીયાં એ; જોલે મધુરી વાણુ કે, ગુણુ-નિધિ સુત હોશે એ, સુખ સંપનિ ધરે વાધશે, સંકટ ભાંજશે એ. ૩. પંડિતને રાયં તેરીયા, લચ્છી દીએ ઘણી એ, કહે એહ વાણી સફલ હોએ, અમને તુમ તણી એ; નિજ પદ પંડિત સંચર્યા, રાય સુખે રહે એ, દેરી ઉદર ગભં વાધતો, શુભ દેહલા લેહ એ. ૪. માત ભક્તિ જિનપતિ કરે, ગભં હાલે નહી એ, સાત માસ વોલી ગયા, માય ચિતા લહી એ; સહીઅરને કહે સાંભલો, કોણે મારો ગભં હયેં એ, હું લોલી બાણુ નહી, ફેકટ પ્રગટ કર્યો એ. ૫. સખી એ અરિહંત સમરતાં, દુઃખ દોહગ ટલે એ, તવ જિન જ્ઞાન પ્રયુંછઓ, ગભંથી સાલયલે એ; માતા પિતા પરિવારનું, દુઃખ નિવા-રીયું એ, સંયમ ન લઉં માય તાય, છતાં જિન નિરધારીયું એ. ૬. અણુદીક મોહ આવડો કેમ ત્રિષ્ટુઓ ખમે એ, નવ માસ વાડા ઉપરે, દિન સાડા સાતમે એ; ચૈત્ર શુકલ દિન તેરસે, શ્રી જિન જમનિયા એ; સિદ્ધારથ ભૂપતિ લલા, યોરછવ તવ કિયા એ ૭.

વસ્તુ-પુત્ર જન્મ્યો પુત્ર જન્મ્યો, જગન શણુગાર; સિદ્ધારથ નૃપ કુલ તિલો, કુલ મંડણુ કુલ તણો દીવો; શ્રી જિન ધમં પસાડલે, ત્રિશલાદેવી સુત ચિરંજીવો, એમ આશીષ દીએ ભલી, આવી છપત્ર કુમારી; સુતિ કમં કરે તે સહી, સોહે જિસી હરિતી નારી, સોહે ૦ ૧.

ઢાલ ત્રીજી

ચાલ્યું રે સિંહાસણુ ઇંદ્ર, જ્ઞાને નિરખતા એ; બાણી જનમ જિણંદ, ઇંદ્ર તવ હરખતા એ. ૧ આસનથી રે ઉઠેવ, ભક્તિએ શુણુ એ; વાય સુવોષા ઘંટ, સઘલે રણ-અણુ એ. ૨. ઇંદ્ર ભુવનપાત વીશ, વ્યંતર તણા એ; બત્રીશ રવિ શશી દોય, દશ હરિ

કરપના એ. ૩. ચોશઠ ઈંદ્ર આણુંદ, પ્રભુમી કહે એ; રતનગર્ભા જિન માત, દુલ એસી નહી એ. ૪. જન્મ મહોચ્છવ દેવ, સવિ હુ આવિયા એ; માઇ દેઈ નિદ્રા મંત્ર, સુત લેઈ મેરુ ગયા એ. ૫. કંચન મણિ ભંગાર, ગંધોદકે ભયાં એ; કિમ સહસે લઘુ વીર, હાર સંશય ધયાં એ. ૬. વહેશે નીર પ્રવાહ, કેમ તે નમીયે એ; ન કરે નમણુ સનાહ, બણુ સ્વામીયે એ. ૭. ચરણુ અંગુઠે મેરુ, ચાંપી નાચીઓ એ; મુજ શિર પગ ભગવંત, એમ લહી રાચીઓ એ. ૮. ઉલટ્યા સાચર સાત, સરવે જલ હલ્યા એ; પાયાલે નાગેંદ્ર, સઘલા સલસલ્યા એ. ૯. ગિરિવર ત્રુટે હુંક, ગડગડી પડ્યા એ; ત્રણુ ભુવનના લોક, કંપિત લડયડ્યા એ. ૧૦. અનંતબલ અરિહંત, સુરપતિયે કહું એ હું મૂરખ સહી મૂઠ. એટલું નવિ લક્ષું એ. ૧૧. પ્રહક્ષિણા દેઈ ખામેય, ઓચ્છવ કરે એ; નાચે સુર ગાયે ગીત, પુણ્ય પેતે ભરે એ. ૧૨. ઇણે સુખે સ્વર્ગની લીલ, તૃણુ સરખી ગણે એ જિન મૂડી માયને પાસ, પદ ગયા આપણે એ. ૧૩. માય બગી જૂવે પુત્ર, સુરવરે પૂજીઓ એ; કુડલ દોય દેવદુષ્ય. અમીય અંગુઠે લીઓ એ. ૧૪. જન્મ મહોચ્છવ રાય, ઋદ્ધિયે વાધયો એ; સંજ્ઞન સંતોષી નામ, વર્દમાન થાપીઓ એ. ૧૫.

દાલ ચોથી

પ્રભુ કદપતરુ સમ વાંધે, શુણુ મહિમા પાર ન લાધે; રૂપે અદ્ભુત અનુપમ અકલ, અંગે લક્ષણુ વિદ્યા સકલ. ૧. સુખ અંદ્ર કમલ દલનયણુ, સાસ સુરભિ ગંધ મીઠા વયણુ; હેમ વરણે પ્રભુ તતુ શોભાવે, અતિ નિર્મલ વિણુ નવરાવે. ૨. તપ તેજે સૂરજ સોડે, જોતાં સુર નરનાં મન મોડે; પ્રભુ રમે રાજકુ વરણુ વનમાં, માય તાયને આનંદ મનમાં. ૩. બલ અતુલ વૃષભ ગતિ વીર, ઈંદ્ર સલામાં કહ્યો જિન ધીર; એક સુર મૂઠ વાત ન માને, આંચો પરખવાને વન રમવાને. ૪. અહિ થઈ વ્રક્ષ આમલીયે રાખ્યો, પ્રભુ હાથે ગાડી દૂર નાખ્યો; વલી ખાલક થઈ આવી રમીયો, હારી વીરને ખાંધે લજ ગમિઓ. ૫. માય તાય દુઃખ ધરી કહે મિત્ર, કોઈ વર્ધમાનને લઈ ગયો શત્રુ; જાતો સુર વાધ્યો ગગને મિથ્યાત્વી, વીરે મુઠીયે હણ્યો પડ્યો ધરતી. ૬. પાય નમી નામ દીધું મહાવીર, જેહવો ઈંદ્રે કહ્યો તેહવો ધીર; સુર વલિઓ પ્રભુ આંચો રંગે, માય તાયને ઉલટ અંગે. ૭.

વસ્તુ-રાય ઓચ્છવ રાય ઓચ્છવ કરે મન રંગ; લેખન શાળાએ સુત ઠવે, વીર જ્ઞાન રાજ ન બણે; તવ સૌધર્મ ઈંદ્ર આવીયા, પૂછે થથ સ્વામી વખાણે; વ્યાકરણુ જોત તિહાં કીઓ, આનંદે સુર રાય; વચન વદે પ્રભુ ભારતી; પડ્યો નિસ્મય થાય. ૧.

દાલ પાંચમી

યૌવન વય જખ આનીયાએ, રાય કન્યા જશેદા પરણાવીયાએ; વિવાહ મહોચ્છવ શૂભ ક્રિયાએ, સર્વે સુખ સંસારના વિલસીયાએ. અનુક્રમે હુએ એક કુંવરીએ, ત્રીશ વર્ષ જિનરાજ લીલા કરીએ; માતાપિતા સદ્ગતિ ગયાએ, પછે વીર વૈરાગે પૂરીઆએ. ૨. મયણુ રાય સેના છૂતીયોએ, વીરે અધિર સંસાર મન ચિતીઓએ; રાજ રમણી ઋદ્ધિ પરિહરીએ, કહે કુટુંબને લેશું સંયમ સિરિએ. ૩.

દાહ છઠ્ઠી

પિતરીઓ સુપાસરે, લાઈ નંદિવધનં; કહે વત્સ એમ ન કીજીએ ૧. આજે માય તાય વિછોહરે, તું વડી પ્રત લીયે; ચાંદે ખાર ન હીજીએ. ૨. નીર વિના જિમ મચ્છરે, વીર વિના વિમ; ટલવલતું ઈમ સહુ કહેએ. ૩. કૃપાવંત લગવંતરે, નેહ વિના વલી; વરસ એ ઝાઝેરાં રઘાંએ. ૪. કાસુ લીએ અન્નપાનરે, પરધર નવિ જમે; ચિત્ત ચારિત્ર લાવે રમે એ. ૫. ન કરે રાજની ચિતરે, સુર લોકાંતક; આવી કહે સંયમ સમે એ. ૬. ખૂજ ખૂજ લગવંતરે, છોડ વિષય સુખ; એ સંસાર વધાવજોએ. ૭.

દાહ સાતમી

આલે આલે ત્રશકાનો કુવર, રાજ સિદ્ધારથનો નંદન દાનસંવત્સરી એ; એક કોડી આઠ લાખ દિન પ્રત્યે એ, કનક રથણ રુપા મોતી તો, મૂડી ભરી ભરી એ. આલે ૧. ધણુ કણુ ગજ રથ ઘોડલા એ, ગામ નયર પુર દેશ તો, મનવંછિત વલી એ; નિર્ધનને ધનવંત કીઆ એ, તસ ધર ન એલખે નારી, તો સમર કહે વલી વલી એ. આલે ૨. દુઃખ દારિદ્ર ટાટ્યા જગ તણા એ, મેઘપરે વરસીદાનતો, પૃથિવી અન્નણુ કરી એ; ખહુ નર નારી એચ્છવ જુએ એ, સુર નર કરે મંહણુ તો, જિન દીક્ષા વરી એ. આલે ૩. વિહાર કરમ જગ ગુરુ કીઓ એ, કેડે આંચો માહણુ મિત્ર તો, નારી સંતાપીઓ એ; જિન યાચક હું વિસ્યેઓ એ, પ્રભુ ખંધ થકી દેવદુખ તો, પટ ખંડ કરી દીઓ એ આલે ૪.

દાહ આઠમી

જસ ઘર હોય પારણું. સુર તિહાં કંચન વરસે આંત ઘણું; આંગણું હીપે તેજે તેહ તણું એ, દેવ દુંદુભી વાજે એ, તેણે નાદે અંબર ગાજે એ, છાજે એ, ત્રિભુવન માંહે સોહામણું એ. ૧. (ત્રુટિક) સોહામણું પ્રભુ તપ તપે, ખહુ દેશ વિદેશે વિચરતા; ભવિ જીરને ઉપદેશ દેતા, સાતે ઈતિ સમાવતા; પદ માસ વન કાઉસંગ રહી, જિન કર્મ કઠીન દહે સહી; ગોવાલ ગૌ ભજાવી ગયા, વીર મુખે જોલે નહી, ૨. (ક.લ) ગોરુ સવિ દશ દિસે ગયા, તેણે આવી કહું મુનિ કિહાં ગયા; ઋષિરાય ઉપર મૂરખ કોપીયાએ, ચરણ રાંધી ખીર; તેણે ઉપસર્ગે ન ચાલ્યા ધીર, મહાવીર શ્રવણે ખીલા કોકીઆ એ. ૩. (ત્રુટિક) કોકીયા ખીલા દુઃખે પીટ્યા, કો ન લહે તેમ કરી ગયા; જિનરાજને મન શત્રુ મિત્ર સરખા, મેરુ પરે ધ્યાને રહ્યા; ઉનહી વરસે મેઘ ખારે, વીજલી ઝખૂકે ઘણી; જોડુ ચરણ ઉપર ડાલ ઉગ્યો, ઈમ સહે ત્રિભુવન ધણી. ૪. (ક.લ) એક દિન ધ્યાન પુરું કરી, પ્રમુ નયરિયે પહોતા ગોચરી; તિહાં વૈદે, શ્રવણે ખીલા ભણીઆ એ; પારણું કરી કાઉસંગે રહ્યા, તિહાં વૈદ સંચા ભેલા કીઆ; ખાંધીયા, વૃક્ષે દોર ખીલા તાણીઆએ. ૫. (ત્રુટિક) તાણી કાલ્યા હોય ખીલા, વીર વેદનાથ ધણી; આકંઠ કરતાં ગિરિ થયો સત ખંડ, જુઓ ગતિ કર્મ તણી; ખાંધે રે જીવડો કર્મ હસતાં, રોવતાં છુટે નહીં; ધન્ય ધન્ય મુનિવર કહે સમ ચિત, કર્મ એમ ત્રુટેસહી ૬.

દાહ નવમી

જુઓ જુઓ કરમે શું કીધું રે, અન્ન વર્ષ ઋણને ન લીધું રે; કર્મ વશ મ કરે

કોઈ ખેદ રે, મલ્લીનાથ પામ્યા સ્ત્રી વેદ રે. ૧. કર્મે ચક્રી બ્રહ્મદત્ત નડીઓ રે. સુભૂમ નરક માંહે પડીઓ રે; ભરત બાહુબલ શું લડીઓ રે ચક્રી હાર્યો રાય જસ ચડીઓ રે. ૨. સનત કુમારે સહ્યા રોગ રે, નલ દમયંતી વિયોગ રે; વાસુદેવ જરાકુમારે માર્યો રે, બલદેવ મોહુનીએ ધાર્યો રે. ૩. ભાઈ શમ મસ્તકે વહીઓ રે, પ્રતિબાધ સુર મુખે લહીઓ રે; શ્રેણિક નરકે એ પોહોતો રે, વન ગયા દશરથ યુગ્મે રે. ૪. સત્યવંત હરિ અંદ ધીર રે, ડુબ ઘરે શિર વહું નીર રે; કુબેરદત્તને કુયોગ રે, બહેન વલી માતા શું ભોગ રે. ૫. પર હુથ્યે અંદનબાલ રે, અદિઓ સુભદ્રાને આલ રે; મયણુરેહા મૃગાંકલેઆ રે, દુઃખ ભોગવીઆ તે અનેકા રે. ૬. કરમે અંદ્ર કલંકયો રે, રાય રંક કોઈ ન મૂક્યો રે; ઈંદ્ર અહુલ્યા શું લુખ્યો રે, રયણાદેવી રવિ માઉ કીધો રે. ૭. ઇંદ્રિય નારીયે નચાવ્યો રે, બ્રહ્મા ધ્યાનથી સુકાવ્યો રે; અંધ અંધ કરમ પ્રધાન રે, જીત્યા જીત્યા શ્રી વદ્ધમાન રે. ૮.

ઢાલ દશમી

ઇમ કમં હુણ્યા સવિ, ધીર પુરુષ મહાવીર; બાર વર્ષ તખ્યો નપ. તે સઘડો વિષુ નીર; શાસ્ત્રિવૃક્ષ તલે પ્રભુ, પામ્યા કેવલજ્ઞાન; સમવસરણુ રયે સુર, દેશના દે જિણુ ભાણુ. ૧. અપાપા નયરે, યજ્ઞ કરે વિપ્ર જેહ; સર્વે બુજવી દિખ્યા, વીરને વંદે તેહ; ગૌતમ ઋષિ આદે, ચારસેં ચાર હુગર; સહુસ્સ યૌદ મુનિવર, ગણુધર વર અખ્યાર ૨. અંદનબાજા મુખ્ય, સાંધથી સહુસ બત્રીસ; દોઠ લાખ સહુસ નવ, શ્રાવક ઘે આશીપ; ત્રણ લાખ શ્રાવિકા, અધિકી સહુસ અઠાર; સાંઘ ચતુર્વિંધ થાયો, ધન ધન જિન પરિવાર. ૩. પ્રભુ અશોક તરુતલે, ત્રિગટે કરેઅ વખાણુ; સુણે બારે પરબદા, યોજન વાણી પ્રમાણુ; ત્રણ છત્ર સોડે શિર, આમર ઢાલે ઈંદ્ર; નાટક બદ્ધ બત્રીશ, ચેત્રાંશ અતિશય જિણુ દ. ૪. ફૂલ પગર ભરે સુર, વાળે હુંહુલિ નાદ; નમે સકલ સુરાસુર, છાંડી સવિ પ્રમાદ; ચિહું રુપે સોડે, ધર્મ પ્રકારો ચાર; ચોવીશમે જિનવર, આપે ભવનો પાર. ૫. પ્રભુ વર્ષ બહોતેર. પાટી નિર્મલ આય; ત્રિભુવન ઉપગારી, તરણુ તારણુ જિનરાય; કાર્ત્તિક માસે દિન, દીવાલી નિન્વાણુ; પ્રભુ મુકતે પોહોતા, પામે નિત્ય કલ્યાણુ. ૬.

કળીશ

ઇમ વીર જિનવર સયલ સુખ કર, નામે નવનિધિ સંપળે; ઘર ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સસિદ્ધિ પામે; એક મના જે નર ભજે; તપગચ્છ ઠાકુર ગુણુ વૈરાગર, હીરવિજય સૂરીશ્વરો; હંસરાજ વંદે, મન આણુદે, કહે ધન્ય મુજ એ શુરો. ૧.

૨૧ મહાર્ગેર જિન કુંડળીનં રતન.

સેવધિસં ચક્ર ઘેરિયાં; અલબેલે સાંધ, કયું રે લગાઓ અતિ ઘેરિયાં. દીએ બિના ન ચલે, ઘેરૂ ન પીછે વલે, બાગત આપ ઉઠેરિયાં; અલબેં કયુંં લાગ્ય અતુલબલી, માગત અટકલી, જન્મ બલીબ્રહ્ ચારિયાં. અં ૧. કયુંં સંવત પાસ ઇશ, દો શત અડતાત્રીશ; ઉજ્જવલ ચૈતર તેરશે; અં સાઠ ઘડી ન ઋણી, ઉત્તરાશલગુણી, મંગલવાર નિશા વમે અં ૨. કયુંં સિદ્ધી યોગ ઘડી, પત્રર ચારે ચરી, વેલા મુકૂતં ત્રેવીશમે; અં લગ્ન મકર વહે, દ્વામી જનમ લહે. જીવ સુખી સહુ તે સમેં અં ૩. કયુંં

ત્રિશલારાણીએ જાઓ, દેવ દેવીએ ગાયો, સુત સિદ્ધારથ ભૂપકો; અં મંગલ કેતુ લગને, રવિ બુધ ચોથે લવને, દશમે શનિશ્વર ઉચકો. અં ૪. કયું પંચમે જીવ રાહુ, સાતમે વેદ સાહુ; કેંદ્રભુવન ગ્રહ મંડલી; અં ભાગ્યભુવન શશી, શુકસંતાન વસી, મેઘધુઆ એક વીજલી. અં ૫. કયું અંદ્રદશા વિપાકી, માસ ભુવન બાકી; જન્મ દિશા શની સંજમી; અં ગુરૂ મહાદિશામે, કેવલજ્ઞાન પામે, તા મુખ બાની મેરે દિલ રમી અં ૬. કયું ધાવર વિગલમે. કાલ અનંત લમે, મેં બીનિકલિયા સાથમે; અં નારક તિરી ગતિ, સુખ ન એક રતી, કાલ નિગમિયો અનાથમે. અં ૭. કયું બહોત મેં નાથ નચે. ચિહું ગતિ ચોક બીચે, નેકિ ન મિલિએ નાથજી; અં પોત પ્રકાશ દીએ, આશ નિરાશ કીએ, અલગ કિયા મેં આજથી. અં ૮. કયું માનવ ગુણ લહી, તુમ સનમુખ રહી, ઘેર ઘેર શિવ માગતે; અં ખાત ન ઝોર કહું, લીએ બિના ન રહું, ખાલ હુથો રસ લાગતે અં ૯. કયું નાથ નજર કેરી, ઘેર ન એક ઘરી, સદા મગન સુખ લેહેરમે; અં મંગલ તૂરવરા, ગાવત અપછરા, શ્રી શુભ વીર પ્રભુ મેહેરમે. અં કયું ૧૦.

૨૨ શ્રી મહાવીરસ્વામિના સત્તાવીશ ભવનું સ્તવન.

શ્રી શુભવિજય સુગુરુ નમી, નમી પદ્માવતિ માય; ભવ સત્તાવિસ વણુંવું, સુણતાં સમકિત થાય. ૧. સમકિત પામે જીવને, ભવ ગણતીએ ગણાય; જો વળી સંસારે લમે, તો પણ મુગતે જાય. ૨. વીર જિનેશ્વર સાહેબો, લમીયો કાળ અનંત; પણ સમકિત પામ્યા પછી, અંતે થયા અરિહંત. ૩.

ઢાળ પહેલી (કપુર હોય અતિ ઉજળો રે-એ દેશી)

પહેલે ભવે એક ગામનારે, રાય નામે નયસાર; કાષ્ટ લેવા અટવી ગયોરે, લોજન વેળાં થાયરે પ્રાણી! ધરીયે સમકિત રંગ, જિમ પામીયે સુખ અલંગરે. પ્રાણીં ૧. મન ચિંતે મહિમા નીલોરે, આવે તપસી કોય; દાન દેઈ લોજન કરુરે, તો વહિત ફળ હોયરે. પ્રાણીં ૨. મારગ દેખી મુનિવરોરે, વંદે દેઈ ઉપયોગ; પૂછે કેમ ભટકો ઈહારે, મુનિ કહે સાથ વિભોગરે. પ્રાણીં ૩. હૃષંભરે તેડી ગયોરે, પડિલાબ્યા મુનિરાજ; લોજન કરી કહે આલીયેરે, સાથ લેગા કરું આજ રે પ્રાણીં ૪. પગવટીએ લેગા કર્યા રે, કહે મુનિ દ્રવ્ય એ મારગ; સંસારે ભુલા લમોરે, ભાવ મારગ અપવગરે. પ્રાણીં ૫. દેવ ગુરુ ઝોળખાવોયા રે, દીધો વિધિ નવકાર; પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં રે, પામ્યા સમકિત સારરે, પ્રાણીં ૬. શુભ ધ્યાને મરી સુર હુઆ રે. પહેલા સ્વર્ગ મઝાર; પલ્થોપમ આયુ ચવી રે, ભરત ઘરે અવતારરે. પ્રાણીં ૭. નામે મરિચી યૌવને રે, સંયમ લીએ પ્રભુ પાસ; ડુધકર ચરણુ લહી થયો રે, ત્રિદંડીક શુભ વાસરે. પ્રાણીં ૮.

ઢાળ બીજી [વિવાહલાની દેશી]

નવો વેશ રચે તેણી વેળા, વિચરે આદીશ્વર લેળા; જળ થોડે સ્થાન વિશેષે, પગે પાવડી ભગવે વેશે. ૧. ધરે ત્રિદંડ લાકડી મોટી, શિર મુંડણુ ને ધરે ચોટી, વળી છત્ર વિલેપન અંગે, થૂલથી વ્રત ધરતો રંગે. ૨. સોનાની જનોઈ રાખે, સહુને મુનિ મારગ ભાખે; સમોસરણુ પૂછે નરેઈ, કાંઈ આજે હોયે જિનેશ. ૩. જિન જાયે ભરતને

તામ, તુજ પુત્ર મરિચી નામ; વીર નામે ઘશે જિન છેલ્લા, આ ભરત વાસુદેવ પહેલા. ૪. ચક્રવર્તી વિદેહે થાશે, સુષી આઠ્યા ભરત ઉલ્લાસે; મરિચીને પ્રદક્ષિણા દેતા, નમી વંદીને એમ કહેતા. ૫. તમે પુન્યાઈવંત ગવાશો, હરિ ચક્રી ચરમ જિન થાશે; નવિ વંદુ ત્રિદંડીક વેશ, નમું ભક્તિયે વીર જિનેશ. ૬. એમ સ્તવના કરી ઘેર ભવે, મરિચી મન હૃષ' ન માવે; મારે ત્રણ પ્રદવીની છાપ; દાદા જિન ચક્રી બાપ. ૭. અમે વાસુ-દેવ ધુર થઈયું, કુળ ઉત્તમ મહાર્કે કહીયું; નાચે કુળ મદયું ભરાણે; નીચ ગોત્ર તિહાં બંધાણે. ૮. એક દિન તતુ રોગે બ્યાપે, કોઈ સાધુ પાણી ન આપે; ત્યારે વછે ચેલો એક, તવ મળીયો કપિલ અવિવેક. ૯. દેશના સુષી દીક્ષા વાસે, કહે મરિચી લીયો પ્રભુ પાસે; રાજપુત્ર કહે તુમ પાસે, લેયું અમે દીક્ષા ઉલ્લાસે. ૧૦. તુમ દરશનને ધરમનો ઠહેમ, સુષી ચિંતે મરિચી એમ; મુજ યોગ્ય મળ્યો એ ચેલો, મૂળ કડવે કડવો વેલો. ૧૧. મરિચી કહે ધર્મ ઉભયમાં, લીએ દીક્ષા જોબન વયમાં; એણે વચને વધ્યો સંસાર, એ ત્રીજો કહ્યો અવતાર. ૧૨. લાખ ચોરાશી પૂરવ આય, પાળી પાંચમે સ્વર્ગ સધાય, દશ સાગર જીવિત ત્યાંહી, શુભ વીર સદા સુખ માંહી. ૧૩.

ઢાલ ત્રીજી [ચોપાઈની દેશી]

પાંચમે ભવ, કૌલોગ સન્નિવેશ કૌસિક નામે બ્રાહ્મણ વેશ; એ'શી લાખ પૂરવ અનુસરી, ત્રિદંડીયાને વેષે મરી. ૧. કાળ બહુ ભમિયો સંસાર, શુણાપુરી છઠ્ઠો અવતાર; બહોંતેર લાખ પૂરવને આય, વિપ્ર ત્રિદંડીક વેશ ધરાય. ૨. સૌધર્મે મધ્ય સ્થિતિયે થયે; આઠમે ચૈત્ય સન્નિવેશે ગયે; અગ્નિઘોત દ્વિજ ત્રિદંડીયો, પૂર્વ આયુ લખ સાઠે મૂચ્યો. ૩. મધ્ય સ્થિતિયે સુર સ્વર્ગ ઇશાન, દશમે મંદિરપુર દ્વિજ કાણ; લાખ છપ્પત્ત પુરવાયુપુરી, અગ્નિભૂતિ ત્રિદંડીક મરી. ૪. ત્રીજે સ્વર્ગે મધ્યાયુ ધરી, બારમે ભવે પ્રવેતાંબી પૂરી; પુરવલાખ ચુમાલીસ આય, બારદ્વીજ ત્રિદંડીક થાય. ૫. તેરમે ચોથે સ્વર્ગે રમી, કાળ ઘણે સંસારે ભમી; ચૌઠમે ભવરાજગૃહી ભય, ચોત્રીસ લાખ પૂરવને આય. ૬. થાવર વિપ્ર ત્રિદંડી થયો, પાંચમે સ્વર્ગે મરીને ગયો; સોળમે ભવ કોડ વરસ સમાય, રાજકુમાર વિશ્વભૂતિ થાય. ૭. સંભૂતિમુનિ પાસે અણુગાર, દુબ્ધર તપ કરી વરસ હબર; માસખમણ પારણે ધરી દયા, મથુરામાં ગૌચરીએ ગયા. ૮. ગાયે હૃદયા મુનિ પડિયા ધર્યા, વૈશાખનદી પિતરીયા હર્યા; ગોશુંગે મુનિ ગવે' કરી, ગયણુ ઉછાળી ધરતી ધરી. ૯. તપ બળથી હોજો બગ ઘણી, કરી નીઆણું મુનિ અણુસણી; સત્તરમે મહાશુકે શુરા, શ્રી શુભવીર સત્તર સાગરા. ૧૦.

ઢાલ ચોથી [નદી યમુના કે તીર ઉડે દોય પાંખીડા-એ દેશી]

અઠારમે ભવે સાત, સુપન સુચિત સતી; પોતાનપુરીયે પ્રબ્ધપતિ, રાણી મૃગાવતી; તસ સુત નામે ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ નિપના; પાપ ઘણું કરી સાતમી નરકે ઉપન્યા. ૧. વીશમે ભવ થઇ સિંહ ચોથી નરકે ગયા; તિહાંથી ચવી સંસારે ભવ બહુળા થયા; બાવીશમે નરભવ લહી પુષ્યદશા વર્ષા; ત્રેવીસમે રાજયધાની મૂકામે સંચર્ષા. ૨. રાય ધનંભય ધારણી રાંણીએ જનમિયા; લાખ ચોસાસી પુરવ આયુ જીવિયાં, પ્રયમિત્ર નામે ચક્રવર્તી

દીક્ષા લહી; કેડી વરસ ચારિત્રદશા પાળી સહી. ૩. મહાશુક્રે થઈ દેવ ઇચ્છે ભરતે ચવી; છાત્રકા નગરીયે જિતશત્રુ રાજવી, બદ્ધા માય લખ પચવીશ; વરસ સ્થિતિ ધરી, નંદન નામે પુત્રે દીક્ષા આચરી. ૪. અગીઆર લાખને એશી હન્ટર છસે' વળી, ઉપર પીસ્તા-લીશ અધિક પણ દિન રૂળી; વીશસ્થાનક માસખમણે. જાવજીવ સાધતાં; તીર્થ'કર નામ કમ' તિહાં નિકાયતા. ૫. લાખ વરસ દીક્ષા પર્યાય તે પાળતા; છ૦વીસમે જાવ પ્રાણુત કલ્પે દેવતા; સાગર વીશનું જીવિત સુખભર ભોગવે; શ્રી શુભ વીર જિનેશ્વર, જાવ સુખજી હવે. ૬.

ઢાલ પાંચમી [ગજરા મારુજી ચાલ્યા ચાકરી રે-એ દેશી]

નયર માહણુકુંડમાં વસે રે, મહાઋદ્ધિ ઋષભદત્ત નામ, દેવાનંદા દ્વિજ શ્રાવિકારે, પેટ લીધો પ્રભુ વિસરામ રે, પેટ લીધો પ્રભુ વિશરામ. ૧. ખ્યાશી દિવસને અંતરે રે, સુર હરિષુગમેષી આય; સિદ્ધારથ રાજ ધરે રે, ત્રિશલા કૂખે છટકાય રે. ત્રિશલાં ૨. નવ માસાંતરે જનમિયા રે. દેવ દેવીયે ઓચ્છવ કીધ; પરણી યશોદા યૌવને રે, નામે મહાવીર પ્રસિદ્ધ રે. નામેં ૩. સંસાર લીલા ભોગવી રે, ત્રીશ વર્ષે દીક્ષા લીધ; ખાર વરસે હુઆ કેવળી રે, શિવવહુનું તિલક શીર લીધ રે. શિવં ૪. સંઘ ચતુર્વિંધ થાપીયો રે, દેવાનંદા ઋષભ દત્ત ખ્યાર; સંયમ દેઈ શીવ મોહક્યા રે, ભગવતીસૂત્રે અધિકાર રે. ભગવતિં ૫. ચોત્રીશ અતિશય શોભતા રે. સાથે ચૌદ સહસ્ર અણુગાર; છત્રીશ સહસ્ર તે સાધવી રે, ખીજો દેવ દેવી પરીવાર રે. ખીજોં ૬. ત્રીશ વરસ પ્રભુ કેવળી રે, ગામ નગર તે પાવન કીધ; અહોંતેર વરસનું આવણુ' રે. દીવાળીયે શીવપદ લીધ રે. દીવાળીં ૭. અગુરુ લઘુ અવગાહુને રે, કીયો સાદી અનંત નિવાસ; મોહરાય મલ્લ મૂળશું રે, તન મન સુખનો હોય નાશ રે. તનં ૮. તુમ સુખ એક પ્રદેશતું રે, નહિ માવે લોકાકાશ; તો અમને સુખીયા કરો રે, અમે ધરીયે તુમાની આશ રે. અમેં ૯. અખય ખબનો નાથનો રે, મેં દીડો ગુરુ ઉપદેશ, લાલચ લાગી સાહેબા રે, નવિ લજીએ કુમતિનો લેશ રે. નવિં ૧૦. મોહટાનો છે આશરો રે, તેથી પામીયે લીલ તિલાસ; દ્રવ્ય ભાવ શત્ર હણી રે, શુભ વીર સદા સુખવાસ શુભં ૧૧.

કળાશ-એગણીશ એકે વરસ છે કે પૂર્ણિમા શ્રાવણુ વરો, મેં શુણ્યો લાયક વિશ્વનાયક વર્ધમાન જિનેશ્વરો; સંવેગ રંગ તરંગ ઝીકે જસવિજય સમતા ધરો, શુભ વિજય ચરણુ સેવક વીર વિજયો જય કરો.

૨૩ મહાવીર સ્વામીના સત્તાવીસ ભવનું સ્તવન

ટોહા:-વિમલ કમલદલ લોચણાં, દીમે વદન પ્રમત્ત; આદર આણી વીર જિન, વાંદી કરું સ્તવન. ૧. શ્રી ગુરુ તણે પસાઉલે, સ્તવયું વીર જિણુંદ; જાવ સત્તાવીસ વણુંવું, સુખજી સહુ આણુંદ. ૨. સાંભલતાં સુખ ઉપજે, લાંકત નિર્મલ હોય; કરતાં જિનની સંકથા, સફલ દહાડો સોય. ૩.

ઢાલ પહેલી [ચોપાઠની દેશી]

મહાવિદેહ પાંશ્રણુ જાણું, નયસાર નામે વખાણું; નયર તણો છે એ રાણો, અટવી ગયો સપરણો. ૧. જમવા વેણાએ જાણી, લાંકત રસવાંતી આણી; દત્તની

વાસના આવી, તપસી ભુવે છે ભાવી. ૨. મારગ ભૂથ્યા તે હેવ, મુનિ આઘ્યા તતખેવ; આહાર દીધો ખાય લાગી, ઋષિની ભૂખ તૃષા સર્વી લાગી. ૩. ધર્મ' સુષ્ટ્યો મન રંગે, સમકિત પામ્યો એ ચંગે; ઋષિને ચાલતા જાણી, હૈંડે તે ઉલટ આણી ૪. મારગ દેખાણ્યો વહેતો, પાછો વલીઓ એમ કહેને; પહેલે ભવે ધરમજ પાવે, અતે દેવગુરુને ધ્યાવે. ૫. પંચ પરમેષ્ટીનું ધ્યાન, સૌધર્મ' પામ્યો વૈમાન; આઉખું એક પદ્યોપમ, સુખ ભોગવી અનોપમ. ૬. ભવ બીજે ત્રીજે આયો, ભરત કુલે સુત જાપો; ઓચ્છવ મંગલીક કીધું, નામ તે મરીઅંચ દીધું. ૭. વાપે સુરતરુ સરિખો, અદ્દિ! જન દેખીને હરખ્યો; અહો એ દેશના દીધી, ભાવે દીક્ષાએ લોધી. ૮. જ્ઞાન ભણ્યો સુવિશેષ, વિહાર કરે દેશ વિદેશ; દીક્ષા દેહી એ ન જરે, અત્રગે. સ્વામીની વિચરે. ૯. મહાત્રત ભાર એ મહોટો, હું પણ પુન્યાષ્ટયે છોટો; ભગવું કાપડ કરયું; માથે છત્તર ધરયું. ૧૦. પાપે ઉપાનહી પેરયું, સ્નાન શુચી જલે કરયું; પ્રાણી જલ નહાં મારું; ખૂર મુંડ ચોરીએ ધારું. ૧૧. જનોઈ સોવન કેરી, શોભા ચંદન ભક્ષેરી; હાથે ત્રિદશ્યું લેવું, મન માંહે ચિંતવ્યું એહવું. ૧૨. લિંગ કુલિંગનું રચીઉં, સુખ કારણ એમ ચીંતવીઉં, ગુણ સાધુના વખાણે, દીક્ષા પ્રયોગ તે જાણે. ૧૩. આણી જતિઓને આપે, શુદ્ધ મારગ સ્થાપે; સમવસરણ રચ્યું જાણી, વાંદે ભરત વિદ્યાણી. ૧૪. ખારે પરપદા રાજે, પછે ભરત એ આજે; કોઈ છે તુમ સરિખો, દાખ્યું મરીઅંચ નીકો. ૧૫. પહેલો વામુદેવ થશે. ચક્રવર્તિ' મૂકા એ વસે; ચોરીશમો એ તીર્થ'કર, વદ્દમાન જ્યંકર. ૧૬. ઉલસ્યું ભરતનું હૈયું. જમ્ મરીઅંચને કહ્યું; તાતે પદવીઓ દાખી, હરિ અકિ જિનપદ ભાખી. ૧૭. ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઈ, વંદન વિધિશું કરેઈ; સ્તવના કરે એમ દહો, પુત્ર! ત્રિદંડી ન રાહો. ૧૮. વાંદું છું એહ મરમ, થશે જિનપતિ ચરમ; એમ કહી પાછો વલીઓ, ગરવે મરીઅંચી ચડીઓ. ૧૯.

દાલ બીજી

ઇમાગ કુલે હું ઉપનો, મારો ચક્રવર્તિ' તાતજી; દાદા મહારો જિન હુઓ, હું પણ ત્રિજગ વિખ્યાતજી. ૧. અહો! અહો! ઉત્તમ કુવ માહુકું, અહો! અહો! મુજ અવતારજી; નીચ ગોત્ર તિહાં બાંધીઉં, ભુઓ ભુઓ કરમ પ્રચારજી. અં ૨. આ ભરતે પોતનપુરે, ત્રિપૃષ્ઠ હરિ અભિરામજી; મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મૂકાપુરી, ચક્રી પ્રિયમિત્ર નામજી. અં ૩. ચરમ તીર્થ'કર થાઈયું, હોશિ ત્રિગડું સારજી; સુરતર સેરા સારશે, ધન્ય ધન્ય મુજ અવતારજી. અં ૪. રહે મદમાતો એણી પરે, એક દિન રોગ અનીવજી; મુનિજન સાર કો નવિ કરે, સુખ વાંછે નિજ જીવજી. અં ૫. કપીત્ર નામે કેઈ આવીઓ, પ્રતિભોધ્યો નિજ વાણીજી; સાધુ સમીપે દીક્ષા વરો, ધરમ છે તેણે ઠામજી. અં ૬. સાધુ સમીપે મોકલે, નવી જાએ તે અજોગજી, ચિંતે મરીઅંચ નિજ મને, દીક્ષ છે મુજ જોગજી. અં ૭. તવ તે વળતું બોલીયો, તુમ વાંદે શું હોયજી; ભોં ભોં! ધરમ ઇહાં અછે, ઉત્સુત્ર ભાખ્યું સોયજી. અં ૮. તેણે સંસાર વધારીયો, સાગર કોડા કોડીજી; લાખ ચોરાસી પૂરવ તણું, આયુ ત્રીજે ભવ જોડીજી. અં ૯. ભવ ચોથે સ્વર્ગ' પાંચમે, સાગર સ્થિતિ દશ જાણજી; કૌશિક દ્વિજ ભવ પાંચમે, લાખ ચોશી પૂરવ માનજી.

અં ૧૦. શુભા નયરીયે દ્વિજ થયો. પૂર્વ લાખ બહોનેર સારણ; હુઓ ત્રિદંડી છઠ્ઠે ભવે, સાતમે સોહમ અવતારણ. અં ૧૧. અશ્વિવોત આઠમે ભવ, સાઠ લાખ પૂર્વ આયણ; ત્રિદંડી થઈ વિચરે વલી. નવમે ઇશાને જયણ. અં ૧૨. અશ્વિભૂતિ દશમે ભવે, મંદિરપુરે દ્વિજ હોયણ; લાખ છપત્ર પૂર્વ આક્રિપુ, ત્રિદંડી થઈ મરે સોયણ. અં ૧૩. અગ્યારમે ભવે તે થયો, સનત કુમારે દેવણ; નયરી રવેતંબીયે અવતર્યો, બારમે ભવે દ્વિજ હેવણ. અં ૧૪. સુમાત્રીશ લાખ પૂર્વ આક્રિપુ, બારક્રીજ જસ નામણ; ત્રિદંડી થઈ વિચરે વળી, મહા ઇંદ્ર તેરમે ભવે ઠામણ. અં ૧૫. રાજગૃહી નયરી ભવ ચૌદમે, થાવર આહાશ્ચ દાખણ; ચોત્રીશ લાખ પૂર્વ આક્રિપો, ત્રિદંડીલિંગ તે લાખણ. અં ૧૬. અમર થયો ભવ પત્રરમે પાંચમે દેવલોકે દેવણ; સંસાર ભચ્ચો ભવ સોલમે, વિશ્વભૂતિ ક્ષત્રિય દેવણ. અં ૧૭.

ઠાલ ત્રીણ

વિશ્વભૂતિ ધારણીનો બેટો, ભુજબળ કુક સમૂત સમેટો; સંભૂતિ ગુરુને તેણે લેલ્યો. ૧. સહસ્ર વરસ તિહાં ચારિત્ર પાઠી, લડી દીક્ષા આત્મ અભુઆલી; તપ કરી કયા ગાલી. ૨. એક દિન ગય ધસી સિંગાલી, પડ્યો ભૂમિ તસ ભાઈયે ભાલી; તેહશું ખલ સંભાલી. ૩. ગરવે રીસ ચઢી વિકરાલી, સિંગ ધરો આકાશે ઉઝાલી; તસ ખલ શંકા ટાલી. ૪. તિહાં અનશન નિયાલું કીધું, તપ વેચી ખલ માગી લીધું; અધો પ્રયાલું કીધું. ૫. સત્તરમે ભવે શુક્રે સુરવર, ચત્રી અવતરીઓ જિહાં પોતનપુ; પ્રભપતિ મૃગાવતી કુવર. ૬. ચોરાશી લાખ વરસનું આયો, સાત સુપન સુચિત સુત જાયો; ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ ગાયો. ૭. એગણીસમે ભવે સાતમી નરકે, તેત્રીશ સાગર આશુ અભંગે; લોગવાઈ તનુ સંગે. ૮. વીશમે ભવે સિંહ હિંસા કરતો, એકવીશમે ચોથી નરકે કરતો; વચ્ચે વચ્ચે ઘણા ભવ ભમતો. ૯. બાવીશમે ભવે સરલ સભાવી, સુખ લોગવંતા જશ ગવરાવી; પુન્યે શુભમતિ આવી. ૧૦. ત્રેવીશમે ભવે મૂકપુરી સુખે, ધનજય ધારણીની કૂખે; નર અવતરીઓ સુખે ૧૧. ચક્રવર્તિની પદવી લાધી, પોટિલાચાર્ય શું મતિ બાંધી, શુભમતિ કિરિઆ સાધી. ૧૨. કોડી વરસ દીક્ષાનો જાણ, લાખ ચોરાશી પૂર્વ પ્રણામ; આક્રિપુ પૂરું જાણ. ૧૩. ચોવીશમે ભવે શુક્રે સુરવર, સુખ લોગવિઆ સાગર સત્તર; તિહાંથી ચવીઓ અમર. ૧૪.

ઠાલ ચોથી

આ ભરતે છત્રિકા પુરી, જિતશત્રુ ત્રિજય નાર; મેરે લાલં પચવીસમે ભવે ઉપનો, નંદન નામ ઉદાર. મેરે લાલં તીર્થંકર પદ બાંધીઓ. ૧. લઈ દીક્ષા સુવિચાર, મેરે લાલ; વીશ સ્થાનક તપ આચર્યું, હુઓ તિહાં જય જયકાર મેરે લાલં તીર્થં ૨. રાજ તણ દીક્ષા લીયે, પોટિલાચાર્ય પાસ; મેરે લાલં માસ ખમણ પારણું કરે, અભિશ્રદ્ધવંત ઉદ્ધાસ. મેરે લાલં તીર્થં ૩. લાખ વરસ ઈમ તપ કર્યો, આલસ નહીં અલગાર; મેરે લાલં પરિગલ પુષ્ય પોતે કર્યું, નિકર્યું જિનપદ સાર. મેરે લાલં તીર્થં ૪. માસ ખમણ સંખ્યા કહું, લાખ અગ્યાર એશી સહસ; મેરે લાલં છસેં પિસ્તાલીશ ઉપરે, પંચ દિન વૃદ્ધિ કરેસ. મેરે લાલં તીર્થં ૫ પચવીશ લાખ વર્ષ આક્રિપુ,

માસ સંલેખણા ક્રીધ; મેરે લાલં ખમી ખમાવી તે ચંચો, દશમે' સ્વર્ગ' ફલ ક્રીધ. મેરે લાલં તીર્થ'ં ૬. પુષ્પોત્તરાવંસકે, વિમાન સાગર વીસ; મેરે લાલં સુર ચવીઓ સુખ ભોગવી, હુઆ એ ભવ છવીસ. મેરે લાલં તીર્થ'ં ૭.

ઢાલ પાંચમી

સત્તાવીશમો ભવ સાંભલો તો, ભમર હુલી રુડું માહણકુડ ગામ તો ઋષભદત્ત પ્રાહણ વસે તો; ભં દેવાનંદ ધરણી નામ તો. ૧. કમ' રહ્યાં ભવલેશ વહી તો, ભં મરીઅચી ભવનો જે હતો, પ્રાણુત કલ્પ થકી ચવી તો, ભં દ્વિજ કુલે અવતર્યો તેહ તો. ૨. ચૌદ સુપન માતા લહે તો, ભં આણંદ હુઓ ખહુત તો; ઇંદ્ર અવધિ જોઇયું તો, ભં એહ અછેરાં ભુન તો. ૩. ખ્યાશી દિન તિહાં કણે રહ્યા તો, ભં ઇંદ્ર આદેશે દેવ તો; સિદ્ધાથ' ત્રિશલા કૂખે તો, ભં ગભ' પાલટે તતખેવ તો. ૪. ચૌદ સુપન ત્રિશલા લહે તો, ભં શુભ સુકૂર્તે જલયા જામ તો; જન્મ મહોઅછવ તિહાં કરે તો, ભં ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી તામ તો. ૫. વદ્ધ'માન તસ નામ દિએ તો, ભં દેવે દીઓ મહાવીર તો; હુપે' યું પરણાવીઆ તો, ભં સુખ વિલસે ધર વીર તો. ૬. માય તાય સુરલોક ગયા તો, ભં જિન સાધે નિજ કાજ તો; લોકાંતક સુર ઇંમ કહે તો, ભં દ્યો દીક્ષા મહાનાજ તો. ૭. વરસી દાન દઈ કરી તો. ભં લીધો સંચમ ભાર તો; એકાક્રી જિનાવહાર કરે તો, ભં ઉપસર્ગનેા નહીં પાર તો. ૮. તપ અઉવિહાર કર્યા ઘણા તો, ભં એક છમાસી ચોવિહાર તો; ખીજો છમાસી કર્યો તો, ભં પંચ દિન ઉણા ઉદાર તો. ૯. નવ તે ચોમાસી કર્યા તો, ભં જે ત્રણમાસી જાણુ તો; અઢી માસ ખેતાર કર્યા તો, ભં ખે માસી છ વાર વખાણુતો. ૧૦. દોઢ માસી ખે વાર કર્યા તો, ભં માસખમણુ કર્યા ખાર તો; ખહોતેર માસ ખમણુ કર્યા તો, ભં છકુ ખસે' ઓગણુત્રીશ સાર તો. ૧૧. ખાર વરસમાં પારણા તો, ભં ત્રણસે ને ઓગણુ પચામ તો; નિદ્રા ખેઘડીની કરી તો, ભં ખેઠા નહીં ખાર વરસ તો. ૧૨. કરમ ખપાવી કેવલ લહું તો, ભં ત્રિગઢે પરવદા ખાર તો; ગણુધર પદની થાપના તો, ભં જગ હુઓ જયજયકાર તો. ૧૩. ગણુધર વર અખ્યાર હુઆ તો, ભં ચૌદ સહસ સાધુ સુખકાર તો; છત્રીસ સહસ સાધવી હુઈ તો, ભં શીયલ રચણુ ભંડાર તો. ૧૪. એક લાખ ઓગણુસાઠ હજાર કહ્યા તો, ભં શ્રાવક સમકિત ધાર તો; ત્રણ લાખ અઠાર હજાર શ્રાવિકા તો, ભં એ કહ્યો વીર પરિવાર તો. ૧૫. પ્રાહણુ માત પિતા હુઆ તો, ભં મોકલ્યાં મુક્તિ મોઝાર તો; સુપુત્ર આવો ઈંમ કહ્યો તો, ભં સેવકની કરો સર તો. ૧૬. ત્રીશ વરસ ગૃહવાસ વસ્થા તો. ભં ખાર વરસ છત્રસ્થ તો; ત્રીશ વર્ષ કેવલ ધયું તો, ભં ખહોતેર વરસ સમસ્ત તો. ૧૭. એણીપરે પાઢી આઉખું તો, ભં દિન દીવાઢી જેહુ તો; મહાનંદ પદવી પામીઆ તો, ભં સમરું હું નિત્ય નેહુ તો. ૧૮. સંવત સેલ ખાસઠ વર્ષે' તો, ભં વિજયા દશમી ઉદાર તો; લાલ વિજય ભકતે કહે તો, ભં વીરજિન ભવજલ તાર તો. ૧૯.

ઢાલ છઠ્ઠી

કમરણુ સુખ સંપદ મિલે, ફલે મનોરથ કોહણ; શેગ વિયોગ સવિ ટલે, ન હોય

શરીરે કોઠણ. આં ૧. આદ્રીઆણા પુર મંડલો, ખંડલો પાપનો પૂરો; જે ભવિષ્ય સેવા કરે, સુખ પામે તે ભરપૂરે. આં ૨. મૂરત મોહન વેલડી, દીઠે અતિ આણુદો; સિંહાસણે બેઠો મોહો સદા, ગગને જીર્યો રવિચંદો. આં ૩. પ્રતિમા એ લહીએ સદા, પ્રણમું બેડી હાથજી; ત્રય પ્રકશિણા દેઈ કરી, માગું મુકિતનો સાથજી. આં ૪ શ્રાવક અતિ ઉદમ કરી, ક્રીધો જિન પ્રાસાદો; કાઠયું પાપ ઠેડી કરી, પુણ્યે જગ જસવાદો. આં ૫.

કળશ-શ્રી વીર પાટ પરંપરાગત, શ્રી આણુંદ વિમલ સૂરીશ્વરું; શ્રી વિજયદાન સૂરિતાસ પાટે, શ્રી હીરવિજય સૂરિગણધરું; શ્રી વિજયસેન સૂરિતાસ પાટે, શ્રી વિજય દેવસૂરિ હિતકરું; કલ્યાણ વિજય ઉવજાયા પંડિત શ્રી શુભ વિજય શિષ્ય જયકરું. ૧.

૨૪ શ્રી વિનયાવજયજી કૃત શ્રી વીરજિનનું પાંચ સમવાય કારણું સ્તવન.

(દોહા) સિદ્ધારથ સુત વંદીએ, જગદીપક જિનરાજ, વસ્તુતત્ત્વ સવિ બાણીએ, જસ આગમથી આજ. ૧. સ્યાદ્વાદથી સંપન્ને, સકલ વસ્તુ વિખ્યાત; સમમંગ રચના વિના, અંધ ન બેસે વાત. ૨. વાદ વહે નય જૂજુઆ, આપ આપણે કામ; પૂરણ વસ્તુ વિચારતાં, કોઈ ન આવે કામ. ૩. અંધ પુરુષે એહ ગજ, ગ્રહી અવયવ અકેક; દષ્ટિ વંત લહે પૂણું ગજ, અવયવ મેલી અનેક. ૪. સંગતિ સકલ નયે કરી, ભુગતિ યોગ શુદ્ધ બોધ; ધન્ય જિનશાસન જગ જયો, જિહાં નહીં કરો વિરોધ. ૫

દોહા પહેલી-૧. કાળ સમવાય કારણુ; કાળવાદીનો મત.

શ્રી જિન શાસન જગ જયકારી, સ્યાદ્વાદ શુદ્ધ રૂપ રે; નય એકાંત મિથ્યાત્વ નિવારણુ, અકલ અલંગ અનૂપ રે. શ્રીં ૧. કોઈ કહે એક કાલતણે વશ, સકલ જગતગતિ હોય રે; કાલે ઉપને કાલે વિણુશે, અવર ન કારણુ કોય રે. શ્રીં ૨. કાલે ગભં ધરે જગ વનિતા, કાલે જન્મે પૂત રે; કાલે બોલે કાલે ચાલે, કાલે બલે ધર સૂત રે. શ્રીં ૩. કાલે દૂધ થકી દહીં થાયે, કાલે ફલ પરિપાક રે; વિવિધ પદારથ કાલે ઉપને, કાલે સહુ થાયે આક રે. શ્રીં ૪. જિન ચોરીશે બારે અકવર્તી, વાસુદેવ બલદેવ રે; કાલે કવલિત કોઈ ન દીસે, જસ કરતા સુર સેવ રે. શ્રીં ૫. ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી આરા, છએ ભુકું ભુકું ભાત રે; પટજતુ કાલ વિશેષ વિચારો, ભિન્ન ભિન્ન દિન રાત રે. શ્રીં ૬. કાલે બાત્ર વિલાસ મનોહર, યૌવન કાલા કેશ રે; વૃદ્ધ પંથુ વડી પલી વપુ અતિ દુખંલ, શક્તિ નહીં લવલેશ. શ્રીં ૭.

દોહા બીજી-૨. સ્વભાવ સમવાય કારણુ; સ્વભાવવાદી મત.

તવ સ્વભાવવાદી વહે જી, કાલ કિસ્થું કરે રંક; વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે જી, વિણુસે તિમજ નિ:શંક; સુવિવેક વિચારી જૂઓ જૂઓ વસ્તુ સ્વભાવ. ૧. છતે યોગ બેબનવંતીજી, વાંઝણી ન જણે બાલ; મૂછ નહીં મહિલા મુખે જી, કરતલ ઉગે ન વાલ. સું ૨. વિણુ સ્વભાવ નવિ નીપજે જી, કેમ પદારથ કોય; અંબ ન લાગે લીંબડે જી, વાગ વસંતે બેય. સું ૩. મોરપિચ્છ કુણુ ચીતરે જી, કુણુ કરે સંધ્યા રંગ; અંગ વિવિધ સવિ જીવનાજી, સુંદર નયન કુરંગ. સું ૪. કાંટા બોર બબુલનાં જી, કોણે અણીયાલા કીધ; દૂપરંગ શુણુ જૂજુઆ જી, તરે ફલ ફલ પ્રસિદ્ધ. સું ૫. વિષધર મહતક નિલ

વસે જી, મણિ હરે વિષ તત્કાલ; પવંત ધર ચલ વાયરો જી, ઉર્ધ્વ અગ્નિની જાલ. સું ૬. મન્છ તુંબ જલમાં તરે જી, ખૂડે કાગ પહાણુ; પંખી જાત ગયણે ફિરે જી, ધણિ પરે સયલ વિનાણુ. સું ૭. વાયુ સુંકથી ઉપશમે જી. હરડે કરે વિરેચ; સીંઝે નહીં કણ કાંગડું જી, શકિત સ્વભાવ અનેક. સું ૮. દેશ વિશેષે કાષ્ટનું જી, ભૂંચમાં થાય પાહાણુ; શંખ અસ્થિનો નીપળે જી, ક્ષેત્રસ્વભાવ પ્રમાણુ. સું ૯. રવિ તાતો શશિ શીતલો જી, ભંચાદિક બહુ ભાવ; છએ દ્રવ્ય આપ આપણા જી, ન તજે કોય સ્વભાવ. સું ૧૦.

ઢાલ ત્રીજી-૩. ભાવિ સમવાય કારણુ; નિયતિવાદી મત.

કાલ કિયું કરે આપડો જી, વસ્તુ સ્વભાવ અકબ્જ; જો નવિ હોયે ભવિતવ્યતા જી, તો કિમ સીંઝે કબ્જ રે; પ્રાણી મ કરો મન જાંબલ, ભાવિ ભાવ નિહાલ રે. પ્રાં મં ૧. જલનિધિ તરે જાંગલ ફરે જી, કોડ જતન કરે કોય; અણુભાવી હોવે નહીં જી, ભવિ હોય તે હોય રે. પ્રાં ૨. આંખે મોર વસંતમાં જી, ડાળે ડાળે કેઈ લાખ; કેઈ ખયાં કેઈ આખટી જી. કેઈ આંખા કેઈ સાખ રે. પ્રાં ૩. વાઝલ જિમ ભવિતવ્યતાજી, જિણુ જિણુ દિસિ ઉજાય; પરવશ મન માણુસ તાણું જી, તૃણ જિમ પૂંઠે ધાય રે. પ્રાં ૪. નિયત વસે વિણુ ચિંતવ્યું જી, આવી મલે તત્કાલ; વરસાં શોનું ચિંતવ્યું જી, નિયતિ કરે વિસરાલ રે. પ્રાં ૫. પ્રહ્લદત્ત ચક્રીતણુ જી, નયણ હણે ગોવાલ; દોય સહસ્ત જસ દેવતાજી, દેહ તણા રખવાલ રે. પ્રાં ૬. કોફૂહો કેયલ કરે જી, કિમ રાખી શકે પ્રાણુ; આહેડી શરતા કીયો જી, ઉપર ભમે સીંચાણુ રે. પ્રાં ૭. આહેડી નાગે ડસ્યો જી, ખાણુ લાગ્યો સીંચાણુ; કોફૂહો ઉડી ગયો જી, જુઓ જુઓ નિયત પ્રમાણુ રે. પ્રાં ૮. શસ્ત્ર હુણ્યાં સંત્રામમાં જી, રાને પડ્યા જીવંત; મંદિરમાંથી માનવી જી, રાખ્યાહી ન રહુંત રે. પ્રાં ૯.

ઢાલ ચોથી-૪. પૂર્વકૃત કર્મ સમવાય કારણુ; કર્મવાદી મત.

કાલ સ્વભાવનિયત મનિકૂડી, કર્મ કરે તે થાય; કર્મે નરય તિરય નર સુરગતિ જી, જીવંતરે બય. ચેતન ચેતયેરે, કર્મ સમો નહીં કોઈ ચેતન ૧. કર્મે રામ વસ્યા વનવાસે, સીતા પામે આલ; કર્મે લંકાપતિ રાવણનું, રાજ થયું વિશરાલ. ચેં ૨. કર્મે કીડી કર્મે કુન્જર, કર્મે નર ગુણવંત; કર્મે શેગ સોગ દુઃખ પીડિત, જન્મ બય વિલવંત. ચેં ૩. કર્મે વરસ લગે રિસહેસર, ઉઠક ન પામે અન્ન; કર્મે વીરને જુઓ યોગમારે ખીલા રોખ્યા કન્ન ચેં ૪. કર્મે એક મુખપાલે ખેસે, સેવક સેવે પાય; એક હય ગય રથ ચઢ્યા ચતુર નર, એક આગલ ઉભાય. ચેં ૫. ઉઘમ માની અંધ તણી પરે, જગ હીંઠે હાહુતે; કરમ બલે તે લહે સકલ ફલ, સુખ ભર સેજે સુતે રે ચેં ૬. ઉઠર એકે કીધો ઉઘમ, કરંડીયો કરકોલે; માહે ઘણા દિવસનો ભૂખ્યો, નાગ રહ્યો દુઃખ ઠોલે રે. ચેં ૭. વિવર કરી મૂષક તસ મુખમાં, દિયે આપણો દેહ; માર્ગ લહી વન નાગ પધાર્યા, કર્મ મર્મ જુઓ એહ. ચેં ૮.

ઢાલ પાંચમી-૫. ઉઘમ સમવાય કારણુ; ઉઘમવાદી મત.

હવે ઉઘમવાદી લણે ઝો, ઝો ચારે અસમર્થ તો; સકલ પદારથ સાધવા ઝો, એક ઉઘમ સમર્થ તો. ૧. ઉઘમ કરતાં માનવીએ, શું નવિ સીંઝે કબ્જ તો; રામે

ચંચાચર તરીચો, લીધું લંકા રાજ તો ૨. કર્મ નિયત તે અનુસરે એ, જેહમાં શકિત ન હોય તો; દેહલ વાઘ મુખે પાળીયા એ, પિઉ પેસંતા જ્યે તો. ૩. વિષુ ઉદમ કિમ નીકલે એ, તિલમાંહેથી તેલ તો; ઉદમથી ઉંચી ચઢે એ, જુઓ એકેંદ્રિય વેલ તો. ૪. ઉદમ કરતાં એક સમે એ, જેહ નવિ સીજે કાજ તો; તે ફરી ઉદમથી હુવે એ, જો નવિ આવે વાજ તો. ૫. ઉદમ કરી ચોર્યા વિનાએ, નવિ રંધાયે અન્ન તો; આવી ન પડે કોળીઓ એ, મુખમાં પાખે જતન્ન તો. ૬. કર્મ સુત ઉદમ પિતાએ, ઉદમે ક્રીધાં કર્મ તો; ઉદમથી ફરે ટસે એ, જુઓ કર્મનેા મર્મ તો. ૭. દૃઢપ્રહારી હુલા કરી એ, ક્રીધાં પાપ અનંત તો; ઉદમથી વટ મામમાં એ, આપ થયા અરિહંત તો ૮. ટીપે ટીપે સર ભરે એ, કાંકરે કાંકરે પાલ તો, ગિરિ જેહવા ગઠ નીપજે એ, ઉદમ શકિત નિહાલ તો. ૯. ઉદમથી જલ બિંદુઓ એ, કરે પાપાણુમાં ઠામ તો; ઉદમથી વિદ્યા ભણે એ, ઉદમ જોડે દામ તો. ૧૦.

ઢાલ છટ્ટી-૬, સ્યાદ્રાદ મતે પૂર્વોક્ત એકાંતવાદીઓનું સમાધાન.

એ પાંચે નયવાદ કરતાં, શ્રી જિન ચરણે આવે; અમિય સરસ જિન વાણી સુણીને, આનંદ અંગ ન માવે રે; પ્રાણી ! સમકિત મતિ મન આણો, નય એકાંત મ તાણો રે, પ્રાણી ! તે મિથ્યામતિ જણો રે પ્રાણી. સં ૧. એ પાંચે સમુદાય મિથ્યા વિષુ, કોઈ કાજ ન સીજે; અંગુલિ યોગે કર તણી પરે, જે બૂઝે તે રીજે રે પ્રાણી. સં ૨. આથહ આણી કોઈ એકને, એહમાં દીજે વડાઈ; પણ સેના મળી સકલ રણાંગણુ, છતે સુભટ લડાઈ રે પ્રાણી સં ૩. તંતુ સ્વભાવે પટ ઉપભવે, કાલ કુમેરે વણાએ; ભવિતવ્યતા હોય તો નિપજે, નહીં તો વિધન ઘણાએ રે, પ્રાણી. ૪. તંતુવાય ઉદમ લોકાત્મિક, ભાગ્ય સકલ સહકારી; ઈમ પાંચે મલી સકલ પદારથ, ઉત્પત્તિ જુઓ વિચારી રે પ્રાણી. સં ૫. નિયતિવશે હલુ કરમો થઈને, નિગોદ થકી નિકલીયો; પુણ્યે મનુજ ભવાદિક પામી, સદ્ગુરુને જઈ મલિયો રે પ્રાણી. સં ૬. ભવસ્થિતિનો પરિપાક થયો તવ, પડિત વીર્ય ઉદ્દસિઓ; ભવ્ય સ્વભાવે શિવગતિ પામી, શિવપુર જઈને વસીઓ રે પ્રાણી. સં ૭. વર્ધમાન જિન ઇણિ પરે વિનયે; શાસન નાયક ગાયો; સંઘ સકલ સુખ હોયે જેહથી, સ્યાદ્રાદ રસ પાયો રે પ્રાણી. સં ૮.

કૃણશ : ઇમ ધર્મનાયક મુકિત દાયક, વીર જિણુવર સંયુષ્યો; સય સત્તર સંવત વન્હિ લોચન, વર્ષ હુર્ષ ધરી ઘણો; શ્રી વિજય દેવ સૂરોદ પટધર, શ્રી વિજય-પ્રભ મુણિંદ એ; શ્રી ક્રીતિવિજય વાયક શિબ્ય ઇણુ પરે, વિનય કહે આનંદ એ. ૯.

૨૭ શ્રી પદ્મનાભ જિન સ્તવન.

[આવતી ચોવીસીના પ્રથમ તીથંકર]

વાટડી વિલોકુ રે, લાવિ જિન તણી રે, પદ્મનાભ જસુ નામ; દ્વિમ દોષી રે ભરત કૃપા કરુ રે, ઉપશમ અમૃત ધામ. વાટડીં ૧. વીર નિમિત્તે શ્રેણિકને ભવે રે, તુમે આંધ્યું જિન નામ; કલ્યાણુક અતિશય ઉપઆરતારે, વીર સમાન સ્વભાવ, વાટડીં ૨. શુદ્ધ અપાઠે છડીને દિને રે, ઉપજ્યો જગનાથ; ચૈત્ર ધવલ તેરશ પ્રભુ જનમશે રે, થાશે મેઝુ સનાથ. વાટડીં ૩. માગસર વહી દશમી દીક્ષા ચહીરે, વરશે ચરણ ઉકર;

શુદ્ધિ વૈશાખ દશમે કેવલી રે, ચંદ્રવિહ સંઘ આધાર. વાટડીં ૪. સમવસરણુ સિંહાસન
એસીને રે, પ્રભુ કરશે વ્યાખ્યાન; આતમ ધર્મ સુષ્ટી તે અવસરે રે, ધરતો પ્રભુ ગુણ
ધ્યાન. વાટડીં ૫. સંમુખ ત્રિપદી પામી ગણધરાંરે, રચશે દ્વાદશ અંગ; તે વેળા હું
પ્રભુ ચરણે રહું રે, જિન ધર્મે દહ રંગ. વાટડીં ૬. દિવાળી દિન શિવપદ પામશે રે,
શુદ્ધાતમ મકરંદ; દેવચન્દ્ર સાહેબની સેવનારે, કરતાં પરમાનંદ. વાટડીં ૭.

૨૮ શ્રી જિનપંચક સ્તવન.

પંચ પરમેશ્વરા પરમ અલવેસરા, વિશ્વ વાલેસરા વિશ્વવ્યાપી; ભક્તિવત્સલ પ્રભુ
ભક્તજન ઉદ્ધરી, મુક્તિ પદ જે વર્યા કર્મ કાપી. પંચં ૧. વૃષભ અંકિત પ્રભુ રુષભ
જિન વંદિયે; નાલિ મરુદેવીનો નંદ નીકો; ભરતને આહ્વાના તાત ભુવનાંતળે, મોહ
મદ ગંજણો મુક્તિ ટીકો. પંચં ૨. શાંતિ પદ આપવા શાંતિ પદ થાપવા, અદ્ભુત
ક્રાંતિ પ્રભુ શાંતિ સાચો; મૃગાંક પારાપત ર્યેનથી ઉદ્ધરી, જગતપતિ જે થયો જગત
ભયો. પંચં ૩. નેમી બાવીશમા શંખ લંછન નમુ, સમુદ્રવિજય અંગજ અનંગ છતી;
રાજ કન્યા તણુ સાધુ મારગ ભણ, છત જેણે કરી જગ વીદીતી. પંચં ૪. પાસ
જિનરાજ અશ્વશેન કુલ ઉપનો, જનની વામા તણો જેહુ ભયો; આજ ખેટકપુરે કાજ
સિદ્ધાં સવે, લીક ભંજન પ્રભુ જે કહાયો. પંચં ૫. વીર મહાવીર સર્વ વીર શિરો-
મણી, રણવટ મોહલટ માન મોડી; મુક્તિ ગઢ ગ્રાસીઓ જગત ઉપાસીઓ, તેહુ નિત્ય
વંદીયે હૃથ જોડી. પંચં ૬. માત ને તાત અવદાત એ જિન તણાં, ગામને ગોત્ર પ્રભુ
નામ શુભતાં; ઉદય વાયક વહે ઉદય પદ પામીયે, ભાવે જિનરાજની કીર્તિ ભણતાં. પંચં ૭.

૨૯ શ્રી પરમાત્મા સ્તવનો.

૧

સકલ સમતા સુરલતાનો, તુંડી અનુપમ કંદ રે; તુંડી કૃપારસ કનકકુલો, તુંડી
છણુંદ મુર્ખીક રે. ૧. પ્રભુ તુંડી તુંડી તુંડી તુંડી, તુંડી ધરતા ધ્યાન રે; તુજ સ્વરૂપી
જે થયા, તેણે લહું તાહરું તાન રે. પ્રભુ ૨. તુંડી અલગો ભવ થકી પણ, ભવિક તાહરે
નામ રે; પાર ભવનો તેહુ પામે, એહ અચિરજ ઠામ રે. પ્રભુ ૩. જન્મ પાવન આજ
માહરો, નિરખીઓ તુજ નૂર રે; ભવો ભવ અનુમોહનાને, હુઓ આપ હણુર રે. પ્રભુ
૪. એહ માહરો અખય આતમ, અસંખ્યાત પ્રદેશ રે; તાહરા ગુણુ છે અનંતા, ક્રીમ
કરું તાસ નિવેશ રે. પ્રભુ ૫. એક એક પ્રદેશ તાહ રે, ગુણુ અનંતનો વાસ રે; એમ
કરી તુજ સહજ મીલતાં, હુએ જ્ઞાન પ્રકાશ રે. પ્રભુ ૬. ધ્યાન ધ્યાતા ધ્યેય એકી, ભાવ
હોરે એમ રે; એમ કરતાં સેવ્ય સેવક, ભાવ પ્રગટે શેમ રે. પ્રભુ ૭. શુદ્ધ સેવા તાહરી
જો, હોય અચલ સ્વભાવ રે; જ્ઞાનાવમલ સૂરીક પ્રભુતા, હોયે મુજસ જમાવરે. પ્રભુ ૮.

૨

શ્રી અહંન સ્વામી મેરા, ક્ષણ નાહિ ભુલના રે; તુમે પૂજો ભવિ મનરંગે, ભલા
તુમે પૂજો ભવિ મન રંગે; ભવ ભય હી મીટાના, શ્રી અહંન સ્વામી મેરા. ૧. ભવ
એને વર તપ કરકે, એવે નિહાના રે; જિન નામ કરમ શુભ આંખી, હુવે ત્રિભુવન રાની.

શ્રીં ૨. જિનકે કલ્યાણુક દિવસે, નરકે સુહાના રે; ઉઘોત હુવે ત્રિભુવનમે, અતિશય
ગુણુ ગાના. શ્રીં ૩. પ્રભુ તીન જ્ઞાન હુંધ ઉપને, જગમે સુહાના રે; લહી દીક્ષા ભવિ જન
તારે, હુવે કેવલજ્ઞાના. શ્રીં ૪. મહા ગોપ સઘથ નિર્યામક, વહી મહા મહાના રે; એ ઉપમા
જિનકે છાળે, તે ત્રિભુવન બાના. શ્રીં ૫. પ્રાતિહારજ અડ જસ શેભે, ગુણુ યાંત્રીસ
વાના રે; પ્રભુ યોત્રીશ અતિશય ધારી, મહાનંદ બરાના શ્રીં ૬. ભવિ અરિહંત
પદકે પૂજે. નિજ રૂપ સમાનારે, જિન આતમ ધ્યાને ધ્યાવે, તદ રૂપ મીલાના. શ્રીં ૭.

૩

ભવિ તુમે વંદો રે, અરિહા દેવ જિણુંદા; ગુણુ ગણુ કંદો રે, નમતાં
જાયે ભવ કંદા જય પરમેશ્વર જગદાનંદન, જય જગ વલ્લભનાથ; જય ત્રિભુવન
એક મંગલ રુપી, જય તું શિવપુર સાથ. ભવિં ૧. જય જોગીસર સેવિત પદ
તુજ, જય ઈંદ્રિય ગજ સિંહ; જય દૂજ્ય કંદપંદ, જય તું અકલ અખીહ. ભવિં
૨. જય ભવિ કમલ વિકાશન દિનકર, જય સુરનર નત પાય; જય મન વંછિત પૂરણુ
સુર ગવી, જય તું અમલ અપાય ભવિં ૩. જય પારંગત જય જય નિકલંકી, જય સ્યાદ્વાદ
સ્વરૂપ; જય ગુણુ રહિત ગુણુકાર સ્વામિ, જય અશરીર અરૂપ. ભવિં ૪. જય પરિસહ
દેજે એ રાવણુ, જય અજરામર દેવ; જય ભવ ભય ભંજન અવિનાશી, જય સુરતરુ
સમસેવ. ભવિં ૫. જય ગત રાગદ્રેષ ગત વેદા, જય ગત રોગ ને શોગ; જય ગત માન
મત્સર રતિ અરતિ, જય ગત લોગ વિનંગ. ભવિં ૬. જય સર્વસ તથા સવિદશી, જય
જય તું ચરણુ અનંત; જય અપુનભાવિ જય જય નિરૂપમ, જય લગવંત ભદંત. ભવિં
૭. જય તું અચલ અનંત અખંડ, જય અક્ષય અવિકાર; જય નિજ લોગીને અયોગી,
જય તું માર્ગ દાતાર. ભવિં ૮. જય જગ બંધવ જય જગ રક્ષક, જય નિરીહ નિઃસંગ;
જય શાશ્વત સુખ આબ્યાબાધહ, જય નિજ આતમ રંગ ભવિં ૯. જય પૂર્ણાનંદ પર-
માતમ, જય ચિદ્ અમૃત પાન; જય નિજ ગુણુકર્તા તદ્લોકતા, જય તુજ અકહ
કહાન, ભવિં ૧૦ જય ગુણુવંત અલપ મુજ ખુદ્ધિ, જય જિનવર કિમ કહીએ; ઉત્તમ
ગુણુ જો પદ્મવિજય કહે, પ્રગટે તો સવિ લહીયે. ભવિં ૧૧.

૪

આજ મારા પ્રભુજી ! સામું જુઓ સેવક કહીને યોલાવો રે, એટલે હું મનગમતું
પામ્યો રૂડાં બાળ મનાવો, મારા સાંઈ રે-૧. પતિતપાવન શરણાગતવત્સલ, એ જશ
જગમાં ચાવો રે; મનરે મનાવ્યા વિણુ નહિ મૂકું, એહિજ મારો દાવો, માં આં ૨.
કબજે આવ્યા તે નહિ મૂકું, જિહાં લગે તુમ સમ થાવો રે; જો તુમ ધ્યાન વિના શિવ
લહીએ, તો તે દાવ બતાવો, માં આં ૩. મહાગોપ ને મહાનિર્યામક, ઇણિ પરે બિહરુ
ધરાવો રે; તો શું આશ્રિતને ઉદ્ધરતાં, બહુ બહુ શું કહાવો ? માં આં ૪.
જ્ઞાનવિમલ ગુરુનો નિધિ મહિમા, મંગળ એહિ વધાવો રે, અચળ અભેદપણે અવ-
લંબી, અહો નિશ એહિ દિલ ધ્યાવું. માં આં ૫.

૫ પ્રભુ પ્રત્યે રાગ. (રાગ-સામેરી)

મેરે પ્રભુ સું, પ્રગટ્યો પૂરન રાગ. (ટેક) જિન ગુણ અંદ કિરનસું ઉમગ્યો, સહજ સમુદ્ર અથાગ-મેરે૦ ૧. ધ્યાતા ધ્યેય ભયે હોઉ એકહુ, મિત્યો લેદકો ભાગ; કુલ વિહારી છલે જમ સરિત, તમ નહિ રહત તડાગ-મેરે૦ ૨. પૂરન મન પૂરન સખ દીસે, નહિ દુવિધાકો ભાગ; પાળી ચલત પનહી જો પહિરે, તસ નવિ કંટક ભાગ-મેરે૦ ૩. ભયો પ્રેમ લોકોત્તર જૂકો, લોકખંધનકો તાગ; કહો કોઉ કછુ હમતો ન રુચે, છુટી એક વીતરાગ-મેરે૦ ૪. વાસત હૈ મુજ દિલકુ, જૈસો સુરતરુ ખાગ; એર વાસના લગે ન તાકો, જસ કહે તું વડભાગ-મેરે૦ ૫.

૬

મનમાં આવજો રે નાથ! હું થયો આજ સનાથ-મન૦ જય જિનેશ નિરંજણો, ભંજણો ભવદુઃખ રાશ; રંજણો સવિ ભવિ ચિત્તને; મંજણો પાપનો પાશ-મનમાં૦ ૧. આદિ બ્રહ્મ અનુપમ તું, અબ્રહ્મ કીધાં દૂર; ભવબ્રમ સવિ ભાંજ ગયા, તુંહિ ચિદાનંદ સનૂર મનમાં૦ ૨. વીતરાગ ભાવ ન આવહી, જિહાં લગી મુજને દેવ; તિહાં લગે તુમ પદ કમલની, સેવના રહેજો એ ટેવ-મનમાં૦ ૩. યદપિ તુમે અતુલ બલી, યશવાદ એમ કહેવાય; પણ કબજે આત્મા મુજ મને, તે સહજથી ન જવાય-મનમાં૦ ૪. મન મનાવ્યા વિહું માહુરું, કેમ બંધનથી છુટાય? મનવાંછિત દેતાં થકાં કાંઈ, પાલવડો ન ઝલાય-મનમાં૦ ૫. હઠ બાલનો હોય આકરો, તે લહો છો જિનરાજ! ઝાઝું કહાવે શું હોવે, ગિરુઆ ગરીબનિવાજ-મનમાં૦ ૬. જ્ઞાન વિમલ ગુણથી લહો, સવિ ભવિક મનના ભાવ; તો અક્ષય સુખ લીલા દીયો, જિમ હોવે સુજસ જમાવ-મ૦ ૭.

૭ પ્રભુ-પ્રવચન. [રાગ:-વેલાવલ.]

પ્રભુ! તેરો વચન સુન્યો, જબહીથે સુવિહાન. (ટેક) તબહીથે તત્ત્વ દાખ્યો, આખ્યો રસ ધ્યાન; ભાવના લીએ જાગી, માનું કીધો સુધા-પાન. પ્રભુ તેરો૦ ૧. શ્રત ચિંતા જ્ઞાન સોતો, ખીર-નીરવાન; વિષય-તૃષ્ણા ખુઝાવે. સોહિ સાચો જ્ઞાન. પ્રભુ તેરો૦ ૨. ગાયન હરન ત તેં, નાદે ધરે કાન; તેસેંહિ કરત મોહિ, સંત-ગુન-ધ્યાન. પ્રભુ તેરો૦ ૩. પ્રાનતેં અધિક સાંઈ, કેસે કહું પ્રાન! પ્રાનથી અભિન્ન દાખ્યો, પ્રત્યક્ષ પ્રમાન. પ્રભુ તેરો૦ ૪. ભિન્ન ને અભિન્ન કછુ, સ્યાદાદેં વાન; જસ કહે તુહેં તુહેં, તુડ જિન-ભાન. પ્રભુ તેરો૦ ૫.

૮ પ્રભુને શરણે. [રાગ:-ધન્યાશ્રી અથવા ગુજરી]

જિન! તેરે ચરન સરન ગ્રહું. (ટેક) હૃદય-કમલમેં ધ્યાન ધરતહું,^૧ સિર તુજ તુજ આણુ વહું. જિન! ૧. તુજ સમ ખોલ્યો દેવ ખલકમેં,^૨ પૈખ્યો નાંહિ કબહું,^૩ તેરે ગુનકી જપું જપમાલા, અહનિસ પાપ દહું.^૪ જિન! ૨. મેરે મનકી તુમ સખબનો,^૫ કયા સુખ બહોત કહું? કહે જસવિજય કરે તુમ^૬ સાહિબ, જયું ભવ-દુઃખ ન લહું.^૭ જિન! ૩

૧ ધરતહું. ૧. પછંઓ નાહિં કહું; પૈખ્યો જાહિં કહું. ૨. ધયું નિજ પાપ દહું.

૩. દિલકી ખાત સખહી તું બને ૪. તિઉંતેમ ૫ સહું.

૯ પ્રભુ દર્શનથી પરમાનંદ

આજ આનંદ ભયો પ્રભુકો દર્શન લહ્યો, રોમ રોમ સીતલ ભયો, પ્રભુ ચિત્ત આયે હે. આજં ૧. મન હું તે ધાર્યો તોડે, ચલકે આયો મન મોહે; ચરણ-કમલ તેરો, મનમે' ઠહરાયો હે. આજં ૨. અકલ અરૂપી તુંહી, અકલ અમૂરતિ યોહી; નિરખ નિરખ તેરો, સુમતિયું મિલાયો હે. આજં ૩ સુમતિ સ્વરૂપ તેરો, રંગ ભયો એક અનેરો; વાઈ રંગ આત્મ પ્રદેશે, સુજસ રંગાયો હે. આજં ૪.

૧૦ પ્રભુ મયતા

જ્ઞાનાદિક ગુણુ તેરો, અનંત અપાર અનેરો; વાહી કીરત સુન મેરો, ચિત્ત હું જસ ગાયે હે. જ્ઞાનાં ૧. તેરો જ્ઞાન તેરો ધ્યાન, તેરો નામ મેરો પ્રાણુ; કારણુ કારણુ (સદ્દો, ધ્યાતા ધ્યેય ઠહરાયો હે. જ્ઞાનાં ૨. છટ ગયો જમ મેરો, દર્શન પાયો મે' તેરો; ચરણ-કમલ તેરો, સુજસ રંગાયો હે. જ્ઞાનાં ૩.

૧૧ પ્રભુ ગુણુ ચિંતન

પ્રભુ તેરો ગુન-જ્ઞાન, કરત મહા મુનિ ધ્યાન; સમરત આઠો જામ, હૃદયમે' સમાયો હે. પ્રભુ! ૧. મન મંજન કરલાયો, સુદ્ધ સમકિત ઠહરાયો; વચન કાય સમ-જાયો, એસે પ્રભુકું ધ્યાયો હે. પ્રભુ! ૨. ધ્યાયો સહી પાયો રસ, અનુભવ જાગ્યો જસ; મિટ ગયો જમકો મસ,^૧ ધ્યાતા ધ્યેય સમાયો હે. પ્રભુ! ૩. પ્રગટ ભયો પ્રકાશ,^૨ જ્ઞાનકો મહા ઉલ્લાસ; એસો મુનિરાજ-તાજ, જસ પ્રભુ છાયો હે. પ્રભુ! ૪.

૧૨ પરમાત્મ સ્વરૂપ [રાગ-કાનડો]

એ પરમ બ્રહ્મ પરમેશ્વર, પરમ આનંદમયિ સોહાયો; એ પરતાપકી સુખ સંપત્તી, બરની ન જાત મોપે; તા સુખ અલખ કહાયો. એં ૧. તા સુખ પ્રહવેકું મુનિ-મન ઘોજત, મન મંજન કર ધ્યાયો; મન મંજરી લઈ, પ્રકુલ્લીત હસા લઈ, તા પર ભમર લોભાયો. એં ૨. ભમર અનુભવ ભયો, પ્રભુ-ગુણુ-વાસ લહ્યો, ચરન કરન તેરો, અલખ લખાયો; એશી દશા હોત જખ, પરમ પુરૂષ તખ, એસી દશા પકરત^૧ પાસ પઠાયો. એં ૩. તખ સુજસ ભયો, અંતરંગ આનંદ લહ્યો, રોમ રોમ સીતલ ભયો, પરમાતમ પાયો; અકલ સ્વરૂપ ભૂપ; કોઉન પરખત અનૂપ;^૨ સુજસ પ્રભુ ચિત્ત આયો. એં ૪.

૧૩. શ્રી પરમાત્માનું સ્તવન [રાગ-વેલાઉવ]

મેરે સાહિબ તુમ્હ હિહો, જીવન આધારા; પાર ન આવે સમરતાં, તુમ્હ ઉપ-જારા. મેરેં ૧. હર કરે દુઃખ વિશ્વકો, વરપતી જલધારા; તેસે તુમ હમકું ભયે, સમ-કીત ઠાતારા. મેરેં ૨. તુમ્હ ગુણુ સાચરમે' ભલે, હમ ભાવ કુચારા; અખય અખ કિત ગુણુ ભયે, નહી ભેદ ત્રચારા. મેરેં ૩. હમ ગુણુકું કંચન કરે, તુમ્હ ગુણુ રસ તારા; સો કયું તાંબા હોઈગા, ભયા કંચન સારા. મેરેં ૪. તુમ્હ અનંત કેતા કહું, ગુણુ અનંત અપારા; જસ કહે સમરણુ ભજનથે', તુમ્હ તારણુધારા. મેરેં ૫.

૧. રસ, ૨. મહાપ્રકાશ.

૧ પંકર-ત ૨. કોઉ ન પરખત કૂપ

૧૪ [રાગ-ધન્યાશ્રી તથા દેવગંધાર]

પ્રભુ ! તેરો મોહન હે સુખ મટકો, નીરખી નીરખી અતિ હરખિત હોવે; અનુભવ મેરે ઘટકો-પ્રભુ ૧. સહજ સુલગતા સમતા કેરી, એહિજ ચરણકો ચટકો, હરિસન જ્ઞાન અક્ષય ગુણુનિધિ તુમ, દીઓ પ્રેમે તસ કટકો-પ્રભુ ૨. શુદ્ધ સુવાસન સુરભિ સમી રે, મિથ્યામત-રજ ઝટકો; હંભ પ્રપંચ જ્ઞેર જિમ ન હોય, પટ કટકે મોહ નટકો-પ્રભુ ૩. ધર્મ સન્યાસ યોગ શિર પાગે, બંધન પથ જય પટકો; દશન ચક્રે કમ નૃપતિ શું, કરત સદા રણુ રટકો-પ્રભુ ૪. વીતરાગતા દિલમે ઉલ્લસત, નહીં અવર બલ ખટકો; પૂરવસંચિત પાતક જાતક, અમથી દૂરે સટકો-પ્રભુ ૫. જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ-ધ્યાન પસાયે, ભવભવ ભાવ ! નવિભટકો; આઈ મીલે જયું એકી ભાવે, શિવસુંદરીકો લટકો-પ્રભુ ૬.

૧૫. ત્વમેવ શરણુ મમ [રાગ : કાફી]

તો બિન એર ન જાયું. જિનંદ રાય ! તો (ટેક). મે મેરામન નિશ્ચય કીનો, એહમાં કછુ નાંહ કાયુ. જિનંદ રાય ! તો ૧. તુમ ચરન-કમલ પર પંકજ-મન મેરો, અનુભવ રસ ભર ચાખું; અંતરંગ અમૃત રસ ચાખો, એહ વચન મન સાચું, પ્રભુજી ! તો ૨. જસ પ્રભુ ધ્યાયો મહા રસ પાયો, અવર રસે નહિં ગાયુ; અંતરંગ ફરક્યો ફરચન તેરો, તુજ ગુણુ-રસ સંગ માચું. પ્રભુજી ! તો ૩.

૧૬. [રાગ મલકોષ]

કયુંકર ભક્તિ કરું પ્રભુ ! તેરી ?-કયું ૦ કોષ લોભ મહ માન વિષય રસ, છાંડત ગેલ ન મેરી-કયું ૧. કમ નચાવે તિમ હી નાચત, માયા વશ નટ ચેરી-કયું ૨. દષ્ટિ રાગ દહ બંધન બાંધ્યો, નિકસત ન લહી સેરી-કયું ૩ કરત પ્રશંસા સખ મિલ અપની, પત્નિદા અધિકેરી-કયું ૪. કહત માન જિન ભાવ ભક્તિ બિન, શવગતિ હોત ન તેરી-૫.

૩૦ શ્રી સિદ્ધ ભગવાનનું સ્તવન. (૧)

સિદ્ધ જગત શિરે શોભતા, રમતા આતમરામ; લક્ષ્મી લીલાની લેહેરમાં, સુખિયા છે શિવઠામ. સિદ્ધની શોભા રે શી કહું ! ૧. મહાનંદ અમૃતપદ નમો, સિદ્ધિ કૈવલ્ય નામ; અપુનભવ પ્રહ્લપદ વળી, અક્ષય સુખ વિશરામ. સિં ૨. સંશ્રેય નિઃશ્રેય અક્ષરા, દુઃખ સમસ્તની હાણુ; નિવૃત્તિ અપવગંતા, મોક્ષ સુક્તિ નિર્વાણુ સિં ૩ અચલ મહોદય પદ લાહું, બેતાં જગતના ઠાઠ; નિજ નિજ રૂપે રે જુળુઆં, વીત્યાં કમં તે આઠ. સિં ૪. અગુરુલઘુ અવગાહના, નામે વિકસે વદન, શ્રી શુભવીરને વંદતાં, રહિયે સુખમાં મગજ. સિં ૫.

શ્રી સિદ્ધ શિલાનું સ્તવન (૨)

શ્રી ગૌતમ પૃચ્છા કરે. વિનય કરી શીશ નમાય હો પ્રભુજી; અવિચળ સ્થાનક મેં સુષયું, કૃપા કરી મુજને બતાવો હો પ્રભુજી, શિવપુર નગર સોહામણું ૧. આઠ કરમ અળગાં કરી, સાર્યા આતમકાજ હો પ્રભુજી; છૂટ્યાં સંસારના દુઃખ થકી, તેને શહેવાનું કોણુ ઠામ હો પ્રભુજી. શિવપુર ૨. વીર કહે ઉદ્ધવ લોકમાં, સિદ્ધ શિલા તસ ઠામ હો ગૌતમ; સ્વર્ગ છવીસા ઉપરે, તેના બાર છે નામ હો ગૌતમ. શિવપુર ૩. લાખ પીસ્તાલીશ જ્ઞેજને, લાંબી ખોળી જ્ઞે જાણુ હો ગૌતમ; આઠ જ્ઞેજન જાડી વચ્ચે,

છેડે પાતળી અત્યંત વખાણી હો ગૌતમ. શિવપુરં ૪. અભુન સોના માંહે દીપતી, ગઢારી મઢારી જે જાણુ હો ગૌતમ; કટક તણી પરે નિમંલી, સુંવાળી અત્યંત વખાણી હો ગૌતમ. શિવપુરં ૫. શિલા યોજાંગી આવે ગયા, અધર રહ્યા છે બિરાજ હો ગૌતમ; અલોકથી જામ અઢ્યાં, સાર્યા આતમકાજ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૬. જુહાં જનમ નહિ મરણુ નહિ, નહિ જરા નહિ રોગ હો ગૌતમ; વૈરિ નહિ મિત્ર નહિ, નહિ સંજોગ નહિ વિજોગ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૭. જૂખ નહિ તૃષા નહિ, નહિ કૃષં નહિ શોક હો ગૌતમ; કમં નહિ કાયા નહિ, નહિ વિષય રસ લોગ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૮. શબ્દ રૂપ રસ ગંધ નહિ, નહિ કરસ નહિ વેદ હો ગૌતમ; બોલે નહિ ચાલે નહિ, મૌન જુહાં નહિ જેદ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૯. ગામ નગર એકે નહિ. નહિ વસ્તી નહિ ઉજ્જવ હો ગૌતમ; કાળ સુકાળ વર્તે નહિ, નહિ રાતદિન તીથીવાર હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૦. રાજ નહિ પ્રજ નહિ, નહિ ઠાકોર નહિ ઢાસ હો ગૌતમ; મુક્તિમેં શુરુ ચેલા નહિ, નહિ લધુ વઘઈ તાસ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૧. અનોપમ સુખ ઝીઝી રહ્યાં, અરૂપી જ્યોતિ પ્રકાશ હો ગૌતમ; સઘજાને સુખ સારીખા, સઘજાનો અવિચળ વાસ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૨. અનંતા વ મુકતે ગયા, શીર અનંતા જાય હો ગૌતમ; તોયે જ્યોતિ ડૂંધે નહિ, જ્યોતિમેં જ્યોત સમાય હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૩. કેવલજ્ઞાન સહિત છે, કેવલ દશન પાસ હો ગૌતમ; ક્ષાયિક સમકિત દીપતાં, કદીય ન હોય ઉદાસ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૪. એ સિદ્ધ સ્વરૂપ કેઇ યોજાજે, પામે અવિચલ ઠામ હો ગૌતમ; શિવ રમણી વેગે વરે, પામે સુખ અથાગ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૫.

૩૧ શ્રી જિનબિંબ સ્થાપન-સ્તવન કુમતિ લતા ઉન્મીલન સ્તવન

ભરતાદિકે ઉદ્ધારજ કીધો શત્રુજ્ય મોઝાર, સોનાતણા જેણે દેરાં કરાવ્યાં, રત્ન-તણા બિંબ થાખ્યાં; હો કુમતિ! કાં પ્રતિમા ઉથાપી? એ જિન વચને થાપી. હો કુમતિં ૧. વીર પછે બસે નેવું વરસે, સંપ્રતિ રાય સુજાણુ, સવા લાખ પ્રાસાદ કરાવ્યા, સવા કોડ બિંબ થાખ્યાં. હોં ૨. દ્રોપદીએ જિન પ્રતિમા પૂજી, સૂત્રમાં સાખ ઠરાણી, છડે અંજે તે વીરે ભાખ્યું; ગજુધર પૂરે સાખી. હોં ૩. સંવત નવસેંતાણું વરસે, વિમલ મંત્રીશ્વર જેહ, આબુ તણાં જેણે દહેરાં કરાવ્યાં, એ હજાર બિંબ થાખ્યાં. હોં ૪. સંવત અગીઆર નવાણું વરસે, રાજ કુમારપાલ, પાંચ હજાર પ્રાસાદ કરાવ્યાં, સાત હજાર બિંબ થાખ્યાં. હોં ૫. સંવત બાર પંચાણું વરસે, વસ્તુપાલ તેજપાલ, પાંચ હજાર પ્રાસાદ કરાવ્યાં, અગીઆર હજાર બિંબ થાખ્યાં. હોં ૬. સંવત બાર બોહોંતેર વરસે, સંઘવી ધન્નો જેહ, રાણકપુર જેણે દેરાં કરાવ્યાં, કોડ નવાણું દ્રવ્ય ખરચ્યાં. હોં ૭. સંવત તેર એકોતેર વરસે, સમરોશા રંગ શેક, ઉદ્ધાર પંદરમો શેત્રુજે કીધો, અગીઆર લાખ દ્રવ્ય ખરચ્યાં. હોં ૮. સંવત સોલ છોંતેર વરસે, આદરથાહને વારે; ઉદ્ધાર સોલમો શેત્રુજે કીધો, કરમાથાહે જશ લીધો. હોં ૯. એ જિન પ્રતિમા જિનવરસરખી, પૂજે ત્રિવિધ તુમે પ્રાણી; જિન પ્રતિમામાં સંદેહ ન રાખો, વાચક જસની વાણી. હોં ૧૦.

૩૨ શ્રી સહસ્રકૃટ (૧૦૨૪) જિન પ્રતિમા સ્તવન.

સહસ્રકૃટ જિન પ્રતિમા વદીયે, મન ધરી અધિક જગીસ વિવેકી; સુંદર મૂરતિ આત સોહામણી, એકસહસને ચોવીસ. વિં સહ૦ (એ ટેક) ૧. અતીત અનાગત ને વર્તમાનની, ત્રણ ચોવીશી હો સાર વિવેકી; એતેર જિનવર એકએક ખેત્રમે, પ્રભુમીને વારંવાર, વિં સહ૦ ૨. પાંચ ભરત વલી એરવત પાંચમે, સરખી રીત સમાજ વિવેકી; દશ ક્ષેત્રે થઇ થાયે સાતસે, ખીસ અધિક જિનરાજ. વિં સહ૦ ૩. પંચવિદેહે જિનવર શેઠે સો (૧૬૦) ભત્કૃષ્ટ એહીજ ટેવ વિવેકી; જિન સમાન જિન પ્રતિમા એલખી, ભક્તી કીજે હો સેવ. વિં સહ૦ ૪. પંચકલ્યાણક જિન ચોવીસના, વીસાસો (૧૨૦) તેહીજ થાય વિવેકી તે કલ્યાણક વિધિ થું સાચવી, લાભ અનંત કહાય. વિં સહ૦ ૫. પંચ વિદેહે હો હમણાં વિહરતા, વીસ અચ્છે આરહંત વિવેકી; શાશ્વ-તાજિન ઋષલાનન આદિહે ચાર (૪) અનાદિ અનંત. વિં સહ૦ ૬. એકસહસ ચોવીસ જિનવર તણી, પ્રાતમા એકએ ઠામ વિવેકી; પૂજ કરતાં જનમ સફલ હોવે, સીએ વંચીત કામ. વિં સહ૦ ૭. ત્રીનકાલ અઠાઇ દ્વીપમાં, કેવલનાણુ પહાણુ વિવેકી; કલ્યા-ણક કરી પ્રભુ ઈહાં સામઠાં, લાલે ગુણુમણી ખાણુ. વિં સહ૦ ૮. સહસ્રકૃટ સિદ્ધાયલ ઊપરે; તીમહિજ ધરણી વિહાર વિવેકી; તેથી અહ્લુત એ છે સ્થાપના, પાટન નગર મનર. વિં સહ૦ ૯. તીથં સકલ વલી તીથં'કર સહુ, એણે પૂજ તે પૂજય વિવેકી; એક જીન્હાથી મહિમા એહનો, કિણુ ભાતે' કહેવાય. વિં સહ૦ ૧૦. શ્રીમાલી કુલ દીપક જેતસી, શેઠ સુગુણુ ભંડાર વિવેકી; તસ સુત શેઠ શિરોમણિ તેજસી, પાટણુ નગ-રમે' ઠાતાર. વિં સહ૦ ૧૧. તેણે એ જિંબ ભરાવ્યા ભાવશુ', સહસ અધિકા ચોવીસ વિવેકી, કીધી પ્રતિષ્ઠા યુનમગચ્છ ધરુ, ભાવપ્રલ સૂરીશ. વિં સહ૦ ૧૨. સહસ જિનેસર વિધીથું પૂજસે, દ્રવ્યભાવ શુચિ હોય વિવેકી; એ ભવ પરભવ પરમ સુખી હોવે, લહરયે' નવનિધિ સોય. વિં સહ૦ ૧૩. જિનવર ભક્તિ કરે' મનરંગશુ', ભવિજનની એ છે રીત વિવેકી; દીપચંદ્ર સમ શ્રી જિનરાજજી, દેવચંદ્રની એ પ્રીત. વિં સહ૦ ૧૪.

૩૩ શ્રી ગિરનારજીનું સ્તવન [રાગ : માહરા વાલાજી-એ દેશી]

તોરણથી રથ ફેરી ચાલ્યા કંતરે પ્રીતમજી, આઠ ભવેની પ્રીતડી ત્રેડી તંત મહારા પ્રીતમજી, નવમે ભવ પણુ નેહ ન આણો મુજ રે, પ્રીં તો શે કારણુ એટલે આવવું તુજ, માં ૧. એક પોકાર સુણી તિયંચનો એમ રે, પ્રીં મૂકો અબલા રોતી પ્રભુજી કેમ; માં ૫૮ જીવના રખવાળમાં શિરદાર રે, પ્રીં તો કેમ વિલવતી સ્વામી મૂકો નારી. માં ૨. શિવ વધુ કેરું એહવું કેવું રૂપ રે, પ્રીં મુજ મૂકીને ચિત્તમાં ધરી જિન ભૂપ; માં જિનજી લિયે સહસાવનમાં વ્રત ભાર રે, પ્રીં ઘાતી કરમ ખપાવીને નિરધાર માં ૩. કેવલ ઋદ્ધિ અનંતી પ્રકટ કીધ રે, પ્રીં જાણી રાજુલ એમ પ્રતિષ્ઠા લીધ; માં જે પ્રભુજીએ કીધું કરવું તેહ રે, પ્રીં એમ કહી વ્રત ધર થઇ પ્રભુ પાસે જેહ. માં ૪. પ્રભુ પહેલાં નિજ શોક્યનું જોવા રૂપ રે, પ્રીં કેવલ જ્ઞાન લઇ ધઈ સિદ્ધ સ્વરૂપ માં શિવ વધુ વરીયા જિનવર ઉત્તમ નેમ રે, પ્રીં પદ્મ કહે પ્રભુ રાખ્યો અવિચલ પ્રેમ માં ૫.

૩૪ શ્રી આયુજનું સ્તવન

આયુ અચલ રણિયામણો રે લો, દેહવાડે મનોહાર સુખકારી રે; વાહલીયે જે સ્વર્ગશું રે લો, દેહલ દીપે ચાર બલીહારી રે, ભાવ ધરીને ભેટીયે રે લો. ૧. ખાર પાદશાહ વશ ક્રીયા રે લો, વિમલ મંત્રીસર સાર સુઃ; તેણે પ્રાસાદ નિપાહયો રે લો, રુષભજી જગદાધાર બલીહારી રે. આયુ અચલ રણિયામણો રે લો. ૨. તેહ ચૈત્યમાં જિનવરુ રે લો, આઠશે ને છોતેર સુઃ; જેહ દીઠે પ્રભુ સાંભરે રે લો, મોહ કર્યો જેણે જેર. બં આયુ ૩. દ્રવ્ય ભરી ધરતી મવી રે લો, લીધી દેહલ કાજ સુઃ; ચૈત્ય તિહાં મંડાવીયો રે લો, લેવા શિવપુર રાજ, બં આયુ ૪. પદ્મરશે કારીગરા રે લો, દીવીધરા પ્રત્યેક સુઃ; તેમ મહાન કારક વળી રે, વસ્તુપાલ એ વિવેક. બં આયુ ૫. કોરણી ધોરણી તિહાં કરી રે લો, દીઠે બને તે વાત સુઃ; પણ નાવ બાય મુખે કહી રે લો, સુર ગુરુ સમ વિજ્યાત. બં આયુ ૬. ત્રણે વરસે નીપન્યો રે લો, તે પ્રસાદ ઉત્તમ સુઃ; ખાર કોડી ત્રેપન લક્ષને રે લો, ખરચ્યા દ્રવ્ય ઉછરંગ. બં આયુ ૭. દેરાણી જેઠાણીના ગોખલા રે લો, દેખતાં હરખ તે થાય સુઃ; લાખ અઠાર ખરચીયા રે લો, ધન્ય ધન્ય એહની માય. બં આયુ ૮. મૂલ નાયક નેમીશ્વરુ રે લો, જન્મ થકી બ્રહ્મચાર સુઃ; નિજ સત્તા રમણી થાયો રે લો, ગુણ અનંત આધાર બં આયુ ૯. ચારસે ને અડસઠ લલા રે લો, જિનવર બિંબ વિશાલ સુઃ; આજ લલે મેં ભેટીયા રે લો, પાપ ગયા પાયાલ. બં આયુ ૧૦. રુપલ ધાતુમયી દેહ રે લો, એકસો પિસ્તાલીશ બિંબ સુઃ; ઔમુખ ચૈત્ય બુહારીયે રે લો, મરુધરમાં જેમ અંખા બં આયુ ૧૧. બાહું કાઉસગીયા તેહમાં રે લો, અગણ્યાસી જનરાય સુઃ; અચલગઢે બહુ જિનવરા રે લો, વંદુ તેહના પાય. બં આયુ ૧૨. ધાતુમયી પરમેશ્વરા રે લો, અદ્ભૂત બસ સ્વરૂપ સુઃ; ઔમુખ મુખ્ય જિન વંદતા રે લો, થાયે નિજ ગુણ ભૂપ. બં આયુ ૧૩. અઠારશે અઠારમાં રે લો, ચૈતર વદિ ત્રીજ દિન સુઃ; પાલણપુરના સંઘ શું રે લો, પ્રણમી થયો ધન ધન. બં આયુ ૧૪. તિમ શાંતિ જગદીશરુ રે લો, યાત્રા કરી અદ્ભૂત સુઃ; જે દેખી જિન સાંભરે રે લો, સેવ કરે પુર હુંત. બં આયુ ૧૫. એમ બાણી આયુ તણી રે લો, બાત્રા કરશે જેહ સુઃ; જિન ઉત્તમ પદ પામશે રે લો, પદ્મવિજય કહે તેહ બં આયુ ૧૬.

૩૫ શ્રી અષ્ટાપદ સ્તવન

(૧) અષ્ટાપદ અરિહંતજી મારા બહાલા રે આદીશ્વર અવધાર નમીયે નેહશું; માં દશ હજાર મુર્ચિદશું માં વરિયા શિવવધુ સાર. નમીયે ૧. ભરત ભૂપ ભાવે કર્યો માં ઔમુખ ચૈત્ય ઉદાર નં; જિનવર ચોવીશે જિહાં માં થાખ્યા અતિ મનોહાર. નં ૨. વણુ પ્રમાણે વિરાજતા માં લંછનને અલંકાર નં; સમ નાસાયે શોભતા માં, ચિહ્નુ દિયે ચાર પ્રકાર. નં ૩. મંદોદરી રાવણુ તિહાં માં નાટક કરતાં વિચાલ નં; તૂટી તાંત તવ રાવણુ માં. નિજ કર વીણુ તટલાલ. નં ૪. કરી બળવી તિણે સમે માં, પણ નવિ ત્રેડયું તે તાન નં; તીર્થંકર પદ બાંધું માં, અદ્ભૂત

ભાવશું ગાન. નં ૫. નિજ લખ્ધે ગૌતમ ગુરુ માં કરવા આવ્યા તે જાત નં; જગ ચિંતામણિ તિહાં કર્યું માં તાપસઓધ વિખ્યાત. નં ૬. એ ગિરિ મહિમા મોટકો માં, તેણે ભવ પામે જે સિદ્ધ નં. જે નિજ લખ્ધે જિન નમે માં, પામે શાશ્વત રીદ્ધ નં ૭. પદ્મવિજય કહે એહના માં કેતાં કરુંરે વખાણુ નં; વીરે સ્વસુખે વણુંયો માં, નમતાં કોડી કલ્યાણુ નં ૮.

(૨) અષ્ટાપદ ગરિયાત્રા કરનકું, રાવણુ પ્રતિહરિ આયા; પુષ્પક નામે વિમાને ઝેસી, મંદોદરી સુહાયા. શ્રીજિન પૂજી હો લાલ, સમકત નિર્મલ કીજે. નયણે નીરખી હો લાલ, નરભવ સફલો કીજે, હૈયડે હરખી હો લાલ, સમતા સંગ કરીજે. (એ આંકણી) ૧. ચઉ-મુખ ચઉગતિ હરણુ પ્રાસાદે, ચઉવિશે જિન ઝેઠા; ચઉદિશિ સિંહાસન સમનાસા, પૂરવ-દિશિ હોય જિઠા. શ્રીં ૨. સંભવ આદે દક્ષિણુ ચારે, પશ્ચિમ આઠ સુપાસા; ધર્મ આદિ ઉતર દિશિ જાણો, એવં જિણુ ચઉવીશા. શ્રીં ૩. ઝેઠા સિંહતણે આકારે, જિણુહર ભરતે કીધા, રચણુ ઝિંબ મૂરતિ ધાપીને, જગ જશ વાદ પ્રસિદ્ધા. શ્રીં ૪. કરે મંદોદરી રાણી નાટક, રાવણુ તાંત બળવે; માદલ વીણા તાલ તંબૂરો, પગરવ ઠમઠમકાવે. શ્રીં ૫. ભકિત ભાવે એમ નાટક કરતાં, તૂટી તંતી વિચાલે; સાંધી આપ નસા નિજ કરની, લઘુ કલાયું તતકાલે. શ્રીં ૬. દ્રવ્ય ભાવશું ભકિત ન ખંડી, તો અશ્વય પદ સાધ્યું; સમકત સુરતરુ ફલ પામીને, તીર્થંકર પદ બાંધ્યું. શ્રીં ૭. એણી પેરે ભવિજન જે જિન આગે, બહુ પરે ભાવના ભાવે; જ્ઞાનવિમલ ગુણ તેહના અહનિશ, સુરનર નાયક આવે. શ્રી. ૮.

૩૬ શ્રી સમેતશિખરના સ્તવનો.

સમેતશિખર જિન વંદિયે, મોહું તીરથ એહ રે; પાર પમાઠે ભવ તણો, તીરથ કહીયે તેહ રે. સમેતં ૧. અજિતથી સુમતિ જિણુંદ લગે, સહસ મુનિ પરિવાર રે; પદ્મ પ્રણુ શિવ સુખ વર્ધા, ત્રણુસે અહ અણુગાર રે. સમેતં ૨. પાંચશે મુનિ પરિવાર શું, શ્રી સુપાસ જિણુંદ રે; ચંદ્રપલ ત્રેયાંસ લગે, સાથે સહસ મુણિંદ રે. સમેતં ૩. જ હુનર મુનિરાજશું, વિમલ જનેશ્વર સીધા રે; સાત સહસશું ચૌદમા, નિજ કાર્યં વર કીધા રે. સં ૪. એકસો આઠશું ધર્મંજી, નવસેં શું શાંતિનાથ રે; કુંથુ અર એક સહસશું, સાથે શિવપુર સાથ રે. સં ૫. મલિલનાથ શત પાંચશું, મુનિ નમિ એક હુનર રે; તેત્રીસ મુનિ યુત પાસજી, વરિયા શિવસુખ સાર રે. સં ૬. સત્તાવીશ સહસ ત્રણુસે, ઉપરે ઝોગણુપચાસ રે; જિન પરિકર ખીજા કેઈ, પામ્યા શિવપુર વાસ રે. સં ૭. એ વીસે જિન એણે ગિરે, સિદ્ધા અણુસણુ લેછ રે; પદ્મવિજય કહે પ્રણુ મીયે, પાસ શામલનું ચેઈ રે. સં ૮.

(૨) આજ સફલ દિન ઉગ્યો હો, શ્રી સમેત શિખર ગિરિ ભેટીયો રે; કાંઈ જામ્યા પુષ્પ અંકુર, જૂલ અનાદિની ભાંગી હો; અજ જાગી સમકિત વાસના રે, કાંઈ પ્રગટ્યો આનંદ પૂર. આજં ૧. વિષમ પહાડની ઝાડી હો, નદી આડી ઝોલંઘી ઘણી રે; કાંઈ ઝોલંઘ્યા બહુ દેશ, શ્રી ગિરિરાજને નિરખી હો; મન હરખી હુઃખડા વિસર્ધા રે, કાંઈ પ્રગટ્યો ભાવ વિશેષ આજં ૨. વીશ ટુંકે ભગતે હો, વળી વીશે જિન પતિ રે; મેં ભેટ્યા ધરી બહુ

ભાવ, શામલા પાસણ હો; તવ દ્રુત્યા મોહાદિક રિપુ રે, એ તીરથ ભવ જલ નાવ. આજં ૩. તીરથ સેવા મેવા હો, મુજ હેવા લેવાને ઘણું રે; તે પૂરણ પામ્યો આજ, તીન ભુવન ઠકુરાઈ હો; મુજ આઈ સઘળી હાથમાં રે, કાંઈ સિંધ્યા સઘળાં કાજ. આજં ૪. આશ પાસ મુજ પૂરે હો, દુઃખ ચૂરે શામલીયો સદા રે; ત્રેવીશ્રમો જિનરાજ, એ પ્રભુના પદ પદે; સુખ પદે મુજ મન મે.હું રે, કવિ રૂપવિજય કહે આજ. આજં ૫.

(૩) જઈ પૂજે લાલ સમેતશિખર, ગિરિ ઉપર પાસણ શામળા; જિન ભગતે લાલ કરતાં, જિનપદ પાવે ટળે ભવ આંબળા. છહુરી પાળી દરશન કરીએ, ભવ સંચિત પાતિ-કડાં હરીએ; નિજ આતમ પુન્ય રસે ભરીએ, જઈ પૂજે લાલ. ૧. એ ગિરિની નિત સેવા કીજે ભણ શિવ સુખડાં કરમાં કીજે; ચિદાનંદ સુધારસ નિત પીજે, જઈ પૂજે લાલ. ૨. જિહાં જિહાં શિવ રમણી વરવા આયા, અજિતાદિક વીશે જિનરાયા; બહુ મુનિવર યુ શિવવધુ પાયા, જઈ પૂજે લાલ. ૩. તેણે એ ઉત્તમ ગિરિ જાણે, કરો સેવા આતમ કરી શાણો; એ ફરી ફરી નહી આવે ટાણો, જઈ પૂજે લાલ. ૪. તુમે ધન કણ કંચનની માયા, કરતાં અશૂચી કીની કાયા; કેમ તરશે વિષુ એ ગિરિરાયા, જઈ પૂજે લાલ. ૫. ઇમ શુભમતિ સુણી તાજ, એ ભજે જગગુરુ આતમ રાજ; ગિરવર દરશે ધરી મન શૂચી માજ, જઈ પૂજે લાલ. ૬. સંવત શર રીખી જખચંદ શમે, કાગણુ સુદી ત્રીજ બુધવાર ગમે, ગિરિ દરસણુ કરતાં ચિત્ત રમે, જઈ પૂજે લાલ. ૭ જિનના પદ પદ તણી સેવા, કરતાં નિત લહીએ શિવ મેવા; કહે રૂપવિજય મુજ તે હેવા, જઈ પૂજે લાલ. ૮.

૩૭ તારંગા મંડન શ્રી અજિતનાથ જિનસ્તવન

(૧) આનંદ અધિક ઉચ્છાહ ધરી દિલમાં ઘણો હો લાલ ધરી દિલમાં ઘણો હો લાલ, બહુ દિનનો ઉમાહ, સફલ થયો મુજ તણો હો લાલ સફલ થયો મુજતણો હો લાલ. ૧. ભવતારણુ તારંગ, અચલ અજબ નિરખીઓ હો લાલ અં હિયડું હેજ વિલાસ, ધરી ઘણું હરખિઓ હો લાલ. ધરી ૨. દંડ કલશ અભિરામ, ધનશું સોહતો હો લાલ ધનં ગગનશયું માંડઈ વાદ, પ્રસાદ મન મોહતો હો લાલ. પ્રસાદ ૩. કુમાર-પાલ નરિંદ, પરમ શ્રાવકે કર્યો હો લાલ પરમં ધન ધન હેમસૂરિંદ, જિણે નૃપ ઉધર્યો હો લાલ. જિણાઈં ૪. તિણે કીધો કુમર-વહાર, નામે દેવલ ભલો હો લાલ નામેં મહિયલમાં વિજયંત, જાણે ત્રિભુવન તિલો હો લાલ. જાણેં ૫. બેઠા શ્રી અજિત જિણુદં, ગજાંક મનોહરુ હો લાલ ગજાંકં વિજયા માત મદહાર, સોભાગી સુંદરુ હો લાલ. સોભાં ૬. ષટ ઋતુની વનરાજ, વિરાજે બિહું પરે હો લાલ વિરાં કોડિ શિલા જિહાં દિઠે ભવિજન મન ઠરે હો લાલ. ભવિં ૭. તારણુ દેવીના નામ, અછઈં રખવાલકા હો લાલ અછઈં એ ગિરિની મનોહાર, ભવિક સુખદાયકા હો લાલ. ભવિં ૮. ચારિ પાર્જિ ચઠી, ચિહું ગતિ દુઃખ નિકંદીએ હો લાલ ચિહુંં ભેટી અજિત જિણુદં, સદા આણુંદીએ હો લાલ. સદાં ૯. તોરણુ થલ ઉત્તંગ, કગરની કોરણી હો લાલ કગરનીં પૂતલી રૂપ અનૂપ, શોભા અનિ ચોગુણી હો લાલ. શોભાં ૧૦. સિદ્ધાચલ સમ એહ, આણુંદપુર પાસથી હો લાલ આણુંદં સફલ કરો અવતાર, સુદર્શન વાસથી હો લાલ સુદર્શનં ૧૧.

ઢાલ-(૨) સાહિબ અન્નિત જિણુંદા અવધારીએ, ઢાસ તણી અરઢાસ ઢો, સાહિબ ! શ્રી તારણુગિરિ મંડણો, મહિમા મહિમ નિવાસ ઢો. સાહિબં ૧. સાહિબ ! ગુણ અનંત છે તાહરે, તો કાં ન દિઓ ગુણ એક ઢો, સાહિબ ! તિણિ ગુણથી તુજને મિહું, ભકિત તણે સુવિવેક ઢો. સાહિબં ૨. સાહિબ ! રચણાયર એક રચણુકે ઢેતાં ન ઢોઈ ઢાણિ ઢો, સાહિબ ! નાસે લોકની આપઢા, વાઘે સુજસની વાણી ઢો. સાહિબં ૩.

(૨) તારંગાતીથં મબનું રે, આનંદ ઢે નિધાર તારંગાં અન્નિતનાથ પ્રભુ ભેટિયા રે, સુખ સંપત્તિ ઢાતાર. તારંગાં ૧ કુમારપાળે કરાવીયું રે. પાછળ જીણોદ્ધાર; સંવત્ સોળની સાલમાં રે, શોભે સુન્દરાકાર. તારંગાં ૨. સિદ્ધશિલાની ઉપરે રે, જે જિન ઢેરી સાર; કોટિશિલા પર ઢેરી જે રે, પ્રવેતાંબર મનોહાર. તારંગાં ૩. ધર્મપાપની બારીએ રે, એક ઢેરી સુખકાર; જિન પ્રતિમાઓ જિન સમી રે, ભેટી ભાવ વિશાલ. તારંગાં ૪. કુઢરતી ગુફઓ બઢી રે, તીથં પવિત્ર વિચાર, કોટી મનુષ્યો સિદ્ધિયાં રે, વન્ડ વાર હબર. તારંગાં ૫. તારંગા મન્નિહરની રે, ઉચ્ચાઈ શ્રીકાર, ઢેખી શીર્ષ ધુણાવતા રે, યાત્રાળુ નરનાર. તારંગાં ૬. ગુજરના પાવનકરું રે, તીથં વડું ગુણુકાર; બુદ્ધિસાગર તીથંની રે, યાત્રા જ્યજ્યકાર. તારંગાં ૭.

(૩) તારંગા ગઢ અન્નિત જિનેશ્વર, પૂજતાં સુખ થાય રે; અન્નિત બને નિજ આતમધ્યાને, મોહ તે ભાગ્યો ભય રે. તારંગાં ૧. જમરી સંગે ધયલ જમરી;—રૂપને ધ્યાને પાય રે; તેમ પ્રભુના ધ્યાને રહેતાં, આતમ તદ્રૂપ થાય રે. તારંગાં ૨. દ્રવ્ય ભાવથી યાત્રા કરવી, પ્રભુની સદ્ગુણુ વરવા રે, સેવા પૂજા, ગાયન, ભકિત, પ્રભુ ગુણને અનુસરવા રે, તારંગાં ૩. પ્રભુ સમ ગુણુ નિજ આતમમાંઢી, તેહને આવિલાંવ રે; કરવા સાધન યાત્રાદિક સહુ, ચૂકે ન સમકિતી ઢાવ રે. તારંગાં ૪. આતમની શુદ્ધિ કરવાને. તુજ અવલંબન ઢીધું રે; બુદ્ધિસાગર સાધ્યો પયોગે, નિજ સુખ નિજને ઢીધું રે. તારંગાં ૫.

૩૮ શ્રી તીર્થમાળાનું સ્તવન

શત્રુંજે ઋષભ સમોસર્યા, ભલા ગુણુ ભર્યા રે, સિદ્ધા સાધુ અનંત, તીરથ તે નમું રે, તીન કઢયાણુક તિહાં થયા, મુકતે ગયા રે, નેમીશ્વર ગિરનાર. તીરથં ૧. અષ્ટાપઢ એક ઢેહેરે, ગિરિ સેહરે રે, રતે મરાંબ્યાં જિણ. તીરથં આખૂ ચૌમુખ અતિ ભલો, ત્રિભુવન તિલો રે, વિમલવસઈ વસ્તુપાલ. તીરથં ૨. સમેત શિખર મોહામણો, રજિયામણોરે, સિદ્ધાતીર્થં કર વીશ, તીરથં નયરી ચંપા નીરખીએ, હુંકે હરખીએ રે. સિદ્ધા શ્રી વાસુપૂજ્ય. તીરથં ૩. પૂર્વદિશે પાવાપુરી, ઋધે ભરી રે, મુકત ગયા મહા વીર, તીરથં જેસલમેર બુઢારીએ, ઢુઃખ વારીએ રે, અરિહંત ખિંબ અનેક, તીરથં ૪. ખીકાનેર જ વંદિએ રે, અહિરંત ઢેહેરાં આઠ, તીરથં સેરીસરે શખેશ્વરે રે, પંચા. સરે રે, ક્ષોધી થંભણુ પાસ. તીરથં ૫. અંતરીક્ષ અબવરો અમીઝરે રે, જીસવલો જગનાથ, તીરથં ત્રૈલોક્ય ઢીપક ઢેહેરા બત્રા કરો રે, રાણુકપુરે રિસઢેશ. તીરથં ૬. શ્રી નાડુલાઈ બઢવો ગોઢી સ્તવોરે, શ્રી વરકાણો પાસ. તીરથં નંદીશ્વર ઢેહરાં બાવન ભલાં રે, રુચક કુંડલે ચાર ચાર તીરથં ૭ શાશ્વતી અશાશ્વતી પ્રતિમ છતીરે, સ્વર્ગ

મૃત્યુ પાતાલ તીરથ૦ તીરથ યાત્રા ફલ તીહાં, હોએ મુજ ઇહાં રે, સમય સુંદર કહે એમ. તીરથ૦ ૮.

૩૯ શ્રી પાંચતીર્થનું સ્તવન

હે સાહેબજી! નેક નજર કરી નાથ સેવકને તારો; હે સાહેબજી મહેર કરી પૂજનું ફલ મને આપો, પ્રભુ તુજ મૂરતી મોહન વેલી પૂજે સૂર અપછરા અલખેલી; વર ધનસાર કેસરથું લેળી, હે સાહેબજી૦ ૧. સિદ્ધાચળ તીર્થ લવી સેવો, ચૌદહેને તીરથ નહી એવો, એમ બોલે દેવાધદેવો. હે સાહેબજી૦ ૨. ગીરનારે જઈએ નેમ પાસે, ઇહાં ભવિજન સિદ્ધિ થાશે. જશ ધ્યાને પાતિકડાં નાસે. હે સાહેબજી૦ ૩. આબુગઢે આદિ જિનરાયા, નેમનાથ શીવાદેવી જાયા, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર ગુણુ ગાયા. હે સાહેબજી૦ ૪. વળી સમેતશિખરે જગના ઇશ, ગયા મોક્ષે જિનરાજ વીશ, ધ્યેય ધ્યાવો ભવિજન નિશદીશ. હે સાહેબજી૦ ૫. અષ્ટાપદે સકળ કર્મ ટાળી, પ્રભુ વરીયા શીવ વધુ લટકાળી, આદીશ્વર પૂજતાં દીવાળી. હે સાહેબજી૦ ૬. એ તીર્થ પ્રભુમો મનરંગે, વળી પૂજે પ્રભુને નવ અંગે, કહે ધર્મઅંદ્ર અતિ ઉમંગે. હે સાહેબજી૦ ૭.

૪૦ ભાવનગર મંડન દેરાસરજી સ્તવન

આવો આવોને આજ સજ્જન સરખી ટાળી, એણે સંસારે ભમતા પામ્યા, નરભવ સુકૃત ઝોળી, આવો આવો ને રાજ (એ આંચલી) સમકીત ઠાંતણુ કરી મુખ પાવન આજસ ઉલ ઉતારી, પ્રવચન પાણી એ અંગ પખાલી મિથ્યા મેલ નિવારી આવો૦ ૧. દેશવિરતિ સુચી ચીવર પહેરો, જિન સ્તુતિ હાર સોહાવો; સન્મુખ ભાવે તિલક બનાવો, આજી શીશ ચઢાવો. આવો૦ ૨. મૈત્રી ભાવના કનક કચોલી, મુહિતા કેશર ધોળી; ઉપશમ સરસ બરાસને લેળી; પ્રમુ પૂજે રંગરોળી આવો૦ ૩. ભાવનગરમાં આદિમ અરિહા, આત્મ અલેદે નિરખ્યો; વસ્તુ સ્વભાવે ચેતન સત્તા, સહુમે સરખી પરખ્યો. આવો૦ ૪. વીરથી પણ સય સીસેર વપે જલહ પુણ્ય વિલાસી તેણે સિદ્ધાચલ ઉપર સ્થાપ્યા મુળનાયક સુહરાશી૦ આવો૦ ૫. અતુકમે ભાવનગરમાં દેવળ, સુંદર સ્વર્ગ વિમાન; ઘોઘામાંથી તે પ્રમુ આણી સ્થાપ્યા સુગુણુ નિધાન આવો૦ ૬. લાઘા લીલા સુત સુવિવેકી કુવરજી કુલ દીવો; જિનશાસન પ્રભાવક શ્રાવક કુલ મંડન ચીરજીવો. આવો૦ ૭. જેહુની સહાયે સંઘ મનોરથ ચૈત્ય સરાડે ચડ્યો સત્તર ત્રાણુ મહા વહ પાંચમ ઉચ્ચે અંબર ચડ્યો. આવો૦ ૮. પ્રભુ પૂજથી પ્રભુ પદ પાવે ઇંદ્રી ભમરી ન્યાયે; સદ્-ગુરુ ખીમા વિજય સુપસાયે, સેવક જિનગુણુ ગાયે આવો૦ ૯.

૨

ભાવનગરમાં લેટીયે વિમલાચળ સ્વામી૦ (૨) આનંદી આદિમ પ્રભુ નિજ સંપદરામી ભાવ૦ ૧. ધ્યેય પણે તીહુ લોકમાં ધ્યાતાને પ્યારો (૨) જમ ભાજન રવિ ણિખથું નિશ્ચયથી ન્યારો. ભા૦ ૨. ધ્યાતા ધ્યેયપણુ લહે ધ્યાનાંતર ભાજે. (૨) ઇંદ્રી ભમરી સંગને ભમરી થઈ રાજે. ભાવ૦ ૩. સંસારી સિદ્ધાત્મા થાયે પાપ પખાલી, રસવેધક કંચન યથા ત્રાંજુ મળ ગાળી. ભાવ૦ ૪. સંગી રંગી અતાદિનો તજી કર્મ ત્રિયોગી ખીમાવિજય જિનરાજથી થાયે અચલ અયેગી. ભાવ૦ ૫.

૪૧ બીજા તિથિનું સ્તવન

સરસ વચનરસ વરસતી, સરસતી કલા ભંડાર; બીજ તણે મહિમા કહું; જિમ કહ્યો શાસ્ત્ર મોઝાર. ૧. જ'બૂદીપના ભરતમાં, રાજગૃહી ઉદ્યાન; વીર જિજ્ઞાંસ સમોસર્થા, વાંદવા આવ્યા રાજન. ૨. શ્રેણિક નામે ભૂપતિ, બેઠા બેસણુ ઠાય; પૂછે શ્રી જિનરાયને, ઘો ઉપદેશ મહારાય. ૩ ત્રિગટે બેઠા ત્રિભુવનપતિ, દેશના દિયે જિનરાય; કમળ સુકોમળ પાંખડી, એમ જિન હૃદય સોહાય. ૪. શશિ પ્રગટે જિમ તે દિને, ધન્ય તે દિન સુવિહાણુ; એક મને આરાધતાં, પામે પદ નિર્વાણુ. ૫

લાલ પહેલી :-કલ્યાણુક જિનના કહું; સુણુ પ્રાણીજીરે; અભિનંદન અરિહંત, એ ભગવંત, ભવિ પ્રાણીજીરે; માથ સુદી બીજને દિને સુણુ પામ્યા શિવ સુખ સાર, હરખ અપાર, ભવિ ૧. વાસુપૂજ્ય જિન ખારમા, સુણુ એહી જ તીથે થયું નાણુ, સફળ વિહાણુ; ભવિ ૨ અષ્ટકમં ચૂરણુ કરી, સુણુ અવગાહન એકવાર, મુકિત મોઝાર. ભવિ ૨. અરનાથ જિનજી નમું; સુણુ અઠાદશમા અરિહંત, એ ભગવંત, ભવિ ઉન્નવલ તિથિ કાગણુ ભલી, સુણુ વરીયા શિવવધુ સાર, સુંહર નાર. ભવિ ૩. દશમા શીતળ જિનેશ્વર, સુણુ પરમ પદની એ વેલ, ગુણુની રેલ; ભવિ વૈશાખ વદિ બીજને દિને, સુણુ મૂક્યો સરવે એ સાથ, સુર નર નાથ. ભવિ ૪. શ્રાવણુ સુદની બીજ ભલી, સુણુ સુમતિનાથ જિનદેવ, સારે સેવ; ભવિ એણિ તિથિએ જિનજી તણા, સુણુ કલ્યાણુક પંચ સાર, ભવનો પાર. ભવિ ૫.

લાલ બીજ :-જગપતિ જિન ચોવીશમે રે લાલ, એ ભાખ્યો આધિકારરે, ભવિક જન; શ્રેણિક આદે સહુ મળ્યારે, શકિત તણે અનુસાર રે; ભવિક જન, ભાવ ધરીને સાંભળો રે, આરાધો ધરી હેત રે, ભવિકજન! ભાવ ૧. દોય વરસ દોય માસની રે લાલ, આરાધો ધરી ખંતરે, ભવિક ઉજમણુ વિધિયું કરો રે લાલ, બીજ તે મુકિત મહંત રે. ભવિક ભાવ ૨. માર્ગ મિથ્યા દૂરે તળે રે લાલ, આરાધો ગુણુ થોક રે; ભવિક વીરની વાણી સાંભળી રે લાલ, ઉછરંગ થયા બહુ લોક રે, ભવિક ભાવ ૩. એણિ બીજે કંઈ કેઈ તયારે લાલ, તળી તરશે કરશે સંગરે; ભવિક શશિ સિધિ અનુમાનથી રે લાલ શૈલ નાગધર અંક ભવિક ભાવ ૪. અષાડ શુદિ દશમી દિને રે લાલ, એ ગાયો સ્તવન રસાળ રે; ભવિક નવલ વિજય સુપસાયથી રે લાલ, અતુરને મંગળમાલ રે. ભવિક ભાવ ૫.

કળશ-એમ વીરજિનવર, સયલસુખકર, ગાયો અતિ ઉલટભરે; અષાડ ઉન્નવળ દશમી દિવસે, સંવત અઠાર અટોતરે; બીજ મહિમા એમ વણુવ્યો, રહી સિદ્ધપુર ચોમાસએ; જેહ ભવિક ભાવે સુણુ ગાવે, તસ ધરે લીલ વિલાસએ. ૧.

૪૨ શ્રી જ્ઞાનપંચમીના સ્તવનો.

શ્રી જિનવરને પ્રગટ થયું રે, ક્ષાયિક ભાવે જ્ઞાન; દોષ અઠાર અભાવથી રે, ગુણુ ઉપન્યા તે પ્રમાણુ રે; ભવિયા વંદો કેવલ જ્ઞાન, પંચમી દિન ગુણુ ખાણુ રે. ભવિયા ૧. અન્નમીના નામનો રે, કીરથો વિશેષ કહેવાય; એ તો મધ્યમ ભાવે કરી રે,

વચન ઉદ્ભવ ઠરાય રે. ભવિયાં ૨. ધ્યાન ટાણે પ્રભુ તું હોયે રે, અલખ અગોચર રૂપ; પરા પશ્યંતી પામીને રે, કાંઈ પ્રમાણે મુનિ ભૂપ રે. ભવિયાં ૩. છતી પર્યાય જે જ્ઞાનના રે; તે તો નવિ બદલાય; સ્વેચ્છા નવી નવી વર્તાના રે, સમયમાં સર્વ જાણાય રે. ભવિયાં ૪. ખીજ જ્ઞાન તણી પ્રભા રે, એહમાં સર્વ સમાય; રવિ પ્રભાથી અધિક નહિ રે, નક્ષત્ર ગુણ સમુદાય રે. ભવિયાં ૫. ગુણ અનંતા જ્ઞાનના રે, જાણે ધન્ય નર તેહ; વિજ્યલક્ષ્મી સુરિ તે લહે રે, જ્ઞાન મહોદય જેહ રે. ભવિયાં ૬.

૨

જી રે માહ રે શ્રીજિનવર ભગવાન, અરિહંત નિજ નિજ જ્ઞાનથી. જી રે જીં સંયમ સયમ જાણુંત, તવ લોકાંતક માનથી. જી રે જી. ૧. જીં તીર્થ વર્તાવિ નાથ, ઈમ કહી પ્રભુમે તે સુરા જી રે જી; જીં ષટ અતિશયવંત જ્ઞાન, લેઈને હુરખે સુરનરા જી રે જી. ૨. જીં ઇષ્ટવિધ સવિ અરિહંત, સર્વ વિરતિ જળ ઉચ્ચરે જી રે જી; જીં મનઃપર્યાવ તવ નાણ, નિર્મલ આતમ અનુસરે જી રે જી. ૩. જીં જેહ ને વિપુલ મતિ તેહ, અપ્રતિષ્ઠાતી પણે ઉપજે જી રે જી; જીં અપ્રમાદિ જ્ઞાદવંત, ગુણ ઠાણે ગુણ નીપજે. જી રે જી. ૪. જીં એક લક્ષ પીસ્તાલીશ હુબર, પાંચશે એકાણું જાણીયે જી રે જી; જીં મન જ્ઞાની મુનિરાજ, ચોવીશ જિનના વખાણીયે જી રે જી. ૫. જીં હું વંદુ ધરી નેહ, સવિ સંશય હરે મન તણા જી રે જી; જીં વિજ્ય લક્ષ્મી શુભ ભાવ, અનુભવ જ્ઞાનનાં ગુણ ઘણા જી રે જી. ૬.

૩

ઠાણ પહેલી :-સુત સિદ્ધારથ ભૂપનો રે, સિદ્ધારથ ભગવાન; બારહ પર્ષદા આગજે રે, ભાષે શ્રી વદ્ધાંમાનો રે. ૧. ભવિયણુ! ચિત્ત ધરો, મન વચ કાય ઉમાયો રે; જ્ઞાન ભગતિ કરો. ગુણ અનંત આતમ તણા રે, મુખ્યપણે તિહાં દોય; તેમાં પણ જ્ઞાન જ વડું રે, જિજ્ઞુથી દંસણુ હોય રે. ભં ૨. જ્ઞાને ચારિત્ર ગુણ વધે રે, જ્ઞાને ઉદ્યોત સહાય; જ્ઞાને ધિવિરપણું લહે રે, આચારજ ઉવઝાય રે. ભં ૩. જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં રે, કઠિણ કરમ કરે નાશ; વન્હિ જેમ ઈષ્ટણુ દહે રે, ક્ષણમાં જ્યોતિ પ્રકાશો રે. ભં ૪. પ્રથમ જ્ઞાન પછે દયા રે, સંવર મોહ વિનાશ; ગુણ સ્થાનક પગ થાલીયે રે, જેમ ચહે મોક્ષ આવાસો રે. ભં ૫. મધ મુચ્ચ ઓહિ મન પલ્લવા રે, પંચમ કેવલ જ્ઞાન; ચઉ મુંગા શ્રુત એક છે રે, સ્વપર પ્રકાશ નિદાનો રે. ભં ૬. તેહનાં સાધન જે કહ્યાં રે, પાટી પુસ્તક આદિ; લખે લખાવે સાચવે રે, ધર્મી ધરી અપ્રમાદો રે. ભં ૭. ત્રિવિધ આશાતના જે કરે રે, ભણુતાં કરે અંતરાય; અંધા બહેશ બોબદા રે, મુંગા પાંગુલા થાય રે. ભં ૮. ભણુતાં ગણુતાં ન આવડે રે, ન મલે વલ્લભ ચીજ; ગુણમંજરી વરહત પરે રે, જ્ઞાન નિરાધન ખીજ રે. ભં ૯. પ્રેમે પૂછે પર્ષદા રે, પ્રણમી જગગુરુ પાય; ગુણમંજરી વરહતનો રે, કહો અધિકાર પસાયો રે. ભં ૧૦.

ઠાણ બીજી :-જંબૂદીપના ભરતમાં રે, નયર પદમપુર ખાસ; અજિતસેન રાજ તિહાં રે, રાણી યશોમતી તાસ રે. ૧. પ્રાણી આરાધો વર જ્ઞાન, એ હજ મુર્તિ નિદાન રે; પ્રાણીં

વરહત કુવર તેહનો રે, વિનયાદિક ગુણવંત; પિતરે ભણવા મૂકિઓ રે, આઠ વરસ જખ હુંત રે. પ્રાં ૨. પંડિત યત્ન કરે ઘણો રે, છાત્ર ભણાવણ હેત; અક્ષર એક ન આવડે રે, અથ તણી શી ચેત રે. પ્રાં ૩. કેઢે વ્યાપી દેહડી રે, રાજા રાણી સચિંત; શ્રેષ્ઠી તેહીજ નયરમાં રે, સિંહદાસ ધનવંત રે. પ્રાં ૪. કપૂરતિલકા ગેહિની રે, શીલે શોભિત અંગ; ગુણમંજરી તસ ઝેટડી રે, મુંગી રોગે અંગ રે. પ્રાં ૫. શેલ વરસની સા થઈ રે, પામી યૌવન વેશ; દુભંગ પણ પરણે નહી રે, માત પિતા ધરે ખેદ રે. પ્રાં ૬. તેણે અવસરે ઉદ્યાનમાં રે, વિજયસેન ગણધાર; જ્ઞાન રચણ રચણાયરુ રે, ચરણ કરણ વ્રતધાર રે. પ્રાં ૭. વનપાલક ભૂપાલને રે, દીધી વધાઈ ભમ, ચતુરંગી સેના સજી રે, વંદન ભવે તામ રે. પ્રાં ૮. ધર્મ દેશના સાંભલે રે, પુરજન સહિત નરેશ; વિકસિત નયણ વદન મુદા રે, નહિ પ્રમાદ પ્રવેશ રે. પ્રાં ૯. જ્ઞાન વિરાધન પરભવે રે, મુરખ પર આધીન; રોગે પીડયા ટળવલે રે, દીસે દુઃખીયા દીન રે. પ્રાં ૧૦. જ્ઞાન સાર સંસારમાં રે, જ્ઞાન પરમ સુખ હેત; જ્ઞાન વિના જગ જીવડા રે, ન લહે તત્ત્વ સંકેત રે. પ્રાં ૧૧. શ્રેષ્ઠી પૂછે મુણિદને રે, ભાષો કરુણાવંત; ગુણમંજરી મુજ અંગળ રે, કનણ કમં વિરતંત રે. પ્રાં ૧૨.

ઢાલ ત્રીજી :-ધાતકી ખંડના ભરતમાં, ખેટક નગર સુકામ; વ્યવહારી જિન દેવ છે, ધરણી સુંદરી નામં ૧. અંગજ પાંચ સોહામણા, પુત્રી ચતુરા ચાર; પંડિત પાસે શીખવા તાતે મૂકયા કુમાર. ૨. બાલ સ્વભાવે રમતા, કરતાં દહાડા બચ; પંડિત મારે ત્યારે, મા આગલ કહે આચ. ૩. સુંદરી સંખણી શીખવે, ભણવાનું નહિ કામ; પંડયો આવે તેડવા, તો તસ હણુજ્યો તામ. ૪. પાટી ખડિયા લેખણા, બાળી કીધાં રાખ; શકને વિદ્યા નવિ રૂચે, જેમ કરહાને દ્રાખ. ૫. પાડા પરે મોહટા થયા, કન્યા ન દીયે કાય; શેઠ કહે સુણુ સુંદરી, એ તુજ કરણી જોય ૬. તડકી ભાષે ભામિની, ખેટા ખાપના હોય; પુત્રી હોયે માતની, જાણે છે સહુ કાય. ૭. “રે રે પાપિણી! સાપિણી! સામા ખોલ મ ખોલ; “રીસાલી કહે” “તાહરો, પાપી ખાપ નિટોલ.” ૮. શેઠ મારી સુંદરી, કાળ કરી તતખેવ; એ તુજ ખેટી ઉપની, જ્ઞાનવિરાધન હેવં ૯. મૂર્છાગત ગુણમંજરી, જાતિ સમરણ પામી; જ્ઞાન દીવાકર સાચો” ગુરુને કહે શિર નામિ. ૧૦. શેઠ કહે સુણો સ્વામી, કેમ બચે એ રોગ; ગુરુ કહે “જ્ઞાન આરાધો,” સાધો વંછિત યોગ. ૧૧. ઉજ્જવલ પંચમી સેવો, પંચ વરસ પંચ માસ; “નમો નાણુસ્સ” ગણુણુ ગણો, ચોવિહારો ઉપવાસ. ૧૨. પૂરવ ઉત્તર સન્મુખ, જપિયે દોય હજાર; પુસ્તક આગલ ઢેકયે, ધાન્ય ફલાદિ ઉદાર. ૧૩. દીવો પંચ દીવટ તણો, સાથિઓ મંગલ ખેહ; પોસહમાં ન કરી શકે, તેણે વિધિ પારણુ એહ. ૧૪. અથવા સૌભાગ્ય પંચમી, ઉજ્જવલ કાર્તિક માસ; જવજીવ લગે સેવીયે, ઉજ્જમણા વિધિ ખાસ. ૧૫.

ઢાલ ચોથી :-પાંચ પોથી રે, ઠવણી પાઠાં વિટાંગણાં, ચાખખી દોરા રે પાટી પાટલા વતરણાં; મસી કાગલ રે, કાંખી ખડિઆ લેખણી, કવત્રી દાખલી રે, અંકુઆ ઝરમદ મુંજણી. ૧. ત્રોટક-પ્રાસાદ પ્રતિમા તાસ ભૂષણ. કેસર અંદન ડાખલી, વાસકુપિ વાલા

કુંચી, અંગકુંડળાં છાજડી; કલશ થાલી મંગલદીવો, આરતિને ધૂપણાં, ચરવલા મુહપત્તિ સાહમિવચ્છલ, નોકારવાલી થાપના. ૨. ઢાલ-જ્ઞાન દરિસણુ રે, ચરણના સાધન જે કહ્યાં, તપ સંયુક્ત રે, ગુણમંજરી એ સદ્દેહાં; નૃપ પૂછે રે, વરહત્ત કુંચરને અંગ રે, રોગ ઉપનો રે, કવણુ કરમ ભંગ રે. ૩. ત્રોટક-મુનિરાજ ભાસે જંખૂદિપે, ભરત સિહુપુર ગમ એ, વ્યવહારી વસુ તાસ નંદન, વસુસાર વસુદેવ નામ એ; વન માહે રમતાં હોય બંધવ, પુણ્ય યોગે ગુરુ મદ્યા, વૈરાગ્ય પામી ભોગ વામી, ધર્મ ધામિ સંવર્ધા. ૪. ઢાલ-લઘુ બાંધવ રે, ગુણવંત ગુરુ પદવી લહે, પશુસય મુનિને રે, સારણુ વારણુ નિતુ દિએ, કર્મ યોગે રે, અશુભ ઉદય થયો અન્યદા, સંધારે રે, પોરિસી ભણી પોક્યા યદા. ૫. ત્રોટક-સર્વાધાતિ નિંદ વ્યાપી, સાધુ માગે વાયણા, ઉંઘમાં અંતરાય થાતાં, સૂરિ હુવા દુમણા; જ્ઞાન ઉપર દ્રેષ જાગ્યો, લાગ્યો મિથ્યા ભૂતડો, પુણ્ય અમૃત ઢોલી નાખ્યું, ભર્યો પાપ તણો ઘડો. ૬. ઢાલ-મન ચિતવે રે, કાં મુજ લાગ્યું પાપ રે, શ્રુત અભ્યાસો રે, તે એવડો સંતાપ રે; મુજ બાંધવ રે, લોચણુ સયણુ સુખે કરે; મૂરખના રે, આઠ ગુણ મુખ ઉચ્ચરે. ૭. ત્રોટક-બાર વાસર કોઇ મુનિને, વાયણા દીધી નહી, અશુભ ધ્યાને આયુ પૂરી, ભૂપ! તુજ નંદન સહી; જ્ઞાન વિરાધન મૂઠ જડપણું, કોઠની વેદન લહી, વૃદ્ધ બાંધવ માન સરોવર, હંસ-ગતિ પામ્યો સહી. ૮. ઢાલ-વરહત્તને રે, જાત સમરણુ ઉપન્યું; ભવ દીઠો રે, ગુરુ પ્રજ્ઞમી કહે શુભ મનો; ધન્ય ગુરુજી રે. જ્ઞાન જગત્રય દીવડો; ગુણ અવગુણુ રે, ભાસન જે જગ પવરડો. ૯. ત્રોટક-જ્ઞાનપાવન સિદ્ધિ સાધન, જ્ઞાન કહો કેમ આવડે, ગુરુ કહે તપથી પાપ નાસે, ટાઠ જેમ ઘન તાવડે; ભૂપ પલણે પુત્રને પ્રભુ, તપની શક્તિ ન એવડી, ગુરુ કહે પંચમી તપ આરાધો, સંપદા થયો એવડી. ૧૦.

ઢાલ પાંચમી :-સદ્ગુરુ વચણુ સુધારસે રે, ભેરી સાતે ઘાત, તપશું રંગ લાગ્યો; ગુણમંજરી વરહત્તનો રે, નાઠો રોગ મિથ્યાત. તં ૧. પંચમી તપ મહિમા ઘણો રે, પસર્યો મહીયલ માંહી; તં ૨. કન્યા સહસ સ્વયંવરા રે, વરહત્ત પરણ્યો ત્યાંહી. તં ૩. ભૂપે ક્રીધો પાટવી રે, આપ થયો મુનિ ભૂપ; તં ૪. ભીમ ક્રાંત ગુણે કરી રે, વરહત્ત રવિ શશિ રૂપ તં ૫. રાજ રમા રમણી તણા રે, ભોગવે ભોગ અખંડ; તં ૬. વરસે વરસે ઉજવે રે. પંચમી તેજ પ્રચંડ. તં ૭. ભુક્તભોગી થયો સંજમી રે, પાલે વ્રત ખટકાય; તં ૮. ગુણમંજરી જિનચંદ્રને રે, પરણાવે નિજ તાય. તં ૯. મુખ વિલસી થઈ સાધવી રે, વૈજયંતે હોય દેવ; તં ૧૦. વરહત્ત પણુ ઉપનો રે, જિહાં સ્ત્રીમંધર દેવ. તં ૧૧. અમરસેન રાજ ઘરે રે, ગુણવંત નારી પેટ; તં ૧૨. લક્ષણુ લક્ષિત રાયને રે, પુણ્યે ક્રીધો ભેટ. તં ૧૩. શુરસેન રાજ થયો રે, સો કન્યા ભરતાર; તં ૧૪. સ્ત્રીમંધરવામી કને રે, સુષ્ટી પંચમી અધિકાર. તં ૧૫. તિહાં પણુ તે તપ આહયું રે, લોક સહિત ભૂપાલ; તં ૧૬. દશ હજાર વરસાં લગે રે, પાલે રાજ્ય ઉદાર. તં ૧૭. ચાર મહાવ્રત ચોંપશું રે, શ્રી જિનવરને પાસ; તં ૧૮. કેવલધર સુક્ત ગયો રે, સાહિ અનંત નિવાસ. તં ૧૯. રમણી વિજય સુભાપુરી રે, જંખૂ વિદેહ મજાર; તં ૨૦. અમરસિંહ મહી-

પાલને રે, અમરાવતી ધર નાર. તં ૧૧. વૈજ્યંત થકી ચવી રે, ગુણમંજરીનો જીવ; તં માનસરસ જેમ હંસલો રે, નામ ધયુ' સુશ્રીવ તં ૧૨. વીશે વરસે રાજવી રે, સહસ ચોરાશી પુત્ર; તં લાખ પૂરવ સમતા ધરે રે, કેવલ જ્ઞાન પવિત્ર. ૧૩. પંચમી તપ મહિમા વિષે રે, લાગે નિજ અધિકાર; તં જેણે જેહથી શિવપદ લહ્યું રે, તેને તસ ઉપકાર. તાં ૧૪.

ટાલ છઠ્ઠી :- ચોવીશ દંડક વારવા, હું વારીલાલ, ચોવીશમો જિનચંદ્રે, હું વારીલાલ; પ્રગથો પ્રાણુત સ્વર્ગથી, હું ત્રિશલા ઉર સુખકંઠ રે હું ૧. મહાવીરને કરું વંદના; હું પંચમી ગતિને સાધવા, હું પંચમ નાણુ વિલાસ રે; હું મહાનિરીય સિદ્ધાંતમાં, હું પંચમી તપ પ્રકાશ રે. હું ૨. અપરાધી પણ ઉદ્ધર્યો, હું ચંડકોસિઓ સાપ રે; હું યજ્ઞ કરંતા બામણુ, હું સરખા કીધા આપ રે. હું ૩. દેવાનંદા પ્રાણુણી, હું રિખલ-દત્ત વલી વિપ્ર હું ખ્યાશી દિવસ સંબંધથી, હું કાર્મત પૂર્યો ક્ષિપ્ર રે, હું ૪. કમં રોગને ટાલવા, હું સવિ ઔષધનો જાણુ રે; હું આદર્યો મેં આશા ધરી, હું મુજ ઉપર દિત આણુ રે, હું ય થી વિજયસિંહસૂરીશનો, હું સત્યવિજય પન્યાસ રે; હું શિષ્ય કપૂરવિજયકવિ, હું ચંદકિરણુ જશ જાસ રે. હું ૬. પાસ પંચાસરા સાન્નિધ્યે, હું ખિમાવિજય ગુરુ નામ રે; હું જિન વિજય કહે મુજ હજે, હું પંચમી તપ પરિણામ રે. હું ૭.

કઠાશ :- ઈય વીર લાયક વશ્યનાયક સિદ્ધિ દાયક સંસ્તંયો, પંચમી તપ સંસ્તવન ટોડર, ગુંથી નિજ કંઠે ઠંયો; પુણ્ય પાટણુ ખેત્ર માંહે, સત્તર ત્રાણું સંવત્સરે, શ્રી પાશ્વ' જન્મકલ્યાણુક દિવસે, સકલ ભવિ મંગલ કરે ૮.

૪ [રસિયાની દેશી]

પ્રણુમો પંચમી દિવસે જ્ઞાનને, ગાજે જગમાં જેહ સુજ્ઞાની; શુભ ઉપયોગે ક્ષણમાં નિજ રે, મિથ્યા સચિત ખેહ. સું પ્રણુ ૧. સંતપદાદિક નવ દ્વારે કરી, મતિ અનુયોગ પ્રકાશ સું; નવ વ્યવહારે આવરણુ ક્ષય કરી, અજ્ઞાની જ્ઞાન ઉક્ષાસ સું પ્રણુ ૨. જ્ઞાની જ્ઞાન લહે નિશ્ચય કહે, ઢો નય પ્રણુજને સત્ય સું; અંતર મુહૂત રહે ઉપયોગથી, એ સર્વ પ્રાણીને નિત્ય સું પ્રણુ ૩. લઘિ અંતર મુહૂત લઘુપણે, છાસઠ સાગર જિહુ સું; અધીકો નરભવ બહુ વિધ જીવને, અંતર કઢીએ ન દીઠ સું પ્રણુ ૪. સંપ્રતિ સમયે એક બે પામતા, હોય અથવા નવિ હોય સું; ક્ષેત્ર પલ્યોપમ ભાગ અસંખ્યમાં, પ્રદેશ માને બહુ જ્ઞેય સું પ્રણુ ૫. મતિજ્ઞાન પામ્યા જીવ અસંખ્ય છે, કહ્યા પદિવાઈ અનંત સું; સર્વ આશાતના વરજે જ્ઞાનની, વિજયલક્ષ્મી લહો સંત સું પ્રણુ ૬.

પંચમી તપ તમે કરો રે, પ્રાણી, જેમ પ્રામો નિર્મલ જ્ઞાન રે; પહેલું જ્ઞાન ને પછી ક્રિયા, નહી કોઈ જ્ઞાન સમાન રે. પંચમી ૧. નંદીસૂત્રમાં જ્ઞાન વખાણ્યું, જ્ઞાનના પાંચ પ્રકાર રે; મતિ શ્રુત અવાધ ને મન:પર્ચવ, કેવલ એક ઉદ્ધાર રે. પંચમી ૨. મતિ અઢાવીશ શ્રુત ચઉદહ વીશ, અવાધિ છ અસંખ્ય પ્રકાર રે; હોય ભેદે મન:પર્ચવ ઢાખ્યું, કેવલ એક ઉદ્ધાર રે. પંચમી ૩. અંદ્ર સૂય' મહ નક્ષત્ર તારા, એકથી એક અપાર રે; કેવલજ્ઞાન સમું નહીં કોઇ, લોકલોક પ્રકાશ રે. પંચમી ૪. પારસનાથ પ્રસાદે

કરીને, મ્હારી પૂરો ઉમેદ રે; સમયસુંદર કહેહું પણ પામું, જ્ઞાનનો પાંચમો લેહ રે. પંચમીં પ.

૪૩ શ્રી અષ્ટમીનું સ્તવન

ઢાલ પહેલી :-હારે મારે ઠામ ધરમના સાઠ પચવીશ દેશ જો, કીપે રે ત્યાં દેશ મગધ સહુમાં શરે રે લોલ; હાં રે મારે નગરી તેહમાં શબ્દગૃહી સુવિશેષ જો, રાજે રે ત્યાં શ્રેણિક ગાજે ગજ પરે રે લોલ. ૧. હારે મારે ગામ નગર પુર પાવન કરતા નાથ જો, વિચરંતા તિહાં આવી વીર સમોસર્યા રે લોલ. હાંં ચૌદ સહસ્ત્ર મુનીવરના સાથે સાથ જો, સુધા રે તપ સંયમ શીયલે અલંકાર્યા રે લોલ. ૨. હાંં કૃત્યા રસભર જૂત્યા અંબ કહંબ જો, બાણુ રે ગુણશીલ વન હસી રોમચીયો રે લોલ; હાંં વાયા વાય સુવાય તિહાં અવિલંબ જો, વાસે રે પરિમલ ચિહું પાસે સંચીયો રે લોલ. ૩. હાંં દેવ ચતુર્વંધ આવે કોઠા કોઠ જો, ત્રિગડું રે મણિ હેમ રજતનું તે રચે રે લોલ; હાંં ચોસઠ સુરપતિ સેવે હોઠાહોઠ જો, આગે રે રસ લાગે ઈંદ્રાણિ નચે રે લોલ. ૪. હાંં મણિમય હેમ સિંહાસન ખેઠા આપજો, હાંં ઢાલે રે સુર ચામર મણિ રતને જડયાં રે લોલ; હાંં સુણતાં હુંડલિનાદ ટલે સવિ તાપ જો, વરસે રે સુર ફૂલ સરસ જાનુ અઝ્યાં રે લોલ. ૫. હારે મારે તાજે તેજે ગાજે ધન જેમ લુંબ જો, રાજે રે જિનરાજ સમાજે ધર્મને રે લોલ; હારે મારે નરખી હરખી આવે જન મન લુંબ જો, પોષે રે રસ ન પડે ઘોષે ભર્મમાં રે લોલ. ૬. હારે મારે આગમન બાણી જિનનાં શ્રેણિક રાય જો, આંચો પરિવરિયો હય ગય રથ પાયગે રે લોલ, હારે મારે ઢેઈ પ્રદક્ષિણા વંદી ખેઠા ઠાય જો, સુણવારે જિન વાણી મોઢે ભાયગે રે લોલ. ૭. હારે મારે ત્રિભુવન નાયક લાયક તવ ભગવંત જો, આણી રે જન કરુણા ધર્મકથા કહે રે લોલ; હારે મારે સહજ વિરોધ વિસારી જગના જંત જો, સુણવારે જિન વાણી મનમાં ગહેરે લોલ. ૮.

ઢાલ બીજી :-વીર જિનવર હમ ઉપદીશે, સાંભજો ચતુર સુભણુ રે; મોહની નિંદમાં કાં પડો? ઝોળખો ધર્મનાં ઠાણુ રે. ૧. વિરતિએ સુમતિ ધરી આઠરો, પરિહરો વિષય કષાય રે; બાપડા પંચ પ્રમાદથી, કાં પડો કુગતિમાં ધાય રે? વિં ૨. કરી શકો ધર્મ કરણી સદા, તો કરો એ ઉપદેશ રે; સર્વ કાળે કરી નવી શકો, તો કરો પર્વ સુવિશેષ રે. વિં ૩. બુબુઆં પર્વ પટનાં કહ્યાં, ફળ ધણાં આગમે જોય રે; વચન અનુસારે આરાધતાં, સર્વદા સિદ્ધિ ફળ હોય રે. વિં ૪. જીવને આયુ પરભવ તણું, તિથિ દિને બંધ હોય પ્રાય રે; તે બાણી એહ આરાધતાં, પ્રાણીઓ સદ્ગતિ જાય રે. વિં ૫. તે હવે અષ્ટમી ફળ તિહાં, પુછે ગૌતમ સ્વામ રે; ભવિક જીવ જાણુવા કારણે, કહે વીર પ્રભુ તામ રે. વિં ૬. અષ્ટ મહા સિદ્ધિ હોય એહથી, સંપદા આઠની વૃદ્ધિ રે; બુદ્ધિના આઠ ગુણ સંપજો, એહથી અષ્ટગુણ સિદ્ધિ રે. વિં ૭. લાલ હોય આઠ પરિહારનો, આઠ પવચણુ ફળ હોય રે; નાશ આઠ કર્મનો મૂળથી, અષ્ટમીનું ફળ જોય રે. વિં ૮. આદિજિન જન્મ કીક્ષા તણો, અજિતનો જન્મ કહ્યાણુ રે; વ્યવન સંભવ તણો એહ તિથે, અભિનંદન પામ્યા નિર્વાણુ રે. વિં ૯. સુમતિ સુવત નમિ જનનીયા, નેમનો મુક્તકીન જાણુ રે; પાશંજિન એહ તિથે સિદ્ધલા,

સાતમાર્ગિન વ્યવન માણ્ય રે. વિં ૧૦. એહ તિથિ સાધતો રાજ્યો, ઠંડ વીરજ લક્ષી મુક્તિ રે, કર્મ હુણવા ભણી અષ્ટમી, કહે સૂત્ર નિશ્ચુક્તિ રે. વિં ૧૧. અતિત અનાગત કાળના, જિનતણાં કેઈ કલ્યાણ્ય રે; એહ તિથે વળી ઘણા સંયમી, પામશે પદ નિર્વાણ્ય રે. વિં ૧૨. ધર્મવાસિત પશુ પાખીયા, એહ તિથે કરે ઉપવાસ રે; વ્રતધારી જીવ પોસહ કરે, જેહને ધર્મ અભ્યાસ રે. વિં ૧૩. ભાખીયો વીર આઠમ તણો, ભવિક દિત એહ અધિકાર રે; જિન સુખે ઉચ્ચરી પ્રાણીયા, પામશે ભવ તણો પાર રે. વિં ૧૪. એહથી સંપદા સવિ લહે, ટળે કષ્ટની કોડી રે, સેવજે શિવ્ય બુધ પ્રેમનો, કહે કાંતિ કર જોડી રે. વિં ૧૫.

કળશ-ઇમ ત્રિજગ ભાસન અચલ શાસન, વહ્નમાન જિનેશ્વરુ, બુધ પ્રેમ ગુરુ સુપસાય પામી સંશુભ્યો, અલવેસરુ; જિન ગુણ પ્રસંગે લખ્યો રંગે, સ્તવન એ આઠમ તણો, જે ભવિક ભાવે સુણે ગાવે કાંતિ સુખ પાવે ઘણો.

૨

ઢાલ પહેલી :-શ્રી રાજગૃહી શુભ ઠામ, અધિક દિવાળે રાજે રે, વિચરંતા વીર જિજ્ઞંઠ, અતિશય છાજે રે; ચોત્રીશ અને પાંત્રીશ, વાણી ગુણ્ય લાવે રે પાઉ ધાર્યા વધામણી જાય, શ્રેણીક આવે રે, ૧. તિહાં ચોસઠ સુરપતિ આવીને, ત્રિગડું બનાવે રે, તેમાં બેસીને ઉપદેશ, પ્રભુજી સુણાવે રે; સુરનરને તિયંચ નિજ નિજ ભાષા રે, તિહાં સમજીને ભવ તીર પામે સુખ ખાસા રે. ૨. તિહાં ઈંદ્ર ભૂતિ ગણ્યધાર; શ્રી ગુરુ વીરને રે, પૂછે અષ્ટમીનો મહી માય, કહે પ્રભુ અમને રે; તવ ભાષે વીર જિજ્ઞંઠ, સુણો સહુ પ્રાણી રે; આઠમ દિન જિનનાં કલ્યાણ્ય, ધરો ચિત્ત આણી રે. ૩.

ઢાલ બીજી :-શ્રી ઋષભનું જન્મ કલ્યાણ્ય રે, વળી ચારિત્ર લહું ભલે વાન રે; ત્રીજા સંભવ વ્યવન કલ્યાણ્ય ભવિજન! અષ્ટમી તિથિ સેવો રે; એ છે શિવ વધુ વરવાનો મેવો ભવિં અષ્ટં ૧. શ્રી અજિત સુમતિ નમિ જન્મ્યા રે; અભિનંદન શિવપદ પામ્યા રે, જિન સાતમા વ્યવન પામ્યા રે. ભવિં ૨. વીશમા મુનિ સુવ્રત સ્વામી રે, તેહનો જન્મ હોય ગુણ્ય ધામી રે; બાવીશમા શિવ વિસરામી. ભવિં ૩. પારસ જિન મોક્ષ મહંતા રે, ઇત્યાદિક જિન ગુણ્યવંતા રે; કલ્યાણ્યક મોક્ષ મહંતા. ભવિં ૪. શ્રી વીર જિજ્ઞંઠની વાણી રે, નિસુણી સમજ્યા ભવિ પ્રાણી રે; આઠમ દિન અતિ ગુણ્યપ્રાણી. ભવિં ૫. આઠ કર્મ તે દૂર પલાય રે, એથી અડસિદ્ધિ અડ બુદ્ધિ યાય રે; તે કારણ્ય સીંચિ ગુણ્ય લાય. ભવિં ૬. શ્રી ઉદયસાગરસૂરી રાયા રે, ગુરુ શિવ્ય વિવેકે ધ્યાયા રે; તસ ન્યાયસાગર ગુણ્ય ગાયા. ભવિં ૭.

૪૪ શ્રી મૈત્ર એકાદશીનું દોઢસો કલ્યાણ્યકનું સ્તવન.

ઢાલ પહેલી :-ધુર પ્રણમું જિન મહરસી; સમરું સરસતી ઉલસી, ધસમસિ મુજ મતિ જિન ગુણ્ય ગાયવાએ. ૧. હરિ પૂછે જિન ઉપદિશિ, પરવ તે મૌન એકાદશી; મન વસિ, અહનિસિ તે ભવિ લોકને એ. ૨. તરીઆ ને ભવજલે તરશી, એહ પરવ પોપધ ફરશી; મન હરસિ, અવસર જે આરાહસીએ. ૩. ઉજમણે જે ધારસી, વસ્તુ ઈચ્ચાર ઇચ્ચારસી; વારસિ, તે દુરગતિના ખારણાં એ. ૪. એ દિન અતિદિ સુહામણું, દોઢસો

કલ્યાણક તાલું; મન ઘણું, ગુણુલું કરતાં સુખ હોયે એ. ૫.

ઢાલ બીજી :-પાડે પાડે ત્રણ ચોવીશી, દ્વીપ ક્ષેત્ર જિન નામે; પાડે પાડે પાંચ કલ્યાણક, ધારો શુભ પરિણામે. ૧. જિનવર ધ્યાઇયે રે, એક ભારગના ઢાતા. એ ટેક. “સર્વજ્ઞાય નમો” એમ પહેલે, “નમો અહુતે” એ બીજે; ત્રીજે “નમો નાથાય” તે, ચોથે “સર્વજ્ઞાય” કહી જે. જિન૦ ૨. પાંચમે “નમો નાથાય” કહી જે, પાડે પાડે બણો; ત્રણ નામ તીર્થ”કર કેરા, ગુણુણાં પાંચ વખાણો. જિન૦ ૩. ત્રણ ચોવીશી એક એક ઢાલે, ત્રણ નામ જિન કહિયું; કોઢી તયે કરી જે ફલ લહિયે, તે જિન ભક્તે લહિયું. જિન૦ ૪. ક.મ સર્વે સીજે જિન નામે, સફલ હોએ નિજ જીહા; જે બાએ જિન ગુણુ સમરતા, સફલ જન્મ તે ઢીહા. જિન૦ ૫.

ઢાલ ત્રીજી :-જાંબૂદ્રિપ ભરત ભયું, અતિત ચોવીશ સાર મેરે લાલ; ચોથા મહાજશ કેવલી, છઠ્ઠા સર્વાનુભૂતિ ઉઢાર મેરે લાલ. જિનવર નામે જયહુએ. એ ટેક. ૧. શ્રી શ્રીધર જિન સાતમા, હવે ચોવીશી વર્તમાન, મેરે લાલ. શ્રી નમિ જિન એકવીશમા, ઓગણીશમા મલ્લિ પ્રધાન મેરે લાલ. જિન૦ ૨. શ્રી અરનાથ અઢારમા, હવે ભાવિ ચોવીશી ભાવ, મેરે લાલ; શ્રી સ્વયંપ્રભુ ચોથા નમું, છઠ્ઠા દેવસુત મન લાવ૦ મેરે લાલ. જિન ૩. ઉદયનાથ જિન સાતમા, તેહને નામે મંગલ માલ, મેરે લાલ; ઓચ્છવ રંગ વધામણા, વળી લહિએ પ્રેમ રસાલ મેરે લાલ. જિન૦ ૪. અલિય વિધન ફરે ટલે, ફરજનનું ચિંત્યું નવિ થાય, મેરે લાલ; મહિમા મહોટાઈ વધે, વળી જગમાંહે સુજસ ગવાય, મેરે લાલ. જિન૦ ૫.

ઢાલ ચોથી :-પૂરવ ભરતે તે ધાતકી ખંડે રે અતિતચોવીશી ગુણુહ અખંડે રે; ચોથા શ્રી અકલંક સોભાગી રે, છઠ્ઠા દેવ શુભંકર ત્યાગી રે. ૧. સપ્તનાથ સપ્તમ જિનરાયા રે, સુરપતિ પ્રણમે તેહના પાયા રે, વર્તમાન ચોવીશી બણો રે, એકવીશમા બ્રહ્મોદ્ર વખાણો રે. ૨. ઓગણીશમા ગુણુનાથ સમરીયે રે, અઢારમા જાંગિક મન ધરીયે રે; કહું અનાગત હવે ચોવીશી રે, ધાતકી ખંડે હૈડે હિંસીરે. ૩. શ્રી સાંપ્રતિ ચોથા સુખઢાયી રે, છઠ્ઠા શ્રી મુનિનાથ અમાયી રે; થી વિશિષ્ટ સપ્તમ સુખકારા રે, તે તો લાગે મુજ મન ધારા રે. ૪. શ્રી જિન સમરણુ જેહવું મીહું રે, એહવું અમૃત જગમાં ન ઢીહું રે; સુજસ મહોદય શ્રી જિન નામે રે, વિજય લહીજે ઠામે ઠામે રે. ૫.

ઢાલ પાંચમી :-પુખ્ખર અદ્ધ પૂરવ હુઆ, જિન વંદીયે રે; ભરત અતિત ચોવીશી કે, પાપ નિકંઢીએ રે; ચોથા સુમૃહ સુહંકરું જિં છઠ્ઠા વ્યકત જગદીશ કે. પાં ૧. શ્રી કસાલત સપ્તમ ગુણુ ભયાં, જિં હવે ચોવીશી વર્તમાન કે; પાં કલ્યાણક એ દિને હુવા, જિં ઢીજીયે તેહનાં અભિધાન કે. પાં ૨. અરણ્યવાસ એકવીશમા, જિં ઓગણીસમા શ્રી યોગ કે; પાં શ્રી અયોગ તે અઢારમા, જિં ઢીએ શિવ રમણી સંયોગ કે. પાં ૩. ચોવીશી અનાગત ભળી, જિં તિહાં ચોથા પરમ જિનેશ કે; પાં સુધારતિ છઠ્ઠા નમું, જિં સાતમા શ્રી નિ:કેસ કે. પાં ૪. પ્રિયમેલક પરમેસર, જિં એહવું નામ તે પરમ નિધાન કે; પાં મહોટાને જે આશરો, જિં તેહથી લહિયેજશ બહુ માન કે. પાં ૫.

ઢાલ છઠ્ઠી :-ધાતકી ખંડે રે, પાંશ્ચમ ભરતમાં, અતિત ચોવીશી સંભાર; શ્રી

સર્વારથ ચોથા જિનવરુ, છઠ્ઠા હરિભદ્ર ધાર. ૧. જિનવર નામે રે મુજ આનંદ ધણો. (એ ટેક.) શ્રી મગધાધિપ વંદુ સાતમા, હવે ચોવીશી વર્તમાન; શ્રી પ્રયત્ન પ્રભુમું એકવીશમા, જેહનું જગમાં નહી ઉપમાન. જિન૦ ૨. શ્રી અક્ષોભ જિનવર ઓગણીશમા, અઠારમા મલ્લસિંહ નાથ; હવે આનાગત ચોવીશી નમું, ચોથા દિનરૂક શિવ સાત. જિ૦ ૩. છઠ્ઠા શ્રી જિન ધનદ સંભારીયે, સાતમા પોષધ દેવ; હવે તેહનો ચરણ કમલ તણી, સુર નર સારે રે સેવ. જિન૦ ૪. ધ્યાને મિલવું એહવા પ્રભુ તણું, આલસ માંહેરે ગંગ; જનમ સફલ કરી માનું તેહથી, સુજસ વિલાસ સુરંગ. જિન૦ ૫.

ઢાલ સાતમી :-પુખ્ખર પશ્ચિમ ભરતમાં, ધારો અતિત ચોવીશી રે; ચોથા પ્રલંબ જિનેસરુ, પ્રભુમું હિયડલે હિસી રે. ૧. એહવા સાહેલ નવિ વીસરે, ક્ષિણ ક્ષિણ સમરીયે હેજે રે; પ્રભુ ગુણ અનુભવ યોગથી, શોભીયે આતમ તેજે રે. એહવા૦ ૨. છઠ્ઠા ચારિત્રનિધિ સાતમા, પ્રસમરાજિત ગુણધામ રે; હવે વર્તમાન ચોવીશીયે, સમરીજે જિન નામ રે, એહવા૦ ૩. સ્વામી સર્વજ જયંકરુ, એકવીશમા ગુણ ગેહ રે; શ્રી વિપરિત ઓગણીશમા, અવિહલ ધરમ સનેહ રે. એહવા૦ ૪. નાથ પ્રસાદ અઠારમા, હવે આનાગત ચોવીશી રે; ચોથા શ્રી અઘટિત જિન વંદીયે, કમં સંતતિ જેણે પીસી રે. એહવા૦ ૫. શ્રી પ્રહારંદ્ર બ્રમણેંદ્ર છઠ્ઠા નમું, ક્રમલચંદ્રાલિધ વંદુરે; સાતમા જગ જશ જયકરુ, જિન ગુણ ગાતાં આણુંદુ રે. એહવા૦ ૬.

ઢાલ આઠમી :-જંબૂદ્વીપ ઐરવતેણ, અતિત ચોવીશી વિચાર; શ્રી ક્યાંત ચોથા નમુંણ, જગ જનના આધાર. ૧. મન મોહન જિનણ, મનથી નહી મુજ દર. એ ટેક. અભિનંદન છઠ્ઠા નમુંણ, સાતમા શ્રી રતનેશ; વર્તમાન ચોવીશીયેણ, હવે જિન નામ ગણેશ. મન૦ ૨. રયામ કોટ એકવીશમાણ, ઓગણીશમા મરુદેવ; શ્રી અતિપાશ્વ અઠારમાણ, સમરું ચિત્ત નિત મેવ. મન૦ ૩. ભાવિ ચોવીશી વંદીયેણ, ચોથા શ્રી નંદીયેણ; શ્રી વ્રતધર છઠ્ઠા નમુંણ, ટાલે કરમની રેણ. મન ૪. શ્રી નિર્વાણિ તે સાતમાણ, તેહ થું સુજસ સનેહ; જેમ ચક્રોર ચિત્ત અંદથુંણ, તેમ મોરા મન મેહ. ૫.

ઢાલ નવમી :-પૂરવ અરધે ધાતકીણ, ઐરવતે જે અતીત; ચોવીશી તેહમાં કહુંણ, કલ્યાણક સુપ્રતિત. ૧. મહોદય સુંદર જિનવર નામ. (એ ટેક.) ચોથા શ્રી સૌંદર્યનેણ, વંદુ વારવાર; છઠ્ઠા ત્રિવિક્રમ સમરીયેણ, સાતમા નરસિંહ સાર. મહોદય૦ ૨. વર્તમાન ચોવીશીયેણ એકવીશમા ક્ષેમંત; સંતોષિત ઓગણીશમાણ, અઠારમા કમનાથ સંત. મહોદય૦ ૩. ભાવિ ચોવીશી વંદીયેણ, ચોથા શ્રી મુનિનાથ; ચંદ્રદાહ છઠ્ઠા નમુંણ, ભવ દવ નીરદ પાથ. મહોદય૦ ૪. દિલાહિત્યજિન સાતમાણ, જન મન મોહન વેલ; સુખ જશ લીલા પામીયેણ, જથ નામે રંગરેલ મહોદય૦ ૫.

ઢાલ દશમી :-પુખ્ખર અરધે પૂરવ ઐરવતે, અતીત ચોવીશી સંભારું; શ્રી અંદાહિક ચોથા વંદી, ભવ વન બ્રમણ નિવારું રે. ૧. ભવિકા એહવા જિનવર ધ્યાવો; ગુણવંતના ગૂણ ગાવો રે; ભવિકા૦ એહવા૦ વણિક નામ છઠ્ઠા જિન નમીયે, શુદ્ધ ધર્મ બ્યવહારી; ઉદયજ્ઞાન સાતમા સંભારો, ત્રણ ભુવન ઉપગારી રે. ભવિકા૦ એહવા૦ ૨.

વત્તમાન ચોવીસી વંદ, એકવીશમા તમોકંઠ; શાયકાક્ષ યોગણીશમા સમરો, જન મન નયજ્ઞાનંદ રે. ભવિકાં એહવાં ૩. શ્રી ક્ષેમંત અઠારમા વંદો, ભાવિ ચોવીશી ભાવો; શ્રી નિર્વાણિ ચોથા જિનવર, હૃદય કમલમાં ભાવો રે. ભવિકાં એહવાં ૪. છઠ્ઠા રવિરાજ સાતમા, પ્રથમનાથ પ્રણમીજે; ચિદાનંદધન સુજસ મહોદય, લીલાલલિલિ લહીજે રે. ભવિકાં એહવાં ૫.

ઢાલ અંચારમી :- પાશ્ચિમ ઐરવતે ભલો, ધાતકી ખંડે અતીત કે; ચોવીશી રે પુર્રવા, ચોથા જિન સુપ્રતીત કે. ૧. જિનવર નામ સોહામણું, ઘડી ન મેલ્યું જાય કે; રાત દિવસ મુજ સાંભરે, સંભારે સુખ થાય કે. જિનં ૨. શ્રી અવબોધ છઠ્ઠા નમું, સાતમા શ્રી વિક્રમેંદ્ર કે; ચોવીશી વત્તમાનના, હવે સંભારું જિનેંદ્ર કે. જિનં ૩. એકવીશમા શ્રી સ્વસાંતળ, યોગણીશમા હરનામ કે; શ્રી નંદીકેશ અઠારમા, હોળે તાસ પ્રમાણ કે. જિનં ૪. ભાવિ ચોવીશી સંભારીયે, ચોથા શ્રી મહામૃગેંદ્ર કે; છઠ્ઠા અસોચિત વંદીયે, સાતમા શ્રી ધમેંદ્ર કે. જિનં ૫. મન લાગ્યું જસ જેહયું, ન સરે તેહ વિષુ તાસ કે; તેણે મુજ મન જિન ગુણુ થુણી, પામે સુજસ વિલાસ કે. જિનં ૬.

ઢાલ ખારમી :- પુખખર પશ્ચિમ ઐરવતે હવે, અતીત ચોવીશી વખાણું, અશ્વ વંદ ચોથા જિન તમીયે, છઠ્ઠા કુટિલક જાણું; સાતમા શ્રી વદ્ધમાન જિનેશ્વર, ચોવીશી વત્તમાનળ, એકવીશમા શ્રી નંદીકેશ જિન, તે સમરુ શુભ ધ્યાનેળ. ૧. યોગણીશમા શ્રી ધમંચંદ્ર જિન, અઠારમા શ્રી વિવેકોળ; હવે અનાગત ચોવીશીમાં, સંભારું શુભ ટેકોળ; શ્રી કલાપક ચોથા જિન છઠ્ઠા, શ્રી વિસોમ પ્રણમીજેળ, સાતમા શ્રી આરણ્ય જિન ધ્યાતા, જન્મનો લાહો લીજેળ. ૨. શ્રી વિજયપ્રભ સૂરીશ્વર રાજે, દિન દિન અધિક જગીશેળ, ખંભ નયરમાં રહી ચોમાસું, સંવત સત્તર ખત્રીશેળ; દોઢસો કલ્યાણકનું ગણું, તે મેં પૂરણ કીધું, દુઃખ ચૂરણ દીવાલી દીવસે, મન વંછિત ફલ લીધું. ૩. શ્રી કલ્યાણ વિજય વર વાચક, વાદી મત્તંગજ સિંહોળ, તાસ શિષ્ય શ્રી લાલ વિજય બુધ, પંડિત માહિ લિહોળ; તાસ શિષ્ય શ્રી જિતવિજય બુધ, શ્રી નય વિજય સૌભાગીળ, વાચક જસવિજયે તસ શિષ્યે, થુણીઆ જિન વડભાગીળ. ૪. એ ગણું જે કંઠે કરશે, તે શિવરમણી વરશેળ, તરશે ભવ હરશે સાંવ પાતક, નિજ આતમ ઉદ્ધરશેળ; ખાર ઢાલ જે નિત્ય સમરશે, ઉચિત કાજ આચરશેળ, સુકૃત સહોદય સુજસ મહોદય, લીલા તે આદરશેળ. ૫.

કળાશ :- એ ખાર ઢાલ રસાલ ખારહ, ભાવના તરુ મંજરી, વર ખાર અંગ વિવેક પહાવ, ખાર વૃત શોભા કરી; એમ ખાર તપ વિધ સાર સાધન, ધ્યાન જિન ગુણુ અનુસરી, શ્રી નયવિજય બુધ ચરણ સેવક, જસવિજય જય શ્રી વરી. ૧.

૯૫ શ્રી એકાદશીના સ્તવનો.

૧

ઢાલ પહેલી :- જગપતિ નાયક નેમિ જિણું, દારિકા નગરી સમોસર્યા; જગપતિ વંદવા કૃષ્ણ નરિંદ, બદવ કોડયું પરિવર્યા. ૧. જગપતિ ધીગુણુ ફૂલ અમૂલ, ભક્તિ ગુણે માલા રચી; જગપતિ પૂજ પુછે કૃષ્ણ, ક્ષાયિક સમકિત શિવ રુચિ. ૨. જગપતિ

આરિત્ર ધર્મ અશક્ત, રક્ત આરંભ પરિચ્છે; જગપતિ મુજ આતમ ઉદ્ધાર, કારણુ તુમ
 (વણુ કોણુ કહે. ૩. જગપતિ તુમ સરિખો મુજ નાથ. માથે ગાળે ગુણુનિલો; જગપતિ
 કોઈ ઉપાય બતાવ, જેમ વરે શિવવધૂ કંતલો. ૪. નરપતિ ઉજ્જવલ ભાગસિર માસ,
 આરાધો એકાદશી; નરપતિ એકસો ને પચાસ, કલ્યાણુક તિથિ ઉદ્ધરી. ૫. નરપતિ દશ
 ક્ષેત્રે ત્રણ કાળ, ચોવીશી ત્રીશે મળી; નરપતિ નેવું જિનનાં કલ્યાણુ, વિવરી કહું આગળ
 વળી. ૬. નરપતિ અર દીક્ષા નભિ નાણુ, મહલી જન્મ વ્રત કેવલી; નરપતિ વત્તમાન
 ચોવીશી, માંહે કલ્યાણુક કહ્યા વલી. ૭. નરપતિ મૌનપણે ઉપવાસ, દોઢસો જપમાલા
 ગણે; નરપતિ મન વચકાય પવિત્ર, અરિત્ર સુણે સુવ્રત તણે. ૮. નરપતિ ઠાહિણુ
 ધાતકીખંડ, પાંશ્ચિમ દિશિ દંત્રુકારથી; નરપતિ વિજયપાટણુ અભિધાન, સાચો નૃપ પ્રજા-
 પાલથી ૯. નરપતિ નારી અંદ્રાવતી તાસ, અંદ્રમુખી ગજગામિની; નરપતિ શ્રેષ્ઠી શૂર
 વિખ્યાત, શીયલ સલીલા કામિની. ૧૦. નરપતિ પુત્રાદિક પરિવાર, સાર ભૂવણુ ચીવર
 ધરી; નરપતિ જાથે નિત્ય જિનજોડ, નમન સ્તવન પૂજ કરી. ૧૧. નરપતિ પોષે પાત્ર
 સુપાત્ર, સામાયિક પોષધ કરે; નરપતિ દેવવંદન આવશ્યક, કાલવેળાએ અનુસરે. ૧૨.

ઠાલ ધીજી :-એક દિન પ્રણમી પાય, સુવ્રત સાધુ તણા રી, વિનયે વિનવે શેઠ,
 મુનિવર કરી કરુણા રી. ૧. ઠાજો મુજ દિન એક, થોડો પુણ્ય કીયો રી; વાધે જિમ
 વડ ધીજ, શુભ અનુખંધી થયો રી. ૨. મુનિ ભાષે મહાભાગ્ય, પાવન પવં ઘણાં રી;
 એકાદશી સુવિશેષ, તેડમાં સુણુ સુમના રી. ૩. સિત એકાદશી સેવ, માસ અગ્યાર લગે
 રી; અથવા વરસ અગ્યાર, ઉજવી તપશું વળે રી. ૪. સાંભલી સદ્ગુરુ વેણુ, આનંદ
 અતિ ઉદ્ધર્યો રી; તપ સેવી ઉજવિય, આરણુ સ્વર્ગ વસ્યો રી. ૫. એકવીશ સાગર
 આય, પાલી પુણ્યવશે રી; સાંભલ કેશવરાય, આગળ જેડ થશે રી. ૬. સોરીપુરમાં
 શેઠ, સમૃદ્ધસ્ત વડો રી; પ્રીતિમતિ પ્રિયા તાસ, પુણ્યે જોગ જાઓ રી. ૭. તસ કુખે
 અવતાર, સૂચિત શુભ સ્વપને રી; જનમ્યો પુત્ર પવિત્ર, ઉત્તમ ગ્રહ શકુને રી. ૮.
 નાલ નિક્ષેપ નિધાન, ભૂમિથી પ્રગટ હવો રી; ગલદોહદ અનુભાવ, સુવ્રત નામ ઠંચો
 રી. ૯. બુદ્ધિ ઉદમ ગુરુ જોગ, શાસ્ત્ર અનેક ભણ્યો રી; યૌવનવય અગીયાર, રૂપવતી
 સ્ત્રી પરણ્યો રી. ૧૦. જિનપૂજન મુનિદાન, સુવ્રત પચ્ચખખાણુ ધરે રી; અગીયાર
 કંચન કોડ, નાયક પુણ્ય ભરે રી. ૧૧. ધર્મધોષ અણુગાર, તિથિ અધિકાર કહે રી;
 સાંભલી સુવ્રત શેઠ, જ્ઞાત સ્મરણુ લહે રી. ૧૨. જિન પ્રત્યય મુનિ શાખ, ભડતે તપ
 ઉચ્ચરે રી; એકાદશી દિન આઠ, પહોરો પોસો ધરે રી. ૧૩.

ઠાલ ત્રીજી :-પત્ની સંયુતે પોસહ લીધો, સુવ્રત શેઠે અન્યદા જી; અવસર ભણી
 તસ્કર આવ્યા, ઘરમાં ધન લૂટે તદ્દાજી. ૧. શાસન ભડતે દેવી શકતે, થંભાણુ તે આપડા
 જી; કોલાહલ સુણી કોટવાલ આંચો, બૂપ આગલ ધર્યાં રાંકડા જી. ૨. પોસહ પારી દેવ
 બુહારી, દયાવંત લેઈ ભેટણાં જી; રાયને પ્રણમી ચોર મૂકાવી, શેઠે કીધાં પારણાં જી. ૩.
 અન્ય દિવસ વિશ્વાનલ લાગો, સોરીપુરમાં આકરો જી; શેઠજી પોસહ સમરસ બેઠા,
 લોક કહે હુઠ કાં કરો જી. ૪. પુણ્યે હાટ વખારો શેઠની, ઉગરી સહુ પ્રશંસા કરે જી;

હરખે શેકલ તપ ઉજમણું, પ્રેમદા સાથે આદરે છે. ૫. પુત્રને ધરનો ભાર ભલાવી, સંવેગી શિર સેહરે છે; ચંતનાણી વિજયશેખર સુરિ, પાસે તપ વ્રત આદરે છે. ૬. એક ખટ માસી ચાર ચૌમાસી, દો સય છઠ સો અઠમ કરે છે; ખીખાં તપ પણ બહુ શ્રુત સુવ્રત, મૌન એકાદશી વ્રત ધરે છે. ૭. એક અધમ સુર મિથ્યાદષ્ટિ, દેવતા સુવ્રત સાધુને છે; પૂર્વોપાજિત કર્મ ઉદારી, અંગે વધારે વ્યાધિને છે. ૮. કર્મે નડીયો પાપે જડીયો, સુર કહે જાઓ ઔપધ ભણી છે; સાધુ ન જાયે રોષ ભરાયે, પાહુ પ્રહારે હણ્યો મુનિ છે. ૯. મુનિ મન વચન કાય ત્રિયોગે, ધ્યાન અનલ દહે કર્મને છે; કેવલ પામી જિનપદ રામી, સુવ્રત નેમ કહે શ્યામને છે. ૧૦.

ઠાલ ચોથી :-કન પયપે નેમને એ, ધન્ય ધન્ય યાદવ વંશ; જિહાં પ્રભુ અવ-
તર્યા એ, મુજ મન માનસ હંસ, જયો જિન નેમને એ. ૧. ધન્ય શિવાદેવી માવડી
એ, સમુદ્રવિજય ધન્ય તાત; સુબ્રત જગતગુરુ એ, રત્નત્રયી અવદાત. જયો ૨. ચરણ
વિરાધી ઉપનો એ, હું નવમો વાસુદેવ; જયો ૩. તિણે મન નવિ ઉલ્લસે એ, ચરણ ધરમની સેવ.
જયો ૪. હાથી નેમ કાદવ ગળ્યો એ, જાણું ઉપદેય હેય; જયો ૫. તો પણ હું ન કરી શકું
એ, દુષ્ટ કર્મનો ભેય. જયો ૬. પણ શરણો બલીયા તણો એ, કીજે સીજે કાજ; જયો ૭. એહવાં
વચનને સાંભત્રી એ, ખાંહુ પ્રજ્ઞાની લાજ. જયો ૮. નેમ કહે એકાદશી એ, સમકિત
યુત આરાધ; જયો ૯. યાકશ જિનવર બારમો એ, ભાવ ચોવીશીએ લાધ. જયો ૧૦.

કળાશ :-ઇય નેમિ જિનવર નિત્ય પુરંદર દેવતાચલ મંડણો, બાણુ નંદ
મુનિ અંદ (૧૭૬૫) વરસે રાજનગરે સંથુણ્યો; સંવેગ રંગ તરંગ જલનિધિ સત્ય-
વિજય ગુરુ અનુસરી, કપૂરવિજય કવિ, ક્ષમાવિજય ગાણુ જિનવિજય જયસિરિ વરી.

૨

પંચમ સૂરલોકના વાસી રે, નવ લોકાંતક સુવિલાસી રે; કરે વિનતિ ગુણુની
રાશી. ૧. મલિલ જિન નાથ છે વ્રત લીજે રે, ભવિ છવને શિવસુખ દીજે. તમે કરુણા-
રસ ભંડાર રે, પામ્યા છે ભવજલ પાર રે, સેતકનો કરો ઉદ્ધાર. મલિલ ૨. ભવિં પ્રભુ
દાન સંવત્સરી આપે રે, જગતાં દારિદ્ર દુઃખ કાપે રે, ભયતવપણે તસ થાપે. મલિલ ૩.
ભવિં સુરપતિ સઘલા મળી આવે રે, માણુ રચણુ સોવન વરસાવે રે, પ્રભુ ચરણે
શીશ નમાવે. મલિલ ૪. ભવિં તીર્થોદ્ધક કુલા લાવે રે, પ્રભુને સિંહાસન ઠાવે રે, સુરપાંત
ભગતે નવરાવે. મલિલ ૫. ભવિં વસ્ત્રાભરણે શણુગારે રે, કુલમાલા હૃદય પર ધારે રે,
હુખડાં ઇંદ્રાણી ઉવારે. મલિલ ૬. ભવિં મળ્યા સુર નર કોડા કોડી રે, પ્રભુ આગે રહ્યા
કર જોડી રે, ભકિત યુકિત મદ મોડી. મલિલ ૭. ભવિં મૃગશિર શુદ્ધિની અભુઆલી
રે, એકાદશી ગુણુની આલી રે, વર્ધા સંયમ વધુ લટકાલી રે. મલિલ ૮. ભવિં દીક્ષા
કલ્યાણક એહ રે, ગાતાં દુઃખ ન રહે રે, લહે રૂપવિજય સસનેહ મલિલ ૯. ભવિં

૩

ઠાલ પહેલી :-દ્વારકા નગરી સમોસર્ધારે, ખાવીશમો જિનચંદ; બે કરજોડી ભાવશું
રે, પૂછે કૃપ્ત નરોંદ. (ત્રોટક) પૂછે કૃષ્ણ નરિંદ વિવેક, સ્વામી અગ્યારશ માની અનેક; એહ તણો

કારણ મુજ દાખો, મહિમા તિથિનો યથાર્થ દાખયો, ૭ રે જિણુંદળ ૭ રે. ૧. નેમિ કહે કેશવ સુણો રે, પર્વ વડું છે એહ; કલ્યાણક જિનનાં કહ્યાં રે, દોઢસો એણે દિન જેહ. (ત્રોટક) દોઢસો એણે દિન સૂત્ર પ્રસિદ્ધા, કલ્યાણક દશ ક્ષેત્રનાં લીધાં; અતીત અનાગત ને વર્તમાન, સર્વ મળી દોઢસો તસ માન. ૭૦ ૨. કલ્પવૃક્ષ તરુમાં વડો રે, દેવમાંહે અરિહંત; ચક્રવર્તી નૃપમાં વડો રે, તિથિમાં તિમ એ હુંત. (ત્રોટક)–તિથિમાં તિમ એ હુંત વડેરો, લેહ કમ સુભટનો ઘેરો; મૌન આરાધે શિવપદ આપે, સંકટ વેલતણા મૂળ કાપે. ૭૦ ૩. અહોરત્ત પોસો કરી રે, મૌન તપ ઉપવાસ; અગ્યાર વરસ આરાધીએ રે, વળી અગ્યારહ માસ. (ત્રોટક)–વળી અગ્યારહ માસ જે સાધે, મન વચ કાયે શુદ્ધ આરાધે; ભવ ભવ સુખીયા તે નર થાશે, સુવત શેઠ પરે ગવરાશે. ૭૦ ૪. કૃષ્ણ કહે સુવૃત કીઓ રે, (કમ પામ્યો સુખ સાત; નેમ કહે કેશવ સુણો રે, સુવતનો અવદાત. (ત્રોટક)–સુવતનો અવદાત વખાણું, ધાતકીખંડ વિજ્યાપુરી જાણું; પૃથ્વીપાળ તિહાં રાજ વિરાજે ચંદ્રવતી તસ રાણી છાજે. ૭૦ ૫. વાસ વસે વ્યવહારીઓ રે, સુર નામે તિહાં એક; સદ્ગુરુ મુખે એક દિન ગ્રહી રે, અગ્યારશ સુવિવેક. (ત્રોટક)–અગ્યારશ સુવિવેકે લીધી, રુડી ઉજમણાની વિધ કીધી; પેટ શૂળથી મરણ લહીને, પહોંચ્યો અગ્યારમે સ્વર્ગ વહીને ૭૦ ૬. એકવીશ સાગર તણો રે, પાળી નિરુપમ આય; ઉપજ્યો જિહાં તે કહું રે, સુણુંને જાહવરાય. (ત્રોટક)–સુણુંને જાહવરાય એક ચિત્તે, સૌરિપુર વસે શેઠ સમૃદ્ધદત્તે; પ્રીતિમતી તસ ઘરણીને પેટે, પુત્રપણે ઉપજ્યો પુષ્ય ભેટે. ૭૦ ૭. જન્મ સમયે પ્રગટ હુવા રે, ભૂમિથી સખળ નિધાન; ઉચિત જાણી તસ થાપીયો રે, સુવત નામ પ્રધાન. (ત્રોટક)–સુવત નામ ઠંચો માય તાયે, વાધ્યો કુમાર કળાનાધ થાયે; અગ્યાર કન્યા વર્યો સમ જોડી, અગ્યાર હોય સ્થિર સુવણું કોડી. ૭૦ ૮. વિલસે સુખ સંસારના રે, દોગુંદુક સુર જેમ; અન્ય દિવસ સહગુરુ મુખે રે, દેશના સુણી તેણે એમ. (ત્રોટક)–દેશનામાં સુણું એમ મહાતમ, બીજ પ્રમુખ તિથિઓ અતિ ઉત્તમ; સાંભળીને ઇહાપોહ કરતે, જાતિસ્મરણ લહ્યો ગુણવંતે. ૭૦ ૯. કરજોડી સુવત એમ ભણે રે, વરસ દિવસમાં સાર; દિવસ એક મુજ દાખવો રે, જેહથી હોય ભવપાર. (ત્રોટક)–જેહથી હોય ભવપાર તે દાખો, ગુરુ કહે મૌન એકાદશી રાખો; તે તહત્તી કરી વિધિશું આરાધે, માગશર શુદ્ધિ એકાદશી સાધે. ૭૦ ૧૦. શેઠને સુખીયો દેખીને રે, જન કહે એ ધર્મ સાર; પ્રેમ સહિત આરાધતાંરે, કાંતિવિજય જયકાર. ત્રોટક–કાંતિવિજય જયકાર સદાઇ, નિત્ય નિત્ય સંપદા હોઈ સવાઇ; એ તિથિ સકલતણે મન ભાવી, પહેત્રી ઠાલ થઈ સુખદાઈ. ૭. ૧૧.

ઢાલ બીજી :-એક દિવસે રે, શેઠ સુવત પોસહ ધરે; સહ કુટુંબે રે, રચણી સમય કાઉસ્સગ કરે; તવ આંબ્યા રે, ચોર લેવા ધન આંગણે; કસી બાંધે રે, ધનની ગાંસડી તરક્ષણે. (ત્રોટક)–તરક્ષણે બાંધ્યો દ્રવ્ય બહુલો, શિર ઉપાડી સંચરે; તવ દેવ શાસન તણે થંબ્યા, ચોર ચિંતા અતિ કરે; દીકા પ્રલાતે કોટવાળે, બાંધી સોંખ્યા રાયને; વધ હુકમ દીધો રાયે તવ તિહાં, શેઠ આંબ્યા ધાઈને. ૧૨. નૃપ આગળે રે, શેઠ મૂકી તિહાં ભેટણું; હોયબું રે, ચોર સહુનું બંધણું; જગમાં વધ્યો રે, મહિમા શ્રી જન

ધર્મનો; કેઈ છંડે રે, મિથ્યાત્વ મારગ ભરમનો. (ત્રોટક)–મિથ્યાત્વ મારગ તણ પુર-
જન, જૈનધર્મ અંગી કરે; એક દિવસ ધગધગ કરત ઉદ્ભટ, અગ્નિ લાગી તિણે પુરે;
ખળે તે મંદિર ઢાટ સુંદર, લોક નાઠા ધસમસે; સહ કુટુંબ પોષધ સહિત તિણે ઢિને,
શેઠ ખેઠા સમરસે. ૧૩. જન જોલે રે, શેઠ સલુણ સાંભળો; હઠ કાં કરે રે, નાસો અગ્નિમાં
કાં ણળો; શેઠ ચિંતવે રે, પરિષદ સહથું તે સહી; વૃત ખંડન રે, એણે અવસરે કરથું
નહીં. (ત્રોટક)–નહીં યુક્ત મુજને વ્રત વિદોપન, એમ રહ્યો દૃઢતા ગ્રહી; પુર ખળ્યું
સઘળું શેઠનું. ધર હાટ તે ઉગચાં સહી; પુરલોક અચરજ દેખી સઘળો, અતિ પ્રશંસે
દૃઢપણે; હવે શેઠ કરે સામાન રૂડો, ઉજમાણું કરવા તણો. ૧૪. મુક્તાક્ષણ રે, મણિ
માણિક્ય ને હીરલા; પીરોણ રે, વિદુમ ગોલક આંત ભલા; સ્વર્ણાદિક રે, સમ ધાતુ
મેળી રૂડી; ક્ષીરોદક રે, પ્રમુખ વિવિધ ઉંખર વળી. (ત્રોટક)–ધાન્ય પકવાન્ન ખહુવિધ,
ક્ષણ કુલ મન ઉજળે; અગ્યાર સંખ્યા એક એકની, ઠવે શ્રી જિન આગળે; જિન ભક્તિ
મંડે દુરિત ખંડે, લાભ લે નરભવ તણો; મહિમા વધારે સુવિધિ દ્વારે, ભવ સુધારે
આપણો. ૧૫. સાતે શ્વેત્રે રે, ખરચે ધન મન ઉદ્ધસે; સંધ પૂજા રે, સ્વામિ ભક્તિ કરે
હસે; દીયે મુનિને રે, જ્ઞાનોપકરણ શુભ મને; અગ્યારશ રે, એમ ઉજવી તેણે સુવ્રતે.
(ત્રોટક)–તેણે સુવ્રતે એક દિવસ, વાંધા સૂરિ જ્યશેખર ગુરુ; સુણી ધર્મ અનુમતિ
માગી સુતની, લીયે સંયમ સુખકરુ; અગ્યાર તરુણી ગ્રહી સંયમ, તપ તપી આંત નિમંણું;
લહી નાણુ કેવળ મુક્તિ પહોંચ્યા, લહું સુખ ધન ઉજળું. ૧૬. દોષ સો છૂકુ રે, એક સો
અઠમ સાર રે; પટમાસી રે, એક ચોમાસી ચાર રે; ઇત્યાદિક રે, સુવ્રત મુનિવર તપ કરે;
અગ્યારશ રે, તે નિધિ સેવે મન ખરે. (ત્રોટક)–મન ખરે પાળે શુદ્ધ સંયમ, એક
દિન એ ઋષિ તણે; થઈ ઉદર પીડા તિણે દિવસે, અછે તે સુવ્રતપણે; એક દેવ વૈરી પૂર્વ
ભવનો, ચળાવા આંચો સહી; મુનિરાય સુવ્રત તણે અંગે, વેદના ક્રીધી વહી. ૧૭. સમતા
ધરી રે, નિશ્ચળ મેરુ પરે રહ્યો; સુર પરિસહ રે, સ્થિર થઈને અહોનિશ સહ્યો; નવિ
લોપે રે, મન સુવ્રત મુનિરાણ્યો; ઔષધ પાણુ રે, સુર દાખ્યો પણુ નવિ ક્રીયો. (ત્રોટક)–
નવિ ક્રીયો ઔષધ રોગ હેતે, અસુર અતિ કોપે ચડ્યો, પાદુ પ્રહારે હૃદયા તે વારે,
મિથ્યા મતિ પાયે પડ્યો; ઋષિ ક્ષપકશ્રેણિએ ચઢીઓ, કેવળ લહી મુક્તિ ગયો; એમ
શલ ખીણ કાંતિ ભણતાં, સકળ સુખ મંગળ થયો. ૧૮.

ઢાલ ત્રીણ :-લાખી હો જિન લાખી નેમિ જિણુંદ, એણીપરે હો જિન એણી
પરે સુવ્રતની કથા છ; સદ્દે હો તેહ સદ્દે કૃણુ નરિંદ, છેદન હો ભવ છેદન ભવ ભયની
વચા છ. ૧૯. પર્ષદ છો જિન પર્ષદ લોક તિવાર, ભાવે હો તિહાં ભાવે અગ્યારશ
ઉચ્ચરી છ; એહથી હો એમ એહથી ભવિક અપાર, સહેજે હો ભવ સહેજે ભવસાયર
તરી છ. ૨૦. તારક હો જિન તારક ભવથી તાર, મુજને હો પ્રભુ મુજ નિશુણીને હિત
કરી છ; તરથું હો જિન તરથું જો તપ સાધ, તુમચી હો પ્રભુ તુમચી તિહાં મોટીમ
ક્રીસી છ. ૨૧. સાચી હો જિન સાચી ચિત્ત અવધાર, ક્રીધી હો એમ ક્રીધી મેં તાહરી
ચાકરી છ; દેઈથ હો જિન દેઈશ તુંહી સમાધી, એવડી હો જિન એવડી કાંઈ ગાઢીમ

યસી જી. ૨૨. છેહડો હો તુજ છેહડો સાદો આજ, મોટી હો જિન મોટી મેં આશા કરી જી; દીધા હો જીન દીધા વિષુ મહારાજ, છૂટીશ હો કિમ છૂટીસ કિમ વિષુ દુઃખ હરિજી. ૨૩. ભવ ભવ હો જિન ભવ ભવ શરણું તુજ, હોજે હો જિન હોજે કહું કેતું વળી જી; દેજે હો જિન દેજે સેવા મુજ. રંગે હો પ્રભુ રંગે પ્રભુમું લળી લળી જી. ૨૪. ત્રીજી હો એહ ત્રીજી પુરી થઈ ઢાલ, પ્રેમે કાંતિવિજય કહેજી; નમતાં હો પ્રભુ નમતાં નેમ દયાળ, મંગળ હો ધરી મંગળમાળા મહમહેજી. ૨૫.

કથાશા :—એમ સકળ સુખકરુ દુરિત દુઃખહરુ, ભવિક તરવા જગધરુ; ભવ્ય તિમિર વારક જગત તારક; જયો જિનપતિ જગગુરુ; સત્તર સો ઓગણોતેર વરસે, રહી ડહોઈ ચોમાસએ; શુદ્ધ માગશર તિથિ અઘ્વારશ, રચ્યો ગુણ સુવિલાસ એ. ૨૬. થઈ શુદ્ધ મંગળ કોટી ભવનાં, પાપ પડલ દુરે કરે; જયવાદ આપે કીર્તિ થાપે, સુજસ દશ દિશિ વિસ્તરે. ૨૭. તપગચ્છ નાયક વિજયપ્રભ ગુરુ, શિષ્ય પ્રેમવિજયતણો; કહે કાંતિ સુષુતાં ભવિક ભણુતાં, લહે મંગળ અતિ ઘણો. ૨૮.

૪૬. શ્રી સિદ્ધચક્રજીના સ્તવને।

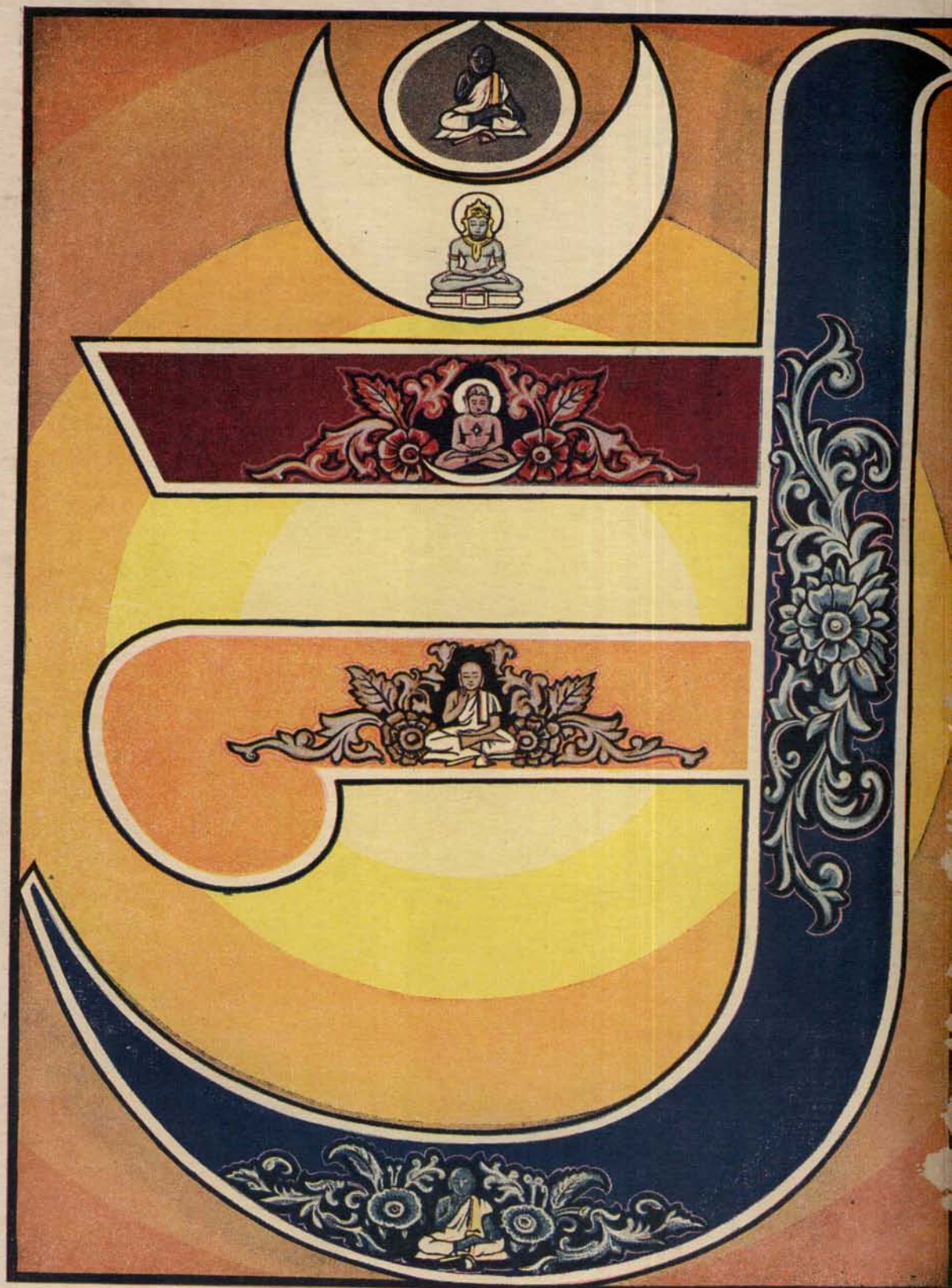
૧

નવ પદ ધરજે ધ્યાન, ભવિજન નવ પદ ધરજે ધ્યાન; એ નવ પદતું ધ્યાન કરતાં, પામે જીવ વિશ્રામ. ભવિજન૦ ૧. અરિહંત સિદ્ધ આચારજ પાઠક, સાધુ સકળ ગુણુ ખાણુ; ભવિ૦ ૨. દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર એ ઉત્તમ, તપ તપો કરી બહુ માન; ભવિ૦ ૩. આસો ચૈત્રની શુદ્ધિ સાતમથી પુનમ લગી પ્રમાણુ; ભવિ૦ ૪. એમ એકાશી આંખિલ કીજે, વરસ સાડાચારતું માન; ભવિ૦ ૫. પડિછમણાં દોય ટંકના કીજે, પડિ-લેહણુ એ વાર; ભવિ૦ ૬. દેવવંદન ત્રણુ ટંકના કીજે, દેવ પૂજે ત્રિકાળ; ભવિ૦ ૭. બાર આઠ છત્રીશ પચવીશનો. સત્તાવીશ અઠસઠ સાર; ભવિ૦ ૮, એકાવન સીત્તેર પચાસનો, કાઉસગ કશે સાવધાન; ભવિ૦ ૯. એક એક પદતું ગણુણું, ગણીએ દોય હજાર; ભવિ૦ ૧૦ એણે વિધિ જે એ તપ અરાધે, તે પામે ભવ પાર; ભવિ૦ ૧૧ કર જોડી સેવક ગુણુ ગાવે, મોહન ગુણુ મણિ માળ; ભવિ૦ ૧૨. તાસ શિષ્ય મુનિ હેમ કહે છે, જન્મ મરણુ દુઃખ ટાળ; ભવિ૦ ૧૩.

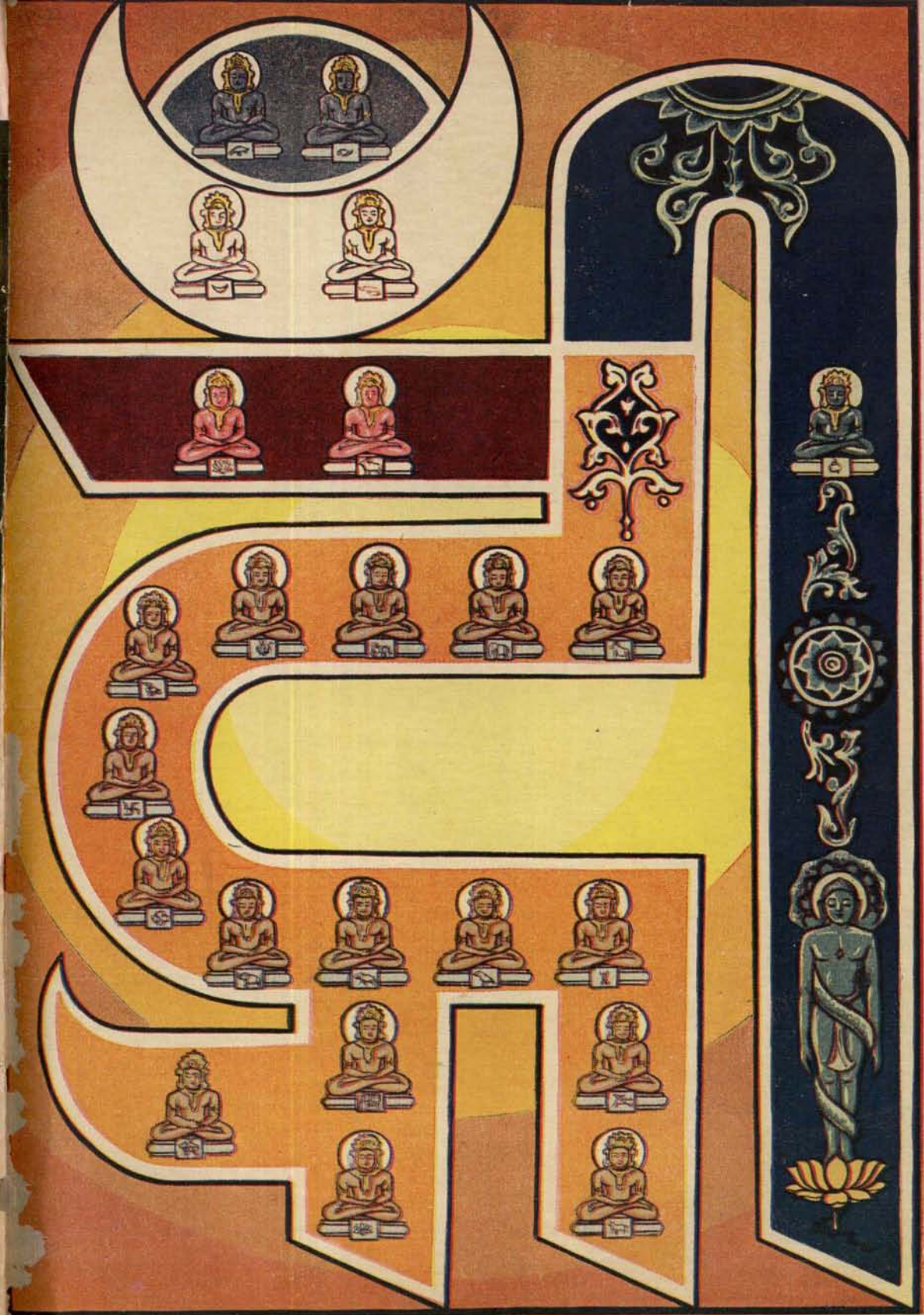
૨

સિદ્ધચક્ર વર સેવા કીજે, નર ભવ લાહો લીજે જી; [વિધયૂવંક આરાધન કરતાં, ભવ ભવ પાતક છીજે. આંકણી૦ ભવિજન! ભજીયે જી, અવર અનાદની ચાલ, નિત્ય નિત્ય તજીએ જી. ૧. દેવતા દેવ દયાકર ઠાકર, ચાકર સુર નર ઈંદા જી; ત્રિગટે ત્રિભુવન નાયક એઠા, પ્રણુમો શ્રી જિન ચંદા. ભવિ૦ ૨. અજ અવિનાશી અકળ અજરામર. કેવળ દંસણુ નાણી જી; અચ્યાખાધ અનંતુ વીરજ, સિદ્ધ પ્રણુમો ભવિ પ્રાણી. ભવિ૦ ૩. વિદ્યા સૌભાગ્ય લક્ષ્મી પીઠ, મંત્ર યોગરાજ પીઠ જી; સુમેરુપીઠ પંચ પ્રસ્થાને, નમું આચારજ ઈંઠ. ભવિ૦ ૪. અંગ ઉગાંગ નંદી અનુયોગા, છ છેઠ ને મૂળ ચાર જી; દસ પચત્રા એમ પણુયાલીસ, પાઠક તેહના ધાર. ભવિ૦ ૫. વેદ ત્રણુ ને હાર્યાદિક પદ, મિધ્યાત્વ ચાર

કષાય છ; ચૌઃ અભ્યંતર નવરિધ બહાની, ત્રિયિ તજે મુનિરાય. ભવિં ૬. ઉપશમ ક્ષયો પ-
શમ ને ક્ષાયક, દશાંન ત્રણ પ્રકાર છ; શ્રદ્ધા પરિણુતિ આત્મા કેરી, નમીએ વારંવાર.
ભવિં ૭. અઠ્ઠાવીશ ચૌદ ને પટ દુમ ધગ, મત્યદિકના બહુ છ; એમ એકાવન ભેદે,
પ્રણુમો. સાતમે પદ વર નાણુ. ભવિં ૮. નિવૃત્તિ ને પ્રવૃત્તિ ભેદે, ચારિત્ર છે વ્યવહાર
છ; નિજ ગુણુ સ્થિરતા ચરણુ તે પ્રણુમો, નિશ્ચય શુદ્ધ પ્રકાર. ભવિં ૯. બાહ્ય અભ્યંતર
તપ તે સંવર, સમતા નિજંશ હેતુ છ; તે તપ નમીએ ભાવ ધરીને, ભવસાયરમાં સેતુ.
ભવિં ૧૦. એ નવ પદમાં પણુ છે ધર્મી, ધર્મ તે વસ્તે ચાર છ; દેવ ગુરુ ને
ધર્મ તે એડમાં, દેવ ત્રણ ચાર પ્રકાર. ભવિં ૧૧. માર્ગ દેશક અવિનાશીપણુ,
આચાર નિનય સંકેતે છ; સદાયપણુ ધરતા સાધુછ, પ્રણુમો એડીજ હેતે. ભવિં
૧૨. વિમલેશ્વર સાનિધ્ય કરે તેડની, ઉત્તમ જે આરાધે છ; પદ્મવિનય કહે તે
ભવી પ્રાણી, નિજ આતમ હિત સાધે. ભવિં ૧૩.

૩

શ્રી સિદ્ધચક્રને વંદો છ મનોહર મનગમતાં, અવિચળ સુખનો કંદો છ
મનોહર મનગમતાં; માસ અસોએ મધુરે સોહાવે છ મં, ભવિ આદરો તમે ભલે
ભાવે છ મં ૧. નવ આંખિલ તપ કીજે છ મં, તો અવિચળ સુખડાં લીજે છ
મં; શુદ્ધિ સાતમથી તમે માંડી છ મં, ધરના આરંભ સવિ છાંડી છ મં ૨. પહેલે
પદે અરિહંત સેવા છ મં, આપે મુક્તિના મેવા છ મં; ખીજે પદે સિદ્ધ સોહાવે છ
મં, મન શુદ્ધે પૂજે ભલે ભાવે છ મં ૩. આચાર્ય ત્રીજે પદે નમો છ મં, તમે
ક્રોધ કષાયને દમો છ મં; ઉવગ્રાય તે ચોથે વંદો છ મં, સાધુ પાંચમે દેખી આણુદો
છ મં ૪. છટ્ટે દરિસણુ બહો છ મં, શ્રી જ્ઞાનને સાતમે વખાણો છ મં; ચારિત્ર
પદ આઠમે સોહો છ મં, વળી નવમે તપ મન મોહો છ મં ૫. રસ ત્યાગે આંખિલ
કીજે છ મં, તો મુક્તિ તણાં ક્રમ લીજે છ મં; સંવત્સર યુગ પટ માસે છ મં,
તે તપ કીજે ઉદક્ષાસે છ મં ૬ એ તો મયણાં ને ધીપાળ છ મં, તપ કીધો થઈ
ઉજમાળ છ મં; તેનો કોઠ ગરીરનો ટાળ્યો છ મં, જગમાં જશવાદ પ્રગટાયો છ
મં ૭. પંચમ કાળે તુમે બંધો છ મં, પ્રગટ પરચો પરમાણે છ મં; એતુ ગુણુ
જે હુબરછ મં, તમે ધરો હૃદય મોઝર છ મં ૮. નરનારી એ પદને ધ્યાવે છ મં,
તે તો સંપદ સઘળી પાવે છ મં; મુની રતનચુંદર સુપસાયછ મં, સેવક મોહન
શુષ્ઠ ગાયછ મનોહર મનગમતાં. ૯.

૪

ચૌદ પૂરવનો સાર, મંત્ર માંહે નવકાર; જપતાં જય જયકાર, યો સયરો,
હૃદય ધરો નવકાર. ૧ અડસઠ અક્ષર થડીઓ ચૌદ રતનચું જડીઓ; શ્રાવકને ચિત્ત
ચડીઓ, યો સયરો ૨. અક્ષર પંચ રતત્ર; જીવદયા સુરતત્ર; જે પાવે તેને ધન્ય, યો
સયરો ૩. નવપદ નવસરો હાર, નવપદ જગમાં સાર; નવપદ દોહીવો આધાર, યો સયરો
૪. જે નર નારી ગણુશે, તે સુખ સંપદ લહેશે; સેવકને સુખ ધારો, યો સયરો ૫.

હીનિજ્યની વાણી, સુષુતાં અભિય સમાણી; મોક્ષ તણી નિસરણી, ઓ સયરો ૬.

૫

અવસર પામીને રે, કીજે નવ આંખિલની ઓલી; ઓલી કરતાં આપદ જાયે, ઋદ્ધિ સિદ્ધિ લહીએ બહુતી. અવસર ૧. આસો ને ચૈત્રે આદરથું. સાતમથી સંભાલી રે; આલસ મહેલી આંખિલ કરશે, તસ ધર નિત્ય દીવાલી. અવસર ૨. પૂનમને દિન પૂરી થાતે, પ્રેમયું પખાલી રે, સિદ્ધચક્રને શુદ્ધ આરાધી, જાપ જપે જપ માલી, અવસર ૩. દેહરે જઇને દેવ જીહારો, આદીશ્વર અરિહંત રે; ચોવિશે ચાહીને પૂજે, ભાવથું ભગવંત. અવસર ૪. એ ટંકે પડિક્કમણું ઝોલ્યું, દેવવંદન ત્રણ કાલ રે; શ્રી શ્રીપાલ તણી પરે સમજી, ચિત્તમાં રાખો ચાલ. અવસર ૫. સમક્ષિત પામી અંતરભામી આરાધો એકાંત રે; સ્યાદ્રાહ પંથે સંચરતાં, આવે ભવનો અંત. અવસર ૬. સત્તર ચોરાણુંયે શુદ્ધિ ચૈત્રીયે, ખારસે બનાવી રે; સિદ્ધચક્ર ગાતાં સુખ સંપત્તિ, ચાહીને ઘેર આવી. અવસર ૭. ઉદયરત્ન વાચક એમ જપે, જે નર નારી ચાહે રે; ભવની ભાવક તે ભાંજીને, મુક્તિપુરીમાં મહાલે. અવસર ૮.

૬

સિદ્ધચક્ર સેવો રે પ્રાણી, ભવોદધિ માંડે તારક હો જાણી; વિધિપૂર્વક આરાધી જે, જિમ ભવ સંચિત પાતક છીજે. સિદ્ધ ૧. પ્રથમપદે ચરિહંત, ખીજે પદે વળી સિદ્ધ ભગવંત; ત્રીજે પદે આચાર્ય જાણું, ચોથે પદે ઉપાધ્યાય વખાણું. સિં ૨. પાંચમે પદે સકલ મુનીંદ, છઠ્ઠે દર્શન શિવસુખ કંદ; સાતમે પદે જ્ઞાન વિબુધ, આઠમે ચારિત્ર ધાર વિશુદ્ધ. સિં ૩. નવમે પદ તપ સાર, એક એક પદ જપો હોય હજાર; નવ આંખિલ ઓળી કીજે, ત્રણ કાળ જિનને પૂજીજે. સિં ૪. દેવવંદન ત્રણવાર, પડિક્કમણું પડિલેહણુ ધાર; રત્ન કહે એમ આરાધો, શ્રીપાળ મયણા જિમ સુખ સાધો. સિં ૫.

૭

અહો ભવિ પ્રાણી રે સેવો, સિદ્ધચક્ર ધ્યાન સમો નહિ મેવો. અહો ૦ જે સિદ્ધ-ચક્ર આરાધે, તેહની કીરતી જગમાં વાધે. અહો ૧. પહેલે પદે રે અરિહંત, ખીજે સિદ્ધ બુદ્ધ ધ્યાન મહંત; ત્રીજે પદે રે સૂરીશ્વર, ચોથે ઉવજ્ઞાય ને પાંચમે મુનીશ્વર. અહો ૨. છઠ્ઠે દરિસણુ કીજે, સાતમે જ્ઞાનથી શિવસુખ લીજે; આઠમે ચારિત્ર પાલો, નવમે તપથી મુક્તિ ભાલો. અહો ૩. ઓલી આંખિલની કીજે, નોકારવાલી વીથ ગણીજે; ત્રણે ટંકનારે દેવ, પડિલેહણુ પડિક્કમણું કીજે. અહો ૪. ગુરુમુખ કિરિયા રે કીજે, દેવગુરુ ભક્તિ ચિત્ત ધરીજે; એમ કહે સમનો શિષ્ય, ઓલી ઉજવીએ જગીશ અહો ૫.

૮

નવપદ મહિમા સાર, સાંભળજે નરનાર, આછે લાલ ! હેજ ધરી આરાધીએ છ; તો પામો ભવપાર, પુત્ર-કલત્ર પરિવાર, આછે લાલ ! નવ દિન મંત્ર આરાધીએ છ. ૧. આસો માસ સુવિચાર, નવઆંખિલ નિરધાર, આછે લાલ ! વિધિયું જિનવર પૂજીએ છ; અરિહંત સિદ્ધ પદ સાર, ગણણું તેર હજાર, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા કીજીએ

૭. ૨. મયજ્ઞાસુંદરી શ્રીપાળ, આરાધ્યો તત્કાળ, આછે લાલ ! ક્ષણદાયક તેહને થયો ૭; કંચનવરણી કાય, દેહડી તેહની થાય, આછે લાલ ! શ્રી સિદ્ધચક્ર મહિમા કહ્યો ૭. ૩. સાંભળી સહુ નરનાર, આરાધ્યો નવકાર, આછે લાલ ! હેજ ધરી હુંડે ઘણું ૭; ચૈત્ર માધ વળી એહ, ધરો નવપદશું નેહ, આછે લાલ ! પૂજ્યો દે શિવસુખ ઘણું ૭. ૪. એણી પરે ગૌતમ સ્વામ, નવનિધિ જેહને નામ, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા વખાણીએ ૭; ઉત્તમસાગર શિષ્ય, પ્રણમે તે નિશદીશ, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા જાણીએ ૭. ૫.

સેવો રે ભવિ ભાવે નવકાર, જપે શ્રી ગૌતમ ગણધાર; ભવિ સાંભળો, હાં રે સંપદ થાય. ભ૦ હાં રે સંકટ જાય ભ૦; આસોને ચૈત્ર હરખ અપાર, ગણણું કીજે તેર હંબર. ભ૦ ૧. ચાર વર્ષને વળી વટ માસ, ધ્યાન ધરો ભવી ધરી વિશ્વાસ ભ૦; ધ્યાયો રે મયજ્ઞાસુંદરી શ્રીપાળ, તેહનો રોગ ગયો તત્કાળ. ભ૦ ૨. અષ્ટ કમળ કળ પૂજા રસાળ, કરી નહવણુ છાંટયું તત્કાળ ભ૦; સાતસો મહીપતિ તેહને રે ધ્યાન, દેહડી પામ્યા કંચન વાન. ભ૦ ૩. મહિમા કહેતા નાવે પાર, સમરો તિથે કારણુ નવકાર ભ૦; ઇંહ ભવ પર ભવ દીએ સુખવાસ, પામે લગ્ની લીલ વિલસ. ભ૦ ૪. જાણી પ્રાણી લામ અનંત, સેવો સુખદાયક એ મંત્ર ભ૦; ઉત્તમ સાગર પડિત શિષ્ય, સેવે કાંતિ સાગર નિશદીશ. ભ૦ ૫.

૧૦

અરિહંત સિદ્ધ આચારજ પાઠક, સાધુ દેખા ગુણુ રૂપ ઉદારી. નવપદ ધ્યાન સદા જયકારી. ૧. દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર હે ઉત્તમ, તપ દોય લેહે હૃદય વિચારી. નવપદ ૦ ૨. મંત્ર જડી ઔર તંત્ર ઘણેરા, ઉન સખકુ હમ દૂર વિચારા. નવપદ ૦ ૩. ખડોત ઇવ ભવજલસે તારે, ગુણુ ગાવત હે ખહુત નરનારી. નવપદ ૦ ૪. શ્રી જિન ભક્ત મોહન મુનિવંદન, દિન દિન ચડતે હરખ અપારી. નવપદ ૦ ૫.

૧૧

સકલ સુરાસુર વંધ નમીજે, શ્રી સિદ્ધચક્ર પ્રધાન રે; ઇંહભવ પરભવ શિવસુખ કારણુ, વારણુ કર્મ વિતાન રે. સં ૧. પ્રથમ પદે અરિહંત નમીજે, ચાર અતિશયવંત રે; પ્રાતિહારજ આઠની શોભા, ખાર ગુણે ભગવંત રે. સં ૨. આઠ કરમને નાથે જિનવર, આઠ ગુણે પ્રગટાય રે; એહવા સિદ્ધ પ્રભુને નમતા, દુરિત સકલ દૂર જાય રે. સં ૩. આચારજ પ્રણમે પદ ત્રીજે, ગુણુ છત્રીસ સુહાય રે; પાઠક પદ ઓથું નિત પ્રણમું, ગુણુ પયવીસ કહાય રે. સં ૪. સત્તાવીસ ગુણે કરી સાધુ, દુષ્ટ કરમ ભવ જીપે રે; ચર સદ્-હૃણા આદે સડસડ, લેહે દરિસણુ દીપે રે. સં ૫. સાતમે નાથુ નમો ભવી ભાવે, ભક્તિ કરી શુભ મત્ત રે; પાંચ કલા મૂત્ર લેદજ ચારુ, ઉત્તર એકાવત્ત રે. સં ૬. સંયમ સત્તર પ્રકારે આરાધો, નવમે પદ તપ સર રે, તે તપ બારે લેકે વખાણ્યો, અતિચલ પદ દાતાર રે. સં ૭. એ નવપદમાં આતમા રે, નિજ આતમમાં એહ રે; મયજ્ઞા ને શ્રીપાલે આરાધ્યો, નવમે ભવે શિવ ગેહુ રે. સં ૮. પાંચ ગુણિમાં ગુણુ રક્ષા રે, ગુણી સેવે ગુણુ હોય રે; ધ્યેય ને ધ્યાતા ધ્યાનથી જાણો, લેહ રહ્યો નવિ કોય રે. સં ૯. ઇંમ નવ પદને ધ્યાવે ખાણી, તે શુભવિજય વરંત રે, વીર કહે સુણુ શ્રેણિક તે નર, સિદ્ધિ વધુ વરંત રે. સં ૧૦.

૪૭ પચુપણુ પર્વનુ સ્તવન

૧

પ્રભુ વીર જિજ્ઞેષુ વિચારી, ભાખ્યાં પર્વ પચુસણુ ભારી; આખા વર્ષમાં તે દિન મોટા, આઠે નહિ તેમાં ઘોટા રે; એ ઉત્તમને ઉપગારી ભાખ્યાં પર્વ પચુસણુ ભારી. પ્રભુ-વીર૦ ૧. જેમ ઔપધમાંહિ કહીએ, અમૃતને સાડું લહીએ રે; મહામંત્રમાં નવકારવાળી, ભાખ્યાં પ્રભુ વીર૦ ૨. વૃક્ષમાંહિ કદપતરુ સારો, એમ પર્વ પચુસણુ ધારો રે; સૂત્રમાંહિ કદપ ભવ તારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૩. તારાગણુમાં જેમ અંદ્ર. સુરવર માંહિ જેમ ઇંદ્ર રે; સતીયોમાં સીતા નારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૪. જે બને તો અકાઈ કીજે, વળી માસખમણુ તપ લીજે; સોજા ભત્તાની બત્રીહારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૫. નહિ તો ચોથ છઠ્ઠું તો લહીએ. અહમ કરી દુઃખ સહીએ રે; તે પાણી બુજ અવતારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૬. તે દિવસે રાખી સમતા ઘોડો મોહ માયા ને મમતા; સમતારસ દિલમાં ધારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૭. નવપૂરવ તણો સાર લાવી, જેણે કદપસૂત્ર બનાવી રે; ભદ્રબાહુ વાર અનુસારી ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૮. સોના રૂપાનાં કુલડાં ધરીએ, એ કદપની પૂજ કરીએ રે; એ શાસ્ત્ર અનોપમ ભારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૯. ગીત ગાન વાજીત્ર બળવે, પ્રભુજીની આંગી રચાવે રે; કરે ભકિત વાર હામરી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૧૦. સુચુરુ મુખથી એ સાર. સુણે અખંડ એકવીશ વાર; એ બુવે એ દિવ ભવે શિવ ધ્યારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૧૧. એક અનેક ગુણના ખાણી, તે પર્વ પચુસણુ બાણી રે; સેવો જ્ઞાન દયા મનોહારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૧૨.

૨

સુણજો સાંજન સાંત પચુસણુ આલ્યાં રે, તમે પુન્ય કરો પુન્યવંત ભવિક! મન ભાખ્યાં રે. વીર જિજ્ઞેસર અતિ અલવેસર, વહાલા! મારા પરમેશ્વર એમ બોલે રે; પર્વમાંહિ પચુસણુ મહોટાં, અવર ન આવે તસ તોલે રે. પ૦ તુ૦ ભ૦ ૧. ઔપધમાં જેમ કેસરી મોટો, વા૦ ખગમાં ગરુડ કહીએ રે; નદી માંહિ જેમ ગંગા મહોટી, નગમાં મેરુ લહીએ રે. પ૦ ૨. ભૂપતિમાં ભરતેસર ભાખ્યો, વા૦ દેવ માંહિ સુરઈંદ્ર રે; તીર-થમાં શેત્રુંજે દાખ્યો, ગ્રંથ ગણુમાં જેમ અંદ્ર રે. પ૦ ૩. દશશ દીવાળી ને વળી હોળી, વા૦ અખાત્રીજ દીવાસો રે; બળેવ પ્રમુખ બહુલા છે બીજા, પણ નહિ મુક્તિનાં વાસો રે. પ૦ ૪. તે માટે તમે અમર પળવો, વા૦ અકાઈ મહોત્સવ કીજે રે; અહમ તપ આંધકાઇએ કરીને, નરભવ લાહો લીજે રે. પ૦ ૫. ઠોલ દદમા ભેરી નેરી, વા૦ કદપ-સૂત્રને જગાવો રે; ઝંઝરનાં ઝમકાર કરીને, ગોરીની ટોલી મળી આવો રે. પ૦ ૬. સોના રૂપાને કૂલડે વધાવો, વા૦ કદપસૂત્રને પૂજો રે; નવ વખાણુ વિધિએ સાંભળતાં, પાપ મેવાસી ધ્રુજે રે. પ૦ ૭. એમ અકાઈનો મહોત્સવ કરતા, વા૦ બહુ ઇવ જગ ઉદ્ધરિયા રે; વિબુધ વિમળવર સેવક એહથી, નવ નિધ ઋદ્ધિ સિદ્ધિ વરિયા રે. ૮.

૪૮ દિવાળીનું સ્તવન.

૧

મારે દીવાળી રે થઈ આજ, પ્રભુ મુખ જોવાને; સર્વાં સર્વાં રે સેવકનાં ઠાજ,

ભવ દુઃખ ખોવાને. મહાવીર સ્વામી મુક્તે પોહોતા, ગૌતમ કેવળજ્ઞાન રે; ધન્ય અમા-
વરયા ધન્ય દીવાળી માદે, વીર પ્રભુ નિરવાણુ. જિન મુખં ૧. આરિત્ર પાણ્યું નિમંણું
ને, ટાળ્યાં વિષય ક્યાપ રે; એવા મુનિને વાંદીએ તો, ઉતારે ભવ પાર. જિન મુખં ૨.
બાકુજ વહોર્યાં વીરજી ને, તારી ચંદન બાળા રે; કેવળ લઈ પ્રભુ મુક્તે પોહોર્યાં પામ્યાં
ભવનો પાર. જિન મુખં ૩. એવા મુનિને વાંદીએ જે, પંચ જ્ઞાનને ધરતા રે; સમવસરજી
ઈઈ દેશના રે, પ્રભુ તાર્યાં નર ને નાર. જિન મુખં ૪. ચોવીશમા જિનેસરુ ને, મુક્તિ
તેણા દાતાર રે; કરજોડી કવિયણુ એમ ભણે રે, પ્રભુ ભવનો ફેરો ટાળ. જિન મુખં ૫.

૨ [વાલાજની વાટડી અમે જોતાં રે-એ દેશી]

જય જિનવર જગ દિતકારી રે, કરે સેવા સુર અવતારી રે; ગૌતમ પમુહા ગજુ-
ધારી, સનેહી વીરજી જયકારી રે. ૧. અંતરંગ રિપુને ત્રાસે રે, તપ કોપાટોપે વાસે રે;
લજું કેવલ નાણુ ઉલ્લસે. સં ૨. કાંટ લાંકે વાઢ વઢાય રે, પણ જિન સાથે ત ઘટાય
રે; નિષ્ણે હરિ લાંછન પ્રભુ પાય. સં ૩. સવિ સુરવહુ થેઈ થેઈ કારા રે, જલપ'કળની
પરે ન્યારા રે; તજી તૃણા ભોગ વિકારા. સં ૪. પ્રભુ દેશના અમૃત ધારા રે, જિન-
ધર્મ વિષે રથકારા રે; જેણે તાર્યાં મેઘકુમારા. સં ૫. ગૌતમને કેવલ આહી રે, વર્યા
સ્વાતિએ શિવ વરમાહી રે; કરે ઉત્તમ લોક દીવાહી. સં ૬. અંતરંગ અલ્પજી નિવારી
રે, શુભ સજ્જનને ઉપગારી રે; કહે વીર પ્રભુ દિતકારી સં ૭.

૩

માગ' દેશક મોયનો રે, કેવલ જ્ઞાનનિધાન; ભાવ દયાસાગર પ્રભુ રે, પર ઉપ-
ગારી પ્રધાનો રે. ૧. વીર પ્રભુ સિદ્ધ થયા, સંઘ સકલ આધારો રે; હવે ઇણુ ભરતમાં,
કોણુ કરશે ઉપગારો રે. વીરં ૨. નાથ વિહૂંયું સૈન્ય જ્યું રે, વીર વિહૂણું રે જીવ;
સાધે કોણુ આધારથી રે, પરમાનંદ અજંગો રે. વીરં ૩. માત તાત વિહૂણો બાલ
જ્યું રે, અરહા પરહો અથકાય, વીર વિહૂણુ જીવકા રે, આકુલ વ્યાકુલ થાય રે. વીરં
૪. સંશય છેઠક વીરનો રે, વિરહ તે કેમ ખમાય? જે દીકે સુખ ઉપજે રે, તે વિષુ
કેમ રહેવાય રે? વીરં ૫. નિર્ધામક ભવ સંમુદ્રનો રે, ભવ અટવિ સથવાહ; તે પરમેશ્વર
વિષુ મળે રે, કેમ વાધે ઉત્સાહો રે? વીરં ૬. વીર થકાં પણુ શ્વત તણો રે, હુતો
પરમ આધાર; હવે ઇહાં શ્વત આધાર છે રે; અહો જિનમુદ્રા સાદ રે। વીરં ૭. ત્રણુ
કાલે સવિ જીવને રે, આગમથી આણુંઠ; સેવો દ્યાવો ભવિ જના રે, જિન પડિમા
સુખકહો રે; વીરં ૮. ગણુધર આચારજી મુનિ રે સહુને એણી પરે સિદ્ધ, ભવ ભવ
આગમ સંગથીરે દેવચંદ્ર પદ્મ લીધ રે. વીરં ૯.

રમતી ગમની હમને સાહેલી, બ્રેહુ મલી લીજીયે એક તાલી; સખિ આજ
અનોપમ દીવાલી. લીલ વિલાસે પૂરણુ માસે, પોષ દશમ નાથ રદીયાલી રે. સં ૧.
પશુ પંખી વસીઆ વનવાસે, તે પણુ સુખીયા જગતમાં સમકલી રે સં; એણી શત્રે
ઘેર ઘેર ઓચ્છવ હોશે, સુખીયા જગતમાં નર નારી રે. સં ૨. ઉત્તમ શ્રદ્ધ વિશાખા
જેગે, જન્મ્યા પ્રભુજી જયકારી રે સં; સાતે નકેં થયાં અજવાળા, થાવરને પણુ

सुभकारी रे सं ३. माता नमी आठे दिगकुमरी; अधोलोकनी वसनारी रे सं; सूती धर धशाने करती, जेज्जन ओक अशुचि टाळी रे; सं ४. उध्व' लोकनी आठ न कुमरी, वरसावे नल कुसुमाणी रे, सं; पूरव इयक आठ इपर्षु धरती, दक्षिणनी अठ कणशाणी रे. सं ५. अठ पच्छिमनी पंथा धरती; उत्तर आठ यमर टाळी रे सं; विद्विशीनी यठ द्वीपक धरती, इयक द्वीपनी यठ जाली रे. सं ६. केणतण्णा धर त्रलु करीने, महंन स्नान अलकारी रे. सं; रक्षा पोटली भांधी जेहुने, मंठिर मेडेदयां शलुजारी रे. सं ७. प्रलु सुभ कमले अमरी लमरी, रास रमंती लटकाळी रे सं; प्रलु माता तुं नगतनी माता, नग द्वीपकनी धरनारी रे. सं ८. माल तुल नंदन धलुं लुवे, उत्तम लुवने उपगारी रे सं, छम्पन दिगकुमरी शुषु जाती, श्री शुलवीर वयन टंकशाळी रे. सं ९.

५

दुःख हुरणी द्वीपालका रे लाल, परव थयुं नग मांडि; लविभ्राणी रे. वीर निर्वाणुथी थापना रे लाल, आज लगे उच्छादि. लविं समकित दृष्टि सांभलो रे लाल. १. जे आंकणी. स्यादाद धर घोलीये रे. दशननी करी शुद्धि; लविं यरित्र यंद्रोदय भांधिये रे लाल, टालो रज दुःकमं युद्धि. लविं समं २. सेवा करे जिनरायनी रे लाल, द्वील द्वीकां भीकाथ; लविं लविध पदाथं लावना रे लाल, ते पकवाननी राशि लविं समं ३. गुणीजन पहनी नामना रे लाल, तेदिज लुडार लट्टार, लविं विवेक रतन मेराधयां रे लाल, उचित ते द्वीप संभार. लविं समं ४. सुमति सुवनिता देव थुं रे लाल, मन धरमां करे वास; लविं विरति साडेवी साथथुं रे लाल, अविरति अलच्छी निकास. लविं समं ५. भैत्र्यादिकनी चितना रे लाल, तेह मला शलुगार; लविं दशन गुलु वाधा अन्या रे लाल, परिमल उपगार. लविं समं ६. पूर्वं सिद्ध कन्या पजे रे लाल, जनैया अलुगार, लविं सिद्धशिला वर वेदिका रे लाल, कन्या निवृत्ति सार. लविं समं ७. अनंत यतुदय दायले रे लाल, शुद्धयोग विरोध, लविं पाणिअदलु प्रलुल करे रे लाल, सहुने हुरभ विरोध. लविं समं ८. ध्रुपरे पर्व द्वीपालीका रे लाल, करता केडी कल्याण; लविं ज्ञानविमल प्रलु अजित थुं रे लाल, प्रगटे सकल गुलु भाणु. लविं समं ९.

४९ श्री गौतम स्वामी विलाप

दोहा १

वधंमान वयने तदा, श्री गौतम गणुधार; देवधमं प्रति भाधवा, गया हुता निरधार. १. प्रतिभाधी ते विप्रने, पाछा वदिया लम; तव ते श्ररणे सांभणे, वीर लक्षा शिव धाम. २. असक पडयो तव आसके, उपन्ये जेह अपार; वीर वीर कहीने वलवले समरे गुलु संभार. ३. पूछीथ केने प्रश्न हुं, 'लंते' कही भगवंत; उत्तर कुलु मुभ आपणे, 'जायम' कही गुलुवंत. ४. अडो प्रलु आ शुं कथुं, द्वीनानाथ दयाल, ते अवसर मुजने तमे, काठ्यो इर कृपाल. ५.

૨ [પંખીડા સંદેશો દેલે મારા નાથને-એ દેશી]

હાલ ચોથી :-શાસન સ્વામી, સંત સનેહી સાહિબા; અલવેશ્વર વિભુ, આતમના આધાર ભે; આથડતો અહીં, મુકી મુજને એકલો, માલિક કિમ જઈ, બેઠા મોક્ષ મોઝાર ભે. વિશ્વંભર વિમલાતમ ંહાલા વીરજી. એ આંકણી. ૧. મન મોહન તુમે જાણ્યું કેવલ માગશે, લાગશે અથવા કેકે એ જિમ ખાલ ભે; વલલ તેથી ટાલ્યો મુજને વેગલો, ભડું કયું એ ત્રિભુવન જન પ્રતિપાલ ભે. વિશ્વંભર ૨. અહો હવે મેં જાણ્યું શ્રી અરિહંતજી, નિસ્નેહી વીતરાગ હોય નિરધાર ભે; મ્હોટો છે અપરાધ ઈહાં પ્રભુ માહરો, શ્રુત ઉપયોગ મેં દીધો નહિ તે વાર ભે. વિશ્વંભર ૩. સ્નેહ થકી સયું ધિગ એક પાક્ષિક સ્નેહને, એક જ છું મુજ કેઈ નથી સંસાર ભે; સૂરિ માણુક ઈમ ગૌતમ સમતા ભાવતા, વરિયા કેવલ જ્ઞાન અનંત ઉદ્ધાર ભે. વિશ્વંભર ૪.

૫૦ શ્રી વીશસ્થાનકનું સ્તવન

હારે મારે પ્રભુમું સરસ્વતી માગું, વચન વિલાસભે; વીસેરે તપ સ્થાનિક મહિમા ગાઈશું રે લોલ. હાં મારે પ્રથમ અરિહંત પદ, લોગસસ ચોવીશ ભે; ખીજે રે સિદ્ધ સ્થાનક પત્તર ભાવશું રે લોલ. ૧. હાં ત્રીજે પચયજીશું ગણુશો લોગસસ સાત ભે; ચઉથેરે આયરિયાણું છત્રીશનો સહીરે લોલ, ૨. હાં મારે ચેરાણું પદ પાંચમે દશ ઉદ્ધાર ભે; છઠ્ઠેરે ઉવજાયાણું પચવીશનો સહીરે લોલ. હાં સાતમે નમો લોએ સંવસાહુ સત્તા-વીશ ભે; આઠમે નમો નાણુસસ પચે ભાવશુરે લોલ. હાં નવમે દરિસણુ અડસઠ મનને ઉદ્ધાર ભે; દશમે નમો વિષ્ણુસસ દશ વખાણીએ રે લોલ. ૩ હાં અગીઆરમે નમો ચારિતસસ લોગસસ સત્તર ભે; આરમે નમો ખંભસસ નવ ગુણે સહી રે લોલ. હાં કિરિ યાણું પદ તેરમે વળી પચવીશ ભે; ચઉદમે નમો તવસસ આર ગુણે સહીરે લોલ હાં પંદરમે નમો ગોયમસસ અઠ્ઠાવીશ ભે; નમો જિણુણું ચઉંવીશ ગણુશું સોળમે રે લોલ. હાં સત્તરમે નમો ચારિત લોગસસ સિત્તેર ભે; નાણુસપ્તમે પદ ગણુશું એકાવન અદ્ધારમે રે લોલ. ૫. ઓગણીશમે નમો સુઅસસ વીશ પિસ્તાલીશ ભે; વીશમે નમો તિત્થસસ વીશ ભાવશું રે લોલ. હાં તપનો મહિમા ચારથે ઉપર વીશ ભે; ષટ મારે એક ઓળી પૂરી કીજીએ રે લોલ. ૬. હાં તપ કરતાં વળી ગણીએ હોય હજાર ભે; નવકારવાળી વીશે સ્થાનક ભાવશું રે લોલ. હાં પ્રભાવના સંઘ સાહુમિવચ્છલ સાર ભે; ઉજમણાં-વિધિ કીજીએ વિનય લીજીએ રે લોલ. ૭. હાં તપનો મહિમા કહે શ્રી વીર જિનરાય ભે, વિસ્તારે ઈમ સંખંધ ગોયમ સ્વામીને રે લોલ. હાં તપ કરતાં વળી તીર્થંકર પદ હોય ભે; દેવ ગુરુ ઈમ કાંતિ સ્તવન સોહામણો રે લોલ. ૮.

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત સિદ્ધાંત-વિચાર રહસ્ય ગર્ભાંત

સાડા ત્રણસો ગાથાનું

શ્રી સીમંધર સ્વામી વિનતિનું સ્તવન.

હાલ પહેલી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ આજે, વીનતડી એક કીજે; 'મારગ શુદ્ધ

મયા કરી મુજને, મોહનમૂર્તિ! દીરે રે' જિનજી! વીનતડી અવધારે. એ આંકણી.
 ૧. ચાલે સૂત્ર વિક્રદાચારે, લાપે સૂત્ર વિક્રદ; એક કહે અમ મારગ રાખું; તે કિમ
 માનું શુદ્ધ રે? જિનજી! ૨. આલ'ખન કૂડાં દેખાડી, મુંધ લેકને પાડે; આણ્ણાલંગ
 તિલક તે કાલું, થાપે આપ નિલાડે રે. જિનજી! ૩. વિધિ જોતાં કલિયુગમાં હોવે,
 તીરથનો ઉચ્છેદ; જિમ ચાલે તિમ ચલવે જઈયે, એહ ધરે મતિ લેદ રે.' જિનજી! ૪.
 ઈમ લાષી તે મારગ લોપે, સૂત્રક્રિયા સવિ પીચી; આચરણા-શુદ્ધિ આચરિયે, જોઈ
 યોગની વીચી રે. જિનજી! ૫. પંચમ આરે જિમ વિમ મારે, અવિધિ દોષ તિમ
 લાગે; ઈમ ઉપદેશ પહાદિક દેખી, વિધિ રસિયો જન જાગે રે. જિનજી! ૬. કોઈ કહે
 જિમ બહુ જન ચાલે, તિમ ચલિયે શી ચર્ચા? મારગ મહાજન ચાલે જાળ્યો, તેહમાં
 લહીયે અર્ચા રે. જિનજી! ૭. એ પણ જોલ મૃષા મન ધરીયે, બહુજન મત આદરતાં;
 છેહ ન આવે બહુલ અનારય, મિથ્યામતમાં ફિરતાં રે.' જિનજી! ૮. થોડા આર્ચ
 અનાર્ચ જનથી, જૈન આર્ચમાં થોડા; તેહમાં પણ પરિણત જન થોડા, શ્રમણ અલપ
 બહુ મોડા રે. જિનજી! ૯. ભદ્રબાહુ ગુરુ વહન વચન એ, આવશ્યકમાં લહિયે; આણ્ણ
 શુદ્ધ મહાજન જાણી, તેહને સગે રહિયે રે. જિનજી! ૧૦. અજ્ઞાની નવિ હોવે મહા-
 જન, જો પણ ચલવે ટોલું; ધર્મદાસ ગણી વચન વિચારી, મન નવિ કીલે લોલું રે.
 જિનજી! ૧૧. અજ્ઞાની નિજ છંદે ચાલે, તસ નિશ્રાએ વિહારી; અજ્ઞાની જે ગચ્છને
 ચલવે, તે તો અનંત સંસારી રે. જિનજી! ૧૨. ખંડ ખંડ પડિત જે હોવે, તે નવિ
 કહીયે નાણી; નિશ્ચિત સમય કહે તે નાણી; સમનિની સહિ નાણી રે. જિનજી! ૧૩.
 જિમ જિમ બહુશ્રુત બહુ જન સંમત, બહુ શિષ્યે પરિવરિઓ; તિમ તિમ જિનશાસ-
 નનો વચરી, જો નવિ નિશ્ચય દરીઓ રે જિનજી! ૧૪ કોઈ કહે 'લોચાદિક કપટે. મારગ
 લિક્ષાવૃત્તિ; તે મિથ્યા નવિ મારગ હોવે, જનમનની અનુવૃત્તિ રે જિનજી! ૧૫.
 જો કપટે મુનિ મારગ પાવે, બલદ થાએ તો સારો; બાર વહે જે તાવડે ભમતો, ખમતો
 ગાઠ પ્રહારો. રે. જિનજી! ૧૬. લહે પાપ અનુગંધી પાપે; બલદરણી જનમિક્ષા; પૂરવ
 ભવ મત ખંડન ફલ એ, પંચવસ્તુની શિક્ષા રે. જિનજી! ૧૭. કોઈ કહે 'અમે લિંગે
 તરથું, જૈનલિંગ છે વારું; તે મિથ્યા નવિ ગુણ વિણ તરિયે, બુજ વિણ ન તરે તારુ
 રે. જિનજી! ૧૮. કૂટલિંગ જિમ પ્રગટ વિડંબક, જાણી નમતાં દોષ; નિદ્ધંધસ જાણીને
 નમતાં તિમ જ કહ્યો તસ યોષ રે. જિનજી! ૧૯. શિષ્ય કહે 'જિમ જિનપ્રતિમાને,
 જિનવર થાપી નમિયે; સાધુ વેષ થાપી અતિ સુંદર, તિમ અસાધુને નમિયે રે',
 જિનજી! ૨૦. ભદ્રબાહુ ગુરુ જોલે 'પ્રતિમા, ગુણવંતી નહિ દુષ્ટ; લિંગ માંહે એ વાનાં
 દીસે, તે તું માન અદુષ્ટ રે જિનજી.' ૨૧. કોઈ કહે 'જિન આગે માગી, મુક્તિ
 મારગ અમે લેયું; નિરગુણને પણ સહિમ તારે, તસ લકતે ગદગહિયું રે.' જિનજી!
 ૨૨. પામી જોધ ન પાલે મૂરખ, માગે જોધ વિચાલે; લહિયે તેહ કહો કુણ મૂઝે?
 બેલું ઉપદેશ માલે રે જિનજી! ૨૩. આણ્ણ પાલે સાહેમ તૂમે, સકલ આપદા કાપે;
 આણ્ણકારી જે જન માંગે, તસ જસ લીલા આપે રે. જિનજી! ૨૪.

ઢાલ ખીજી :-કેઈ કહે અમે ગુરુથી તરસું, જિમ નાવાથી લોહા રે,' તે મિથ્યા ન લહે સહવાસે, કાચ પાચની સોહા રે. ૧. શ્રી સીમંધર સાહિબ ! સુણજે, ભરતજેત્રની વાતો રે; લહું દેવ ! કેવલ-રતિ ધણે યુગે, હું તો તુજ ગુણ રાતો રે શ્રી સીં ૨. કેઈ કહે 'જે ગચ્છથી ન ટલ્યા, તે નિરગુણ પણ સાધો રે; નાતિમાંહે નિરગુણ પણ ગણીયે; જસ નહી નાતિ બાધો રે. શ્રી સીં ૩. ગુણ અવગુણ ઇમ સરિખા કરતો, તે જિનશાસન-વેરી રે; નિરગુણ જે નિજ છન્દે ચાલે, તો ગચ્છ થાએ સ્વેરી રે. શ્રી સીં ૪. નિરગુણનો ગુરુ પક્ષ કરે જે, તસ ગચ્છ લ્યજ્યો દાખ્યો રે; તે જિનવર મારગતો ઘાતક, ગચ્છાચારે ભાખ્યો રે. શ્રી સીં ૫. વિષમકાલમાં નિરગુણ ગચ્છે, કચ્છથી જે વસીયે રે; દ્રવ્ય થમી વ્યવહારે ચલિયે, ભાવે નવિ ઉલ્લસિયે રે. શ્રી સીં ૬. જિમ કવૃષ્ઠિથી નગરલોકને, ઘહેલા દેખી રામ રે; મંત્રી સહિત ઘહેલા હોઈ બેઠા, પણ મન માંહે તાબ રે. શ્રી સીં ૭. ઇમ ઉપદેશપદે એ ભાખ્યું. તિહાં મારગ અનુસારી રે; બહીને ભાવે આદરીયે, કલ્પભાષ્ય નિરધારી રે. શ્રી સીં ૮. જ્ઞાનાદિક ગુણવન્ત પરસ્પર, ઉપગારે આદરવો રે; પંચવસ્તુમાં ગચ્છ સુગુણને, અવર કહ્યો છે લ્યજ્યો રે. શ્રી સીં ૯. જે નિરગુણ ગુણ રતનાકરને, આપ સરીખા દાખે રે; સમકિતસાર રહિત તે જલ્યો, ધર્મદાસ ગણી બાખે રે શ્રી સીં ૧૦. કેઈ કહે 'જે બકુસ કુશીલા, મૂકોત્તર પડિસેવી રે; ભગવતી અજે ભાખ્યા તેથી, અન્ત વાત નવિ લેવી રે.' શ્રી સીં ૧૧. તે મિથ્યા નિકરણ સેવા, ચરણુઘાતિની ભાખી રે; મુનિને તેહને સંભવ માત્રે, સત્તમ-કાણું સાળી રે. શ્રી સીં ૧૨. પડિસેવા વચને તે બહો, અતિચાર બહુલાઈ રે; ભાવ બહુલતાયે તે ટાલે, પંચવસ્તુ મુનિ ધ્યાઇ રે. શ્રી સીં ૧૩. સહસા દોષ લગે તે છૂટે, સંચતને તત્કાલે રે; પચ્છિતે આકુટિયે કીધું, પ્રથમ અંગની ભાલે રે. શ્રી સીં ૧૪. પાયાછિત્તાદિક ભાવ ન રાખે, દોષ કરી નિશૂદા રે; નિદ્ધંધસ સેઠીયી હેઠો, તે મારગથી ચૂકો રે. શ્રી સીં ૧૫. કેઈ કહે 'જે પાતક કીયાં, પડિકમતાં છૂટીએ રે.' તે મિથ્યા ફલ પડિકમણાનું, અપુયુકરણથી લીએ રે. શ્રી સીં ૧૬. મિથ્યા દુક્કડ દેઈ પાતિક, તે ભાવે જે સેવે રે; આવશ્યક સાખે તે પરગટ, માયા મોસને સેવે રે. શ્રી સીં ૧૭. મૂલ પદે પડિકમણું ભાખ્યું, પાપ તાયું અણકરનું રે; શક્તિ ભાવતણે અભ્યાસે, તે જસ અથે વરવું રે. શ્રી સીં ૧૮.

ઢાળા ત્રીજી :-દેવ ! તુઝ સિદ્ધાંત મીઠો, એક મને ધરિયે; દુષ્ટ આલંબન નિહાલી, કહો કિમ તરિયે ? દેવ ! ૧. દુષ્ટ આલંબન ધરે જે, ભગન-પરિણામી; તેહ આવશ્યકે ભાખ્યા, ત્યજે મુનિ નામી. દેવ ! ૨. નિયતવાસ વિહાર ચેઇય, ભકિતનો ધાધો; મૂઠ અજ્ઞાલાભ થાપે, વિગય પહિબ ધો. દેવ ! ૩. કહે ઉચ્ચવિહાર ભાગા, સંગમ આચરિઓ; નિયત-વાસ ભજે બહુશ્રુત, સુજિઓ ગુણુદરિઓ. દેવ ! ૪. ન બહો તે ખીજી જંધા-બલ ધિવિર તે હો; ગોચરીના ભાગ કલ્પી, બહુ રહ્યો જે હો. દેવ ! ૫. ચૈત્યપૂજા મુકિતમારગ, સાધુને કરવી; જિણે કીધી વચર મુનિવર, ચૈત્યવાસ ઠવી. દેવ ! ૬. તીર્થ ઉન્નતિ અન્ય શાસન, મલિનતા ટાણે; પૂર્વ અવચિત પુષ્પ મહિમા, તેહ નવિ બહો. દેવ ! ૭. ચૈત્ય પૂજા કરત સંચત, દેવસોઈ કહ્યો; શુભમને પણ માગનાસી, મહાનિશીયે લહ્યો.

હેવ ! ૮. પુષ્ટ કારણ વિના મુનિ નવિ, દ્રવ્ય અધિકારી; ચૈત્ય પૂજ્યે ન પામે, કલ અન-
ધિકારી. હેવ ! ૯. આર્થ અન્નિપુત્ર અન્નજ, લાભથી લાગા; કહે નિજલાલે અનુમા,
ગોચરી લાગા. હેવ ! ૧૦. ન જાણે ગતશિષ્ય અવમે, ધિવિર બલ હીણો; સુગુણ
પરિચિત સંયતી કૃત, પિંડવાધ ત્રીણો. હેવ ! ૧૧. વિગય લેવી નિત્ય સૂચે, લષ્ટ-પુષ્ટ ભણે;
અન્યથા ક્રમ દોષ એહનો, ઉદાયન ન ગણે? હેવ ! ૧૨. ઉદાયન રાજર્ષિ તનુ નવિ,
શીત હુશ સહે; તેહ મજમાં વિગય સેવે, શું તે ન લહે? હેવ ! ૧૩. લોક આલમ્બન
ભરીઓ, જન અસંયતને; તેહ જગમાં કાંઈ દેખે, ધરે તેહ મને. હેવ ! ૧૪. શયિત્ર
આલમ્બન શ્રદ્ધે મુનિ મહ સવેગી; સંયતાલંબન સુજસ ગુણ. તીવ્ર સવેગી હેવ ! ૧૫.

ઢાલ ચોથી :-સુણને સ્ત્રીમન્ધર સ્વામી ! વહી એક કહું સિરનાગી; મારગ કર-
તાને પ્રેરે. દુર્જન જે દ્રવણ હેરે. ૧. કહે 'નિજ સામે વ્રત પાવે, પણ ધર્મદેશના ઠલો;
જન મેલ્યાનું શું કામ? બહુ ખોટું નિદા કામ.' ૨. ઇમ કહેતાં મારગ ગોષે, ખોટું
દ્રવણ આરોપે; જે નિભંચ મારગ બોલે, તે કહ્યો દ્વેષને તોલે. ૩. અજ્ઞાની ગારવ રસિયા,
જે જન છે કુમતે અસિયા; તેહનો કુણ ટારણહાર? વિણ ધર્મદેશના સાર. ૪. ગીતારથ
જયણાવંત. ભવભીરુ જેહ મહંત; તલ વયણે લોકે તરિયે, જિમ પ્રવહણથી ભર દરીયે.
૫. ખીજ તો બોલી બોલે, શું કીજે નિર્ગુણ ઠોલે? ભાષા કુશીલનો લેખો, જન મહા
નિશીથે દેખો. ૬. જન મેવનની નહી ઇહા. મુનિ ભાવે મારગ નીરીકા; જે બહુજન
કુણવા આવે, તો લાલ ધરનનો પાવે. ૭. તેહને જે મરગ ન બખે, તો અતરાય કૃત
આખે; મુનિ શક્તિ છી નવિ ગોષે, વારે તેહને શ્રુત કોષે. ૮. નવિ નિદા મારગ કહેતાં,
સમ પરિણામે ગહગહતાં; મુનિ અદ્યરિત મનરમે, જેઈ લીજે ખીજે અમે. ૯. કોઈ
ભાષે 'નવિ સમભવે, શ્રાવકને ઘૂડા બાવે;' તે જૂઠ કહ્યા લલકા, શ્રાવક સૂચે ગહિયકા.
૧૦. કહે કોઈ 'નની સિ જોડી?, શ્રુતમાં નહીં કાંઈ ખોડી,' તે મિથ્યા ઉદત ભાગ,
શ્રુત જલધિ પ્રવેશે નાવા. ૧૧. પૂરવ સૂરિયે કીધી, તેણે જે નવિ કરવી સિદ્ધિ; તો
સવે કીધી ધર્મ, નવિ કરવો જોયો મર્મ. ૧૨. પૂરવ બુધને બહુમાને, નિજ ગક્તિ
મારગ જાને; ગુરુ કુલવાસીને જોડી, યુગતિ એહમાં નહીં ખોડી. ૧૩. ઇમ શ્રુતનો નહીં
ઉચ્છેદ, એ તો એકદેશનો ભેદ; એ અર્થ સુચી ઉલ્લાસે, ભવી વરતે શ્રુત અભ્યાસે. ૧૪.
ઈહાં દ્રવણ એક કહાય, જે ખલને પીડા થાય; તો પણ એ નવિ જોડીજે, જે સજ્જનને
સુખ દીજે. ૧૫. તે પૂણ્યે હોસે તોવ, તેહને પણ ઇમ નહીં રોષ; ઉજમતાં હિયડે હીસી,
જેઈલીજે પહેલી વીસી. ૧૬. કહે કોઈક જૂની રીતે, મુનિ ભિક્ષા ભાંજે ભીતે; તે જુડું
શુભમતિ ઇહે, મુનિ અંતરાયથી ખીહે. ૧૭. જે જન છે અતિ પરિણામી, વહી જેહ તહિ
પણિખામી; તેહને નિત્યે સમભવે, ગુરુ કલ્પવન મન ભાવે. ૧૮. ખલ વયણ ગવે કુણ
સૂરા, જે કાઠે પયમાં પૂરા; તુજ સેવામાં જે રહીયે, તો પ્રભુ જથ લીલા લહીયે. ૧૯.

ઢાલ પાંચમી :-વિષ્ણુ કાલને જેરે કેઈ, ઉઠયા જહ મલધારી રે; ગુરુ ગચ્છ છાંડી
મારગ લોખી. કહે અમે ઉચ્ચવિહારી રે. ૧. શ્રી જિન! તું આલંબન જગને, તુજ વિણ
કવણ આધારો રે; ભગત લોકને કુમતિ જલધિથી, ખાંહિ શ્રદ્ધને તારો રે. ૨. શ્રીજેન !

તું અલંબન જગને—એ આંકણી. ગીતારથ વિષ્ણુ ભૂતા ભમતા, કષ્ટ કરે અભિમાને રે; આપે ગંડી લગે નવિ આઠ્યા, તે ખૂતા અજાને રે. શ્રીજિન! ૩. તેહ 'કહે ગુરુ ગચ્છ ગીતારથ, પ્રતિબંધે શું કીજે રે? દર્શન-જ્ઞાન-ચરિત આદરિયે, આપે આપ તરીજે રે.' શ્રીજિન! ૪. નવિ જાણે તે પ્રથમ અંગમાં, આદિ ગુરુ કુત્રવાસો રે; કહ્યો ન તે વિષ્ણુ ચરણ વિચારો. પંચાશક નય ખાસો રે. શ્રીજિન! ૫. નિત્યે ગુરુકુલ વાસે વસયું, ઉત્તરાધ્યયને લાખ્યું રે; તેહને અપમાને વલી તેહમાં, પાપશ્રમણપણું ઠાખ્યું રે. શ્રીજિન! ૬. દમવૈકાલિક ગુરુશુશ્રૂષા, તસ નિદા ફલ ઠાખ્યાં રે; આવતિમાં દ્રહસમ સદગુરુ, મુનિકુલ મચ્છસમ લાખ્યા રે. શ્રીજિન! ૭. ગુરુદૃષ્ટિ અનુમારે રહેતાં, લહે પ્રવાહ પ્રવાહે રે; એ પણ અર્ધ તિહાં મન ધરિયે, બહુગુણ સુગુરુ પ્રસાહે રે. શ્રીજિન! ૮. વિનય વધે ગુરુ પાસે વસતાં, જે જિનશાસન મૂલો રે; દર્શન નિર્મલ ઉચિત પ્રવૃત્તિ, શુભરાગે અનુકૂળે રે. શ્રીજિન! ૯. વૈયાચ્યે પાતક તૂટે, ખંતાદિક ગુણ શક્તિ રે; હિત ઉપદેશે કુવિહિત સંગે, બ્રહ્મચર્યાની ગુપ્તિ રે, શ્રીજિન! ૧૦. મન વધે મૃદુબુદ્ધિ કેરા, મારગ ભેદ ન હોવે રે; બહુ ગુણ જાણે એ અધિકારે, ધર્મચરણ જે જેવે રે. શ્રીજિન! ૧૧. નાચ તણો સંભાગી હોવે, ધિરમન દર્શન ચરિતે રે; ન ત્યજે ગુરુ કહે એ બુધ લાખ્યું, આવશ્યકનિયુક્તિ રે. શ્રીજિન! ૧૨. ભૌતપ્રતે જિમ જાણે હણુતા, પગ અચક્રસી સમગા રે; ગુરુ છાંડી આહાર તણે: ખપ કરતા તિમ મુનિ નવગા રે. શ્રીજિન! ૧૩. ગુરુકુલવાસે જ્ઞાનાદિક ગુણ, વાચ્યમને વાધે રે; તે આહાર તણો પણ ફૂલણ, ખપ કરતાં નવિ વાધે રે. શ્રીજિન! ૧૪. ધર્મરતન ઉપદેશ પદિક, જાણી ગુરુ આહરવો રે; ગચ્છ કહ્યો તેહનો પરિવારો, તે પણ નિત અનુસરવો રે. શ્રીજિન! ૧૫. સારણ વારણ પ્રમુખ લડીને, મુનિ મારગ આસધે રે; શુભવીર્ય તિહાં સુનિહન કિરયા, હેખાહેજે વાધે રે. શ્રીજિન ૧૬. જલધિતણો સંક્ષેભ અમહુતા; જેમ નીકલતા મીનો રે; ગચ્છસારણાદિક અણુસહતા તિમ મુનિ દુખિયા દીનો રે. શ્રીં! ૧૭. કાક નર્મઠાતટ જિમ મૂડી, મૃગતૃષ્ણા જલ જાતા રે; દુઃખ પામ્યા તિમ ગચ્છ તજિને, આપમતી મુનિ ધાતા રે. શ્રીં! ૧૮. પાલિ વિના જિમ પાણી ન રહે, જીવ વિના જિમ કાયા રે; ગીતારથ વિષ્ણુ તિમ મુનિ ન રહે, જૂક કબટની માયા રે. શ્રીંજન! ૧૯. અંધ પ્રતે જિમ નિર્મલ લોચન, મારગમાં લેઈ જાય રે; તિમ ગીતારથ મૂંખ મુનિને, દૃઢ આલંબન ધાય રે. શ્રીજિન! ૨૦ સમભાષી ગીતારથ નાણી, અગમ માહે લાહિયે રે; આતમ અરથી શુભ મતિ સન્નજન, કહો તે વિષ્ણુ કિમ રહિયે રે! શ્રીં ૨૧. લોચન આલંબન જિનશાસન, ગીતારથ છે મેટી રે; તે વિષ્ણુ મુનિ ચકતી સંયમગી, આરોહે કિમ સેટી રે? શ્રી જિન! ૨૨. ગીતારથને મારગ પૂછી, છાંડીજે ઉન્માહો રે; પાલે કિરયા તે તુજ ભકિત, પામે જગ જય વાહો રે. શ્રીજિન! ૨૩.

દાલ છટ્ટી :-પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા, દસવૈકાલિક સાખી રે; જ્ઞાનવંત તે કારણ ભજિયે, તુજ આણા મન રાખી રે. સાહિબ! સુણજે રે. ૧. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલ ન જાણે, ભાવ પુરુષ પડિસેવ રે; નાવ ઉત્સર્ગ લહે અપવાહહ, અગીતારથ નિત જેવ રે.

સાહિબ ! ૨. સાચત સાચત [મથ નાંવ જાણે, કલ્પ અકલ્પ વિચારે રે; યોગ્ય ન જાણે
નિજ નિજ ઠામે, દ્રવ્ય યથાસ્થિત સાર રે. સાહિબ. ૩. ખેત્ર ન જાણે તેહ યથાસ્થિત,
જનપદ અધ્યવિશેષ રે; સુભિક્ષ દુભિક્ષ કલ્પ નવિ જાણે, કાલવિચાર અગ્રેષ રે. સાહિબ !
૪. ભાવ હિંદુ ગિલાણુ ન જાણે, ગાઠ અગાઠહ કલ્પ રે; ખમતો અણખમતો જન ન લહે,
વસ્તુ અવસ્તુ અનલ્પ રે. સાહિબ ! ૫. જે આકૃષ્ટી પ્રમાદે દર્પે, પડિસેવા વલિ કલ્પ રે;
નવિ જાણે તે તાસ યથાસ્થિત, પાયચ્છિત્ત વિકલ્પ રે. સાહિબ ! ૬. નયણુ રહિત જિમ અનિ-
પુણુ દેશે, પંથ નદુ જિમ સત્થ રે; જાણે હું ઠામે પહુંચાવું, પણ નહિં તેહ સમત્થ રે. સાહિબ ! ૭.
અગીતારથ તિમ જાણે ગરવે, હું ચલવું સવિ ગચ્છ રે; પણ તસપાસે ગુણુગણુ ઓસે,
હોઈ ગલાગલ મચ્છ રે. સાહિબ ! ૮. પચ્છિત્તે અતિમાત્ર દિએ જે, અપચ્છિત્તે પચ્છિત્ત
રે; આસાયણુ તસ સૂત્રે યોગી, આસાયણુ મિચ્છત્ત રે. સાહિબ ! ૯. તપસી અળદુશ્રુત
વિચરતો, કરી દોષની શ્રેણિ રે; નવિ જાણે તે કારણુ તેહને, કિમ વાધે ગુણુશ્રેણિ રે ?
સાહિબ ! ૧૦. માર્ગમાત્ર જાણે જિમ પથી, અલહી તાસ વિસેસ રે; લિંગાચાર માત્ર
તે જાણે, પામે મૂઠ કિલેશ રે. સાહિબ ! ૧૧. લેહ લહ્યા વિણુ નાના પરિણુતિ,
મુનિ મનની ગતબોધ રે; ખિણુરાતા ખિણુતાતા થાતા, અંતે ઉપાઈ વિરોધ રે.
સાહિબ ! ૧૨. પત્થરસમ પામર આદરતાં, મણિસમ ખુધ જન છોડિ રે; લેહ લહ્યા
વિણુ આગમ થિનિતો, તે પામે બહુ ખોડિ રે. સાહિબ ! ૧૩. જ્ઞાન ભગતિ ભાંજિ
અણુ લહતાં, જ્ઞાનતણો ઉપચાર રે; આરાસારે મારગ લોપે, ચરણુ કરણુનો સાર
રે. સાહિબ ! ૧૪. ઉત્કર્ષી તેહને ઘે શિક્ષા, ઉદ્દાસીન જે સાર રે; પર્યયન તેહને તે
બોલે, અંગ કહે આચાર રે. સાહિબ ! ૧૫. અમ સરિખા હો તુમ જાણો, નહીં તો સ્યા
તુમ બોલ રે ? એમ ભાખી જાલ્યાદિક દૂષણુ, કાઠે તેહ નિટોત્ર રે. સાહિબ ! ૧૬. પામત્યા-
દિક દૂષણુ કાઠી, હીલે જ્ઞાની તેહ રે; યથાછન્દતા વિણુ ગુરુઆણુ, નવિ જાણે નિજ રેહ
રે. સાહિબ ! ૧૭. જ્ઞાનીથી તિમ અલગા રહેતા, હંસ થકી જિમ કાક રે; લેહ વિનયના
ખાવન ભાખ્યા, ન લહે તસ પરિપાક રે. સાહિબ ! ૧૮. સર્વ ઉદ્યમે પણ તસ બહુ ફલ,
પહે કષ્ટ અત્રાણુ રે; સૂત્ર અભિનતણે અનુસારે, ઉપદેશમાલા વાણુ રે. સાહિબ ! ૧૯. તે
તો જાણુભાવે એકાકી, ઓસે તેહને જુત્ત રે; વામ્ય કુવાસન જે અકુવાસન, દેશાધક
ઉત્ત રે. સાહિબ ! ૨૦. અજ્ઞાની ગુરુતણે નિયોગે, અથવા શુભ પરિણામ રે; કમ્મપયડી
સાખે સુદૃષ્ટિ, કહિયે એહનો ઠામ રે. સાહિબ ! ૨૧. જે તો હકથી ગુરુને છાંડી ભગ
ચરણુ પરિણામ રે; સર્વ ઉદ્યમે પણ તસ નિશ્ચય, કાંઈ ન આરે ઠામ રે. સાહિબ ! ૨૨.
આણુરુચિ વિણુ ચરણુ નિષેધે, પંચાશકે હરિમદ્ રે; ચવહારે તો થોડું લેજે, જેહ
સહકારે સદ્ રે. સાહિબ ! ૨૩. શિષ્ય કહે જો ગુરુ અજ્ઞાની, ભજતાં ગુણુનિધિ જાણી
રે; જે સુવાસના તો કિમ લજતાં, તેને અવગુણુ જાણી રે ? સાહિબ ! ૨૪. ગુરુ બોલે
‘શુભ વાસન કહિયે’, પત્રવણિજ્જ સ્વભાવ રે; તે આયત્તપણે છે આવે, જસ મન ભદ્રક
ભાવ રે. સાહિબ ! ૨૫. સૂધું માની સૂધું થાતા, ચઉભાંગી આચાર રે. ગુરુ કહણે તેહમાં
ફલ જાણી, કહીયે સુજશ અપાર રે. સાહિબ ! ૨૬.

ઢાલ સાતમી :-કોઈ કહે 'ગુરુ ગચ્છ ગીતારથ સારથ શુદ્ધ, માનું પણ નવિ દીસે ભેતાં કોઈ વિશુદ્ધ; નિપૂણ સહાય વિના કહ્યો સૂત્રે એક વિહાર, તેહથી એકાકી રહેતાં નહી દોષ લગાર.' ૧. અણુ દેખતા આપમાં તે સર્વ ગુણનો યોગ, કિમ જાણે પરમાં વ્રત ગુણનો મૂલ ત્રિયોગ ? છેદ દોષ તાંઈ નવિ કહ્યા પ્રવચને મુનિ દુઃશીલ; દોષલવે પણ ધિર પરિણામી બકુશકુશીલ. ૨. જ્ઞાનાદિક ગુણ ગુરુઆદિક માંહે જોય, સર્વ પ્રકારે નિગુંણ નવિ આદરવો હોય; તે છાંડે ગીતારથ જે જાણે વિધિ સર્વ, જ્ઞાનોષધ દૃષ્ટાંતે મૂક ધરે મન ગન'. ૩. તે કારણ ગીતારથને છે એકલ વિહાર, અગીતારથને સર્વ પ્રકારે તે નહિ સાર; પાપ વરજતો કામ અસંજતો ભાખ્યો જેહ, ઉત્તરાધ્યયને ગીતારથ એકકી તેહ. ૪. પાપ તણું પરિવર્જન ને વલિ કામ અસંગ, અજ્ઞાનીને નવિ હુએ તે નવિ જાણે ભંગ; અજ્ઞાની થું કરશે થું લહશે પુન્ય પાપ, દશવૈકાલિક વયજે પંચાશક આલાપ. ૫. એક ધિરુરે દેખો આચારે સંવાદ, બહુ ગ્રેધાદિક દૂષણ વલી અજ્ઞાન પ્રમાદ; વલિય વિશેષે વાર્યો છે અન્યકત વિહાર, પંખી પોત દૃષ્ટાંતે જાણે પ્રવચનસાર. ૭. એકાકીને સ્ત્રી રિપુ જ્ઞાન તણે ઉપધાત, ભિક્ષાની નવી શુદ્ધિ મંદાવતનો પણ ધાત; એકાકી સચ્છંદપણે નવિ પામે ધર્મ, નવિ જાણે પૃચ્છાદિક વિષુ તે પ્રવચન-મર્મ. ૭. સનિતિ ગુપતિ પણ ન ધરે એકાકી નિઃશંક, જાવ પરાવર્તે ધરે આલંબન સપંક; જૂદા જૂદા થતા થવિર કલ્પનો ભેદ, ટોલાંએ મન લોકનાં થાયે ધર્મ-ઉચ્છેદ ૮. ટોડે પણ જે લોલે અંધપ્રવાહ નિધાત, આજ્ઞા વિષુ નવિ સંધ છે અસ્થિ તણે સંધાત; તે ગીતારથ ઉદરે જિમ હરિ જલથી વેદ, અગીતારથ નવિ જાણે તે સર્વિ નિધિનો ભેદ. ૯. કારણથી એકાકીપણું પણ ભાખ્યું તાસ, વિવમકાલમાં તે પણ રુડો લોકો વાસ; પંચકલપભાષ્યે ભણ્યું આતમરક્ષણ એમ, શાલિ એરંડતણે ઇમ ભાંગે લહિયે એમ. ૧૦. એકાકી પાસત્યે સચ્છંદો ગતયોગ, ઠાણવાસી ઉસત્રો બહુદૂષણ સંયોગ, ગચ્છ વાસી અણુઓગી ગુરુ-સેવી વલિ હોય, અનિધનવાસી આઉત્તો બહુગુણ ઇમ જોય. ૧૧. દોષ હાનિ ગુણ વૃદ્ધિ જયણા ભાષે સૂરિ, તે શુભ પરિવારે હુઈ વિધન ટલે સર્વિ ફરિ; દેવ ફલે જે આંગણે તુજ કરુણા સુર વેલિ, શુભ પરિવારે લહિયે તે સુખ જસ રંગ રેલિ. ૧૨.

ઢાલ આઠમી :-કોઈ કહે સિદ્ધાન્તમાંજ, ધર્મ અહિંસારે સાર, આદરિયે તે એકલીજ, અજિયે બહુ ઉપચાર; મનમેહન જિનજી ! તુજ વયજે સુજ રંગ. મનં ૧. નવિ જાણે તે સર્વ ત્યજીને, એક અહિંસા રંગ, કેવલ લૌકિક નીતી હોવે, લોકોત્તર-પંથ ભંગ. મનં ૨. વનમાં વસતો બાલ તપસ્વી, ગુરુ નિશ્રા વિષુ સાધ; એક અહિંસાયે તે રાચે, ન લહે મર્મ અગાધ. મનં ૩. જીવાદિક જિમ બાલ તપસ્વી, અણુ જાણુંતો મૂક; ગુરુ લઘુ ભાવ તથા અણુલહેતો, ગુરુ વજિંત મુનિ ગૂક. મનં ૪. ભવમોચક પરિ-ણામ સરીખો, તેહનો શુભ ઉદ્દેશ; આણુ રહિતપણે જાણી જે, જેહ પદ ઉપદેશ. મનં ૫. એક વચન જાલીને છાંડે, બીજા લૌકિક નીતિ; સકલ વચન નિજ ઇમે જોડે, એ લોકોત્તર નીતિ. મનં ૬. જિનશાસન છે એક ક્રિયામાં, અન્યક્રિયા સમ્બન્ધ; જિમ ભાષીને ત્રિવિધ અહિંસા, હેતુ-સ્વરૂપ-અનુબન્ધ. મનં ૭ હેતુ અહિંસા જયણારૂપે, જન્તુ અઘાત

સ્વરૂપ; ક્ષુદ્ર રૂપે જે તેહ પરિણમ્યે, તે અનુગ્રન્થ સ્વરૂપ. મનં ૮. હેતુ સ્વરૂપ અહિંસા આપે, શુભક્ષુદ્ર વિષુ અનુગ્રન્થ; ક્ષુદ્ર અજ્ઞાન થકી તે આપે, હિંસાનો અનુગ્રન્થ મં ૯ નિહુવ પ્રમુખ તણી જિમ કિરિયા, જેહ અહિંસારૂપ; સુરદુરગતિ દેષ તે પાડે. હુત્તર લવજ્જકરૂપ. મનં ૧૦. દુર્મલ નગ્ન માસ ઉપવાસી, જે છે માયારંગ; તે પશુ ગરલ અનન્તા લેશે, ખેલે ખીલું અંગ. મનં ૧૧. નિન્દિત આચારે જિનશાસન જેહને હીલે લોક; માયા પહિત્રી તસ અજ્ઞાને, સર્વ અહિંસા ક્રોક. મનં ૧૨. સ્વરૂપથી નિરવધ તથા જે, છે કિરિયા સાવધ; જ્ઞાન શક્તિથી તેહ અહિંસા, દિએ અનુગ્રન્થે સધ. મનં ૧૩. જિનપૂજ અપવાદ પદાદિક, શીલવ્રતાદિક જેમ; પુણ્ય અનુત્તર મુનિને આપી, દિએ શિવપદ બહુ ખેમ. મનં ૧૪. એહ ભેદ વિષુ એક અહિંસા, નવિ હોવે થિર થંભ; ચારત્ યોગક્રિયા છે તાવત્, યોગ્યો છે આરંભ. મનં ૧૫. લાગે પશુ લગવે નહિ હિંસા, મુનિ એ માયા વાણી; શુભ કિરિયા લાગી જે આવે, તેમાં તે નહિ હાસી. મનં ૧૬. હિંસા માત્ર વિના જે મુનિને, હોય અહિંસક ભાવ; સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિયને હોવે, તે તે શુદ્ધ સ્વભાવ. મનં ૧૭. ભાવે એહ અહિંસા માને, તે સવિ જેડે ધામ; ઉત્સર્ગે અપવાદે વાણી, જિનની બલે બામ. મનં ૧૮. કોર્ડ કહે ઉત્સર્ગે આણુ, છાંદો છે અપવાદ; તે નિથ્યા અણપામે અર્થે, સાધારણ વિવિગદ. મનં ૧૯. મુખ્યપણે જિમ ભાવે આણુ, જિમ તસ કારણ તેહ; કાર્ય ઇચ્છતો કારણ ઇચ્છે, એ છે શુભમતિ રેહ. મનં ૨૦. કલ્પે વચન કહ્યું અપવાદે, તે આણુનું રે મૂવ; નિશ્રવણ તે મુનિને ન ઘટે, તેહ નહી અનુકૂલ. મનં ૨૧. અપુનબંધકથી માંડીને, બવ અરમ ગુણકાણુ; ભાવ અપેક્ષાયે જિન આણુ, ભારગ ભાખે બાણુ. મનં ૨૨. એક અહિંસામાં જે આણુ, ભાખે પૂરવ સહિ; તે એકાંત મતિ નાવ અહિંસે, ગિહાં નય વિધિ છે ભૂરિ. મનં ૨૩. આતમ ભાવ હિંસનથી હિંસા, સધલા એ પાપસ્થાન; તેહ થકી વિપરીત અહિંસા, તાસ વિરહનું ધ્યાન. મનં ૨૪. તસ ઉપાય જે જે આગમમાં, બહુવિધ છે વ્યવહાર; તે નિઃશેષ અહિંસા કહિયે, કારણુ ક્ષુદ્ર ઉપચાર. મનં ૨૫. જીવ અજીવ નિષય છે હિંસા, નૈગમનય મતં ભુત; સંશ્ચક વ્યવહારે પદ્ધત્યે, પ્રતિજીવે ઋણુમુત્ત. મનં ૨૬. આતમરૂપ શબ્દનય તીને, માને એમ અહિંસ; યોગવૃત્તિ બેધને લહિયં, સુખ જય લીલ પ્રશંસ. મનં ૨૭.

લાલ નવમી :—કોર્ડક સૂત્રજ આદરે, અર્થ ન માને સાર; જિનજી ! આપમતે અવહું કરે, ભૂલ્ય તેહ ગમાર; જિનજી ! તુઝ વયણે મન રાખીયે. જિનજી ! ૧. પ્રતિમા લોપે પાપીઆ, યોગ અને ઉપધાન; જિનજી ! ગુરુનો વાસ ન શિર ધરે, માયાની અજ્ઞાન. જિનજી ! ૨. આચરણુ તેહની નવી, કેતી કહિયે દેવ ? જિનજી ! નિલ્ય ત્રુટે છે સાંધતાં, ગુરુ વિષુ તેહની ટેવ. જિનજી ! ૩. વૃત્તિપ્રમુખ બેધ કરી, ભાખે આગમ આપ; જિનજી ! તેહજ મૂઠા યોલવે, જિમ કુપુત્ર નિજ આપ. જિનજી ! ૪. વૃત્યાદિક અણુમાનતા, સૂત્ર વિરાધે લીન; જિનજી ! સૂત્ર-અરથ-તદુભય થકી, પ્રત્યનીક કહ્યા તીન. જિનજી ! ૫. અધર અર્થજ એકલો, જે આદરતાં ખેમ; જિનજી ! ભગવર્ધ અંગે ભાખિયો, ત્રિવિધ અર્થ તે કેમ ? જિનજી ! ૬. સૂત્ર અરથ પહેલો ખીલે, નિબળુત્તીય ખીસા :

જિનજી ! નિરવશેષ ત્રીજો વહી, ઇમ બાષે જગતીશ. જિનજી ! ૭. છયા નર ચાલે ચલે, રહે થિતી તસ જેમ; જિનજી ! સૂત્ર અરથ ચાલે ચલે, રહે થિતી તસ તેમ. જિનજી ! ૮. અર્થ કહે વિધિ ધારણા, ઉભય સૂત્ર જિમ ઠાણ; જિનજી ! તિમ પ્રમાણ સામાન્યથી, નવિ પ્રમાણ અપ્રમાણ. જિનજી ! ૯. અર્થ પંચુ જિમ જે મલે, ચાલે ઇચ્છિત ઠાણ; જિનજી ! સૂત્ર અરથ તિમ જાણીયે, કલ્પમાખ્યની વાણ. જિનજી ! ૧૦. વિધિ-ઉચ્ચમ-ભય વર્ણના, ઉત્સર્ગહ-અપવાહ; જિનજી ! તદુભય અર્થે જાણીયે, સૂત્ર લેહ અવિવાહ. જિનજી ! ૧૧. એહ લેહ જણયા વિના, ક'ખામોહ લહંત; જિનજી ! ભંગ-તર પ્રમુખે કરી, બાણ્યું ભગવર્થ તન્ત, જિનજી ! ૧૨. પરિવાસિત બારી કરી; લેપન અશન અશેષ; જિનજી ! કારણથી અપિ આદર્યાં, પંચકલ્પ ઉપદેશ. જિનજી ! ૧૩. વર્ષાગમન નિવારિઓ કારણે બાણ્યું તેહ. જિનજી ! ઠાણગે શ્રમણી તણું, અવલમ્બાદિક જેહ. જિનજી ! ૧૪. આધાકર્માદિક નહી, બન્ધ તણે એકન્ત; જિનજી ! સૂચગડે તે કિમ ધટે. વિષ્ણુ વૃત્યદિક તન્ત ? જિનજી ! ૧૫. વિહરમાન ગણધર પિતા, જિન જનકદિક જેહ; જિનજી ! કમ વહી આવશ્યક તણે. સૂત્ર માત્ર નહી તેહ જિનજી ! ૧૬. અર્થ વિના તિમ પામિયે, ભાત્ર સકલ અનિબદ્ધ ? જિનજી ! ગુરુમુખવાણી ધારતાં, હોવે સર્વ સુખદ. જિનજી ! ૧૭. પુસ્તક અર્થ પરમ્પરા, સઘટ્ટી જેહને હાથ; જિનજી ! તે સુનિહિત અણમાનતાં, કિમ રહસે નિજ આથ ? જિનજી ! ૧૮. સદગુરુ પાસે શીખતાં, અર્થ માંહિ ન રિરોષ; જિનજી ! હેતુ વાદ આગમ પ્રતે, જાણે જેહ સુખોષ. જિનજી ! ૧૯. અર્થે મતલેહાદિકે, જેહ વિરોધ ગણન્ત; જિનજી ! તે સૂત્રે પણ દેખશે, જે જોશે એકન્ત. જિનજી ! ૨૦. સંહરતાં જાણે નહી, વીર કહે ઇમ કલ્પ; જિનજી ! સંહરતાં પણ નાણનો, પ્રથમ અંગ છે જલ્પ. જિનજી ! ૨૧. અમમકૂટ અહભેયણો, જંખૂપજ્જતિ સાર; જિનજી ! ખાર વહી પાઠાન્તરે, મૂલ કહે રિસ્તાર. જિનજી ! ૨૨. સત્તાવન સય મરિહને, મનનાણી સમવાય; જિનજી ! આઠ સયાં જ્ઞાતા કહે, એ તો અગર ઉપાય. જિનજી ! ૨૩. ઉત્તરાધ્યયને રિયતિ કહી, અન્તરમુદૂર્ત જલ્પન્ય; જિનજી ! વેદનીયની ખાર તે, પલ્લવણામાં અન્ય. જિનજી ! ૨૪. અનુયોગદ્વારે કથા, જલ્પન નિષ્ણેપા ચાર; જિનજી ! જીવાદિક તે નપિ ધટે, દ્રવ્ય લેહ આધાર. જિનજી ! ૨૫. ઇમ બહુ-વચન નયન્તરે, કોમ વાચના લેહ; જિનજી ! ઇમ અર્થે પણ જાણીયે. નપિ ધરીયે મન ખેહ. જિનજી ! ૨૬. અર્થકારથી આજના, અવિકા શુભમતિ કુણ ? જિનજી ! તોલે અનિયતણે નહી, આવે કહિયે લુણ ? જિનજી ! ૨૭. રાજા સરીખું સૂત્ર છે, મંત્રી સરિખો અર્થ; જિનજી ! એહમાં એકે હીલીઓ, દિયે સંસાર અનર્થ. જિનજી ! ૨૮. જે સમતોલે આવરે, સૂત્ર અર્થનું પ્રીતિ; જિનજી ! તે તુઝ કરુણાયે વરે, સુખ જશ નિમલ નતિ. જિનજી ! ૨૯.

ઠાણ દશમી :-જ્ઞાન વિના જે જીવને રે કિરિયામાં છે દોષ રે; કર્મબન્ધ છે તેહથી રે, નહી સમસુખ સન્તોષ રે. ૧ પ્રભુ ! તુઝ વાણી મીઠડી રે, મુઝ મન સહેજ સુહાય રે; અમીય સમી મન ધારતા રે, પાપ તાપ સવિ બપ રે. પ્રભુ ! તુઝ વાણી મીઠડી રે-એ આંકણી. ૨. લોકપતિ કિરિયા કરે રે, મન મેલે અજ્ઞાણ રે; ભવ-ઇચ્છના

નેરથી રે, વિષુ શિવમુખ વિનાણુ રે. પ્રભુ! ૩. કામ કુમ્ભ સમ ધર્મનું રે, મૂલ કરી ઈમં તુચ્છ રે; જનરંજન કેવલ લહે રે, ન લહે શિવતરુ ગુચ્છ રે. પ્રભુ! ૪. કરુણા ન કરે હીનની રે, વિષુ પશ્ચિહાણુ સનેહ રે; દ્રેષ ધરન્તા તેહથું રે, હેઠા આવે તેહ રે. પ્રભુ! ૫. એક કાજમાં નવિ ધરે રે, વિષુ પ્રવૃત્તિ થિર ભાવ રે; જીહાં તિહાં મોહું ઘલતાં રે, ધારે ઠોર સ્વભાવ રે. પ્રભુ! ૬. વિના વિધન જય સાધુને રે, નવિ અવિચિત્ત પ્રયાણુ રે; કિરિયાથી શિવપુરી હોયે રે કિમ જાણે અન્નાણુ રે? પ્રભુ! ૭. શીતતાપ પ્રમુખ વિધન છે રે, ખાહિર અન્તર વ્યાધિ રે; મિથ્યા દર્શન એહની રે, માત્રા મૃદુ મધ્યાધિ રે. પ્રભુ! ૮. આસન અશન જ્યાદિકે રે, ગુરુયોગે જય તાસ રે; વિધન જોર એ નવિ ટલે રે, વિગર જ્ઞાન અભ્યાસ રે. પ્રભુ! ૯. વિનય અવિકગુણુ સાધુનો રે, મધ્યમનો ઉપગાર રે; સિદ્ધિ વિના હોવે નહિ રે, કૃપા હીનની સાર રે. પ્રભુ! ૧૦. વિષુ વિનિયોગ ન સમ્ભવે રે, પરને ધર્મે યોગ રે; તેહ વિના જનમાન્નરે રે, નહિ સંતતિ સંયોગ રે. પ્રભુ! ૧૧. કિરિયામાં ખેદે કરી રે, દહતા મનની નાંહિ રે; મુખ્ય હેતુ તે ધર્મનો રે, જિમ પાણી કૃષિ માંહિ રે. પ્રભુ! ૧૨. એકા પણુ જે ઉપજે રે, કિરિયામાં ઉદ્દેગ રે; યોગ દ્રેષથી તે ક્રિયા રે, સજ્જવેઠ સમવેગ રે. પ્રભુ! ૧૩. બ્રમથી જોહ ન સાંભરે રે, કાંઈ અકૃત-કૃત-કાજ રે; તેહથી શુભ ક્રિયા થકી રે, અર્થવિરોધી અકાજ રે. પ્રભુ! ૧૪. શાન્તવાહિતા વિષુ હુએ રે, જે યોગ ઉત્થાન રે; ત્યાગ યોય છે તેહથી રે, અણુ છંડાતુ ધ્યાન રે. પ્રભુ! ૧૫. વિચે વિચે બીજા કાજમાં રે, જાએ મન તે ખેપ રે; જીખણતાં જિમ શાલિનું રે, ફલ નહી તિહાં નિર્લેપ રે. પ્રભુ ૧૬. એકજ ઠામે રંગથી રે, કિરિયામાં આસંગ રે; તેહજ ગુણુકાણે ચિતિરે, તેહથી ફલ નહી ચંગ રે. પ્રભુ! ૧૭. માંડી કિરિયા અવગણી રે, બીજે ઠામે હુષ' રે; ઈષ્ટ અર્થમાં જાણિયે રે, અંગારાનો વષ' રે. પ્રભુ! ૧૮. રોગ હોએ સમજણુ વિના રે, પીડા ભંગસ્વરુપ રે; શુદ્ધ ક્રિયા ઉચ્છેદથી રે, તેહ વન્ધ્યફલ રૂપ રે. પ્રભુ! ૧૯. માન હાનિથી હુ:ખ દીએ રે, અંગ વિના જિમ લોગ રે; શાન્તોદાન્તપણુ વિના રે, તિમ કિરિયાનો યોગ રે. પ્રભુ! ૨૦. શાન્ત તે કયાય અભાવથી રે, જે ઉદાત્ત ગમ્ભીર રે, કિરિયા દોષ લહી ત્યજે રે, તે સુખ જસભર ધીર રે. પ્રભુ! ૨૧.

ઢાલ અગીયારમી :-એકવીસ ગુણુ પરિણમે', જાસ ચિત્ત નિતમેવ; ધરમર-તનની યોગ્યતા, તાસ કહે તૂં દેવ! ૧. ૧ ખુદ નહિં ૨ વહી રુપનિધિ, ૩ સોમ્મ. ૪ જનપ્રિયજ ધન્ય; ૫ કુર નહીં ૬. ભીરુ વહી, ૭ અસઠ ૮ સાર દકિખન્ન. ૨. ૯ લજ્જા-હુએ ૧૦ કયાહુએ, ૧૧ સોમદિહિ મજ્જેત્થ; ૧૨ ગુણુરાગી ૧૩ સત્કથ ૧૪ સુપકથ, ૧૫ દીરઘદરથી અત્થ. ૩. ૧૬ વિશેષજ ૧૭ વૃદ્ધાનુગત, ૧૮ વિનયવંત, ૧૯ કૃતજાણુ; ૨૦ પરહિતકારી ૨૧ લખ્ધલકથ, ગુણુ એકવીસ પ્રમાણુ. ૪. ખુદ નહી તે જોહ મને. અતિ-ગંભીર ઉદ્ધાર; ન કરે જન ઉતાવડો, નિજપરનો ઉપગાર. ૫. શુભ સંઘયણુ રૂપનિધિ, પૂરણુ અંગઉપંગ; તે સમરથ સહેજે ધરે, ધર્મપ્રભાવન ચંગ. ૬. પાપકર્મે વરને નહીં, પકૃતિસૈમ્ય જગમિત્ત; સેવનીક હોવે સુખે, પરને પ્રથમ નિમિત્ત. ૭. જનવિરુદ્ધ સેવે નહી, જનપ્રિય ધર્મે સૂર; મલિનભાવ મનથી ત્યજ, કરી શકે અકૂર.

૮. ઇહ પરલોક અપાયથી, બીહે ભીરુ જેહ; અપયશયી વડી ધર્મનો, અધિકારી છે તેહ. ૯. અશક ન વચે પર પ્રતે, લહે કીર્તિ વિશ્વાસ; ભાવસાર ઉઘમ કરે, ધર્મદામ તે ખાસ. ૧૦. નિજ કાર્ય છાંડી કરી, કરે અન્ય ઉપકાર; સુદકિખસ જન સર્વને, ઉપાદેય વ્યવહાર. ૧૧. અંગીકૃત ન ત્યજે ત્યજે, લજબલુઓ અકાજ; ધરે દયાલુ ધર્મની, દયા મૂવની લાજ. ૧૨. ધર્મમર્મ અવિતથ લહે, સોમદિક્ષિ મજાતથ; ગુણસંયોગ કરે સદા, વરજે દોષ અભુતથ. ૧૩. ગુણરાગી ગુણ સત્રહે, હસે ન ગુણ અનંત; ઊવંખે નિર્ગુણ સદા, બહુમાને ગુણવંત. ૧૪. અશુભકથા કલુષિત મનિ, નાસે રતન વિવેક; ધર્મર્થો સત્કથ હુખે, ધર્મનિદાન વિવેક. ૧૫. ધર્મ શીલ અનુકૂલ યશ, સદાચાર પરિવાર; ધર્મ સુપકામ વિધન રહિત, કરી શકે તે સાર. ૧૬. માંડે સવિ પરિણામહિત, દીરઘદર્શી કામ; લહે દોષ ગુણ વસ્તુના, વિશેષ ગુણધર્મ. ૧૭. વૃદ્ધાનુગત સુસંગતે, હોવે પરિણામુદ્ધિ; વિનયવાંત નિયમા કરે, જ્ઞાનાદિકની વૃદ્ધિ. ૧૮. ગુણ જોડે શુરુ આદરે, તત્ત્વબુદ્ધિ કૃત બાજુ; પરહિતકારી પર પ્રતે, થાપે માર્ગ સુબાજુ. ૧૯. શીખે લખે સુખે સકલ. લખ્યલગ્ન શુભકાજ; ઇમ એકવીસ ગુણે વર્યો, લહે ધર્મનું રાજ. ૨૦. પૂરણગુણુ ઉત્તમ કલ્પો, મધ્યમ પાદે હીન; અર્ધાહીન જઘન્ય જન, અમર દરિદ્રી દીન. ૨૧. અરજે વરણ પાપને, એહ ધર્મ સામાન્ય; પ્રભુ તુજ ભક્તિ જશ લહે, તેહ હોએ જન માન્ય. ૨૨.

દાસ બ. રમી :-એકવીસ ગુણ જેણે લલા, જે નિજ મર્યાદામાં રહ્યા; તેહ ભાવ-શ્રાવકતા લહે, તસ લક્ષણ એ તૂં પ્રમુ! કહે. ૧. કૃતવતકર્મા શીલાધાર, ગુણવન્તો ને જ્ઞાનુ વ્યવહાર; ગુરુસેવી ને પ્રવચનદક્ષ, શ્રાવક ભાવે એ પ્રયક્ષ. ૨. શ્રવણ બલુણા શ્રદ્ધા ઉદાર, પડિસેવા એ ચાર પ્રકાર; પ્રથમ ભેદના મન ધારીયે, અર્થ તાસ ઇમ અવતારીયે. ૩ બહુમાણે નિમણે ગીયતથ, પાસે ભંગાદિક બહુ અતથ; બાજુ ગુરુ પાસે વન ગ્રહે, પાલે ઉપસર્ગાદિક સહે. ૪. સેવે આયતણા ઉદેશ, પરગૃહ તજે અભુખમડ વેસ; વચન વિકાર ભજે શિશુ કીલ. મધુર ભણે એ ષટ્ત્રિધ શીલ. ૫ આયતને સેવે ગુણોપ, પરગૃહ ગમને વાધે દોષ; ઉદ્દમટવેષ ન શોભા લાગ, વચન વિકારે ભગે રાગ. ૬. મોહ તણે શિશુ કીલા લિગ, અનથદંડ અછે એ ચંગ; કઠિન વચનનું જલપન જેહ, ધર્મને નહિ સમ્મત તેહ. ૭. ઉઘમ કરે સદા સજ્જાય, કરણ વિનયમાં સર્વ ઉપાય; અનભિનિવેશી રુચિ જિનઆણુ, ધરે પંચગુણ એહ પ્રમાણુ. ૮. સજ્જાયે ધારે વૈરાગ, તથ નિયમાદિક કરણે રાગ; વિનય પ્રયુજે ગુણનિધિ તણે, જિમ મન વાધે આદર ઘણે. ૯. અનભિનિવેશી અવિતથ ગણે, ગીતારથ ભાપિત જે સુણે. સદ્દેષણાયે સુણવા ચાહ. સમકિવનો મોટો ઉચ્છાહ. ૧૦. અવિતથ કથન અવંચક ક્રિયા, ષાતિક પ્રકટન મૈત્રી પ્રિયા; બોધબીજ સદ્ભાવે સાર, ચાર ભેદ એ જ્ઞાનુવહાર. ૧૧. ગુરુસેવી ચક્રવિહ સેવણા, કારણ સમ્પાદન ભાવતા; સેવે અવસરે ગુરુને તેહ, ધ્યાન યોગનો ન કરે છેહ. ૧૨. તિહાં પ્રવર્તાવે પર પ્રતે, ગુરુ ગુણ ભાપે નિજ પર છતે; સમ્પાદે ઔવધમુખ વડી, ગુરુભાવે ચાસે અવિચરી. ૧૩. સૂત અર્થ ઉદ્દસગવવાય, ભાવે વ્યવહારે સોપાય; નિયુથપ્રણુ પામ્યે છે જેહ, પ્રવચનદક્ષ કહીએ તેહ. ૧૪. ઉચિત સૂત ગુરુ પાસે ભણે,

અર્થ સુનીથે' નેહ્યો સુષ્ઠે; વિષય વિભાગ લહે અવિવાહ, વડી ઉત્સર્ગ' તથા અવાહ. ૧૫. પક્ષભાવ વિધિનાંહે ધરે, દેશકલમુખ જિમ અનુસરે; જાણે ગીતારથ વ્યવહાર. તિમ સવિ પ્રવચનકુશલ ઉદાર. ૧૬. કિરિયાગત એ પટ્ટવિધ લિંગ, ભાષે તું જિનરાજ અભંગ; એ વિધિ શ્રાવક જે આચરે, સખ જશ લીલા તે આદરે. ૧૭.

ઢાઞ્ઞ તેરમી:-ભાવ શ્રાવકનાં ભાવિયે' હવે સત્તર ભાવગત તે હો રે; નેરો રે, પશુ તુમ વચને અવિચલ હોજો એ. ૧. ઇત્થી ચંચલ ચિત્તથી, જે વાટ નરકની મે ઠી રે, ખોટી રે, છડે એ ગુણ ધુરિ મર્યા એ. ૨. ઇંદ્રેય ચપલ તુરંગને, જે રૂંપે જ્ઞાનની રાશે રે; પાસે રે, તે ખીજો ગુણ શ્રવક ધરે એ. ૩. કલેશનાણું કારણ ઘણું. જે અર્થ અસાન્ન જાણે રે; આણે રે, તે ત્રીજો ગુણ સંનિધિ એ. ૪. ભવ વહ બનામય અણે, વડી દુઃખી દુઃખ હોતો રે; ચેતો રે, ઇમ ચેત્રો ગુણ અંગીક રે એ. ૫. ખીણમખ વિષય વિષોપમા, ઇમ જાણી ની બહુ ઇહો રે; બીહો રે, તેહથી પંચમગુણ વર્યો એ. ૬. તીવ્રારંમ ત્યજે સદા, ગુણ છુડો સંભાગી રે; રાગી રે, નિશરંભજનનો ઘણું એ. ૭. માને સત્તમગુણ વર્યો, જન પાસ સદૃશ ગૃહવાસો રે; અભ્યાસો રે મોહ છુતવાનો કરે એ. ૮. અકુમ દંસય ગુણ વર્યો, બહુ બાને કરે ગુરુ ભક્તિ રે; શક્તિ રે, નિજ સદૃશ્ય ની રે. વે એ ૯. લોકસત્રા સવિ પરિહરે, જાણે ગારિયા પરવાહો રે; લારો રે, ઇમ નવના ગુણનો સપને એ ૧૦ આગવને આગલ કરે. તે વિષ્ય કુણ મારગ સાખી રે; માખી રે, ઇમ કિરિયા દશમા ગુણ ધરી એ ૧૧ આપ અખ ધાર્યે કરે, દાનાદિક ચર શક્તિ રે; વ્યક્તિ રે ઇમ આવે ગુણ ઇંગ્યારમો એ ૧૨. ચિંતામણિ સરિખો લહી, નવિ મુખ હર્યો પણ લાજે રે; ગાજે રે, નિજ ધમે' એ ગુણ બારમો એ. ૧૩. ધન ભવનાદિક ભાવમાં, જે નવિ રાગી નવિ દ્વેષી રે; સમપેષી રે. તે વિલસે ગુણ તેરમો એ. ૧૪. રાગ દ્વેષ મધ્યસ્થનો, સમગુણ અઉંમે ન બાધે રે; સાધે રે, તે હઠ છાંડી મારગ બઝો એ. ૧૫. લણમંગુરના ભાવનો, ગુણ પત્તરમે સેવતો રે; સંતો રે, ન ધનાદિક સંગતિ કરે એ. ૧૬. ભાવવિરતિ સેવે મને, લોગાદિક પર અનુરોધે રે; બોધે રે, ઇમ ઉઘને ગુણ સોલમે એ. ૧૭ અજ કલ એ છાંડિતું, ઇમ વેશ્યા પરે નિસનેહો રે; જોહો રે, પર માને ગુણ સત્તરમે એ. ૧૮. એ ગુણકૃદે જે ભર્યા, તે શ્રાવક કહિયે ભાવે રે; પાવે રે, સુજશપૂર તુમ વક્તથી એ. ૧૯.

ઢાઞ્ઞ ચઉદમી:-તે ભાવસાધુપણું લહે, જે ભાવશ્રાવક સાર; તેહનાં લક્ષણ સાન છે. સવિ જાણે હો તું ગુણમંદર; સાહિબજી! સાચિ તાહરી વાણી ૧. કિરિયા મારગ અનુસ નિષ્ઠી ૧, શ્રદ્ધા પ્રવર અવિવાહ ૨; કાળુમાવે પત્તવણિજજતા ૩, કિરિયામાં હો નિત્ય અપ્રનાહ ૪. સાં ૨. નિજ શક્તિ-સારુ કાજનો, આરંભ પ ગુણ અનુરાગ ૬, આર. ધના ગુરુ આણની ૭, જેહથી લહિયે હો નવજત તામ. સાં ૩. મારગ તે સમપની ધિતિ તથા, સંવિજ બુધની નીતિ; એ દોષ અનુસારે ક્રિયા, જે પાલે હો તે ન લહે લીત. સાં ૪. સૂત્ર ભણું પણ અન્યથા, બુદ્ધિજ બહુગુણ જાણ; સંવિજ વિબુધે આચર્યું, કાઈ દીસે હો કાલાદિ પ્રમાણ. સાં ૫. કલપનું ધરવું ઝેલિકા,

ભાજને દ્વરક દાન; તિથિ પશુમજ્જની પાલટી, ભોજન વિાધ હો ઈત્યાદિ પ્રમાણ. સાં ૬. વ્યવહાર પાંચે ભાખિયા, અનુક્રમે જેહ પ્રધાન; આજ તો તેહમાં છત છે, તે ત્યજિયે હો કિમ વગર નિદાન સાં ૭. શ્રાવક મમત્વ અશુદ્ધ વદી, ઉપારણ વસાત આહાર; સુખશીલ જન જે આચરે નવિ ધરિયે હો તે ચિત્ત લગર. સાં ૮. વિધિ-સેવના-આવૃત્તિ-શુભ, દેશના ખલિન વિશુદ્ધિ: શ્રદ્ધા ધર્મ ઇચ્છા ઘણી, ચઉ ભેદે હો ઇમ જાણે સુશુદ્ધિ. સાં ૯ દુઃકરાગ છે શુભ ભોજનમાં, જિમ સેવનાંયે વિશુદ્ધ: અપદા-માંહે રસ જાણુને, તિમ મુનિને હો ચરણે તે શુદ્ધ. સાં ૧૦ જિમતૃપ્તિ જગ પામે નહી, ધનહીન લેને રત્ન; તપ વિનય વેચાવચ્ય પ્રમુખ નિમ, કરતો હો મુનિવર બહુ યત્ન. ૧૧. ગુરુની અનુતા લેઈને, જાણુતો પાત્ર કુપાત્ર; નિમ દેશના શુદ્ધો દિગ્ધે: જિન ઠીપે હો નિજ સંયમ ગાત્ર. સાં ૧૨. જે કદચિત લાગે વ્રતે અતિચર પંક કલંક; આલોચણે તે શોધનાં. મુનિ ધરે હો શ્રદ્ધા નિ:શંક સાં ૧૩ શ્રદ્ધા થકી જે સર્વ લહે, ગંભીર આગમ ભાવ; ગુરુ વચને પત્રવણિજ્જ તે, આરાધક હો હોવે સરલ સ્વભાવ. સાં ૧૪. ષટ્કાય ઘાત પ્રમત્તને, પડિવેહણાંકક યોગ; જાણી પ્રમાણી નવિ દુગ્ધે. કિરિયામાં હો મુનિ શુભ સંયોગ. સાં ૧૫. જિમ ગુરુ આયંમહાગિરિ, તિમ ઉજમે બત્રવંત; બલ અવિ-પથ નવિ ઉજમે, શિવભૂનિ હો જિમ ગુરુ હીલવંત. ૧૬. ગુરુવંતની સંગતિ કરે, ચિત્ત ધરત ગુણ-અનુરાગ; ગુરુવેશ પણ પરનો ગુણે, નિજ દેખે ઠા અવગુણ વડભાગ. સાં ૧૭. ગુરુ ચરણ સેવા રત્ત હોઈ, આરાધતો ગુરુ આયુ; આચાર સર્વના મૂલ ગુરુ. તે જાણે હો તે ચતુર સુજાણુ. સાં ૧૮. એ સાનગુણુ લક્ષણુ વર્યો, જે ભાવલાધુ ઉત્તર; તે વરે સુખ જશ સમ્પદા, તુજ ચરેણે હો જસ ભકિત અપાર. સાં ૧૯.

ઢાલ પત્રરમી :- ધન તે મુનિવરા રે, જે ચાલે સમભાવે, ભજસાચર લીલાએ ઉત્તરે સંયમ કિરિયા નાવે. ધન૦ ૧. ભોગવંક ત્યજ ઉપર ખેડો, પંકજ પરે જે ન્યારા; સિંહ પરે નિજ વિક્રમ શૂના, ત્રિભુવનજન આધારા ધન૦ ૨. જ્ઞાનવન્ત જ્ઞાનીશું નિજાતાં, તન મન વચને સાચા; દ્રવ્ય ભાવ સુધા જે ભાખે સાચી જિનની વાચા. ધન૦ ૩. મૂલ ઉત્તર ગુણુ સંબંધ કરતા, તજતા ભિક્ષાઢોષો; પગ પગ વ્રત દ્રવણુ પરિહરતા, કરતાં સંયમ પોષો. ધ ૦ ૪. મોહુ પ્રતે હણનાં નિત્ય આગમ, ભણુતાં સદ્ગુરુ પાસે; દ્વષમ કાલે પણુ ગુણુવન્તા, વરતે શુભ અભ્યાસે. ધન૦ ૫. છટું ગુણુકાણું ભવ અડવી, ઉદ્ભવણુ જેણુ લાહિઉં; તસ સોભાગ સકલ સુખ એકે, કિમ કરિ જાણે કહિઉં? ધન૦ ૬. ગુણુકાણુની પરિણુતિ જેહની, ન છિપે ભવ જાજાહે; રહે શેલકી ઢાંકી રાખી, કેતો કલ પરાલે? ધન૦ ૭. તેહવા ગુણુ ધરવા અણુધીરા, જે પણુ સૂવું ભાખી; જિનશસન શોભાવે તે પણુ, સુધા સવેગપાખી. ધન૦ ૮. સદ્ગુણુ અનુમોહન કારણુ, ગુણુથી સંયમ કિરિયા; વ્યવહારે રહિયા તે ફરસે, જે નિશ્ચય નય ઢારિયા. ધન૦ ૯. દુ:કરકર થકી પણુ આધકા, જ્ઞાનગુણુ ઇમ તેહો, ધમઢાલગણુ વચને લહિયે. જેહને પ્રવચન નેહો. ધન૦ ૧૦. સુવિહિત ગચ્છ કિરિયાનો ઘેરી, શ્રીહરિમદ્ર કહાય; એહ ભાવ ધરતો તે કારણુ, મુઝ મન તેહુ છુડાય. ધન૦ ૧૧. સંયમ ઠાયુ વિચારી જોતાં, જે ન લહે નિજ સાખે, તો જુહું જોલીને

દુરમાત, શું સ ધે ગુણ પામે ધન૦ ૧૨. નવિ માયા ધર્મે નવિ કહેવું. પરજનની અનુવૃત્તિ; ધર્મવચન આગમમાં કહિયે, કપટ રહિત મનવૃત્તિ. ધન૦ ૧૩. સંયમ વિણ સંયતતા થાયે, પાપશ્રમણુ તે ભાખ્યો; ઉત્તરાધ્યયને સરલ સ્વભાવે, શુદ્ધ પ્રરૂપક દાખ્યો. ધન૦ ૧૪. એક ખાલ પણ કિરિયાનયે તે, જ્ઞાનનયે નવિ ખાલા; સેવા યોગ્ય સુસંયતને તે, ખેલે ઉપદેશમાલા. ધન૦ ૧૫. કિરિયાનયે પણ એક ખાલ તે; જે લિંગી મુનિરાગી; જ્ઞાનયોગમાં જન્મ મન વરતે. તે કિરિયા સોમાગી. ધન૦ ૧૬. ખાલાદિક અનુકૂલ કિન્થી, અપે ઇચ્છાયોગી; અધ્યાતમ મુખ યોગ અભ્યાસે, કિમ નવિ કહિયે યોગી? ધન૦ ૧૭. ઉચિત ક્રિયા નિજશક્તિ છાંડી, જે અતિવેગે ચઢતો; તે ભવધિતિ પરિપાક થયા વિણ, જગમાં દ્રીસે પડતો. ધન૦ ૧૮. માટે મોટાઈમાં જે મુનિ. ચલવે ડાકડમાલા, શુદ્ધ પ્રરૂપક ગુણુ વિણુ ન ઘટે, તસ ભવ અરહટમાલા. ધન૦ ૧૯. નિજ ગુણુ સચે મન નવિ ખાયે, ગ્રથ લણી જન વચે; લુંથે કેશ ન મુંથે માયા, તો વત ન રહે પંથે. ધન૦ ૨૦. યોગગ્રથના ભાવ ન જાણે. જાણે તો ન પ્રકારે; ફેકટ મોટાઈ મન રાખે, તસ ગુણુ દૂરે નાસે. ધન૦ ૨૧. મેલે વંશે મહીયલ મહાલે, ખક પર નીચો ચાલે; જ્ઞાન વિના જગ ધંધે ધાલે, તે કિમ મારગ ચાલે? ધન૦ ૨૨. પરપરિણુતિ પોતાની માને, વરતે આરતધ્યાને; બન્ધમોક્ષ કારણુ ન પીછાને, તે પહિલે ગુણુકાણે. ધન૦ ૨૩. કિરિયા ભવ પણુ જે જ્ઞાનીનો, દૃષ્ટિ થિરાદિક લાગે, તેહથી સુજશ લહીજે સાહિબ, સીમંધર! તુજ રાગે. ધન૦ ૨૪. કુલ ૩૧૫.

ઢાલ સોલમી :-સ્વામી સીમંધર! તું ભલે ધ્યાનયે, આપણો આતમા જિમ પ્રગટ પામયે; દ્રવ્ય ગુણુ પજજના તુજ યથા નિર્મલા, તિમ સુક શક્તિથી જઘવિ ભવિ સામલા. ૧. ચાર છે ચેતનાની દશા અવિતથા, બહુ શયન-શયન-અગરણુ-ચેથી તથા; મિચ્છ-અવિરત-સુચત-તેરમે તેહની, આદિ ગુણુકાણે નયચક માંહે સુણી. ૨. ભાવ સંયોગબ કમં ઉઠયાગતા, કર્મ નવિ ભવ નવિ મૂલ તે નવિ છતા; ખડીયથી ભિત્તિમાં જિમ હોએ પ્રવેતતા; નિત્તિ નવિ ખડીય નવિ તેહ ભ્રમસંગતા. ૩. દેહુ નવિ વચન નવિ ભવ નવિ ચિત્ત છે, કર્મ નવિ રાગ નવિ દ્વેષ નવિ ચિન છે; પુદ્ગલી ભાવ પુદ્ગલપણે પરિણુમે, દ્રવ્ય નવિ જૂજૂઓ એક હોવે કિમે? ૪. પંથીજન લૂંટતાં ચારને જિમ ભણે, વાટ કો લૂંટી તિમજ મૂઠો ગિણે; એકક્ષેત્રે મિલ્યા અણુતણી દેખતો, વિકૃતિ એ ભવની પ્રકૃતિ ઊવેખતો. ૫. દેહકર્માદિ સવિ કાજ પુદ્ગલ તણાં, ભવનાં તેહ વ્યવહાર માને ઘણાં; સયલ ગુણુકાણુ જિમ ઠાણુ સંયોગથી, શુદ્ધ પરિણુમ વિણુ ભવકારય નથી. ૬. નાણુ ઢંસણુ ચરણુ શુદ્ધ પરિણુમ જે, તન્ત બોતાં ન છે ભવથી ભિન્ન તે; રત્ન જિમ જ્યોતિથી કાજ કારણુપણે, રહિત ઇમ એકતા સહજ નાણી મુણે. ૭. અંશ પણુ નવિ ઘટે પૂરણુ દ્રવ્યના, દ્રવ્ય પણુ કિમ કહું દ્રવ્યના ગુણુ વિના? અકલ ને અલભ ઇમ ભવ અતિતન્તથી, પ્રથમ અગે વધું અપદને પદ નથી. ૮. શુદ્ધના ધ્યાન ઇમ નિશ્ચયે આપનું, તુજ સમાપત્તિ ઔષધ સકલ પાપનું; દ્રવ્ય અનુરોગ સંમતિ પ્રમુખથી લહી, ભક્તિ વૈરાગ્ય ને જ્ઞાન ધરિયે સહી. ૯. જેહુ અહંકાર મમકારનું અંધનું, શુદ્ધનય તે દહે દહન જિમ ઇધનું;

શુદ્ધનય દીપિકા મુક્તિમારગ ભણી, શુદ્ધ નય આથિ છે સધુને આપણી. ૧૦. સકલ ગણિપિટકનું સાર જેણે લહ્યું, તેહને પણ પરમસાર એહજ કહ્યું; એધનિયુક્તિમાં એહ વિષુ નવિ નિટે. દુઃખ સવિ વચન એ પ્રથમ અંગે ઘટે. ૧૧. શુદ્ધ નય ધ્યાન તેહને સદા પરિણમે, જેહને શુદ્ધ વ્યવહાર હિયડે રમે. મલિન વસ્ત્રે યથા રાગ કુંકુમતણો. હીન વ્યવહાર ચિત્ત એહથી નવિ ગુણો. ૧૨. જેહ વ્યવહાર સેઠી પ્રથમ છાંડતાં, એક એ આદરે આપમત માંડતાં; તાસ ઊતાવલે નાવ ટલે આપદા, ક્ષુધત ધ્રુચાયે ઉખર ન પાયે કદા. ૧૩. ભાવલવ જેહ વ્યવહાર ગુણથી ભલે, શુદ્ધ નય ભાવના તેહથી નવિ ચલે; શુદ્ધ વ્યવહાર ગુરુયોગ પરિણતપણું. તેહ વિષુ શુદ્ધ નયમાં નહિ તે ગણું. ૧૪. કેઇ નવિ ભેદ જાણે અપરિણતમતિ, શુદ્ધનય આતહિ ગભીર છે તે વતી; ભેદલવ જાણતાં કેઈ મારગ ત્યજે, હોય અતિપરિણતિ પરસમય સ્થિતિ ભજે. ૧૫. તેહ કારણ થકી સર્વ નય નવિ કદા, કલિકશ્રુત માંહે ત્રીન પ્રાયે લદ્યા; દેખી આવશ્યકે શુદ્ધનય ધુરિ ભણી, જાણિયે ઊત્તરી રીતિ યોટિકતણી. ૧૬. શુદ્ધ વ્યવહાર છે ગચ્છકિરેયા યિતિ, દુષ્પસહ જાવ તીરથ કહ્યું છે નીતિ; તેહ સંવજ ગીતાથથી સંભવે, અવર એરંડ સમ કોણુ જગ લેખવે. ૧૭. શાસ્ત્ર અનુસાર જે નવિ હુઠે તાણિયે, નીતિ તપગચ્છની તે ભલી જાણિયે; જીત દાખે જિહાં સમય-સારુ યુધા, નામ ને કામ કુમતે નહી જસ યુધા. ૧૮. નામ નિર્ગંથ છે પ્રથમ એહતું કહ્યું, પ્રથમ અડપાટ લગે ગુરુગુણે સંગ્રહું; નંત્ર કોટી જપી નવમપાટે યદા, તેહ કારણ થયું નામ કોટિક તદા. ૧૯. પનચમે પાટે શ્રીચન્દ્રસૂરિ કયું; ચદ્રગચ્છ નામ નિર્મલપણે વિસ્તયું; સોલમે પાટ વનવાસ નિર્મ મમતિ, નામ વનવાસી સામંતભદ્રો યતિ. ૨૦. પાટ છત્રીસમે સર્વ દેવાભિધા, સૂરિ વડગચ્છ તહાં નામ શ્રરણે સુધા; વડતલે સૂરિપદ આપીઉ તે વતી, વલીથ તસ બહુગુણે તેહ વાધ્યા યતિ. ૨૧. સૂરિ જગચંદ જગ સમરસે ચન્દ્રમા, જેહ ગુરુ પાટે ચઉ અધિક ચાલીસમા; તેહ પાચું તપા નામ બહુતપ કરી ! પ્રગટ આઘાટપુરિ વિજય કમલા વરી. ૨૨. એહ વટ નામ ગુણકામ તપગણુ તણા, શુદ્ધસદ્ગુણુ ગુણુ રચણુ એહમાં ઘણા; એહ અનુગત પરંપર ભણી સેવતા, જ્ઞાનયોગી વિબુધ પ્રગટ જગદેવતા. ૨૩. કેઈ કહે મુક્તિ છે વીણતાં ચીથરાં, કેઈ કહે સહજ જમતાં ધર દહિથરાં; મૂઠ એ દોય તસ ભેદ જાણે નહી, જ્ઞાનયોગે ક્રિયા સાધતાં તે સહી. ૨૪. સરલભાવે પ્રભો ! શુદ્ધ ઇમ જાણતાં, હું લહું સુજસ તુઝ વચન મન આણતાં પૂર્વ સુવિહિતણા અંથ જાણી કરી, મુઝ હોજો તુઝ કૃપા લવ પયો નિધિ તરી. ૨૫.

દાસ સત્તરમી :-આજ જિનરાજ મુજ કાજ સિદ્ધાં સવે, વીનતી માહરી ચિત્ત ધારી; માર્ગ જો મેં લહ્યો તુજ કૃપારસથકી, તો હુર્ધ સમ્પદા પ્રગટ સારી. આજ ૦ ૧. વેગસો મન હુજે દેવ ! મુઝ મન થકી, કમલના વનથકી જિમ પરગો; ચમક પાપાણુ જિમ લોહને ખેંચસે, મુક્તિને સલેજ તુઝ ભક્તિરાગો. આજ ૦ ૨. તું વસે જો પ્રભો ! હવંભર હીય-ડલે, તો સકલ પાપના બન્ધતૂટે; ઉગતે ગગન સૂરયતણે મણડલે, દહ દિશિ જિમ તિમિર પહલ ફૂટે. આજ ૦ ૩. સીંવજે તૂં સદા વિપુલ કરુણારસે; મુઝ મને શુદ્ધમતિ કલ્પવેટ્ટી; નાણુ હંસણુ

કુમુદ ચરણવર મંજરી, મુક્તિકલ આપશે તે અકેલી. આજ ૪. લોકસત્રા થકી લોક બહુ વાઉલો, રાઉલો દાસ તે સવિ ઉવેજે; એક તુમ આણુનું જેહ સતા રહે, તેહને એહ નિજ મિત્ર જેજે. આજ ૫. આણુ જિતબાણુ! તુમ એક શિર ધરું, અવરની વાણુ નવિ કાને સુણિએ; સર્વદર્શન તણું મૂક તુમ શાસને, તેણે તે એક સુવિવેક સુણિએ. આજ ૬. તુમ વચનરાગ સુખસાગર હું ગણું. સકલ સુર મનુજ સુખ એક ખિદુ; સાર કરજે સદા દેવ! સેવક તળી, તું સુમાત કમલિની વન તિલિંદ. આજ ૭. જ્ઞાનયોગે ધરી તૃપ્તિ નવિ લાજિએ, ગાજિએ એક તુમ વચનરાગે; શક્તિ ઉલ્લાસ અધિકો હુસે તુમ થકી, તું સદા સકલ સુખ હેત બજે. આજ ૮. વહતવાગચ્છ નંદનવને સુર-તરુ, હીરવિજયો જયો સૂરિરાયા; તાસ પાટે વિજયસેન સૂરિમરુ, નિત નમે નરપાત બાસ પાયા. આજ ૯. તાસ પાટે વિજયદેવ સૂરિસરુ, પાટ તસ ગુરુ વિજયસિંહ ધેરી; બાસ હિત સીખથી માર્ગ એ અતુસર્યો, જેહથી સવિ ટકી કુમતિ ચે.રી. આજ. ૧૦. હીરગુરુ શીસ અવતંસ મોટો હુએ, વાચકા રાજ કલ્યાણુવિજયો; હેમગુરુ સમ વડે શબ્દ-અનુશાસને, શીસ તસ વિબુધવર લાલવિજયો. આજ ૧૧. શીમ તસ જીવવિજયો જયો વિબુધવર, નયવિજય વિબુધ તસ સુગુરુઆયા; રહિઅ કાશીમઠે જેહથી મે' ભલે, ન્યાયદર્શન વિપુલ ભાવ પાયા. આજ ૧૨. જેહથી શુદ્ધ લહિએ સકલ નયનિપુણ. સિદ્ધમેનાદિ કૃત શાસ્ત્રભાવા; તેહ એ સુગુરુ-કરુણા-પ્રભો! તુમ સુગુરુ. વચણુ રચણુ યર મુક નવા આજ ૧૩.

કલશ :- ઇસ સકલ સુખકર દુરિત ભયહર સ્વામિ સીમ ધર તણી, એ વીનતી જે સુણે ભાવે તે લહે લોલા ઘણી; શ્રીનયવિજય યુધ ચરણુ સેવક જસવિજય યુધ આપણી, રુચિ શક્તિ સારુ પ્રગટ કીધી શાસ્ત્રનર્યાદા લણી. ૧.

મહોપધાય શ્રીમદ્ યથોવિજયજી વિરચિત; શ્રી સીમધરજિન વિજ્ઞપ્તિ, અપરનામ સાહી વણુસો ગાથાનું સ્તવન સંપૂર્ણ.

૫૨ શ્રીમદ્શોવિજયજી ઉપાધ્યાયકૃત કુમતિ-મહ-ગાલન

શ્રી વીરસ્તુતિરૂપ દોહમો ગાથાનું હુંડીનું સ્તવન

ઠાલ પહેલી :- પ્રણમી શ્રીગુરુના પય પંકજ, શુભરૂં વીર જિણુંદ; ઠવણુ નિશ્ચેપ પ્રમાણુ પંચાંગી, પરખી લહે આણુંદ રે. જિનજી! તુમ આણુ શિર વહિએ, તુમ શાસન નય શુદ્ધ પ્રરુપણુ; ગુણથી શિરસુખ લહિએ રે. જિનજી! તુમ આણુ શિર વહિએ. -એ આંકણી. ૧. શ્રી અનુયોગદુવારે ભાખ્યા, ચાર નિશ્ચેપા સાર; ચાર સત્ય ઠય સત્યા ભાખ્યા, ઠાણુંગે નિરધાર રે. જિનજી! ૨. બસ ધ્યાન કિરિયામાહિ આવે, તેહ સત્ય કરી બાણું; શ્રીઆવશ્યકસૂત્ર પ્રમાણે, વિગતે તેહ વખાણું રે. જિનજી! ૩. યોવીસત્યથમાહિ નિશ્ચેપા, નામ દ્રવ્ય દોય ભાણું; કાઉરસગ્ગ આલાવે ઠવણુ, ભાવ તે સધવે લ્યાણું રે. જિનજી! ૪. પુસ્તક-લિખિત સકલ જિમ આગમ. તિમ આવશ્યક એહ; ભગવર્ધનંદી સાખે સમ્મત, તેહમાંનહીં સંદેહ રે. જિનજી! ૫. સૂત્ર આવશ્યક જે ધરધરનું; કહસ્યે તે અજ્ઞાની; પુસ્તક અર્થ-પરંપર આંચું, માને તેહજ જ્ઞાની રે. જિનજી! ૬. અંબીલિંપ શ્રી ગણુધરદેવે, પ્રણમી ભગવર્ધ અંક; જ્ઞાનતણી તે ઠવણુ, અથવા, દ્રવ્યશ્રુત

અર્ચિગદે રે. જિનજી ૭ લેહ અઠાર જે અંભી લિપિના, સમવાયાંગે દીઠા; શુદ્ધ અરથ મરડી ભવ બહુલા, ભમશે કુમતી ધીઠા રે. જિનજી ૮. અંભીલિપિ જે તેહનો કર્તા, તે લેખક પણ આવે; શુરુ આણા વિષ્ણુ અરથ કરે જે, તેહનો યોગ નદાવે રે જિનજી ૯. જિનવાણી પણ દ્રવ્ય-શ્રુત છે, નંદીસૂત્રને લેખે; જિમ તે તિમ અંભીલિપિ નમિયે, ભાવ તે દ્રવ્ય વિશેષે રે. જિનજી ૧૦. જિમ અજીવ સંયમનું સાધન, જ્ઞાનાદિકનું તેમ; શુદ્ધ ભાવ આરોપે વિધિસ્થુ; તેહને સધવે ખેમ રે. જિનજી ૧૧. શુદ્ધભાવ જેહનો છે તેહના, ચાર નિમેષા સાચા; જેહમાં ભાવ અશુદ્ધ છે તેહના, એક કાચે સવિકાચા રે જિનજી ૧૨. દશવૈકાલિકે દૂષણુ ઘણું, નારી ચિત્રને ઠામે; તેા કિમ જિનપ્રાતમા દેખીને, શુભુ નવિ હોય પનિષ્ણામે રે જિનજી ૧૩. રુચકદ્રીપે એક ડગલે જાતાં, પડિમા નમિય આણુ દે; આવતાં એક ડગલે નંદીસરે, ખીજે ઇહાં જિન વહે રે જિનજી ૧૪. તીર્છી ગતિ એ ભગવંત ભાખી, જઘાચારણુ કેરી; પંડગવન નંદન ઇહાં પડિમા, ભિર્ધ નમે ધણેરી રે. જિનજી ૧૫. વિદ્યાચારણુ તે એક ડગલે, માનુષોત્તરે જાય; ખીજે નંદીસરે જિન પ્રતિમા પ્રણમી પ્રમુદ્ધિત થાય રે. જિનજી ૧૬. નિહાંથી પડિમા વંદણુ કારણ, એક ડગલે ઇહાં આવે; ભિર્ધ પણે જાતાં એ ડગલાં, આવતાં એક સ્વભાવે રે. જિનજી ૧૭. શતક (ઇક-) વીશમે નવમ ઉદ્દેશે, પ્રતિમા મુનિવર વંદી, ઇમ દેખી જે અવલા ભાજે, તસ મતિ કુમતિ કદી રે. જિનજી ૧૮. આલોખણનું ઠાણુ કહ્યું જે, તેહ પ્રમદ ગતિ કેશે, તીર ગતિ જે જાત્ર નિચાલે, રહે તે ખેદ ધણેરો રે. જિનજી ૧૯. કરી ગોચરી જિમ આલોખે, દશ-વૈકાલિક સાખે; તિમ એ ઠામ પ્રમાદ આલોખે, નહીં દોષ તે પાખે રે. જિનજી ૨૦. કહે કોઈ એ કહેવા માત્રજ, કેઈ ન ગયો નરિ જસ્યે; નહીં તેા લવણુશિખા માંદ જાતાં, કિમ આગધક થાર્યે રે? જિનજી ૨૧. સત્તર સહસ્ર જોયણુ જઈ ઉંચા, ચારણુ તીર્છાં ચાલે, સમવાયાંગે પ્રષટ પાઠ એ, સ્યું કુમતિ જમ ઘાલે રે? જિનજી ૨૨. 'ચૈત્ય' શબ્દનો જ્ઞાન અરથ તે, કહે કરવો કુણુ હેતે? જ્ઞાન એકને ચૈત્ય ધણું છે, ભૂતે જડ સંકેતે રે. જિનજી ૨૩. રુચકાદિકનાં ચૈત્ય નમ્યાં તે, સાસ્ય પડિમા કહિએ. જેહ ઇહાંનાં તેહ અશાશ્વત, બહુમાં લેદ ન લહિએ રે. જિનજી ૨૪. જે ઉપર સાહિબ! તુજ કરુણા. શુદ્ધ અરથ તે ભાખે, તુજ આગમનો શુદ્ધ પ્રરુપક, સુજય અમિય રસ ચાખે રે. જિનજી ૨૫.

ઠાક ર :-તુજ આણા સુજ મનિ વસી, જિહાં જિન પ્રતિમા સુવચાર; લાલ રે, રાય પસેણી સૂત્રમાં, સૂરિ આજતણેા અધિકાર લાલ રે. તુજ ૦ ૧. તે સર અબિનવ ઉપન્યો, પૂછે સામાનિક દેવ; લાલ રે, 'યું સુજ પૂરવ ને પછી, હિત-કારિ કહો તતખેવ' લાલ રે, તુજ ૦ ૨. તે કહે 'એક વિમાનમાં, જિનપડિમા ઠાક જેહ; લાલ રે, તેહની તુમહે પૂજ કરો, પૂર્વ પચ્છા હિત એહ' લાલ રે. તુજ ૦ ૩. પૂરવ પચ્છા શબ્દથી, નિત્ય કરણી જણે સોય; લાલ રે, સમકિતદષ્ટિ સદહે, તે દ્રવ્ય થકી કિમ હોય? લાલ રે. તુજ ૦ ૪. દ્રવ્યથકી જે પૂજિયાં, પ્રહરણુ કૈશાદિ અનેક; લાલ રે. તેહજ ખિહું જહાં કહ્યાં, એ તેા સાચો ભાવ વિવેક. લાલ રે તુજ ૦ ૫. ચક્રસ્યણુ જિણુ નાણુની, પૂજા જે ભરતે કીધ; લાલ રે, જિમ તિહાં તિમ અન્તર ઇહાં સમકિતદષ્ટિ સુપ્રસિદ્ધ.

લાલ રે. તુજ૦ ૬. પહિલે ભવ પૂરવ કહે, સતા દદુર સંબંધ; લાલ રે, પચ્છા કડુઅ વિષય કહ્યા, વલી મૃગાપુત્ર પ્રબંધ. લાલ રે. તુજ૦ ૭. આગમેસી ભદ્રા કહ્યા, ગઈ કિઈ કલ્લાણા દેવ; લાલ રે, તસ પૂરવ પચ્છા કહે, ત્રિહું કાલે હિત જિન-સેવ. લાલ રે. તુજ૦ ૮. જસ પૂરવ પચ્છા નહીં; મધ્યે પથુ તસ સંદેહ; લાલ રે. ઈમ પહીલે અગે કહ્યું, સુષો અર્થ તે એહ. લાલ રે. તુજ૦ ૯. પચ્છાપેચ્યા શબ્દનો, જે ફેર કહે તે હુઈ; લાલ રે, શબ્દતણી રચના ઘણી, પથુ અરથ એક છે પુઈ. લાલ રે. તુજ૦ ૧૦. વાંચી પુસ્તક રતનાં, હવે લેઈ ધરમ વ્યવસાય; લાલ રે, સિદ્ધાચતને તે ગયો, જિહાં દેવછં-દાનો ઠાય. લાલ રે. તુજ૦ ૧૧. જિનપ્રતિમા દેખી કરી, કરે શિર પ્રણામ શુભ ખીજ; લાલ રે, પુષ્પ-માલ્ય-ચૂર્ણે કરી, વસ્ત્રાભરણે વલી પૂજ, લાલ રે. તુજ૦ ૧૨. ફૂલ પગર આગે કરી, આલેખે મંગલ આઠ; લાલ રે, ધૂપ દેઈ કાંચે સ્ત્રી, કરે શબ્દતવનો પાઠ; લાલ રે; તુજ૦ ૧૩. જેહના સ્વમુખે જિન કહે, ભવસિદ્ધિ પ્રમુખ છ ખોલ; લાલ રે, તાસ ભગતિ જિન પૂજના, નવિ માને તેહ નિટોલ લાલ રે. તુજ૦ ૧૪. પ્રભુ આગલ નાટક કયું, ભગતિ સૂર્યાએ સાર; લાલ રે, ભગતિતણાં ફલ શુભ કહ્યાં, શ્રી ઉત્તરાધ્ય-યન મોઝાર. લાલ રે. તુજ૦ ૧૫. અંગ ઉપાંગે ઘણે કહી, એમ દેવ દેવીની ભક્તિ; લાલ રે, આરાધકના તેણે થઈ, ઈહાં તામલી ઈંદ્રની સુક્તિ. લાલ રે. તુજ૦ ૧૬. ભક્તિ છતધમે કરી, લીએ દાઠા અવર જિન અંગ; લાલ રે, ધૂમ રચે સુર ત્રણ તે, કહે જાંબૂપત્તી અંગ; લાલ રે. તુજ૦ ૧૭. શતક દશમે અંગ પાંચમે, ઉદ્દેશે છકૂ ઈંદ; લાલ રે, દાઠ તણી આશાતના, યાત્રે તે વિનય અમંદ. લાલ રે. તુજ૦ ૧૮. સમકિત-દષ્ટી સુર તણી, આશાતના કરચે જેહ; લાલ રે, દુદ્ધાંનમોધ તે હશે, ઠાણાંગે ભાખ્યું એહ. લાલ રે. તુજ૦ ૧૯. તેહને જશ બેલ્યે કહ્યું, વત્રી સુલભમોધિતા થાય; લાલ રે, તેણે પૂનઠિક તેહનાં, કરણી શિવહેતુ કહાય. લાલ રે. તુજ૦ ૨૦. તવ સંયમ તરુસમ કહ્યાં, ફલસમ તે શિવસુરશર્મા; લાલ રે, સુરકરણી માને નહીં, નવિ ભણ્યો તેણે એ મર્મ. લાલ રે. તુજ૦ ૨૧. દશવૈકાલિક નર થકી, સુર અધિક વિવેક જણાય; લાલ રે, દ્રવ્યસ્તવ તો તેણે કર્યાં, માને તસ સુજશ ગવાય. લાલ રે. તુજ૦ ૨૨.

ઢાલ ૩ શાસન તાહરું અતિ ભલું, જગિ નહીં કેઈ તસ સાચું રે; તિમ તિમ રાગ ઘણો વધે, જિમ જિમ ભુગનિચ્યું પરણું રે. ૧. શાસન તાહરું અતિ ભલું-એ આંકણી૦ શ્રી અરિહંત અને તેહનાં, ચૈત્ય નમુ ન અનેરાં રે, અંબડ ને તસ શિષ્યનાં, વચન ઉવવાઈ ઘણેરાં રે. શાસન૦ ૨. 'ચૈત્ય'શબ્દ તણો અરથ તે, પ્રતિમા નહિ કેઈ ખીતે રે; જેહ દેખી ગુણ ચૈત્યે, તેહ જ ચૈત્ય પતી જો રે. શાસન૦ ૩. ઇમજ આલાવે આણંદને, જિનપ્રતિમા નતિ હીસે રે; સમમ અગના અર્થથી, તે નમતાં મન હીસે રે. શાસન૦ ૪. પરતીથીં સુર તેહની, પ્રતિમાની નતિ વારી રે; તેણે મુનિ જિન પ્રતિમા તણી, વંદન નીતિ નિરધારી રે. શાસન૦ ૫. પરતીથીંએ જે પરિબ્રહ્મા, મુનિ તે તો પરતીથીં રે; ત્રણ શરણ માંદિ ચૈત્ય તે કહે; પ્રતિમા શિવ અર્થી રે. શાસન૦ ૬. વંદન કિયું પ્રતિમા પ્રતિ? એમ કહે જે છલ હેરી રે; ઉત્તર તાસ સભવ તણી, શંકી છે સુત્ર હેરી રે.

શાસન૦ ૭. દશવિધ બદુવિધ જિમ કહ્યું, વૈશાવચ્ચ જડા જોગે રે; દશમે તે અંગે તથા ધડાં, જોડીએ નય ઉપયોગે રે, શાસન૦ ૮. સાધુને જિન પ્રતિમા તણું, વૈશાવચ્ચ તિહાં મોલ્યું રે; તેહ અરમ થકી કુમનિનું, હિયડું કંઈ ન જોલ્યું રે. શાસન૦ ૯. સંધા તણી જિમ થાપતા, વૈશાવચ્ચ જસવાહો રે; જાણીએ જિનપ્રતિમાતણું. તિમ ધડાં કવણુ વિવાહો રે? શાસન૦ ૧૦. ઇમ સવિ આવક સાધુને, વંદનનો અધિકારો રે; સૂત્ર કહ્યો પ્રતિમા તણો, હવે કહું પૂજા-વિચારો રે. શાસન૦ ૧૧. યાગ અનેક કયાં કહ્યા, શ્રી સિદ્ધારથ રાજે રે; તે જિનપૂજના કલ્પમાં, પશુના યાગ ન છાજે રે. શાસન૦ ૧૨. શ્રીજિન પાસને તીરથે, શ્રમણોપાસક તેહો રે; પ્રથમજાગે કહ્યો તેહને, શ્રીજિનપૂજનો નેહો રે. શાસન૦ ૧૩. શ્રેષ્ઠિક મહાબલ પ્રમુખના, ઇમ અધિકાર અનેકો રે; છઠ્ઠે અંગે વહી દ્રોપદી, પૂજે પ્રમટ વિવેકો રે શાસન૦ ૧૪. નારદ દેખીને નવિ થઈ, ઉભી તેહ મુજાણુ રે; જાણીએ તેણે તે શ્રાવિકા, અક્ષર એહજ પ્રમાણુ રે. શાસન૦ ૧૫. આગ્નિબલ અન્તર છૂંતું, ઉપસંગે તપ કીધુ રે; કિમ નવિ કહિએ તે શ્રાવિકા? ધર્મે ઠારજ સીધું રે. શાસન૦ ૧૬. રાયકન્યા કહી શ્રાવિકા, ન કહી ઇમ જે ભૂલે રે; રાજમતી કહી તેહવી, તિહાં સ-દેહ તે જૂલે રે શાસન૦ ૧૭. હરિ પરિ કરમ નિયાણું, ઇહ ભવે લોગ ન નાસે રે; સમકિત લહે પરણ્યા પછી, કહે તે શું ન વિમાસે રે? શાસન૦ ૧૮. જિણુધર કેણે કરાવિયું? તિહાં પ્રતિમા ને પધંદો રે; તેહની પૂજા તે કુણુ કરે? એમ પરમે તે ગારડો રે. શાસન૦ ૧૯. વર નવિ માગ્યો પૂજતાં, શકસ્તવે શિવ માગે રે; ભક્તિ સમી સુરિયાબને, વિરતિ વિશેષથી ભાગ રે. શાસન૦ ૨૦. ઇમ વિનય અરિહનતનો, ઇમ એ લોગઉવચારો રે; સંભવે સર્વને જાણિએ, સમક્તિ શુદ્ધ આચારો રે. શાસન૦ ૨૧. આણુ-દંડા વિધિ નવિ કહ્યો, રાજપ્રદેશીને પાઠે રે; સંભવ સર્વ ન માનસ્યે, વીંટાસ્યે તેહ આઠે રે. શાસન૦ ૨૨. પડિકમણ્ણાદિક કમ નહીં, પાઠ સમમ અંગે રે; પદમઅણુઓગથી પ્રકરણે, સર્વ કહ્યું વિધિ રંગે રે. શાસન૦ ૨૩. કિહાં એક એક દેશજ અહે, કિહાં એક અહે તે અશેષો રે; કિહાં એક કમ ઉતકમ અહે, એ અશૈલી વિશેષો રે, શાસન૦ ૨૪ શાસનની જે પ્રભાવના, તે સમક્તિનો આચારો રે; શ્રીજિનપૂજાએ જે કરે, તે લહે મુજશ ભાંડારો રે. ૨૫.

ઢાલ્ય ચોખી :-કોઈ કહે જિન પૂજતાંજ જે પદ્મપ આરંભ; તે કિમ આવક આનરેજ? સમકિતમાં ચિરમંભ; મુખદાયક તોરી આણુ મુજ સુપ્રમાણુ ટેક. ૧. તેહને કહીએ જાતના ભક્તિ, કિરિયામાં નહિ દોષ; પડિકમણે સુનિદાન વિદારે, નહીં તો હોય તસ પે. ૨. સુખ૦ ૨. સાહમીવચ્છલ પડિખય પોસહ, ભગવદ અંગ પ્રસિદ્ધ; ધર નિર્વાહ અરણુ સિએ તેહનાં, જાતામાંહિ હરિ કીધ. સુખ૦ ૩. કૃષ્ણિક રાય ઉદાયન કીધા, વંદનમહ સુનિવેક; શુદ્ધાયાકય બલિકરમા કહિયા, તુંગીયઆદ અનેક. સુખ૦ ૪. સમકિત સંવરની તે કિરિયા, તિમ જિનપૂજ ઉદાર; હિંસા હોય તો અરથહડમાં, કહે નહી? તેહ વિચાર સુખ૦ ૫. નાગ ભૂત જક્ષાદિક હેતે, પૂજા હિંસા રે ઉત્ત; સુયગડાંગમાં નવિ જિન હેતે, જોલે જે હોએ જુત. સુખ૦ ૬. જિહાં હિંસા તિહાં નહી જિનઆણુ, તે કિમ સાધુ વિદાર? કરમઅન્ધ નહી જયણા ભાવે, એ છે શુભ વ્યવહાર. સુખ૦ ૭. પ્રથમ બન્ધ ને પછી

નિજજીવે, ક્રૂપ તણે રે કિંકુંત; કહિ કોઈ જોડે બુધ ભાષે, ભાવ તે શુચિજલ તંત.
 સુખં ૮. ઉપાદાન વશ બન્ધન કહિયું, તસ હિંસા શિર ઉપચર; પુષ્પાદિક આરમ્ભ
 તણે ઈમ, હોય ભાવે પરિહાર સુખં ૯. જલ તરતાં જલ ઉપર મુનિને, જિમ કરુ-
 ણનો રે રંગ; પુષ્પાદિક ઉપર આવકને, તિમ પૂજમાંહિ અંગ. સુખં ૧૦. પાત્ર દાનથી
 શુભ વિપાક જિમ, લહે સુખાહુ કુમાર; પહિલે ગુણકાણે ભદ્રક પથે. તિમ જિનપૂજ
 ઉદાર સુખં ૧૧. ઉપલક્ષણથી જિમ શીલાદિક, તિમ જિનપૂજ લીધ; મનુજઆયુ
 બન્ધે તે સુખાહુ. તેણે સમકિત ન પ્રસિદ્ધ. સુખં ૧૨. મેઘજીવ ગજ શશ અનુકમ્પા,
 દાન સુખાહુ વિચાર; પહિલે ગુણકાણે પથ સુન્દર, તિમ જિનપૂજ પ્રકાર. સુખં ૧૩.
 દાન દેવ પૂજાદિક સઘલાં, દ્રવ્ય સ્તવ કથાં જેહ; અસદારમ્ભી તસ અધિગારી, માંડી રહે
 જે ગેહ. સુખં ૧૪. સદારમ્ભમાં ગુણ જાણીજે, અસદારમ્ભ નવૃત્તિ; અરમણિકા
 ત્યાગે ભાષી, ઈમજ પ્રદેશી પ્રવૃત્તિ. સુખં ૧૫. લિખિત શિરપથત ગણિત પ્રકારયાં,
 તણે પ્રમહિન હેત; પ્રથમ રાય શ્રી ઋષભ જિણિ-દે, તિહાં પથ એ સ કેત. સુખં ૧૬.
 યતનાએ સૂત્રે કહ્યું મુનિને, આયંકરમ ઉપદેશ; પરિણામિક બુદ્ધિ વિસ્તારે, સમજે શ્રાદ્ધ
 અશેષ. સુખં ૧૭. આયં કાર્યં શ્રાવકતાં જે છે, તેહમાં હિંસા દિક; હેતુ સ્વરૂપ
 અનુમન્ધ વિચારે, નાશે દેઈ નિજ પિઠ. સુખં ૧૮. હિંમ્રાહેતુ અયતના ભાવે, જીવ વધે
 તે સ્વરૂપ; આણામંગ મિથ્યામતિ ભાવે, તે અનુમન્ધ વિરૂપ. સુખં ૧૯. હેતુસ્વરૂપ ન
 હિંસા સાચી, સેવી તે અનુમન્ધ; તે જમાદિ પ્રમુખે ફલ પામ્યાં, કડુઆકરી બહુ
 ધન્ધ. સુખં ૨૦ સ્વરૂપથી હિંસા ન ટલે છે, સમુદ્ર જલે જે સિદ્ધ; વલી અપવાહ પદે
 જે વરતે, પથ તેણે શિવપદ લીધ. સુખં ૨૧. સાધુવિહાર પરિ અનુમન્ધે, નહી હિંસા
 જિનકલિત; ઈમ તે માને તેહની વાપે, સુજશ આગમ શક્તિ. સુખં ૨૨.

ઢાલ પાંચમી :-સાસયપડિમા અહસય માને, નિદ્રાચનન વિમાને રે; ધન
 ધન જિન વાણી, ટેક. પ્રમુ તે ભાષી અંગ ઉવંગે, વરણુવગુ તિમ રંગે રે ધનં ૧.
 કંચનમય કરતલ પદ સોહે, ભવિજનનાં મન મોહે રે; ધનં અંક રતનમય નખ સસ-
 નેહા. લેહિતાક્ષ મધ્યે રેહા રે. ધનં ૨. ગાત્ર યદ્દિ કંચનમય સારી, નાભિ તે કંચન
 કચારી રે; ધનં રિઠ રતન રોમ રાજિ વિરાજે, ગુચ્યુક કંચન છાજે રે. ધનં ૩.
 શ્રીવમ્બ તે તપનીય વિશાલા, હોઠ તે લાલ પ્રવાલા રે; ધનં ઠંત રક્તિકમય જીહ
 ઠયાહુ, વલી તપનીયનું તાલુ રે. ધનં ૪. કનક નાશિકા તિહાં સુવિશેષા, લેહિતાક્ષની
 રેખા રે; ધનં લેહિતાક્ષ રેખિત સુવિશાલા, નયન અંક રતનાલા રે. ધનં ૫. અચ્છિ-
 પત્તિ ભમુહાવલી કીકી, રિઠુ રતનમય નીકી રે; ધનં શ્રવણુ નિલાહ વટી ગુણશાલા,
 કંચન ઝાકઝમાલા રે. ધનં ૬. વજ રતનમય આંતહિ સોહાણી. શીશ ઘડી સુખ ખાણી
 રે; ધનં કેશભૂમિ તપનીય નિવેશા, ગિઠુ રતનમય કેશા રે. ધનં ૭ પૂઠે છત્ર ધરે
 પ્રત્યેકે, પ્રતિમા એક વિવેકે રે; ધનં હોય પાસે હોય ચામર હાલે, લીલાએ જિનને
 ઉવારે રે. ધનં ૮. નાગ ભૂત યજ્ઞ ને કુંકધારા, આગે હોય ઉદારા રે; ધનં તે પડિમા
 જિનપડિમા આગે, માનું સેવા માગે રે. ધનં ૯. ઘંટ કલશ ભુંગાર આયંસા, થાલ

પાઈ સુપર્ષદા રે; ધન૦ મણુગુલિયા વાયકરગ પ્રચંડા, ચિતા રચણુકરંડા રે. ધન૦ ૧૦. હય ગય નર કંતર કિપુરિસા, કંઠ ઉરગ વૃષ સરીસા રે; ધન૦ રચણુપુંજ વત્રી ફૂલ અંગેરી, માઢ્ય ને ચૂર્ણ અનેરી રે. ધન૦ ૧૧. ગધ વચ આભરણુ ચંગેરી, સરસવ પુંજણી કેરી રે; ધન૦ ઇમ પુષ્પાદિક પડલ વખાણ્યાં, આગે સિંહાસન જાણ્યાં રે. ધન૦ ૧૨. છત્ર ને ચામર આગે સમુગા, તેલ કુષ્ઠમૃત જુગા રે; ધન૦ ભરિયા પત્ર ચોયગ સુત્રિલાસે, તગર એલા શુચિ વાસે રે. ધન૦ ૧૩. વલિ હરતાલ ને મનસિલ અંજન, સવિ સુગંધ મનરંજન રે; ધન૦ ધ્વજા એક શત આઠ એ પૂરાં, સાધન સર્વ સનૂરાં રે. ધન૦ ૧૪. સુર એ પૂજસાધન સાથે, જિન પૂજે નિજ હાથે રે; ધન૦ સિદ્ધાયતને આપ વિમાને, ધૂભાદિક ખહુ માને રે. ધન૦ ૧૫. એહ અપૂરવ દરિશણુ દીકું, સુરતરુ ફલથી મીકું રે; ધન૦ એ સંસાર સમુદ્રે નાવા, તારણુ તરણુ સહાવા રે. ધન૦ ૧૬. ઇમ વિશ્વમય ભવસવે ગુણરાગે, ઝીલે તેહ અતાગે રે; ધન૦ રાચે માચે ને વલિ નાચે, ધરમધ્યાન મન સાચે રે. ધન૦ ૧૭. થેઈ થેઈ કરતાં ઢે તે ભમરી, હુથે પ્રભુગુણુ સમરી રે; ધન૦ યોગ નિરાલંબન લય આણી, વશ કરતા શિવ રાણી રે. ધન૦ ૧૮. ઇમ નંદીશ્વર પ્રમુખ અનેરાં, શાશ્વત ચૈલ્ય ભલેરાં રે; ધન૦ તિહાં જિન પૂજ તે અનુમાને, જનમ સફલ નિજ માને રે. ધન૦ ૧૯. કલ્યાણુક અટ્ટાઇ વરસી, તિયિ ચઉમાસી સરસી રે; ધન૦ તેહ નિર્મત્તે સુર જિન અરચે, નિત્ય ભક્તિપણુ વિરચે રે. ધન૦ ૨૦. ભાવ અકખય ભાવે જે મલિયો, તે નવિ જાએ ટલિયો રે; ધન૦ ફરિ ત્રાંબુ નવિ હોય નિવેધે, હુઓ હેમરસ વેધે રે. ધન૦ ૨૧. એકે જલલવ જલાંધ ભલાએ, તે તે અક્ષય થાયે રે; ધન૦ આપભાવ જિનગુણુ-માંડી આણે, તિમ તે અખયપ્રમાણે રે. ધન૦ ૨૨. અપુણુરૂત અડસય વડવૃત્તે, ઇમ સુર ભાવે ચિત્તે રે; ધન૦ ઇમ જિન પૂજ જે ગુણુ ગાવે, સુજશ લીલુતે પાવે રે. ધન૦ ૨૩.

ઢાલ છટ્ટી : સમક્રીત સુધુરે તેહને જાણીએ, જે માને તુજ આણ; સૂત્ર તે વાંચે રે યોગ વહી કરી, કરે પંચાગી પ્રમાણુ. સમક્રીત૦ ૧. ઉદ્દેશાદિક નહીં ચઉનાણુનાં, છે સુઅનાણુનાં તેહ; શ્રીઅનુયોગદુવાર થકી લહી, ધરીએ યોગસું નેહ. સમક્રીત૦ ૨. ઉદ્દેશા-દિક કમ તિયુ જે ભણે, આશાતના તેહ નાણુ; નાણુવરણી રે બાંધે તેહથી. ભગવય અંગ પ્રમાણુ. સમક્રીત૦ ૩. શ્રી નન્દી-અનુયોગદુવારમાં, ઉત્તરાધ્યયનેરે યોગ; કાલગ્રહણુનોરે વિધિ સઘણે કહ્યો, ધરિએ તે ઉપયોગ. સમક્રીત૦ ૪. ઠાણે ત્રીજે રે વલી દશમે કહ્યું, યોગ વહે જેહ સાધ; આગમેસલક્ષ તે સંપજે, તરે સંસાર અગાધ. સમક્રીત૦ ૫. યોગ વહીને રે સાધુ શ્રુત ભણે, શ્રાવક તે ઉપધાન; તપઉપધાને રે શ્રુતપરબ્રહ કહ્યા, નન્દીએ તેહ નિદાન. સમક્રીત૦ ૬. ઇરિયાદિકનાં રે ષટ્ ઉપધાન છે, તેણે આવશ્યક શુદ્ધ; ગૃહી સામાયિક આદિ શ્રુત ભણે, દીક્ષા લેઈ અશુદ્ધ. સમક્રીત૦ ૭. સૂત્ર ભણ્યા કેઈ શ્રાવક નરિ કહ્યા, લલદ્રુ કહ્યા તેહ; પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી કયા કહી, તિહાં સંજત ગુણુ રેહ. સમક્રીત૦ ૮. નવમે અધ્યયનેરે ધીજ અંગમાં, ધરમાંદિ દીવન કિં; વલિય ચઉદ-મેરે કહ્યું યજ્ઞા લહે, ગ્રન્થ તજે તે ગરિદું સમક્રીત૦ ૯. સમમ અગેરે અપકિયા સંવરી, ઠાખ્યા શ્રુદ્ધ અનેક; નાવ આચારધરાદિક તે કહ્યા, મોટે એહ વિવેક. સમક્રીત૦ ૧૦.

ઉત્તરાધ્યયનેરે કેવિદ્ધ જે કહ્યો, શ્રાવક પાલિત અંપ; તે પ્રવચન નિર્મય વચન યકી, અરથ ત્રિવેક અકરપ. સમકીત૦ ૧૧. સૂત્રે દીધુરે સત્ય તે સાધુને, સુરનરને વહી અત્ય; સંવરદ્વારેરે બીજે ઇમ કહ્યું, અંગ દશમે સમરત્ય. સમકીત૦ ૧૨. વલિય વિગયપડિ-બદ્ધને વાચના, શ્રીકાણાંગે નિવિદ્ધ; નવિય મનેરથ શ્રુત લાણવાતણો, શ્રાવકને સુપ્રસિદ્ધ. સમકીત૦ ૧૩. વાચન હેતાંરે ગૃહિને સાધુને, પાયચિત્ત ચઉમાસ; કહ્યું નિશીથેરે તો યું એવવી, કરવી હુંશ નિરાશ? સમકીત૦ ૧૪. તલિય અસન્નઝાર્થ ગુરુવાચના, લેષ યોગ ગુણવંત; જે અનુયોગ ત્રિવિધ સાચો લહે, કરે તે કમનેા અન્ત. સમકીત૦ ૧૫. સૂત્રઅરથ પહિલો બીજો કહ્યો, નિબુત્તીએ રે મીસ; નિરવરોષ ત્રાલો અંગ પંચમે, ઇત્ત કહેલું જગદીશ. સમકીત૦ ૧૬ સૂત્ર નિબુત્તિ રે બહુ બેદે કહ્યું. ત્રીબુ અનુયોગદ્વાર; કૂલ કપટી રે જે માને નહી, તેહનો કવણુ આધાર? સમકીત૦ ૧૭. બદ્ધ તે સૂત્રે રે અથ નિકાચિયા, નિબુત્તિએ અધાર; ઉપધિમાન ગણનાકિક કહ્યાં લહે? તે વિષુ માગ વિચાર. સમકીત૦ ૧૮. જે નિચુકિત ગઈ કુમતી કહે; સૂત્ર ગયાં નહી કેમ? જેહ વાચનાએ આવ્યું તે સવે, માને તો હોએ ખેમ. સમકીત૦ ૧૯. આંધા આગે રે દરપણુ દાખવો, બહિરા આગે રે ગીત; મૂરખ આગે રે કહેલું સુકિતનું, એ સવિ એક જ રીત. સમકીત૦ ૨૦. મારગ-અરથી પણ જે લોક છે, ભદ્રક અતીહિ વિનીત. તેહને એ હિતશિખ સોહામણી, વહી જે મુનય અધીત. સમકીત૦ ૨૧. પ્રવચન સાખે રે એમ મેં ભાષિયા, વિગતે અરથ વિચાર; તુજ આગમની રે ગ્રહિય પરમ્પરા, લહિએ જગ જ્યકાર. સમકીત૦ ૨૨. ગુણુ તુજ સઘલા રે પ્રભુ! કેણુ ગણી શકે? આણુ ગુણુલવ એક; ઇમ મેં શુણુતાં રે સમકિત દદ કયું, રાખી આગમ ટેક. સમકીત૦ ૨૩. આણુ તાહરી રે જે મેં શિર ધરી, તો શ્યુ કુમતિનું બેર? તિહાં નવિ પસરે રે બલ વિષધર તણું, કિંગારે જિહાં મોર. સમકીત૦ ૨૪. પવિત્ર કરીજે રે હુહા તુજ ગુણે, શિર ધરીએ તુજ આણુ; દિલથી કદ્યે રે પ્રભુ ન વિસારીએ, લહીએ સુજશ કદ્યાણુ. સમકીત૦ ૨૫.

ઢાલ સાતમી-કલશ:-વર્તમાન શાસનનો સ્વામી, આમીકરસમ દેહો જ; વીર જિનેશ્વર મેં ઇમ શુણિઓ, મન ધરી ધર્મ સનેહો જ; એહ તવન જે લાણુશે ગણુશે, તસ ઘર મંગલ માલા જ; સમકિત ભાણુ હોશે ઘટ તેહને, પરગટ ઝકઝમાલા જ. ૧. અરથ એહના છે અતિસૂક્ષ્મ, તે ધારો ગુરુ પાસે જ, ગુરુની સેવા કરતાં લહીએ, અનુલવ નિજ અભ્યાસે જ; જેહ બહુશ્રુત ગુરુ ગીતારથ, આગમના અનુસારી જ; તેહને પૂછી સંશય ટાલો, એ હિતરીખ છે સારી જ. ૨. ઇંદિલપુરમાં રહિય ચોમાસું, ધમધ્યાન સુખ પાયા જ; સંવત સત્તરત્રીશા વરસે, વિજયદશમી મન ભાયા જ; શ્રીનિજયપ્રભ-સૂરિસવાયા, વિજયરતન યુવરાયા જ, તસ રાજે ભવિજન હિત કાજે, ઇમ મેં જિનગુણુ ગાયા જ. ૩. શ્રી કદ્યાણુવજ્ય વર વાચક, તપગચ્છ ગયણુ દિણિદાજ; તાસ શિષ્ય શ્રી લાભવિજ્ય-બુધ, ભવિજનકૈરવ ચંદાજ; તાસ શિષ્ય શ્રી જીતવિજ્યબુધ, શ્રી નયવિજ્ય મુણિદાજ; વાચકજશ વિજ્યે તસ શિષ્યે, શુણુયા વીર જિણિદાજ. ૪. દોસી મૂલા સુત સુવિવેકી, દોસી મેઘા હેતેજ; એહ તવન મેં કીધું સુંદર, સુત અક્ષર સંકેતેજ; એ જિનગુણુ

સુરતરુનો પરિમલ, અનુભવતો તે લહર્યેજી; ભમર પરિ જે અરથી હોઈને, ગુરુઆણી શિર વહર્યેજી. ૫. ઇતિશ્રી સમસ્ત પદિત શિરોમણિ મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત કુમતિ-મહગાલન-હોઠસો ગાથાનું શ્રી મહાવીર જિનસ્તુતિ હુંડિનું સ્તવન સંપૂર્ણ.

૫૩ શ્રીમદ્ ઉપાધ્યાય યશોવિજય વિરચિત

શ્રી સીમંધરસ્વામિની વિનતિરૂપ નટરહસ્ય, ગર્ભિત સવાસો ગાથાનું સ્તવન શુદ્ધ દેશનાનું સ્વરૂપ

ઢાલ પહેલી:-સ્વામિ સીમંધરા! વીનતી, સાંભલો માહરી દેવ રે! તાહરી આણ હું શિર ધરું; આહરુ તાહરી સેવ રે. સ્વામિ સીમંધરા! વીનતી-એ ટેક. ૧. કુગુરુની વાસના પાસમાં, હરિજી પરિ જે પડયા લોક રે; તેહને શરણુ તુજ વિજી નહીં, ટલવલે બાપહા ફેક રે. સ્વામિં ૨. જ્ઞાન દર્શન ચરણુ ગુણ વિના, જે કરાવે કુલાચાર રે, લૂટિયા તેણે જાગ દેખતાં કિહાં, કરે લોક પોકાર રે? સ્વામિં ૩. જેહ નાવ ભવ તયાં નિરગુણી, તારશે કેણી પરિ તેહ રે? ઇમ અબણયા પડે ફંદમાં, પાપબંધે રહ્યા જેહ રે? સ્વામિં ૪. કામકુંભાદિક અધિકતું, ધર્મનું કેા નવિ મૂલ રે; હોકડે કુગુરુ તે હાખવે, શું થયું એહ જગ સૂલ રે? સ્વામિં ૫. અર્થની દેશના જે ઢીએ, ઓલવે ધર્મના અર્થ રે; પરમપદનો પ્રગટ ચોર તે, તેહથી કિમ વહે પંથ રે? સ્વામિં ૬. વિષય રક્ષમાં ગૃહી માચિયા, નાચિયા કુગુરુ મહપૂર રે; ધૂમધામે ધમાધમ ચલી, જ્ઞાનમારગ રહ્યો ફૂર રે. સ્વામિં ૭. કલહકારી કહાગ્રહ ભયાં, થાપતા આપણા બોલ રે; જિનવચન અન્યથા હાખવે, આજ તો વાજતે ઢોલ રે. સ્વામિં ૮. કેઈ નિજ દોષને ગોપવા, રોપવા કેઈ મન કંદ રે; ધર્મની દેશના પાલટે, સત્ય ભાષે નહીં મંદ રે. સ્વામિં ૯. બહુમુખે બોલ એમ સાંભલી, નવિ ધરે લોક વિશ્વાસ રે; હુંડતા ધર્મને તે થયા, ભમર જિમ કમલની વાસ રે. સ્વામિં ૧૦.

આત્મસ્વરૂપની ઓળખાણ

ઢાલ બીજી :-એમ હુંડતાં રે ધર્મ સોહામણો, મિલિઓ સદ્ગુરુ એક; તેણે સાચો રે મારગ હાખંચો, આણી હૃદય વિવેક. શ્રી સીમંધર સાહિબ! સાંભલો. એ આંકણી. ૧૧. પરધર જેતાં રે ધર્મ તુમે ફરો, નિજધર ન લહો રે ધર્મ; જિમ નવિ બણે રે મુગ કરતૂરીઓ, મુગ મહ પરિમલ મર્મ. શ્રીં ૧૨. જિમ તે બૂલો રે મુગ દિશિ દિશિ ફરે, લેવા મુગમહ ગંધ; તિમ જગ હુંડે રે બાહિર ધર્મને, મિથ્યાદહી રે અંધ. શ્રીં ૧૩. જાતીઅંધનો રે દોષ ન આકરો, જે નવિ દેખે રે અર્થ; મિથ્યાદહી રે તેહથી આકરો, માને અર્થ અનર્થ. શ્રીં ૧૪. આપ પ્રશસે રે પરગુણુ બોલવે, ન ધરે ગુણુનો રે લેશ; તે જિનવાણી રે નવિ શ્રવણે સૂણે, દિવ્યે મિથ્યા ઉપદેશ. શ્રીં ૧૫. જ્ઞાનપ્રકાશે રે મોહતિમિર હરે, જેહને સદ્ગુરુ સૂર; તે નિજ દેખે રે સત્તા ધર્મની, ચિદાનંદ ભરપૂર. શ્રીં ૧૬. જિમ નિરમલતા રે સ્તવન સ્ફટિકતણી, તિમ એ જીવ સ્વભાવ; તે જિન વીરે રે ધર્મ પ્રકાશીઓ, પ્રબલ કપાય અભાવ. શ્રીં ૧૭. જીસ તે

શતે રે કૂલે રાતડું, શ્યામ કુલથી રે શ્યામ; પાપ પુણ્યથી રે તિમ જગિ જીવને, રાગ-
દ્રેષ પરિણામ. શ્રીં ૧૮. ધર્મ ન કાંહ્યે રે નિત્યે તેહને, જેહ વિભાગ વહ વ્યાધિ;
પહેલે અંગે રે એણી પેરે ભાખિયું, કરમે હોયે ઉપાધિ. શ્રીં ૧૯. જે જે અંગે રે
નિરૂપાધિકપણું, તે તે જાણો રે ધર્મ; સમ્યગ્દૃષ્ટી રે ગુણકાણા થકી, જાવ લહે શિવશર્મ.
શ્રીં ૨૦. એમ જાણીને રે જ્ઞાનદશા ભજી, રહીએ આપ સ્વરૂપ; પરપારણુતિથી રે
ધર્મ ન છાંડિએ, નવિ પડિએ ભવક્રુપ. શ્રીં ૨૧.

આત્મ તત્ત્વ વિચાર

ઠાક ત્રીજી :-જિહાં લગે આતમ દ્રવ્યનું, લક્ષણુ નવિ જાણ્યું; તિહાં લગે ગુણ-
કાણું ભવું, કેમ આવે તાર્યું? ૨૨. આતમતત્ત્વ વિચારીએ એ આંકણી. આતમ અજ્ઞાને
કરી, જે ભવદુઃખ લહીએ; આતમજ્ઞાને તે ટલે, એમ મનિ સદ્વહિએ. આતમં ૨૩.
જ્ઞાનદશા જે આકરી, તેહ ચરણુ વિચારો; નિવિંકલ્ય ઉપયોગમાં, નહીં કર્મનો ચારો.
આતમં ૨૪. ભગવદ્ધર્મ અંગે ભાવિએ, સામાયિક અર્થ, સામાયિક પણુ આતમા, ધરો
સૂધો અર્થ આતમં ૨૫. લોકસાર અધ્યયનમાં, સમક્રિત મુનિ ભાવે, મુનિ ભાવે સમક્રિત
કણું, નિજ શુદ્ધ સ્વભાવે. આતમં ૨૬. કષ્ટ કરો સંજમ ધરો, ગાલો નિજ દેહ;
જ્ઞાનદશા વિણુ જીવને, નહીં દુઃખનો છેહ. આતમં ૨૭. બાહિર-ચતના બાપકા, કરતાં
દ્વહવાએ; અંતર-ચતના જ્ઞાનની, નવિ તેણે થાએ. આતમં ૨૮. રાગદ્રેષ મલ ગાલવા,
ઉપશમ જલ ઝીલો; આતમ પરિણુતિ આહરી, પરપરિણુતિ પીલો. આતમં ૨૯.
હું એહનો એ માહરો, એ હું એણી બુદ્ધી; ચેતન જડતા અનુભવે, ન વિમાસે શુદ્ધી.
આતમં ૩૦. બાહિરદૃષ્ટી દેખતાં, બાહિર મન ધ્યાવે; અંતરદૃષ્ટી દેખતાં, અજ્ઞયપદ
પ્રવે. આતમં ૩૧. ચરણુ હોયે લક્ષ્યકે, નવિ મનને ભંગે; ત્રીજે અધ્યયને કણું,
એમ પહેલે અંગે. આતમં ૩૨. અધ્યાતમ વિણુ જે ક્રિયા, તે તનુમલ તોલે; મમ-
કારાદિક યોગથી, ધમ જ્ઞાની જોલે. આતમં ૩૩. હું કર્તા પરભાવનો, એમ જિમ
જિમ જાણે; તિમ તિમ અજ્ઞાની પડે, નિજ કર્મને ઘાણે. આતમં ૩૪. પુદ્ગલ
કર્માદિક તણું, કર્તા બ્યવહારે; કર્તા ચેતન કર્મનો નિશ્ચય સુવિચારે. આતમં ૩૫. કર્તા
શુદ્ધ સ્વભાવનો, નય શુદ્ધે કહીએ; કર્તા પરપરિણામનો, જેઉ કિરિયા શ્રહીએ. આતમં ૩૬.

શુદ્ધ નય વિચાર

ઠાક ચોથી :-શિબ્ય કહે જે પરભાવનો, અકર્તા કહ્યો પ્રાણી; દાનહરણાદિક
ક્રિમ મટે, કહે સદ્ગુરુ વાણી. ૩૭. શુદ્ધનય અર્થ મનિ ધારીએ-એ આકણી.
ધર્મ નવિ દિએ નવિ સુખ દિએ, પર જંતુને દેતો; આપ સત્તા રહે આપમાં, એમ
હૃદયમાં ચેતો. શુદ્ધં ૩૮. ભોગવશે જે પુદ્ગલ શ્રદ્ધા, નવિ જીવના તેહ; તેહથી જીવ છે
જૂજૂઓ, વલી જૂજૂઓ દેહ. શુદ્ધં ૩૯. ભક્તપાનાદિ પુદ્ગલ પ્રતે, ન દિએ છતિ વિના
પોતે; દાન હરણાદિ પર જંતુને, એમ નવિ ઘટે જોતે. શુદ્ધં ૪૦. દાનહરણાદિક અવસરે,
શુભ અશુભ સંકલ્પે; દિએ હરે તું નિજ રૂપને, સુખે અન્યથા જલ્પે. શુદ્ધં ૪૧.
અન્યથા વચન આભમાનથી, ફરી કર્મ તું આંધે; જ્ઞાયકભાવ જે એકલો, શ્રદ્ધે તે સુખ

સાધે. શુદ્ધ ૪૨. શુભ અશુભ વસ્તુ સંકલ્પથી, ધરે જે નટમાયા; તે ટલે સહજ સુખ અનુભવે, પ્રભુ આતમરાયા. શુદ્ધ ૪૩. પર તણી આશ વિષવેલડી, ફલે કમ' બહુ ભાંતિ; જ્ઞાનદહને કરી તે દહે, હોએ એક જે ભાતિ. શુદ્ધ ૪૪. સગદોષે રહિત એક જે, દયા શુદ્ધ તે પાલે; પ્રથમ અંગે એમ ભાવિયું, નિજ શક્તિ અભૂઆલે. શુદ્ધ ૪૫. એકતાજ્ઞાન નિશ્ચયદયા, સુગુરુ તેહને ભાષે; જેહ અવિકલ્પ ઉપયોગમાં. નિજ પ્રાણને રાષે. શુદ્ધ ૪૬. જેહ રાષે પર પ્રાણીને, દયા તાસ વ્યવહારે; નિજ દયા વિષુ કડો પર દયા, હોએ કવણુ પ્રકારે? શુદ્ધ ૪૭. લોક વિષુ જિમ નગર મેદની, જિમ જીવ વિષુ કાયા; કોક તિમ જ્ઞાન વિષુ પરદયા, જિસી નટતણી માયા. શુદ્ધ ૪૮. સર્વ આચારમય પ્રવચને, ભણ્યો અનુભવયોગ; તેહથી મુનિ વમે મોહને; વહી અરતિ-રતિ-શોગ. શુદ્ધ ૪૯. સૂત્ર અક્ષર પરાવત્ત'ના, સરસ શેલડી ઢાળી; તાસ રસ અનુભવ આખીએ, જિહાં એક છે સાખી. શુદ્ધ. ૫૦. આતમરામ અનુભવ ભજે, તજે પરતણી માયા; એહ છે સાર જિનવચનનો, વળી એહ શિવછાયા. શુદ્ધ. ૫૧.

વ્યવહાર સિદ્ધિ

દલ પાંચમી :-એમ નિશ્ચય નય સાંભલીજી, જોલે એક અબજી; 'આદરયું અમે જ્ઞાનનેજી, શું કીજે પરચખાણુ?' પર. સોભાગી જિન! સીમ'ધર! સુષો વાત. એ આંકણી. કિરયા ઉત્થાપી કરીજી, છાંડી તેણે લાજ; નવિ જાણે તે ઉપજેજી, કારણુ વિષુ નવિ કાજ. સોભાગી જિન! ૫૩. નિશ્ચયનય અવલંબતાંજી, નવિ જાણે તસ મમ'; છોડે જે વ્યવહારનેજી, લોપે તે જિન ધમ'. સોભાગી જિન! ૫૪. નિશ્ચયદષ્ટિ હૃદય ધરીજી, પાલે જે વ્યવહાર; પુણ્યવંત તે પામશેજી, ભવ સમુદ્રનો પાર. સોભાગી જિન! ૫૫. તુરંગ ચડી જિમ પામિએજી, વેગે પુરનો પ'થ; માર્ગ' તિમ શિવનો લહેજી, વ્યવહારે નિશ્ચય. સોભાગી જિન! ૫૬. મહેલ ચઢતાં જિમ નહીંજી, તેહ તુરંગનું કાજ; સફલ નહીં નિશ્ચય લહેજી, તેમ તનુકિરયા સાજ. સોભાગી. જિન! ૫૭. નિશ્ચય નવિ પામી શકેજી, પાલે નવિ વ્યવહાર; પુણ્યરહિત જે એહવાજી, તેહને કવણુ આધાર. સોભાગી જિન! ૫૮. હેમ પરીક્ષા જિમ હુએજી, સહત હુતાશન-તાપ; જ્ઞાનકશા તિમ પરખીએજી, જિહાં બહુ કિરયાવ્યાપ. સો. જિન! ૫૯. આલંબન વિષુ જિમ પડેજી, પામી વિષમી વાટ; મુગ્ધ પડે ભવકૃપમાંજી, તિમ વિષુ કિરયા ઘાટ. સોભાગી જિન! ૬૦. ચરિત ભણી બહુલોકમાંજી, ભરતાલિકનાં જેહ; લોપે શુભ વ્યવહારનેજી, યોધિ હણે નિજ તેહ. સોભાગી જિન! ૬૧. બહુ દલ દીસે જીવનાંજી, વ્યવહારે શિવયોગ; છીંડી તાકે પાધરોજી, છોડી પ'થ અયોગ સોભાગી જિન! ૬૨. આવશ્યકમાંહિ ભાખિએજી, એહિજ અર્થ વિચાર; ફલસંશય પણુ જાણતાંજી, જાણીજે સંસાર. સોભાગી જિન! ૬૩.

દાસ છઠ્ઠી :-અવર ઈચ્છો નય સાંભલી, એક ગ્રહે વ્યવહારે રે; મમ' દ્વિવિધ તસ નવિ લહે, શુદ્ધ અશુદ્ધ વિચારો રે. ૬૪. તુજ વિષુ ગતિ નહીં જંતુને, તૂં જગ-જંતુનો દીવેરે; જીવીએ તુજ અવલંબને, તૂં સાહિબ ચિરંજીવો રે. તુજ વિષુ ગતિ નહીં જંતુને-આંકણી. ૬૫ જેહ ન આગમ વારીએ, દીસે અશક આચારો રે; તેહિજ

બુધ બહુમાનીઓ, શુદ્ધ કલ્પો વ્યવહારો રે. તુજ૦ ૧૧. જેહમાં નિજમતિ કલ્પના, જેહથી નવિ ભવ પારોરે; અંધપરંપરા ખાંધઓ, તેહ અશુદ્ધ આચારો રે. તુજ૦ ૧૭. શિથિલ-વિહારીઓ આચર્યાં, આલંબન જે કૂંડારે; નિયતવાસાદિક સાધુને, તે નવિ જાણીએ ફરારે. તુજ૦ ૧૮. આજ નવિ ચરણુ છે આકરું, સંહનનાદિકદોષેરે; એમ નિજ અવગુણુ ઝોલવી, કુમતિકદામ્હ પોષેરે. તુજ૦ ૧૬. ઉત્તર ગુણુમાંહિ હીણુડા, ગુરુ કાલાદિક પાષેરે; મૂલગુણે નહી હીણુડા, એમ પંચાશક ભાષેરે. તુજ૦ ૭૦. પરિગ્રહ-મ્હ-વશ લિંગયા, લેઈ કુમતિરજ માથે રે; નિજગુણુ પર અવગુણુ લવે, ઈંદ્રિય વૃષભ ન નાથે રે. તુજ૦ ૭૧. નાણુ સ્થિત હિત પરિકરિ, નિજ દંભણુગુણુ લૂસે રે; મુનિજનના ગુણુ સાંભલી, તેહ અનારજ રુસે રે. તુજ૦ ૭૨. અણુસમ દોષ જે પરતણો, મેરુ સમાન તે જોલે રે; જેહયું પાપની જોડડી, તેહયું દિયડલું જોલે રે. તુજ૦ ૭૩. સૂત્ર વિરુદ્ધ જે આચરે, થાપે અવિધિના ચાલા રે; તે અતિનાબડ મિથ્યામતિ, જોલે ઉપ-દેશમાલા રે. તુજ૦ ૭૪. પામરજન પણુ નવિ કહે, સહસા જૂઠ સશુકો રે; જૂઠ કહે મુનિવેષ જે, તે પરમારથ ચૂકો રે. તુજ૦ ૭૫. નિર્દય હુકય છકાયમાં, જે મુનિવેષે પ્રવર્તે રે; ગૃહિ યતિ-ધર્મથી ખાહિરા, તે નિર્ધનગતિ વર્તે રે. તુજ૦ ૭૬. શાધુભગતિ જનપૂજના, દાનાદિક શુભ કર્મો રે; શ્રાવકજન કલ્પો અતિ ભલો, નહિ મુનિવેષ અધર્મો રે. તુજ૦ ૭૭. કેવલ લિંગધારી તણો, જે વ્યવહાર અશુદ્ધો રે; આદરીએ નવિ સર્વથા જાણી ધર્મ વિરુદ્ધો રે. તુજ૦ ૭૮.

મોક્ષ-ભવમાર્ગ

ઠાલ સાતમી:-જે મુનિવેષ શકે નવિ છંડી, ચરણુ કરણુ ગુણુ હીણુણુ; તે પણુ મારગ માંહિ દાખ્યા, મુનિ ગુણુ પણુ લીણુણુ. મૃખાવાહ ભવકારણુ જાણી, મારગ શુદ્ધ પ્રજ્ઞેણુ; વંદે નવિ વંદાવે મુનીને, આપ થઈ નિજરૂપેણુ. ૭૬. મુનિગુણુરાગે પૂજા શૂરા, જે જે જ્યણુ પાલેણુ; તે તેહથી શુભભાવ લહીને, કર્મ આપણું ટાલેણુ. આપ હીનતા જે મુનિ ભાષે, માન સાંકડે ભોકેણુ; એ દુદ્ધર મત એહનું દાખ્યું, જે નવિ કૂલે ફેકેણુ. ૮૦. પ્રથમ સાધુ ખીલો વરશ્રાવક, ત્રીજો સંવેગપાખીણુ; એ ત્રણે શિવ-મારગ કહીએ, જિહાં છે પ્રવચન સાખીણુ. શેષ ત્રણુ ભવ-મારગ કહીએ, કુમતિકદામ્હ ભર્યાણુ; ગૃહિ-યતિલિંગ-કુલિંગે લખીએ, સકલદોષના ફરિયાણુ. ૮૧. જે વ્યવહાર મુગનિમારગમાં, ગુણુઠાણુને લેખેણુ; અનુક્રમે ગુણુશ્રેણિનું ચઢવું, તેહિજ જિનવર હેખેણુ. જે પણુ દ્રવ્ય-ક્રિયા પ્રતિપાલે, તે પણુ સંમુખ ભાવેણુ; શુકલ ખીજની ચંદ્રકલા જિમ, પૂણુંભાવમાં આવેણુ. ૮૨. તે કારણુ લજ્જાદિકથી પણુ, શીલ ધરે જે પ્રાણીણુ; ધન્ય તેહ કૃતપુણ્ય કૃતારથ, મહાનિસીથે વાણીણુ. એ વ્યવહારનયે મન ધારો, નિશ્ચયનયમત દાખ્યુંણુ; પ્રથમ અંગમાં વિતિગિરજાએ, ભાવચરણુ નવિ ભાખ્યુંણુ. ૮૩.

દ્રવ્ય-ભાવસ્તવ

ઠાલ આઠમી:-અવર એક ભાષે 'આચાર, દયા માત્ર શુદ્ધજ વ્યવહાર;' જે જોલે તેહજ ઉત્થાપે, 'શુદ્ધ કરું હું' મુખ ઇમ જપે. ૮૪. જિનપૂજાદિક શુભવ્યાપાર, તે માને

આરંભ અપાર; નવિ જાણે ઉતરતાં નઈ, મુનિને જીવકયા કિહાં ગઈ? ૮૫. જે ઉતરતાં મુનિને નહી, વિધિ જોગે નવિ હિંસા વહી; તે વિધિજોગે જિન-પૂજના, શિવ કારણ મત જૂલો જના ૮૬. વિષયારંભતણે જિહાં ત્યાગ, તેહથી લહિએ ભવજલ-તાગ; જિન-પૂજામાં શુભભાવથી, વિષયારંભ તણે ભય નથી. ૮૭. સામાયિક પ્રમુખે શુભભાવ, યદ્યપિ લહિએ ભવજલ નાવ; તે પણ જિનપૂજાએ સાર, જિનનો વિનય કહ્યો ઉપચાર. ૮૮. આરંભાદિક શંકા ધરી, જે જિનરાજ ભક્તિ પરિહરી; દાન માન વંદન આદેશ, તે તુજ સખલો પડ્યો કિલેશ. ૮૯. સ્વરૂપથી દીસે સાવધ, અનુભવે પૂજા નિરવધ; જે કારણ જિનગુણ બહુમાન, જે અવસર વરતે શુભધ્યાન ૯૦. જિનવર પૂજા દેખી કરી, ભવિયણુ ભાવે ભવજલ તરી; છકાયના રક્ષક હોય વહી, એહ ભાવ જાણે કેવહી. ૯૧. જલ તરતાં જલ ઉપર યથા, મુનિને દયા ન હોએ વૃથા; પુણ્યાદિક ઉપર તિમ જાણુ, પુણ્યાદિક પૂજાને ઠાણુ. ૯૨. તે મુનિને નહીં કિમ પૂજના, એમ તું શું ચિંતે શુભમના? રાગીને ઔપધ સમ એહ, નીરાગી છે મુનિવર દેહ. ૯૩.

દ્રવ્ય-ભાવસ્તવ (ચાલુ)

ઢાલ નવમી:-ભાવસ્તવ મુનિને ભલોજી, બહું ભેદે ગૃહી ધાર; ત્રીજે અધ્યયને કહ્યોજી, મહાનિશીથ મઝાર. ૯૪. સુણો જન! તુજ વિષુ કવણુ આધાર? એ આંકણી. વહી તિહાં ફલ દાખિયુંજી, દ્રવ્ય સ્તવનું રે સાર; સ્વર્ગ ખારનું ગેહિનેજી, એમ દાનાદિક ચાર. સુણો ૯૫ છટું અંગે દ્રૌપદીજી, જિનપ્રતિમા પૂજેઈ; સૂરિયાલ પરે ભાવથીજી, એમ જિન વીર કહેઈ. સુણો ૯૬. નારદ આવ્યે નવિ થઇજી, ઉભી તેહ સુખણુ; તે કારણે તે શ્રાવિકાજી ભાવે આલ અબાણુ. સુણો ૯૭. જિન પ્રતિમા આગલ કહ્યોજી, શકસ્તવ તેણિ નારિ; જાણે કુણુ વિષુ શ્રાવિકાજી, એહવિધ હૃદય-વિચારિ. સુણો ૯૮. પૂજે જિનપ્રતિમા પ્રતેજી, સૂરિયાલ સુરરાય; વાંચી પુસ્તક રતનનોજી, લેઈ ધરમ વ્યવસાય. સુણો ૯૯. રાયપસેણી સૂત્રમાંજી, મહોટો એહ પ્રબંધ; એહ વચન અણુમાનતાંજી, કરે કરમનો બંધ. સુણો ૧૦૦. વિજયદેવ વક્તવ્યતાજી, જીવાભિગમે રે એમ; જે ધિતિ એ સુર તણીજી, તે જિન ગુણુ શુતિ કેમ? સુણો ૧૦૧. સિદ્ધારથ રાયે કર્યાંજી, યાગ અનેક પ્રકાર; કલ્પ સૂત્રે ઈમ ભાષિયુંજી, તે જિનપૂજા સાર. સુણો ૧૦૨. શ્રમણોપાસક તે કહ્યોજી, પહિલા અંગ મોઝાર; યાગ અનેરા નવિ કરેજી, તે જાણો નિરાધાર. સુણો ૧૦૩. ઇમ અનેક સૂત્રે ભણ્યુંજી, જિનપૂજા ગૃહિ-કૃત્ય; જે નવિ માને તે સહીજી, કરસ્યે બહુભવ નૃત્ય. સુણો ૧૦૪.

શ્રી જિન પૂજામાં નિર્ગર

ઢાલ દશમી :-અવર કહે પૂજાદિકે ઠામે, પુણ્યબંધ છે શુભ પરિણામે; ધર્મ ઈહાં કોઈ નવિ દીસે, જિમ વ્રત પરિણામે ચિત હોસે. ૧૦૫. નિશ્ચયધર્મ ન તેણે જાણ્યો, જે શલેશી અંતે વખાણ્યો; ધર્મ અધર્મ તણો ક્ષયકારી, શિવસુખ દે જે ભવજલતારી. ૧૦૬. તસ સાધન તું જે જે દેજે, નિજ નિજ ગુણુઠાણુને લેજે; તેહ ધરમ વ્યવહારે જાણો, કારણ કારણ એક પ્રમાણો. ૧૦૭. એવંમૂલ તણો મત ભાખ્યો, શુદ્ધ દ્રવ્યનય

ધમ વલિ દાખ્યો; નિજ સ્વભાવ પરિણતિ તે ધમ', જે વિભાવ તે ભાવજ કમ'. ૧૦૮. ધમ' શુદ્ધ-ઉપયોગ સ્વભાવે, પુણ્ય પાપ શુભ અશુભ વિભાવે; ધમ' હેતુ વ્યવહારજ ધમ', નિજ સ્વભાવ પરિણતિનો મમ'. ૧૦૯. શુભયોગે દ્રવ્યાશ્રવ થાય, નિજ પરિણામ ન ધમ' હુણાય; યાવત્ યોગક્રિયા નહીં થ'લી, તાવત્ જીવ છે યોગાર'લી. ૧૧૦. મલિના રંભ કરે જે કિરિયા, અસહારંભ તજ તે તરિયા; વિષય ક્રમાયાદિકને ત્યાગે, ધમ'મતિ રહિએ શુભમાગે. ૧૧૧. સ્વગ'હેતુ જે પુણ્ય કહીને, તે સરાગ સંયમ પશુ લીને; બહુરાગે જે જિનવર પૂને, તસ મુનિની પરિ પાતિક મુને. ૧૧૨. ભાવ સ્તવ જેદથી પામીને, દ્રવ્ય સ્તવ એ તેણે કહીને; દ્રવ્ય શબ્દ છે કારણ વાંચી, ભરમે મ ભૂલો કમ' નિકાચી. ૧૧૩.

સાચી ભાક્ત-પ્રભુપ્રેમ.

દાસ અગીયારમી :-કુમતિ ધમ સકલ દ્વરે કરી, ધારીએ ધમ'ની રીતરે; હારીએ નવિ પ્રભુબલયકી, પામીએ જગતમાં જીતરે, સ્વામી સીમંધરા! તૂં જ્યે-એ આંકણી. ૧૧૪. ભાવ જાણે સકલ જ'તુના, ભવ થકી દાસને રાખરે; ઓલિયા ઓલ જે તે ગણું, સકલ જે છે તુજ સાખરે. સ્વામીં ૧૧૫. એક છે રાજ તુજ ઉપરિ, તેહ મુજ ગિવતરુ કંઠરે; નવિ ગણું તુજ પરિ અવરને, જે મિલે સુરનરવંદરે. સ્વામીં ૧૨૬. તુજ વિના મેં બહુ દુઃખ લક્ષ્યાં, તુજ મિલ્યે તે કિમ હોયરે? એહ વિષુ મોર માયે નહીં, એહ દેખી માયે સોયરે. સ્વામીં ૧૧૭. મનથકી મિલન મેં તુજ કિયો, ચરણ તુજ ભેટવા સાંધરે! કીજીએ જતન જિન એ વિના! અવર ન વાંછીએ કાંધરે. સ્વામીં ૧૧૮. તુજ વચન-રાગ-સુખ આગલે, નવિ ગણું સુરનર શમ'રે; કોડી જે કપટ કોઈ દાખવે, નવિ તજું તોએ તુજ ધમ'રે. સ્વામીં ૧૧૯. તું મુજ હૃદયગિરિમાં વસે, સિંહ જે પરમ નિરીહરે; કુમત માતંગના જૂથથી, તો કિશી પ્રભુ! મુજ ખીહરે? સ્વામીં ૧૨૦. કોડી છે દાસ પ્રભુ! તાહરે, માહરે દેવ તું એકરે; કીજીએ સાર સેવક તણી, એ તુજ ઉચિત વિવેકરે. સ્વામીં ૧૨૧. ભક્તિભાવે ધર્યું ભાખીએ, રાખીએ એહ મનમાંહીરે; દાસનાં ભવ-દુઃખ વારિએ, તારિએ સો અહી ખાંહીરે, સ્વામીં ૧૨૨. ખાલ જિમ તાત આગલિ કહે, વિનવું હું તિમ તુજરે; ઉચિત જાણો તિમ આચરું, નવિ રહું તુજ કિર્યું શુભરે. સ્વામીં ૧૨૩. મુજ હોળે ચિત્ત-શુભભાવથી. ભવ ભવ તાહરી સેવરે; યાચિએ કોડી યતને કરી, એહ તુજ આગલે દેવ! રે. સ્વામીં ૧૨૪.

કલ્પશ :-ધમ સયલ-સુખકર દુરિત-ભયહર, વિમલ-લક્ષણ-શુભધરે; પ્રભુ અજર અમર નરિંદ-વંદિત, વીનવ્યો સીમંધરો. નિજ-નાદ-તર્જિત-મેઘ-ગર્જિત, ધૈર્ય-નિર્જિત મંદરો, શ્રી નયવિજય ખુધ ચરણસેવક, જશવિજય ખુધ જયકરો. ઇતિ મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત નયવિચાર ગર્ભિત સવાસો ગાથાનું શ્રીસીમંધર જિન-વિનતી રૂપ સ્તવન સંપૂર્ણ.

નિગોહાદિ સંસાર દુઃખ વર્ણન ગર્ભિત શ્રી સીમંધર જીન વિનતિ.

હુહા :-અનંત ચોવસી જીન નમું, સિદ્ધ અનંતી કોડ, કેવળનાણી ચિવિર સવી, વંદુ જે કરનેહ. ૧. જે કોડી કેવલધર, વિહરમાન જિનવીશ, સહસ્ર કોડી યુગલ નમું,

સાધુ સરવ નિશદિશ. ૨.

દુહા :-શ્રી બ્રહ્માણી શારદા, સરસ્વતિ ઘો મુપસાય; સીમંધર જીવ વિનવું, સાનિધ્ય કરલો માય.

ઢાલ પહેલી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ મેરા, ચાહું ફરિસણુ તેરા રે, તેરે ફરજન હેબહુ તેરા, તું પ્રભુસાંઈ હમેરા રે. શ્રીં ૧. શ્રી શ્રેયાંસ નરિંદ ખીરાજે, જસ મહિમા જગ ગાજે રે, તસ કુળ કમળ ક્રિષ્ણંદ સમોવડ, સત્યકી નંદન છાજે રે, શ્રીં ૨. પુખ્ખલવઘ વિજયા વિચે, નગરી અમરાવઘ સમ જાણુ રે; મહાવિદેહે તું પ્રભુ ઉપનો, પુંડરિગિણી અહિકાણુ રે, શ્રીં ૩. ફર દેશાંતર તું પ્રભુ ? વસીયો, રાણી રૂકમણી કંત રે, મુજ સંદેહ તણા સંદેહા, કુણુ જાણે ભગવંત ? રે, શ્રીં ૪. જે અઉગઈ ગતિ આગતિ લેયા, જીવ અજીવ વિચાર રે, કેવળનાણી વિના કોણુ જાંખે, બહુલા તે અધિકાર રે, શ્રીં ૫. ભવ સમુદ્ર તારણુ તું પ્રગજ્યો, તું જગબંધવ બાપ રે; બવોભવ જે મેં પાતક કીધાં, તે આલોઈ આપ રે, શ્રીં ૬. હું મુરખ મતિહીન ન જાણું, જ્ઞાનતણો એક લેશ રે; ગુરુ ઉપદેશ લહી હું સાચું, નિસુણો રાવ જીનેશ રે, શ્રીં ૭.

દુહા :-રાંકતણી પરે રડવજ્યો, નિધાણીઓ નિરધાર, શ્રી સીમંધર સાહિબા તુમ વિણુ ધણે સંસાર. ૧. અનાદિ નિગોદમાંહે રૂદ્યો, અવ્યવહારી જીવ, કાળ તિહાં રહ્યો, ભવ અનંત સદીવ.

ઢાલ બીજી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ મેરા, વિનતડી અવધારોજી, નરક નિગોદ તણા હુખ વિરૂઆ, ગિરૂઆ હુદય વિચારોજી. શ્રીં ૧. દીનદયાળ કૃપાલ કૃપાનિધિ, કરીએ કાંઈ ઉપગારોજી, બીમ બવોદધિ દુસ્તરમાંથી, મુજને નાથ ઉગારોજી શ્રીં ૨. પોયણી પાન સુકોમળ મેલે, બત્રીશ સંખ્યા સોયજી, બજાવંતો નર સોય કરીને, મનથું વિધે કોયજી શ્રીં ૩. એક પાન લેહીને બીજે, જેહવે તે સોય જાયજી, વધંમાન જીવ ગોયમને કહે, અસંખ્ય સમયતિહાં થાયજી, શ્રીં ૪. અસંખ્ય સમય એક આવલી જાણો, છુદલક ભવ હવે જેહજી, જે દો શત છપ્પન આવલીનું, જીવિત જીવે તેહજી, શ્રીં ૫. અલપ આચુ એહવાં અનુભવીયાં, નાથ નિગોદ મજારજી, જન્મ મરણના હુખ અનંતા, મેં સદ્યા વારંવારજી; શ્રીં ૬. ચુમાલીસસેં આવલી, સાડી છેંતાલીસ ઝાઝેરીજી; સાસોસાસ એટલે એક થાયે, આઘી વાત ધણેરીજી શ્રીં ૭. શ્વાસોશ્વાસમાં જીવ નિગોદે, કરે સત્તર ભવ પુરાજી; સાડી ચોરાચું આવલી ઉપર, અધિકી જાણો શૂરાજી, શ્રીં ૮. મુદુરત એકની જે ઘડી કચી, શાસ્ત્ર તણે પરિમાણુજી, સાડત્રીસસેં તહોતેર તેહના શ્વાસોશ્વાસ વખાણુજી, શ્રીં ૯. તેમાંહે હવે જીવ નિગોદે, ભવકરે કેતીવારજી; પાંસઠ સહસ ને પાંચસયાંવઢી, છતાંસવાર વિચારજી, શ્રીં ૧૦. એક લાખને તેર હજાર એકસો નેવું વારજી, એક દિવસનાં સાસોસાસ, કેવળીને અધિકારજી, શ્રીં ૧૧. છાસઠ સહસ એંસી અધિકેરા, યોગણીય લાખ ભલેગંજી; કમ' પ્રપંચી એક દિવસમાં, જઈ કરે ભવ ફેરાજી, શ્રીં ૧૨. તેત્રીશ લાખ પંચાણું સહસા, સાત શતક અવધારજી; એક માસના એક ઊંસાસા ગણિત તેણે અણુધારજી, શ્રીં ૧૩. પાંચકોડ નેન્યાશી લકખા, ચારસો

ખ્યાસીહનરણ; એટલીવાર એ મરે નિગોદીઓ, એકણ માસ મોઝારણ, શ્રીં ૧૪. ચાર-કોડને સાતજ લખ્યા વલી સહસ અઘ્યાલણ, ચાર શતક અધિકા સંખ્યાએ, શ્વાસોશ્વાસ વિશાળણ, શ્રીં ૧૫. એકવરસમાં સિતેર કોડી, લાખ સ્ત્ર્યોતેર વારણ સહસ અઘ્યાસી આઠસે અંકે, એહલએ અવતારણ, શ્રીં ૧૬.

દુહા:-મરણાં અવતરણાં કરી, સ્વામિકાળ અનંત, પરાવતં પુદ્ગળ કીયાં, તેહનો કહું વિરતંત. ૧. જેમ કેકી ગિરિવર રહે, મેહા દરેવાસ. તિમ જિનણ તુમ ઓળણું, નિસુણા એ અરદાસ. ૨.

ઢાલ ૩ ણ:-દશ કોડા કોડી સાગરે, ઉત્સરપિણી એકરે; તિમગણો એહ અવસર-પિણી, મનેધરિય વિવેકરેં ૧. સુણ સુણ સ્વામિ સીમંધરા, ધરા બૂખણ ઇંશરે, ચોત્રીશ અતિશય પરમડા, વાણી ગુણ છે પાંત્રીધરે, સુણું ૨. વીશ કોડાકોડી જેહુ, મળી, કાળ-ચક એક થાય રે, એક પુદ્ગળ પરાવતંમાં, ભવ અનંત તે ભયરે; સુણું ૩. એહ નિગોદમાં હું વસ્થો, પ્રભુ! કાળ અનંતરે, તેહ પુદ્ગલ પરાવતંકા, કર્યાવાર અનંતરે, સુણું ૪. જેપવી અગમ નિર્જંરા, કમં ચીકણા જેહુરે; પુઠવી જલજલણ વાયુ થયો, પામીયો તેહના દેહરે સુણું ૫. તેહ એકેકી કાયમાં, યોનિસાત લાખ સંખ્યરે; શીતતાપાદિક મેં સહ્યા, કાળચક અસંખ્ય રે, સુણું ૬. અનુકમે તિહાં થકી નિસરી, થયો કાળ અનંત રે; ળત્રીશ નામ છે તેહના, લથા ગ્રંથ સિદ્ધાંતરે. સુણું ૭. સૂરણકંઠ પહેલું ગણું, વળકંઠ હલદરે; અરદ્રકઆદ્રં કચુરકો, સતાવરી તને ભદ્રરે; સુણું ૮. નિત્રીવિરાલી કુમારિકા, સતુહી અમૃતા બાણુ રે; લસણુને વંસ કારેલડા, ગાજર લુણી વખાણુ રે. સુણું ૯. લોઢાં તે કમળકંઠા ભિધા, ગિરિકર્ણીકા ભાલ રે; કોમળ પત્રને ખરસુઆ, લુણા વૃક્ષની છાલરે; સુણું ૧૦. થેગ તે મોગર બાણુને, નીલી મોથ ભૂઈ ફોડરે; પલ્યંક શાક વિશેષ છે, ખાતાં અતિ ઘણી ખોડરે સુણું ૧૧. પીલુડાં અમૃત વેલડી, મુળા મકર અભિલાષ રે; ઉગતાં વિદલ અંકુરડા, વિરૂઆ ઘટિ લાષ રે. સુણું ૧૨. પ્રથમ સમયનો વાથુલો, ગણું તેહ સદોષરે સુણું ૧૩. આલુય પિંડાલુ વલી, ઘણા જીવનો પિંડરે; અનંતકાય ખત્રીસના, કલ્યાં નામ પ્રચંડરે સુણું ૧૪.

દુહા:-ઈત્યાદિક અનેક છે, અનંતકાયના ભેદ; ખાદર એહ નિગોદમાં, હું પાચ્યો નિવેંઠ. ૧. સુઘ અગ્ર અનંતમે, ભાગે હું બહુવાર; વેચાણો નિ:સંબલો, કિજુહિ ન કીધી સારં ૨. કાળ અનંત તિહાં રહ્યા, સાધારણ સ્વરૂપ; ચૌદ લાખ યોનિ ભચ્યો, હૈ હૈ કમં વિરૂપ. ૩.

ઢાલ ચોથી:-છકી લાવના મન ધરો એ દેશીં શ્રી સીમંધર સ્વામિએ, તિહુ-બજુ અંતર ભમીએ, પામીએ, જે ગતિ કહું તે આપણી એ, ૧. એક શરીરે એક એ, જીવ થયો પ્રત્યેક એ, છેક એ, દુઃખનો નવિ આંચો પ્રભો! એ ૨. છેદન ભેદન જે સઘાં, તે મેં નવિ ભાએ કહ્યાં, નિરવધ્યાં, કાળ અસંખ્ય તિહાં વસીએ. ૩. યોનિ લાખ દશ ફરસીએ, તેહ વણુસ્સઠં સરસીએ, નરસીએ, પુંપ પત્ર ફળ વેચણાએ, ૪. વલી વિકલેંદ્રિય હું થયો, કાળ સંખ્યાતો તિહાં રહ્યો, સાંસલો, દુઃખ ઉપજતું પરવશે એ. ૫. મિતિચક વિગલેંદ્રી તણી, યોની લાખ બને ભણી, જગધણી તે પણ મેં

સહુ અનુસરીએ, ૬. પુરી પચાંચિત પએ, અંતર મુહુરત આઉએ, સહુ હુએ, બહુવાર અસન્નિઓએ; ૭ કુસ્મિત થોનિ ઉપન્યો, ચૌદ કાણુમાં નિપનો, સંપન્નો, અનુક્રમે હું દશ પ્રાણુનો એ. ૮. ત્રિહું લેદે તિયંચએ, જલ થલ પ્રપંચએ, સંચએ, માંડયો તિહાં બહુ પાપનોએ, ૯. મચ્છ ગલાગલ કીધાંએ, જલચારીપદ લીધાંએ સિધ્યાંએ, એ કો કાજ ન માહરાંએ. ૧૦. વૃશ્ચિક સર્પ નકુલ હવે, વાઘ સિંહ ચિત્તર ભવે, તિહાં સવે સંભળ મેદ્યાં દુરિતનાએ, ૧૧. સીંચાણાકિ હું થયો, નરકે જવા અલભ્યો, નવિલહો પાપ પુન્યનો આંતરોએ; ૧૨. પશુઅ પણે ઈમ ભમી-ઓએ, થોાન લાખ અઉરમીઓએ, દમીઓએ, વધ બંધે કરી મુજનેએ, ૧૩. સાત લેદે થયો નારકી, નિર વિવેક તિયંચ થકી, પાતકી, હું અપરાધી તાહરોએ, ૧૪. દોહલી દશ વેચણુ સહી, કાલ અસંખ્ય તિહાં રહી હું સહી, ચાર લાખ થોનિ ભચ્યોએ, ૧૫. જગ જીવન જિનજી સાંભળો, દશ દૃષ્ટાંતે દોહલો, અતિભલો, કાળ ઘણુ લહ્યોએ, ૧૬. ઊધે શિર ટીંગાણોએ, કર્મ બંધે બંધાણોએ, ટાણોએ, ગર્ભાવાસનો નહિ ભલોએ. ૧૭. ઉંઠ કોઠિ સુધં તાપવી, વિંધે તનુ કો માનવી, અનુભવી, એહથી આકંચુણી બ્યથા. એ. ૧૮. હુસ્સહ વેચણુ વેહેએ, ધર્મ કંઈ સહી દેહેએ, ગેહેએ, ભે જણુચે મુજ માહલીએ. ૧૯. નીચ ગોત્ર અવતારએ, ન સુણ્યો ધર્મ લગારએ, ત્યારે એ સદ્ગુરૂ સેવા નવિ લહીએ. ૨૦. દેશ અનારજ વસીયોએ, પાપતણુ રસ રસીયોએ, વિરૂઆ કર્મભણી ઘણુંએ. ૨૧. કર્મબળે પાછે વળી-ઓએ, થોવીશ હંડક વળી રૂલીઓએ, નવી મળીઓએ, સ્વામિ? કો મુજ તારકો એ. ૨૨.

હુહા:—ઉચનીચ કુળ અવતર્યો, કીધાં મધ્યમ કામ. વિરતિ પાએ હું થયો, ન લક્ષા ભવ વિશ્રામ. ૧. માનવભવ અતિ દોહલો, દોહલો આરજ દેશ; સદ્લક્ષાવલી દોહલો, દોહલો ગુરૂ ઉપદેશ. ૨. મનુષ્યતિરી ભવ અંતરે, સાતે નરક મોભર; ગણુતાં કાળ અસંખ્ય હુઓ, હું ગયો એટલીવાર. ૩.

દાલ પાંચમી:—સીમંધર જગદીશ. પુરો મનહ જગીશ, શીશ નમી રહું એ, આણુનિત વહુંએ. ૧. મેરૂ મહિધર ધીર, જલનિધિ જેમ ગંભીર, વીરવડો સુણ્યો એ, મયણુ સુલટ હુણ્યો એ. ૨. તું સેવક આધાર, ગુણુ ગણુ રચણુ ભંડાર, તારક અવતર્યો એ, જય લક્ષ્મી વર્યો એ. ૩. તું મુજ મન તરૂ કીર, તું મુજ હૈય-કાનો હીર, કીરતી તુમ તણી એ, ત્રિભુવન અતિ ઘણી એ. ૪. જીનજી? જગ વિખ્યાત, સાંભળ મુજ અવદાત, ભવે ભવે જે હુઆ એ, વિવરી જુજૂઆ એ. ૫. પાચ્યો આરજ દેશ, ઉચ ગોત્ર સુવશેષ, લેશ્યા નવિ રહીએ સામગ્રી નહિ એ. ૬. સદ્લક્ષ્યા મન બદ્ધ બુદ્ધનો દરિયો વિશુદ્ધ સમકિત એ આદર નવિ કર્યો એ. ૭. ન કરી ત્રિકરણુ શુદ્ધ, પરમાદે મન બુદ્ધિ, સિદ્ધિ નકો લહીએ, હાર્યો ભવ સહીએ. ૮. ભણી ભણી પણુ અંગ, કરી પ્રમાદ પ્રસંગ, મત બંગે હુઓ એ, નરક નિગોદીઓ એ. ૯. મેં લાખુ બહુવાર, સમકીત રચણુ ઉદાર, હારવીયું ઈર્યું એ, દુપણુ પાંચયું એ. ૧૦. કુગુરૂ કુદેવ કુધર્મ, ઉદાલે શિવ ધર્મ, કર્મે સાંકળ્યો એ, તેહયું જઈ મલ્યો એ. ૧૧. અતિશયવંત મહંત, દોષ રહિત ભગવંત, ચિત્ત ન સદ્લો એ, એજે ભવ ગયો એ. ૧૨. પાએ પંચાચાર, ટાળે

કુબ્યાપાર, સુગુર ન ઓળખ્યા એ, સૂત્રે જે લખ્યા એ. ૧૩. દયામુળ જિનધર્મ, નવિ બ્રહ્મચો તસમર્મ. નવતત્વાદિકાએ, હયાદિકત્રિકાએ. ૧૪. ગાડરીએ પ્રવાહ, ધર્મ કર્યો ઉચ્છાહ, વળી વૃંદારકોએ, પરમાધામીકોએ. ૧૫. નારકીને દુઃખ દેઈ, પાપે પિંડ ભરેઈ, જલ માણસ થયોએ, જાળ અંતર રહ્યોએ. ૧૬. પીલાણો તેણે ઠામ, અંડગોલકને કામ ઘરટી મધ્ય કરીએ, નરદ્વીપાંતરીએ, ૧૭. દુઃખ પામ્યો તિહાં ભીમ, કાળ સંવત્સર સીમ, પરવશમાં છળેએ, ભવ એમ પાછલેએ. ૧૮. હવે વૈમાનિક દેવ, કરતો પર સ્ત્રી સેવ, દેવ ભવય તણીએ ભવ તુણ્યા મુજ ઘણીએ. ૧૯. તિવ્રમોહ પરિણામ, વળી એકેંદ્રિય ઠામ, આયુધ્ય સંજ્યનોએ, તિહું ઉપનોએ. ૨૦. છું અપરાધી દેવ, તહારો હું નિતમૈવ, સેવક ચિત્ત ધરોએ, પડતોઉદ્ધરોએ. ૨૧.

ઢાલ છઠ્ઠી :-ચારલાખ ચોનિભયો, લહ્યો સુર અવતાર; શ્રી સીમંધર ઠાકુરારે, મેં વિલસ્યારે તિહાં સુખ અપાર. ઠાકુરીયારે અમ તારો, ભવ સાયરે રે ંહાલા પાર ઉતારો. ઠાં ૧. ચૌદ લાખ મનુષ્યના, લોગવ્યા લોગ અશેષ; લાખ ચોરશી હું ભર્યો, મેં કાઠયારે તિહાં નવા નવા વેશ. ઠાં ૨. દિન બતેરે યૌવન ગજયું, ન ગજ્યો તે મનમથ પૂર; મહિલાને રૂપે રાચીઓ, દેખી રાત દિવસ રહીઓ હું જૂર. ઠાં ૩. અશુભ ધ્યાન અંતર ચીંતવ્યાં, યુવતિના લોગવિલાસ, અમૃત ક્ષીટી વિષ થયું; શ્રીકૃણ-જળારે ધનસારજ તાસ. ઠાં ૪. કોધ માન માયા ત્યજી, સમભાવે ભવિ મજ, ત્યજી કંચન કામિની, મહી મંડળેરે, સુનિ તે ધન ધન. ઠાં ૫. એણી પરે અનંતા ભવ ભર્યે; અવિઓ વાર અનંત, સુખ દુઃખ સઘળાં લોગવ્યા, ભવ ગણતારે થાક્યો ભગ-વંત. ઠાં ૬. દેવ ગુરૂ ધર્મ ઓળખ્યા, મેં સુષ્યો પ્રવચન સાર; છઠાયના જીવ ઓળખ્યા. વળી દુરિતનારે, અહિઠાણ અકાર. ઠાં ૭. ગુણ સતાવીશ સાધુના, શ્રાવકના એકવીશ; તે સઘળાં મેં ઓળખ્યાં, આણવા અપ કંઈ નશદિશ. ઠાં ૮. સામાચારી સંચહી, સિદ્ધાંત તણે અનુસાર; તપબ્રહ્મની કિરિયા કંઈ, હુંતો માનુરે પંચાંગી વિચાર. ઠાં ૯. એણે આરે ભરતમાં, વર નહિ કેવળ નાણુ. પૂર્વાચાર્ય વચણ્યાં, હું તો માનુરે તે અમીય સમાન. ઠાં ૧૦. એણી પેરે ઇંણુ ભવ પર ભવે, જીનજી? વિરાધી આણુ; તે સવિ મિચ્છામિ દુષ્કંડ, સાંસહજેરે અપરાધ, સુજાણુ? ઠાં ૧૧. મિચ્છાત્વ સઘળું પરિહરું, હું ધરું સમક્રીત જાણુ, તપ જપ કિરિયા આદરું, તાહરે લેખેરે માહરે તેહ પ્રમાણુ. ઠાં ૧૨. હિત ન કર્યો કેહનો કદા, ન કર્યો તે દીન ઉદ્ધાર, દાન પુણ્ય જેણે નવિ કર્યાં, વન માલતીરે જેમ તસ અવતાર. ઠાં ૧૩. ધન કણુ કંચન કામિની વળી સજ્યજ્ઞદિ અનેક, હું નવિ ઇચ્છું રાજ્યા, તુક્યા આપોરે અવિચળ પદ એક. ઠાં ૧૪.

ઢાલ સાતમી :-ધનધન એ સંપ્રતિ, સીમંધર જીનદેવ, સુરનરને કિન્નર, સારે અહનિશ સેવ; ગઠ ત્રણ વિચાલે, સમવસરણુ સુખજેહ, છત્રત્રય શોભિત, ચામર આંકત દેહ. ૧. અકલંક મહાખલ, કલિમલતરૂ જલપૂર; જગનાયક જગગુરૂ, જગ વચ્છલ વડનૂર; જગલોચન ઉદ્યો, જગદીપક જગનાહ, જગતિલક સમોવડ, એશિવપુરનો સાથ. ૨. ધનધન નરનારી, જે સેવે તુમ પાપ, ધનધન-તે ઠીહા જેણે તુમ સમરણુ થાય; ધનધન

તે જીહા, જે તુમ ગુણ નિત્ય ગાય, જસકુળ અજવાળ્યું, ધન્ય તે માયને તાય. ૩. વહલી-નોવાસી, વ્યવહારી શુભચિત્ત; વહલુ (ગહેલુ)કુળ દીવો, અમીચંદ્ર સુપવિત્ત; સવેગી સૂધો, કીધો ત્યાગ સાચિત્ત, એ સ્તવન રચ્યું મેં, લખવા તેહ નિમિત્ત. ૪. સંવત સત્તરશો, તેરોત્તર શુચિમાસ; સુદી સાતમ શુક્રે, સ્વાતિયોગ શુભ તાસ; શ્રી વિજય પ્રભસૂરિ, રાજ્યે ચિત્ત ઉદલાસ, તયરવાહ માંહે, શુષ્યો રહી ચઉમાસ. ૫. કળશ-તપ-ગચ્છ અંખર અરૂણ ઉદયો, વિજયહીર સૂરીશ્વરો. નિજ હસ્ત દીક્ષિત, સુપરિક્ષિત, શ્રી શુભ વિજય કવીશ્વરો, તસ ચરણ પંકજ પ્રવર મધુકર, ભાવ વિજય બુધ સુંદરો, સિદ્ધિ વિજય કંઠે સ્વામિ, સંપ્રતિ સકળ ભવિ મંગલ કરો. ૧.

૫૪ નિશ્ચય વ્યવહાર ગર્ભિત, શ્રી શાંતિ-જ્ઞાન-સ્તવન

ઢાલ પહેલી:-શાંતિ નિષ્ણેસર કેસર, અચિંત જગ ધણી રે, અચિંતં સેવા કીજે સાહિબ, નિત નિત તુમ તણીરે; નિતં તુજ વિષુ ફાળે દેવ, ન કોઈ ક્યાલુઓરે, ન કોઈં મન-મોહન ભવિ-મોહન, તૂંહી મયાલુઓરે. તૂંહીં ૧. દુરિત અપાસન શાસન, તૂં જગ પાવનોરે, તૂં જગં સુકૃત-ઉદલાસન, કમ-નિકાસન ભાવનોરે; નિકાસનં સિંહાસન પદ્માસન, ખેઠો જે ઠવેરે, ખેઠોં જગ ભાસન પર શાસન, વાસન પેખવેરે. વાસનં ૨. વાણી ગંગ તરંગ, સુરંગ તે ઉચ્છલેરે. સુરંગં નય-ગમ-ભંગ-પ્રમાણુ, પ્રવાહ ધણા ભવેરે; પ્રવાહં નિશ્ચય નય વ્યવહાર, તિહાં ભમરી ભમેરે, તિહાં બુદ્ધિ નાવ જસ ચાલે, તેહને સહુ નમેરે. તેહનેં ૩. નિશ્ચય ને વ્યવહાર, તણી ચર્ચા ધણીરે, તણીં જાણે પણુ જન તાણે, દિલરૂચી આપણીરે; દિલં સ્યાદવાદ ધર માંહિં, ઘડયા દોય ઘોડલારે, ઘડયાં દેખે પક્ષ ઉવેખે, તે જગ થોડલારે. તે જગં ૪. માંહો માંહિં તે ખિહુ જેમ, નય ચરચા કરેરે, નયં ભરતક્ષેત્રના ભાવિક, શ્રાવક મન ધરે રે; શ્રાવકં તિમ હું કાંકક કાલ, રસાલ દાખવું રે; રસાલેં પણુ તુજ વચન પ્રમાણુ, તિહાં મુજ લાખવુંરે. તિહાં ૫.

ઢાલ બીજી:-નિશ્ચય નયવાદી કહે, એક ભાવ પ્રમાણુ છે સાચો રે; વાર અનંતી જે લહી, તે કિરિયામાં મત રાચો રે; ચતુર સનેહી સાંભલો. એ આંકણી. ૧. ભરત બૂપ ભાવે તયો, વત્રી પરિણામે મરુદેવી રે; ઐવેચક ઉપર નહી ફલે, દ્રવ્ય ક્રિયાની સેવારે. ચતુરં ૨. નય વ્યવહાર કહે તુમે, કિમ ભાવ ક્રિયા વિષુ લહેસોરે; રતન શોધ શતપુટ પરિ, ક્રિયા તે સાચી કહેશ્યો રે. ચતુરં ૩. એક સહેજે એક ચત્નથી, જિમ ફલ કેરો પરિપાકોરે; તિમ કિરિયા પરિણામનો, જગ ભિન્ન ભિન્ન છે વાકોરે. ચતુરં ૪. સહેજે ફલ અરૂંકે પામશું, એમ ગલિઆ બલદ જે થાયેરે; સહેજે તૃપતા તે હુયો, કાં અન્ન કવલ કરી આચેરે. ચતુરં ૫. વિષુ વ્યવહારે ભાવ જે, તે તો ખિષુ તોલો ખિષુ માસોરે; તેહથી હાંત્રી ઉપજે, વલી દેખે લોક તમાસોરે. ચતુરં ૬. ગુરુકલવાસી ગુણુ નીલો, વ્યવહારે શીર પરિણામીરે; ત્રિવિધ અવંચક યોગથી, હુયે સુજસ મહોદય કામીરે ચતુરં ૭.

ઢાલ ત્રીજી:-નિશ્ચય કહે કુણુ ગુરુ કુણુ ચેલા, ખેલે આપહી આપ એકેલા; જસ પ્રકાશે જગસવિ ભાસે, નવ-નિધિ અષ્ટ-મહાસિદ્ધિ પાસે ૧. મોહના રંજીલા હમારા, સોહના સુખ સંગી. એ આંકણી. કમ' વિભાવ શક્તિ જે તોડે, તે સ્વભાવ

શક્તિશ્યું જોડે; ભાગ્યે ભરમ મરમ સવિ જાણ્યો, પૂર્ણ જ્ઞાન નિજરૂપ પિછાણ્યો. મોહનાં ૨. કરતા હોઈ હાથી પરે જાણે, સાખી નિજ ગુણ માંહે સલ્જો; કરતા તે કિરિયા દુઃખ વેદે, સાખી ભવ-તરુ-કંઠ ઉચ્છેદે. મોહનાં ૩. જ્ઞાનીને કરણી સવિ થાકી, હુછ રહ્યો નરમ કરમ થિતિ પાકી; માલા અણુદેખે જે ભમતો, તે દેખી હોયે નિજ ગુણ રમતો. મોહનાં ૪. ભાવ અશુદ્ધ જે પુદ્ગલ કેરા, તે તો જાણ્યા સખહી અનેરા; મોક્ષરૂપ અમે નિજ ગુણ વરિયા, તે અર્થે કરશે કુણ કિરિયા. મોહનાં ૫. હવે વ્યવહાર કહે સુણો પ્યારા, એ મીઠા તુમ જોલ દુચારા; લણુતાને અણુકરતાં ભાસો, વચન વીર્ધ કરી-આપ લમસો. મોહનાં ૬. જે અભિમાન રહિત તે સાખી, શક્તિ ક્રિયામાં લે છે આખી; ક્રિયા જે શુભ જોગે માંહે, ખેદાદિક દ્રવણુ સાવ છાંડે. મોહનાં ૭. જૂખ ન ભાંજે ભોજન ઠીઠે, વિષુ ખાંડે તુખ ત્રીઠી ન નીઠે; માંજ્યા વિષુ જિમ યાત્ર ન આણું, કિરિયા વિષુ તિમ સાધન પાણું. મોહનાં ૮. મોક્ષ રૂપ આતમ નિરધારી, નાવ થાક્યા જિનવર ગણુધારી; ક્રિયા-જ્ઞાન જે અનુક્રમે સેવે, સુજસ રંગ તેહને પ્રભુ દેવે. મોહનાં ૯.

ઢાલ ચોથી :-નિશ્ચય કહે વિષુ ભાવ પ્રમાણે, કિરિયા કામ ન આવે; આંચો ભાવ તો કિરિયા થાકી, ધ્યાયાં જિમણુ ન લાવે; માનો જોલ હમારો રાજ, તાણુ તાણુ ન કીજે. ૧. શ્રવણુ હુછ ગણુધર પ્રવ્રજ્યા, મિલે તે ભાવ પ્રમાણે; લિંગ પ્રયોજન-જન-મન રંજન, ઉત્તરાધ્યયને વખાણે. માનો ૨. નિજ પરિણામજ ભાવ પ્રમાણ્યો, વલી એધિ નિયુંકતે; આતમ સામાયિક ભગવઈમાં, ભાજ્યું તે જુઓ જુગતે. માનો ૩. નય વ્યવહાર કહે સવિ શ્રુતમાં, ભાવ કલ્યે તે સાચો; પણુ ક્રિયાથી તે હોયે જાણ્યો, કિરિયા વિષુ હોયે કાચો. માનો ૪. ભાવ નવો કિરિયાથી આવે, આંચો તે વલી વાધે; નવિ પડે-ચઢે ગુણ શ્રેણે, તેણે મુનિ કિરિયા સાધે. માનો ૫. નિશ્ચયથી નિશ્ચય નવિ જાણ્યો, જેણે ક્રિયા નવિ પાલી; વચન માત્ર નિશ્ચયસું વિચારે, યોગ-વચન જુઓ ભાલી. માનો ૬. જિમ જિમ ભાવ ક્રિયામાંહિ ભલશે, સાકર જિમ પય માંહિ; તિમ તિમ સ્વાદ હોશે આધ કેરો, સુજસ વિલાસ ઉચ્છાર્હિ. માનો ૭.

ઢાલ પાંચમી :-નિશ્ચય નયવાલી કહે રે, પટ્ટદર્શન માંહિ સાર; સમતા સાધન મોક્ષવું; એહવો કીધો નિરધાર રે; મનમાંહી ધરી જે પ્યાર રે; અમે કહું છું તુમ ઉપગાર રે, બલિહારી ગુણની ગોઠડી મેરે લાલ. એ આંકણી. ૧. પત્રર ભેદ જે સિદ્ધના રે, ભાવલિંગ તહાં એક; દ્રવ્ય લિંગ ભજના કહી; શિવ સાધન સમતા છેક રે; તેહમાં છે સખલ વિવેક રે; તિહાં લાગી મુજ મન ટેક રે; ભામા છે અવર અનેક રે. બલિહારી ૨. જિહાં જિહાં મારગ ભાંજે સવે રે, ધારણુને અસરાલ; જોગ-નાલી સમતા તિહાં; ડાંડો ઢાખે તતકાલ રે, હોયે જોગ અજોગ વિશાલ રે; લઘુ-પણુ-અક્ષર સંભાલ રે; પહોંચે શિવ-પદ ઢેઈ કાલ રે. બલિહારી ૩. સ્થવિર-કલ્પ જિન-કલ્પની રે, કિરિયા છે બહુ રૂપ; સામાચારી જૂજૂં રે, કોઈ ન મિલે એક સરૂપ રે; તિહાં હઠ છે ઉડો કુપરે; તિહાં પાસ ધરે મોહ ભૂપ રે; તો તે વિરૂઓ વિષમ વિરૂપ રે. બલિહારી ૪. નય વ્યવહાર કહે હવે રે, તિહાં શું જોલ્યા એ મિત્ત; સમતા તુમને વાલહી, અમને

પણુ તિહાં દૃઢ ચિત્ત રે; અમે સંભારું નિત્ય નિત્ય રે; કિરિયા પણુ તાસ નિમિત્ત રે; એમ વધશે બેહુને હિત રે. અલિહારી૦ ૫. પત્તર લેહ જે સિદ્ધતા રે, રાજ-પંથ તિહાં જેહ; તે મારગ અનુસારિણી, કિરિયા તેહયું ધરો નેહ રે; ક્ષણુ માંહીં ન દાખો છેહ રે; આલસ છાંડો નિજ દેહ રે; આલસુને ઘણા સંદેહ રે. અલિહારી૦ ૬. થાપે ભાવજ જે કહી રે, ભરતાદિક ઢિઠુંત; આવશ્યક માંહિ કહ્યા, તે તો પાસઠ્યા એકંત રે; તે તો પ્રવચન લોપે તાંત રે; તસ સુખ નવિ દેખે સંત રે; એમ ભાખે શ્રી ભગવાંત રે. અલિહારી૦ ૭. કિરિયા જે બહુવિધ કહી રે, તેહજ કમ પ્રતિકાર; રોગ ઘણા ઔષધ ઘણા, કોઇને કોઇથી ઉપગાર રે; જિન-વૈધ કહે નિરધાર રે; તેણે કહ્યું તે કીજે સાર રે; એમ ભાખે અંગ આચાર રે. અલિહારી૦ ૮. રાજ-પંથ ભાગે નહીં રે, ભાજે તે નાહના સેર; એ પણુ મનમાં ધારજે, એ એક ગાંઠો સો પેર રે; યું કૂલી થાઓ છો ભેર રે; જો મલીયે બિહુ એક વેર રે; તો ભાજે જાંતિ ઉકેર રે. અલિહારી૦ ૯. સૂત પરંપર્યું મલે રે, સામાચારી શુદ્ધ; વિનયાદિક મુદ્રા વિધિ, તે બહુ વિધ પણુ અવિરૂદ્ધ રે; મુંજે તે જે હોયે મુદ્ધ રે; નવિ મુંજે તે પ્રતિબુદ્ધ રે; વહી સુજસ અલુદ્ધ અકુદ્ધ રે. અલિહારી૦ ૧૦.

ઢાલ છટ્ટી :-વાહ વહંતા આવિયા, તુજ સમવસરણુ જમ ઠીહું રે; તે બિહુનો અધડો ટલ્યો, તુજ દશાંન ભાગ્યું મીહું રે; અલિહારી પ્રભુ તુમ તણી. એ આંકણી. ૧. શ્યાદવાહ આગલ કરી, તુમે બિહુને મેલ કરાવ્યો રે; અંતરંગ રંગે મલ્યા, દુજાંનનો ઢાવ ન કાવ્યો રે. અલિહારી૦ ૨. પરધર-ભંજક ખલ ઘણા, તે ચિત્ત માંહિ ખાંચા ઘાલે રે; પણુ તુમ સરિખા પ્રભુ જેહને, તેહશ્યું તેણે કાંઇ ન ચાલે રે. અલિહારી૦ ૩. જિમ એ બિહુની પ્રીતડી, તુમે કરી આપી ચિર ભાવે રે; તિમ સુજ અનુભવ મિત્તસું, કરી આપો મેલ સ્વભાવે રે. અલિહારી૦ ૪. તુજ શાસન બલ્યા પછી, તેહયું સુજ પ્રીત છે જાણ રે, પણુ તે કહે મમતા તજે, તેણે નવિ આવે છે જાણ રે. અલિહારી૦ ૫. કાલ અનાદિ સંબંધિની, મમતા તે કેડ ન મૂકે રે; રીસાયે અનુભવ તજા, પણુ ચિત્તથી હિત નવિ ચૂકે રે. અલિહારી૦ ૬. એહવા મિત્રયું રૂસણું, એ તો સુજ મન ભાગે માહું રે; તિમ કીજે મમતા પરી, જમ છાંડું ચિત્ત કરી કાહું રે. અલિહારી૦ ૭. ચરણુ ધર્મ નૃપ તુમ વસે, તસ કન્યા સમતા રૂડી રે; અચિરામુત તે મેલવો, જિમ મમતા જામે ઉડી રે. અલિહારી૦ ૮. સાહિબે માની વીતતી, મિલ્યો અનુભવ સુજ અંતરંગે રે; ઓચવ રંગ વધામણાં, હુઆ સુજસ મહોદય સંગે રે. અલિહારી૦ ૯.

કલસ :-ઇમ સકલ 'સુખકર, દુરિત ભયહર શાંતિ જિનવર મેંસ્તવ્યો, સુખ-ભુવન-સંયમ-માન વરથે, (૧૭૩૪) ચિત્ત હથે' વિનવ્યો; શ્રી વિજયપ્રભસૂરિરાજરાજ્યે, સુકૃત કાળે નય કહી; શ્રી નયવિજય યુધ શિશ્ય વાયક, જસવિજય જયસિરિ લહી ઇતિ શ્રી નિશ્ચય-વ્યવહાર ગર્ભિંત શ્રી શાંતિનાથ જિન-સ્તવન સંપૂર્ણ ગાથા ૪૮ ઢાલ-૬.

૫૫. નિશ્ચય વ્યવહાર ગર્ભિંત શ્રી સીમંધરસ્વામી સ્તવન.

ઢાલ પહેલી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ આગે વીનતી રે, મનધરી નિમંલ ભાવ; કીજેરે કોજેરે, લીજે લાહો ભવ તણેરે. ૧. બહુ સુખ આણી તુજ વાણી પરિચુમેરે,

જેહુ એક નય પક્ષ; ભૂલારે ભૂલારે તે પ્રાણી ભવ રહવડે રે. ૨. મેં મતિ મોહે એકજ નિશ્ચય નય આદ્યો રે, કે એકજ વ્યવહાર; લેલારે લેલારે, તુજ કરૂણાયે ઓલખ્યારે. ૩. શિખિકા વાહક પુરૂષ તણી પરે તે કદ્યારે, નિશ્ચય નય વ્યવહાર; મિલિયારે મિલિયારે, ઉપગારી નવિ જૂજૂઆરે. ૪. બહુલા પશુ રતન કદ્યાં જે એકલાં રે, તે માલા ન કદ્યાય; માલારે માલારે, એક સૂત્રે તે સાંકડ્યારે. ૫. તિમ એકાકી નય સઘલા મિથ્યામતિરે, મિલિયા સમકિતરૂપ; કહીએરે કહીએરે, લહીએ સમ્મતિ સમ્મતિ રે. ૬. દોય પંખ વિષુ પંખી જિમ નવિ ચલી સકે રે, જિમ રથ વિષુ દોય ચક; ન ચલે રે, ન ચલે રે, તિમ શાસન નય બિહું વિના રે. ૭. શુદ્ધ અશુદ્ધ પશુ પશુ સરખું છે બેઉનેરે, નિજ નિજ વિષે શુદ્ધ; જાણ્યો રે જાણ્યો રે, પર વિષે અવિશુદ્ધતા રે. ૮. નિશ્ચય નય પરિણામ પશ્યાએ છે વડારે, તેહવો નહી વ્યવહાર; લાખેરે લાખેરે, કોઈક ઈમ તે નવિ ઘટે રે. ૯. જે કારણુ નિશ્ચય નય કારણુ અછેરે કારણુ છે વ્યવહાર; સાચોરે સાચોરે, કારજ સાચો તે સહી રે. ૧૦. નિશ્ચય નય મતિ ગુરુ શિષ્યાદિક કેા નહીરે, કરે ન જુ'જે કોય, તેહથીરે તેહથીરે, ઉનમારગ તે દેશના રે. ૧૧. વ્યવહારે ગુરુ શિષ્યાદિક સંભવે રે, સાચો તે ઉપદેશ; લાખ્યોરે લાખ્યોરે, લાખ્યે સૂત્ર વ્યવહારમે' રે. ૧૨.

ઢાલ ખીજી :-કોઈક વિધિ જોતાં થકાં રે, છાંડે સવિ વ્યવહાર રે, મન વસિયા; ન લહે તુજ વચને કહું રે, દ્રવ્યાદિક અનુસાર રે, ગુણુ રસિયા. ૧. પાઠ ગીત નૃત્યની કલા રે, જિમ હોય પ્રથમ અશુદ્ધ રે; મનં પશુ અભ્યાસે તે ખરી રે, તિમ કિરિયા અવિરૂદ્ધ રે. ગુણુ ૨. મણિ શોધક શત ખારનાં રે, જિમ પુટ સકલ પ્રમાણુ રે; મનં સર્વ ક્રિયા તિમ યોગને રે, પંચવસ્તુ અહિનાણુ રે. ગુણુ ૩. પ્રીતિ ભગતિ યોગે કરીરે, ઈશ્વરદિક વ્યવહાર રે; મનં હીણા પશુ શિવ હેતુ છે રે, જેહને ગુરુ આધાર રે. ગુણુ ૪. વિષ-ગરલ-અન્યોન્ય છે રે, હેતુ-અમૃત જિમ પંચ રે; મનં કિરિયા તિહાં વિષ-ગરલ કહીરે, ઈહ પરલોક પ્રપંચ રે. ગુણુ ૫. અન્યોન્ય હુકય વિના રે, સંભૂચિ'મ પરિ હોય રે; મનં હેતુ-ક્રિયા-વિધિ-રાગથી રે, સુણુ વિનથીને જોય રે. ગુણુ ૬. અમૃત ક્રિયા માંહી જાણીએ રે, દોષ નહિ લવલેશ રે; મનં ત્રિક ત્યજવાં દોષ સેવવાં રે, યોગબિંદુ ઉપદેશ રે. ગુણુ ૭. ક્રિયા ભગતે છેદીએ રે, અવિંધ દોષ અનુબંધ રે; મનં તિણે તે શિવ કારણુ કહે રે, ધર્મસંબ્રહણી પ્રબંધ રે. ગુણુ ૮. નિશ્ચય ફલ કેવલ લગે રે, નવિ ત્યજ્યે વ્યવહાર રે; મનં ચક્રી-સોગ પામ્યા વિના રે, જિમ નિજ લોજન સાર રે. ગુણુ ૯. પુણ્ય-અગનિ પાતક દહે રે, જ્ઞાન સહજે ઓલખાય રે; મનં પુણ્ય હેતુ વ્યવહાર છે રે, તિણે નિર્વાણુ ઉપાય રે. ગુણુ ૧૦. લંચ એક આવર્તમાં રે, કિરિયા વાદી સિદ્ધ રે; મનં હાવે તિમ ખીજે નહિ રે, "દશા ચૂર્ણી" પ્રસિદ્ધ રે. ગુણુ ૧૧. ઈમ જાણીને મન ધરેરે, તુજ શાસનનો સગ રે; મનં નિશ્ચય પરિણતિ મુનિ રહેરે, વ્યવહારે વડ લાગ રે. ગુણુ ૧૨.

ઢાલ ત્રીજી :-સમકિત પક્ષજ કોઈક આદરે, ક્રિયામંદ અણુજાણુ; શ્રેણિક પ્રમુખ ચરિત્ર આગલ કરે, નવિ માને ગુરુ-આણુ; અંતર જામીરે ! તું જાણે સવે. એ આંકણી ૧ કહે તે શ્રેણિક નવિ જાણી હુઓ; નવિ ચારિત્ર પ્રધાન; સમકિત ગુણુથીરે જિન-પદ

પામસે, તેહિજ સિદ્ધિ નિદાન. અંતર૦ ૨. નવિ તે જાણુરે કિરિયા ખપ વિતા, સમકિત ગુણ પણ તાસ; નરક તણી ગતિ નવિ છેદી શકે, એ આવશ્યકે ભાષ. અંતર૦ ૩. ઉજવલ તાણુરે વાણે મેલડે, સોહે પટ ન વિશાલ; તિમ નવિ સોહેરે સમકિત અવિરતિ, બોલે ઉપદેશમાલ. અંતર૦ ૪. વિરતિ વિધન પણ સમકિત ગુણ વર્યો, છેદે પલિય પહુત્ત; આણુંદાદિક વ્રત ધરતા કથી, સમકિત સાથે રે સૂત, અંતર૦ ૫. શ્રેણિક સરિખારે અવિરતિ થોડલા, જેહુ નિકાન્યત કર્મ; તાણી આણુરે સમકિત વિરતિને, એ જિન-શાસન-મર્મ. અંતર૦ ૬. બ્રહ્મ પ્રતિસારે વિણુ લવ સપમા, બ્રહ્મ વ્રતી નહિ આપ; અણુક્રીધા પણુ લાગે અવિરતે, સહજે સઘલારે પાપ. અંતર૦ ૭. એહવું જાણીરે વ્રત આહર કરો, જતને સમકિતવંત; પંડિત પ્રીછેરે થોડે જિમ લણે, નાવેરે બોલ અનંત. અંતર૦ ૮. આંધા આગલ દરપણુ દાખવો, બહિરા આગલ ગીત; મૂરખ આગલ પરમારથ કથા, ત્રિણે એકજ રીત. અંતર૦ ૯. એવું જાણીરે હું તુજ વીનવું, કિરિયા સમકિત જોડી; દીજે કીજેરે કડણુ અતિ ઘણી, મોહુ સુભટ મદ મોડી. અંતર૦ ૧૦.

ઠાક એથી :-એણી પરે મેં પ્રભુ વિનવ્યો, સીમંધર ભગવંતો રે, જાણું હું ધ્યાને પ્રગટ હું તો, કેવલ-કમલાનો કંતો રે. જ્યો જ્યો જગજુરુ જય ઘણી. ૧. તું પ્રભુ હું તુજ સેવકો, એ વ્યવહાર વિવેકો રે; નિશ્ચય નય નહિ આંતરો, શુદ્ધાતમ ગુણુ એકો રે. જ્યો ૨. જિમ જલ સકલ નદી તણો, જલનિધિ જલ હોય ભેલો રે; બ્રહ્મ અખંડ સખંડનો, તિમ ધ્યાને એક મેલો રે. જ્યો ૩. જિણે આરાધન તુજ કર્યું, તસ સાધન કુણુ લેખે રે; દૂર દેશાંતર કુણુ ભમે, જે સુરમણિ ઘર દેખે રે. જ્યો ૪. અગમ અગોચર નય કથા, પાર કુણે નવિ લહીએ રે; તેણે તુજ શાસન ઇમ કહ્યું, બહુ શ્રુત-વયજુડે રહીએ રે. જ્યો ૫. તું સુજ એક હૃદયે વસ્યો, તુંહીજ પર ઉપગારી રે; ભરત ભવિક હિત અવસરે, સુજ મન મેલો વિસારી રે. જ્યો ૬.

કળાશ :-ઇમ વિમલ કેવલ જ્ઞાન દિનકર, સકલ ગુણુ રચણુાયરો; અકલંક અકલ નિરીહ નિમંમ, વીનવ્યો સીમંધરો; વિજય પ્રભ સૂરીરાજ રાજે વિકટ સંકટ ભયહરો; શ્રી નય વિજય બુધ શિષ્ય વાચક, જસ વિજય જય જય કરો.

૫૬. શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિ કૃત જ્ઞાનાદિ નય ગર્ભિત શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન.

ટોહા :-શ્રી ઇંદ્રાદિક ભાવથી, પ્રણમે જગજુરુ પાય; તે પ્રભુ વીર જિણુંદને, નમતાં આંતસુખ થાય. ૧. જ્ઞાન દર્શન આરિવ્રનો, કહું પરસ્પર સંવાદ; ત્રિક યોગે સિદ્ધિ હુંવે, એહવો પ્રવચન વાદ. ૨. સમકિત ગુણુ જસ ચિત્ત રમ્યો, તેહને ન વાદ વિવાદ; સમુદાયથી એક આંશ થહી, મુખ્ય કરે તિહાં વાદ. ૩.

દાલ પહેલી :-જ્ઞાનવાદી પહેલો કહે, ત્રિભુવનમાં હું સાર લલના; નય નિશ્ચેપ પ્રમાણુનો, ચઉઅનુયોગ વિચાર લલના. જ્ઞાન ભણો ભવિ પ્રાણિયા. ૧. સસ ભંગી પડ દ્રવ્યનું, સુઝ વિણુ કુણુ લહે તત્વ લલના; અંભિલપીને પ્રણુમીયા, ગણુધરાદિક મહાસત્વ લલના. જ્ઞા ૨. મેરુ સૂચને ઇંદ્રની, ઉપમા જ્ઞાનીને હોય લલના; સુઝ વિણુ મૂરખ પશુ તણી, એહવી ઉપમાં તસ ભોંય લલના. જ્ઞા. ૩. જ્ઞાન પછી જિનરાજને, અરિહંત

પદ હોય ભોગ લલના; ભોગવવો ને જ્ઞાનનો, ઉપદેશ કેહવો જે ભોગ લલના. જ્ઞાં ૪. જ્ઞાન પછી ક્રિયા કહી, દશવૈકલિક વાણુ લલના; જ્ઞાન ગુણે કરી મુનિ કહ્યો, ઉત્તરાધ્યયન પ્રમાણુ લલના. જ્ઞાં ૫. દીપક ઘટ દેખાવશે, ઘટથી દીપક ન દેખાય લલના; અપ્રતિ-પાર્ત ગુણુ જ્ઞાન છે, મહાનિશિથે કહેવાય લલના. જ્ઞાં ૬. અધિકું સર્વ પાતક થકી, અજ્ઞાની ન જાણે ખોજ લલના; આત્મસ્વરૂપ જાણ્યા વિના, કિરે જિમ જંગલ રોજ લલના. જ્ઞાં ૭. ક્રિયા વિષુ બહું સિદ્ધિ લહે, તાપસાદિક દૃષ્ટાંત લલના; જબ જેઠે મરુ-દેવીને, આપી મેં સુકિત એકાંત લલના. જ્ઞાં ૮. અજ્ઞાન વાદી એમ કહે, આપે મોક્ષ ન જ્ઞાન લલના; ઉત્તર ધર્મસંગ્રહણીથી, કરજો મુઝ બહુમાન લલના. જ્ઞાં ૯. જીવને જ્ઞાન અલેહ છે, મુઝ વિષુ જીવ અજીવ લલના; અક્ષરનો અનંતમો, ભાગ ઉઘાડો સદીવ લલના. જ્ઞાં ૧૦. ક્રિયાયે કોઇ બાળ છે, જ્ઞાન નયે ઉજમાલ લલના; મુનિને સેવવા યોગ્ય તે, બોલે ઉપદેશમાલ લલના. જ્ઞાં ૧૧. દેવાચાર્ય મહેવાદીજી, જગ જસવાદ લહંત લલના; ખૌધ જીવ્યા મુઝ આસરે, એમ બહુ શાસ્ત્રે ઉદંત લલના. જ્ઞાં ૧૨. દેહના મેલને સારિખો, મુઝ વિષુ ક્રિયા બંધ લલના; તીક્ષ્ણતા જે જ્ઞાનની, તેહિજ ચરણુ અબંધ લલના જ્ઞાં ૧૩.

ઢાલ ધીજી :-કોડી વરસ તપ જપ કિરિયા કરે, ન મટે કમનો પાસ રે; જ્ઞાની તે એકજ સાસ ઉસાસમાં, અનેક કમ કરે તાસ રે. ગુણીજન વંદો રે જ્ઞાનને લલી લલી. ૧. જ્ઞાનના ગુણને રે ઉત્તમ સંગ્રહે, બાળક માને તે વેશ રે; મધ્યમ નર કિરિયા ગુણ આદરે, ઘોડશકે ઉપદેશ રે. ગું ૨. ચારિત્ર હીણો રે ગુણુ ધણો, વંદવો પૂજવો તેહ રે; થોડા જ્ઞાનની કિરયા કલેશ છે, ઉપદેશમાલમાં એહ રે. ગું ૩. મહીયલ માહલે રે મેલા વેશથી, બક વ્યવહારે જે ચાલે રે; જગને ઘાલે રે જ્ઞાન વિના ધંધે, તે કિમ ધર્મને પાલે ગું ૪. પીપળ પાન જીસ્યા કિરિયા ગુરુ, જહાજ સમા ગુરુ જ્ઞાની રે; કિરિયા વિષુ જ્ઞાની રે સિદ્ધ અનંત છે, ભગવતી અંગની વાણી રે. ગું ૫. મંડુક ચૂરણુ જિમ જલદાગમે, ક્રિયાયે તિમ ભવ વાધે રે; તસ વાર કરવારે જ્ઞાનની જ્યોર્ત છે, ઉપદેશપદ ઇમ સાધે રે. ગું ૬. એકનો જાણુંગ સર્વ જાણુંગ કહ્યો, એહવી છે મહારી વડાઇ રે; અવિસંવાદપણે જે જાણુવું, તેહિજ સમકિત ભાઈ રે. ગું ૭. જ્ઞાન વિના કહો સમકિત કિમ રહે, ક્રિયા તો જ્ઞાનની દાસી રે; છઠું તપે સુકા સેવાલ ભોજી કહ્યા, દેખે ન સુખ અવિનાશી રે. ગું ૮. થોડલી ક્રિયા રે જ્ઞાનીની લલી, જેમ સુરવર નારીના ભાવ રે; બહુલી કિરિયા રે જ્ઞાન વિના કિસી, જિમ અંધ નારીના હાવ રે. ગું ૯. સહસ તેતાલીશ બશે નર ખૂઝીયા, નંદિવણુ શુભ ભાખે રે; જ્ઞાનીયે દીકું રે તેહિજ વસ્તુ છે, ખર સિંગ સમ અન્ય દાખે રે. ગું ૧૦. કિરિયા નયને રે જ્ઞાન કહે તુમે, મુઝ થકી લિત્ર અલિત્ર રે; લિત્ર થશે ત્યારે જડતા પામશે, અલિત્ર મુઝ માંહે લીન રે. ગું ૧૧. ન્યાય ન ત્રીજે રે જેહને આલંખીયે, જૂઓ જુગતિ વિમાસી રે; એક પદ પામી ચિલાતી સુત તર્યા, જ્ઞાનથી સહુ સુખ વાસી રે. ગું ૧૨.

ઢાલ ત્રીજી :-સમકિત નય હવે બોલ્યો વિમાસી રે, મુઝ વિષુ જ્ઞાન ક્રિયા બહુ દાસી રે, મુઝ વિષુ જ્ઞાન અજ્ઞાન તે જાણો રે, શુક પાંજીત વેહીયા માનો રે. ૧. મણિ-

મય બિંબ અનંત ભરાવે રે, સોવન હહેરાં અસંખ્ય કરાવે રે; હંસણુ લવ વિષુ શુભ ફલ તાપે રે, હંસણુ રચણાચર ઈમ થાપે રે. ૨. વાર અનંતી તિમ જીવને ફરસ્યો રે, જિમ મૃગ તૃષ્ણાચે રહવે તરસ્યો રે, તે એક વારમાં દુઃખ સવિ ટાહુ રે, આતમ મંદિર કરું અળવાહું, રે. ૩. મુજ પછી જ્ઞાન ક્રિયા હો સાચી રે, જલધર યોગે વનરાઈ માચી રે; પાત્ર અપાત્ર તુમે નથી જોતા રે, અમે ભવિક અકષાઈ જોહતા રે. ૪. ક્ષણુ એક મુજને હુઠ્યે શાપે રે, જિન સાહેબની મુખડી ચાપે રે; મિથ્યા વચન જે કોઈ પ્રરૂપે રે; હુંતો રીશું પડે ભવ કૂપે. રે. ૫. બાહે બલ્યો તે કારણુ માટે રે, કરું સુખીઓ પુદ્ગલ અધ આટે રે; કૃષી બલ સંબંધ ધરો મન માંહે રે, સમાકતવંતને પ્રણમો ઉચ્છાહે રે. ૬. અશુભ્યા કેવલી કિરિયા હીન રે, સિદ્ધા મુજ થકી અનુભવ પીન રે; હંસણુ રાહત ન સીજે કોઈ રે, નિશ્ચય કરો ભવિ આગમ જોઈ રે. ૭. માલા બલે નીમાલા લોચેરે, કિરિયાડંબર ભણી બહુ સોચે રે; નવ ઐવેયક સુધી લઈ બવે રે, તોહી સમાકત લવ સુખ નાવે રે. ૮. જૂઠું કિરિયાચે ધરાવે નામ રે, હું મુનિ હું શ્રાવક ગુણુ ધામ રે; મુજ છતાં મરીચિયે ભવભવ ન વધાર્યો રે, જમાલી કુશિબ્ય જે સમાકત હાર્યો રે. ૯.

દાહ ચોથી :-સિદ્ધ નરે જિમ સંગ્રહ્યો, બુદ્ધવંતાણ; વિષુ પણુ અમૃત થાય રે, રૂચિવંતાણ; તિમ સમાકતવંતે ગ્રહ્યાં બું શાસ્ત્ર સકલ સુખદાય રે. રૂચિં ૧. દેપાયન શ્રેણિક ભણી, બું વાસુદેવ પેઠાલ બાલ; રૂં અવિરતિને પણુ સુખી કર્યાં, બું મુજ વિષુ કવણુ આધાર. રૂં ૨. દશ મિથ્યાત્વ ગિરિ ભંજવા, બું પવિસમ હું સમરથ; રૂં શુભદો આતમમાં વશું, બું જિન પદવી મુજ હથથ. રૂં ૩. સમાકિત અંક વિના સહુ, બું કિરિયાદિક બિંદુરૂપ; રૂં અંગાર મદંક સંબંધથી, બું સમને મુજ સરૂપ. રૂં ૪. કૃષ્ણુ પખીઓ અનાદિને, બું મુજથી મિટે તતખેવ; રૂં શુકલ પખીઓ તવ થયો, બું મિટે અનાદિભવ સેવ. રૂં ૫. વરસ હબર કિરિયા ગઈ, બું કંઈરિકની અકાજ; રૂં મુજ વિષુ પૂરવ ધર ગયા, બું આવે નિગોહમાં વાળ. રૂં ૬. પૂર્વ બહાચુ ગત હંશણી, બું જે વિષુ સમાકિતવંત; રૂં વૈમાનિક પદવી લહે, બું ઈમ મહાભાગ્ય કહંત. રૂં ૭. જીવ પ્રદેશે પુદ્ગલ રહ્યા, બું મિથ્યાત્વના જે સમસ્ત; રૂં તેહ મિટે જે શુદ્ધતા. બું તેહિજ સમાકિત વસ્ત. રૂં ૮. સમાકિતને ભાવે હોયે, બું હંશણુ સહિત ગુરૂ દેવ; રૂં અગણિત મહીમા માહારો, બું સમાકિત દશ રૂચિ સેવ રૂં ૯. દશમાંહે નવ અસ્તિતા. બું સ્યાદવાહ રહે મુજ માંહ; રૂં વથાર્થ વસ્તુ ગ્રહું, બું આઠ પક્ષથી ઉછાંહિ. રૂં ૧૦. સમાકિત વિષુ ચારિત્ર નહીં, બું આવશ્યક માંહે વખાણુ; રૂં સમાકિત તેહજ ચરણુ છે, બું પહેલા અંગની વાણી. રૂં ૧૧. સમાકિતની સેવા સારી, બું નહીં મિથ્યામાત રાજ; રૂં ખટ ઉપમાન છે માહારાં બું સદ્દહને મુનિરાજ રૂં ૧૨.

દાહ પાંચમી:-હવે ક્રિયા વાદિ કહે મન રુહી, ન ગણે જ્ઞાનનો શુણુ સુખ હાઈ; સાજન સૂણીયે હે, વાંજણી સુત રંક રાજવી, કીસિ સૂપનને જ્ઞાને વશાઈ. સાં નરહરનાં નમવાં રે સંયમ ધારીને. ૧. જ્ઞાનથી ફલ જોગ નવિ લહે, ક્રિયા વિના કોઈક

જીવ; સાં રસવતી જલ ગુણુ જાણતાં, તૃપ્તિ નવિ હોય અતીવ. સાં ૨. કિરિયા (વણુ પંથે તે નવિ ઘટે, વિચારે ન જલનિધિ તરાય; સાં નટણી નિજ કિરિયા વિના, જન રંજન કહો કેમ કરાય. સાં ૩. શત્રુજય માહાત્મ્યમાં કહું, મુનિ વેષને નમવો ઉછાંહિ; સાં લિંગ દેખીને ભાવે પ્રણુમીયા, સચીવ ઉદયન ગુણુ શ્રાહિ. સાં ૪. ભરતને કેવલ ઉપને, લિંગ વિષુ નમીયા નહિ દેવ; સાં કહે ન ઉપદેશ એક સંબંધને, અગુન્યા કેવલી તતખેવ. સાં ૫. જ્ઞાનનું ફલ વિરતિ કહું, બહુવિધ શાસ્ત્ર મબર; સાં ચારિત્ર મહારાજ તણા, જ્ઞાન સમક્રિત હો પ્રતિહાર. સાં ૬. ગતિ ચારમાં સમક્રિત પામીયે, નર ગતિ માંહે સંયમ સિદ્ધ; સાં કિરિયા નય શાસન અંગ છે, નિયુક્તિનાં વચન પ્રસિદ્ધ. ૭. સર્વ સંવર કિરિયા વિના, જ્ઞાનીને મુકત ન હોય; સાં અનંતર કારણુ હું સહી, તેહ ફરસી સિદ્ધા સહુ કોય. સાં ૮.

દાલ છઠ્ઠી:-જનવર મંદિર સયલ મહિયલમાં, સોવન રચણા મંદાવેજી; એક દિવસના ચરણુ સમોવડ, કહો તે કેમ કરી થાવેજી. ૧. આદર જીવ ક્રિયા ગુણુ મનોહર, મ કરીશ વાદ વિવાદજી. કેવલને પણ એક સંયમનું, થાનક ધિર રહે શુદ્ધજી; સકલ પ્રદેશ ધિરતા રૂપ ચારિત્ર, સિદ્ધ પ્રભુને કહે ખુદજી. આં ૨. એક વરસના સંયમ સુખમાં, અનુત્તર સુર સુખ પાવેજી; એ પણુ અવહારિક નય વચન છે, ક્ષણુ માંહે શ્રેણી મંદાવેજી. આં ૩. એક દિવસની કિરિયા પાલક, સંપ્રતિ નરપતિ કીધોજી; હરિ નૃપને નવ યામ ક્રિયાયે, પંચમ અનુત્તર સિદ્ધોજી. ૪. બાર કષાય મટે સંયમ હોયે, કિરિયાયે મહા ભગિધજી; દશારસિંહ સત્યકીને અધોગતિ, જે નહીં કિરિયા સંબંધજી. આં ૫. અક્રિયા વાદિ દશાચૂર્ણીમાં, કૃણુ પખીઓ જીવ નિયમાજી; ક્રિયા વાદિ શુકલ પખીઓ, જિન ઉપદેશે મહિમાજી. આં ૬. યોગ વ્યાપાર નહીં જે સિદ્ધને, તે કિરિયા કિમ વ્યાપેજી; સમલા નયનો સાર સંયમ છે, જિન ગણુધર કહું આપેજી. આં ૭. ખર જિમ ચંદન ભાર વહે બહુ, તસ ફલ ભોગ ન થાવેજી; દીપક સહસ્ર પ્રદ્યા પણુ અંધથી, કુણુ કાયં સોહાવેજી. આં ૮. દશાચૂર્ણને નમિયા સુરપતિ, જે કિરિયાયે ગુણુવંતાજી; મુજ અવદાત અનેક છે જગમાં, ધારો ભવિ જયવંતાજી આં ૯.

દાલ સાતમી :-ઈમ નિજ નિજ મત થાપતાં રે લાલ, આંયા જિણેસર પાસ રે; વાલેસરં કરુણા કારક ઉપદિસે હો. લાલ, અનુપમ વચન વિલાસ રે, વાલેસરં ૧. જ્યો જ્યો જિનવર જયગુરુ હો લાલ, જેહથી મટે ભવ પાસ રે. વાં દંસણુ સહિત જ્ઞાની કલ્યો હો. લાલ, દેશે વિરાધક સાચ રે; વાં જ્ઞાન રહિત ક્રિયા કરે હો લાલ, તે પણુ વિરાધક વાચ રે. વાં જં ૨. દેશે દેશે ઉપજારીયા, હોં સમુદાય સિદ્ધિ લહંત રે; વાં તલ સમૂહે નેહ નીપજે હોં બિંદુ બિંદુયે સર હુંત રે વાં જં ૩. ત્રણુ ભુવનના યોગથી, હોં પૂરણુ લોક કહેવાય રે; વાં કેમ તે એકમાં થાપિયે હોં એક સેવે તૃપ્તિ ન થાય રે. વાં જં ૪. જ્ઞાન સમક્રિત ધોરી વહે, હોં સંયમ રથ સુવિશાલ રે; વાં એસી જિન પંથે ચઢ્યા, હોં થાશે તે પરમ નિહાલ રે. વાં જં ૫. નિજ નિજ પદ પ્રાપ્તિ સુધિ, હોં જ્ઞાન ચારાદિક સેવ રે; વાં ઈમ શુભ પરિણામે કરી, હોં વેગે હોય શિવ

દેવ રે. વાં ૧૦ ૬. ઈંસણુ જ્ઞાનમાં લેલવી, હોં જ્ઞાન ક્રિયાયે કરી સિદ્ધ રે; વાં પંચ અંધ નર દો મલી, હોં મનહ મનોરથ કીધ રે. વાં ૧૦ ૭. જેટલા વચન વિચાર છે, હોં તેટલા નયના વાદ રે; વાં સહુ અંતર પ્રાંત કરે, હોં સુણી વીર વચનનો સ્વાદ રે. વાં ૧૦ ૮.

ઢાલ આઠમી :-શ્રી મહાવીર જિનના ગુણુ ગાવે!, સંશય મનના મિટાવો રે; મુક્તા ફલના થાલ ભરીને, પ્રભુજનાં જ્ઞાન વધાવો રે. શ્રીં ૧. આ સમયે શ્રુત જ્ઞાની મહોટા, શુદ્ધ સ્વરૂપ સમજાવે રે; જ્ઞાનીનો જો વિનય ન સેવે, તો આતચારતા થાવે રે. શ્રીં ૨. આવશ્યકાદક અંધથી જોઈ, રચના કરી મનોહારો રે; હીનાધિક નજ બુદ્ધે કહેવાયું, તે શ્રુતધર સુધારો રે. શ્રીં ૩. મુનિ^૦ કર^૨ સિદ્ધ^૨ વદનને^૨ (૧૮૨૭) વરસે, આઠમ સુદ્ધિ ભલે ભાવે રે; ત્રણુશે ત્રીશ કલ્યાણુ એ દિન, ત્રીશ ચોવીશીના થાવે રે. શ્રીં ૪. પહેલાં પાંચ જિજ્ઞુદ નામ નેમિ, સુવ્રત પાસ સુપાસ રે; એ દશ જિનના અળીઆર કલ્યાણુક, એ દિવસે થયા ખાસ રે. શ્રીં ૫. અડ સિદ્ધ બુદ્ધિ દાયક એ દિને, સ્તવન રચ્યું. પ્રમાણુ રે; ભણુશે ગણુશે જેહુ સાંભલશે, તસ ઘર કોડિ કલ્યાણુ રે. શ્રીં ૬.

કલશ :-ઈમ વીર જિનવર, પ્રમુખ કેરાં, અઢી લાખ ઉદાર એ; જિન જિજ ધાપી, સુજસ લીધો, દાન સૂરિ સુખકારએ; તસ પાટ પરંપર તપાગએ, સૌભાગ્ય સૂરિ ગણુધાર એ; તસ શિષ્ય લક્ષ્મીસૂરિ પલણુ, સંઘને જય જયકાર એ. ૧.

૫૭ શ્રી વિનય વિજયોપાધ્યાય કૃત શ્રી ષડાવશ્યક (પ્રતિક્રમણુ) સ્તવન.

દોહા :-ચોવિશે જિનવર નમું, ચતુર ચેતન કાજ; આવશ્યક જેણે ઉપદિશ્યા, તે શુણુ જિનરાજ. ૧. આવશ્યક આરાધિને, દિવસ પ્રત્યે દોષ વાર; દુરિત દોષ દૂરે ટલે, એ આતમ ઉપકાર. ૨. સામાયિક ચઉવિસથથો, વંદન પડિક્રમણુણુ; કાઉસગ્ગ પચ્ચ-ખખાણુ કર, આતમ નિર્મલ એણુ. ૩. ઝેર બય જમ જાંગુલી, મંત્ર તણે મહિમાય; તેમ આવશ્યક આદરે. પાતિક દૂર પલાય. ૪. ભાર તણુ જેમ ભારવહી, હેજે હલુઓ થાય; અતિચાર આલોવતાં, જન્મ દોષ તેમ જાય. ૫.

ઢાલ પહેલી :-પહેલું સામાયિક કરો રે, આણી સમતા ભાવ; રાગ રોષ દૂરે કરો રે, આતમ એહ સ્વભાવ રે; પ્રાણી સમતા છે ગુણુ જેહુ, એ તો અભિનવ અમૃત મેહુ રે. પ્રાણીં ૧. આપો આપ વિચારીએ રે, રમીએ આપ સ્વરૂપ; મમતા જે પર ભાવની રે, વિષમો તે વિષ દૂપ રે. પ્રાણીં ૨. ભવ ભવ મેલી મૂઠીએ રે, ધન કુટુંબ સંજોગ; વાર અનંતી અનુભવ્યા રે; સવિ સંજોગ વિજોગ રે. પ્રાણીં ૨. શત્રુ મિત્ર જગ કો નહિ રે, સુખ દુઃખ માયા જલ; જો જગે ચિત્ત ચેતના રે, તો સવિ દુઃખ વિસરાલ રે. પ્રાણીં ૪. સાવધ યોગ સવિ પરિહરી રે, એ સામાયિક રૂપ; હુવા એ પરિણામથી રે, સિદ્ધ અનંત અરૂપ રે. પ્રાણીં ૫.

ઢાલ બીજી :-આદીશ્વર આરાહીએ, સાહેલડી રે, અનિત ભજો ભગવંત તો; સંભવનાથ સોહામણુ, સાં અભિનંદન અરિહંત તો. ૧. સુમતિ પદ્મ પ્રભુ પૂજાએ, સાં સમરું સ્વામિ સુપાસ તો; અંદ્રપલ ચિત્તધારીએ, સાં સુવિધિ ઋદ્ધિ વાસ તો. ૨. શીતલ ભૂતલ દિનમાણુ, સાં શ્રી પૂરણુ શ્રેયાંસ તો; વાસુપૂજ્ય સુર પૂજિઆ, સાં

વિમલ વિમલ પરશંસ તો. ૩. કરું અનંત ઉપાસના, સાં ધર્મ ધર્મ ધુર ધીર તો; શાંતિ કુશુ અરમલિલ નમું, સાં મુનિસુવત વડ વીર તો. ૪. ચરણુ નમું નમિનાથના, સાં નેમીશ્વર કરું ધ્યાન તો; પાર્શ્વનાથ પ્રભુ પૂજાએ, સાં વંદુ શ્રી વર્ધમાન તો. ૫. એ ચોવિશે જિનવરા, સાં ત્રિભુવન કરણુ ઉદ્યોત તો; મુક્તિ પંથ જેણે દાખવ્યો, સાં નિમંલ કેવલ જ્યોત તો. ૬. સમકિત શુદ્ધ એહથી હોજો, સાં લીજે ભવનો પાર તો; ખીલું આવશ્યક ઈશ્યું, સાં ચઉવિસઠથો સાર તો. ૭.

ઢાલ ત્રીજી :-જે કર જોડી, જે કર જોડી, ગુરુ ચરણે દીઓ વાંદણાં રે; આવશ્યક પચવીશ ધારો રે, ધારો રે, દોષ ખત્રીશ નિવારીએ રે. ૧. ચાર વાર, ચાર વાર, ગુરુ ચરણે મક્તક નામીએ રે; ખાર ક્રિયાવર્ત ખામો રે, ખામો રે, વળી તેત્રીશ આશાતના રે. ૨. ગીતાથ ગીતાથ, ગુણુ ગીરુઆ ગુરુને વંદતાં રે; નીચ ગોત્ર ક્ષય જાય, થાયે રે, ઉંચ ગોત્રની અજના રે. ૩. આણુ ઉલ્લંઘે, આણુ ઉલ્લંઘે, કોઈ ન જગમાં તેહની રે; પરભવ લહે સૌભાગ્ય, ભાગ્ય રે, ભાગ્ય રે, દીપે જગમાં તેહનું રે. ૪. કૃણુ રાયે, કૃણુ રાયે, મુનિવરને દીધાં વાંદણા રે; ક્ષાયિક સમકિત સાર, પામ્યા રે, પામ્યા રે, તીથંકર પદ પામશે રે. ૫. શીતલા ચારજ, શીતલા ચારજ, જેમ ભાલે સહુ જગે રે; દ્રવ્ય વાંદણા દીધ, ભાવે રે ભાવે રે, દેતાં વળી કેવલ લહું રે. ૬. એ આવશ્યક, એ આવશ્યક. ત્રીજી એણી પરે જાણુજે રે; ગુરુ વંદન અધિકાર, કરજો રે, કરજો રે, વિનય ભક્તિ ગુવર્તંતની રે. ૭.

ઢાલ ચોથી :-જ્ઞાનાદિક જિનવર કહ્યા, એ જે પાંચે આચાર તો; દોષ વાર તે દિન પ્રતે એ, પડિઠ્ઠીએ અતિચાર જ્યો જિન વીરજીએ. ૧. આલોચિને પડિઠ્ઠીએ, મિચ્છામિ ઢુઠ્ઠડ દેય તો; મન વચ કાય શુદ્ધ કરીએ, ચારિત્ર ચોખ્ખું કરેય જ્યો. ૨. અતિચાર શલ્ય ગોપવે એ, ન કરે દોષ પ્રકાશ તો; મચ્છીમલ્લ તણી પરેએ, તે પામે પરિહાસ જ્યો. ૩. શલ્ય પ્રકાશે ગુરુ મુખે એ, હોયે તસ ભાવ વિશુદ્ધ તો; તે હુશીઆર હારે નહિ એ, કરે કર્મ થું જુદ્ધ જ્યો. ૪. અતિચાર એમ પડિઠ્ઠીએ, કરો ધર્મ નિઃશલ્ય તો; જિત પતાકા તેમ વરોએ, જેમ જગ કલ્લહીમલ્લ જ્યો. ૫. “વંદિતુ”વિધિયું કહો એ, તેમ પડિઠ્ઠમણુ સૂત્ર તો; ચોથું આવશ્યક ઈશ્યું એ, પડિઠ્ઠમણુ સૂત્ર પવિત્ર જ્યો. ૬.

ઢાલ પાંચમી :-વૈદ્ય વિચક્ષણુ જેમ હુરે એ, પહેલાં શલ્ય વિકાર તો; દોષ શેષ પછી રૂઝવા એ, કરે ઓસડ ઉપચાર તો. ૧. અતિચાર વ્રણુ રૂઝવા એ, કાઉરસગ્ગ તેમ હોય તો; નવપલ્લવ સંજમ હુવે એ, દુષણુ ન રહે કોય તો. ૨. કાયાની ચિરતા કરીએ, અપલ ચિત્ત કરે કામ તો; વચન જોગ સવિ પરિહરી એ, રમીએ આતમરામ તો. ૩. સાસ ઉસાસાદિક કહી એ, જે સોલે આગાર તો; તેહ વિના સવિ પરિહરો એ, દેહ તણો વ્યાપાર તો. ૪. આવશ્યક એ પાંચમું એ, પાંચમી ગતિ દાતાર તો; મન શુદ્ધે આરાધિએ એ, લહીએ ભવનો ચાર તો. ૫.

ઢાલ છઠી :-સુગુણુ પરચખખાણુ આરાધજો, એહ છે મુક્તિનું હેત રે; આહારની લાલચ પરિહરો, ચતુર તું ચિત્તમાં ચેત રે. સુગુણુ ૧. સાલ કાઢયું વ્રણુ રૂઝયું, ગર્ધ વેદના દૂર રે; પછી ભલાં પચ્ય ભોજન થકી, વધે દેહ જેમ નૂર રે. સુગુણુ ૨. તેમ

પરિક્રમણ કાઉસગથી, ગયો દોષ સવિ દુષ્ટ રે; પછી પરચખાણુ ગુણુ ધારણુ, હોયે ધર્મ તનુ પુષ્ટ રે. સુગુણુ ૩. એહથી કર્મ કાદવ ટળે, એહ છે સંવર રુપ રે; અવિરતિ કૂપથી ઉદ્ધરે, તપ અકલંક સરૂપ રે. સુગુણુ ૪. પૂર્વ જન્મે તપ આચર્યો, વિશલ્યા થઈ નાર રે; જેહના નહવણુના નીરથી, શમે સકલ વિકાર રે. સુગુણુ ૫. રાવણે શક્તિ શસ્ત્રો હણ્યો, પડ્યો લક્ષ્મણુ સેજ રે; હાથ અડતાં સચેતન થયો, વિશલ્યા તપ તેજ રે. સુગુણુ ૬. છઠું આવશ્યક જે કહું, એહવું તે પરચખાણુ રે; છઠ્ઠે આવશ્યક જેણે કહ્યા, નમું તેહ જગલાણુ રે. ૭.

કર્ણાશ :-તપગચ્છ નાયક, સુક્રિ હાયક, શ્રી વિજયદેવ સૂરીશ્વરો; તસ પદ દીપક, મોહ છપક, શ્રી વિજયપ્રભ સૂરિ ગણુધરો. ૧. શ્રી કીર્તિ વિજય ઉવજાચ સેવક, વિનય વિજય વાયક કહે; વડાવશ્યક, જે આરાધે, તેહ શિવ સંપદ લહે. ૨.

૫૮. શ્રી વિજયસક્ષ્મીસૂરિકૃત છ અઠાઈનું સ્તવન.

શ્રી સ્યાદ્રાઢ સુધોઢધિ, વૃદ્ધિ હેતુ જિનચંદ; પરમ પંચ પરમેષ્ઠિમાં, તાસુ ચરણુ સુખકંદ. ૧. ત્રિગુણુ ગોચર નામ જે, સુખુદ્ધ ઇશાન માને જેહ; થયા લોકોત્તર તત્વથી, તે સર્વે જિન ગેહ. ૨. પંચવણુ અરિહંત થું, પંચ કલ્યાણુક ધ્યેય; વડ અઠાઈ સ્તવના રચું, પ્રણમી અનંત ગુણુ ગેહ. ૩.

ઢાલ પહેલી :-ચૈત્ર માસ સુદિ પક્ષમાંરે, પ્રથમ અઠાઈ સંજ્ઞેગ; જિહાં સિદ્ધ-ચક્રની સેવનારે, અધ્યાતમ ઉપયોગરે; ભવિકા પર્વ અઠાઈ આરાધ, મનવાંછિત સુખ-સાધરે. ભવિકા ૧. પંચ પરમેષ્ઠિ ત્રિકાલનારે, ઉત્તર ચઉ ગુણુકંત; શાશ્વતપદ સિદ્ધ-ચક્રનેરે, વંદતાં પુણ્ય મહંતરે. ભવિકા ૨. લોચન કર્ણુયુગલ સુખેરે, નાસિકા અઞ્જનીલાઢ; તાલુ શિર નાભિ હૃદેરે, જમર મધ્યે ધ્યાન પાઠેરે. ભાવિકા ૩. આલંબન સ્થાનક કહ્યારે, જ્ઞાનીએ દેહ મઞ્જાર; તેહમાં વિગત વિષય પરેરે, ચિતમાં એક આધારરે. ભવિકા ૪. અષ્ટ કમલ દલ કર્ણુકારે, નવ પદ ધાપો ભાવ; ખાહિર ચંત્ર રચી કરીરે, ધારો અનંત અનુભાવરે. ભવિકા ૫. આસો સુદિ સાતમ થપીરે, બીજી અઠાઈ મંડાણુ; ખસે ત્રેતાલીસ ગુણુ કરીરે, અસીયાઉસાદિક ધ્યાનરે. ભવિકા ૬. ઉત્તરાધ્યયન ટીકા કહેરે, એ દોષ શાશ્વતા યાત્ર; કરતાં દેવ નદીશ્વરેરે, નરનિજ ઠામ સુપાત્રરે. ભવિકા ૭.

ઢાલ બીજી :-અષાઢ ચોમાસાની અઠાઈ, જિહાં અભિગ્રહ અધિકાઈ; કૃણુ કુમારપાળ પરે પાળો, જીવદયા ચિત્ત લાઇ રે; પ્રાણી અઠાઈ મહોત્સવ કરીએ, સચિત આરંભ પરિહરિએરે. પ્રાં ૧. દ્વિંસ ગમન તજે વર્ષા સમયે, ભક્ષ્યાભક્ષ્ય વિવેક; અછતી વસ્તુ પણુ વિરતીએ, બહુ ફલ વંકચૂલ સુવિવેકરે. પ્રાં ૨. જે જે દેહે ગ્રહીને મૂકયા, જેહથી તે હિંસા યાય; પાપ આકર્ષણુ અવતિ જોગે, તે જીવે કર્મ બંધાયરે. પ્રાં ૩. સાયક દેહતા જીવ જે ગતીમાં, વસીયા તસ હોય કર્મ; રાજ રંકને કિરીયા સરીખી, ભગવતી બંગનો મમરે. પ્રાં ૪. ચોમાસી આવશ્યક કાઉસગના, પંચ સત માને ઉસાસા; છઠા તપની આલોચણુ કરતાં, વિરતિ ધર્મ ઉજસારે. પ્રાં ૫.

ઢાલ ત્રીજી :-કાર્તિક સુદિમાંજી, ધર્મ વાસર અધારીએ; તીમ વળી શાકગુણુજી

પર્વ અઠાઈ સંભારીએ; ત્રણ અઠાઈએ, ચઉમાસી ત્રણ કારણે; ભવિષ્યવનાએ, પાતિક સર્વ નિવારીએ ૧. ઉચ્છેદા:-નિવારીએ પાતકતાણી એ બાણી, અવધિજ્ઞાને સુરવરા; નિકાય ચારનાં ઇંદ્ર હર્ષિત, વંદે નિજ નિજ અનુચરા; અઠાઈ મહોત્સવ કરણુ સમયે, શાશ્વતા એ દેખીએ; સર્વી સન્ન જાયે દેવ દેવી, ઘંટ નાદ વિસેસીએ. ૨. વહી સુર-પતિએ, ઉદ્ધોષણુ સુરલોકમાં; નીપળવીએ, પરિકર સહિત અશોકમાં; દ્વીપ આઠમેએ, નંદીશ્વર સુર આવીયા; શાશ્વતી પડિમાએ, પ્રણુમી વધાવે ભાવિયા. ૩. ભાવિયા પ્રણુમી વધાવે પ્રણુને, હર્ષ બહુલે નાચતા; બત્તીસ બદ્ધ કરીયા નાટિક, કોડી સુરપતિ માચતા; હાથ જોડી માન મોડી, અંગ ભાવ દેખાવતી, અપ્સરા રંભા અતિ અચંભા, અરિહંત શુણુ આલાવતી. ૪. ત્રણ અઠાઈમાંએ, ષડ કલ્યાણુક જિનતણાં; તથા આલયએ, ખાવન જિનનાં ણિબ ઘણાં; તસ સ્તવનાએ, અહભુત અર્થ વખાણુતાં; ઠામે પહોચિએ, પછી જિન નામ સંભારતાં. ૫. સંભારતાં પ્રણુનું નામ નિશદિન, પર્વ અઠાઈ મન ધરે; સમકીત નિર્મલ કરણુ કરણુ, શુભ અભ્યાસે અનુસરે; નરનારી સમકીતવંત ભાવે, એહ પર્વ આરાધયે; વિદ્ન નિવારે તેહના સવિ, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી વધયે. ૬.

ઠાણુ ચોથી :-પર્વ પબુસણુમાં સદા, અમારી પડહો વજડાવેરે; સંઘ ભક્તિ દ્રવ્ય ભાવથી, સ્વામીવત્સલ સુમંડાવેરે. મહોદય પર્વ મહુમાનિધ. ૧. સ્વામી વત્સલ એકણુ પાસે એકત્ર ધર્મ સમુદાયરે; યુદ્ધિ તુલાએ તોલીએ, તુલ્ય લાલ ફલ ધાય રે. મહોં ૨. ઉદાથી ચરમ રાજરૂપી, તેમ કરો ખામણુ સત્ય રે; મિચ્છામિ દુક્કડં દેક્રને કરી સેવે પાપવત્ત રે. મહોં ૩. તે કહ્યા માયા મૃષાવાદી, આવશ્યક નિયુક્તિ માંહિ રે; ચૈત્ય પરિપાટી કહી, પૂજા ત્રિકાલ ઉચ્છાદી રે. મહોં ૪. છેલ્લી ચારે અઠાઈએ, મહોટો મહોત્સવ રચે દેવા રે; જીવાનિગમે એમ ઉચરે, પ્રણુ શાસનના એ મેવા રે. મહોં ૫.

ઠાણુ પાંચમી:-અઠમનો તપ વાર્ષિક પર્વમાં, શલ્ય રહિત અવિરોધ રે; કારક સાધન પ્રણુના ધર્મનો, ઇચ્છા સેવે હોય શુદ્ધ રે. તપને સેવો રે. કંતા વીરતીના ૧. છુટે સો વર્ષે રે કર્મ અકામથી, નારકી તે તો સકામે રે; પાપ રહિત હોય નવકારસી થકી, સહસ્ર તે પોરસી ઠામે રે. તપં ૨. વાઘતો વધતો રે તપ કરવા થકી, દશ ગુણો લાલ ઉદાર રે; દશ લાખ કોડી વર્ષનું આઉંખું, દુરિત મીટે નિરધાર રે. તપં ૩. પચાસ વર્ષ સુધી તપ્યાં લખમણાં, માયા તપ નવિ શુદ્ધ રે; અસંખ્ય ભવ ભમ્યા એક કુવચનથી, પદનાભ વારે સિદ્ધ રે. તપં ૪. આહાર નિરહંતા રે સમ્યકતપ કહ્યો, બુવો અભ્યંતર તત્વ રે; ભવોદધિ સેતુરે અઠમ તપગણિ, નાગકેતુ ક્ષણ પત્ત રે. તપં ૫.

ઠાણુ છઠ્ઠી:-વાર્ષિક પડિકમણુ વિષે, એક હજાર શુભ આઠ રે; શ્વાસ ઉશ્વાસ કાઉસગ્ગ તણાં, આદરી લજ્જે કર્મ આઠ રે. પ્રણુ તુમ શાસન અતિ ભલું. ૧. હુગ લખ ચઉ સય અઠ કહ્યા, પલ્ય પલ્ય પણુયાલીસ હજાર રે; નવ ભાંગે પલ્યના ચઉ શ્રદ્ધા, શ્વાસમાં સુર આયુ સાર રે. પ્રણુ ૨. ઓગણીસ લાખને તેંસઠી, સહસ્ર ખસેં સહસઠી રે; પલ્યોપમ દેવનું આઉંખું, નવકાર કાઉસગ્ગ જીઠ રે. પ્રણુ ૩. એકસઠ લાખને પણુ તીસા, સહસ્ર ખસેં દશ બણુ રે; એટલા પલ્યનું સુર આઉંખું, લોગસસ કાઉસગ્ગ

માન રે. પ્રભું ૪. ધેનુધણુ રૂપે રે જીવના, અચલ છે આઠ પ્રદેશ રે; તેહ પરે સર્વ નિર્મલ કરે, પર્વ અઠ્ઠાઈ ઉપદેશ રે. પ્રભું ૫.

ઢાલ સાતમી:-સોહમ કહે જ'ણુ પ્રત્યે, જ્ઞાનાદિ ધર્મ અનંત રે; વીનિત અર્થ પ્રકારયો વીરજી, તેમ મેં રચિયો સિદ્ધાંત રે. પ્રભુ આગમ ભલો વિશ્વમાં ૧. ૫૪ લાખ ત્રણસો તેત્રીસ, એગુણુસાઠ હજાર રે; પીસ્તાલીસ આગમતણી, સંખ્યા જગ આધાર રે. પ્રભું ૨. આર્થમ્યે જિન કેવલ રવિ, સૂત્ર દીપકથી વ્યવહાર રે; ઉભય પ્રકાશક સૂત્રનો, સંપ્રતિ બહુ ઉપગાર રે. પ્રભું ૩. પુણ્યક્ષેત્રમાં સિદ્ધગિરિ, મંત્રમાંહિ નવકાર રે; છે શુકલ ધ્યાન છે ધ્યાનમાં, કલ્પસૂત્ર તેમ સાર રે; પ્રભું ૪. વીર વણુન છે જેહમાં, શ્રી પર્વ તપ તસુ સેવ રે; છઠ તપે કલ્પસૂત્ર સુણે મુદા, ઉચિત વિધિ તતખેવે રે. પ્રભું ૫.

ઢાલ સાતમી:-નેવું સહસ્ર સંપતિ નૃપે રે, ઉધર્યા જૈન પ્રાસાદ રે; છત્રીસ સહસ્ર નવા કર્યાંરે. નિજ આયુ દીનવાદં મનમે મોદે રે; પૂજે પૂજેરે મહોદય પર્વ મહોત્સવ મોટે રે. ૧. અસંખ્ય ભરતના પાટવી રે, અઠ્ઠાઈ ધર્મના કામિ રે; સિદ્ધિગિરિએ શિવ પુરી વર્યા રે, અજરામર શુભ ઠામ. મનમેં ૨. સુગ પ્રધાન પુરવ ધણી રે, વચર સ્વામી ગુણધાર રે; નિજ પિતુ મિત્ર પાસે જઈ રે, યાચ્યાં કૂલ તૈયાર રે. મનમેં ૩. આંબ્યા ગિરિ હિમવંત રે, શ્રી દેવી હાથે લીયા રે; મહા કમલ ગુણવંત રે. મનમેં ૪. પછી જિનરાગીને સોંપીયાં રે, સુલિક્ષનગરી મઝર રે; સુગત મત ઉછેદિતે રે, શાસન શોભા અપાર રે. મનમેં ૫.

ઢાલ નવમી:-પ્રાતિહાય અઠ પામીયેરે, સિદ્ધ પ્રભુના ગુણુ આઠ, હુર્ષ ધરી સેવીયે એ; જ્ઞાન દર્શન આરિત્રનાં એ, આઠ આચારના પાઠ, હું સેવો સેવો પર્વ મહંત. હુર્ષં ૧. પવયજી માતા સિદ્ધિવું એ, બુદ્ધિ ગુણુ અડદક્ષ; હુર્ષં ગણી સંપદએ, અઠ સંપદાએ, આઠમી ગતિ દીએ પુષ્ટ. હુર્ષં ૨. આઠ કર્મ અઠ દોષને એ, અડમહ પરમાદ; હુર્ષં પરિહરિ આઠ આઠ કારણુ ભજીએ, આઠ પ્રભાવક વાદ. હુર્ષં ૩. ગૂજર દીલ્લી દેશમાં એ, અકબરશાહ સુલતાન; હુર્ષં હીરજી ગુરુના વયજીથી એ, અમારી પડહ વભવ. હુર્ષં ૪. સેનસુરિ તપગચ્છ મણિ એ, તિલક આણુંદ સુણુંદ; હુર્ષં સત્યમાન રિદ્ધ લહે એ, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી સૂરીંદ. હુર્ષં ૫. સેવો સેવો પર્વ મહંત, હુર્ષં પૂજે જિનપદ અરવિંદ; હુર્ષં પુણ્ય પર્વ સુખકંદ, હુર્ષં પ્રગટે પરમાનંદ, હુર્ષં કહે એમ લક્ષ્મી સૂરીંદ. હુર્ષં ૬.

કથાશ:-એમ પાર્શ્વપ્રભુનો પસાય પામી, નામ અઠ્ઠાઈના ગુણુ કહ્યા; ભવિ જીવ સાધો નિત્ય આરાધો, આત્મ ધર્મે ઉમદ્યાં. ૧. સંવત જિન અતિશય વસુ સસી (૧૮૩૪) ચૈત્ર પુનમે ધ્યાઇયા; સૌભાગ્યસુરિ શિષ્ય લક્ષ્મીસુરિ, બહુમે સંઘ મંગલ પાઇયા. ૨.

૫૯ પરમયોગી શ્રી આનંદધનજી વિરચિત સ્તવન ચૌવીશી

૧ શ્રી ઋષભદેવ જિન સ્તવન

ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ આહરો રે, ઓર ન આહુ રે કંત; રીઝયો સાહેબ સંગ ન પરિહરે રે, ભાંગે સાઈ અનંત. ઋં ૧. પ્રીત સગાઈ રે જગમાં સહુ કરે રે, પ્રીત સગાઈ ન કોય; પ્રીત સગાઈ રે નિરૂપાધિક કહી રે, સોપાધિક ધન ખોય. ઋં ૨.

કોઈ કંત કારણ કાષ્ટ ભક્ષણ કરે રે, મિલથું કંતને ધાય; એ મેલો નવિ કષયે સંભવે રે, મેલો ઠામ ન ઠાય. ઋં ૩. કોઈ પતિરંજન અતિ ઘણું તપ કરે રે, પતિરંજન તન તાપ; એ પતિરંજન મેં નવિ ચિત્ત ધયું રે, રંજન ધાતુ મિલાપ. ઋં ૪. કોઈ કહે લીલા રે અલખ લખતણી રે, લખ પૂરે મન આશ; દોષ રહિતને લીલા નવિ ઘટે રે, લીલા દોષ વિલાસ. ઋં ૫. ચિત્ત પ્રસન્ને રે પૂજન ફલ કહ્યું રે, પૂજા અખંડિત એહ; કપટ રહિત ઘઈ આતમ અરપણા રે, આનંદધનપદ રેહ. ઋં ૬.

૨ શ્રી અજિતનાથ જિન સ્તવન

પંથકો નિહાળું રે ધીજા જિન તણો રે, અજિત અજિત ગુણ ધામ; જે તેં જિત્યા રે તેણે હું જિતીયો રે પુરુષ કિશ્યું મુજ નામ. ૧. ચરમનયણ કરી મારગ જોવતાં રે, ભૂદ્યો સયલ સંસાર; જેણે નયણે કરી મારગ જોઇએ રે, નયણ તે દિવ્ય વિચાર. ૨. પુરુષ પરંપર અનુભવ જોવતાં રે, અધોઅધ પુલાય; વસ્તુ વિચારે રે જો આગમે કરી રે, ચરણ ધરણ નહીં ઠાય. ૩. તર્કવિચારે રે વાદ પરંપરા રે, પાર ન પહોંચે રે કોય; અભિમત વસ્તુ વસ્તુગતે કહે રે, તે વિરલા જગ જોય. ૪. વસ્તુ વિચારે રે દિવ્ય નયન તણો રે, વિરહ પડયો નિરધાર; તરતમ જોગે રે તરતમ વાસના રે, વાસિત યોધ આધાર. ૫. કાલલખિધ લહી પંથ નિહાલણું રે, એ આશા અવલંખ; એ જન જીવે રે જિનજી જાણીએ રે, આનંદધન મત અંખ. ૬.

૩ શ્રી સંભવનાથ જિન સ્તવન

સંભવદેવ તે ધુર સેવો રે, લહિ પ્રભુ સેવન ભેદ; સેવન કારણ પહેલી ભૂમિકા રે, અભય અદ્રેષ અખેદ. સં ૧ જાય અંચલતા હો જે પરિણામની રે, દ્વેષ અરોચક ભાવ; એક પ્રવૃત્તિ હો કરતાં થાકિયે રે, દોષ અઓધ લખાવ. સં ૨. ચરમાવર્ત હો ચરમ કારણ તથા રે, ભવપરિણતિ પરિપાક; દોષ ટલે વલી દૃષ્ટિ ખુલે ભલી રે, પ્રાપ્તિ પ્રવચન વાક. સં ૩. પરિચય પાતિક ધાતિક સાધુયું રે, અકુશલ અપચય ચેત; અંથ અધ્યાતમ શ્રવણ મનન કરી રે, પરિશીલન નય હેત. સં ૪. કારણ જોગે હો કારજ નિપજે રે, એમાં કોઈ ન વાદ; પણ કારણ વિણ કારજ સાધિયે રે, એ નિજ મત ઉનમાદ સં ૫. મુગ્ધ મુગમ કરી સેવન આદરે રે, સેવન અગમ અનૂપ; દેએ કદાચિત સેવક ચાચના રે, આનંદધન રસ રૂપ. સં ૭.

૪ શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન

અભિનંદન જિન દરિસણ તરસિયે, દરિસણ દુર્લાભ દેવ; મત મત ભેદે રે જો જઈ પૂછીએ, સહુ ધાપે અહુમેવ. અં ૧. સામાન્યે કરી દરિસણ દોહિલું, નિષ્કાંચ સકલ વિશેષ; મદમે ઘેર્યો રે અધો કેમ કરે, રવિ શશિરૂપ વિલેખ. અં ૨. હેતુ વિવાદે હો ચિત્ત ધરી જોઇએ, અતિ દુર્ગમ નયવાદ; આગમવાદે હો શુરુગમ કો નહીં, એ સખલોં વિખવાદ. અં ૩. ધાતી ડુંગર આઠા અતિ ઘણા, તુંજ દરિસણ જગનાથ; ધીઠાઈ કરી મારગ સંચડું, સેગૂં કોઈ ન સાથ. અં ૪. દરિસણ દરિસણ રટતો જો ફરે, તો રણ રોજ સમાન; જેહને પીપાસા હો અમૃત પાનની, કિમ ભાંજે વિષયાન.

અં ૫. તરસ ન આવે હો મરણ જીવન તણા, સીંચે જે દરિસણ કાજ; દરિસણ
ફલલ સુલલ કૃપા થકી, આનંદધન મહારાજ. અં ૬.

૫ શ્રી સુમતિ જિનનું સ્તવન

સુમતિ ચરણકજ આતમ અરપણા, દરપણુ જિમ અવિકાર; સુગ્યાની, મતિ તર-
પણુ બહુ સમ્મત જાણિયે, પરિસરપણુ સુવિચાર. સુગ્યાની. ૧. ત્રિવિધ સકલ તનુ ધર
ગત આતમા, બહિરાતમ ધુરી ભેદ; સુગ્યાની, બીજે અંતર આતમ તીસરો, પરમાતમ
અવિચ્છેદ. સુગ્યાની. ૨. આતમબુદ્ધે કાયાદિકે ગ્રહ્યો, બહિરાતમ અધરૂપ; સુગ્યાની, કાયાદિકેનો
હો સાખી ધર રહ્યો, અંતર આતમ રૂપ સુગ્યાની. ૩. જ્ઞાનાનંદે હો પૂરણુ પાવનો, વજિંત
સકલ ઉપાધિ; સુગ્યાની, અર્તીદ્રિય ગુણગણુમણિ આગરુ, એમ પરમાતમ સાથ.
સુગ્યાની. ૪. બહિરાતમ તણુ અંતર આતમા, રૂપ થઈ ધિર ભાવ; સુગ્યાની, પરમાતમનું
હો આતમ ભાવવું, આતમ અર્પણુ દાવ. સુગ્યાની. ૫. આતમ અર્પણુ વસ્તુ વિચારતાં, ભરમ
ટળે મતિ દોષ; સુગ્યાની, પરમ પદારથ સંપત્તિ સંપળે, આનંદધન રસ પોષ. સુગ્યાની. ૬.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભ જિન સ્તવન

પદ્મપ્રભ જિન તુજ મુજ આંતરુ રે, કિમ ભાંજે ભગવંત; કમંવિપાકે કારણુ જોઈને
રે, કોઈ કહે મતિમંત. પદ્મં ૧. પયઈ, ઠિઈ, અણુભાગ, પ્રદેશથી રે, મૂલ ઉત્તર બિહું
ભેદ; ઘાતી, અઘાતી હો બંધોદય ઉદ્ધીરણા રે, સત્તા કમં વિચ્છેદ. પદ્મં ૨. કનકોપલ-
વત્ પયઈ પુરુષ તણી રે, જોડી અનાદિ સ્વભાવ; અન્ય સંજોગી જિહાં લગે આતમા
રે, સંસારી કહેવાય. પદ્મં ૩. કારણુ જોગે હો બાંધે બંધને રે, કારણુ મુગતિ મૂકાય;
આશ્રવ સંવર નામ અનુક્રમે રે, હેય ઉપાદેય સુણાય. પદ્મં ૪. યુંજનકરણુ હો અંતર
તુજ પડ્યો રે, ગુણુ કરણુ કરી ભંગ; અંધ યુક્તિ કરી પંડિતજન કહ્યો રે, અંતર
ભંગ સુઅંગ. પદ્મં ૫. તુજ મુજ અંતર અંતર ભાંજશે રે, વાજશે મંગલ તૂર; જીવ
સરોવર અતિશય વાધશે રે, આનંદધન રસપૂર. પદ્મં ૬.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વ જિન સ્તવન

શ્રી સુપાર્શ્વજિન વંદિએ, સુખસંપત્તિનો હેતુ; લલના. શાંત સુધારસ જલનિધિ,
ભવસાગર માંહે સેતુ. લલના. થીં ૧. સાત મહાભય ટાલતો, સમમ જિનવર દેવ;
લલના. સાવધાન મનસા કરી, ધારો જિનપદ સેવ. લલના. શ્રીં ૨. શિવશંકર જગદ્દી-
શ્વરુ, ચિદાનંદ ભગવાન; લલના. જિન અરિહા તીર્થંકરુ, જ્યોતિસરૂપ અસમાન.
લલના. શ્રીં ૩. અલખ નિરંજન વચ્છલુ, સકલ જંતુ વિસરામ; લલના; અભયદાન
દાતા સદા, પૂરણુ આતમરામ. લલના. ૪. વીતરાગ મદ કલપના, રતિ અરતિ ભય-
સોગ; લલના. નિંદ્રા તંદ્રા દુરદશા, રહિત અખાધિત યોગ. લલના. શ્રીં ૫. પરમપુરુષ
પરમાતમા, પરમેશ્વર પરધાન; લલના. પરમ પદારથ પરમેષ્ઠિ, પરમદેવ પરમાન; લલના.
શ્રીં ૬. વિધિ વિરંચિ વિશ્વંભરુ, હૃષિકેશ જગનાથ; લલના. અઘહર અઘમોચન
ધણી, મુક્તિ પરમપદ સાથ. લલના. શ્રીં ૭. ક્ષેમ અનેક અભિધા ધરે, અનુભવ

ગમ્ય વિચાર; લલના જેહ જણે તેહને કરે, આનંદધન અવતાર લલના. શ્રીં ૮.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન સ્તવન.

દેખણુ દે રે, સખિં મુને દેખણુ દે, ચંદ્રપ્રભુ મુખ ચંદ્ર, સખિં ઉપશમ રસને
કંદ; સખિં સેવે સુરનર ઈંદ્ર, સખિં ગત કલિમય દુઃખ દંદ. સખિં ૧. સુહુમ
નિગોદે ન દેખિયો, સખિં બાહર અતિહિ વિશેષ; સખિં પુકવી આઉ ન લેખિયો, સખિં
તેઉ વાઉ ન લેશ. સખિં ૨. વનસ્પતિ અતિ ઘણુ દિહા સખિં દીઠે નહીં દીઠાર;
સખિં મિતિ ચઉરિંદી જલલિહા, સખિં ગત સંન પણુ ધાર. સખિં ૩. સુર તિરિ
નિરય નિવાસમાં સખિં મનુજ અનારજ સાથ, સખિં અપજજતા પ્રતિભાસમાં, સખિં
ચતુર ન અઠિયો હાથ. સખિં ૪. ઇમ અનેક થલ જાણિયે, સખિં દરિસણુ વિણુ જિન-
દેવ; સખિં આગમથી મતિ આણિયે, સખિં કીજે નિર્મલ સેવ. સખિં ૫. નિર્મલ
સાધુ ભગતિ લહી, સખિં યોગ અવંચક હોય; સખિં કિરિયા અવંચક તિમ સહી,
સખિં ફલ અવંચક જોય સખિં ૬. પ્રેરક અવસર જિનવરુ, સખિં મોહનીય ક્ષય
ભય; સખિં કામિતપૂરણુ સુરતરુ, સખિં આનંદધન પ્રભુ પાય. સખિં ૭.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન.

સુવિધિ જિણેસર પાય નમીને, શુભ કરણી એમ કીજે રે; અતિ ઘણો ઉલટ
અંગ ધરીને, પ્રહુ ભઠી પૂજી રે. સું ૧. દ્રવ્યભાવ શુચિભાવ ધરીને, હુરખે જેહરે
જઈએ રે; હહ તિગ પણુ અહિગમ સાચવતાં, એકમના ધાર થઈએ રે. સું ૨. કુસુમ
અક્ષત વર વાસ સુગંધી, ધૂપ દીપ મન સાખી રે. અંગપૂજા પણુ લેહ સુણી ઇમ, શુરુ
મુખ આગમ ભાખી રે. સું ૩. એહનું ફલ હોય લેહ સુણીજે, અનંતર ને પરંપર રે;
આણાપાલણુ ચિત્તપ્રસન્ની, સુગતિ સુગતિ સુરમંદિર રે. સું ૪. ફલ અક્ષત વરે ધૂપ
પઈવો, ગંધ નૈવેદ્ય ફલ જલ ભરી રે; અંગ અંગ્રપૂજા મળી અહવિધ, ભાવે ભવિક
શુભગતિ વરી રે. સું ૫. સત્તર લેહ એકવીસ પ્રકારે, અઠોત્તર શત લેહે રે; ભાવપૂજા
ખહુવિધ નિરધારી, હોહગ દુર્ગતિ છેદે રે. સું ૬. તુરિય લેહ પડિવત્તી પૂજા, ઉપશમ ખીણુ
સંગોગી રે; અહહા પૂજા ઇમ ઉત્તરાધ્યયણે, ભાખીકેવલભોગી રે. સું ૭. ઇમ પૂજા ખહુ લેહ
સુણી ને, સુખદાયક શુભ કરણી રે; ભવિક ભવ કરશે તે લહેશે, આનંદધન પદધરણી રે. સું ૮.

૧૦ શ્રી શીતલજિન સ્તવન

શીતલ જિનપતિ લલિત ત્રિભંગી, વિવિધ ભંગી મન મોહે રે; કરુણા કોમલતા
તીક્ષ્ણતા, ઉદાસીનતા મોહે રે. શીં ૧. સર્વ જંતુ હિતકરણી કરુણા, કમં વિદારણુ
તીક્ષ્ણુ રે; હાન દાન રાહત પરિણામી, ઉદાસીનતા વીક્ષણુ રે. શીં ૨. પરદુઃખ છેદન
ઇચ્છા કરુણા, તીક્ષ્ણુ પરદુઃખ રીજે રે; ઉદાસીનતા ઉભય વિલક્ષણુ, એક કામે કેમ સીજે
રે. શીં ૩. અભયદાન તેમ લક્ષણુ કરુણા, તીક્ષ્ણુતા ગુણુ ભાવે રે; પ્રેરણુ વણુ કૃત ઉદાસીનતા,
ઇમ વિરોધ મતિ નાવે રે. શીં ૪. શક્તિ વ્યક્તિ ત્રિભુવન પ્રભુતા, નિર્ગંથતા સંયોગે રે;
યોગી ભોગી વક્તા મૌની, અનુપયોગી ઉપયોગે રે. શીં ૫. ઇત્યાદિ ખહુભંગ ત્રિભંગી,

અમત્કાર ચિત્ત હેતી રે; અચરિત્કારી ચિત્તવિચિત્તા, આનંદધન પદ હેતી રે. શીં ૧.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસ જિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિન અંતરબામી, આતમરામી નામી રે; અધ્યાતમ મત પૂરણ પામી, સહજ સુગતિ ગતિ ગામી રે. શ્રીં ૧. સયલ સંસારી ઈંદ્રિયરામી, સુનિ ગુણુ આતમરામી રે, મુખ્યયણે જે આતમરામી, તે કેવળ નિઃકામી રે. શ્રીં ૨. નિજસ્વરૂપે જે કિરિયા સાધે, તેહ અધ્યાતમ લહિયે રે; જે કિરિયા કરી ચઉગતિ સાધે, તે ન અધ્યાતમ કહિયે રે. શ્રીં ૩. નામઅધ્યાતમ ઠવણુઅધ્યાતમ, દ્રવ્યઅધ્યાતમ છંડો રે; ભાવઅધ્યાતમ નિજગુણુ સાધે, તે તેહશું રહ મંડો રે. શ્રીં ૪. શબ્દ અધ્યાતમ અરથ સુણીને, નિર્વિકલ્પ આદરને રે; શબ્દ અધ્યાતમ ભજના બાણી, દાન ગ્રહણુ મતિ ધરને રે. શ્રીં ૫. અધ્યાતમ જે વસ્તુ વિચારી, બીજા બાણુ લખાસી રે; વસ્તુગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદધન મતવાસી રે. શ્રીં ૬.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન

વાસુપૂજ્ય જિન ત્રિભુવન સ્વામી, લનનામી પરિણામી રે; નિરાકાર સાકાર સચેતન, કરમ કરમફલ કામી રે. વાસું ૧. નિરાકાર અલેહ સંબ્રાહ્મક, લેહબ્રાહ્મક સાકારો રે; દર્શન જ્ઞાન હુલેહ ચેતના, વસ્તુગ્રહણુ વ્યાપારો રે. વાસું ૨. કર્તા પરિણામી પરિણામી, કર્મ જે જીવે કરિયે રે; એક અનેક રૂપ નયવાદે, નિયતે નય અનુસરિયે રે. વાસું ૩. દુઃખ સુખ રૂપ કરમફલ બાણો, નિશ્ચય એક આનંદો રે; ચેતનતા પરિણામ ન ચૂકે, ચેતન કહે જિનચંદો રે. વાસું ૪. પરિણામી ચેતન પરિણામો, જ્ઞાન કરમફલ ભાવી રે; જ્ઞાન કરમફલ ચેતન કહિયે, લેને તેહ મનાવી રે. વાસું ૫. આતમજ્ઞાની શ્રમણુ કહાવે, બીજા તે દ્રવ્યલિંગી રે; વસ્તુગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદધન મત સંગી રે. વાસું ૬.

૧૩ શ્રી વિમલ જિન સ્તવન

દુખ દોહુગ દુરે ટલ્યાં રે, સુખસંપદ ચું લેટ; ધીંગ ધણી માથે કિયો રે, કુણુ ગંજે નર ખેટ. વિમલ જિન હીકાં લોચણુ આજ, મહારાં સિંધ્યાં વંછિત કાજ. ૧. ચરણુકમલ કમલા વસે રે, નિર્મલ ચિર પદ દેખ; સમલ અચિરપદ પરિહરી રે, પંકજ પામર પેખ. વિમલ ૨. મુજ મન તુજ પદ પંકજે રે, લીનેા ગુણુ મકરંદ; રંક ગણે મંદરધરા રે, ઈંદ્ર ચંદ નાગિંદ. વિમલ ૩. સાહિખ સમરથ તું ધણી રે, પામ્યો પરમ ઉદાર; મન વિસરામી વાલહો રે, આતમયો આધાર વિમલ ૪. દરિસણુ હીકે જિન તણુ રે, સંશય ન રહે વેધ; દિનકર કરમર પસરંતા રે, અધકાર પ્રતિષેધ. વિમલ ૫. અભિયલરી મૂરતિ રચી રે; ઉપમા ન ઘટે કોય; શાંત સુધારસ ઝીલતી રે, નિરખત તૃપ્તિ ન હોય. વિમલ ૬. એક અરજ સેવક તણી રે, અવધારો જિનદેવ; કૃપા કરી મુજ હીજીએ રે આનંદધન પદ સેવ. વિમલ ૬.

૧૪ અનંત જિન સ્તવન

ધાર તરવારની સોહલી દોહલી, ચઉદમા જિન તણી ચરણુ સેવા; ધારપર નાચતાં દેખ

ખાજીમરા, સેવના ધાર પર રહે ન દેવા. ધાર૦ ૧. એક કહે સેવિયે વિવિધ કિરિયા કરી, ફલ અનેકાંત લોચન ન દેખે; ફલ અનેકાંત કિરિયા કરી ખાપણ, રડવડે ચાર ગતિ માંહે લેખે. ધાર૦ ૨. ગચ્છના લેદ બહુ નયણુ નિહાલતાં; તત્તવની વાત કરતાં ન લાજે; ઉદર-બરણાદિ નિજ કાજ કરતાં થકાં, મોહુ નડિયા કલિકાલ રાજે. ધાર૦ ૩. વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર જૂઠો કહ્યો, વચન સાપેક્ષ વ્યવહાર સાચો; વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર સંસાર ફલ, સાંભળી આહરી કાંઈ રાચો. ધાર૦ ૪. દેવ ગુરુ ધર્મની શુદ્ધિ કહો કેમ રહે, કેમ રહે શુદ્ધ શ્રદ્ધાન આણો; શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વિણુ સર્વ કિરિયા કહી, છાર પર લીંપણુ તેહ જાણો. ધાર૦ ૫. પાપ નહીં કોઈ ઉત્સૂત્ર ભાષણુ જિરયો, ધર્મ નહીં કોઈ જગ સૂત્ર સરિયો; સૂત્ર અનુસાર જે ભવિક કિરિયા કરે, તેહતું શુદ્ધ ચારિત્ર પરિયો. ધાર૦ ૬. એહ ઉપદેશનો સાર સંક્ષેપથી, જે નરા ચિત્તમાં નિત્ય ધ્યાવે; તે નરા દિવ્ય બહુ કાલ મુખ અનુભવી, નિયત આનંદધન રાજ પાવે. ધાર૦ ૭.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ સ્તવન

ધર્મજિનેશ્વર ગાઉ રંગથું, ભંગ મ પડશે હો પ્રીત જિનેશ્વર. બીજો મનમંદિર આણું નહીં, એ અમ કુલવટ રીત જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૧. ધરમ ધરમ કરતો જગ સહુ કિરે, ધરમ ન જાણે હો મર્મ જિનેશ્વર. ધરમ જિનેશ્વર ચરણુ શ્રદ્ધા પછી, કોઈ ન ખાંધે હો કર્મ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૨. પ્રવચન અંજન જો સદ્ગુરુ કરે, દેખે પરમ નિધાન જિનેશ્વર. હૃદય નયન નિહાલે જગધણી, મહિમા મેરુ સમાન જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૩. દોડત દોડત દોડત દોડિયો, જેતી મનની રે દોડ જિનેશ્વર. પ્રેમ પ્રતીત વિચારો હું કહી. ગુરુગમ લેજો રે જોડ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૪. એક પળી કેમ પ્રીતિ પરવડે, ઉભય મિલ્યા હોવે સંધિ જિનેશ્વર. હું રાગી હું મોહે કંદિયો, તું નીરાગી નિરબંધ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૫. પરમ નિધાન પ્રગટ મુખ આગલે, જગત ઉલંઘી હો બય જિનેશ્વર. જ્યોતિ વિના બુચ્ચો જગદીશની, અંધો અંધ પુલાય જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૬. નિર્મલ ગુણમણિ રોહણુબૂધરા, મુનિજન માનસ હંસ જિનેશ્વર. ધન્ય તે નગરી ધન્ય વેલા ઘડી, માતપિતા કુલ વંશ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૭. મન મધુકર વર કર જોડી કહે, પદકજ નિકટ નિવાસ જિનેશ્વર. ધનનામી આનંદધન સાંભલો, એ સેવક અરદાસ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૮.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ જિન સ્તવન

શાંતિ જિન એક મુજ વિનતિ, સુણો ત્રભુવનરાય રે; શાંતિ સરૂપ કિમ જાણિયે, કહો મન કિમ પરખાય રે. શાં ૧. ધન્ય તું આતમ જેહને, એહવો પ્રક્ષ અવકાશ રે; ધીરજ મન ધરી સાંભલો, કહું શાંતિ પ્રતિભાસ રે. શાં ૨. ભાવ અવિશુદ્ધ સુવિ-શુદ્ધ જે, કહ્યા જિનવર દેવ રે; તે તેમ અવિતથ સદ્દે, પ્રથમ એ શાંતિપદ સેવ રે. શાં ૩. આગમધર ગુરુ સમકિતી, કિરિયા સંવર સાર રે; સંપ્રદાયી અવંચક સદા, શુભિ અનુભવાધાર રે. શાં ૪. શુદ્ધ આલંબન આહરે, તણુ અવર જંબલ રે; તામસી વૃત્તિ સવિ પરિહરે, ભજે સાત્ત્વકી સાલ રે. શાં ૫. ફલ વિસંવાદ જેહમાં નહીં, શબ્દ તે અર્થ સંબંધી રે; સકલ નયવાદ વ્યાપી રહ્યો, તે શિવસાધન સંધી રે. શાં ૬. વિધિ

પ્રતિષેધ કરિ આતમા, પહારથ અવરોધ રે. પ્રહુલ્ય વિધ મહાજને પરિમહો, ઇશ્યો આગમે
 યોધ રે. શાં ૭. હુષ્ટ જન સંગતિ પરિહરી, ભજે સુગુરુ સંતાન રે; ભેગ સામથ્ય
 ચિત્ત ભાવ જે, ધરે મુગતિ નિહાન રે. શાં ૮. માન અપમાન ચિત્ત સમગણે, સમગણે
 કનક પાપાણ્ય રે; વંદક નિદક સમગણે, ઇશ્યો હોયે તું જાણ્ય રે. શાં ૯. સર્વ જગજીવુંને
 સમ ગણે, સમગણે તુલ્ય મણિ ભાવ રે; મુક્તિ સંસાર ખેડ સમ ગણે, મુણે ભવજલ-
 નિધિ નાવ રે. શાં ૧૦. આપણો આનમભાવ જ. એક ચેતના ધાર રે; અવર સવિ
 સાથ સયોગથી, એહ નિજ પરિકર સાર રે. શાં ૧૧. પ્રભુ મુખથી એમ સાંભલી, કહે
 આતમશમ રે; તાહરે દરિશણે નિસ્તર્યો, મુગ સીધાં સવિ કામ રે. શાં ૧૨. અહો
 અહો હું મુજને કહું, નમો મુજ નમો મુજ રે; અમિત ફલ જ્ઞાન જ્ઞાતારની, જેહની ભેટ
 થઈ તુજ રે. શાં ૧૩. શાંતિ સરૂપ સંજ્ઞેપથી, કહ્યો નિજ પર રૂપ રે; આગમમાંકે
 વિસ્તર ઘણો, કહ્યો શાંતિ જિનભૂપ રે. શાં ૧૪. શાંતિ સરૂપ એમ ભાવશે, ધરી શુંક
 પશ્ચિધાન રે; આનંદધન પદ પામશે, તે લહેશે જહું માન રે. શાં ૧૫.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન

કુંથુજિન મનડું કિમ હી ન બાજે હો, કુંથુજિનં જિમ જિમ જતન કરીને
 રાખું, તિમ તિમ અલગું બાજે હો. કુંથું ૧. રજની વાસર વસતી ઉજજક, ખંચણ
 પાયાલે જાય; સાપ ખાય ને મુખડું યોથું; એહ ઉખાણો ન્યામ હો. કુંથું ૨. મુગતિતણા
 અભિલાષી તપિયા, જ્ઞાન ને ધ્યાન અભ્યાસે; વયરીડું કાંઈ એહવું ચિંતે, નાખે અવલે
 પાસે હો. કુંથું ૩. આગમ આગમધરને હાથે, નાવે કિણવિધ આંકું; કિહાં કણે જે
 હટ કરો હટકું તો, વ્યાલતણી પરે વાંકું હો. કુંથું ૪. જે ઠગ કહું તો ઠગવું ન હેણું,
 શાહુકાર પણ નાહી; સર્વમાંકે ને સહુથી અલગું, એ અચરિજ મનમાંહી હો. કુંથું ૫.
 જે જે કહું તે જ્ઞાન ન ધારે, આપમતે રહે કાલો; સુર નર પડિતજન સમજાવે, સમજે
 ન માહરો સાલો હો. કુંથું ૬. મેં જાણ્યું એ વિંગ નયુંસક, સકલ મરદને ઠેલે;
 ખીજ વાતે સમરથ છે નર, એહને કોઈ ન જેલે હો. કુંથું ૭. મન સાધ્યું તેણે સઘડું
 સાધ્યું, એહ વાત નહીં ખોટી; એમ કહે સાધ્યું તે નવિ માનું, એક હી વાત છે મેટી
 હો. કુંથું ૮. મનડું દુરાસધ્યતે વશ આણ્યું, તે આગમથી મતિ આણું; આનંદધન
 પ્રભુ માહરું આણો, તો સાચું કરી જાણું હો. કુંથું ૯.

૧૮ શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન

ધરમ પરમ અરનાથનો, કેમ જાણું ભગવંત રે; સ્વપર સમય સમજાવિયે,
 મહિમાવંત મહંત રે, ધરમં ૧. શુદ્ધાતમ અનુભવ સદા, સ્વસમય એહ વિલાસ રે;
 પરખડી છાંહડી જે પડે, તે પરસમય નિવાસ રે. ધરમં ૨. તારા નક્ષત્ર પ્રહ અંદ્રની,
 જ્યેતિ દિનેશ મોહાર રે; દર્શન જ્ઞાન ચરણ થકી, શક્તિ નિબતમ ધાર રે ધરમં ૩.
 ભારી પીળો ચીકણો, કનક અનેક તરંગ રે; પર્યાયદષ્ટિ ન હીજિયે, એક જ કનક અભંગ
 રે. ધરમં ૪. દરશન જ્ઞાન ચરણ થકી, અલખ સરૂપ અનેક રે; નિવિંકકપરસ
 પીજિયે, શુદ્ધ નિરંજન એક રે. ધરમં ૫. પરમારથ પંથ જે કહે, તે રજે એક

તંત રે; વ્યવહારે લખ જે રહે, તેહના લેહ અનંત રે. ધરમં ૬. વ્યવહારે લખ દોહિલો, કાંઈ ન આવે હાથ રે; શુદ્ધ નય થાપના સેવતાં, નવિ રહે દુવિધા સાથ રે. ધરમં ૭. એકપણી લખ પ્રીતિની, તુમ સાથે જગનાથ રે, કૃપા કરીને રાખજો, ચરણ તળે મહી હાથ રે. ધરમં ૮. ચક્રી ધરમ તીરથતણા, તીરથ ફલ તતસાર રે; તીરથ સેવે તે લહે, આનંદધન નિરધાર રે. ધરમં ૯.

૧૯ શ્રી મલિલ જિન સ્તવન

સેવક કિમ અવગણ્યે હો, મલિલ જિન ! એ અખ શોભા સારી; અવર જેહને આદર અતિ દીએ, તેહને મૂલ નિવારી હો. મં ૧. જ્ઞાનસ્વરૂપ અનાદિ તમારું, તે લીધું તુમે તાણી; જુઓ અજ્ઞાન દશા રીસાવી, જાતાં કાણુ ન આણી હો. મં ૨. નિદ્રા સુપન ઉભગરતા, તુરિય અવસ્થા આવી; નિદ્રા સુપન દશા રીસાણી, જાણી ન નાથ મનાવી હો. મં ૩. સમકિત સાથે સગાઈ કીધી, સ્વપરિવારશું ગાદી, (મથ્યામતિ અપરાધણુ જાણી, ધરથી બાહિર કાઢી હો. મં ૪. હાસ્ય અરતિ રતિ શોક દુગંછા, ભય પામર કરસાલી; નોકધાય શ્રેણી ગજ ચઠતાં, શ્વાન તણી ગતિ ગાલી હો. મં ૫. રાગ દ્વેષ અવિરતિની પરિણુતિ, એ ચરણમોહના યોધા; વીતરાગ પરિણુતિ પરિણુમતાં, ઉઠી નાકા યોધા હો. મં ૬. વેદોદય કામા પરિણુમા, કામ્યકરમ સહુ ત્યાગી; નિકામી કરુણારસ સાગર, અનંતચતુષ્ક પદ પાગી હો. મં ૭. દાન વિધન વારી સહુ જનને, અભયદાન પદ ઠાતા; લાલ વિધન જગ વિધન નિવારક, પરમ લાલ રસ માતા હો. મં ૮. વિયં વિધન પડિત વીયે હણી, પૂરણુ ભોગ પઠવી યોગી; ભોગોપભોગ દોય વિધન નિવારી, પૂરણુ ભોગ સુભોગી હો. મં ૯. એમ અઠાર રૂપણુ વર્જિંત તનુ, મુનિજન વૃંદે ગાયા; અવિરતિ રૂપક દોષ નિરૂપણુ, નિરૂપણુ મન ભાયા હો. મં ૧૦. ઇણુવિધ પરખી મનવિસરામી, જિનવર ગુણુ જે ગાવે; દીનબંધુની મહેર નજરથી, આનંદધન પદ પાવે હો. મં ૧૧.

૨૦. શ્રી મુનિસુપ્રત જિન સ્તવન.

મુનિસુપ્રત જિનરાજ, એક મુજ વિનતિ નિમુણો. મુનિં આતમતત્ત્વ કયું જાણ્યું જગતશુરુ, એહ વિચાર મુજ કહિયો; આતમતત્ત્વ જાણ્યાવિણુ નિમંલ, ચિત્ત સમાધિ નવિ લહિયો. મું ૧. કોઈ અખંધ આતમ તત મને, (કરિયા કરતો દીસે; ક્રિયાતણું ફલ કહે; કુણુ ભોગવે, ઇંમ પૂછ્યું ચિત્ત રીસે, મું ૨. જડચેતન એ આતમ એક જ, સ્થાવર જંગમ સરિખો; દુઃખ સુખ સંકર રૂપણુ આવે, ચિત્ત વિચારી જે પરિખો. મું ૩. એક કહે નિત્ય જ આતમ તત, આતમ દરિસણુ લીનો; કૃતવિનાશ અકૃતાગમ રૂપણુ, નવિ જેખે મતિહીણો. મું ૪. સૌગત મત રાગી કહે વાદી, ક્ષણિક એ આતમ જાણો; અંધ મોહ સુખ દુઃખ નવિ ઘટે, એહ વિચાર મન આણો. મું ૫. ભૂત ચતુષ્ક વર્જિંત આતમ તત, સત્તા અલગી ન ઘટે; અંધ શકટ જે નજર ન જેખે, તો શું કીજે શકટે. મું ૬. એમ અનેકવાદી મત વિજમ, સંકટ પડિયો ન લહે; ચિત્ત સમાધિ તે માટે પૂછું, તુમ વિણુ તત કોઈ ન કહે. મું ૭. વલ્લવું જગશુરુ ઇણુપરે ભાખે, પક્ષપાત સખ છંડી; રાગ દ્વેષ મોહ પખ વર્જિંત, આતમશું રહ મંડી. મું ૮. આતમ ધ્યાન

કરે જો કોઈ, સો ફિર ઈશુમે' નાવે: વાગ્બલ ળીભુ' સહુ જાણે, એહ તત્વ ચિત્ત ચાવે. મું ૯. જેણે વિવેક ધરિ એ પખ ગ્રહિયો, તે તતજ્ઞાની કહિયે: શ્રીમુનિમુવત કૃપા કરે તો, આનંદધન પદ લહિયે. મું ૧૦.

૨૧. શ્રી નમિનાથ જિન સ્તવન.

૫૮ દરિસણુ જિનઅંગ ભણીજે, ન્યાય ૫૪ંગ જો સાધે રે; નમિ જિનવરના ચરણુ ઉપાસક, ૫૮ દરિસણુ આરાધે રે. ૫૮૦ ૧. જિન સુરપાદયાય વખાણો, સાંખ્ય યોગ દોય ભેદે રે; આતમ સત્તા વિવરણુ કરતાં, લહો દુગ અંગ અદેખે રે. ૫૮૦ ૨. ભેદ અભેદ મુગત મીમાંસક, જિનવર દોય કર ભારી રે; લોકલોક અવલંબન ભજિયે, ગુરુગમથી અવધારી રે. ૫૮૦ ૩. લોકાયતિક કૃપ જિનવરની, અંશ વિચાર જો કીજે રે; તત્વ-વિચાર સુધારસ ધારા, ગુરુગમ વિષુ કેમ પીજે રે. ૫૮૦ ૪. જૈન જિનેશ્વર વર ઉત્તમ અંગ, અંતરંગ બહિરંગે રે; અક્ષર ન્યાસ ધરા આરાધક, આરાધે ધરી સંગે રે. ૫૮૦ ૫. જિનવરમાં સઘળાં દરશન છે, દશને જિનવર ભજના રે; સાગરમાં સઘળી તટિની સહી, તટિનીમાં સાગર ભજના રે. ૫૮૦ ૬. જિનસ્વરૂપ થઈ જિન આરાધે, તે સહી જિનવર હોવે રે; ભૂંગી ઇલિકાને ચટકાવે, તે ભૂંગી જગ જોવે રે. ૫૮૦ ૭. ચૃષ્ટિ ભાબ્ય સૂત્ર નિયુક્તિ, વૃત્તિ પરંપર અનુભવ રે; સમયપુરુષના અંગ કહ્યાં એ, જે છેદે તે હુલવ રે. ૫૮૦ ૮. મુદ્રા ળીજ ધારણા અક્ષર, ન્યાસ અરથ વિનિયોગે રે; જે ધ્યાવે તે નવિ વંચિજે, ક્રિયા અવચક ભોગે રે. ૫૮૦ ૯. શ્રુત અનુસાર વિચારી યોહુ; સુગુરુ તથાવિધ ન મિલે રે; કિરિયા કરી નવિ સાધી શકીએ, એ વિખવાદ ચિત્ત સઘળે રે. ૫૮૦ ૧૦. તે માટે જીભા કરનેડી, જિનવર આગલ કહિયે રે; સમય ચરણુ સેવા શુદ્ધ દેજે, જેમ આનંદધન લહિયે રે ૫૮૦ ૧૧.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવન

અષ્ટ ભવાંતર વાલહી રે, તું મુજ આતમરામ; મુગતિ સ્ત્રીશું આપણે રે, સગ પણુ કોઈ ન કામ. મનરાવાલા તું મુજ આતમરામ. ૧. ધર આવો હો વાલમ ધર આવો, મારી આશાના વિસરામ; રથ ફેરો હો સાજન રથ ફેરો, સાજન મારા મનરા મનેરથ સાથ. મન ૨. નારી પખો શો નેહલો રે, સાચ કહે જગનાથ; ઇશ્વર અરધંગે ધરી રે, તું મુજ જાલે ન હાથ. મન ૩. પશુજનની કરુણા કરી રે, આણી હૃદય વિચાર; માણસની કરુણા નહીં રે, એ કુણુ ધર આચાર. મન ૪. પ્રેમ કલપતરુ છેદિયો રે, ધરિયો જોગ ધતૂર; અતુરાધરો કુણુ કહો રે, ગુરુ મિલિયો જગસૂર. મન ૫. મારું તો એમાં કહીં નહીં રે, આપ વિચારો રાજ; રાજસભામાં બેસતાં રે, કિસહી બધશી લાજ. મન ૬. પ્રેમ કરે જગજન સહુ રે, નિર્વાહિ તે ઝોર; પ્રીત કરીને છોડી દે રે, તેહ શું ન ચાલે જોર. મન ૭. જે મનમાં એહવું હવું રે, નિસપતિ કરત ન જાણુ; નિસપતિ કરીને છાંડતાં રે, માણસ હુવે નુકશાન. મન ૮. દેતા દાન સંવત્સરી રે, સહુ લહે વંછિત પોષ; સેવક વંછિત નવિ લહે રે, તે સેવકનો દોષ. મન ૯. સખી કહે એ સામજો રે, હું કહું લક્ષણુ સેત; ઈશુ લક્ષણુ સાચી સખી રે, આપ વિચારો

હેત. મન૦ ૧૦. રાગી શુ' રાગી સહુ રે, વૈરાગી શુ' શ્યો રાગ ? રાગ વિના કિમ ક્ષાપવો રે, સુખતિ સુંદરી માગ. મન૦ ૧૧. એક ગુહ્ય ઘટતું નથી રે, સઘળા જાણે લોગ; અનેકાંતિક લોગવો રે, બ્રહ્મચારી ગત રોગ. મન૦ ૧૨. જિણુ જોગી તુમને જોઉં રે, તિણુ જોગી જીવો રાજ; એક વાર મુજને જીવો રે, તો સીજે મુજ કાજ. મન૦ ૧૩. મોહ દશા ધરી ભાવના રે, ચિત્ત લહે તત્ત્વ વિચાર; વીતરાગતા આદરી રે, પ્રાણનાથ નિરધાર. મન૦ ૧૪. સેવક પણ તે આદરે રે, તો રહે સેવક મામ; આશય સાથે આઢીએ રે, એહી જ રૂડું ધામ. મન૦ ૧૫. ત્રિવિધ યોગ કરી આદર્યો રે, નેમિનાથ ભરધાર; ધારણુ પોષણુ તારણો રે, નવરસ સુગતા હાર. મન૦ ૧૬. કારણુ રૂપી પ્રભુ મળ્યો રે, ત્રણ્યો ન કાજ અકાજ; કૃપા કરીમુજ હીજીએ રે, આનંદઘન પદ રાજ. મન૦ ૧૭.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

ધ્રુવ પદ સમી હો સ્વામી માહરા, નિકામી ગુણુ રાય; સુગ્યાની. નિજ ગુણુ કામી હો પામી તું ધણી. ધ્રુવ આશમી હો થાય. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૧. સર્વ વ્યાપી કહો સર્વ જાણુ-ગણુ, પર પરિણુમન સ્વરૂપ; સુ૦ પરરૂપે કરી તત્ત્વપણુ નહીં, સ્વસત્તા ગિદ્ગુપ. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૨. જ્યે અનેકે હો જ્ઞાન અનેકતા, જલ ભાજન રવિ જેમ; સુ૦ દ્રવ્ય એકત્વપણુ ગુણુ એકતા, નિજપદ રમતા હો ખેમ. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૩. પર જ્યેત્રે ગત જ્યેત્રે જાણુવે, પરજ્યેત્રે થયું જ્ઞાન; સુ૦ આસ્તપણુ નિજજ્યેત્રે તુમે કહો, નિમંલતા ગુણુમાન. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૪. જ્યે વિનાશો હોય જ્ઞાન વિનિશ્ચર, કાલ પ્રમાણુ રે થાય; સુ૦ સ્વકાલે કહી સ્વસત્તા સદા, તે પર રોતે ન જાય. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૫. પરલાવે કરી પરતા પ્રામતા, સ્વસત્તા ચિર કાણુ; સુ૦ આત્મચતુષ્કમથી પરમાં નહીં. તો કિમ સહુનો રે જાણુ. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૬. અશુભ લઘુ નિજ ગુણુને દેખતાં, દ્રવ્ય સકલ દેખાંત; સુ૦ સાધારણુ ગુણુની સાધમ્યતા, હર્ષણુ જલ દેખાંત. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૭. શ્રી પારસજિન પારસ રસ સમો, પણ ઈહાં પારસ નાંહિ; સુ૦ પૂરણુ રત્નીઓ હો નિજગુણુ પરસમાં, આનંદઘન મુજ માંહિ. સુ૦ ધ્રુવ૦ ૮.

૨૪. શ્રી મહાવીર જિન સ્તવન.

વીરજિનેશ્વર ચરણે લાગુ', વીરપણુ તે માગુ' રે; મિથ્યા મોહ તિમિર ભય ભાગ્યું, જિત નગારે વાગ્યું રે. વીર૦ ૧. છઉમથ વીર્ય લેશ્યા સંગે, અભિસર્પિષ જ મતિ અંગે રે; સૂક્ષ્મ થલ ક્રિયાને સંગે, યોગી થયો ઉમંગે રે. વીર૦ ૨. અસંગ્ય પ્રદેશે વીર્ય અસંગે, યોગ અસંગિત કાંગે રે; પુકૂલ ગણુ તેણે લેશું વિશેષે, યથાશક્તિ માત લેજે રે. વીર૦ ૩. ઉત્કૃષ્ટે વીર્યને વેસે, યોગ ક્રિયા નવી પેસે રે; યોગતણી ધ્રુવતાને લેસે, આતમશાક્ત ન ખેસે રે. વીર૦ ૪. કામ વીર્યવશે જેમ લોગી, તેમ આતમ થયો લોગી રે; સૂરપણે આતમ ઉપયોગી, થાય તેહ અયોગી રે. વીર૦ ૫. વીરપણુ તે આતમકાણે, જાણ્યું તુમચી વાણે રે; ધ્યાન વિનાણે શક્તિ પ્રમાણે, નિજ ધ્રુવ પદ પહિયાણે રે. વીર૦ ૬. અલંબન સાધન જે ત્યાગે, પર પરિણુતિને ભાગે રે; અક્ષય દર્શન જ્ઞાન વૈરાગે, આનંદઘન પ્રભુ જાગે રે. વીર૦ ૭.

શ્રી આનંદઘન સ્તવનાવલિ સંપૂર્ણ.

૬૦ ન્યાયવિશારદ ન્યાયાચાર્ય મહામહોપાધ્યાય-શ્રીમદ્ યશોવિજયજી
ગણિવર વિરચિત-સ્તવન. ચોવીશી-પહેલી

૧ શ્રી ઋષભદેવ જિન-સ્તવન

જગજીવન જગવાલહો, મરુદેવીનો નંદ લાલ રે; સુખ સીઠે સુખ ઉપજે, દરિ-
શણ અતિહી આણું. લાં ૧. આંખડી અંબુજ પાંખડી, અષ્ટમી શશિ સમ ભાલ; લાં
લાં વહન તે શારદ અંદલો, વાણી અતિહી રસાળ. લાં ૨. લક્ષણ અંગે વિરાજતાં,
અડહિય સહસ ઉદાર; લાં રેખા કર ચરણાદિકે, અભ્યંતર નહિ પાર. લાં ૩.
ધંદ્ર ચંદ્ર રવિ ગિરિ તણા, ગુણ લેષ ઘડીયું અંગ; લાં ભાગ્ય કિહાં થકી આવીયું, અચરિત્
એહ ઉત્તંગ. લાં ૪. ગુણ સઘળા અંગીકયાં, દૂર કયાં સવિ દોષ; લાં વાચક
જશવિજયે થુણ્યો, દેને સુખનો પોષ. લાં ૫.

૨ શ્રી અજિતનાથ જિન-સ્તવન

અજિતજિણુંદશ્યું પ્રીતડી, મુજ ન ગમે હો બીજનો સંગ કે; માલતી ફૂલે મોહીયો,
કિમ એસે હો બાવળ તરુ ભૂંગ કે. અં ૧. ગંગાજળમાં જે રમ્યા, કિમ છિલ્લર હો
રતિ પામે મરાળ કે; સરોવર જલધર જલ વિના, નવિ આહે હો જગ આતકબાળ કે. અં ૨.
કેકિલ કલક્રન્તિ કરે, પામી મંજરી હો પંજરી સહકાર કે; આછાં તરુઅર નાંવ
ગમે, ગિરુઆથું હો હોથે ગુણનો ખ્યાર કે. અં ૩. કમલિની દિનકર કર ગહે, વલી કુમુ-
દિની હો ધરે અંદશું પ્રીત કે; ગૌરી ગિરીશ ગિરિધર વિના, નવિ આહે હો કમળા
નિજ ચિત્ત કે. અં ૪. તિમ પ્રભુશ્યું મુજ મન રમ્યું. બીજશું હો નવિ આવે દાય કે;
શ્રીનયવિજય સુગુરુતણો, વાચક જશ હો નિત નિત ગુણ ગાય કે. અં ૫.

૩ શ્રી સંભવનાથ જિન-સ્તવન

સંભવ જિનવર વિનતિ, અવધારો ગુણજ્ઞાતા રે, આમી નહિ મુજ ખિજમતે, કાંદ્ય
હોરયો ફળજ્ઞાતા રે. સં ૧. કરનેડી ઉભો રહું, રાત દિવસ તુમ ધ્યાને રે; જે મનમાં આણો
નહિ, તે શું કહિયે છાને રે. સં ૨. ખોટ ખબને કો નહિ, દીજે વંછિત દાનો રે; કરુણ
નજર પ્રભુજી તણી, વાધે સેવક વાનો રે. સં ૩. કાળલગ્ધિ મુજ મતિ ગણો, ભાવલગ્ધિ
તુમ હાથે રે; લડથડતું પણ ગજ અમ્યું, ગાજે ગજવર સાથે રે. સં ૪. દેશ્યો તે તુમહી
ભલુ, બીજ તે નવિ યાયું રે; વાચક જશ કહે સાંધશું, ફળશે એ મુજ સાયું રે. સં ૫.

૪ શ્રી અભિનંદન જિન-સ્તવન

ઘીડી હો પ્રભુ ઘીડી જગગુરુ તુજ, મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ મોહન વેલડીલ; મીડી
હો પ્રભુ મીડી તાહરી વાણી, લાગે હો પ્રભુ લાગે જેસી શેલડીલ. ૧. જાણું હો પ્રભુ
જાણું જન્મ ક્યદ્ય, જે હું હો પ્રભુ જે હું તુમ સાથે નિદ્યોલ; સુરમણિ હો પ્રભુ
સુરમણિ પામ્યો હુદ્ય, આંગણે હો પ્રભુ આંગણે મુજ સુરતરુ ફળ્યોલ. ૨. જાગ્યા હો
પ્રભુ જાગ્યા પુણ્ય અંકુર, માગ્યા હો પ્રભુ મુહ માગ્યા પસા ફળ્યોલ; વૂઠા હો પ્રભુ વૂઠા
અમીરસ મેહ, નાકા હો પ્રભુ નાકા અશુભ શુભ દિન વળ્યોલ. ૩. જુખ્યાં હો પ્રભુ

બૂખ્યાં મિલ્યાં ઘૃતપૂર, તરસ્યાં હો પ્રભુ તરસ્યાં દિવ્યઉદક મિલ્યાં, થાક્યાં હો પ્રભુ થાક્યાં મિલ્યાં સુખપાલ, ચાહતાં હો પ્રભુ ચાહતાં સત્જન હેજે હુખ્યાં. ૪. દીવો હો પ્રભુ દીવો નિશા વન ગેહ, સાથી હો પ્રભુ સાથી થલે જળ નૌ મિલીજી; કલયુગે હો પ્રભુ કલિયુગે દુલ્લહો મુજ, હરિશય્ણ હો પ્રભુ હરિશય્ણ લહું આશા રૂપીજી. ૫. વાચક હો પ્રભુ વાચક જશ તુમ દાસ, વિનવે હો પ્રભુ વિનવે અભિનંદન સુણોજી; કષયે હો પ્રભુ કષયે મ દેશ્યોછેહ, દેને હો પ્રભુ દેને સુખ હરિશય્ણ તણોજી. ૬.

૫ શ્રી સુમતિનાથ જિન-સ્તવન

સુમતિનાથ ગુણશ્યું મિલીજી, વાધે મુજ મન પ્રીતિ; તેલખિંદુ જિમ વિસ્તરેજી, જળ માંહિ ભલી રીતિ, સોભાગી જિનશ્યું, લાગ્યો અવિહર રંગ. ૧. સત્જનશ્યું જે પ્રીતડીજી, છાની તે ન રખાય; પરિમલ કસ્તૂરી તણોજી, મહી માંહિ મહકાય. સોં ૨. અંગુ-લીયે નવિ મેરુ ઠંકાયે, છાખડીયે રવ તેજ; અંજલિમાં જિમ ગંગ ન માયે, મુજ મન તિમ પ્રભુ હેજ. સોં ૩. હુઓ છિયે નહિ અધર અરુણ જિમ, ખાતાં પાન સુરંગ; પીવત ભરભર પ્રભુ ગુણ પ્યાલા, તિમ મુજ પ્રેમ અલંગ. સોં ૪. ઢાંકી ઇંજી પરાજશ્યુંજી, ન રહે ભલી વિસ્તાર; વાચક જશ કહે પ્રભુ તણોજી, તિમ મુજ પ્રેમ પ્રકાર. સોં ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભ જિન-સ્તવન

પદ્મપ્રભ જિન જઇ અલગા રહ્યા, જિહાંથી નાવે લેજોજી; કાગળ ને મસી જિહાં નવિ સંપને, ન ચલે વાટ વિશેષોજી, સુગુણ સનેહા રે કલિય ન વિસરે. ૧. ઇંહાંથી તિહાં જઇ કોઈ આવે નહિ, જેહ કહે સંદેશોજી; જેહનું મિલવું રે દોહિલું તેહશ્યું, નેહ તે આપ કિલેશોજી. સું ૨. વીતરાગશ્યું રે રાગ એક પળે, કીજે કવણ પ્રકારોજી; ઘોડા ઘોડે રે સાહિબ વાજમાં, મન નાણે અસવારોજી. સું ૩. સાચી ભક્તિ રે ભાવના રસ કહ્યો, રસ હોયે તિહાં હોય રીઝેજી; હોઘ હોડે રે બહું રસરીઝથી, મનના મનોરથ સીઝેજી. સું ૪. પણુ ગુણવંતા રે ગોડે ગાજીએ, મોટાતે વિશ્રામજી; વાચક જશ કહે એહજ આસરે, સુખ લહું ઠામોઠામજી. સું ૫.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

શ્રી સુપાર્શ્વ જિનરાજ, તું ત્રિભુવન શિરતાજ; આજ હો જાને રે, ઠકુરાઈ પ્રભુ તુજ પદ તણીજી. ૧. દિવ્યધ્વનિ સુરકૂલ, આમર છત્ર અમૂલ; આજ હો રાજે રે, લામ-હલ ગાજે ફંહુલિજી. ૨. અતિશય સહજના ચ્યાર, કર્મ ખખ્યાથી ઇચ્યાર; આજ હો કીષા રે, યોગણીસ સુરગણ ભાસુરેજી. ૩. વાણી ગુણ પાંત્રીશ, પ્રાતિહારજ જગત્રીશ; આજ હો રાજે રે, દિવાજે જાજે આઠશ્યુંજી. ૪. સિંહાસન અશોક, બેઠા મોહે લોક; આજ હો સ્વામી રે, શિવગામી વાચક જશ યુજ્યેજી. ૫.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન-સ્તવન

ચંદ્રપ્રભ જિન સાહિબા રે, તુમે છો ચતુરસુભણુ; મનના માન્યા; સેવા જાણો ઠાજની રે, દેશ્યે રૂજ નિરવાણુ મં આવો આવો રે ચતુર સુખભોગી, કીજે વાલ

એકાંત અભોગી; ગુણુ ગોઠે પ્રગટે પ્રેમ. મં ૧. ઓણુ અધિક પણુ કહે રે, આશ-
ગાયત જેહ; મં આપે ફળ જે અણુકલાં રે, ગિરુઓ સાહિબ તેહ. મનં ૨.
દીન કહ્યા વિણુ દાનથી રે, દાતાની વાધે મામ; મં જળ દીયે ચાતક ખીજવી રે,
મેઘ હુઓ તેણે શ્યામ. મં ૩. પિઠ પિઠ કરી તુમને જપું રે, હું ચાતક તુમે મેહ;
મં એક લહેરમાં દુઃખ હરો રે, વાધે ખમણો નેહ. મં ૪. મોડું વહેલું આપવું રે,
તો શી દીલ કરાય; મં વાચક જશ કહે જગદણી રે, તુમ તૂઠે સુખ થાય. મં ૫.

૯ શ્રી સુવિધિનાથ જિન સ્તવન

લધુ પણુ હું તુમ મન નવિ માવું રે, જગશુર તુમને દલમાં લાવું રે; કુણને
દીને એ શાખાશી રે, કહો શ્રી સુવિધિજિણુદ વિમાશી રે. લં ૧. મુજ મન અણુ-
માંહિ ભક્તિ છે ઝાઝી રે, તેહ દરીનો તું છે માણુ રે, યોગી પણુ જે વાત ન જણે રે,
તે અચરિજ કુણથી હુઓ ટાણે રે. લં ૨. અથવા ધિરમાંહી આધર ન માવે રે, મોટો ગજ
દરપણમાં આવે રે; જેહને તેજે બુદ્ધિ પ્રકાશી રે, તેહને દીને એ શાખાશી રે. લં ૩. ઉદ્ધ-
મૂલ તરુઅર અથ શાખા રે, છંદપુરાણે એહવી છે ભાખા રે; અચરિજ વાળે અચરિજ
કીધું રે, ભકતે સેવક કારજ સીધું રે. લં ૪. લાડ કરી જે બાળક બોલે રે, માતપિતા મન
અમીયને તોલે રે; શ્રી નયનવિજય વિબુધનો શીશ રે જશ કહે એમ જણો જગદીશ રે. લં ૫.

૧૦ શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન

શ્રી શીતલ જિન ભેટીએ, કરી ભકતે ચોખું ચિત્ત હો; તેહશ્યું કહો છાનું કિશ્યું,
જેહને સોંપ્યાં તન મન વિત્ત હો. શ્રીં ૧. દાયક નામે છે ઘણા, પણુ તું સાચર તે કૂપ
હો; તે બહુ ખબુઆ તગતગે, તું દિનકર તેજ સ્વરૂપ હો. શ્રીં ૨. મોટો જાણી આદર્યો,
દારિદ્ર ભાંજે જગતાત હો; તું કરુણાવંત શિરોમણિ, હું કરુણાપાત્ર વિખ્યાત હો. શ્રીં ૩.
અંતરયામી સવિ લહો, અમ મનની જે છે વાત હો; મા આગળ મોસાળનાં, શ્યા વર-
ણવવા અવદાત હો. શ્રીં ૪. જણો તો તાણો કિશ્યું, સેવા ફળ દીને દેવ હો; વાચક
જશ કહે દીલની, એ ન ગમે મુજ મન ટેવ હો. શ્રીં ૫.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિન-સ્તવન.

તુમ બહુમૈત્રીરે સાહિબા, માહરે તો મન એક; તુમ વિણુ ખીજેરે નવિ ગમે,
એ મુજ મોટીરે ટેક, શ્રી શ્રેયાંસ કૃપા કરો. ૧. મન રાખો તુમે સવિ તણાં, પણુ કિંહાં-
એક મલી જાઓ; લલચાઓ લખ લોકને, સાથી સહજ ન થાઓ. શ્રીં ૨. રાગભરે
જનમન રહો, પણુ ત્રિહુંકાળ વૈરાગ; ચિત્ત તુમારારે સમુદ્રનો, કોઇ ન યામોરે તાગ.
શ્રીં ૩. એહવાયું ચિત્ત મેળવ્યું. કેળવ્યું પહેલાં ન કાંઈ; સેવક નિપટ અબુઝ છે, નિર-
વહશે તુમે સાંઈ. શ્રીં ૪. નિરાગીશુંરે કિમ મિલે, પણુ મળવાનો એકાંત; વાચક જશ
કહે મુજ મિલ્યો, ભકતે કામણુ તંત. શ્રીં ૫.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન-સ્તવન.

સ્વામિ તુમે કાંઈ કામણુ કીધું, ચિત્તડું અમારું ચોરી લીધું; સાહિબા વાસુપૂજ્ય

વિષ્ણુઠા, મોહના વાસુપૂજ્ય. અમે પણ તુમશું કામણ કરશું, ભકતે મહી મનધરમાં ધરશું. સાં ૧. મનધરમાં ધરીયા ધરશોભા, દેખત નિત્ય રહેશો ધર યોભા; મનવૈકુંઠ અકુંઠિત-ભગતે, યોગી ભાષે અનુભવ યુગતે. સાં ૨. કલેશે વાસિત મન સંસાર કલેશરહિત મન તે ભવપાર; જે વિશુદ્ધ મન ધર તુમે આયા, પ્રભુ તો અમે નવનિધિ ઝાઢિ પાયા. સાં ૩. સાત રાજ અલગા જઈ ખેઠા, પણ ભગતે અમ મનમાંહિ પેઠા; અજાગાને વળખ્યા જે રહેવું, તે ભાષ્યા ખડખડ દુઃખ સહેવું. સાં ૪. ધ્યાતા ધ્યેય ધ્યાન શુભ એકે, ભેદ છેદ કરશું હવે ટેકે; ખીરનીર પરે તુમશું મિલશું, વાચક જશ કહે હેજે હળશું સાં ૫.

૧૩. શ્રી વિમલનાથ જિન-સ્તવન.

સેવો ભવિયાં વિમલજિનેસર, દુલ્લહા સજ્જન સંગાણ; એહવા પ્રભુનું દરિશણ લહેવું, તે આજસમાંહિ ગંગાણ. સેં ૧. અવસર પામી આજસ કરશે, તે મૂરખમાં પહેલોણ; ભૂખ્યાને જિમ ઘેખર દેતાં, હાથ ન માંડે ઘહેલોણ. સેં ૨. ભવ અનંતમાં દરિશણ સીકું, પ્રભુ એહવા દેખાડેણ; વિકટ થયિ જે પોજ પોગિયો, કરમ વિવર ઉઘાડેણ. સેં ૩. તત્ત્વ પ્રીતિકર પાણી પાએ, વિમલાલોકે આંજિણ; લાયણ શુરુ પરમાત્ત દિએ તવ, જમ નાંખે સવિ ભાંજિણ. સેં ૪. જમ ભાંગ્યો તવ પ્રભુશું પ્રેમે, વાત કરું મન ખોલીણ; સરલતણે જે ક્ષીયકે આવે, તેહ જણાવે ખોલીણ. સેં ૫. શ્રીનર્યાવજ્ય વિષુખ પય સેવક, વાચક જશ કહે સાચુંણ; કોડિ કપટ જે કોઈ દિખાવે, તોહી પ્રભુ વિષુ નવિ રાચુંણ. સેં ૬.

૧૪ શ્રી અનંતનાથ જિન-સ્તવન

શ્રી અનંત જિનશું કરો સાહેલડિયાં, ચોલ મણકનો રંગ રે-ગુણ વેલડિયાં; સાચો રંગ તે ધર્મનો-સાં, ખીજો રંગ પતંગરે. શું ૧. ધર્મરંગ જિરણ નહિ-સાં, દેહ તે જિરણ થાયરે; શું. સોનું તે વિષુસે નાહ-સાં, ઘાટઘડામણ જાયરે. શું ૨. તાંખું જે રસ વેધીયું-સાં, તે હોએ જાચું હેમરે; શું ફરિ તાંખું તે નવિ હોવે-સાં, એહવો જગશુર પ્રેમરે. શું ૩. ઉત્તમ શુભ અનુશગથી-સાં, લહિએ ઉત્તમ ઠામરે; શું શું ઉત્તમ નિજ મહિમા વધે-સાં, કીવે ઉત્તમ ધામરે. શું ૪. ઉદકખિંદુ સાયર ભલ્યો-સાં, જિમ હોય અખય અભંગરે; શું વાચક જશ કહે પ્રભુ શુભે-સાં, તિમ મુજ પ્રેમ પ્રસંગરે. શું ૫.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ જિન-સ્તવન

થાશું પ્રેમ બન્યો છે રાજ, નિરવહર્યો તો લેજે મેં રાગી પ્રભુ થે ઓ નિરાગી, અણબુગતે હોએ હાંસી; એકપએ જે નેહ નિરવહવો, તે માં કી શાખાશી. થાં ૧. નિરાગી સેવે કાંઈ હોવે, ધર્મ મનમેં નવિ આણું; ફળે અચેતન પણ જિમ સુરમણિ, તિમ તુમ ભકિત પ્રમાણું, થાં ૨. ચંદન શીતલતા ઉપજાવે, અમિ તે શીત મિટાવે; સેવકનાં તિમ દુઃખ ગમાવે, પ્રભુશુભ પ્રેમ સ્વભાવે. થાં ૩. અસન ઉદય જલધિ જે અણુ હરે, શશિને તેજ સંખધે; અણુસંખધે કુમુદઅણુ હરે, શુદ્ધ સ્વભાવ પ્રખમે થાં ૪. જેવું અનેશું તુમથી ઓટા, થેં જગમેં અધિકેરા; જશ કહે ધર્મ

જિણેસર થાયું, દિલ માન્યા હે મેરા. થાં પ.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ જિન-સ્તવન

ધન દિન વેલા ધન ઘડી તેહ, અચિરાંરો નાંદન જિન જલિ ભેટયુંલ; લહિયુંરે સુખ દેખી મુખચાંદ, વિરહ વ્યથાનાં દુઃખ સવિ મેટયુંલ. ૧. જાણ્યોરે જેણે તુજ ગુણ લેશ, ખીજરે રસ તેહને મન નવિ ગમેલ; ચાખ્યોરે જેણે અમી લવલેશ, ખાકસખુકસ તસ ન રુચે કિમેલ. ૨. તુજ સમકિત રસસ્વાદનો જાણ, પાપ કુલકતે બહુ દિન સેવીયુંલ; સેવે જે કમને યોગે તોહિ, વાંછે તે સમકિત અમૃત ધુરિ લિખ્યુંલ. ૩. તાહરું ધ્યાન તે સમકિતરૂપ, તેહજ જ્ઞાન ને ચારિત્ર તેહ છેલ; તેહથીરે જાએ સઘળાં પાપ, ધ્યાતારે ધ્યેય સ્વરૂપ હોયે પછેલ. ૪. દેખી રે અદ્ભુત તાહરું રૂપ, અચરિજ ભવિક અરૂપિપદ વરે લ; તાહરી ગત તું જાણે દેવ, સમરણ ભજન તે વાચક જશ કરે લ. ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન

સાહેલાંહે કુથ જિણેસર દેવ, રતન દીપક અતી દીપતો હો લાલ; સાં મુજ મનમંદિર માંહે, આવે જે અરિભલ જીપતો હો લાલ. ૧. સાં મિટે તો મોહ અધાર, અનુભવ તેજે જળહળે હો લાલ; સાં ધૂમકવાય ન રેખ, ચરણ ચિત્રામણુ નવિ ચળે હો લાલ. ૨. સાં પાત્ર કર્યે નહિ હેક, સૂરજ તેજે નવિ છિપે હો લાલ; સાં સર્વ તેજનું તેજ, પહેલાંથી વાધે પછે હો લાલ. ૩. સાં જેહ ન મરુતને ગમ્ય, ચંચલતા જે નવિ લહે હો લાલ; સાં જેહ સદા છે રમ્ય, પુષ્ટ ગુણે નવિ ફૂશ રહે હો લાલ. ૪. સાં પુદ્ગલ તેલ ન ખેપ, જેહ ન શુદ્ધદશા દહે હો લાલ; સાં શ્રીનયવિજય સુશીશ, વચક જશ એણિપરે કહે હો લાલ. ૫.

૧૮ શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન

શ્રી અરજિન ભવજલનો તારુ, મુજ મન લાગે વારુ રે; મનમોહન સ્વામી. ખાંહ પ્રહિ જે ભાવજન તારે, આણે શિવપુર આરે રે. મં ૧. તપ જપ મોહ મહા તોફાને, નાવ ન ચાલે માને રે; મં ૨. પશુ નવિ ભય મુજ હાથોહાથે, તારે તે છે સાથે રે. મં ૨. ભગતને સ્વર્ગ સ્વર્ગથી અધિકું, જ્ઞાનીને ક્ષણ દેષ રે; મં ૩. કાયાકષ્ટ વિના ક્ષણ લહીએ, મનમાં ધ્યાન ધરેકરે રે. મં ૩. જે ઉપાય બહુવિધની રચના, યોગમાયા તે જાણો રે; મં ૪. શુદ્ધ દ્રવ્ય ગુણુ પર્યાય ધ્યાને, શિવ દિયે પ્રભુ સપરાણો રે. મં ૪. પ્રભુ પદ વળગ્યા તે રહ્યા તાજ, અળગા અંગ ન સાજ રે; મં ૫. વાચક જશ કહે અવર ન ધ્યાઈ, એ પ્રભુના ગુણુ ગાઈ રે. મં ૫.

૧૯ શ્રી મલિનાથ જિન સ્તવન

તુજ મુજ રીઝની રીઝ, અટપટ એહ ખરીરી; લટપટ નાવે કામ, ખટપટ ભાંજ પરીરી. ૧. મલિનાથ તુજ રીઝ, જન રીઝે ન હુયેરી; દોય રીઝણુનો ઉપાય, સાહનું કાં ન જૂએરી. ૨. દુરાસધ્ય છે લોક, સહુને સમ ન શરીરી; એક હુહવાએ ગાક, એક જે બાલે હસીરી. ૩. લોકલોકોત્તર વાત, રીઝ છે કોઇ જૂંદરી; તાત

અક ધુર પૂજ્ય, ચિંતા એહ હુધરી. ૪. રીઝવો એક સાંધ, લોક તે વાત કરેરી; શ્રીનયવિજય સુશિબ્ય, એહીજ ચિત્ત ધરેરી. ૫.

૨૦ શ્રી મુનિસુપ્રત જિન-સ્તવન

મુનિસુપ્રત જિન વંદતાં, અતિ ઉદ્ધસિત તન મન યાય રે; વદન અનોપમ નિર-
ખતાં, મારાં લવભવનાં દુઃખ જાયરે. માં જગતગુરુ જગતો સુખકંઠરે, સુખકંઠ અમંદ
આનંદ. જ૦ ૧. નિશદિન સૂતાં જગતાં, હીયડાથી ન રહેં દૂરરે; જખ ઉપકાર સંભારીયે,
તખ ઉપજે આણુંદ પૂરે. જ૦ ૨. પ્રભુ ઉપકાર ગુણે ભર્યાં, મન અવગુણુ એકે ન સમા-
યરે; ગુણુ ગુણુ અનુભાંધી હુઆ, તે તો અક્ષયભાવ કહાયરે. જ૦ ૩. અક્ષયપદ દિવ્યે પ્રેમ
જે, પ્રભુનું તે અનુભવ રૂપરે; અક્ષર સ્વરગોચર નહિ, એ તો અકલ અમાય અરૂપરે.
જ૦ ૪. અક્ષર થોક્ષ ગુણુ ઘણા, સત્જનનાં તે ન લિખાયરે; વાચક જશ કહે
પ્રેમથી, પણ મનમાંહે પરખાયરે. જ૦ ૫.

૨૧ શ્રી નમિનાથ જિન-સ્તવન

શ્રીનમિજિનની સેવા કરતાં, અલિય વિઘન સવિ દૂરે નાસેજી; અષ્ટ મહાસિદ્ધ
નવનિધિ લીલા, આવે બહુ મહમૂર પાસેજી. શ્રીં ૧. મયમત્તા અંગણુ ગજ ગાજે,
રાજે તેજીતૂખાર તે અંગાજી; બેટા બેટી ખાંધવ બેડી, લહીયે બહુ અધિકાર રંગાજી.
શ્રીં ૨. વદ્ધભસંગમ રંગ લહીજે, અણુવાહુલા હોયે દૂર સહજેજી; વાંછાતણો વિલાંખ
ન દૂજે, કારજ સીઝે ભૂરિ સહજેજી. શ્રીં ૩. ચંદ્રકિરણુ યશ ઉજવલ ઉદ્ધસે, સૂચ' તુદય
પ્રતાપી દીપેજી; જે પ્રભુ ભક્તિ કરે નિલ્ય વિનયે, તે અરીયણુ બહુ પ્રતાપી ઝીપેજી. શ્રીં
૪. મંગળમાળા લાઁચ્છવિશાળા, ખાળા બહુલે પ્રેમે રંગેજી; શ્રીનયવિજય વિબુધ પય
સેવક, કહે લહીયે પ્રેમસુખ અંગેજી. શ્રીં ૫.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ જિન-સ્તવન

તોરણથી રથ ફેરી ગયા રે હાં, પશુઆં શિર દેષ દોખ મેરે વાલમા; નવભવ નેહ
નિવારીયો રે હાં, રથો બોધ આઁવા બેષ મેં ૧. ચંદ્રકલંકી જેહથી રે હાં, રામ ને સીતા
વિયોગ; મેં તેહ કુરંગને વયણુડે રે હાં, પતી આવે કુણુ લોક. મેં ૨. ઉતારી હું ચિત્તથી
રે હાં, મુગતિ ધૂતારી હેત; મેં સિદ્ધ અનતે લોગવી રે હાં, તેહરથું કવણુ સંકેત. મેં ૩.
પ્રીત કરંતા સોહલી રે હાં, નિરવહતાં જંગલ; મેં જેહયો વ્યાલ ખેલાવવો રે હાં,
જેહવી અગનની ઝાળ, મેં ૪. જે વિવાહ અવસર દિવ્યો રે હાં, હાથ ઉપર નાંવ હાથ;
મેં દીક્ષા અવસર દીજીયે રે હાં; શિર ઉપર જગનાથ. મેં ૫. ઇમ વિલવતી રાણુલ ગઈ રે
હાં, નેમિ કને મત લીધ; મેં વાચક યશ કહે પ્રણુમીયે રે હાં, એ ઇંપતી દોય સિદ્ધ. મેં ૬.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

વામાનંદન જિનવર, મુનિવરમાં વડોરે; કેં મું જિમ મુરમાંહી સોહે, મુરપતિ
પરવડોરે; કેં મું જિમ ગિરિમાંહી સુરાચલ, મૂગમાંહી કેસરીરે; કેં મું જિમ ચંદન
તરુમાંહી, સુભટમાંહી મુરઅરીરે; કેં મું ૧. નદીયાંમાંહી જિમ ગંગ, અનંગ સુરૂપ-

મારે; કેં અં કુલમાંહી અરવિંદ, ભરતપતિ ભૂપમારે; કેં લં એરાવણ ગજમાંહી, ગરુડ ખગમાં યથારે; કેં ગં તેજવંતમાંહી ભાણુ, વખાણુમાંહી જિન કથારે. કેં વં ૨. મંત્રમાંહી નવકાર, રતનમાંહી સુરમણિરે; કેં ૨૦. સાગરમાંહી સ્વંભૂરમણ શિરોમણિરે; કેં ૨૦. શુકલધ્યાન જિમ ધ્યાનમાં, અતિ નિરમળપણેરે, કેં અં શ્રીનયવિજય વિબુધ પય સેવક ઇમ ભણેરે. કેં સેં ૩.

૨૪ શ્રી મહાવીર જિન-સ્તવન

જિરુઆરે ગુણુ તુમ તણા, શ્રી વર્ધમાન જિનરાચારે; સુણુતાં શ્રવણે અમી ઝરે, મારી નિરમળ થાયે કાચારે. ગિં ૧. તુમ ગુણુગણુ ગંગાજળે, હું ઝીટી નિરમળ થાઉંરે; અવર ન ધંધો આઠરું, નિશીદિન તોરા ગુણુ ગાઉંરે. ગિં ૨. ઝીલ્યા જે ગંગા-જળે, તે ઢીલ્લરજળ નવી પેસેરે; માલતિ કૂલે મોહિયા, તે બાવળ જઇ નવિ ખેસેરે. ગિં ૩. ઇમ અમે તુમ ગુણુ ગોઠયું, રંગે રાચ્યા ને વળી માચ્યારે; તે કિમ પરસુર આઠરે, જે પરનારી વશ રાચ્યારે. ગિં ૪. તું ગાંત તું મતી આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારોરે; વાચક જશ કહે માહરે, તું જીવજીવન આધારોરે. ગિં ૫.

સ્તવન ચોવીશી પહેલી સમાપ્ત

૬૧ ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત સ્તવન ચોવીશી-ખીલ

૧ શ્રી ઋષભદેવ જિન-સ્તવન

ઋષભ જિણુંદા ઋષભ જિણુંદા, હું સાહિબ હું હું તુજ બંદા; તુજશ્યું પ્રીતિ બની મુજ સાચી, મુજ મન તુજ ગુણુશ્યું રહ્યો રાચી. ઋં ૧. દીઠા દેવ રુચે ન અનેરા, તુજ પાખલિયે ચિતડું દિયે ફેરા; સ્વામિ શ્યું કામણુલડું કીધું, ચિતડું અમારું ચોરી લીધું. ઋં ૨. પ્રેમ અંધાણો તે તો જાણો, નિરવહશ્યો તો હોશે પ્રમાણો; વાચક જશ વિનવે જિનરાજ, ખાંદા શ્રદ્ધાની તુજને લાજ. ઋં ૩.

૨ શ્રી અજિતનાથ જિન-સ્તવન

વિજયાનંદન ગુણુનીલોજી, જીવન જગદાધાર; તેહશ્યું મુજ મન ગોઠડીજી, છાજે વારોવાર. સોલાગી જિન, તુજ ગુણુનો નહિ પાર, તું તો દોલતનો દાતાર. સોં ૧. જેહવી કૂઆ છાંહડીજી, જેહવું વનનું કૂલ; તુજશ્યું જે મન નાવ મિલ્યુંજી, તેહવું તેહવું શૂલ. સોં ૨. મારું તો મન ધુરથકીજી, હજિઉં તુજ ગુણુ સંગ; વાચક જશ કહે રાખજોજી, દિનદિન ચઢતે રંગ સોં ૩.

૩ શ્રી સંભવનાથ જિન-સ્તવન

સેનાનંદન સાહિબ સાચોરે, પરિપરિ પરખ્યો હીરો જાચોરે; પ્રીતમુદ્રિકા તેહશ્યું ઝોડીરે, જાણું મેં લહી કંચનકોડીરે. ૧. જેણે ચતુરશ્યું ગોઠિ ન ખાંધરે, તણે તો જાણું ફેકટ વાધારે; સુગુણુ મેલાવે જેહ ઉચ્છાહોરે, મણુઅ જનમનો તેહજ લાહોરે. ૨. સુગુણુ શિરોમણિ સંભવસ્વામીરે, નેહ નિવાહ ધુરંધર પામીરે; વાચક જશ કહે મુજ દિન વાળયોરે મનહ મનોરથ સઘળો ફળિયોરે. ૩.

૪ શ્રી અભિનંદન જિન-સ્તવન

શેઠ સેવોરે અભિનંદન દેવ, જેહની સારેરે સુર કિન્નર સેવ; એહવો સાહિખ સેવે તેહ હજૂર, જેહનાં પ્રગટેરે કીધાં પુન્ય-પંડૂર શે० ૧. જેહ સુગુણ સનેહી સાહિખ દેજ દગ્લીલાથી લહીયેં સુખસેજ; તૃણ સરખુ' લાગે સઘણે સાચ, તે આગળ આંચું ધરણી રાજ. શે० ૨. અલવે મેં પાખ્યો તેહવો નાથ, તેહથી હું નિશ્ચય હુઓરે સનાથ; વાચક જશ કહે પામી રંગ રેલ, માનું કળિય આંગણુડે સુરતરુ વેલ શે० ૩.

૫ શ્રી સુમતિનાથ જિન-સ્તવન

સુમતિનાથ દાતાર, કીજે ઓળગ તુમ તણીરે; દીજે શિવસુખ સાર, બાણી ઓળગ જગધણીરે. ૧. અખય ખજનો તુજ, દેતાં ખોડિ લાગે નહીરે; કિસિ વિમાસણુ મુજજ, બચક થાકે ઉભા રહીરે. ૨. સ્યણ કોડ તેં દીધ, ઊરણ વિશ્વ તદ્દા કીઓરે; વાચક જશ સુખસિદ્ધ, માગે તીન રતન દીઓરે. ૩.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભ જિન-સ્તવન

પદ્મપ્રભજિન સાંભળો, કરે સેવક એ અરહાસ હો; પાંતિ બેસારીઓ જે તુમહે, તેા સફલ કરજો આશ હો. ૫૦ ૧. જિનશાસન પાંતિ તેં ઠવી, મુજ આખ્યો સમકિત થાળ હો; હવે ભાણા ખડખડ કુણ ખમે, શિવમોદક પ્રીસો રસાળ હો. ૫૦ ૨. ગજ-ગ્રાસન ગલિત સીથેં કરી, હવે કીડીના વંશ હો; વાચક જશ કહે ઇમ ચિત્ત ધરી, દીજે નિજ સુખ એક અંશ હો. ૫૦ ૩.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

શ્રીસુપાસજિનરાજનોરે, મુખ ઠીકે સુખ હોઈ રે; માનું સકળપદ મેં લલ્યો રે, જે તું નેહનજર ભરી જોઈ; એ પ્રભુ પ્યારોરે, મહારા ચિત્તનો ઠારણુહાર મોહન-ગારોરે. ૧. સિંચે વિશ્વ સુધારસેરે, ચંદ રહ્યો પણુ ફૂરરે; તિમ પ્રભુ કરુણાદ્રષ્ટિથીરે, લહિયે સુખ મહમૂર એં ૨. વાચક જશ કહે તિમ કરોરે, રહિયે જેમ હજૂરરે; પીજે વાણી મીઠીરે, જેહવો સરસ ખજૂર. એં ૩.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન-સ્તવન

મોરાસ્વામી ચંદ્રપ્રભજિનરાય, વિનતડી અવધારીયે હરેહ; મોરાસ્વામી તુમહે છો દીનદયાલ, ભવજલથી મુજ તારીયે હું ૧. મોરાસ્વામી હું આંચો તુજ પાસ, તારક બાણી ગહગહી હું મોરાસ્વામી જોતાં જગમાં દીઠ, તારક કો ખીજો નહી હું ૨. મોરાસ્વામી અરજ કરતાં આજ, લાજ વધે કહો કેણિ પરે હું મોરાસ્વામી જશ કહે ગોપયતુદ્ય, ભવજળથી કરુણા ધરે હું ૩.

૯ શ્રી સુરિધિનાથ જિન-સ્તવન

જિમ પ્રીતિ ચંદ્યકોરને, જિમ મોરને મન મેહરે; અમ્હને તે તુમ્હશું ઉલ્લશે, તિમ નાહ નવલો નેહ; સુરિધિજિણેસર, સાંભળો ચતુરમુજણુ; અતિ અલવેસર. ૧. અણુદીઠે અલજો ઘણો, ઠીઠે તે તૃપતિ ન હોઈ રે; મન તોહિ સુખ માની લિયેં, વાહબા

તણું મુખ જોઈ. સું ૨. જિમ વિરહ કઠ્યે' નવિ હુયે', કીજિયે' તેહવો સંચ રે; કરનેડી વાચક જશ કહે, ભાંજે તે લેહ પ્રપંચ. સું ૩.

૧૦ શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન

શીતલજિન તુજ મુજ વિચે આંતરૂં, નિશ્ચયથી નવિ કોય; હંસણુ નાણુ અરણુ ગુણુ જીવને, સહુને પૂરણુ હોય; અંતરયાત્રી રે સ્વામી સાંભળો. ૧. પણુ મુજ માયા રે ભેદી ભોળવે, બાહ્ય દેખાવડી રે વેપ; હિયડે જૂઠી રે મુખ અતિ મીઠડી, જેહવી પૂરત વેપ. અં ૨. એહને સ્વામિ રે મુજથી વેગળી, કીજે દીનદયાળ; વાચક જશ કહે જિમ તુમ્હશ્યું મિલી, લહિયે' મુખ સુવિશાળ. અં ૩.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિન સ્તવન

શ્રેયાંસ જિણેસર ઘાતાળ, સાહિબ સાંભળો; તુમ્હે જગમાં અતિ વિખ્યાતાળ, સાહિબ સાંભળો; માગ્યું દેતાં તે કિયું વિમાસોળ, સાહિબ સાંભળો; મુજ મનમાં એહ તમાસોળ, સાહિબ સાંભળો. ૧. તુમ્હ દેતાં સવિ દેવાયેળ, સાહિબ સાંભળો; તે અરજ ક્યે' શ્યું થાયેળ, સાહિબ સાંભળો, યશ પૂરણુ કેતે' લહિજેળ, સાહિબ સાંભળો; જે અરજ કરીને દીજેળ, સાહિબ સાંભળો. ૨. જે અધિકુ ઘો તે દેજેળ; સાહિબ સાંભળો; સેવક કરી ચિત્ત ધરજોયેળ, સાહિબ સાંભળો; જશ કહે તુમ્હ પદ સેવાળ, સાહિબ સાંભળો; તે મુજ સુરતરુ ફળ મેવાળ, સાહિબ સાંભળો. ૩.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન

વાસુપૂજ્ય જિન વાલહા રે, સંભારો નિજ ઘાસ; સાહિબશ્યું હઠ નવિ હોયે રે, પણુ કીજે અરદાસ રે. ચતુર ચિચારીયે. ૧. સાસ પહુલાં સાંભરે રે, મુખ દીઠે મુખ હોય; વિસાર્યાં નવિ વિસરે રે, તેહશ્યું હઠ કિમ હોય રે. ચં ૨. આમણુ હુમણુ નવિ ટળે રે, ખણુ વિણુ પૂરે રે આશ; સેવક જશ કહે દીજીયે રે, નિજ પદકમળનો વાસ રે. ચં ૩.

૧૩ શ્રી વિમલનાથ જિન-સ્તવન

વિમલનાથ મુજ મન વસે, જિમ સીતા મન રામ લલના; પિક વંછે સહકારને, પંથી મમ જિમ ધામ. લં વિં ૧. કુજર ચિત્ત રેવા વસે, કમળા મન ગોર્વાંદ; લં ગૌરી મન શંકર વસે, કુમુદિની મન જિમ ચંદ. લં વિં ૨. આલ મન વિકસિત માલતી, કમલિની ચિત્ત દિણુંદ; લં વાચક જશને વાલહો, તિમ શ્રીવિમલ જિણુંદ. લં વિં ૩.

૧૪ શ્રી અનંતનાથ જિન-સ્તવન

શ્રીઅનંતજિન સેવિયેરે, લાલ, મોહનવહ્ની કંદ મનમોહના; જે સેવ્યો શિવ મુખ દિયેરે લાલ, ટાળે ભવભય ફંદ. મં શ્રીં ૧. મુખમટકે જગમોહિયોરે લાલ. રૂપરંગ અતિ ચંગ; મં લોચન અતિ અણીયાલડારે લાલ, વાણી ગંગતરંગ. મં શ્રીં ૨. ગુણુ સઘળા અંગે વશ્યારે લાલ, હોષ ગયા સવિ દ્વર; મં વાચક જશ કહે મુખુ લહુરે લાલ, દેખી પ્રભુ મુખ નૂર. મં શ્રીં ૩.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ જિન-સ્તવન

ધરમનાથ તુજ સરિખો, સાહિબ શિર થકે રે સાહિબ શિર થકે રે; ચોર
નેર જે ફેરવે, મુજશ્યું ઈકે મનેરે કે; મું ગજનીમિલીકા કરવી, તુજને નવિ
ધટેરે કે; તું જે તુજ સનમુખ ભેતાં, અરિતું બળ મિટેરે કે. અં ૧. રવિ ઉગે
ગયણાંગણુ, તિમિર તે નવિ રહેરે કે; તિં કામકુંભ ઘર આવે, દારિદ્ર કિમ લહે રે કે;
દાં વન વિચરે ભે સિંહ તો, ખીહ ન ગજ તણીરે કે; ખીં કર્મ કરે શ્યું ભેર, પ્રસન્ન
ભે જગધણીરે કે. પ્રં ૨. સુગુણુ નિગુણુનો અંતર, પ્રભુ નવિ ચિત્ત ધરેરે કે; પ્રં
નિગુણુ પણુ ચરણાગત, બાણી હિત કરેરે કે; બં અંદ ત્યજે નવિ લાંછન, મૃગ અતિ
શામળોરે કે; મૂં જશ કહે તિમ તુમ બાણી, મુજ અરિ બળ હળોરે કે. મું ૩.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ જિન-સ્તવન

જગ જનમન રંબેરે, મનમથ બળ ભંબેરે; નવિ રાગ ન દોસ, તું અંબે ચિત્ત-
શ્યુરે. ૧. શિર છત્ર વિરાળેરે, દેવદુઠ્ઠિલિ વાળેરે; ઠકુરાઇ ધમ છાળે, તોહિ અકિંચનોરે.
૨. ચિરતા ધૃતિ સારીરે, વરી સમતા નારીરે; બ્રહ્મચારી શિરોમણી, તો પણુ તું
સુષયોરે. ૩. ન ધરે ભવરંગોરે, નવિ દોષાસંગોરે; મૃગલાંછન ચંગો, તોપણુ તું
સહીરે. ૪. તુજ ગુણુ કુણુ આખેરે, જગ કેવળી પાખેરે; સેવક જશ ભાખે, અચિરાસુત જયોરે. ૫.

૧૭ શ્રી કૃંચુનાથ જિન-સ્તવન

સુખદાયક સાહિબ સાંભળો, મુજને તુમશ્યું અતિ રંગરે; તુમે તો નિરાગી હુધ
રહ્યા, એ શ્યો એકંગો હંગરે. સું ૧. તુમ ચિત્તમાં વસવું મુજ ધણું, તે તો ઉંબર
ફૂલ સમાનરે; મુજ ચિત્તમાં વસો ભે તુમે, તો પામ્યા નવે નિધાનરે. મું ૨. શ્રીકૃંચુ-
નાથ! અમે નિરવહું, ઈમ એકંગો પણુ નેહરે; ઇણિ અકીને ફળ પામશું. વળી હોશે
હુઃખનો છેહરે. મું ૩. આરાધ્યો કમિત પૂરવે; ચિંતામણિ પાપાણુરે; વાચક
જશ કહે મુજ દીજિયે, ઈમ બાણી કોહિ કલ્યાણુ રે. મું ૪.

૧૮ શ્રી અરનાથ જિન-સ્તવન

અરબિન દરિશન દીજિયેંણ, ભવિકે કમલ વન સૂર; મન તલસે મળવા ઘણુંણ, તુમે
તો જઈ રહ્યા દૂર; સોભાળી તુમશ્યું મુજ મન નેહ. તુમશ્યું મુજ મન નેહલોણ, જિમ
બપઈયાં મેહ; સોં ૧. આવાગમન પથિક તણુંણ, નહિ શિવ નગરનિવેશ; કાગળ કુણુ
હથે લિખુંણ; કોણુ કહે સંદેશ. સોં ૨. ભે સેવક સંભારશ્યોણ, અંતરયામીરે આપ;
જશ કહે તો મુજ મનતણોણ, ટળશે સઘળો સંતાપ. સોં ૩.

૧૯ શ્રી મલ્લિનાથ જિન-સ્તવન

મલ્લિજિણેસર મુજને તુમે મળ્યા, બેહમાંહી સુખકંદ વાલેહેસર; તે કળિયુગ
અમે ગિરુઓ લેખવું, નવિ ખીલ યુગવૃંદ; વાં મં ૧. આરો સારોરે મુજ પાંચમો,
જિહાં તુમ દરિશણુ દીક; વાં મરુભૂમિ પણુ થિતિ સુરતરુ તણી, મેરુથકી હુધ હંક.
વાં ૨. પંચમ આરેરે તુમ મેલાવડે, રુકો રાખ્યોરે રંગ; વાં ચોથો આરોરે

ફિરિ આંચો ગણું, વાચક જશ કહે ચંગ. વાં ૩.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રત જિન-સ્તવન

આજ સફળ દિન મુજ તણો, મુનિસુવ્રત દીઠા; ભાંગી તે ભાવક ભવતણી, દિવસ દુરિતના નીઠા. આં ૧. આંગણે કદવેલી ફળી, ધન અભિયના વૂઠા; આપ માંગ્યા તે પાસા ઢળ્યા, સુર સમાકતી તૂઠા. આં ૨. નિયતિ હિત દાન સનમુખ હુચે, સ્વપુષ્યોદય સાથે; જશ કહે સાહિબે મુગતિનું, કરિઉં તિલક નિજ હાથે. આં ૩.

૨૧ શ્રી નમિનાથ જિન-સ્તવન

મુજ મન પંકજ ભમરલે, શ્રીનામજિન જગદીશોરે; ધ્યાન કરું નિત તુમ તણું, નામ જપું નિશદીશોરે. મું ૧. ચિત્તથકી કંઈયે ન વિસરે, રૂખીયે આગલિ ધ્યાનેરે; અંતર તાપથી જાણિયે, દૂર રહ્યાં અનુમાનેરે. મું ૨. તું ગતિ તું માંત આશરો, તુંહિજ માંધવ મોટોરે; વાચક જશ કહે તુજ વિના, અવર પ્રપંચ તે ખોટોરે. મું ૩.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ જિન-સ્તવન

કહા કિયો તુમ્હે કહો મેરે સાંઈ; ફેર ચલેં રથ તોરણુ આઈ; દિલજાનિ અરે, મેરા નાહ ન, ત્યજિય નેહ કહુ અજાનિ. દિં ૧. અટપટાઈ ચલે ધરી કહુ રોપ, પશુ-અનકે શિર ઢે કરિ ઢોપ. દિં ૨. રંગ બચ બયો યાથિ ભંગ, સો તો જાચો જાનેા કુરંગ. દિં ૩. પ્રીતિ તનકમિ તોરત આજ, પિઉ નાવે મનમેં તુમ લાજ. દિં ૪. તુમ્હે બહુ નાચક જાનેા ન પીર, વિરહ લાગિ જિઉ વૈરીકો તીર. દિં ૫. હાર ઠાર શિંગાર અંગાર, અસન વસન ન સુહાઈ લગાર, દિં ૬. તુજ વિન લાગે સુની સેજ, નહિ તનુ તેજ ન હારક ઢેજ. દિં ૭. આચોને મંદિર વિલસો ભોગ, બૂઠાપનમેં લીજે યોગ દિં ૮. ઊરંગી મેં નહિ તેરો સંગ, ગઈલિ ચલું જિઉ છાયા અંગ. દિં ૯. ઇમ વિલ-વતી ગઈ ગઈ ગિરનાર, દેખે પ્રીતમ રાજુલ નાર. ૧૦. કંતે દીનું કેવલજાન, કીધી પ્યારી આપ સમાન. દિં ૧૧. મુગતિ મહેલતમેં ખેલે ઢોઈ, પ્રણમે જશ ઉલ્લસિત તન હોઈ. દિં ૧૨.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

ચઉ કપાય પાતાલ કલશ જિહાં, શિસના પવન પ્રચંડ; બહુ વિકલપ કલ્પોલ ચઠતુ હે, અરતિ ફેર ઉદંડ, ભવસાયર ભીષણુ તારીઈ હો, અહો મેરે લલના પાસજી; ત્રિભુવનનાથ દિલમેં, એ વિનતી ધારીયેં હો. ૧ જરત ઉદામ કમ-વડવાનલ, પરત શીલગિરિશ્રુંગ; ફિરત વ્યસન બહુ મગર તમિંગલ, કરત હે નિમગ ઉમગ. ભં ૨. ભમરીયાકે ખીચિ ભયંકર, ઉલટી ગુલટી વાચ; કરત પ્રમાદ પિશાચન સહિત જિહાં, અવિરતિ વ્યંતરી નાચ. ભં ૩. ગરજત અરતિ કુરતિ રાંત, બિજુરી હોત બહુત તોફાન; લાગત ચોર કુશુરુ મલખારી, ધરમ જિહાજ નિદાન. ભં ૪. જુરેપાટિયે જઈ આંત જોરિ, સહસ અઠાર શીલંગ; ધમજિહાજ તિઉં સજ કરી ચલવો, જશ કહે શિવપુરી ચંગ. ભં ૫.

૨૪ શ્રી મહાવીર જિન-સ્તવન

હુઃખટાળ્યાં મુખદીકે મુજ મુખ ઉપન્યાં રે, ભેટ્યા ભેટ્યા વીરજિણુંદરે; હુવે મુજ

મનમંદિરમાં પ્રભુ આવી વસો રે, પામું પામું પરમાનંદ રે. હું ૧. પીઠખંધ ઇહાં કીધો સમકિતવજનો રે, કાઢ્યો કાઢ્યો કચરો તે જાતિ રે; ઇહાં અતિ ઉચાં સોઢે ચારિત્ર ચંદુઆ રે, રૂડી રૂડી સંવર ભીંત રે. હું ૨. કમંવિવર ગોખે ઇહાં મોતી ઝૂમણાં રે, ઝૂલઈ ઝૂલઈ ધીગુણ આઠ રે; બારભાવના પંચાલી અચરજ કરે રે, કોરી કોરી કોરણી કાઠ રે. હું ૩. ઇહાં આવી સમતારાણીશયું પ્રભુ રમો રે, સારી સારી ધિરતા સેજ રે; કિમ જઈ શકર્યો એક વાર જો આવશે રે, રંજ્યા રંજ્યા હિયડાની હેજ રે. હું ૪. વચણ અરજ સુણી પ્રભુ મનમંદિર આવિયા રે, આપે તૂઠા તૂઠા ત્રિભુવનભાણુ રે; શ્રીનય-વિજય વિબુધ પય સેવક ઇમ લણે રે, તેણિ પામ્યા કોડિ કલ્યાણુ રે. ૫.

ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત ચોવીશી-બીજી સમાપ્ત.

૬૨ શ્રી દેવચંદ્રજીકૃત સ્તવન ચોવિશી

૧. ઋષભદેવ જિન સ્તવન

ઋષભ જિણુદ શું પ્રીતડી, કિમ કીજે હો અતુર (વચાર; પ્રભુજી જઈ અલગા વચ્ચા, તિહાં કિણે નવિ હો કો વચન ઉચ્ચાર. ઋં ૧. કાગળ પણુ પહુંચે નહિ, નવિ પહુંચે હો તિહાં કો પરધાન; જે પહુંચે તે તુમ સમો, નવિ ભાખે હો કોનો વ્યવધાન. ઋં ૨. પ્રીત કરે તે રાગિયા, જનવરજી હો તુમે તો વીતરાગ; પ્રીતડી જેહ અરાગીથી, ભેળવવી હો તે લોકોત્તર માગં ઋં ૩. પ્રીતિ અનાદિની વિષ ભરી, તે રીતે હો કરવા સુજ ભાવ; કદવી નિરવિષ પ્રીતડી, કિણુ ભાંતે હો કહો અને બનાવ. ઋં ૪. પ્રીતિ અનંતી પર થકી; જે તોડે હો તે જોડે એહ; પરમ પુરૂષથી રાગતા, એકત્વતા હો ઢાખી ગુણુ જેહ. ઋં ૫. પ્રભુજીને અવલંબતાં, નિજ પ્રભુતા હો પ્રગટે ગુણુ રાશ; દેવચંદ્રની સેવના, આપે સુજ હો અવિચળ સુખવાસ. ઋં ૬.

૨. અજિતનાથજિન સ્તવન

જ્ઞાનાદિક ગુણુ સંપદારે, તુજ અનંત અપાર; તે સાંભળતાં ઉપનીરે, રૂચિ તેણે પાર ઉતાર. અજિત જિન તારજેરે, તારજો દિન દયાળ ૧. જે જે કારણુ જેહનુરે, સામગ્રી સંયોગ મળતા કારણુ નિપજેરે, કર્તા તણે પ્રયોગ. અં ૨. કાર્યસિદ્ધ કર્તા વસુરે, લહિ કારણુ સંયોગ; નિજપદ કારક પ્રભુ મિદ્યારે, હોય નિમિત્તહ ભોગ. અં ૩. અજકુળગત કેશરી લહેરે, નિજપદ સિદ્ધ નિહાળ, તિમ પ્રભુ ભકતે ભવિ લહેરે, આતમ શક્તિ સંભાળ. અં ૪. કારણુપદ કર્તાપણેરે, કરી આરોપ અલેહ; નિજપદ અથીં પ્રભુ થકીરે, કરે અનેક ઉમેદ. અં ૫. એહવા પરમાતમ પ્રભુ રે, પરમાનંદ સ્વરુપ; સ્યાદ્વાદ સતા રસી રે, અમલ અખંડ અનુપ. અં ૬. આરોપિત સુખ ભ્રમ ટલ્યો રે, ભાસ્થો અઆ-બાધ; સમર્યો અભિલાષીપણો રે, કર્તા સાધન સાધ્ય. અં ૭. ગ્રાહકતા સ્વામિત્વતા રે, વ્યાપક ભોક્તાભાવ; કારણુતા કારણુદશા રે, સકળ અહું નિજ ભાવ. અં ૮. શ્રદ્ધાભાસન રમણુતા રે, જ્ઞાનાદિક પરિણામ; સકળ થયા સંતારસી રે, જિનવર દરસણુ પામ. અં ૯. તિણે નિર્યામક માહણો રે, વૈદ્ય ગોપ આધાર; દેવચંદ્ર સુખ સાગરે, ભાવ ધરમ દાતાર. અં ૧૦.

૩ શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન

શ્રી સંભવ જિનરાજી છે, તાહરું અકલ સ્વરૂપ જિનવર પૂજે; સ્વપર પ્રકાશક દિનમણિ છે, સમતારસનો ભૂપ. જિં પૂજે પૂજે છે ભવિક જિન પૂજે, પ્રભુ પૂજ્યા પર-માનંદ. જિં ૧. અવિસંવાદી નિમિત્ત છે; જગતજંતુ સુખકાજ; જિં હેતુ સત્ય બહુમાનથી છે, જિન સેવ્યાં શિવરાજ. જિં ૨. ઉપાદાન આતમ સહી છે, પુષ્પાલંબન દેવ; જિં ઉપાદાન કારણપણે છે, પ્રગટ કરે પ્રભુ સેવ. જિં ૩. કાર્યશુભ કારણપણે છે, કરણ કાર્ય અનુપ; જિં સકળ સિદ્ધતા તાહરી છે, માહરે સાધનરૂપ. જિં ૪. એક વાર પ્રભુ વંદના છે, આગમ રીતે થાય; જિં કારણ સત્યે કાર્યાની છે, સિદ્ધિ પ્રતિત કરાય. જિં ૫. પ્રભુપણે પ્રભુ યોગથી છે, અમલ વિમલ શુભ મેહ; જિં સાધ્યદહી સાધકપણે છે, વંદે ધન્ય નર તેહ. જિં ૬. જન્મ કૃતારથ તેહનો છે, કિવસ સદૃષ્ય પશુ તાસ; જિં જગત શરણ જિન ચરણને છે, વંદે ધરીય ઉદલાસ. જિં ૭. નિજ સત્તા નિજ ભાવથી છે, શુભ અનંતતું કાણ; જિં દેવચંદ્ર જિનરાજી છે, શુદ્ધ સિદ્ધ સુખ ખાણ. જિં ૮.

૪ શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન

કયું જાણું કયું બની આવશે, અભિનંદન રસ રીતિહો મિત્ત; પુદ્ગલ અનુભવ ત્યાગથી, કરવી જસુ પરતીતહો મિત્ત. કયું ૧. પરમાતમ પરમેશ્વર, વસ્તુગતે જે અભિમહો મિત્ત; દ્રવ્યે દ્રવ્ય મિલે નહી, બાવે તે અન્ય અવ્યાપકો મિત્ત. કયું ૨. શુદ્ધ સ્વરૂપ સત્તાતણે, નિર્મલ જે નિઃસંગહો મિત્ત; આત્મવિભૂતિ પરિણમ્યે, ન કરે તે પર સંગહો મિત્ત. કયું ૩. પશુ જાણું આગમ બળે, મિલવું તુમ પ્રભુ સાથ હો મિત્ત; પ્રભુ તે સ્વસંપત્તિમયી, શુદ્ધ સ્વરૂપનો નાથહો મિત્ત. કયું ૪. પર પરિણામિકતા અછે, જે તુજ પુદ્ગલ જોગહો મિત્ત; જડ ચલ જમની એકનો, ન ઘટે તુજને જોગહો મિત્ત. કયું ૫. શુદ્ધ નિમિત્ત પ્રભુ ગણી, કરી અશુદ્ધ પરિહેયહો મિત્ત; આત્માલંબી શુભલથી, સહુ સાધકને ધ્યેયહો મિત્ત. કયું ૬. જિમ જિનવર આલંબને, વધે કુમિ એક તાનહો મિત્ત; તિમ તિમ આત્માલંબની, ગ્રહે સ્વરૂપ નિદાનહો મિત્ત. કયું ૭. સ્વસ્વરૂપ એકત્વતા, સાધે પુષ્પાનંદહો મિત્ત; રમે જોગવે આતમા, રતનથી સુષુવંદહો મિત્ત. કયું ૮. અભિનંદન અવલંબને, પરમાનંદ વિલાસહો મિત્ત; દેવચંદ્ર પ્રભુ સેવના, કરી અનુભવ અભ્યાસહો મિત્ત. કયું ૯.

૫ શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન

અહો શ્રી સુમતિ જિન શુદ્ધતા તાહરી, સ્વશુભ પયાથ પરિણામી રામી, નિત્યતા એકતા અસ્તિતા ઈતર યુત, લેખ્ય લોગી થકો પ્રભુ અકામી. અં ૧. ઉપજે વ્યય લહે તહવિ તેહવો રહે, શુભ પ્રમુખ બહુલતા તહવિ પિંડી; આત્મભાવે રહે અપરતા નવિ ગ્રહે, લોક પ્રદેશ મિત પશુ અખંડી. અં ૨. કાર્ય કારણપણે પરિણમે તહવી મુવ, કાર્ય લેહે કરે પશુ અલેહી; કર્તૃતા પરણમે નવ્યતા નાવ રમે, સકલવેતા થકો પશુ અવેહી. અં ૩. શુદ્ધતા શુદ્ધતા દેવ પરમાત્મતા, સહજ નિજભાવ લોગી અયોગી; સ્વ પર ઉપયોગી તાહાત્મ્ય સત્તારસી, શક્ત પ્રયુજતો ન પ્રયોગી. અં ૪. વસ્તુ નિજ

પરિણતે સર્વ પરણામકી, એટલે કોઈ પ્રભુતા ન પામે; કરે જાણે રમે અનુભવે તે પ્રભુ, તત્ત્વ સ્વામિત્વ શુચિ તત્ત્વ ધામે. અં ૫. જીવ નવિ પુગ્ગલી નૈવ પુગ્ગલ કદા, પુગ્ગલાધાર નહિ તાસ રંગી; પર તણે ઈશ નહિ અપર અંશ્વયંતા, વસ્તુ ધર્મે કદા ન પરસંગી અં ૬. સંગ્રહે નહીં આપે નહીં પરભણી, નવિ કરે આદરે ન પર રાખે; શુદ્ધ સ્યાદ્વાદ નિજભાવ ભોગી જકે, તેહ પરભાવને કેમ આખે. અં ૭. તાહરી શુદ્ધતા ભાસ આશ્ચર્યથી; ઉપજે રૂચિ તેણે તત્ત્વ ઈહ; તત્ત્વરંગી થયે દોષથી ઉભગો, દોષ ત્યાગે ફાલે તત્ત્વ લીહિ અં ૮. શુદ્ધ માર્ગે વધે સાધ્ય સાધન સધ્યો, સ્વામી પ્રતિ છંદે સત્તા આરાધે; આત્મ નિષ્પત્તિ તિમ સાધના નવિ ટકે, વસ્તુ ઉત્સર્ગ આતમ સમાધે. અં ૯. માહરી શુદ્ધ સત્તા તણી પૂણંતા, તેહનો હેતુ પ્રભુ તુંહિ સાચો; દેવચંદ્રે સ્તંથો મુનિગણે અનુભવ્યો, તત્ત્વ ભકતે ભવિકે સકળ રચો. અં ૧૦.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રીપદ્મપ્રભુ જિન ગુણનિધિરે લાલ, જગતારક સિદ્ધિ જગદીશરે; વાલ્હેશર. જિન ઉપગાર થકી લહેરે લાલ, ભવિ જન સિદ્ધિ જગીસરે. વાં ૧ તુજ દરિસણ મુજ વાલહુરે લાલ, દરિસણ શુદ્ધ પવિત્તરે; વાં દર્શન શબ્દ નયે કરેરે લાલ, સંગ્રહ એવંભૂતરે. વાં તું ૨. ખીજે વૃક્ષ અનંતતારે લાલ, પસરે ભૂજલ યોગરે; વાં તિમ મુજ આતમ સંપદારે લાલ, પ્રગટે પ્રભુ સંયોગરે વાં તું ૩. જગજંતુ કારજ રૂચિરે લાલ, સાધે ઉદયે ભાણરે; વાં ચિદાનંદ સુવિલાસતારે લાલ, વાધે જિનવર આણરે. વા. તું ૪. લખિધ સિદ્ધિ મંત્રાક્ષરેરે લાલ, ઉપજે સાધન સંગરે; વાં સહજ અધ્યાતમ તત્ત્વતારે લાલ, પ્રગટે તત્ત્વી રંગરે. વાં તું ૫. લોહ ધાતુ કંચન હુવેરે લાલ, પારસ કરસન પામીરે; વાં પ્રગટે અધ્યાતમ દશરે લાલ વ્યક્ત ગુણી ગણુ ધામરે. વાં તું ૬. આત્મસિદ્ધ કારજ ભણીરે લાલ, સહજ નિયામક હેતુરે; વાં નામાદિક જિનરાજનારે લાલ, ભવસાગર માંહે સેતુરે. વાં તું ૭. સ્થંભન ઇંદ્રિય યોગનોરે લાલ, રક્ત વરણુ ગુણુરાયરે; વાં દેવચંદ્રે વૃંદ સ્તંથોરે લાલ, આપ અવર્ણુ અકાયરે. વાં તું ૮.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

શ્રીસુપાર્શ્વ આનંદમે, ગુણુ અનંતનો કંદહો જિનજી; જ્ઞાનાનંદે પૂરણો, પવિત્ર ચારિત્રાનંદહો જિં શ્રીં ૧. સંરક્ષણુ વિણુ નાથ છો, દ્રવ્ય વિના ધનવંતહો, જિં કર્તાપદ કિરિયા વિના, સંત અજ્ઞેય અનંતાહો. જિં શ્રીં ૨. અગમ અગોચર અમર તું, અન્વય ઋદ્ધિ સમૂહહો; જિં વર્ણુ ગંધ રસ કરસ વિલુ, નિજ ભોક્તા ગુણુ વ્યૂહહો જિં શ્રીં ૩. અક્ષયદાન અચિતના, ભાસ અચત્ને ભોગહો; જિં વીર્ય શક્તિ અપ્રયાસતા, શુદ્ધ સ્વગુણુ ઉપભોગહો. જિં શ્રીં ૪. એકાંતિક આત્મતિકો, સહજ અકૃત સ્વાધીનહો; જિં નિરૂપ ચરિત નિર્દ્રં સુખ, અન્ય અહેતુક પીનહો જિં શ્રીં ૫. એક પ્રદેશે તાહરે, અવ્યભાધ સમાયહો; જિં તસુ પર્યાય અવિભાગતા, સર્વકાશ ન માયહો. જિં શ્રીં ૬. ઇમ અનંત ગુણુનો ઘણી, ગુણુગણુનો આનંદહો; જિં ભોગ રમણુ આસ્વાદ યુત, પ્રભુ તું પરમાનંદહો. જિં શ્રીં ૭. અવ્યાભાધ રૂચિ ધર્ષ, સાધે અવ્યા-

બાધહો; જિં દેવચંદ્ર પદ તે લહે, પરમાનંદ સમાધહો. જિં શ્રીં ૮.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રી ચંદ્રપ્રભુ જિનપદ સેવા, હેવા એ જે હળિયાણ; આતમ ગુણ અનુભવથી મલિયા, તે ભવભવથી ટળિયાણ. શ્રીં ૧. દ્રવ્ય સેવ વંદન નમનાહિકે, અચંન વળી ગુણુઆમેણ; ભાવ અલેદ થવાની ધંદા, પરભાવે નિઃકામેણ. શ્રીં ૨. ભાવસેવ અપવાદે નેગમ, પ્રભુ ગુણુને સંકલ્પેણ; સંગ્રહ સત્તા તુલ્યારાપે, ભેદાભેદ વિકલ્પેણ. શ્રીં ૩. વ્યવહારે બહુમાન જ્ઞાન નિજ, ચરણે જિન ગુણુ રમણાણ; પ્રભુ ગુણુ આલખી પરિણામે, ઋણુપદ ધ્યાને સ્મરણાણ. શ્રીં ૪. શબ્દે શુકલ ધ્યાનારોહણ, સમભિરૂદ ગુણુ દશમેણ; બીએ શુકલ અવિકલ્પ એકત્વે, એવાંભૂત અમમેણ. શ્રીં ૫. ઉત્સર્ગે સમકત ગુણુ પ્રકર્યો, નેગમ પ્રભુતા અંશેણ; સંગ્રહ આતમ સત્તાલખી, મુનિ પદ ભાવ પ્રસંશેણ. શ્રીં ૬. ઋણુસૂત્રે જે શ્રેણુ પદસ્થે, આતમશક્તિ પ્રકાશેણ; યથાખ્યાત પદશબ્દ સ્વરૂપે, શુદ્ધ ધર્મ ઉદ્ધામેણ. શ્રીં ૭. ભાવ સયોગિ અયોગિ શૈલશે અંતિમ દુગ નય બાણેણ; સાધનતા એ નિજ ગુણુ વ્યક્તિ, તેહ સેવના વખાણેણ. શ્રીં ૮. કારણુ ભાવ તેહ અપવાદે, કાર્યરૂપ ઉત્સર્ગેણ; આતમભાવ તે ભાવ દ્રવ્યપદ, બાહ્ય પ્રવૃત્તિ નિસર્ગેણ. શ્રીં ૯. કારણુ ભાવ પરંપર સેવન, પ્રગટે કાર્ય ભાવેણ; કાર્ય સિદ્ધે કારણુતા વ્યય; શુચિ પરિણામિક ભાવેણ. શ્રીં ૧૦. પરમ ગુણી સેવન તનમયતા, નિશ્ચય ધ્યાને ધ્યાને ધ્યાવેણ; શુદ્ધાતમ અનુભવ આસ્વાદી, દેવચંદ્ર પદ પામેણ. શ્રીં ૧૧.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

ત્રીકો સુવિધિ જિણુદં, સમધિ રસે ભયે હો લાલ, સમાં ભાસ્યો આતમ સ્વરુપ, અનાદિનો વિસર્ગે હો લાલ; અં સકળ વિભાવ ઉપાધિ, થકી મન ઓસર્યો હો લાલ, થં સત્તા સાધન માર્ગ, ભણી એ સંચર્યો હો લાલ. જાં ૧. તુમ પ્રભુ બગણુ રીતિ, સરવ જગ દેખતાં હો લાલ, સં નિજ સત્તાએ શુદ્ધ, સહુને લેખતા હો લાલ; સં પર પરિણુતિ અદ્વેષપણુ, ઉવેખતાં હો લાલ, ઉં લોગ્યપણુ નિજ શક્તિ, અનંત ગવેખતા હો લાલ. જાં ૨. ઠાનાદિક નિજ ભાવ, હુતા જે પરવશા હો લાલ, હં તે નિજ સન્મુખ ભાવ, અહે લહી તુજ દશા હો લાલ; જાં પ્રભુનો અદ્ભુત યોગ, સ્વરૂપ તણી રસા હો લાલ, સ્વં ભાસે વાસે તાસ, બસ ગુણુ તુજ જિસા હો લાલ. જાં ૩. મોહાદિકની ધુમે, અનાદિની ઊતરે હો લાલ, અં અમલ અખંડ અક્ષિત, સ્વભાવજ સાંભરે હો લાલ, સ્વં તત્ત્વ રમણુ શુચિ ધ્યાન, ભણી જે આદરે હો લાલ, જાં તે સમતારસ ધામ, સ્વામી મુદ્રા વરે હો લાલ. સ્વાં ૪. પ્રભુ છે ત્રિકુવન નાથ, ઠાસ હું તાહરો હો લાલ, ઠાં કરુણાનિધ અભિલાષ, અછે મુજ એ ખરો હો લાલ; અં આતમ વસ્તુ સ્વભાવ, સઠા મુજ સાંભરો હો લાલ; સં ભાસન વાસન એહ, ચરણ ધ્યાને ધરો હો લાલ, ચં પ. પ્રભુ મુદ્રાને યોગ, પ્રભુતા લખે હો લાલ, પ્રં દ્રવ્ય તણે સાધર્મ્ય, સ્વસંપત્તિ ઓલખે હો લાલ; સ્વં ઓળખતાં બહુમાન, સહિત રૂચિ પચુ વધે હો લાલ, સં રુચિ અનુયાયી વીધ, ચરણ ધારા સંધે હો લાલ. જાં ૬.

શ્વેતપશુચિક ગુણ સર્વ, થયા તુજ ગુણ રસી હો લાલ, થ૦ સીદ સાધન શક્તિ, વ્યક્તતા ઉલ્લસી હો લાલ; વ્ય૦ હવે સંપૂર્ણ સિદ્ધ, તણી શી વાર છે હો લાલ, ત૦ દેવચંદ્ર જિનરાજ, જગત આધાર છે હો લાલ. જ૦ ૭.

૧૦ શ્રી શીતવ્રનાથજિન સ્તવન

શીતલ જિનપતિ પ્રભુતા પ્રભુની, મુજથી કહિ ન જાયલ; અનંતતા નિમલંતા પૂર્ણતા, જ્ઞાન વિના ન જણાયલ. શી૦ ૧. ચરમ જલપિ જલ મિથે અંજલી, ગતિ છપે અતિ વાયલ; સર્વ આકાશ ઉલ્લંઘે ચરણે, પણ પ્રભુતા ન જણાયલ. શી૦ ૨. સર્વ દ્રવ્ય પ્રદેશ અનંતા, તેહથી ગુણ પર્ચાયલ; તાસ વર્ગથી અનંતગુણો પ્રભુ, કેવલ જ્ઞાન કહાયલ. શી૦ ૩. કેવલ દર્શન એમ અનંતો, અહે સામાન્ય સ્વભાવલ; સ્વપર અનંતથી ચરણ અનંતો, સ્વરમણ સંવર ભાવલ. શી૦ ૪. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાળ ભાવ ગુણ; સજનીતિ એ ચારણે; ત્રસ વિના જડ ચેતન પ્રભુની, કોઈ ન લોપે કારલ. શી૦ ૫. શુદ્ધાશય ધર પ્રભુ ઉપયોગ, જે સમરે પ્રભુ નામલ; અવ્યાખ્યા અનંતો પામે, પરમ અમૃત સુખ ધામલ. શી૦ ૬. આણ્યા ઇશ્વરતા નિર્લયતા, નિર્વાંછકતા રૂપલ; ભાવ સ્વાધીન તે અવ્યય શીતે, ઇમ અનંતગુણ ભૂપલ. શી૦ ૭. અવ્યાખ્યા સુખ નિર્મલ તે તો, કારણ જ્ઞાન ન જણાયલ, તેહથી એહનો જાણજ લોકતા, જે તુમ્હે સમ ગુણરાયલ. શી૦ ૮. ઇમ અનંત દાનાદિક નિજ ગુણ, વચનાતીત પંડુરલ; વાસન ભાસન ભાવે હલંભ, પ્રાપ્તિ તો અતિ દૂરલ. શી૦ ૯. સકળ પ્રત્યક્ષપણે ત્રિભુવન ગુરૂ, જાણું તુજ ગુણઆમલ; બીજું કાંઈ ન માગું સ્વામી, એહ છે મુજ કામલ. શી૦ ૧૦. ઇમ અનંત પ્રભુતા સદ્દેહતાં, અરચે જે પ્રભુ રૂપલ; દેવચંદ્ર પ્રભુ પ્રભુતા તે પામે, પરમાનંદ સ્વરૂપલ. શી૦ ૧૧.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ પ્રભુ તણો, અતિ અહુત સહજનંદરે; ગુણ ઇક વિધ ત્રિક પરણ્યયો, ઇમ અનંત ગુણનો વૃંદરે. મુનિચંદ જિણ્ડ, અમંદ દિણ્ડ પદે નિત દીપતો સુખકંદરે. ૧. નિજ જ્ઞાને કરી જ્ઞેયનો, જ્ઞાયક જ્ઞાતા પદ ઇશરે; દેખે નિજ દર્શન કરી, નિજ દ્રશ્ય સામાન્ય જગીશરે. મુ૦ ૨. નિજ રચે રમણ કરો પ્રભુ, ચારિત્ર રમતા રામરે; ભોગ અનંતનો ભોગવો, ભોગ વિષુ ભોક્તા સ્વામીરે. મુ૦ ૩. દેય જ્ઞાન નિત દીજતે અતિ દાતા પ્રભુ સ્વયમેવરે; પાત્ર તુમે નિજ શક્તિના ગ્રાહક વ્યાપકમય દેવરે. મુ૦ ૪. પરણ્યામિક કારણ તણો કરતા ગુણ કરણે નાથરે; અક્રિય અક્ષય સ્થિતિમયી, નિકલંક અનંતી આથરે. મુ૦ ૫. પરણ્યામિક સત્તા તણો, આર્વિભાવવિલાસ નિવાસરે; સહજ અકૃત્રિમ અપરાશ્રયથી, નિર્વિકલ્પને નિર્પર્ચાસરે. મુ૦ ૬. પ્રભુ પ્રભુતા સંભારતાં, ગાતાં કરતાં ગુણઆમરે; સેવક સાધનતા વરે, નિજ સંવર પરણુતિ પામરે. મુ૦ ૭. પ્રગટ તત્વતા ધ્યાવતાં, નિજ તત્વનો ધ્યાતા થાયરે; તત્વરમણ એકાગ્રતા, પૂરણ તરવે એહ સમાથરે. મુ૦ ૮. પ્રભુ હીકે મુજ સાંભરે, પરમાતમ પૂરણાનંદરે; દેવચંદ્ર જિનરાજના, નિત વંદો પય અરવિંદરે. મુ૦ ૯.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

પૂજના તો કીજેરે જારમા જિનતણીરે, જસ પ્રગટયો પૂજ્ય સ્વભાવ; પર કૃત

પૂજા રે જે ઇચ્છે નહિરે, સાયક કારય ઠાવ. પૂં ૧. દ્રવ્યથી પૂજારે કારણુ ભાવનોરે, ભાવ પ્રશસ્ત ને શુદ્ધ; પરમ ઇંદ્ર વલ્લભ ત્રિભુવન ધણીરે, વાસુપૂજ્ય સ્વયંબુદ્ધ પૂં ૨. અતિશય મહામારે અતિ ઉપગારતારે, નિરમલ પ્રભુ ગુણરાગ; સુરમણિ સુરઘટ સુરતરૂ તું છતેરે, જિનરાગી મહાભાગ. પૂં ૩. દર્શન જ્ઞાનાદિક ગુણુ આત્મારે, પ્રભુ પ્રભુતા લયલીન; શુદ્ધ સ્વરૂપી રૂપે તન્મયીરે, તસુ આસ્વાદન પીન પૂં ૪. શુદ્ધ તત્ત્વ રસરંગી ચેતનારે, પામે આત્મ સ્વભાવ; આત્માલંબી નિજ ગુણુ સાધતોરે, પામે પૂજ્ય સ્વભાવ. પૂં ૫. આપ અકર્તા સેવાથી હવેરે, સેવક પૂરણુ સિદ્ધિ; નિજ ધન ન કીચે પણુ આશ્રિત લહેરે, અક્ષય અક્ષર શિદ્ધ. પૂં ૬. જિનવર પૂજા તે નિજ પૂજનારે, પ્રગટ અન્નય શક્તિ; પરમાનંદ વિલાસી અનુભવેરે, દેવચંદ્ર પદ વ્યકિત. પૂં ૭.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

વિમલ જિન વિમલતા તાહરીણ, અવર બીજે ન કહાય; લઘુ નહી જિમ તિમ લંબીએણ, પણુ સ્વયંભુરમણુ ન તગય. વિં ૧. સચલ પુઠવી ગિરિ જલ તરૂણ, કોઈ તોલે એક હથથ; તેહ પણુ તુજ ગુણુગણુ ભણીણ, ભાખવા નહિ સમરથ. વિં ૨. સરવ પુદ્ગલ નલ ધરમનાણ, તેમ અધરમ પ્રદેશ; તાસ ગુણુ ધરમ પબ્જવ સહુણ, તુજ ગુણુ ઈક તણો લેશ. વિં ૩. એમ નિજ ભાવ અનંતનીણ, અસ્તિતા કેતલી થાય; નાસ્તિતા સ્વ પર પદ અસ્તિતાણ, તુજ સમ કાળ સમાય. વિં ૪. તાહરા શુદ્ધ સ્વભાવનેણ, આહરે ધરી બહુ માન; તેહને તેહીજ નિપજેણ, અહો કોઈ અહુલુત તાન. વિં ૫. તુમ્હ પ્રભુ તુમ્હ તારક વિકુણ, તુમ્હ સમો અવર ન કોઈ; તુમ્હ દરસણુ થકી હું તર્યોણ, શુદ્ધ આજ્ઞાન હોય. વિં ૬. પ્રભુ તણી વિમલતા ચોલખીણ, જે કરે ચિર મન સેવ; દેવચંદ્ર પદ તે લહેણ, વિમલ આનંદ સ્વયમેવ. વિં ૭.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ અનંત જિજ્ઞંસ, તાહરી હો પ્રભુ તાહરી સુજ નયણે વસીણ; સમતા હો પ્રભુ સમતા રસનો કંદ, સહજે હો પ્રભુ સહજે અનુભવ રસલસીણ. ૧. ભવ દવ હો પ્રભુ ભવ દવ તાપત છવ, તેહને હો પ્રભુ તેહને અમૃતધન સમીણ; ભધ્યા હો પ્રભુ ભિધ્યા વિષની ખીવ, હરવા હો પ્રભુ હરવા જાંગુલિ મન રમીણ. ૨. ભાવ હો પ્રભુ ભાવ ચિંતામણી એહ, આતમ હો પ્રભુ આતમ સંપત્તિ આપવાણ; એહિજ હો પ્રભુ એહિજ શિવ સુખ ગેહ, તત્ત્વ હો પ્રભુ તત્ત્વાલંબન થાપવાણ. ૩. જાચે હો પ્રભુ જાચે આશ્રવ ચાલી, કીઠે હો પ્રભુ કીઠે સંવર વધેણ; રતન હો પ્રભુ રતનત્રયી ગુણુમાળ, અધ્યાતમ હો પ્રભુ અધ્યાતમ સાધન સધેણ. ૪. મીઠી હો પ્રભુ મીઠી મૂરતિ તુજ, કીઠી હો પ્રભુ કીઠી રૂચિ બહુ માનથીણ; તુજ ગુણુ હો પ્રભુ તુજ ગુણુ ભાસન યુક્ત, સેવે હો પ્રભુ સેવે તસુ ભવ ભય નથીણ. ૫. નામે હો પ્રભુ નામે અહુલુત રંગ, ઈવણા હો પ્રભુ ઈવણા દીકાં ઉલ્લસેણ; શુણુ આસ્વાદ હો પ્રભુ શુણુ આસ્વાદ અજંગ, તન્મય હો પ્રભુ તન્મયતાએ જે ધસેણ. ૬. ગુણુ અનંત હો પ્રભુ ગુણુ અનંતનો વૃંદ, નાથ હો પ્રભુ નાથ અનંતને આહરેણ; દેવચંદ્ર હો પ્રભુ

દેવચંદ્રને આણંદ, પરમ હો પ્રભુ પરમ મહોદય તે વરેણ. ૭.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

ધરમ જગનાથનો ધર્મ શુચિ ગાઈયે, આપણો આતમા તેહવો ભાવિયે; જાતિ જસુ એકતા તેહ પલટે નહિ, શુદ્ધ ગુણપન્જવા વસ્તુ સત્તા સહી. ૧. નિત્ય નરવયવ વહી એક અક્રિયપણે, સર્વગત તેહ સામાન્ય ભાવે ભણે; તેહથી ઈતર સાવયવ વિશેષતા, વ્યક્તિ ભેદે યડે જેહની ભેદતા. ૨ એકતા પિંડને નિત્ય અવિનાશતા, અસ્તિ નિજ શિદ્ધિથી કાર્ય ગત ભેદતા; ભાવશ્રુત ગમ્ય અભિલાષ અનંતતા, ભવ્યપર્યાયની જે પરાવર્તિતા. ૩. ક્ષેત્ર ગુણ ભાવ અવિભાવ અનેકતા, નાશ ઉત્પાદ અનિત્ય પરનાસ્તિતા; ક્ષેત્ર આપત્વ અભેદ અવક્રાન્વતા, વસ્તુ તે રૂપથી નિયત અભવ્યતા. ૪. ધર્મ પ્રાગ ભાવતા સકળ ગુણ શુદ્ધતા, ભોગ્યતા કર્તૃતા રમણુ પરિણામતા; શુદ્ધ સમ્પ્રદેશતા તત્ત્વ ચેતન્યતા, આખ્ય આપક તય આહ્ય આહુકગતા. ૫. સંગ પરિહારથી સ્વામી નિજ પદ લહું, શુદ્ધ આત્મિક આનંદ પદ સંગ્રહું; જઈવિ પરભાવથી હું ભવોદાઘ વસ્થો, પર તણો સંગ સંસારતાએ અસ્થો. ૬. તહુવિ સત્તા ગુણે જીવ છે નિરમળો, અન્ય સંપ્રદેષ જિમ કટિક નવિ સામળો; જે પરોપાધથી દુષ્ટ પરણુતિ વ્રહ્મી, ભાવ તાદાત્મ્યમાં માહરૂં તે નહીં. ૭. તિણે પરમાત્મ પ્રભુ ભક્તિ રંગી થઈ, શુદ્ધ કારણુ રસે તત્ત્વ પરણુતિમયી; આત્મ આહુક થયે તણે પરઅહુણુતા, તત્ત્વ ભોગી થયે ટળે પરભોગીતા. ૮. શુદ્ધ નિપ્રયાસ નિજ ભાવ ભોગી થઈ, આત્મક્ષેત્રે નહિ અન્ય રક્ષણુ તદા; એક અસહાય નિસ્સંગ નિરહંદતા, શક્તિ ઉત્સર્ગની હોય સહુ વ્યક્તતા. ૯. તિણે મુજ આતમા તુજ થકી નિપળે, માહરી સંપદા સકળ મુજ સંપળે; તિણુ મન મંદિરે ધર્મ પ્રભુ ધ્યાઈયે, પરમ દેવચંદ્ર નિજ સિદ્ધ સુખ પાઈયે. ૧૦.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

જગત દિવાકર જગત કૃપાનિધિ, વાહકા મારા સમવસરણુમાં ઝેઠા; ચોમુખ ચોવિહ ધર્મ પ્રકાશે, તે મેં નયણે દીઠા રે. ભવિક જન હરખો રે, નિરખી શાંતિ જિણુંદ, ભં ઉપસમ રસનો કંદ, નહિ ઇને સરિખો રે. ૧. પ્રાતિહાય અતિશય શોભા, વાં તે તો કહિય ન જાવે; ઘુક બાલકથી રવિ કર ભરનો, વણુન કિણુ પરે થાવે રે. ભં ૨. વાણી ગુણ પાંત્રીશ અનોપમ, વાં અવિસંવાદ સરુપે; ભવદુઃખ વારણુ શિવસુખ કારણુ, શુદ્ધ ધર્મ પ્રરુપે રે. ભં ૩. દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર દિશિમુખ, વાં ઠવણુ જિન ઉપગારી; તસુ આલંબન લહીય અનોપમ, તિહાં થયા સમક્રિત ધારી. ભં ૪. ખટ નય કાર્ય રૂપે ઠવણુ, વાં સગ નય કારણુ ઠાણી; નિમિત્ત સમાન થાપના જિનજી, એ આગમની વાણી. ભં ૫. સાધક તીન નિશ્ચેષા મુખ્યે, વાં જે વિણુ ભાવ ન લહિયે; ઉપગારી દુગ ભાણ્યે ભાખ્યા, ભાવ વંદકનો ગહીયે રે. ભં ૬. ઠવણુ સમવસરણુ જિન સેતી, વાં જે અભેદતા વાધી; એ આત્માના સ્વભાવ ગુણુ, વ્યક્ત યોગ્યતા સાધી. ભં ૭. ભહું થયું મેં પ્રભુ ગુણુ ગાયા, વાં રસનાનો કળ લીધા; દેવચંદ્ર કંદ માહરા મનનો, સકળ મનોરથ સિદ્ધો. ભં ૮.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન

સમવસરણુ બેસી કરી રે ખારહ પરખદમાંહિ; વસ્તુ સ્વરુપ પ્રકાશતા રે, કણ્ણુ-
કર જગનાહો રે. કુંથુ જિનેસરુ. ૧. નિરમલ તુજ મુખ વાણી રે; જે શ્રવણે સુણે, તેહિજ
ગુણ મણિ ખાણી રે. કું ૨. ગુણુ પર્યાય અનંતતા રે, વળી સ્વભાવ અગાહ; નય ગમ
ભંગ નિપેક્ષના રે, હેય દેય પ્રવાહ રે. કું ૩. કુંથુનાથ પ્રભુ દેશના રે, સાધન સાધક
સિદ્ધ; ગૌણ મુખ્યતા વચનમે' રે, જ્ઞાન તે સકલ સમૃદ્ધ રે. કું ૪. વસ્તુ અનંત સ્વભાવ
છે રે, અનંત કથક તસુ નામ; ગ્રાહક અવસર બોધથી રે, કહવે અર્પિત કામો રે. કું
૫. શેષ અનર્પિત ધર્મને રે, સાપેક્ષ શ્રદ્ધા બોધ; ઉભય રહિત ભાસન હવે રે, પ્રગટે
કેવલ બોધ. કું ૬. છતિ પરીણુતિ ગુણુ વણના રે, ભાસન ભોગ આણુંદ; સમ કાળે
પ્રભુ તાહરે રે, સ્મય રમણુ ગુણુવૃંદો રે. કું ૭. નિજ ભાવે સીઅ અસ્તિતા રે, પર
નાસ્તિત્વ સ્વભાવ; અસ્તિપણે તે નાસ્તિતા રે, સીઅ તે ઉભય સ્વભાવો રે. કું ૮. અસ્તિ
સ્વભાવ જે આપણો રે, રૂચિ વૈરાગ્ય સમેત; પ્રભુ સન્મુખ વંદન કરી રે, માગીશ આતમ
હેતો રે. કું ૯. અસ્તિ સ્વભાવ જે રૂચિ થઈ રે, ધ્યાતો અસ્તિ સ્વભાવ; દેવચંદ્ર
પદ તે લહે રે, પરમાનંદ જમાવો રે. કું ૧૦.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

પ્રભુમો શ્રી અરનાથ, શિવપુર સાથ ખરેરી, ત્રિભુવન જન આધાર, ભવનિસ્તાર
કરેરી. ૧. કર્તા કારણુ યોગ, કાર્ય સિદ્ધિ લહેરી; કારણુ ચાર અનુપ, કાર્યથી તેહુ ગ્રહેરી.
૨. જે કારણુ તે કાર્ય, થાયે પૂણુ પહેરી; ઉપાદાન તે હેતુ. માટી ઘટ જેમ વહેરી. ૩.
ઉપાદાનથી ભિન્ન, જે વિષુ કાર્ય ન થાયે; ન હુવે કાર્ય રૂપ, કર્તાને વ્યવસાયે. ૪.
કારણુ તેહુ નિમિત્ત, ગકાદિક ઘટ ભાવે; કાર્ય તથા સમવાય, કારણુ નિયતને દાવે. ૫.
વસ્તુ અલેદ સરૂપ, કાર્યપણુ ન ગ્રહેરી; તે અસાધારણુ હેતુ કુંભૈસ્થાન લહેરી. ૬. જેહુનો
ન વિવહાર, ભિન્ન નિયત બહુ ભાવી; ભૂમિ કાગ આકાશ, ઘટ કારણુ સહભાવી. ૭. એહ
અપેક્ષા હેતુ, આગમમાંહિ કહોરી; કારણુ પદ ઉત્પન્ન, કાર્ય થયે ન લહોરી. ૮. કર્તા
આતમ દ્રવ્ય, કાર્ય સિદ્ધ પણોરી; નિજ સત્તાગત ધર્મ, તે ઉપાદાન ગણોરી. ૯. યોગ
સમાધિ વિધાન, અસાધારણુ તેહુ વહેરી; વિધ આચરણુ ભક્તિ, જિણે નિજ કાર્ય
સહેરી. ૧૦ નરગતિ પદમ સંઘયણુ. તેહુ અપેક્ષા જાણો; નિમિત્તાશ્રિત ઉપાદાન, તેહુની
લેખે આણો. ૧૧. નિમિત્ત હેતુ જિનરાજ, સમતા અમૃત ખાણી; પ્રભુ આલંબન
સિદ્ધિ; નિયમા એહ વખાણી. ૧૨. પુષ્ટ હેતુ અરનાથ, તેહુના ગુણુથી હીલીયે; રીઝ
ભક્તિ બહુ માન; ભોગ ધ્યાનથી મીલિયે. ૧૩. મોટા ને ઉછંગ, બેકાને શી ચિંતા;
તિમ પ્રભુ ચરણુ પસાય, સેવક થયા નિચિંતા. ૧૪. અર પ્રભુ પ્રભુતા રંગ, અંતર
શક્તિ વિકાસી; દેવચંદ્ર આણુંદ અપ્પયભોગ વિકાસી. ૧૫.

૧૯ શ્રી મલિલનાથજિન સ્તવન

મલિલનાથ જગનાથ ચરણુયુગ ધ્યાઈયેરે, ચેં શુદ્ધાતમ પ્રાગભાવ પરમ પદ પાઈયેરે;
પં સાધક કારક ખટ કરે ગુણુ સાધના રે, કં તેહિજ શુદ્ધ સરૂપ થાયે નિરાબાધનારે.

શાં ૧. કર્તા આતમદ્રવ્ય કાર્યની સિદ્ધતારે, કાં ઉપાદાન પરણ્યામ પ્રચુકત તે કરણ્યુતારે; પ્ર૦ આતમ સંપદ દાન તેહ સંપ્રદાનતારે, તે૦ ઘાતા પાત્રને દેય ત્રિભાવ અલોકતારે. ત્રિં ૨. સ્વ પર વિવેચન કરણ્યુ તેહ અપાદાનથીરે, તે૦ સકળ પર્યાય આધાર સંબંધ આસ્થાનથીરે; સં બાધક કારક ભાવ અનાદિ નિવારવોરે, અં સાધકતા અવલંબી તેહ સમારવોરે. તે૦ ૩. શુદ્ધપણ્યે પર્યાય પ્રવર્ત્તન કાર્યનેરે, પ્ર૦ કર્તાદિકે પરિણ્યામ તે આતમ ધર્મનેરે; તે૦ ચેતન ચૈતન્ય ભાવ કરે સમ વેતમેરે, કં સાદિ અનંતો કાળ રહે નિજ ચેતમેરે. ૨૦ ૪. પર કર્તૃત્વ સ્વભાવ કરે ભ્યાં લગીરે, કં શુદ્ધકાર્ય રૂચિ ભાસ થયે નવિ આદરેરે; થં શુદ્ધાતમ નિજ કાર્ય રૂચિ કારક કિરેરે, રૂં તેહિજ મૂળ સ્વભાવ ગણ્યો નિજ પદ વરેરે. પ્ર૦ ૫. કારણ્ય કારણ્ય રૂપ અછે કારકદશારે, અં વસ્તુ પ્રગટ પર્યાય એહ મનમેં વશ્યારે; એ૦ પશ્યુ શુદ્ધ સરૂપ ધ્યાન ચેતનતા પ્રહેરે, એ૦ તબ નિજ સાધક ભાવ સકળ કારક લહેરે. ૬. માહરૂં પૂર્ણાનંદ સ્વરૂપ પ્રગટ કરવા લણ્યીરે, પ્ર૦ પુષ્ટાલંબન રૂપ સેવ પ્રભુજી તણ્યીરે; સં દેવચંદ્ર જિનમંદ્ર ભક્તિ મનમેં ધરેરે, ભં અત્યાબાધ અનંત અખયપદ આદરે રે. અં ૭.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન

એલગડી તો કીજે શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિનીરે, જેહથી જિનપદ સિદ્ધ; કેવલ જ્ઞાનાદિકે ગુણ્ય ઉદ્ભવેરે, લહીયે સહજ સમૃદ્ધ. એ૦ ૧. ઉપાદાન નિજ પરિણ્યુતિ વસ્તુનીરે, પશ્યુ કારણ્ય નિમિત્ત આધીન; પુષ્ટ અપુષ્ટ દુવિધ તે ઉપદિશ્યોરે, પ્રાહક વિધિ આધીન એ૦ ૨. સાધ્ય સાધ્ય ધર્મ જે માંડી હવેરે, તે નિમિત્ત અતિ પુષ્ટ; પુષ્ય માંહિ તિલ્લા વાસક વાસનારે, નહિ પ્રધ્વંસક દુષ્ટ. એ૦ ૩. હંડ નિમિત્ત અપુષ્ટ ઘડા તણ્યોરે, નવિ ઘટતા તસુ માંહિ; સાધક સાધક પ્રધ્વંસકતા જે અછેરે, તિણ્યે નહિ નિમિત્ત પ્રવાહ. એ૦ ૪. ખટકારક ખટકારક તે કારણ્ય કાર્યનેરે, જે કારણ્ય સ્વાધીન; તે કર્તા કર્તા સહુ કારક તે વસુરે, કર્મ તે કારણ્ય પીન. એ૦ ૫. કારણ્ય સંકલ્પે કારણ્યદશારે, છતિ સત્તા સદભાવ; અથવા તુલ્ય ધર્મને જોઈવેરે, સાધ્યા રોપણ્ય દાવ. એ૦ ૬. અતિશય અતિશય કારણ્ય કારક કરણ્યુતારે, નિમિત્ત અને ઉપાદાન; સંપ્રદાન કારણ્ય પદ ભવનથીરે, કારણ્ય વ્યય અપાદાન. એ૦ ૭. ભવન વ્યય વિણ્ય કાર્ય નવિ હવેરે, જિમ દૃષ દેન ઘટત્વ; સુતત્વાધર સ્વગુણ્યનો દ્રવ્ય છેરે, સત્તાધાર સુતત્વ. એ૦ ૮. આતમ કર્તા કાર્ય સિદ્ધતારે, તસુ સાધન જિનરાજ; પ્રભુ હીઠે કારણ્ય રૂચિ ઉપજેરે, પ્રગટે આતમ સમાજ. એ૦ ૯. વંદન સેવન નમન વળી પૂજનારે, સમરણ્ય સ્તવન વળી ધ્યાન; દેવચંદ્ર દેવચંદ્ર કીજે જિનરાજનોરે, પ્રગટે પૂર્ણ નિધાન. એ૦ ૧૦.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

શ્રી નમિ જિનવર સેવ ધનાધન ઉનમ્યોરે, ઘં દીઠાં મિધ્યારોરે ભવિક ચિત્તથી ગચ્યોરે; ભં સુચિ આચરણ્યા રીતે તે અજ વધે વહારે, તે૦ આતમ પરિણ્યુતિ શુદ્ધ તે વીજ ગણ્યુકહારે. વિં ૧. વાજે વાસુ સુવાવ્ય તે પાવન ભાવનારે, પાં ઈંદ્ર ધનુષ ત્રિક યોગ તે ભકિત ઇંક મનારે; ભં નિમંજી પ્રભુ સ્તવ ઘોષ ઝુનિ ધનગજનારે,

૩૦ તૃણા ગ્રીવમ કાળ તાપની તર્જનારે. તાં ૨. શુભ લેશ્યાની આલિ તે બગ પંક્તિ બનીરે, બં શ્રેણી સરોવર હંસ વસે શુચિ શુષ્ક મુનીરે; ૫૦ ચૌગાંત મારગ બંધ ભવિક જન ધર રહ્યારે, બં ચેતન સમતા સંગ રંગમે ઉમઠ્યારે. ૨૦ ૩. સમ્યગ્-દષ્ટિ માર તિહાં હરખે ઘણુરે, તિં દેખી અદ્ભૂત રૂપ પરમ જિનવર તણુરે; ૫૦ પ્રભુ શુષ્કનો ઉપદેશ તે નલધારા વહીરે, જં ધરમ રુચિ ચિત ભૂમિ માંહિ નિશ્ચય રહીરે. માં ૪. આતક શ્રમણ સમૂહ કરે તખ પારણોરે, કં અનુભવ રસ આસ્વાદ સકળ દુઃખ વારણોરે; સં અશુભાચાર નિવારણ તૃણ અંકુરતારે, તૃં વિરતિ તથો પરિણામ તે ખીજ નિપૂરતારે. ખીં ૫. પંચ મહામત ધાન તણા કરસણ વધ્યારે, તં સાધ્ય ભાવ નિજ ધાપી સાધનતાએ સધ્યારે; સાં ક્ષાયક દર્શન જ્ઞાન ચરણ શુષ્ક નીપનારે; ચં આદિક બહુ શુષ્ક સસ્ય આતમ ધર નીપનારે. આં ૬. પ્રભુ હરસણ મહા મેહ તણે પરવેસમેરે, તં પરમાનંદ સુલેક્ષ થયો મુજ દેશમેરે; થં દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર તથો અનુભવ કરોરે, તં સાદી અનંતો કાળ આતમ સુખ અનુસરોરે. આં ૭.

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

નેમ જિનેસર નિજ કારણ કર્યો, છાંચ્યો, સર્વ વિભાવોણ, આતમ શાક્રત સકળ પ્રગટ કરી. આસ્વાદો નિજ ભાવોણ. નેં ૧. રાબુલ નારીરે સારી મતિ ધરી, અવ-લંબ્યા અરિહંતોણ; ઉત્તમ સંગેરે ઉત્તમતા વધે; સધે આનંદ અનંતોણ. નેં ૨. ધર્મ અધર્મ આકાશ અચેતના, તે વીજતી અઆહ્યોણ; પુદ્ગલ ગ્રહ વેરે કર્મ કલંકતા, વાધે આધક બાહ્યોણ. નેં ૩. રાગી સંગેરે રાગ દશા વધે, થાયે તિણે સંસારોણ; નીરા-ગીથીરે રાગનો બેડયો, લહીયે ભવનો પારોણ; નેં ૪. અપ્રશસ્તતારે ટાળી પ્રશસ્તતા, કરતા આશ્રવ નાસેણ; સંવર વાધેરે સાથે નિર્જંશ, આતમ ભાવ પ્રકાશેણ. નેં ૫. નેમિ પ્રભુ ધ્યાને એકત્વતા, નિજ તરવે ઇક તાનોણ; શુકલ ધ્યાનેરે સાધી સુસિદ્ધતા; લહીયે સુખિ નિદાનોણ. નેં ૬. અગમ અરૂપીરે અલખ અગોચર, પરમાતમ પરમી-શોણ; દેવચંદ્ર જિનવરની સેવના, કરતાં વાધે જગીશોણ. નેં ૭.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

સહજ શુષ્ક આગરો સ્વામી સુખ સાગરો, જ્ઞાન વધરાગરે પ્રભુ સવાયો; શુદ્ધતા એકતા તીક્ષ્ણતા ભાવથી, મોહારિપુ છતી જય પડહ વળયો. સં ૧. વસ્તુ નિજ ભાવ અવભાસ નિઃકલંકતા, પરિણુતિ વૃત્તિતા કરી અલેદે; ભાવ તાદાત્મ્યતા શક્તિ ઉભાસથી, સંતતિ યોગને તું ઉછેદે. સં ૨. દોષ શુષ્ક વસ્તુની લખીય મથાધ્યતા, લહી ઉદાસીનતા આપ સ્વભાવે; ધ્વંસિ તજજ-વતા ભાવ કર્તાપણો, પરમ પ્રભુતું રમ્યો નિજભાવે. સં ૩. શુભ અશુભ ભાવ અવભાસ તહકીકથી, શુભ અશુભ ભાવ તિહાં પ્રભુ ન કીધો; શુદ્ધ પરણામતા વીર્થ કર્તા યઈ, પરમ અક્રિયતા અમૃત પીધો. સં ૪. શુદ્ધતા પ્રભુતણી આતમભાવે રમે, પરમ પરમાત્મતા તાસુ ધાયે; મિશ્ર ભાવે અછે ત્રિશુષ્કની ભિન્નતા, ત્રિશુષ્ક એકત્વ તુજ ચરણ આયે. સં ૫. ઉપશમ રસભરી સર્વ જન સંકરી, મુર્તિ જિનસજની આજ બેટી, કારણે કાર્ય નિષ્પત્તિ શ્રદ્ધાન છે, તિણે ભવ જમણની ભીડ

મૈત્રી. સં ૬. નયર ખલાયતે પાશ્વ પ્રભુ દરશને, વિકસતે હર્ષ ઉત્સાહ વાધ્યો; ઉતુ એકત્વતાં રમણ પરજ્ઞામથી, સિદ્ધિ સાધકપણો આજ સાધ્યો. સં ૭. આજ કૃત પુણ્ય ધનદીહ માહરો થયો, આજ નર જનમ મેં સફલ ભાવ્યો; દેવચંદ્ર સ્વામી ત્રેવીશમો વંદીયો, લક્ષિત ભરચિત્ત તુજ ગુણ રમાવ્યો સં ૮.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

તાર કો તાર પ્રભુ મુજ સેવક બણી, જગતમાં એટલો સુચશ કીજો; દાસ અવ-ગુણુ ભર્યો બણી ચોતા તણો, દય નિધી દીનવરે દયા કીજો. તાં ૧. કાગ દ્વેષે ભર્યો મોહ વૈરી નડ્યો, લોકની રીતિ મેં ઘણું રતો; ક્રોધ વંશ પ્રમધમ્યો શુદ્ધ ગુણુ નાવ રમ્યો, ભમ્યો ભવ માંદિ હું વિષય માતો. તાં ૨. આદર્યો આચરણુ લેક ઉપચારથી, શાસ્ત્ર અભ્યાસ પણુ કાંઈ ન કીધો; શુદ્ધ શ્રવાન વળી આત્મ અવલંબન વિષુ; તેહવો કાય તિણુ કો ન સીધો. તાં ૩. સ્વામી દરશણુ સમો નિમિત્ત લહી નિરમણે, જે ઉપાદાન ગુચિ ન થાશે; દોષ કો વસ્તુનો આહવા ઉદમ તણો. સ્વામિ એવા સહી નિકટ લાશે. તાં ૪. સ્વામી ગુણુ યોગથી સ્વામીને જે ભજો, દરિશણુ શુદ્ધતા તેહ પામે; જ્ઞાન આરિત્ર તપ વીધ' ઉલ્લાસથી, કર્મ' છૂટી વપે મુક્તિ ધામે. તાં ૫. જગત વત્સલ મહાવીર જિનવર સુણી, ચિત્ત પ્રભુ ચરણને ચરણુ વાર્યો; તારણ્યો બાપણુ ખિડ્દ નિજ રાખવા, દાસની સેવના રખે નેર્યો. તાં ૬. વીનતી માનજ્યો શક્તિ જે આપજ્યો, ભાવ સ્યાદાદતા શુદ્ધ ભાસે; સાધ સાધક દશા સિદ્ધતા અનુભવી, દેવચંદ્ર નિમલ પ્રભુતા પ્રકાશે. તાં ૭.

૨૫ સામાન્ય કળશરૂપ સ્તવન

ચઉવીસે જિન ગાઇયે, ધ્યાઇયે તત્ત્વ સ્વરૂપોણ; પરમાનંદ પદ પાઇયે, અક્ષયજ્ઞાન અનુપોણ. ચોં ૧. ચઉદ્દસેં બાવન ભલા, ગણુધર ગુણુ ભંદારોણ; સમતામથી સાહુ સાહુણી, સાવય સાવઈ સારોણ. ચોં ૨. વર્દમાન જિનવર તણો, શાસ્ત્ર અતિ સુખકારોણ; ચઉવિહ સંઘ વિરાજતા, દુઃસમ કાલ આધારોણ. ચોં ૩. જિન સેવનથી જ્ઞાનતા, તિણુ દિતાહિત યોધોણ; અહિત ત્યાગ હિત આદરે, સંયમ તપ શોધોણ. ચોં ૪. અખિનવ કર્મ અશ્રદ્ધતા, છૂટ' કર્મ અભાવોણ. નિકર્મીને અખાધના, અવેદન અનાકુલ ભાવોણ. ચોં ૫. ભાવ રોગના વિગમથી, અચલ અક્ષય નિરાખાયોણ. પૂર્ણાનંદશા લહી, વિલસે સિદ્ધિસમાધોણ. ચોં ૬. શ્રી જિનચંદ્રની સેવના, પ્રગટે પુણ્ય પ્રધાનોણ; સુમતિ સાગર અતિ ઉલ્લસે, સાધુરંગ પ્રભુ ધ્યાનોણ. ચોં ૭. સુવિહિત ગણુ ખસ્તરવરૂ, રાજ-સાગર ઉવખાયોણ; જ્ઞાનધર્મ પાઠક તણો, શિષ્ય સુજન સુખદાયોણ. ચોં ૮. હીપચંદ્ર પાઠક તણો, શિષ્ય સ્તવે જિનરાજોણ; દેવચંદ્ર પદ સેવતાં, પૂર્ણાનંદ સમાજોણ. ચોં ૯.

ઈતિ દેવચંદ્રણ કૃત સ્તવન ચોવીશી સંપૂર્ણ.

૬૩ શ્રી દેવચંદ્રણ કૃત ગત સ્તવન ચોાવશી.

૧ શ્રી કેવલજ્ઞાની જિન સ્તવન

નામે ગજે પરમ આલ્હાદ, પ્રગટે અનુભવ રસ આસ્વાદ; તેથી થાયે મતિ.

સુપ્રસાદ, સુશુતાં ભાળેરે કાંઈ વિષય વિખાદરે. જિજ્ઞાંઠા તારા નામથી મન ભીનો, પ્ર૦ ૧. ખેત્ર અસંખ્ય પ્રદેશ, અનંત પર્યાય નિવેશ; જાણુગ શક્તિ અશૈશ, તેહથી જાણે કાંઈ સકળ વિશેષરે. જિ૦ ૨. સર્વપ્રમેય પ્રમાણુ, જસ કેવળ નાણુ પહાણુ; તિણે કેવળનાણી અભિહાણુ, જસ ધ્યાવેરે કાંઈ મુનિવર અણુરે. જિ૦ ૩. પ્રુવ પરણુતિ છતિ બાસ, પરણુતિ પરિણામે ત્રિક રાસ; કર્તાપદ પ્રવૃત્તિ પ્રકાશ, અસ્તિ નાસ્તિરે કાંઈ અર્થનો ભાસરે. જિ૦ ૪. સામાન્ય સ્વભાવનો બોધ, કેવળ દર્શન શોધ; સહકાર અભાવે રોધ, સમયંતરરે કાંઈ બોધ પ્રબોધરે. જિ૦ ૫. કારક ચક્ર સમગ્ગ, તે જ્ઞાયક ભાવ વિલગ્ગ; પરમભાવ સંસગ્ગ, જો રીતેરે કાંઈ થયે. ગુણવગ્ગરે. જિ૦ ૬. ઇમ સાલંબન જિન ધ્યાન, સાધે તત્વ વિધાન; લહે પૂર્ણાનંદ અમાન, તેહથી ધારેરે કાંઈ શિવ હશાનરે. જિ૦ ૭. દાસ વિભાવ અપામ, તે નાસે પ્રભુ સુપસાય; જે તન્નયતાર્યે ધ્યાય, સહી તેહનેરે દેવચંદ્ર પદ ધાયરે. જિ૦ ૮.

૨ શ્રી નિર્વાણી પ્રભુજિન સ્તવન

પ્રભુયં ચરણુ પરમ ગુરુજિનના, હંસ તે મુનિ જનમનના, વાસી અનુભવ નંદને વનના. લોગી આનંદ ઘનના. મોરા સ્વામી હો, તોરો ધ્યાન ધરિજે; ધ્યાન ધરિજેહો સિદ્ધિ વરિજે, અનુભવ અમૃત પીજે. મો૦ ૧. સકલ પ્રદેશ સમાગુણુ ધારી, નિજ ર કારજ કારી; નિરાકાર અવગાહ ઉદારી, શક્તિ સર્વ પિસ્તારી. મો૦ ૨ ગુણુ ર પ્રતિ પર્યાય અનંતા, તે અભિલાષ સ્વતંતા; અનંત ગુણુ નભિલ.વિ સંતા, તે કાર્યં વ્યાપાર કરંતા. મો૦ ૩. છતિ અવિભાગી પર્યાયવકતે, કારજ શક્તિ પ્રવતે; તે વિશેષ સામર્થ પ્રશકતે, ગુણુ પરિણામ અભિભવકતે. મો૦ ૪. નિરવાણી પ્રભુ શુદ્ધ સ્વભાવી, અભય તિરચુ અપાવી; સ્યાદ્રાઢી અમનીગતરાવી, પૂરણુ શક્તિ પ્રભાવી. મો૦ ૫. અચલ અખંઠ સ્વગુણુ આરામી, અનંતાનંદ વિસરામી; સકલ જીવ ખેદજ સુસ્વામી, નિરામગધી અકામી. મો૦ ૬. નિઃસંગી સેવનથી પ્રગટે, પૂર્ણાનંદી ઇહક; સાધન શકતે ગુણુ એકવે, સીજે સાધ્ય સમીહા. મો૦ ૭ પુદ્ગ નિમિત્ત. લંબન ધ્યાને, સ્વાલંબન લય ઠાને; દેવચંદ્ર ગુણુને એક તાને, પોહોચે પૂરણુ ધાને. મો૦ ૮.

૩ શ્રી સાગરપ્રભુજિન સ્તવન

ગુણુ આગર સાગર સ્વામી, મુનિ ભાવ જિવન નિઃકામી; ગુણુ કરણે કતૃ પ્રયોગી; પ્રભાવી સત્તા લોગી. સુહંકર લવ્ય એ જિન ગાવો, જિમ પૂરણુ પહવી પાવો; સુ૦ ૧. સામાન્ય સ્વભાવ સ્વપરના, દ્રવ્યાદિ અતુષ્ટય ધરતા; દેખે દર્શન રચનાયે, નિજવીયં અનંત સહાયે. સુ૦ ૨. તેહને તે જાણે નાણુ, એ ધમં વિશેષ પહાણુ; સાવય વીકારજ શકતે, અવિભાગી પર્યાયવકતે. સુ૦ ૩. જે કારણુ કારજ ભાવે, વરતે પર્યાય પ્રભાવે; પ્રતિ સમય વ્યય ઉત્પાદિ, જોયાદક અનુગત સાદ. સુ૦ ૪. અવિભાગી પર્યાય જેહ, સમવાયી કાર્યના ગેહ; જે નિત્ય ત્રિકાળી અનંત, તસુ જ્ઞાયક જ્ઞાન મહંત. સુ૦ ૫. જે નિત્ય અનિત્ય સ્વભાવ, તે દેખે દર્શન ભાવ; સામાન્ય વિશેષનો ભાણુ; દ્વિગુણુ આતમ શ્રદ્ધાએ, ચરણુાદિક તસુ બ્યવસાયે. સુ૦ ૭. દ્રવ્ય જેહ વિશેષ પરિણામી, તે કહીયે પન્નજવ નામી; છાત સામર્થ્ય

હુલેદે, પર્યાય વિશેષ નિવેદે. સુ૦ ૮. તસુ રમણે ભોગનો વૃંદ, અપ્રયાસી પૂર્ણાંદ; પ્રગટી જસ શક્તિ અનંતી, નિજ કારજ વૃત્તિ સ્વતાંત્રી. સુ૦ ૯. ગુણ દ્રવ્ય સામાન્ય સ્વભાવી, તીરથપતિ ત્યજ્જા વિભાવી; પ્રભુ આણ્યા ભકતે લીન, તિણે દેવચંદ્ર પદ કીન. સુ૦ ૧૦.

૪ શ્રી મહાજ્જન જિન સ્તવન

આત્મ પ્રદેશ રંગ થલ અનોપમ, સમ્યગ દર્શાન રંગ રે; નિજ સુખકે સધાઈયા, તું તેા નિજ ગુણ ખેલ વસાંત રે; નિજ૦ પરપરિણુતિ ચિંતા તજિ નિજમે, આન સખાકે સંગ. નિ૦ ૧. વાસ બરાસ સુ રૂચિ કેસરધન, છાંટેા પર પ્રમેહરે; નિ૦ આતમ રમણુ ગુલાલકી લાલી, સાધક શક્તિ વિનોહરે. નિ૦ ૨. ધ્યાન સુધારસ પાન મગનતા, ભોજન સહજ સ્વભોગરે; નિ૦ રિઝણુ એકવતા તાનમે વાળે, વાજીત્ર સનસુખ યોગરે. નિ૦ ૩. શુકલ ધ્યાન હોરીકી ઝાલા, બલે કરમ કઠોરરે; નિ૦ શેષપ્રકૃતિહલ શિરણુ નિજંરા, ભસ્મ ખેલ અતિ જોરરે; નિ૦ ૪. દેવ મહાજ્જન ગુણુ અવલંબન, નિભંચ પરણુતિ વ્યક્તિરે; નિ૦ ધ્યાને ધ્યાને આત બહુ માને, સાધે મુનિ નિજ શક્તિરે. નિ૦ ૫. સકળ અભોગ અલેશ અસંગત, નાહિ હોવે સિદ્ધરે; નિ૦ દેવચંદ્ર આણ્યામે ખેલે, ઉત્તમ યુદ્ધિ પ્રસિદ્ધરે નિ૦ ૬.

૫ શ્રી વિમલ જિન સ્તવન

ધન્ય તું ર ધન્ય જિનરાજ તું, ધન્ય તુજ શક્તિ વ્યક્તિ સનૂરી; કાયં કારણુ હશાસહજ ઉપગારતા, શુદ્ધ કર્તૃત્વ પરિણામ પૂરી ધ૦ ૧. આત્મ પ્રભાવ પ્રતિભાસ કારજહશા, ધ્યાન અવિભાગ પર્યાય પ્રવૃતે; એમ ગુણુ સર્વ નિજ કાયં સાધે પ્રગટ; સ્તેયદૃશ્યાદિ કારણુ નિમિતે, ધ૦ ૨. ઠાસ બહુમાન ભાસન રમણુ એકતા, પ્રભુ ગુણુ લંબની શુદ્ધ થાયે; બંધના હેતુ રાગાદિ તુજ ગુણુ રશી, તેહ સાધક અવસ્થા ઉપાયે. ધ૦ ૩. કરમ જંબલ જ્યું જનકરણુ યોગ જે, સ્વામી ભક્તિ રમ્ય શીર સમાધ; જ્ઞાન તપ સીલવ્રત નાય આણ્યાવણુ, થઇયબાધક કરે ભવ ઉપાધી. ધ૦ ૪. સકળ પ્રદેશ સમકાળ સવિ કાયંતા, કારણુ સહકાર કર્તૃત્વ ભાવો; દ્રવ્ય પરદેશ પર્યાય આગમ પણે, અચલ અસહાય અક્રીય હાવો. ધ૦ ૫. ઉત્પતિ નાસ ધ્રુવ સર્વાંઠા સર્વની, બદ્ગુણી હાની વૃંદ અન્યુને; અસ્તિ નાસ્તિત્વ સત્તા અનાદીયકો, પરણુમન ભાવથી નહી અબ્જુને. ધ૦ ૬. ઇણીપરે વિમલ જિનરાજ નિરે વિમલતા, ધ્યાન મન મંદિરે જેહુ ધ્યાવે; ધ્યાન પૃથક ત્વવિકલપતા રંગથીરે, ધ્યાન એકત્વ અવિકલપ આવે. ૭. વીતરાગી અસંગી અનંગી પ્રભુ, નાણુ અપ્રયાસ અવિનાસ ધારી; દેવચંદ્ર શુદ્ધ સત્તારસી સેવતાં, સંપદા આત્મ શોભાવધારી ધ૦ ૮.

૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ જિન સ્તવન

જગતારક પ્રભુ વીનવું, વીનતડી અવધારરે; તુજ દરશણુ વિણું હું ભમ્યો, કાળ અનંત અપારરે. જ૦ ૧. સૂહુમ નિગોહ ભવે વસ્થો, પુદ્ગલ પરિટ અનંતરે; અઘવહાર પણે ભમ્યો, હુલક ભવ અત્યંતરે. જ૦ ૨. ઘવહારે પણુ તિરિવ ગતે, ઈજ વણુખંદ અસન્નિરે; અસંખ્ય પરાવર્તાન થયાં, ભમિયો જીવ અધન્નરે. જ૦ ૩. સૂક્ષ્મ થાવર ચારમે, કાલહ ચક્ર અસંખ્યરે; જનમ મરણુ બહુલા કર્યા, પુદ્ગલ ભોગને કંખરે. જ૦ ૪. એધે બાહર ભાવમે, બાહર તરૂપણુ એમરે; પુદ્ગલ અદી લાગટ વસ્થો, નામ

નિગોદ્રે પ્રેમરે, જાં પ. યાવર યૂલ પરિતમે, સ્તીતર કોડા કોડિરે; આયર ભમ્બે પ્રભુ નવિ મિત્યા, મિત્યા અવિરતિ જોડિરે જાં ૬. વિગલ પછે લાગટ વસ્થે, સંખિજ વાસ હજારરે; બાહર પજજ વજુસ્થઈ, બૂ જલ વાયુ મગારરે. જાં ૭. અનલ વિગલ પજજતમે, તસભવ આયુ પ્રમાણુરે; શુદ્ધ તત્વ પ્રાપતિ વિના, ભટકયો નવ નવ ઠાણુરે. જાં ૮. સાધિક સાગર સહસ ઠો, જોગવીયો તસ ભાવેરે; એક સહસ સાધક દધિ, પંચેદ્રિ પદ દાવેરે. જાં ૯. પર પરચિત રાગી પછે, પર રસ રંગે રકતરે; પર પ્રાહક રક્ષક પછે, પરભોગે આશક્તરે. જાં ૧૦. શુદ્ધ સ્વભતિ તત્વને, બહુ માને તલ્લીનરે; તે વિભતિ રસ તાતણ, સ્વ સ્વરૂપ રસ પીનરે. જાં ૧૧. શ્રી સર્વાનુભૂતિ જિનેશ્વર, તારક લાયક દેવરે; તુજ ચરણે સરણે રહો, ટણે અનાદિ કુટેવરે. જાં ૧૨. સખલા સાહિબ યોલગે, આતમ સખલો થાયરે; આધક પરચિત સવિ ટણે, સાધક સિદ્ધ કહાયરે જાં ૧૩. કારણશ્રી કારણ હુયે, એ પરતીત અનાદરે; માહસ આતમ સિદ્ધિના, નિમિત હેતુ પ્રભુ સાદરે. જાં ૧૪. અવિ સંવાદન હેતુની, દ્રઢ સેવા અભ્યાસરે; દેવચંદ્ર પદ નીપજે, પૂર્ણાનંદ વિકાસરે. જાં ૧૫.

૭ શ્રીધરજિન સ્તવન

સેમુખ મુખ પ્રભુને ન મગી શક્યો, તો શી વાત કહાય; જિણુંદણ. નિજ પર ત્રીતક વાત લહો સહુ, પછુ મને કિમ પતિત આય. જિં સેં ૧. ભવ્ય અભવ્ય પરિત અણુંતતો, કૃશ શુકલ પક્ષ ધાર; જિં આરાધક વિરાધક રીતનો, પૂછી કરત નિરધાર. જિં સેં ૨. કિણુ કાળે કારણુ કેહવે મજે, થાશે મુજને હો સિદ્ધ. જિં આતમ તત્વ રૂચિ નિજ રિદ્ધની, લહેયું સર્વ સમૃદ્ધ. જિં સેં એક વચન જિન આગમનો લહી, નીપાવ્યાં નિજ કામ. જિં એતલે આગમ કારણુ સંપજે, ઠીલ થઈ કિમ આમ. જિં સેં ૪. શ્રીધરજિન નામે બહુ નિસ્તરયા, અલપ પ્રયાસેહો જેહ; જિં મુજ સરિખો એતલે કારણુ લહે, ન તરે કહો કિમ તેહ. જિં સેં ૫. કારણુ જોગે સાધે તત્વને, નવિ સમરયો ઉપાદાન; જિં શ્રી જિનરાજ પ્રકાશે મુજ પ્રતે, તેહનો કોણુ નિદાન જિં સેં ૬. ભવરોગના વૈધ જિનેશ્વર, ભવૌષધ તુજ ભક્તિ; જિં દેવચંદ્રને શ્રી અરીહંતનો, છે આધાર એ વ્યક્તિ. જિં સેં ૭.

૮ શ્રી દત્તપ્રભુ સ્તવન

જિન સેવનતે પાઠ્યેહો, શુદ્ધાતમ મકરંદ જિં તત્વ પ્રતીત વસંત રૂતુ પ્રગટી, ગર્ભ શિશિરકુ પ્રતીત લલના; દુરમતિ રજની લઘુ લઘહો, સદ્યોષ દિવસ વનીત જિં ૧. સાધ્ય રૂચિ મુસખા મીલીહો, નિજ ગુણ ચરયા ખેલ; લાં આધક ભાવકી નંદનાહો, મુધ મુખગારિકો મેલ. જિં ૨. પ્રભુ ગુન ગાનયું છંદયુંહો, વાજિંત્ર અતિશય તાન; લાં શુદ્ધ તત્વ બહુ માનતાહો, ખેલત પ્રભુગુન ધ્યાન. જિં ૩. ગુન બહુમાન ગુલાલમુંહો, લાલ ભયે ભવિણવ; લાં રાગ પ્રશસ્તકી ધૂમમેહો, વિભાવ વિહારે અતીવ. જિં ૪. જિનગુણુ ખેલમેં ખેલતેહો, પ્રયટ્યો નિજ ગુનખેલ. લાં આતમ ધર આતમ રમેહો, સમતા સુમતિકે મેલ. જિં ૫. તત્વ પ્રતીત પ્યાલે ભરયાહો; જિનવાણી રસપાન;

૯૦ નિર્મલ ભક્તિ લાલી જગીઠો, રીને એકલતા તાન. જિં ૬. ભવ વેરાગ અખીરશું
હો, ચરન રમન સું મહંત; ૯૦ સુમતિ ગુપતિ નનિતા રમેહો, જેવેદો ગુદ્ધ વસંત.
જિં ૭. ચાચર ગુન રસિયાલિયેહો, નિજ સાધક પરિણામ; ૯૦ કર્મ પ્રકૃત અરતિ
ગઈહો, ઉદસિત મરીત ઉદામ. જિં ૮. ચિર ઉપયોગ સાધન મુખેહો, પિયકારીકી
ધાર; ૯૦ ઉપશમ રસ ભરી છાંટાંહો, ગઈતતાઈ અપાર. જિં ૯. ગુન પર્યાય વિચાર-
તાંહો, શક્તિ વ્યક્તિ અનુભૂત; ૯૦ દ્રવ્યાસ્તિક અવલંબતાંહો, ધ્યાન એકત્વ પ્રસૂતિ. જિં
૧૦. રાગ પ્રસસ્ત પ્રભાવનાહો, નિમિત્ત કરન ઉપલેહ; નિરવિકલ્પ સુ સમાધિમેહો,
ભયેહે લિગુન અલેહ. જિં ૧૧. ઇમ શ્રીદત્તપણુ ગુનેહો, કાગ રમે મતિવંત; ૯૦ પર
પરનતિજ ધોયકેહો, નિરમણ સિદ્ધિ વશંત. જિં ૧૨. કારનાથે કારજ સધેહો, એહ
અનાદકી ચાલ; ૯૦ દેવચંદ્ર પદ પાઈયેહો, કરત નિજ ભાવ સંભાળ. જિં ૧૩.

૯ શ્રી દામોદરજિન રતવન

સુપ્રતીતેહો કરી ચિર ઉપયોગકે. દામોદર જિન વંદીયે; અનાદિનીહો જે મિથ્યા
બ્રાતિકે, તેહ સર્વથા છડીયે. અવિરતિહો જે પરચૂત દુષ્ટકે, ટાળી ચિરતા સાધીયે,
કથાયનીહો કસમલતા કાપીકે, વર સમતા આરાધીયે. ૧. જંબુનેહો ભરતે જનરાજકે.
નવમા અતિત ચોવીશીયે; જસ નામેહો પ્રગટે ગુણરાશિકે, ધ્યાને શિવમુખ વિલસીયે;
અપરાધીહો જે તુજથી દૂરકે, ભુરિભ્રમણ દુષ્પના ધણી; તે માટેહો તુજ સેવા રંગકે,
હોજે એ ઇચ્છા ધણી. ૨. મરૂધરમેહો જિમ સુરતરૂ યુગકે, સાગરમે પ્રવહણુ સમે;
ભવ ભમતાંહો ભવિજન આધારકે, પ્રમુ દરશન મુખ અનુપમે; આતમનીહો જે શક્તિ
અનંતકે, તેહ સ્વરૂપ પદે ધર્યા; પરિણામકહો ધ્યાનાદિક ધર્મકે. સ્વસ્વકાર્યપણે વર્યા.
૩. આવનાશીહો જે આત્માનંદકે, પૂર્ણ અખંડ સ્વભાવનો; નિજગુણનોહો જે વત્તન
ધર્મકે, સહજ વિલાસી દાવનો; તસ લોગીહો તું જનવરદંવકે, ત્યાગી સર્વ વિભાવનો;
શ્રુતગ્યાનિહો ન કહી શકે સર્વકે, મહિમા તુજ પ્રમાવનો. ૪. નિકામાહો નિકખાઈ
નાથકે, સાથ હોજે નિત તુગહ તણે; તુમ આણુહો આરાધન શુદ્ધકે, સાધું હું
સાધકણે; વીતરાગથીહો જે રાગ વિશુદ્ધકે, તેડીજ ભવ ભવ વારણે; જનચંદ્રનીહો
જે ભક્તિ એકત્વકે, દેવચંદ્ર પદ કારણે. ૫.

૧૦ શ્રી સુતેજજિન રતવન

અતિરૂડીરે ૨ જિનજીની ચિરતા અતિ રૂડી; સકળ પ્રદેશ અનંતી, ગુણુ પર્યાય
શક્તિ મહંતીલાલ. અં તસુ રમણે અનુભવવંતી, પરરમણે જે ન રમંતીલાલ. અં
૧. ઉત્પાદ વય પલટંતી, ધ્રુવ શક્તિ ત્રિપદીસંતીલાલ; અં ઉત્પાદે ઉતપતમંતી, પુરવ
પરચિત વયપંતીલાલ. અં ૨. નવ નવ ઉપયોગે નવલી, ગુણુ છતિથી તે નિત અચ-
લીલાલ; અં પરદ્રવ્યે જે નવિ ગમણી, ક્ષેત્રાંતરમાંહ તરમણીલાલ. અં ૩. અતિશય
યોગે નવિ દીપે, પરભાવ ભણી નવિ છીપેલાલ; અં નિજ તત્વ રસે જે લીની, બીજે
કીણુહી નવિ કીનીલાલ. અં ૪. સંબ્રહનયથી જે અનાદિ, પજ એવંભુતે સદિલાલ; અં
જેહને બહુ માને પ્રાણી, પામે નિજ ગુણુ સહજાંતીલાલ. અં ૫. ચીરતાથી ચીરતા

વાધે, સાધક નિજ પ્રભુતા સાધેલાલ; અં પ્રભુગુણને રંગે રતતા, તે પામે અવિચલ સમતાલાલ. અં ૬. નિજ તેને જેહ સુતેભ, જે સેવે ધરી બહુ હેબલાલ; અં શુદ્ધાલબન જે પ્રભુ ધ્યાવે, તે દેવચંદ્ર પદ પાવેલાલ. અં ૭.

૧૧ શ્રી સ્વામીપ્રભ સ્તવન

નમિ નમિ નમિ વીનવું, સુગુણા સ્વામી જિણુંદ નાથરે; શ્રેય સકલ જલજીવ તુમે, પ્રભુજી જ્ઞાનદિણુંદ નાથરે. નાં ૧. વર્તમાન એ જીવની, એહવી પરણિત કેમ; નાં જાણું હેય વિભાવને, પિણુ નવિ છુટે પ્રેમ. નાં નાં ૨. પર પરણિતરસ રંગતા, પર આહુકતા ભાવ; નાં પર કરતા પર ભોગતા, રથે થયે એહ સ્વભાવ. નાં નાં ૩. વિષય ક્ષાય અશુદ્ધતા, ન ઘટે એ નિરધાર; નાં તે પશુ વંછું તેહને, કિમ તરિએ સંસાર. નાં નાં ૪. મિથ્યા અવરતિ પ્રમુખને, નિયમ જાણું દોષ; નાં નંદુ ગરહ વળી વળી, પશુ તે પામે સતોષ, નાં નાં ૫. અંત રંગ પર રમણતા, ટલશે કિરયે ઉચાય; નાં આણા આરાધન વિના, કિમ ગુણબિદિ થાય, નાં નાં ૬. હવે જનવચન પ્રસંગથી, જાણી સાધક નીતિ; નાં શુદ્ધ સાધ્ય રૂચિપણે, કરીએ સાધન રીતિ. નાં નાં ૭. ભાવન રમણ પ્રભુગુણે, યોગ ગુણી આખીન; નાં રાગ તે જિનગુણરંગમે, પ્રભુ દીઠા રતિપીન. નાં નાં ૮ હેતુ પલટાવી સવે, જોડયા ગુણી ગુણ ભાજા; નાં તેહ પ્રશસ્તપણે રમ્યા, સાધે આતમશક્તિ. નાં નાં ૯. ધન તન મન વચના સમે, જોડયા સ્વામી પાય; નાં બાધક કારણ વારતા, સાધક કારણ થાય. નાં નાં ૧૦. આતમતા પલટાવતાં, પ્રગટે સંવર રૂપ; નાં સ્વસ્વરૂપ રસી કરે, પૂજાનંદ અનૂપ. નાં નાં ૧૧. વિષયકષાય જહર ટળી, અમૃત થાએ એમ; નાં જે પર સિદ્ધ રૂચિ હુવે, તે પ્રભુએવા ધરી પ્રેમ. નાં નાં ૧૨. કારણ રંગી કાયને, સાધે અવચર પામી; નાં દેવચંદ્ર જિનરાજની, સેવા શિવમુખ ધામ. નાં નાં ૧૩.

૧૨ મુનિસુપ્રતજિન સ્તવન

દીઠા દરિશણ શ્રીપ્રભુજીને, સાથે રાગે મન શું લીનેા; જસુ રાગે નિરાગી થાયે, તેહની ભક્તિ કોતે ન સુહાયે. ૧. પુદગલઆરચારાગી અનેરા, તસુ પાસે કૃષ્ણ ખાયે ફેરા; જસુ ભગતે નિરભયપદ લાહયે, તેહની સેવામાં ઘિર રહયે. ૨. રાગીસેવકથી જે રાયે, બાહ્યભગતિ દોખીને માયે; જસુ ગુણ દાએ તુસ્તા આંચે, તેહને સુજસ ચતુર કિમ વાયે. ૩. પૂજણબ્રહ્મ ને પૂજાનંદિ દરશન બ્યાન ચરણ રસ કાંદ; સકળવિભાવ પ્રસંગ અફંદિ, તેહ દેવ શમરસ મકરંદિ; ૪. તેહની ભગતી ભવભય ભાળે, નિગુણ પિણુ ગુણુ શક્તિ ગાળે; દાસ ભાવ પ્રભુતાને આપે, અંતરંગ કત્રીમલ સવિ કાપે. ૫. અધ્યાતમ મુખકારણ પૂરો, સ્વસ્વભાવ અનુભૂતિ સનૂરો; તસુ ગુણુ વળી ચેતના કીળે, પરમમહોદય શુદ્ધ લહિળે. ૬. મુનિસુપ્રતપ્રભુ જ્ઞાતા લીના, આતમસંપાત ભાસ ન પીના; આણુરંગે ચિત્ત ધરીળે, દેવચંદ્રપદ શિધ પરિળે. ૭.

૧૩ શ્રી સુમતિ જિન સ્તવન

પ્રભુ શું ઈશ્યું વીનવું રે લાલ, મુજ વિભાવ હુખ રીતરે; સાહિબાલાલા. તીન કાળના શેયનીરે લાલ, જાણો છે સહુ નીતિરે. સાં પ્રં ૧. શેયજ્ઞાનશું નવિ મિલેરે લાલ;

આન ન જાણે તત્ત્વરે; સાં પ્રાપ્ત અપ્રાપ્ત અમેયનેરે લાલ, જાણે જે જિમ જત્તરે. સાં પ્ર૦ ૨. ઇતિપરયાય જે જ્ઞાનનારે લાલ, તે તો નવિ પલટાયરે; સાં જ્ઞેયની નવ નવ વર્તનારે લાલ, સવિ જાણે અસહાયરે. સાં પ્ર૦ ૩. ધર્માર્થિક સહુ દ્રવ્યનેરે લાલ, પ્રાપ્તભણી સહકારરે; સાં રસથાઈક ગુણવર્તનારે લાલ, નિજ ક્ષેત્રે તે ધારરે. સાં પ્ર૦ ૪. જાણુગ અભિલાષિ નહિરે લાલ, નવિ પ્રતિષ્ઠિએ જ્ઞેયરે; સાં કારક શકતે જાણુવુ રે લાલ, ભાવઅનંત અમેયરે. સાં પ્ર૦ ૫. તેહ જ્ઞાનસત્તાથકેરે લાલ, ન જાણુયો નિજ તત્ત્વરે; સાં રૂચિ પશુ તેહવી નવિ વધેરે લાલ, ઐ ઐ મોહમહત્ત્વરે. સાં પ્ર૦ ૬. મુજ જ્ઞાયકતા પરર-સીરે લાલ, પરતુક્ષયે તત્ત્વરે; સાં તે સમતારસ અનુભવેરે લાલ, સુમતિ સેવન વ્યાપરે. સાં પ્ર૦ ૭. ખાધકતા પલટાયવારે લાલ, નાથભગતિ આધારરે; સાં પ્રભુગુણુરંગી ચેતનારે લાલ, એહિજ જીવન સારરે. સાં પ્ર૦ ૮. અમૃતાનુષ્ઠાને રહ્યારે લાલ, અમૃતક્રિયાને ઉપાયરે; સાં દેવચંદ્ર રંગે રમેરે લાલ, તે સુમતિદેવ પસાયરે. સાં પ્ર૦ ૯.

૧૪ શ્રી શિવગતિજિન સ્તવન

વિગતિજિનવરદેવ સેવઆ ઢોહિલીહો લાલ, સેં પરપરચિત પરિત્યાગ કરે તમુ સોહિલીહો લાલ; કં આશ્રવ સર્વ નિવારી જેહ સંવરેધરેહો લાલ, જેં જે નિજ આણુ લીન પીન સેવન કરેહો લાલ. પીં ૧. વીતરાગ ગુણુરાગ ભક્તિ રૂચિને ગમેહો લાલ, ભં યથાપ્રવૃત્તિ ભવ્યજીવ નયસંચહ રમેહો લાલ; નં અમૃતક્રિયા વિધિયુક્ત વચન આચાર-થીહો લાલ, વં મોક્ષાર્થી જિનભક્તિ કરે વ્યવહારથીહો લાલ. કં ૨. ગુણુપ્રાણાવિ કાર્ય તણે કારણુપણેહો લાલ; તં રતનત્રયી પરિણામ તે રૂબુસૂત્રે ભણેહો લાલ; રં જે ગુણુ પ્રગટ થયો નિજનિજ કાર્ય કરેહો લાલ, નિં સાધકભાવે યુક્ત શબ્દનય તે ધરેહો લાલ. શં ૩. પોતે ગુણુપર્યાય પ્રગટ પશુ કાર્યતાહો લાલ, પ્રં ઉણે થાએ જાવ તાવ સમભિરૂઠતાહો લાલ; તાં સંપૂરણુ નિજ ભાવ સ્વકાર્ય કીજતેહો લાલ, સં શુદ્ધાત-મનિજરૂપતણે રસ લીજતેહો લાલ. તં ૪. ઉત્સર્ગે એવંભુત તે રૂગને નીપનેહો લાલ, તેં નિઃસંગી પરમાતમ રંગથી તે બનેહો લાલ; રં સહજઅનંત અલ્યંત મહંત સુખે ભરયાહો લાલ, મં અવિનાશી અવિકાર અપાર ગુણે વરયાહો. અં ૫. જે પ્રવૃત્તિ ભવ મૂળછેદ ઉપાય જેહો લાલ, મું પ્રભુગુણુરાગે રક્ત થાય શિવકાય તેહો લાલ; થાં અંસ થકી સરવંશ વિશુદ્ધપણું ઠવેહો લાલ; વિં શુકલખીજશશિરેહ તે પૂરણુ હુવેહો લાલ. તેં ૬. તિમ પ્રભુથી શુચિ રાગ કરે વિતરાગતાહો લાલ, કં ગુણુએક્ટવે ધાય સ્વગુણુપ્રાણાવતાહો લાલ; ગું દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર સેવામાંહિ રહોહો લાલ. સેં અન્યાખાધ અગાધ આત્મસુખ સંચહોહો લાલ. આં ૮.

૧૫ શ્રી આસ્તાગજિન સ્તવન

કરો સાચા રંગ જિનેશરૂ, સંસાર ત્રિરંગ સહુ અન્યરે; સુરપતિ નરપતિ સંપદા, તે તો દુરગંધિકહનરે. કં ૧. જિનઆસ્તાગ ગુણુરસ રમી, ચલ વિષય વિકાર વિરૂપરે; ત્રિણુ સમાક્રિત મતે અભિલખે, જિણે ચાખ્યો શુદ્ધ સ્વરૂપરે. કં ૨. જિન ગુણુ ચિંતન જળ રમ્યા, તમુ ક્રોધ અનળનો તાયરે; નવિ વ્યાપે કાપે ભવસ્થિતિ, જિમ શીતને અકં

પ્રતાપરે ક૦ ૩. જિનગુણુરંગી ચેતના, નવિ બાંધે અભિનવ કમરે; ગુણુરમણે નિજ ગુણુ ઉલ્લસે, તે આશ્વાદે નિજધમરે. ક૦ ૪. પરત્યાગી ગુણુ એકતા, રમતા જ્ઞાનાદિક ભાવરે; સ્વસ્વરૂપ ધ્યાતાં થઈ, પામે શુચિ ખાયકભાવરે. ક૦ ૫. ગુણુકરણે નવ ગુણુ પ્રગટતા સત્તાગત રસ થાત છેદરે; સંકેમણે ઉદય પ્રદેશથી, કરે નિર્જરા ટાળે ખેદરે. ક૦ ૬. સહજ-સરૂપ પ્રકાશથી થાએ પૂર્ણાનંદ વિલાસરે; દેવચંદ્ર જિનરાજની, કરજ્યો સેવા સુખવાસરે, ક૦ ૭.

૧૬ શ્રીનમિશ્વરસ્વામીજિન સ્તવન

જગતહિવાકર શ્રીનમિશ્વર સ્વામણે, તુજ સુખ દીઠે નાઠી ભૂલ અનાદિનિરેલો; જાગ્યો સમ્યગ્જ્ઞાન સુધારસ ધામણે, છાંડિ હુજ્ય મિથ્યા નિદ પ્રમાદનીરેલો. ૧. સહજે પ્રગટ્યો નિજ પરભાવ વિવેકણે, અંતર આતમ ઠહુરયો સાધન સાધવેરેલો; સાધ્યાલંબી થઈ જ્ઞાયકતા છેકણે, નિજ પરણુતિ નિજધમરસે ઠવેરેલો. ૨. ત્યાગી પર પરણુતિરસ રીઝણે, જાગી આતમ અનુભવ ઘટતારેલો; સહેજે છુટી આશ્રવ ભાવની ચાલણે, જાલમ પ્રગટી સંવર શિષ્ટતારેલો. ૩. બંધહેતુ જે છે પાપસ્થાનણે, તે તુજ ભગતિ પામ્યા પુષ્ટ પ્રશસ્તતારેલો; ધ્યેયગુણે વલગો ઉપયોગણે, તેહથી પામે ધ્યાતા ધ્યેય સમસ્તતારેલો. ૪. જે અતિ દુસ્તર જલધિ સમો સંસારણે, તે ગોપહ સમ કીધો પ્રભુ અવલંબનેરે લો; જન આલંબની નિરાલંબતા પામે જે, તેણે હમરમથું નિજ ગુણુ શુદ્ધ નંદનવનણે. ૫. (જાણ્યો પૂર્ણાનંદતે આતમ પાસણે, અવલંબ્યો નિવિંકદપ પરમાતમ તત્વનેરેલો.) સ્યાઘાદ પ્રભુતાને એકત્વણે, ક્ષાયકભાવે થઈ નિજ રતનત્રણેરેલો; પ્રત્યાહાર કરીને ધારે ધારણુ શુદ્ધણે, તત્વાનંદિ પૂર્ણ સમાધિલયેમણેરેલો. ૬. અવ્યાબાધ સ્વગુણુની પૂરણુ રીતણે, કરતા લોકતા ભાવે રમણુ પછે ધરેરેલો; સહજ અકૃત્રિમ નિર્મળ જ્ઞાનાનંદણે, દેવચંદ્ર એકત્વે સેવનથી વરેરેલો. ૭.

૧૭ શ્રી અનિલજિન સ્તવન

સ્વારથ વિણુ ઉપગારતારે, અહભુત અતિશય રીદ્ધિ; આતમસ્વરૂપ પ્રકાશતારે, પૂરણુ સહજ સમૃદ્ધિ. અનિલજિન સેવીએરે, નાથ તુમ્હારી જોડિ; ન કો ત્રિહુલોકમેરે, પ્રભુજી પરમ આધાર; અછો ભવિ થોકનેરે. ૧. પરકારજ કરતા નહિરે, સેવ્યા પાર નહેત; જે સેવે તન મન થઈરે, તે લહે શિવસંકેત. અ૦ ૨. કરતા નિજ ગુણુ વૃત્તિતારે, ગુણુ પરણુતિ ઉપભોગ; નિપ્રયાસગુણુ વર્ત્તાતારે, નિત્ય સકલ ઉપયોગ. ૩. સેવભક્તિ લોગી નહીરે, ન કરે પરનો સહાય; તુજ ગુણુરંગી ભક્તનારે, સહેજે કારજ થાય. અ૦ ૪. કિરીયા કારણુ કાયંતારે, એક સમય સ્વામીન; વરતે પ્રતિગુણુ સવંદારે, તસુ અનુભવ લયલીન. અ૦ ૫. વ્યાયક લોકલોકનારે, અનિલપ્રભુ જિનરાજ; નિત્યાનંદમથી સદારે, દેવચંદ્ર સુખદાય. અ૦ ૬.

૧૮ શ્રી યશોધરજિન સ્તવન

વદનપર વારિહો જશોધર, વદનપર વારિં મોહરહિત મોહનજયાયકો, ઉપશમરસ ક્યારિહો, વા૦ ૧. મોહજીવ લોહકો કંચન, કરેવે પારસ ભારીહો; સમક્રિતસુરતરૂ વન સેંચનકો, વર પુષ્કરજલધારીહો. વા૦ ૨. સર્વ પ્રદેશ પ્રગટ શમગુણુથી, પ્રવૃત્તિ અનંત અપહારીહો; પરમગુણી સેવનથે સેવક, અપ્રશસ્તતા વારીહો. વા૦ ૩. પરપરણુત રૂચિ રમણુ શ્રદ્ધણુતા, દોષ અનાદ નિવારીહો; દેવચંદ્ર પ્રભુ

સેવન ધ્યાને, આતમશક્તિ સમારિહો. વાં ૪.

૧૯ શ્રી કૃતાર્થજિન સ્તવન

સેવા સારજ્યો જિનની મન સાથે, પિણુ મત માગે ભાઈ; મહિનતના ફળ માગી લેનાં, દાસભાવ સવિ બાઈ. સેં ૧. ભક્તિ નહી તે તો ભાગ્યત, જે સેવાફલ જાયે; દાસ તિકે જે ધન ભરિ નિરખી, કેકીની પરે નાયે. સેં ૨. સારિ વિધિ સેવા સારતાં, આજ્ઞ ન કાંઈ ભાંજે; હુકમ હુજર ખીજ મતિ કરતાં સહેજે નાથ નિવાજે. સેં ૩. સાહિબ જાણો છો સહુ વતો, શું કહિયે તુમ આગે; સાહિબ સનમુખ અને માગણીની, વાત કરમી લાગે. સેં ૪. સ્વામીકૃતાથ' તો પિણુ તુમથી, આશ સહુકો રાખે; નાથ વિના સેવકની ચિંતા, કોણુ કરે વિણુ દાખે. સેં ૫. તુજ સેવ્યાં ફળ માગ્યો દેતાં, દેવપણુ થાયે કાચો; વણુમાગ્યાં વાંછિતફલ આપે, તિણુ દેવચંદ્ર પદ સાચો. સેં ૬.

૨૦ શ્રી ધર્મિશ્વરજિન સ્તવન

હું તો પ્રભુ વારિ છું તુમ મુખની, હું તો જિન બલિહારી તુમ મુખની; સમતા અમૃત-મય સુપ્રસન્નની, ત્રેય નહી રાગરૂખની. હું ૧. બ્રમર અધર શિષ ધનુહર કમલદલ, કીર હીર પુન્યમશશીની; શોભા તુચ્છ પ્રભુ દેખત યાકિ, કાયર હાથે જિમ અસીની. હું ૨. મનમોહન તુમ સનમુખ નિરખત, આંખ ન તૃપતિ અમ્હચિ; મોહતિમર રવિ હરપચંદ્ર-જીની, મૂરત એ ઉપશમચી. હું ૩. મનની ચિંતા મટિ પ્રભુ ધ્યાવત, મુખ દેખતાં તુમ જિનની; ઇંદ્રિતૃષા ગઈ જિનેસર સેવતાં, ગુણુગાતાં વચનની. હું ૪. મીન ચકોર મોર મતાંગજ, જલ શશી ધનની ચનથી; તિમ મો પ્રતિ સાહિબ સૂરતથી, ચોર ન ચાહું મનથી. હું ૫. જ્ઞાનાનંદન જાયાનંદન, આશ દાસનીયતની; દેવચંદ્ર સેવનમે' અહનિશ, રમજ્યો પરણુતિ ચિતની. હું ૬.

૨૧ શ્રી શુદ્ધમતિજિન સ્તવન

શ્રીશુદ્ધમતહો જિનવર પૂરવો, એહ મનોરથ માળ; સેવક જાણીહો મહિરખાની કરી, ભવસંકટથી ટાળ. શ્રીં ૧. પતિત ઉદ્ધારણુહો તારણુ વતસલુ, કર અપણાયત એહ; નિત્ય નિરાગીહો નિસ્મહ જ્ઞાનની, શુદ્ધ અવસ્થા દેહ. શ્રીં ૨. પરમાનંદહો તું પરમા-તમા, અવિનાશી તુજ રીત; એ ગુણુ જાણીહો તુમ વાણીથકી, ડહરાણી મુજ પ્રીત. શ્રીં ૩. શુદ્ધ સ્વરૂપીહો જ્ઞાનાનંદની, અંબ્યાબધ સ્વરૂપ; ભવજલનિધિહો તારક જિનેશ્વરૂ, પરમમહોદયભૂપ થીં ૪. નિરમમ નિસંગીહો નિરમય અવિકારતા, નિરમલ સહજ સમૃદ્ધિ; અષ્ટ કરમહો વનદાહથી, પ્રગટી અન્વચરિદ્ધિ શ્રીં ૫. આજ્ઞ અનાદનીહો અનંત અક્ષતા, અક્ષર અનક્ષરરૂપ; અચલ અકલહો અમલ અગમનું. ચિદાનંદ ચિદૃપ. શ્રીં ૬. અનંત જ્ઞાનીહો અનંતદશની, અનાકારી અવિરુદ્ધ; લોકલોકહો ગાયક સુહકરું, અના-હારી સ્વયંબુધ. શ્રીં ૭. જે જિન પાસેહો તે શું માગીયે, દેવચંદ્ર જિનરાજ; તોપિણુ મુજનેહો શિવપુર સાધતાં, હોજ્યો સદા સહાય. શ્રીં ૮.

૨૨ શ્રી શિવકર જિન સ્તવન

શિવકર જિનવર દેવ, સેવ મનમાં રમે હો લાલ સેવ મનમાં રમે. તન્મયતાએ

ધ્યાય, તેહ ભવજય વમે હો લાલ, તેહં ત્રિપદી પ્રરૂપી સાર, જગત જન તારવા હો લાલ. જગતં દ્રવ્ય અનંત પ્રજય, પ્રમેય વિચારવા હો લાલ. પ્રમેયં ૧. જગમાં દ્રવ્ય અનંત ઉત્પત્તી વ્યય ધ્રુવ રહે હો લાલ. ઉતં જે જે જેહના તે તેહના, તેહમાંહી લહે હો લાલ. તેહં જાણી લેદે વિભાવ, અનંતને જે નરા હો લાલ. અનંતં પામે પૂર્ણાનંદ, આતમ સંપતિ ધરા હો લાલ. આતમં ૨. ઉત્પતિ વ્યય ધ્રુવ ધર્મ, અનંતા દ્રવ્યના હો લાલ અનંતાં લખે ત્રિકાલીક ભાવ, ટલે મતિ ભર્મના હો લાલ ટલેં દુવિધ લહો ઉત્પાદ, પ્રયોગજ વિશ્વશા હો લાલ. પ્રયોગજં ગદ્ય મમતા તસદ્દર, લહી આતમ રસા હો લાલ. લહીં ૩. ઉત્પતિ વ્યય ધ્રુવ શક્તિ, સર્વમાં સહુ સમે હો લાલ. સર્વમાંં જે જન જાણે શુદ્ધ, મિથ્યામતી તે વમે હો લાલ. મિથ્યાં અસ્તિપણે છે પંચ, દ્રવ્ય જગ શાશ્વતા હો લાલ. દ્રવ્યં નિજ નિજ ધર્મે અસ્તિ, રહે પર નાસ્તિતા હો લાલ રહેં ૪. નિજ નિજ વસ્તુ સ્વભાવ, ન છંડે કો કદી હો લાલ. ન છંડેં દર્વે નિજ પર્યાય રુકે નહિ, કો કદા હો લાલ. રુકેં સહજ પ્રમેય પ્રમાણુ, સદા સહુ પરણિમે હો લાલ સદાં અચુરુ-લધુ પરબય, સ્વકાર્યમાં સહુ સમે હો લાલ સર્વકાર્યમાંં ૫. વિગમે પુરવ પ્રબય, નઉતન ઉપજે હો લાલ નઉતનં પણુ ધ્રુવ શક્તિ સદાય, સત્ત્વ લક્ષણુ બજે હો લાલ સત્ત્વં એ સામાન્ય સ્વભાવ, તે જેહના તેહમાં હો લાલ. તે જેહનાં વિશેષ સ્વભાવ, તે જેહના જેહમાં હો લાલ. તે જેહનાં ૬. લક્ષણુ લક્ષ્ય અભેદ, ત્રિકાલપણે રહે હો લાલ ત્રિકાલં એમ જાણી નર યુદ્ધને, મમતા નવિ રહે હો લાલ ને મમતાં આત્મ જ્ઞાન વિષુ મમત, મમતથી મિથ્યાત છે હો લાલ. મમતથીં એહથી અવિરંત હોય, પ્રમાદ કષાય છે હો લાલ. પ્રમાદં ૭. જોગ ચપલતા કરિ નિજ, વીરજ ચલ કરે હો લાલ કે વીરજં અંધે આઠે કર્મ ગહન, ભવ વન ફરે હો લાલ ગહનં જાલ બાધક થયું વીર્ય, સાધકતા નૃવ લહી હો લાલ. સાધ-કતાં શિવકર દેવ હૃદયમાં, કરુણા લહ લહી હો લાલ કે. કરુણાં ૮. શુદ્ધ અખંડિત ધાર, અમૃત ધન વરસતા હો લાલ અમૃતં પ્રભુજી મેઘ સમાન, ભવ્ય દ્રગ દરસતા હો લાલ ભવ્યં પૂજે શ્રી પ્રભુ અંગ, સુરંજે ઉમટી હો લાલ સુરંજેં દરશન જ્ઞાન ચારિત્ર, સવીર્ય મયી સહી હો લાલ. સવીર્યં ૯. જાણે ત્રીપદી શુદ્ધ તે, ધ્યાન શુકલ લહે હો લાલ તેં ધાતી કરમ ક્ષય જય, અનંત ચતુક લહે હો લાલ અનંતં એ વિષુ ધર્મ ન શુકલ લહે, નહિ નર કદા હો લાલ લહેં તે માટે લહિ ત્રીપદી સુશિવ, સાધો મુદા હો લાલ. સું ૧૦. અંગ પૂજા કરિ એમ, આણા આરાધીએ હો લાલ આણાં લહિ નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, મોક્ષમઝા સાધીએ હો લાલ મોક્ષં મહાગેય મહા-માહણુ શિવ, સદ્યવાહ છે હો લાલ શિવં નિર્યામકે મહાવૈદ્ય, પરમ જગ નાહ છે હો લાલ. પરમં ૧૧. ચરણુ વદન કર નયણુ, પરમ જિનરાજનાં હો લાલ પરમં ભવિ જબુને હોય સાજ, આતમ સુખ કાજમાં હો લાલ આતમં નાથ કૃપાલ વિશાલ, મહા શુદ્ધ મોધથી હો લાલ મહાં ભવિ જન પામે સદ્ધિ, તત્ત્વ નિજ શોધથી હો લાલ. તત્ત્વં ૧૨. પામે આતમ જ્ઞાન, દોષ દુઃખ સહુ ટલે હો લાલ દોષં સીએ આતમ

કાળ, અચલ કમલા મહે હો લાલ અચલ૦ પૂજ્યની પૂજા આપે, શિવદાર વાસને હો લાલ શિવ૦ દેવચન્દ્રસુનિ મનસુખ સહજ વિલાસને હો લાલ. સહજ૦ ૧૩.

૨૩ શ્રી સ્યંદન જિન સ્તવન

સ્યંદન જિનવર પરમ દયાલ કુચાલુઓરે. જગ મોહન ભવિ જોહન દેવ મયાલુ-ઓરે દે૦ પરપદ ગ્રહણે જગજન બાંધે કર્મનેરે આધર પદારથ ધ્યાતાં કિમ લહે ધર્મનેરે જડચલ જગની એછે એંઠ પુદ્ગલ પરિણુતિરે ધ્યાતાં ચીરજ કંપે આપ લહે ન સગુણુ રતીરે લહે૦ ૧. નિરમલ દર્શાન જ્ઞાન ચરણુમય આતમારે નિજપદ રમણે પ્રગટે પદ પરમાતમારે પદ૦ મોહાદિકમાં તલ્લીન તનમય તે કહ્યોરે, શુદ્ધ બ્રહ્મમાં તલ્લીન તિણુ શિવપદ લક્ષોરે તિણુ૦ ૨. પુદ્ગલ પરિણુતિ ભિન્ન આત્મથી જે સદારે છોડી તાસ વિકલ્પ રહો નિજગુણુ મુદારે. રહો૦ તપ સંજમ મય સહજ ભાવ નિજ ધ્યાઇઓરે નિમંલ જ્ઞાનાનંદ પરમ પદ પાઈઓરે, પરમ૦ ૩. સ્યાદવાદ મય શુદ્ધ પ્રભુ સુખ દેશનારે સન્માને તે કરે વિલાવ પ્રવેશનારે જનવાણી સન્માન વિના ભવ વાસ છેરે પર પારણુતિ સન્માન કર્મ અઠપાસ છેરે. ૪. આતમ શક્તિ સ્વતંત્ર લખો જિન વાણુથીરે સાધો શિવ મગ શુદ્ધ શુકલ દ્રઢ ધ્યાનથીરે શુકલ૦ શુદ્ધ નયે લખિ દ્રવ્યને નિસ્પૃહ અન્યથીરે સમભાવે નિજ ધ્યાય તસુ ભવ ભય નથીરે તસુ૦ ૫. પંચ મહાવ્રત પંચાચાર શ્રી જન વંદેરે પંચ સમિત ત્રણુ ગુપ્તિ સમભાવે સધેરે સમ૦ જ્ઞાન ધ્યાન કિરિયા સાચી સમભાવથીરે સાધ્ય શૂન્ય કિરિયા કળે શિવપદ નથીરે. ૬. શુદ્ધ સાધ્ય સાપેક્ષ સુનય વાણી લખોરે, સમભાવે શુદ્ધાતમ અનુભવ રસ યજોરે અનુભવ૦ દેવચન્દ્ર પ્રભુ વચનામૃત રસ પાનમાં રે, મનસુખ શિવધર વાસે સુખ અમાનમાં રે. ૭.

૨૪ શ્રી સંપ્રતિ જિન સ્તવન

સંપ્રતિ જિનવર પદ નમી ભવિ ધ્યાવો રે. સાધો શુદ્ધ નિજ સાધ્ય પરમ પદ પાવો રે, અતિત સમય ચોવિશમા ભ૦ પ્રભુ સમ હો નિરુપાધ્ય પ૦ ૧. શુદ્ધ સાધ્ય જાણ્યા વિના ભવિ૦ સાધ્યા સાધ્ય અનેક પ૦ આજ્ઞા વિણુ નિજ છંદથી ભવિ૦ સુખ પામ્યો તહિ છેક પ૦ ૨. સ્યાદ્વાદ પ્રભુ વચનથી ભવિ૦ લહિ શુદ્ધાતમ સાધ્ય પરમ૦ શુદ્ધ સાધના સેવતો ભવિ૦ નાશે સર્વ ઉપાધ પરમ૦ ૩. નિમંલ સાધ્ય સ્વરુપ એ ભવિ૦ સુજ સત્તાગત એમ પરમ૦ શુદ્ધ ધ્યેય નિજ જાણુએ-ભવિ૦ ધ્યાતાં શિવપદ શ્લેમ પરમ૦ ૪. એ વિણુ અવર ન સાધ્ય છે ભ૦ સુખ કારણુ જગમાંહિ પરમ૦ શુદ્ધ ધ્યેય નિજ સાધવા. ભવિ૦ સાધન શુદ્ધ ઉછાંહિ પરમ૦ ૫. રતનત્રયી વિણુ સાધના ભવિ૦ નિષ્કલ જાણુ સદાય પરમ૦ રતનત્રયી શિવ સાધના ભવિ૦ સાધી ભવિ શિવ પાય. પરમ૦ ૬. શુદ્ધાતમ જાણ્યા વિના ભવિ૦ પરપદ મળત ઉપાય પરમ૦ રાગાદિક વશ જીવએ ભવિ૦ કીધાં અનેક ઉપાય પરમ૦ ૭. તુજવાણીથી મેં લહ્યાં ભવિ૦ નિજ ગુણુ દ્રવ્ય પ્રજાય. પરમ૦ પર ગુણુ દ્રવ્ય પ્રજાયનું. ભવિ૦ મમત તજે સુખ થાય. પરમ૦ ૮. જાણુ આતમ સ્વરૂપમેં ભવિ૦ વલ્લી કીધો નિરધાર. ચરણે નિજ ગુણુ રમણુમાં ભવિ૦ તજ પર રમણુ પ્રચાર પરમ૦ ૯. ધીર વીર નિજ વીરને ભવિ૦ રાખી અચલ

ગુણ કામ પરમં પરસંગે ચલ નવિ કરું ભવિં નહિ પરથી નિજ કામ. પરમં ૧૦. પુદ્ગલ ખલ સંગે કર્યું ભવિં આત્મ વીચ' ચલ રૂપ. પરમં ૧૧. જડ સંગે દુઃખીઓ થયો. ભવિં થઇ બેઠો જડ ભૂપ. પરમં ૧૧. દર્શન જ્ઞાન ચરણ સદા. ભવિં આરાધો તણ દોષ. પરમં આતમ શુદ્ધ અભેદથી. ભવિં લહિએ ગુણ ગણ પોષ. પરમં ૧૨. દર્શન જ્ઞાન તિરાધના ભવિં તેહિજ ભવ ભય મૂલ પરમં નિજ શુદ્ધ ગુણ આરાધના. ભવિં એ શિવપદ અનુકૂલ પરમં ૧૩. શુદ્ધ સ્ફટિક સમ સાધ્ય નિજ. ભવિં સાધે રાગ રહિત. પરમં સાધ્ય અંપેક્ષા વિણ ક્રિયા ભવિં કષ્ટ કર્યે' નહિ હિત. પરમં ૧૪. પરમ દયાલ કૃપાલુઆ ભવિં દેવચન્દ્ર શિવ રૂપ પરમં શિવ કમલા મનસુખ લહે ભવિં શાશ્વત આત્મ સ્વરૂપ. પરમં ૧૫.

૬૪ ઉપાધ્યાય શ્રી માનવિજયકૃત ચોવિશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

ઋષભ જિણુંદા ઋષભ જિણુંદા, તુમ દરિશણ હુયે પરમાણુંદા; અહનિશિ ધ્યાઉં તુમ દીદારા; મહિર કરીને કરજ્યો ખ્યારા. ઋં ૧. આપણને પુંઠે જે વળગા, કિમ સરે તેહને કરતાં અળગા; અળગા ક્રીધા પણ રહે વળગા, મોર પીંછ પરે ન હુએ ઊલગા. ઋં ૨. તુમે પણ અળગે થયે કિમ સરશે, ભક્તિ ભલી આકર્ષી લેશે; ગગને ઉડે ફરે પડાઇ, દોરી બળે હુયે રહી આઈ. ઋં ૩. મુજ મનડું છે અપળ સ્વભાવે, તેહે અંતર મૂહુત' પ્રસ્તાવે; તુ તો સમય સમય બદલાયે, ઇમ કિમ પ્રીતિ નિહાવો યાયે. ઋં ૪. તે માટે તું સાહિળ મારો, હું છું સેવક ભયોભવ તાહરો; એહ સંબંધમાં મ હશે ખામી, વાચક માન કહે શિર નામી. ઋં ૫.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન

અજિત જિણેસર ચરણની સેવા, હેવાયે હું હળિયો; કાંહયે અણચાખ્યો પણ અનુભવ-રસનો ટાણો મળિયો. ૧. પ્રભુજી મહેર કરીને આજ, કાજ અમારાં સુધારો. મૂકાંયો પણ હું નવિ મૂકું, ચૂકું એ નવિ ટાણો; ભક્તિભાવ ઉઠ્યો જે અંતરે, તે કિમ રહે શરમાણો. પ્રં ૨. લોચન શાંતિ સુધારસ સુભગા, મુખ મટકાળું સુપ્રસન્ન; યોગમુદ્રાનો લટકો ચટકો, અતિશય તો અતિ ધન્ન. પ્રં ૩. પિંડ પદસ્થ રૂપસ્થે લીનો, ચરણ કમળ તુજ અહિયાં; જમર પરે રસ સ્વાદ ચખાવો, વિરસો કાં કરો મહિયાં. પ્રં ૪. બાળ કાળમાં વાર અનંતી, સામગ્રીયે' હું નવિ બગ્યો; યૌવનકાળે તે રસ ચાખ્યો, તું સમસ્થ પ્રભુ માગ્યો. પ્રં ૫. તું અનુભવરસ દેવા સમસ્થ, હું પણ અરથી તેહનો; ચિત્ત વિત્ત ને પાત્ર સંબંધે, અજર રહ્યો હવે કેહનો પ્રં ૬. પ્રભુની મહેરે તે રસ ચાખ્યો, અંત'રગ મુખ પાખ્યો; માનવિજય વાચક ઇમ જ'પે, હુઓ મુજ મન કાખ્યો. પ્રં ૭.

૩ શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન

સંભવ સાહિળ વિનતી, તું છે ચતુર સુભણ; સનેહી. કીધી સુભણને વિનતી, પ્રાયે ચઢે તે પ્રમાણ. સં ૧. સંભવજિન અવધારીયે, મહિર કરી મહેરખાન; સં

ભવભય ભાવક ભંજણો, ભાંકતવત્સલ ભગવાન. સં ૨, તું જાણે વિષુ વિનવે, તોહો મેં
 ન રહાય; સં અર્થો હોવે ઉતાવળો, જણુ વરસાં સો થાય. સં ૩. તું તો મોટિમમાં
 રહે, વિનવિયેં પણુ વિલાંખાય; સં એક ધીરો એક ઉતાવળો, ઇમ કિમ કારજ થાય.
 સં ૪. મન માન્યાની વાતડી, સઘળે ઢીપે નેટ; સં એક અંતર પેસી રહે, એક ન
 પામે ભેટ. સં ૫. જોગ અજોગ્ય જે જોઈવા, તે અપૂરણતું કામ; સં આઈના જળને
 પણુ કરે, ગંગાજળ નિજ નામ. સં ૬. કાળ ગયો બહુ વાયદે, તે તો મેં ન ખમાય;
 સં યોગવાઇ એ ફીરી ફીરી, પામવી હુલંભ થાય. સં ૭. ભેડભાવ મૂકી પરો, મુજશું
 રમો એકમેક; સં માનવિજય વાયક તણી, એ વિનતી છે છેક. સં ૮.

૪ અભિનંદનજિન સ્તવન

પ્રભુ મુજ દરિશન મળીયો અલવે, મન થયો હવે હજવે હજવે; અભિનંદન
 દેવા, મોહના અભિનંદન દેવા. પુણ્યોદય એ મોટો માહરો, અણુચિત્યો યયો દરિશણુ
 તાહરો. સાં ૧. દેખ ત જેવ હરી મન લીધું, કામણુગારે કામણુ કીધું; સાં મનડું
 જાયે નહી કોઈ પાસે, રાત દિવસ રહે તાહરી પાસે સાં ૨. પહિલું તો જણુયું હતું
 સોહિલું, પણુ મોટાણું મળવું દોહિલું; સાં સોહિલું જાણી મનડું વળગ્યું, થાય નહિ હવે
 કીધું અળગું. સાં ૩. રૂપ દેખાડી હોએ અરૂપી, કિમ અહિવાયેં અકળ સરૂપી; સાં
 તાહરી ઘાત ન જાણી જાયે, કહો મનડાની શી ગતિ થાયે. સાં ૪. પહિલાં જાણી પછે
 કરે કિરિયા તે પરમારથે સુખના કરીયા; સાં વસ્તુ અબાણ્યે મન દોડાવે, તે તો
 સુરખ બહુ પસ્તાવે. સાં ૫. તે માટે તું રૂપી અરૂપી, હું શુદ્ધ શુદ્ધ ને સિદ્ધ સરૂપી;
 સાં એહ સરૂપ અહીઈ જખ તાહરું, તવ જમ રહિત થયું તાહરું. સાં ૬. તુજ ગુણુ
 જ્ઞાન ધ્યાનમાં રહીયે; ઇમ હિજવું પણુ સુલભજ કહીયે; સાં માનવિજય વાયક પ્રભુ
 ધ્યાને, અનુભવ રસમાં હજ્યો ઇકતાને. સાં ૭.

૫. શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન

રૂપ અનૂપ નિહાળી, સુમતિ જન તાહરું હો લાલ; સું છાંડી અપજ સ્વભાવ,
 કયું મન માહરું હો લાલ; ઠં રૂપી સરૂપી ન હોત; જે જગ ઠીસતું હો લાલ; જે તો
 કુણુ ઉપર મજ, કહો અમ ઠીસતું હો લાલ. કં ૧. હીંસ્યા વિષુ કિમ શુદ્ધ, સ્વભાવને
 ઇચ્છતા હો લાલ; સ્વ ઇચ્છા વિષુ તુજ ભાવ, પ્રગટ કિમ પ્રીછતા હો લાલ; પ્રં
 પ્રીછયા વિષુ કિમ ધ્યાન, દશામાંહિ લ્યાવતા હો લાલ; ઠં લાગ્યા વિષુ રસ સ્વાદ, કહો
 કિમ પાવતા હો લાલ; કં ૨. ભાંકત વિના નવિ મુક્તિ, હુયેં કોઇ ભગતને હો લાલ;
 હું રૂપી વિના તો તેહ, હુયેં કિમ વ્યગતને હો લાલ; હું નવણુ વિલેપન માળ,
 પ્રદીપ ને ધૂપણુ હો લાલ; પ્રં નવ નવ જૂષણુ ભાળ, તિલક શિર ખૂપણુ હો લાલ. (તં
 ૩. અમ સત પુન્યને યોગે, તુમે રૂપી થયા હો લાલ; તું અમૃત સમાની વાણી
 ધરમની કહી ગયા હો લાલ; ધં તેહ આલંખીને જીવ, ઘણાએ ખૂઝીયા હો લાલ; ધં
 ભાવિ ભાવન જ્ઞાને, અમો પણુ રઝિયા હો લાલ. અં ૪. તે માટે તુજ પિંક, ઘણા
 ગુણુ કારણો હો લાલ; સંયો ધ્યાયો હુયેં, મહાભય વારણો હો લાલ; મં શાંતિ વિજય ખુધ

શીશ, કહે, ભવિકા જના હો લાલ; કં પ્રભુનું પિંડસ્થ ધ્યાન, કરો ઘર્ષ મના હો લાલ. કં ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રીપદ્મપ્રભુના નામને, હું જાઉં ખલિહાર; ભાવજન નામ જપતાં ઠીહા ગમું, ભવલય ભંજનહાર. ભં શ્રીં ૧. નામ સુભુતા મન ઉદ્દરે, લોચન વિકસિત હોય; ભં રોમાંચિત હુયે દેહી, જાણે મિળિયો સોય ભં શ્રીં ૨. પંચમકાળે પામવું, દુર્લાભ પ્રભુ દીકાર; ભં તોએ તેહના નામને, છે મોટો આધાર ભં શ્રીં ૩. નામ ગ્રહે આવી મિળે, મન ભીતર ભગવાન; ભં મંત્ર ખળે જિમ દેવતા, વાહલો કીધે આહવાન. ભં શ્રીં ૪. ધ્યાન પદસ્થ પ્રભાવથી, ચાખ્યો અનુભવ સ્વાહ; ભં માનવિજ્ય વાચક કહે, મૂકો ખીલે વાદ ભં શ્રીં ૫.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

નિરખી નિરખી તુજ ધિખને, હરખિત હુયે મુજ મત્ર; સુપાસ સોહામણો. નિરવિકારતા નયનમાં, સુખડું સદા સુપ્રસન્ન. સું ૧. ભાવ અવસ્થા સાંભરે, પ્રાતિહાર જની શોભ; સું કોડિ ગમે દેવા સેવા, કરતા મૂકી લોભ. સું ૨. લોકા લોકના સખિ ભાવા, પ્રતિભાસે પરતક્ષ; સું તોહે ન રાચે નવિ રસે, નવિ અવિરતિનો પક્ષ. સું ૩. હાસ્થ ન રતિ ન અરતિ, નહી નહી લય શોક દુગંધ; સું નહી કદંપ કદથાના, નહી અંતરાયનો સંચ. સું ૪. મોહ મિથ્યાત નિદ્રા ગર્ષ; નાઠા દોષ અઠાર; સું ચોત્રીશ અતિશય રાજતો, મૂળાતિશય વ્યાર. સું ૫. પાંત્રીશ વાણી ગુણે કરી, દેતો ભાવ ઉપદેશ; સું ઇમ તુજ ધિખે તાહરો, લેદનો નહિ લવલેશ. સું ૬. રુપથી પ્રભુ ગુણ સાંભરે, ધ્યાન રૂપસ્થ વિચાર; સું માનવિજ્ય વાચક વદે, જિન પ્રતિમા જયકાર. સું ૭.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

તું હી સાહિખારે મન માન્યા. તું તો અકળ સ્વરૂપ જગતમાં, મનમાં કોણે ન પાયો; શબ્દે ખેલાવી ઝોળખાયો, શબ્દાતીત ઠરાયો. તુંહીં ૧. રૂપ નિહાળી પરિચય કીનો, રૂપમાંહિ નહી આયો; પ્રાતિહારજ અતિશય અહિનાણે, શાસ્ત્રમાં ખુદે ન લખાયો. તું ૨. શબ્દ ન રૂપ ન ગંધ ન રસ નહી, ફરસ ન વરણ ન વેદ; નહિ સંજ્ઞા છેદ ન લેદ ન, હાસ નહી નહી ખેદ. તું ૩. સુખ નહી દુઃખ નહી વળી વાંછા નહી, નહી રોગ યોગ ને ભોગ; નહી ગતિ નહી ધિતિ નહી રતિ અરતિ, નહી તુજ હરપ ને શોગ. તું ૪. પુણ્ય ન પાપ ન અંધ ન દેહ ન, જનમ ન મરણ ન મીઠા; રાગ ન દ્રેપ ન કલહ ન લય નહી, નહિ સંતાપ ન કીડા. તું ૫. અલખ અગોચર અજ અવિનાશી, અવિકારી નિરૂપાધી; પૂરણ પ્રદ્ય ચિદાનંદ સાહિખ, ધ્યાયો સહજ સમાધી. તું ૬. જે જે પૂજ તે તે અગે, તું તો અંગથી ફરે; તે માટે પૂજ ઉપચારિક, ન ઘટે ધ્યાન ને પૂરે. તું ૭. ચિદાનંદ ઘન કેરી પૂજ, નિરવિકલ્પ ઉપયોગ; આતમ પરમાતમને અભેદે, નહી કોઈ જડનો ભોગ. તું ૮. રૂપાતીત ધ્યાનમાં રહેતાં ચંદ્ર પલુ જિનરાય; માનવિજ્ય વાચક ઇમ ખોલે, પલુ સરિખાઈ થાય. તું ૯.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

તુજ સેવા સારીરે, શિવસુખની ત્યારીરે, મુજ લાગે ખ્યારીરે; પણ ન્યારી છે તાહરી મધુતિ સુવિધિ જિનારે. ૧. હેજે નવિ જોલેરે સ્તવીયો નવિ ડોલેરે, હિયડો નવિ જોલેરે; તુજ તોલે ત્રિષુ જગમાં કો નહી નિસંગીયોરે. ૨. ન જોતાનેરે, ન રીજો સોતાનેરે, રહે મેજો પોતાનેરે; શ્રોતાને જોતાને તો એ વાલહોરે. ૩. નવિ તૂસે ન રુસેરે, ન વખાણે ન દૂસેરે, નવિ આપે ન મૂસેરે; નવિ જૂસે ન મ'ડેરે કોઈને કદારે. ૪. ન જણાયે ધાતરે, તેહયું શી વાતરે, એહ જાણું કહે વાતરે; રહિવા તન તોલે તુજ વિષુ માનનેરે ૫.

૧૦ શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન

તુજ સુખ સનસુખ નિરખતાં, મુજ લોચન અમી કરંતાં હો; શીતલજિનજી. તેહની શીતલતા વ્યાપે, કિમ રહેવાયે કહો તાપેહો. શીં ૧. તુજ નામ સુષ્યું જવ કાને, હંધડું આપે તવ સાને હો; શીં મુછયો માણસ વાટે, જિમ સજ હુયે અમૃત છાંટે હો. શીં ૨. શુભ ગંધને તરતમ એજે, આકુલતા હુઈ લાગે હો; શીં તુજ અઠકુત દેહ સુવાસે, તેલ મિટી ગઈ રહત ઉદાસે હો. શીં ૩. તુજ ગુણ સંસ્તવને રસના, છાંટે અન્ય લવની ત્રસના હો; શીં પુખયે તુજ તનુ ફરસે. ફરસન શીતલ થઈ ઉલસે હો. શીં ૪. મનની ચંચલતા ભાગી, સવિ છંડી થયો તુજ રાગી હો; શીં કવિ માન કહે તુજ સંગે, શીતલતા થઈ અંગે અંગે હો. શીં ૫.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિણુંદ ધનાઘન ગદ્ગદ્યોરે, ધનાં વૃક્ષ અશોકની છાયા સુભર છાઈ રહ્યોરે; સું ભામંડળની ઝલક ઝખુકે વીજળીરે, ઝં ઉત્તમ ગદ નિગ ઇંદ્ર ધનુષ શોભા મિલીરે. ધં ૧. દેવ દંડુલિનો નાદ ગુહિર ગાને ઘણુંરે, ગું ભાવિક જનનાં નાટિક મોર કીડા ભણુંરે; મોં આમર કેરી હાર ચલંતી ખગ તતીરે, ચં દેશના રસના સુધારસ વરસે જિનપતિરે. વં ૨. સમકિત ચાતક વૃંદ તૃપતિ પામે તિહારે, તૂં સકળ કપાય દાવાનળ શાંતિ હુઈ જિહારે; શાં જન ચિત્તવૃત્તિ સુભુમિત્રે હાલી થઈ રહીરે, હાં તિણે રોમાંચ અંકુર વતી કાયા લહીરે. વં ૩. શ્રમણ કૃપી ખળ સજ્જ હુયે તવ ઉજમારે, હું ગુણવંત જન મન ક્ષેત્ર સમારે સંયમીરે; સં કરતા બીજા ધાન સુધાન નિપાવતારે, સું જેણે જગના લોક રહે સવિ જીવતારે. રં ૪. ગણધર ગિરિતટ સંગી થઈ સૂત્ર ગુથનારે, થં તેહ નહી પરવાહે હુઈ બહુ પાવતારે; હું એહજ મોટો આધાર વિષમ કાળે લહ્યોરે, વિં માનાવજ્ય ઉવઝાય કહે મેં સદ્યોરે. કં ૫.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

વાસુપૂજ્ય તું સાહિબ સાચો, જેહવો હુવે હીરો જાચો હો; સુંદર શોભાગી. જસ હોવે વિરોધી વાચો, તેહની કરે સેવા કાચો હો; સું ૧. અછતિઓ વાત ઉપાવે, વળી ભવજતાને છિપાવે હો સું કાંઈનું કાંઈ જોલે, પરની નિંદા કરી ડોલે હો સું ૨. ધમ ચઉ વિહ મિથ્યા ભાખી, તે દેવની કુણુ ભરે સાખી હો; સું પ્રાણીના મમંના ધાતી,

હૃદયમાં મોટી કાતી હો. સું. ૩. ગુણ વલુ રહ્યા ઉચે ઠાણે, કિમ દેવ ઠહરાય પ્રમાણે હો; સું. પ્રાસાદ શિખર રહ્યો કાગ, કિમ પામે ગુરૂ જસ લાગ હો. સું. ૪. તું તો વીતરાગ નિરીહ, તુજ વચન યથારથ લીહ હો; સું. કહે માનવિજ્ય ઉવગ્રાય, તું સાચો દેવઠ હરાય હો. સું. ૫.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

જિહો વિમલ જિનેસર સુંદર, લાલા વિમલ વઠન તુજ દિકું; જિહો વિમલ હુએ મુજ આતમા, લાલા તેણે તું અંતર પહૂં. જિનેસર તું મુજ પ્રાણ આધાર, જિહો સકળ જંતુ હિતકાર. જિ. ૧. જિહો વિમલ રહે વિમલે થયે; લાલા સમલે સમલ રમેય; જિહો માન સરોવરમે હંસલો, લાલા વાયસ ખાઇ જલેય. જિ. ૨. જિહો તિમ મિથ્યાત્વી ચિત્તમાં, લાલા તુજ કિમ હોયે આભાસ; જિહો તિહાં કુદેવ રંગે, લાલા સમકિત મને તુજ વાસ. જિ. ૩. જિહો હીરો કુદનથું જડે, લાલા દુધને સાકર યોગ; જિહો ઉલટ યોગે વસ્તુનો, લાલા ન હોયે ગુણ આલોગ. જિ. ૪. જિહો વિમલ પુરૂષ રહેવાતાણું, લાલા ધાનક વિમલ કરેય; જિહો ગૃહપતિને તિહાં શી ત્રયા, લાલા ભાટક ઉચિત ગ્રહેય. જિ. ૫. જિહો તિમ તે મુજ મન નિમંતું; લાલા કીધું કરતેરે વાસ; જિહો પુઠી શુદ્ધિ ભાટક ગ્રહી, લાલા હું સુખીયો થયો દાસ. જિ. ૬. જિહો વિમલ વિમલ રહ્યા, લાલા ભેદ ભાવ રહ્યો નહિ; જિહો માનવિજ્ય ઉવગ્રાયને, લાલા અનુમવ સુખ થયો ત્યાંહિ. જિ. ૭.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

જ્ઞાન અનંતું તાહરેરે, કરિશન તાહરે અનંત; સુખ અનંતમય સાહિબારે, વિરજપણ ઉલસ્યું અનંત. અનંતજિન આપજેરે, મુજ એહ અનંતા ચ્યાર; અં મુજને નહી અવરથું ચ્યાર, અં તુજને આપતાં શી વાર, અં એહ છે તુજ યજ્ઞનો ઠાર. અં ૧. આપ ખળનો ન ખોલવેરે, નહિ મિલવાની ચિત; માહરે પોતે છે સવેરે, પણુ વિચે આવરણની ભિત. અં ૨. તપ જપ કિરિયા મોગરેરે, ભાંજી પણુ ભાંગી ન બાય; એક તુજ આણુ લહે થકેરે, હેલામાં પરહી થાય. અં ૩. માત ભણી મરૂદેવીનેરે, જિન ઋષભ ખણુમાં દીધ; આપ પિયાડું વિચારતાંરે, ઈમ કિમ વીતરાગતા સિદ્ધ. અં ૪. તે માટે તસ અરથીઆરે, તુજ પ્રાર્થના જે રૈઈ લોક; તેહને આપો આંકણીરે, તિહાં ન ઘટે કરાવવી ટોક. અં ૫. તેહને તેહનું આપવુંરે, તિહાં રયો ઉપજે છે ખેદ; પ્રાર્થના કરતે તાહરેરે, પ્રભુતાઇનો પણુ નહિ છેદ. અં ૬. પામ્યા પામે પામશેરે, જ્ઞાનાદિક જેહ અનંત; તે તુજ આણુથી સવેરે, કહે માનવિજ્ય ઉલસંત અં ૭.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

શ્રી ધરમ જિણુંદ દયાળુ, ધરમ તણો દાતા; સવિ જંતુ તણો રખવાળુ; ધરમ તણો ત્રાતા. જસ અમિય સમાણી વાણીણુ, ધં જેહ નિસુણે બાવે પ્રાણીણુ. ધં ૧. તેહના ચિત્તનો મેલ બાયણુ, ધં જિમ કતકકળે જળ થાયણુ; ધં નિરમળતા તેહજ ધમંણુ, ધં કલુગાર્થ મેટ્યાનો મમંણુ. ધં ૨. નિજ ધરમ તો સહજ સભાવણુ, ધં તોહિ તુજ નિમિત્ત પ્રભાવણુ; ધં વનરાણુ ફૂલની શગતીણુ, ધં પણુ ઋગુરાજે હર્ષ વ્યર

તીજી. ધ૦ ૩. કમળાકરે કમળ વિકાસજી, ધ૦ સૌરંભતા લખમી વાસજી; ધ૦ તે દિનકર કરણી જોયજી, ધ૦ ઇમ ધરમ હાયક તું હોયજી. ધ૦ ૪. તે માટે ધરમના રાગીજી, ધ૦ તુજ પદ સેવે વડલાગીજી; ધ૦ કહે માનવિજ્ય ઉવઝાયજી, ધ૦ નિજ અનુભવ જ્ઞાન પસાયજી. ધ૦ ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

શ્રી શાંતિ જિનેસર સાહિબા, તુજ નાઠે કિમ છુટારો; મેં લીધી કેડજ તાહરી, તેહ પ્રસન્ન થયે મૂકારો. શ્રીં ૧. તું વીતરાગપણું ઢાખવી, લોખા જનને બૂલાવે; જાણીને કીધી પ્રતિજ્ઞા, તેહથી કહેા કુણુ ડોલાવે. શ્રીં ૨. કોઈ કેઈને કેડે મત પડો, કેડ પજ્યાં આજો લાજ; નિરાગી પ્રભુ પણુ ખિંચીઓ, ભગતે કરી મેં સાત રાજ. શ્રીં ૩. મન માંહિ આણી વાસીઓ, હવે કિમ નિસરવા દેવાય; જો લેદ રહિત મુજથું મિલે, તો પલકમાંહિ છુટાય. શ્રીં ૪. કળજે આંખા કિમ છુટરો, દીધા વિણુ કવણુ કૃપાળ; તો થું હઠવાદ લેઈ રહ્યા; કહે માન કરો ખુસિયાળ. શ્રીં ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન

કુંથુ જિનેસર જાણુએરે લાલ, મુજ મનનો અભિપ્રાયરે જિનેશ્વર મોરા; તું આતમ અલવેસરે લાલ, રખે તુજ વિરહો થયરે. જિં ૦ તુજ વિરહો કિમ વેઠિયેરે લાલ, તુજ વિરહો દુઃખ હાયરે; જિં ૦ તુજ વિરહો ના ખમાયરે લાલ, ખિણુ વરસાં સો થાયરે. જિં ૦ વિરહો મોટી બલાયરે. જિં ૧. તાહરે પાસે આવવુંરે લાલ, પહેલાં ન આવે તું હાયરે; જિં ૦ આંખા પછી તો જાયવુંરે લાલ, તુજ ગુણુ વશે ન મુહાયરે જિં ૦ કું ૨. ન મિજ્યાને ધોખો નહીરે લાલ, જસ ગુણુનું નહિ નાણુરે; જિં ૦ મિલિયાં કુણુ કળીયાં પછીરે લાલ, વિહુરત જાયે પ્રાણુરે. જિં ૦ કું ૩. જાતિ અંધને દુઃખ નહીરે લાલ, ન લહે નયનનો સ્વાહરે; જિં ૦ નયન સ્વાહ લહી કરીરે લાલ, હાયને વિખવાહરે. જિં ૦ કું ૪. ખીજે પણુ કિહાં નવિ ગમેરે લાલ, જિણુ તુજ વિરહ અચાયરે; જિં ૦ માલતી કુમુમે માદહી-યેરે લાલ, મધુપ કરીને ન જાયરે. જિં ૦ કું ૫. વન દવ દાધાં રૂખડારે લાલ, પદહવે વળી વરસાદડે; જિં ૦ તુજ વિરહાનળના બળ્યારે લાલ, કાળ અનંત ગમતારે જિં ૦ કું ૬. તાઠક રહે તુજ સંગમેરે લાલ, આકુળતા મિટી જાયરે; જિં ૦ તુજ સંગે સુખીયો સદારે લાલ, માનવિજ્ય ઉવઝારે. જિં ૦ કું ૭.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

શ્રી અરનાથ ઉપવાસના, શુભ વાસના મૂળ; હરિ હર દેવ આસાસના, કુણુ આવે શૂળ શ્રીં ૧. દાસના ચિત્તની કુવાસના, ઉદવાસના કીધ; દેવબાસની ભાસના, વિસારી દીધ. શ્રીં ૨. વળી મિથ્યાવાસના તણુ વાસનારા જેહ; તે કુચુરની સાસના, હુકયે ન ધરેહ. શ્રીં ૩. સંસારિક આસાસના, તુજથું ન કરાય; ચિંતામણી દેણુહારને, કિમ કાચ મંગાય. શ્રીં ૪. તિમ કલપિત ગચ્છવાસના, વાસના પ્રતિબંધ; માન કહે એક જિન તણો, સાથો પ્રતિબંધ શ્રીં ૫.

૧૯ શ્રી મલિનનાથજિન સ્તવન

મહિમા મલિન જિણુંદનો, એકે જીભે કહ્યો કિમ જાય; યોગ ધરે ભિન્ન યોગથું,

ચાળા પશુ યોગના દેખાય. મં ૧. વયણે સમબલવે સલા, મન સમબલવે અનુત્તર દેવ; ઉઠારક કાયા પ્રતે, દેવ સમીપે કરાવે સેવ. મં ૨. લાષા પશુ સવિ શ્રોતાને, નિજ નિજ લાષાયે સમબલય; હરખે નિજ નિજ રીઝમાં, પ્રસુ તેા નિવિંકાર કહાય. મં ૩. યોગ અવસ્થા જિન તણી, જ્ઞાતા હુયે તિણુ સમબલય: ચતુરની વાત ચતુર લહે, મૂઠ ળચારા દેખી મુંઝાય. મં ૪. મૂરખ જન પામે નહિ, પ્રભુ ગુણનો અનુભવ રસસ્વાદ; માનવિજ્ય ઉવઝાયને, તે રસ સ્વાદે ગયો વિખવાદ. મં ૫.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન

મુનિસુવ્રત કીજે મચારે, મનમાંહિ ધરી મહેર; મહેર વિહુણા માનવીરે, કઠિણુ જણાયે કહિર. જિણેસર તું જગનાયક દેવ, તુજ જગ હિત કરવા ટેવ; ખીજે બુવે કરતા સેવ. જિં ૧. અરહટ ખેત્રની ભૂમિકારે, સીંચે કૃતારથ હોય; ધારાધર સઘળી ધરારે. ઉધરવા સન્ન જોય. જિં ૨. તે માટે અમ ઉપરેરે, આણી મનમાં મહેર; આપે આયા આક્રણીરે; યોધવા ભરૂચય શહેર. જિં ૩. અણુ પ્રારથતા ઉધયારે, આપે કરીય ઉપાય; પ્રારથતા રહે વિનવતારે, એ કુણુ કહીયે ન્યાય. જિં ૪. સંઘંધ તુજ મુજ વચ્ચેરે, સ્વામી સેવક ભાવ; માન કહે હવે મહેરનોરે, ન રહ્યો અજર પ્રસ્તાવ જિં ૫.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

શ્રી નમિનાથ જિણુંદનેરે, ચરણુ કમળ લય લાય; મૂકી આપણી ચપળતારે, તુચ્છ કુસુમે મત જાયરે, સુણા મન મધુકર માહરી વાત, મ કરો ફેકટ વિલુપાત. સું ૧. વિસમ કાસ વરસા ઋતુરે, કમે કમે હુચ્ચો વ્યતીત; છેહલો પુંગલ પરિયટોરે, આંચે શરહ પ્રતીતરે. સું. જ્ઞાનાવરણુ વાદળ ફેરે, જ્ઞાન સૂરજ પરકાશ; ધ્યાન સરોવર વિકાસયારે, કેવળ ભક્તીવાસરે. સું ૩. નામે લલચાવે કોઈરે, કોઈક નવ નવ રાગ; એહની વાસના નહિ ખીજેરે શુદ્ધ અનુભવયું પરાગરે. સું ૪. ભમત ભમત કહાવીયેરે, મધુકરનો રસ સ્વાદ; માનવિજ્ય મનને કહેરે, રસ ચાખો આલ્હાદરે. સું ૫.

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

નેમિ જિણુંદ નિરંજણો, જઈ મોહ થળે જળ કેળ રે; મોહના ઉદભટ ગોખી, એકલમલ્લે નાંખ્યા ઠેલરે. સ્વામી સવૂણા સાહિબા, અતુલી ખળ તું વહવીરરે. સાં ૧. કોઈક તાકી મુક્તિ, અતિ તીખાં કટાક્ષનાં ખાણુરે; વેધક વયણુ બંદુક ગોળી, જે લાગે જાયે પ્રાણુરે. સાં ૨. અંગુલી કટારી ઘોચતી, ઉછાળતી વેણી કૃપાણુરે; સિંથો ખાલા ઉગમતી, સિંગ જળ ભરે કોક ખાણુરે. સાં ૩. કુલ દડા ગોળી નાખે, જે સત્વ ગઢે કરે ચોટરે; કુચ યુગ કરિ કુલસ્થળે, પ્રહરતી હુદય કપાટરે. સાં ૪. શીલ સન્નહ ઉન્નત સખે, અરિ શસ્ત્રને ગોળા ન લાગ્યારે; સોર કરી મિથ્યા સેવે, મોહ સુભટ દહો દિશે ભાખારે. સાં ૫. તવ નવ ભવ યોદ્ધો મંડયો, સજી વિવાહ મંડપ કોટરે; પ્રભુ પશુ તસ સનમુખે ગયો, નીસાણે દેતો ચોટરે. સાં ૬. ચાકરી મોહની છોડવી, રાબુલને શિવપુર દીધરે; આપે રૈવતગિર સજી, ભીંતર સંયમગઢ લીધ રે. સાં ૭. શ્રવણુ ધરમ યોદ્ધા લહે, સંવેગ ખડગ ધૃતિ ઠાલરે; ભાલા કેસ ઉપાડતો, શુભ ભાવના ગડગડે

નાળરે. સાં ૮. ધ્યાન ધારા શર વરસતો, હણી મોહ થયો જગનાથરે; માનવિજ્ય વાયક વહે, મેં ગ્રહો તાહરો સાથરે. સાં ૯.

૨૩ પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

શ્રીપાસળ પ્રગટ પ્રભાવી; તુજ મૂરતી મુજ મન ભાવીરે; મનમોહનાં જનરાયા, સુર નર કિન્નર ગુણ ગાયારે. મં ૧. દિનથી મૂરતી દીડી, તે દિનથી આપદ નાહીરે. મં ૨. મટકાળો મુખ સુપ્રસન્ન, દેખત રીઝે ભવિ મન્નરે; સમતા રક્ષ કેરાં કચોળાં, નયણાં દીઠે રંગરોળારે. મં ૩. હાથે ન ધરે હથિયાર, નહી જપમળાનો પ્રચારરે; ઉત્સગે ન ધરે વામા, તેહથી ઉપજે સવિ ક્રમારે. મં ૪. ન કરે ગીત નૃત્યના ચાળા, એ તો નટના ખ્યાલારે; ન ગળવે આપેવાળાં, ન ધરે વસ્ત્ર જીરણ સાળારે. મં ૫. ઈમ મૂરતિ મુજ નિરૂપાધિ, નીતરાગ પછે કરી સાધીરે; કહે માનવિજ્ય ઉવજાય, મેં અવલંબ્યા તુજ પાયરે. મં ૬.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

શાસનનાયક સાહિબ સાચો, અતુટી બલ અરિહંત; કર્મ આર બળ સબળ નેવારી, મારિય મોહ મહંત. મહાવીર જગમાં જીત્યોજી, જીત્યો જીત્યો આપ સહાય; હાંજી જીત્યો જીત્યો જ્ઞાન પસાય; હાંજી જીત્યો જીત્યો ધ્યાન દશાય; હાંજી જીત્યો જીત્યો સુખદાય. મં ૧. અનંતાનુબધી વડ યોધા, હણીયા પહિલી ચોટ; મંત્રી મિથ્યાત પછે તિગ રૂપી, તવ કરી આગળ દોટ. મં ૨. ભાંજી હેડ આયુષ તિગ કેરી, ઇક વિગદે દિય જાતિ; એહ મેવાસ ભાંજ્યો ચિરકાળે, નરક યુગલ સંઘાતિ. મં ૩. થાવર તિર દુગ ઝાંસિ કટાવી, સાહારણ હણી ધાડી; થીજીદિ તિગ મદિરા વયરી, આતમ ઉઘોત ઉખાડી. મં ૪. અપચ્ચખાણા અને પચ્ચખાણા, હણીયા યોદ્ધા આઠ; વેદ નપુંસક સ્ત્રી સેનાની, પ્રતિબંધિત ગયા નાઠ. મં ૫. હાસ્ય રતિ અરતિ શોક દુગંછા, ભયે મોહ ખવાસ; હણીયા પુરુષવેદ ફેજદારા, પછે સંજલના નાશ. મં ૬. નિદ્રા દોય મોહ પટરાણી, ઘરમાંદિથી સંહારી; અંતરાય દરશણુ ને જ્ઞાન-વરણુય લડતા મારી. મં ૭. જ્ય જ્ય હુઓ મોહજ મુઓ, હુઓ તું જગનાથ; લોકાલોક પ્રકાશ થયો તવ, મોક્ષ ચલાવે સાથ. મં ૮. જીત્યો તિમ ભગતને જીતાવે, મૂકાયો મૂકાવે; તરણ તારણ સમરથ છે તુંહી, માનવિજ્ય નિતુ ધ્યાવે. મં ૯.

૬૫ શ્રી મોહનવિજ્ય (લટકાળા) કૃત ચોવિંશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

બાલપણે આપણુ સસનેહિ, રમતા નવ નવ વેષે; આજ તુમે પામ્યા પ્રભુતાઈ, અમે તો સંસારનીવેશે હો પ્રભુજી ચોલાંબડે મત ખીલો. ૧. જો તુમ ધ્યાતાં શિવસુખ લહીયે, તો તુમને કેઈ ધ્યાયે; પણ ભવસ્થિતિ પરિપાક થયા વિણ, કેઈ ન મુગતે જાયેહો. પ્રં ૨. સિદ્ધનિવાસ લહે ભવિ સિદ્ધિ, તેહમાં ર્યો પાડ તુમારો; તો ઉપગાર તુમારો વહિએ, અભવ્ય સિદ્ધને તારો હો, પ્રં ૩. નાજુરયણુ પામી એકાંતે, થઈ બેઠા મેવાશી; તે માંહેલો એક અંશ જો આપો, તે વાતે શાખાશી હો. પ્રં ૪. અક્ષયપદ દેતાં ભવિ-

જનને, સંકીર્ણતા નવી થાય; શિવપદ દેવા જે સમરથ છે, તે જથ લેતાં શ્યું જાય હો. પ્ર૦ ૫. સેવા શુભ રાંજ્યો ભવિજનને, જે તુમે કરો વડલાગી; તે તુમે સ્વામી કેમ કહાયો, નિરમમ ને નિરાગી હો. પ્ર૦ ૬. નાલિનંદન જગવંદન પ્યારો, જગશુરુ જગ જયકારી; રૂપવિબુધનો મોહન પલણે, વૃષભ લંછન ખલીહારી હો. પ્ર૦ ૭.

૨ ત્ર્યમ્ભદેવજન સ્તવન

પ્રથમ તીર્થંકર સેવના, સાહિબા ઉદિત હૃદય સસનેહ; જિણંદા મેરા હે, પ્રીત પુરાતન સાંભરે, સાહિબા શેમાંચિત શુચિ દેહ. જિ૦ ૧. અગમ અલોકિક સાહિબા, સાહિબા કામળ પણુ ન લખાય, જિ૦ અંતરગતની જે વાતડી, સાહિબા જણુ જણુ ને ન કહાય, જિ૦ ૨. કોડ ટકાની હો ચાકરી, સાહિબા પ્રાપતિ વિણુ ન લહાય, જિ૦ મનડોણ મળવાને ઉમણો, સાહિબા કિમ કરી મેળો થાય જિ૦ ૩. સાહિબા દૂર થકાં પણુ સાજણુ, સાહિબા સાંભરે નવરંગ રીત જિ૦ પૂરવ પુન્યે પામીયે, સાહિબા પરમપુરૂષ શ્યું પ્રીત જિ૦ ૪. મત મત નય નયકલ્પના, સાહિબા ઈતર ઈતર પરિમાણુ જિ૦ રૂપ અગોચર નવિ વહે, સાહિબા વિવાદ એ મહીઆણુ જિ૦ ૫. સમ હમ શુદ્ધ સ્વભાવમાં, સાહિબા પ્રભુ તુમ રૂપ અખંડ જિ૦ ભગતિ વદિત સંલીનતા, સાહિબા એથી પ્રગટ પ્રચંડ જિ૦ ૬. કર્ણારસ સંભેગથી, સાહિબા કિઠો નવલ દિહાર જિ૦ રૂપવિબુધ કવિરાજનો, સાહિબા મોહન જય જયકાર જિ૦ ૭.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન (૧)

ઓળગ અજિતજિણંદની, માહુરે મન માની; માલતિ મધુકરની પરે, બની પ્રીત અછાની. ૧. વારી હું જિતશત્રુ સુત તણુ, સુખડાને મટકે, અવર કોઇ જાચું નહી, વિણુ સ્વામી સુરંગા; ચાતુક જિમ જલધર વિના, નવિ સેવે ગંગા. વા૦ ૨. એ શુભ પ્રભુ કિમ વીસરે, સુણી અન્ય પ્રશંસા. છીલર કીણુ વિધ રતિ ધરે, માનસરના હંસા. વા૦ ૩. શિવ એક ચંદ્ર કળા થકી, લહી ઇશ્વરતાઈ; અનંત કળાધર મેં ધર્યો, મુજ અધિક પુન્યાઈ. વા૦ ૪. તું ધન તું મન તન તુંહી, સસનેહા સ્વામી; મોહન કહે કવી રૂપનો, જિન અંતરભામી. વા૦ ૫.

શ્રી અજિતજિન સ્તવન (૨)

અજિત અજિત જિન અંતરભામી, અરજ કરું છું પ્રભુ શિર નામી; સાહિબા સસનેહી સુશુભુ, વાતડી કહું કેહી. ૧. આપણુ બાળપણના સ્વદેશી, તે હુવે કિમ થાયો છે વિદેશી સા૦ પુન્ય અધિક તુમે હુઆ જિણંદા, આદિ અનાદિ અમે તે બંદા. સા૦ ૨. તાહરે આજ મણાછે શ્યાની, તુંહિજ લીલાવંત તું જ્ઞાની; સા૦ તુજ વિણુ અન્યને કાં નથી ધ્યાતા, તે જે તું છે લોક વિખ્યાતા. સા૦ ૩. એકને આદર એકને અનાદર, ઇમ કિમ ઘટે તુજને કર્ણાકર; સા૦ દક્ષણ વામ નયન બિહુ સરખી, કુણુ ઓછી કુણુ અધિકી પરખી. સા૦ ૪. સ્વામ્યતા મુજથી ન રાખો સ્વામી, શી સેવકમાં રાખો છે ખારી; સા૦ જે ન લહે સનમાન સ્વામિનો, તે તેહને કહે સહૂકો કામીનો સા૦ ૫. રૂપાતીત જે મુજથી ધાર્યો, ધ્યાયું રૂપ કરી કિહાં બર્યો; સા૦ જડપરિમાણુ અરૂપી કહાયે,

ગહત સંજ્ઞે શ્યું રૂપી ન થાયે' સાં ૬. ધન જ્ઞે ઝોળગે' કિમપિ ન દેવે, જ્ઞે દિનમણિ કન-
કાયલ સેવે; સાં એહવું જાણી તુજને સેવું, તાહરે હાથ છે રૂગનું દેવું. સાં ૭. તુજ પયપંકજ
મુજ મન વળગ્યું, જાયે કિહાં છંડીને અજગ્યું. સાં મધુકર મયગલ યદ્યપી રાયે, પણ સુને
મુખે લાલ નવિ માયે. સાં ૮. તારક બિરૂદ કહાવો છો મોટા, તો મુજથી કિમ થાયો
ખોટા; સાં રૂપવિબુધનો મોહન ભાખે, અનુભવરસ આણુંદ્યું ચાખે. સાં ૯.

૩ શ્રી સંભવનાથ સ્તવન

સમકિતદાતા સમકિત આપો, મન માગે થઈ મીઠું; છતી વસ્તુ દેતાં ર્યું શોચો,
મીઠું એ સહુએ દીઠું. ૧. પ્યારા પ્રાણ ધકી છો રાજ, સંભવ જિનજી મુજને; ઈમ
મત જાણો જ્ઞે આપે લહીએ, તે લાધું શું લેવું; પણ પરમારથ પ્રીછી આપે, નેહજ
કહીયે' દેવું. પ્યાં ૨. અર્થો હું તું અર્થ સમર્થક. ઈમ મત કરજ્યો હાસું; પ્રગટ હતું
તુજને પણ પહિલાં, એ હાસાનું પાસું. પ્યાં ૩. પરમપુરૂષ તુમે પ્રથમ ભજીને, પામ્યા
ઈમ પ્રભુતાઈ; તેણે રૂપે તુમને એ ભજીયે; તિણે તુમ હાથ વડાઈ. પ્યાં ૪. તુમે
સ્વામી હું સેવાકામી, મુજરે સ્વામી નિવાળે; નહિ તો હઠ માંડી માંગતાં કિણુ વિધ
સેવક લાળે. પ્યાં ૫. જ્ઞેતે જ્ઞેતિ મિજે મન પ્રીછો, કુણુ લડશે કુણુ ભજશે; સાચી
ભક્તિ તે હંસતણી પરે, ખીર નીર નય કરશે. પ્યાં ૬. ઝોળગ કિધી જ્ઞે લેખે આવી,
ચરણલેટ પ્રભુ દીધી; રૂપવિબુધનો મોહન પભણે, રસના પાવન કીધી. પ્યાં ૭.

૪ શ્રી અભિનંદન સ્તવન

અકળકળા અવિરૂદ્ધ, ધ્યાન ધરે પ્રતિબૂદ્ધ; આ છે લાલ અભિનંદન જિન ચંદ-
નાજી; રોમાંચિત થઈ દેહ, પ્રગટ્યો પૂરણુ નેહ; આ છે લાલ, ચંદ્ર જ્યું વન અરવિંદ-
નાજી. ૧. એકો ખીણ મનરંજ, પરમપુરૂષને સંગ; આ છે લાલ, પ્રાપ્તિ હોવે સો
પામીયે'જી; સુશુણુ સલ્લણી ગોઠ, જિમ સાકર ભરી પોઠ; આ છે લાલ, વિણુ દામે વિવ-
સાઈયે'જી. ૨. સ્વામી શુણુમણી તુજ, નિવસો મનડે મુજ; આ છે લાલ, પણ કહીયે'
ખટકે નહીજી; જિમ રજ નયણે વિલંગ, નીર જરે નિરવંગ; આ છે લાલ, પણ પ્રતિ-
બિંબ રહે સંસહીજી. ૩. મેં જામ્યા કોઈ લક્ષ, તારક ભોળે પ્રતક્ષ; આ છે લાલ, પણ
કો સાચ નાવ્યો વગેજી; મુજ બહુમિત્રી દેખ, પ્રભુ કાં મૂકો ઉવેખ; આછેલાલ, આતુર
જન બહુ ઝોળગેજી; ૪. જગ જોતાં જગનાથ, જિમ તિમ આવ્યા છો હાથ; આછે-
લાલ, પણ હવે રખે કુમયા કરોજી; ખીજ સ્વારથી દેવ, તું પરમારથ હેવ; આછેલાલ,
પામ્યા હવે હું પટ'તરોજી. ૫. તેં તાર્યા કેઈ કોડ, તો મુજથી શી હોડ; આછેલાલ,
મેં એવડો ર્યો અલેહુણોજી; મુજ અરહાસ અનંત, ભવની છે ભગવંત; આછેલાલ, જાણુને
શું કહેવું ઘણુંજી. ૬. સેવાઈ જ દ્યો આજ, ભોળવો કાં મહારાજ; આછેલાલ, જૂખ ન ભાગે
ભામણેજી; રૂપવિબુધ સુપસાય, મોહન એ જિનરાય; આછેલાલ જૂખ્યો ઉમાહે ઘણેજી. ૭.

૫ શ્રી સુમતિજિન સ્તવન

પ્રભુજીયું ખાંધી પ્રીતડી, એ તો જીવન જગદાધાર સનેહી; સાચો તે સાહેબ સાંભરે,
ખીણુમાંહે કોટિક વાસ; સનેહી. ૧. વારી હું સુમતિ જિણુંદને. પ્રભુ થોડા ખોલો ને નિપુણ

ઘણો, એ તો કાજ અનંત કરનાર; સં ઝોળગ જેહની જેવડી, ફળ તેહવો તસ દેનાર. સં વાં ૨. પ્રભુ અતિ ખીરો લાજે ભરયો, જિમ સિંચ્યો સુકૃતમાલ; સં એકણુ કરુણાની લેહેરમાં, સુનિવાજે કરે નિહાલ. સં વાં ૩. પ્રભુ ભવસ્થિતિ પાકે ભક્તને. કોઈ કહે કિનરે પસાય; સં રતુવિના કહો કીમ તરવરે, ફલ પાકીને સુંદર થાય સં વાં ૪. અતિ ભૂખ્યો પણ શું કરે, કાંઈ ગિહું હાથે ન જમાય; સં દાસતણી ઉતાવળે, પ્રભુ કિણુ વિધ રીજ્યો ભય. સં વાં ૫. પ્રભુ લખિત હોયે તો લાભીયે, મનમાન્યાને મહારાજ; સં ફળ તો સેવાથી સંપજે, વિણુ ખયણુ ન ભાજે ખાજ. સં વાં ૬. પ્રભુવીસારયા નવિ વીસરો, સાહમું અધિક હોવે છે નેહ; સં મોહન કહે કવી રૂપનો, મુજ બહાલો છે જિનવર એહ. સં વાં ૭.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

પરમ રસ ભીનો માહરો, નિપુણ નગીનો માહરો સાહેબો; પ્રભુ મોરા પદમપ્રભુ પ્રાણાધાર હો, જ્યોતીરમા આલિંગીને. પ્રં અછક છકયો દિન રાત હો, ઝોળગ પણ નવિ સાંભળે; પ્રં તે શિ દરશણુ વાત હો. પં નીં સાં ૧. નિરભય પદ પામ્યા પછે, પ્રં બાણીમેં ન હોવે તેહ હો; તો નેહ બણે આગળે, પ્રં અળગા તે નિસનેહ હો. પં નીં સાં ૨. પદ લેહતાં તો લલ્લો વિભૂ પ્રં પણ નિજ નિજ દ્રવ્ય કહાય હો; અમે સુદ્રવ્ય સુગુણુ ઘણું, પ્રં સહિ તો તિણે શરમાય હો. પં નીં સાં ૩. તિહાં રહ્યા કરુણા-નયાણુથી, પ્રં જેતાં છું એણું થાય હો, જિહાં નિહાં જિન લાવણપતા, પ્રં દેહલીલીપક ન્યાય હો. પં પ્રં ૪. જો પ્રભુતા અમે પામતા, પ્રં કેહવું ન પડેતો એમ હો; જો દેસો તો બાણું અમે પ્રં દરિશણે દલીદ્રતા કેમ હો પં પ્રં ૫ હાયે તો નાવિ શકો પ્રં ન કરો કોઇનો વિશ્વાસ હો; પણ ભોળવાયેં જો ભક્તિથી પ્રં કહેજ્યો તો શ્યાબાશ હો પં પ્રં ૬. કમલલાંછન કીખી મયા પ્રં ગુનહ કરી બગસિસ હો; રૂપવિબુધના મોહન લણી પ્રં પૂરજો સકલ જગીશ હો પં પ્રં ૭.

૭ શ્રી સુપાસજિન સ્તવન

વાહલા મેહ બપીયડા અદ્વિદુળને મૃગદુળને, તિમ વળિ નાદે વાહ્યો હોરાજ, મધુકરને નવમલ્લિકા; તિમ મુજને ઘણી વાહલી, સાતમા જિનની સેવા હોરાજ. ૧. અન્ય ઉત્થક સુર છે ઘણા, પણ મુજમનડું તેહથી, નાવે એકણુ રાગે હોરાજ, રાચ્યો હું રૂપાતીતથી; કારણુ મનમાન્યાનું શું, કાંઈ આપો હાયે હોરાજ. ૨. મૂળની ભકતે રીજશે, નહિ તો અવરની રીત; કયારે પણ નવી ખીજે હોરાજ, ઝોળગડી મોંખી થશ્યે; કંબળ હોવે ભારી, જિમ જિમ જળથી ભીજે હોરાજ. ૩. મનથી નિવાજસ નહિ કરે, જો કર અહિને લીજે, આવશે તે લગે હોરાજ, મોટાને કેહવું કિશ્યું; પગ દોડ અનુચરની, અંતરભામી દેખે હોરાજ. ૪. એહથી શું આંધકો અછે, આવી મનડે વસીઓ, સાહામો સુગુણુ સનેહી હોરાજ, જે વશ્ય હોશ્યે આપણે; તેહને માગ્યું દેતાં, અજર રહે કહો કેહી. હો રાજ. ૫. આંત પરચે વિરચ્યે નહી, નિત નિત નવલો નવલો, પ્રભુજી મુજથી ભાસે હો રાજ, એ પ્રભુતા એ નિપુણતા, પરમપુરૂષ જે જેહવી, કિહાંથી કોઈ પાસે હો રાજ, ૬. ભીનો

પરમ મહારસે, માહરે નાથ નગીને, તેહને તે કુણુ નિદે હોરાજ, સમકિત દહતા કારણે, રૂપવિષુધને મોહન, સ્વામી સુપાસને વંદે હોરાજ. ૭.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રી શંકર ચંદ્રપ્રભુરે લો, તું ધ્યાતા જગનો વલુરે લો; તિણે હું ઓળગે આવિ-
ઓરે લો, તુમે પણ મુજને મયા કિયોરે. લો. ૧. દીધી ચરણની ચાકરીરે લો, હું સેવું
હરખે કરીરે લો; સાહિબ સાહમું નિહાલજ્યોરે લો, ભવસમુદ્રથી તારજ્યોરે લો. ૨.
અગણિત ગુણુ ગણવા તણીરે લો, મુજ મન હોંશ ધરે ઘણીરે લો; જિમ નભને પામ્યા
પાખીરે લો, દાખે બાલક કરથી લખીરે લો. ૩. જો જિન તું છે પાસરોરે લો, કરમ તણો રથો
આસરોરે લો; જો તુમ રાખશે ગોદમાંરે લો, તેા કિમ જાશુ નિગોદમરે લો. ૪. જબ તાહરી
કરણા થઈરે લો, કુમતિ કુગતિ દૂરે ગઈરે લો; અધ્યાતમ રવી ઉગીયોરે લો; પાપ તિમિર
કિહાં પૂગીઓરે લો. ૫. તુજ મૂરતી માયા જિતિરે લો; ઉવંસિ થઈ ઉઅરે વસીરે લો; રખે
પ્રભુ ટાળો એક ઘડિરે લો, નિજર વાદળ છાંચડીરે લો. ૬. તાહરી ભક્તિ ભલી બનીરે લો,
જિમ ઓપધિ સંજીવનીરે લો; તવ મન આણુંદ ઉપનોરે લો, કહે મોહન કવિ રૂપનોરે લો. ૭.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

અરજ સુણો એક સુવધિજિણેસર, પરમ કૃપાનિધિ તુમે પરમેસર; સાહબા સુઆનિ
જોવો તેા વાત છે માન્યાની. કહેવાઓ પંચમચરણના ધારી, કિમ આહરી અશ્વની
અસવારી. સાં ૧. છે. ત્યાગી શિવવાસ વસો છે દહરથસુત રથે કિમ ખેસોછો. સાં આંગી
પ્રમુખ પરિબ્રહ્માં પડશે, હરિહરાદિકને કીણુ વિધ નહરથો. સાં ૨. ધુરથી સકળ સંસાર
નિવાર્યો, કિમ ફરિ દેવ દ્રવ્યાદિક ધાર્યો. સાં તણ સંજમને ધાર્યો ગૃહવાસી, કુણુ
આશાતના તજશે ચોરાશી. સાં ૩. સમકિત મિથ્યા મનમે નિરંતર, ઈમ પ્રમ ભાંજશે
પ્રભુજી અંતર. સાં લોક તેા દેખશે તેહવું કહેરથે, ઈમ જિનતા તુમ કિણુ વિધ રહરથે.
સાં ૪. પણ હવે શાઅગતે મતી પોહચી, તેહથી મેં જોયું ઉંડું આટોચી. સાં ઈમ કીધે
તુમ પ્રભુતાઈ ન ઘટે, સાહમું ઈમ અનુભવ ગુણુ પ્રગટે. સાં ૫. હય ગય યધપિતું આરો-
પાએ, તેા પણ સિદ્ધપાતું ન લોપાએ. સાં જિમ મુગટાદિક ભૂષણુ કહેવાએ, પણ કંચ-
નની કંચનતા ન જાએ. સાં ૬. ભક્તની કરણી દોષ ન તુમને, અઘટિત કેહવું અબુક્ત તે
અમને. સાં લોપાએ નહિ તું કોઈથી સ્વામી, મોહનવિજય કહે શિરનામી. સાં ૭.

૧૦ શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન

શીતલ જિનવર સેવના, સાહેબજી, શિતલ જીમ શશીબિંબહો; સસનેહી, મૂરત
માહરે મન વસી. સાં સાપુરીપાંચું ગોઠડી, સાં મોટો તે આલાતુંબ હો; સાં ૧.
ખીણુ એક મુજને નવો વીસરે, સાં તુમ ગુણુ પરમ અનંત હો; સાં દેવ અવરને
શ્યું કરે, સાં ભેટ થઈ ભગવંત હો. સાં ૨. તુમે છે મુગટ ત્રિહું લોકના, સાં હું
તુમ પગની ખેહહો; સાં તુમે છે સઘન રૂતુ મેહુલો, સાં હું પાંચમ દિસિ ત્રેહ હો.
સાં ૩. નિરાગી પ્રભુ રજવું સાં તે ગુણુ નહિ મુજ માંહિ હો; શુરુ શુરુતા સાહમું
જુઓ, સાં શુરુતા તે મૂકે નાંહિ હો. સાં ૪. મોટા સેતી ખરોખરી, સાં સેવક કીણુ

વિધ થાય હો; સં આસંગો કિમ કીલ્યે સાં તિહાં રહિ આ લુભાય હો. સં ૫. જગગુરુ કર્ણા કીલ્યે, સાં ન લખ્યો આભાર વિચાર હો; સં મુજને રાજ નિવાજીશો, સાં તો કુણ વાગ્યુહાર હો. સં ૬. યોગગ અનુભવ ભાવથી, સાં જાણો જાણ્યુ મુજણ હો; સં મોહન કહે કવિ રૂપનો, સાં જિનજી જીવનપ્રાણ્ય હો. સં ૭.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન

શ્રેયાંસજિન સુણો સાહેબારે; જિનજી દાસ તણી અરદાસ, દિલડે વસી રહ્યો, દૂર રહ્યાં જાણું નહિરે; પ્રભુ તુમારે પાસ. દિં ૧. હારે મૃગને જ્યું મધુર આલાપ, દિં મોરને પીંછ કલાપ; દિં દૂર રહ્યા જાણે નહીરે, પ્રભુ તુમારે પાસ. દિં જળ થળ મહિયલ જોવતારે જિં ચિંતામણી ચઢ્યો હાથ; દિં ઉણમ શી હુવે માહરેરે, જિં નિરખ્યો નયણે નાથ. દિં ૨. અરણે તેહને વિલામિયેરે જિં જેહથી સીમે કામ; દિં ફેકટ થું ફેરા તિહારે જીં પૂછે નહિ પિણુ નામ. દિં ૩ ફૂડો કલીયુગ છોડિને રે, જીં આપ રહ્યા એકાંત; દિં આપોપું રાખે ઘણારે, જીં પર રાખે તે સંત. દિં ૪. દેવ ઘણા મેં દેખિયારે, જીં આડંબર પટરાય. દિં નિગય નહિ પણ સોડથીરે, જીં આઘા પસારે પાય. દિં ૫. સેવકને જો નિવાજીયેરે, જીં તો તિહાં શ્યાને જાય; દિં નિપટ નિરાગી હોવતારે, જીં સ્નામીપણું કિમ થાય. દિં ૬. મેં તો તુજને આદર્યોરે, જીં ભાવે તું જાણ્યુ મ જાણ્યુ; દિં રૂપાવજ્ય કવીરાયનેરે, જીં મોહન વચન પ્રમાણ્યુ. દિં ૭.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

પ્રભુજી શ્યું લાગીદો પૂરણ્ય પ્રીતડી, જીવન પ્રાણ્ય આધાર; જિરૂઆ જિનજી હોરાજ સાહેબ સુણજ્યો હો માહરી વિનતી; દરિગણ્ય દેજ્યો દિલસરી સ્યામજી, અહો જગગુરુ નિરદાર. સાં ૧. આહીને દીજે હો અરજોની ચાકરી, ઘો અનુભવ અમ સાજ; જિં ઇમ નવિ કીજે હો સાહેબાજી સાંભજો, કાંઈ સેવકને શિવરાજ. જિં સાં ૨. વૃપશ્યું છાના હો સાહિબા ન ખેસીયે, કોઈ શોભા ન લહેશ્યો કેઈ. જિં દાસ ઉધારો હો સાહેબાજી આપણો, જ્યું હોવે સુજશ સવાય જિં સાં ૩. અરૂણ્ય જો હો હો સાહેબાજી અંબરે, નાસે તિમર અંધાર; જિં અવર દેવ હો સાહિબાજી કિંકરા, નિસિયો તુ દેવ મુને સાર. જિં સાં ૪. અવર ન આહું હો સાહિબાજી તુમ છતે, જિમ આતુક જલધાર. જિં ખટપદ ભીનો હો સાહેબાજી પ્રેમશ્યું, જિમ હું હૃદય મજાર જિં સાં ૫. સાતરાજને હો સાહિબાજી અંતે જઈ વસ્યા, થું કરિયે તુમ પ્રીત જિં નિપટ નિરાગી હો જિનવરતું સહિ, એ તુમ ખોટી રીત જિં સાં ૬. દિલની જે વાતો હો કિણુને દાખવું. શ્રીગમુ પૂજ્યજિનરાય; જિં ખીણ્યુ એક આવિ હો પડેજી સાંભજો, કાંઈ મોહન આવે દાય જિં સાં ૭.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

વિમલજિણ્યુંદથું ગ્યાનવિનોદિ, મુખ છબિ શશી અવીહેલેંજી; સુરવર નિરખી રૂપ અનોપમ, હજીયે નમેષ ન મેજોજી. વિં ૧. વીરનુ વરાહ ઘઈ ધર વસુધા, એહવું કેઈક કહે છે જી; તો વરાહ લાંછન મશેં પ્રભુને, અરણે શરણ્ય રહેછે જી. વિં ૨. લીલા અઠળ લલિત પુરૂષોત્તમ, સિદ્ધવધુ રસ ભીનોજી; વેધક સ્વામીથી મિલવું સોહિલું, જે કોઈ

ટાળે કીમોજી વિં ૩. પ્રસન્ન થઈ જગનાથ પધાર્યા, મનમદિર મુજ સુધર્યોજી; હું નટ નવલ વિધિ ગનિ જાણું, ખિણુએક તો હ્યો મુજરોજી વિ. ૪. ચોરાશીલાખ વેષ હું આણું, કર્મ પ્રતીત પ્રમાણેજી; જે અનુભવ દાન ગમે તો, ના રૂથે તો કહો મયાણેજી. વડિ પ. જે પ્રભુનક્તિ ત્રિમુખ નર જગમે, તે બ્રમ ભૂયો ભટકેજી; સંગત તેહ ન વિગત લડીયે, પૂજનિકથી ચિટકેજી. વિં ૬. કીજે પ્રસાદ ઉચિત ઠકુરાઈ, સ્વામી અખય ખજનોજી; રૂપ વિબુધનો મોહન પલણે, સેવક વિનતી માંનોજી. વિં ૭.

૧૪ શ્રી અનંતનાથજિન સ્તવન (૧)

અનંત જિણુંદરું વિનતી, મેં તો કીધી હો ત્રિકરણથી આજ: મિલતા નિજ સાહેબ લણી, કુણ આણે હો મૂરખમન લાજ. અં ૧. મુખપંકજ મન મધુકર, રહ્યો લુખિધહો ગુણગ્યાને લીધ; દરીદર અવળ કૂલજી, તે દેખ્યાં હો કિમચિત હોવે પ્રીણ આં ૨. ભવ ફરીયો દરીયો તરયો, પણ કોઈહો અણુસરીઓનદ્રીપ; હવે મનપ્રવહરણ માંહરું, તુમપદ ભેટેહો મેં રાજયુંછીપ અં ૩. અંતરજામી મિલ્યે થકે, ફહેમાહરોહો સહિ કરીને ભાગ; હવે વાહિ જાવા તણી, નથી પ્રભુજી હો કોઈ ઇહાં લાગ અં ૪. પલ્લવેચહી રહ લેયથું, નહી મેળો હો જ્યારે તુમે મીટ; આતમ અંબરે જે થઈ, કીમ ઉવટે હો કરારી છીંટ. અં ૫. નાયક નિજ નિવાણયે, હવે લાણયે' હો કરતા રસલૂટ; અધ્યાતમ પદ આપવા, કાંઈ નહી પડે હો ખજને પૂટ. અં ૬. જિમ તુમે તરયા તિમ તારજ્યો, શુંએસે હો તુમને કાંઈ દામ; નહી તારો તો મુજને, તો કિમ તુમ હો તારક કહેશ્યો નામ અં ૭. હુંતો જીન રૂપરથથી, રહું હોઈ હો અહનિશ અનુકૂળ; ચરણ તણ જીથયે કીડાં. છે માહરી હો વાતલડીનો મૂલ. અં ૮. અષ્ટપદ પદમ કરે, અન્ય તીરથ હો જાશે જિમ હેડ; મોહનકહે કવી રૂપનો, વિના ઉપથમ હો નવિ મૂકું કેડ. અં ૯.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન (૨)

અનંત જિણુંદ અવધારીયે, સેવકની અરદાસ જિનજી; અનંત અનંત ગુણુ તુમતણા, સાંબરે શ્વામોશ્વાસ જિં ૧. સુરમણિ સમ તુમ સેવના, પામીયે પુન્ય પંડુર જિં ૨. પ્રમાદ તણે વશે. મૂકું અધખિણુ દૂર. જિં ૨. ભગતિ બુગતિ મનમેં વસો, નનર ના પલાનજ; જિં ૩. સેવકની તુમને અછે, ખાંહ્ય અહ્યાની લાજ જિં ૩. શ્યું મીડા મીડા નિત મોહનો નહિ હું દાસ; જિં ૪. સાથે સેવક સંભવી, કિજે જ્ઞાન પ્રકાશ. જિં ૫. જાણન શ્યું કહેવું ઘણું, એક વચન મેલાપ; જિં ૬. મોહન કહે કવિ રૂપનો, ભક્તિ મધુર જિમ દ્રાખ. જિં ૫.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

હારે મારે ધર્મજિણુંદરું લાગી પૂરણ પ્રીતજે, જીવલડો લલચાણુ જિનજીની ઓળગેરે લો; હારે મુને થારો કોઈક સમે પ્રભુ સુપ્રસન્ન જો, વાતલડી માહારીરે સવી થારો વગેરે લો. ૧. હારે પ્રભુ દુરીજનનો લલેરયો માહારો ન.થ જો, ઓળવશ્યે નહી ક્યારે પ્રીધી ચારીરે લો; હારે મારા સ્વામી સરખો કુણુછે દુનિયાં માંહે જો, જીથયેરે જીમ તેહને ધર આશ્યા કરીરે લો. ૨. હારે જસ સેવાસેતી સ્વારથની નહી સિદ્ધ જો,

ઠાલીરે શી કરવી તેહની ગોઠડીરે લો; હારે કાંઈ જુહું ખાય તે મીઠાઈને માટે ને. કાંઈરે પરમારથ વિષુ નહી પ્રીતડીરે લો. ૩. હારે મારે અંતરજમી જીવન પ્રણુઆધારને, વાયેરે નવિ જાણ્યો કલીયુગ વાયરેરે લો; હારે મારે લાયક નાયક ભગવલ્લ ભગવંત ને, વાડરે ગુણુ કેરો સાહિબ સાયરેરે લો. ૪. હારે મારે લાગી મુજને તહારી માયા નેર ને, અજગારે રહ્યાથી હોય એસંગજોરે લો; હારે કુણુ જાણે અતરગતની વિણુ મહારાજ ને, હેજેરે હુસી જોલો છાંડી આમલેરે લો. ૫. હારે તારે મુખને મટકે અટક્યું માહરું મન ને, આંખડલી અણીયાળી કામજુગારીઆરે લો; હારે નામ નયણાં લપટ જોવે ખીણુ ખીણુ તુજ ને, રાતેરે પ્રભુરૂપે ન રહે વારીઆરે લો. ૬. હારે પ્રભુ અજગા તો પણુ જાણુજ્યો કરીને હનૂર ને, તાહરીરે ખડીહારી હું જાઉં વારણેરે લો; હારે કવી રૂપ વિબુધનો મોહન કરે અરહાસ ને, ગિરૂઆથી મન આણી ઉલટ અતિ ધણેરે લો. ૭.

૧૬ શ્રી શાંતિજન સ્તવન

સોળમા શ્રીજિનરાજ એજગ સુણો અમ તણી લલના, ભગતથી એવડી કેમ કરોછો લોળામણી લલના; અરણે વળયો જેહ આવીને થઈ ખરો, લં નિપટ જ તેહથી કોણુ રાખે રસ આંતરા. લં ૧. મેં તુજ કારણુ સ્વામી ઉવેખ્યા સુર ધણા, લં માહરી દિશાથી મેં તો ન રાખી કાંઈ મણા; લં તો તુમે મુજથી કેમ અપુંઠા થઈ રહો લં ચૂક હોવે ને કોય સુખે મુખથી કહો. લં ૨. તુજથી અવર ન કોઇ અધિક જગતી તમે, લં જેહથી ચિત્તની વૃતિ એકાંગી જઈ મમે; લં દીજે દરશન વાર ઘણી ન લગાવીએ, લં વાતલડી અતિ મીડી તે કિમ વિરમાવીએ. લં ૩. તું ને જળ તો હું કમળ કમળ તો હું વાસના, લં વાસના તો હું ભમર ન ચૂકું આસના; લં તું છોડે પણુ હું કેમ છોડું તુજ ભણી, લં લોકોત્તર કોઈ પ્રીત આવી તુજથી ખની. લં ૪. ધુરથી શ્યાને સમકિત દ્ધને લોળયો, લં ખોટે હવે કિમ જાઉં દિલાસે એજાંયો; લં જાણી ખાસો દાસ વિમાસો છો કિયું. લં અમે પણુ ખિજમતમાંહિ ખોટા કિમ થાયશ્યું. લં ૫. બીજી ખેટી વાત અમે રાચું નહી, લં મેં તુજ આગળ માહારા મનવાળી કહી; લં પૂરણુ રાખો પ્રેમ વિમાસો યું તમે, લં અવસર લહી એકાંત વિનવીએ છીએ અમે. લં ૬. અંતરજમી સ્વામી અચિરા નંદના, લં શાંતિકરણુ શ્રીશાંતિજી માનજ્યો વંદના; લં તુજ સ્તવનાથી તન મન આણુંદ ઉપન્યો, લં કહે મોહન મનરંગ પંકિત કવિ રૂપનો. લં ૭.

શ્રી શાંતિનાથજન સ્તવન. ૨

શાંતિજિણુંદ મોહામણારે ને ને, સોળમા જિનરાય: મેરા સહિબારે હુરારો ત્રિહું લોકનીરે નેને, સેવે સુર નર પાથ. મોં શાં ૧. મુખ શારહકો ચંદકર નેને, હસત લલિત નિશદીશ; મોં આંખડી અમીઅ કયોલડીરે નેને, પૂરવો સક્ળ જગીશ મોં ૨. આંગી અનોપમ હેમનીરે નેને, ઝગમગ વિવિધ જડાવ. મોં દેખી મૂરત સુંદરે નેને, ભજે અનમિષતા લાવ. મોં શાં ૩. છત્રત્રય શિરશોભતારે નેને, મહિમાનો અવતંસ; મોં અનૂઆન્યો તીરથ આપણારે નેને, વિશ્વસેન નૃપનોવંશ.

મોં શાં ૪. અકળકળા જિનજી તણીરે જોજો, મનોહર રૂપ અમીત; મોં શીતલપૂરે' શોભતારે જોજો, લગતીવછલ લગવંત. મોં શાં ૫. કેવલનાથુ દિવાકરે જોજો, સમકિત ગુણ ભંડાર; મોં પારેવો તે ઉગારીઓરે જોજો, એમ અનેક ઉપગાર. મોં શાં ૬. હું બલીહારી તાહરીરે જોજો, જિન તુમે દેવાધિદેવ; મોં મોહન કહે કવી રૂપનોરે જોજો, ભવોભવ દેજો સેવ. મોં શાં ૭.

૧૭ કુંથુનાથજિન સ્તવન ૧

કુંથુજિણુંક કરુણા કરો, બાણી પોતાનો ઠાસ; સાહિબા મોરા, શુંબણી અળગા રહ્યા, બાણ્યું કે આવશે પાસ. સાં ૧. અજબ રંગીલા પ્યારા, અકળ અલક્ષ્મી ન્યારા; પરમ સસનેહી માહરી વીનતી. અંતરભમી વાહ્યા, જોવો મીટ મિલાય; સાં બિણુ મ હસો બિણુમાં હસો, ઈમ પ્રીત નિવાહો કિમ થાય. સાં ૨. રૂપી હુવો તો પાલવ અહૂં, અરૂપીને શું કહેવાય; સાં કાન માંડયા વિના વારતા, કહોનેજી કેમ બકાય. સાં ૫ં ૩. દેવ ઘણા દુનીઆમાં અછે, પણ દિલમેજો નવિ થાય સાં જિણુ ગામે બવું નહિ, તે વાટ કહો શું પૂછાય. સાં ૫ં ૪. મુજ મન અંતર મુહૂતનો મેં ગ્રહો અપળતા દાવ; સાં પ્રીતિ સમે તો જીઉ કહો, એ શો સ્વામી સ્વભાવ. સાં ૫ં ૫. અંતર શો મળિયાં પછે, નવિ મળિયે પ્રભુ મૂળ; સાં કુમયા કમ કરવી ઘટે, જે થયો નિજ અનુકૂલ. સાં ૫ં ૬. બગી હવે અનુભવ દિશા, લાગી પ્રભુશું પ્રીત; સાં રૂપનિજ્ય કવીરાયનો, કહે મોહન રસ રીત. સાં ૫ં ૭.

૨

મુજ અરજ સુણો મુજ પ્યારા, સાચી લગતિથી કિમ રહો ન્યારારે; સનેહી મોરા, કુંથુજિણુંક કરો કરુણા. હું તો તુમ દરિશણનો અરથી, ઘટે કિમ કરી શકે કરથીરે સં થઈ ગિરુઆ એમ જે વિમાશો, તે તો મુજને હોઅછે તમાસોરે સં ૨. લલચાવિને જે કિજે, કિમ ઠાસને ચિત પતીજેરે; સં પદ મોટે કહાવો મોટા, જિણુ તિણુ વાતે ન હુઓ ખોટારે. સં ૩. મુજ ભાવમહુલમે આવો, ઉપશમ રસ પ્યાલો અખાવોરે; સં સેવકનો તો મન રીજે, જો સેવકનું કારજ સીજેરે. સં ૪. મનમેજી થઈ મન મેજો, ગ્રહ આવી મગ અવહેલોરે; સં તુમ બણોછે એ કંઈ લીલા, પણ અરથ સરદહે કરી સીલારે. સં ૫. પ્રભુ ચરણસરોહ લેહવું, ફળ પ્રાપતી લેહણું લેવુંરે; સં કવી રૂપવિણુધ જ્યકારી, કહે મોહન જિન બલિહારી. સં ૬.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

અરનાથ અવિનાશી હો, સુવિલાસી ખાસી ચાકરી; કાંઈ ચાહું અમે નિશદીશ, અંતરાયન રાગે હો અણુરાગે કીણુપરે કીણુયે; કાંઈ શુભભાવે સુજગીશ. અં ૧. સિદ્ધસ્વરૂપી સ્વામી હો ગુણધામી અલખ અગોચર; કાંઈ દીકા વિણુ દિદાર, કેમ પતીજે કીજે હો કેમ લીજે ફળ સેવા તાણું; કાંઈ દીસે ન પ્રાણુઆધાર. અં ૨. જ્ઞાન વિના કુણુ પેજે હો સંજેપે સૂત્રે સાંભળ્યો; કાંઈ અથવા પ્રતિમા રૂપ, સાગે જો સંપેખું હો પ્રભુ દેખું દિલભર લોચણે; કાંઈ તો મનપહુંચે ચૂપ. અં ૩.

જગનાયક જિનરાયા હો મન ભાયા મુજ આવી મળ્યા; કાંઈ મહિર કરી મહારાજ,
 સેવક તો સમનેહી હો નિસનેહી પ્રભુ ક્રમ કીજીયે; કાંઈ ઇસડીઈ વહીયેરે લાજ. અં ૪.
 ભક્તિ ગુણે ભરમાવી હો સમજવી પ્રભુજને ભોળવી; કાંઈ રાખું રૂઠ્ય મઝાર, તો કહજો
 શ્યામાશી હો પ્રભુ ભાસી જાણી સેવના; કાંઈ એ અમચો એક તાર. અં ૫. પાણી-
 નીરને મેલે હો કિણ ખેલે એકંત હોયે રહું, કાંઈ નહિરે મિલણુનો જોગ, જો પ્રભુ
 દેખું નયણુ હો કહિ વખણું સમજવું સહિ; કાંઈ તે ન મિલે સંજોગ. અં ૬. મનેમેણુ
 કિમ રીઝે હો શ્યું કીજે અંતરાય એવડો; કાંઈ નિપટ નહેજ નાથ, સાતરાજને અંતે હો
 કિણ પાખે તે આવીને મીજું કાંઈ વિષ્ટ તુમારેજ સાથ. અં ૭. ઝોળગ એ અનુભ-
 વની હો મુજ મનની વાતાં સાંભળી; કાંઈ કીજે આજ નિવાજ, રૂપવિભુધનો મોહન હો
 મનમોહન સાંભળી વીનતી; કાંઈ દીજે શીવપુર રાજ. અં ૮.

૧૯ શ્રી મલ્લીનાથ સ્તવન

સુગુરુ સુણી ઉપદેશ ધ્યાયો દિલમાં ધરી હો લાલ; ધ્યાયો કીધી ભગતી
 અનંત ચવી ચવી આતુરી હો લાલ, ચવીં સેઓરે વિસવાવીશ ઉલટ ધરી ઉલશ્યો હો
 લાલ; ઉં દિઠો નરિ દિહાર કાંન કિણુહી લગ્યો હો લાલ. કાં ૧. પરમેસર શું પ્રીત
 કહો કીમ કીજીયે હો લાલ; કં નિમખ ન મેજે મીટ દોષ કિણુ દીજીયે હો લાલ. હોં
 કોણુ કરે તકસીર સેવામાં સાહીબા હો લાલ; સેં કીજે ન છોકરવાદ ભગત ભરમાયવા
 હો લાલ. ભં ૨. જાણ્યું તમારું જાણુ પુરૂષ નાં પારખો હો લાલ, પુંસુગુણુ નિગુણુનો
 રાહ કર્યો શ્યું સારીખો હો લાલ, કં દીધો દીલાસો દિનદયાળ કહાવશો હો લાલ; કં
 કરુણારસભંડાર બિરુદ કેમ પાળશ્યો હો લાલ. બિં ૩. શ્યું નિવસ્યા તુમે સિદ્ધ સેવકને
 અવગણી હો લાલ; સેં દાખો અવિહુક પ્રીત જવા ઘો ભોળામણી હો લાલ, જાં જો
 કોઇ રાખે રાગ નિરાગમ રાખીએ હો લાલ; નિં ગુણુ અવગુણુની વાત કહી પ્રભુ ભાખીએ
 હોં કં ૪. અમચા દોષ હજાર તિકે મત ભાળજ્યો હો લાલ; તિં તુમે છે ચતુર
 સુજાણુ પ્રીતમ ગુણુ પાળજ્યો હો પ્રીં મહીનાથ મહારાજ મ રાખો અંતરો હોં મં
 ઘો દરશિણુ દિલ ધાર મિઠે જ્યું ખાંતરો હોં મિં ૫. મનમંદિર મહારાજ વિરાજે
 દિલ મળી હોં વીં અંદ્રાતપ જિમ કમળ રિદ્ય વિકસે કળી હોં રીં કવી રૂપ વિભુધ
 સુપસાય કરો અમ રંગરળી હોં કં કહે મોહન કવીરાય સકળ આશા રૂળી હોં સં ૬.

૨૦ શ્રી મુનિસુપ્રતજિન સ્તવન

હો પ્રભુ મુજ ખ્યારા ન્યારા થઇ કેઈ રીત જો; ઝોળગુઆને આળાહુંબન તાહ-
 શેરે લો, હોં ભક્તિવછલ ભગવંત જો; આય વસો મનમંદિર સાહિબ માહરેરે લો. ૧.
 હોં ખીણુ ન વીસારું તુજ જો, તંબોલીના પત્રતણી પરે ફેરતોરે લો, હોં લાગી મુને
 માયા જોર જો; દિણુચરવાસી સુસાહિબ તુમને હેરતોરે લો. ૨. હોં તું નિસનેહી જિન-
 રાય જો; એકપખી પ્રીતલડી કીણુપરે રાખીયેરે લો, હોં અંતરજતિની મહારાજ જો;
 વાતલડી વિણુ સાહિબ કેહને દાખીયેરે લો. ૩. અલખ રૂપ થઈ આપ જો; જાય વસ્યો
 શિવમંદિરમાંહે તું જઈરે લો, હોં લાધ્યો તુમારો લેહ જો; સૂત્ર સિદ્ધાંત ગતિને સાહિબ

તુમ લહીરે લો. ૪. હોં જગજીવન જિનરાય જો, મુનિસુવત જિન મુજરો માનજ્યો માહરોરે લો, હોં પય પ્રભુમી જિનરાય જો, લવલવશરણો સાહિબ સ્વામી તાહરોરે. લોં ૫. હોં રાખથું રૂઢય મઝાર જો, આપો શામગીયા ઘો પદવી તાહરીરે; લોં હોં રૂપવિજયનો શિષ જો, મોહનને મન લાગી માયા તાહરીરે. લોં ૬.

૨૧ શ્રી નમિનાથ સ્તવન

આજ નમિનાથ રાજને કહીયે, મીઠે વચન પ્રભુ મન લહીયેરે; સુખકારી સાહે બજી, પ્રભુ છે નિપટ નિસનેહી નગીના, તો હિયડેહું સેવક આધીનારે. સું ૧. મુનિજર કરશે તો વરશે વડાઈ, સુકહીશે પ્રભુને લડાઈરે; સું તુમે અમને કરશે મોટા, કુણુ કહેશે પ્રભુ તુમને ખોટારે. સું ૨. નિશક થઈ શુભ વચનો કહેશે, તો જગશેલા અધિકી લહશેરે; સું અમે તો રહ્યાહું તુમને રાચી, રખે આપ રહો મત ખાંચીરે. સું ૩. અમહે તો કિયું અંતર નવિ રાખું, જે હોવે રૂઢયે તે કહી દાખુંરે; સું ગુણી-જન આગળ ગુણુ કહીવાયે, જેવારે પ્રીત પ્રમાણે થાયેરે. સું ૪. વિષધર ઇસ રૂઢયે લપટાણો, તેહવો અમને મળ્યોછે ટાણોરે; સું નિરવહેશે જો પ્રીત અમારી, કલીમાં કીરત થાશે તમારીરે. સું ૫. ધૂનાઈ ચિતઠે નવિ ધરશે, કાંઈ અવળો વિચાર ન કરશેરે; સું જિમ તિમ જાણી સેવક જાણેજ્યો, અવસર લહી સુધ લહેજ્યોરે. સું ૬. આસંગે કહીએછે તુમને, પ્રભુ દીજે દિલાસા અમનેરે; સું મોહનવિજય સદા મન રંગે, ચિત લાગ્યો પ્રભુને સંગેરે. સું ૭.

૨૨ શ્રી નેમનાથ સ્તવન [૧]

કાં સ્થવાળો હો રાજ, સાહમું નિહાળો હો રાજ; પ્રીત સંભાળોરે, વાહલા યદુકુળ-સેહરા; જીવન મીઠા હો રાજ, મત હોજો ધીઠા હો રાજ; દીઠા અલજે રે, વાહલા નિવહો નેહરા. ૧. નવ ભવ બજજ હો રાજ; તિહાં શી લજજ હો રાજ; તજત બજજરે, કંસે રણુકા વાણ્યા; શિવાદેવી જાયાહો રાજ, માની લ્યો માયા હો રાજ; કિમહીક પાચારે, વાહલા મધુકર રાણ્યા. ૨. સુણી હરણીનો હો રાજ, વચન કામ-નિના હો રાજ; સહી તો ખીહનારે, વાહલા આઘા આવતાં; કુરંગ કહાંણા હો રાજ, ચૂકે ટાણો હો રાજ; જાણો વાહલા રે, દેખી વર્ગ વરંગનો. ૩. વિષુ ગુન્હે ચટકી હો રાજ, છાંડો માં છટકી હો રાજ; કટકી ન કીજેરે, વાહલા કીડી ઉપરે; રોસ નિવારો હો રાજ, મહેલ પધારો હો રાજ; કાંઈ વિચારોરે, વાહલા ડાખું જીમણું. ૪. એસી હાંસી હો રાજ, હોએ વિકાસી હો રાજ; જુઓ વિમાસીરે, અતિહે રોસ ન કોણયે; આ ચિત્રશાળી હો રાજ, સેજ સુંઆળી હો રાજ; વાત હેતાળીરે, વાહલા મહારસ પીણયે. ૫. મુગતિ વનિતા હો રાજ, સામાન્ય વનિતા હો રાજ; તજ પરિણુતારે, વાહલા કાં તમે આદરો; તુમને જે ભાવે હો રાજ, કુણુ સમજાવે હો રાજ; કિમ કરી આવેરે, તાણ્યો કુજર પાધરો. ૬. વચને ન ભીનો હો રાજ, નેમ નગીનો હો રાજ; પરમ ખજનોરે, વાહલા નાણુ અનુપનો; મત શવિ સ્વામી હો રાજ, રાણુલ પામી હો રાજ; કહે દિલકામીરે, મોહન જુધ રૂપનો. ૭.

શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન [૨]

રાબુલ કહે રથ વાળો હો, નણ્ણીરાવીરા હક તને; કાંઈ પાળો પૂરવ પ્રીત,
મૂકો કિમ વિષ્ણુ ગુનહે હો; નણ્ણીરાવીરા વિલપતાં, કાંઈ એ શી શીખ્યા રીત. ૨૦ ૧.
હું તો તુમ ચરણારીહો નણ્ણીરાવીરા મોજડી; કાંઈ સાંભળો આતમરામ, તો મુજને
ઉવેજોહો; નણ્ણીરાવીરા શ્યા વતી, નહીં એ મુગણારો કામ. ૨૦ ૨. પશુઆને કરી
કરણા હો, નણ્ણીરાવીરા મૂકીયા; તો મેં શી ચારી કીધ, પશુઆંથી શ્યું હીણી હો;
નણ્ણીરાવીરા ત્રેવડી, જે મુજને વિજોહો કીધ. ૨૦ ૩. એહવું જે મન જોહું હો,
નણ્ણીરાવીરા જે હવું; તો પાડી કાં નેહને ફંદ, ઉગજું તે નવી મુળજોહો; નણ્ણીરાવીરા
મનડું, કાંઈ કોડિ મિજે જે ઈંદ્ર. ૨૦ ૪. મેં તો કહો કિણ વાતે હો, નણ્ણીરાવીરા
ફલ્યા; શ્યાને રાજો એ રાષ, માહરે તો તુમ સાથે હો; નણ્ણીરાવીરા અલેહણું, તો કેહને
દાખું રે દોષ. ૨૦ ૫. તાંન ત્રટયાની પરે હો, નણ્ણીરાવીરા જોડીએ; કાંઈ કતુઆરીના
જેમ, ઠેલીજે નહિ પાખેહો; નણ્ણીરાવીરા વળગતાં, કાંઈ નેહ ન ચાલે એમ. ૨૦ ૬.
ઇમ કહેની વ્રત લેતીહો, નણ્ણીરાવીરા નેમજી; કાંઈ શિવ પહિલે કીઓ વાસ, ધન ધન
તે જગમાંહેહો; નણ્ણીરાવીરા પ્રીતકી, કાંઈ મોહન કહે શ્યાખાશ. ૨૦ ૭.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

વામાનંદ હો પ્રાણુથકી છો ખ્યારા, નાહી કીજે હો નયણુ થકી ક્ષણુ ન્યારા; પુર-
સાદાણી શામળ વરણો, શુદ્ધ સમાકતને ભાસે; શુદ્ધ પૂજ જિણે કીધો તેહને, ઉભવળ વરણ
પ્રકાશે. ૧૦ માં ૧. તુમ ચરણે વિષધર પિણુ નિરવિષ, દંશણે થાએ વિડોળ; જેતાં
અમ શુદ્ધ સ્વભાવિકા ન હૂવે, એહ અમે અદ્યા છેભ. ૧૦ માં ૨. કમઠરાય મદ કિણુ
જિણુતિમાં. મોહ તણુ મદ જેતાં; તાહરી શક્તિ અનાંતિ આગળ, કેઈ કેઈ મર ગયા
જોતાં. ૧૦ માં ૩. તે જિમ તાર્યા તિમ કુણુ તારે, કુણુ તારક કહું એહવો; સાચર-
માન તે સાચર સરીજો, તિમ તું પિણુ તું જેહવો. ૧૦ માં ૪. કિમપિન જેસો
કરણાકર તે, પિણુ મુજ પ્રાપ્તી અનાંતી; જેમ પડે કણુ કુજર મુખથી, કીડી બહુ
ધનવંતી. ૧૦ માં ૫. એક આવે એક મોજાં પાવે, એક કરે જોળગડી; નિજ ગુણુ
અનુભવ દેવા આગળ, પડખે નહીં તું બેઘડી. ૧૦ માં ૬. જેહવી તુમથી માહરી માયા,
તેહવી તુમે પિણુ ધરજ્યો; મોહનવિજ્ય કહે કવી રૂપનો, પરતક્ષ કરણા કરજ્યો. ૧૦ માં ૭.

૨૪ શ્રી માહાવીરસ્વામીજિન સ્તવન

હુલંભ ભવ લહી દોહલો રે, કહો તરીયે કેણુ ઉપાય રે; પ્રભુજીને વીનવું રે.
સમકિત સાચો સાચવું રે, તે કરણી કિમ થાય રે પ્રં ૧. અશુભ મોહ જે મેટીયે રે,
કાંઈ શુભ પ્રભુને જાય રે; પ્રં નિરાગે પ્રભુ ધ્યાઈયે રે, કાંઈ તો વિણુ રાગ કહાય રે.
પ્રં ૨. નામ ધ્યાતા જે ધ્યાઈયે રે, કાંઈ પ્રેમ વિના નવી તાન; પ્રં મોહ વિકાર જિહાં
તિહાં રે, કાંઈ કીમ તરીયે ગુણુધામ રે. પ્રં ૩. મોહ બંધજ બંધિઓ રે, કાંઈ બંધ
જિહાં નહીં સોય રે; પ્રં કમંબંધન કીજ્યે રે, કમંબંધન ગયે જેય રે. પ્રં ૪. તેહમાં
શો પાડ ચઢાવીયે રે, કાંઈ તુમે શ્રીમહારાજ રે; પ્રં વિણુ કરણી જે તારશો રે, કાંઈ

આચા શ્રીજિનરાજ રે. પ્ર૦ ૫. પ્રેમ મગનની ભાવના રે, કાંઈ ભાવ તિહાં ભવ નાસ રે; પ્ર૦ ભાવ તિહાં ભગવંતછે રે, કાંઈ ઉદ્દશ્યે આતમસાર રે. પ્ર૦ ૬. પુરણુધટા- ક્યંતર ભરયો રે; કાંઈ અનુભવ અનુહાર રે. પ્ર૦ આતમ ધ્યાને ઝોલખી રે, કાંઈ તરશ્યું ભવનોપાર રે. પ્ર૦ ૭. વદ્ધંમાન મુજ વીનતી રે. કાંઈ માનજો નિશદીશ રે; પ્ર૦ મોહન કહે મનમંદિરે રે, કાંઈ વસીયો તું વિસવાવીશ રે. પ્ર૦ ૮.

શ્રી મોહનવિજયજી કૃત ચૌવિંશી સંપૂર્ણ.

૬૬ શ્રી પદ્મવિજયકૃત ચૌવિંશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

ઋષભ જિનેસર ઋષભ લંછન ધરૂ, ઉંચાજે સાત સભ્યોજી; નિરલંછન પદને પ્રભુ પામીયા, શિવપુરનો સામ્રાજ્યોજી. ઋ૦ ૧. અવ્યય અચલ અચિત અનંત છે, અશરીરી અણાહારીજી; અવિનાશી શાશ્વત સુખનો ધણી, પર પરિણતી નિવારીજી. ઋ૦ ૨. જ્ઞાન અનંત અનંત દરશનમયી, લોકાલોક સ્વભાવોજી; દેખે કર આમળ પરે પશુ નહિ, રમતા જે પરભાવોજી. ઋ૦ ૩. નિજ રૂપે રમણ કરતા સદા, સાદિ અનંતહ ભાંગોજી; અવ્યાબાધ અરજ અજ જે થયા, પુદ્ગલ ભાવ નિસંગોજી. ઋ૦ ૪. પુદ્ગલ રહિતપણે સુખ ઉપનું, તે કિમ જીએ કહાયોજી; વરણાદિક નહી બસ સ્વરૂપ છે, જ્ઞેમા- તીત જિનરાયોજી. ઋ૦ ૫. કરતા લોકારે નિજ ગુણનો પ્રભુ, અવગાહી નિજ ખેતોજી; અછે અનંતા નિજ કામે રહ્યા, ભીડ ન કોયને દેતોજી. ઋ૦ ૬. એ જિનવર ઉત્તમ પદ રૂપ જે, પદમને અવલંખીજેજી; તેા પરભાવ કરમ દૂરે કરી, ઠાકુર પદવી લીજેજી. ઋ૦ ૭.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન

અજિત જિન તુજ મુજ અંતરો. જ્ઞેતાં દીસો ન કોયરે; તુજ મુજ આતમ સારીજો, હારે સત્તા ધર્મંથી હોયરે. અ૦ ૧. જ્ઞાન દર્શન ચરણ આદિ દેઈ, ગુણ અછે જેહુ અનંતરે; અસંખ્ય પ્રદેશ વળી સારીખા, એ છે ઇણિ પરે તંતરે. અ૦ ૨. એતલો અંતર પશુ થયો, હારે આવિરભાવ તિરોભાવરે; અવિરભાવે ગુણ નીપના, તજે તુજ રમણ સ્વભાવરે. અ૦ ૩. રાગદ્વેષાદિ વિલાગની; હારે પરણતી પરભાવેરે; પ્રહણ કરતો કરે ગુણતણા, હારે પ્રાણી એહ નિરો ભાવેરે. અ૦ ૪. એહ અંતર પડયો તુજ થકી, હારે તેને મન ધણું દુઃખરે; લીખ માંગે કુણ ધન છતે, હારે છતે આહાર કુણ ભૂખરે, અ૦ ૫. તુજ અવલંબને આંતરો, હારે ટજે માહરે સ્વામરે; અચલ અખંડ અગુરૂ લહુ, હારે લહે નિરવધ કામરે. અ૦ ૬. જે અવેદી અખેદી પણે, અલેશી ને અજેગીરે; ઉત્તમ પદ વર પદનો, હારે થાયે ચેતન ભોગીરે. અ૦ ૭.

૩ શ્રી સંભવજિન સ્તવન

કયું બનું કયું બની આવાહિ, શ્રીસંભવ જિનરાજ હો મિત્ત. તુજ મુજ અંતર મોટકો, કિમ ભાસે તે આજ હો મિત્ત કયું ૧. મુજ પ્રવર્તાન જેહુ છે, તે ભવવૃદ્ધિનું હેત હો મિત્ત; હું કર્યાં કરમંજ તણો, કરિયે તે કરમં ચેત હો મિત્ત. કયું ૨. જીવ

ધાતાદિ કારણે કરી, કરણ કારક ઈમ હોય હો મિત્ત; અક્ષય પંચ પેષક સદા, કારક સંપયાણ ભય હો મિત્ત. કયું ૩. ઇમ મનુજનો ભવભલો, હારીને સુણને સ્વામી હો મિત્ત; નરક નિગોહ વિષે ગયો, ખટકારક મુજ નામ હો મિત્ત કયું ૪. તે વિપરીત એ સાધિયા, તું કરતા શિવ ઠાણ હો મિત્ત; કરિયે તે કારક કર્મ છે શુભ સેવન કરણેણ હો મિત્ત. કયું ૫. દેઈ ઉપદેશ ભવિ લોકને, દીધો કર્મને ત્રાસ હો મિત્ત; કર્મ થકી અલગો થયો, સિદ્ધિ વિષે ગયો ખાસ હો મિત્ત કયું ૬. ઈમ તુજ મુજ અંતર પડ્યો. કિમ ભાળે ભગવંતહો મિત્ત, પણ જાણું તાહરિ પરે, સાધતાં ભાજશે તંત હો મિત્ત. કયું ૭. તવ કર્તા નિજ આશિનો, લોકતા પણ તસ થાય હો મિત્ત; તુજ મુજ અંતર સવિ ટળે, સવિ મંગલિક બની આય હો મિત્ત કયું ૮. અજરામર તસ સુખ હોયે, વિલસે અનંતી રિદ્ધિ હો મિત્ત; ઉત્તમ ગુરુ સેવા લહે, પદ્મવિજય ઇમ સિદ્ધિ હો મિત્ત કયું ૯.

૪ શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન

તુમ્હે જોજ્યો જોજ્યો રે, વાણીનો પ્રકાશ તુમ્હે જોજ્યો જોજ્યો રે, ઉઠે છે અખંડ ધ્વનિ, જોજને સંભળાય; નર તિરિય દેવ આપણી, સહુ ભાષા સમજી ભય તુ ૧. દ્રવ્યાદિક દેખી કરીને, નય નિજેપે જુત્ત; ભંગ તણી રચના ઘણી, કાંઈ જાણે સહુ અદ્ભુત તુ ૨. પય સુધાને ઇક્ષુવારિ, હારી ભયે સર્વ; પાખંડી જન સાંભળીને, મૂઝી ઠીયે ગર્વ. તુ ૩. ગુણ પાંત્રીશ અલંકારી, અભિનંદન જિન વાણી; શંસય છેદે મન તણા, પ્રભુ કેવલજ્ઞાને જાણી. તુ ૪. વાણી જે નર સાંભળે. તે જાણે દ્રવ્ય ને ભાવ; નિશ્ચય ને વ્યવહાર જાણે, જાણે નિજ પર ભાવ. તુ ૫. સાધ્ય સાધન લેહ જાણે, જ્ઞાન ને આચાર; હેય જેય ઉપાદેય જાણે, તત્વાતત્વ વિચાર. તુ ૬. નરકે સરગ અપવર્ગ જાણે, ધિર વ્યય ને ઉત્પાદ; રાગ દ્વેષ અનુબંધ જાણે, ઉછરંગને અપવાદ. તુ ૭. નિજ સ્વરૂપને ઝોળાળીને, અવલંબે સ્વરૂપ; ચિહાનંદ ધન આતમ તે, થાયે જિન ગુણ ભૂપ. તુ ૮. વાણીથી જિન ઉત્તમ કેરા, અવલંબે પદ પદ્મ; નીમા તે પરભાવ તણને પામે શિવપુર સક. તુ ૯.

૫ શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

પંચમ જગપતિ વંદિયે, સાહેલડીયાં; સુમતિ જિનેસર દેવ, ગુણવેલડીયાં; સુમતિ તણો ઠાયક પ્રભુ, સાં એહ સેવો નિતમેવ. ગુ ૧. એહને જનમ મરણ નહિ સાં આતંધ્યાન નવિ હોય; ગુ ૨. દુરગતિ સનમુખ નવિ હોયે; સાં ભવદુઃખ સામું ન જોય. ગુ ૩. રોગ શોગ નવિ એહને, સાં નહિ એહને સંતાપ; ગુ ૪. એહની કરો ઉપાસના, સાં જાણે જેહથી પાપ. ગુ ૫. અષ્ટ કરમ દળ છેડીને, સાં પ.મ્યા અવિચળ રાજ્ય; ગુ ૬. સ્તનત્રથી પ્રગટ કરી, સાં સુખ વિલસે નિત પ્રાજ્ય. ગુ ૭. જિન ઉત્તમ પદ પદને, સાં સેવ્યે સુખ નિરધાર; ગુ ૮. જેહથી અક્ષયપદ લહે; સાં અવ્યાખાધ ઉદાર. ગુ ૯.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

પદ્મ જિનેસર પદ્મ લંછન ભલું, પદ્મની ઝોપમ દેવાય; જિનેસર. ઉદક ને પંકમાંહિ જે ઉપતું, ઉદક પંકે ન લેવાય. જિ ૧. તિમ પ્રભુ કર્મ પંકથી ઉરના, લોગ જો વધ્યા સ્વામી; જિ ૨. કર્મલોગ મ્હેલી અલગા રહ્યા, તેહને નસું શિર નામી જિ ૩.

૫૦ ૨. ખારે પરખદ આગળ તું દીયે, મધુર સ્વરે ઉપદેશ; જિં શર દ્ષ્ટાંતે દેશના સાંભળે, નર તિરિ હેવ અશેષ. જિં ૫૦ ૩. રક્ત પદ્મ સમ દેહ તે તગતગે, જગ લગે રૂપે નિહાળ; જિં જગમગે સમવસરણમાંહિ રહ્યો, પગપગે રિદ્ધિ રસાળ. જિં ૫૦ ૪. સુશીમા માતાએ પ્રભુને ઉર ધર્યાં, પદ્મ સુપન ગુણધામ; જિં ઉત્તમવિજય ગુર સાહે અહ્યો, પદ્મવિજય પદ્મનામ, જિં પ્ર૦ ૫.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

શ્રીસુપાસ જિણ્દ તાહરું, અકલ રૂપ જણાયરે; રૂપાતીત સ્વરૂપવંતો, ગુણાતીત ગુણગાયરે. કયુંહિ કયુંહિ કયુંહિ. ૧. તારનારો તુંહિ કિમ પ્રભુ, હૃદયમાં ધરી લોકરે; ભવ સમુદ્રમાં તુંજ તારે, તુજ અભિધા ફેાકરે. કયું ૨ નીરમાં ધૃતિ દેખી તરતી, જાણિયો મહે સ્વામરે; તે અનિલ અનુભાવ જિમ તિમ, ભવિક તાહરે નામરે. કયું ૩ જેહ તનુમાં ધ્યાન ધ્યાય, તાહરું તસ નાશરે; યાય તનુનો તેહ કિમ પ્રભુ, એહ અચરીજ ખાસરે. કયું ૪. વિગ્રહ ને ઉપશમ કરે તે, મધ્યવરતી હોયરે; તિમ પ્રભુ તુમહે મધ્યવરતી, કલહ તનુ શમ જોધરે. કયું ૫. તુમ પ્રમાણ અનલપ હીસે, તે ધરી હૃદી ભવ્યરે; ભાર વિનું જિમ શિવ તરિયે; એહ અચરિજ નબ્યરે. કયું ૬. મહાપુરુષતણો જે મહિમા, ચિંતવ્યો નવિ ભયરે; ધ્યાન ઉત્તમ જિનરાજ કરો, પદ્મવિજય તિણે ધ્યાયરે. કયું ૭.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

ચંદ્રપ્રભુ જિન આઠમારે, પામ્યા પૂર્ણ સ્વભાવ; જિનવર ધ્યાવો. પૂર્ણતા મુજ પરગટ થવારે, છે નિમિત્ત નિ:પાવ. જિં ૧. ધ્યાવો ધ્યાવોરે ભવિક જિન ધ્યાવો, પ્રભુ ધ્યાતાં હુ:ખ પલાય; જિં પરકેપાધીની પૂર્ણતારે, અચિત મંડવ તેહ; જિં ભત્યરત્ન સંપૂર્ણતારે, પૂર્ણતા શુભ દેહ જિં ૨. કલ્પનાથી જે અતાત્ત્રકીરે, પૂર્ણતા ઉદ્ધિ કલ્પોલ; જિં ચિદાનંદ ધન પૂર્ણતારે, સ્તિમિત સમુદ્રને તોલ. જિં ૩. પૂર્ણમાન હાનિ લહેરે, અસંપૂર્ણ પૂરાય; જિં પૂર્ણાનંદ સ્વભાવ છેરે, જગ અદ્ભૂતનો ઢાય. જિં ૪. પૂર્ણાનંદ જિણ્દનેરે, અવલંબે ધરી નેહ; જિં ઉત્તમ પૂર્ણતા તે લહેરે, પદ્મવિજય કહે એહ. જિં ૫.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

સુવિધિ જિનેસર સાંહિગારે, મનમોહનારે લાલ; સેવો ઘઈ ધિર થોભરે, જગ-સોહનારે લાલ; સેવા નવિ હોયે અન્યથારે, મં હોયે અધિરતાયે જોભરે. જં ૧. પ્રભુ સેવા અંબુદ ધટ્ટારે, મં ચઢી આવી ચિત્તમાંહિરે; જં આધર પતન જખ ઉલટ્ટરે, મં તખ બયે વિલઈ ત્યાંહિરે. જં ૨. પુંશ્વલા શ્રેયકરી નહીરે, મં જિમ સિદ્ધાંત મઝારે; જં આધરતા તિમ ચિત્તથીરે, મં ચિત્ર વચન આકારરે. જં ૩. અંત:કરણે અધિર-પણુરે, મં જો ન ઉધરયું મહાશલ્યરે; જં તો શો દોષ સેવા તણોરે, મં નવિ આપે ગુણ દિલ્લરે. જં ૪. તિણે સિદ્ધમાં પણ વાંછીઓરે, મં ધિસ્તા રૂપ ચરિત્તરે; જિં જ્ઞાન દર્શાન અભેદથીરે, મં રત્નત્રયી ઇમ ઉત્તરે. જં ૫. સુવિધિ જિન સિદ્ધ વચારે, મં ઉત્તમ ગુણ અનૂપરે; જં પદ્મવિજય તસ સેવથીરે, મં થાયે નિજ ગુણ ભૂપરે. જં ૬.

૧૦ શ્રી શીતલજિન સ્તવન

શીતલ જિનપતિ સેવીયે એ, શીતલતાનો કંદ; સાહિખ શિવસુખકરૂ એ; પ્રતિ પ્રદેશ અનંત ગુણ એ, પરગટ પુરણાનંદ. સાં ૧. એક પ્રદેશે નભ તણે એ, દેવ સમૂહ સુખ વ્યાપિ; સાં ૨. ત્રણ કાલ લેલું કરી એ, અસત કલપનાયે થાપિ. સાં ૨. ઈમ આકાશ પ્રદેશ જે એ, લોકલોકના તેહ; સાં ૩. થાપતાં સંપૂર્ણ હોઈ એ, અનંત ગુણ થેમ એહ. સાં ૩. તે સુખ સમૂહ તણો વળી એ, કીજે વર્ગ ઉદાર; સાં ૪. તેહનો વર્ગ વળી કરો એ, થેમ વર્ગ કરો વારંવાર. સાં ૪. અનંત વર્ગ વર્ગે કરી એ, વર્ગત સુખ સમુદાય; સાં ૫. અવ્યાબાધ સુખ આગળે એ, પણ અતિ ઉચ્ચમ પાય. સાં ૫. મ્લેછનગર ગુણ કમિ કહે એ, અન્ય મ્લેછપુર તેહ; સાં ૬. તિમ યોપમ વિણ કિમ કહું એ, શીતલજિન સુખ જેહ. સાં ૬. આવશ્યક નિયુક્તિએ, ભાખ્યો એ અધિકાર; સાં ૭. કરતાં સિદ્ધિભણી તિહાંએ, ઉત્તમ અતિ નમસ્કાર. સાં ૭. થેમ અનોપમ સુખ ભોગવો એ, જિન ઉત્તમ મહારાજ; સાં ૮. તે શીતલ સુખ જાચીયે એ, પદાવજ્ય કહે આજ. સાં ૮.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિણુંદની, અદભુતતા ન કહાય; મોહન. સંજમ ગ્રહી કેવલ લહિ, શૈલેશીયે સુહાય. મોહન. શ્રી શ્રેયાંસ ૧. શુષિર પૂરણથી હીનતા, યોગ નિરોધને કાળ; મોં હોય ત્રિભાગ અવગાહના, વિષ્ટી કમંજંજળ. મોં શ્રી ૨. વાચ્ય નહી સંઠાણથી, તેણે આનંદિત સંઠાણ; મોં પ્રદેશાંતર ફરસ્યા વિના, પામ્યા લોચન ઠાણ. મોં શ્રી ૩. પ્રથમ સમય અનંતર કલા, પછે પરંપર સિદ્ધ; મોં વેત્તા સાંવ જગ ભાવનો, પણ કોઈ પચથે ન ગિદ્ધ. મોં શ્રી ૪. ચિદાનંદ નિત ભોગવો, સાદ અનંત સ્વરૂપ; મોં જન્મ જરા મરણે કરી, નવિ પડવું ભવ કૂપ. મોં શ્રી ૫. મોહકથી પણ તાહરા, ગુણ ગાવા સમથ્ય; મોં પણ જ્યું શિશુ સાગર મવે; વિતરણ કરી નિજ હુથ્ય. મોં શ્રી ૬. તેણે જિનવર ઉત્તમ પ્રતે; વિનતી કરીયે એહ; મોં નિજ પદ પદ સેવક ભણી, કીજે શિવસુખ જેહ. મોં શ્રી ૭.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

વાસવ વંદિત વંદિએણ, વાસુપૂજ્ય જિનરાય; માનું અરૂણ વિગ્રહ કર્યોણ, અંતર રિપુ જયકાર. ગુણાકર અદભૂત તહારીરે વાત, સુણતાં હોય સુખ શાંત. ગું ૧. અંતર રિપુ કમ જય કર્યોણ, પામ્યો કેવલજ્ઞાન; શૈલેશી કરણે દલ્યાંણ, શેષ કરમ શુભ ધ્યાન. ગું ૨. અંધન છેદાદીક થકીણ, જઈ ફરસ્યો લોકાંત; જિહાં નિજ એક અવગાહનાણ, તિહાં ભવ મુક્ત અનંત ગું ૩. અવગાહના જે જે મૂળ છેણ, તેહમાં સિદ્ધ અનંત; તેહથી અસંખ્ય ગુણા હોયેંણ, ફરસિત જિન ભગવંત; ગું ૪. અસંખ્ય પ્રદેશ અવગાહનાણ, અસંખ્ય ગુણ તિણે હોય; જ્યોતિમાં જ્યોતિ મિદ્યા કરેણ, પણ સંકીર્ણ ન કોઈ. ગું ૫. સિદ્ધ બુદ્ધ પરમાતમાણ, આધિ વ્યાધિ કરી ફર; અચલ અમલ નિકલક તુંણ, ચિદાનંદ ભરપૂર. ગું ૬. નિજ સ્વરૂપમાંહિ રમેણ, ભેળા રહત અનંત; પદ્મવિજ્ય તે સિદ્ધનુંણ, ઉત્તમ ધ્યાન ધરંત. ગું ૭.

૧૩ શ્રી વિમલજિન સ્તવન

વિમલ જિનેસર વયજી સુણીને, વિમલતા નિજ ઓલખાણીરે; પુદ્ગલ તરવાદિકે નિન્ન સત્તા, સિદ્ધ સમાન પિછાણીરે. વિં ૧. પુદ્ગલ સંગથી પુદ્ગલમય, નિજ ખીર નીર પેરે અપ્પારે; એતા દિન લગે એહિજ ખાંતિ, પુદ્ગલ અપ્પા થપ્પારે. વિં ૨. માનું અખ મેં વાણી સુણીને, નિજ આતમ રિદ્ધિ પાકરે; ગૃહ અંતરગત નિધિ અત-લાવત, લહે આણુંક સવાકરે, વિં ૩. અપ્પા લહ્યો તું દેહને અંતર, ગુણ અનંત નિધાનરે; આવારક આચાર્ય આવરણ, બહુયા લેઅ સમાનરે. વિં ૪. સિદ્ધ સમાન વિમલતા નિજ તે, કરવા પ્રગટ સ્વભાવરે; વિમલ જિન ઉત્તમ આલંબન, પદ્મવિજય કરે દાવરે. વિં ૫.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

અનંતજિન જ્ઞાન અનંતતાજી, મુજથી કેમ કહેવાય; અનંત આગમ માંહિ ઓલિઆજી, એ વટ પયથ જિનરાય. અં ૧. જીવ પુદ્ગલ સમય એ ત્રિહુંજી, દ્રવ્ય પરદેશ પર્યાય; થેડલા જીવ પુદ્ગલ તિહુંજી, અનંતગુણ કહરાય. અં ૨. અનંતગુણ તેજસ એક છેજી, અનંતગુણ કર્મણુ તાસ; અંધ ને મુક્ત લેગા વળીજી; તિણે અનંત-ગુણી રાશ. અં ૩. અનંતગુણ સમય તેહથી કહ્યાજી, સાંપ્રતસમય સહુમાંહિ; ંયાપીઓ તિણે તેહથી વળીજી, દ્રવ્ય અધિકા કહ્યા ત્યાંહિ અં ૪. જીવ પુદ્ગલાદિ પ્રક્ષેપથીજી, થાએ અધિકા એમ તેહ; છે પરદેશ અનંત ગુણજી, નલ પરદેશે કરી એહ. અં ૫. શ્રેણિ અનાદિ અનંતનોજી, થાય ઘન નલ પરદેશ; કાળનો તે ઘન નવિ હોયેજી, તિણે અનંતગુણ પરદેશ. અં ૬. તેહથી અનંતગુણ પજજવાજી, અગુરૂ બહુ પજજવ અનંત; એક પરદેશી વિષે ભાજિઆજી, થાય સમુદાય કરંત. અં ૭. અનંતજિન કેવલજ્ઞાન-માંજી, દેખતા નિતુ પરતક્ષ; જિનવર ઉત્તમ મહેરથીજી, પદ્મને પણુ હોય લક્ષ. અં ૮.

૧૫ શ્રી ધર્મજિન સ્તવન

શ્રી ધર્મ જિનેસર દેવા, ધીજની ન કરું હેવા હો; સહિબ અરજ મુણો. તે તે કાચકલના જેહવા, તું ચિંતામણી દુઃખ હરેવા હો. સાં ૧. તે નવિ લક્ષ આપે ધર્મ, તસ સેવા કિમ દિયે શર્મ હો; સાં તું તે ધર્મતણો અધિકારી, ધર્મજનને સુખકારી હો. સાં ૨. નિજ જેહ જેહ અનંતા ધર્મ, કર્યા પરગટ છંડી કર્મ હો; સાં મુજ પણુ જેહ ધર્મ અનંતા, પ્રગટ કરવા કરું ચિંતા હો. સાં ૩. તસ તું પ્રભુ કારણુ નિતિઓ, હવે તરીયો ભવજવ દરિઓ હો; સાં તુજ મૂતિ સૂરતમાંહિ, મનોહર દીઠી ઉછુંહિ હો. સાં ૪. તેહથી તુજ પ્રત્યય આંગ્યો, જિન ઉત્તમ ભાવે ભાંગ્યો હો; સાં કહે પદ્મવિજય પ્રભુ સેવા, કરવા અક્ષયપદ લેવા હો. સાં ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

હારે મ્હારે શાંતિ જિનેસર અલવેસર આધારજો, લેઇ દીક્ષા દિયે શિક્ષા ભવિ જન લોકને રેવો; હાં પામી જ્ઞાન ધરી શુભ ધ્યાન અનંતજો, ત્રણુ ભુવન અનુવાળે ઠાળે શોકને રેવો. ૧. હાં શૈલેશીમાં થઇ અલેશી સ્વામજો, નિજ સત્તાનો મોગી શોકી

નહી કદા રેલો; હાં ગુણ એકત્રીશ જગીશ અતિ અદ્ભૂત જો, પ્રગટ થયા અવગુણ
ગયા સ્તવિ સાદિ સદા રેલો. ૨. હાં ગત આકાર શ્રીકાર સ્વરૂપ ગુણુ પાંચ જો, વર-
ણુવિ ચિત્ત અતીતથી ગુણુ પણુ પામીયા રેલો; હાં હોય ગંધ સંબંધ ટંબ્યાથી હોય
જો, અરસ સરસથી ગુણુ રસ પણુ પ્રભુ પામીયા રેલો. ૩. હાં ફરસ આઠના નાસથી
ગુણુ લઘિઃ અઠ જો, ત્રણુ વેદનો ખેદ પ્રભુ ફરે કર્યો રેલો; હાં અશરીરી અસંગિ
વળી અરૂહ જો, એકત્રીસ ગુણુ વરીઓ ભવદરીઓ નિસ્તર્યો રેલો. ૪. હાં પામ્યા
સિદ્ધ સરૂપ અનૂપ જિણુદ જો, તિમ સેવકના કારક તારક ભવતણા રેલો; હાં જિન
ઉત્તમ વર ગુણુ ભર પદકજ નિત્ય જો, પદ્મવિજય કહે ભાવો ભાવે ભવિ જના રેલો. ૫.

૧૭ શ્રી કંથુજિન સ્તવન

જિનજી મોરારે, રાતદિવસ નિત સાંભરેરે; દેખી તાહરું રૂપ લાલ, લાલ ગુલાલ
આંગી જનીરે. તુજ ગુણુ જ્ઞાનથી માહરું રે, જાણુયું શુદ્ધ સ્વરૂપ લાલ. લાં જિં ૧.
તેજ સ્વરૂપને સાધવારે, કીજે જિનવર સેવ લાલ; દ્રવ્ય ભાવ દુ ભેદથીરે, દ્રવ્યથી જિમ
કરે દેવ લાલ. લાં જિં ૨. મોગર માલતી કેવડારે, લ્યો મહારા કુંથુજિનને કાજ
લાલ; લાખેણુરે ટોડર કરીરે, પૂજો શ્રી જિનરાજ લાલ. લાં જિં ૩. કેસર અંદન
ધૂપણુરે, અક્ષત નૈવેદ્યનીરે લાલ; દ્રવ્યથી જિનની પૂજા કરોરે. નિરમલ કરીને શરીર
લાલ. લાં જિં ૪. દ્રવ્યથી ઈમ જિન પૂજા કરીરે, ભાવથી રૂપાતીત સ્વભાવ લાલ;
નિઃકર્મા ને નિઃસંગતારે, નિઃકામી વેદ અભાવ લાલ. લાં જિં ૫. આવરણુ સવિ થયાં
વેગળારે, ઘાતી અઘાતી સ્વરૂપ લાલ; અંધ ઉદય ને સત્તા નહિરે, નિજ ગુણુના થયા
ભૂપ લાલ. લાં જિં ૬. મુજ આતમ તુજ સારીખોરે, કરવાને ઉજમાળ લાલ; તે
જિન ઉત્તમ સેવથીરે, પદ્મને મંગળમાળ લાલ. લાં જિં ૭.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

શ્રી અરનાથજિન સાંભળો, સેવકની અરદાસ; ભવ અટવિ માંહિ હું ભમ્યો,
અંધાણુ મોહપાસ. શ્રીં ૧. મોહરાયના રાજ્યમાં, ખડોળું કટક જણાય; મિથ્યા મહેતો
હિતાં અછે, મંત્રી કુણુદિ કહાય. શ્રીં ૨. અભગા સિપાઈ અતિ ઘણા, કહેતાં નાવે પાર;
તો પણુ અધિકારી તણા, નામ કહું નિરધાર. શ્રીં ૩. કોષ માયા લોભ માન તે, મૂકે ન
માહરો સંગ; મુજ પણુ તે છે વાલ્હા, નવિ મૂકું રંગ. શ્રીં ૪. રાગ દ્રેષ હોય મલ્લ
વળી, બાંધ્યા બાંહિ મરોડ; હવે પ્રભુ તુમ્હ આગળ રહી, વિનતી કરું કર જોડ શ્રીં ૫.
અંધનમાંહિથી છેડવો, ઉતારો ભવ પાર; હરિ હર દેવ સેવ્યા ઘણા, નાવ પામ્યો હું સાર.
શ્રીં ૬. સહસ વદન ન સ્તવી શકે, તુજ ગુણુ આગમ અપાર; જિમ રચણુકર રત્નનો;
નાવે વિલસે પાર. શ્રીં ૭. આચારિજ પાંડિત ઘણા, સત્યવિજય ગુરૂ રાય; કપૂરવિજય
તસ પાટવી, ભવિજનને સુખ હાય શ્રીં ૮. ખિમાવિજય તસ પાટવી, જિનવિજય
સુખમાય; પાંડિત ઉત્તમવિજયને, પદ્મવિજય ગુણુમાય શ્રીં ૯.

૧૯ શ્રી મહિજિન સ્તવન

સાહિબા મદિલ જિનેસર નાથ અનાથ તણુ ધણીરેલો, સાં વસ્તુ સ્વભાવ

પ્રકાશક ભાસક દિનમણીરેલો; સાં ધર્મ અનંતા સુખ દેતાં પ્રગટ થયોરેલો, સાં વસ્તુ સર્વ પર્યાવસ ભાખી જિન ગયારેલો. ૧. સાં યુગ પદભાવી ને ક્રમ ભાવિ પર્યાવ કહ્યા રેલો; સાં જ્ઞાનાત્મિક યુગ પદ ભાવી પણે સંગ્રહ્યારેલો; સાં નવ જીર્ણાદિક થાય તે ક્રમ ભાવી સુષોરેલો, સાં શબ્દ અરથથી તે પણ દ્વિવિધ પરે મુષોરેલો. ૨. સાં ઈંદ્ર હરિ ઈત્યાદિક શબ્દ તણા ભલારેલો, સાં જે અભિલાષ નહિ અર્થ પર્યાવ કળારેલો; સાં તે પણ દ્વિવિધ કહી જે સ્વ પર ભેદે કરીરેલો, સાં તે પણ સ્વભાવિકે આપેક્ષિકથી વરીરેલો. ૩. સાં સર્વ અતીત અનાગત સાંપ્રત કાળથીરેલો, સાં ઈત્યાદિક નિજ બુદ્ધે કરે સાંભાળથીરેલો; સાં સમકાળે ઇમ ધર્મ અનંતા પામીયેરેલો, સાં તે સ્વિ પરગટ ભાવથી તુમ્હ શિર નામીયેરેલો. ૪. સાં વટ દ્રવ્યના જે ધર્મ અનંતા તે સવેરેલો, સાં નહિ પરછન્ન સ્વભાવ અભાવ મુજ સંભવેરેલો; સાં પુષ્ટાલંબન તુંહિ પ્રગટ પણે પામીયો રેલો, સાં હું પણ હવે તુજ રીતે થવાને કામીયો રેલો. ૫. સાં મલ્લિનાથ પરે હસ્તીમહ્થ થઈ બુઝથું રેલો, સાં જ્યું વડ મિત્રને બૂઝવ્યા તિમ અમે બૂઝથું રેલો; સાં તસ પરે ઉત્તમ શિબ્યને મહેરથી નિરખીયે રેલો, સાં પદ્મવિજય કહે તો અમહે ચિત્તમાં હરખીયે રેલો. ૬.

૨૦ શ્રી મુનિસુપ્રતજિન સ્તવન

પદ્માનંદન વંદન કરીયે નિત્યજે, સ્યાદ્વાદ શૈલી જસ અભિધા સુચવેરે; લોકા-લોકને ભાણે તિણે મુનિ હોયજે, એ ગુણથી મુજ મનમાં હઠથી રુચવેરે. ૧. મત્યાદિક ચઉ નાણુ અભાવથી જાસજે, કેવલજ્ઞાન તે સૂચ્ય ઉચ્યે જેહનેરે; કટ વિવરે કરી સૂરજ કિરણે પ્રકાશજે, મેઘાંતરથી આચ્યે જન કહે તેહનેરે. ૨. વાતાયન પર મુખનો કહે ઇણિ પરકાશજે, પણ સૂરજનો નવિ કહે ઇણિ પરે જાણિયેરે; કેવલજ્ઞાન પ્રકાશે ક્ષયો-પશમ નામજે, મત્યાદિકથી ભવિ જન મનમાં આણિયેરે. ૩. વાતાયન પરમુખ ક્રીધા સ્વિ દ્વરજે, તવ કહેવાય સૂરજનો પરકાશ છેરે; તિમ આવરણુ ગયાથી ઇમ કહેવાયજે, કેવલજ્ઞાને ત્રણુ ભુવન આભાસ છેરે. ૪. અથવા સૂરજ ઉગે પણ નવિ જાયજે, ગ્રહણુ તારા પણ પરવર્તન તસ નથીરે; તિણી પરે સત્તા મત્યાદિકની જાણુજે, પણ પર-વર્તન નહિ તસ કેવલજ્ઞાનથીરે. ૫. ઉત્તમ વ્રત પાળ્યાથી સુવ્રત નામજે, જ્ઞાનક્રિયાથી ઇમ નામે જેહને પામીયેરે; જ્ઞાનક્રિયાની મોક્ષ હોય નિરધારજે, તે સાધી શિવ પામ્ય તુમ્હ શિર નામીયેરે. ૬. જ્ઞાનમાંહિ ઠશન તે અંતર ભૂતજે, સાધનરૂપ ટળીને સાધ્ય પણે થઈરે; રત્નવ્રથી જિનવર ઉત્તમ ને નિત્યજે, પદ્મવિજય કહે ભજતાં આપદ સ્વિ ગઈરે ૭.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

નિત નમીયે નમિ જિનવરુરેજે, જે એક અનેક સ્વરૂપજે; નિત્ય અનિત્ય પણે વળીજે, જેહના ગુણુ અતિ અદ્ભૂતજે. નિં ૧. અવયવી અવયવ રૂપ છેજે, જે અસ્તિ નાસ્તિ સ્વભાવજે; વળી ગુણુતીત ને જે શુણીજે, રૂપાતીત સ્વરૂપી ભાવજે. નિં ૨. વ્યય ઉત્પત્તિ મુવ જેહ છેજે, જે વેદી અવેદી વિચારજે; ભિન્ન અભિન્ન પણે કરીજે. નિત્ય લોગવે સુખ શ્રીકારજે. નિં ૩. કર્તા અકર્તા જેહ છેજે, વળી જોક્તા અજોક્તા

જેહુને; સક્રિય અને અક્રિય વળી જો, પરિણામ ઇતર ગુણુ જેહુને. નિં ૪. યોગાતીત યોગીસરૂને, વર્ણાતીત ને તદ્વંતને; સ્યાદવાદે એણિ પરે કરીને, તુંસિદ્ધ સ્વરૂપ ભગ-
વંતને. નિં ૫. ઇમ જિનવરને ચોલખીને, જે ધિર મન કરી કરે સેવને; ઉત્તમ
ભવિજન ને હોવેને, કહે પદ્મવિજય પોતે દેવને. નિં ૬.

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

શામળીયા લાલ તોરણથી રથ ફેર્યો કરણુ કહોને; ગુણુગિરુઆ લાલ મુજને મુકી
ચાહ્યા દરિશણુ ઘોને. હું હું નારી તે તમારી, તુમે સે' પ્રીતિ મુકી અમ્હારી; તુમે સં'યમ
સ્ત્રી મનમાં ધારી શાં ૧. તુમે પશુ ઉપર કિરપા આણી, તુમે માહરી વાત ન કો બાણી;
તુમ વિણુ પગલું નહીં કો પ્રાણી. શાં ૨. આઠ ભવોની પ્રીતલડી, મૂકીને ચાહ્યા રાત-
લડી; નહીં સજ્જનની એ રીતલડી. શાં ૩. નવિ કીધો હાથ ઉપર હાથે, તો કર
મૂકાવું હું માથે; પશુ બાવું પ્રભુજીની સાથે. શાં ૪. ઇમ કહિ પ્રભુ હાથે તત લીધો,
પોતાનો કરજ સવિ કીધો; પકડ્યો મારગ એણે શિવ સીધો શાં ૫. ચોપન દિન પ્રભુજી
તપ કરીઓ, પશુપન્ને કેવલ વર ધરીઓ; પશુ સત છત્રીશયું શિવ વરિઓ. શાં ૬.
ઇમ ત્રણુ કલ્યાણુક ગિરનારે, પ્રામ્યો તે જિન ઉત્તમ તારે; જો પાદ પદ્મ તસ શિર ધારે શાં ૭.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

પરવાદી ઉલુકો પરિ હરિ સમ, હરિ સેવે જસ પાયા; હરિતવાને પ્રભુની ગતિ
ગજ સમ, હરિ સેવે જસ પાયા; પ્રભુજી મહેર કરી મહારાજ, કર આજ મુજ સારો. ૧.
જિમ ઔપધિપતિ દેખી મનમાં, કૌવિક આણુંદ પામે; તિમ પ્રભુ વક્રતે દ્વિજપતિ દેખી,
કૌવિક આણુંદ પામે. પ્રં ૨. જિમ ઔપધિપતિ દેખી મનમાં, સચ્ચકોર પ્રીતિ પામે; તિમ
પ્રભુ વક્ર તે દ્વિજપતિ દેખી, સચ્ચકોર પ્રીતિ પામે. પ્રં ૩. જિમ રાહિણીપતિ જગમાં
જાણો, શિવને તિલક સમાન; તિમ પ્રભુ મોક્ષે જેત્ર શોઆકરૂ, શિવને તિલક સમાન. પ્રં
૪. જિમ રાજ ઝલહલતો જગે, નિજ ગોથી તમ ટાળે; તિમ પ્રભુ સમવસરણુ બેસીને,
નિજ ગોથી તમ ટાલે. પ્રં ૫. જિમ સિતરુચિ નભમાં ઉગીને, કુલવય કરે ઉદ્ધાસ;
તિમ જિનવર જગમાં પ્રગટીને, કુલવય કરે ઉદ્ધાસ; પ્રં ૬. નશાપાંત જબ ઉગે હોયે,
પુષ્ય સમુદ્ર વૃદ્ધિકારી; ચંભણુપાસ પદ પદની સેવા, પુષ્ય સમુદ્ર વૃદ્ધિકારી. પ્રં ૭.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

વીર જિજ્ઞેસર પ્રણુમું પાયા, ત્રિશલા દેવી માયારે; સિદ્ધારથ રાજ તસ તાયા,
નંદીવચન લાયારે. વીં ૧. લેઇ દીક્ષા પરિસદ્ બહુ આયા, શમ ઇમ સમણુ તે
જાયારે; બાર વર્ષ પ્રભુ ભૂમિ ન ઠાયા, નિંદ્રા અલપ કહાયા. વીં ૨. ચંડકૌશિક પ્રાત-
બોધન આયા, ભય મનમાં નવિ લાયારે; ત્રણુ પ્રકારે વીર કહાયા, સુર નર જસ ગુણુ
ગાયા. વીં ૩. જગત જીવ હિતકારી કાયા, હરિ લંછન જસ પાયા; માન ન લોભ
ન વળી અકપાયા, વિહાર કરે નિરમાયારે. વીં ૪. કેવલજ્ઞાન અનંત ઉપાયા, દયાન
શુકલ પ્રભુ ધ્યાયારે; સમોસરણુ બેસી જિનરાયા, ચઉવિહ સંઘ થપાયા. વીં ૫.
કનક કમલ ઉપર ઠવે પાયા, ચઉવહ દેશન ઢાયા; પાંત્રીશ ગુણુ વાણી ઉચરાયા, ચોત્રીશ

અતિશય પાચારે. વીં ૬. શૈલેશીમાં કમં જલાયા, છત નિસાણ વળયારે; પડિત ઉત્તમવિજય પસાયા, પદ્મવિજય શુભ ગાચારે. વીં ૭.

૬૭ શ્રી જિનવિજય કૃત ચૌવિશી

૧ શ્રી ક્ષમાવિજય જિન રતવન

પ્રથમ જિણેસર પૂજવા, સહિયર મ્હારી અંગ ઉલટ ધરી આવી હો; કેસર ચંદન મૃગમહે, સં સુંદર આંગી બનાવી હો. ૧. સહજ સલુણો મ્હારો, શમસુખલીનો મ્હારો; જ્ઞાનમાં બીનો મ્હારો સાહિણો, સહિયર મ્હારી જ્યો જ્યો પ્રથમ જિણુંક હો. ધન્ય મરૂદેવી કુખને સં વારી બઉં વાર હબર હો; સર્ગ શિરોમણીને તણ, સં જિહાં પ્રભુ લીચે અવતાર હો. સહં ૨. હાયક નાયક જન્મથી, સં લાજ્યો સુરતરૂ વૃંદ હો; યુગલા ધરમ નિવારણો, સં જે થયો પ્રથમ નરિંદ હો. સહં ૩. લોકનીત સહુ શીખવી, સં દાખવા મુક્તિનો રાહ હો; રાજ્ય ભજાવી પુત્રને, સં થાપ્યો ધર્મ પ્રવાહ હો. સહં ૪. સંયમ લેઇ સંચર્યો, સં વરસ લગે વિષુ આહાર હો; શેલડી રસ સાટે દીચ્યો, સં શ્રેયાંસને સુખ સાર હો. સહં ૫ મોટા મહંતની આકરી, સં નિષ્કળ કહ્યો ન થાય હો; મુનિપણે નમિ વિનમી કર્યા, સં ખિણમાં ખેચર રાય હો. સહં ૬. જનનીને કીચ્યો લેટણો, સં કેવળરત્ન અનુપ હો; પદ્મિલી માતા મોકલી, સં જોવા શિવવહુ રુપ હો. સહં ૭. પુત્ર નવાણું પરિવર્યો, સં ભરના નંદન આઠ હો; આઠ કરમ અષ્ટાપદે, યોગનિરોધે નાઠ હો. સહં ૮. તેહનો ખિંખ સિદ્ધાચલે, સં પૂજે પાવન અંગ હો; ક્ષમાવિજય જિન નિરખતાં, સં ઉછળે હરખ તરંગ હો. સહં ૯.

૨ શ્રી અજિતજિન રતવન

જીવડા વિષમ વિષયની હેવા, તુજ કાંઈ જાગે હજી કાંઈ જાગે; જીવડા અકળ સરુપ અજિત જિન નિરખ્યો, પરખ્યો પૂરણુ ભાગે. જીં ૧ સરસ સુકોમળ સુરતરૂ પામી, કંકટ બાઉળ માગે; ઐરાવત સાટે કુણુ મૂરખ, રસભ પુઠે ભાગે. જીં ૨. ઘોર પહાડ ઉબાડ એલધી, આંખે સમકિત માગે; તૃષ્ણાએ સમતારસ વિગડે, ફુલ ઉઠક જિમ ઝાગે. જીં ૩. જિમ કોઈક નર જાન લેખને, આંખે કન્યા રાગે; સરસ આહાર નિંદ્રાભર પોઠ્યો, કરજ્યો વિષયા નાગે. જીં ૪. વિજયા નંદન વયણુ સુખારસ, પીતાં શુભમતી જાગે; પાંચે ઈંદ્રિય અપલ તુરંગમ, વશ કરી જ્ઞાન સુવાગે. જીં ૫. ક્ષમાવિજય જિન શુભુ કુસુમાવલી, શોભિત ભક્તિ પરાગે; કંઠ આરોપી વિરતી વિનતા, વરી કેસરીએ વાગે. જીં ૬.

૩ શ્રી સંભવજિન રતવન

સુખકારક હો શ્રી સંભવનાથકે, સાથ ગદ્યો મેં તાહરો; સિદ્ધપુરનો હો પ્રભુ સારથવાહકે, લવ અટવિનો ભય હરો. ૧. હું ભમીયો હો મોહવશ મહારાજકે, ગહન અનાદિ નિગોહમાં; કીધાં પુદ્ગલ હો પરાવત્ત અવંતકે, મહા મૂઠતા નિહમાં. ૨. તિરિ ગઘમાંહો અસન્નિ એગિંદિકે, વેદ નપુંસકને વનાં; અવળીને હો અમ્મખ્યમે ભાગકે, સમ પુગલ પરાવત્તના. ૩. સૂક્ષ્મમાં હો સામાન્યે સ્વામીકે, ભૂ જલ જલણુ પવન વને; ઉત્સ-

પિપ્પ્લી હો અમંખ્યાતા ઢોગકે, નભ પરદેશ સમાનિભે. ૪. આધે બાહર હો બાહર વન-
માંહિકે, અંગુલ અસંખ્ય આગે મિતા; અવસાપિપ્પ્લી હો સુહુમ ઇતર અનંતકે, અઠી
પુગલ પરિઅત્તા પ. હવે બાહર હો પુઠ્ઠીને નીરકે, અનલ અનિલ પત્તેયનરૂ; નિગોઠમાં
હો સુષ્પી તારક ઢેવકે, સિત્તેર કોડાકોડિ સાગરૂ. ૬ નિગઢેદિ હો માંહિ સંખ્યાતકે,
સહસ વરસ જિવન રૂખ્યો, પંચેદ્રિહો તીરી નર ભવ આઠકે, આઠ કરમ કચરે કાચો ૭.
નારક સુર હો એક ભવ અરિહંતકો, વિષ્ણુ અંતર સાંભરપણે; કહુ કેતીડો જાણો જગ-
દીશ કે કર્મ કદર્થન છવને ૮. ચક્રદ લેદે હો ચઉદરજ મઝાર કે, ચોસારી લખ જોનીમાં;
બ્રમણ રસીઓ હો વસીઓ બહુ વેશકે, ભવ પરિણતિ તતિ ગહનમાં ૯. અશુદ્ધતા હો
યર્ધ અશુદ્ધ નિમિત્તકે, શુદ્ધ નિમિત્તે તેટલે, તે માટે હો સવંજ અમાહકે, તુમ્હ અગે
ચેતન હિલે. ૧૦. નિજ સત્તા હો ભાસન રુચિ રંગકે, ક્ષમા વિજય શુરૂથી લહિ;
જિનવિજય હો પારગ તુમ્હ સેવકે, સાધન બાવે સંગ્રહી. ૧૧.

૪ શ્રી અમિનંદનજિન સ્તવન

અમિનંદન આણુંદમાં, અતિશય લીલ અનંત લાલરે; સંવરરાયનો બેટકો, સંવર
સુખ વિલસંત લાલરે. અમિનંદન આણુંદમાં ૧. સિદ્ધારથનો લાડલો, ત્રિદારથ ભગવાન
લાલરે; એ ભુગતું જગતી તણે, વિચરે મહિમ નિધાન લાલરે. અં ૨. ચાલે જજગતિ
ગેવશ્થુ, કામ કેશરી કરે નાશ લાલરે; દીપે દિનકર તેજથી, શીતલ સદજ વિલાસ
લાલરે. અં ૩. વરસે વાણી મેડજ્યું. તૃષ્ણા તટિનિ શોષ લાલરે; આતમ સંપદ વેલડી,
ક્ષયિક બાવે પોષ લાલરે. અં ૪. બાંધ્યું બાવના સાંકળે, મુજ ચંચળ ચિત્ત લાલરે;
લાંછન મિશ ચરણે રહ્યો, વાનર કરે ધિનીત લાલરે. અં ૫. તિરિ ગર્ધ ચપલાઈ પહું,
વારો આપ વિવેક લાલરે; ક્ષમાવિજય જિન આકરી, ન તનું ત્રિરધે ટેક લાલરે. અં ૬.

૫ શ્રી સુમતિજિન સ્તવન

તુમ્હે હો પર ઉપગારી, સુમતિ જિન તુમ્હ હો જગ ઉપગારી; પંચમ જિન
પંચમગતિ દાયક, પંચ મહાવ્રત ધારી; પંચ પ્રમાદ મતંગજ લેહન, પંચાનન અનુકારી;
સુમતિ જિન તુમ્હ હો જગ ઉપગારી. ૧. પંચવિષય વિષધર તતિ ખપપતિ, પંચશર
મહન વિદારી; આશ્રવ પંચ તિમિર ભર દિનકર, કિરીયા પંચ નિવારી. સુ ૨. પંચાચાર
સુકાનન જલધર, પંચમાંહિ અધિકારી; આગમ પંચ અમૃતરસ વરસી, દુરિત દાવાનલ
ઠારી. સુ ૩. મેંતારજ અપરાધી વિહુગમ, ચરણે રાખ્યો શિરધારી; પરબદ માહે આપ
વખાણો, કૌચ સ્વરા સુરનારી. સુ ૪. મેધ નૃપતિ કુળ મુકુટ નગીનો, મંગલા ઉર
અવતારી; ક્ષમાવિજય બુધ શિષ્ય કહે જિન, ગરભથી સુમતિ વધારી. સુ ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

પદ્મ ચરણ જિનરાય, બાલ અરૂણ સમ કાય; જિવર લાલ ઉદયો, ધર નૃપ
કુળ તિલોળ. ૧. મોહાદિક અંતરંગ, અરિવણ આઠ અભંગ; જિં ભારવા માનુ સતો
થયોળ. ૨. ચઠી સંયમ ગજરાય, ઉપશમ બલ બનાય; જિં તપ સિદુરે અલકર્ષોળ.
૩. પાપર બાવના ચ્યાર, સુમતિ શુપતિ શિષ્યગાર; જિં અધ્યાતમ અંબાડીયેળ. ૪.

પંડિત વીર્ય કબાન, ધર્મ ધ્યાન શુભ બાણુ; જિં ૦ ક્ષપકસેન સેના વળીજી. ૫. શુકલધ્યાન સમશેર, કર્મ કટક ક્રીયો જેર; જિં ૦ ક્ષમાવિજય જિન રાજવીજી. ૬.

૭ શ્રી સુપાસજિન સ્તવન

દેહ ગેહ સોહાવિએ, મન દેહરાસર ખાસ; સોભાગી સાજના નિજ ગુણુ રૂચિ સિંહાસને, થાપો દેવ સુપાસ. સોં ૧. સમક્ત બારણે બાંધીએ, તોરણુ મૈત્રીભાવ; સોં ગુણીજન ગુણુ અનુમોહના, સરસ સુવાસ બનાય. સોં ૨. કરૂણા શીતળ જળ ભરે, સંવર જૂમી સમાર; સોં મધ્યસ્થ ભાવના મંડપે, રચના ભાવના ખાર. સોં ૩. ચંદ્રોદય ધર્મ ધ્યાનનો, પચાસાર ચિત્રામ, સોં ઉત્તરગુણુ આરાધના, ઝલકે મોતી કામ. સોં ૪. ચોરસીએ અપ્રમત્તા, અનુભવ કેસર ઘોળ; સોં ક્ષપક શ્રેણી આરોહણુ, પૂજના ભક્તિની ઘોળ. સોં ૫. શુકલ ધ્યાનાનલ ધૂપીએ, ચારિત્ર મોહની ચૂરી; સોં પ્રગટ અનંત ચતુષ્થી, ખિમાવિજય જિન પૂરી. શોં ૬.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રી ચંદ્રપ્રભુ જગદીશ હીપે, વિશ્વપાવન નાથરે; નામ ઠવણુ દ્રવ્ય ભાવે, કરત લોક સનાથરે. શ્રીં ૧. નયરી ચંદ્રનના નામે, મહસેન મહીકંતરે; રાણી લખમણા માત જયો, નામ ચંદ્રપ્રભુ ખ્યાતરે. શ્રીં ૨. નામ જાંગુલી મંત્ર જાપે, પાપ વિષધર નાસરે; થાપના ત્રિહુ લોકમાંહી, પૂજતાં સુખવાસરે, શ્રીં ૩. પાછલે ભવે પદ્મરાજ, યુગધર મુનિ પાસરે; ગ્રહી સંયમ યોગ સાધી, વૈજયંત નિવાસરે. શ્રીં ૪. ત્રીન અધિકા તીશ સાગર, પાળી પૂરણુ આયરે; પોસ માસે કૃષ્ણ ખારસ, જનમીયા જિનરાયરે. શ્રીં ૫. ગેહવાસી પણુ ઉઠાસી, લોગવી વર રાજરે; દાન વરસી દેઈ છઠ તપ, લહે મત સાઆજયરે. શ્રીં ૬. ઘાતીયાં હજ આર ચૂરી, ચ્યાર મહાવત સૈન્યરે; સમોસરણે ભાવ જિનવર, થયા સિદ્ધ વરેણ્યરે. શ્રીં ૭. સર્વ ક્ષેત્રે સર્વ કાળે, જગત વત્સલ રૂપરે; ક્ષમાવિજય જિનરાજ મહિમા, પ્રગટ પુણ્ય સરૂપરે. શ્રીં ૮.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

સુવિધિ જિન વળી વળી વિનતીજી, મીનતી કેતી કરાય; જગગુરૂ મોટીમમાં રહોજી, આતુર જન અકળાય. સું ૧. નાયક નજર માંડે નહીજી, પાયક કરે અરહાસ; જેહની પુંઠે ારણુયાજી, તેહને તેહની આસ. સું ૨. આપ અનંત સુખ લોગવોજી, તેહનો અંસ ઘો મુજ; મહડું સહુ જણે હીઠડુંજી, અવર યું લાખીએ તુજ. સું ૩. રચણુ એક દેત રચણુવરેજી, ઉજ્જિમ કાંઈ ન થાય; હાથીના મુખથી દાણો પડેજી, ક્રીડીતું કુદુંજ વરતાય. સું ૪. ચંદ્રની ચંદ્રિકા વિસ્તરેજી, અમૃતમાં નહિ હાણુ; ક્ષમાવિજય જિન લહરથીજી, જગ જિન લહત કલ્યાણુ. સું ૫.

૧૦ શ્રી શીતલજિન સ્તવન

શીતલ જિન સહજાનંદી, થયો મોહની કર્મ નિકંદી; પરજાચિ બુદ્ધ નિવારી, પરજામિક ભાવ સમારી. ૧. મનોહર મિત્ર એ પ્રભુ સેવો, હુનઆમાંહિ દેવ ન એવો.

વર કેવલનાથુ વિલાસી, અજ્ઞાન તિમિર ભય નાસી; જ્યો દોકાલોક પ્રકાશી, શુભ પન્જવ વસ્તુ વિલાસી. મં ૨. અક્ષયથિતિ અન્વ્યાબાધ, દાનાદિક લગ્નિધ અગાધ; જેહ શાશ્વત સુખનો સ્વામી, જડ ઇન્દ્રિય ભોગ વિરામી. મં ૩. જેહ દેવનો દેવ કહાવે, યોગી શર જેહને ધ્યાવે; જસુ આણા સુરતરૂ વેલી, મુનિ હૃદય આરામ ફેલી, મં ૪. જેહની શીતલતા સંગે, સુખ પ્રગટે અંગોઅંગે; કોધાદિક તાપ સમાવે, જિન વિજયાણુંદ સલાવે મં ૫.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિજ્ઞંહનીરે, મૂરતિ મુંદર દેખી; લાગી મોહનીરે. મધુકર માચ્યે માલતીરે, બીજા રૂપ ઉવેખી. લાં ૧. આવળ ફૂલ જ્યું ફૂટડારે, નહિ શુભ પરિમલ લેશ; લાં વેશ બનાવે દેવનોરે, તિહાં શ્યે પ્રેમ નિવેશ. લાં ૨. જેપરવાહિ પદ્માસનેરે, મુખ શશિ સહજ પ્રસન્ન; લાં નયન પીયૂષ કચોલડારે, વિષય વિકર પ્રસન્ન. લાં ૩. રાગદ્રેષ વિષ એકલોરે, ખડગી શૃંગ ઉપમાન; લાં વિન્હુ પિતા વિન્હુ માવડીરે, વિન્હુમાં આપી ગ્યાન. લાં ૪. સૂતાં જગતાં ઉકતારે, ચાલતાં કરતાં કમ; લાં બોલતાં ખેસતાં સાંભળેરે, ક્ષમાવિજય જિન નામ. લાં ૫.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

આવો આવો મુજ મન મંદિરે, સમરાણું સમકિત વાસહો; સુષ્ટિદ પંચાચાર બિછાવણા, પચરંગી રચના તાસહો. મું આં ૧. સિન્જા મૈત્રિભાવના, શુભ મુદિતા તળાઈ ખાસહો; મું ઉપશમ ઉત્તર છદ બન્યો તિહાં, કરૂણા કુસુમ સુવાસહો. મું આં ૨. ચિરતા આસન આપર્યું, તપ ટકિયા નિજ શુભ ભાગહો; મું શુચતા કેસર છાંટણાં, અનુભવ તબોળ સુરંગહો. મું આં ૩. ખાંતિ ચામર વિન્જશે, વળી મૃદ્ધતા ઢોળે વાયહો; મું છત્ર ધરે રૂબુતા સખી, નિર્દોભ ઓળાંસે પાયહો. મું આં ૪. સત્ય સચિવને સોંપર્યું, સેવા વિવેક સંચુતહો; મું આતમસત્તા શુદ્ધ ચેતના, પરણાણું આજ મુદ્ધતહો. મું આં ૫. અરજ સુષ્ટિને આવિયા, જ્યાનંદન નિરુપમ દેહ હો; મું ઓચ્છવ રંગ વધામણાં; થયાં ક્ષમાવિજય જિન ગેહ હો. મું આં ૬.

૧૩ શ્રી વિમલજિન સ્તવન

વિમલ વિમલ શુભ તાહરા, કહેવાયેહો કિમ એકણુ જીહ; જગજંતુ સન્નિપણે, તસુ જીવતહો અસંખ્યાતા દિહ. વિં ૧. સાચર શ્યાહી સંભવે, સવિ વસુધાહો કાગદ ઉપમાન; તરુ ગણુ લેખણુ કીજીયે, ન લિખાયે હો તુજ ભાસન માન. વિં ૨. લિખન કથન અભિલાખ્ય છે, અનંતશુભ હો નાભલાખ્ય પયથ્ય; કેવલનાથુ અનંતશુભો, કહવાનેહો કુણુ હોય સમથ્ય. વિં ૩. રૂપી અરૂપી દ્રવ્યનાં, ત્રિહુ કાળનાહો પન્જવ સમુદાય; પરણામીકતાએ પરિણમે, તુમ્હ ગ્યાનમાંહો સમકાળ સમાય. વિં ૪. કેવળ દંસણુ તિમ વળી, શુભ બીજાહો પ્રાહુક સામાન્ય; કરતા એક પણા થકી, ઉપયોગેહો સમયાંતર માન્ય. વિં ૫. સુર શુભ સુખ પિંડિત કરી, કોઈ વાગંગતહો કરે વાર અનંત; તુમ્હ શુભ આવ્યાં બાધને, અમતમેં હો નવિ ભાગ આવંત. વિ. ૬. દ્રવ્ય સાધમેં માહરી, સહુ સત્તા હો ભાસન પરતીન; ફટક સંયોગે શામળો, નિજ રૂપે હો ઉજ્જવળ સુખવિત.

વિં ૭. ક્ષમાવિજય જિન સેવના, નિતુ કીજેહો જિમ પ્રગટે તેહ; સહજાનંદી ચેતના; ગુણી ગુણમાંહો રમે સાદિ અછેહ. વિં ૮.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

અનંત જિણુંદ મુણિંદ ધનાધન ઉમદ્યોરે, ધનાધન ઉં સકળ અશોકની છાંહ સખર છાંહ રહ્યોરે; સં છત્રત્રયી ચક્રપાસ ચલતાં વાહળારે, ચં અંચળ ચોવીસ ચામર ખગપરે ઉજળારે. બં ૧. ભામંડળની જ્યોતિ ઝબુકે વીજળીરે, ઝં રત્નસિંહાસન ઈન્દ્ર-ધનુષ સોભા મિલીરે; ધં ગુહિરો હુંહુહિ નાદ આક્રશે પૂરોરે, આં ચૌવિહ દેવનિકાય મયૂર નચાવતોરે. મં ૨. બહુ વિધિ ફૂલ અમૂલ સુગંધિ નિસ્તરે રે, સું બાર પરખદા નયને સરસીયા કરેરે; સં સુજ્જા નંદન વચણ સુધારસ વરસતોરે, સું ભવિક હૃદય જૂ પીઠ રેમાંચ અંકૂરતો રે. રાં ૩. ગણધર ગિરિવર શ્રૃંગથી પસરી સુરસરીરે, પં નયગમ ભંગ પ્રમાણ તરંગે પરવરીરે; તં ક્રોધ દાવાનલ શાંતિથી શીતલ ગુણ વહેરે, શીં અશુભ કરમ ધન ધામ સમાધિ સુખ લહેરે. સં ૪. વિકસિત સંયમ શ્રેણિ વિચિત્ર વનાવળીરે, વિં આશ્રવ પંચ જવાસ કે મૂળ સંતતિ બળીરે; મૂં પ્રસર્યો સુધ સુકાલ મયો ટળીરે, હું ક્ષમાવિજય જિન સંપદ વરષ ઋતુ ફળિ રે. વં ૫.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

મૂરતિ ધર્મ જિણુંદની, સમતારમ પૂરી; અંતર દોષ અભાવથી, બની કાંતી હુનૂરી. ૧. હું વારી ધર્મજિણુંદની મૂરતિને મટકે. હાસ્ય અરતિ રતિ અગ્નતા, ભય શોક દુગંછા; રાગ દ્વેષ અવિરતિ નહિ, કામ નિદ્રા મિછા. હું ૨. દાનાદિક ગુણ અનુભવે, અંતરાય અભાવે; વસ્તુ સ્વાભાવિક ધર્મને, કુણ ઉપમ આવે. હું ૩. પૂરણ પરમાનંદથી, પદમાસન વાળી; સાધ્ય સંપૂરણ નિપને, ત ધરે જપમાળી. હું ૪. અંગના ઉછંગે નહિ, હાથે હથિયાર; ક્ષમાવિજય જિનનાજની, સુદ્રા અવિકાર. હું ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિજિન સ્તવન

તું પારંગત તું પરમેસર, વાલા મારા તું પરમારથ વેદી; તું પરમાતમ તું પ્રરૂષોતમ, તું અછેદી અવેદીરે. મનના મોહનીયા, તાહરી કીકી કામણુગારીરે; જગન્ધ સોહનીયા. ૧. યોગી અયોગી ભોગી અભોગી, વાં તુંહીજ કામી અકામી; તુંહી અનાથ સહુ જગનો, આતમ સંપદ રામીરે. મં ૨. એક અસંખ્ય અનંત અનૂચર, વાં અકળ સકળ અવનાશી; અરસ અવણું અગંધ અફરસી, તુંહિ અપાસિ અનાશીરે. મં ૩. સુખ પંકજ ભમરી પરે અમરી, વાં તુંહી સદા બ્રહ્મચારી; સમોસરણ લીલા અધિકારી, તુંહીજ સંયમ ધારીરે. મં ૪. અચિરા નંદન અચરિજ એહી, વાં કહણીમાંહિ ન આવે; ક્ષમા વિજય જિન વચણ સુધારસ, પીવે તેહિજ પાવેરે. મં ૫.

૧૭ શ્રી કૃત્યુનાથજિન સ્તવન

કરુણા કૃત્યુ જિણુંદની, ત્રિભુવન મંડળ માંહિ; લલના. પરમેશ પંચ કલ્યાણ કે, પ્રગટ ઉગોત ઉજ.હ. લલનાં કં ૧. સુરસૂત તન પટકાયને, રાખે અચિરજ રૂપ;

લ૦ ભાવ અહિંસક રૂપ તથા, એ વ્યવહાર અનૂપ. લ૦ ક૦ ૨. દાઘો દુષ્ટ વ્યંતરથકી, છાગ રહ્યો પગ ગાય; લ૦ પરમ કૃપાળ પ્રભુ મિલે, કહો કિમ અળગો થાય. લ૦ ક૦ ૩. શાંત અનુમત વચ તથા, લોકોત્તર આચાર; લ૦ ઉદ્ધયિક પણ અરિહંતનો, ન ધરે વિષય વિકાર. લ૦ ક૦ ૪. અસંખ્ય પ્રદેશે પરિણમે, અવ્યાખાધ અનંત; લ૦ વાનગી અવની મંડલે, વિહારે ધૃતિ સમતંત. લ૦ ક૦ ૫. જગજંતુ જિનવર તથા, શરણે સિદ્ધિ લહંત; લ૦ ક્ષમાવિજ્ય જિન દેશના, જલધર પરે વરસંત. લ૦ ક૦ ૬.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

અર જિનવર નમીએ નિજ ઘર રમીએ, જીવનાં સાહિબજી; પર પરજીતી દમીએ નવી ભમીએ ભવગહનમાં સાહિબજી. ૧. ગયો કાલ અનંતો પ્રભુ અણુલહતો નિદમાં; સાં મિથ્યામતિ નીડે; ક્રીડો વિષયાલીદમાં. સાં ૨. વર રમણી રૂપે લીનો દીનો મૈથુને; સાં આશ્રવ ભર ભારી પાપ અધારી પૈથુને. સાં ૩. થયો લાખ ચોરાશી યોની વાસી મોહુ વસે; સાં વરયો તુણ્યા દાસી પુદ્ગલ આસી બહુ ધસે. સાં ૪. વિધાનલ રાતો માને માતો ફૂકરો; સાં માયા વિષવેલી કરતો કેલી વાનરો. સાં ૫. લોભાનલ દાઘો ખાઘો મમતા આપિણી; સાં ડકિણુ પરે વળગી ન રહે અળગી પાપિણી. સાં ૬. લોકોદર દ્રેગે અરિયણુ સંગે હેળવ્યો; સાં ભવિતવ્યતા અમરી સમરી નરભવ મેળવ્યો. સાં ૭. નવિ કીજે ખામી અવસર પામી પુણ્યથી; સાં જ્ઞાનાવર્ણાદિ કર્મ મમં થિતીનું નથી. સાં ૮. સમ્યક્ત સદાગણુ ગુણુગણુ આગમ પામીને; સાં કહે ચેતના નારી પ્યારી અતમ રામને. સાં ૯. કિમ તજીએ ભજીએ ક્ષમાવિજ્ય જિન નામને; સાં જો વાણે અનોપમ અક્ષય લીલા ધામને. સાં ૧૦.

૧૯ શ્રી મદિલજિન સ્તવન

મદિલ જિનેસર ધર્મ તુમ્હારો, સાદી અનંત સ્વભાવજી; લોકાલોક વિશેષાભાવજી, ગ્યાનાવરણી અભાવજી. મ૦ ૧. એક નિત્યને સુધળે વ્યાપી, અવયવ વિજી સામાન્યજી; ખીયાવરણુ અભાવે હેખે, ઉપયોગાંતર માન્યજી. મ૦ ૨. આતમ એક અસંખ્ય પ્રદેશી, અવ્યાખાધ અનંતજી; વેદની વિનાશે માયે, લોકે દ્રવ્ય મહંતજી. મ૦ ૩. મોહની ક્ષયથી ક્ષાયક સમકિત, યથાખ્યાત આરિત્રજી; વીતરાગતા રમણો આયુ, ક્ષય અક્ષય થિતિ નિત્યજી. મ૦ ૪. પંચ દેહુ અવગાહના આકૃતિ, નામ વિભાવ અનૂપજી; વણુ ગ ધ રસ ફરસે વર્જિંત, અતિદ્રિય સરૂપજી. મ૦ ૫. અશુરૂ લઘુ ગુણુ ગોત્ર અભાવે, નહી હલુવા નહી ભારજી; અંતરાય વિજ્યથી જ્ઞાનાદિક-લખિધ તથા ભંડારજી. મ૦ ૬. ચેતન સમતાર્યે મુજ સત્તા, પરખી પ્રભુપદ પામીજી; આરીસો કાટે અવરાણો, મળ નાસે નિજ ધામજી. મ૦ ૭. સંગ્રહનય જે આતમ-સત્તા, કરવા એવંભૂતજી; ક્ષમાવિજ્ય જિન પદ અવલંખી, સુરનર મુનિપુહુતજી. મ૦ ૮.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન

જ્ય જ્ય મુનિસુવ્રત જગદીશ, વરસે વાણી ગુણુ પાંત્રીશ; વારે ધાતી સુહતાલીશ, જેહથી પ્રગટેરે ગુણુ એકત્રીશરે. મુનિંદા. તુજ દેશના મુખ ખાણી, મુખ ખાણીરે મેં જાણીરે મુનિંદા. જેહથી લાજે સાકર પાણીરે મુ૦ એ તેા ધર્મરાય પદશણીરે. મુ૦ ૧.

એહનાં અંગ ઉપાંગ અનૂપ, એહનું મુખડું મંગળરૂપ; એતો નવરસ રંગ સરૂપ, એહનાં પગલાં રે પ્રણમે ભૂપરે. મું ૨. એ તો એક અનેક સ્વભાવ, એતો ભાસે ભાવ વિભાવ; એતો એલે બહુ પ્રસ્તાવ, એતો ભંગીરે એ તો ભંગી સપ્ત ખનાયરે. મું ૩. એ તો નય ગર્ભિત અવદાત, એહનો તિથંકર પદ તાત; એ ચઉ પુરુષારથની માત, એહનાં સઘલાં અર્થ છે ભતરે. મું ૪. એહનો ત્રિહું જગમાં ખઘોત, છપે રવિ શશી દીપક જ્યોત; ખીજ વાદીશ્રુત ખઘોત, એ તો તારેરે એ તો તારે જિમ જલ પોતરે. મું ૫. એહને ગણધર કરે શિષ્યગાર, એહને સેવે સહુ અણગાર; એહતો ધુરથી સદા બ્રહ્મચાર, એ તો ત્રિપદીરે એ તો ત્રિપદીનો વિસ્તારરે. મું ૬. એહથી ભતીનાં વૈર સમાય, એસે વાઘણુ લેળી ગાય; આવે સુરદેવી સમુદાય, એહને ગાવેરે એહને ગાવે પાપ પલાયરે. મું ૭. એહને વાંછે નર ને નાર, એહથી નાસે કામવિકાર; એહથી ઘર ઘર મંગળ ચ્યાર, એ તો મુનિજિનરે મુનિજિન પ્રાણુ આધારરે. મું ૮.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

ખિજમતગારે ખાસો મૂકું ન પાસો, મુજને સમકિત વાસો હો; વપ્રા રાણીના બયા; સુરનર નાગિંદ્રે ગયા, મોહન મહેર કરીજે; આશ ધરીને જે આયા અહોનિશ સેવે પાયા; તેહને દીજે દલાસાહો, વપ્રા રાણીના બયા. મું મોં ૧. ઘર ઘર ભટકી લાજ ગમાવે, તે સેવક કુણુ લેખે હો; વં પતીત પાવન જગજીવન ઔષધી, સરિસ દરિસણુ ઉવેખેહો. વં મું મોં ૨. કામ સનેહી દૃષ્ટી રાગને છોડી, ગુણુરાગે રઠ મંડીહો; વં પ્રાણુ તજે પણુ પ્રીત ન છ'ડે, તેહની કીર્તિ અખંડીહો. વં મું મોં ૩. ક્ષેત્ર કાળાદક કારણુ દાખી, મુજને શું ભોળાવોહો; વં પ્રણુત મહારી સાદ્ય તુમહારી, અવસર એહ ખનાવોહો વં મું મોં ૪. ભૂ જળ યોગે અંકુર શક્તિ, પ્રગટ એહ નહિ છનોહો; વં ક્ષમા વિજય જિન કરૂણા લહરી, અક્ષય લીલ ખજનોહો. વં મું મોં ૫.

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

તોરણુ આવી કંત, પાછા વળીયારે; મુજ કુરકે દાહિણુ અંગ તિણુ અટકળીયારે. ૧. કુણુ જ્ઞેશી જ્ઞેયા જ્ઞેશ, યુગલ કુણુ મિલયારે; કુણુ અવગુણુ દીઠા આજ, જિણુથી ટળીયારે. ૨. જાઓ જાઓરે સહિરો દૂર, શાને છેડેરે; પાતળીઓ શામળ વાન, વાલિમ તેડેરે. ૩. યાદવકુળ તિલક સમાન, એમ ન કીજેરે; એક હાંસુ ખીજી હાણી, કેમ ખમીજેરે. ૪. ઘંઘાં વાયે ઝંઝ સમીર, વીજળી ઝખકેરે; આપીઓ પીઉ પુકારે, દિયડું ચમકેરે. ૫- ડર પાવે દાહર સોર, નદીઓ માતીરે; ઘન ગજ્જરવને જોર, ફાટે છાતીરે. ૬. હરિતાંશ્રક પહરિયાં ભૂમિ, નવ રસ રંગેરે; ખાવલીયા નવસર હાર, પ્રીતમ સંગેરે. ૭. મેં પૂર્વ કીધાં પાપ, તાપે દાધીરે; પડે આંસુ ધાર સંવિધાખ, વેલડી વાધીરે. ૮. મુને ચઢાવી મેરૂ શિશ, પાડી હેડીરે; કિમ સહવાયે મહારાય, વિરહ અંગીઠીરે. ૯. મુને પરણી પ્રાણુ આધાર, સંયમ લેજ્યોરે; હું પતિવ્રતા છું સ્વામી, સાથી વસજ્યોરે. ૧૦. એમ આઠ ભવાંરી પ્રીત, પીઉડા પળશેરે; મુજ મનહ મનોરથ નાથ, પૂરણુ ફળશેરે. ૧૧. હવે ચ્યાર મહામત સાર, ચૂંદડી દીધીરે; રંગીલી રાજ્યલ નારી, પ્રેમે લીધીરે. ૧૨.

મૈત્રાદિક ભાવના વ્યાર, ચૌરી બાંધીરે; દહી ધ્યાનાનળ સળગાયા, કર્મ ઉપાધિરે. ૧૩. થયો રતનત્રયી કંસાર, એકા ભાવેરે; આરોગે વર ને નારી, શુદ્ધ સ્વભાવેરે. ૧૪. તલ અંચળતા ત્રિક યોગ, હંપતિ મિળિયારે; શ્રી ક્ષમાવિજય જિન નેમ, અનુભવ કળિયારે. ૧૫.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

પરમ પુરૂષ પરમાતમા સાહિબજી, પુરીસાદાણી પાસ હો; શિવ સુખરા ભમર, થાંસે વિનતી સાહિબજી. અવસર પામી ઓળાણું, સાં સફળ કરો અરદાસ હો. શિં ૧. હોય નંદન મોહ જૂપરા, સાં તિથે કર્યો જગ ધધોળહો; શિં દ્વેષ કરિ રાગ કેહસરી, સાં તેહના રાણા સોળહો. શિં ૨. મિથ્યા મુહતો આગળો, સાં કામ કટક સિરદારહો; શિં ત્રણ રૂપ ધરી તેહ રમે, સાં હાસ્થાદિક પરિવાર હો. શિં ૩. મોહ મહીપરા બેરથી, સાં જગ સઘળો થયો જેરહો; શિં હરિહર સુરતર સહુ નમ્યા, સાં જકડી કર્મની ઘેર હો. શિં ૪. ભવતિથ યોગતિ ચોકમાં, સાં લોક કરે પોકાર હો; શિં આપ ઉદાસ થઈ રહ્યા, સાં ઈમ કીમ રહેશે કાર હો. શિં ૫. ક્ષપકશ્રેણિરી ગજઘટા, સાં હલ-કારો અરિહંતહો; શિં નાણુ ખડગ મુજ કર દીયો, સાં ક્ષણમાં કડ અરીહંત. મિં ૬. કરુણા નયણુ કટાક્ષથી, સાં રિપુદળ હોએ વિસરાળહો; શિં ક્ષમાવિજય જિન સંપદા, સાં પ્રગટે અકલમાળહો. શિં ૭.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

વીર જિણુંદ જગત ઉપગારી, મિથ્યા ધામ નિવારીજી; દેશના અમૃતધારા વરસી, પર પરણુતિ સવિ વારીજી. વીં ૧. પંચમ આરે જેહનુ શાસન, હોય હજાર ને વ્યારજી; યુગ પ્રધાન સૂરીસર વહશે, સુવિહિત મુનિ આધારજી. વીં ૨. ઉત્તમ આચારજી મુનિ અજમ, શ્રાવક શ્રાવિકા અચ્છજી; લવણુ જલધિમાંહિ મીઠો જલ, પીવે શ્રૂગીમચ્છજી. વીં ૩. દશ અછેરે દુખિત ભરતે, બહુ મત ભેદ કરાળજી; જિન કેવળી પૂરવ ધર વિરહે, ક્ષણિ સમ પંચમ કાળજી. વીં ૪. તેહનુ જેર નિવારણુ મણી સમ, તુમ્હ આગમ તુજ ઝિંબજી; નિશિ દીપક પ્રવહણુ જિમ દરીએ, મરૂમાં સુરતર લુંબજી. વીં ૫. જૈનાગમ વક્તા ને શ્રોતા, સ્વાદ્વાદે શુચિ ઝોધજી; કળિકાળે પણુ પ્રભુ તુજ શાસન, વરતે છે અવિરોધજી. વીં ૬. મહારે તો સુખમાંથી દુખમાં, અવસર પુણ્ય નિધાનજી; ક્ષમાવિજય જિન વીર સદાગમ, પામ્યો સિદ્ધિ નિધાનજી. વીં ૭.

શ્રી જિનવિજય કૃત ચોવિશી સમાપ્ત.

૬૮ શ્રી ઉદયરતનજી કૃત ચોવિશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

મરુદેવીનો નંદ માહરો, સ્વામી સાચો રે; શિવવધુની ચાહ કરો તો, એહને યાચો રે. મં ૧. કેવલ કાચના કુપા જેહવો, પિંડ કાચો રે; સત્ય સરૂપી સાહિબો એહને, રંગે રાચો રે. મં ૨. યમરાજના મુખડા ઉપર, દેઈ તમાચો રે; અમર થઈ ઉદયરતન પ્રભુ શું, મિલી માચો રે. મં ૩.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન

વિષયને વિસારી, વિજયાનંદ વંદો રે; આનંદપદનો એ અધિકારી, સુખનો કદો રે. વિં ૧. નામ લેતાં જે નિશ્ચય ફેડે, ભવનો કંદો રે; જનમ મરણ જરણે ટાળી, દુઃખનો કંદો રે. વિં ૨. જગજીવન જે જગ જયકારી, જગતી અંદો રે; ઉદયરતન પ્રભુ પર ઉપગારી, પરમાનંદો રે. વિં ૩.

૩ શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન

દીન દયાકર દેવ, સંભવનાથ દીઠો રે; સાકર ને સુધા થકી પશુ, લાગે ચીઠો રે. દીં ૧. કોષ રહ્યો અંડાળની પરે, ફરે ધીઠો રે; અજ્ઞાનરૂપ અધિકારનો હુવે, વેગ નીઠો રે. દીં ૨. બહી પરે ભગવંત મુને, ભગતે તૂઠો રે; ઉદય કહે માહરે, આજ રૂપે મેહ વૂઠો રે. દીં ૩.

૪ શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન

સિદ્ધારથના સુતના પ્રેમે, પાપ પૂજે રે; દુનિયામાંહિ એહ સરિખો, દેવ ન ફૂજે રે. સિં ૧. મોહરાયની ફેજ દેખી, કાં તુમે ધુજે રે; અભિનંદનની ઓઠે રહીને, બેરે ખુજો રે. સિં ૨. શરણાગતનો એ અધિકારી, ખુજો ખુજો રે; ઉદય પ્રભુ થું મળી મનની, કરીયે શુજે રે. સિં ૩.

૫ શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન

સુમતિકારી સુમતિવારુ, સુમતિ સેવોરે; કુમતિનું જે મૂલ કાપે, દેવ દેવોરે સું ૧. ભવજંજીરનાં બંધ દે ભાગી, દેખતાં ખેવોરે; દરસન તેહનું દેખવા મુહને, લાગી દેવોરે, સું ૨. કોઠિ સુમંગલકારી સુમંગલા-સુત એહવોરે; ઉદય પ્રભુ એ મુજરે મહારો, માની લેવેરે. સું ૩.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

લાલ જાસુદના ફૂલ સો વારું, વાન દેહનો રે; ભુવન મોહન પદ્મ પ્રભુ, નામ જેહનોરે. લાં ૧. યોધળીજ વધારવા જેમ, શુભ મેહનોરે; મન વચન કાયા કરી હું દાસ તેહનોરે. લાં ૨. અંદયકોર કરે, તુજને ચહું, ગાંધ્યે નેહનોરે; ઉદય કહે પ્રભુ તું વીણ નહી આધીન કેહનોરે. ૩.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

સુપાસળ તાહડું મુખડું ભેતાં, રંગભીનો રે; જાણે પંકજની પાંખડી ઉપર, ભમર લીનો રે સું ૧, હેત ધરી મેં તાહરે હાથે, દિલ્હી દીનો રે; મનલ માંહિ આવે તું મોહન, મેહલી કીનો રે. સું ૨. દેવ ધીજે હું કોઈ ન દેખું, તુંજ સમીનો રે, ઉદયરતન કહે મુજ પ્રભુ, એ છે નગીનોરે. સું ૩.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

ચંદ્રપ્રભુના મુખની સોહે, કાંતિ સારીરે; કોઠિ ચંદ્રમા નાખું વારી, હું બલિહારીરે. ચંં ૧. પ્રવેત રજતસી જ્યોતિ બિરાજે, તનની તાહરીરે; આશક થઇ તે ઉપર ભમે, આંખડી માહરીરે. ચંં ૨. ભાવ ધરી તુજને ભેટે જે, નર ને નારીરે, ઉદયરતન પ્રભુ પાર ઉતારે, ભવજલ તારીરે. ચંં ૩.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

સુવિધિ સાહિબ શું મન્ન માહરું, થયું મગજરે; જિહાં જોઉં તિહાં તુજને હેખું,
લાગી લગનરે. સુ૦ ૧. મનડામાં જિમ મેર ઈચ્છે, ગાજે ગગનરે; ચિત્તમાં જિમ કોયલ
ચાહે, માસ ફગનરે. સુ૦ ૨. એહવી તુજ શું આસકી સુને, ભરું ડગન રે; જોર
જસ ફેજનો તું, એક ડગનરે. સુવિધ૦ ૩. પંચ ઈંદ્ર રૂપ પ્રયુનો જે, કરીચ નગનરે;
ઉદયરત્ન પ્રભુ મિલી તે શું, ખાય સોગનરે. સુ૦ ૪.

૧૦ શ્રી શીતવનાથજિન સ્તવન

શીતવ શીતવનાથ સેવો, ગવંગાળીરે; ભવ દાવાનળ ભજવાને, મેઘમાળીરે. શી૦
૧. આશ્રવ રૂંધી એક બુદ્ધિ, આસન વાળીરે; ધ્યાન એહનું મનમાં ધરો, લેઈ તાળીરે. શી૦ ૨.
કામને ખાળી કોષને ટાળી, રાગને ગાળીરે; ઉદય પ્રભુનું ધ્યાન ધરતાં, નિત દીવાળીરે શી૦ ૩.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન

મૂરતિ જોતાં શ્રેયાંસની માહરું, મનડું મોહુંરે; ભારે લેટતાં ભવના દુઃખનું,
ખાંપણ જોયુરે. મૂ૦ ૧. નાથજી માહરી નેહની નિજરે, સાહસું જોયુરે; મહિર લહિ
માહારાજની મેં તો, પાપ ધોયુરે. મૂ૦ ૨. શુદ્ધ સમકિત રૂપ શિવનું, ખીજ જોહું રે;
ઉદયરત્ન પ્રભુ પામતાં ભાગ્ય, અધિક સોહુંરે. મૂ૦ ૩.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

જૂઓ જૂઓરે જ્યાન'ક જોતાં, હૃષ' થયોરે; સુરગુરૂ પણ પાર ન પામે, ન બાય
કહોરે. જૂ૦ ૧. ભવ અટવીમાં ભમતાં બહુ, કાળ ગયોરે; કોઈ પુણ્ય કલ્લોલથી અવસર
મેં, આજ લહોરે. જૂ૦ ૨. શ્રી વાસુપૂજ્યને વાંઠતાં સઘખો, દુઃખ દહોરે; ઉદયરત્ન
પ્રભુ અંગી કરીને; ખાંહુ ગ્રહોરે જૂ૦ ૩.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

વિમલ તાહરું રૂપ જોતાં, રહિ લાગીરે; દુઃખડાં ગયાં વિસરી ને જૂખડી માગીરે. વિ૦ ૧.
કુમતિયે માહરી કેડ તજી, સુમતિ જાગીરે; ક્રોધ માન માયા લોભે, શિખ માગીરે. વિ૦ ૨.
પંચ વિષય વિકારનો હવે, થયો ત્યાગીરે; ઉદયરત્ન કહે આજથી, હું તો તાહરો રાગીરે. વિ૦ ૩.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

અનંત તાહરા મુખડા ઉપર, વારી ભઉરે, મુર્ગતની સુને મોજ દીજે, ગુણ ગાઉરે.
અ૦ ૧. એક રસો હું તલસું તુને, ધ્યાન ધ્યાઉરે; તુજ મિલવાને કારણ તાહરો, દાસ થાઉરે. અ૦
૨. ભજન તાહરો ભવો ભવે, ચિત્તમાં ચાહુંરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ જો મિલે તો, છેડો સાહુંરે. અ૦ ૩.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

વારૂરે વાહલા વારૂ તું તો, મેં દિલ વાહીરે મુજને મોહ લગાડ્યો ચોતે જોપરવાહીરે વા૦ ૧.
હવે હું હઠ લેઈજોઠો, ચરણ સાહીરે; કેઈ પેરે મહેલાવશો કહોને, ઘો ખતાઈરે. વા. ૨. કોડ
ગમે જો તુજશું, કરું ગહિલાઈરે; તો પણ તું પ્રભુ ધર્મ ધારી, લ્યો નિવાહીરે. વા૦ ૩.
તું તાહરા અધિકાર સાહસું, જોને ચાહીરે; ઉદય પ્રભુ ગુનહીનને તારતાં છે વડાઈરે. વા૦ ૪.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

પોસહમાં પારેવડે રાખ્યો, શરણ લેધરે; તન સારે વાડ્યો અભય-દાન દેધરે.
 પોં ૧. અનાથ જીવનો નાથ કહાવે, શુભનો ગેહીરે; તો મુજને પ્રભુ તારતાં કહો, એ
 વાત કેહીરે. પોં ૨. ગરીબ નિવાજ તું ગિરૂઓ સાહિબ, શાંતિ સનેહીરે; ઉદયરતન
 પ્રભુ તુંજ શું ખાંધી, પ્રીત અછેહીરે. પોં ૩.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન

વાઈ વાઈરે અમરી વીણ વાજે, મૂઠંગ રણકેરે; ઠમક પાય વિષુવા ઠમકે, લેરી
 બણકેરે. વાં ૧. ઘમ ઘમ ઘમ ધુધરી ઘમકે, ઝાંઝરી ઝમકેરે; નૃત્ય કરતી દેવાંગના બણે,
 ઠામની ઠમકેરે. વાં ૨. હૌ હૌ કિંહૌ હુંહલિ વાજે, ચૂડી ખલકેરે, ફૂહી લેતાં ફૂહીતી
 ફરકે, ઝાલ ઝખૂકેરે. વાં ૩. કુંથુ આગે ધમ નાય નાયે, ચાલને ચમકેરે; ઉદય પ્રભુ
 બોધ બીજ આપે, ઢાલને ઠમકેરે. વાં ૪.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

અરનાથ તાહરી આંખડીયે મુજ, કમણ કીધુરે; એક લહેબમાં મનડું માહરું,
 હરી લીધુરે. અં ૧. તુજ નયણે વયણે માહરે, અમૃત પીધુરે, જન્મ જરાનું બેર
 ભાગ્યું, કાજ સીધુરે. અં ૨. દુગંતિનાં સરવે દુઃખનું હવે, દ્વાર લીધુરે; ઉદયરતન પ્રભુ
 શિવપથનું મેં, સંબલ લીધુરે. અં ૩.

૧૯ શ્રી મહિનાથજિન સ્તવન

તુજ સરીખો પ્રભુ તુંજ દીસે, જોતાં ઘરમારે; અવર દેવ કુણ એહવો બલીયો,
 હરિ હરમારે. તું ૧. તાહરા અંગનો લટકો મટકો, નારી નરમારે; મહીમંડલમાં
 કોઈ ન આવે, માહરા હરમારે. તું ૨. મહિજિન આવીને માહરા, મનમંદિરમારે;
 ઉદયરતન પ્રભુ આવી વસો, તું નિજરમારે. તું ૩.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન

મુનિસુવ્રત મહારાજ માહરા, મનનો વાસીરે; આશા દાસી કરીને થયો,
 તું ઉદાસીરે. મું ૧. મુજિત વિલાસી તું અવિનાશી, ભવની ફાંસીરે; બજીને ભગવંત
 થયો તું. સહજ વિકાસીરે. મું ૨. ચૌદ રાજ પ્રમાણ લોભલોક પ્રકાશીરે; ઉદયરતન
 પ્રભુ અંતરબામી, જ્યોતિ વિકાસીરે. મું ૩.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

નમિ નિરંજન નાથ નિર્મલ, ધરું ધ્યાનેરે; સુંદર જેહનો રૂપ સોહો, સોવન
 વાનેરે. નં ૧. વેણુ તાહરા હું સુણવા રસીયો, એક તાનેરે; નેણુ માહરાં રહ્યાં છે તરસી,
 નિરખવાનેરે. નં ૨. એક પલક જે રહસ્ય પામું, કોઈક થાનેરે; હું તું અંતરમેં હળી
 મળું, અલેહ જ્ઞાનેરે. નં ૩. આઠ પહોર હું તુજ આરાધું, ગાવું ગાનેરે; ઉદયરતન
 પ્રભુ નિહાલ કીજે, બોધિદાનેરે. નં ૪.

૨૨ શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન

બોલ બોલેરે પ્રીતમ બોલ, મુજથું મહેલી આંટોરે; પગલે પગલે પીડે મુજને, પ્રેમનો કાંટોરે. યાં ૧. રાજેમતી કહે છેડ છપીલા, મનનો ગાંઠોરે; જિહાં ગાંઠો તિહાં રસ નહિ જિમ, શેલડી સાંઠોરે. યાં ૨. નવ ભવનો મુને આપને નેમજી, નેહનો આંટોરે; ધોયો કમ ધોવાય જાહવજી, પ્રીતનો છાંટોરે. યાં ૩. નેમ રાજુલ જે મુગતિ પોહતાં, વિરહ નાંઠોરે; ઉદયરત્ન કહે આપને સ્વામી, ભવનો કાંઠોરે. યાં ૪.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

ચાલ ચાલરે કુમર ચાલ તાહરી, ચાલ ગમેરે; તુજ દીકડા વિના મીકડા માહરા, પ્રાણુ ભમેરે. યાં ૧. બોળા માંહિ પહું મેહલે, રીસે દમેરે; માવડી વિના આવડું પુંદું; કુણુ ખમેરે. યાં ૨. માતા વામા કહે મુખડું બેતાં, કુખડાં શમેરે; લણિ લણિ ઉદયરત્ન પ્રભુ, તુજને નમેરે. યાં ૩.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

આવ આવરે માહરા મનડા માંહે, તું છે ખ્યારેરે; હરિહરશક્તિ દેવ હૂંતી, હું છું ન્યારેરે. યાં ૧. અહો મહાવીર ગંભીર તું તો, નાથ માહરોરે; હું નમું તુને ગમે મુને, સાથ તાહરોરે. યાં ૨. આહી સાહીરે મીકડાં હાથ માહરા, વૈરી વારોરે; ઘે ઘે રે દર્શન દેવ મુને, ઘે ને લારોરે. યાં ૩. તું વિના ત્રિલોકમે' કેહનો, નથી ચારોરે; સંસાર પારાવારનો સ્વામી, આપને આરોરે. યાં ૪. ઉદયરત્ન પ્રભુ જગમે' બેતાં તુછે તારોરે; તારતારે મુને તાર તું, સંસાર અસારોરે. યાં ૫.

શ્રીમદ્ શ્રી પુદ્ધિસાગર સૂરીશ્વરજીવૃત સ્તવન ચોવીશી

૧ શ્રી ઋષભદેવ સ્તવન

પ્રભુજી ઋષભજિનેશ્વરદેવ, હૃદયમાં ંહાલા લાગ્યારે. પ્રભું આવિલાંવે દિલ પ્રગટો, કર્મ આવરણો વિઘટો, પ્રભુજી લાગ્યું તુજથી તાન, આત્મિકલાવે જાગ્યારે. પ્રભું ૧. મોહનો પડદો ફરે, થાતાં શુદ્ધાતમ સ્કુરે, પછી રહે ન કિંચિત્ ભેદ, કર્મ સહુ જાવે લાગ્યારે, પ્રભું ૨. કાચી જે ઘડીમાં મળવું, જ્યોતિમાં જ્યોતે લળવું, એહવું અનુભવ નિશ્ચયલાન, જીતનગારાં વાચ્યારે પ્રભું ૩. શુદ્ધોપયોગે સંગી, અંતરધાતો રંગી, પુદ્ધિ-સાગર પ્રભુ હજુર, મલ્યા નહિ માગે માંગ્યારે. પ્રભું ૪.

૨ શ્રી અજિતનાથ સ્તવન

અજિતજિનેશ્વરદેવની, સેવા મુખકારી; નિશ્ચય ને વ્યવહારથી, સેવા જયકારી. અજિતં ૧. નિમિત્ત ને ઉપાદાનથી, સેવન ઉપકારી; દ્રેષ ખેદ ને ભય તજી, સેવો હિતકારી. અજિતં ૨. દુર્બલ સેવન ઈશનું, ધાતોધાતે મળવું; પરપરિણામને ત્યાગીને, શુદ્ધભાવમાં લળવું. અજિતં ૩. પટકારક જીવદ્રવ્યમાં, પરિણુમતાં જ્યારે; ત્યારે સેવન સત્ય છે, ભવપાર ઉતારે. અજિતં ૪. નિર્વિકલ્પ ઉપયોગથી, નિત્ય સેવો દેવા; નિજ નિજ જાતિની સેવના, મીઠા શિવમેવા. અજિતં ૫. પરમપ્રભુ નિજ આતમા, સેવનથી

હાવે; બુદ્ધિસાગર સેવતાં, નિજરૂપને ભેવે. અભિતં ૬.

૩ શ્રી સંભવનાથ સ્તવન

સંભવજિનવર જગતો, દેવ જગમાં દીઠો; અનુભવ-જ્ઞાને જલ્પતાં, મન લાગે મીઠો. સંભવં ૧. પ્રગટે ક્ષાયિક લખિયો, સંભવજિન-ધ્યાને; સંભવચરણની સેવના, કરતાં સુખ માણે. સંભવં ૨. સંભવધ્યાને ચેતના, શુદ્ધ ઝાંઢ પ્રગટે, વીર્યેદ્ધિસની વૃદ્ધિથી, મોહ-માયા વિધટે. સંભવં ૩. સંભવ-દૃષ્ટિ જગતાં સંભવજિનસરિખો; આલંબન સંભવપ્રભુ, એકતાએ પરખો. સંભવં ૪. સંભવસંયમસાધના, સાચી એક ભક્તિ; બુદ્ધિસાગર ધ્યાનમાં, જ્ઞાન-દર્શનવ્યક્તિ. સંભવં ૫.

૪ શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન

અભિનંદનઅરિહંતનું, શરણું એક સાચું; લોકોત્તર ચિન્તામણિ, પાત્રી દિલ રાચું. અભિં ૧. લોકોત્તર આનંદના, પરમેશ્વર લોગી; શાતા-અશાતાવેદની, ટળતાં સુખ યોગી. અભિં ૨. ઉજ્જવલ ધ્યાનની એકતા, ખેંચી પ્રભુ આણે; પુદ્ગલને દૂરે કરી, શુદ્ધરૂપ પ્રમાણે. અભિં ૩. પિંડસ્થાદિક ધ્યાનથી, પ્રભુ દર્શન આપે; બુદ્ધિસાગર ભક્તિથી, સત્ય-આનંદ વ્યાપે. અભિં ૪.

૫ શ્રી સુમતિનાથ સ્તવન

સુમતિચરણમાં લીનતા, સાતનયથી ખરી છે; સમકિત પાત્રી ધ્યાનથી, યોગિ-યોએ વરી છે. સુમતિં ૧. નૈગમ સંબંધ જલ્પને, બ્યવહાર વિચારો; ઝબ્બુસૂત્ર વતંમા-નના, પરિણામને ધારો. સુમતિં ૨. અનુક્રમ ચરણ વિચારને, નયો સપ્ત જણાવે; શબ્દ અર્થ નય ચરણને, અનેકાંત ગ્રહાવે. સુમતિં ૩. દ્રવ્ય અને ભાવ લેદથી, ચઉ નિશ્લેષ લેદે; તુજ ચારિત્રને ધારતાં, આઠ કર્મને છેદે. સુમતિં ૪. અજર-અમર અરિ-હંત ! તું, લેદભાવને ટાલે; બુદ્ધિસાગર ચરણથી, શિવમંદિર મહાલે. સુમતિં ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુ સ્તવન

પદ્મપ્રભુ ! જિનરાજ ! તું, શુદ્ધચૈતન્યયોગી; ક્ષાયિકચેતનઝદિનો, પ્રભુ ! તું વડ લોગી. પદ્મં ૧. હરિ હર પ્રહ્લા તું ખરો, જડભાવથી ન્યારો; અષ્ટઝદિલોક્તા સદા, ભવપાર ઉતારો. પદ્મં ૨. નામ-રૂપથી લિલ તું, ગુણ-પર્યાયપાત્ર; શુદ્ધરૂપ ઓળખા-વવા, ગુરૂ તું-હું છાત્ર. પદ્મં ૩. સત્તાથી સરખો પ્રભુ, શુદ્ધ કરશે વ્યક્તિ; બુદ્ધિસા-ગર ભાવથી, પ્રભુ રૂપની ભક્તિ. પદ્મં ૪.

૭ શ્રી સુપાશ્વનાથ સ્તવન

શ્રી સુપાશ્વજિનેશ્વર ખ્યારો, ભવજલધિથી તારોરે; સ્થિરઉપયોગે દલમાં ધાર્યો, મોહમહામહા હાયેરે. શ્રી સુપાશ્વં ૧. મનમંદિરમાં દીપક સરખો, રૂપ ભેષ ભેષ હરખ્યોરે; પટકારકનો દિવ્ય તું ચરખો, પરમ પ્રભુરૂપ પરખ્યોરે. શ્રી સુપાશ્વં ૨. ક્ષાયિકગુણધારી જયકારી, શાશ્વતાશવ સુખકારીરે; બુદ્ધિસાગર ચિદ્ધનસંગી જય ! જય ! જિન ! ઉપકારીરે. શ્રી સુપાશ્વં ૩.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્તવન

ચંદ્રપ્રભુ ! પદ રાચું હો ચિદ્ધન ! ચંદ્રપ્રભુ ! પદ રાચું; મન માન્યું એ સાચું હો ચિદ્ધન ! ચંદ્રપ્રભુ ! પદ રાચું. શુદ્ધ અખંડ અનંત ગુણ-લક્ષ્મી, તેના પ્રભુ ! તમે દરિયા; સત્તાએ જ્ઞાનાદિક લક્ષ્મી, વ્યક્તિપણે તમે વરિયા હો ચિં ૧. અનાદ્યનન્ત ને આદિ-અનન્ત, સત્તા-વ્યક્તિ સુહાયા; અસ્તિનાસ્તિમય ધર્મ અનન્તા, સમય સમયમાં પાયા હો ચિં ૨. ક્ષપકશ્રેણિયે ઉજ્જવલધ્યાને, ઘાતક કર્મ ખપાવ્યાં, હૃદયજલ્મવત્ કર્મ અઘાતી, તેરમે ઔદમે નસાવ્યાં હો ચિં ૩. કેવલજ્ઞાને જેય અનન્તા, સમય સમય પ્રભુ ! જાણો; અવ્યાખાધ અનન્તુ વીર્ય, સમય સમય પ્રભુ ! માણો હો ચિં ૪. ક્રાંદિ તમારી તેવીજ મારી, કદ્ય ન મુજથી ન્યારી; ચંદ્રપ્રભુ-આદર્શ નિહાળી, આત્મિક-ક્રાંદિ સંભાળી હો ચિં ૫. નિજ સ્વજાતીય સિદ્ધ નિહાળી, અજવૃન્દગત હરિ ચેત્યો; નિજ સ્વજાતીય સિદ્ધ સંભાળી, જીવ સ્વપદમાં વહેતો હો ચિં ૬. અન્તર-દાષ્ટ અનુભવ-યોગે, જગી નિજ પદ રહિયો; યુદ્ધિસાગર પરમ મહોદય, શાશ્વતલક્ષિમલહિયો હો ચિં ૭.

૯ શ્રી સુવિધિનાથ સ્તવન

સુવિધિજિનેશ્વર ! દેવ ! ઠ્યા દીનપર કરો, કૃષ્ણાવંત મહંત વિનતિ એ દિલ ધરો; ભવસાગરની પાર ઉતારો કર ગ્રહી, શક્તિ અનન્તના સ્વામી કહાવો છો મહી. ૧. તમનો શો છે ભાર કહો રવિ આગળે, પ્રીડીનો શો ભાર કે કુંજરને ગળે; કર્મતણો શો ભાર પ્રભુજી ! તુમ છતે, સિદ્ધતણો શો ભાર અષ્ટાપદ ત્યાં જતે. ૨. શું અઘોતનું તેજ રવિ જ્યાં ઝળ-હળે, તેમ શું મોહનું જ્ઞેર કે ઉપયોગ નીકળે; સસલાનું શું જ્ઞેર સિદ્ધ આગળ અહો ! અનેકાંત જ્યાં જ્યોતિ એકાંતનું શું કહો. ૩. પરમપ્રભુ વીતરાગ રાગ ત્યાં શું કરે, દેખી ઇન્દ્રની શક્તિ કે સુર સહુ કરગરે; પ્રાણુજીવન વીતરાગ હૃદયમાં મુજ વસ્યા; તે દેખી મોહયોધ કે સહુ ફરે ખસ્યા. ૪. ગુણ-પર્યાયાધાર ! સ્મરણ ત્હારું ખરું, ધ્યાન-સમાધયોગે અલખ નિજ-પદ વરું; પરમપ્રદા ! જગદીશ્વર ! જય જિનરાજજી ! શરણે આઠ્યો સેવક રાખો લાજજી. ૫. વાર વાર શી ? વિનાત જાણો સહુ કહું, વાર લગાડો ન લેશ દુઃખ મેં જહુ સહું; યુદ્ધિસાગર સત્ય ભક્તિથી ઉદ્ધારજો, વન્દન વાર હજાર વિનતિ એ સ્વીકારજો. ૬.

૧૦ શ્રી શીતલનાથ સ્તવન

પ્રીતલડી ખંધાણીરે શીતલ જિણુંદશું, પ્રભુવના ક્ષણમાત્ર નહિ સોહાયજો; પ્રેમી-વિના નહિ ખીજો તે જાણી શકે, રૂપ પ્રભુનું દેખી મન હરખાયજો. પ્રીતલડી ૧. અન્ત-રના ઉપયોગે પ્રભુજી દિલ વસ્યા, ભક્તિ આધીન પ્રભુજી પ્રાણુ સનાથજો; અનુભવયોગે રંગ મજીઠનો લાગિયો, ત્રણુજીવનના સ્વામી આઠ્યા હાથજો. પ્રીતલડી ૨. જેમ પ્રભુનાં દર્શનમાં સ્થિરતા થતી, તેમ પ્રભુજી આનન્દ આપે ખેશજો; આનન્દહાતા-ભોક્તાની યદ્ય એકતા, ચઢી ખુમારી યાદી આપે હૃમેશજો. પ્રીતલડી ૩. આત્માડસંખ્ય પ્રદેશે શીત-લતા ખરી, અવધૂત યોગી પ્રગટાવે સુખકંઠજો; ઔદયિકભાવ નિવારી ઉપશમ આદિથી, ટાળે સઘળા મોહતણા મહાકંઠજો. પ્રીતલડી ૪. ગુણુ સ્થાનક-નિસરણિ ચઠતો આતમા, ઉજ્જવલ યોગે પામે શિવપુર મહેલજો; ક્ષાયિકભાવે સુખ અનંતું ભોગવે, નિજપદમુવતા

ધારી કરતો સ્હેલજો. પ્રીતલડી૦ ૫. બાહ્ય-ભાવની સર્વ ઉપાધિ નાસતાં, પ્રભુવિરહને નાશ થશે (નર્ધારજો; અનુભવયોગે રંગાયો જિનરૂપમાં, થાણું પ્રભુસમા અન્તે જ્યકારજો. પ્રીતલડી૦ ૬. નિજગુણસ્થિરતામાં રંગાવું સહજથી, વસ્તુધર્મ-જ્ઞાનાદિક તું આધારજો; બુદ્ધિસાગર અનુભવ-વાળાં વાગિયાં, લેખ્યા શીતલજિનવર જગ જ્યકારજો. પ્રીતલડી૦ ૭.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથ સ્તવન

શ્રીશ્રેયાંસજિન સ્મૃતિય સેવા, શાશ્વત શિવસુખમેવારે; દ્રવ્યાર્થિક-પર્યાયાર્થકનય, શુદ્ધ નિરંજન દેવારે. શ્રી શ્રેયાંસ૦ ૧. યોગી, ભોગી, ગતભય-શોકી, કર્માદિકથી ભિન્નરે; શુદ્ધોપયોગી, સ્વપરપ્રકાશક, ક્ષાયિકનિજગુણ લીનરે. શ્રી શ્રેયાંસ૦ ૨. અનંતગુણ-પર્યાયની અસ્તિ, સમયે સમયે અનંતીરે; પરદ્રવ્યાદિકની નાસ્તિતા, સમયે અનંતી વહતીરે. શ્રી શ્રેયાંસ૦ ૩. અસ્તિ-નાસ્તમય શુદ્ધસ્વરૂપી, સંગ્રહનયથી અનાદિરે; વ્યક્તપણું શબ્દાદિક-નયથી, સર્વજીવોમાં આદિરે. શ્રી શ્રેયાંસ૦ ૪. અજિથી જેમ અગ્નિ પ્રગટે, શુદ્ધ ચેતનથી શુદ્ધરે; બુદ્ધિસાગર પુષ્ટાલંબન, ઉપાદન-ગુણ બુદ્ધરે. શ્રી શ્રેયાંસ૦ ૫.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્તવન

વાસુપૂજ્ય ! ત્રિભુવનધણી, પરમાનન્દ વિલાસીરે; અકળકળા નિભંચપ્રભુ, ધ્યાને નાસે ઉદાસીરે. વાસુપૂજ્ય૦ ૧. જગજીવન જગનાથ છે, પરમબ્રહ્મ મહાદેવારે; વ્યાપક જ્ઞાનથી વિષ્ણુ છે, સુરપતિ કરે પદસેવારે. વાસુપૂજ્ય૦ ૨. આદ-અનન્ત તું વ્યક્તિથી, એવંભૂતથી યોગીરે; અનાદનન્ત સત્તાપણે, ગુણ પર્યાવનો ભોગીરે. વાસુપૂજ્ય૦ ૩. વ્યાપ્ય વ્યાપકતા અભેદતા, જ્ઞાતા જ્ઞેય અભેદીરે; ભિન્નાભિન્ન સ્વભાવ છે, વેદરહિત પણ વેદીરે. વાસુપૂજ્ય૦ ૪. પરમ મહોદય ચિન્મણિ, અજરામર અવિનાશીરે; નિત્ય નિરંજન સુખમયી, વ્યક્તિ શુદ્ધ પ્રકાશીરે. વાસુપૂજ્ય૦ ૫. નિરક્ષર અક્ષર વિભુ, જગખંધવ જગત્રાતારે; ક્ષાયિક નવલખિધ ધણી, જ્ઞેય અનંતના જ્ઞાતારે. વાસુપૂજ્ય૦ ૬. પુરૂષોત્તમ પુરાણ તું, તુજ ધ્યાને સુખ લહીશુંરે; બુદ્ધિસાગર શુદ્ધતા, પામી જિનપદ રહીશુંરે. વાસુપૂજ્ય૦ ૭.

૧૩ શ્રી વિમલનાથ સ્તવન

વિમલજિનેશ્વર ચેતન ભાવો, ગાવો બહુ મન ધ્યાવોરે; સંગ્રહનયથી નિર્મળ ચેતન, શબ્દાદિકથી બનાવોરે. વિમલ૦ ૧. પ્રતિપ્રદેશે જ્ઞાન અનંતુ, છતિ સામર્થ્ય-પર્યાયરે; ક્ષયોપ-શમથી-ક્ષાયિકભાવે, લોકાલોક જણાયરે. વિમલ૦ ૨. અસંખ્યપ્રદેશી ચિદ્ધનરાયા, અનંતશક્તિ વિલાસીરે; આવિભાવે ચેતનમુક્તિ, નાસે સકલ ઉદાસીરે. વિમલ૦ ૩. અનંતગુણની શુદ્ધ ક્રિયાનો, સમયે સમયે ભોગીરે; બુદ્ધિસાગર શુદ્ધ ક્રિયાથી, સિદ્ધ સનાતન યોગીરે. વિમલ૦ ૪.

૧૪ શ્રી અનંતનાથ સ્તવન

અનંત ગુણ-પર્યાયનું ભાજન, અનંતપ્રભુ મન ધ્યાવુંરે; પરપરિણામતા દૂર હઠાવી, શુદ્ધ રમણતા પાવુંરે. અનંત૦ ૧. જ્ઞાનસ્વરૂપી જ્ઞેયસ્વરૂપી, પરજ્ઞેયાદિક ભિન્નરે; જ્ઞેય અનંતા જ્ઞાન અનંતુ, જ્ઞાતા જ્ઞાનાભિન્નરે. અનંત૦ ૨. ગુણ અનંતા સમયે સમયે, વ્યયોત્પત્તિતઃ પાવેરે; દ્રવ્યરૂપ ત્રણ કાલમાં ધ્રુવ છે, કેવલજ્ઞાની ગાવેરે. અનંત૦ ૩. અનંતગુણમં

અસ્તિ-નાસ્તિતા, સમયે સમયે જાણે; અસ્તિનાસ્તિથી સમજાગીની, ઉત્પત્તિ ચિત્ત આણે. અનંત ૪. એક સમયમાં સર્વભાવને, કેવલજ્ઞાની જાણે; સમજાગીથી ધર્મ પ્રમાણે, ઉપદેશક ગુણુકાણે. અનંત ૫. વિશેષ સ્વભાવે ગુણુ અનંતા, ભેદ પરસ્પર પાવે; બુદ્ધિસાગર જાણે તેના, મનમાં અનંતપ્રભુ આવે. અનંત ૬.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ સ્તવન

ધર્મજિનેશ્વર પરમકૃપાળુ, વંદી ભવભય ટાળું; ધર્મજિનેશ્વર ધ્યાન કર્યાથી, અનંતમાં અજવાળું. ધર્મ ૧. વસ્તુ-સ્વભાવ તે ધર્મ પ્રકાશે, કેવલજ્ઞાને સાચો; નય-નિક્ષેપે ધર્મને સમજી, શુદ્ધ સ્વરૂપમાં જાણે. ધર્મ ૨. ધર્માદિક વૃદ્ધ્યને જાણે, અનંતગુણુ-પર્યાયરે; જ્ઞેયોપાદેયહેયના જ્ઞાને, વસ્તુ-ધર્મ પરખાયરે. ધર્મ ૩. ચેતનતા પુદ્ગલપરિણામી, પુદ્ગલ-કર્મ કરે છે; ચેતનતા નિજરૂપ પરિણામી, કર્મ-કલક હરે છે. ધર્મ ૪. જડ-પુદ્ગલથી ન્યારો ચેતન, જ્ઞાનાદિકગુણુ ધારી; બુદ્ધિસાગર ચેતન-ધર્મે, પામે સુખ નરનારી. ધર્મ ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ સ્તવન

શાંતિ જિનેશ્વર પરમેશ્વર (વજુજી, ગાતાં ને ધ્યાતાં હુષ્ અપારરે; શાંતિ સ્મરતાં પ્રગટે શાંતતાજી, સહજ યોગે નિર્ધારરે. શાંતિ ૧. મનમાં છે મોહજ તાવત્ હુઃખ છેજી, મોહ ટળ્યાથી સાચી શાંતિરે; તમ ને રજથી નહીં શાંતિ આત્મનીજી, સાત્વિક શાંતિ છેવટે શાંતિરે. શાંતિ ૨. દેહ ને મનમાં શાંતિ નહીં ખરીજી, શાંતિ ન બાહિર ભોગે થાયરે; યાવત્ મનમાં સંકલ્પો જાગતાજી, તાવત્ ન શાંતિ સત્ય સુહાયરે. શાંતિ ૩. શાંતિ અનુભવ આવે સમપણેજી, ઉપશમ આદિ ક્ષાયિકભાવરે; સહજ સ્વભાવે વિકલ્પો ટળેજી, શાંતિ અનંતી આતમ દાવરે. શાંતિ ૪. દ્રવ્યને ભાવથી શાંતિ પામવાજી, જ્ઞાને લગાવો આતમતાનરે; શાંતિ પ્રભુમય આતમ થૈ રહેજી બુદ્ધિસાગર ભગવાનરે. શાંતિ ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથ સ્તવન

કુંથુજિનેશ્વર જગ જયકારી, ચોત્રીશ અતિશય ધારી; પાંત્રીશ વાણી ગુણુથી શોભે, સમવસરણુ સુખકારીરે. કુંથુ ૧. વસ્તુધર્મ સ્યાદ્દાદ પ્રરૂપે, કેવલજ્ઞાનથી જાણીરે, ધર્મ ગ્રહી પાળી શિવ લેવે, જગમાંદિ બહુ પ્રાણીરે. કુંથુ ૨. સમજાગી ને સાતન-યોથી, વૃદ્ધ્યને જાણવેરે; ઉપાદેય ચેતનના ધર્મો, યોથી શિવ પરખાવેરે. કુંથુ ૩. શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપ બતાવી, મિથ્યા-જમણા હઠાવેરે; અસ્તિનાસ્તિમયધર્મ અનંતા, દ્રવ્ય દ્રવ્યમાં ભાવેરે. કુંથુ ૪. ચાર નિક્ષેપે ચાર પ્રમાણે, વસ્તુસ્વરૂપને દાખેરે; દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલ ભાવથી, વસ્તુસ્વરૂપને ભાખેરે. કુંથુ ૫. આનન્દકારી જગદ્દિકારી, ગુણુપર્યાયાધારી; ઉત્પત્તિ-વ્યય-ધ્રુવતામથી પ્રભુ, શાંતપદ સુખકારીરે. કુંથુ ૬. જિનસ્વરૂપ યદિ જિનવર સેવી, લહીએ અનુભવમેવારે; બુદ્ધિસાગર જ્ઞાનદિવાંકર, સહજયોગ પદસેવારે. કુંથુ ૭.

૧૮ શ્રી અરનાથ સ્તવન

શ્રી અરનાથજીવંદીએ, શુદ્ધજ્ઞાન પ્રકાશી; જડ-ચેતનભેદજ્ઞાનથી, ટળે સકલ

ઉદાસી. શ્રી અર૦ ૧. સંમહનય એકાન્તથી, એક સત્તા માને; સર્વજીવનો આત્મા, એક દિલ પિછાણે. શ્રી અર૦ ૨. વ્યવહારનય વિશેષથી, વ્યક્તિ બહુ દેખે; વ્યક્તિ વિના સત્તા કદી, કોઈ નજરે ન પેખે. શ્રી અર૦ ૩. સામાન્ય ને વિશેષની, એક દ્રવ્યે સ્થિતિ; વ્યક્તિ અનંતા આત્મા, અનેકાન્તની રીતિ. શ્રી અર૦ ૪. માયા પુદ્ગલ-ભાવથી, છતી શાસ્ત્રે ભાષી; ચૈતન્ય-ભાવે બાણજો માયા અછતી દાષી. શ્રી અર૦ ૫. એકાન્તે મિથ્યા સદા, નિત્યાદિકભાવા; બુદ્ધિસાગર ધર્મ છે, સ્યાદ્વાદસ્વભાવા. શ્રી અર૦ ૬.

૧૯ શ્રી મહિનાથ સ્તવન

ઉપયોગ ધરી, મહિનાથનેશ્વર પ્રભુમી શિવસુખ ધારીએ; તણ બાહ્ય-દશા, શુદ્ધ-રમણતાયોગે કર્મ નિવારીએ. પ્રભુ! મુજ સત્તા છે તુજસમી, નિર્મલવ્યક્તિ મુજ ચિત્ત રમી, તે અશુદ્ધ-પરિણતિ તુત્ દમી. ઉપયોગ૦ ૧. નિજભાવરમણતા રંગાશું; અંતર્યામી પ્રભુને ગાશું, પ્રભુવ્યક્તિસમા અન્તર થાશું. ઉપયોગ૦ ૨. ચેતનતા નિજમાં રંગાશે, પ્રભુ! તુજ મુજ અંતર ઝટ બશે, સહજનંદી ચેતન થાશે. ઉપયોગ૦ ૩. પ્રભુ! વસ્તુ-ધર્મ તન્મય થાવું, મુજ સત્તાધર્મ પ્રગટ પાવું, ગુણઠાણે ગુણ સહુ નિપજાવું. ઉપયોગ૦ ૪. પ્રભુધ્યાને શુદ્ધદશા બગે, વેગે જ્યહકો જગ વાગે, બુદ્ધિસાગર જિનવરરાગે. ઉપયોગ૦ ૫.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રત સ્તવન

તાર હો તાર પ્રભુ! શુદ્ધ દિનકર વિભુ! શરણ તું એક છે મુજ સ્વામી; જ્ઞાન-દર્શન ધણી, સુખ ઝાંઢ ધણી. નામી પણ વસ્તુત: તું અનામી તાર૦ ૧. ભોગી પણ ભોગના ક્ષત્રી વેગળો, યોગી પણ યોગથી તું નિરાળો; બાણજો અપર ને અપરથી ભિન્ન તું, વિગતભોહી પ્રભુ! શિવ મહાલો. તાર૦ ૨. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર અને કાલ ને ભાવથી, આત્મદ્રવ્યે પ્રભુ! તું સુહાયો; સ્વગુણની અસ્તિતા, નાસ્તિતા પરતણી, શુદ્ધદારકમથી વ્યક્તિ પાયો. તાર૦ ૩. શુદ્ધ પરબ્રહ્મની પૂર્ણતા પામીને, વિષ્ણુ જગમાં પ્રભુ! તું ગવાયો; કર્મદોષો હરી હર પ્રભુ! તું થયો, સત્ય મહાદેવ તું છે સવાયો. તાર૦ ૪. શુદ્ધરૂપે રમી રામ તું જગ થયો, શુદ્ધ આનન્દતાને વિલાસી; રહેમ કરતાં થયો શુદ્ધ રહેમાન તું, શુદ્ધ ચૈતન્યતા ધર્મકાશી. તાર૦ ૫. નામ ને રૂપથી ભિન્ન તું છે પ્રભુ! બાણજો તત્ત્વ સ્યાદ્વાદજ્ઞાની; શરણ તારું ત્રણું, ચરણ તારું લણું, રહી નહિ વાત હે નાથ! છાની. તાર૦ ૬. ભક્તિના તોરના બેરમાં પ્રભુ મળ્યા, સહજ આનંદના યોધ પ્રગળ્યા; બાણું પણ કહી શકું કેમ નિર્વાચ્યને, સકળ નિવયોતણા ક્ષત્ર વિધ્યા. તાર૦ ૭. એકતા લીનતા ભક્તિના તાનમાં, ઘેન આનંદની દિલ છવાઇ; બુદ્ધિસાગર પ્રભુ ભેટિયા ભાવથી, મુક્તિની ઘેર આવી વધાઇ. તાર૦ ૮.

૨૧ શ્રી નમિનાથ સ્તવન

નમિજિનવર નમું ભાવથી, મારે મોંઘા મોલે; ધર્મીદ્રવ્ય-શક્તિયો, એક ગુણના ન તોલે. ૧. શુદ્ધધ્યાનમાં આવીને, રંગોરગમાં વસિયો; ધાતોધાત મળી ખરી, લેશ માત્ર ન ખસિયો. ૨. સ્વ સ્વ જાતિ મળી ખરી, જડ-ભાવ વિદ્ધરે; ધ્યાતા ધ્યેયના તાનમાં; સત્ય-સુખડાં સ્કુરે. ૩. અનુભવતાળી લાગતાં, આનંદ-ખુમારી; પરમપ્રભુ-આદર્શમાં,

નેઈ જાતિ મેં મારી. ૪. શુદ્ધદ્રવ્ય જેવું તાહરું, તેવું માઈં દીકું; સત્તાએ સરખા પ્રભુ. મન લાગ્યું મીઠું. ૫. તાઈં ધ્યાન તે માહરું, દોષ મુજથી નાસે; શુદ્ધદશાના ધ્યાનમાં, એકમેકતા લાસે. ૬. એકમેકતા યોગમાં, મનમંદિર આણ્યા; તાણ્યા જાઓ નહિ વ્યક્તિથી, પણ શાને તાણ્યા. ૭. શુદ્ધસેવાકારી જ્ઞાનથી, એકરૂપે ભજિયા; તુજ સેવાકાર વ્યક્તિથી, વેગે દોષો ટળિયા. ૮. નિર્વિકલ્પ-ઉપયોગથી, શુદ્ધ રૂપમાં મળશું; ખુદ્ધિ-સાગર શિવમાં, જ્યોતિ જ્યોતિમાં ભળશું. ૯.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ સ્તવન

રાબુલ કહે છે શામળા, કેમ પાછા વળિયા; મુજને મૂકી નાથજી, કોનાથી હુજિયા. ૧. પશુદયા મનમાં વસી, કેમ રહારી ન આણો; સ્ત્રીને દુઃખી કરી પ્રભુ! હઠ ક્રોધટ તાણો. ૨. લગ્ન ન કરવાં જે હતાં, કેમ આંહી આવ્યા; પોતાની મરજી વિના, કેમ ખીજ લાવ્યા. ૩. ઋષભાદિ તીર્થકરા, ગૃહવાસે વાસ્યા; તેનાથી શું તમે જ્ઞાની કે, આવી દૂરે ખસિયા. ૪. શુકન જોતાં ન આવડ્યા, કહેવાના ત્રિજ્ઞાની; બનવાનું એમ જે હતું, વાત પહેલાં ન જાણી. ૫. જાદવ કુળની રીતડી, બોલ બોલી ન પાળે; આરંભી પડતું મૂકે, તે શું? અભુવાળે. ૬. કાળા કામણુગારડા, લીડું થઈ શું? વળિયા; હુકમથી પશુઆં દયા, આજી માનત બળિયા. ૭. વિરાગી જે મન હતું, કેમ તોરણ આવ્યા; આઠ ભવોની પ્રીતડી, લેશ મનમાં ન લાવ્યા. ૮. મારી દયા કરી નહિ જરા, કેમ અન્યની કરશો; નિર્દય થઇને વાલ્હમા, કેમ કામે ઠરશો. ૯. વિરહવ્યથાની અગ્નિમાં, બળતી મને મૂકી; કાળાથી કરી પ્રીતડી. અરે પોતે હું ચૂકી. ૧૦. જગમાં કોઈ ન કોઈનું, એમ રાબુલ ધારે; રાગિણી થઈ વૈરાગિણી, મન એમ વિચારે. ૧૧. સંકેત કરવા પ્યારીને, પ્રાણપતિ! અહિં આવ્યા; હરિણુદયાથી બહુ દયા, પ્રભુ! મુજ પર લાવ્યા. ૧૨. ભવનાં લગ્ન નિવારવા, જાન મુક્તિથી આણી; આંખે આંખ મિત્રાવીને, મને મુક્તિમાં તાણી. ૧૩ હું લોળી સમજી નહીં, સાચી જગમાં અબળા; નાથે નેહ નિભાવિયો, ધન્ય સ્વામી સખલા. ૧૪. ભોગાવલીના જ્ઞેરથી, ગૃહવ સમાં ઇસિયા; ઋષભાદિક તીર્થકરા, લલના સંગરસિયા. ૧૫. ભોગાવલીના અભાવથી, મારો સંગ ન કીધો; બ્રહ્મચારી મારા સ્વામિજી, જરા જગમાં લીધો. ૧૬. સ્ત્રીને ચેતાવવા આવિયા, સ્વામી ઉપકારી; આઠ ભવોની પ્રીતડી, પૂરી પાળી સારી. ૧૭. હાથેહાથ ન મેળવ્યો, સ્વામી શુભરાગી; સ્વામીના એ કૃત્યથી, હું થઈ વૈરાગી. ૧૮. ત્રિજ્ઞાનીના કાર્યમાં, કાંઈ આવે ન ખામી; રાબુલ વૈરાગણુ બની, શુદ્ધ-ચેતના પામી. ૧૯. જૂઠાં સંગપણુ મોહથી, મોહની એ માયા; આંતિથી જગ જીવડા, નાહક લલયાયા. ૨૦. નર કે નારી હું નહિ, પુદ્ગલથી હું ન્યારી; પુદ્ગલ-કાયાખેલમાં, શુદ્ધ-બુદ્ધતા હારી. ૨૧. નામરૂપથી ભિન્ન હું, એક ચેતન જાતિ; ક્ષત્રિયાણી અવહારથી, કોઈ મારી ન જાનિ. ૨૨. અનંતકાળથી આથડી, સંસારમાં દુઃખી; વિષયવિકારો સેવતાં, કોઈ થાય ન સુખી. ૨૩. જડસંગે પરતંત્રતા, મોહ-વૈરીએ તાણી; ઉપકારી સાચા પ્રભુ! સત્ય પંથમાં આણી. ૨૪. બની વૈરાગણુ નેમિની, -પાસે ઝટ આવી; ઉપકારી સ્વામી કર્યા, સંયમલય લાવી. ૨૫. શોભા સતીની મેંટકી, જગ

રાજ્ય પામી; રહનેમિને ઝાઘથી, થઈ ગુણવિશ્રામી. ૨૬. એક ટેકી થઈ રાજ્યલે, ભાવ સ્વામી કીધા; અદ્ભુત ચારિત્ર ધારીને. જગમાં જશ લીધા. ૨૭. ૨. સ્ત્રી ભક્તિ સ્વામીની, અંતરમાં ઉતારી; નવરસ-રંગે ઝીલતી, લહે સુખ ખુમરી. ૨૮. ચેતન-ચેતના ભાવથી, એક સંગે મળિયાં, ક્ષપકશ્રેણિ-નિસ્સરણિથી, શિવમંદિર ભળિયાં; ૨૯. કર્મ કટકે સંહારીને, નેમરાજ્યનારી; શિવપુરમાં સુખિયાં થયાં, વંદુ વાર હુલારી. ૩૦ શુદ્ધ ચેતન સંગમાં, શુદ્ધ ચેતના રહેશે; ખુદ્ધિસાગર ભક્તિથી, શાશ્વત સુખ લહેશે. ૩૧.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તવન

આતમ ! ! ! પાર્શ્વ પ્રભુના પ્રેમને, અંતર ધારણે લેલ; પ્રગટે જે જે કષાયો ચિત્તમાં તેહને વારણે લેલ. આતમ ૧. પ્રભુના જૈનધર્મમાં શંકા, આદિ નહીં કરારે લેલ; ગુરુ ને ધર્મની સંઘની રક્ષા, - માટે ઝટ મરારે લાલ. આતમ ૨. જગમાં જૈનો વધવા હેતુકે, સહુ સ્વાર્પણ કરારે લેલ; સાધમિક દેખીને સ્વાર્પણ, - પ્રીતિ ઘટ ધરારે લેલ. આતમ ૩ જિન ને જૈનની સેવા ભક્તિમાં, લેહ ન એકતારે લેલ; પ્રભુજ સંઘની સેવા તે તુજ, સેવા વિવેકતારે લેલ. આતમ ૪. સેવા ભક્તિમાં છે અલેહ કે, પ્રભુ ને ભક્તમાં રે લેલ; પ્રભુજ એવો મુજ વિશ્વાસ છે, વ્યાપ્યો રક્તમાં રે લેલ. આતમ ૫. પ્રભુની ગુરુની સંઘની સેવા, ભક્તિ એક છે રે લેલ; જૈનમાં જિનપણું નિરખાતું કે, સ્વાર્પણ ટેક છે રે લેલ. આતમ ૬. સેવા ભક્તિ વિના નહીં જ્ઞાન ને, કર્મયોગીપણું રે લેલ; સેવા ભક્તિથી દિલ શુદ્ધ કે, નિશ્ચય એ ભણું રે લેલ. આતમ ૭. ભક્તોને પ્રભુભાવે સેવતાં, વ્યક્ત પ્રભુપણું રે લેલ; થાતો યોગી આતમ દેવ કે, ક્ષણમાં જિનપણું રે લેલ. આતમ ૮. પ્રભુજ તું વંદે છે સંઘને, તે છે મોટકારે લેલ; પ્રભુજ તેની આગળ હું છું, સૌથી છે; ટકારે લેલ. આતમ ૯. પ્રભુજ જીવન-મુક્ત થતાં તહે, એમ ઉપદેશિયું રે લેલ; પ્રભુજ સંઘની સેવા ભક્તિમાં, મુજ મન ઉદ્ધર્યું રે લેલ. આતમ ૧૦. પ્રભુજ સેવા ભક્તિના અંશથી, સિદ્ધપણું થતું રે લેલ; પ્રભુજ ધર્મ કર્મ વ્યવહારથી, સંઘપણું છતું રે લેલ. આતમ ૧૧ કેવલજ્ઞાનીને વ્યવહાર કે, કરવાનો ખરારે લેલ; તેથી તીર્થાન્નતિ છે શીખ એ, ભક્તો દિલ ધરારે લેલ. આતમ ૧૨. પ્રભુજ તુજ પર અણસમ પ્રેમ કે, જૈનો ઉપરે રે લેલ, પ્રભુજ ધારે તે લહે સુખ કે, ભવસાગર તરે રે લેલ, આતમ ૧૩. સંઘની દ્રવ્ય ને ભાવથી ઉન્નતિ, - હેતુ મુજ સહુ રે લેલ; સ્વાર્પણ કીધું એમાં તાહરી, ભક્તિ સહુ લહુ રે લેલ. આતમ ૧૪. સંઘની ભક્તિમાં નહિ દોષની, - દૃષ્ટિ ભક્તને રે લેલ; પ્રભુજ ખુદ્ધિસાગર ભક્તમાં, ધન્ય છે રક્તને રે લેલ. આતમ ૧૫.

શ્રી મહાવીર પ્રભુ સ્તવન

મહાવીર જનવર દેવ હો રાજ ! તાહરે શરણે આબ્યા; તારો તારો પ્રભુ મુજ તારો હો રાજ ! તુજ શ્રદ્ધા દિલ લાબ્યા. સાન્વિક પરભક્તિ પ્રગટો, મનમંદિરમાં પધારો; તુજ વણ ળીજું જગમાં ન હરું, ભાવે મુજને સુધારો હો રાજ. તાહરે. પ્રભુ. ૧. જેવો તેવો પણ હું છું તારો, મુજને પાર ઉતારો; પ્રાણાંતે પણ પકડયા ન છોડું, ઉધર્યા વણ નહીં આરો હો રાજ તા. પ્રભુ. ૨. માગણ પેઠે હું નહીં માગું, તું છે

પ્રાણથી પ્યારો; તુજ સ્વરૂપ થૈ રહેવું એ નિશ્ચય, વિનતડી અવધારો હો રાજ, તા. પ્રભુ. ૩. માઠરું ત્હારું રૂપ ન જૂઠું, હવે ન જાઉં હું હાર્યો; આતમ તે પરમાતમ નક્કી નિશ્ચય એવો ધાર્યો હો રાજ. તા. પ્રભુ. ૪. આતમમાં આનંદ પ્રગટાવો, જન્મ મરણ દુઃખ વારો; બુદ્ધિસાગર આતમમહાવીર, પ્યારામાં તું પ્યારો હો રાજ. તા. પ્રભુ. ૫.

૭૦ આગમની પૂજનું સ્તવન

આગમની આશાતના નવિ કરીએ, હારે નવી કરીએ રે નવી કરીએ; શ્રુત લક્ષિ સદા અનુસરીએ, શક્તિ અનુસાર. આગમ૦ ૧. જ્ઞાન વિરાધક પ્રાણીઆ મતિહીના, તે તે પરભવ દુઃખીયા દીના; ભરે પેટ તે પર આધીના, નીચ કુલ અવતાર. આગમ૦ ૨. અંધા દુલા પાંગલા પિંડ રોગી, જન્મ્યા ને માત વિયોગી; સંતાપ ઘણો ને શોગી, યોગી અવતાર. આગમ૦ ૩. મૂળાં ને વળી ઝોળા ધન હીના, પ્રિયા પુત્ર વિયોગે લીના; મૂરખ આવવેકે લીના, જાણે રણનું રોજ. આગમ૦ ૪. જ્ઞાન તણી આશાતના કરી દૂરે, જિન લક્ષિ કરો ભરપૂરે; રહો શ્રી શુભવીર હજી રે, સુખ માંહે મગન. આગમ૦ ૫.

૭૧ શ્રી જ્ઞાનપદ પૂજાએ

અત્રાણુસંમોહતમોહરસ્સ, નમો નમો નાણુદિવાયરસ્સ. હોયે જેહથી જ્ઞાન શુદ્ધ પ્રબોધે, યથાવણું નાસે વિચિત્રાવબોધે; તેણે જાણીયે વસ્તુ ષડ્વ્યભાવા, ન હુયે વિતત્થા (નજેચ્છા સ્વભાવા. ૧. હોય પંચ મત્યાદિ સુજ્ઞાન ભેદે, ગુરૂપાસ્તિથી યોગ્યતા તેહ વેદે; વળી સ્વેચ્છ-હેય-ઉપાદેય રૂપે, લહે ચિત્તમાં જેમ ધ્વાન્ત પ્રહીપે. ૨.

ઠાલ :-ભૃગ્ય નમો ગુણજ્ઞાનને, સ્વપર પ્રકાશક ભાવે જી; પરજય ધર્મ અનંતતા, ભેદાભેદ સ્વભાવે જી. ૧. (ઉલાલો)-જે મુખ્યપરિણીત સકલજ્ઞાયક, યોધ ભાવવિલચ્છના, મતિ આદિ પંચ પ્રકાર નિર્મળ, સિદ્ધિ સાધન લચ્છના, સ્યાદ્વાદસંગી તત્ત્વરંગી, પ્રથમ ભેદાભેદતા, સવિકલ્પ ને અવિકલ્પ વસ્તુ, સકલ સંશય છેદતા. ૨.

ઠાલ :-પૂજા-ભક્ષ્યા ભક્ષ્ય ન જે વિણુ લહિયે, પેય અપેય વિચાર; કૃત્ય અકૃત્ય ન જે વિણુ લહિયે, જ્ઞાન તે સકલ આધાર રે. ભવિકા ! સિદ્ધચક્રપદ વંદો. ૧. પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા, શ્રી સિદ્ધાંતે ભાખ્યું; જ્ઞાનને વંદો જ્ઞાન મ નિંદો, જ્ઞાનીએ શિવસુખ આખ્યું રે. ભવિકા ! સિં ૨. સકલ ક્રિયાનું મૂળ જે શ્રદ્ધા, તેહનું મૂળ જે કહિયે; તેહ જ્ઞાન નિતનિત વંદીજે, તે વિણુ કહો કેમ રહિયે રે. ભવિકા ! સિં ૩. પંચ જ્ઞાનમાંહિ જેહ સદાગમ, સ્વપર પ્રકાશક જેહ; દીપક પરે ત્રિભુવન ઉપકારી, વળી જેમ રવિ શશી મેહ રે. ભવિકા ! સિં ૪. લોક ઉધ્વ અધો તિયંગ જ્યોતિષ, વૈમાનિક ને સિદ્ધ; લોકાલોક પ્રગટ સવિ જેહથી, તેહ જ્ઞાન સુજ શુદ્ધ રે. ભવિકા ! સિં ૫

ઠાલ :-જ્ઞાનાવરણી જે કર્મ છે, ક્ષય ઉપશમ તસ ધાય રે; તો હુએ એહિજ આતમ, જ્ઞાન અબોધતા જય રે. વીં

૨

નાણુ સ્વભાવ જે જીવનો, સ્વપર પ્રકાશક તેહ; તેહ નાણુ દીપક સમું, પ્રણુમો ધર્મસ્નેહ.

ઠાલ :-નાણુ પદારાધન કરો રે, જેમ લહો નિર્મલ નાણુ રે; ભવિક જન ! શ્રદ્ધા

પણ સ્થિર તો રહે રે, જે નવ તત્વ વિજ્ઞાણુ રે. ભવિં નાણુ ૧. અજ્ઞાની કરશે ક્રીશ્યું રે, શું લહેશે પુણ્ય પાપ રે? ભવિં પુણ્ય પાપ નાણી લહેરે, કરે નિજ નિર્મલ આપ રે. ભવિં નાણુ ૨. “પ્રથમ જ્ઞાન પછી દયા રે,” દશવૈકાલિકવાણુ રે; ભવિં લેહ એકાવન તેહના રે, સમજે ચતુર સુભણુ રે. ભવિં નાણુ ૩.

૩

ટોહા :-મહુ કેાજ્યો વરસે ખપે, કર્મ અજ્ઞાને જેહ; જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં, કર્મ અપાવે તેહ. નાણુ નમો પદ સાતમે, જેહથી જાણે દ્રવ્યભાવ, મેરે લાલ; જાણે જ્ઞાન ક્રિયા વળી, નિમ ચેતનને જહભાવ. મેરેં નાણુ ૧. નરગ સરગ જાણે વળી, જાણે વળી મોક્ષ સંસાર; મેરેં હોય જ્ઞેય ઉપાદેય લહે, નિશ્ચય ને વ્યવહાર. મેરેં નાણુ ૨. નામ ઠવણુ દ્રવ્યભાવ જે, વળી સતનયને સમભંગ મેરેં જિનમુખ પદ દ્રહ થકી લહે; જ્ઞાન પ્રસાહ સુગંગ. મેરેં નાણુ ૩.

૪

ટોહા :-અધ્યાતમ જ્ઞાને કરી, વિઘટે ભવજમ ભીતિ; સત્ય ધર્મ તે જ્ઞાન છે, નમો નમો જ્ઞાનની રીતિ. ૧.

ઢાલ :-જ્ઞાન પદ ભજિયે રે, જગત સુહંકરુ, પંચ એકાવજ લેદે રે; સમ્યગ્ જ્ઞાન જે જિનવર ભાખીયું, જહતા જનની ઉચ્છેદે રે. જ્ઞાં (એ આંકણી) ૧. ભક્ષાભક્ષ વિવેચન પરગડો, ખીરનીર જેમ હંસો રે; ભાગ અનંતમોરે અક્ષરનો સદા, અપ્રતિપાતિ પ્રકાશ્યો રે. જ્ઞાં ૨. મનથી ન જાણે રે કુભકરણુ વિધ, તેહથી કુભ કેમ થાશે રે; જ્ઞાન દયાથી રે પ્રથમ છે નિયમા, સદસદભાવ વિકાસે રે. જ્ઞાં ૩. કંચન નાણુ રે લોચનવંત લહે, અંધે અંધ પુલાય રે; એકાંતવાદી રે તત્ત્વપામે નહિ, સ્વાદ્વાદ રસ સમુદાય રે. જ્ઞાં ૪. જ્ઞાનભર્યા ભરતાદિક ભવતર્યા, જ્ઞાન સકલ ગુણુ મૂલ રે; જ્ઞાની જ્ઞાનતણી પરિણુતિ થકી, પામે ભવજલ કૂલ રે. જ્ઞાં ૫. અદ્વાપાગમ જઈ ઉચ્ચવિહાર કરે, વિહરે ઉદ્ધમવંત રે; ઉપદેશમાલામાં કિરિયા તેહની, કાય કલેશતસ હુંત રે. જ્ઞાં ૬. જયંત ભૂપોરે જ્ઞાન આરાધતો, તીથંકર પદ પામે રે; રવિ શશિ મેહ પરે જ્ઞાન અનંત ગુણી, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી હિત કામરે. જ્ઞાં ૭.

૫

ઢાલ :-અભિનવ જ્ઞાન ભણેા સુદારે લાલ, મૂકી પ્રમાદ વિભાવ રે, હું વારીલાલ; ભુલ્લના આઠ ગુણુ ધારિયે રે લાલ, આઠ ઢોપનો અભાવ રે. હું વારીલાલ; પ્રણુમો પદ અઠારમું રે લાલ. ૧. દેશારાધક કિરિયા કહી રે લાલ, સર્વારાધક જ્ઞાન રે; હું મુહૂર્તાદિક કિરિયા કરેરે લાલ, નિરંતર અનુભવ જ્ઞાન રે. હું પ્રં ૨. જ્ઞાનરહિત કિરિયા કરેરે લાલ, કિરિયા રહિત જે જ્ઞાન રે; હું અતંર ખબુઆ રવિ નિશ્યો રે લાલ, ષોડશકની યોગદાંષ્ટની એવાણુ રે. હું પ્રં ૩. છઠ અઠમાદિ તપે કરી રે લાલ, અજ્ઞાની જે શુદ્ધ રે, હું તેહથી અનંત ગુણી શુદ્ધતરે લાલ, જ્ઞાની પ્રજટ પણુ લદ્ધ રે. હું પ્રં ૪. રાચે ન જૂઠ કિરિયા કરી રે લાલ, જ્ઞાનવંત બુપો યુક્તિ રે; હું જૂઠ સાચ આતમ જ્ઞાનથી રે લાલ, પરખે નિજ નિજ વ્યકિત રે હું પ્રં ૫. પાંચ લેહ છે જ્ઞાનના રે લાલ, તેહ આરાધે

જેહ રે; હું સાગરચંદ્ર પરે પ્રભુ હુવે રે લાલ, સૌભાગ્યલક્ષ્મી ગુણુ જેહ રે. હું પ્રં ૬.

૭૨ શ્રી શ્રુત પદ જ

વક્તા શ્રાતા યોગ્યથી, શ્રુત અનુભવ રસ પીન; ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, જય જય શ્રુત સુખ લીન. શાસન નાયક સાહેબ સાચો અતુલિ બલ અરિહંતોલ રે.

ઢાલ :-શ્રુત પદ નમિયે ભાવે ભાવયા, શ્રુત છે જગત આધારલ, હુ:સમ રજની સમયે સાચો, શ્રુત દ્વીપક વ્યવહાર, શ્રુતપદ નાંનયેલ. ૧. (એ આંકણી) ખત્રીશ દોષ રહિત પ્રભુ આગમ, આઠ ગુણે કરી ભરિયુંલ; અર્થથી અરિહંતલયે પ્રકાશ્યું, સૂત્રથી ગણધાર રચિયું. શ્રું ૨. ગણધર પ્રત્યેક ગુણે ગુંથ્યું, શ્રુત કેવળી દશ પૂર્વીલ; સૂત્ર રાભસમ અર્થ પ્રધાન છે, અનુયોગ ચારની ઉર્વી. શ્રું ૩. જેટલા અક્ષર શ્રુતના ભણાવે, તેટલા વર્ષ હજારલ; સ્વર્ગનાં સુખ અનંતા વિલસે, પામે ભવજલ પાર. શ્રું ૪. કેવલથી વાચકતા માટે, છે સુઅનાણુ સમથ્યલ; શ્રુત જ્ઞાની શ્રુત જ્ઞાને જાણે, કેવલી જેમ પસથ્ય. શ્રું ૫. કાળ વિનય પ્રમુખ છે અડવિધ, સૂત્રે જ્ઞાનાચારલ; શ્રુત જ્ઞાનીનો વિનય ન સેવે, તે થાયે અતિચાર. શ્રું ૬. ચૌદ ભેદે શ્રુત વીશ ભેદે છે, શ્રુત પિસ્તાલીશ ભેદેલ, સ્તનચૂડ આરાધતો અરિહા, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી સુખ વેદે. શ્રં ૭.

૭૩ સનાત્ર પૂજ અને વિધિ

સનાત્ર ભણાવવામાં જરૂર પડતી ચીજોના દોહા

ત્રણ બાજોઠ-સિંહાસને-થાપી કળશે-થાળ; આમર-દપ'ણુ-ધ'ટને, આરતી-મંગળ સાર. ૧. વાળાકુંચી-કેસરે પાણી-અંગ પખાળ; અંગલુહણા-હુધ-હડી અને ઘી-સાકર સોહાય. ૨. નાડાછડી-કંકુ લઈ ચોખા-મીઠું-ધાર; માટી પણ આગે ધરી, શ્રીફળ-કપૂર ઉજાસ. ૩. રૂપાનાણું મેળવી, ફૂલ-ધુપ મનોહાર; જે પૈસા મૂકીને, અંદરવો સોભાવ. ૪. તોરણુ-પંખો ફેરવી, અગ્નિ-દ્વીપક ધાર; ક્ષનસ પણ સાથે લઈ, ભાવધરો મનોહાર ૫. એમ ચોત્રીશ વસ્તુથી, જે કરશે આ સનાત્ર, પામે સુખ સંસારના, ફળશે વાંછીત આશ. ૬.

શ્રી સનાત્ર પૂજની વિધિ

પ્રથમ ત્રણ ગઠને બદલે ત્રણ બાજોઠ મૂકીને ઉપલા બાજોઠને મધ્યભાગે કેશર (કુકુમ)નો સાથીઓ કરવો, અને તેના આગળ કેશર (કુકુમ)ના સાથીઆ ચાર કરીને ઉપર અક્ષત નાંખવા તથા ફળ મૂકવાં, વચલા સાથીઆ ઉપર રૂપાનાણું મૂકવું, અને ચારે સાથીઆ ઉપર કલશે નાડાછડી બાંધી સ્થાપવા. તેમાં પંચામૃત કરી જલ ભરવું, તથા વચલા સાથીઆ ઉપર થાળ મૂકી કેશરનો સાથીઓ કરી અક્ષત નાંખી ફળ મૂકી નવકાર ત્રણ ગણી પ્રભુને પધરાવવા. પછી પ્રભુના જમણા પગના અંગુઠે કળશમાંથી જલ રેડવું, અને અંગલુહણાં ત્રણ કરવાં. પછી કેશરથી પૂજ કરી હાથ ધૂપીને સનાત્રી-આના જમણા હાથમાં કેશરનો ચાંદલો કરવો, પછી કુસુમાંજાલ (ફૂલ) હોય તે હાથમાં આપવાં. પ્રતિમાણની જમણી બાજુએ પ્રતિમાણની નાસિકા સુધી ઉંચો ધીનો દીવો મૂકવો.

૭૪ શ્રીમદ્ વીરવિજયણ કૃત સ્નાત્રપૂજની વિધિ

૧ મધ્યના બાજે ઉપર કેસરનો સ્વસ્તિક કરી, તે ઉપર અક્ષત-અને તે ઉપર, જળથી ઘોષ ઉપર કેસરનો સાથીયો કરેલું, અને નાડાછડીથી વીટેલું શ્રીકૃણ મૂકવું. ૨. સિંહાસનમાં-થાળ કે રકેળીમાં સ્વસ્તિક કરી તે ઉપર રૂપાનાણું, સોપારી અને અક્ષત મૂકી તે ઉપર પ્રભુજીને કે પંચતીર્થીના પ્રતિમાજીને, ત્રણ નવકાર ગણીને લાવી અને ત્રણ નવકાર ગણી સિંહાસનમાં પધરાવવા, તેમજ આગળ સ્વસ્તિક કરી તે ઉપર શ્રીસિદ્ધચક્ર મહારાજને પધરાવવા ૩. પ્રભુજીની જમણી બાજુએ દીપક : અને ડાબી બાજુએ ધુપધાણું : મૂકવાં. ૪. દરેક સ્નાત્રીઆએ જમણે હાથે ત્રણ વલયથી નાડાછડી બાંધવી. ૫. પંચામૃત તૈયાર કરી, તેથી સાથીયો કરેલા કળશ ભરવા, ને નાડાછડી બાંધી તેને નીચેના બાજે ઉપર કે સામે મૂકેલા બીજા પાટલા ઉપર સ્વસ્તિક કરી તે ઉપર મૂકવા. કળશે ઉપર સાથીયો કરેલું અંગલુહણું ઢાંકી રાખવું.

૭૫ શ્રીમદ્ વીરવિજયણ કૃત સ્નાત્ર પૂજ

સરસ્વાશાન્તિસુધારસસાગરં, શુચિતરં ગુણુરત્નમહાગરમ્, ભવિકપંકજ બોધદિવાકરં, પ્રતિદિનં પ્રણુમામિ જિનેશ્વરમ્. ૧.

ટોહા :—કુસુમાભરણ ઉતારીને, પડિમા ધરિય વિવેક, મજ્જન પીઠે થાપીને કરીયે જળ અભિષેક. [અહીં પખાલ કરવો.]

[કુસુમાંજલિની થાળી લઈ ઉભા રહેવું]

ગાથા :—જિણુ! જમ્મસમયે મેરુસિંહરે સ્યણુ-કણુય-કલસેહિં; દેવાસુરેહિં શહવિચો, તે ધન્ના જેહિં દિટ્ટી સિ. ૩. નમોહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલી ઢાળ :—નિર્મળ જળ કળશે નહવરાવે, વસ્ત્ર અમૂલક અંગ ધરાવે. કુસુમાંજલિ મેલો આદિજિણુંદા. સિદ્ધસ્વરૂપી અંગ પખાળી, આતમ નિર્મળ હુધ સુકુમાળી. કું ૪.

ગાથા :—મયકુન્દ-ચંપ-માલર્કમભાઈ પુન્કપંચ વણુર્ધ જગનાહ શહવણુ સમયે દેવા કુસુમાંજલિં દિન્તિ. ૫. નમોહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :—સ્યણુ સિંહાસન જિત થાપી જે, કુસુમાંજલિ પ્રણુ ચરણે દીજે, કુસુમાંજલિ મેલો શાંતિ જિણુંદા. સિદ્ધં ૬.

ટોહા :—જિણુ તિહુકાલિય સિદ્ધની, પડિમા ગુણુભંડાર, તસુ ચરણે કુસુમાંજલિ, ભવિક દુરિત હરનાર. ૭. નમોહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :—કૃણુાગરુ વરધૂય ધરીજે, સુગંધકર કુસુમાંજલિ દીજે, કુસુમાંજલિ મેલો નેમિ જિણુંદા. સિદ્ધં ૮.

ગાથા :—જસ્સુ પરિમલ બલ હહહિંસ, મહુયર ઝંકાર સદસંગયા. જિણુ ચલણુપરિ મુક્ક સુર-નર કુસુમાંજલિ સિદ્ધા. ૯. નમોહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :—પાસ જિણુસર જગ જયકારી. જળ થળ કુલ ઉઠક કર ધારી, કુસુમાંજલિ મેલો પાપં જિણુંદા. સિદ્ધં ૧૦.

દોહા :-મૂકે કુસુમાંજલિ સુરા, વીર ચરણ સુકુમાળ, તે કુસુમાંજલિ લવિકનાં,
પાપ હરે ત્રણ કાળ. ૧૧. નમોઽહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :-વિવિધ કુસુમ વરજતિ ગહેવી, જિનચરણે પણમંત ઠવેવી, કુસુમાંજલિ
મેલો વીર જિણંદા. સિદ્ધં ૧૨.

વસ્તુ છન્દ :-ન્દવણ કાળે ન્દવણ કાળે, દેવદાણવ સમુચ્ચય, કુસુમાંજલિ તહિં
સંઠવિય; પસરંત દ્વિસિ પરિમલ સુગંધિય જિણુ પય કમલે નિવડેઈ વિચ્છહર જસ નામ મંતો,
અનંત ચોવીસ જિન વાસવ મલિય અસેસ, સા કુસુમાંજલિ સુહ કરો ચઉવિહ સંઘ
વિસેસ, કુસુમાંજલિ મેલો ચઉવીશ જિણંદા. ૧૩. નમોઽહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :-અનંત ચઉવીસી જિનજી જુહારુ, વતંમાન ચઉવીસી સંભારુ,
કુસુમાંજલિ મેલો ચોવીસ જિણંદા. સિદ્ધં ૧૪.

દોહા :-મહાવિદેહે સ પ્રતિ, વિહરમાન જિન વીશ, ભક્તિભરે તે પૂજ્યા, કરો
સંઘ તે સુજગીશ. ૧૫. નમોઽહંત્સિં

ઢાળ :-અપચ્છર મંડળી ગીત ઉચ્ચારા, શ્રી શુભવીરવિજય જયકારા, કુસુમાંજલિ
મેલો સર્વ જિણંદા સિદ્ધં

કુસુમાંજલિઓ પૂર્ણ થયા પછી :-સ્નાત્રીયાઓએ ત્રણ પ્રદક્ષિણા આપી ખમાસ-
મણુ દેઈ જગચિતામણિનું ચૈત્યવંદન કરી નમુત્પુણું કહી પૂર્ણ જય વીચરાય પયંત
કહેવાનો વિધિ છે. પછી હાથધુપી, સુખકોશ બાંધી, કળશ લેઈ, ઉભા રહીને કળશ બાલે.

સ્નાત્ર કળશાભિષેક :-

દોહા :-સયલ જિનેસર પાય નમિ, કલ્યાણુક વિધિ તાસ; વર્ણવતાં સુણતાં
થકાં, સંઘની પૂજે આશ. ૧.

ઢાળ :-સમકિતગુણુઠાણે પરિણુમ્યા, વળી વ્રતધર સંઘમ સુખ રમ્યા, વીશસ્થાનક
વિધિયે તપ કરી, એસી ભાવદયા દીલમાં ધરી. ૧. 'એ હોવે સુજ શક્તિ ઇસી, સવિ
જીવ કરું શાસન રસી.' શુચિરસ કલતે તિહાં બાંધતાં, તીથંકર નામ નિકચતાં. ૨.
સરાગથી સંઘમ આચરી, વચમાં એક દેવનો ભવ કરી, ચયવી પત્રરક્ષેત્રે અવતરે,
મધ્યખંડે પણ રાજવી કુલે. ૩. પટરાણી કુળે ગુણુનિલો જેમ માનસરોવર હંસલો
સુખશબ્ધાયે રજની શેષે, ઉતરતાં ચઉદ સુપન દેખે. ૪.

ઢાળ :-પહેલે ગજવર દીઠો, બીજે વૃષભ પછંટો, ત્રીજે કેસરી સિંહ, ચોથે લક્ષ્મી
અબિહ. ૧. પાંચમે કુલની માળા, છઠે ચંદ્ર વિશાળા રવિ રાતો, ધ્વજ મહેટો, પૂરણ
કળશ નહીં છોટો. ૨. દશમે પદ્મ સરોવર, અગિયારમે રત્નાકર, ભુવન-વિમાન રત્નગંજી,
અગ્નિશિખા ધૂમવજી. ૩. સ્વમે લહી જઈ રાયને ભાષે, રાજ અર્થ પ્રકાશે; 'પુત્ર તીથંકર
ત્રિભુવન નમશે, સકલ મનોરથ કૃણશે.' ૪.

વસ્તુ છન્દ :-અવાધ નાણે-અવધિ નાણે, ઉપના જિનરાજ, જગત જસ પર-
માણુઆ વિસ્તયાં વિધજંતુ સુખકાર, મિથ્યાત્વ તારા નિબંજા ધર્મ ઉદય પરભાત સુંદર,
માત્રા પણ આનંદીયા, ભાગતી ધર્મ વિધાન, બાણુતી 'જગલિક સમો હોશે પુત્ર પ્રધાન. ૧.

દોહા:-શુભ લગ્ને જિન જનમીયા, નારકીમાં સુખ જ્યોત; સુખ પામ્યા ત્રિભુવન
જના, હુઓ જગત ઉદ્યોત. ૧.

દાળ :-સાંભળો કળશ જિન મહોત્સવનો ઇહાં. છપ્પન કુમારી દિશિ વિદિશિ
આવે તિહાં, માય-સુત નમિય આણંદ આંધકો ધરે, અષ્ટ સંવત્ત વાયુથી કચરો હરે.
૧. વૃષ્ટિ ગંધોદકે અઠ કુમરી કરે, અઠ કલશા ભરી અઠ દર્પણ ધરે. અઠ આમર
ધરે, અઠ પંખા લહી, ચાર રક્ષા કરી, ચાર દીપક ગ્રહી. ૨. ધર કરી કેળના માય-સુત
લાવતી, કરણ્ય શુચિકર્મ, જળ કળશે ન્હવરાવતી. કુસુમ પૂજી, અલંકાર પેહેરાવતી.
રાખડી બાંધી, જઈ શયન પધરાવતી. ૩. નમિય કહે-‘માય ! તુજ બાળ લીલાવતી,
મેરુ, રવિ, ચંદ્ર લગે, જીવલો જગપતિ’ સ્વામિગુણ ગાવતી, નિજ ધર ભવતી, તેણે
સમે ઇંદ્ર સિંહાસન કંપતી. ૪.

દાળ :-જિન જન્મ્યાજી જિણ વેળા જનની ધરે, તિણ વેળાજી ઇંદ્ર સિંહાસન
થરહરે, દાહિણોત્તરજી જેતા જિન જનમે યદા, દિશિનાયકજી સોહમ-ઇશાન બેહુ તદા. ૧.

ત્રોટકે છન્દ :-તદા ચિતે ઇંદ્ર મનમાં, ‘કોણ અવવર એ બન્યો?’ જિનજન્મ
અવધિનાણે બાણી, હર્ષ આનંદ ઉપન્યો. ૧. સુધોષ આદે ઘંટનાદે ઘોષણા સુરમે કરે-
‘સવિ દેવી દેવા જન્મ મહોત્સવે, આવલો સુરગિરવરે.’ ૨.

દાળ પૂર્વની :-એમ સાંભળીજી સુરવર કોડિ આવી મળે, જન્મ મહોત્સવજી કરવા મેરુ
ઉપર ચલે. ૧. સોહમ પતિજી બહુ પરિવારે આવીયા, માય-જિનનેજી, વાંદી પ્રભુને વધાવીયા. ૨.

કોટકે :-વધાવી બોલે-‘હે રત્નકુક્ષી-ધારિણી તુજ સુતલણો હું શક સોહમ નામે,
કર્યું જન્મ મહોત્સવ અતિઘણો.’ ૧. એમ કહી, જિન પ્રતિબિંબ સ્થાપી, પંચરૂપે પ્રભુ
બહી, દેવ દેવી નાચે હર્ષ સાથે, સુરગિરિ આવ્યા વહી. ૨.

દાળ :-મેરુ ઉપરજી પાંડુકવનમે’ |ચેહું દિશે. શિલા ઉપરજી સિંહાસન મન
ઉણસે, તિહાં બેસીજી શકે જિન બોળે ધર્યાં, હરિ ત્રેશઠજી બીજા તિહાં આવી મળ્યા. ૩.

ત્રોટકે :-મળ્યા ચોસઠ સુરપતિ તિહાં, કરે કળશ અઠ ભતિના. માગધાત્રિ જળ
તીર્થ ઔષધી, ધૂપ વળી બહુ ભાતિના. ૧ અચ્યુતપતિએ હુકમ કીનો-, ‘સાંભળો દેવા
સવે !-‘ખીરજલધિ-ગંગાનીર લાવો ઝાંટતિ જિન મહોત્સવે.’ ૨.

દાળ :-સુર સાંભળીને સંચરીઆ, માગધ વરદામે ચલીયા, પદ્મદ્રહ, ગંગા આવે
નિમંજ જળ કળશા ભરાવે. ૧. તીરથ જળ ઔષધિ લેતાં, વળી ખીરસમુદ્રે ભતાં,
જળકળશા બહુલ ભરવે, કુલ, ચંગેરી, થાળા લાવે. ૨. સિંહાસન, આમર ધારી,
ધૂપધાણાં, રકેળી સારી, સિંદાંતે ભાખ્યા જેહુ, ઉપકરણ મિલાવે તેહ. ૩. તે દેવા સુરગિરિ
આવે, પ્રભુ દેખી આનંદ પાવે; કળશાદિક સહુ તિહાં ઠાવે, ભકતે પ્રભુના ગુણ ગાવે. ૪.

દાળ :-આતમભકતને મળ્યા કેઈ દેવા, કેતા મિત્તનુબંધ, નારી ત્રેયાં, વળી નિજ
કુલવટ, ધર્મી ધર્મ સખાઈ, બેઈસ, અંતર, ભુવનપતિના, વૈમાનિક સુર આવે, અચ્યુ-
તપતિ હુકમે ધરી, કળસા અરિહાને નવરાવે. આં ૧. અઠ ભતિ કળશા પ્રત્યેકે, આઠ
આઠ સહસ પ્રમાણે, ચઉસઠ સહસ્સ હુઆ અભિષેકે, અઠીસે ગુણા કરી બાણો, સાત

લાખ ઉપર એક કોડી, કળશાનો અધિકાર, બાસઠ ઇંદ્રતણાં તિહાં બાસઠ, લોકપાલના ચાર. આં ૨. ચંદ્રની પંક્તિ છાસઠ છાસઠ, રવિસેષી નરલોકો, -ચુરુસ્થાનક સુર કેરો એકજ, સામાનિકનો એકો, સોહમપતિ ઇશાનપતિની, ઇંદ્રાણીના સોલ, અશુરની ઠશ ઇંદ્રાણી નાગની બાર કરે કલોલ. આં ૩. જ્યોતિષ અંતર ઇંદ્રની ચઉ ચઉ, પર્વદા ત્રણનો એકો, કટકપતિ અંગરક્ષક કેરો-એક એક સુવિવેકો, પરચુરણ સુરનો એક છેલો, એ અઠીસે અભિષેકો, ઇશાનઇંદ્ર કહે-‘સુજ આપો પ્રભુને ક્ષણ અતિરેકો.’ આં ૪. તવ તસ ખે જે ઠવી અગ્નિને સોહમપતિ મનરંગે, વૃષભરૂપ ઠરી શૃંગ જળે ભરી નહવણ કરે પ્રભુ અંગે, પુષ્પાદિક પૂજને છાંટે કરી કેસર રંગ રાહો, મંગલદીવો આરતી કરતાં સુરવર જ્ય જ્ય બોલો. આં ૫. લેરી, ભૂંગલ, તાલ બળવત વળીયા જિન કર ધારી, જનનીધર માતાને સોંપી, એણી પરે વચન ઉચ્ચારી, ‘પુત્ર તમારો, સ્વામી હમારો, અમ સેવક આધાર,’ પંચધાવી રંગાદિક ધાપી, પ્રભુ ખેલાવણહાર. આં ૬. બત્રીશ કોડિ કનક, મણિ, માણિક, વસની વૃષ્ટ કરાવે, પૂરણ હૃષં કરવા કારણ દ્વીપ નંદીસર ભવે, કરીય અઠાઈ ઉત્સવ દેવા, નિજ નિજ કલપ સધાવે, દીક્ષા કેવલ ને અભિલાષે, નિત નિત જિન ગુણ ગાવે. આં ૭. તપગચ્છ ઇસર સિંહસૂરીશ્વર કેસ શિશ્ય વડેશ, સત્ય વિજય પન્યાસતણે પદ કપૂર વિજય અંબીસ, ખિમાવિજય તસ સુજસવિજયના શ્રી શુભવિજય સવાયા, પડિત વીરવિજય શિષ્યે જિન જન્મમહોત્સવ ગાયા. આં ૮. ઉત્કૃષ્ટ એકસો ને સીતેર, સંપ્રતિ વિચરે વીશ, અતીત અનાગત કાળે અનંતા તીર્થંકર જગદીશ, સાધારણ એ કળશ જે ગાવે શ્રી શુભ વીર સવર્ણ, મંગલદીવા સુખભર પાવે, ઘર ઘર હૃષં વધાર્ણ હ.

શ્રી પંડિત વીરવિજયજી કૃત સ્નાત્રપૂજ સમાપ્ત અર્ધિ કળશાભિષેક કરવો, પછી દ્વય, -દહી-ધૂત-જલ, -અને સાઠર એ પંચામૃતનો પખાલ કરવો, પછી પૂજ કરી પુષ્પ ચઢાવવા, પછી લુણ ઉતારી આરતી ઉતારવી. પછી પ્રતિમાજીને આઠા પદઠો રાખી સ્નાત્રી-આએ પોતાના નવ અંગે કંકુના ચાંદલા કરવા. પછી પદઠો ઠાઠી નાંખી મંગલ દીવો કરવો.

૭૬ શ્રી દેવવિજયજી અષ્ટ પ્રકારી પુજ

૧ શ્રી નહવણ પુજ

અજર અમર નિકલક જે, અગમ્ય રૂપ અનંત; અલખ અજોચર નિત્ય નમું, પરમ પ્રભુતાવંત. ૧. શ્રી સંભવજિન ગુણનિધિ, ત્રિભુવન જન હિતકાર; તેહના પદ પ્રભુમી કરી, કહિયું અષ્ટ પ્રકાર. ૨. પ્રથમ નહવણ પૂજ કરો, ખીણ ચંદન સાર; ત્રીજી કુસુમ વલી ધુપની, પંચમી દ્વીપ મનોહાર. ૩. અક્ષત ફલ નેવેલની. પૂજ અતિહિ ઉદાર; જે ભવિષ્ય નિત્ય નિત્ય કરે, તે પામે ભવપાર. ૪. રત્નજડિત કલશે કરી, નહવણ કરો જિનભૂપ; પાતક પંક પખાલતાં, પ્રગટે આતમ સ્વરૂપ. ૫. દ્રવ્ય ભાવ દોય પૂજના, કારણ કાયં સંબંધ; ભાવસ્તવ પુષ્ટિ ભણી, રમના દ્રવ્ય પ્રબંધ. ૬. શુભ સિંહાસન માંડીને, પ્રભુ પધરાવો ભક્ત; પંચ શબ્દ વાજિત્રયું, પૂજ કરીયેં વ્યક્ત. ૭

દાલ :-અનિહારે નહવણ કરો જિનસજને રે, એ તો શુદ્ધાલંબન દેવ; પરમાતમ

પરમેશ્વરે, જસુ સુર નર સારે એવ. નહં ૧. માગધ તીર્થ પ્રભાસનારે, સુરતની સિંધુનાં લેવ વરદામ ક્ષીર સસુદ્રનારે, નીરે નહવરાવે જેમ હેવ. નહં ૨. તેમ ભવિ ભાવે તીર્થોદકે રે, વાસો વાસ સુવાસ; ઔષધીઓ પશુ લેલી કરો રે, અનેક સુગંધિત ખાસ. નહં ૩. કાલ અનાદિ મલ ટાલવા રે, ભાલવા આતમરૂપ; જલપૂજા યુક્તે કરી રે, પૂજે શ્રી જિનભૂપ. નહં ૪. વિપ્રવધુ જલપૂજથી રે, જેમ પામી સુખ સાર; તેમ તમે દેવાધિદેવને રે, અરચી લાહો ભવ પાર. નહં ૫.

૨ શ્રી ચંદન પૂજા

હવે જીલ ચંદન તણી, પૂજા કરો મનોહાર; મિથ્યા તાપ અનાદીનો, ટાલો સર્વ પ્રકાર. ૧. પુદ્ગલ પરિચય કરી ઘણો પ્રાણી થયો દુર્વાસ; સુગંધ દ્રવ્ય જિન પૂજને, કરો નિજ શુદ્ધ સુવાસ. ૨.

ઢાલ:-ભવિ જિન પૂજે, દુનિયામાં દેવ ન દૂજે; જે અરિહા પૂજે, તેમ ભવનાં પાતક ધૂજે. ભં ૧. પ્રભુપૂજા બહુ ગુણુભરી રે, કીજે મનને રંગ; મન વચ કાયા ચિર કરી રે. અરચો અરિહા અંગ. ભં ૨. કેસર ચંદન ઘસી ઘણું રે, માંહે લેલી ઘનસાર; રત્ન કયોલી માંહે ઘરી રે, પ્રભુપદ અરચો સાર. ભં ૩. ભવદેવ તાપ સમાવવા રે, તરવા ભવજલ તીર; આતમ સ્વરૂપ નિહાલવા રે, રૂડો જગશુર ધીર. ભં ૪. પદ જાનુ કર અંસ શિરે રે, ભાલ ગદે વલી સાર; હૃદય ઉદરે પ્રભુને સદા રે, તિલક કરો મન પ્યાર ભં ૫. ઇણિ વિધ જિનપદ પૂજના રે, કરતાં પાપ પલાય; જેમ જય સુરને શુભમતિ રે, પામ્યાં અવિચલ ઠાય. ભં ૬.

૩ શ્રી કુસુમ પૂજા

ત્રીજી કુસુમ તણી હવે પૂજા કરો સદ્ભાવ; જમ દુષ્ટતા દૂરે ટલે, પ્રગટે આતમ સ્વભાવ. ૧. જે જન પેટ કટુ કુલયું, જિન પૂજે ત્રણ કાલ; સુર નર શિવ સુખ સંપદા, પામે તે સુરસાલ. ૨.

ઢાલ:-કુસુમ પૂજા ભવિ તુમે કરો, સાહેલડીયાં; આણી વિવિધ પ્રકાર, ગુણ વેલડીયાં; ભઈ ભુઈ કેતકી, સાં ડમરો મરુઓ સાર. ગું ૧. મોગરો અંપક માલતી, સાં પાડલ પદ્મને વેલ; ગું ગોલમિરિ જાસૂલયું, સાં પૂજે મનને ગેલ. ગું ૨. નાગ શુભામ સેવતરી, સાં અંપેલી મચકુક; ગું સદા સોહાગણુ દાજીદી, સાં પ્રિયંશુ યુત્તા-ગના વૃંદ. ગું ૩. બકુલ કેરંદ અકોલથી, સાં કેવડો ને સહકાર; ગું કુંદાદિક પમુહા ઘણે, સાં પુષ્પતણે વિસ્તાર. ગું ૪. પૂજે જે ભવિ ભાવયું સાં જિન કેસ પાય; ગું વણિક સુતા લીલાવતી; સાં જિમ લહે શિવપુર ઠાય. ગું ૫.

૪ શ્રી ધુપ પૂજા

અર્ચા ધુપ તણી કરો, ચોથી હવે અમદ; કમ્પે ઘન દાહન ભણી, પૂજે શ્રી જિનચંદ. ૧. સુવિધિ ધુપ સુગંધયું, જે પૂજે જિનરાય; સુર નર કિત્તર તે સવિ; પૂજે તેહના પાય ૨.

ઢાલ:-અરિહા આંગે ધુપ કરીને, નરભવ લાહો ત્રીજેરી; અગર ચંદન કસ્તુરી સંયુક્ત, કુંદર માંહે ઘરીજેરી. અરિં ૨. ચુરણ શુદ્ધ દશાંશ અનોપમ, તુરુક અંબર

ભાવીજેરી; રત્ન જડિત ધુપધાણાં માંહે, શુભ ધનસાર ઠવીજેરી. અરિં ૨. પવિત્ર થઈ જિન મંદિર જઈને, આશય શુદ્ધ કરીજેરી; ધુપ પ્રગટ વામાંગે ધરતાં, ભવભવ પાપ હરીજેરી. અરિં ૩. સમતારસ સાગર શુભ આગર, પરમાત્મ જિન પૂરારી; ચિદાનંદ ધન ચિન્મય મૂરતિ, જગમગ જ્યોતિ સતુરારી. અરિં ૪. એહવા પ્રભુને ધુપ કરતાં અવિચલ સુખડાં લહિયેરી; ઠંહલ પરભવ સંપત્તિ પામે, જિમ વિનય ધર કહિયેરી. અરિં ૫.

૫ શ્રી દીપક પૂજા

નિશ્ચય ધન જે જિણુ તણું, તીરો ભાવ છે તેહ; પ્રભુ સુખ દ્રવ્ય દીપક ધરી, આવિભાવ કરેહ. ૧. અભિનવ દીપક એ પ્રભુ, પૂજા માગો દેવ; અજ્ઞાન નિમિર જે અનાદિનું, ટાલો દેવાધિદેવ. ૨.

ઢાલ :-ભાવ દીપક પ્રભુ આગલે, દ્રવ્ય દીપક ઉછીંહિ; જિનેસર પૂજયે; પ્રગટ કરી પરમાત્મા, રુપ ભાવો મનમાંહે જિં ૧. ધુમ કષાય ન જેહમાં, ન છીષે પતંગને તેજ; જિં ૨. ચરણ ચિત્રામણ નવિ ચલે, સર્વ તેજનું તેજ. જિં ૩. અધ ન કરે જે આધારને, સમીર તણે નહિ ગમ્ય; જિં ૪. અચલ ભાવ જે નવિ લહે, નિત્ય રહે વલી રમ્ય. જિં ૫. તૈલ પ્રપૈક્ષ જિહાં નહી, શુદ્ધ દશા નહિ દાહ; જિં ૬. અપર દીપક એ અચરતાં, પ્રગટે પ્રશમ પ્રવાહ. જિં ૭. જિમ જિનમતિને ધનસિરી, દીપ પૂજનથી દોય; અમરગતિ સુખ અનુભવી, શિવપુર પોહોતી સોય જિં ૮.

૬ શ્રી અક્ષત પૂજા

સમકિતને અભુઆલવા, ઉત્તમ એહ ઉપાય; પૂજથી તુમે પ્રીછને, મન વંછિત સુખ થાય. ૧. અક્ષત શુદ્ધ અખંડ શું, જે પૂજે જિનચંદ; લહે અખંડિત તેહ નર, અક્ષય સુખ આણુંહ. ૨.

ઢાલ :-અક્ષત પૂજા ભવિ કીજેણ, અક્ષય ફલદાતા; શાલિ ગોધુમ પણુ લીજેણ; અં પ્રભુ સનસુખ સ્વસ્તિક કીજેણ, અં સુત્તાફલ વિચમેં દીજેણ. અં ૧. એહવા ઉજ્જવલ અક્ષત વાસીણ, અં શુભ તંદુલ વાસે ઉજ્જાસીણ; અં ચુરક ચઉગતિ ચિત્ત ચોખેણ, અં પૂરી અક્ષય સુખ લહો જોખેણ. અં ૨. પુનરાવર્ત હરવા હાછેણ, અં નંદાવર્ત કરો રંગ સાથેણ; અં કર જોડી જિનસુખ રહીનેણ, અં ઈમ આખો શિવ દીઓ વહીને ણ. અં ૩. જગ નાયક જગગુરુ જેતાણ, અં જગ બંધુ અમલ વિભુ નેતાણ; અં બ્રહ્મા ઇશ્વર વડલાગીણ, અં યોગીશ્વર વિદિત વેરાગીણ. અં ૪. એહવા દેવાધિદેવને પૂજેણ, અં ભવ ભવનાં પાતક ધૂજેણ; અં જિમ કીર યુગલ ભવપારણ, અં લહે અક્ષત પૂજા પ્રકારણ. અં ૫.

૭ શ્રીફલ પૂજા

શ્રીકાર ઉત્તમ વૃક્ષનાં, ફલ લઈ નર નાર; જિનવર આંગે જે ધરે, સફલો તસ અવતાર ૧. ફલ પૂજના ફલ થકી, કોડી હોય કલ્યાણ; અમર વધુ ઉલટ ધરી, તસ ધરે ચિત્તમાં ધ્યાન ર.

ઢાલ-ફલપૂજા કરો ફલકામી, અભિનવ પ્રભુ પુષ્પે પામી હો; પ્રાણી જિન પૂજો; શ્રીફલ અખોડ બદામ, સીતાફલ દાડિમ નામ હો. પ્રાં ૧. જમરૂપ તરખુજ કેલાં, નિમળ કોહલાં કરો ભેલા હો; પ્રાં પીસ્તા ફનસ નારંગ; પૂરી ચુઅફળ ઘણું અંગ હો.

પ્રાં ૨. ખરબુજ દ્રાખ અંજીર, અન્નાસ રાયલુ જાંબીર હો; પ્રાં મિષ્ટ લીંબુને અંગુર, સીંચિય ટેટી ખીજપૂર હો. પ્રાં ૩, ઇંબુ જે જે વિષય લહત, તે તે જિનભુવને ઢાયંત હો; પ્રાં અનુપમ થાલ વિશાલ, તેહમાં ભરીને સુરસાલ હો. પ્રાં ૪ ફલ પૂળ કરે જે ભાવે, તે શિવ રમણી સુખ પાવે હો; પ્રાં દુર્ગંતા નારી જેમ, લહે કીર યુગલ વલી તેમ હો. પ્રાં ૫.

૮. શ્રી નૈવેદ્ય પૂજ.

ભવકવ દહન નિવારવા, જલક ઘટા સમ જેહ; જિન પૂજ યુગતે કરી, ત્રિવિધે કીજે તેહ. ૧. પૂજ કુગતિની અગંલા, પુષ્ય સરવરે પાલ; શિવગતિની સાહેલડી, આપે મગલ માલ. ૨. શુભ નૈવેદ્ય શુભ ભાવય, જિન આજે ધરે જેહ; સુર નર શિવપદ સુખ લહે, હલીય પુરુષ પરે તેહ. ૩.

હાલ :-હવે નૈવેદ્ય રસાલ, પ્રભુજ આજે રે, ધરતાં ભવિ સુખકાર, પ્રભુતા જગે રે; કંચન જહિત ઉદાર, થાલમાં ભાવો રે, તાર તાર મુજ તાર, ભાવના ભાવો રે, ૧. ભાપસી સેવ કંસાર, ભાડુ તાજ રે, મનોહર મોતીચુર, ચુરમાં ખાળાં રે; ખરકી પેંકા ખીર, વેવર ઘારી રે, શાટા સાંકલી સાર, પૂરી ખારી રે. ૨. કસમસીઆ ફૂલેર, સકરપારા રે, ભાખણ સાઈ રસાલ, ધરો મનોહારા રે; મોતીયા કલિસાર, આજે ધરીયે રે, ભવ ભવ સચિત પાપ, કણમાં હરિયે રે. ૩. સુરકી મેસુર હલીથરાં વર સોલાં રે, પાપડ પૂરી ખાસ, હોઠાં ઘોલાં રે; શુંદવડાં ને રેવડી, મન ભાવે રે, ફેણી જલેખી માંહે, સરસ મોહાવે રે. ૪. શાલિ દાલને સાલણાં, મનરંગે રે, વિવિધ જાતિ પકવાન, ઢાવો ચંગે રે; તાલ કંસાલ મૃદંગ, વીણા વાજે રે, લેરી નફેરી ચંગ, મધુર ધ્વાન ગાજે રે. ૫. સોલ સજી શણગાર ગોરી ગાવે રે, હેતાં અહલક દાન, જિનધર આવે રે; ઇંબી પરે અઘ્ટ પ્રકાર, પૂજ કરશે રે, નૃપ હરિચંદ પરે તેહ, ભવજલ તરશે રે. ૬.

હાલ :-અષ્ટ પ્રકારી ચિત્ત ભાવીયે એ, આણી હૃષ અપાર; ભવિજન સેવિયે એ, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ સંપજે એ, અહ બુદ્ધિ હાતાર. ભવિં ૧. અહદિક્કિ પજી પામીયે એ, પૂજનથી શ્રીકાર; ભવિં અનુક્રમે અઘ્ટ કરમે હણી એ, પચમી ગતિ લહો સાર. ભવિં ૨. શા નહાના સુત સુંદર એ, વિનયાઈક ગુણવંત; ભવિં શાહ જીવણના કહેણથી એ, કીઓ અભ્યાસ એ સંતં ભવિં ૩. સકલ પંડિત શિર સેહરોએ, શ્રી વિનિત વિજય શુરુચય; ભાવિ તાસ ચરણ સેવા થકી એ, દેવનાં વંછિત થાય. ભવિં ૪. શશિ નચન ગજ વિધુ (૧૮૨૧) વરૂએ, નામ સંવત્સર જાણ; ભાવં તૃતીયા શિત આસો તણી એ. શુકવાર પ્રમાણુ ભવિં ૫. પાદરા નગર વિરાજતા એ, શ્રી સંભવ સુખધાર; ભવિં તાસ પસાયથી એ રચીએ, પૂજ અઘ્ટ પ્રકાર. ભવિં ૬.

કલશ :-ઇંચ જગત સ્વામી મોહવામી, મોક્ષગામી સુખકર, પ્રભુ અકલ અમલ અખંડ નિમંલ, ભવ્ય મિથ્યા તમહર; દેવાધિદેવા ચરણ સેવા નિત્ય મેવા આપીયે, નિજઠાસ જાણી દયા આણી, આપ સમોવડ આપીયે. ૧.

૭૭. શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત શ્રી શાન્તનાથનો કલશ

શ્રી જય મંગલ કૃત્સ્નમબુદ્ધયતાવહી પ્રરોહાંબુદો, હારિદ્રયદુમકાનનૈકહલને મત્તો

ધુરઃ સિંધુરઃ; વિશ્વઃ સંસ્તુતસત્પ્રતાપમહિમા-સૌભાગ્યભાગ્યોદયઃ; સ શ્રી શાન્તિ જિનેન્દ્ર-
શેઝભિમતદો છયાત્ સુવણ્વચ્ચવિઃ. ૧. અહોભળ્યા! શ્રુણુત તાવત્ સકલમંગલકેલિકલા-
લીલઃસનકાઃ, લીલાસરોપિત ચિત્તવૃત્તયઃ વિહિતઃ શ્રીમજ્જિનેન્દ્ર ભક્તિ પ્રવૃત્તયઃ સાંપ્રત
શ્રીમચ્છાંતિજિનેન્દ્ર, જન્મભાલિષેક કલશેા ગીયતે. ૨.

શ્રી શાન્તિ જિનવર, સચલ સુખકર, કલશ ભણીએ તાસ; જિમ ભવિક જનને,
સચલ સંપત્તિ, બહુત લીલ વિલાસ; કુરૂ નામેજનપદ, તલક સમવઠ, હૃત્થિણાઉર સાર;
જિન નયરી કંચન, રચણુ ધણુ કણુ, સુગુણુ જન આધાર. ૧. તિહાં રાય રાજે, બહુ
દિવાજે, વિશ્વસેન નરિંદ; નિજ પ્રકૃતિ સોમહ, તેજ તપનહ, માતુ ચંદ દિણ્દ; તસ
પણુયખાણી, પટ્ટરાણી, નામે અચિરા નાર; સુખ સેજે સુતાં ચૌદ પેજે, સુપન સાર
ઉદાર. ૨. સવઠુ સિદ્ધ વિમાનથી તવ, ચવીયો ઉર ઉપ્પન્ન, બહુ ભદ ભદવકચિણુ સત્તમી,
દિવસ ગુણુસંપન્ન; તવ રોગ વિયોગ વિદુર, મારી ધૃતિ શમંત, વર સચલ મંગલ,
કેલકમલા, ઘર ઘરે વિલસંત. ૩. તવ ચંદ યોગે, જ્યેઠ્ઠ તેરસ વદિ દિને, થયો જન્મ;
તવ મધ્યચણીએ દિશિકુમારી, કરે સૂઈ કમ્મ; તવ ચાલ આસન, સુણીય સવિ હરિ,
ઘંટનાદે મેલી; સુરવિંદ સચ્ચે મેરૂમચ્ચે, રચે મજ્જન કેલી. ૪. (ઠાળ) વિશ્વસેન નૃપ
ધરે નંદન જનમીયા એ; તિહુઅણુ ભવિયણુ પ્રેમશું પ્રણમીયા એ. ૫. (ચાલ) હારે
પ્રણમીયા તે ચોસઠ ઇદ્ર, લેઈ ઠવે મેરૂ ગિરિંદ; સુર નદી નીર સમીર, તિહાં ક્ષીર જલ-
નિધિ નીર. ૬. સિંહાસને સુરરાજ, જહાં મળ્યા દેવસમાજ; સર્વ ઔષાધની જાત, વર
સરસ કમલ વિખ્યાત. ૭. (ઠાળ) વિખ્યાત વિવિધપરે કમલના એ; તિહાં હરખભર
સુરભિ વરદામના એ. ૮. (ચાલ) હારે વરદામ માગધનામ જે તીર્થ ઉત્તમ ઠામ; તેહ
તણી માટી સર્વ, કર શહે સર્વ સુપર્વ. ૯. બાવના ચંદન સાર, અભિયોગ સુર અધિકાર;
મન ધરી અધિક આનંદ, અવલોકતા જિનચંદ. ૧૦. (ઠાળ) શ્રી જિનચંદને, સુરપતિ
સવિ નવરાવતા એ; નિજ નિજ જન્મ સુકૃતારથ ભાવતા એ. ૧૧. (ચાલ) હારે ભાવતા
જન્મ પ્રમાણુ, અભિષેક કલશ મંડાણુ; સાઠ લાખને એક ક્રેક, સત હોય તે પચાસ ભેઠ.
૧૨. આઠ જ્ઞાતના તે હોય, ઔસઠી સહસા ભોય; એણી પરે ભક્તિ ઉદાર, કરે પૂજા
વિવિધ પ્રકાર. ૧૩. (ઠાળ) વિવિધ પ્રકાર કરીય શિણુગાર એ; ભરીય જળ વિમલના
વિપુલ ભૂંગાર એ. ૧૪. (ચાલ) હારે ભૂંગાર થાળ ચંગેરી, સુપ્રતિષ્ઠ પ્રમુખ સુભેરી;
સવિ કળશપરે મંદાણુ, જે વિવિધ વસ્તુ પ્રમાણુ. ૧૫. આરાતને મંગલદીપ, જિનરાજને
સમીપ; ભગવતી ચુરણીમાંડી, અધિકાર એહ ઉત્સાહી. ૧૬. (ઠાળ) અધિક ઉત્સાહશું હરખ
જળ ભીજતા એ; નવ નવ ભાંતિશું ભક્તિભર કીજતા એ. ૧૭. (ચાલ) હારે કીજતા
નાટારંભ. ગાજતા ગુહીર મુદંગ; કરી કરી તિહાં કઠતાલ. ચઉતાલ તાલ કંસાલ. ૧૮.
શંખ પણુવ ભુંગળ ભેરી, ઝલ્લરી વીણા નફેરી; એક કરે હય હેખાર, એક કરે ગજ
ગુલકાર. ૧૯. (ઠાળ) ગુલકાર ગજનાવર કરે એ; પાય દૂર દૂર ધુર ધુર ધરે એ. ૨૦.
(ચાલ) હારે સુર ધરે અધિક બહુ માન, તિહાં કરે નવ નવ તાન; વર વિવિધ ભાતિ
ચંદ, જિનભક્તિ સુરતકે કંદ. ૨૧. વળી કરે મંગળ આઠ એ જંખુ પન્નતિ પાઠ; થય

થઈય મંગલ એમ, મન ધરી આધક બહુ પ્રેમ. ૨૨. (હાળ) પ્રેમતુઠ ઘોષણા પુણ્યની સુશસુર સહુએ; સમકિત પોષણા શિષ્ટ સંતોષણા એમ બહુ એ. ૨૩. (ચાલ) હારે બહુ પ્રેમશું સુખ શ્રેમ, ઘર આણીયા નિધિ તેમ; બત્રીસ કોડિ સુવન્ન, કરે વૃષ્ટિ રચણની ધન. ૨૪. જન જનની પાસે મેલી, કરે અઠાઈની કેલી; નંદીધરે જન ગેહ, કરે મહોત્સવ સસનેહ રૂપ.

હાલ પહેલી :-હવે રાય મહોત્સવ કરે, રંગ ભર થયો જખ પરભાત; સુર પૂજ્યો સૂત નયણે નિરખી, હુરશિયો તવ તાત; વર ધવલ મંગલ ગીત ગાતાં, ગંધર્વ ગાવે રાસ; બહુ ઢાને માને સુખીયાં કીધાં, સયલ પૂગી આશ. ૨૬. તિહાં પંચવરણી કુસ્મવાસિત, ભૂમિકા સંલિત; વર અગર કુંદરૂ ધૂપધૂપણ, છડા કુંકુમ દિત્ત; શિર સુકુટ મંડલ કાને કુંડલ, હૈયે નવસર હાર; એમ સયલ ભૂષિતાંબર, જગત્જન પરિવાર. ૨૭. જિન જન્મકલ્યાણ મહોત્સવે, ચૌદભૂવન ઉઘોત; નારકી થાવર પ્રમુખ સુખીયાં, સકલ મંગલ હોત; દુઃખ દૂરિત ઇતિ શમિત સઘણાં, જિનરાજને પરતાપ; તેણે હેતે શાંતિ કુમાર ઠવીયું, નામ ઇતિ આલાપ, ૨૮. એમ શાંતિ જિનનો કલશ ભણતાં હોવે મંગલ-માલ; કલ્યાણ કમલાકેલી કરતાં, લહે લીલ વિલાસ; જિનસ્નાત્ર કરીએ સહેજે તરીએ ભવસમુદ્રનો પાર; એમ જ્ઞાન વિમલ સૂરોદ જપે, શાંતિજિન જય જયકાર. ૨૯.

૭૮ લુણ ઉતારણું

લુણ ઉતારો જિનવર અંગે, નિર્મળ જળધારા મન રંગે. લુણ૦ ૧. જમ જમ તડતડ લુણજ ફૂટે, તિમ તિમ અશુભ કર્મ બંધ તુટે. લુણ૦ ૨. નયન સલુણાં શ્રી જિનજનાં, અનુપમ રૂપ દ્યારસ બીનાં. લુણ૦ ૩. રૂપ સલુણું જિનજનું દિશે, લાજ્યું લુણ તે જળમાં પેસે. લુણ૦ ૪. ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઈ જલધારા, જલણુ જેપવીયે લુણ ઉઠારા. લુણ૦ ૫. જિન ઉપર દુમણો પ્રાણી, તે એમ થાજે લુણ જ્યાં પાણી. લુણ૦ ૬. અગર કૃષ્ણાગરૂ કુંદરૂ સુગંધે, ધુપ કરી જે વિવિધ પ્રજાંધે. લુણ૦ ૭.

૭૯ આરતિઓ

૧

વિવિધ રત્નમણિ જડિત રચાવો, થાળ વિશાળ અનોપમ લાવો; આરતિ ઉતારો પ્રભુજની આગે, ભાવના ભાવી શિવ સુખ માગો. આ૦ ૧. સાત ચૌદ ને એકવીશ ભેદા, ત્રણ ત્રણ વાર પ્રદક્ષિણા દેવા. આ૦ ૨. જિમ જિમ જલધારા દેઈ જપે, તિમ તિમ દોહડય થરહર કપે. આ૦ ૩. બહુ ભવસંચિત પાપ પણાસે, દ્રવ્ય પૂજથી ભાવ ઉઠાસે. આ૦ ૪. ચૌદ ભુવનમાં જિનજને તોલે, કોઈ નહીં આવે આરતિ એમ જાલે. આ૦ ૫.

૨ શ્રી આદિનાથની આરતિ

જયજય આરતિ આદિ જિણુંદા, નાભિરાયા મરુદેવીકો નંદા; જયજય૦ ૧. પહેલી આરતિ પૂજ કીજે, નરભવ પામીને લાહો લીજે; જયજય૦ ૨. દસરી આરતિ દીન દ્યાળા, ધુળેવ મંડપમાં પ્રભુ જગ અજવાળા જયજય૦ ૩. તીસરી આરતિ ત્રિભુવન દેવા, સુરનર ઈદ્ર કરે તોરી સેવા; જયજય૦ ૪. ચોથી આરતિ ચઉગતિ ચૂરે, મનવાંછિત ફળ શિવસુખ

પૂરે. જ્યજ્યં પઃ પંચમિ આરતિ પુન્ય ઉપાયા, મુળચંદ્ર શિખવ ગુણ ગાયઃ જ્યજ્યં ૬.

૩ શ્રી આદિનાથની આરતિ

અપચ્છરા કરતી આરતિ જિન આગે, હારિ ! જિન આગે રે જિન આગે, હારિ ! એતો અવિચળ સુખડાં માગે, હારિ ! નાલિનંદન પાસ....અપં ૧. તાયેઠ નાટક નાયતી પાય ઠમકે, હારિ ! દોય ચરણે અંજરે ઝમકે. હારિ ! સોવત્ર ધુધરી ઘમકે, હારિ ! લેતી કુહડી બાળ....અપં ૨. તાલ મૃદંગને વાંસળી ડક વીણુ, હારિ ! રૂડા ગાવંતિ સ્વર ઝીણુ, હારિ ! મધુર સુરાસુર નયણાં, હારિ ! જેતી સુખડું નિહાલ....અપં ૩. ધન્ય મરુદેવી માતને પ્રભુ બયા, હારિ ! તેરી કંચનવરણી કાયા, હારિ ! મેતો પુરવ પુષ્ટયે પાયા, હારિ ! દેખ્યો તારો દેહાર....અપં ૪. પ્રાણુવન ! પરમેશ્વર ! પ્રભુ ! ખ્યારો, હારિ ! પ્રભુ સેવક છું હું તારો, હારિ ! ભવોભવનાં દુખડાં વારો. હારિ ! તુમે દીન દયાળ....અપં ૫. સેવક બળી આપણો ચિત્ત ધરજે, હારિ ! મારી આપઠા સઘળી હરજે; હારિ ! મુનિ માણેક સુખીયો કરજે, હારિ ! જાણી પોતાનો બાળ....અપં ૬.

૪ શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુની આરતિ

જ્ય જ્ય આરતિ શાંતિ ? તુમારી, તેરા ચરણ કમલમે' જઈ બલિહારી....જ્યં ૧. વિશ્વસેન અચિરાજિકે નંદા, શાંતિનાથ મુખ પુનમચંદા....જ્યં ૨. ચાલીશ ધનવ્ય સોવનમય કાયા, મૃગલંછન પ્રભુ ચરણ સુહાયા....જ્યં ૩. ચકવતિ' પ્રભુ પાંચમા સોહે, સોલમા જિનવર સુરનર મોહે....જ્યં ૪. મંગળ આરતિ તેરહિ કીજે, જન્મ જન્મનો લારો લીજે....જ્યં ૫. કરજોડી સેવક ગુણુ ગાયે, સૌ નરનારી અમરપદ પાયે....જ્યં ૬.

૫ શ્રી મહાવીર સ્વામિની આરતિ

જ્યદેવ જ્યદેવ, જ્ય સુખના સ્વામિ ! પ્રભું (૨) વંદન કરીયે તુજને (૨) ભવભવના ભામી જ્યં ૧. સિદ્ધારથના સુત ! ત્રિશલાના ! બયા ! પ્રભું (૨) જશો-દાના છે કંચણ (૨) ત્રિકુવન જગરાયા જ્યં ૨. બાલપણામાં આપ ગયા રમવા કાળે, પ્રભું (૨) દેવતાએ દીધો પડછાયો, (૨) ખીવરાવવા કાળે, જ્યં ૩. એકવારનું રૂપ લીધું છે નાગનું, પ્રભું (૨) ખીણવારનું રૂપ (૨) લીધું બાલકનું જ્યં ૪. બાળક ખીના સહ, પોતે નથી ખીના. પ્રભું (૨) દેવતાનું કંઈ ન ચાલ્યું (૨) હારી જતા રેતા જ્યં ૫. એવા છે ભગવાન, મહાવીર તમે બાણો, પ્રભું (૨) વંદે છે સહ તેને (૨) નમે રાય રાણો. જ્યં ૬.

૬ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની આરતિ

જ્યજ્ય આરતિ પાર્શ્વજિણુંદા પ્રભુ મુખ સોહે પુનમચંદા-જ્યં ૧. પહેલી આરતિ અગર કપુરા, ઝગમગ ઝગમગ જ્યોતિ સનૂરા. જ્યં ૨. ખીણ આરતિ પાસ પ્રભુની સહુ મલી કીજે ભક્તિ સદૂણી. જ્યં ૩. આરતી કિજે અતિ ઉજમાલા, જળ-હળ જળહળ ઝકઝમાલા. જ્યં ૪. મોહન મુશતિ નવ કરવાને, નિરૂપમ ઓપત નીલે વાને. જ્યં ૫. નવ નવ નાદ મૃદંગ ન ફેરી, વાગત ઝલ્લરી બુગલ લેરી. જ્યં ૬. વામા કે સુત હૃદયમાં વસીયા આરતિ કરતાં મન ઉલ્લસીયા જ્યં ૭. ઘંટ મનોહર

મંગલીક વાળે સાંભળતાં સવિ સંકટ ભાંગે. જ્યં ૮. આરતિ આરતિ દૂર નિવારે, મંગલ મંગલ દીપ વધારે. જ્યં ૯. અશ્વિસેન કુલ દીપક પાસ, સેવકને દીપો સમ-કિતવાસ. જ્યં ૧૦. ધુપદીપ ધરતાં પ્રભુ આંગે, પરમ ઉદયરત્ન પ્રભુતા ભંગે. જ્યં ૧૧.

૭ શ્રી પંચ જ્ઞાનની આરતિ

જ્ય પારસ દેવા જ્ય પારસ દેવા સુરનર કરે તોરી સેવા ત્રણ જગના દેવા. જ્યદેવ જ્યદેવ પહેલું રે મતિજ્ઞાન અઠ્ઠાવીશ ભેદે અષ્ટ કમને છેદે પાપના દળ ભેદે-જ્યદેવ જ્યદેવ બીજું રે શ્રુતજ્ઞાન ચૌદવીશ જુબ ચૌદ પુરવધર સુદ્ધા ભાંગે ભવ ક્રીધા-જ્યદેવ જ્યદેવ ત્રીજું રે આરતી અવધિજ્ઞાન કેરી. મટાડે ભવની દેરી-સેવા કરું તોરી જ્યદેવ જ્યદેવ ચૌથીરે આરતી મનઃપથવ ભણો દોય ભેદનો રાણો-મુક્તિ સકરાણો-જ્યદેવ જ્યદેવ પંચમી રે આરતી કેવળ એક ભાખ્યું. અખંડ સુખ જેણે ચાખ્યું અજરામર રાખ્યું જ્યદેવ જ્યદેવ આરતી રે પંચજ્ઞાન જે કોઈ ગાશે સમકિત શુદ્ધ અભ્યાસે સૌભાગ્ય શુભ ગાશે જ્યદેવ.

૮ શ્રી નવપદજ્ઞાની આરતિ

જ્ય જ્ય આરતિ નવપદ તેરી, આશ ફલી સખ આજ હમેરી-જ્ય જ્યં પહેલે પદ અરિહંતને ધ્યાવો, જનમ જનમના પાપ ગમાવો-જ્ય જ્યં બીજે સિદ્ધ પુદ્ધ ધ્યાન લગાવો, સુરનર નારી મીલી શુભ ગાવો-જ્ય જ્યં ત્રીજે સૂર શાસન શોભાવે, ચોથે પાઠક ભણે ભણાવે-જ્ય જ્યં ધર્મ સેવનમે સાધુ સુશ, દર્શન જ્ઞાન સંયમ તપ પુરા-જ્ય જ્યં સકલ દેવ ગુરુ ધર્મને સેવો, યોગતિ ચૂરણ અનુપમ મેવો-જ્ય જ્યં નવપદ ધ્યાન ધરો ભાવે ભાવ, રિદ્ધિ સિદ્ધિ સખ રંગભર આવે-જ્ય જ્યં ઉજ્જૈન નગરે શ્રી શ્રીપણે, સેવ્યા સદ્ મયણા ત્રીકાળે-જ્ય જ્યં જ્ય જ્ય મંગળ જ્ય જ્ય બોલો, નવપદ અંદ્ર પ્રાસાદ અમોલે-જ્ય જ્યં

૯ ચોવીશ તીર્થકરોની આરતિ

જ્યદેવ જ્યદેવ જ્યજ્ય જિનચંદા; પ્રભુ (૨) પરમ મહેશ્વર દેવા (૨) અમૃત સુખકંદા. જ્યં ૧. આદિશ્વર જિનરાજ, સુનંદા સ્વામિ; પ્રભુ (૨) અજિત અચળપદ પાચ્યા (૨) સંભવ શુભઆમી. જ્યં ૨. અભિનંદન ભગવાન, સુમતિ જગત્રાતા પ્રભુ (૨) પદ્મ, સુપાશ્વ, જિષ્ણંદા, (૨) અભયદાન દાતા. જ્યં ૩. ચંદ્ર, સુવિધિ, જગનાથ, શિતલ ઉપગારી; પ્રભુ (૨) શ્રી શ્રેયાંસને વંદુ. (૨) દુરિત પડલહારી જ્યં ૪. વાસુપુજ્ય મહારાજ, વિમલ વિમળ પ્રાણી! પ્રભુ (૨) અનંત ધર્મ પ્રભુજી, (૨) વરીયા શિવરાણી. જ્યં ૫. શાંતિ, કુંથુ. અરનાથ, મંગળ કર મલિલ; પ્રભુ (૨) મુનિસુવત, નમિ, નેમ, (૨) કાપો અધવલ્લિ જ્યં ૬. પાશ્વનાથ મહાવીર, જગજન હિતકારી, પ્રભુ (૨) શિવસુખ અમને આપો, (૨) ભવજલધિ તારી જ્યં ૭. માણિક જૈન સમાજ, અવરિત શુભ ગાવે; પ્રભુ (૨) પદ પંકેરુદ્ધ પ્રભુમી, (૨) સમકિત બીજ વાવે. જ્યં ૮.

૧૦ શ્રી મંગળ દીવો.

દીવો રે દીવો મંગળિક દીવો, ભુવન પ્રકાશક જિન ચિરંજીવો. ૧. ચંદ સૂરજ

પ્રભુ તુમ મુખ કેરા, હુછન કરતા દે નિત્ય કેરા. ઠીં ૨. જિન તુજ આગળ સુરની અમરી, મંગળ ઠીપ કરી દિયે ભમરી. ઠીં ૩. જિમ જિમ ધુપધરી પ્રગટાવે, તિમ તિમ ભવના દુરિન દગાવે. ઠીં ૪. નીર અક્ષત કુસુમાંજલી અંદન, ધુપઠીપ ફલ નૈવેદ્ય વન. ઠીં ૫. એણીપેરે અષ્ટપકારી કીજે, પૂજ સ્નાત્ર મહોત્સવ ભણીજે. ઠીં ૬.

૨

દીવોરે દીવો મંગલિક દીવો, આરતિ ઉતારો ને બહુ ચીરંજીવો સોહામણું ઘેર પવં દીવાળી, અમર ખેલે અમરા વાળી, ઠીપાળ ભણે એણે કુળ અભુવાળી, ભાવે ભગતે વિધન નિવારી, ઠીપાળ ભણે એણે એ કાળકાળે, આરતિ ઉતારી રાગ કુમારપાળે. અમ ઘેર મંગલિક તમ ઘેર મંગલિક, મંગલિક ચતુર્વિંધ સંધને હોજે, દીવોરે દીવો મંગલિક દીવો, આરતિ ઉતારજી બહુ ચીરંવો.

૩

ચાડ મંગળ ચાર આજ ઘેર પ્રભુજી પધાર્યાં. પહેલે મંગલ પ્રભુજીને પૂજું, ઘસી કેસર ઘનસાર. આજ ૦ ૧ બીજે મંગલ અગર ઉવેખું, કંઠે ઠવું કુલહાર આજ ૦ ૨ ત્રીજે મંગલ આરતિ ઉતારું, ઘંટ બજવું રણકાર આજ ૦ ૩ ચોથું મંગળ પ્રભુ ગુણ ગાવું, નાચું થેઈ થેઈકાર આજ ૦ ૪ રૂપચંદ કહે નાચ ! નિરંજન ! ચરણ કમળ બલિહાર આજ ૦ ૫

૮૧ શ્રી મંગલ ચાર

ચારો મંગલ ચાર, આજ મહારે ચારો મંગલ ચાર; દેખ્યો ઠરસ ઠરસ જિનજીકો, શોભા સુંદર સાર આજ ૦ ૧. છીનું છીનું છીનું મનમોહન ચરચો, ઘસી કેસર ઘન સાર આજ ૦ ૨. વિવિધ ભતિકે પુષ્પ મંગાવો, મોગર લાલ ગુલાલ આજ ૦ ૩. ધૂપ ઉવેખોને કરો આરતી; મુખ ખોલો જયકાર. આજ ૦ ૪. હૃષ' ધરી આદીશ્વર પૂજો ચોમુખ પ્રતિમા ચાર આજ ૦ ૫. હૈયે ધરી ભાવ ભાવ ભાવના ભાવો જિમ પામો ભવ પાર આજ ૦ ૬. સકલચંદ રે જિનજીકો આનંદઘન ઉપકાર. આજ ૦ ૭.

૮૨ શ્રી નવ અંગ પૂજના દોહા

જલ ભરિ સંપુટ પત્રમાં, મુગલિક નર પૂજંત; ઋષભ ચરણ અંગુકડો, દાયક ભવજલ અંત. ૧. જાતુ બલે કાઉસ્સગ રઘા, વિચર્યા દેશ વિદેશ; ખડાં ખડાં કેવલ લહું, પૂજે જાતુ નરેશ. ૨. લોકાંતિક વચને કરી વરસ્યા વરશી દાન; કર કાંડે પ્રભુ પૂજતાં, પૂજે ભવિ બહુમાન. ૩. માન ગયું હોય અંશથી, દેખી વીચ' અનંત; ભુજ બલે ભવજલ તર્યા, પુજે અંધ મહંત. ૪. સિદ્ધ શિશુ ગુણ ઉજલિ, લોકાંતે ભગવંત; વસિયા તેણે કારણ ભવિ; શિરશીખા પૂજંત ૫ તીર્થ'કર પદ પુષ્પથી, તિહુ અણ જન સેવંત; ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલ તિલક જયવંત ૬. સોલ પહોર પ્રભુ દેશના, કંઠે વિવર વતુંલ; મધુસ્વનિ સુર નર સુણે, તેણે ગળે તિલક અમૂલ. ૭. હૃદય કમલ ઉપશમ બલે, બાલ્યા રાગને રોષ; હીમ કહે વન અંડને, હૃદય તિલક સંતોષ ૮. રતનત્રયી ગુણ ઉજલી, સકલ સુગુણ વિશશમ; નાભિ કમલની પૂજના, કરતાં અવિચલ ધામ. ૯. ઉપદેશક નવતત્વના, તેણે નવ અંગ જિજ્ઞંઠ; પૂજે બહુ વિધ રાગથી; કહે શુભ વીર મુષ્ટિ ૧૦.

શ્રી પ્રભુને પોંખવાનું-ગીત

શ્રી જીનરાજને પોંખવાએ આવે આવે સૈયરનો સાથ જીજીદજીને પોંખવાએ. ગાવે ગાવે સોહાગજી નાર જીજીદજીને પુંખવા. ધ્વજ પૂજન અભિશેકમાએ કરે સામૈયામાં સાર પ્રભુજીને પધરાવતાએ, વઢી વરઘોડા મોઝાર-જીજીં ઈંડી પીંડી ધૂસરને મુશલએ રવૈયાને સંપૂટ કહાયજી મંગલ દ્ર૦યે કરે પુંખણાએ સંધને મંગલ ધાય-જીજીં પૂવે ધન્દ્રાણીએ પૂંખીઆએ વિશ્રી વિનય એકતારજી હેતુ શુરુગમ ધારીએ એ રાખવા કમ સંભાર-જીજીં કુકુંમ અક્ષત વધાવતીએ મોતીને મોઝ ધરાયજી સુંદર શીર ધરી ઘાટડીએ લગી લગી પ્રજીમે પાય-જીજીં કરણીએ ભરણી પુન્યનીએ. મઢી મઢી વિનીતા વૃંદજી કરશે તરશે અનુક્રમેએ એમ કહે ખીમચંદ જીજીંદજીને પોંખવાએ.

આંગી વખતે ગાવાનું-ગીત

આજ જીનને અંગે આંગી ચમકે મોતી હીરા આંદી કુલ મનોહર મહેકે રંગ એ રંગી લાલ સુરંગી-આજ જીનને. આજ જીનને મંગલ દ્વારે. પ્રગથ્યા હીવા ઝળહળ ધાયે રૂપ અનોપમ લાગે. રંગલે રંગી લાલ સુરંગા આજં શોભા જીનની જોવા કાળે દેવ લોકના દેવો આવે. નાચે દેવીના સંગે રૂમઝુમ રંગી લાલ સુરંગી-આજં બાંધી હૃદયે ભક્તિ હીંડાળા નરનારીને બાળક લોળા ગાવે ઉમંગે સંગે રૂમઝુમરંગી લાલ સુરંગી આજં

વડમં નાળં તઓ દણા ।

અત્યાર સુધી શ્રી પોપટલાલ કેશવજી દોશી સ્થાપિત 'શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ-ઈંડની તમામ પ્રવૃત્તિઓ શ્રી સિદ્ધક્ષેમ જૈન બાળાશ્રમ હસ્તક સંચાલિત હતી. તે પ્રવૃત્તિઓને વિશેષ વ્યાપક બનાવી જૈનજૈનેતરોમાં જૈન ધાર્મિક શિક્ષણનો પ્રચાર વ્યાપક બનાવવા 'શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ સોસાયટી' નામની સંસ્થા રજીસ્ટર થએલ છે જેને દરેક જૈન બાઈ-બહેનો ઉદાર હાથે મદદ કરે.

સોસાયટીના ઉદ્દેશ.

પ્રજ્ઞાની નૈતિક અને આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ સાથે ધાર્મિક જ્ઞાનનો પ્રચાર કરવો. ધાર્મિક શિક્ષણ સાથે વર્ગવાર અભ્યાસક્રમ નક્કી કરવો અને તે મુજબ પરીક્ષાઓ યોજવી. ઉચ્ચ ગુણો મેળવી ઉત્તીર્ણ થનારને ધનામો આપી ઉત્તેજન આપવું. ભારતવર્ષની શિક્ષણ સંસ્થાઓ આ અભ્યાસક્રમને અપનાવી તેમના વિદ્યાર્થીઓ તથા વિદ્યાર્થીનીઓ યોજીત પરીક્ષામાં જોડાય તે માટે પ્રયત્નો કરવા. સારા ધાર્મિક શિક્ષક ગૃહપતિઓ, પ્રચારકો, તૈયાર કરવા તથા તેમને કામે લગાડવા શક્ય પ્રયત્ન કરવો. ધાર્મિક શિક્ષણ માટેના પાઠ્યપુસ્તકો તૈયાર કરાવવા તથા તેવા પ્રકારના કાર્યોમાં મદદરૂપ બનવું. વક્રત્વ તથા નિબંધ હરિકાષ્ઠ્યો, વ્યાખ્યાન-માળા અને ધાર્મિક શિક્ષણ માટે તાલીમ વર્ગો યોજવા. ધાર્મિક શિક્ષણના પ્રચાર માટે દરેક જરૂરી પ્રવૃત્તિઓ કરવી.

લી. ઓ. સેક્રેટરીઓ,

ચ પકલાલ ડી. સોલીસીટર

રસીકલાલ એન, કોશ

પ્રાણજીવનદાસ એચ. ગાંધી

પોપટલાલ કે. દોશી

ॐ
अर्हं नमः

श्री
सज्जन सन्मित्र
पंचम महाविधि
सज्जाय (पद्-दावणी-
हरियाली) सर्वैया, अक-

त्रीशा, अत्रीसी, छत्रीसी, गहुली आदि संग्रह.

श्री नंदी सूत्रनी सज्जाय

ज्येष्ठ जगज्ज्वलनेष्टी, विद्याशुभो जग गुरु जगज्ज्वलनेष्टी; जगनाष्टो जगज्ज्वलनेष्टी, ज्येष्ठ जगज्ज्वलनेष्टी लयव १. ज्येष्ठ सुयाशुभपत्रो, तित्थयशुभं अपत्रिष्टो ज्येष्ठ ज्येष्ठ गुरु दोगाशुभं, ज्येष्ठ महापा महावीरो. २. लदं सवज्ज गुज्जोयगस्स लदं जिष्णुस्स वीरस्स; लदं सुससुर नमसियस्स लदं धूरयस्स ३. शुष्ण लवणु गहुणु सुययणु, लरिय दंसणु विसुद्ध रत्थागा; संध नयर लदंते, अथं वरित्त पागारा. ४. संज्जम तव तुंजारगस्स, नमो सम्भत्त पारियद्वस्स; अपत्रियक्कस्स ज्ज्यो, डोर्धत्रया संध यक्कस्स. ५. लदं सीलपडा गुसियस्स, तव नियमतुर-यणुत्तस्स; संध रहुस्स लगवणो, सिज्जाय सुनंदीविसस्स. ६. उम्भरयज्जोह विष्णिग्गयस्स सुययणुदीहनालस्स; पंचमहुवय थिरकण्ठियस्स गुणुकेशरालस्स. ७. सावगज्जु महुअरि परिवुद्धस्स जिष्णुसुर तेय गुद्धस्स, संध पठिमस्स लदं, सम्भणुगणु सहस्स पत्तस्स. ८. तव संज्जम मिय लंछणु, अकरिय राहुमुह हुद्धरिस निरयं, ज्येष्ठ संधयं निम्भल, सम्भत्त-विसुद्ध गुणुडोगा. ९. परतित्थिय गहुपहनासगस्स तव तेय दित्त लंसस्स; नाणुज्जोयस्स ज्ज्यो, लदंम सम्भसूरस्स. १०. लदं धिध्वेला परिजयस्स सज्जायनेग भगरस्स; अकुणो-हुस्स लगवणो, संध समुद्धस्स इंदस्स. ११. सम्भदंसणु वरवधरि, ददुद्ध गाढव गाढ पीदस्स; धम्म वरयणु मंदिअ, आभीयर मेहुलागस्स. १२. नियमूसिय कण्ठयसिलाय तुल्लललंत्त थित्तूदस्स; नंदणुवणु मणुहर सुरलिसील गंधुद्धमायस्स; १३. लवणया सुंदरकंदुरु, हरिय सुणुविर मधंमणुणुस्स; डेठि सय धाठि पगलंत्त रयणु दित्तोसहि गुद्धस्स. १४. संवरवर जल पगलिय, उज्जवर पविराय भाणुद्धारस्स; सावज्जु पठिस्स

૨૧. ત, મોર નચ્યંત કુહરસ્સ. ૧૫. વિષ્યયુય પવર મુષિવર, કુરંત વિનનુનનલં તસિહ-
 રસ્સ; વિવિહ ગુણ કપ્યકુખગ, ફલભર કુસુમા ઉલવણુસ્સ. ૧૬. નાણુવર રચણુ દિપ્યંત
 કંત, વેરૂલિય વિમલ ચૂલસ્સ; વંદામિ વિષ્યપણુઓ, સંધ મહામંદગિરિસ્સ, ૧૭. ગુણુ
 રચણુનલકડયં સીલસુગંધિ તવ મંદિ ઉદેસ; સુય આરસંગસિહરં, સંધમહામંદરં
 વંદે. ૧૮. નયર રહચક્ષ પઉમે, ચંદે સૂરે સમુદ્ર મેરુમિમ; જે ઉવમિનનનધસયયં, તં
 સંધ ગુણાયરં વંદે. ૧૯. વંદે ઉસભં અનિયં, સંભવમભિષુદ્ધણુ સુમધ પઉમપહ સુપાસં;
 સસિ પુરૂદંત સીવલં સિનનંસંવાસુપુનનંચ. ૨૦. વિમલમણુતંચધમ્મં સંતિકુંથું
 અરંચ મહલંચ; મુષિસુવય નમિનેમિ, પાસં તહ વદમાણું ચ. ૨૧. પદમિત્ય ઈદિભૂઈ ખીએ
 પુણુ હોઈ અગિભૂઈત્તિ; તધએય વાઉભૂઈ, તઓ વિયત્તે સુહમ્મે ય. ૨૨. મહિય મોરિયપુત્તે,
 અકંપિએ એવ અચલભાયા ય; મેયનજે ય પહાસે, ગણુહરા હુંતિ વીરસ્સ. ૨૩. નિવુઈપહ-
 સાસણુયં, જયઈં સયા સંવભાવદેસણુયં; કુસમયમયણુસણુયં નિષ્ણિ હવર વીર સાસણુયં ૨૪.

ધાંતશ્રી નંદીસૂત્રની પ્રથમ સનજામ.

શ્રી નંદી સૂત્રની ખીણ સનજામ

સુહમ્મં અગિવેસાણુ. જંબૂનામંચ કાસવં; પભવં કચ્ચાયણુ વંદે, વચ્છં સિનન-
 ભવં તહા. ૧. જસલદં તુંગીયં વંદે, સંભૂય એવ માઠરં; ભદ્દખાહું ચ પાઇનં, ચૂલભદ્દં
 ચ ગોયમં. ૨. એલાવચ્ચસગુત્તં વંદામિ મહાગિરિં ચ સુહસ્થં ચ; તતો કોસિયગુત્તં, ખહુલસ્સ
 સિરિવયં વંદે. ૩. હારિયગુત્તં સાઈં ચ, વંદિમો હારિયંચ સામનન; વંદે કોસિયગુત્તં, સંડિલં
 અનનજીયધરં. ૪. તિસમુદ્ર ખાયકિત્તિં દીવસમુદેસુ મહિયપેયાલ; વંદે અનન સમુદ્રં,
 અકુખુમિય સમુદ્ર ગંભીરં. ૫. ભણુગં કરગંનનરગં, પભાવગં છાણુદંસણુ ગુણુણુ; વંદામિ
 અનન મંગું, સુયસાગરપારગં ધીરં. ૬. વંદામિ અનનધમ્મં, વંદે તત્તોય ભદ્દગુ-
 ત્તંચ; તત્તોય અનનવધરં. તવનિયમ ગુણુદિં વધરિસમં. ૭. વંદામિ અનનરકિખય,
 ખમણુ રકિખય ચરિત્ત સંગસ્સે; રચણુ કરંડગભૂઓ, અણુઓગો રકિખઓ જેદિ. ૮.
 નાણુમિ દંસણુમિ અ, તવ વિણુએ નિચ્ચ કાલમુનુજુત્તં; અનનજીદિલખમણુ, સિરસા
 વંદે પસન્ન મણુ. ૯. વરૂંઉ વાયગવંસો, જસવંસો અનનતાગહત્થીણુ, વાગરણુ કરણુ
 ભંગીઅ; કમ્મપયડી પપહાણુણુ. ૧૦. જચ્ચંજણુધાઉ સમપહાણુ મહિયકુવલય નિહાણુ;
 વરૂંઉ વાયગવંસો રેવધનકખત્ત નામાણુ. ૧૧. અચલપુસ ણિકખતે, કાલિયસુય અણુઓ-
 ગિએ ધીરે; ખંભદીવગસીહે, વાયગપય મુત્તમં પત્તે. ૧૨. જેસિં ધમો અણુઓગો, પચરઈં
 અનનવિ અરૂંભરહંમિ; ખહુનયર નિગ્ગય જસે, તં વંદે ખંદિલાયારઓ. ૧૩. તત્તો
 હિમવંત મહંત વિક્કમે ધીઈં પરક્કમમણુતે; સનજામણુતંધરે, હિમવંતે વદિમો સિરસા.
 ૧૪. કાલિયસુય અણુએ ગસ્સ ધારએ ધારએય પુન્વાણુ; હિમવંત ખમાસમણુ, વંદે
 નાગનનુણુવાયરિએ. ૧૫. મિઉ મદવ સંપન્ને અણુપુવિં વાયગત્તણુ પત્તે; ઓહસુય સમા-
 યારે, નાગનનુણુવાયએ વંદે. ૧૬. ગોવિંદાણુપિણુમો, અણુઓગો વિઉલ ધારિણુદાણુ;
 નિચ્ચં ખંતિક્યાણુ, પરુવણુ દુલ્લભિંદાણુ. ૧૭. તત્તોય ભૂયદિનનં, નિચ્ચં તવ સંજયે
 અ નિવવણુ; પડિઅજણુ સામણુ, વંદામિય સંયમવીહિનૂ. ૧૮. વર કણુગ તવિય.

ચંપગ, વિમલવર કમલગણ સિરિવણે; ભવિય જણ દિયય ઇધએ, ઇયાગુણ વિસારએ ધીરે. ૧૯. અર્ધ ભરહુપહાણે, બહુવિહ સિત્ત્રાચ સુમુણિયપહાણે; અણુઓગિય વર વસહે, નાઈલ કુલ વસન દિકરે. ૨૦. બૂધદિય અપગણે, વંદેહ બૂધાદ-નમાયરિએ; ભવભય વુચ્છેય કરે, સીરે નાગજ્જુણરિસીણું. ૨૧. સુમુણિય નિચ્યાનિચ્યં, સુમુણિય સુત્તથ ધારએ નિચ્યં; વંદેહ લેહિચ્યં સખ્સાવુખ્સાવણા તચ્યં. ૨૨. અત્થ મહત્થખાણિં, સુસમણવકુખાણ કહણ નિવ્વાણિં; પયમય મહુરવાણિં, પયઓ પણ મામિ દુસગણિં. ૨૩. તવ નિયમ સચ્ચ સંચમ, વિણુયજ્જવ અંત મદ્વ રયાણ; સીલગુણ ગદ્યાણું, અણુઓગ જુગપહાણાણું. ૨૪. સુકુમાલ કોમલતલે, તેસિંપણમામિ લક્ખણ પસત્થે પાએ પાવયણીણું, પડિચ્છગસએહિં પણિ વધએ. ૨૫. જે અન્ને ભગવંતે, કાલિય સુધ અણુઓગિએ ધીરે; તે પણમિઉણ સિરસા, નાણુરસ પડવણું વુચ્છં. ૨૬. [થેરાવલીયા સમન્તા.] આભિણિ ઓહિયનાણું, સુચનાણું એવ ઓહિનાણુંચ; તહ મણુપજ્જવનાણું, કેવણુનાણું ચ પંચમયં. ૨૭. ઇતિશ્રી નંદીસૂત્રની દ્વિતીય વૃદ્ધ સ્વાધ્યાય.

ત્રીમદ્દ યશોવજયણ ગણિવર વિરાચિત સમ્યક્તવના સડસઠ યોલની સત્સંગાય.
પ્રસ્તાવ.

ટૂંકા :-સુકુતવલિલ-કાદંબિની, સમરી સરસ્વતી માત; સમકિત સડસઠ યોલની, કહિશ્યું મધુરી વાત. ૧ સમકિતદાયક ગુરૂતણો, પચ્ચવયાર ન થાય; ભવ કોણકોડે કરી, કરતાં સર્વ ઉપાય. ૨. દાનાદિક કિરિયા ન દિયે, સમકિત વણુ શિવશર્મ; તે માટે સસકિત વડું, જણો પ્રવચનમમં. ૩. ઇશંનમોહવિનાશથી, જે નિર્મળ ગુણકાણ, તે નિશ્ચય સમકિત કહું, તેહનાં એ અહિંકાણ. ૪.

ઢાલ પહેલી.

સમ્યક્તવના સડસઠ યોલ :-ચઈ સદ્દહણા તિ લિંગ છે, ઇશવિધ વિનય વિચારે; ત્રિણિ શુદ્ધિ પણુ દ્રવણ, આઠ પ્રભાવક ધારે રે. **ચુટક :**-પ્રભાવક અડ પંચ ભૂપણ, પંચ લક્ષણ જાણીએ; ૫૨ જયણા ૫૨ આગાર ભાવના, છન્વિહા મન આણીએ; ૫૨ ઠાણ સમકિતતણા, સડસઠ ભેદ એહ ઉદાર એ, એહનો તત્તવવિચાર કરતાં, લહીને ભવપાર એ ૬ **ઢાલ-ચાર સદ્દહણા :**-ચઉવિહ સદ્દહણા તિહાં, જીવાદિક પરમત્થે રે; પ્રવચનમાહિ જે ભાખિયા, લીને તેહનો અત્થેરે. ૭. **ચુટક :**-તેહનો અર્થ વિચારીએ, એ પ્રથમ સદ્દહણા ખરી; ખીલ સદ્દહણા તેહની જે, જણે સુનિ ગુણ જવહરી; સવેગ રંગ-તરંગ ઝીલે, મારાં શુદ્ધ કહે ખુધા, તેહની સેવા કીલએ જિમ, ખીલએ સમતા-સુધા. ૮. **ઢાલ :**-સમકિત જેણે અહી વચ્યું, નિન્હવ ને અહા છન્દારે; પાસત્યાં ને કુશીલિયા, વેષવિડંબક મંદા રે. ૯. **ચુટક :**-મંદા અનાણી દૂર છડે, ત્રીલ સદ્દહણા અહી, પરદશનીનો સંગ ત્યજએ, ચોથી સદ્દહણા કહી; હીણાતણો જે સંગ ન ત્યજે, તેહનો ગુણ નવિ રહે, જ્યું જલધિ જલમાં બલ્યું ગંગા, -નીર લુણપણું લહે. ૧૦.

ઢાળ ખીલ

ત્રણુ લિંગ :-ત્રણુ લિંગ સમકિતતણાં રે, પહિહું ક્ષુત અભિલાષ; જેહથી શ્રોતા

રસ લહે રે, જેહવો સાકર દ્રાંપ રે; પ્રાણી ! ધરીએ સમકિત રંગ, જિમ લહિએ સુખ અભંગ રે. પ્રાણી ૧૦એ આંકણી. ૧૧ તરુણ સુખી સ્ત્રી પરિવર્યો રે, ચતુર સુષ્ટે સુરગીત; તેહથી રાગે અતિઘણે રે, ધમ' સુધ્યાની રીત રે. પ્રાણી ૧૦૧૨ ખૂખ્યો અટવી ઉતર્યો રે, જિમ દિજ ઘેબર ચંગ; ઇચ્છે તિમ જે ધમ'ને રે, તેહિજ ખીજી લિંગ રે. પ્રાણી ૧૦૧૩ વૈયાવચ્ચ ગુરુદેવનું રે, ત્રીજી લિંગ ઉદાર; વિદ્યાસાધક પરિ કરે રે, આલસ નવિય લગાર રે. પ્રાણી ૦૧૪.

ઢાલ ત્રીજી

દશ પ્રકારનો વિનય :-અરિહંત તે જિન વિચરતાજી, કમ' ખપી હુઆ સિદ્ધ; ચેધ્ય જિનપડિમા કહીજી, સૂત્ર સિદ્ધાંત પ્રસિદ્ધ; ચતુર નર ! સમજો વિનયપ્રકાર. જિમ લહીએ સમકિત સાર-ચતુરં એ આંકણી. ૧૫. ધમ' ક્ષમાદિક ભાખિઓજી, સાધુ તેહના રે ગેહ; આચારજ આચારનાજી, દાયક નાયક જેહ. ચતુરં ૧૬. ઉપાધ્યાય તે શિષ્યનેજી, સૂત્ર ભણાવજીહાર; પ્રવચન સંઘ વખાણીએજી, દશાંન સમકિત સાર. ચતુરં ૧૭. ભગતિ બાદ્ય પ્રતિપત્તિથીજી, હૃદયપ્રેમ બહુમાન; ગુણ્યુતિ અવગુણ્ય દાંકવાજી, આશાતનની દાણ. ચતુરં ૧૮. પાંચ ભેદ એ દશ તથોજી, વિનય કરે અનુકૂળ; સૌચિ તેહ સુધારસેજી, ધમ'વૃક્ષનું મૂલ. ચતુરં ૧૯.

ઢાળ ચોથી

ત્રણ શુદ્ધિ :-ત્રિણ શુદ્ધિ સમકિત તણી રે, તિહાં પહિલી મન-શુદ્ધિ રે; શ્રી જિન ને જિનમત વિના રે, જૂઠ સકળ એ બુદ્ધિ રે; ચતુર ! વિચારો ચિત્તમાં રે. એ આંકણી. ૨૦. જિનભગતે જે નવિ થયું રે, તે ખીજથી કેમ થાય રે? એવું જે મુખે ભાખીએ રે, તે વચન-શુદ્ધિ કહેવાય રે; ચતુરં ૧ ૨૧. છેલો ભેલો વેદના રે; જેહ સહેતો અનેક પ્રકાર રે; જિન વિષ્ણુ પર સુર નવિ નમે રે, તેહની કાયા-શુદ્ધિ ઉદાર રે. ચતુરં ૨૨.

ઢાળ પાંચમી

પાંચ દ્રુષણ્યુ :-સમકિત-દ્રુષણ્યુ પરિહરો, તેહમાં પહિલી છે શ'કા રે; તે જિન-વચનમાં મત કરો, જેહને સમ નૃપ રંકા રે, સમકિત-દ્રુષણ્યુ પરિહરો-એ આંકણી ૨૩. કંખા કુમતિની વાંછના, ખીજી દ્રુષણ્યુ લજીએ; પામી સુરતરૂ પરગઠો, કિમ બાઉલ ભજીએ ? સમકિતં ૨૪. સંશય ધમ'નાં ફલતથો, વિતિગિચ્છા નામે; ત્રીજી દ્રુષણ્યુ પરિહરો, નિજ શુભ પરિણ્યુએ. સમકિતં ૨૫. મિથ્યામતિ-ગુણ્યુ-વર્જના, ટાપો ચોથો દોષ; ઉનમારગી યુજીતાં હુવે, ઉનમારગ-પોષ. સમકિતં ૨૬. પાંચમો દોષ મિથ્યા-મતિ,-પરિચય નવિ કીએ; ઇમ શુભમતિ અરવિંદની, લલી વાસના લીએ. સમકિતં ૨૭.

ઢાળ છઠી

આઠ પ્રભાવક :-આઠ પ્રભાવક પ્રવચનના કથા, પાવયણી ધુરિ જાણ્ય; વત' માનશ્રુતના જેહ અર્થનો, પાર લહે ગુણ્યુખાણ્ય, ધન ધન શાસન-મંદન મુનિવશ-એ આંકણી. ૨૮. ધમ'કથી તે ખીજે જાણીએ, નંદિષેણ પરિ જેહ; નિજ ઉપદેશે રે રંજે

લોકને, ભંજે હુકયસ'દેહ. ધન૦ ૨૯. વાદી ત્રીજો રે તક'નિપુણ ભણ્યો, મહાવાદી પરિ જેહ; સજ્જવારે જ્યકમલા વરે, ગાજ'તો જિમ મેહ. ધન૦ ૩૦. ભદ્રબાહુ પરિ જેહ નિમિત્ત કહે, પરમત-જીપણ કાજ; તેહ નિમિત્તીરે ચોથો જાણીએ, શ્રીજિનશાસનગજ. ધન૦ ૩૧. તપ ગુણ ઝોપે રે રોપે ધમ'ને, ગોપે નવિ જિનઆણ; આસવ લોપે રે નવિ કોપે કલા, પંચમ તપસી તે જાણ. ધન૦ ૩૨. છકો વિદ્યા રે મંત્રતણો ખલિ, જિમ શ્રી વચર મુષ્ટિંદ; સિદ્ધ સાતમો રે અંજનયોગથી, જમકાલિક મુનિચંદ. ધન૦ ૩૩. કવ્ય સુધારસ મધુર અથ' ભયાં, ધમ'હેતુ કરે જેહ; સિદ્ધસેન પરિ રાજા રીઝવે, અદ્ભુમ વર કવિ તેહ. ધન૦ ૩૪. જવ નવિ હોવે પ્રભાવક એહવા, તવ વિધિપૂર્વ અનેક; જાત્રા પૂજાદિક કરણી કરે, તેહ પ્રભાવક છેક. ધન૦ ૩૫.

ઢાળ સાતમી.

પાંચ ભૂષણ :-સોહે સમકિત જેહથી, સખિ ! જિમ આભરણે દેહ; ભૂષણ પાંચ તે મનિ વસ્ત્યાં, સખિ ! મન વસ્ત્યાં તેહમાં નહિ સ'દેહ. મુજ સમકિતરંગ અચળ હોભેરે એ આંકણી. ૩૬. પહિલું કુશલપણું તિહાં, સખિ ! વંદન ને પરચક્રખાણ; કિરિયાનો વિધિ અતિ ઘણો, સખિ ! અનિ ઘણો આચરે જેહ સુખણ મુજ૦ ૩૭. ખીજું તીરથસે વના, સખિ ! તીરથ તરે જેહ; તે ગીતારથ મુનિવરા, સખિ ! તેહશ્યું તેહશ્યું કીજે નેહ. મુજ૦ ૩૮. ભગતિ કરે ગુરુદેવની, સખિ ! ત્રીજું ભૂષણ હોય; કિણહિ ચલાવ્યો નવિ ચલે, સખિ ! ચેથું એ ચોથું તે ભૂષણ જોય. મુજ૦ ૩૯. જિનશાસન અનુમોદના, સખિ ! જેહથી ખહુ જન હુંત, કીજે તેહ પ્રભાવના, સખિ ! પાંચમું પાંચમું ભૂષણ ખંત. મુજ૦ ૪૦.

ઢાળ આઠમી.

પાંચ લક્ષણ :-પાંચ લક્ષણ કહ્યાં સમકિતતણ્યાં, ધુરિ ઉપશમ અનુકૂળ, સુગુણ નર ! અપરાધીશ્યું' પણ નવિ ચિન્તધકી, ચિંતનીએ પ્રતિકૂલ, સુગુણ નર ! શ્રી જિન-ભાષિત વચન વિચારીએ, એ આંકણી. ૪૧. સુરનરસુખ જે હુઃખ કરી લેખવે, વંછે શિવસુખ એક; સુ૦ ખીજું લક્ષણ તે અંગીકરે, સાર સંવેગશ્યું ટેક સુ૦ શ્રી જિન૦ ૪૨. નારક ચારક સમ ભવઉભગ્યો, તારક જાણીને ધમ'; સુગુણ નર ! ચાહે નિકલવું નવેહ તે ત્રીજું લક્ષણ મમ'. સુ૦ શ્રી જિન૦ ૪૩. દ્રવ્યથકી હુઃખિયાની જે દયા, ધમ'હીણાની રે ભાવ; સુ૦ ચોથું લક્ષણ અનુકંપા કહી, નિજ શકતે' મન લાવ. સુ૦ શ્રી જિન૦ ૪૪. જે જિનભાજ્યું તે નહિ અન્યથા, એહવો જે દહ રંગ; સુ૦ તે આસ્તિકના લક્ષણ પાંચાં, કરે કુમતિનો એ ભંગ. સુ૦ શ્રી જિન૦ ૪૫.

ઢાળ નવમી

છ યતના :-પરતીર્થી પરના સુર તેણે, ચૈત્ય ત્રહ્યાં વળી જેહ, વંદન પ્રમુખ તિહાં નવિ કરવું, તે જ્યણા પદ ભેયરે; ભવિકા ! સમકિત યતના કીજે. એ આંકણી. ૪૬ વંદન તે કર્યોજન કહિએ, નમન તે શીશ નમાડયે; દાન ઇષ્ટ અત્તાદિક દેવું, ગૌરવ ભગતિ દેખ'ડયેરે. ભવિકા ! ૦ ૪૭. અનુપ્રદાન તે તેહને કહીએ, વાર વાર જે દાન; દોષ કુપાત્રે પાત્રમતિએ, નહિ અનુકંપા માનરે. ભવિકા ! ૦ ૪૮. અણુઓલાયે જેહ

બાલ્યુ, તે કહિએ આલાપ; વાર વાર આલાપ જે કરવો, તે બણો સંલાપ રે. ભવિકા !૦ ૪૬. એ જયણથી સમકિત દીપે, વલી દીપે વ્યવહાર: એહમાં પણ કારણથી જયણા, તેહના અનેક પ્રકાર રે. ભવિકા !૦ ૫૦.

ઢાળ દશમી

છ આગાર :-શુદ્ધ ધર્મથી નવિ ચલે, અતિ દહ શુભ આધાર લલના; તેા પણ જે નહિ એહવા, તેહને એ આગાર લલના. ૫૧. બોલ્યું તેહવું પાલીએ, કંતીકંત સમ બોલ લલના; સન્નનના ડુર્જનતણા, કચ્છપ કોટિને તોલ લલના. બોલ્યું ૦ ૫૨. રાજ્ય નગરાકિક ધણી, તસ શાસન અભિયોગ લલના; તેહથી ક્રાન્તિકની પરે, નહિ મિથ્યા-ત્વસંયોગ લલના. બોલ્યું ૦ ૫૩. મેલો જનનો ગણ કહ્યો, બલ ચોરાકિક બણુ લલના; ક્ષેત્રપાલાકિક દેવતા, તાતાકિક ગુરૂ ઠાણુ લલના. બોલ્યું ૦ ૫૪. વૃત્તિ ડુલંભ આજીવિકા, તે બીપણકાંતાર લલના; તે હેતે દૂષણુ નહી, કરતાં અન્ય આચાર લલના. બોલ્યું ૦ ૫૫.

ઢાળ અગીયારમી

છ ભાવના :-ભાવીને રે સમકિત જેહથી રૂઆડું, તે ભાવના રે ભાવો મન કરી પરમડું; જે સમકિત રે તાણું સાણું મૂલ રે, તેા વનતરૂ રે દીએ શિવક્લ અનુકૂલ રે. ૫૬. મુટક :-અનુકૂલ મૂલ રસાલ સમકિત, તેહ વિષ્ય મનિઅંધ રે; જે કરે કિરયા ગર્વભરિયા, તેહ જૂઠો ધંધ રે; એ પ્રથમ ભાવના શુણો રૂઆડી, સુણો બીજી ભાવના; આરણું સમકિતધર્મપુરનું, એહવી તે પાવના. ૫૭.

ઢાળ ચાલુ

ત્રીજી ભાવના રે સમકિતપીઠ જે દહ સહી, તેા મોટો રે ધર્મપ્રાસાદ ડગે નહી; પાયે ખોટે રે મોટે મંદાણુ ન શોભીએ, તેણે કારણુ રે સમકિતશ્યું ચિત્ત થોભીએ. ૫૮. મુટક :-થોભીએ ચિત્ત નિત એમ ભાવી, થોથી ભાવના ભાવીએ; સમકિત નિધાન સમસ્ત શુણું, એહવું મન ભાવીએ; તે વિના છૂટાં રત્નસરિખા, મૂલ ઉત્તર શુભ સવે; કિમ રહે ? તાકે જેહ હરવા, ચોરજોર ભવોભવે. ૫૯.

ઢાળ ચાલુ

ભાવો પંચમી રે ભાવના શમ દમ સારરે, પૃથ્વી પરિ રે સમકિત તસ આધાર રે; છઠ્ઠી ભાવના રે ભાજન સમકિત જે મિલે, શ્રત શીલનો રે તેા રસ તેહમાંથી નવિ હલે. ૬૦. મુટક :-નવિ હલે સમકિતભાવના રસ, અમિય સમ સંવરતણો; ૫૮ ભાવના એ કહી એહમાં, કરે આદર અતિ ઘણો; ધમ ભાવતાં પરમાર્થ જલનિધિ, હોય નિતુ ઝક-ઝોલ એ; ઘન પવન પુષ્ય પ્રમાણુ પ્રકટે, ચિદાનંદ કહીલ એ. ૬૧.

ઢાળ બારમી

છ સ્થાનક :-ઠરે જિહાં સમકિત તે ધાનક, તેહનાં મટ્તિય કહીએરે; તિહાં પકિલું ધાનક 'છે ચેતન,' લક્ષણુ આતમ લહીએ રે; ખીરનીરપરિ પુદ્ગલમિશ્રિત, પણ તેહથી છે અલગો રે; અનુભવ હંસચંચુ જે લાગે, તેા નવિ દીસે વલગો રે. ૬૨. બીજું ધાનક

‘નિત્ય આત્મા,’ જે અનુભૂત સંભારે રે; બાબકને સ્તનપાનવાસના, પૂરવ ભવ અનુસારે રે; દેવ મનુજ નરકાદિક તેહના, છે અનિત્ય પર્યાયા રે; દ્રવ્યથકી અવિચલિત અખંડિત, નિજગુણ આતમ-આ રે. ૬૩ ત્રીજું સ્થાનક ‘ચેતન કર્તા,’ કર્મતણે છે યેગે રે; કુભકાર જિમ કુભતણે જગ, દંડાદિકમયેગે રે; નિશ્ચયથી નિજ ગુણનો કર્તા, અનુપચરિત વ્યવહારે રે; દ્રવ્યકર્મનો નગરાદિકનો, તે ઉપચાર પ્રકારે રે. ૬૪ ચોથું સ્થાનક ‘ચેતન ભોકતા,’ પુણ્ય પાપ ફલકેરો રે; વ્યવહારે નિશ્ચય નય દૃષ્ટે, ભુંજે નિજ ગુણ નેરો રે; પાંચમું સ્થાનક ‘છે પરમ પદ,’ અચલ અનંત સુખવાસો રે; આધિ આધિ તન મનથી લલિએ, તમ અભાવે સુખ ખાસો રે. ૬૫ છઠું સ્થાનક ‘મોક્ષ’તણે છે, સંજમ જ્ઞાન ઉપાયો રે; જો મહજે લહીએ તો સઘણે, કારણ નિંદલ થાયો રે; કહે જ્ઞાનનય જ્ઞાનજ સાચું, તે વિણ જૂઠી કિરિયા રે; ન લહે રૂપું રૂપું બણી, સીપ ભણી જે કિરિયા રે. ૬૬. કહે ક્રિયા નય ‘કિરિયા વિણ જે, જ્ઞાન તેહ યું કરશે રે? જલ પેસી કર પદ ન હલાવે, તારૂં તે કિમ તરશે રે?’ રૂપણ ભૂપણ છે ઇહાં બહુલાં, નય એકેકને વાદે રે; સિદ્ધાંતી બિહું નય સાધે, જ્ઞાનવંત અપ્રમાદે રે. ૬૭. ઇણિ પરે સડસડ બોલ વિચારી, જે સમકિત આરાહે રે; રાગદ્વેષ ટાલી મન વાલી, તે શમ સુખ અવગાહે રે; જેહનુંમન સમકિતમાં નિશ્ચલ, કોઈ નહીં તમ બોલે રે; શ્રીનયવિજય વિબુધપયસેવક, વાચક જસ ઇમ બોલે રે. ૬૮

ઇતિ શ્રી સમકિતના સડસડ બોલની સજ્જ્ઞાન સંપૂર્ણ.

મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજીકૃત આઠ યોગ-દૃષ્ટની સજ્જ્ઞાન

ઢાલ પહેલી

પ્રથમ મિત્રા દષ્ટિ-વિચાર :-શિવ સુખ કારણ ઉપદેશી, યોગ તણી અડ દિક્કી રે; તે ગુણ ગુણી જિન વીરનો, કરશ્યું ધર્મની પુકી રે. વીર જિણેસર દેશના ૧. સઘન અઘન દિન રચણિમાં, બાલ વિકલ ને અનેરા રે; અરથ જોયે જિમ જૂજૂઆ, ઓધ નજરે નિમ ફેરા રે. વીર૦ ૨. દર્શન જે હૂઆં જૂજૂઆં, તે ઓધ નજરને ફેરે રે; ભેદ ધિરાદિક દષ્ટિમાં, સમકિતદષ્ટિને હેરે રે. વીર૦ ૩ દર્શન સકલતા નય ગ્રહે, આપ રહે નિજ ભાવે રે; હિતકરે જનને સંજીવની, ચારો તેહ ચરાવે, રે. વીર૦ ૪. દષ્ટિ ધિરાદિક ચારમાં, મુગતિ પ્રયાણ ન ભાજે રે; રચણિ શયન જિમ શ્રમ હરે, સુરનર સુખ તિમ છાજે રે. વીર૦ ૫. એહ પ્રસંગથી મેં કહું, પ્રથમ દષ્ટિ હવે કહિયે રે; જિહાં મિત્રા તિહાં પ્રોધ જે, તે તૃણ અગનિચ્યો લહિયે રે. વીર૦ ૬. વત પણ યમ ઇહાં સંપજે, એહ નહિ શુભ કાજે રે; દ્વેષ નહિ વલી અવરશ્યું, એહ ગુણ અંગે વિરાજે રે. વીર૦ ૭. યોગનાં બીજ ઇહાં ગ્રહે, જિનવર શુદ્ધ પ્રણામો રે; ભાવાચારજ-સેવના, ભવ-ઉદ્વેગ સુકામો રે. વીર૦ ૮. દ્રવ્ય અભિગ્રહ પાલવા, ઔષધ પ્રમુખને દાને રે; આદર આગમ આસરી, લિખ-નાદિક બહુમાને રે. વીર૦ ૯. લેખન પૂજન આપવું, શ્રુતવાચન ઉદ્દેશી રે; ભાવ વિસ્તાર સજ્જાયથી, ચિંતન ભાવન ચાહો રે. વીર૦ ૧૦. બીજ કથા ભલી સાંભલી, રામાચિત હુએ દેહ રે; એહ અવંચક યોગથી, લહિયે ધરમ-સનેહરે. વીર૦ ૧૧. સદ્ગુરૂ યોગ વંદન ક્રિયા, તેહથી ફલ હોએ જેહોરે; યોગ-ક્રિયા-ફલ ભેદથી, ત્રિવિધ અવંચક

એહો રે. વીરં ૧૨. ચાહે અકોર તે ચંદને, મધુકર માલતી ભોગીરે; તિમ ભવિ સહજ ગુણે હોયે, ઉત્તમ નિમિત્ત સંયોગી રે. વીરં ૧૩. એહ અવંચક યોગ તે, પ્રગટે ચરમાવતો રે; સાધુને સિદ્ધ દશા સમું. ખીજનું ચિત્ત પ્રવતો રે. વીરં ૧૪. કરણ અપૂર્વાના નિકટથી, જે પહેલું ગુણઠાણું રે; મુખ્યપણે તે ઈહાં હોએ, સુજસ વિલાસનુ ઠાણું રે. વીરં ૧૫.

ઢાલ ખીજ

ખીજ તારા દષ્ટિ-વિચાર :-દશાંત તારા દૃષ્ટિમાં, મન મોહન મેરે; ગોમય-અગનિ સમ્મન. મં શૌચ સંતેષ ને તપ લલા, મં સગ્રાય ઇશ્વરધ્યાન. મં ૧. નિયમ પંચ ઈહાં સંપજે, મં નહિ ક્રિયા-ઉદ્દેગ; મં જિજ્ઞાસા ગુણુતત્ત્વની, મં પશુ નહિ નિજ હઠ ટેગ. મં ૨. એહ દષ્ટિ હોય વરતતાં, મં યોગ કથા ખહુ પ્રેમ; મં અનુચિત તેહ ન આચરે, મં વાલ્યો વલે જિમ હેમ. મં ૩. વિનય અધિક ગુણીનો કરે, મં દેએ નિજ ગુણુ-હાણિ; મં ત્રાસ ધરે ભવ ભય ધકી. મં ભવ માને દુઃખ-પ્રાણુ મં ૪. શાસ્ત્ર ઘણાં મતિ થોડલી, મં શિષ્ટ કહે તે પ્રમાણુ; મં સુજસ કહે એહ ભાવથી, મં ન કરે જૂઠું દેહાણુ. મં ૫.

ઢાલ ત્રીજ

ત્રીજ ખસા દૃષ્ટિ-વિચાર :-ત્રીજ દૃષ્ટિ ખલા કહીજી, કાન્ટ-અગનિ સમ ખોધ; ક્ષેપ નહિ આસન સપેજી, શ્રવણ સમીહા શોધ રે. જિનજી ! ધન ધન તુજ ઉપદેશ. ૧. તરૂણ સુખી સ્ત્રી પરિવર્યોજી, જિમ ચાહે સુરગીત; સાંલલવા તિમ તત્ત્વનેજી, એ દષ્ટિ સુવિનીત રે. જિનજી ! ધં ૨. સરિ એ ખોધ-પ્રવાહનીજી, એ વિષુ શ્રુત થલ કૂપ; શ્રવણ સમીહા તે કિસીજી ?, શયિત સુણે જિમ ભૂપ રે. જિં ધં ૩. મન રીઝે તનુ ઉલ્લસેજી, રીઝે ખુઝે એક તાન; તે ઇચ્છા વિષુ ગુણુ-કથાજી, ખહિસા આગલ ગાન રે. જિં ધં ૪. વિઘન ઈહાં પ્રાયે નહિજી, ધર્મ-હેતુ માંહે કૌય; અનાચાર-પરિહારથીજી, સુજસ મહોદય હોમ રે. જિં ધં ૫.

ઢાલ ચોથી

ચોથી દીસા દૃષ્ટિ-વિચાર :-યોગ દષ્ટિ ચોથી કહીજી, દીસા તિહાં ન ઉત્થાન; પ્રાણુયામ તે ભાવથીજી, દીપ-પ્રભાસમ જ્ઞાન. મન મોહન જિનજી ! મીઠી તાહરી વાણિ ૧. ખાણ ભાવ રેચક ઈહાંજી, પૂરક અંતર ભાવ; કુલક ચિરતા ગુણે કરીજી, પ્રાણુયામ સ્વભાવ. મં ૨. ધર્મ અરથે ઈહાં પ્રાણુનેજી, છાંડે પણ નહિ ધર્મ; પ્રાણુ અરથે સંકટ પડેજી, જ્ઞાએ એ દષ્ટિનો મર્મ. મનં ૩. તત્ત્વશ્રવણ મધુરોદકેજી, ઈહાં હોએ ખીજ-પ્રરોહ; ખાર ઉઠકસમ ભવ ત્યજેજી, ગુરૂલગતિ અદ્રોહ, મનં ૪. સૂક્ષ્મ ખોધ તે પણ ઈહાંજી, સમકિત વિષુ નવિ હોય; વેધ સંવેદ્યપદે કહ્યોજી, તે ન અવેદ્યે જ્ઞેય. મનં ૫. વેધ ખંધ શિવહેતુ છેજી, સંવેદન તસ નાણુ; નય-નિક્ષેપે અતિ ભલુંજી, વેધ સંવેદ્ય પ્રમાણુ. મનં ૬. તે પદ અંધિ-વિમેદથીજી, છેહલી પાપ-પ્રવૃત્તિ; તસ લોહ પદ ધૃતિ સમીજી, તિહાં હોએ અંતે નિવૃત્તિ મનં ૭ એહ ધકી વિપરીત છેજી, પદ જે અવેદ્ય સંવેદ્ય; ભવ-અભિનંદી જીવનેજી, તે હોયે વજ્ર અભેદ મનં ૮. લોભી-કુપણુ દયા-

મણેાણ, -માચી-મચ્છર ઠાણ; ભવ-અભિનંદી ભયભયેાણ, અફલ આરંભ અચાણ. મનં ૯. એહવા અવગુણવંતનું, પદ જે અવેદ્ય કઠોર; સાધુ સંગ આગમ તથોણ, તે જીતે ધરિ ભેર. મનં ૧૦. તે જીતે સહજે ટલેણ, વિષમ કુતર્ક પ્રકાર; દૂર નિકટ હાથી હણેણ, જિમ એ અઠર વિચાર. મનં ૧૧. 'હું પાચ્યો સંશય નહીણ,' મૂરખ કરે એ વિચાર; આલસુઆ ગુરુ શિષ્યનાણ, તે તેા વચન પ્રકાર. મનં ૧૨. ધીજે તે પતિઆવવું, આપ-મતે અનુમાન; આગમને અનુમાનથીણ, સાચું લહે સુજ્ઞાન. મનં ૧૩. નહિ સર્વજ તે જૂનૂઆણ, તેહના જે વલી ઠાસ; ભગતિ કેવની પણ કહીણ, ચિત્ર અચિત્ર પ્રકાશ. મનં ૧૪. કેવ સંસારી અનેક છેણ, તેહની ભક્તિ વિચિત્ર; એક રાગ પર દ્વેષથીણ, એક મુગતિની અચિત્ર. મનં ૧૫. ઇંદ્રિયાથંગત ખુદ્ધ છેણ, જ્ઞાન છે આગમ હેત; અસંમોહ શુભ કૃતિ ગુણેણ, તેણે ફલ ભેદ સકેત. મનં ૧૬. આદર ક્રિયા-રતિ ઘણીણ, વધન ટલે મિલે લચ્છિ; જિજ્ઞાસા બુધ-સેવનાણ, શુભ કૃતિ ચિન્હ પ્રત્યાચ્છ. મનં ૧૭. ખુદ્ધ ક્રિયા ભવ ફલ દિએ, જ્ઞાન ક્રિયા શિર અંગ; અસંમોહ ક્રિયા દિએણ, શીઘ્ર મુગતિ ફલ અંગ. મનં ૧૮. પુદ્ગલ રચના કારમીણ, તિહાં જસ ચિત્ત ન લીન; એક માર્ગ તે શિવ તથોણ, ભેદ લહે જગ દીન મનં ૧૯. શિષ્યભણી જિન દેશનાણ, કે જન પરિણતિ ભિન્ન; કે મુનિની નય દેશનાણ, પરમાથથી અભિન્ન. મનં ૨૦. શબ્દ-ભેદ-અઘડો કિચોણ?, પરમારથ જે એક; કહો ગંગા કહો સુરનદીણ, વસ્તુ ફરે નહિ છેક. મનં ૨૧. ધમ ક્ષમાદિક પણ મિટેણ, પ્રગટે ધર્મ-સંન્યાસ; તેા અઘડા ઝોંટા તથોણ, મુનિને કવણુ અભ્યાસ? મનં ૨૨ અભિનિવેશ સઘલો લ્યણ, ચાર લહી જેણે દષ્ટિ; તે લહસ્યે હવે પાંચમીણ, સુજસ અમૃત ધન વૃષ્ટિ. મનં ૨૩

ઢાલ પાંચમી.

પાંચમી સ્થિતરા દૃષ્ટિ-વિચાર :-દૃષ્ટિ ધિરા માંહે દર્શન નિત્યે, રત્ન-પ્રભા સમ જાણો રે; જ્ઞાંતિ નહિ વલી ઝોધ તે સૂક્ષ્મ, પ્રત્યાહાર વખાણો રે. ૧. એ ગુણ વીર તથો ન વિસાર્, સંભાર્ દિન રાત રે; પશુ ટાલી સુરરૂપ કરે જે, સમકિતને અવઠાત રે. એ ગુણુ વીર તથો ન વિસાર્-આંકણી. ૨. બાલ ધૂલિ ધર લીલા સરિખી, ભવ-ચેંટા ઇહાં ભાસે રે; ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ ઘટમાં સવિ પ્રકટે, અષ્ટ મહા-સિદ્ધિ પાસે રે. એ ગુણુ ૩. વિષય વિકારે ન ઇંદ્રિય જોડે, તે ઇહાં પ્રત્યાહારો રે; કેવલ જ્યોતિ તે તત્ત્વ પ્રકારો, શેષ ઉપાય અસારોરે. એ ગુણુ ૪. શીતલ ચંદનથી પણ ઉપન્યો, અગનિ હહે જિમ વનને રે; ધર્મ-જનિત પણ ભોગ ઇહાં તિમ, લાગે અનિષ્ટ તે મનને રે. એ ગુણુ ૫. અંશે હોએ ઇહાં અવિનાશી, પુદ્ગલબલ તમાસી રે; ચિદાનંદધન સુજસવિલાસી, કિમ હોય જગનો આશી રે? એ ગુણુ ૬.

ઢાલ છઠી

છઠી કાંતા દૃષ્ટિ-વિચાર :-અચપલ રોગ સહિત નિષ્કુર નહિ, અદ્ય હોય હોય નીતિ; ગંધ તે સારોરે કાંતિ પ્રસન્નતા, સુસ્વર પ્રથમ પ્રવૃત્તિ. ધન ધન શાસન શ્રી જનવરતણું.-એ આંકણી. ૧. ધીર પ્રભાવી રે આગલે યોગથી, મિત્રાદિક ચુત ચિત્ત;

લાલ મંદિરો રે દ્રંદ્ર અધૃત્યતા, જનપ્રિયતા હોય નિત્ય. ધન૦ ૨. નાશ દોષનો રે તૃપ્તિ પરમ લહે, સમતા ઉચિત સયોગ; નાશ વચરની રે ખુદ્ધ શતભરા એ નિગ્ધજ્ઞ યોગ. ધન૦ ૩. ચિન્હ યોગનાં રે જે પરઅંધમાં, યોગાચાર્ય દિકું; પંચમ દૃષ્ટિ થકી સવિ બેડીયે, એહવા તેહ ગરિકું. ધન૦ ૪. છટ્ટિ દિકું રે હવે કાંતા કહું, તિહાં તારાભ-પ્રકાશ; તત્વમીમાંસારે દૃઢ હોએ ધારણા, નહિ અન્ય શ્રુત વાસ. ધન૦ ૫. મન મહિલાનું રે વહાલા ઉપરે, ખીજાં કામ કરાંત; તિમ શ્રુતધર્મે રે એહમાં મન ધરે, જ્ઞાનાક્ષેપકવંત. ધન૦ ૬. એહવે જ્ઞાનેરે વિધન-નિવારણે, ભોગ નાહિ ભવ હેત; નવિ ગુણ દોષ ન વિષય સ્વરૂપથી, મનગુણ અવગુણ જેત. ધન૦ ૭. માયા પાણી રે જાણી તેહને, લાંઘી જાએ અડોલ; સાચું જાણી રે તે ખીહતો રહે, ન ચલે ડામાડોલ. ધન૦ ૮. ભોગ તત્વને રે ઇંમ ભય નવિ ટલે, જૂઠા જાણે રે ભોગ; તે એ દૃષ્ટિ ભવસાયર તરે, લહે વલી સુજસ સયોગ ધન૦ ૯.

ઢાલ સાતમી

સાતમી પ્રભાદૃષ્ટિ-વિચાર :-અર્ક-પ્રભાસમ ઝોધ પ્રભામાં, ધ્યાન-પ્રિયા એ દિકું; તત્ત્વતણી પ્રતિપત્તિ ઇહાં વત્રી, રોગ નહી સુખ-પુકું રે. ભવિકા! વીર-વચન ચિત્ત ધરીએ. એ આંકણી. ૧. સઘડું પરવશ તે દુઃખ લક્ષણ, નિજવશ તે સુખ લલિએ; એ દૃષ્ટે આતમગુણ પ્રગટે, કહો સુખ તે કુણ કહિએ રે? જન૦ ૨. નાગર-સુખ પામર નવિ જાણે, વહૈત-પુખ ન કુમારી; અનુભવ વિણ તિમ ધ્યાન તણું સુખ, કુણ જાણે નર નારી રે? જન૦ ૩. એહ દૃષ્ટિમાં નિર્મલ ઝોધે, ધ્યાન સદા હોએ સાચુ; દૃષણ રહિત નિરંતર જ્યોતિએ, રતન તે દીપે જાચું રે. જન૦ ૪. વિષભાગક્ષય શાંતવાહિતા, શિવમારગ ધ્રુવ નામ; કહે અસંગ ક્રિયા ઇહાં યોગી, વિમલ સુજસ પરિણામ રે. જન૦ ૫.

ઢાલ આઠમી.

આઠમી પરા દૃષ્ટિ-વિચાર :-દાંટ આઠમી સાર સમાધિ, નામ પરા તસ જાણુંજી, આપ સ્વભાવે પ્રવૃત્તિ પૂરણ, શશિસમ ઝોધ વખાણુંજી; નિરતિચારપદ એહમાં યોગી, કહિયે નહિ અતિચારીજી; આરોહે આરૂઠે ગિરિને, તિમ એહની ગતિ ન્યારીજી. ૧. ચંદન ગંધ સમાન ખિમા ઇહાં, વાસકને ન ગવેષેજી; આસજે વચ્ચિંત વલી એહમાં, કિરિયા નિજ ગુણ લેખેજી; શિક્ષાથી જિમ રતનનિયોજન, દૃષ્ટિ ભિન્ન તિમ એહોજી; તાસ નિયોગે કરણ અપૂર્વે, લહે મુનિ કેવલ-ગેહોજી. ૨. ક્ષીણદોષ સર્વજ મહામુનિ, સર્વ લખિધ ફલ ભોગેજી પર ઉપગાર કરી શિવસુખ તે, પામે યોગ અયોગેજી. સર્વ શત્રુક્ષય સર્વ આધિલય, પૂરણ સર્વ સમીહાજી; સર્વ અરથ યોગે સુખ તેહથી, અનંત ગુણહ નિરીહાજી. ૩.

ઉપસંહાર :-એ અડ દિકું કહી સંજોષે, યોગશાસ્ત્ર સંકેતેજી, કુલયોગીને પ્રવૃત્ત-ચક્ર જે, તેહ તણે હિત હેતેજી; યોગી કુલે જાયા તસ ધર્મે, અનુગત તે 'કુલયોગી'જી; અદ્વેષી ગુરૂ-દેવ-દ્વિજ-પ્રિય, દયાવંત ઉપયોગીજી ૪. શુશ્રૂષાદિક (અડ) ગુણ સંપૂરણ, 'પ્રવૃત્તચક્ર' તે કહિયેજી; યમદ્રય-લાલી પરદુગ અર્થી, આઘ અવંચક લલિયેજી; ચાર અર્હિસાદિક યમ ઇચ્છા, પ્રવૃત્તિ ધિર સિદ્ધિ નામેજી; શુદ્ધ રૂપે પાલ્યે અતિચારહ, ટાલે ફલ પરિણામેજી. ૫. કુલ-યોગી ને પ્રવૃત્તચક્રને, શ્રવણ શુદ્ધિ ક્ષપાતજી યોગદૃષ્ટિ અંધે

હિત હોવે, તેણે કહી એ વાતજ; શુદ્ધ ભાવ ને સૂની કિરિયા, બેહુમાં અંતર કેતોજ ?
 બલહલતો સૂરજ ને ખબૂઓ, તાસ તેજમાં જેતોજ. ૬. શુદ્ધ ભાવ એ તેહને કહિયે, જેહથું
 અંતર ભાંજેજ; જેહથું ચિત્ત પટંતર હોવે, તેહથું શુદ્ધ ન છાંજેજ, યોગ્ય અયોગ્ય
 વિભાગ અલહનો, કહસ્યે મોટી વાતોજ; અમસ્યે તે પાંડિત-પરષદમાં, મુઘિ-પ્રહાર ને
 લાતોજ. ૭ સભા ત્રણ શ્રોતા શુણ અવશુણ, નંદી સૂત્રે દીસેજ; તે જાણી એ ત્રંથ
 યોગ્યને, દેજો સુશુણ જીશેજ; લોક પૂરજો નિજ નિજ ઇચ્છા, યોગ ભાવ શુણ રચણેજ;
 શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, વચક જસને વચણેજ. ૮.

ઇતિ શ્રીમદ્ યશોવિજય વાચક વિરચિત આઠ યોગદષ્ટિ સજ્જાત સંપૂર્ણ
 સકલ પાંડિત શિરોમણિ મહોપધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજય વાચક વિરચિત

અઢાર-પાપસ્થાનક સજ્જાત

૧ હિંસા પાપસ્થાનક સજ્જાત

પાપસ્થાનક પહિલું કહું રે, હિંસા નામે દુરંત; મારે જે જગ-જીવને રે, તે લહે
 મરણ અનંત રે. ૧. પ્રાણી ! જિનવાણી ધરો ચિત્ત-એ આંકણી. માતપિતાદિ અનંતનાં
 રે, પામે વિયોગ તે મંદ; દારિદ્ર દોહગ નવિ ટલે રે, મિલે ન વલ્લભ-વૃંદરે. પ્રાણી !
 ૨. હોએ વિપાકે દશગણું રે, એક વાર કિયું કરમં; શત સહસ કોડિ ગમે રે, તીમ ભાવના
 મમં રે. પ્રાણી ! ૩. 'મર' કહેતાં પણ દુઃખ હુવે રે, મારે કિમ નવિ હોય ? હિંસા
 ભગિની અતિ બૂરી રે, વૈશ્વાનરની જોય રે. પ્રાણી ! ૪. તેહને જોરે જે હુઆ રે, રૌદ્ર-ધ્યાન
 પ્રમત્ત; નરક-અતિથ તે નૃપ હુઆ રે, જિમ સુભૂમ પ્રહારત રે. પ્રાણી ! ૫. રાય વિવેક
 કન્યા ક્ષમારે, પરણાવે જસ સાય; તેહ થકી દૂરે ટલેરે, હિંસા નામ બલાય રે. પ્રાણી ! ૬.

૨. મૃષાવાદ પાપસ્થાનક સજ્જાત.

બીજું પાપનું સ્થાન, મૃષાવાદ દુષ્કાર્મ; આજહો છંડારે ભવિ ! મંડા ધમંથું
 પ્રીતડીજ, ૧. વૈર-ખેદ-અવિશ્વાસ, એહથી દોષ અભ્યાસ; આજ હો થાયે રે, નવિ જાએ
 વ્યાધિ અપથ્યથીજ. ૨. રહિવું કાલિક-સૂરિ, પરિજન વચન તે બૂરિ; આજ હો સહવું
 રે, નવિ કહવું જૂઠં ભયાદિકેજ. ૩. આસન ધરત આકાશ, વસુ નૃપ હુઓ સુપ્રકાશ;
 આજ હો જૂઠે રે, સુર રૂઠે ઘાલ્યો રસાતલેજ. ૪. જે સત્ય વ્રત ધરે ચિત્ત, હોય જગ-
 માંહિ પવિત્ત; આજ હો તેહને રે, નવિ ભય સુર-અંતર-યક્ષથીજ. ૫. જે નવિ ભાષે
 અસીક, જોલે ઠવું ઠીક; આજ હો ટેકેરે, સુવિવેકે સુજસ તે સુખ વરેજ. ૬.

૩. અદત્તાદાન પાપસ્થાનક સજ્જાત.

ચોરી વ્યસન નિવારીયે, પાપસ્થાનક હો ત્રીજું કહું ઘોર કે; ઇહભવિ પરભવિ દુઃખ
 ઘણાં, એહ વ્યસને હો પામે જગ ચોરકે. ચોરી ૦ ૧. ચોર તે પ્રાયે દરિદ્રી હુયે, ચોરીથી
 હો ધન ન ઠહરે નેટ કે; ચોરનો કોઈ ઘણી નહિ. પ્રાયે બૂખ્યું હો રહે ચોરનું પેટ કે.
 ચોરી ૦ ૨. જિમ જલમાંહે નાખીઓ, તલે આવે હો જલને અયગોલ કે; ચોર કઠોર
 કરમ કરી, જાયે નરકે હો તિમ નિપટ નિટોલ કે. ચોરી ૦ ૩. નાહું-પહયું-વલી વીસયું,

રહ્યું-સખ્યું-હો થાપણ કયું જેહ કે; તૃણ-તુસ માત્ર ન વીજીયે, અણ્ણીધું હો કિહાં કોઇનું તેહ કે. ચોરીં ૪. દૂરે અનથાં સકલ ટલે, મિલે વાહલાહો સઘલે જસ થાય કે; સુર સુખનાં હુએ લેટણાં, વત ત્રીજું હો આવે જસ ઘાય કે ચોરીં ૫ ત્વજ ચોરપણું ચોરતાં, હુએ દેવતા રોહિણીયો જેમ કે; એહ વતથી સુખ જસ લહે, વહી પ્રાણી હો વહે પુણ્યસ્યું પ્રેમ કે. ચોરીં ૬.

૪ અપ્રહ્યયર્થ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પાપસ્થાનક ચોથું વજિએ, દુર્ગતિ મૂલ અખંલ; જગ સવિ મૂઝ્યો છે એહમાં, છાંડે તેહ અઅંલ. પાપં ૧. રૂડું લાગે રે એ ધુરે, પરિણામે અતિ અતિ કર; ફલ કિંપાકની સારિયું; વરજે સંજ્ઞન દૂર. પાપં ૨. અધર વિદ્રુમ સ્મિત ફૂલમાં, કુચ ફલ કઠિન વિશાલ; રામા દેખી ન સચિયે, એ વિષવેલિ રસાલ. પાપં ૩. પ્રખલ જવલિત અય-પૂતલી, આલિંગન લલું તંત; નરક-દુવાર નિતંખિની, જઘન-સેવન તે દુરંત. પાપં ૪. દાવાનલ ગુણ-વન તણો, કુલ-મશીકૂચંક એહ; રાજધાની મોહરાયની, પાતક-કાનન-મેહ. પાપં ૫. પ્રભુતાયે હરિ સારિયો, રૂપે મયજ અવતાર; સ્ત્રીતાએ રે રાવણ મથા, છાંડવો પરનર નારિ. પાપં ૬. દશ શિર રજમાંહે રોલીયાં, રાવણ વિવશ અખંલ; રામે ન્યાયે રે આપણો, રોપ્યો જગિ જય-ચંલ. પાપં ૭. પાપ ખંધાએ રે અતિ ઘણાં, સુકૃત સકલ ક્ષય જાય; અપ્રહ્યયારીનૂં ચિંતવ્યું, કદિય સફલ નવિ થાય. પાપં ૮. મંત્ર ફલે જગિ જસ વથે, દેવ કરે રે સાનિધ; પ્રહ્યયર્થ ધરે જે નરા, તં પામે નવનિધ. પાપં ૯. શેઠ સુદર્શનને ટલી, શૂલિ સિંહાસન હોય; ગુણુ ગાયે ગગને દેવતા, મહિમા શીલનો જોય. પાપં ૧૦. મૂલ ચારિત્રનું એ લલું, સમકિત-વૃદ્ધિ-નિદાન; શીલ સલિલ ધરે જિકે, તસ હુએ સુજસ વખાણ. પાપં ૧૧.

૫ પરિશ્વહ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પરિશ્વહ મમતા પરિહરો, પરિશ્વહ દોષનું મૂલ; સલ્ણે; પરિશ્વહ જેહ ધરે ઘણો, તસ તપ-જપ પ્રતિકૂલ. સલ્ણે. ૧. પરિશ્વહ મમતા પરિહરો એ આંકણી નવિ પલટે મૂલ સચિથી, માર્ગી કદિય ન હોય; સલ્ણે, પરિશ્વહ-શ્વહ છે અમિનવો, સહુને દિવ્યે દુઃખ સોય. સલ્ણે, પરિશ્વહ ૨. પરિશ્વહ મદ ગુરૂઅન્તણે, લવ માંહિ પડે જંત; સલ્ણે યાનપાત્ર જિમ સાયરે, ભારાકાંત અત્યંત. સલ્ણે પરિશ્વહ ૩. જ્ઞાન-ધ્યાન હય-ગયવરે, તપ-જપ-શ્રુત પરિતંત; સલ્ણે છોડે પ્રથમ પ્રભુતા લહે, મુનિ પણ પરિશ્વહવંત સલ્ણે. પરિશ્વહ ૪. પરિશ્વહ-શ્વહવશે લિંગિયા, લે કુમતિ રજ સીસ; સલ્ણે જિમ તિમ જગિ લવતા ફિરે, ઉનમત્ત હુધં નિસદીસ. સલ્ણે પરિશ્વહ ૫. તૃપ્તો ન જીવ પરિશ્વહે, ઇંધણથી જિમ આગ; સલ્ણે. તૃષ્ણા-દાહ તે ઉપસમે, જલસમ જ્ઞાન વૈરાગ. સલ્ણે પરિશ્વહ ૬. તૃપ્તો સગર સુતે નહિ, ગોધનથી ફૂચીકણું; સલ્ણે તિલક શેઠ વત્રી ધાન્યથી, કનકે નંદ સકળું; સલ્ણે પરિશ્વહ ૭. અસંતુષ્ટ પરિશ્વહ ભયાં, સુખીયા ન ઈદિ-નરિંદ; સલ્ણે સુખી એક અપરિશ્વહી, સાધુ સુજસ સમ-કંદ. સલ્ણે પરિશ્વહ ૮.

૬. ક્રોધ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાચ.

ક્રોધ તે ઝોધ-નિરોધ છે. ક્રોધ તે સંયમ-ઘાતીરે; ક્રોધ તે નરકનું આરણ્યું, ક્રોધ દુરિત-પક્ષપાતીરે ૧. પાપસ્થાનક છઠું પરિહરો, મન ધરી ઉત્તમ ખાંતીરે; ક્રોધ-ભુજ-ગની જાંશુલી, એહ કહી જ્યવંતીરે. પાપ૦ ૨. પૂરવ કોડિ ચરણ-ગુણે, ભાવ્યો છે આતમા જેણેરે; ક્રોધ વિવશ હુતાં હોય ધડી, હારે સવિકલ તેણેરે. પાપ૦ ૩. ખાલે તે આશ્રમ આપણો, ભજનાં અન્યને દાહેરે; ક્રોધ કૃશાનુ સમાન છે, ટાલે પ્રશમ પ્રવાહેંરે, પાપ૦ ૪ આક્રોશ-તજના-ઘાતના, -ધર્મજાંશને ભાવેરે; અશ્રમ અશ્રિમ વિરહથી, લાભ તે શુદ્ધ સ્વભાવેરે. પાપ૦ ૫ ન હોય, ને હોય તો ચિર નહિ, ચિર રહે તો ફલ-છેલોરે; સંજ્ઞન ક્રોધ તે એહવો, જેહવો દુરજન-નેહોરે. પાપ૦ ૬ ક્રોધી મુખે કહુ ખેલણુ, કંટકિઆ કુદ સાખીરે; અદીઠ કલ્યાણકરા કલ્યા; દોષવરૂ શત-શાખીરે. પાપ૦ ૭. દુરગદુ ચઉતપ-કરા, ચરિત સુખી શમ આણોરે; ઉપશમ સાર છે પ્રવચને, સુજસ વચન એ પ્રમાણોરે. ૮

૭. માન પાપસ્થાનક સંજ્ઞાચ.

પાપસ્થાનક કહે સાતમું શ્રી જિનરાજ એ, માન માનવને હોય દુરિત-શિરતાજ એ; આઠ શિખર ગિરિરાજ તણાં આઠાં વલે, નાવે વિમલાલોક તિહાં કિમ તમ ટલે? ૧ પ્રજ્ઞા-મદ તપ-મદ વહી ગોત્ર-મદે ભયાં, આજીવિકા-મદવંત ન મુકિત અંગી કર્યા; ક્ષયોપશમ અનુસારે જો એહ ગુણ વહે, સ્થો મદ કરવો એહમાં? નિમંદ સુખ લહે. ૨. ઉચ્ચ ભાવ દગ દોષે મદ-જવર આકરો, હોય તેહનો પ્રતિકાર કહે મુનિવર ખરો; પૂર્વ-પુરુષ સિંધુરથી લઘુતા ભાવવૂં, શુદ્ધ-ભાવન તે પાવન શિવ-સાધન નવૂં. ૩. માને ખોયું રજ્જ ળંકાતું શવણે, નરનું માન હરે હરિ આવી ઐશવણે; સ્થૂલિભદ્ર શ્રુત-મદથી પામ્યા વિકાર એ, માને જીવને આવે-નરક અધિકાર એ. ૪. વિનય-જ્ઞત-તપ-શીલ-ત્રિવર્ગ હણે સવે, માન તે જ્ઞાનનો ભંજક હોવે ભવોભવે; લૂંપક છેક નિવેક-તયનનો માન છે, એહ જે છાંટે તાસ ન દુઃખ રહે પછે. ૫. માને ખાહુખલિ વરસ લગે કાકેસગ રહ્યા, નિમંદ ચક્રી સેવક હોય મુનિ સમ કલ્યા; સાવ-ધાન ત્યજ મન જે ધ્યાન ધવલ ધરે, પરમા સુજસ-રમા તસ આલિગન કરે. ૬.

૮ માયા પાપસ્થાનક સંજ્ઞાચ

પાપસ્થાનક અઠમ કહું, સુણો સંતાજી! છાંડો માયા મૂલ, ગુણવંતાજી! કષ્ટ કરે પ્રત આદરે, સુણો! માયાએ તે પ્રતિકૂલ ગુણ૦ ૧. નગન માસ ઉપવાસીયા, સુણો! સીધ લીધે કૃશ અન્ન; ગુણ૦ પ્રમ અનંતા પામશે, સુણો! જો છે માયા મત્ત ગુણ૦ ૨. કેશ-લોચ મત્ત-ધારણા, સુણો! ભૂમિ-શય્યા પ્રત યાગ; ગુણ૦ સુકર સકલ છે સાધુને, સુણો! દુન્કર માયા:-યાગ. ગુણ૦ ૩ તયન-વચન-આકારનું સુણો! ગોપન માયાવંત; ગુણ૦ જેહ કરે અસનીપરે, સુણો! તે નહિ હિતકર તાંત. ગુણ૦ ૪. કુસુમપુરે ધરે શેઠયે, સુણો! હેઠે રહ્યો સંવિજ્ઞ; ગુણ૦ ઉપરિ તસ ખીજે રહ્યો, સુણો! મુતકલ પણ સુગુણગ ગુણ૦ ૫. દંભી એક નિંદા કરે, સુણો! ખીજે ધરે ગુણ રાગ; ગુણ૦ પહેલાને

ભવ દુસ્તર કહે, સુષોભી ધીબને કહે વલી તાગ. ગુણુ ૯. વિધિ નિષેધ નવિ ઉપદિશે, સુષોભી એકાંતે ભગવંત; ગુણુ ૧૦ કારણે નિઃકપટી હવું, સુષોભી એ આશ્વા છે તંત, ગુણુ ૧૧. માયાથી અલગા ટલો, સુષોભી જિમ મિલો મુગતિચ્યું રંગ; ગુણુ ૧૨ સુજસ વિલાસ સુષી રહો, સુષોભી લક્ષણ આવે અંગ. ગુણુ ૧૩.

૯ લોભ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

જીરે મારે, લોભ તે દોષ અથોભ, પાપસ્થાનક નવમું કહ્યું; જીરેજી. જીરેમારે, સર્વ વિનાશનું મૂલ, એહથી કુણે ન સુખ લહ્યું. જીરેજી. ૧. જીરેમારે, સુષિએ ખહુ લોભાંધ, ચક્રવર્તી હરિની કથા; જીરેજી. જીરેમારે, પામ્યા કટુક વિપાક, પીવત રક્તજ લો યથા. જીરેજી. ૨. જીરેમારે, નિધાનને શત ચાહુ, શત લહે સહસ લોભિએ; જીરેજી. સહસ લહે લખ લોભ, લખ લાભ્યે મન કોડીએ. જીરેજી. ૩. જીરેમારે, કોટીશ્વર નૃપ ઋદ્ધિ, નૃપ ચાહે ચક્રીપણું; જીરેજી. ચાહે ચક્રી સુરભોગ, સુર ચાહે સુરપતિપણું. જીરેજી. ૪. જીરેમારે, મૂલે લઘુપણે લોભ, વાધે સરાવ પરિ સહી; જીરેજી. જીરેમારે, ઉત્તરાધ્યયને અનંત, ઇચ્છા આકાશ સમી કહી. જીરેજી. ૫. જીરેમારે, સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર, કોઈ જે અવગાહી શકે; જીરેજી. જીરેમારે, તે પણ લોભ-સમુદ્ર. પાર ન પામે ખલ થકે. જીરેજી. ૬. જીરેમારે, કોઈક લોભને હેત, તપ શ્રુત જે હારે જડા; જીરેજી. જીરેમારે, કાગ-ઉડાવણ હેત, સુરમણિ નાંખે તે ખડા. જીરેજી. ૭. જીરેમારે, લોભ ત્યજે જે ધીર, તસ સવિ સંપતિ કિંકરી; જીરેજી. જીરેમારે સુજસ સુપુષ્ય વિલાસ, ગાવે તસ સુરસુંદરી. જીરેજી. ૮.

૧૦. રાગ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પાપસ્થાનક દશમું કહ્યું રાગ રે, કુણુહિ ન પામ્યો તેહનો તાગ રે; રાગે વાહ્યા હરિ હર ખંભારે, રાચે નાચે કરે ચ અચંભા રે. ૧. રાગ કેસરી છે વડરાગ રે, ત્રિષયાભિલાષ તે મંત્રી તાગ રે; જેહના છોડ ઇદ્રિય પંચોરે, તેહનો કીધો એ સકલ પ્રપંચો. રે. ૨. જેહ સદાગમ વશ હુઈ જાશ્યે રે, તે અપ્રમત્તતા શિખરે વાશ્યે રે. ચરણુધમ-નૃપ શૈલ-વિવેકે રે, તેહશ્યું ન ચલે રાગી ટેકે રે. ૩. ખીબ તો સવિ રાગે વાહ્યા રે, એકાદશ ગુણુકાણે ઉમાદ્યા રે; રાગે પાડ્યા તે પણ ખૂતારે, નરક નિગોદે મહા દુઃખ જીતા રે. ૪. રાગ-હરણુ તપ-જપ શ્રુત ભાખ્યા રે, તેહથી પણિ જેણે ભવ-ફલ આખ્યા રે; તેહનો કોઈ ન છે પ્રતિહારો રે, અભિય હુવે વિષ તિહાં શ્યો ચારો રે? ૫. તપ ખલો છૂટા તરણું તાણી રે, કંચન કોડી આષાઠભૂતિ નાણી રે; નંદિષેણુ પણ રાગે નડિયા રે, શ્રુત-નિધિ પણ વેશ્યાવશ પડિયા રે. ૬. ખાવીસ જિન પણ રહી ધરવાસે રે, વરત્યા પૂરવ રાગ-અભ્યાસે રે; વજ ખંધ પણ જસ ખલો ત્રુટે રે, નેહ-તંતુથી તેહ ન છૂટે રે. ૭. દેહ-ઉચ્ચાટન અગ્નિનું દહવું રે, ઘણુ-કુદન એ સવિ દુઃખ સહવું રે; અતિ ઘણું રાતી જે હોય મજિઠરે, રાગ તણો ગુણુ એહજ દિઠુ રે. ૮. રાગ ન કરજો કોઈ નર કિણુશ્યું રે, નવિ રહેવાય તો કરજ્યો મુનિશ્યું રે; મણિ જિમ કણિ-વિષનું તિમ તેહો રે, રાગનું ભેષજ સુજસ સનેહો રે. ૯.

૧૧. દ્વેષ પાપસ્થાનક સભાગ્ય.

દ્વેષ ન ધરિયે લાલન ! દ્વેષ ન ધરિયે, દ્વેષ તજ્યાથી લાલન ! શિવસુખ વરિયે. લાલન ! શિવસુખ વરિયે પાપસ્થાનક એ ઇંગ્યારમું કૂડું; દ્વેષરહિત ચિત્ત. હોએ સવિ રૂડું. લાલન હોય સવિ ૧. ચરણ કરણ ગુણ બની ચિત્રશાલી; દ્વેષ ધૂમે હોય, તે સવિ કાલી લા ૦ તે સાંવ ૦ ૨. દોષ એતાડીસ શુદ્ધ-આહારો; ધૂમ દોષે હોય, પ્રબલ વિકારો. લા ૦ પ્રબલ ૦ ૩. ઉચ્ચ વિહાર ને-તપ-જપ-કિરિયા; કરતાં દ્વેષે તે; ભવ માંહે કિરિયા લા ૦ ભવ ૦ ૪. યોગનું અંગ અદ્વેષ છે પહિલુ; સાધન સવિ લહે, તેહથી વહેલું. લા ૦ તેહથી ૦ ૫. નિરગુણ તે ગુણવંત ન જાણે; ગુણવંત તે ગુણ, દ્વેષમાં તાણે. લા ૦ દ્વેષ ૦ ૬. આપ ગુણીને વલી ગુણશાળી; જગ માંહે તેહની કીરતિ જાળી. લા ૦ કીરતિ ૦ ૭. રાગ ધનિજે જિહાં ગુણ લહિયે; નિરગુણ ઉપરે, સમચિત્ત રહિયે. લા ૦ સમ ૦ ૮. ભવ-ચિતિ ચિંતન સુજસ વિલાસે; ઉત્તમના ગુણ, એમ પ્રકાશે. લા ૦ એમ ૦ ૯.

૧૨. કલહ પાપસ્થાનક સભાગ્ય.

કલહ તે આરમું પાપનું સ્થાન, દુગંતિ-વનનું મૂલ નિહાન; સાજન ! સાંભલોઃ મહોટો. રાગ કલહ કામલો—એ આંકણી. હંત-કલહ જે ધર માંહે હોય, લાંછી-નિવાસ તહાં નવિ જોય. સાજન ! ૧. ‘શું સુંદરી ! તું ન કરે સાર ?’ ‘ન કરે નાપે કાંઈ ગમાર ?’ સાજન ! ‘ક્રોધ સુખી તું તુજને ધિક્કાર !’ ‘તુજથી અધિકૈ કુણ કલિકાર ?’ સાજન ! ૨. સાહમું એલે પાપિણી નિત્ય, ‘પાપી તુજ પિતા જુઓ ચિત્ત;’ સાજન ! હંત-કલહ ઈમ જેહને થાય, તે કંપતિને સુખ કુણ કાય ? સાજન ! ૩. કાંટે કાંટે થાયે વાડ, એલે એલે વાધે શડ; સાજન ! જાણીને મૌન ધરે ગુણવંત, તે સુખ પામે અતુલ અનંત. સાજન ! ૪. નિત્યે કલહજુ-કોહજુસીલ, બાંડજુસીલ વિવાહ ન સીલ; સાજન ! ચિત્ત ઉતાપ ધરે જે એમ, સંયમ કરે નિરથંક તેમ. સાજન ! ૫. કલહ કરીને ખપાવે જેહ, લઘુ ગુર આરાધક હોય તેહ; સાજન ! કલહ સમાવે તે ધત્ર ધત્ર, ઉપશમ સાર કહું સામત્ર. સાજન ! ૬. નારહ નારી નિર્દય-ચિત્ત, કલહ ઉદીરે ત્રિણે નિત્ય; સાજન ! સજન-સુજસ-સુશીલ મહંત, વારે કલહ સ્વભાવે સંત. સાજન ! ૭.

૧૩. અભ્યાખ્યાન પાપસ્થાનક સભાગ્ય

પાપ સ્થાનક તે તેરમું છાંડીયે, અભ્યાખ્યાન દુગંતો; અછતાં આલ જે પરનાં ઉચ્ચરે, દુઃખ પામે તે અનંતો. ૧. ધન ધન તે નર જે જિનમત ધરે—એ આંકણી. અછતે દોષે રે અભ્યાખ્યાન જે, કરે ન પૂરે કાણો; તે તે દોષે રે તેહને દુઃખ હોવે, ઈમ ભાંખે જિન-ભાણો. ધન ૦ ૨. જે બહુ-સુખરીરે વળી ગુણ-મત્સરી, અભ્યાખ્યાની હોય; પાતક લાગેરે અણક્રીધાં સહી, તે ક્રીધું સવિ ખોય. ધન ૦ ૩. મધ્યામતિનીરે ઈશ સંસા જિકે, અભ્યાખ્યાનના ભેદો; ગુણ અવગુણનોરે જે કરે પાલટો, તે પામે બહુ ખેડો. ધન ૦ ૪. પરને દોષ ન અછતાં દીજિયે, પીણ્યે જે જિન-વાણી; ઉપશમ-રસચુંરે ચિત્તમાં લીણ્યે, ક્રીણ્યે સુજસ કમાણી. ધન ૦ ૫.

૧૪ પૈશુન્ય પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પાપસ્થાનક હો કે ચૌદમું આકરું, પિશુનપણું હો કે વ્યસન છે અતિ ભુરું: અશન માત્રનો હો કે શુનક કૃતજ છે, તેહથી ભૂડો હો કે પિશુન લવે પછે. ૧. બહુ ઉપકરિયે હો કે પિશુનને પરિ પરિ, કલહનો દાતા હો કે હાય તે ઉપરિ; દ્વયે ધોયો હો કે વાયસ ઉજલો, કિમ હોય પ્રકૃતે હો કે જે છે સામલો? ૨. નિલહ તિલત્તણ હો કે નેહ છે ત્યાં ભગે, નેહ વિષ્ટે હો કે ખત્ર કહીયે જગે; ઇમ નિ:સ્નેહી હો કે નિરહય હૃદયથી, પિશુનની વાર્તા હો કે નવિ જાયે કથી. ૩. ચાડી કરતાં હો વાડી ગુણ તણી સૂકે ચૂકે હો કે ખેતી પુષ્ય તણી; કોઈ નરિ દેખે હો કે વદન તે પિશુન તણું, નિરમલ કુલને હો કે દિવે તે કલંક ધણું. ૪. જિમ સંજ્ઞાન ગુણ હો કે પિશુનને દ્વિયે, તિમ તિણે સહજે હો કે ત્રિભુવન ભૂમિયે; ભસ્મે માંજ્યો હો કે દ્વપંજ હોય ભલો, સુજસ સ્વપંજ હો કે સંજ્ઞાન સુકુલ-તિલો. ૫.

૧૫ રતિ અરતિ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

જિહાં રતિ કોઈક કારણેજ, અરતિ તિહાં પણ હોય; પાપસ્થાનક તે પનરમુંજ, તિણે એ એકજ જોય. ૧. સુગુણ નર! સમજે ચિત્તમઝાર.-એ આંકણી. ચિત્ત અરતિ રતિ પાંખશ્યુંજ, ઉડે પંખીરે નિત્ત; પિંજર શુદ્ધ સમાધિમેંજ, રૂંધો રહે તે મિત્ત સુગુણ. ૨. મન-પારદ ઉડે નહિજ, પામી અરતિ-રતિ આગ; તો હુયે સિદ્ધિ કલ્યાણનીજ, ભાવક જાયે ભાગ. સુગુણ. ૩. રતિ વશે અરતિ કરીજ. જૂનારત હોય જેહ; તસ વિવેક આવે નહીજ, હોય ન દુ:ખનો છેહ. સુગુણ. ૪. નહી રતિ-અરતિ છે વસ્તુથીજ, તે ઉપજે મન માંહિ; અંગજ વદ્ધમ સુત હુઓજ, ચૂકાદિક નહિ કાંઈ. સુગુણ. ૫. મનકલિપત રતિ-અરતિ છેજ, નહિ સત્ય પર્યાય; નહિ તો વેચી વસ્તુમાંજ, કિમ તે સ્વરિ નિટિ જાય? સુગુણ. ૬. જેહ અરતિ-રતિ નવિ ગણેજ, સુખ દુ:ખ હોય સમાન; તે પામે જસ સંપ-દાજ, વાપે જનિં તસ વાન. સુગુણ. ૭.

૧૬. પર-પરિવાહ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય.

સુંદર! પાપસ્થાનક તણે સોતમું-પર-નિ દા અસરાલ હો; સુંદર! નિંદક જે મુખરી હુવે, તે ચોથો ચડાલ હો. સુંદર! ૦૧ સુ. જેહને નિંદાનો દાલ છે, તપ-કિરિયા તસ દોક હો, સુ. દેવ કિલિખ તે ઉપજે, એહ ફલ રોકારોક હો. સુંદર! ૨. સું. કોષ અજરણ તપતણું, જ્ઞાન તણું અહંકાર હો; સું. પરનિંદા કિરિયા તણું, વમન અજણ અહાર હો સું. ૩. સું. નિંદકનો જેહ સ્વભાવ છે, તાસ કથન નરિ નિંદ હો; સું. નામ ધરી જે નિંદા કરે, તેહ મહા મતિમંદ હો સું. ૪. સું. રૂપ ન કોઈનું ધારીયે, દાખીયે નિજ નિજ રંગ હો; સું. તેહમાંહિ કોઈ નિંદા નહિ, જોલે ખીજું અંગ હો સું. ૫. સું. 'એહ કુશીલને' ઇમ કહે 'કોષ હુઓ' જેહ ભાખે હો; સું. તેહ વચન નિંદકનો તણું, દશવૈકલિક સાખે હો. સું. ૬. સું. દેષ-નજરથી નિંદા હુએ, ગુણ-નજરે હુએ શાગ હો; સું. જગ સવિ ચલે માહલ-મહયો, સર્વ-ગુણી વીતરાગ હો. સું. ૭. સું. નિજ સુખ કનક-કથોલડે, નિંદક પરમલ લેધ હો; સું. જેહ ઘણા પર-ગુણ મહે, સંત તે

વિરલા કોઈ હો. સું ૮. સું પર-પરિવાહ વ્યસન તલ્લે, મ કરો નિજ-ઉત્કર્ષ હો; સું પાપ-કરમ ઇમ સવિ ટલે, પામે સુજસ તે હુષાં હો સું ૯.

૧૭. માયા-મૃષાવાદ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાવ

સત્તરમું પાપનું ઠામ, પરિહરજો સદ્ગુણ ધામ; જિમ વાધે જગમાં મામ હો લાલ, માયા-મોસ નાવ કીજીયે-એ આંકણી. ૧. એ તો વિષને વલીય વધાયું, એ તો શક્તને અવહું ધાયું; એ તો વાઘનું ખાલ વકાયું હો લાલ. માયાં ૨. એ તો માયીને મોસાવાઈ, થઈ મોટા કરે ય ઠગાઈ; તસ હેઠે ગઇ ચતુરાઈ હો લાલ. માયાં ૩. બગલાં પરે પગલાં ભરતાં, થોડું જોલે જાણે મરતાં; જગ ધાધે ધાલે ફિરતાં હો લાલ. માયાં ૪. જે કપટી જોલે જૂડું, તસ લાગે પાપ અપૂડું; પંડિતમાં હોય મુખ જૂડું હો લાલ. માયાં ૫. ઠંણીનું જૂડું મીડું, તે નારી-ચરિત્રે કીડું; પણ તે છે દુર્ગતિ-ચીડું હો લાલ. માયાં ૬. જે જૂડો દિવ્યે ઉપદેશ, જનરજને ધરે વેશ; તેહનો જૂડો સકલ કલેશ હો લાલ. માયાં ૭. તેણે ત્રીજો મારગ ભાખ્યો, વેપ નિદે ઠંણે રાખ્યો; શુદ્ધ-ભાષકે શમ-સુખ ચાખ્યો હો લાલ. માયાં ૮. જૂડું જોલી ઉદર જે ભરું, કપટીને વેધે દુરું; તે જમવારે ર્યું કરવું? હો લાલ. માયાં ૯. પંડે જાણે તો પણ ઠંણે, માયા-મોસને અધિક અચંભે; સમકિતદૃષ્ટિ મન થાંભે હો લાલ. માયાં ૧૦. શ્રુત-મર્યાદા તિરધારી, રદ્યા માયા-મોસ નિવારી; શુદ્ધ-ભાષકની બલિહારી હો લાલ. માયાં ૧૧. જે માયાએ જૂડું ન જોલે, જગ નહિ કોઈ તેહને તોલે; તે રજો સુજસ અમોલે હો લાલ. માયાં ૧૨.

૧૮. મિથ્યાત્વશલ્ય પાપસ્થાનક સંજ્ઞાવ

અઠારમું જે પાપનું થાનક, તે મિથ્યાત્વ પરિહરીયેજી, સત્તરથી પણ તે એક ભારી, હોય તુલાયે જે ધરીયેજી; કષ્ટ કરો પરિ પરિ દમો અપ્પા, ધર્મ અર્થે ધન ખર-ચોજી, પણ મિથ્યાત્વ છતે તે જૂડું; તિણે તેહથી તુમે વિરયેજી. ૧. ડિનિયા કરતો ત્યજતો પરિજન, દુઃખ સહતો મન રીજેજી, અંધ ન જીતે પરની સેના, તિમ મિથ્યાદૃષ્ટિ ન સીજેજી; વીરસેન શુરસેન દષ્ટાંતે; સમકિતની નિયુકતેજી, બેઈને ભલી પરે મન ભાવો, એહ અરથ વર ચુકતેજી. ૨. ધમ્મે અધમ્મ-અધમ્મે ધમ્મહ, સત્તા મગ્ગે ઉમગ્ગાજી, ઉન્માર્ગે મારગની સત્તા, -સાધુ અસાધુ સંલગ્ગાજી; અસાધુમાં સાધુની સત્તા, જીવે અજીવ અજીવે જીવ વેદોજી, સુત્તે અમુત્ત અમુત્તે મુત્તિહ, સત્તા એ દશ ભેદોજી. ૩. અજિએહિક નિજ નિજ મતે અજિએહ, અનજિએહિક સહુ સરિખાજી; અજિનિવેશી ભણુતો કહે જુડું, કરે ન તત્ત-પરિખાજી; સંશય તે જિન-વચનની શંકા, અવ્યકતે અનાલોગાજી, એ પણ પાંચ ભેદ છે વિશ્રુત, જાણે સમજી લોગાજી. ૪. લોક લોકોત્તર ભેદ એ વડરિધ, દેવ ગુરૂ વલી પવંજી, સંગતિ તિહાં લૌકિક ત્રિણુ આદર, કરતાં પ્રથમ તે ગવંજી; લોકોત્તર દેવ માને નિયાણે, ગુરૂ જે લક્ષણ-હીણાજી, પવં નિષ્ટે ઇહ લોકને કબે; માને ગુરૂપદ-સીનાજી. ૫. ઈમ એકવીશ મિથ્યાત્વ ત્યજે જે, ભજે ચરણ ગુરૂ કેરાજી. સજે ન પાપે રજે ન રાખે; મત્સર-દ્રોહ અનેગજી; સમકિત-ધારી શ્રુત-આચારી, વેહની જગ બલિહારીજી, શાસન સમકિતને આધારે તેહની કરો મનોહારીજી. ૬.

મિથ્યાત્વ તે જગ પરમ રોગ છે, વલીય મહા અધાકારોજી, પરમ શત્રુને પરમ શસ્ત્ર તે, પરમ નરક-સંચારોજી; પરમ દોહગ ને પરમ દરિદ્ર તે, પરમ સંકટ તે કહીયેજી, પરમ કંતાર પરમ દુર્મિંક્ષ તે, તે છાંડે સુખ લહીયેજી. ૭. જે મિથ્યાત્વ લવલેશ ન રાખે, શૂંધા મારગ ભાખેજી, તે સમકિત-સુરતરૂ-ફલ આખે, રહે વલિ અણીયે આખેજી; મ્હોટાઈ શી હોય ગુણ પાખે?, ગુણ પ્રભુ સમકિત ઠાખેજી, શ્રી નયવિજય ત્રિભુવનપયસેવક, વાચક જસ ઇમ ભાખેજી. ૮.

ઈતિ સકલ પદિત શિરોમણિ મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજય વાચક વિરચિત-
શ્રી અષ્ટાદશ પાપસ્થાનકે સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ.

અમૃતવેલિની નાની સંજ્ઞાય.

ચેતન ! જ્ઞાન અભુઆલને, ટાલજે મોહ સંતાપ રે, દુરિત નિજ સચિત ગાલજે, પાલજે આદ્યુ' આપ રે; ચેતન ! જ્ઞાન અભુઆલજે. ૧. ખલ તણી સંગતિ પરિહરે, મત કરે કોઈરિયુ' ક્રોધ રે; શુદ્ધ સિદ્ધાંત સાંભરજે, ધારજે મતિ પ્રતિબોધ રે. ચેતન ! ૨. હુરખ મત આણુજે તૂસંયો, દ્વંદ્વો મત ધરે ખેદ રે; રાગ દ્વેષાદિ સધિ (સંધે)રહે, મનિ વહે ચારૂ નિવેદ રે ચેતન ! ૩. પ્રથમ ઉપકાર મત અવગણે, તૂં ગણે ગુરૂ ગુણ ગુદ રે; જિહાં તિહાં મત કરે ફૂલતો, બૂલતો મમ રહે ગુદ રે ચેતન ! ૪. સમકિત-રાગ ચિત્ત રંજજે, અંજજે નેત્ર વિવેક રે; ચિત્ત મમકાર મત લાવજે, ભાવજે આતમ એક રે. ચેતન ! ૫. ગારવ-પંકમાં મમ હુલે, મત ભલે મચ્છર ભાવ રે; પ્રીતિ મ ત્યજે ગુણવંતની, સંતની પંતિમાં આદિ રે ચેતન ! ૬. ખાલિ ક્રિયા કપટ તૂં મત કરે. પરિહરે આત્મધ્યાન રે; મીઠડો વદને મને મેલડો, ઇષ્ટ ક્રિમ તૂં શુભજ્ઞાન રે ? ચેતન ૭. ચાલતો આપછંડે રખે, મત ભખે પુઠનો મંસ રે; કથન ગુરૂનું સદા ભાવજે, આપ શોભાવજે વંશ રે. ચેતન ! ૮. હઠ પડયો બોલ મત તાણુજે, આણુજે ચિત્તમાં સાંન રે; વિનયથી દુઃખ નવિ બાંધર્યે, વાધર્યે જગતમાં માંન રે. ચેતન ! ૯. કોકવારે તુઝ લેલંચે, બોલવે ધર્મનો પંથ રે; ગુરૂ-વચન-હીપ તો કરિ ધરે, અનુસરે પ્રથમ નિર્ગંધરે. ચેતન ! ૧૦. ધારજે ધ્યાનની ધારણા, અમૃતરસ પારણા પ્રાય રે; આલસ અંગનું પરિહરે; તપ કરી ભૂષજે કાય રે. ચેતન ! ૧૧. કલિ-ચરિત દેખિ મત લક્કજે, અડકજે મત શુભ યોગ રે; સૂખડી નવમ રસ પાવના, ભાવના આણુજે ભોગ રે. ચેતન ! ૧૨. લોકભયથી મન ગોપવે, રોપવે તૂં મહાદોષ રે; અવર સુકૃત ક્રીધા વિના, તુઝ દિન જતિ શુભ શોપરે. ચેતન ! ૧૩. લોક સન્નાવમાં ચતુર તુ, કાંઈ અછતુ' નવિ બોલ રે; ઇમતુઝ મુગતિરિયુ' બાઝર્યે, વાસર્યે જિમ ઝંડી (ગૃહી) મોલ રે. ચેતન ! ૧૪. જ્ઞાન-દર્શન-અરણ્ય ગુણ તણા, અતિ ઘણા ધરે પ્રાંતબંધ રે; તન મન વચન સાચો રહે, તૂં વહે સાચલી સંધ રે. ચેતન ! ૧૫. પોપટ જિમ પડયો પાંજરે, મનિ ધરે સખલ સતાપ રે; તિમ પડે મત પ્રતિબંધ તૂં, સંધિ સંભાલજે આપ રે. ચેતન ! ૧૬. મન રમાડે શુભ અંધમાં, મત ભમાડે જમ-પાશરે; અનુભવ રસવતી આખજે, રાખજે સુગુરૂની આશ રે. ચેતન ! ૧૭. આપ સમ સકલ જગ લેખવે, શીખવે લોકને તરવ રે.

માર્ગ કહેતો મન હારને, ધારને તૂં ફઠ સત્ત્વ રે. ચેતન ! ૧૮. શ્રી નયવિજય ગુરૂ સીસની, સ્ત્રીખડી અમૃતવેલ રે; સાંભલી જેહ એ અનુસરે, તે લહે જસ રંગરેલ રે. ચેતન ! ૧૯.

૫. શ્રી અમૃતવેલિની મોટી સંજ્ઞાય

ચેતન ! જ્ઞાન અનુઆલીએ, ટાલીએ મોહ-સંતાપ રે; ચિત્ત હમઠાલતું વાલીએ, પાલીએ સહજ ગુણ આપરે. ચે૦ ૧. ઉપશમ અમૃત-રસ પીણએ, કીણએ સાધુ-ગુણ જ્ઞાન રે; અધમ વયણે નવિ ખીણએ, દીણએ સંજ્ઞાનને માનરે. ચે૦ ૨. ક્રોધ-અનુભવ નવિ રાખીએ, ભાંખીએ વયણ મુખે સાચ રે; સમકિત-રત્નરૂચિ જોડીએ, છોડીએ કુર્માત મતિ કાચ રે. ચે૦ ૩. શુદ્ધ પરિણામને કારણે, ચારનાં શરણ ધરે ચિત્ત રે; પ્રથમ તિહાં શરણ અરિહંતનું, જેહ જગદીશ જગ-મત્તરે. ચે૦ ૪. જે સમોસરણમાં રાજતા, ભાંજતા ભવિક-સંદેહ રે; ધર્મનાં વચન નરસે સદા. પુષ્કશત્તં જિમ મેહ રે. ચે૦ ૫. શરણ ખીણું ભજે સદ્ગુણ, જે કરે કર્મ ચકચૂર રે; ભોગવે રાજ શિવ-નગરનું, જ્ઞાન આનંદ ભરપૂરરે. ચે૦ ૬. સાધુનું શરણ ત્રીણું ધરે, જેહ સાધે શિવ-પંથ રે; મૂલ ઉત્તર ગુણે જે વર્યા, ભવ તર્યા ભાવ-નિશ્ચયરે. ચે૦ ૭. શરણ ચોથું કરે ધર્મનું, જેહમાં વર દયા-ભાવ રે; જેહ સુખ-હેતુ જિનવર કહ્યું, પાપજલ તારવા નાવરે. ચે૦ ૮. ચારનાં શરણ એ પડિ વજે, વલી ભજે ભાવના શુદ્ધ રે; દુરિત સવિ આપણાં નિદિએ, જિમ હોયે સંવર વૃદ્ધરે. ચે૦ ૯. ઇહભવ પરભવ આચર્યા, પાપ-અધિકરણ મિથ્યાત રે; જે જિનાશાતનાદિક ધણાં, નિદિએ તેહ ગુણ-ઘાતરે. ચે૦ ૧૦. ગુરૂ તણાં વચન તે અવગુણી, ગુરૂથયા આપ મત-જાલ રે; બહુ પરે લોકને લોભ્યા, નિદિએ તેહ જાંબલ રે. ચે૦ ૧૧. જેહ હિંસા કરી આકરી, જેહ ભોલ્યા મુષાવાદ રે; જેહ પરધન દુરિ દુરખિયા, કીધલો કામ-ઉનમાદરે. ચે૦ ૧૨. જેહ ધન ધાન્ય મૂર્છા ધરી, સેવિયા ચાર કષાય રે; રાગને દેખને વશ હુવા, જે કીયા કલહ-કંપાય રે. ચે૦ ૧૩. જૂઠ જે આલ પરને દિયાં, જે કયાં પિશુનતા પાપ રે; રતિ અરતિ નિંદ માયા મુષા, વલિય મિથ્યાત્વ-સંતાપરે. ચે૦ ૧૪. પાપ જે એહવાં સેવીયાં, તેહ નિદિએ ત્રિહુ કાલરે; સુકૃત અનુમોહના કીજિએ, જિમ હોય કર્મ વિસ-રાલ રે. ચે૦ ૧૫. વિશ્વ ઉપકાર જે જિન કરે, સાર જિન નામ સયોગ રે; તેહ ગુણ તાસ અનુમોહિએ, પુણ્ય-અનુભવ શુભ યોગરે. ચે૦ ૧૬. સિદ્ધની સિદ્ધતા કર્મના, ક્ષય થકી જાપની જેહ રે; જેહ આચાર આચાર્યનો, અરણવન સિંચવા મેહરે. ચે૦ ૧૭. જેહ ઉવજાયનો ગુણ ભલો, સૂત્ર સંજ્ઞાય પરિણામ રે; સાધુની જેહ વલી સાધુતા, મૂલ ઉત્તર ગુણ-ધામરે. ચે૦ ૧૮. જેહ વિરતિ દેશ શ્રાવક તણી, જે સમકિત સદાચાર રે; લમકન દૃષ્ટિ સુરનર તણો, તેહ અનુમોહિએ સાર રે. ચે૦ ૧૯. અન્યમાં પણ દયાદિક ગુણો, જેહ જિન-વચન અનુસાર રે; સર્વ તે ચિત્ત અનુમોહિએ, સમકિત-ખીજ નિરધારરે. ચે૦ ૨૦. પાપ નાવ તીવ્ર ભાવે કરે, જેહને નવિ ભવ-રાગ રે; ઉચિત રિયતિ જેહ સેવે સદા, તેહ અનુમોહવા લાગરે. ચે૦ ૨૧. થોડલો પણ ગુણ પરતણો, સાંભલી હૃષ્ટ મન આણુ રે; દોષ ભવ પણ નિજ દેખતાં, નિજ ગુણ નિજાતમા ભણુરે. ચે૦ ૨૨. ઉચિત વ્યવહાર અવલંબને, ઇમ કરી સ્થિર પરિણામ રે, ભાવિયે શુદ્ધ

નય ભાવના, પાવનાશય તણું કામરે. ચે૦ ૨૩. દેહ મન વચન પુદ્ગલ થકી, કર્મથી ભિન્ન તુજ રૂપ રે; અક્ષય અકલંક છે જીવનું, જ્ઞાન આનંદ સરૂપ રે; ચે૦ ૨૪. કર્મથી કલ્પના ઉપજે, પવનથી જેમ જલધિ-વેલ રે; રૂપ પ્રગટે સહજ આપણું, દેખતાં દૃષ્ટિ સ્થિર મેલરે. ચે૦ ૨૫. ધારતાં ધર્મની ધારણા, ભારતાં મોહ વડચાર રે; જ્ઞાન રૂચિ વેલ વિસ્તારતાં, વારતાં કર્મનું જોરરે. ચે૦ ૨૬. રાગ વિષ દોષ ઊતારતાં, ભારતાં દ્વેષ રસ શેષ રે; પૂર્વ મુનિ વચન સંભારતાં, વારતાં કર્મ નિ:શેષ રે. ચે૦ ૨૭. દેખિયે માગ' શિવ-નગરનો, જે ઉઠાસીન પરિણામ રે; તેહ અણુ છોડતાં ચાલિયે, પામીએ જન્મ પરમ ધામ રે. ચે૦ ૨૮. શ્રી નયવિજય ગુરૂ શિષ્યની, શીખડી અમૃત-વેલ રે; એહ જે ચતુર નર આહરે; તે લહે સુજસ રંગ રેલરે. ચે૦ ૨૯.

✓ સ્થાપના કલ્પની સંજઝાય

પૂરવ નવમથી ઉદ્ધરી, જિમ ભાષે શ્રી ભદ્ર બાહુ રે; સ્થાપનાકલ્પ અદ્યે કહું, તિમ સાંભલયો સહુ સાહુરે. ૧. તિમ સાંભલયો સહુ સાહુ પરમગુરૂ,--વયણુડે મનિ દીજઈરે; મનિ દીજઈ પરમગુરૂ-વયણુડે, તેા શિવસુરલતાફલ લીજઈરે. —આંકણી. ૧. લાલ વરણુ જેહ યાપના, માંહિ રેખા શ્યામ તે જોઈ રે; આયુ જ્ઞાન બહુ સુર વઢી, તેતો નીલકંઠ સમ હોઈ રે- ૨. તેતો નીલકંઠ પીત વરણુ જેહ યાપના, માંહિ દ્વીસધંબિંદુ પ્રવેતરે; તેહ પખાલી પાઇઈ, સવિ શેગ-વિલયનો હેતરે, સવિ ૩. પ્રવેતવરણુ જેહ યાપના, માંહિ પીતાબંદુ તસ નીર રે, નયન રોગ છાંટિં ટલઈ, પીતાં ટલઈ શુભ શરીરિરે. પીતાં ૪. નીલવરણુ જેહ યાપના, માંહિ પીલો બિંદુ તે સારરે; તેહ પખાલી પાઇઈ, હોઈ અહિ-વિષનો ઉત્તારરે. હોઈ ૫. ટાલઈ શેગ વિસ્ત્ર-ચિકા, ઘત લાલ દીઈ ધૃત વજ્રરે; રકત વરણુ પાસઈ રહ્યો; મોહઈ માનિનિ કેરાં મજ્રરે. મોહઈ ૬. શુદ્ધ પ્રવેત જે યાપના, માંહિ દ્વીસધં રાતી રેખરે; ઠંક થકી વિષ ઉતરઈ, વલી સીગઈ કાર્યા અશેષરે; વલી ૭. અધ્ધ' રકત જે યાપના વલી અધ્ધ' પીત પરિષુ-ષ્ટરે; તેહ પખાલિ છાંટિઈ, હરઈ આંકરોગ નઈ કુંટરે. હરઈ ૮. જંબૂ વરણુ જે યાપના, માંહિ સર્વ વણના બિંદુરે; સર્વ સિદ્ધિ તેહથી હોઈ; મોહઈ નરનારીના વૃંદરે. મોહઈ ૯. ભાતિ પુષ્પ સમ યાપના, સુત વંશ વધારઈ તેહરે; મોર પિચ્છ સમ યાપના; વંછિત દિઈ નવિ સંદેહરે. વંછિત ૧૦. સિદ્ધિ કરઈ ભય અપહરઈ, પારક સમ બિંદુ તે શ્યામરે; મૂષક સમ જેહ યાપના, તે ટાલઈ અહિવિષ કામરે. તે ટાલઈ ૧૧. એક આવત્તઈ ગલ દિઈ, ચિહું આવત્તઈ સુખાલંગરે, ત્રિહું આવત્તઈ માન દિઈ, ચિહું આવત્તઈ નહી રંગરે; ચિહું ૧૨. પંચ આવત્તઈ ભય હરઈ, છહિં આવત્તઈ દિઈ રોગરે; સાત આવત્તઈ સુખ કરઈ, વલિ ટાલઈ સઘલા સોગરે વલિ ૧૩. વિષમાવત્તઈ ફલ ભલું, સમ આવત્તઈ ફલ હીનરે; ધર્મનાશ હોઈ છેદથી, ધર્મ ભાખઈ તત્વ-પ્રવીન રે. ધર્મ ૧૪ જેહ વસ્તુ યાપિઈ, દક્ષિણ આવત્તઈ તેહરે; તે અખૂટ સઘલું હોઈ, ધર્મ ભાષીજઈ શુભજેહરે. કહઈ વાચક જસ ગુણ જેહરે. ૧૫.

સમક્રીત સુખતરીની સંજ્ઞા

આખો નર સમક્રીત સુખતરી, દુઃખ ભૂખડલી ભાજે, ચાર સદૃશ્યા લાડુ સેવ-
 ઇયા, ત્રિષુ લિંગ દેણાં છાજે-આખો. ૧. દશ વિનયના કહુઠા ? (કહીથરા) મીઠા, ત્રિષુ
 શુદ્ધિ સખર સુહાણીરે; આઠ પ્રભાવક જતને રાખી, પશુ દ્રવ્ય તે ગાળીરે-આં ૨.
 ભૂષણ પાંચ જલેથી કુપલી (કુમળી), છહુ વિષ જયણા ખાજે; લખણ પાંચ મનોહર
 ઘેખર, છ ઠાણુ શુદ્ધવડા તાજે-આં ૩. છ આગાર નાગોરી પીઠા, છ ભાવના પશુ
 પૂરીરે; સડસડિ ભેદે નવ નવ વાની, સમક્રીત સુખતરી રૂડીરે-આં ૪. શ્રી જિનશાસન
 ચઉહટે દીડી, સિદ્ધાંત થાલે સારીરે; એ આખે અજરામર હોવે મુનિ દરથમે ખ્યારીરે-
 આં ૫. એ નિત્યે જીવ અણાહારી, સંતુષ્ટ પુદ્ગલ વીવહારીરે; વાચક જશ કહે
 આગળ માને (માં તે) વાત પ્રમાણે પ્રકાશીરે-આં ૬.

ગુણસ્થાનક સંજ્ઞા

હોયે મિથ્યાત્વ અભવ્યને, કાળ અનાદિ અનંતોરે; તેહ અનાદિ શાંત છે, પ્રાણી
 ભવ્યને તંતોરે. શ્રી જિનવચન વિચારીએ-૧. આવલી પટ સાસાયણે, ચોથું અચર તે
 મીસોરે; મનુજભવાદિક સુરભવે, ઇમ ભાખે જગદીશોરે. શ્રી જિનં ૨. પૂરવ કોડી છે
 પાંચમો, તેરમું દેશથી ઉણોરે; કાલ અવર શુષુ ભણવો; અંતમુંડૂત સહુનેરે. શ્રી
 જિનં ૩. સાધુ છઠે અને સાતમે, મીઠી રહે પૂરવ કોડીરે; અધિક વધે હોય કેવલી,
 કઠીન કમદલ મોડીરે. શ્રી જિનં ૪. જે જેના વ્યવહારમાં, તેહને તેહ કહેવાયરે;
 નિશ્ચયથી શુષુઠાણુએ, અંતર ગતિ પલટાયરે. શ્રી જિનં ૫, ઉચીત ક્રિયા અધિગ-
 મથકે, અછતો પશુ શુષુ આવેરે; છતો હોય તે ધિર રહે, જે જિનવચન સુહાવેરે.
 શ્રી જિનં ૬. જે શુર્યરણુ ઉપાસતે, ઇમ શુષુઠાણુ વિચારે; તે લહે સુજશ
 સંપદા, નિશ્ચય ને વ્યવહારે. શ્રી જિનં ૭.

કડવા તુંખડાની સંજ્ઞા

સાધુજને તુંખડું વહોરાવીયુંજી. કરમે હલાહલ થાયરે; વિપરીત આહાર વહોરા-
 વીઓજી, વધાર્યો અનંત સંસારરે; સાધુજને તુંખડું વહોરાવીયુંજી-એ આંકણી. ૧. આહાર
 લેધ મુનિ પાજી વલ્યાજી, આંબ્યા શુરૂજની પાસરે; ભાત પાણી આલોવીયાજી, એ
 આહાર નહી તુજ લાગરે; સાધું ૨. નિરવધ ઠામે જઈને પરઠવોજી, તુમે છો દયાના
 ભણુરે; ખીએ આહાર આણી કરીજી, તુમે કરો નિરધારરે; સાધું ૩. શુરૂ-વચન શ્રવણે
 સુણુજી, પહોંચ્યા વન મોઝારરે; એકજ ણિદુ તિહાં પરઠવ્યોજી, દીઠા દીઠા જીવના
 સંહારરે; સાધું ૪ જીવક્યા મનમાં વસીજી, આવી કરૂણા સારરે; માસખમણુને પારણેજી,
 પડીવળ્યાં શરણાં ચારરે; સાધું ૫. સંથારે એસી મુની આહાર કર્યોજી, ઉપજી ઉપજી
 ઠાહ જવાળરે; કાળ કરી સર્વાથિ સિધ્ધેજી. પહોંચ્યા સ્વર્ગ મોઝારરે; સાધું ૬. દુઃખણી
 દોલાગણી ગ્રાહણીજી, તુંખડ તણે અનુસારરે; કાળ અનંતા તે ભમીજી, રૂલિ રૂલિ
 તિયંચ મોઝારરે; સાધું ૭. સાતે નરકે તે ભમીજી, પામી પામી મનુખ્યની દેહરે; ચારત્ર
 લઈ તપક્યા કરીજી, બાંધ્યું નિયાણું તેહરે, સાધું ૮. ક્રૂપદ રાજા ઘરે ઉપજીજી, પામી

પામી યૌવન વેષરે; પાંચ પાંડવે તે વરીછ, હુધ હુધ દ્રૌપદી એષરે; સાધું ૬. તે મનુષ્ય જન્મ પામી કરીછ, લેશે લેશે ચારિત્ર નિરધારરે; કેવળ જ્ઞાન પામી કરીછ, જશ કહે જાશે જાશે મુક્તિ મોહારરે; સાધું ૧૦.

ચાર આહારની સંજ્ઞાય. અથવા આહાર-અણાહારની સંજ્ઞાય.

સમરૂં ભગવતી ભારતી, પ્રણમી ગુરૂ ગુણવંતોરે, સ્વાદિમ જેહ દુવિહારમાં, સૂએ તે કહું કંતોરે. ૧. શ્રી જિનવચન વિચારીએ, ક્રીછએ ધર્મનિઃસંગોરે; વ્રત પચ્ચ-ખાણુ ન ખંડીએ, ધરીએ સંવર રંગોરે. શ્રી જિનં ૨. પીંપર સુઠં તીખા ભલા, હરડે છરૂં તે સારરે; જાવંત્રી-જાવકલ-એલચી, સ્વાદિમ ધર્મ નીરધારરે; શ્રી જિનં ૩. કાઠ-કુલંજર-કુમઠા-ચણીકખાવા-કચૂરોરે; મોથ ને કંટાસેલિયો, પોહોકર-મૂલ કપૂરોરે. શ્રી જિનં ૪. હીંગલા અપ્ટક-ખાપચી, ખૂપ્રી-હિંચુ ત્રેવીસોરે, ખલવણુ સંચલ સૂજતાં, સંભારો નિસહિસોરે. શ્રી જિનં ૫. હરડાં-ખેહડાં વખાણીયે, કાથો પાન-સોષા રીરે; અજ અજમોહ અજમો ભલો, ખેરવડિ નિરધારોરે. શ્રી જિનં ૬. તજ ને તમાલ લવંગસું, જેઠીમધ ગણો ભેલોરે; પાન વલી તુલસી તણાં, દુવિહારે લેજ્યો હેલોરે. શ્રી જિનં ૭. મૂલ જવાસના જાણીએ, વાવડિંગ કસેલોરે; પીપલીમૂલ જોઈ લીછએ, રાખજ્યો વ્રત વેલોરે. શ્રી જિં ૮. ખાવલ ખેર ને ખેજડો, જાલી ધવાદિક જણોરે; કુસુમ સુગંધ સુવાસિયો, વાસી પૂનિતસ્થે પાણીરે; શ્રી જિનં ૯. એહવા લેહ અનેક છે, ખાદિમ નીતિ માંહેરે; છરૂં સ્વાદિમ કહું ભાખ્યમાં, ખાદીનમાં ખીજે કામેરે. શ્રી જિનં ૧૦. મધુ ગોલ પ્રસુખ જે અંધમાં, સ્વાદિમ ભતિમાં ભાખ્યોરે; તે પણુ તૃપ્તિને કારણે, આવરણુએ નવિ રાખ્યોરે; શ્રી જિનં ૧૧. હવે અણાહાર તે વણુવું, જે ચૌવિહારમાં સૂએરે; લીખ પંચાગ ગલો કડું, જેહથી મતિ નવી મૂએરે; શ્રી જિનં ૧૨. રાખ ધમાસો ને રોહણી, સુખડ ત્રીફલાં વખાણોરે; કીરયાતો અતિવિષ એલીયો, રીંગણી પણુ તિમ જણોરે; શ્રી જિનં ૧૩. આછી આસંધ ચીતરો, ગૂગલ હરડાં દાહોરે; ખોણુ કહી અણુહારમાં, વળી મજક નિહાલોરે. શ્રી જિનં ૧૪. કણેરનાં મૂલ પુવાડીયા, ખોલણીયો તે જણોરે; હલદર સૂએ ચોવિહારમાં, વળી ઉપલેટ વખાણોરે. શ્રી જિનં ૧૫. ચોપચીની વજ જાણીએ. ખોરડી મૂલ કંથેરીરે; ગાય ગોમત્ર વખાણીયે, વલી કુવાર અનેરીરે. શ્રી જિનં ૧૬. કંદરૂ વડકુડા ભલા, તે અણુહારમાં કહીએરે; એહવા લેહ અનેક છે, પ્રવચનથી સવી લહીએરે શ્રી જિનં ૧૭. વસ્તુ અનિષ્ટ ઈચ્છા વિના, તે સુખમાં ધરીએરે; ચાર આહારથી ખહિરો, તે અણુહાર કહીએરે. શ્રી જિનં ૧૮. એહ જુગત શું જે લહી, વ્રત પચ્ચખાણુ ન ખંડેરે. તેહશું ગુણ અનુરાગીણી, શિવ લલિચ રતિ મંડેરે. શ્રી જિનં ૧૯. શ્રી નયવિજય સુગુરૂતણા, લેઈ પસાય ઉદારરે; વાયક જસવિજય કહ્યો, એહ વિશેષ વિચારરે. શ્રી જિનં ૨૦.

ખીજની સંજ્ઞાય

ખીજ કહે ભવ્ય જીવનેરેલો, નિમુણો આણી ઉમંગરે; સુગુણનર. સુકૃત કરણિ ખેતમેરે લો, વાવો સમજિત ખીજરે સુગુણનર. ધરજ્યો ધર્મસ્થું પ્રિતડીરે લો, કરી નિવ્રત્યે-અવહારરે. સું ઇંદુલવે પરભવે ભવોભવેરે લો, હોવે જયું જગ જયકારરે. સું

ધરન્થ્યો ૧. કિંચિત્તા તે ખાતર નાંખીયેરે લો, સમતા દિજે ખેડેરે; સું ઉપશમ નીરે સિચ્છેરે લો, ઉજે જ્યું સમકિત છેડેરે. સું ધરન્થ્યો ૨. વાડી કરો સંતોષનીરે લો, તસ પાવિલી ચિહું છેડેરે; સું વ્રત પચ્ચખાણુ ચોકી ઠવેરે લો, વારે યું કર્મનો ચોરેરે. સું ધરન્થ્યો ૩. અનુભવ કરે કુલડેરે લો, મોહ હરે સમકત વૃક્ષરે; સું શ્રુત ચાગિત્ર ક્ષણ ઉતરેરે લો, તે ક્ષણ આખો શિક્ષરે. સું ધરન્થ્યો ૪. જ્ઞાનામૃત રસ પિણ્યેરે લો, સ્વાદ દ્યો સામ્ય તાંબૂલરે; સું ઇણુ રસે સંતોષ પામસોરે લો, લહે એ ભવનિધિ કૂળરે. સું ધરન્થ્યો ૫. ઇણુ વિધ ળીજ તુમે સદ્દેરે લો, છાંડી રાગ ને દ્રેષરે; સું કેવળ કર્મણા પામીયેરે લો, વચિયે મુક્તિ વિવેકરે. સું ધરન્થ્યો ૬. સમકિત ળીજ તે સદ્દેરે લો, તે ટાળે નરક નિગોઠરે; સું વિજ્ય લગિધ નિત સદા લહેરે લો, નિત વિવિધ વિનોઠરે લો. સું ધરન્થ્યો ૭.

૩. શ્રી જ્ઞાન પંચમીની સંજ્ઞાયા.

ઢાલ ૧ :-શ્રી વાસુપૂજ્ય જિનેસર વેણુથી રે, રૂપકુંભ વચન કુંભ મુનિ દોય; રોહીણી મંદિર સુંદર આવિયા રે. નમી ભવ પુછે દંપતિ સોય; ચઉનાણી વચણુ દંપતિ મોહિયારે ૧. રાજ રાણી નિજ સુત આઠનું રે તપ ફલ નિજ ભવ ધારી સંખંધ; વિનયે કરી પુછે મહારાજને રે, ચાર સુતાના ભવ પ્રખંધ. ચઉં ૨. રૂપવતી શીજવતી ને શુણવતી, સરસ્વતી જ્ઞાનકલા લંડાર; જન્મથી રોગ સોગ દીઠો નથી રે, કુણુ પુન્યે લીધો રે એહ અવતાર. ચઉં ૩.

ઢાલ ૨ :-શુર કહે વૈતાલ્ય ગિરિવરે રે, પુત્રી વિદ્યાધર ચાર; નિજ આયુ જ્ઞાનીને પૂછીયું રે, કરવા સક્ષણ અવતાર; અવધારો અમ વિનતિ રે. ૧. શુર કહે જ્ઞાનોપયોગથી રે, એક દિવસ તુમ આય; ધર્મ આરથો દેવાનુપ્રિયા રે, જેહથી શીવ સુખ ધાય. અવં ૨. થોડામાં કાર્ય ધર્મનાં રે, કિમ કરીએ મુનિરાજ; શુર કહે યોગ અસંખ્ય છેરે, જ્ઞાનપંચમી તુમ કાજ. અવં ૩. ક્ષણ અર્થે સર્વ અઘ ટળે રે, શુભ પરિણામે સાધ્ય; કલ્યાણુક જિન તણા નેહું રે, પંચમી દિવસે આરાધ્ય અવં ૪.

ઢાલ ૩ :-ચૈત્ર વદિ પંચમ દિને, સુણો પ્રાણીણરે, ચવિયા ચંદ્રમણુ સ્વામ, લહી સુખકામ; સું અજિત સંભવ અનંતણ, સું ચૈત્ર શુદિ પંચમી શિવ ધામ, શુભ પરિણામ. સું ૧. વૈશાખ વદિ પંચમી દિને, સું સંજમ લિયે કુશુનાથ, બહુ નર સાથ; સું જેઠ શુદિ પંચમી વાસરે, સું મુક્તિ પામ્યા ધર્મનાથ, શિવપુર સાથ. સું ૨. શ્રાવણુ શુદિ પંચમી દિને, સું જન્મ્યા નેમસુરંગ, અતિ ઉછરંગ; સું માગસર વદિ પંચમી દિને, સું સુવિધ જન્મ સુખસંગ, પુન્ય અભંગ. સું ૩. કાર્તિક વદિ પંચમી દિને, સું સંભવ કેવળજ્ઞાન, કરો બહુ માન; સું દસ ક્ષેત્રે નેઉ જિન સુણો, સું પંચમી દિનનાં કલ્યાણુ, સુખ નિધાન. સું ૪.

ઢાલ ૪ :-હારિ મારે જ્ઞાન શુરુના વચણુ સુણી હિતકારને, ચાર વિદ્યાધરી પંચમી વિધિ તે આચરેરે લોલ; હારિ મારે શાસન દેવ પંચ જ્ઞાન મનોહારને, ટાળીરે અશાતના દેવ વંદન સદારે લોલ. ૧. હારિ મારે તપ પૂરણુથી ઉજમણુનો ભાવને, એહવે વિદ્યુત યોગે સુરપદ વિવર્યાં રે લોલ; હારિ મારે ધર્મ મનોરથ આજસ તજતાં હોય ને, ધન્ય

તે આતમ અવલંબે કારજ કર્યાં રે લોલ. ૨. હારે મારે દેવ યજ્ઞી તુમ કુખે લિયો અવતારને, સાંભળી રોહીણી જ્ઞાન આરાધન ફલ ઘણાં રે લોલ; હારે મારે આર ચતુરા વિનય વિવેક વિચારને; ગુણ કેટલા લખાયે તુમ પુત્રી તણારે લોલ. ૩.

હાલ ૫ :- જ્ઞાનીને વચણથી ચારે ખેડેની, જાતિ સમરણ પામીરે; જ્ઞાની ગુણ-વંતા; ત્રીજા ભવમાં ધારણા કીધી, સિદ્ધાં મનમાં કામો રે. જ્ઞાની ૧, શ્રી જિનમંદિર પંચમનોહર, પંચવરણી જિન પડિમા રે; જ્ઞાં જિનવર આગમને અનુચારે, કરી ઉજ-મણાનો મહિમા રે. જ્ઞાની ૨. પંચમી તિથિ આરાધન પંચમ, કેવલનાણિ તે ધાયરે; જ્ઞાની ૦ શ્રીવિજય લક્ષ્મીસૂર અનુભવ નાણે, સંઘ સકલ સુખદાય રે. જ્ઞાં ૩.

૪. શ્રી આઠ મહની સંજ્ઞાય.

મહ આઠ મહા મુનિ વારિયે; જે દુર્ગતિના હાતારે રે; શ્રી વીર જિણેસર ઉપ-દિશે, ભાષે સોહમ ગણધારે રે. મહં ૧. હાંજી જાતિનો મહ પહેલે કહ્યો, પૂવેં હરિ કેશીયે કીધારે; અંડાળતણે કૂળ ઉપન્યો, તપથી સાવ કારજ શીધારે. મહં ૨. હાંજી કુળમહ બીજે દાખિયો, મરિચી ભવે કીધો પ્રાણીરે; કોડાકોડિ સાગર ભવમાં ભચ્યો, મહ મ કરો ઇમ મન જાણીરે. મહં ૩. હાંજી બળમહથી દુઃખ પામીયા, શ્રેણિક વસુભૂતિ જીવેરે; જઈ લોખવ્યાં દુઃખ નરકતણ્યાં, સુખ પાડતાં નિત રીવેરે. મહં ૪. હાંજી સનતકુમાર નરેસર. સુર આગળ રૂપ વખાણ્યું રે; રોમ રોમ કાયા બગડી ગઈ, મહ ચોથાનું એ ટાણું રે. મહં ૫. હાંજી મુનિવર સંયમ પાળતાં; તપનો મહ મનમાં આયોરે; યયા કૂરગડુ ઋષિ રાજ્યા, પામ્યા તપનો અંતરાયોરે. મહં ૬. હાંજી દેશ દશારણનો ધણી, રાય દશાણબદ્ર અભિમાનીરે; ઇન્દ્રની ઋદ્ધિ દેખી બુઝીયો, સંસાર તણ યયો જ્ઞાની રે. મહં ૭. હાંજી સ્થુળભદ્રે વિદ્યાનો કર્યો, મહ આતમો જે દુઃખદાઈરે; શ્રુત પુરણ અર્થ ન પામીયા, જીવ્યો માનતણી અધિકાઈરે. મહં ૮. રાય સુભૂમ વટખંડનો ધણી, લોખનો મહ કીધો અપારરે; હુય ગય રથ સખ સાયર ગયું, ગયો સાતમી નરક મોઝરરે. મહં ૯. ઇમ તન ધન જોખન રાજ્યનો, મ ધરો મનમાં અહંકારોરે; એ અથિર અસત્ય સવિ કારમું, વિષુસે ક્ષણમાં બહુ વારોરે. મહં ૧૦. મહ આઠ નિવારો વ્રતધારી, પાળો સંયમ સુખધારીરે; કહે માનાવજ્ય તે પામશે, અવિચળ પદવી નર નારી રે. મહં ૧૧.

૫. શ્રી મૌનએકાદશીની સંજ્ઞાય.

આજ મહારે એકાદશીરે, નણકલ મૌન કરી સુખ રહીએ; પૂછ્યાનો પડુત્તર પાછો, કેહને કાઈ ન કહીએ. આજ ૧. મહારો નણકોઇ તુજને ંહાલો, સુજને તહારો વીરો; મૂમાડાના ખાચકા ભસ્તાં હાથ ન આવે હીરો. આજ ૨. ઘરનો ધધો ઘણો કર્યો પણ, એક ન આંચો આડો; પરભવ જતાં પાલવ ઝાલે, તે મુજને દેખાડો. આજ ૩. માગસુર શુદ્ધિ અગીયારશ મ્હોટી, નેવું જિનનાં નિરખે; દોહસો કલ્યાણક મ્હોટાં, પોથી જોઈ જોઈ હરખો. આજ ૪. સુવ્રત શેક થયો શુદ્ધ આવક, મૌન ધરી સુખ રહીયો; પાવક પુર સઘળો પરમળ્યો, એહનો કાઈ ન હહીયો. આજ ૫. આઠ પહેર પોસહ તે કરીએ, ધ્યાન પ્રભુનું ધરીએ; મન વચ કાયા જો વશ કરીએ, તો ભવસાગર તરીએ.

આજ્ઞા ૬. ધ્યાસિમિતિ ભાષા ન બોલે, આડું અવળું પેએ; પડિક્કમણ્યાયું પ્રેમ ન રાખે, કહેા કેમ લાગે લેખે. આજ્ઞા ૭. કર ઉપર તો માળા ફરતી, જીવ ફરે વનમાંડી; ચિત્તડું તો ચિહ્નું દિશિયે ડાલે, ઈણુ ભજને સુખ નાહિ. આજ્ઞા ૮. પૌષ્ઠશાળે લેખાં યધને, ચાર કથા વળી સાધે; કાંઈક પાપ મિટાવણુ આવે, ખારગણું વળી આંધે આજ્ઞા ૯. એક ઉઠતી આજ્ઞા મોડે, બીજી ઉઠે બેઠી, નદીયોમાંથી કોઈક નિસરતી. જઈ દરિયામાં પેઠી. આજ્ઞા ૧૦. આઈ બાઈ નણુન્દ લોબાઈ, ન્હાની મ્હેઠી વહુને; સાસુ સસરા મા ને માસી, શિખામણુ છે સહુને. આજ્ઞા ૧૧. ઉદયરતન વાયક ઉપદેશે, જે નર નારી રહેયે; પોસામાંહે પ્રેમ ધરીને, અવિચળ લીલા લહેશે. આજ્ઞા ૧૨.

૬. ઉપાધ્યાય શ્રી સકળચંદ્ર કૃત ખાર ભાવનાની સંજ્ઞાયા.

વિમળ કૂલ કમળના હંસ તું જીવડા, ભુવનના ભાવચિત્ત જે વિચારી; જેણે નર મનુજગતિ રત્ન નવિ કેળવ્યું, તેણે નર નારી મણિ કોડિ હારી. વિં ૧. જેણે સમકિત ધરી સુકૃતમતિ અનુસરી, તેણે નર નારી નિજ ગતિ સમારી; વિરતિનારી વરી કુમતિ મતિ પરિહરી, તેણે નર નારી સખ કુગતિ વારી. વિં ૨. જૈન શાસન વિના, જીવ-યતના વિના, જે જના જગ ભમે ધમંહિના; જૈન મુનિ દાન બહુ માન હીણુ નરા, યથુ પરે તે મરે ત્રિજગ દિના. વિં ૩. જૈનના દેવગુરૂ ધમંશુણુ ભાવના, ભાવિ નિતુ જ્ઞાન લોચન વિચારી; કમંભર નાશની ખાર વરભાવના, ભાવિ નિત તું આપ તારી. વિં ૪. સર્વ ગતિ માંહીવર નરભવ દુલ્લેહો. સર્વ શુણુ રત્નનો શોધિકારી; સર્વ જગ જંતુને જેણે હિત કીજીયે, સોઈ મુનિ વંદીયે શ્રુત વિચારી. વિં ૫.

દાહ બીજી :-ભાવના માલતી ચૂશીયે, બ્રમર પેરે જેણે મુનીરાજ રે; તેણે નિજ આતમા વાશીયે, ભરત પેરે મુક્તિનું રાજ રે. ભાં ૧. ભાવના કુસુમ શું વાસિયા, જે કરે પુષ્પના કાજ રે; તે સર્વ અમર તરૂ પરે ફળે, ભાવના દિયે શિવરાજ રે. ભાં ૨. ભૂમિ જનની થકી ઉપના, સુતપરે જે જગે ભાવ રે; તે સર્વ ભૂજંગી ગલે, જેમ ગળે વનતરૂ દાવ રે. ભાં ૩. ભૂમિના વર અનંતા ગયા; ભૂમિ ન ગઈ કિણુ સાથ રે; રૂદ્ધિ બહુ પાપી જે તસ મળી, તે ન લીધી કેણુ સાથ રે. ભાં ૪. ગઈ એ દ્વારા હારિ ગયો, અથિર સખ લોકની રૂદ્ધિ રે; સૂણી એમ પાંડવા મુનિ હુવા, તેણે વરી અચળ પદ સિદ્ધિ રે. ભાં ૫. રાજ્યનો પાપ ભર શિર થકે, જશ હુવા શુદ્ધ પરિણામ રે; ભરત ભૂપતિ પરે તેહને, ભાવના પુષ્પના ગામ રે. ભાં ૬. રાજ્યના પાપ ભર શિર થકે, જશ હુવા શુદ્ધ મન ભાવ રે; ભાવના સિંધુમાં તે વળે, ઉતરે મોહમદ તાવ રે. ભાં ૭. જે પદ્મથં તુજ આપણો, નવિ ગણે પ્રેમ રતિ બંધ રે; જે ગણે તે હર્ષ આપણું, જીવ તુંહિ મતિ અંધ રે. ભાં ૮. કૃષ્ણ લેશ્યા વશે કિજીયે, કમં જે રૌદ્ર પરિણામ રે; તે સ્ત્રિ ધમં નવ જાણીયે, શુભ હવે શુદ્ધ પરિણામ રે. ભાં ૯. જે જગ આશ્રવ જીણે લણ્યા, તે સર્વ સંવર હોય રે; ધમં જે અશુભ ભાવે કરે, તે તસ આશ્રવ જોય રે. ભાં ૧૦.

અનિત્ય ભાવના સંજ્ઞાયા

દાહ ત્રીજી :-મુંજમાં મુંજમાં મોહમાં જીવ તું, શબ્દ વર રૂપ રસ બંધ દેખી;

અથિર તે અથિર તું અથિર તનું જીવિત', ભાવ્ય મન ગગન હરિ આપ પેળી. મુંઝ૦ ૧. લચ્છી સરિયતતિ પરે, એક ઘર નવિ રહે, દેખતાં બધ પ્રભુ જીવ લેતિ; અથિર સખ વસ્તુને, કાજ મૂઠો કરે, જીવડો પાપની કોડિ કેતી. મુંઝ૦ ૨. ઉપની વસ્તુ સવિ કારમી નવિ રહે, જ્ઞાન થું ધ્યાનમાં જો વિચારી; ભાવ ઉત્તમ હયાં અધમ સખ ઉદ્ધયાં, સંહરે કાળ દિન રાતી ચાલી. મુંઝ૦ ૩. દેખ કલિ કૂતરો સર્વ જગને ભખે, સંહરિ ભૂપ નર કોટિ કોટિ; અથિર સંસારને ચિરપણે જો ગણે, જાણી તસ મૂઠની બુદ્ધિ ખોટી. મુંઝ૦ ૪. રાત્ર મમરાજની ઋદ્ધિ થું પરવર્યાં, અંતે સવિ રૂદ્ધિ વિચરાળ હોશે; ઋદ્ધિ સાથે સખ વસ્તુ મૂકી જતે, દિવસ દો તીન પરિવાર રોશે. મુંઝ૦ ૫. કુસુમ પરે યૌવન જલખિંદુ જીવિત', ચંચળ નર સુખ દેવ ભોગો; અવધિ મન કેવળી સુકવિ વિધાધરા, કળિયુગે તેહનો પણ વિચોગો. મુંઝ ૬. ધન્ય અનિકા સુતો ભાવના ભાવતો, કેવળ સુરનદી માંડે લીધો; ભાવના સુરલતા જેણે મન રોપવી, તેણે શિવનારી પરિવાર રૂંધ્યો. મુંઝ૦ ૭.

અશરણુ ભાવના સં ઝાય

ઢાલ ચોથી :-કો નવિ શરણુ, કો નવિ શરણુ, મરતાં કુણને માણી રે, પ્રહ્લકન્ત મરતો નવિ રાખ્યો, જસ હય ગય બહુ રાણી રે, જસ નવનિધિ ધન ખાણી રે. કો નવિં ૧. માતા પિતાદિક ટગમગ જોતાં, યમ લે જનને તાણી રે; મરણુ થકી સુરપતિ નવિ છૂટે, નવિ છૂટે ઈંદ્રાણી રે. કો નવિં ૨. હય ગય રથ નર કોડિ વિધાધર, રહે ન નિત્ય રાયાં રાય રે; બહુ ઉપાય તે જીવન કાજે, કરતાં અશરણુ બાય રે. કો નવિં ૩. મરણુથી ભીતિ કહા ચિત્ત જીવે, જો પેશે પાતાજે રે; ગરિ હરી વન અંબુધમાં જાવે, તોભિ હટીએ કાજે રે. કો નવિં ૪. અપ્રાપદ જેણે બજે ઉપાડ્યો, સોહશ સુખ સંહરિયો રે; કો જગ ધર્મ વિના નવિ તરીયો, પાપી કો નવિ તરીયો રે, કો નવિં ૫. અશરણુ અનાથ જીવહ જીવન, શાંતિનાથ જગ જાણે રે, પારેવો જેણે શરણુ રાખ્યો, મુનિ તસ ચરણે વખાણ્યો રે. કો નવિં ૬. મેઘકુમાર જીવ ગજ ગતિમાં, સસલો શરણુ રાખ્યો રે; વીર પાસે જેણે લવ લય કર્યો, તપ સંયમ કરી નાંખ્યો રે; કો નવિં ૭. મત્સ્યપરે રોગી તડકડતા, કોણે નવિ સુખ કરીએ રે; અશરણુ અનાથ ભાવના ભરિયો, અનાથ મુનિ નિસર્યો રે. કો નવિં ૮.

સંસાર ભાવના સંજઝાય.

ઢાલ પાંચમી :-સર્વ સંસારના ભાવ તું, સર્વ ધરી જીવ સંભારી રે; તે સર્વ તેં પણ અનુભવ્યો, હૃદયથી તેહ ઉતારી રે. સં ૧. સર્વ તનુમાં વસી નિસર્યો, તે લીયા સર્વ અધિકાર રે; જાતિ ને યોનિ સખ અનુભવી, અનુભવ્યા સર્વ આહાર રે. સં ૨. સર્વ સંયોગ તેં અનુભવ્યા, અનુભવ્યા રોગ ને શોગ રે; અનુભવ્યા સુખ દુઃખ કાળ તે, પણ લિયો નવિ જીન યોગ રે. સં ૩. સર્વ જન નાતરાં અનુભવ્યા, પહેરિયા સર્વ શણુગાર રે; પુદ્ગળ તે પરાવર્તિયા, નવિ નમ્યા જીન અણુગાર રે. સં ૪. પાપના શ્રુત પણ તેં ભણ્યા, તેં કર્યા મોહનાં માન રે; પાપના દાન પણ તેં દિયા, નાવ દિયા પાત્રના દાન રે. સં ૫. વેદ પણ તીન તેં અનુભવ્યા, તેં ભણ્યા પરતણા

વેદ રે; સર્વ પાપાંડ તે અનુભવ્યા, તિહાં ન સવેગ નિવેદ રે. સં ૬. રહવડયો જીવ મિથ્યામતિ, પશુ હણ્યા ધર્મને કાજ રે; કાજ કીધાં નવિ ધર્મના, હરખિયો પાપને કાજ રે. સં ૭. કુશુરની વાસના ડાકિણી, તિણે દમ્યા જીવ અનંત રે; તિહાં નવિ સુક્રિ પંથ યોગખ્યો, તેણે નવિ હોવો ભવ અંત રે સં ૮.

એકત્વ ભાવના સં જ્ઞાય.

ઢાલ છઠ્ઠી :-એ તુંહિ આપકું તુંહિ ધ્યાયોજી, ધ્યાન જ્ઞાન અકેલા; જીહાં તિહાં તું જ્યા અકેલા, જીવેગા અકેલા. એ તુંહિં ૧. હરિહર પ્રમુખા સુરનર જ્યા, તેલી જગ અકેલા; તે સંસાર વિવિધ પર ખેલી, ગયા તે લી અકેલા. એ તુંહિં ૨. કોલી લીના સાથ ન તેણે, રુદ્ધિ ગઈ નવિ સાથે; નિજ નિજ કરણી લેઈ ગયા તે, ધન વિષુ ઠાલે હાથે એ તુંહિં ૩. બહુ પરિવારે મ રાચો લોકા, મુધા મજ્યો સખ સાથે; ક્રુદ્ધિ મુધા હાસિ સખ ચિતો, ગગનતણી જીમ ખાથે. એ તુંહિં ૪. શાન્તી મુધારસ રસમાં ઝીલો, વિષય વિષય નિવારે; એકપાણું શુભધ્યાને ચિંતી, આપ આપકું તારો. એ તુંહિં ૫. હિંસાદિક પાપે એ જીવો, પામે બહુવિધ રોગો; જળ વિષુ મત્સ્ય એકલો, પામે દુઃખ પર લોગો. એ તુંહિં ૬. એક પાણું ભાવિ નમિરાબ, મૂકી મિથીલા રાજ; મૂકી નર નારી સવિ સંગતિ, પ્રણમે તસ સૂર રાજ. એ તુંહિં ૭.

અન્યત્વ ભાવના સંજ્ઞાય.

ઢાળ સાતમી :-ચેતના જગી સહચારિણી, આજસ ગોહડું નાંખી રે; હૃદય જ્ઞાન દીવો કરે, સુમતિ ઉઘાડી નિજ આંખ રે. એં ૧. એક રાત અધિક અઠાવના, મોહિ રણિયા ધરખારી રે; હું સદા તેહ વિંટયો રહું, તુજ ન ચિંતા કિસી માહરી રે. એં ૨. જઈ મુજ તે અજગો કરે, તો રમું હું તુજ સાથે રે; તેહથી હું અજગો રહું, જો રહે તું મુજ હાથે રે. એં ૩. મન વચન તનુ સવે ઇંદિયા, જીવથી જીવજીઆ હોય રે; અપર પરિવાર સખ જીવથી, તું સદા ચેતના જોય રે. એં ૪. (પાઠાંતરે) તનુ વચન સવે ઇંદિયા, જીવથી જીવજીઆ જોય રે; જો રમે તું ઇંજી ભાવના, તો તુજ કેવળ હોય રે. એં ૫. સર્વ જગ ગણી જીવજીઆં, કોઈ કુણનો નવિ હોય રે; કમ વશે સર્વ નિજ નિજ તણો, કમથી નવિ તયો કોય રે. એં ૬. દેવ ગુરુ જીવ પણે જીવજીઆ, જીવજીઆ ભગતના જીવ રે; કમ વશે સર્વ નિજ નિજ તણો, ઉદમ કરે નવિ કલ બરે. એં ૭. સર્વ શુભ વસ્તુ મહિ માહરે, કળિયુગો દુષ્ટ ભૂપાળ રે; તમ દુકાળોપિ જનને હરે, અપસની આશ મન વાલ રે. એં ૮. ચિંતા કરે આપ તું આપણી, મમ કરે પરતણી આશ રે; આપણું આચયું અનુભવ્યું, વિચરી પર વસ્તુ ઉઠાસ રે. એં ૯. કોકીણે જગ નવિ ઉદર્યો, ઉદરે આપણો જીવ રે; ધન્ય જે ધર્મો આદર દિયે, તે વસે ઇંદ્ર સમી વરે એં ૧૦. જો જીવે જીવજીઆ આતમા, દેહ ધન જન કથી ધ્યાન રે; તે ગઈ દુઃખ નાવ ઉપજે, જેહને મન જીન જ્ઞાન રે. એં ૧૦.

અશુચી ભાવના સંજ્ઞાય.

ઢાળ આઠમી :-માંસ મળ મૂત્ર રૂધિર ભર્યા, અશુચિ નર નારીના દેહ રે; વારૂણી

કુલ પરે ભાવિયે, અંતે દિયે જીવને છેહ રે. માંસં ૧. અશુભ બહુ રોગ કફ નિતુ વહે, એ ભખે ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય રે; દેહને જાણી જોખમ ઘણા, દેહ બહુ જીવનો ભક્ષ્ય રે. માંસં ૨.

આશ્રિવ ભાવના સંજ્ઞાય.

દાહ નવમી :-જગ શુભાશુભ જેણે કર્મતતિ વેલી જે, શુભ અશુભાશ્રવ તે વખાણો; જળ ધરો જેમ નદિવર સરોવર ભરે, તેમ ભરે જીવ બહુ કર્મ જાણો. જગં ૧. મમ કરે જીવ તું અશુભ કર્મદારા, વાસવા પણ સકર્મા ન છૂટે; જેણે જગ દાન વર પુણ્ય નવિ આદર્યા, તે કૃપણુ નિર્ધાના પેટ કૂટે. જગં ૨. મન વચન કાય વિષય કષાય તથા, અવિરતિ અશુભ ધ્યાન પ્રમાદો; મૂકે મિથ્યામતિ વર ઉપાસક ગતિ, જગ શુભાશ્રવ થકીનો વિષાદો. જગં ૩. રાય મમ જીવ તું કુટુંબ આડંબરે, જળ વિના મેઘ જેમ ફેકકે જાળે; ધર્મના કાજવિષ્ણુ મકર આરંભ તું, તેણે કરી જીત સંવર વિશાળ. જગં ૪.

નિર્જરા ભાવના સંજ્ઞાય

દાહ દશમી :-તાપે ત્રીણુ ગળે જીમ માંખણુ, તથા કર્મ તપતા પેરે; કંચન કાટ ગળે જેમ આગે, પાય ગળે જીન જાપે રે. તાં ૧. તે તપ બાર લેહ શું કીજે, કર્મ નિર્જરા હોવે રે; સો મુનીવરને હોય સકામા, અપર અકામા જોવે રે. તાં ૨. અણુશણુ ઉણોહરી રસ ત્યાગો, કીજીએ વૃત્તિ સંજોપો રે; સંલીનતા કરી કાય કિલેશો, ટળે કર્મના લેશો રે તા. ૩. પ્રાયશ્રિત વિનય વૈયાવચ્ચ, સંજ્ઞાયો વર બાણે રે; કાઉસળ કીજે જેણે ભવિજન, તસ તપ મુક્તિ નિદાન રે. તાં ૪.

ધર્મ ભાવના સંજ્ઞાય

દાહ અગ્યારમી :-ધર્મથી જીવને જ્ય હોવે, ધર્મથી સવિ દુઃખ નારો રે; રાગ ને શોક ભય ઉપશમે, ધર્મથી અમર ધર વાસ રે ધર્મં ૧. દુર્ગતિ પાપથી જીવને, ધર્મ વિષુ નવિ ધરે કાંઈ રે; વાંછિત દિયે સુર તરૂ પરે, દાન તપ શીલથી જોધ રે. ધર્મં ૨. ધર્મવર સાધુ શ્રાવક તણો, આચાર્યો ભાવ શું જોહ રે; સર્વ સુખ સર્વ મંગળતણું, આદ્યુ કારણુ તેહ રે. ધર્મં ૩.

દાન ભાવના સંજ્ઞાય

દાહ બારમી :-જે નરા સાધુ આધાર વર હાયકા, તે નરા ધન્ય જગ વિભુષ ગાયા; જે છતે યોગવર સાધુને નવિ દીયે, તે કાશ કુસુમ પરે ફેકક જાય. જેં ૧. નિર્મળો મુક્તિનો માર્ગ જીન શાસન, સાધુ વિષુ ક્ષણુ ન આલે; પામતો મનુજ જે સાધુને નવિ દીયે, સો કરો કપિલ દાસીય વાલે. જેં ૨. અકલનું હાર નર મુક્તિની વાર નર, નાટું મકર તપ પુણ્ય ફેરો; કર્મને કાટ ઉતાર નર ભવ લહી, ખીંકમ બોલ ભવ વારિ ફેરો જેં ૩. જ્ઞાન વિજ્ઞાન આચાર પદ નર ભવો, પામીયો પૂર્વભવ પુણ્ય યોગે; પુણ્ય વિષુ પશુભવે જીવ પરવશ પડયો, શસ્ત્ર શું મારિયો અધમ લોકે. જેં ૪. જીવ તે નરભવે અશુભભાવે પશુપણે, જીવતાં જીવની કોડિ મારી; પુણ્ય વિષુ પશુ રાશભ ઉકરડે, ભલ-ભખે પૂંઠ તૂણુ શુણુ ધારી. જેં ૫. જીવ દ્વિસા સવિ પાપ એ જીવને, પાપીએ આદર્યા જીવ

સાટે; ખાટકી હાટ તે વિવિધ પરે કાટીએ, અગ્નિમાં દાટીયે પાપ માટે. જે ૦ ૬. પુણ્યથી દેવે તુજ દેહ રુડો ઘડ્યો, આશ્ચિયે જૈન કુળ પુણ્ય કાળે ધર્મ નર જન્મ જે જીવ હારી તું, ઘસીસ નિજ હાથ અશુભ રાળે. જે ૦ ૭. દાન તપ શિળ સંયમ હયા ધર્મથી સર્વ સુખ રૂદ્ધિ જે તું વિચારી; સર્વ શુભયોગ હારીશ જે તું પછી, ઘસીસ જીમ હાથ હાર્યો જુગારી. જે ૦ ૮. જીસિય શુષ્કિ તણી ખાસ સાધારણી, તિસીય મિથ્યામતિ જગે ન રુડા; ત્વજી હિસા કુધર્મા દિસવિ પાપ, તુ વિશ્વમાં મોકલે ક્રીતિ રુડી. જે ૦ ૯. પાર મમ રાખ જે પાપ આચારનો, ફાટ મ પાડજે ધર્મ વાટે; જાટ પરે અણુ વિમાશ્યું કિશું મમ કરે, ખોટ કામ મમ પાડજે ધર્મ હાટે. જે ૦ ૧૦. જે તુજ સુખ ગમે સર્વ દુઃખ નવિ ગમે, વિષય સો વીર રસ ત્વજીય; આત્મ અધ્યાત્મ વર ધ્યાન કુંજે રમી, ધર્મવર ભાવના ખાટો અમૃત ચાહો. જે ૦ ૧૧.

સમરસ ભાવના સંજ્ઞાય.

ઠાલ તેરમી :-ભવિક જીવ પૂજે નિજ શુરૂને, અશુભ કર્મ કિમ કાટે; શ્રમણે ધર્મની સંજિજીવો, જે સમતા રસ ચાખે શો ભવિકા સમરસ અમૃત ચાખે. ૧. સમરસ અમૃત ચાખો, કુવ્યશન મૂકો મનનો આટો; સદોષ પિંડ મ ભરી કાઠો, સખ પર સુખે મમ વિષ વાટો રે. ભ૦ ૨. વિંધ્યો જીવ કર્મ વિષ કાટે, પીડ્યો ચાર ગતિ કાટે; શુભ ભાવે દેતાં હઠ પારે, કર્મ શુખડું કાટે રે. ભ૦ ૩. પાપ પિંડ અસત્યજ દુળે, જે કષાય મઠ કાટે; નિખીલ પાપ નિસંગી જીવો, રહેતો સમ દુઃખ કાટેરે. ભ૦ ૪. જનના સુખ શુભ ધ્યાન સુલેશ્યા, દુકાળ સુસા કાટે; દાન પુણ્ય જનના સખ તેણે, વાહળ પેરે સખ કાટે, ભ૦ ૫. રોગ સર્મે જેમ અમૃત છાટે, હૃદય પડી નવિ આટે રે; ધર્મ કરંતા ભવિક જીવને, શિવ સુખ આવે આટે રે. ભ૦ ૬. શુષ્ક વિષ્ણુ કિમ શિવ ગિરિ પર ચઢીયે, હિલ્લુ પુણ્ય જન શાટે; ખેસે જે જીન શુષ્ક મણિ સારે, તો સખ ભવ દુઃખ કાટે રે. ભ૦ ૭.

લોક ભાવના સંજ્ઞાય.

ઠાલ ચૌદમી :-જ્ઞાન નયન માંહે ત્રિભુવન રૂપી, જેણે જીવ દીઠો લોગે; ધણી આળ્યો પટ દ્રવ્ય રૂપો, પ્રણયે તસ જીન યોગે. ૧. મુનિવર ધ્યાવો અઢીય દીવ લોગો, જીહા જીન મુનિવર સિદ્ધ અનંતા; તિહાં નહિ જ્ઞાન વિયોગો, મુનિવર ધ્યાવો અઢીય દિવ લોગો. ૨. આપે સીધો કેણે ન કીધો, લીધો કેણે નવિ ભવે; આદિ નહિ જસ હોયે તો, કેવળ નાણી ભાવે. ૩. અધોલોક છત્રાસન સમ વડે, તિછાં જલ્લાહી ભણો; ઉધ્વલોક મુદંગ સમાણો, સકળ મુનિ ચિત્ત આણો. ૪.

૮. શ્રી કૌંઠની સંજ્ઞાય

કડવાં ક્ષણ છે કૌંઠના, જ્ઞાની એમ ખોલે; રીસ તણો રસ ભણીયે, હજાહજ તોલે. ક૦ ૧. કૌંઠે કેડપૂરવ તણું, સંયમ ક્ષણ ભય; કૌંઠ સહિત તપ જે કરે, તે તો લેખે ન થાય. ક૦ ૨. અધુ ઘણો તપીયો હતો, ધરતો મન વૈરાગ; શિશ્યના કૌંઠ ધકી થયો, ચંડકોશિયો નાગ. ક૦ ૩. આગ ઉઠે જે ધર થકી, તે પહેલું ધર બાળે; જળનો જોગ

જે નવિ મળે; તે 'પાસેનુ' પરબળે. કં ૪. કોષતણી ગતિ એહવી, કહે કેવળનાણી; હાણુ કરે જે હેતની, બળવળે એમ બાણી. કં ૫. ઉદયરતન કહે કોષને, કાઠજે ગળે સાહી; કાયા કરજે નિર્મળી, ઉપશમ રસ નાહી. ૬.

૯. માનની સંજ્ઞાય.

રે જીવ માન ન કીજીયે, માને વિનય ન આવે રે; વિનય વિણ વિદ્યા નહિ, તે કિમ સમકિત પાવે રે. રે જી ૧. સમકિત વિના ચારિત્ર નહી, ચારિત્ર વિણ નહિ મુક્તિ રે; મુક્તિ વિના સુખ શાશ્વતાં, તે કેમ લહિયે મુક્તિ રે. જી ૨. વિનય વડો સંસારમાં, જે ગુણમાંહે અધિકારી રે; માને ગુણ જાણે ગળી, ચિત્ત બૂચો વિચારી રે. રે જી ૩. માન કરચું જે રાવણે, તે તો રામે મારયો રે; દુર્યોધન ગવે' કરી, અંતે સવિ હારયો રે. રે જી ૪. સૂકાં લાકડાં સારિણો, દુઃખદાયી એ ખોટો રે; ઉદયરતન કહે માનને, જેને દેશવટોરે. રે જી ૫.

૧૦. માયાની સંજ્ઞાય.

સમકિતનું ખીજ બાણીયે જી, સત્ય વચન સાક્ષાત; સાચામાં સમકિત વસેજી, માયામાં મિથ્યાત્વ રે; પ્રાણી મ કરો માયા લગાર. ૧. સુખ મીઠો જુઠો મનેજી, કૂદ કપટનો રે કોટ; જીલે તો જી જી કરેજી, ચિત્તમાં તાકે ચોટ રે. પ્રાણી ૨. આપ ગરજે આધો પડેજી, પણુ ન ધરે વિશ્વાસ; મેલ ન છડે મન તણોજી, એ માયાનો પાસ રે. પ્રાણી ૩. જેહયું માંડે પ્રીતડી જી, તેહયું રહે પ્રતિકુળ; નવિ મૂકે મન આમળોજી, એ માયાનું મૂળ રે. પ્રાણી ૪. તપ કીધો માયા કરી જી, મિત્રયું રાખ્યો રે ભેદ; મલિક જિનેશ્વર બાણુંજે જી, તે પામ્યા સૌ વેદ રે. પ્રાણી ૫. ઉદય રતન કહે સાંભળો જી, મૂકો માયાની છુદ્ધ; મુક્તિપુરી જાવા તણો જી, એ મારગ છે શુદ્ધ રે. પ્રાણી ૬.

૧૧. લોભની સંજ્ઞાય

તમે લક્ષણુ જેને લોભનાં રે, લોભે મુનિજન પામે થોભના રે; લોભે ડાહ્યા મન ડાહ્યા કરે રે, લોભે દુર્ઘટ પંથે સંચરે રે. તં ૧. તજે લોભ તેહનાં લેઉં લામણાં રે, વળી પાય નમીને કરું ખામણાં રે; લોભે મયાંદા ન રહે કેહની રે, તમે સંગત મૂકો તેહની રે. તં ૨. લોભે ધર મૂકી રણમાં મરે રે, લોભે ઉચ તે નીચું આહરે રે. લોભે પાપ ભણી પગલાં ભરે રે, લોભે અકાર્ય કરતાં ન ચોસરે રે તં ૩. લોભે મનડું ન રહે નિર્મળું રે, લોભે સગપણુ નાસે વેગળું રે; લોભે રહે પ્રીતિને પાવડું રે, લોભે ધન ન મળે એકડું રે. તાં ૪. લોભે પુત્ર પ્રત્યે પિતા હણે રે, લોભે હલ્યા પાતક નવિ ગણે રે; તે તો દામતણે લોભે કરી રે, ઉપર મણિધર થાયે તે મરી રે. તં ૫. જેતાં લોભનો થોભ દીસે નહી રે, એવું સૂત્ર સિદ્ધાંતે કહ્યું સહી રે; લોભે ચકી સુભુમ નામે જુઓ રે, તે તો સમુદ્ર માંહે ડૂબી મૂચો રે. તં ૬. એમ બાણીને લોભને છંડળ્યો રે, એક ધમં યું મમતા મંડળ્યો રે; કાવ ઉદયરતન ભાષે મુદા રે, વાંડુ લોભ તજે તેહને સદા રે. તં ૭.

૧૨. શાંતસુધારસની સંજ્ઞાય

શાંત સુધારસ કુંડમાં તું રમે મુનિવર હંસ રે; ગારવ રેણુયું મત રમે, મૂકજે

શિથિલ મુનિ ચંગ રે. શાં ૧. સ્વહિત કરમ કર ભવપૂરણા, મ કર તું ધર્મમાં ફૂડ રે; લોક રંજન ઘણું મમ કરે, જાણુતો કયું હોયે મૂઠ રે. શાં ૨. જો યતિવર થયો જીવડા, પ્રથમ તું આપને તાર રે; આપ સાથે મુનિ જો તર્યો, તો પછી લોકને તાર રે. શાં ૩. તુજ ગુણવંત જાણી કરી, લોક દિયે આપણા પુત્ર રે; અસન વસનાદિક ભરી દીયે, ખોટકું મ ધર મુનિ સુત રે. શાં ૪. નાણુ ઠંસણુ ચરણુ ગુણુ વિના, તું કેમ હોય સુપાત્ર રે; પાત્ર જાણી તુજ લોક રે, મ ભર તું પાપે નિજ ગાત્ર રે. શાં ૫. સુધીય સુમતિ મુસિ નહિ, નહિ તપ એપણા શુદ્ધિ રે. મુનિ ગુણવંતમાં મૂળગો, કેમ હોયે લખિધની સિદ્ધિ રે. શાં ૬. વ્યાપ માંડ્યો ઘણો ગુણુ વિના, ભૂરિ આઠંબર ઈચ્છિ રે; ધર તજ માન માયા પડ્યો, કેમ હોયે સિદ્ધ ગતિ રીંછ રે. શાં ૭. ઉપશમ અંતરંગે નહિ, નહિ તુજ ચારુ નિવેંદ રે; નતિ મુનિ પૂજ્ય તું અભિલષે, મ કર અણુમાનીયો ખેદ રે. શાં ૮. ઉદર ભરણાદિ ચિંતા નહિ, સનજન સુત કલત્ર ધર ભાર રે; રાજ ચોરાદિ ભય તુજ નહિ, તોહી તુજ શિથિલ આચાર રે. શાં ૯. વિવિધ દુઃખ દેખી તું લોકના, તુજ કિસિ ચિંતા મુનિરાજ રે; તું જના વલ્લભનાદિકે પડ્યો, ચૂક મ આપણું કાજ રે. શાં ૧૦. આપણું પારકુ મ મ કરે, મૂક મમતા પરિવાર રે; ચિત્ત સમતારસે ભાવજે, મ કર બહુ બાઠા વિસ્તાર રે. શાં ૧૧. લોક સત્કારે પૂજે સ્તવે, મુજ મળી લોકના વૃંદ રે; મુજ યશ નામ જગ વિસ્તર્યું, ઇશ્યો અભિમાન મુર્ચ્છિ રે. શાં ૧૨. પૂરવ મુનિ સારિખી નહિ કીસી, આપણી લખિધ ને સિદ્ધિ રે; અતિશય ગુણુ કિશ્યે તુજ નહિ, તો નહિજ માનની શુદ્ધિ રે. શાં ૧૩. પૂર્વે પ્રભાવક મુનિ હુઆ, તેહને તું નહી તોલ રે; આપ હીણું ઘણું ભાવજે, મુખ વાણું ઘણું અ મ બોલ રે. શાં ૧૪. નિયતી કરી જે જન રંજયા, વશ કર્યા જેહ બહુ લોક રે; પૂંઠ દીધે ન તે તાહરાં, શ્રદ્ધી મુનીના તર ફેક રે. શાં ૧૫. ગુરુ પ્રસાદે ગુણુહીનને, હોવે છે તું ગુણુ ઋદ્ધિ રે; તું ગુણુ મત્સરી મત હોયે, નિજ જીવની શુદ્ધિ રે. શાં ૧૬. સંચમ યોગ મૂકી કરી, વશ કર્યા જેહ બહુ લોક રે; શિષ્ય ગુરુ ભક્ત પુસ્તક ભર્યાં, અંતે દીયે સમ વિણું શેક રે. શાં ૧૭. પ્રથમ સમતા સુખ જળાધમાં, સુર નર સુખ એક છુંદ રે; તેણે તુ સિંચ સમવેલડી, મૂકી દે અવર સખ છંદ રે. શાં ૧૮. એક ક્ષણુ વિશ્વજંતુ પદે, તું વસી જીવ સમભાવે રે; સર્વ મૈત્રી સુધાપાનપે, સકળ સુખ સન્સુખ ભાવે રે; શાં ૧૯. આપ ગુણુવંત ગુણુ રંજ્યો, દીન દુઃખ દેખી દુઃખ ચુર રે; નિગુંબી દેશ વિરતી રહી, સકળ મુનિ સુખ શુચિ પૂર રે. શાં ૨૦.

૧૩. પુણ્યની સનજ્ઞાય.

પુણ્ય કર પુણ્ય કર પુણ્ય કર પ્રાણીઆ, પુણ્ય કરતાં સયલ રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કનકની કોડી; કર જોડી કાયા કહે, લખી લીલા લહે ધર્મ જુદિ. પુન્ય ૧. આહટ દોહટ છોડી છોકરપણું, આંત ઘણું મન તણું છોડી પાપ; પાપ સંતાપ આભાપ પરહર પીયુ, પંચ પરમેષ્ટિપદ સમર જાપ. પુણ્ય ૨. તું મુજ કંત હું કામિની તાહરી, માહરી, શિખ સુષ્પી કાન જાગે; શુભ મતિ માંડતાં અશુભ ગતિ છાંડતાં, ધર્મ કરતાં કીસી લાજ લાગે. પુન્ય ૩. મુજ નતિ વાહલા ધૈર્મ્ય ધર નાહલા, થોડલા વચણુ અવધાર મોરા;

શુદ્ધ શુદ્ધ દેવ વચ સેવ કરવા ભણી, આપણી ખાને કરી મ કર' લોરા. પુન્ય ૪. શેલડી સરસ સાકર સમ વચણ સુણી. આપણો મન કર્યો મુક્તિ વરવા; કાયા કાનિની તણી શિખ સંભારતો, પ્રાણીઓ ધસ મર્યો ધમ' કરવા. પુન્ય ૫. ઉગતે ભાંજુ સુવખાણુ સદ્ગુરુ તણી, વાત્રી દિત લાઈ ચિત્ત કાન આજે; ઉંચ આજસ હરે જીવડો ભવ તરે, પરમ પદવી વરે પ્રીતિ આજે પુન્ય ૬.

૧૪. પરનિંદા વારક હિત શિખામણની સંજ્ઞાય.

મ કર હો જીવ પરતાંત દિન રાત તું; આપણો વાંક નયણે ન દેખે; તિલ સમ પારકા દોષ હોવે જીકે, તેહ કરી દાખવે મેરૂ લેખે. મ કર ૧. કો કરે પર તણી અતિહી નિંદા ઘણી, તેહ તો તેહનો મેલ પોવે; તાસ ઉજ્જવલ કરે પિંડ પાપે ભરે, મૂઠ તે માનવી સુગુણ પોવે. મ કર ૨. અહલ મન્દરપણે ગુણુ તજી પર તણા, સંત અણસંત જે દોષ બાજે; ખાપટો જીવટો તેહ મૂરખપણે, ગજ પરે નિજ શિરે ધુગ નાંખે. મ કર ૩. દ્રાક્ષ સાકરે સરસ વસ્તુ સવિ પરિહરિ કાક જેમ આંચશુ' મેલ ચૂથે; નિંદકી તેમ ગુણુ કોડિ છાડી કરી, ચિત્તમાં પર તણા દોષ ગૂથે. મ કર ૪. અંગ જેમ ગોપવી મીનને મારવા, અગ રહે તાકી જીમ નીર નાકે; નીચ તેમ છિદ્ર ગોપવી કરી આપણાં. રાત દિન પારકા છિદ્ર તાકે. મ કર ૫. નિપટ લંપટ પણે લંપટી કૂતરો, વમન દેખી કરી નકટ નાયે; દોષ લવશેવ પામી તથા પાતકો, અધમ જન સખલ મન માંહિ મથે. મ કર ૬. એક સંજ્ઞન હોયે સેલડી સારિખા, ખંડ ખંડે કરી કોઈ કાપે; તેહિ પણુ પીડનાં આપ ઉત્તમપણે, સરસ રસ વસ્તુનો સ્વાદ આપે. મ કર ૭. કોઈ અવગુણુ પણુ છંડી જે ગુણુ ગ્રહે, દેશ પરદેશ તે સુખ પાવે; દેખ પ્રત્યક્ષપણે કુણુ પરે તેહનાં. દેવ રાજેંદ્ર પણુ સુવશ ગાને. મ કર ૮. દેવ ગુરુ ધમ' આર. ધ શુદ્ધ મને, પારકે પેશમાં મૂઠ કાને; સકલ સુખ કાનિષ્ઠી દ્વિરત દુઃખ વારિણી, ભાવના એહ હિતશિખ માને. મ કર ૯.

૧૫. જીભવડીની સંજ્ઞાય.

ખાપલડીરે જીભલડી તું; ધાં નરિ જેલે મીડું; વિરૂઆં વચન તણાં કલ વિરૂઆં, તે શું તે નવિ દીડું રે. ખા ૧. અત્ર ઉદક અણગમતાં તુજને. જે નાંવે રુચે અનીકાં; અણ ખોજાંયો તું શાં માટે, ખોલે કુવચન, ધીંતો રે. ખા ૨. અગ્નિ દહયો તે પણુ પાંચે, કુવચન દુર્ગતિ ઘાલે; અગ્નિ થકાં અધિકું તે કુવચન, તે તો ક્ષણુ ક્ષણુ સાલે રે. ખા ૩. તે નર માન મહોખત નવિ પામે, જે નર હોય સુખરેણી; તેહને તો કે. છ નરિ ખેલાવે, તે તો પ્રત્યક્ષ સોળી રે. ખા ૪. ક્રોધ બર્યો ને કડવું ખોલે, અભિમાને અજ્ઞમતે; આપ તણો અવગુણુ નરિ દેખે, તે કેમ બથે મુગને રે. ખા ૫. જનમ જનનની પ્રીતિ વિણાશે, એકણુ કડુવે ખેલે; મીકાં વચન થકો વિણુ ગરથે, લેવો સખ જગ ખોલે રે. ખા ૬. આગમને અનુનારે હિતમરિ, જે નર રૂડું બાજે; પ્રગટ થઈ પરમેશ્વર તેહની, લજ્જા જગ માંહિ નાખે રે. ખા ૭. સુવચન કુવચનનાં કળ બાણી, ગુણુ અવગુણુ મન આણી; વાણી ખોલે અનીચ સમાણી, લાંબ કહે સુણો પ્રાણી રે. ખા ૮.

૧૬. ચેતનને શિખામણની સંજ્ઞા.ય.

ચતુર તું ચાખ મુજ હિત શીખ મુખડી, આપણ વિષય કાં મૂક મઠે; વિષય લ'પટપણે રીત-દિન નવિ ગણે, ક્રેધ મઠ માન માયાં ન છડે. ચં ૧. સદન ધન સ્વજન જન, નિરખી નિજ વશ અરે, માહરૂં માહરૂં મ કર લોળા; તાહરૂં તેહ જે સુકૃત સંચય કરે, પિંડ પાપે ભરી કરીય રોલા. ચં ૨. કાલ અહ'ટ શશી સુર વૃષ ભોડલું; દિવસ ને નિશી અતિ ઘડીય માલ; નિરખી નિજ આઉપુ' નીર ઉલેચતાં, કાં ન છડે હજી મોહ ભલ' ચં ૩. સકલ ધુભ કાજની આજ વેલા લહી, મોહે મુઝયો હજી શું વિમાસે; સકલ સુખ તુજ ગમે, દેહે દુઃખ નવિ ખમે, કરણી વિષુ મુક્તિ રતિ કેમ કરાશે. ચં ૪. અધિર સંસારમાં સાર નવકારનું, ધ્યાન ધરતાં સદા હૃદય રીઝે; એહથી ભવ તરે મેરુ મહિમા ધરે, રિદ્ધિ વિજયાદી સુખ સકલ સીઝે. ચં ૫.

૧૮ વૈરાગ્યની સંજ્ઞાય

હાયાં તે મંદિર માળીયાં, સોઠ બાળીને સૂતો; કાઠો કાઠોરે એને સહુ કહે, બાણે જન્મ્યોજ નહોતો ૧. એક રે દિવસ એવો આવશે, મન સખળોજ સાલે; મંત્રી મળ્યા સર્વે' કારમા, તેનું કાંઈ નવ ચાલે. એક રે ૨. સાવ સોનાનાં રે સાંકળાં, પહેરણુ નવા નવા વાઘા; ધોગુ' રે વસ્ત્ર એના કમનું, તે તો શોધવા લાગ્યા એક રે ૩. ચરૂ કહાઈયા અતિ ઘણા, બીજાનું નહી લેખું; ખે.ખરી હાંડી એના કમની, તે તો આગળ દેખું. એક રે ૪. કેનાં છોડે ને કેનાં વાછડે, કેનાં માય ને આપ; અંતકાળે જવું (જીવને) એકલું, સાથે પુન્ય ને પાપ. એક રે ૫. સગી રે નારી એની કામિની, ઊભી ટગમગ બુવે; તેનું પણ કાંઈ ચાલે નહી, ધુસકે ધુસકે રૂવે. એક રે ૬. ળાલાં તે ળાલાં શું કરો, ળાલાં વેળાવી વળશે; ળાલાં તે વનનાં લાકડાં, તે તો સાથેજ બળશે. એક રે ૭. નહિ ત્રાપો નહિ તુંબડી, નથી તરવાનો આરો; ઉઠયરતન મુનિ હંમ ભણે, પ્રભુ મને પાર ઉતારો. એક રે ૮.

૧૯ શ્રી નવકારવાલીની સંજ્ઞાય

(ઢાળ)-એક નારીરે, ધમં તણે ધુર બહિયે, તસ મહિમારે, મન રંગે વખા-
હિયે; તેહ નારીરે, આપણુડે મન આહિયે, ખટ દશની રે, તે પણુ સધળે માનિયે. ૧.
(ત્રોટક)-માનીએ પણુ નારી રૂડી, નહિ કુડી તે વઢી, કર કમલ કીજે કાજ સીઝે, ધ્યાને ધરિયે મન રુઢી; ત્રિભુવન સોહે રૂપ મોહે, દેવ દાનવ કર ચડી, નોકારવાલી મુહુપત્તિને, આદિ પુરૂષે ઓઠરી. ૨. (ઢાળ)-જિન શાસનરે, નોકારવાલી સહુ કહે, પર શાસનનીરે. જપ માલી કહી સવિ ગણે; તુરકો પણુરે, તસખીર બોલે પણુ રૂડી, અક્ષમાલારે, નામ કહિયે એથુ' વલી. ૩. (ત્રોટક)-તસ નામ લીજે કામ સીઝે. લોક ખૂઝે અતિ ઘણાં. દરશન દીઠે દુઃખ નાડે, પાપ જાયે ભવ તણાં; હરિહર પુરંદર સકલ મુનિવર, હાથે રૂડી હીસે એ, નોકારવાલી હાથ લેતાં, દેવ દાનવ તૂસે એ. ૪. (ઢાળ)-એક સોહરે, મૂંતિ મોહન વેલડી, સોહામણીરે, ચતુર પણે તે ગુણે ચડી; દોસ ચોપનરે, મલી કરી અપટો. તરી, ધ્યાન ધરિયેરે, તરિયે ભવસાયર વલી, ૫. (ત્રોટક)-સંસાર તરીએ ધ્યાન ધરિયે, તરિયે ભવસાયર વલી, નોકારવાલી ધ્યાન ધરતાં, મુક્તિ પામે કેવલી; સવિ આંશ મુરી

કર્મ ચૂરી, સહેજે સોહે મન ફૂલી, કહે કવિઅણુ સુણો લોકો, આરાધો એક મન વલી. ૬.

૨૦ પ્રતિ મણીની સંજ્ઞાયા.

ગૌતમ પુછે શ્રી મહાવીરનેરે, ભાષ્યે ભાષ્યે પ્રભુ સંબંધરે; પડિક્કમણું કરતાં પ્રભુ શું ફલ પામીએરે, શું શું ફલ થાયે પ્રાણીને બંધરે. ગૌતમ ૧. સાંભળ ગૌતમ તે કહું રે. પડિક્કમણું કરતાં ફલ થાય રે; તેથી ઉત્તરોત્તર સુખ ભોગવીરે, અનુક્રમે શીવપુર ભયરે. ગૌતમ ૨. ઇચ્છા પડિક્કમણું કરીને પામીએરે, થાય પ્રાણીને પુન્ય બંધરે; પુન્યની કરણી જે ઉવેબરેરે, પરભવ થયે અધોઅધરે. ગૌતમ ૩. પાંચ હબર ઉપર પાંચસેરે, દ્રવ્ય ખરચી લખાવે જેહરે; જીવ ભગવર્ધ પત્રવણા, સૂત્રમાંરે મુકે લાંઠારે પૂન્ય થાયરે. ગૌતમ ૪. પાંચ હબર ઉપર પાંચસેરે, ગાયો ગર્ભવતી જેહરે; તેન અભયદાન દેતાં થકારે, સુહૃપત્તિ આખ્યાનું ફળ એહરે. ગૌતમ ૫. ઇશ હબર ગાયો ગોકુળ તણીરે, અકેકું ઇશ હબર પ્રમાણુરે; તેને અભયદાન દેતાં થકારે, પરને ઉપદેશ દીધાનું ભણુરે. ગૌતમ ૬. તેહથી અધિકું ઉત્તમ ફલ પામીએરે, પરને ઉપદેશ દીધાનું ફલ ભણુરે; ઉપદેશ થકી સંસાર તરેરે, ઉપદેશથી પામે કેવળજ્ઞાનરે. ગૌતમ ૭. શ્રી જ્ઞાન પ્રતિમા અભિનવ શોભતાંરે, સહસ પચીસ શીખર કરાવે જેહરે; અકેકું મંડપ બાવન ચૈત્યનુરે, ચરવલો આખ્યાનું ફલ એહરે ગૌતમ ૮. માસખમણની તપસ્યા કરેરે, અથવા પીંજર કરાવે એકરે; એવા કોડ પીંજર કરાવતાં થકારે, કામલી આખ્યાનું ફલ એહરે. ગૌતમ ૯. સહસ અઠ્યાસી દાન શાલા તણારે, જે ઉપજે પ્રાણીને પુન્યનો બંધરે; તેહ થકી સંઘ ગુરૂને વંદણા કરીને, થાયે પ્રાણીને પુન્યનો બંધરે. ગૌતમ ૧૦. શ્રી જ્ઞાન પ્રતિમા અભિનવ શોભતારે, સહસ અઠ્યાસીનું પ્રમાણુરે; અકેકી પ્રાંતમા પાંચસે ધનુષનીરે, ધરીયાવહી પડિક્કમતાં ફલ ભણુરે. ગૌતમ ૧૧. આવશ્યસૂત્રની રૂબુગતિ સૂત્રમાંરે, ભાષ્યે શુદ્ધ પ્રતિક્રમણુનો સંબંધરે; જીવાભિગમ રૂબુગતિ ભણુરે, સ્વયંસુખે ભાષ્યે શ્રી વીર જિણુંદરે. ગૌતમ ૧૨. વાચક જશ કહે શ્રદ્ધા ધરેરે, પાલે શુદ્ધ પડિક્કમણુનો વહેવારરે; અનુત્તર અસમ સુખ પામે મોટકારે, ભાવજન પામશે ભવનો પારરે. ગૌતમ ૧૩.

૨૧ વણુઝારાની સંજ્ઞાયા

નરભવ નગર સોહામણું વણુઝારા રે, પામીને કરજે વ્યાપાર, અહો મોરા નાયકરે; સત્તાવન સંવર તણા, વ૦ પોઠી ભરજે ઉદાર. અ ૦ ૧. શુભ પરિણામ વિચિત્રતા વ૦ કરિયાણાં બહુ મૂલ; અ ૦ મોક્ષનગર ભવા ભણી, વ૦ કરજે ચિત્ત અનુકૂળ. અ ૦ ૨. ક્રોધ દાવાનળ એલવે, વ૦ માન વિષમ ગિરિરાજ; અ ૦ એલવંજે હળવે કરી, વ૦ સાવધાન કરે અજ. અ ૦ ૩. વંશભળ માયા તણી, વ૦ નવિ કરજે વિશરામ; અ ૦ ખાડી મનોરથ ભટતણી, વ૦ પૂરણુનું નહી કામ. અ ૦ ૪. રાગ દ્વેષ દોષ ચોરટા, વ૦ વાટમાં કરશે હેરાન; અ ૦ વિવિધ વીચ' ઉદ્ધાસથી, વ૦ તું હણુજે તે સ્થાન. અ ૦ ૫. એમ સવિ વિધન વિહારીને, વ૦ પહોંચજે શિવપુર વાસ; અ ૦ ક્ષય ઉપશમ જે ભાવના, વ૦ પોઠે ભયાં ગુણુરાશ. અ ૦ ૬. ખાચક ભાવે તે થવે, વ૦ લાલ હોશે તે અપાર; અ ૦

ઉત્તમ વચ્ચુજ જે એમ કરે, વ૦ પદ્ય નમે વારંવાર. અ૦ ૭.

૨૨ શીયત્ર વિષે પુરૂષને શિખામણની સજ્જાત્ય

(આલ) સુષુ સુષુ કંતા રે, શીખ સોહામણી; પ્રીત ન કીજે રે, પરનારી તણી. (ઉથલો) પરનારી સાથે પ્રીત પિઉણ, કહો કિણુ પરે કીજીયે; ઉંઘ વેચી આપણી, ઉભગરે કેમ લીજીયે; કાછડી છુટો કહે લંપટ, લોક માંહે લાજીયે; કુલ વિષય ખંપણુ રખે લાગે, સગામાં કેમ ગાજીયે. ૧. (આલ) પ્રીતિ કરંતાં રે, પહેલાં ધીહીજીયે; રખે કોઈ જાણે રે, મન શું ધ્રુજીયે. (ઉથલો) ધ્રુજીયે મનશું જૂરીયે પણ, જોગ મલવો છે નહીં; રાત દિન વિલપંતાં જાયે, અવટાઈ મરવું સહી; નિજ નારીથી સંતોષ ન વલ્યો, પરનારીથી કહો શું હશે; જો ભયે બાણે તૃપ્તિ ન વલી તો, એઠ ચાટે શું હશે. ૨. મૃગ તૃષ્ણાથી રે, તૃષ્ણા નવિ ટલે; વેલુ પીલ્યાં રે, તેલ ન નીસરે. (ઉથલો) ન નીસરે પાણી વલોવતાં, લવલેશ માંખણુનો વલી; ખૂડતાં બાચક ભરીયાં પાણી તે, તર્યાં વાત ન સાંભલી; તેમ નાર રમતાં પર તણી, સંતોષ ન વલ્યો એક ઘડી; ચિત્ત ચટપટી ઉચ્ચાટ લાગે, નચણે નાવે નિંદ્રડી. ૩. (આલ) જેવો ખોટો રે, રંગ પતંગનો; તેવો ચટકો રે, પરસી સંગનો. (ઉથલો) પરનારી સાથે પ્રેમ પિઉણ, રખે તું જાણે ખરો; દિન ચાર રંગ સુરંગ રૂઠો, પછી નહીં રહે નિર્ધારો; જે ઘણા સાથે નેહ માંહે, છાંડ તેહશું પ્રીતડી. એમ જાણી મ મ કર નાહલા, પરનારી સાથે પ્રીતડી; ૪. (આલ) જે પતિ વહાલો રે, વંચે પાપિણી; પર શું પ્રેમે રે, રાચે સાપિણી. (ઉથલો) સાપિણી સરખી વચણુ નીરખી, રખે શીયલ થકી ચલે; આંખને મટકે અંગ લટકે, દેવ દાનવને છલે; એ માંહે કાલી અતિ રસાલી, વાણી મીઠી શેલડી; સાંભલી રે ભોલા રખે જૂલો જાણજો વિષ વેલડી પ. (આલ) સંગ નિવારો રે, પરરામા તણો; શોક ન કીજે રે, મન મિલવા તણો. (ઉથલો) શોક શાને કરો ક્ષેગટ, દેખવું પણ હોહિલુ; ક્ષણુ મેડીએ ક્ષણુ શેરીએ, ભમતાં ન લાગે સોહિલુ; ઉશ્વાસ ને નિશ્વાસ આવે, અંગ ભાંજે મન ભમે; વલી કામિની દેખી દેહ ઠાજે, અન્ન લીહું નવિ ગમે. ૬. (આલ) જાયે કલાલે રે, મનશું કલમલે; ઉન્મત્ત થઇને રે, અલલ પલલ લવે. (ઉથલો) લવે અલલ પલલ જાણે, મોહ ગતિલા મન રહે; મહામદન વેદન કઠિન કારી; મરણુ વાડુ ત્રેવડે; એ જશ અવસ્થા ક્રમ કેરી, કંત કયાને હહે; એમ ચિત્ત જાણી તને રાણી, પારકી તે સુખ લહે. ૭. (આલ) પરનારીના રે, પરાભવ સાંભલો; કંતા કીજે રે; ભાવ તે નિમંલો, (ઉથલો) નિમંલે ભાવે નહિ સમજે, પરવધુ રસ પરિહરો; આંખીઓ કીચક ભીમસેને, શિલા હેઠલ સાંભલો; રણુ પડ્યાં રાવણુ હશે મસ્તક, રડવડ્યાં અથે કહ્યાં; તેમ મૂંજપતિ દુઃખપુંજ પામ્યો, અપજશ જગ માંહે લલ્યો ૮. (આલ) શીયલ સલણુ રે, માણસ સોહીએ; વિષુ આભરણે રે; જગ મન મોહીએ. (ઉથલો) મોહીએ સુર નર કરે સેવા, વિષ અભિય થઈ સંચરે; કેસરી સિંહ શિયાલ થાયે, અનલ તિમ શીતલ કરે; સાપ થાયે કૂલમાલા લચ્છી ઘરે પાણી ભરે; પરનારી પરિહરી, શીયલ મન ધરી, મુક્તિવધુ હેલા વરે. ૯. (આલ) તે માટે હું રે, વાલમ વિનવું; પાયે લાગીને રે, મધુર વચણે સ્તવું. (ઉથલો) વચણુ મહારૂં માનીયે, પરનારીથી રહે

વેગલા; અપવાદ માથે ચઢે મોટા, નરકે થઈએ દોહિલા; ધન્ય ધન્ય તે નર નારી જે
દહ, શીયલ પાત્રે કુલ તિલો; તે પામશે યશ જગત માંહિ, કુમુદ અંદ સમ ઉજલો ૧૦.

૨૩. શીયલ વિષે સ્ત્રીને શિખામણની સજ્જાય.

(ચાલ) એક અનુપમરે, શિખામણ ખરી; સમજી લેજ્યોરે, સઘળી સુંદરી. (ઉથલો)
સુંદરી સહેજે હૃદય હેજે, પર સેજે નાવ જેસીએ; ચિત્ત થકી ચૂકી લાજ મૂખી, પર મહિર
નવિ પેસીએ; બહુ ઘેર હીડે નારી નિલાંજ, શાસ્ત્રે પણ ત્યજવી કહી; જેમ પ્રેત દૃષ્ટિએ
પડયું ભોજન, જમવું તે બુગતું નહિ. ૧. (ચાલ) પર શું પ્રેમે રે, હસીય ન ઝોલીએ;
દાંત દેખાડી રે, શુદ્ધ ન ઝોલીએ; (ઉથલો) શુદ્ધ ધરનું પરની આગે, કહોને કેમ પ્રકા-
શીએ; વળી વાત જે વિપરીત ભાસે, તેહથી દૂર નાશીએ; અમુર સવારા અને અગોચર,
એકદડાં નવિ ભયએ; સહસ્રાત્કારે વાત કરતાં, સહેજે શીયળ ગુમાવીએ. ૨. (ચાલ)
નટ વિટ નરશું રે, નયણ ન ભેડીએ; માર્ગ બતાં રે, આધું ઝોલીએ. (ઉથલો) આધું
તે ઝોલી વાત કરતાં, ઘણાંજ રૂડાં થોલીએ; સાસુ અને માના બાધયા વિણ, પલક પાસ
ન થોલીએ; સુખ-દુઃખ સરજ્યું પામીએ, પણ કુળાચાર ન મૂખીએ; પરવશ વસતાં
પ્રાણુ બતાં, શીયળથી નવિ ચૂકીએ. ૩. (ચાલ) વ્યસની સાથેરે; વાત ન કીજીએ;
હાથે હાથરે, તાળી ન લીજીએ. (ઉથલો) તાળી ન લીજે નજર ન હીજે અંચક
ચાલ ન ચાલીએ; એક વિષય બુદ્ધે વસ્તુ કેહની, હાથ પણ નવિ ઝાલીએ; ક્રોધ
કંકપ રૂપ સુંદર, પુરૂષ પેખી ન મોહીએ; તણખલા ગણી તેહને, ફરીય સાસુ ન
ભેડએ. ૪. (ચાલ) પુરૂષ ખ્યારેરે, વળી ન વખાણીએ; વૃદ્ધ તે પિતારે, સરખો બાણીએ.
(ઉથલો) બાણીએ પિયુ વિણ પુરૂષ, સઘળાં સહોદર સમોવડે; પતિવતાનો ધર્મ બેતાં,
નાવે કેઈ સમોવડે; કુરૂપ કુષ્ટિ કુખડો ને, દુષ્ટ દુર્બળ નિગુંથો; ભરતાર પામી ભામિની
તે ઇન્દ્રથી અધિકો ગણો. ૫. (ચાલ) અમરકુમારે, તણ સુરસુંદરી; પવનજયેરે,
અંજના પરિહરી. (ઉથલો) પરિહરી સીતા રામે વનમાં, નજે દમયંતી વળી; મહાસતી
માથે કબટ પડ્યાં પણ, શીયલથી તે નવિ ચળી; કસોટીની પરે કસીય બેતાં, કંત
શું વિહડે નહીં; તન મન વચને શીયલ રાખે, સતી તે બાણો સહી. ૬. (ચાલ) રૂપ
દેખાડીરે, પુરૂષ ન પાડીએ; આકુળ થઈનેરે, મન ન બગાડીએ. (ઉથલો) મન ન બગાડીએ
પર પુરૂષનું, ભોગ બેતાં નવિ મજે; કલંક માથે ચઢે ફૂડાં, સગાં સહુ દૂર ટળે; અણુ-
સજ્યો ઉચાટ થાએ, પ્રાણુ તિહાં લાગી રહે; ઈહ લોક પામે આપદા, પર લોક પીડા
બહુ સહે. ૭. (ચાલ) રામને રૂપેરે. સુપનાંખા મોહી; કાજ ન સિધ્યું રે, વળી ઇજત
ખોઈ. (ઉથલો) ઇજત ખોઈ દેખ અભયા, શેઠ સુદર્શન નવિ ચાલ્યો; ભરતાર આગળ પડી
લોંડી, અપવાદ સઘજે ઉજાલ્યો; કામની બુદ્ધે કામિનીએ, વંકચૂળ વાઘો ઘણું; પણ શીયલથી
ચૂક્યે નહીં, દ્રષ્ટાંત એમ કહેતાં ભણું. ૮. (ચાલ) શીયલ પ્રભાવેરે, જૂઓ સોજે સતી; ત્રિભુવ-
નમાંહેરે, જે જે થઈ છતી. (ઉથલો) છતી થઈ તે શીયલ રાખ્યું, કલ્પના કીધી નહીં; નામ
તેહના જગત બાણે, વિશ્વમાં ઉગી રહી; ત્રિવિધ રત્ને જડિત ભૂષણ, રૂપ સુંદર કિન્નરી
એક શીયલ વિણ થોભે નહીં, તે સત્ય ગણએ સુંદરી. ૯. (ચાલ) શીયલ પ્રભાવેરે, સહુ સેવા

કરે; નવ વાડેરે, જેહ નિર્મળ ધરે. (ઉદલો) ધરે નિર્મળ શીયલ ઉલ્લવળ, તાસ કીર્તિ' જળકુળે; મનઃકામના સવિ તિદ્ધિ પામે, અષ્ટ ભય દૂર ટળે; ધન્ય ધન્ય તે જાણો નરા, જે શીયલ ચોકખુ' આદરે; આનંદના તે યોધ પામે, ઉદય મહાજસ વિરતરે. ૧૦.

૨૪ સ્ત્રોને શિખામણની સંજ્ઞાય

નાથ કહે તું સુણને નારી, શિખામણ છે સારીજી; વચન તે સઘળાં વીણી લેશે, તેહનાં કારજ સરશે. શાણા ધર્મજેજી. ૧. જત્રા જગરણુ ને વિવાહમાં, માતા સાથે રહી-જેજી; સાસરીયામાં જળ ભરવાને, સાસુ સાથે જઈ એ શાં ૨. દિશા અંધારી ને એક-લડાં, માર્ગમાં નવિ જઈજેજી; એકલી જાણી આળ ચલાવે, એવડું' શાને કરીજે. શાં ૩. બહાણામાં બહેલેરા ઉઠી, ધરનો ધંધો કરીજેજી; નણ્ડ-જેઠાણી પાસે જઈને, સુખ-દુઃખ વાત ન કરીજે. શાં ૪. ચોકમાં ચતુરાઈએ રહીજે, રાંધતાં નવિ રમીજેજી; સહુકોને પ્રસાદ કરાવી. પાછળ પોતે જમીજે. શાં ૫. ગાંઠે પહેરી ધરમાં રહીજે, બહાર પગ નવિ ભરીજેજી; સસરા-જેઠની લાજ કરીનેર, મ્હોં આગળથી ખસીજે. શાં ૬. છુટે કેશે શિર ઉઘાડે, આંગણમાં નવિ જઈજેજી; પુરૂષ તણો પડછાયો દેખી, મ્હોં આગળ નવિ રહીજે. શાં ૭. એકાંતે દિયરીયા સાથે, હાથે તાળી ન લઈજેજી; પ્રેમ તણી જે વાત કરે તે, મ્હોં આગળથી ખસીજે. શાં ૮. આભરણુ પહેરી અંગ શોભાવી, હાથે દર્પણુ ન લઈજેજી; પિયુડા જે પરદેશ સધાવે, તે કાજળ રેખ ન દઈજે. શાં ૯. પિયુડા સથે ક્રોધ ન કરીજે, રીસાઈ નવી રહીજેજી; છેયા-છોડું છોકરડાંને, તાડન કહિય ન કરીજે. શાં ૧૦. ઉજ્જડ મંદિર માંદિ કયારે, એકલડાં નવિ જઈજેજી; એકલી જાણી આળ ચલાવે, એવડું' શાને કરીજે. શાં ૧૧. કિરિયલ નારીનો સંગ ન કરીજે, તસસંગે નવિ ફરીજેજી; મારગ જાતાં વિચાર કરીને, ઉડો પાવ ન ધરીજે. શાં ૧૨. ઉદયરત્ન વાચક ધમ જોલે, જે નર નારી ભણ્યેજી; તેહનાં પાતક દૂરે ટળશે, મુક્તિપૂરીમાં મળશે શાં ૧૩.

૨૫ શ્રી પાંચમા આરાની સંજ્ઞાય

વીર કહે જૌતમ સુણે, પાંચમા આરાના લાવરે; દુઃખીયા પ્રાણી આત ઘણા, સાંમળ જૌતમ સુભાવરે. વીરં ૧. શહેર હોશે તે ગામડાં, ગામ હોશે સ્મશાનરે; વિષ્ણુ જેવાળે રે ધણુ ચરે, જ્ઞાન નહિ નિરવાણુરે. વીરં ૨. સુજ કેડે કુમતિ ઘણા, હોશે તે નિરવાદરે; જ્ઞાનમતની રૂચિ નવિ ગમે, થાપશે નિજ મતિ સારરે. વીરં ૩. કુમતિં ઝાઝા કહાઝહી, થાપશે આપણા જોલરે; શાસ્ત્રમાર્ગ' સવિ મૂકશે, કરશે જ્ઞાનમત જોલરે. વીરં ૪. પાખંડી ઘણા જાગશે, ભાંગશે ધર્મ'તા પંથરે; આગમમત મરડી કરી, કરશે નવા વળી અંથરે. વીરં ૫. ચારણીની પરે ચાળશે, ધર્મ'ન જાણે લેશરે; આગમ સાખાને ટાળશે, આપશે નિજ ઉપદેશરે. વીરં ૬. ચેર ચરડ બહુ લાગશે. ઝોટી ન પાળે જોલરે; સાધુ જન સિદ્ધાચશે, દુર્જન બહુલા જોલરે. વીરં ૭. રાજ પ્રજને પીડશે, હિંડશે નરધન લોકરે; માઝ્યા ન વરસે મેહુલા, મિથ્યાત્વ હોશે બહુ થોકરે. વીરં ૮. સંવત યોગળીશ ચૌદોતરે, હોશે કલંકી રાયરે; માત પ્રાદ્યાણી જાણીએ, બાપ અંડાલ કહેવાયરે. વીરં ૯. છયાસી વરસનું આઉંખુ', પાટલીપુરમાં હોશેરે; તસ સુત દત્ત નામે બલો, શ્રાવકકુળ શુભ પોષરે. વીરં ૧૦.

કૌતુહી ઠામ ચલાવશે, ચમ' તણ્યાં તે જ્યેયરે; ચાથ લેશે બિક્ષા તણી, મહા આકરા કર હોયરે. વીર૦ ૧૧. ઇન્દ્ર અવધિએ જ્ઞેયતાં, હેખશે એહ સ્વરુપરે; દ્વિજ રૂપે આવી કરી, હુણુશે કલંકી ભૂપરે. વીર૦ ૧૨. દત્તને સન્ન્ય સ્થાપી કરી, ઇન્દ્ર સુરલોકે જાય રે; દત્ત ધર્મ પાળે સદા, ભેટશે શેત્રુંજ્ય ગિરિરાયરે. વીર૦ ૧૩. પૃથ્વિ જિનમંડિત કરી, આપશે સુખ અપારરે; દેવલોકે સુખ ભોગવે, નામે જય જયકારરે. વીર૦ ૧૪. પાંચમા આરાને છેડલે, અતુ'વિધ શ્રીસંધ હોશેરે; છટ્ટે આરો ખેસતાં, જિનધર્મ પહિલો જાશેરે. વીર૦ ૧૫. ળીજે અગની જાગશે, ત્રીજે રાય ન કોયરે; ચોથે પ્રહાર લોપના, છટ્ટે આરે તે હોય રે. વીર૦ ૧૬.

ઠોહા—છઠે આરે માનવી, બિલવાસ્તી સ્ત્રિ હોય; વીસ વરસનું આકષુ', ૫૮ વરસે ગભંજ હોય ૧૭. સહસ ચોરાશી વર્ષ'પણે, ભોગવશે ભવિકર્મ; તીર્થ'કર હોશે ભલો, શ્રેષ્ઠિક જીવ સુધર્મ. ૧૮. તસ ગણુધર અતિ સુંદર; કુમારપાળ ભૂપાળ; આગમ વાણી જોઈને, રચીયાં વયણુ રસાળ. ૧૯. પાંચમા આરાના ભાવ એ, આગમે ભાખ્યા વીર; ગ્રંથ જાલ વિચાર કહ્યા, સાંભળજે ભવિ ધીર. ૨૦. લણુતાં સમક્તિ સંપળે, સુણુતા મંગળ માળ; જિનહર્ષે કહી જોડ એ, ભાખ્યાં વયણુ રસાળ. ૨૧.

૨૬. ધોખીડાની સન્નઝાય

ધોખીડા તુ' ધોજે મનનું ધોતીયું રે, રખે રાખતો મેલ લગારરે; એણે રે મેલે જગ મેલો કર્યો રે, અણુધોયું ન રાખે લગારરે; ધો૦ ૧. જિનશાસન સરોવર સોહામણુ' રે, સમક્તિ તણી રૂડી પાળ રે; દાનાદિક આરે બારણાં રે, માંહી નવતત્ત્વ કમળ વિશાળરે. ધો૦ ૨. તિહાં ઝીલે મુનિવર હંસલા રે, પીયે છે તપ જય નીર રે; શમ દમ આદે જે શિલારે, તિહાં પલાળે આતમ ચીરરે ધો૦ ૩. તપવળે તપ તડકે કરી રે, જાગવળે નવબ્રહ્મ વાડ રે; છાંટા જીડાડે પાપ અઠારનારે, એમ ઉજળું હોયે તતકાળરે. ધો૦ ૪. આળેવણુ સાખૂડો સૂધો કરે રે, રખે આવે માયા શેવાળ રે; નિશ્ચે પવિત્રપણું રાખજેરે; પછે આપણા નિયમ સંભાળરે. ધો૦ ૫. રખે મૂકતો મન મોકળું રે, પડ મેલીને સંકેલ રે; સમયસુંદરની શીખડી રે, સુખડી અમૃતવેલ રે. ધો૦ ૬.

૨૭. શ્રી સહજનંદીની સન્નઝાય

સહજનંદી રે આતમા, સૂતો કાંઈ નિશ્ચિત રે; મોહ તણુ રણીયા ભમે, જાગ જાગ મતિવંત રે; લૂટે જગતના જંત રે, નાખી વાંક અત્યંતરે; નરકાવાસ ઠવંત રે, કોઈ વિરલા ઉગરંત રે. સ૦ ૧. રાગ દ્વેષ પરિણુતિ ભજી; માયા કપટ કરાય રે; કાશ કુશુમ પરે જીવડે. ક્ષેગટ જનમ ગમાય રે; માથે જય જમરાય રે, શ્યો મન ગર્વ ધરાય રે; સહુ એક મારગ જાય રે, કોણુ જગ અમર કહાય રે. સ૦ ૨. શવણુ સરિખા રે સજ્જી, નાગા ચાલ્યા વિણુ ધાગ રે; દશ માથાં રણુ રડવડ્યાં, ચાંચ હીએ શિર કાગ રે; દેવ ગયા સ્ત્રિ ભાગ રે, ન રહ્યો માનનો આગરે; હુરિ હાથે હુણુયોનાગ રે, જોજો ભાઇઓના રાગ રે. સ૦ ૩. કેઈ ચાલ્યા કેઈ ચાલશે, કેતા ચાલણુહાર રે; મારગ વહેતો રે નિત્ય પ્રત્યે, જોતાં લગ્ન હજાર રે; દેશ વિદેશ સધાર રે, તે નર ઇણે સંસાર રે; જતાં જમ દરબાર રે, ન જીએ વાર કુવાર રે. સ૦ ૪. નારાયણુપુરી દ્વારિકા, બલતી મેલી

નિરાશ્ય રે; રોતાં રણ્યમાં તે એકલા, નાઠા દેવ આકાશ્ય રે; કિહાં તરૂ છયા આવાસ રે, જલ જલ કરી ગયો સાસ્ય રે; ખલભદ્ર સરોતર છાસ્ય રે, સુષ્ણી પાંડવ શિવ-વાસ્ય રે. સં ૫. ગાજી ગાજીને યોલતા, કરતા હુકમ હેરાન રે; પોહયા અગ્નિમાં એકલા, કાયા રાખ સમાન રે; પ્રહલદત્ત નરક પ્રયાણ્ય રે, એ ઋદ્ધિ અધિર નિદાન રે; જેવું પીંપલ પાન રે, મ ધરો જૂઠું ગુમાન રે. સં ૬. વાલેસર વિના એક ઘડી, નવિ સહાતું લગાર રે, તે વિના જનમારો વહી ગયો, નહીં કાગલ સમાચાર રે; નહીં કોઈ કોઈનો સંસાર રે, સ્વાસ્થીયો પરિવાર રે; માતા મરૂદેવી સાર રે, પહોતાં મોક્ષ મોઝાર રે. સં ૭. માતા પિતા સુત બાંધવા, અધિક રાગ વિચાર રે; નારી અસારી રે ચિત્તમાં, વંછે વિષ દેતી ભરતાર રે; નૃપ જિનધર્મ આધાર રે, સબજન નેહ નિવાર રે. સં ૮. હુસી હુસી દેતાં રે તાલીયો, શય્યા કુસુમની સાર રે; તે નર અંતે માટી થયા, લોક ચણે ઘરબાર રે, ઘડતા પાત્ર કુંભાર રે, એહવું જાણી અસાર રે; ઊડયો વિષય વિકાર રે, ધન્ય તેહનો અવતાર રે. સં ૯. ધાવચ્યાસુત શિવ વચા, વહી એલાચી કુમાર રે; ધિક્ ધિક્ વિષયા રે જીવને, લઈ વૈરાગ્ય રસાલ રે; મેહેલી મોહ-જાંબલ રે, ઘર રમે કેવલ બાલ રે; ધન્ય કરકંડુ બૂપાલ રે. સં ૧૦. શ્રીશુભવિજય સુગુરુ લહી, ધર્મશયણ ધરો છેક રે; વીર વચન રસ શેલડી, ચાખે ચતુર વિવેક રે; ન મમે તે નર લોક રે, ધરતા ધર્મની ટેક રે, ભવજલ તરીયા અનેક રે. સં ૧૧.

૨૮ શ્રી આપસ્વભાવની સંજ્ઞાયા

આપ સ્વભાવમાં રે, અળધુ સદા મગનમે' રહેના; જગત જીવ હે કરમાધીના, અચરિજ કહુઅ ન લીના. આં ૧. તુમ નહી કેરા કોઈ નહી તેરા, કયા કરે મેરા મેરા; તેરા હે સો તેરી પાસે, અવર સખ અનેરા આં ૨. વપુ વિનાશી તું અવિનાશી અળ હે ઇનકું વિલાસી; વપુ સંગ જખ ફર નીકાસી, તખ તુમ શિવકા વાસી. આં ૩. રાગ ને રીસા હોય અવિસા, એ તુમ હુઃખકા હીસા; જખ તુમ ઉનકું ફર કરીસા, તખ તુમ જગકા ઇસા. આં ૪. પારકી આશા સદા નિરાશા, એ હે જગજન પાસા; તે કાટનકું કરો અભયાસા, લહો સદા સુખ વાસા. આં ૫. કબહીક કાજી કબહીક પાજી, કબહીક હુઓ અપબ્રાજી; કબહીક જગમે' કીતિ ગાજી, સખ પુદ્ગળકી બાજી. આં ૬. શુદ્ધ ઉપયોગને સમતાધારી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહારી; કર્મ કલકકું ફર નિવારી, જીવ વરે શિવ નારી. આં ૭.

૨૯ અહાર નાતરાની સંજ્ઞાયા

મથુરા નગરી રે, કુબેરસેના ગણિકા વસે; મનહરણી રે, તરૂણી ગુણથી ઉલસે; તિષ્ણ બયો રે, યુગલ ઇક સુત ને સુતા; નામ હીધો રે, કુબેરદત્ત કુબેરદત્તા. ૧. (ઉચલો) સુદ્રાલંકૃત વચ વિંટી, યુગલ પેટીમાં ઠંબે; એક રાત્રિ માંહી નહી પ્રવાહે, જમુના જળમાં વહી; સોશિયપુર પ્રભાત શેઠે, સંગ્રહી ંહે'ચી કરી; એક પુત્રને પુત્રીય બીજે, રાખતાં હરખે ધરી. ૨. બિહું શેઠે, રે, યોચ્છવ કીયો આંત ઘણે; કર્મ યોગે રે, મળીયો વિવાહ બિહું તણે; સારી પાસા રે, રમતાં બિહું સુદ્રા મિલી; નિજ બંધવ રે, જાણીને

થઈ આકળી. ૩. (ઉથલો) આકુળી થઈ તવ ભગિનિ, વિષય વિરક્ત તે થઈ; સાંધવી પાસે
 ઝહી સંજમ, અવધિનાણી સા થઈ; વ્યવસાય કાળે કુબેરદત્ત, હવે અનુક્રમે મથુરા
 ગયો; વળી કમયોગે વેષ ભોગે, વિલસતાં અંગજ થયો. ૪. (ચાલ) નજ બંધવ રે,
 પ્રતિબોધનને સાહુણી; વેશ્યા ઘર રે. આવીને સા સાહુણી; ધમંશાળા રે, પારણાને પાસે
 રહી; હુલરાવે રે, બાળકને સાઈમ કહી પ. (ઉથલો) ઇમ કહી પુત્ર ભત્રીજ બંધવ,
 દેવર કાકો પોતરો; ઇમ નાતરા ષટ તુજ સાથે, રુઠન કરતી ઉચરો; પતિ પિતા બંધવ
 જેઠ, સુમરો પિતરિયો ઇણી ગરે કહી; કુબેરદત્ત સુ સાધવી ષટ, નાતરા ઇણી પરે
 લહી. ૬. (ચાલ) ભોજાઈ રે, શોક માતા સાસુ વહુ; બહી માતા રે, ઇણી પરે ષટ
 સગપણુ લહુ; તવ ભાષે રે, સાંધવીને વેશ્યા ઇથું; અસમંજસ રે, થું ભાષે છે એ કિથું.
 ૭. (ઉથલો) કિથું ભાષે લાજ ન રાખે, સાંધવી વેશ્યા કહે; મંબુષ માંહી ઇવિય મેલ્યા,
 તેહ વિતક સખ કહે; ઇમ સુણીય ગણિકા લીયે સંજમ, પાર પાત્રી ભવ તણો; સાંધવી
 ઇમ ઉપદેશ દીધો, કરી ઉપકાર અતિ ઘણો. ૮. (ચાલ) સુણી પ્રભાવ રે, ઇણી પરે સહુ
 સંસારમે; એકેકે રે, સગપણુ દશ અઠ ઇમ કહ્યા; ચિહુ જણના રે, ગણુતા ઇમ બહુતર
 થયા. ૯. (ઉથલો) થયા બહુતર ઇમ પડુતર. કહે જંબુકુમાર એ; સંસાર વિષમવિકાર
 ગિરૂઆ, હુઃખના ભંડાર એ; તેહ ભણે સંજમ ઝહે, પ્રલવો સુખ તિણુ પરે હુલસે;
 કવિરાજ ધીર વિમળ સેવક, નયવિમળ ઉપદિશે. ૧૦.

૩૦ અઢાર નાતરાની સજાયા

ઢાળ પહેલી :-પહેલા તે સમુ' પાસ પંચાસરો, સમરી સરસતી માય; નિજશુર
 કેશરે ચરણુ નમી કરી રે, રચશુ' રંગે સજાયા. ભવિ તુમે જે જે રે સંસાર નાતરા રે ૧.
 એક ભવે હુઆરે અઢાર, એહવું જણીને દૂરે નિવારણેરે; જિમ પામો સુખ અપાર.
 ભ૦ ૨. નગરમાં મોહુ મથુરા જણીએ રે, તિહાં વસે ગણિકા એક; કુબેરસેના રે નામ
 છે તેહવું રે; વિલસે સુખ અનેક ભ૦ ૩. એક દિન રમતાં પર શુ' પ્રેમમાં રે, ઉઠરે
 રથું ઓધાન; પૂરણુ માસે પ્રસંચુ' જોડલું રે, બેટો બેટી સુબાણુ. ભ. ૪. વેશ્યા
 વિમાસે આપણે ઘરે રે, કુણુ જાળવશે એ બાળ; ક્ષણુ ક્ષણુ જોવાં-ધોવાં ને ધવરાવવાં
 રે, કુણુ કરે સાર-સંભાળ. ભ૦ ૫. એહવું વિમાત્રી રે પેટીમાં લઈ રે, ઘાલ્યાં બાળક
 હોય; માંહે તે મેત્રી નામાંકિત મુદ્રિકા રે, નદીમાં ચલાવે સોય. ભ૦ ૬. જમુનામાં વહેતી
 રે આવી શૌરીપુરેરે વાણુરે વાણું તે વાર; તવ તિહાં આવ્યા રે હોય વ્યહવારીયા રે;
 નદી કાઠે હપ' અપાર. ભ૦ ૭. દૂરથી દીડી પેટી આવતી રે, હુંડે વિમાસે હોય; એહમાં
 જે હોશે તે આપણુ જિહુ રે, ંહેચી લેયું સોય. ભ૦ ૮. બોલ બન્ધ કીધા વ્યહવારીએ
 રે, કાઠી પેટી તે બાર, પેટી ઉપાડી રે છાની સોડમાં રે, લેઈ આવ્યા નગર મોઝાર. ભ૦
 ૯. પેટી ઉઘાડી રે તેમાં નિહાળતાં રે, દીઠાં બાળક હોય; મનમાં વિચારે રે હોય વ્યવ-
 હારીયા રે, થું જાણે પુર કોય. ભ૦ ૧૦. જેને સુત નહિ હવો તેણે બેટો લીયો રે, ખીજે
 બેટી હો લીધ; મુદ્રિકા મેળે રે નામ કુબેરદત્ત દિયો રે, કુબેરદત્તા વળી લીધ. ભ૦ ૧૧.
 અનુક્રમે વાધ્યાં રે હોય લણ્યાં ગણ્યાં રે. પામ્યા જોખન સાર; માત તાતે જોઈને

પરણાવીયાં રે, વિલસે સુખ અપાર. ભ૦ ૧૨.

ઢાળ ધીજી :-એક દિન એક માળીયે રે લાલ નરનારી મળી રંગ રે; રંગીલા કંત, સાર પાસે રમતાં સોગઠે રે લાલ, આણી મનમાં ઉમંગરે. રં. ૧. આવોને પિયુઠા આપણુ ખેલીએ રે, કહું છું ઘણી મનોહાર રે રં. હાથ વિનોહ કરે ઘણાં રે લાલ, માને ધન્ય અવતાર રે, રં. આ. ૨. રમત રમે ખુશીમાં ઘણાં રે રા. હાથ નાખે ભરતાર રે; રં. ઠીઠી નામાંકિત સુદ્રિકા રે લોલ, હેઠે વિમાસે નાર રે. રં. આ. ૩. બેહુ રૂપે બેહુ સરીખાં રે લાલ, સરખાં વીટીમાં નામ રે. રં. નારી વિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, મે એ કીધો અકામ રે. રં. આ. ૪. રમત મેલી પિયરમાં ગઈ રે લાલ. પૂછે માતાને વાત રે; રં. માત કહે હુ જાણું નહીં રે લાલ, જાણે તાહરે તાત રે. રં. આ. ૫. તાત કહે સુણજે સુતા રે લાલ, સંજે સઘળી વાત રે; રં. પેટીમાંથી ંહેચીયાં રે લાલ; આજક હોય વિખ્યાત રે. રં. આ. ૬. કુબેરદત્તા મન ચિતવે રે લાલ મે કીધો અપરાધ રે, રં. ભાઈ વર્યો ને ભાઈ ભોગવ્યો રે લાલ, એ સવિ કર્મની વાત રે રં. આ. ૭. એમ ચિતવીને સંયમ લીધો રે લાલ, પાળે પંચાચાર રે; રં. સમિતિ ગુમિનો અપ કરે રે લાલ, છ કાય રક્ષા સાર રે. રં. આ. ૮. કુબેરદત્ત મન ચિતવે રે લાલ, એ નગર માંહે ન રહેવાય રે; રં. ખંહેન વરીને ખંહેન ભોગવી રે લાલ, ઘર ઘર એ કહેવાય રે. ર. આ. ૯. કુબેરદત્ત તિહાંથી ચાલ્યો રે લાલ, આંચો મથુરા માંય રે; રં. વેશ્યા મન્દિર આવીયો રે લાલ, કરે વેશ્યા શું અન્યાય રે. રં. આ. ૧૦. કુબેરદત્ત નિજ માત શું રે લાલ, સુખ વિલસે દિન-રાત રે; રં. એમ કરતાં સુત જનમીયો રે લોલ, એ સવિ કર્મની વાત રે. રં. આ. ૧૧. તપ-જપ-સંયમ સાધતા રે લાલ, પાળતાં કીરિયા સાર રે; રં. કુબેરદત્તાને અવધિ ઉપન્યું રે લાલ, દિયે તિહાં જ્ઞાનવિચાર રે. રં. આ. ૧૨. અવાધજ્ઞાને સાધવી રે લાલ, દેખે મથુરા મોઝાર રે; રં. નિજ જનાનથી સુખ વિલસતો રે લાલ, ધિક્કધિક્ક તસ અવતાર રે. રં. આ. ૧૩. ગુરૂણીને પૂછી કરી રે લાલ, આવી મથુરા ગામ રે; રં. વેશ્યા માન્દર જઈ ઉતરી રે લાલ, કરવા ધર્મનું કામ રે. રં. આ. ૧૪.

ઢાળ ત્રીજી :-ઘણુ અવસર નાનો બાલુડો રે કાંઈ, પારણે પોઠ્યો બેહ; ગાઉ હાલરૂઆં હાલો હાલો કહી હુલરાવતી રે કાંઈ; સાધવી ચતુર સુખણ. ગા. ૧. સગપણુ છે તાહરે માહરે રે, કોઈ દીકરો દેવર ભાઈ. સુ. ૨. સગપણુ છે તાહરે માહરે રે કાંઈ, ખટ ધીજી કહું તેહ, શુ. ૩. અન્ધવ પિતા વડવો રે કાંઈ, સસરો સુત ભરતાર. સુ. ૩. સગપણુ છે તાહરે માહરે રે કાંઈ, ખટ ધીજી કહું તેહ, સુણુ તું માતાજી. માતા કહું સાસુ કહું રે કાંઈ, વળી કહું શોક્ય ભોભઈ. સુ. ૪. વડીઆઈ વળી પુત્રવધુ કહું રે કાંઈ તુજ મુજ સગપણુ એહ; સુ. ૫. માતાજી. એહ સંબંધ સવિ સાંભળી રે કાંઈ, ઘરમાંથી આંચાં હોય, સુણુ તું શ્રમણીજી. ૫. અછતાં આજ ન દિજીયે રે કાંઈ, તુમ મારગ નહિ એહ; સુ. ૬. શ્રમણી કહે સુણો દોઈ જણારે કાંઈ, ખોટું નહિય લગાર; તુમે સાંભળજે. ૬. પેટીમાં ઘાલી મૂક્યાં રે કાંઈ, જમુનાયે વહેતી ભોગ, તુમે સાંભળજે. શૈરીપુર નગર તિહાં વળી રે કાંઈ, પેટી કાઢી સોય. તુ. ૭. ઈમ નિસુણી તે હોય જણે

રે કાંઈ, સંયમ લીધો તેણી વાર; તુમે સંયમ લેઈ તપ આઠરી રે કાંઈ, દેવલોકે પહોંચ્યા સાર રે, મન રંગીલા ૮. તપથી સવિ સુખ સંપન્ને રે કાંઈ, તપથી પામે જ્ઞાન રે, તપથી કેવળ ઉપન્ને રે કાંઈ, તપ મહોતું વરદાન રે, મ. ૯. તપગચ્છપતિ ગુણુ ગાવતાં રે કાંઈ, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ ધર થાય; મં પંડિત દાનવિજય તણો રે કાંઈ, હેતવિજય ગુણુ ગાય. મં ૧૦.

૩૧ શ્રી ભવદેવ-નાગીલાની સન્નઝાય.

ભવદેવ ભાઈ ઘેર આવીયારે, પ્રતિભોધવા મુનિરાજરે; હાથમાં તે લીધું ધૂતનું પાતરું રે, ભાઈ મુને આઘેરો વળાવરે; નવિ રે પરણ્યા તે ગોરી નાગીલા રે. ૧. એમ કરી ગુરુ પાસે આવીયા રે, ગુરુ પૂછે દીક્ષાના કાંઈ ભાવ રે; લાજે નાકારો તેમણે નાવ કહ્યો રે, દીક્ષા લીધી ગુરૂની પાસ રે. નવિ ૨. બાર વર્ષ સંજમે રહ્યા રે, મનમાં ધરતો નાગીલાનું ધ્યાન રે; હા! હા! મૂખ! મેં આ યું કયું રે, નાગીલા તણુ જીવન-પ્રાણુ રે. નવિ. ૩. માત ને પિતા તેહને નથી રે, એકલકી અખળા બાળ રે; સોલ વર્ષની સુંદરી રે, સુંદર તનુ સુકુમાર રે. નાવ. ૪. શશી વદની મૃગલોચણી રે, વલવલતી મૂંઝી ધરની નાર રે; મુજ ઉપર અનુરાગીણી હશે રે, હવે લેહું તેહની સંભાળ રે. ન. ૫. ભવદેવ ભાંગે ચિત્તે આવીયા રે, વિણુ ઓળખી પૂછે ઘર નાર રે; કોઈએ દીકરી ગોરી નાગીલા રે, અમે આવ્યાછી પ્રત છેડનહાર રે. ન. ૬. અમર લોક તણુ કરી રે, નરક અહે કોણુ હાથ રે; પામી સુખ તણુ કરી રે, હા હા પડીયો કષ્ટ જંબળ રે. ન. ૭. નારી ભણે રે સુણો સાધુજી રે, વચ્ચે ન લેવે કોઈ આહાર રે; હસ્તિ છંડી ને ખર કોઈ નાવ અહે રે, તુમે છે જ્ઞાનના ભંડાર રે. ૮. ઉઠક વામે લીએ આહારને રે, નહિ માનવનો આચાર રે; તમે જે ઘર તરૂણી તજ્યા રે, હવે શી તેહની સંભાળ રે. ૯. નારી નરકની પ્રાણુ છે રે, નરકની દીવી છે નાર રે; તમે તો મહા મુનિરાજ છો રે, જેમ પામે ભવનો પાર રે. ન. ૧૦. અંકુશે ગજ વશ્ય આણ્યો રે, રાજમતિએ રહનેમ રે, વચન અંકુશે વાળીઓરે નાગીલાએ ભવદેવ તેમ રે. ન. ૧૧. નાગીલાએ નાથ સમજાવીઓ રે, ફરી લીધો સંજમભાર રે; ભવદેવ દેવલોકે ગયા રે, હુવા છે શિવકુમાર રે. ૧૨. ત્રીજે ભવે જંબૂસ્વામીજી રે, પરણ્યા પદ્મણી આઠ રે; કોડ નવાણું કંચન લાવીયા રે, તે છે સિદ્ધાંતનો પાઠ રે. ન. ૧૩. પ્રભવાદિક ચોર પાંચરો રે, પદ્મણી આઠે નાર રે; કમ ખયાવી મુકતે ગયા રે, સંઘ વિજય (સમયસુંદર) સુખકારરે. ન. ૧૪.

૩૨ શ્રી મૃગાપુત્રની સન્નઝાય.

હુલા :-પ્રણુમી પાશ્વંજિણુદને, સમરી સરસ્વતી માય; નિજ ગુરુચરણુ નમી કરી, ભણુયું મહા મુનિરાય. ૧. રાજઋદ્ધિ લીલા પરિહરિ, લીધો સંયમભાર; તેહ મૃગાપુત્ર ગાયયું, સુગુણે સહુ નર-નાર. ૨. સંક્ષેપે કરી વણુંલું, સૂત્રે છે વિસ્તાર; ભણુતાં-સુણુતાં ધ્યાવતાં, લહીએ ભવનો પાર. ૩. લોગી નરમાં ભમરલો, ઋષિમાંડી શિરદાર; તસ ગુણુ વણુવતાં થકાં, તુટે કમ અપાર. ૪.

હાળ :-સુઅવનગર સોહામણુજી બલભદ્ર તિહાં રાય; તસ ઘર ઘરણી મૃગાવ-તીજી, તસ નંદન જીવરાય, હો માડી, ક્ષણુ લાખેણી રે જાય ૧. બળ શ્રી નામે

લલોચ, મૃગાપુત્ર પ્રસિદ્ધ; માતાને નામે કરીલ, ગુણુ નિબ્પક્ષ તસ દીધ. હો માડી. ૨. લક્ષ્મી-ગણી પડિત થયોલ, જ્ઞેબનવય જમ આય; સુંદર મંદિર કરાવીયાંલ, પરણાવે નિજ માય. હો માડી. ૩. તવ વય રૂપે સારિખીલ, પરણ્યા બત્રીશ નાર; પંચ વિષયસુખ ભોગવેલ, નાટકના ધમકાર. હો માડી ૪ રત્ન જડિત સોહામણાલ, અદ્ભૂત ઉચ્ચ આવાસ, દેવ દોશુંદકની પરેલ, વિલસે લીલ-વિલાસ. હો માડી. ૫. એક દિન બેઠાં માળીયેલ, નાર ને પરિવાર; મસ્તક પગ દાઝે તળાલ, દીકા શ્રી અણુગાર. હો માડી. ૬. મુનિ દેખી ભવ સાંભર્યોલ, વસીયો મન વૈરાગ; ઉતર્યો આમણુ દુમણોલ, જનનીને પાયે લાગ. હો માડી. ૭. પાય લાગીને વિનવેલ, સુણુ સુણુ મોરી માય; નદુવાની પરે નાચીયોલ, લાખ ચોરાશીમાંય. હો માડી. ૮. પૃથ્વી-પાણી-તેમ-તેઉમાંલ, ચોથી રે વાઉકાય; જન્મ-મરણુ દુઃખ ભોગવ્યાંલ, તેમ વનસ્પતિમાંય હો માડી. ૯. વિકલેન્દ્રિય તિર્યાંચમાંલ, મનુષ્ય દેવ મજાર; ધર્મ વિહુણો આતમાલ, રહવડીયો સંસાર હો માડી. ૧૦. સાતે નરકે હું ભચ્યોલ, અનંતી અનંતી રે વાર; છેદન-લેદન ત્યાં સદ્યાંલ, કહેતાં ન આવે પાર. હો માડી. ૧૧. સાયરના જળથી ઘણાંલ, મેં પીધાં માતાનાં થાન તૃપ્તિ ન પામ્યો આતમાલ, અધિક આરોગ્યા ધાન. હો માડી. ૧૨. ચારિત્ર ચિંતામણિ સમોલ. અધિક મહારે મન થાય; તન-ધન-જ્ઞેબન કારમાંલ, ક્ષણુ ક્ષણુ ખુટે આય. હો માડી. ૧૩. માતા અનુમતિ આપીયેલ, લેઈયું સંયમભાર; પંચ રત્ન સુજ સાંભર્યાંલ, કરીયું તેહની સાર. હો માડી. ૧૪. વયણુ સુણી બેટા તણાલ, જનની ધરણી ઢળંત; ચિત્ત કળ્યું તવ આરહેલ, નયણે નીર ઝરંત રે જાયા, તુજ વિણુ ઘડી રે છ માસ. ૧૫. વળતી માતા ઈમ ભણેલ, સુણુ સુણુ મેસ રે પુત્ર; મનમોહન તું વાલહોલ; કાંઈ ભાંગે ઘર સૂત્ર રે. જાયા. ૧૬. મહોટાં મંદિર માળીયાંલ, રાન સમોવડ થાય; તુજ વિણુ સહુ અળખામણાંલ; કિમ જાએ દિન-રાત રે જાયા. ૧૭. નવ માસ વડા ઉદર ધર્યોલ, જન્મ તણાં દુઃખ દીક; કનક કચોળે પોપીયોલ, હવે હું થઈ અનીક રે જાયા. ૧૮. જ્ઞેબનવય નારી તણાલ, ભોગવો બહોળા રે ભોગ; જ્ઞેબનવય વિલ્યા પછીલ, આહરણે તપ જોગ. રે જાયા. ૧૯. પડયો અબડી (ખાડા) જિમ હાથીઓલ, મૃગલો પડીયો રે પાસ; પંખી પડયો જિમ પાંજરેલ, તેમ કુવર ધરવાસ. રે જાયા. ૨૦. ઘર ઘર બીક્ષા માગવીલ, અરસ વિરસ હોય આહાર; ચારિત્ર છે વચ્છ દોહલુંલ, જેસી ખાંડાની ધાર. રે જાયા. ૨૧. પંચ મહાવ્રત પાળવાલ પાળવા પંચ આચાર; દોષ બેંતાલીશ ટાળીનેલ; લેવો સુઝતો આહાર. રે જાયા. ૨૨. વીણુ કાંતે લોહમય ચણાલ, કિમ ચાવીશ કુમાર; વેલુ સમોવડ કોળીયાલ, જિને કહ્યો સંયમભાર. રે જાયા. ૨૩. પલંગ તળાઈએ પોદતોલ, કરવો ભૂમિ સંચાર; કનક કચોળાં છાંડવાંલ, કાચલીયે અવહાર. રે જાયા. ૨૪. માથે લોચ કરાવવાલ, તું સુકુમાલ અપાર; બાવીશ પરિષદ જીતવાલ, કરવા ઉચ્ચ વિહાર. રે જાયા. ૨૫. પાય અણુવાણે ચાલવુંલ, શિયાળે શીત વાય; એમાસું વચ્છ દેહિલુંલ; ઉનાળે લૂ વાય. રે જાયા. ૨૬. ગંગા સાયર આદિ કરીલ, ઉપમાં દેખાડી

રે માય; હુક્કર ચારિત્ર દાખિયુંજી, કાયર પુરૂષને થાય. રે જાયા. ૨૭. કુમાર ભણે સુણ માયડીજી, સંયમ સુખ ભંડાર; ચૌદરાજ નગરી તણાજી, ફેરા તે ટાળણુદાર. હો માડી. ૨૮. અનુમતિ તો લો આપું ખરીજી, કુણુ કરશે તુજ સાર; રોગ જખ આવી લાગશેજી, નહિ ઔષધ ઉપચાર. રે જાયા. ૨૯. વનમાં રહે છે મૃગલાંજી, કુણુ કરે તેહની સાર; વનમૃગની પરે વિચરશુંજી, એકલકા નરધાર. હો માડી. ૩૦. અનુમતિ આપે માયડીજી, આંબ્યા વનહ મઝાર; પંચ મહાવત આઠ્યાંજી, પાળે સંયમ ભાર. મુનીશ્વર ધન ધમ તમ અવતાર. ૩૧. મૃગપુત્ર ઋષિ રાજ્યોજી, વટકાયના ગોવાળ, એ સમ નહિ વૈરાગીઓજી, જિણે ટાલ્યો આતમ સાલ. મુનીશ્વર. ૩૨. ભણ્યો અધ્યયન ઓગણીસમેજી, મૃગાપુત્ર અધિકાર; તપ-જપ-કીરિયા શુદ્ધ કરીજી, આરાધી આચાર. મુનીશ્વર. ૩૩. સંયમ હુક્કર પાળયુંજી, કરી એક માસ સંચાર; કર્મ ખપાવી કેવલ લહીજી, પહોંચ્યા મુક્તિ મઝાર મુનીશ્વર ધન ધન તુમ અવતાર. ૩૪.

૩૩. શ્રી દેવાનંદાની સંજ્ઞાય.

જિનવર રૂપ દેખી મન હરખીત, સ્તનસેં દૂધ ઝરાયા; તવ ગૌતમકું જાયા અચંભા, પ્રશ્ન કરનકું આયા. હો ગૌતમ એ તો મેરી અંબા. ૧. તસ કૂખે તુમ કાં એક વસીયા, કવણુ ક્રીયા એણે કર્મ; તવ શ્રી વીરાજણુંદ એમ બેલે, એઈ ક્રીયા એણે કર્મ. હો ગૌતમ ૨. ત્રિસલાદે દેરાણી હુતી, દેવાનંદા જેઠાણી; વિષય લોભ કરી કાંઈ ન ભણ્યો, કપટ વાત મન આણી. હો ગૌતમ ૩. દેરાણીકી રતન ડાબડી, ખઉલાં રતન ચોરાયાં; જગડો કરતાં ન્યાય જખ હુવો, તખ કણું નાણાં પાયાં. હો ગૌતમ ૪. એસા શ્રાપ દીયા દેરાણી, તૂજ સંતાન મૂજ હોજે; કર્મ આગળ કાંઈ ન ચાલે, ઈંદ્ર ચક્રવર્તિ જેજે. હો ગૌતમ ૫. ભરત રાય જખ રૂપભને પૂછે, એહમાં કેઈ જિણુંદા; મરિચી પુત્ર ત્રિદંડી તેરો, ચોવિસસો જણુંદા. હો ગૌતમ ૬. કૂળનો ગવં ક્રિયો મેં ગૌતમ, ભરતરાય જખ વંદા; મન વચન કાચાએ કરીને, હરખ્યો અતિ આણુંદા. હો ગૌતમ ૭. કર્મ સંજોગે ભિક્ષુક કૂળ પામ્યા, જનમ ન હોવે કબહુ; ઈંદ્ર અવધે જોતાં અપહર્યો, દેવ ભૂજંગમ ખાંદે હો. ગૌતમ ૮. બ્યાશી દિવસ તિયાં કણે વશીયા, હરિણુ ગમેષિ જખ આયા; સિદ્ધારથ ત્રિસલા દેરાણી, તસુ કૂખે છટકાયા. હો ગૌતમ ૯. સિદ્ધારથ ત્રિસલા દેરાણી, અચ્યુત દેવલોક જાશે; ખીજે અંગે આચારાંગે, તે સૂત્રે કેહેવાશે. હો ગૌતમ ૧૦. રિખવદતને દેવાનંદા, લેશે સંજમ ભારા; તવ ગૌતમ એ મુકતે જાશે, ભગવતી સૂત્ર વિચારા. હો ગૌતમ ૧૧. તપ ગચ્છ શ્રી હીરવિજયસૂરી, દીયો મનોરથ વાણી; સકળચંદ પ્રભુ ગૌતમ પૂછે, ઉલટ મનમાં આણી. હો ગૌતમ ૧૨.

૩૪. વિજય શેઠ વિજયા શેઠાણીની સંજ્ઞાય.

ઢાળ પહેલી :—પ્રહ ઉડી રે પંચ પરમેષ્ઠિ સદા નમું, મન શુદ્ધે રે તેહને ચરણે હું નમું; ધુર તેહમાં રે અરિહંત સિદ્ધ વખાણિએ, આચારજ રે ઉપાધ્યાય મન

આણીએ. ૧. આણીએ મન ભાવ શુદ્ધિ, ઉપાધ્યાય મન રુલી, જે પન્નર કર્મ ભૂમિ માંહિ, સાધુ પ્રણુમું તે વલી; જેમ કૃષ્ણ પક્ષે શુકલ પક્ષે શીયલ પાલ્યું નિમંહુ, ભરથાર ને સ્ત્રી બેને તેહનું ચરિત્ર ભાવે ભણું. ૨. ભરત ક્ષેત્રમાં રે સમુદ્ર તીરે દક્ષિણ દિશે કચ્છ દેશે રે શેઠ વિજય શ્રાવક વસે; શીલવત શું રે અંધારા પક્ષનો લિયો, વત ચોથું રે બાલપણે નિશ્ચય કીયો. ૩. બાલપણે તેણે કીયો નિશ્ચય કૃષ્ણ પક્ષ વત પાળયું, એહ નિશ્ચય એણી રીતે વિષય સેવા ટાળયું; છે એક સુંદર રૂપ વિજ્યા નામે કન્યા તિહાં વળી, તેણે શુકલ પક્ષનો નિયમ લીધો સુશુરુ ભેગે મન રૂલી. ૪. કર્મ ભેગેરે માંહોમાંહે તે એક તણો, શુભ દિવસરે હુઓ વિવાહ સોહામણો; તવ વિજ્યારે સોળ શબ્દગાર સજી કરી, પિયુ મંદિર રે પહોંચી ઉલટ મન ધરી. ૫. મન ધરી ઉલટ અધિક પહોંચી, પિયુ પાસે સુંદરી, તે દેખી હરખી શેઠ ભાગે, આજ તો છે આખરી; મુજ શીયલ નિયમ છે પક્ષ અંધારે તેહના દિન ત્રણ છે, તે નિયમ પાળી શુકલ પક્ષે ભોગ ભોગવયું પછે. ૬. એમ સાંભળી રે તવ વિજ્યા વિલખી થઈ, પિયુ પુછે રે કાં ચિંતા તુજને હુછ; તવ વિજ્યા રે કહે શુકલ પક્ષનો મેં લીધો, વત ચોથું રે બાલપણે નિશ્ચય કીયો. ૭. બાલપણે મેં કીયો નિશ્ચય, શુકલ પક્ષ વત પાળયું, ઉભય પક્ષ હવે શીયળ પાળી, નિયમ દ્રષણ ટાળયું; તો તુમે પરણી અવરનારી શુકલપક્ષ સુખ ભોગવો, કૃષ્ણપક્ષે નિજ નિયમ પાળી, અભિગ્રહ એમ ભોગવો. ૮. તવ વળતું રે તસ ભરથાર કહે ઇચ્છું. વિષયા રસ રે કાલકૂટ હોયે જિસ્તું; તેહ છાંડીને શીયળ સખળ અમે પાળયું, એહ વારતારે માતપિતાને ન જણાવયું. ૯. માતપિતા જળ બાણુશે તબ દીક્ષા લેશું ધરી દયા, એમ અભિગ્રહ લેઈને તે ભાવ ચારત્રીયા થયા; એકત્ર શચ્યા શયન કરતાં ખડગ ધારા વત ધરે, મન વચન કાયા ધરિય શુદ્ધ શીયલ બેઉ આચરે. ૧૦.

ઢાળ બીજી :-વિમલ કેવલિ તામ, અંપા નયરીએ; તતક્ષણ આવી સમો-સર્ચાં એ, આણી અધિક વિવેક, શ્રાવક જીનદાસ; કહે વિનય ગુણે પરિવર્યો એ. ૧૧. સહસ ચોરાશી સાધુ. મુજ ઘરે પારણું; કરે મનોરથ તો ફળે એ, કેવલિ જ્ઞાન અગાધ, કહે શ્રાવક સુણે; એહ વાત તો નવિ બને એ. ૧૨. કિહાં એટલા અણુગાર, કિહાં વલી સુજનો; ભાત પાણી હુવે એટલો એ, તો હુવે તેહ વિચાર, કરો તુમે જીમ તિમ; ફળ હુવે તેટલો એ. ૧૩. છે એક કચ્છ દેશ, શેઠ વિજય વળી; વિજ્યા ભાર્યા તસ ધરે એ, ભાવયતિ ગ્રહિ ભેખ, તેહને ભોજન લીધે; ફળ હુવે એટલો એ. ૧૪. જીનદાસ કહે ભગવંત તિહાં, માંહે એટલા; કૃષ્ણ ગુણુ કૃષ્ણ વત છે ઘણા એ, કેવલિ કહે અનંત, ગુણુ તસુ શીયળના, કૃષ્ણ શુકલ પક્ષ વત તણા એ. ૧૫.

ઢાલ ત્રીજી :-કેવાલ મુખે સાંભળી, શ્રાવક તે જીન દાસો રે; કચ્છ દેશે હુવે આવિયો, પુરે મનની આશો રે. ધન ધન શીયળ સોહામણો. ૧૬. ધન ધન શીયળ સોહામણો, શીયળ સમો નહિ કોય રે; શીયળે સુર સાનિધ્ય કરે, શીયળે શિવસુખ હોય રે. ધન ૧૭. શેઠ વિજય વિજ્યા ભણી, ભક્તિ શું ભોજન દેય રે; સહસ ચોરાશી

સાધુના, પારણાનો કૃણ લેઈ રે. ધન૦ ૧૮. માતપિતા જમ પુછિયું, તેહનું શીયળ વખાણે રે; કેવલિ મુખે જેમ સુખયો, તેમ કહે તેહ સુખણ રે. ધન૦ ૧૯. કૃષ્ણ શુકલ પક્ષ ઠંપતી, ભોજન દે કોઈ ભાવે રે; સહસ ચોરાશી સાધુનાં, પારણાનો કૃણ પાવે રે. ધન૦ ૨૦. માતપિતા જમ બાણીયો, પ્રગટ એહ પ્રખન્ધ રે; શેઠ વિજય વિજયા વળી, ચારિત્ર લે અપ્રતિખન્ધ રે. ધન૦ ૨૧.

કુળશઃ :-કેવલિની પાસે, ચારિત્ર લેઈ ઉદાર, મન મમતા સુક્રી, પાલે નિરતિચાર; અષ્ટકર્મ અપાવી, પામ્યા કેવળ જ્ઞાન, તે મુક્તિ પેાતા, ઠંપતી સુખુષ્ણ સુખુષ્ણ. ૧. તેહના ગુણ ગાવે, ભાવે જે નર નાર, તે શિવ સુખ પામે, પહેાંચે ભવને પાર; નાગોરી તપ-ગચ્છ, શ્રી ચંદ્રકિર્તિ સૂરિરાય, શ્રી હર્ષકીર્તિસૂરિ, જપે તાસ પસાય. ૨. જમ કૃષ્ણ પક્ષે શુકલ પક્ષે, શીયળ પાળ્યો નિર્મલો, તે ઠંપતીના ભાવ શુદ્ધે, સદા સદશુર સાંભલો; જેમ દુરિત દોહગ દૂર જાયે, સુખ થાયે ખહુ પરે, વળી ધવલ મંગલ આવે વાંછિત, સુખ કુશળ ધર અવતરે. ૩.

૩૫. રહનેમીની સંજ્ઞાય.

કાઉરસગ્ગ ધ્યાને મુનિ રહનેમી નામે, રહ્યા છે ગુહમાં શુભ પરિણામ રે; દેવરિયા મુનિવર ધ્યાનમાં રહેલે, ધ્યાન થકી હોય ભવનો પાર રે; દેવ૦ વરસાદે ભીના ચીવર મોકલાં કરવા, રાબુલ આવ્યા તેણે કામ રે. દેવ૦ ૧. રૂપે રતિ રે વસ્ત્રે વજિંત બાલા, દેખી ખોલાણો તેણે કામ રે; દેવ૦ દિલડું ખોલાણું બાણી રાબુલ ભાખે, રાખો સ્થિર મન ગુણના ધામ રે. દેવ૦ ૨. બદવ કુલમાં જનજી નેમ નગીનો, વમન કરી છે મુજને તેણે રે; દેવ૦ અંધવ તેહના તમે શિવાદેવી જાયા, એવડો પટંતર કારણ કેણુ રે. દેવ૦ ૩. પરદાશ સેવી પ્રાણી નરકમાં જાય, દુલંભખોધિ હોય પ્રાય રે; દેવ૦ સાધવી સાથે ચૂકી પાપ જે ખાંધે, તેહનો છુટકારો કદીય ન થાય રે. દેવ૦ ૪. અશુચિ કાયા રે મલ મૂત્રની કચારી, તમને કેમ લાગી એવડી પ્યારી રે; દેવ૦ હુ રે સંયમી તમે મહાવ્રત ધારી, કામે મહાવ્રત બશે હારી રે. દેવ૦ ૫. લોગ વગ્યા રે મુનિ મનથી ન ઠર્યે, નાગ અગંધન ફૂલની જેમ રે; દેવ૦ ધિક્ કુલ નીચા ધઈ નેહથી નિહાલે, ન રહે સંયમ શોભા એમ રે. દેવ૦ ૬. એહવાં રસીલાં રાબુલ વયણુ સુણીને, ખૂળ્યા રહનેમી પ્રભુજી પાસ રે; દેવ૦ પાપ આલોઈ કરી સંજમ લીધું, અતુકમે પામ્યા શિવ આવાસ રે. દેવ૦ ૭. ધન્ય ધન્ય જે નર નારી શીયલને પાલે, સમુદ્ર તર્યા સમ વ્રત છે એહ રે; દેવ૦ રૂપ કહે તેહના નામથી હોવે, અમ મન નિર્મલ સુંદર દેહ રે. દેવ૦ ૮.

૩૬ શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિની સંજ્ઞાય

પ્રભુમું તમારા પાય, પ્રસન્નચંદ્ર પ્રભુમું તમારા પાય, રાજ છોડી રળીયામણું રે, બાણી અથિર સંસાર વૈરાગે મન વાળીયું રે, લીધો સંયમભાર પ્રસન્ન. ૧. સ્મશાને કાઉ રસગ્ગ રહી રે, પગ ઉપર પગ ચઢાય, બાહુ બે ઉંચા કરી રે, સુરજ સામી દ્રવિ

લગાય પ્રસન્ન. ૨. હ્રુમુખ દ્રવ વચન સુષી રે, કોપ ચડયો તત્કાળ, મનશુ' સંશામ માંડીયો રે, છવ પડયો જાંબળ પ્રસન્ન. ૩. શ્રેણીક પ્રશ્ન પૂછે તે સમે રે, સ્વામિ એહની કુણુ ગતિ થાય, લગવત કહે હગણાં મરે તો, સાતમી નરકે જાય, પ્રસન્ન. ૪. ક્ષણુ એક આંતરે પૂછીયું રે, સ્વાયં' સિદ્ધ વિમાન વાળી દેવની હુ'દલિ રે, ઋષિ પામ્યા કેવળ જ્ઞાન, પ્રસન્ન. ૫. પ્રસન્નચંદ્ર ઋષિ મૂકતે ગયા રે, શ્રી મહાવીરના શિષ્ય રૂપવિજય કહે ધન્ય એ ઠીકા, સૂત્રમાંહે પ્રલક્ષ પ્રસન્નચંદ્ર. ૬.

૩૭ શ્રી બલભદ્રમુનિની સંજ્ઞાઓ

શા માટે બંધવ મુખથી ન બોલો, આંસુડે આનન ધોતાં મોરારી રે; પુન્ય ભેગે હડીઓ એક પાણી, જડયો છે જંગલ ભોતાં મોરારી રે. શા. ૧. ત્રીકમ રીસ ચઢી છે તુજને, વન માંહે વનમાળી મોરારી રે; વડીરે વારનો મનાવું છું ંહાલા, તું તો વચન ન બોલે ફરી વાળી મોરારી રે. શા. ૨. નગરી રે ઠાઠીને શુદ્ધિ ન લીધી, મહારી વાણી નિમુણુ ંહાલા મોરારી રે; આ વેળામાં લીધો અબોલો, કાનજી કાં થયા કાલા મોરારી રે. શા. ૩. શી શી વાત કહું શામળીયા, વિઠુલજી આ વેળા મોરારી રે; શાને કાળે મુજને સંતાપો, હરિ હસીને બોલોને હેલાં મોરારી રે. શા. ૪. પ્રાણુ હમારા જશે પાણી વિણુ, અધમડીને અણુબોલે મોરારી રે; અરતિ સધળી જાયે અજગી, ખાંધવ જે તું બોલે મોરારી રે. શા. ૫. પટ માસ લગે પાડ્યો છળીકો, હૈયા ઉપર અતિ હેતે મોરારી રે; સિન્ધુ તટે મુરને સંકેતે, કરિ દહન ક્રિયા શુભ રીતે મોરારી રે. શા. ૬. સંયમ લઇ ગયો દેવલોકે, કવિ ઉદ્યરતન એમ બોલે મોરારી રે; સંસાર માંહે બળદેવ મુનિને કાંઈ નવ આવે તોલે મોરારી રે. શા. ૭.

૩૮ સામાયિક લાભ સંજ્ઞાઓ

કર પડિકકમણુ ભાવયું, દોય ઘડી શુભ ધ્યાન લાલ રે, પરભવ જાતાં છવને, સંબળ સાચું જાણુ લાલ રે, કરં ૧. શ્રીમુખ વીર ઈમ ઉચ્ચરે, શ્રેણીકરાય પ્રતે જાણુ લાલ રે, લાખ ખાંડી સોના તણી. ઠીયે દિન પ્રત્યે જ્ઞાન લાલ રે. કરં ૨. લાખ વખ' લગે' તે વળી, એમ ઠીયે' દ્રવ્ય અપાર લાલ રે, એક સામાયીકને તોલે, નાવે તેહ લગાર લાલ રે, કરં ૩. સામાયિક ચક્રવિસત્થો, બહુ વંકન દોય દોય વાર લાલ રે. પ્રત સંભારે રે આપણા, તે ભવ કરમ' નિવાર લાલ રે, કરં ૪. કર કાલિસગ્ગ શુભ ધ્યાનથી, પચ્ચખાણુ સૂયું વિચાર લાલ રે, દોય સંજ્ઞાયે તે વળી, ટાળો ટાળો અતિચાર લાલ રે. કરં ૫. શ્રી સામાયિક પ્રસાદથી, લઢીયે અમર વિમાન લાલ રે. ધર્મસિંહ મુની એમ બણે, એ છે મુક્તિ નિહાન લાલ રે. કર. ૬.

૩૯ શ્રી શાલિભદ્રની સંજ્ઞાઓ

રાજગૃહી નયરી મોઝરો છ, વણુઝારા દેશાવર સારો છ, ધણુ વણુજેછ, રતન-કંબળ લેઈ આવીયા છ. ૧. લાખ લાખની વસ્તુ લાખેણી, એ વસ્તુ છે અતિ એણી; કાંઈ પરિમલ છ, ગઢ મઢ મંદિર પરસરી છ, ૨. પૂછે ગામને ચોતરે, લોક મધ્ય

વિધ વિધ પરે; જઈ પૂછયો જ. શાગિભદ્રને મંદિરે જ. ૩. શેઠાણી સુભદ્રા નિરખે જ, સ્તનકંબળ દેઈ પરખે જ; દેઈ પહોંચાડી જ; સાગિભદ્રને મંદિરે જ, ૪. તેડાંચો ભંડારી જ; વીશ લાખ નિરધારી જ; ગણી દેજયો જ, એહને ઘર પહોંચાડને જ, ૫. રાણી કહે સુણો રાજ જ. આપણું રથે કાજ જ; મુજ કાળે જ, એક ન લીધી લોખડી જ. ૬. સુણ હો ચેલણા રાણી જ, એહ વાત મેં જાણી જ, પિછાણી જ. એ વાતને અચંપો ઘણો જ ૭. દાતણ તો જામ કરશું જ, શાગિભદ્ર મુખ જોશું જ; શણગારો જ. જાજ રથ ઘોડા પાલખી જ. ૮. આગળ કોતલ હીંચાવતા, પાછળ પાત્ર નચાવતા; રાય શ્રેણિકજ, શાગિભદ્ર ઘેર આવીયો જ. ૯. પહેલે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા, કાંઈ જોજયો જ, આ ઘર તો ચાકર તણાં જ, ૧૦. ખીજે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા કંઈ જોજયો જ આ ઘર તો સેવક તણાં જ. ૧૧. ત્રીજે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા; કાંઈ જોજયો જ. આ ઘર તો ઠાસી તણાં જ. ૧૨. ચોથે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા; કાંઈ જોજયો જ, આ ઘર તો શ્રેષ્ઠિતણાં જ. ૧૩. રાય શ્રેણિકની સુદ્રિકા, ખોવઈ ખોળ કરે જકા; માય ભદ્રા જ, યાજા ભરી તવ લાવીયાં જ. ૧૪. જાગો જાગો મોરા નંદજ, કેમ સૂતા આણુંદ જ. કાંઈ આંગણે જ, શ્રેણિક રાય પધારીયાં જ. ૧૫. હું નવિ જાણું માતા જોલમાં, હું નવિ જાણું માતા તોલમાં; તુમે લેજયો જ, જિમ તુમને સુણ ઉપજે જ. ૧૬. પૂવે કહી પૂછતાં નહીં, તો આમાં શું પૂછો સહી; મોરી માતજ; હું નવિ જાણું વણજમાં જ. ૧૭. રાય કરિયાણું લેજેજ, મુહ માગ્યા કામ દેજે જ; નાણાં સુકવી જ, રાય ભંડારે નંખાવી દીયો જ. ૧૮. વળતી માતા ઇમ કહે, સાચી નંદન સહજે; કાંઈ સાચે જ, શ્રેણિક રાય પધારીયા જ. ૧૯. ક્ષણમાં કરે કાંઈ રાજયો, ક્ષણમાં કરે ખેરાજયો; કાંઈ ક્ષણમાં જ, ન્યાય અન્યાય કરે સહી જ. ૨૦. પૂવે સુકૃત નવિ કીધાં, સુપાત્રે કાન નવિ દીધાં; મુજ માથે જ, હજુ પણ એહવા નાથ છે જ. ૨૧. અખ તો કરણી કરશું જ, પંચ વિધય પરિહરશું જ; પાળી સંયમજ, નાથ સનાથ થાશું સહી જ. ૨૨. ઇંદુવત અંગ તેજ જ, આવે સહુને હેજ જ; નખ શિખ લગીજ, અંગોપાંગ શોભે ઘણાં જ. ૨૩. સુકતાકળ જિમ ચળકે જ. કાંને કુંડળ જગકે જ; રાજા શ્રેણિકે જ, શાગિભદ્ર ખોગે લીયો જ. ૨૪ રાજા કહે સુણો માતાજ, તુમ કુમર સુખશાતા જ, હવે એહને જ, પાછો મંદિર મોકલેજ. ૨૫. શાગિભદ્ર નિજ ઘર આવ્યા જ, રાયશ્રેણિક ઘેર સિધાવ્યાજ; પછી શાગિભદ્ર જ, ચિંતા કરે મનમાં ઘણી જ. ૨૬. શ્રી જિનનો ધર્મ આદરૂ, મોહ માયાને પરિહરૂ; હું છાંડું જ, જાજ રથ ઘોડા પાલખીજ. ૨૭. સુણીને માતા વિલખેજ, નારિયો સઘળી તળખેજ; તિષ્ઠિ વેળાજ. અશાતા પામ્યાં ઘણીજ. ૨૮. માત પિતા ને જાતજ, સહુ આજ પંપાળની વાતજ; ઈશ જગમાંજ, સ્વાર્થનાં સર્વે સગાંજ. ૨૯. હંસ વિના શાં સરોવરિયાં, પિયુ વિના શાં મંદીરિયાં, મોહ વશ થકાંજ, ઉચાટ એમ કરે ઘણાજ. ૩૦. સર્વ નીર અમૂલ્યજ, વાતકહે તેલ કુલેલજ; શાહ ધન્નેજ, શરીર સમારણ માંડીઓજ. ૩૧. ધન્ના ઘેર સુભદ્રા નારીજ, બેઠી મહોલ મોજારીજ; સમારતાજ,

એકજ આંસુ ખેરીયુંછ. ૩૨. ગૌભદ્ર શેઠની બેટડી, ભદ્રાબાઈ તોરી માવડી; સુષુ સુંદરીછ. તે કેમ આંસુ ખેરીયુંછ. ૩૩. શાળીભદ્રની બેનડી, બંત્રીશ ભોળાઈની નણુ-
 દહી; તે તાહરેછ. શા માટે રાવું પઠેછ. ૩૪. જગમાં એકજ ભાઈ માહરે, સંયમ
 લેવા મન કરે; નારી એક એકછ, દિન દિન પ્રત્યે પરિહરેછ. ૩૫. એ તો મિત્ર કાયરુ,
 શું લે સંયમ ભાયરું; જલલડીછ, સુખ માથાની બુઢી જાણવીછ. ૩૬. કહેવું તે
 ઘણું સોહેલું; પણ કરવું અતિ ઠોઠેલું; સુષો સ્વામીછ; એહવી ઋદ્ધિ કુષુ પરિહરેછ.
 ૩૭. કહેવું તે ઘણું સોહેલું; પણ કરવું અતિ ઠોઠેલું; સુષુ સુંદરીછ. આજથી ત્યાગી
 તુજનેછ. ૩૮. હું તે હસતી મલકીને. તુમેકિયો તમાસો હલકીને સુષો સ્વામીછ અખ
 તે ચીંતા નવિ ધરૂછ. ૩૯. મોટા અખોડો વાળીને, શાહધન્નો ઉઠયા માલીને કાંઈ
 આવ્યાછ શાળીભદ્રને મંદીરેછ. ૪૦. ઉઠો મિત્ર કાયરું, સંયમ લઈએ ભાયરું આપણુ
 હોય જણાછ સંયમ શુદ્ધ આરાધીએછ. ૪૧. શાળીભદ્ર વૈરાગીયા, શાહ ધન્નો અતિ
 ત્યાગીયા હોતુ રાગીયાછ શ્રીવીર સમીપે આવીયાછ. ૪૨. સંયમ મારગ લીનોછ તપશ્યાએ
 મન બીનોછ શાહ ધન્નોછ માસ ખમણુ કરે પારણાછ. ૪૩. તપ કરી દેહને ગાળીછ દુષણુ
 સઘણાં યગીછ વૈભારગિરિછ ઉપર અણુસણુ આદર્યોછ. ૪૪. ચકને પરિણામે સોયછ, કાળ
 કરી જણુ હોયછ દેવગતિયેછ અનુત્તર વિમાને ઉપન્યાછ. ૪૫. સુર સુખને તિહાં ભોગવી,
 ત્યાંથી દેવ હોતું ચવી વિદેહેછ, મનુષ્ય પણું તવ પામશેછ. ૪૬. સુધા સંયમ આદરી, સકળ
 કર્મને ક્ષય કરી લહી કેવળછ મોક્ષ મતિને પામશેછ. ૪૭. જ્ઞાન તણાં કૃણ દેખોછ, ધન્નો
 શાળીભદ્ર પેખોછ નહિ લેખોછ અતુલ સુખ તિહા પામશેછ. ૪૮. ઇમ જણી સુખાતને
 પેખોછ, જિમ વેગે પામે મોક્ષછ નહી એખોછ કહીયે જવને ઉપજોછ. ૪૯. ઉતમના
 શુભ ગાવેછ, મનવાંછિત સુખ પાવેછ કહે કવિજનછ. શ્રોતાજન તુમ સાંભળોછ. ૫૦.

૪૦ શ્રી સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની સંજ્ઞાયા

જગદાનંદન વીનવું રે, ત્રિસલા નંદન વીર, છોડની પરે શીખવેરે, પુણ્ય કરે
 નિશ દીશેરે પુણ્ય ન મુકીએ જેહથી શિવ સુખ હોય રે, તે કેમ ચૂકીએ. ૧. સર્વાર્થ
 સિદ્ધે અછે રે, સુરને સુખ અનેક તે વિવરીને હું કહું રે, સાંભળજો સુવિવેકારે, પું ૨.
 સર્વાર્થસિદ્ધે અછેરે, અંદરૂઓ ચોસાળ મોતી જુમખો તિહાં વહોરે, ઓપે ઝકઝમાળો
 રે પું ૩. એક વચ્ચે મોતી વડું રે, ચોસઠમણુનું માન ચાર મોતી તસ પાખતી રે,
 બંત્રીસ મણુનાં પ્રધાનેરે પું ૪. સોળમણાં વળી સોભતા રે, અડ મુકતા કૃણ મંગ આઠ-
 મણાં સોળજ સુષો રે, આણી રંગ અભંગો રે પું ૫. ચારમણાં વળી ચિત્તહરું
 મુકતાકૃણ બંત્રીશ બે મણુ કેરાં મનો હરું રે, ચોસઠ કહે જગ દીશે. રે પું ૬. ૬
 મણાં વળી જાણુનેરે, એકસોને અઠાવીશ તહલુ વણાં સાંભળી રે, કોણુ ન ધૂં, ત્યા
 રે પું ૭. સરવાળે સઘણાં મળી રે. હોયશે ત્રેપન હોય, વલયાકાર જાણુન રે. તે મે
 સહુ કોયરે પું ૮. યવન લહે પરોવયાં રે સમકાળ તે જાણુ મુખ્ય મોતીશુ આ
 રે રમણુ જાણુજાણુ તામો રે પું ૯. તે માહે તિહા દેવતારે, અહિ સુખીયા પુણ્યવંતે
 નાદે લીલાલહે રે, માને સુખ અનંતો રે પું ૧૦. તેત્રીશ સાગર આઉણુ રે, ભણું ન

ભણે તેહ સિદ્ધ પાટકું વીરજી, અવિતથ્ય લાંખ્યું એહો રે પું ૧૧. છકું તથો તપ હોત છરે, તે પહોંચત નિરવાણુ સિદ્ધસિદ્ધા તિહાથી અછે રે, જોજન ખાર પ્રમાણો રે પું ૧૨. તે માહે ધંદાં અવતરી રે, દીલામહી ગુરૂ પાસ કેવળજ્ઞાન લહી કરી રે, પહોંચે શિવશુભ વાસારે પું ૧૩. તેત્રીશ સહસ્ર વરસ પછી રે, ભૂખ તણી રૂચી હોય તરત અમૃતમય પરગમેરે લવસમ સુર જોયો રે પું ૧૪. પુણ્યે શિવપદો રે. પુણ્યે લીલ વિલાસ શુભવિજય પ્રભુ શું કહે રે, પુણ્ય થકી રૂજે આશો રે પું ૧૫. અતિ.

૪૧ જંબુકુમારની ચાર ઢાલની સંજ્ઞાવ

(કોહા)-ઢાળ પહેલી :-સરસતી પદપંકજ નમી, પામી સુગુરૂ પસામ; શુભ ગાતાં જંબુસ્વમિના, મુજ મન હર્ષ ન માય-૧ યૌવનવય વૃત આહરી, પાળે નિર-તિચાર; મન વચ કાયા શુદ્ધશું જઈ તસ ખાલહાર-૨

રાજગૃહી નયરી બહી રે લાલ, ખાર યોજન વિસ્તારરે; ભવિકજન; શ્રેષ્ઠિક નામે નરેસરૂ રે લાલ, મંત્રી અભયકુમાર રે ભ. ૧. ભાવધારી નિત્ય સાંજળો રે લાલ, ઋષભહત અવહારીયો રે લાલ, વસે તિહાં ધનવંત રે; ભ. ભાવ ૨. ધારણી તેહની ભારભા રે લાલ, શીલાદિક શુભવંત રે; ભ. ભાવ ૨, સુખ સંસારનાં વિલસતાં રે લાલ, ગર્ભ રહ્યો શુભ દિન રે; ભ. સુપન લહી જંબુવૃક્ષનું રે લાલ; જન્મ્યો પુત્ર રત્ન રે; ભ. ભા. ૩. જંબુકુમાર નામ સ્થાપિયું રે લાલ, સ્વપ્નતણે અનુસાર રે; ભ. અનુક્રમે યૌવન પામીયો રે લાલ, હુઓ શુભલગારરે ભ. ભા. ૪. આમાનુષામે વિચરતા રે લાલ, આવિયા સોહમ-સ્વામિ રે; ભ. પુરજન વાંઠવા આવિયા રે લાલ, સાથે જંબુ શુભધામરે ભ. ભા. ૫. ભવિક જનના હિતભણી રે લાલ. દીએ દેશના શુભધાર રે; ભ. ચારિત્ર ચિંતામણી સારિયું રે લાલ, ભવદુઃખ વરણહાર ભ. ભા. ૬. દેશના સુષ્ટી જંબુ પુત્રીયારે લાલ, કહે ગુરુને કરજોદિરે; ભ. અનુમતિ લેઈ માત તાતનીરે લાલ, સંયમલિયોમનકોહરે ભ. ભા. ૭.

ઢાળ બીજી :-ગુરૂ વાંદી ઘર આવીયા રે, પામી મન વૈરાગ, માત પિતા પ્રત્યે વિનવે રે; કરશું સંસારનો ત્યાગ.-૧ માતાજી અનુમતિ. ઘો મુજ આજ, જેમ સીજે વંછિત કાજ; માતાજી અનુમતિ. ચારિત્ર પંથ છે હોહિસો રે. વ્રત છે ખાંડાની ધાર, લધુ વય છે વત્સ તુમ તણું રે, કેમ પળે પંચાચાર; કુમરજી, વ્રતની મ કરો વાત, તું મુજ એક અંજળત. કુમરજી. વૃ-૨ એકલવિહારે વિચરવું રે, રહેવું વન-ઉધાન; ભૂમિ સંધારે પોહવું રે, ધરવું ધર્મનું ધ્યાન, કુમ વ્રત-૩ અડવાણે પળે ચાલવું રે, કરવું દેશ વિદેશ નિરસ આહાર લેવો સદા રે, પરિષદ કેમ સહેશ. કુમ વ્રત.-૪ કુમર કહે માતા પ્રત્યે રે, એ સંધાર, અસાર તન ધન યૌવન કારમું રે, જતા ન લાગે વાર. માતા.-૫. માતા કહે આલ્હાદથી રે, વત્સ પરણો શુભ નાર; યૌવન વય સુખ ભોગવી રે, પછી લેજો સંયમ ભાર. કુમ. વ્રત. ૬. માત પિતા આગ્રહ કરી રે, પરણાવી આઠે નાર; જળથી કમળ જેમ ભિજ રહે રે, તેમ રહે જંબુકુમાર. કુમ. વ્રત ૭.

ઢાળ ત્રીજી :-સનેહી પ્રીતમને કહે કમિની કમિની, સુણો સ્વામી અરદાસ સુશુભિજન સાંભળો; સનેહી અમૃત સ્વાદ મૂંઝી કરી; મૂ. કહે કોણ પીવે છાશ સુ.

સનેહી કામકળા રસ કેળવે; કે. ૧. મૂકેણ વૃતનો ધંધ; સુ. સનેહી પરણીને શું પરિ-
હરે; પરિ. હથ મેલ્યાનો સંબંધ; સુ. સનેહી ચારિત્ર વેળુકવળ જિશ્યું; કવ. ૨. તેમાં
કિશ્યે સવાહ; સુ. સનેહી લોગ્ગ સામગ્રી પામી કરી; પા. લોગવો લોગ આલહાહ; સુ
સનેહી લોગ તે રોગ અનાદિનો; અ. ૩. પીડે આતમ અંગ; સુ. સનેહી તે રોગને
શમાવવા; શ. ચારિત્ર છે રે રસાંગ, સુ. સનેહી કિંપાકરૂળ અતિ કુટલ. ૪. ભખતાં
લાગે મિષ્ટ; સુ. સનેહી વિષ પસરે જળ અંગમાં, અ. ત્યારે હોવે અનિષ્ટ સુ. સનેહી
દીપ શ્રદ્ધી નિજ હાથમાં; હા. ૫ કોણ અંપાવે કુપ; સુ. સનેહી નારી તે વિષ-વેલડી;
વિ. વિષયકલ વિષમ વિરૂપ; સુ. સનેહી એહલું જાણી પરિહરે; ૬. સંસાર માયા જાળ;
સુ. સનેહી જો સુજશ્યું તુમ નેહ છે રે. તો વૃત હ્યો થઇ ઉજમાળ, સુ. ૭.

દાળ ચોથી:-એહવે પ્રભવો આવીઓ, પાંચસે ચોરની સંગરે; વિધાયે તાળાં
ઉઘાડિયાં, ધન લેવાતે ઉમંગ રે. ૧. નમો નમો જંબુસ્વામીને જંબુએ નવપદ ધ્યાનથી,
થંભાવ્યા સવિ કંલ રે; થંભ તણી પરે સ્થિર રહ્યા, પ્રભવો પામ્યો અચંભરે. નમો.
૨. પ્રભવો કહે જંબુપ્રયે, હો વિધા મુજ એહ રે; જંબુ કહે કે શુરૂ કને, છે વિદ્યાનું
ગેહ રે. નમો. ૩. પજસય ચોર તે બુઝવી, બુઝવ્યાં માય ને તાય રે; સાસુ સસરા નારી
બુઝવી, સંયમ લેવા જાય રે. નમો. ૪. પંચસયાં સત્તાવીશશ્યું; પરવર્યો જંબુકુમાર રે;
સોહમ ગણુધરની કને, હીએ ચારિત્ર ઉદાર રે. નમો.—૫. વીરથી વીશમે વરસે, બીજ
યુગ પ્રધાનો રે; ચૌક પૂર્વ અવગાહીને, પામ્યા કેવળજ્ઞાન રે. નમો—૬. વરસ ચોસક
પદવી લોગવી, સ્થાપી પ્રભવ સ્વામી રે; અષ્ટ કર્મનો ક્ષય કરી, થયા શિવગતિગામી રે.
નમો—૭. સવંત અહાર તેરોત્તરે, રહ્યા પાટણ ચોમાસ રે; ચરમ કેવળીને ગાવતાં, હોયે
લીલ વિલાસ રે નમો—૮. મહિમા મહિમા સદશુરૂ, તાસ તણે સુપસાય રે; જંબુસ્વામી
શુભ ગાઇયા, સૌભાગ્યે ધરિય ઉત્સાહ રે—૯.

૪૨ અથ રાત્રિભોજનની સંજ્ઞાય

પુણ્ય સંજોગે નરભવ લાધો, સાધો આતમ કાજ, વિષયા રસ જાણો વિષ સરખો.
એમ ભાંખે જિનરાજ રે. પ્રાણી. રાત્રિભોજન વારો. આગમ વાણી સાચી જાણી, સમકિત
શુભ સહી નાણી રે. પ્રાણી. રાત્રિ ૧. એ આંકણી. અભક્ત્ય ખાવીશમાં રચણીભોજન,
દોષ કહ્યાં પરધાન. તેણે કારણ રાતે મત જમને. જો હુવે હુઈડે જ્ઞાન રે. પ્રાં ૨.
દાન રનાન આયુધને ભોજન એટલાં રાતે ન કીજે. એ કરવાં સૂરજની સાખે નીતિવચન
સમજીજે રે. પ્રાં ૩. ઉત્તમ પશુ પાંખી પજુ રાતે ટાલે ભોજન ટાણો. તુમે તો માનવી
નામ ધરાવો, કિમ સંતોષ ન આણો રે. પ્રાં ૪. માખી જૂ કીડી કોલીઆવડો. ભોજનમાં
જો આવે. કોહ જલોહર વમન વિકલતા એવા રોગ ઉપાવે રે પ્રાં ૫. જનું ભવ જીવ-
હલ્ય કરતાં પાતક જેહ ઉપાયું. એક તલાવ ફોડતાં તેટલું દ્રવણ સુગુરુ ખતાવું રે પ્રાં
૬. એકલોત્તર ભવસર ફોડયા સમ એક દવ રેતાં પાપ. એકલોત્તર ભવ દવ દીધા જિમ
એક કુવણિજ સંતાપ રે પ્રાં ૭. એક શો ગુમ્મલીશ ભવ લગે કીધા, કુવણિજના બે
દોષ. દુડું એક કલક દિયાંતાં, તેહવો પાપનો પોષ રે. પ્રાં ૮. એક શો એકાવન ભવ

લગે' દીધાં કૂડાં કલંક અપાર. એક વાર શીલ ખંડવા જેવો અનર્થનો વિસ્તાર રે પ્રાં
૬. એક શો નવાહું ભવ લગે ખંડયા, શીયલ વિષય સંખંધ તેહવે એક રાત્રિભોજ
નમાં, કર્મ નિકાચિત ખંધરે પ્રાં ૧૦. રાત્રિભોજનમાં દોષ ઘણા છે શ્યો કહીયે' વિસ્તાર.
કેવલી કેહતાં પાર ન પાવે, પૂરવ કોડી મઝાર રે. પ્રાં ૧૧. એવું જાણીને ઉત્તમ
પ્રાણી નિત્ય એવિહાર કરીજે. માસે' માસે' પાસખમણુનો લાલ એણે વિધે' લીજે'
રે. પ્રાં ૧૨. મુનિ વસતાની એહ શિખામણુ જે પાલે નર નારી. સુરનર સુખ
નિહાણીને' હોવે, મોક્ષતણુ અધિકારી રે. પ્રાં. ૧૩.

૪૩ શ્રી જંપૂસ્વામીની સંજ્ઞાય

રાજગૃહી નયરી વસે, ઋષભદત્ત વ્યવહારીરે, તસુસુત જંપૂકુમાર નમું, ખાલપણે
પ્રકાચારી રે. ૧૦. જંપૂ કહે જનનીસુણો, સ્વામી સુધર્મા આયા રે; દીક્ષા લેથું તે કને,
અનુમતિ ઘો મોરી માયા રે. જંપુ ૨. માય કહે સુણો એટલ, વાત વિચારી કીજે રે;
તરુણપણે તરુણી વરી, છાંડી કેમ છૂટીજે રે. માય ૩. આગે અરણિક મુનિવરા, ફરી
પાછા ઘરે આયા રે; નાટકણી નેહે કરી, આપાઠભૂતિ લોલાયા રે. માય ૪. વેશ્યા વશ
પડીયા પછી, નંદીવેણુ નગીનો રે; આદ્ર'દેશનો પાટવી, આદ્ર'કુમાર કાં કીનો રે. માય ૫.
સહસ વરસ સંયમ લીયો, તોહી પાર ન પાયા રે; કૂડકને કરમે કરી, પછી ઘણું
પછતાયા રે માય ૬. મુનિવરૂ શ્રીરહનેમીજી, નેમિ જિનેસર ભાધ રે; રાજમતી દેખી
કરી, વિષય તણી મતિ આધ રે. માય ૭. દીક્ષા છે વત્સ દોહિલી, પાલવી ખાંડાની
ધારે રે; સરસ નીરસ અજા જિમવું, સવું હાલ સંધારા રે. માય ૮. દીક્ષા છે વત્સ
દોહિલી, કહ્યો અમારો કીજે રે; પરણો પનોતા પદમણિ, અમ્મ મનોરથ પૂરીજે રે.
માય ૯. જંપુ કહે જનની સુણો, ધન્ય ધનો અણગારો રે; મેઘ મુનીશ્વર મોટકો,
શાલિભદ્ર સંભારો રે. જંપુ ૧૦. ગજ સુકુમાલ ગુણે ભર્યો, આતમ સાધન કીયો રે;
૫૬માસી તપ પારણે, ઠંઠણે કેવલ લીધો રે. જંપુ ૧૧. દશાણુભદ્ર કેવલ લહી, પાય
લગાડ્યો ઇહો રે, પ્રસન્નચંદ્ર કેવલ લહી, પામ્યો છે પરમાનંદો રે. જંપુ ૧૨. એમ
અનેક મુનિવર હુવા, કહેતાં પાર ન પાય રે; અનુમતિ ઘો મોરી માતાજી, ક્ષણ લાખીણો
ભય રો જંપુ ૧૩. પાંચસે' સત્તાવીસથું, જંપુકુમાર પરવરીયો રે; પંચ મહાવ્રત
ઉચ્ચરી, ભવજલ સાચર તરીયો રે જંપુ ૧૪. જંપુ ચરમજ કેવલી, તાસ તણા ગુણ
ગાયા રે; પંડિત લલિતવિજય તણો, હિતવિજય સુપસાયા રે. જંપુ ૧૫.

૪૪ શ્રી મનકમુનિની સંજ્ઞાય

નમો નમો મનક મહામુનિ, ખાજપણે વ્રત લીધારે; પ્રેમ પિતાશુ' રે પરહીઓ,
માયશું મોહ ન કીધારે. નં ૧. પૂરણ ચૌહ પૂરવ ધણી, સિજ્જ'ભવ જસ તાતોરે;
જોથો પટોધર વીરનો, મહીઅલ માંહે વિખ્યાતોરે. નં ૨. શ્રી સિજ્જ'ભવ ગણુધરે,
ઉદેશી નિજ પુત્રોરે; સયલ સિદ્ધાંતથી ઉદરી, દશવૈકાલિક સૂત્રોરે. નં ૩. માસ છયે
પૂરણ ભણ્યો, દશ અધ્યયન રસાલોરે; આજસ અંગથી પરહરી, ધન ધન યે મુનિ
ખાખોરે. નં ૪. ચારિત્ર ૫૬ માસ વાહવે, પાળી પુણ્ય પવિત્રરે; સ્વર્ગે સમાધ એ

સીધાવીયો, કરી જગ જનને મિત્રે. ન૦ પ. પુત્ર મરણ પામ્યા પછી, સિન્જ'લવ ગણધારો રે; બહુ શ્રુત દુઃખ મનમાં ધરે, તિમ નયણે જલધારો રે. ન૦ ૬. પ્રભુ તુમ્હે બહુ પડિએધીઆ, સમ સંવેગીયા સાધુરે; અમે આંસુ નવિ દીઠાં, તુમ નયણે નિરાખાધ રે. ન૦ ૭. શુ' કહીએ સંસારીને, એ એહવી સ્થિતિ દીસે રે; તન દીઠે મન ઉલ્લાસે, જોતાં હીયડલું હીસે રે. ન૦ ૮. અમને એ મુનિ મનકલો, સુત સંબંધથી મલીયો રે; વિશેષ અરથ કહ્યા થકાં, પણ કેણે નવી કલીયો રે. ન૦ ૯. લખિધ કહે ભવિયણ તુમ્હે, મ કરો મોહ વિકારોરે; તો તુમ્હે મનક તણી પેરે, પામો સદ્ગાત સારોરે. ન૦ ૧૦.

૪૫ શ્રી બંધકમુનિની સંજ્ઞાચ

ઠાલ પહેલી :-નમો નમો બંધક મહામુનિ, બંધક ક્ષમા ભંડાર રે; ઉમ્મ વિહાર મુનિ વિચરતા, અરિત્ર ખડગની ધાર રે. નમો ૧. સમિતિ ગુરિતને ધારતો, જિતશત્રુ રાજનો નંદ રે; ધારણી ઉદરે જનસીઓ, દશ'ન પરમાનંદ રે. નમો ૨. ધમ'ધોષ મુનિ દેશના, પામીયો તેણે પ્રતિબોધ રે; અનુમતિ લેઈ માત તાતની, કમ'શુ' યુદ્ધ થઈ યોધ રે. નમો ૩. છકુ અકૂમ આદિ ધણા, દુઝ્કર તપે તનુ શોષ રે; રાત દિવસ પરિવહ સહે, તો પણ મન નહિ રોષ રે. નમો ૪. દવ દીધા ખીજડા દેહમાં, ચાલતાં ખડખડે હાડ રે; તો પણ તપ તપે આકરા, જણતો અધિર સંસાર રે. નમો ૫. એક સમે ભગનીપુરી પ્રત્યે, આવીયા સાધુજી સોચ રે; જોખે જોડી ચિંતે જનડી, એ મુજ બંધવ હોચ રે. નમો ૬. જનને બંધવ સાંભર્યો, ઉલ્લસ્યો વિરહ અપાર રે; છાતી લાગી છે કાટવા, નયણે વહે જેમ નીર રે. નમો ૭. રાચ ચિંતે મનમાં ધશ્યું, એ કોઈ નારીનેા જર રે; સેવકને કહે સાધુની, લાવોજી ખાલ ઉતાર રે. નમો ૮.

ઠાલ બીજી :-રાચ સેવક કહે સાધુને. ખાલડી જીવથી હણશું રે; અમ કાકુરની એ છે આણ, તે અમે આજ કરેશું રે. અહો અહો સાધુજી સમતા વરીયા. ૧. મુનિવર મનમાંહિ આણુ'દા, પરિસહ આંચે જાણી રે; કમ' ખપાવાનો અવસર આવો, ફરી નહિ આવે પ્રાણી રે. અં ૨. એ તો વગી સખાઈ મીલીઓ, ભાઈ થકી ભલેરો રે; પ્રાણી કાયરપણું પરિહરજે, જિમ ન થાયે ભવ ફેરો રે અં ૩. રાચ સેવકને મુનિવર કહે, કઠણ ફરજ મુજ કાયા રે; બાધા રખે તુમ હાથે થાયે, કહો તિમ રહીએ ભાયા રે. અં ૪. ચારે શરણા અતુર કરીને, ભવ ચરમ આવંતે રે; શુકલધ્યાન શુ' તાન લગાવ્યું, કાયાને વોસિરાયંતે રે. અં ૫. ચડચડ ચામડી તેહ ઉતારે, મુનિ સમતા રસ જીલે રે; ક્ષપકશ્રેણિ આરોહણ કરીને કરમ કઠણને પીલે રે. અં ૬. ચોથું ધ્યાન ધરતાં અંતે, કેવલ લઈ મુનિ સિધ્યાં રે; અજર અમરપદ મુનિવર પામ્યા, કારજ સઘળાં સિધ્યાં રે. અં ૭. હવે મુહપનિને, લોહીએ ખરડી, પંખીડે આમિષ જાણી રે; રાજદારે તે લઈ નાંખી, સેવકે લીધી તાણી રે. અં ૮. સેવક મુખથી વાતજ જાણી, ખંડેને મુહપત્તિ કીઠી રે; નિશ્ચે ભાઈ હણીઓ જાણી, હુંચે ઉઠી અંગીઠી રે. અં ૯. વિરહ વિલાપ કરે રાચ રાણી, સાધુની સમતા વખાણી રે; અધિર સંસાર સ્વરૂપ તવ જાણી, સંજ્ઞમ્ દ્યે રાચ રાણી રે. અં ૧૦. આલોઈ પાતક સવિ છાંડી, કરમ કઠણને નીંદી રે; તપ દુઝ્કર કરી કાયા ગાળી,

થવમુખ હહે આણ્વી રે. અં ૧૧. ભવિયજી એહવા મુનિવર વંદી, માનવભવ ફલ લીને રે; કર જોડી મુનિ મોહન વિનવે, સેવક સુખીયા કીને રે. અં ૧૨.

૪૬ શ્રી અર્ધમત્તામુનિની સંનિનન

વીર જિજ્ઞંસ વાંઠીને ગૌતમ, ગોચરીયે શંચરીયા; રાજગૃહી નચરી માંહે ગૌતમ, ધરધર આંગણુ કરીયા. આઘા આમ પધારો પૂજ્ય. મુજ ધર વહોરજી વેળા. ૧. ધણે અવસર અર્ધમત્તે રમતા, મનગમતા મુનિ કીઠા; કંચનવરણી કાયા નિરખી, મનમાં લાગ્યા મીઠા. આઘાં ૨. યોદ્યે કુવર અમીરસ વાણી, એક કહો અભિરામ; ખરે બપોરે પાય અણુવાણે, ભમવો તે કણુ કામે. આઘાં ૩. સાંભળ રાજકુવર સોભાગી. શુદ્ધ ગવેપણા કીને; નિહુંવણુ ને નિરતિચારે, ધર ધર ભિક્ષા લીને. આઘાં ૪. આવો આજ અમારે મંદિર, કહીશો તે વિષ કરશું; જે જુએ તે જુગતે કરીને, ભાવશું ભિક્ષા ઈર્ષ્યું. આઘાં ૫. ઈમ કહી ઘેર તેડી ચાલ્યો, આઘા મુનિ આનંદે; અર્ધમત્તા રાણી દેખીને, વિધિશું ગૌતમ વાંદે. આઘાં ૫. આજ હમારે રત્નચિંતામણી, મેહ અમીરસ તુઠા; આજ અમ આંગણુ સુરતરૂ કૃણીયો, જે ગૌતમ નયણે કીઠા. આઘાં ૭. રે બાલુકા બહુ જુદિવંતા, ગણુધર ગૌતમ આઘ્યા; થાળ બરીને મોઠક મોટા, ભાવે શું વહોરાઘ્યા. આઘાં ૮. વાંઠી પાય કુવર મુનિવરના, હાય મેલાઘ્યે માથે; વેળાવું કહીને મુનિને, ઈમ કહી ચાલ્યો સાથે. આઘાં ૯. કુવર કહે આ જાજન આપો, ભાર ધણે પ્રભુ પાસે; ગૌતમ કહે હું તેહને આપું. ચારિત્ર લીયે ઉલ્લાસે. આઘાં ૧૦. ચારિત્ર લેકશું હું તુમ પાસે, જોળી કીયે મુજ હાથે; ગૌતમ પૂછે અતુમતિ કેહની, માય મોકલ્યો તુમ સાથે. આઘાં ૧૧. ગુરૂ જ્ઞાની ગૌતમ મન આણી, કીક્ષા કીધી તેહને; વૃદ્ધમુનિને બળાવી કીધા, મુનિ મારગ કીયો તેહને. આઘાં ૧૨. તે સંગાતે અર્ધમત્તા ચાલ્યા, સાધુ સંગાતે વનમાં; નાનું સરોવર નીરે બરીયું, તે દેખી હરખ્યા મનમાં. આઘાં ૧૩. નાનું સરોવર નાનું જાજન, નાવ કરી અર્ધમત્તા; વળતાં સાધુજી દેખીને, બાળક રમત કરતાં આઘાં ૧૪. યોદ્યાવી મુનિ બાળકને, એ આપણે નવિ કીને; છકાય જીવની વિરાધના કરતાં, દુર્ગતિનાં ફળ લીને. આઘાં ૧૫. લાજ ધણી મનમાંહી ઉપની, સમવસરજીમે આઘ્યા; ઈરિયાવાહી પરિક્રમતાં અર્ધમત્તા, ધ્યાન શુકલ મન જાઘ્યા. આઘાં ૧૬. કેવલજ્ઞાન તિહાં ઉપન્યે; ધન ધન મુનિ મુકતે પહોંચ્યા. આઘાં ૧૭. ગૌતમ આદિ અર્ધમત્તા સરિખા, શુષ્કવંતા ઋષિરાયા; ભક્ષિમરતન કર જોડી વંદે, તે મુનિવરના પાયા આઘાં ૧૮.

૪૭ શ્રી સ્થુલિભદ્રજીની સંનિનન

આંબો મોરયો હે આંગણે, પરિમલ પુહવી ન માય; પાસે કુલી હે કેતકી, જમર રહ્યો હે હુભાય. આંબો ૧. આવો સ્થુલિભદ્ર વાલહા, લાછલકેના હો નંદ; તુમથું મુજ મન મોહીયું, જીમ સાચર ને ચંદ. આંબો ૨. સુગુણા સાથે પ્રીતકી, કિન કિન અધિકી હે થાય; જોડો રંગ મજકનો, કહીયે ચટક ન જાય. આંબો ૩. નેહ વિહુણા રે માણસા, જેહવા આવળ કુલ; કીસંતા રળીયામણા, પણુ નાવ પામે હો મૂલ્ય. આંબો ૪. કાય-લકી ટકુકા કરે, આંબે લેકે લુંબ; સ્થુલિભદ્ર સુરતરૂ સરિખા, કોશ્યા કણુચર

ક'ળ. આંખો પ. સ્થુલિભદ્રે ક્રેશ્યાને યુગ્મી, દીધા સમકિત સાર; રૂપ વિજ્ય કહે શીલથી, લહીએ સુખ અપાર. આંખો ૬.

૪૮ શ્રી સ્થુલિભદ્રણની સંજ્ઞાય

શ્રી સ્થુલિભદ્ર મુનિગણમાં શિરહાર જે, ચોમાસું આવ્યા ક્રેશ્યા આગરજે, ત્રિગ્રામણ શાળાયે તપ જપ આદર્યા જે. ૧. આદરીયા વત આવ્યા છે અમ ગેહ જે, સુંદરી સુંદર ચંપક વરણી દેહ જે; અમ તુમ સરિખો મેળો આ સંસારમાં જે. ૨. સંસારે મેં જોયું સકળ સ્વરૂપ જે, દર્પણની છાયામાં જેવું રૂપજે, સુપનાની સુખહલી બૂખ ભાંગે નહિ જે. ૩. ના કહેશે તો નાટક કરથું આજજે, ખાર વર્ષની માયા છે મુનિ-રાજ જે, તે છોડી કેમ બાઉ હું આશા ભરી જે. ૪. આશા ભરીયો ચેતન કાળ અના-દીજે, ભમીયો ધર્મને દિષ્ટ થયો પરમાદિ જે, ન જાણી મેં સુખની કરણી જોગની જે. ૫. જોગી તો જંગલમાં વાસો વસીયાજે, વેશ્યાને મંદિરીયે લોજન રસીયા જે, તુમને દીઠા એવા સંયમ સાધતા જે. ૬. સાધથું સંયમ ઇચ્છારોધ વિચારી જે, કુર્માપુત્ર થયા નાણી ઘરખારી જે, પાણીમાંહે પંકજ કોરું જાણીએ જે. ૭. જાણીએ તો સઘળી તુમારી વાત જે, મેવા મીઠા રસવંતા બહુ બાત જે, અમર બૂધણુ નવ નવલી ભાતે લાવતા જે. ૮. લાવતા તો તું દેતી આદર માન જે, કાયા જાણું રંગ પતંગ સમાન જે, ઠાકીને શી કરવી એવી પ્રીતકી જે. ૯. પ્રીતલકી કરતાને રંગ ભર સેજજે, રમતાને દેખાડતા ઘણું હેત જે, રિસાણી મનાવી મુજને સાંભરે જે. ૧૦. સાંભળે તો મુનિવર મનડું વાળે જે, ઠાંકયો અમિ ઉઘાડયો પરજવાળે જે, સંયમમાંહિ એ છે દૂષણ મોટકું જે. ૧૧. મોટકું આવ્યું રાજા નંદનું તેડું જે, જાતાં ન વહે કાંઈ તમારું મનડું જે, મેં તુમને તિહાં કોલ કરીને મોકલ્યા જે. ૧૨. મોકલ્યા તો મારગ માંહિ મળીયા જે, સંભૂતિ આચારજ્ઞાને બળીયા જે, સંયમ દીધું સમકિત તેણે શીખવ્યું જે. ૧૩. શીખવ્યું તો કહી દેખાડો અમને જે, ધર્મ કરંતા પુષ્પ વડેઈ તમને જે, સમતાને ઘેર આવી વેશ્યા એમ વહે જે. ૧૪. વહે મુનિશ્વર શકાને પરિહાર જે, સમકિત મૂળે શ્રાવકનાં વત ખારજે. પ્રાણા-તિપાતાલિક સ્થલથી ઉચ્ચરે જે. ૧૫. ઉચ્ચરે તો વિત્યું છે ચોમાસું જે, આણુ લેઈને આવ્યા ગુરૂની પોસે જે, શ્રુતનાણી કહેવાણુ ચૌદેર્પૂર્વી જે. ૧૬. પૂર્વી થઈને તાર્યા પ્રાણી થોકજે, ઉજવળ ધ્યાને તેહ ગયા દેવલોકજે, ઋષમ કહે નિત્ય તેહને કરીએ વંદના જે. ૧૭.

૪૯ શ્રી દશાર્ણભદ્રની સંજ્ઞાય

શારદ ભુષણાઈ, સેવક નયજ્ઞાનંદ; પ્રજ્ઞમું હું નિજ ગુરુ, ભવિક વિકાસન વૃંદ; વંદુ શાસન પતિ, સાચો વીર ભુષુંદ; ગાઈશ હું ભગ્ને, દશાર્ણભદ્ર મુર્છીંદ ૧ દશાર્ણ-ભદ્ર દેશ અતિ ઉત્તમ, દશાર્ણભદ્ર પુર સોહિ; દશાર્ણભદ્ર રાજ અતુલી બલ, ભવિજનનાં મન મોહિ; ન્યાયે રાજ પ્રબલપતિ પાલે, ટાલે પરહલ પીઠા; વ્યસન નિવારે ધર્મ વિચારે, કરે રંગ રસ કીડા. ૨. ઇંજુ અવસરે અનુક્રમે, જનવર વિહાર કરંતા; પહોતા તિણે નયરી, સમીવસરણુ વિચરંતા; ગણધરને મુનિવર, ખેચર બૂચર વૃંદ; કિન્નરને સુરવર, પામ્યા પરમાર્ણંદ. ૩. પરમાર્ણંદ પામ્યા વન પાલક, રાયને જઈ વધાવ્યા; સ્વામી

તુમ પતિ તુમ મન વલ્લભ, વીર જિજ્ઞેસર આઠ્યા; સાત આઠ પગ સામો જઈને,
 ભાવે વંદન કીધું; અંગ વિભૂષણ સોવન રસના, લાખ દાન તસ દીધું. ૪. હવે રાજ
 ચિતે, મુજ સમ અવર ન કોય; હવે ગય રથ પયક, મણિ માણિક રિદ્ધિ હોય;
 તેણી પરે કરી વંદું, જિમ નવિ વંદ્યા કેણે; અભિમાન ધરીને, પડહુ વળવ્યો તેણે.
 ૫. તેણે નયરી પડહુ વળવ્યો, વેગે કરો સજ્ઞઈ; વાહન અંગ સયલ સજ્જગારો, જોઈએ
 તે લે લાઈ; સોના રૂપા ઘાટ સામટા, સખલ સજ્ઞઈ કીજે, અધર દ્રવ્ય એ સાસય સુખ
 જે, જિનવર વંદી લીજે. ૬. ભદ્ર જાત સરિખા, હાથી સહજ અઠાર; વરહય પાખરીયા,
 ચોવીસ લાખ ઉઠાર; વર રથ જોતરીઆ, દ્રઠ એકવીશ હજાર; એક સહસ્ર સુખાસન,
 અંતે ઉરી પરિવાર. ૭. અંતે ઉરીસય પંચ મનોહર, સોલ સહસ્ર રાજન; સેવા સારે
 કોડી એકાણું, પાયક ભીમ સમાન; સોલ હજાર ધન લહકંતી, ચામર ચીઈ પખે સોહો;
 મેઘાડંબર છત્ર ભિરાજે, ભવિજનનાં મન મોહો. ૮. ભઠી કરીય સજ્ઞઈ, પુઠ બાહિર જખ
 આવે; પટરાય વર ચઢીઓ, રાજા ઈમ ભાવે; ચતુરંગી સેના, રિદ્ધિ દેખી ઈમ બોલે;
 મહારી રિદ્ધિ આગળ, અવર સહુ તૃષ્ટુ તોલે. ૯. તૃષ્ટુ તોલે મુજ આગળ સહુ એ,
 એમ અભિમાને હરખે; પહેલે કલ્પે ઈંદો બેઠો, અવધિ જ્ઞાને નિરખે; જિનવર ભક્તિ
 કરે બહુ રાજ, પશુ અભિમાને ચઢીઓ; જિનવર ભક્તિ કરી કોણ પૂજે, ત્રણ જગ આવે
 જડીઓ. ૧૦. એમ ચિતી ઈંદો, ઐશવણ સુર તેજ્યો; તે હરખ્યો અંજલી, જોડી ઉભો
 નેહો; જિન વંદન જાણું, માન ઉતારણુ કાજ; ઐશવણ સરિખા, સહસ્ર ચોસઠ ગજરાજ.
 ૧૧. ગજરાજ એક એકને મસ્તક, સોહો પાંચસે બાર; મસ્તક મસ્તક આઠ ઇંતુસળ,
 સોહો અતિહી રક્ષાર; ઇંતકંત પ્રત્યે આઠ આઠ વાવી, વાવે આઠ આઠ કમલ; કમલે કમલે
 લાખ પાંખડી, લાખ નાટક તિહાં વિમલ. ૧૨. ઠોડા વિચે વિચે એક એક, કમલ પ્રત્યે
 પ્રાસાહ; અમ મહિષિ આઠ આઠ, સાથે ઈંદ્ર આદહાહ; પ્રતિ કમલે બેઠો, ઈંદો આવે
 જામ; ખત્રીસ બદ્ધ નાટક, ઝમક હુવો તામ. ૧૩. તામ વીર વાંદીને બેઠો, દશાણુભદ્ર
 નરેશ; શુભ ઉજવલ ગજ ઘટા સંઘાતે, ઈંદ્રે કીઓ પ્રવેશ; ઉચું વદન વિલોકે રાજ,
 બહોલી રિદ્ધિ પ્રમાણુ; માહરો મહ એણે ઉતાર્યો; તો જીવ્યું અપ્રમાણુ ૧૪. મેં રિદ્ધિને
 ગરવ, ક્રોકટ કીધો આજ; ઈંદ્રની રિદ્ધિને આગળ એ, આવે કુણુ કાજ; હવે જો હું
 છાંડું; તો હારે સ્વગંવાસી; તવ જિનવર પાસે, મયો ઈંચું વિમાસી ૧૫. ઈંચું વિમા-
 સીને અભિમાને, રાયે ચારિત્ર લીધું; ઈંદ્ર કહે હવે મેં નવિ થાયે, તેં બોલ્યું તે કીધું;
 મેં જે હોડ કરી તુમ સાથે, તે ખમજો રિષિરાય; મુજમાં શક્તિ ઘણી છે ખીજી, પશુ
 મુજથી એ નવિ થાય. ૧૬. ઈંદ્ર વાંદી બોલે, ધન માનવ અવતાર; અભિમાન કરીને,
 નૃપ પામ્યો ભવપાર; હવે વીર પયપે, માન માનવને હોય; ઈંદ્ર પાય લગાજ્યો, એ સમો
 અવર ન કોય. ૧૭. એ સમો અવર ન કોઈ બૂઝ્યો, ઝુઝ્યો કર્મ સઘાતે; કેવલ પાખી
 મુકતે પોહોતો, મંગલિક હવે ઈણુ વાતે; પઠતાં શુણુતાં ઉત્તમના શુણુ, પોહોએ સયલ
 જગીશ; શુભવિજય પંડિત શિષ્ય પ્રણુમે, લાલવિજય નિશ દિશ. ૧૮.

૫૦ શ્રી વચર સ્વામિની સંજ્ઞાય

સાંભળજો તુમે અઠલુત વાતો, વચર કુમાર મુનિવરની. ખટ મહિનાના ગુરૂ
જોગીમાં, આવે કેલ કરતા; ત્રણ વરસના સાધવી મુખથી, અંગ અગ્યાર લણતા રે.
સાંભળજો ૧. રાજ સભામાં નહિ ક્ષોભાણા, માત સુખડલી દેખી; ગુરૂએ દીધો ઓઘો
મુહપાત્ત, લીધો સર્વ ઉવેખી રે. સાંભળજો ૨. ગુરુ સંઘાતે વિહાર કરે મુનિ, પાળે
શુદ્ધ આચાર; બાલપણથી મહા ઉપયોગી, સંવેગી શિરદાર રે. સાંભળજો ૩. ક્રેળાપા-
કને ઘેબર ભિક્ષા, દોય ઠામે નવિ લીધી; ગગન ગામિની વૈક્રીય લખિધ, દેવે જેહને
દીધી રે. સાંભળજો ૪. દશ પૂરવ લણીયા જે મુનિવર, ભદ્ર ગુપ્ત ગુરૂ પાસે; ખીરાઅવ
પ્રમુખ જે લખિધ, પ્રગટ ભાસ પ્રકાસે રે. સાંભળજો ૫. કોડી સૈંકડા ધનને સંચે, કન્યા
રૂકિમણી નામે; શેઠ ધનાવો દીયે પણ ન લીયે, વધતે શુભ પરિણામે રે. સાંભળજો ૬.
દેઇ ઉપદેશને રૂકિમણી નારી, તારી દિક્ષા આપી; યુગ પ્રધાન જે વિચરે જગમાં, સૂરજ
તેજ પ્રતાપી રે. સાંભળજો ૭. સમકિત શિયળ તુંબ ધરી કરમાં, મોહ સાચર કર્યો
છોટો; તે કેમ બૂડે નારી નદીમાં, એ તો મુનિવર મોટો રે. સાંભળજો ૮. જેણે દુર્ભિક્ષ
સંઘ લેઇને, મૂક્યો નચર સુગાલ; શાસન શોભા ઉત્પતિ કારણ, પુષ્ક પદ્મ વિસાલ રે.
સાંભળજો ૯. બોધરાયને પણ પ્રતિ બોધ્યો, ક્રીધો શાસન રાગી; શાસન શોભા જય
પતાકા, અંબર જઈને લાગી રે. સાંભળજો ૧૦. વિસર્યો સુંક ગાંઠીયો કાને, આવશ્યક
વેળા બદ્યો; વિસરે નહિ પણ એ વિસરીયો, આયુ અદ્ય પીછાણ્યો રે, સાંભળજો
૧૧. લાખ સોનેયે હાંડી ચડે જિમ, ખીજે દિન સુગાલ; એમ સંભળાવી વચરસેનને,
બાણી અણુસણુ કાલ રે. સાંભળજો ૧૨. રથાવર્ત પર્વત જઈ અણુસણુ ક્રીધું, સોહમ
હરિ તિહાં આવે; પ્રદક્ષિણા પર્વતને દેઇને, મુનિવર વાંદે ભાવે. સાંભળજો ૧૩. ધન-
સીંહગિરિ સૂરિ ઉત્તમ, જેહના એહ પટધારી રે; પદ્મવિજય કહે ગુરૂ પદ પંકજ,
નિત્ય નમીયે નર નારી રે. સાંભળજો ૧૪.

૫૧ શ્રી મેતારજ મુનિની સંજ્ઞાય

સમ દમ ગુણના આગરુણ, પંચ મહાવ્રત ધાર; માસ ખમણને પારણેણ, રાજબ્રહ્મી
નગરી મઝાર; મેતારજ મુનિવર, ધન ધન તુમ અવતાર. ૧. સોનીને ઘરે આવીયાણ, મેતા-
રજ ઋષિરાય; જવલા ઘડતો ઉડીયોણ, વાંદે મુનિના પાય. મેતારજ ૨. આજ કલ્યે
ઘર આંગણેણ, વિષુ કાલે સહકાર, લ્યો ભિક્ષા છે સુજતીણ, મોહક તણો એ આહાર.
મેતારજ ૩. કૈંચ ણવ જવલા ચર્યોણ, વહોરી આલ્યા રિષિરાજ; સોની મન શંકા
થઇણ, સાધુ તણા એ કાજ. મેતારજ ૪. રીશ કરીને રૂપિને કહેણ, ઘો મુજ જવલા
આજ, વાઘરશિવે ખાંધીયાણ, તડકે રાખ્યા મુનિરાજ. મેતારજ ૫. ફટ ફટ ફૂટે
હાડકાંણ, ત્રટ ત્રટ ત્રુટે ચામ; સોનીડે પરિસહ દીયોણ, સાધુ રાખ્યો મન ઠામ. મેતા-
રજ ૬. એહવા પણ મોટા જતિણ, મજ ન આણે રોષ; આતમ નિદે આપણોણ,
સોનીનો શ્યો દોષ. મેતારજ ૭. ગજ સુકુમાલ સંતાપીયાણ, ખાંધી માટીની પાણ;
ખેર અંગારા ચિરે ધર્યાંણ, મુખતે ગયા તટકાલ. મેતારજ ૮. વાઘણ શરીર વહુરીયુંણ,

સાધુ સુકેસલ સાર; કેવલ લહી મુગતે ગયાજી, એમ અરણીક અણુગાર. મેતારજી ૯. પાપી પાલકે પીલીયાજી, ખંધક સુરીના શિબ્ય; અંબડ ચેલા પાંચશેજી, નમો નમો તે મુનિ શિબ્ય. મેતારજી ૧૦. એહવા પુરુષ સંભારતાજી, મેતારજી ઋષિરાય; અંતગડ હુઆ કેવલીજી, વંદે મુનિના પાય. મેતારજી ૧૧. ભારી કાળની સી તિહાંજી, લાવી નાંખી તેણી વાર; ધબકે પંખી ભગીયોજી, જવલા કાઠ્યા તિથે સાર. મેતારજી ૧૨. દેખી જવલા વીટમાંજી મનમાં લાજ્યો સોનાર; યોધો મુહપત્તિ સાધુનોજી, લેઈ થયો અણુગાર. મેતારજી ૧૩. આતમ તાર્યો આપણોજી, થીર કરી મન વચ કાય; રાજવિનય રંજે ભણેજી, સાધુ તણી એ સનજાય. મેતારજી ૧૪.

૫૨ શ્રી મેઘરથ રાજની સનજાય

દશમે ભવે શ્રી શાંતિજી, મેઘરથ જીવડો રાય; રૂડા રાજ પોસહશાળામાં એકલા, પોસહ લીયો મન વાય; રૂડા રાજી ધન્ય ધન્ય મેઘરથ રાયજી, જીવહયા ગુણુ ખાણુ; ધર્મી રાજ ધન્ય. ૧. ધંશનાધિપ ઇંદ્રજી, વખાણ્યો મેઘરથ રાય; રૂં ધર્મે ચળાંચો નવિ ચણે, ભાસુર દેવતા આય. રૂં ધન્ય ૨. સીંચાણો મુખે અવતરી, પડીયું પારેલું ખોળા માંય; રૂં રાખ રાખ મુજ રાજવી, મુજને સીંચાણો ખાય. રૂં ધન્ય ૩. સીંચાણો કહે રાજવી, એ છે મારો આહાર; રૂં મેઘરથ કહે સુણુ પંખીયાં; હસાથી નરક અવ- તાર. રૂં પંખી ૪. શરણે આંચું રે પારેવડું; નહી આપું નિર્ધાર; રૂં માટી મંગાવી તુજને દેજી, તું તેનો કર આહાર. રૂં ધન્ય ૫. માટી ખપે મુજ એહની, કાં વળી તાહરી દેહ; રૂં જીવહયા મેઘરથ વસી, સત્ય ન મહેલે ધર્મી તેહ. રૂં ધન્ય ૬. કાટી લેઈ પિંડ કાપીને, લે માંસ તું સીંચાણુ; રૂં ત્રાણુયે તોળાવી મુજને દીઓ, એ પારેવા પ્રમાણુ. રૂં ધન્ય ૭. ત્રાણુઆં મંગાવી મેઘરથ રાયજી, કાપી કાપી મૂકે છે માંસ; રૂં દેવમાયા ધારણુ સમી, નાવે એકણુ અંશ. રૂં ધન્ય ૮. ભાઇ સુત રાણી વલવલે, હાથ ઝાલી કહે તેહ; રૂં એક પારવાને કારણે, યું કાપો છો દેહ. રૂં ધન્ય ૯. મહાજન લોક વારે સહુ, મ કરો એ વડી વાત; રૂં મેઘરથ કહે ધર્મકૃણ ભલાં, જીવહયા મુજ ધાત. રૂં ધન્ય ૧૦. ત્રાણુએ એકા રાજવી, જે ભાવે તે ખાય; રૂં જીવથી પારેવો અધિક ગણ્યો, ધન્ય પિતા તુજ માય. રૂં ધન્ય ૧૧. ચક્રતે પરિણામે રાજવી, સુર પ્રગટ્યો તિહાં આય; રૂં ખમાવે બહુ વિધે કરી, લણી લણી લાગે પાય. રૂં ધન્ય ૧૨. ઇંદ્રે પ્રશંશા તાહરી કરી, તેહનો તું છે રાય; રૂં મેઘરથ કાયા સાજી કરી, સુર પહોત્યે નિજ કાય. રૂં ધન્ય ૧૩. સંયમ લીયો મેઘરથ રાયજી, એક લાખ પૂરવનું આય; રૂં વીશ સ્થાનક વિધે સેવીયાં, તીર્થંકર ગોત્ર બંધાય. રૂં ધન્ય ૧૪. અચારમે ભવે શ્રી શાંતિજી, પહોત્યા સર્વાર્થ સિદ્ધ; રૂં તેત્રીશ સાગર આઉપું, સુખ વિલસે સુર ઝઘ; રૂં ધન્ય ૧૫. એક પારેવાની કયા થકી, એ પહવી પામ્યા નરેશ, રૂં પાંચમા ચક્રવર્તિ ઉપન્યા, સોળમા શાંતિ જિનેશ. રૂં ધન્ય ૧૬. લાખ વર્ષ આચુ શાંતિજી, પહોત્યા શિવપુર વાસ; રૂં જીવહયા પરસાહથી, રુળે સહુ મનની આશ. રૂં ધન્ય ૧૭. કયા થકી નવનિધિ હોવે, કયા તે

સુખની ખાણ; ૩૦ કોડ ભવાંતરની સગી, દયા માતા તે જાણ; ૩૦ ધન્ય ૧૮. ગજ ભવે શશલો રાખીયો, મેઘકુમાર ગુણે જાણ; ૩૦ શ્રેણિકરાય સુત સુખ લલાં, પહોંત્યા અનુત્તર વિમાન ૩૦ ધન્ય ૧૯. એમ જાણી ભવિ દયા પાળજ્યો, છક્કાયની સુખદાય; ૩૦ નવાનગર માંહે ખંતશ, કહી મેઘરથ સંજ્ઞાય. ૩૦ ધન્ય ૨૦. સંવત સત્તર સત્તાણીએ, માસખમણ દિન જાણ; ૩૦ ઋષિ ગોવર્દન પસાયથી, કહે રાયચંદ શુભ વાણ. ૩૦ ધન્ય ૨૧.

૫૩. મેઘકુમારની સંજ્ઞાય

ધારણી મનાવે રે મેઘ કુમારને રે; તું મુજ એકજ પુત્ર; તુજ વિષ્ણુ જાચારે, સુનાં મંદિર માળીયાં, રાખો રાખો ઘર તણાં સૂત્ર. ધારણી ૧. તુજને પરજાવુરે આઠ કુમારિકારે, સુંદર અતિ સુકુમાળ; મલ પાંત ચાલે રે જેમ વન હાથણીરે, નયણ વચન સુવિશાળ ધારણી ૨ મુજ મન આશા રે પુત્ર હતી ઘણી રે, રમાડીશ વહુનાંરે ખાળ; દૈવ અટારે રે દેખી નવિ શક્યોરે, ઉપાયો એહ જાળળ. ધારણી ૩. ધન કણ કંચનરે ઋદ્ધિ ઘણી અછે રે; ભોગવો ભોગસંસાર; છતી ઋદ્ધિ વિલસો રે જાયા ઘર આપણેરે, પછી લેજો સંચમ ભાર, ધારણી ૪. મેઘ કુમારે રે માતા ખૂબીરે, દીક્ષા લીધી વીરજની પાસ; પ્રીતિવિમળ રે ધાંજીપરે ઉચ્ચરે રે પહોતી મહારા મનડાની આશ. ધારણી ૫.

૫૪. રોહિણીની સંજ્ઞાય

શ્રી વાસુપૂજ્ય જીવંદના એ, મઘવા સુત મનોહર, જ્યો તપ રોહિણી એ; રોહિણી નામે તસ સુતા એ, શ્રીદેવી માતા મહાર; જ ૦ ૧. કરે તસ ધન અવતાર; જ ૦ ૫૧ પ્રભુના વચણથી એ, દુર્ગાંધા રાજકુમાર; જ ૦ રોહિણીતપ થાતે ભવે એ, સુજસ સુગંધ વિસ્તાર; જ ૦ ૩૦ ૨. નરદેવ સુરપદ ભોગવી એ, તે થયો અશોક નરિંદ; જ ૦ રોહિણી રાણી તેહની એ; દોયને તપ સુખ કંદ. જ ૦ ૩૦ ૩. દુરભિગંધા કામિની એ, ગુરૂ ઉપદેશ સુણંત; જ ૦ રોહિણી તપ કરી દુઃખ હરી એ, રોહિણી ભવ સુખવંત. જ ૦ ૩૦ ૪. પ્રથમ પારણદિન ઋષભનો એ, રોહિણી નક્ષત્ર વાસ; જ ૦ દુવિધે કરી તપ ઉચ્ચરો એ, સાત વરસ સાત માસ જ ૦ ૩૦ ૫. કરો ઉજમણું પૂણું તપે એ, અશોકતરૂ તલ ઠાય; જ ૦ ણિખ રચણ વાસુપૂજ્યે એ, અશોક રોહિણી સમુદાય. જ ૦ ૩૦ ૬. એકસો એક મોઠક ભલા એ, રૂપા નાણાં સમેત; જ ૦ સાત સત્યાવિશ કીજએ એ, વેશ સંઘ ભક્તિ હેત જ ૦ ૩૦ ૭. આઠ પુત્ર ચારે સુતા એ, રોગ સોગ નવિ દીઠ; જ ૦ પ્રભુ હાથે સંચમ લણું એ, દંપતી કેવળ દીઠ. જ ૦ ૩૦ ૮. કાંતિ રોહિણી પતિ જિસી એ, રોહિણી સુત મમ રૂપ; જ ૦ એ તપ સુખ સંપદ દીયે એ, વિજયલક્ષ્મી સૂર ભૂપ. જ ૦ ૩૦ ૯.

૫૫. શ્રી ભરત બાહુબલીની સંજ્ઞાય

દોહા:-સ્વાસ્ત શ્રી વરવા ભણી, પ્રણમી શ્રી જિણંદ; ગાશું તસ સુત અતિબળી, બાહુબળી મુનિચંદ. ૧. ભરતે સાઠ સહસ વરસ, સાધ્યા ૫૮ ખંદ દેશ; અતિ ઉચ્ચવ આણુંદશુ, વનિતા કીધ પ્રવેશ. ૨. ચક્રરતન આવે નહિ, આયુદ્ધશાળા માંહિ; મંત્રીશ્વર ભરતને તહા, કહે સાંભળ તું નાહ. ૩. સ્વામી તેં નિજ બળે, વશ કીધા ૫૮ ખંદ; પણ બાહુબળિ ખાતનો, નવિ દીઠો ભુજ દંડ. ૪. સુર નર માંહે કે નહિ, તસ જીતણ સમથ; તે પ્રભુ તુમ

બહુથું, જે સહેશે તસ હૃથ. ૫. સુણતા મંત્રી વચણ ઈમ, ચક્રી હુવો સતેગ; બાહુબળિ ભણી મોકલ્યો, નામે દૂત સુવેગ. ૬. ભટ રથ હયવર ઠાઠશું, દૂતે કીધ પ્રયાણ; શુકન હુવા બહુ વ'કડા, પિણ સ્વામીની આણ. ૭. ધરા યોલ'ઘી અતી ઘણી, આઠ્યો બહોળી દેશ; જિહાં કોઈ બાહુબળિ વિના, બણે નહી નરેશ. ૮. તક્ષાશલા નગરી જિહાં, બાહુબળિ ભૂમિદ; દૂત સુવેગ જઈ તિહાં, પ્રણમ્યો પય અરવિંદ. ૯. બાહુબળિ પૂછે કુશળ, ભરત-તણો પરિવાર; ચતુરાઈ સું દૂત તવ, બોલે બોલ વિચાર. ૧૦. આસન અધુ' બેસવા, આપે સુરપતિ બસ; લક્ષ જક્ષ સેવા કરે, જગત કરે જસ આશ. ૧૧. હેલે છુલ્યા ખંડ ૫ટ, ખેલ ન હતો કોય; ઋષભદેવ સાન્નિધ્ય કરે, તસ કિમ કુશળ ન હોય. ૧૨. પણ પ્રભુ તુમ આવ્યા વિના, માને સકળ નિરથાં; કામ નહી હવે ઠીલનો, સેવો પ્રભુ સમથાં. ૧૩. નહિ તો જે તે કોપથે, કોઈ ન રહેશે તીર; તસ બુજ દંડ પ્રહાર એક, રહેશે તુજ શરીર. ૧૪. એ સેના વળી એ ઋદ્ધિ. તિહાં લગે બણો સર્વ; જિહાં લગે એ કોપથો નહી, મૂકો તે ભણી ગર્વ. ૧૫.

ઢાળ પહેલી :-બ રે થું તુજ માઈ દૂત, બાહુબળિ બોલે થઈ ભૂત; સળ નહી નમે; કોપે અઠ્યો હું ત્હારે રે નાંહિ, એક મૂઠિયે ધરૂં ધરતીમાંહિ. રાજાં ૧. હું તો બહુતો તાતલ જેમ, ભાઈ પણાનો હવે બણ્યો પ્રેમ; રાજાં એહજ માહરી કહેજે શુભજ, જે બળ હોય તો કરજે જુજ. રાજાં ૨. દેઈ અપેટા કાઠ્યો દૂત, વિલખો થઈ વિનિતાયે પહુંત; રાજાં સંભળાંયો સઘળો વિરતાંત, કોપ્યો ભરતપાંત જેમ કૃતાંત. રાજાં ૩. રણ હુંહલી વજડાવી જામ, સેના સજ હુઈ સઘળી તામ; રાજાં કોઈ સવા નિજ પુત્ર સકંજ, રણના રસિયા હુવા સજજ. રાજાં ૪. લાખ ચોરાશી વર ગજરાજ, ઘોડા લાખ ચોરાશી સાજ; રાજાં લાખ ચોરાશી રથ વળી બણ, લાખ ચોરાશી ધુરે નિશાણ. રાજાં ૫. પાયક છન્નું કોડિ જુ'ગાર, વિઘાધર કિન્નર નહી પાર; રાજાં એમ સુભટની કોડા કોડ, રણદસે બાંધી હોડા હોડ. રાજાં ૬. પૃથ્વી ક'પી સેનાને પૂર, રજથું છાયો અંબરસૂર; રાજાં સોળ લાખ વાજે રણતૂર, ચક્રી ચાલ્યો સેનાને પૂર. રાજાં ૭. પહોત્યો બહોળી દેશની સીમ, સુણી બાહુબળિ થયો અતિ ભીમ, રાજાં ત્રણ લાખ બાહુબળિના પૂત; કોષે અઠ્યા બણે જમ દૂત. રાજાં ૮. સેના સસુદ્ર તણે અનુહાર, કહેતાં કિમહી ન આવે પાર; રાજાં ચક્રીશ્વરની સેના સર્વ, તૃણ જેમ ગણતો મ્હોટે ગર્વ રાજાં ૯. પહેરી કવચ અસવારી કીધ, બાહુબળિ રણડ'કા કીધ; રાજાં ભરતે પહેર્યો વજસનાહ, ગજરતને અઠ્યો આધક ઉમ્છાહ. રાજાં ૧૦. બેહુ સામાં આઠ્યાં સેન, ક'પ્યા ગગન ને પૃથ્વી જેણ; રાજાં ઘોડે ઘોડા ગજે ગજરાજ, પાળે પાળા અડે રણ કાજ. રાજાં ૧૧. ઝળકે ભાલા ભીમ ખડગ, તીરે છાયો ગગનનો મગ; રાજાં શૂર સુભટ ભિડે છે તેમ, નાંખે ઉલાળી ગજ કાંકરી જેમ. રાજાં ૧૨. રૂધિર નહીયો વહે કામો કામ, ખાર વરસ એમ કીધો સ'ગ્રામ; રાજાં બેહુમાં કોઈ ન હુર્યાં જામ, ચમર સુધમે'દ્ર આવ્યા તામ. રાજાં ૧૩. તાતલ સૃષ્ટિ કરી છે એહ, કાંઈ પમાડો તેહના છેહ; રાજાં ભાઈ દોય મ્હો રણ ભાર, જેમ ન હોય જનનો સંહાર. રાજાં ૧૪. માન્યું વચન બે

ભાઈએ જામ, દેવે યાધ્યાં ત્યાં પાંચ સંઝામ; રાજાં દષ્ટિ વચન બાહુ મૂઠી ને દંડ, બેહુ ભાઈ કરે યુદ્ધ પ્રચંડ. રાજાં ૧૫.

દોહા :-અનિમિષ નયણે જોવતાં, ઘડી એક થઇ જામ; ચક્ષીને નયણે તુરત, આઘ્યાં આંસુ તામ. ૧. સિંહનાદ ભરતે કર્યો, જાણે કૂટયો પ્રલાંઠ; ખેડા નાદ બાહુબળે; તે ઠાંકયો અતિ ચંડ. ૨. ભરતે બાહુ પસારિયો, તે વાળ્યો જિમ કંબ; વાનર જિમ હોંચે ભરત, બાહુ બળિ ભુજ ભંબ. ૩. ભરતે મારી મુષ્ટિકા; બાહુબળિ શિર માંચ; જાતુ લગે બાહુબળિ, ધરતી માંહે જાય. ૪. ગગન ઉછાળી બાહુ બળે, મૂઠી એહવી મૂઠ; પેઠા ભરતેશ્વર તુરત, ધરતી માંહે આકંઠ. ૫. ભરત દંડે બાહુતણો, ચૂર્યો મુગટ સનૂર; ભરત તણા બાહુબળે, કિયો કવચ ચકચૂર. ૬. યોદ્યા સાખી દેવતા, હાર્યા ભરત નરેશ; બાહુ બળિ ઊપર થઈ, કૂલ વૃષ્ટિ સુવિશેષ. ૭. ચક્રી અતિ વિલખો થયો, વાચા ચક્રયો તામ; બાહુબળી ભાઈ બણી, મૂકયું ચક્ર ઉઠામ. ૮. ધરમાં ચક્ર કરે નહિ, કરી પ્રદક્ષિણા તાસ; તેજે જળહળતુ. થકું, આંચું ચક્રી પાસ. ૯. બાહુબળી કેપે ચલ્યા, જાણે કરું ચકચૂર; મૂઠી ઉપાડી મારવા, તવ ઉચ્યો દયા અંકૂર. ૧૦. તામ વિચારે ચિત્તમે, કિમ કરી મારું જાત; મૂઠી પશુ કિમ સંહરું, આવી બની દોઈ વાત. ૧૧. હસ્તી દંત જે નીકળ્યા. તે કિમ પાછા જાય, ઈમ જાણી નિજ કેશનો, લોચ કરે નરરાય. ૧૨.

ઠાકળ બીજી :-તવ ભરતેશ્વર વિનવે રે ભાઈ, ખમો મુજ અપરાધ; હું જોછો ને ઉછાંછળો રે ભાઈ, તું છે અતિહે અગાધ રે; બાહુબળિ ભાઈ. યું કયું કીજે બાં ૧. તું મુજ શિરનો શેહેરો રે ભાઈ, હું તુજ પગની રે ખેહ; એ સવિરાજ્ય છે તાહરું રે ભાઈ, મન માને તસ દેવ રે. બાં યું ૨. હું અપરાખી પાપીયો રે ભાઈ, કીધાં અનેક અકાજ; લોભ વશે મૂકાવિયાં રે ભાઈ, ભાઈ અઠાણુંના રાજ રે. બાં યું ૩. એક બંધવ તું માહરે રે ભાઈ, તે પશુ આહરે એમ; તો હું અપજશ આગળો રે ભાઈ, રહેયું જગમાં કેમ રે. બાં યું ૪. કોડ વાર કહું તુજને રે ભાઈ, તાતજી ઋષભની આણ; એક વાર હસી યોદને રે ભાઈ, કર મુંજ જન્મ પ્રમાણુ રે. બાં યું ૫. ગુન્હો ઘણો છે માહરો રે ભાઈ, બક્ષીસ કરીય પસાય; રાખો રખે દૂભણુ કિશીરે ભાઈ, લગિ લગિ લાગું છું પાયરે. બાં યું ૬. ચક્ષીને નયણે ઝરે રે ભાઈ, આંસૂડાં કેરી ધાર; તે દુઃખ જાણે તે ઉરે રે ભાઈ, કે જાણે કીરતાર રે. બાં યું ૭. નિજ નયરી વિનિતા ભણી રે ભાઈ, જતાં ન વહે પાય; હા ! મૂરખ મેં શું કિયું રે ભાઈ, કેમ ઊભો પરતાય રે. બાં યું ૮. વિવિધ વચન ભરતેશનાં રે ભાઈ, સુષ્ટિ નવિ રાચ્યા તેહ; લીધું વ્રત તે કયું કિરે રે ભાઈ, જેમ હથેળીમાં રેહરે. બાં યું ૯. કેવળ લહી મુગતે ગયા રે ભાઈ, બાહુબળિ અણુગાર; પ્રાતઃ સમય નિત્ય પ્રણમીએ રે ભાઈ, જિમ હોય જય જયકાર રે. બાં યું ૧૦.

કળાશ :-શ્રી ઋષભ જિન સુપસાય ઇંણુ પરે, સંવત સત્તર ઇંકોતેરે; ભાદ્રવા શુદ્ધિ પડવાતણે દિને, રવીવાર ઉલટ ભરે; વિમળવિજય ઉવળાય સદગુરૂ, શીખ તસ શ્રી શુભવરે; બાહુબળિ મુનિરાજ ગાતાં, રામવિજય જયશ્રી વરે. ૧૧.

૫૬ શ્રી અરણિકમુનની સનન

અરણિક મુનિવર આલ્યા ગોચરી, તડકે ઢાંચે શીશો છ; પાય અડવાણે રે વેળુ પરજળે, તન સુકુમાળ મુનીશો છ. અં ૧. મુખ કરમાણું રે માલતી ફૂલ જ્યું, ઊલો ગોખની હેઠોછ; ખરે બપોરે રે દીઠો એકલો, મોહી માનની એ દીઠોછ. અં ૨. વયજી રંગીલી રે નયજો વીંધીયા, ઋષિ થંબ્યા તેજો ઠણોછ; ઢાસીને કહે જ રે ઉતાવળી, ઋષિ તેડી ઘર આણોછ. અં ૩. પાવન કીજે રે ઋષિ ઘર આંગણું, વોહુરો મોહક સારોછ; નવ જોખન રસ કાયા કાં ઢહો, સકલ કરો અવતારોછ. અં ૪. અંદ્રવહનીયે ચારિત્રથી ચુક્યા, સુખ વિલસે ઢન રાતોછ; બેઠો ગોખે રે રમતો સોગઠે, તવ દીઠી નિજ માતોછ. અં ૫. અરણિક અરણિક કરતી મા ફરે, ગાલયે ગલિયે બજારોછ; કહે કહે દીઠો રે મ્હારો અરણીલો, પૂંઠે લોક હજારોછ. અં ૬. હું કાયર છું રે મ્હારી માવડી, ચારિત્ર ખાંડાની ધારોછ; ઘિગ ઘિગ વિષયા રે મ્હારા છવને, મેં કીધો અવિચારોછ. અં ૭. ગોખથી ઉતરી રે જનનીને પાય પડયો, મનશું લાજ્યો અપારોછ; વત્સ તુજ ન ઘટે રે ચારિત્રથી ચુકવું, જેહથી શિવસુખ સારોછ. અં ૮. એમ સમજવી રે પાછો વાળીયો, આણ્યો ગુરુની પાસોછ; સદગુરુ દીએ રે શીખ લલી પરે, વૈરાગ્યે મનવાસોછ. અં ૯. અગ્નિ ધખંતી રે, શિલા ઉપરે, અરણિકે અણસણ કીધુંછ; રૂપવિજય કહે ધન્ય તે મુનિવરુ, જેજો મનવંછિત લીધુંછ. અરણિક મુનિવર આલ્યા ગોચરી. ૧૦.

૫૭ અરણિક મુનની સનન

મુનિ અરણિક આલ્યા ગોચરીરે. વનના વાસી એનું રવિ તપેરે લલાટ, મુનિવર વૈરાગી મુનિ ઉંચા મંદીર વેશ્યા તણારે. વનના વાસી. જઈ ઉલા રહ્યા ગોખની હેઠે, મુનિવર વૈરાગી. ૧. વેશ્યાએ ઢાસીને મોહલી ઉતાવળીરે. વનના વાસી પેલા મુનિને અહીં તેડી લાવ, મુનિવર વૈરાગી, મુનિ મંદિરે તે આલ્યા ઉતાવળારે. વનના વાસી ત્યાં જઈ દીધો ધમંદાલ, મુનિવર વૈરાગી. ૨. મુનિ પંચરંગી આંધો પાલડીરે. વનના વાસી, તુમે મેલો ઢળકતા તાર, મુનિવર વૈરાગી; મુનિ નવા નવા લેઉં વારણારે, વનના વાસી, તમે જમે મોહકતા આહાર, મુનિવર વૈરાગી. ૩. મુનિની માતા હીંડે શેરી શોધતારે. વનના વાસી ત્યાં તો જોવા મલ્યા બહુલોક, મુનિવર વૈરાગી કોઇએ દીઠો મારો અરણીકારે. વનના વાસી એતો લેવા ગયો છે આહાર, મુનિવર વૈરાગી. ૪. ગોખે તે બેઠા રમે સોગઠેરે. વનના વાસી, ત્યાં તો સાંલલ્યે માતાજીનો શેર, મુનિવર વૈરાગી ગોખેથી હેઠે ઉતયેરે, વનના વાસી જઈ લાગ્યો માતાજીને પાય. મુનિવર વૈરાગી. ૫. મુનિ નહી કરવાના કામ તમે કર્યાં, વનના વાસી તમે થયા ચારિત્રના ચેર, મુનિવર વૈરાગી, અમે સીલા ઉપર જઈ કરશું સંચારોરે, વનના વાસી, મને ચારિત્રથી અધિક સુહાય. મુનિવર વૈરાગી. ૬. મુનિએ સીલા ઉપર જઈ કર્યો સંચારોરે. વનના વાસી; ત્યાં તો ઉપન્યું છે કેવલજ્ઞાન, મુનિવર વૈરાગી. શ્રી હીર વિજય ગુરૂ હીરલોરે, વનના વાસી, લખિંધ વિજય ગુણગાય મુનિવર વૈરાગી. ૭.

૫૮ શ્રી ધન્નાજીની સનન

શ્રીયાળામં શીત ઢણી રે ઢણા, ઉનાળે લૂઆળ; એ માસે જળ વાહળારે ઢણા, એ

દુઃખ સહુ ન જાય; હું તો વારી રે ધનજી આજ નહિ સો કાળ. ૧. વનમે' તો રહેવું એકેહું રે ધન્ના, કોણ કરે તારી સાર; બૂખ પરિષદ ઠોહિલો રે ધન્ના, મત કરે એસી વાત. રે હો ધનજી; મત લીયો સંયમ ભાર. ૨. વનમે' તો મૃગ એકલો રે માતા, કોણ કરે ઉનકી સાર; કરણી તો જેસી આપત્રી રે માતા, કોણ ખેટો કુણુ આપ. રે હો જનની; હું લેઉં સંયમ ભાર. ૩. પંચ મહામતકો પાળવા રે ધન્ના, પાંચ મેરૂ સમાન; ખાવીસ પરિષદ જીતવા રે ધન્ના, સંયમ ખાંડાકી ધાર. રે હો ધનજી; મત ૪. નીર વિનાની નદી ક્રીસી રે ધન્ના, ચંદ્ર વિના કેસી રાત, પિયુ વિના કેસી કામિની રે ધન્ના, વહનકમળ વિલાખાય. રે હો ધનજી; મત ૫. દિષક વિના મંદિર કિસ્યાં રે ધન્ના, કાન વિના કેસો રાગ; નયણ વિના કિસ્યું નિરખવું રે ધન્ના, પુત્ર વિના પરિવાર. રે હો ધનજી; મત ૬. તું મુજ અંધાલાકડી રે ધન્ના, શો કોઈ ટેકો રે હોય; જે લાકડી તોડશે રે ધન્ના, અંધો હોશે ખુવાર. રે હો ધનજી; મત ૭. રતન જડિતકો પિંજરો રે માતા, તે સૂડો જાણે અંધ; કામ ભોગ સંસારના રે માતા, જ્ઞાનીને મન કંઈ. રે જનની; હું લેઉં સંયમ ભાર. ૮. આયુ તો કંચન બર્યો રે ધન્ના, રાઈ પરખત જેમ સાર; મગર પચ્ચીશી અસતરી રે ધન્ના, નહિ સંયમકી વાત. રે હો ધનજી; મત ૯. નિત્ય ઉડી ઘોડલે કિરતો રે ધન્ના, નિત્ય ઉડી ખાગમે' જાય; એસી ખુખી પરમાણે રે ધન્ના, ચમર ઢોળાયાં જાય. રે હો ધનજી; મત ૧૦. ચોડી પાલખીયે પોઢતો રે ધન્ના, નિત્ય નઈ ખુખી માણુ; એ તો ખત્રીસ કામિની રે ધન્ના, ઉભી કરે અરદાસ. રે હો ધનજી; મત ૧૧. નાર્યંસકારા હું ગયો રે માતા, કાને આયો રાગ; મુનિશ્વરની વાણી સુણી રે માતા, આ સંસાર અસાર. રે હો જનની; હું લેઉં ૧૨. હાથમે' લેનો પાતરો રે ધન્ના, વેર વેર માંગવી ભીખ; કોઈ ગાળજ દેઈ કાઢશે રે ધન્ના, કોઈ દેવેંગે શીખ. રે હો ધનજી; મત ૧૩. તજ દિયા મંદિર માળીયાં રે માતા, તજ દિયો સખ સંસાર; તજ દીની ધરકી નારીયો રે માતા, છોડ ચાદ્યો પરિવાર. રે હો જનની; હું લેઉં ૧૪. જૂઠાં તે મંદિર માળીયાં રે માતા, જૂઠો તે સખ સંસાર; જીવતાં ચૂટે કાળજુ રે માતા, મુવા નરક લેઈ જાય. રે હો જનની; હું લેઉં ૧૫. રાત્રિ ભોજન ઊડહો હો ધન્ના, પરનારી પચ્ચખાણુ; પરધન શું ફર રહો રે ધન્ના, એહજ સંયમ ભાર. રે હો ધનજી; મત ૧૬. માતા પિતા વરજો નહિ રે ધન્ના, મત કર એસી વાત; એહ ખત્રીશે કામિની રે ધન્ના, એસી દેગી શાપ. રે હો ધનજી; મત ૧૭. કમ' તણા દુઃખ મે' સહ્યાં રે માતા, કોઈ ન જાણે ભેદ; રાગ દ્વેષકે પુંછડે રે માતા, વાધ્યાં વૈર વિરોધ. રે હો જનની; હું ૧૮. સાધુપણમે' સુખ ઘણાં રે માતા, નહિ દુઃખનો લવ લેશ; મજશે સોઈ ખાવથું રે માતા, સોઈ સાધુ ઉદેશ. રે હો જનની; હું ૧૯. એકલો ઉડી જાયશે રે માતા, કોઈ ન રાખજુ-હાર, એક જીવકે કારણે રે માતા, કયું કરે એ તો વિલાપ. રે હો જનની; હું લે ૨૦. ન કોઈ ધન્નો મર ગયો રે માતા, ન કોઈ ગયો પરદેશ; ઉગ્યા સોઈ આથમે રે માતા, કૂદ્યા સો કરમાય રે. હો જનની; હું લે ૨૧. કાળ એચિતો મારશે રે માતા, કોણ ઊડાવજુ હાર; કમ' કાટ મુકતે ગયા રે માતા, દેવલોક સંસાર રે હો જનની; હું ૨૨. જે જેસી

કરણી કરે રે માતા, તિન તેસાં ફળ હોય; દયા ધર્મ સંયમ વિના રે માતા શિવસુખ પામે ન કોય. રે હો જનની લેયું ૦ ૨૩.

૫૯ શ્રી અનાથીમુનિની સંજ્ઞાય

શ્રેણિક રમવાડી ચડયો, પેખીયો મુનિ એકાંત; વરરૂપ કાંતે મોહિયો, રામ પૂછે રે કહોને વિરતંત; શ્રેણિકગાય, હું રે અનાથી નિર્મથ; તણે મેં લીધારે સાધુજનો પંથ. શ્રેણિક ૦ ૧. ઇણે કોસળી નયરી વસે, મુજપિતા પરિબળ ધન; પરિબર પૂરે પરિવર્યો, હું છું તેહનો રે પુત્ર રતન. શ્રે ૦ ૨. એક દિવસ મુજને વેદના, ઉપની તે ન ખમાય; માત પિતા જૂરી રહ્યા, પણ કિણહિ રે તે ન લેવાય. શ્રે ૦ ૩. ગોરડી ગુણમણિ ગોરડી, મોરડી અબળા નાર; કોરડી પીડા મેં સહી, ન કોણે કીધીરે મોરડી સાર. શ્રે ૦ ૪. બહુ રાજવૈધ બોલાવીયા, કીધલા કોડી ઉપાય; બાવનાચંદન ચરચીયા, પણ તોહીરે સમાધ ન થાય શ્રે ૦ ૫. જગમાં કો કેહનો નહિ, તે બણી હું રે અનાથ; વીતરાગના ધર્મ સારિખો, નહી કોઈ બીજો રે મુગતિનો સાથ. શ્રે ૦ ૬. જો મુજ વેદના ઉપશમે, તો લેઉં સંયમ ભાર; ઇમ ચિતવતાં વેદના ગઈ, મત લીધું મેં હર્ષ અપાર. શ્રે ૦ ૭. કર જોડી રાજ ગુણ સ્તવે, ધન ધન એહ અણુગાર; શ્રેણિક સમકિત પામીયા, વાંદી પહેલો રે નગર મગાર. શ્રે ૦ ૮. મુનિ અનાથી ગુણ બાવંતા, તુટે કમંની કોઠ; મણિ સમયસુંદર તેહના, પાય વંદે રે જો કર જોડ. શ્રે ૦ ૯.

૬૦ શ્રી મનોરમા સતીની સંજ્ઞાય

મોહનગારી મનોરમા, શેઠ સુદશન નારીરે; શીંગ પ્રભાવે શાસન મુરી, થઈ જસ સાન્નિધ્ય કારીરે. મો ૦ ૧. દાંધવાહન નૃપની પ્રિયા, અભયા દીએ કલંકરે; કોપ્યો અંપાયતિ કહે, શૂળી રોપણ વંકરે. મો ૦ ૨. તે નિમુણીને મનોરમા, કરે કાઉસગ ધરી ધ્યાનરે; ઠંપતિ શીજ જો નિમંજું, તો વધો શાસન માનરે. મો ૦ ૩. શૂળી ચિંહાસન થઈ, શાસનદેવી હજુરરે; સંયમ ગ્રહી થયાં કેવળી, ઠંપતી દોયે સનૂરરે. મો ૦ ૪. જ્ઞાનવિમળ ગુણ શીજશી, શાસન શોભ ચઢાવેરે; સુર નર તસ કિંકરા, શિવસુંદરી તે પાવેરે. મો ૦ ૫.

૬૧ જીવન ગાડી સ્વરૂપની સંજ્ઞાય

મૂરખો ગાડી દેખી મલકાવે, ઉમર તારી રેલ તણી પેર જાવે. સંસાર રૂપી ગાડી બનાવી, રાગ દ્વેષ દોનું પાટા; દેહ ડખાને પજે પજે પૈડાં, એમ કરે આવખાનાં આંટા. મૂરખો ૦ ૧. કમ અંજનમાં કષાય અગ્નિ; વિષ વારી માંહિ ભરીયું, તૃણાભૂંગળું આગળ કરીને ચાર ગતિમાં ફરીયું. મૂરખો ૦ ૨. પ્રેમરૂપી આંકડા વળગાયા, ડખે ડખ્યા જોડ્યા ભાઈ; પુર્વ ભવની ટિકટ લઈને, ચેતન બેસાડું બેઠા માંહી. મૂરખો ૦ ૩. કોઇએ ટિકટ લીધી નકં તિયંચની, કોઇએ લીધી મનુષ્ય દેવા; કોઇએ ટિકટ લીધી સિદ્ધ ગતિની; તેને પામવા અમૃત મેવા. મૂરખો ૦ ૪. ઘડી ઘડી ઘડીઆળ વાગે, નિશઠીન એમ થઈ જાય; વાગે સીટીને ઉપડે ગાડી, આડા અવળા મહેલ થાય. મૂરખો ૦ ૫. બણી નકંમાં ધમરાય પાસે, જઈને સાંચો તતકાળ; આરંભ કરીને આંચો પરણો, તેને કુંભી તે પાક મહિ ગાદ્યો. મૂરખો ૦ ૬. લાખ ચોરાશી જીવા યોનીમાં, જીવડો રૂલે વારંવાર;

સત્તગુરુ સીએ ધર્મ આરાધે, તો પામે સુકિતનો દ્વાર. મુરખો ૭. સને ૧૮૮૧ ના વર્ષે, આતમ ધ્યાન લગાઈ; ગોપાળ ગુરુના પૂન્ય પસાએ, મોહન ગાએ ભાવગારી. મુરખો ૮.

૬૨ શ્રી ચંદનખાળાની સંસ્કૃતિ.

કોશાંબી નગરી તે પધાર્યા, વહોરવાને શ્રી મહાવીર, અભિચ્છે તે એને ચિંતયે તમે શુ' જાણ્યો જગદીશ હો સ્વામી, બ્રાહ્મણીએ જલું સતગુરુ. ૧. ઓરંતા નિજ ઘરડે મુની, ભમંતા ઘેર ઘેર, બાર સુખડી ઘેમર ઢાંકી મેલ્યાં, એ તો મનમાં નચાણે લગાર હો સ્વામી. ૨. સખના મહેલ લુંટાઈ ગયા, લુંટી તે ચંપા પોળ, સઉ પાયકુ મેઠી ચઢ્યા ત્યાં તો હાથી ઘોડાના ગંજ હો સ્વામી. ૩. સખના મહેલ લુંટાઈ ગયા, લુંટી કરી સૌ જાય, સૌ પાયકુ મેઠી ચઢ્યાં, ત્યાં તો દીકા છે ચંદનખાલ હો સ્વામી. ૪. ચંદનખાલા ધારણી, હેઠા ઉતર્યા તેણી વાર, ખંધે ચઢાવીને લઈ ગયો એ તો બોલે કડવા બોલ હો સ્વામી. ૫. તુમારે ઘેર બાઈ ગોરડી. હું છુ તારો નાથ, એવા વચન જેને સાંભળ્યા, ત્યારે ધારણીએ ક્રીધે કાળ. ૬. જીભ કચરી મરી ગયા મરતા ન લાગી વાર, એ તો મરી ગયા તડકાળ હો સ્વામી. ૭. ખંધેથી હેઠા પડ્યા, ટળવળે તે ચંદનખાલ, બાઈ તું મારે ઘેર ખેટડી, હું છું તારો તાત, બાઈ ન કરીશ આપઘાત હો સ્વામી. ૮. (૮) ખંધે તે ચઢાવીને લઈ ગયો, ઘેર છે ચેતાનાર, જાઓ રે બખરમાં વેચવા, નહિતર કરીશ સરાજ રાજ પોકાર હો સ્વામી. ૯. ખંધે ચઢાવીને લઈ ગયો, વેચે તે બખરમાં, ચઉ-ટામા ઉભી કરી, એને મુલવે કૌશ્યાનાર હો. સ્વામી. ૧૦. લાખ ટકાના બાઈને મુલવ્યા, મોં માગ્યા તે આપ્યાં મૂલ, લાખ ટકાના બાઈ અધ લખા, બાઈ તમ ઘેરે કેવો આચાર હો સ્વામી. ૧૧. રાગ ઠાઠ બનાવવા કરવા તે સોળ શણગાર, હિચોળા ખાટ બાઈ હિચવા, અમ ઘેર ચાલ્યા ચેલૈયા પાન હો સ્વામી, ૧૨. મારો ભટ્ટ પડ્યો અવતાર હો સ્વામી, મે શા કર્યા પાપ હો સ્વામી, મે ન આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મે ન સમરયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં તોડી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૧૩. આકાશે ઉભા દેવતા સાંભળે એવા બોલ, કાન નાક વલુરીયું કૈશા તે નાશી જાય ત્યાકને ઉલટયા વંદર વાંદ હો સ્વામી. ૧૪. ખંધે ચઢાવીને લઈ ગયો, વેચે તે બખરમાં ચૌટામાં ઉભી કરી એને મુલવે ધનાવહ શેઠ હો સ્વામી. ૧૫. લાખ ટકાના બાઈને મુલવે મોં માગ્યા આપ્યા તે મુલ લાખ ટકાના બાઈ સવા લાખ, તમ ઘેરે કેવો આચાર હો સ્વામી. ૧૬. પોસા પડિઠ્ઠમણા અતિ ઘણા આંબીલનો નહિ પાર ઉપવાસ એકામણા નિત્ય કરો અમ ઘર પાણી જગો ત્રણ ટંક હો. સ્વામી. ૧૭. મારો સફળ થયો અવતાર હો સ્વામી, મેં આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મેં સમરીયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં બાંધી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૧૮. શેઠ વખારેથી આંબ્યા ચંદનખાળ તે ધુએ શેઠના પાય, મૂળાએ મનમાં ચિંતવ્યું, એ તો નાર કરી ઘેર રાખી હો સ્વામી. ૧૯. હાથે તે ઘાલ્યા ઠશકલા પગ તે ઘાલી ગેઠ, મસ્તક મૂડ્યાં વેણીના કેશ હો સ્વામી, એમને ઘાલ્યા ગુપ્તા દ્વાર હો સ્વામી. ૨૦. પહેલું ને હઠાડું કયા થયું, ક્યાં ગઈ તે ચંદનખાળ, તમે એને મૂઠે ચઢાવી મેલી, એ તો ઘરમાં ન આવે લગાર હો સ્વામી.

૨૧. બીજીને હહાડું ક્યાં થયું, ક્યાં ગઈ તે અંદનબાળ, તમે એને લાડવથી કરીને મેલી એતો કહ્યું ન માને લગાર હો સ્વામી. ૨૨. ત્રીજીને હહાડું ક્યાં થયું, ક્યાં ગઈ તે અંદનબાળ, તમે એને મૂઠે ચઢાવી મેલી, એ તો સાતાર માને લગાર હો સ્વામી. ૨૩. ચોથું ને હહાડું ક્યાં થયું, ક્યાં ગઈ તે અંદનબાળ, શેઠે કટારલો કાઢ્યો હતો મારીશ તારે પેટ હો સ્વામી, મૂળા નાશી ગઈ તે તત્કાળ હો સ્વામી. ૨૪. શેઠે તે પાડોસને પુછીયું ક્યાં ગઈ તે અંદનબાળ હાથે તે ઘાલ્યા દશકલા પગે તે ઘાલી ગેડ, મસ્તક મુડ્યારે વેણીના કેશ હો સ્વામી, એમને ઘાલ્યા ગુપ્ત હુવાર હો સ્વામી. ૨૫. શેઠે તે તાળાં ભાગીયા કાંઠ્યાં તે અંદનબાલ એમને એસાડયા ઉમરઠ માંડી હો સ્વામી, સુપડ ખુણે બાકુળાં શેઠળ જાય તે લવારને તેડવા હો સ્વામી. ૨૬. છ માસીના પારણે મુની ભમંતા ઘેર ઘેર બાર સઘળી ભેગવાઈ તિહાં મળી, ત્યાં તો ન દીડી આંસુની ધાર હો સ્વામી. ૨૭. ત્યાંથી મુની પાછા વળ્યાં ચિંતવે તે અંદનબાલ, મારો ભદ્રુ અવતાર હો સ્વામી, મેં શા કર્યાં પાપ હો સ્વામી, મેં ન આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મેં ન સમરયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં તોડી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૨૮. પાછું તેં વાળી મુની ભેવંતા દીડી તે આંસુની ધાર સઘળી ભેગવાઈ તિહાં મળી અકુમ કેરે પારણે વોરાવે અંદન બાળ વોરાવી કરે તુમે પારણ, તમારો સકળ કરે અવતાર જ્યો સ્વામી. મારો સકળ થયો અવતાર હો સ્વામી, ૨૯. હાથે તે થયો સોના ચૂલો, પગે તે થઈ રૂપાગેડ, મસ્તક થયા વેણીના કેશ હો સ્વામી, સેથો થીયો તે મોતીની સેર હો સ્વામી. ૩૦. શેઠે લવારને તેડી આવ્યા, આ શુ થયું તે અંદન બાલ, પિતા તુમારે પસાય હો સ્વામી. એટલે આવ્યા મુળામાય હો સ્વામી, આયું થયું અંદનબાલ હો સ્વામી, માતા તુમારે પસાય હો સ્વામી. ૩૧. દેસ દેશના રાજવી અંદનબાલાને વાંદવા જાય ત્યાં તો બારકોડ બત્રીશની વૃષ્ટિ હો સ્વામી, ત્યાં તો અઠાવીશ ઓચ્છવ થાય હો સ્વામી, ત્યાં તો નાટારંભ થાય હો સ્વામી ત્યાં તો દેવતાઈ વાજ વાગે હો સ્વામી, ત્યાં તો લખિંધ વીજ્ય ગુણુ ગાય હો સ્વામી. ૩૨.

૬૩ કામલતાની કર્મકહાણીની સંજ્ઞાય

શી કહું કથની મારી રાજ, શી કહું કથની મારી, મને કર્મે કરી મહીયારી. રાજ શીં ૧. શિવપુરના માધવ દિજની, હું કામલતાલિધ નારી; રુપ કળા ભરજેબન ભારી, ઉરવશી રંભા હારી. રાજ શીં ૨. પારણે કેશવ પુત્ર પોઢાડી, હું ભરવા ગઈ પાણી શિવપુરી દુશ્મન રાયે ઘેરી, હું પાણીયારી હુંટાણી રાજ. શીં ૨. મુલટોએ નિજ રાય ને સોંપી, રાયે કરી પટરાણી, સ્વર્ગના સુખથી પછુ પતિ માધવ, વિસરી નહી ગુણુબાણી, રાજ શીં ૪. વરસ પંદરનો પુત્ર થયો તવ, માધવ દિજ મુજ માટે, ભમતો યોગીસમ ગોખેથી, ઠીઠો જાતાં મેં વાટે રાજ શી. ૫. દાસીદ્રાતા દિજને બોલાવી દ્રવ્ય દેઈ દુઃખ કાપ્યું ચૌદશ નિશી મહાકાલી મંદિર મળથું વચન મેં આપ્યું. રાજ શીં ૬. કારમી ચુંકે ચીસ પોકારી, મહીપતિને મેં કીધું, એકાદી મહાકાલી જવા, તુમ દુઃખે મેં ત્રત લીધું, રાજ શીં ૭. વિસરી બાધા કોપી કાળી, પેટમાં પીડ થઈ ભારી, રાય કહે એ બાધા કરથું, નિક્ષણ ચુક મટી મારી, રાજ. શીં ૮. ચૌદશને દિન રાજ રાણી,

એકાકી પગ પાળે મહિપતિ આગળ ને હું પાછળ, પોત્યા બેઉ મહાકાળી, રાજ શીં
૬. રાજ્યે નિજ ખડગ વિશ્વાસે, મારા કરમાં આપ્યું, જખ નૃષ મંદિર માંહી પેસે,
તવ મેં તસ શીશ કાપ્યું. રાજ શીં ૧૦. રાયને મારી પતિને જગાડું, ઠંઠાળતાં નવી
જાગે; નાગ રસ્યો પતિ સરણુ મયો તવ, ઉસય બ્રહ્મ થઇ ભાગી. રાજ. શીં ૧૧. નાઠી
વનમાં ચેરે હુંટી, ગુણુકાને ઘેર વેચી; જાર પુરુષથી જારી રમતાં કર્મની વેલ મેં સીચી.
રાજ. શીં ૧૨. માધવ સુત કૈશવ પિતુ શોધે, ભમી ગુણુકાને ઘેર આવે; ધન દેખી
જેમ દૂધ માંજારી, ગુણુકાના મન ભાવે રાજ શીં ૧૩. ગુણુકાએ નિજમુજને સોપ્યો
જાણ્યું ન મેં લલયાંચ્યો, ધિક ધિક પુત્રથી જારી ખેલું; કર્મે નાચ નચાંચ્યો રાજ શીં
૧૪. જારી રમતાં કાળ વિત્યો કંઈ, એક દિન કીધી મેં હાંશી, કયાંના વાસી
કયાં જવાના તવ તેણે અથ ઇત પ્રકાશી રાજ શીં ૧૫. દ્રઠ મન રાખી વાત સુણી મેં,
ગુહ્ય મેં રાખી મારી; પુત્રને કહું તમે દેશ સિધાવો, મેં દુનિયા વિસારી રાજ. શીં
૧૬. પુત્રને વળાવી કહું ગુણુકાને, હા હા ધિક મુજ તુજને, મહા પાતિકની શુદ્ધિ
માટે, અગ્નિનું શરણુ હો મુજને રાજ. શીં ૧૭. સરિતા કાંઠે ચેહ સજગાવી,
અગ્નિપ્રવેશ મેં કીધો, કર્મે નહીના પુરમાં તણુણુ, અગ્નિએ ભોગ ન લીધો રાજ શીં
૧૮. જળમાં તણુણુ કાંઠે આવી, આહિરે જીવતી કાઢી, મુજ પાપીણીને સંધરી ન
નહીએ; આહિરે કરી ભરવાડી રાજ. શીં ૧૯. તે ભરવાડણુ દહીં દૂધ લઇ, હું વેચવા
પુરમાં પેઠી, ગજ છુટયો કોલાહલ સુણીને પાણીયારીને હું નાઠી રાજ. શીં ૨૦.
પાણીયારીનું કુટ્યું ખેડું, ધ્રુસકે રોવા ભાગી, દહીં દૂધની મદુકી મમ કૂટી, હું તો હસવા
ભાગી રાજ. શીં ૨૧. હસવાનું કારણુ તે પુછ્યું, વીરા અથ ઇતિ તે મેં કીધું, કેને
બેઉ ને કેને રોઉં, હું દૈવે દુઃખ મને લીધું રાજ. શીં ૨૨. મહીયારીની દુઃખની કહાણી
સુણી મૂર્છા થઈ દિજને, મૂર્છા વળી તવ હા હા ઉચરે દિજ કહે ધિક ધિક મુજને રાજ.
શીં ૨૩. મા ઠીકરો બેઉ પસ્તાવો કરતાં, જ્ઞાની ગુરૂને મળીયા, ગુરૂની વીક્ષા શિક્ષા
પાળી ભવના દેરા ટળીયા રાજ. શીં ૨૪. એક ભવે ભવ બાજી રમતાં, ઉલટ સુલટ
પડે પાસા, નાનાવિધ ભવોભવ સાંકળયંદ, ખેલે કર્મ તમાસા રાજ. શીં ૨૫.

૬૪ શ્રી મરૂદેવી માતાની સંજ્ઞામ

મરૂદેવી માતા એમ ભણે, ઋષભજી આવોને ઘેર—૨; હવે મુજ ધડપણુ છે ઘણું,
મળવા પુત્ર વિશેષ. ૨. મરૂદેવી. ૧. વચ્છ તુમે વનમાં જઈ શું વસ્યા, તુમારે જ્યોહું
શું આજ—૨; સવે ઈન્દ્રાદિક દેવતા, સાધ્યા ખટખંડ રાજ—૨. મરૂદેવી. ૨. સાચું
સગપણુ માતનું, ખીજા કારમા લોક. ૨; રડતા પડતા મેલો નહિ, હૃદય વિભાસીને જોય.
૨. મરૂદેવી. ૩. ઋષભજી આવી સમોસયા, વિનિતા નગરી મોઝાર. ૨; હરખે દેવેરે
વધામણાં, ઉઠી કરૂં રે ઉલલાસ. ૨. મરૂદેવી. ૪. આઇ ખેઠાં ગજ ઉપરે, ભરતજી વાંદવા
ભય. ૨; દૂરથી વાજારે વાગીયાં, હૈડે હરખ ન માય ૨. મરૂદેવી. ૫. હરખનાં આંસુ રે
આવીયાં, પડલ તે દૂર પલાય. ૨; પરખદા ઠીઠી રે પુત્રની, ઉપન્યું કેવલજ્ઞાન. ૨.
મરૂદેવી. ૬. ધન્ય માતા ધન્ય ખેટડો, ધન્ય તેનો પરિવાર. ૨? વિનયવિનય ઉવજ્ઞાનને,

વર્ત્યો છે જ્ય જ્યકાર. મરૂદેવી. ૭

૬૫ શ્રી એલાઈચી કુમારની સંજ્ઞાય

નામ એલાઈચી પુત્ર બાણીએ, ધનદત્ત શેઠનો પુત્ર; નટડી દેખીને મોહીયો, નવિ રાખ્યું ધરતું સૂત્ર. ૧. કર્મ ન છુટે રે પ્રાણીયા પૂરવ નેહુ વિકાર; નિજ કુલ છંડીરે નટ થયો નાવી શરમ લગાર. ૨. કર્મ. માતપિતા કહે પુત્રને, નટ નવિ થઈએ રે બાત; પુત્ર પરણાવું રે પદ્મણી, સુખ વિલસો સંઘાત. કર્મ. ૩. કહેણુ ન માન્યું રે તાતનું, પૂર્વ કર્મ વિશેષ; નટ થઈ શીખ્યો રે નાચવા, ન મટે લખ્યા રે લેખ કર્મ. ૪. એક પૂર આંચો રે નાચવા, ઉંચો વંશ વિશેષ; તિહાં રાય જોવાને આવીયો, મહીયા લોક અનેક. કર્મ. ૫. ઠાલ બળવે રે નટવી, ગાવે કિન્નર સાહ; પાય તળ ધુધરા રે ધમધમે, ગાજે અંબર નાહ. કર્મ. ૬. હોય પગ પહેરી રે પાવડી, વંશ ચઠ્યો ગજ ગેલ; નોંધારો થઈ નાચતો, ખેલે નવનવા ખેલ કર્મ. ૭. નટડી રંભા રે સારિખી, નયણે દેખે રે જામ; જો અંતેકરમાં એ રહે, જનમ સફલ મુઝ તામ, કર્મ. ૮. તવ તિહાં ચિંતે રે ભૂપતિ, લુખ્યો નટવીની સાથ; જો નટ પહેરે નાચતો, તો નટવી કરું મુજ હાથ કર્મ. ૯. કર્મવંશેરે હું નટ થયો, નાચું છું નિરાધાર; મન નવિ માને રે રાયનું. તો કૌણ કરવો વિચાર. કર્મ. ૧૦. દાન ન આપે રે ભુપતિ, નટે બાણી તે વાત; હું ધન વાંછું છું રાયનું, રાય વંછે મુજ ઘાત. કર્મ. ૧૧. દાન લહું જો હું રાયનું, તો મુજ જીવિત સાર; એમ મન માંહે રે ચિંતવી, ચઢીએ ચોથી રે વાર. કર્મ. ૧૨. થાલ ભરી શુદ્ધ મોહકે, પદ્મણી ઉલી છે બાર; દ્યો દ્યો કહે છે લેતાં નથી. ધન ધન મુનિ અવતાર. કર્મ. ૧૩. એમ તિહાં મુનિવર વહોરતાં, નટે દેખ્યા મહાભાગ; ધગ્ ધગ્ વિષયારે જીવને એમ નટ પામ્યો વૈરાગ. કર્મ. ૧૪. સંવર ભાવે રે કેવલી, થયો તે કર્મ અપાય; કેવલિ મહિમા રે સુર કરે, લાખધવિજ્ય ગુણ ગાય. કર્મ. ૧૫.

૬૬ અથ શ્રી રૂકમણીની સંજ્ઞાય

વિચરંતા ગામોગામ, નેમિ જિનેશ્વર સ્વામ; આછે લાલ, નયરી દ્વારામતી આવીયાજી. ૧. વનપાલક સુખદાય, દીયો વધામણી આય, આછે લાલ, નેમિ જિજ્ઞુંહ પધારીયાજી. ૨. કૃષ્ણાદિક નરનાર, સહુ મળી પર્ષદા બાર; આછે લાલ, નેમિ વંદણુ તિહાં આવીયાજી. ૩. દીએ દેશના જિનરાય, આવે સહુને હાય. આછે. રૂકમિણી પૂછે શ્રી નેમિનેજી. ૪. પુત્રને મહારે વિયોગ, શો હશે કર્મ સંયોગ. આછે. ભગવન્ત મુજને તે કહોજી. ૫. ભાખે તવ ભગવંત, પૂર્વભવ વીર તંત, આછે લાલ, કીધા કરમ નવિ છૂટીયેજી. ૬. તું હતી નૃપની નાર, પૂર્વભવ કોઈ વાર, આછે. ઉપવન રમવાને સંચયાજી. ૭. કરતાં વનમોઝાર, દીઠો એક સહકાર. આછે. મોરલી વિયાણી તિહાં કણેજી. ૮. સાથે હતો તમ નાથ ધન્ડા જાલ્યાં હાથ, આછે. કુકુમવણાં તે થયાંજી. ૯. નવિ જોલખે તિહાં મોર, કરવા લાગી શોર, આછે. ચૌદિશી ચમકે વિજળીજી. ૧૦. પછી વુકયો તિહાં મેહ, ધન્ડા ધોવાણાં તેહ, આછે. સોલ ઘડી પછી સેનીયાંજી. ૧૧. હસતાં તે ખાંધ્યાં કર્મ, નવિ જોલખ્યો જિનધર્મ, આંછે, રોતાં ન છુટે પ્રાણીયાજી. ૧૨. તિહાં ખાંધી અન્તસય,

ભાંજે શ્રી જિનરાય, આછે. સોલ ઘડીનાં વધ' સોલ થયાંછ. ૧૩. દેશના સુષ્ઠી અભિરામ રૂમિષ્ઠી રાષ્ટ્રીએ તામ, આછે. શુદ્ધ તે સંયમ આદર્યોછ. ૧૪. સ્થિર રાખ્યાં મન વચન કાય, કેવલનાણુ ઉપાય, આછે. કમ' ખપાવી મુકતે ગયાછ. ૧૫. તેહનો છે વિસ્તાર, અંતગડસૂત્ર મોઝાર, આછે. રાજવિજય રંગે ભણેછ. ૧૬.

૬૭ શ્રી દશવૈકાલિકસૂત્ર દશમાધ્યયનની સંજ્ઞાયા

તે મુનિ વંદો, તે મુનિ વંદો, ઉપશમ રસનો કંદો રે; નિર્મલ જ્ઞાન ક્રિયાનો ચંદો, તપ તેજે જેહ દિષ્ટુંદો રે. તે. ૧. પંચાશ્રવનો કરી પરિહાર, પંચ મહાવત ધારો રે; વટણવ તણો આધાર, કરતો ઉચ વિહારો રે. તે. ૨. પંચ સમિતિ ત્રણુ શુભિ આરાધે, ધમ' ધ્યાન નિરાખાધ રે; પંચમ ગતિનો મારગ સાધે, શુભ શુભુ તો ધમ વાધે રે. તે. ૩. ક્ય વિક્રય ન કરે વ્યાપાર, નિર્મમ નીરહુંકાર રે; ચારિત્ર પાળે નિરતિચારે, ચાલ'તો ખડગની ધાર રે. તે. ૪. ભોગને રોગ કરી જે જાણે, આપે પુણ્ય વખાણે રે; તપ શ્રુતરૂપનો મહ નવિ આણે, ગોપવી અંગ ઠેકાણે રે. તે. ૫. છાંડી ધન-કલ્પ-કંચન ગેહ, થઈ નિઃસ્પૃહી નિસ્નેહ રે; ખેહ સમાણી જાણી દેહ, નવિ પોસે પાપે જેહ રે. તે. ૬. દોષ રહિત આહાર જે પામે, જે હુખે પરિણામે રે. લેતે દેહનું સુખ નવિ કામે. ભગનો આઠેય ભમે રે. તે. ૭. રસના રસ રસીયો નવિ થાવે, નિલોભી નિર્માયા રે; સહે પરિષદ્ધ સ્થિર કરી કાયા, અવિચલ જિમ ગિરિરાયા રે. તે. ૮. રાતે કાઉસગ કરી સમશાને, જે તિહા પરિષદ્ધ જાણે રે; તો નવિ ચૂકે તેહવે ટાણે, ભય મનમાં નવિ આણે રે. તે. ૯. કોઈ ઉપર ન ધરે ક્રોધ, દિયે સહુને પ્રતિબોધ રે; કમ' આઠ ઝીપવા જોદ, કરતો સંયમ શોધ રે. તે. ૧૦. દશવૈકલિક દશમાધ્યયને એમ લાખ્યો આચાર રે. તે શુરુ લાભવિજયથી પામે, વૃદ્ધિવિજય જયકાર રે. તે. ૧૧.

૬૮ સમકિતની સંજ્ઞાયા

સમકિત નવિ લલ્લું રે, એ તો રૂલ્યો અતુર ગતિ માંહે; તસ થાવરકી જયણા કીની, છવ ન એક વિરાધ્યો; તીનકાલ સામાયિક કરતાં શુદ્ધ ઉપયોગ ન સાધ્યો. સમ૦ ૧. જૂઠ ખોલવાકો વત લીનો, ચોરીકો પણુ ત્યાગી; વ્યવહારાદિક નિપુણુ જયો પણુ, અંતર દષ્ટિ ન જાગી. સમ. ૨. ઉધ્વ' જૂન કરી જાયો લટકે, ભસ્મ ચોળી ધૂમ જટકે; જટા-જૂટ શિર-મૂડે જૂઠો વિણુ શ્રદ્ધા ભવ જટકે. સમ૦ ૩. નિજ-પરનારી ત્યાગજ કરકે, બ્રહ્મચારી વત લીધો; સ્વર્ગાદિક ફલ પામી, નિજ કારજ નવી સિધ્યો. સમ૦ ૪. બાદક્રિયા સખ ત્યાગ પરિષદ્ધ, દ્રવ્યલિંગ ઘર લીનો, દેવચંદ્ર કહે યા વિધતો હમ, બહોત વાર કર લીનો. સમ૦ ૫.

૬૯ શ્રી કલાવતીની ચાર ઠાળની સંજ્ઞાયા

ઠાલ પહેલી:-માળવ દેશ મનોહર, તિહાં નયરી ઉજ્જેણી નામ હો નરિંદ શ'ખરાજા તિહાં શોભતા, સહુ શુભ શુભુ કેરા ધામ હો નરિંદ, શિળયતણા શુભુ સાંભળો. ૧. શિયળે લહિયે બહુ માન હો નરિંદ, શિયળે સતીય કલાવતી, જેમ પામી સુખ પ્રધાન હો ન. શી૦ ૨. ત્રણસો સાઠ માંહે વડી, લીલાવતી પટરાણી કહાય હો ન૦

નેપાળ દેશનો નરપતિ, નામે જીતશત્રુ રાય હો નં શીં ૩. જ્યસેન વિજયસેન સુત ભલા, કલાવતી પુત્રી ઉદાર હો નં માલવપતિ શંખરાયને, પરણાવી પ્રેમ અપાર હો નં શીં ૪. યંચ વિષયસુખ વિલસતાં, કળાવતી રાય સંઘાત હો નં ગભં રહ્યો પુષ્ટ્ય યોગથી, હરખ્યો નૃપ સાતે ધાત હો નં શીં ૫. અઘરણી એચ્છવ માંડિયો, ગીત આવે બહુ મળી તાર હો નં પેટી આવી પીયર થકી, કળાવતીને તેણીવાર હો નં શીં ૬. શંકાતી બહુ શોકયથી, લેઈ ગોપની ગોઠણ હેઠ હો નં એકાંતે ઉકેલતાં, દોય ઘેરખા દીઠા ઠટ હો નં શીં ૭. નંગ જડયાં માહે નિમંગા, અંધારે કરે ઉજવાસ હો નં નામાંકિત બિહું જ્ઞાતના, પહેરીરે પામી ઉદ્દાસ હો નં શીં ૮. ખાટ હિડોગે હીંચતાં, ઘેરખા, ઝખૂકે જેમ વીજ હો નં દાસી લીલાવતી તણી, દેખી ધરે દલમાં ખીજ હો નં શીં ૯. કહો બાઈ એ કોણે દીધાં, આબુષણ દોય અમૂલ્ય હો નં મુજને જે ઘણો વાહલો, તેણે દીધા બહું મુલ્ય હો નં શીં ૧૦. દાસી લીલાવતી ભણી, ભાંખ્યો તે સઘળો ભેદ હો નં સાંભળી કોધાતુર થઈ, ઉપજ્યો ચિત્તમાં બહુ ખેદ હો નં શીં ૧૧. રાણી પ્રતે મહીપત કહે, કેણે ફહવ્યાં તુમને આજ હો નં બહુ મૂલ્ય તમે ઘેરખા, કેમ કીધાં કળાવતી કાજ હો નં શીં ૧૨. મેં ન ઘડાવ્યા ઘેરખા, તસ ખખર નહી મુજ કાય હો નં પૂછી નિરતિ કરો તુમે, સુણી લીલાવતી તિહાં જાય હો નં શીં ૧૩. રાય છાનો બલો રહ્યો, તવ પુછે લીલાવતી તેહ હો નં સાચું કહો બાઈ કળાવતી, કેણે દીધા ઘેરખા એહ હો નં શીં ૧૪. હું ઘણી જેહને વાલહી, તેણે મોકલ્યા મુંજને એહ હો નં રાત ઠવસ મુજ સાંભરે, પણ ભાઈ ન હો તેહ હો નં શીં ૧૫. રાજ કોધાતુર થયો સુણી કળાવતીનાં વચ્ચ હો નં પ્રીતિ પૂરવલા પુરૂષ મૂક્યા એ તેણે પ્રચ્છત્ર હો નં શીં ૧૬. કોલ દિયો લીલાવતી ભણી, દોય ઘેરખા સેંતી ખાંડ હો નં છેદાવી તુજને દીઠા, સુણી પામી પરમ ઉત્સાહ હો નં શીં ૧૭.

ઠાલ ખીજ :-રાય હુકમ એહવો કર્યોજી, અંડાળને તેણી વાર, કળાવતી કર કાપીને જી, આણી ઘો એણીવાર; સુણ સુણ રે પ્રાણી, કર્મંતણાં ક્ષણ એહ. ૧. જન્માંતર જીવે કર્યા જી. આવે ઉદય સહિ તેહ. સુણ સુણ રે પ્રાણી કર્મં ૨. સાંભળી અલ્પજ થરહરયો જી, અંડાળીને કહે તેહ, રાય હુકમ રૂડો નહીંજી, મુંકીયે નગરી એહ સુણં કર્મં ૩. પાપિણી કહે તું શું બીડે જી, એ છે માહરૂં કામ, શિર નામી ઉભી રહીજી, રાયે ખડગ દીયો તામ તું કર્મં ૪. રથ જોડી રંડા કહેજી, એસો બાઈ ઇજ માંહ; પીયર તુજને મોકલેજી, રાય ધરી બહુ ચાહ સું કં ૫. ગળીયલ માક્ષ કહેવાંજી, શ્યામ વૃષભ વળી કેમ; પુત્ર રહે નહી રાયનેજી, કીધો કારણ એમ. સુ. ક. ૬. રથ બેસારી રાનમાંજી, ચાલી ઉજ્જડ વાટ; સૂકે વને રથ છોડીયોજી, રાણી પામી ઉચાટ, સુ. ક. ૭. પીયર માગ' એ નહીજી, અંડાળી કહે તામ; રાયે મુજને મોકલીજી, કર કાપણને કામ. સુ. ક. ૮. જમણો પોતે છેદીયોજી, ઠાળો અંડાળિયે લીધ; ઘેરખા સહિત બેહુ કર ચહીજી, આણી રાયને દીધ. સુ. ક. ૯. નારીજ્ઞાત નામ નિરખતાંજી, મુંજણો તતકાળ; શીતળ વાયે સજ્જન કર્યોજી, રાયે તવ મહીપાળ. સ. ક. ૧૦. કસી કુમતી મુજ ઉપનીજી, કીધો

સખળ અન્યાય, એ જીવું કેણુ કામનુંજ, રાજ રમણી ન સુવાય સુ. ક. ૧૧. ચય રચાવી ચંદનેજ, ખળવાને તિહાં જાય; લોક મળી વારે ઘણુંજ, વચન ન માને રાય સુ. ક. ૧૨.

દાસ ત્રીજી :—કળાવતીને જે ધયો, તે સુખજે પ્રતિકાર; ભવિ પ્રાણી. કર છેદન વેદન થકી, સુત જન્મ્યો તેણીવાર, ભવિ પ્રાણી. ૧. શીયળનેા મહિમા જણીયે શીયળે સંપત્તિ થાય; ભ૦ વિદ્ન વિષમ હરે ટળે સુર નર પ્રણુમે પાય. ભ૦ શી૦ ૨. પુત્ર પ્રત્યે કહે પદમિણી, શું કરે તાહરી સાર; ભ૦ માહરી કૂખે અવતર્યો, તું નિભાગ્ય કુમાર. ભ૦ શી૦ ૩. અશુ-ચિપણું કેમ યાજણું, પાગશું એ કેમ ખાળ; ભ૦ શોચ કરે રાવે વળી, વન મહોરયો તતકાળ. ભ૦ શી૦ ૪. શયળે સૂત્રી નહી વહી, પાણી આંચું નજક; ભ૦ જણે કે જળ લેઈ જાયશે, વચ્ચે ઘેડી નિર્બીક ભ૦ શી૦ ૫. આટો દેઈ ચિહું દિશે, નહી વહી હોય ધાર; ભ૦ જોળે જાંડુ નીચી કરી. જળમાંહે તેણી વાર. ભ૦ શી૦ ૬ નવપદ્મવ નવત્રી થઈ, ઘેરખા સેતી જાંડ; ભ૦ બીજી પણુ તિમહિજ થઈ, પામી પદમ ઉત્સાહ. ભ૦ શી૦ ૭. અચરિજ દેખી આવિયો. તપાસ એક તેણીવાર; ભ૦ જનકનો મત્ર જાણી કરી, જોલાવે સુવિચાર. ભ૦ શી૦ ૮. રે પુત્રો! તાપસ કહે, એકટ્રી અટવી મજાર, ભ૦ કેમ આવી મુજને કહે, તવ ભાંખ્યો સઘળો વિચાર. ભ૦ શી૦ ૯. કેપ્યો તાપસ એમ કહે, રાજને કહે ઉત્પાત; ભ૦ કળાવતી તવ વીનવે, કેપ ન કરો મુજ તાત. ભ૦ શી૦ ૧૦. તાપશે તિહાં વિદ્યા બળે, અવલ રચ્યો આવાસ; ભ૦ કળાવતી સુત શું નિહાં અહોનિશ રહે ઉત્સાસ, ભ૦ શી૦ ૧૧. કડિયારા તેણે અવલરે, દેખી એહુ વિચાર; ભ૦ હોડયા દેવા વધામણી રાજને તેણીવાર ભ૦ શી૦ ૧૨. મંત્રી અરજ કરે તિસે, સુણો રાજન સુકુમાળ; ભ૦ અવધિ હીયો એક માસની, ખખર કહે તતકાળ. ભ૦ શી૦ ૧૩. એમ કહી શોધ કરજુ ચલે, એહુવે આઝા કડિયાર; ભ૦ રાણીની વિગત કહી સવે, હરખ્યો ચિત્ત મજાર. ભ૦ શી૦ ૧૪. સૂકું વન સવિ મોરિયું, સૂત્રી નહી વહે પૂર; ભ૦ રાણીયે સુત તિહાં જનમિયો, કર ઊગ્યા સસનુર. ભ૦ શી૦ ૧૫. રાણીને જઈ વીનવ્યો, પામ્યો હવં વિશાળ; ભ૦ રાણીને તેડવા મોકલ્યો, મંત્રીને તતકાળ. ભ૦ શી૦ ૧૬. રાય રાણી મન રંગશું, આઠ્યાં નગર મજાર; ભ૦ ઉત્સવ રંગ વધામણાં, હુણ્યો તે જય જયકાર, ભ૦ શી૦ ૧૭.

દાસ ચોથી :—એક દિન રાય રાણી મન રંગે, વનમાં ખેટણુ જાવેજ; તર તિહાં સાધુ ધમં ધુરંધર, તેહના દર્શન પાવેજ. ૧. ભવિયણુ ધમં કરો મન શુદ્ધે, ધમે સંપત્તિ થાયજ; ધમે મનવંછિત સવિ હોવે, ધમે પાપ પલાયજ. ભ. ૨. પય પ્રણુમી સાધુને પૂછે, ભગવંત મુને ભાખોજ; રાણી કર છેદા કિણુ અરણુ, તેહનો ઉત્તર જાખોજ. ભ. ૩. સાધુ જ્ઞાની એણીપેરે જોલે, મહાવિદેહમાં રહેતાંજ; માંહેદ્રપુરી નયરી ભૂપ વિક્રમ, લીલાવતી વિલસતાજ. ભ૦ ૪. પુત્રી પ્રસવી રૂપ અનોપમ, સુલોચના ગુણુ ખાણીજ; વિદ્યાવંત વિદેશી સૂડો વદતે; અમૃત જાણીજ. ભ. ૫. સુલોચના સોવન પિંજરમાં, સૂડો ઘાલી રાખેજ; ગાહા ગૂઢા નવલા ગાવે, મનો-હર મેવા આખોજ. ભ૦ ૬. મનમાં કીર વિમસે એહુવું પિંજર બંધન રહેવાજ; આશ પરાઈ કરવી અહોનિશ પરવશ સુખ ન લહેવોજ. ભ૦ ૭. એક દિન પિંજર ખાર ઉલ-

ઠિયો; પોપટ તવ નીકળીયો; વનમાં તરૂં શાખાએ બેઠો, મનવંછિત સવિ ફળિયો, ભ. ૮. સુદોચના સૂડાને વિરહે, તતક્ષણ મૂવિંત યાવે; રાજ પાસ નખાવી સૂડો, ખંધાવીને લાવે. ભ. ૯. રીસાણી સૂડાશું કુમરી, પાંખો બેહું તસ છેદે; સૂડો પણ તનુ મોહ તણને, મૂખ તૃષા બહુ વેદે. ભ. ૧૦. શુભ પરિણામે સૂડો ચવિરે, સુરલોકે સુર થાવે; કુમરી તસ વિરહે તનુ તણને; દેવાંગના પદ પાવે. ભ. ૧૧. સુરલોકે સુર સુખ વિલસીને, ઈહાં કષ્ટે રાજ હુવોલ દેવી પણ તે ત્યાંથી ચવીને હુઈ કલાવતીં ભુઓ. ભ. ૧૨. પૂરવ વૈર ઈહાં તૂજ પ્રગટયું, તિજ કારણ કર છેવાળ. જનમાંતર કીધા જે છેવે, નવી છુટે વિજ વેધાં. ભ. ૧૩. રાજ રાણી સુધીને તતક્ષણ, ભતિ-સ્મરણ જ્ઞાનેણ પુરવ ભવ સંપૂર્ણ પેષે તદ્વત્તિ કરીને માનેણ ભ. ૧૪. કર્મતણી ગતિ વિરૂપ જાણી, વધરાગે મન બીનો. રાજ રાણી નિમંજ બાવે સંયમ માર્ગ લીનો. ભ. ૧૫. તપ બલ ધ્યાન શુકલ આરાધી, ભવબંધન સવિ છોડયાં. રાજ રાણી કેવળ પામી, શિવરમણી સુખ જોડ્યાં. ભ. ૧૬.

(કૃષ્ણશ) ઇમ દુરિતખંડણુ શીયળમંડણુ, આરાધી શિવપદ લક્ષ્મી, સંવત અહાર પાંત્રીય આવણ શુકલ પંચમી દિન કલ્પો; લોકાક્રપી શ્રી કરમશી તસ શિષ્ય રંજે ઉચ્ચરે, ભુજનમર બાવે રહી ચોમાસુ, માનસિંહ જય જયવરે. ૧૭.

૭૦ શ્રી મરુ દેવી માતાની ચાર ઢાંગની સંબઝાય.

હાલ પહેલી : માતાજી મરુદેવીરે ભરતને ઇમ કહે, ધન ધન પુત્ર મુજ કુળ તુજ અવતાર જે, પણ દાહીનાં દુખડાં તે નવિ બપયાં, કેઈ વિધ કરી તુજ આગળ કરું પોકારજો. માતાજી મરુદેવીરે, ભરતને ઇમ કહે ૧. જે દિનથી ઋષભજીએ દીક્ષા આદરી. તે દિનથી મુજ આ સઘળું ન ખમાય જો; આંખલડી અલુણીરે ઘઈ ઉભગરે, રાત દિવસ મુજ નિદ્રા વિહુણા બધ જો. માતાં ૨. તુજ સરિખો કાંઈ પુત્રજ માહરે લાડકો, તાતની ખબર ન લેતો દેશ પરદેશ જો; અનેક સુખ વિલસે તું રંજ મહોલમાં, ઋષભજી તો વનમાં વિરૂએ વેષ જો. માતાં ૩. ખરા રે ખપોરે રે ફરતા ગૌચરી, શિર ઉઘાડે પાય અડવાણે જોય જો; અરસ નિરસ ઉના જળ મેલાં કપડાં, ઘર ઘર આંગણ ફરતો હીંડે સોય જો. માતાં ૪. બાળ લીલા મંદિરિયે રમતો આંગણે, યજ્ઞ વિધાધર સોહમ ઈંદ્રને સંજ જો; હું દેખી મનમાંડી હૈડે હીસતી, ચોશઠ ઈંદ્ર આવી કરતા ઉલંગ જો. માતાં ૫. મહારાં રે સુખડાં તે સુત સાથે ગયાં, દુઃખનાં હૈડે ચઢી આગ્યાં છે પૂર જો; પૂરવની અંતરાય તે આજ આવી નડી, કેઈ વિધે કરીને ધીરજ રાખ્યું ઉર જો. માતાં ૬. પુરી અયોધ્યા કેરો સુત તું રાણ્યો, રાજ ઋદ્ધિ મંદિર બહોળો પરિવાર જો; રાજ-ધાનીના સુખમાં વાત ન સાંભરે, રાત દિવસ રહેતો રંજ મહોલ મોઝાર જો. માતાં ૭. સહસ વરસ ઋષભજીને ફરતાં વહિ ગયાં, હજુ ખબર નહિ સંદેશો નહિ નામ જો; એવું ને કઠણ રે હૈડું કેમ થયું, સુગુણ સુતનાં એહવાં નવિ હોય કામ જો. માતાં ૮. ખબર કહાવો મુખટ બહુધા મોકલી, ભુઓ તાતતણી ગતિ શી શી હોય જો, સેવકના સ્વામી રે એહવું કહાવજો. નિજ માતા દિન દિન વાટલડી જોય જો માતાં ૯.

દાહ ધીણ : ઝોલ્લો ઝોહિ વિધ સુણી દાદી તણા; ભરમ લળી લળી ઝોલ્લે મધુરી વાણુ ભે; તુજ સુતની વાલો રે દાદી શી કહું, કેઈ વિધ કરી હું મુખથી કરું વખાણુને, ઝોલ્લો ઝોહિ વિધ સુણી દાદી તણા. ૧. પંચ મહાવત સુધાં તુજ સુતે આદર્યાં, ટાળ્યા મનના કેદાદિક જે ચાર ભે; વૈર વિરોધ ઈંદ્રિ રે પાંચે વશ કરી, નવવાડે શુદ્ધ પાળે છે પ્રહાર્યાર ભે. ઝોાં ૨. પંચ આચાર ને વળી પંચ સુમતી શ્રદ્ધી, ત્રણ ગુપ્તિ આતમ વશ કીયો સોચ ભે; સત્તાવીશ ગુણેરે કરીને શોભતા, નિદોષી અણુગાર મુનીશ્વર હોય ભે, ઝોાં ૩. ખારે ને મસવાડા તપ પૂરો તપ્યા, સચિત કમ કર્યા તે સઘળાં ચૂરણુ ભે; મોહ માર્યાનાં ઠળ સઘળાં ચૂરણુ કર્યા, અઠતે પરિણામે લડિયા જે રણુશૂરભે ઝોાં ૪. સનજન કુટુંબની તેહને મન ઇમછા નહી; રાજ ઋદ્ધિ સિદ્ધિ તસ સકળ અકામ ભે; અંતે તે અળગું એ સઘળું જાણિયું, તે છંદિ જઈ વિચર્યા અનેરે ધામ ભે. ઝોાં ૫. ધન તે દેશને ધન તે નગર સોહામણું, ધન તેહની વન વાડી ધન શુભ ઠામ ભે; ધન્ય ભૂમી જિહાં પ્રભુણ પગ માંડતાં, જેણે વાંધાં તેનાં સિદ્ધ હુંઆં સવિ કામ ભે ઝોાં ૬. ઋદ્ધિ અનંતી આમળ તુમ સુત પામશે, શાશ્વતાં સુખ સુક્રિ કેરાં ભેય ભે; થોડા રે દહાડામાં દાદી જાણુને, કેવળ મહોત્સવ તુમ સુતકેરો હોય ભે. ઝોાં ૭. ઈમ દાદીને ધીરજ દેતો દિન પ્રતે, સુણી સુણી દાદી ધીરજ ધરતી મન ભે; આશાને વિહ્વંદિ રે માડી નિત રહે, રાતી ઋષભનું ધ્યાન સુમન ને તન ભે. ઝોાં ૮. સહસ વરસ કરતાં ઈમ ઈંચુ વિધે થયાં, કમ ખપાવી સમવસરયા ઉઘાન ભે; ઉગમતે સૂરે રે રૂંખ તળે ઉપન્યું, ઝળોમળ જ્યોતિ નિર્મળ કેવળ જ્ઞાન ભે. ઝોાં ૯. ઈંચુ અવસરમાં ભરત સલામાં વધામણી, પુરિમતાળે પિતાને કેવળનાણુ ભે, કરભેડી સેવક જન માંગે વધામણી, લવળધનથી છોડી કરો નિર્વાણુ ભે. ઝોાં ૧૦.

દાહ ધીણ :-નગરી અયોધ્યામાં રે આણું ઉપન્યો, સુણી સુણી શ્રી આદીશ્વર સમવસરણુ ભે, ભરતેશ્વરે દાદીને જઈ વધાવીયાં, મુખથી કહેતા મીઠી અમૂત વાણુ ભે, નગરી અયોધ્યામાં રે આણું ઉપન્યો. ૧. સુણો દાદી વધાઈઆજ છે માહુરી, પુરિમતાળે (મુજ) પિતાને કેવળ જ્ઞાન ભે, ત્રિગડું રે રચિયું મળી ચોશઠ દેવતા, ઈંદ્ર ઈંદ્રાણી ગંધવ કરતા જાન ભે, નં ૨. ચોશઠ ઈંદ્ર ત્રિગડે જિન પદ સેવતા દેવ હુંહજીના નાહ હુવે છે રસાળ ભે, દેવ ઘંટા ઝણુકારની આલે ગજના, છપન કુમારી મંગળ ઝોલ્લે વિશાળ ભે. નં ૩. ત્રિગડા કેરી રચના દાદી શી કહું, જોજનમાંહી દીસે ઝકઝમાળ ભે, સોવનમય કોશીશાં રત્ન હીરે જડયાં, રત્ને તોરણુ દીસે રંગ રસાળ ભે. નં ૪. કનક સિંહાસન મધ્યે મણિરત્ને જડયું, તિહાં ધીરાજે ત્રિભુવન કેરાનાથ ભે ખારે ને પર્ષદા મિલી કાંઈ એકઠી, નાથે અપસરા ઉત્સવ હુવેઠાઠ ભે. નં ૫. માતાણુ વધાઈ ઈંચુ વિધ સાંભળી, આરતિ છાંડી ઉલટ હુડે થાય ભે; સાત આઠ પગ રહામાં જઈ નીચે નમી, લળિ લળિ વાંદે ઋષભ જાણુંદના પાય ભે. નં ૬. સહસ વરસનાં દુઃખડાં સવં મટી ગયાં, ઉમંગ અંગ અંગે આનંદ રંગના રોળ ભે; ભરતેશ્વરનાં દાદી લેતાં વારણાં પુત્ર હુઓ એ સાચે તાહણી ઝોલ ભે. નં ૭. માતાણુ વંદન ઋષભ જન કારણે, પાખરથો આરાવત હસ્તિ

સાર જો; બહુ મૂલાં આભરણુ તે વસજ પહેરિયાં, સાથે સખી વળી સુભટ ને અસવાર
જો. નં ૮. બહુ આડંબરે વંદન કારણુ સંચર્યા, પંચ શબ્દ તણા આગળ હોય અવાજ
જો; એક જીભે મુખથી કેમ જાએ વણુ'આ, ધન્ય જેણે તેં નિરખ્યા સર્વે સાજ જો. નં
૯. ભાવે ચઢ્યાં માતાજી ચઢતે પરિણામશુ', ત્રુટી જાગી કમંતણી જે જૂર જો; દ્વરેથી
ત્રિગડુ' રે નયણે નિરખતાં કેવળ લહું જેમ ઉગ્યે. અંબર સૂર જો. નં ૧૦. જન્મ
મરણનાં દુઃખડાં રે સર્વ મટી ગયાં, શાશ્વતાં સુખ મુગતિકેરાં પાય જો; ગુણી પુરૂષના
ગુણુ ગાવે શુદ્ધ ભાવથી ઋષિ રાયચંદ વદે તેહ મુગતિ જાય જો. ૧૧.

ઢાણ ચોથી :- જંબૂકીપે હોઃ ક્ષેત્ર ભરતમાં, વિરહો મુગતિનો હોય; અઠાર કોઠા-
કોઠી હો સાગર માઠેરો કહ્યો, મુગતિ ગયા નહિ કોય; માતાજી મરૂદેવી હો મુગતીનો
ખોલ્યો ખારણો. ૧. પહેલાં પહેલ્યાં નિવાણુ, અંતક્રિયા તિહાં ભાખી હો સૂત્ર ઠાણાં-
ગમાં, આગમ વચન પ્રમાણુ માતાજી ૨. કોડપૂરવ લગે હો મુવાસણુ રહ્યાં સતી,
નિત નિત નવલા રે વેષ; ભરખેવન માંહી રહ્યાં હો માતાજી જીઆં જ્યાં લગે', કાળા
ભમર રઝા કેશ. માતાજી ૩. કેળ સરખી કાયા હો ઉગ્યી ધનુષ પાંચથે, સોવન વણુ'
શરીર; સુપનાની માંહી હો કદિય ન જાણ્યું સાસરું, નહિ કોઈ જાણ્યું પીયેર. માતાજી.
૪. ઔષધ એક ન લીધું હો માજી. જીઆં જ્યાં લગે', કદિ કસર ન હુઈ પેટ; માથું
હાથ પગ હો પલક એક દુખ્યાં નહિ, કોડ પૂરવ લગે ઠેઠ માતા ૫. ચોશઠ હજાર
પહેડી હો નજરે નિરખી આપણી દાદીજીએ દીધાં નામ; એકહિ મૂવો કાને હો કોઈ
નવિ સાંભળ્યો, સુખ દીઠો સવિ ઠમ. માતાજી ૬. કોડ પૂરવ માંહી હો એકજ જણીયું
જોડણું, શ્રી મરૂદેવીજી માત; તુજ સરીખા બેટા હો કિજ્જહિએ જન્મ્યા નહી, તીન જીવનકે
નાથ. માતાજી ૭. દોય તો સુંદર હો સોવન વરણી શોભતી, પરણી ઋષલ જિણુંદ; ભરતક્ષેત્ર
માંહી હો વિવાહ પહેલો હુગ્યો, સૂત્રમાં સર્વ સંખ'ધ માતાજી ૮. એકસો પુત્રો હો દાદીએ
નયણે નિરખીયા, પ્રાદ્વી સુંદરી હોય; સર્વ કખીલો સુખીયો હો દુઃખીયો એક ન દેખીયો,
એહવું પુણ્ય કેહવું ન હોય. માતાજી ૯. ષટખંડ કેરો સ્વામી હો ભરત ભરતનો
ધણી, અરજ કર કરજોડ; દાદીને પાયે લાગે હો મુજરો લેજ્યો માહરો, મુખ આગે
મન મોદ. માતાજી ૧૦. હસ્તી હોદે બેઠાં હોં નજરે નિરખી પુત્રને હરખે ઋષભને
જોય; મરૂદેવી માતા હો મનશું જીત્યાં મોહની, કેહવું સગું નહિ કોય. માતાજી ૧૧.
કેવળ પામી હો માતાજી મુગતે' ગયાં, હસ્તિ હોદે વીતરામ, પછે શિવ પહોત્યા હો
અસખ્યાતા કેવળી; ખોલ્યો મુગતીનો માગ. માતાજી ૧૨. સાધુ સાધવી હો તીથ'કર
ચોવીશના, પહોત્યા મુગતિ મોહાર; મરૂદેવી માતા હો મુગતિનો ખોલ્યો ખારણો, જડ્યો
જંબૂકમાર માતાજી ૧૩. તીથ'કરચકી હો હજધર કેશવા, વળી રાણાને રાય; એહવી
માતા હો સ્ત્રી ન હુઈ ભરતમે', એક ચોવીશની માંય. માતાજી ૧૪. માજી સરીખાં
સુખીયાં હો કાને કોઈ ન સાંભળ્યાં, જોયું સૂને ઠેર ઠેર; ઋષિ રાયચંદજી હો ઠાળો જોડી
જીગતશું, આછો શહેર અજમેર. માતાજી ૧૫. સંવત અઠારથે હો વરસ પંચાવને,
ત્રીંમ જેઠજ માસ; પૂજ્ય જેમલજી હો પુન્ય પસાયથી, કીધો જ્ઞાન અભ્યાસ. માતાજી ૧૬.

૭૧ શ્રી અમરકુમારની સંસ્કૃતિ.

રાજગૃહી નયરી ભલી, તિહાં શ્રેષ્ઠિક રાજરે; જિનધમનો પરિચય નહિ. મિચ્યા-
મત માંહે રાચ્યા રે. કર્મ તણી ગત સાંભળો. ૧. કર્મ કરે તે હોય રે, સવારથના
સહુ કો સગા, વિષુ સવારથ નહિ કોઈ રે. કર્મ તણી. ૨. રાજ શ્રેષ્ઠિક એકદા, ચિત્ર-
શાળા કરાવેરે, અનેક પ્રકારે મંડણી. દેખતા મનમોહરે. કર્મ. ૩. દરવાળે ગિરગિર
પડે, રાજ મન પરતાવે રે, પૂછે જોષી-પંડિતો, પ્રાણણ ઇમ બતાવેરે. કર્મ. ૪. બાલક
બત્રીશ લક્ષણો, હોમી જે ઇણુ માંહેરે: તો એહ મહેલ પડે નહિ ઇમ ભાંખે વચણ
અબજોરે. કર્મ. ૫. રાજ ઠંઠેરો ફેરવે, જે આપે બાલકુવારોરે, તોલી આપુ
બરોબરી, સોનૈઆ ધનસારોરે, કર્મ. ૬. ઋષભદત્ત પ્રાણણુ તિહાં વસે; ભદ્રા તસ
ધરની જણોરે, પુત્ર ચાર સોહામણુ; નિધનીઓ પુત્ર હીણોરે. કર્મ ૭. ઋષભદત્ત
કહે નારને; આપો એક કુવારોરે; ધન આવે ઘેર આપણે, આપણુ સુખીયાં સારોરે;
કર્મ. ૮. નારી કહે વેગે કરો, આપો અમરકુમારોરે; મ્હારે મન અણુભાવતો,
આંખથી કરો નિશળો રે. કર્મ, ૯. વાત જણાવી રાચને, રાજ મનમાં હરખ્યો. જે
માગે તે આપીને, લાવો બાલકુવારો રે. કર્મ. ૧૦. સેવક પાછા આવીયા, ધન આપે
મન માંચોરે, અમર કહે મોરી માતાણ, મુને મત આપીજોરે. કર્મ ૧૧. માતા કહે
તુને શું કરું, મ્હારે મન તું મુવોરે; કામકાજ કરે નહિ. ખાવામાં છે તું શૂરોરે. કર્મ.
૧૨. આંખે આંસુ નાખતો, બોલ બોલે કુવારોરે સાંભલો મોરા તાતણ, તમે મુજને
રાખોરે. કર્મ. ૧૩. તાત કહે હું શું કરું મુજને તો તું ખ્યારો રે, માતા વેચે તાહરી,
મ્હારો નહિ ઉપાયો રે. કર્મ ૧૪. કાકો પણુ પાસે હતો, કાકી મુજને રાખોરે; કાકી કહે
મ્હારે, તું શું લાગેરે. કર્મ. ૧૫. બાલક રોતોં સાંભલી, કુવા તે આવેરે, બહેન પણુ જેઠી
હતી, કોઈ મુજને રાખો રે, કર્મ, ૧૬. જો જો ધન અતર્થ કરે, ધન પડવે વાટે રે;
ચોરી કરે ધન લોલીઓ, મરીને દુર્ગતિ બચ રે, કર્મ, ૧૭. હાથ પકડીને લઇ ચાલ્યા,
કુવર રોવણુ લાગે રે, મુજને રાજ હોમશે, ઇમ બાલક બહુ ઝુરેરે, કર્મ. ૧૮. બાલકને
તવ લેઈ આલ્યા આવ્યા ભર બળર રે, લોક સહુ હા હા કરે, વેચ્યો બાલ ચંડાલરે,
કર્મ. ૧૯. લોક તિહાં બહુલા મલ્યા, જીએ બાલ કુવારોરે; બાલ કહે મુજ રાખી ક્યો
થાશું દાસ તુમારોરે, કર્મ. ૨૦. શેઠ કહે રાખૂ સહી ધન આપી મુખ માંચો રે, રાચે
મંગાવ્યો હોમવા, તે તો નહિ રખાએ રે, કર્મ. ૨૧. બાલકને તે લઈ ગયા, રાજણની
પાસરે, ભટ્ટણ પણુ જેઠા હતા, વેઠ શાસ્ત્રના બાણુ રે, કર્મ. ૨૨. ભટ્ટણને રાજ કહે,
દેખો બાલકુવારોરે, બાલકને શો દેખવો કામ કરો મહારાજરે, કર્મ. ૨૩. બાલક કહે
કરનેડીને, સાંભલો શ્રી મહારાજરે, પ્રજના પ્રિય છે તુમે, મુજને કિમ હોમીજોરે. કર્મ. ૨૪.
રાજ કહે મેં મૂલ ઢીયો, મ્હારો નહિ અન્યાયરે; માતાપતાએ તુને વેચીયો, મેં હોમવા
કાજ આણ્યોરે. કર્મ. ૨૫ ગંગોદકે નવરાવીને, ગજે ઘાલી કુલની માળારે; કેસર-ચંદન
ચરચીને, પ્રાણણુ ભણુતાં તવ વેઠોરે. કર્મ ૨૬. અમરકુમર મન ચિંતવે, મુજને શીખ-
વીઓ સાધુરે; નવકાર મંત્ર છે મોટકો સંકટ સહુ ટળી જશેરે. કર્મ. ૨૭. નવપદ ધ્યાન

ધરતાં થકાં દેવ સિંહાસન કંચેરે; ચાલી આન્વે ઉતાવળો, છતાં છે બાલકુવારેરે. કમં. ૨૮. અગ્નિ જ્વાલા કંડી કરી કીધા સિંહાસન ચંગેરે; અમર કુવરને ઝેસારીને, દેવ કરે શુભઆમોરે. ૨૯. રાજને ઉધો નાંખીઓ, મુખે છુટ્યાં લોહીરે; બ્રાહ્મણ સહુ લાંબા પડયા, બળે સુકાં કાષ્ટરે કમં. ૩૦. રાજસભા અચરિત્ત થઈ, એ બાલક કોઈ મોટોરે, પગ પૂજી જે એહના, તે એ મુવા ઉઠેરે. કમં. ૩૧. બાલકે છાટો નાંખીઓ, ઉકયો શ્રેષ્ઠીક શબરે, અચરિત્ત હીઠો મોટકો, આ યું હુવો કાળે રે. કમં. ૩૨. બ્રાહ્મણ પરિઆદેખીને લોક કહે પાપ જુઓરે, બાલહત્યા કરતાં થકા તેહના કળ છે એહોરે. કમં. ૩૩. બ્રાહ્મણ સહુ ભેળા થયાં; દેખે એમ તમાસોરે, કનક સિંહાસન ઉપરે બેઠો અમરકુમારોરે. કમં. ૩૪. રાજ સહુ પરિવાર યું, ઉકયો તે તત્કાળોરે, કર જોડી કુવરને એ સંન્યસદિ સહુ ત્હારીરે કમં ૩૫. અમર કહે સુણો રાજવી રાજ યું નહિ મુજ કાળે રે; સંયમ લેશું સાધનો, સાંભળો શ્રી મહારાજેરે. કમં. ૩૬. રાય લોક સહુ ઈમ કહે, ધન ધન બાલકુમારોરે; બટુજી પશુ સાબ હુઆ, લાભ્યા તે પશુ માંહિરે. કમં. ૩૭. જ્યજ્યકાર હુઓ ઘણો, ધમ તણે પ્રસાદોરે; અમરકુમાર સંજ્ઞમ લીયો, કરે પંચમુઠિ લોચરે, ૩૮. બાહિર સ્મશાન કને, કાઉસગ રહ્યા શુભ ધ્યાનોરે કમં. ૩૯. માતાપિતા બાહિર જઈ, ધન ધરતમાંહિ ઘાલ્યોરે; કાંઈક ધન ઠેવી લીએ બળે વિવાહ માંહણોરે. કમં ૪૦. એટલે હોડતો આવીઓ, કોઈક બાલકુવારોરે; માતાપિતાને એમ કહે, અમરકુમારની વાતોરે. કમં. ૪૧. માતાપિતા વિલખા થયા, ભુંડો થયો એ કામોરે; ધન રાજ લેશે સહુ, કાંઈક કરીએ ઉપાયોરે. કમં. ૪૨. ચિંતાતુર થઈ અતિ ઘણી, રાત્રે નિંદ ન આવેરે; પૂર્વવૈર સંભારતી, પાપિણી ઉઠી તેની વારોરે કમં. ૪૩. શસ્ત્ર હાથ લઈ કરી, આવી બાલક પાસેરે; પાલીએ કરીને પાપિણી; માર્યો બાલકુમારોરે; કમં. ૪૪. શુકલ ધ્યાને સાધતો, શુભ મન આણી ભાવોરે; કાળ કરીને અવતર્યો, બારમા સ્વર્ગ મઝારોરે. કમં. ૪૫. બાવીશ સાગર આઉખો, ભોગવી વહિત ભોગો રે મહાવિદેહમાં સીજ્યો, પામશે કેવલનાણોરે. કમં. ૪૬. હુવે તે માતા પાપિણી, મનમાંહિ હરખ અપા રોરે; ચાલી બય આનંદમે, વાઘણી મળી તે વારોરે. કમં. ૪૭. કુંકેણી નાંખી તે વારે, પાપિણુ, મુઈ તીણુ વારો રે; છટ્ટી નરકે ઉપજી, બાવીશ સાગર આચુરે. કમં. ૪૮. જુઓ જુઓ મંત્ર નવકારથી; અમરકુમાર શુભ ધ્યાનેરે; સુર પહવી લહી મોટકી, ધમ તણે પ્રસાદોરે. કમં. ૪૯. નરભવ પાગી જીવડા, ધમ કરો શુભ કારીરે; તેા તમે અમર તણી પરે સિદ્ધિગત લેશે સારીરે. કમં. ૫૦. કર જોડી કવિઅણુ બળે, સાંભલો ભવિ જન લોકોરે; વેર-વિરોધ કોઈ મત કરો જીમ પાગી ભવપારોરે. કમં. ૫૧. શ્રી જિન ધમ સુરતરુ સમો, જેની ચિતલ જાંચરે; જેહ આશયે ભવશુ', મારો મુક્તિના શબરે. કમં તણી ગતિ સાંભળો. પર.

૭૨ શ્રી અવંતી મુકુમારની સંજ્ઞાય

મનોહર માળવ દેશ, તિહાં બહુ નયર નિવેશ, આજ હો આહેરે ઉજેણી નયરી સેમહતીજી. ૧. તિહાં નિવસે ધન શેક લખી કરે જસ વેક, આજ હો બદારે તસ

ધરણી મનદુ મોહીતલ ૨. પૂરવ ભવે ડપ એક, શખ્યે ધરીય વિવેક, આજહો પાચ્યે
 રે તેહ પુન્યે સોહમ કલ્પમાંલ. ૩. નલિની ગુલમ વિમાન લોગવી સુખ અભિરામ,
 આજહો તે ચવી ઉપન્યે ભદ્રા કુખેલ. ૪. અવંતી સુકુમાર, નાને અતિ સુકુમાર,
 આજ હો; દીખે રે નિલરુપે ઝીપે રતિ પતીલ. ૫. શંભાને અનુકાર પરણ્યે બત્રીસ
 નાર, આજ હો લોગી રે ભામીનીશુ' લોગજ લોગવેલ. ૬. નીત્ય નવલા શણુગાર, સોવન
 જહીત સકાર, આજહો પહેરેરે સુ'વાણુ ચીવર સામટું' લ ૭. નિત્ય નવલાં તંબોળ,
 ચંદન કેશર છોળ, આજહો ચરચેરે જસ અંગે આંગી કુટડીલ. ૮. એક પખાળે અંગ,
 એક કરે નાટક ચંગ, આજહો એકરે સુ'વાળી સેજ સમારતીલ. ૯. એક ખોલે સુખ
 પાખ, મીઠી જાણે દ્રાખ, આજહો લાવણ્યે લટકાળા રુમ્મ બોલકાલ. ૧૦. એક કરે નયન
 કટાક્ષ, એક કરે નખરા લાજ, આજહો પ્રેમેરે પનોતી પિયુ ઉચ્ચરેલ. ૧૧. એક પીરસે
 પકવાન, એક સમારે પાન, આજહો પીરસેરે એક સારા ખરાં સાલણાલ. ૧૨. એક વળી
 શુધે કુલ, પંચ વરણ બહુ મૂલ, આજહો કેશરીએ જામે કસ એક ખાંધતીલ. ૧૩.
 એક કહે છુછુકાર, કરતી કામ વિકાર; આજહો રુડીરે રહીયાળી વીણા વજવતીલ. ૧૪.
 ધંત્યાદીક બહુ લોખ, નારી સંયોગ, આજહો જાણે હોશુ'કક પૂરવી મંડલેલ. ૧૫. એવે
 સમે સમતા પુર, શ્રીઆર્થ મહાગિરિ સુર, આજહો આવ્યારે ઉનેણીપુરને પરિચરેલ.
 ૧૬. વસતિ અનુમ્મહ હેત; ચેલા ચતુર સંકેત, આજહો મેલેરે ભદ્રાધર સ્થાનક સાચ-
 વાલ. ૧૭. વાડ વાહન શાળ પ્રોઠી વળી પટશાળ, આજહો આપેરે ઉતરવા કાળે
 સાધુનેલ. ૧૮ શિખ્ય કથન સુષી એમ, સપરિવારે ધરી પ્રેમ, આજહો પુન્યેરે પદ-
 શાળે, આવી ઉતર્યાલ. ૧૯. સકળ મુનિ સમુદાય, કરે પોરિંસ સજ્જાય, આજહો
 સુષીયારે શ્રવણેરે સુખ નલિની ગુલમનાલ. ૨૦. તેહ સુષી વૃતાંત, જાતસ્મરણ વંત,
 આજહો ચિતેરે ચિત્તમાંહી એ કેમ પામીએલ. ૨૧, પુછે શુરને નેહ, કેમ લહીએ,
 સુખ, એહ, આજહો ભાંખેરે શુરુતવ વયણ સુધારસેલ. ૨૨. ચારિત્રથી નીત્ર્યે મોક્ષ
 જો પાળે નિર્દોષ, આજહો અથવારે સગમે, વૈમાનીકપણુ'લ. ૨૩. કહે શુરને દીયે
 દીખ, શુર કહે મિના માય શીખ, આજહો ન હુવે અનુમતિ વિજ્ય સંયમ કામનાલ.
 ૨૪. તિહાં કરે માતા આલાપ નારીના વિરહ વિલાપ, આજહો કહેતારે તે સધળો
 પાર ન પામીએલ. ૨૫ આપે પહેરે વેશ, લહી આમ્મહ સુવિવેષ, આજહો ધારેરે તિહાં
 પંચમહાવ્રત શુર કનેલ. ૨૬. જીમ કર્મ' જેડ ધાય, હાખો તેહ ઉપાય, આજહો
 આપેરે ઉપયોગી શુર પરિમ્મહ તિહાંલ, ૨૭ કંથેરી વન માંહી' પહોંત્યે મન ઉત્સાહી,
 આજ હો કરેરે કાઉસગ્ગ કર્મ'ને તોડવાલ. ૨૮. માછી ભરની નાર. કરી ભવ જમણ
 અપાર આજહો થઈ તે શીયાલણી વાઘણની પરેલ. ૨૯. નવ પ્રસુતિ વિકરાળ, આવી
 તે વનમાં વિચાલ, આજહો નીરખીરે મુનિને રીવે ધડહડેલ. ૩૦. નિસલ મને મુનિ
 તામ, કર્મ' દહનને કામ, આજહો બૂખે ભડમડતી મુનિ ચરણે અડેલ. ૩૧. ચાર પહોર
 નિશિ ભેર, સહયે પરિમ્મહ ઘેર, આજહો કરડીરે શીયાલણે શરીર વલોરીયુ'લ. ૩૨.
 ધરતો ધર્મ'નું' ધ્યાન નલિની ગુલમ વિમાન, આજહો પહોંત્યે પનહોંતો પુન્ય પ્રભાવશીલ.

૩૩. સુરભિ કુસુમજલ વૃષ્ટિ, સુર કરે સમકિત દ્રષ્ટિ, આજહો મહિમારે તે ઠામે સખળો સાચવેછ. ૩૪. બદ્રાને શવિ નાર, પ્રભાતે નિષ્ણાર, આજહો આવી ગુરને વાંદી પૂછે વાતડીછ. ૩૫. ગુરે કહે એક રાતમાંહ સાધ્યા મનના ઉત્સાહ આજહો સુષ્ણી રે હુઃખ વારે સંયમ આહરેછ. ૩૬. ગર્ભાવંતી એક પુત્ર તેણે રાખ્યું એક સુત્ર, આજહો થાપેરે મુનિ કાઉસગ્ગ ઠામે મુ'દરૂંછ. ૩૭. તે મહાકાળ પ્રસાદ આજ લગે જસવાદ, આજહો પાસ જનેશ્વર કેરો રૂયડો તિહાંછ. ૩૮. ધન ધન તે મુનિરાજ, સાધ્યા આતમ કાજ, આજહો વરસે રે શિવરમણિ ભવને આંતરોછ. ૩૯. ધીર વિમલ કવિ શિષ્ય લખી લખી નામે શીશ આજહો તેહરે નયવિમળ આવે ગુણોછ. ૪૦.

૭૩ સમાધિ પરચીરીની સંજ્ઞાય

અપૂર્વ જીવ જિનધર્મને પામ્યો, જ્યારે કમિય રહી નહિ ક્યારે. પ્રાં ૧ કલ્પવૃક્ષ તસ આંગણે ઉગ્યો, મનવંછિત ક્ષણ પાય રે. પ્રાણી ચિત્ત સમાધી હુવે દશ બોલે. ૧. ભાષી ગયા જગ તાત રે; પ્રાં ૨ લીલ વિલાસ સદા શાતામાં, જ્યારે સુખ માંહે દિન જાતરે પ્રા. ચિ. ૨. બીજે બોલે જાતિસમરણુ પામે પુણ્ય પ્રમાણુ રે; પ્રા. પુરવલા ભવ દેખે ભલી પરે; સમજે ચતુર સુખણુ રે પ્રા. ચિ. ૩ ઉત્કૃષ્ટા નવસે ભવ લગતા, દેખે સંજ્ઞી પચેદ્રિય ઠીક રે; પ્રા. આયુષ્ય જાણે આપ પરાયો, મતી મંગળીક રે. પ્રા. ચિ. ૪. મૃગાપુત્ર મહોલમાં બેઠા, મુનીવર મેઘકુમાર રે; પ્રા. મલિનનાથ તણાં છએ મંત્રી, પામ્યો દેહકો સમકિત સારરે. પ્રા. ચિ. ૫. ક્ષત્રિ નામે રાજ ક્ષત્રિશ્વર, વળી સુદર્શન શેઠ રે; પ્રા. નમિશયે સંયમ આહરીયો તે તો પહોલ્યાં મુક્તિ ઠેઠ રે. પ્રા. ચિ. ૬. જુગુ પ્રાણુ દોય બાળક તેતળી પ્રધાન રે; પ્રા. જાતિસમરણુથી સુખ પામ્યા, સુખતાં આવે જ્ઞાન રે. પ્રા. ચિ. ૭. ત્રીજે બોલે યથાતથ સુપનો, જીવ રાજી હુવે દેખ રે; પ્રા. કદિ વૃદ્ધિ પામે તે પ્રભાતે, એહના અર્થ અનેક રે. પ્રા. ચિ. ૮. ઇણુ હીજ ભવે કષ્ટ મુગતિ સિધાયા, એહેવો સુપનો શ્રીકાર રે; પ્રા. અરિહંતાદિકની માય દેખે, ભગવતિમાં અધિકર રે. પ્રા. ૯. ચોથે બોલે દેવનો દર્શન, જેહ ઠીકે ઠરે નેણુ રે; પ્રા. જગમગ જ્યેત ઉદ્યોત મિરાળે, વળી સમહિકૃતિનાં સેણુરે પ્રા. ચિ. ૧૦. સોમલ પ્રાણુને સમજાયો, સમષ્ટદેવે આય રે; પ્રા. સમકિત માંહી કરી દિયો સેઠો, સૂત્રનિરયાવળિકામાંયરે. પ્રા. ચિ. ૧૧. શકડાળ નામે કુભારની પાસે, સુર આજ ઉલો સાક્ષાત રે; પ્રા. વીરજિણુ'દશું કરી દિયો ભેટો, હુવે શ્રાવક મેટિ મિશ્યાતરે. પ્રા. ૧૨. પાંચમે બોલે અર્વાધ જ્ઞાની, સૂત્ર નંદીમાં વિસ્તાર રે; પ્રા. આનંદ શ્રાવક જિમ સુખ પાયો, શ્રમણુજ કેશીકુમારરે. પ્રા. ચિ. ૧૩. સર્વાથિસિદ્ધિના દેવતા દેખે, તીહાં બેઠા થકા લોકનાળ રે; પ્રા. અરિહંત દેવને પ્રશ્ન પૂછે, ઉત્તર દેવે દીનહયાલ રે. પ્રા. ચિ. ૧૪. અર્વાધ લહી અરિહંત દેવે આવે, માતાના ગર્ભ માંય રે; પ્રાં પેટમાં પોહ્યા હુનિયા દેખે, પૂરાં પુણ્યસંખ્યાં જિનશયરે. પ્રા. ચિ. ૧૫. છઠે બોલે અવધિદર્શન, દેખે રાવ સંસાર રે; પ્રા. સાતમે બોલે સુણુને હો જ્ઞાની, મનઃપર્થવ વિસ્તાર રે. પ્ર. ચિ. ૧૬. દોય સમુદ્રને દ્વીપ અઠાઈ, તેમાં સંજ્ઞી પચેદ્રિય હોય રે; પ્રા. તેહ જીવોના મનની વાતો, જાની ન રહે કોય રે; પ્રા. ચિ. ૧૭. મનઃપર્થવ જ્ઞાની હોવે મુનિવર, વળી

ॐ

राजयोग

कुंडलिनीयोग

सांख्ययोग

मंत्रयोग

भक्तियोग

कर्मयोग

हठयोग

प्रेमयोग

P.H. TRIVEDI

લખિધવંત અણુગાર રે; પ્ર. સત્ય પુરૂષ જોણે સુત્રને ગુચ્યાં, ચૌનાણી ગણુધાર રે. પ્રા. ચિ. ૧૮. કેવળજ્ઞાની આઠમે યોલે, નવમે કેવળ દશનની આણુ રે; પ્ર. ચૌદેરાજ રહ્યા છે દેખી, સર્વે વાતોના બાણુ રે. પ્રા. ચિ. ૧૯. લોકમાંહી ઉલોતજ કીધો, કેવળી હુવા ચોવીસ રે, પ્રા. તીરથ થાપ્યાં, કમને કાપ્યાં જગતારણુ જગદીશ રે. ચિ. ૨૦ જઘન્ય તીથકર વીથ બિરાજે; ઉત્કૃષ્ટા સયને સાઠ રે; પ્રા. ગણુધર સાધુ નમું શિર નામી, કેવળી પાટોપાટ રે પ્રા. ૨૧ દશમે યોલે કેવળ મરણો, તે પહોંચે નિરવાણુ રે; પ્રા. એ દશ યોલ હુવા સંપૂર્ણ શ્રી વીર વચન પ્રમાણુ રે. પ્રાં ચિ. ૨૨. નેહું જણુનાં નામજ આલ્યાં, કહ્યો અંતગડમાંહી અંત રે; પ્રા. કેવળ મરણુણે મુકતે સિધાયા, સહુ સિદ્ધ થયા બળવંતરે. પ્રાં ૨૩. દશા શ્રુતસ્કંધ માંહે આલ્યા, વળી સમવાયાંગની સાખે રે; પ્રાં સમાધિપચીરી હુઈ સંપૂર્ણ, ઋષિરાયચંદ્રજ એમ બાખે રે. પ્રા. ચિ. ૨૪ પ્રસાદ પૂજ્ય જેમલજ કેરો, કર્યો જ્ઞાનતણો અભ્યાસ રે; પ્રા. સંવત અઠારશે વર્ષ તેત્રીશે, મેડતા નગર ચોમાસ રેં પ્રાં ચિં ૨૫.

૭૪ શ્રી હરિશ્ચંદ્ર નૃપની સંજ્ઞાયા

હોહરો :-શ્રી ગુરુપદ પંકજ નમી, સમરી સારહમાય સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્રની ઉત્તમ કહું સંજ્ઞાય. ઠાલ-સત્ય શિરોમણી હરિશ્ચંદ્ર પૃથ્વીપતિ, નગરી અયોધ્યા જેની સ્વર્ગ સમાનજો, સુરગુરુ સમ વસુભૂતિ મંત્રી જેહનો, રાણી સુતાશને કુમાર દેવ સમાનજો સત્ય. ૧. અવસર જાણી સુરપતિ એક દિન ઉચ્ચરે, હરિશ્ચંદ્રના ગુણ દેવને કરે જાણુજો પ્રાણુ જતાં પણુ સત્ય પહું છોડે નહિ, મનુષ્ય છતાં પણુ કેટલાકરૂં વખાણુ જો. સત્ય ૨. સ્વામી વચને શ્રદ્ધા નહિ જો દેવને. તેણે વિકુન્ઠ્યા તાપસો પુરની બાહારજો. સુવર થઇને નાશ કર્યો આરામનો પોકાર કરતો ગયો. તાપસ પુરમાંય જો સત્ય ૩. સાંભળી નૃપતિ આલ્યો તાપસ આશ્રમે, હાથમાં લઇને યેચ્યું તાણી તીર જો. ગર્ભણી હરણીને વચમાં લાગી ગયું, હરણી મરતાં કુલપતી કુટે સીર જો. સત્ય. ૪. પશ્ચાતાપની સીમા ન રહી રાયને કુલપતિ પાસે નૃપ નમાવી કાય જો, પ્રાયશ્ચીત માટે રાજ્ય પાટ દેઉ આપને, પાપ હત્યા જો લાગેલી મુજ બંધજો. સત્ય. ૫ ઉપર લાખ સોનૈયા આપુ તુજને પુત્રીને પોષેલી મૃગદી જેણે દિવસને રાત જો; કુલપતિ કહે હું રાજ આજથી પુરને લાખ સોનૈયા ઘો વેચી તુમ જાત જો સત્ય. ૬. રાજ્યને તજતાં આઠો મંત્રી આવીઓ ત્યારે તાપસે કીધો મંત્રી કીર જો કપિજલ અંગ રક્ષક વચમાં યોલીઓ તેને પણુ કીધો જંબુક છાંટી નીર જો. સત્ય. ૭. કસોટી કીધી દેવે રાજ્ય તબવીયું, તેા પણુ સત્યમાં અડગ રહ્યા છે ભુપજો, કાશી નગરીમાં જઈ ચૌટામાં રહી વેચાણુ માટે ત્રણે ઉભા ચુપજો. સત્ય. ૮. વેચાણુ લીધી રાણીને એક બ્રાહ્મણે, કુમારને પણુ વેચ્યો બ્રાહ્મણુ ઘેરજો, પોતે પણુ વેચાણુ બાંગીના ઘરે, કમં રાજાએ કીધો કાળો કેરજો. સત્ય ૯. જળ વહન કચું બાર વરસ લગે નીચનું, નોકર ઘઇને વત્યો અંઘળ ઘેરજો. ડુઃખ સહન કરવામાં મણુ રાખી નહિ, તેા પણુ કમં જરા ન કીધી મહુરજો. સત્ય. ૧૦. રાક્ષસી-રૂપ કરાવી કીધી વિટંબના, તારામતિને બરી સલાની માંથજો, નાગ ડસાવી મરણુ કર્યો

શાહિતાશ્વને, વિષુટો કર્યો તારામતિથી રાયજો. સત્ય. ૧૧. મૃતક અંબર લેવા પ્રેત વને ગયો, અંકળના કા વાથી નોકર રાયજો, આવી સુતારા કુમાર મૃતકને ઉંચકી, હાન ક્રિયા કરવા મૂકી કાયજો. સત્ય. ૧૨. રૂદન કરતી છાતીકાટને કુટતી, ખોળામાં લઈને બાલક ઉપર પ્રેમજો, એટલામાં હરિ આવ્યો દોડતો આગળે, યોળખી રાણીને પૂછે છે કુશળ ક્ષેમજો, સત્ય. ૧૩. સુતારા કહે પુત્ર મરણની આ હશા, અંકળ થઈને મને વેચી દિજ ઘેરજો, રાજ્ય પાટ ગયું કુટુંબ કબીલો વેગલો, પુત્ર મરણથી વત્યો કાળો ફેરજો. સત્ય. ૧૪. બાર વરસ લગે મંગી પયું આપે કયું. ચાકરડી પહું થયું મારે શિર તેમજો, કુવર ડસાયો વનમાં કાષ્ટ લેવ જતાં, સ્વામી હવે શું પુછો છો કુશળ ક્ષેમજો સત્ય ૧૫. પ્રભુ હવે તો દુઃખની હા આવી રહી, શિર પર ઉગવા બાકી છે હવે તો તૃષ્ણ જો, દુઃખ લખ્યું હશે કેટલું આપણા ભાગ્યમાં નાથ હવે તો માયું છું હું મરણ જો. સત્ય. ૧૬. ગભરાયો નૃપ રાણીની વાનને સાંભળી, ધીરજ ધારી કયું હૃદય કઠીન જો, સહન કરીશ હું જેટલું જે દુઃખ આવશે, પણ સુયવંશી થાશે નહિ કઠી દીનજો. સત્ય. ૧૭. આટલું બોલી પ્રેમનું ગંધત તોડીને, મુખ ફેરવી માગ્યું મૃતકનું વચ્ચજો, રાયની સમશ્યા સુતારા સમજી નહિ, ફરી ફરી નૃપના હાથમાં હે છે પુત્રજો. સત્ય. ૧૮. પુત્રના સખનું કામ નથી હવે માહરે, ત્યારે શું કહો છો બોલો થઈ સનમુખજો, લાજમ મુકી અશ્રુથી નેત્રો ભરી, નૃપે માગ્યું અંબર મૃતકનું કરી ઉન્મુખજો, સત્ય. ૧૯. એટલામાં કરી દેવે વૃષ્ટિ પુષ્પની. સત્યતાદ્રી તમે જય પામે મહારાજજો, કસોટી કીધી દુઃખમાં નાંખી આપને, ક્ષમા કરો તે સત્યતણા શિરતાજજો. સત્ય. ૨૦. હીધુ વરદાન દેવે રાજ્ય આબાહનું સંભવન કરી પુત્રને ગયા દેવલોકજો, મંત્રીધર અંગરજક બને આવીયા પ્રલાધા થઈ છે નૃપની ત્રણે લોકજો. સત્ય. ૨૧. ધન્ય છે ધન્ય છે સત્ય શિરોમણી રાયને, જેમ જેમ કસીયે તેમ તેમ કંચનવાનજો, સુરપતિ આગળ સ્તુતિ કરે હરિશ્ચંદ્રની, હીઠો ન જગમાં ઘેર્યામાં મેરૂ સમાનજો. સત્ય. ૨૨. વિચરતા પ્રમુ શાન્તિ જિનવર આવીયા, રાયને રાણી વંદન અર્થે જાયજો, દેશનાંતે હરિશ્ચંદ્રે પૂરવ ભવ પૂછીયો, શ્યા કારણથી ભંગીપહું મુજ થાયજો સત્ય. ૨૩. બાર વરસ લગે દુઃખના ડુંગર દેખીયા, સુતારા શિરપર આવ્યું મહાન કલંકજો, વિષુટો કર્યો પુત્રને રાણીથી મુજને, કારણ વિષુ કઠી કાય બને ન નિઃશંકજો, સત્ય ૨૪. પ્રમુ કહે રાય રાણી તમે પૂર્વે હતા સાથે સાથે બેમુનિ આવ્યા તુમ ગામજો, રૂપ દેખીને રાણી બીચાણી કમથી બેલાવે દંભથી દાસી દ્વારા બીડી હામ જો. સત્ય. ૨૫. હાવ ભાવ દેખાડયા બહુ એકાંતમાં પણ મુનિ કહે છે ભક્ત થયો અમ કામજો, તેથી અમાને કામ હવે નથી બગતો, વળી મળમૂત્રની કુડી કયા છે ઉદામ જો. સત્ય. ૨૬. નિગશ થઈ રાણી નૃપ કને જઈ આળ અડાવ્યું મુનિ ઉપનિરધાર જો. તાહના પૂર્વક બંધીયાને નંખાવીયા, માસાને રાય કરે પરતાવે! અપારજો. સત્ય ૨૭. દોષ ખમાવી મુનિથી સમક્ષિત પામીયા મુનિવર બને કાળ કરી દેવ લોકજો, કસોટી મીવથી વૈર પુરવ તમે વાંગીયું, સુખદુઃખ નિમિત્ત કર્મ બાણી તજો. શોકજો. સત્ય. ૨૮. રાયને રાણી જાતિ મરણ પાનિયાં અલપ નિદાનને હીઠો વિપાક

મહાન જો જગતની વિચિત્રતા સર્વે અનુભવી કર્મબંધનના છોડયાં સકળ નિદાન જો. સત્ય રહ. સાંકેતપુરનું રાજ્ય દર્શ શહિતાશ્વને દિક્ષા લીધી સોળમા જિનવર પાસ જો કેવળ પામી શિવપુરમાં સીધાવોયા, નીતિ ઉદયનેા કરજો શિવપુર વાસ જો સત્ય. ૩૦.

૭૫ શ્રી સુમાહુકુમારની સંજ્ઞાએ

હવે સુમાહુકુમાર એમ વિનવે, અમે લેઈશું સંજ્ઞમભાર; માડી મારીરે, મા મેં વીર પ્રભુની વાણી સાંભળી; તેથી જાણ્યો અધીર સંસાર. માડીરે, હવેરે નહિ રાચું રે સંસારમાં. ૧. અરે જાયા, તુજ વિના સુતા મંદર માળીયાં; તુજ વિના સુનારે સંસાર, જાયારે મોરારે કાંઈ માણેક-મોતી-મુદ્રિકા, કાંઈ ઋદ્ધિ તણેા નહિ પાર; જાયા રે મોરારે, તુજ વિના ઘડી એક ન નિસરે. ૨. અરે માડી તન ઘન-જ્યેષ્ઠન કારમું, કારમો કુટુંબ પરિવાર; માડીરે, કારમા સગપણમાં રહે, એ તો જાણ્યો અધિર સંસાર. માડી મોરીરે. ૩. અરે જાયા, સંયમ પંથ ઘણેા આકરો; જાયા મત છે ધાંડાંની ધાર, જાયા મોરારે, બાવીશ પરિષદુ છુતવા, રહેવું છે વનવાસ. જાયારે મોરારે, તુજ. ૪. અરે માણ, વનમાં રહે છે મૃગલાં; તેની કોણુ કરેરે સંભાગ, માડીરે મોરીરે વનમૃગલાં પેરે ચાલશું; એમ એકલડા નીરધાર. માડીરે મોરીરે, હવે. ૫. હાં રે માણ નરકનિગોદમાં હું લખ્યો અનંતી અનંતી વાર; માડીરે મોરીરે છેદન-બેદન મેં લ્યાં સહ્યાં, તે કહેતાં નાવે પાર. માડીરે મોરીરે. હવે. ૬. અરે જાયા તુજને પરણ્યાવી પાંચસે નારીઓ, રૂપે અપસરા સમાન; જાયારે મોરારે ઉંચા કુલમાં ઉપની રહેવા પાંચસેં મહેલ, જાયારે મોરારે, તુજ. ૭. હાં રે માડીરે ઘરમાં જો એક નીકળી નાગણી, સુખે નિદ્રા ન લગાર; માડીરે મોરીરે. પાંચસેં નાગણીઓમાં કેમ રહું, મારું મન આકુલ-આકુલ થાય. માડીરે મોરીરે, હવે. ૮. હારે જાયા આટલા દિવસ હું તો જાણતી, રમાડીશ વહુનારે બાળ; જાયારે મોરારે, દેવ અટારો હવે આવીયો તું તો લે છે સંજ્ઞમ ભાર. જાયારે મોરારે, તુજ. ૯. હારે માણ મુસાફર આવ્યો કોઈ પરણ્યો, ફરી ભેગો થાય ન થાય; માડીરે મોરીરે. એમ મનુષ્ય-ભવ પામવો દોહલો, ધર્મ વિના દુર્ગતિ જાય. માડીરે મોરીરે. હવે ૧૦. હવે પાંચસે વહુરેા એમ વિનવે, તેમાં વડેરી કરેરે જવાબ; ંહાલમ મોરારે, તુમ તો સંજ્ઞમ લેવા સંચર્યા, સ્વામી અમને કોનો છે આધાર; ંહાલમ મોરારે ંહાલમ વિના કેમ રહી શકું. ૧૧. હારે માત-પિતા-ભાઈ-જેનડી, નારી-કુટુંબ ને પરિવાર; માણ મોરીરે અંત વેલાએ સહુ અળગા રહે, એક જિનધર્મ તરણુ તારણુદાર. માડી મોરી રે, હવે. ૧૨. હારે માણ કાચી કાયા તે કારમી, ચડી પડી વિણુસી જાય; માડીરે મોરીરે, છવડો જાય ને કાયા પડી રહેશે. મુવા પછી કરે બાળી તાબ, માડીરે મોરીરે, હવે. ૧૩. હવે માતા ધારણી એમ ચિંતવે, આ પુત્ર નહિ રહેરે સંસાર, ભવિક જનોરે, એક દિવસ રાજ્ય ભોગવ્યું, લીધો સંજ્ઞમ શ્રી મહાવીરસ્વામીની પાસ. ભવિક જનોરે, સોભાગી કુંવરે સંજ્ઞમ આદ્યું ૧૪. હારે માડી તપજપ કરી કાયા શોષવી, આશધી ગયા દેવ-લોક; ભવિક જનોરે, પંદર ભવ પૂરાં કરી; જાશે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મોજાર. ભવિક જનોરે સોભાગ્યવિજય ગુરુ એમ કહે. ૧૫.

૭૬ અથ કર્મ પરચીસીની સન્યાસ.

દેવ-દાનવ-તીર્થ'કર ગણધર, હરિહર નર વર સખળા; કર્મ સંયોગે સુખ-દુખ પામ્યા, સખસે હુઆ મહા નખળારે, પ્રાણી કર્મ સમો નહિ કોય, કીધાં કર્મ વિના લોગવીયાં, છુટકબારો ન હોયરે પ્રાણી. એ આંકણી. ૧. આદીશ્વરને અંતરાય વિટ'ખ્યો, વર્ષ દિવસ રહ્યા ભુખે; વીરને બાર વરસ દુઃખ દીધું, ઉપન્યા પ્રાદાણી કુખેરે પ્રાણી. ૨. સાઠ સહસ્ર સુત એક દિન મૂઆ, સામંત શુરા જેસા; સગર હુઓ મહા પુત્રે દુઃખીયો કર્મ તણા ફળ એ સારે, પ્રાણી ૩. બગીશ સહસ્ર દેશનો સાહેબ, ચક્રી સનત-કુમાર; સોલ રોગ શરીરે ઉપન્યા, કર્મે કયા તસ ખુવારરે, પ્રાણી ૪. સુભૂમ નામે આઠમો ચક્રી, કર્મે સાયર નાંખ્યો; સોલ સહસ્ર યજ્ઞે ઉભાં દીઠો, પણ કિણ્હી નવ રાખ્યો રે. પ્રાણી. ૫. બ્રહ્મહત્ત નામે બારમો ચક્રી, કર્મે કીધોરે અંધો; એમ બહી પ્રાણી વિણ કર્મે, કોઈ કર્મ મત બાંધોરે પ્રાણી. ૬. વીસ ભુખ દશ મસ્તક હુતા લક્ષ્મણે રાવણ માર્યો; એકલડે જગ સહુને જીત્યો, કર્મથી તે પણ હાર્યોરે પ્રાણી. ૭. લક્ષ્મણ-રામ મહા બલવંતા, વળી સત્યવંતી ચીતા, બાર વરસ લગે વનમાંડે ભમીયા, વિતક તસ બહુ વિત્યારે. પ્રાણી ૮. છપ્પન કોડ બહવનેા સાહેબ કુળ્યુ મહા બહી બહી; અટવી માંહિ એકલડો મૂઓ, વલવલતો વિણ પાણી રે. પ્રાણી. ૯. પાંચ પાંડવ મહા ઝુઝારા, હારી દ્રૌપદી નારી; બાર વરસ લગે વનદુઃખ દીઠાં, ભમીયા જેમ ભિખારી પ્રાણી. ૧૦. સતીઅ શિરોમણી દ્રૌપદી કહીયે, પાંચ પુરૂવની નાર; સુકુમાલિકા ભવે બાંધ્યું નિયાણું પામી પાંચ ભરતારરે. પ્રાણી. ૧૧. કર્મે હલકો કીધો હરિશ્ચંદ્રને, વેચી તારા રાણી; બાર વરસ લગે માથે આણ્યું, ડુ'બ તણે ઘેર પાણી રે પ્રાણી. ૧૨. ઠંધ-વાહન રાજની બેટી, ચાવી ચંદનબાળા; ચૌપદની પરે ચૌટે વેચાણી, કર્મ તણા એ ચાળા રે. પ્રાણી. ૧૩. સમકિતધારી શ્રેણિક રાજ, બેટે બાંધ્યો સુસકે; ધર્મી નરપાત કર્મે ઠબાણા, કર્મથી જોર ન કિસકારે. પ્રાણી. ૧૪. ઇશ્વરદેવ અને પાવંતી રાણી કરતા પુરુષ કહેવાય; અહોનિશ રમશાન માંહે વાસો, ભિક્ષાલોજન ખાયરે, પ્રાણી. ૧૫. સહસ્ર કિરણ સૂરજ પ્રતાપી, રાત-દિવસ રહે ભમતો; સોળ કળા શરીહર જગ ચાવો, દિન દિન જાથે ઘટતોરે. પ્રાણી. ૧૬. નળરાજ પણ જુગટે રમતાં અરથ ગરથ રાજ્ય હાર્યો બાર વરસ લગે વનદુઃખ દીઠાં, તેને પણ કર્મે ભમાડ્યો રે. પ્રાણી ૧૭. સુદશ-નને શુળીએ કીધો, મુજરાજે માંગી ભીખ તમસ ગુફા મુખ કૌણિક બળીયો, માની ન કોઈની શિખ રે, પ્રાણી. ૧૮. ગજ સુકુમાર શીર સગડી મૂકી, સોમીવે, બાજ્યું (રાશ; મેતારાજ વાહરે વિંટાણા, ક્ષણ ન આણી રીસરે. પ્રાણી. ૧૯. પાંચસે સાધુ ઘાણીમાં પીલ્યા. રાશ ન આણ્યો લગાર; પૂર્વકર્મે ઠંઠણુ ઋષિને, પટમાસ ન મળ્યો આહારરે. પ્રાણી. ૨૦. ચૌદ પૂર્વધર કર્મ તણે વશ, પડયા નિગોઠ મઝાર; આદ્ર'કુમાર અને નંદિવેણે, ફરી વાશ્યો ઘરવાસરે. પ્રાણી. ૨૧. કળાવતીના કર છેઠાણા, સુભદ્રા પામી કલક; મહાબળ મુનિનું ગાત્ર પ્રખલ્યું; કર્મ તણાં એ વંકરે. પ્રાણી. ૨૨. દ્રૌપદી હેતે પદ્મના મતું, દેહધુ' કુણે ઠામ; વીરના કાને ખીલા ઠોકાણા, પગે રાંધી ખીર તામરે. પ્રાણી.

૨૩. કર્મથી નાઠા બધા પાતાળે, પેસે અસિ મઝર, મેરુશિખર ઉપર ચઢે પણ કર્મ ન મૂકે લગાર રે. પ્રાણી. ૨૪. એવાં કર્મં છત્યાં નર-નારી, પહોંચ્યા શિવ ઠાય; પ્રભાતે ઉઠી નિત નિત વંદે, ભક્તિએ તેહના પાયરે. પ્રાણી. ૨૫. એમ અનેક નર ખંડ્યા કર્મે ભલ ભલેરા જેસા, ઋદ્ધિહર્ષ કરજોડી કહે, નમો નમો કર્મરાજ એસારે પ્રાણી. ૨૬.

૭૭ શ્રી થાવચ્યાકુમારની સંજ્ઞાય

શ્રી આદીશ્વરને રે પાય પ્રણમી કરી, વહી નમી નિજ ગુરુ પાયોળ; થાવચ્યાનો રે નંદન ગાઈએ, નામે નવનિધ થાયેળ. ૧. ભાવે વંદે રે થાવચ્યા મુનિ. નેમી છનેશ્વર શિખ્યેળ, શ્રી શેત્રુજ ઉપર સિદ્ધ થયા; હું પ્રણમું નિશકિશોળ. ભા. ૨. દ્વારિકા નગરી રે કૃષ્ણ નરેશ્વર, થાવચ્યો ધનવંતોળ; ખહુ ધન ખર્ચી રે સુત પરણાવીયો, નારી બત્રીશ ગુણવંતોળ. ભા. ૩. ગઠ ગિરનારની પાસે ભણીએ, નંદનવન અભિરામોળ; ખહુ પરિવારે રે નેમિ સમોચાર્યા, હરિ મન હરખ્યા તામળ. ભા. ૪. વંદન આવે રે સખલ આડંબરે, બહવનો પરિવારોળ, કુમાર થાવચ્યેરે તિહાં વહી આવીયો સુરતરનો નહિ પારોળ. ભા. ૫. વાણી સુણીનેરે મન વૈરાગીયો, થાવચ્યો નિજ ગેહેળ; તિહાંથી આવીરે માયને પાય પડયો, માત સુણો સસનેહોળ. ભા. ૬. એ સંસાર અસાર તે ભણીએ, અનુમતિ ઘો મોરી માતોળ, જિમ હું સંજમમાર્ગ આવરું, ક્ષણ લાખેણી બયેળ. ભા. ૭. વયણ સુણીને હુંડે હહહહી, આંસુડાં ઉભરાયોળ; સંજમમાર્ગ ખેટા દોહિલો, તું છે કુમળી કયોળ. ભા. ૮. ધન-કણ-કંચન માલ અછે ઘણો, વળી બત્રીશ વહુનારોળ; ભોગ સંયોગ વચ્છ તુમે ભોગવો, પછી તજો સંસારોળ. ભા. ૯. થાવચ્યો કહે સુણો મોરી માવડી, વચન કહું વિશાલોળ; તન ધન જોખન એ કારનં, જણો સુપન જંબલોળ. ભા. ૧૦. જી કરતો રે દિનકર આથમે, કિમ ખમશો ટુંકારોળ; ખીણ ખીણ ભોજન કુણ એ પૂછશે, અરસ નિરસ વળી આહારોળ. ભા. ૧૧. જંગલ માંહેરે સુણ મોરી માવડી, ભુખ તરસ સહે અપારોળ; પાણી ભોજન કહે એકુણ કરે, વનવગડાની સારોળ. ભા. ૧૨. નારી બત્રીસેરે વળી વળી વિનવે, અલવેસર અવધારોળ; અવગુણ અમનેરે કુણ કહે ઠહાલમા, કાં મેલો નિરધારોળ. ભા. ૧૩. પહોંચે સ્વારથ જ્યાં લગે જેહનો, કુણ નારી કુણ માતોળ; સ્વારથ વિણસે રે કો કેહનો, નહિ માનો માનુની વાતોળ. ભા. ૧૪. જખ લગે જીવું રે સુણ મોરા નાનડા, મ કરીશ વ્રતની વાતોળ, વલતું સંજમ તુજને જે રુચે, તો લેજે ભલી ભાતોળ. ભા. ૧૫. પહેલાં પૂઠેરે ખબર ન કો પડે, તું છે ભોલી માતાળ; ડાલ આણી જલ ચંચલ આવખું, ખીણમે વિણસી બચેળ. ભા. ૧૬. લેઈ અનુમતિ રે કુમર હજાર શું નેમિ જિનેશ્વર શિખ્યેળ; સંજમ પાળીરે તન મન વશ કરી, છોડી તન ધન સારોળ. ભા. ૧૭. પાળે સંજમ સાધુક્રિયા કરી, ભણીયા અંગ અગીયારોળ; અવસર ભણીરે અણસણ આદરે, સાથે સાધુ હજારોળ. ભા. ૧૮. શ્રી શેત્રુજારે ઉપર સિદ્ધ થયા, મુકતે ગયા હુઃખ છોડી ણ; વિખુદ શિરોમણિ દીપવિજય તણો, ધીર નમે કરજોડી ણ. ભા. ૧૯.

૭૮ શ્રી ખડક કુમારની સંજ્ઞાય

અવંતી તે નગરી સોહામણીરે, રાજા કેતુરે રાય, વન ગયા મુનિ વાંદવાણરે, મન વસીઉં વૈરાગ, મુનીશ્વર જુઓ ભગવંતનારે કેણુ. ૧. ઘરે આવીને કહું માતનેરે, અમે લઇયું સંજ્ઞભાર મારો તે કુંવર નાનડોરે, એ અણુ ઘટતું થાય. મુનિશ્વર ૨. વાઘણ સિંહ વાદર વસેરે, ખડક કુંવર કેમ જાય પાંચસો જન આગળ કરારે, મુકયા કુંવરની પાસ. મુનિશ્વર. ૩. સાવચથી નગરીમાં આવીયાણ, શ્રાવક હરખ અપાર. આ નગરી ખનેવી તણીરે, તીહાં આહાર અપાર. મુનિશ્વર. ૪. જન સઘળા જમવા ગયારે, મેલ્યા એકીલા અણુગાર. આહાર લેવા મુનિ ઉઠીયારે, સાવચથી નગરી મોઝાર. મુનિશ્વર. ૫. આંચો તે મારો અંધવોરે, નયણે વધુટયારે નીર રાણી તે દેખી હરખતીરે, રાજા કોપ્યો અધીર. મુનિશ્વર. ૬. રાજાએ સેવક બોલાવીયારે સાધુને ઘો પરિહાર. સેવક જઈ મુનિને મલ્યારે, વચને ઝાલ્યો હાથ. મુનિશ્વર. ૭. મસાણુ ભૂમિમાં લઈ ગયા રે. કાપ્યા નહિ લગીર. ત્વચા ઉતારી જીવતાં રે, પછી જાણ્યો એ રાણીનો વીર. મુનિશ્વર. ૮. જન જમીને ત્યાં આવીયા રે. શોધવા લાગ્યારે ભાય. તે નજરે પડતા નથી રે, હૃદય કાટી જાય. મુનિશ્વર. ૯. રાજાએ જનને બોલાવીયારે, નુપતિ પૂછે રે વાત. કઈ નગરીના કોણુ હતા રે. કઈ તેઓની જાત. મુનિશ્વર. ૧૦. અવંતી નગરી સોહામણી રે; સ્વામી કેતુરાય, ખડક કુંવરે દીક્ષા લીધી રે, હતા અમારી પાસ. મુનીશ્વર. ૧૧. આહા અનર્થ મેં કર્યો રે, હણતા ન કર્યો વીચાર. અણુવીચાર્યું મેં કર્યું રે હણીયો નાનો જાળ. મુનિશ્વર. ૧૨. રાણીએ સંજ્ઞમ આદર્યો રે; રાજાને જાપ ન થાય; ઘેર જવું ઘટતું નથી રે, લીધે તે સંજ્ઞમ ભાર, મુનિશ્વર. ૧૩. રાજા રાણી યે સંજ્ઞમ આદર્યો રે. ઉતાર્યો મોહ જાળજા, તપ કરતા અતિ આકરાંરે, કરતા ઉમ્મ વિહાર મુનિશ્વર. ૧૪. સુભટ પાંચસો ભેગા થઈને, કર્યો એક વીચાર; ઘેર જવું જુગતું નથી રે, સંજ્ઞમ લીધે સુખકાર, મુનિશ્વર. ૧૫. પંચ સમિતિ ત્રણુ શુભિણરે. પાળે પંચાચાર. કર્મ ખપાવી થયા કેવલીરે પોચ્યા મુક્તિ મોઝાર. મુનિશ્વર. ૧૬. શ્રીહીર વિજયની વિનતીરે, લાખ વિજયનીરે જોડ, સંજ્ઞાય સાંભળતા થકાં રે, સહેજે કર્મને ત્રોડ, મુનિશ્વર. ૧૭.

૭૯ દેવલોકની સંજ્ઞાય

સુધરમાં દેવલોકમાં રે વૈમાન ખત્રીય લાખ, કેઈ ભોળા શંકા કરેરે એતો સૂત્ર ભગવતિની શાખરે, પુણ્યનાં ફળ જોજ્યો. ૧. સુધરમાં દેવલોકમાં રે પાંચસો જોજન મેહેલ, સત્તાવીસે જોજન ભુંધતળાંરે ભાઈ, એ સુખ તો નહિ મેહેલરે. પુ. ૨. વેગ ગતિ ચાલે દેવતારે લાખ જોજન કરે દેહ એકેકા (વમાનનોરે ભાઈ, નાવે છઠે મહિને છેહરે. પુ. ૩. હાવ ભાવ કરતી થકી રે, દોવચો આવે હજુર, આ ઠામે આવી ઉપન્યા, સ્વામિ શાં કીધાં પુણ્ય પૂરરે. પુ. ૪. નામ ખતાવો શુણુ તણોરે, નિર્લોભી રુચિરાય, ભવસાગરમાં જુડતાંરે તુમ હાથ લયો સંખાયરે. પુ. ૫. નિર્લોભી નિર્લાલચીરે, માગી ખદામ ન એક, દુર્ગતિ પડતાં રાખીયોરે, મને મોકલીયો દેવલોકરે. પુ. ૬. દેવ પ્રત્યે દેવિયો કહેરે, સુણો વલ્લભ મોરા નાથ, નાટક જુઓ એક અમતણું રે, પછી જઈ કહેજો સગાને

વાતરે. પુ૦ ૭. એક નાટક કરતાં થકારે, ગયાં વર્ષ હોય હજાર, દેવતા મનમાં ચિંતવેરે, હવે કરવો કવણુ વિચારરે. પુ૦ ૮. સઘલો કુટુંબ પુરો થયો રે, હવે કહેયું કેહને જાય, હુગંધ ઉઠે મનુષ્ય લોકનીરે, હવે જાય અમારી બલાયરે. પુ૦ ૯. ઉઠ્યરત્ન વાચક કહેરે, દેવલોકની સત્સંગીય, ભણે ગણેને સાંભળે, તેનાં પાતક દુર પલાયરે. પુ૦ ૧૦.

૮૦ અથ શ્રી નાંદિષેશુ મુનિનું ત્રિદાલીયું

દાહ પહેલી :-રાજગૃહી નગરીનો વાસી, શ્રેણિક સુત સુવિલાસી હો; મુનિવર વૈરાગી. નદિષણ દેશના સુણી ભીનો, ના ના કહેતા વત લીનો હો. મુ. ૧. ચારિત્ર નિત્ય ચોકખું પાળે, સંયમ રમણીયું મ્હાલે હો; મુ. એક દિન જિન પાયે લાગી, ગોચરીની અનુમતિ માગી હો. મુ. ૨. પાંગરીયો મુનિ વહોરવા બુધાવેદની કમં હરવા હો, મુ. ઉચનીચ મધ્યમ કુળ મ્હોટા, અટતો સંયમ-રસ લોટા હો. મુ. ૩ એક ઉચું ધવળ ધર દેખી, મુનિવર પેઠો શુદ્ધ ગયેખી હો. મુ. તિહાં જઈ સ્ત્રીધો ધમંલાલ, વેશ્યા કહે ઇહાં અર્થલાલ હો. મુ. ૪. મુનિ મન અભિમાનજ આળી, ખણ્ડ કરી નાંખ્યો તરણું તાણી હો; મુ. સોવન વૃષ્ટિ હુધ બાર કોડી, વેશ્યા વનિતા કહે કરજોડી હો. મુ. ૫.

દાંહ બીજી :-થે'તો ઉમા રહીને અરજ અમારી સાંભળો સાધુજી, થે'તો મ્હોટા કુળના જાણી મૂકી ઘો આમળો સાધુજી; થે'તો લેષ જાઓ સોવન કોડી ગાડાં ઉટે ભરી સાધુજી, નહિ આવે અમારે કામ ગ્રહો પાછા ફરી સાધુજી. ૧. થારાં ઉજ્જવલ દેખી વસ મોઢે મન માહરું સાધુજી, થારો સુરપતિથી પણુ રૂપ અધિક છે વાહરું સાધુજી; થારાં મૃગસમ સુન્દર નેત્રદેખી હુપં લાગણો સાધુજી, થારો નવલો જોખન વેવ વિરહ હુગંધ ભાંજણો સાધુજી; ૨. એ'તો જત્ર જડિત કપાટ કુચી મેં કર ગૃહી સાધુજી; મુની વળવા લાગ્યો જામ કે આડી ઉભી રહી સાધુજી; મેં'તો યોષી સ્ત્રીની જાતિ મતિ કહી પાછળે સાધુજી; થે'તો સુગુણ ચતુરસુજાણુ વિચારો આગળે સાધુજી. ૩. થે'તો ભોજ પુરન્દર હું પણુ સુન્દરી સારી સાધુજી, થે'તો પેરો નવત્રા વેશ ધરાણાં જરતાતી સાધુજી. મણિ મુક્તાક્ષણ મુગટ પીરાળે હેમના સાધુજી અમે સજીએ સોળ સજીગાર કે પિયૂ રસ અંગના સાધુજી. ૪. જે હોય ચતુર સુજાણુ તે કહીય ન ચૂકશે સાધુજી, એહવો અવસર સાહિજ કલ્પિય ન આવશે સાધુજી એમ ચિંત ચિતે મોઝાર કે નન્દીષેણુ વાહલો સાધુજી; રહેવા ગણાકાને ધામ કે થઈને નાહલો સાધુજી ૫.

દાળ ત્રીજી :-ભોગ કરમ ઉદય તસ આળ્યો, શાસન દેવીએ સંભળાવ્યો હો; મુનિવર વૈરાગી, રહ્યા બાર વર્ષ ત્ર આવાને, વેશ મેટ્યો એકણુ પાસે હો. મુ. ૧. દશેનર દિન પ્રને પ્રતિબુજે, દિન એક મૂરખ નાંહ બુજે હો; મુ. બુઝવતાં હુઈ બહુ વેળા ભોજ-નની થઈ અવેગા હો. મુ. ૨. કહે વેશ્યા ઉઠો સ્વામી, એ દશમે ન બુજે કામી હો. મુ. વેશ્યા વનિતા કહે ધસમસતી, આજે દશમા તુમે સીજ હસતી હો. મુ. ૩. એહ વયણુ સુણીને આવ્યે, ફરી સંયમ યું મન વાળ્યે; મુ. ફરી સંયમ લીધો ઉલ્લાસે, વેશ લઈ ગયો જિન પાસે હો. મુ. ૪. તપ જપ સંયમ કીરિયા સાધી, ઘણા જીવને હી પ્રતિબોધી હો; મુ. ચારિત્ર નિત્ય ચોકખું પાળી, દેવલોકે ગયો દેઈ તાળી હો; મુ. ૫.

જ્યવિજ્ય શુર શિખ્ય, તસ હુપ' નમે નિશદિન હો; મુ. મેરવિજ્ય એમ બોલે,
એહવા શુરની કોણ્ય તોલે હો. મુ. ૬.

૮૧ શ્રી સનતકુમાર ચક્રવર્તિની સંજ્ઞાયા

સરસતી સરસ વચન માગુ', તોરે પાયે લાગુ'; સનત કુમાર ચક્રી શુષ્ક ગાઉં,
જિમ હું નિર્મળ થાઉં. રંગીલા રાણા રહો, જીવન રહો રહો; મેરે સનતકુમાર વિનવે
સવિ પરિવાર. ૧. રૂપ અનુપમ ઇન્દ્રે વખાણ્યું, સુર એ જાણી સુણી ઈમ માયા પ્રાણ્ય
રૂપ કરી હોય આયા, ફરી ફરી નિરખત કાયા. ૨. જી. મે. ૨. જેહવો વખાણ્યો
તેહવો ઠીકો, રૂપ અનુરૂપ ભારી; સ્તવના સાંભળી મનમાં હરખ્યો, આણ્યો ગવ' અપારી.
૨. જી. મે. ૩. અખ શું નિરખો લાલ રંગીલો, ખેળ લરી મુજ કાયા, નહિ ધોષ જળ છત્ર
ધરાલું, તખ જોળ્યો મોરી કાયા. ૨. જી. મે. ૪. મુગટ-કુડલ હાર મોતીના, કરી શણગાર
ખનાયા; છત્ર ધરાવી સિંહાસન બેઠા, તખ ફરી પ્રાણ્ય આયા. ૨. જી. મે. ૫. દેખી રૂપ
પલટાણું સુષુ હો ચક્રી રાયા; સોળ રોગ તેરી દેહમાં ઉપન્યા, ગવ' મ કર (કાચી) ફૂડી
કાયા; ૨. જી. મે. ૬. કળાકળીયો ઘણું ચક્રી મનમાં સાંભળી દેવની વાણી; તુરત તંબોળ
નાંખીને જોવે; રંગભરી કાયા પલટાણી. ૨. જી. મે. ૭. ગઢ મઠ મન્દિર માળિયાં મેલ્યાં.
મેલી તે સવિ ઠકુશાઈ નવનિધિ ચૌદ રતન સવિ મેલ્યાં; મેલી તે સયળ સભઈ ૨૦ જી
મેં ૮. હય ગય રથ અંતે ઉર મેલી, મેલી તે મમતા માયા એકલડા સંયમ લઈ
વિચરે કેહ ન મેલે રાણા રાયા. ૨. જી. મે. ૯. પાયે ધુવરી ધમધમ વાજે, ઠમઠમ
કરતી આવે દશ આંગુળિયે બે કર જોડી વીનતી ઘણીય કરાવે ૨. જી. મે. ૧૦. તુમ
પાખે મોઈ દિલડું ઢાએ, દિન કેહી પેરે જશે એક લાખને બાણું સહસ, નયણે કરી
નિરખીને ૨. જી. મે. ૧૧. માતા પિતા હેને કરી જુરે, અંતે ઉર સવિ રોવે એકવાર
સન્મુખ જુએ ચક્રી, સનતકુમાર નવિ જોવે ૨. જી. મે. ૧૨. આમર ધરાવો છત્ર
ધરાવો, રાજ્યમે પ્રતાપો રૂઢ, છ ખંડ પૃથ્વી આજ મનાવો, તે કિમ જાણ્યા કુડાં ૨. જી
મે. ૧૩. છત્રધરે શિર આમર ઢાળે, રાજન પ્રતાપો રૂઢે, છ ખંડે પૃથ્વી રાજ્ય
લોગવો, છમાસ લગે ફરે કેહે ૨. જી. મે. ૧૪. તવ ફરી દેવ છળવા કારણ વૈધ રૂપ
લહી આવે તપ શક્તિયે કરી લખિધ ઉપની, શુકે કરી રોગ સમાવે ૨. જી. મે. ૧૫.
બે લાખ વરસ મંડળીક ચક્રી, લાખ વરસની દીક્ષા. પંદરમાં જિનવરને વારે, નરદેવ
કરે જીવરક્ષા ૨. જી. મે. ૧૬. શ્રી વજ્યસેન સુરીશ્વર વાણી તપગચ્છ રાજે જાણી,
વિનયકુશળ પંડિત વર બાણી, તસ ચરણે ચિત્ત આણી ૨. જી. મે. ૧૭, સાતસે વરશે
રોગ સમાયો, કંચન સરખી કાયા, શાંતિ કુશળમુનિ એમ પળખે, દેવ લોક
ત્રીજ પાયા ૨. જી. મે. ૧૮. ઇતિ.

૮૨ શ્રી ઇષુકાર કમલાવતીની સંજ્ઞાયા

મહેલે તે બેઠાં રાણી કમલાવતી, ઉડે છે જેણેરી ખેહ સાંભળ હો ઢાસી. જોઈને
તમાસો ઇષુકાર નગરીનો, મનમાં તે ઉપન્યો સંદેહ. સાંભળ હો ઢાસી, આજ રે
નગરીમાં ખેપટ અતી ઘણી. ૧. કાંતો ઢાસી પ્રધાનનો ઠંડ લીયો કાં હુટયાં રાજ્યો

ગામ સાંભળ હો દાસી. કાં કહેનાં ધનના ગાડા નીસરયાં, કાં કોઈની પાડી રાજ્યે મામ. સાંભળ હો દાસી, આજરે નગરીમાં ખેપટ અતી ધણી. ૨. નથીરે ખાઈલ, પ્રધાનનો દંડ લીધો, નથી લુટયાં રાજ્યે ગામ. સાંભળ હો ખાઈલ, નથી કહેનાં ધનનાં ગાડાં નીસરયાં, નથી કોઈની પાડી રાજ્યે મામ. સાંભળ હો ખાઈલ, હુકમ કરે તો ગાડાં અહિં ધરું. ૩. ભગુ પુરોહિતનો જસા ભારભ, વળી તેહના હોય કુમાર સાંભળ હો ખાઈલ. સાધુ પાસે જઈ સંયમ આદરે, તેહનો ધન લાવે છે આજ, સાંભળ હો ખાઈલ, હુકમ કરે ગાડાં અહિં ધરું. ૪. વયણ સુણીને માથુ ધુણવીયું પ્રાહ્ણણ પામ્યે; વૈરાગ્ય સાંઠ દાં તેહની ઋદ્ધિ લેવી ભુગતી નહિ, રાજતા મોટા છે ભાગ્ય. સાંભળ હો દાસી, રાજનો મત એહ ભુગતો નહી. ૫. મહોલેથી ઉતરયા રાણી કમળાવતી, આવ્યા ત્યાંઈ ઠેઠ હુભુર. સાંભળ હો રાજ. વચન કહે છે ઘણાં આકરાં જિન કેપિથી ખોલે ચઢીયો સુર. સાંભળ હો રાજ પ્રાહ્ણણની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો ૬. વમ્યા તે આહારની ઇચ્છા કુણુ કરે, કરે વળી જ્ઞાન ને કાગ. સાંભળ હો રાજ પહેલું જે દાન દીધું હાથ શું, તે પાછુ ન લેતાં આવે લાજ. સાંભળ હો રાજ, પ્રાહ્ણણની છંડી રુદ્ધિ મત આદરો, ૭. કાંતો રાણી તને ઓલો લાગીયો, કાં કોઈએ દીધી મતવાળ સાંભળ હો રાણી. કાં કોઈએ ભૂત વ્યંતરે છળી, કાં કોઈએ કીધી વીકરાળ. સાંભળ હો રાણી. રાજને કઠણ વયણ નવિ કીજીએ. ૮. નથી રે મહારાજ ઓલો લાગીયો, નથી કોઈએ કીધી મતવાળ સાંભળ હો રાજ નથી કોઈ ભૂત વ્યંતરે છળી નથી કોઈએ કીધો વીકરાળ. સાંભળ હો રાજ. પ્રાં ૯. જગ સપ્તમાનું લેણું કરી; લાવે તોરા ધર માંચ. સાંભળ હો રાજ. તે પણ તૂણુ છીપે નહી એક ત્હારે ધર્મ સુહાય. સાંભળ હો રાજ પ્રાહ્ણણની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૦. અગ્ની થકી વન પરજળે. પશુ બળે તેહને માંચે, સાંભળ હો રાજ, હુન્ટ પાંખી એમ ચિંતવે, આહાર કરે ચિત્ત લાય. સાંભળ પ્રાં ૧૧. એમરે અજ્ઞાની આપશું, રાજ દ્રેવ ચિત્ત લાય. સાંભળ હો રાજ. કામ ભોગને વશ થઈ, ધન લેવા લપટાય, સાંભળ હો રાજ. પ્રાહ્ણણની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૨. એક દિન એહ ધન છાંડવું, પરભવ સગું નહી કોય. સાંભળ હો રાજ, પરભવ જતાં ઇણ જીવનને, ધર્મ સખાઈજ હોય. સાંભળ હો રાજ, પ્રાહ્ણણની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૩. તન ધન જોવન થીર નહિ, ચંચળ વીજળી સમાન. સાંભળ હો રાજ ક્ષણમારે આઉપું ઘટે જિહાં સુરખ કરેરે ગુમાન. સાંભળ હો રાજ પ્રાહ્ણણની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૪. ખગ મુખ માંસ લેઈ નીસરે, ઇર્ષ્યા કરે ખગ તામ સાંભળ હો રાજ, તિમ પરધન ઋદ્ધિ દેખીને, લોભી ચિત્ત ધરે રે ગુમાન. સાંભળ હો રાજ પ્રાહ્ણણની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૫. ગરુડ દેખી જીમ સર્પહી, ભયે સંકોચેરે દેહ. સાંભળ હો રાજ તેમ અનિત્ય ધન જાણીને, લાલચ છંડોરે એહ. સાંભળ હો રાજ પ્રાહ્ણણની ઋદ્ધિ છંડી મત આદરો. ૧૬. અરે સંસાર અસાર છે, કાળ ચપેટારે દેત. સાંભળ હો રાજ એચિંતાનો લેઈ જાયશે ચેતી શકે તો ચેત, સાંભળ હો રાજ પ્રાહ્ણણની છંડી ઋદ્ધિ

મત આદરે. ૧૭. એવા વયણુ સમજાવતાં, રાણી વૈરાગ્યનાં આય સાંભળ હો રાજ સંયમ લેવાને ઉતાવળી, આકૂળ આકૂળ થાય. સાંભળ હો રાજ આજ્ઞા આપો સંયમ આદરું. ૧૮. હાથી રે જિમ બંધન તણે, તિમ તબુ કુટુંબ પરિવાર સાંભળ હો રાજ જે અનુમતી થો રાજની ઢીલ ન ક્ષણુ લગાર. સાંભળ હો રાજ, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરું. ૧૯. રત્નજડીત રાય તારું પોજરું, માંહી સૂડલો મને બાણુ સાંભળ હો રાજ. હુરે બેડી તીમ ત્હારા રાજમાં રહેતાં ન પામું કલ્યાણુ, સાંભળ હો રાજ, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરું ૨૦. મેળવ્યું ધન રહેશે ઇંહા, થોડું પણુ આવે ન સાથ. સાંભળ હો રાજ. આગળ જોશે તો પાધરું, સંબળ લેજો રે સાથ. સાંભળ હો રાજ, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરું. ૨૧. રાણીનાં વયણુ સુણી કરી, બુજયા કઈ ઇષુકાર. સાંભળી એક ચિતે. તન ધન જોખન બણ્યાં કારમાં બણ્યો સંસાર અસાર. સાંભળીં છએ જીવે તે સંયમ આદર્યો. ૨૨. ભૃગુ પુરોહિત જસા ભારબ, વળી તેહનાં હોય કુમાર. સાંભળો એક ચિતે. રાજ સહિત રાણી કમળાવતી. દીધો કાંઈ સંયમ ભાર સાંભળો એક ચિતે, છએ જીવે સંયમ આદર્યો. ૨૩. તપ જપ કરી સંયમ પાળના, કરતા કાંઈ ઉગ્ર વહાર, સાંભળો એક ચિતે કમં ખપાવી કેવળ પામીયા, પહોત્યા કાંઈ મુગતિ મોઝાર, સાંભળો એક ચિતે, છએ જીવે તે સંયમ આદર્યો. ૨૪. ઇતિ.

૮૩ શ્રી ગજસુકુમારનું દ્વીદાણીયું સંજ્ઞાય

લાલ ૧ લી :-સરસતિ સમરૂં શારદારે, પલાણું સુગુરૂં પસાય ગજસુકુમાળ ગુણે ભર્યાં રે. ઉલટ અંગ સવાય, મોરા જીવન, ધર્મ હેયામાં ધાર. ૧. એ આંકણી. ઢીપે નગરી દ્વારિકા રે, વસુદેવ નરપતિ અંદ. શ્રી કૃષ્ણ રાજ્ય કરે તિહાં રે પ્રગટયો પૂનમ-અંદ. મોં ૨. ન્યાયવંત નગરી ઘણી રે, બળીયો બળમદ્ર વીર, કોઈ કળા ગુણે કરી રે; આપે અતિ મન ધીર, મોં ૩. સ્વામી નેમિ સમોસર્યાં રે, સહસા વન મોઝાર. બહુ પરિવારે પરવર્યાં રે, ગુણ મણિના ભંડાર મોં ૪. વંદન આવ્યા વિવેકથી રે, કૃષ્ણાદિક નર નાર, વાણી સુણાવે નેમિજી રે, બેડી પષંદા બાર. મોં ૫. ગજસુકુમાળ ગુણે ભર્યાં રે, આવ્યા વંદન એહ. વિનય કરીને વાંદીયા રે, ત્રિકરણુ કરીને તેહ મોં ૬. લે દેશના પ્રભુ નેમિ જીરે, આ છે અધિર સંસાર. એક ઘડીમાં ઉઠ ચલે રે, કોઈ નહીં રાખણુહાર. મોં ૭. વિધ વિધ કરીને વીનવું રે, સાંભળો સહુ નર નાર. અંતે કોઈ કેહનું નહિં રે આખર ધર્મ આધાર મોં ૮. સ્વામીની વાણી સાંભળી રે, ગજસુકુમાળ ગુણવંત. વૈરાગ્યે મન વાળીયું રે, આજીવા ભવનો અંત, મોં ૯. આવ્યા લેર ઉતાવળા રે ન કર્યો વિલંબ લગાર. માતા મુજ અનુમતિ દિયો રે, લેશું સંયમ ભાર. મોં. ૧૦.

લાળ ૨ જી :-કહે માતા કુમારને રે લાલ, સાંભળો ગજસુકુમારે. પ્રવીણુ પુત્ર. દીક્ષા હુક્કર પાળવી રે લાલ. તું છે ન્હાનો બાળ રે. પ્રં. અનુમતિ હું આપું નહિ રે લાલ. ૧. સાંભળો સુત સુખ ભોગવો રે લાલ, ભુષિ મણિ માણેક ભંડાર રે. પ્રં. સુખ ઇંહાં છે સુણો હાથમાં રે લાલ, તુમે પરિહરો કવણુ પ્રકાર રે. પ્રં અં ૨. ચાર મહામત કહ્યાં નેમિજી રે લાલ, મોંમાં મૂઠ્ય જેવાં હોય હો. મોરી માત, નાણાં દિયે તે નહીં મળે

રે લાલ, સુણ્યા અવલ મુજ એહ હો. મોં દિયેા અનુમતિ દીક્ષા લઉં રે લાલ. ૩. સાંભળો સુત સંધમ ભણી રે લાલ, પંચ પારાધી જેહરે. પ્રં આઠ કરમ આવી નહે રે લાલ, તેહને તું કેમ જીતેશ રે. પ્રં. અં. ૪. મન નિર્મળ નાળે કડૂ રે લાલ, જ્ઞાનના ગોળા જેહ હો મોં ઉપસર્ગ અગ્નિ દાડૂ દિયું રે લાલ. ઉડાડી ફેઉં એહ હો મોં દિં ૫. ચાર ચાર અતિ આકરા રે લાલ, લોંઠા લુંટી જય પ્રં, દશ દુશ્મન વળી તાહરા રે લાલ, આડા દેવે ઘાય રે, પ્રં. અં ૬. ખેમ ખજનો માહરો રે લાલ, લૂટ્યો કેણે ન લુંટાય હો. મોં શિયળ સેના કડૂં રે લાલ, મહારા દુશ્મન દુરે જય હો. મોં દિયેાં. ૭. મોહ મહિપતિ જે મોટકો રે લાલ, ખીરજ કેમ ધરીશ રે, પ્રં જાલમ એ જુગતે નહે રે લાલ, તેહરે તું કેમ જીતીશ રે, પ્રં અં. ૮. કોમળ મન કમાનથી રે લાલ. લવ ભાથે ભરપૂર હો. મોં. ત્રિકરણ મન તીરજ કડૂં રે લાલ, મોહ મહિપતિ કડૂં દુર હો. મોં દિયેાં. ૯. લોજન ભાલ ભાલ ભાતનાં રે લાલ, સુખડી સાથે ભાત રે. પ્રં. સરસ નિરસ આહાર આવશે રે લાલ તે ખાશે કેમ કરી ખાંત રે. પ્રં. અં ૧૦. સમકિત સાતે સુખડી રે લાલ, મન થિર મોતીચુર હો મોં ગગન ગાંઠીયા જ્ઞાનના રે લાલ, ભાવ ભલો ભરપૂર હો મોં દિયેાં ૧૧. સોવન થાળ સોહામણો રે લાલ, શાળ દાળ ઘૂત ગોળ રે પ્રં સરણે લોજન મન માનતાં રે લાલ, ઉપર મુખ તંગોળ રે પ્રં અં ૧૨. કંચન થાળી કાચલી રે લાલ, સમતા શાળ ઘૂત ગોળ હો. મોં સરસ લોજન સંતો ધનાં રે લાલ, સ્થિર મન સુખ તંગોળ હો. મોં દિયેાં ૧૩. ઉપસર્ગ તુજને આંત ઘણેરે લાલ વળી પરિસહ ખાવીશ રે, પ્રં ખમી ન શકે તું ખરો રે લાલ, પછી પરતાવો કરીશરે, પ્રં અં ૧૪. ઉપસર્ગ જે મુજ ઉપજે રે લાલ, તે ક્ષમાયે કરીને ખમાય હો. મોં પ્રીતે કરી પરિસહ સહુ રે લાલ, બળીયા જે કોઇ ખાવીશ હો, મોં દિયેાં ૧૫, વચન સુણી વૈરાગ્યનાં રે લાલ. મૂર્છાણી તવ માત રે, પ્રં નયણે તે આંસુ નીતરયાં રે લાલ, સાંભળ સુત સુખત રે. પ્રં અં ૧૬. માન વચન માતતણાં રે લાલ; તુજને કહું છું હું એહ રે, સોભાગી સુંદર, સુગુણ સુતા શોમલ તણી રે લાલ. પરણો પનોતા એહરે. સોં ધર્મ હૈયામાં શું ધરો રે લાલ, સોં ધરે ૧૭. માત મનોરથ પૂરવારે લાલ ન કરશેા મુખ નાકારરે. સોં ઓચ્છવ મહોચ્છવ કરી ઘણા રે લાલ, પરણાવુ પુત્ર કુમાર રે; સોં ધર્મ. ૧૮. કહે કુમાર માતા ભણી રે લાલ, સાંભળો મોરી માય હો, મોરા માત. મન મહાડૂં વૈરાગ્યમાં રે લાલ, એક ક્ષણ લાખેણી જય હો મોં દિયેાં ૧૯. માતા વિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, રાખ્યો ન રહે એહ રે. પ્રં આશિષ આપી અતિ ઘણી રે લાલ. લિયો દીક્ષા ધરી નેહ રે પ્રં ધર્મ હૈયા માંહી ધરો રે લાલ. સોં ધર્મ ૨૦. ઝેસાર્યા સેવકે સુત ભણી રે લાલ. ઓચ્છવ કીધો અપાર રે. સોં આવ્યા નેમિજી આગળે રે લાલ, ભાવે લે સંધમ ભાર રે, સોં ધં ૨૧. માતા કહે નિજ પુત્રને રે લાલ, સાંભળ સુત સુખણરે. સોં સંધમ સુધો પાળજો રે લાલ, પામજો પદ નિર્વાણ રે. સોં ધં ૨૨. એમ આશિષ માતા દિયે રે લાલ, આંચ્યા સહુ ઘેર એહ રે સોં આંચ્યા નેમિજી આગળે રે લાલ, ગજસુકુમાળ ગુણ

ગેહુરે સોં ધં ૨૩. આજ્ઞા આપો જો નેમિજી રે લાલ, કાઉસગ કડ્ડ સમશાન રે સોં મન ધિર રાખીશ માહરું રે લાલ પામું પદ નિરવાણુ રે. સોં ધં ૨૪. આજ્ઞા આપી નેમિજી રે લાલ, આવ્યા જિહાં સમશાન રે સોં મન ધિર રાખી આપણું રે, લાલ, ધરવા લાગ્યા ધ્યાન રે, સોં ધં ૨૫ સોમલ સસરે દેખીયા રે લાલ; ઉપન્યું મનમાં પૂરવ વેર રે સોં કુમતિ સોમલ કોધે ચડ્યો રે લાલ, મનમાં ન આણી મહેર રે, સોં ધં ૨૬. શિર ઉપર બાંધી સુણો રે લાલ, માટી કેરી પાળ રે સોં ખેર અંગારા ધખધખ્યા રે લાલ, તે મૂક્યા તડકાળ રે, સોં ૨૭, ક્ટ ક્ટ કુટે હાડકાં રે તટ તટ તુટે ચામરે સોં સતોપી સસરો મલ્યો રે લાલ, તુરત સાયું તેનું ક્રમ રે સોં ધં ૨૮. સોભાગી સુકલ ધ્યાને ચડ્યા રે લાલ, ઉપન્યું કેવળ નાણુ રે સોં ક્ષણમાં કર્મ ખપાવીને રે લાલ, મુનિ મુગતે ગયા જાણુ રે. સોં ૨૯. ગજ-સુકુમાળ મુગતે ગયા રે લાલ, વંદુ વારંવાર રે. સોં મન ધિર રાખ્યું આપણું રે લાલ, પામ્યા ભવનો પાર રે. સોં ધં ૩૦. શ્રી વિજયધર્મ સુરી તણો રે લાલ. રાજવિજય ઉવઝાય રે સોં તસ શિખ્ય લક્ષણુ ગુણે કરી રે લાલ, પમણી તે સુગુરૂ પસાય રે. સોં ધં ૩૧. સોળસેને બાસઠ સમેરે લાલ, સાંગાનેર મઝાર રે. સોં ગુણુ ગાયા માસ કાગુણે રે લાલ, શુકલ છઠ સોમવાર રે સોં ધં ૩૨. કહે મકન મોહનતણો રે લાલ, સાધુ તણી સજ્જાય રે. સોં લણુજો ગણુજો ભલિ ભાતયું રે લાલ, પામજો ભવનો પાર રે સોં ધં ૩૩. ઇતિ.

૮૪ ઝાંઝરીયા મુનિની સજ્જાય

મહિયલમાં મુનિવર કહુંજી, કહેયું તુમ તણુરે વખાણુ; મુનિવર રૂપ કલેવરૂજી, આરાધ્યું છે કેવલનાણુ ઝાંઝરીયા મુનિવર ધન ધન તુમ અવતાર. ૧. પેઠાણુપુર પાટણુ ધણીજી. મહોટોરે મકરધ્વજ રાય; મદનપ્રહ્લ તસ બેટડોજી, સહેજ સુકોમલ કાય. ઝાંઝરીયા. ૨. એક દિન કીડા કારણેજી, કુમાર વનાંતર જાય; પહોંતો તિહાં મુનિવર મિલ્યોજી, વંધા ચરણુ ઉસાહ. ઝાંઝરીયા. ૩. તાસ વયણુ શ્રવણે સુણીજી, બુઝયો મનમાંહે અપાર; માતાપિતા સુત સુંદરીજી. સયલ સંસાર અસાર. ઝાંઝરીયા. ૪. ઇમ જાણી સંયમ લઈજી, મહિયલ કરે રે વિહાર; સમતા રસ ગુણુ આગરૂજી, રૂપેરે મયણુ અવ-તાર. ઝાં. ૫. વિચરંતા ત્રંબાવતીજી, આવ્યાં અવસર એણુ; વિરહણી કોઈ કામિનીજી, પેખી ગહીગહી એણુ. ઝાં, ૬. સુંદરી કહે સખી સાંભળોંજી, એ તેડી આવો રૂષિરાય ઉમે; ધરની છાંયડીજી, પગે દાઝે કોમલ કાય. ઝાં, ૭. સુણીય સખી ઋષિ કને જઈજી, કહેતીરે ઋષિરાજ, વહેરણુ વેળા વહી ગઈજી, આવોરે અમ ધરે આજ, ઝાં. ૮. સ્વામિ-નીને સખી વિનવેજી, હું તેડી આવી અણુગાર; તે તતક્ષણુ પાછી વળીજી, દીધા બેઉ ધરના બાર. ઝાં. ૯. ભાગ્યયોગ ભગવન્ મિલ્યાજી, તુમે આન્યા દેવ સમાન; કે વહેરાવું લાડ-વાજી, કે વહેરાવું અમૃતપાન, ઝાં. ૧૦. પદમણી પોચણુ પાતલીજી, ચંપા વરણી દિસે દેહ; રૂપે રંભા હરાવતીજી, બોલી રે આણી નેહ ઝાં. ૧૧. અવર નહિ કાંઈ સુતોજી, મુનિ તુમ સરિણો આહાર દોષ રહિત હું કામિનીજી. કરો કર ગ્રહીને નિસ્તાર. ઝાં.

૧૨. સુઠરી મુજને મૂકીએજી, મુજ મત કરો રે પરાણ; શયલ સન્ના મે'પેરીઉ'જી.
 તુમ તીખાં નવિ લાગે બાણુ ઝાં. ૧૩. હાવલાવ કામની તણુજી, જાણી મુનિ ચકોર
 જામ; વિરહ વિલુધી કામિનીજી આલિંગે મુનિ તામ ઝાં. ૧૪. પગે આઠી દીયે કામિ-
 નીજી. નાંખે ભૂંક કર સહિ; ચરણે ચરણુ ભરાવતીજી, ઝાંઝરીઉં આંચુ' પગ માહિ,
 ઝાં, ૧૫. માનની મુજ કેહે રખેજી, આવેરે અચિતી આજ, તિણુ કારણુ મુનિ પાંગર્યોજી,
 રાખી રે સકુલ તણી લાજ, ઝાં, ૧૬. અનુકમે ઉજેણી ગયોજી, વહોરણુ પોતો જામ;
 ઘર ઘર મુનિ ભમતોજી, રાય-રાણી દીઠોરે તામ, ઝાં ૧૭. અકત હુધ રાણી જુધજી,
 એથુ' મુનિપુંગવ હોય, સારિ પાસા રમતી રહીજી, મનડું' મનાઈ મુનિસોય. ઝાં. ૧૮.
 રાજા મનમાં ચિંતવેજી, ઋષિ રૂપે મોહી નાર; જો એ ઋષિ જીવતો રહેજી, તો ભેટે
 કામિની અણુગાર. ઝાં. ૧૯. તેહ સંકેત સેવક પ્રત્યેજી, ભૂપતિ દીયેરે આદેશ; એ ઋષિને
 તમે મારજ્યોજી, નહિ મારો તો તુમને વધેશ. ઝાં. ૨૦. માની વચણુ સેવક સુણીજી,
 આઝ્યા જીહાં ઋષિ રાય; ભક્તિ ભાવ કરી ભેટીયાજી, મહનપ્રહ્લ કેરા પાય ઝાં. ૨૧.
 આજ અમારે ગોઠડીજી, પૂર બાહિર છે અણુગાર; તિણે કારણુ તુજ સુજતોજી, દોષ
 રહિત મલે અહાર. ઝાં, ૨૨. રાજપુરણ અપરાધથીજી, કપટ રહિત જાણી ભેદ; તે
 મુનિવર વધ સ્થાનકેજી. ઝોલે પણુ મન ખેદ. ઝાં, ૨૩. એક એક સન્મુખ જોઈજી, એ
 તુમ સરીખું' કામ, મુનિવર નયણે જોઈજી, તવ મુખ દીઠો રે શ્યામ ઝાં, ૨૪. મુનિ
 ભણે ભાઈ તુમ તણીજી, ઝાંખી દિસે દેહ; વળતું તે મુનિ પ્રત્યે ભણેજી, રાય રૂઠયો તમ પર
 એહ ઝાં. ૨૫. એ ઋષિને તુમે મારજ્યોજી, નહિ તો તુમ તણી હાણુ; ઇષ્ટ દેવ આરા-
 ધજોજી, એવું કહ્યું છે ગુણુવાણુ. ઝાં, ૨૬. શરણુ એક અરિહં'તનુંજી, કાઉસગ્ગ ધ્યાન
 મનમાંહિ; મૌન કરી મુનિવર રહોજી, ભાવે તે કરોરે ઉછાહિ. ઝાં. ૨૭. હુભં'ર ઉદરને
 કારણેજી, મૂકયો રૂજ તણે રે આચાર; ક્ષમાવંત અણુગારનેજી, પાપી તેણે ક્રીધો રે
 પ્રહાર. ઝાં. ૨૮. ક્ષપકશ્રેણિ પામી ચડયાજી, પામ્યા રે મુક્તિનું' રાજ; મુનિ મહન-
 પ્રહ્લના તણુજી, સંધ્યા રે જનમના કાજ. ઝાં, ૨૯. ઋષિરક્ત રાતો હુવોજી, ઝોઘો
 આમિષ સમાન; સમળી સંઘરતાં તે પડ્યોજી, રાય-રાણી રમો તિણુ કામ. ઝાં. ૩૦.
 ચકિત થઈ રાણી કહેજી; સેવક શ્યું' જોય રે ઠંઠોલ; ધર્મોપકરણુ છોડતાજી, દીઠી રે
 અક્ષર તણી ઝોળ. ઝાં. ૩૧. પેઠાણુપુર પાટણુ તણોજી, મહોટો રે મકરધ્વજ ભૂપ; તસ
 સુત મહનપ્રહ્લ તણોજી, ઝોઘો વળી એહ અનુપ. ઝાં ૩૨ કરણુ શૂલ અક્ષરો થયાજી,
 ભાંગી મુજ પીયરની વાટ; એ તુજ હણુવા શું' થયોજી, વિલવ'તી મૂકી રે આરાટ. ઝાં.
 ૩૩. રાજા મનમાં લાજ્યોજી, ઘોર કમ'થી થયો સશ'ક; જ્યાં ઋષિ હણ્યો તિહાં ગયોજી,
 રાજા પાય પડે જેમ રં'ક. ઝાં ૩૪. તાર તાર મુનિ તારકાજી, હું' અપરાધી તાહેરો
 એહ; ભવસાગર મુજ મલ્યોજી, નાવ સમાન તાહરો દેહ ઝાં ૩૫. ઇમ બહુ ભાવે
 ખમાવતાંજી, કલેવરથી લહ્યું કેવલ નાણુ; રાજા મુનિ મુક્તિ ગયાજી, ભાવતણા જીવોરે
 પરિમાણુ. ઝાં ૩૬. ઝાંઝરીઆ ઋષિરાયનોજી ભણે સહુ સન્ન્યાય; ગુણુ હુપ' કવિસરૂજી
 ભવિષ્ય વિજય ગુણુ ગાયજી, ઝાં ૩૭.

૮૫ સમુચ્છિંમ મનુષ્ય જીવોને ઉપજવાના ચૌદ સ્થાનકોની સમજૂતિની

સંજ્ઞાય

ચાલો સહિયરો મંગળ ગામ્ણે, લહીએ પ્રભુનાં નામરે; પહેલું મંગળવીર પ્રભુનું, ખીલું ગૌતમ સ્વામીરે; ત્રીલું મંગળ સ્થૂલિભદ્રનું, ચોથું મંગળ ધમરે. ચાલો ૧. જીવની જયજ્ઞા નિત્યજ કરીએ, સેવીએ શ્રી જિનધમરે; જીવજીવને જ્યોગખીએ, તો પાખીએ સમકિત મમરે. ચાલો ૨. છાણાં ઈંધણાં નિત્ય પયુંજિએ, ચુલો ચંદરવો ખાંધી રે, પોએ હાથે વાસીંદુ વાળીએ, દીવે ઠાંકણુ ઠાંકી રે-ચા ૩. શિયાળે પકવાન્ન દીન તીશ, ઉનાળે દિન વીશ રે, ચોમાસે પંદર દિન માન, ઉપર અભક્ષ્ય ઈશ રે-ચા ૪. ચૌદ સ્થાનકીયા જીવ જ્યોગખીએ, પન્નવજ્ઞા સૂત્રની ચાખેરે, વહીનીતિ, લઘુનીતિ, ખડખા માંહે અંત-મુંદૂત પાખેરે-ચા ૫. શરીરનો મેલ, નાકનો મેલ, વમન, પિત્ત સાતમે રે; શુક, શોષિત, મૃતકલેવર, ભીનું કલેવર અગ્યારમે રે-ચા ૬. નગરનો ખાળ, અશુચિસ્થાન, સ્ત્રી પુરુષ સંગમે રે; ઉપજે ત્યાં મનુષ્ય સમુચ્છિંમ, સ્થાનક જણો ચૌદમેરે-ચા ૭. અસં-ખયાતા અંતમુંદૂત આઉએ, ખીજનો નહીં પાર રે; ખાવીશ અભક્ષ્ય, ખત્રીશ અનંત-કાય, વળે નર ને નારરે-ચા ૮. આપવેદના પરવેદના સરખી, લેખવીએ આઠે જામ રે; પદ્મવિજય પસાયથી પામે, જીન તે ઠામો ઠામ રે-ચા ૯.

૮૬ શ્રી ઢંઢણુ ઋષિની સંજ્ઞાય

ઢંઢણુ ઋષિને કરું વંદના હું વારી લાલ, ઉત્કુષ્ટો અણુગાર રે હું વારી લાલ, આલગ્રહ લીધો આકરો હુંવારી ૧. લખ્યે લેશું આહાર રે. હુંવારીલાલ ઢંઢણુ ૧. દિન પ્રત્યે જાવે ગોચરી હુંવારીલાલ ન મલે શુદ્ધ આહાર રે હું ન લીએ મૂલ અસૂજતો હું પીંજર હુએ ગાત રે હું ૨. હરિ પુષ્ટે શ્રીનેમને હું મુનિવર સહસ અઠાર રે હું ઉત્કુષ્ટો કોણ એહમાં હું મુજને કહો વિચાર રે હું ૩. ઢંઢણુ આંધકો ઢાખીયો હું શ્રીમુખ નેમિ જિજ્ઞુહ રે હું કુળુ ઉમાહ્યો વાંદા હું ધન્ય જાદવ કુલચંદ રે હું ૪. ગલીયામાં મુનિવર મહ્યા હું વાંદેકુળુ નરેશરે હું કુળુ છી મિથ્યાત્વીએ ઢેખીને હું આંચો ભાવ વિશેષ રે હું ૫. આવો અમધર સાધુજી હું લ્યો મોહક છે છે શુદ્ધ રે હું ઋષિજી લેઇ આવીયા હું પ્રભુજી પાસ વિશુદ્ધ રે હું ૬. મુજ લખ્યે મોહક મળ્યા હું મુજને કહો કૃપાલ રે હું લખિધ નહિ વત્સ તાહરી હું શ્રીપતિ લખિધ નિહાલ રે હું ૭. તો મુજને લેવો નહિ નહીં હું ચાલ્યો પરઠણુ કાજરે હું ઈંટ નીમાડે જાકને હું ચૂરે કર્મ સમાજ રે હું ૮. આખી શુદ્ધિ ભાવના હું પામ્યો કેવલ જ્ઞાન રે હું ઢંઢણુ ઋષિ મુગતે ગયા હું કહે જિન હર્ષ મુજણુ રે હું વારીલાલ ઢંઢણુ ઋષિને કરું વંદના. ૯.

૮૭ શ્રાવકની કરણીની સંજ્ઞાય

શ્રાવક તું ઉઠે પરભાત, ચાર ઘડી રહે પાછલી રાત; મનમાં સમરે શ્રીનવકાર, જિમ પામે ભવસાયર પાર. ૧. કવણુ દેવ કવણુ શુર ધર્મ, કવણુ અમારૂ છે કુલકર્મ

કવણુ અમારે છે વ્યવસાય. એમ ચિંતવળે મનમાંહિ. ૨. સામાયિક લેળે મન શુદ્ધ, ધર્મતાણી હૈડે ધરી બુદ્ધ; પડિઝમણુ કરી રચણી તણો, પાતિક આલોચે આપણો ૩. કાયાશકિત કરે પચ્ચક્રખાણુ, શુદ્ધિ પાળે જિનવર આણુ, ભણુળે શુણુળે સ્તવન સજ્જાત જિણુહુંતી નિસ્તારો થાય. ૪. ચિત્તારે નિત ચઉદ્ધ નીમ, પાળે દયા જીવેની સીમ; દેહુરે બર્ધ જીહારે દેવ, દ્રવ્યતઃ ભાવતઃ કરળે સેવ. ૫. પૂજા કરતાં લાભ અપાર, પ્રભુજી મહોટા મુકિત દાતાર; જે ઉત્થાપે જિનવર દેવ તેહને નવ દંડકની ટેવ. ૬. પોસાલે શુરૂવંદને બર્ધ, સુણે વખાણુ સદા ચિત્ત લાઈ, નિરૂપણુ સુખતો આહાર, સાધુને દેળે સુવિચાર. ૭. સાહમીવત્સલ કરળે ઘણાં, સગપણુ મોટાં સાહમીતણાં, દુઃખીયા હીણા હીણા દેખ, કરળે તાસ દયા સુવિશેષ ૮. ઘર અનુસારે દેળે દાન, મોટાચુ મકરે અભિમાન; શુરૂને મુખ લેળે આખડી, ધર્મ ન મેલીશ એકે ઘડી. ૯. વારુ શુદ્ધ કરે વ્યાપાર એછા અધિકનો પારહાર; મ ભરે કેહની કૂડી સાખ, કૂડાશુ કથન મત ભાખ. ૧૦. અનંતકાય કહી બગીશ, અભક્ષ બાવીશે વિશ્વાવીશ; તે ભક્ષણુ નવિ કીળે કીમે, કાયા કુણાં ફળ મત જમે ૧૧. રાત્રિ-ભોજનનાં બહું દોષ, બાણીને કરળે સંતોષ; સાજી સાખુ લોહને ગળી, મધુ ધાવડીયા મત વેચાશ વળી ૧૨. વળી મ કરાવે રંગણુ પાસ, દોષ ઘણા કહ્યા છે તાસ; પાણી ગળળે જે જે વાર, અળગણુ પીતે દોષ અપાર. ૧૩. જીવાણીના કરળે જતન; પાતિક છંડી કરળે પુણ્ય, છાણાં ઈંધણુ ચૂલે જોઈ, વાવરળે જિમ પાપ ન હોઈ ૧૪. ધૃતની પરે વાવરળે, નીર અણુગળ નીર મ ધોઈશ ચીર; પ્રદાનત સુધા પાળળે, અતિચાર સઘળા ટાળળે. ૧૫. કડીઆ પનહર કમંદાન, પાપતણી પરહરળે ખાણુ, શીશ મ લેળે અનરથદંડ, મિથયા મેલ મ ભરળે પિંડ, ૧૬. સમકિત શુદ્ધ હૈડે રાખળે, ગોલ વિચારીને ભાખળે; ઉત્તમ ઠામે ખરચે વિત્ત, પર ઉપકાર કરે શુભ ચિત્ત. ૧૭. તેલ તક ધૃત દૂધ ને કહી, ઉઘાડાં મત મેલે સહી; પાંચ તિથિ મ કરળે આરંભ, પાળે શીલ તળે મન દંભ. ૧૮. દિવસચરિમ કરળે ચોવિહાર, ચારે આહાર-તણો પરિહાર, દિવસતણાં આલોચે પાપ, જિમ ભાળે સઘળા સંતાપ ૧૯. સંધ્યા આવશ્યક સાચવે, જિનવર ચરણુ શરણુ ભવભવે; ચારે શરણુ કરી દહ હાચે સાગારી અણુસણુ લે સૌએ. ૨૦. કરે મનોરથ મન એહવા, તીરથ શેત્રુળે ભયવા, સમેતશિખર આખુ ગિરનાર, ભેટી સદ્ ધનધન અવતાર. ૨૧. શ્રાવકની કરણી છે એહ, જેહથી થાયે ભવનો છેહ; આડે કરમ પડે પાતળાં, પાપતણા છૂટે આમળા. ૨૨. વારુ લહીએ અમર વિમાન, અનુક્રમે પામે શિવપુર સ્થાન; કહે જિનહર્ષ ઘણે સસનેહ. કરણી દુઃખ હરણી છે એહ.

૮૮ શ્રી બાહુબલિજીની સજ્જાત

રાજનણુરે અતિ-લોભિયા, ભરત-બાહુ-બલિ જીએરે, મૂડી ઉપાડીરે મારવા, બાહુ-બલિ પ્રતિજીએરે. વીરા ! મોરા ગજથકી ઉતરો, ગજથકીયે કેવલ ન હોયરે વીરા. ૧. ઋષભદેવ તિહાં મોકલે, બાહુ-બલિજીની પાસેરે; બંધવ ! ગજથકી ઉતરો, બ્રાહ્મી-સુંદરી એમ ભાખેરે વીરા. ૨. લોચ કરીને ચારત્ર લીચો, વલી આવ્યો અભિમાનરે; લઘુ-બંધવ વાંડુ નાહ, કાઉચ્ચગ રહ્યા શુભ-ધ્યાનરે વીરા. ૩. વરસ દિવસ કાઉચ્ચગે

રહ્યા, શીત તાપથી સુકાણારે; પંખીડે માળા ઘાલીયા, વેલડીયે વીંટાણારે. વીરા. ૪. સાધનીનાં વચન સુણી કરી, ચમક્યો ચિત્ત-મોઝારે. હુય-ગય-રથ-સહુ-પરિહર્યા, વળી આંચો અહુકારે વીરા. ૫. ૈરાચે મન વાળીયું, મુક્યો નિજ-આલમાનરે; પગ ઉપા-ડયોરે વાંદવા, ઉપન્યું કેવળજ્ઞાનરે વીરા. ૬. પહોંત્યા તે કેવાળ-પરબદા, બાહુ-બલિ મુનિરાયરે; અજરા-ડમર-પદવી લહી, સમય-સુંદર વંદે પાયરે. વીરા. ૭.

૮૯ શ્રી સીતાજીની સન્ન્યાય

જનક સુતા હું નામ ધરાવું, રામ છે અંતરભામી પાલવ હુમારો મેલને પાપી, કુળમાં લાગે છે ખામી અડશે માંજે માં, જો, માં, જો, માં, જો, અ માં. મહારો-નાવલીયો દુહવાય અં મને સંગ કોનો ન સુહાય અ. મહારૂ મન માંહેથી અકળાય અ. માં-૧ (આંકણી) મેરૂ મહીધર ઠામ તજે જો, પત્થર પંકજ ઉગે; જો જલધિ મર્યાદા મુકે, પાંગળો અંબર પુગે. અં ૨. તોપણ તું સાંભળને રાવણ ? નિરચે શિયળ ન ખંડું; પ્રાણુ હુમારા પરલોકે બધે, તોપણ સત્ય ન છંડું અં ૩. કુણ મણિધરની મણી લેવાને, હૈડે ઘાલે હામ; સતી સંગાથે રનેહ કરીને, કહો કેણે સાધ્યું કામ ? અં ૪. પરદારાનો સંગ કરીને, આખર કોણ ઉગરીયો; ઉડું તો તું જોને આલોચી, સહિ તુંજ દહાડો ફરીયો અ. ૫. જનકસુતા હું જગ સહુ બણે, લામંડલ છે ભાઈ; દશરથનંદન શીર છે સ્વામિ, લક્ષ્મણ કરશે લડાઈ અં ૬. હું ધણિયાતી પિયું-ગુણ રાતી, હાથ છે મારે છાતી; અળગો રહે તુંજ વયજે નચળું, કાં કુળ વાયે છે કાતી. અં ૭. ઉદયરત્ન કહે ધન્ય એ અખળા ? સીતા જેહનું ન.મ; સતીયો માંહે શિરોમણી કહીયે, નિત્ય નિત્ય હોજો પ્રણામ અં ૮.

૯૦ છટ્ટો આરાની સન્ન્યાય

છટ્ટો આરો એવો આવશે, બાણશે જિતવર દેવ; પૃથવી પ્રલય થાયશે, વરસસે વિરુઆ મેહુ રે. જીવ ! જિતધર્મ કીજીએ. ૧. તાવડે ડુંગર તરડશે, વાએ ઉડી ઉડી બાય; ત્યાં પ્રભુ ગૌતમ પુકીઓ, પૃથવી ખીજ કેમ થાય રે. જીવ ! ૨. વૈતાલ્યગિરિ ઠામે શાશ્વતી, ગંગા સિંધુ નદી નામ; તેને જો કેડે બેડું લેખડા, બહોંતેર ખીલની ખાણું રે જીવ ! ૩. સર્વે મનુષ્ય તહાં રહેશે, મનખા કેરી ખાણ, સોળ વર્ષનું આવખું મુઠા હાથની કાય, રે જીવ ! ૪. છ વર્ષની સ્ત્રી ગર્ભ ધરે, દુઃખી મહા દુઃખી થાય; રાત્રે ચરવા નીકળે, દિવસે ખીલમાં બાય રે. જીવ ! ૫. સર્વ લખી સર્વે માછલાં, મરી મરી દુર્ગતિ બાય; નર નારી કોશે બહુ, દુર્ગંધી તસ કાય રે જીવ ! ૬. પ્રભુ ! બાળની પેરે વિનવું, છટ્ટો આરે જન્મ નિવાર; ક્રાંતિવિજય કવિરાયનો, મેઘ ભણે મુખ માલ રે જીવ ! ૭.

૯૧ આઠમની સન્ન્યાય

અંટકમ ચૂરણુ કરી રે લાલ આઠ ગુણે પ્રસિદ્ધ મેરે પ્યારે રે; ક્ષાયિક સમક્રિત ઘણી રે લાલ વંદુ વંદુ એવા સિદ્ધ મેરે પ્યારે રે. અંટં ૧, અનંત જ્ઞાન દર્શન ધરા રે લાલ, ચોથું વીર્ય અનંત મેરે પ્યારે રે; અગુરુ લઘુ સુખમય કહ્યા રે લાલ, અંચા બાધ મહંત મેરે પ્યારે રે અંટં ૨. જેહની કાયા જેહવી રે લાલ

ઉણી ત્રીજે ભાગ મેરે પ્યારે રે; સિદ્ધ શિલાથી જેમણે રે લાલ અવગાહના વીતરાગ મેરે પ્યારે. અંટ ૩. સાઈ અનંતા તિહા ઘણા રે લાલ સમય સમય તેહ બય મેરે પ્યારે રે; મંદીર માંહિ દીપાલિકા રે લાલ, સમ્રાજા તેજ સમાય મેરે પ્યારે રે અંટ ૪. માનવ ભાથી પામીએરે લાલ, સિદ્ધ તણાં મુખસંગ મેરે પ્યારે રે; એહનું ધ્યાન સદા ધરો રે લાલ; એમ યોલે ભગવતી અંગ મેરે પ્યારે રે અંટ ૫. શ્રી વિજયદેવ પદ ધરુ રે લાલ, શ્રી વિજય સેન સૂરીશ મેરે પ્યારે રે સિદ્ધતણા ગુણ એ કહ્યારે લાલ, દેવ દીએ આશિષ મેરે પ્યારે રે અંટ ૬.

૯૨ શ્રી ભાવરતનજ કૃત આષાઠભૂતિની સંજ્ઞાય

ઢાળ ૧ :- શ્રી શ્રુતદેવી હિયે ધરીરે સદ્ગુરને સુપસાયરે સાધુજી માયાપિંડ લેતાંથકારે આષાઠભૂતિ સંવાદરે સાધુજી ૧. માયાપિંડ ન લીજીયેરે વછપાટણમાંહિ વસેરે, શેઠ કમળ સુવભૂતરે સાં તાસ યથોદા ભારખરે, તસ સુત આષાઠભૂતરે સાં માં ૨. વર્ષ ઈચારમે વ્રત ગ્રહયોરે, ધર્મ રુચિ ગુરુ પાસરે સાં ચારિત્ર યોખું પાળતોરે, કરતો જ્ઞાન અભ્યાસરે સાં માં ૩. મંત્રયત્રમભિઝૌષધિ રે, તેહમાં થયા મુનિજીણરે સાં વિહાર કરતાં આવિયારે, રાજગૃહી સુઠાણ રે સાં માં ૪. ગુરુને પૂછી ગોચરી ગયોરે, આષાઠભૂતિ તેહરે સાં ભમતાં ભમતાં આવીયોરે, નાટકીયાને ગેહરે સાં માં ૫. લાડુ વોહરી આવીયો રે, ઘર બાહિર સમક્ષરે સાં લાડુ એ ગુરુને ડોસ્થે રે, સાંહમુ જ્ઞેથે શિષ્યરે સાં માં ૬ રૂપ વિદ્યારે 'કેરંયુ' રે, લાડુ વોહર્યા પંચરે સાં ગોખે ખેઠાં નિરખિયોરે, નાટકીયે સંવિ સંચરે સાં માં ૭ પગે લાગીને વિનવેરે અમ ધરે આવજો નિતરે સાં લાડુ પંચ વોહરી જજોરે ન રાખો મનમાં ભીનરે સાં માં ૮. લાલચ લાગી લાડુએરે દિનપ્રતે વોહરવા જાયરે સાં ભાવરતન કહે સાંભલોરે, આગલ જે હવે થાયરે સાં માં ૯

ઢાળ ૨ :- નનજ પુત્રીઓને કહેરે, નાટકીયો નિરધારરે મોહનીયા ચિંતામણીસમ છે યતીરે કરો તુમે ભરતારરે મોં ૧ મધ્યાન્હે મુનિવર આવીયારે, લાડુ વોહરણ કાજરે મોં તાત આદેશે ક્યારે, સવિ સિજીગારને સાજરે મોં ૨ ભુવનસુંદરી જયસુંદરીરે, રુપયૌવન વચમાંહિરે મોં મુનિવરને કહે મલપતી આ સોંખી તુમને દેહરે મોં ૩ ધરધર ભિક્ષા માંગવી, સહેવાં ડુઃખ અસરાલ મોં કુમલિ કાયા તુમ તણી, દોહિલે ડુઃખજ ઝાલ રે મોં ૪ મુખમરકલકે યોલતીરે નયણ વચણ અપલાસિરે મોં ચારિત્રથી ચિત્ત ચુકંચો, વ્યાપ્યો વિષય વિલાસરે મોં ૫. જલ સરીખો જગમાં જુઓરે, પાડે પહાડમાં વાટરે. મોં તિમ અબળા લગાડતીરે, ધીરાને પરાણુઘાઠરે. મોં ૬. મુનિ કહે મુજ ગુરુને કહિરે, આવીશ વહેલો આંહિરે મોં ભાવરતન કહે સાંભજોરે, વાટ જુવે ગુરુ ત્યાંહીરે ૭.

ઢાળ ૩ :- ગુરુ કહે એવડી વેલા કે ચેલા કિહાં થઈ, તટકી જોલ્યો તામ તે ભાષાસ-મિત ગઈ ધર ધર ભિક્ષા માંગવી ડુઃખ અપારએ ચારિત્ર પાલવો તેહ (ઉપર તુમ વચન) ખાંડની ધાર એ ૧. આજ નાટકણી એ મળી મુજ જાણું તિહાં, તુમચી આણા લેવાને ડું આંચો ઈહાં ગુરુ કહે નારી કુડ કપટની ખાણુ એ, કિમ રાચ્યો તુંમે એહને વચણુ

સુખજીએ ૨. ગરબ પડે થાઈ થેહલી બોલે હસી હસી, વિજુગરને વિકરાલ પ્રત્યક્ષ બણે શક્તી, આપપડે દુરગતિમાં પરને પાડતી, કરિ અનાચાર અને પતિને પાપ લગાડતી ૩. ખાયેરે જુઠા સમને લાંબે તણખલાં, ત્રોડેરે દારા દાંતમે' ઘાલે ડાંખલાં એકને ધીરજ કરહેઈ એક એકરયું રમે, તે નારીનું રે મુખડું દીકું કિમ ગમે ૪. અનેક પાપની રાશિકે નારીપણું લહે, મહાનિશીથેરે વીરજિણેસર એમ કહે. આત અપજશનો કામ નારીનો સંગ એ, તે ઉપર કિમ ધરીયે' ચેલા રંગએ ૫. એમ ગુરૂની શીખા-મણ ન ધરી કાન સારએ, તવ ગુરૂ તેહને મહિર માંસ નિવારએ, નાટકણીને ધરિ તિહાંથી આવીયો, પરણ્યો નારી હોય અલક્ષ નિવારીયો. ૬. વિલસે લોગ જેમ જુખ્યો જેમે ઉતાવળે, ધન ઉપાવે વિવધ વિધા નાટિકા ખળે; વ્રત છાંડાવિઓ જુઓ જુઓ, ભાવરતન કહે નારિ અથાગ કપટ કુઓ. ૭.

ઢાળ ૪ :-સુખ વિલસતાં એક દિને, નાટકીયા પરદેશી રે. આવી સિંહસ્થ ભૂપને, વાત કહે ઉદેશીરે, સું ૧. જીત્યા નટ અનેક અમે, ખાંધ્યાં પુતલા એહોરે. તુમ નટ હોય તો તેડીયે', અમશ્યું વાહ જે હોયરે. સું ૨. રાયે અપાઠો તેડીયો, જીત્યા તે સઘલા નટોરે. છોડાવ્યાં તસ પુતળાં ધર આંચા ઉદભટોરે. સું ૩. કેટથી નારીયે કર્યો, મહિરા-માંસનો આહારો રે. નયન પડી વમન કરી, માંખીનો લજુકારોરે સું ૪. જેખી અપાઠો ચિતવે, અહો અહો નારી ચરિત્રોરે, ગંગાયે ગઈ ગઈલી ન હોયે કહીયે પવિત્રોરે સું ૫. ધરથી એક ઘડી ગયો, તવ એહના એહંગો રે નારી ન હોયે કેહની, ગુરૂવચણે ધરી રંગોરે સું ૬. નૃત્ય જેખાડી રાયને, સસરાને ધન આહ્યો રે ભાવરતન કહે સાંભળો, આપાઠે મન વાહ્યોરે સું ૭.

ઢાળ ૫ :-પાંચસે' કુમર તે મેલીયારે, નાટક કરતાં રે જેહ. લેખ અપાઠો આવી-યોરે, ગુરૂ પાસે ગુણગેહરે. ૧. ગુરૂ આજ્ઞા ધરો, માયાપિંડ નિવારોરે, મમતા પરિહરો, આપાઠે વ્રત આહ્યો રે, પાંચસે' વળીરે કુમાર, કીયે લવિચણને દેશનારે વિચરે દેશ મોઝાર રે ગું ૨. પાંચસે' મુનિશ્યું પરવર્યો રે, તપ જપ કરે વિશેષ; પાપ આલોએ આપણાં રે ટાલે કમ' અશેષો રે ગું ૩. અણસણ લેઈ આનમિષ થયોરે, અપાઠો મુનિ તેહ પિંડ વિશુદ્ધિની વૃત્તિમારે, એમ સંગ'ધ છે એહોરે ગું ૪. માયાપિંડ ન લીજીયેરે, ધરીયે' ગુરૂનાં વચણ જુઓ અપાઠાની પરે' રે, કરી લહે વ્રત રચણોરે ગું ૫. શ્રીપુનિ-મગચ્છ ગુણનિહોરે, પ્રધાન શાખા કહિવાય; શ્રુત અભ્યાસ પરંપરારે, પુસ્તકના સંગ્રહાયારે ગું ૬. વિચક્ષણ શ્રાવક શ્રાવિકારે, સાંભળે શ્રુત નિશકિન શ્રી મહિમા પ્રભ-સૂરિનોરે, ભાવરતન સુજીશો રે ગું ૭. ઇતિ

૯૩ શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત પ્રભંજનાની સંજય

ગિરિ વૈતાહ્યને ઉપરે, ચકાંકા નયરીરેલો અહો ચકાંકા નયરીરેલો ચકાચુધ રાજ તિહાં, જીત્યા સવિ વચરી રે લો. અહો ૧. મહનલતા તસ સુ'દરી, ગુણશીલ અચંભારે લો. અં ૨. ગું પુત્રી તાસ પ્રભંજના, રૂપે રાત રંભારે લો. અં ૩. વિદ્યાધર બૂચરસૂતા, ખહુગિલી એક પંથેરે લો. અં ૪. રાધાવેધ મંદાવીયો, વર વરવા ખંતે રે લો, અં ૫. ૩. કન્યા એક

હજારથી, પરભજના ચાલીરે લો. અં ૫૦ આથ' ખંડમે' આવતાં, વનખંડ વિચાલી રે લો. અં ૫૦ ૪. નિશ'થી સુપ્રતિસુતા, બહુગુણુ નીસંગે રેલો. અં ૫૦ સાધુ વિહારે વિચરતાં, વહે મનરંગેરે લો અં ૫૦ ૫. આરબ્યા પુછે એવડો, ઉમાહ્યો રથો છેરેલો અં ૭૦ વિનયે કન્યા વિનવે, વર વરવા ઇચ્છેરે લો અં ૫૦. ૬. ઇચ્છો હિત જાણ્યો તુમે, એહથી નવિ સિદ્ધિરે લો અં એં વિષય હલાહળ વિષ જિહાં, શી અમૃત યુદ્ધિરે લો અં ૧૦. ૭. ભોગસંગ કારમા કહ્યા, જિન રાજ સદાધરે લો અં જિં રાગદ્રેષ સંગે વધે, લવભમણુ સદાધરે લો અં ૭૦ ૮. રાજસુતા કહે સાચ એ, જે ભાંખે વાણીરે લો અં જે પણ એ જૂલ અનાદિની, કિમ જાએ છંડાણીરે લો અં કિં. ૯. જેહ તજે તે ધન્ય છે, સેવક જનજીનારે લો અં સેં અમશત (નાહક) પુહગલરશ રમ્યા, મોહે લયલાનારે લો અં મોં. ૧૦. અધ્યાતમરસપાનથી, ભીના મુનિશયારેલો અં ભીં તે પરપરિણુતિ રતિ તજી, નિજ તત્વ સમાયારે લો અં નિં. ૧૧. અમને પણ કરવો ઘટે, કારણુ સંભોગે રે લો અં કાં પણ ચેતનતા પરણુમે, જડ પુહગલ ભોગેરે લો અં ૭૦ ૧૨. અવર કન્યા પણ ઉચરે, ચિંતીત હુવે કીજેરે લો અં ચિં પણી પરમ પદ સાધવા, ઉદમ સાધીજેરે લો અં ૭૦. ૧૩. પ્રભજના કહે હે સખિ, એ કાયર પ્રાણીરે લો અં એં ધર્મ પ્રથમ કરવો સદા, દેવચંદ્રની વાણીરે લો અં દેં. ૧૪.

ઢાળ ૨ :-કહે સાહુણી સુષય કન્યકારે ધત્રા, એ સંસાર કલેશ. એહને જે હિત-કારી ગણેરે ધન્ના, તે મિથ્યા આવેશરે સુજ્ઞાની કન્યા, સાંભળ હિત ઉપદેશ ૧. જગહિતકારી જિનેશરે સું કીજે તસુ આદેશરે સુણે સાં ૨. ખરડીને જે ધોયણુ'રે કન્યા, તેહ ન શિષ્ટાચાર. રનનચી સાધન કરોરે કન્યા, મોહાધીનતા વારરે. સું ૩. જે પુરૂષવરવા-તણીરે કન્યા, ઇચ્છા છે તે જીવ. રથે સંબંધપણુે લણુારે કન્યા, દ્વારિ કાલ સદેવરે સું ૪. તવ પ્રભજના ચિંતવેરે અપ્પા, તું છે અનાદિ અનંત. તે પણુ મુઝ સત્તાસમેરે અપ્પા, સહજ અકૃત મહંતરે સું ૫. લવ ભમતાં સવિ જીવથીરે અપ્પા, પામ્યા સવિ સંબંધ. માતા પિતા બ્રાતા સુતારે અપ્પા, પુત્ર વધૂ પ્રતિબંધરે સું ૬. રથો સંબંધ કહું ઇહારિ અં, શત્રુ મિત્ર પણુ થાય. મિત્ર શત્રુતા વળી લહેરે અં, એમ સંસાર સ્વભાવરે સું ૭. સત્તાસમ સાંવ જીવ છે રે અં, જોતાં વસ્તુ સ્વભાવ. એ માહરો એ પારકોરે અં, સવિ આરોપિત ભાવરે સું. ૮. ગુરૂણી આગળ એહવું રે અં, જુહું કિમ કહેવાય. સ્વપર વિવેચન કીજતાં રે અં, માહરો કો નવિ થાયરે સું. ૯. ભોગપણુે પણુ જૂલથી રે અં, માને પુહગલ ખંધ; હું ભોગી નિજ ભાવનો રે અં, પરથી નહિ પ્રતિબંધરે સું. ૧૦. સમ્યજ્ઞાને વહેંચતારે અં, હું અમૂર્તિ ચિદરૂપ; કર્તા ભોકતા તત્વનોરે અં; અક્ષય અક્ષય અનૂપરે સું. ૧૧. સર્વ વિભાવથકી જુહોરે અં, નિશ્ચય નિજ અનુભૂત પૂર્ણાંદી પરણુમેરે અં, નહિ પરપરિણુતિ રીતરે સું ૧૨. સિદ્ધ સમે એ સંચહેરે અં, પરરંગે પલટાય સંગાગી ભાવે કઠીરે અં, શુદ્ધ વિભાવ અપાયરે સું. ૧૩. શુદ્ધ નિશ્ચય નયે કરીરે અં, આતમ ભાવ અનંત તેહ અશુદ્ધનયે કરીરે અં, દષ્ટ વિભાવ મહંતરે સું ૧૪. દ્રવ્ય કરમ કરતાં થયોરે અં, નય અશુદ્ધ વ્યવહાર

તેહ નિવારો સ્વપદેરે અ૦, રમતા શુદ્ધ વ્યવહારેરે સુ૦. ૧૫. વ્યવહારે સમરે થકીરે અ૦, સમરે નિશ્ચય તિવાર; પ્રવૃત્તિ સમારે વિકલ્પનેરે અ૦, તેહથી પરિણ્ણિતિ સારરે સુ૦. ૧૬. પુદ્ગલને પરણવથીરે અ૦, ક્રીધો ભેદ વિજ્ઞાન બાધકતા હરે ટળીરે અ૦, હવે કુણ્ણુ રોકે ધ્યાનરે સુ૦. ૧૭. આલંબનભાવ ન વિસરેરે અ૦, ધર્મધ્યાન પ્રગટાય; દેવચંદ્ર પદ સાધનારે અ૦, એહીજ શુદ્ધ ઉપાયરે સુ૦. ૧૮. રાગ ધન્યાશ્રી તુઠ્યો તુઠ્યો રે વામાકો.

ઢાલ ૩૭ :-આયો આયેરે અનુભવ આતમયો આયો, શુદ્ધ નિમિત્ત આલંબન ભજતાં, આત્માલંબન પાયેરે અ૦. ૧. આતમખેત્રે ગુણ્ણુ પરબ્યવિધ, તિહાં ઉપયોગ રમાયો પરપરિણ્ણિત પરરીને જણી, તાસ વિકલ્પ ગમાયેરે અ૦. ૨. પૃથક્ત્વ વિતક-શુકલ આરોહી, ગુણ્ણુ ગુણ્ણી એક સમાયે. પરબ્ય દ્રવ્ય વિતક એકતા, હુધર મોહ ખમાયેરે અ૦ ૩ અનંતાનુબંધી સુભટને કાઢી, દરસન મોહ ગમાયો તિરિગતિ હેતુ પ્રકૃતિ ક્ષય ક્રીધી, થયો આતમરસરાયેરે અ૦ ૪. દ્વિતિ તૃતીયા ચોકડી ખયાવી, વેદગુણ ક્ષય થાયો; હાસાદિક સત્તાથી ધસીયા, ઉદય (ઉદિત) વેદ મિટાયો અ૦ ૫ થયા અવેદિને અવિકારી, હુણ્યો સંજ્ઞલનો કસાયો માયો મોહચરણ્ણુક્ષાયિકસુ, પૂરણ સમતા સમાયો અ૦ ૬ ઘનઘાતિત્રિક જોધા લડીયા, ધ્યાન એકત્વને ધ્યાયો જ્ઞાનાવરણ્ણાદિક ભટ પડિયા જીત નિસાણુ ધુરાયો અ૦ ૭ કેવલજ્ઞાનદર્શનગુણ્ણુ પ્રગટયા, મહારાજ પદ પાયો શેષ અઘાતીકમંક્ષીણુ ફલ, ઉદય અબંધ દેખાયો અ૦ ૮ સજોગ કેવળી થયાં પરમંજના, લોકાલોક જણાયો તીન કાલની ત્રિવિધ વરતના, એક સમે ઓલખાયો અ૦ ૯. સ્વરવ સાધવીયે વંદના ક્રીધી, ગુણ્ણી વિનય ઉપજાયો દેવદેવી તવ સ્તવે ગુણ્ણુ સ્તુતિ, જગ જયપડહ બખાયેરે અ૦. ૧૦. સહસ કન્યકાને દીક્ષા દીધી, આશ્રવ સર્વ તળયો જગ ઉપગારી દેશવિહારી, શુદ્ધ ધરમ દીપાયેરે અ૦. ૧૧. કારણ્ણુ ભેગે કારણ સાધે, તેહ ચતુર ગાઈજે આતમ સાધન નિરમલ સાધે, પરમાનંદ પાઈજેરે અ૦. ૧૨. એ આધકાર કહ્યો ગુણ્ણુરંગે વૈરાગ્યે મન લાંયો વસુદેવહિંડતણે અનુસારે, મુનિગુણ્ણુ ભાવના લાંયો રે અ૦. ૧૩. મુનિગુણ્ણુ સુણ્ણુતાં ભાવવિશુદ્ધે, ભાવ વિચ્છેદ ન થાવે પૂર્ણાનંદ ઇહાંથી ઉલસે, સાધન શક્તિ જમાવેરે અ૦. ૧૪. મુનિગુણ્ણુ ગાવો ભાવો ભાવના, ધ્યાવો સહજસ-માધિ રત્નત્રયી એકત્વે ખેલો, મેટી ઉપાધિ અનાદિરે અ૦ ૧૫. રાજસાગર પાઠક ઉપગારી, જ્ઞાન ધરમ ઢાતારી દીપચંદ્ર પાઠક ખરતસ્વર, દેવચંદ્ર સુખકારી રે અ૦ ૧૬. નચર લીંબડીમાંહિ રહીને, વાચપમ સ્તુતિ ગાઈ. આતમરસિક શ્રોતાજન મનને, સાધન રુચિ ઉપજઈ રે. અ૦ ૧૭. એમ ઉત્તમ ગુણ્ણુમાળા ગાઓ, પાયો હરખ વધાઈ જૈનધર્મ મારગ રૂચિ કરતાં, મંગળલીલ સદાઈ રે અ૦ ૧૮. ઇતિ.

૮૪ શ્રી કેશી ગૌતમ ગણ્ણુધરની સંજ્ઞાય

એ દોય ગણ્ણુધર પ્રણમીએ, કેશી ગોચમ ગુણ્ણુવંત હો મુર્ણાદ, બહુ પરિવારે પરિવયાં, ચઉનાણુ ગુણ્ણુ ગાજંત હો મુર્ણાદ; એ દોય. ૧. સંઘાડા દોય વિચરતા, એકઠા ગોચરીએ મિલંત હો, પૂછે ગૌતમ શિષ્ય તિહાં, તુમે કોણુ ગચ્છના નચંથ હો મુર્ણાદ. ૨. એ અમગુરુ કેશી ગણ્ણુધર, પ્રભુ પાસતણા પયોધાર હો સાવચ્છી પાસે સમોસયાં,

તિહાં તિહુક વન મનોહર હો એ. ૩. ચાર મહાવત અમતણા, કારણે પરિક્ષમણા દોય હો રાતા પીળાં વસ્ર વાપરું, વળી પંચવરણુ જે હોય હો એ. ૪. શુદ્ધ મારગ છે મુક્તિનો, અમને કલ્પે રાજ પિંડ હો ધામ જણેસર ઉપાદશ્યો, તુમે પાળો ચારિત્ર અખંડ હો એ દોય. ૫. ગૌતમ શિષ્ય કહે સાંભળો, અમે પંચ મહાવત ધાર હો પરિક્ષમણાં પંચ અમ સહિ, વસ્ર રવેતવરણુ મનોહાર હો એ દોય. ૬. રાજપિંડ કલ્પે નહિ, ભાષે વીરજન પરવહા માંહી હો એક મારગ સાધે બેહુ જણા, તે એવડું અંતર કાંઈ હો એ દોય. ૭. શંશયવંત મુનિ બે થયા, જઈ પૂછે નિજ ગુરૂ પાસે હો ગૌતમ કોષ્ઠક વન થકી, આવે કેશી પાસે ઉલ્લાસ હો. એ દોય. ૮. કેશી તવ સામ્હા જઈ, ગૌતમને દીયે બહુ માન હો કામુપરાલ તિહાં પાથરી બિહુ બેઠા બુદ્ધિ નિધાન હો એ દોય. ૯. ચર્ચા કરે જન ધર્મની, તિહાં મળીયાં સૂરનર વૃંદ હો ગણુધર સોહે અતિ ભલા, જાણે એક સૂરજ ખીન્ને ચંદ હો એ દોય. ૧૦. એક મુક્તિ જલું બિહુ તણે, તે આચારે કાં? લેક હો જીવ વિશેષે જાણુજ્યો, ગૌતમ કહેમ કરો ખેદરે એ દોય. ૧૧. સંસય ભાંજવા સહુતણા, કેશી પૂછે ગુણુખાણુ હો ગૌતમ ભવિ જીવહિત ભણી, તવ બોલ્યા અમૃત વાણુ હો એ દોય ૧૨. વક જડ જીવ ચરમના, પ્રથમના ઋજુ મૂરખ જાણુ હો સરલ મુખુદ્ધિ ખાવીસના, તજણે જીજીઓ આચાર વખાણુ હો એ દોય ૧૩. ઈમ કેશીયે પ્રશ્ન જે પૂછીયા, તેના ગૌતમે ટાળ્યા સંદેહ હો ધન ધન કેશી કહે ગોયમા તુમે સાચા ગુણુમણી ગેહુ હો એ દોય. ૧૪. મારગ ચરમ જિજીંહનો, આદરે કેશી તેણી વાર હો કેશી ગાતમ ગુણુ જપે, તે પામે ભવજલ પાર હો એ દોય. ૧૬. ઉત્તરાધ્યયન ત્રેવીસમે, એમ ભાંજે શ્રી જનરાય હો; શ્રી વિનય-વિજય ઉવજાયાનો, શિષ્યરૂપ વિજય ગુણુગાય હો; એ દોય ગણુધર પ્રણમીએ. ૧૬.

૯૫ ઉપદેશક પદ સંજ્ઞાંય

જેના ઘરમાં અધર્મી નાર તેનો જુડો જાણો સંસાર સાત આઠ વાગે ઉઘમાંથી ઉઠીને ધસી ચુલા પાસે જાય દર્શન કર્યા વિના ખાંડને ખાખરા ધીમાં ગલોળી ખાય જેના ઘરમાં. ૧. ધર્મ ક્રીયા સખી નેવે મુકીને ઓલે પેલે ઘરે જાય. નિંદાથી નવરી ઉંચી ન આવે દુર્ગંતી ભાતા અંધાય જેના ઘર ૨. લાકડાને છાણા પુજ્યા વિના એ ચુલામાં નાખતી જાય વાસી રોટલા પકી રહેને હીંચકે હીંચકા ખાય જેના ઘરમાં ૩. દેખી સાધર્મી આંખજ કાઢે. હુયે કરે હાય હાય પવંતીથી પ્રદ્મચર્ચ ન પાળે કાંઠા બટાટા ખાય જેના ઘરમાં ૪. ચીંતામણી દાદાની સેવા કરતાં સઘળાએ પાપ પલાય પ્રભુ શાશન મને ભવોભવ મલજો લગી લગી પાણું પાય જેના ઘરમાં ૫. એ ઉપદેશ નરને પશુ લાગે ભગે તો સંસાર લાગે સંસાર સુખો બે કડવાં લાગે તો મુક્તિ ચાલે આત્મ લાગે જેના ઘરમાં. ૬.

શ્રી આનંદધન પદાવલિ.

પદરતન ૧ હું. રાગ-વેલાવલ

કયા સોવે ઉઠ જાગ ખાઉ રે, કયાં એ આંકણી; અંજલિ જલ જ્યું આયુ ઘટત હે, દેત પહોરીયાં ધારય ઘાઉ રે. કયાં ૧. ઈંદ્ર ચંદ્ર નાગિંદ્ર મુનિંદ્ર ચલે, કોણુ રાજ

પતિસાહ રાઉ રે; ભમત ભમત ભવજલધિ પાયકે, ભગવંત ભજનવિન ભાજી નાઉ રે. ૨. કહા વિલંબ કરે અખ બાઉ રે, તરી ભવજલનિધિ પાઉ રે; આનંદધન ચેતનમય મૂરતિ, શુદ્ધ નિરંજન દેવ ધ્યાઉ રે કયાં ૩.

પદરત્ન ૨ જુ' રાગ-વેલાવલ-એકતાલી

રે ઘરિયારી બાઉ રે, મત ઘરીય બજવે; નર શિર બાંધત પાઘરી, તું કયા ઘરીય બજવે. રે ઘરિયાં ૧. કેવલ કાલ કલા કલે, વૈ તું અકલ ન પાવે; અકલ કલા ઘટમે' ઘરી, મુજ સો ઘરી બાવે. રે ઘરિયાં ૨. આતમ અનુભવ રસ ભરી, યામે' ઔર ન માવે; આનંદધન અવિચલ કલા, વિરલા કોઇ પાવે. રે ઘરિયાં ૩.

પદરત્ન ૩ જુ' રાગ-વેલાવલ-તાલબતી

જીય બને મેરી સફલ ઘરીરી; જીયં સુત વનિતા યૌવન ધન માતો, ગભંતણી વેદન વિસરીરી જીયં ૧. સુપનકો રાજ સાય કરી માનત, રાચત છાંહ ગગન બહરીરી; આઈ અચાનક કાલ તોપચી, ગહેગો જ્યું નાહર બકરીરી. જીયં ૨. અજહુ ચેત કહુ ચેતત નાંહિ, પકરી ટેક હારિલ લકરીરી; આનંદધન હીરા જન છાંડી નર મોહો માય કકરી રી. જીયં ૩.

પદરત્ન ૪ થુ' રાગ-વેલાવલ

સુહાગણી ! જગી અનુભવ પ્રીત; સુહાગણીં નિંદ અનાદિ અજ્ઞાનકી મિટ ગઇ નિજ રીત. સું ૧. ઘટમંદિર દીપક કિયો, સહજ સુજ્યોતિ સરૂપ; આપ પરક આપુહી, ધનત વસ્તુ અનૂપ. સું ૨. કહા દિખાવું ઔરકું, કહાં સમજઈ ભોર; તીર અચૂક હૈ પ્રેમકા, લાગે સો રહે ઠોર. સું ૩. નાદ વિલુકધો પ્રાણકું ગિને ન તૃણ મૃગ-લોચ; આનંદધન પ્રભુ પ્રેમકી, અકથ કહાની હોચ. સું ૪.

પદરત્ન ૫ મું રાગ-આશાવરી

અવધૂ નટ નાગરકી બાજી, ભણેન બાંભણ કાજી; અવધૂં ચિરતા એક સમયમે' ઠાને, ઉપજે વિષ્ણુસે તબહી; ઉલટ પલટ ક્રુવસત્તા રાખે, યા હમ સુની ન કબહી. ૧ અવધૂં એક અનેક અનેક એક કુની, કુંડલ કનક સુભાવે; જલતરંગ ઘટમાટી રવિકર, અગનિત તાંહ સમાવે. અવધૂં ૨. હૈ નાંહી હૈ વચન અગોચર, નય પમાણ સતભંગી; નિરપખ હોય લખે કોઇ વિરલા, કયા દેખે મત જંગી. અવધૂં ૩. સર્વમયી સરવંગી માને, ન્યારી સત્તા બાવે; આનંદધન પ્રભુ વચનસુધારસ, પરમારથ સો પાવે. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૬ દુ'. સાખી

આતમ અનુભવ રસિક કો, અજબ સુ-યો વિરતંત; નિવેંદી વેદન કરે, વેદન કરે અનંત. ૧.

રાગ-સામઝી :-માહરો બાલુડો સંન્યાસી, દેહ દેવલ મઠવાસી. મહારોં ૧. ઇંકા પિંગલા મારગ તણ યોગી, સુખમના ઘરવાસી; બ્રહ્મરંધ્ર માંધ આસન પૂરી બાણુ, અનહઠ તાન બજસી. મહારોં ૨. યમ નિયમ આસન જયકારી, પ્રાણ્યામા અવ્યાસી; પ્રત્યાહાર ધારણા ધારી, ધ્યાન સમાધિ સમાસી. મહારોં ૩. મૂલ ઉત્તરશુભ સુદ્રાધારી, પયંકાસન ચારી;

रेचक पूरक कुळक सारी, मन धंदिय नयकारी महारो० ४. धिरता जोग जुगति अनुकारी, आपोआप विभासी; आतम परमातम अनुसारी, सीजे काज समासी. महारो० ५.

पधरत्न ७ मुं. साष्पी

जग आशा जंछरकी, गति उलटी कुळ मोर; अकर्यो धावत जगमें, रडे छूटो धिके कोर.

राग-आशावरी :-अवधू कया सोवे तन मठमें, जग विलोकन घटमें. अवधू० तन मठकी परतीत न कीजे, ढडि परे ओक पलमें; हुलथल मेट भयर ले घटकी, चिन्हे रमता जलमें. अवधू० १. मठमें पंचभूतका वासा, सासा धूत अवीसा; छिन छिन तोही छेवनकुं खाडे, समजे न जोरा सीसा. अवधू० २. शिरपर पंच वसे परमेश्वर, घटमें सूछम भारी; आप अव्यास लजे कोछ विरदा, निरजे भुकी तारी अवधू० ३. आशा भारी आशन धरी घटमें, अजपा जप जगावे; आनंदधन येतनमय भूरति, नाथ निरंजन पावे. अवधू० ४.

पधरत्न ८ मुं. साष्पी

आतम अनुभव कुळकी, नवली कोळी रीत, नाक न पकरे वासना, कान अडे प्रतीत. १.

राग-ध.यात्री वा सारंग :-अनुभव नाथकुं कथुं न जगावे. ममता संग सो पाय अन्नमल, थनतें ह्रध डडावे अनुभव० १. मैरे कहेतें भीज न कीजे, तुं जैसीही शिभावे, अडोत कहेतें लागत जैसी, अंगुली सरप दिभावे. अनुभव० २. औरन के संग राते येतन, येतन आप अतावे; आनंदधनकी सुमति आनंदा, सिद्ध सइप कडावे. अनुभव० ३.

पधरत्न ९ मुं. राग-सारंग

नाथ निहारो आपमतासी. वंचक शठ वंचक शी रीते, जोटो जातो अताशी. नाथ० १. आप विगूवणु जगकी हांसी, सियानप कौन अतासी; निरंजन सुरिजन भेदा जैसा, जैसा ह्रध पतासी. नाथ० २. ममता हासी अहितकरि हरविधि, विविध भांति संतासी; आनंदधन प्रभु विनति माने, और न हितु समतासी. नाथ० ३.

पधरत्न १० मुं. राग-टोडी

परम नरम भति और न आवे; परम० मोहन गुनशहन गति सोहन, मेरी वैरन जैसें निठुर लिभावे. प० १. येतन जात मनात जेते, भूल वसात जगात अडावे; कोठ न ह्रती हलाल विसीठीं, पारणी प्रेम अरीठ अतावे, प० २. नाथ उधारी अपनी कडा जेते, विरहजार भिस मोही सतावे, जेती सुनी आनंदधन नावत, और कडा कोळी कुंड अजावे. परम० ३.

पधरत्न ११. मुं. राग-मालकोश, वेलावल, टोडी.

आतम अनुभव रीते वरी री. आतम० जे आंछणी. मोर अनाजे निरूप निरूपम, तिच्छन इयि कर तेग धरीरी. आ० १ टोप सनाह शूरको जानो, ओकतारी जेरी पहिरीरी; सत्ता थलमें मोह विदरत, जे जे सुरिजन मुह निसरीरी. आ० २ डेवल कमला अपछर सुंदर, जान करे रसरंग अरीरी; छत निशान अनाध विराजे,

आनंदधन सर्ग धरीरी. आ. ३.

पधरत्न १२ मुं. साधी

कुषुद्धि कभरा कुटिल गति, सुषुद्धि सधिका नारी; योपर जेदे राधिका, एते कुषुद्धिहारी १.

राग रामथी:—जेदे यतुर्गति योपर, प्राणी मेरो जेदेयतुर्गति योपर. नरह गंलुका, कौन गिनत है, माने न लेजे बुद्धिवर. प्राणी० १. राग दोष मोहके पासे, आप जनाये हितकर; नैसा दाव परे पासेका, सारी यथावे मिलकर. प्राणी० २. पांच तले है हूआलाह, छक्का तले है जेका; सभ मिल डोत भराभर देआ, यह विवेक गिनवेका. प्राणी० ३. यउराशी भाडे इरे नीली, स्याह न तोरी जेरी; लाल नरह इरे आवे धरमे, कणहुक जेरी [वछेरी प्राणी० ४. भाव विवेकके पाठ न आवत, तभ लग कायीआल; आनंदधन प्रभु पाठ देआवत, तो एते एय गाल. प्राणी० ५.

पधरत्न १३ मुं. राग—सारंग.

अनुभव हुम तो रावरी दासी. अनु० आठ कहां ते भाया भमता, जनुं न कहांकी वासी. अनु० १. रीज पर वांके संग येतन तुम कथुं रहत उदासी; वरनये न जय जेकांत कथको, लोकमे जोवत हांसी. अनु० २. समजत नांही निहुर पति जेति, पल जेक जत छमासी; आनंदधन प्रभु धरकी समता, अटकली और लभासी. अनु० ३.

पधरत्न १४ मुं. राग—सारंग

अनुभव तुं है हेतु हमारे; अनुभव० आय उपाय करे यतुराध, औरको संग निवारो. अनु० १. तृष्णा रांड लांडकी जह, कहा धर करे सवारो; शठ ठग कपट कुटुं-भही जेजे, मनमे कथुं न विचारो. अनु० २. कुलटाकुटिल कुषुद्धिसंग जेलेके, अपनी पत कथुं हारो; आनंदधन समता धर आवे, वाजे जित नगारो. अनु० ३.

पधरत्न १५ मुं. राग—सारंग

मेरे घट ग्यान जानु लये लोर. मेरे० येतना यकवा येतना यकवी, लागो विर-हुको सोर. मेरे० १. ईदी यिहुंइस यतुरा भावइयि, मिथ्यो भरम तम जेर; आपकी योरी आपही जतत, और कहत न योर. मेरे० २. अमल कमल विकय लये भूतल, भंडविषय शशिकोर; आनंदधन जेक वदलल लागत, और न लाभ किरोर. मेरे० ३.

पधरत्न १६ मुं. राग—भारु

निशदिन जेठ तारी वाटकी, धरे आवो रे ठाला; निशदिन० मुज सरिणी तुज लाभ है, मेरे तूही भमोला निशदिन० १. नवहरी मोल करे लालका, मेरा लाल अमोला; न्याके पटंतर को नहीं, उसका क्या मोला. निशदिन० २. पथ [नहारत दोयणे], द्रग लागी अडोला; जेगी सुरत समाधमे, मुनि ध्यान जकोला. निशदिन० ३. कौन सुने किंकु कडू, [कम मांडुं मे] जोला; तेरे मुण हीके टले, मेरे मनका योला. निशदिन० मित विवेक वाते कहे, सुभता सुनि जोला; आनंदधन प्रभु आवशे सेजरी रंग जोला. निशदिन० ५.

પદરત્ન ૧૭ મું રાગ-સૌરઠ

છોકરાને કયું મારે છે રે, જાથે કાઠ્યા ડેણુ; છારો છે મહારો બાલો લોલો, બાલે છે અમૃત વેણુ. છોરાને૦ ૧. લેય લકુટિયાં ચાલણુ લાગો, અખ કાંઈ કૂટા છે નેણુ; તું તો મરણુ સિરાણું સુતો, રોટી દેસી કોણુ છોરાને૦ ૧. પાંચ પચીશ પચાસાં ઉપર, બાલે છે સુધાં વેણુ; આનંદધન પ્રભુ ઢાસ તુમારો, જનમ જનમકે સેણુ. છોરાને૦ ૩.

પદરત્ન ૧૮ મું. રાગ-માલકોશ, રાગણી-ગોડી

રિસાની આપ મનાવો રે, પ્યારે વિચ્ય વસીઠ ન ફેર. રિસાની૦ સૌદા અગમ હૈ પ્રેમકા રે. પરખ ન બૂઝે કોય; લે દે વાહી ગમ પડે પ્યારે, ઔર દલાલ ન હોય. (રિસાની૦ ૧. દો બાતાં છયકી કરો રે, મેટો મનકી આંટ; તનકી તપત બૂઝાઈયેં પ્યારે, વચન સુધારસ છાંટ. રિસાની૦ ૨. નેક નજર નિહારીયેં રે, ઉજર ન કીજે નાથ; તનક નજર મુજરે મલે પ્યારે, અજર અમર સુખ સાથ. રિસાની૦ ૩. નિસિ અંધચારી ઘનઘટા રે, પાઉં ન વાટકો ફંદ, કણ્ણા કરો તો નિરવહુ' પ્યારે, દેખું તુમ મુખ અંદ, રિસાની૦ ૪. પ્રેમ જિહાં દુવિધા નહીં રે, મેટ ઠકુરાઈત રેજ; આનંદધન પ્રભુ આય બિરાજે, આપહી સમતા સેજ. રિસાની૦ ૫.

પદરત્ન ૧૯ મું રાગ-વેલાવલ

હલહ નારી તું બડી બાવરી, પિયા જાગે તું સોવે; પિયા અતુર હમ નિપટ અગ્યાની, ન જાનું કયા હોવે. હલહ૦ ૧. આનંદધન પિયા દરસ પિયાસે, ખોલ ધુંઘટ મુખ જોવે હલહ૦ ૨.

પદરત્ન ૨૦ મું. રાગ-ગોડી-આશાવરી

આજ સુહાગન નારી, અવધૂ આજ સુહાગન નારી; મેરે નાથ આપ સુધ લીની કોની નિજ અગચારી. અવધૂ૦ ૧. પ્રેમ પ્રતીત રાગ રૂચિ રંગત, પહિરે જીની સારી; મહિંદી ભક્તિ રંગકી રાચી, ભાવ અંજન સુખકારી. અવધૂ૦ ૨. સહજ સુભાવ ચૂરી મૈં પેની, (થરતા કંકન ભારી; ધ્યાન ઉરવશી ઉરમે' રાખી, પિય ગુનમાલ આધારી. અવધૂ૦ ૩. સુરત સિંદુર માંગ રંગ રાતી, નિરતે' વેની સમારી; ઉપજી જ્યોત ઉઘોત ઘટ ત્રિલુવન, આરસી કેવલ કારી. અવધૂ૦ ૪. ઉપજી ધુનિ અજપાકી અનહદ, જીત નગારે વારી; ઝડી સદા આનંદધન ખરખત, બિન મોર એકન તારી. અવધૂ૦

પ રત્ન ૨૧ મું. રાગ-ગોડી.

નિશાની કહા બતાવું' રે, તેસે અગમ અગોચર રૂપ. રૂપી કહું' તો કહુ નહીં રે, અંધે કેસે અરૂપ; રૂપારૂપી નંદે કહું' પ્યારે એસે' ન સિદ્ધ અનૂપ નિશાની૦ ૧. શુદ્ધ સનાતન જો કહું' રે, અંધ ન મોક્ષ વિચાર; ન ઘટે સંસારી દશા પ્યારે, પુણ્ય પાપ અવતાર. નિશાની૦ ૨. સિદ્ધ સનાતન જો કહું' રે, ઉપજે વિષુસે કૌન; ઉપજે વિષુસે જો કહું' પ્યારે, નિત્ય અખાધત ગૌન. નિશાની૦ ૩. સર્વાંગી સખ નથ ધણી રે, માને સખ પરમાન; નયવાદી પદલો ગ્રહી પ્યારે, કરે લરાઈ ઠાંન. નિશાની૦ ૪. અનુભવગોચર વસ્તુકો રે, જાણવો યહી ઈલાજ; કહન સુનનકો કહુ નહી પ્યારે, આનંદધન મહારાજ. નિશાની૦ ૫.

पधरतन २२ भुं. राग-गौडी

विचारी कहा विचारे रे, तेरो आगम अगम अथाह. विचारी० भिनु आधे आधा नही रे, भिन आधेय आधार; सुरगी भिनु' छंडा नही प्यारे, या भिन सुरगकी नार. विचारी० १. बुरटा भीज विना नही रे, भीज न बुरटा टार; निसि भिन द्विस घंटे नही प्यारे, दिन भिन निसि निरधार. विचारी० २. सिद्ध सन्सारी भिनु' नही रे, सिद्ध भिना सन्सार; करता भिन करणी नही प्यारे, भिन करनी करनार विचारी० ३. जनम मरण्य भिना नही रे, मरण्य न जनम विनाश; दीपक भिनु' परकाशता प्यारे, भिन दीपक परकाश. विचारी० ४. आन'दधन प्रभु अचनकी रे, परिश्रुति धरो रूचिवंत शाश्वत लाव विचारेके प्यारे, जेको अनादि अनंत. विचारी० ५.

पधरतन २३ भुं. राग-आशावरी

अवधू अनुभव कलिका जगी, भति मेरी आतम समरन लागी; अवधू० जये न कणहु और दिग नेरी, तेरी वनिता वेरी; माया येडी कुटुंभ करी हथे, जेक देठ दिन घेरी. अवधू० १. जनम जरा मरण्य वसी सारी, असर न दुनियां जेती; देठ वकाय नवा गमे' भीयां, किसपर भभता जेती. अवधू० २. अनुभव रसमे' राग न सोगा, लोकवाद भस मेटा; केवण अयल अनादि अभाधित, शिव शंकरका जेटा. अवधू० ३. वर्षा छुंइ समुंइ समानी, अजर न पावे कोध, आन'दधन न्है ज्योति समावे, अलभ कहावे सोध. अवधू० ४.

पधरतन २४ भुं. राग-साम्भ्रा

मुने महारो कण मिलसे मनमेहुं; मुने० मनमेहु विष्णु डेलि न कलिये; वाडे कवल कोध वेल्. १. आप भिदलाधी अंतर राजे, सुमनुष्य नही ते देल्; आन'दधन प्रभु मन भणिया वल्लि, को नवि विलगे जेल्. २.

पधरतन २५ भुं. राग-साम्भ्रा

क्यारे मुने मिलसे माहरो सन्त सनेही; क्यारे० सन्त सनेही सुरिजन पाजे, राजे न धीरज देही. क्यारे० १. जन जन आगल अंतर गतनी, वातउली कहुं केही; आन'दधन प्रभु वैद्य विद्योणे, किम जेवे मधुमेही. क्यारे० २.

पधरतन २६ भुं. राग-आशावरी

अवधू क्या भागुं गुनछीना, वे गुन गनि न प्रवीना. अवधू० आंकणी. गाय न जानु' अजय न जानुं, न जानुं सुर जेवा; रीज न जानुं रीजय न जानुं पठ सेवा. अवधू० १. वेठ न जानुं, किताभ न जानुं न लक्षन छंडा; तरकवाद विवाद न जानुं, न जानुं कवि इंडा. अवधू० २. जप न जानुं ज्युवाभ न जानुं, न जानुं कथावाता; लाव न जानुं जगति न जानुं, जानुं न सीश ताता. अवधू० ३. ग्यान न जानुं विज्यान न जानुं, न जानुं लजनामां; आन'दधन प्रभु के धरद्वारे, रटन कइं शुष्क धाम्ना. अवधू० ४.

પદરત્ન ૨૭ મું રાગ-આશાવરી

અવધૂ રામ રામ જગ ગાવે, વિરલા અલખ લખાવે. અવધૂં મતવાલા તો મતમે' માતા, મઠવાલા મઠરાતા; જટા જટાધર પટા પટાધર, છતા છતાધર તાતા. અવધૂં ૧. આગમ પાઠ આગમધર થાકે, માયાધારી છાકે; દુનિયાદાર દુનીસે' લાગે', દાસા સખ આશાકે. અવધૂં ૨. આહારાતમ મૂઠા જગ જેતા, માયાકે કંઈ રહેતા; ઘટ અંતર પરમાતમ ભાવે, દુલ્લભ પ્રાણી તેતા. અવધૂં ૩. અગપદ ગગન મીનપદ જલમે', જો ખોજો સો ખોશ; ચિત પંકજ ખોજો સો ચિન્હુ, રમતા આનંદ ભૌરા. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૨૮ મું રાગ-આશાવરી

આશા ઔરનકી કયા કીજો, આન સુધારસ પીજો; આશાં ભટકે દ્વાર દ્વાર લોકન કે, કૂકર આશાધારી; આતમ અનુભવ રસકે રસીયા, ઉતરે ન કખહું ખુમારી. આશાં ૧. આશા દાસીકે જે જાયે, તે જન જગકે દાસા; આશા દાસી કરે જે નાયક, લાયકે અનુભવ ખ્યાસા. આશાં ૨. મનસા ખ્યાલા પ્રેમ મસાલા, બ્રહ્મ અગ્નિ પરબલી; તન ભાઠી અવટાઇ પિયે કસ, જાગે અનુભવ લાલી. આશાં ૩. અગમ પીયાલા પીયો મતવાલા, ચીન્ને અધ્યાતમવાસા; આનંદધન ચેતન હૈ ખેલે, દેખે લોક તમાસા. આશાં ૪.

પદરત્ન ૨૯ મું રાગ-આશાવરી

અવધૂ નામ હમારા રાખે, સો પરમ મહારસ યાખે. અવધૂં નહીં હમ પુરુષા નહીં હમ નારી, વરન ન ભાત હમારી; જાતિ ન પાંત ન સાધન સાધક, નહીં હમ લધુ નહીં ભારી. અવધૂં ૧. નહીં હમ તાતે નહીં હમ સીરે, નહીં દીધ' નહીં છોટા; નહીં હમ ભાઈ નહીં હમ ભગિની, નહીં હમ ખાપ ન ખેટા. અવધૂં ૨. નહીં હમ મનસા નહીં હમ શબદા, નહીં હમ તનકી ધરણી; નહીં હમ લેજ લેખધર નાંહી, નહીં હમ કરતા કરણી. અવધૂં ૩. નહીં હમ દરસન નહીં હમ પરસન, રસ ન ગંધકછુ નાંહી; આનંદધન ચેતનમય મૂરતિ, સેવકજન ખલિ જહીં. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૩૦ મું રાગ-આશાવરી

સાધો ભાઈ સમતા રંગ રમીજો', અવધૂ મમતા સંગ ન કીજો; સાં સંપત્તિ નાંહિ નાંહિ મમતા મે', મમતામાં મિસ મેટે; ખાટ પાટ તણ લાખ ખટાઉ, અંત ખાખમે' લેટે. સાધોં ૧. ધન ધરતીમે' ગાઠે ખૌરે, ધૂર આપ સુખ લ્યાવે; મૂષક સાપ હોવેગો આખર, તાતે' અલમ્બિ કહાવે સાધોં ૨. સમતા રતનાકરકી જાઈ, અનુભવ અંદ સુભાઈ; અલકૂટ તણ ભાવમે' શ્રેણી, આપ અમૃત લે આઈ. સાધોં ૩. લોચન ચરન સહસ ચતુરાનન, ઈનતે' બહુત ડરાઈ; આનંદધન પુરૂષોત્તમ નાયક, હિત કરી કંઈ લગાઈ સાધોં ૪.

પદરત્ન ૩૧ મું. શ્રીરાગ

કિત જાનમતે' હો પ્રાણનાથ, ઇત આય નિહારો ધરકો સાથ. ૧. ઉત માયા કાયા કખ ન જાત, યહુ જઠ તુમ ચેતન જગ વિખ્યાત; ઉત કરમ ભરમ વિષ વેલિ સંગ, ઇત પરમ નરમ મતિ મેલિ રંગ. ૨. ઉત કામ કપટ મહ મોહ માન, ઇત કેવળ અનુ-

લવ અમૃતપાન; આલિ કહે સમતા ઉત દુઃખ અનંત, ઇત ખેલે આનંદધન વસંત. ૩.

પદ્યરત્ન ૩૨ મું. રાગ-સામેરી

પીયા તુમ, નિહુર ભયે કયું એસેં; નિહુરં એ આંકણી. મેં તો મન વચ કમ કરી રાઉરી, રાઉરી રીત અનેસે. ૧. કૂલે કૂલે લમર કીસી લાઉરી ભરત હું; નિવહે પ્રીત કયું એસે; મેં તો પીયુતે એસી મીલિ આલી, કુસુમ વાસ સંગ જેસે. ૨. એઠી જાન કહા પરે એતી. નીર નિવહિયે લેસે, શુન અવશુન ન વિચારે આનંદધન કિજિયેં તુમ હો તૈસે. ૩.

પદ્યરત્ન ૩૩ મું. રાગ-ગોડી

મલાપી આન મિલાવો રે, મેરે અનુલવ મીઠકે મિત્ત; મિં ચાતક પીઉ પીઉ રટે રે, પીઉ મિલાવે ન આન. જીવ જીવન પીઉ પીઉ કરે પ્યારે, જીઉ નીઉ આન એ આન. મિં ૧. દુઃખચારી નિસદિન રહું રે, કિંઈ સખ સુખબુદ્ધ ખોય; તનકી મનકી કવન લહે પ્યારે, કિસેં દિખાઉં રાય. મિં ૨. નિસિ આંધચારી મોહિ હસે રે, તારે દાંત દિખાઈ; લાદો કાદો મેં કીયો પ્યારે, અસૂઅન ધાર વહાઈ. મિં ૩. ચિત્ત ચાતક પીઉ પીઉ કરે રે, પ્રાણમેં દો કર પીસ; અખલાસેં જોરાવરી પ્યારે, એતી ન કીજે રીસં મિં ૪. આતુર આતુરતા નહીં રે, મુનિ સમતા ટુંક વાત; આનંદધન પ્રભુ આચ મિલે પ્યારે, આજ પરે હર ભાત મિં ૫.

પદ્યરત્ન ૩૪ મું. રાગ-ગોડી

દેખો આલી નટ નાગરકો સાંગ; દેખોં ઔરહી ઔર રંગ ખોલત તાતેં; શ્રીકા લાગત અંગ. દેખોં ૧. ઔરહાનો કહા દીજે ખહુત કર, જીવિત હૈ ઇહ ઠંગ; મેરા ઔર વિચ અંતર એ તો, જેતો રૂપેઈ રાંગ. દેખોં ૨. તનુ શુદ્ધ ખોય ધૂમત મન એસેં, માનું કુછ ખાઈખાંગ; એતે પર આનંદધન નાવત, ઔર કહા ઔર દીજે ખાંગ. દેખોં ૩.

પદ્યરત્ન ૩૫ મું. રાગ-દીપક, કાનહરો

કરે જરે જરે જરે જા. કરેં સજી સજીગાર ખનાયે આબુષણ, ગઈ તખ સૂની સેજા. ૧. વિરહબંધા કહુ એસી બ્યાપતિ, માનું કોઈ મારતી જેજા; અંતક અંતક કહાકું લેગો પ્યારે, આહે જીવ તું લેજા. ૨. કોકિલ કામ ચંદ્ર ચૂતાદિક એતન મત હૈ જેજા; નવલ નાગર આનંદધન પ્યારે, આઈ અમિત સુખ દેજા. ૩.

પદ્યરત્ન ૩૬ મું. રાગ-માલસારિ

વારે નાહ સંગ મેરા, યુંહી જોવન જાય; એ દિન હસન ખેલનકે સજની, રાતે રેન વિહાય. વારેં ૧. નગ બૂષણસેં જરી જાતરી, મોતન કહુ ન સુહાય; ઇક બુદ્ધિ જીયમેં એસી આવત હૈ, લીજેરી વિષ ખાય. વારેં ૨. ના સોવત હૈ લેત ઉચ્ચાસ ન, મનહીમેં પિછતાય; યોગિની હુયકેં નિકસૂ ધરતેં, આનંદધન સમજાય. વારેં ૩.

પદ્યરત્ન ૩૭ મું. રાગ-વૈલાવલ.

તા જેગે ચિત્ત દ્યાઉરે વહાલા; તાં સમકિત દોર શીલ લંગોટી, ઘુલઘુલ માંઠ

धुलाई; तत्त्व शुद्धीमें दीपक जेई, येतन रतन जगाई रे. वहाला. १. अष्ट करम क'डैकी धूनी, ध्याना अगन जगाई; उपशम छतने लसम छषुाई, मलीमली अंग लगाई रे. वहाला. २ आदि गुरुका येला हो कर, मोहके कान इराई; धरम शुक्ल होय मुद्रा सोहो, कइषुानाह जगाई रे. वहाला. ३. धृष्ट विध योगसिद्धासन पैका, सुगतिपुरीकूं ध्याई; आनंदधन देवेन्द्रसें जोग, अहुर न क'लमें आई रे. वहाला. ४.

पधरतन ३८ मुं. राग-भाइ

मनसा नटनागरसूं जेरी हो; मनसा० मनसा नटनागरसूं जेरी सणी हभ, और सभनसें तोरी हो. म० १. लोक लाजसूं नांही काज, कुल भयांहा छोरी हो; लोक अटाह हसे विरानो, अपनो कहत न कोरी हो. म० २. मात तात अइ सज्जन जति, वात करत है कोरी हो; आजे रसकी कयुं करी छूटे, सूरिजन सूरिजन तोरी हो. म० ३. औरहने कहा कहावत औरये, नांदि न कीनी योरी हो; काछ कछयो सो नायत निवडे, और आयरी यरी होरी हो. म० ४. ज्ञानसिंधू मथित पाध, प्रेम पीयुष कटोरी हो; मोहत आनंदधन प्रभु शशिधर, देभत दृष्टि यकोरी हो. म० ५.

पधरतन ३९ मुं. राग-जयजयवंती.

तरसकी जर्धं जर्धं कौ हर्धंकी सवारी री; तीक्ष्ण कटाक्ष छटा लागत कटारीरी. तरसकी० १. सायक लायक नायक प्रानको पहारीरी; काजर का जन लाज वाजन कहुं वारीरी. तरसकी० २. मोहनी मोहन कयो जगत ठगारीरी, दीलये आनंदधन दाह हमारोरी तरसकी० ३.

पधरतन ४० मुं. राग-आशावरी

भीठो लागे कंतो ने, आठो लागे लोक; कंत विदूषी गोठडी, ते रष्यमांडे पोक. भीठो १. कंतअमे काभषु, लोकअमे शोक; अकअमे केम रहे, इध कांल शोक. भीठो २. कंतविष्णु अउगति, आखुं भानुं शोक; उधराषी सिरड क्षिरक, नाखुं भानुं शोक; भीठो ३. कंत विना भति भारी, अवाअनी ओक; धोक धुं आनंदधन अवरने टोक. भीठो ४.

पधरतन ४१ मुं. राग-वैलावल

पीया भिनु शुद्ध शुद्ध भूली हो; आंभ लगार्ध दुःभ मडेलेके, जइये भूली हो. पीया० १. हसती तभहुं विरानीया, हेपी तन मन छीज्यो हो; सभल तभ येती कही, कोध नेह न कीज्यो हो. पीया० २. प्रीतम प्राणुपति विना, प्रिया कैसें लवे हो; प्राणु पवन विरहा इशा, लुयंगनि पीवे हो. पीया० ३. शीतल पंभा कुमकुभा, अहन कहा लावे हो; अनल न विरहानल य है, तन ताप अहावे हो. पीया० ४. क्षुण्ण आयर अक निशा, होरी सिरगानी हो; मैरे मन सभ दिन जरै, तनपाय उरानी हो. पीया० ५. समता मडेल भिराज है, वाषी रस देल हो; अलि जई आनंदधन प्रभु, ऐसें नदुर न उडेल हो. पीया० ६.

पधरतन ४२ मुं. राग-सारंग वा आशावरी

अभ हभ अमर भये न भरेगे, अअ० या कारन मिथ्यात दीयो तज, कयुं कर

हेह धरेगे. अण० १. राग होस जग भू'ध करत है, धनका नास करेगे; भयो अनंत कासते प्राणी, सो हम कास हरेगे. अण० २. हेह विनाशी हुं अविनाशी, अपनी गति पकरेगे; नासी बसी हम धर वासी, बोधे ०है निभरेगे. अण० ३. भयो अनंतवार भिन समभयो, अण सुभहुःभ विसरेगे; आनंदधन निपट निकट अक्षर हो, नहीं समरे सो भरेगे. अण० ४.

पधरत्न ४३ मुं. राग-टोडी

मेरी तुं मेरी तुं काहे डरेरी, मेरी० कहे येतन समता सुनि आपर, और उठे दिन जूठी लरेरी. १. येती तो हुं जानुं निहये, रीरी पर न जराठ जरेरी; जण अपनौ पह आप संभारत, तण तेरे परसंग परेरी. २. औसर पाछं अध्यातम सैली, परभातम निजयोग धरेरी; सक्रि जगाछं निरुपम रुपकी आनंदधन मिलि केबि करेरी. ३.

पधरत्न ४४ मुं. राग-टोडी

तेरी हुं तेरी हुं येती कहुंरी, तेरी० धन भातनमे' हगे तुं जाने, तो करवत कासी जय गहुंरी. १. वेह पुराणु किताण कुरानमे', अगम निगम कछु न लहुंरी; वाया रे झर (सभाछं सेवनकी, मे' तेरे रस रंग रहुंरी. २. मैरे तो तुं राणु अहिये', और के ओल मे' बाण सहुंरी; आनंदधन पिथा वेग भिदो प्यारे, नहीं तो गंग तरंग वहुंरी. ३.

पधरत्न ४५ मुं. राग-टोडी

हगेरी लगेरो लगेरी जगेरी, भमता माता आतम ले भति, अनुभव मेरी और हगेरी. १. आत न तात न मात न नत न, गात न वात न लागत गेरी; मैरे सभ दिन करसन परसन, तान सुधारस पान पगेरी. २. प्राणुनाथ विछरेकी वेहन, पार न पनुं अथाग थगेरी; आनंदधन प्रबु दर्शन औघट, घाट उतारन नाव भगेरी. ३.

पधरत्न ४६ मुं. राग-टोडी

येतन यतुर योगान लरीरी; येतन० एत ले मोहसयके लसकर, भिसकर छांड अनादि धरीरी. १. नांगी काहल ताह ले दुशमन, लागे अथी होय धरीरी; अचल अभा-धत केवल मनसुक, पावे शिव हरगाह जरीरी. २. और लराछं लरे सो भावरा, सूर पछाडे भाठ अरीरी; धरम भरम कहा भूजे न औरे, रहे आनंदधन पह पकरीरी. ३.

पधरत्न ४७ मुं राग-टोडी

पिय भन निशदिन जुई अरीरी. पिय० लहुंरी वडीकी कहानी भिटाछं, दारते' आंणे कण न टरीरी. १. पट भूभन तन लौक न ओठे, भावे' न येकी जराठ जरीरी; शिवकमला आली मुख नठे पावत, कौन गिनत नारी अमरीरी. २. सास उसास विसास न राणे, निबुह निगेरी लोर लरीरी; और तभीण न तपत पुजावत, आनंदधन पीयुष जरीरी. ३.

पधरत्न ४८ मुं राग-माड़, जंगलो

मायडी मुने निरपण कियुडी न भूकी, निरपण० निरपण रहेवा धजुंही जुरी, भीमे निज भति कुंकी भा० १. योगीये' भलीने योगषु कीनी, यतिये' कीनी यतषी;

ભગતે પકડી ભગતાણી કીની, મતવાલે કીની મતણી. માં ૨. કેણે મૂડી કેણે લૂંચી, કેણે કેશ લપેટી; એકપખો મેં કોઈ ન દેખ્યો, વેદના કિણ્ણી ન મેટી. માં ૩. રામ ભણી રહીમાન ભણાવી, અરિહંત પાઠ પઠાઈ; ઘરઘરને હું ધષે વળગી, અલગી છવ સગાઈ. માં ૪. કેણે થાપી કેણે ઉથાપી, કેણે ચલાવી કિણ રાખી; કેણે જગાડી કેણે સૂઆડી, કોઇનું કોઈ નથી સાખી. માં ૫. ધીંગો દુખાંજને ઠેલીને; ઠીંગો ઠીંગો વાને; અખળા તે કેમ ખેલી શકિયે, વહ ચોદાને રાને. માં ૬. જે જે કીધું જે જે કરાવ્યું, તે કહે હું લાભું; થોડે કહે ધણું પ્રીછી લેજો, ઘર સુતર નહીં સાભું. માં ૭. આપ વીતી કહેતાં રીસાવે, તેથી ભેર ન ચાલે; આનંદઘન પ્રભુ ખાંહડી ઝાલે, ખાજ સઘળી પાલે. માં ૮.

પદરતન ૪૯ મું. રાગ--સૌરઠ.

કંચન વરણો નાહ રે, મુને કોઈ મિલાવો; કંચનઠ અંજન રેખ ન આંખડી ભાવે, મંજન શિર પડો દાહ રે. મું ૧. કૌન સેન બને પર મનકી, વેદન વિરહ અથાહ; ધરધર ધુળે દેહડી મારી, જમ વાનર ભરમાહ રે. મું ૨. દેહ ન ગેહ ન નેહ ન રેહ ન, ભાવે ન દ્રહા ગાહા; આનંદઘન વાલો ખાંહડી ઝાલે, નિશચિન ધરૂં ઉમાહા રે. મું ૩.

પદરતન ૫૦ મું. રાગ--ધન્યાશ્રી

અનુભવ પ્રીતમ કેસે મનાસી; અનુભવઠ છિન નિધન સધન છિન નિમંલ, સમલ રૂપ ખનાસી. અં ૧. છિનમેં શક તક કુનિ છિનમેં, દેખું કહત અનાસી; વિરચન વિચ્ય આપ હિતકારી, નિધન જૂઠ ખતાસી. અં ૨. તું હિત મૈરો મૈ હિત તેરી, અંતર કહિ જનાસી; આનંદઘન પ્રભુ આન મિલાવો નહિતર કરો ધનાસી. અં ૩.

પદરતન ૫૧ મું. રાગ--ધમાલ

લાંદુકી રાતિ કાતીસી વહે, છાતીય છિન છિન છીના. ભાં ૧. પ્રીતમ સખ છળી નિરખકે હો, પીઉ પીઉ પીઉ કીના; વાહી બિચ ચાતક કરે હો, પ્રાનહરે પરવીના. ભાં ૨. એક નિસિ પ્રીતમ નાઉંકી ૧, વિસર ગઈ મુધ નાઉ; ચાતક ચતુર વિના રહી હો, પીઉ પીઉ પીઉ પીઉ પીઉ ભાં ૩. એક સમે આલાપકે હો, કોને આકને ગાન; મુધર ખપીહા સુર ધરે હો, દેત પીઉ પીઉ તાન. ભાં ૪. રાત વિભાવ વિલાત હૈ હો, ઉદિત સુભાવ સુભાન; સુમતાસાય મતે મિલે હો, આખે આનંદઘન માન. ભાં ૪.

પદરતન ૫૨ મું. રાગ--જયજયવંતી

મેરે પ્રાન આનંદઘન, તાન આનંદઘન. માત આનંદઘન, તાત આનંદઘન; જાત આનંદઘન, લાજ આનંદઘન કાજ આનંદઘન; સાજ આનંદઘન, આજ આનંદઘન. આભ આનંદઘન, ગાભ આનંદઘન; નાભ આનંદઘન, લાભ આનંદઘન.

પદરતન ૫૩ મું. રાગ--સૌરઠ મુલતાની નટરાગિણી. સહેલી.

સારા દિલ લગા હૈ, ખંસીવારેસૂં ખંસીવારેસૂં. પ્રાન પ્યારેસૂં; સાં મોર મુકુટ મકરાકુટ કુડલ, પીતાંબર પટવારેસૂં. સાશં ૧. ચંદ ચકોર ભયે પ્રાન પપઇયા, નાગરનંદ દ્રહારેસૂં; સાશં ૨. ઇન સખીકે ગુન ગંદ્રપ આવે. આનંદઘન ઉજ્યારેસૂં. સાંશં ૨.

पधरत्न ५४ मुं. राग--प्रभावती आशावरी

मूलडो थोडो बाध व्याजडो धणो रे, केम करी दीधो रे नय, तलपह पूंलु मे' आपी सधलीरे, तोडे व्याज पूं नव थाय. १. व्यापार बागो जलवट थल वठे' रे, धीरे नही नीसानी माय; व्याज छोडावी केध अंदा परवठे रे, तो मूल आपुं सम आय. २. हाटडुं मांडुं माणुकचोकमां रे, साजनीयांनु मनडुं मनाय; आनंदधन प्रभुशेठ शिरोमणि रे, आंही आलजे रे आय. ३.

पधरत्न ५५ मुं राग--धन्याश्री

चेतन आपा कैसें लडोधं, चेतन० सत्ता ऐक अअ'ड अभाधित, धंहु सिद्धांत पअ जेधं. ये० १. अ-वय-अइ व्यतिरेक छेतुको, समज इप अम जोधं; आरोपित सव' धर्म और है, आनंदधन तत सोधं. ये० २.

पधरत्न ५६ मुं. राग--धन्याश्री

आलुडी अमला जेर कश्युं करे, पीठो पर धर नय; पूरवदिसि पच्छिमदिसि रातडो, रवि अस्तंगत थाय. आ० १. पूनम ससी सम चेतन आणीये', अद्रातप सम भाष; वादल लर निम इलधिति आणीये', प्रकृति अनावृत जणु. आ० २. पर धर लमतां स्वाद कियो लडे, तन धन यौवन हाणु; दिन दिन हीसे अपयश वधतो, निज जन न माने कांणु. आ० ३. कुलवट छांडी अवट लवट पडे मन मेडुवाने घाट; आंधो आंधे भिले मे जणु, कोणु हेआडे वाट. आ० ४. अंधु विवेके पीठो अऊंयो, वार्यो पर धर संग; आनंदधन समताधर आणु, वाधे नव नव रंग. आ० ५.

पधरत्न ५७ मुं. राग--आशावरी

हेजो ऐक अपूरव जेला, आपही आलु आपही आलुगर; आप गुरु आप जेला. हे० १. लोक अलोक अथ आप भिरानित, ग्यान प्रकाश अकेला; आलु छांड तहां यठ जैठे, जिहां सिंधुका मेला. हे० २. वागवाह अटनाह सडुमे, किसके किसके जेला; पाहाणुको भार कांडी उठावत, ऐक तारेका जेला. हे. ३. पटपह पडके जेगसिरि अस, कयोकर गजपह तोला; आनंदधन प्रभुआय मित्यो तुम, भिटलय मनका जेला. हे० ४.

प रत्न ५८ मुं. राग--वसंत

ध्यारे आय भिलो कहाये'ते' नत, भेशे विहर अथा अकुलात घात. १. ऐक पेसाअर न लावे नाज, न अणुणु नही पट समाज. ध्यारे० २. मोहन रास न हसत तेरी आसी, मदनो लय है धरकी दासी. ३. अनुभव जडुके करे विचार, कड हेमे है वाडी तनमे' सार. ४. नय अनुभव जध समनये कंत, धर आये आनंदधन लये वसंत ५.

पधरत्न ५९ मुं. राग--कल्याण

मोकू' कोळि कैसी छुतको, भेरे काम ऐक प्रान लवनसू'; और लावे सौ अको. मो० १. मे' आये प्रभु सरन तुमारी, लागत नाही धको; लुज न उठाय कडुं औरनसू' करहुं जकरही सको. मो० २ अपराधि चित्त डान जगत जन, कोरिक लांत यको; आनं-

दधन प्रभु निहुये मानो, धड अन्न रावरो थडो. भौ० ३.

पधरत्न ६० भुं. राग--सारंग

अभ मेरे पति गति देव निरंजन; अ० अटकू. कडा सिर पटकू, कडा कइं जन रंजन. अ० १. अंजन इगन इगन लगावुं, याहु न अितवन अंजन; संजन घट अंतर परमात्म. सकल दुरित लयलंजन. अ० २. ओह कामगवि ओह कामघट. ओही सुधारस मंजन; आनंदधन प्रभु घटवनके हरि, काम मतंग गज गंजन. अ० ३.

पधरत्न ६१ भुं. राग--जयजयवती

मेरी सुं तुमतें लु कडा, हरीके डोनैं सभैरी री. मेरी० १. इठसें देण मेरी, मनसा दुःख बेरी री; लके संग जेवो सोतो, जगतकी बेरी री. मेरी० २. शिरछेही आंगे धरे, और नहीं तेरी री; आनंदधन कीसो कहुं, जे कहुंहुं अनेरी री. मेरी० ३.

पधरत्न ६२ भुं राग--भाइ

पीया जिन सुधयुद्ध पूंही हो, विरह लुयंग निसा सभे, मेरी सेजडी पूंही हो. पी० १. लोखणु पान कथा मिठी, किसकू कहुं सूधी हो; आज काल धर आनकी, लव आस विबुद्धी हो. पी० २. वेदन विरहे अथाह है, पाणी नव नेम हो; कौन हपीय तपीय है, टारे कर करेण हो. पी० ३. गाल हथेदी लगायके, सुरसिंधु समेदी हो; असुअन नीर वहायके, सिंधुं कर वेदी हो. पी० ४. श्रावणु भाहुं धनघटा, विय वीज जपूका हो; सरिता सरवर सभ लरे, मेश घटसर सभ सूका हो पी० ५. अनुभव जात अनायके, कहे जेसी आवे हो; समता टुक धीरज धरे, आनंदधन आवे हो. पी० ६.

पधरत्न ६३ भुं. राग--भाइ

प्रजनाथसें सुनाथ विष्णु, हाथो हाथ वकायो; विचकों डोड जनकपाल, सरन नजर नाथो प्रजनाथसें० १. जननी कहुं जनक कहुं, सुत सुता कहायो; बाध कहुं लागनी कहुं, मित्र शत्रु भायो. प्रजनाथसें २. नमणी कहुं रमणु कहुं, राठ रज उतायो; दवक-पति धंड अंठ, कीट लृंग गायो. प्रजनाथसें० ३. कामी कहुं नाभी कहुं, रोग भायो; निशपतिधर देह गेहुधरि, विविध विध धरायो. प्रजनाथसें० ४. विधिनिषेध नाटक धरी, लेण आठ छायो; लाभा पट वेद यार, सांग शुद्ध पढायो. प्रजनाथसें० ५. तुमसें गजराज पाय, गर्दल यदी धायो; पायस सुथहका विसारी, जीभ अनाज भायो. प्रजनाथसें० ६. लीलाहुं हटुक न याय, कहेणु हास आयो; रामराम पूलकत हुं, परम लाभ पायो. प्रजनाथसें० ७. औरि पाततके उधारन तुम, कहिसो पीवत मामी; मोसुं तुम कण उधारो, कूर कुटिल कामी. प्रजनाथसें० ८. और पतित केध उधारे, करणी जिनुं करता; ओक काही नाँ वेड, जूठे गिरुठ धरता. प्रजनाथसें० ९. करनी करी पार भयो, अडोत निगम साणी; शोला हंठ तुमकू नाथ, अपनी पत राणी. प्रजनाथसें० १०. निपट अज्ञानी पापकारी, हास है अपराधी; अनु जे सुधार हो, अण नाथ लान साधी. प्रजनाथसें० ११. औरको उपासक हुं, कैसें काँ उधाइं; दुविधा यद

राभो भत, या वरी विद्याई. प्रजनाथसे० १२. गध सो तो गध नाथ, इर नहिं कीजे; द्वारे रघो हींग हास, अपनो करी लीजे. प्रजनाथसे० १३. हासकों सुधारी लेहु, अहुत कडा कडिये; आन'दधन परम रीत, नाओकी निवहिये. प्रजनाथसे० १४.

पधरतन ६४ मुं. राग-वसंत

अभ जगो परमगुइ परमदेव प्यारे, भेटहुं हुम तुम भिय लेह. १. आलीलाज निगोरी गमारी जत, सुद्धि आन मनावत विविध बात. २. अदि पर निभूंदी कुलटी कान, मुनि तुद्धि मिलन भिय देत हान. ३. पति मतवारे और रंग, रमे ममता गण्डिकाके प्रसंग. ४. जभ जड तो जड वास अंत, चित्त कुले आन'दधन भय वसंत प.

पधरतन ६५ मुं. राग-साप्पी

रास ससी ताराकसा, जेसी जेधने जेस. रमता सुमता कभ मिले, भांगे विरहा सोस. १. गोडी रागसां:-पीया भिन कौन भिटावे रे, वरहुव्यथा असराल. पी० १. निंद नीमाणी आंभ तेरे, नाही सुज दुःभ देभ; हीपक शिर डोले भरे प्यारे, तन धिर धरे न निभेभ. पी० २. ससि सुरिष तास जगी रे, विनगी दामिनी तेग; स्यणी ह्यषु मते हगो प्यारे, मयषु सयषु वतु वेग. पी० ३. तनपिंजर जूरे पर्यो रे, जडी न सके शुव हंस; विरहानल जला जली प्यारे, पंभ मूल निरवंस. पी० ४. जसासासें वहाजिकों रे, वाह वहे निशि रांड; मन मने जसासा मनी प्यारे, हटके न स्यणी भांड. पी० ५. धहु विधि छे जे धरधणीरे, उससुं रडे उहास; हरविध आध पूरी करे प्यारे, आन'दधन प्रभु आश. पी० ६.

पधरतन ६६ मुं. राग-आशावरी

साधु भाध अपना रुप जभ देभा; साधुं करता कौन कौन जुनी करनी, कौन भागेगो लेभा. सा० १. साधुसंगति अइ गुइकी कृपाते, भिट गध कुलकी रेभा; प्रभु आन'दधन परयो पायो, जितर गयो बिल लेभा. सा० २.

पधरतन ६७ मुं. राग-आशावरी

राम कडो रहुमान कडो केध, कान कडे महादेवरी; पारसनाथ कडो कोउ प्रह्ला; सकल प्रह्ला स्वयमेवरी. राम० १. लाजन लेह कडावत नाना, अक मृत्तिका इपरी; तैसे भंड कदपना रोपित, आप अण'ठ सइपरी. राम० २ निजपद रमे राम सो कडिये, रद्धिम करे रडेभानरी; करशे करम कान सो कडिये, महादेव निर्वाणरी. राम० ३. परसे इप पारस इप सो कडिये, प्रह्ला पिहे सो प्रह्लारी. धहु विध साधो आप आन'दधन येतनमय निःकभरी राम० ४.

पधरतन ६८ मुं. राग-आशावरी

साधुसंगति भित्तु कैसे पैये, परम महारस धामरी; अे आंकणी. कोटि उपाय करे जे औरो, अनुभवकथा विश्रमरी १ शीतल सकल संत सुरपादप, सेवै सदा सुछांधरी; वंछित ह्वे टवे अनवंछित, लवसंताप भूजधरी. २. अतुरविरंची विरंजन याडे,

अरुणकमल मकरंदरी; को हरि लरम विहार द्विभावे, शुद्ध निरंजन अंदरी. उ. हेव असुर धंद्र पद याहु न, राज न काज समाजरी; संगति साधु निरंतर पावुं, आनंदधन महाराजरी. ४.

पधरत्न ६८ मुं. राग अलहिये, वेलावल.

प्रीतकी रीत नही हो प्रीतम, प्रीतकीं में तो अपना सरव शृंगारे, प्यारेकी न लक्ष हो. प्री० १. मैं वस पिथके (पय संग औरके, या गति किन सीभाध; उपगारी जन जय मनावो, जो कुछ लध सो लध हो. प्री० २. विरहानलजला अतिदि कठिन है, मोसे सही न गध; आनंदधन युं सधन धारा, तजही दे पध हो. प्री० ३.

पधरत्न ७० मुं.

साथी :-आतम अनुभव रस कथा, प्याला पिथा न जय; मतवाला तो हाड परे, निमता परे पथाय. १.

राग-वसत, धमास :-छणिले लालन नरम कहे, आनी गरम करत कहा आत. टेक. मांके आगे मामुकी कोष, वरनन करय गिवार; अज डू कपटके कोथरी हो, कहा करे सरधा नार. छ० १. अउगति महेल न छारिही हो, कैसे आत भरतार, आनो न पीनो धन आतमें हो, हसत भरतार; आनो न पीनो धन आतमें हो, हसत लानन कहा हाड. छ० २. ममता आट परे रमे हो, और निंदे दिन रात; दैनो न देनो धन कथा हो, भारही आवत जत. कहे सरधा सुनि सामिनी हो, येतो न कीजे जेह; हरे हरे प्रभु आवही हो, वडे आनंदधन मेह. छ० ४.

पधरत्न ७१ मुं. राग-भाउ

अनंत अशुभी अविजत सासतो हो, वासतो वस्तु विचार; सहज विलासी हासी नवी करे हो, अविनाशी अविहार. १. ज्ञानावरणी पंच प्रकारनो हो, दरशनना नव लेह; वेदनी मोहनी होय होय जळीये हो, आयपुं आर विच्छेह. २. शुभ अशुभ होय नाम वभाणीये हो, नीय उंच होय गोत; विघ्न पंचक निवारी आपथी हो, पंचम गति पति होत. ३. युगपहलावि गुणु लगवतना हो, जेकत्रीश मन आणु; अवर अनंता परभागमथकी हो, अविरोधी गुणु जणु. ४. सुंदर अशुभी सुलग शिरोमणि हो, सुणु सुज आतमराम; तन्मय तद्वय तसु लकते करी हो, आनंदधन पद डाम. ५.

पधरत्न ७२ मुं. राग-केहारे

मेरे माल मजही सुणु जेक वात, भीठडे लालन विन न रहु रलियात. रंगीत यूहडी लडी थीडा, काथा सोपारी अरु पानका थीडा; मांग सिंदुर सहल करे पीडा, तन कडा हाकेरे विरहा कीडा. जहां तहां दुंदुं टोलन भित्ता, पणु लोणी नर विणु सण युग रीता; रथणी विहाणी दहाडा थीता, अजडू न आवे मोहि छेहा हीता. तनरांग कूंद लरमही पाट, युन युन कवीयां विवुं धाट; रंग रंगीती डूवी पडेइंगी नाट, आवे आनंदधन रहे धर धाट.

પદ્યરત્ન ૭૩ મું. રાગ-કેદારી

બોલે લોગા હું રડું તુમ ભલા હાંસા, સલ્લે સાજન વિષુ કૈસા ધરવાસા.
સેજ સુંહાલી ચાંદરણી રાત, ફૂલડી વાડી ઓર સીતલ વાત, સઘલી સહેલી કરે સુખ
સાતા, મેરા તન તાતા મૂઆ વિરહા માતા. ફિરફિર જોઉં ધરણી અગાસા, તેરા છિપણા
ખારે લોક તમાસા; ન વલે તનતે લોહી માંસા, સાંઈડાની જે ધરણી છોડી નિરાસા.
વિરહ કુભાવસોં મુજ કીયા, ખખર ન પાવો તો ધિક મેરા જીયા; હહી વાયહો જે
ખતાવે મેરા પીયા, આવે આનંદધન કરે ધર લીયા.

પદ્યરત્ન ૭૪ મું. રાગ-વસંત

યા કુબુદિ કુંમરી કૌન જાત, જહાં રીજે ચેતન જ્યાન ગાત. ૧. કુતિસત સાખ
વિશેષ પાય, પરમ સુધારસ વારિ જાય. ૨. જીયા ગુન જાનો ઓર નાંહી, ગલે પડેંગી
પલક માંહિ. ૩. રેખા છેદે વાહી તામ પઢીયેં મીડી સુગુણુ ધામ. ૪. તે આંગે અધિ-
કેરી તાહી, આનંદધન અધિકેરી આહી. ૫.

પદ્યરત્ન ૭૫ મું. રાગ-વસંત

લાલન બિન મેરો કુન હુવાલ, સમજે ન ઘટમી નિહુર લાલ. ૧. વીર વિવેકબું
માંજ માંયિ, કહા પેટ હઈ આંગે છિપાઇ. ૨. તુમ ભાવે જે સો કીજે વીર, સોઇ
આન મિલાવો લાલન ધીર. ૩. અમરે કરે ન જાત આધ, મન અંચલતા મિટે સમાધ.
૪. જાય વિવેક વિચાર કીન, આનંદધન કીને અધીન. ૫.

પદ્યરત્ન ૭૬ મું. રાગ-વસંત

ખારે પ્રાન જીવન જે સાચ જાન, ઉત ખરકત નાંહી ન તિલસમાન. ઉનસેં
ન માંગુ દિન નાંહિ એક, ઈત પકરિ લાલ છરિ કરિ વિવેક. ઉત શકતા માયા માન
ડુંખ, ઈત રૂબુતા મૃદુતા જાનો કટુંખ. ઉત આસા તૃષ્ણા લોભ કોહ, ઈત શાંત કાંત અંતોષ
સોહ. ઉત કલા કલાંકી પાપ આપ, ઈત ખેલે આનંદધન જૂય આપ.

પદ્યરત્ન ૭૭ મું. રાગ-સાણુગ્રી

હમારી લય લાગી પ્રભુ નામ; હમારીં અખ ખાસ અરુ ગોસલ ખાને, હર
અદાલત નહીં કામ. ૧. અંચ પચીશ પચ્યાસ હજારી, લાખ કિરોરી હામ; ખાય ખરચે
હીયે વિનુ જાત હૈ, આનન કર કર શ્યામ. ૨. ઇનકે ઉનકે શિવકે ન જીઉકે, ઉરજ
રહે વિનુ કામ; સંત સયાને કાય ખતાવે, આનંદધન ગુનધામ. ૩.

પદ્યરત્ન ૭૮ મું. રાગ-રામગ્રી

જગત ગુરુ મેરા મેં જગતકા ચેરા, મિટ ગયા વાહ વિવાહકા ચેરા. ગુરુ કે
ધરમેં નવનિધિ સારા, ચેલેકે ધરમેં નિપટ અધેરા; ગુરુ કે ધર સખ જરિત જરાયા,
ચેલેકી મઢીયામિં છપર છાયા. ગુરુ મોહી મારે શખકી લાઠી, ચેલેકી મતિ અપરાધની
કાઠી; ગુરુ કે ધરકા મરમ ન પાયા, અકથ કહાંની આનંદધન ભાયા.

પદ્યરત્ન ૭૯ મું. રાગ--જય જયવંતી

એસી કેસી ઘરવસી, જિનસ અનેસી રી; યાહી ઘર રહિસે' જગવાહી, આપદ
હૈ ઇસી રી એસીં ૧. પરમ સરમ હેસી, ઘરમેઉ પેસી રી; યાહી તે' મોહની મૈસી,
જગત સગૈસી રી. એસીં ૨. કૌરીસી ગરજ નેસી, ગરજ ન અપેસી રી; આનદધન
સુનો સીખંદી, અરજ કહેસી રી. એસીં ૩.

પદ્યરત્ન ૮૦ મું. રાગ--સારંગ

ચેતન શુદ્ધાતમકું ધ્યાવો, પર પરચે' ધામધૂમ સદ્ધર્ષ; નિજ પરચે સુખ પાવો.
ચેતન ૧. નિજઘરમે' પ્રભુતા હૈ તેરી, પરસંગ નીચ કહાવો; પત્યક્ષ રીત લખી તુમ
એસી, ગદિયે' આપ સુહાવો. ચેતન ૨. યાવત્ તૃષ્ણા મોહ હૈ તુસકો, તાવત્ મિથ્યા
ભાવો; સ્વસંવેદ બ્યાન લહી કરિયો, છડો બ્રમક વિભાવો. ચેતન ૩. સુમતા
ચેતન પતિકું ઇષ્ટવિધ, કહે નિજ ઘરમે' આવો; આતમ ઉક સુધારસ પીયે, સુખ
આનંદ પદ પાવો ચેતન ૪.

પદ્યરત્ન ૮૧ મું. રાગ--સારંગ

ચેતન એસા બ્યાન વિચારો, સોહં સોહં સોહં; સોહં અણું ન ખીયા સારો.
ચેતન ૧. નિશ્ચય સ્વલક્ષણ અવલંબી, પ્રજ્ઞા છેની નિહારો; ઇંદ્ર છેની મધ્યપાતી દુવિધા,
કરે જઠ ચેતન ફારો. ચેતન ૨. તસ છેની કરચહીયે' જો ધન, સો તુમ સોહ ધારો;
સોહ જનિ ઇટો તુમ મોહં વૈ હૈ સમકો વારો. ચેતન ૩. કુલટા કુટિલ કુખુલ્લ કુમતા,
છંડો વૈ નિજ ચારો; સુખ આનંદ પદે તુમ એસી, સ્વપરકું નિસ્તારો ચેતન ૪.

પદ્યરત્ન ૮૨ મું. રાગ--સૂરત ટોડી

પ્રભુ તો સમ અવર ન કોઈ ખલકમે', હરિહર પ્રજ્ઞા વિગૂતે સોતો; મહન જીવ્યો
તે' પલકમે'. પ્રભુ ૧. જયો જલ જગમે' અગન બૂળવત, વહવાનલસો પીયે પલકમે';
આનંદધન પ્રભુ વામા રે નંદન, તેરી હામ ન હોત હલકમે'. ૨.

પદ્યરત્ન ૮૩ મું. રાગ--મારૂ

નિરપૃહ દેશ સોહામણો, નિભંધ નગર ઉદાર હો; વસે અંતરભરી; નિમંલ
મન મંત્રી વડો, રાજ વસ્તુવિચાર હો. વસે ૧. કેવલ કમલા ગાર હો. સુષુ સુષુ
શિવગામી; કેવલ કમલાનાથ હો, સુષુ સુષુ નિઃકામી; કેવલ કમલાવાસ હો, સુષુ સુષુ
સુભગામી; આતમા તું ચૂકીશમાં, સાહેબા તું ચૂકીશમાં, રાજિંદા તું ચૂકીશમાં, અવસર
લહી જી. એ આકળી. દહસંતોષ કામા મોહસા, સાધુ સંગત દહ પોલ હો; વસે
પોલિયો વિવેક સુજગતો, આગમ પાયક તોલ હો વસે ૨. દહ વિશવાસ ત્રિતા ગરો,
સુવિનોદી અવહાર હો; વસે ૩. મિત્ર વૈરાગ વિહરે નહી, ક્રીડા સુરતિ અપાર હો. વસે
૩. ભાવના બાર નહી વહે, સમતા નીર ગંભીર હો; વસે ૪. ધ્યાન ચહિવચો ભર્યો રહે
સમપન, ભાવ સમીર હો. વસે ૫. ઉચાલો નગરી નહીં, દુષ્ટદુઃકાલ ન યોગ હો; વસે
૬. ધતિ અનીતિ આપે નહી, આનંદધન પદ ભોગ હો. વસે ૭.

પદરત્ન ૮૪ મું. રાગ-ધમન

લાગી લગન હમારી, જિનરાજ સુજસ સુ-યો મેં. લાગીં કાહૂં કે કહે કબહૂં નહિ છૂટે, લોક લાજ સખ ધારી; જૈસે અમલિ અમલ કરત સમે, લાગ રહી જયું ખુમારી જિં ૧. જૈસે યોગી યોગ ધ્યાનમેં, સુરત ટરત નહીં ધારી; તૈસે આનંદધન અનુહારી, પ્રભુ કે હું બલહારી જિં ૨.

પદરત્ન ૮૫ મું. રાગ-કાફી

વારી હું બોલડે મીઠડે, તુજવિન મુજ નહિ સરે રે સૂરિજન, લાગત ઓર અનીઠડે; વાં ૧. મેરે મનકુ જક ન પરત હૈ, બિનુ તેરે મુખ દીઠડે; પ્રેમ પીયાલા પીવત, લાલન સખદિન નીઠડે. વાં ૨. પૂછું કૌન કહાંયું હુંડું કિસકું ભેજું ચીઠડે; આનંદધન પ્રભુ સેજડી પાઉં તો, લાગે આન વસીઠડે. વાં ૩.

પદરત્ન ૮૬ મું. રાગ-ધમાલ

સલુણે સાહેબ આવેજે મેરે, આલીરી વીરવિવેક કહો સાચ; સલુણેં મોસું સાચ કહો મેરેસું, સુખ પાયો કે નહિ; કહાંની કહાં કહું બહાકી, હિંડોરે ચતુરગતિ માંહિ. સલુણેં ૧. ભલી ભઇ ઇતિ આવડી હો, પંચમ ગતિકી પ્રીત; સિદ્ધ સિદ્ધંત રસ પાકકી હો, દેખે અપૂરવ રીત. સલુણેં ૨. વીર કહે એતી કહું હો, આચે આચે તુમ પાસ; કહે સમતા પરિનારસું હો, હમ હૈ અનુભવદાસ. સલુણેં ૩. સરધા સુમતા ચેતના હો, ચેતન અનુભવ આંહિ; સગતિ ક્ષેરવે નિજ રૂપકો હો, લીને આનંદધન માંહિ સલુણેં ૪.

પદરત્ન ૮૭ મું. રાગ-ધમાલ

(વિવેકી વીરા સહો ન પરે, વરજે કયું ન આપકે મિત્ત વિવેકીં કહાં નિગોડી મોહની હો, મોહત લાલ ગમાર; વાકે પર મિથ્યા સુતા હો, રીજ પડે કહા યાર. વિવેકીં ૧. ક્રોધ માન બેટા ભયે હો, હેત ચપેટા લોક; લોલ જમાઈ માયા સુતા હો, એક ચલ્યો પર મોક વિવેકીં ૨. ગઈ તિથિદૂં કહા બંભાણા હો, પૂછે સુમતા ભાવ; ઘરકો સુત તેરે મતે હો, કહાલૌં કરત બઠાવ. વિવેકીં ૩. તવ સમત ઉદમ કીયો હો, મેટયો પૂરવ સાજ; પ્રીત પરમસું ભેરિકેં હો, દીને આનંદધન રાજ. વિવેકીં ૪.

પદરત્ન ૮૮ મું. રાગ-ધમાલ

પૂછીયેં આંલી ખબર નહીં, આચે વિવેક વધાય. પૂછીયેં મહાનંદ સુખકી વર-નીકા, તુમ આવત હમ ગાત; પ્રાનજીવન આધારકી હો, ખેમકુશલ કહો ખાત. પૂછીયેં અચલ અખાધિત દેવકું હો, ખેમ શરીર લખંત; વ્યવહારિ ઘટવધ કથા હો, નિહચેં સરમ અનંત. પૂછીયેં ૨. બંધમોખ નિહચેં નહી હો, વિવહારે લખ દોય; કુશલ ખેમ અનાનિહી હો, નિત્ય અખાધિત હોય. પૂછીયેં ૩. સુન વિવેક મુખતે નહીં હો, ખાની અમૃત સમાન; સરધા સમતા હો મિલી હો, લ્યાઇ આનંદધન તાન પૂછીયેં ૪.

પદરત્ન ૮૯ મું. રાગ ધન્યાશ્રી

ચેતન સકલ વિખાપક હોઈ, સકલં સત અસત ગુન પરજય પરનતિ, ભાવ

સુભાવ ગતિ દોષ; ૧. સ્વ પર રૂપ વસ્તુકી સત્તા, સીજે એક ન દોષ; સત્તા એક અખંડ અખાધિત, યહ સિદ્ધાંત પખ હોષ. ૨. અનવય વ્યતિરેક હેતુકો, સમજી રૂપ જમ ખોષ આરોપિત સખ ધર્મ ઔર હૈ, આનંદધન તત સોષ. ૩.

પદરતન ૯૦ મું. રાગ-સૌરઠ

સાખી :-અણુ જોવતાં લાખ, તે એકે નહીં; લાધી જોવન સાખ, વહાલા વિષુ એલે ગધ. મહોટી વહુયે મન ગમતું કીધું; મહોટીં પેટમાં પેસી મસ્તક રહેંસી, વેરી સાહી સ્વામીજીને દીધું. મં ૧. ખોખે ખેસી મીહું ખોલે, કાંઈ અનુભવ અમૃત જલ પીધું; છાની છાની છરકડા કરતી, છરતી આંખે મનડું વીધું. મં ૨. લોકલોક પ્રકાશક છેયું, જણતા કારજ સીધું; અંગે અંગે રંગભર રમતાં, આનંદધન પદ લીધું. મં ૩.

પદરતન ૯૧ મું. રાગ-મારૂ

વારો રે કોઈ પરધર રમવાનો ઠાળ, નહાની વહુને પરધર રમવાં પરધર રમતાં થય જૂઠા ખોલી, દેશે ધણીજીને આલ. વારોં ૧. અલવે આલા કરતી હીંદે, લોકડાં કહે છે છીનાલ; ચોલજડાં જણ જણના લાવે, હુંડે ઉપાસે શાલ. વારોં ૨. ખાઈ રે પડોસણુ જુઓને લગારેક, ફોકટ ખાશો ગાલ; આનંદધન પ્રભુ રંગે રમતાં, ગોરે ગાલ જખૂકે ઝાલ. વારોં ૩.

પદરતન ૯૨ મું. રાગ-કાનડો

દરિસન પ્રાનજીવન મોહો દીજે, ખિન દરસન મોહિ કલ ન પરતુ હૈ તલક તલક તન છીજે. ઠં ૧. કહા કહું કછુ કહત ન આવત, ખિન સેઅ કયું જીજે; સોહું ખાઇ સખી કાહું મનાવો, આપહી આપ પતીજે. ઠં ૨. દેકર દેરાની સાસુ જેઠાની, ચુંહીં સખ મિલ ખીજે; આનંદધન વિન પ્રાન ન રહે છિન, કોડી જતન જો કીજે. ઠં ૩.

પદરતન ૯૩ મું. રાગ-સૌરઠ

મુને મહારા નાહલીયાને મળવાના કોડ; હું રાખું માડી કોઈ મુને ખીજે વલેગો ઝોઠ. મું ૧. મોહનીયા નાહલીયા પાખે મહારે, જગ સવિ ઊજડ જોડ; મીઠા ખોલા મન ગમતા નાહજી વિષુ, તન મન થાયે ચોડ. મું ૨. કાંઈ ઢેલીયો ખાટ પછેડી તલાઈ, લાવે ન રેસમ સોડ; અવર સખે મહારે લલારે ભલેરા, માહરે આનંદધન શરમોડ. મું ૩.

પદરતન ૯૪ મું. રાગ-સૌરઠ

નિરાધાર કેમ મૂકી શ્યામ મુને નિરાધાર કેમ મૂકી; કોઈ નહી હું કોણુશું ખોલું, સહુ આવંખન ટૂકી શ્યાં ૧. પ્રાણનાથ તુમેં દર પધારયા, મૂકી નેહ નિરાશી; જણુ જણુના નિત્ય પ્રતિ ગુણુગાતાં, જનમારો કિમ જસી. શ્યાં ૨. જેહનો પક્ષ લહીને ખોલું, તે મનમાં સુખ આણે; જેહનો પક્ષ મૂકીને ખેલું, તે જનમ લગેં ચિત્ત તાણે શ્યાં ૩. વાત તમારી મનમાં આવે, કોણુ અલગ થઈ ખોલું; લલિત ખલિત ખલ જો તે દેખું, આમ માલ ધન ખોલું. શ્યાં ૪. ઘટેં ખટેં છે અંતરજામી, મુજમાં કાં નવિ દેખું; જે દેખું તે નજર ન આવે, ગુણુકર વસ્તુ વિશેખું. શ્યાં ૫. અવધે કેહની વાટડી જોઈ,

विष्णु अवधे' अति जूड़े; आन'हधन प्रभु वेगे पधारो, निम मन आशा पूरे. श्या०६.

पधरतन ८५ मुं. राग-अलधिया वेलावल.

ऐसे जिनवरने चित्त दयाड रे मना, ऐसे अरिह'तके गुन गाड रे मना. ऐसे जिनवरने चित्त दयाड रे मना. उदर लरनके कारणे रे, गौआं वनमे' जय; आर अरे सिहु'दिश करे, वाकी सुरतिवाछरुआभाडे रे. ऐसे० १. सात पांय साडेलीयां रे, हिल-मिल पाणी जय; तावी दीये अडअड हुसे रे, वाकी सुरति गगरुआभाडे रे. ऐसे० २. नहुआ नाथे योडमे' रे, दोक करे लभ सोर; वांस अदी वरते' यडे, वाके चित्त न अले कहु' ठोर रे. ऐसे० ३. न्यूआरी मनमे' न्यूआ रे, कामीके मन काम आन'हधन प्रभु युं कडे, तुमे द्यो लगव'तके नाम रे. ऐसे० ४.

पधरतन ८६ मुं. राग-धन्याश्री

अरी भेरो नाहेरी अतिवारो, मै' ले जेभन कित जड; कुमति पिता ज'लना अपराधी, नडवाहुँ व जभारो. अ० १. ललो जनीके सगळ' कीनी, कौन पाप डपनारो; कडा कहिये' धन धरके कुटुंभ ते, जिन भैरो काम भिगारो. अ० २.

पधरतन ८७ मुं. राग-कल्याणु

या पुद्गलका क्या विसवासा, डे सुपने का वासादे. या० यमतकार विजली हे जैसा, पानी जय पतासा; या डेहीका गर्व' न करना, जंगल होयगा वासा. या० १. जूठे तन धन जूठे जेभन, जूठे हुँ धर वासा; आन'हधन कडे सभरी जूठे, साया शिवपुर वासा. या० २.

पधरतन ८८ मुं. राग-आशावरी

अवधू सो जेगी गुरु भेरो, धन पढका करे रे निवेडा. अवधू० तरुवर ऐक मूढ जिन छाया, जिन कुले' इल लागो; शाभा पत्र नहीं कछु उनकू', अभूत गगने' लागो. अ० १. तरुवर ऐक पंछी होड जेठे, ऐक गुरु ऐक येला; येलेने जुग युष् युष् भाया, गुरु निर'तर जेला. अ० २. गगन म'डलके अधभिय इवा, उहां डे अमीका वासा; सगुरा होवे सो लर लर पीवे, नगुरा जवे प्यासा. अ० ३. गगन म'डलमे' गडिआं जहानी, धरती इध जभाया; माभन था सो विरला पाया, छासे' जगत लर-माया. अ० ४. थड जिनुं पत्र पत्र जिनुं तुंभा, जिन ज्यया गुष् गायो; गावन वालेका रुप न रेभा, सुशुरु सोही जताया. अ० ५. आतम अनुभव जिन नहीं जने, अनर-ज्योति जगावे; घट अंतर पारजे सोही भूरति, आन'हधन पढ पावे. अ० ६.

पधरतन ८९ मुं. राग-आशावरी

अवधू ऐसो ज्ञान विचारी, वामे'कोषु पुरुष कोषु नारी. अवधू० जन्मनके धर नहाती घाती, जेगीके धर येकी; कलमा पढ पढ लछं रे तुरकडी तो, आपही आप अकेली. अ० १. ससरै हुभारो जालो बोडो, सासु जाल कुवारी; पीपुल हुभारो प्छोडे पारणीये तो, मे' हुं जुलावन हारी. अ० २. नहीं हुं परणी नहीं हुं कुवारी, पुत्र जषुवन हारी; कावी द्वादीके मे' कोछ नहीं छोडयो तो, हनुये हुं जालकुवारी. अ० ३.

અલીકીપમે' ખાટ ખટલી, ગગન ઓશીકુ તલાઈ; ધરણીકો છેડા આબકી પીછેડી, તોય ન સોડ ભરાઈ અં ૪. ગગનમંડલમે' ગાય વીઆણી, વસુધા હૃદ્ય જમાઈ; સઉરે સુનો ભાઈ વલોણું વલાવે તો, તત્વ અમૃત કે.છ પાઈ. અં ૫. નહીં જાઉં સાસરીયે ને નહીં જાઉં પીયરીયે, પીયુજકી સેજ બિછાઈ; આનંદધન કહે સુનો ભાઈ સાધુ તો, જ્યોતસે' જ્યોત બિલાઈ. અં ૬.

પદરત્ન ૧૦૦ મું. રાગ-આશાવરી

એહેર એહેર નહી આવે, અવસર એહેર એહેર નહીં આવે; જ્યું જણે ત્યું કર લે ભલાઈ, જનમ જનમ સુખ પાવે. અં ૧. તન ધન જોજન સખહી જૂઠો, પ્રાણ પલકમે' જાવે. અં ૨. તન છૂટે ધન કૌન કામકો, કાયદું કૃપણ કહાવે અં ૩. જાકે દિલમે સાચ બસત હે, તાકું જૂઠ ન ભાવે. અં ૪. આનંદધન પ્રભુ અલત પંચમે', સમરી સમરી ગુણુ ગાવે અં ૫.

પદરત્ન ૧૦૧ મું. રાગ-આશાવરી

મનુખ્યાશ મનુખ્યાશ શિવભદેવ મનુખ્યાશ; એ આંકણી. પ્રથમ તીથંકર પ્રથમ નરેસર, પ્રથમ યતિવ્રતધારા. રિં ૧. નાભિરાયા મરૂદેવીકો નંદન, જુગલાધમ' નિવાશ. રિં ૨. કેવલ ભઈ પ્રભુ મુખતે' પોહોતા, આવાગમન નિવાશ. ૩. આનંદધન પ્રભુ ઇંતની વિનંતી, આ ભવ પાર ઉતારા. રિં ૪.

પદરત્ન ૧૦૨ મું. રાગ-કાફી

એ જિનકે પાય લાગેરે, તુને કહીયે' કે તો; એ જિનકેં આકોઈ જામ ફિરે મહમાતો, મોહ નિહરીયાથું જાગ રે. ૧. પ્રભુજી પ્રીતમ વિન નહીં કોઈ પ્રીતમ, પ્રભુજીની પૂજા ઘણી માગ રે. ૨. ભવકા ફેરા વારી કરા જિનચંદા, આનંદધન પાય લાગ રે. ૩.

પદરત્ન ૧૦૩ મું. રાગ-ફેરખો

પ્રભુ ભજ લે મેરા દીલ રાજી રે. પ્રભું અઠ પોહોરકી ચોશઠ ઘડીયાં, દો ઘડીયાં જિન સાજી રે. પ્રં ૧. હાન પુણ્ય કણુ ધમ' કર લે, મોહ માયાકૂ ત્યાજી રે. પ્રં ૨. આનંદધન કહે સમજ લે, આખર જોવેગા જાજી રે. પ્રં ૩.

પદરત્ન ૧૦૪ મું. રાગ-આશાવરી

હઠિલી આંખ્યાં ટેક ન મેટે, ફિર ફિર દેખણુ જાઉં. હઠિલીં જ્યલ છળીલી પ્રિય છબિ, નિરખિત તૃપતિ ન હોઈ; નટ કરિંકક હટકૂ કબી, દેત નગોરી રોઈ. હઠિલીં ૧. માંગર જ્યો ટમાકે રહી, પીપ સખીકે ધાર; લાજ હાંગ મનમે' નહીં, કને પછેરા ઘર. હઠિલીં ૨. અટક તનક નહીં કાહૂક, હટક ન ઇક તિલ કોર; હાથી આપ મને અરે, પાવે ન મહાવત જોર. હઠિલીં ૩. સુન અનુભવ પ્રીતમ બિના, પ્રાણુ જાત ઈંદ ઠાંકિ; હે જન આતુર આતુરી, ફેર આનંદધન નાંકિ. હઠિલીં ૪.

પદરત્ન ૧૦૫ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ વૈરાગ એટા જાયા, વાને જોજ કટુંજ સખ ખાયા. જોણે મમતા માયા

आर्ष. सुभ दुःख होना बाध; काम कोष होना दुःख आर्ष आर्ष तद्गुणा बाध. अ० १. दुर्भक्ति
 बाढी मत्सर दादा, सुभ दैवतही भूया; भंगलक्ष्मी भधाई वांशी ओ न्जम जेटा हूवा
 अ० २. पुश्य पाप पाडोशी आये, मान काम होउ माभा; मोह नगरका राज भाया,
 पीछेही प्रेम ते गाभा. अ० ३. भाव नाम धर्यो जेटाको, हमा वरइयो न नार्ध;
 आनंदधन प्रभु भाव प्रगट करे, घट घट रह्यो समाध. अ० ४.

पधरत्न १०६ मुं. राग-नट्ट

किनचन लयो रे उदासी, लभरा; किन० पंअ तेरी कारी सुभ तेरा पीरा, सभ
 कूलनको वासी. लभरा० १. सभ कलियनको रस तुम लीनो, सो क्युं न्जय निरासी.
 लभरा० २. आनंदधन प्रभु तभारे मिलनकुं, न्जय करवत ल्युं कासी. लभरा० ३.

पधरत्न १०७ मुं. राग-वसंत

तुम ज्ञान विज्ञो कूली भसंत, मन मधुकरही सुभसो रसंत. १. दिन भडे लये
 वैरागभाव, मिथ्यामति रवनीको घटाव. २. भहु कूली देवी सुइयि वेल, ग्याताज्जन
 समता संग केल. ३. घानत आनी पिक मधुरइप, सुर नर यशु आनंदधन सइप. ४.

पधरत्न १०८ मुं. राग-वैलावल

अभ बलो संग हभारे, काया अभ बलो संग हभारे; तोंये भोत यत्न कर
 राभी. काया० १. तों ये कारण भे एव संहारे, जोले नूठ अघारे; बोरी कर परनारी सेवी,
 नूठ परिअह धारे. काया० २. पट आभूषण सुंघा यूआ, अशन पान नित्य न्यारे; ईर दिन पट्टरस
 तोंये सुंहर, ते सभ मल कर अरे. काया० ३. एव सुषो या रीत अनादि, कहा कहुत वारंवारै;
 भे न यकुंगी तोरे संग येतन, पाप पुन्य हो लारे. काया० ४. जिनवर नाम सार लज
 आतम, कहा लरम संहारे; सुगुरु वचन प्रतीत लये तभ, आनंदधन उपकारे. काया० ५.

श्रीमद् यशोविजयजु उपाध्याय कृत

१०९ पद १ तुं. प्रभु लजन

लजन जिनुं एवित जेसे प्रेत, मलिन मंढमति डोलत घर घर, उदर-लरनके डेत
 लजन. १. दुर्भुअ वचन भक्त नित निंदा, संन्यस्यन सकल दुःख डेत; कभहुं पापको
 पावत पैसो, गाढे धुरिमें डेत. लजन. २. गुइ अक्षन अत्युत जन संन्यस्यन. जत न कवण
 निवेत; सेवा नही प्रभु तेरी कभहुं, कुवन नीलको भेत. लजन. ३. क्ये नही गुन गीत
 सुजस प्रभु, साधन देव अनेत; रसना-रस भिगारे कहां लो, भूठत कुहुंअ समेत. लजन. ४.

११० पद २ तुं. प्रभुनुं सायुं ध्यान राग-धन्याश्री

परम प्रभु सभ जन शण्डे ध्यावे, न्जम लग अंतर लरम न लांजे, तभ लग
 कौठ न पावे, परम प्रभु सभ जन शण्डे ध्यावे. टेक. १. सकल अंस देणे न्जम जेगी,
 जे जिनुं समता आवे; ममता-अंध न देणे याको, चित्त चिहुं ओरे ध्यावे. प० २. सहज
 शक्ति अइ अक्षित सुगुइकी, जे चित्त जेग नगावे; गुन पर्याय द्रव्यसुं अपने, तो लध

કોઈ લગાવે. ૫૦ ૩. પદ્મ પુરાન વેદ અર્થ ગીતા, મૂરખ અર્થ ન લાવે; ઈત ઉત કિરત અહત રસ નાંહી, જ્યો પશુ અર્થિત આવે. ૫૦ ૪. પુદ્ગલસે ન્યારો પ્રભુ મેરો, પુદ્ગલ આપ છિપાવે; ઉનસે અંતર નાહી હુમારે, અબ કહાં ભાગો જાવે. ૫૦ ૫. અકલ અલખ અજ અજર નિરંજન, સો પ્રભુ સહજ સુહાવે; અંતર્યામી પૂરન પ્રગટ્યો, સેવક જસ ગુન આવે. ૫૦ ૬.

૧૧૧ પદ ૩ જુ. સાચા પ્રભુની પ્રાપ્તિ રાગ-દેશાખ

અખ મેં સાચો સાહિબ પાચો. ટેક. યાકી સેવ કરતહુ યાકુ મુજ મન પ્રેમ સુહાચો. અં ૧. ઠાકુર ઓર ન હોવે અપનો, જો દીજો ઘર માયો; સંપતિ અપની ખિનુંમે દેવે, વેતો દિલમે ધ્યાયો. અં ૨. ઓરનકી જન કરત ચાકરી, ફર દેશ પાય ઘાસે; અંતર્યામી ધ્યાને દીસે, વે તો અપને પાસે. અં ૩. ઓર કબહુ કોઈ કારન કોપ્યો, બહોત ઉપાય ન તૂસે; ચિદાનંદમે મગન રહતુ હે, વે તો કબહુ ન રૂસે. અં ૪. ઓરનકી ચિંતા ચિતિ ન મિટે, સખ દિન ધધે જાવે; ચિરતા ગુન પૂરન સુખ ખેલે, વે તો અપને લાવે. અં ૫. પરાધીન હે ભોગ ઓરકો, તારે હોત વિયોગી; સઠા સિદ્ધ સમ શુદ્ધ વિલાસી, વે તો નિજ ગુન ભોગી. અં ૬. જ્યો જાનો જ્યો જગ જન જાનો, મેં તો સેવક ઉનકો; પક્ષપાત તો પરસૂં હોવે, રાગ ધરત હુ ગુનકો. અં ૭. ભાવ એક હે સખ જ્ઞાનીકો, મૂરખ ભેદ ન લાવે; અપનો સાહિબ જો પહિચાને, સો જસ લીલા પાવે. અ. ૮.

૧૧૨ પદ ૪ થુ. વીરોની પ્રભુભક્તિ

જો જો દેખે વીતરાગને, સો સો હોશે વીરાદે; બિન દેખે હોશે નહીં કોઈ, કાંઈ હોય અધીરાદે. જો ૧. સમય એક નહીં ઘટસી જો, સુખ દુઃખકી પીરાદે; તૂં કયું સોચ કરે મન! કૂડા, હોવે વજ જો હીરાદે. જો ૨. લગે ન તીર કમાન બાન, કયું મારી સકે નાહ મીરાદે; તૂં સંભારે પુરૂષ-બલ અપનો, સુખ અનંત તો પીરાદે. જો ૩. નયન ધ્યાન ધરો વો પ્રભુકો, જો ટારે ભવ-ભીરાદે; સજ સચેતન ધરમ નિજ અપનો, જો તારે ભવ-તીરાદે. જો ૪.

૧૧૩ પદ ૫ મું. પંચમહાવ્રત ઝહાજ

વાહ વાદીસર તાજ, ગુરૂ મેરો ગચ્છ રાજ; પંચ મહાવ્રત ઝહાજ, સુધર્મા જ્યું સવાયો હે. વાહ ૧. વિદ્યાકો વડો પ્રતાપ સંગ, જલ જ્યું ઉઠત તરગ; નિરમલ જેસો સંગ, સમુદ્ર કહાયો હે. વાહ ૨. સત્ સમુદ્ર ભર્યો, ધરમ પોત તામે તર્યો; શીલ સુકન વાલમ, ક્ષમા લંગર ડાર્યો હે. વાહ ૩. સહક (શહ) સંતોષ કરી, તપતો તપીદ્યા ભરી, ધ્યાન રંજક ધરી દેત, મોલા ગ્યાન ચલાયો હે. વાહ ૪. એસો ઝહાજ ક્રિયા રાજ, મુનિરાજ સાજ સજો; ઠયા મયા મણિ માર્ણિક, તાહિમે ભશયો હે. વાહ ૫. પુણ્ય ધવન આયો, સુજસ જહાજ ચલાયો; પ્રાણુજીવન એસો માલ, ઘર ખેઠે પાયો હે. વાહ ૬.

૧૧૪ પદ ૬ હું. સાચા મુનિ રાગ-જયજયવંતી

૧
ધર્મ કે બિલાસ વાસ, જ્ઞાનકે મહા પ્રકાસ, ઠાસ ભગવંતકે, ઉદાસ ભાવ લગે

હૈ, સમતા નહી તરંગ, અંગહી ઉપંગ ચંગ, મજ્જન પ્રસંગ રંગ, અંગ જમમગે હે. ધર્મકે ૧. કમકે સંત્રામ ધાર, હરે મહામોહ ચાર, જોર તાકો તોરવેકુ, સાવ-ધાન જગે હે, શીલકો ધરી સજ્જાહ, ધતુષ મહા ઉત્સાહ, જ્ઞાન બાનકે પ્રવાહ, ભાવ અરિ ભગે હે. ધર્મકે ૨. આયો હે પ્રથમ સેન, કામકો ગયો હે રેન, હરિ હર પ્રલ્લા જોજો, એકલેને કગે હે, કોધ માન માયા લોભ, સુભટ મહા અખોભ, હારે સોય છોડ થોભ, મુખ દેઇ ભગે હે. ધર્મકે ૩. નોકપાય ભયે ખીન, પાપકો પ્રતાપ હીન, ચોર ભટ ભયે હીન, તાકે પગ ડગે હે, કોઉ નહીં રહે કાઠે, કમ' જો મિલે તે ગાઠે, ચરનકે જિહા કાઠે, કરવાલ નગે હે. ધર્મકે ૪. જગત્રય ભયો પ્રતાપ, તપત અધિક તાપ, તાતે નાહિ રહી ચાપ, અરિ તગતગે હે, મુજ્જસ નિસાન સાજ, વિજય વધાઇ લાજ, એસે મુનિરાજ તાકુ હમ પાય ભગે હે. ધર્મકે ૫.

૧૧૫ પદ ૭ મું. સાચા મુનિ

૨

પવનકો કરે તોલ, ગગનકો કરે મોલ, રાવકો કરે હિંચોલ, એસો કોઉ નર રે ? પથરકો કાંતે સૂત, વધ્યાકુ' પડાવે પૂત, ઘટમે' ખોલત બૂલ, વાકે કિન ઘર રે પવનકો ૦ ૧. ખીજલીસે' કરે ખ્યાહ, ધુકુ' ચલાવે રાહ, ઉઠાધમે' ઉડાવે દાહ, કરત ભરાભર રે, બડો દિન બડી રાત, વાકી કૌન માત તાત, ઇતની બતાવે વાત, જસ કહે મેરા ગુર રે. પવનકો ૨.

૧૧૬ પદ ૮ મું. સાચો જૈન રાગ-ધન્યાશ્રી

જૈન કહો કયો' હોવે, પરમ ગુર ! જૈન કહો કયો' હોવે ? ગુર ઉપદેશ બિના જન મૂકા, દશ'ન જૈન વિગોંવે; પરમ ગુર ! જૈન કહો કયો' હોવે ? ટેક. ૧. કહત કૃપાનિધિ સમ-જલ ઝીંકે, કમ'--મયલ જો ધોવે; બહુલ પાપ-મલ અંગ ન ધારે, શુદ્ધ રૂપ નિજ જોવે. પરમ. ૨. સ્યાદવાદ પૂરન જો જાને, નયગભિ'ત જસ વાચા; ગુન પર્યાય દ્રવ્ય જો બૂઝે, સોઇ જૈન હે સાચા. પરમ. ૩. ક્રિયા મૂહમતિ જો અજ્ઞાની, ચાલત ચાલ અપૂઠી; જૈન દશા ઉતમે'હી નાહી, કહે સો સખહી જૂઠી. પરમ. ૪. પર પરિનતિ અપની કર માને, કિરયા ગવે' ગહિલો; ઉનકુ જૈન કહો કયું કહિયે' સો મૂરખમે' પહિલો પરમ. ૫. જૈન ભાવ-જ્ઞાને સખમાંહી, શિવ સાધન સદહિએ; નામ વેષસુ કામ ન સીએ, ભાવ-ઉદાસે' રહીએ. પરમ. ૬. જ્ઞાન સકલ નય સાધન સાધો, ક્રિયા જ્ઞાનકી દાસી; ક્રિયા કરત ધરતુ હે મમતા, વાહી ગલમે' દાંસી. પરમ. ૭. ક્રિયા વિના જ્ઞાન નાહી કખહું, ક્રિયા જ્ઞાન બિનુ નાહિ; ક્રિયા જ્ઞાન હોઉ મિલત રહતુ હે, જ્યોં જલ-રસ જલમાંહી; પરમ. ૮. ક્રિયા-મગનતા બાહિર દીસત, જ્ઞાન શક્તિ જસ ભાંજે; સદ્ગુરૂ શીખ મુને નહી કખહું, સો જન જનતે' લાજે. પરમ. ૯. તત્ત્વ-બુદ્ધિ જિનકી પરિણતિ હે, સકલ સૂત્રકી દૂચી; જગ જસવાદ વહે ઉનહીકો જૈન દશા જસ ઉચી. પરમ. ૧૦.

૧૧૭ પદ ૯ મું. સજ્જન-રીતિ

સજ્જન-રાખત રીતિ બલી બિનુ કારણ ઉપકારી ઉત્તમ, બધે સહજ

મિલિ; દુઃખનકી મન પરિનતિ કાલી, જૈસી હોય ગલી સં ૧. ઓરનકો દેખત ગુન જગમે' દુઃખન બયે જલી; ફેલાવે ગુન ગુનકો જાતા; સંજ્ઞન હેને હલા. સં ૨. ઉચ ધતિ પદ બેકો દુઃખન, બયે માર્હિ બલી; નૃપગૃહ ઉપર બેટી મીની, હોત નહીં ઉજલી. સં ૩. વિનય વિવેક વિચારત સંજ્ઞન, ભદ્રક ભાવ બલી; દોષ લેશ બે દેખે કમહું, ચાકે ચતુર ટલી. ૪. અબમે' એસો સંજ્ઞન પાયો, ઉનકી રીતિ બલી; શ્રી નય-વિજય સુગુર સેવાતે', સુજસ રંગ રલી. સં ૫.

૧૧૮ પદ ૧૦ મું. સાચો ધર્મ

શિવ સુખ ચાહે તો, ભજો ધરમ જૈનકો સાર; ગ્યાનવંત ગુરૂ પાયકે, સફલ કરો અવતાર. ૧. ચિત તું ચેતિ મહામુનિ રાજ, જુઠા કાહિ દિવાની; સંજમ વિષુ કરણી તુઝ ખોટી, જિઉં મોટી વિષફલકી ગોટી. ૨. વ્યાજ પાંચ મિલિ મોટો કીધો, તિઉં તિ ગારવરસ-મધુ પીધો; જે તુઝ પાઈ અવિરતિ લોલઈ, તે તો મેરૂ ચહાવિ ઠોલૈ. ૩. ખલ વાંણી તુઝ મીટી લાગે, જિન-વચણે સૂતો નવી બાગે; જે તું પાસી પ્રમાદે લોલા, સેવિસિ અહુત નિગોહક ગોલા. ૪. તું અહુ જન સેવાઈ રાચઈ, છાંડી મારગ કરમ નીકચઈ; નિશુણ પરશુ કીઉં ગોપઈ, પરશુ નિસુણી કિઉં મન કોપઈ? ૫. તું પડિઓ ગારવને ધધે, ભગતિ લોક તુઝ અધો-અધે, જે મારગે તું ચાંખ્યો તારો, તિહાં તો તું હીસઈ વટ ખ્યારો. ૬. પક્ષ કરો ગુનવંતહ કેરો, નિશુણ લોક ન રાખો નેરો, ઇયું કરતાં તુમ સુજસ લહોગે, જે જિન વચનઈ સુદઠ રહોગ. ૭. જે હિતવચન તુમ નહીં માનો, તો પિણુ હિતું ન રહૈ છાનો; જે હીસૈ અહુ માયા ઓલી, શૂચ જાતિ નહી તે સહી ગોલી. ૮. જેહને અંતર હિત ચાહીજઈ, ધર્મ ઉપક્રમ તેહનઈ કીજઈ, શ્રી નયવિજય વિષુધ પદ સેવી, જસ બેલઈ તસ એ મતી દેવી. ૯.

૧૧૯ પદ ૧૧ મું. દ્વિરાગ રાગ-પ્રભાતી

દ્વિરાગે નાવ લાગીયે, વલી બગીયે ચિત્તે; માગીયે શીખ જાની તણી, હઠ લાંગીયે નિતે. દ્વિં ૧. જે છતા દોષ દેખે નહિ, જિહાં જિહાં અતિરાગી; દોષ અછતા પણુ ઠાખવે, જહાંથી રૂચિ ભાગી. દ્વિં ૨. દ્વિરાગ ચલે ચિત્તથી, ફરે નેત્ર વિકસલે; પૂર્વ ઉપકાર ન સાંભલે, પડે આધક જ'બલે. દ્વિં ૩. વીર જિન જખ હુતા વિચરતા, તવ મ'ખલી-પુત્તો; જિન કરી જડ જને આહર્યો, ઇહાં મોહ અતિ ધૂતો. દ્વિં ૪. ઋદિ ભંડાર રમણી તણ, ભણ આપ-માત-રાગો; દ્વિરાગે જમાલિ લહો, નવિ ભવજલ તાગો. દ્વિં ૫. વલી આચાર્ય સાવધ જે, હુઓ અનંત સંસારો; દ્વિરાગ સ્વમતે મયો, મહાનિશીથ વિચારો. દ્વિં ૬. હુવે જિન-ધર્મ-આશાતના, અભણ્યું કહે રંગે; મંડુ આગલે જિનવરે, વહિઉં ભગવઈ અંગે. દ્વિં ૭. આમના નટને મૂખ'નો, મિલ્યો જેહવો, ભેગો; દ્વિરાગ મિલ્યો તેહવો, કથક સેવક લોગો. દ્વિં ૮. આપણુ ગોઠડી મીઠડી, હઠીને મન લાગે; જાની ગુરૂ વચન રલિયામણાં, કટુક તીરચ્યાં વાગે. દ્વિં ૯. દ્વિ-રાગે' જમ ઉપજે, વધે જ્ઞાન શુણુ-રાગે; એહુમાં એક તુમે આહરો, ભલો હોય જે આગે. દ્વિં ૧૦. દ્વિ-રાગી કહા મત હુને, સહા સુગુર અનુસરજે; વાચક જસ-

વિજય કહે, હિત-શીખ મન ધરજો. દૃષ્ટિ ૦ ૧૧.

૧૨૦ પદ ૧૨ મું. પરભાવમાં લગની-રાગ-સારંગ

જિઉ લાગી રહ્યો પરભાવમેં, (ટેક) સહજ સ્વભાવ ક્ષિપેં નહિ અપનો, પરિયો
મોહકે ઢાઉમેં. જિઉ ૦ ૧. વ'છે મોક્ષ કરે નહિ કરની, ઝલત મમતા વાઉમેં; ચહે અંધ
જિઉ જલનિધિ તરવો, બેઠો કાણી નાઉમેં. જિઉ ૦ ૨. અરતિ-પિશાચી પરવશ રહેતો,
ખિનહું ન સમયો આઉમેં; આપ બચાય સકત નહિ મૂરખ, ઘોર વિષયકે ઢાઉમેં.
જિઉ ૦ ૩. પૂરવ પુણ્ય-ધન સખહિ પ્રસત હે, રહેત ન મૂલ વટાઉમેં; તામેં તુઝ કેસે
બંની આવે, નય વ્યવહારકે ઢાઉમેં. જિઉ ૦ ૪. જસ કહે અબ મેરો મન લીનો, શ્રી
જિનવરકે પાઉમેં, ચાહિ કલ્યાણ-સહિકો કારન, જ્યું વેધક રસ ઢાઉમેં. જિઉ ૦ ૫.

૧૨૧ પદ ૧૩ મું. મોહત્યાગ અને જ્ઞાનસુધા રાગ-આશાવરી

ચેતન ! મોહકો સંગ નિવારો, ધ્યાન સુધારસ ધારો, ચેતન ! ૧. મોહ મહા તમ
મલ દૂરે રે, ધરે સુમતિ પરકાસ; મુક્તિ પંથ પરગટ કરે રે, દીપક જ્ઞાન વિલાસ. ચેતન !
૨. જ્ઞાની જ્ઞાન મગન રહે રે, રાગાદિક મલ ખોય; ચિત્ત ઉદાસ કરની કરે રે, કમ'
બંધ નહિ હોય. ચેતન ! ૩. લીન ભયો વ્યવહારમેં રે, યુક્તિ ન ઉપજે કોય; લીન
ભયો પ્રભુ પદ જપે રે, મુગતિ કહાંસું હોય. ચેતન ! ૪. પ્રભુ સમશે પૂજે પઠો રે, કરો
વિવિધ વ્યવહાર; મોક્ષ સ્વરૂપી આતમા રે, ધ્યાન ગમન નિરધાર. ચેતન ! ૫. જ્ઞાન કલા
ષટ ઘટ વસે રે, ભેગ ભુગતિકે પાર; નિજ નિજ કલા ઉદ્યોત કરે રે, મુગતિ હોય સંસાર ચેતન !
૬. બહુવિધ ક્રિયા કલેશસું રે, શિવપદ ન લહે કોય; જ્ઞાન કલા પરગાસસો રે, સહજ
મોક્ષપદ હોય. ચેતન ! ૭. અનુભવ ચિંતામણિ રતન રે, બંકે હુધંબે પરકાસ; સો પુનીત
શિવપદ લહે રે, હહે ચતુર્ગતિ વાસ. ચેતન ! ૮. મહિમા સમ્યક્ જ્ઞાનકી રે, અરૂચિ
રાગ બલ ભોય; ક્રિયા કરત ફલ ભુંજતે રે, કમ' બંધ નહિ હોય. ચેતન ! ૯. ભેદ જ્ઞાન
તબલોં ભલો રે, જબલોં મુક્તિ ન હોય; પરમ જ્યોતિ પરગટ જહાં રે, તિહાં વિકલ્પ
નહિ કોય. ચેતન ! ૧૦. ભેદ જ્ઞાન સાખુ ભયો રે, સમ-રસ નિર્મલ નીર; ધોળી અંતર
આતમા રે, ધોવે નિજ ગુણ ચીર. ચેતન ! ૧૧. રાગ વિરોધ વિચોહ મલી રે, એહી
આશ્રવ મૂલ; એહી કરમ બહાયકે રે, કરે ધમંકી બૂલ. ચેતન ! ૧૨. જ્ઞાન સરૂપી આતમા
રે, કરે ધ્યાન નહિ ઓર; દ્રવ્ય કમ' ચેતન કરે રે, એહ વ્યવહારકી હોર. ચેતન ! ૧૩.
કરતા પરિણામી દ્રવ્ય રે, કમ'રૂપ પરિણામ; કિરિયા પરજયકી ફિરત રે, વસ્તુ એક ત્રય
નામ. ચેતન ! ૧૪. કરતા કમ' ક્રિયા કરે રે, ક્રિયા કરમ કરતાર; નામ ભેદ બહુવિધ
ભયે રે, વસ્તુ એક નિર્ધાર. ચેતન ! ૧૫. એક કમ' કતવ્યતા રે, કરે ન કરતા હોય;
તેસેં જસ સત્તા સધી રે, એક ભાવકો હોય. ચેતન ! ૧૬.

૧૨૨ પદ ૧૪ મું. જ્ઞાનદૃષ્ટિ અને મોહદૃષ્ટિ. રાગ-ધન્યાત્રી અથવા મલહાર

ચેતન ! જ્ઞાનકી દૃષ્ટિ નિહાલો, ચેતન ! ટેક. મોહ-દૃષ્ટિ દેખે સો બાઉરો, હોત
મહા મતવાલો ચેતન ! ૧. મોહ-દૃષ્ટિ અતિ અપલ કરતુહે, ભવ વન વાનર ચાલો; યોગ

વિયોગ દાવાનલ લાગત, પાવત નાહિ વિચાલો. ચેતન ! ૨. મોહ-દષ્ટિ કાયર નર કરપે', કરે અકારન ટાલો; રન-મેદાન લરે નહીં અરિસું, શૂર લરે જિઉ પાલો. ચેતન ! ૩ મોહ-દષ્ટિ જન જનકે પરવશ, દીન અનાથ દુખાલો; માગે ભીખ ફિરે ઘરિ ઘરિસું, કહે 'મુઝકું કોઉ પાલો.' ચેતન ! ૪. મોહ-દષ્ટિ મદ-મદિરા-માતી, તાકો હોત ઉછાલો; પર-અવગુન રાયે સો અહનિશિ, કાગ અશુચિ જયોં કાલો. ચેતન ! ૫. જ્ઞાન દષ્ટિમાં દોષ ન એતે, કરો જ્ઞાન અજ્ઞાલો; ચિદાનંદ-ધન મુજસ વચન રસ, સજ્જન હૃદય પખાલો. ચેતન ! ૬.

૧૨૩ પદ ૧૫ મું. ચેતન અને કર્મ રાગ-ધન્યાત્રી અથવા આશાવરી ચેતન જો ! તું જ્ઞાન અભ્યાસી. આપહી બાંધે આપહી છોડે, નિજ મતિ શક્તિ વિકાસી થે. ૧. જો તું આપ સ્વભાવે ખેલે, આસા છોરી ઉઠાસી; સુર-નર-કિન્નર-નાયક-સંપતિ, તો તુજ ધરકી દાસી થે. ૨. મોહ-ચોર જન-ગુન-ધન લૂસે, હેત આસગલ-ફાંસી; આસા છોર ઉઠાસ રહે જો, સો ઉત્તમ સન્યાસી થે. ૩. જોગ લઈ પર આસ ધરતુ હે, યાહી જગમેં હાંસી; તું જાને મેં ગુનકું સંચુ, ગુન તો જાએં નાસી. થે. ૪. પુદ્ગલકી તું આસ ધરત હે, સો તો સખહી વિનાસી; તું તો બિજરૂપ હે ઉનતે, ચિદાનંદ અવિનાસી. થે. ૫. ધન ખરચે નર બહુત ગુમાને, કરવત લેવે કાસી; તોભી દુઃખકો અંત ન આવે, જો આશા નહીં ધાસી. થે. ૬. સુખ જલ વિષમ વિષય મૃગતૃષ્ણા, હોત મૂઢમતિ પ્યાસી; વિજમ બૂમિ ભઈ પર-આશી, તું તો સહજ વિલાસી. થે. ૭. યાકો પિતા મોહ દુઃખ બ્રાતા, હોત વિષય-રતિ માસી; ભવ સુત ભરતા અવિરતિ પ્રાણી, મિથ્યામતિ એ સાસી. થે. ૮. આશા છોર રહે જો જોગી, સો હોવે શિવ-વાસી; ઉનકે મુજસ બખાને જ્ઞાતા, અંતર દષ્ટિ પ્રકાસી. થે. ૯.

૧૨૪ પદ ૧૬ મું. જ્ઞાન અને ક્રિયા રાગ-બિહાગડો

સખલ યા છાક મોહ-મદિરાકી. ટેક. મિથ્યામતિકે જોરે ગુરૂકી, વચન શક્તિ જિહાં થાકી. સં. ૧. નિકટ દશા છાંડિ જડ ઉંચી, દષ્ટિ હેત હે તાકી; ન કરે કિરિયા જનકું ભાખે, 'નહિ ભવ-થિતિ પાકી.' સં. ૨. ભાજન-ગત ભોજન કોઉ છાંડી, હેશાંતર જિઉ દોરે; ગહત જ્ઞાનકું કિરિયા ત્યાગી, હોત ઓરકી ઓરે. સં. ૩ જ્ઞાન બાત નસુની સિર ધૂને, લાગે નિજ મતિ મીઠી; જો કોઉ બોલ કહે કિરિયાકો, તો માને નૃપ-ચીઠી. સં. ૪. જયુ કોઉ તારૂ જલમેં પેસી, હાથ પાઉ ન હલાવે; જ્ઞાન સેંતી કિરિયા સખ લોપી, ત્યું અપનો મત ગાવે. સં. ૫. જોસે પાગ કોઉ શિર બાંધે, પહિરન નહિ લંગોટી સદ્ગુરૂ પાસ ક્રિયા બિનુ સીખે, આગમ બાત ત્યું ખોટી. સં. ૬. જોસે ગજ અપને સિર ઉપર, ધાર અપની હારે, જ્ઞાન ગ્રહત ક્રિયા તિઉં છારત અલપ-થુહિ ફલ હારે. સં. ૭. જ્ઞાન ક્રિયા હોઉશુદ્ધ ધરે જો, શુદ્ધ કહે નિરધારી; જસ પ્રતાપ ગુન-નિધિકી બાઉ, ઉનકી મેં બલિહારિ સં. ૮.

૧૨૫ પદ ૧૭ મું. ખોટો છોડી સાચો પંથ લ્યો રાગ-પરજ

ચેતન ! શહ ચલે ઉલટે નખ-શિખલોં બંધનમેં ખેઠે, કુશુરૂ વચન કુલટે. ચેતન ! ૧. વિષય વિપાક ભોગ સુખ કારન, છિનમેં તુમ પલટે; ચાખી છોર સુધારસ

સમતા, ભવજલ વિષય ખટે. ચેતન! ૨. ભવોદધિ બિચિ રહે તુમ એસે, આવત નાંહિ તટે; જિહાં તિમિંગલ ઘોર રહતુહે, ચાર કષાય કટે. ચેતન! ૩. વર વિલાસ વનિતા નયનકે, પાસ પટે લપટે; અખ પરવશ ભાગે કિહાં ભઓ, ઝાલે' મોહ-ભટે. ચેતન ૪. મન મેલે કિરિયા જે કીની, ઠગે લોક કષટે; તાકો ફલબિનુ લોગ મિટેગો, તુમકુ' નાંહિ રટે. ચેતન! ૫. સીખ મુની અખ રહે સુગુરકે, ચરણ-કમલ નિકટે; ઇંતુ કરતે તુમ સુજશ લહેગે, તત્વ-જ્ઞાન પ્રગટે. ચેતન! ૬.

૧૨૬ પદ ૧૮ મું. આત્માને ચેતવણી રાગ-ધ્રુપદ

કેસે દેત કમ'નકુ' ઠોસ? મન નિવહે વેહે આપુકાનો, શહે રાગ અરૂ દોષ. કેસે ૧. વિષયકે રસ આપ બૂલો, પાપસો તન છોસ. કેસે ૨. દેવ ધર્મ' ગુરૂકી કરી નિંદા, મિધ્યા મતકે જોસ. કેસે ૩. ફલ ઉદય ભઈ નરક પહવી, બળેગે કેકો શંગ કેસે ૪. કિએ આપું કમ' ભુગતે, અખ કહા કરો સોસ. કેસે ૫. દુઃખ તો ખહુ કાલ વીત્યો, લહેન મુખ જલ ઝોસ. કેસે ૬. કોધ માન માયા લોભ, ભયો' તન ઘટ ઠોસ. કેસે ૭. ચેત ચેતન પાય સુજસ, મુગતિ પંથ સો પોસ. કેસે ૮.

૧૨૭ પદ ૧૯ મું. મન: સ્થિરતા રાગ-ધન્યાશ્રી

જખ લગ આવે નહિ મન ઠામ. ટેક. તખ લગ કબ્ટ કિયા સવિ નિષ્કલ, જ્યો' ગગને ચિત્રામ. જખ લગ ૧. કરની બિન તૂં કરેરે મોટાઈ, બ્રહ્મવતી તુજ નામ; આખર ફલ ન લહેગો જ્યો' જગિ, વ્યાપારી બિનુદામ. જખ લગ ૨. મુંહ મુંહાવત સખહિ ગડરિયા, હરિણુ રોઝ વન ધામ; જટા ધાર વટ ભરમ લગાવત, રાસભ સહતુ હે ધામ. જખ લગ ૩. એતે પર નહીં યોગકી રચના, જે નહિ મન વિશ્રામ; ચિત અંતર પરકે છલ ચિતવિ, કહા જપત મુખ રામ. જખ લગ ૪. વચન કાય કોપે દહ ન રહે, ચિત તુરંગ લગામ; તામે' તૂં ન લહે શિવ-સાધન, જિઉ કણુ સૂને' ગામ. જખ લગ ૫. જ્ઞાન ધરો સંજમ કિરિયા, ન કિરાવો મન ઠામ; ચિદાનંદ-ધન સુજસ વિલાસી, પ્રગટે આતમરામ જખ લગ ૬.

૧૨૮ પદ ૨૦ મું. સમતા અને મમતા રાગ-નાયકી કનટો અથવા ટોડી ચેતન! મમતા છારી પરીરી, દૂર પરીગી. ચેતન ૦ ટેક. પરમનીસું પ્રેમ ન કીજે, આદરી સમતા આપ વરીરી. ચે ૧. મમતા મોહ-ચંડાલકી બેટી, સમતા સંયમ-નૃપ-કુમરીરી; મમતા મુખ દુગંધ અસત્યે', સમતા સ્વલ્ય સુગંધી-ભરીરી. ચે ૨. મમતાસે' લરતે દિન ભવે, સમતા નહિ કોઈ સાથ લરીરી; મમતા હેતુ ખહુત હૈ દુશ્મન, સમતાકે કોઈ નાહિ અરિતો. ચે ૩. મમતાકી દુર્માતિ હે આઝી, ડાકિની જગત અનર્થ-કરીરી; સમતાકી શુભ મતિ હૈ આઢી, પર ઉપગાર ગુણે' સમરીરી. ચે ૪. મમતા-પૂત ભએ કુલખંપન, સોક બિયોગ મહા મન્છરીરી; સમતા-મુત હોવેગો કેવલ, રહેગો દિવ્ય નિશાન ધુરી. ચે ૫. સમતા-મગન રહેગો ચેતન, જે એ ધારે શીખ ખરીરી; સુજસ વિલાસ લહેગો તો તૂં, ચિદાનંદ ધન પહવી વરીરી. ચે ૬.

૧૨૯ પદ ૨૧ મું. સમતાનું મહત્વ રાગ-ગોડી

જખ લગે' સમતા હણુ નહિ આવે, જખ લગે' ક્રોધ આપક હે અંતર; તખ લગે'

જોગ ન સોહાવે. જખ૦ ૧. બાહ્ય ક્રિયા કરે કપટ કેલવે, કિરકે મહંત કહાવે; પક્ષપાત કખહુ નહિ છેડે, ઉનકું કુગતિ જોલાવે. જખ૦ ૨. જિન જોગીને ક્રોધ કિહાંતે, ઉનકું સુગુર ખતાવે; નામ ધારક ભિન્ન ભિન્ન ખતાવે, ઉપશમ વિનુ દુઃખ પાવે. જખ૦ ૩. ક્રોધ કરી ખંધક આચારજ, હુઓ અશિકુમાર; હંડકી નૃપનો દેશ પ્રબલ્યો, ભમિયો ભવ મોઝાર. જખ૦ ૪. સંખ પ્રદ્યુક્ત કુમાર સંતાપ્યો કષ્ટ દીપાયન પાય; ક્રોધ કરી તપનો ફલ હાર્યો, ક્રીધો દારિકા દાહ. જખ૦ ૫. કાઉસગમાં ચલ્યો અતિક્રોધ, પ્રસન્નચંદ્ર ઋષિરાય; સાતમી નરક તણાં ફલ મેલી, કડવાં તે ન ખમાય. જખ૦ ૬. પાશ્વનાથને ઉપસર્ગ ક્રીધો, કમઠ ભવંતર પીઠ; નરક તિયંચનાં દુઃખ પામી, ક્રોધ તણાં ફલ દીઠ. જખ૦ ૭. એમ અનેક સાધુ પૂર્વધર, તપિયા તપ કરી જોહુ; કારજ પડે પશુ તે નાવ ટકિયા, ક્રોધ તણું બલ જોહુ. જખ૦ ૮. સમતા-ભાવ વલિ જે મુનિ વરિયા, તેહનો ધન્ય અવતાર; ખંધક ઋષિની ખાલ ઉતારી, ઉપશમે ઉતર્યો પાર. જખ૦ ૯. ચંડરૂદ્ર આચારજ ચલતાં, મસ્તક દીયા પ્રહાર સમતા કરતાં કેવલ પામ્યા, નવ દીક્ષિત અણુગાર જખ૦ ૧૦. સાગરચંદનું શીસ પ્રબલ્યું. નભસેન નરેંદ; સમતા-ભાવ ધરી સુરલોકે, પોતા પરમ આનંદ. જખ૦ ૧૧. ક્ષમા કરતા ખરચ ન લાગે, ભાંગે કોડ કલેશ; અરિહંત દેવ આરાધક થાયે વાધે સુજસ પ્રવેશ જખ૦ ૧૨.

૧૩૦ પદ ૨૨ મું. ઉપશમ અને શ્રમણુત્વ રાગ-ધન્યાશ્રી

જખ લગ ઉપશમ નાહિ રતિ, તખ લગે જોગ ધરે કયા હોવે?, નામ ધરાવે 'જતિ.' જખ૦ ૧. કપટ કરે તૂં બહુ વિધ ભાતે, ક્રોધે જલેંચ છતી; તાકો ફલ તૂં કયા પાવેગો?, જ્ઞાન વિના નાહિ ખતી. જખ૦ ૨. બૂખ તરસ ચોર ધૂપ સહતુ હે, કહે તૂં 'બ્રહ્મવતી;' કપટ કેલવે માયા મંડે, મનમે' ધરે વ્યક્તિ. જખ૦ ૩. ભસ્મ લગાવત ઠાડો રહેવે, કહેંત હે હું 'વરતી;' જંત્ર મંત્ર જડીબૂટી લેખજ, લોભવશ મૂઠમતિ. જખ૦ ૪. બડે બડે બહુ પૂર્વધારી, જિનમે' શક્તિ હતી; સો ભી ઉપશમ છોડિ બિચારે, પાયે નરક ગતિ. જખ૦ ૫. કોઉ ગૃહસ્થ કોઉ હોવે વૈરાગી, જોગી ભમત જતિ; અધ્યાતમ-ભાવે ઉઠાસી રહેગો, પાવે'ગો તખહી સુગતિ. જખ૦ ૬. શ્રી નયવિજય વિબુધ વર રાજે, ગાને' જગ કી-તિ; શ્રી જસવિજય ઉવજ્જાય પસાયે, હેમ પ્રભુ સુખસંતતિ. જં ૭.

૧૩૧ પદ ૨૩ મું. નયની અપેક્ષાએ સામાયિક રાગ-સોરઠ, અથવા

જયતસિરિ ધન્યાશ્રી

ચતુર નર! સામાયિક નય ધારો. લોક-પ્રવાહ છાંડ કર અપની, પરિચ્છિત શુદ્ધ વિચારો. ચતુર નર! ૧. દ્રવ્ય અખય અભંગ આતમા, સામાયિક નિજ જતિ; શુદ્ધ રૂપ સમતા-મય કહીએ, સંબ્રહુ નયકી ખાતિ. ચતુર નર. ૨. અખ વ્યવહાર કહે ચું સખજન, સામાયિક હુકં જાએ; તાતે આચરના સો માને, એસા નૈગમ ગાએ. ચતુર નર! ૩. આચરના ઋણુસૂત્ર શિથિલકી, બિનુ ઉપયોગ ન માને; આચારી ઉપયોગી આતમ, સો સામાયિક જાને ચતુર નર! ૪. શબ્દ કહે સંજત જો એસો, સો સામાયિક કહીયે; ચાથે ગુનઠાને આચરના, ઉપયોગે' ભિન્ન લાહિયે. ચતુર નર! ૫. અપ્રમત્ત ગુણુઠાણે ઠયકિા,

સમભિરૂઢ નય સાખી; કેવલજ્ઞાન દશાથિતિ ઉનકી, એવ' ભૂતે ભાખી. ચતુર નર ! ૬.
સામાયિક નય જો નહુ જાને, લોક કહે સો માને; જ્ઞાનવંતકી સંગતિ નાહી, રહિયો
પ્રથમ ગુન ઠાને. ચતુર નર ! ૭. સામાયિક નય અંતર-દુષ્ટે, જો દિન દિન અભ્યાસે;
જગ જસવાદ લહે સો ઝેઠો, જ્ઞાનવંતકે પાસે. ચતુર નર ! ૮.

૧૩૨ પદ ૨૪ મું. સુમતિને ચેતનનો વિરહ

'કબ ઘર ચેતન આવેંગે ? મેરે કબ ઘર ચેતન આવેંગે ? ટેક. સખિરિ ! લેવું
ખલૈયા ખાર ખાર,—મેરે કબ ઘર ચેતન આવેંગે ?' રેન દીના માનુ ધ્યાન સું સાકા, કબહુકે
દરસ દેખાવેંગે ? મેરે કબ ૧. વિરહ-દીવાની ફિરૂં હુંદતી, પીઉ પીઉ કરકે પોકારેંગે; પિઉ
જાય મેલે મમતાસે, કાલ અનંત ગમાવેંગે. મેરે કબ ૨. કંઈ એક ઉપાય મેં ઉધમ,
અનુભવ મિત્ર બોલાવેંગે; આય ઉપાય કરકે અનુભવ, નાથ મેરા સમજાવેંગે. મેરે કબ ૩.
અનુભવ મિત્ર કહુ 'સુનો સાહિબ !, અરજ એક અવધારેંગે; મમતા ત્યાગ સમતા ઘર
અપનો, વેગે જાય મનાવેંગે'. મેરે કબ ૪. અનુભવ ચેતન મિત્ર મિલે દોઉ, સુમતિ
નિશાન ધુરાવેંગે; વિલસુત સુખ જસ લીલામે, અનુભવ પ્રીતિ જગાવેંગે. મેરે. કબ ૫.

૧૩૩ પદ ૨૫ મું. ચેતના રાગ-સારંગ

'કંત બિનુ કહો કૌન ગતિ નારી, ટેક. સુમતિ સખી ! જઈ વેગે મનાવો,' કહે
ચેતના ખ્યારી. કંત ૧. 'ધન કન કંચન મહોલ માલિએ', પિઉ બિન સખાહુ ઉતારી,
નિદ્રા યોગ લહુ સુખ નાંહી, પિયુ વિયોગ તનુ જારી. કંત ૨. તોરે પ્રીત પરાઇ
દુરજન, અછતે દોષ પુકારી; ઘર-ભંજન કે કહન ન કીજે, કીજે કાજ વિચારી. કંત ૩.
વિજમ મોહ મહા મદ બિબુરી, માયા રેન અંધારી; ગર્જિત અરતિ લવે રતિ દાદુર,
કામકી લઈ અસવારી. કંત ૪. પિઉ મિલવેકુ સુઝ મન તલકે, મેં પિઉ-બિજમતગારી;
ભુરકી દેઈ ગયો પિઉ સુઝકુ, ન લહે પીર પિયારી. કંત ૫. સંદેશ સુની આયે પિઉ
ઉત્તમ, લઈ બહુત મનુહારી; ચિદાનંદ ધન સુજસ વિનોદે, રમે રંગ અનુસારી. કંત ૬.

૧૩૪ પદ ૨૬ મું. આત્મદર્શન રાગ-કાફી જંગલો

ચેતન ! અખ મોહિ દશન દીજે, ટેક. તુમ દશને શિવ સુખ પામીજે, તુમ
દશને ભવ છીજે. ચેતન ૧. તુમ કારન તપ-સંપમ-કિરિયા, કહો કહાંલો કીજે; તુમ
દશન બિનુ સખ યા જૂડી, અંતર ચિત્ત ન ભીજે. ચેતન ૨. ક્રિયા મૂઢમતિ હે જન
કેઈ, જ્ઞાન ઓરકુ ખ્યારો; મિલિત ભાવ રસ હોઉ ન આપે, તૂં દોનુંતે ન્યારો. ચેતન ૩.
સખમે હે ઓર સખમે નાંહી, તૂં નટ રૂપ અકેલો; આપ સ્વભાવે વિભાવે રમતો,
તું શુર અરૂ તૂં ચેલો. ચેતન ૪. જોગી જંગમ અતિથિ સંન્યાસી, તુઝ કારણે બહુ ખોજે;
તૂંતો સહજ શક્તિસ્થું પ્રગટે, ચિદાનંદકી મોજે. ચેતન ૫. અકલ અલખ પ્રભુ તું બહુ
રૂપી, તૂં અપની ગતિ જાને; અગમ રૂપ આગમ અનુસારે, સેવક સુજસ બખાને ચેતન ૬.

૧૩૫ પદ ૨૭ મું. પૂર્ણાનંદધન પ્રભુ-રાગ-ધન્યાશ્રી

પ્રભુ મેરે ! તૂં સખ વાતે પૂરા, પરકી આશ કહા કરે પ્રીતમ ! એ કિષુ વાતે

અધૂરા. પ્રભુ ૧. પરખસ ખસત લહત પરતક્ષ દુઃખ, સખહી ખાસે સનૂરા; નિજ ઘર આપ સંભાર સંપદા, મત મન હોય સનૂરા. પ્રભુ ૨. પરસંગ ત્યાગ લાગ નિજ રંગે, આનંદ વેલી અંકૂરા; નિજ અનુભવ રસ લાગે મીઠા, જ્યું ઘેવરમેં છૂરા. પ્રભુ ૩. અપને ખ્યાલ પલકમેં ખેલે, કરે શત્રુકા ચૂરા; સહજનનંદ અચલ સુખ પાવે, ધૂરે જગ જસ નૂરા. પ્રભુ ૪.

૧૩૬ પદ ૨૮ મું. ચિદાનંદધન પ્રભુની જોડી રાગ-જયજયવંતી

પદ્મપદી ગીત

અજખ ખની હે જોરી, અધંગ ધરી હે ગોરી; શંકર શંક હિ છોરી, ગંગ સિર ધરી હે. અં ૧. પ્રેમકે પીવત ખ્યાલે, હોત મહા મતવાલે; ન ચલત તિહુ પાલે, અસવારી ખરી હે. અં ૨. જ્ઞાનીકો એસો ઉત્સાહ, સમતાકે ગલે ખાંહ; શિરપર જગનાહ-આણુ, સુર-સરી રહે. અં ૩. લોકકે પ્રવાહ નાંહિ, સુજસ વિલાસ માંહિ; ચિદાનંદ-ધન છાંહિ, રતિ અનુસરી હે. અં ૪.

૧૩૭ પદ ૨૯ મું. ચિદાનંદધનનું સ્વરૂપ રાગ-કાનડો

અજખ ગતિ ચિદાનંદ-ધનકી, (ટેક) ભવ-જન્મલ શક્તિસું હોવે, ઉલટ પુલટ જિનકી. અજખ ૧. લેદિ પરિણતિ સમાકત પાયો, કમ-વજ-ધનકી; એસી સખલ કકિનતા દીસે, કોમલતા મનકી. અજખ ૨. ભારી ભૂમિ ભયંકર ચૂરી, મોહ રાય રનકી; સહજ અખંડ ચંડતા યાકી, ક્ષમા વિમલ ગુનકી. અજખ ૩. પાપ વેલી સખ જ્ઞાન હહનસેં, જાલી ભવ વનકી; શીતલતા પ્રગટી ઘટ અંતર, ઉત્તમ લચ્છનકી. અજખ ૪. ઠકુરાઈ જગ જનતે આધકી, ચરન કરન ધનકી; અહિ વૃદ્ધિ પ્રગટે નિજ નામે, ખ્યાતિ અકિંચનકી. અજખ ૫. અનુભવ બિનુ ગતિ કોઉ ન જાને, અલખ નિરંજનકી; જસગુન ગાવન પ્રીતિ નિવાહો, ઉનકે સમરનકી. અજખ ૬.

૧૩૮ પદ ૩૦ મું. અવિનાશી ચિદાનંદ રાગ-સોહની અથવા કાકી

ચિદાનંદ અવિનાસી હો, મેરો ચિદાનંદ અવિનાસી હો. ટેક. કોર મરોરિ કરમકી મેરે, સહજ સ્વભાવ-વિલાસી હો. ચિદાં ૧. પુદ્ગલ ખેલ મેલ જો જગકો, સો તો સખહી વિનાસી હો; પૂરન ગુન અધ્યાતમ પ્રગટે, જાગે જોગ ઉદાસી હો. ચિદાં ૨. લિંગ વેષ કિરિયાકું સખહી, દેખે લોક તમાસી હો; ચિન મૂરતિ ચેતન ગુન ચિન્હે, સાચો સોઉ સંન્યાસી હો. ચિં ૩. દોર દેવાલકી કેતિ દોરે, મતિ વ્યવહાર પ્રકાસી હો; અજમ અગોચર નિશ્ચય નયકી, દોર અનંત અગાસી હો. ચિદાં ૪. નાના ઘટમેં એક પિછાને, આતમરામ ઉપાસા હો; લેદ કલ્પનામેં જડ બૂદ્યો, લુખ્યો તૂળ્યા દાસી હો. ચિદાં ૫. પરમ સિદ્ધ નવ નિધિ હે ઘટમેં, કહા હુંદત જઈ કાશી હો; જશ કહે શાંત-સુધારસ ચાખો, પૂરણુ પ્રદા અખ્યાસી હો. ચિદાં ૬.

૧૩૯ પદ ૩૧ મું. અવિનાશીમાં મગ્નતા. રાગ-ભીમપલાસી

મન કિતહી ન દાગે હેજે રે, મનં ટેક. પૂરન આસ બઈ અલી ! મેરી, અવિ-

નાસીકી સેજેરે. મન૦ ૧. અંગ અંગ સુનિ પિઉ-ગુન હરખે, લાગોરંગ કરેજેરે; એ તો કીટાયો નવિ કીટે, કરહુ જ્ઞેર જ્ઞે રેજેરે. મન૦ ૨. યોગ અનાલંબ નહિ નિબ્ધલ, તીર લગો જ્યું વેજેરે; અબ તો ભેદ નિમર મોહિ ભાગો, પૂરન પ્રદક્કી સેજેરે. સુજસ પ્રદક્કે તેજેરે. મન૦ ૩.

૧૪૦ પદ ૩૨ મું. હેરી-ગીત રાગ-કાફી તાલ દીપચંદી

અયસો દાવ મીલ્યોરી, લાલ ક્યું ન ખેલત હોરી. અયસો૦ માનવ જનમ અમોલ જગતમે, સો ખહુ પુણ્યે લહોરી; અબતો ધાર અધ્યાતમ શૈલી, આયુ ઘટત થોરી થોરી; વૃથા નિત વિષય ઠગોરી. અયસો૦ ૧. સમતા સુરંગ સુરચિ પીચકારી, જ્ઞાન ગુલાલ સજેરી; ઝટપટ ધાય કુમતિ કુલટા થહો, હલીમલી શિથિલ કરોરી; સદા ઘટ ફાગ રથોરી. અયસો૦ ૨. શમ દમ સાજ બજય સુઘટ નર, પ્રભુ ગુન ગાય નથોરી; સુજસ ગુલાલ સુગંધ પસારો, નિશુંષુ ધ્યાન ધરોરી; કહા અલમસ્ત પરોરી. અયસો૦ ૩.

૧૪૧ પદ ૩૩ મું. માયાની ભયાનકતા

માયા કારમીરે, માયા મ કરો ચતુર સુભન-એ ટેક. માયા વાહ્યો જગતવિલુધો, દુઃખિયો થાય અભન; જે નર માયા એ મોહી રહ્યો, તેને સુપને નહિ સુખ ઠાણ. માયા૦ ૧. નાના મોટા નરને માયા, નારીને અધિકેરી; વળી વિશેષે અધિકી માયા, ધરડાને ઝાઝેરી. માયા૦ ૨. માયા કામણુ માયા મોહન, માયા જગ ધુતારી; માયાથી મન સહુનું ચળીયું, લોભીને ખહુ પ્યારી. માયા૦ ૩. માયા કારન દેશ દેશાંતર, અટવી વનમાં જાય; ઝહાજ ખેસીને દ્વિપ-દ્વિપાંતર, જઈ સાચર ઝ'પલાય. માયા૦ ૪. માયા મેલી કરી ખહુ ભેટી, લોભે લક્ષણુ જાય; ભયથી ધન ધરતીમાં ઘાલે, ઉપર વિષ-ધર થાય. માયા૦ ૫. જોગી-જતિ-તપસી-સંન્યાસી, નગન થઈ પરવરિયા; ઉંધે મસ્તક અગ્નિ તાપે, માયાથી ન ઉગરિયા. માયા૦ ૬. શિવભૂતિ સરિખો મત્યવાદી, સત્ય ઘોષ કહેવાય; રત્ન દેખી તેહનું મન ચળિયું, મરીને દુર્ગતિ જાય. માયા૦ ૭. લખિધદત્ત માયાએ નડીયો, પડીયો સમુદ્ર મોઝાર; મચ્છ માખનીઓ થઈને મરીયો, પોતો નરક મોઝાર. માયા૦ ૮. મન-વચન-ક્રાયાથી માયા, મૂકી વનમાં જાય; ધનધન તે મુનીવર રાયા, દેવ ગાંધર્વ જસ ગાય. માયા૦ ૯.

શ્રીચિદાનંદલકૃત પદ સંગ્રહ

૧૪૨ પદ પહેલું રાગ-મારુ

પિયા પરધર મત જવો રે, કરી કરુણા મહારાજ. પિયા૦ કુળ મરજદા લોપકે રે, જે જન પરધર જાય; તિણકુ ઉભય લોક સુણુ પ્યારે, રંચક શોભા નાંચ. પિ. ૧. કુમતા સંગે તુમ રહે રે, આગે કાળ અનાહ; તામે મોહ દીખાવહુ પ્યારે, કહા નીકાલ્યો સ્વાહ. પિ. ૨. લગત પિયા કહ્યો માહરો રે, અશુભ તુમારે ચિત્ત; પણુ મોથી ન રહાય પિયા રે, કહા વિના સુણુ મિત્ત. પિ. ૩. ધર અપને વાલમ કહો રે, કોણુ વસ્તુકી ખોટ; ફાગટ તદ કિમ લીજ્યો પ્યારે, શીશ ભરમકી ખોટ. પિ. ૪. સુની સુમતાકી વિનતિ રે, ચિદાનંદ મહારાજ; કુમતાનેહ નિવારકે પ્યારે, લીનો શિવપુર રાજ. પિ. ૫.

૧૪૩ પદ ખીજું રાગ-મારુ

પિયા નિજ મહેલ પધારો રે, કરી કરુણા મહારાજ. પિયાં તુમ બિન સુંદર સાહિબા રે, મો મન અતિ દુઃખ થાય; મનકી વ્યથા મનહી મન બનત, કેમ સુખથી કહેવાય. પિ. ૧. બાલભાવ અબ વિસરી રે, ગ્રહો ભિચત મરબદ; આતમ સુખ અનુભવ કરો પ્યારે, ભાંગે સાહિ અનાદ. પિ. ૨. સેવકકી લજ્જા સૂધી રે, દાખી સાહેબ હાથ; તો શી કરો વિમાસણ પ્યારે, અમ ઘર આવત નાથ. પિ. ૩. મમ ચિત્ત આતક ધન તુમે રે, ઇચ્છો ભાવ વિચાર; ચાચક દાની ઉભય મિલ્યા પ્યારે, શોમે ન ઢીલ લગાર. પિ. ૪. ચિદાનંદ પ્રભુ ચિત્ત ગમી રે, સુમતાકી અરદાસ; નિજ ઘરઘરણી બાણકે પ્યારે, સફલ કરી મન આસ. પિ. ૫.

૧૪૪ પદ ત્રીજું રાગ-મારુ

સુખપા આપ વિચારો રે, પરપખ નેહ નિવાર-સું એ આંં પરપરિણિતિ પુદ્ગલ દિલા રે, તામે નિજ અભિમાન; ધારત જીવ એહી કહ્યો પ્યારે, બંધહેતુ ભગવાન. સુ. ૧. કનક ઉપલમેં નિત રહે રે, દૂધમાંહે કુની ધીવ.; તિલ સંગ તેલ સુવાસ કુસુમ સંગ, દેહ સંગ તેમ જીવ. સુ. ૨. રહત હુતાસન કાળમેં રે, પ્રગટે કારણ પાય; લહી કારણ કારજતા પ્યારે, સહેજે સિદ્ધિ થાય. સુ. ૩. ખીર નીરકી ભિન્નતા રે, જેસેં કરત મશાળ; તેસેં ભેદ જ્ઞાની લહ્યા પ્યારે, કટે કમંકી બાળ. સુ. ૪. અબકુલવાસી કેસરી રે, લેખ્યો જીમ નિજ રુપ; ચિદાનંદ તિમ તુમહું પ્યારે, અનુભવ શુદ્ધ સ્વરુપ. સુ. ૫.

૧૪૫ પદ ચોથું રાગ-મારુ

બંધ નિજ આપ ઉદીરત રે, અબકુપાણી નયાય. બંધં જકલ્યા કિણે તોહે સાંકળા રે, પકલ્યા કિણે તુજ હાથ; કોણુ બૂપકે પહરુચે પ્યારે, રહત તિહારે સાથ. બંધં ૧. બાંદર જેમ મહિરા પીએ રે, વીંછુ ઠંકિત ગાત; બૂત લગે કૌતુક કરે પ્યારે, તિમ બ્રમકો ઉતપાત. બંધં ૨. કીર બંધ્યા જીમ દેખીએ રે, નલિની બ્રમરસંયોગ; ઇણુવિધ ભયા જીવકું પ્યારે, બંધનરૂપી રોગ. બંધં ૩. બ્રમ આરોપિત બંધથી રે, પરપરિણિતિ સંગ એમ; પરવશતા દુઃખ પાવતે પ્યારે, મકંટ મુઠી જેમ. બંધં ૪. મોહ દશા અળગી કરો રે, ધરો સુસંવરભેખ; ચિદાનંદ તખ દેખીએ પ્યારે, શશી સ્વભાવકી રેખ. બંધં ૫.

૧૪૬ પદ પાંચમું. રાગ-ઠાકી

મતિમત એમ વિચારો રે, મત મતીયનકા ભાવ. મતિં વસ્તુગતે વસ્તુ લહેા રે, વાદ વિવાદ ન કોઈ; સૂર તિહાં પરકાશ પીયા રે, અંધકાર નવિ હોય. મતિં ૧. રૂપ રેખ તિહાં નવિ ઘટે રે, મુદ્રા લેખન હોય; ભેદ જ્ઞાન દૃષ્ટિ કરી પ્યારે દેખો અંતર ભેચ. મતિં ૨. તનતા મનતા વચનની રે, પરપરિણિતિ પરિવાર; તન મન વચનાતીત લીયા રે, નિજ સત્તા સુખકાર. મતિં ૩. અંતર શુદ્ધ સ્વભાવમેં રે, નહીં વિભાવ લવલેશ; બ્રમ આરોપિત લક્ષથી પ્યારે, હંસા સહત કલેશ. મતિં ૪. અંતરગત નિહચે ગહી રે, કાયાથી વ્યવહાર; ચિદાનંદ તવ પામીએ પ્યારે, ભવસાગરકો પાર. મતિં ૫.

૧૪૭ પદ છટું. રાગ-કાફી-વેરાવલ

અકલ કળા જીમજીવન તેરી (એ આંકણી) અંત ઉઠધીથી અનંતમણો તુજ; જ્ઞાન મહા લઘુબુદ્ધિજ્યું મેરી. અકળ૦ ૧. નય અરુ ભંગ નિષેપ વિચારત, પૂરવધર થાકે ગુણહેરી, વિકલ્પ કરત થાગ નવી પામે, નિવિકલ્પને હોત ભયેરી. અકળ૦ ૨. અંતર અનુભવ વિષુ તુજ પદમે, યુક્તિ નહિ કોઉ ઘટત અનેરી; ચિદાનંદ પ્રભુ કરી કીરયા અખ, કીજે તે રસ રીઝ ભલેરી. અકળ૦ ૩.

૧૪૮ પદ સાતમું. રાગ-કાફી

જો' લો' તત્ત્વ ન સૂજ પઠેરી. એ-આંકણી) તો' લો' મૂઠ ભરમવશ ભૂલ્યો; મત મમતાઝહી જગથી લહેરી. જ્યો' લો' ૧. અકર રાગ શુભ કંપ અશુભ લખ, ભવસાગર ઇષુભાંત રહેરી; ધાન કાજ જિમ સુરખ ખીતહડ જીખર ભૂમિકો એત ખડેરી જો' લો' ૨. ઉચિત રીત જોળખ વિષુ ચેતન, નિશદિન જોટો ઘાટ ઘડેરી; મસ્તક સુકુટ ઉચિત મણિ અનુપમ. પગ ભૂષણ અજ્ઞાન જડેરી. જો' લો' ૩. કુમતી વશ મન વક તુરંગ જિમ ઝહી વિકલ્પ મગમાંહિ અડેરી; ચિદાનંદ નિજ રૂપ મગન ભયા, તખ કુતકં તોહે નાહિ નહેરી. જો' લો' ૪.

૧૪૯ પદ આઠમું. રાગ-કાફી

આતમ પરમાતમ પદ પાવે, જે પરમાતમશું લય લાવે. આતમ૦ સુષુકે શબ્દ કીટ જાંગીકો, નિજ તન મનકી સુધ ખિસરાવે; દેખ હુ પ્રગટ ધ્યાનકી મહિમા. સોધ કીટ જાંગી હો ભાવે. આતમ૦ ૧. કુસુમ સંગ તિલ તેલ દેખ કુનિ, હોય સુગંધ કુલેલ કહાવે; શુક્તિ ગર્ભ ગત સ્વાતિ ઉઠક હોય, મુક્તાશ્લ અતિ કામ ધરાવે, આતમ૦ ૨. પિત પિયુમંદ પલાશાદિકમે, અંદનતા જ્યું સુગંધથી આયે; ગંગામે જળ આણુ આણુકે, ગંગોદકકી મહિમા ભાવે. આતમ૦ ૩. પારસકો પરસંગ પાય કુનિ, લોહા કનક સ્વરુપ લિખાવે; ધ્યાતા ધ્યાન ધરત ચિત્તમે ઈમ, ધ્યેયસરુપમે જય સમાવે. આતમ૦ ૪. ભજ સમતા મમતાકું તજ જન, શુદ્ધ સ્વરુપથી પ્રેમ લગાવે, ચિદાનંદ ચિત્ત પ્રેમ મગન ભયા, દુવિધા ભાવ સકળ મિટ જાવે. આતમ૦ ૫.

૧૫૦ પદ નવમું. શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનું સ્તવન. રાગ-કાફી તથા વેલાઉલ અરજ એક ગવડીયા સ્વામી, સુષુહુ કૃપાનિધિ અંતરબમી. આંકણી. અતિ આનંદ ભયો મન મેરો, અંદવદન તુમ દર્શન પામી; હું સંસાર અસાર ઉઠધિ પડયો, તુમ પ્રભુ ભયે પંચમ ગતિગામી. અરજ૦ ૧. હું રાગી તું નિપટ નિરાગી, તુમ હો નિરીહ નિર્મળ નિષ્કામી; પણ તોહે કારણરુપ નિરખ મમ, આતમ ભયો આતમ-ગુણસમી. અરજ૦ ૨. ગોપે વિરુદ્ધ નિરબમક માહણુ, પ્રગટ ધર્યો તુમ ત્રિભુવન નામી; તાંતે અવશ્ય તારશેમોકું, ઈમ વિલોકી ધીરજ ચિત્ત કામી. અરજ૦ ૪. યુગ પૂરણ નિધાન શરી (૧૬૦૪) સંવત, ભાવનગર ભેટે ગુણધામી; ચિદાનંદ પ્રભુ તુમ કિરયાથી અનુભવ સાચર સુખ વિસરામી. અરજ૦ ૪.

૧૫૧ પદ દશમું. રાગ-બેલાઉલ

મંદ વિષયશાશ દ્વીપતો, રવિતેજ ધનેરો; આતમ સહજ સ્વભાવથી, વિભાવ અધેરો. મંદ૦ ૧. જાગ જીયા અબ પરિહરો, ભવવાસ વસેરો; ભવવાસી આશા થહી, ભયો જગતકો ચેરો. મંદ૦ ૨. આશ તજી નિરાશતા, પદ શાશતા હેરો; ચિદાનંદ નિજ રૂપકો, સુખ જાણુ ભલેરો. મંદ૦ ૩.

૧૫૨ પદ અગ્યારમું. રાગ-ઉપરનો

જેગ જુગતિ જાણ્યા બિના, કહા નામ ધરાવે; રમાપતિ કહે રંકકું, ધન હાથ ન આવે. જોગ૦ ૧. લેખ ધરી માયા કરી, જગકું ભરમાવે; પૂરણ પરમાનંદકી, સૂધી રંચ ન પાવે. જોગ૦ ૨. મન મુંડયા બિના મુંડકું, અતિ ઘેટ મુંડાવે; જટાભૂટ શિર ધારકે, કોઉ કાન ફરાવે જોગ૦ ૩. ઉધ્વંબાહુ અધોમુખે, તન તાપ તપાવે; ચિદાનંદ સમજ્યા બિના, ગિણુતી નવિ આવે. જોગ૦ ૪.

૧૫૩ પદ બારમું. રાગ-ઉપરનો

આજ સખી મેરે બાલમા, નિજ મંદિર આયે; અતિ આનંદ હિયે ધરી, હસી કંઠે લગાયે. આજ૦ ૧. સહજ સ્વભાવજળે કરી, રુચિધર નવરાયે; થાળ ભરી ગુણુ-સુખડી, નિત હાથ જિમાયે. આજ૦ ૨. સુરભી અનુભવ રસ ભરી, ખીડી ખવરાયે; ચિદાનંદ મિલ દંપતી, મનોવાંછિત પાયે. આજ૦ ૩.

૧૫૪ પદ તેરમું. રાગ-બિભાસ

જુહી જગ માયા નરકેરી કાયા, જયુ' બાદરકી હાય માધરી; જ્ઞાનાંજન કર ખોલ નયન મમ, સદ્ગુરુ ઈશુવિધ પ્રગટ લખાધરી. ૧. મૂલ વિગત વિષવેલ પ્રગટી ઈક, પત્ર રહિત ત્રિભુવનમે' છાધરી; તાસ પત્ર જુ ખાત મિરગલા, મુખ બિન અચરિજ દેખું હું આધરી. ૨. પુરુષ એક નારી નિપજાઈ, તે તે નપુંસક ધરમે સમાધરી; પુત્ર જુગલ જાયે તિજુ બાલા, તે જગમાંઈ અધિક દુઃખદાધરી. ૩. કારણ બિન કારજકી સિદ્ધિ, કેમ ભય મુખ કહી નવ જાધરી; ચિદાનંદ એમ અકળ કળાકી, ગતિ મતિ કોઉ વિરલે જન પાધરી ૪.

૧૫૫ પદ ચૌદમું રાગ-વિભાસ

દેખો ભવિ જિનજીકે યુગ, ચરનકમલ નીકે-દેખો૦ આંકળી જિમ ઉદયાચળ ઉદય ભયો રવિ, તિમ નખ માનકકે-દેખો૦ ૧. નીલોત્પલ સમ શોભ ચરણુ છબિ, રિષ્ટ રતનહુકે-દેવો૦ ૨. સુરભિ સુમનવર યક્ષકર્મ કર, અચિંત દેવનકે-દેખો૦ ૩. નિરખ ચરન મન હરખ ભયો અતિ, વામાનંદનકે-દેખો૦ ૪. ચિદાનંદ અખ સકલ મનોરથ, સક્ષળ ભયે મનકે-દેખો૦ ૫.

૧૫૬ પદ પંદરમું. રાગ-કુરખો

અખિયાં સફલભઈ, અલિા નિરખત નેમિજિનંદ અં આંકળી. પદ્માસન આસન પ્રભુ સૌહત. મોહત સુર નર ઈંદ; ધુધરવાલા અલખ અનોપમ, મુખમાનુ પૂનમચંદ. અં ૧. નયન કમળહલ, શુકમુખ નાસા, અધર ઊંખ સુખકંદ; કુદકલી જયુ' ઠંતિપતિ

રચના હલ શોભા અમંદ.અં ૨. કચું ત્રીવ ભુજ કમલનાલ કર, રક્તોત્પલ અનુચંદ; હૃદય વિશાળ થાળ કટિ કેસરી, નામિ સરોવર ખંદ. અં ૩. કદલી ખંભ યુગ ચરનસરોજ જસ, નિશદિન ત્રિભુવન વંદ; ચિદાનંદ આનંદ મૂરતિ એ શિવાદેવીનંદ. અં ૪.

૧૫૭ પદ ૧૬ મું રાગ-ભૈરવ

વિરથા જનમ ગમાયો મૂરખ ! વિરથાં એ આંકણી, રચક સુખરસ વશ હોય ચેતન, અપનો મૂલ નસાયો; પાંચ મિથ્યાત ધાર તું અજહું, સાચ ભેદ નવિ પાયો. મૂરખં ૧. કનક કામિની અરુ એહથી, નેહ નિરંતર લાયો; તાહુથી તું ફિરત સુરાનો, કનક બીજ માતુ ખાયો. મૂરખં ૨. જનમ જરા મરણાદિક દુઃખમેં, કાળ અનંત ગમાયો; અરહટે ઘટિકા જિમ કહો યાકો, અંત અજહું નવિ આયો. મૂરખ ૩. લખ ચોરાશી પહેર્યા ચોલના, નવ નવ રુપ બનાયે; બિન સમકિત સુધારસ આખ્યા, ગિણુતી કોઈ ન ગિણાયો. મૂરખં ૪. એતી પર નવિ માનત મૂરખ, એ અચરિજ ચિત આયો; ચિદાનંદ તે ધન્યજગતમેં, જિણે પ્રભુશું મન લાયો. મૂરખં ૫.

૧૫૮ પદ ૧૭ મું. રાગ-ભૈરવ

જગ સપનેકી માયા રે નર ! જગ સપનેકી માયાં એ આંકણી. સપને રાજ પાય કોઈ રંક જયું, કરત કાજ મન લાયો; ઉધરત નયન હાથ લખ ખપ્પર, મન હું મન પછતાયા. રે નર ! ૧. ચપળા ચમકાર જિમ અંચળ, નર ભવ સુત્ર બતાયા; અંજલી જળ સમજગપતિ જિનવર, આયુ અધિર દરશાયા. રે નર ! ૨. યોવન સંધ્યારાગ રુપ કુનિ, મળ મલિન અતિ કાયા; વિણુસતબસ વિલંબ નરંચક, જિમ તરુખરકી છાયા. રે નર ! ૩. સરિતાવેગ સમાન જયું સંપત્તિ, સ્વારથ સુત મિત બયા; આમિષલુબ્ધ મીન જિમ તિન સંગ, મોહબળ ખંધાયા. રે નર ! ૪. એ સંસાર અસાર સાર પિણુ, યામેં ધતના પાયા; ચિદાનંદ પ્રભુ સુમરનસેતિ, ધરિયે નેહ સવાયા. રે નર ! ૫.

૧૫૯ પદ ૧૮ મું. શ્રી ઋષભજિન સ્તવન રાગ-પ્રભાતી

માન કહા અખ મેરા મધુકર ! માનં એ આંકણી. નાભિનંદકે ચરણુ સરોજમેં, કીજે અસલ ખસેરા રે; પરિમલ તાસ લહત તન સહેજે, ત્રિવિધ તાપ ઉતેરા રે. માનં ૧. ઉદિત નિરંતર જ્ઞાનભાન જિહાં, તિહાં ન મિથ્યાત્વ અધેરા રે; સંપુટ હોત નહીં તોતેં કહા, સાંજ કહા સવેરા રે. માનં ૨. નહીંતર પછતાવેગે આખર, વીત ગય યો વેરા રે; ચિદાનંદ પ્રભુ પદકજ સેવત, બહુરી ન હોય ભવ ફેરા રે. માનં ૩.

૧૬૦ પદ ૧૯ મું. રાગ-ધનાશરી

બૂદ્યો ભમત કહા વે અજ્ઞાન ! બૂદ્યોં એ આંકણી. આલ પંપાલ સકલ તજ મૂરખ, કર અનુભવરસ પાન. બૂદ્યોં ૧. આય કૃતાંત ગહેગો ઈક દિન, હુરિ મૃગ જેમ અચાન; હોયગો તન-ધનથી તું ન્યારો, જેમ પાકો તરુપાન. બૂદ્યોં ૨. માત તાત તરુણી સુખસેંતી, ગરજ ન સરત નિદાંન; ચિદાનંદએ વચન હમેરા ધરશખો પ્યારે કાન. બૂદ્યોં ૩.

૧૬૧ પદ ૨૦ મું. રાગ-ધનાશ્રી

સંતો ! અચરિત્ત રુપ તમાસા. સંતોં એ આંકણી. કીડીકે પગ કુંજર ખાંધ્યો, જળમે' મકર પીયાસા. સંતોં ૧. કરત હુલાહલ પાન રુચિધર, તજ અમૃતરસ ખાસા; ચિંતામણિ તજ ધરત ચિત્તમે', કાચ શકલકી આશા. સંતોં ૨. બિન બાહર વરસા અતિ બરસત, બિનાદગ બહુત બતાસા; વજ્જ ગલત હુમ દેખા જલમે', કોરા રહત પતાસા. સંતોં ૩ વેર અનાદિ પણ ઉપરથી, દેખત લગત બગાસા; ચિદાનંદ સોહી જન ઉત્તમ, કાપત યાકા પાસા. સંતોં ૪.

૧૬૨ પદ ૨૧ મું. રાગ-ધનાશ્રી

કર લે ગુરુગમ જ્ઞાન વિચારા- કર લેં આંકણી. નામ અધ્યાતમ ઠવણુ દ્રવ્યથી, લાવ અધ્યાતમ ન્યારા-કર લેં ૧. એક બુદ્ધ જળથી એ પ્રગળ્યા, શ્રુતસાગર વિસ્તારા; ધન્ય જિન્હોને ઉલટ ઉલટિકું એક બુદ્ધમે' ડારા-કર લેં ૨. બીજરુચિ ધર મમતા પરિહર, લહી આગમ અનુસારા; પરપબથી લખ ઇચ્છવિધ અપ્યા, અહિ કંચુક જિમ ન્યારા-કર લેં ૩. માસ પરત જમ નાસહુ તાસહુ, મિથ્યા જગત પસારા; ચિદાનંદ ચિત્ત હોત અચળ ઇમ, જિમ નલ ક્રુક તારા-કર લેં ૪.

૧૬૩ પદ ૨૨ મું. રાગ-ધનાશ્રી

અબ હુમ એસી મનમે' જાણી અબં આંકણી. પરમારથ પંથ સમજ વિના નર, વેદ પુરાણ કહાણી. અબં ૧. અંતર ભક્ષ વિગત ઉપરથી, કષ્ટ કરત બહુ પ્રાણી; કોટિ ચતન કર તુપ લહત વહીં. મથતાં નિશદિત પાણી. અબં ૨. લવણ પુતળી થાહ લેણકું; સાયરમાંહી સમાણી; તામે' મિલ તદુપ ભઈ તે, પલટ કહે કોણ વાણી ? અબં ૩. ખટમત મિલ માતંગ અંગ ખલ, સુક્તિ બહુત વખાણી; ચિદાનંદ સરવંગ વિલોકી તત્ત્વારથ દ્યો તાણી. અબં ૪.

૧૬૪ પદ ૨૩ મું. રાગ-ટોડી

સોહં સોહં સોહં સોહં; સોહં સોહં રટના લગીરી-સોં આંકણી. ઈંગલા પિંગલા સુખમના સાધકે, અરુણ પ્રતિથી પ્રેમ પગીરી; વંકનાલ ખટચક લેદકે, દશમદ્રાર શુભ જ્યોતિ જગીરી. સોહં ૧. ખુશત કપાટ ઘાટ નિજ પાયો, જનમ જરા ભય ભીતિ ભગીરી; કાચ શકલ દે ચિંતામણિ લે. કુમતા કુટિલકું સહજ ઠગીરી. સોહં ૨. વ્યાપક સકલ સ્વરુપ લખ્યો ઇમ, જિમ નભમે' મગ લહત ખગીરી; ચિદાનંદ આનંદ મૂરતિ, નિરખ પ્રેમભર બુદ્ધિ થગીરી. સોહં ૩.

૧૬૫ પદ ૨૪ મું. રાગ-ટોડી.

અબ લાગી, અબ લાગી, અબ લાગી, અબ લાગી, અબ લાગી, અબ લાગી, અબ પ્રીત સહીરી. અબં આંકણી. અંતર્ગતકી ખાત અલી સુન, સુખથી મોપે ન જાત કહીરી; અંદ્ર ચકોરકી ઉપમા ઇચ્છ સમે, સાચ કહું તોહે જાત વહીરી. અબં ૧. જલધર બુદ્ધ સમુદ્ર સમાણી, ભિન્ન કરત કોઉ તાસ મહીરી; દ્વેત લાવકી ટેવ અનાદી,

છિનમે' તાકું આજ ઠહીરી. અખ૦ ૨. વિરહે વ્યથા વ્યાપત નહીં આલી, પ્રેમ ધરી
પિયુ અ'ક ગહીરી? ચિદાનંદ કે કેમ આતુર, એસો અવસર સાર લહીરી. અખ૦ ૩.

૧૬૬ પદ ૨૫ મું. રાગ-ટોડી

પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ, પ્રીતમ પ્રીતમ કરતી મે' હારી. એ આંકણી. એસે
નિહુર ભયે તુમ કેસે? અજહું ન લીની ખખર હુમારી; કવણુ ભાત તુમ રીઝત મોપે, લખ
ન પરત ગાંત રંચ નિહારી. પ્રીતમ૦ ૧. મગન ભયે નિત્ય મોહસુતા સાંગ, વિચરત હો
સ્વછંદવિહારી; પણુ ધણુ વાતનમે' સુણુ વાલમ, શોભા નહીં જગમાંહી તિહારી. પ્રી૦ ૨.
એ એ વાત તાત મમ સુણીએ, મોહુરાયકી કરી હે પુવારી; મમ પીયર પરિવારકે
આગળ, કુમતા કહા તે રંક વિચારી. પ્રી૦ ૩ કોટિ જતન કરી ધોવત નિશકિન, ઉજરી
ન હોવત કામર કરી; તિમ એ સાચી શિખામણુ મનમાં, ધારત નાંહી નેક અનારી.
પ્રી૦ ૪. કહત વિવેક, સુમતિ! સુણુ જિમતિમ, આતુર હોય ન બોલત પ્યારી;
ચિદાનંદ નિજ ધર આવેગે દોય દિનોમે' ઉમ્મર સારી. પ્રી૦ ૫.

૧૬૭ પદ ૨૬ મું. રાગ-આશાવરી તથા ગોડી

અખધુ નિરપક્ષ વીરલા કોઈ, દેખ્યા જગ સહુ બેધ; અં સમરસ ભાવ ભલા
ચિત્ત બકે, થાપ ઉથાપ ન હોઈ; અવિનાશીકે ધરકી ખાતાં, બનેગે નર સોઈ. અં ૧.
રાય-રંકમે' ભેદ ન બને, કનક ઉપલ સમ લેખે; નારી નાગણીકો નહીં પરિચય, તે
શિવમંદિર દેખે. અં ૨. નિદા સ્તુતિ શ્રવણુ સુણીને, હુષ' શોક નવિ આણે; તે જગમે'
બેગીસર પૂરા, નિત્ય ચઢતે ગુણુકાણે. અં ૩. અંદ્ર સમાન સૌમ્યતા બકી, સાયર બેમ
ગ'ભીરા; અપ્રમત્ત ભારકપરે નિત્ય, સુરગિરિસમ શુચિધીરા. અં ૪. પંકજ નામ ધરાય
પંકર્યું, રહત કમળ જિસ ન્યારા; ચિદાનંદ ધર્યા જન ઉત્તમ, સો સાહિબકા પ્યારા. અં ૫.

૧૬૮ પદ ૨૭ મું. રાગ-ખિહાગ અથવા ટોડી

લઘુતા મેરે મન માની, લઈ ગુરુગમ જ્ઞાન નિશાની. લ૦ મદ અથ જિનેને ધારે,
તે દુર્ગતિ ગયે બિચારે; દેખો જગતમે' પ્રાની, દુઃખ લહત અધિક અભિમાની. લ૦ ૧.
શશિ સુરજ ખડે કહાવે, તે રાહુકે વશ આવે; તારાગણુ લઘુતા ધારી સ્વભાનુ સિતિ
નિવારી. લ૦ ૨. છોટી અતિ જ્યેષ્ઠગ'ધી, લહે ખટરસ સ્વાદ સુગ'ધી; કરટી મોટાઈ
ધારે, તે છાર શિરપર ડારે. લ૦ ૩. જખ બાળચંદ હોઈ આવે, તખ સહુ જગ દેખણુ
ધારે; પુનમ દિન ખડા કહાવે, તવ ક્ષીણુ કળા હોઈ બવે. લ૦ ૪. ગુરુખાઈ મનમે' વેદે,
નૃપ શ્રવણુ નાસકા છેદે; જગમાંહે લઘુ કહાવે, તે કારણુ ચરણુ પૂબવે. લ૦ ૫. શિશુ
રાજધામમે' બવે, સખી હીલમીલ ગોઠ ખીલાવે; હોય ખડા બળુ નવિ પાવે, બવે તે શીશ
કટાવે. લ૦ ૬. અંતર મદલાવ વહાવે તખ ત્રિભુવનનાથ કહાવે; ધંમ ચિદાનંદ એ
ગાવે; રહણી વિરલા કોઈ પાવે લ૦ ૭.

૧૬૯ પદ ૨૮ મું. રાગ-ટોડી

કથણી કથે સહુ કોઈ, રહણી અતિ દુલ'ભ હોઈ. આંશુક રામકો નામ બખાણે

નવિ પરમારથ તસ ભણે; યા વિધ ભણી વેદ સુણાવે, પણ અકળ કળા નવિ પાવે. ૧. ષટત્રિશ પ્રકાર રસોઈ, મુખ ગણતાં તૃપ્તિ ન હોઈ; શિશુ નામ નહીં તસ લેવે, રસ સ્વાદત સુખ અતિ લેવે. ૨. બંદીજન કડખા ગાવે, મુણી શૂરા શીશ કટાવે; જળ રુંડમુંડતા ભાસે, સહુ આગળ ચારણ નાસે. કં ૩. કહણી તે જગત મળુરી, રહણી હે બંદી હળુરી, કહણી સાકર સમ મીઠી, રહણી આંત લાગે અનીઠી. કં ૪. જળ રહણીકા ધર પાવે, કથણી તબ ગિણુતી આવે, અબ ચિદાનંદ ઇમ ભોઈ, રહણીકી સેજ રહે સોઈ. કં ૫.

૧૭૦ પદ ૨૯ મું. રાગ-આશાવરી

જ્ઞાનકળા ઘટ ભાસી, બહુ જ્ઞાનકળા ઘટ ભાસી. એ આંકણી. તન ધન નેહ નહિં રહ્યો તાકુ; છિનમેં ભયે ઉદાસી. બહું ૧. હું અવિનાશી, ભાવ જગતકે, નિશ્ચેં સકલ વિનાશી; એહવી ધાર ધારણા ગુરુગમ, અનુભવ મારગ પાસી. બહું ૨. મેં મેરા એ મોહજનિત જસ, એસી બુદ્ધિ પ્રકાશી; તે નિઃસંગ પગ મોહ સીસ દે, નિશ્ચેં શિવપુર ભાસી. બહું ૩. સુમતા ભઈ સુખી ઇમ સુતકે, કુમતા ભઈ ઉદાસી; ચિદાનંદ આનંદ લહો ઇમ, તેરે કરમકી પાસી. બહું ૪.

૧૭૧ પદ ૩૦ મું. રાગ-આશાવરી

અનુભવ આનંદ ખ્યારો, અબ મોહિ અનુભવ આનંદ ખ્યારો; એહ વિચાર ધાર તું જડથી, કનક ઉપલ જિમ ન્યારો. અબં ૧. બંધહેતુ રાગાદિક પરણુતિ, લખ પરપખ સહુ ન્યારો; ચિદાનંદ પ્રભુ કર કિરપા અબ, ભવસાગરથી તારો. અબં ૨.

૧૭૨ પદ ૩૧ મું. રાગ-આશાવરી

ઓ ઘટ વિણુસત વાર ન લાગે. ઓ ઘટં-આંકણી. યાકે સંગ કહા અબ મૂરખ, છિનછિન અધિકો પાગે. ઓં ૧. કાયા ઘડા કાચકી શીશી, લાગત ઠણુકા ભાંગે, સહુ પરણુ વિધ્વંસ ધરમ જસ તસથી નિપુણુ નીરાગે. ઓં ૨. આધિ વ્યાધ વ્યથા દુઃખ ઇણુ ભવ, નરકાદિક કુનિ આગે; ડગહુ ન ચલત સંગ વિણુપોખ્યા, મારગહુમેં ત્યાગે. ઓં ૩. મહછક-છાક ગહેલ તજ વિરલા, ગુરુ કિરપા કોઈ બાગે, તન ધન નેહ નિવારી ચિદાનંદ, ચલિયે તાકે સાગે ઓં ૪.

૧૭૩ પદ ૩૨ મું. રાગ-આશાવરી

અબધુ પિયો અનુભવરસ ખ્યાલા, કહત પ્રેમ મતિવાલા. આંકણી. અંતર સપ્તધાત રસભેદી, પરમ પ્રેમ ઉપભવે; પૂરવ ભાવ અવસ્થા પલટી, અજબ રુપ ઢરસાવે. અબધું ૧. નખશિખ રહત ખુમારી બાકી, સજળ સધન ધન જૈસી; જિને એ ખ્યાલા પિયા તિનકુ, ઔર કેફ રતિ કૈસી. અબધું ૨. અમૃત હોય હલાહલ બાકે, રોગ શોક નવિ વ્યાપે; રહત સદાગરકાવ નસામેં. બંધન મમતા કાપે. અબધું ૩. સત્ય સંતોષ હીયામેં ધારે, આતમ કાજ સુધારે, દીનભાવ હિરદે નહી આણુ, અપનો બિરુદ સંભારે. અબધું ૪. ભાવ ઠયા રણુથંભ રોપકે, અનહદ તુર બભવે; ચિદાનંદ અતુલિખલ રાબ, છત અરિ ધર આવે. અબધું ૫.

१७४ पद ३३ सुं. राग-आशावरी

मारग साया कोठि न अतावे, अकुं नय पूछीये ते तो अपनी अपनी गावे. मारग० आंकणी. मतवारा मतवाह वाहधर, थापत निज मत नीका; रथाहवाह अनु-लवावन ताका, कथन लगत मोडे शिका. मारग० १. मत वेहांत अह्वपद ध्यावत, निश्चय पथ ठर धारी; भीमांसक तो कर्म पडे ते, उदय लाव अनुसारी. मारग० २. कहत औध ते जुद्धहेव भम, क्षणिक रूप हरसावे; नैयायिक नयवाह अही ते, करता कोठि ठेरावे. मारग० ३. आरवाक निज मनःकल्पना, शून्यवाह कोठि ठाण्णे; तिनमें लये अनेक लेह ते, अपणी अपणी ताण्णे. मारग० ४. नय सरवंग साधना जमे, ते सरवंग कडावे; विद्वानंह असा जिन मारग, जोण्ण होय सो पावे. मारग० ५.

१७५ पद ३४ सुं. राग-आशावरी

अण्णु जोती नयन जण जेवो! द्रगमुद्रित क्या सोवो. अण्णु० आंकणी. मोह निह सोवत तुं जोया, सरवस माल अपाण्णा, पांच्य चार अण्णु तोय लुंठत, तास भरम नहि जाणा. अण्णु० १. मणी चार अंडाल चोकडी, मंत्री नाम धराया; पाठि केइ पीयाली. तोडे, सकल मुलक ठग आया. अण्णु० २. शत्रु राय महाभल जेह्दा, निज निज सेन सजवे; गुण्डाण्णामें आंध गोरये, घेयां तुम पुर आवे. अण्णु० ३. परमाही तुं होय पियारे, परवशता दुःख पावे; गया राज पुरसारथसेंती, क्षिर पाछा घर आवे. अण्णु० ४. सांसडी वयन विवेकमित्तका, छिनमें निज अण जेज्या; विद्वानंह जोसी रमत रमंता अह्व अंका गह तोज्या अण्णु० ५.

१७६ पद ३५ सुं. राग-प्रजाती

वस्तुगत वस्तुका लक्षण, गुरुगम विष्णु नवि पावे रे; गुरुगम विन नवि पावे कोठि, लटक लटक भरमावे रे. वस्तु० १. लवन आरीसे श्वान कुकडा, निज प्रतिभिय निहारै रे; धतर रूप मनमांहे विचारी, महा जुद्ध विस्तारे रे. वस्तु० २. निर्भण इटिक शिला अंतर्गत, करिवर लभ परछांही रे; दर्शन तुराय अधिक दुःख पावे, द्वेष धरत हिलमांहे रे. वस्तु० ३. ससले जय सिद्धकुं पकडयो, हुजे दीयो दीआध रे; निरभ हरि ते लण्णु दुसरो, पड्यो अंध निहां आध रे. वस्तु० ४. निज छाया वेताण लरम कर, उरत आल हिलमांहे रे; रज्जु सर्प करी कोठि मानत, ज्यौंलौं समजत नांहे रे. वस्तु० ५. नखिणी जममकट मुठी जिम, जमवश अति दुःख पावे रे; विद्वानंह येतन गुरुगमयिन, मृगतृण्णा धरी धावे रे. वस्तु० ६.

१७७ पद ३६ सुं. राग-भैरव

लाल जयाल देण तेरे, अचरिज मन आवे. आं धारे अहुरूप छिन्न-मांहे होय रंक रूप; आप तो अरूप सहु जगणे कडावे. लाल० १. करता अकरता हुं, हरता के भरता ज्युं; जोसा हे जे कोण्णु तोडे, नाम ले अतावे. लाल० २. जेकहुंमें जेक है, अनेक है अनेकहुंमें; जेक न अनेक कछु, कछो नहीं जवे. लाल० ३. उपजे न उपजत, मुज्यों न भरत कछु; अठरस लोग करे, रंयहु न आवे. लाल० ४. पर पर-

શિવ સંગ, કરત અનેખે રંગ; ચિદાનંદ પ્યારે; નટબા જીસી દિખાવે. લાલ ૦ પ.

૧૭૮ પદ ૩૭ મું. રાગ-ભરવ

બગ રે બટાઉ! અબ ભઇ ભોર વેરા. બગ રે ૦ આંકણી. ભયા રવિકા પ્રકાશ, કુમુદહુ યથે વિકાસ; ગયા નાશ પ્યારે મિથ્યા-રેનકા અધેરા. બગ રે ૦ ૧. સૂતાં કેમ આવે ઘાટ, ચાલવી જરુર વાટ; કેઇ નાંહી મિત્ત પરદેશમે' જ્યું તેરા. બગ રે ૦ ૨. અવસર વીત બય, પીછે પછતાવે થાય; ચિદાનંદ નિહચે' એ માન કહા મેરા. બગ રે ૦ ૩.

૧૭૯ પદ ૩૮ મું. રાગ-ભરવ

ચલના જરુર બકું તાકું કેસે' સોવના-આંકણી. ભયે જબ પ્રાતઃકાલ, માતા ધવરાવે બાલ; જગજન કરત સકલ મુખ ધોવના. ચલના ૦ ૧. સુરબિકે અંધ છૂટે, ધુવડ ભયે અપૂઠે; ગ્યાલબાલ મિલકે વિલોવતે વિલોવના. ચલના ૦ ૨. તજ પરમાદ બગ, તું ભી તેરે કાજ લાગ; ચિદાનંદ સાથ પાય, બિરથા ન ખોવના. ચલના ૦ ૩.

૧૮૦ પદ ૩૯ મું. રાગ-ભરવ

બગ અવલોક નિજ શુદ્ધતા સ્વરુપકી-બગ ૦ આં બમે' રુપ રેખ નાંહી, રંચ પરપંચ નાંહી; ધારે નહીં મમતા-સુગુણ ભવદૂપકી. બગ ૦ ૧. બકો હૈ અનંત જ્યોત, કબહુ ન મંદ હોત; ચાર જ્ઞાન તાકે સોત, ઉપમા અનુપકી. બગ ૦ ૨. ઉલટ પલટ ધુવ બન, સત્તામે' ખીરાજમાન; શોભા નાંહી કહી બાત, ચિદાનંદ મૂપકી. બગ ૦ ૩.

૧૮૧ પદ ૪૦ મું. રાગ-પ્રભાતી

એસા જ્ઞાન વિચારો પ્રીતમ! શુરુગમ શૈલી ધારી રે. આં સ્વામીકા શોભા કરે સારી, તે તો બાબકુમારી રે; જે સ્વામી તે તાત તેહનો, કહ્યાં જગત દિતકારી રે. એસા ૦ ૧. અષ્ટ દીકરી બઈ બાળા, બ્રહ્મચારિણી ભોવે રે; પરજીવી પૂરજી ચંદા થી, એક સેજ નવિ સોવે રે. એસા ૦ ૨. અઠ કન્યાકા સુત વળી બયે, દ્વાદશ તે વળી સોઈ રે; તે જગ માંહે અજન્મા કહીએ, કરતા તાસ નહીં કેઈ રે. એસા ૦ ૩. માત તાત સુત એક દિન જનમે, છોટે બડે કહાવે રે; મૂળ તિનોકા સહુ જગ બણે, શાખા ભેદ ન પાવે રે. એસા ૦ ૪. જે ઇંજકે કુળકેરી શાખા, બણે ખોજ ગમાવે રે; ખોજ બય જગમે' તો પજ તે, સહુથી બડે કહાવે રે. એસા ૦ ૫. અથવા નર નારી નપુંસક, સઉકી એ છે માતા રે; પદ્મત બાલકુમારી બોલત, એ અચરિજકી બાતાં રે. એસા ૦ ૬. લોક લોકોત્તર સહુ કારજમે', યાવિન કામ ન ચાલે રે; ચિદાનંદ એ નારીશું રમણ, યુનિ મનથી નવિ ટાળે રે. એસા ૦ ૭.

અર્થ—હે પ્રીતમ! હે શુદ્ધ ચિદાનંદસ્વરુપી આત્મા! શુરુગમથી શૈલી સમજને હું હવે પછી કહું છું તેના જ્ઞાનનો વિચાર કરો.

એક સ્ત્રી છે તે બાબકુમારી છે, છતાં સ્વામીનાં શોભા કરે છે-સ્વામીને શોભાવે છે, અને તેનો જે સ્વામી છે તે જ તેનો પિતા છે અને તેને જગતનો દિતકારી કહ્યો છે. (૧)

આ સ્ત્રી સમતા અથવા વિરતિ સંભવે છે કે જે તેના સ્વામી વિરતિ ધારણ કરનારી શોભા વધારે છે. વળી તે બાબકુમારી છે, તેણે એક નાથ સ્વીકાર્યો નથી તેના તો અનેક નાથ છે તેમજ

જે તેના સ્વામી કહેવાય છે તે વિરતિધારી જ તેના પિતા પણ છે-તેને જન્મ આપનાર છે. વિરતિ ધારણ કરનાર પોતામાંથી જ તેને પ્રગટાવે છે. વળી તે વિરતિધારી આખા જગતના સર્વ પ્રાણીના હિતેચ્છુ હોય છે.

હવે તે આજ્ઞા (વિરતિ)ને આઠ દીકરી-પંચ સમિતિ ને ત્રણ ગુપ્તિરૂપ-થઈ, છતાં તે સ્વભાવે બ્રહ્માચારિણી જ કહેવાય છે. તે આઠ પુત્રીને પૂર્ણચંદ્ર જે શુદ્ધસ્વરૂપી આત્મા તેની સાથે પરણાવી છે, તેણે તેને પોતાની કરીને સ્વીકારી છે, પણ તેઓ એક શ્યામ ઉપર સૂતા નથી. સહજ માત્ર પણ પ્રમાદ સેવતા નથી અથવા એક શ્યામને શયન કરવાનું તે આઠ પ્રવચન માતા કહેવાતી હોવાથી તેનું કામ પણ નથી. (૨)

હવે તે આઠ કન્યાઓને ચાર પુત્ર (ચાર પ્રકારની અવિરતિના ત્યાગરૂપ) થયા પરંતુ તે પુત્રો અજન્મા કહેવાય છે; કારણ કે તેનો કર્તા કોઈ નથી. તેઓ પોતે જ આત્મારૂપ છે. (૩)

આ માતા, પિતા ને પુત્ર એક દિવસના જન્મેલા છતાં નાના મોટા કહેવાય છે. એટલે તેઓ આત્માના ગુણરૂપ હોવાથી તેનો જન્મ સાથે જ કહી શકાય, છતાં પ્રથમ વિરતિધારક ને પછી તેની આઠ પુત્રી ને પછી ચાર પુત્ર એમ નાના મોટા કહી શકાય છે. તે બધાનું મૂળ પરમાત્મા અથવા તેમની વાણી છે એમ સૌ જાણે છે, છતાં તેની બધી આશા ને બધા ભેદ કોઈ જગત્થ મનુષ્ય જાણી શકતો નથી. (૪)

હવે જે એના કુળની બધી શાખા જાણે છે એટલે કેવળજ્ઞાની થાય છે તે તે પછી જોગ-રૂપ જે મતિશ્રુતજ્ઞાન તેને ગુમાવે છે, પરંતુ જોગ (મતિશ્રુત) ગુમાવ્યા છતાં કેવળજ્ઞાની થવાથી તે સૌથી મોટા (શ્રેષ્ઠ) કહેવાય છે. (૫)

આ 'વિરતિ' નર, નારી ને નપુંસક સૌની માતા છે. ત્રણ પ્રકારના વેદવાળા (અમુક ભેદ સિવાય) તેને ધારણ કરી શકે છે. અને-આ સમતા અથવા વિરતિને જાણે મતવાળા આજ્ઞાકુમારી એટલે એક સ્વામી ધારણ કર્યા વિનાની કહે છે તે આશ્રયની વાત છે, કેમ કે વ્યક્તિગત તેના સ્વામી ધણા છે. (૬)

લૌકિકમાં કે લોકોત્તરમાં-સર્વ કાયમાં તે સમતા વિના ચાલતું નથી. ચિદાનંદ મહારાજ કહે છે કે-આ વિરતિ અથવા સમતારૂપ આ સાથેનું રમણુ-તેની સાથે રહી આનંદ મેળવવો તે મુનિમહારાજ મનમાંથી કોઈ પણ વખત શણવાર પણ વિસરતા નથી. (૭)

૧૮૨ પદ ૪૧ મું. રાગ-પ્રભાતી

ઉઠોને મોરા આતમરામ, જિનમુખ જોવા જઈએ રે-એ દેરી. વિષય વાસના ત્યાગો ચેતન, સાચે મારણ લાગો રે; આંકણી તપ જપ સંજમ દાનાદિકે સહુ, ગિણુતિ એક ન આવે રે; ઈન્દ્રિય સુખમે જોલોં એ મન, વક તુરંગ જિમ ધાવે રે. વિષય૦ ૧. એક એક કે કારણ ચેતન, બહુત બહુત દુઃખ પાવે રે; દેખે પ્રગટપણે જગદીશ્વર, ઈણુવિધ ભાવ લિખાવે રે. વિષય૦ ૨. મનમથવશ માતંગ જગતમે, પરવશતા દુઃખ પાવે રે, રસના લુબ્ધ હોય જખ મૂરખ. જાળ પડયો પિછતાવે રે. વિષય૦ ૩. દ્રાણુ સુવાસ કાજ સુન ભમરા, સંપુટ માંડે બંધાવે રે; તે સરોજસંપુટ સંયુત કૂન, કરટીકે મુખ જાવે રે. વિષય૦ ૪. રુપ મનોહર દેખ પતંગા, પડત દીપમાં જઈ રે. દેખો યાકું દુઃખ કારનમે, નયન ભયે હૈ સહાઈ રે. વિષય૦ ૫. શ્રોત્રેન્દ્રિય આસક્ત મિરગલા છિનમે શીશ કટાવે રે; એક એક આસક્ત જીવ એમ, નાનાવિધ દુઃખ પાવે રે. વિષય૦ ૬. પંચ

પ્રબલ વતે નિત્ય જાકું, તાકું કહાં જ્યું કહીએ રે; ચિદાનંદ એ વચન સૂણીને,
નિજ સ્વભાવમે રહીએ રે. વિષયં ૭.

૧૮૩ પદ ૪૨ મું. રાગ-કાફી

જૈલૌં અનુભવ જ્ઞાન, ઘટમેં પ્રગટ ભયો નહીં. જૈલૌં આં તૌલૌ મન ધર
હોત નહીં છીન, નિમ પીપરકો પાન; વેદ ભણ્યો પણ ભેદ ખિના શઠ, યોથી થોથી
જાણુ રે. ઘટમેં ૦ ૧. રસ ભાજનમેં રહત દર્વી નિત, નહિ તસ રસ પહિયાન; તિમ
શ્રુતપાઠી પંડિતકું પણુ, પ્રવચન કહત અજ્ઞાન રે, ઘટમેં ૦ ૨. સાર લહ્યા વિન ભાર કહ્યો
શ્રુત, ખર દૃષ્ટાંત પ્રમાણુ; ચિદાનંદ અધ્યાતમ શૈલી, સમજ પરત એક તાન રે. ઘટમેં ૦ ૩.

૧૮૪ પદ ૪૩ મું. રાગ-કાફી

અકથ કથા કુણુ જાણુ હો તેરી ચતુર સનેહી! અકથં નયવાદી નયવાદ અહીને,
જૂઠા ઝગડા ઠાણુ; નિરપખ લખ ચખ સ્વાદ સુધાકો, તે તો તનક ન તાણુ હો. તેરીં
૧. છિનમેં રુપ રચત નાના વિધ, આપ અરુપ વખાને; છિન મૂરખ જ્ઞાની હોય
છિનમેં, ન્યાય સકળ છિન જાણુ હો. તેરીં ૨. ચોર સાધ કછુ કહ્યો ન પરતુ હૈ, લખ નાના
ગુણુઠાણુ; જૈસો હેતુ તેસો ચિદાનંદ, ચિત શ્રદ્ધા ધમ આણુ હો. તેરી અકથ કથા કુણુ જાણુ. ૩.

૧૮૫ પદ ૪૪ મું. રાગ-કાફી

અલખ લખ્યા કિમ જાવે હો, એસી કોઉ જુગતિ ખતાવે; અલખ લખ્યા કિમ
જાવે આંકણી. તનમન વચનાતીત ધ્યાન ધર, અજપા જાપ જપાવે; હોય અહોલ લોલતા
ત્યાગી જ્ઞાનસરોવરે નહાવે હો. એસીં ૧. શુદ્ધ સ્વરુપમેં શાકત સંભારત, મમતા દૂર
વહાવે, કનક ઉપલ મલ મિત્રતા કાજે, જોગાનળ સગ ગાવે હો. એસીં ૨. એક સમય સમ શ્રેણી
રોપી, ચિદાનંદ ધમ ગાવે; અલગ રુપ હોઈ અલખ સમાવે, અલખ ભેદ ધમ પાવે હો. એસીં ૩.

૧૮૬ પદ ૪૫ મું. રાગ-કાફીની હોરી

અનુભવ મિત! મિલાયદે મોકું, શ્યામસુંદર વર મેરા રે. આંકણી. શિયલ શ્રગ
પિયાસંગ રમુંગી, ગુણુ માનુંગી મેં તેરા રે; જ્ઞાન ગુલાલ પ્રેમ પીચકારી, શુચિ શ્રદ્ધા
રંગ ભેરા રે. અનું ૧. પંચ મિથ્યાત નિવાર ધરુંગી મેં, સંવર વેષ લલેરા રે;
ચિદાનંદ એસી હોરી ખેલત બહુરિ ન હોય ભવ ફેરા રે. અનું ૨.

૧૮૭ પદ ૪૬ મું. રાગ-કાફીની હોરી

એરી મુખ હોરી ગાવોરી, સહજ શ્યામ ધર આય સખી! આંકણીં ભેદજ્ઞાનકી
કુંજગલનમેં રંગ રચાવોરી. સખીં ૧. શુદ્ધ શ્રદ્ધાન સુરંગ ફૂલકે, મંડપ છાવોરી;
એરી ઘરમંડપ છાવોરી. સખીં ૨. યાસ ચંદન શુભભાવ અરગળ, અંગ લગાવોરી;
એરી પિયા અંગ લગાવોરી. સખીં ૩. અનુભવ પ્રેમ પીયાલે પ્યારી, ભરભર પાવોરી;
કંતકું ભરભર પાવોરી સખીં ૪. ચિદાનંદ સમતારસ મેવા, હિલમિલ ખાવોરી; સહજ
શ્યામ ધર આયે સખી મુખ હોરી ગાવોરી. ૫.

૧૮૮ પદ ૪૭ મું. રાગ-જંગલો કાફી

જગમે' ન તેરા કોઈ, નર ફેખહુ નિહચે' જોઈ. આં સુત માત તાત અરુ નારી, સહુ સ્વારથકે હિતકારી; બિનસ્વારથ શત્રુ સોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ. ૧. તું કિરત મહા મદમાતા, વપથન સંગ મૂરખ રાતા; નિજ અંગકી સુખબુધ ખોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ. ૨. ઘટ જ્ઞાનકલા નવ જાકું, પર નિજ માનત સુન તાકું; આખર પછતાવા હોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ. ૩. નવિ અનુપમ નરભવ હારો, નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ નિહારો; અંતર મમતામલ ધોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ. ૪. પ્રભુ ચિદાનંદકી વાણી, ધાર તું નિશ્ચે જગ પ્રાણી; જિમ સફલ હોત ભવ દોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ.

૧૮૯ પદ ૪૮ મું. રાગ-જંગલો કાફી

જુઠી જુઠી જગતકી માયા, જિને જાણી લેદ તિને પાયા. જુઠીં આંકણી. તન ધન જોવન મુખ જેતા, સહુ જાણુ અચિર સુખ નેતા; નર જિમ જાદલકી છાયા, જુઠી જુઠી જગતકી માયા. ૧. જીમ અનિત્ય ભાવ ચિત્ત આયા, લખ ગલિત વૃષભકી કાયા; ખુએ કરકંડુ રાયા, જુઠી જુઠી જગતકી માયા. ૨. ઈમ ચિદાનંદ મનમાંહી, કહ્યુ કરીએ મમતા નાંહી; સદ્ગુરુએ લેદ લખાયા, જુઠી જુઠી જગતકી માયા. ૩.

૧૯૦ પદ ૪૯ મું. રાગ-સૌરઠ

આતમ ધ્યાન સમાન, જગતમે' ? સાધન નાંવ કોઈ આન. જગતમે'ં એ આંકણી, રુપાતીત ધ્યાનકે કારણુ, રુપસ્થાદિક જનન તાહુમે' પિંડસ્થ ધ્યાન કુન, ધ્યાતાકું પરધાન જં ૧. તે પિંડસ્થ ધ્યાન કિમ કરિયે, તાકો એમ વિધાન; રેચક પૂરક કુંભક શાંતિક, કર સુખમન ઘર આન-જગતમે'ં ૨. પ્રાન સમાન ઉદાન વ્યાનકું, સમ્યક્ અહહું અપાન; સહજ સુભાવ સુરંગ સભામે', અનુભવ અનહદ તાન-જગતમે'ં ૩. કર આસન ઘર શુચિતમ સુદ્રા, ગ્રહી ગુરુગમ એ જ્ઞાન; અજપા જાપ સોહ' સુસમરન. કર અનુભવ રસપાન-જગતમે'ં ૪. આતમ ધ્યાન ભરત ચકી લહો, ભવન આરિસા જ્ઞાન; ચિદાનંદ શુભ ધ્યાન જોગ જન, પાવત પદ નિરવાણુ, જગતમે'ં ૫.

અર્થ-આ જગતમાં આત્મધ્યાન સમાન ખીજું કોઈ ગોક્ષતું સાધન નથી. એમ હે ભવ્ય જીવ ! તું જાણુ

ધ્યાન ત્રણ પ્રકારનું છે. ૧ રુપસ્થ ૨ રુપસ્થ અને ૩ પિંડસ્થ; તેમાં રુપાતીત ધ્યાનને માટે રુપસ્થાદિક ધ્યાન કરવાના છે તેમાં પણુ નવીન ધ્યાતાને પ્રથમ પિંડસ્થ ધ્યાનની પ્રધાનતા છે. અર્થાત પ્રથમ તે ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે. (૧) (પદસ્થનો રુપસ્થમાં સમાલેશ છે)

હવે શે પિંડસ્થ ધ્યાન શી રીતે કરવું ? તેનો વિધાન આ પ્રમાણે છે:-પ્રથમ રેચક, પૂરક, કુંભક અને શાંતિક કરીને સુખમના જે મધ્ય નાડી, તેને તેના ઘરમાં લાધવી. પછી પ્રાણુ. સમાન' ઉદાન, અપાન અને અને વ્યાન એ પાંચે પ્રકારના વાયુને ક્યજે કરવા-પોતાને સ્થાપિત બનાવવા, એટલે સહજ સ્વભાવ રુપ સુરંગ સભામાં અનહદ તાન અથવા અનાહત નાદનો અનુભવ થશે. (૨-૩.

ઉપર પ્રમાણે કરવામાં ધ્યાનને યોગ્ય આસન કરી, પવિત્ર એવી સમસુદ્રા ધારણુ કરવી; આ પ્રમાણે ગુરુગમથી જ્ઞાન મેળવી? ત્રોગ્ય પ્રવૃત્ત કરી અજપા જાપ જે 'સોહ' તેને સભારવો-ને

જાળવ કરવો અને આત્મિક અનુભવના રસનું પાન કરવું. (૪)

ઉપર જણાવેલું આત્મધ્યાન ભરત ચક્રવર્તીએ આરિસા ભૂવનમાં પ્રાપ્ત કયું, અને કેવળજ્ઞાન મેળવ્યું, શ્રી ચિદાનંદ મહારાજ કહે છે કે-શુભ ધ્યાનના યોગે ભવ્ય જીવ નિર્વાણ પદને મેળવે છે, પ્રાપ્ત કરી શકે છે, રેચકાદિ ૪ પ્રકારનું. પ્રાણુદિ. પ. પ્રકારના વાયુનું. અને પિંડરથાદિ ધ્યાનનું સ્વરૂપ આ નીચે આપેલું છે યોગશાસ્ત્ર, ધ્યાન દિપીકા વગેરેમાંથી લીધેલ છે.

પાંચ પ્રકારના વાયુ-૧ ઉશ્વાસ-નિઃશ્વાસ-આદિક-“પ્રાણુવાયુ”, ૨-મુત્રાદિકને બહાર લાવનાર “અપાનવાયુ” ૩-અનાજને પચાવીને યોગ્ય સ્થાને પહોંચાડનાર “સમાનવાયુ” ૪-રસાંકડને ઉચ્ચે લઈ જનાર ઉદાનવાયુ ૫-આખા શરીરમાં વ્યાપીને રહે, તે ‘વ્યાન વાયુ.’ રેચકાદિકનું સ્વરૂપ-નાસિકા, બહારનું કરીને બહાર કાઢવો, તે રેચક. બહારથી પવનને એવીને અપાન પર્યાંત કોઠામાં પુરવો તે પૂરક. વાયુને નાભિકમલમાં સ્થિર કરીને તેને રોકવો તે કુંભક. તાળવું, નાસિકા, અને મુખરૂપ દ્વારોથી વાયુને નિરોધક કરવો તે શાંતિક. પિંડ સ્થાનાદિક ધ્યાનનું સ્વરૂપ-પિંડ જે શરીર, તેમાં રહેલા આત્માનું ધ્યાન કરવું તે પિંડસ્થ ધ્યાન. શરીરના જુદા જુદા ભાગમાં જુદી જુદી માનસિક કલ્પના કરી મનને તે તે પ્રકારે સ્વેચ્છાથી જાગ્રતિ પૂર્વક પરિણુમાવવું અથવા આત્મ ઉપ-યોગને તે તે પ્રકારે પરિણુમાવવું તે ‘પિંડસ્થ ધ્યાન’ પરમાત્માના નામ સાથે સંબંધ ધરાવનાર પવિત્ર પદોનું (મંત્રોનું) ધ્યાન કરવું તે પદસ્થ ધ્યાન. સ્થુળ રૂપવાળા અને સાક્ષાત સમવસરણમાં બિરાગ્યેલા, સજીવન મૂર્તિ એવા તિથંકરોના શરીરને અથવા પાપાણુદિકની મૂર્તિઓને ધ્યેય તરીકે રાખી મનની તેમાં એકાગ્રતા કરવી તે રૂપસ્થ ધ્યાન, જેમાં કોઈ પ્રકારના સ્થૂલ રૂપાદિ લક્ષણો નથી એવા આત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપનું લક્ષ લઈ તેમાં મનોવૃત્તિના-અખંડ પ્રવાહને વાળી દઈ આત્મસ્વરૂપ અનુભવવું તે રૂપાતીતધ્યાન. સ્થુળધ્યાન સિદ્ધ કર્યા વગર સૂક્ષ્મ નિરાકાર રૂપાતીત આત્મ સ્વરૂપનું ધ્યાન થઈ શકે નહીં તેથી પ્રથમ રૂપવાળા સ્થૂલ ધ્યાન કરવો તે ઉપયોગી છે તેના વડે રૂપાતીત ધ્યાને પહોંચી શકાય છે.

આ ચારે ધ્યાનનું વિશેષ અને સ્પષ્ટ સ્વરૂપ જણાવના હૃદયકે યોગશાસ્ત્ર ભાષાંતરના ૭-૮-૯-૧૦ એ ચાર પ્રકરણ વાંચવા. અહીં તેા અતિ સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપ આપેલું છે.

૧૯૧ પદ ૫૦ મું. રાગ-સૌરઠ-ગિરનારી

પ્રભુ મેરો મનડો હટકથો ન માને, પ્રભું આંં જહુત ભાંત સમજયો યાકું,
ચોડે હુ અરુ છાને; પણ ઇય શિખામણુ કછુ રંચક, ધારત નવિ નિજ કાને. પ્રભું ૧.
છિનમેં રુદ્ધ તુષ્ટ હોય છિનમેં, રાય રંક છિનમાંહી; ચંચળ જેમ પતાકા અંચળ, નેહ
બિગત ઇણમાંહી. પ્રભું ૨. વક તુરંગ જિમ સુલટી શિક્ષા, તજ ઉલટી હુ કાને;
વિષમ ગતિ અતિ યાકી સાહેબ, અતિશયધર કોઉ જાને. પ્રભું ૩. અતિ ઉગતિએ કહું હું
તુમથી, તુમવિન કોઉ ન સિયાને; ચિદાનંદ પ્રભુ એ વિનતિ કી, અખ તો લાજ છે યાને પ્રભું ૪.

૧૯૨ પદ ૫૧ મું. રાગ-સૌરઠ-મલહાર

તારોજી રાજ તારોજી રાજ, દીનાનાથ ! અખ મોહે તારોજી રાજ. એ આંકણી.
પૂરવ પુષ્ય ઉદય તુમ ભેટે, તારણુ તરણુ જહાજ-દીનાં ૧. પતિત ઉદ્ધારણુ તુમ પણ
ધાર્યો, હું પતિતન સિરતાજ-દીનાં ૨. આગે અનેક ઉગારે તહપિ ન, કડિન તો મળ્યો
આજ-દીનાં ૩. ઇણે અવસર જિમતિમ કરી રખીએ, બિરુદ અહેકી લાજ-દીનાં ૪.

ચિદાનંદ સેવક જિન સાહેબ, નીકો બન્યો હે સમાજ; દીનાનાથ ! અબ મોહે તારોજી રાજ૦ પ.

૧૯૩ પદ પર મું. રાગ-સૌરઠ

આવોજી રાજ આવોજી રાજ, સાહેબા થે' મહારે મહોલે આવોજી રાજ. એ આંકણી. સીસ નમાય કરજોડ કહત હું, જરતેકોં ન જરાવો; હસ હસ નાથ જરે પર અબ તુમ, કાહેકું લૌન લગાવો. સાં ૧. હમકું ત્યાગ પિયા શીકય સદન તુમ, ખિના ખોલાયે જવો; બા કારનહી મહેર ન આવત, તે કોઈ ચૂક દિખાવો. સાં ૨. કુમતા કુટિલકે બસ ઇમ સાહેબ, કાહેકું લોક હસાવો, તુમકું કવન શીખવે તુમ તો, ઔરનકું સમજવો. સાં ૩. વાકે વસવરતી તુમ નાથક, જે જે વિધ દુઃખ પાવો; તે સહુ છનો નહીં કોઈ મોંથી, કાહેકું પ્રગટ કરાવો. સાં ૪. ચિદાનંદ સુમતાકે વચન સુન, લેજ્યો હે હરખ વધાવો; તુમ મંદિર આવત પ્રભુ પ્યારી, કરીએ ન મન પછતાવો સાં ૫.

૧૯૪ પદ ૫૩ મું. રાગ-સૌરઠ

ગઢ ગિરનાર રુડો લાગે છે જી, થાંકો ગઢ ગિરનાર રુડો લાગે છે જી. આંકણી૦ ભાર અઠાર અપાર કિયો તિહાં, વનરાજી વિસ્તાર; નિર્મળ ગીર સુમીર વહત નિત્ય, પથિક જન મનોહાર.-રુડો૦ ૧. શુદ્ધ સમાધિ, વિગત ઉપાધિ જોગીસર ચિત્ત ધાર; કરત ગંભીર ગુહામે' નિશદિન ગુરુગમ જ્ઞાન વિચાર.-રુડો૦ ૨. કલ્યાણક હુઆ ત્રણુ તિહાં રે, શોભત જગદાધાર; ચિદાનંદ પ્રભુ અબ મોહે તારો, જિમ તારી નિજ નાર.-રુડો૦ ૩.

૧૯૫ પદ ૫૪ મું. રાગ-સૌહિણી

અનુભવ જ્યોતિ જગી છે હૈયે અમારે જે, અનુભવ જ્યોતિ જગી છે. એ આંકણી. કુમતા કુટીલ કહા કરિહા, સુમતા અમારી સગી છે. અં ૧. મોહ મિથ્યાત્વ નિકટ નવિ આવે, લવપરિણત જ્યું પગી છે. અં ૨. ચિદાનંદ ચિત્ત પ્રભુકે લજનમે', અનુપમ અચળ લગી છે. અં ૩.

૧૯૬ પદ ૫૫ મું. શ્રી ચંદ્રપ્રભુનું સ્તવન રાગ-સૌહિણી

સરણ તિહારે ગહી છે, ચંદા પ્રભુજી જે; સરણ તિહારે ગહી છે. એ આંકણી. જનમ જરા મરણાદિક કેરી, પીડા બહુત સહી છે. ચંદા પ્રભુ૦ ૧. પરદુઃખલંજન નાથ બિરુદ તુમ, તારો' તુમકું કહી છે. ચંદા પ્રભુ૦ ૨. ચિદાનંદ પ્રભુ તુમારે ઠરસથી, વેદના અશુભ દહી છે. ચંદા પ્રભુ૦ ૩.

૧૯૭ પદ ૫૬ મું. રાગ-કૃરખો

સમજ પરી મોહે સમજ પરી, જગમાયા સબ જુડી, મોહે સમજ પરી. એ આંકણી. કલ કાલ તું કયા કરે મૂરખ, નાંહી ભરુંસા પલ એક ઘડી. જગ૦ ૧. ગાફિલ છિન ભર નાંહી રહો તુમ, ગિરપર ધુમે તેરે કાલ અરી. જગ૦ ૨. ચિદાનંદ એ ખાત હમારી પ્યારે, બણો મિત્ત મનમાંહે ખરી જગ૦ ૩.

૧૯૮ પદ ૫૭ મું. રાગ-કૃરખો

હારે ચિત્તમે' ધરો પ્યારે ! ચિત્તમે' ધરો, એતી શીખ હમારી પ્યારે ! ચિત્તમે'

ધરો. એ આંકણી. થોડાસા જીવન કે કાજ અરે નર ! કાઢેકું છલ પરપંચ કરો. એતીં હારે કુહ કપટ પરદ્રોહ કરત તુમ, અરે નર પરભવથી ન ડરો. એતીં ૨. ચિદાનંદ જો એ નહીં માનો તો, જનમ મરણ ભવદુઃખમે' પરો. એતીં ૩.

૧૯૯ પદ ૫૮ મું. રાગ-મલહાર

ધ્યાનઘટા ઘન છાયે, સુદેખો માઈ ! ધ્યાનઘટા ઘન છાયે, એ આંકણી. દમ દામિની દમકતિ દહુદિસ અતિ, અનહદ ગરજ સુનાયે, સું ૧. મોટી મોટી યુ'દે ગિરત વસુધા શુચિ, પ્રેમ પરમ જર લાયેં સું ૨. ચિદાનંદ ચાતક અતિ સલસત, શુદ્ધ સુધાજલ પાયે. સું ૩.

૨૦૦ પદ ૫૯ મું. રાગ-મલહાર

મત જવો જોર ખિજોર, વાલમ અખ મત જઓ, એ આંકણી. પીઉ પીઉ પીઉ રટત ખયૈયા, ગરજત ઘન અતિ ઘોર. વાલમં ૧. ચમ ચમ ચમ ચમકત ચપલા, મોર કરત મિલ સોર. વાલમં ૨. ઉડી અટારી રચણ અંધારી, વિરહી કરત ઝકઝેર. વાલમં ૩. ચિદાનંદ પ્રભુ એક ખાર કહ્યો, જાણો વાર કરોર. વાલમ ૪.

૨૦૧ પદ ૬૦ મું. રાગ-ખિહાગ

પીયા પીયા પીયા, જોલ મત પીયા પીયાપીયા. આંં દે ચાતક તુમ શબ્દ સુષુત મેરા, આકુળ હોત હે જીયા; કુટત નાંહી કઠિન અતિ ઘન સમ, નિહુર ભયા હે હીયા. જોલં ૧. એક શોક્ય દુઃખદાયી કંત જિને, કર કામણુ ખસ કીયા; દૂજે જોલ જોલ ખગ પાપી, હું અધિકા દુઃખ દીયા. જોલં ૨. કણુ' પ્રવેશ ઉડી હોઈ આકુળ, વિરહાનળ જલતિયા; ચિદાનંદ પ્રભુ ઈન અવસર મિલ, અધિક જગત જસ લીયા. જોલં ૩.

૨૦૨ પદ ૬૧ મું. શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વજિન રતવન

શ્રી શંખેશ્વર પાસ જિનંદકા-ચરણકમલ ચિત્ત લાઉંગી; સુષુજો રે સજ્જન નિત્ય ધ્યાઉંગી. આંં એહવા પણુ દઠ ધારી હિયામે', અન્ગ દ્વાર નહીં જાઉંગી; સું ૧. સુંદર સુરત સલ્લી મૂરત, નિરખ નયન સુખ પાઉંગી. સું ૨. અંયા અંબેલી આન મોગરા, અંગીયાં અંગ રચાઉંગી. સું ૩. શીલાદિકે શણુગાર સજી નિત્ય, નાટક પ્રભુકું દેખાઉંગી. સું ૪.

૨૦૩ પદ ૬૨ મું.

લાગ્યા નેહ જિન ચરણ હમારા, જિમ ચકોર ચિત્ત અંદે પિયારા. લાગ્યા નેહં આંકણી. સુનત કુરંગ નાહ મન લાઈ, પ્રાણુ તજે પણુ પ્રેમ નિભાઈ; ઘન તજ પાન ન જવતભાઈ, એ ખગ ચાતકકેરી બડાઈ. લાં ૧. જલત નિ:શંકે દીપકે માંહી, પીર પતંગકું હોત કે નાહી? પીડા હોત તદ પણુ તિહાં જાહી, શંક પ્રીતિવથ આવત નાંહી. લાં ૨. મીન મગન નવી જળથી ન્યારા, માન સરોવર હંસ આધારા; ચોર નિરખ નિશિ અતિ અધિયારા, કેકી મગન સુન કુન ગરજરા. લાં ૩. પ્રણવ ધ્યાન જિમ જોગી આરાધે, રસ રીતિ રસસાધક સાધે; અધિક સુગંધ કેતક્રીમે' લાયે, મધુકર તસ સંકટ નવિ વાયે. લાં ૪. જાકા ચિત્ત જિહાં ચિરતા માને, તાકા મરમ તો

તેહિ જ જાને; જિનભક્તિ હરદેમે ઠાને, ચિદાનંદ મન આનંદ જાને. લા૦ પ.

૨૦૪ પદ ૬૩ મું.

હો પ્રીતમજી ! પ્રીતકી રીત અનિત તજી ચિત ધારીએ; હો વાલમજી ! વચનતણો અતિ ઊંડો મરમ વિચારીએ. એ આંકણી. તુમે કુમતિકે ઘર જાઓ છે; નિજ કુળમે ખોટ લગાવો છે; ધિક્ એક જગતની ખાવો છે, હો પ્રીતમજી !૦ ૧. તમે ત્યાગ અમી વિષ પીયો છે, કુગતિનો મારગ લીયો છે; એ તો કાજ અજુગતો કીયો છે. હો પ્રીતમજી !૦ ૨. એ તો મોહરાયકી ચેટી છે, શિવસંપત્તિ એહથી છેટી છે; એ તો સાકર તેગ લવેટી છે. હો પ્રીતમજી !૦ ૩. એક શંકા મેરે મન આવી છે, કિણ વિધ એ તુમ ચિત ભાવી છે? એ તો ડાકણ જગમે ચાવી છે. હો પ્રીતમજી !૦ ૪. સહુ શુદ્ધિ તુમારી ખાઈ છે, કરી કામણ મતિ ભરમાઈ છે; તુમે પુણ્યયોગે એ પાઠ છે. હો પ્રીતમજી !૦ ૫. મત આંખકાજ ખાવલ યોવો, અનુપમ ભવ વિરથા નવી યોવો; અખ યોલ નયન પરગટ જોવો. હો પ્રીતમજી !૦ ૬. ઠણવિધ સુમતી બહુ સમજાવે, ગુણ અવગુણ કરી બહુ દરસાવે; સુણી ચિદાનંદ નિજ ઘર આવે. હો પ્રીતમજી !૦ ૭.

૨૦૫ પદ ૬૪ મું. ગહુલી

અંદ્રવદની મૃગલોચણી, એ તો સજી સોજ શણગાર રે; એ તો આવી જગગુરુ વાંદવા, ધરી હિયડે હરખ અપાર રે. અં૦ ૧. હાંરે એ તો મુક્તાકૃણ મુઠી ભરી, રચે ગહુલી પરમ ઉદાર રે; જહાં વાણી યોજનગામિનો, ઘન વરસે અખંડિત ધાર રે. અં૦ ૨. હાંરે જહાં રજત કતક ને રતનના, સુરચિત ત્રણ પ્રાકાર રે; તસ મધ્ય મણિ સિંહાસને, શોભિત શ્રી જગદ્ધાર રે. અં૦ ૩. હાંરે જહાં નરપતિ ખગપતિ લખપતિ, સુરપતિયુત પરખદા ખાર રે; લખિધ તિધાન ગુણ આગરુ, જિહાં ગૌતમ છે ગણધાર રે. અં૦ ૪. હાંરે જિહાં જીવાદિક નવતત્તવનો, પદ્મંય ભેદ વિસ્તાર રે; એ તો શ્રવણ સુણી નિર્મળ કરે, નિજ યોધખીજ સુખકાર રે. અં૦ ૫. હાંરે જિહાં તીન છત્ર ત્રિભુવન ઉદિત, સુર હાજત ચામર ચાર રે; સખી ચિદાનંદકી બંદના, તસ હોજો વારંવાર રે. અં૦ ૬.

૨૦૬ પદ ૬૫ મું.

પૂરવ પુન્ય ઉદયકર ચેતન ! નીકા નરભવ, પાયા રે. પુ૦ આંકળી૦ દીનાનાથ દયાળ દયાનિધિ, દુર્લાભ અધિક ખતાયા રે; દશ દ્રષ્ટાંતે દોહિલો નરભવ, ઉત્તરધ્યયને ગાયા રે. પુ૦ ૧. અવસર પાય વિષયરસ રાચત, તે તો મૂઠ કહાયા રે; કાગ ઉડાવણ કાજ વિષ જિમ, ડાર મણિ પછતાયા રે. પુ૦ ૨. નદી ઘોળ પાષાણુ ન્યાય કર, અર્ધ વાટ તો આયા રે; અર્ધ સુગમ આગે રહી તિનકું, જિને કણ મોહ ઘટાયા રે. પુ૦ ૩. ચેતન ! ચાર ગતિમે નિશ્ચે, મોક્ષદ્વાર એ કાયા રે; કરત કામના સુર પણ યાકી, જિસકું અનર્ગળ માયારે. પુ૦ ૪. રોહણગિરિ જિમ, રતનખાણુ તિમ, ગુણ સહુ યામે સમાયા રે; મહિમા સુખથી વરણુત જાકી, સુરપતિ મન શંકાયા રે. પુ૦ ૫. કલપવૃક્ષસમ સંયમ કેરી, અતિ શીતળ જ્યાં છાયા રે; અરણુ કરણુ ગુણ ધરણુ મહામુનિ, મધુકર મન

लोभाया रे. पु० ६. या तनविष्णु तिहुं काण कडो किने, साया सुभ उपनया रे; अवसर पाव न यूक विधानंठ, सद्गुरु युं हरसाया रे. पु० ७.

२०७ पद ६६ मुं. राग-सौरठ

क्या तेरा क्या मेरा, प्यारे सहु पडाथ रहोगा, क्या तेरा० आंकळी. पंथी आप (इरत चिहुं दिशथी तरुवर रेन वसेरा; सहु आपणे आपणे मारगते, डोत मेरकी वेरा. प्यारे० १. धंद्रजण गंधर्व नगर सभ, डेठ दिनका घेरा; सुपन पदार्थ नयन पुल्या लभ, जस्त न अहुविध डेर्यां. प्यारे० २. रविमुत करत शीश पर तेरे, निशदिन छाना हेरा; येत थके तो येत विधानंठ, समज शण्ड ये मेरा. प्यारे० ३.

२०८ पद ६७ मुं. राग-पीतुं-त्रिताल

मुसाहीर ! रेन रही अथ थोरी. ये टेक. नग नग तुं निंद त्याग दे, डोत वस्तुकी थोरी, मुसाहीर० १. मंल्ल हर लये लवसागर, मान उर, भति मेरी. मुसाहीर० २. विधानंठ येतनमय सुरत, हेण हृदयद्रग मेरी. मुसाहीर० ३.

२०९ पद ६८ मुं. पंचेंद्रिय विषयत्याग

विषयनको परसंग येतन छोड दे, गिरोध शीरत विलासत इरश वश अंधाध शीरत मातंग. येतन० १. कंठ छिदाये भीत आपणे रसनाके परसंग. येतन० २. अटपट जलजमांडे इस मूरभ, ज्योयो अपनो अंग; विष्णु शण्ड सुष्णु श्रवणु ततपिष्णु, मोही लये रे कुरंग. येतन० ३. ज्येकज्येक धंद्री खलत अहु दुःख, पायो डे सरभंग; पांथो धंद्री खलत महादुःख, धमि लाभत देवयंठ. येतन० ४.

२१० पद ६९ मुं. राग-होरी

अजितनाथ अरणु तोरे आयो, अजित० तुं मनमोहन नाथ हुमारो, त्रिभुवन जनहुं सुभ प्यारे अरी अरी लाला त्रिभुवन० तृष्णा ताप निवारणु वारो, आवना यंदनसें अति प्यारे अरि० लाला० १. महा महांग रकांग करीरो, तस बेदनकु वन अटारो अरी० लाला० धांगधापुरमां मनोहारो, प्रासाद अनयो अतिसारो. अरी० लाला० समता रस वरसीत धन धारो, समाकत जीज उपावत क्यारो. अरी० लाला० देवयंद्र गुष्णि गुष्णु संधारो, ज्येही अशरणु शरणागती उदारो. अरी० लाला०

२११ पद ७० मुं.

अडो जनवरणु निके नयणु निहारो यामे केवल इशंन जलकत, अति तिजे अनीहारो. अडो० १. सुमता सोहन कुमता ज्योपन लविकुं लागत प्यारे, अडो० २. देवयंद्र जैसे प्रभु निरभत, निज निज जनम सुधारो. अडो० ३.

२१२ पद ७१ मुं. राग-दुपद

आत्म भावे रमो डो येतन, आत्म भावे रमो. (ये आंकळी). परभावे रमतां ते येतन, काण अनंत गमो. डो येतन आत्म० १. रागादिक युं मदीने येतन, पुद्गल संग लभ्यो; अडगतिमांडे गमन करता, निज आत्मने इमो. डो येतन

આતમં ૨. જ્ઞાનાદિક ગુણ રંગ ધરીને, કર્મકે સંગ વમેા; આતમ અનુભવ ધ્યાન ધરતા, શિવ રમણીયું રમેા. હો ચેતન આતમં ૩. પરમાતમનું ધ્યાન કરતા, ભવ સ્થિતિમાં ન ભમેા; દેવચંદ્ર પરમાતમ સાહિબ, સ્વામી કરીને નમેા. હો ચેતન આતમં ૪.

૨૧૩ પદ ૭૨ મું. નિંદ્રા ઉપર

સોઈ સોઈ....સારી રેન ગુમાઇ, બેરન નિંદ્રા તું કહાંસે રે આઇ સોઇ. ૧. નિંદ્રા કહે મેં તે બાલી રે ભોલી, બડે બડે મુનિજનકું નાખુ ઢોલી. સોઈ....૨. નિંદ્રા કહે મેં તે જમકી ઢાસી, એક હાથ મુક્તિ ઔર દુસરે હાથ ફાંસી સોઈ....૩. સમયસુંદર કહે સુનેા ભાઈ બનીયા આપ મુએ સારી ડૂબગઈ ડુનીઆ, સોઈ....૪.

૨૧૪ પદ ૭૩ મું. રાગ-આશાવરી

સાધુભાઈ સોહૈ જૈનકા રાગી, બકી સુરત મૂલધૂત લાગી. સાધુભાઈં ટેક. સો સાધુ અષ્ટ કરમકું ઝગડે, શુન્ય બાધે ધમંશાલા; સોહઈં શબ્દકા ધાગા સાંધે, જપે અજપામાલા. સાધું ૧. ગંગા યમુના મધ્ય સરસ્વતી, અધર વહે જલધારા; કરીય સ્નાન મગન હુએ જૈઠે, તોહ્યા કર્મફલ ભારા. સાધું ૨. આપ અભ્યંતર જ્યોતિ વિરાળે, બંક નાલ ગ્રહે મૂલા; પશ્ચિમ દિશાકી ખડકી ખોલો, તો બાળે અનહદતૂરા. સાધું ૩. પંચ ભૂતકા ભરમ મિટાયા, છઠ્ઠામાંહિ સમાયા; વિનય પ્રભુ થું જ્યોતિ મિલિજખ, કિર સંસાર ન આયા. સાધું ૪.

૨૧૫ પદ ૭૪ મું.

એકજ તારી આશ જિનેશ્વર એકજ તારી આશ. માગુછું પ્રેમ પ્રકાશ, જિનેશ્વર એકજ તારી આશ. ૧. અંધાર ઘેર્યા અંતરમાંહી પુરજો નાથ ઉજારા. જિનેં ૨. આવું તરીને તુજ કને હું, ઉસ્તણી અલિલાખ. જિનેં ૩. સુખને શોધું સુખ મળેના, કેવળ હીસે આભાસ. જિનેં ૪. કેમ વિસાડું દેવ જિનેશ્વર, જ્યાંલગી શ્વાસો શ્વાસ. જિનેં ૫.

૨૧૬ મહાવીરસ્વામી પદ ૭૫ મું.

બલીહારી-બલીહારી જાઈ વારી મહાવીર તોરા સમવસરણની બલીહારી. ત્રણ ગઠ ઉપર તખ્ત ખીરાળે, બેઠી પરખદા બારી, મહાવીર તોરાં ૧. જોજનવાણી સહુકો સાંભળે, તાર્યાં નર ને નારી, મહાવીર તોરાં ૨. આનંદધન પ્રભુ એણી પેરે બોલે, આવા ગમન નિવારી મહાવીર તોરાં ૩.

૨૧૭ પદ ૭૬ મું. રાગ-તિલંગ-ત્રિતાલ

પ્રભુ મોહે ઐસી કરો બક્ષીસ. પ્રભું દ્વાર દ્વાર નહીં ભટકું નમું કીસીઅનસીશ. પ્રભું શુદ્ધ આત્મકલાહી પ્રગટે, ઘટે રાગને રીશ. પ્રભું ગુણવિલાસકી આશા પૂરો હે જગપતિ જગદીસ પ્રભું

૨૧૮ પદ ૭૭ મું. રાગ-કાફી તાલ ત્રિતાલ

નાવરીયા મોરા કૌન ઉતારે બેઠોપાર. નાવં ૧. ઇહ સંસાર સમુદ્ર ગંભીરા, કીસ વિધ ઉતરુંગા પાર. નાવ. ૨. રાજદ્રેષ દોનું નદીયા બહતહૈ, જમન કરત ગતિ

ચાર. નાવ૦ ૩. 'રિષભહાસકો' દરિશન ચાહીયે' એહી બિનતી અવધાર. નાવ૦ ૪.

૨૧૯ પદ ૭૮ મું. રાગ-સોહિની-ત્રિતાલ

કયુંકર ભક્તિ કરું પ્રભુ તેરી કયુંકર૦ કામ ક્રોધ મહ માન વિષય રસ, છેડત ગેલ ન લેરી. કયુંકર૦ ૧. કર્મ નચાવત તિમ હી નાચત, માયા બસ નટ ચેરી; દૃષ્ટિશબ દ્રઢ બ ધન બાંધ્યો, નીકસત નર હી સેરી. કયુંકર૦ ૨. કરત પ્રશંસા સબ મીલ અપની, પર નિહા અધિકેરી; કહત માન જિન ભાવ ભજન ખીન, શિવગત હોત ન નેરી કયુંકર૦ ૩.

૨૨૦ પદ ૭૯ મું.

પ્રભુ પદપંકજ સમિ હોત રહીયો, તો ભવ ભ્રમણા નહી સમી ખરીરી. પ્રભુ૦ ૧. મનમંદિર મહારાજ પધારો, તો હરી ઉદયે ન વિભાવરી. પ્રભુ૦ ૨. સારંગમાં ચંપા જ્યું ઝલકત, ધ્યાન અનુભવ બે લહરીરી. પ્રભુ૦ ૩. કેશર ચંદન ઘોલી પૂજે રે કુસુમે હરી દુઃખ હરી સત્તા વરીરી. પ્રભુ૦ ૪. શ્રીશુભ વીરવિજય શિવ વહુ ઘર તેડંતા, વારન લાગે હોય ઘરીરી. પ્રભુ૦ ૫.

૨૨૧ પદ ૮૦ મું. રાગ-ભૈરવ

યોગાનંદ આહર કર સંતો, અરુણુ ધૃતિ લય લાગોરે; યોગ૦ ટેક. અંતર ષટ્ચક શોધન કરકે, બંકનાલ કર ભાવો; યોગા૦ ૧. ચંદ્ર સૂરજ મારગ જુગત જ કર; સુખ-મન પરવાહ જનો. યોગા૦ કુલક રેચક યોગા ભાવે, પ્રત્યાહાર પ્રમાણો. યોગા૦ ૨. ધારણા ધ્યાન સમાધિ સમમ, શ્વાસ રોધ કરતાનો, યોગા૦ અનુપમ અનહદ ધુની અનુયોગે, સોડહં સોડહં જાનો. યોગા૦ ૩. સોડહં સોડહં રટના રટતા, નવનિધ સંયય માયો; યોગા૦ જ્ઞાનાનંદ પરમાતમ રોચી, દેખત હરખ લહાયો. યોગા૦ ૪.

૨૨૨ પદ ૮૧ મું. રાગ-ભૈરવી

ગગન મંડલ ગત પરમ અરુણુ ચિ ભાયો રે ગગન૦ ટેક ચંદ કહું તો ચંદ ન નીરખું, તરણી પણુ ન જાણાયો રે. ગગન૦ તેલ શિખા ખીન દીપન નીરખું, જગમગ રૂચિ સુખદાયો રે. ગગન૦ ૧. ઘન સમીર પરમુખ ઉપાધિ, રહિત રૂચિ દરસાયા રે. ગગન૦ સખ જગત્યાપી પાંચ હિ જાને, પણુ નહિ ભાવ રમાયો રે. ગગન૦ ૨. પંડિત યોગી સઘલે થાકે, નિજહ પખ લપટાયોરે; ગગન૦ આપહી નીરખે આપહી જાને, સહજ સમાધિ જગાયોરે. ગગન૦ ૩ તખ ઘર ઘરકી ભરમના મેટી સહજરૂપ પરખાયારે; ગગન૦ નિધિ સંયમ સંયમ જ્ઞાનાનંદ યોગી, જયોતિ નિરખ હરખાયો રે. ગગન૦ ૪.

૨૨૩ પદ ૮૨ મું. રાગ-કલ્યાણ

ૐ શ્રી શાંતિનાથ સમરીએ૦ વિશ્વસેન નૃપ અચિરાનંદન, નમન પૂજન, સેવન કરીએ. ૧. પારંગતનું શરણુ ઝહીને, માનવદેહ સફળ કરીએ ૐ શ્રી. ૨. શાંતિ વિધાયક નામ રટનથી, પરમશાંતિપદ ઝટ વરીએ. ૩. ભક્તવત્સલ ભવસંતતિ છેદક, યાન પાત્ર-સમ ભવદરીએ ૐ શ્રી. ૪. તાહં નતુ મમ મંત્ર જપીને, પુનિન પ્રભુ પગલે ચરીએ ૐ શ્રી. ૫. હુલંભ જિનશુભ અંગી કરીને, જઇ વસીએ શિવમંદિરીએ. ૐ શ્રી. ૬.

૨૨૪ પદ ૮૩ મું. રાગ-આશાવરી

મહાવીર તમારી મનહર મુરતિ, દેખી મન હરખાય. પ્રભુ ત્રિશલામાતાના બચા, |સહારથ નૃપ કુલ આયા; ઈંદ્રાણી મળી હુલસયા, તારી કંચન વરણી કાયા-મહાં ૧. જળકળશભરી નહવરાવું, પૂજન કરી અતિ હરખાઉં; ભવભવનાં દુઃખ મમાવું, મુજ જનમ કૃતારથ થાય-મહાં ૨. વળી સુંદર પુષ્પ મંગાવું, તેની ગૂંથી માળ બનાવું; લઈ પ્રભુ કંઠે પહેરાવું, તારા સુરનર સેવે પાય-મહાં ૩. ભક્તિભરી ભાવના ભાવું, ગુણુગાનથી પાવન થાઉં; નિશ્ચિન તુમ ધ્યાન ધરાવું, જેથી ફલભ સમકિત થાય-મહાં ૪.

૨૨૫ પદ ૮૪ મું.

ધનધન નેમિનાથ ભગવાન, ભયોર્બાધ પાર લગાનેવાલે. દૈવતકચલ-સિરદાર, તુમે ત્યાગી રાબુલનાર, ઝટ ત્યાગ દીયો સંસાર, પશુગણુ જન બચાનેવાલે-ધન. પ્રભુ નેમિ બાલ કુમાર, દીયો બચપણુસે બ્રહ્મધાર; દીયો આવાગમન નિવાર, તરણુ તારણુ પદ પાનેવાલે-ધન. દીક્ષા અરુ કેવલ જ્ઞાન, હુચ્યો સહસ્રાવન-મૈદાન; ઊર્જિજતશિખર નિર્વાન, તીર્થ ગિરનાર વસાને વાલે-ધન. તિરથ યાત્રા ગુણુખાન, આતમ લક્ષ્મીકા નિદાન; પૂજે હરે ભગવાન, પ્રભુ વલ્લભ ગુણુ ગાનેવાલે-ધન.

૨૨૬ પદ ૮૫ મું.

હું તો બૂલી ગયો અરિહંતને જો. તારે નારી દોલતને દીકરાજો, તારે વાદી ઘોડાને દરખારજો. હું તોં ૧. તું તો ધન દેખીને નીચે નમ્યો જો, તને આવડો ચો અભિમાન જો. હું તોં ૨. જીરે કાચા તે કુલ જો' ભયોં જો, તેને ઝરતા ન લાગે વાર જો. હું તોં ૩. તું તો મૂખ' કાંઈ નથી જાણુતો જો, આગળ ઘોર અંધારી રાતજો. હું તોં ૪. તું તો હીરવિજય ગુર હીરલો જો, તારો મોહ માયા પદ છાંડ જો. હું તોં ૫.

૨૨૭ પદ ૮૬ મું.

જાગે સો જિન ભક્ત કહાવે, સોવે સો સંસારી હે; ત્રસ જીવકી હત્યા ન કરે, ધાવર કણુકારી હે. જાગેં ૧. થાપણુ મોસો અદત ન લેવે, ચોરી મારી વારી હે; પંચની શાખે પાણી બ્રહ્મ કરતા, અવર સ્ત્રી બ્રહ્મચારી હે. જાગેં ૨. સ્નાન પ્રમિત જલ જિનકી સેવા, પરિબ્રહ્મ સંખ્યા ધારી હે; રૂપચંદ સમકિત કે લચન, તાકું વંદના હમારી હે. જાગેં ૩.

૨૨૮ પદ ૮૭ મું. રાગ-પ્રભાતી

મેં નહી જાણુયો નાથજી, મોસેં દૂર પઠાએ; પીછેયું વધ'માનજી, શિવ મહેલ સધાએ. મેં ૧. વચન તુમારો માન કે, મેં દીક્ષા લીની; લોક લાજ સખ ત્યાગ કે, ઘર ઘર ભીક્ષા કીની. મેં ૨. દરસ તુમારો દેખ કે, રહેતો રંગ રાતો; વચન તુમારો શિર ધરી, ગુણુ તોરા ગાતો. મેં ૩. જીહાં જીહાં સંશય ઉપજે, તો શું પૂછી લીજે; જ્ઞાન સુધારસકી કથા, કહો કોણુ શું કીજે. મેં ૪. સહિ સહિ તું વીતરાગ હે, નહી રાગકી રેખા; થતુ મિત્ર વેરે સમ ભએ, સો મેં નજરેં દેખા. મેં ૫. પૂરણુ બ્રહ્મ

प्रगट लया, नवि लय छियाया; इपय'ह लकते' करी, यरणे शिर लाया. में० ६.

२२६ पद ८८ मुं.

वाणी हे विलास तेरी, अगम अगोचरी; दशमे द्वार ऐसे, ओंकार ध्वनि उचरी. वाणी० १. शण्ड एक अनेक अर्थ, पुत्रत हे अक्षरी; अउठ राज लोक माडे, धार धार विस्तरी. वाणी० २. नगर मध्ये नदी वडे, लरी लीयो जल अगरी; मत मतांतर ऐसे लये, ओक अंग अनुसरी. वाणी० ३. पीत्र तेसो वृक्ष लयो, भरभा भरभत लुरी; इपय'ह आत्म पुद्धि, तेसी समजळु पडी. वाणी० ४.

२३० पद ८९ मुं. राग-प्रभात

प्रभु तोरी ठकुराईकुं, गढ तीन गिराणे; रत्न रचीत मानुं देडुकी, हुं'हुलि महल छाने. प्रभु० १. अलकत हडो दिशी तेजमे, जिय क'यन कोटा; तेरे प्रभल प्रतापका, मानुं महल मोटा. प्रभु० २. अती उज्वल इपे अन्या, तीज गढ तेरा; तीन लुवनमें बितार्या, जशु सुजश धणेरा. प्रभु० ३. वामान'ह जिष्णु'दकी, काहा रे कहुं अडाई; आन'ह वहत लघु पुद्धिपें, छभी भरनी न लछ. प्रभु० ४.

२३१ पद ९० मुं. राग-मैरव

उठ प्रभात नाम, जिनलुके गाछये. नाबिलुके न'दके, यरणु चित्त लाछये. आन'दके क'ह लकुं, पूजित सुरि'ह वृ'द; जैसे जिनराज छेउ, ओरकुं न ध्याछये. उठत० १. नयरी अयोध्या ठाम, माता भरुदेवा नाम; ल'छन वृषल लके, यरणां सुडाछये. उठत० २. पांचसे धनुष्य मान; दीपत कनक वान; योराशी पूत' लक्ष, आयुधित पाछये. उठत० ३. आदीनाथ आदीदेव, सुरनर सारे सेव; देवनके देव प्रभु, सभे सुभ हाछये. उठत० ४. प्रभु के पादारवि'ह, पूजक हरभय'द; मिटो हु:अ क'ह, सुभ संपदा वधाछये. उठत० ५.

२३२ पद ९१ मुं. राग-मैरव

पीना प्रभु भरके हेजे, मेरे हील जे करारी हे. योराशी लाभमें लटकयो, अहुतसी देह धारी हे; घेरा मुजे कर्म आठोने, गजे अंजीर डारी हे. पीना० १. हुनीके देव सभ हेजे, सणीके दोल लारी हे; केछि कोधी कोछ मानी, कीसीके संग नारी हे. पीना० २. मुसीअत जे पडी हमये, उसीने पुढ नीडारी हे; पन्नाकुं कुगतीसे तारे, ओही पीनती हुमारी हे. पीना० ३.

२३३ पद ९२ मुं.

अभ मोडे तारे हीन दयाल, मत मत में सजळी हेजे; चित्त चित्त तुम नाम रसाण, अभ मोडे तारे हीन दयाण. १. आदि अनादि पुरुष हो तुमही, तुमही विष्णु गोपाल; शिवश'कर अज्ञा धंधर तुंही, लांगी गर्भजम लल. अभ० २. मोह विकल लूहयो लव मांही, शीर्थे अन'तो काण; गुणु विलास श्री आदी जिनेश्वर, मेरी करे प्रतिपाण अभ० २.

૨૩૪ પદ ૯૩ મું.

કરે મંદોદરી રાણી નાટક, રાવણ તાંત બબલે; માદલ વીણા તાલ ત'બુરો, પગ રવ ઠમ ઠમકાવે. કરેં ૧. ભક્તિ ભાવ નાટક એમ કરતાં, ગુઠી તાંત વિચાલે; સાંધી આપ નસા નીજ કરથી, લઘુ કલા તત્કાલે. કરેં ૨. દ્રવ્યભાવ ભક્તિ નવી ખાંડી, તે અક્ષય પદ સાંધ્યું; સમાકત સુરતરૂ ફલ પામીને, તીર્થ'કર પદ ખાંધ્યું. કરેં ૩. એણી પેરે જે લવીજન જિત આગે, બહી પરે ભાવના ભાવે; જ્ઞાનવિમલ ગુણ તેહના, અહનીશ સુરનર નાયક ગાવે. કરેં ૪.

૨૩૫ પદ ૯૪ મું. પ્રભાતી-રાગ

જગ જગ જીવ તું, ઉઠ થયો પ્રભાત રે; પ્રભુજીકો નામ ભજ, પાવે જ્યું શિવ શાત રે. ૧. પૂર્વ દિશી ઉદીત સૂર, ધરી પ્રવાળ રંગ રાત રે. વિબુધ વૃંદ પઠત પાઠ, નામ ગઘ છે રાત રે. જગ ૨. મોહ ગયેત્રી નિંદ છાંડી, દૂર કરી મિથ્યાત રે; સુગુર વચન યોધ કરી, ધર્મ શું ધરી ધ્યાન રે. જગ ૩. દાન શીયલ તપો ભાવ, ભાવન શું બહુ ભાત રે; ચાર મંગળ ચાર ખુદ્ધિ, હોત નામથી વિખ્યાત રે. જગ ૪. પંચ પદકો ધ્યાન કરી, ગુણીયલ ગુણ ગાત રે; આપહિ મેં દોષ દેખો, ટાળ પરાઈ રે તાંત રે. જગ ૫. ચરણ કરણ વિવેક શુદ્ધ, મનડું કરી થીર શાંત રે; કહત મુનિ મહુકચંદ, હોતા સદા સુખ શાંત રે. જગ ૬.

૨૩૬ પદ ૯૫ મું. રાગ-ગરખીની દેશી

અવિનાશીની સેજડીયે, રંગ લાગ્યો મોરી સજની; કેલી કરતાં ગઠ નવ બહી સજની રજની, અવિનાશીં ૧. માન સરોવર હંસ તણી પરે, મુક્તિ તણા ગુણ સુગ-તાંતાં; જ્ઞાન ધ્યાનકી કુજ ગલનમેં, આતમરામ રમતાંતાં. અવિનાશીં ૨. સાસુ દુર્મતિ કમણગારી, સસરો લોલ ધૂતારોણ; પિતા મોહ છે મહા પાપો, માયા માત ઠગારીણ, અવિનાશીં ૩. ક્રોધ પાડોસણ કેડ ન મેલે, કંદપ' દેવર મીઠાણ; વપય વાસના ગઠ દેરાણી, તિહાં અવિનાશી દીઠાંણ અવિનાશીં ૪.

૨૩૭ પદ ૯૬ મું. રાગ-સરકારી કાનડો

દુરમતિ દાર દે મેરે પ્રાણી. જૂઠી સખ સંસારકી માયા, જૂઠી ગરવ ગુમાની, દુરમતિં ૧. આપ ખૂજે મોહ નિંદમું, ડોલે દુનિયા દિવાની; વીતરાગ દુઃખ ડારણ દિલસું, વિનય જપો શુદ્ધ જ્ઞાની. દુરમતિં ૨.

૨૩૮ પદ ૯૭ મું. રાગ-આશાવરી

કહા કરું મદિરે કહા કરું દમરા, ન જાનું કહાં ઉઠ ખેઠેગા ભમરા; જોરી જોરી ગયે છોરી દુમાલા, ઉઠ ગયે પ'ખી પઠ રહ્યા માલા કહાં ૧. પવનકી ગઠરી કેસે ઠરાઉ, ઘર ન બસત આય ખેઠે બટાઉ; અગની ખુઝાની કાહેકી ઝારા, દીપ છીપે તખ કેસે ઉભરા. કં ૨. ચિત્રકે તરવર કબહું ન મોરે, માટિકા ઘોરા કેતેક દોરે; ધુએકી ઠેરી તૂરકા થ'લા, ઉઠાં ખેલે હંસા દેખો અચ'લા. કં ૩. ફિરિ ફિરિ આવત જાત

ઉસાસા, લાંપરે તારેકા કઈસા વિશ્વાસા; યા હુનિયાકી જૂઠી હે ચારી, જઈસી ખનાઈ ખાજગર ખારી. કં ૪. પરમાતમ અવિચલ અખિનાસી, સોહે શુદ્ધ પરમપદ વાસી; વિનય કહે વે સાહિબ મેરા, ફિર ન કહેં આ હુનિયામે' ફેરા. કં ૫.

૨૩૯ પદ ૯૮ મું. રાગ-વેલાવલ

સાધો ભાઇ દેખો નાયક માયા. સાં પાંચ જાતકા વેષ પહિરાયા, બહુ વિધ નાટક ખેલ મચાયા સાં ૧. લાખ ચૌસશી યેનિ માંહે, નાના રૂપે નાચ નચાયા; અઉદહુ સજ્જલોક ગતકુલમે', વિવિધ ભાતિ કર ભાવ દિખાયા. સાં ૨. આજ તક નાયક ધાયો નહિં, હાર ગયો કહુ કુનસે' ભાયા; યાતે નિધિ ચારિત્ર સહાયે, અનુપમ જ્ઞાનાનંદ પદ પાયા. સાં ૩.

૨૪૦ પદ ૯૯ મું. રાગ-આશાવરી

અવધુ સુતા ક્યા ઇસ મઠમે'. અં ઇસ મઠકા હે કવન ભરોંસા, પડ જાવે અટ-પટમે; છિનમે' તાતા છિનમે' શીતલ, રોગ શોગ બહુ મઠમે'. અં ૧. પાની કિનારે મઠકા વાસા, કવન વિશ્વાસ એ તટમે'; સૂતા સૂતા કાલ ગમાયો, અજહુ ન જાગ્યો તું ઘટમે'. અં ૨. ઘરટી ફેરી આટો ખાયો, ખરચી ન ખાંધી વટમે; ઇંતની સુની નિધિ ચારિત્ર મિલ કર, જ્ઞાનાનંદ આચે ઘટમે'. અં ૩.

૨૪૧ પદ ૧૦૦ મું. રાગ-આશાવરી

અવધુ વહુ જોગી હમ માને, જો હમકું સજગત જાને; પ્રહ્લા વિષ્ણુ મહેસર હમહી, હમકું ઇસર માને. અં ૧. ચકી બલ વાસુદેવ જે હમહી, સખ જગ હમકું જાને; હમસે' ન્યારા નહિ કોઈ જગમે', જગ પરમિત હમ માને. અં ૨. અજરામર અકલંકતા હમહી, શિવવાસી જે માને; નિધિ ચારિત્ર જ્ઞાનાનંદ જોગી, ચિદ્ધ ધન નામ જે માને અં ૩.

૨૪૧ પદ ૧૦૧ મું. રાગ-આશાવરી

સાધો ભાઇ નહિં મિલિયા હમ મીતા. સાં મીતા ખાતર ઘર ઘર ભટકી, ધાયો નહિં પરતીતા; જહાં જઈ તાહાં અપની અપની, મત પપે ભાંખે રીતા. સાં ૧. સંશય કહેં તો કહે છિનાલા, વલ્લભ રૂસે નીતા; ઇસ ઉતસેં અધ વિચમે' જૂલી, કૈસે કર દિન વીતા. સાં ૨. આગમ દેખત જગ નવિ દેખું, જિમ જલ જખ પગ રીતા; તિનથી અખ અમ નિધિ ચારિત્ર સુત, ઇંગ જ્ઞાનાનંદ મીતા. સાં ૩.

૨૪૩ પદ ૧૦૨ મું. રાગ-પ્રભાતી

જખ જિનરાજ કૃપા કરે, તવ શિવ સુખ પાવે; અખય અનોપમ સંપદા, તવનિધિ ઘરે આવે. જખ ૧. એસી વસ્તુ ન જગતમે', દિલ શાતા આવે; સુરતરૂ રવિ શશિ પ્રભુખ જે, જિન તેજે છિપાવે. જખ ૨. જનમ જરા મરણુ તણાં, દુઃખ દૂર ગમાવે; મન વનમાં જિન ધ્યાનનો, જલધર વરસાવે. જખ ૩. ચિંતામણિ રચણે કરી, કોણ કાગ ઉડાવે; તિમ મૂરખ જિન છોડીને, ઓરનકું ધ્યાવે. જખ ૪. ઇલીકા ભમરી સંગથી, ભમરી પદ પાવે; તિમ જ્ઞાન ચિમળ પ્રભુ ધ્યાનથી, જિન ઉપમા આવે. જખ ૫.

લાવણી સંગ્રહ,

૧. શ્રી અનિતનાથ લાવણી

શ્રી અનિતનાથ મહારાજ, ગરીબ નિવાજ, જરૂર જિનવરજી (જરૂર) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરજી કર માફ મારો વાંક, રઝગીયો રાંક, અનંતા લવમે; (એ વાર.) આઠ્યો છું તહારે શરણ, બળી દુઃખ દવમે. અનિતં ૧. કોષાદિક દુક્તા ચાર ખરેખર ખાર, લાગ્યા મુજ કેડે, (એ વાર.) વળી પાપી મારો નાથ છેક છ'છેડે; આ મુજરો મુજ ભગવાન, કરું શુભગાન, ધ્યાનમાં ધરજી, (એ વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરજી અજીતં ૨. મેં પૂરણ કર્યા છે પાપ, સુષુભે આપ, કહું કર જોડી; (એ વાર) મુજ ભુંડામાં ભગવાન, બૂલ નહી થોડી; જીવ હસા અપરંપાર કરી કિરતાર, હવે શું કરવું; (એ વાર.) બહું બહું બોત્રી, સાચને શું હરવું; તુજ ખોલામાં મુજ શીશ, જાણુ જગદીશ, ગમે તે અરજી (એ વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરજી. અનિતં ૩. મેં કર્યા બહું કુકર્મ, ધર્યો નહી ધર્મ, પૂરણ હું પાપી; (એ વાર.) અવલો થઈ તારી આણુ, મેંજ ઉથાપી; મેં મૂરખ નિદા ઘણી, મુનીવર તણી, કરી હરખાચો; (એ વાર.) પરદારા દેખી લખાઈ, હું લલચાચો; કિંકર કહે કેશવલલ, આણીને વહાલ, દુઃખ તું હરજી; (એ વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરજી. અનિતં ૪.

૨. ચેતન ને શિખામણની લાવણી

ચલ ચેતન અખ ઉઠ કર અપને જિન મંદિર જઈએ; કિસીકી ખુરી ના કહીએ, કિસીકી ભુંડી ના કહીએ ચલં ચરણ જીનવરજીકા લેટયા રે, ચરણ જીનવરજીકા લેટયા; લવ લવ સંચિત પાપ કર્મ સખ, તન મનકા મેટયા; સુકૃત કીજે મહારાજ સુકૃત કીજે; જીનવરકા શુભ ભજ લીજે, સમકિત અમ્રત રસ પીજે, લાલ જિન ભકિતકો લહીરે, લાલ જિનં ૨૦ ૧. કરોજી મતમુખસે બહાઈ, (એ વાર) તજ તામસ તન મનકી સુમતાએ રહેના ભાઈ; રીતસે બોલો મેરી જાન રીતસે બોલો, આતમ સમતા મે તોલો, મત મરમ પારકા બોલો; મૌન કર તન મનસે રહીએ, મૌન કર તન મનસે રહીએ. ચલં ૨. જોખન જિન ચાર તણો સંગી, (એ વાર.) અંત સમય ચેતન ઉઠ ચાલે કાયા પડી નંગી; પ્રિત સખ તૂટી મેરી જાન પ્રિત સખ તૂટી, આઉખાકી ખરચી ખુટી; મોહ જાળ સખહી જૂટી, ચેતનસે કાયા રૂટી; સુખ દુઃખ આપ કીયા સહીએ રે સુખ દુઃખ. ચલં ૩. જગતસે રહેના ઉદાસી, (એ વાર.) પરખ્યા મેં જિનશજ હરો મેરી દુર્ગતકી કાંસી; તજે સખ ધંધા મેરી જાન, તજે સખ ધંધા; જિનવર મુખ પુનમ ચંદા, જિનદાસ તેરા બંદા; મેરે એક જિન દર્શન ચહીએરે, મેરે ૨૦ ૪.

૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ મહિમા લાવણી

તું અકલકી રૂપસરૂપી; પરમાનંદ પદ તું દાઈ; તું શંકર બ્રહ્મા જગદીશ્વર વીતરાજ તું નિરમાઈ. તું ૧. અનોપમ રૂપ દેખી તુજ રીએ, સુર નરનારીકે વૃંદા; નમો નિરંજન કૃષ્ણપતિ સેવિત, પાસ જોડીયા સુર કંદા. તું ૨. કને કુંડળ શિર છત્ર બિરાજે, ચક્ષુ

ટીકા નિરધારી; હસ્ત બિજેરું હાથ સોહીએ, તુમ વંદે સહુ નર નારી. તું ૩. અગ્નિ કાષ્ઠે સર્પ નિશ્ચલ્યા, મંત્ર સુનાયા બહુ ભારી; પૂર્વ જન્મકા વૈર જોલાયા, જળ અરસાયા શિરધારી. તું ૪. જળ આવી પ્રભુ નાકે અડીયા, આસન કંપ્યા નિરધારી; નાગ નાગણી છત્ર ધરે છે, પૂર્વ જન્મકા ઉપકારી. તું ૫. રૂપવિજય કહે સુષુ મેરી લાવણી, એસી શ્લોકા બહુ સારી; માત પિતા આંધવ સહુ સાથે, સંજ્ઞમ લીધા નિરધારી તું ૬.

શ્રી સવૈયા સંગ્રહ

શ્રી ચિદાનંદજી કૃત સ યા

સવૈયા એકત્રીસા :—હંકાર અગમ અપાર પ્રવચન સાર, મહા બીજ પંચ પદ ગરભિત બાણીએ; જ્ઞાન ધ્યાન પરમ નિધાન સુખયાનરૂપ, સિદ્ધિ બુદ્ધિદાયક અનુપ એ વખાણીએ; શુભ દરિયાવ ભવ જળ નિધિ માંહે નાવ, તત્ત્વકો લિખાવ દ્વિયે જોતિ રૂપ ઠાણીએ; ક્રીનો હે ઉચ્ચાર આદ આદિનાથ તાતે યાકો, ચિદાનંદ પ્યારે ચિત્ત અનુભવ આણીએ. ૧. નમત સકલ ઇંદ્ર ચંદ્ર બકુ' ધ્યેયરૂપ, જ્ઞાન કે મુનીંદ યાકુ ધ્યાન મઝ ધારક; સુરતિ નિરતિ મે' સમાય રહે આકુ જમ, સુરભિ ન જિમ નિજ સુતકુ વિસારક; લીનો હોય પીનતા પ્રભુવ સુખકારી લહે, દહેભવ બીજ વધે વાસ પર જરક; ચિદાનંદ પ્યારે શુભ ચેતના પ્રગટ કર, એસો ધ્યાન ધર મિથયા લાવકુ' વિસારક. ૨. મુખ માંહિ રામપે હરામ માંહિ મન ક્ષિરે, ગીરે ભવ કૂપ માંહિ કર ક્ષીપ ધારક; વિષમ વિકાર માંહિ રાગી મુખ ઇમ કહે, મે' તો હું વૈરાગી માલા તિલક જ્યું ધારક; જોગનકી જુગતિ બિના જાને જો કહાવે જંગી, ગલા માંહિ સૈલી અરૂ કાલી કંતા ઠારક; બિના શુરંગમમિથયા જ્ઞાન ભમે ઇષ્ટ વિધ, કૌકટ જ્યું જાવે એ અનુબ્ય ભવ હારક. ૩. શિરપર શ્વત કેશ લયા તો હું નાંહિ ચેત, ક્ષીરત અચેત ધન હેત જ્યું પ્રદેશ મે; મેરો મેરો કરત ન ધરત વિવેક દ્વિયે, મોહ અતિરેક ધર પરત કિલેશમે; પડયો નાના વિધ ભવકૂપ મે' સહત દુઃખ, મગન લયો હે મધુમિંદુ ભવલેશમે; આત પત્ર-છાયો સોઉ મનહુંત લયો અખ, ચિદાનંદ સુખ પાયો સાધુ કે સુવેશ મે. ૪. ધન અરૂ ધામ સહુ પડયોહિ રહેગો નર, ધારકે ધરામે' તું તો ખાલી હાથ જાવેગો; કાન અરૂ પુન્ય નિજ કરથી ન કર્યો કષ્ટ, હોય કે જમાઇ કોઉ દુસરો હિ ખાવેગો; કૂડઓ કપટ કરી પાપખંધ ક્રીનો તાતે ઘોર નરકહિ દુઃખ તેરો પ્રાણી પાવેગો; પુન્ય વિના દુસરો ન હોયગો સખાઈ તખ, હાથ મલ મલ માખી જમ પીસતાવેગો. ૫. અગમ અપાર નિજ સંગતિ સંભાર નર, મોહકુ' ખીડાર આપ આપ જોજ લીજયે' અચળ અખંદ અલિપ્ત પ્રહ્લમંદ માંહિ, વ્યાપક સ્વરૂપ તાકો અનુભવ કીજયે; ખીર નીર જિમ પુદ્ગલસંગ એકી ભૂત, અંતર સુદ્રટી જોજ તાકે ભવ લીજયે; ધાર એસી રીત હીએ પરમ પુનીત ઇમ, ચિદાનંદ પ્યારે અનુભવ રસ પીજયે. ૬. આયકે અચાલુક કૃતાંત જ્યું ગહેગો તોહે, તિહાં તો સખાઈ કોઉ દુસરો ન હોવેગો; ધરમ વિના તો ઓર સકળ કુટુંબ મિલી; જ્ઞાનકે પચેતાં કોઉ સુપને ન જોવેગો; લટક સલામ કે સખાઈ વિના

અંતસમે, નેણ માંહિ નીર ભર ભર અતી રોવેગો; જન કે જગત રાસો જ્ઞાનિ ન મગન હોત; અંબખાયા ચાહે તે તો ખાઉલ ન યોવેગો. ૭.

સવૈયા એકવીસા :-આપકું આપ કરે જ્યું, આપકું આપ સુમારગ આણે; આપકું આપ કરે સ્થિર ધ્યાન મેં, આપકું આપ સમાધિ મેં તાણે; આપકું આપ લખાવે સ્વરૂપશું, ભોગનકી મમતા નવિ ઠાણે; આપકું આપ સંભારત યાવધ, આપણો ભેદ તો આપહિ જાણે. ૮. આપ થઈ જગ જગથી ન્યારો જ્યું, આપ સ્વરૂપ મેં આપ સમાવે; આપ તજે મમતા સમતા ધર, સીલસું સાસો સ્નેહ જગાવે; આપ અલેખ અલેખ નિરંજન, પરિજન અંજન હર બહાવે; યા વિધ આપ અપૂરવ ભાવથી, આપણો મારગ આપહી પાવે. ૯. વેદ જાણો જ્યું કિતાબ જાણો અરૂ, દેખો જિનાગમકું સભા ભેઈ; દાન કરો અરૂ સ્નાન કરો ભાવે, મૌન ધરો વનવાસી જ્યું હોઈ તાપ તપો અરૂ જાપ જપો કોઈ, કાન કિશઈ કિરો કુનિ દોઈ; આતમ ધ્યાન અધ્યાતમ જ્ઞાન, સમો શિવ સાધન ઓર ન કોઈ. ૧૦. જે અરિ મિત્ત બરાબર જાનત, પારસ ઓર પાષાણુ જ્યું દોઈ; કંચન કિચ સમાન અહે જસ, નિચ નરેશમે ભેદ ન કોઈ; માન કહા અપમાન કહા મન, એસો બિચાર નહિ તસ હોઈ; રાગ અરૂ રોષ નહિ ચિત્ત જાકે જ્યું, ધન્ય અહે જગમેં જન શોઈ. ૧૧. જ્ઞાની કહો જ્યું અજ્ઞાની કહો કોઈ, ધ્યાની કહો મત માની જ્યું કોઈ; જોગી કહો ભાવે ભોગી કહો કોઈ, જાકું જિશ્યો મન ભાસત હોઈ; દોષિ કહો નિરદોષિ કહો પિંડ, પોષી કહો કો ઓગુન જોઈ; રાગ અરૂ રોષ નહિ સુન જાકે જ્યું, ધન્ય અહે જગમેં જન સોઈ. ૧૨. સાધુ સુસંત મહંત કહો કોઈ, ભાવે કહો નિગરંથ પિયારે; ચોર કહો ચાહે ઠોર કહો કોઈ, સેવક હો કોઈ જન હુલારે; બિનય કરો કોઈ ઉચે બેઠાવ જ્યું, હરથી દેખ કહો કોઈ જારે; ધારે સદા સમભાવ ચિદાનંદ, લોક કહાવતસું નિત ન્યારે. ૧૩. માનીકું હોય ન મદવતા ગુણ, મદવતા તખ કાહેકો માની; દાની ન હોય અદત્ત જિકો જ્યું, અદત્ત ભયો તે તો કાહે કો દાની; ધ્યાનીકું ચંચલતા નહિ આપત, ચંચળતા તજ કાહેકો ધ્યાની; જ્ઞાની ન હોય ગુમાની સુણો નર, માન અહે તજ કાહેકો જ્ઞાનિ. ૧૪. જોબન સંધ્યાકે રાગ સમાન જ્યું, મૂઠ કહા પરમાદકું સેવો; સંપત તો સરિતાકો પૂર જ્યું, દાન કરી ફલ યાકો જ્યું લેવો; આયુ તો અંજલી કે જલ જ્યું નીત, છિજત હૈ લખ એસો જ્યું લેવો; દેહ અપાવન જાન સદા તુમ, કેવળી ભાષિત મારગ સેવો. ૧૫. સંસાર અસાર ભયો જિનકું, મરવેકો કહા તિનકું ડર હે; તે તો લોક દેખાવો કહા જ્યું કહો, જા કે હિયે અંતર થીતરહે; જિને મુંડ મુંડાય કે ભેખ લીયો, તિન કે શિર કૌન રહી કરહે; મન હાથ સદા જિનકું તિનકે, ઘરહિ વનહે વનહિ ઘરહે. ૧૬. શુભ સંવર ભાવ સદા વરતે મન આશ્રવ કેરો કહા ડર હે; સહુ વાદ વિવાદ વિસાર અપાર, ધરે સમતા જે ઇસો નર હે; નિજ શુદ્ધ સમાધિ મેં લીન રહે, ગુરૂ જ્ઞાનકો જાકું લીયો વર હે; મન હાથ સદા જિનકું તિનકે, ઘરહિ વનહે વનહિ ઘરહે. ૧૭. મમતા લવલેશ નહિ જિનકે ચિત્ત, છાર સમાન સહુ ધન હે; જાકું ભેદ વિજ્ઞાનકી રૂષ્ટિ કરી, અહી કંચૂકી જિમ જૂદો તન હે; વિષયાદિક પંક

નહિ ઢીક બાકુ જ્યું, પંકજ જિમ જિકા જન હે; મન હાથ સદા જિનકું તિનકે, વનહિ ઘરહે ઘરહિ વન હે. ૧૮. માંખી કરે મધ ભેરો સદા, તે તો આન અચાનક ઓરહિ ખાવે; કીડી કરે કણકું જિમ સંચિત, તાહુકે કારણ પ્રાણુ ગમાવે; લાખ કરો-રકું ભેર અરે નર, કાહેકું મૂરખ સુમ કહાવે; ધર્યોહિ રહેગો ઇહાંકો ઇહાં સહુ, અંત સમે કછુ સાથ ન આવે. ૧૯. રંચક ધીજ ઘરા માંહે યોવત, તાકો અનેક ગુણો ફિર પાવે; કાલ વસંતકુ જાચક જાનકે, પાન દિયે તિનકું નવ આવે; જાણુ અનિત સુભાવ વિવેકીસું, સંપત પાચ સુમારગ લાવે; કીરતિ હોગી ઉનોકી દશોદિશ, ખેઠ સભામેં ઢાતાર કહાવે. ૨૦. માટિકા ભંડ હોવે સત ખંડ જ્યું, લાગત જાસ જરા ઠણકા; ઈમ જાણુ અપાવનરૂપ અરે નર, નેહુ કહા કરીયે તનકા; નિજ કારજ સિદ્ધિ ન હોય કછુ, પર રંજન સોભ કરે ગણકા; ચિદાનંદ કહા જય માલકું ફેરત, ફેર અરે મનકે મણકા. ૨૧. જ્ઞાન રવિકા ઉધોત ભયા તખ, દૂર ગયા જમ ભાવ અધેરા; આપ સ્વરૂપકું આપ નિહા-રત, જૂઠા સ્વરૂપ લખ્યા જગ કેરા; માયાસેં તોર અરૂ ધ્યાનકે ભેર કે, પાયા જિતુને સુવાસ વસેરા; યાવિધ ભાવ વિચાર ચિદાનંદ, સોધ સુસંત અહે ગુરૂ મેરા. ૨૨. કાહેકું દેશ વિદેશ ફિરે નર, કાહેકું સાચરકું અવગાહે; કાહેકું આશ કરે પરકી સઠ, નિચ નરેશકી ચાકરી ચાહે; કાહેકું સોચ બિચાર કરે તન, અંતર તાપથી કાહેકું ઢાહે; દીનો અહે અવતાર તો હે જિણુ, તાકો તો ભાર સું તેહુ નિવા હે. ૨૩. કાહેકું જંતર મંતર સાધત, કાહેકું નિસા મસાણુમેં જાવો; કાહેકું દેવકી સેવ કરો તુમ, કાહેકું આક ધતુર જ્યું ખાવો; રંચક વિત્ત અસારકે કારન, કાહેકું ઓરકે દાસ કહાવો; આશ કહા કરીયે પરકી નર, હોઈ નિરાશ નિરંજન ધ્યાવો. ૨૪. સૂતો કહા પરમાદ મેં ખ્યારે તું, સાથ મેં તેરે તો ચોર લગેરે; માતરૂ તાતરૂ બ્રાતરૂ ભામિની, સ્થાવરકે સહુ જાન સગેરે; કુણુકો સંગી સનેહી અહે તું જો, કુણુ અહે જગ માંહિ જ્યું તેરે; આયો કિહાંથી કિહાં પુાન જાવેગો, એસો વિચાર કરો મનમે રે. ૨૫. નંદ મહાનિધિ સિદ્ધિ કહા કરું, કહા કરું સુખ દેવ ગતીકો; કહા કરું મણિ માણુક મોતી જ્યું, કહા કરું તેરો રાજ કોટીકો; કહા કરું જન રંજન વેશકું, કહા કરું મત ધાર મતિકો; એક નિરંજન નામ વિના જગ, ઓર સહુ મોહે લાગત શીકો. ૨૬. કુલકે સંગ કુલેલ ભયો તિલ, તેલ તે તો સહુ કે મન ભાવે; પારસ કે પરસંગથી દેખીયે, લોહા જ્યું કંચન હોય બિખવે; ગંગામે જાચ મિલ્યો સરિતાજળ, તે હુ મહાજળ ઓપમા પાવે; સંગતકો ફળ દેખ ચિદાનંદ, નીચ પદારથ ઉંચ કહાવે. ૨૭. નલિનીદલમેં જલ ખુંદ તે તો, મુગતા ફળ ફેરી ઓપમા પાવે; મલયાગર સંગ પલાસ તરૂ લખ, તાહુમેં અંદનતા ગુન આવે; સુગંધ સંજોગ થકી મૃગ કોમદ, ઉત્તમ લોક સહુ મિલ ખાવે; સંગતકો ફળ દેખ ચિદાનંદ, નીચ પદારથ ઉંચ કહાવે. ૨૮.

સવૈયા એકત્રીશા:—દ્રવ્ય અરૂ ભાવના કરમથી નીચારો નિત, લેશ્યા ગતિ ભોગકો સંજોગ નઉ પાષએ; કોઈથી ન કહ્યો જાચ કરથી ન ગ્રહ્યો જાચ, રહ્યો હે સમાય તાકું કેસેકે બતાઈએ; નય અરૂ ભંગ ન નિષેપકો પ્રવેશ જિહાં, ઉગતિ જુગતિ તામેં કોન ભાત લાઈએ; ચિદાનંદ નયત સરૂપ નિજ રૂપ એસો, ધાર વિવહાર નાના ભેદ દરસાઈએ.

૨૯. તું તો અવિનાશી કયા પ્રગટ વિનાશી અરૂ, તું તો હે અરૂપી એ તો રૂપી વસ્તુ
 બેધયે; મલ કેરી ક્યારી મોહરાયકી પિયારી એતો, હોયગી નીયારી એતો તથા ભાર
 ઠાંધએ; મહા દુઃખ ખાંની દુરગતિકી નીસાની તાતે, યાકો તો ભરુસો નિહિચિત નાહિ
 સોધએ; ચિદાનંદ તપ જપ કીરીયાકો લાહો લીએ, નીકો નરભવ પાય વીરથા ન ખોધએ.
 ૩૦. થીર કરી પંચ ખીજ વાયુકો પ્રચાર કરે, લેહે ખટ ચકરકો ગતિ પાઈકે; પ્રાણાયામ
 બેગ સમ્પ લેહકો સ્વરુપ લહી, રહત અટોલ બંક નાલમે' સમાયકે; દેહિકે વિચાર ભાન
 દ્રઢ આત ધાર જ્ઞાન, અનહદ નાદ સુણો અતિ પ્રીય લાયકે; સુધા સિંધુરુપ પાવે સુખ
 હોય જાવે તખ, સુખથી ખતાવે કહા શુંગ ગોલ ખાયકે. ૩૧. ધરમ શુકલ ધ્યાન
 હિરદેમે' ધારીયે જ્યું, આરત ઉદર ઢોહ ધ્યાનકું' નવારીયે; પ્રથમ પ્રથક ચ્યાર ચ્યાર
 ચ્યાર પાયકે જ્યું, તાકો તો સરુપ ગુરુગમથી વિચારીયે; એસો ધ્યાન અગની અબાર
 કાયા કુંડ ખીચ, કર્મ કાષ્ટ કેરી જ્યું આહુતિ તામે' ડારીયે; દૂર ધ્યાન દૂર હોએ આપ
 ધ્યાન ભૂરી ભએ, શુદ્ધ સ્વરૂપ નિજ કર થીર ધારીયે. ૩૨. ભૂદ્યો ફિરે કૂદ્યો મોહ
 મહિરાકી છાક માંહિ, ધાર્યો નાંહિ આતમ અધ્યાતમ વિચારકું; પઠિત કહાયો બહુ
 અથ પઠી આયો, નાંહિ સાચો લેહ પાયો અરૂ ધાયો હે વિકારકું; પ્રભુતાઈ ધારે નવિ
 પ્રભુકું સંભારે સુખ, જ્ઞાન તો ઉચારે નવિ મારે મન બારકું; ખોટો ઉપદેશ દેવે અતિ
 અનાચાર સેવે, તે તો નવિ પાવે ભવ ઉદ્ધિક પારકું. ૩૩. બગ ધરે ધ્યાન શુક કથે
 સુખ જ્ઞાન મચ્છ, કચ્છા અસનાન પય પાન શિશુ જાણીયે, ખર અંગ ધાર છાર ક્ષિ
 પોનકો આહાર, દીપ સીખા અંગ બાર સલભ પીછાણીયે; લેહ મૂલ આવે લઠ પશુઅન
 પટા અરૂ, ગાડર મૂંડાવે મૂંડ ગોત કહા વખાણીયે; જટા ધાર વટ કેરો વૃક્ષ જ્યું વખાણે તાકી,
 ઈત્યાદિક કરણી ન ગિણ્ણતીમે' આણીયે. ૩૪. છાંડ કે કુસંગત સુસંગથી સનેહ કીએ, ગુણ
 ગહિ લીએ અવગુણ દ્રઘિ ટારકે; લેહ જ્ઞાન પાયા બેગ જવાલા કરી ભિન કીએ, કનક ઉપ-
 લકું વિવેક ખાર ડારકે; જ્ઞાની બે મિલે તો જ્ઞાન ધ્યાનકો વિચાર કીએ, મિલે બે
 અજ્ઞાની તો રહીએ મૌન ધારકે; ચિદાનંદ તત્ત્વ એડી આતમ વિચાર કીએ, અંતર
 સકલ પરમાદ ભાવ ગારકે. ૩૫. જૂઠો પક્ષ તાણે વિના તત્ત્વકે પીછાણુ કહે, મોક્ષ જય
 ઈસ અવતાર આઈ લીનો હે; ભયે હે પાષાણુ ભગવાન શિવજી કહાત, મિદા કોપ કરકે
 સરાપ જખ દીનો હો; તિહું લોક માંહિ શિવલિંગ વિસતર ભયો, વળિ વળ કરી
 તાકું ખંડ ખંડ કીનો હે; ચિદાનંદ એસો માનત ધાર મિથ્યા મતિ, મોક્ષ માર્ગ
 જાણ્યા વિષુ મિથ્યા મતિ લીનો હે. ૩૬. રોમ રોમ દીઠ પોણે બે બે રોગ
 તન માંહિ, સાડેતિન કોડ રોમ કાયામે' સમાયે હે; પાંચ કોડ અડસઠ લાખ
 નિત્રાણું હબર, છસેથી અધિક પંચ તાલી રોગ ગાયે હે; એસો રોગ સોગ
 ઔ વિજેગકો સદન જામે, મૂઠ આત મમતાકું ધારકે લોભાયો હે; ચિદાનંદ યાકો
 રોગ ત્યાગકે સુજ્ઞાની જીવ, સાચો સુખ પાય અવિનાશી જ્યું કહાયો હે. ૩૭. યોહિ
 આજ કાલ તોહિ કરત જનમ ગયો, લહ્યો ન ધરમકો મરમ ચિત્ત લાયકે; શુદ્ધ જુદ્ધ ખોઈ
 એસો માયામે' લપટ રહ્યો, ભયો હે દિવાનો તું ધતૂરો માનું ખાયકે; ગહેગો અચાં

જેસે લવાકુ એવાન તેસે, ધરી પલ છિનમાંજ રવિ સુત આય કે; ચિદાનંદ કાચકે સકળ કાજ ખોયો ગાઠ, નરભવરૂપ રુઠો ચિંતામણુ પાય કે. ૩૮. લવ સપ્તમિક દેવ જાણે ખટ દ્રવ્ય ભેદ, પરકી ન કરે સેવ એસો પદ પાયો હે; સાગર પ્રમિત હે તેત્રીસ બકી આયુ થિતિ, ઓધરૂપ અંતર સમાધિ લક્ષ લાયો હે; અલપ હે વિકાર અરુ સુખહે અનંત બકુ, સૂત્ર પાઠ કરી એસો પ્રગટ બતાયો હે; ચિનાનંદ એસો સુખ તેહુ જિનરાજ દેવ, ભાવના પ્રથમમે અનિલ્ય દરસાયો હે. ૩૯. વનિતા વિલાસ દુઃખકો નિવાસ ભાસ પર્યો, જ'ખુસ્વામિ ધર્યો તાતે મનમે' વિરાગ-જ્યુઃ વનિતા વિલાસી નાના વિધ દુઃખ પાવે એસે, આમિષ અસક્રા કબ્દ લહ્યા જેસે કાગ જ્યુઃ; નવ પરિણીત વસુ નાર ધનધામ લાગ, છિનમાંજ લહે લવ ઉદધિકે પાર જ્યુઃ; ચિદાનંદ નરક દુવાર હે પ્રગટનાર, જ્ઞાન હીન કરે તેથી અતિ અનુરાગ જ્યુઃ. ૪૦. સુણી જાંગી કેરો શબ્દ ક્રીટ ક્રીટ જાંગ થયો, લોહાકો વિકાર ગયો પારસ દરસથી, કુલકે સંજોગ તીલ તેલ હુ'ભયો કૂચેલ, તરુ બયે અંદન સુવાસ કે દરસથી; મુક્તાશ્લ સ્વાંત કે ઉદક બયો સીપ સંગ, કાબ્દ હુ' પાપાણુ જ્યુ' સીચોદક સરસથી; ચિદાનંદ આતમ પરમાતમ સરૂપ થયો, અવસર પાય ભેદ જ્ઞાન કે દરસથી. ૪૧. ખટકાયમજ ધાર ચોલણે ચોરાસી લાખ, નાનારૂપ સજ બહુ વિધ નાટ કીનોહે; પંચ જે મિથ્યાતરૂપ સજ સીજુગાર અંગ, મોહમથી મદિરાકો કેદ અતિ પીનો હે; કુમતિ કુસંગ લીયો ઉદ ભટ વેવ કીયો, ફિરત મગન કોપ માનરસ બીનો હે; ચિદાનંદ આપકો સરુપ વિસરાય એસે, સંસારીક જીવકો બિરુદ મોટો લીનો હે. ૪૨. શિવ સુખ કાજ ધમ' કહ્યો જિનરાજ દેવ, તાકે ત્યાર ભેદ જ્યુ' આચારાદિ જાણીયે; દાન શીળ તપ ભાવ હે નિમિત્તકો લખાવ, નિહિચે વ્યવહારથી દુવિધ મન આણીયે; સ્વાદ્રાદરૂપ અતિ પરમ અનુપ એસો, દયા રસ રૂપ પરતક્ષ પૈચાણીયે; ચિદાનંદ શંકતાદિ દ્રવણુ નિવાર સહુ, ધરમ પ્રતીત ગાદિ ચિત્ત માંહિ ઠાણીયે. ૪૩. હંસકો સુભાવ ધાર કિન્ને શુણુ અંગીકાર, પત્રગ સુભાવ એક ધ્યામે' સુણીજીયે; ધારકે સમીરકો સુભાવ જ્યુ' સુગંધ યાકી, ઠોર ઠોર જ્ઞાતા વૃંદમે' પ્રકાશ કીજીયે; પર ઉપગાર શુણુવંત વિનતી હમારી, હિરદેમે' ધાર યાકુ થીર કરી લીજીયે; ચિદાનંદ કહેવે અરૂ સુણુવેકો સાર એહી, જિન આજ્ઞાધાર નરભવ લાહો લીજીયે. ૪૪.

સવૈયા એકવીસા :-ધીર વિના ન રહે પુરુષારથ, નીર વિના તરખા નહિ જાવે; બૂપ વિના જગ નિતિ રહે નહી, રૂપ વિના તન શોભા ન પાવે; દીન વિના રજની નવિ ફિટત, દાન વિના ન દાતાર કહાવે; જ્ઞાન વિના ન લહે શિવ મારગ, ધ્યાન વિના મન હાથ ન આવે. ૪૫. પંથિક આયમિલે પથમે' ઇમ, દોય દિનોકા યહે જગ મેલા; નાહિ કિસુકા રક્ષા ન રહેગા, કોન ગુરુ અરૂ કોનકા ચેલા; સાસા તો છીજત હે સુણુ એસે જ્યુ', જાત વહ્યા જેસા પાણીના રેલા; રાજ સમાજ પડયાહી રહે સહુ, હંસતો આખર જાત એકીલા. ૪૬. બૂપકા મંડન નીતિ વહે નીત, રૂપકા મંડન શિલમું જાણો; કાયાકા મંડન હંસજ હે જગ, માયાકા મંડન દાન વખાણો; ભોગીકા મંડન હે ધનથી પુન, જ્યોગીકા મંડન ત્યાગ પીછાનો; જ્ઞાનીકા મંડન જાણુ ક્ષમા શુણુ, ધ્યાનીકા મંડન

धीरज हाणो. ४७. ओक अनिष्ट लये अति हेमत, ओक लगे सहकु अति ध्यारा; ओक शिरे निज पेटके कारण, ओककु होय लभ केटि आधार; ओकन कुप नहि नहि पावत, ओकनके शिर छत्र ज्युं धारा; हेम विद्वान'द हे जगमे' धर्म, पाप अरु पुन्यका दोषाही न्यारा. ४८. पाप अरु पुन्यमे' लेह नहि कछु, अ'धन रुप होठ तुमे जणो; मोहिनी माता अरु तात होठ के ज्युं, मोह माया भणव'त वभाणो; गेडी तो क'यन दोहमर्ध होठ, याविध आव छीये निज आणो; ह'स स्वभावकुं धार के आपणो, होठथी न्यारो स्वरुप पीछानो. ४९. पूजत हे पदप'कज ताके ज्युं, धिं नरिह सहु मित्र आध; या निकाय के देव विने युत, कष्ट पडे जकुं होत सहाध; उरध ओर अधोगति सभ, वस्तु अगोचर हेत लभाध; इल'ल नाहि कछु तिनकुं नर, सिद्धि सुध्यानमर्ध जिये पाध. ५०. जणु अजणु होठमे' नहि जड, प्राणी ओसो दुवि'दग्ध कडावे; विर'य सगान गुरु जे भिवे तोही, न्याल तणी परे वांकोही जवे; जणु विना ओकांत गडे सभ, आप तपे परकुं ज्युं तपावे; वाह विवाह कडा करे भूरभ, वाह छीये कछु हाथ न आवे. ५१. वेलकुं पीलत तेल लडे नहि, तुप लडे नहि तोय पिलोया; सिंगकु इहत ह्य लडे नहि, फात लडे नहि ओपर जेया; गाडल जेवत अ'भ लडे नहि, पुन्य लडे नहि पारके तोया; अंतर शुद्धता विषु लडे नहि, उपरथी तनकुं नित्य धोया पर.

श्री विद्वान'दंशु कृत पुद्गलगीता.

सतो हेणीये जे, परगट पुद्गल जल तमासा. पुद्गल आणो पुद्गल पीणो, पुद्गल हुंथी काया; वषुं गंध रस इरस सहु जे, पुद्गल हुंकी माया. सं० १. आन पान पुद्गल भनावे, नही पुद्गल विषु काय; वषुं'दिक नही जवमे' जे, हीनो लेह भताय. सं० २. पुद्गल कणा नीणा राता, पीणा पुद्गल होय; धवला युत जे प'यवरणु गुणु, पुद्गलहुंका जेय. सं० ३. पुद्गल विषु कणा नहि जे, नील रकत अरु पीत; प्रवेत वषुं पुद्गल जिना जे, चेतनमे' नही भीत. सं० ४. सुरजिग'ध इरग'धता जे, पुद्गलहुंमे' होय; पुद्गलका परस'ग विना ते, जवमांडे नवि होय. सं० ५. पुद्गल तीणा कडवा पुद्गल, कुनि कसायल कहीये; आटा भीठा पुद्गल केरा, रस पांयु सहुहीये. सं० ६. शीत उष्ण अरु काठा कोमल, हलुवा भारी सोय; चिकण्ठा इणा आठ इरस जे, पुद्गलहुंमे' होय सं० ७. पुद्गलथी न्यारा सदा जे, जणु अइरसी जव; ताका अनुभव लेह ज्ञानथी, शुरुगम करे सदीव. सं० ८. कोधी मानी भायी दोषी, पुद्गल रागे होय; पुद्गलस'ग विना चेतन जे, शिवनायक नित जेय. सं० ९. नर नारी नपुंसक वेदी, पुद्गलके परस'ग; जणु अवेदी सदा जव जे, पुद्गल विना अज'ग. सं० १०. भूदा भाला तरुण थया ते पुद्गलका संग धार; त्रिहुं अवस्था नही जवमे', पुद्गलस'ग निवार. सं० ११. जन्म जरा मरणु दिक चेतन, नाताविध दुःख पावे; पुद्गल संग निवारत तिषु दिन, अजराभर होय जवे. सं० १२. पुद्गल राग करी चेतनकुं, होत कत्र'के अंध; पुद्गल राग विसारत मनथी, नीरागी निज'ध. सं० १३. मन वच काय जेग पुद्गलथी, निपजवे नितमेव;

પુદ્ગલ સંગ વિના અયોગી, થાય લહી નિજમેવ. સં ૧૪. પુદ્ગલ પિંડ થકી નિપબલે, ભલા ભયંકર રૂપ; પુદ્ગલકા પરિહાર ક્રિયાથી, હોવે આપ અરૂપ. સં ૧૫. પુદ્ગલ રાગી થઈ ધરત નિજ, દેહગેહથી નેહ; પુદ્ગલ રાગ ભાવ તજ દિલથી, છિનમેં હોત વિદેહ સં ૧૬. પુદ્ગલ પિંડ લોહુપી ચેતન, જગમેં રાંક કહાવે; પુદ્ગલ નેહ નિવાર પલકમેં, જગપતિ બિરૂદ ધરાવે. સં ૧૭. પુદ્ગલ મોહ પ્રસંગે ચેતન, અરૂપતિમેં ભટકે; પુદ્ગલ નેહ તણ શિવ જોતાં, સમયમાત્ર નહિં અટકે સં ૧૮. પુદ્ગલ રસ રાગી જગ ભટકત કાલ અનંત ગમાયો; કાચી હોય ધરીમેં નિજ ગુણ, રાગ તણ પ્રગટાયો. સં ૧૯. પુદ્ગલ રાગે વાર અનંતી, તાત માત સુત ધર્ષયા; કિસકા બેટા કિસકા બાબા, લેહ સાચ જખ લહીયા. સં ૨૦. પુદ્ગલ સંગ નાટક બહુ નટવત, કરતાં પાર ન પાયો; ભવ સ્થિતિ પરિપકવ થઈ તબ, સહેજે મારગ આયો. સં ૨૧. પુદ્ગલ રાગે દેહાદિક નિજ માન મિથ્યાત્વી સોય; દેહ ગેહનો નેહ તણને, સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ હોય. સં ૨૨. કાલ અનંત નિગોદ ધામમેં, પુદ્ગલ રાગે રહિયો; દુઃખ અનંત નરકાદિકથી તું, અધિક બહુવિધ સહિયો. સં ૨૩. પાય અકામ નિજ રાકો બલ, કિંચિત ઉચો આયો; બાહરમાં પુદ્ગલ રસ વશથી, કાલ અસંખ ગમાયો સં ૨૪. લહી ક્ષયોપશમ મતિજ્ઞાનકો, પંચેન્દ્રિય જખ લાધી; વિષયાસક્ત રાગ પુદ્ગલથી, ધરત નરક ગતિ સાધી. સં ૨૫. તાડન મારન છેદન લેદન, વેદન બહુ વિધ પાઇ; ક્ષેત્ર વેદના આદિ દર્ષને, વેદ લેદ દરસાઈ. સં ૨૬. પુદ્ગલ રાગે નરક વેદના, વાર અનંતી વેદી; પુણ્ય સંયોગે નરભવ લાધો, અશુભ યુગલગતિ લેદી. સં ૨૭. અતિ દુર્લાલ દેવનકું નરભવ, શ્રીજિનદેવ વખાણે; શ્રવણ સુણી તે વચન સુધારસ, ત્રાસ કેમ નવિ આણે. સં ૨૮. વિષયાસક્ત રાગ પુદ્ગલકો, ધરિ નર જન્મ ગમાવે; કાગ ઉડાવણ કાજ વિમ્ન જિમ, ઠાર મણિ પછતાવે. સં ૨૯. દશ દ્રષ્ટાંતે દોહિલો નરભવ, જિનવર આગમ ભાખ્યો; પણ તિણકું કિમ ખબર પડે જિમ, કનક બીજ રસ આખ્યો. સં ૩૦. હારત વૃથા અનોપમ નરભવ, ખેલ વિષય રસ જૂઆ; પીછે પછતાવત મનમાંહી, જિમ સિંમલકા સૂઆ. સં ૩૧. કોઈકે નર ઇમ વચન સુણીને, ધમંથકી ચિત્ત લાવે; પણ જે પુદ્ગલ આનંદી તસ, સ્વર્ગ તણાં સુખ ભાવે. સં ૩૨. સંજમ કેરાં ફલ શિવ સંપત, અલ્પમતિ નવિ બાણે; વિન બાણે નિયાણાં કરીને, ગજ તજ રાસલ આણે. સં ૩૩. પૌદ્ગલિક સુખરસ રસિયાં નર, દેવનિધિ સુખ દેખે; પુણ્યહીન થયાં દુર્ગતિ પામે, તે લેખાં નવિ લેખે. સં ૩૪. દેવતણાં સુખ વાર અનંતી, જીવ જગતમેં પાયા; નિજ સુખ વિષુ પુદ્ગલ સુખસેંતી, મન સંતોષ ન આયા. સં ૩૫. પુદ્ગલ સુખ સેવત અહનિશ, મન ઈન્દ્રિય ન ધ્રાવે; જિમ ધૃત મધુ આહૂતિ દેતાં અમિ શાંત નવિ થાવે, સં ૩૬. જિમ જિમ અધિક વિષયસુખ સેવે, તિમ તિમ તૃણા દીપે; જિમ અપેય જલ પાન ક્રિયાથી, તૃણા કહો કિમ છીપે. સં ૩૭. પુદ્ગલિક સુખના અસ્વાદી, એહ મરમ નવિ બાણે; જિમ બલ્યંધ પુરૂષ દિનકરનું, તેજ નવિ પહિયાણે. સં ૩૮. ઇન્દ્રિય જનિત વિષયરસ સેવત, વત્તાંમાન સુખ ઠાણે; પણ કિંપાક તણાં ફલની પરે, નવિ વિપાક

તસ જાણે. સં ૩૯. ફલ કિંપાકથકી એકજ ભવ, પ્રાણુ હરણુ દુઃખ પાવે; ઇન્દ્રિય જનિત વિષયરસ તે તો, ચિહ્નુ ગતિમેં ભરમાવે. સં ૪૦. એહવું જાણિ વિષયસુખસેંતી, વિસુખ રૂપ નિત રહીયે; ત્રિકરણ યોગે શુદ્ધ ભાવધર, લેહ યથારથ લહીયે. સં ૪૧. પુણ્ય પાપ દોષ સમ કરી જાણો, લેહ ન જાણો કોઈ; જિમ બેડી કંચન લોહાની, અંધન રૂપી દોઈ. સં ૪૨. નલ જલ જલ જિમ દેખો સંતો, ઉંચા ચઢત આકાશ; પાછા ઠલિ જૂમિ પડે તિમ, જાણો પુણ્ય પ્રકાશ. સં ૪૩. જિમ સાણુસી લોહનીરે, ક્ષણ પાણી ક્ષણ આગ; પાપ પુણ્યનો ઇણિ વિધ નિત્રે, ફલ જાણો મહાભાગ. સં ૪૪. કંપ રાગમેં વર્તમાન દુઃખ, અકરમાંહિ આગામી; ઇણવિધ દોઈ દુઃખના કારણુ, ભાખે અંતરજમી. સં ૪૫. કોઈ કૂપમેં પડિ મુવે જિમ, કોઈ ગિરિ ઝંપા ખાય; મરણુ બે સરિખા જાણિયેં પણુ, લેહ દોઈ કહેવાય. સં ૪૬. પુણ્ય પાપ પુદ્ગલ દશા ઇમ, જે જાણે સમ તુલ; શુભ કિરિયા ફલ નવિ ચાહે એ, જાણુ અધ્યાતમ મૂલ. સં ૪૭. શુભકિરિયા આચરણુ આચરે, ધરે ન મમતા ભાવ; નુતન અંધ હોય નહી ઇણુ વિધ, પ્રથમ આરિ શિર ધાવ. સં ૪૮. વાર અનંત ચૂકીયા ચેતન, ઇણુ અવસર મત ચૂક; માર નીશાના મોહરાયકી, છાતીમેં મત જીક. સં ૪૯. નદી ગોલ પાવણુ ન્યાય કરી, ફલભ અવસર પાયો; ચિંતામણી તજ કાચ સકલ સમ, પુદ્ગલથી લોભાયો. સં ૫૦. પરવસતા દુઃખ પાવત, ચેતન પુદ્ગલથી લોભાય; જમ આરોપિત અંધ વિચારત, મરકટ મૂડી ન્યાય. સં ૫૧. પુદ્ગલ રાગ ભાવથી ચેતન, ચિર સરૂપ નવિ હોત; ચિહ્નુ ગતિમાં ભટકત નિશ દિન ઇમ, જિમ ભમરિ ણિચ પોત. સં ૫૨. જડલક્ષણુ પરગટ જે પુદ્ગલ, તાસ મમં નવિ જાણે; મદિરાપાન છકયો જિમ મધપ, સ્વપર નવિ પીછાણે. સં ૫૩. જીવ અરૂપી રૂપ ધરત તે, પરપરણુતી પરસંગ; વજરતનમાં ઠંક યોગ જિમ, દર્શિત નાનારંગ. સં ૫૪. નિજગુણુ ત્યાગ રાગ પરથી ચિર, ગહત અશુભદલ ચોક; શુદ્ધ રૂંધર તજ ગંધો લોહી, પાન કરત જિમ જોક. સં ૫૫. જડ પુદ્ગલ ચેતનકું જગમેં નાના નાચ નચાવે; છાલી ખાત વાઘકું ચારો, એ અચરિજ મન આવે. સં ૫૬. જ્ઞાન અનંત જીવનો નિજગુણુ, તે પુદ્ગલ આવરિયો; જે અનંત શક્તિનો નાયક, તે ઇણુ કચર કરિયો. સં ૫૭. ચેતનકું પુદ્ગલ ચે નિશ દિન, નાનાવિધ દુઃખ ધાલે; પણુ પિંજરગત નાહરની પરે, જોર કછૂ નવિ ચાલે. સં ૫૮. ઇતને પરભી જો ચેતનકું, પુદ્ગલ સંગ સોહાવે; રોગી નર જિમ કુપથ કરીને, મનમાં હુષિત થાવે. સં ૫૯. અત્યપાત્ય કુલ ન્યાત ન જાકું; નામ ગામ નવિ કોઈ; પુદ્ગલ સંગત નામ ધરાવત, નિજગુણુ સધલો ખોઈ. સં ૬૦ પુદ્ગલકે વસ હાલત ચાલત, પુદ્ગલકે વસ યોલે; કહુંક બેઠા ટકટક જૂઓ, કહુંક નયણુ ન ખોલે. સં ૬૧. મન ગમતા કહું, લોગ લોગવે, સુખ સન્ન્યામેં સોવે; કહુંક ભૂખ્યા તરસ્યા બહાર, પડ્યા ગલીમેં રાવે. સં ૬૨. પુદ્ગલ વશ એકેંદ્રિક બહુ, પંચેંદ્રી પણુ પાવે; લેશ્યાવંત જીવ એ જગમેં; પુદ્ગલ સંધ કહાવે. સં ૬૩. ચઉદે ગુણુથાનક મારગણુ, પુદ્ગલ સંગે જાણો; પુદ્ગલ ભાવ વિના ચેતનમેં; લેહ ભાવ નવિ જાણો. સં ૬૪. પાણીમાંહે ગલે જે વસ્તુ, જલે

અગ્નિ સંયોગ; પુદ્ગલપિંડ જાણુ તે ચેતન ત્યાગ હરખ અરૂ સોગ. સં ૬૫. છાયા આકૃતિ તેજ ધૃતિ સહુ, પુદ્ગલકી પરબ્ધય; સડન પડન વિધ્વંસ ધર્મ એ, પુદ્ગલકો કહેવાય. સં ૬૬. મલ્યા પિંડ જેહને બંધે બે, કાલે વિષેરી બાય; ચરમ નયણુ કરી દેખીયે તે, સહુ પુદ્ગલ કહેવાય. સં ૬૭. ચૌદેરાજ લોકધૃતઘટ જિમ, પુદ્ગલ દ્રવ્યે ભરિયા; બંધ દેશ પરદેશ લેહ તસ, પર માણુ જિન કરિયા. સં ૬૮ નિત્ય અનિત્યાદિક જે અંતર, પક્ષ સમાન વિશેષ; સ્યાદ્વાદ સમજણની શૈલી. જિનવાણીમે દેખ. સં ૬૯. પૂરણુ ગલન ધર્મથી પુદ્ગલ, નામ જિણુંદ વખાણુ; કેવલ વિણુ પરબ્ધય અનંતી, ચાર જ્ઞાન નવિ બણે. સં ૭૦ અશુભ અશુભથી જે શુભ, મૂલ સ્વભાવે થાય; ધર્મપાલ ટણુ પુદ્ગલનો ધર્મ, સતગુરૂ દીયો બતાય. સં ૭૧. અષ્ટવર્ગણા પુદ્ગલ કેરી, પામી તાસ સંયોગ; બયો ભવકુ એમ અનાદી, બંધણુરૂપી રોગ સં ૭૨. ગહત વરગણા શુભ પુદ્ગલકી, શુભ પરિણામે ભવ; અશુભ અશુભ પરિણામ યોગથી, બણો એમ સદીવ. સં ૭૩. શુભ સંયોગે પુષ્ય સંચવે, અશુભ યોમથી પાય; લહત વિશુદ્ધભાવ જળ ચેતન, સમજે આપો આપ. સં ૭૪. તીન ભુવનમે દેખીયે સહુ, પુદ્ગલકા વિવહાર; પુદ્ગલ વિણુ કોઉ સિદ્ધરૂપમે દરસત નહિ વિકાર. સં ૭૫. પુદ્ગલ હુકે મહેલ માલીયે, પુદ્ગલહુકી સહેજ; પુદ્ગલ પિંડ નારકો તેથી સુખ વિલસત ધરિ હેજ. સં ૭૬. પુદ્ગલ પિંડ ધારકે ચેતન, ભૂપતિ નામ ધરાવે; પુદ્ગલબલથી પુદ્ગલ ઉપર, અહનિશ હુકમ ચલાવે. સં ૭૭. પુદ્ગલહુકા વસ આબૂણુ, તેથી ભૂપિત કાયા; પુદ્ગલહુકા ચામર છત્ર સિંહાસન અજળ બનાયા. સં ૭૮. પુદ્ગલહુકા કિલા કોટ અરૂ, પુદ્ગલહુકી ખાઈ; પુદ્ગલ હુકા ઢારુ ગોલા, રચ પચતોષ બણાઈ. સં ૭૯ પુર પુદ્ગલ રાગી થઇ ચેતન કરત મહા સંશ્રામ; છલબલ કલ કરી એમ ચિંતવે, રાખું આપણું નામ. સં ૮૦ રૂદ્ધિસિદ્ધિ બકે ગઠ તોડી, જોડી અગમ અપાર; પણુ તે પુદ્ગલ દ્રવ્ય સ્વભાવે, વિણુસત લગે ન વાર. સં ૮૧. પુદ્ગલકે સંયોગ વિયોગે, હરખ શોક ચિત્ત ધારે; અથિર વસ્તુ ચિર હોઈ કહો હિમ, ઇણિવિધ નહીય વિચારે. સં ૮૨. જા તનકો મન ગર્વ ધરત હે, છિન છિન રૂપનિહાર; તે તો પુદ્ગલ પિંડ પલકમે, જલ બલ હોવે છાર. સં ૮૩ ઇણુ વિધ જ્ઞાન હીયેમે ધારી, ગર્વ નકીજે મિત્ત; અથિર સ્વભાવ બણુ પુદ્ગલકો, તને અનાદી રીત સં ૮૪. પરમાતમથી નેહ નિરંતર, લાવો ત્રિકરણુ શુદ્ધ; પાવો ગુરુગમ જ્ઞાન સુધારસ, પુરવપર અવિરુદ્ધ સં ૮૫. જ્ઞાન ભાન પુરણુ ઘટ અંતર, થયા જિહાં પરગાસ; મોહ નિશ્ચાયર તાસ તેજ લખ નાકા થઈ ઉદાસ. સં ૮૬. લેહ જ્ઞાન અંતર ડગધારી, પરિહર પુદ્ગલ બલ; ખીરનીરકી બીજતા જિમ, છિનમેં કરત મરાલ. સં ૮૭. એહવા લેહ લખી પુદ્ગલકા, મન સંતોષ ધરીજે; ઢાણુ લાભ સુખ દુઃખ અવસરમે, હર્ષ શોક નવિ કીજે. સં ૮૮. જે ઉપજે સો તું નહિ અરૂ, વિણુસે સોતું નાહિ; તુતો અચલ અકલ અવિનાશિ, સમજ દેખે દિલમાંહિ. સં ૮૯. તન મન વચન પણુ જે પુદ્ગલ, વાર અનંતી ધાર્યા; વચ્ચા આહાર અજ્ઞાન ગહલથી, ફિર ફિર લાગત પ્યારા. સં ૯૦. ધન્ય ધન્ય જગમે તે પ્રાણી, જે નિત રહત ઉદાસ; શુદ્ધ વિવેક હીયેમે ધારી, કરે ન પરકી આશ. સં ૯૧. ધન્ય

ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જે ઘટ સમતા આણે; વાદવિવાદ હીયે નવિ ધારે, પરમારથ પથ જાણે. સં ૯૨. ધન્ય ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જે ગુરૂ વચન વિચારે; અષ્ટધ્યાના મમં લહીને, આતમ કાજ સુધારે સં ૯૩. ધન્ય ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જેહુ પ્રતિજ્ઞા ધારે; પ્રાણુ જય પશુ ધર્મ ન મૂકે, શુદ્ધ વચન અનુસારે. સં ૯૪. ઇમ વિવેક હિરિદેમે ધારી, સ્વપર ભાવ વિચારો, કાયા જીવ જ્ઞાનદગ દેખત, અહિ કચુંકી જિમ ન્યારો સં ૯૫. ગર્ભાદિક દુઃખ વાર અનંતી, પુદ્ગલ સંગે પાયા; પુદ્ગલ સંઘ નિવાર પલકમે, અજરાવમર કહવાયે. સં ૯૬. રાગ ભાવ ધારત પુ ગલથી. જે અવિવેકી જીવ; પાય વિવેક રાગ તજી ચેતન, અધજી વિગત સહીવ. સં ૯૭. કર્મ બધનો હેતુ જીવકુ, રાગ દ્વેષ જિન ભાખે; તજી રાગ અરૂં રોમ હિયેથી, અનુભવ રસ કોઈ ચાખે. સં ૯૮. પુદ્ગલ સંગ વિના ચેતનમે; કર્મ કલંક ન કોય; જીમ વાયુ સંયોગ વિના જલ, માંહી તરંગ ન હોય. સં ૯૯. જીવ અજીવ તત્ત્વ ત્રિજીનવમે, યુગલ જિનેશ્વર ભાખે; અપર તત્ત્વ જે સમ રહે તે, સંયોગિક જિન દાખે. સં ૧૦૦. ગુણુ પર્યાય દ્રવ્ય દોઉકે, જીએ જીએ ઇરસાયે; એ સમજી જીજીકે હિય ઉતરી, તેતો નિજ ઘર આયે. સં ૧૦૧. લેદ પંચશત અધિક તિરેશક, જીવ તજી જે કહીયે; તે પુદ્ગલ સંયોગ થકી સહુ, વ્યવહારે સરદહીયે. સં ૧૦૨. નિહુયે નય ચિદ્રુપ દ્રવ્યમે, લેદ ભાવ નિહુ કોય; અધ અઅધકતા નય પખથી, ઇજી વિધ જાણો દોય. સં ૧૦૩. લેદ પંચશત ત્રીશ અધિક, રુપી પુદ્ગલકે જાણો; ત્રીસ અરુપી દ્રવ્ય તણે જિન આગમથી મન આણો. સં ૧૦૪. પુ ગલ લેદ ભાવ ઇમ જાણી, પરપખ રાગ નિવારો; શુદ્ધ રમજીતા રૂપ યોધ, અંતગત સદા વિચારો. સં ૧૦૫. રુપ રુપ રૂપાંતર જાણી, આણી અતુલ વિવેક; તદ્ગત લેશ લીનતા ધારે, સો જ્ઞાતા અતિરેક. સં ૧૦૬. ધાર લીનતા લવલવ લાઇ, ચપલભાવ વિસરાઈ; આવાગમન નહી જીજી થાનક, રહિયે તિહાં સમાઇ. સં ૧૦૭. બાલ ખ્યાલ રચિયો એ અનુપમ, અદ્યમતિ અનુસાર; બાલ જીવકુ અતિ ઉપગારી, ચિદાનંદ સુખગાર. સં ૧૦૮.

૨ શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પરમાત્મ છત્રીશી

(દુહા)—પરમ દેવ પરમાત્મા, પરમ જ્યોતિ જગદીશ; પરમ ભાવ ઉર આનકે, પ્રજીમત હું નિસ દીસ. ૧. એક જ્યું ચેતન દ્રવ્યહે, તામે તિન પ્રકાર; બહિરાતમ અંતર કહી, પરમાતમ પદ સાર. ૨. બહિરાતમ તાકું કહે, લખે ન બ્રહ્મ સ્વરૂપ; મગન રહે પર દ્રવ્યહે, મિથ્યાવંત અનુષ. ૩. અંતર આતમ જીવસોં, સમ્યક્ દ્રષ્ટિ હોય; ચોથે અરૂ કુનિ ખારમે, ગુણુ થાનક લોં સોય. ૪. પરમાતમ પદ બ્રહ્મકો, પ્રગલ્યો શુદ્ધ સ્વભાવ; લોકલોક પ્રમાણુ સળ, ઝલકે તિનમેં આય. ૫. બહિર આતમ ભાવ તજ, અંતર આતમ હોય; પરમાતમ પદ લજ તુહે, પરમાતમ વહે સોય. ૬. પરમાતમ સોઇ આતમા, અવર ન હજો કોય; પરમાતકું ધ્યાવતે, એહ પરમાતમ હોય. ૭. પરમાતમ એહ બ્રહ્મહે, પરમ જ્યોતિ જગદીસ; પરસુ ભિન્ન નિહારીયે, જોઇ અલખ સોઈ ઇસ. ૮. જે પરમાતમ સિદ્ધમેં, સોહી આતમ માંહિ; મોહ મયલ દ્રગ લગ રહો, તામે સુજત નાંહિ ૯. મોહ મયલ રાજાદિકે, જા છિન કીને નાસ; તા છિન એહ પરમાતમા, આપહી લહે

પ્રકાશ. ૧૦. આતમ સો પરમાતમા, પરમાતમ સોઈ સિદ્ધ; બિચકી દુષ્ટિયા મિટ ગઈ, પ્રગટ ભઈ નિજ રિદ્ધ. ૧૧. મેંહિ સિદ્ધ પરમાતમા, મેંહિ આતમરામ; મેંહિ ધ્યાતા ધ્યેષકો, ચેતન મેરો નામ. ૧૨. મેંહિ અનંત સુખકો ધની, સુખમે મેંહિ સોહાય; અવિનાશી આણુંદમય, સોહું ત્રિભુવન રાય. ૧૩. શુદ્ધ હમારો રુપહે, શોભિત સિદ્ધ સમાન; ગુણ અનંત કરી સંયુત, ચિદાનંદ લગવાન. ૧૪. જેસે શિવપે તદ્દિ વસે, તેસે યાતન માંહિ; નિશ્ચય દ્રષ્ટિ નિહારતાં, ફેર રંચ કછુ નાંહિ. ૧૫. કરમ ન કે સંભોગ તેં, ભએ તીન પ્રકાર, એક આતમ દ્રવ્યકું, કર્મ નટાવણુ હાર. ૧૬. કર્મ સંધાતે અનાદિકે, ભેર ન કછુ ખસાય; પાઈ કલા વિવેકકી, રાગ દ્વેષ છિન જાય. ૧૭. કરમનકી જર રાગહે, રાગ જરે જર જાય; પરમ હોત પરમાતમા, ભાઈ સુગમ ઉપાય. ૧૮. કાહેકું ભટકત ફિરે, સિદ્ધ હોનકે કાજ; રાગ વકું ત્યાગ દે, ભાઈ સુગમ ઈલાજ, ૧૯. પરમાતમ પદકો ધની, રંક ભયો વિલ લાય; રાગ દ્વેષકી પ્રીતિ સૌં, જન્મ અકારથ જાય. ૨૦. રાગ દ્વેષકી પ્રીતિ તુમ, ભુલે કરો જન રંચ; પરમાતમ પદ ઢાંકકે, તુમહિ કિયો તિરચંચ. ૨૧. તપ જપ સંજમ સખ ભલે, રાગ દ્વેષ ભે નાંહિ; રાગ દ્વેષ કે ભગતે, એ સખ ભએ ભાંહિ. ૨૨. રાગ વેષકે નાસતે, પરમાતમ પરકાસ; રાગ દ્વેષકે ભાસતે, પરમાતમ પદનાસ. ૨૩. ભે પરમાતમ પદ ચહે, તે તું રાગ નિવાર; દેખી સંભોગ સામીકો, અપને હિયે બિચાર. ૨૪. લાખ આતકી આત ચહ, તેકુ દેઈ ખતાય; ભે પરમાતમ પદ ચહે, રાગ દ્વેષ તજ ભાય. ૨૫. રાગ દ્વેષ ત્યાગે બિનુ, પરમાતમ પદ નાંહિ; કોટિ કોટિ તપ જપ કરે, સખ આકારથ જાય. ૨૬. દેખ આતમકું ચહ, રાગ દ્વેષકો સંગ; જેસે પાસ મન્નિકમેં, વસ્ત્ર ઓરહિ રંગ. ૨૭. તેસે આતમ દ્રવ્યકું, રાગ દ્વેષકે પાસ; કર્મ રંગ. લાગત રહે, કેસે લહે પ્રકાશ ૨૮. ઇણુ કરમનકે અતવો, કઠીન આત હે વીર; જર ખોદે બિનું નહિ મિટે, દુષ્ટ ભત ખે પીર. ૨૯. લલ્લો પતેકે કીયે, એ મિટવે કે નાંહિ; ધ્યાન અગની પરકાશકે, હોમ દેહિ તે માંહિ. ૩૦. જયુ દારકે ગંજકું, નર નહિ શકે ઉકાય; તનક આગ સંભોગ તે, છિન એકમેં ઉડ જાય. ૩૧. દેહ સહિત પરમાતમા એહ અચરીજકી આત; રાગ દ્વેષકે ત્યાગ તેં, કર્મ શકિત જરી ભત. ૩૨. પરમાતમકે ભેદ દ્રવ્ય, નિકલ સકલ પરવાન; સુખ અનંતમે એકસેં, કહેવે કે દ્રવ્ય થાન. ૩૩. ભાઈ એહ પરમાતમા, સોહે તુમ ચેં યાહિ; અપણી શક્તિ સંભારકે, વિખાવત દે તાંહિ. ૩૪. રાગ વકું ત્યાગ કે, ધરી પરમાતમ ધ્યાન; યું ધાવે સુખ શાશ્વત, ભાઈ ઈમ કલ્યાણુ. ૩૫. પરમાતમ ઇત્રીશીકો, પઢિયો પ્રીતિ સંભાર; ચિદાનંદ તુમ પ્રતિ લખી આતમકે ઉદ્ધાર. ૩૬.

૩. ચિદાનંદજી કૃત હિત શિક્ષા. (આયુર્વર્ધન ક્રિયા)

(દુહા)—અવસર નિકટ મરણ તણો, જખ જાણે ગુધ લોય; તખ વિશેષ સાધન કરો, સાવધાન અતિ હોય. ૧. ધર્મ અથ અરુ કામ શિવ, સાધન જગમેં ચાર; વ્યવહારે વ્યવહાર લખ, નિહચે નિજ ગુણુ ધાર. ૨. મૂરખ કુલ આચારકું, જાણુત ધરમ સદીવ; વસ્તુ સ્વભાવ ધરમ શુદ્ધ, કહત અનુભવી જીવ. ૩. ખેહ ખબનાકું અરથ, કહત અજાની જીહ; કહત દ્રવ્ય દરસાવકું, અથ સુજાની લીહ. ૪. દંપતિ રતિકીડા પ્રત્યેં, કહત દુર્મતિ કામ; કામ

ચિત્ત અભિલાષકું, કહત સુમતિ ગુણ ધામ. ૫. ઇંદ્ર લોકકુ કહત શિવ, જે આગમ દ્રગ હીણુ; બંધ અભાવ અચલ ગતિ, ભાખત નિત પરવીન. ૬. ઇમ અધ્યાતમ પદ લખી, કરત સાધના બેહ; ચિદાનંદ નિજ ધર્મનો, અનુભવ પાવે તેહ. ૭. સમય માત્ર પરમાદ નિત, ધર્મ સાધના માંહિ; આંધર રૂપ સંસાર લિખ, રે નર કરિયે નાંહિ. ૮. છીજત છિન છિન આઉખો, અંજલિ જલ ભ્રમ મીત; કાલ ચક માથે ભમત, સોવત કહા અભીત. ૯. તન ધન જોખન કારિમા, સંધ્યા રાગ સમાન; સકલ પદારથ જગતમે, સુપન રૂપ ચિત્ત જાન. ૧૦. મેરા મેરા મત કરે, તેરા હૈ નહિ કોય; ચિદાનંદ પરિવારકા, મેલા હે દિન હોય ૧૧. એસા ભાવ નિહારી નિત, કીજે જ્ઞાન વિચાર; મિટે ન જ્ઞાન વિચાર બિન, અંતર ભાવ વિકાર. ૧૨. જ્ઞાન રવિ વૈરાગ જસ, હીરદે ચંદ સમાન; તાસ નિકટ કહો કિમ રહે, મિથ્યાતમ દુઃખ જાન. ૧૩. આપ આપણે રૂપમે, મગન મમત મલ ખોય; રહે નિરંતર સમ રસી, તાસ બંધ નવિ કોય. ૧૪. પર પરિણતિ પર સંગમુ; ઉપજત વિણુ સત ભુવ; મિટયો મોહ પર ભાવકે, અચલ અખાધિત શિવ. ૧૫. જૈસે કંચુક લ્યાગથી, વિણુસત નહી ભુયંગ, દેહ લ્યાગથી ભુવ પણુ, તૈસે રહત અભંગ. ૧૬. જે ઉપજે સો તું નહી, વિણુસત તે પણુ નાંહિ; છોટા મોટા તું નહી, સમજ દેખ દિલ માંહિ. ૧૭. વરણુ ભાતિ તોમે નહી, જાત પાત કુલ રેખ; રાવ રંક તું હૈ નહી, નહી ખાખા નહી લેખ, ૧૮. તું સહમે સહુથી સદા, ન્યારા અલખ સરૂપ; અકથ કથા તેરી મહા, ચિદાનંદ ચિદ્રૂપ. ૧૯. જન્મ, મરણુ જાહાં હૈ નહી, ઇવ બિત લવલેશ; નહીં શિર આણુ નરિંદકી, સોહી આપણુ દેશ ૨૦. વિનાશિ પુદ્ગલ દશા, અવિનાશી તું આપ; આપા આપ વિચારતાં મિટે પુન્ય અરૂ પાપ. ૨૧. બેડી લેહ કનક મથી, પાપ પુન્ય યુગ જાણુ; દોઉથી ન્યારા સદા, નિજ સરૂપ પહિછાણુ. ૨૨. ભુગલ ગતિ શુભ પુષ્યથી, ઇતર પાપથી જોય; ચાંદ ગતિ નિવારીયે, તખ પંચમ ગતિ હોય. ૨૩. પંચમ ગતિ વિણુકું. સુખ તિહું લોક મજર; ચિદાનંદ નવિ જાણુજે, એ મહોટો નિરધાર. ૨૪. ઇમ વિચાર હીરદે કરત, જ્ઞાન ધ્યાન રસ લીન; નિરવિકલ્પ રસ અનુભવી, વિકલ્પતા હોય છીન ૨૫. નિરવિકલ્પ ઉપયોગમે, હોય સમાધિ રૂપ; અચલ જ્યોતિ ઝલકે તિહાં, પાવે દરસ અનુપ. ૨૬. દેખ દરસ અદ્ભુત મહા; કાલ ત્રાસ મિટ જાય; જ્ઞાન યોગ ઉત્તમ દિશા; સદગુરૂ હીયે ખતાય. ૨૭ જ્ઞાના લખત દ્રઢ પ્રહી, નિરલખતા ભાવ; ચિદાનંદ નિત આદરો, એહિજ મોક્ષ ઉપાય. ૨૮. થોડા સામે જાણુજે, કારજ રૂપ વિચાર; કહત સુણુત ગત જ્ઞાનકા, કખહું ન આવે પાર. ૨૯. મે મેરા એ ભુવકું, બંધન મહોટા જાન; મે મેરા જાકું નહી, સાચી મોક્ષ પીજાન. ૩૦. મે મેરા એ ભાવથી, વધે રાગ અરૂ શેષ; રાગ શેષ જાંલોંહિયે, તૌલોં મિટે ન દોષ. ૩૧. રાગદ્રેષ જાકું નહી, તાકું કાલ ન ખાય; કાલજીત જગમે રહે, મહોટા બિરૂદ ધરાય. ૩૨. ચિદાનંદ નિત કીજીએ, સમરણુ શ્વાસોશ્વાસ; વૃથા અમૂલક જાત હૈ, શ્વાસ ખખર નહી તાસ. ૩૩. ચાર અખજ કોડી સસ, પુનઃ અડતાલીશ લાખ; રનાસ સહસ આલીસ સુધિ, સો વરસામે ભાખ. ૩૪. વત્તમાન એ કાલમે, ઉત્કૃષ્ટિ ચિતિ જોય; એકશત સોલે વર્ષની, અધિક ન

જીવે કોય. ૩૫. સોપક્રમ આયુ કહયો, પંચમકાલ મળર; સોપક્રમ આયુ વિષે, ઘાત અનેક વિચાર. ૩૬. મંદ સ્વાસ સ્વરમેં ચલત, અલપ ઉમર હોય ખીણ; આધક સ્વાસ ચાલત અધિક, હીણ હોત પરવીણ. ૩૭. ચાર સમાધિ લીન નર, પદ શુભ ધ્યાન મળર; તૃષ્ણા ભાવ બેડા જ્યું દસ, બોલત દ્વાદશ વાર. ૩૮. ચાલત સોલસ સોવતાં, ચલત સ્વાસ આવીશ; નારી લોગવતાં જાણજો, ઘટત સ્વાસ છત્રીશ. ૩૯. થોડી વેલા માંહે જસ, વહત અધિક સ્વર શ્વાસ; આયુ છીજે બલ ઘટે, રોગ હોય તન તાસ. ૪૦. અધિકા નાંહિ બોલીયે, નહી રહિયે પડ સોય; અતિ શીઘ્ર નવિ ચાલીયે, જો વિવેક મન હોય. ૪૧.

૪. શ્રી બનારસીદાસ કૃત અધ્યાત્મ બત્રીશી (દોહા)

શુદ્ધ વચન સદગુરુ કહે, કેવલી ભાખીત અંગ; લોક પુરૂષ પરવાન સખ, ચૌદહ રજજી ઉત્તંગ. ૧. ધ્રત ઘટ પુરીત લોકમે, ધમ અધમ આકાશ; કાલ જીવ પુદગલ સહિત છહું દ્રવ્યકા વાસ. ૨. છહું દ્રવ્ય ન્યારે સદા, મિલે ન કાહુ કોય; ખીર નીર જ્યું ભીલી રહે, ચેતન પુદગલ હોય. ૩. ચેતન પુદગલ યું મિલે, જ્યું તિલમે ખલતેલ; પ્રગટ એકસે દેખીયે, યહ અનાદિકો ખેલ. ૪. વહ વાંકે રસ શું રમે, વહ વાં શું લપટાય; યુંબક કષે લોહ જ્યું, ઘોહ લગે તિહીં ધાય. ૫. જહ પરગટ ચેતન શુપત, દુવિધા લખે ન કોય; યહ દુવિધા સોઈ લખે, જે સુનિચચ્છન હોય. ૬. જ્યું સુવાસ ફલ કુલમે, દહી દૂધમે ઘીઉ; પાવક કાઠ પાપાણમે, ત્યું શરીરમે જીઉ. ૭. કર્મ સ્વરૂપ કર્મમે, ઘટાકાર ઘટ માંહિ; ગુણ પ્રદેશ પ્રચ્છન્ન સખ, યાતે પરગટ નાંહિ. ૮. સહજ શુદ્ધ ચેતન બસે, ભાવ કર્મકી ચોટ; દ્રવ્ય કર્મનો કર્મ શું, બંધી પીંડકી ચોટ ૯. જ્ઞાનરૂપ ભગવાન શીવ, ભાવ કર્મ ચિત ભમ; દ્રવ્ય કર્મ તનકારમન, યહ શરીર નોકર્મ. ૧૦ જ્યું કોઠીમે ધાનમે, ચમી માંહિ કણુ ખીચ; ચમીધોઈ કન પરખીએ, કોઠી ધોયે કીચ. ૧૧. કેઠી સમ નોકર્મ મલ, દ્રવ્ય કર્મ જ્યું ધાન; ભાવ કર્મ મલ જ્યું ચમી, કણુ સમાન. ભગવાન. ૧૨. દ્રવ્ય કર્મ નોકર્મ મલ, હોઉ પુદગલ જાલ; ભાવ કર્મગતિ જ્ઞાનમતિ, દુવિધ બ્રહ્મકી ચાલ. ૧૩. દુવિધ બ્રહ્મકી ચાલસોં, દુબિધ ચકકો ફેર; એક જ્ઞાનકો પરિણમન, એક કર્મકો ઘેર. ૧૪. જ્ઞાનચક અંતર શુપત, કર્મ ચક પ્રત્યક્ષ; હોઉ ચેતન ભાવ જ્યોં, શુકલ પક્ષ તમ પક્ષ. ૧૫. નિજ ગુણુ નિજ પર્યાયમે, જ્ઞાન ચકકી ભૂમિ; પરગુણુ પર પર્યાય શું, કર્મ ચકકી ધૂમિ. ૧૬. જ્ઞાન ચકકી ધરનીમે, સજગ ભાતિ સખ ઠોર; કર્મ ચકકી નિંદશું, મૃષા સુપનકી ઠોર. ૧૭ જ્ઞાન ચક જ્યું દર્શની, કર્મ ચક જ્યું અંધ; જ્ઞાન ચકમેં નિજજરા, કર્મ ચકમેં અંધ. ૧૮. જ્ઞાન ચક અનુસરનકો, દેવ ધર્મ ગુરુકાર; દેવ ધર્મ ગુરુ જે લખે, તે પામે ભવપાર ૧૯. ભવવાસી જાને નહિ, દેવ ધર્મ ગુરુ લેહ; પડયો મોહકે ફંદમે, કરે મોક્ષકો ખેદ ૨૦. ઉદે કુકર્મ સુકર્મકે, રૂવે ચતુંગિ માંહિ; નિરખી બાહિજ દ્રષ્ટિસોં, તિહીં શિવ મારગ નાંહિ. ૨૧. દેવ ધર્મ ગુરુ હે નિકટ, મૂઠ ન જાને ઠોર, બાંધ્યા દ્રષ્ટિ મિથ્યાતસોં, લખે ઓરકી ઓર. ૨૨. ભેખ ધારકો ગુરુ કહે, પુન્યવંત કો દેવ; ધર્મ કહે કુલ રીતિકો, યહ કુકર્મકી દેવ. ૨૩. દેવ નિરંજન કો કહે, ધર્મ વચન પરમાન; સાધુ પુરુષકું ગુરુ કહે;

યહ સુકર્મકે! જ્ઞાન. ૨૪. જાને માને અનુભવે, કરે ભક્તિ મન લાય. પર સંગત આશ્રવ સધે, કર્મ બંધ અધિકાય. ૨૫. કર્મ બંધ તે જમ બઢે, જમ તે લખે ન બાટ; અંધ-રૂપ ચેતન રહે, બીના સુમતિ ઉદ્ઘાટ. ૨૬. સહજ મોહ જખ ઉપશમે, રુચે સુચુર ઉપદેશ; નવ નિભાવ ભવ થિતિ ઘટે, જગે જ્ઞાન ગુન લેશ. ૨૭. જ્ઞાન લેશ સોહે સુમતિ, લખે મુક્તિકી લીક; નિરખે અંતર દ્રષ્ટિસોં દેવ ધર્મ ગુરૂ ઠીક. ૨૮. જ્યોં સુપ-રિક્ષક જો હરિ, કાચ ઠારી મણિ લઇ; ત્યું સુબુદ્ધિ મારગ થહે, દેવ ધર્મ ગુરૂ સેઈ. ૨૯. દર્શન જ્ઞાન આરિત્ર ગુન, દેવ ધર્મ ગુરૂ શુદ્ધ; પરખે આતમ સંપદા, તજે સ્નેહ વિરૂદ્ધ. ૩૦. અચેં દર્શન દેવતા, અચેં આરિત્ર ધર્મ; દઠ પરિચય ગુરૂ જ્ઞાનકો, યહે સુમતિકો કર્મ. ૩૧. સુમતિ કર્મ શિવ સધે, ઐર ઉપાય ન કોચ; શિવ સ્વરૂપ પર-કાશસોં, આવાગમન ન હોચ. ૩૨. સુમતિ કર્મ સમાકત સહિત, દેવ ધર્મ ગુરૂ ધાર; કહત બનારસી એહ તત, લહિપાવે ભવપાર. ૩૩.

૫ શ્રી બનારસીદાસ કૃત જ્ઞાન પચ્ચીશી (દોહા)

મુરનર તીરિ જગ જોનીમે, નર નિગોદ ભમંત; મહા મોહકી નિંદમે, સોએ કાલ અનંત. ૧. જેસે જવરકે જોરસે, જોજનકી રુચી જાય; તેસે કુકર્મકે ઉદયસે, ધર્મ વચન ન સુહાય. ૨. લગે જૂખ જવરકે જયે. રુચિશું લેત આહાર; અશુભ હીન શુભ મયિજગે, જાને ધર્મ વિચાર. ૩. જેસે પવન ઝંકારથે, જલમે ઉઠે તરંગ; ત્યું મનસા ચંચલ ભઈ, પરિચ્છેકે પરસંગ. ૪. જિહાં પવન નહિ સંચરે, તિહાં નહિ જલ કલ્લોલ; ત્યું સખ પરિચ્છેકે ત્યાગથે, મનસી હોઈ અડોલ. ૫. જ્યું કાહુ વિષધર ડસે, રુચિશું નિંખ ચવાય; ત્યું મમતાશું તુમ મઢે, મગન વિષય સુખ પામ. ૬. નિંખ રસ ફરસે નહિ, નિર વિખ તન જખ હોચ; મોહ ઘટે મમતા મિટે, વિષય ન વંછે કોચ. ૭. જ્યું સચ્છિદ્ર નૌકા ચઢે, ખૂડે અંધ દેખત; ત્યું તુમ ભવજલમે પરે, બીન વિવેક ધરી લેખ. ૮. જિહાં અખંડિત ગુણ લગે, ખેવટ શુદ્ધ વિચાર; આતમ રુચિ નૌકા ચઢે, પાવે ભવજલ પાર. ૯. જ્યું અંકૂશ માને નહિ, મહા મતંગજ રાજ; ત્યું મન તૃષ્ણામે ફિરે, ગિને ન કાજ અકાજ. ૧૦. જ્યું નરદાય ઉપાય કર, ગહિયાને ગજ સાધ; ત્યું યા મન વશ કરનકો, નિર્મલ ધ્યાન સમાધ. ૧૧. તિમિર રોગસે નયન જ્યું, લખે ઐરકી ઐર; ત્યું મન સંશયમે ફિરે, મિથ્યામતકી દોર. ૧૨. જ્યું ઔપધ અંજન કિયે, તિમિર રોગ મિટ જાય; ત્યું સદ્ગુરૂ ઉપદેશસે, સંશય વેગ પલાય. ૧૩. જેસે સખ જહુજરે, દ્વારામતિકી આગ; તિમ માયામે તુમ પરે, કિહાં જઓગે ભાગ. ૧૪. દ્વિપાયનસે તે બથે, જે તપસી નિત્રંથ; તજી મમતા સમતા થહો, ઇહે મુગતિકો પંથ. ૧૫. જ્યું કુષ્ઠાણકે ફેટસે, ઘટી વધ કંચન કાંતિ; પુન્ય પાપ કરી. ત્યું, ભયે મૂઠાતમ બહુ ભાંતિ. ૧૬. કંચન નિજ ગુણ નહિ તજે, વાન હીન ન હોત; ઘટ ઘટ અંતર આતમા, સહજ સ્વભાવ ઉચોત. ૧૭. પન્નાયિક પકાઈએ, શુદ્ધ કનક જ્યું હોચ; ત્યું પરગટ પરમાતમા, પુન્ય પાપ મલ ખોઈ. ૧૮. પર્વે રાહુકે ચહન જ્યું, સૂર સોમ છબિ છિનન; સંગત પાઈ કુસાધુકી, સજ્જન હોયે મલીન. ૧૯. નિંખાઈક ચંદન કરે, મલયા

चलकी पास; दुरजन ते संज्ञान लये, रहत साधुके पास. २०. जेसे तलाव सदा लरे; जल आवे सिद्धुं ओर; तेसे आश्रव द्वारसे, कर्म अंधके जेर. २१. ज्युं जल आवग सुंदिये, सूके सरवर पान; त्युं संज्ञम संवर कीये, कर्म निर्जरा जन. २२. ज्युं धूडी संज्ञेगथे, पारा मूर्छित होय; त्युं पुद्गल शुं तुम मिले, आतम शक्ति सभोय. २३. मेहेदी अटाछ मांछये, पारा परगट रूप; शुक्ल ध्यान अल्यासथे, दर्शन ज्ञान अनुप. २४. कहे उपदेश अनारशी, येतन अयकच्छु येत; आप पूजवत आपकु, उदय करनके छेत. २५.

६ स्व. पं. कविवर अनारसीदास “समयसार नाटक”

मंगलाचरण-होहरा

निज स्वरूपको परम रस, जमैं लरौ अपार. अनदौ परमानंद मय, समयसार अविकार १.

सवैया ऐकत्रीसा

जिन्हके वचन उर धारत जुगल नाग, लये धरानंद पदभावति पलकमै. लकी नाम मद्धिमासौं कुधातु कनक करै, पारस पभान नामी लयो है अलकमै; जिन्हकी जनमपुरी-नामके प्रभाव हूम, अपनौ स्वरूप लख्यौ जानुसा ललकमै. तेध प्रभु पारस महारसके दाता अज, दीजे मोहि साता इगलीलाकी ललकमै. २.

श्री सिद्धस्तुति-अरिह

अविनासी अविकार परमरस धाम है. सभाधान सरवंग सहज अलिराम है. सुख सुख अविद्ध अतादि अनंत है. जगत शिरोमनि सिद्ध सदा जयवंत है. ३.

श्री साधु स्तुति-सवैया ऐकत्रीसा

ग्यानको उजगर सहज-सुखसागर सुगुन-रतनागर विशग-रस लयौ है. सरनकी रीति हरे भरनको न लै करै, करनसौं पीठि हे चरन अनुसर्यौ है; धरमको मंडन लरमको विहंडन है, परम नरम दूवैकै करमसौं लयौ है, असौं मुनिराज लुवलोकमै विशग-मान, निरधि अनारसी नमस्कार कयौ है. ४.

सम्यग्दृष्टिनी स्तुति-सवैया

लेहविज्ञान ज्यौ जिन्हके घट, सीतल चित्त लयो जिम अंदन, केहि करै सिव भारगमै; जगमाहि जिनेसरके लघु नंदन, सत्यस्वरूप सदा जिन्हके, प्रगट्यौ अवदात मिथ्यात-निकंदन; सांतदसा तिन्हकी पहियानि, करै कर जेरि अनारसि वंदन. ५.

सवैया-ऐकत्रीसा

स्वारथके साथे परभारथके साथे चित्त. साथे साथे जैन कहे साथे जैनमती है. काहुके विद्धि नाहि परलय-बुद्धि नाहि, आतमगवेषी न गृहस्थ है न जती है. सिद्धि रिद्धि वृद्धि हीसै घटमै प्रगट सदा, अंतरकी लच्छिसौं अलखी लच्छपती है. दास लजवंतके उदास रहै जगतसौं सुभिया सहैव जैसे लव समकिती है. ६.

સવૈયા એકત્રીસા

જાકૈ ઘટ પ્રગટ વિવેક ગણુધર કૌસૌ હિરદૈ હરખિ મહામોહકૌ હરતુ હૈ. સાચૌ સુખ માનૈ નિજમહિમા અકૌલ જનૈ આપુહીમૈ આપનૌ સુભાઉ લે ધરતુ હૈ. જૈસૈ જલ કદંભ કતકક્લ ભિન્ન કરૈ, તેસૈ જીવ અજીવ વિલછનુ કરતુ હૈ આતમ સકતિ સાધૈ ધ્યાનકૌ ઉઠૌ આસાધૈ, સોઈ સમકિતી ભવસામર તરતુ હૈ. ૭.

અનુભવનું વાર્ણન - દોહર

કહૌં સુદ્ધ નિહચૌકથા, કહૌં સુદ્ધ વિવહાર; સુકતિપંથકારન કહૌં અનુભૌકૌ અધિકાર. ૮.

- અનુભવનું લક્ષણ -

વરતુ વિચારત દયાવતૈ. મન પાવૈ વિશ્રામા, રસ સ્વાદત સુખ ઉપજૈ, અનુભૌ યાકૌ નામ ૯.

- અનુભવનો મહિમા -

અનુભવ ચિંતામની રતન, અનુભવ હૈ રસ કુપ; અનુભવ મારગ મોખકૌ, અનુભવ મોખ સરૂપ ૧૦.

- સવૈયા મનહર -

અનુભૌકૈ રસકૌ રસાયન કહત જગ, અનુભૌ અભ્યાસ યહુ તીરથકી કૌર હૈ, અનુભૌકી જો રસા કહાવૈ સોઈ પોરસા સુ. અનુભૌ અધોરસાસૌ ઉરધકી કૌર હૈ; અનુભૌકી કેલિ યહૈ કામઘેતુ ચિત્રાવેલિ. અનુભૌકૌ સ્વાદ પંથ અમૃતકૌ કૌર હૈ. અનુભૌ કરમ તોરૈ પરમસૌ પ્રીતિ જોરૈ. અનુભૌ સમાન ન ધરમ કોઉ ઔર હૈ. ૧૧.

જીવદ્રવ્યનું સ્વરૂપ - દોહર

ચૈતનવંત અનંત જુન, પરજૈ સકતિ અનંત. અલખ અખંડિત સર્વગત. જીવ હરખ વિરતંત ૧૨.

પુદ્ગલ દ્રવ્યનું લક્ષણ

ફરસ-વરન-રસ-ગંધ મય, નરહ-પાસ-સંઠાન; અનુરૂપી પુદ્ગલ હરખ, નલ-પ્રદેશ-પરવાન ૧૩.

જીવનું વાર્ણન

સમતા-રમતા ઉરધતા, ધ્યાયકતા સુખભાસ; વેદકતા ચૈતન્યતા, એ સખ જીવ વિલાસ ૧૪.

અજીવનું વાર્ણન

તનતા મનતા વચનતા, જડતા જડ સમ્મેલ; લઘુતા શુરુતા ગમનતા. યે અજીવકે ખેલ ૧૫.

શુદ્ધ જીવદ્રવ્યનાં નામ-સવૈયા એકત્રીસા

પરમપુરૂષ પરમેસુર પરમજ્યોતિ, પરબ્રહ્મ પૂરન પરમ પરધાન હૈ. અનાંદ અનંત અવિગત અવિનાશી અજ, નિરહંક સુકંત સુકંદ અમલાન હૈ. નિરાખાધ નિગમ નિરંજન નિરવિકાર, નિરાકાર સંસાર સિદ્ધમનિ સુજાન હૈ. સરવહરસી સરવજ્ઞ સિદ્ધ સ્વામી સિવ, ધની નાથ ઇસ જગદીસ ભગવાન હૈ. ૧૬.

विद्वानंद भगवाननी स्तुति-दोहरा

शोभित निज अनुभूति, ज्युत विद्वानंद भगवान; सार पदारथ आतमा, सकल पदारथजन. १७.

श्रवणार वरुण-सिद्ध भगवाननी स्तुति-सवैया ऐकत्रीसा

जे अपनी हुति आप विशजत, है परधान पदारथ नाभी. येतन अंक सदा [नकलंक महा सुभ सागरकौ विसराभी. श्रव अश्रव जिते जगमें तिनकौ ज्ञायक अंतरणभी; सो सिवइप असे सिव थानक, ताहि विदोकि नमें सिवगाभी. १८.

अनुभवनी दशामां सूर्यनु द्रष्टांत

सवैया ऐकत्रीसा :- जैसे रवि-मंडलके उहै मद्धि-मंडल में, आपत अटल तम पटल विदातु है, तैसे परमातमा कौ अनुभौ रहत जौलौ, तौलौ कहुं हुविधा न कहुं पच्छपातु है. नयकौ न लेस परवानकौ न परवेस, निच्छेपके वंसकौ विधुंस होत जतु है. जे जे वस्तु साधक है तेजे तहां आधक है. आकी रागदोषकी कौन जातु है. १०. सहशुर कहुँ लय श्रव निसौं, तोरहुं तुरित मोहकी जेल. समकतइप गहौ अपनौंशुन, करहुं सुद्ध अनुभवकौ जेल; पुद्गलपिंड लाव रागादिक; धनसौं नहिं तुम्हारौ जेल. जे जड प्रगट श्रुपत तुम येतन, जैसें भिन्न तोय अरु तेल. १६.

द्रव्य अने गुणपर्यायिनी भेद विवक्षा-कवित

हरजन-भ्यान-अरन त्रिशुनातम, समलइप कडिये विवहार, निहयै-दुष्ट ओकरस येतन, बेहरहित अविचल अविचार. सम्यक्दसा प्रमान उलै नय, निर्माण समल ऐकहीआर. यौं समकाल श्रवकी परिनति. कहुँ जिनेद गहुँ जनधार. २०.

शुद्ध अनुभवनी प्रशंसा-सवैया ऐकत्रीसा

जके पद सोहत्त सुलच्छन अनंत भ्यान, विमल-विकासवंत ज्योति लहलही है. यद्यपि त्रिनिधइप विवहारमें तथापि, ऐकता न तजे यौं नियत अंग कही है; सो है श्रव कैसीहुं जगतिके सहीव ताके, ध्यान करीजैकौ मेरी मनसा उनही है, जते अविचल रिद्धि होत औ भांति सिद्धि, नाहीं नाहीं नाहीं यामें धोयो नाहीं सही है. २१.

ज्ञातानी अवस्था

कै अपनौं पद आप सभारत, कै शुकके सुभकी सुनि जानी, बेद विभ्यान ज्यो जिन्हिके, प्रगटी सुविवेक-कला-रजधानी; भाव अनंत लखे प्रतिभिंभित श्रवन मोअ दसा कडुरानी. ते नर हयन ज्यो अविचार. रहै चरइप सदा सुभदानी. २२.

परमार्थनी शिक्षा-

आनारसी कहुँ जौया लव्य सुनौ मेरी सीज; कैहुं भांत कैसै हुं कै औसौ कानु कीजिये. ऐकहुं मुद्धरत मिथ्यातकौ विधुंस छोष, ज्ञानकौ जगार्थ अस हंस ज्योए लीजिये; वाहीकौ विचार वाकौ ध्यान यहै कौतुहल यौही लरी जनम परम रस पीजिये तजि लव-वासकौ विदास सविकारइप, अंतकरि मोहकौ अनंतकाल कीजिये २३.

શ્રી ગુરૂની પારમાર્થિક શિખામણુ-

ભૈયા જગવાસી તૂ ઉઢાસી ઠહે જગત સૌ એક છ મહીના ઉપદેસ મેરૌ માનુ રે
ઔર સંકલપ વિકલપકે વિકાર તબિ, ભૈઠિ એકંત મન એક કૌરુ આનુ રે; તેરૌ ઘટ
સર તામે તૂહી હે કલમ તાકૌ, તુહી મધુકર ઠહે સુવાસ પહિઆનુ રે, પ્રાપતિ ન ઠહે હે
કછુ એસૌ તુ વિચારતુ હે, સહી ઠહે હે પ્રાપતિ સરૂપ ચૌહી જાનુ રે ૨૪.

ભેદત્વજ્ઞાનનું પરિણામ

જેસે કરવત એક કાઠ ખીચ ખંડ કરે, જેસે રાજહંસ નિરવારે દૂધ જલકૌ.
તેસે ભેદગ્યાન નિજ ભેદક-સકતિસેતી, નિજ ભિન્ન કરે ચિદાનંદ પુદ્ગલકૌ. અવધિકૌ
ધાવે મનપચેકી અવસ્થા પાવે, ઉમગિકે આવે પરમાવધિકે થલકૌ. યાહી ભાંતિ પૂરન-
સરૂપકૌ ઉદોત ધરે, કરે પ્રતિભિખિત પદારથ સકલકૌ. ૨૫.

જીવ નિશ્ચયથી અકર્તા અને વ્યવહારથી કર્તા છે.

વિવહાર-દષ્ટિસે વિલોકતખંધૌસૌ દીસે, નિહચે નિહારત ન ખાંધૌ યહ કિનહી; એક
પચ્છ ખંધૌ એક પચ્છસૌ અખંધ સદા, દોઝિ પચ્છ અપને અનાદિ ધરે ધનિહી. કોઝ
કહે સમલ વિમલરૂપ કોઝ કહે ચિદાનંદ તેસૌ ધ ખખાન્યૌ જેસૌ જિનિહિં. ખંધૌ
માને ખુસ્થૌ માને દોઝિ નૈકૌ ભેદ જાને, સોઠ ગ્યાનવંત જીવ તત્ત્વ પાયૌ તિનિહી. ૨૬.

નયજ્ઞાન દ્વારા વસ્તુ સ્વરૂપ જાણીને સમસ્ત ભાવમાં રહેનારાઓની પ્રશંસા

સવૈયા એકત્રીસા

પ્રથમ નિચત નય દ્રશ્ય વિવહાર નય, હુહૂકૌ ફલાવત અનંત ભેદ ફલે હૈ: જયૌ
જયૌ નય ફલે લ્યૌ લ્યૌ મનકે કહોલ ફલે, અંચલ સુભાવ લોકાલોકલૌ ઉછલે હૈ. એસી
નયકક્ષ તાકૌ પક્ષ તજી ગ્યાની જીવ. સમરસી બચે એકતાસૌ નહિ ટાલે હૈ મહાભોહ
નાસિ સુદ્ધ-અતુભૌ અબ્યાસિ નિજ બહ પરગાસિ સુખરાસિ માહિ રલે હૈ. ૨૭.

શિલ્પની શંકાનું સમાધાન

પૂરવ અવસ્થા જે કરમ-ખંધ કીને અખ, તેક ઉદે આજ નાના ભાંતિ રસ દેત
હૈ. કેઈ સુખ સાતા કેઈ અસુખ અસાતારૂપ. હુહૂસૌ ન રાગ ન વિરોધ સમચેત હૈ
જથાભોગ ક્રિયા કરે ફલકી ન ધંચા ધરે, જીવન મુક્તિકૌ બિરહ ગહિ લેત હૈ. યાતે
ગ્યાનવંતકૌ ન આસીવ કહત કોઝિ, સુદ્ધતાસૌ ન્યારે બચે સુદ્ધતા સમેત હૈ. ૨૮.

મોક્ષનું મુળ ભેદ વિજ્ઞાન-છપ્પય

પ્રગટિ ભેદ વિગ્યાન આપશુન જાને. પર પરનતિ પરિચાગ, સુદ્ધ અનુભૌ થિતિ
કાને. કરિ અનુભૌ અબ્યાસ, સહજ સંવર પરગાસૌ. આસ્રવ દ્વાર નિરોધિ કરમધન-
તિમિર વિનાસૌ. ક્ષય કરિ વિભાવ સમભાવ બજિ નિરવિકલપ નિજ પદ ગહૈ. નિમંલ
વિસુદ્ધ સાસુત સાધર, પરમ અર્તીદ્રિય સુખ લહૈ. ૨૯.

ચોપાઠ :-જે બિનુ ગ્યાન ક્રિયા અવગાહે, જે બિનુ ક્રિયા મોખપદ ચાહે, જે
બિનુ મોખ કહે મૌ સુખિયા, સૌ અજન મૂઢનિ મૌ સુખિયા ૩૦.

આત્માનુભવ ગ્રહણ કરવાની શિખામણુ - દોહરા

જે પદ લૌપદ ભય હરે, સે પદ સેઉ અનુપ, જિહિ પદ પરસત ઓર પદ, લગે આપદારૂપ ૩૧.

અનુભવની પ્રશંસા-કુંડલિયા

અનુભવ ચિંતામનિ રતન, જાકે હિય પરગાસ, સેા પુનીત શિવપદ લહે, દહે ચતુરગતિવાસ, દહે ચતુરગતિવાસ, આસ ધરિ ક્રિયા ન મંડુ, નુતન બંધ નિરોધિ પુખ્ત કૃત કર્મ વિહારે, તાકે ન ગતુ વિકાર ન ગતુ બહુ ભાર ન ગતુ ભવ, જાકે હિરદે માંહિ રતત ચિંતામનિ અનુભવ ૩૨.

વિષય વાસનાએથી વિરકત રહેવાનો ઉપદેશ-સવયા એકત્રીસા

જેલો જ્યાનકો ઉદોત તોલો નહિ બંધ હોત, બરતો મિથ્યાત તબ નાના બંધ હોહિ હે એસો લેહ સુનિ કૃ લયો તુ વિષે ભોગનિસો, જોગનિસો ઉદમકી રીતિ તે બિઓહિ હે, સુનુ કોયા સંત તુ કહે મો સમકિતવંત, યહુ ત એકંત ભગવંતકો દિરોહિ હે, વિષેસો વિમુખ હોહિ અનુભો દસા અરોહિ, મોખ સુખ યોહિ તેહિ એસી મતિ સોહિ હે ૩૩.

જ્ઞાની જીવ વિષયોમાં નિરંકુશ નથી રહેતો.

ચોપાઈ :-જ્યાનકલા જિનકે ઘટ જાગી, તે જગમાંહિ સહજ વૈરાગી, જ્યાની મગન વિષે સુખમાંહી, યહુ વિપરીતિ સંભવે નાંહી. ૩૪.

જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય એક સાથે જ થાય છે-દોહરા.

જ્યાન સકતિ વૈરાગ્ય બલ, સિવ સાધે સમકાલ, જ્યો લોચન ન્યારે રહે, નિરખે દોહી નાલ. ૩૫.

મૂઠ મનુષ્ય વિષયોથી વિરકત નથી હોતા-સવૈયા એકત્રીસા.

રવિકે ઉદોત અસ્ત હોત દિન દિન પ્રતિ, અંબુલિકે જીવન જ્યો જીવન ઘટતુ હે, કાલકે અસ્ત છિન છિન હોત છિન તન, આરેકે ચલત માનો કાક સો કટતુ હે, એતે પરિ મૂરખ ન ખોળે પરમાથકો, સ્વારથકે હેતુ બ્રમ ભારત ઠટતુ હે, લગો ફિરે લોગાનસો પચો પરે જોગનિસો, વિષેરસ ભોગનિસો નેકુ ન હટતુ હે. ૩૬.

આત્મવિલાસ જાણવાનો ઉપદેશ. સવૈયા ત્રેવીસા

રે રુચિવંત પર્યારિ કહે શુર. તૂ અપનો પદ બૂઝત નાંહી. ખોળુ દિયે નિજ ચેતન લચ્છન, હે નિજમે નિજ ગુઝત નાંહી. સુદ્ધ સુછંદ સદ્ધ અતિ ઉજજલ. માયા કે કંદ અડગત નાંહી; તેરો સડપ ન ડુંદકી હોહીમે, તાહીમે હે તેહિ સુઝત નાંહી. ૩૭.

મનની સ્થિરતાનો પ્રયત્ન-દોહરા

જે મન વિષે કષાયમે, બરતે અચલ સોધ. જે મન ધ્યાન વિચારસો, રકે સુ અવિચલ હોઈ. ૩૮.

દોહરા :-તાતે વિષે કષાયસો ફેરિ સુ મનકી ખાનિ. સુદ્ધાતમ અનુભોવિષે, કીજે અવિચલ આનિ. ૩૯.

आत्मानुभव करवानो विधि-सवैया ऐकत्रीसा

प्रथम सुद्रिण्टिसौं सरीररूप कीले भिन्न, तामें और सूक्ष्म सरीर भिन्न मानिये।
अष्ट कर्म लावकी उपाधि सोजि कीले भिन्न, ताड़में सुषुद्रिको विलास भिन्न जानिये।
तामें प्रभु येतन विराजित अभांडरूप वहै श्रुत ग्यानके प्रवान उर आनिये। वाहीको
विचार करि वाहीमें भगन हूँ, वाको पद साधिभेकों ऐसी विधि ठानिये। ४०.

आत्मानुभवथी कर्मबंध थतो नथी-योपाध

छद्दि विधि वस्तु व्यवस्था जनै, रागादिके निज रूप न मानै; तातें ग्यानवंत
जगमांही। कर्म बंधको करता नांही। ४१.

नवभक्तियों नाम-दोहरा

श्रवन कीरतन चितवन, सेवन भंडन ध्यान। लघुता समता ऐकता, नौधा लज्जित प्रवान। ४२.

भोक्षमार्गी लुवोनी परणति-सवैया त्रेवीसा।

येतन भंडित अंग अभांडित, सुद्ध पवित्र पदारथ मेरो, राग विरोध विमोह
इसा। समुजै भ्रम नाटक पुद्गल केरो, भोग संयोग वियोग भिया अवलोकि कहुँ यह
कर्मज वेरो, हूँ निन्दको अनुको छह भांति, सदा तिनको परमारथ मेरो। ४३.

समाधि वर्णन-दोहरा।

राम-रसिक अर राम-रस, कहन सुननको दोष, जण समाधि परगट लध, तण
हुभिधा नहि कोष। ४४.

भोक्ष प्राप्तिनो कर्म-छप्पय।

लयौ सुद्ध अंकुर, गयौ मिथ्यात भूर नसि, कर्म कर्म होत उहोत, सहज निम
सुकल पक्ष ससि; केवल रूप प्रकासि लासि सुभ रासि धरम ध्रुव, करि पूरन थिति
आठ, त्यागि गत लाल परम ध्रुव, छह विधि अनन्य प्रभुना धरत प्रगटि भूदि सागर
थयौ, अविचल अभांड अनुलय अणय, लव हरण जग मंडि ज्यौ ४५.

आठ कर्मो नष्ट यवाथी अठ गुणु नुं प्रगट थवुं-सवैया ऐकत्रीसा।

आना वरणी कै गयें जानिये लु डे सु सम, इसनावरनके गयेतैं सभ
देभिये, वेदनी कर्म के गयेतैं निराभाध सुभ; मोहनीके गये सुद्ध अरित विसेभिये;
आठ कर्म गयें अवगाहना अटल होष; नाम कर्म गये तौं अमुरतीक पेभिये। अशुद्ध
अलघुरूप होत गोत्रकर्म गये अंतराय गये तैं अनंत अल देभिये। ४६.

ज्ञानीनी आलोचना-दोहरा।

ग्यानवंत अपनी कथा, कहूँ आपसौं आप। मैं मिथ्यात इसाविषै, कीने अहु
विध पाप। ४७.

सवैया ऐकत्रीसा

दुरहै हमारे महा मोहकी विकलताध, तातैं हम कइना न कीनी लवघातको।
आप पाप की नैं औरनिको उपदेस दीनै, हुती अनुमोदना हमारे याही पातकी।

भवधा

भक्ति

श्रवण

आत्मनिवेदन

कीर्तन

सरव्य

स्मरण

दारव्य

भक्ति देवी

पादसेवन

वन्दन

अर्चन

प्रिंतामाला श्रेय. प्रिंवेदी

मन वच कया मै मगन हूवै कभाये कभं, धाये जम जलमै कहाये हभ पातकी. अ्यान के उदय लये हुमारी दशा अैसी लध लैसै जानु भासत अवस्था होत प्रातकी ४८.

सांत व्यसननां नाम

शेषार्थः—जवा आभिष महिरा हारी. आपेटक शैरी परनारी. अेध सात विसन दुभडाध. दुरित भूल दुर गतिके भाध. ४९.

सांत भाव व्यसनानुं स्वरूप सवैया अेकत्रीसा

अशुभमै हारि शुभलति यहै इत कभं, देहकी मगनताळ यहै गांस लभिवौ. मोहकी गहलसौं अजन यहै सुरापान, कुभतिकी रीति गनिकाडौ रस अभिवौ निरहै हवै प्रानघात करवौ यहै सिकार, परनारी स'ग परणुद्धिकौ परभिवौ; ध्यारसौं पराळ सौज गहिवेकी याह शैरी, अेधसातौं विसन भिडारै अ्रक्ष लभिवौ. ५०.

भंगला अरणु होहरा

जिन-प्रतिमा जिन-सारणी नमै अनारसि ताहि. जकी भक्ति प्रभावसौं, कीनौ अथ निवाहि. ५१.

जिन प्रतिभिम्पनुं भाडात्म्य-सवैया अेकत्रीसा

जके सुभ दरससौं, लगतके नैननिकौ. शिरताकी जानि अहै, अंयलता जिनसी. सुद्रा देभि केवलीकी सुद्रा याह आवै जहां जके आगै धंद्रकी विभूति दीसै तिनसी. जकौ जस जपत प्रकास जगै हिरदेमै. सोअ सुद्धमति होअ हुतीनु भविनसी, कहुत अनारसी सुमहिमा प्रगट जकी, सोहै जिनकी छभि सुविधमान जिनसी. ५२.

जिन-भूर्तिपूजकेानी प्रशंसा-सवैया अेकत्रीसा.

जके उर अंतर सुद्रिष्टिकी लहर लसी, जिनसी मिथ्यात मोह-निद्राकी मभारणी, सैवी जिनशासनकी डैवी जकै घट लयौ, गरभकौ त्यागी घट-दरभकौ पारणी; आगभकै अन्धर परे हूँ जके श्रवनमै. हिरदे-ल'अरमै समानी वानी आरणी, कहुत अनारसी अलय लव थिति जकी, सोअ जिन प्रतिमा, प्रवानै जिन सारणी. ५३.

होहरा :-समयसार नाटक अथथ कविकी मति लघु होअ, तातै कहुत अनारसी पूरन कथै न कोअ उ. घट घट अंतर जिन अहै घट घट अंतर जैन; मति महिरा के पान सौं, मतवाला समुअैन ३१. समयसार आतम हरव, नाटक भाव अनंत; सो हूँ आगम नाम मै, परमारथ विस्तंत प४.

७. भाध कस्तुरां कृत, आत्मधेध (स. त्रेवीसा)

मोह महामह छाये रहये निज, रिद्धि विसारद औरकु ध्याये; ता मद्धि स्वाह लभये। नहि चेतन, आप लणी अपने घर आयै; वार अनेक पसारि कहुं निज, ज्ञान विना सम सुभ न पाये; ताते कहुये अथ मान चिदानंद. धार तुं सद्गुणु सहाये १. आप विसारके जे दुःख पावत, सो दुःख जनत सुभ उच्यारी; ताते सुज्ञान धरे। अपने चित्त, ज्ञान अस्ति अही मोह विहारी; ध्यान धरे नति शुद्ध स्वरूपके।

જાય મિટી ભવ વાસ વસેરો; ત્યાગી વિભાવ શુદ્ધાત્મ લેખત, પાપ અનુભવ આતમ કેરો. ૨. બાહિજ દ્રષ્ટિ ધરે જબ આતમ, તે નિજ ભાવ લખે નવિ કચુંડિ; ખોજ હિયે શિખ માની લે ચેતન, જાયક રૂપ સદા તુજ માંડિ; જો સમભાવ ગહે યહ આતમ, રાગ વિરોધ ત્રિમોહ મિટાઈ; સમ્યગ્ભાવ લહિ અપનો પદ, શાશ્વત સુખ સમાધિ સદાઈ. ૩. આપરમે' નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, ચહેન વિભાવ ગહે ન અનિતી; ચેતન રોગ વિયોગ કેા કારણ, યામે' વસંત રહે ભવભિતી; ચેત ચિદાનંદ ચેતનકો યહ, આસર આપ મિખ્યો તુજ સેતી; છેડી કે નિંદ પ્રમાદ દશા અખ, જગ કહે ગુરુ શિખ સુનેંકી. ૪. ચાહકી હાહમે' કાહે જરે અખ, મૂઝી નિજમત રિદ્ધિ સ્વતાંતી; ઈંદ્રીય ભોગ વિકાર વિષે રસ, ત્યાગત જગત જ્યોતિ અનંતી; શુદ્ધ સ્વભાવ રમે નગમે', વિષયા રસ ભોગ વિલાસ વિપત્તી; યા તે' સુ સમ્યગ્ પ્રાકમ ફૌરત, મૃગમદ તોરત સર્વ' વિપત્તી. ૫.

૮. મુનિ બુદ્ધિસાગર કૃત અધ્યાત્મિક હિતોપદેશ-સવૈયા મનહર ચાલમાં

મન માને તેવું ખાવો પીવો દુનિયામાં, જેવી જેવી ક્રિયા તેવો કર્મનો તો અ'ધ છે; મન મલકાઈ અરે ફૂલણુ ફળેતી કરી, અંતરના જ્ઞાન વિષુ દેખતા તો અ'ધ છે; ચેતનનો ખોધ કરે ઘન ઘાતીયા તો, ચેતન પ્રકાશ થકી મુગતિ પમાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ સત્યવાન જાણવાથી, અલખ અલખ મુખ યોગિયો તો ગાય છે. ૬. મ્હારું અને તારું એમ ભેદ પાડી ભૂલ કરે, ચેતનના ખોધ વિષુ' જીવદા કૂટાય છે; ચાર ગતિ માંહે ભમી ભમીને તો દુઃખ લહ્યા, અંતરની ભૂલ થકી ભવમાં ભમાય છે; ચેતનના ખોધ વિષુ ચેતન તો જડ જેવો, ચેતનના ખોધ વિષુ ચેતન ચૂકાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ ચેતને ચતુર જન, ધકી સવાલાખની તો જોતા માંહિ જાય છે. ૭. કરીને વિચાર લાઈ દુનિયામાં દેખી લેજે, ગાડી વાડી લાડી સહુ માયાની જ'જળ છે; ઘનપતિ નરપાત સુરપતિ સુખ સહુ, અજ્ઞાનથી માની લે છે મોહ્યા જીવ બાલ છે; શોધ કર ખોધ કર ચિત્તમાં ચતુર જન, પ્રમદાના પાસ માંહિ શાને પકડાય છે; જગ જગ જીવ જરા જ્ઞાનથી વિચારી જોને, નિત્ય એક ચેતન છે સત્ય સમજાય છે. ૮. જરૂર જરૂર જીવ જોને જરા અંતરમાં, અંતરના જ્ઞાન થકી દોષ સહુ જાય છે; શાતા અશાતા વેદનીને સમભાવ વેદી લે જે, અંતરના જ્ઞાન થકી સમ'ભાવથાય છે; શ્વાસને ઉચ્છવાસ માંહિ જીવન વહે છે જીવ, લોક કહે મોટો ત્હને -હાનો થઈ જાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ ચેતન તું ચેતી લેજે, જિનવાણી ગુણ ખાણી શરણુ સદાય છે. ૯. અરે જીવ જરા ચિત્ત માંકે વિચારી જોને, જનમ મરણુ દુઃખ શાને તેહ થાય છે; કર્મ' છે કારણુ તેવું કર્મનો વિનાશ કર, કર્મના દલિકરતા દ્રેષ થકી અથ છે; રાગ અને 'ષ ભાવ કર્મના વિનાશ થકી, નાશ દ્રવ્ય કર્મ' તણેા પલકમાં થાય છે; જીવતા મરણુ જેવું જીવતા તે જગ માંહિ, જગ જગ દિલ માંહિ ચતુર ચુકાય છે. ૧૦. અંતરના જ્ઞાન માટે ગુરુનું શરણુ કર, ગુરુગમ સેવનાથી સત્ય તો જણાય છે; જ્ઞાની ધ્યાની મુનીગુરૂ શરણુ શરણુ શરણુ કર, ચેતન સ્વરૂપ મુનિ કરૂણાથી પાય છે; જડમાં જગત સહુ જકડાયું જાણી લેઈ, સુખની તો આશા એક ચેતનામાં ધારજે; ધીનિધિ કહે છે એમ શિવ સુખ પામવાને,

રાગને દ્વેષ દોષ ચિત્તમાંથી વારજે. ૧૧. લટપટ લટપટ ઝટપટ તણ જીવ, શુદ્ધ બુદ્ધ રૂપ ત્હારું સ્થિર ચિત્ત ધ્યાવજે; ફરી ફરી નહિ મળે સમય મુજાણ અરે, સાતાએ રહેલી શુદ્ધ બુદ્ધતાને પાવજે; અશુદ્ધ ચેતન તુંહિ ચાર ગતિ રૂપ છેજ, ચેતનની શુદ્ધતાથી ભેદ ભાવ જાય છે; સિદ્ધાંતનો સાર સત્ય સમજ ચેતન એજ, ધીનિધિ ચેતન પ્રભુ કોઈ જન પાય છે. ૧૨. જનની સમાન સહુ લલનાને માગી લેજે, પર ધન પત્યર સમાન ચિત્ત ધારજે; પોતાના ચેતન સમ સહુ જીવ ગણી લેઈ, મન વચ કાય થકી કોઈને ન મારજે, વંદક નિંદક પર ચિત્તને સમાનતાજ, અશુભ વિચાર થકી ચેતનને વારજે, ખેલી નિજ રૂપ માંહિ શુભ વીર થઈ જીવ, ભવોદધિ થકી ઝટ પોતાને તું તારજે. ૧૩. લપછપ ગપછપ તણને ચેતન હવે, સ્થિર યોગ થકી એક આતમને ધ્યાવજે; પરમાં પ્રવેશ થકી ચિત્તડું અંચળ થાય, માટે હિત શિષ્ય હવે ધ્યાન માંહિ લાવજે; બૂકી સહુ દુનિયાનું ભાન એક ધ્યાન થકા, સાધ્ય માંહિ સુરતાની લીનતા લગાડજે; ધીનિધિ કહે છે શુભ વીર થઈ જીવ હવે, વિજ્ય વાઘ વેગથી વગાડજે. ૧૪. જ્ઞાન અને ક્રિયા થકી મોક્ષનો તો પંથ ગ્રહે, જરૂર સમય વેણુ દિલમાં વિચારજે; જિન વાણી સત્ય જાણી સદ્દહ્યા કર લવી, રતન ત્રયી ગ્રહી જીવ પોતાને તું-તારજે; અઘટ મિદ્ધિ નવ નિધિ રૂદ્ધિનો ભંડાર તુંહિ, અનંત અનંત જ્ઞેય જ્ઞાનથી જણાય છે; ધીનિધિ ચેતન ઝટ ચિત્ત માંહિ ચેતી લેજે, અનંત અનંત સુખ તુજમાં સમાય છે. ૧૫. પામીને મનુષ્ય ભવ પાય કર્યા લાખો ગમે, તેની યાત્રી કરી જીવ પ્રશ્નાતાપ કીજીયે; હવેથી ન પાય થાય એવું તો વર્તન રાખ, નિજમાં રમણુતાથી શિવ સુખ લીજીયે; બૂદ્ધ્યો ત્યાંથી ફેર ગણુ હવેથી ન બૂદ્ધ થાય, સ્મૃતિ એવી ખાતા પીતાં ચાલતાં તું રાખજે; વિચારીને વેણુ યોદ્ધ વિવેકથી સત્ય તોલ, ધ્યાનામૃત સ્વાદ ભવિ પ્રેમ ધરી ચાખજે. ૧૬. ચેત અરે જીવ જરા ચિત્તમાં વિચારી જોને, જડમાં રમણુતાથી જડ જેવો થાય છે; મોતી ચારો હંસ ચરે વણુટાથી ન પ્રેમ ધરે, અરે હંસ કેમ વિદ્યામાં મૂંઝાય છે; જાતિ જીવ ત્હારી તેવી રીતિ તો અંતર રાખ, ચેતન સ્વરૂપ માંહિ ચેતના સમજાવજે; ધીનિધિ ચેતન રૂપ પડ નહિ ભવ રૂપ, પરમ સ્વરૂપ માંહિ ચેતના રમાવજે. ૧૭. જડ અને જીવ દોષ પરિણુમ્યાં પિંડ માંહિ, ભેદ જ્ઞાન દ્રષ્ટિ થકી ભિન્નતાને ધારજે; પય જળ મિલ્યા હંસ અંચુ થકી ભિન્ન કર, વિવેકથી જીવ હંસ કમને વિદારજે; કમને સંયોગ તેને અતિ જે વિયોગ થાય, સત્ય મોક્ષ દિલ માંહિ ચેતન વિચારજે; ચેતનનું રૂપ જપે કમ તો અનંત અપે, દર્શનની શુદ્ધતાથી સ્વરૂપ નિહારજે. ૧૮. દુનિયાના પ્રેમ ભાવ વિષના ભરેલા સહુ, જાણી જીવ શુદ્ધ પ્રેમ અંતરમાં ધારીયે; આધિ વ્યાધિ ઉપાધિથી ભરેલ ભવાબ્ધિ આતો' ચરણના ચાન થકી ચેતનને તારીયે; પોતે તો પોતાને કહું ચેત ઝટપટ અરે, વિતી વેળા ફરી કઠી લેશ નહિ આય છે; ધીનિધિ ચેતન હવે વાર ન લગાડ કોઈ, ખરા તો બપોરે ચૌટા માંહિ લૂંટાય છે. ૧૯. શાતા ને અશ્વાતા દોષ વેદનીના અંધ છેજ, અંધ માંહિ અંધ બને મોહિની સંબંધ છે; ધનની મોટાઈ એ તો મોહ મૂળ જાણુ અહો, જિન વાણી જાણ્યા વિનાં દેખતા તો અંધ છે; સુખ દુઃખ સમ-

ભાવે જ્યારે તો વેદાય છેજ, ત્યારે સત્ય સુખતું તો જ્ઞાન ક્ષીલ થાય છે; ધીનિધિ ચેતન પ્રભુ સેવના પમાય જ્યારે, ત્યારે જન્મ જરા લય આધિ વ્યાધિ જાય છે. ૨૦. મહા દુઃખદર્શક ભવ દાવાનળ જાળ માંહિ, પડયા દુઃખ પામ્યા અને પાછાં કોઈ પામશે; ક્રોધ માન માયા લોભ માંહિ નથી સુખ લેશ, અંતરમાં સુખ આશ થકી સુખ જામશે; અથિર અચળ બાહ્ય વિષયમાં સુખ નહિ, નિત્ય સુખ અંતરમાં અનુભવી જાણશે; દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયનું સ્વરૂપ સમજી જીવ, અનંત અખંડ ત્રિવિધન ચિત્ત આણશે. ૨૧. દેખી દેખી જુઓ ત્યારે દેખવાતું બાહ્ય નહિ, જાણી જાણી જાણો ભાષ જાણવું અનંત છે; આદેય આદેય એ ચેતન આદેય સદી, શોધીને શોધીને જુઓ ચેતન હિસંત છે; જિન-વરની કથિત સમય સમય સત્ય, સમક્તિ સુધારસ પાત સુખકાર છે; અમૂલ્ય સમયસુખ સમાધિમાં ગાળ જીવ, ધીનિધિ વિચાર સાર ધન્ય અવતાર છે. ૨૨.

૯. શ્રીયતિધર્મ સંજ્ઞમ પત્રીશી

દોહા : ભાવ જાત તેહને કહો, જહાં દશવિધ જતિ ધર્મ; કપટ ક્રિયાસાં માહાલતા, મહીયા બાંધે કર્મ. ૧. લૌકીક લોકોતર ક્ષમા, દુવિધ કહી લગવંત; તેહમાં લોકોતર ક્ષમા, પ્રથમ ધર્મ એ તંત. ૨. વચન ધર્મ નામે કથ્યો, તેહના પણ બેઉ ભેદ; આગમ વચણે જે ખીમા, પ્રથમ ભેદ અપખેદ. ૩. ધર્મ ક્ષિમાનીજ સહેજથી, અંદન ગંધ પ્રકાર; નિતિ-ચાર પણે જાણીયે, પ્રથમ સુદ્ધ અતિચાર ૪ ઉપકારે અપકારથી, લૌકીક વળી વીવાંગ; બહુ અતિચાર ભરીક્ષમા, નહી સંજ્ઞમને ભાગ. ૫. ખાર કષાય ક્ષય કરી, જે મુનિ ધર્મ લહાય; વચન ધર્મ નામે ક્ષમા તે બેહુ તિહાં કહાય. ૬. મધવ અજ્ઞવ મુત્તિતજ, પંચ ભેદ ધર્મ જાણ; તિહાં પણ ભાવ નિચંદને, ચરમ ભેદ પ્રમાણ. ૭. ઈહ લોકાદિક કામના, વિષ્ણુ અણુ-સણુ સુખ જોગ; શુદ્ધ નિજંરા ફલ કથ્યો, તય શિવ સુખ સંજોગ. ૮. આશ્રવ દ્વારને રૂંધીયે, ઇન્દ્રિયકંડ કષાય; સમર ભેદ સંજ્ઞમ કથ્યો, એહજ મોક્ષ ઉપાય ૯. સત્ય સૂત્ર અવિરૂદ્ધ જે, વચન વિવેક વિશુદ્ધ; આલોચણુ જલ સોષતા, સૌચ ધર્મ અવિરૂદ્ધ. ૧૦. ખગ ઉપાય મનમે ધરો; ધર્મોપગરણુ જેહ; વરજીત ઉપાધિ ન આદરે, ભાવ અકિંચન તેહ. ૧૧. શીલ વિષ મન વૃત્તિજે, બંભતેહ સુપવિત્ત; હોય અનુત્તર દેવને, વિષય ત્યાગનું ચિત્ત. ૧૨. એહ દશ વિધિ જતિ ધર્મ જે આરાધે નિત્ય મેવ; મૂલ ઉત્તર ગુણુ યત્નથી, ક્રીજે તેહની સેવ. ૧૩. અંતર જતના વીણુ કિર્યો, વામ ક્રિયાનો ભાગ; કેવલ કંચુક પરિહરે, નિર-વિષ ન હુવે નાગ. ૧૪. દોષ રહિત આહાર લીયે, મનમાં ગૌરવ રાખ; તે કેવલ આજી-વિકા, સુચગડાંગની સાખ. ૧૫. નામ ધરાવે ચરણનું, વગર ચરણુ ગુણુ આણુ; પાપ શ્રમણુ તે જાણીયે, ઉત્તરાધ્યયન પ્રમાણુ. ૧૬. શુદ્ધ ક્રિયા જો ન કરી શકે, તો તું શુદ્ધ ભાખ; પ્રરૂપકહું એ કરી, જીન શાસન ચિતિ રાખ. ૧૭. ઉસન્નો પણુ કર્મ રજ, ટાલે પાલે બોધ; ચરણુ કરણુ અનુમોહતાં, જ્ઞાનાચારે શોધ. ૧૮. હીણો પણુ જ્ઞાને અધિક, સુંદર સુરૂચી વિશાલ; અલ્પાગમ મુનિ નહિ જલો, બોલે ઉપદેશ માલ ૧૯. જ્ઞાનવંતને કેવલી, દ્રવ્યાદિક અહિનાણુ; વૃહત કલ્પ ભાષે વલી, સરખા જાણ્યા જાણુ. ૨૦. જ્ઞાનાદિક ગુણુ મરુછરી, કષ્ટ કરે તે ફેક; યંથી ભેદ પણુ તસ નહિ, બૂલે ભોલા લોક. ૨૧. જોડયો

હાર જવેહરી, જ્ઞાને જ્ઞાની તેમ; હીણાધિક જાણે ચતુર, મૂરખ જાણે કેમ. ૨૨. આહર કીધે તેહને, ઉન્મારગ થિર હોય; બાહ્ય ક્રિયા મત રાચજો, પંચાસક અવલોચ. ૨૩. જેહથી મારગ પાપીયો, તેહની સામે થાય; કૃતક્રિ તે પાપીયો, નિશ્ચય નરકે જાય, ૨૪. સુંદર બુદ્ધિપણે કથ્યો, સુંદર શ્રવણ' થાય; જ્ઞાનાદિક વચને કરી, મારગ ચાલ્યો જાય. ૨૫. જ્ઞાનાદિક વચને શ્રદ્ધા, સાધે જે શિવ પંથ; આતમ જ્ઞાને ઉજલો, તેહ ભાવ નિશ્ચંથ ૨૬. નિંદક નિશ્ચે નાટકી, બાહ્યરૂચી મતિ અંધ; આતમ રામે જે રમે, તેહને તેા નહી અંધ. ૨૭. આતમ સામે ધર્મ' જે, તેહાં જનનું' જુ' કામ; જન મન રંજન ધર્મ'નું', મૂઠ ન એક બદામ. ૨૮. જગમાં જન છે બહુ સુખી, રુચી નહી કો એક; નિજ હિત હોય તીમ કીજીયે, યહી પ્રતિજ્ઞા ટેક. ૨૯. દુર રહી જે વિષયથી; કીજે શ્રુત અભ્યાસ; સંગતિ કીજે સંતની, થઈએ તેહના ઠાસ. ૩૦. સમતાસેં લય લાઈએ, ધરી અધ્યાતમ રંગ; નિંદા તજીએ પરતણી, ભજીએ સંજમ અંગ ૩૧. વાચક જસ વિજયે કહી, એહ મુનિ હીતવાત; એહ ભાવ જે મન ધરે, તે પામે શિવ સાથ. ૩૨.

૧૦. આત્મહિતશિક્ષારૂપ શ્રી કક્કાદી અક્ષર ખત્રાશી.

કક્કા તેં કિરિયા કરો, કર્મ' કરો ચકચુર; કિરિયા વિષુ રે જીવડા, શિવ નગર છે દૂર. ૧. ખખખા કર્મ'જ ક્ષય કરો, ક્ષમા કરો મન માંહિ; ખાત કરી સેવો સદા, શ્રી જિન દેવ ઉછાંહિ. ૨. ગગ્ગા ગવ' ન કીજીયે, સર્વ' કિયે જસહાણુ; ગવ' કિયાથી ગુણુ ગજો, ગવ' મ કરો અબાણુ. ૩. ઘઘ્ઘા ઘર ઘરણી તજો, ઘટ ઘટ રાખો પ્યાર; કુટુંબ સહુ સ્વારથ લગો, જિજીસેતિ વ્યવહાર. ૪. જજજા નમણુ કરો સદા, નમતાં નવનિષિ હોય; દેવગુરૂ માતા પિતા, હિત ધરીને સહુ કોય. ૫. ચચચા ચોરી પરહરો, ચોરી કર્મ' ચંડાળ; વિજય ચોર ચોરી થકી, નરક ગયો તતકાળ. ૬. છચ્છા છળ નવિ કીજીયે, છળ માયાનું' મૂળ; છળે કરી સીતા હરી, દશ શીર છેઘાં શૂળ ૭. જજજા જોર ન કીજીયે, જોર કરે જસ હાણુ; જોર કિયા જુગતો નહિ, આખે દુનિયા બાણુ. ૮. ઝઝઝા જૂઠું ન જોલિયે, જૂઠું અપજસ હોય; વસુરાળ જૂઠજ થકી, દુર્ગતિ જાતો જોય. ૯. ઝઝઝા વરત કરો સદા, વરત ધરો મન સોય; વત વિના રે પ્રાણિયા, સુખિય ન દીઠા કોય. ૧૦. ટટ્ટા ટેક ન છાંહિયે, ધર્મ' ધ્યાન એહ રીત; કામદેવ ટેકે કરી, દેવે પરિક્ષા દીઠ. ૧૧. ઠઠઠા ઠીક માંહિ રહો, ઠીક વિષુ ઠામ ન હોય; ઠીકથી ચુકયા જીવડા, શિવપુર કદિય ન હોય. ૧૨. ઢઢા ડાયણુ રાખસી, તૂળ્યા તે ઘરમાંય; તૂળ્યાએ નવિ રાચિયા, તે સ્વર્ગ'પુરીમાં જાય. ૧૩. ઢઢા ઢાંકણુ જગતનો જયગુરૂ માયા રાખ; પરદેશી ગુરૂની પરે, રાય પસેણી સાખ. ૧૪. ણણ્યા નિત નવકાર ગુણુ, ચૌદ પૂરવનો સાર; સુદર્શન નવકારથી, શેઠ કુલે અવતાર. ૧૫. તત્તા તીનજ આહરો, ત્રણ્ય તત્તવ શિરદાર; દેવગુરૂ ધર્મ' નિમ'ગો, રાખો હિયા મઝાર. ૧૬. થથથા થિર મન રાખિયે, આતમ વિષે અભિરામ; વ્યસનજ સાતે પરિહરો, પામો શિવ પુર ઠામ. ૧૭. ઢઢા ઢાનજ હીજીયે, ઢયા ધરો ચિત્ત ધાર; ગજ ભવે સસલો રાખિયો, મેઘકુમાર અવતાર. ૧૮. ઘઘ્ઘા ધર્મ'જ કીજીયે, ધર્મ' થકી ધન હોય; ધર્મ' વિના રે પ્રાણિયા; સુખી ન દીઠા કોય. ૧૯. નજા નર ભવ તેં

લહો, વળી એ આરજ ખેત; માનવ ભવ તે દોહિલો, ચેતી શકે તે ચેત. ૨૦. પપ્પા પાપ ન કીજિયે, અલગા રહેજે આપ; જો કરશે સો પાવજો, કુણુ ખેટા કુણુ આપ ૨૧. કંકણ ફેર ન કીજિયે, ખાન પાન ધન ધામ; ફેર કિયો ફીકો પડે, સીજે ન કોઈ કામ. ૨૨. અખ્યા ખાઈ સુક્તિનુ', કીજે ધર્મ શુ' હેત; ખીજાં ખારાં સહુ તજે, પાખો શિવપુર ખેત. ૨૩. ભલભા ભર જોવન સમે, સનસા રાખો કાણુ; શીળ રતન ધર્મ ગાંઠડી, વશ કર ઈંદ્રિય જાણુ. ૨૪. મમ્મા માયા પરિહરો, મમતા મૂકો દૂર; નંદરાય મમતા થકી, પહોત્યો નરક હજૂર. ૨૫. યથ્યા યુદ્ધ ન કીજીએ, યુદ્ધે થોદ્ધ વિનાશ; દુયોધન એ યુદ્ધથી, જવ કીધો કુલ નાશ. ૨૬. રરા રીસ ન કીજિયે; રીસ કીયે તન હાણુ; રીસ કટારી લઈ મરે, હિત અહિત નવિ જાણુ. ૨૭. લલ્લા લાલચ પરિહરો, ખાન પાન વશ દેવ; લાલચ લાગ્યા જીવહા શિવપુર કલિય ન હૈવ. ૨૮. વળ્વા વ્રત ધરો સદા, વ્રતશું કીજે હેત; સુવ્રતને પાળી કરી, પાખો શિવપુર ખેત. ૨૯. શરશા શીયળ પાળીયે શીયળ રથ શાણુગાર; શીયળ આબૂષણે શોભતી, અંદના સતિ નિરધાર. ૩૦. વળ્વા સમાજ કીજિયે, કિણુહી ન કહીયે કુખોલ; અજુ'ન માળીની પરે, જગમાં તો વધે તોલ. ૩૧. સસ્સા સાંસો મત કરો જિન ભાંખ્યો પરિણામ; સાંસા માંહે જે પડયા, જ્ઞાન વિના તે જાણુ. ૩૨. હ હા હિત વંછો સદા, વટ જીવને હિતકાર; હિત થકી હિત ઉપજે, આખે સહુ સંસાર. ૩૩. અક્ષર અત્રિશી એ કહી, સંખોધન અધિકાર; દોહા અર્થ વિચારશે, પાખે ભવ તણો પાર. ૩૪. સંવત સત્તર પચ્ચાસમાં, સમક્તિ ક્યો વખાણુ; ઉઠ્યાપુરે ઉઠમ કિયો, તે સુનિ હિરમત જાણુ. ૩૫.

૧૧. સાર યોલ (કાવ્ય) ચોપાઈ

ભગવતિ ભારતિ ચરણ નમેવિ, સદગુરૂ નામ સદા સમરેવિ, યોલીશ ચોપાઈએ આચાર, જોઈ લેજો જાણુ વિચાર. ૧. પંડિત તે જે નાણે ગર્વ, જ્ઞાની તે જે જાણે સર્વ; તપસી તે જે ન ધરે ક્રોધ, કરમ આઠ જીતે તે જોધ. ૨. ઉત્તમ તે જે યોલે ન્યાય, ધર્મ તે જે મત નિર્માય; ઠાકુ તે જે પાલે વાય, ધર્મને જે ભાજે સાય. ૩. ગિરૂએ તે જે ગુણે આગલો, સી પરિહાર કરે તે ભલો; મેલો તે જે નિંદા કરે, પાપી તે જે હિંસા કરે. ૪. માતા તે જે જિનવર તણી, કીરતી તે જે ખીજે સુખી; લખિય તે જે ગૌતમ ગણધાર, બુદ્ધિ અધિકો અભય કુમાર. ૫. શ્રાવક તે જે લહે નવ તત્વ, કાયર તે જે મૂકે સત્વ; મંત્ર ખરો તે શ્રી નવકાર, દેવ ખરો તે સુક્તિ ઢાતાર. ૬. પહવી તે નિથં'કર તણી, મતિ તે જે ઉપજે આપણી; સમક્તિ તે જે સાચું ગમે, મિથ્યાતી તે બૂલો ભમે. ૭. મોટા તે જે જાણે પરપીડ, ધનવંત તે જે ભાંજે લીડ; મન વશ આણે તે બલવંત, અગસથી અધિકો પુન્યવંત. ૮. કામી નર તે કહીયે અંધ, મોહ જાળ તે મોટો કંઠ; ઠારિદ્ર તે જે ધર્મ હિણુ, દુરગાંતમાં રૂલે તે ઠીણુ. ૯. આજ્ઞા તે જીહાં યોલી દયા, સુનિવર તે જે પાલે કિયા; સંતોષી તે જે સુખીયા થયા, દુખીયા તે જે લોલે ગ્રહ્યા. ૧૦. તે નારી જે હોવે સતિ, દરશન તે યોધો સુહપત્તિ; રાગ દ્વેષ ટાળે જે યતિ, સુધિ જાણે તે જિન મતિ. ૧૧. કાયા તે જે શીલ પવિત્ર, માયા રહિત તે હોયે મિત્ર; વડિલ પણુ પાલે તે પુત્ર, ધરમ હાણી પાડે તે શત્રુ. ૧૨. વૈરાગી તે વીરમે રાગ,

તારૂં તે ભવ તરે અથાગ; રૌરવ નરક તણો એ માગ, છાગ હણી જે મ'ડે જાગ. ૧૩. દેહ માંહે સાર તે જીહ, ધર્મ થાય તે લેખે દીહ; રસ માંહે ઉપસમ રસ લીહ, થુલીભદ્ર મુનિ માંહે સિંહ. ૧૪. સાચું જપે તે જિનનું નામ, ચોગી તે જે જીતે કામ; ન્યાયવંત કહીએ તે રામ, જિન ધરમી વસે તે ગામ. ૧૫. એહ બોલ બોલ્યા મેં ખરા, સાર નથી એહ ઉપરા; કહે પંડિત લખમી કલ્લોલ, ધરમ રંગ મન ધરજો ચોલ. ૧૬.

૧૨. ત્રિપષ્ટિ શલાખા છત્રીશી

ચોપાઈ:—પ્રહ સમે પ્રજ્ઞુ સરસતીમાય, વલી સહશુરકે લાગું પાય; ત્રેસઠ શિલાકાનાં કહું નામ, નામ જપંતા સીએ કામ. ૧. પ્રથમ ચોવિશ તીથંકર જાણુ, તેહ તણે હું કરીશ પ્રજ્ઞામ; રીખલ અજીતને સંભવ સ્વામ, ચોથા અભિનંદન અભિરામ. ૨. સુમતી પદ્મ પ્રભુ પૂરે આસ, સુપાશ્વં ચંદ્રપ્રભુ દે સુખવાસ; સુવિધી શિતલને શ્રેયાંસનાથ, એ છે સાચા શિવપુર સાથ. ૩. વાસુપુજ્યજિન વિમળ અનંત, ધર્મ શાંતી કુંથુ અરિહંત; અર મહી મુનિસુવ્રત સ્વામ, એહથી લહિયે મુક્તિ સુ કામ. ૪. નમીનાથ નેમીસર દેવ, જસ સુરનરનીત સારે સેવ; પાશ્વનાથ મહાવીર પ્રસિદ્ધ, તુઠા આપે અવિચળ રિદ્ધ. ૫. ચોરાશી બહુતેર સાઠ પચાસ, ચાલીશ ત્રીશ વીશ દશ ખાસ; જે લાખ એક લાખ પૂરવ સર્વી જાણુ, ચોરાશી બહુતેર સાઠ પ્રમાણુ. ૬. ત્રીશ દશ એક લાખનું માન, વર્ષાચુ શાંતિ તાઈ વખાણુ; પંચાણું ચુલસી પંચાવન ત્રીશ, દશ એક અઢીશે બહોતેર કરીશ. ૭. ધણુશય પંચને સાઠાચાર, ચાર શાધંત્રણુ ત્રણશે અઢીશે ધાર; દોસત શાધંસત ને સત એક, આગે દશ દશ ઉણા પચાશે છેક. ૮. ત્યાંથી પંચ પંચ ઉણા ગણીએ એમ, દસ ધનુષ સુધી પ્રભુ જાણો નેમ; હવે નવને સાત હાથ પ્રમાણુ, અનુક્રમે પાસને વીરનું જાણુ. ૯. એમ સર્વિ જિનને આયુ તનુમાન, જાણી કરો પ્રભુનું શુભુગાન; જિનનું જ્ઞાન ધ્યાન બહુમાન, કરતા લહીએ અવિચલ ધાન. ૧૦. હવે નામ ચક્રવર્તિ તણાં, ખાર ચક્રી જે શાસ્ત્રે ભણ્યાં; પહેલો ચક્રી ભરત નરેશ, સુખે સાધ્યા જીણે ખટ ખંડ દેશ. ૧૧. ખીજો સગર નામે ભૂપાલ, ત્રીજો મધવરાય સુવિશાલ; ચોથો કહીયેં સતન કુમાર, દેવ પદવી પામ્યા છે સાર. ૧૨. શાંતિ કુંથુ અર ત્રણે રાય, તીથંકર પણ પદ કહેવાય; સુભૂમ આઠમેાં ચક્રી થયો, અની લોકો કરી નરકે ગયો. ૧૩. મહાપદ્મ રાય બુદ્ધિ નિધાન, હરિષેણુ દશમેા રાખન; અગ્યારમેા જય નામ નરેશ, ખારમેા પ્રહ્લદત્ત ચક્રેશ. ૧૪. એ ખારે ચક્રીસર કહ્યા, સૂત્ર સિદ્ધાંત થકી મેં લહ્યા; તનુ શત પંચ અને સાઠાચાર, ખેતાલી એકતાલી પર અર્ધાં વિચાર. ૧૫. ચાલીસ પણુતીસ તીશ અડવીશ, વીશ પદ્મર ખાર અને સાત ગણીશ; ધનુષ માન સર્વિ ચક્રી તણાં, અનુક્રમ લેહેને તસ નામનાં. ૧૬. ચોરાશી બહોતેર પૂરવ લાખ; પાંચ ત્રણુ વલી એક લાખ; પંચાણું ચોરાશી સાઠ અને ત્રીશ, દશ ત્રણુ હજાર સાત સાત લડીશ. ૧૭. આયુમાન ચક્રીનાં ભણ્યાં, રિખલ અજિતવારે પહેલા જે સુણ્યાં; ધર્મનાથ વારે મધવા સનત, શાંતિ કુંથુ અરદો પદવી લહત. ૧૮. અરનાથ પછી સુભૂમ ચક્રીશ, મુનિસુવ્રત વારે મહાપદ્મ જગીશ; નમિનાથ વારે હરિષેણુને જય, શ્રીનેમવારે પ્રહ્લદત્તનેા વિલય. ૧૯. હવે વાસુદેવ કહું નવ નામ,

ત્રણ ખંડ જોણે જીત્યા કામ; વીર જીવ પ્રથમ ત્રિપુટ, બીજો નૃપ જાણો દ્વિપુટ. ૨૦. સ્વયંજી
 પુરુષોત્તમ મહારાય, પુરુષસિંહ પુરુષ પુંડરીક રાય; દત્ત નારાયણ કૃષ્ણ નરેશ, એ નવ હવે
 બળદેવ વિશેષ ૨૧. અચલ વિજય ભદ્ર સુપ્રભ ભૂપ, સુદર્શન આનંદ નંદન રુપ; પદ્મ રામ
 એ નવ બળદેવ, પ્રતિશત્રુ નવ પ્રતિ વાસુદેવ. ૨૨. અશ્વ તારક રાજેન્દ્ર, મેરક મધુ
 નિશુલ બલેન્દ્ર; પ્રહલાદને રાવણુ જરાસંઘ, જીત્યા ચક્ર બલે તસ સંઘ. ૨૩. તનુ એંસી
 સિતેર આઠ પચાસ, પિસ્તાલી ઓગણત્રીસ છવીસ ખાસ; સેતલ દશ હરિતું તન માન,
 તેહથી બળદેવ વિશેષ કંઈ જાણુ. ૨૪. હરિ પરે પ્રતિહરિતું ધાર, હવે તસ આયુષમાન
 વિચાર; લાખ ચોરાશી બહોતેર સઠ, ત્રીસ દસ લક્ષ સહસ પાંસઠ. ૨૫. છપ્પન બાર
 ને એક હજાર, અનુક્રમે એ હરિ આય નિરધાર; તેમ પ્રતિહરિતું જાણુ સમાન, બળદે-
 વનું હરિથી વિશેષ પ્રમાણુ. ૨૬. શ્રી શ્રેયાંસથી ધર્મજન દેવ, વારે પ્રથમ પાંચ વાસુ
 દેવ; છઠો સાતમો શ્રી અરજન સમે, મુનિસુવત વારે લખમજીજી ગમે. ૨૭. શ્રી નેમ
 વારે કૃષ્ણને જાણુ, પ્રતિહરિ બળદેવ બમકાલે વખાણુ; ત્રેસઠ સંખ્યા પદવી કહી, માતા
 સાઠ તે અંથે લહી. ૨૮. પિતા બાવનને સાઠ શરીર, ઓગણસાઠ જીવ મહાધીર, પંચ
 વરણુ તીર્થકર જાણુ, ચક્રી સોવન વાત વખાણુ. ૨૯. વાસુદેવ નવ શામળવાન, ઉજ્જ-
 વલ તનુ બળદેવ પ્રધાન; તીર્થકર મુકિત પદ વર્યા, આઠ ચક્રી સાથે સંચર્યા. ૩૦.
 બલદેવ આઠ વલી તેની સાથ શિવપદ લીધું હાથોહાથ; મધવા સનત કુમાર સુરલોક,
 ત્રીજે સુખ વિલસે ગત શોક. ૩૧. નવમો બળદેવ પ્રહ્લ નિવાસ, વાસુદેવ સહુ અધોગતિ
 વાસ; અબ્ટમો બારમો ચક્રી સાથ, પ્રતિ વાસુદેવ સમાનર નાથ, ૩૨. સુરવર
 સુખ સાતા ભોગવી, નારકી દુઃખ વ્યથા અનુભવી, અનુક્રમે કર્મ સૈન્ય જય કરી, નરવર
 ચતુરંગી સુખ વરી. ૩૩. સહયુરુ જોગે ક્ષાયિક ભાવ દર્શન જાન ભવોદધિ નાવ;
 આરોહિ શિવ મંદિર વિષે, બનંત ચતુષ્ટય તવ ઉલ્લસે ૩૪. લેશે અક્ષય પદ
 નિર્વાણુ, સિદ્ધ સવે મુજ ઘા કલ્યાણુ; ઉત્તમ નામ જપો નરનાર, સ્વરુપચંદ લહે જય
 જયકાર. ૩૫. ત્રિપલિંગ શલાકા છત્રીશી, સ્મરણાર્થે કહી મન ઉલ્લસિ; ઉત્તમ ગુણ
 સંભારે જેહ, ઉત્તમતા વાધે તસ દેહ. ૩૬.

૧૩. પંડિત શ્રી વીરવીજી કૃત હિત શક્ષા છત્રીશી

સાંભલરે તું સજ્જની મોરી—એ દેશી.

સાંભલને સજ્જન નરનારી, હેત શિખામણુ સારીજી; રીસ કરે દેતાં શિખામણુ,
 ભાગ્યદશા પરવારી. સુણુને સજ્જનોરે, લોક વિરૂદ્ધ નિવારા સુઠ જગત વડો વ્યવહાર.
 સુઠ ૧. આંકણી. સુરખ બાલક જાયક વ્યસની, કાઝને વલી નાઝજી; જો સંસાર સદા
 સુખવજો, ચોરની સંગતીવારો. સુઠ ૨. વેશ્યા સાથે વણજ ન કરિએ, નીચથું નેહ ન
 કરિએજી; આપણુ આવે ઘર ધન જાવે, જીવિતને પરિહરિએ. સુઠ ૩. કામ વિના પરધર
 નવિ જઈએ, આવે ગાળ ન દીજોજી; બલિઆ સાથે બાથ ન ભરિએ, કુટુંબ કલહ નાવ
 કીજો. સુઠ ૪. હુશમનથું પરનારી સાથે, તજીએ વાત એકાંતેજી; માતા બહેન થું
 મારગ જાતા, વાત ન કરિએ રાતે. સુઠ ૫. રાજા રમણી ધરનો સોની; વિશ્વાસે નવિ

રહિયેલ; માત પિતા ગુરુવિષ્ણુ ખીજને, ગુહ્યની વાત ન કહિયે. સું ૬. અનણ્યા શુંગામ ન જઈએ ઝાડ તમે નવ વસીએલ. હાથી ઘોડા ગાડી જતાં, દુરજનથી દુર ખસીએ. સું ૭. રમત કરતા રીસ ન કરીએ. ભય મારગ નવિ જઈએલ. યેજ્ઞ વાત કરે જિહાં છાની, તિહાં ઉભા નવિ રહિયે. સું ૮. હુંકારા વિષ્ણુ વાત ન કરિયે. ઇચ્છા વિષ્ણુ નવિ જમીએલ. ધન વિધાનો મહ પરિહરિયે, નમતા સાથે નમિયે. સું ૯, સુરખ બેગી રાજ પંડિત. હાંસિ કરી નવિ હસિયેલ. હાથી વાઘ સરપ નર વહતાં. દેખીને દૂર ખસિયે. સું ૧૦. કુવા કાંઠે હાંસિ ન કરીએ કેફ કરી નવી ભમીએલ. વરો ન કરીએ ઘર વેચીને. બુગટકે નવિ રમીએ. સું ૧૧. ભણતાં ગણતાં આલસ તણ્યે. લખતાં વાર ન કરિયેલ. પર હસ્તે પરદેશ હુકાને આપણું નામ નધરિયે. સુ. ૧૨. નામું માંડે આણસ છાંડી દેવાદાર ન થઈએ લ. કષ્ટ ભયાદિક થાનક વરણ. દેશાવર જઈ રહિયે. સું ૧૩. ધનવતીને વેશ મલિનતા. પગથું પગ ઘસિ ધોવેલ. નાપિક ઘર જઈ શિર મુંડાવે. પાણીમાં મુખ બેવે. સું ૧૪. નાવણુ દાતણુ મુંદર ન કરે. ખેઠા તરણુ તોડેલ. ભુએ ચિત્રામણુ નાગો સુએ. તેને લક્ષ્મી છેડે. સું ૧૫. માતા ચરણે શિશ નમાવી. આપને કરીએ સલામોલ. દેવ ગુરૂને વિધિએ વાંદી. કરે સંચારતું કામ. સું ૧૬. યે હાથે માથું નવી ખણીએ કાન નવિ ખેતરિયેલ. ઊભાં કેડે હુથ ન દીજે. સામે પુરે નવિ તરિયે. સું ૧૭. તેલ તમાકુ દુરે તણ્યે. અણુગલ વ. લ નવિ પીજેલ. કુલવંતી સતિને સિખામણુ. હવે નર ભેગી દીજે. સું ૧૮. સસરો જામુ જેઠ જેઠાણી. નણદી વિનય મ મૂકેલ. શાણપણે સેરી સંચરતાં. ચતુરા ચાલિ મ ચૂકે. સું ૧૯. નીચ સાહેલી સંગ ન કીજે. પરમંદિર નવિ ભમીએલ. રાત્રી પડે ઘર ખાર ન જઈએ. સહુને જ માડી જમીએ. સું ૨૦. ધોખણુ માલણુને કુંભારણુ. યોગણુ સંગ ન કરિયેલ. સહોજે કોઈક આલ ચઢાવે. એવડું શેને કરિયે, સું ૨૧. નિજ ભરતાર ગયો દેશાવર. તવ શણુગાર ન ધરિયેલ. જમવા નાતિ વચે નવિ જઈએ. દુરજન દેખી ડરિયે. સું ૨૨. પરસેરી ગરખો ગાવાને. મેલે ખેલે ન જઈએલ. નાવણુ ધોવણુ નદી કીનારે. જતા નિરલજ થઈએ. સું ૨૩. ઊપડતે પગે ચાલિ ચાલીજે. હુત્તર સહુ સીખીજેલ. રનાન સુવસ્ત્રે રસેઈ કરીને ઘાન સુપાત્રે દીજે. સું ૨૪. શોક તણાં લઘુ ખાલક દેખી. મ ધરો ખેદ હિંચામેલ. તેહની મુખ શીતલ આશીસે. પુત્ર તણા ફલ પામે. સુ. ૨૫. ખાર વરસ ખાળક સુર પડિમા. એ યે સરિખા કહિયેલ. ભક્તિ કરે મુખ લીલા પામે. ખેદ કરે દુખ લહિયે. સુ. ૨૬. નર નારી બેહુને સિખામણુ. મુખ લવરી નવિ હસિયેલ. નાતિ સગાના ઘર છાંડીને. એકલકા નવિ વસિયે. સુ. ૨૭. વમન કરીને ચિતા ઝાલે. નખલે આસન બેસીલ. વિદિશે દક્ષણ દિશ અંધારે. ખોટયું પશુંએ પેસી. ૨૮. અણુજણ્યે રતુવંતિ પાત્રે પેટ અજિરણુ વેલાલ. આકાશે ભોજન નવિ કરિયે. યે જણુ બેસી બેલા. સુ. ૨૯. અનિસે ઉતુ ખાઈ ખાટું. શાક ઘણું નવી ખાવુંલ. મૌનપણે ઊડી ગણુવરણુ. જમવા વેલા નાહવું. સુ. ૩૦. ઘાત વખાણી વખોડી ન ખાવું. તડકે બેસી ન જમવુંલ. માંદા પાસે રાત રહીને. નરણાં પાણી ન પીવું. સું ૩૧. કંઈમુલ અભક્ષને બોળો. વાસી વિદલ તે વરબેલ. બુઠં તણે પર તિહા

હંસા. જો વલી નરભવ સરજો સું ૩૨. વત પચખખાણુ ધરી ગુરૂ હાયે. તીરથ યાત્રા કરીએજી. પુન્ય જિદ્ય જો મોટો પ્રગટે. તે સંઘવી પદ ધરીએ. સુ. ૩૩. મારગમાં મન મોકલું સખી, બહુવિધ સંઘ જમાડોજી. સુરલોકે સુખ સઘલાં પામે. પણ નહિ એવો દહાડો સુ. ૩૪. તીરથ તારણ સિવમુખ કારણ. સિદ્ધાચલ ગિરિનારજી. પ્રભુ ભક્તિ ગુણુ-શ્રેણે ભવજલ. તરીએ એક અવતારે. સું ૩૫. લોકીક લોકોત્તર હિતસિક્ષા. છત્રીસીએ જોલીજી પંડિત શ્રી શુભવીરવિજય મુખ. વાણી મોહન વેલી. સું ૩૬.

હરિયાલી (૧)

કહીયો પંડિત ! કોણુ એ નારી ? વીસ વરસની અવધ વિચારી કહીયો ૧. દોષ પિતાએ એહ નિપાઈ, સંઘ ચતુવિંધ મનમે આઈ. કહીયો ૨. કીડીએ એક હાથી જાયો, હાથી સાહમે સસલો ધાયો. કહીયો ૩. વિણુ દીવે અજવાળું ધાયે, કીડીના દરમાંહિ કુંજર જાયે. કહીયો ૪. વરસે અગ્ની ને પાણી દીપે, કાયર સુભટ તણા મદ જીપે. કહીયો ૫. તે જોડીએ આપ નિપાયો, તેણે તાસ જમાઈ જાયો. કહીયો ૬. મેહ વરસતાં બહુ રજ ઉડે, લોહ તરે ને તરણુ ખુડે. કહીયો ૭. તેલ ફિરે ને ઘાણી પીલાએ, ધરંટી દાણું કરીય દલાયે. કહીયો ૮. ખીજ ફલે ને યાખા ઉગે, સરોવર આગે સમુદ્ર ન પૂગે. કહીયો ૯. પંક જરે ને સરવર જમે, ભમે માણુસ તિહાં ઘણે વીસામે. કહીયો ૧૦. પ્રવહણુ ઉપરિ સાગર ચાલે, હરિણુ તણે ખળે ડુંગર હાલે. કહીયો ૧૧. એહનો અર્થ વિચારિ કહીયો, નહિતર ગર્વ મ કોઈ ધરિયો. કહીનો ૧૨. શ્રીનયવિજય વિબુધને શિષ્યે, કહી હરિયાલી મનહુ જગીશે. કહીયો ૧૩. એ હરયાલી જે નર કહેશ્યે વાચક જશ જપે તે સુખ લહેશ્યે. કહીયો ૧૪.

હરિયાલી (૨)

સખીરે મેંતો કોતુક દીકું, સાધુ સરોવર ઝીલતારે; સં નાકે રૂપ નિહાલતારે, સં લોચનથી રસ જાણુતારે. સં ૧. મુનિવર નારી શું રમેરે, સં નારી હિંચોળે કંતનેરે; સં કંત ઘણા એક નારીનેરે, સં સદા યૌવન નારી તે રહેરે. સં ૨. વેશ્યા વિલુહા કેવલીરે, સં આંખ વિના દેખે ઘણું રે; સં રથ એઠા મુનિવર ચલેરે, સં હાથ જળે હાથી ડુખીયોરે. સં ૩. કૂતરીયે કેશરી હણ્યોરે, સં તરસ્યો પાણી નવિ પીયોરે; સં પગ વિહૂણો મારગ ચલેરે, સં નારી નપુંસક લોગવેરે. સં ૪. અંખાડી ખર ઉપરેરે, સં નર એક નિત્ય ઉભો રહેરે; સં એઠો નથી નવિ ખેસશેરે; સં અધર ગગન વિચતે રહેરે. સં ૫. માકક મહાજન ઘેરીયોરે, સં ઉંદરે મેરૂ હલાવીયોરે; સં સૂરજ અજવાળું નવિ કરેરે, સં લઘુ અંધવ ખત્રીશ ગયારે. સં ૬. શોકે ઘડી નહી ખેનડીરે, સં શામલો હંસ મેં પેખીયોરે; સં કાટ વલ્યો કંચન ગિરિરિ, સં અંજન ગિરિ ઉજળા થયારે. સં ૭. વચર સ્વામિ સૂતા પારણેરે, સં શ્રાવિકા ગાવે હાલડારે; સં મોટા અર્થ તે કહેજેરે, સં શ્રી શુભવીરના વાલડારે. સં ૮.

હરિયાલી (૩)

ચેતન ચેતો ચખોલા, ચતુર ચ જોલે જે નર ખીજે; મૂરખ વાતે હૈયકું રીજે,

તેહને શી શાખાશી હીજે. ચેતન૦ ૧. પાયે ખોટે મહેલ ચણાવે, થંભ મલોખે માળ જડાવે; વાઘની ખોલે ખાહાર મૂકાવે, વાંદરા પાસે નેવાં ચરાવે. ચેતન૦ ૨. નારી મોટીને કંથ છે છોટો, નાવડે ભરતા પાણી લોટો; પુંજી વિના વેપાર છે મોટો; કહેા કેમ ધરમાં નાવે ટોટો. ચેતન૦ ૩. ખાપ થઈ બેટીને ધાવે, કુળવંતી નારી કંત નચાવે; વરણ અહારનું એકું ખાવે, નાગર ખાહણ તે કહેવાવે. ચેતન૦ ૪. મેરૂ ઉપર એક હાથી ચડીયો, કીડીની કુંકે હેઠે પડીયો; હાથી ઉપર વાંદરો બેઠો, કીડી ઘરમાંહિ બધ પેઠો. ચેતન૦ ૫. ઠાંકણીએ કુંભારજ ઘડીયો, લંગડા ઉપર ગદંભ ચડીયો; આંધળો દર્પણમાં મુખ નિરખે, માકડું બેકું નાણું પરખે. ચેતન૦ ૬. સૂકે સરોવર હંસ તે માહાલે, પવંત ઉડી ગગને ચાલે; છછુંદરથી વાઘજ ભડક્યો, સાયર તરતા ચાંગુળે અટક્યો. ચેતન૦ ૭. સૂતર તાંતણે સિંહ બંધાણો, છીલર જલમાં તાર મુંઝાણો; ઉંઘણ આળસુ ઘણું કમાયો, કીડીએ એક હાથી બયો. ચેતન૦ ૮. પંડિત એહનો અર્થજ કહેજો, નહિતર બહુશુભ ચરણે રહેજો; શ્રી શુભવીરનું શાસન પામી, ખાવા પીવામાં મ કરો ખામી. ચેતન૦ ૯.

ગહેલ રાગ (રૂમઝુમ ખાળે પાપલવા)

શ્રાવક વિનવે સુની મનવા-ગૌચરી લાલ અપાવો એા મુનિ આવો આવો અમ ઘેર આવો-શ્રાવક ત્રણ ઉકાળે જળ ઉકાળી ઠારીયા ઠારીયાં નથી અડયા અગ્નિની જ્યેતે ગાળીયાં ગાળીયાં ચંદરવો છે આંધ્યો રે ચુલો નથી અંગારો-એા મુની મુજ કુટુંબીજનને કાળે લોજનીયાં નથી તમારા નિમિતે કાંઈ રાંધીયાં રાંધીયાં દોશ વગરનો આહારજ રે. વહોરવા પાત્રજ લાવો એા. મુની સોળ આશ્રયજ ઉદ્દમ દોશો બાણીયા બાણીયા વિવેક ધરી સાધુને વહોરાવો પ્રાણીયા પ્રાણીયા ધર્મ લાભને પગલે રે-અંધને પુણ્ય અપાવો.

શ્રી જેન ધાર્મિક શિક્ષણ સોસાઈટી

પ્રથમ “શ્રી ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ” એવું જે નામ હતું તે હવે ઉપરના નામથી આખા હિંદુસ્થાનમાં ધાર્મિક શિક્ષણનું કામ વ્યવસ્થાપૂર્વક કરશે. આ સંસ્થા સોસાયટીના કાયદા ૨૧-૧૮૬૦ મુજબ રજીસ્ટર થયેલ છે. તેની કાર્યવાહક કમીટીનાં નામેા નીચે મુજબ છે.

૧ શ્રી પોપટલાલ બીખાયંદ ઝવેદી પ્રમુખ તથા ટ્રસ્ટી	૧૧ શ્રી ભોગીલાલ લહેરચંદ	મેંબર
૨ શ્રી રમણલાલ નગીનદાસ પરિખ ઉપ-પ્રમુખ	૧૨ શ્રી માણેકલાલ યુનીલાલ	”
૩ શ્રી વિનયચંદ્ર પોપટલાલ દોશી ખળનચી	૧૩ શ્રી મોહનલાલ બાણુભાઈ શાપરીયા	”
૪ શ્રી ચંપકલાલ ઠાલાભાઈ શાહ સેક્રેટરી	૧૪ શ્રી નરોત્તમદાસ ગોદડજી ડોસજી	”
૫ શ્રી પોપટલાલ કેશવજી દોશી ટ્રસ્ટી તથા સેક્રેટરી	૧૫ શ્રી જ્ઞેશંગલાલ લલ્લુભાઈ ઝવેરી	”
૬ શ્રી પ્રાણુજીવનદાસ હરગોવિંદ ગાંધી સેક્રેટરી	૧૬ શ્રી રતીલાલ ચીમનલાલ કુસુમગર	”
૭ શ્રી રસીકલાલ નાથાલાલા ડોરા, સેક્રેટરી	૧૭ શ્રી તારાચંદ ધનજીભાઈ	”
૮ શ્રી જયંતિલાલ રતનચંદ શાહ ટ્રસ્ટી	૧૮ શ્રી સુરેશભાઈ પોપટલાલ	”
૯ શ્રી ક્રાંતિલાલ હીરાલાલ કુસુમગર	૧૯ શ્રી હીરાલાલ હાલચંદ દલાલ ખેરીસ્ટર	”
૧૦ શ્રી મહેન્દ્રભાઈ મનસુખલાલ શાહ	૨૦ શ્રી ભાઈચંદ નગીનભાઈ ઝવેરી	”
	૨૧ શ્રી નાનચંદ જુઠાભાઈ મહેતા	”
	૨૨ શ્રી તલકચંદ કાનજી કપાસી	”
	૨૩ શ્રી ગણવજી સોમચંદ મહેતા	”

ॐ नमः
श्री

श्री
सन्मित्र
पञ्च महाविधि
विधि संग्रह
प्रभातना पञ्चकपाला

१ नमुष्कारसहितं मुद्गिसहितं पञ्चकपाला

उगये सूरै, नमुष्कारसहितं मुद्गिसहितं पञ्चकपाला. यद्विहितं पि आहारं-असणुं, पाणुं, भाधमं, साधमं, अन्नतथुल्लोकेषुं, सहसागारेषुं, महत्तरागारेषुं, सवस-माहिवत्तियागारेषुं वेसिरे.

२ पोरिसि-साडपोरिसिनु पञ्चकपाला

उगये सूरै, नमुष्कारसहितं पोरिसि. साडपोरिसि, मुद्गिसहितं पञ्चकपाला. उगये सूरै, यद्विहितं पि आहारं, असणुं, पाणुं, भाधमं, साधमं-अन्नतथुल्लोकेषुं, सहसागारेषुं, पञ्चनकलेषुं, दिसा मोडेषुं, साहुवयेषुं, महत्तरागारेषुं, सवस-माहिवत्तिया गारेषुं वेसिरे.

३ पुरिमर्दु-अवनु पञ्चकपाला

सूरै उगये, परिमर्दुं अवर्दुं मुद्गिसहितं पञ्चकपाला यद्विहितं पि आहारं, असणुं भाधमं साधमं अन्नतथुल्लोकेषुं सहसा गारेषुं पञ्चनकलेषुं दिसा मोडेषुं साहु वयेषुं महत्तरा गारेषुं सवसमाहिवत्तिया गारेषुं वेसिरे.

४ येथासणु-येकासणु ऐकल हाणुनु पञ्चकपाला

उगये सूरै, नमुष्कारसहितं, पोरिसि मुद्गिसहितं पञ्चकपाला. उगये सूरै, यद्विहितं पि आहारं-असणुं, पाणुं भाधमं, साधमं, अन्नतथुल्लोकेषुं, सहसागारेषुं, पञ्चनकलेषुं, दिसामोडेषुं, साहुवयेषुं, महत्तरागारेषुं सवसमाहिवत्तियागारेषुं, विगधयो पञ्चकपाला, अन्नतथुल्लोकेषुं, सहसागारेषुं, देवादेवेषुं, गहत्थसंसट्टेषुं, उक्थित्तविवेकेषुं, पञ्चमकिण्णेषुं. पारिदावाणुयांगारेषुं, महत्तरागारेषुं, सवसमाहिवत्तियागारेषुं, भियासणुं ऐकासणुं, ऐकलहाणुं पञ्चकपाला तविहितं पि आहारं.

અસણું, આઇમં, સાઇમં, અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહસાગારેણું, સાગારિયાગારેણું, આઉંટણ્ણ-પસારેણું, ગુરુઅખ્ખુદ્દાણેણું, પારિદ્દાવણિયા ગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયા-ગારેણું, પાણ્ણસ લેવેણુ વા, અલેવેણુ વા, અચ્છેણુ વા, બહુલેવેણુ વા, સસિત્થેણુ વા, અસિત્થેણુ વા, વેસિરઇ.

૫ આયંખિલ-નિવિગ્ગમ્મ પચ્ચક્ખાણુ

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં, સાઠપોરિસિ મુદ્દિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ. ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવિહં પિ આહારં, અસણું, પાણું, આઇમં, સાઇમં, અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહ-સાગારેણું, પચ્છન્નકાલેણું, દિસા મોહેણું, સાહુવયણેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિ-વત્તિયાગારેણું, આયંખિલ નિવિગ્ગમ્મ પચ્ચક્ખાઇ અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહસાગારેણું લેવાલેવણું ગિહત્થસંસદ્દેણું, ઉક્ખિત્તવિવેગેણું, પારિદ્દાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, એગાસણું પચ્ચક્ખાઇ, તિવિહં પિ આહારં અસણું, આઇમં, સાઇમં, અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહસાગારેણું, સાગારિયાગારેણું, આઉંટણ્ણપસારેણું, ગુરુઅખ્ખુ-દ્દાણેણું, પારિદ્દાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, પાણ્ણસ લેવેણુ વા, અલેવેણુ વા, અચ્છેણુ વા, સસિત્થેણુ વા, અસિત્થેણુ વા વેસિરઇ.

૬ ચઉવિઆહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ અખ્ખલત્તદ્દં પચ્ચક્ખાઇ-ચઉવિહં પિ આહારં; અસણું, પાણું, આઇમં સાઇમં-અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહસાગારેણું, પારિદ્દાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વેસિરઇ.

૭ તિવિઆહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ, અખ્ખલત્તદ્દં પચ્ચક્ખાઇ; તિવિહં પિ આહાર-અસણું, આઇમં, સાઇમં-અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહસાગારેણું, પારિદ્દાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમા-હિવત્તિયાગારેણું; પાણ્ણહાર પોરિસિં, સાઠ પોરિસિ મુદ્દિસહિઅં; પચ્ચક્ખાઇ-અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહસાગારેણું, પચ્છન્નકાલેણું, દિસામોહેણું, સાહુવયણેણું, મહત્તગારેણું, સંવ સમા-હિવત્તિયાગારેણું; પાણ્ણસ લેવેણુ વા અલેવેણુ વા અચ્છેણુ વા બહુલેવેણુ વા, સસિત્થેણુ વા, અસિત્થેણુ વા વેસિરઇ.

૮ ચઉત્થભત્તં-છઠ્ઠભત્તં, અઠ્ઠમભત્તં અખ્ખલત્તદ્દં પચ્ચખ્ખાણુ

સૂરે ઉગ્ગએ ચઉત્થભત્તં છઠ્ઠભત્તં, અઠ્ઠમભત્તં અખ્ખલત્તદ્દં પચ્ચક્ખાઇ તિવિહં પિ આહારં અસણું સાઇમં (પછીના આગારો ઉપરના તિવિહારે ઉપવાસ પ્રમાણેના બોલાવા.)

૯ ચઉવિઆહાર તિવિહાર, દુવિહારનું પચ્ચક્ખાણુ

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ-ચઉવિહં પિ આહાર-તિવિહં પિ આહારં, દુવિહં પિ આહારં અસણું, પાણું, આઇમં, સાઇમં-અન્નતથણ્ણભોગેણું, સહસાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વેસિરે.

૧૦ ચૈત્રનિયમ ધારનારે કરવાનું દેશાવગાશિકનું પરચક્રખાણું
દેશાવગાશિકા ઉવલોગ પરલોગ પરચક્રખાઈ-અન્નત્યજાલોગેણું, સહસાગારેણું,
સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, વોસિરે.

૩ સામાયિક લેવાનો વિધિ

પ્રથમ ઉચ્ચે આસને પુસ્તક પ્રમુખ મૂકીને-શ્રાવક શ્રાવિકા, કટાસણું, મુહપત્તિ,
ચરવાળો લઈ, શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી, જમણા પુંજ કટાસણા ઉપર બેસી, મુહપત્તિ ડાબા
હાથમાં મુખ પાસે રાખી, જમણા હાથ સ્થાપનાજી સન્મુખ રાખવો. પછી એક નવકાર
ગણી, પંચિંદિઅ કહી, સ્થાપનાજી સ્થાપવા. પછી ખમાસમણુ દઈ, ઇરિયાવહિયં, તસ્સ
ઉત્તરીં અન્નત્ય કહી, એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારી,
પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દઈ, ઇચ્છાકારેણુ સંહિસહ ભગવન્ સામિયિક
મુહપત્તિ પરિલેહુ? ઇચ્છં એમ કહી મુહપત્તિના પચાસ બોલ કહી, મુહપત્તિ પરિલેહીએ.
પછી ખમાસમણુ દઈ ઇચ્છાકારેણુ સંહિસહ ભગવન્ સામાયિક સંહિસાહુ? ઇચ્છં-ઈચ્છા
કારેણુ સંહિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાઉ ઇચ્છં કહી, બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણી
ઇચ્છકારી ભગવાન પસાય કરી સામાયિકકંડક ઉચ્ચરાવોજી કહીએ. વડિલ હોય તે કરેમિ
બંતે કહે. પછી ખમાસમણુ દઈ ઇચ્છાં એસણે સંહિસાહુ? ઇચ્છં ખમાં ઇચ્છા. એસણે
ઠાઉ ઇચ્છં. ઇચ્છા સન્ન્યાય સંહિ સાહુ ઇચ્છં ઇચ્છાં સન્ન્યાય કરું? ઇચ્છં એમ કહી ત્રણ
નવકાર ગણવા. પછી બે ઘડી સન્ન્યાય ધર્મ ધ્યાન કરવું.

૪ સામાયિક પારવાનો વિધિ

ખમાસમણુ દઈ, ઇરિયાવહિ પરિક્કમવાથી માંડીને પ્રગટ લોગસ્સ સુધી કહેવું. પછી-
ખમાં ઇચ્છાં મુહપત્તિ પરિલેહુ? ઇચ્છં કહી, મુહપત્તિ પરિલેહવી, ખમાસણુ દઈ, ઇચ્છાં
સામાયિક પારું યથાશક્તિ વળી ખમાસણુ દઈ ઇચ્છાકારેણુ સામાયિક પાયું તહન્તિ કહી એક
નવકાર ગણી, જમણા હાથ ચરવલા અથવા કટાસણા ઉપર સ્થાપી નવકાર ને સામાયિક-
વચજુતો કહીએ. પછી જમણા હાથ સ્થાપનાજી સામે સવળી રાખીને એક નવકાર ગણવો.

૫ દેવસિઅ પ્રતિક્રમણુનો વિધિ

પ્રથમ સામાયિક લીજે. પછી પાણી વાવયું હોય તો મુહપત્તિ પરિલેહવી, અને
આહાર વાવયો હોય તો વાંદણા બે દેવાં; તિહાં બીજા વાંદણામાં આવસ્સિયાએ એ
પાઠ ન કહેવો. પછી-ઈચ્છકારી ભગવાન પસાય કરી પરચક્રખાણુનો આદેશ દેશોજી કહી,
યથાશક્તિ પરચક્રખાણુ કરવું. પછી-ખમાસમણુ દઈ, ઇચ્છાં ચૈત્યવંદન કરું? ઇચ્છં,
કહી, વડેરાએ અથવા પોતે ચૈત્યવંદન કહેવું. જંકિચિ નમુત્થુણું કહી ઉભા થઈ
અરિહંતવેઈયાણું અન્નત્યં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારીને નમોડહંતું
કહી પ્રથમ થોય કહેવી. પછી-લોગસ્સં સંવલોએ અરિહંત વેઈયાણું અન્નત્યં કહી, એક
નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારી, બીજી થોય કહેવી. પછી પુકખરવદીં સુઅસ્સ ભગવચો કરેમિ
કાઉસ્સગ વંદણું અન્નત્યં કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારીને ત્રીજી થોય
કહેવી. પછી સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું કહી, વેયાવચ્ચગરાણું કરેમિ કાઉસ્સગ, અન્નત્યં કહી,

એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરી, પારીને, નમોડહત્ત્વ કહી થોથી થાય કહેવી પછી બેસીને નમુત્થુણું કહેવું, પછી ચાર ખમાસમણુ દેવા પૂર્વક ભગવાન્હ, આચાર્યહ, ઉપાધ્યાયહ, સર્વ સાધુહ પ્રત્યે થોભવંદન કરીએ. પછી ઇચ્છકારી સમસ્ત શ્રાવકને વંદુ કહેવું. પછી ઇચ્છાકારેણુ દેવસિચ્ચ પડિક્કમણુ ઠાઉ ? ઇચ્છ, કહી, જમણુ હાથ ચરવળા અથવા કટાસણુ ઉપર સ્થાપીને સંવસ્સવિ દેવસિચ્ચં કહેવું પછી ઉભા થઈ કરેમિ ભંતેં ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસગ્ગં બે મે. દેવસિચ્ચોં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહીને અતિચારની આઠ ગાથાનો કાઉસગ્ગ કરવો. એ આઠ ગાથા ન આવડે, તો આઠ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો, કાઉસગ્ગ પારીને લોગસ્સ કહેવો. પછી બેસીને ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહીને વાંદણાં બે દેવાં. પછી ઉભા થઈને ઇચ્છાકારેણુ દેવસિચ્ચ આલોઉ ? ઇચ્છ આલોએમિ બે મે દેવસિચ્ચોં કહીને સાત લાખ કહેવા, પછી-અઠાર પાપસ્થાનક આલોઈને સંવસ્સવિ દેવસિચ્ચં પાઠ કહીને બેસવું. જમણુ પગ ઉભો કરી એક નવકાર, કરેમિ ભંતેં ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં કહીને વંદિતા-સૂત્ર કહેવું. પછી વાંદણાં બે દેવાં, ઇચ્છાં અબ્બુકુએમિ અપિભત્તર દેવસિચ્ચં એમ કહી અબ્બુકુએમો ખામવા પછી વાંદણાં બે દેવાં. પછી ઉભા થઈ આચરિચ્ચ ઉવજ્જાએ કહીને કરેમિ ભંતેં ઇચ્છામિ ઠામિં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહી, બે લોગસ્સ અથવા આઠ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. તે પારીને લોગસ્સ કહી, સંવલોએ અરિહંત એઈયાણું અન્નત્થં કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો તે પારી પુકખરવરદીં સુઅસ્સ ભગવચ્ચો કરેમિં અન્નત્થં કહીને એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો તે પારીને સિદ્ધાણુ બુદ્ધાણું કહી, સુઅદેવચાએ કરેમિ કાઉસગ્ગં અન્નત્થં કહી એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. તે પારી નમોડહત્ત્વ કહી પુરૂપે સુઅ દેવયાની અને સ્ત્રીએ કમલદલની થાય કહેવી. પછી ખિત્તદેવાયાએ કરેમિ કાઉસગ્ગં અન્નત્થં કહી, એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. તે પારી, નમોડહત્ત્વ કહી ક્ષેત્રદેવતાની થાય સ્ત્રીએ તથા પુરૂપે બન્નેએ કહેવી, પછી એક નવકાર પ્રગટ ગણી, બેસીને છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહીને બે વાંદણાં દેવાં. પછી સામાયિક અઉંવસત્થો, વંદનક, પડિક્કમણુ, કાઉસગ્ગ પરચક્ખાણુ કયું છે જ એમ કહી, છ આવશ્યક સંભારવાં. પછી ઇચ્છામો અણુસદ્દિ, નમો ખમાસમણુણુ નમોડહત્ત્વ કહીને પુરૂપ નમોડસ્તુ વદ્ધમાનાય કહે, અને સ્ત્રી સંસારદાવાની ત્રણ થાય કહે, પછી નમુત્થુણુ. કહી ઇચ્છાં સંદિસહ ભગવન્ સ્તવન ભણુ ? ઇચ્છ કહી સ્તવન કહેવું. પછી વરકનક કહી ભગવાન્હ આદિ ચાર ખમાસમણુ દેવાં પછી જમણુ હાથ ઉપર સ્થાપી અઠ્ઠાઈજેસુ કહેવું. પછી ઇચ્છાં સંદિ ભગવન્ દેવસિચ્ચપાયચ્ચિત્તવિસોહણુત્થં કાઉસગ્ગ કર ? ઇચ્છ દેવસિચ્ચપાયચ્ચિત્તવિસોહણુત્થં કરેમિ કાઉસગ્ગ અન્નત્થં કહી ચાર લોગસ્સ અથવા સોળ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો, તે પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી બેસીને ખમાસમણુ દઈ ઇચ્છાં સંદિ ભગવન્ સઝાય સંદિં કહી ખમાસમણુ દેવું પછી ઇચ્છા સંદિં સઝાય કરૂં એમ કહી સજ્જાયનો આદેશ માગી એક નવકાર ગણી સજ્જાય કહી. પછી એક નવકાર કહેવો ખમાસમણુ દઈ ઇચ્છાં સંદિં ભગવન્ ફકખ-

કૃષ્ણકર્મકૃષ્ણ નિમિત્ત કાઉરસગ્ગ કરું? ઇચ્છા દુકૃષ્ણકૃષ્ણકર્મકૃષ્ણનિમિત્ત કરેમિ કાઉરસગ્ગ અન્નત્થં કહી, સંપુણ્ ચાર લોગસ્સ અથવા સોળ નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરવો. પછી વડીલે અથવા પોતે પારીને નમોહર્મત્તં કહી લઘુ શાંતિ કહી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દર્ધ, ઇરિયાવહિં તસ્સ ઉતરી અન્નત્થં કહી, એક લોકસ્સને કાઉરસગ્ગ કરા, પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દર્ધ, ઇરિયાવહિં તસ્સ ઉતરી અન્નત્થં કહી એક લોગસ્સને કાઉરસગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ચઉક્કસાય નમુત્થુણ્ કહી જાવંતિ ચેઈઆઈ કહી ખમાસમણુ દર્ધ જાવંતકેવી સાહુકહી નમોહર્મત્તં ઉવસગ્ગ હરં જય વીયસાયં કહેવા. પછી ઇચ્છાં મુહપત્તિ પડિલેહુ? ઇચ્છાં, કહી મુહપત્તિ પડિલેવી. પછી સામાયિક પારવાના વિધિ પ્રમાણે સામાયિક પારવું.

૬. રાઈઅ પ્રતિક્રમણુ વિધિ

પ્રથમ-પૂર્વની રીતે સામાયિક લેવું. પછી ખમાસમણુ દર્ધ ઇચ્છાં સંદિં કુસુ-
મિણુ હુસુમિણુ ઉડાવણી રાઈયપાયચ્છિત્ત વિસોહણુત્થં કાઉરસગ્ગ કરું ઇચ્છાં કુસુમિણુ
હુસુમિણુ રાઈય ઉડાવણી પાયચ્છિત્તવિસોહણુત્થં કરેમિ કાઉરસગ્ગ અન્નત્થં કહી ચાર
લોગસ્સને કાઉરસગ્ગ કરી, પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દર્ધ ઇચ્છાં
ચૈત્યવંદન કરું? ઇચ્છાં કહી, જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન જયવીયસાય સુધી કહેવું.
પછી ચાર ખમાસમણુ દેવા પૂર્વક ભગવાન્હં આચાર્યહં, ઉપાધ્યાયહં, અને સર્વ સાધુહં કહી
વાંદવા. પછી ખમાસમણુ દર્ધ, ઇચ્છાં સંદિં ભગવાન સઝાય સંદિસાહુ કહી ખમાસ-
મણુ દર્ધ ઇચ્છાં સંદિં સઝાય કરું ઇચ્છાં ભરહેસરની સઝાય, નવકાર ગણી ઇચ્છાકાર મુહરાઈને
પાઠ કહેવો. પછી ઇચ્છાકાં સંદિં રાઈઅ પાંક્રમણુ ઠાઉ? ઇચ્છા કહીને જમણો હાથ
ઉપાધ ઉપર સ્થાપી ને સંવસ્સવિ રાઈઅ દુચ્ચત્તિઅં કહી નમુત્થુણ્ તથા કરેમિ ભંતે
કહી, ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉરસગ્ગં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહી એક લોગસ્સ અથવા
ચાર નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરવો. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી સંવલોએ અરિહંનં
અન્નત્થં કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરવો તે પારી પુક્રખર
વરદીં સુઅસ્સં અન્નત્થં કહી અનિચારની આઠ ગાથાનો અથવા તે ન આવડે તો
આઠ નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરવો. તે પારી સિદ્ધાણુ યુદ્ધાણુ કહીને ત્રીજા આવશ્યકની
મુહપત્તિ પડિલેહીને વાંદણા યે દેવાં. તિહાંથી તે અખુદિઓ ખામી વાંદણા યે દીલે,
તિહાં સુધી દેવસિઅની રીતે જાણવું; પણ યે ઠેકાણે દેવસિઅ આવે તે ઠેકાણે રાઈઅ
કહેવું. પછી આચરિઅ ઉવજાએ કરોમ ભંતે ઇચ્છામિ ઠામિ તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં
કહી, તપ ચિંતવણી કરતાં ન આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરવો, તે પારીને
પ્રગટ લોગસ્સ કહી, છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહીને વાંદણાં યે દેવાં. પછી સકલ-
તીથં વંદન કરવું. પછી ઇચ્છાકારી ભગવાન પસાય કરી પચ્ચક્રખાણુનો આદેશ દેશેણ
કહી યથાશક્તિએ પચ્ચક્રખાણુ કરવું. પછી સામાયિક, ચઉવિવસત્થએ વાંદણાં, પડિક-
મણુ, કાઉરસગ્ગ, પચ્ચક્રખાણુ કયું છે જ એમ કહી છ આવશ્યક સંભારવાં. તેમાં
પચ્ચક્રખાણુ કયું હોય તો કયું છે જ કહેવું, અને ધાયું હોય તો ધાયું છે જ એમ

કહેવું. પછી ઇછાએ અભુસાદિં નમો ખમાસમણાણું નમોડહંતું કહીને વિશાલ-લોચનં નમુત્યણું અરિહંત ચેષ્યાણું અન્નત્ય કહી, એક નવકારનેા કાઉચ્ચંગ કરી, પારી, નમોડતું કહી, કલ્લાકંદની પ્રથમ થોય કહેવી, પછી લોગચ્ચં પુકખરવરદીં સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું કહી અનુક્રમે ચાર થોયો કહીએ છીએ તિહાં સુધી કહેવું; પછી નમુત્યણું કહી ભગવાન્ આદિ ચારને ચાર ખમાસમણે વાંદવા, પછી જમણો હાથ ચરવળા ઉપર સ્થાપી અઠ્ઠાઈજાણું કહેવું. પછીખમાસમણ હઈ, શ્રી સીમંધરસ્વામીનું ચૈત્યવંદન, સ્તવન, જય વીયરાય, કાઉચ્ચંગ થોય પચત કહીએ છીએ તિહાં સુધી કહેવું. પછી ખમાસમણ દેવા પૂવક શ્રી સિદ્ધાચળાણું ચૈત્યવંદન સ્તવન, જય વીય-રાય કાઉચ્ચંગ અને થોય કહીએ છીએ, તિહાં સુધી કહેવું. પછી સામાયિક પારવાની વિધિની રીતે સામાયિક પારવા સુધી પ્રથમ પ્રમાણે કહેવું.

૭ પક્ષિખ પ્રતિક્રમણુ વિધિ

પ્રથમ દેવસિક પ્રતિક્રમણુમાં વંદિતું કહી રહીએ તિહાં સુધી સવં કહેવું, પણ ચૈત્ય વંદન સકલાહંતું કહેવું, અને થોયો સ્નાતસ્થાની કહેવી. પછી ખમાસમણ હઈને દેવસિચ આલોષઅ પડિચ્ચંતા ઇચ્છાકારેણું પક્ષિખમુહપપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહીએ. પછી વાંદણાં બે દીને. પછી ઇચ્છાકારેણું સંમુદ્ધાખામણેણું અખ્ખુદ્ધિઓમિ અખ્ખાંતર પક્ષિખઅં ખામેઉં? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ષિખઅં, પનરસ દિવસાણું, પનરસ રાઈઆણું, જંકિચિ અપત્તિઅં કહી ઇચ્છાકારેણું સંદિં પક્ષિખઅં આલોઉં? ઇચ્છં આલોએમિ બે મે પક્ષિખઓ અઈઆરો કઓં કહી ઇચ્છાકારેણું સંદિં પક્ષિખઅતિચાર આલોઉં? ઇચ્છં એમ કહી અતિચાર કહીએ. પછી એવંકારે શ્રાવકતણે ધમે શ્રીસમ-કિતમૂળ ખાર તત એક સો ચોવીસ અતિચાર માંડે, અનેરો બે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંડે સૂક્ષ્મખાદર જાણુતાં અજાણુતાં હુઓ હોય; તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરીમિચ્છામિ દુહ્કંડં કહેવું સંવચ્ચવિ પક્ષિખઅ દુચ્ચિત્તિઅ, દુખ્ખાસિઅ, દુચ્ચિદ્ધિઅ, ઇચ્છાકારેણું સંદિસહ ભગવન? ઇચ્છં તરસ મિચ્છા મિ દુહ્કંડં કહેવું. પછી ઇચ્છાકારી ભગવન્ પસાય કરી પક્ષિખતપપ્રસાદ કરશેણુ એમ ઉચ્ચાર કરીને આવી રીતે કહીએ:- અઉત્થેણું, એક ઉપવાસ, બે આંબિલ, ત્રણ નીવી, ચાર એકાસણા, આઠ બેઆસણાં બે હજાર સજ્જાય, યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો. તે વખતે પ્રવેશ કર્યો હોય તો પછિદ્ધિઓ કહીએ અને કરવો હોય તો તહત્તિ કહીએ. તથા ન કરવો હોય તો આણુખોલ્યા રહીએ. પછી વાંદણાં બે દીને. પછી ઇચ્છાકાં પત્તેઅખામણેણું અખ્ખુદ્ધિઓમિ અખ્ખાંતર પક્ષિખઅંખામેઉં? ઇચ્છં, ખામેમિ પક્ષિખઅં, પનરસ દિવાસાણું, પનરસ રાઈઆણું, જંકિચિ અપત્તિઅં કહી પછી વાંદણાં બે દીને. પછી દેવસિચ આલોષઅ પડિચ્ચંતા ઇચ્છાકાં ભગવન્ પક્ષિખઅં પડિચ્ચમાવેહ કહી, સમ્પડિચ્ચમામિ કરેમિ ભંતે સામા-ઈઅં કહી, ઇચ્છામિ પડિચ્ચમિઉં બે મે પક્ષિખઓં કહેવું પછી ખમાસમણ હઈ ઇચ્છા-કારેણું સંદિં પક્ષિખસૂત્ર પદું? ઇચ્છં એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી, સાધુ હોય તો પક્ષિખસૂત્ર કહે અને સાધુ ન હોય તો નવકાર ગણીને શ્રાવક વંદિતું કહે. પછી સુઅદે-

વયાની થોય કહેવી. પછી નીચે એસી, જમણે ઠોંચણ ઉભો રાખી, એક નવકાર ગણી કરેમિ ભંતેં ઇચ્છામિ પડિં કહી વંદિતુ કહેવું. પછી કરેમિ ભંતેં યચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ' એ મેં પક્કિખઓં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થેં કહીને ખાર લોગસ્સનેા કાઉસ્સગ્ગ કરવો, તે લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કહેવા. અથવા અઠતાલીશ નવકારનેા કાઉસ્સગ્ગ કરી પારવો. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી મુહપત્તિ પડિલેહને વાંદણાં એ દેવાં. પછી ઇચ્છાકારેણું અબ્બુકિઓમિ સમત્તખામણેણું અબ્બિભંતર પક્કિખઅં ખામેઉં? ઇચ્છં ખામેમિ પક્કિખઅં પનરસ દિવસાણું પનરસ સઘઆણું જંકિચિ અપત્તિઅં કહેવું. પછી ખમાસમણુ દઘને ઇચ્છાકાં પક્કિખખામણાં ખામુ? ઇચ્છં એમ કહી ખામણાં ચાર ખામવાં. (ખમાં દઘ ઇચ્છામિ ખમાસમણે યોલી નવકાર ગણી સિરસા મણુસા સત્થએણુ વંદામિ કહેવું. ખીજે અને થોથે ખામણે પણ એમજ કહેવું. ત્રીજે ખામણે છેલ્લે તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં એમ કહેવું.) પછી ઇચ્છામેા અણુસકિં પક્કિખઅં (સમાપ્ત.) દેવસિઅં લાણામિ કહેવું. પછી દેવસિપ્રતિકમણુમાં વંદિતુ' કહ્યા પછી એ વાંદણાં દઘએ તિહાંથી ને સામાયિક પારીએ તિહાં સુધી સવ' દેવસિની પેઠે જાણવું, પણ સુઅદેવયાની થોથોને ઠેકાણે જ્ઞાનાદિની થોથો કહેવી. સ્તવન અજિત શાંતિનું કહેવું. સજ્જાયને, ઠેકાણે ઉવસગ્ગહરં તથા સંસારઘાવાની થોથો ચાર કહેવી અને લઘુ શાંતિને ઠેકાણે મ્હોટી શાંતિ કહેવી.

૮ ચઉમાસી પ્રતિક્રમણુ વિધિ

એમાં ઉપર લખ્યા સુજ્જ (પક્ખીના વિધિ પ્રમાણે) કહેવું, પણ એટલું વિશેષ જે ખાર લોગસ્સનેા કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે વીશ લોગસ્સનેા કાઉસ્સગ્ગ કરવો, અને પક્ખીના આગાર ઠેકાણે ચઉમાસીના આગાર કહેવા તથા તપને ઠેકાણે છઠ્ઠણુ, એ ઉપવાસ, ચાર આંખિલ, છ નીવી, આઠ એકાસણાં, સોલ એઆસણાં, ચાર હજાર સજ્જાય એ રીતે કહેવું.

૯ સવંત્સરી પ્રતિક્રમણુ વિધિ

એમાં પણ ઉપર લખ્યા સુજ્જ (પક્ખીની વિધિ પ્રમાણે) કરવું પણ ખાર લોગસ્સનેા કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે ચાલીશ લોગસ્સ ને એક નવકાર અથવા એક સો એકસઠ નવકારનેા કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને તપને ઠેકાણે અઠમ ભત્તં, ત્રણ ઉપવાસ, છ આંખિલ, નવ નીવી, ખાર એકાસણાં, એવિશ એઆસણાં અને છ હજાર સજ્જાય એ રીતે કહેવું, પક્ખીના આગારને ઠેકાણે સવંત્સરીના આગાર કહેવા. ૮૩.

૧૨ ગુરુવંદન કરવાનો વિધિ

પ્રથમ એ ખમાસણુ દેવાં. પછી ઇચ્છિકાર સુહરસઘનેા પાઠ કહેવો પછી અબ્બુકિઓ ખામવો.

૧૩ ચૈત્યવંદન કરવાનો વિધિ

પ્રથમ ત્રણ ખમાસમણુ દેવાં. પછી ઇચ્છાકારેણુ સંહિસહ લગવન્ ચૈત્યવંદન કહેવું. પછી જંકિચિ કહી, એ હાથ બેડી, નાસકા સુધી ઉચા રાખોનમુત્થુણુ જાવંતિ ચેદ્ધિઆઈ કહી, ખમાસમણુ જાવંત કેવિ સાહ્ નસોડ્ડાંત કહી પૂર્વાચાર્યનું રચેલું સ્તવન

કહેવું, પછી એ હાથ બેડી, લલાટે લગાડી જય વીયસય કહેવા. આભવમખંડા સુધી કદા પછી હાથ નીચે ઉતારી લેવા. પછી ઉભા થઈ અરિહંતચેઈઆણુ, અન્નત્ય કહી એક નવકારનો કાઉસંગ કરી, પારી, નમોઽહત્ કહી થોય કહેવી.

૧૫. શ્રાવક પૌષધ સામાયિક વ્રત સંબંધી સામાયારી વિધિ.

પોસહ સ્વરૂપ

પોસેઈ સુદમાથે અસુહાર્દ સ્વેઈ નથિય સંદેહો

છિન્નઈ નરય તિરિય ગઈ, પોસહવિદિ અવ્વમન્નોય ।

જે પ્રાણી પોતાના આત્માને પૌષધ એટલે શુભ ભાવે કરીને પોસે, તે અશુભ કર્મોને અપાવે તેમાં સંદેહ નથી; વળી જે અપ્રમત્તપણે પોસહ વિધિ પૂર્વક કરે તે નરક તિયંચ ગતિને છેદી નાંખે ૧. પૌષધ એટલે જે વ્રત કરવાથી આત્મધર્મની પુષ્ટિ થાય, અર્થાત્ આત્મા નિર્મલતાએ પોસાય તેને પોસહ કહીએ. શ્રાવકના આર વ્રતમાં એ અચારમુ વ્રત છે, અઠ્ઠમી ચતુર્દશી વિગેરે પર્વ તિથિને વિષે, એ વ્રત ચાર પહોરનું અથવા આઠ પહોરનું કરવામાં આવે છે, એના મુખ્ય ચાર ભેદ છે. ૧. આહાર ત્યાગ પોસહ દેશથી કે સર્વથી. ૨. શરીર સત્કાર ત્યાગ પોસહ સર્વથી. ૩. પ્રજ્ઞાયર્ પોસહ એટલે, અપ્રજ્ઞનો ત્યાગ સર્વથી. ૪. અચાપાર પોસહ સર્વથી, અર્થાત્ સંસાર વ્યાપારાદિ સર્વ સાવધ કાર્યનો પરિત્યાગ.—સૂચના દેશથી એટલે થોડે ભાગે ત્યાગ, અને સર્વથી એટલે સર્વથા ત્યાગ જેમકે, આહાર પોસહમાં ચૌવિહાર ઉપવાસ કરવો તે સર્વથી જાણવો; અને તિવિહાર ઉપવાસ, આંબિલ, નીવી, અને છેવટ એકાસણુ, એ સૂર્વ તપ, દેશ થકી એટલે થોડે ભાગે જાણવા. હવે પોસહ કરનારે તે દિવસે ઓછામાં ઓછા, એકાસણુ સુધીનો તપ તો અવશ્ય કરવોજ જોઈએ.

પોસહ કરનારને ખાસ સૂચના

પોસહ કરવાને ઇચ્છનારે, પ્રભાતમાં વહેલા ઉઠીને, રાઈ પ્રતિકમણુ જરૂર કરવું જોઈએ. પછી પડિલેહણુ કરવું; તે સવારના પડિલેહણુ કરવાની વિધિ આ પ્રમાણે:—પ્રથમ ઇરિયાવહિ પડિકકમીને, ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાકારેણુ સંકિસહ ભગવન્ પડિલેહણુ કરું? ઇચ્છું, કહી સવારે પહેલાં મુહપત્તિ, ચરવલો, અને પછી કટાસણુ, (ખપોરના પડિલેહણુમાં પ્રમથ મુહપત્તિ, પછી કટાસણુ અને પછી ચરવલો પડિલેહવો, એટલો ફેર છે.) પછી સઘળાં વસ્ત્રો એટલે ધોતીયું, માત્રીયું, અને ઉત્તરાસંગ વિગેરે વસ્ત્રો પડિલેહવા. અને તે પડિલેહતી વખતે, મુહપત્તિના અંગ સહિત પચાસ ઝોલ, કટાસણુના પચ્ચીશ. તથા ચરવલાના દશ ઝોલ, અને ધોતીયાના પચ્ચીશ ઝોલ, અને શેષ વસ્ત્રો ઉત્તરાસંગ વિગેરે પહેલા દશ ઝોલ મુહપત્તિઆદિના ૫૦ ઝોલ મનમાં ચિંતવતાં થકાં પડિકંહવાં, પછી કંઠાસણુથી, અથવા ચરવલાથી કાન્ને લેઈને ત્રણ પૂંજ કરી, તેમાં સચિત્ત, અચિત્ત, મિશ્ર, દ્રષ્ટિએ પડિલેહી, છવાઢિકને જતનાપૂર્વક પરઠવી કાન્ને શુદ્ધ કરી, ત્યાંજ ઇરિયાવહિ પડિકકમીને વિધિપૂર્વક પરઠવવે; અને ત્યાર પછી જિન મંદિરે જઈને, પૂજા કરવી, અને પછી ઉપાશ્રયે આવી ઘેરે જે પ્રતિકમણુ ને પડિલેહણુ કયું હોય તો અહીં ઉપાશ્રયે ન

કરવાં, જેણે અતિક્રમણુ ન કયું હોય તેણે છેવટે દેવ વાંધા પહેલાં તો કરી લેવું જોઈએ. પછી પોસહ લેવો તે આ પ્રમાણે. પ્રથમ ખમાસમણુ દેઈ, પ્રગટ લોગરસ કહેવા સુધી ઇરિયાવહિ પરિક્કમીને, પછી ઇચ્છાં પોસહ મુહપત્તિ પરિલેહુ? ઇચ્છાં, એમ કહીને મુહપત્તિ પરિલેહવી; પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં પોસહ સંદીસાહુ? ઇચ્છાં, પછી ખમાસમણુ દેઈ ઇચ્છાં પોસહ ઠાઉં? ઇચ્છાં કહીને, જે હાથ જોડી, મનમાં એક નવકાર ગણી, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાયે કરી પોસહ ઠંડક ઉચ્ચરાવોણ; તે વારે ગુરૂ અથવા વડીલ પોસહ ઠંડક આ પ્રમાણે ઉચ્ચરાવે:

પોસહનું પરચક્રખાણુ અને પોસહ વિધિ

કરેમિ ભંતે પોસહ આહાર પોસહદેસઓ સંવઓ, શરીર સક્કર પોસહ સંવઓ ખંભચર પોસહ સંવઓ; અંવાવાર પોસહ સંવઓ, ચઉવીહે પોસહ ઠામિ, ભવ, દીવસં; પલ્લુવાસામિ દુવિહં, તિવિહેણુ, મણેણુ, વાયયે કાયેણુ, નકરેમિ નકારવેમિ તરસભંતે, પરિક્કમામિ, નિદ્દામિ; ગરિહામિ, અપ્પાણુ વેસિરામિ. (જે ક્વિસનોજ ચાર પહોરનોજ કરવો હોય તો દીવસ કહેવું, અને રાત દીવસ મલી આઠ પહોરનો કરવો હોય તો અહોરત્ત કહેવું;) અને એકલા રાત પોસહ માટે શેવ દીવસં અહોરત્ત કહેવું.) પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં સામાયિક મુહપત્તિ પરિલેહુ? ઇચ્છાં, કહીને મુહપત્તિ પરિલેહવી; પછી ખમાસમણુ દેઈ ઇચ્છાં સામાયિક સંદીસાહુ? ઇચ્છાં, વલી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં સામાયિક ઠાઉં ઇચ્છાં, કહી જે હાથ જોડીને એક નવકાર ગણી, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી, સામાયિક ઠંડક ઉચ્ચરાવોણ, પછી વડીલ કરેમિભંતે ઉચ્ચરાવે, અહિયાં ભવ નિયમને બદલે ભવ પોસહ કહેવું. એમ કહી ખમાસમણુ દેઈ. ઇચ્છાં એમણે સંદીસાહુ? ઇચ્છાં, વત્રી ખમાસમણુ દેઈ. ઇચ્છાં એમણે ઠાઉં? ઇચ્છાં. વલી ખમાસમણુ દેઈ. ઇચ્છાં સજ્જાય સંદિસાહુ? ઇચ્છાં, વત્રી ખમાસમણુ દેઈ. ઇચ્છાં સજ્જાય કરું? ઇચ્છાં, કહી ત્રણુ નવકાર ગણીને, ખમાસમણુ દેઈ. ઇચ્છાં કારેણુ સંદિસહ ભગવન્ બહુવેલ સંદિસાહુ ઇચ્છાં ઇચ્છાં બહુવેલ કરશું? ઇચ્છાં કહીને પરિલેહણુ ન કયું હોય તો હવે ઉપર કહ્યું તેવી રીતે પરિલેહણુ કરવું. તેમજ અતિક્રમણુ ન કયું હોય તો, અહિં આ આદેશથી સઠ પ્રાત-ક્રમણુ કરીને, પછી પરિલેહણુ પાંચ વાનાનું કરવું, પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી, પરિલેહણુ પરિલેહાવોણ, એમ કહી આચાર્યણ, એટલે થાપનાણની પરિલેહણુ કરવી. તેમાં તેર ગોલ બોલવા. શ્રાવકે વડીલાનું વિનય અર્થે; એક વસ્તુ ઉત્તરાસંગ પરિલેહવું, પછી ઇરિયા વહિયં કરી પ્રગટ લોગરસ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં ઉપધિ મુહપત્તિ પરિલેહુ? ઇચ્છાં, કહીને મુહપત્તિ પરિલેહવી, પછી ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ સંદીસાહુ? ઇચ્છાં, ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં ઉપધિ પરિલેહુ? ઇચ્છાં, એમ કહી આકીનાં વસ્ત્રો પરિલેહવાં. પછી યત્નાપૂર્વક કાળે લેઈને, થાપનાચાર્યણ મહારાજ સામે ઉભડક બેસીને, ઇરિયા વહિયં પરિક્કમીને કાળને શુદ્ધ દ્રષ્ટિએ જોઈ કરી

યથાયોગ્ય સ્થાનકે, અભુક્તમણુ જરૂરગો કહીને પરઠવવો, અને પરઠવ્યા પૂઠે, ત્રણુવાર વોસિરે વોસિરે કહેવું, પછી સવારના દેવ વાંદવાં, (સૂચના) જેણે ઘેરે પાડકમણુ કયું હોય તેણે ઉપાશ્રયમાં, રાઈ મુહુપત્તિ પરિલેહવી, તથા એ વાંદણા દેઈને, ઇચ્છાં રાઈયં આલોઉં ? ઇચ્છં, આલોએમિ એમે ઇત્યાદિક પાઠ કહેવો, પછી ઇચ્છકાર મુહુસઈને પાઠ કહી અભુકીઓ ખામવો. એટલે ચરવલા ઉપર હાથ રાખીને, મસ્તક નમાવી, જ કિચિ અપત્તીયંનો પાઠ કહેવો. પછી એ વાંદણાં દેવાં, પછી દેવ વંદન કર્યા પછી ખમાસમણુ દેઈને ઇચ્છાં સન્નઝાય કરૂં ? ઇચ્છં, કહીને એક નવકાર ગણી, ઉભડક બેસી, વડીલ અથવા પોતે મન્હ જિણાણુની સન્નઝાય કહેવી પછી ખમાસમણુ દેઈ. ઇચ્છાં બહુ પડી પુત્રા પોરિસિ તહત્તી કહીને ખમાસમણુ દેઈ ઇચ્છાંકારેણુ ઇરિયાવાહ પડિકકમુ ? ઇચ્છં, કહી ઇરિયાવાહિ પાડકકમીને, ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં પડિલેહણુ કરૂં ? ઇચ્છં, કહી મુહુપત્તિ પરિલેહીને, ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છકારી ભગવાન પસાય કરી પચ્ચખખાણુનો આદેશ દેજેજી, એમ કહી યથાશક્તિ ઉપવાસાદિકે પચ્ચખખાણુ વડીલ પાસે કરવું.

સાંજની પરિલેહણુ વિધિ

પ્રથમ ખમાસમણુ દેઈને, ઇચ્છાં બહુપડિ પુત્રા પોરિસી, તહત્તી કહીને, ખમાસમણુ દેઈને, ઇચ્છાં ઇરિયાવાહિયં પડિકકમામિ ? ઇચ્છં, કહી પછી ખમાસમણુ દેઈને, ઇચ્છાં ગમણુ ગમણુ આલોઉં ? ઇચ્છં, કહીને ઇરિયા સમિતિ, ભાષા સમિતિ, એષણુ સમિતિ, આદાન લંડમત્ત નિખેણુવા સમિતિ, પારિષાપનીકા સમિતિ, મન ગુપ્તિ, વચન ગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ, એ પાંચ સમિતિ, ત્રણુ ગુપ્તિ એ અષ્ટ પ્રવચન માતા, શ્રાવક તણે ધર્મે, રૂડી પેરે પાલી નહી, ખંડણુ વિરાધના, હુઈ હોય, તે સર્વે હું મન વચન કાયાએ કરી, મિચ્છામિ હુકકં. ખમાસમણુ દેઈ; ઇચ્છાં પરિલેહણુ કરૂં ? ઇચ્છં, કહી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં પોસહશાળ પ્રમાણુ ? ઇચ્છં, કહીને મુહુપત્તિ, પછી કટાસણુ, અને છેલ્લે ચરવલો, પરિલેહવો. અને પાણી પીધું કે વાપયું હોય તો, ઘોતીયું અને કંઠોરો મલીને, પાંચ વાનાં પરિલેહવાં પાંચનું પડિલેહણુ કરનારે ઇરિયાવાહિયં કરી. પ્રગટ લોગરસ કહેવો. પછી ખમાસમ દેઈને, ઉચ્છકારી ભગવન પસાય કરીને, પરિલેહણુ પરિલેહાવોજી એમ કહીને, આચાર્યજીની પરિલેહણુ કરવી. અને વડીલનું એક વચ્ચ ઉત્તરાસંગ પરિલેહવું. પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં ઉપાધ મુહુપત્તિ પરિલેહુ ? ઇચ્છં, કહીને મુહુપત્તિ પરિલેહવી. પછી ખમાસમણુ દેઈને ઇચ્છાં સન્નઝાય કરૂં ? ઇચ્છં, કહીને એક નવકાર ગણી, ઉભડક બેસીને, મન્હ જિણાણુની સન્નઝાય કહેવી, પછી એકાસણુ વાળાએ એ વાંદણાં દેવાં પછી ખમાસમણુ દેઈને, ઇચ્છકારી ભગવન પસાયે કરી, પચ્ચખખાણુનો આદેશ દેશેજી. એમ કહી પચ્ચખખાણુ કરવું; અને કયું હોય તો કયું છેજી કહેવું, પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં ઉપધી સંઘીસાહુ ? ઇચ્છં, પછી ખમાસમણુ ઈઈ ઉપધી પડિલેહુ ઇચ્છં એમ કહી ખાકીનાં સર્વ વચ્ચ પરિલેહવાં; એવી રીતે પરિલેહણુ કરીને, કાન્ને લેઈ શુદ્ધ કરી, પૂવે કહું તેવી રીતે, વિધ-પૂવક પરઠવીને, પછી સાંજના દેવ વાંદવા. પછી, ઇરિયાવાહિ પડિકકમીને પ્રતિક્રમણુ

કરવું. પછી રાત પોસાતીયે, એક પહોર સુધી, સન્ન્યાય ધ્યાન કરવું. પછી વિધિપૂર્વક સંથારા પાથરીને, સંથારા ઉપર બેસીને, ઇરિયાવહિયં પડિક્કમીને ચઉક્કસાયથી, જ્ય-વીયરાય સુધી ચૈત્યવંદન કરીને, ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં સંથારા પોરિસિ લણુવા મુહ-પત્તિ પડિલેહુલું ? ઇચ્છાં, કહીને મુહપત્તિ પડિલેહુવી. પછી ખમાસમણુ દેઈ, સંથારા પોરિસિ લણુવી. અને પછી શરીરે શુદ્ધ થઈ, કનમાં કુંદન રાખીને માતરિયું પહેરીને, વિધિપૂર્વક જનતાથી શયન કરવું, અને છ ઘડી રાત્રી રહેતાં સાવધાન થઈ, ઉપયોગ પૂર્વક ઇરિયાવહિયં પડિક્કમી, ચાર લોગરસનો કાઉરસગ્ગ કરવો, પછી સન્ન્યાયધ્યાન કરીને, અવસર થયે, રાઈ પ્રતિક્રમણુ કરવું, અને પછી પડિલેહુણુ કરી દેવ વાંદીને પોસહ પારવો.

રાત પોસાતી માટે વિશેષ વિધિ તથા સુચના

માત્ર રાત્રીના ચાર પહોરનો પોસહ કરવો હોય, તેણે પડિલેહુણુ દેવ વંદન વગેરે વિધિ, દિવસ છતાં કરવાની હોવાથી, વહેલાં આવવું જોઈએ અને તે દિવસે ઓછામાં ઓછો એકાસણુનો તપ કરેલો હોવો જોઈએ. તેણે કરવાની વિધિ આ પ્રમાણે પ્રથમ ખમાસમણુ દેઈ, ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને પડિલેહુણુ કરવું. તે પડિલેહુણુની વિધિ પ્રમાણે કરે, પછી ખમાસમણુ દેઈને, ઇરિયાવહિ પડિક્કમવાથી માંડીને, યાવત બહુવેલ કરશું પર્યંત સવારના પોસહ લેવાની વિધિ પ્રમાણે કરે, અને ત્યાર પછી સાંઝની પડિલેહુણુમાં ખમાસમણુ દેઈ, પડિલેહુણુ કરું, આદેશ માગવાનો છે, ત્યાંથી ઉપધિ પડિલેહુનો આદેશ માગવા પર્યંત, તે પ્રમાણે વિધિ કરે. પોસહના પર્યંતખાણુમાં શેષ દિવસ, અહોરાત કહેવું. ખીજો કાંઈ ફેરફાર નથી. પછી દેવ વાંદે, તથા ચોવીશ માંડલા કરે. તે પછી પડિક્કમણું કરે બાકીનો વિધિ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે જાણવો.

સંથારા વિધિ

પ્રથમ પડિલેહુલી જગ્યાએ સંથારીયું પાથરે, તેના ઉપર કામલી, અને પગની બાજુએ કટાસણું પાથરીને, અંતરપટ એટલે સુતરાઉ ચાદર પાથરે, મુહપત્તિ કેડે ભરાવે ચરવલો પડખે મૂકે, અને માતરીયું પહેરીને, ડાબે પડખે હાથનું ઓશીકું કરીને સૂવે. રાત્રે ચાલવું પડે તો હંઠાસણુ વડે પડિલેહુને ચાલવું, માત્રાના અપમાં આવતા પાણીમાં રાત્રે ચુનો નાંખી મૂકવો, તથા કામલીનો કાલ, ઉનાળામાં બે ઘડી; તથા ચોમાસામાં ચાર ઘડી અને શિયાળામાં છ ઘડીનો છે. તે પ્રમાણે લક્ષમાં રાખીને, કાળ વિત્યા બાદ, માત્રા પ્રમુખ માટે ઉપાશ્રય બહાર જવું પડે તો, કામળી ઓઠી માથે કટાસણું રાખીને જવું વરસાદના છાંટામાં જવું પડે તો પણ એવીજ રીતે કરવાનું છે, ઉપાશ્રય બહાર જતાં ત્રણવાર આવરસહિ, અને પેસતાં ત્રણવાર નિરસીહિ કહેવી પાછલી રાત્રે જાગીને નવકાર સંભારી જાવના બાવી, માત્રાની બાધા ટાલી આવે, અને કુસુમિણુ દુસમિણુનો કાઉરસગ ચાર લોગરસનો સંપૂર્ણ કરવો.

૧૦ પોસહ પારવાની વિધિ

પ્રથમ ખમાસમણુ દેઈને, ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને, ખમાસમણુ દેઈને, ઇચ્છાં પોસહ

પારવા મુહપત્તિ પરિલેહું? ઇચ્છા, એમ કહી મુહપત્તિ પરિલેહવી, (અહીંયા પોષાતીએ, લીધેલા કુંડી પ્રમુખ સર્વ જાતેલી વસ્તુ છુટા ગૃહસ્થને લખાવે) પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં પોષહ પારુ? યથાશક્તિ, પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં પોસહ પાર્યો? તહત્તી એમ કહીને એક નવકાર ગણી, ઘુંટણીયે પડી, ચરવલા ઉપર હાથ રાખી, મસ્તક નમાવીને પોસહ પારવાનો પાઠ બોલવો, તે આવી રીતે. સાગર ચંદો કામો, ચંદવડીસો સુંદસણુ ધત્તો; જેસિ પોસહ પરિમા, અખંડીયા જીવિયંતેવી; ધન્ના સદલાહણીબ, સુલસા આણુદં કામદેવાય; બસ પસંસઈ લયવં, દહુવયં તં મહાવીરો. પોસહનિધિ લીધુ; વિધિ પાયુ વિધ કરતાં જે કોઈ અનિધિ હુઓ હોય, તે સવે હું મન વચન કાયાએ કરી તશ્ચ મિચ્છામિ હુકકડં પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં મુહપત્તિ પરિલેહું? ઇચ્છાં એમ કહી મુહપત્તિ પરિલેહી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં સામાયિક પાડું યથાશક્તિ, પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇચ્છાં સામાયિક પાયુ? તહત્તી, એમ કહીને એક નવકાર ગણી, ચરવલા ઉપર હાથ રાખીને, સામાયિક વચ બુત્તોનો પાઠ કહીને, સામાયિક પારવું.

૧૧ સામાયિકના ઉર દોષના ફૂલો

રોષ સહિત અવિવેકથી કરે, ન અર્થ વિચાર, મન ઉદ્વેગે જશ ઇચ્છા, વિનય રહિત લય ધાર. ૧. વ્યાપાર ચિંતન ફલ સંદેહ, નિયાણા મોહ વશ; સામાયિકમાં મન તણા, ટાળો દોષએ દશ. ૨. કુવચન ટુંકારો કરે, દીયે સાવધ આદેશ; લવલવતો વઢવાડને, દીયે આવકાર વિશેષ. ૩. ગાત્ર દીયે વહી મોહ વશે, હુલસવે લઘુ ખાળ; કરતો વિકથા હાસ્ય એ, વચન દોષ દશ ટાળ. ૪. ચપલાસન ચિહું દિશિ જૂવે, સાસઘ કામ સંઘટ; એ ઠિંગી અવિનીતપણે, જેસે જે ઉદ્ભટ. ૫. આળસ મોઠે મેલ ખાજખણે, પાયપર રાખે પાય; અતિ પ્રગટ કે ગોપવે, નિદ્રા સહિત નિજ કાય. ૬. ખાર દોષ એ કાયના, મન વચના થયા વીશ; સામાયિકમાં સર્વે મળી, ટાળો દોષ ખત્રીશ. ૭.

૮ સમક્રિત સહિત ખાર વ્રતની સંક્ષેપ ટીપ

[સમક્રિત]

૧. રાગ દ્વેષાદિક દોષ થકી સંપૂર્ણ મુક્ત થયેલા સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી અરિહંત પરમાત્માનેજ, શુદ્ધ દેવ માનું, અને જગત્ માત્રને પાવન કરનારા તેમનાં પવિત્ર નામ, સ્થાપના [પ્રતિમા] દ્રવ્ય અને લાવનું સઢાય રટણુ કડું, નિરંતર અમુક વખત ચોખખાઈ રાખી શ્રી જિન મંદિરે જઈ ત્યાં સ્થિર ચિત્ત રાખી પ્રભુના અદ્ભૂત જ્ઞાન, ક્ષમા, ગંભીરતા પ્રમુખ ઉત્તમોત્તમ ગુણ સંભારી મારા અત્મામાં તેરાજ ગુણો પ્રગટાવવા નિમિત્તે પ્રભુનાં દર્શન, પૂજા અને ચૈત્યવંદન કડું અથવા નવકાર મંત્રનો સ્થિર ઉપયોગ રાખી ૧૦૮ વાર જાપ કડું. ૨. શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા અનુસારે જ્ઞાન વૈરાગ્ય ભગવાથી સદ્-ગુરુ સંપીપે જઈ જેમણે મેરુ પર્વત જેવા ભારે પાંચ મહાવ્રત ઉચ્ચરેલાં છે, અને મહાવ્રતોને જે રૂઢી રીતે ગુરુમહારાજની આજ્ઞામાં રહીને પાળે છે, કંચન કામનીથી જે સઢાય દૂર રહે છે, જયજ્ઞાથી સઘળી સંયમ કરણી સાધે છે અને ભગ્ય જનોને સારો

બ્રોધ આપી સુધારે છે, તેવા મુન મહાત્માનેજ શુદ્ધ ગુરૂ માનું અને પ્રતિદિન બેગ હોય ત્યાં સુધી તેમને શુદ્ધ ભાવથી વંદન કરી તેમના વચનામૃતનું પાન કરું. ૩. સદ્-ગુરૂની અમૃત તુલ્ય વાણી સાંભળી મારી છતી શક્તિ ગોપબ્યા વગર બની શકે તેટલી ગૃહસ્થ યોગ્ય ધર્મ કરણી કરવા નિરંતર ખપ કરું; દાન, શીલ, તપ અને ભાવનારૂપ ધર્મની શ્રદ્ધા રાખી યથાશક્તિ તેનો આદર કરું; સમ્યગ્જ્ઞાન, દર્શન અતે ચારિત્રરૂપ શુદ્ધ ધર્મનો મને યથાર્થ બ્રોધ થાય, તેની યથાર્થ પ્રતીતિ થાય અને અનુક્રમે તેની પ્રગટ પ્રાપ્તિ થાય, તેવા લક્ષથી સદ્ગુરૂની આજ્ઞાને આધીન રહી તેમણે આત્મ-કલ્યાણાર્થે આપેલી રૂઢી શિખામણને ધ્યાનમાં રાખી કાળજીથી અનુસરું. પ્રમાદવશપણથી મૂલ પડે તો ગુરૂમહારાજને નિષ્કપટપણે નિવેદન કરી, ક્ષમા મગી ફરી ભૂલ ન કરવા વિશેષે કાળજી રાખું, તેમની પવિત્ર આજ્ઞાનુસાર પ્રતિવર્ષ શ્રી શત્રુંજ્યાદિક તીર્થની યાત્રાદિક કરું; અને આશાતનાદિક દોષને ટાળી, દેવગુરુ સંઘ-સાધમિક ભકિતનો બની શકે તેટલો લાભ લઉં, અને વ્રત-પચ્ચખખાણનો ભાવ રાખું.

૧. સ્થુલ પ્રાણાતિપાત વિરમણુ વ્રત (પહેલું અણુ વ્રત.)

૧. મરણાદંક મહા ભયથી પ્રગટ પણે કંપતા ત્રાસ પામતા કેઇં પણુ નિર-પરાધી છવને કંઈં પણુ પ્રબળ કારણુ વગર તેના પ્રાણુ નીકળી બય તેમ જાણી યુગીને મારા મન, વચન અને કાયાથી હું બંતે હણું નહિં તેમ જે અન્યકને હણાવું નહિ. ૨. માંસ, ઠારુ, શિકાર, મધ, માખણુ, રાત્રી ભોજન પ્રમુખ અભક્ષ્ય અને ડુંગળી, લસણુ, ગાજર, ખટાટા પ્રમુખ જમીન કંદ વિગેરે અનંત કાય ભક્ષણુ કરવાનો ત્યાગ કરું છું.

૨. સ્થુલ મૃષાવાદ વિરમણુ વ્રત (બીજું અણુ વ્રત)

આ વ્રતમાં કન્યાદિક વિગેરે પાંચ મહોટા જૂઠાણાનો સદાય ત્યાગ કરું છું અને જ્ઞાન વચનથી વિપરીત જાણુતાં થકાં બોલવાનો ત્યાગ કરું છું.

૩. સ્થુલ અદત્તાદાન વિરમણુ વ્રત (ત્રીજું અણુ વ્રત.)

આ વ્રતમાં કેઇં પણુ પ્રકારની ચોરી, વિશ્વાસઘાત, દાણુ ચોરી, ખોટી લેવડ દેવડ, ઠગાખોર ભેજસેજ, વિગેરે ધર્મને કલંક લાગે તેવું કાંઈં પણુ અપ્રમાણિક વર્તન કરું નહિં.

૪. સ્વદારા સંતોષ અથવા સ્થુલ મૈથુન વિરમણુ વ્રત (ચોથું અણુ વ્રત.)

૧. સ્વસ્ત્રી કે સ્વપતિ સિવાય દેવ મનુષ્ય કે તિરંચ સંબંધી વિષયભોગ સર્વથા ત્યાગ કરું છું.

પરિશ્કલ પ્રમાણુ વ્રત (પાંચમું અણુ વ્રત.)

ધન, ધાન્ય, ક્ષેત્ર, વારતુ, સોનું, રૂપું, અન્ય ધાતુ, ઠાસ, ઠાસી અને ગાય, બેલ, હાથી, ઘોડા પ્રમુખ ચતુષ્પદ એમ નવ પ્રકારના બાહ્ય પરિશ્કલનું જૂડું જૂડું પ્રમાણુ કરી તેથી અધિક દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થતાં તત્કાળ તેનો સદુપયોગ પરમાર્થ માર્ગે કરું, પરંતુ પ્રમાણુથી અધિક થયેલું દ્રવ્ય જેથી સ્વનિયમ બગાડું નહિં.

૬ દિગ્પરિમાણુ વ્રત (પહેલું ગુણુ વ્રત.)

આર દિશા, ચાર વિદિશા તેમજ ઉચે અને નીચે એમ દશે દિશામાં સ્વાર્થવશ

વ્યાપારાદિક કારણે જવા આવવા માટે અમુક મર્યાદા બાંધવી, કેવળ પરમાર્થ દાવે ગમે તેટલે દૂર જવા આવવાની જ્યણુ રાખી શકાય.

૭ ભોગોપભોગ વિરમણુ વ્રત (ખીણું શુષ્ક વ્રત.)

એકજ વાર ભોગવ્યા બાદ નિર્મલ્ય થઈ જાય, એવા પુષ્પ ભોજન, પ્રમુખ ભોગમાં લેખાય છે; અને વારંવાર જેનો ઉપયોગ કરી શકાય તે સ્ત્રી, મહેલ પ્રમુખ ઉપભોગમાં ગણાય છે, તે ભોગ તથા ઉપભોગ વસ્તુઓનું પૂર્વોક્ત ચૌદ નિયમાનુસારે પરિમાણ કરે છે, સંક્ષેપું છે, અને એ રીતે સંતોષ વૃત્તિમાં વધારો કરી, પંદર કર્મહાનના મહા પાપ વ્યાપારનો પણ ત્યાગ કરે છે.

૮ અનર્થ દંડ વિરમણુ વ્રત (ત્રીણું શુષ્ક વ્રત.)

જેમાં પોતાનો કે પોતાના સ્વજન કુટુંબાદિકનો નિકટ સ્વાર્થ ન હોય, તેવી નકામી બાબતમાં નાહક પોતાના મન, વચન કાયા અને ધનનો ગેરઉપયોગ કરવો તે અનર્થ દંડ છે એમ સમજી આતસખાણ, વેશ્યાનો નાચ, નાટક ચેટક તેમજ લોકરંજનાથેજ કરવામાં આવતા ખીજ અનેક વગર જરૂરના ઉડાઉ કાર્યોની નિવૃત્તિ, સ્વદ્રવ્યાદિકનો જેમ અને તેમ સદુપયોગજ કરવો યુક્ત છે, વધી જુગાર પ્રમુખ દુર્વ્યસનો વિકથાથિક પ્રમાદ અને શસ્ત્રાદિકનો દુરૂપયોગ પણ વજ્ય છે. ટૂંકમાં જેથી પરિણામ મલીન થાય તેવા ચાચાર (વચાર તજવાનો ઉપભોગ રાખું.

૯ સામાયિક વ્રત (પ્રથમ શિક્ષા વ્રત.)

પ્રતિદિન નિયમસર એક કે વધારે વખત મન, વચન, કાયાનો દુષ્ટ વ્યાપાર સંવરીને રાગ દ્વેષાદિક વિકાર દૂર કરી, સમભાવની વૃદ્ધિ થાય તેવા શુભ જ્ઞાન ધ્યાન પ્રમુખ ઉત્તમ આલંબન સેવવારૂપ બે ઘડીનું સામાયિક શાંતપણે સ્થિરતાથી સદ્શુર સમક્ષ કરે.

૧૦ દેશાવગાશિક વ્રત (ખીણું શિક્ષા વ્રત.)

છઠ્ઠા દિગ્ પ્રમાણુ વ્રતમાં રાખેલી ચોકળાશનો અત્રે મથાશક્તિ સંક્ષેપ કરે છે તેમજ પૂર્વોક્ત ચૌદ નિયમોને પણ વિશેષ પ્રકારે ધારણુ કરે.

૧૧ પૌષધ વ્રત (ત્રીણું શિક્ષા વ્રત.)

દરેક આઠમ ચૌદશ પ્રમુખ પર્વ દિવસે પૂર્વોક્ત ચારે પ્રકારનો પૌષધ ચાર કે આઠ પ્રહર પર્યાંત અંગીકાર કરી પ્રમાદ રહિત તેનું આરાધન કરે. વિકથાદિક વટે તેનું વિરાધન કરે નહિ.

૧૨ અતિથિ સંવભાગ વ્રત (ચોથું શિક્ષા વ્રત)

તિથિવાર, પ્રમુખની દરકાર રાખ્યા વગર નિદ્રા પ્રમાદ રહિત આત્મ સાધનમાંજ ઉજમાલ મુનિજનો અતિથિ કહેવાય છે, તેવા મહાત્મા સાધુ જનોને સ્વકુટુંબાદિક નમિત્તે કરેલ નિર્દોષ પ્રાશુક આહાર પાણી હરહંમેશ કે છેવટ પૌષધ વ્રતને પાસણે શુદ્ધ ભક્ત ભાવથી કેવળ કલ્યાણુથે વહોરાવી પછી પોતે જમવાનો ઉપયોગ બનતા સુધી રાખું.

૧૮ પંચાચાર પાલન ટુંક સ્વરૂપ

૧. જ્ઞાનાચાર :—૧. જે જે ધર્મશાસ્ત્ર ભણવાં ગણવાં, તે બધા અકાળ વેળા

(હરેક સંધ્યા વખત, મધ્યાહ્ન સમય તથા મધ્ય રાત્રી સમય) વળી યોગ્ય અવસરેજ બહુવાં ગણવાં ૨. ધર્મગુરૂ અને વિદ્યાગુરૂનો ઉચિત વિનય સાચવીનેજ બહુવું ગણવું ૩. જ્ઞાન-જ્ઞાનીનો યોગ્ય સત્કાર કરી શુદ્ધ પ્રેમભાવથી બહુવું. ગણવું. ૪. શાસ્ત્ર બહુવા માટે યોગ્યતા મેળવવા સારુ યોગ ઉપાધન કરીને તેનું પઠન પાઠન કરવું. ૫. જેમની પાસેથી આપણને જ્ઞાનનો લાભ થયો હોય તેનું નામ કેઈ પુછે તો તરત જાહેર કરવું, પરંતુ ભય કે લજ્જાદિક કલ્પિત કારણોથી તે છુપાવવું નહિ કે ખીલુ બલતુંજ કહેવું નહિ. ૬. જે શાસ્ત્ર બહુવું તે અક્ષર કાના માત્રે અન્યુનાયિક બહુવું ૭. તે શાસ્ત્રના અર્થ શુદ્ધ રીતે ગુરૂ મહારાજ પાસે ધારી લઈને બહુવા. ૮. તે શાસ્ત્રનું મૂળ તથા તેના અર્થ શુદ્ધ ગુરૂગમે ધારી પકકા કરી લેવા પણ આગમત્યા થઈ, ગુરૂનો અનહર કરીને સ્વચ્છંદીયણે અભિમાનથી કે મદથી, જિનાગમ કે અવર કોઈ પણ જ્ઞાનાભ્યાસ કરનારને યથાર્થ જ્ઞાન થવું તો દુર રહ્યું પણ ઉલટું જ્ઞાનાવરણીય કર્મનો ગાઠ બંધ થવાનો સંભવ છે; માટે ગુરૂગમ વિના સર્વ અભ્યાસ જરૂર પુરૂષથી રહેલ સ્ત્રીના ગર્ભ સમાન છે. દર્શનાચાર:- ૧ સર્વથા રાગદ્વેષાદિક દોષ વર્જિત સર્વજ વીતરાગનાં વચન સંપૂર્ણ સાચાંજ માનવાં. ૨. ઉક્ત સર્વજ પરમાત્માના પવિત્ર શાસનમાંજ રસિક થાવું ખીલ અન્ય મતની ઈચ્છા કરવીજ નહિ. ૩. સર્વજ ભગવાને ભાખેલા દાનાદિક ધર્મના ફળનો સંદેહ કરવોજ નહિ. ૪. અન્ય મમતા ક્રોધ, મંત્ર ચમત્કાર કે પુજા પ્રભાવના દેખી મૂઠ્ઠાઈ બનવું નહિ. ૫. સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જનોની શુભ કરણી દેખી તેનું અનુમોદન કરવું [પ્રશંસા કરી તેને પુષ્ટિ આપવી] ૬. સીદાતા સાધર્મી જનોને હરેક રીતે ટેકો આપી ધર્મમાં સ્થિર કરવા ૭. સાધર્મી બંધુઓની ઉમઠા ભાવથી સેવા ભક્તિરૂપ “સાહુકમી ચ્છલ” કરવું. ૮. પવિત્ર જિનશાસનની જાહેજલાલી વધે તેવાં સત્કાર્યો સમજ મેળવીને કરવાં. તેમાં પણ સદ્ગુરુગમ અભ્યાસ કરનારા સદાચારી શ્રદ્ધાળુ વિદ્યાર્થીઓ જેઓ નિરંતર જિનાજ્ઞાનાનુસાર સામાઈકાદિ વ્રત વિનયપૂર્વક જ્ઞાનાભ્યાસના પરમ અર્થી હોય તેવા જ્ઞાની તથા જ્ઞાનાર્થીઓને અનેક રીતે તન મન ધનથી સહાય કરવી. ૩. ચારિત્રાચાર-પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ ગુપ્તિને સમ્યક્ પ્રકારે સંપૂર્ણ જિન વચનાનુસાર પાળવાનો ખપ કરૂં. ૪. તપાચાર-અન્ટરંગ તથા બાહ્ય એમ બાર પ્રકારના ઈચ્છા નિરોધરૂપ તપને યથાશક્તિ કરવાનો આદર રાખું. વીર્યાચાર-૧. ધર્મ કામમાં પોતાનાં મન, વચન અને કાયાના છતાં બળ-વીર્યને ગોપવ્યા વગર યથાશક્તિ તેનો સદુપયોગ કરું. મતલબ કે સાધુ સાધ્વીએ સ્વસ્થમ કરણી, પાચ મહાવ્રતનું પાલન, પાચે ઈંદ્રિયોતું ઢમન, ચાર કષાયનું છૂપન, અને મન, વચન કાયાની શુદ્ધિ કરવામાં પોતાનું છતું બળ-વીર્ય ગોપવવું નહિ. તેનો કોઈ રીતે ગેરઉપયોગ નહિ કરતાં સદાય સદુપયોગ કરવા જ લક્ષ રાખવું. તેમજ શ્રાવક શ્રાવિકાએ પણ સ્વગૃહસ્થ ધર્મનું આરાધન કરવા સદ્ગુરુનાં અમૃત વચનનું આદર સહિત શ્રવણ કરી, સ્વશક્તિ અનુસાર પોતાનાં તમ, મન, વચન અને ધનનો સદુપયોગ કરી લેવા ચુકવું નહિ. પોતાની છતી શક્તિનો જે સદુપયોગ થાય તેજ સાચક, બાકી જે તેનો ગેરઉપયોગ થાય તે તો સંસાર વૃદ્ધિ માટે જ સમજવો.

૧૯ શ્રાવક યોગ્ય અગિયાર પડિમાનું ટુંક સ્વરૂપ

૧૧ પ્રતિમાનાં નામ તથા ટુંક શબ્દાર્થ—યુક્ત ખુલાસો.

૧. દર્શન (સમક્ષિ) પ્રતિમા, ૨. વ્રત પ્રતિમા, ૩, સામાયિક પ્રતિમા, ૪. પૌષ્ઠ પ્રતિમા, ૫. કાર્યોત્સર્ગ પ્રતિમા, (અભિગ્રહ વિશેષરૂપ) ૬. મૈથુન વર્જન પ્રતિમા, ૭. સચિત્ત વર્જન પ્રતિમા, ૮. સ્વયં આરંભ વર્જન પ્રતિમા, ૯. પ્રેમ્ય (અન્ય સેવકાદિક પાસે પશુ) આરંભ વર્જન પ્રતિમા, ૧૦. પોતાને નિમિત્તે કરેલું લોજન અશનાદિક વર્જન પ્રતિમા, ૧૧. શ્રમણૂ જૂત મુનિવત્ વર્તન પ્રતિમા. પ્રતિમા શબ્દથી અમુક અભિગ્રહયા નિયમ વિશેષ જાણવો. હવે દરેક પ્રતિમાનું અનુક્રમે કંઈક વિસ્તારથી કથન કરવામાં આવે છે. ઉક્ત દરેક પ્રતિમાનું કાલ માન તેની સંખ્યા પ્રમાણુ તેટલા માસનું છે, (એટલે કે પહેલી પ્રતિમા એક માસની, બીજી બે માસની, ત્રીજી ત્રણ માસની એમ અનુક્રમે અગિયારમી અગીયાર માસની સમજવી.) ૧. દર્શન પ્રતિમા—શમ, સંવેગ, (નવેદ, અનુકંપા અને આસ્તિકતા ગુણુ સહિત તથા કહાશ્રદ્ધ અને શકાદિક શબ્દથી સર્વથા રહિત નિર્દોષ સમકિતને યથાસ્થિત પાળવામાં આવે તે પહેલી દર્શન પ્રતિમા કહેવાય છે. ૨. વ્રત-પ્રતિમા—શ્રાવક યોગ્ય પાંચ અણુવૃત તેમજ ત્રણ ગુણુવૃત અને ચાર શિક્ષા વૃતને કંઈ પશુ અતિચાર પ્રમુખ દ્વષણુ લગાડયા વગર એ માસ પર્યાંત પ્રથમ પડિમામાં જણાવેલી નિર્દોષ સમકિત ગુણુ સહિત સેવવાં તે બીજી વૃત પ્રતિમા જાણવી. ૩. સામાયિક પ્રતિમા—મન, વચન અને ક્રયા સંબંધી પાપવ્યાપારને વળું નિષ્પાપ નિર્દોષ વ્યાપારને સેવવારૂપ સામાયક પ્રતિદિન ઉભય કાળ અતિચારાદિક દ્વષણુ રહિત ત્રણુ માસ પર્યાંત કરવામાં આવે તે ત્રીજી સામાયિક પ્રતિમા જાણવી. ૪. પૌષ્ઠ પ્રતિમા—દરેક અષ્ટમી, ચતુર્દશી પ્રમુખ પર્વ દિવસે સર્વથા આહાર ત્યાગ, શરીર સંત્કાર ત્યાગ, મૈથુન ત્યાગ અને પાપ વ્યાપાર ત્યાગ એમ ચારે પ્રકારનો પૌષ્ઠ, આતચાર દ્વષણુ રહિત ચાર માસ પર્યાંત પાળવામાં આવે તે ચોથી પૌષ્ઠ પ્રતિમા છે. ૫. કાર્યોત્સર્ગ પ્રતિમા—પૂર્વેકિત પ્રતિમાઓમાં દર્શાવ્યા મુજબ સમ્યક્ત્વ અણુવૃત, ગુણુવૃત અને શિક્ષા વૃત યુક્ત છતો, સ્થિર, સત્યવંત અને મુનિપુણુ શ્રાવક દરેક અષ્ટમી અને ચતુર્દશીના દિવસે પૌષ્ઠ શ્રદ્ધી રાત્રીભર શુન્ય શ્રદ્ધાદિકમાં કાઉત્સર્ગ (કાર્યોત્સર્ગ) મુદ્રાએ સ્થિત રહે—ઉપસર્ગ પરિસહાદિકથી ડરે નહિ, નિશ્ચળ રહે. ૬. ધ્રુવચર્ય પ્રતિમા—શૃંગાર, કથા, સ્નાન, વિલેપન પ્રમુખ વિભૂષા સંબંધી ઉત્કર્ષ અને સ્ત્રી કથા (સ્ત્રી સંબંધી અથવા સ્ત્રી સાથે એકાન્તમાં સરાગ વર્તાણાપ) નો ત્યાગ કરતો હતો. શ્રાવક એક અધ્રુવ સેવાનો છ માસ પર્યાંત સર્વથા ત્યાગ કરે તે છઠી ધ્રુવચર્ય પ્રતિમા જાણવી. ૭. સચિત્ત ત્યાગ પ્રતિમા—સાત માસ મુધી સચિત્ત લોજનને સર્વથા ત્યાગ કરે. તેમજ પૂર્વેકિત પાછલી પ્રતિમાઓમાં સેવન કરવા યોગ્ય સર્વ અનુકાનનું પશુ સાથે જ સેવન કરે તે સાતમી પ્રતિમા જાણવી. ૮. સ્વયં આરંભ વર્જન પ્રતિમા—આઠ મહિના મુધી પોતે જાતે કોઈ પ્રકારના પાપ આરંભ કરે નહિ તે આઠમી પ્રતિમા જાણવી. ૯. અન્ય (પ્રેમ્ય) આરંભ વર્જન પ્રતિમા—નવ માસ મુધી અન્ય ઠાસ પ્રમુખ પાસે પશુ પાપારંભ ન કરાવવારૂપ નવમી

પ્રતિમા જાણવી. ૧૦. સ્વનિમિત્ત અશનાદિ વર્જન પ્રતિમા - દશ માસ પર્યાંત પોતાના નિમિત્તે કરેલું લોજન પણ અહણુ કરાય નહી, વળી તેણાં કોઈક તો ખુર મુંડન કરાવે અથવા તો કોઈ શિખા ચોટલી ધારણુ કરે, પુર્વ પ્રતિમાઓની સર્વ મર્યાદા સાથે જ પાળે તે દશમી પ્રતિમા. ૧૧. શ્રમણુભૂત વર્જન પ્રતિમા - ખુર મુંડન અથવા કેશ લોચન કરવા વડે, રજોહરણુ અને પાત્રાં પ્રમુખ સાધુ યોગ્ય સર્વ ઉપકરણુો અહણુ કરી ઉત્કૃષ્ટ અગ્ની-યાર માસ પર્યાંત સાધુ મુનિરાજની પેઠે વીચરે તે અગ્નીયારમી પ્રતિમા જાણવી મતાંતર-ઉક્ત પ્રતિમાઓ પૌત્રી પહેલાની ૪ સિવાય બીજી પ્રતિમાઓ આશ્રી શ્રી આવશ્યક ચુષ્ટિમા અવો લેખ છે કે: પાંચ માસ પર્યાંત રાત્રિ લોજનનો પરિત્યાગ કરવો, તે પાંચમી પ્રતિમા. સચિત આહાર પરિત્યાગ રૂપ છઠી. દિવસે બ્રહ્મચર્ય પાળવું અને રાત્રે તેનું પ્રમાણુ કરવા રૂપ સાતમી. રાત દિવસ સર્વથા બ્રહ્મચર્યને દ્રવ્ય સ્નાન ત્યાગ કેશ નખ રોમ પ્રમુખ સમારવા સંબંધી ઉપેક્ષા રૂપ આઠમી. સ્વયં આરંભ પરિત્યાગ રૂપ નવમી. પ્રેમ્ય (દાસ પ્રમુખ પાસે પણ) આરંભ વર્જનરૂપ દશમી. ઉદ્દિષ્ટ લક્ષ્ય (પોતાના નિમિત્તે કરે લોજન) વર્જનરૂપ શ્રમણુ ભૂત પ્રતિમા અગિઆરમી. એવી રીતે મતાંતર જાણવો.] આ પડિમાઓનું વહન તથા બીજા અભિગ્રહ, નિયમાદિકનો અભ્યાસ તુલના-રૂપે જ રૂપ કરવા યોગ્ય છે, કાયર માણુસનેજ બધું કઠણુ લાગે છે, પુરુષાર્થી જનોને તે તેવું કઠણુ લાગતું નથી, તે તો શક્ય સત્કાર્યમાં સદા ઉજમાળ જ રહે છે, અને તેને ખંતથી આરાધી અનુક્રમે અખંડ આનંદ મેળવે છે.

૨૦ શ્રાવકના એકવીશ ગુણોનું વર્ણન.

આ ભયંકર અને પારાવાર સંસાર બ્રમણુમાં ભમતાં થકા જીવને મનુગ્ય જન્માદિ ઉત્તમ સામગ્રી મળવી અતિ દુર્લભ છે, કદાચ તે મળે તો પણ શુદ્ધ ધર્મની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થવી બહુજ મુશ્કેલ છે, તો પછી શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિની દુર્લભતાનું તો કહેવુંજ શું? માટે જાની મહારાજા ધર્મની યોગ્યતા પામવાના શ્રાવકના એકવીશ ઉત્તમ લક્ષણ-રૂપ એકવીશ ગુણોનું કંઈક ટુકે સ્વરૂપ બતાવે છે.

૨૧ ગુણોનાં નામ તથા અર્થ.

૧. ક્ષુદ્ર નહિ- અક્ષુદ્ર ગંભીર આશયવાળો, સુક્ષ્મ રીતે વસ્તુ તત્ત્વનો વિચાર કરવાને શક્તિ ધરાવનાર સમર્થ જીવ વિશેષ ધર્મ રત્નને પામી શકે. ૨. રૂપનિધિ- પ્રશસ્ત રૂપવાળો, પાંચે ઈદ્રિયો જેને સ્પષ્ટ રીતે પ્રાપ્ત થયેલ છે એવો, અર્થાત શરીર સંબંધી સુંદર આકૃતિને ધારનાર આત્મા. ૩. સૌમ્ય-સ્વભાવેજ પાપ દોષ રહિત શીતળસ્વભાવવાન આત્મા. ૪. જન પ્રિય-સદાચારને સેવનાર લોકપ્રિય આત્મા. ૫. કૂર નહિ-કૂરતા મા નિષ્કૂરતા વડે જેનું મન મલીન થતુ નથી એવો અકિલ્લ યાને પ્રસન્ન ચિત્ત યુક્ત શાંત આત્મા. ૬. ભીરૂ- આ લોક સંબંધી તથા પરલોક સંબંધી અપા-યથી ડરવાવાળો અર્થાત અપવાદ ભીરૂ તેમજ પાપ ભીરૂ હોવાથી બધી રીતે સંભાળીને ચાલનાર ઉભયલોક [વરુદ્ધ કાર્યનો અવશ્ય પરિહાર કરનાર આત્મા. ૭. અશઠ - છબ

પ્રથમ વડે પરને પાસમાં નાંખવાથી દુર રહેનાર. ૮. સુહૃદ્ધિ-શુભ દાક્ષિણ્યવંત ઉચિત પ્રાર્થનાનો ભાગ નહિ કરવાવાળો. સમય ઉચિતવતી સામાનું દિલ પ્રસન્ન કરનાર. ૯. લગ્નલુભ્યે લગ્નશીલ, અકાર્ય વળી સત્કાર્યમાં સહેળે જોડાઈ શકે એવો. મર્યાદા શીલ પુરૂષ ૧૦. દયાલુઓ-સર્વ કોઈ પ્રાણી વર્ગ ઉપર અતુકપા રાખનાર. ૧૧. સોમ-દિટ્ઠિ મન્નજ્ઞ-રાગેષ રહિત નિષ્પક્ષપાતપણે વસ્તુ તત્ત્વને યથાર્થ રીતે ઓળખી મધ્યસ્તતાથી દોષને દૂર કરનાર. ૧૨. ગુણરાગી-સદ્ગુણીનોજ પક્ષ કરનાર ગુણનોજ પક્ષ લેનાર. ૧૩. સત્કથ-એકાંત હિતકારી એવી ધર્મ કથા જેને પ્રિય છે એવો. ૧૪. સુપ્રખખ-સુશીલ અને સાતુકુળ છે કુટુંબ જેનું એવો સુભાગ્યવંત. ૧૫. દીર્ઘદર્શી-પ્રથમથી સારી રીતે વિચાર કરીને પરિણામે જેમાં લાભ સમાયે હોય એવાં શુભ કાર્યનેજ કરવાવાળો. ૧૬. વિશેષજ્ઞ-પક્ષપાત રહિતપણે ગુણ દોષ, હિત અહિત, કાર્ય અકાર્ય, ઉચિત અનુચિત, ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય, પેય અપેય, ગમ્ય અગમ્ય વિગેરે વિશેષ વાતનો જાણુ. ૧૭. વૃદ્ધાનુગત-પરિપકવ બુદ્ધિવાળા અનુભવી પુરૂષેને અનુસરી ચાલનાર, નહિ કે જેમ આંગુ તેમ ઉચ્છ્વળપણે ઈચ્છા મુજબ કામ કરનાર. ૧૮. વિનયવંત-ગુણધિકનું ઉચિત ગૌરવ સાચવનાર સુવિનીત. ૧૯. કૃતબલ્ય-બીજાએ કરેલા ગુણને કદાપિ નહિ વિસરી જનાર. ૨૦. પરહિતકારી-સ્વતઃ સ્વાર્થ વિના પરોપકાર કરવામાં તત્પર, દાક્ષિણ્યતાવંત તો જ્યારે તેને કોઈ પ્રેરણા અથવા પ્રાર્થના કરે ત્યારે પરોપકાર કરે, અને આતો પોતાના આત્માનીજ પ્રેરણાથી સ્વકર્તવ્ય સમજીનેજ કોઈની કંઈ પણ અપેક્ષા રાખ્યા વિનાજ પરોપકાર કર્યા કરે, એવા ઉત્તમ સ્વભાવને સ્વાભાવીક રીતે ધારનાર બન્યાતમા. ૨૧. લબ્ધ ભક્ષ-કોઈ પણ કાર્યને સુખે સાધી શકે એવો કાર્ય ભક્ષ.

૨૧ કેટલાક પ્રચલિત તપની વિધિ

૧ અષ્ઠ કર્મ સૂદન તપ

આઠ કર્મને ક્ષય કરવા માટે આ પ્રમાણે આ તપ કરવો. પહેલે દીવસે ઉપવાસ, બીજે દીવસે એકાસણું, ત્રીજે દીવસે એક દાણો ઠામ ચોવીહાર આંગેલ, ચોથે દીવસે એકલઠાણું, (ઠામ ચોવીહાર એકાસણું) પાંચમે દીવસે ઠામ ચોવીહાર એકદત્તી (એક વખતે પાત્રમાં પડેલું જ વાપરવું) છઠ્ઠે દીવસે લુખીનીવી કરવી, સાતમે દીવસે આંગેલ કરવું, આઠમે દીવસે આઠ કોળીયાનું એકાસણું કરવું. એ આઠ દીવસે ગણણું વિગેરે નીચે પ્રમાણે કરવું.

૧ જ્ઞાનાવરણીય કર્મક્ષયે શ્રી અનંત જ્ઞાન સંયુતાય નમઃ, ૨ દર્શનાવરણીય કર્મક્ષયે શ્રી અનંત દર્શન સંયુતાય નમઃ, ૩ વેદનીય કર્મક્ષયે શ્રી અન્યાખાષ ગુણ સંયુતાય નમઃ, ૪ મોહનીય કર્મક્ષયે શ્રી અનંત આરિત્ર ગુણ સંયુતાય નમઃ, ૫ આયુઃ કર્મક્ષયે શ્રી અક્ષય સ્થિતિ ગુણ સંયુતાય નમઃ, ૬ નામ કર્મક્ષયે શ્રી અરૂપિ નિરંજન ગુણ સંયુતાય નમઃ, ૭ ગોત્ર કર્મક્ષયે શ્રી અગુરૂલઘુ ગુણ સંયુતાય નમઃ, ૮ અંતરાય કર્મક્ષયે શ્રી અનંત વીર્ય ગુણ સંયુતાય નમઃ, અથવા નીચે પ્રમાણે ગણવું—

૧ શ્રી અનંત જ્ઞાન ગુણ ધારકાય નમઃ ૫ પ્રકૃતિ. ૨ શ્રી અનંત દર્શન ગુણ

ધારકાય નમઃ ૬ પ્રકૃતિ. ૩ શ્રી અવ્યાબાધ ગુણ ધારકાય નમઃ ૨ પ્રકૃતિ. ૪ ક્ષાયિક સમ્યત્વ ગુણ ધારકાય નમઃ ૨૮ પ્રકૃતિ. ૫ અક્ષયસ્થિતિ ગુણ ધારકાય નમઃ ૪ પ્રકૃતિ ૬ અમૂર્ત ગુણ ધારકાય નમઃ ૧૦૩ પ્રકૃતિ. ૭. અગુરૂલ્લુ ગુણ ધારકાય નમઃ ૨ પ્રકૃતિ. ૮ અનન્ત વીર્ય ગુણ ધારકાય નમઃ ૫ પ્રકૃતિ.

કાયોત્સર્ગ, સાથીયા, તથા ખમાસણા કર્મ પ્રકૃતિ પ્રમાણે કરવા. જે દીવસે જે કર્મનો તપ ચાલતો હોય તે દીવસે તે કર્મની પૂજામાંથી એક ઢાળ અનુક્રમે લણાવવી. ઉજમણામાં આઠ કર્મની ૧૫૮ પ્રકૃતિ સૂચવનારૂં આઠ શાખાને ૧૫૮ પત્રોવાળું રૂપાનું વૃક્ષ અને કર્મવૃક્ષના છેદને માટે તેના મૂળમાં મૂકવાનો સોનાનો કુહાડો તથા ચોસઠ મોઢક જ્ઞાનની ખાસે મુકવા. જ્ઞાનની પૂજા કરવી તથા દાન દેવું. મોટી સ્નાત્રવિધિએ જિનપૂજા કરવી. સંઘવાત્સલ્ય કરવું. એ રીતે પ્રથમ ઓળી ઘઇ. એવીજ આઠ ઓળી કરવી. એટલે ૬૪ દીવસે કર્મસૂદન તપ પૂર્ણ થાય.

૨. એકસોવીશ કલ્યાણુક તપ.

જે દીવસે તિથકર પરમાત્માનો ગર્ભાવતાર, જન્મ, દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ થયો હોય તે દીવસે જે તપ કરાવો તે કલ્યાણુક તપ કહેવાય. જે દીવસે એક કલ્યાણુક હોય ત્યારે એકાસણું, બે કલ્યાણુક હોય તો નીવી, ત્રણ હોય તો આંબીલ, અને ચાર હોય તો ઉપવાસ કરવો. પાંચ કલ્યાણુક હોય તો એકાસણા પુવક ઉપવાસ કરવો. ચોવીશ તિથકરના વ્યવન વિગેરે પાંચ કલ્યાણુકના ૧૨૦ દિવસોને વિષે ઉપવાસાદિક તપ કરવો. એકાસણાથી જે પાંચ કલ્યાણુક આરાધે તે માગશર સુદિ ૧૦ નું આંબિલ કરે ને માગશર સુદ ૧૧ નો ઉપવાસ કરી ૬ કલ્યાણુક આરાધે, અને ઉપવાસથી પાંચ કલ્યાણુક આરાધે તે માગશર સુદિ ૧૦ ને અગ્યારસને પ્રથમ છઠ્ઠું કરી શરૂ કરે તો પાંચ વર્ષે કલ્યાણુક તપ પુરો થાય. ઉજમણામાં કનકચિંહ રાજની જેમ ચોવીશ જિનેશ્વરોની પ્રતિમા ભરાવવી. તિલક ૨૪ તેમજ પુળના ઉપકરણો દરેક ચોવીશ ચોવીશ મૂકવા, વ્યવન કલ્યાણુકે 'પરમેષ્ઠિને નમઃ' જન્મ કલ્યાણુકે 'અહુતે નમઃ' દીક્ષા કલ્યાણુકે 'નાથાય નમઃ' કેવળ જ્ઞાન કલ્યાણુકે 'સર્વજ્ઞાય નમઃ' નિર્વાણુ કલ્યાણુ કે 'પારંગતાય નમઃ' એવો બે હળર પ્રમાણુ જાપ કરવો એટલે ૨૦ નોકારવાળી ગણવી. જે ઉપવાસથી આ તપ કરે તેણે દરેક કલ્યાણુકે ઉપવાસ કરવો. વધારે કલ્યાણુક એક દિવસે હોય તો બીજા વર્ષોમાં આરાધન કરવું. જ્યાં ભગવંતની કલ્યાણુક ભૂમિ હોય ત્યાં મોટા મહોત્સવ પુવક સંઘ સહિત યાત્રા કરવા જવું તથા સર્વ ભગવંતોનો પાંચ કલ્યાણુકોનો ઉત્સવ કરવો. કલ્યાણુકોના દીવસો ગુરૂમહારાજાદિક થકી ભણી લેવા.

૩. અગિયાર અંગ તપ.

શુકલ એકાદશીથી આરંભીને અગ્યાર માસની એકાદશીએ યથાશક્તિ તપ કરવાથી અંગ તપ પૂર્ણ થાય છે. આચારાંગ વિગેરે અગિયાર અંગનો આ તપ હોવાથી અંગ તપ કહેવાય છે. તેમાં શુકલ એકાદશીને દીવસે યથાશક્તિ એકાસણું, નીવી આંબીલ

કે ઉપવાસ કરવો. તે અગ્નીઆર માસે પુણ્ય થાય છે, ઉધાપનમાં ૧૧ વસ્તુઓ મુકવી, ગુણુલું ૪૫ આગમ તપમાંથી જોઈ લેવું. ૧. શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૨. શ્રી સુધગ ડાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૩. શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૪. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૫. શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમઃ. ૬. શ્રી જ્ઞાતાધર્મ કથાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૭. શ્રી ઉપાસક દર્શાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૮. શ્રી અંતકૃત દર્શાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૯. શ્રી અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. શ્રી પ્રશ્ન વ્યાકરણ સૂત્રાય નમઃ. ૧૧. શ્રી વિપાક સૂત્રાય નમઃ.

૪. પિસ્તાળીશ આગમ તપનો વિધિ.

એ તપમાં ૪૫ એકાસણાં કરવાં. ૪૫ દીવસ લાગટ ગુણુલું ગણે. પિસ્તાળીશ આગમમાં નંદીસૂત્ર તથા ભગવતી સૂત્ર રૂપામહોરે તથા સોના મહોરે પૂજવું. અને ખીજા આગમે વાસક્ષેપ તથા પૈસાથી પૂજવા. તપ પૂરો થયે ગુરૂ પૂજન કરવું. તેનું ગુણુલું નચે પ્રમાણે:—૧. શ્રી નન્દી સૂત્રાય નમઃ. ૫૧. ૨. શ્રી અનુયોગ દ્વાર સૂત્રાય નમઃ. ૬૨. ૩. શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્રાય નમઃ. ૧૪. ૪. શ્રી ઉતરાધ્યયન સૂત્રાય નમઃ. ૩૬. ૫. શ્રી ઓષ નિયુક્તિ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૬. શ્રી આવશ્યક સૂત્રાય નમઃ. ૩૨. ૭. શ્રી નિશિથ ચ્છેદ સૂત્રાય નમઃ. ૧૬. ૮. શ્રી વ્યવહાર કલ્પ સૂત્રાય નમઃ. ૨૦. ૯. શ્રી દશાશ્રુત સ્કંધ સૂત્રાય નમઃ. ૧૬. ૧૦. શ્રી પંચકલ્પ ચ્છેદ સૂત્રાય નમઃ. ૧૬. ૧૧. શ્રી જિતકલ્પ ચ્છેદ સૂત્રાય નમઃ. ૩૫. ૧૨. શ્રી મહાનિશીથ ચ્છેદ સૂત્રાય નમઃ. ૪૨. ૧૩. શ્રી ચક્રસરણ પયન્નો સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૧૪. શ્રી આઉર પચ્ચખાણુ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૧૫. શ્રી ભત્ત પરિજ્ઞા સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૧૬. શ્રી સંથારા પયન્નો સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૧૭. શ્રી તંદુલ વેયાલિય સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૧૮. ચન્દાવિજ્ય પયન્નો સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૧૯. શ્રી દેવિંદ થુષ પયન્નો સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૨૦. શ્રી મરણુ સમાધિ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૨૧. શ્રી મહાપચ્ચખાણુ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૨૨. શ્રી ગણિવિજ્ઞા પયન્નો સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૨૩. શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૨૫. ૨૪. શ્રી સુધગડાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૨૩. ૨૫. શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૨૬. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦૪. ૨૭. શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમઃ. ૪૨. ૨૮. શ્રી જ્ઞાતા ધર્મકથા સૂત્રાય નમઃ. ૧૬. ૨૯. ઉપાસકદર્શાઈ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૩૦. શ્રી અંતગડ્ડું સૂત્રાય નમઃ. ૧૬. ૩૧. અણુત્તરોવવાઈ સૂત્રાય નમઃ. ૩૩. ૩૨. શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણુ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૩૩. શ્રી વિપાક સૂત્રાય નમઃ. ૨૦. ૩૪. શ્રી ઉવવાઈ સૂત્રાય નમઃ. ૨૩. ૩૫. શ્રી રાયપસેણી સૂત્રાય નમઃ. ૪૨. ૩૬. શ્રી જિવાભિગમ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૩૭. શ્રી પન્નવણા ઉપાઈ સૂત્રાય નમઃ. ૩૬. ૩૮. શ્રી સુચ'પન્નતિ સૂત્રાય નમઃ. ૫૭. ૩૯. જંબુદ્વીપ પન્નતિ સૂત્રાય નમઃ. ૫૦. ૪૦. શ્રી ચંદ પન્નતિ સૂત્રાય નમઃ. ૫૦. ૪૧. શ્રી કમ્પવડિસયા સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૪૨. શ્રી નિરીયાવલી સૂત્રાય નમઃ. શ્રી પુષ્કયુલિયા સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૪૪. શ્રીવહ્નિદેશોપાઈ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦. ૪૫. શ્રી પુષ્કયા ઉપાઈ સૂત્રાય નમઃ. ૧૦.

૨૨ શ્રી સિદ્ધાયલલના યે અકુમ તથા સાત છઠનું ગુણુલું.

પહેલો અકુમ—શ્રી પુણ્ડરીક ગણુધરાય નમઃ.ની ૨૦ ગણુવી. ખીજો અકુમ—શ્રી કદમ્બ

ગણધરાય નમઃ'ની ૨૦ ગણુવી. પહેલો છઠ્ઠો-“શ્રી ઋષભદેવ સર્વજ્ઞાય નમઃ”ની ૨૦ ગણુવી. બીજો છઠ્ઠો-“શ્રી વિમલ ગણધરાય નમઃ”ની ૨૦ ગણુવી. ત્રીજો છઠ્ઠો-“શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર ગણધરાય નમઃ”ની ૨૦ ગણુવી. ચોથો છઠ્ઠો-“શ્રી હરી ગણધરાય નમઃ”ની ૨૦ ગણુવી. પાંચમો છઠ્ઠો-“શ્રી વજ્રવલ્લીનાથાય નમઃ”ની ૨૦ ગણુવી. છઠ્ઠો છઠ્ઠો-“શ્રી સહસ્રાદિ ગણધરાય નમઃ”ની ૨૦ ગણુવી. સાતમો છઠ્ઠો-“શ્રીસહસ્રકમલાયનમઃ”ની ૨૦ દીન પ્રત્યેકે ૨૧ લોગ-રસનો કાઉસગ્ગ ૨૧ ખમાસમણ, ૨૧ સાથીયા, ૨૧ કૃણ ચઠાવવા.

૨૩ ચૈાહ પૂર્વે તપની વિધિ

પ્રથમ દ્રવ્ય તથા વાસક્ષેપથી જ્ઞાન પૂજા કરવી. ચૌદ શુકલ ચતુર્દશી પર્યંત એકેક ઉપવાસ કરવો. મહીને મહીને જ્ઞાન અને જ્ઞાનવંતની પૂજા કરીએ એમ ચૌદ માસ તપ કરવો અથવા એકાસણાં દિન ચૌદ સુધી ૧૪ કરવાં. ૧. શ્રી ઉત્તરવાહ પૂર્વાય-નમઃ ૧૪. ૨. શ્રી અધ્યાયણી પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૫. શ્રી જ્ઞાનપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૬. શ્રી સત્યપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪ ૭. શ્રી આત્મપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૮. શ્રી કર્મપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૯. શ્રી પ્રત્યાખ્યાનપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૦. શ્રી વિદ્યાપ્રસાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૧. શ્રી કલ્યાણનામધ્યેયપ્રવાહ પૂર્વાય નમઃ ૧૪. ૧૨. શ્રી પ્રાણુવાયપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૩. શ્રી ક્રિયાવિશાલપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૪. શ્રી લોકબિન્દુસાર પૂર્વાયનમઃ ૧૪.

૨૪ શ્રી બાવન જિનાલય તપનું ગુણુ.

અધારી અષ્ટમીએ- “શ્રી ચન્દ્રાનન સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ”- નો ૨૦ ૨. શુદ્ધીપક્ષની અષ્ટમીએ - શ્રી “ઋષભાનન શાશ્વત જિનાયનમઃ” નો ૨૦ ૩ શુદ્ધી-પક્ષની ચતુર્દશીએ- શ્રી વર્ધમાન સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ- નો ૨૦. ૪ કૃષ્ણપક્ષની ચતુર્દશીએ શ્રી વારિષેણુ સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ”- નો ૨૦ એ ચાર તિથિના ઉપવાસ કરીને ગુણુ ગણુ એ તપ અષાઠ શુદ્ધિ ચૌદશથી અહુણુ કરવો અને ચૌદશ પુનમનો છઠ્ઠ કરવો. એ તપ બાર માસે પુણુ થાય. દર ચૌમાસે છઠ્ઠ કરવો. ૧૨ સાથીયા કાઉસગ્ગ ખમાસમણુ હેવા.

૨૫ શ્રી અષ્ટ સિદ્ધિ તપનો વિધિ.

પ્રથમ એક ઉપવાસ કરવો, પારણે એસણું પછી એ ઉપવાસ કરવા, પારણે એસણું પછી ત્રણ ઉપવાસ કરવા; પારણે એસણું. એવી રીતે આઠ ઉપવાસ સુધી કરવું તેનું ગુણુ નીચે પ્રમાણે. ૧. શ્રી અનન્તજ્ઞાન સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૨ શ્રી અનન્ત દર્શન સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૩. શ્રી અન્યાબાધગુણુ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૪. શ્રી અન્ત ચારિત્ર સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૫. શ્રી અક્ષય સ્થિતિગુણુ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૬. શ્રી અરુપિ નિરંજન ગુણુ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૭. શ્રી અશુર લઘુગુણુ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. શ્રી અનન્ત વીર્યગુણુ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ

૨૬ શ્રી દીવાલી પર્વનું ગુણુ.

શ્રી મહાવીર સર્વજ્ઞાયનમઃ નો ૨૦ એ પહેલી રાત્રે આઠ વાગે ગુણુ ગણુવાનું

શ્રી મહાવીર સ્વામિ પારગતાયનમઃ નોં ૨૦ રાત્રિના ત્રીજા પહેરે ગુણ્ણુ ગણ્ણુ અને પછી મહાવીર નિર્વાણના દેવવાંદવા. શ્રી ગૌતમસ્વામિ સર્વજ્ઞાયનમઃ નોં ૨૦ સવારે ગણ્ણુવાનું અને પ્રભાતે ગૌતમસ્વામિના દેવવાંદવા. જે દિવસે લોકમાં દીવાલી પર્વ ઉજવાય તેજ રાત્રે ઉપર મુજબનું ગુણ્ણુ ગણ્ણુ.

૧૦. અક્ષયનિધિ તપની વિધિ.

અક્ષયનિધિ તપ શ્રાવણ વદિ ચોથને દિવસે આદરવું. એક કુંભ સુવણ્ણુ તથા રુપાનેા તથા એક રત્નનેા શકિત પ્રમાણે આસામી ઢિંક એક કુંભ શુદ્ધભૂમી ઉપર સ્થાપીએ. તેની નીચે ડાંગરનેા ઢગલેા રાખવેા. તે કુંભ ઉપર શ્રીકૃણ એક મુકીએ પછી પીઠિકા એક રચીએ. તે ઉપર સૂત્રની પ્રત રૂમાલે વીંટીને મુકીએ. પછી ધુપદીપ કરીએ. જ્ઞાનની પુજા ભણાવીએ. નવપદ મધ્યેની ‘અન્નાણુ સમ્મોહતમોહરસ્સ’ એ પુજા સંપુણ્ણુ ભણાવવી, પછી વાસદેવથી કલ્પસુત્રની પુજા કરવી. તે પીઠિકા ઉપર ચંદરવેા તોરણ સહિત બાંધવેા. પછી તિર્મળ ચોખા એ હાથે પસલ્લી ભરીને ઉપર સોપારી એક મુકવી. કુંભના સન્મુખ રહી તે જ્ઞાનની સ્તુતિ કરી તે ઘડામાં નાંખીએ. પછી વીસ ખમાસમણ્ણુ દેવાં; ગાથા કહેવી તે ગાથા લખીએ, છીએ શ્રી તજ્ઞાનને નિત્ય નમુ’, ભાવ મંગલને કાજ; પુજન અર્ચન દ્રવ્યથી, પામુ’ અવિચલ રાજ. ૧. એ દુહો પ્રત્યેક ખમાસમણ્ણુ દીઠ કહેવેા. એ સીતે ખમાસમણ્ણુ વીસ દેવા. પછી શ્રુતદેવી આરાધનાથ’ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ ધરછ’ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ, અન્નથં આણુ’ કહીને એક નવકારનેા કાઉસ્સગ્ગ કરવેા. પછી સુચ દેવયા ભગવદ્ એ શ્રેય કહેવી. પછી ઈ જ્ઞા નમો નાણ્ણુસ્સ એ પદની નોકર વાલી વીશ ગણ્ણવી. છેલ્લે દિવસે રાત્રિ બગરણુ કરવું પ્રમાયના પુજા કરાવે. પારણાને દિવસે મોટા આડંબરથી વરઘોડા ચઢાવવેા. મુખ્ય જે હોય તેનાં ઘરના છોકરાને ઘોડા હાથી ઉપર બેસાડીએ. હાથમાં પુસ્તક આપીએ, તથા નૈવેદ્ય શકિત પ્રમાણે આપીએ અને જ્ઞાનના આગલ પણુ નૈવેદ્ય મુકીએ. પછી પોતપોતાના કુંભ ઉપર છેલ્લે દિવસે ચોખા નાખીને સંપુણ્ણુ ભરવેા. તેના ઉપર લીલો તથા પીળો તાસ્તો નાડાછડીથી બાંધવેા કુંભની માળા કુંભ ઉપર પહેરાવવી. સૌમાગ્યવંતી સ્ત્રી પાસે શણ્ણુગાર પહેરીને કુંભ ઉપડાવી તે વરઘોડા સાથે ફરી શ્રી દેરાસર જઇને કુંભ મુકવેા. એ કુંભવાલી સ્ત્રી પ્રભુને પ્રદક્ષિણા ત્રણ દર્ધને નૈવેદ્ય પ્રભુણુ આગળ મૂકે. પુસ્તક ગુરુને ઠેકાણે પધરાવવું, ગુરુતું પુજન કરવું, શ્રાવણુ વદી ચોથથી તે ભાદરવા શુદ્ધ ૪ સુધી એકાસણ્ણુ કરીને એ વ્રત કરે. પ્રતિકમણ્ણુ એ ટંકના કરવાં, ભૂમી સંચારે કરવેા, શીયલ પાલવું, મોટા કુંભને ચિત્રામણ્ણુ કઢાવીએ. એવી રીતે ચાર વર્ષ પર્વ ત કરવું એટલે ૬૪ દિવસે એ તપ પુણ્ણુ થાય.

૧૨ પોષ દશમી વિધિ તથા ગણ્ણુ

પોષ દશમી એટલે માગશર વદી દશમીને દિવસે શ્રી પાશ્વનાથ ભગવાનનેા જન્મ કલ્યાણુક દિવસ છે. તેથી આગળના નોમને દિવસે સાકર અથવા ખાંડનું ઉબ્ણુ પાણી કરીને તેનું પાન કરવું, એકાસણ્ણુ કરી વ્રત યુક્ત થઇને દશમીને દિવસે એક ઠામે

આહાર કરી એજ ઠામે પાણી પીધને ચઉવિહાર કરવો. જનાણ્યમાં જઇ અષ્ટ પ્રકારી સત્તર પ્રકારી પુજા ભણાવવી, અને “શ્રી પાશ્વનાથાય નમઃ” એ મંત્રનું બે હબર ગુણ્ણું નવકારવાળી વીસ ગણવી એને વળી ફરી એકાદશીને (દિવસે એકાસણું કરવું. તેમજ બ્રહ્મચર્ય તથા બુભિશચન તેા નવમ, દશમી અને એકાદશી એ ત્રણે દિવસે કરવું. આ વ્રત દશ વર્ષ પર્યાંત કરવાનું. એ પ્રમાણે એ પોષદશમીનું વ્રત જે મનુષ્ય કરે તે પુરૂષ આ લોકને વિષે ધન, ધાન્ય, સમૃદ્ધિની વૃદ્ધિને પામે. પરલોકને વિષે ઇંદ્રપણાને પામે છે. અનેક પ્રકારના ફળની પ્રાપ્તિ હોય અને અંતે સુક્રિતપદને પ્રાપ્ત કરે છે.

૧૩ મૌનએકાદશી તપની વિધિ

માગસર શુદ્ધિ ૧૧ ને દીવસે ઉપવાસ કરવો, મૌનપણે રહેવું ને શ્રી મહાધસ સર્વજ્ઞાયનમઃ એની વીસ નવકારવાલી ગણવી. એ તપ માગસર સુદ ૧૧ થી માંડવો, તે અગીઆર વર્ષ લગી કરવો તેમાં દરેક માસની સુદી ૧૧ ઉપવાસ કરવો. ૧૧. લોગસનો કાઉસગ, ૧૧ સાથીઆ, ૧૧ ખમાસમણ સાથીઆ ઉપર ફળ મુકવું. એના ઉપર સુવ્રત શેઠની કથા ભણવી. દોહસો કલ્યાણકનું ગુણ્ણું માગસર શુદ્ધિ અગીઆરસે ગણવું.

૧૪ રોહિણી તપનો વિધિ

સત્યાવીશ નક્ષત્રો છે તેમાં પ્રથમ અશ્વિની નક્ષત્રથી રોહિણી નક્ષત્ર જે દિવસે આવે તે દિવસે રોહિણી નામનાં દેવતાના આરાધનાથે સાત વર્ષ અને સાત માસ સુધી શ્રી વાસુપુજ્યસ્વામીની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા પુજા પુર્વક જે જે દીવસે રોહિણી નક્ષત્ર આવે તે તે દીવસે ઉપવાસ કરી એ તપ કરીયે એ તપ અક્ષય તૃતીયાને દીવસે રોહિણી નક્ષત્ર આવે તે દીવસે કરાય છે. ગુણ્ણાનો વિધિ:—૪૧ શ્રી વાસુપુજ્ય જ્ઞનાય નમઃ સા. ખ. લો. પ.

૧૫ શ્રી વીશ સ્થાનક વિધિ

શ્રી વીશ સ્થાનક તપનું આરાધન કરવા ઇચ્છનારે યથાસ્થાને પ્રત્યેક પદે ખમાસમણ દેહ ઉપયોગ સહિત ઝોલવાના દુહા-પરમપંચ પરમેઠીમાં, પરમેશ્વર ભગવાન; ચાર નિકેપે ધ્યાઇએ, નમો નમો શ્રી જિનભાણુ. ૧. ગુણ અનંત નિર્મળ થયા, સહજ સ્વરૂપ ઉભસ; અઠ કમ મળ ક્ષય કરી, સિદ્ધ ભયે નમો તાસ. ૨. ભાવામય ઔષધ સમી, પ્રવચન અમૃત વૃદ્ધિ; ત્રિભુવન જીવને સુખ કરી, જ્ય જ્ય પ્રવચન દૃષ્ટિ. ૩. છત્રીશી ગુણે, યુગ પ્રધાન મુર્ષોદ; જિનમત પરમત ભણુતાં, નમો નમો તેહ સુરોદ. ૪. તજ પર પરિણતિ રમણુતા, લહે નિજભાવ સ્વરૂપ; સ્થિર કરતા ભવિ લોકને જ્ય જ્ય સ્થવિર અનુષ. ૫. ઝોધ સૂક્ષ્મ વિણુ જીવને, ન હોય તત્વ પ્રતીત. ભણે ભણાવે સુત્રને, જ્ય જ્ય પાઠક ગીત. ૬. સ્થાદવાદ ગુણુ પરિણુચ્યો, રમતા સમતા સંગ; સાધે શુદ્ધાનંદતા, નમો સાધુ શુભ રંગ. ૭. અધ્યાતમ જ્ઞાને કરી, વિઘટે ભવજ્ઞમણુ ભીતિ; સત્ય ધર્મ તે જ્ઞાન છે, નમો નમો જ્ઞાનની રીતિ ૮. લોકલોકના ભાવ જે, કેવલિ ભાષિત જેહ; સત્ય કરી અવધારતો, નમો નમો દર્શન તેહ. ૯. શૌચ મૂળથી મહાગુણી, સર્વ ધર્મનો આધાર; ગુણુ અનંતનો કંદ એ, નમો નમો વિનય આચાર. ૧૦. રતન ત્રય વિણુ સાધના, નિષ્કળ કહી સદીવ; ભાવ સ્યણુનું નિધાન છે, જ્ય જ્ય ચારિત્ર જીવ. ૧૧.

જીન પ્રતિમા જીન મંદીરા, કંચનના કરે જેહ. બ્રહ્મચર્ય' બહુ ફળ લઈ, નમો નમો શિયળ સુદેહ. ૧૨. આત્મ બોધ વિષ્ણુ જે ક્રિયા, તે તો બાળક ચાલ; તત્વા-રથથી ધારીયે, નમો નમો ક્રિયા સુવિશાળ. ૧૩. કમ' ખપાવે ચીકણાં, ભાવ મંગળ તપ બાણ, પચ્યાસ લખિંધ ઉપજે, જ્ય જ્ય તપ ગુણુ ખાણ. ૧૪. છટૂં તપ કરે પારણુ' ચઉ નાણી ગુણુ ધામ; એ સમ શુભ પાત્ર કેા નહીં, નમો નમો ગોયમ સ્વામ. ૧૫. દોષ અઠારે ક્ષય થયા, ઉપન્યા ગુણુ જસ અંગ; વૈયાવચ્ય કરીયે મુદા, નમો નમો જિન પદ સંગ. ૧૬. શુદ્ધાતમ ગુણુમે' રમે, તજી ઇન્દ્રિય આશંસ; ધિર સમાધિ સંતોષમાં, જ્ય જ્ય સંયમ વંશ ૧૭. અભિનવ જ્ઞાન સેવો ભવિક, ચારિત્ર સમકિત મુળ; અજર અમર પદ ફળ લહો, જિનવર પદવી કુલ. ૧૮. વક્તા શ્રોતા યોગથી, શ્રુત અનુભવ રસ પીત; ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, જ્ય જ્ય શ્રુત સુખલીન. ૧૯. તીર્થ' યાત્રા પ્રભાવ છે. શાસન ઉન્નતિ કાજ; પરમાનંદ વિલાસતાં, જ્ય જ્ય તીર્થ' જહાજ ૨૦. નોટ-તપસ્યા કરનારે પદના કાઉસંગ પ્રમાણે દરેક વખતે દુહા બોલી ખમાસમણુ આપવા.

૧૬. વીશસ્થાનક પદના જપ, કાઉસંગ, ખમાસમણા વિગેરેનું યંત્ર.

	ભાષા	કાઉ.	ખમા.	વિધિ - ઉપવાસ,
૧	ૐ નમો અરિહંતાણુ'	૨૦	૨૪	આંબીલ અથવા એકાસ-
૨	ૐ નમો સિદ્ધાણુ'	૨૦	૧૫	બ્રાથી, ઓળી શરૂ કરી,
૩	ૐ નમો પવયણુસ્સ	૨૦	૪૫	છ મહીનામાં એક અને
૪	ૐ નમો આચરિયાણુ'	૨૦	૩૬	દશ વર્ષે' ૨૦ એમ પુરી
૫	ૐ નમો શેરાણુ'	૨૦	૧૦	કરવી. આ મર્યાદા ઉત્કૃષ્ટ
૬	ૐ નમો ઉવજ્જાયાણુ'	૨૦	૨૫	છે. શકિત હોય તો જલદી
૭	ૐ નમો લોએ સંવસાહુણુ'	૨૦	૨૭	પણુ પુરી થઈ શકે છે.
૮	ૐ નમો નાણુસ્સ	૨૦	૫	ખમાસમણુ આપી ઇરિયા-
૯	ૐ નમો હંસણુસ્સ	૨૦	૬૭	વહી કહી ઇન્છાકારેણુ
૧૦	ૐ નમો વિણુયસ્સ	૨૦	૧૦	સંદિસહ ભગવાન "અમુક
૧૧	ૐ નમો ચારિત્તસ્સ	૨૦	૭૦	પદ" આરાધન નિમિત્ત
૧૨	ૐ નમો બંલવયધારિણુ'	૨૦	૬	કાઉસંગ કરું? ઇન્છં
૧૩	ૐ નમો કિરિયાણુ'	૨૦	૨૫	"અમુક પદ" આરાધના
૧૪	ૐ નમો તવસ્સ	૨૦	૧૨	નિમિત્ત કરેમિ કાઉસંગ
૧૫	ૐ નમો ગોયમસ્સ	૨૦	૨૮	વંદણુવન્તિઆ અન્નરથં
૧૬	ૐ નમો જિણુણુ'	૨૦	૨૦	કહી લોગસ્સનો કાઉસંગ
૧૭	ૐ નમો સંયમધારિણુ'	૨૦	૧૭	કરવે. કારણુને લીધે રહેલી
૧૮	ૐ નમો અભિનવનાણુસ્સ	૨૦	૫૧	કીયા સ્ત્રીઓએ શુદ્ધ થયા
૧૯	ૐ નમો નમો સુયસ્સ	૨૦	૧૨	પછી પણુ પુરી કરી દેવી.
૨૦	ૐ નમો નમો [તથસ્સ	૨૦	૫	દરેક તપમાં બે વખત

પ્રતિકમણુ તથા પડિદેહુ, ત્રણ વખત દેવવંદન કરવું કાઉસગ, ખમાસમણા. ૨૦ માળા વિગેરે ગણવી. અષ્ટા પ્રકારી જિનપુજ કરવી. ગુરૂવંદન કરી પચ્ચખાણુ લેવું. બ્રહ્મચર્ય પાળવું તથા તપ યુષ્ થયે તેનું ઉદ્યાપન મહોત્સવપુવક વિસ્તારથી કરવું.

સૂતક વિચાર

ઋતુવંતી સ્ત્રી સંબંધી સૂતક

૧. દિન ૩ સુધી ભાંગદિકને અડકે નહીં, દિન ચાર લગી પડિકમણાદિક કરે નહીં, પણ તપસ્થા કરે તે લેખે લાગે, દિન ૫ પછી જિન પૂજા કરે. રોગાદિક કારણે ૩ દિવસ વીલ્યા પછી પણ રૂઘિર દીઠામાં આવે તે તેનો દોષ નથી. વિવેકે કરી પવિત્ર થઈ દેવદર્શન અને જિન પ્રતિમાદિકની અગ્રપુજાદિક કરે, તથા સાધુને પડિલાલે, પણ જિન પ્રતિમાની અંગ પુજા ન કરે.

ઘેર જન્મ મરણુ થાય તે વિષે સૂતક વિચાર

૨. પુત્ર જન્મે ત્યારે દિન ૧૦ તું તથા પુત્રી જન્મે દિન ૧૧. અને રાત્રે જન્મે તો દિન ૧૨ તું સૂતક. ૩. ન્યાસ (બુદ્ધ) જન્મતા હોય, તો ખીજના ઘરના પછીથી જિન પુજા કરે અને સુવાવડ કરનારી તથા કરાવનારીને તો નવકાર ગણવો પણ સૂતકે નહીં. ૪. પ્રસવ વાળી સ્ત્રી માસ ૧ સુધી જિન પ્રતિમાના દર્શન કરે નહીં અને સાધુને પણ વહોલાવે નહીં. ૫. ઘરના માણસોને દિન ૧૨ તું સૂતક લાગે પુજા ન કરે. ૬. ખીજના ભોજન કરતા હોય તો ત્યાંના પછીથી શુદ્ધ થઈ પુજા કરી શકે. ૭. જેને ત્યાં મરણુ થાય તેને બાર દિવસનું સૂતક. ૮. મૃતકને અડકનાર ત્રણ દિવસ પુજા ન કરે. ૯. રમશાનમાં સાથે જનાર એક દિવસ પુજા ન કરે. ૧૦. મૃતકને અડકનાર બે દિવસ સુધી ઉચ્ચારીને પાકકણુ ન કરે. મનમાં કે સાંભળી શકે. ૧૧. ઘરના ગોત્રીને પાંચ દિવસ સુધી મરણુનું સૂતક લાગે. ૧૨. જન્મે તેજ દિવસે મરે, અથવા દેશાંતરમાં મરે તો એક દિવસ સૂતક લાગે. ૧૩. આઠ વર્ષથી નાનો બાળક મરે તો આઠ દિવસનું સૂતક લાગે. ૧૪. ઋતુવંતી સ્ત્રી પાંચ દિવસ પછી પુજા કરી શકે. ૧૫. ઘોડો, ભેંસ, ઊંટ ઘરમાં પ્રસવે તો દિન બે ને બહાર પ્રસવે તો દિન એકનું સૂતક. ૧૬. ગાય વિગેરેનું મરણુ થાય તો કલેવર ઘરથી બહાર ન જાય ત્યાં સુધી સૂતક. ૧૭. પોતાને આશ્રિત દાસ દાસીનું મૃત્યુ કે જન્મ થાય તો ત્રણ દિવસનું સૂતક લાગે. ૧૮. જેટલા માસનો ગર્ભ પડે. તેટલા દિવસનું સૂતક લાગે. વીઆયલી ભેંસનું દૂધ પંદર દિવસ પછી ખપે. ૨૦. વીઆયલી ગાયનું તથા ઉંટડીનું દૂધ દશ દિવસ પછી ખપે. ૨૧. વીઆયલી બકરીનું દૂધ આઠ દિવસ પછી ખપે. ૨૨. ગાયના મૂત્રમાં ચોવીશ પહોર પછી સમૂર્ષિમ જીવે ઉપજે. ૨૩. ભેંસના મૂત્રમાં સોલ પહોર પછી સમૂર્ષિમ જીવે ઉપજે. ૨૪. બકરીના મૂત્રમાં બાર પહોર પછી સમૂર્ષિમ જીવે ઉપજે. ૨૫. ગાડરના મૂત્રમાં આઠ પહોર પછી સમૂર્ષિમ જીવે ઉપજે. ૨૬. નરનારીના મૂત્રમાં અંતર મુદૂતમાં સમૂર્ષિમ જીવે ઉપજે.

૧૮. અણાહારી વસ્તુના નામ

૧. લીમડાના પાચે અંગ. ૨. હરણ, ખેડા, આમલા ત્રણ સાથે સરખા પ્રમાણમાં

હોય તો. ૩. કડુ. ૪. કરીયાતુ. ૫. ગલો. ૬. નાહીયો. ૭. ધમાસો. ૮. કરોડા મૂળ. ૯. ખેરડી છાલ મૂળ. ૧૦. બાવળની છાલ. ૧૧. કંથેરલી મૂળ. ૧૨. ચિત્રો. ૧૩. ખેરસાલ, સુખડ, મલયાગરુ, અગર, આદી, અંબર, કસ્તુરી, રાખ, ચુનો, રોહીણી, હળધર, (સુકી) પાતલી, આસગંધી, કુંદરૂ, ગડુચી, ચુડડી, ડીકામારી, ખેરખીચુ, સંધી લીંગરી, રીંગણી, અરીજી આદિ સર્વ જાતના વિષો, સાણખાર, છોકો, ઉપલેટ, ગુગલ, અતિવિષકત્રી, પુંઆડ એલીઓ, ચુણીફલ, સુરોખાર, ટંકણખાર, ગોમુત્ર આદિ બધા અનિષ્ટ મૂત્રો, બોલમહુટ. કણીયરના મૂળ કુઆરા, ખોર, પંચમૂત્ર, ખારો, ફટકડી, ચીમેડ, હરડેહલ બધી જાતની ભસ્મો, બુજગણુ, ઝેરી કોપરું પણ વાપરવામાં આવે છે.

શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ અનાનૂપૂર્વિ

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૨ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૨ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૪ ૫	૨ ૩ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૪ ૨ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧ ૫	૧ ૨ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૩ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૨ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪	૧ ૨ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૩ ૫ ૪ ૧ ૨ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૩ ૫	૧ ૩ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૨ ૫
૧ ૨ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૩ ૪ ૫ ૧ ૨ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૩ ૪	૧ ૩ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૨ ૪	૨ ૩ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૪	૧ ૨ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૪ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૨ ૫ ૩ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩	૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૨ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩
૧ ૪ ૫ ૨ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૩ ૪ ૫ ૧ ૨ ૩ ૫ ૪ ૧ ૨ ૩	૨ ૪ ૫ ૧ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૩	૧ ૩ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૪ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૩ ૫ ૨ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨	૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૩ ૪ ૨ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨	૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨
૩ ૪ ૫ ૧ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૨ ૩ ૫ ૪ ૧ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૨	૨ ૩ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૪ ૫ ૧ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૩ ૫ ૧ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧	૨ ૩ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૩ ૪ ૧ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૪ ૧	૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧	૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧

શ્રી નવપદની અનાનુપૂર્વિક

૧ ૯ ૫ ૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭
 ૬ ૨ ૭ ૧ ૯ ૫ ૮ ૪ ૩
 ૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭ ૧ ૯ ૫
 ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧
 ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
 ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
 ૫ ૧ ૯ ૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨
 ૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૯ ૩ ૮ ૪
 ૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૯

૨ ૬ ૭ ૯ ૧ ૫ ૮ ૩ ૪
 ૯ ૧ ૫ ૪ ૮ ૩ ૬ ૭ ૨
 ૪ ૮ ૩ ૨ ૬ ૭ ૧ ૫ ૯
 ૧ ૫ ૯ ૬ ૭ ૨ ૩ ૪ ૮
 ૮ ૩ ૪ ૧ ૫ ૯ ૭ ૨ ૬
 ૬ ૭ ૨ ૮ ૩ ૪ ૫ ૯ ૧
 ૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮ ૯ ૧ ૫
 ૩ ૪ ૮ ૫ ૯ ૧ ૨ ૬ ૭
 ૫ ૯ ૧ ૭ ૨ ૬ ૪ ૮ ૩

૩ ૮ ૪ ૫ ૧ ૯ ૭ ૬ ૨
 ૫ ૧ ૯ ૭ ૬ ૨ ૩ ૮ ૪
 ૭ ૬ ૨ ૩ ૮ ૪ ૫ ૧ ૯
 ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
 ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
 ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧
 ૮ ૪ ૩ ૧ ૯ ૫ ૬ ૨ ૭
 ૧ ૯ ૫ ૬ ૨ ૭ ૮ ૪ ૩
 ૬ ૨ ૭ ૯ ૪ ૩ ૧ ૯ ૫

૪ ૨ ૯ ૩ ૭ ૫ ૮ ૬ ૧
 ૩ ૭ ૫ ૮ ૬ ૧ ૪ ૨ ૯
 ૮ ૬ ૧ ૪ ૨ ૯ ૩ ૭ ૫
 ૬ ૧ ૮ ૨ ૯ ૪ ૫ ૩ ૭
 ૨ ૯ ૪ ૭ ૫ ૩ ૧ ૮ ૬
 ૭ ૫ ૩ ૬ ૧ ૮ ૯ ૪ ૨
 ૫ ૩ ૭ ૯ ૪ ૨ ૬ ૧ ૮
 ૧ ૮ ૬ ૫ ૩ ૭ ૨ ૯ ૪
 ૯ ૪ ૨ ૧ ૮ ૬ ૭ ૫ ૩

૫ ૧ ૯ ૩ ૮ ૪ ૬ ૨ ૭
 ૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨ ૧ ૯ ૫
 ૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૯ ૮ ૪ ૩
 ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
 ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧
 ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
 ૧ ૯ ૫ ૮ ૪ ૩ ૭ ૬ ૨
 ૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭ ૫ ૧ ૯
 ૬ ૨ ૭ ૧ ૯ ૫ ૩ ૮ ૪

૬ ૨ ૭ ૧ ૯ ૫ ૩ ૮ ૪
 ૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭ ૫ ૧ ૯
 ૧ ૯ ૫ ૮ ૪ ૩ ૭ ૬ ૨
 ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
 ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧
 ૪ ૩ ૮ ૯ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
 ૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૯ ૮ ૪ ૩
 ૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨ ૧ ૯ ૫
 ૫ ૧ ૯ ૩ ૮ ૪ ૬ ૨ ૭

૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮ ૫ ૯ ૧
 ૩ ૪ ૮ ૫ ૯ ૧ ૭ ૨ ૬
 ૫ ૯ ૧ ૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮
 ૧ ૫ ૯ ૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨
 ૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૯ ૮ ૩ ૪
 ૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૯
 ૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૩ ૯ ૧ ૫
 ૪ ૮ ૩ ૯ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭
 ૯ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૩

૮ ૩ ૪ ૨ ૬ ૭ ૫ ૯ ૧
 ૬ ૭ ૨ ૯ ૧ ૫ ૩ ૪ ૮
 ૧ ૫ ૯ ૪ ૮ ૩ ૭ ૨ ૬
 ૩ ૪ ૮ ૧ ૫ ૯ ૬ ૭ ૨
 ૭ ૨ ૬ ૮ ૩ ૪ ૧ ૫ ૯
 ૫ ૯ ૧ ૬ ૭ ૨ ૮ ૩ ૪
 ૯ ૧ ૫ ૭ ૨ ૬ ૪ ૮ ૩
 ૪ ૮ ૩ ૫ ૯ ૧ ૨ ૬ ૭
 ૨ ૬ ૭ ૩ ૪ ૮ ૯ ૧ ૬

૯ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૬
 ૪ ૮ ૩ ૯ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭
 ૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૩ ૯ ૧ ૫
 ૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૯
 ૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૯ ૮ ૩ ૪
 ૧ ૫ ૯ ૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨
 ૫ ૯ ૧ ૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮
 ૩ ૪ ૮ ૫ ૯ ૧ ૭ ૨ ૬
 ૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮ ૫ ૯ ૧

૧ ૯ ૫ ૩ ૪ ૮ ૬ ૨ ૭
 ૮ ૪ ૩ ૭ ૨ ૬ ૧ ૯ ૫
 ૬ ૨ ૭ ૫ ૯ ૧ ૮ ૪ ૩
 ૨ ૭ ૬ ૮ ૩ ૪ ૯ ૫ ૧
 ૪ ૩ ૮ ૧ ૫ ૯ ૨ ૭ ૬
 ૯ ૫ ૧ ૬ ૭ ૨ ૪ ૩ ૮
 ૭ ૬ ૨ ૯ ૧ ૫ ૩ ૮ ૪
 ૫ ૧ ૯ ૪ ૮ ૩ ૭ ૬ ૨
 ૩ ૮ ૪ ૨ ૬ ૭ ૫ ૧ ૯

૩ ૫ ૭ ૯ ૪ ૨ ૬ ૮ ૧
 ૮ ૧ ૬ ૫ ૩ ૭ ૨ ૪ ૯
 ૪ ૯ ૨ ૧ ૮ ૬ ૭ ૩ ૫
 ૨ ૪ ૯ ૬ ૧ ૮ ૫ ૭ ૩
 ૬ ૮ ૧ ૭ ૫ ૩ ૯ ૨ ૪
 ૭ ૩ ૫ ૨ ૯ ૪ ૧ ૬ ૮
 ૫ ૭ ૩ ૪ ૨ ૯ ૮ ૧ ૬
 ૧ ૬ ૮ ૩ ૭ ૫ ૪ ૯ ૨
 ૯ ૨ ૪ ૮ ૬ ૧ ૩ ૫ ૭

૯ ૨ ૪ ૮ ૬ ૧ ૩ ૫ ૭
 ૧ ૬ ૮ ૩ ૭ ૫ ૪ ૯ ૨
 ૫ ૭ ૩ ૪ ૨ ૯ ૮ ૧ ૬
 ૭ ૩ ૫ ૨ ૯ ૪ ૧ ૬ ૮
 ૬ ૮ ૧ ૭ ૫ ૩ ૯ ૨ ૪
 ૨ ૪ ૯ ૬ ૧ ૮ ૫ ૭ ૩
 ૪ ૯ ૨ ૧ ૮ ૬ ૭ ૩ ૫
 ૮ ૧ ૬ ૫ ૩ ૭ ૨ ૪ ૯
 ૩ ૫ ૭ ૯ ૪ ૨ ૬ ૮ ૧

	१ तिथि'करी	२ माता	३ पिता	४ लांछन	५ गणधरी	६ गण	७ गणधर
१	अपकडेव	भरडेवी	नाबिराज	वृषभ	पुंडरिक	८४	८४
२	अछतनाथ	विजयादेवी	छतशत्रु	हरती-दायी	सिंहसेन	१०२	१०२
३	संभवनाथ	सेना	वितारीराज	अश्व	याज्ञ	१०२	१०२
४	अभिनंदन	सिद्धार्थ	संपरराज	वानर	वज्रनाभ	१००	१००
५	सुमतिनाथ	मंगला	मेघराज	कौंय	यभरगणी	११६	११६
६	पद्मप्रभु	सुस्रीमा	श्रीधरराज	सारसपक्षी	सुधीत	१०७	१०७
७	सुपाश्व'नाथ	पृथ्वीमाता	प्रतिधरराज	स्वरितक	विद्वान'	६५	६५
८	यंद्रप्रभु	लक्ष्मणदेवी	महसेन	साथीओ	दिनगण्डि	८८	८८
९	सुविधिनाथ	रामादेवी	सुग्रीव	शशी-यंद्र	वराहगणी	—	—
१०	शीतलनाथ	नंदादेवी	द्रवरथ	मकर-मभर	नंद	८१	८१
११	श्रेयांसनाथ	विष्णुदेवी	विष्णुराज	श्रीवत्स	करतुल	७६	७६
१२	वासुपूज्य	जया	वासुपूज्य	भङ्गी (गोडा)	सुभूम	६६	६६
१३	विमलनाथ	श्यामादेवी	कृतवर्मा	महिष-पाडा	मंदरगणी	५७	५७
१४	अनंतनाथ	सुयशादेवी	सिंहसेन	वराह-कुकर	यशोगणी	५०	५०
१५	धर्मनाथ	सुप्रतादेवी	मानुराज	सेन-	अरिष्ट	४३	४३
१६	शांतिनाथ	अम्बिरादेवी	विश्वसेनराज	सिंयाण्डि	यकायुष	३६	३६
१७	कुंधुनाथ	श्रीदेवी	सूरराज	वज्रनुं	शंभगणी	३५	३५
१८	अरनाथ	देवीमाता	सुदश'नराज	(लांछन)	कुंभगणी	३३	३३
१९	मदिलनाथ	प्रभावती	कुंभराज	हरिणु-मृग	विपणगणी	२८	२८
२०	भुनि सुव्रतस्वामी	पद्मावती	सुमित्रराज	छागअण-	मदिलगणी	१८	१८
२१	नमिनाथ	वप्रादेवी	विजयरज	अकरे	शुंभगणी	१७	१७
२२	नेमिनाथ	शिवा	समुद्रविजय	न हावत'-सा-	वरदतगणी	११	११
२३	पाश्व'नाथ	वामा	अश्वसेनराज	थीयो-न हावत'	आय'दतगणी	१०	१०
२४	महावीरस्वामी	त्रिशक्तादेवी	सिद्धार्थ'राज	इलश कुंभ	छंदभूति	११	११

७	८	९	१०	११	१२	१३
जन्मनगरी कौशलदेश	जन्मलूम छत्ताकुम्भि	पूर्वखव वज्रनाभ	पूर्वखवे गुरु वज्रसेन	पूर्वखवे स्वर्ग सर्वाथसिद्ध	स्य १३	पारणां हस्तीनापुर
"	अथोष्या	विमलवाहन	अरिहमन	विजय	३	अथोष्या
कुष्यालदेश	श्रीवस्ती	विपुलखल	संभ्रांत	त्रैवेयक	३	श्रावस्ती
कौशलदेश	अथोष्या	महाखल	विमलवाहन	जयंत	३	अथोष्या
"	कौशापी	अतिखल	सीमधर	"	३	विजयपुर
वन्धदेश	वाणारसी	अपराजित	पिहितश्रव	त्रैवेयक	३	ब्रह्मस्थान
काशीदेश	यद्रपुरी	नंदीपिण्ड	अरिहमन	"	३	पाटलीपट्ट
पूर्वदेशभां	काकंदी	पद्म	युगधर	वैजयंत	१७	पद्मपट्ट
कौशलदेश	लहृलपुर	महापद्म	सर्वज्ञ महानंद	आनंत द्वैवदोक्त	३	श्वेतपुर
मलयदेश	सिंहपुर	पद्म	सरताध	प्राणत	३	रिष्टपुर
काशीदेश	यंपा	नलिनीयुत्म	वज्रदत्त	अभ्युत्त	३	सिद्धार्थपुर
अंगदेश	अंपिद्यनगर	पञ्चोत्तर	वज्रनाभ	प्राणत	३	महापुर
पंचालदेश	अथोष्या	पद्मसेन	सर्वश्रुत	सहस्तर	२	धान्यकटक
कौशलदेश	रत्नपुर	पद्मरथ	चित्ररथ	प्राणत	३	वहमानपुर
उत्तर कौशलदेश	गजपुर (हरितनापुर)	ददरथ	विमलवाहन	विजय	३	सौमनसपुर
कुरदेश	"	मेधरथ	धनरथ	सर्वाथसिद्ध	१२	मदिरपुर
"	"	सिंहवह	संवर	"	३	रक्तपुर
"	"	धनपति	साधुसंवर	"	३	राजपुर
विदेह	मिथिला	वैश्रमण्य	वरधम	जयंत	३	मिथिला
मगध	राजगृह	श्रीवर्मा	सुनंद	अपराजित	९	राजगृह
विदेह	मिथिला	सिद्धार्थ	नंद	प्राणत	३	वीरपुर
कुशातदेश	सोयपुर	सुप्रतिष्ठ	अनियशः	अपराजित	९	द्वारका
काशीदेश	वाणारसी	आनंद	हामोदर	प्राणत	१०	कोपकटक
पूर्वदेश	क्षत्रियकुंडपुर	नंदन	गोहृलकायाय	"	२७	कालाक (स निवेश)

१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
भा. करवनार श्रयांसकुमार	विहारलुभि आयं तथा अनायं	केवलवृक्षा वड	मुज्यसाधवी आढी	यक्ष गोमुष	शासनदेवी यक्षेरी	इदो भीभावती]
अन्नदत्त	आयं	सपपल्यं	दाह्युनी	मदायक्ष	अष्टत	जितशत्रु
सुरेन्द्रदत्त	आयं	साव	स्यामा	त्रिमुष	इरितारी	—
छंददत्त	आयं	प्रिपाल	अष्टता	यक्षेश	दात्री	—
पद्म	आयं	प्रियगु (रायल्य)	कारपी	तुंगुरे	गदकवी	—
सोमदेव	आयं	जत्राल	रति	कुसुम	अच्युता	—
महेन्द्र	आयं	शिरिप	सोमा	मातंग	शान्ता	—
सोमदत्त	आयं	नाग (नागकेसर)	सुमना	विजय	जवाला	—
पुष्प	आयं	महली	वारण्डी	अष्टत	सुतारका	इद्र
पुनर्वसु	आयं	पिडुअ	सुयशा	अन्ना	अशोका	प्रिश्चानल
नंद	आयं	तिंडुक	धारिष्ठी	मनुजेश्वर	श्रीवत्सा	सुप्रतिष्ठ
सुनंद	आयं	पाटलक	धरष्ठी	कुमार	प्रवरा (यंड)	अथल
जय	आयं	जलु (जंभू)	धरा	पसुअ	विजया	पुंडरीक
विजय	आयं	अश्वत्थ पिंपो)	पद्मा	पानाल	अंकुशा	अजितधर
धर्मासिंह	आयं	द्विपल्यं	आर्याशिव	किन्नर	प्रजमि	अजितनाम
सुमित्र	आयं	नंदी	श्रुति	गर्ड	निर्वाष्ठी	पेदास
व्याघ्रसिंह	आयं	निलक	हामिनी	गंधर्व	अच्युता	—
अपराधत	आयं	आमक (आस)	रक्षिका	यक्षेन्द्र	धरष्ठीदेवी	—
विश्वसेन	आयं	अशोक	अंधुमती	कुमेर	वैरोटया	—
अन्नदत्त	आयं	संपक	पुष्पवती	वरलु	दत्ता	—
द्विज	आयं	अक्षत	अनीला	अकुटी	गंधारी	—
वरद्विज	आयं तथा अनायं	वेतस	यक्षदत्ता	गोमेध	अंगिका	—
धन्य (वणिक)	आयं तथा अनायं	धातकी (धावडी)	पुष्पशूला	पाश	पद्मावती	—
जगुल (आलायु)	आयं तथा अनायं	शालवृक्ष	संज्ञनागा	मातंग	सिद्धा (सिद्धायिका)	सत्यकि (महादेव)

२१ वासुदेवो	२२ व्यकिना भरत	२३ ज्ञाननगरी पुरिमताल	२४ दीक्षानगरी विनिता	२५ भा. निर्ध'कर पवनाभ	२६ कोनो लुप अखिकराग	२७ हाल कयांछा पहेली नरके
—	सगर	अयोध्या	अयोध्या	सूरदेव	वीरपीनराध	भीम देवलोडे
—	—	सावथी	सावथी	सुधाश्र'	केशिकपुत्र	त्रीम "
—	—	अयोध्या	अयोध्या	रथप्रब	वीरना पोदिल श्रावक	योधा "
—	—	"	"	सर्वानुभूति	द्रदापुष्प	भीम "
—	—	कौस'भी	कौस'भी	देवश्रुत	कातिक शोड	पहेवा "
—	—	वज्जारसी	वज्जारसी	विदयप्रब	वीरना शंभ श्रावक	भारमा "
—	—	चंद्रपुरी	चंद्रपुरी	पेदाल	आन'हमुनि	पहेवा "
—	—	काक'दी	काक'दी	पोटल	सुन'ह(लदेवता- आथीसेवायाते शतक श्रावक	पायमा "
—	—	भद्रिलपुर	भद्रिलपुर	शनक्रीति'		त्रीम नरके
त्रिष्ट	—	सिंहपुरी	सिंहपुरी	श्रीसुनत	देवकी (कृष्ण- माता)	आडमा देवलोडे
द्विष्ट	—	चंपापुरी	चंपापुरी	अमम	कृष्णवासुदेव	त्रीम नरके
स्वयंभू	—	कपिलपुर	कपिलपुर	निष्कपाय	सत्यकी-विधा- धर(महादेव)	पांचमा देवलोडे
पुरपोत्तम	—	अयोध्या	अयोध्या	निष्पुलाक	अणदेव (कृष्ण अ'धु)	छटा "
पुरपसिंह	—	रत्नपुरी	रत्नपुरी	निम'म	सुनसा आनिका	पांचमा "
—	मधवा- सनत,शान्ति	गजपुर	गजपुर	चित्रगुप्त	रोहिणी(अण- देवती माता)	भीम देवलोडे
—	कुंथु	"	"	समाधि	रेवती श्रामिका	भारमा "
पुरपोत्तम पुरीक	अर	"	"	संवर	सतात्रि	भारमा "
दत्त	सुभूम	मथुरा	मिथिला	यशोधर	कृष्ण) द्वीपायन	अग्निकुमार भुवने
नारायण्य	पद्म	राजगृही	राजगृही	विजय	करलुता	भारमा देवलोडे
—	हरि-अथ	मथुरा	मथुरा	मल्लजिन	नारद विद्याधर	पांचमा "
कृष्ण	—	गिरनार	सौरिपुर	देवजिन (विमण)	अ'अड श्रावक	भारमा "
—	अलदण	वज्जारसी	वज्जारसी	अनंतनीय'	अभर	नयमा श्रीवेधके
—	—	ऋणुवालुका नदी	क्षत्रियकुंड	भद्र'कर	र'गतिभुद्ध	स्वार्थ'सिद्ध

બાર માસમાં ચૈ. જીનના ૧૨૦ કલ્યાણકો

કાર્તિક માસે ૬ કલ્યાણક

સુ. ૩ સુવેધિ કેવળ	વ. ૬ સુવેધિ દીક્ષા
„ ૧૨ અરનાથ કેવળ	„ ૧૦ મહાવીર દીક્ષા
વ. ૫ સુવેધિ જન્મ	„ ૧૧ પદ્મપ્રભ મોક્ષ

માગશર માસે ૧૪ કલ્યાણક

સુ. ૧૦ અરનાથ જન્મ	સુ. ૧૪ સંભવનાથ જન્મ
„ ૧૦ અરનાથ મોક્ષ	„ ૧૫ „ દીક્ષા
„ ૧૧ અરનાથ દીક્ષા	વ. ૧૦ પાશ્વનાથ જન્મ
„ ૧૧ મલ્લિનાથ જન્મ	„ ૧૧ „ દીક્ષા
„ ૧૧ „ દીક્ષા	„ ૧૨ ચંદ્રપ્રભ જન્મ
„ ૧૧ „ કેવળ	„ ૧૩ „ દીક્ષા
„ ૧૧ નમિનાથ કેવળ	„ ૧૪ શીતલનાથ કેવળ

પૌષ માસે ૧૦ કલ્યાણક

સુ. ૬ વિમળનાથ કેવળ	વ. ૬ પ્રદ્મપ્રભ વ્યવન
„ ૯ શાંતીનાથ કેવળ	„ ૧૨ શીતળનાથ જન્મ
„ ૧૧ અગ્નિનાથ કેવળ	„ ૧૨ „ દીક્ષા
„ ૧૪ અભિનંદન કેવળ	„ ૧૩ આદિનાથ મોક્ષ
„ ૧૫ ધર્મનાથ કેવળ	„ ૦)) શ્રેયાંસનાથ કેવળ

મહા માસે ૧૮ કલ્યાણક

સુ. ૨ અભિનંદન જન્મ	વ. ૭ સુપાશ્વનાથ મોક્ષ
„ „ વાસુપૂજ્ય કેવળ	„ „ ચંદ્રપ્રભ કેવળ
„ ૩ ધર્મનાથ જન્મ	„ ૬ સુવેધિનાથ વ્યવન
„ ૩ વિમલનાથ „	„ ૧૧ આદિનાથ કેવળ
„ ૪ „ દીક્ષા	„ ૧૨ શ્રેયાંસનાથ જન્મ
„ ૮ અગ્નિનાથ જન્મ	„ „ મુનિસુવ્રત કેવળ
„ ૯ „ દીક્ષા	„ ૧૩ શ્રેયાંસનાથ દીક્ષા
„ ૧૨ અભિનંદન દીક્ષા	„ ૧૪ વાસુપૂજ્ય જન્મ
„ ૧૩ ધર્મનાથ દીક્ષા	„ ૦)) વાસુપૂજ્ય દીક્ષા
„ ૬ સુપાશ્વનાથ કેવળ	

ફાલ્ગુન માસે ૧૦ કલ્યાણક

સુ. ૨ અરનાથ વ્યવન	વ. ૪ પાશ્વનાથ વ્યવન
„ ૪ મલ્લિનાથ „	„ ૪ પાશ્વનાથ કેવળ
„ ૮ સંભવનાથ „	„ ૫ ચંદ્રપ્રભ વ્યવન
„ ૧૨ મલ્લિનાથ મોક્ષ	„ ૮ આદિનાથ જન્મ
„ ૧૨ મુનિસુવ્રત દીક્ષા	„ „ દીક્ષા

ચૈત્ર માસે ૧૭ કલ્યાણક

સુ. ૩ કુંથુનાથ કેવળ	વ. ૨ શીતળનાથ મોક્ષ

„ ૫ અગ્નિનાથ મોક્ષ	„ ૫ કુંથુનાથ દીક્ષા
„ „ સંભવનાથ „	„ ૬ શીતનાથ વ્યવન
„ „ અનંતનાથ „	„ ૧૦ નમિનાથ મોક્ષ
„ ૯ સુમતિનાથ „	„ ૧૩ અનંતનાથ દીક્ષા
„ ૧૧ સુમતિનાથ કેવળ	„ ૧૪ „ જન્મ
„ ૧૩ મહાવીર જન્મ	„ „ કેવળ
„ ૧૫ પદ્મપ્રભ કેવળ	„ „ કુંથુનાથ જન્મ
વ. ૧ કુંથુનાથ મોક્ષ	

વૈશાખ માસે ૧૪ કલ્યાણક

સુ. ૪ અભિનંદન વ્યવન	સુ. ૧૩ અજીતનાથ વ્યવન
„ ૭ ધર્મનાથ „	વ. ૬ શ્રેયાંસનાથ „
„ ૮ અભિનંદન મોક્ષ	„ ૮ મુનિસુવ્રત જન્મ
„ ૮ સુમતિનાથ જન્મ	„ ૯ „ મોક્ષ
„ ૯ સુમતિનાથ દીક્ષા	„ ૧૩ શાંતિનાથ જન્મ
„ ૧૦ મહાવીર કેવળ	„ ૧૩ „ મોક્ષ
„ ૧૨ વિમલનાથ વ્યવન	„ ૧૪ „ દીક્ષા

જેઠ માસે ૭ કલ્યાણક

સુ. ૫ ધર્મનાથ મોક્ષ	વ. ૪ આદિનાથ વ્યવન
„ ૯ વાસુપૂજ્ય વ્યવન	„ ૭ વિમળનાથ મોક્ષ
„ ૧૨ સુપાશ્વનાથ જન્મ	„ ૯ નમિનાથ દીક્ષા
„ ૧૩ „ દીક્ષા	

અષાઢ માસે ૭ કલ્યાણક

સુ. ૬ મહાવીર વ્યવન	વ. ૭ અનંતનાથ વ્યવન
„ ૮ નેમિનાથ મોક્ષ	„ ૮ નમિનાથ જન્મ
„ ૧૪ વાસુપૂજ્ય મોક્ષ	„ ૯ કુંથુનાથ વ્યવન
„ ૩ શ્રેયાંસનાથ મોક્ષ	

શ્રાવણ માસે ૮ કલ્યાણક

સુ. ૨ સુમતિનાથ વ્યવન	સુ. ૧૫ મુનિસુવ્રત વ્યવન
„ ૫ નેમિનાથ જન્મ	વ. ૭ શાંતિનાથ „
„ ૬ „ દીક્ષા	„ „ ચંદ્રપ્રભ મોક્ષ
„ ૮ પાશ્વનાથ મોક્ષ	„ ૮ સુપાશ્વ વ્યવન

ભાદ્રપદ માસે ૨ કલ્યાણક

સુ. ૬ સુવેધિનાથ મોક્ષ	વ. ૦)) નેમિનાથ કેવળ

આસો માસે ૬ કલ્યાણક

સુ. ૧૫ નમિનાથ વ્યવન	વા ૧૨ નેમિનાથ વ્યવન
વ. ૫ સંભવનાથ કેવળ	„ ૧૩ પદ્મપ્રભ દીક્ષા
„ ૧૨ પદ્મપ્રભ જન્મ	„ ૦)) મહાવીર મોક્ષ

ॐ ॐ
अर्हं नमः

श्री
संज्ञन सन्मित्र
सप्तं महा निधि
सम्यक्त्वादि पुष्टि

सं ग्रह

पंचविंशति प्रकरणे साधुवाद.

१ श्रीसम्यक्त्वस्वरूप

मंगलाचरण.

श्रीमद्वीरजिनं नत्वा, गुरुं श्रीज्ञानसागरं; श्रीसम्यक्त्वस्वार्थं, लिप्तामि
लोकलाषया. १. गुर्पदेशतः सम्यक्, क्रियित शास्त्रानुसारतः; वृद्धपरंपरां
ज्ञात्वा, क्रियते षोडशसंग्रह. २.

लावाथ—श्रीमद्वीर परमात्माने नमस्कार करीने तथा ज्ञान द्रष्टना दाता,
परमोपकारी श्रीगुरुना यरणविदने नमस्कार करीने पौद्गलिक सुख तथा आत्मिक
सुखने मित्र [लज्ज दशावनादे, अेहवे श्रीसम्यक्त्वगुण, तेनी मुलोत्पत्ति, सप्रलेह
कडेनाइ सम्यक्त्व पंचवीसीनामे प्रकरण, तेना अर्थ, श्रीगुरुउपदेशथकी तथा कांछि
शास्त्रानुसारथकी तथा कांछि वृद्धपरंपराथकी अेटले अहुश्रुतोनी वातो सांखणीने भारी
अुद्धने अनुसारे, क्रियित मात्र सशेषथकी लोकलाषामां वातंकरुपे कहुं छुं.

अह सम्भत्तसंज्ञं, पर्ज्वयं वी-जणुवरदेषु;

तह क्रितणेषु तमहं, युष्मि सम्भत्तसुद्धिअे. ३.

लावाथ—जेम उपशम, क्षयोपशमादि प्रकारे सम्यक्त्वनुं स्वरुप श्रीवीर जिन-
वरेंद्रे प्ररुप्युं छे, गणुधरादिकने उपदेश्युं छे. तेम कीर्तन करवे करीने अेटले जे रीते
श्रीवीर परमेश्वरे सम्यक्त्व प्राप्तिनी प्रणालिका उपदेशी, तेज प्रणालिकागालंत [वनंतिये
करीने श्रीवीर परमात्माने स्तवीश. अे रीते प्रकरणकर्ताये वस्तुनिदेशात्मकरुप मंगल
क्युं; हवे प्रकरण करवानुं प्रयोजन कडे छे, अे प्रकरण शा वास्ते करे छे, के सम्यक्त्वनी

શુદ્ધિ થવાને અર્થે, એટલે ક્ષાયિકભાવે સમ્યક્ત્વ શુદ્ધિ પામવાને અર્થે કરે છે. ૧.

હવે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિની અગાઉ જેવી જીવની અવસ્થા હોય. તે વ્યતિકરગભિંત બીજી ગાથાએ સ્તુતિ કરે છે.

સામિ! અણાઈ અણુંતે, ચઉગઈ સંસાર ધૌર કંતારે;

મોહાઈ કમ્મ ગુરૂઈઈ, વિવાગવસંચો ભમઈ જીવો. ૪.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિ, મારા સરિખા સંસારી જીવ, તે જેની આદિ પશુ ન પામીયે તેને અનાદિ અનંત કહીયે, એટલે જેની આદિ અંત નથી, એવો ચતુર્ગતિ જ્રમણરુપ સંસાર તેહિજ બળિયે એક ધૌર કંતાર એટલે ભયાનક અટવી, તેહને વિષે મોહનીયાદિક આઠે કમની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિના વિપાક વેદવાના પરવશપણા થકી આ જીવ જ્રમણ કરે છે.

હવે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે

પલ્લોવલમાઈ અહા—પાવિત્તિકરણેણ કોવિ જઈ કુણ્ણ;

પલિયા અસંખમાગુણુ; કોડિકોડઅર ઈઈ સેત. ૫.

ભાવાર્થ—પાલા તથા નદીના પાષાણાદિ (આઠ) દ્રવ્યોત્ક—ન્યાયવડે જે કોઈ ભવ્ય પ્રાણી સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિના કારણપણે ત્રણ પરિણામરુપ યથાપ્રવૃત્તિઆદિ, ત્રણ કરણ છે, તેમાંથી પ્રથમ જે યથાપ્રવૃત્તિકરણ, તેના પરિણામવડે આયુવજીને શેષ સાત કર્મોની એક કોડાકોડી સાગરોપમમાં એક પલ્લોપપના અસંખ્યાત ભાગે ન્યૂન સ્થિતિ કરે.

તથાવિ ગાંઠિ ઘણુ રાગ—દોસ પરિણુઈમયં આભાંદંતો;

ગંઠિય જીવોવિ હહા, ન લહઈ તુહ દંસણું નાહ!. ૬.

ભાવાર્થ—તિહાં પશુ કાંક ઉછી એક કોડાકોડી સ્થિતિ શેષ સાત કર્મની કીધી, તે પશુ અભવ્ય અથવા હુર્ભવત્વાદિક દ્રવ્યજીને લીધે હાહા ઇતિખેદે: રાગ દ્વેષ પરિણામ-મય અંથી દેશગત જીવ પશુ અંથીને અણુબોદતો થકો હે નાથ! તાહરું દશાં ને શ્રીમુખે કહેલું સમ્યક્ત્વ, તે પામી શકે નહી. ૪.

હવે જીવ જે રીતે અંથી ભેદે તે રીત કહે છે.

પિહલય પિવિલિયનાંએણુ, કોવિ પલ્લજત સન્નિપાંચિંદી;

ભવ્યો અવઠ્ઠ પુગ્ગલ, પરિયટ્ટવસેસ સંસારો. ૭.

ભાવાર્થ—ઈહાં અંથીદેશ પામ્યા પછી કોઈક જીવ અપૂર્વકરણ કરે, તે પંથી જે વટેમાર્ગુ, તથા પિપિલીકા જે કીડી, તેને ન્યાયે, (દ્રવ્યોત્કે) કરે, તેણે કોઈ સંગી પર્થાપ્તો પર્થેદ્રો ભવ્યજીવ મુક્તિ બવા યોગ્ય હોય, જેને માત્ર અર્ધ પુદ્ગલ પરાવર્તે શેષ સંસાર બાકી રહ્યો હોય, એહવો, એટલા લક્ષણે પૂરણ જે જીવ હોય તે જીવ કરે, તે હવે આગલી ગાથાએ કહે છે. ૫.

હવે પૂર્વેકિત લક્ષણવંત જીવ તે અંથીદેશ મુખી આવે, તિહાં પરિણામ નિર્મલતાની વદ્ધિ હોય તે કહે છે.

પ્રસાદે ક્ષાયિકાદિકની પરે વિશિષ્ઠ તો નહિ પણ સામાન્ય પણે અદ્વૈતકાલીન ઉપશમનામા સમકિત પામે, તે શી રીતે પામે, તેની ઉપમા કહે છે. જેમ સુભટ હોય, તે રણને વિષે વેરીને જીતવાથી પરમાનંદ પામે, તેમ અનાદિના જે રાગદ્વેષરુપ મહોટા શત્રુ, તબ્જનિત ગુરૂ કમં સ્થિત્યાદિ અનંતાનુબંધિયા ચાર વેરીને જીતવાથી પરમાનંદ સરિષ્ટું સમ્યક્ત્વ જીવ પામે. અહિંયાં અર્થાતરથી પૂર્વોક્ત જીવ અંતરકરણમાં પહોંચતા કેવો આનંદ પામે, તેની ઉપમા પ્રકારાંતર કહી દેખાડે છે :- જેમ કોઈક પંથીજન ગ્રીષ્મકાલમાં મધ્યાહ્ન સમયે તજજળ વનમાં સુર્યના પડેલા કિરણને પરિતાપે પડેલા લૂના સખત તાપે કરી અતિ વ્યાકુલ થયેા હોય, તેને કોઈ શીતળ સ્થાનક મલે, વળી તિહાં કોઈ ખાવનાચંદનનો રસ છાંટે, તેવારે તે પંથી થાતા પામે, તેવો આનંદમગ્ન હોય જ. હવે સમ્યક્ત્વ કેટલે ભેદે હોય, તે આગમની ગાથાએ કહે છે.

તં ચૈંગવિહં, દુર્વિહં, તિવિહં તહ ચઉવિહં ચ પંચાવિહં;

તથથેંગવિહં જ તુહ, પણીયભાવેસુ તત્તરુઠં. ૮.

ભાવાર્થ—એક પ્રકારે, બે પ્રકારે, ત્રણ પ્રકારે, ચાર પ્રકારે, અને પાંચ પ્રકારે પણ આગમમાં સમ્યક્ત્વ કહ્યું તે ભેદોનું સ્વરૂપ વિવરીને કહે છે: તિહાં એકવિધ સમ્યક્ત્વ તે, જે હે પરમેશ્વર! તાહરા પ્રકાર્યા જે જીવાદિકભાવ-પદાર્થો, તેને વિષે તત્ત્વરૂચિ હોય, અર્થાત્, પરમાર્થબુદ્ધિ હોય, તે તત્ત્વરૂચિ શ્રદ્ધાન મિથ્યાત્વહલના રસની મંદતાયે અતિસ્મરણાદિક નિમિત્તે, ઉહાપોહ કરતાં કરતાં સહેજે પોતાની મેલે તત્ત્વશ્રદ્ધાન પામે, તે નિસર્ગ સમ્યક્ત્વ કહેવાય; અથવા શુદ્ધગુરૂની ઉપાસના કરતાં, સિદ્ધાંતવાણી સાંભળતાં, જે પામે, તે ઉપદેશિક શ્રદ્ધાન કહિયે; ઇત્યાદિક લક્ષણ જે તત્ત્વરૂચિ તે એકવિધ સમ્યક્ત્વ કહિયે. ૮.

હવે દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વ ત્રણ પ્રકારે કહે છે.

દુર્વિહં તુ દ્વ્યભાવા, નિચ્છય વવહારએા વિ અહવાવિ;

નિરસગ્ગુવએસાએા, તુહવયણ વિભિહં નિદિર્ઠં. ૯.

ભાવાર્થ—હે જીનેશ્વર, તાહરા ભાષ્યાં જે દ્વાદશાંગ, તેના જાણ એહવા જે પ્રવિણ પુરૂષો, તેણે એક દ્રવ્યસમ્યક્ત્વ, અને બીજી ભાવસમ્યક્ત્વ, એ બે પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહ્યું છે; અથવા એક નિચ્છય સમ્યક્ત્વ, અને બીજી વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ, એ રીતે પણ બે પ્રકાર કહ્યા છે, તથા વળી એક નિસર્ગ સમ્યક્ત્વ, એ રીતે પણ બે પ્રકાર કહ્યા છે, એમ ત્રણ પ્રકાર દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વના તાહરાં વચનવેત્તા એટલે આગમાર્થના જાણ પુરુષે દેખાડ્યા છે. ૯.

હવે ત્રણ પ્રકારે દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વ કહ્યું, તેના લક્ષણ કહે છે.

તુહ વયણે તત્તરુઠં, પરમથમજાણુએા વિ દ્વ્યગયં;

સમમં ભાવગયં પુણુ, પરમથમ વિયાણુએા હોઠં. ૧૦.

ભાવાર્થ—હે પ્રણુ, તાહરાં વચનનો પરમાર્થ જે રહસ્ય, તેનો અજાણ છે, તાહરાં વચનને વિષે તત્ત્વરૂચિ છે, કેમકે જે, રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન, એ ત્રણદોષનો નાશ થવાથી

વિતરાગ થયા, તે અસત્ય ભાષણ કરે નહી, એટલે શ્રીજિનભાષિત વચન સર્વ સત્ય છે. એમ તે જાણે છે, તેા એવી જે તત્ત્વરૂચિ, તે દ્રવ્યગત સમ્યક્ત્વ કહિયે; બીજું ભાગવત સમ્યક્ત્વ, તે પરમાર્થના જાણુ પુરૂષને હોય, માટે જે ભવ્યજીવ જીવાદિક નવે પદ્ધતિને સમસ્તનય, ગમ, લાંગ નિક્ષેપ પ્રમુખ સ્યાદ્વાદ શૈલીપુર્વક જાણે, સદ્દે, તે ભવ્યજીવને ભાગવત સમ્યક્ત્વ કહિયે; એમ દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વ કહ્યું. ૧૦.

હવે નિશ્ચય વ્યવહાર રીતે જે પ્રકારના સમ્યક્ત્વનું લક્ષણ કહે છે.

નિરુછયથો સમ્મત્તાં, નાણાઈ મયપ્પસુહ પરિણામો;

ઈયરં પુણુ તુહ સમચ્ચે, ભણિયં સમ્મત્ત હેજીહિં. ૧૧.

ભાવાર્થ—જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્રરૂપ શુદ્ધ શ્રદ્ધા, ભાસન, રમણતાપુર્વક રત્નત્રયીરૂપ આત્માના જે શુદ્ધ પરિણામ, તેને નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ કહિયે, એટલે આત્માનેજ નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ કહિયે. કેમકે આત્માને આત્માના ગુણ તે કાંઈ જૂઠા નથી; પરિણામે અનન્ય છે, એક છે, ગુણગુણીભાવે અલેદેજ રહ્યા છે, કેમકે અલેદપરિણામે પરિણમ્યો જે આત્મા, તે તદ્દગુણરૂપજ કહેવાય. પ્રાયે અપ્રમત્ત સાધુને નિશ્ચયનયે સમ્યક્ત્વ પુણું કહેવાય છે, કેમકે જેવું જાણ્યું તેવોજ ત્યાગભાવ છે, અને શ્રદ્ધા પણ તદ્દનુરૂપ છે. માટે સ્વરૂપોપયોગી જીવને આત્મા તેહિજ જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર છે. કારણ કે, આત્મા રત્નત્રયાત્મક અલેદ ભાવે શરીરમાં રહ્યો છે, માટે રત્નત્રયીને શુદ્ધોપયોગે વર્તતા જીવને નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ કહિયે. બીજું વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ છે, તે હે પ્રભુ! તારા સિદ્ધાંતને વિષે સમ્યક્ત્વના હેતુ, જે મિથ્યાત્વીનું સંસ્તવ, પરિચય પ્રમુખ, જે અતિચારાદિક દોષો છે, તેના ત્યાગથી થાય, તથા દેવ ગુરુભક્તિ બહુમાનસહિત, ભક્તિ કરે, શાસાનોન્નતિ કરે, આવરત ગુણઠાણે રહ્યો થકો પણ આગમોક્ત વિધિ માર્ગે નિરાંતચાર સમ્યક્ત્વ પ્રવૃત્તસહિત હોય તેને વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ કહિયે. ૧૧.

હવે ત્રીજા જે પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે, તેમાં એક નિસર્ગ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ, અને બીજી ઉપદેશજન્ય સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ. ઇહાં શિષ્ય પૂછે કે, સહેજે સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ કેવી રીતે થાય? તેવારે ગુરુ દ્રવ્યગત સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે.

જલ વચ્ચ મગ્ગ કુદ્દવ-જરાધનાએણુ જેણુ પત્તતાં;

નિરસગ્ગુવચ્ચેસભવં, સમ્મત્તાં તસ્સ તુજ્ઞાં નમો. ૧૨

ભાવાર્થ—આ ગાથામાં પાંચ દ્રવ્યગત, કહ્યાં છે, તેમાં જલનો, વચ્ચનો અને કોદ્દવનો, એ ત્રણ દ્રવ્યગત, આગલ પુંજત્રય ભાવનાવસરે કહી બતાવશે, અને માર્ગનો, તથા જવરનો, એ જે પ્રસ્તુત છે, તે છે—જેમ કોઈકે પંથી માર્ગમાં જાઉં તથા પછી બીજા કોઈનો ઉપદેશ પામ્યા વિનાજ ભમતો ભમતો પોતાની મેલે સહેજે માર્ગ ચહે, અને પંથ જાઉં થયેલો પંથી તથાવિધ પાપના ઉદયથી કોઈ સજ્જનનો જોગ ન મલવાથી માર્ગ પામેજ નહિ, તિહાંનો તિહાંજ રહે, અને ત્રીજો પુરૂષ બીજાને પૂછી માર્ગ પામે. વલી જવરનો દ્રવ્યગત કહે છે :—જેમ કોઈને તાપ, જવર આપ્યો, તે કોઈને

ઔષધ કર્યા વિનાજ પોતાની મેળે જતો રહે, અને કોઈકને તે ઔષધ ચૂણું, ધાગાદિ કરવાથી જવર જાય છે, તથા કોઈને તે અસાધ્ય જવર કોઈ રીતે જાયજ નહિ. એ રીતે એ જે દ્રવ્યોંત સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ વિષે જોડવા. તે આવી રીતે, કાંઈક શુકલપક્ષી, કાલાદિક કારણ પરિપાકવંત ચરમાવર્તિ, ચરમ કરણી, એવો ભવ્યજીવ, તે સહેજે આપોઆપ વિચારતે થકે સમ્યક્ત્વ પામે, તે નિસર્ગ સમ્યક્ત્વ કહિયે, તથા કોઈક જીવ પૂર્વોક્ત કાલાદિક યોગ્યતાવંત હોય, પણ સદ્ગુણને યોગે ઉપદેશ સાંભળી અનાદિની જૂલ મટાડી દેવ, ગુરૂ, ધર્મ સદ્ગુણરૂપે સમ્યક્ત્વ પામે, તેને ઉપદેશ સમ્યક્ત્વ કહિયે. એ રીતે એ, ન્યાયદ્વારાએ સમ્યક્ત્વ. તે હે પ્રભુ! તુમે કહ્યું, પ્રજાંયું, તે માટે પરમોપકારી એહવા તુજને મ્હારો નમસ્કાર થાઓ. ૧૨.

હવે ત્રણ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે.

તિવિહું કારગ રોઅગ-દીવક ભેએહિં તુહ મયવિહિહ;

પએવસમોવસમિય-ખાઈ અભેએહિં વા કહિયં. ૧૩

ભાવાર્થ—હે નાથ! ત્હારા મતના વેત્તા જે જણુધરાદિક તેણે કારક, રોચક, અને દીવક, એમ તિવિહ-ત્રણ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહ્યું છે. વા અથવા ક્ષાયોપશમિક, ઉપશમ અને ક્ષાયિક, એ રીતે પણ ત્રણ ભેદે સમ્યક્ત્વ કહ્યું છે. ૧૩.

હવે કારકાદિક સમ્યક્ત્વનાં લક્ષણ કહે છે.

જં જહ ભણિયં તુમએ, તં તહ કરણમિ કારગો હોઈ;

રોઅગ સમ્મત્તં પુણુ, રુઈમિત્તર તુ તુહ ધમ્મે. ૧૪

ભાવાર્થ—હે નાથ, જેમ યથાર્થભાવે ત્રિધિમાર્ગ તુમે પ્રકાશ્યો, તે તેમજ આજ્ઞાને અનતિકમતો થકો, એટલે તમારી આજ્ઞા સહિત, આગમોક્ત શૈલીપૂર્વક યથાશક્તિએ જાન, પૂજા, વ્રત, નિયમાદિક કરે, તેને કારક સમ્યક્ત્વ કહિયે, તથા વહી બીજું રોચક સમ્યક્ત્વ, તે ત્હારા ધર્મને વિષે રૂચિમાત્ર કરે, શ્રીજિનોક્ત ધર્મ કરવાની ઇચ્છા રહે, શુદ્ધ શ્રદ્ધા રાખે, કોઈને ધર્મ પ્રવૃત્તિ કરતો દેખીને રૂડું માને, પરંતુ પોતે ભારે કર્મી, માટે ક્રિયાનુષ્ઠાનાદિક કરી શકે નહિ, તેને રોચક સમ્યક્ત્વ કહિએ. ૧૪.

હવે દીવક સમ્યક્ત્વ કહે છે:—

સયમહિ મિચ્છદિહી, ધમ્મ કહાઈહિં દીવઈ પરસ્સ;

દીવગ સમ્મત્તમિણું. ભણુંતિ તુહ સમયમઠણો. ૧૫

ભાવાર્થ—સ્વયં—પોતે તે મિચ્છાદ્રષ્ટિ, અભવ્ય, દુર્ભંજ હોય, પણ અંગાર મહંકાચાર્યની પેરે ધર્મકથાદિકે કરી, તથા દંભરચના વિશેષે કરી પર, જે ળીજા ભવ્ય ભદ્રક જીવો હોય, તેને ધર્મે કરી દીવાવે, એટલે આગલા જીવોના ઘટમાં પ્રકાશ કરાવે, પરંતુ પોતાને અંતરંગ પરિણામે શ્રદ્ધા ન હોય. એહવાને હે પ્રભુ! ત્હારા સમય જે સિદ્ધાંત, તેના જણુ પુરુષો દીવકસમ્યક્ત્વ કહે છે. ૧૫.

હવે બીજી રીતે પ્રકારાંતરે ત્રણ ભેદ સમ્યક્ત્વના કહે છે:—

અપુન્યકથ ત્તિપુંજે, મિચ્છમુદ્ધનં ખવિત્તુ એણુકનં;

ઉવમામિથ અનિયટ્ટી-કરણાએ પરં ખએવસમી. ૧૬

ભાવાર્થ—અપૂર્વ કરણે કર્યા છે ત્રણ પુંજ જેણે, મિથ્યાત્વ, તેના દલ ઉદય આવ્યા, તેને ક્ષેપનીને-ક્ષયકરીને અને ઉદય ન આવ્યા જે મિથ્યાત્વના દલ, તેને ઉપશ-માવીને અનિવૃત્તિકરણથી આગલ ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ પામે :—અહિંવાં પ્રકરણકારે ત્રિદ્વાંત તથા કર્મ અધિક, એ જેવના અભિપ્રાય ગ્રહણ કરી પ્રકરણ રચના કરી છે, તેમાં ત્રિદ્વાંતકારનો એ આશય છે જે, અનાદિ મિથ્યાદૃષ્ટિને કોઈ તથાવિધ સામગ્રીનો સદ્ભાવ, એટલી પ્રાપ્તિ થઈ, યથાપ્રવૃત્તિ પ્રમુખ ત્રણ કરણ કરતાં અપૂર્વકરણના અધ્ય-વસાયથી ત્રીજી ભેદી શેષ મિથ્યાત્વ સ્થિતિના ત્રણ પુંજ કરી પ્રથમ શુદ્ધ પુદ્ગલને વેદે, તે કારણથી ઉપશમસમ્યક્ત્વ પામ્યા વિનાજ પ્રથમ ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ પામે, તથા વહી કોઈક બંધ જીવ યથાપ્રવૃત્ત્યાદિક કરણત્રણ અનુક્રમે પૂર્વોક્ત વિધિયે કરી અતકરણને પ્રથમ સમયે ઉપશમસમ્યક્ત્વ પામે, પણ ઉપશમે રહ્યો પુંજ કરેજ નહી, અંતરમુદ્ધૂર્ત કલ પ્રમાણ શુદ્ધ-નિર્મલ અપૌદ્ગલિક ઉપશમ ભાવ વેદી, તિહાંથી ચલાયમાન ધ્યેય થકો અવશ્ય મિથ્યાત્વે જાય, અપર પુંજ તો છે નહિ, માટે ઇલિકાને દૃષ્ટાને કરી પાછો મિથ્યાત્વ સ્થાનકથી આવ્યો, તે કરી મિથ્યાત્વેજ જાય, એ સિદ્ધાંતિકનો અભિપ્રાય છે. તથા કર્મઅધવાલા એમ માને છે કે, જે કોઈ અનાદિ મિથ્યાદૃષ્ટિ સંસારી જીવ, જેવારે ચરમાવર્ત તથા ચરમકરણ કરવાને અવસરે પહેલા સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિલાેજ યથાપ્રવૃત્ત્યાદિ કરણત્રણ કરવા પૂર્વકજ અંતરકરણ કરે, તિહાં ઉપશમ સમ્યક્ત્વ પામી અવશ્ય ત્રણપુંજ કરે, તેનું સ્વરૂપ આશ્રયમાં પૂર્વે કહેલ તે પ્રમાણે બાણી લેવું હવે તે ત્રણ પુંજના ત્રણ નામ થયા, તેમાં પહેલો શુદ્ધપુંજ, તે દર્શન મોહનીય કહિયે: હવે તે જીવ અંતર-કરણગત ઉપશમકાલ પૂરો થયે થકે, એટલે જેટલો વખત અંતરકરણનો તેવલોજ વખત ઉપશમ સમ્યક્ત્વનો છે. તે ઉપશમ સમ્યક્ત્વનો કાલ અંતરમુદ્ધૂર્ત પ્રમાણ પૂરો થયે થકે જે પરિણામની વિશુદ્ધિ રહે, તો શુદ્ધ પુંજનો ઉદય થાય, તેનું નામ ક્ષયોપશમસમ્યક્ત્વ કહિયે, તિહાં ત્રિપુંજ તે સમગ્ દર્શની, દ્વિપુંજ તે ત્રિદર્શની, અને એક પુંજ મિથ્યાદૃષ્ટિ હોય, તથા ઉપશમ સમ્યક્ત્વથી આગલ જે કાંઈક ઉલ્લલ, કાંઈક મલીન, એહવા મિશ્ર પરિણામ થાય, તો મિશ્રમોહનીયનો ઉદય થાય, એટલે મિશ્રપુંજનો ઉદય આવે, અને જે અનંતાનુબંધીના ઉદય બલથકી અતિ મલીન પરિણામ થાય તે, મિથ્યાત્વ મોહનીયનો ઉદય થાય. એટલે અશુદ્ધપુંજનો ઉદય આવે; એ રીતે સંસારમાં કેટલાક ત્રિપુંજ, કેટલાક દ્વિપુંજ, કેટલાક એકપુંજ, તેમાં ક્ષયોપશમી ત્રિપુંજ હોય તથા મિથ્યાત્વ ક્ષય કરવાને સમ્યક્ત્વ મોહનીયની ઉલ્લલતા કરે, તેવારે દ્વિપુંજ હોય, અથવા અપુંજ એટલે પુંજરહિત પણ ક્ષાયક સમ્યક્ત્વી હોય, તથા જે વારે મિશ્ર ઉલ્લલન કરે, અથવા ક્ષેપવે, તેવારે એકપુંજજ હોય. એ રીતે કર્મઅધિક મતે પ્રથમ ઉપશમ સમ્યક્ત્વજ પામે અને તે ઉપશમી નીચમા ત્રણપુંજ કરે. એ રીતે સિદ્ધાંતક, તથા કર્મઅધિક, એકએ મલી ઉપશમ સમ્યક્ત્વ પામાવાના જે માર્ગ કક્ષા; તથા ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ પામાવાના

પણ એ માગ' કહ્યા; એટલી વાત પ્રસંગથી કહી. ૧૬.

હવે કર્મ'શ'નની શૈલીએ ઉપશમ સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે.

અકથતિપુંને ઉસરદવ-ઇલિય દદ્ધુ રૂખખનાએણું;

અંતરકરણુવસમિએ, ઉવસમિયો વા સમેણિગએ. ૧૭.

ભાવાર્થ-જેણે ત્રણપુંજ પૂર્વે કર્યા નથી, એટલે પુંજ કર્યાથી આગલ જેમ વનમાં દાવાનલ બહતો હોય, ઉખરભૂમિ એટલે ખરી જમીન રણુરૂપ હોય, અથવા કેવલ વેલુ એટલે રેતીની ભૂમિ હોય, સૂકી નદી પ્રસુખની. તેને ઉખર ભૂમિ કહિયે, તથા જે ભૂમિ ઉપર પૂર્વે દવ લાગી ગયો હોય, અને ઘાસ, લાકડી તથા ઝાડ પ્રમૂખ બળી સાક થઇ ગયા હોય, તે દવદગ્ધ ભૂમી કહિયે, એકલે એક ઉખર ભૂમિ અને બીજી દવદગ્ધ ભૂમિ, એ એ ઠેકાણા જે બળતી અગ્નિ પામે, તે પોતાની મેલે ઓલવાઈ જાય, એ ન્યાયે (મથ્યાત્વ-વેદનરૂપ જે દાવાનલ, તે અંતકરણુરૂપ ઉખર ક્ષેત્ર પામીને સહેજે પોતાની મેળે ઉપશમી જાય, ઓલવાઈ જાય. તેથી જીવ ઉપશમસમ્યક્ત્વ પામે. એટલે અંતરકરણુગત ઉપશમસમ્યક્ત્વ કહ્યું. વા અથવા ઉપશમસમ્યક્ત્વ સ્વશ્રેણીએ એટલે ઉપશમશ્રેણી ચઢતાં પણ હોય. ૧૭.

હવે ક્ષપકશ્રેણીનું સ્વરૂપ કહે છે. પ્રથમ ક્ષાયકની અનુક્રમણિકા કહે છે.

મિચ્છાઈ ખએ ખઇએ, સો સત્તગખખીણિ ઠાઈ બદ્ધાઊ;

ચઉ તિ ભવભાવિ મુખએ, તલભવ સિદ્ધિ વિ ઇયરો વા. ૧૮.

ભાવાર્થ-પૂર્વે સિદ્ધાંતાભિપ્રાયે અપૂર્વકરણે કર્યા છે ત્રણપુંજ જેણે, તે જીવ શુદ્ધ પુંજેદ્યે વત્ત'તો, યથા કર્મ'શ'થાભિપ્રાયે અંતરકરણુગત ઉપશમ બલ કર્યા છે ત્રણપુંજ જેણે, તે જીવ જેવારે શુદ્ધ વિપાકોદય વેદતો એટલે ક્ષાયોપશમસમ્યક્ત્વે વત્ત'તો ચોથા ગુણુઠાણાથી માંડીને ક્ષાયિક પ્રારંભે, તિહાં પ્રથમ અનંતાનુબંધી ચાર કષાય તથા મિથ્યાત્વ મોહનીવ પુંજ, મિશ્ર મોહનીયપુંજ અને સમ્યક્ત્વ મોહનીયપુંજ, એ ત્રણપુંજ અને પૂર્વોક્ત ચાર કષાય એ સાતે પ્રકૃતિનો ક્ષય કરે, તેવારે ક્ષાયક સમ્યક્ત્વી થાય, તેના જે ભેદ છે, એક બદ્ધાયુ ક્ષાયિક સમકત્વી, બીજો અબદ્ધાયુ ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વી, તિહાં જે અબદ્ધાયુ એટલે જે જીવે આગલા ભવનું આયુ બાંધ્યું નથી, એવો ક્ષાયકસમ્યક્ત્વી જીવ તેા તદ્ભવેજ મોક્ષે જાય, અને જેણે આવતા ભવનું આયુ બાંધીને પથી સાત પ્રકૃતિ ક્ષય કરી ક્ષાયકસમ્યક્ત્વ પામ્યો, તે જીવ ત્રણભવે અથવા ચારભવે મોક્ષે જાય; ઇહાં આયુ બાંધ્યા પછી કોઈ જીવે ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પામ્યું, તે તે જીવે સાત પ્રકૃતિ ક્ષય કરી છે એટલેજ રહે. પણ આગલ ક્ષપકશ્રેણીએ ચઢે નહી, તે ભવે તેા ક્ષાયિકમાત્રેજ રહે, પછી પૂર્વોક્ત રીતે ત્રીજે ભવે અથવા ચોથે ભવે સિદ્ધિ વરે. આટલી વાત પ્રસંગથી કહી છે.

હવે ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે;—

ચઉહાએ સાસાણું, ગુડાઈ વમાણુવ્વ માલપડણુવ્વ;

ઉવસમિએ ઉ પડ'તો, સાસાણો મિચ્છમખપત્તો. ૧૯.

ભાવાર્થ-ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ હોય, તે આવી રીતે;-કે ત્રણ સમ્યક્ત્વ તેા પૂર્વે

કહ્યા. અને જેવારે તેની સાથે સાસ્વાદન સમ્યક્ત્વ લેળીયે, તેવારે ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ થાય. ઉપશમ સમ્યક્ત્વનો કાલ અંતરમુહૂર્ત છે, તેમાંથી જેવારે કોઈક જીવને ભવિત-વ્યતાના યોગે મિથ્યાત્વે અવશ્ય જાવું છે, તેવારે ઉપશમકાળમાં ઉત્કૃષ્ટ છ આવલિકપ્રમાણુ કાલ બાકી શેષ રહ્યો હોય, અને જઘન્યથી એક સમય રહ્યો હોય, અથવા તેની વચમાંનો જે જે રહે, તે મધ્યમકાલ કહિયે એટલે ઉપશમસમ્યક્ત્વનો કાલ શેષ રહે, તેવારે ઉપશ-માવેલા જે અનંતાનુંબંધી કષાયના ફલ, તેનો ઉદય થાય, તે જીવને સમ્યક્ત્વ થકાં ગોળના વમનની પરે, તથા માલપતનનીપરે, એટલે જેમ ગોળનું વમન થતાં જીવને કંઈક ગળછટો પણ અનિચ્છિત સ્વાદ લાગે, તેમ ઉપશમથી પડતાં મિથ્યાત્વે જતાં વચમાં જે આવી નિરસ તત્વરુચિ રહે, તે સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વ જાણવું, અને તેમાં માલપતન એટલે કોઈ માળેથી પડતો ભૂમિએ જેટલી વારમાં ખેંચે, તેટલી વારમાં તેવી સ્થિતિયે, તેવા વેગે સમ્યક્ત્વ વમતો જીવ સાસ્વાદની થઈ મિથ્યાત્વે જાય. અહિંયાં સાસ્વાદન શબ્દનો અર્થ કરે છે:—સાસ્વાદન એટલે સહુ આસ્વાદેન વતંતે ઇતિ સાસ્વા-દનં, અર્થાત્ સમ્યક્ત્વનો આસ્વાદ માત્ર રહે, તેથી સાસ્વાદન કહીએ; અથવા આ કે૦ સમસ્તપણે શાતન કરે, પાતન કરે, સુકિતમાગંથી જાંટ કરે, તેને આશાતન કહિયે. અહિં સમ્યક્ત્વથી જાંટતારૂપ આશાતન છે, તેને સહુ જોડીએ ત્યારે સાશાતન કે સાસાયણુ એટલે સાસ્વાદન કહીયે, એ રીતે ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહ્યું. ૧૬.

હવે પાંચ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે:—

વેયગ્જુઅ પંચવિહં, તં ચતુ દુપુંજખખયામિ તઇંયસ્સ;

ખય કાલ ચરમ સમયે, સુદ્ધાણુ વેયગો હોઈ. ૨૦.

ભાવાર્થ—પૂર્વે કહ્યાં જે ચાર સમ્યક્ત્વ તેની સાથે વેદક સમ્યક્ત્વ યુક્ત કરીયે, તે વારે પાંચ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ હોય. તે વેદકનું સ્વરૂપ કહે છે:—જે સમ્યક્ત્વના અત્યંત શુદ્ધ પુદ્ગલને વેદીયે, અનુભવિયે, તે વેદક સમ્યક્ત્વ કહિયે. તે પરમાર્થે ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વજ છે, કેમ જે સમસ્ત મિથ્યાત્વમોહનીય ક્ષય કરવાના કાળનો જે ચરમ સમયમાત્ર તે વેદક સમ્યક્ત્વ કહિયે. ૨૦.

હવે એ પાંચે સમ્યક્ત્વનો કાળ કહે છે.

અંતમુહુતોવસમો, છાવલિય સાસણુ વેયગો સમચ્ચો:

સાહિય તિત્તીસાયર, ખઇચ્ચો દુગુણો ખચ્ચોવસમો. ૨૧.

ભાવાર્થ—ઉપશમસમ્યક્ત્વનો કાલ ઉત્કૃષ્ટો અંતરમુહૂર્ત છે, અને સાસ્વાદનનો કાળ ઉત્કૃષ્ટો છ આવલિનો છે તથા વેદકસમ્યક્ત્વનો કાળ એક સમય છે, અને ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વનો ઉત્કૃષ્ટો કાળ સર્વાર્થસિદ્ધિની અપેક્ષાયે મનુષ્ય ભવસહિત ગણુતાં સાધિક તેત્રીશ સાગરોપમ છે. એક જીવ આશ્રી અથવા અનેક જીવ આશ્રી, સમ્યક્ત્વનો જઘન્યથી અંતરમુહૂર્તજ હોય, અને ક્ષયોપશમરૂપ સમ્યક્ત્વની લખિધ તે એક જીવને જઘન્ય અંતરમુહૂર્ત અને ઉત્કૃષ્ટી તે ક્ષાયકથકી ખમણો છસઠ સાગરોપમ

અને મનુષ્યલવે આકર્ષક હોય. તેથી ઉપરાંત સિદ્ધજ થાય. એમ પાંચે સમ્યક્ત્વનો કાળ કહ્યો. વિશેષ સ્વરૂપ ગ્રંથાંતરથી જાણવું. ૨૧.

હવે સંસારમાં જન્મજ કરતાં જીવ એ પાંચે સમ્યક્ત્વમાં કયું કયું સમ્યક્ત્વ કેટલી વાર પામે ? તે કહે છે:—

ઉત્ક્રોસં સામયણુ, ઉવસમિયા હુતિ પંચવારાગ્ઝા;

વેયગ ખય ઇક્કસી, અસંખવારા ખચ્ચોવસમા. ૨૨.

ભાવાર્થ—ઉત્ક્રોસે મોક્ષાવધિ સુધી સંસારમાં ભમતાં ભમતાં જીવ સાસ્વાદન તથા ઉપશમિક સમ્યક્ત્વ પાંચ વાર પામે તેમાં એક તો પ્રથમ સમ્યક્ત્વ લાભ કાળે અંતર-કરણગત ઉપશમિક હોય, અને ઉપશમશ્રેણી ચાર વખત પામે, તિહાં ચાર વખત ઉપશમનો લાભ હોય; તથા વેદકસમ્યક્ત્વ અને ક્ષાયકસમ્યક્ત્વ. એ બે એકજ વાર પામે. અને ક્ષયોપશમસમ્યક્ત્વ તો મોક્ષાવધિ સંસાર ભમતાં અસંખ્યાતિવાર પામે, એ રીતે સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિની સંખ્યા કહી. હવે કેટલીક વાત પ્રસંગે કહીએ છીએ:—એક ભવમાં જીવને કેટલા આકર્ષ કરે, તે કહે છે; [તહાં આકર્ષ એટલે ઉત્તરોત્તર ગુણની ફરસના કરીને વળી તે ગુણથી મંદતા થાય, વળી તે ગુણની ફરી સાવધાનતા થાય, એમ મુકી મુકીને ગ્રહણ કરવું; એવી જે પરિણામની હીલચલ, તેને આકર્ષ કહીએ; તે આકર્ષ એક શ્રુતસામાયિક, બીજું સમ્યક્ત્વ સામાયિક, અને ત્રીજું દેશવિરતિ સામાયિક એ ત્રણ ગુણની સ્પર્શનામાં જીવને ભવમાં ઉત્ક્રુષ્ટ સહસ્ર પૃથક્ત્વ, એટલે બે હજારથી નવ હજાર વાર હોય; તથા સર્વવિરતિમાં ખસોથી નવસો વાર હોય, અને જઘન્યથી એકજ હોય. એ તો એક ભવ આશ્રીને જાણવું, અને અનેક ભવ આશ્રીથી શ્રુતસામાયિક, સમ્યક્ત્વસામાયિક, અને દેશવિરતિસામાયિક એ ત્રણમાં ઉત્ક્રુષ્ટ અસંખ્યાતા હજાર આકર્ષ હોય, સર્વવિરતિમાં નાના ભવમાં મોક્ષ જતાં સુધીમાં બે હજારથી નવ હજાર સુધી આકર્ષ હોય. એ રીતે સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ સંખ્યાને પ્રસંગે આકર્ષસંખ્યા કહી. ૨૨.

હવે કયા ગુણકાણે કયું સમ્યક્ત્વ હોય ? તે કહે છે:—

ખિય ગુણે સાસાણો, તુરિઆઈસુ અકુગાર ચઉ ચઉસુ;

ઉવસમગ ખઇગ વેયગ, ખચ્ચોવસમા કમ્મા હુતિ. ૨૩.

ભાવાર્થ—સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વ તે બીજા સાસ્વાદન ગુણકાણામાંડેજ હોય પણ અન્ય ગુણસ્થાનકે ન હોય, અને ઉપશમસમ્યક્ત્વ તે ચોથા ગુણકાણાથી માંડી આઠમા ગુણકાણા સુધી હોય. પણ અન્ય ગુણસ્થાનકે ન હોય, અને ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ અગ્યાર ગુણકાણે હોય, એટલે ચોથા ગુણકાણાથી માંડીને ચૌદમા અથોળી ગુણકાણા સુધી હોય, અને ક્ષયોપ-શમસમ્યક્ત્વ તથા વેદક સમ્યક્ત્વ, એ બે અનુક્રમે ચાર ચાર ગુણકાણાની સંખ્યા સુધી પામીએ, અર્થાત્ વેદક, અને ક્ષયોપશમ, એ બે ચોથા ગુણકાણાથી માંડીને સાતમા અપ્રમત્ત ગુણકાણા સુધીજ હોય, પણ અન્ય ગુણકાણે ન પામીએ, એ વાત સત્તા આશ્રી જાણવી, પણ પરમાર્થે તો વેદક સમ્યક્ત્વ અને ક્ષયોપશમસમ્યક્ત્વ એ બે એકજ કહ્યા

છે હવે સમ્યક્ત્વ પામ્યા પછી દેશવિરતિ, સર્વવિરતિ. ક્ષાયિકભાવે ક્યારે પ્રાપ્ત થાય, તે કહે છે:- પુર્વોક્ત ભવ્ય જીવ જેવારે અંતીભેદ કરી સમ્યક્ત્વ પામે, તે પછી અંતઃ કોડાકોડી સાગરોપમનો સ્થિતિભંગ છે, તેમાંથી પૃથક્ત્વ પલ્લોપમ એટલે બેથી માંડીને નવ પલ્લોપમ સુધી ઓછી કરે, એટલે કોઈક જે પલ્લોપમ ઓછી કરે, કોઈક ત્રણ, એમ યાવત્ કોઈ નવ પલ્લોપમ જેટલી સ્થિતિ અંતઃ કોડાકોડીમાંથી ઓછી કરે, તેવારે દેશવિરતિ ગુણુસ્થાનકનો ક્ષયોપશમ થાય, એટલે ભાવથી દેશવિરતિ ગુણુ પ્રાપ્ત થયો છે, તે સ્થિતિમાંથી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમની સ્થિતિ ઓછી કરે, એટલે સર્વવિરતિવંત સ્થિતિ બાંધે તો અંતઃ કોડાકોડી નવપલ્લોપમને યુન જે દેશવિરતિની સ્થિતિ છે, તેથી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમ ઓછી બાંધે, એવા અધ્યવસાયે કબાયની મંદતા હોય, તેવાર પછી સંખ્યાતા સાગરોપમ અપવાથી ઉપશમશ્રેણી પડીતજે, તેવાર પછી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમની સ્થિતિ અપવાથી ક્ષયકશ્રેણી પડિવજે. હવે જે જીવ સમ્યક્ત્વ પામીને પાછો પડી મિથ્યાત્વે ગયો, તે ફરી સમ્યક્ત્વ કેવારે પામે? કેટલો અંતર હોય? તે કહે છે:-સમ્યક્ત્વનું અંતરજ્ઞ ઋષ્ણથી તો અંતરસુહૃત્ છે, કેમકે કોઈક જીવે સમ્યક્ત્વ પામીને પાછો પરિણામની નિમંલતાને યોગે તદાવરણ ક્ષયોપશમથી અંતર સુહૃતને આંતરે ફરી સમ્યક્ત્વ પામે, તથા જે બહુલકર્મી, તીર્થકરાદિકની પ્રચુર આશાતના કરે, તે જીવ અર્ધપુદ્ગલ સુધી સંસારમાં પ્રવર્તે, સંસારમાં જન્મ મરણ કરે, પછી અર્ધપુદ્ગલ ગયે ફરી સમ્યક્ત્વ પામે, એટલે ઉત્કૃષ્ટ અંતરજ્ઞ અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્ત્ત છે. હવે સમ્યક્ત્વની દશરૂચીના નામ તથા ટુંક સ્વરૂપ લખીયે છીયે: ૧ નિસર્ગરૂચિ, એટલે પુર્વભવના ગાઠ અભ્યાસને લીધે જાતિસ્મરણાદિ જ્ઞાન પામીએ બોધ થયે તત્ત્વરૂચિ થાય તે. ૨ ઉપદેશરૂચિ તે સત્સંગે ગુરુવાદીના ઉપદેશવડે જે તત્ત્વરૂચિ પ્રગટે તે ૩ આજ્ઞારૂચિ તે, રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન, મોહાદિ દોષો જેના ગયા છે તેને જુહું બોલવાનો કંઈ પણ સ્વાર્થ ન હોય, માટે શ્રીવીતરાગભાષિત વચન એકાંત સત્ય છે, એવી દ્રઢ શ્રદ્ધા, તે આજ્ઞારૂચિ ૪. સૂત્રરૂચિ તે, સૂત્ર, સિદ્ધાંત, પ્રકરણાદિ બહુવા સાંભલવાની દ્રઢ ચાહના તે. ૫ બીજરૂચિ તે, જેમ તેલનું બીંદુ પાણીમાં વિસ્તાર પામે છે, તેમ ગુર્વાદિકના મુખથી એકાદાપદથી વાક્ય સાંભલતાં સમસ્તભાવ તથા મર્મને વિસ્તારપણે જાણી જાય, એવી કુશાચ્છુદ્ધિ તત્ત્વ જાણવા ઉપર હોય તે ૬. અભિગમરૂચિ તે અંગ, ઉપાંગ, દષ્ટિવાદાદિક ગહનશાસ્ત્રોના અર્થ સાંભલવાની, જાણવાની. મનન કરવાની તીવચાહના હોય તે. ૭. વિસ્તાર રૂચિ તે, ખટ દ્રવ્ય, નવતત્ત્વ, કર્મસ્વરૂપ, ઈત્યાદિ જીવાજીવાદિક પદાર્થોને સુક્ષ્મબુદ્ધિપુર્વક નય,ગમ, પ્રમાણ, નિક્ષેપ, આદિ અનેક ભેદભેદાંતરસહિત જાણવાની બહુ ચાહના તે. ૮. ક્રિયારૂચિ તે જેને દર્શન જ્ઞાન, ચારિત્ર, તપ, વિનય, સમિતિ, શુભ, બાહ્યક્રિયા ઉપર ઘણું રંગ હોય, એમ ક્રિયાભાવમાં ઘણી ચાહના હોય તે. ૯. સંક્ષેપરૂચિ તે, કુમતિ, કદાચહુ રહિત, સરલ, ભદ્રક જીવને પ્રવચન જે શાસ્ત્ર, તેને વિષે બહુ નિપુણપણું ન હોય, તે પણ મધ્યસ્થપણાના ગુણુઆહક સ્વભાવને લીધે થોડું કે ઘણું સમજવામાં આવે તે. ૧૦ ધર્મરૂચિ તે, પંચાસ્તિકાય સ્વરૂપને યથાર્થ જાણતાં થકાં હેયોપદેય બુદ્ધિપુર્વક

શ્રતધર્મ તથા ચારિત્રધર્મને બાહ્ય તથા અંતરંગ જિનોકત માગે સદેહે, આત્માના નિર્મલ પરિણામરૂપ ધર્મ ઉપર ઠઠ ધર્મબુદ્ધિ હોય, અને તેનીજ ગવેષણા તથા ચાહના તીવ્ર હોય, તે ધર્મરૂચિ બાણવી એ રીતે સમ્યક્ત્વની દશ રુચિનું સ્વરૂપ કહ્યું; આ સમ્યક્ત્વરત્ન, જીવને અનાદિકાલની વિપર્યાસ હઠવાસનારૂપ, પર પુદ્ગલિક પદાર્થોને વિષે મારાપણાની બુદ્ધિરૂપ. મોહની વિકલતાએ થયેલ મિથ્યાત્વમોહનીના ક્ષય વિનાં પ્રાપ્ત થાય નહિ; માટે ઉત્તમ જીવોએ સદ્ગુરુના સમાગમમાં રહી, શુદ્ધ દેવ-ગુરુ, ધર્મ ઉપર બહુમાનની પરિણતિતન્મય ધારણા કરવી; જેથી પરમ પ્રભુ શ્રીજિનેશ્વર ભગવંતની કૃપાથી, એ મિથ્યાત્વરૂપ જે પરમશત્રુ, પરમરોગ, પરમહિંસા, પરમહરિદ્રતા, પરમનક, પરમદ્વેષી, પરમદુર્ગતિ, તથા પરમ ઘાતકશસ્ત્ર, અને પરમવ્યાધનો સદંતર નાશ થઇને જીવ સકલ કર્મકલકથી મુક્ત થયો થકો, સહેજવારમાં સુખપૂર્વક અનંતસુખમય શિવપદને વરે. ૨૩. હવે શ્રી સમ્યક્ત્વના સઠસઠ લેહ વિશુદ્ધ વ્યવહારથી કહે છે.

તિર્મુદ્ધિ લિંગ લખ્ખણ, સુણુ ભૂસણુ પલાવગાગારા;

સદહણુ જ્યણુ ભાવણુ, ઠાણુવિણુએા ગુરુ ગુણુઠ્યં. ૨૪.

ભાવાર્થ-ત્રણુ શુદ્ધિ, ત્રણુ લિંગ; પાંચ લક્ષણુ, પાંચ દૂષણુ, પાંચ ભૂષણુ, આઠ પ્રભાવક, છ આગાર, ચાર સદહણુ, છ જ્યણુ, છ ભાવના, છ સ્થાનક, અને ગુણુવંત એવા ગુર્વાદિકનો દશપ્રકારે વિનય કરવો; એ સઠસઠ જોલનું સ્વરૂપ મહોપાધ્યાયજી શ્રીચશોવજીકૃત સમાક્રમની સઠસઠ જોલની સજ્જાયથકી ગુરુગમથી યથાર્થ બાણુવું. અહિં વિસ્તાર થાય માટે લખ્યું નથી. ૨૪.

હવે પ્રકરણકર્તા પ્રભુની પ્રાર્થનાપૂર્વક આશીષ આપે છે.

વિશ્વારં તુહ સમયા, સયા સરંતાણુ ભવ્વજીવાણુ;

સામિય! તુહ પ્પસાયા, હવેજી સમ્મત્ત સંપત્તિ. ૨૫.

ભાવાર્થ-હે સ્વામિન! તહારા મરૂખ્યા સિદ્ધાંતનો વિસ્તાર સદાકાલ અનુસરતા, અભ્યાસ કરતા એવા ભવ્યજીવોને તહારા પસાયથી સકલ સિદ્ધાંતનો પાર એવું જે સમ્યક્ત્વ, ભેની પ્રાપ્તિ તે સમ્યક્ પ્રકારે નિરાવરણુ ભાવે થાઓ, એ પ્રકરણુ કરનારની આશીષ છે.

હવે આ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિની યોગ્યતા થવામાં જીવની પૂર્વ અવસ્થા કેવી હોય છે, અને તેવાર પછી તે કેવે અનુક્રમે યોગ્યતાની સન્મુખ થતો બન્ય છે, તેનું કિંચિત્ સ્વરૂપ વિચારે છે. જે ભવ્યજીવ છે, તેને ભવ્યતાના ઉદયે કરી અકામનિર્જરાયે કર્મ અપાવતાં પાંચ કરણુની અનુકૂલતાયે કરી જે પુદ્ગલ પરાવર્ત શેષ સંસાર રહે, તેવારે, ધર્મશબ્દ સામાન્યે સદેહે, જે ધર્મશબ્દ સાંભલવા સન્મુખ નિર્વિવેક પછે હોય, તેને શ્રવણુ સન્મુખી ભાવ કહિયે, પણ તથાવિધ આદર પિપાસા કાંઈ હોય નહીં, પણ સહજ [મલ્લે તો વિમુખ નહી, પછી તિહાંથી સંસાર પરિજ્ઞમણુ કરતો જીવ, ઉચ્ચભાવમાં આવે, તેવારે હોઠ પુદ્ગલ પરાવર્ત રહે. માર્ગગવેષણુ, માર્ગશ્રવણુ, માર્ગસન્મુખ, માર્ગાનુસારી, માર્ગપ્રાપ્તિ, ઈત્યાદિકે નામ, ઈહાંથી આગે થાય. ધર્મ ભણી ધસે, જિનોકા

માર્ગનું શ્રવણ હોય, કોઈક રીતે રુચિ થાય, પણ તીવ્રભાવે ગવેષણા ન હોય, એને માર્ગપતિત કહિયે, એટલે માર્ગે પડ્યો કોઈ ભવે એવી રુચિ થઈ પડી, સંસાર પરિબ્રમણ કરતાં એક પુદ્ગલ પરાવર્ત્ત રહે, તેવારે જિનમાર્ગનુસારીપણું શુદ્ધા શુદ્ધની ગવેષણામાત્ર હોય, એ રીતે કરતાં ઇહાં ધર્મયૌવનકાલ આવે. ન્યાયસંપન્ન વિભવપ્રમુખ પાંત્રીસ ગુણ પામે, મિત્રાદિકદ્રઘિટ પામવાનો અવસર હોય, એહને માર્ગનુસારી કહીયે; ઇહાં પરદર્શનની ભિન્નતા બાણે, જિનોકત માર્ગે વ્યવહારે પ્રવર્તે, ઇહાંથી મધ્યાત્વ મંદ પડ્યું તેથી વ્યવહારે દ્રવ્યધર્મ પણુ પામે, પણ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ ન થાય. ઇહાં પહેલાં ત્રણ અનુષ્ઠાનની પ્રબલતા હોય, સર્વક્રિયા કરે તે દેખી બીજા અનેક જીવ ધર્મ પામે, પણ પોતાને ન હોય તે ક્રિયાનું ફલ સ્વર્ગાદિક થાય, પણ નિર્જરા અર્થે ન થાય, માટે ઉત્તમ જીવોએ સર્વ આહટ, દોહટ, આલ પાંપાલરૂપ, મોહોદયવંત ભવવાસનાનો ત્યાગ કરીને આત્માથી સદ્ગુરૂના ચરણકમલમાં ભ્રમરપેટે સેવનારૂપ નિવાસ કરતાં થકાં શુદ્ધદેવ, ગુરૂ, અને ધર્મની અત્યંત આદર ભકિત સહિત વૈરાગ્યવાસનાએ ચેતનાને વાસિત કરી, સત્સંગમાં તેને કામલતાને પમાડીને વસ્તુ ધર્મ ઉપર તથા તેના સાધનો-કારણો ઉપર તન્મય, બહુમાન પરિણતિયે અમુલ્ય યોધિબીજરૂપ સમ્યક્ત્વરત્નની પ્રાપ્તિને માટે સર્વ પ્રકારે, સર્વ ઉપાયે કરીને નિરંતર શુદ્ધ સાધ્ય દ્રષ્ટિએ સાવધાનપણે ઉદ્યમવંતા થવું, અને શુન્યતા તથા મંદતા, જડતાદિ દ્રવ્યોનો ત્યાગ, ગુર્વાદિકના વિનયવડે કરવો, એવી સ ગુરૂ મહારાજની હિત શિક્ષા છે.

શિષ્ય-હે ભગવન્ આ જીવે આ પારાવાર, અનાદિ, અનંત, ચતુર્ગતિભ્રમણરૂપ, સંસારને વિષે કેવી રીતે શાને લીધે પરિબ્રમણ કયું ! તેનું મારા ઉપર કૃપા કરીને કિંચિત્ સ્વરૂપ કહો.

ગુરૂ-હે વત્સ ! આ તારો પ્રશ્ન બહુ ઉપયોગી છે, તો સર્વજ્ઞશ્રી શ્રીજિનેશ્વર પરમાત્માએ પોતાના જ્ઞાનમાં જેવું દીધું, તેવું પ્રકાશ્યું છે, તે હું કહું છું તે તું જ્ઞાન દઇને ઉપયોગ પૂર્વક સાવધાનપણે સાંભળ. સર્વ જીવોની મુજા સ્થિતિ એહવી છે કે, અનાદિ નિગોદ જે સુક્ષ્મવનસ્પતિકાય બાતિનિગોદ, તેમાં ખાણ સંપન્ન કનકોપલ ન્યાયે અનાદિના રહે છે. એ સર્વ જીવોની મુજાસ્થિતિ છે, તેમાં અંગુલને અસંખ્યાતમે બાગે શરીર હોય, અને બસો છપ્પત્ર આવલિકાનું આયુ હોય, એટલે રોગરહિત મનુષ્યના એક શ્વસોશ્વાસમાંહે સત્તર ભવ ઝાઝેરા કરે, એમ કેવલ તુચ્છ આયુષ્યવેદતાં ખુલક-ભવરૂપે અનાદિ નિગોદમાં ચય ઉપચય એટલે તિહાંજ જન્મ મરણ કરતા રહે છે. એ રીતે સર્વ સંસારી જીવોને નિગોદમાં ભટકતાં અનંતાનંત પુદ્ગલ પરાવર્ત વીતી ગયા તિહાં રહેતાં થકાં કોઈ ધુણાક્ષરન્યાયે નિયત કરણના પરિપાક થવાથી કોઈ સમયે એકાદિકમ એ અધ્યવસાયનાં તરતમયોગથી તત્તુલ્ય હલુકમી થાય, એટલે જેમ અક્ષર ગુણતાં ગુણતાં કોઈ સમયે અચાનક કાંઈ નિયમ સિદ્ધ થઈ જાય છે, એમ નિયતકારણના પરિપાક થવાથી તે જીવ એક એ ઇત્યાદિક, આત્માના અધ્યવસાયની તારતમ્યસહિત થયો થકો તે અધ્યવસાયના જેવા પરિણામ હોય, તેવા પરિણામ તુલ્ય હલુકમી થાય

છે, તે લઘુકર્મી પશુના યોગે સૂક્ષ્મનિગોદથી નીકળીને બાહરનિગોદમાં આવે તિહાં આયુ-કર્મ સ્થિત્યાદિકની વૃદ્ધિ થાય, કોઇક રીતે બીજા જીવોને દ્રષ્ટિગોચર પણ આવે એહવે થાય. બાહર શરીર છે, માટે સ્વકાય, પરકાયશસ્ત્રથી છેદન ભેદનયોગે જે અકામ નિર્જરા થવા લાગી, તે તેના યોગથી એકદ્રિયાદિકમાં આવે. તિહાં વળી પ્રાણ અને પર્યાસિ તથા ઇન્દ્રિય અને શરીરની વૃદ્ધિ થાય. ઇહાં કર્મબંધ વધતો થાય, કેમકે જિહાં ઇન્દ્રિય તથા ભાષા, અનેક રસ આસ્વાદનાભિલાષી જિહ્વા થાય, વળી અનેક જીવને દુઃખદાયી, મહોટામાં મહોટું બાર યોજનનું શરીર થાય, ઉત્કૃષ્ટ આયુ બાર વર્ષનું થાય, તેણે કરી શુભાશુભ અધ્યાવસાયની પણ તરતમતા થાય, તે તિહાં પણ અકામ નિર્જરાની લતા હોય તો, ઉચો તેઈદ્રિયાદિકમાં આવે, અને જે અધિકરણના યોગે હિંસાદક દોષની બહુલતા થાય તો કરી એકેન્દ્રિયામાં પણ બંધ. તિહાં વળી એકેન્દ્રિયામાં પણ ઉત્કૃષ્ટ અનંતકાળ રહી કરી કોઈ કોઈકવારે કોઈક અકામ નિર્જરાના યોગથી વિકલેન્દ્રિયામાં આવે તિહાં એઈદ્રિ, તેઈદ્રિ, ચૌરેન્દ્રિ એ ત્રણે વિકલેન્દ્રિય કહિયે ઇહાં જેમજેમ ઇન્દ્રિય પ્રાણ અને પર્યાસિ વધે, તેમ તેમ અધિકરણ વધે હવે તિહાં જે હિંસાદિક કારણોની વૃદ્ધિ થાય તો પાછો પડી એકેન્દ્રિયાદિકમાં આવી બંધ, અને જે સામાન્યે રહે, તે પોતાની કાય, સ્થિતિ-પ્રમાણ દ્વીન્દ્રિયાદિકભાવેજ રહે, અને જે છેદન ભેદનરૂપ અકામ નિર્જરા થાય, તે તેને યોગે ઉચો પણ આવે. ઇહાં વિકલેન્દ્રિયાથી એકેન્દ્રિયામાં પણ બંધ, અને એકેન્દ્રિયાથી વિકલેન્દ્રિયામાં બંધ. એ રીતે અનંતા ફેરા થાય. તિહાં એકેન્દ્રિયામાં પ્રાયે અનંતો કાલ પણ વહી બંધ. એ રીતે કરતાં વિકલેન્દ્રિયાથી અકામ નિર્જરાના યોગે પ્રાયે તિયંચ પંચેન્દ્રિય થાય. તે તિયંચ પંચેન્દ્રિયાને જે ભેદ છે. એક ગર્ભજ અને બીજા સમૂહિમ. તેમાં સમૂહિમને મન ન હોય, તે પણ તેમાં શરીર, પ્રાણ, પર્યાસિ, આયુ પ્રમુખ અધિકરણની વૃદ્ધિ થાય. તેથી જે હિંસાદિક અધિકરણની બહુલતા યઈ, તે પહેલી નરકે જવું પડે, અથવા પાછો પડી એકેન્દ્રિયાદિકમાં પણ બંધ. જે નરકે બંધ, તે ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતા કાલ સુધી ક્ષેત્રવેદના, પરમાધામીકૃત તીવ્ર દુઃખ તથા પરસ્પરકૃત તીવ્રદુઃખ અનુભવે, તથા એકેન્દ્રિયાદિકમાં ગયે તે કરી છેદનાદિક અનેક દુઃખ સહન કરે. કરી અનંતકાલ ભમે. કદાચ જે સમૂહિમ પંચેન્દ્રિયામાં છેદન ભેદન શીત, તાપાદિક. મહાદુઃખ સહનથી અકામ નિર્જરાને યોગે ગર્ભજ મનુષ્ય થાય અથવા ગર્ભજ તિયંચ પંચેન્દ્રિય થાય. તે જેવારે ગર્ભજ પંચેન્દ્રિયાતિયંચ અથવા ગર્ભજ મનુષ્ય થાય, તેવારે પ્રબલ અધિકરણી થયો. તિહાં પાંચે આશ્રવ પ્રબલપણે સેવે, તિહાં પ્રાણ તથા પર્યાસિ પૂરણ હોય, તેને લીધે ત્રિકાલ વેદન સ્વકીય પરકીયના વિકલપ બલમાં પડે, તેથી ઉત્કૃષ્ટ કર્મસ્થિતિનો ધણી થાય. આત્મ, રૌદ્ર ધ્યાનની પ્રબલતા થાય, તે દુર્ધ્યાનના યોગે કર્મ-સ્થિતિ દીર્ઘ કરે. ઇહાં કોઈક જીવ પ્રબલ હિંસાદિક કારણને યોગે સાતે નરકોને વિષે બંધ તિહાં અનંત કાલ રૂલે, અથવા કેવારેક છેદન, ભેદન, તાડન, તર્જન, શીત, તાપાદિક સહન કરતો બંધે સરલપરિણામી માટે તીવ્ર સંકલેશ ન કરે, તે અકામ નિર્જરા કરી કોઈક જીવ દેવગતિ પામે, અથવા કોઈ મનુષ્ય થાય. તેમાં જે

હેવ થયો તેા અતિશય વિષયાસક્તિમાં માચીને તીવ્ર સંકલેશે (વિષયાસક્ત થકો મરીને આયે તિયંચ પંચેદ્રિ ગભંજ થાય. તિહાં બહુલ હિંસાદિક સેવન કરી નરકે જાય, અથવા પાછો પડી એકેદ્રિય ચક્રમાં જાય કરી તિહાંથી નીકલી પંચેદ્રિયપણું પામતાં ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિયોગે અસંખ્ય પુદ્ગલ પરાવત્તં વીતી જાય, અથવા કોઈ હેવ મરી મનુષ્ય થાય. તિહાં કારણ અપરિપાકપણાથી બહુલતાયે અનાયં કુલમાં ઉપજે. તિહાં પ્રબલ કષાય વિષયાદિક અશુદ્ધ હેતુના યોગે અઠારે પાપસ્થાનક સેવી કેવારે સાતે નરકોને વિષે, જેવાં જેવાં કર્મ આંધે તેવાં તેવાં કર્માનુસારે તે તે નરકમાં જઈ ઉપજવું થાય, એમ યથા બંધે ઉપજે. તિહાં નરક સંખંધી આકરા દુઃખ અસંખ્ય કાલ યયંત સહન કરે, અથવા કોઈ તેા અનુબંધવ પામી ઘરકુટુંબની તીવ્ર મૂર્ખામાં મૂર્છિત થકો અજ્ઞાનયોગે પરિભ્રમ્યે, તેા કરી તિયંચગતિ થાવતૂ એકેદ્રિય ચક્રમાં પડે. વળી તે દશા પામતાં અનંતાનંત કાલ વ્યતિક્રમી જાય, તથા કોઈ મનુષ્ય વિશિષ્ટ જ્ઞાન વિના મૂઠ ચેતનાવંત પ્રકૃતિયે સરલ થકો સહેજે કષાયની મંદતાયે મનુષ્ય પણુ થાય. તિહાં વળી કાલ પરિપાક વિના અશુદ્ધ હેતુની પુષ્ટતાયે કર્મસ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટી કરે. તે કર્મ આંધવાના આર હેતુ છે. મિથ્યાત્વ અવિરતિ, કષાય અને યોગ એ આર હેતુની પ્રબલતાયે કર્મસ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટી આંધે છે. તિહાં સર્વકર્મનેા ઉત્પાદક પોષક મોહનીય કર્મ છે. જેમ ઈંદાથી સુરગી અને સુરગીથી ઈંદુ, તેમ મોહનીય કર્મની પુષ્ટિ કરે માટે મોહનીયકર્મની મુખ્યતા કહી. મોહનીયકર્મને સજ્વપદની ઉપમા કહી, તે મોહનીય કર્મની અઠાવીશ પ્રકૃત્તિમાં મિથ્યાત્વ મોહનીય એકવાર આંધ્યું. ઉત્કૃષ્ટો સિત્તેર કોડાકોડી સાગરોપમ સુધી વિપાક આપે. તેહનો વિપાક અત્યંત મહિમપાતની ધુમ્મી સરિખો છે. જેમ મદિરાનું પાન કરનાર પુરૂષ મિત્રને શત્રુ બુદ્ધિયે મારવા દોડે અને શત્રુને હસી હસી મળવા દોડે, તેમ તીવ્ર મોહના ઉદયથી જીવને અજીવ જાણે અને અજીવને જીવ જાણે, તથા ધર્મને અધર્મ જાણે, અધર્મને ધર્મ જાણે, માગને ઉન્માગ જાણે, ઉન્માગને માગ જાણે, સાધુને અસાધુ જાણે, અસાધુને સાધુ જાણે, મુક્તને અમુક્ત જાણે, અમુક્તને મુક્ત જાણે, એ દશ પ્રકારે મિથ્યાત્વ વિપાક આપે, એ રીતે આઠે કર્મની પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, રસ અને પ્રદેશ બંધના પરવશ પણે અનંતાનંત પુદ્ગલ પરાવત્તં થયા જન્મ મરણાદિ રૂપ ભીષણ અટવીમાં લખ્યેા. એમ ભમતાં ભમતાં કોઈક વાર હુલ્લ મનુષ્ય લવાદિ સામગ્રીનેા યોગ મળ્યેા, પણુ મિથ્યાત્વની પ્રબળતાના હેતુએ. અથવા પાંચ કારણના પરિપાક વિના કયાંય પણુ સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ ન થઈ. કેવળ મનુષ્ય ભવ પૂણું થયેા. એમ હે વત્સ! એમ આ જીવે પૂર્વે અજ્ઞાન અવસ્થામાં અનંતકાલ રુલ્યેા, માટે હવે સમ્યક્જ્ઞાને જાગૃત થઈ, સત્સંગમાં રહી, સન્માગના સેવન વડે સ્વસ્થાનકે શીઘ્ર પહોંચવાનેા પૂણું પ્રયત્ન ઉત્તમ જીવે રાખવેા જરૂરનેા છે. કિં બહુના!!!

ૐ નામ શ્રી અહં નમઃ

ચિરંતન આચાર્યકૃત પંચસૂત્રમધ્યે પ્રથમં

પાવપડિગ્ધાય ગુણુ ખીજા હાણુસુતં

(પાપપ્રતિઘાત અને ગુણુખીજા આધાન પ્રથમ સુત્ર)

ભુમે વીઅરાગાણુ મવન્નુણુ દેવિંદ્રપૂઠ્યાણુ જલદ્વિઅવત્થુવાઈણુ તેલુકક ગુરૂણુ અરહંતાણુ ભગવંતાણુ જે એવમાઈ કમંતિ-ઈહ ખલુ અણુઈ જીવે, અણુઈ જીવસ ભવે, અણુઈ કમ્મસંભેગ નિવ્વત્તિએ દુકખરૂવે, દુકખરૂલે દુકખાણુમન્દે. એઅસસણુ વુરિછત્તી સુદ્ધમ્મસંપત્તી પાવકમ્મ વિગમાએ પાવકમ્મવિગમે તહાભવ્વતાઈ ભાવએ

અર્થઃ-વીતરાગ, સર્વજ્ઞ, સુરેન્દ્રપૂજિત, યથાસ્થિત વસ્તુ-તત્ત્વવાદી અને ત્રૈલોક્ય-ગુરૂ એવા અરહંત ભગવંતાને નમસ્કાર હો તેઓ એમ આખ્યાન કરે છે કે 'નિસ્સે આ લોકમાં અનાદિ જીવાત્મા છે તથા અનાદિ કમંસંયોગ જનિત જન્મ, જરા, મરણ, રોગ, શોક લક્ષણ, દુઃખરૂપ, દુઃખરૂલવાળો, અને દુઃખની પરંપરાવાળો અનાદિ સંસાર છે. એ અનાદિ સંસાર-જામણુનો અંત શુદ્ધજ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર રૂપ ધર્મનું ઔચિત્ય-વડે સતત સત્કાર અને વિધિપૂર્વક સેવન કરવાથી થાય છે. ઉક્ત શુદ્ધ ધર્મની સંપ્રાપ્તિ મિથ્યાત્વમોહનીય પ્રમુખ પાપકમ્મનો વિનાશ થવાથી થાય છે અને તે પાપકમ્મનો વિનાશ તથાવિધ ભવ્યત્વ, કાળ, નિયતિ કમને પુરૂષાર્થવડે થવા પામે છે.

તસસ પુણુ વિવાગસાહણુણિ અઉસરણુગમણુ દુકકડ ગરિહા સુકડાણુ સેવણુ, અએ કાયવ્વમિણુ હોઉકામેણુ સયા મુપ્પણુહાણુ ભુંબે ભુંબે સંકિલેસે તિકાલમસંકિલેસે. જવજ્જીવં મે ભગવંતો પરમતિલોગનાહા. અણુત્તર પુણુસંભારા, ખીજુરાગદોસમોહા, અચિંત ચિંતામણી ભવજલ-હિપોઆ, એગંતસરણુ અરહંતા સરણુ. તહા પહીણુજરમરણુ અવેઅ કમ્મકલંકા, પણુહવાખાહા! કેવલનાણુ દંસણુ, સિદ્ધિપુરનિવાસી નિરૂપમસુહ-સંગયા, સવ્વહાકયકિરયા સિદ્ધા સરણુ.

અર્થઃ-તથાવિધ ભવ્યત્વ પરિપાકનાં સાધન અરિહંતકિક ચાર શરણુ દુષ્ટતનિંદા ગર્હા અને સુકૃત કરણીનું અનુમોહન કરવારૂપ થયા છે, તેથી મોક્ષાથી જનોએ સદા સુપ્રણિધાન સંકલેશ સમયે વારંવાર અને અસંકલેશ સમયે સામાન્ય રીતે ત્રિકાળ કર્યા કરવું પરમ ત્રિલોકીનાથ પ્રધાન પુણ્યના ભંડાર રાગદ્વેષ મોહથી સર્વથા રહિત અચિન્ત્ય ચિન્તામણીરૂપ ભવસાગરમાં પોત સમાન અને એકાન્ત શરણુ કરવા યોગ્ય એવાં અરહંત ભગવંતાનું મ્હારે જીવિત પયંત શરણુ હો તથા જન્મ જરા મરણથી મુક્ત અજરામર કમં કલંક રહિત સર્વ પ્રકારતી પીઠા રહિત કેવલજ્ઞાન દર્શનયુક્ત શિવપુર નિવાસી નિરૂપમ સુખ સંયુક્ત અને સર્વથા કૃતકત્ય એવા સિદ્ધોનું મને શરણુ હો.

તહા પસંતંગલીરસયા, સાવજ્જનેગવિરયા, પંચવિહાયારજાણુગા, પરો-
વયારનિરયા, પઉમાઇ નિદંસણા, જાણુજયણુસંગયા, વિસુજ્જમાણુભાવા
સાહૂ સરણું, તહા સુરાસુરમણુઅપુઠંઓ, મોહતિમિરંસુમાલી, રાગદોસ-
વિસપરમમંતો, હેઉસયલકલ્લાણાણું કમ્મવણુ વિહાવસૂ, સાહગો સિદ્ધભાવસ્સ
કેવલિ પન્નતો ધમ્મો જ્જવજ્જવં મે ભગવં સરણું સરણુ મુવગએઅ અએસિં
ગરહામિ દુકકડં. જંણું અરહંતેસુવા સિદ્ધેસુ વા આયરિયેસુ વા, ઉવજ્જ-
એસુ વા સાહસુવા, સાહુણીસુ વા, અન્નેસુ વા ધમ્મઠ્ઠુણેસુવા, માણુણિજ્જેસુ,
પુઆણિજ્જેસુ, તહા માઠસુ વા પિઠસુ વા ખંધુસુ વા.

અર્થ :-તથા પ્રશાન્ત ગંભીર આશયવંત સાવધ (પાપ) વ્યાપારથી વિરમેલા
પાંચ પ્રકારના આચારમાં કુશળ, પરોપકારમાં રક્ત (ઉજ્જમાળ) પદ્મકમળ જેવા નિલેંપ
શરદજ્જળ જેવા સ્વસ્થ હૃદયવાળા, જ્ઞાનધ્યાનમાં સાવધાન અને વિશુદ્ધમાન પરિણામવાળા
સંતસાધુઓનું મને શરણુ હો, તથા સુર અસુર મનુષ્યો વડે પૂજિત મોહ, અધકારને
ટાળવા સૂચંસમાન રાગદ્રેષરૂપ વિષને ટાળવા પરમમંત્ર સમાન, સમસ્ત કલ્યાણના
હેતુરૂપ, કર્મવનને ખાળવા અગ્નિ સમાન અને પરમ મોક્ષરૂપ, સિદ્ધિ સાધક સર્વજ્ઞ
પ્રણીત ધર્મનું મને જવજ્જવ શરણુ હો. ઉક્ત ચારે શરણુ આદરી હું હુષ્ટુત્ય (પાપ)ની
નિંદા કરું છું. અરિહંતો, સિદ્ધો, આચાર્યો, ઉપાધ્યાયો, સાધુઓ, સાધ્વીઓ, કે બીજા
અનેરા પૂજનીય માનનીય શુભાધિક આત્માઓ વિષે તથા માતા, પિતા, ખંધુઓ.

મિત્તેસુવા ઉવયારીસુ વા એહણુ વા જ્જવેસુ મગ્ગાઠ્ઠિએસુ, અમગ્ગાઠ્ઠિએસુ,
મગ્ગસાહણેસુ, અમગ્ગસાહણેસુ, જંઠિયિ વિતહમાઅરિઅં આણુયરિઅવ્વં
આણુચ્ચિઅવ્વં, પાવં પાવાણુખંધિ સુહુમંવા, ખાયરંવા, મણેણુવા, વાયાએ
વા, કાએણુવા, કયંવા, કારાવિઅંવા, આણુમેઠઅંવા, રાગેણુવા, દોસેણુવા,
મોહણુવા, ઇત્થવા જમ્મે જમ્મંતરેસુવા, ગરહામિ અહમિએ, દુક્કડમેઅં, ઉજ્જ-
અવ્વમેઅં, વિઆણુઅંમએ, કલ્લાણુમિત્તગુરૂભગવંતવયણુઓ, એવમેઅંતિ
રોઠઅં સદ્દાએ અરિહંત સિદ્ધસમખખં, ગરહામિ અહમિએ દુક્કડમેઅં
ઉજ્જઅવ્વમેઅં ઇત્થ મિરઠામિ દુકકડં મિરઠામિ દુકકડં મિરઠામિ દુકકડં.

અર્થ-(મત્રો કે ઉપકારી જનો વિષે અથવા એાછે (સામાન્યતઃ) સમકિતાદિ સુક્ત
કે તેથી રહિત જ્જવે વિષે પુસ્તકો વિગેરે કે ખડુગાદિ વિષે મેં જે કાંઈ ત્રિપરીત અવિધિ
ભોગાદિકવડે નહિ આચરવાયોઅ નહિ ઇચ્છવા યોગ્ય પાપાનુખંધિ પાપ-સુક્ષ્મકે સ્થુલ
મન વચન કે કાયા વડે, રાગ દ્રેષ કે મોહવડે આ જન્મ કે અન્ય જન્મોમાં કયું,
કરાંયુ કે અનુમોહુ હોય તે હુષ્ટુત્ય કલ્યાણ મિત્ર ગુરૂ-દેવનાં વચનથી નિંદાગર્હ યોગ્ય
અને છંડવા યોગ્ય જાણુ. શ્રદ્ધાવડે એ વાત મને જમી એટલે અરિહંત સિદ્ધની સમક્ષ

એ છંડવા થોચ દુષ્ટત્વને નિંદ-ગહુ' છું' એ સંબંધે કરેલું પાપ મિથ્યા થાઓ (મિથ્યા થાઓ, મિથ્યા થાઓ ! અર્થાત મારાં પાપ નિવેદન કરી તેની માફી માગું છું.

હોઉ મે એસા સમ્મં ગરિહા, હોઉમે અકરણુ નિઅમો, ખહુમયં મમે અં નિ ઇચ્છામિ આણુસઠ્ઠિં અરહંતાણું ભગવંતાણું, ગુરૂણું-કલ્લાણુમિત્તાણું તિ હોઉમે એએહિં સંભેગો, હોઉમે એસા સુપત્થણા, હોઉમે ઇત્થ ખહુમાણો હોઉમે ઇઓ મોક્ષખખીઆંતિ પત્તેસુ એએસુ અહં સેવારિહે સિઆ, આણારિહે સિઆ, પડિવત્તિજ્જત્તે સિઆ, નિરઇઆરપારગે સિઆ.-સંવિગ્ગો જહા-સત્તીએ સેવેમિ સુકકડં. આણુમોએમિ સવ્વેસિં અરહંતાણું આણુઠ્ઠાણું, સવ્વેસિં સિદ્ધાણું સિદ્ધભાવં, સવ્વેસિં આયરિયાણું આયરં, સવ્વેસિં ઉવ-જ્જયાણું સુત્તપ્પયાણું સવ્વેસિં સાહુણું સાહુકિરિઆં સવ્વેસિં સાવગાણું મોખ્ખસાહણુભેગે, સવ્વેસિં દેવાણું સવ્વેસિં છવાણું હોઉકામાણું કલ્લાણા-સયાણું મગ્ગસાહણુભેગે.-હોઉ મે એસા આણુમોઅણા સમ્મં વિહિપુવ્વઆ, સમ્મં સુદ્ધાસવા સમ્મં પડિવત્તિરૂવા સમ્મં નિરઇઆરા પરમણુણુ ભુત્ત અરહંતાઇ આમથઓ, અચિંતસત્તિજ્જત્તા હિ તે ભગવંતો વીઆરાગા સવ્વન્નૂ, પરમ-કલ્લાણા, પરમકલ્લાણુ હે સત્તાણું, મૂઠે અમ્મિહ પાવે, આણાઇ મોહવાસિએ, આણુભિન્ને ભાવઓ, હિઆ હઆણું અભિન્ને સિઆ અહિઅ નિવિત્તે સિઆ, હિઅપવિત્તે સિઆ, આરાહગે સિઆ, ઉચિઅ પડિવત્તીએ સવ્વસત્તાણું સહઆંતિ, ઇચ્છામિ સુકકડં ઇચ્છામિ સુકકડં ઇચ્છામિ સુકકડં.

અર્થ:-હજી પાપની આલોચના માટે ભાવ રૂપ થાઓ ફરી ફરી તેવાં પાપ ન થવા પામે એમ બનેા એ બંને વાત મને ખહુ પસંદ પડી છે તેથી અરિહંત ભગવંતો તથા કલ્યાણુમિત્ર એવા ગુરૂમહારાજની હિનશિક્ષાને ઇચ્છું છું મને એમની બેડે ઉચિત યોગરૂપ સમાગમ થાઓ. મને એવી રૂઢી પ્રાર્થના કરવાનું પ્રાપ્ત થાઓ એ પ્રાર્થના કરતાં મને હૃદયપ્રેમ જગો અને એ પ્રાર્થનાથી મને મોક્ષખીજ (કલ્યાણુકારક સફળ સાધન માર્ગ) પ્રાપ્ત થાઓ ! અરિહંતાદિકનેા સુયોગ પ્રાપ્ત થયે છે તે હું તેમની સેવા કરવા લાયક થાઉં આજ્ઞા પળવા લાયક થાઉં, ભક્તિયુક્ત થાઉં અને દોષ રહિત તેમની આજ્ઞાનેા પારગામી થાઉં અથાત તેમની આજ્ઞાનેા યથાર્થ રીતે પાળી પાર ઉતરી શકું. સુસુક્ષુ-કેવળ મોક્ષાર્થી છતો, શક્તિને જોપવ્યા (છુપાવ્યા) વગર સુકૃત્યને હું સેવું. સર્વે અરહંતો સંબંધી અનુષ્ઠાન ધર્મદેશનાદિકને અનુમોહું છું તેમજ સર્વ સિદ્ધોના સિદ્ધ-ભાવને, સર્વ આચાર્યોના આચારને, સર્વ ઉપાધ્યાયોના સૂત્ર પ્રદાનને, સર્વ સાધુજનોની સાધુ ક્રિયાને સર્વ શ્રાવકોના મોક્ષ સાધન યોગોને તેમજ ઇન્દ્રાદિક સર્વ દેવોના અને નિકટ સ્મૃતિ એવા શુદ્ધા શયવાળા સર્વજીવોના માર્ગસાધનયોગો (માર્ગોનું સારીપણા)ને

હું અનુભોદું છું પ્રથમું છું ઉક્ત સુકૃત-અનુભોદના મારે સમ્યગ વિધિપૂર્વક (સૂત્રાનુસારે) ખરા શુદ્ધ આશયવાળી, આચરણરૂપે યથાર્થ પાલન કરવારૂપ, તેનો યથાર્થ નિર્વાહ કરવા વડે નિરતિચાર ભાવે પરમશુભયુક્ત અરિહંતાદિકના પ્રભાવથી હો કેમકે અચિન્ત્ય શક્તિવાળા તે ભગવંતે વીતરાગ સર્વજ્ઞ પરમ કલ્યાણરૂપ હોઈ ભવ્યજનોને પરમ કલ્યાણના હેતુભૂત થાય છે મૂઠ પાપી, અનાદિ મોહવાસિત વસ્તુતઃ હિતાહિતનેા અબાણ એવો હું હિતાહિતને અસમજતો થાઉં અહિતથી નિવૃત્ત થાઉં. હિત માર્ગમાં પ્રવૃત્ત થાઉં અને સર્વ સત્ત્વ-પ્રાણીવર્ગ સંબંધી ઉચિત્ત સેવાવડે આરાધક થાઉં (સ્વહિતરૂપ) સુકૃત (અનુભોદના)ને અંતાઃકરણથી ઈચ્છું છું ઈચ્છું છું—

એવમેઅં સમ્મં પાઠમાણસ્સ સુણમાણસ્સ આણપ્પેહમાણસ્સ સિદ્ધિલીભવંતિ પારહાયંતિ ખિન્નજંતિ અસુહ કમ્માણુબંધા, નિરણુબંધે વાડસુહકમ્મે ભગ્ગ-સામથ્યે સુહ પરિણામેણું કડગબદ્ધે વચ્ચવસે અપ્પફલે સિઆ, સુહા-વણિજ્જે સિઆ, અપુણભાવે સિઆ; તહા આસગલિન્નજંતિ, પરિપોસિન્નજંતિ, નમ્મવિન્નજંતિ, સુહકમ્માણુબંધા, સાણુબંધં ચ સુહકમ્મં, પગિહં પગિહં ભાવંજ્જ પં નિયમફલયં સુપ્પઉત્તે વિચ્ચ મહાગચ્ચે, સુફલેસિઆ, સુહપવત્તગે સિઆ, રમ સુહસાહગે સિઆ, અચ્ચે અપડિબંધ મેઅં અસુહભાવ નિરોહણું સુહભાવ ખીચંતિ સુપ્પણ્ણહાણું સમ્મં પાઠઅવ્વં, સોચ્ચવ્વં, આણુપ્પેહિ-અવ્વંતિ. નમેા નામિઅ નામિઆણું પરમશુરૂ વીચરણાણું નમેા સેસનસુકકા-રારહાણું, જયઉ સવ્વન્તુ સાસણું, પરમ સંખ્ખોહીચ્ચે, સુહિણ્ણો ભવંતુ જ્જવા, સુહણ્ણો ભવંતુ જ્જવા, સુહિણ્ણો ભવંતુ જ્જવા.

અર્થ:-એ રીતે આ સૂત્રને ખુબ વૈશ્યવ્યપૂર્વક ભણનાર સાંભળનારને ચિંતવનારનાં અશુભ કર્મના અનુબંધ ઢીલા પડે છે, એાછા થાય છે ને ક્ષીણ થાય છે, અથવા ઉક્ત સૂત્ર અભ્યાસજનિત શુભ પરિણામવડે બાકી રહેલાં અશુભ કર્મ અનુબંધ રહિત ફળ પરંપરા આશ્રીને સામથ્ય (સત્ત્વ) વગરના થઈ જાય છે. મંત્રના સામથ્યવડે કટક-બદ્ધ વિષની પેરે અદ્ય વિપાકવાળાં સુખે ટાળી શકાય એવાં અને ફરી પાછાં ન બંધાય એવાં થવા પામે છે. તથા શુભ કર્મના અનુબંધ સહેજે એકય થવા પામે છે ભાવની વૃદ્ધિવડે ખૂબ દ્રઢ અને સંપૂર્ણ થવા પામે છે તથા પ્રધાન શુભભાવોર્જિત, નિશ્ચય ફલદાયી સાનુબંધ શુભકર્મ સારીરીતે પ્રયોજેલા મહોષધની પેરે એકાંત કલ્યાણકારી શુભ પ્રવર્તક અને પરંપરાએ પરમસુખ-મોક્ષસાધક થાય છે. આ કારણથી પ્રતિબંધ રહિત નિયાજા રહિત અશુભ ભાવના નિરોધવડે શુભ ભાવનાના ખીજરૂપ બાણીને આ સૂત્રને પ્રશાન્ત આત્માએ ફરી એકાગ્રતા-સ્થિરતાથી સારી રીતે ભણવું. વ્યાખ્યાન વિધિવડે સાંભળવું, અને તેના અર્થ રહસ્યનું ચિંતવન કરવું. દેવર્ષિવંદિત એવા પરમશુરૂ વિતરાગ પરમાત્માએને નમસ્કાર હો. તેમજ શેષ નમસ્કાર કરવા યોગ્ય

ગુણાધિક આત્યાર્યાધિક પ્રત્યે નમસ્કાર હો ! સર્વજ્ઞ શાસન જયવંત વર્તો ! પરમસંખોધિ-
વર ખોધિના લાભવડે મિથ્યાત્વ દોષની નિવૃત્તિ યોગે પ્રાણીઓ સુખી થાઓ ! સુખી થાઓ !
સુખી થાઓ ! ઇતિ. યાપ પ્રતિઘાત ગુણુખીબધાન સૂત્રં.

શ્રીસિદ્ધસેનદિવાકરવિરચિતા

વર્દ્ધમાનદ્રાત્રિશિકા ।

(ભુજંગપ્રયાતમ)

સદા યોગસાત્મ્યાત્સમુસ્મૃતસામ્યઃ પ્રભોત્પાદિતપ્રાણિ પુણ્યપ્રકાશઃ;

ત્રિલોકીશવંઘસ્ત્રિકાલજ્ઞનેતા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૧

ભાવાર્થઃ—ક્ષાયિક ભાવથી ઉત્પન્ન થયેલા જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રરૂપ યોગના તાદાત્મ્ય પછાના અનુભવથી જેમનામાં હુમ્મૈશાં સમયણું રહેલું છે અને જેઓએ કેવળજ્ઞાન અને કેવલ -દર્શનની પ્રભાથી પોતાના શાસનમાં રહેલા પ્રાણીઓનો ધર્મનો ઉદ્ધોત કરેલો છે, જે દેવેન્દ્ર, ભૂર્મોદ્ર અને ચમરેન્દ્રને વાંદવા યોગ્ય છે, અને માત, શ્રુત, અવધિ તથા મનઃપર્યાયજ્ઞાનવાલા પુરૂષોના સ્વામી છે એવા સામાન્ય કેવલીઓના ઇન્દ્ર પરમાત્મા શ્રી વર્દ્ધમાનસ્વામી એકજ મારી ગતિ-શરણુ થાઓ. ૧.

શિવોઽથાદિસંખોઽથ બુદ્ધઃ પુરાણઃ પુમાનપ્યલક્ષ્યોઽપ્યનેકોઽપ્યથૈકઃ;

પ્રકૃત્યાત્મવૃત્યાપ્યુપાધિસ્વભાવઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૨

ભાવાર્થઃ—ઉપદ્રવ રહિત, પોતાના તીર્થની આદિના કરનાર, તત્ત્વના બાણુનાર, નહિ વૃદ્ધ, સર્વ જીવોનું રક્ષણુ કરનાર, ઇન્દ્રયજ્ઞન્ય જ્ઞાનથી અલક્ષ્ય અનંત પર્યાયાત્મક વસ્તુના જ્ઞાતા હોવાથી અનેક, નિશ્ચયનયથી એક, કર્મપ્રકૃતિ વગેરેના પરિણામથી ઉપાધિરૂપ છતાં આત્મવૃત્તિવડે સ્વભાવમય એવા તે જિનેન્દ્ર મારી ગતિરૂપ હો. ૨.

બુગુપ્સાભયાજ્ઞાનાનદ્રાવિરત્યંગ વૂહાસ્યશુદ્ધેષમિથ્યાત્વરાગૈઃ !

ન યો રત્યરત્યન્તરાયૈઃ સિષેવે સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૩

ભાવાર્થઃ—નિંદા, ભય, અજ્ઞાન, નિદ્રા, અવિરતિ, કામાભિલાષ, હાસ્ય, શોક, દ્વેષ, મિથ્યાત્વ, રાગ, રતિ, અરતિ, ઢાનાંતરાય, લાલાંતરાય, ભોગાંતરાય, ઉપભોગાંતરાય અને વીર્યાંતરાય એ પ્રમાણેનાં અઠાર દોષો જેને સેવતાં નથી તેવા એકજ પરમાત્મા જિનેન્દ્ર મારી ગતિરૂપ હો. ૩.

ન યો બાહ્યસત્ત્વેન મૈત્રી પ્રપન્નસ્તમોભિર્ન નો વા રજ્જેભિઃ પ્રણુત્તઃ;

ત્રલોકી પરિત્રાણનિસ્તંદ્રમુદ્રઃ સ એક પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૪

ભાવાર્થઃ—જે પ્રભુ લૌકિક સત્ત્વગુણની સાથે મૈત્રીને પ્રાપ્ત થયા નથી, જે અજ્ઞાન-રૂપ અંધકારથી અને રજ્જેગુણથી પ્રેરાયેલા નથી અને ત્રણુ લોકની રક્ષા કરવામાં જેની મૂર્તિ આલસ્ય રહિત છે, તે એકજ શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિરૂપ થાઓ. ૪.

હૃષીકેશ વૃષ્ણો જગન્નાથ ત્રિષ્ણો મુકુંદાચ્યુત શ્રીપતે વિશ્વરૂપ;

અનંતેતિ સંબોધિતો યો નિરશૈઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૫

ભાવાર્થ:-હે ઈન્દ્રિયોના નયતા, હે લોકલોકમાં વ્યાપ્ત જ્ઞાનવાલા, હે જગતમાં લલ્ય પ્રાણીઓના નાથ, હે રાગદ્વેષને જીતનાર, હે પાપથી મુક્તનાર, હે સ્ખલના રહિત, હે કેવલ જ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મીના પતિ, હે અસંગ્યાત પ્રદેશે અનાવૃત સ્વરૂપવાળા, હે અનંત! આ પ્રમાણે સંબોધન આપી આશારહિત (નિષ્કામ) એવા પુરુષોએ જેય યોગ્ય કહેલા છે એવા તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ હો. ૫.

પુરાનંગકાલારિરાકાશ કેશઃ કપાલી મહેશો મહાપ્રત્યુમેશઃ ।

મતો યોષ્ટમૂર્તિઃ શિવો ભુતનાથઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ:-પૂર્વે ક્ષયકશ્રેણીમાં આરૂઢ થયા ત્યારથી જે કામદેવરૂપી મલિન શત્રુના વૈરી છે, લોકાકાશરૂપી પુરુષાકારના મસ્તકે રહેલી સિદ્ધશિલા ઉપરસ્થાન કરનારા, બ્રહ્મચર્યને પાલનારા, મહત્ ઐશ્વર્યના ભોક્તા, જે મહાવ્રત ધરાવનારા, કેવલજ્ઞાન-કેવલદર્શનરૂપ પાર્વતિના પતિ, અષ્ટકર્મના ક્ષયથી અષ્ટગુણરૂપી મૂર્તિઓવાળા, કલ્યાણરૂપ અને સર્વ પ્રાણીઓના નાથ છે તે પરમાત્મા શ્રી જિનેન્દ્ર એક જ મારી ગતિ હો. ૬.

વિવિબ્રહ્મલોકેશશંભુ સ્વયંભૂ ચતુર્વક્રત્ર મુખ્યાભિધાનાં વિધાનમ્ ।

ધ્રુવોડ્યેા ય ઉચ્ચે જગત્સર્ગાહેતુઃ સ એક પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૭ ॥

ભાવાર્થ:-જગતના લલ્ય પ્રાણીઓને મોક્ષમાર્ગ આપવામાં નિશ્ચળ હેતુરૂપ એવા જે પ્રભુ, વિધિ, બ્રહ્મા, લોકેશ, શંભુ સ્વયંભૂ અને ચતુર્મુખ વગેરે નામોના કરણરૂપ છે તે જિનેન્દ્ર એક જ મારી ગતિરૂપ થાઓ. ૭.

ન શુભં ન ચાપં ન ચક્રાદિ હસ્તે ન હારયં ન લારયં ન ગીતાહ યરય ।

ન નેત્રે ન ગાત્રે ન વકત્રે વિકારઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૮

ભાવાર્થ:-જેના હાથમાં ત્રિશૂલ, ધનુષ્ય અને ચક્રાદિ આયુધો નથી. જેને હાસ્થ, નૃત્ય અને ગીતાદિનું કરવાપણું નથી અને જેના નેત્રમાં ગાત્રમાં અને મુખમાં વિકાર નથી, તે પરમાત્મા શ્રી જિનેન્દ્ર એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૮.

ન પક્ષી ન સિંહો વૃષો નાપિ ચાપં ન રોષપ્રસાદાદજન્મા વડમ્બઃ ।

ન નિવૈશ્વરિત્રૈર્જને યાય કંપઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૯

ભાવાર્થ:-જે ભગવંતને પક્ષી, સિંહ તથા વૃષભના વાહન નથી, પુષ્પનું ધણુ ધનુષ્ય નથી. જેમને રોષ તથા પ્રસન્નતાથી થયેલી વિડંબના નથી, નિંદવા યોગ્ય ચરિત્રોથી જેમનો લોકમાં ભય નથી તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ હો. ૯.

ન ગૌરી ન ગંગા ન લક્ષ્મીર્યદીયં વપુર્વા શિરો વાપ્યુરો વા જગાહે । યમિચ્છા વિમુક્તં શિવશ્રીસ્તુ ભેજે સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૦ ॥

ભાવાર્થ:-જેના શરીર ઉપર ગૌરી (પાર્વતી) બેઠાં નથી, જેના મસ્તકમાં ગંગા

રહ્યાં નથી અને જેના વક્ષસ્થલમાં લક્ષ્મી રહેલાં નથી, તેમજ ઇન્દ્રિયાઓથી મુક્ત એવા જે પ્રભુને મોક્ષલક્ષ્મી લગ્ને છે તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એકજ મારી ગતિ થાયો. ૧૦.

જગત્સંભવસ્થેમવિધ્વંસરૂપૈ—રલીક્ટેન્દ્ર જલૈર્નયો જીવલોકમ્ ।

મહામોહકપે નિચિક્ષેપ નાથઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૧ ॥

ભાવાર્થઃ—જે પ્રભુએ જગતની ઉત્પત્તિ, સ્થિરતા અને નાશરૂપ જોટા ઇન્દ્રજાળો વડે આ લોકને મહામોહરૂપી કૂવામાં નાંખ્યો નથી, તે એકજ પરમાત્મા શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાયો. ૧૧.

સમુત્પત્તિવિધ્વંસાનિત્યસ્વરૂપા યદુત્થા ત્રિપદ્યેવ લોકે વિધિત્વં ।

હરત્વં પ્રપેદે સ્વભાવૈઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૨ ॥

ભાવાર્થઃ—જે તીર્થંકર પ્રભુથી પ્રગટ થયેલી ઉત્પત્તિ, વિનાશ અને નિત્યત્વ (ધ્રુવત્વ)રૂપ ત્રિપદી આ લોકમાં સ્વભાવથી બ્રહ્મપણાને, શિવપણાને અને વિશ્ણુપણાને પ્રાપ્ત થયેલી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ મારી ગતિરૂપ થાયો. ૧૨.

ત્રિકાલ ત્રિલોકત્રિશક્તિ ત્રસંધ્ય—ત્રવર્ગત્રિદેવત્રિરત્નાદિ ભાવૈઃ ;

યદુક્તા ત્રિપદ્યેવ વિદ્યાના વપ્રે, સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૩ ॥

ભાવાર્થઃ—જે ભગવંતે પ્રતિપાદન કરેલી ત્રિપદી ત્રિકાલ, ત્રિલોક, ત્રિશક્તિ, ત્રિસંધ્યા, ત્રિવર્ગ ત્રિદેવ અને ત્રિરત્ન વગેરે ભાવોથી સર્વ વિશ્વને વરેલી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એકજ મારી ગતિ થાયો. ૧૩.

યદાજ્ઞા ત્રિપદ્યેવ મન્યા તતોડ્ઝૈ તદ્દસ્ત્યેવ નો વસ્તુ યન્નાવિતષ્ટૌ ।

અતો ષ્ણુમહે વસ્તુ યત્તદ્દહીય, સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૪ ॥

ભાવાર્થઃ—જે ભગવંતની આજ્ઞા તે ત્રિપદીજ છે, તેથી એ ત્રિપદી માનવા યોગ્ય છે. જે વસ્તુ ત્રિપદીથી વ્યાપ્ત છે તે વસ્તુ છે અને જે ત્રિપદીથી અધિષ્ઠિત નથી તે વસ્તુ પણ નથી. એ માટે એમ કહીએ છીએ કે, જે વસ્તુ છે તે ત્રિપદીમય છે. એવા શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એકજ મારી ગતિ હો. ૧૪.

ન શબ્દો ન રૂપં રસો નાપ ગંધો ન વા સ્પર્શલેશો ન વર્ણો ન ત્રિગમ્,

ન પૂર્વાપરત્વં ન યસ્યાસ્તિ સંજ્ઞા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૧૫

ભાવાર્થઃ—જે જિનેન્દ્ર પ્રભુને શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ, સ્પર્શ—એ પાંચ વિષયો નથી, જે પ્રભુને ડ્રવેતાદિ વર્ણુ નથી, જેમને સ્ત્રી, પુરુષ કે નપુંસકલિંગ નથી અને આ પહેલો, આ બીજો એવી સંજ્ઞા નથી, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એકજ મારી ગતિ હો. ૧૫.

છિદ્રા નો ભિદ્રા નો ન ક્વેદો ન ખેદો ન શેષો ન દાહો ન તાપાદિરાપત

ન સૌખ્યં ન દુઃખં । યસ્યાસ્તિ વાંછા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્ર ૧૬

ભાવાર્થઃ—જે ભગવંતને શસ્ત્રાદિકથી છેદ નથી, કરવત વગેરેથી લેદ નથી, જલાદિકથી કલેશ નથી, ખેદ નથી, શેષ નથી, દાહ નથી, તાપ વગેરે આપત્તિ નથી, સુખ

નથી, દુઃખ નથી અને વાંછા નથી તે એક જ શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાઓ. ૧૬.

ન યોગા ન રોગા ન ચોદ્રંગવેગાઃ સ્થિતિર્નો ગતિર્નો ન મૃત્યુર્ન જન્મઃ
ન પુણ્યં ન પાપં ન યસ્યાસ્તિ બંધઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૧૭.

ભાવાર્થઃ:-જે પ્રભુને મન વચન કાયાના યોગ નથી, જવરાદિ રોગો થતા નથી, ચિત્તમાં ઉદ્ભવનાવેગ થતા નથી. વળી જેની આયુષ્યની સ્થિતિ (મર્યાદા) નથી, પરભવમાં ગતિ (ગમન) નથી, મૃત્યુ નથી, ચોરાશી લાખ જીવયોનીમાં જન્મ નથી, અને પુણ્ય, પાપ તથા બંધ નથી તે શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાઓ. ૧૭.

તપઃ સંયમઃ સૂનૃતં બ્રહ્મ શૌચં મૃદુત્વાર્જવઃક્રિંચનત્વાનિ મુક્તિઃ;
ક્ષમેવં યદુક્તો જ્યત્યૈવ ધર્મઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૧૮.

ભાવાર્થઃ:-જેમને ઉપદેશો તપ, સંયમ, સત્ય વચન, બ્રહ્મચર્ય, અચૌચતા, નિરભિમાનીપણું, આર્જવ (સરલતા) અપરિગ્રહ, મુક્તિ (નિર્લોભતા) અને ક્ષમા-આદર્શ પ્રકારનો ધર્મ જ્યવંત વતે છે તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૧૮.

અહો વિષ્ટપાધારભૂતા ધારત્રી નિરાલંબનાધારમુક્તા યદાસ્તે;
અચિંત્યૈવ યદ્ધર્મશક્તિઃ પરા સા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૧૯.

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતના ધર્મની શક્તિ અચિંત્ય અને ઉત્કૃષ્ટ છે કે જેનાથી સર્વ ત્રૈલોક્ય જનના આધારરૂપ આ પૃથ્વી આલંબન વગર અને આધાર વગર રહેલી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૧૯.

ન ચાંભોધિરાલપાવયેત ભૂતધાર્ત્રી સમાશ્વાસયત્યૈવ કાલેંડ્બુવાહઃ;

યદ્ભૂતસદ્ધમસામ્રાજ્યવશયઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૨૦.

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતથી પ્રગટ થયેલા સદ્ધર્મના સામ્રાજ્યને વશ થયેલો સમુદ્ર આ પૃથ્વીને ડુબાવતો નથી, અને મેઘ યોગ્ય કાળે આબ્યા કરે છે તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૨૦.

ન તિર્યગ્ જવલત્યૈવ યત્ જવાલજિહ્વો યદ્ધર્વે ન વાતિ પ્રચંડો નભસ્વાન્
સ જગતિ યદ્ધર્મરાજપ્રતાપઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૧.

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતના ધર્મરાજનો પ્રતાપ તેવો જગૃત છે કે જેથી અગ્નિ તિરછો પ્રજ્વલિત થતો નથી અને પ્રચંડ વાયુ ભ્રમ્વં ભાગે વાતો નથી તે શ્રી ભગવંત જિનેન્દ્ર મારી ગતિ હો. ૨૧.

ધૃમૌ પુષ્પદંતૌ જગત્યત્ર વિશ્વોપકારા દિષ્ટયોદયેતે વહંતૌ

ઉગ્રીકૃત્ય યતુર્યલોકોત્તમાજ્ઞાં સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૨.

ભાવાર્થઃ:-જે લોકોત્તમ પ્રભુની આજ્ઞાને અંગીકાર કરી વહન કરતાં આ સૂર્ય, ચંદ્ર આ જગતમાં વિશ્વના ઉપકારને માટે હૃષી ઉદય પામે છે તે એક જ પરમાત્મા પ્રભુ મારી ગતિ થાઓ. ૨૨.

અવત્યેવ પાતાલજાંબાલપાતાત વિધાયાપિ સર્વજ્ઞલક્ષ્મીનિવાસાન્
 યદ્દાજ્ઞા વિધિત્સાશ્રિતાનંગભાજઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૩.

ભાવાર્થઃ:-શરીરને નહીં ભજનારા એવા સિદ્ધ કરવાની ઇચ્છાને આશ્રિત રહેલી અર્થાત્ સિદ્ધ (મુક્ત) કરવાને ઇચ્છતી એવી અથવા સિદ્ધોએ પણ જે આજ્ઞાનો આશ્રય ઇચ્છ્યો હતો એવી જે ભગવંતની આજ્ઞા ભવ્ય પ્રાણીઓને સર્વજ્ઞ લક્ષ્મીના નિવાસરૂપ બનાવીને નરકાનગોદાદિ કાદવમાં પડવાથી બચાવે છે, તે શ્રી સર્વજ્ઞ પરમાત્મા પ્રભુ મારી ગતિ થાઓ. ૨૩.

સુપર્વદ્રુચિંતામણીકામધેનુ પ્રભાવા નૃણાં નૈવ દૂરે ભવન્તિ ।

ચતુર્થે યદુત્યે શિવે ભક્તિભાજ્ઞં સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૪ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતથી પ્રગટ થયેલા ચોથા લોકોક્તર કલ્યાણને વિષે, ભક્તિવન્ત એવા ભવ્ય પ્રાણીઓને કલ્પવૃક્ષ, ચિંતામણી અને કામધેનુના પ્રભાવો પણ દૂર નથી, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૨૪,

કલિવ્યાલવહ્નિગ્રહવ્યાધિચૈર-વ્યથાવારણ વ્યાઘ્રવીથ્યાદિ વિઘ્નાઃ ।

યદ્દાજ્ઞાજ્ઞુષાં યુગ્મિનાં જતુ નસ્ચુઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૫ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતની આજ્ઞાને સેવન કરનારા સ્ત્રી પુરુષોને કલેશ, સર્પભય, અગ્નિભય, ગ્રહપીડા, રોગ, ચોરનો ઉપદ્રવ, હુસ્તીનો ભય, અને વ્યાઘ્રની શ્રેણીનો ભય ઇત્યાદિ વિઘ્નો કલ્પિષ્ણ થતા નથી, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એકજ મારી ગતિ હો. ૨૫.

અબંધસ્તથૈકઃ સ્થિત્રો વા ક્ષયી વાખ્ય સદ્વા મતો યૈર્જાઃ સર્વથાત્મા ।

ન તેષાં વિમૂઢાત્મનાં ગોચરો યઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૬ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે જડો આત્માને સર્વથા કર્મના અંધરહિત, એક, સ્થિર, વિનાશી અને અસત્ માને છે, તેવા મૂઢ પુરુષોને જે ભગવન્ત ગોચર (જ્ઞાનવિષયી) થતા નથી, તે જિનેન્દ્ર પરમાત્મા મારી ગતિ થાઓ. ૨૬.

ન વા દુઃખગર્ભે ન વા મોહગર્ભે સ્થિતા જ્ઞાનગર્ભે તુ વૈરાગ્યતત્વે ।

યદ્દાજ્ઞાનલીના યર્યુજન્મપારં સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૭ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતની આજ્ઞા દુઃખગર્ભિત વૈરાગ્ય કે મોહગર્ભિત વૈરાગ્યમાં રહી નથી પણ તે જ્ઞાનગર્ભિત વૈરાગ્ય (તત્ત્વ)માં રહેલી છે, વળી જેમની આજ્ઞામાં લીન થયેલા પુરુષો જન્મમરણરૂપ સંસારસમુદ્રના પારને પામી ગયા છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર ભગવંત મારી ગતિ હો. ૨૭.

વિહાયાશ્રવં સંવરં સંશ્રયૈવ યદ્દાજ્ઞાપરાભાજિ યૈર્નિર્વિશેષૈઃ;

સ્વકરત્તેરકાર્યૈવ મોક્ષો ભવો વા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૮.

ભાવાર્થઃ:-જે નિર્વિશેષ (સામાન્ય આશ્રય કરનારી) એવી જે ભગવંતની ઉત્કૃષ્ટ આજ્ઞાને સેવેલી છે, તે પુરુષોએ પોતાનો ભવ મોક્ષરૂપ કર્યો છે. એવા તે શ્રી જિનેન્દ્ર

લગવંત એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૨૮.

શુભધ્યાનનીરૈરુરીકૃત્ય શૌચ્યં સદાચારદ્વિવ્યાંશુકૈર્ભૂષિતાંગાઃ;

બુધાઃ કેચિદર્હં ત યં દેહગેહૈ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૨૯.

ભાવાર્થઃ:-કેટલાએક વિદ્વાનો શુભ ધ્યાનરૂપ જળથી પવિત્ર થઈ અને સદાચાર-રૂપી દિવ્ય વસ્ત્રોથી અંગને અલંકૃત કરી પોતાના શરીરરૂપ મંદિરમાં જે લગવંતના સ્વરૂપની પૂજા કરે છે, તે એકજ જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાઓ. ૨૯.

દયાસુનૃતારતેયનિઃસંગમુદ્રા તપોજ્ઞાનશીલૈર્ગુરુપાસ્તિમુખ્યૈઃ

સુમૈરષ્ટભિર્યોડ્યર્ચ્યતે ધામ્ન ધન્યૈઃ સ એક પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૩૦.

ભાવાર્થઃ:-ધન્ય એવા પુરુષો, દયા, સત્ય, અચોર્ય, નિઃસંગ, મુદ્રા, તપ, જ્ઞાન, શીલ અને ગુરુની ઉપાસના પ્રમુખ આઠ ગુણોથી જે લગવંતનું જ્ઞાનભ્યોતિમાં પૂજન કરે છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એક જ મારી ગતિ હો. ૩૦.

મહાશ્ચર્ધનેશી મહાજ્ઞા મહેન્દ્રો મહાશાંતિભર્તા મહાસિદ્ધસેનઃ ।

મહાજ્ઞાનવાન્ પાવનીમૂર્તિરર્હન્ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥૩૧॥

ભાવાર્થઃ:-હે અર્હન્! પરમાત્મા પરમ ભ્યોતિવાળા, કુબેરરૂપ, મહાન્ આજ્ઞાવાળા મહેન્દ્રરૂપ, મહાશાંતસ્થના નાશક મહાન્ સિદ્ધોની સંતતિવાળા, મહાજ્ઞાની અને પવિત્ર મૂર્તિવાળા છે, તે શ્રીજિન્દ્ર પ્રભુ મારી ગતિરૂપ થાઓ. ૩૧.

મહાપ્રહ્લયોનિર્મહાસત્વમૂર્તિર્-મહાહંસરાજે મહાદેવ દેવઃ ।

મહામોહજેતા મહાવીરનેતા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥૩૨॥

ભાવાર્થઃ:-જે લગવંત પરપ્રહ્લના ઉત્પત્તિસ્થાન છે, જે મહાન્ ધૈર્યની મૂર્તિ છે, મહાન્ ચૈતન્યના રાજ છે, જે ચાર પ્રકારના કર્મોપાધિવાળા મહાન્ દેવોના પણ દેવ છે, જે મહામોહને જિતનારા છે અને જે મહાવીર-(કર્મને હણવામાં સુભટ)ના પણ સ્વામી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર લગવાન્ એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૩૨.

અથ પ્રશસ્તિકાવ્યમ્. (શાદ્ધંલવિક્રીડિતમ્.)

ઘત્થયે પરમાત્મરૂપમનિશં શ્રીવર્ધમાનં જિનમ્; વંદંતે પરમાર્હતાસ્ત્રિભુવને શાંતં પરં દૈવતમ્; તેષાં સમાભયઃ ક્વ સાન્ત દક્ષિતં દુઃખં ચતુર્ધાપિતૈર્મુકૈર્ચત સુગુણાનુપેત્ય વૃણતે તાશ્ચક્રિશક્રશ્રિયઃ. ૧. ઘંતવર્ધમાનદ્વાત્રીશિકા સાર્થા.

ભાવાર્થઃ:-આ પ્રમાણે (આ વર્ધમાનદ્વાત્રીશિકાનો પાઠ કરી) જે પરમ શ્રાવકો હંમેશા ત્રણ ભુવનમાં શાંત પરમાત્મરૂપ અને પરમદૈવત એવા શ્રી વર્ધમાન પ્રભુને વંદના કરે છે તે શ્રાવકોને સાત પ્રકારના ભય તો કયાંથી જ રહે? પણ તેઓ મુકત થઈ ચાર પ્રકારના દુઃખને હળી નાખે છે અને અનંત ચતુષ્કયાદિ ઉત્તમ ગુણોને પ્રાપ્ત કરાવીને તેમને ચક્રવર્તી અને મોક્ષની લક્ષ્મીઓ વરે છે. ૧.

પૂ. આ. શ્રી સિદ્ધસેન દેવાકર વિરચિત ક્ષાત્રિશિકાઓમાંથી શ્લોકો.

(અનુવાદ : પૂ. પ. શ્રી સુશીલ વિ. ગણિવર)

સ્વયમ્ભુવં ભૂતસહસ્રનેત્ર મનેકમેકાક્ષર ભાવલિષ્ઠમ્;

અવ્યકતમવ્યાહત વિશ્વિત્રોક મનાદિ મંથ્યાન્ત પુણ્ય પાપમ્. ૧.

સ્વયં યોધ પામેલા, સર્વોત્તમ તીર્થ કરના નામ કર્મના પુણ્ય દળને ધારણ કરનાર (અર્થાત્ તીર્થ કર એવા) કેવલજ્ઞાન અને કેવલ દર્શન સ્વરૂપે વીતરાગ દશામાં વર્તતા, બ્રહ્મના ઉપાસકોને પણ ઉપવાસના કરવા લાયક, હિતાહિતના દર્શક હોવાથી પ્રાણિ-ગણના નયનસમા, નિખિલ પ્રાણીઓના નયન જ્યાં ઠરે છે, અખલ પ્રાણીઓ જેને આપ્ત પુરૂષ તરીકે માને છે વિશ્વની સત્વશાળી ઈન્દ્રાદિ સકલ નિભૂતિ જેમણે અનુભવી છે. ઈન્દ્રાદિ દિગ્પાલના પૂજકોને પણ પૂજનીય વૈષ્ણવોને પણ ઉપાસનીય. શિવના ઉપાસકોને પણ સેવનીય દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્રાદિ ગુણગણથી અલંકૃત કેવલજ્ઞાનાદિની અનન્તા પર્યાય દ્વારા વિશ્વના આપક શુદ્ધ ઉપયોગવાળા આ વર્ધમાન વિભુ છે. એ રીતે જગત જેને જાણે છે. યોગકાર રૂપ એક અક્ષરમાં સમાવેશ પામેલ જે 'અ' તે એકાક્ષરી નિયુક્તિને અનુસારે જેનો વાચક છે. હરિહર અને બ્રહ્માથી વિભિન્ન ચતુર્થ બ્રહ્મરૂપ જે સદાશિવ તેના સેવકોને પણ સેવનીય ચમંચક્ષુને અગોચર, ચમંચક્ષુને અગોચર જે અનુપમ ગુણો તેના ધામ, અવ્યકત જે પ્રકૃતિ તેના ઉપાસક સાંખ્યને પણ ઉપાસનીય. સકલ વસ્તુને પ્રકાશિત કરવામાં અસ્ખલિત પ્રચારવાળું જે કેવલજ્ઞાન તેને ધારન કરનારા લોકાશ્રવતી મુક્તિ ધામને પામેલા ઉપયોગ સ્વરૂપે સર્વદા સ્થાયિપણું હોવાથી આદિ મહ્ય અને અતથી રહિત. પુણ્યકર્મ અને પાપકર્મ પૈકી કોઈપણ જાતનું જેને કર્મ નથી એવું.

સમન્તસર્વાક્ષગુણું નિરક્ષં સ્વયમ્પ્રભં સર્વગતાવભાસમ્

અતીતસંખ્યાનમનન્ત કલ્પમચિન્ત્યમહાત્મ્યમ લોકલોકમ્ ૨

સર્વાંશે સકલ જીવના ગુણવાળા આવિભાવે આત્માના સકલ ગુણના ધારક સયોગી કેવલી અવસ્થામાં-કેવલજ્ઞાનથી જ સકલ વસ્તુના જાણકાર હોવાથી ઈન્દ્રીયની અપેક્ષા રહિત મોક્ષદશામાં શરીર નહિ હોવાથી ઈન્દ્રીય રહિત સર્વદા અવિચલિત સ્વભાવવાળા સ્વયં નિરૂપમ પ્રકાશવાળા સકલ પર્યાયે કરીને સહિત જે સકલ પદાર્થ તેને જાણનારા અગણિત લોકોત્તર ગુણના નિધાન કૃતકૃત્ય, સર્વાંશે યોગિજનને પણ અગમ્ય. શિવ, વિષ્ણુ, પિતામહ, બુદ્ધ, કર્મ, જગત્કર્તા, અને અહાંન વગેરે વિવિધ શબ્દોથી વિશ્વ જેને સંગ્રહી રહ્યું છે એવા અને યુગોના યુગો સુધી રહેનારા. અચિન્ત્ય માહાત્મ્યશાલી. અલોકાકાશનું પણ અવલોકન કરનારા સામાન્ય જીવોને અગોચર, ચમંચક્ષુને અગોચર સ્વર્ગાપવર્ગાદિ જે નિખિલ વસ્તુ તેના પણ જાણનારા લોક અને અલોકનું નિરિક્ષણ કરનારા.

કુહેતુતર્કોપરત પ્રપંચ સદ્ભાવ શુદ્ધા પ્રતિવાદ વાદમ્ ।

પ્રશમ્ય સચ્છાશન વર્ધમાનં, રતોખ્યે યતીન્દ્રં જનવર્ધમાનમ્ ॥૩૧॥

કુહેતુ અને કુતકંથી રહિત, જગતની વાસ્તવિક અસ્તિતાને જાણવાનારા, તથા

જેનો પ્રતિઘાતક અપર કોઈ વાદ નથી એવો જે સ્વાદ્વાદ તેને પ્રતિપાદન કરનારાં. નિર્દોષ પ્રવચનદ્વારા સર્વ દર્શનીઓમાં અગ્રસ્થાન લોગવતા. મુનિરૂપ દેવામાં ઇન્દ્રસમાન.

ન કાવ્ય શકનેર્ન પરસ્પરેર્થયા, ન વીર કીર્તિ પ્રતિષ્ઠાધનેચ્છયા
ન કેવલં શ્રાધ્ધ તથૈવ નયસે ગુણુજ પૂજ્યોઽસ યતોઽય માદરઃ. ૪.

હે વીર વિભુ ! મારામાં કોવ્યશક્તિ છે માટે હું આપને સ્તવું છું એમ નહીં. અન્ય દર્શનીઓમાં આપની અથવા મારી કીર્તિ ફેલાઈ એ ઇચ્છાથી સ્તવું છું એમ નહીં. કેવલ શ્રદ્ધાભાવથી આપને સ્તવું છું એમ પણ નહિ. કિન્તુ ગુણુજ એવા ઇન્દ્રાદિકો આપને અનુપમ ગુણુવાળા સમજીને પૂજે છે માટે આપના પ્રત્યે આ મારો સ્તુતિનો પ્રયત્ન છે, યથાર્થ હું પણ આપને ગુણુવન્ત સમજીને સ્તુતિ કરું છું.

પરસ્પરં ક્ષુદ્રજનઃ પ્રતીપગા નિહૈવ દ્વણ્ડેન યુનકિત વા નવા ।

નરાગસસ્ત્ય પ્રતક્ષલાદિનો, દહન્ત્યમુત્રેહ ચ જ્વલમવાદિનઃ ॥૫॥

હે વીર વિભુ ! ક્ષુદ્ર પ્રાણી પોતાના પ્રતિપક્ષીને આલોક પુસ્તોજ યદ્દિપ્રહાર કરે યા ન પણ કરે, કિન્તુ મૂખ એકાન્તવાદીઓ આપનું વિચરીત યોલીને નિરપરાધી એવા અમોને આ ભવ અને પરભવને વિષે પણ સંતાપે છે.

ય એષ ષડ્ જીવાનકાય વિસ્તરઃ; પરૈર નાલીઠપથસ્ત્વયોદિતઃ ।

અનેન સર્વજ્ઞ પરીક્ષણ ક્ષમાસ્ત્વયિ પ્રસાદોદયસોત્સવાઃ સ્થતાઃ ॥૬॥

હે વીર વિભુ ! અન્ય તીથીઓ જેનો મારાં સ્પર્શી શક્યા નથી એવું આ ષડ્ જીવનીકાયનું વિસ્તૃત ગહન સ્વરૂપ આપે જે પ્રતિપાદન કર્યું છે તેથી સર્વજ્ઞની પીછાણુ કરવામાં કુશલ એવા પરીક્ષકો આપને સર્વજ્ઞ સમજે છે, અને પ્રભુની અમારી પર કેવી મહેર કે આવા ભાવો અમને ખતાવ્યા એમ સમજી અત્યન્ત હર્ષિત થાય છે.

નિસર્ગ નિત્યક્ષણિકાર્થવાદિન સ્તથા મહત્સુક્ષ્મ શરીરદર્શિનઃ;

યથા ન સમ્યક્મતયસ્તથા મુને ! ભવાનનેકાન્ત વિનીતમુકતવાન. ૭.

હે વીરવિભુ ! સત્યવાદી એવા આપે પ્રત્યેક વસ્તુને અનેકાન્ત સ્વરૂપવાળી પ્રતિપાદન કરી છે. આની આગળ વસ્તુ નિત્ય જ છે ક્ષણિકજ છે. શરીર વિશાળજ છે સૂક્ષ્મજ છે. આ રીતે એકાન્ત કથન કરતા એવા પરવાદીઓ વમળ બુદ્ધિવાળા હોઈ શકતા નથી.

તપોભરેકાન્ત શરીર પીડનૈર્પ્રતાનુ બન્ધૈઃ શ્રુતસંપદાપિવા

ત્વહીયવાદ્યપ્રતિષ્ઠાધપેલવૈરવાપ્યતે નૈવશિવં ચિરાદપિ ૮

હે વીરવિભુ ! ભલે તપતપી શરિરનું શોષણુ કરે કઠીન વ્રતાનું પરિપાલન કરે, અથવા વિવિધ શાસ્ત્રોનું અધ્યયન કરે છતાં પણ આપના વચનરહસ્યને નહિ સમજતા જીવો ચીરકાળે પણ મુક્તિને પામી શકતા નથી.

ન માનસં કર્મ ન દેહવાહ્યમયં શુભાશુભ જ્યેષ્ઠકૂલં વિભાગશઃ ।

યદાત્થ તેનૈવ સમીક્ષ્યકારિણુ; શરણુય ! સન્તસ્ત્વયિ નાથ બુદ્ધયઃ ॥૯॥

શરણાગત વત્સલ હે વીર વિભુ! માનસિક વાચિક અને કાયિક કર્મ અત્યંત શુભ ફળવાળું અથવા અત્યંત અશુભ ફળવાળું જ હોય એવો કેઈ નિયમ નથી. કિન્તુ આત્માની પરિણતિને અનુસારે શુભાશુભ ફળની તરતમતાવાળું હોય છે. આ રીતે આપ જે પ્રકારે કહો છો તેજ પ્રકારે આપને નાથ ગણુતા સજ્જનો વિચારપૂર્વક કાર્ય કરનારા હોય છે.

ક્રિયાં ચ સંજ્ઞાનવિયોગ નિષ્કલાં, ક્રિયા વહીનાં ચ વિષ્ણોઽથ સંપદમ્ ।

નિરસ્યતા કલેશસમૂહ શાન્તયે, ત્વયા શિવાયાલિખિતેવ પદ્મતિઃ ॥૧૦॥

હે વીર વિભુ! જ્ઞાનરહિત ક્રિયા અને ક્રિયારહિત જ્ઞાન કલેશ ગણુની શાન્તિને અર્થે થતા નથી. કિન્તુ પરસ્પર ભિન્નિત જે જ્ઞાન અને ક્રિયા તેજ સકલ કલેશની શાન્તિને અર્થે થાય છે. આ રીતે નિરૂપણુ કરતા આપે મુક્તિનો માર્ગ સ્પષ્ટ કરેલ છે.

સુનિશ્ચિતં નઃ પરતન્ત્રયુકિતપુ, સ્કુરન્તિ યાઃ કાશ્ચિત્ સૂકત સંપદઃ ॥

તત્તૈવ તાઃ પૂર્વમહાર્ણવૌત્થિતા, જગત્પ્રમાણું જિનવાક્ય વિપ્રુષઃ ॥૧૧॥

હે વીર વિભુ! આ વસ્તુ તો અમારે મન નિષ્ણીતજ છે કે-અન્ય દર્શનીયની યુક્તિઓમાં જે કંઈ સુભાષિત સંપત્તિઓ ઝળકે છે તે આપનાજ પૂર્વોક્ત મહા-સાગરમાંથી ઉછળેલા વચનરૂપી ઘિન્દુઓજ છે કે જે જગતને પ્રમાણરૂપ છે.

જગન્નૈકાવસ્યં યુગપદ્માખલાનન્તવિષયં, યદેતત્પ્રત્યક્ષં તવ ન ચ

ભવાન્ કસ્યચિદ્દુષિ; અનેનૈવાચિન્ત્ય પ્રકૃતિરસાંસિદ્ધસ્તુ વિદુષાં,

સમીક્ષ્યૈતદ્દ્વારં તવ ગુણુકથોત્કા વયમાપ ॥૧૨॥

હે વીર વિભુ! અનેક અવસ્થાવાળું અને પરિપૂર્ણ અનન્ત ભોગના સાધનભૂત પદ્માર્થવાળું આ જગત આપને તો પ્રત્યક્ષ જ છે. કિન્તુ અમને આપ પ્રત્યક્ષ નથી કે જેથી કરીને આપના દર્શનાદિકથી અચિન્ત્ય સ્વભાવવાળા આનન્દની સિદ્ધિ મેળવી શકીએ. હવે તો વિદ્વાનોને અચિન્ત્ય સ્વભાવવાળા આનન્દની સિદ્ધિતું દ્વાર આપનું ગુણુ-ગાન જ છે. એમ સમજીને આપના ગુણુગાનમાં અમે પણ ઉત્સુક બન્યા છીએ.

પરસ્પરવિલક્ષણુાશ્ચ ન ચ નામ રૂપાદ્યઃ, ક્રિયાપિ ચ ન તાનતીત્ય નચતે
ક્રિયૈકાન્તતઃ; નિરોધગતયસ્ત એવ ન ચ વિક્રિયા નિશ્ચયા, નિમીલિનવિલોચનં

જગદ્દં ત્વયોન્મીલિતમ્ ૧૩

નામ સ્થાપના દ્રવ્ય અને ભાવ એ ચાર વસ્તુ પરસ્પર એકાન્તભાવ નથી પરંતુ કથંચિત તાદાત્મ્યને પામેલી છે. નામ સ્થાપના દ્રવ્ય અને ભાવવિના ક્રિયા પણ હોઈ શકત નથી અર્થાત્ ક્રિયાને પણ તેની સાથે કથંચિત તાદાત્મ્ય છે. નામ સ્થાપના દ્રવ્ય અને ભાવ કેવલ ક્રિયાથી જ છે. એમ નહીં કિન્તુ જ્ઞાન સહકૃત ક્રિયાથી છે. કેવલ સક્રિય એવા નામાદિ કર્મને રોકનાર નથી અર્થાત્ જ્ઞાન સહિત હોય તોજ કર્મને રોકે છે. ક્રિયા વિનાનું જ્ઞાન કર્મને રોકી શકતું નથી અર્થાત્ જ્ઞાન અને ક્રિયા બંને મળે તો જ

કર્મ શેષી શકાય છે. હે ભગવન્ આ રીતે ઉપદેશ આપીને અધ નયનવાળું જગત આપે ખુલ્લા નયનવાળું કયું.

મમાહમિતિ ચૈષ યાઽવભિમાનદાહજ્વરઃ ; કૃતાન્તમુખમેવ તાવદ્દતિ
ન પ્રશાન્ત્યુત્તયઃ ; યશઃ સુખપિપાસ તૈરયમસાવનર્થોત્તરૈઃ
પરૈરપસદઃ કુતોઽપિ કથમપ્યપા કૃષ્યતે ? ॥૧૪॥

હે ભગવન્! જ્યાં સુધી મારો અને હું એવા પ્રકારનો અભિમાનરૂપી દાહજ્વર છે. ત્યાં સુધી પરમ શાન્તિનો ઉદય નથી. યશ અને સુખના ચિપાસુ તથા ભાવી અનર્થવાળા એવા પરવડે કરીને અધમ એવો તે આ અભિમાન જ્વર કોઈપણ રીતે દૂર કરી શકાય ખરો? અર્થાત્ દૂર કરી શકાતો નથી.

ન દુઃખસુખ કલ્પના મલિન માનસઃ સદ્વતઃ, ન યાગમસદાદરૌ ન ચ
પદાર્થ ભકતીશ્વરઃ ; ૧ ન શુન્યધૃતસ્મૃતિર્ન શયનોદરસ્થો ન વા,
યથાત્થ ન તતઃ પરં હત પરીક્ષકૈર્મન્યતે ॥૧૫॥

હે હિતકારી ભગવન્! સુખદુઃખની કલ્પનાથી જેનું માનસ મલીન છે, એવો પ્રાણી સિદ્ધ થતો-મોક્ષને પામી શકતો નથી. આગમમાં ઉત્તમ આદરવાળો સિદ્ધ થતો નથી. પદાર્થના વર્ગીકરણમાં કુશળ એવો પ્રાણી સિદ્ધ થતો નથી. નિરાકાર અથવા બ્રહ્મસ્વરૂપ જગતને માનનાર સિદ્ધ થતો નથી. નિદ્રા એ મોક્ષસુખનો નમુનો છે. એમ સમજી ઉદ્યનાર સિદ્ધ થતો નથી. પરંતુ જે રીતે આપ કહો છો તે રીતે હિતના પરીક્ષકો મનન કરીને મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

ત્વમેવ પરમાસ્તિકઃ પરમશૂન્યવાદી ભવાન્ ત્વમુજ્જ્વલ નર્શયોઽપ્યવચનીય-
વાદઃ પુનઃ, પરસ્પરવિરૂદ્ધત્વ સમયશ્ચ સુક્લિષ્ટવાક્, વમે મગવત્તકંપ્યસુનયો
યથા કરતથા ? ૧૬

હે ભગવન્! આપજ પરમ આસ્તિક છો, કારણ કે ધર્માસ્તિકાયાદિકની પણ અસ્તિતા આપે જ સ્વીકારી છે (છતાં પણ) હે ભગવન્! આપજ પરમશૂન્યવાદી છો. કારણ કે-વિશ્વની નિખિલ વસ્તુને પરદ્રવ્યાદિ સ્વરૂપે આપ અસદ-એટલે નથી એમ કહો છો હે ભગવન્! આપ જ પ્રકાશમાન એવા ઉત્તમ નિજીયવાળા છો. છતાં પણ અવચનીય-અકથનીય વાદવાળા છો (જેનું વણન થઈ શકે એવા સુંદર સ્યાદવાદવાળા છો અથવા અનિન્દનીય એવા સ્માદ્વાદનાજ્ઞાયક છો) પરસ્પર વિરૂદ્ધ એવા સત્વ અને અસત્વ વગેરે જે તત્ત્વો તેને (સમન્વય દૃષ્ટિથી) જણાવનાર આગમના પ્રણેતા છો. છતાં પણ સારી રીતે સંગત છે. (એટલે વિરોધથી રહિત છે વાણી જેની એવા આપજ છો. હે ભગવાન્! આપ જેવા અબાધ્યા સુંદર નયની ઘટનાગાળા છો તેવો વિશ્વમાં બીજો કોણ છે? અર્થાત્ બીજો કોઈ છે જ નહીં.

શયાનમતિ જગદ્ગમતિ શાયિનં જગરં સસંજ્ઞમપિ વીતસંજ્ઞમથ મોસુહં સંજ્ઞિનમ્,
વિકત્યનમ ભાષિણું વચનમૂકમા ભાષિણું દુરૂદ્રતમિવ મન્યતે ન તવ યો મતં મન્યતે. ૧૭

અત્યંત જાગનારને સૂનાર અત્યંત સૂનારને જાગનાર, સંજ્ઞાવાળાને (નામવાળા-જ્ઞાનવાળા-અને ચેષ્ટાવાળાને) સંજ્ઞારહિત અતિ મોહવાળાને (મૂર્છાવાળાને) સચેષ્ટ, આત્માપ્રલાધામાં વાચાલને ભાષણરહિત, અને ઝુંગાને વાચાળ, એ રીતે આપ કહો છો. તેને અસમબદ્ધ જે માને છે તે આપના મતને-અનેકાન્તવાદને તે જ આપના મતને (ગંભીર સ્યાદ્વાદને) સમજી શક્યો છે.

આનો ભાવ નીચે પ્રમાણે છે.

૧ આત્મકલ્યાણની દ્રષ્ટિએ અત્યંત જાગનાર તે જગતના દ્રષ્ટિએ સૂનાર છે. ૨ ઢુનીયાની દ્રષ્ટિએ અત્યંત ઉંઘનાર તે આત્મકલ્યાણ દ્રષ્ટિએ જાગનાર છે. ૩ વ્યવહારની દ્રષ્ટિએ જે નામવાળો છે તે નિશ્ચયની દ્રષ્ટિ નામ રહિત છે. ૪ મોહમદિરાથી જે મૂર્છિત છે તે દુન્યથી પ્રવૃત્તમાં સચેષ્ટ-ચેષ્ટાવન્ છે. ૫ આત્માની પ્રલાધા-પ્રશંસા કરનાર પરગુણને કહેવામાં ભાષણ રહિત છે. ૬ પરદૂષણ કહેવામાં મૌન પકડનાર પરગુણ કહેવામાં વાચાળ છે. આ રીતે અપેક્ષા ભેદથી મને હર એવો આપનાર સ્યાદ્વાદ જગતમાં જયવંતો વર્તે છે.

યદનામ જગીષયાપિ તે નયતેયુર્વચનેષુ વાદિન; ।

ચિરસંગતમન્ય સંશયં. ક્ષિણુયુર્માન મનર્થ સંચયમ્ ॥૧૮॥

(હે વીર વિભુ!) ભલે એકાન્તવાદીઓ જીતવાની ઇચ્છાથી (જિનમતને નહીં) જાણ્યો હોય તો તે કઈ રીતે જીતી શકીશું એ ભાવનાથી) આપના વચનોનું અવગાહન કરે પરંતુ તેથી તેઓ ચિર સંચિત અભિમાન અને અનર્થના સંચયને જરૂર વિનાશ કરશે.

ઉદ્ધવાવિવ સર્વાસન્ધવ; સમુદીર્ણસ્ત્વયિ: સર્વદષ્ટય; ।

ન ચ તાસુ ભવાનુદીક્ષ્યતે, પ્રાવભકતાસુ સરિત્સ્વિવવોદધિ: ॥૧૯॥

સર્વ નદીઓ જેમ મહાસાગરમાં જઈને મળે છે. પરંતુ છૂટી છૂટી રહેલી નદીઓમાં મહાસાગર દેખાતો નથી તેમ સર્વદર્શનરૂપી નદીઓ આપના સ્યાદ્વાદરૂપી મહાસાગરમાં (નયભેદથી) સંમલિત થાય છે. પરંતુ એકાન્તવાદથી પૃથગ્ પૃથગ્ રહેલ તે તે દર્શનરૂપી નદીઓમાં આપનો સ્યાદ્વાદરૂપી મહાસાગર દ્રષ્ટિગોચર થતો નથી તેજ ખરેખર આપની વિશિષ્ટતા છે.

ન પરોડસ્તિ ન આપરસ્ત્વયિ પ્રતિબુદ્ધપ્રતિભસ્યકક્રયન;

ન ચ તાવવિભજય પશ્યતિ, પ્રતિસંખ્યાન પદ્ધતિ પૂરૂષ: ॥૨૦॥

હે વીર પ્રભુ! આપને વિષે-આપના જિનસ્વરૂપને વિષે જેની પ્રતિભા આવિર્ભાવને (પ્રગટપણને) પામેલી છે. એવા ઉત્તમજનને કોઈ પર-ઉત્કૃષ્ટ નથી અને અપર-અપદ્ધ (જઘન્ય) નથી અર્થાત્ નિશ્ચયનયની દ્રષ્ટિએ સર્વને સમાન ગણે છે. વ્યવહારનયની દ્રષ્ટિએ તો પદે પદે આજીવ છે. આજીવ છે. ઇત્યાદિ વિચારીને પગલું ભરનાર ઉપર જણાવેલ પ્રતિભાસંપન્ન જીવ પર અને અપરના વિવેકને ભૂલીને ભેતો નથી. અર્થાત્

ગુણવંત હોય તેને પર સમજીને નમન કરવું અને ગુણવિકળ હોય તેને અપર સમજીને નમન ન કરવું ઇત્યાદી વ્યવહાર માર્ગનું પરિપાલન કરે છે.

સ્તવ મહામનિધાતુ મીશ્વરઃ કષ્ઠવ યથા તવ વક્તુમીશ્વરઃ;

ત્વયિ તુ ભવસહસ્રદુર્લભે, પરિચય એવ યથા તથાસ્તુરનઃ ॥૨૧॥

બહેલી વસ્તુને સંપૂર્ણરૂપે કહેવાને માટે જગતમાં કયે પ્રાણી સમર્થ છે? કે જેની જેમ આપની સ્તુતિને કહેવાને માટે તે રીતે હું સમર્થ થાઉં અર્થાત આપની યથાર્થ સ્તુતિ તો મારા વડે અશક્ય છે. છતાં પણ આપની મેં જે આ સ્તુતિ કરી છે તે હજારો ભવમાં દુર્લભ એવા આપને વિષે કોઈ પણ રીતે અમારોપરિચય થાય એ બુદ્ધિથી મેં (સિદ્ધસેન કિવાકરે) આ સ્તુતિ કરી છે. અર્થાત આપનું સમરણ અહુનિંશ તાણું રહે એ ધ્યેયથી આ સ્તુતિ કરી છે.

શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજી વિરચિત

અયોગ વ્યવચ્છેદ દ્વાત્રિંશિકા નામક શ્રીવર્ધમાન સ્તુતિસાર્થ

ઉપભતિવૃત્તમ્.

અગમ્ય મધ્યાત્મવિદ્યા મવાચ્યં, વ્યસ્વિના મક્ષવતાં પરોક્ષમ;

શ્રીવર્ધમાનાભિધમાત્મરૂપ-મહંસ્તુતેર્ગોચર માનાયામિ. ૧.

ભાવાર્થ:-હું હેમચંદ્ર સૂરિ, અધ્યાત્મવેત્તાઓને અગમ્ય, તથા નિષ્પાપ, વાક પદ, વાણી વિલાસી, અને નિપુણ પડિત એવા પુરૂષોને અવાચ્ય, અગમ્ય, તેમજ ચર્મચક્ષુવંત પ્રાણીઓની દ્રષ્ટિને અગોચર એવું શુદ્ધાત્મ રૂપ, ચરમ તીર્થ'કર શ્રી વર્ધમાન સ્વામિ મહારાજનું અદ્ભૂત સ્વરૂપ સ્તુતિ ગોચર કરું છું, અથાતૂ, તે પરમાત્માના ગુણ વર્ણન કરવાનો કિંચિત્ પ્રયત્ન કરું છું. ૧.

હવે સ્તુતિકાર, પોતાની લઘુતા પૂર્વક આ સ્તોત્ર રચવામાં પોતાની કિંચિત યોગ્યતાનો હેતુ દર્શાવતા થકાં કહે છે:-

સ્તુતાવશકિનસ્ય યોગિનાં ન કિં, ગુણાનુરાગસ્તુ મમાપિ નિશ્ચલ, ઇદં

વિનિશ્ચિત્ય તવ સ્તવં વદ-ન્, આલિશોડષ્યેષ જનોડપરાધ્યાત. ૨.

ભાવાર્થ:-હે ભગવન, મન, વચન, કાયાના યોગ આત્મ સ્વરૂપને વિષે જેમના નિશ્ચલ થયા છે, તેવા મહાત્મા યોગી પુરૂષો પણ આપનું ગુણ વર્ણન કરવાને શું સમર્થ થાય છે? અપિતુ, નહિજ; તોપણ તેઓનો આપમાં ગુણાનુરાગ સંપૂર્ણ, દ્રઢ હોવાથી તેઓ આપની સ્તુતિ કરવાને શક્તિમાન થાય છે, એમ નિશ્ચય પૂર્વક ચિંતવન કરીને હું-જડમતિ, અહપ બુદ્ધિમાન, મૂખ' થકો પણ-મહારો પણ આપમાં ગુણાનુરાગ નિશ્ચલ હોવાથી, આપની સ્તુતિ કરવાને પ્રવૃત્તું છું; તેથી હું પણ કાંઈ અપરાધ કરતો નથી. એમ માનું છું. ૨.

હવે અંત કર્તા પોતાની લઘુતા, અને પૂર્વના મહાત્માઓનું અહુમાન દર્શાવતા થકા કહે છે:-

કવ સિદ્ધસેનસ્તુતયો મહાર્થો, અશિક્ષિતાલાપકલા કવ ચૈષાઃ તથાપિ
યુથાધિપતેઃ પથસ્થઃ, સખસદ્ગતિસ્તસ્ય શિશુર્નશોચ્યઃ. ૩.

ભાવાર્થ:-શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકરજી કૃત મહાન અર્થ ગભિંત સ્તુતિયોની અદ્ભુત રચના કર્યાં! અને જેને હજી પૂરું બોલતાં પણ આવડતું નથી, એવો જે હું હેમચંદ્રસૂર તેની આ અશિક્ષિત વાક્યરચનારૂપ અપૂર્ણ કલા તે કર્યાં; તો પણ, હે ભગવન; જેમ હાથીઓના યૂથનો આધિપતિ માર્ગમાં અગ્રેસરી થઈને આવે છે તે વારે તેનું અચ્યું લડયડતું થકું પણ તે મહાન હાથીની પછવાડે માર્ગમાં ચાલતાં થકાં, કાંઈ પણ ખેદને પામતું નથી, તેમ હું પણ તે મહાન શ્રી સિદ્ધસેનજી મહારાજની રાહજ પ્રવર્તતા થકો શોચના પ્રત્યે પામતો નથી. ૩.

હવે અંથકર્તા અયોગ વ્યવચ્છેદ પૂર્વક પ્રભુની સ્તુતિ કરે છે:-

જિનેન્દ્ર! યાનેવ વિભાધસેસ્મ, દુરંત દોષાન્ વિવિધૈરુપાયૈઃ;

ત એવ ચિત્રં ત્વદસૂચયૈવ, કૃતાઃ કૃતાર્થાઃ પરતીર્થ નાયૈઃ ૪

ભાવાર્થ:-હે (જનેશ્વર ભગવંત, જે રાગ, દ્વેષાદિ મહા દુર્હંત દોષો ને આપે અનેક પ્રકારના ઉપાયોએ કરીને અત્યંત આધક રૂપ બાણી નિષેધ કર્યાં છે, તેજ દુષણો આપની નિંદા કરતા એવા જે પરતીર્થીઓ, તેમના વડે સાકલ્યતાને પામ્યા છે, એ મહોહું આશ્ચર્ય છે.

હવે સ્તુતિકાર, અસત્ ઉપદેશનો વ્યવચ્છેદ કરતાં થકાં કહે છે:-

યથાસ્થિતં વસ્તુ દિશઞ્ચધીશ!, ન તાદૃશંકૌશલ માશ્રિતોસિ,

તુરંગ શ્રૃંગાણ્યુપપાદ્યદ્ભ્યો, નમઃ પેરેભ્યો નવપાંડિતેભ્ય. ૫.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામીન, આપે વસ્તુ સ્વરૂપનું પ્રતિપાદન કરતાં કોઈ પણ પ્રકારની નવીન કુશળતા કે ચતુરાઈનો આશ્રય કર્યો નથી; પરંતુ વસ્તુ યથાવસ્થિત જેવી જગતમાં છે, તેવીજ તાદૃશ વર્ણવી છે, અર્થાત્ અનંત તીર્થકરોએ જેમ કહ્યું છે, તેમજ આપે પણ વસ્તુનું સત્ય સ્વરૂપ કહ્યું છે, કાંઈ પણ વિશેષ મિથ્યા પાંડિત્યપણું દાખવ્યું નથી, તેમ દાખવવાનો પ્રયત્ન પણ કર્યો નથી; પરંતુ અશ્વ શૃંગ ઉત્પાદનરૂપ, એટલે ઘોડાને શીંગડાની ઉત્પત્તિ માનવા સમાન નવીન સ્વકપોલકલિપત કથન કરનારા દોઢ ચતુર, અન્યતીર્થીઓ રૂપ નવિન પાંડિતોને અમારો નમસ્કાર છે. ૫.

હવે સ્તુતિકાર, ભગવંતને વ્યર્થ દયાણુપણાનો વ્યવચ્છેદ કરતાં થકાં કહે છે:-

જગત્યનુક્યાન્બલેન શક્ષિત, કૃતાર્થયત્સુ પ્રસમં ભવત્સુ;

કિમાશ્રિતોઽન્યૈઃ શરણુંત્વદન્યઃ, સ્વમાંસદાનેન વૃથા કૃપાલુઃ ૬.

ભાવાર્થ:-હે ભગવંત, આપ જગતમાં ધર્મદેશના રૂપ મહા ઉપગારના બળે કરીને ભવ્ય પ્રાણીઓનો અતિશય પ્રયત્ન પૂર્વક મોક્ષ માર્ગને વિષે પ્રવૃત્તિ કરાવીને કૃતાર્થ કરતા થકા દયાણુપણાનું ખરેખરું બિરુદ ધરાવો છે, અર્થાત્, આપજ ખરેખરા એક તજ્જુ તારણુ, કૃપાણુ પ્રભુ છો, તો પછી આપને છેડીને અન્ય જે, સ્વમાંસના, દાન

વડે કરીને વ્યથા કૃપાળુ તારક કહેવાતા પરતીથીઓના શરણુને અન્ય જીવો કેમ આશ્રય કરી રહ્યા હશે? ૬.

હવે શ્રીઆચાર્ય ભગવંત અસત્પક્ષપાતીયોનું સ્વરૂપ દેખાડતાં થકાં કહે છે :-

સ્વયં કુમાર્ગી લપતાંનુ નામ, પ્રલમ્ભમન્યાનપિ લમ્ભયન્તિ;

સુમાર્ગી તદ્વિદમાદિશન્ત-મસુયયાડન્ધા અવમન્ય તે ચ. ૭.

ભાવાર્થ—હે ભગવન, પરનિંદાએ કરીને અંધ થયેલા, અર્થાત, સુમાર્ગીની નિંદા શુભીજનો ઉપર મત્સર, દ્વેષ, ઈર્ષ્યા, ઈલાદિક અનેક દોષોએ કરીને યુક્ત પોતે પોતાના પ્રબલ દુર્ભાગ્યોદયને લીધે કુમાર્ગ પ્રત્યે પામેલા છે, અને વળી ધીજ જગતવાસી જનોને અનેક પ્રકારના માયાવિ વચનોએ કરીને, અર્થાત, અજ્ઞાન, મોહ, અને મિથ્યાત્વાદિકને જોરે અનેક કુયુક્તિઓ વડે મુગ્ધ જનોને કુમાર્ગને વિષે પ્રવર્તાઈ છે; એટલુંજ નહિ પરંતુ, તે ભારે કર્મી જીવો, તારા સુમાર્ગને, તથા તારા સુમાર્ગના ઉપદેશકોને, અને તારા સુમાર્ગે વર્તનારા ભવ્ય પ્રાણીઓની અવગણના કરે, એ મહોટા ખેદની વાત છે. ૭.

હવે ભગવંતના શાસનની મહત્વતા દેખાડતાં થકાં કહે છે:-

પ્રાદેશિકેભ્યઃ પરશાસનેભ્યઃ, પરાજયો યંત્તવ શાસનસ્ય;

ખદ્યોતપોતદ્યુતિડમ્પરેભ્યો, વિડમ્પનેયં હરિમંડલસ્ય. ૮.

ભાવાર્થ:-હે પરમાત્મન, એક નયના ઔસને એકાંતપણે માનનારા, એકાંત નયાભાસિ પરતીથી, જેવો વિશ્વને, કાં તો એકાંત નિલ, અગર એકાંત અનિલ, એકાંત સત્ય, વા એકાંત અસત્ય, ઈલાદિક એકાંત મત ધારક અન્ય દર્શનિયો, જે તારા શાસનનો પરાજય કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે; તે કેવું કરે છે, તો કે, છે, તો કે, જેમ ખદ્યોત, એટલે આગીઓ કીડો, તેનું બચ્ચું પોતાની પાંખોના પ્રકાશ વડે જેમ સૂર્ય મંડલના પ્રકાસને ઝાંખો કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે, તેમ બાણવું; અર્થાત, શું ખદ્યોતના બચ્ચાંની પાંખોના પ્રકાશે કરીને સૂર્યનો પ્રકાશ કોઈ પણ રીતે લેશ માત્ર પણ નિસ્તેજ થઈ શકશે? કદાપિ નહિ; તેમ હ પ્રભુ, આપના અનંત નયાત્મક સ્યાદવાદ સ્વરૂપી શાસનને એકાંતવાસી પરતીથીઓનો કરવામાં આવતો પરાજય તેવોજ નિર્માદ્ય બાણવો. ૮.

હવે સ્તુતિકાર પ્રભુના શાસનને વિષે સંદેહ તથા વિવાદ કરનારને દ્રષ્ટાંત પૂર્વક હિતોપદેશ કરે છે.

શરણ્ય ! પુણ્યે તવ શાસનેઽપિ, સંદેગ્ધયો વિપ્રતિપદ્યતે વા;

સ્વાદૌ સ તથ્યે સ્વાહિતે ચ પૃથ્યે, સંદેગ્ધિ વા વિપ્રતિપદ્યતે વા. ૯.

ભાવાર્થ:-શરણુ કરવા યોગ્ય તથા મહાપવિત્ર એવા તારા શાસન વિષે હે પ્રભો, જે પ્રાણીઓ સંદેહ કે વિવાદ કરે છે, કે વિપર્યાસ બુદ્ધિ ધારણુ કરે છે, તેઓ કેવું કરે છે? તો કે જેમ સ્વાહિત, પૃથ્ય, આરોગ્યવંત, હિતકારી, ઉત્તમ લોજનને વિષે મૂઠ બુદ્ધિ જન દ્રષણુ દેખીને, તેનો ત્યાગ કરે છે, તેમ બાણવું; અર્થાત, આ લોજન સાફ હશે કે માહું; અથવા તો આ લોજન ગિલકુલ નિગુણી છે, નિઃસાર છે, ઇત્યાદિ રીતે નિંદીને

ત્યાગ કરે છે, તેમ અજ્ઞાની, કદાચહી, આપ મતિ પ્રાણીઓ પણ તારા મહા પરમાર્થીક, એકાંત હિતકારી, શિક્ષા વચન રૂપ શાસનને અવગણીને ભવ દૂપમાં પડે છે, તે મહા ખેદની વાત છે. ૯.

હવે સ્તુતિકાર અન્ય આગમો અપ્રમાણુ શા માટે છે, તે દેખાડતાં થકાં કહે છે:-

હિંસાધસત્કર્મપથોપદેશા-દસર્વાવિનમૂલતયા પ્રવૃત્તેઃ;

નૃશંસદુર્ણુદ્ધિપરિગ્રહાચ્ય, બ્રહ્મસ્ત્વદન્યાગમમપ્રમાણુમ્. ૧૦.

ભાવાર્થ:-હે જીનેંદ્ર, આપ પ્રણિત આગમો થકી અન્ય વેદાદિક આગમ, પૂરાણાદિ અપ્રમાણુ છે; કારણ કે, તેઓ હિંસાદિ, અસત્કર્મોના ઉપદેશક છે, વળી અસર્વજ્ઞ, અજ્ઞાની, મોહી, પક્ષપાતિ મત્સરી, એવા દુર્ણુદ્ધિ, માયાવી જીવો થકી તે જીવોની મૂલ ઉત્પત્તિ છે, અર્થાત્, તેઓએ કથન કરેલા છે; એટલુંજ નહિ પણ મહાહિંસક, અસત્યવાદી, ચોર, પરચી લાંપટ, અત્યંત પરિગ્રહી, તથા મહા આરંભી, એવા મતિહીન, દૂરાચરી, જડ પ્રાણીઓથી ગ્રહણ કરેલા હોવાથી, તે અન્ય આગમો સર્વથા અપ્રમાણુ છે, એમ અમે કહીએ છીએ. ૧૦. હવે શ્રી જીનેંદ્ર પ્રણિત આગમ પ્રમાણુમૂત કેવી રીતે છે, તે દેખાડે છે:-

હિતોપદેશાત્સકલજ્ઞકલ્પત્તે-ર્મુ મુક્ષુસત્સાધુપરિગ્રહાચ્ય;

પૂર્વાપરાથોપ્ય વિરોધાસધ્ધે-સ્ત્વદાગમા એવ સતાં પ્રમાણુમ્. ૧૧.

ભાવાર્થ:-હે પરમાત્મન, આપ પ્રરૂપીત દ્વાદશાંગી રૂપ જે સિદ્ધાંત તેજ સત્યુ-રૂપોને પ્રમાણુ છે, અન્ય નહિ; શા માટે જે, તે આગમ, અર્થાત, તારૂં વચન સર્વત્ર એકાંત હિતકારી, પૂર્વાપર અથા વિરોધે કરીને રહિત, સાપેક્ષ સંબંધ યુક્ત છે; એટલુંજ નહિ પણ એક સમયમાં ત્રણે કાળના સર્વ જગત્ ભાવને સમકાળે જાણનાર તથા દેખનાર એવા શુદ્ધ, સાકારી પણ નિર્વિકારી, નિર્મોહી, શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપને પ્રાપ્ત થએલા, તેવા સર્વજ્ઞોથી કથન કરેલા છે, અને જણધરાદિ સર્વ મોક્ષાથી સાધુ મહાત્માઓથી ગ્રહણ થએલ છે. માટે હે વીતરાગ પ્રભુ, આપના શિક્ષાવચનરૂપ શાસ્ત્રોજ સમસ્ત સંત પુરૂષોને પ્રમાણુમૂત છે. ૧૧.

હવે ભગવંત કથિત શાસ્ત્ર, પરદશાનીઓથી કોઇ પણ રીતે ખંડન ન થઇ શકે એવું છે, તે દેખાડે છે.

ક્ષિપ્યેત વાન્યૈઃસદૃશી ક્રિયેત વા, તવાંમિપીઠે ભુદનં સુરેશિતુઃ;

ઈદં યથાવસ્થિતવસ્તુદેશનં, પરૈઃ કથંકારમપાકરિપ્યતે. ૧૨.

ભાવાર્થ:-હે ભગવંત, આપના આગમન વિષે જે યથાર્થ કથન છે, કે શ્રી વહાંમાનાદિ પ્રજુઓનાં ચરણ કમળને વિશે ઈંદ્રાદિ દેવો પણ મસ્તક નમાવીને સેવા માગી રહ્યા હતા, એવું જે કથન છે, તેને અન્ય ઔદાહિ મત ધારકો કોઈ પણ રીતે અન્યથા કે અસત્ય કરી શકે તેમ નથી; તેમ એક શબ્દ માત્ર પણ ફેરફાર કરીને કે કહીને ખંડન કરવાને અસમર્થ છે; એટલુંજ નહિ પરંતુ સદશયાણું એટલે સમાન કથન જે ગૌતમ યુધાદિ દેવોની આગળ પણ સુરેંદ્રો નમસ્કાર કરી રહ્યા હતા, એમ પણ

કહેવાને અસમર્થ છે, કેમકે સત્ય, યથાર્થ, યથાવસ્થિત પદાર્થ સ્વરૂપના કથનને કોઈ પણ જગત્જીવ અસત્ય અન્યથા કહેવાને કે કરવાને સમર્થ થઈ શકે? કદાપિ નહિ ૧૨.

હવે જો પ્રજુનું શાસન કોઈથી પણ સંપૂર્ણ રીતે અસ્ખલિત છે, તો પછી અન્ય મતાવલંબીઓ તેની ઉપેક્ષા કેમ કરે છે? તેનો ઉત્તર હવે કર્તા શ્રી હેમચંદ્રસૂરી મહારાજ આપે છે.

તદુઃખમાકાલ ખલાયિતંવા, પર્યેલિમં ક્રમં ભવાનુકુલમ;

ઉપેક્ષતે યત્તવ શાસનાર્થ-મયં જનેઃ વિપ્રતિપદ્યતે વા. ૧૩.

ભાવાર્થ—હે જિનેન્દ્ર, જે જીવો, આપના સત્ય, યથાર્થ સમસ્ત પ્રકારે, સાપેક્ષ અનુભવ સિદ્ધ, એકાંત પરમાર્થી, એવા અનેકાંત દર્શનને અવગણે છે, નિંદે છે, શત્રુપણું દાખવે છે, તેઓ કાંતો; આ મહા વિષમ પંચમ કાળનું મહાત્મ્ય દર્શાવે છે, વા તો, મિથ્યાત્વ મોહનિયાદી કિલ્લ કર્મોનો તેઓને ગાઢ ઉદય હોવાથી, તેમનું ભારે કર્મીપણું. બહુલ સંસારીપણું સૂચવે છે; જેમ ઉંટને દ્રાક્ષ અરુચિકર છે, અને ગધંબને શાકર અપચ્ચકારી છે; તેમ જાણવું. ૧૩.

હવે તપસ્થા, યોગાભ્યાસ, આદિ કરવાથીજ મોક્ષ પમાય છે, તો પછી જીવ શાસનના અવલંબનનું શું પ્રયોજન છે? એમ જેઓ કહે છે, તેઓને ગુરૂમહારાજ ઉત્તર આપે છે.

પરેઃ સહસ્રાઃ શરદસ્તપાંસિ, યુગાંતરં યોગમુપાસતાં વાઃ

તથાપિ તે માર્ગમનાપતન્તો, ન મોક્ષ્યમાણા અપિયાન્તિ મેક્ષમ્. ૧૪.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિન્, આહે તો હજારો વર્ષ પર્યાંત કોઈ તપ કરો, અથવા તો ભવ યુગાંત પર્યાંત, યોગાભ્યાસને વિષે લીન રહો, તથાપિ આપના શુદ્ધ, નિપૂણ, દયામય, ધર્મમાર્ગ પ્રાપ્ત થયા વિના કોઈ પણ પ્રાણી મોક્ષ પામવાને અસમર્થ છે; કેમકે સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ જ્ઞાન, અને સમ્યક્ આરિત્ર પરિણિત, વિના જીવની યુક્તિ નથી; અને તે સમ્યક્ દર્શનાદિ રતનત્રયિની પ્રાપ્તિ તો આપના નિર્મળ સ્વાદ્વાદમય, જીવશાસનને વિષેજ છે, માટે તે શાસનની પ્રાપ્તિ વિનાં મોક્ષની પ્રાપ્તિ કદાપિ કાળે થાય નહિ; અહિંયા દ્રવ્ય યજ્ઞ-પ્રાપ્તિ હો, વા ન હો, પરંતુ ભાવ જૈનપણું તો અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

હવે પર મતાવલંબીઓનો ઉપદેશ જીવ શાસનને વિષે કિંચિત્ માત્ર પણ આકોશ કે ખંડનાદિ કરવાને અસમર્થ છે, તે દેખાડે છે:-

અનાપ્ત બદ્યાદિ વિનિર્મિતિત્વ-સંભાવનાસંભવિવિપ્રલમ્બાઃ;

પરોપદેશાઃ પરમાપ્તકલૂપ્ત-પથોપદેશે કિમ્ સંરભન્તે? ૧૫.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર, પરતીર્થીઓનો ઉપદેશ શ્રી પરમાત્મ કથનને વિષે લેશ પણ આકોશાદિ કરવાને અશક્ય છે, જેમ જાણુવો શું સૂચ્ય મંડલને કોઈ પણ પ્રકારે વિડંબના કરવાને સમર્થ થાય? કદાપિ નહિ; તેમ યુક્તિહીન, કદાચ્છી, માયાવી, અનામ પુરૂષોના સ્વક્રોધકલ્પિત કથનો આપના શાસ્ત્રને લેશ માત્ર ખેદ પમાડી શકે તેમ નથી; જે કોઈ પણ યુક્તિ પૂર્વકનું સત્ય કથન તેઓના શાસ્ત્રને વિષે, ક્વચિત્ દ્રાવેટ ગોચર થાય છે, તે પણ આપના સ્વાદ્વાદ સમુદ્રમાંથીજ શ્રદ્ધા કરેલા અમૂક ઝિંદુ રૂપ છે;

શેષ તમામ કલ્પના છે, માયામય છે, બુદ્ધિની મંદતા તથા જડતાનું પરિણામ છે. એવા, હીન મતિઓ રૂપ કાકની ચાંચ પણ આપના, કેસરિસહ સમાન સ્યાદ્વાદી દેહને સ્પર્શ કરવાને પણ અશક્ત છે. ૧૫.

હવે પરમતોને વિષે જે ઉપદ્રવો થાય છે, તેવા જીન શાસનને વિષે થયા નથી; તે દેખાડે છે:-

યદાર્જવાદુકતમયુકતમન્યૈ-રતદન્યથાકારમકારિ શિષ્યૈ;

ન વિપ્સવોડયં તવ શાસનેડભૂ-દહો અ ધ્યા તવ શાસન શ્રી: ૧૬.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર, અન્ય વેદાદિક શાસ્ત્રને વિષે જેવી રીતની વિક્રિયા, અર્થાત્, એક બીજાથી વિરોધ કથન તથા ફેરફેર જે તેઓના શિષ્ય પ્રશિષ્યોએ કરેલ છે, તેવું કાંઈ પણ આપના શાસનને વિષે કોઈથી કાંઈ પણ થઈ શક્યું નથી. દેશ નિન્હવ, તથા સર્વ નિન્હવો થયા, તે પણ શાસન બહાર થયા, પણ આપનું શાસન તો અસ્ખલિત પ્રવાહે એક સરખું જ ચાલ્યું આવે છે, તે મહા આશ્ચર્યની વાત છે, પણ સત્ય છે, કેમકે, આપની શાસનરૂપ લક્ષિમ અદ્રષ્ટ છે, અભૂત છે, અખંડિત છે, અવિનાશી છે, અચલ છે. ૧૬.

હવે પરવાદીઓના દેવ સંબંધી કથનને વિષે જે જે વિષમવાદ છે, તે તે સ્તુતિકાર દેખાડે છે:-

દેહાદ્યયોગેન સદાશિવત્વં, શરીરયોગાદુપદેશકર્મ;

પરસ્પરસ્પર્ધિ કથં ઘટેત ?; પરોપકલૃપ્તેષ્વધિવતેષુ. ૧૭.

ભાવાર્થ:-દેહાદિકે ઉપલક્ષણથી કર્મ જનિત રાગ દ્વેષાદિ સર્વ બાહ્ય અને અભ્યંતર ઉપાધિથી રહિત, એવું નિરંતર શિવ સ્વરૂપ છે, એમ છતાં, વળી કહે છે કે, દેહાદિકેના સંબોધેજ ઉપદેશ રૂપ ક્રિયા થઈ શકે; આવી રીતે, નિરપેક્ષ, પરસ્પર વિરોધિ, એકાંત નય વાચક કથન વડે પરવાદિઓએ, માનેલા દેવોનું દેવાધિષ્ઠીતપણું સિદ્ધ થઈ શકે? કદાપિ નહિ; માટે જૈન મત અનુસારેજ સ્યાદ્વાદ રીતે સાકારી તથા નિરાકારી, દેવજ યુક્તિમાન છે. ૧૭.

હવે સ્તુતિકાર શ્રી વીર પરમાત્મા થકી અયોગ વ્યવચ્છેદ કરતાં કહે છે:

પ્રાગેવ દેવાંતર સંશ્રિતાનિ; રાગાદિ રૂપાણ્યવમાંતરાણિ;

ન મોહજન્યાં કરુણામષીશ, સમાધિમાસ્થાય યુગાશ્રિતોાસ. ૧૮.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર, રાગ, દ્વેષાદિ, અર્થાત્, મોહ, અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વ, કામ, મદ, માયાદિ દ્રવણો આપનાથી ભય પામીનેજ, જાણે હોય નહિ, તેમ આપ થકી દૂર થઈને અન્ય પરવાદિ કથિત હરિહરસદિ દેવોને વિષે નિભંચસ્થાન જાણીને અપ્રતિહતપણે, અર્થાત્, પોતાનીજ સંપૂર્ણ શક્તિને દાખવતાં થકાં રહ્યાં છે; વળી હે પ્રભુ, આપમાં તે મોહજનિત રાગ દ્વેષાદિ દ્રવણો નથી, એટલુંજ નહિ પરંતુ, પરવાદીઓના દેવોની પેઠે મોહજનિત કરુણાએ કરી જગત્ જીવોના ઉદ્ધાર માટે યુગયુગને વિષે ફરી ફરી અવતાર પણ ધારણ કરતા નથી, અપિતુ, આપ સમસ્ત પ્રકારે નિર્દોષ, નિરૂપાધિક સહજ સ્વાભાવિક દયામય મૂર્તિ છે. ૧૮.

હવે જિન ભગવાંતને વિષે જેવી કલ્યાણકારી ઉપદેશ શક્તિ છે, તેહવી અન્ય

દેવોને વિષે નથી, તે દેખાડે છે:-

જગન્તિ ભિન્દન્તુ સૃજન્તુ વા પુન-યથા તથા તથા વા પતયઃ પ્રવાહિનામ્;
ત્વદેકનિષ્ઠે ભગવન્ ! અવક્ષય-ક્ષમોપદેશે તુ પર તપસ્વિનઃ ૧૯.

ભાવાર્થ—હે સ્વામીન, પરવાદિ કથિત હરિહરારાદિ દેવો બલે સૃષ્ટિનો સંહાર કરો, વા નવીન ઉત્પન્ન કરો, વા સૂક્ષ્મ સ્વરૂપે પ્રજુભાવીને પોતાને વિષે લીન કરો, ઈત્યાદિ શક્તિયોતું કલ્પિત ઉપદેશ કથન પરવાદિયો કૃત ગમે તેમ પ્રવર્તો; પરંતુ હે નાથ, ચતુર્ગતિ ભ્રમણરૂપ, વિષય, કષાયાદિ વિકારોનાં ભૂળ રૂપ, જે આ અનાદિ, અનંત ભયંકર સંસાર, તેનો ક્ષયકરી ઉપદેશ કરવાની શક્તિ તો એક આપનેજ વિષે છે. ૧૯.

હવે અન્ય હરિહરારાદિ દેવોએ શ્રી જીનેંદ્રમુદ્રાનો પણ અભ્યાસ કરેલો દેખાતો નથી, તે દેખાડે છે:-

વપુશ્ચ પર્યાકાશયં સ્થયં ચ, દૃશૌ નાસાનિયતે સ્થિરે ચ;
ન શિક્ષિતેયં પરતીર્થનાથ-જ્ઞનેંદ્ર-મુદ્રા-પિ તવાન્યાદરતામ. ૨૦.

ભાવાર્થ—હે ભગવંત, પર્યાકાશને સ્થિર, શાંત, ધિરભાવ યુક્ત, દ્રઢ, નિશ્ચલ વિશ્રાંતિ પદને પ્રાપ્ત થએલ છે શરિર સ્વરૂપ તે જેમનું, વળી નાસાએ દ્રષ્ટિ સ્થાપન કરીને મહાસમાધિ મય, શુકલ ધ્યાન યોગ રૂપ, દેહ સ્થાપનાવંત મુદ્રાએ જે આપ બિરાલો છો, તે શાંત મુદ્રાનો પણ અભ્યાસ અન્ય તીર્થ દેવોએ કરેલ દીસતો નથી, તો પછી આપના અનંત ગુણો માંહેલા કોઈ એકનું પણ ધારણ કરવાની તો વાતજ શી! ૨૦.

હવે સ્તુતિકાર શ્રી પરમાત્મ શાસનની સ્તવના કરતાં થકાં કહે છે:-

યદીયસમ્યક્ત્વ અલાત્ પ્રતીમો, બવાદશાના પરમસ્વભાવમ્;
કુવાસનાપાશ વિનાશનાય, નમેરતુ તરમૈ તવ શાસનાય. ૨૧.

ભાવાર્થ—હે પરમાત્મન આપ સંબંધી તથા આપ પ્રણિત આગમ સંબંધી થયું જે સમ્યક્ જ્ઞાન, તેના બળે કરીને આપનો શુદ્ધ પરમાત્મ જીવન મુક્ત નિરૂપાધક નિષ્કલંક, એકાંત કલ્યાણકારી સ્વભાવને જાણવાને અમે સમર્થ થયા છીએ; જે આપના શાસન રૂપ શિક્ષા વચન અમારા શ્રવણ ગોચર થયાં ન હોત, તો આ જ્ઞાન કયાં થકી થઈ શકત? માટે આપું મહા પ્રભાવિક જે આપનું શાસન, તેને અમારો ત્રિકરણશુદ્ધિએ નમસ્કાર હો, અને તેનુંજ અમને સદા શરણ હો, કેવું છે તે શાસન? તો કે, જેણે મહા મમતા અને ગાઠ મિથ્યાત્વાદિ અનાદિ કાળની જીવને લાગેલી જે કુવાસના તેના નવિઠ પાસને લીલા માત્રમાં તોડનાર છે. એવા આપના સર્વોત્તમ શાસનને અમારો ત્રિકરણશુદ્ધિએ નમસ્કાર છે. ૨૧.

અપક્ષપાતેન પરિક્ષમાણુ, દ્વયં દ્વયસ્યાપ્રતિમં પ્રતીમઃ;

યથાસ્થિતાર્યપ્રથનં તવૈત-દસ્થાન નિર્ભંધરસં પરેષામ. ૨૨.

ભાવાર્થ—હે ભગવન્ અપક્ષપાતપણે વસ્તુનો નિષ્કૃય કરતાં અમને જે જાણની જે અનોપમ વાત દ્રષ્ટિ ગોચર થાય છે; એક તો એ કે, યથાવસ્થિત વસ્તુ સ્વરૂપનું

કથન જેવું સમ્યક્ પ્રકારે આપતું છે, તેવું બીજું જગતમાં કયાંઈ પણ નથી; અને બીજું એ કે જેવું અસમજશ, અસત્ય, સ્વકપોળકલ્પિત, જેમ આવે તેમ જોવા ગમ્યાવવા જેવું; ગપાઠિક કથન અન્ય મતાવલંબીઓતું છે, તેવું અસમ્યક્ કથન પણ જગતમાં બીજા કોઈનું નથી, માટે એ જે વાત અનોપમ છે. ૨૨.

હવે સ્તુતિકાર અજ્ઞાની જીવોને પ્રતિબોધ કરવામાં પોતાની અસમર્થતા દેખાડતા થકાં કહે છે:-

અનાદ્યાવધોપનિર્ણયણ્યૈ-વિશુંખલૈશ્વાપલમઃચરદૂભિઃ;

અમૂલલક્ષ્યોપિ પરાક્રિયે યત્ ત્વત્કંકરઃ કિં કરવાણિ દેવ!. ૨૩.

ભાવાર્થ—હે સ્વામીન, અજ્ઞાન, મોહ, મિથ્યાત્વાદિ દોષોએ આવરિત છે નેત્રો તે જેમનાં, એવા, કદાચહ, મતિઅંધ, સ્વચ્છંદી, નિરંકુશિત, અપ્રમાણિક, આચરણ છે જેમતું, તથા મિથ્યાવાગ્જાળે કરી આગમના રહસ્યો સમજાવામાં મૂઢ અજ્ઞાની જીવોને અમૂઢ લક્ષ, અર્થાત, નિષ્પક્ષપાતિ, પરમાર્થીક, સત્ય સ્વરૂપના કથન કરનાર એવા જે આપ, તેમનો ઉપદેશ નિષ્કલ થાય, તથા તેઓ આપનો તિરસ્કાર કરે, તેમાં આપનો કે આપના શાસનનો કાંઈ પણ દોષ નથી; જેમ જ્ઞત્યંધ પુરુષને સૂર્યનો પ્રકાશ ન જણાય તો તેમાં સૂર્યનો શો દોષ? કાંઈ પણ નહિ; વળી જન્માંધ પ્રાણીને ગમે તેવાં હુંશીયાર નેત્ર વૈદ્યથી કાંઈ પણ ગુણ ન થાય તેમાં પણ નેત્ર વૈદ્યનો શો દોષ? કાંઈ નહિ; તેવીજ રીતે સ્વ સ્વરૂપને વિષે રમણ કરનાર એવા જે આપ વીતરાગ પરમાત્મ પ્રભુ; તેનો જે હુંકંકર, તે પણ આવા પૂર્વોક્ત અજ્ઞાની જીવોને કેવી રીતે સહબોધ કરી શકું? ૨૩.

હવે સ્તુતિકાર પ્રભુની દેશનાભૂમિની સ્તવના કરે છે:-

વિમુક્તવૈરવ્યસનાનુખંધાઃ, શ્રિયાંત યાં શાશ્વત વૈરિણોપિ;

પરૈરગમ્યાં તવ યોગિનાથા!, તાં દેશનાભૂમિમુપાશ્રિયેહમ્. ૨૪.

ભાવાર્થ :-હે યોગિંદ્ર, જેમની દેશનાભૂમિના સ્પર્શ માત્રે કરીને અર્થાત, જેમના ઉપદેશ વચનના શ્રવણ માત્રે અનાદિ જાતિ વૈરવાળા પ્રાણીઓ જેવાં કે ઉંદર ને બિલાડી, વાઘ ને ગાય, સિંહ ને ઝકરી, નોળીઓ ને સર્પ, હંસ ને બિલાડી, ઇત્યાદિ, પરસ્પર કાયમ વૈરવાળાં પ્રાણીઓ પણ પોતાનો વૈરભાવ, આપના વચનના અતિશયના પ્રતાપે તથા શાંતતાના પસાયે છોડી દઈ, એકત્ર થઈ, આપની સન્મુખ શાંતપણે આશ્રય કરી રહે છે, એવી જે આપની દેશનાભૂમિ, જે મિથ્યાત્વી, અજ્ઞાની, અન્ય દર્શનીઓને અગમ અગોચર છે, તે દેશનાભૂમિનો આશ્રય, આપના આ કંકર; મને સદા હો, શરણભૂત હો, જેથી આ આપના સેવકનો પણ હૈરભાવ સમસ્ત પ્રકારે સમસ્ત જગતજીવો સાથેથી છૂટે. ૨૪.

હવે સ્તુતિકાર પરદેવોનું સામ્રાજ્ય વૃથા સિદ્ધ કરે છે :-

મદેન માનેન મનોભવેન, ક્રોધેન ઠોમ્નેન ચ સંમદેન;

પરાજિતાનાં પ્રસભં સુરાણાં, વૃથૈર સામ્રાજ્યરુજ પરેષામ્. ૨૫.

ભાવાર્થ :-હે ભગવન્, મદ, અભિમાન, કામ, ક્રોધ, લોભ, માયાદિ મહા દોષો જે આત્માને અત્યંત મહીન કરીને દુર્ગતિના વિવિધ દુઃખ સમુહને આપનારા છે, તે

દ્રુપણોએ કરીને અતિશય પરાભવને પામતા એવા જે હરિહરારાદિ અન્ય દેવો છે, તેઓનું જગત પિતામહપણું, સૃષ્ટિ કર્તાપણું, તથા અનેક પ્રકારના આયુષ્યાદિ વિભૂતીઓનું જે સામ્રાજ્ય છે તે વૃથા છે, અર્થાત, તે સામ્રાજ્ય નથી, પણ આત્માને નિરંતર પરવશ-પણામાં રાખનાર અતિશય મલિનતા રુપ દુષ્ટ પિંડે કરીને ભારભૂત વિઠંબના છે. ૨૫.

હવે સ્તુતિકાર અસત્વાદી તથા નામધારી પંડિતો જે પંડિતાભાસો છે, તેના અને સત્ય પંડિતોના લક્ષણો ભિન્ન ભિન્ન દેખાડે છે:-

સ્વકણુકપીઠે કઠિનં કુઠારં, પરે કરન્તઃ પ્રલપન્તુ કિચિત્;

મનીષિણાં તુ ત્વયિ વીતરાગ!, ન રાગ માત્રેણ મનોનુરકતમ્. ૨૬.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન્ પેતાના કંઠ પીઠને વિષે અતિ તીક્ષ્ણ, કઠીણ દૂવચન બોલવારુપ, દુષ્ટ કુહાડાને ધારણ કરીને યદ્વા તદ્વા ગમે તેમ અસમજસ બોલો, લવારો કરો, વૃથા પંડિત્યપણાનો ડોળ ધારણ કરીને અનેક પ્રકારની મૃષાવાગબળ વિસ્તારો, પરંતુ હે પ્રભો, સત્ય, પ્રમાણિક, વાસ્તવિક પંડિતો તો આપને વિષે કાંઈ રાગ માત્રે કરીને નહિ, અર્થાત, સ્વમત પક્ષપાતે કરીને નહિ, પણ યુક્તિવંશ, અવરોધિ વચનની, ન્યાય પૂર્વક પરિક્ષા કરીનેજ અનુરાગી થાય છે.

હવે જેઓ મધ્યસ્થપણાનું બિરૂદ ધારણ કરે છે, પણ ખરી રીતે મત્સરી છે, તેનું સ્વરૂપ દેખાડતાં થકાં ગુરૂ મહારાજ કહે છે:-

સુનિશ્ચિતં મત્સરિણો જનસ્ય, ન નાય! મુદ્રામતિશેરતે તે;

માધ્યસ્થ્યમાસ્થાય પરીક્ષકા યે, મણૌ ચ કાચ્યે ચ સમાનુબન્ધાઃ. ૨૭.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન્, જે પુરૂષો પેતાને વિષે રાગ, દ્રેષ્યાદિ રહિતપણા રૂપ મધ્યસ્થતા ધારણ કર્યાનો ડોળ કરે છે, તેઓ ખરી રીતે મધ્યસ્થ નથી, સત્ય પરિક્ષક નથી, કેમકે, કાચ અને મણિરત્નને સરખી રીતે માનવા પ્રમાણે, સરાગી તથા નિરાગી દેવને એક સરખા માને છે, નિશુભી તથા શુભીને તુલ્ય ગણે છે, એવા અજ્ઞાની મનિહીન પ્રાણીઓ બહાર થકી સમતાનો ડોળ રાખીને પેતાને મધ્યસ્થ કહેવડાવે છે, તેઓ ખરેખર સમવૃત્તિવાળા નથી, પરંતુ મત્સરી કેતાં ગુણ અને શુભીના દ્રેષી છે. ૨૭.

હવે સ્તુતિકાર પ્રતિપક્ષી જનોની આગળ બહેર ઉદ્દેશ્યણા કરે છે:-

ઠમાં સમક્ષં પ્રતિપક્ષસાક્ષિણા-મુદારયે પામવધોષણાં બ્રુવે;

ન વીતરાગાત્પરમસ્તિ દૈવતં, નચાપ્યનેકાન્તમૃતે નય સ્થિતિઃ. ૨૮.

ભાવાર્થ:-હું હેમયંદ્રસૂરિ, પરવાદીયો રૂપ પ્રતિપક્ષી સાક્ષીઓ સમક્ષ પુલ્કી રીતે બહેર ઉદ્દેશ્યણા કંઈ છું કે, શ્રી વીતરાગ છનેંદ્રદેવ વિના અન્ય કોઈ પણ દેવ, સત્ય દેવ છેજ નહિ; તેમજ અનેકાંત કથન રૂપ સ્યાદવાદ સિવાય અન્ય કોઈ નય સ્થિતિ નથી. ૨૮.

હવે સ્તુતિકાર પેતાનું અપક્ષપાતિપણું સિદ્ધ કરતાં થકાં કહે છે:-

ન શ્રદ્ધયૈવ ત્વયિ પક્ષપાતો, ન દ્રેષમાત્રાદરુચિઃ પરેષુ;

યથાવદાસત્વ પરીક્ષયા તુ, ત્વામેવ વીરપ્રભુમાશ્રિતાઃ સ્મઃ. ૨૯

ભાવાર્થ:-હે વીર પરમાત્મન કેવળ શ્રદ્ધા માત્રે કરીનેજ, અર્થાત્ આપ અમારા દેવ છે, એવા સ્વપક્ષપાતે કરીનેજ આપને વિષે અમારો રાગ થયો નથી; તેમજ અન્ય હરિહરાદિ દેવોને વિષે, તથા કપિલાદિ મતધારીયો પ્રત્યે કેવળ દ્રેષ માત્રે કરીનેજ અમારી અરૂચી નથી, પરંતુ, તથાવિધ આત્મપણાની પરિક્ષા કરવે કરીનેજ, અર્થાત્, યથાર્થ સર્વજ્ઞપણું, નિર્દોષપણું, યુક્તિવત્ વચન, વચન અનુસારે ચારિત્ર, અને વચન અને ચારિત્રને અનુસારેજ મુદ્રા, ઇત્યાદિ સર્વ યથાર્થોગ્ય સ્વરૂપની સમ્યક્ પ્રકારે પરિક્ષા કરીનેજ, હે પ્રભો, અમે આપને સત્ય દેવ પણે સ્વીકારીને આપનો આશ્રય કર્યો છે. ૨૯.

હવે સ્તુતિકાર પરમાત્માની વાણીની સ્તવના કરે છે:-

તમ:સ્પૃશામપ્રતિભાસભાજં, ભવન્ત મધ્યાશુ વિવિન્દતે યા:;

મહેમ ચન્દ્રાંશુદશાવતા-સ્તરતર્કપુણ્યા જગદીશવાચ: ૩૦.

ભાવાર્થ:-હે ભગવન, અજ્ઞાનરૂપ અંધકારે કરીને આચ્છાદિત થએલા અજ્ઞાની પ્રાણીઓને પણ જે વાણીએ આપના સ્વરૂપનો વથાર્થ પ્રતિભાસ કરાવ્યો છે, તેઓના અજ્ઞાનનો નાશ કરીને સુજ્ઞાનવંત બનાવ્યા છે, એવી અંદ્ર કિરણુ સમાન શીતળ ઉજ્જવળ જ્ઞાનોદ્યોવંત તથા વિવિધ પ્રકારના તર્કે કરીને મહા પવિત્ર એવી જે આપની અત્યુત્તમ વાણી, તેને હું હેમચંદ્રસૂરી અત્યંત ભક્તિ, આદર સહિત, બહુ માન-પૂર્વક ત્રિકરણુ શુદ્ધિએ પૂજું છું. ૩૦.

હવે સ્તુતિકાર નામે કરીને નહિ, પણ ગુણે કરીને વિશિષ્ટ પરમાત્માની સ્તવના કરે છે:-

યત્ર તત્ર સમયે યથા તથા, યોઽસિ સોઽસ્યભિધયા યયા તયા;

વીતદોષક્રુણ: સ ચેદ્ભવાઽનેક એવ ભગવન્નમોઽસ્તુતે ૩૧.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન, જે જે મતને વિષે, જે જે શાસ્ત્રને વિષે, જે જે પ્રકારે કરીને, જે જે નામે કરીને, જ્યાં જ્યાં આપનું વર્ણન, સ્તુતિ, પ્રાર્થનાદિ કરવામાં આવે છે, ત્યાં ત્યાં, સર્વત્ર હે ભગવાન, પરમાર્થે એક તુંજ છે; જે જે સિદ્ધાંતોને વિષે રાગ, દ્રેષ, મોહાદિ રૂપણોએ કરીને રહિત, નિષ્કલંક, નિર્દોષિત, સર્વજ્ઞ, સર્વ શક્તિમાન, સર્વ-દર્શિ. સર્વ વ્યાપક, શાશ્વત, અવિનાશી, સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપી, પૂર્ણાનંદી, બ્રહ્મ સ્વરૂપી, ઇત્યાદિ વિશેષણોએ યુક્ત કથન છે, ત્યાં ત્યાં સર્વત્ર હે પ્રભો, તુંજ છે; એવા હે અનંતજ્ઞાનિ, પરમ પવિત્ર, પરોપકારી જગત્પત્સલ વીર પ્રભુ, આપને અમારો ત્રિકરણુ શુદ્ધિએ સદા નમસ્કાર હો. ૩૧.

હવે સ્તુતિકાર અંથનો ઉપસંહાર કરતાં આ સ્તુતિનો પ્રભાવ વર્ણવે છે.

ઈદં શ્રદ્ધામાત્રં તદ્વથ પરન્નિન્દાં મૃદુધિયો, વિગાહન્તાં હન્ત

પ્રકૃતિપરવાદવ્યસાનિન:; અરકતદ્વિષ્ટાના જિનવર! પરીક્ષા

ક્ષમધિયા-મયંતત્વાલોક: સ્તુતિમયમુપાર્ધિં વિધૃતવાન્. ૩૨.

ભાવાર્થ:-જે મુગ્ધ, ભદ્રિક પરિણામી, મૃદુબુદ્ધિવાળા છે, અને જેઓને જિન મત ઉપર એવો રાગ છે, એવા ભદ્રિક ભય પ્રાણીઓ ભલે શ્રદ્ધાએ કરીનેજ આ

સ્તુતિનું અવગાહન કરો; તથા જેઓને પોતે ગ્રહણ કરેલા દેવને વિષે સ્વપક્ષપાત આગ્રહ છે, કે અમારે તો આજ કબૂલ છે એવા આગ્રહી જનો, આ સ્તુતિને પર દેવ નિંદક સ્તુતિ માનીને નિંદા કરો, અવગણના કરો, તથા સત્ય પરિક્ષા કરવામાં સમર્થ બુદ્ધિમાન, રાગ, દ્વેષે રહિત, અપક્ષપાતિ, મધ્યસ્થ પરિણામી, સદ્ અસદ્ વસ્તુને નિષ્ક્રમ્ય કરવામાં સમ્યક્ વિવેકવાન સજ્જનો, આ તત્ત્વ પ્રકાશક સ્તુતિને ધર્મ ચિંતવનરૂપ કાચ પ્રવૃત્તિ વિષે ધારણ કરો; તથાસ્તુ. ૩૨.

૫. શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત

શ્રી પરમાત્મ દર્શન પાંચવિંશતિ સાર્થ

અનુષ્ટુપ વૃત્તમ્

પરમાત્મા પરંજયોતિઃ, પરમેષ્ઠિ નિરંજનઃ;

અજઃ સનાતનઃ શંભુઃ, સ્વયંભૂજયતાન્નિજનઃ. ૧.

શબ્દાર્થઃ-સર્વ આત્માઓને વિષે સંપૂર્ણ નિર્મળ આત્મા હોવાથી સર્વોત્કૃષ્ટ, સર્વશુભી મહાત્મા, એવા હે પરમાત્મા, હે પરમ જ્ઞાનજ્યોતિ સ્વરૂપી, હે ઉત્કૃષ્ટ પદને વિષે બિરાજમાન, સર્વ કિલબ્દ કર્મ રૂપી અંજને કરીને રહિત, હે અજરામર પ્રભુ, હે અનાદિ અનંત એક સ્વરૂપી, સર્વ જગસુખ દાતા એવા હે શંભુ, પોતાની મેળેજ પરમાત્મ સ્વરૂપને પામેલા, સ્વરૂપમાંજ રમનાર, એવા હે રાગ, દ્વેષાદિ શત્રુઓના છૂત-નાર, સર્વજ્ઞ, સર્વદર્શી, અનંત બહી છતાં અત્યંત સમતાવંત, હે ચિદાનંદ પરમાત્માતમે જયવંતા વર્તો. ૧.

નિત્યં વિજ્ઞાન માનંદં, બ્રહ્મ યત્ર પ્રતિષ્ઠિતં;

શુદ્ધબુદ્ધસ્વભાવાય, નમસ્તસ્મૈ પરાત્મને. ૨.

શબ્દાર્થઃ-જ્યાં નિત્ય શાશ્વત વિજ્ઞાન રુપ આનંદ એટલે જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપી, બ્રહ્મ સ્વરૂપજ પ્રકાશી રહ્યું છે, એવા શુદ્ધ બુદ્ધ સ્વભાવવાળા પરમાત્માને નમસ્કાર થાઓ. ૨.

અવિદ્યાબ્જનિતૈઃ સર્વૈર્-વિકારૈરનુપદ્રુતઃ;

વ્યકત્યા શિવપદસ્થોઽસૌ, શકૃત્યા જયતિ સર્વગઃ. ૩.

શબ્દાર્થઃ-અજ્ઞાન જનિત સર્વ પ્રકારના વિકારોથી જે હુણાયા નથી, તથા જે વ્યક્તિરૂપે એટલે પ્રગટ પ્રત્યક્ષપણે સ્વસ્વરૂપે જે મોક્ષ સ્થાનમાં બિરાજે છે, અને શક્તિ-રૂપે એટલે સત્તાએ કરી સર્વ જીવ દ્રવ્યમાં રહેલ હોવાથી યોગ્ય ભવ્ય જીવને યોગ્ય ઉપાય સાધન વડે સાધતાં પ્રાપ્ત થાય છે, તે પરમાત્મા દેવનું યથાર્થ સ્વરૂપ બહુવું. ૩.

યતા વાયો નિવર્તન્તે, ન યત્ર મનસૌ ગતિઃ;

શુદ્ધાનુભવસંવેદં, તદ્રૂપં પરમાત્મનઃ. ૪.

શબ્દાર્થઃ-જ્યાં વાણી એટલે સર્વ પ્રકારના વચનોનું બોલવું પાછું પડે છે, અર્થાત્ જ્યાં કોઈ પણ વાણીનું પ્રયોજન નથી, જ્યાં મનની ગતિ લેશ માત્ર પણ પ્રવૃત્તિ તકરી શકતી નથી, અર્થાં જ્યાં મન પણ નિરથક છે, કેવળ શુદ્ધ નિર્મળ ચિદાનંદ

સ્વરૂપી એવા આત્માના પ્રગટ અનુભવ વડે કરીનેજ જે આત્માને ગમ્ય છે, એટલે જણાય છે, તે પરમાત્મ સ્વરૂપી હેવને નમસ્કાર થાઓ. ૪.

ન સ્પર્શો યસ્ય નો વર્ણો, ન ગદ્યો ન રસશ્ઠીતઃ;

શુદ્ધ ચિન્માત્ર ગુણવાન, પરમાત્મા સ ગીયતે. ૫.

શબ્દાર્થઃ:-જેને વિષે કોઈ પણ પ્રકારનો સ્પર્શ, વર્ણ કેતાં રૂપ રંગ, કે રસાદિક કાંઈ નથી, માત્ર શુદ્ધ, એક જ્ઞાનાનંદમયજ, નિર્મળ ગુણવાન આત્મા થયો છે જેનો, એવા નિર્વિકારી, સર્વ ગુણી આત્માને પરમાત્મા કહીએ. ૫.

માધુર્યાતિશયો યદ્વા, ગુણૌઘઃ પરમાત્મનઃ,

તથા ખ્યાતું ન શક્યોઽપિ, પ્રત્યાખ્યાતું ન શક્યતે. ૬.

શબ્દાર્થઃ:-અતિમાધુર્ય વચન યોલવાના અતિશય ગુણવાલા પુરૂષથી પણ જે મહાત્માના અનંત ગુણોના સમુદોનું વર્ણન થવું અશક્ય છે, તેમજ તેનું સ્પષ્ટ નિરાકરણ એટલે પ્રતિભાસન પણ થવું મહા અશક્ય છે, એવા વર્ણી. ૬.

બુદ્ધો જિનો હૃષીકિશઃ, શંભુર્બ્રહ્મહિપુરૂષઃ;

ઈત્યાદિનામભેદેઽપિ નાર્થતઃ સ વિમઘતે. ૭.

શબ્દાર્થઃ:-બુધ, જીન, ઋષિકેશ એટલે મુનીશ્વર અથવા યોગીશ્વર, શંભુ, બ્રહ્મા, આદિનાથ ઇત્યાદિક અનેક નામોના ભેદ હોવા છતાં, તે સર્વ નામો, ગુણ નિષ્પન્ન, સિદ્ધ અર્થવાળા હોવાથી પરમાત્માના ભાવ સ્વરૂપમાં અર્થે કરીને કાંઈ પણ ભેદ પડતો નથી, એવું પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે. ૭.

ધાવંતોઽપિ તયા નૈકે, તત્ સ્વરૂપં સ્પૃશન્તિ ન;

સમુદ્રા ઇવ કલ્પોલૈઃ; કૃતપ્રતિનિવૃત્તયઃ. ૮.

શબ્દાર્થઃ:-નાના પ્રકારના અર્થમાં પ્રવૃત્તિ કરનારા એવા નૈગમદિ અનેક પ્રકારના નયો પણ જે પરમાત્મ સ્વરૂપને સ્પર્શ કરી શકતા નથી, અથાત્ તે નયોએ પણ, તથા ભંગ પ્રમાણુદિ કથનોને પણ જે સ્વરૂપ અગમ અગોચર છે, તે જેમ પરાવર્તન કરનારા એવા સમુદ્રના કલ્પોલો એટલે મોજાઓ જેમ મૂલ સમુદ્રનું સ્વરૂપ સ્પર્શતા નથી, તેની પેઠે સર્વ વાગ્માળ કેતાં વચન કથનીને પરમાત્મ સ્વરૂપ અલખ્ય છે. ૮.

શબ્દોપરકતતદ્રુપ-બોધકૃત્રયપદ્ધતિઃ;

નિર્વિકલ્પં તુ તદ્રુપં, ગમ્યં નાનુભવં વિના. ૯.

શબ્દાર્થઃ:-સાત નયની પદ્ધતી વડે, એટલે જીન વચનાનુસાર, શબ્દાર્થ પર્યાયાત્તોચન રૂપ, કથનવડે પરમાત્મ સ્વરૂપ સવિકલ્પ ધ્યાન રુપ પ્રાપ્ત થાય છે, સારાંશ કે, પરમાત્માનું સવિકલ્પ રુપ, સપ્ત નયોના સંપૂર્ણ મિલન વડે બોધગમ્ય છે, અને નિર્વિકલ્પ પરમાત્મ સ્વરૂપ તો અનુભવ જ્ઞાન વિના જણાતું નથી, અર્થાત્, પરમાત્મ સ્વરૂપી થઈને પરમાત્માને આશરે તોજ શુદ્ધ પરમાત્મ દશાને આત્મા અનુભવે છે. ૯.

કેષાં ન કલ્પનાદર્વી, શાસ્ત્રક્ષીરાત્રગાહિની ?;

સ્તોકાસ્તત્ત્વરસાસ્વાદ વિદોઽનુભવજિવ્વહયા. ૧૦.

શબ્દાર્થ :- કયા પુરૂષોની કલ્પના રૂપ કડછી, શાસ્ત્રરૂપ ક્ષીરના પાત્રમાં પ્રવેશ કરતી નથી? અર્થાત્, સર્વેની કરે છે, પરંતુ અનુભવ જીવ્વહા વડે તત્ત્વ રસનું આસ્વાદન કરનાર તો કેાઇ વીરલાજ હોય છે. ૧૦.

જિતેન્દ્રિયા જિતક્રોધા, દાન્તાત્માનઃ શુભાશયાઃ;

પરમાત્મગતિં યાન્તિ, વિભિન્નૈરપિ વર્ત્મભિઃ. ૧૧.

શબ્દાર્થ :- જેઓએ ઈંદ્રીઓને જીતી છે, ક્રોધાદિ ક્રોધાચને જીત્યા છે, અને ભલે પ્રકારે આત્માને દમ્યો છે, એટલે પોતાને વશવર્તી રાખ્યો છે, એવા શુભ પરિણામવાળા મહાત્માઓ વિવિધ પ્રકારના માર્ગો વડે પણ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરે છે. ૧૧.

નુનં મુમુક્ષવઃ સર્વે, પરમેશ્વરસેવકા;

રાસત્રાહિભેદસ્તુ, તદ્ભૂત્યત્વં નિહન્તિ ન. ૧૨.

શબ્દાર્થ :- સર્વે મુમુક્ષુઓ એટલે મુનીયો, અર્થાત્, શાંત, દાંત, જ્ઞાની મહાત્માઓ ખરેખર પરમેશ્વરના સેવકો છે, દુર્ભાવી અને આસન્નભવીના લેહોને પણ પરમાત્માનું સેવકપણું દૂર નથી, અર્થાત્, તેઓ પણ તેમના સેવકજ છે, પણ એમાં એટલું વિશેષ જે વિમુખીભાવપણું ટળીને સન્મુખીભાવપણું અનુક્રમે થશે, તેથી તેઓ પણ પરમાર્થ સેવક જ છે. ૧૨.

નામ માત્રેણ ચે દંપ્તા, જ્ઞાનમાર્ગવિવર્જિતાઃ;

ન પર્યાન્તિ પરમાત્માનં, તે ધૂકા ઇવ ભાસ્કરમ્. ૧૩.

શબ્દાર્થ :- જેઓ પરમાત્માના નામ માત્રથી ગર્વિંટ થયેલા છે, અને જ્ઞાન માર્ગ થકી શૂન્ય છે, તેઓ પરમાત્મ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિમાં ધૂવડ સમાન છે, અર્થાત્, જેમ ધૂવડ સૂર્યને દેખી શકતા નથી, તેમ કેવળજ્ઞાન જ્યોતિ સ્વરૂપી, નિરાવરણી, નિમંજ એવું જે શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ, તેને તેવા મિથ્યાદંબરી નામધારીઓ જોઈ શકતા નથી. ૧૩.

શ્રમઃ શાસ્ત્રાશ્રયઃ સર્વો, યજ્ઞજ્ઞાનેન ક્લેગૃહિઃ;

ધ્યાતવ્યોઽયમુપાર્થોઽયં, પરમાત્મા નિરંજનઃ. ૧૪.

શબ્દાર્થ :- જ્ઞાન વડે જે જ્ઞાનનું ક્લે ગ્રહણ ન થયું, તો શાસ આશ્રિત કરેલો સર્વ અભ્યાસ, શ્રમ કેતાં કંઈ એટલે વેઠ રૂપ જાણવો; અને તેજ જ્ઞાનનું ક્લે જે વિરતિ છે, તેને ગ્રહણ કરનારજ પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાને, એટલે ઉપાસના કરવાને યોગ્ય છે, સારાંશ કે, સાંસાર થકી પરાક્રમુખ એવા સમ્યગદ્રષ્ટિ વિરતિબંત આત્માઓજ પરમાત્માની ભક્તિને યોગ્ય છે. ૧૪.

નાન્તરાયો ન મથ્યાત્વં, હાસ્ત્યો રત્યરતી ચ ન;

ન ભીર્યસ્ય જુગુપ્સા નો, પરમાત્મા સ મે ગતિઃ. ૧૫.

શબ્દાર્થ:-જેને અંતશય નથી, મિથ્યાત્વ નથી, હાસ્થ, રતિ અરતિ નથી, ભય નથી, ભુગુપ્સા નથી, એવા પરમાત્માનું મને શરણુ થાઓ. ૧૫.

ન શોકો યસ્ય નો કામો, નાજ્ઞાનાવિરતિ સ્તથા;

નોડ્વકાશશ્ચ નિદ્રાયાઃ, પરમાત્મા સ મે ગાતઃ. ૧૬.

શબ્દાર્થ:-જેને શોક નથી, કામ નથી, અજ્ઞાન નથી, અવિરતિ (અમત) નથી, તથા નિદ્રાનો અવકાશ નથી, તે પરમાત્માનું મને શરણુ થાઓ. ૧૬.

રાગખૌ હૃતો યેન, જગત્ત્રયભયંકરૈ;

સા ત્રાણું પરમાત્મા મે, સ્વપ્નેડપિ જગરેડપિ વા. ૧૭.

શબ્દાર્થ:-આ જગતને મહા વિટંબના પમાડનાર એવા મહા ભયંકર, આત્માના જે મુખ્ય શત્રુઓ જે રાગ દ્વેષ છે, તેને જેણે મૂળમાંથી ઉખેડી નાખ્યા છે, એવા વીતરાગ પરમાત્મા મને સ્વપ્નાવસ્થામાં તેમજ જાગૃત દશામાં સાહ્યકરી થાઓ. ૧૭.

ઉપાધિજનિતા ભાવા, યે યે જન્મજરાદિકાઃ;

તેષાં તેષાં નિષેધેન, સિદ્ધં રૂપં પરાત્મનઃ. ૧૮.

શબ્દાર્થ:-રાગ દ્વેષાદિની ઉપાધિથી ઉત્પન્ન થયેલા અષ્ટ કર્મ વિકાર ભૂત જન્મ, જરા, અને મરણ, રોગ, શોગ, સંજોગ, વિજોગ, આધિ, વ્યાધિ, સંતાપાદિક, સર્વ પર પુદ્ગલિ ભાવ એટલે જડભાવ માત્રથી રહિત એવું શુદ્ધ નિષ્પન્ન પરમાત્મ સ્વરૂપ છે. ૧૮.

અતદ્વ્યાવૃત્તિતો ભીતં, સિદ્ધાન્તાઃ કથયન્તિ તમ્;

વસ્તુતસ્તુ ન નિર્વાચ્યં, તસ્ય રૂપં કથયન્. ૧૯.

શબ્દાર્થ:-સિદ્ધાંતો જાણે ભય યાગ્યા હોય તેવી રીતે તે પરમાત્માનું સ્વરૂપ કથે છે; વસ્તુતઃ પરમાત્મ સ્વરૂપ વચનને કથયિત્ આગોચર છે; સારાંશ કે, શાસ્ત્ર તો માત્ર દિશિના દેખાડનાર છે, અને અનુભવજ ખરું કામ કરી આપે છે. ૧૯.

જનન્નાપિ યથા મ્લેચ્છો, ન શક્નોતિ પુરીગુણાન્;

પ્રવકતુમુપમાડભાવા-તથા સિદ્ધસુખજનઃ. ૨૦

શબ્દાર્થ:-નગરીના ગુણોને જાણતો છતો પણ મ્લેચ્છ, એટલે ગામડીઓ લિલલ જેમ ઉપમાને અભાવે નગરીનું વર્ણન યથાર્થ કરી શકતો નથી, તેમ જ્ઞાની પુરૂષ પણ પરમાત્મ સ્વરૂપને જાણતા તથા અનુભવતા થકા પણ સંસારમાં સિદ્ધના સુખની યથાથ ઉપમા દેવા યોગ્ય કોઈ પણ વસ્તુ ન હોવાથી સિદ્ધનું સુખ કહેવાને અસમર્થ છે. ૨૦.

સુરાસુરાણાં સર્વેષાં, યત્સુખં પિંડિતં ભવેત્;

એકત્રાપિ હિ સિદ્ધસ્ય, તદનન્તતમાંશગમ્. ૨૧.

શબ્દાર્થ:-દેવો અને અસુરો સર્વેના સુખને લેણું કરીએ, અને એક તરફ સિદ્ધનું સુખ લેણું કરીએ તે તે સિદ્ધના સુખના અનંતને ભાગે પણ દેવોનું ઉત્કૃષ્ટ સુખ આવી શકતું નથી; કેમકે પરમાત્મ સ્વરૂપના અનુભવનું સુખ તે તમામ જડ પુદ-

ગલિક લાવથી અલગ છે, માટે નિરુપમ છે; અને અગમ અગોચર છે, બ્યારે સર્વ સંસારીક સુખો જડલાવજનિત, પુદ્ગલિક, પરાધીન સુખ છે, તે પરામાર્થે સુખજ નથી, તે પછી ખરા સુખને મુકાબલે તે તે ક્યાંથીજ આવે. ૨૧.

અદેહા દર્શનજ્ઞાનો—પયોગમયમૂર્તયઃ;

આકાલં પરમાત્મનઃ સિદ્ધાઃ સન્ત નિરામયાઃ. ૨૨.

શબ્દાર્થઃ—અશરિરી, અરૂપી, નિરંજન નિરાકાર એવી, અને સદાકાળ કેવળજ્ઞાન તથા કેવળદર્શનના ઉપયોગ મય છે ચિદાનંદ મય મૂર્તિ જેમની એવા, તથા સર્વ કર્મથી મુક્ત, સ્વ સ્વરૂપે, સાદિ અનંત ભાંગે સદા કાળ નિરાખાધપણે સિદ્ધ પરમાત્માએ લોકાત્ર ભાંગે વર્તી રહ્યા છે, તેઓને મારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ નમસ્કાર હો. ૨૨.

લોકાત્રશિખરારૂઢાઃ, સ્વભાવસમવવસ્થિતાઃ;

ભવપ્રપંચાનમુકતા, યુક્તાનન્તાવગાહનાઃ. ૨૩.

શબ્દાર્થઃ—લોકના અગ્ર ભાગ ઉપર રહેલા સ્વસ્વરૂપમાં રમતા, ભવ પ્રપંચથી રહિત, અને અનંત અવગાહનાએ સહિત, એવા (સિદ્ધ પરમાત્મા છે. (તેને મારો સદા નમસ્કાર હો.) ૨૩.

ઇત્રિકા ભ્રમરીધ્યાનાદ્, ભ્રમરીત્વં યથાઙ્કનુતે;

તથા ધ્યાયન્ પરાત્માનં, પરમાત્મત્વમાપ્નુયાત. ૨૪.

શબ્દાર્થઃ—જેમ ઇંચલ ભ્રમરીનું એકાગ્ર ધ્યાન કરતી છતી, પોતે ભ્રમરીપણું પામે છે; તેમ ભ્યાત્મા સિદ્ધ પરમાત્માનું તન્મય ધ્યાન કરતો છતો પરમાત્મ દશાને પામે છે. ૨૪.

પરમાત્મ ગુણાનેવં, યે ધ્યાયન્તિ સમાહિતાઃ;

લભન્તે નિભૂતાનંદા--રતે યશોવિજય શ્રિયમ્. ૨૫.

શબ્દાર્થઃ—જે ભવ્ય પ્રાણીઓ પૂર્વોક્ત પ્રલોકમાં વણુવેલા, શુદ્ધ, નિરાવણુ, સચ્ચિદાનંદધન સ્વરૂપી પરમાત્મ સ્વરૂપનું અતિ સાવધાનપણે નિર્માણ ઉપયોગપૂર્વક સ્થિરતાએ એકાગ્રપણે ધ્યાન કરે છે, તેઓ અત્યંત આનંદમાં મગ્ન થઈ, યશનો કર્વે છે [વજયતે જેમણે, એવા શ્રી યશોવિજયજી પ્રભુની અનંતી શાશ્વતી જ્ઞાનાદિક ગુણોની જે અખૂટ લક્ષ્મી, તેના લોકતા થાય છે. ૨૫.

૬. શ્રીમદ્દયશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત શ્રી પરમાત્મ જ્યોતિ પંચવિંશતિ પરમાત્મા દર્શનનું મહાત્મ્ય વખાણે છે.

એન્દ્રં તત્પરમં જ્યોતિ-રૂપાધિરહિતં સ્તુમઃ;

ઉદીતે સ્યુર્યદંદશેડપિ, સંનિધૌ નિધયો નવ. ૧.

શબ્દાર્થઃ—અનંત જ્ઞાનાદિ ગુણની સમૃદ્ધિએ ભરપૂર એવો જે અનંતબળી આત્મા, તેની સર્વોત્કૃષ્ટ કેવળજ્ઞાનરૂપ જ્યોતિ જે સર્વ રાગ, દ્વેષાદિ કર્મ જનીત ઉપાધિથી રહિત છે, તે આત્માની જ્યોતિના અંશ માત્ર પ્રકાશ થયે છતે આત્માને પોતાની સમીપેજ નવેનિધિ અને સર્વે સિદ્ધિ પ્રલક્ષ પ્રકાશે છે, તે આત્મિક, નિરાવણુ, શુદ્ધ

ચિદાનન્દ્યનસ્વરૂપી જ્યોતિને અમે સ્તવીયે છીએ. ૧.

હવે પરમ જ્યોતિને પ્રકાશ કેટલો વિસ્તારવાળો છે, તે કહે છે.

પ્રભા ચંદ્રાકંભાદીનાં, મિતક્ષેત્રપ્રકાશિકા;

આત્મવસ્તુ પરં જ્યોતિ-લોકાલોક પ્રકાશકં. ૨.

શબ્દાર્થ:-ચંદ્ર, સૂર્ય, ચંદ્ર, નક્ષત્ર, તારાદિકની જ્યોતિ તો પરિમિત એટલે અમુક પ્રમાણ વાલા ક્ષેત્રમાંજ એટલે માપેલી જગ્યામાંજ પ્રકાશે છે; પરંતુ શુદ્ધ આત્મ સ્વરૂપની લોકોત્તર જ્યોતિ તો સર્વ લોક અને અલોકને વિષે વિસ્તારને પામી રહી છે. ૨.

હવે પરમાત્મિક જ્યોતિનું સ્વરૂપ વર્ણવે છે.

નિરાકાંખં નિરાકારં, નિર્વિકલ્પં નિરામયં;

આત્મનઃ પરમં જ્યોતિ-નિરુપાધિનિરંજનં. ૩.

શબ્દાર્થ:-સર્વ આકાંખન રહિત, અર્થાત્, કોઈનો પણ આશ્રય નહિ કરનારી એવી સ્વતંત્ર, સમસ્ત સંકલ્પ વિકલ્પથી મુક્ત, અને સર્વ આધિ અને આધીથી રહિત, સર્વ કર્મરૂપી અંજન કેતાં આવરણ, તથા કલેશ રહિત શુદ્ધાત્મ જ્યોતિ સદાકાળ નિરાપાધ પણે જ્યવંતી વર્તે છે. ૩.

હવે આત્માની જ્ઞાન જ્યોતિ, પરવસ્તુની અપેક્ષા રહિત, સ્વાધિન પ્રકાશે છે તે કહે છે.

દીપાદિપુદ્ગલાપેક્ષં, સમલં જ્યોતિરક્ષણં;

નિર્મલં કેવલં જ્યોતિ-નિરપેક્ષમતિન્દ્રિયં. ૪.

શબ્દાર્થ:-પ્રાણીઓની અક્ષુમાં રહેલો પ્રકાશતો દીવા પ્રમુખ પુદ્ગલિક પદાર્થોની અપેક્ષા રાખવાવાલો પરાધિન મલીન છે; પરંતુ આત્માની સંપૂર્ણ જ્ઞાન જ્યોતિ તો સદાકાળ સર્વ પરવસ્તુની અપેક્ષાએ રહિત તેમજ સર્વ ઈન્દ્રિયોની પણ સહાયતા વિનાજ સ્વાધિનપણે મહા નિર્મળ પ્રકાશે છે. ૪.

હવે આત્મા સદાકાળ જગત્માં સાક્ષીરૂપ, સ્વતંત્ર, સ્વામિપણે વર્તિ રહ્યો છે તે દેખાડે છે.

કર્મણુઃ કર્મ માનેષુ, જગરુકેષ્વપિ પ્રભુઃ;

તમસાડનાવૃતઃ સાક્ષી, સર્વૈરતિ જ્યોતિષા સ્વયં. ૫.

શબ્દાર્થ:-જ્ઞાનાવર્ણાદિ કર્મના ઉદ્દેશીક ભાવને વિષે આત્મા સદાકાળ સાક્ષી ભૂત તટસ્થ નિર્લેપપણે સ્વસ્વરૂપેજ સર્વ જગ ભાવનો સ્વતંત્ર માલિકપણે પ્રવર્તે છે, તે કદાપી કાળે પણ કોઈ પણ અજ્ઞાન, મોહ, મિથ્યાત્વાદિક અંધકારવડે ઢંકાતોજ નથી, પણ સદા તેજોમય સ્વરમણ્યમાંજ વિલસે છે. ૫.

હવે આત્માની પરમ જ્યોતિ, અન્ય સર્વ આત્મિક શક્તિઓની વૃદ્ધિનું કારણ છે, તે દેખાડે છે.

પરમજ્યોતિષઃ સ્પર્શા-દપરં જ્યોતિરેધતે;

યથા સૂર્યકરસ્પર્શાત્, સૂર્યકાંતરિથતોડનલઃ. ૬.

શબ્દાર્થ:-જેમ સૂર્યકરણના સ્પર્શથી સૂર્યકાંતમણિમાં ગુપ્ત રહેલો અગ્નિ વૃદ્ધિ

પામે છે, તેમ આત્માની શુદ્ધ સર્વોત્કૃષ્ટ જ્ઞાન જ્યોતિનેા પ્રકાશ થતાં, અન્ય સર્વ આત્મિક જ્યોતિ રૂપ શક્તિઆ પણ પોતાના પ્રકાશમાં વૃદ્ધિગત્ બળને પામે છે, અર્થાત્ આત્માની તીવ્ર જ્ઞાનદશામાં આત્માની સર્વ સમૃદ્ધિઓ સમકાળે સ્ફુરાયમાન થાય છે, અને સર્વ પ્રકારનું સુખ આત્માને અનુભવાવે છે. ૬.

હવે પરમ જ્યોતિ વિવેકને દર્શાવનાર છે તે કહે છે.

પર્યય પ્રમં જ્યોતિ—વિવેકાદ્રેઃ પતત્યધઃ;

પરમં જ્યોતિરન્વિવસ્થનૂ, નાવિવેકે નિમજ્જતિ. ૭.

શબ્દાર્થઃ—આત્મિક જ્ઞાન જ્યોતિને દેખતો થકા પ્રાણી કદી પણ વિવેક રૂપી પર્વતથી નીચે પડતો નથી, અર્થાત્, મહા વિવેકે વર્તે છે, એટલે કૃત્યાકૃત્ય, દ્વિતાદ્વિત, લભાલાભ, ભક્ષાભક્ષ, પેયાપેય, આદિ સર્વમાં મહા વિવેક ચક્ષુ વડે જોઈને પ્રવર્તે છે; તેથી ક્યાંઈ પણ ઠોકર ખાતો નથી; અને પરમ જ્યોતિને નહિ જોતો, આંખો મીંચીનેજ ચાલનાર અવિવેકી પ્રાણી અવિવેકમય ભવકૃપમાં રૂપી મરે છે. ૭.

હવે શુદ્ધ પરમ જ્યોતિનેજ નમસ્કાર કરે છે.

તસ્મૈ વિશ્વ પ્રકાશાય, પરમ જ્યોતિષે નમઃ;

કેવલં નૈવ તમસઃ; પ્રકાશાદપિ યત્પરં. ૮.

શબ્દાર્થઃ—જે પુણ્નલિક અંધકાર માત્રથીજ નહિ, પરંતુ સર્વ પુણ્નલિક અજ્ઞાનાથી પણ ન્યારી છે; એવી આખા વિશ્વના સમસ્ત ભાવોને તથા ધર્મોને પ્રકાશ કરનારી, અર્થાત્ યથાર્થ રીતે દેખાડી આપનારી સર્વોત્કૃષ્ટ લોકોત્તર કેવળજ્ઞાન જ્યોતિને અમારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ નમસ્કાર છે. ૮.

હવે કર્તા કેવી જ્યોતિનેા પ્રકાશ માગે છે તે કહે છે.

જ્ઞાનદર્શન સમ્યક્ત્વ, ચારિત્રસુખવીર્યભૂ;

પરમાત્મપ્રકાશો મે, સર્વોત્તમ કલામયઃ. ૯.

શબ્દાર્થ—સમ્યક્ જ્ઞાન, સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ ચારિત્ર રૂપ અખંડ સુખ, અને અખંડ વીર્યરૂપ અનંત ચતુષ્ક લક્ષિમની ભૂમિભૂત, સર્વથી ઉત્તમ કલાવાન, સર્વોત્કૃષ્ટ, શુદ્ધ, નિરાવણું પરમાત્મ સ્વરૂપની જ્યોતિનેા પ્રકાશ મને હો. ૯.

હવે આત્મિક જ્ઞાનકળા વિના બીજી સર્વ કળાઓ નિષ્ફલ છે તે બતાવે છે.

યાં વિના નિષ્ફલાઃ સર્વાઃ, કલા ગુણુબલાધિકાઃ;

આત્મધામકલામેકાં, તાં વય સમુપાસ્મહે. ૧૦.

શબ્દાર્થ—ગુણો અને પ્રભાવમાં શ્રેષ્ઠ એવી સર્વ સંસારીક કળાઓ, જે એક કળા વિના નિષ્ફળ છે; આત્મ ધ્યાનમાં રહેનારી પરમ જ્યોતિરુપ આધ્યાત્મિક જ્ઞાન કળાનીજ અમે ઉપાસના કરીએ છીએ. ૧૦.

હવે આત્મજ્ઞાનપ્રકાશનું સુખ સર્વોત્કૃષ્ટ છે, તે દેખાડે છે.

નિધિભિર્નવભીરતૈ-શ્વતુર્દશભિરપ્યહો;

ન તેજશ્ચક્રિણાં યત્સ્યા, ઘઠાત્માધીનમેવાહ. ૧૧.

શબ્દાર્થ:-અહો ઇતિ આશ્ચર્યે, એટલે આ કેવી અદભૂત ચમત્કારી બીના છે, કે જે પ્રકાશ સુખ એટલે સ્થિરતારૂપ, આનંદનું સુખ, ચક્રવર્તીને તેના નવ નિધાન, અને ચૌદ રત્નોથી પણ પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી; તે જ્ઞાનાનંદ પ્રકાશ સુખ, સહેજ આત્માને સ્વાધિનપણે સમીપેજ વર્તે છે ૧૧.

હવે મુનિ મહાત્માઓ ઈંદ્રોથી પણ અધિક શોભી રહ્યા છે, તે ખતાવે છે.

દંભપર્વતદંભોલિ-જ્ઞાનધ્યાનધનં સદા;

મુનયો વાસવેભ્યોપિ, વિશિષ્ટં ધામ ખિભ્રતિ. ૧૨.

શબ્દાર્થ:-દંભ કેતાં મિથ્યાકંબર, કપટ, વા માયારૂપી, પર્વતને તોડવામાં વજ્ર સમાન, જ્ઞાન ધ્યાનમાંજ સદાકાળ રમતા, દેવેંદ્રોથી પણ અધિક સુખના લોકતા, એવા વિશિષ્ટ ગુણના ધામરૂપ મુનિ મહાત્માઓ શોભે છે. ૧૨.

હવે એક વર્ષ સુધીના દિક્ષા પર્યાય અવસ્થામાં કેવું આત્મસુખ પ્રકાશે છે, તે કહે છે.

શ્રમણે વર્ષે પર્યાયાત્, પ્રાપ્તે પરમશુક્રવતાં;

સર્વાર્થસિદ્ધિદેવેભ્યો-ડપ્યધિકં જ્યોતિસલ્લસેત. ૧૩.

શબ્દાર્થ:-માત્ર એક વર્ષના દીક્ષા પર્યાયથી, પરમ વિશુદ્ધિને પામેલા, સાધુ પરણુતિમાં, સર્વાર્થ સિદ્ધિ વિમાનવાસી દેવોના સુખ કરતાં પણ અધિક ચિત્ત સુખ લાભ આશયરૂપ અત્યંત આત્મિક આનંદ જ્યોતિ વિસ્ફુરે છે. ૧૩.

હવે જીવનમુક્ત મહાત્માઓની ઢથાનું સ્વરૂપ વખાણે છે.

વિસ્તારી પરમજ્યોતિ,-ઘોંતિતાભ્યંતરાશયા;

જીવનમુક્તા મહાત્માનો, જ્યંતે વિગતર-પૃહાઃ. ૧૪.

શબ્દાર્થ:-અત્યંત વૃદ્ધને પામતી, એવી અંતરંગ શુદ્ધાત્મિક, નિર્મળ જ્ઞાન પરિણુતિના પ્રકાશવડે જેમના બાહ્યભ્યંતર આશયો મહા ચિત્ત સુખ લાભરૂપ વર્તી રહ્યા છે, એવા જીવનમુક્ત મહાત્માઓ જગતની પરપુણ્ગલિક ભાવની મૂર્છાએ રહિત, સદા નિસ્પૃહી હોય છે ૧૪.

હવે આત્મભાવમાં સદા જગૃત કોણુ હોય? તે કહે છે.

જગૃત્યાત્મનિ તે નિત્યં, ખહિર્ભાવેષુ શેરતે;

ઉદાસ્તેયે પરદ્રવ્યે, ત્રિંગંતે સ્વગુણામૃતે. ૧૫.

શબ્દાર્થ:-જે બહિરાતમ ભાવમાંજ પોતાપણું માની પુણ્ગલિક પરાધિન પદાર્થોમાં સુખના જામે લીન થઈ સૂતા છે, તે તો મૂઢ આત્મા જગતા છતાં સૂતાજ બણુવા; પરંતુ જે આવા બહિરાતમ ભાવનો ત્યાગ કરીને પોતાના સત્ય આત્મ સુખમાંજ રમતા રહે છે તે સૂતા છતાં પણ જગતા છે, એવા મહાત્માઓ પરદ્રવ્યમાં ઉદાસીન રહી, સ્વસ્વરૂપ

ગુણરૂપ અમૃતનું આસ્વાદન કરે છે. ૧૫.

હવે મુનિ મહારાજના ચારિત્રાત્મા કેવા પ્રકાશે છે, તે કહે છે.

યથૈવાભ્યુદતસર્યોવિ-દધાતિ મહાન્તરં;

ચારિત્રં પરમજ્યોતિ-ર્ધોતિતાત્મા તથા મુનિઃ. ૧૬.

શબ્દાર્થઃ:-જેમ ઉદય પામેલો સૂર્ય મહીમંદળના મહા વિસ્તારને પ્રકાશ કરે છે, તેમ શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ રમણના આનંદવડે, મુનિ મહાત્માઓ પોતાની શુદ્ધ ચારિત્ર પરિણતિની જ્યોતિ સર્વત્ર પ્રતિબિંબિત કરે છે, અર્થાત્ તેમની ચારિત્રની પ્રભા પોતાની સમીપે રહેલા પ્રાણી માત્ર પદાર્થોમાં નિર્મળપણે ઝબકે છે. ૧૬.

હવે પરમ જ્યોતિ કેમ પ્રગટે છે, તે બતાવે છે.

પ્રચ્છન્નં પરમં જ્યોતિ-રાત્મનાઽજ્ઞાનભસ્મના;

ક્ષણાદાવિર્ભવત્યુગ્ર-ધ્યાનવાતપ્રચારતઃ. ૧૭.

શબ્દાર્થઃ:-અજ્ઞાનરૂપી રાખનું જેના ઉપર આચ્છાદન થઈ રહેલું છે, તે આત્મિક જ્યોતિ ઉગ્ર સ્વરૂપ ધ્યાનરૂપી વાયુના પ્રચાર વડે પૂર્વોક્ત રાખને ઉડાડી દઈને એક ક્ષણ-વારમાં પોતાના સહજે શુદ્ધ સ્વરૂપને પ્રગટ કરે છે. ૧૭.

હવે આત્માની પરમ જ્યોતિની પ્રાપ્તિ કોણુ કરી શકે છે, તે કહે છે.

પરકીય પ્રવૃત્તૌ યે, મૂકાંધખધિરોપમાઃ

સ્વગુણાન્નસન્નસ્તૈઃ, પરમજ્યોતિરાપ્યતે. ૧૮.

શબ્દાર્થઃ:-જે પરપુદ્ગલિક પદાર્થોના આપારમાં મૂંગા, બહેરા, તથા અંધ સમાન વર્તે છે, અર્થાત્, જેઓ પરપુદ્ગલિક વસ્તુઓને વિષે તદ્દન સાક્ષીરૂપે જ નિર્લેપ પણે વર્તે છે, અને પોતાના આત્મિક ગુણો જે કમં જનિત ઉપાધિથી ઠંકાયલા છે, તેને સત્વર પ્રગટ કરવામાં સદા સાવધાન પણે તત્પર થઈ રહ્યા છે; તેવા મહાત્માઓ જ શુદ્ધાત્મ જ્યોતિને પ્રાપ્ત કરે છે. ૧૮.

હવે પરાચ્યતકદ્રઘ્નિ અને સ્વચ્યિતકદ્રઘ્નિના ગુણુ હોવના મુકાબલો કરે છે.

પરેષાં ગુણુદોષેષુ, દ્રઘ્નિસ્તે વ્યવહાયિની;

સ્વગુણાનુભવાલોકાદ્, દ્રઘ્નિઃ પીયૂષવર્ષિણી. ૧૯.

શબ્દાર્થઃ:-પરપુદ્ગલિક પદાર્થો તથા જીવોના ગુણુ હોવના ચિંતનવાળી દ્રઘ્નિ વિષમથી, ઝેરીલી જાણવી, પરંતુ સ્વાત્મ ગુણુનો અનુભવ કરવાવાળી દ્રઘ્નિ અમૃતને વર્ષાવનારી જાણવી. ૧૯.

હવે શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપ પ્રકાશ વિજ્ઞાન કેને કહીએ, તે કહે છે.

સ્વરૂપદર્શનં શ્લાઘં પરરૂપેક્ષણું વૃથા;

એતાવદેવ વિજ્ઞાનં, પરમજ્યોતિઃ પ્રકાશકં. ૨૦.

શબ્દાર્થઃ:-સ્વાત્મ સ્વરૂપનું જ દર્શન પ્રસંશનીય છે, અને પર દ્રવ્યનું સ્વરૂપ

નિરક્ષણ, તે નિરર્થક છે, આવા પ્રકારનું વિજ્ઞાન તે શુદ્ધ પરમાત્મ જ્યોતિનું પ્રકાશક છે. ૨૦.
હવે આત્મજ્ઞાન પ્રકાશ કોને દ્વિતકારક છે, તે કહે છે.

સ્તોકમધ્યાત્મનો જ્યોતિઃ, પર્યતો દીપતોવદ્દહિતઃ;

અંધસ્ય દીપશતવત્, પરં જ્યોતિર્ન ખલ્વપિ. ૨૧.

શબ્દાર્થઃ:-ચક્ષુવંત એવા દેખતા પ્રાણીને દીવાની પેઠે થોડી પણ આત્મ જ્યોતિ એટલે અલ્પ આત્મજ્ઞાન પણ મહા દ્વિતને કરનારૂં થાય છે; પરંતુ અંધને સેંકડો દીવાની પેઠે ઘણી વિદ્યમાન આત્મ જ્યોતિ, અર્થાત્, ગમે તેટલું આત્મજ્ઞાન વાંચે, સાંભળે, ભણે, પણ અંતરંગ ચક્ષુએ હીન, ભેદ જ્ઞાન રહિત, ખદિરાત્માઓને નિરર્થક છે. ૨૧.

હવે પરમ જ્યોતિ કોને પ્રગટ થાય છે, અને તે કેવી રીતે? તે કહે છે.

સમતામૃત મગ્નાનાં, સમાધિ ધૂત પાપ્મનાં;

રત્નત્રયમયં શુદ્ધં પરં જ્યોતિઃ પ્રકાશતે. ૨૨.

શબ્દાર્થઃ:-સમતારૂપી અમૃતમાં જે નિમગ્ન છે, અને સમાધિ જળવડે જેના પાપરૂપ મેલ ધોવાઈ ગયા છે; એવા સાધુ જનોને રત્નત્રયમય શુદ્ધ, એવી પરમ જ્યોતિ પ્રગટ થાય છે. ૨૨.

હવે પરમ જ્યોતિના પ્રકાશથી ત્રણ જગતને વંદ્ય કોણુ યયા છે, તે કહે છે.

નિર્થકરા ગણધરા, લખિસિદ્ધાશ્ચ સાધવઃ;

સંજ્ઞતાસ્ત્રિજગદ્વંદ્યાઃ, પરમજ્યોતિ પ્રકાશતાઃ. ૨૩.

શબ્દાર્થઃ:-શ્રી તીર્થકરે પરમાત્મા, ગણધર મહારાજ, અને લખિ, સિદ્ધિ, સાધુ મહાત્માઓ પરમ જ્યોતિના પ્રકાશથી ત્રણ જગતને વંદ્ય થયા છે. ૨૩.

હવે પરમ જ્યોતિને કોણુ, ક્યારે પામે છે, તે કહે છે.

ન રાગં નાપિ ચ્વેષં, વિષમેસુ યદા પ્રજેત્;

ઐદાસીન્ય નિમગ્નાત્મા, તદાપ્નોતિ પરંમહઃ. ૨૪.

શબ્દાર્થઃ:-જ્યારે વિષમ વસ્તુમાં અર્થાત્, મહાવિકટ ભયંકર કસોટીને વખતે એટલે ઘોર મર્ણાંત ઉપસંગને વિષે કે અત્યંત પુદ્ગલિક સુખની અવસ્થામાં પણ જીવને જ્યારે રાગ, દ્વેષ થતા નથી, સમભાવજ રહે છે; તેવી ઉદાસીન વૃત્તિમાંજ વર્તાતા આત્માઓનેજ પરમ જ્યોતિની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૨૪.

હવે અંધકર્તા પોતાનું નામ સૂચવતા થકા અંધનું મહાત્મ્ય વખાણુ છે.

વિજ્ઞાય પરમ જ્યોતિ-મહાત્મ્ય મિદમુત્તમં;

યઃ સ્થૈર્યં યાતિ લભતે, સ યશોવિજય શ્રિયં. ૨૫.

શબ્દાર્થઃ:-શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ રમણરૂપ સ્થિરતા ગુણને પ્રાપ્ત કરે છે, તેવા મહાત્માઓ, કયો છે યશનો વિજય તે જેમણે, એવા મહાયશોવિજયજી પરમાત્મ પ્રણુ, તેની પરમ જ્યોતિ રૂપી અનંતી રિદ્ધિને પામે છે. ૨૫.

૭. યશસ્વી ધર્મશીલ પરમાર્હત મહારાજાધિરાજ શ્રી કુમારપાલકૃત
આત્મનિન્દારૂપ જિનેન્દ્ર સ્તુતિ સાર્થ:

ઉચ્ચતિ વૃત્તમ્.

નમ્રાખિલાખંડલમૌલિરત્ન-૨ શ્મચ્છટાપલ્લવતિંધ્રિપીઠ !;

લવ્ધવસ્તવિશ્વવ્યસનપ્રખંધ!, ત્રિલોકખંધો! જયતાન્નિજનેન્દ્ર! ૧

ભાવાર્થ:-નમી પડેલા સમસ્ત ઇંદ્રના મુકુટ સંખંધી રત્નોની પ્રભારાશી જેમના ચરણપીઠ ઉપર પ્રતિબિંબિત થયેલી છે, અને જેમણે જગતના કષ્ટસમુદ્ધને દૂર કરી નાંખ્યો છે, એવા હે ત્રૈલોક્યખંધુ જિનેન્દ્ર મહારાજ! આપ જયવંતા વર્તો ૧.

મૂઠોડસ્મ્યહં વિજ્ઞપયામિ યત્વા-મપેતરાગં ભગવન્! કૃતાર્થમ્;

નહિ પ્રભૂણામુચિનસ્વરૂપ-નિરૂપણાય ક્ષમતેર્જર્થવર્ગઃ. ૨.

ભાવાર્થ:-રાગ દ્વેષાદિ મળથી સર્વથા મુક્ત હોવાથી કૃતાર્થ થયેલા આપને જે હું વિનવું છું, તે મારી સુઘતા માત્ર છે, કેમકે સ્વામીના યથાર્થ સ્વરૂપને નિરૂપણ કરવાને અર્થી વર્ગ સમર્થ થઈ શકતોજ નથી ૨.

મુક્તિંગતેપીઞ્શ! ત્રિશુદ્ધચિત્તે, ગુણાધિરોપેણ મમાસિ સાક્ષાત્;

ભાનુર્દવીયાનપિ દર્પણેડશુ-સંગાન્ન કિંઘોતયતે? પ્રહાન્તઃ. ૩.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામી! આપ મુક્તિપદને પામ્યા છતાં મારા વિશુદ્ધ ચિત્તમાં ગુણાધિરોપવડે સાક્ષાત વર્તો છો; જેમ અતિ દૂર રહેલો સૂર્ય સુંદર આરશીમાં પ્રતિબિંબિત થઈને ધરની અંદર ઉઘોત કરતો નથી શું? અપિતુ કરે છેજ તેમ જાણવું. ૩.

તવ સ્તવેન ક્ષયમંગભાજ્જં, ભજન્તિ જન્માર્જિતપાતકાનિ;

કિચચિચરં ચંડરુચૈર્મશાય-સ્તોમે તમાંસિ સ્થિતિમુદ્ગહન્તિ. ૪.

ભાવાર્થ:-આપની સ્તવના કરવાવડે પ્રાણીઓના અનેક જન્મોમાં ઉપાર્જિત કરેલાં પાપકર્મ ક્ષય પામી જાય છે, અથવા પ્રચંડ સૂર્યની પ્રભારાશી પ્રસરતાં અંધકાર ક્યાં સુધી ટકી શકે? અપિતુ નજ ટકી શકે. ૪.

શરણ્યકારુણ્યપરઃ પરેષાં, નેહંસિ મોહજ્વરમાશ્રિતાનામ્;

મમત્વદાજ્ઞાં વહતોડપિમૃદ્ધા-શાન્તિં ન યાત્યૈષ કુતોડપિ હેતોઃ. ૫.

ભાવાર્થ:-હે શરણ્ય લાયક, કરુણા કરવા સદા કુશળ, એવા આપ સ્વાશ્રિત અન્ય જનોના મોહજ્વરને મૂળથી દૂર કરી નાંખો છો; તેમ છતાં શિર ઉપર આપની આજ્ઞાને અચુક વહન કરનારો જે હું તેનો આ મોહજ્વર શા કારણથી ઉપશાંત થતો નથી, તે હું કળી શકતો તથી. ૫.

ભવાટવીલંધનસાર્થવાહં, ત્વામાશ્રિતો મુક્તિમહં યિયામુઃ;

કપાયચૌરૈર્જ! નલુપ્યમાનં, રત્નત્રયમે તદુપેક્ષસે કિમ્? ૬.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામી! મુક્તિપુરી જવા અભિલાષાવાળો હું આ સંસાર અટવીને

પાર પમાડવા સમર્થ સાથવાહ, એવા આપને જ શરણે આવેલો છું, તો પછી કપાય ચોર વડે હુંદાઈ જતાં મારા, દર્શાન, જ્ઞાન, અને ચારિત્રરૂપ ત્રણ રત્નોની આપ કેમ ઉપેક્ષા કરી રહ્યા છો? ૬.

બ્રહ્મોસિ સ ત્વં મયકા મહાત્મા, ભવાંબુઘૌ બંજમતા કથંચિત્:

આ: પાપપિંડેન નતો ન ભક્ત્યા ન પૂજિતો નાથ! ન તુ સ્તુતોસિ. ૭.

ભાવાર્થ—ભવસમુદ્રમાં અનેકવાર જમણુ કરતા મને મહા મુશીબતે આપ મહાત્મા મળ્યા છો, તોપણ નાથ! પાપરાશી એવા મેં, આપને ભક્તિ ભાવથી નમસ્કાર, પૂજા, કે સ્તુતિ કથું કયું જ નથી. ૭.

સંસાર ચક્રે ભ્રમયન્ કુબોધ—હંડેન માં કર્મમહાકુલાલ;

કરોતિ દુઃખપ્રચયસ્થભાંડ, તત: પ્રભો! રક્ષ જગચ્છરણ્ય!. ૮.

ભાવાર્થ—હે સ્વામી! આ અતિ દુષ્ટ કર્મ કુલાલ [કુભાર] મને સંસારચક્ર ઉપર કુબોધરૂપી હંડવડે ભમાડતો મહા દુઃખનું લોજન કરે છે તેવી કહથના થકી હે શરણુલાયક પ્રભુ આપ મારું રક્ષણુ કરો. ૮.

કદા ત્વદાજ્ઞાકરણુપ્તતત્ત્વ—સ્ત્યકત્વા મમત્વાદિભવૈકકન્દમ્:

આત્મૈકસારો નિરપેક્ષવૃત્તિ—મેક્ષેડપ્યનિચ્છોર્ભવતાડસ્મિ નાથ. ૯.

ભાવાર્થ—હે નાથ, આપની આજ્ઞાને યથાર્થ અનુસરવાવડે, તત્ત્વસ્વરૂપને પામેલો હું આ ભવજમણુને વધારનાર મમત્વાદિકે વિકારોને તણ, કેવલ આત્મનિષ્ઠ ઉદ્ધારીન વૃત્તિએ પૂર્ણ વિરક્ત અને નિસ્પૃહીપણે સહજ વિલાસી ક્યારે બનીશ? ૯.

તવ ત્રિયામાપતિકાન્તિકાન્તૈ—ગુણૈર્નિયમ્યાત્મમન: પ્લવંગમ્;

કદા ત્વદાજ્ઞામૃતપાનલોલ:, સ્વામિન્ પુરપ્પ્રહ્લરતિં કરિષ્યે?. ૧૦.

ભાવાર્થ—અંદ્રની કાંતિ જેવા મહા ઉજ્જ્વલ આપના ગુણોવડે મારા મનમકંટને નિયમમાં રાખી આપના પવિત્ર વચનામૃતપાન કરવા અત્યંત આશક્ત થઈ, હે સ્વામિ! હું ક્યારે સ્વ સ્વરૂપ રમણુ બનીશ? ૧૦.

એતાવર્તી ભૂમિમહં ત્વદંધિ—પદ્મપ્રસાદાદ્ગૃતવાનધીશ:

હંડેન પાપસ્તદપિ સ્મરાદા, હિ મામકાર્યેષુ નિયોજયન્તિ. ૧૧.

ભાવાર્થ—હે નાથ! આપના ચરણકમળના પ્રસાદથી હું આટલી ઉચી ભૂમી સુધી પહોંચ્યો છું, તોપણ દુષ્ટ કામાદિક વિકારો મને બદ્ધાત્કારે અકાર્ય કરવા પ્રેરણા કરે છે, એ ભારે ખેડનો વિષય છે. ૧૧.

ભદ્રં ન કિં ત્વચ્યપિ નાથનાથે, સંભાવ્યતે? મે યદપિ સ્મરાદા;

અપાક્રિયન્તે શુભભાવનાભિ:, પૃષ્ઠિં ન મુચ્યન્તિ તથાપિ પાપા: ૧૨.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો! વિશ્વનાયક એવા આપ નાથ છતે, મને શું શું હિત ન સંભવે? અપિતુ, સર્વહિત સંભવે; પરંતુ જો કે હું શુભ ભાવનાઓ વડે કામાદિક વિકારો

દૂર કરવા બનવું કહે છે, તોપણ તે દુષ્ટ વિકારો મારી પૂઠ મૂકતા નથી, મારો પરાભવ કરવા મારી પછાડી લાગ્યા રહે છે. ૧૨.

ભવાંબુરશૌ ભ્રમતઃ કદાઽપિ, મન્યે ન મે લોચનગોચરોઽભુઃ;

નિરસીમસીમન્તકનારકાદિ-દુઃખાતિથિત્વં કથમન્યથેશ !: ૧૩.

ભાવાર્થ-હે પ્રભુ, પૂર્વે ભવસમુદ્રમાં ભમતા એવા મને આપ કદાપિ દ્રષ્ટિગોચર થયા જણાતા નથી, નહિ તો સાતમી નરક વિગેરેનાં ઉત્કૃષ્ટ દુઃખ મારે શા માટે લોગવવા પડે? અપિતુ, કદાપિ નજ લોગવવાં પડે. ૧૩.

ચક્રાસિયાપાંકુશવજામુખ્યૈઃ, સલલક્ષણ્વલક્ષિતમંદ્રુયુગ્મમુ;

નાથ ! ત્વદીયં શરણં ગતોઽસ્મ, દુર્વારમોહાદિવિપક્ષલીત : ૧૪.

ભાવાર્થ-હે નાથ, ચક્ર, ખડક, ધનુષ્ય, અક્રુશ, તથા વજ્ર પ્રમુખ ઉત્તમ લક્ષણોવડે લક્ષિત એવા આપના ચરણ યુગલનું જ શરણુ, હવે દુર્ગંથ એવા મોહાદિ શત્રુથી ભય પામતા એવા મેં, આપના ઠાસે ગ્રહણ કરું છે. ૧૪.

અમણ્યકારુણ્યશરણ્યપુણ્ય-સર્વજ !; નિષ્કંટક ! વિશ્વનાથ !,

દીનં હતાશં શરણુગતં ચ, માં રક્ષ રક્ષ સ્મરભિલ્લભલ્લે: ૧૫.

ભાવાર્થ:-હે વિશ્વનાથ ! અગાધ કરૂણાવડે શરણુ કરવા લાયક પવિત્ર અને સર્વજ, વીતરાગ એવા આપ એક દીન હતાશ, એટલે નીરાશ થયેલા, અને આપને શરણુ આવેલા એવા મને દુષ્ટ કામ કદંથનામાંથી બચાવો, બચાવો. ૧૫.

ત્વયા વિના દુષ્કૃતચક્રવાલં, નાન્યઃ ક્ષયં નેતુ મલં મમેશ !;

કિંવા વિપક્ષપ્રતિચક્રમૂલં. ચક્રં વિના રઘેતુમલંભવિષ્ણુ: ૧૬.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! આપ વગર ખીન્ને કોઈ પણ મારા સઘળા દુષ્કૃતને છેદવા સમર્થ નથી, અથવા તો શત્રુઓના પ્રતિચક્રને સામા સમર્થ ચક્ર વગર છેદવાને કોઈ પણ સમર્થ થઈ શકતા નથી; માટે આપનું જ મને સર્વત્ર શરણુ હો. ૧૬.

યદેવદેવોઽસિ મહેશ્વરોઽસિ, બુદ્ધોઽસિ વિશ્વત્રયનાયકોઽસિ; તેનાન્ત-

રંગારિગણાભડભૂત-સ્તવાઽગ્રતો િ ન હા સખેદમ્. ૧૭.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામી ! આપ દેવના પણ દેવ છો, મહેશ્વર છો, બુદ્ધ છો, અને જગતના નાયક છો, તેથીજ અંતરંગ શત્રુ વગેરે વડે પરાભવ પામેલો હું, આપની આગળ અલ્પંત ખેદ સહિત રૂઢન કરું છું. ૧૭.

સ્વામિન્નધર્મવ્યસનાનિ હિત્વા, મનઃ સમાધૌ નિદ્ધામિ યાવતઃ

તાવત્કુર્ધેવાન્તરવરિણો મા-મનલપમોહાન્દ્યવશં નયન્તિ. ૧૮.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો ! અધર્મ વ્યસનોને તજી છઠ્ઠને જેટલામાં હું મનને સમાધિમાં સ્થાપું છું, તેવામાં કામાદિક અંતરંગ શત્રુઓ જાણે ક્રોધાતુર થઈને મને આંત મોહાંધ કરી મૂકે છે, મારી શુદ્ધ બુદ્ધ ઠેકાણે રહેવા હેતા નથી. ૧૮.

ત્વાદાગમોદ્વેદિ સદૈવ દેવ !, મોહાદ્યૌ યન્મમ વૈરિણોઽમી;
તથાપિ મૂઢસ્ય પરામિત્યુદ્ધયા, તત્સન્નિઘૌ હી ન કમપ્યકૃત્યમ્. ૧૯.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન્! આપના આગમથી હું બહુ છું કે, આ મોહાદિ મારા સહાયના શત્રુઓજ છે, તથાપિ પરશત્રુઓમાં વિશ્વાસ સ્થાપવાથી મૂઢ બની ગયેલો હું, તેમની પાસે રહી સર્વ કંઈ અકૃત્ય કરું છું એટલે તેમની પાસે મારું લગારેબેર ચાલતું નથી. ૧૯.

મ્નેચ્છૈર્નૃશ શૈરનિરક્ષસૈશ્ચ, વિડંખિતોઽમીભિરનેકશોઽહમ્;

પ્રાપ્તસ્તિત્વદાત્ની ભુવનૈકવીર !, ત્રાયસ્વ માં યત્તવ પાદલીન્મ. ૨૦.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો ! રક્ષસો કરતાં પણ અતિ નિદંધ આ મોહાદિક મ્નેચ્છોએ મારી બહુ વખત વિડંખના કરી છે, અને હવે તે ત્રણ ભુવનમાં એક, અદ્વિતીયવીર, એવા આપનાજ શરણે આવ્યો છું; તેથી આપનાજ ચરણે વળગી રહેલો એવો હું, તેનો બચાવ કરો. આપ સમર્થ પ્રભુની કૃપા વગર કોઈ મને દાદ દઈ શકે તેમ નથી. ૨૦.

હિત્વા સ્વદેહેઽપિ મમત્વબુદ્ધિં, શ્રદ્ધાપવિત્રીકૃતસદ્વિવેકઃ;

મુકતાન્યસંગઃસમશત્રુમિત્રઃ, સ્વામિન્! કદા સંયમમાતનિબ્યે. ૨૧.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો! સ્વદેહમાં પણ મમત્વબુદ્ધિ તજી દઈને શ્રદ્ધાવડે પવિત્ર થયેલા સદ્વિવેકવાલો એવો જે હું. પરસંગથી નિરાજો રહી, સહુ શત્રુમિત્ર ઉપર સમભાવ રાખીને ક્યારે દ્રઢપણે સંયમ પામીશ? ૨૧.

ત્વમેવ દેવો મમ વીતરાગ, ધર્મો ભવદ્દર્શિતધર્મ એ૦;

ઇનિ સ્વરૂપં પરિમાવ્ય તસ્માન્નાપેક્ષણીયો ભવનિ સ્વભૃત્યઃ. ૨૨.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામી! આપ વીતરાગજ મારા ઇષ્ટ દેવ છો અને આપે દર્શાવેલો ધર્મજ ખરો ધર્મ છે એવું સ્વરૂપ સારી રીતે હું સમજ્યો છું; તેથી આ આપના સેવકની આપ ઉપેક્ષા નહિં કરશો (એવી મારી નમ્ર પ્રાર્થના છે.) ૨૨.

જિતાજિતારોષસુરાસુરાદ્યાઃ, કામાદયઃ કામમમી ત્વયેશ !;

ત્વાં પ્રત્યશકતાસ્તય સેવકં તુ, યદ્વન્તિ હી સપરુષં સપૈવ. ૨૩.

ભાવાર્થ:-હે નાથ! જેમણે સમસ્ત સુરાસુરોને જીતી લીધા છે, એવા આ કામાદિક અંતરંગ શત્રુઓને આપે અત્યંત વશ કરી લીધા છે, તેથી આપને આંચ પણ અદાડવા અશક્ત એવા તે, બાણે રોષવડેજ હોય તેમ, આપના સેવકને નિદંધપણે હણી નાંખે છે, (માટે તેઓ થકી ઉગરવાનું મને દ્રઢ જ્ઞાનબળ આપો.) ૨૩.

સામર્થ્યમેતદ્ભવતોઽસ્તિ મિદ્ધં, સત્વાનશોષાનપિ નેતુમીશ !;

ક્રિયાવિહીનં ભવદાંધ્રલીનં, હીનં ન કિં રક્ષસ ? માં શરણ્ય ! ૨૪.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામીન્! સમસ્ત જનોને મોક્ષપદ પમાડવાને આપ સમર્થ છો, તો હે શરણુદાયક આપના ચરણે વળગી રહેલા આ એક યાંજળા દિન સેવકની, કેમ રક્ષા કરતા નથી? ૨૪.

તત્પાદપદ્મદ્વિતિયં જિનેન્દ્ર!, સ્ફુરત્યજસ્રં હૃદયસ્ય પુંસઃ;

વિશ્વત્રયીશ્રીરપિ નૂનમેતિ, તત્રાશ્રિયાર્થં સહચારિણીવ. ૨૫.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર! આપના ચરણકમળ, જે લવ્યાત્માના, હૃદય કમળમાં સદાય સ્ફુર્યા કરે છે; તેનો આશ્રય લેવાને ત્રિભુવનની લક્ષ્મી પણ જાણે સહચારિણી, દાસી હોય એમ નિશ્ચય આવી રહે છે, સારાંશ કે જે ભાગ્યવંત લવ્યજનો આપના ચરણકમળનું એક નિષ્ઠાથી ધ્યાન ધરે છે, તેમને ત્રણ ભુવનની લક્ષ્મી પણ દાસી રૂપ થઈ રહે છે. (માટે હે જગતાત, તે આપના ચરણકમળનું સમ્યક્ સેવન મને સર્વત્ર હો.) ૨૫.

અહં પ્રભો નિર્ગુણ ચક્રવર્તી, કૂરો દુરાત્મા હતકઃ સપાપ્મા;

હીદુઃખરાશૌ ભવવારિરાશૌ, યસ્માન્નિમગ્નોસ્મિ ભવદ્વિમુક્તઃ ૨૬.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો! હું અત્યંત નિર્ગુણી, કૂર, કુપ્ટ, નિર્દય અને પાપી છું; આપના આલંબન વગરનો હું પ્રચૂર દુઃખવાળા સંસાર સાગરમાં ડુબેલો છું; હવે તો મને આલંબન કેવળ આપનું જ છે. (માટે અનાથના નાથ! ગરીબ નિવાજ! મારા ખરા માયબાપા! હવે મને ઉવેખવો, તે આપને ઉચિત નથી, પણ મારા સકળ દોષને ટાળી મને આપ જેવો કરો, એજ વિનંતિ છે. ૨૬.

સ્વામિન્નિમગ્નોસ્મિ સુધાસમુદ્રે, યન્નેત્રપાત્રાતિથરઘ મેડભૂઃ;

(ચિન્તામણૌ સ્ફૂર્જિત પાણિપદ્મે, પુંસામસાધ્યૌ નહિ કશ્ચિદર્થઃ. ૨૭.

ભાવાર્થ:-હે નાથ! આજ આપ મને દ્રષ્ટિગોચર થયા, તેથી હું અમૃતસાગરમાં નિમગ્ન થયો છું, જેમના હસ્તકમળમાં ચિંતામણી રત્ન આવી રહ્યું છે, તેમને કોઈ પણ અર્થ અસાધ્ય નથી એટલે તેમના સકળ કાર્યની સહેજે સિદ્ધિ થઈ શકે છે. (તેવોજ ભાગ્યશાળી હું મને પોતાનેજ આપવડે સમજી છું.) ૨૭.

ત્વમેવ સંસારમહાંખુરાશૌ, નિમજ્જતો મે જિન! યાનપાત્રમ;

ત્વમેવ મે શ્રેઠ્ઠસુખૈકાધામ, વિમુક્તિરામાઘટનાજિરામઃ. ૨૮.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો! સંસાર સમુદ્રમાં ડુબતા એવા મને આપજ એક જહાઝ સમાન છો, અને શિવરમણી સાથેના શાશ્વત સંબંધ વડે અજિરામ એવા આપજ મારા શ્રેઠ્ઠ સુખના વિશ્રામ સ્થાન છો. ૨૮.

ચિન્તામણિસ્તસ્યજિનેશ! પાણૌ, કલ્પદ્રુમરતરય ગૃહાંગણસ્થઃ;

નમસ્કૃતો થૈન સદાઽપિ ભક્ત્યા, સ્તોત્રૈઃ સ્તુતો દામભિરચિંતોસિ. ૨૯.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન્! જે લવ્યજનોએ આપને ભક્તિ વડે સદાય નમસ્કાર કર્યા છે, સ્તોત્ર સ્તવનો વડે સ્તવ્યા છે, અને અનેક પુંપમાળાઓ વડે પૂજ્યા છે, તેમના હાથમાં ચિંતામણી આવેલ છે અને તેમના આંગણમાં કલ્પવૃક્ષ ઉગ્યા છે એમ હું માનું છું. કેમકે તેમનાં સકળ વાંછિત કાર્ય સહેજે સિદ્ધ થાય છે, (તેઓ અદેખર ધન્ય છે, કૃતપુન્ય છે, જે આપને દેખી રહ્યા છે.) ૨૯.

નિમીલ્ય નેત્રે મનસઃ સ્થિરત્વં, વિધાય યાવન્નજન ! ચિન્તયામિ;
ત્રમેવ તાવન્ન પરોઽસ્તિ દેવો, નિઃશેષકર્મક્ષયહેતુરત્ર. ૩૦.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! જન્ને નેત્રો મીચીને, અને મનને સ્થિર કરીને જ્યારે જ્યારે હું ચિંતવું છું, ત્યારે મને સમસ્ત કર્મનો ક્ષય કરવાના હેતુરૂપ આપ સિવાય કેવળ આપજ પ્રતીત થાયો છો, અર્થાત્ સાક્ષાત્ મનાયો છો. ૩૦.

ભક્ત્યાસ્તુતા અપિ પરે પરયા પરમ્યો, મુક્તિતં જિનેન્દ્ર !

દદતે ન કથંચનાપિ; સિકતાઃ સુધારસઘટૈરપિ નિમ્ખવૃક્ષા,
વિશ્રાણ્યન્તિ નહિ ચૂતકૂલં કદાચિત્. ૩૧.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર ! ગમે તેટલી ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિ વડે સ્તવ્યા છતાં, અન્ય દેવો કોઈ રીતે ખીભચોને એટલે પોતાના ભક્તોને મુક્તિપદ આપી શકતા નથી; કેમકે અમૃતના ફુલોવડે પણ સિંચવામાં આવેલા લીમડાનાં વૃક્ષો શું કદાપિકાલે આમ્રકૂળ આપીશકે ખરા ? અર્થાત્ કદાપિ નહિ. ૩૧.

ભવજલનિધિમધ્યાન્નાથ ! નિસ્તાર્યં કાર્યઃ. શિવનગર કુટુમ્બી
નિર્ગુણોઽપિનિર્ગુણોઽપિ ત્વયાઽહમ્; નહિગુણમગુણ વા સંશ્રિતાનાં
મહાન્તો, નિરુપમકરુણાદ્રાઃ સર્વથા ચિન્તયન્તિ. ૩૨.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! ભવસાગરથી મારો નિસ્તાર કરીને નિર્ગુણી છતાં મને આપે મોક્ષવાસી કરવો જોઈએ, કેમકે નિરુપમ કરુણાવડે આદ્રં અનેલા મહાપુરુષો સ્વાશ્રિત સેવકવર્ગના ગુણહોષને સર્વથા ચિંતવતા નથી, એઓ તો સ્વસેવકોને સ્વાત્મ-દેખીને આપ સરખાજ કરે છે, કરવાની સદા હિતશુદ્ધિ રાખે છે. ૩૨-

પ્રાપ્તસ્વં ખલુભિઃ શુભૈસ્ત્રિજગતશ્ચૂડામાશુદેવતા, નિર્વાણપ્રતિભૂરસાવપિ
ગુરુઃ શ્રીહેમચંદ્રપ્રભુઃ; તન્નાતઃ પરમસ્તિ વસ્તુ કિમપિ સ્વામિન્
યદભ્યર્થેયે, કિન્તુ ત્વદ્વચનાદરઃ પ્રતિભવં સ્તાદ્વમાનો મમ. ૩૩.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! મહાપ્રભૂત પુન્ય જોગે, આપ ત્રણ જગતના ચૂડામણી દેવ મને પ્રાપ્ત થયા છો, તેમ એ ઉપરાંત ખીજી કોઈ મિષ્ટ વસ્તુ હું જાણ્યો કે માનતો નથી, કે જેની પ્રાપ્તિ માટે હું આપની પાસે પ્રાર્થના કરું છું; પરંતુ, આપના વચન ઉપર મને ભવોભવ અધિકારીક આદર થતો જાય, એટલુંજ હું આપની પાસે પ્રાર્થું છું, તથાસ્તુ. ૩૩.

૮. પરમાનંદ પંચવિંશતિ સાથે અતુષ્ટુપ વૃત્તં

પરમાનંદસંપન્નં, નિર્વિકારં નિરામયં;

ધ્યાનહીના ન પર્યન્તિ, નિજદેહે વ્યવસ્થિતં. ૧.

ભાવાર્થ:-ઉત્કૃષ્ટ આનંદ યુક્ત, રાજ દ્રેષાદિ સર્વ મનોવિકારે કરીને રહિત, તથા સર્વ પ્રકરના રોગ રહિત, એવો, પોતાના શરીરને વિષે આપિ રહેલો અનંત શક્તિવંત જે આત્મા, તેને તેના ચિન્તવને કરી રહિત એવા અજ્ઞાની પ્રાણીઓ, દેખતા નથી. ૧.

અનંતસુખસંપન્ન, જ્ઞાનામૃતપયોધરં; અનંતવીર્યસંપન્ન, દર્શનં પરમાત્મનઃ. ૨.

ભાવાર્થ:-અનંત સ્વાભાવિક સુખે પરિપૂર્ણ, જ્ઞાનરૂપી અમૃત રસનું ઉત્તમ ભાજન તથા અનંત પરાક્રમ રૂપ શક્તિએ રહિત એવું શુદ્ધ પરમાત્માનું અલૌકિક દર્શન છે. ૨. નિર્વિકારં નિરાધારં, સર્વસંગપિવર્જિતં; પરમાનંદસંપન્નં, શુદ્ધચૈતન્યલક્ષણં. ૩.

ભાવાર્થ:-સર્વ વિકારે રહિત, સર્વ આધારે રહિત સ્વતંત્ર, સર્વ સંગે રહિત નિઃસંગ, પરમ આનંદે સહિત, એવું નિર્મળ ચૈતન્યું લક્ષણ છે. અર્થાત્ નિર્વિકારી જ્ઞાનસ્વરૂપમયજ્ઞ આત્મા છે. ૩.

ઉત્તમ આત્મચિંતા ચ, મોહ ચિંતા ચ મધ્યમાઃ;

અધમાઃ કામ ચિંતા ચ, પર ચિંતાઽધમાઽધમાઃ. ૪.

ભાવાર્થ:-આત્માનું જ ચિંતવન કરનારા મહાત્માઓ ઉત્તમ પુરૂષો બાણુવા, તથા મોહ ચિંતાવંત એટલે પોતાનો આત્મા કર્મે કરીને ભરેલો છે, હું સુખી છું, હું દુઃખી છું, પાપી છું, ઈત્યાદિ કર્મ ધારણે વર્તાતા સમક્રિતિ જીવો તથા ભદ્રિક શુભ પરિણામી પ્રાણીઓ મધ્યમ બાણુવા; વિષય, કષાયાદિ મલીન પરિણામે વર્તાતા, સંસાર સન્નુખી, ભવવાશી જીવો અધમ બાણુવા; તથા પારકી નિંદા તથા કુચલી કરનારા, પારકાનું ખૂંડે ચિંતવનારા, વિના કારણે પરજીવોને દુઃખ દેવાના ઉપાયોને ચિંતવી રહેલા પરનું દુઃખ દેખી રાજી થનારા, માત્સરી, ગુણુદ્વેષિ, અદેખા, છિદ્રઆહિ ફજને અધમાધમ બાણુવા. ૪.

નિર્વિકલ્પસમુત્પન્નં, જ્ઞાનામૃતપયોધરં;

વિવેકમંજલો કૃત્વા, તં પિપ્પાન્ત તપસ્વિનઃ. ૫.

ભાવાર્થ:-નિર્વિકલ્પ દશામાં સમ્યક્ પ્રકારે પ્રાપ્ત થયેલો, એટલે મનના સર્વ સંકલ્પ તથા વિકલ્પથી રહિત શુદ્ધ દશામાં દેખાતો એવો, એકાંત નિર્વિકારી જ્ઞાનરસમય, જ્ઞાનામૃત સાગરરૂપ આત્મા છે, તે મધ્યેથી તપસ્વી, યોગી પુરૂષો, ભેદ જ્ઞાનરૂપ વિવેક ચક્ષુએ જોખો ભરીને આનંદ સહિત પાન કરે છે. ૫.

સદ્દાનંદમયં જીવં, યો બનાન્ત સ પંડિતઃ;

સ સેવતે નિબ્જાત્મનં, સુસર્વાનંદ કારણં. ૬.

ભાવાર્થ:-નિરંતર આનંદમયજ્ઞ આ જીવ છે, એમ બાણુ છે, અને વર્તે છે, તે ખરેખરો પંડિત છે; તેજ પુરુષ સમસ્ત આનંદને કરવાવાલો, એવો જે પોતાનો આત્મા, તેનું યથાર્થ સેવન કરે છે. ૬.

નલિનં ચ યથા નીરં, મિત્રં તિષ્ઠતિ સર્વદા;

અયમાત્મા સ્વભાવેન, દેહે તિષ્ઠતિ સર્વદા. ૭.

ભાવાર્થ:-જેમ પાણીને વિષે કમલ જલ થકી નિરંતર ન્યારૂં રહે છે; તેમજ આ આત્મા શરીરમાં રહ્યો છતાં, શરીર થકી સદા જૂદોજ રહે છે. ૭.

દ્રવ્યકર્મવિનિર્મુક્તં, ભાવકર્મવિવર્જિતં;
નોકર્મરહિતં ચિત્તિ, નિશ્ચયેન ચિદાત્માનં ૮.

ભાવાર્થ:-જ્ઞાનાવધ્યાનિ આઠે દ્રવ્ય કર્મ રહિત, તથા તે કર્મોને ઉત્પન્ન કરનારા રાગ, દ્વેષાદિક્ષેપ ભાવ કર્મથી પણ રહિત, અને ઔદારિકાદિ પાંચે શરીરરૂપ નોકર્મથી પણ રહિત, એક જ્ઞાનાનંદમયજ્ઞ આ આત્મા નિશ્ચયપણે છે, એમ જ્ઞાની કહે છે. (જાણે છે.) ૮.

અનંત પ્રહ્લણોરૂપં, નિજ દેહે વ્યવસ્થિતં;
જ્ઞાન હીના ન પશ્યન્તિ, જાત્યંધા ધૈવ ભાસ્કરં. ૯.

ભાવાર્થ:-અનંત પ્રહ્લજ્ઞાન સ્વરૂપી, સ્વશરીરને વિષે વ્યાપક છતાં, જેમ જન્મથી અધ પ્રાણી સૂર્યને દેખતો નથી, તેમ જ્ઞાન ચક્ષુર્એ રહિત પ્રાણી પણ આવા આત્માને દેખતો નથી. ૯.

યદ્ ધ્યાનં ક્રિય તે ભવ્યૈ, યેન કર્મં વલ્લીયતે;
તત્ક્ષણં દ્રવ્યતે શુદ્ધં ચિત્ત ચમત્કાર દર્શનં. ૧૦.

ભાવાર્થ:-જેવો પ્રાણી તન્મય સ્વરૂપે આ આત્માનું ધ્યાન કરે છે, કે તુરતજ તે કર્મોના વિનાશ કરીને તત્કાળ શુદ્ધ, નિર્મળ, સ્ફટિક રત્નની જેઠે સ્વચ્છ હીસે છે; ત્યારે તેનું દર્શન પણ ચિત્તને મહા ચમત્કાર ઉત્પન્ન કરનારું થાય છે. ૧૦.

યે ધર્મશીલા મુનયઃ પ્રધાના-સ્તે દુઃખહીના નિયમે ભવન્તિ:

સંપ્રાપ્યશીઘ્રં પરમાર્થ તત્ત્વં, વ્રજન્તિ મોક્ષં ચિદમેકમેવ. ૧૧.

ભાવાર્થ:-સદાકાળ ધર્મને વિષેજ હીન રહેનારા ઉત્તમ ધર્માચારી મુનિવરો (નિશ્ચયે આ ભવના (સંસારના) દુઃખોથી રહિત થાય છે, અને એક પરમ પદાર્થ, ઉત્કૃષ્ટ સારભૂત, ચિદાનંદમય સ્વરૂપી જે મોક્ષપદ, તેને શિઘ્ર પામે છે. ૧૧.

આનંદરૂપં પરમાત્મતત્ત્વં, સમસ્તસંકલ્પવિકલ્પમુક્તં;

સ્વભાવહીના નિવસન્તિ નિત્યં, જાનાન્તિ યોગી સ્વયમેવ તત્ત્વં. ૧૨.

ભાવાર્થ:-એક આનંદમયજ્ઞ રૂપ છે જેનું એવો પરમાત્મ સ્વરૂપી, મનના સર્વ આહટ્ટદોહટ્ટ વિકલ્પોથી રહિત, પોતાના સ્વભાવને વિષેજ નિરંતર વસનાર, એવો જે શુદ્ધ આત્મ પદાર્થ, તેનેજ યોગીપુરુષો સહજ, શુદ્ધ તત્ત્વ કરી જાણે છે. ૧૨.

ચિદાનંદમયં શુદ્ધં, પરાપાય નિરામયં;

અનંતસુખસંપન્નં, સર્વસંગવિવર્જિતં. ૧૩.

ભાવાર્થ:-આત્માના શુદ્ધ આનંદાયુક્ત, મહા નિર્મળ સર્વ કષ્ટ, તથા સર્વ વ્યાધિથી મુક્ત, અપાર સુખે કરીને પૂર્ણ, અને સદાકાળ સર્વ પરપુદ્ગલિક સંગે કરીને રહિત, આ આત્માધિરાજ વર્તે છે. ૧૩.

લોકમાત્રપ્રમાણો હિ, નિશ્ચયે નહિ સંશયઃ;

વ્યવહારો દેહ માત્રેણ, કથયન્તિ મુનીશ્વરાઃ. ૧૪.

ભાવાર્થ:-ચૌદ રાજલોક પ્રમાણે, નિશ્ચયે અવગાહન ક્ષેત્ર છે જેનું, પણ વ્યવહારે

પોત પોતાના શરીર પ્રમાણ ક્ષેત્રવાળો આત્મા છે, એમ મહા મુનીયો એટલે તીથંકર, ગણધરાદિ મહાત્માઓ કહે છે, તે વાતમાં લેશ માત્ર સંદેહ નથી. ૧૪.

યત્ક્ષણં દ્રબ્યતે શુદ્ધં, તત્ક્ષણં ગતવિબ્રમઃ;

સ્વસ્થવિત્તં સ્થિરિભુતં, નિર્વિકલ્પં સમાધયે. ૧૫.

ભાવાર્થ:-જે ક્ષણે આ આત્મા જીવને શુદ્ધ દેખાય છે, તેજ ક્ષણે સર્વ કલ્પિત સુખના બ્રમથી રહિત જીવ માલમ પડે છે; વળી સંપૂર્ણ શાંત, સ્થિર ચિત્તવંત, અચલ, નિર્વિકલ્પ સમાધિને વિષે રહેલો દ્વીસે છે. ૧૫.

સ એવ પરમં પ્રત્ન, સ એવ જિનપુંગવઃ;

સ એવ પરમં તત્ત્વં, સ એવ પરમં તપઃ. ૧૬.

ભાવાર્થ:-તેજ ઉત્કૃષ્ટો પ્રહ્લ સ્વરૂપી છે, તેજ સામાન્ય કેવલીને વિષે શિશોમણી શિખર સમાન તિથંકર સ્વરૂપી છે, તેજ ઉત્કૃષ્ઠ તત્ત્વ છે, સારભૂત પદાર્થ છે, અને તેજ ઉત્કૃષ્ટો, ઈચ્છા નિરોધરૂપ તપમય એવો આ આત્મા છે. ૧૬.

સ એવ પરમં જ્યોતિઃ; સ એવ પરમોગુરુઃ;

સ એવ પરમં ધ્યાનં, સ એવ પરમોત્તમઃ. ૧૭.

ભાવાર્થ:-તેજ ઉત્કૃષ્ઠ જ્ઞાન ભેતિમય છે, તેજ ઉત્કૃષ્ઠ સદ્ગુરુ એટલે પોતાના આત્માને પોતેજ શિક્ષા આપનાર ઉત્તમગુરુ છે, વળી તેજ ઉત્કૃષ્ટું ધ્યાન છે, અને તેજ સર્વોત્તમ પદાર્થ આ આત્મા છે. ૧૭.

સ એવ સર્વકલ્યાણં, સ એવ સુખભાજનં;

સ એવ શુદ્ધચિદ્દરૂપં, સ એવ પરમં શિવં. ૧૮.

ભાવાર્થ:-તેજ સમસ્ત કલ્યાણનું નિધાન છે, તેજ સમસ્ત સુખોનું ભાજન છે, તેજ નિર્મળ જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપી છે, અને તેજ સર્વ ઉપદ્રવથી રહિત, અજરામર શિવરૂપ આ આત્મા છે. ૧૮.

સ એવ પરમાનંદઃ, સ એવ સુખદાયકઃ;

સ એવ પરમચૈતન્યં, સ એવ ગુણસાગરઃ. ૧૯.

ભાવાર્થ:-તેજ પરમ આનંદ યુક્ત છે, તેજ મહા સુખદાયક છે, તેજ ઉત્કૃષ્ટ ચૈતન્ય એટલે જ્ઞાનશક્તિ છે, અને તેજ સર્વ શુભ સમુદ્ર આ આત્મા છે. ૧૯.

પરમ આલ્હાહસંપન્નં, રાગદ્વેષવિવર્જિતં;

સોઝહં તુ દેહ મધ્યે તુ, યો જ્ઞનાતિ સ પંડિતઃ. ૨૦.

ભાવાર્થ:-તેજ ઉત્કૃષ્ટ હૃષમય છે, તેજ સર્વ રાગદ્વેષાદિ વિકારે રહિત, શરીરને વિષે શોભી રહ્યો છે, તેને જે યથાર્થ જાણે છે, તેજ ખરો પંડિત છે. ૨૦.

આકારરહિતં શુદ્ધં, સ્વસ્વરૂપે વ્યવસ્થિતં;

સિદ્ધમષ્ટગુણોપેતં, નિર્વાકારં નિરંજનં. ૨૧.

ભાવાર્થ:-સર્વ આકાર રહિત, પોનાના સ્વરૂપેજ રહેલો, સિદ્ધના આઠ ગુણોએ સહિત, નિર્વિકારી સર્વ કર્મરૂપી અંજને રહિત, શુદ્ધ નિષ્પન્ન સ્વરૂપી આ આત્મા છે. ૨૧.

તત્ સમં તુ નિજ્ઞાત્માનં, રાગદ્વેષવિવર્જિતં;

સહજનંદ્યૈતત્યં, પ્રકાશયતિ મહાયશે. ૨૨.

ભાવાર્થ:-એવોજ, એટલે ઉપર કહ્યો તેવોજ, પોતાનો આત્મા રાગ, દ્વેષ, મોહ અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વાદિ, વિકારે રહિત છે, સ્વાભાવિક, સ્વાધીન, જ્ઞાન ચેતનાવાંત આત્માનું સ્વરૂપ છે, એમ મ્હોટા યશના ધણી શ્રી પરમાત્માએ પ્રકાશ્યું છે. ૨૨.

પાપાણેષુ યથા હેમં, દુગ્ધમધ્યે યથા ધૃતં;

તલમધ્યે યથા તૈલં, દેહમધ્યે તથા શિવં. ૨૩.

ભાવાર્થ:-જેમ પથ્થરને વિષે સૂવણું, જેમ દૂધને વિષે ધી, જેમ તલમાં તેલ, સત્તાગત્ એટલે શક્તિરૂપે રહેલાં છે; તેવીજ રીતે આ શરીરને વિષે શક્તિરૂપે વ્યાપી રહેલો શિવ સ્વરૂપી આત્મા છે. ૨૩.

કાષ્ઠમધ્યે યથા વન્દિઃ; શક્તિ રૂપેણ તિષ્ઠતિ;

અયમાત્મા શરીરેષુ, યો જ્ઞાનાતિ સ પંડિતઃ. ૨૪.

ભાવાર્થ:-જેમ કાષ્ટને વિષે અગ્નિ શક્તિરૂપે શુભ્ત રહેલી છે, તેમ આ આત્મા શરીરને વિષે રહેલો છે, એમ જે જાણે છે, અને વર્તે છે, તેજ ખરો જાણકાર પંડિત છે. [પણ આત્મા, આત્મા કરીને પોતનારા, માત્ર કથની કરનારા, અને આત્માના સ્વરૂપથી વિપરીત વર્તનારા, રાગી, દ્વેષિ, મોહી, વિકારી, મમત્વી, જડાનંદી, ભવવાસિ પ્રાણીઓ પંડિત નામને યોગ્ય નથી, એકલા વચન જાળને વિષે ફક્ત રહેલા શુકપાઠિ પંડિતાભાસો પોતાના આત્માને કગી રહ્યા છે, અને આત્માને નામે આત્માનેજ વગોવે છે; એ ખેદની વાત છે.] ૨૪.

અવ્રતાનિ પરિત્યજ્ય, વ્રતેષુ પરિતિષ્ઠતિ;

ત્યજેતાન્યપિ સંપ્રાપ્ય, પરમં પદમાત્મનઃ. ૨૫.

ભાવાર્થ:-અવ્રતોનો ત્યાગ કરીને વ્રત નિયમને વિષે સ્થિર થવું, અને યહી વિશેષ પ્રકારે શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપને વિષે લીન થતાં, તે વ્રત નિયમને પણ તે સ્વરૂપમાં સમાવી દહને આત્મા શુદ્ધ પરમાત્મ પદને પામે છે. ૨૫.

૯. શ્રી ઋષભ પંચાશિકા.

જય જંતુ કૃપ્ય પાયવ, ચંદાયવ રાગપંકજ વણુસ્સ;

સયલ મુણ્ણુગામ ગામિણુ, તિલ્લોઅચ્ચુડામણિ નમે તે. ૧.

હે જગતના જીવોને કદપવૃક્ષ સમાન કામિત ફળને આપનાર અને રાગરૂપી કર્મજના વનને નિમીલન કરવા (સંકોચીદેવા) ચંદ્રકાન્તિ સમાન ! તથા સમસ્ત મુનિ-જણના નાયક ! હે ત્રિલોકચુડામણિ (મોક્ષના મંદનરૂપ) પ્રભુ ! આપશ્રીને અમારો નમસ્કાર હો.

જ્ય રોસજલણ જલહર, કુલહર વરનાણ દંસણસિરીણું;

મોહ તિમરોહ દિણયર, નયર ગુણગણાણ પહિરાણું. ૨.

તેમજ ક્રોધરૂપી આગને શાન્ત કરવા મેઘ સમાન! શ્રેષ્ઠ એવી જ્ઞાનદર્શનરૂપ લક્ષ્મીના વિલાસ ઘર! મોહરૂપી અધિકારના સમૂહને ટાંળવા સૂર્ય સમાન! અને ગુણના સમુદાયરૂપી પૌરજને ને વસવા માટે નગર તુલ્ય એવા હે પ્રભુ! આપ જ્યવંત વર્તો!

દિહો કહ વ વહ ડમે, ગંથિમિ કવાડસંપુડ ધણુંમિ;

મોહ ધયાર ૧૨ય ગએણ, દિણય રૂવ તુમં. ૩.

મોહરૂપી અધિકારથી વ્યાપ્ત એવા કાશગૃહમાં પૂરાયેલા મુજને, દૈવયોગે મહા આકરા રાગદ્વેષના પરિણામરૂપી અર્થીનો છેદ થવા રૂપ કપાટ સંપુટ ઉઘડી જવાથી, સૂર્ય સમાન આપનું દર્શન થયું. અર્થાત્ અપૂર્વ કરણ (અપૂર્વ વીર્યોદ્ભાસ)થી અર્થી ભેદ કરી પછી સમકિત રત્ન પામી સત્વિક વડે આપ પરમાત્માનું હું દર્શન પામ્યો.

ભવિઅ કમલાણ જણુરવ, તુહ દંસણ પહરિ સૂસ સંત.ણું;

દહ ખહા ઇવ વિહંડંત, મોહતમ ભભર વિંદાઈ. ૪.

હે જિનરવિ! આપના દર્શનના આનંદથી વિકસિત થતાં ભવ્ય કમલોમાંથી લોલી આવને પામેલા મોહાધિકારરૂપ જ્ઞમરના સમૂહ છૂટા પડી જાય છે. એટલે આપના અપૂર્વ દર્શનયોગે ભવ્ય જનોનો મોહાધિકાર દૂર ટળે છે.

લહુતણા મિમાણો સવ્વો સવ્વહુસુર વિમાણસસ;

પઈ નાહ નાહિ કુલગર—ધરાવયા રૂમ્મુહે નહો. ૫.

હે નાથ! આપ નાભિ કુલગરના ગૃહમાં અવતર્યા તે વારે સર્વાર્થ (સર્વાર્થ સિદ્ધ) નામના દેવ વિમાનનું શ્રેષ્ઠતા સંબંધી સર્વ અભિમાન ગળી ગયું.

પઈ વિંતા દુલ્લહ મુખ્ખ મુખ્ખ ફલએ અહિવ્વ કપ્પ દુમે;

અવઈન્ને કપ્પતર, જયગુરૂ હિથયા ઇવ પહિથયા. ૬.

અચિંત્ય અને દુર્લભ મોક્ષ સુખ આપનાર અપૂર્વ કલ્પવૃક્ષ એવા આપનો અવતાર થયે છતે હે જગદ્ગુરૂ! કલ્પવૃક્ષો શરમાઈ ગયાં હોય તેમ અંતર્ધાન (અદ્રશ્ય) થઈ ગયાં.

અરણુણું તઈણુણું, ઇમાઈ ઉસ્પપ્પિણીઈ તુહ જમ્મે;

કુરિઅં કણુગમણુણું વ. કાલયાકુ ક્કપાસંમ. ૭.

(પ્રભુનાં પાંચે કલ્યાણ સમયે સર્વત્ર ઉદ્યોત થાય છે તે વાત કહે છે.) કાળ ચક્રનાં એક પડખે આ અવસર્પિણી કાળમાં આપનો જન્મ થયે છતે ત્રીજો આરો જાણે સુવર્ણમય હોય એવો દીપી રહ્યો

જંમિ તુમં અહિ સિત્તો, જથથય ૧સવ મુખ્ખ સંપયં

પત્તો; તે અઠ્ઠાવય સેત્તા, સીસામેલા ગારકુલસસ. ૮.

જ્યાં આપનો જન્મ અભિષેક થયો અને જ્યાં આપ શિવસુખ સંબંધી સંપા-

દાને પામ્યા તે અને અઠાપદ શૈલો અન્ય ગિરિવરોના મુકુટરૂપ થયા. [તેમાં અઠાપદ એટલે સુવર્ણ, તેનો શૈલ એટલે મેરુ, જ્યાં પ્રભુનો જન્મભાલિષેક દેવોએ કર્યો તે તથા બીજા અયોધ્યાની નજીકમાં રહેલો અઠાપદ નામે પર્વત જ્યાં પ્રભુ મોક્ષે પધાર્યા]

ધન્ના સરિમહ્યં જેહિં, ઝત્તિકયરજ્જમજ્જણો ઉરિણા;

ચિરવરિ અનવિણ પત્તા, મિસેઅમલિલે હિં વિહો મિ ૯.

ઈંદ્રવડે જલદી રાજ્યાલિષેક કરાયેલા આપને સવિસ્મય દેખનાર યુગલિયાને ધન્ય છે, જેમણે કમળનાં પત્રોવડે અલિષેક જળ ચિસ્કાળ [હાથમાં] ધરી રાખ્યું હતું.

દાવિય વિજ્જ સિપ્પો, વજ્જરિઆસેસ લોઅવવહારો;

જાગિ મિ જાણુ સમિય, પવાગિ તાગિ કયથયાગિ ૧૦.

વિદ્ય અને શિક્ષકળા જેમણે દર્શાવ્યા છે તથા સમસ્ત લોક વ્યવહાર જેમણે સ્પષ્ટ સમજાવ્યો છે એવા આપ જેમના સ્વામી થયા છો તે પ્રજા કૃતાર્થે થયેલી છે.

બંધુ વિહતા વસુ મધં, વચ્છ રમચ્છન્ન દિત્ત વણુ નિગ્હે;

જહં તં તહકો અન્નો, નિય મધુરં ધીર પડિવન્નો. ૧૧.

જેમણે બંધુઓને [પુત્રોને] પૃથ્વી વહેંચી આપી છે અને એક વર્ષ પર્વાંત અવિચિન્નપણે દ્રવ્ય સમૂહનું દાન દીધું છે એવા આપે હે ધીર! જે નિયમધુરા ધારણ કરી છે તે ધુરાને બીજા કોણ ધારી શકે? [ધીર કહેવાથી વર્ષ પર્વાંત પ્રભુએ ક્ષુધા પરિષદ સહ્યો એ વાત સૂચવી.]

સોહસિ પમહિમ્મંસો, કજ્જલકવિણાહીં જયગુરુ જહહિં;

ઉવગૂઠ વિસન્નિજઅ રાયત્ત ચિછમાહથ ડહિંવ. ૧૨.

હે જગદ્ગુરુ! રાજ્ય સમયે આલિંગન કરેલી અને દીક્ષા સમયે પરિત્યાગ કરેલી રાજ્ય લક્ષ્મીની અશ્રુધારાજ હોયની! એવી કાબળ જેવી કાળીકેશ જટા વડે ભૂષિત સ્કંધવાળા આપ શોભી રહ્યા છો.

ઉવસામિયા અણુજ્જ, દેસેમુ તએ પવન્નમોણેણું;

અમણુંત ચિયઅ કજ્જં. પરસ્સ સાહનિ સપ્પુ વિસા. ૧૩.

અનાર્થ દેશોમાં અનાર્થ લોકોને આપે મૌન વ્રત ધારીને ઉપશાન્ત કર્યા [તે યુક્તજ છે કેમકે] સત્ પુરૂષો મૌનપણેજ પરનાં શુભ કાર્ય સાધી આપે છે

માણુણો વિ તુહલ્લીણા, નામ વિનામિ એઅરાહવા જય;

ગુરુઆણુ ચક્કણુ સેવા, ન નિષ્કલા હોક કઠમા વિ ૧૪.

મુનિ અવસ્થામાં પણ આપના ચરણમાં લીન થયેલા નમિ અને વિનમિ વિદ્યા-ધરોના નાયક થયા. ગુરૂની ચરણસેવા કદાપિ નિષ્કળ થતીજ નથી.

ભદ્રં સે સેઅંસસ્સ, જેણુ તવસો સિહિ નિરાહારો;

વરિસંતે નિવ્વ વિહિ, મેહેણુ વ વણુ હુમો તં સિ. ૧૫.

મેઘ જેમ વનવૃક્ષને સંતોષે તેમ જોણે તપ શોષિત અને નિરાહાર એવા આપને વર્ષના અંતે [ધક્ષિરસથી] સંતોષિત કર્યા તે શ્રેયાંસકુમારનું કલ્યાણ થાયો.

ઉત્પન્ન વિમલ નાણે, તુમંભિ ભુવણુરસ વિચ્છિન્નિ મોહો;

મયલુગ્ગયસૂરે વાસરંભિ, ગયણુરસ વ તમોહો. ૧૬.

‘જ્ઞાન કલ્યાણક આશ્રી કહે છે’ જેમ સંપૂર્ણ સૂર્યોદયવાળા દિવસમાં જગન અંત-વર્તી સમસ્ત અધકાર નષ્ટ પામે છે તેમ નિર્મળ કેવળ ઉત્પન્ન થયું છે જેને એવા આય વિદ્યમાન છતે જગતનો મોહ વિલય પામે છે.

પુખ્યાવસરે સરિસો, દિક્ષો ચક્રકરસ તાંસ ભરહેણ;

વિસમા હુ વિસય તિન્હા, ગર્યાણુ [વ કુણુધ મધમોહ]. ૧૭.

કેવળ મહિમા અવસરે ભરતે આપને ચક્ર [રત્ન] સદય લેખ્યા [તેનું કારણ એ છે કે] વિષમ એવી વિષયતૃષ્ણા મ્હોટાને પણ મતિમોહ ઉપજાવે છે.

પદમસમો સરણું મુહો, તુહ કેવલસુર વહુ કહીજ્જોઆ;

જ્યા અગ્ગેધ દિસા, સેવાસયમાગય સિહિવ્વ. ૧૮.

(કેવળ ઉત્પત્તિ પછી તરત) આપના પ્રથમ સમોવસરણના પ્રારંભમાં કેવળ દેવાંગનાઓ(ની દેહ ક્ષન્તિ) એ કરેલો છે ઉદ્યોત જેનો એવી અગ્નિ દિશા જાણે તેના નિમિત્તે સાક્ષાત આવેલા અગ્નિ દેવતાજ હોય તેવી શોભી રહી હતી.

ગહિઅ વય ભંગમલિણો, ણું દુરોણુએહિં મુહરાજી;

ઠજી પઠમિલ્લુ અતાવ સેહિં તુહ દંસણે પદમે. ૧૯.

આપના પ્રથમ દર્શન સમયે (કચ્છ મહાકચ્છ વિના) પ્રથમ ઉત્પન્ન થયેલા અત્યંત નમ્ર તાપસોએ ચંદ્રણુ કરેલાં વ્રતના ભંગવડે મહીન એવો પોતાનો મુખરાગ નિશ્ચે (નમસ્કારના મિથે) ઠાંકી દીધો. મતલબ કે જગતજનો સમક્ષ પ્રભુ સાથે વ્રત ભઠી પોતે નિઃસત્ત્વ થઈ તાપસીપણું આદર્યું. તેથી લજ્જા વડે સ્વમુખ દેખાડવા અસમર્થ છતાં તેમણે પ્રજ્ઞામને મિથે મસ્તક નમાવી દીધું.

તેહિં પરિવેદિણુણુય, વૂઠા તુમએ ખણું કુલ વધરસ;

સોહા વિઅડં સત્થલ, ધોલંત જડ કલા વેણુ. ૨૦.

તે તાપસો વડે વિદાયેલા અને વિશાળ સંઘ પ્રદેશ ઉપર વિસ્તરેલા જય કલાપ-વાળા એવા આપે ક્ષણવાર કુળપતિ (તાપસાચાર્ય)ની શોભા ધારણ કરી. (કેમકે પછી તે તાપસોએ પ્રમુના ઉપદેશથી શ્રમભુલિંગ સ્વીકારેલું છે.)

તુહ રૂવં પિચ્છંતા, ન હુંતિ જે નાહ હરિસપડિહંત્યા;

સમણા ત્રિ ગયમણુચિચય, તે કેવલિણો જઈ ન હુંતિ. ૨૧.

હે નાથ! આપની મુખમુદ્રા જોનારા હપ’ પરિપૂર્ણ થતા નથી તે જો કેવળજ્ઞાની ન હોય તો સંજી છતાં પણ અસંજીજ સમજવા.

પત્તાનિ અસામન્નં, સમુન્નઈ જેહિ દેવયા અન્ને;

તેહિનિ તુમહ ગુણુ—સંકહાસુ હાસં ગુણુ મજ્ઝ. ૨૨.

જે જગત્ કર્તૃત્વાદિક (કલ્પિત) ગુણોવડે અન્ય દેવો અસામાન્ય સમુન્નતિ (અસાધારણ મોટાઈ) યામ્યા છે, તે (કલ્પિત) ગુણો આપના અદ્ભુત ગુણ સંબંધી કરાતા ગાનમાં મને હાસ્ય પેદા કરે છે. (એવા કારણથી કે કયાં કેવળ કલ્પિત મિથ્યા આદોષિત ગુણો વડે અન્ય દેવોએ મેળવેલી મિથ્યા આહંબરવાળી મોટાઈ અને કયાં સાચા અદ્ભુત ગુણો પ્રગટ થયાથી આપને સહજ પ્રાપ્ત થયેલી ત્રિભુવન પૂન્યતા.)

દોસરહિ અસ્સ તુહ, જિણુનિદાવસરંમિ ભગ્ગપત્તરાએ;

વાયાઈ વયણુ કુસલા વિ ખાલિ સાયંતિ મચ્છરિણો. ૨૩.

હે જિન! મત્સરી લોકો પ્રથમ વચન વદવામાં કુશળ છતાં દોષ રહિત એવા આપની નિંદા કરવાના પ્રસ્તાવે ભાંગી તુટી વાણી વડે બાજકની જેવી ચેંટા કરે છે. કેમકે આપનામાં લેશમાત્ર પણ દોષ નહિ દેખવાથી તે બાપડા હતાશ બની જાય છે.)

આણુરાય પલ્લ વિલ્લે, રઈવલ્લિ કુરંત હાસં કુસુમંમિ;

તવતા વિજિરિ ન મણો, સિંગારવણે તુહલ્લીણો. ૨૪.

અનુરાગ (દહ રાગ) રૂપી પલ્લવોવાળા અને રતી રૂપી વેલડી ઉપર સ્ફુરી રહેલ સ્મિત (હાસ્ય) રૂપી ફુલવાળા શૃંગાર વનમાં તપથી તમ થયેલું પણ આપનું મન લીન થયું નથી. (એ આશ્ચર્ય રૂપ છે.)

આણુ જરસ વિલ્લયા, સીસે સેસવ્વ હરિ હરેહિપ્પિ;

સો વિ તુહ ઝાણુ જણુ, મયણો મયણું વિત્તિણો. ૨૫.

જે કામદેવની આજ્ઞા હરિહરદિક દેવોએ પણ શેષા (દેવનિર્માલ્ય ચરણામૃત-યુગ્મમાલાદિક)ની પ્રેરે પ્રેમપૂર્વક મસ્તકે ચઢાવી છે તે કામદેવ પણ આપના ધ્યાનાનલમાં મીણુની જેમ ઓગળી ગયો છે.

પઈ નવરિ નિરભમાણુ, જાયા જયદ્ધપ્પિમિજ્જણુતાણુ;

વમ્મહ નરિદ્દ જેહા, ડિહ્ઠિછેહા મયચ્છીણુમ. ૨૬.

જગત્જનોને દર્પ દલવાને સમર્થ એવા મન્મથ રાજા (કામદેવ ના ચોદ્ધા રૂપ મૃગાક્ષી સ્ત્રીઓનાં નેત્ર કટાક્ષો કેવળ આપના વિષેજ નિષ્કળ થયાં મનલભ કે સ્ત્રી કટાક્ષો કેવળ આપની ઉપરજ ફાવી શક્યા નહિ.

વિસમા રાગદોસા, નિંતા તુરયવ્વ ઉપ્પહોણુ મણુમ;

ઠાયંતિ ધમ્મસારહિ, દિહે તુહ પવયણે નવરે. ૨૭.

હે ધમ્મસારથી! આપનું પ્રવચન સ્વીકૃતે છતે મનને ઉન્માર્ગે લઈ જનાર (ઉદ્ધત) ઘોડાની જેવા વિષમ રાગદોષ (વિકારો) નિશ્ચિત માર્ગે ચાલે છે. એટલે કે તેઓ મનને મોક્ષમાર્ગ વિના ઓળે ઓળે માર્ગે દોરી જઈ શકતા નથી.

પચયત્ત કસાય ચૌરે, સઘસંનિહિ આસચકકધણુરેહા;

હુંનિ તુહ રિચઅ ચત્રણા, સરણું ભીઆણુ ભવરન્ને. ૨૮.

પ્રબળ કષાયરૂપ ચૌરો જેમાં (વસે) છે એવા આ ભવ અરણ્યમાં ભયથી ઉભેલા જનોને ખડ્ગ ચક્ર અને ધનુષ્યરૂપ રેખાઓ જેમાં સદા સારી રીતે અંકિત છે એવાં આપનાં અરણ્યોજ શરણભૂત છે.

તુહ સમય સરખ્મહા, ભમંત સયલાસુ રુખ્મ જ્ઞદસુ;

સારણિ જલં વજ્રવા, ઠાણુ ઠાણુસુ ખજ્ઞંતા. ૨૯.

આપના સિદ્ધાન્તરૂપી સરોવરથી બ્રહ્મ થયેલા જીવો જેમ નીકતું જળ સકળ વૃક્ષ ભતિમાં ઠેકાણે ઠેકાણે બંધાતું છતું ફરે છે તેમ સકળ ૮૪ લક્ષ જીવાયોનિમાં કમંવટે ઠેકાણે ઠેકાણે બંધાતા છતા પરિબ્રમણ કર્યા કરે છે. મતલબ કે માર્ગ-બ્રહ્મ મહા વિટંબના પામે છે.

સલિલિવ્વ પવયણે, તુહ ગહિએ ઉટ્ટું અહો વિમુકકમ્મિ;

વચ્ચંનિ નાહ કવયરહુ દ્ધડિ સંનિહા જવા. ૩૦.

જેમ કૃપના અરહટ્ટની ઘટમાળા જળ ભરેલી ઉંચે આવે છે અને ખાલી થયેલી નીચે જાય છે તેમ આપના વચનને આરાધેલા જીવો ઉદ્ધંગતિ પામે છે અને વિરાધેલા નીચી ગતને પામે છે.

લીલાઠ નિંત સુખ્ખં, અન્ને જહ તિરિયા તહા ન તુમમ્

તહ વિ તુહ મગ્ગ લગ્ગા, મગ્ગંતિ ખુહા સિવસુહાઈ. ૩૧.

જેમ અન્ય બૌદ્ધાદિક દસનીઓ સુકોમળ શય્યા ઉપર શયન કરવું, પ્રભાતમાં કાંઈ પીવી વિગેરે (શરીરને સુખકારી) અનુષ્ઠાનથી (કષ્ટ વગર) મોક્ષ મેળવી આપે છે તેમ આપ કરતા નથી તો પણ (સમ્યક્ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર રૂપ) આપના સત્ય-માર્ગમાં લાગેલા વિચક્ષણો શિવમુખને ગવેષે છે. મતલબ કે બૌદ્ધાદિકોએકદપેલી સહેલી મુક્તિ પાયા વિનાની છે ત્યારે જિનોએ કહેલી પુરુષાર્થ સાધ્ય મુક્તિ તેવી નથી પણ સાચી છે.

સારિવ્વ બંધવહ મરણુ ભાઈણો, જિણુ ન હુંતિ પઈ દિઠ્ઠે;

અખ્ખેહિં વિ હીરંતા, જવા સંસાર ફલયંમિ. ૩૨.

હે જિન! આ સંસારરૂપી ચોપાટમાં અક્ષો (છદ્રિયો-પાસા) વડે સંચાર્યમાણ થતા જીવો દેવતત્ત્વ ભુદ્ધિથી આપને ઠીકે છતે પધડું ઠીકે લગ્ગોટીઓની પેરે વધ, બંધ કે મરણુના ભાગી થતા નથી.

અવહીરિયા તએ પહુ, નિંતિ નિએગિકક સંખલા ખદ્દા;

કાલમણુંતં સત્તા, સમં કયાહારનીહારા. ૩૩.

હે પ્રભુ! (સામગ્રી વિકળતા વડેજ ધર્મોપદેશના અભાવથી) આપના વડે ઉપેક્ષા પ્રણયેલા જીવો નિગોદરૂપ એકજ શ્રુત્બળાથી નિયંત્રિત થયેલા અને સહુ સાથેજ આહાર

મિહાર ક્રિયા કરતા અનંતકાળ ગમાવે છે.

જેહિંત તવિઆણું તવનિહિ, જયઘ પરમા તુમમ્મિ પડિવત્તી;

દુખખાઈ તાઈ મન્ને, ન હુનિ કમ્મં અહમ્મસ્સ. ૩૪.

હે તપોનિધિ! જે દુઃખોવડે કઠથિંત થયેલા જનોને આપનામાં પરમ પ્રેમ પ્રગટે છે તે દુઃખો પાપાનુબંધી તે નથીજ કિંતુ પુણ્યાનુબંધી હોવાથી ઉલટાં તે પ્રથમસનીય છે.

હોહ મોહુરછેહી તુહ, સેવાએ ધુવ ત્તિ નંદામિ;

જં પુણુ નં વંદિયવ્વો, તત્થ તુમં નેણુ ઝિજ્જમ્મિ. ૩૫.

આપની સેવાથી મોહનો ઉચ્છેદ અવશ્ય થશે એ વાતથી હું પ્રમોદ પામું છું, પરંતુ મોહનો ઉચ્છેદ થયા બાદ આપને નહિં વંદાય એ વાતથી મને દુઃખ પેદા થાય છે. કેમકે કેવળી કેવળીને ન નમે એવો નિયમ છે.

જે તુહ સેવાવિમુહસ્સ, હુંતુ મા તાઉ મહ સમિહ્દીહી;

અહિગાર સંપયા ઈવ, પેરંત વિડંબણુ કુલાહી ૩૬.

આપની સેવા વિમુખ એવા જે મિથ્યાદ્રષ્ટિ જનો તેમની રાજ્યાધિકાર સંબંધી સંપદાની જેમ પરિણામે વિડંબના કરી સંપદાઓ મુઝને ન પ્રાપ્ત થાયો! મતલબ કે પરિણામે નીચી ગતિમાં ખેચી જતારી સંપદા નથી પણ વિપદારુપજ છે.

મિતુણુ તમં દીવો, દેવ પયત્થે જણુસ્સ પયડેઠ;

તુહ પુણુ વિવરીયમિણું, જઈકક દીવસ્સ નિવ્વડિઅમ્. ૩૭.

હે દેવ! અન્ય દીપક તમસ્તોમ (અંધકાર)ને લેદીને લોકને ઘટાદિક, પદાર્થો પ્રગટ દેખાડે છે, પણ જન્મતમાં અનન્ય દીપક એવા આપનું દીપકકાય' (વપરીત જણાય છે, કેમકે આપ તો પ્રથમ પોતાના ઉપદેશરુપી કિશ્ણોવડે બધાં જીવોને જીવાદિક પદાર્થો અવબોધો છે અને પછી તત્વાવબોધ ઉત્પન્ન કરીનેજ અજ્ઞાન અંધકારને લેદો છો.

મિચ્છત્ત વિસપ્પસુત્તા, સચ્ચેયણુા જિણુ ન હુંતિ ઈ જીવા;

કમ્મમ્મિ કમઠ જઈ, કિત્તિઅં પિ તુહ વયણુમન્તસ્સ. ૩૮.

જેમના કણ્ઠમાં આપના વચન રૂપ મંત્રનું એક પણ પદ પડયું છે તે જીવો મિથ્યાત્વરૂપી વિષથી મૂછંત છતાં પણ (ચિલાતિપુત્ર-તથા રોહિણીયા ચોરની પેઠે) શું સચેતન થતા નથી અર્થાત થાય છે.

આર્યાજ્ઞઆ ખણુદ્ધં પિ, પઠં ધરં તે કરિંતિ આણુરાયં;

પરસમયા તહ વિમણું, તુહ સમયન્નણુ ન હરંત. ૩૯.

કુતીથિકનાં આગમ ક્ષણ્ઠાં પણ સાંભળ્યા છતાં આપના વિષે સ્થિર પ્રેમને પ્રગટાવે છે. તેથી તે આપના આગમના બાણકારનું મન હરી શકતા નથી. મતલબ કે પરસ્પર અસંબંધપણાથી અસર હોવાને લીધે જેમ જેમ તે સાંભળવામાં આવે છે તેમ તેમ યથાર્થવાદી એવા આપનામાં પ્રેમ પ્રગટાવે છે એ વાત યુક્તજ છે.

વાર્ષાદં પરિગ્ગહિયા, કરતિ ત્રિમુહં ખણેણ પડિવખ્ખમ્મઃ

તુજ્ઝ નયા નાહ મહાગય વ્વ અન્નુત્તસંલગ્ગા. ૪૦.

વાદીઓ વડે (સ્વપક્ષમંડન વડે-પરપક્ષમંડન માટે) અશ્વો સાથે યોજાયેલા અન્યો-અન્ય સંલગ્ન હાથીઓની જેવા આપના નયો ક્ષણમાત્રમાં પ્રતિપક્ષ શત્રુને વિમુખ કરી નાખે છે.

પાવંતિ જસં અસમંજસા વિ વયણેહિં જેહિં પરસમયા;

તુહ સમય મહોઅહિણો, તે મંદા ભિંદુ નિસ્સંદા ૪૧.

જે જ્યોતિષ વિદ્યા પ્રમુખ વચનો વડે અસમંજસ (પરસ્પર સંબંધ વિનાના) પર સિદ્ધાન્તો પ્રલાપા પામે છે તે આપના (અગાધ) સિદ્ધાન્ત સમુદ્રની પાસે માત્ર ઊંડુઓના કણીયા છે.

પઠ મુકકે પોઅમ્મિ વ, જીવોહં ભવન્નવમ્મિ પત્ત જી;

આણુવેલ માવયામુહ પડિએ હિં, વિંડબ્બણા વિવિહા. ૪૨.

જહાજ સમાન આપનો ત્યાગ કર્યો છતે પ્રતિસમય આપદાના મુખમાં પડેલા જીવો ભવ સમુદ્રમાં વિવિધ વિડંબના પામે છે.

વુચ્છં અપથિય્યાગય મચ્છ ભવંતો મુહુત્તવસિએણ;

છાવહી અયરાઈં નરંતર અપ્પઠ્ઠાણે. ૪૩.

(હે દેવ !) ખીજા જીવોત્તંતો શું કહેવું ?) અણુધાર્યા આવેલા તંદુળિયા-મચ્છના ભવમાં અંતમુહૂત કાળ વસી મેં સાતમી નરકમાં ૬૬ સાગરોયમ અવધાન રહીત વીતાવ્યા.

સીઉંહ વાસધારા નિવાય દુખ્ખં સુતિખ્ખમાણુ ભૂઅં;

તિરિઅત્તણંમિ નાણાવરણુ સમચ્છાઈંએણાવિ. ૪૪.

(હે દેવ !) તિયંચપણામાં પણ જ્ઞાનાવરણી કમંથી અત્યંત અવશયેલા એવા મેં શીત તાપ અને વર્ષા સંબંધી આકરૂં દુઃખ અનુભવ્યું.

અંતો નિખ્ખંતેહિં, પત્તેહિં પિઅકલત્ત પુત્તેહિં;

સુન્ના માણુસ્સ ભવણાડએસુ નિખ્ખાઈંઆ અંકા. ૪૫.

હે દેવ ! મનુષ્ય ભવ નાટકને વિષે પણ ઉત્પન્ન થયેલા મેં ઉત્સંગના મધ્યથી ચાલી નીકળેલા એટલે આયુષ્ય ક્ષયથી મરણ પામેલા પ્રાપ્ત [પાત્રરુપ] થયેલા પ્રિય પુત્ર કલત્ર વડે અંકશૂન્ય જોયા. મતલબ કે મનુષ્ય ભવોમાં પણ પ્રિય પુત્ર કલત્રાદિકના વિયોગથી ભારે દુઃખ સહન કર્યું.

દિઠ્ઠા રિઉરદ્ધીઠિ, આણાઉં કયા મહઠ્ઠિઅસુરાણુઃ

સહિઆ યહીણુ દેવત્તણેસુ દોગચ્ચ સંતાવા. ૪૬

[વળી હે દેવ !] દેવલોકમાં પણ મેં દુરમનોની સમૃદ્ધિ દેખી મહદ્ધિક [મહા સમૃદ્ધિવંત] દેવોની આજ્ઞાઓ ઉઠાવી અને નીચ એવા કિલિષપ પ્રમુખ દેવપણુમાં ઠારિદ્ર [નિઃસત્વ] અને સંતાપ સહ્યા.

સિચંતેણ ભવવણં, પલટ્ટા પલિવ્યા રહટ્ટુવ્વ;
ઘડિમંઠાણેા ઉસપ્પણિ અવસપ્પિણુ પરિગયા ખહુસેા. ૪૭.

[હે દેવ !] ભગવાનને સિચતા એવા મેં અરહટ્ટ પ્રેરિત ઘટ્ટી સંસ્થાન અવ-
સપિંણી અને ઉત્સપિંણી સમેત પરાવતાની ઘેરે પુદ્ગલ પરાવર્તો ખહુ વાર કર્યાં.

ભમિત્તે કાસમણંતં, ભવંમિ ભીત્તિ ન નાહ દુખખાણં;
સંપદ (ય) તુમંમિ દિ, જ્યં ચ ભયં પલાયં ચ. ૪૮.

હે નાથ ! હું સંસારમાં અનંતકાળ ભગ્યો, તેા પણ તેમાં દુઃખથી ખીની નહીં.
હમણાં આપને દીઠે છતે ભય જાગ્યો; અને [સાથેજ] ભય ગયો. મતલબ કે કોપાદિ-
કથી આવી રીતે વિડખના પાગ્યો એમ ભય જાગ્યો અને ક્ષમાદિકથી તેમનું હું નિરા-
કરણ કરી નાખીશ એમ ભય ટળ્યો.

જઠં વિ ક્યત્થેા જગગુરુ, મજ્જથ્થેા જઠં વિ તહવિ પત્થેમિ;

દાવિજ્જસુ અપ્પાણં, પુણેા વિ કઠંયા વિ અમ્હાણં. ૪૯.

હે જગદ્ગુરુ ! યદપિ આપ કૃતાર્થ અને મધ્યસ્થ એટલે સ્વસ્વરુપસ્થ છો. તથાપિ
હું પ્રાથુ છું કે કદાચિત્ પણ એટલે કોઈક દેશ કાળને વિષે પણ ફરીને અથવા પુનઃ
પુનઃ અમને આપનું દર્શન દેશો.

ઇય્મ ઝાણુંગે પલીવિય્મ કમ્મિન્ધણુ વ્વાસણુદ્ધણુ વિમંગે;

ભત્તોઈ યુઓ ભવભય સમુદ્ર વ્વોહિત્થ વ્વોહિક્કલેા. ૫૦.

ધ્યાનાગ્નિ વડે રમ્થ કરી નાખ્યા છે કમે'ધન જોણે એવા અને અતિ દુસ્તર
ભવ ભયરૂપી સમુદ્રને તરવા પ્રવહણુ સમાન એવા હે પ્રભુ ! ભાળખુદ્ધિ એવા મેં
(ધનપાળે) સમ્યગ્ ધર્મની પ્રાપ્તિ રૂપ રૂળને આપનાર એવા આપની ભક્તિ વડે
સ્તુતિ કરી છે. (તેથી મને સમ્યગ્ ધર્મની પ્રાપ્તિ, નિર્મળ ધ્યાનયોગે સકળ કમે'ના
ક્ષય અને ભવ ભયનો પ્રણાશ થાયો.)

૧૦ શ્રી રત્નાકર પચ્ચીશી.

શ્રેયઃ શ્રિયાં મંગલકેલિસન્ન, નરેંદ્રદેવેંદ્રનતાંશ્રિપદ્મ;

સર્વજ્ઞ ! સર્વાતિશયપ્રધાન ? ચિરં જ્ય જ્ઞાનકલાનિધાન. ૧.

હરિગીત

મંદિરે છે મુકતતણી માંગલ્ય કીડના પ્રભુ, ને ઇંદ્ર નર ને દેવના સેવા કરે
તારી વિભુ; સર્વજ્ઞ છે સ્વમી વળી શિરદાર અતિશય સર્વના, ઘણું જીવ તું ઘણું
જીવ તું બંધાર જ્ઞાનકળા તણા.

જગત્રયાધાર ! કૃપાવતાર ! દુર્વારસંસારવિકારવૈદ્ય !

શ્રી વીતરાગ ! ત્વયિ મુખ્ય-ભાવ દ્વિજ્ઞ ! પ્રભો ! વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્. ૨.

ત્રણુ જગતના આધાર ને અવતાર હે કરુણાતણા, વળી વૈદ્ય હે દુર્વાર આ

સંસારનાં દુઃખોત્થા; વીતરાગ વલ્લભવિન્ધના તુજ પાસ અરજી ઉચ્ચરૂં, જાણો છતાં પણ કહી અને આ હૃદય હું ખાલી કરું.

કિં ખાત્રીલાકરિતો ન ખાલ: પિત્રો: પુરો જલપતિ નિર્વિકલ્પ;

તયા યથાર્યં કથયામિ નાથ!, નિન્નશયં સાનુશયરતવાથ્રે. ૩.

શું ખાળકો માખાપ પાસે ખાળ ક્રીડા નવ કરે? ને સુખમાંથી જેમ આવે તેમ શું નવ ઉચ્ચરે? તેમજ તમારી પાસ તારક આજ લોખા ભાવથી, જેવું બન્યું તેવું કહું તેમાં કશું ખોટું નથી.

દત્તં ન દાનં પરિશીઝિતંચ, ન શાન્તિ શીઝં ન તપોભિતક્ષમં;

શુભો ન ભાવોઽપ્યભવદ્ભવેઽસ્મિ, વિભો! મયા ભાંતમહો મુઘૈવ. ૪.

મેં દાન તો દીધું નહિ ને શીયળ પણ પાળ્યું નહિ, તપથી દમી કાયા નહિ શુભ ભાવ પણ ભાળ્યો નહિ; એ ચાર ભેદે ધર્મમાંથી કાંઈ પણ પ્રભુ નવ કયું, મહારૂં જમણુ ભવ સાગરે નિષ્કળ ગયું નિષ્કળ ગયું.

દુધોઽગ્નિના કોઘમયેન દુષ્ટો, દુષ્ટેન લોભાપ્યમહોરગેણ,

અસ્તોઽભિમાનાજગરેણુ માયાજલેન બધ્ધોઽસ્મિ કથં ભજે ત્વામ્. ૫.

હું કોઘઅગ્નિથી બળ્યો વળી લોભ સર્પ ડર્યો મને, ગળ્યો માનરૂપી અજગરે હું કેમ કરી દ્યાવું તને? મન મારું માયાબળમાં મોહન! મહા મુંઝાય છે, ચડી ચાર ચોરો હાથમાં ચેતન ઘણો ચગદાય છે.

કૃતં મંયાઽમૂત્ર હિતં ન ચેહલોકેઽપિ લોકેશ! સુખં ન મેઽભૂત;

અર-માદશાં કેવલમેવ જન્મ, જિનેશ! જજ્ઞે ભવપૂરણાય. ૬.

મેં પરભવે કે આ ભવે પણ હિત કાંઈ કયું" નહિ, તેથી કરી સંસારમાં સુખ અલ્પ પણ પામ્યો નહિ; જન્મો અમારા જિનજી! ભવ પૂર્ણ કરવાનેથયા, આવેલ ખાજી હાથમાં અજ્ઞાનથી હારી ગયા.

મન્યે મને! યત્ર મનોજવૃત્ત! ત્વદાસ્થપીયુષમયૂખલાભાત;

દુતં મહાનંદરમં કઠોર-મરમા શાં દેવ તદ્દશમતોઽપિ, ૭.

અમૃત ગરે તુજ સુખરૂપી અંદ્રથી તો પણ પ્રભુ, લિંબાય નહિ સુજ મન અરેરે? શું કરું હું તો વિભુ; પત્યરથકી પણ કઠણ મારું મન ખરે ક્યાંથી દ્રવે, મરકટ સમા આ મન થકી હું તો પ્રભુ હાર્યો હવે.

ત્વત: સુદુષ્ટપ્રાપ્યમિદં મયાપ્તં, રત્નત્રયં ભૂરીભવભ્રમેણુ;

પ્રમાદ નિદ્રાવશતો ગતં તત, કરયાત્રતો નાયક! પુતકરોમિ, ૮.

ભમતાં મહા ભવસાગરે પાર્યો પસાયે આપના, જે જ્ઞાન દર્શન ચરણુપી રત્નત્રય દુષ્કર ઘણુ; તે પણ ગયા પરમાદના વશથી પ્રભુ કહું છું ખરું, કોની કને કિરતાર આ પોકાર હું જધને કરું?

વૈરાગ્યરંગઃ પરવંચનાય, ધર્મોપદેશો જનરંજનાય;

વાદાય વિદ્યાઙ્ગયનં ચ મેઽભૂત, ક્રિયદ્વૃષ્ટુવે હાસ્યકરં સ્વમીશ. ૯.

કગવા વિભુ આ વિશ્વને વૈરાગ્યના રંગો ધર્યાં, ને ધર્મના ઉપદેશ રંજન લોકને કરવા કર્યાં; વિદ્યા ભણ્યો હું વાદ માટે કેટલી કથની કહું? સાધુ થઈ ને ખ્હારથી ઢાંભિક અંદરથી રહું.

પરાપવાદેન મુખં સદોષં, નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન;

ચેતઃ પરાપાય વિચિંતનેન, કૃતં ભવિષ્યામિ કંથ વિભોઽહં. ૧૦.

મેં મુખને મેલું કયું દોષો પરાયા ગાળને, ને નેત્રને નિહિત કર્યાં પરનારીમાં લપટાઈને; વળી ચિત્તને દોષિત કયું ચિત્તી નકાઈ પરતાલું, હે નાથ! માફ શું થશે આલાક થઈ ચુક્યો ધણું.

વિડંબિતં યત્સમરધરમરાર્તિ દર્શાવશાત્સ્વં વિષયાંધલેન;

પ્રકાશિતં તદભવતો હૈયૈવ; સર્વજ્ઞ! સર્વં સ્વયમેવ વેત્સિ. ૧૧.

કરે કાળબને કતલ પીડા કામની ખીહામણી, એ વિષયમાં બની અંધ હું વિડંબના પામ્યો ઘણી; તે પણ પ્રકાશું આજ લાવી લાજ આપ તણી કને, જાણો સહુ તેથી કહું કર માફ મારા વાંકને.

દ્વસ્તોઽન્યમંત્રૈઃ પરમેષ્ટિ મંત્રઃ, કુશાસ્રવાક્યૈર્નિહતાગમોક્તિઃ;

કર્તું પૃથા કર્મ કુદેવસંગા-દવાંછિ હિ નાથ મતિબ્રમો મે. ૧૨.

નવકાર મંત્ર વિનાશ ક્રીધો અન્ય મંત્રો જાણીને, કુશાસનાં વાક્યો વડે હણી આગમોની વાણીને; કુદેવની સંગતથક્રી કર્મોં નકામા આચર્યાં, મતિબ્રમ થકી રત્નો શુભાવી કાચ કટકા મેં થયા.

વિમુચ્ય દ્વગલક્ષ્યગતં મવંતં, ધ્યાતા મયા મુંઢધિયા હદંતઃ;

કટાક્ષવક્ષોજગભિરનાભી-કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ. ૧૩.

આવેલ દ્રષ્ટિમાર્ગમાં મૂકી મહાવીર આપને, મેં મૂઢધિએ હૃદયમાં ધ્યાયા મહનના ચાપને; નેત્રખાણો ને પથોધર નાભી ને સુંદર કટી, શણગાર સુંદરીઓ તણા છટકેલ થઈ જ્યા અતિ.

લોલેક્ષણાવક્રનિરીક્ષણેન, યો માનસે રાગસ્રવો વિસન્નઃ;

ન શુદ્ધ સિદ્ધાંતપર્યોધિમધ્યે, ધૈતોઽપ્યગાતારક! કારણુકિમ્. ૧૪.

મૃગનયની સમ નારીતણા મુખચંદ્ર નીરખવા વતી, મુજમન વિષે જે રંગ લાગ્યો અદપપણુ ગૂઢો અતિ; શ્રુતરુપ સમુદ્રમાં ધોયા છતાં જાતો નથી, તેનું કહો કારણુ તમે બચું કેમ હું આ પાપથી?

અંગં ન ચંગં ન ગુણો ગુણાનાં, ન નિર્મલઃ કોઽપિ કલાવિલાસઃ;

સ્કુરત્પ્રભા ન પ્રભુતા ચ કાઽપિ, તથાઽપ્યહંકારકદર્થિતોઽહં. ૧૫.

સુંદર નથી આ શરીર કે સમુદાય શુષ્ક તણો નથી, ઉત્તમ ચિલ્લસ કળાતણો દેદિપ્યમાન પ્રમા નથી; પ્રભુતા નથી તેા પણ પ્રભુ અભિમાનથી અક્કડ કરૂં, ચોપાટ ચાર ગતિતણી સંસારમાં ખેલ્યા કરૂં.

આયુર્ગલત્યાશુ ન પાપ બુદ્ધિ-ર્ગતંવયો નો વિષયાભિલાષઃ;

યત્નશ્ચભૈષજ્યવિદ્યૌ ન ધર્મે, સ્વામિન્મહામોહ વિડંબનામે. ૧૬.

આયુષ્ય ઘટતું જાય તેા પણ પાપબુદ્ધિ નવ ઘટે, આશા જીવનની જાય પણ વિષયાભિલાષા નવ મટે; ઔષધ વિષે કરૂં યત્ન પણ હું ધર્મને તેા નવ ગહું, બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ધર ચણું.

નાડ્ઠમા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં, મયા વિટાનાં કટુગીરપીયમ્;

અધારિ કુર્ષો ત્યયિ કેવલાકે, પરિસ્કુટે સત્યપિ દેવ ધિહ્માં. ૧૭.

આત્મા નથી પરભવ નથી વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી, [મથ્યાત્નીની કટુ વાણી મેં ધરી કાન પીધી સ્વાદથી; રવિ સમ હતા જ્ઞાને કરી પ્રભુ આપશ્રી તેાપણુ અરે, દીવો લઈ કુવે પડ્યો ધિક્કાર છે સુજને ખરે.

ન દેવપૂજા ન ચ પાત્રપૂજા, ન શ્રાદ્ધધર્મશ્ચ ન સાધુધર્મઃ;

લખ્ઠવાડપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં, કૃતં મયડરણ્યવિજ્ઞાપતુલ્યં. ૧૮.

મેં ચિતથી નહિ દેવની કે પાત્રની પૂજા ચહી, ને શ્રાવકો કે સાધુઓને ધર્મ પણ પાળ્યો નહિ; પાત્ર્યો પ્રભુ નરભવ છતાં રણમાં રહ્યા જેવું થયું, ધોળીતણા કુત્તા સમું મમ જીવન સહુ એજે ગયું.

ચક્રે મયા સત્સ્વપિ કામધેનુ-કલ્પદ્રુચિંતામણિષુ સ્પૃહાર્તિઃ

ન જૈનધર્મે સ્કુટશર્મદેડપિ, જિનેશ! મે પરય વ્રમૂહભાવમ્. ૧૯.

હું કામધેનું કલ્પતરૂ ચિંતામણિના પ્યારમાં, ખોટાં છતાં જાંબ્યો ઘણું બની લુબ્ધ આ સંસારમાં; જે પ્રગટ સુખ દેનાર ત્હારે ધર્મ તે સેવ્યો નહિ, સુજ મૂખં ભાવોનો નિહાળી નાથ ! કર કરૂણા ક'ંઈ.

સદ્ભોગલીલા ન ચ રોગકીલા, ધનાગમો નો નિધનાગમશ્ચ,

દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે, વ્યચિંતિ નિત્યં મયકાઠ્ઠમેન. ૨૦.

મેં ભોગ સારા ચિંતવ્યા તે રોગ સમ ચિંત્યા નહિ, આગમન ઇન્ધ્રયું ધનતાણું પણ મૃત્યુને પ્રીછયું નહિ; નહિ ચિંતવ્યું મેં નકંકારાગ્રહ સમી છે નાસીઓ, મધુબિંદુની આશા મહીં ભયમાત્ર હું બૂલી ગયો.

સ્થિતં ન સાધોર્હદિ સાધુવૃત્તાત્, પરોપકારાત્ર યશોઙ્ગિતં ચઃ

કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિકૃત્યં, મયા મુવા હારિતમેવ જન્મ. ૨૧.

હું શુદ્ધ આચારોવડે સાધુ હૃદયમાં નવ રહ્યો, કરી કામ પરોપકારના યશ પણ ઉપાજન નવ કર્યો; વળી તીર્થનાં ઉદ્ધાર આદિ કોઈ કાર્યો નવ કર્યા, ફોગટ અરે આ લક્ષ ચોરાશી તણા ફેરા કર્યા.

વૈરાગ્યરંગો ન ગુરુદિતેષુ, ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ;

નાડક્યાત્મનેશો મમ કોડપિ દેવ ! તાર્યાઃકથંકારમયં ભવાબ્ધઃ ૨૨.

ગુરુવાણીમાં વૈરાગ્ય કેરો રંગ લાગ્યો નહિ અને, દુર્જન તણા વાક્યો મહી શાંત મળે ક્યાંથી મને; તરૂં કેમ હું સંસાર આ આધ્યાત્મ તો છે નહિ જરી, તુટેલ તળીયાનો ઘડો જળથી ભરાયે કેમ કરી ?

પૂર્વે ભવેકારિ મયા ન પુણ્ય-માગામિ જન્મન્યપિ નો કરિષ્યે;

યદ્દીદશોડહું મમ તેન નષ્ટા, ભૂતોદ્ભવદભાવિ ભવત્રયીશ !. ૨૩.

મેં પરભવે નથી પુન્ય ક્રીધું ને નથી કરતો હેજી, તો આવતા ભવમાં કહો ક્યાંથી યશે હે નાથજી; ભૂત ભાવી ને સાંપ્રત ત્રણે ભવ નાથ હું હારી ગયો, સ્વામી ત્રિશંકુ જેમ હું આકાશમાં ભટકી રહ્યો.

કિં વા મુધાડહું બહુધા મુધાભુકૂપૂજ્ય ! ત્વદગ્રે ચરિતં સ્વકીયઃ;

જલપામિ યસ્માત્ ત્રિજગત્સ્વરૂપ-નિરૂપકસ્ત્વં ક્રિયદેતદત્ર. ૨૪.

અથવા નકામું આપ પાસે નાથ શું બકવું ઘણું ? દેવતાના પૂજ્ય ! આ ચરિત્ર મુજ પોતા તણું; જાણો સ્વરૂપ ત્રણ લોકનું તો માહરૂં શું માત્ર આ, જ્યાં ક્રેડનો હિસાબ નહિ ત્યાં પાછની તો વાત ક્યાં ?

દીનોદ્ધારધુરં ધરસ્ત્વદપરો નાસ્તે મદન્યઃ કૃપા, પાત્રં નાત્ર જને જિનેશ્વર તથા-
પ્યેતાં ન યાચે શ્રિયમ્; કિં ત્વર્હાન્નિદમેવ કેવલ મહો, સદ્ગુણોધિરત્નં શિવં,

શ્રીરત્નાકર ! મંગલૈક નિલય ! શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ૨૫.

હારાથી ન સમયં અન્ય દીનનો ઉદ્ધારનારો પ્રભુ ! મહારાથી નહિ અન્ય પાત્ર જગમાં જોતાં જડે હે વિભુ; મુક્તિ મંગલસ્થાન તોય મુજને હંચા ન ભક્ષમીતણી, આપો સમ્યગ્ગૂરત્ત શ્યામજીવને તો તૃપ્તિ થાયે ઘણી. ૨૫.

૧૧. જીવાનુશાસ્તિ કુલક

રે જીવ ! કિં ન બુબ્બસિ ?, ચક્રિગદસંસારસાયરે ધૌરે,

ભમિચ્છો અણુતકાલ અરહટ્ટધડિવ્ય જલમબ્બે ૧.

અર્થઃ: હે જીવ ! ચારગતિરૂપ ભયંકર સંસાર સમુદ્રમાં, પાણીમાં રેંટના ઘડીઓની પેઠે અંતકાળ સુધી તું ભચ્ચો (છતાં) કેમ બોધ પામતો નથી ? ૧.

રે જીવ ! ચિંતસિ તુમં, નિમિત્તમિતં પરો હવદ્ધ તુબ્બઃ;

અમુહુપરિણામજ્ઞિયં, ફલમેયં પુવ્વકમ્માણું. ૨.

અર્થઃ:-હે જીવ ! બીજે તો તને નિમિત્તમાત્રજ છે, અને આ (બધું) અમુહુ પરિણામથી ઉત્તજ થયેલું; પૂર્વકર્મનું ફલ છે. તે તું ચિંતવે છે ? ૨.

રે જીવ ! કમ્મભરિઅ, ઉવચ્છેસં કુણ્ણસિ મૂઠ ! વિવરીઅ;

દુગ્ગદ્ધમણ્ણમણ્ણાણું, એસરિચ્ચયં હોધ પરણ્ણામે. ૩.

અર્થ:-હે મૂઠ જીવ! કમંથી ભરેલો વિપરિત ઉપદેશ તું કરે છે, હુમ્તિમાં જવાળ ઇચ્છાવાળાના મનમાં આજ પરિણામ હોય છે.

રે જીવ! તુમં સીસે, સવાણા દાહિણુ મુણુસુ મહવયણુ;
જ સુખ્ખં નહુ પાવિસિ, તા ધમ્મવિવલ્લિજ્ઞેઓ નૂણુ. ૪.

અર્થ:-હે શિષ્ય જીવ! તું કાન ક્ષણે માફે વચન સાંભળ. તું સુખ પામતોજ નથી માટે ખરેખર ધમ્મ રહિતજ છે. ૪.

રે જીવ! મા વિસાયં જહિ તુમં પિચ્છલિણુ પરરિદ્ધી;
ધમ્મરહિયાણુ કત્તો, સંપજ્જઘં? વિવિહસંપત્તી. ૫.

અર્થ:-હે જીવ! ખીજાની ઋદ્ધિ જોઈને તું વિષાદ પામ નહિ. ધમ્મ વિનાના જીવને વિવિધ પ્રકારની સંપત્તિઓ ક્યાંથી પ્રાપ્ત થાય? ૫.

રે જીવ! કિં ન પિચ્છસિ?, ઝિજ્ઝંતં જુવ્વણુ ધણુ જ્ઞમં;
તહાવહુ સિદ્ધં ન કુણ્ણસિ, અપ્પહિયં પવરજિણુધમ્મં. ૬.

અર્થ:-હે જીવ! યૌવન, ધન, અને જીવિતને તાશ પામતાં શું તું નથી જોતો? તો પણ આત્મહિતકારી શ્રેષ્ઠ જિનધમ્મ ખરેખર તું નથી કરતો (નથી આહરતો). ૬.

રે જીવ! માણુવલ્લિજ્ઞમ્, સાહસપરિહીણુ હીણુ ગયલજ્જળં;
અચ્છસિ? કિં વિસથ્થેઓ, નહુ ધમ્મે આયરં કુણ્ણસિ?. ૭.

અર્થ:-હે માન વિનાના સાહસ રહિત, મરીખલા નિર્ભજ જીવ! વિશ્વાસવાળો ધણે કેમ બેઠો છે? તું ધમ્મમાં બિલકુલ આહર કરતોજ નથી. ૭.

રે જીવ! માણુધજ્જમ્મં, અકયથ્થં જુવ્વણુ ચ વોલીણુ;
ન ય ચિન્તં ઉગતવં, ન ય લચ્છી માણિયા પવરા. ૮.

અર્થ:-હે જીવ! નિષ્ફલ મનુષ્ય જન્મ, અને યૌવન વ્યતીત થયાં, ઉગ્ર તપ પણ ન આચર્યું અને ઉત્તમ પ્રકારની લક્ષ્મી પણ ન મેળવી. ૮.

રે જીવ! કિં ન કાલો, તુજ્જ ગચ્છેઓ? પરમુહં નીયંતસ્સ;
જ ઇચ્છમં ન પત્તં, તં અસિધારાવયં ચરસુ. ૯.

અર્થ:-હે જીવ! ખીજાના મોઠા સાચું (જોઈને જોસી રહેતાં) જોતાં તારો વખત (નકામો) નથી ગયો? જે તને ઇચ્છિત હતું તે તો ન મળ્યું માટે ખડ્ખધાશ ચરણું ત્રત આહર. ૯.

ધય મા મુણુસુ મણેણુ, તુજ્જ સિરી જ પરસ્સ આયત્તા;
તા આયરેણુ ગિન્હસુ, સંગોવય વિવિહ પયત્તેણુ. ૧૦.

અર્થ:-તારી લક્ષ્મી પારકાને તાબે છે એમ તું મનથી ન માન, માટે આહરપૂર્વક તેને (ત્રતને) અહણુ કર અને વિવિધ પ્રયત્નવડે તેનું રક્ષણુ કર. ૧૦.

જીવં મરણેણુ સમં, ઉપ્પન્નઘ જીવ્વણુ સહ જરાએ;

રિદ્ધી વણ્ણાસસાહ્યા, હરિસ વિસાએ ન ઠાયવો. ૧૧.

અર્થ—જીવિત મરણની સાથે, યૌવન જરા સાથે અને ક્રાંદિઓ વિનાશ સાથે ઉત્પન્ન થાય છે, (તેથી) હર્ષ કે વિષાદ ન કરવો. ૧૧.

૧૨. પુણ્ય કુલક.

સંપુત્રઘંદિયત્તં, માણુસત્તં ચ આરિયં ખિત્તં;

જઘકુલજિણ્ણુધમ્મો, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૧.

અર્થ—સંપૂર્ણ ઈન્દ્રિયપણું કંઈ પણ ખોડ ખાંપણુ વગરની સઘળી (પાંચે) ઈન્દ્રિયોની પ્રાપ્તિ, મનુષ્યપણું, આર્યક્ષેત્રમાં અવતાર, ઉત્તમ જાતિ, ઉત્તમ કુળ અને વીતરાગ ભાવિત જૈન ધર્મ એ સઘળાં વાનાં પ્રભૂત (પુષ્કળ) પુન્યથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૧.

જિણ્ણુરણુણુકમલસેવા, સુગુરુપાયપન્નુવાસણું ચેવ;

સન્નજાવાયવડત્તં. લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૨.

અર્થ—જિન અરિહંતના ચરણકમળની સેવા-ભક્તિ, અને સદ્ગુરુના ચરણની પર્યાપ્તના, સન્નજાય ધ્યાન તથા ધર્મવાદમાં વડાપણું-પરાભવ નહિ પામવાપણું એ સઘળાં વાનાં પ્રભૂત પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૨.

સુધ્ધો ઝોહો સુગુરુહિં, સંગમો ઉવસમં દયાલુત્તં;

દખ્ખિત્તં કરણું જં; લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૩.

અર્થ—શુદ્ધબોધીની જ રૂપ સમક્ષિરતનું પામવું, સુગુરુનો સમાગમ, ઉપસમ ભાવ-શ્રમતા, દયાળુપણું, અને દાક્ષિણ્યતા શુભનું પાલન એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્યયોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૩.

સમમ્મત્ત નિરચલત્તં, વયાણુ પરિપાલણું અમાયત્તં;

પઠણું ગુણુણું વિણ્ણુઓ, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૪.

અર્થ—સમ્યક્ત્વ (સમક્ષિત) માં નિશ્ચિનતા વ્રતોનું (અથવા બોલેલા વચનોનું) પરિપાલન નિર્માયીપણું, ભણવું, ગણવું અને વિનય એ બધાં વાનાં મહાપુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૪.

ઉત્તસગ્ગે અવવાએ, નિરચયવવહારંમિ નિદિણુત્તં;

મણુયયણુકાયસુદ્ધી, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૫.

અર્થ—ઉત્સર્ગ-વિધિમાર્ગ અને અપવાદ-નિવેધર્મ તેમાં તથા નિશ્ચય સાધ્યમાર્ગ અને વ્યવહાર સાધનમાર્ગ તેમાં નિપુણપણું, તેમજ મન વચન કાયાની શુદ્ધિ, પવિત્રતા, નિર્દોષતા, નિષ્કલંકતા એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્યનાયોગે પ્રાણીને પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૫.

અવિયારં તારુણુણું, જિણ્ણુણુ રાએ પરોવયરાત્તં;

નિકકંપયા ચ ઝણે લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૬.

અર્થ:-નિર્વિકાર વિકાર વગરનું યૌવન, જિન શાસન ઉપર યોગમજીઠ જેવો રાગ, પરોપકારીપણું અને ધ્યાનમાં નિશ્ચલતા એ બધાં વાનાં મહાપુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૧.

પરનિંદાપારહારો, અપ્પસંસા અત્તાણો ગુણાણું ચ;
સંવેગો નિવ્વેઓ, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં ૭.

અર્થ:-પરનિંદાનો ત્યાગ અને આપણા ગુણોની પ્રલાધા પ્રશંસાથી દૂર રહેવું. તેમજ સંવેગ મોક્ષાભિલાષ અને નિવેદક્ષવ વૈરાગ્ય એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૭.

નિમ્મત્તસીલભ્ભાસો દાણુલ્લાસો વિવેગસંવાસો;
ચઉગધદુહમંતાસો, ત્તભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૮.

અર્થ-નિમંત્રણ શુદ્ધ શીલનો અભ્યાસ, સુપ્રાત્રાદિક દાન દેતાં ઉલ્લાસ, હિતાહિત સંબંધી વિવેક સહિતપણું અને ચાર ગાંતનાં દુઃખથી સંપૂર્ણ ત્રાસ, એ બધા વાનાં મહા પુન્યના યોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૮.

દુકકડગારિહા સુકડા-ણુમોયણું પાયચ્છિત્તવચ્ચરણું;
સુહઝાણુ નમુકકારો, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં ૯.

અર્થ:-કરેલાં પાપ કૃત્યની આલોચના નિંદા, સારાં કૃત્યો કર્યાં હોય તેની અનુમોહના, કરેલાં પાપનો છેદ કરવા માટે ગુરુ મહારાજે બતાવેલા તપનું કરવું-આચરવું, શુભ ધ્યાન ધરવું અને નવકાર મહામંત્રનો બપ કરવો, એ સઘળાં વાનાં મહા પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૯.

ઇય ગુણુમણ્ણિભંડારો, સામગ્ગી પાવિઠ્ઠિણુ જેણુ કચ્ચો;
વિચ્છિન્નમોહપાસા, લહંતિ તે સાસયં સુખખં. ૧૦.

અર્થ:-આ ઉપર બતાવ્યા સુબળ ગુણમણિ રત્નના ભંડાર જેવાં સુકૃત્યો, સઘળી રૂઠી સામગ્રી પ્રાપ્ત કરીને જે મહાનુભાવો કરે છે-આચરે છે તે પુણ્યાત્માઓ સઘળા મોહપાસથી સર્વથા મુક્ત થઈને શાશ્વત સુખરુપ મોક્ષ પદને પામે છે. ૧૦.

૧૩. અભવ્ય કુલક.

જહ અભવિઅ જીવેહિં, ન ફાસિયા એવમાઇયા ભાવા;

ઇંદત્તમણ્ણુત્તરસુર-સિલાયનરનારયત્તં ચ. ૧.

અર્થ:-અભવ્ય જીવોએ આ હવે પછી કહેવામાં આવશે તે ભાવો સ્પર્શ્યા નથી. તે ઈંદ્રપણું; અનુત્તરવાસી દેવપણું ત્રેસઠ શલાકા પુરૂષપણું અને નવ નારદપણું. ૧.

કેવ લગણુહરહથ્થે, પવ્વજ્જ તિથ્થવચ્ચરં દાણું;

પવયણુસુરી સુરત્તં, લોગંતિય દેવસામિત્તં. ૨.

અર્થ:-બલી કેવલી તથા ગણુધરને હાથે દિક્ષા, તિથ્થકરનું વાર્ષિકદાન, પ્રવચનની અધિષ્ઠાયક દેવી તથા દેવપણું, લોકાંતિક અને દેવપતિપણું ન પામે ૨.

તાયત્તીસસુરત્તં, પરમાહમિય જ્ઞયલમણ્યત્તં;

સંલિત્રસોય તહ પુ-વ્વધરાહારયપુલાયત્તં. ૩.

અર્થ:—ત્રાયત્રિંશક દેવપણું, પંદર ભતિના પરમાધામીપણું, યુગલિયા મનુષ્યપણું, વળી સંલિત્ર શ્રોત લખિધ, પૂર્વધર લખિધ, આહારકલખિધ, અને પુલાકલખિધપણું પણ ન પામે. ૩.

મઠનાણ્યાઈસુલક્ષી, સુપત્તદાણું સમાહિમરણ્યત્તં;

ચારણુદુગમહુસપ્પિય, ખીરાસવખીણુઠાણ્યત્તં. ૪.

અર્થ:—મતિજ્ઞાન તથા શ્રુતજ્ઞાનાદિકની લખિધ, સુપાત્રદાન, સમાધિમરણ્ય, વિદ્યાચારણ્ય અને જઘાચારણ્યની લખિધ, મધુસપ્પિય લખિધ, ક્ષિરાશ્રવલખિધ, અક્ષિણમાણ્યસી લખિધ પણ ન પામે. ૪.

તિથ્યયર તિથ્યપડિમા; તંણુપરિભોગાઈ કારણેવિ પુણો;

પુઠવાઈય ભાવમિવ અભવ્વજ્જવેહં નો પત્તં. ૫.

અર્થ:—તીર્થકર તથા તીર્થકરની પ્રતિમાના શરીરના પરિભોગાઈ કારણમાં પણ અભવ્ય જ્જવે પૃથ્વીકાયના ભાવોને ન પામે. ૫.

ચઉદ્દસે રયણ્યત્તંપિ, પત્તં ન પુણો વિમાણ્યસામિત્તં;

સમ્મત્તનાણ્યસંયમ-તવાઈ ભાવાં ન ભાવદુગે. ૬.

અર્થ:—ચૌદ રત્નપણું અને વળી વિમાનનું સ્વામીપણું ન પામે. વળી સમ્યકત્વ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, અને તપાદિ બાહ્યાભ્યંતર એ બે ભાવ પણ ન પામે. ૬.

આણુભવજ્જુતા ભત્તી, જિણ્યાણુ સાહમિમયાણુ વચ્છસ્લં;

નય સાહેઈ અભવ્વો, સવિગ્ગત્તં સુકકપખ્ખં. ૭.

અર્થ:—અભવ્ય જ્જવ અનુભવ યુક્ત ભક્તિ, જિનેશ્વરની આજ્ઞા પ્રમાણે સાધર્મીની સેવા ભક્તિ, સંસારથી વૈરાગ્યપણું તેમજ શુકલપક્ષ ન પામે. ૭.

જિણુજ્જયજ્જણિજ્જયા; જિણુ જખ્ખા જખ્ખિખ્ખી જુગખ્ખહાણ્યા;

આયરિયપયાઈ દસગં, પરિમત્થ ગુણુદુમખ્ખત્તં. ૮.

અર્થ:—જિનેશ્વરના માતા, પિતા, સ્ત્રી, જક્ષ, જક્ષણી અને યુગપ્રધાન પણ ન થાય. વળી આચાર્યાદિ દશ પદનો વિનય તેમજ પરમાર્થથી અધિક ગુણવંતપણું ન પામે. ૮.

આણુખંધહેઉસરૂવા, તત્થ અહિંસા તિહા જિણુદિઠ્ઠા;

દવ્વેણુ ય ભાવેણુ ય, દુહાવિ તેસિં ન સંપત્તા. ૯.

અર્થ:—વળી અભવ્યજ્જવ અનુભવ હેતુ અને સ્વરૂપ એવી ત્રણ પ્રકારે શ્રી જિનેશ્વરે કહેલી અહિંસા દ્રવ્ય અને ભાવ એવા બે લેહથી ન પામે. ૯.

૧૪. ભાવકુલક.

કમઠાસુરેણુ રઘયાંમિ, ભીસણે પલયતુલ્લજલખ્યાલે;

ભાવેણુ કેવલલલ્લિઈં, વિવાહિઓ જયઉ પાસજિણો. ૧.

અર્થ:—કમકાસુરે રચેલા લારે ભયંકર પ્રલયકાળના જેવા જળ ઉપદ્રવ કાળે સમભાવને ધારણ કરવાવડે જે કેવળ જ્ઞાન લક્ષ્મીને વર્યા તે શ્રી પાર્શ્વ પ્રભુ જ્યવંતા વર્તે! ૧.

નિચ્યુન્નો તંબોલો, પાસેણુ વિણુ ન હોઇ જહ રંગો;

તહ દાણુમીલતવ ભાવણુઓ અહલાઓ ભાવવિણુ. ૨.

અર્થ:—જેમ (કાથા) ચુના વગરનું તાંબુલ (નાગરવેલી પાન) અને પાસ વગરનું વસ્ત્ર ઠીક રંગાતું નથી, તેમ ભાવ વગર જ્ઞાન શીલ તપ અને ભાવનાઓ પણ ક્ષણદાયી નહિ થતાં—અક્ષણ થાય છે. ૨.

મણિમંત ઓસહીણું, જતંતાણુ દેવયાણું પિ;

ભાવેણુ વિણુ સિદ્ધિ, ન હુ દીસઈ કરસ વિ લોએ. ૩.

અર્થ:—મણિ, મંત્ર, ઔષધી તેમજ જંત્ર, તંત્ર અને દેવતાની પણ સાધના દુનીયામાં કોઈને ભાવ વગર સક્ષણ થતી નથી. ભાવ યોગેજ તે તે વસ્તુઓની સિદ્ધિ થતી દેખાય છે. ૩.

સુહભાવણુવસેણુ, પસન્નચદો મુહુત્તમત્તણુ;

ખવિણુણુ કમ્મગઈ, સંપત્તો કેવલ નાણુ. ૪.

અર્થ:—શુભ ભાવના યોગે પસન્નચદ્ર [રાજચિ] એ ઘડી માત્રમાં રાગદ્વેષમય કર્મની ગુંફીલ શ્રંથી ગાંઠને ભેદી નાખી કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૪.

સુસંસંતી પાએ, ગુરુણીણું ગરહિણીણુ નિચદોસે;

ઉપન્નદિવ્વનાણુ, મિગાવઈ જયઉ સુહભાવા. ૫.

અર્થ:—નિજદોષ [અપરાધ] ની નિંદા, ગહા કરીને ગુરુણીનાં ચરણની સેવા કરતાં જેણીને શુભ ભાવથી કેવળજ્ઞાન ઉપજ્યું તે મૃગાવતી સાધ્વી જ્યવંતી વર્તે. ૫.

ભયયં ઇલાઈપુત્તો, ગુરુએ વંસંમિ જે સમારૂઠો;

દહુણુ મુણિવરિદ્, સુહભાવએ કેવલી જએ. ૬.

અર્થ:—મોટા વાંસ ઉપર નાચવા માટે ચઢ્યા છતાં કોઈ મહાસુનિરાજને દેખી ભાવથી પૂજ્ય ઇલાચિપુત્રને કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થયું, એ સદ્ભાવનોજ પ્રભાવ સમજવો. ૬.

કવિલો અ બંભણુમુણી, અસોગવણિ આઇ મજ્જયારંમિ,

લાહાત્રોહત્તિ પયં, પઢતો (ઝાયતો) જએ જત્તસરો. ૭.

અર્થ:—કપિલ નામનો પ્રાહ્મણુ મુનિ અશોકવાટિકામાં “જહા લાહો તહા લોહો; લાહા લોહો પવફૂઈ” એ પઢની વિચારણા કરતો શુભ ભાવથી અતિસ્મરણુ જ્ઞાન પામ્યો. ૭.

ખવગ નિમંતણુપુવં, વાસિઅભ તેણુ સુહભાવેણું;

ભુંજંતો વરનાણું, સંપન્નો કરગડૂ વિ. (કૂરગડૂએ) ૮.

અર્થ:—વાસિત ભ.વવડે તપસ્વી સાધુઓને નિમંત્રણુ કરવા પૂવંક ભોજન કરતા શુદ્ધ ભાલથી કુરગડુમુનિ કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૮.

પૂવ્ભવસર્વિરઘ્ન-તાણાસાયણુપભા વદુમ્મેહો;

નિયનામં ઝાયતો માસતુસા કેવલી જ્ઞ્યો. ૯.

અર્થ:-પૂર્વ ભવે આચાર્યચણે કરેલી જ્ઞાનની આશાતનાના પ્રભાવથી યુદ્ધિહીન થયેલા માસતુસ' મુનિ નિજ નામને ધ્યાતા છતાં (કોઈની ઉપર રાગ કે રીસ ન કરવારૂપ ગુરૂ મહારાજાએ બતાવેલા પરમાર્થ સામે દ્રષ્ટિ રાખી રહેતાં) ધ્યાતિ કર્મનો ક્ષય કરી (શુદ્ધ નિર્મળ ભાવથી) કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૯.

ઉચ્ચમિ સમારૂઢા, રિદ્ધિં દૃઢૂણુ ઉમભસામિરસ;

તખખણુ સુહઝાણુણું, મરુદેવી સામિણુ સિદ્ધા ૧૦.

અર્થ:-હાથીના સ્કંધ ઉપર આરૂઢ થયેલા મરુદેવીમાતા ઋષભદેવ સ્વામિની ઋદ્ધિ દેખીને તત્કાળ શુભ ધ્યાનથી અંતકૃત કેવળી થઈ મોક્ષપદ પામ્યા ૧૦.

પાડન્નગરમાણીએ, જઘાખલખીણુમહિણુઆપુત્તં;

સંપત્તકેવલાએ, નમો નમો પુષ્ક્યુલાએ. ૧૧.

અર્થ:-જઘાખળ જેનું ક્ષીણુ થયું છે એવા અભિંકાપુત્ર આચાર્યની સેવા (ઉચિત વેચાવચ્ચ) કરતાંજેને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું તે પુષ્ક્યુલા સાધ્વીને પુનઃ પુનઃ નમસ્કાર હો. ૧૧.

પત્રરસયતાવસાણું, ગોઅંમનામેણુ દન્નદિખમાણું;

ઉપન્નકેવલાણું, સુહભાવાણું નમો તાણું. ૧૨.

અર્થ:-ગૌતમસ્વામીએ જેમને ક્ષીણુ ક્ષીધી છે. અને શુભ ભાવવડે કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું છે એવા પંદરસો તાપસોને નમસ્કાર હો. ૧૨.

જીવસ્સ સરીરાએ, ભેઅં નાઉં સમાહિપ્ત્તાણું;

ઉખાડિઅનાણુણું, ખંદગ સીસાણુ તેસિં નમો ૧૩.

અર્થ:-યાપી પાલકવડે યંત્રમાં ખીલાતા છતા જીવને શરીરથી ભુદો જાણીને સમાધિ પ્રાપ્ત થયેલા જેમને કેવળજ્ઞાન પેદા થયું છે તે સ્કંદકસૂરિના સઘળા શિષ્યોને નમસ્કાર હો. ૧૩.

સિરિવદ્ધમાણુપાએ, પૂઅચ્ચી મિંદુવારકુસુમેહિં;

ભાવેણું સુરત્રેએ, દુગ્ગઠનારી સુહં પત્તા. ૧૪.

અર્થ:-શ્રી વર્ધમાન સ્વામીનાં ચરણને સિધુવારના ફૂલથી પૂજવાને ઇચ્છતી દુર્ગતા નારી શુભ ભાવવડે કાળ કરીને દેવગતિમાં ઉપશ્ચને સુખી થઈ ૧૪.

ભાવેણુ ભુવણુંનાહં, વંદેઉ દ્દુરોવ સંચલિએ;

મરિણિણુ અંતરાલે નિયનામકો સુરો જ્ઞ્યો. ૧૫.

અર્થ:-એક દેહકે પણ ભાવથી ભુવનગુરૂ શ્રી વર્ધમાનસ્વામીને વાંદવા ચાલ્યો ત્યાં માગમાં ઘોડાની ખરી નીચે કચ્છાઈ મરણુ પામીને નિજ નામથીજ દ્દુરંક્રિત નામે દેવતા થયો. ૧૫.

વિરયાવિરયસહોચ્ચર, ઉદ્દગસ્સ ભરેણુ ભરિચ્ચસરિઆચ્ચે;
ભણિયાચ્ચે સ.વિયાચ્ચે, દિન્નો મગ્ગુત્તિ ભાવવસા. ૧૬.

અર્થ :—વિરત સાધુ અને અવિરત શ્રાવક (રાજ) જે બંને સમા ભાઈ હતા તેમને ઉદ્દેશીને આ સાધુ સદાય ઉપવાસી હોય અને આ શ્રાવક સદાય બ્રહ્મચારી હોય હોય તો હેનદી દેવી ! મારગ આપજે. એમ ઉક્ત મુનિને વંદના કરવા જતાં અને પાછા વળતાં મારગમાં પાણીના પૂરથી ભરેલી નદીને સંબોધી તે શ્રાવિક (રાણીઓ)એ કહે છે તે તેમના સાચા ભાવથી નદીએ તેમને તરતજ પેલે પાર જવા દેવા માટે મારગ કરી આપ્યો હતો. ૧૬.

સિરિચ્ચંડરુદ્ગુરુણુ, તાડિજજતો વિ દંડધાચ્ચેણુ;
તકકાલં તસ્સીસો, સુહલેસો કેવલી જ્જ્યો. ૧૭.

અર્થ :—શ્રી ચંડરૂ ગુરૂવડે દંડપ્રહારથી તાડન કરાતો એવો તેનો (શાન્ત) ચિત્ત શુભ દેશ્યાવંત હતો તત્કાલ કેવળજ્ઞાન પામ્યો. ૧૭.

જં ન હુ ભણિચ્ચો બંધો, જીવસ્સ વહં વિ સમિઠ્ઠગુત્તાણુ;
ભાવો તથ્ય પમાણુ, ન પમાણુ કાયવાવરો. ૧૮.

અર્થ :—સમિતિ ગુમિવંત સાધુઓને કવચિત્ જીવનો વધ થઇ જાય છે તો પણ જે તેમને નિશ્ચે બંધ કહ્યો નથી તેથી તેમાં ભાવજ પ્રમાણ છે પણ કાયબ્યાપાર પ્રમાણ નથી. ૧૮.

ભાવચિયય પરમત્યો, ભાવો ધમ્મસ્સ સાહુગો ભણિચ્ચો;
સમ્મત્તસ્સ વિ પ્પીચ્ચં, ભાવચિયય ખ્ખંતિ જગ્ગુરુણુ. ૧૯.

અર્થ :—ભાવજ ખરો પરમાર્થ છે, ભાવજ ધર્મનો સાધક મેળવી આપનાર છે અને ભાવજ નિશ્ચયને ઉત્પન્ન કરી આપનાર છે; એમ ત્રિભુવન ગુરૂ શ્રી તીર્થંકરો કહે છે. ૧૯.

કિં બહુણા ભણિચ્ચેણુ?, તત્તં નિસુણેહ ભો! મહાસત્તા!

મુખ્ખમુહુપ્પીયજ્જ્યો, જીવાણુ સુહાવહો ભાવો. ૨૦.

અર્થ :—ઘણું ઘણું શું કહીએ? હે સત્વવંત મહાશયો! હું તમોને તત્ત્વ નિષ્ઠાકરુપ વચન કહું છું તે તમે સાવધાનપણે સાંભળો—મોક્ષ સુખના ખીજરૂપ જીવોને સુખકારી ભાવજ છે, અર્થાત્ સદ્ભાવ યોગેજ જીવો મોક્ષ સુખ મેળવી શકે છે. ૨૦.

ઇય દાણુસીલતવભા—વણાચ્ચો જે કુષ્ઠ સત્તિભત્તિપરો;

દેવિંદવિંદમહિચ્ચં, અધરાસો લહ્હં સિદ્ધિસુહં. ૨૧.

અર્થ :—આ દાન શીલ તપ અને ભાવનાઓને ભંડ્યાત્મા શક્તિ અને ભક્તિના ઉલ્લાસ યોગે કરે છે તે મહાશય ઇંદ્રોના સમુદ વડે પૂજિત એવું અક્ષય મોક્ષ સુખ અલ્પકાળમાં મેળવી શકે છે.

આ કુલકમાં છેવટે પ્રથકારે પોતાનું દેવેન્દ્રસૂરી એવું નામ ગભિંતપણે સૂચ્યું જણાય છે. ઉક્ત મહાશયના અતિહિતકાર વચનોને ખરા ભાવથી આદરવાં એ આપણું સા કર્તવ્ય છે. ૨૧.

૧૫. શ્રી ગુરુપ્રદક્ષિણાકુલક (સદ્ગુરુ પ્રશસ્તિ ગ્રંથ).

ગોયમ સુહૃમ્મ જંબુ પ્પલવો સિન્જંભવાઇ આયરિઆ;

અન્નેવિ જુગપ્પહાણા, પઈ દિઠ્ઠે સુગુરુ! તે દિઠ્ઠા, ૧.

અર્થ:-શ્રી ગૌતમ પ્રભુ, શ્રી સુધર્માસ્વામી મહારાજ, શ્રી જંબુસ્વામી, શ્રી પ્રલવાસ્વામિ, તથા શ્રી સિન્જંભવસૂરી મહારાજ આદિ અનેક અન્ય જુગ પ્રધાન ગુરુમહારાજાઓને હે ગુરુજી સાહેબ, આપને દિઠ્ઠે થકે મે' તે સર્વ સુગુરુ ધર્માત્માઓને દીઠા માનું છું. ૧.

અન્જ કયથ્યો જમ્મો, અન્જ કયથ્યં ચ જીવિયં મન્જ;

જેહ તુહ દંસણામય-રસેણ સિત્તાઈં નયણાઈં. ૨.

અર્થ:-આજ મહારો જન્મ કૃતાથ' થયો, આજ મારો અવતાર સફળ થયો, કે આપ સદ્ગુરુ ભગવાનના ઉત્તમ દર્શનમય સુધારસે કરીને મારાં નેત્રો પ્રમુક્ષિત થયાં, અર્થાત્ મારા નેત્રોની આજ ખરેખરી સફળતા થઈ. ૨.

સો દેસો તં નગરં, સો ગામો સો અ આસમો ધન્નો;

જથ્થ પહુ! તુમહ પાયા; વિરહંતિ સયાવિ સુપસન્ના. ૩.

અર્થ:-તે દેશને ધન્ય, તે નગરને ધન્ય, તે ગામને ધન્ય, અને તે આશ્રમને પણ ધન્ય, જ્યાં હે સ્વામિ, આપના મહા સુપ્રસન્ન પાવન ચરણ કમળો સદાકાળ વિચરે છે. ૩.

કથથા તે સુકયથથા, જે કિઈકમ્મં કુણંતિ તુહ ચલણે;

વાણી બહુગુણખાણી, સુગુરુ ગુણા વણિણ્યા જીએ. ૪.

અર્થ:-તે પુરૂષના હસ્તે સુકૃતાથે', ધન્ય કૃતપુન્ય જાણવા, કે જે હાથોએ સુગુરુ મહારાજના ચરણ કમળની મહાવિનય પૂર્વક ભક્તિસહિત વંદના કરી, સેવા કરી, તથા તે પુરૂષની વાણી પણ મહા ગુણની ખાણી જાણવી, કે જે વાણીએ આપ સદ્ગુરુ મહારાજના ગુણો ગાયા. ૪.

અવયરિયા સુરધોણુ, સંજયા મહાગહે કણુય વુટ્ટી;

દારિદ્ધં અન્જ ગયં, દિઠ્ઠે તુહ સુગુરુ! મુહકમલે. ૫.

અર્થ:-વળી હે સદ્ગુરુ ભગવાન, આપના મહા પાવન સુખારવિંદને દિઠ્ઠે થકે આજ મારે ઘરે કામધેનૂ અવતરી, જાણે આજ મારે ઘર સુવર્ણની વૃષ્ટિ થઈ, અને આજ મારું દારિદ્ર સર્વ નાશ પામ્યું, એવું થયું. ૫.

ચિંતામણિ સારિટ્ઠં, સમ્મત્તં પાવિયં મયે અન્જ;

સંસારો દૂરિ કચ્ચો. દિઠ્ઠે તુહ સુગુરુ! મુહકમલે. ૬.

અર્થ:-વળી હે સ્વામિન, આપનું પવિત્ર સુખ કમળ દીઠે થકે મને આજ ચિંતામણિ રત્ન સરખા સમ્યક્ત્વ ગુણની પ્રાપ્તિ થઈ, અને તેથીજ મારો આ દીર્ઘ જ્ઞાનક સંસાર સમસ્ત દૂર થયો. ૬.

જા રિદ્ધી અમરગણા, ભુજંગતા પ્રિયતમાઈ સંભુતા;

સા પુત્તિ ક્રિાત્તયમિતા, દિૃૃૃ તુહ સુગુરુ ! મુહકમલે. ૭.

અર્થ :—વળી હે પૂજ્ય, આપની પ્રસન્ન સુખસુદ્રાના દર્શનના સુખ આગળ, દેવતાઓ પોતાની પ્રિયતમા એટલે દેવાંગનાઓ સહિત જે દિવ્ય વિલાસ સુખ ભોગવે છે, તે દેવરિદ્ધિના સુખ, આ અપૂર્વ દર્શનના સુખ આગળ શા હિસાબમાં છે ? અર્થાત્, કાંઈ હિસાબમાં નથી. ૭.

મણુવયઠાએહિ મએ, જંપાવં અન્નિજ્યં સયા;

તાં સૃવં અન્ન ગયં, દિૃૃૃ તુહ સુગુરુ ! મુહકમલ. ૮.

અર્થ :—વળી હે કૃપાવંત નેક મહેરબાન ક્ષમા સમુદ્ર, આપના સુખ કમળને ક્ષીણ થકે, અઘાપિ પર્યંત મેં મન વચન કાયાએ કરીને જે જે પાપ ઉપાજાનં (નરંતર કચુ) હવું, તે સર્વં પાપ આજ માફ વિલય થયું, આપના દર્શનવડે નષ્ટ થયું. ૮.

દુલ્લહો, જિજ્ઞિદધમ્મો, દુલ્લહો છવાણુ માણુસો જમ્મો:

લધ્ધેવિ મણુઅજમ્મે, અધદુલ્લહા સુગુરુસામગ્ગી. ૯.

અર્થ :—હે કરુણાનિધાન સ્વામિ, શ્રી જિનેશ્વર પ્રણીત ધર્મ પામવો મહા દુર્લભ છે, વળી પ્રાણીઓને મનુષ્યજન્મ પામે છતે પણ સદ્ગુણી સામગ્રી એટલે ભોગવાઈ મલલી છવને અત્યંત દુર્લભ છે. (પરંતુ.) ૯.

જથ્થ ન દીસંતિ ગુરુ, પચ્ચૂસે ઉઠ્ઠિએહિ સુપસન્ના

તથ્થ કહં જણિજ્જઠ ? , જિણુવયણુ અમિઅસારિચ્છં. ૧૦.

અર્થ :—હે સદા સુપસાય ડાતા, જ્યાં પ્રભાત સમયે ઉઠતાં વારને સદ્ગુરુ મહારાજનું સુપ્રસન્ન વદન દ્રષ્ટિ ગોચર થતું નથી, અર્થાત્, જ્યાં ગુરુ મહારાજની ભોગવાઈ નથી, ત્યાં અમૃતસદૃશ એવી જે જિનવાણી, તે કેવી રીતે જાણવામાં આવે ? અર્થાત્ નજ આવે. ૧૦.

જહ પાઉસંમિ મોરા, દિણુયર ઉદયંમ કમલવણુસંડા;

વિહસંતિ તેમતચ્ચિય, તહ અમ્હે દંસણુ તુમ્હ. ૧૧.

અર્થ :—હે દયા સાગર, જેમ મેઘને દેખીને મોર, તથા દિનકર એટલે સૂર્યને દેખીને સૂરજમુખી કમળના વનખંડ જેમ વિકસ્વરપણાને પામે છે, તેમ નિશ્ચે કરીને અમે પણ હે પૂજ્ય ગુરુજી ભગવન્, આપના દર્શનવડે પ્રકુલિતપણાને પામીએ છીએ. ૧૧.

જહ સરઘં સુરહિ વચ્છો, વસંત માસં ચ કોઈલા સરઘં;

વિઝં સરઘં ગઈદો, તહ અમ્હે મણુ તુમં સરઘં. ૧૨.

અર્થ :—હે મહાન્ ઉપગારી પ્રભુ, જેમ વાછરડો પોતાની માતા ગાયને સંભારે છે, તથા જેમ કોયલ વસંત માસની ઈચ્છા કરે, તથા જેમ ગજેંદ્ર વિંધ્યાચળગિરિને મનમાં આહે છે, તેમ હે સ્વામિન્ અમારા મનમાં તમે યાદ આવો છો. ૧૨.

બહુયાં બહુયાં દિવસડાં, જમ મધ સુહગુરુ દિઠું;
લોચન યે વિકસી રહ્યાં, હીઅડઈ અમિય પઠઈ. ૧૩.

અર્થ :—હે શાંત સુધારસ પદ્મદ્રહ સમાન સ્વામિ, તે દિવસને ધન્ય છે, તે દિન બહુમાનનીય મ્હારે છે, મારા તે વાસુદે (દિવસો) સ્મરણ છે, કે જેમાં આપ એકાંત નિઃસ્વાર્થ હિતકર સદ્ગુરુ મહારાજહું અમૃતમય દર્શન હું પામ્યો, જે દર્શન કેવળ મારાં યે નેત્રો મહાવિકરવરભાવને પામ્યાં, અને મારા અંતરંગ હૃદયને વિષે અમૃતનો પ્રવાહ વહન થવા લાગ્યો. ૧૩.

અહો ! તે નિન્નિગ્યો ક્રોહો, અહો માણો પરાન્નિઓ;
અહો તે નિરપ્રિકયા માયા, અહો લોહો વસીક્રઓ. ૧૪.

અર્થ :—અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનો નિન્નિતક્રોધ, અર્થાત્, ઉપશમભાવ કેવો છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે વળી આપે માનને પશુ કેવો પરાજયને પમાડ્યો છે ? અર્થાત્, કેવા માનરહિત નમ્ર સુશીલ છો ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું માયારહિતપણું, સરળપણું કેવું છે ! અને અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું નિર્લોભીપણું અર્થાત્, લોભને કેવો વશવતી રાખ્યો છે !

અહો તે અન્નજવં સાહુ !, અહો તે સાહુ ! મદ્દૃવં;
અહો તે ઉત્તમા ખંતી, અહો તે મુત્તિ ઉત્તમા. ૧૫.

અર્થ :—અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપની કેવી આજ્ઞવતા એટલે સરળતા છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપની સુદૃઢતા એટલે ક્રેમળતા કેવી અદ્ભુત છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનો ઉત્તમ ક્ષમાગુણ કેવો છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું અનુપમ નિર્વાંછકપણું અર્થાત્, નિર્લોભશા, અપૂર્વ નિમંમત્વ ભાવ ! ૧૫.

ઇહંસિ ઉત્તમો ભંતે !, પરછા હોહિસિ ઉત્તમો;
લોગુત્તમુત્તમં ઠાણું, સિદ્ધિં ગરછસિ નીરઓ. ૧૬.

અર્થ :—વળી હે ભગવાન, આપનો મનોરથ પશુ કેવો ઉત્તમ છે ! અને વળી હે સ્વામિ, આપની ઇચ્છા પશુ કેવી નિર્દોષ, શ્રેષ્ઠ, પારમાર્થિક છે કે, અહો ! લોકને વિષે સર્વોત્તમ સ્થાનક જે મેક્ષ, તે પ્રત્યે સદા ગમનશીલ છે, ઉત્તમ આસ્ત્રિત્રાયરણ તે જેમનું, એવા હે જ્ઞાનઠાતા સાહેબ ગુરુજી, આપને ધન્ય છે. ૧૬.

આયરિય નમુક્કારો, જીવં મોએઈ ભવસહસ્સાઓ;
ભાવેણુ કીરમાણો, હોઈ પુણો યોહિત્રાભાઓ. ૧૭.

અર્થ :—આચાર્ય ભગવંતને કરેલો નમસ્કાર જીવને આ સંસારના હજારો ભવથી છોડાવે છે. વળી ભાવપૂર્વક ચિત્તની નિમંજતાએ નમસ્કાર કર્યાં થકાં યોધબીજના લાભને અર્થે થાય છે. ૧૭.

આયરિય નમુક્કારો, સવ્વપાવખ્પણાસણો;
મંગલાણું ય સવ્વેસિં, તઈયં હવઈ મંગલં. ૧૮.

અર્થ:-આચાર્ય ભગવન્ એટલે સદ્વિદ્યા તત્વજ્ઞાન ઠાંતા પરમ ગુરૂ મહારાજને ભાવપૂર્વક જે નમસ્કાર કરવો, તે સર્વ પાપનો નાશ કરનાર થાય છે; વળી તે નમસ્કાર સર્વ માંગલિકોને વિષે ત્રીજું મંગલ છે. ૧૮.

૧૯. શ્રી સૌમસુંદરસુરિકૃત ગુણાનુરાગ કુલક.

ગુણાનુરાગના પ્રભાવથી થયેલ શ્રીતીર્થ'કર પ્રભુને મંગલાચરણ રૂપે નમસ્કાર કરે છે,

સયત્ર કલ્લણુ નલયં, નામઊણુ તિથ્થનાહ પય કમલં;

પરગુણુ ગહણુ સરૂવં, ભણુમિ સોહગ્ગા સ્સરિ જણુયં. ૧.

અર્થ:-સકળ કલ્યાણના મંદિર એવા શ્રીતીર્થનાથ જિનેશ્વર ભગવાનના પદ કમળને નમસ્કાર કરીને સર્વ સૌભાગ્ય લક્ષિમને આપનાર, એવા પરગુણુ ગ્રહણુ સ્વરૂપને કહું છું. ૧.

ઉત્તમ ગુણાનુરાગથી સર્વ પદવીઓ મળે છે.

ઉત્તમ ગુણાણુરાઓ, નિવસઘ હુચયંમિ જરસ પુરિસરસ;

આતિથ્થયરપચાઓ, ન દુલ્લહા તરસ રિઢીઓ. ૨.

અર્થ:-જે પુરુષનાં હૃદયમાં ઉત્તમ ગુણાનુરાગ હોય છે, તે ભવ્યાત્મા તીર્થ'કર પય'તની સર્વોત્તમ પદવીઓ પ્રાપ્ત કરે છે. તેને કોઈ પણ પ્રકારની રિઢિઓ દુર્લભ નથી. ૨. ગુણાનુરાગીને અંથકર્તા સદા નમસ્કાર કરે છે.

તે ધન્ના તે પુત્તા, તેસુ પાણામે હવિજ્જ મહ નિચ્ચં;

જેમિં ગુણાણુરાઓ, અઢિત્તમે હોઠ અણુવરયં. ૩.

અર્થ:-જેઓને હમેશાં અકૃત્રમ ગુણાનુરાગ રહે છે, તેઓને ધન્ય છે, તેઓ ખરેખરા કૃતપુત્ર છે, એવા મહાત્માઓને મારો સદા પ્રણામ હોજો. ૩.

મહુ ભણુવા વિગેરેથી શું? ફકત એક ગુણાનુરાગ ધારણુ કરવો યોગ્ય છે.

કિં ખડુણુ ભણુએણુ?, કિંવા તવિએણુ કિંવા દાણુણુ;

ઈકકં ગુણાણુરાયં, સિખ્ખહ સુખ્ખાણુ કુલભવણુ. ૪.

અર્થ:-ઘણું ભણુવાથી, ઉચ્ચતપ કરવાથી, કે અતિ દાન દેવાથી કોઈ વળવાનું નથી. સર્વ સુખોના સ્થાનરૂપ, આ એક ગુણાનુરાગ ગુણનેજ પ્રથમ શીખો, અર્થાત્, ગુણાનુરાગી થવાની મનને ટેવ પાડો. ૪.

અંથકર્તા ગુણાનુરાગ વિના ધર્મ'કરણીની નિષ્ફળતા જણાવે છે.

જઠવિ ચારસિ વિઉલં, પઠસિ સુયં કરૈસિ વિવિહ કઠ્ઠાઈ

ન ધરસિ ગુણાણુરાયં, પરેસુ તા નિષ્ફલં સયલં. ૫.

અર્થ:-જો કે તું ભારે ઉચ્ચતપ કરે, અને શાસ્ત્રો ભણે, તથા અનેક પ્રકારનાં કષ્ટો સહન કરે, તો પણ તે સર્વ નિષ્ફલ જણાવા, જો તું ગુણાનુરાગ ધારણુ કરતો નથી તો. ૫. ગુણાનુરાગ વિના અધ:પતન થાય છે.

સોભિણુ ગુણુકકરિસં, અન્નરસ કરેસિ મચ્છરં જ્ઞધવિ;

તા નૂણું સંસારે, પરાહવં સહસિ સન્વથ્થ. ૬.

અર્થ:-પરના ગુણુ તો ઉત્કર્ષ શ્રવણુ કરીને જે તું ઈર્ષા ધારણુ કરીશ, તો તું સંસારમાં સર્વત્ર પશજનને પામીશ. ૬.

ગુણીજનનો લેશમાત્ર પણ દોષ જોવો નહિ.

ગુણુવંતાણુ નરાણું, ઈસાભર તિમિર પૂરચ્ચો ભણુસિ;

જ્ઞધ કહવિ દોસલેસં, તા ભમસિ ભવે અપારમિ. ૭.

અર્થ:-હો ચેતન, જે તું ગુણીજનોના લેશમાત્ર દોષને ઈર્ષાથી કહીશ, તો તું ખરેખર આ અપાર એવા સંસારમાં પરિભ્રમણુ કરીશ. ૭.

ગુણુ કે દોષ એ જેમાંથી જેનો અભ્યાસ થાય તેજ પરમવમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

જ્ઞ અપ્પભસેઠ્ઠ જ્ઞવો, ગુણું ચ દોસં ચ ઇથ્થ જ્ઞમ્મમિ;

તાં પરલોએ પાવેઠ્ઠ, અભાસેણું પુણ્ણો તેણું. ૮.

અર્થ:-આત્મા આ ભવમાં ગુણુ કે દોષ એ જેમાંથી જેનો અભ્યાસ કરે છે, તેજ અભ્યાસ તેને પાછો પરલોકમાં પ્રાપ્ત થાય છે. ૮.

ગુણી પરદોષ વહતાં છતાં નિર્માલ્ય ગણાય છે.

જે જંપઠ પરદોસે, ગુણુ સય ભરિએવિ મચ્છર ભરેણું;

સો વિહિસાણુ મસારો, પલાલ પુન્નવ્વ પહિભાધ. ૯.

અર્થ:-સેંકડો ગુણુથી ભરેલો એવો પણ, કેઈ મનુષ્ય ઈર્ષાભરથી પારકાના દોષો જાણે, તો તે એટલો બધો ઉચ્ચ છતાં પણ, પંડિત ગુણી પુરુષોમાં અસાર પલાલ પુન્નની પેઠે શોભે છે, અર્થાત, નિર્માલ્ય ઘાસના કૂલની પેઠે નકામો છે. ૯.

દુન્નભાવથી છતાં કે અછતા દોષો ગ્રહણુ કરવાથી પાપાત્મા બને છે.

જે પરદોસે ગિણુહ્હ, સંતા સંતાવિ દુક્કમાવેણું;

સો અપ્પાણું અંધઠ્ઠ, પાવેણુ નિરથ્થએણાવિ. ૧૦.

અર્થ:-દુન્નભાવથી જે આત્મા પરના છતાં કે અછતા દોષોને ગ્રહણુ કરે છે, તે પાપવડે પોતાના આત્માને નિરર્થક અંધનમાં નાખે છે. ૧૦.

કષાયાગ્નિના હેતુએનો ત્યાગ બતાવે છે.

તાં નિયમા મુત્તંવ્વં, જત્તો ઉપન્નજ્જએ કસાયગ્ગી;

તાં વથ્થું ધારિન્ન, જેણોવસમો કસાયણું. ૧૧.

અર્થ:-જેથી કષાયરુપ અગ્નિ ઉત્પન્ન થાય, એવું કાર્ય અવશ્ય ત્યાગવું જોઈએ, અને જેથી કષાયો દબાઈ જાય, તેવું કરવું જોઈએ. ૧૧.

હવે કર્ણા સર્વ પ્રયત્નથી નિહા છોડી દેવાનું બતાવે છે.

જઈ ઇચ્છઈ ગુરુચત્તાં, નિહુયાણ મન્જાંમિ અપ્પણો નિચમા;

તા સ્વ પચ્છેણું, પરદોસ વિવન્જણું કુણહ. ૧૨.

અર્થ:-હે ચેતન, જો તને ત્રણબુવનને વિષે સર્વોત્ક્રુષ્ટ પરમાત્મપદ પ્રાપ્ત કરવાની ઇચ્છા હોય, તો સર્વ પ્રકારના પ્રયત્ન કરી પારકા દોષ જોવાના તથા જોલવાના છોડી દે. ૧૨.

ભારે કર્મીં જીવોની પણ નિંદા કરવી નહિ તો અન્ય જીવોની તો કેમજ કરાય તે જુદા જુદા પુરૂષોના ભેદોદ્દાશ જણાવે છે.

ચઉહા પસંસણિન્જા, પુરિસા સવ્વુત્તમુત્તમા લોએ;

ઉત્તમ ઉત્તમ ઉત્તમ. માન્જમ ભાવા ય સવ્વેસિં. ૧૩.

જે અહમ અહમઅહમા, ગુરુકમ્મા ધમ્મવન્નિજયા પુરિસા;

તેવિ ય ન નિંદણિન્જા, કિંતુ દયા તેસુ કાયવ્વા. ૧૪.

અર્થ:-ચાર પ્રકારના મનુષ્યો પ્રશંસવા યોગ્ય છે. ૧ સર્વોત્તમોત્તમ, ૨ ઉત્તમોત્તમ ૩ ઉત્તમ, ૪ મધ્યમ, આ ચાર ભેદવાળા મનુષ્યોની તો સદાકાળ સ્તુતિ કરવી જોઈએ. અધમ, અધમાધમ એ જો તો ધમથી હીન અને ભારે કર્મીંજીવો હોય છે. આવા ભારે કર્મીંજીવોની પણ નિંદા ન કરવી, પરંતુ તેઓના ઉપર કઠ્ઠણા બુદ્ધિ ધારવી જોઈએ. ૧૩-૧૪.

હવે કર્તા, સર્વોત્તમ, આદિ ચાર પુરૂષોનાં લક્ષણ કહે છે.

પ્ચચંગુખ્ભડ જીવ્વણુ-વંતીણું સુરહિસાર દેહાણું;

જીવધણું મન્જાંગએ. સવ્વુત્તમ રૂવવંતીણું. ૧૫.

આજમ્મ અંભચારી, મણુવયકાએહિં જે ધરઈ સીલં;

સવ્વુત્તમુત્તમો પણ, સો પુરિસો સવ્વનમણિન્જે. ૧૬.

અર્થ:-જેતા અંગેઅંગમાં યૌવન તનમય નાચી રહ્યું છે, અને સુગંધથી અંગ ખેડેકી રહ્યું છે, અને અલંત રૂપવંતી સ્ત્રીઓમાં વસતા છતાં જે અબ્રચર્ય પાળી શીલવંત રહ્યો છે, તે સર્વોત્તમ પુરૂષ જાણવો; તે પુરુષ સદા વંદનીય છે. ૧૫-૧૬.

એવાંવિહ જીવધગએ, જે રાગી હુન્જ કહવિ ઇગ સમયં;

ખીય સમયાંમિ નિંદઈ, તં પાવં સવ્વ ભાવેણું. ૧૭.

જમ્મંમિ તમ્મિ ન પુણો, હવિન્જ રાગોમણુંમિ જરુસ કયા;

સો હોઈ ઉત્તમુત્તમ-રૂવો પુરિસો મહાસત્તો. ૧૮.

અર્થ:-રૂપવંતી, યૌવનવંતી સ્ત્રીઓની સાથે સંગત થતાં જે કદાચ મનમાં ક્ષણભર ડગે. પણ અકાર્યમાં અંપલાતા પહેલાં વૈરાગ્યથી મનને યાદુ જોંચી લે, અને અકાર્યનો પશ્ચ તાપ કરે, આત્મભાવથી ખરેખરી રીતે અંતરમાં પશ્ચાતાપ કરે છે, અને ફરીથી તે જન્મમાં સ્ત્રીઓ પ્રતિ રાગભાવ ન થાય, વૈરાગ્ય ભાવમાં વર્તે, તે ઉત્તમોત્તમ બળવંત પુરૂષ જાણવો. ૧૭-૧૮.

પિચ્છં જુવઠં રૂવં, મણુસા ચિંતેઠં અહવ ખણુમેગં;
જે નાયરઠં અકજ્જં, પથિથજ્જંતોવિ ઠથ્થાહિ. ૧૯.

સાહુ વા સડહેવા, સદાર સંતોસ સાયરો હુજ્જ;
સો ઉત્તમેઃ મણુસો, નાયવ્વો થોવ સંસારો. ૨૦.

અર્થ:-રૂપવતી યૌવનાવસ્થાવાળી સ્ત્રીની ક્ષણવાર ધ્વિષ્ટા કરે, લોગવવાની અભિ-
લાષા કરે, સ્ત્રીઓએ પ્રાર્થના કરાયેલો પણ અકાર્યમાં પ્રવૃત્તિ કરે નહિ. સાધુ હોય તો
સાધુ તરીકેનું સ્વકીય ધર્મચર્ય સાચવે, શ્રાવક હોય તો શ્રાવક તરીકેનું ધર્મચર્ય જે
સ્વદારા સંતોષ મત તે જે સાચવે, તે સાધુ તથા શ્રાવકને ઉત્તમ પુરૂષ જાણવા; તથા
તેઓનો સંસાર પણ અલપ જાણવો, અપિતુ, તેઓ મહા હલુકમી જાણવા. ૧૯-૨૦,

પુરિસથ્થેસુ પવટ્ટં, જે પુરિસો ધમ્મ અથ્થ પમહંસુ;
અન્નુત્તવાખ્ખાહં, મન્નિઝમરૂવો હવઠં એસો. ૨૧.

અર્થ:-ધમ્, અર્થ અને કામ, એ ત્રણ પુરૂષાથને પરસ્પર હાનિ ન થાય, તેવી
રીતે જે વર્તે, તે મધ્યમ પુરૂષ ગણાય છે. (સ્ત્રીઓએ પણ તેવી જ રીતે યથાયોગ્ય
ઉચિત સમજ લેવું.) ૨૧.

પૂર્વેકા ઉત્તમ પુરુષોના બહુમાનથી થતાં ક્ષણ.

એએસિં પુરિસાણું, જઠં ગુણુગહણું કરેસિ બહુમાણું;
તો આસન્ન સિવસુહો, હોસિં તુમં નથિથ સદેહો. ૨૨.

અર્થ:-એ ચાર પ્રકારના પુરુષોનું બહુમાન કરીશ, તેમજ તેઓના ગુણોનું શ્રદ્ધ
કરીશ, સુખનો લોકતા બનીશ, તો હે ચેતન, અલપ કાળમાં તું મોક્ષના સુખનો લોકતા
બનીશ, એમાં સંદેહ નથી. ૨૨.

હવે કર્તા, પાસથ્યાદિકની પણ નિંદાનો ત્યાગ બતાવે છે.

પાસથ્યાદંસુ અહુણા, સંજમ સિદ્ધિસુ મુકકજ્જેગેસુ;
તો ગરિહા કાયવ્વા, નેવ પસંસા સહામજ્જે. ૨૩.

અર્થ:-હાલમાં ચારિત્ર યોગ પાલવામાં શિથિલ થઈ ગયેલાઓની પણ સલામાં
નિંદા વા પ્રશંસા કરવી યોગ્ય નથી. ૨૩.

કર્તા કહે છે કે તેવાઓને માર્ગ બતાવવો, પણ નિંદવા નહિ.

કઝિણુ તેસુ કરુણું, જઠં મન્નઠં તો પયાસએ મગ્ગં;
અહ રૂસઠં તો નિયમા, ન તેસિ દોસં પયાસેહ. ૨૪.

અર્થ:-પાસથ્યાદિ હીષ્ટાચારી વેશધારીઓ ઉપર કરૂણા કરીને જે તેઓ માને
એમ લાગતું હોય, તો તેઓને સન્માન પ્રકાશવો, તેઓ ગુસ્સો કરે એમ લાગતું હોય,
તો ગુણુનુરાગીઓએ તેના દોષો પ્રકાશવા નહિ. ૨૪.

કઝિકાળમાં અલપ ધર્મગુણુનું પણ બહુમાન કરવું, એમ કર્તા કહે છે.

સંપદ્મ ઈસમ સમયે, દ્વીસદ્મ થોવોવિ જસસ ધમ્મગુણો;
ખહુમાણો કાયવ્વો, તસસ સયા ધમ્મખુદ્ધીએ. ૨૫.

અર્થ:—પંચમ આરામાં (કલિકાળમાં) વર્તમાન સમયમાં જે પુરુષોમાં અદ્વપ પદ્મમુલ્ય દેખાય, તેવું જ મેશાં ધર્મખુદ્ધી ખહુમાન કરવું. ૨૫.

હવે કર્તા કહે છે કે, સ્વ કે પરગચ્છના સાધુઓની નિંદા કરવી નહિ.
જહ પરગચ્છિ સગચ્છે, જે સંવિગ્ગા ખહુસસુયા મુણિણો;
તેસિ ગુણાણુરાયં, મા મુચસુ મચચરખ્પહુએ. ૨૬.

અર્થ:—હે ચેતન, પારકા કે પોતાના ગચ્છમાં જે સંવિગ્ન અને વિદ્વાન મુનિરાજે હોય, તેઓ ઉપર મત્સરથી હણાયેલો એવો થઈને, એટલે અદેઓ થઈને તું ગુણાણુરાગ એડીશ નહિ ૨૬.
હવે કર્તા કહે છે કે, ગુણીઓનું ખહુમાન કરતાં તે તે ગુણો સુલભ થાય છે.

ગુણરયાણુમંડિયાણું, ખહુમાણું જે કરેઇ સુદ્ધમણો;
સુલહા અન્નભવંમિ ય, તસસ ગુણા હુંતિ નિયએણું. ૨૭.

અર્થ:—ગુણ રત્નોથી વિભુવિત પુરુષોનું જે શુદ્ધ મનવાળો છતો ખહુમાન કરે છે, તેને અવશ્ય તે તે ગુણો પરભવમાં સુખેથી પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૭.

હવે કર્તા સૂરિ કહે છે કે, ગુણાણુરાગ ધારણ કરતો જીવ મોક્ષ પામે છે.
એયં ગુણાણુરાયં, સમ્મંજે ધરેઇ ધરણિમજ્જંમિ;
સૂરિ સોમસુંદર પયં, સો પાવઇ સવ્વ નમણિજ્જં. ૨૮.

અર્થ:—જે આત્માથી પુરુષ ડૂબી રીતે જગતમાં ગુણાણુરાગ ધારણે, તો તે ચંદ્રમા સમાન મહા શીતળ અને અત્યંત સુખકર, તેજસ્વી અને મનોહર એવી મોક્ષરૂપ ભાવલક્ષિમને પામશે, એમ આચાર્યશ્રી સોમસુંદર સૂરિ મહારાજ કહે છે. ૨૮.

૧૭. ત્રી વિનય વિજયજી કૃત નવકર્ણિકા.
મંગલચરણ અને વિષય.

વર્ધમાનં સ્તુમઃ સર્વ-નયનદાર્ણવાગમમ્;
સંક્ષેપતસ્તદુત્તીત-નયભેદાનુવાદતઃ. ૧.

અનુવાદ જે શ્રી વર્ધમાનનું આગમ સર્વ નયરૂપી નદીઓને પ્રવેશવાને સમુદ્રરૂપ છે; તેમના પ્રરૂપેલા નયભેદોનો સંક્ષેપથી અનુવાદ કરી, અમે તેમની સ્તુતિ કરીએ છીએ. ૧.
નયોનાં નામ.

નૈગમઃસંગ્રહઐવ, વ્યવહારજ્જુસૂત્રકૌ;
શબ્દઃ સમભિરૂઢેવં-ભૂતૌ ચેતિ નયા સ્મૃતાઃ. ૨.

અનુવાદ-નૈગમ, સંગ્રહ, વ્યવહાર, જ્જુસૂત્ર, શબ્દ, સમભિરૂઢ અને એવંભૂત એમ સાત નયો આપના આગમમાં કહેલ છે. ૨.
પ્રસ્તાવના.

અર્થાઃ સર્વેપિ સામાન્ય-વિશેષોભયાત્મકાઃ;

સામાન્યં તત્ર જત્યાદિ, વિશેષાશ્ચ વિભેદકાઃ. ૩.

અનુવાદ-પદાર્થો સર્વે સામાન્ય અને વિશેષ એ બન્ને ધર્મવાળા છે, એમ આપે પ્રતિપાદન કર્યું છે, એમાં જાતિ ગુણ ઇત્યાદિ વિશેષણ સહિત તે સામાન્ય ધર્મ, અને ભુદાયણું જણાવનારા વિવેકણ સહિત તે વિશેષ ધર્મ. ૩.

સામાન્ય અને વિશેષ ધર્મો કેવા છે ?

ઐક્ય બુદ્ધિર્ઘટશતે, ભવેત્સામાન્યધર્મતઃ;

વિશેષાસ્ત્ય નિજં નિજં, લક્ષ્યન્તિ ઘટં જનાઃ. ૪.

અનુવાદ-હે પ્રભો! આપે કહેલા સામાન્ય ધર્મ વડે સૈકેડો ધર્મમાં એકાકાર બુદ્ધિ યામ છે, અને આપે કહેલા વિશેષ ધર્મ વડે મનુષ્યો પોતપોતાનો ધર્મ ઓળખે છે. (અ સંબંધ ટાળવા માટે તારા મહાન્ ઉપકાર છે.) ૪.

૧. નૈગમનય.

નૈગમો મન્યતે વસ્તુ, તદ્દેતદુભયાત્મકં;

નિર્વિશેષં ન સામાન્યં, વિશેષોપિ ન તદ્વિના. ૫.

અનુવાદ-નૈગમનય, વસ્તુને એ બન્ને ધર્મવાળી, એટલે સામાન્ય રૂપે અને વિશેષ રૂપે માને છે, કારણ કે, આપની આજ્ઞામાં વિશેષ સહિત એવું સામાન્ય નથી, તેમજ સામાન્ય સહિત એવું વિશેષ નથી. ૫.

૨. સંબંધનય.

સંબંધો મન્યતે વસ્તુ, સામાન્યાત્મક મેવહિ;

સામાન્યવ્યતિરિક્તોઽસ્તિ, ન વિસેષઃ પ્રપુષ્પવત. ૬.

અનુવાદ-સંબંધ નય, વસ્તુને કેવળ સામાન્ય ધર્મવાળીજ માને છે, કારણ કે, સામાન્યથી ભુદું એવું વિશેષ, આકાશ પુષ્પની પેઠે કંઈ છે નહિ. ૬.

સંબંધ નયનાં ઉદાહરણો.

વિના વનરુપતિં કોઝપિ, નિમ્બ્યામ્રાદિર્નિ દ્શ્યતે;

હસ્તાધન્તર્ભાવિન્યોઽહિ, નાંશુલ્યાધાસ્તતઃ પૃથક્. ૭.

અનુવાદ-વનરુપતિ, એ જાત વિના લીંબડો, આંબો ઇત્યાદિ કાંઈ જુદા જોવામાં આવતાં નથી; હાથ ઇત્યાદિમાં વ્યાસ એવી આંજળીઓ વગેરે હાથથી ભુદી નથી. ૭.

૩. વ્યવહાર નય.

વિશેષાત્મકમેવાર્થ, વ્યવહારશ્ચ મન્યતે;

વિશેષભિન્નં સામાન્ય-મસત્પરવિષાણુવત. ૮.

અનુવાદ-વસ્તુને વિશેષ ધર્મવાળીજ વ્યવહારનય માને છે; કારણ કે, વિશેષ વિનાનું સામાન્ય ગવેક્ષના શીંજડા જેવું એવું છે. ૮.

અવહાર નયનું ઉદાહરણ.

વનસ્પતિં ગૃહાણેતિ, પ્રોકતે ગૃહ્યાતિ કોપિ કિમ્,
વિના વિશેષાન્નામ્રાદીં-સ્તન્નિરર્થકમેવ તત્. ૯.

અનુવાદ-વનસ્પતિ લ્યે, એમ બોલવામાં આવતાં, લીંબડો આંબો એવા વિશેષ વિના કોઈ પણ શું લે છે? એટલા માટે તે સામાન્ય ક્રોકટનું છે. ૯.

અવહાર નયનાં બીજાં ઉદાહરણો.

ત્રણુપિણ્ડીપાદલેપા-દિક્કે લોકપ્રયોજને;

ઉપયોગો વિશેષૈઃ સ્યાત્, સામાન્યેન હિ કાર્હિચિત્. ૧૦.

અનુવાદ-ગુમઠાંપર મલમ પટ્ટી અને પગે લેપ વગેરે કરવાનું લોકને પ્રયોજન હોય છે; વિશેષ પર્યાયો વડે કામ ચાલે છે, પણ કોઈ દિવસે સામાન્ય વડે નહિજ. ૧૦.

૪. ઋણુસૂત્ર નય.

ઋણુસૂત્રનયો વસ્તુ, નાતીતં નાખ્યનાગતમ્;

મન્યતે કેવલં કિન્તુ, વર્તમાનં તથા નિજમ્. ૧૧.

અનુવાદ-ઋણુસૂત્ર નય, ભૂત અને ભવિષ્ય વસ્તુ પર્યાયને માનતો નથી; પરંતુ કેવળ વર્તમાન વસ્તુ પર્યાયનેજ, અને તે પણ પોતાનાજ, પારકી અન્ય વસ્તુના નહિ, એવા પરિણામ ભાવને માને છે. ૧૧.

ઋણુસૂત્ર નયનું ઉદાહરણ.

અતીતેનાનાગતેન, પરકીથેન વસ્તુના;

ન કાર્યં સિદ્ધિ રિત્યેત-દસદ્ ગગનપદ્મવત્. ૧૨.

અનુવાદ-અતીત અને અનાગત ભાવથી, તેમજ પારકા ભાવથી કાર્યસિદ્ધિ થાય નહિ, એટલા માટે એ ત્રણે આકાશ કમળ જેવા છે. ૧૨.

ઋણુસૂત્રની અને તેની પછીના નયોની બીજી વિશેષ માન્યતા.

નામાદિષુ ચતુર્ધ્વેષુ, ભાવમેવ ચ મન્યતે;

ન નામસ્થાપનાદ્રવ્યા-ણ્યેવમગ્રેતના અપિ. ૧૩.

અનુવાદ-નામાદિ ચાર નિક્ષેપામાં તે ભાવ નિક્ષેપાનેજ માને છે; એજ પ્રમાણે હવે પછીના નયો પણ ભાવ નિક્ષેપાનેજ માને છે. ૧૩.

૫. શબ્દનય.

અર્થં શબ્દનયોડનેકૈઃ, પર્યાયૈરેકમેવ ચ;

મન્યતે કુંભકલશ-ઘટાલેકાર્યં વાયુકાઃ. ૧૪.

અનુવાદ-શબ્દ નય, અનેક શબ્દો વડે એક અર્થવાચક પદાર્થને એકજ પદાર્થ કહાય છે; જેમકે કુંભ, કલશ, ઘટ ઇત્યાદિ એકજ ઘટ પદાર્થને દેખાડનારા છે, એમ સર્વદર્શી બિન ભગવાને કહ્યું છે. ૧૪.

૬. સમભિરૂઢ નય.

પ્રૂતે સમભિરૂઢોડ્યથં, ભિન્નં પર્યાયભેદતઃ;

ભિન્નાર્થાઃ કુંભકલશ-ઘટા ઘટ પટાદિવત. ૧૫.

અનુવાદ—સમભિરૂઢ નય, શબ્દ કે પર્યાય ભેદથી વસ્તુ ભિન્ન કહે છે, કારણ કે, જેમ ઘટ અને પટ એ ભિન્ન છે, તેમ હે શ્રી વર્ધમાન સ્વામી લગવાન, આપે કુંભ, કલશ, ઘટ એમને જૂઠા પદાર્થો કહ્યા છે. ૧૫.

સમભિરૂઢની ઉપરની વ્યાખ્યાનું કારણ

યદિ પર્યાયભેદેડપિ, ન ભેદો વસ્તુનો ભવેતઃ

ભિન્નપર્યાયયો ન સ્યાત, સ કુંભપટયોરપિ. ૧૬.

અનુવાદ—જો પર્યાય ભેદથી વસ્તુનો ભેદ ન હોય, તો ભિન્ન પર્યાયવાળા કુંભ અને પટમાં પણ એ ભેદ ન હોય. ૧૬.

૭. એવંભૂત નય.

એક પર્યાયાભિધેય-મપિ વસ્તુ ચ મન્યતે;

કાર્ય સ્યકીયં કુર્વાણુ-મેવંભૂતનયો દ્રુવમ. ૧૭.

અનુવાદ—એક પર્યાય વડે બોલાતી વસ્તુ બોલાતી વખતે પોતાનું કાર્ય કરતી હોય તોજ એવંભૂતનય તેને વસ્તુ કહે છે, બીજી વખતે નહિ; કારણ કે શ્રી જિનેશ્વરનો ઉપદેશ એવો છે, કે વસ્તુ પોતાનું કાર્ય કરે, ત્યારે વસ્તુ ગણાય. ૧૭.

એવંભૂત ઉદાહરણ વડે પોતાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરે છે.

યદિ કાર્યમકુર્વાણુ-ડપીબ્યતે તત્તયા સ ચેત;

તદા પટેડપિ ન ઘટ-વ્યપદેશઃ ક્ષિમિબ્યતે?. ૧૮.

અનુવાદ—જ્યારે વસ્તુ પોતાનું કાર્ય ન કરતી હોય, ત્યારે પણ તેને વસ્તુ ગણવામાં આવે, તો પટને પણ ઘટ શબ્દ માં ન કહેવાય? ૧૮.

ઉપસંહાર

યથોત્તરં વિશુદ્ધાઃ સ્યુ-ર્નયાઃ સમ્પાપ્યમી તથા;

એકૈકઃ સ્યાચ્છતં ભેદા-સ્તતઃ સમ્પશતાપ્યમી. ૧૯.

અનુવાદ—આ સાત નયો પણ અનુક્રમે એક એકથી વધારે વિશુદ્ધ છે; વળી એક એક નયના સો સો ભેદ થાય છે, તેથી તેના સાતસો ભેદો પણ થાય છે.

૨. નય પાંચ અને તેના ભેદ પાંચસો કેવી રીતે થાય છે?

અથૈવંભૂતસમભિ—રૂઢયોઃ શબ્દ એવ ચેત;

અનંતભાવસ્તદ્વા પંચ, નય પંચશતીભિદા. ૨૦.

અનુવાદ—જો શબ્દ નયમાં સમભિરૂઢ અને એવંભૂત નયનો સમાવેશ થાય, તો નય પાંચ થાય છે, અને ત્યારે તે પાંચ નયનાં પાંચસો ભેદો ગણાય છે. ૨૦.

૩. આ સાતે નયો કયા બે નયોમાં સમાવેશ પામે છે ?

દ્રવ્યાસ્તિક પર્યાયસ્તિ—કયોરન્તર્ભવન્ત્યમી;

આદાવાદિયતુષ્ટય—મન્ત્યે ચાન્ત્યાસ્ત્રયસ્તઃ. ૨૧.

અનુવાદ—દ્રવ્યાથિકનય, અને પર્યાયાથિકનય, એ બે નયોમાં આ સાતે નયો સમાવેશ પામે છે; પહેલાંમાં પહેલા ચાર અને બીજામાં છેલ્લા ત્રણ. ૨૧.

૪. આ સાતે નયો આપના આગમની કેવી રીતે સેવા કરે છે ?

સર્વે નયા અપિ વિરોધભૂતો મિથસ્તે, સમ્ભૂય સાધુસમયં ભગવન્ ! ભજન્તે;
ભૂપાઈવ પ્રતિભટા ભુવિ સાર્વભૌમ-પાદામ્બુજ' પ્રધનયુક્તિ પરાગ્નિતા દ્રાક્. ૨૨.

અનુવાદ—આ સર્વે નયો પરસ્પર વિરોધ અભિપ્રાય ધરવાવાળા છે, છતાં હે ભગવન્ ! તે બધા એકઠા થઈ આપના સુંદર આગમની સેવા કરે છે; જેવી રીતે પૃથ્વી ઉપર રાજાઓ પરસ્પરમાં વિરોધી હોવા છતાં પણ યુદ્ધ સયવામાં પરાભ્ય પાત્રી ચક્રવર્તી મહારાજના ચરણ કમલની સેવા શીઘ્ર કરે છે. (તેમ જણવું) ૨૨.

૫. અંતિમ-ઉપસંહાર.

ઈત્યં નયાર્થકવયઃ કુસુમૈર્જિનેન્દુ, વીરૈરિચિતઃ સવિનયં વિનયાભિધેન;
શ્રીદ્વીપમંદર વરે વિજયાદ દેવસૂરીશિતુર્વજ્ય સિંહગુરોશ્ચ તુષ્ટયૈ. ૨૩.

અનુવાદ—આ પ્રકારે શ્રી વિનય વિજયજીયે, શ્રી વિજયદેવસૂરીના શિષ્ય અને પોતાના શુભ શ્રી વિજયસિંહના સંતોષ માટે ત્યાનાં અર્થને જણાવનારાં વચન પુષ્પો-વડે શ્રી વિનયદ્ર વધમાન સ્વામીની વિનય સહિત શ્રીદ્વીપમંદરમાં અર્ચા-પૂજા કરી. ૨૩.

૧૮. ષટલેશ્યા ક્ષ્ણ સ્વરૂપ તથા તે પ્રત્યેક લેશ્યાવંત જીવના લક્ષણ.

મૂલં સાહપસાહા, શુચ્છ ફલં પકક પડિય ભખખણુયા;

સવ્વં માણુ પુરીસા, સાહુ જુજ્જંત ધરણુ હરણુ.

ભાવાર્થ—જંબુ વૃક્ષના દ્રવ્યોંતે કરીને છ લેશ્યા ઘટાવે છે, તે આંવી રીતે, કે છ પુરૂષો જંબુ વૃક્ષને ફલ્યો ફલ્યો દેખીને તેના ક્ષ્ણ આવાની ઇચ્છા થઈ. તેમાંથી પહેલો જે કુણ્ણલેશ્યાવંત હતો તેને મૂલં કેતાં મૂલથકી જાડને ઉખેડીને ક્ષ્ણનો ભોમ કરવાની ઇચ્છા થઈ. બીજો નીલલેશ્યાવંત હતો, તેને જાડની મોટી મોટી શાખાઓ પાડીને ક્ષ્ણ આવવાનું મન થયું. ત્રીજા કાપોતલેશ્યાવંતને નાની નાની ડાળીઓ તોડીને ક્ષ્ણ આરોગવાની કામના થઈ, ચોથા તેજલેશ્યાવંતને જુમખા તોડીને, પાંચમા પદ્મલેશ્યાવંતે માત્ર પાકાં ક્ષ્ણજ તોડીને આવવાનું ધાયું; જ્યારે છઠ્ઠા શુકલલેશ્યાવંત સર્વોત્તમ પુરૂષે જાડને શ્રીલકુલ ઈજા કર્યા વગર ધરતી ઉપર પડેલા હોય, તેજ લેવાનું દુરસ્ત ધાયું. આ પ્રમાણે લેશ્યાને અનુસાર જીવેના સ્વભાવ જાણી લેવા. આ દ્રવ્યોંતમાં તે છ જણામાંથી જેણે ધરતી ઉપસ્થી ક્ષ્ણો લેવાનું દુરસ્ત ધાયું, તે સર્વોત્તમ પરિણામવાળો જાણવો. અહિયાં લેશ્યા એટલે મનના શુભાશુભ પરિણામ જાણવા.

કઈ લેશ્યાવાળો કઈ ગતિએ જાય તેનું સ્વરૂપ.

કિન્હાએ જઈ નિરએ, નીલાએ થાવરો ભવે:
કાપોતાએ તીરીએ, તેયાએ માણસો ભવે. ૨.
પઉમાએ દેવલોએ, સાસયઠાણું ચ સુકકલેસાએ;
ઈય લેસા ભાવ કૃત, પન્નતા વીયરાગેહિ. ૩.

ભાવાર્થ :—કૃષ્ણ લેશ્યાવંત નરકે જાય; નીલ લીશ્યાએ વતંતો જીવ તીવ મૂર્છા ભાવને લીધે, એકેંદ્રિ થાવરમાં જઈ ઉપજે, કાપોત લેશ્યાએ વતંતો તિયંચમાં ઉત્પન્ન થાય, અને તેજેલેશ્યાવંત મનુષ્ય ગતિમાં ઉપજે, પદ્મ લેશ્યાવંત દેવ લોકમાં ઉપજે, અને શુકલ લેશ્યાવંત જીવ મોક્ષ પામે, અર્થાત્ સર્વ કર્મથી મુક્ત થઈ શુદ્ધ પરમાત્મા સ્વરૂપને પામે. એમ જાણી ઉત્તમ જીવોએ પોતાના મનના પરિણામ સદા નિર્મળ અને કોમળ રાખવાનો પ્રયત્ન કરવો. ૨-૩.

૧૮. ખટ લેશ્યાવંત જીવ લક્ષણ સ્વરૂપ.
કૃષ્ણ લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

અતિરોદ્રઃ સદા ક્રોધી, મત્સરી ધર્મવર્જિતઃ,
નિર્દયો વૈરસંયુકતઃ, કૃષ્ણલેશ્યાઽધિકો નરઃ. ૧.

ભાવાર્થ :—અત્યંત રોદ્ર એટલે ક્રૂર પરણામી, નિરંતર ક્રોધે વતંતો, પરશુજનો દ્રેષી, વિમંજ પરિણતીરૂપ ધર્મે કરીને રહિત નિર્દયી, જીવોની સાથે વૈરભાવ રાખવાવાળો હોય, તે જીવ કૃષ્ણ લેશ્યાવંત જાણવો.
નીલ લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

અલસો મન્દબુદ્ધિશ્ચ, સ્ત્રીલુપ્થઃ પરવંચકઃ,
કાતરશ્ચ સદા માની, નીલલેશ્યાઽધિકો ભવેત. ૨.

ભાવાર્થ :—આળસુ, મંદ બુદ્ધિવંત, સ્ત્રી લપટી, પરને ઠરાવવાળો કાયર, સદા અભિમાની, એવો જીવ નીલલેશ્યાવંત જાણવો. ૨.
કાપોત લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

શોકાકુલઃ સદા રૂઢઃ પરનિંદાત્મશંસકઃ,
સંશ્રામે પ્રાર્થતે મૃત્યું, કાપોતક ઉદાહૃતઃ.

ભાવાર્થ :—સદાય શોકે કરીને વ્યાકુળ, સદા રોષી, પરનિંદક, આત્મ પ્રશંસક, સદા સંશ્રામમાં મોતને ઇચ્છતો એવો લગ્નછોર, કપોત લેશ્યાવંત જીવ જાણવો. ૩.
તેજે લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

વિદ્યાવાન્ કરુણાયુકતઃ, કાર્યાકાર્ય વિચારકઃ;
લાભાલાભે સદા-પ્રીત-સ્તેજેલેશ્યાઽધિકો નરઃ. ૪.

ભાવાર્થ :—વિદ્યાવાન, શુભવાન, કાર્યકાર્યનો વિચારક, અને મિત્રની સાથે લાભ તેમજ અલાભ સમયે પણ સરખી પ્રીતિ રાખવાવાળો તેજે લેશ્યાવંત જાણવો. ૪.
પદ્મલેશ્યાવંતના લક્ષણ.

ક્ષમાસ્વાંશ્ચ સદા ત્યાગી, દેવાર્યનરતોઘમી;

શુચીભત: સદાનન્દી, પદ્મલેશ્યાડધિક્કો નર: ૫.

ભાવાર્થ:—ક્ષમાવ ૧, સદા ભાવત્યાગી, અર્થાત્ લુપ્તી વૃત્તિવાલો, ઇયાવાનં સદા શુદ્ધ દેવશુરુ ભક્તિવંત, ઉઘમી, સદાય પવિત્ર મનવાળો, સદાનન્દી સ્વભાષવાળો, શુવ પદ્મલેશ્યાવંત જાણવો. ૫.

શુકલ લેશ્યાવંતના લક્ષણ.

રાગદ્વેષવિનિર્મુક્ત:; શૌકનિન્દાવિવર્જિત:;

પરમાત્મતાસંપન્ન:; શુકલલેશ્યો ભવેન્નર: ૬.

ભાવાર્થ:—રાગદ્વેષના વિકારે રહિત, શોક તથા નિન્દાઓ કરીને સદા રહિત, પરમાત્મ સ્વરૂપના ધ્યાને કરીને શુકલ, પરમાત્મ પરિણતી વાળો, અત્યંત નિર્મળ, તે શુવ શુકલ લેશ્યાવંત જાણવો. ૬.

કઈ ગતિથી શુવ આવેલ છે તેના લક્ષણ.

સ્વર્ગાર્ય્યુતાનામિહ શુવલોકે, ચત્વાર ચિન્હાનિ તૈના વસંતિ;

દાનપ્રસંગો મધુરા ચ વાણી, દેવાર્યનં સદ્ગુરુવેવનં ચ. ૧.

ભાવાર્થ:—દાન દેવાને સદા આતુર, મધુર વાણીવંત, સદા દેવ પૂજા કરવાવાળો, અને સદ્ગુરુની સેવાકારક એવા ચાર લક્ષણવાલો શુવ સ્વર્ગચક્રી આવેલ જાણવો. (અને તેવીજ રીતે પુન:વતે, તો તે કરી સ્વર્ગચામી થઈ અનુક્રમે મોક્ષ પામે.) ૧.

વિરોધતા અંધુજનયુ નિત્યં, સરોગતા મૂર્ખજનેષુ સંગ:;

અત્યંતકોપી કટુકા ચ વાણી, નરસ્ય ચિન્હં નરકાગતસ્ય. ૨.

ભાવાર્થ:—નિરંતર સ્વજન, મિત્રો, અંધુ વર્ગ સાથે કલેશ કરનાર, શરીરે રોગી, અને મૂર્ખ જનોનો સંગતી, અત્યંત ક્રોધ રાખનાર. અને મહા કડવા વચનનો બોલનાર શુવ નરક ગતિચક્રી આવેલ જાણવો. (અને પુ:ન તેવોજ રહે તો ત્યાંજ જાય પરંતુ જો સત્સંગ કરીને સુધરે અને સદાચારી થાય તો સદ્ગતિ પણ પામે.)

ધંખ્યાલુર્નૈવસંતુષ્ટ:; માયાલુખ્ય: ક્ષુધાધિક:;

મૂર્ખાસુપ્તોડવસશ્ચવ, તિર્યગ્યેન્યાગતો નર: ૩.

ભાવાર્થ:—ધંખ્યાળુ, અસંતોષી, કપટી, ક્ષુધાતુર, નિદ્રાશક્ત, આળસુ, તે શુવ તિર્યંચ ગતિ ચક્રી આવેલ જાણવો. ૩.

નાસ્તિ લોભ વિનીતશ્ચ, દયા દાનરુચિર્મૃદુ:;

પ્રરાસ્તવદનશ્ચવ, મનુખ્યાદાગતો નર: ૪.

ભાવાર્થ:—અલોભી, વિનીત, ઇયાવંત, દાન રુચિવાળો, કોમલપરિણામી, સરળ સ્વભાષી, સદા આનંદી સુખવાળો, મંદ કપાયવંત, મધ્યમશુણી, તે મનુખ્યગતિથી આવેલો શુવ જાણવો.

શ્રીમદ્ યશીવિજયણ ઉપાધ્યાયજીએ સેમ્યગ્ દર્શનના નિવાસનાં સર્વોત્કૃષ્ટ છ સ્થાનક, સમક્તની સડસઠ ઝોલની સજ્જયની ખારમીઠાળમાં વિવરણ કર્યાં છે તેના ઉપર સરળ ગુજરાતી ભાષામાં વિશેષ પ્રકારે સ્કુટ વિવેચન “શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીએ કર્યું છે તે”

ૐ “આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર” ઙ્ઞી

પ્રથમ પદ:- “આત્મા છે.” જેમ ઘટ પટ આદિ પદાર્થો છે તેમ આત્મા પણ છે. અસુક ગુણ હોવાને ક્ષીધે જેમ ઘટ પટ આદિ હોવાનું પ્રમાણ છે, તેમ સ્વપરપ્રકાશક એવી ચૈત-ચક્ષતાનો પ્રત્યક્ષ ગુણ જેને વિષે છે એવો આત્મા હોવાનું પ્રમાણ છે.

બીજું પદ:- “આત્મા નિત્ય છે.” ઘટ પટ આદિ પદાર્થો અસુક કાળવર્તિ છે. આત્મા ત્રિકાળવર્તિ છે. ઘટપટાદિ સંયોગે કરી પદાર્થ છે. આત્મા સ્વભાવે કરીને પદાર્થ છે, કેમકે તેની ઉત્પત્તિ માટે કોઈ પણ સંયોગો અનુભવ યોગ્ય થતા નથી. કોઈ પણ સંયોગીદ્રવ્યથી ચૈતનસત્તા પ્રગટ થવા યોગ્ય નથી, માટે અનુત્પન્ન છે. અસંયોગી હોવાથી અવિનાશી છે, કેમકે જેની કોઈ સંયોગથી ઉત્પત્તિ ન હોય, તેના કોઈને વિષે લય પણ હોય નહીં.

ત્રીજું પદ:- “આત્મા કર્તા છે.” સર્વ પદાર્થ અર્થક્રિયા સંપન્ન છે. કંઈ ને કંઈ પરિણામ ક્રિયાસહિતજ સર્વ પદાર્થ જેવામાં આવે છે. આત્મા પણ ક્રિયાસંપન્ન છે. ક્રિયાસંપન્ન છે માટે કર્તા છે. તે કર્તાપણું ત્રિવિધ શ્રી જિને વિવેચ્યું છે; પરમાર્થથી સ્વભાવ પરિણતિએ નિજ સ્વરૂપનો કર્તા છે. અનુપચરિત (અનુભવમાં આવવા યોગ્ય-વિશેષ સંબંધ સહિત) વ્યવહારથી તે આત્મા દ્રવ્યકર્મનો કર્તા છે. ઉપચારથી ઘર, નગર ખાદિનો કર્તા છે.

ચોથું પદ:- “આત્મા લોકતા છે.” જે જે કંઈ ક્રિયા છે તે તે સર્વ સફળ છે, નિરર્થક નથી. જે કંઈ પણ કરવામાં આવે તેનું ફળ લોગવામાં આવે એવો પ્રત્યક્ષ અનુભવ છે. વિષ ખાધાથી વિષનું ફળ; સાકર ખાવાથી સાકરનું ફળ; અશિરપશંથી તે અશિરપશંનું ફળ; હીમને સ્પર્શ કરવાથી હીમસ્પર્શનું જેમ ફળ થવા વિના રહેતું નથી, તેમ કષાયાદિ કે અકષાયાદિ જે કંઈ પણ પરિણામે આત્મા પ્રવર્તે તેનું ફળ પણ થવા યોગ્યજ થાય છે. તે ક્રિયાનો આત્મા કર્તા હોવાથી લોકતા છે.

પાંચમું પદ:- “મોક્ષપદ છે.” જે અનુપચરિત વ્યવહારથી જીવને કર્મનું કર્તાપણું નિરૂપણ કર્યું, કર્તાપણું હોવાથી લોકતાપણું નિરૂપણ કર્યું, તે કર્મનું ટળવાપણું પણ છે, કેમકે પ્રત્યક્ષ કષાયાદિનું તીવ્રપણું અનભ્યાસથી, તેના અપરિચયથી, તેને ઉપશમ કરવાથી, તેનું મંદપણું દેખાય છે, તે ક્ષીણ થવા યોગ્ય દેખાય છે, ક્ષીણ થઈ શકે છે. તે તે બંધ-ભાવ ક્ષીણ થઈ શકના યોગ્ય હોવાથી તેથી સહિત એવો જે શુદ્ધ આત્મસ્વભાવ તે રૂપ મોક્ષપદ છે.

છકુ' પદ :- તે "મોક્ષનો ઉપાય છે." જે કદી કર્મબંધ માત્ર થયા કરે એમ જ હોય તો તેની નિવૃત્તિ કોઈ કાળે સંભવે નહીં; પણ કર્મબંધથી વિપરીત સ્વભાવવાળાં એવાં જ્ઞાન, દર્શન, સમાધિ, વૈરાગ્ય, ભક્ત્યાદિ સાધન પ્રત્યક્ષ છે. જે સાધન પ્રત્યક્ષ છે. જે સાધનના બળે કર્મબંધ શિથિલ થાય છે, ઉપશમ પામે છે, ક્ષીણ થાય છે. માટે તે જ્ઞાન, દર્શન, સંયમાદિ મોક્ષ પદના ઉપાય છે.

શ્રી જ્ઞાનીપુરૂષોએ સમ્યક્દર્શનના મુખ્ય નિવાસભૂત કહ્યાં એવાં આ છ પદ અત્રે સંક્ષેપમાં જણાવ્યા છે.

ૐ આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર ક્ષી

જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત; સમજાવ્યું તે પદ નમું. શ્રી સદ્ગુરુ ભગવંત. ૧. વર્તમાન આ કાળમાં, મોક્ષમાર્ગ બહુ લોપ; વિચારવા આત્માર્થીને, ભાખ્યો અત્ર અગોપ્ય. ૨. કોઈ ક્રિયાબંધ થઈ રહ્યા, શુષ્ક જ્ઞાનમાં કોઈ; માને મારગ મોક્ષનો, કરુણા ઉપજે જોઈ. ૩. બાહ્ય ક્રિયામાં રાચતા, અંતરભેદ ન કાંઈ; જ્ઞાનમાર્ગ નિષેધતા, તેહ ક્રિયાબંધ આંહિ. ૪. બંધ મોક્ષ છે કલ્પના, ભાષે વાણી માંહિ; વર્તે મોહાવેશમાં, શુષ્કજ્ઞાની તે આંહિ. ૫. વૈરાગ્યાદિ સરૂળ તો, જે સહ આત્મજ્ઞાન; તેમજ આત્મજ્ઞાનની, પ્રાપ્તિભણાં નિદાન. ૬. ત્યાગ-વિરાગ ન ચિત્તમાં, થાય ન તેને જ્ઞાન; અટકે ત્યાગ વિરાગમાં, તો બૂલે નિજ જ્ઞાન. ૭. જ્યાં જ્યાં જે જે યોગ્ય છે, તહાં સમજવું તેહ; ત્યાં ત્યાં તે તે આચરે, આત્માર્થી જન એહ. ૮. સેવે સદ્ગુરુ ચરણને, ત્યાગી દઈ નિજ પક્ષ; પામે તે પરમાર્થીને, નિજ પદનો લે લક્ષ. ૯. આત્મજ્ઞાન સમ-દર્શિતા, વિચરે ઉદયપ્રયોગ; અપૂર્વવાણી પરમશ્રુત, સદ્ગુરુ લક્ષણ યોગ્ય. ૧૦. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ સમ નહીં, પરોક્ષ જિન ઉપકાર; એવો લક્ષ થયા વિના, ઉગે ન આત્મવિચાર. ૧૧. સદ્ગુરુના ઉપદેશવણ, સમજાય ન જિનરૂપ; સમજ્યાવણ ઉપકાર શો, સમજ્યે જિનસ્વરૂપ. ૧૨. આત્માદિ અસ્તિત્વનાં, જેહ નિરૂપક શાસ્ત્ર; પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ યોગ નહીં, ત્યાં આધાર સુપાત્ર. ૧૩. અથવા સદ્ગુરુએ કહ્યાં, જે અવગાહન કાજ; તે તે નિત્ય વિચારવાં, કરી મતાંતર ત્યાજ. ૧૪. રોકે જીવ સ્વછંદ તો, પામે અવશ્ય મોક્ષ. પામ્યા એન અનંત છે, ભાખ્યું જિન નિર્દોષ. ૧૫. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ યોગથી. સ્વછંદ તે રોકાય; અન્ય ઉપાય કર્યા થકી, પ્રાપ્તે બમણો થાય. ૧૬. સ્વછંદ, મત આગ્રહ તણ, વર્તે સદ્ગુરુલક્ષ; સમક્તિ તેને ભાખિયું, કારણ ગણી પ્રત્યક્ષ. ૧૭. માનાદિકે શત્રુ મહા, નિજ છંદે ન મરાય; જાતાં સદ્ગુરુ શરણમાં, અદ્ય પ્રયાસે જાય. ૧૮. જે સદ્ગુરુ ઉપદેશથી, પામ્યો કેવળજ્ઞાન; શુરુ રહ્યા છન્નસ્થ પણ, વિનય કરે ભગવાન. ૧૯. એવો માર્ગ વિનયતણો, ભાખ્યો શ્રી વીતરાગ; મૂળ હેતુ એ માર્ગનો, સમજે કોઈ સુભાગ્ય. ૨૦. અસદ્ગુરુ એ વિનયનો, લાભ લહે જે કાંઈ; મહામોહની કર્મથી, બુડે ભવજળ માંડી. ૨૧. હોય મુમુક્ષુ જીવ તે, સમજે એહ વિચાર; હોય મતાર્થી જીવ

તે, અવળો દે નિર્ધાર. ૨૨, હોય મતાર્થી તેહને, થાય ન આતમલક્ષ; તેહ મતાર્થી લક્ષણો, અહીં કહ્યાં નિર્પક્ષ. ૨૩.

મતાર્થી લક્ષણુ

આક્રમ્યાગ પશુ જ્ઞાન નહિ, તે માને ગુરુ સત્ય; અથવા નિજકુળધર્મના, તે ગુરુ માં જ મમત્ત. ૨૪. જે જિન દેહ પ્રમાણુ ને, સમવસરણાદ સિદ્ધિ; વર્ણુન સમજે જિનતું, રોકી રહે નિજબુદ્ધ. ૨૫. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ યોગમાં, વતે દૃષ્ટિ વિમુખ; અસદ્-ગુરુને દહ કરે, નિજ માનાથેં મુખ્ય. ૨૬. દેવાદિ ગતિ ભંગમાં, જે સમજે શ્રુતજ્ઞાન; માને નિજ મત વેષનો, આગ્રહ મુક્તિનિદાન. ૨૭. લહું સ્વરૂપ ન વૃત્તિનું, અહું વ્રત અભિમાન; ગ્રહે નહીં પરમાથને, લેવા લૌકિક માન. ૨૮. અથવા નિશ્ચય નય ગ્રહે, માત્ર શબ્દની માંય; લોપે સદ્વ્યવહારને, સાધન રહત થાય. ૨૯. જ્ઞાનદશા પામે નહીં, સાધનદશા ન કાંઈ; પામે તેનો સંગ જે, તે ખૂટે ભવમાંહિ. ૩૦. એ પશુ જીવ મતાર્થમાં, નિજ માનાદિકાજ, પામે નહિ પરમાથને, અન આધિકારીમાંજ. ૩૧. નહિ કષાય ઉપ-શાંતતા, નહીં અંતર વૈશમ્ય; સરળપણું ન મધ્યસ્થતા, એ મતાર્થી દુર્ભાગ્ય. ૩૨. લક્ષણુ કહ્યાં મતાર્થીનાં, મતાર્થ જાવા કાજ; હવે કહું આત્માર્થીનાં, આત્મ-અર્થ સુખસાંજ. ૩૩.

આત્માર્થી લક્ષણુ

આત્મજ્ઞાન ત્યાં મુનિપણું, તે સાચા ગુરુ હોય; બાકી કુળગુરુ કલ્પના, આત્માર્થી નહિ જોય. ૩૪. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ પ્રાપ્તિનો. ગણે પરમ ઉપકાર; ત્રણે યોગ એકત્વથી, વતે આજ્ઞાધાર. ૩૫. એક હોય ત્રણ કાળમાં, પરમારથનો પંથ; પ્રેરે તે પરમાથને, તે વ્યવહાર સમંત. ૩૬. એમ વિચારી અંતરે, શોધે સદ્ગુરુયોગ; કામ એક આત્મનું, ખીજે નહિ મન રોગ. ૩૭. કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ અભિલાષ; ભવે ખેદ પ્રાણીદયા ત્યાં આત્માર્થનિવાસ. ૩૮. દશા ન એવી જ્યાંસુધી, જીવ લહે નહિ જોય; મોક્ષમાર્ગ પામે નહીં, મટે ન અંતર રોગ. ૩૯. આવે જ્યાં એવી દશા, સદ્ગુરુબોધ સુહાય; તે બોધે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે સુખદાય. ૪૦. જ્યા પ્રગટે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે નિજ જ્ઞાન; જે જ્ઞાને ક્ષય મોહ થઈ, પામે પદ નિર્વાણુ. ૪૧. ઉપજે તે સુવિચારણા, મોક્ષમાર્ગ સમજાય; ગુરુશિષ્ય સંવાદથી, લાખું પટપદ આંહિ. ૪૨.

પટ્પદનામકથન

‘આત્મા છે,’ તે ‘નિત્ય છે,’ ‘છે કર્તા નિજકર્મ’; ‘છે લોકતા,’ વળી ‘મોક્ષ છે,’ ‘મોક્ષ ઉપાય સુખમ.’ ૪૩. પટ્પદનામક સંક્ષેપમાં, પટ્પદશન પશુ તેહ; સમજાવા પર-માર્થને, કહ્યાં જ્ઞાનીએ એહ. ૪૪.

૧. શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :

નથી દૃષ્ટિમાં આવતો, નથી જણાતું રૂપ; ખીજે પશુ અનુભવ નહીં, તેથી ન જીવસ્વરૂપ. ૪૫. અથવા દેહજ આત્મા, અથવા ઇન્દ્રિય પ્રાણુ; મિથ્યા બુદ્ધો માનવો, નહીં બુદ્ધ એંધાણુ. ૪૬. વળી જો આત્મા હોય તો, જણાય તે નહિ કેમ? જણાય

જે તે હોય તો, ઘટ પટ આદિ જેમ. ૪૭. માટે છે નહિ આત્મા. મિથ્યા મોક્ષ ઉપાય; એ અંતર શંકા તણી, સમજવો સહુપાય.

૧. સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :

ભાસ્વે દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહસમાન; પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, પ્રગટ લક્ષણે ભાન. ૪૯. ભાસ્વે દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહસમાન; પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, જેમ અસિ ને મ્યાન. ૫૦. જે દક્ષા છે દ્રષ્ટિનો, જે જાણે છે રૂપ; અબાધ્ય અનુભવ જે રહે, તે છે શુભસ્વરૂપ. ૫૧. છે ઇન્દ્રિય પ્રત્યેકને, નિજ નિજ વિષયનું જ્ઞાન; પાંચ ઇન્દ્રિયના વિષયનું. પણ આત્માને ભાન. ૫૨. દેહ ન જાણે તેહને, જાણે ન ઇન્દ્રિય પ્રાણુ; આત્માની સત્તા વડે, તેહ પ્રવર્તે જાણુ. ૫૩. સર્વ અવસ્થાને વિષે, ન્યારો સદા જણાય; પ્રગટ રૂપ ચૈતન્યમય, એ એવાણુ સદાય. ૫૪. ઘટ, પટ આદિ જાણુ તું, તેથી તેને માન; જાણુનાર તે માન નહિ, કહીએ કેવું જ્ઞાન? ૫૫. પરમ બુદ્ધિ કૃષ દેહમાં સ્થૂળ દેહ મતિ અલ્પ; દેહ હોય જે આત્માં ઘટે ન આમ વિકલ્પ. ૫૬. જડ ચેતનનો ભિન્ન છે, કેવળ પ્રગટ સ્વભાવ; એકપણું પામે નહીં, ત્રણે કાળ દ્વય ભાવ. ૫૭. આત્માની શંકા કરે, આત્મા પોતે આપ; શંકાનો કરનાર તે, અચરજ એહ અમાપ. ૫૮.

૨. શંકા શિષ્ય-ઉવાચ :

આત્માના અસ્તિત્વના આપે કહ્યા પ્રકાર; સંભવ તેનો થાય છે, અંતર કયે વિચાર. ૫૯. બીજી શંકા થાય ત્યાં, આત્મા નહીં અવિનાશ; દેહ-યોગથી ઉપજે, દેહ-વિયોગે નાશ. ૬૦. અથવા વસ્તુ ક્ષણિક છે, ક્ષણે ક્ષણે પલટાય; એ અનુભવથી પણ નહીં, આત્મા નિત્ય જણાય. ૬૧.

૨. સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :

દેહ માત્ર સંયોગ છે, વળી જડરૂપી દશ્ય; ચેતનનાં ઉત્પત્તિ ક્ષય, કોના અનુભવ વશ્ય? ૬૨. જેના અનુભવ વશ્ય એ ઉત્પન્ન-લયનું જ્ઞાન; તે તેથી જૂઠા વિના થાય ન કેમે ભાન. ૬૩. જે સંયોગો દેખીએ, તે તે અનુભવ દશ્ય; ઉપજે નહીં સંયોગથી, આત્મા નિત્ય પ્રત્યક્ષ. ૬૪. જડથી ચેતન ઉપજે, ચેતનથી જડ થાય; એવો અનુભવ કોઇને, ક્યારે કહી ન થાય. ૬૫. કોઈ સંયોગથી નહીં જેની ઉત્પત્તિ થાય; નાશ ન તેનો કોઇમાં, તેથી 'નિત્ય' સદાય. ૬૬. કોઇાદિ તરમ્યતા, સર્પાદિકની માંય; પૂર્વજન્મ સંસ્કાર તે, શુભ નિત્યતા લાંચ. ૬૭. આત્મા દ્રવ્યે નિત્ય છે, પચાયે પલટાય; બાળાંદિ વય ત્રણનું, જ્ઞાન એકને થાય. ૬૮. અથવા જ્ઞાન ક્ષણિકનું, જે જાણી વફનાર; વફનારો તે ક્ષણિક નહિ. કર અનુભવ નિર્ધાર. ૬૯. ક્યારે કોઈ વસ્તુનો, કેવળ હોય ન નાશ; ચેતન પામે નાશ તો, કેમાં ભળે તપાસ ૭૦.

૩. શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :

કર્તા શુભ ન કર્મનો, કર્મજ કર્તા કર્મ; અથવા સહજ સ્વભાવ કાં કર્મ શુભનો ધર્મ. ૭૧. આત્મા સદા અસંગને, કરે પ્રકૃતિ-બંધ; અથવા ઇશ્વર-પ્રેરણા, તેથી શુભ અબંધ. ૭૨. માટે મોક્ષ ઉપાયનો, કોઈ ન હેતુ જણાય; કર્મતણું કર્તાપણું, કાં નહીં, કાં નહીં જાય. ૭૩.

૩. સમાધાન—સદ્ગુરુ ઉવાચ :

હોય ન ચેતન પ્રેરણા. કોણુ ઝહે તો કર્મ? જડસ્વભાવ નહીં પ્રેરણા, બુદ્ધિ વિચારી મમં. ૭૪. જો ચેતન કરતું નથી નથી થતાં તો કર્મ; તેથી સહજ સ્વભાવ નહિ, તેમજ નહિ જીવધર્મ. ૭૫. કેવળ હોત અસંગ જો, ભાસત તને ન કેમ? અસંગ છે પરમાર્થથી, પણ નિજલાને તેમ. ૭૬. કર્તા ઇશ્વર કોઇ નહિ, ઇશ્વર શુદ્ધ સ્વભાવ; અથવા પ્રેરક તે ગણ્યે, ઇશ્વર દોષ પ્રભાવ. ૭૭. ચેતન જો નિજ ભાનમાં, કર્તા આપ સ્વભાવ; વર્તે નહિ નિજ ભાનમાં, કર્તા કર્મ—પ્રભાવ. ૭૮.

૪. શંકા—શિષ્ય ઉવાચ :

જીવ કર્મકર્તા કહો, પણ ભોક્તા નહિ સોય; યું સમજે જડ કર્મ કે, ક્ષણ પરિણામી હોય. ૭૯. ક્ષણઠાતા ઇશ્વર ગણ્યે, ભોક્તાપણું સધાય; એમ કહે ઇશ્વરતણું, ઇશ્વરપણું જ ભવ. ૮૦. ઇશ્વર સિદ્ધ થયા વિના, જગત્ નિયમ નહિ હોય; પછી શુભાશુભ કર્મનાં, ભોગ્યસ્થાન નહિ કોય! ૮૧.

૪. સમાધાન—સદ્ગુરુ ઉવાચ :

ભાવકર્મ નિજકલ્પના, માટે ચેતનરૂપ; જીવવીર્યની સ્ફુરણા, ઇચ્છુ કરે જડધૂપ. ૮૨. ઝેર સુધા સમજે નહીં, જીવ આય ક્ષણ થાય; એમ શુભાશુભ કર્મતું, ભોક્તાપણું જણાય. ૮૩. એક રાંક ને એક નૃપ, એ આદિ જે ભેદ; કારણુ વિના ન કાર્ય તે, તેજ શુભાશુભ વેદ. ૮૪. ક્ષણઠાતા ઇશ્વરતણી, એમાં નથી જરૂર; કર્મ સ્વભાવે પરિણામે, થાય ભોગથી દૂર. ૮૫. તે તે ભોગ્ય વિશેષનાં, સ્થાનકં દ્રવ્ય સ્વભાવ; ગહન વાત છે શિષ્ય આ, કહી સંક્ષેપે સાવ. ૮૬.

૫. શંકા—શિષ્ય ઉવાચ :

કર્તા, ભોક્તા જીવ હો, પણ તેનો નહિ મોક્ષ; વીત્યે કાળ અનંત પણ, વર્તમાન છે દોષ. ૮૭. શુભ કરે ક્ષણ ભોગવે, દેવાદિગતિ માંય; અશુભ કરે નરકાદિ ક્ષણ, કર્મરહિત ન કયાંય. ૮૮.

૫. સમાધાન—સદ્ગુરુ ઉવાચ :

જેમ શુભાશુભ કર્મપદ, ભણ્યાં સક્ષણ પ્રમાણુ; તેમ નિવૃત્તિ સક્ષણતા, માટે મોક્ષ સુખજ. ૮૯. વીત્યે કાળ અનંત તે, કર્મ શુભાશુભ ભાવ; તેહ શુભાશુભ છેદતાં ઉપજે મોક્ષસ્વભાવ. ૯૦. દેહાદિકે સયોગનો, આત્મિક વિયોગ; સિદ્ધ મોક્ષ શાશ્વતપદે, નિજ અનંત સુખભોગ. ૯૧.

૬. શંકા—શિષ્ય ઉવાચ :

હોય કદાપિ મોક્ષપદ, નહિ અવિરોધ ઉપાય; કર્મો કાળ અનંતનાં, શાથી છેવાં ભય? ૯૨. અથવા મત દર્શન ઘણાં, કહે ઉપાય અનેક તેમાં મત સાચો કયો, અને ન એહ વિવેક. ૯૩. કયી જાતિમાં મોક્ષ છે, કયા વેષમા મોક્ષ; એનો નિશ્ચય ના અને, ઘણા ભેદ એ દોષ. ૯૪. તેથી એમ જણાય છે, મળે ન મોક્ષ ઉપાય; જીવાદિ ભણ્યા તણા, શો ઉપકાર જ થાય? ૯૫. પાંચે ઉત્તરથી થયું, સમાધાન સર્વાંગ, સમન્નું મોક્ષ

ઉપાય તો ઉદય ઉદય સદ્ભાગ્ય. ૯૬.

૬. સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉપાય :

પાંચે ઉત્તરની થઇ, આત્મા વિષે પ્રતીત; યાશે મોક્ષોપાયની, સહજ પ્રતીત એ રીત. ૯૭. કર્મભાવ અજ્ઞાન છે, મોક્ષભાવ નિજવાસ; અંધકાર અજ્ઞાનસમ, નાશે જ્ઞાન-પ્રકાશ. ૯૮. જે જે કારણ બંધનાં, તેહ બંધનો પંથ; તે કારણ છેક દશા, મોક્ષપંથ ભવઅંત. ૯૯. રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન એ, મુખ્ય કર્મની અંધ; યાય નિવૃત્તિ જેહથી, તેજ મોક્ષનો પંથ. ૧૦૦. આત્મા સત્ ચૈતન્યમય, સર્વાભાસ રહિત; જેથી કેવળ પામીએ, મોક્ષપંથ તે રીત. ૧૦૧. કર્મ અનંત પ્રકારનાં, તેમાં મુખ્યે આઠ; તેમાં મુખ્યે મોહિનિય, હણાય તે કહું પાઠ. ૧૦૨. કર્મ મોહિનિય ભેદ બે, દર્શન ચારિત્ર નામ; હણે બોધ વીતરાગતા, અચૂક ઉપાય આમ. ૧૦૩. કર્મબંધ ક્રોધાદિથી, હણે ક્ષમાદિક તેહ; પ્રત્યક્ષ અનુભવ સરને, એમાં શો સંદેહ? ૧૦૪. છોડી મત દર્શન તહું; આચ્છ તેમ વિકલ્પ; કહ્યો માર્ગ આ સાધશે, જન્મ તેહના અલ્પ. ૧૦૫. ષટ્પદનાં ષટ્પદ તે, પૂછ્યા કરી વિચાર; તે પદની સર્વાંગતા, મોક્ષમાર્ગ નિરધાર. ૧૦૬. ભાતિ વેષનો ભેદ નહિ, કહ્યો માર્ગ જે હોય; સાધે તે મુક્ત લહે, એમાં ભેદ ન કોય. ૧૦૭. કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ અભિલાષ; ભવે ખેદ, અંતર દયા, તે કહીએ જિજ્ઞાસ. ૧૦૮. તે જિજ્ઞાસુ જીવને, યાય સદ્ગુરુબોધ; તો પામે સમકિતને, વતે અંતરશેષ. ૧૦૯. મત દર્શન આચ્છ તજ, વતે સદ્ગુરુલક્ષ; લહે શુદ્ધ સમકિત તે, જેમાં ભેદ ન પક્ષ. ૧૧૦. વતે નિજ સ્વભાવનો, અનુભવ લક્ષ પ્રતીત; વૃત્તિ વહે નિજભાવમાં, પરમાર્થે સમકીત. ૧૧૧. વર્ધમાન સમકિત થઈ, ટાળે મિથ્યાભાસ; ઉદય યાય ચારિત્રનો. વીતરાગપદ વાસ. ૨૧૨. કેવળ નિજસ્વભાવનું, અખંડ વતે જ્ઞાન; કહીએ કેવળ જ્ઞાન તે, દેહ છતાં નિર્વાણ. ૧૧૩. કોટિ વર્ષતું સ્વપ્ન પણ, બ્રહ્મત થતાં સમાય; તેમ વિભાવ અનાદિનો, જ્ઞાન થતાં દૂર થાય. ૧૧૪. છૂટે દેહાધ્યાસ તો, નહિ કર્તા તું કર્મ; નહિ ભોક્તા તું તેહનો, એજ ધર્મનો મર્મ. ૧૧૫. એજ ધર્મથી મોક્ષ છે. તું છો મોક્ષસ્વરૂપ; અનંત દર્શન જ્ઞાન તું, અવ્યાબાધ સ્વરૂપ. ૧૧૬. શુદ્ધ, ખુદ્ધ, ચૈતન્યધન, સ્વયંજ્યોતિ સુખધામ; બીજું કહીએ કેટલું? કર વિચાર તો પામ. ૧૧૭. નિશ્ચય સર્વે જ્ઞાનીનો, આવી અત્ર સમાય; ધરી મૌનતા એમ કહી, સહજ સમાધિમાં. ૧૧૮.

શિષ્ય બોધમીજપ્રાપ્ત કથન

સદ્ગુરુના ઉપદેશથી, આબ્યું અપૂર્વ ભાન; નિજપદ નિજમાંહી લહું, દૂર થયું અજ્ઞાન. ૧૧૯. ભાસ્તું નિજસ્વરૂપ તે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ; અજર અમર, અવિનાશી ને, દેહાતીત સ્વરૂપ. ૧૨૦. કર્તા ભોક્તા કર્મનો વિભાવ વતે જ્યાંય; વૃત્તિ વહી નિજભાવમાં, થયો અકર્તા ત્યાંય. ૧૨૧. અથવા નિજપરિણામ જે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ; કર્તા ભોક્તા તેહનો, નિર્વિકલ્પસ્વરૂપ. ૧૨૨. મોક્ષ કહ્યો નિજશુદ્ધતા, તે પામે તે પંથ; સમબળ્યો સંક્ષેપમાં, સકળ માર્ગ નિર્અંધ. ૧૨૩. અહો! અહો! શ્રીસદ્ગુરુ, કરુણાવિધુ અપાર; આ પામર પર પ્રભુ કર્યો, અહો! અહો! ઉપકાર. ૧૨૪. શું પ્રભુચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ

હીન; તે તો પ્રભુએ આપીએ, વતુ" ચરણાધીન ૧૨૫. આ દેહાદિ આજથી, વર્તે પ્રભુ આધીન; ઠાસ, ઠાસ, હું ઠાસ છું, તેહ પ્રભુનોહીન. ૧૨૬. ૫૮ સ્થાનક સમજાવીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ; મ્યાન થકી તરવારવત, એ ઉપકાર અમાપ. ૧૨૭.

ઉપસંહાર

દર્શન ૫૮ શમાય છે, આ ૫૮ સ્થાનક માર્હિ; વિચારતાં વિસ્તારથી, સંશય રહે ન કાંઈ. ૧૨૮. આત્મજ્ઞાંતિ સમ રોગ નહિ, સદ્ગુરુ વૈદ્ય સુખજી; ગુરુઆજ્ઞા સમ પચ્ય નહિ, ઔષધ વિચાર ધ્યાન. ૧૨૯. જો ધર્મજો પરમાર્થ તો, કરો સત્ય પુરૂષાર્થ; ભવ-સ્થિતિ આદિ નામ લઈ, છેદો નહિ આત્માર્થ. ૧૩૦. નિશ્ચયવાણી સાંભળી, સાધન તજવાં નોય; નિશ્ચય રાખી લક્ષમા, સાધન કરવાં સોય. ૧૩૧. નય નિશ્ચય એકાંતથી, આમાં નથી કહેલ; એકાંતે વ્યવહાર નહિ, બન્ને સાથ રહેલ. ૧૩૨. ગરૂછ મતની જે કલ્પના, તે નહિ સદ્વ્યવહાર; જ્ઞાન નહીં નિજરૂપનું, તે નિશ્ચય નહીં સાર. ૧૩૩. આગળ જ્ઞાની થઈ ગયા, વર્તમાનમાં હોય; થારો કાળ ભવિષ્યમાં, માર્ગ લેક નહીં કોય. ૧૩૪. સર્વ જીવ છે સિદ્ધસમ, જે સમજે તે થાય; સદ્ગુરુઆજ્ઞા જિનદશા, નિમિત્ત કરજી માંય. ૧૩૫. ઉપાદાનનું નામ લઈ, એ જે તજે નિમિત્ત; પામે નહિ સિદ્ધત્વને, રહે જ્ઞાંતિમાં સ્થિત. ૧૩૬. સુખથી જ્ઞાન કયે અને, અંતર છૂટ્યો ન મોહ; તે પામર પ્રાણી કરે, માત્ર જ્ઞાનીનો દ્રોહ. ૧૩૭. ક્યા, શાંતિ, સમતા, ક્ષમા, સત્ય, ત્યાગ, વૈરાગ્ય; હોય સુસુક્ષ્મ ઘટ વિષે, એહ સદાય સુખગ્ય. ૧૩૮. મોહ ભાવ ક્ષય હોય જ્યાં, અથવા હોય પ્રશાંત; તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી કહીએ જ્ઞાંત. ૧૩૯. સકલ જગત તે એકવત, અથવા સ્વપ્ન સમાન; તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી વાચા જ્ઞાન. ૧૪૦. સ્થાનક પાંચ વિચારીને, છટ્ટે વર્તે જેહ; પામે સ્થાનક પાંચમું, એમાં નહીં સંદેહ. ૧૪૧. દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત; તે જ્ઞાનીનાં ચરણમાં, હો ! વંદન અગણિત. ૧૪૨.

સાધન સિદ્ધ દશા અહીં, કહી સર્વ સંક્ષેપ; ૫૮ દર્શન સંક્ષેપમાં ભાષ્યા નિવિંક્ષેપ.

ક્ષ મા પ ના

હે ભગવાન! હું બહુ બૂલી ગયો, મેં તમારા અમૂલ્ય વચનને લક્ષમાં લીધાં નહીં. તમારાં કહેલાં અનુપમ તત્ત્વનો મેં વિચાર કર્યો નહીં. તમારા પ્રણીત કરેલા ઉત્તમ શીલને મેં સેવ્યું નહીં. તમારાં કહેલાં ક્યા, શાંતિ, ક્ષમા અને પવિત્રતા મેં જોળ્યાં નહીં. હે ભગવાન! હું બૂલ્યો. આથડ્યો, રજબ્યો અને અનંત સંસારની વિટંબનામાં પડ્યો છું. હું પાપી છું. હું બહુ મદો-મત અને કર્મરજથી કરીને મલિન છું. હે પરમાત્મા! તમારાં કહેલાં તત્ત્વ વિના મારો મોક્ષ નથી. હું નિરંતર પ્રપંચમાં પડ્યો છું. અજ્ઞાનથી અંધ થયો છું. મારામાં વિવેકશકિત નથી અને હું મૂઠ છું. હું નિરાશ્રિત છું, અનાથ છું. નિરાગી પરમાત્મા! હવે હું તમારું, તમારા ધર્મનું અને તમારા ગુનિનું શરણુ ગ્રહું છું. મારા અપરાધ ક્ષય થઈ હું ત સર્વ પાપથી મુક્ત થઉં, એ મારી અભિલાષા છે. આજબ કરેલાં પાપોનો હું હવે પશ્ચાતાપ કરું છું. જેમ જેમ હું સૂક્ષ્મ વિચારથી

ઊઠા ઊતરું છું તેમ તેમ તમારા તત્ત્વના ચમત્કારો મારા સ્વરૂપનો પ્રકાશ કરે છે.

તમે નિરાગી, નિવિકારી, સચ્ચિદાનંદસ્વરૂપ, સહજાનંદી, અનંતજ્ઞાની, અનંતદર્શી અને ત્રૈલોક્યપ્રકાશક છો. હું માત્ર મારા હિતને અર્થે તમારી સાક્ષીએ ક્ષમા ચાહું છું.

એક પળ પણ તમારાં કહેલાં તત્ત્વની શંકા ન થાય, તમારા કહેલા રસ્તામાં અહોરાત્ર હું રહું. એજ મારી આકાંક્ષા અને વૃત્તિ થાયો! હે સર્વજ્ઞ ભગવાન! તમને હું વિશેષ શું કહું? તમારાથી કંઈ અભાવ્યું નથી. માત્ર પશ્ચાત્તાપથી હું કર્મજન્ય પાપની ક્ષમા ઇચ્છું છું.

જેણે આત્માને જાણ્યો તેણે સર્વ જાણ્યું “મુમુક્ષુ” “સેવના સ્વાધ્યાય.”

હે પ્રભુ! હે પ્રભુ! શું કહું, દીનાનાથ ક્યાળ; હું તો દોષ અનંતનું, ભાજન છું કરજ્ઞાળ. ૧. શુદ્ધ ભાવ મુજમાં નથી, નથી સર્વતુજ રૂપ; નથી લલુતા કે દીનતા શું કહું પરમસ્વરૂપ? ૨. નથી આજ્ઞા ગુરુદેવની, અચળ કરી ઊર માંહિ; આપતણો વિશ્વાસ દેઠ, ને પરમાદર નાંહિ. ૩. જોગ નથી સત્સંગનો, નથી સત્સેવા જોગ; કેવળ અપંચુતા નથી નથી આશ્રય અનુયોગ. ૪. ‘હું પામર, શું કરી શકું,’ એવો નથી વિવેક; ચરણ, શરણ, ધીરજ નથી, મરણ સુધીની છેક. ૫. અચિંત્ય તુજ માહાત્મ્યનો, નથી પ્રકુલિત ભાવ, અંશ ન એકે રનેહનો, ન મળે પરમ પ્રભાવ. ૬. અચળરૂપ આસક્તિ નહી, નહી વિરહનો તાપ; કથા અદ્ય તુજ પ્રેમની નહી તેનો પરિતાપ. ૭. ભક્તમાર્ગ પ્રવેશ નહિ, નહિ ભજન દેઠ ભાન; સમજ નહી નિજ ધર્મની, નહી શુભ દેશે સ્થાન. ૮. દોષકાળકળિથી થયો, નહી મર્યાદા ધર્મ; તોય નહી વ્યાકુળતા, ભુજો પ્રભુ મુજ કર્મ. ૯. સેવાને પ્રાંતકૂળ જે, તે બંધન નથી ત્યાગ; દેહદ્રિય માને નહી, કરે બાહ્યપર રાગ. ૧૦. તુજ વિયોગ સ્કુરતો નથી, વચન, નયન, યમ નાંહિ; નહી ઊદાસ અનભક્તથી, તેમ ગૃહાદીક માંહિ. ૧૧. અહંભાવથી રહિત નહિ, સ્વધર્મસંચય નાંહિ; નથી નિવૃત્તી નિર્મળપણે, અન્ય ધર્મની કાંઈ. ૧૨. એમ અનંત પ્રકારથી, સાધન રહીત હુંય; નહી એક સદ્ગુણુ પણ, મુખ બતાવું શુંય. ૧૩. કેવળ કરજ્ઞા-મૂર્તિ છો, દીનબંધુ, દીનનાથ; પાપી પરમ અનાથ છું ગ્રહો પ્રભુજી હાથ. ૧૪. અનંત કાળથી આથડ્યો, વિના ભાન ભગવાન; સેવ્યા નહી ગુરુ સંતને મૂક્યું નહી અભિમાન. ૧૫. સંતચરણઆશ્રય વિના, સાધન કર્યાં અનેક; પાર ન તેથી પામિયો, ઊગ્યો ન અંશ વિવેક. ૧૬. સહુ સાધન બંધન થયાં, રહ્યો ન કોઈ ઊપાય; સત સાધન સમજ્યો નહિ, ત્યાં બંધન શું જાય. ૧૭. પ્રભુ પ્રભુ લય લાગી નહિ, પડ્યો ન સદ્ગુરુ પાય; દીકા નહિ નિજ દોષ તો, તરિયે કોણુ ઊપાય? ૧૮. અધમાધમ અધીકો પતિત, સકળ જગતમાં હુંય; એ નિશ્ચય આવ્યા વિના, સાધન કરશે શુંય? ૧૯. પડી પડી તુજ પદપંકજે, ફરિ ફરિ માશું એજ; સદ્ગુરુ, સંત, સ્વરૂપ તુંજ, એ દેઠતા કરિ દેજ. ૨૦.

ગુણુસ્થાનક સ્વાધ્યાય.

અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે? ક્યારે થઈશું બાહ્યાંતર નિશ્ચંથ જો? સર્વ સંબંધનું બંધન તીક્ષ્ણ છેદીને, વીચરશું કવ મહત્પુરૂષને પંથજો? અપૂર્વ. ૧. સર્વ

ભાવથી ઔદાસીન્યવૃત્તિ કરી; માત્ર દેહ તે સંયમહેતુ, હોય જો; અન્ય કારણે અન્ય કશું કહ્યે નહીં, દેહે પણ કિંચિત્ મૂર્છા નવ જોય જો. અપૂર્વ. ૨. દર્શનમોહ વ્યતીત થઈ ઊપન્યો બંધ જો, દેહ ભિન્ન કેવલ ચૈતન્યતુ જ્ઞાન જો; તેથી પ્રક્ષીયુ ચરિત્રમોહ વિદ્યોકિયે, વતે એવું શુદ્ધસ્વરૂપનું ધ્યાન જો. અપૂર્વ. ૩. આત્મસ્થિરતા ત્રણ સંક્ષિપ્ત યોગની, મુખ્યપણે તો વતે દેહપર્ચાંત જો; ઘેર પરિષદ કે ઊપન્યાગભયે કરી, આવી શકે નહીં તે સ્થિરતાનો અંત જો. અપૂર્વ. ૪. સંવમના હેતુથી યોગપ્રવર્તના, સ્વરૂપલક્ષે જિનઆજ્ઞા આધાત જો, તે પણ ક્ષણ ક્ષણ ઘટની જાતી સ્થિતિમાં, અંતે થાયે નિજ સ્વરૂપમાં દીન જો. અપૂર્વ. ૫. પાંચ વિષયમાં રાગદ્વેશ વીરહિનતા, પાંચ પ્રમાદે ન મળે મનનો લોભ જો દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર ને કાળ ભાવ પ્રતિબંધવણુ, વિચરણુ ઊદયાધીન પણ પીત લોભ જો અપૂર્વ. ૬. ક્રોધ પ્રત્યે તો વતે ક્રોધસ્વભાવતા, માન પ્રત્યે તો દીન પણાનું માન જો; માયા પ્રત્યે માયા સાક્ષી ભાવની, લોભ પ્રત્યે નહીં લોભ સમાન જો. અપૂર્વ. ૭. બહુ ઉપસર્ગકર્તા પ્રત્યે પણ ક્રોધ નહીં, વંદે ચક્રી તથાપિ ન મળે માન જો; દેહ જાય પણ માયા થાય ન રોમમાં, લોભ નહીં છો પ્રમગ સિદ્ધિ નિદાન જો અપૂર્વ. ૮. નગ્નભાવ, મુંડભાવ, સડુ અસ્નાનતા, અદંતધેવન આદિ પરમ પ્રસિદ્ધ જો. કેશ, રોમ, નખ, કે અંગે શૃંગાર નહીં, દ્રવ્ય લાભ સંયમમય નિર્મથ સિદ્ધ જો. અપૂર્વ. ૯. શત્રુ મિત્ર પ્રત્યે વતે સમદર્શિતા, માન અમાને વતે તેજ સ્વભાવ જો, ભવિત કે મરણુ નહીં ન્યૂ નાધિક્તા; ભવ મોક્ષે પણ શુદ્ધ તે સમભાવજો, અપૂર્વ. ૧૦. એકાકી વિચરતો વળી સ્મશાનમાં, વળી પર્વતમાં વાઘ સિંહ સંથોગ જો; અઠોત્ર આસન, ને મનમાં નહીં ક્ષોભતા, પરમમિત્રનો જાણે પામ્યા યોગ જો અપૂર્વ. ૧૧. ઘેર તપશ્ચર્યામાં પણ મનને તાપ નહીં, સરસ અન્ને નહીં મનને પ્રસન્નભાવજો; રજકણુ કે ઋદ્ધિ વૈમાનિક દેાની, સર્વે માન્યા પુદ્ગલ એક સ્વભાવ જો. અપૂર્વ. ૧૨. એમ પરાજય કરીને ચરિત્રમોહનો, આઠ્યું ત્યાં જ્યાં કરણુ અપૂર્વ ભાવ જો. શ્રેણી ક્ષપકતણી કરીને આરૂઠતા, અનન્ય ચિંતન અતિશય શુદ્ધ સ્વભાવ જો અપૂર્વ. ૧૩. મોહ સ્વયંભૂરમણુ સમુદ્ર તરી કરી, સ્થિતિ ત્યાં જ્યાં ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન જો; અંતસમય ત્યાં પૂર્ણ સ્વરૂપ વીતરગ થઈ, પ્રગટાવું નિજ કેવલજ્ઞાનનિદાન જો. અપૂર્વ. ૧૪. આર કમ ધનઘાતી તે અપચ્છેક જ્યાં, ભવના ખીજતણુ આત્યાંતિક નાશ જો; સર્વભાવ જ્ઞાતા દ્રષ્ટા સહ શુદ્ધતા, કૃતકૃત્ય પ્રભુ વીધ અનંત પ્રકાશ જો. અપૂર્વ. ૧૫. વેદનિયાદિ આર કમ વતે જહાં, બળી સીંદરીવત આકૃતિ માત્ર જો; તે દેહાયુષ અધીન જેની સ્થિતિ છે, આયુષ પૂર્ણ. મરિયે દૈહિકપાત્ર જો અપૂર્વ. ૧૬. મન, વચન, કાયા ને કમની વર્ગણા, છૂટે જહાં સકળ પુદ્ગલ સંબંધ જો; એવું અયોગી ગુણ સ્થાનક ત્યાં વર્તાવું, મહાભાગ્ય મુખદાયક પૂર્ણ અબંધ જો. અપૂર્વ. ૧૭. એક પરમાણુ માત્રની મળે ન સ્પર્શતા, પુણ્યકલંકરહિત અઠોલસ્વરૂપ જો; શુદ્ધ નીરંજન ચૈતન્યમૂર્તિ અનન્યમય, અગુરૂલધુ, અમૂર્ત સહજપદરૂપ જો. અપૂર્વ. ૧૮. પૂર્વ પ્રયોગાદિ કારણના યોગથી; ઊર્ધ્વગમન સિદ્ધાલય પ્રાપ્ત સુસ્થિત જો; સાદી અનંત અનંત સમાધિમુખમાં, અનંત દર્શન, જ્ઞાન, અનંત સહિત જો. અપૂર્વ. ૧૯ જે પદ શ્રી સર્વજ્ઞે દીઠું જ્ઞાનમાં, કહી

શકયા નહીં પણ તે શ્રી ભગવાન બે; તેહ સ્વરૂપને અન્ય વાણી તે શું કહે! અતુલવ ગોચર માત્ર રહ્યું તે જ્ઞાન બે. અપૂર્વ. ૨૦. એહ પરમપદપ્રાપ્તિનું કયું ધ્યાન મેં, ગબલગર ને હાલ મનોસ્થરૂપ બે; તોપણ નિશ્ચય રાજચંદ્ર મનને રહ્યો, “પ્રભુઆજ્ઞાએ” યાશું તેજ સ્વરૂપ બે. અપૂર્વ. ૨૧.

અમૂલ્ય તત્ત્વવિચાર (હરગીત છંદ)

બહુ પુણ્યકેરા પુંજથી, શુભ દેહ માનવનો મળ્યો, તોયે અરે! ભવચક્રનો, આંટો નહિ એહ્લે ટળ્યો; સુખ પ્રાપ્ત કરતાં સુખ ટળે છે, લેશ એ લક્ષે લહો; ક્ષણ ક્ષણ ભયંકર ભાવમરણે, કાં અહો સચી રહો? ૧. લક્ષ્મી અને અધિકાર વધતાં, શું વધ્યું તે તો કહો? શું કુટુંબ કે પરિવારથી, વધવાપણું એ નય ગ્રહો; વધવાપણું સંસારનું, નરદેહને હારી જવો; એનો વિચાર નહીં અહોહો! એક પણ તમને હવો! ૨. નિર્દોષ સુખ નિર્દોષ આનંદ, દ્યેય ગમે ત્યાંથી ભલે, એ દિવ્ય શક્તિમાન જેથી, જંભુરેથી નીકળે; પર વસ્તુમાં નહિ મૂંઝવો, એની કથા મુજને રહી; એ ત્યાગવા સિદ્ધાંત કે, પશ્ચાત્ક્રમ તે સુખ નહીં. ૩. હું કોણ છું? ક્યાંથી થયો? શું સ્વરૂપ છે મારુ ખરુ? કોના સમંધે વગગણા છે? શાપું કે એ પરહરુ? એના વિચાર વિવેકપૂર્વક, શાંત ભાવે બે કર્યા; તો સર્વ આત્મિકજ્ઞાનનાં, સિદ્ધાંતતત્ત્વ અનુભવ્યાં. ૪. તે પ્રાપ્ત કરવા વચન કોનું, સત્ય કેવળ માનવું? નિર્દોષ નરનું કથન માનો, ‘તેહ’ જેણે અનુભવ્યું; રે! આત્મ તારો! આત્મ તારો! શીઘ્ર એને ઓળખો; સર્વાત્મમાં સમદૃષ્ટિ ઘો; આ વચનને હૃદયે લખો. ૫.

કરજે છે જે ભોગી જન, અનંત સુખ સ્વરૂપ; મુળ શુદ્ધ તે આત્મપદ, સયોગી જનસ્વરૂપ. ૧. આત્મ સ્વભાવ અગમ્ય તે, અવલંબન આધાર; જનપદથી દર્શાવિયો, તેહ સ્વરૂપ પ્રકાર. ૨. જનપદ નિજપદ એકતા, ભેદભાવ નહિ કૈય; લક્ષ થવાને તેહનો, કહ્યાં શાસ્ત્ર સુખદાઈ. ૩. જન પ્રવચન દુર્ગમ્યતા, થાકે અતિમતિમાન; અવલંબન શ્રી સદ્ગુરુ, સુગમ અને સુખખાણુ. ૪. ઉપાસના જન ચરણની, અતિશય ભકિત સહિત; મુનિજન સંગતિ રતિ અતિ, સંયમ યોગ ઘટિત. ૫. ગુણપ્રમોદ અતિશય રહે, રહે અંતમુખ યોગ; પ્રાપ્તિ શ્રી સદ્ગુરુવડે, જનદર્શન અનુયોગ. ૬. પ્રવચન સમુદ્રાબદમાં, ઉલસી આવે એમ; પૂર્વ ચૌદની લખિધનું, ઉદાહરણુ પણ તેમ. ૭. વિષય વિકાર સહિત જે, રહ્યા મતિના યોગ; પરિણામની વિષમતા, તેને યોગ અયોગ. ૮. મંદ વિષયને સરળતા, સહુઆજ્ઞા સુવિચાર; કરૂણા કૌમળતાદિ ગુણ, પ્રથમ ભૂમિકા ધાર. ૯. રોકયા શબ્દાદિક વિષય, સંયમ સાધન રાગ; જગત ઇષ્ટ નહિ આત્મથી, મધ્ય પાત્ર મહાભાગ. ૧૦. નહિ તૃષ્ણા જીવ્યા તણી, મરણુ યોગ નહિ મેક્ષ; મહા પાત્ર તે માર્ગના, પરમ યોગ જીત લોભ. ૧૧.

આવ્યે બહુ સમદેશમાં, છાયા બહાં સમાય; આવ્યે તેમ સ્વભાવમાં, મન સ્વરૂપ પણ બાય. ૧. ઉપજે મોહ વિકલપથી, સમસ્ત આ સંસાર; અંતમુખ અવલોકતા, વિલય થતાં નહિ વાર. ૨.

મુળ મારગ સાંભળેા જીનનોરે, કરીવૃત્તિ અખંડ સન્મુખ, મૂળ. નોય પુનઢિની
 જો કામનારે, નોય વ્હાલું અંતરભવ ડુઃખ. મુળ. ૧. કરી જોજો વચનની તુલનારે,
 જોજો શોધીને જીન સિદ્ધાંત. મુળ. માત્ર કહેલું પરમારથ હેતુથી રે, કોઈ યામે મુમુક્ષુ
 વાત. મુળ. ૨. જ્ઞાન, દર્શન, આરિત્રની શુદ્ધતારે, એકપણે અને અવિરૂદ્ધ, મુળ. જીન
 મારગ તે પરમાર્થથી રે, એમ કહ્યું સિદ્ધાંતે બુધ. મુળ. ૩. લિંગ અને ભેદો જે
 વ્રતનારે, દ્રવ્ય દેશકાળાદિ ભેદ. મુળ. પણ જ્ઞાનાદિની જે શુદ્ધતારે, તે તે ત્રણે
 કાળે અભેદ. મુળ. ૪. હવે જ્ઞાન દર્શનાદિ શબ્દનોરે, સંક્ષેપ સુણેા પરમાર્થ. મુળ.
 તેને જોતાં વિચારી વિશેષથી રે, સમજશે ઉત્તમ આત્માર્થ મુળ. ૫. છે દેહાદિથી ભિન્ન
 આત્મારે ઉપયોગી સદા અવિનાશ. મુળ. એમ જણે સદ્ગુરૂ ઉપદેશથી રે, કહ્યું જ્ઞાન
 તેહું નામ ખાસ મુળ. ૬. જે જ્ઞાને કરીને જાણીયું રે, તેની વસ્તે છે શુદ્ધ પ્રતીત. મુળ.
 કહ્યું ભગવંતે દર્શન તેહને રે, જેતું જીજી નામ સમક્તિ મુળ. ૭. જેમ આવી પ્રતીતિ
 જીવીની રે, જાણ્યો સર્વેથી ભિન્ન અસંગ. મુળ. તેવો સ્થિર સ્વભાવ તે ઉપજે રે, નામ
 આરિત્ર તે અણલિંગ. મુળ. ૮. તે ત્રણે અભેદ પરિણમથી રે, જ્યારે વતે તે આત્મારૂપ.
 મુળ. તેહ મારગ જીનનો પામીયો રે, કિંવા પાચ્યો તે નિજ સ્વરૂપ. મુળ. ૯. જોવાં મુળ
 જ્ઞાનાદિ પામવા રે, અને જવા અનાદિખંધ. મુળ. ઉપદેશ સદ્ગુરૂનો પામવો રે, ટાળી
 સ્વચ્છંદને પ્રતિખંધ. મુળ. ૧૦. એમ દેવજીજી બાળીયું રે, મોક્ષમારગતું શુદ્ધ સ્વરૂપ.
 મુળ. ભવ્યજનોના હિતને કારણે રે. સંક્ષેપે કહ્યું સ્વરૂપ. મુળ. ૧૧.

નમસ્કારના અર્થની ભાવના અને નમસ્કારનો બાહ્યાવબોધ

શ્રી શંખેશ્વર-પાશ્વનાથાય નમઃ

‘નમો અરિહંતાણુ’ મારો નમસ્કાર શ્રી અરિહંતને હો! જે શ્રી અરિહંત
 ભગવંતો ૩૪ અતિશય સહિત ૩૫ વચનાતિશય પરિકલિત, ૧૮ દોષ અદ્ભુતિત—(તે ૧૮
 દોષો અનુક્રમે ૫—અંતરાય, હાસ્યાદિષટક, કામ, મિથ્યાત્વ, અજ્ઞાન, નિદ્રા, અવિરત,
 રાગ અને દ્વેષ) અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્ય સહિત. (તે પ્રાતિહાર્યો) (૧) બાર ગુણુ ઉચું અશોક
 વૃક્ષ, (૨) કુસુમની વૃષ્ટિ (૩) પરમેશ્વરની વાણી યોજન લગી શુદ્ધરી ગાજે (૪) ૨૪ જોડા
 ચામરો ઢળે (૫) ચાર સુવર્ણમય સિંહાસન (૬) પૂર્વ વિભાગે ૧૨ આદિત્ય થકી અધિક
 તેજે કરી બામડંડળ જળહળે (૭) મસ્તક ઉપર (આકાશમાં) દેવહુંદુભિ વાજે અને (૮) ઉપરા
 ઉપર ત્રણ ત્રણ છત્ર એવંકારે ચાર દિશામાં ૧૨ છત્ર ધરાવે, એ આઠ પ્રાતિહાર્યો યુક્ત) ત્રણ
 ગઠ, તેમાં પહેલો ગઠ રત્નમય અને મણીમય કોશીસાં જીજો ગઠ સુવર્ણમય અને
 રત્નમય કાંગરા, ત્રીજો ગઠ રજતમય અને સુવર્ણમય કોશીસાં હોય, સુવર્ણમય ભૂપીઠ
 ખાંધીયું. ઉધેખીંટે પંચવર્ણી કુલના પગર બાર પર્ષદા પૂરાય તે કેવી? સાધુ વૈમાનિક
 દેવી અને સાધવી, એ ત્રણ પર્ષદા આગ્નેય ખૂણે રહે જ્યોતિષ ભવનપતિ, વ્યંતર,
 એ ત્રણેના દેવો નૈઋત્ય ખૂણે રહે. જ્યોતિષી, ભવનપતિ અને વ્યંતર, એ ત્રણેની દેવીઓ
 પ્રાયવ્ય ખૂણે રહે અને વૈમાનિક દેવો, પુરૂષો અને મનુષ્યની સ્ત્રીઓ, એ ત્રણ ઇશાન

ખૂણે, એ રીતે પર્ષદા પૂરાય, ૮૦૦૦૦ યાવડીયાં ચિહ્ન પાસે ત્રણ ત્રણ પોળે એ પ્રમાણે ૧૨ પોળ, અપૂર્વ તોરણ, કળાકૃત સમવસરણ માંહી ત્રિભુવન લક્ષ્મી સહિત અંતરંગ વૈરી સહિત, વિશ્વાધીશ પરમ જગદીશ સુવર્ણમયી કમળે બેઠા, સમસ્ત જીવરાશિ કીઠા, યોજન ગામિની વાણી, સર્વલાખાનુંસારિણી, અનંત દુઃખ નિવારિણી, સકલ-સૌખ્ય-કારિણી ઇચ્છી વાણીએ ચિહ્ન મુખે ચિહ્ન પ્રકારે પરમેશ્વર ધર્મોપદેશ હેતા, કેવળજ્ઞાન ધરતા, ચૌદ સજ્જોકના મસ્તક ઉપર ૪૫ લાખ યોજન પ્રમાણ સુક્તિ શિલા તીહાં પુહુંતા અનંત બલ, અનંત શુભ, અનંત જ્ઞાન, પુરુષમાંહી ઉત્તમોત્તમ એવા જિનનું જે નામ તેને નામ અરિહંત કહીએ, જે ત્રિભુવનમાંહી શ્રી વીતરાગની મૂર્તિ તેને સ્થાપના-અરિહંત કહીએ, જે શ્રી શ્રેણીકાદિ મહાપુરૂષો (લાની) તીર્થંકર પદવી યોગ્ય જીવ તે દ્રવ્ય અરિહંત કહીએ, જે વહુરમાન પરમેશ્વર શ્રી સીમંધરસ્વામી પ્રમુખ તીર્થંકરો તે ભાવ અરિહંત કહીએ. એહવા જે અરિહંત અનંતાનંત હુધ્યા અને ધરે અને યજ્ઞ રહ્યા છે. તેહનું ધ્યાન યંચવણું અષ્ટલ કમલરૂપે ધ્યાનએ તે પરી સાંભળો-

નાભિકમળે, તિહાં કમળનું નાળ, તિહાંથી (નાભિથી) વૃદ્ધ પામી પ્રદા પ્રદેશે વિકાસ પામ્યું. અરિહંત રવેતવણું જિસ્થું સુક્રતાફલનો હાર, જિમ વૈતાઠય પર્વત, જિમ પૂણિમાનો ચંદ્ર, જિમ ક્ષીરસમુદ્રનું ક્ષીણ, જિમ સ્ફટિકરત્ન, જિસી સિદ્ધશિલા નિર્મળ, જિસ્થું રવેત આતપત્ર (છત્ર), જિસ્થો ઐરાવલ્લુ ગજેન્દ્ર, જિમ દેવદ્રમ્ય વચ્ચ, જિસ્થો દક્ષિણવર્તચંપા, જિસ્થું કામધેનુદ્રમ, તિસ્થા પરમેશ્વર નિર્મળ, દુષ્ટાષ્ટકમં ૧૫૮ પ્રકૃતિ સહિત, ઇચ્છ્યા ઉજ્જવળ અરિહંત જે જગત્પાથ આકાશની પરે નિરાલબ, પૃથ્વીની પરે સર્વસહ, મેરૂની પરે નિષ્પ્રકંચ, સમુદ્રની પરે ગંભીર ચંદ્રમાની પરે સૌમ્ય, સૂર્યની પરે તપ તેજ, સિંહની પરે અશ્લોક્ય બાવના ચંદનની પરે શીતલ, વાયુની પરે અપ્રતિબદ્ધ, ભારંડપક્ષીની પરે અપ્રમત, જગત્પથ વંદનિક, મહાસુનીશ્વરને ધ્યાવવા યોગ્ય કેવળજ્ઞાને કરી ત્રિભુવન દિનકર ઇચ્છ્યાશ્રી વીતરાગ રહે 'નમો અરિહંતાણુ' એ પદમાં તેમને મારો નમસ્કાર હો.

'નમોસિદ્ધાણુ' એ પદથી મારો નમસ્કાર શ્રી સિદ્ધોને હો! જે સિદ્ધો સિદ્ધાંતે ૧૫ ભેદે કહ્યા છે (૧) તીર્થંકર સિદ્ધ-શ્રી ઋષભદેવાદિ (૨) અતીર્થંકર સિદ્ધ-પુંડરિક-ગણધરાદિ (૩) તીર્થસિદ્ધ-મરુદેવામાતા (૫) ગૃહસ્થ લિંગે સિદ્ધ-શ્રી ભરતેશ્વરાદિ (૬) અન્યલિંગેસિદ્ધ-વલ્કલચિરી (૭) સ્વલિંગસિદ્ધ-અનેક સાધુઓ (૮) સ્ત્રીલિંગસિદ્ધ-આર્યા ચંદનખલાદિ (૯) પુરૂષ લિંગસિદ્ધ-અનંત પુરૂષો (૧૦) નપુંસક લિંગસિદ્ધ-ગાંગેય (૧૧) પ્રત્યેક બુદ્ધસિદ્ધ-કરકંડુ (૧૨) સ્વયં બુદ્ધસિદ્ધ (૧૩) બુદ્ધ બોધિતસિદ્ધ (૧૪) એકસિદ્ધ (૧૫) અનેકસિદ્ધ જિહાં એકસિદ્ધ છે તિહાં અનંતા સિદ્ધો રહેલા છે. તે શરીર સહિત, સમ્પૂર્ણ જ્ઞાન-દર્શન આરિત્ર ધરતા કેવળજ્ઞાને કરી સર્વ જીવના ભેદાનુ-ભેદ જાણતા, અનંત શુભ-અનંત બળ-અનંત વીર્ય સહિત જ-મ-જશ-મરણ-રોગ-શોક-વિયોગ-આધિ-વ્યાધિ પ્રમુખ સકલ દુઃખ થકી સુક્રત ઇન્દ્ર-ઉપેન્દ્રાદિ સર્વ દેવતાના કુખ અને ચક્રવર્તી આદિ મનુષ્યોના સુખ તે એકત્રિત કીજે, તે ૧૫૦ અનંત શુભ કીજે

(તો પણ) તે એક સિદ્ધને (સુખને) અનંતમે ભાગે ન આવે એવા સિદ્ધનાં સુખ આકાશે ન માય. સિદ્ધ થયા, બુદ્ધ થયા, ચૌદરાજને પારે સમય સમય પ્રત્યે અનંતાનંત સુખ ભોગવતા, જે સિદ્ધ રક્તકાન્તિ ધરતા જિસ્થું ઉગતો સૂર્ય, હિંચુળનોવણું, કાઠિમ બસુલનું કુલ અર્ધગુંબરંગ, નિવધપર્વત, રક્તોપલ, કમલ, મરકતરત્ન ચોળનોરંગ, કંકુનોરોળ, ચુના સહિત તંગોળ, ઇંચી રક્તવણું સિદ્ધની પાંખડી ધ્યાઇએ.

સંસ્થાન, સંધયણ, વણું, ગંધ, રસ, સ્પર્શ, જે સિદ્ધને રહ્યા નથી, ૪૫ લાખ યોજન પ્રમાણ્ય મુક્તિશિલા ઉપર યોજનના ૨૪ મા ભાગમાં અવસ્થાન કરતાં શરીર રાહત કેવળ તેજ:પુંબકાર, ત્રૈલોક્યના સાર એવા સિદ્ધો 'નમો સિદ્ધાણુ' એ પદમાં રહ્યા છે તેને મારો નમસ્કાર હો !

'નમો આચરિયાણુ' મારો નમસ્કાર શ્રી આચાર્યોને હો, જે શ્રી આચાર્ય પંચવિધિ આચાર પરિપાળે, રાગદ્રેષ અંગથક્રી ટાળે, સકલ સિદ્ધાન્ત સૂત્રના અર્થને બાણે, ભવ્યજીવ પ્રતિબોધી માર્ગે આણે, દંભરહિત, છત્રીશ ગુણસહિત (તે છત્રીશ ગુણ-પાંચ ઇન્દ્રિયને સંવરે નવ બ્રહ્મચર્યની વાડમાં વસે ક્રોધ, માન, માયા લોભ ૪ કષાય પરિહરે, સર્વ પ્રાણાતિપાત વિરમણ્યત, સર્વ મૃષાવાદ વિરમણ્ય ત, સર્વ પરિચ્છ વિરમણ્ય ત, એ પાંચ મહાવ્રત ધરે ઈર્ષાસમિતિ આદિ અષ્ટ પ્રવચન માતા પરિપાલે, એ ૩૬ ગુણ ધારે) શુદ્ધ પ્રરૂપક, જ્ઞાનક્રિયા, સંયમના આધાર, શ્રી જિનશાસન સાધાર સકલ-વિદ્યા-નિધાન યુગ પ્રધાન ગુણગણ રત્નાકર, મહિમા મહોદાધ, અતિશય સમુદ્ર, મહાગીતાર્થ, જ્ઞાનપરમાર્થ શ્રી સૂરિમંત્ર સ્મરણ કરણ તત્પર, શ્રી સૂરિવર, તેહનોવણું-જિસ્થો તપાન્યું સુવણું, હરિદ્રાનો રંગ, આઉલનું કુલ, હરિયાલનો વાન, પરિપક્વ સહકારનું ફલ, શિખરી પર્વત, પીતવણુંરત્ન, તિસ્થાશ્રી આચાર્ય પીળી કાંતિ ધરતા, 'નમો આચરિયાણુ' ઇંચીપદે શ્રી આચાર્યને મારા નમસ્કાર હો.

'નમો ઉવજઝાયાણુ' પદથી મારો નમસ્કાર ઉપાધ્યાયને હોજો. શ્રી ઉપાધ્યાય દ્વાદશાંગ સિદ્ધાંત બાણે (તે કિસ્તાં? શ્રી 'આચારાંગ' આદિ અંગીયાર અંગ તથા 'રાજપ્રશ્ન' આદિ ૧૨ ઉપાંગ ૧૪ પૂર્વ (તેમાં) પહેલું પૂર્વ જે અંખાડી સહિત હાથી જેવડો મશીનો પૂંજ કીજે, તેટલે ઘોળી 'ઉત્પાદ' પૂર્વ લખાય, બીજું 'આગ્રાયણી' પૂર્વ એવા બે હાથી પ્રમાણ્ય મશી હોય (ત્યારે લખાય) ત્રીજું ચાર હાથી પ્રમાણ્ય (મશીથી) એમ ઉત્તરોત્તર વધતાં ૧૪ મું લોકભિંદુસાર લખતાં (૮૧૯૨ હાથી પ્રમાણ્ય મશીનો ઠેર કીજે તો લિખાય.) એ ૧૪ પૂર્વને ધરે તથા કુશલાનુંખંધ, અઉર પચ્ચક્રખાણુ, મરણ્ય વિધિ; ઇત્યાદિ દશ પયત્તા, ૪ મૂલસૂત્ર; છ છેદ, એ સિદ્ધાંત શિષ્યોને બાણાવે અને પોતે ગુણે, જે ઉપાધ્યાય (પોતે) ગુણે કરી આચાર્યપદ યોગ્ય, નિર્વિકાર, વિદ્યાનાસત્રકાર શ્રી ઉપાધ્યાય તેહનો વણું, જિસ્થો પાંચીરત્ન, નીલપર્વત વસંત માસે વનખંડ, અશોકવૃક્ષ, નીલોત્પલકમલ, નીલા નગીનાનો વીજો, મેઘ ઉઠે મેઘની, નવે અંકુરે નીલવણું તિસ્થા ઉપાધ્યાય નીલ કાંતિએ કરી દ્વીસિવંત હુતા. 'નમો ઉવજઝાયાણુ' એ પદમાં શ્રી ઉપાધ્યાયને મારો નમસ્કાર રહો !

'નમો લોએ સંવસાહુણુ' લોકમાંહાં સર્વ સાધુને મારા નમસ્કાર હો ! જે સાધુ

૧૬ દોષ ઉત્પાદનના, ૧૬ ઉદ્દગમના, ૧૦ એષણના, એવં ૪૨ દોષ વિશુદ્ધ આહાર લીએ, સમસ્ત ઇન્દ્રિય દમે, સંસારેન રમે, ૨૨ પરિષદ સહે, નવકલ્પે વિહરતા રહે જે સાધુ સંસાર થકી ઉપરાંઠા [અળગા] ચાલે, ભવ્યજીવને મુકિત સુખ હેલા માત્રમાં આપે, જે મુનીશ્વર તણા ૨૭ ગુણધરે [તે કેવા? વ્રતષટ્ક ધરે, પાંચ ઇન્દ્રિય નિગ્રહે, ભાવસત્ય, કરણસત્ય, ક્ષમા, નિર્લોભતા, યથોક્ત ક્રિયાકરણ, મનવચન, કાયનિરોધ, કાય-પટ્ક (રક્ષણ) સંયમયોગ (રમણ) શીતાદિ વેદના સહન, મરણાંત ઉપસર્ગ સહે, એ ૨૭ ગુણયુક્ત હોય] એવા શાંત-દાંત-કાંત, વૈરાગ્યના સમુદ્ર સાહસિક શિરોમણી, ગુણવંત માંહી અગ્રેસર, સન્નન સદાપ્રસન્ન, જીવલોકના બાંધવ, કુગતિરૂપી સમુદ્રના શોષણહાર, કેવળધરા, ઋણુમતિ, વિપુલમતિ, શ્રુતધર, ક્ષીરાસીવ, સંભિન્નસ્તોત, કોઠબુદ્ધિ, ચારણશ્રમણ, વૈક્રિય, પદાનુસારિણી, આશિવિષા, આકાશ ગામિની, બહુરૂપણી, અશીષ મહાનસીલગ્ધિ આદિ ૨૮ લગ્ધિના ધરનારાં, મોહ, માયા લોભ, રનેહના પ્રતિબંધ ખંડિયા, મહંત, ઉત્તમ સરપુરૂપના ચિન્હને પોતે આચરણ કરી હુબં ઉપજાવે, પાંચ પ્રકારે વિષય, ૧૬ કથાય ૬ નોકષાય અને ધરબાર, કુટુંબ પરિવાર, હર્ષ, વિષાદ, જેણે મુનીશ્વરે સર્વ પરહિર્યો, સર્વ સંગ પરિત્યાગ કરી મોક્ષમાર્ગ સાધે, બિહુ પ્રકારે યતિધર્મ-શ્રાવકધર્મ બોલે ત્રીન રત્ન જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ધરે, ચાર વિકથા છાંડે, પાંચ નિદ્રા ટાળે, પાંચ સમિતિ, પાંચ મહાવ્રત, પાંચ સ્વાધ્યાય, પાંચ જ્ઞાન આરાધે, પાંચ પરમેષ્ઠિ ધ્યાતા, પાંચમગતિને માટે ઉત્કંઠીયા, અનેક દેવતા, મનુષ્ય તિયંચના કીધાં ઉપસર્ગ સહે છ બાહ્ય છ અભ્યંતર એ બારે પ્રકારે તપ કરે, ક્ષમાના ભંડાર ધર્મના ઢિંગ, પુણ્યે કરી પવિત્ર ગાત્ર, સૂક્ષ્મ-બાહર સર્વ જીવની રક્ષા કરે, આર્ત રૌદ્ર ધ્યાન દ્વરિ છાંડે, ધર્મધ્યાન-શુકલ ધ્યાન ધરતાં સર્વ સહ સમ તૃણ-મણિ, સમ લોખંટ-ઝંચન, વાસી ચંદન કલ્પસમાન અને સમ શત્રુ મિત્ર, પરબ્રહ્મસ્વરૂપ ભાવતા કુબ્જકાન્તિ ધરતા જિસ્થો અરિષ્ટરત્ન શ્યામ-વર્ણ ગજેન્દ્ર, કાન્જલવાન, સજ્જભેદ, કુબ્જરાજી વિમાન તિસ્થા શ્રી સાધુગરૂઆ સત્તરે ભેદે સંયમ સેવતાં, સંસાર માર્ગ રૂંધતા, પાંચ ભરત, ઐરવત મહાવિદેહ પંદર ક્ષેત્ર-માંહી જે સાધુ તે 'નમોલોએ સંવસાહુજી' પદ્મમા રહે છે. તેમને મારો નમસ્કાર હો !

‘એસો પાંચ નમુકકારો’ આ પરમેષ્ઠિ કિસ્સો છે? એ પાંખડી જમણે ધસે નીલાહને કાનની વચ્ચે રાતી પીળી કાંતિ ધરતા ધ્યાયે.

‘સંવ-પાવપણાસણો’ એણી જપે અનંતાનંત ભવ પ્રતિસાત વ્યસન સેવીયા, પંદર કર્માદાન પોષીયા, મિથ્યાત્વ પ્રવર્તાવીયા, અધર્મ કરવે કરી શ્રી જિનધર્મની અવહેલના કીધી, પટકાય અનેક યંત્ર જોહરવે કરી બ્રહ્મવ્રત ખંડીવર્ષ, દીનોદ્ધાર-જિજ્ઞો-દ્ધાર ન કરવી. દાનને અણુદેવે, ભાવના ન સેવે સહસ લાખ-કોટી-અનંતભવે કર્મ બાંધીયા તે કીરયા છે? જ્ઞાનાવરણ પાંચ ભેદે, તેની ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ ૩૦ કોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણ જિસ્થું, ચક્ષુ આગળ પડ, તીસ્થું, જ્ઞાનાવરણીય પહેલું બણવું, ખીજું દર્શનાવરણીયના નવ ભેદ, ૩૦ કોડાકોડી સાગર ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, પ્રતિહાર સરિથું ત્રીજું વેદનીયકર્મ,

તેના એ લેહ ૨૦(૩૦) કોડાકોડી સાગર સ્થિતિ, મધુલિપ્ત. ખડ્ગધારા સદ્રશ બાણુલુ, ચોથું મોહનીયકર્મ ૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણુ, તેના ૨૮ લેહ મહિરા સરિષુ' જીવને પરાભવે. પાંચમું આયુકર્મ ચિહ્નુ લેહ તેની તેત્રીસ સાગર પ્રમાણુ સ્થિતિ હડિસમાન. છઠું નામકર્મ, તેહના ૧૦૩ લેહ. ૨૦ કોડાકોડી સાગર પ્રમાણુ સ્થિતિ, ચિત્ર (કાર) સમાન, સાતમું ગોત્રકર્મ તેના એ લેહ ૨૦ કોડાકોડી સાગર પ્રમાણુ કુલકાર સરિષુ', આઠમું અંતરાયકર્મ ૩૦ કોડાકોડી સાગર સ્થિતિ, તેના પાંચ લેહ, બંડારી સરિષુ' એવા કર્મ સ્પૃષ્ટ બદ્ધ, નિષત્ત, નિકાચિત, તે કર્મની પ્રકૃતિ કેટલી? બંધ ઉદય, ઉદ્ધીરણા, સત્તા તે ચિહ્નુ પ્રકારે છે. તે પ્રકારે ૧૫૮ પ્રકૃતિના બંધ સબલ તે પાપ જીવને મોહ તે છે. સઘણાય પાપનો ફેડણુ હાર છે. એ પદની પાંખડી જમણા કાન પાછલ કોટ વચ્ચે પીલી નીલી કાંતિ ધરતા ધ્યાઈએ, વલી એવાં પંચ પરમેષ્ટિ ક્રીસ્યું વતે ?

“મંગલાણુ' ચ સંવેર્સી પદમં હુવઈ મંગલ'” સર્વ માંગલિક છે, પ્રથમ માંગલિક ધણુ બોલાય, દધિ, ફૂવાં, સિદ્ધાક્ષ, અક્ષત, વિવાહ ઉત્સવ પ્રકરણુ, ઝિંબ પ્રતિષ્ઠા, પ્રાસાદ, સાધુ, સાધમિક-વાત્સલ્ય, સંવવીપદ, એહવાં માંગલિક માંહી શ્રી નવકાર ઉત્કૃષ્ટ માંગલિક છે, એ પાંખડી ડબા કાન પાછળ કોટ વચ્ચે નીલીકાલી કાંતિ ધરતા ધ્યાઈએ, જિમ પવંતમાંહી મેરૂ પવંત, ગજેન્દ્રમાંહી ભદ્રજાતિય, સમુદ્રમાંહી સ્વયંભૂર-મણુ સમુદ્ર, દેવમાંહી શ્રી વીતરાગ દેવ, ચહગણુમાંહી ચન્દ્રમા, સરોવરમાંહી માનસરોવર, સર્વ આભરણુમાંહી મુકટપ્રધાન, અને તીર્થમાંહી શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર, વૃક્ષમાંહી કલ્પવૃક્ષ, કુસુમમાંહી ચંપક, રતીમાંહી રંભા, વાંજીત્રમાંહી લંલા, પર્વમાંહી પયુષ્ણા પર્વ, વ્રત માંહી શીલવ્રત, રસમાંહી અમૃત, તિમ મંત્રમાંહી નવકાર મંત્ર, રાજાધિરાજ જેહને પ્રભાવે શાકિની, ડાકિની, ભૂત, પ્રેત, પિશાચ, આર્ટિંગ, મોગા અંતર, ચક્ષુ રાક્ષસ, સિંહ, વ્યાઘ્ર, અઠ્ઠા-પદ, સર્પ, પ્રમુખનો ભય કિટે, અગ્નિના, ઠાકુરના. વૈરિના ઇહ લોકના ભય, પર લોકે નરકના; નિગોદના, તિયંચના દુઃખ હીનજાતિ, હીનકુલ, દારિદ્રય, દૌર્ભાગ્ય, સર્વ રોગનો શમાવ-ણુહાર, સમસ્ત વાંછિત, રાજક્રાંતિ, ભોગ સંયોગ, પરિવાર ધન ધાન્યની પ્રાપ્તિ જે મંત્રથી હોય, જેવાં છે તે પામે એ પાંખડી કાલી-રાતી કાંતિ-ધરતી દીપે.

શ્રીનવકાર નવપદ, આઠ સંપદ, અડસઠ અક્ષર-પ્રમાણુ તેમાંહી ૭ અક્ષર ભારે, ૬૧ અક્ષર હળવા બાણુવા ઇચ્યા શ્રી પંચ પરમેષ્ટિ મહામંત્ર માંહી આકાશ ગાંમની વિદ્યા, સુવર્ણસિદ્ધિ, રૂપસિદ્ધિ, રસસિદ્ધિ. છે. ઇચ્યું અઠ્ઠ દલકમલ મન-વચન-કાય સહિત ભાવે એક નવકાર ગુણે, લાખ નવકાર ગુણ્યાનુ' ફલ પામે, ઇચ્યો શ્રી પંચ પરમેષ્ટિ મહામંત્ર નવકાર જે જીવ સમરઈ, ધ્યાયઈ, ચિતવઈ સદૈવ નિરંતર આરાધઈ, તે જીવ સંચારમાંહી ન ભમઈ અને સકલ વાંછિત સિદ્ધિ ફળ પામઈ. ઇતિ નવકાર બાલાવબોધ.

“શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણુ સોસાઈટી”

જે વિદ્યાર્થીઓને હજારોના ઇનામોદ્ધારાએ ધાર્મિક શિક્ષણુનો પ્રચાર કરે છે, અને પાયાના શિક્ષણુથી છેક સુધીનું શિક્ષણુ આપે છે તે સંસ્થાને યાદ કરી મદદ કરો.

લી. સેક્રેટરીઓ.

નિત્ય પ્રણિધાન-પ્રભુને પ્રાર્થના

સ્વકૃતં દુષ્કૃતં ગર્હનું, સુકૃતં આનુમોહયન્ । નાથ । ત્વચ્ચરણું આમિ શરણું શરણોભજતાઃ ॥૧॥
મનોવાક્ષાયણે પાપે, કૃતાનુમતિકારિતૈઃ । મિથ્યા મે દુષ્કૃતં બ્રૂયા હપુનઃ કિયયાન્વિતમ્ ॥૨॥
યત્કૃતં સુકૃતં કિચિ-દ્રત્નત્રિતયગોચરમ્ । તત્સર્વં મનુ મન્યેડહં માર્ગમાત્રાનુ સાથપિ ॥૩॥
સર્વેષા મહાંઠાદીનાંયો યોડહંત્વાદિકૈઃ શુભુઃ । અનુમોહયામિ તં તં સર્વંતેષાં મહાત્મનામ્ ॥૪॥

ત્વાં ત્વત્કલ્પભૂતાન્ સિદ્ધાં-સ્ત્વચ્છાસનસ્તાન્ મુનીન્ ।

ત્વચ્છાસનં ચ શરણું પ્રતિપન્નોડસ્મિ ભાવતઃ ॥૫॥

ક્ષમયામિ સર્વાન્ સત્તાન્ સર્વે ક્ષામ્યન્તુ તેમયિ । મૈત્ર્યસ્તુ તેષુ સર્વેષુ, ત્વદેકશરણુસ્ય મે ॥૬॥
એકોડહં નાસ્તિ મૈ કશ્ચિ-ત્ત યાહ મપિ કસ્યચિત્ । ત્વદ્દુઃ પ્રિશરણુસ્યસ્ય, મમદૈન્યં ન કિન્ચન ॥૭॥
યાવન્નાપ્નોમિ પદવી, પરાં ત્વદનુભાવળમ્ । તાવન્મયિ શરણુયત્વં, મા સુગ્ધ શરણુશ્રિતે ॥૮॥

‘આત્મવેદનાનું પ્રભુને નિવેદન’

ત્વન્મતા મૃતપાનો ત્યા, ઇતઃ શમરસો મંયઃ પરાણુયન્તિ માંનાથ ! પરમાન્દ સમ્પદમ્ ॥૧॥
ઈતશ્ચાનાંદિ સંસ્કાર-મૂચ્છ્યા મૂચ્છ્યત્યલમ્ । રાગોરગ વિષાવેગો, હતાશઃ કરવાણિકિમ્પારા
રાગાદિ ગરલાધાતો-ડકાષં યત્કમવૈશસમ્ ।

તદ્વવકેતુમપ્યશકતોડસ્મિ, ધિગ્ મે પ્રચ્છન્નપાપતામ્ ॥૩॥

ક્ષણું સકતઃ ક્ષણું મુક્તઃ ક્ષણું કુંદઃ ક્ષણું ક્ષમી !

મોહાદૈઃ ક્ષીડયૈવાડહં, કરિતઃ કપિઆપલમ્ ॥૪॥

પ્રાપ્યાડપિ તવ સમ્બોધિં મનોવાક્ષાયકમંજૈઃ । દુષ્ટૈષ્ટિતૈમંયાનાથા શિર્સજવાહિતોડનલઃ ॥૫॥
ત્વચ્ચાપ ત્રાતરિત્રાત યન્મોહાદિમલિમ્લુચૈઃ । રત્નત્રયં મે હ્લિયતે હતાશોહા । હતોડસ્મિતત્ ॥૬॥
બ્રાન્તસ્તીર્થાનિ દ્રષ્ટસ્ત્વં મયૈક સ્તેષુ તારકઃ ।

તત્તવાઙ્ ધ્રૌ વિલગ્નોડસ્મિ નાથ । તારય તારય ॥૭॥

ભવત્પ્રસાદે નૈવાહ-મિયર્તા પ્રાપિતો ભુવમ્ । ઔઠાસીન્ધેન નેદાનીં, તવ સુક્તસુપે ક્ષિતુમ્ ॥૮॥
જ્ઞાતા ત્રાતસ્ત્વમેવૈક-સ્ત્વત્તોનાન્યઃ કૃપાપરઃ । નાન્યોમત્તઃ કૃપાપાત્ર-મોષ યત્કૃત્યકમંઠઃ ॥૯॥
હે નાથ ! મારાં પૂર્વ દુષ્કૃત્યની ગર્હા અને સુકૃત્યની અનુમોહના કરતો, શરણુ
રહિત અનાથ દીન એવો હું તમારા ચરણોનું શરણું સ્વીકારું છું. ૧.

હે પ્રભુ ! આજ સુધી મન વચન અને કાયાથી કરેલાં કરાવેલાં અતે અનુમોહેલાં દુષ્કૃ-
ત્યોનો હવે પછી નહિ કરવાના નિશ્ચય પુર્વક આપની સમક્ષ મારે મિચ્છામિ દુષ્કંથાઓ. ૨.
હે વીતરાગ દેવ ! જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રરૂપ-ત્રણુ રત્નો સખંધી મે અલ્પમાત્ર
પણુ મોક્ષ માર્ગાનુસારી કંઈ સુકૃત્ય કયું હોય તે સર્વનું હું અનુમોહન કરું છું. ૩.

શ્રી અરિહંત-સિદ્ધ-આચાર્ય-ઉપાધ્યાય અને સાધુઓના કમશઃ અરિહંતપણું,
સિદ્ધપણું, પંચાચાર પાલન, સૂત્રપ્રદાન, સાધુક્રિયા તથા શ્રાવક-શ્રાવિકા-દેવ-દેવી કે ધીળ
પણુ માર્ગાનુસારી વગેરે મહાત્માઓના તે તે દેશવિરતિ, સમ્યક્ત્વ કે જ્ઞાન-શીલ-તપ
આદિ સર્વશુભોની હું અનુમોહના કરું છું. ૪.

હે ભગવંત ! તમારું તમારા (જીવનના) કૃણ સ્વરૂપ સિદ્ધોત્તુ', તમારા શાસનના રાગી (સાધક) સાધુઓતુ' અને તમારા શાસનનું (આજ્ઞાનું) હું ભાવથી શરણ સ્વીકારું છું. ૫.

હે દેવાધદેવ ! હું આપની સાક્ષીએ સર્વજીવોને ખમાવું છું તેઓ પણ મને ક્ષમા આપો, તમારા જ એક શરણે રહેલા મારે તે સર્વ જીવોમાં મૈત્રી થાઓ. ૬.

હે બિનેશ્વર દેવ ! હું એકલો છું. મારું કે.ઇ નથી અને હું પણ કોઈનો નથી એમ છતાં આપના ચરણના શરણે રહેલા મારે લેશ પણ દીનતા નથી. ૭.

હે તરણુતારણુ પ્રભુ ! તમારા પ્રભાવથી પ્રાપ્ત થનારી પરમપદવીને (મોક્ષને) પામું નહિ ત્યાં સુધી તમારા શરણે રહેલા મને આપ છેડી ન દેશો ! ૮.

હે ભગવંત ! એક બાબુ આપનાં વચનામૃતનું પાન કરવાથી પ્રગટેલી પ્રશમ-રસની [ઉપશમ ભાવની] ઉમિંઓ મોક્ષરૂપી પરમાનન્દની પ્રાપ્તિ કરવા મને પ્રેરે છે. ૧.

ત્યારે બીજી બાબુ અનાદિ (રાગ-દ્વેષ-મોહ વિગેરેના) સંસ્કારોની મૂર્છાથી રાગ રૂપી મહાકલ્પિધરના ઝેરનો આવેગ મને પર પદાર્થમાં [વિષય-કષાયોમાં] સર્વથા ઝેલાન કરે છે એથી હતાશ થઇ ગયેલો હું શું કરું ? લાચાર છું [અર્થાત્ તમારું પરમ-પાવનીય વચન ગમવા છતાં તે પ્રમાણે હું આચરણુ કરી શકતો નથી, એ મારી નિર્બળતા છે તેને દૂર કરવા આપને હું પુનઃ પુનઃ પ્રાર્થના કરું છું.] ૨.

હે મારા પ્રભુ ! સમજવા છતાં રાગરૂપી મહાસર્પના ઝેરથી ઝેલાન બનેલા મેં જે જે દુષ્ટકર્મોં કર્યાં છે, તે સ્વમુખે કહ્યાં પણ જા્ય તેમ નથી. મારા એ ગુપ્તપાપીપણાને [ધક્કાર થાઓ ! આપ તો બધું જાણો જ છો, આપની સમક્ષ હું તેને ધિક્કારું છું. ૩.

હે ભગવંત ! ક્ષણરાગી અને ક્ષણવિરાગી ક્ષણુ કોધી અને ક્ષણુ માં ક્ષમાવંત, એમ મોહ વગેરે અંતરંગ શત્રુઓએ જેમ મંદારી માંકડાને નચાવે તેમ મને વારંવાર નાચ કરાવ્યો છે. ૪.

આપનું સમ્યગ્દર્શન પામવા છતાં મન વચન અને ક્રયાથી દુષ્ટ ચેષ્ટાઓ કરીને હે ભવોદ્ધિ તારક પ્રભુ ! મેં મારા માથે દુઃખોનો દાવાનળ સળગાવ્યો છે, અર્થાત્ ભયંકર દુઃખોને ભોગવવાં પડે તેવાં પાપો કરીને મેં આત્માને ખૂબ ભારે કર્યો છે. ૫.

હે મારા ત્રાતા પ્રભુ ! તમે મારા રક્ષક હોવા છતાં મોહ-અજ્ઞાન વગેરે ચોરો મારાં જ્ઞાન-દર્શન ચારિત્રરૂપ ત્રણુ રત્નોને લૂંટે છે, તેથી હે નાથ ! હતાશ થયેલો હું જીવવા છતાં મરેલો છું.

હે નાથ ! હું ઘણાં તીર્થોમાં ભટક્યો, ઘણા ઘણા દેવોને પૂજ્યા, માન્યા, પણ મારું રક્ષણુ કોઈએ કયું નહિ, એ બધાયમાં એક આપને જ મેં સમર્થ ઉપકારી [આધાર-તારક] દેખ્યા છે, તેથી હું તમારા ચરણોમાં વળ્યો છું. હે પ્રભો ! હે નાથ ! મારું રક્ષણુ કરો ! મને તારો મને બચાવો ! ૭.

આપના પ્રભાવે જ મને આટલી ઉંચી ભૂમિકાએ પહોંચાડ્યો છે. [આપના દર્શનને યોગ્ય કર્યો છે.] હવે ઉદ્ધાસીનતા કરી મારી ઉપેક્ષા કરવી તે આપને યોગ્ય નથી. અર્થાત્ આપ કૃપાળુ મારા દીન ઉપર દયા નહિ કરો તો હું પુનઃ સંસારમાં રજળતો થઇ જઈશ. ૮.

હે મારા પરમ આધારભૂત કેવળજ્ઞાની રક્ષક પ્રભુ ! તમે મારી સ્થિતિના પૂર્ણ-જ્ઞાતાં છો તમારા સિવાય મારી દયા કરનાર બીજો કોઈ નથી, મારા જેવો બીજો કોઈ કૃપા પાત્ર પણ નથી મારે હે કાર્યાકાર્યના બાણુ પ્રભો ! હવે આપને યોગ્ય લાગે તેમ કરો ! ૯.

ૐ હ્રીં શ્રી અહ્મં શંખેશ્વર પાર્થનાથાય નમઃ

યોગ સ્વાધ્યાય

સંપાદક : શ્રી કિરણ

નમો દુર્વારાગાદિ વૈરિવાર નિવારિણે ।
અહ્મં યોગિનાથાય મહાવીરાય તાયિને ॥

—યોગશાસ્ત્ર

ઘણા પરિશ્રમે દૂર કરી શકાય એવા
રાગાદિ શત્રુઓના સમુદ્ધનું નિવારણ કરનાર
એવા અહ્મંત, યોગીઓના સ્વામિ અને
જગતના જીવોનું રક્ષણ કરનાર મહાવીરને
નમસ્કાર કરું છું.

શ્રુતસ્કંધ નલશ્ચન્દ્રં સંયમ શ્રી વિશેષકમ્ ।
ઈન્દ્રભૂતિ નમસ્યામિ યોગીન્દ્રં ધ્યાનસિદ્ધયે ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

શ્રુતસ્કંધ રૂપી આકાશમાં પ્રકાશ
કરનારા ચંદ્ર સમાન અને સંયમરૂપી
લક્ષ્મીમાં વૃદ્ધિ કરનારા, યોગીઓમાં ઈન્દ્ર
સમાન ઈન્દ્રભૂતિને ધ્યાનની સિદ્ધિને અર્થે
હું નમસ્કાર કરું છું.

પ્રવેશ

યોગ સંબંધી આ લેખન માત્ર સ્વાધ્યા-
યની નોંધ રૂપે છે. અનેક સાધુ સંતોના
અનુભવમાંથી પ્રાપ્ત થયેલું અને અનેક
શાસ્ત્ર ગ્રંથોના અધ્યયનમાંથી એકત્ર કરેલું
આ નવનિત સુસુદ્ધોએને તેમની અનુપ્રેક્ષા
self reflection માટે સહાયક બને એવા
એક માત્ર હેતુથી અહિં સંગૃહિત કર્યું છે.

સર્વ અલિપ્ત આપનાર યોગાભ્યાસનું
આ વિવરણ મહાત્માઓના અનુભવનો
નિર્ણય છે. લેખકનું કાર્ય તો માત્ર સંપાદનનું છે.

યોગ સંબંધી સંપાદનના કે સંગ્રહના
કાર્યની પણ કોઈ યોગ્યતા લેખકમાં નથી,
તેથી વાંચકને આ લેખન નીરસ કે નિર્ણ-
યોગી લાગે તો લેખકને અવરજીવ ક્ષમા

કરે. પરંતુ એકાદ વિચાર કોઈ જાણસુને
સદ્ભાગે આગળ વધવામાં સહાયક બને
અથવા કોઈ વ્યક્તિને યોગ વિષયમાં વિશેષ
રસ જાગ્રત થાય તો તે પરમકૃપાળુ પર-
માત્માની કૃપા માનવી.

આ લેખનમાં જ્યાં સદ્વિચારનો પ્રકાશ
દેખાય તે અન્યને આભારી છે. તે સર્વ
પ્રત્યે હું કૃતજ્ઞતાવ દર્શાવું છું. સિદ્ધાંતથી
વિરૂદ્ધ જે કંઈ લખાયું હોય તે માટે
મિચ્છામિ દુઃકલંકં કલ્પું.

યોગનું સામર્થ્ય

Spiritual Splendour

યોગઃ કલ્પતરુ શ્રેષ્ઠો, યોગશ્ચિતામણિ પરઃ ।
યોગઃ પ્રધાન ધર્માણાં, યોગઃ સિદ્ધેઃ સ્વયં ગ્રહઃ ॥
—યોગબિન્દુ

યોગ જ શ્રેષ્ઠ કલ્પવૃક્ષ છે. અને યોગ જ
સર્વ ધર્મોમાં પ્રધાન છે. તેમજ યોગ
અણિમાદિ સર્વ સિદ્ધિઓનું ઘર છે.

યોગશાસ્ત્રમાં અનેક ગૂઠ વિષયો આવેલા
છે. આ વિષયોની સમ્યક્સમજણ વડે જ
ધર્મધ્યાનમાં પ્રવેશ શક્ય બને છે.

યોગ વિદ્યા એ શક્તિ અને સામર્થ્યના
અપૂર્વ ભંડારની શુભ દ્રવ્યી છે. આત્મ
ઐશ્વર્ય યોગ દ્વારા પ્રગટે છે.

મનુષ્યની પૂર્ણતા યોગાભ્યાસ વિના નથી.
તથા ચ જન્મખીળજિ જરસોડપિ જરા પરા ।
દુઃખાનાં રાજ્યક્ષમાડયં, મૃત્યોમૃત્યુરુદ્ધાહતઃ ॥

—યોગબિન્દુ

વળી આ યોગ જન્મખીળ માટે અગ્નિ
સમાન છે. તેમજ જરા અવસ્થાને માટે
જરા સમાન છે. તથા દુઃખનો રાજ્યક્ષમા

છે અને મૃત્યુનો પણ મૃત્યુ છે.

યોગ કર્મખીજને બાળે છે યોગ વડે વૃદ્ધત્વ આવતું નથી. યોગ દુઃખનો ક્ષય કરે છે જન્મ મરણનો નાશ કરે છે.

કુણ્ડી ભવન્તિ તીક્ષ્ણાનિ, મન્મથાત્રાણિ સર્વથા ।
યોગ વર્માવૃતે ચિત્તે, તપસ્વિહૃદ્કરાણ્યપિ ॥

—યોગબિન્દુ

યોગ રૂપી બખ્તર જેણે ધારણ કર્યું છે તેવા યોગી મહાત્માઓના ચિત્ત ઉપર કામદેવના અર્થાત તીક્ષ્ણ ધારવાળા શસ્ત્રો સર્વથા છુટા થઈ જાય છે.

જે કે તપરૂપી ઠાલમાં ઝીણા કાણા પાડવામાં કામદેવના ભાલાઓ સમર્થ છે પણ યોગ તત્ત્વના અભ્યાસથી તે નિષ્ફળ બને છે.

મનુષ્યની પૂર્ણતા સંયમશક્તિ વડે છે. સંયમશક્તિ મનુષ્યને મનુષ્ય બનાવે છે.

સંયમશક્તિનું પૂર્ણ પ્રાગટ્ય અને શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ એજ યોગાભ્યાસનો ઉદ્દેશ છે.

યોગાભ્યાસનો હેતુ

How to Open the Soul to God

ભગવદ્ગીતામાં કહ્યું છે કે,

તપસ્વિભ્યોઽધિકો યોગી,

જ્ઞાનિભ્યોઽપિ મતોઽધિકઃ ।

કર્મિભ્યશ્રાધિકો યોગી,

તસ્માદ્યોગી ભવાન્નૃન ॥

તપસ્વી થકી પણ યોગી અધિક છે, જ્ઞાની થકી પણ યોગી અધિક છે, કર્મી થકી પણ યોગી અધિક છે. માટે હે અન્નૃન તું યોગી થા !

પ્રયત્નાદત માનસ્તુ, યોગી સંયુદ્ધ કિલ્વિષઃ ।
અનેક જન્મ સંસિદ્ધ, -સ્તતો યાતિ પરંગતિમા ॥

પ્રયત્ન થકી યત્ન કરતો એવો યોગી અનેક જન્મ સંસિદ્ધ થઈને પરમાત્મ-પદને પામે છે.

અસંયતાત્મના યોગો દુષ્પ્રાપ ધૃતિ મે મતિઃ ।
વશ્યાત્મના તુ યતતાં શક્યોઽવાપ્તુ મુવાચ તઃ ॥

અસંયત જેનો આત્મા છે તેના વડે યોગ સાધી શકાય નહિ. જે સંયત આત્મા છે અર્થાત્ યમાદિવડે પાંચ ઈન્દ્રિયોને વશમાં રાખે છે, તે યોગ સાધી શકે છે.

યતો યતો નિશ્ચરતિ મનશ્ચંચલમસ્થિરમ્ ।
તતસ્તતો નિચચ્ચૈત-દાત્મન-ચેવ વશં નયેત ॥

જે જે માર્ગથી અસ્થિર-ચંચલ એવું મન થાય તેને, તેના પ્રતિપક્ષી એવા માર્ગ વડે રૂંધીને યોગી આત્મામાં જ મનને સ્થાયીને તેને વશ કરે છે.

યોગબિન્દુમાં યોગનું મહાત્મ્ય વર્ણવતા કહ્યું છે કે,

અક્ષરદ્વય મપ્યેત-ચ્છ્યમાણુ વિધાનતઃ ।
ગીતં પાપક્ષયાયોચ્ચૈ-યોગિ સિદ્ધૌ, મહાત્મભિઃ ॥

યોગ એ શબ્દ બે અક્ષર માત્ર છે, તે પણ તે શબ્દને વિધિપૂર્વક સાંભળનાર, ઉચ્ચારનાર પાપનો ક્ષય કરે છે, એજ યોગ સિદ્ધ મહાત્માઓ વડે ગવાયું છે.

યોગ એ બે અક્ષરનો મંત્રમય શબ્દ છે. આ શબ્દને શ્રદ્ધા તથા સંવેગાદિ શુભભાવના ઉદ્ભાસપૂર્વક સાંભળનારા તથા શુભભાવ યુક્ત યોગનું જ્ઞાન કરનારા પાપનો ક્ષય કરે છે.

યોગઃ સર્વવિપદ્વલ્લીઃ વિતાને પરશુ શિતઃ
અમૂલમંત્ર તંત્રં ચ, કામંભ્યું નિવૃત્તિશ્રિયઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

સર્વ વિપત્તિઓ રૂપી વેલાઓને કાપવા માટે યોગ તીક્ષ્ણ ધારવાળા કુહાડા તુલ્ય છે અને મોક્ષ લક્ષ્મીનું મૂળ અને મંત્ર તથા તંત્ર વિનાનું વશીકરણ છે.

બૂયાંસોપિ હિ પાપમાનઃ પ્રલયં યાંતિ યોગતઃ
ચંડવાતાદ્ ઘનઘના, ઘનાઘન ઘટા ઈવ ।
—યોગશાસ્ત્ર

જેમ પ્રયત્ન પવનથી ગાઠ વાદળાની ઘટાંઓ વીખરાઈ જાય છે તેમ યોગના પ્રભાવથી ઘણા પાપ હોય તે પણ તેનો નાશ થઈ જાય છે.

ક્ષિણોતિ યોગઃ પાપાની, ચિરકાલાન્વિતાન્યપિ ।
પ્રચિતાનિ યથૈર્ધોસ, ક્ષણાદેવાશુશુક્ષ્ણિ ॥

ઘણા સમયથી એકઠા કરેલ લાકડાઓને પ્રબળ અગ્નિ એક ક્ષણવારમાં બાળીને ભસ્મ કરી શકે છે તેમ ઘણા કાળથી પેદા કરેલા કર્મોના, પાપોનો યોગ ક્ષય કરે છે.

યોગ વડે પાપ કર્મો ભસ્મ થાય છે, યોગ વડે પુણ્ય પ્રગટે છે. યોગ વડે મોક્ષ પ્રાપ્તિના સર્વ સાધનો પ્રાપ્ત થાય છે, યોગ વડે આત્મશુદ્ધિ પ્રકાશે છે.

પૂર્ણ માનવતા પ્રાપ્ત કરી સ્વરૂપ જ્ઞાન પ્રગટાવવા જેઓ ઇચ્છતા હોય તેમને યોગ સાધના અવશ્ય કરવી પડશે.

પ્રયોગસિદ્ધ વિજ્ઞાન

Spirituality in the Test Tube

યોગ વિજ્ઞાન પ્રયોગ સિદ્ધ વિજ્ઞાન છે તેમાં જે વાતોનું વિવરણ છે તે સર્વ અનુભવ ગમ્ય છે.

ધ્યાનનો અનુભવ જેવા જેવા પ્રકારનો જે જે મહાપુરુષોને થયો તેવા તેવા પ્રકારે તેમણે તેનું વર્ણન કર્યું છે.

આજે પણ જો કોઈ સાધક તે પ્રકારે અભ્યાસ કરી શકે તો તેને તે પ્રકારનો અનુભવ અવશ્ય પ્રાપ્ત થશે.

પુસ્તકો વાંચી જવા માત્રથી યોગની સમજણ પ્રાપ્ત થતી નથી. પુસ્તકો વડે યોગનો વિષય પરિચય પણ શક્ય નથી. પુસ્તકો યોગ માર્ગનો નકશો Road Map નહિ પણ માર્ગના નામનું પાટીયું Sign

Board માત્ર છે.

કોઈ પણ વિષયને સાંભળવા કે વાંચવા માત્રથી સાધન વિધિનું યથાર્થ જ્ઞાન થતું નથી.

જીવનના અવહારમાં સુયોગ્યપણે આ જ્ઞાનનો પ્રયોગ કરવા માટે સાધનવિધિની સમજણ એવા અનુભવીઓ પાસેથી પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ કે જેમને આ તત્ત્વને જીવનના આચરણમાં મૂકી વ્યવહાર દશામાં લાવી તેની સફળતા પોતાના જીવનમાં પ્રત્યક્ષ કરી હોય. આવા અનુભવીઓ યથાર્થ ભાવથી, પૂર્ણભાવથી જ્ઞાનસુને સહજ પણે સમજાવી શકે છે અને શીખવી શકે છે.

અનેક સાધકો આધ્યાત્મિક વિકાસ માટે ભિન્નભિન્ન અનુષ્ઠાનો કરતા છતાં તેમાંના ઘણાને ઇચ્છાનુસાર ફલપ્રાપ્તિ થતી નથી તેનું કારણ તે દિશામાં યોગ્ય માર્ગ દર્શનનો અભાવ છે.

ગુરૂની અનિવાર્ય આવશ્યકતા

Total Surrender to God and Guru

યોગ સાધના અત્યંત કઠિન છે. યોગના આરંભ માટે સાધકે પોતામાં યોગ્યતા કેળવવી જોઈએ. સર્વ પ્રથમ શ્રદ્ધા, વિશ્વાસ અગત્યના છે. ત્યાર પછી આત્મશુદ્ધિની તાલાવેલી, કર્મથી મુક્ત થવાની ઝંખના, આત્મત્વની ઉત્ક્રાંતિની ઇચ્છા જોઈશે. આ ઝંખનેની સાથે આત્મસમર્પણ અનિવાર્ય છે.

યોગ સાધના માટે જેના અંતરાત્મામાંથી અવાજ ઉઠતો ન હોય એવો કોઈ મનુષ્ય આ માર્ગ ઉપર ન આવે. આ માર્ગ ઉપર અંત સુધી ચાલવાની જેની તૈયારી ન હોય તે કુધા કરીને યોગ સાધના શરૂ ન કરે.

યોગસંજ્ઞાથી કંઈ પણ સાધન સુયોગ્ય

ગુરૂના માર્ગદર્શન વડે કરવું. યોગનો પંથ એવો કપરો છે કે જાણકાર લોમિયા વિના આ માર્ગમાં જવું અહિતકારી છે.

યોગની પરિભાષા રહસ્યમયી છે. શબ્દો પાછળના ભાવ માત્ર અનુભવગમ્ય હોઈ સદ્ગુરૂ તેનું રહસ્યોદ્ઘાટન કરી શકે છે.

કોઈ પણ કલાનું પુસ્તક વાંચવાથી તે કલા આવડતી નથી. યોગ એ જીવનની કલા છે. સર્વ કલાઓમાં શ્રેષ્ઠ કલા છે. સદ્ગુરૂના શરણમાં રહીને આ કલા શીખી શકાશે.

યોગ એટલે શું?

Perspectives of Yoga

“યોગ” શબ્દ “યુજ્,” ધાતુથી બન્યો છે. “યુજ્,” એટલે યોજવું-જોડવું મોક્ષ સાથે જોડાણ કરાવે તે યોગ. “મોક્ષેણ યોજનાદ યોગઃ”

યુજ્ એટલે સમાધિ, સમતામાં સ્થિર થવું તે સમાધિ, સમ્યક્ સ્થાપન તે સમાધિ,

યુજ્ એટલે સંયમન-મનનો સંયમ, યુજ્ એટલે સંયોગ. મનનો આત્મા સાથે સંયોગ તે સમાધિ.

પ્રભુવો ધનુઃ શરો હ્યાત્મા પ્રહ્લ તલ્લક્ષ્ય મુચ્ય તે। અપ્રમત્તેન વેદ્યઃ, શરવત્તનમયો ભવેત ॥

પ્રભુવ ધનુષ્ય છે. આત્મા બાણ સ્વરૂપ છે અપ્રમત્તપણે પ્રહ્લને લક્ષ્ય કરીને વીંધવાથી તનમયતા આવે છે.

આ લક્ષ્યવેધ સંયોગ મુચ્યવે છે “જે ક્રિયા વડે આત્મા મોક્ષ પદને પામે તે યોગ.”

આત્માનો પરમાત્મા સાથે સંયોગ તે યોગ.

જીવ અને પ્રહ્લનું એકત્વ તે યોગ, ગાંધીત શાસ્ત્રમાં સરવાળા Addition ને “યોગ” કહે છે.

વ્યાકરણમાં ધાતુ પ્રત્યય ગત અર્થ, યૌગિક અર્થ (રૂઠ નહિ) Etymological meaning ને “યોગ” કહે છે.

રસાયણ ક્રિયામાં જે ભિન્ન પદાર્થોના મળવાથી નવો પદાર્થ થાય તેને “યોગ” Chemical Combination કહે છે. જેમ હાઇડ્રોજન અને ઓક્સીજન મળવાથી જલ રૂપે પરિણત થાય છે.

આલેખમાં “યોગ” શબ્દ મોક્ષ માર્ગમાં સહાયક ધર્મ વ્યાપારના અર્થમાં છે. મુકખેણ જ્યેષ્ઠાઓ જોગો.

સંવો વિધમ્મવાવારો ॥

મોક્ષની સાથે યોજના કરવાથી સર્વ પ્રકારનો પણ ધર્મનો વ્યાપાર યોગ કહેવાય છે. ચતુર્વેગેડગ્રણી મોક્ષો, યોગસ્તસ્યચ કારણમ। જ્ઞાનશ્રદ્ધાનચારિત્ર રૂપસ્તત્રયં ચ સઃ ॥

ધર્મ અર્થ કામ અને મોક્ષ આ ચાર પુરૂષાર્થમાં મોક્ષ સર્વ શ્રેષ્ઠ છે એ મોક્ષનું કારણ યોગ છે. જ્ઞાન, શ્રદ્ધા અને ચારિત્ર રૂપ ત્રણ રત્નો તે યોગ કહેવાય છે.

“યોગ” શબ્દનો સંબંધ લેટિન ભાષાના Jungere, jugum, jungo (join) અને જર્મન ભાષાના joch (yoke) કે ફ્રેંચ ભાષાના joug સાથે છે.

જૈનશાસ્ત્રોમાં યોગ સંબંધી અનેક ગ્રંથો છે. દેશ વિરતિ યોગ અને સર્વ વિરતિ યોગમાં હૃદયોગ, જપ યોગ, ભય યોગ, ક્રિયા યોગ, રાજ યોગ, ભક્તિ યોગ વિગેરે સર્વ યોગનો સમાવેશ થાય છે.

તીર્થંકર નામ કર્મનું ઉપાજન પણ વીશ સ્થાનક રૂપ યોગના આ સાધન વડે જ થાય છે. ચરણસિત્તરી અને કરણસિત્તરીમાં યોગ ભરેલો છે. શ્રાવકના બાર વ્રત અને સાધુના પંચ મહાવ્રતનો સમાવેશ યોગના

પ્રથમ પગલા રૂપ “યમ”માં થાય છે.

પદ્ આવશ્યક અને અષ્ટ પ્રવચન માતા યોગ રૂપ છે. નિર્બંધ માટેના તપના બાર ભેદ યોગને દર્શાવે છે.

યોગનો અભ્યાસ કરીને શાસ્ત્રગ્રંથોના વાંચનથી પદ્ આવશ્યકની ક્રિયાઓમાં યોગના રહસ્યો સમજાય છે.

નિશ્ચય તથા વ્યવહારથી યોગનું સ્વરૂપ Centre and Circumference

પૂ. શ્રી હરભદ્રસૂરિણ યોગશતકમાં ક્ષમાવે છે કે,

નિચ્છયઓષ્ઠહ ભોગો, સન્નાણાષ્ઠિભ્યુ તિષ્ઠહ સંબંધો ।
મોકષેષુ ભોયણાઓ નિદ્દિષ્ટો ભોગિનાહોદ્ધિ ॥

યોગીશ્વરોએ અહીં સમ્યગ્જ્ઞાનાદિ ત્રણના આત્મા સાથેના સંબંધને નિશ્ચય-દ્રષ્ટિએ યોગ કહેલ છે. કેમકે તે મોક્ષ સાથે યોગ-સંબંધ કરી આપે છે.

સન્નાણુ વત્યુગઓ બોહો સદ્સંખુ તુતત્ય ર્ધ ।
સચ્ચરણમણ્ડુણુ વિહિ પરિસેહાણુગ તત્ય ॥

વસ્તુનો યથાર્થ બોધ તે સદ્દર્શન અને તેજ વિષયમાં શસ્ત્રોક્ત વિધિ નિષેધોને અતુસરી આચરણ કરવું તે સચ્ચારત્ર.

વ્યવહારઓ ય એસો વિત્તેઓ એયકારણાણુ પ ।
ભે સંબંધો સોવિય કારણ કલ્ભેયારાઓ ॥

કારણમાં કાર્યના ઉપચારની દ્રષ્ટિએ સમ્યગ્જ્ઞાનાદિના કારણોનો આત્મા સાથેનો જે સંબંધ તેને પણ વ્યવહારથી યોગ સમજવો.

ગુરુવિષ્ણુઓ સુસ્તુસાધયા ય
વિહિણુ ૭ ધમ્મસત્થેસુ ।

તહ ચેવાણુદુણુ
વિહિપરિસેહેસુ જહસત્તી ॥

અને એ વ્યવહાર યોગ આ પ્રમાણે-
ધર્મશાસ્ત્રોમાં કહેલ વિધિ પ્રમાણે ગુરૂનાં વિનયપરિચર્યા વગેરે કરવાં તથા યથાશક્તિ વિધિનિષેધોનું પાલન કરવું.

નિશ્ચયથી યોગનું સ્વરૂપ સમ્યક્ પ્રકારે સમજી વ્યવહારથી તેનું પાલન કરવાનું છે. નિશ્ચય અને વ્યવહાર એકબીજાને સહાયક છે.

પૂ શ્રી યશોવિજયણ ઉપાધ્યાય કહે છે કે
‘નિશ્ચયદ્રષ્ટિ હૃદય ધરીણ, પાળે જે વ્યવહાર;
પુણ્યવંત તે પામશેણ, ભવ સમુદ્રનો પાર.’

આત્મદર્શન માટે યોગ Singleness of Purpose

મહર્ષિ યાજ્ઞવલ્કય કહે છે કે, યોગ દ્વારા આત્મદર્શન એ પરમ ધર્મ છે.
“અયં તુ પરમો ધર્મો અધોગેનાત્મદર્શનમૂ”
—યાજ્ઞવલ્કય સંહિતા

આત્મદર્શન એજ જીવનું ચરમ લક્ષ્ય છે તેમાં કોઈ સંદેહ નથી.

આત્મદર્શન એટલે આત્મત્વનું દર્શન. જ્યાં જ્યાં આત્મત્વ છે ત્યાં ત્યાં આત્મત્વનો સુયોગ્ય પરિચય એટલે આત્મદર્શન.

આત્મદર્શન એટલે જીવમાત્રમાં પોતાની તુલ્ય આત્મા રહેલો છે તથા પોતાનો આત્મા શુદ્ધ સ્વરૂપે પરમાત્મા તુલ્ય છે. આ આત્મૈક્યદર્શન તથા પરમાત્મૈક્યદર્શન છે.

બહિરાત્મા કર્મપ્રકૃતિની સત્તામાં રહે છે બહિરાત્મામાં સંકીર્ણ ચેતના છે. વિશિષ્ઠ ચેતના સંયમશક્તિ દ્વારા પ્રગટે છે.

સંકીર્ણ ચેતના સંસ્કાર શક્તિની પ્રેરણાને વરીભૂત થઈને વર્તે છે: વિશિષ્ટ ચેતના સંયમ શક્તિની પ્રેરણાથી વિવેકને વરીભૂત થઈને કાર્ય કરે છે.

મનુષ્યમાં જેટલી જેટલી માત્રામાં સંયમશક્તિ વિકાસ પામે છે તેટલી તેટલી માત્રામાં મનુષ્યત્વ પ્રગટે છે.

મહુર્ષિ પતંજલિ કહે છે કે સંયમ એટલે ધારણા, ધ્યાન અને સમાધિ.

“ત્રયમેકત્ર સંયમઃ” સંયમ શબ્દ વડે ધારણા, ધ્યાન, સમાધિ ત્રણનો બોધ થાય છે.

આ ત્રણ વડે આત્માની શુદ્ધિ થાય છે, આત્મ દર્શન થાય છે, આત્મામાં તન્મય થવાય છે.

તદ્દ્યુતં તત્ત્વ [વજ્ઞાનં તદ્ધ્યાનં તત્ત્વરં તપઃ।
અયમાત્મા યદ્દસાધ સ્વસ્વરૂપે લયં ત્રજેત્ ॥
—જ્ઞાનાર્ણવ

તે શાસ્ત્રનું શ્રવણ છે, તે ભેદવિજ્ઞાન છે, તે ધ્યાન છે, તે તપ છે જેને પ્રાપ્ત કરીને આ આત્મા સ્વરૂપમાં લયલીન થાય છે.

અયમાત્મા મહાભોહકલંકી યેન શુદ્ધયતિ।
તદેવ સદ્હિતં ધામ તત્ત્વજ્ઞયોતિ પરમતમ્ ॥
—જ્ઞાનાર્ણવ

આ આત્મા મહાભોહથી કલંકી અને મલીન છે તેથી જેના વડે આત્મા શુદ્ધ થાય તે આપણું હિત છે, તે આપણું ઘર છે અને તેજ પરમજ્ઞયોતિ કે પરમપ્રકાશ છે.

આપણું આ પરમહિત મનુષ્યભવમાંજ શક્ય છે.

નહિ કાલકલૈકાપિ વિવેકવિકલાશયૈ।
અહો પ્રજ્ઞાધનેનૈયા નૃજન્યન્યતિ દુર્લભે ॥
—જ્ઞાનાર્ણવ

આ મનુષ્ય જન્મ અલ્પત દુર્લભ છે. વારંવાર મળવો કઠિન છે. તેથી બુદ્ધિમાનો વિચાર શુન્ય દુહ્યવાળા થઈ કાલની એક કલાને પણ વ્યર્થ ન ગૂમાવે !

યોગ માર્ગના અધિકારી

Don't Look for Truth in the
Wrong Direction

“યોગ શતક”માં પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિએ યોગ માર્ગના અધિકારી વિશે સૂચન કર્યું છે.

યાવં ન તિવ્વલાવા કુણ્ઠં ન
બહુ મન્નઈ લવં ઘોરં ।

ઉચ્ચિયદ્ધિઈ ચ સેવઈ સ્વવત્થ વિ
અપુણ્ણ બંધો ત્તિ ॥

જે ઉત્કટ કલેશ પૂર્વક પાપકર્મ ન કરે, જે ભયાનક દુઃખપૂર્ણ સંસારમાં રચ્યો—પચ્યો ન રહે અને કૌટુંબિક લૌકિક ધાર્મિક વગેરેમાં ન્યાયયુક્ત મર્યાદા યાગે તે અપુનબંધક છે.

સુસ્સુસ ધમ્મરાઓ ગુરૂદેવાણુ
બહા સમાહીઓ ।

વેચાવચ્ચે નિયમો

સમ્મદ્ધિસ્સ લિંગાઈ ॥

ધર્મ સંબંધવાની ઇચ્છા, ધર્મ પ્રત્યે પ્રીતિ, સમાધાન કે સ્વસ્થતા સચવાય એ રીતે ગુરૂને દેવની નિયમિત પરિચર્યા કરવી, આ બધાં સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જીવનાં લિંગો—ચિહ્નો છે.

મગ્ગણુસારી સદ્ધો પન્નવણ્ણિજ્ઞો ક્રિયાવરો ચેવ ।
ગુણુરાગી સક્કારંભસંગઓ તહ ય ચારિત્તી ॥

માર્ગાનુસારી, શ્રદ્ધાળુ, ધર્મનાં ઉપદેશને યોગ્ય ક્રિયા તત્પર, ગુણુનુરાગી. અને શક્ય હોય એવીજ બાબતમાં પ્રયત્ન કરનાર તે ચારિત્રી છે.

એઓ સામાઈયસુદ્ધિભેય ઓડણેગહા મુણ્ણેયવ્વે ।
આણ્ણાપરિણ્ણલેયા અંતે જા વીયરાગો ત્તિ ॥

આ ચારિત્રી—એવટની વીતરાગ દશા પ્રાપ્ત થતા સુધીમાં સામાયિક—સમત્વની

શુદ્ધિના તારતમ્ય પ્રમાણે તેમજ શાસ્ત્ર-જ્ઞાનને જીવનમાં ઉતારવા રૂપ પરિણમનના તારતમ્યથી-અનેક પ્રકારનો જાણવો.

યોગ્યતાના તારતમ્ય પ્રમાણે અધિકાર અનેક પ્રકારનો હોય છે. અહિં યોગના સાધકોનું અપુનર્બંધક સમ્યગ્દષ્ટિ, દેશ-વિરતિ અને સર્વવિરતિ આ ચાર વિભાગમાં વર્ગીકરણ કર્યું છે.

યોગ માટે સર્વ પ્રથમ યોગીની યોગ્યતા કેળવવી પડશે.

જે અપુનર્બંધક છે તે અધિભેદની પૂર્વ સ્થિતિમાં હોય છે. તે ઉત્કટ સંકલેશથી પાપ નથી આચરતો, ભોગનું બહુમાન નથી કરતો, અને જીવન વ્યવહારમાં ન્યાય પૂર્વક વર્તે છે તેનામાં આત્મદર્શન માટેની યોગ્યતાનો સંકેત છે.

મિથ્યાત્વની ગાઢ અવસ્થામાં તો યોગના વિષય પરત્વે રૂચિ પણ નહિ થાય.

ભૂમિકાને યોગ્ય અનુષ્ઠાન

Step by Step, for a Mile or a Thousand

એએસિ નિયનિયભૂમિગાએ,

ઉચિયં જ મેત્થડણુદ્દાણું ।

આણામયસંબુત્તં તં

સંવં એવં નેગો ત્તિ ॥

ઉપર વર્ણિત ભિન્ન ભિન્ન અપુનર્બંધક આદિ જીવોનું યોગ્યતાની ભૂમિકાને યોગ્ય અને આજ્ઞારૂપ અમૃતથી યુક્ત જે અનુષ્ઠાન છે તે સર્વ અહીં યોગ જ છે.

તલ્લકખણ્ણેગાએ,

ચિત્તવિત્તિનિરોહયો એવ ।

તહ કુસલપવિત્તિએ,

મેકખમ્મિમયજ્જેઅણાએત્તિ ॥

કરણુ કે સર્વદર્શન સંમત યોગનાં

લક્ષણો-જેવાં કે ચિત્તવૃત્તિનોં નિરોધ, કુસલ પ્રવૃત્તિ, મોક્ષ સાથે સંબંધ કરાવવો એ ઉપયુક્ત ભિન્ન ભિન્ન કોટિના બધા જીવોના અનુષ્ઠાનમાં ઘટે છે.

આરાધકની ભૂમિકા અનુસારનું પ્રત્યેક સદ્અનુષ્ઠાન એ યોગ છે. મોક્ષ સાથે સંબંધ કરાવે તે સર્વ કંઈ યોગ છે.

ગુરુણાલિંગેહિં તઓએએસિં ભૂમિગં મુણેઉણ્ણં ।
ઉવએસો દાયવો જહો(ચયં) એસહહરણ્ણા ॥

તેથી જ ભિન્ન ભિન્ન યોગ્યતાવાળા

સાધકોની ભૂમિકાલિંગ-લક્ષણો વડે જાણીને ગુરુએ ઔષધના દ્રવ્યો-તને અનુસરી યથાયોગ્ય ઉપદેશ આપશે.

પદમસ્સ લોકધમ્મે પરપીડાવજ્જણ્ણાઈ એહેણ્ણું
ગુરુદેવાતિહિપૂયાઈ દીણ્ણદાણ્ણાઈ અહિંજિચ્ચ ॥

પ્રથમ કોટિના (અપુનર્બંધક જેવા)

સાધક યોગીને સામાન્યપણે લોકધર્મને ઉપદેશ આપવો-જેમ કે બીજાનું દુઃખ દૂર કરવું, ગુરુ, દેવ તેમજ અતિથિની પૂજા કરવી, દીનને દાન આપવું વગેરે.

એવં ચિય અવચારે જયધ

મગ્ગમ્મિ હંદિ એચસ્સ

રણ્ણે પહપખ્ખદ્દી

વટ્ટાએ વટ્ટમોચરઈ ॥

જેવી રીતે અરણ્યમાં માર્ગ બ્રહ્મ વ્યકિત કેડી બતાવવાથી માર્ગમાં પ્રવેશ કરે છે, તેજ રીતે લૌકિક ધર્મને આધારે એ પ્રથમાધિકારીનો મોક્ષમાર્ગમાં અવશ્ય પ્રવેશ થાય છે

બીચસ્સ ઉ લોગુત્તર ધમ્મમ્મિ

અણુવ્વયાઈ અહિં જિચ્ચ ।

પરિસુધ્ધાણ્ણાએગા તસ્સ

તહા ભાવમાસજ્જ ॥

બીજી કક્ષાના યોગીને વિશુદ્ધ આજ્ઞા

યોગને આધારે તેનો યથાવત્ પરિણામ-
ભાવ સમજીને અણુવત વગેરેને ઉંચી
લોકોત્તર-આધ્યાત્મિક-મોક્ષગામી ધર્મનો
ઉપદેશ આપવો.

તસ્માડ્ડસન્નત્તણ્યો તસ્મિ

દ્દઃ પદ્મપવાયજ્ઞેગાઓ ।

સિદ્ધિ પરિણામાઓ સમ્મં

પરિપાલણ્યાઓય ॥

કારણ કે એજ ઉપદેશ એને નજીક
છે અને તેમાંજ એને દ્રઢ રૂચિ સંભવે છે.
એમાંથી જ પરિણામ યા ફળ ત્વરિત
લાઈ છે અને તે સરળતાથી પાળી પણ શકે છે
તદ્યસ્સ પુણ્ય વિચિત્તો,

તદ્દત્તર સુજ્ઞેગ સાહુણો ભણિઓ ।

સામાર્થવાઈવિસઓ નયનિઉષ્

ભાવસારો ત્તિ ॥

ત્રીજી કક્ષાના યોગીને સામાયિક આદિ
વિશે અનેક પ્રકારનો ભાવ પ્રધાન-પરમાર્થ
લક્ષી અને સુદમ અપેક્ષા બુદ્ધિપૂર્વક
ઉપદેશ આપવો, કેમકે એવો ઉપદેશ જ
તેને ઉત્તરોત્તર ઉત્તમ યોગ ભૂમિકા માટે
સાધક મનાયેલ છે.

જેમ કુશળ વૈદ્ય બિમારના રોગ
અનુસાર તેને ઔષધ આપે છે, તેમ
સદ્ગુરૂ સાધકને તેની યોગ્યતા અનુસાર
માર્ગ દર્શાવે છે.

કુશળ વૈદ્ય રોગને જાણે છે, રોગના
કારણો જાણે છે, રોગની પ્રકૃતિ જાણે છે.
ઔષધને જાણે છે, ઔષધની માત્રાને
જાણે છે, ઔષધની પ્રતિઅસરો જાણે છે,
અને પ્રતિઅસરોના મારણને પણ જાણે છે.

સદ્ગુરૂ એ અધ્યાત્મ વૈદ્ય છે.

સદ્ધર્માણુવરૌહા વિત્તી

દાણ્ય તૈષ્ણ સુવિસુદ્ધં ।

બિણપૂય-ભોયણુવિહી

સંજ્ઞાનિયમો યજ્ઞેગં તું ॥

ચિયવંદણુ-જઈ વિસ્સામણુય

સવણું ચધર્મભવિસયંતિ ।

ગિહિણો ધર્મો વિજ્ઞેગો કિં.

પુણ્ય જ્ઞે ભાવણુમગ્ગો ॥

સદ્ધર્મમાં આધા ન આવે એ રીતે
ગૃહસ્થે આજીવિકા કરવી, નિર્દોષદાન આપવું,
વીતરાગ પૂજા, વિધિપૂર્વક ભોજન, સંધ્યાનો
નિયમ, ચૈવિવંદન, ત્યાગીને સ્થાનપાત્ર
આદિની મદદ આપવી, ધર્મવિષયનું શ્રવણ,
આ બધું ગૃહસ્થ માટે યોગ જ છે. તે
પછી ભાવનામાર્ગ યોગ છે. એમાં તે
કહેવું જ થું? અર્થાત એ તે અવશ્ય
યોગ જ છે.

એમાર્થ વત્યુવિસઓ ગહીણુ મુવ-

એસમે મુણેયવ્વે ।

જઈણો પુણ્ય ઉવએસો

સામાચારી તહા સવ્વા ॥

ઉપયુક્ત બાબતોમાં અપાનારો ઉપદેશ
ગૃહસ્થ માટે જાણવો. તે જ રીતે મુનિને
આપવાના ઉપદેશમાં બધી સામાચારી
આવી જાય છે.

યોગ એ જીવન જીવવાની કલા છે,
પૂર્ણ જીવન પ્રગટાવવા માટે સમ્યક્ પ્રમરે
કઈ રીતે જીવવું એ યોગ દર્શાવે છે

ગુરૂણો અજ્ઞેગિજ્ઞેગો,

અચ્ચંતવિવાગદ્દારૂણો નેઓ ।

નેમિગુણુહીલણુ-નઈનાસણુ ।

ધર્મભલાધવઓ ॥

ઉપદેશક ગુરૂ અપાત્ર કે અયોગ્યને
યોગ આપે તે તે અત્યંત કટુક ફળ
આપનારો સમજવો. કારણ કે એમાં યોગી-
ઓના ગુણની અવહેલના સંભવે છે. પોતે

નષ્ટ થઈ બીજાને નષ્ટ કરવાનો સંભવ છે, તેમજ ધર્મની હીણપત પણ સંભવે છે.

મોક્ષનો માર્ગ

Path of Spiritual Transmutation

જે માર્ગ છે એક ઉદ્ધર્મુખી, બીજા અધોમુખી. એક પરિધી કેન્દ્ર પ્રત્યે જવાનો (Spiral), બીજા માત્ર પરિધિ પર વતૂંળાકાર ધ્રુમવાનો (circle).

બેઠવિજ્ઞાન કે વિવેકજ્ઞાન આ બંને માર્ગોને સ્પષ્ટ કરે છે. ચેતન અને જડતું વાસ્તવિક પૃથકત્વ દર્શાવે છે. ચેતનની સક્રિયતા અને જડની નિષ્ક્રિયતાનું દર્શન ઉઘાડે છે.

ચેતનત્વની ચરમપ્રાપ્તિ ઉદ્ધર્મુખી માર્ગમાં છે. અધોમુખી વતૂંળાકાર ભ્રમણમાં નહિ. એક માર્ગ પ્રકાશપુંજની તરફ લક્ષ જાય છે. બીજા માર્ગ સર્વાંછાદંક ધનાંધકાર તરફ. માનવીના પોતાના પર નિર્ભર છે કે તે ક્યો માર્ગ સ્વીકારે ! ચેતનત્વને જુમાવીને જડત્વનો કે જડત્વને મીઠાવીને પૂણ્જીવનનો ?

એક માર્ગ સર્વ સ્વભાવની સહજ સ્ફૂરણનો છે બીજા માર્ગ ગાઠ અહંકારની અવાસ્તવિક ભ્રમણનો છે. એક માર્ગ સ્વભાવને પ્રગટાવવાનો છે. બીજા માર્ગ અંધકારમાં પડયા રહેવાનો છે.

એક માર્ગ પ્રેમનો, સર્જનનો છે. બીજા માર્ગ અપ્રેમનો, વિધ્વંસનો છે.

એક માર્ગ અહિંસનો, અભયનો, અમૃતનો, આત્મજાગૃતિનો છે. બીજા માર્ગ હિંસાનો, ભયનો, વિષનો, ગાઠ મૂર્છાનો છે.

જે માનવી અદ્યસ્થાથી ભોગોપભોગમાં વ્યસ્ત રહી ચિરસ્થાથી ભાવજ્ઞાન પ્રકાશથી ર થનો જાય તે માર્ગ જીવનનો

નહિ, મૃત્યુનો છે.

જે માનવી માનવભવને સાર્થક કરવા યોગના માર્ગે પ્રયાણ કરશે તે જડાણું ગુણોનું આંતર રહસ્ય તેની સામે ઉઘડશે, નિસર્ગનું સહજ પ્રભુત્વ તેને પ્રાપ્ત થશે અને વિચારભાવની પ્રધાનતા પ્રમાણિત કરશે, આ મહામનીવિ પરાપ્રકૃતિના પ્રાંગણમાં પહોંચીને સમથ (Totality)નો દ્રષ્ટા અને નિયંતા બનશે.

આધ્યાત્મવિકાસના આ પરમ પરમાણુ (Ultimate Dimension)માં દેશકાળનું કોઈ બંધન નથી. એવી કોઈ સીમા નથી જ્યાં પહોંચીને આગળનો અવકાશ ન હોય ! પ્રકાશની, જ્ઞાનની રેખાને રૂંધતો જ્યાં કાલ-પ્રવાહ અટકતો હોય !

માનવ મનની જેમ સમથની પણ ક્ષેઈ સીમા નથી. તત્ત્વની જેમ આત્માને પણ દેશકાળનું કોઈ બંધન નથી.

યોગ-માર્ગના પ્રવાસીને અંતર પ્રકાશનો અવસર અવશ્ય આવે છે. જ્ઞાનની ધારા કુમશ : સર્વ કંઈ આલોકિત કરે છે. પરિણામે સત્યનો ગૂઠ તત્ત્વબોધ પ્રગટે છે. અહિં પહોંચીને સાધક સર્વના પ્રાણ સ્વરૂપ એ જ્ઞાનોત્પાદિની શક્તિના ઉગમ સ્થાનને શોધે છે, જે સર્વ કંઈનું કારણ કહેવાય છે.

અહિંથી પ્રારંભ થાય છે, જહ પ્રભાવથી મહાભિનિષ્ક્રમણ અને લોકલોકને આલોકિત કરનાર મહાપ્રકાશ પ્રત્યે મહાપ્રયાણ !

પ્રકાશનો આ પંથ મોક્ષનો માર્ગ છે. નિષ્કલક નિરાખાધ આનંદસ્વસ્વભાવજમ્ । વહંતિ યોગિને મોક્ષ વિપક્ષ જન્મ સંતતેઃ ।

—જ્ઞાનાણુ'વ.

મોક્ષ નિષ્કલક છે, સ્વ સ્વભાવથી ઉત્પન્ન

છે, સંસારનું વિપક્ષ-શત્રુ છે, યોગીઓએ મોક્ષનું સ્વરૂપ આ પ્રકારે કહ્યું છે.

સ્વાદ્વાદ દ્રષ્ટિની અગત્ય

In Perspective Vision

આત્માની પરમ શુદ્ધ અવસ્થા-મોક્ષ પ્રત્યે લઈ જનાર સાધનસામગ્રી પણ યોગ કહેવાય છે.

અધિકાર ભેદ અનુસાર ભિન્ન ભિન્ન સાધકો માટે ભિન્ન ભિન્ન સાધનો સફળરૂપે યોગ્ય છે: જેમ જૂઠા જૂઠા રોગો માટે વૈદ્ય જૂઠા જૂઠા ઔષધો આપે છે.

જે જે સાધન સામગ્રી જીવનું શીવત્વ પ્રગટાવે, આત્માને પરમ પદે પહોંચાડે, તે યોગ છે. પરમ કલ્યાણ માગું ઉપરનું પ્રત્યેક પગલું યોગ છે.

અધિકારી ભેદથી જ્ઞાનયોગ, ભક્તિયોગ જપયોગ, લયયોગ, મંત્રયોગ, હૃદયોગ, સમ્પ્રાધિયોગ, ટુંડલિનીયોગ, ધ્યાનયોગ, કમયોગ, રાજયોગ આદિ યોગના અનેક ભેદો પ્રાપ્ત થાય છે. પરંતુ સમ્યગ્ દર્શનજ્ઞાનચારિત્ર રૂપ મોક્ષમાર્ગમાં સર્વનો સમન્વય સુયોગ્ય રીતે થઈ જાય છે.

મોક્ષહેતુવંતા યોગો, ભિન્નતે ન તતઃ કવચિત્ ॥ સાધ્યાભેદાત્ તમા ભાવે, તૂક્તિભેદો ન કારણમ્ ॥

—યોગિનિન્દુ

યોગ એટલે મોક્ષનો હેતુ એવો અર્થ થતો હોવાથી અનેક દર્શનના યોગ શાસ્ત્રો સાથે જરા પણ ભેદ પડતો નથી. સાધ્યમાં ભેદ ન હોવાથી વચનમાં ભેદ દેખાતો હોય છતાં પણ વચન ભેદ તેમાં કારણ નથી. મુખ્યે તુ તત્ર નૈવાસૌ, બાધકઃ સ્વાદ્વિપશ્ચિતામ્ ॥ હિંસાદિ-વિરતાવથૈ, યમમતગતો યથા ॥

—યોગિનિન્દુ

જ્યાં મુખ્ય વિષયક છે, ત્યાં વચનથી,

ભાષાથી ભેદ પડતો હોવા છતાં પણ તત્વનો ભેદ પડતો નથી. તે કારણે બાધક ભાવ નથી. જેમકે હિંસાદિ દોષની વિરતિ તેને જેનો મત કહે છે, અને સાંખ્ય યોગીઓ યમ કહે છે. તેમ ઉક્તિભેદ બાધક નથી પણ ગ્રાહ્ય છે.

યોગ પ્રક્રિયાઓમાં બાધરીતે ભિન્નતા દેખાતી હોવા છતાં તાત્ત્વિક રીતે તેનો સમન્વય કરવાથી સાધકનું કાર્ય સરલ થઈ જાય છે.

શબ્દોને છોડી શબ્દ પાછળના અર્થમાં જવું પડશે અને અર્થના સરખાપણાને તથા તદ્વાવતને સૂક્ષ્મપણે સમજવો પડશે ત્યારે ભાવમાં પ્રવેશ શક્ય બને છે.

માર્ગાનુસારિપણું

Basic Index of Human Virtues

જેને યોગની સાધના કરવી છે તેને જીવનને પવિત્ર બનાવવું પડશે, સંયમિત કરવું પડશે.

માનવભવ જે આપણને પ્રાપ્ત થયો છે તે અત્યંત દુર્લભ છે, આ વિચાર સર્વ પ્રથમ દ્રઢ થવો જોઈએ. ત્યાર પછી જ ધર્મરૂપી શ્રેષ્ઠ રત્ન પ્રાપ્ત થવું અધિક દુર્લભ છે, તે સત્ય સમજશે.

ભવજલહિમિ અપારે,

દુર્લભં મણુયત્તણું પિ જંતુણું ॥

તત્થ ચિ અણુત્થહરણું,

દુર્લભં સદ્ધર્મવરરણું ॥

—ધર્મરત્ન પ્રકરણ

અપાર ભવ સાગરમાં જમણ કરતા પ્રાણીઓને પ્રથમ મનુષ્યપણું પામવું એ પણ દુર્લભ છે. તેમાં પણ અનર્થને દૂર કરનાર સદ્ધર્મરૂપી શ્રેષ્ઠ રત્ન પામવું એ તો અતિ દુર્લભ છે.

ઇગનીસ ગુણ સમેઓ,
જોગો એયસ્ જિણમયે ભણિયો ।
તદુવજજણમ્મિ પઠમં,
તા જઇયવં જઓ ભણિયં ॥

—ધર્મરત્ન પ્રકરણ.

એકવીશ ગુણવાળો જીવ આ ધર્મ-
રત્નને યોગ્ય છે, એમ જિન મતને વિષે
કહેલું છે. તેથી તેને ઉપાજન કરવામાં જ
પ્રથમ યત્ન કરવો જોઈએ.

તે ગુણો આ પ્રમાણે છે.

૧ અક્ષુદ્ર (ક્ષુદ્ર એટલે ગંભિરતા રહિત
તે બુદ્ધિની નિપુણતા રહિત હોય તેથી ધર્મ
સાધી શકતો નથી. અક્ષુદ્રએટલે સ્વપરનો
ઉપકાર કરવામાં શક્તિમાન જે હોય તે
અહિં યોગ્ય છે.)

૨ રૂપવાન (સંપૂર્ણ અંગોપાંગવાળો,
પાંચે ઈંદ્રિયો વડે સુંદર અને સારા સંઘ-
યજીવાળો જે હોય તે રૂપવાન કહેવાય છે.
તેવો પુરૂષ ધર્મને ઘીપાવી શકે છે. તથા
ધર્મ પાળવામાં સમર્થ હોય છે.)

૩ પ્રકૃતિ વડે સૌમ્ય (જે સ્વભાવથી જ
સૌમ્યપ્રકૃતિવાળો હોય તે પ્રાયે કરીને
પાયકર્મમાં પ્રવર્તતો નથી.)

૪ લોકપ્રિય (આ લોક અને પર-
લોકમાં વિરૂદ્ધ એવું કાચ સેવતો ન હોય
તથા દાન, વિનય અને શીળે કરીને સહિત
હોય તે લોકપ્રિય કહેવાય છે. તેથી તે ખીજા
માણસોને પણ ધર્મને વિષે બહુમાન
ઉત્પન્ન કરે છે.)

૫ અ ર (કૂર મનુષ્ય કિલ્લટ પરિણા-
મવાળો હોવાથી તે સમ્યક્પ્રકારે ધર્મનું
આરાધન કરી શકતો નથી.)

૬ પાપબીરૂ

૭ અશક (જે અન્યને છેતરતો નથી)

૮ દાક્ષિણ્યતાવાળો

૯ લજબળુ

૧૦ દયાળુ

૧૧ મધ્યસ્થ અને સૌમ્યદૃષ્ટિવાળો

૧૨ ગુણનો રાગી

૧૩ સુકથા કરનારો

૧૪ સુપક્ષ સુક્ત

૧૫ ઘીધંદ્રુષ્ટિવાળો

૧૬ વિશેષજ્ઞ

૧૭ વૃદ્ધોને અનુસરનારો

૧૮ વિનયવંત

૧૯ કૃતજ્ઞ

૨૦ પરહિતકારી

૨૧ લખ્ધલક્ષ્ય

અહિં જેમ એકવીશ ગુણો દર્શાવ્યા
છે, તેમ માર્ગાનુસારિના પાંત્રીશ ગુણો છે.

માનવભવ પામ્યા પછી સર્વ પ્રથમ
મનુષ્યત્વ કેળવવાનું છે. તે માટે સર્વનું
હિત જેમનાં હૈયે વસ્યું છે, એવા શાસકાર
ભગવંતોએ માર્ગાનુસારિના ગુણો દર્શાવ્યા છે.

આ ગુણો જે પોતામાં પ્રગટાવે તે
“માનવી”

માર્ગાનુસારિપણના ગુણો એ માનવ-
તાની કસોટી છે, આધ્યાત્મિક વિકાસનો
પાયો છે. આ ગુણોમાં વિનયના સર્વ
નીતિ શાસ્ત્રોનું સત્ત્વ સમાચ્છેલું છે. આ
ગુણોનું મહત્ત્વ કોઈ એાણું ન આંકે, આ
ગુણોની ઉપેક્ષા કરીને કોઈ યોગના માર્ગે
પ્રયાણ કરવાનું દુઃસાહસ ન કરે.

ધર્મની પ્રાપ્તિ માટે તથાલવ્યત્વ
વગેરેને પકાવવાનો માર્ગ “પંચસૂત્ર”માં
આ પ્રમાણે દર્શાવ્યો છે.

ધર્મ પ્રવેશની ચાવી

Human Fundamentals

પૂ. શ્રી ચિરંતનાચાર્ય ‘પંચસૂત્ર’માં

ફરમાવે છે કે,

‘એ અસ્સણુ’ વુચ્છિત્તી સુદ્ધધમ્માઓ,
સુદ્ધધમ્મસંપત્તી પાવકમ્મવિગમાઓ,
પાવકમ્મવિગમો તહાભવ્વત્તાઈભાવઓ !’

આ સંસારનો વિચ્છેદ શુદ્ધ ધર્મથી થાય છે. આવા શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિ પાપ-કર્મોનો વિગમ થવાથી થાય છે અને પાપ-કર્મોનો વિગમ તથાભવ્યત્વાદિ અનુકૂળ યોગ મળવાથી થાય છે.

‘તસ્સ પુણ્ય વિવાગસાહણુણિ ચઉસ-
રણુગમણુ’ દુક્કડગરિહા, સુકડાણુસેવણુ !’

આ તથાભવ્યત્વ વગેરેને પકાવવાના ત્રણ સાધનો છે. એક ચાર શરણોનો સ્વીકાર, બીજા દુષ્ટકૃત્યોની નિંદા અને ત્રીજા સુકૃત્યોનું સેવન.

‘અઓ કાયવ્વમિણુ’ હોઉકામેણુ’

સયા સુપ્પણિહાણુ,
ભુજ્જો ભુજ્જો સંકિલેસે,

તિકાલમસંકિલેસે !’

માટે દુઃખમુક્ત થવાની ઇચ્છાવાળાએ એ ઉપાયોનું હંમેશા સુપ્રણિધાન (નિશ્ચય પૂર્વક સેવન) કરવું જોઈએ. સંકલેશ હોય ત્યારે તે વારંવાર અને સંકલેશના અભાવે પણ દિવસમાં ત્રણવાર અવશ્ય કરવું જોઈએ.

પૂ. શ્રી ચિરંતનાચાર્યે તથાભવ્યત્વાદિને પકાવવાનો આ અમોઘ ઉપાય દર્શાવ્યો છે. જે વડે યોગમાર્ગના પ્રવેશની ચાવી પ્રાપ્ત થશે.

તત્ત્વજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટે અદ્વેષ આદિ આઠ અંગો છે.

૧ અદ્વેષ એટલે બીજા જીવો અથવા તત્ત્વ ઉપર અપ્રિયતાનો અભાવ.

૨ જિજ્ઞાસા એટલે તત્ત્વને જાણવાની ઇચ્છા.

૩ શુશ્રૂષા એટલે તત્ત્વને સાંભળવાની ઇચ્છા.

૪ શ્રવણ એટલે તત્ત્વને સાંભળવું.

૫ યોધ એટલે શ્રવણ કરેલ તત્ત્વનો અવગમ.

૬ મીમાંસા એટલે અવગમ પછીનું તત્ત્વનું મનન.

૭ પ્રતિપત્તિ એટલે મનન પછી તત્ત્વનો સ્વીકાર, અર્થાત્ તત્ત્વ નિશ્ચય. “આવુ” જ છે” એવો નિર્ણય.

૮ પ્રવૃત્તિ એટલે તત્ત્વ નિર્ણય પછીનું તદ્દનુસાર અનુષ્ઠાન.

‘યોગખિન્દુ’માં કહ્યું છે કે,

લિંગ માર્ગાનુસાર્યેષ, શ્રાધઃ પ્રજ્ઞાપના પ્રિયઃ
ગુણુરાગી મહાસત્ત્વઃ, સચ્ચકત્યારંભસંગતઃ ॥

શ્રદ્ધાવંત, ઉપદેશ સાંભળવામાં પ્રેમવાળા, મહાન પુરંધોના ગુણુનું રાગી, ધર્મના અનુષ્ઠાનમાં મહાપરાક્રમ કરનારા, તેમજ શક્તિ અનુસાર ધર્મપ્રવૃત્તિ કરનારા, ભવ્યાત્મા માર્ગાનુસારિપણુને પામેલા જાણુવા, કારણુ કે તે માર્ગાનુસારિ-પણુના ચિહ્ન છે.

આ પ્રમાણે માનવતાની યોગ્યતા (Human Fundamentals) પ્રાપ્ત થયા પછી જ શ્રાવકપણું પ્રગટી શકે, સાધનાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થાય. માનવતાની યોગ્યતા વિના યોગનો પ્રવેશ શક્ય જ નથી.

ધર્મોસાંહના સાધન

Heart of Sadhana

ધર્મરત્નની પ્રાપ્તિના સાધનો પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી ફરમાવે છે કે,

સાધુ સેવા સદા ભક્ત્યા, મૈત્રી સત્ત્વેષુ ભાવતઃ ।
આત્મીયગ્રહ મોક્ષશ્ચ ધર્મહિતુ પ્રસાધનમ્ ॥

નિરંતર ભક્તિપૂર્વક જ્ઞાનવૃદ્ધ સાધુ

પુરૂષોની સેવા, ભાવપૂર્વક પ્રાણીમાત્રના હિતની ચિંતા અ માશપણાની બુદ્ધિનો સર્વથા ત્યાગ, એ ધર્મસિદ્ધિના સાધન છે. સદ્દત્તણ્ણસ જુગો

ભદ્રગપગર્ધ વિસેસનિપુણુમર્ઠ ।

નયમગ્ગરર્ધ તહ દઠ,

—નિયવચ્છુઠ્ઠિઠ્ઠિ વિષ્ણુ દિંદ્રી ॥

ધર્મની સાધના માટે આ ચાર ગુણો મહત્વના છે ૧ ભદ્રક પ્રકૃતિ, ૨ વિશેષ નિપુણ મતિ, ૩ ન્યાય માર્ગ રતિ, ૪ દઠનિજવચનસ્થિતિ.

ધર્મો મે કેવલજ્ઞાનિ—પ્રણીતઃ શરણુ પરમ્ ।
ચરાચરસ્ય જગતો ય આધારઃ પ્રકીર્તિતઃ ॥

—શ્રી સિદ્ધસેનસૂરિકૃત ‘નમસ્કાર માહાત્મ્ય’

કેવલીભાષિત ધર્મ જ પરમ શરણુ છે અને તેજ ચરાચર (વશ્વનો આધાર છે.

ધર્મ, આજ્ઞા, શાસન વગેરે શબ્દો એકાથક છે.

‘ધર્મ’પદનો અર્થ અતિ ગંભીર છે તે જુદા જુદા નયોથી સમજવો જોઈએ.

ધર્મની કેટલીક વ્યાખ્યાઓ આ પ્રમાણે છે.

‘સદ્દદષ્ટિજ્ઞાનવૃત્તાનિ ધર્મ ધર્મેશ્વરા વિદુઃ ।’

શ્રી તીર્થંકરભગવંતોએ સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રને ધર્મ કહ્યો છે.

‘આત્મનઃ પરિણામો યો, મોહક્ષોભ-
વિવર્જિતઃ સ ચ ધર્મઃ ।’ મોહના વિકારથી રહિત આત્મ પરિણામ તે ધર્મ છે.

‘વસ્તુ સ્વરૂપં હિ, પ્રાહુધર્મ મહર્પથઃ ।’
મહર્ષિઓ વસ્તુ સ્વરૂપને જ ધર્મ કહે છે.

‘ધર્મો હિ વસ્તુયાથાત્મ્યમ્ ।’
વસ્તુનું યાથાત્મ્ય સ્વરૂપ તે ધર્મ છે.
‘વત્યુ સહાવો ધર્મો ।’
વસ્તુસ્વભાવ તે ધર્મ છે.

શ્રી ચિદાનંદજીએ કહ્યું છે કે,
‘મૂરખ કુલઆચારકું,
માનત ધર્મ સહીવઃ;
વસ્તુસ્વભાવ ધર્મ શુદ્ધ,

કહત અનુભવી જીવઃ’
સામાન્ય માણસો કુલાચાર ને ધર્મ માને છે. અનુભવી મહાપુરૂષો વસ્તુસ્વભાવને ધર્મ કહે છે.

કાર્ય અને કારણ
Find Him Where You Are

‘ધર્મ’બિંદુ’માં આગમોક્ત અનુબંધાનને ધર્મ કહ્યો છે. તે અનુબંધાન મૈત્ર્યાદ ભાવોથી સંયુક્ત હોવું જોઈએ. અનુબંધાન એટલે પ્રવૃત્તિ.

‘ધર્મ’બિંદુ’માં એ પણ કહ્યું છે કે અનુબંધાનને ઉપચારથી ધર્મ કહેવાય છે, પરમાથથી તો આત્મશુદ્ધિ તેજ ધર્મ છે. અનુબંધાનથી આત્મશુદ્ધિ થાય છે. અહીં અનુબંધાન તે કારણ અને આત્મશુદ્ધિ તે કાર્ય છે.

‘ધર્મ’બિંદુ’માં કહ્યું છે કે ‘ધર્મ’ ધનના અર્થોએને ધન આપે છે. કામના અર્થોએને કામ (પ્રશસ્ત શબ્દાદિ ઈંદ્રિ-યાર્થો) આપે છે અને મોક્ષના અર્થોએને મોક્ષ આપે છે.

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી કહે છે કે,
‘ધર્મ એવાપવગસ્ય પારમ્પર્યેણ સાધકઃ ।’
ધર્મ એજ પરંપરાએ મોક્ષનો સાધક છે. ચિત્તની શુદ્ધિ અને પુષ્ટિ ધર્મ વડે થાય છે.

શાસ્ત્રકાર મહર્ષિઓ કહે છે કે ‘રાજ દ્રેષ અને મોહરૂપ મળો જેમાંથી દ્વર થયા છે અને જે પુષ્ટિ અને શુદ્ધિવાળુ છે, તે ચિત્ત ધર્મ છે.

જેને યોગમાં રસ છે તે સ્વાર્થવશ અનુચિત, અયુક્ત કે અપકારાર્થ પ્રવૃત્તિ-ઓથી ખીલકુલ બચે અને પોતાના જીવન વ્યવહારમાં સૌમ્યતા, શિષ્ટતા, ભદ્રતા, સહાનુ-ભૂતિ, સૌહાર્દ આદિ ગુણો ઉદારતા પૂર્વક પ્રગટાવે. નિર્થક પ્રવૃત્તિઓને તજે, પરોપ-કારના ભાવને અપનાવે, પ્રમાદને ખંખેરે, સર્વ જીવોનું પારમાર્થિક હિત ચાહે.

મોહાંધકારથી આચ્છાદિત કરનારી ધારણાઓ હૃદયમાં સખીને યોગમાર્ગનું અવલંબન ક્યારેય શક્ય નથી જ.

માનવભવનું સાર્થકપણું ધર્મરત્નની પ્રાપ્તિમાં છે.

દુર્ગતિપ્રપત્તપ્રાણિ ધારણાદમ ઉચ્યતે ।
સંયમાદિદશવિધઃ સર્વજોક્તો વિમુક્તયે ॥

—યોગ શાસ્ત્ર

દુર્ગતિમાં પડતાં પ્રાણીઓને તેમાંથી બચાવી, તેઓનું રક્ષણ કરે તેનું નામ ધર્મ છે અને તે સંયમાદિ દશ પ્રકારનો સર્વજનો કહેલો ધર્મ મોક્ષ માટે થાય છે.

ક્ષમા, નમ્રતા, સરલતા, નિર્લોભતા, તપ સંયમ, સત્ય, શૌચ, અકિંચન અને પ્રહાયય આ દશ પ્રકારનો ધર્મ છે.

શુશ્રૂષાં ધર્મરાગશ્ચ, ગુરુદેવા દિ પૂજનમ્ ।
યથાશક્તિ વિનિદિંઈટ, લિંગમસ્ય મહાત્મભિઃ ॥

—યોગભિન્દુ

શુશ્રૂષા, ધર્મરાગ, યથાશક્તિ દેવગુરુની પૂજનભક્તિ, સાધર્મિજનની ભક્તિ વગેરે ધર્મપ્રાપ્તિના ચિન્હો મહાપુરુષોએ શાસ્ત્રોમાં જણાવ્યા છે. તે આપણી શક્તિ અનુસાર આચરતાં આત્મામાં સમ્યક્ત્વ પ્રગટે છે.

સાધનાના માર્ગે

Experiments in Spirituality

સમ્યક્ત્વ મૂલ્યાનિ પંચાણુવતાનિ ગુણાંશ્રયઃ

શિક્ષાપદાનિ ચત્વારિ વ્રતાનિ ગૃહ મેધિનાં ॥

—યોગ શાસ્ત્ર

સમ્યક્ત્વપૂર્વક પાંચ અણુવ્રતો, ત્રણ શુભ્રવ્રતો અને ચાર શિક્ષાવ્રતો એમ ગૃહસ્થ ધર્મના ચાર વ્રતો છે.

શમસંવેગ નિવેદાનુકંપાસ્તિકય લક્ષણૈઃ ।
લક્ષણૈઃ પંચભિસમ્યક્ સમ્યક્ત્વમુપલક્ષ્યતે ॥

—યોગ શાસ્ત્ર

શમ એટલે ઉપશમ ભાવ. પોતાના અપરાધીનું પણ પ્રતિકૂળ ન ચિંતવે.

સંવેગ એટલે દેવોના અને મનુષ્યોના સુખોને દુઃખરૂપ માને અને મોક્ષ સુખ અર્થાત્ આત્મસુખ ને જ સુખ કરી જાણે.

નિવેદ એટલે આ ભવને નરક સમાન કે બંદીખાના સમાન માને અને ઉદાસીન-વૃત્તિથી રહે. જેમ બને તેમ સંસારથી નીકળવાનો પ્રયત્ન કરે.

અનુકંપાના બે પ્રકાર છે. દ્રવ્યથી દુઃખી પ્રાણીને પોતાથી બનતી મહેનતે અને શક્તિ અનુસારે દુઃખથી મુક્તકરવા તે. ભાવથી ધર્મરહિત જીવોને શક્તિ અનુસારે ધર્મમાં જોડવા પ્રયત્ન કરવે તે. આસ્તિકતા એટલે વીતરાગના વચને ઉપર પૂર્ણ શ્રદ્ધા.

આ પાંચ લક્ષણોએ કરી સારી રીતે સમજીત ઓળખી મઠાય છે.

ગૃહસ્થના બાર વ્રત આ પ્રમાણે છે.
પાંચ અણુવ્રત.

૧ સ્થૂલ પ્રાણુતિષ્ઠાત વિરમણુ વ્રત-
સ્થૂલ જીવહિંસા નહિ કરવાનું વ્રત.

૨ સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણુવ્રત-સ્થૂલ
અસત્ય નહિ જોલવાનું વ્રત.

૩ સ્થૂલ અદર્યાદાન વિરમણુ વ્રત-
સ્થૂલ અણુદીધું ન લેવાનું વ્રત.

૪ સ્વહાર સંતોષ પરહાર ગમન

વિરમણ્ય વ્રત-સ્વસ્તીથી સંતોષ રાખી પરત્વી સાથે ગમન નહિ કરવાનું વ્રત.

૫ સ્થૂલ પરિચ્છદ પરિમાણ્ય વ્રત-સ્થૂલ પરિચ્છદને મર્યાદિત રાખવાનું વ્રત.

ત્રણ શુભ્રવ્રત

મૂળ શુભ્રની પુષ્ટિ કરનારા વ્રતો તે શુભ્રવ્રતો.

૬ દિક્પરિમાણ્ય વ્રત-દરેક દિશામાં અમુક હદથી અધિક ન જવું તેનું વ્રત.

૭ ભોગોપભોગ પરિમાણ્ય વ્રત-ભોગ અને ઉપભોગના પદાર્થોની મર્યાદા કરનારું વ્રત

૮ અનર્થ દંડ વિરમણ્ય વ્રત-વિશિષ્ટ પ્રયોજન વિના આત્મા દંડાય તેવી પ્રવૃત્તિ કરવાથી અટકવાનું વ્રત.

ચાર શિક્ષા વ્રત

જીવને સર્વ વિરતિ ચારિત્રનું કે સાધુ જીવનનું શિક્ષણ આપે તે શિક્ષા વ્રત.

૯ સામાયિક વ્રત-એ ઘડી પર્થંત સાવધ વ્યાપારોનો ત્યાગ કરવાનું વ્રત.

૧૦ દેશાવકાશિકવ્રત-વ્રતોમાં રાખેલી છૂટોની મર્યાદા કરવાનું વ્રત.

૧૧ પોષધોપવાસ વ્રત-પર્વના દિવસોએ ઉપવાસ આદિ કરવાનું વ્રત.

૧૨ અતિથિ સંવિભાગ વ્રત-અતિથિ એટલે સાધુ, મુનિરાજ આદિને શુદ્ધ પાણી સંવિભાગ દાન કરવાનું વ્રત.

સાધક આ દર્શનયોગ, જ્ઞાનયોગ અને ચારિત્રયોગને યથાશક્તિ આચરતો યોગ માર્ગમાં આગળ વધે છે. જેમ કર્મના ભારથી મુક્ત બને છે તેમ તેમ વિશેષ આત્મશુદ્ધિ પ્રગટ થાય છે.

આવશ્યક ક્રિયાઓમાં યોગ ભંરેલો છે. “અવશ્યં કર્મમ્ આવશ્યકમ્” અવશ્ય કરવા યોગ્ય તે આવશ્યક.

શ્રી વિશેષાવશ્યક ભાષ્યમાં કહ્યું છે કે “સાધુએ અને શ્રાવકે સત્તિના અને દિવસના અંતે અવશ્ય કરવા યોગ્ય છે, તે કારણથી આ આવશ્યક કહેવાય છે.

શ્રી નંદીસૂત્રમાં તેના છ પ્રકાર નીચે મુજબ છે.

‘ સે કિંત આવશ્યકયં? આવશ્યકયં છન્વિહં પશુભૂતં, તં જહા ૧ સામાયિકમ્, ૨ ચત્વીસત્થો, ૩ વંદણ્યં, ૪ પડિક્કમણ્યં, ૫ કાઉક્કસગ્ગો, ૬ પરચકખાણ્યં, સે તં આવશ્યકમ્ ॥’

તે આવશ્યક કેવું છે? આવશ્યક છ પ્રકારનું કહેલું છે, તે આ રીતે ૧ સામાયિક, ૨ ચતુર્વિંશતિસ્તવ, ૩ વંદનક, ૪ પ્રતિકમણ્ય, ૫ કાચૈત્સગં અને ૬ પ્રત્યાખ્યાન, આ રીતે આવશ્યક કહ્યું.

વંદિતુ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,

આવશ્યક્યેષુ યેએષુ,
સાવચ્ચો જઇવિ બહુરચ્ચો હોઈ.
દુકખાણ્યમંત કિરમ્,
કાહી અચિરેષુ કાલેષુ ॥

શ્રાવક સાવધ કર્મોને કરનારો હોવાથી ઘણા પાપોને બાંધનાર છે, તેમ છતાં આ આવશ્યક ક્રિયા વડે તે સકલ દુઃખોનો અંત અલ્પ સમયમાંજ કરે છે એટલે કે તે સુક્તિને પામે છે.

જીનો દેવઃ કૃપા ધર્મો ગુરવો યત્ર સાધવઃ ।
શ્રાવકત્વાય કસ્તસ્મૈ ન પ્રલાઘેતાવિમૂઢધીઃ ॥

જીનેશ્વર જેનો દેવ છે, ક્યામય ધર્મ છે, અને જ્યાં નિર્ગથિ શુરૂ તરીકે છે. તેવા શ્રાવકપણાની કયો બુદ્ધિમાન પ્રશંસા ન કરે ?

શ્રાવકના મનોરથ

Signposts on the Path

કઈઆ સંવિગ્રહણ, ગીઅત્યાણ

ગુરુણુ પય-મૂલે ।

સયણાઈ સંગ રહિઓ,

પંવજજં સંપવજિજસસં ? ॥

હું સ્વજનાદિકનો સંગ મૂકીને ક્યારે ગીતાર્થ ગુરુના અરણુ કમલ પાસેપ્રવજ્યા અહુણુ કરીશ ?

ભય ભેરવ નિષ્કંપો,

સુસાણુમાર્ધસુ ।વહિઅઉસગ્ગો ।

તવ તણુ અંગો કઈઆ,

ઉત્તમચરિઅં ચરિસ્યામિ ॥

હું તપસ્થાથી દુર્બલ શરીરવાળો થઈને ક્યારે ભયથી અથવા ઘેર ઉપસગથી ન હસતાં સમશાન વગેરેને વિષે કાયોત્સર્ગ કરી ઉત્તમ ગુરુપોની કરણી કરીશ ?

જિનધર્મવિનિમુકતો,

માબૂવં ચક્રવત્યપિ ।

સ્થાં ચેટોપિ ઠરિદ્રોપિ,

જિનધર્માધવાસતઃ ॥

જૈન ધર્મથી રહિત થઈ ચક્રવતીં પણુ હું ન થાઉં પણ જૈન ધર્મથી વાસિત ઠાસ કે ઠરિદ્ર થાઉંતો તે પણ મને સંમત છે. ત્યક્રતસંગો છણુવાસા મલકિલનનકલેવરઃ । ભજન માધુકરીં વૃત્તિં મુનિચર્યા કદાશ્રયે ॥

અહો ! હું આ સર્વ સંયોગોનો ત્યાગ કરી, છણું પ્રાય વસ્ત્રવાળો થઈ મળથી કિલનન-લિભાએલા શરીરવાળો (શરીર ઉપરથી નિરપેક્ષ બની,) માધુકરી વૃત્તિવાળી મુનિચર્યાનો ક્યારે આશ્રય કરીશ ?

ત્યજન હુઃશીલસંસર્ગ ગુરુપાદરજઃ સ્પૃશન્ । કદાહં યોગમભ્યસ્પન્ પ્રભવેયં ભવચ્છિદે ॥

હુઃશીલોની સોબતનો ત્યાગ કરી, ગુરુ-

મહારાજની પાદરજનો સ્પર્શ કરતો, યોગનો અભ્યાસ કરી આ ભવોનો નાશ કરવાને હું ક્યારે સમર્થ થઈશ ?

મહાનિશાયાં પ્રકૃતે કાયોત્સર્ગે પુરાદબહિઃ । સ્તંભવત્કંઘકર્ષણુ વૃષાઃ કુચુઃ કદામયિ ॥

મંધરાત્રીએ શહેરની બહાર કાયોત્સર્ગ મુદાએ ધ્યાનમાં રહેલા મને સ્થંભની માફક સ્થિર રહેલાને સ્થંભ બાણી બળદે પોતાના સ્કંધનું ક્યારે કર્ષણુ (ઘર્ષણુ) કરશે ? વને પદ્માસનાસીનં કૌસ્થિતમૃગાલકં । કદાધ્રાસ્યંતિ વકત્રે માં જરતો મૃગયૂથપાઃ ॥

વનની અંદર પદ્માસનમાં બેઠેલાં અને ખોળામાં મૃગના બચ્ચાંઓ રહેલા મને મોઢા ઉપર વૃદ્ધ મૃગયૂથપતિઓ (અચેતન વસ્તુ બાણી) ક્યારે સૂંઘશે ?

શત્રૌમિત્રે તૃણે સ્ત્રૈણે સ્વણે શમનિ મણૌમૃદિ । મોક્ષભવે ભવિવ્યામિ નિવિશિષમતિ કદાઃ ॥

શત્રુ અને મિત્ર ઉપર, તૃણ અને સ્ત્રી સમુદાય ઉપર, સુવણુ અને પથ્થર ઉપર, મણિ અને માટી ઉપર, મોક્ષ અને સંસાર ઉપર સમભાવવાળો (સગદ્રષ વિનાનો) હું ક્યારે થઈશ ?

અધિરોહુ ગુણુશ્રેણિનિશ્રેણી ગુક્રતવેશનનઃ । પરાનંદલતા કંદાન કુર્યાદિતિ મનોરથ ન ॥

આ પ્રમાણે મોક્ષ ઉપર અઠવાને શ્રેણિરૂપ નિસરણી સરખ તથા પરમ આનંદ રૂપ લાતાના કંદ સરખા મનોરથે શ્રાવકેએ કરવા.

સત્રી વસ્તુપાળ નીચેની ભાવના પ્રાતકિન કરતા.

શાસ્ત્રાભ્યાસો જિનપતિનતિઃ સંગતિ સર્વદાર્યૈઃ, સદ્વૃત્તાના ગુણુમણુકથા દોષવાદે ચ મૌનમ્ । સર્વસ્થાપિ પ્રિયહિતવચ્ચે ભાવનાચાત્મતસ્થે, સમ્પદનતાં મમ ભવભવે યાવદ્દાપ્તોડપવર્ગઃ ॥

જ્યાં સુધી મને અપવર્ગ એટલે જન્મ, જરા, મરણાદિનો સર્વથા નાશ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી પ્રત્યેકભવમાં ૧ શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ, શ્રવણ, મનન પરિશીલન ૨ ત્રિભુવનતારક અરિહંતોને નમસ્કાર ૩ હંમેશ આર્થપુરૂષોનો સમાગમ-સત્સંગ ૪ સત્ચારિત્રપાત્ર પુરૂષોના ગુણુગણુનું કથન-ગાન ૫ કોષના પશુ દોષ કથનમાં મૌન ૬ સર્વને પ્રિય અને હિતકર વચન અને ૭ આત્મતત્ત્વમાં ભાવના, આત્મ સ્વરૂપમાં રમણતા, જીવમાત્રના હિતની ભાવના, આત્મતત્ત્વમાં થતાં ષટ્કારકોની વિચારણા-પ્રાપ્ત થાઓ.

દુસ્ત્યાં ભવસ્થિતિં સ્થેમ્ના, સર્વજીવેષુ ચિંતવન |
નિસર્ગં સુખસર્ગં તેષ્વપવર્ગે વિમાગચિત્ ||

સંસારની દુઃખમય સ્થિતિનો (સ્થરતા પૂર્વક વિચાર કરતો શ્રાવક ભાવના ભાવે કે 'સર્વ' જીવો સંસારના સર્વ દુઃખોથી મુક્ત બની જ્યાં સ્વાભાવિક રીતે નિરતિશય સુખ છે એવો મોક્ષ પ્રાપ્ત કરો.'

યોગનું ચઢાણ
Spiritual Ascent

યોગ શબ્દના અનેક ભાવાર્થ ભિન્ન-ભિન્ન દ્વાર્શનિક વ્યવસ્થાઓમાં કહ્યા છે.

આત્માને સત્ય યા તત્ત્વથી જોડવો, એકાકાર કરવો, તદ્વાકાર કરવો એ યોગ છે.

આત્મા અને પરમાત્માનું મિલન, આત્માનું મોક્ષ સાથે જોડાણ એ યોગ છે.

સત્ય કે તત્ત્વના પ્રાગટ્યનો માર્ગ એ યોગ છે. એ અનિર્વચનિય, અપરિમેય, વિશાલ, સર્વવ્યાપી તત્ત્વમાં આત્માનું વ્યક્તિત્વ પૂર્ણ રૂપે મેળવી દેવું એ યોગ છે.

અધુરી ભાવાના અપંગ શબ્દો ભાવ પ્રદેશના વર્ણનને યોગ્ય રીતે રજુ નહિ

કરી શકે.

ભાવનાની અસીમ પ્રવાહશક્તિને સમ-જનારા મેઘાવિઓએ જ્ઞાનની ઉપલબ્ધિને જ યોગની ચરમ સાર્થકતા કહી છે.

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રગટતા, દર્શનની અધિક અધિક નિર્મળતા થતાં આત્માના સ્વરૂપમાં, સ્વભાવમાં, દૃષ્ટિકોણમાં, ક્રિયાકલાપમાં પરિવર્તન આવે છે. તેની ધારણા સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્ઞાનનો જ્ઞાતા પોતે સ્વયં છે. જ્ઞેય પોતાથી પૃથક છે. સર્વ પદાર્થો અને પરિવર્તનો જ્ઞેયના અંગ છે.

શારિરિક પ્રયેષ્ટાઓથી કર્મેન્દ્રિયોના વિષયોમાં પશુની જેમ ઉપલોગ કરવાનું માનવીનું દ્યેય નથી. માત્ર આટલા માટે જ માનવમનનું સર્જન થયું નથી. નિસર્ગની સર્વશ્રેષ્ઠ રચના માનવ દેહ છે, માનવમન છે. માનવમનના પૂર્ણ વિકાસની શક્યતા માનવદેહમાં છે માત્ર માનવ ભવમાં જ મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ શકે.

પ્રથમ માનવમન દ્વારા કર્મેન્દ્રિયોને સંયત બનાવવાની પરમ આવશ્યકતા છે, જેથી અરુખલિત જળધારાની જેમ અધોમુખ વહી જતી જીવનશક્તિનો અપવ્યય ન થાય.

યોગ એટલે અધોમુખ વહેતી જીવન-શક્તિને ઉર્ધ્વમુખ બનાવવાની પ્રક્રિયા.

Process for Transmutation of Self
યોગના પ્રવેશ પછી યમનિયમના કિનારાઓ વચ્ચે વહેતા જીવન પ્રવાહમાં મહામોહનો ગાઠ અંધકાર સમસ્ત ચેતનાના જાગૃતિપુંજને પરસ્ત કરવામાં સમર્થ થતો નથી.

યોગ માર્ગનો પથિક વિકાસ પ્રત્યે આગળ વધે છે. પ્રકાશ વડે એક પછી એક અજ્ઞાત આંતરક્ષેત્રોને આલોકિત કરે છે.

યમ અને નિયમ

The Foundations of Successful
Training of the Consciousness

યમ અને નિયમની સાધન પ્રણાલી બાહ્ય રીતે જોતાં સરલ દેખાય છે, પરંતુ તેનો અભ્યાસ અત્યંત કઠિન છે.

સાધક યોગની બીજી કોઈ સાધનાઓ લલે ન કરી શકે પણ જો યમ નિયમનું દ્રવ્ય અને ભાવથી સુયોગ્ય પાલન થાય તો યોગ સાધનાનો અનુભવ સ્વયં તેને સમજાયે.

અષ્ટાંગ યોગમાં સર્વ પ્રથમ યમ છે.

પાતાંજલ યોગસૂત્રના સાધન પાઠમાં કહ્યું છે કે ‘અહિંસાસત્યાસ્તેયબ્રહ્મચર્યા પરિશ્રદ્ધાયમા:।’ અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિશ્રદ્ધ ને ‘યમ’ કહે છે.

“નતિદેશકાલસમયાનવચ્છિન્ના: સાવ-ભૌમા મહાવ્રતમ્” નતિ, દેશ, કાલ અને સમયની સીમાથી રહિત, સર્વ અવસ્થાઓમાં પાલન કરવા યોગ્ય યમ મહાવ્રત કહેવાય છે.

સાધનપાઠના બ્રાહ્મમા સૂત્રમાં ‘નિયમ’ માટે કહ્યું છે કે,

“શૌચસંતોષતપ:સ્વાધ્યાયેશ્વર પ્રણિ-ધાનાનિ નિયમા:।”

શૌચ, સંતોષ, તપસ્યા, સ્વાધ્યાય અને ઈશ્વર પ્રણિધાન આ ‘નિયમ’ છે.

યમ નિયમમાં એટલું બળ છે કે તેમાંના એકાદ અહિંસા કે સત્યની સાધના જો સદા સર્વદા સર્વાવસ્થામાં પૂર્ણ રૂપે થઈ શકે તો યોગની સિદ્ધિ થઈ જાય અને જીવન સાર્થક બની જાય.

યમનિયમની સાધના કર્યા વિના યોગ-માર્ગમાં ઉન્નતિ કરવી કે મોક્ષના અધિકારી થવું અસંભવ છે.

અહિંસા સત્યમસ્તેય, બ્રહ્મચર્યા પરિશ્રદ્ધા:।
પંચભિ: પંચભિયુ'કતા, ભાવનાભિર્વા'મુકતયે ॥

—યોગશાસ્ત્ર

અહિંસા, સત્ય, અચૌર્ય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિશ્રદ્ધ આ પાંચ મહાવ્રત છે. એક એક મહાવ્રતની પાંચ પાંચ ભાવના છે ભાવના સહિત મહાવ્રતો મુક્તિને માટે થાય છે. ન યત્પ્રમાદયોગેન, જીવિતવ્યપરૌપણ્યમ્। ત્રસાનાં સ્થાવરાણાં ચ તદ્દહિંસાવ્રતમ્ મતમ્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

પ્રમાદના કારણથી ત્રસ અને સ્થાવર જીવોનું જીવિતવ્ય નાશ ન કરવું તે અહિંસાવ્રત માનેલું છે.

પ્રિયં પશ્યં વચસ્તથ્યં સૂનૃતવ્રતમુચ્યતે।
તત્તથ્યમપિને। તથ્યમપ્રિયંચાહિતં ચ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

અન્યને પ્રિય લાગે તેવું અને હિતકારી સત્ય વચન બોલવું તે સત્ય નામનું મહાવ્રત કહેવાય છે. અપ્રિય અને અહિતકર વચન સત્ય હોય તો પણ તે સત્ય નથી. અનાદાનમદત્તસ્યા, સ્તેયવ્રતમુદીરિતમ્। બાહ્યા: પ્રાણા નૃણામર્થો, હરતા તં હતાહિતે ॥

—યોગશાસ્ત્ર

આપ્યા સિવાય કંઈ નહિ લેવું તે અચૌર્ય વ્રત કહેલું છે ધન એ મનુષ્યોના બાહ્ય પ્રાણ છે. તે હરણ કરતાં તે મનુષ્યોના દ્રવ્ય પ્રાણોનો નાશ કર્યો કહી શકાય છે. દિવ્યૌદારિકકામાનાં કૃતાનુમતિ કારિતૈ:। મનોવાહ્યાયતસ્ત્યાગે બ્રહ્મણ્યાદશધા મતમ્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

દિવ્ય અને ઔદારિક વિષયોનો મન, વચન કાયાથી કરવા, કરાવવા, અનુમોદવાનો ત્યાગ કરવો તે બ્રહ્મચર્ય અઠાર પ્રકારનું કહેલું છે.

સર્વાભાવેષુ મૂર્છાયા, સ્ત્યાગઃ સ્વાદ પરિશ્રદઃ ।
યદસત્ત્વપિ જાયેન, મૂર્છાયા ચિત્તવિપ્લવઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

સર્વ પદાર્થોને વિષે આસક્તિનો ત્યાગ કરવો તે અપરિશ્રદ કહેવાય છે. પાસે વસ્તુ ન હોય તો પણ આસક્તિથી ચિત્તમાં અનેક વિકૃતિઓ જાગે છે.

અષ્ટપ્રવચન માતા

Path of Love-Wisdom

ઈયાંભાષૈણાદાન નિક્ષેપોત્સર્ગ સંજ્ઞકાઃ ।

પંચાહુઃ સમિતિસ્તિત્ત્વો ગુપ્તિ સ્ત્રિયોગનિશ્રદાત્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

૧ ઈયાં સમિતિ ૨ ભાષા સમિતિ ૩ એષણુ સમિતિ ૪ આદાન નિક્ષેપ સમિતિ ૫ ઉત્સર્ગ સમિતિ આ પાંચને સમિતિ કહે છે અને મન, વચન કાયાના ત્રણ યોગોનો નિશ્રદ કરવો તેને ત્રણ ગુપ્તિ કહે છે.

પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ અષ્ટ પ્રવચન માતા કહેવાય છે.

સમિતિ સમ્યક્ ક્રિયારૂપ છે અને ગુપ્તિ નિશ્રદ રૂપ છે. એકમાં પ્રવૃત્તિ કેવી રીતે કરવી તેનું વિધાન છે અને બીજામાં પ્રવૃત્તિના જે મુખ્ય સાધનો મન, વચન અને કાયા તેનો નિશ્રદ કેવી રીતે કરવો તેનું વિધાન છે.

એતાશ્ચારિત્ર ગાત્રસ્ય જનનાત્ પરિપાલનાત્ ।
સંશોધનાચ્ચ સાધૂનાં માતરોડષ્ઠૌ પ્રકીર્તિતાઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

આ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ સાધુઓના આચરિત્ર રૂપી શરીરને (માતાની માદક) જનમ દેતી હોવાથી, તેનું પરિપાલન કરતી હોવાથી, તેમજ તેની અશુદ્ધિઓ દૂર કરી તેને સ્વચ્છ નિર્મળ રાખતી હોવાથી તેમની આઠ માતા

રૂપે શાસ્ત્રોમાં કથન કરાયેલી છે.

બૌદ્ધ દર્શનમાં પાંચ યમના સ્થાને પાંચશીલ બતાવ્યા છે. જેમાં અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, ધ્રુવચય તો સમાન છે, કેવલ અપરિશ્રદના સ્થાને મધનો નિષેધ દર્શાવ્યો છે.

જ્યારે આ યમનિયમના પાલનમાં વિદ્ય ઉપસ્થિત થાય ત્યારે તે દૂર કરવા માટે મહર્ષિ પતંજલિએ યોગ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે ‘વિતર્ક’બાધને પ્રતિપક્ષ ભાવનમ્’ વિતર્કોદ્ધારા યમનિયમને બાધા આવતાં તેના પ્રતિપક્ષનું ચિંતન કરવું જોઈએ.

‘વિતર્કા હિંસાદયઃ કૃતકારિતાનુમોહિતા લોભક્રોધમોહપૂર્વકા મૃદુમધ્યાધિમાત્રા ડુઃખાજ્ઞાનાન-તદ્દલા ઇતિ પ્રતિપક્ષભાવનમ્’

યમનિયમના વિરોધી હિંસા આદિ વિતર્ક કહેવાય છે. વિતર્ક ત્રણ પ્રકારના છે પોતે કરેલા, કરાવેલા, અનુમોદન કરેલા. વિતર્કના કારણુ લોભ, મોહ અને ક્રોધ છે. જે મૃદુ, મધ્ય અને તીવ્ર ભેદવાળા હોય છે. આ સર્વ દુઃખ અને અજ્ઞાનરૂપી અપરિમિત રૂપોને આપનાર છે આ પ્રકારે પ્રતિપક્ષની ભાવના કરવી.

યમનિયમની સિદ્ધિઓ

Pointers to the Way

યમનિયમ દ્વારા જે સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થાય છે તેનું યોગસૂત્રમાં આ પ્રમાણે વર્ણન છે. “અહિંસા પ્રતિષ્ઠાયાં તત્સંનિધૌ વૈરત્યાગઃ”

અહિંસામાં પ્રતિષ્ઠા થતા તે અહિંસક યોગીની સમિપ સર્વ પ્રાણીઓમાંથી વૈરનો ત્યાગ થાય છે. આવા યોગીના અંતરમાંથી અહિંસાની સાન્નિવક ધારા વહે છે ત્યારે નિકટવર્તી હિંસક પ્રાણીઓ અહિંસક બને છે.

અહિંસાના પ્રથમ મહાવ્રતની આટલી તાકાત છે.

સૂત્ર કૃતાંગ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,
 “એવં યુ નાષ્ટિષો સાર”, જન્મ હિંસર કિંચલુ ।
 અહિંસા સમયં ચેવ એવાવંતં વિચાષ્ટિયા ॥
 જ્ઞાની હોવાનો સાર એજ છે કે તે
 કોઈ પણ પ્રાણીની હિંસા ન કરે. આટલુંજ
 અહિંસાના સિદ્ધાંતનું જ્ઞાન પુરતું છે. આ
 અહિંસાનું વિજ્ઞાન છે.

સત્યનું જ્ઞાન કહે છે.

“સત્ય પ્રતિષ્ઠાયાં ક્રિયાદક્ષાશ્રયત્વમ્ ॥”

યોગીની સત્યમાં દૃઢ સ્થિતિ થતા તેની
 વાણી અમોઘ બને છે. આવા પ્રકારના
 યોગીના કેવલ વચનથી ફલ મળે છે.

“અસ્તેયપ્રતિષ્ઠાયાં સર્વરત્નોપસ્થાનમ્ ॥
 અસ્તેયની દૃઢ સ્થિતિ થતા સર્વ રત્નોની
 પ્રાપ્તિ થાય છે.

બ્રહ્મચર્યં પ્રતિષ્ઠાયાં વીર્યલાભઃ ।

બ્રહ્મચર્યની દૃઢ સ્થિતિ થતા વીર્ય લાભ
 થાય છે.

અપરિચ્છદુરથૈથૈ જન્મકથન્તાસંબોધઃ ।

અપરિચ્છદની સ્થિરતામાં યોગીને પોતાના
 જન્મોનો સમ્યક્ બોધ થાય છે.

ત્યારપછી નિયમોની સિદ્ધિ કહે છે.

‘શૌચાત્ સ્વાંગજુગુપ્સા પરૈરસંસર્ગઃ ॥

શૌચતા અભ્યાસથી પોતાના અંગોની
 ઘણા અને અન્યના સંસર્ગનો અભાવ
 થાય છે.

‘સત્ત્વશુદ્ધિસૌમનસ્યૈકાગ્ર્યેન્દ્રિયજયો-
 ત્મદર્શનયોગ્યત્વાનિચ ॥’ સત્ત્વશુદ્ધિ, મનની
 સ્વચ્છતા, એકાગ્રતા, ઇન્દ્રિયોનું છતવું
 અને આત્મદર્શનની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થાય છે.

‘સંતોષાદનુત્તમસુખલાભઃ ॥’ સંતો-
 ષથી અનુત્તમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

કાચેન્દ્રિયસિદ્ધિરશુદ્ધિક્ષયાત્તપસઃ ॥

તપ વડે અશુદ્ધિ દૂર થવાથી શરીર અને

ઇન્દ્રિયોની શુદ્ધિ થાય છે.

‘સ્વાધ્યાયાદિદેવતાસમ્પ્રયોગઃ ॥’

સ્વાધ્યાયથી ઇષ્ટ દેવતા સાક્ષાત્ થાય છે.

‘સમાધિ સિદ્ધિરીશ્વરપ્રભિધાનાત્ ॥’

સમાધિની સિદ્ધિ ઈશ્વર પ્રભિધાનથી થાય છે.

અહિં યમનિયમની સિદ્ધિઓ વળુવી છે.

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસુરિએ ‘યોગદષ્ટિસમુ-
 વચય’માં પ્રત્યેક યમનિયમના ચાર ચાર
 પ્રકાર દર્શાવ્યા છે. ૧ ઇચ્છા ૨ પ્રવૃત્તિ ૩
 સ્થિર અને ૪ સિદ્ધિ. ઇચ્છાયમ અને
 પ્રવૃત્તિયમ પ્રયત્નસાધ્ય (Efforts) છે.
 સ્થિરયમ સહજ (Effortless Effort) છે.
 સિદ્ધિયમમાં શુદ્ધ અંતરાત્માનું પ્રાગલ્ભ્ય
 (Transmutations of self) છે.

અહિં અહિંસા માત્ર હિંસાત્યાગ નહિ,
 આત્મજગરણ છે. સત્ય માત્ર મૃષાવાદ-
 વિરમણ નહિ, સ્વસત્તાની અનુભૂતિ છે.
 અહિંસાદિ નકારાત્મક Negative નહિ,
 લાવાત્મક Positive છે.

અહિં અહિંસા પ્રાપ્ત કરવા માટે
 આત્મતત્ત્વ પ્રાપ્ત કરવું પડશે. અહિંસા
 તેના સાક્ષાત્કારનું પરિણામ છે. આત્મ-
 સાક્ષાત્કારના પ્રકાશમાં મિથ્યાત્વ અને
 અવિરતિ વિલીન થઈ જાય છે.

બધા યમનિયમનું આ પ્રમાણ છે

આસાધક શબ્દોના સ્થૂલ અર્થને ન
 પકડતા તેના સૂક્ષ્મ અર્થને પામવાનો
 પ્રયાસ કરે. શબ્દોની સપાટી પર ન રહેતા
 શબ્દોની પારના અર્થ દ્વારા લાવને જગાડે.
 જેમ બહિરાત્મપણામાંથી અંતરાત્મા દ્વારા
 પરમાત્મ લાવ જગાડવાનો છે.

યોગ પરિભાષા જે સાધક-વૈજ્ઞાનિક
 વિચારલાવના પ્રયોગો દ્વારા અનુભૂતિમાં
 જવા મથે છે, તેને માટે છે, ચર્ચાની
 પડિતાઈ માટે નથી.

પાયાર્નુ યજુતર

Dynamics of Spiritual Advancement

યોગની પ્રક્રિયા ઁવી રીતે દર્શાવાઈ છે કે જોથી માનવમનમાં સુષુપ્ત રહેલી સર્વ શક્તિઓ પ્રગટ થાય અને માનવ આત્માના સર્વગુણો પૂર્ણ વિકાસ પામે. મોટે ભાગે યોતાની અંદર જે પરમનિધાન ભરેલું છે તેનાથી માનવી જીવનભર અભણ રહે છે.

માનવજીવન મનદ્વારા સર્વ આત્મગુણો પ્રગટાવવા અર્થે છે. ‘યોગ’ આત્મગુણો પ્રગટાવવાની પ્રક્રિયા છે તે માટે સર્વ પ્રથમ અસંયત જીવનને સંયત કરવું પડશે. પ્રમાદના કાટથી મુક્ત થઈ ઉચ્ચ જીવન જીવવાની તીવ્ર ઇચ્છાશક્તિ જગાડવી પડશે.

ઉત્સાહાત્સાહસાદ્ધૈયાંત

તત્ત્વજ્ઞાનાચ્ચ નિશ્ચયાત્

જનસંગ પરિત્યાગા-

ચ્છડ્ભિર્યોગઃ પ્રસિદ્ધયતિ ॥

-હડયોગ પ્રદીપિકા

૧ ઉત્સાહ-‘વપયોમાં લાગેલા ચિત્તને હું યોગમાં અવશ્ય વાળીશ’ આવા મક્કમ વિચાર સાથે યોગમાર્ગે વળવાનો ઉત્સાહ.

૨ સાહસ-સાધ્ય તથા અસાધ્ય કાર્યનો વિચાર કરી તેમાં પ્રવૃત્ત થવા રૂપ સાહસ.

૩ ધૈર્ય-‘ક્યારે પણ કાર્ય પુરૂ થશેજ’ ઁ પ્રકારનો ખેદરહિત વિચાર તે ધૈર્ય.

૪ તત્ત્વજ્ઞાન - વસ્તુ સ્વરૂપની સમ્યક્ સમજણ.

૫ નિશ્ચય-સુદેવ, સુગુરૂ, સુધર્મ ઉપર દહ શ્રદ્ધા.

૬ જનસંગ પરિત્યાગ-યોગના વિરોધી મનુષ્યોના સંસર્ગનો ત્યાગ.

આ છ તાત્ત્વિક ઉપાયોથી યોગ સત્વર સિદ્ધ થાય છે.

યમ દ્વારા સાધકનો વિશ્વ સાથે સંબંધ

Relation with Cosmos

યોગના માર્ગમાં આગળ વધવા માટે યમનિયમ (Spiritual Disciplines) નું પાલન અનિવાર્ય છે.

યમનિયમના પાયાને મજબુત કર્યા વિના સાધના સફળ થતી નથી, કારણ કે યમનિયમ જીવમાં રહેલા સૂક્ષ્મ મલોને દૂર કરે છે.

જ્યારે સામાન્ય મનુષ્યો યમનિયમના પગથિયા ચઢ્યા વિના ધ્યાનના નિબ્દ્ધ પ્રયત્નો કરે છે, ત્યારે લાભને સ્થાને હાનિ થાય છે. જ્યાં ભાવ મલો ભરેલા છે, ત્યાં યોગ ળીજ નહિ ઉગે.

‘યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય’માં પૂ. શ્રી હરિ-

ભદ્રસૂરિજીએ કહ્યું છે કે,

ઇહાહિસાદ્યઃ પંચ સુપ્રસિદ્ધા યમાસતામ્ ॥ અપરિશ્વપયંન્તાસ્તથેચ્છાદિ અતુવિંધા ॥

અહિસાથી અપરિશ્વ પયંત ઁમ પાંચ યમો સતોને સુપ્રસિદ્ધ છે, તે પ્રત્યેક યમ ઇચ્છા આદિ ચાર પ્રકારનો છે.

પૂ. વાચક ઉમાસ્વાતિ મહારાજ ‘તત્ત્વાર્થસૂત્ર’માં હિસાદિ મ.ટે આ પ્રમાણે કહે છે.

‘પ્રમત્તયોગાત્ પ્રાણુવ્યપરોપણુ’ હિસા’

પ્રમત યોગથી પ્રાણુતું હરવું ઁ હિસા છે.

‘અસદ્ભિધાનમ્ ॥’

અસદ્ કથન તે અનૃત-અસત્ય છે

‘અદત્તાદાન’ સ્તેયમ્ ॥’

ચોરીની જુદિથી પારકી અજુદીધેલી

વસ્તુવું ચ્છણુ તે સ્તેય છે.

‘મૈથુનમપ્રદા ॥’

મૈથુન તે અપ્રદાચર્ય.

‘મૂર્છા પરિશ્વહઃ’

મૂર્છા તે પરિચ્છે.

‘હિંસાનૃતરતેયાબ્રહ્મપરિચ્છેલ્યો વિર-
તિમત્તમ્’ હિંસા, અસત્ય, ચોરી, મૈથુન
તથા પરિચ્છ તેનાથી (નવૃત્ત થવું તે
વિરતિ (મત) છે.

‘નિઃશલ્યો વ્રતી’

શલ્ય રહિત હોય તેજ વ્રતી થઇ શકે
છે. સત્ને અસત્ અને અસત્ને સત્ માનવું
એ મિથ્યા દર્શન શલ્ય છે. કપટ કરવું
તે માયા શલ્ય છે. ભોજોની અભિલાષા
કરવી તે નિદાન શલ્ય છે. આ શલ્યોનો
ત્યાગ કર્યા પછી જ વ્રતી બની શકે છે.

અહિંસાકિ પાંચમાંથી પ્રત્યેક યમના
ચાર પ્રકાર છે.

‘તદ્વતકથા પ્રીતિયુતા તથા વિપરિણામિની ।
યમેગ્વિચ્છાવસેયેહ પ્રથમો યમ એવતુ ॥

—યોગદૃષ્ટિ સમુચ્ચય.

યમવંતોની કથા પ્રત્યે પ્રીતિયુક્ત તથા
ભાવપૂર્વક સ્થિર એવી જે યમોમાં હિંચ, આ
ઇચ્છાયમ છે એમ જાણવું.

ઇચ્છાયોગ વિના માર્ગ પ્રવેશ નથી.

“સર્વત્ર શમસાર” તુ યમપાલનમેવ ચત્ ।
પ્રવૃત્તિરિહ વિજ્ઞેયા દ્વિતીયો યમ એવ તત્ ॥

—યોગ દ્રષ્ટિ સમુચ્ચય

સર્વત્ર શમસાર—શમપ્રધાન એવું જે
યમપાલન તેજ અહીં પ્રવૃત્તિ જાણવી.
આ પ્રવૃત્તિ યમ છે.

યમપાલનરૂપ પ્રવૃત્તિનું—ક્રિયાનું સારભૂત
રૂપ આ “શમ” જ છે.

વાચકવચ” શ્રી ઉમાસ્વાતિ “પ્રશમરતિ”
માં કહે છે કે “લોક-આપારરહિત સાધુને
જે સુખ છે તે સુખ ચક્રવર્તીને પણ
નથી કે ઇંદ્રને પણ નથી.”

‘વિપક્ષ ચિન્તારહિત’ યમપાલનમેવ ચત્ ।
તત્સ્થૈયમિહ વિજ્ઞેય’ તૃતીયો યમ એવહિ ॥

—યોગદૃષ્ટિ સમુચ્ચય.

અતિચારાકિ વિપક્ષ ચિન્તાથી રહિત
એવું જે યમપાલન તે સ્થિરયમ છે.

સર્વની શુદ્ધિ થતા વ્યવહાર આપ-
મેળે બદલાઇ જાય છે. જ્ઞાન પરિવર્તિત
થતા આચાર પરિવર્તિત થાય છે.

‘પરાથંસાધક’ ત્વેત્સાધઃ શુદ્ધાન્તરાત્મનઃ ।
અચિન્ત્યશક્તિયોગેન ચતુર્થો યમ એવતુ ॥

—યોગદૃષ્ટિ સમુચ્ચય.

પરોપકારનું સાધક એવું જે આ
યમપાલન છે તે શુદ્ધ અંતરાત્મની સિદ્ધિ
છે, કારણકે (તેની સન્નિધિમાં વૈરત્યાગ
હોય છે એવું) તે સિદ્ધિનું અચિન્ત્ય
સામર્થ્ય છે, આ ચોથો સિદ્ધિયમ છે,

સૂક્ષ્મ રીતે જોતા સમજાશે કે પ્રત્યેક
યમમાં યોગની સમગ્ર પ્રક્રિયા કઈ રીતે
સંકળાએલી છે !

નિયમ દ્વારા સાધકનો “સ્વ” સાથે
સંબંધ

Relation with Self

“આઠ યોગ દૃષ્ટિ”ની સજ્જનયમાં પૂ.

શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કહે છે કે,

“શૌચ સંતોષને તપ જલું; મનમોહન મેરે

સજ્જનય ઇશ્વર ધ્યાન—મનમોહન મેરે

નિયમ પર્યંત ઇહાં સંપન્ને; મનમોહન મેરે

નહિ કિરિયા ઉદ્દેગ—મનમોહન મેરે”

યમ જીવન પર્યંત ખારણ કરવાના હોય

છે. નિયમ પરિમિત કાલ પર્યંત હોય છે.

“સ્તન કરંડ શ્રાવકાચાર” માં કહ્યું છે

કે, “નિયમઃ પરિમિતકાલો યાવજીવં યમો

ધીયતે !”

પ્રથમ નિયમ “શૌચ” આંતરિક શુદ્ધિ

માટે છે ધ્યાનરૂપ જલવડે, કર્મમલની
શુદ્ધિ કરવારૂપ ભાવસ્નાન તે શૌચ છે.
ધર્મને હરખે બંધે સંતિતિતથે,

અણાહલે અત્તપસન્નલેસે ।
જહિસિ પ્હાઓ વિમલો વિસુદ્ધો,
સુસીતિભૂઓ પજહામિ દોસાં ॥

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર

ધર્મરૂપ દ્રહની અંદર બ્રહ્મચર્યરૂપ
નિમલ શાંતિતીર્થમાં તેઓ સ્નાન કરી
વિમલ વિશુદ્ધ થાય છે, દોષનો ત્યાગ
કરી શીતલ થાય છે.

પરપરિષ્કૃતિરૂપ અંતરમેલને સાફ કરી
આત્માનો શુચિ-નિમલ-પવિત્ર શુદ્ધ
સ્વભાવને પ્રગટ કરવો એ ભાવ શૌચ
સર્વતંત્ર સંમત છે.

શૌચ એટલે નિર્લોભતા, જેમ જેમ
નિર્લોભીપણું આવે તેમ તેમ આત્માનું
શુચિપણું-પવિત્રપણું પ્રગટે.

પૂ. શ્રી યશોવિજયજીએ “દ્વાત્રિંશત
દ્વાત્રિંશિકા”માં કહ્યું છે કે,

શૌચભાવનયા સ્વાંગ-

બુગુપ્સાડ-ચૈરસંગમઃ ।

સત્ત્વશુદ્ધિઃ સૌમનસ્યૈ-

કાચ્યાક્ષજયયોગ્યતા ॥

શૌચ ભાવન વડે સ્વઅંગ બુગુપ્સા,
અન્ય સાથે અસંગમ, સત્ત્વવૃદ્ધિ, ચિત્ત
પ્રસન્નતા, એકાગ્રપણું, ઈન્દ્રિયજય અને
આત્મદર્શનની યોગ્યતા આવે છે.

બીજે નિયમ ‘સંતોષ’ છે.

સમ્યક્ પ્રકારનો તોષ-પ્રસન્નતા
એટલે સંતોષ.

‘તિષ્ઠા હુ આગાસસમા અણુતિયા ।’

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર

તૃષ્ણા તો આકાશ જેવી અનંત છે.

‘આશાગતઃપ્રતિપ્રાણિ,યશ્મનવિશ્વમણુપમમ’
કસ્ય કિં કિયદાયાતિ વૃથા વો વિષયૈષિતા ॥’

—શ્રી ગુણભદ્રસ્વામી કૃત આત્માનુશાસન
પ્રત્યેક પ્રાણી કોઈ તૃષ્ણારૂપ જીવો
ખાડો છે, તેમાં આપું વિશ્વ એક અણુ
જેટલું છે, તો પછી કોના ભાગે
કેટલું આવશે ?

તપના અગ્નિવડે નિર્જરા

Mystic Fire

ત્રીજે નિયમ “તપ” છે.

“તપ્યન્તે રસાદિધાતવઃ કર્માણિ વા
અનેનેતિ તપઃ । જેનાથી શરીરની રસાદિ
ધાતુ અથવા કર્મ તપે તે તપ.

તપ કર્મ નિર્જરાનું સાધન છે.

“તપસા નિર્જરા ચ ।”

—તત્ત્વાર્થ સૂત્ર.

તપથી સંવર નિર્જરા થાય છે.

“ભવકોટી-સંચિય કર્મમ્,”

તવસા નિજ્જરિભજ્જલ્ ॥”

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર.

કોટી વર્ષથી સંચિત કરેલું કર્મ
તપવડે ક્ષીણ થાય છે.

“બારસ વિહન્મિ તવે,

સખિલંતર-બાહિરે કુશલ-દિટ્ટે ।

અર્ગિલાઈ અણુ જીવી,

નાચવો સો તવાયારો ॥

—પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર (અધ્યાર-વિચારણુગાહા)

જિનેશ્વરોએ કહેલું “બાહ્ય અને

આભ્યંતર તપ” બાર પ્રકારનું છે. તે જ્યારે
ક્ષાનિ રહિત અને આજીવિકાના હેતુ વિના
થતું હોય, ત્યારે તેને તપ-આચાર જાણવો.

અણુસણુમૂળોઅરિઆ,

વિત્તો-સંખેવણું રસ-અચાઓ ।

કાય-કિલેસો સંલીલ્યા,
ય બજ્જો તવો હોઈ ॥

-પ્રતિક્રમણ સૂત્ર (અર્થચાર-વિચારણુ-ગાહા)

૧ અનશન ૨ ઊનોદરતા ૩ વૃત્તિ
સંક્ષેપ ૪ રસત્યાગ ૫ કાયકલેશ ૬ સંલી-
નતા એ બાહ્ય તપ છે.

પાયશ્ચિતં વિશુષ્ટો,

વૈયાવચ્ચં તહેવ સજ્જાઓ ।

ઝાણું ઉત્સર્ગો વિ અ,

અખિભંતરઓ તવો હોઈ ॥

-પ્રતિક્રમણ સૂત્ર (અર્થચાર-વિચારણુ-ગાહા)

૧ પ્રાયશ્ચિત, ૨ વિનય, ૩ વૈયાવૃત્ય,
૪ સ્વાધ્યાય, ૫ ધ્યાન અને ૬ ઉત્સર્ગ
એ આખ્યંતર તપ છે.

૧ અનશન એટલે આહાર ત્યાગ.

૨ ઊનોદરતા એટલે પ્રમાણથી ઓછું
ખાવાનો નિયમ.

૩ વૃત્તિ સંક્ષેપ એટલે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર,
કાલ ભાવથી જુદા જુદા અભિગ્રહ.

૪ રસત્યાગ એટલે રસ સેવનનો,
વિકૃતિનો ત્યાગ.

૫ કાયકલેશ એટલે સમજણપૂર્વક
તિતિક્ષા.

૬ સંલીનતા એટલે પ્રવૃત્તિઓને
સંકોચ.

આ છ પ્રકારના બાહ્ય તપ છે. તપની
સૂક્ષ્મતામાં જનારને યમનિયમનું મહત્ત્વ
સમજશે.

૧ પ્રાયશ્ચિત એટલે પાપનો છેદ
અથવા ચિત્તનું શોધન.

૨ વિનય એટલે 'વિનીયતેડનેનાષ્ટ-
પ્રકારં કર્મોતિ વિનય ઇતિ' જેનાથી આઠ
પ્રકારના કર્મો દૂર કરી શકાય તે વિનય.

વિનયની મહત્તા વાચક શ્રી ઉમા-

સ્વાતિએ પ્રશમરતિ પ્રકરણમાં જણાવી છે કે,

'વિનયનું' ફલ ગુરુશુશ્રવા છે. ગુરુ-
શુશ્રવાનું' ફલ શ્રુતજ્ઞાન છે. શ્રુતજ્ઞાનનું' ફલ
આસ્ત્રવનિરોધ છે. આસ્ત્રવ નિરોધ એટલે

સંવર, તેનું' ફલ તપોબલ છે અને તપો-
બલનું' ફલ નિર્જરા કહેલી છે. તેનાથી

ક્રિયાનિવૃત્તિ થાય છે અને ક્રિયાનિવૃત્તિથી
અયોગિપણું પ્રાપ્ત થાય છે અયોગિપણું
એટલે યોગનિરોધ તેથી ભવસંતતિ, ભવ-

પરંપરાનો ક્ષય થતા મોક્ષ મળે છે. એ
રીતે સર્વ કલ્યાણોનું ભાજન 'વિનય' છે.'

૩ વૈવાવૃત્ય એટલે સેવા

૪ સ્વાધ્યાય પાંચ પ્રકારનો છે.

વાચના એટલે સૂત્રપાઠ અને તેનો
અર્થ ગ્રહણ કરવો.

પ્રવચના એટલે પોતાને ઉગતા પ્રશ્નો પૂછવા.

પરિવર્તના એટલે તેનું પુનરાવર્તન કરવું.

અનુપ્રેક્ષા એટલે તેનું તત્ત્વ ચિંતવવું.

ધર્મકથા એટલે તેનો અન્યને યોગ્ય

વિનિમય કરવો.

મોક્ષમાર્ગનું પ્રતિપાદન કરનારા શાસ્ત્રો
સ્વાધ્યાયનો વિષય મનાયા છે.

૫ ધ્યાનના ચાર ભેદો છે. ૧ આત્મધ્યાન

૨ રોદ્રધ્યાન ૩ ધર્મધ્યાન ૪ શુકલધ્યાન

તેમાં પહેલા બે અપ્રશસ્ત છે. ધર્મ તથા

શુકલ પ્રશસ્ત છે.

૬ ઉત્સર્ગ એટલે ત્યાગભાવ. તેમાં

દ્રવ્ય ંયુત્સર્ગના ચાર પ્રકાર છે.

૧ ગણુ-ંયુત્સર્ગ (લોકસમુહનો ત્યાગ
કરી એકાકી વિચરવું)

૨ શરીર-ંયુત્સર્ગ (કાયોત્સર્ગ)

૩ ઉપધિ-ંયુત્સર્ગ

૪ ભક્તપાન-ંયુત્સર્ગ

ભાવ ંયુત્સર્ગના ત્રણ પ્રકાર છે.

૧ કષાય-૦યુત્સર્ગ એટલે કષાયનો ત્યાગ.

૨ સંસાર-૦યુત્સર્ગ એટલે સંસારનો ત્યાગ.

૩ કર્મ-૦યુત્સર્ગ એટલે આઠ પ્રકારના કર્મોનો ત્યાગ.

યોથો નિયમ સ્વાધ્યાય છે.

જેનું વહુન તપમાં જણાવ્યું છે.

સ્વ + અધ્યાય એટલે આત્માનું અધ્યયન.

પાંચ સ્વાધ્યાયમાં અનુપ્રેક્ષા સ્વાધ્યાયને ભાવ સ્વાધ્યાય કહ્યો છે.

સ્વાધ્યાય કાલ એટલે જ્ઞાન-પ્રાપ્તિ માટે સ્વાધ્યાય કરવાનો જે “કાલ” સમય નિયત થયો છે તે. તેનો વિશિષ્ટ અધિકાર ઇશ-વૈકાલિકસૂત્ર, નિશીથસૂત્ર, વ્યવહારસૂત્ર વગેરેમાં છે.

લોક વ્યવહારમાં પણ સ્વાધ્યાય સંધ્યાકાલે વજ્ય ગણેલો છે.

“અત્વારિ ખલુ કર્માણિ, સંધ્યાકાલે વિવજ્યેત્ । આહાર મૈથુન નિદ્રા, સ્વાધ્યાય ચ વિશેષતઃ ॥

સંધ્યા સમયે ચાર કર્મોનો ત્યાગ કરવો જોઈએ, આહાર, મૈથુન, નિદ્રા અને વિશેષ કરીને સ્વાધ્યાય.

પાંચમો નિયમ ઇશ્વર પ્રણિધાન છે.

એકાત્રિચિત્તે ઇશ્વરનું પ્રણિધાન કરવું, તેમાં તન્મય થવું.

ઇશ્વર એટલે જેનામાં જ્ઞાનાદિ અનંત ઐશ્વર્ય આવિર્ભૂત થયું છે, પ્રગટ થયું છે. (તરોભાવે જે શક્તિ રહી હતી તે સકલ શક્તિ જેને આવિભાવે પ્રગટ કરી છે તે ઇશ્વર.

જીવનશુદ્ધિ અનિવાર્ય

Golden Rule

હેતુને લક્ષ્યમાં રાખી પ્રયત્નપૂર્વક આ યમનિયમનું પાલન કરવાનું છે અને

વિના પ્રયત્ને-સહજ આ યમનિયમને જીવનમાં પ્રગટાવવાના છે.

જીવનની શુદ્ધિ કર્યા વિના ધ્યાન શક્ય નથી, યોગનો પરિચય શક્ય નથી, માનવતાનું પ્રાગલ્ભ્ય શક્ય નથી. સર્વપ્રથમ જીવનશુદ્ધિ અનિવાર્ય છે.

વ્યવહારશુદ્ધિ કર્યા વિના, હૃદય નિર્મલ થવા વિના, કૃતજ્ઞતા, ભદ્રતા આદિ સફલાવો ઉઝ્યા વિના જેઓ આધ્યાત્મ અને ધ્યાન પ્રત્યે વળે છે, તેઓ ક્યારેય પણ સફળ થતા નથી.

વ્યવહારશુદ્ધિના પ્રાથમિક પાયા ઉપરજ આત્મશુદ્ધિનું કાર્ય અવલંબે છે.

વ્યવહારશુદ્ધિ પ્રત્યે જેમની ઉપેક્ષા છે, જેઓએ મનની મલિનતા અને ભુદ્ધિની વક્રતા દૂર કર્યા નથી, ભવાલિનદિપણું જેમનામાં ભયું છે, મહા આરંભ સમારંભમાં જેમનો તીવ્ર રસ છે, તેમનું પોતાને ધ્યાની કે ધર્મી કહેવડાવવાપણું પણ માત્ર હંભ છે.

પ્રત્યેક વ્યકિત કોઈનીય ટીકા અર્થે નહિ, માત્ર પોતાની જાગૃતિ અર્થે પોતાના જીવનની અશુદ્ધિઓ વારંવાર તપાસે, ચેતે અને દૂર કરવાનો યથાયોગ્ય પ્રયત્ન કરે.

જેમનામાં અનેક બિમારીઓ ભરી હોય તેમને પણ સંપૂર્ણ સ્વાસ્થ્ય પ્રદાન કરવાની તાકાત “યોગ”માં છે. પરંતુ બિમાર પોતે બિમાર છે એમ સ્વીકારે, એ અનિવાર્ય છે.

અધ્યાત્મ એટલે શું ?

What is Spirituality

આધ્યાત્મ વિના યોગ સમ્યક્પણે સફળ થતો નથી. તેથી જીવનશુદ્ધિ કર્યા પછી અધ્યાત્મ પ્રગટાવવાની આવશ્યકતા છે.

સામાયિકં યથા સર્વચારિત્રેષ્વનુવૃત્તિમત્ ।
અધ્યાત્મં સર્વયોગેષુ તથાનુગતમિષ્યતે ॥

—અધ્યાત્મસાર

જેમ સર્વ ચારિત્રોને વિષે સામાયિકની
અનુવૃત્તિ છે, તેમ સર્વ યોગોને વિષે
અધ્યાત્મની અનુવૃત્તિ ઇચ્છાય છે.

અધ્યાત્મ એટલે શુદ્ધ પરિણામના
પ્રકારવાળું અંતઃકરણ, સર્વ યોગોને વિષે
એટલે મોક્ષસાધક જ્ઞાન ક્રિયાના સર્વ
વ્યાપારોને વિષે અનુગત-સંયુક્ત હોય
એવું જ તીર્થંકરાદિકો ઇચ્છે છે. અધ્યાત્મ
વિના કોઈ પણ ધર્મક્રિયા મોક્ષસાધક
થતી નથી.

ઝતમોહાધિકારાણુમ્

આત્માનમધિ કૃત્ય યા ।

પ્રવર્તે ક્રિયા શુદ્ધા ।

તદધ્યાત્મં જગુર્જિના ॥

—અધ્યાત્મસાર

મોહનીય કર્મના સામઘર્થી રહિત
થયેલા મનુષ્યની આત્માને આશ્રીને જે
શુદ્ધ ક્રિયા પ્રવર્તે છે, તેને તીર્થંકરો
અધ્યાત્મ કહે છે.

અધ્યાત્મ વિણ જે ક્રિયા,
તનુમલ તોલે

Only Aim Spirituality

વને વેશમ ધનં દૌઃસ્થયે

તેજે ધ્યાનને જલમરૌ ।

દુરાપમાપ્યતે ધન્યૈઃ

કલા વધ્યાત્મવાંશુમયમ્ ॥

—અધ્યાત્મ સાર

વનને વિષે ધરની જેમ, દારિદ્રને વિષે
ધનની જેમ, અંધકારને વિષે પ્રકાશની
જેમ આ કલિયુગને વિષે અધ્યાત્મ શાસ્ત્ર

દુર્લભ છે, છતાં પણ તેને લાગ્યવંત
પુરૂષો કલિયુગમાં પણ પામે છે.

રસોભોગાવધિઃ ક્રમે સદ્લક્ષ્યે ભોજનાવધિઃ
અધ્યાત્મશાસ્ત્રસેવાયામસૌ નિરવધિઃ પુનઃ ॥

—અધ્યાત્મસાર

મૈથુનને વિષે ભોગની અવધિ સુધી
રસ રહેલો છે, તથા ઉત્તમ ભોજનને વિષે
ભોજન કર્યા સુધી રસ રહેલો છે, પરંતુ
અધ્યાત્મ શાસ્ત્રની સેવામાં જે રસ છે તે
રસ તો અવધિ વિનાનો છે.

જેમના હૃદયમાં અધ્યાત્મશાસ્ત્રના અર્થનું
તત્ત્વ પરિણમ્યું છે તેમને કદાપિ કષાય
અને વિષયોના આવેશનો કલેશ થતો જ નથી.

જે જીવ ફરીથી તીવ્ર પરિણામ વડે
પાપકર્મ ન બાધે તે અપુનર્બંધક કહેવાય
છે. જે પ્રાયે તીવ્ર પરિણામ ન કરે, ઘોર
સંસારને બહુ ન માને અને સર્વત્ર ઉચિત
સ્થિતિનું સેવન કરે તે અપુનર્બંધક ચૌથું
ગુણસ્થાનક છે.

આ પ્રમાણેના લક્ષણવાળા ચોથા ગુણ-
સ્થાનકથી આરંભી અયોગી કેવળી નામના
ચૌદમા ગુણસ્થાનક સુધી ભવ્ય સુસુક્ષ્મ
જીવેચ્છે કરાતી જે ક્રમશુદ્ધિવાળી ક્રિયા
પ્રવર્તે છે, એટલે જેમ જેમ કષાયની હાનિ
થાય તેમ તેમ શુભ શુભતર અને શુભતમ
પરિણામે કરાંન, જ્ઞાનની વિમળતાએ કરીને,
વિચિક્રિયાને બહુ માનવા વડે કરીને ક્રમે
ક્રમે વિશેષ શુદ્ધતાવાળી-ઉત્કળવળ એટલે
વધતા શુભ પરિણામના ઉત્કર્ષવાળી જે
ક્રિયા પ્રવર્તે છે, તે સર્વ ક્રિયા અધ્યાત્મમયી
જિનેશ્વરોએ કહેલી છે.

અધ્યાત્મસાર'માં અધ્યાત્મશાસ્ત્રના
માહાત્મ્યનો ઉપસંહાર કરતા પૂ. શ્રી
શ્રીશ્રીવિજયજીએ કહ્યું છે કે,

અધ્યેતવ્યં તદધ્યાત્મશાસ્ત્રં ભાવ્ય પુનઃ પુનઃ ।
અનુષ્ઠેયસ્તદ્દથંશ્ચ દેયો યોગ્યસ્ય કસ્યચિત્ ॥

સુસુક્ષ્મ એ અધ્યાત્મશાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરવો, વારંવાર તે સંબંધી વિચાર કરવો, તેમાં કહેલા અર્થોનું અનુષ્ઠાન કરવું અને કોઈ પણ યોગ્ય પ્રાણીને તેનો અર્થ આપવો.

કપટ રહિત થઈ, આત્મઅરપણા

Open Yourself to That

શાંતો હનતઃ સદ્ગુપ્તો મોક્ષાર્થી વિશ્વવત્સલઃ ।
નિહંભાયાં ક્રિયાં કુર્યાત્ સાધ્યાત્મગુણવૃદ્ધયે ॥

—અધ્યાત્મસાર

શાંત, હનત, નિરંતરગુપ્ત, મોક્ષનો અર્થી અને વિશ્વવત્સલ એવો મનુષ્ય જે નિહંભ ક્રિયાને કરે છે તે અધ્યાત્મની વૃદ્ધિને માટે થાય છે.

જ્ઞાન અને ક્રિયા બંને રૂપ અધ્યાત્મ રહેલું છે એ સાધકે ન બૂલવું અને તેથી અધ્યાત્મની ઇચ્છાવાળાએ ઠંભનો ત્યાગ કરવો.

‘દુર્બલ નગ્નને માસ ઉપવાસી,

જે છે માયા રંગરે;

તો પણ જલં અનંતા લેશે,

બોલે બીજી અંગરે.

—શ્રી યશોવિજયજી કૃત સાદા ત્રણસો

ગાથાનું સ્તવન.

આત્માર્થિના તતસ્ત્યાજ્યે

હંભોનથાનિબંધનમ્ ।

શુદ્ધિઃ સ્યાદબુભૂતસ્યે—

ત્યાગમે પ્રતિપાદિતમ્ ॥

—અધ્યાત્મસાર

આત્માર્થીએ અનથના કારણરૂપ ઠંભનો ત્યાગ કરવો, કેમકે સરલ માણસની જ શુદ્ધિ થાય છે, એમ આગમમાં કહ્યું છે.

જિનેનાંનુમતાં કિંચિન્નિવિદ્ધં વા ન સર્વથા ।
કાર્યે ભાવ્યમહંભોનેત્યેષાંજ્ઞા પારમેશ્વરી ॥

—અધ્યાત્મસાર

જિનેશ્વરોએ સર્વથા એકાંતપણે કાંઈ પણ અનુસા કરી નથી, તેમજ કાંઈ પણ સર્વથા નિષેધ કર્યો નથી પરંતુ “કાર્યને વિષે ઠંભરહિત થવું” એવી જ પરમેશ્વરની આજ્ઞા છે. ઠંભરહિત—સરળ ચિત્તવાળા થવું—કપટ કરવું નહિ. એ પ્રમાણે આગમવાણી છે.

કપટરહિત થવાથી ભવસ્વરૂપનો યથાર્થ ભાસ થાય છે.

જે તત્ત્વને જાણુતા નથી તે પામર છે, તત્ત્વને જાણુવાથી વિકલ્પો શાંત થઈ બુદ્ધિ સ્થિર થાય છે.

ભવસ્વરૂપનો યથાર્થ ભાસ થવાથી વૈરાગ્ય જાગે છે અને વિષયોના ત્યાગથી ટકે છે. અકૃત્વ વિષય ત્યાગ યો વૈરાગ્યં દિધીર્પતિ ।
અપથ્યમપરિત્યજ્ય સ રોગોઽષ્ટેદમિચ્છતિ ॥

—અધ્યાત્મસાર

જે કોઈ મનુષ્ય વિષયોનો ત્યાગ કર્યા વિના વૈરાગ્યને ધારણ કરવા ઇચ્છે છે, તે મનુષ્ય કુપથ્યનો ત્યાગ કર્યા વિના રોગનો નાશ કરવા ઇચ્છે છે.

જ્ઞાનજલં વૈરાગ્યના લક્ષણે અધ્યાત્મ સારમાં આ પ્રમાણે કહ્યા છે.

“સૂક્ષ્મદષ્ટિ, મધ્યસ્થપણું, સર્વત્રહિતનું ચિત્તવન, ક્રિયાને વિષે અત્યંત આદર, લોકોને ધર્મમાં જોડવા. અન્ય જનોના વૃતાંતને વિષે મૂક, અંધ અને બધિર જેવી ચેષ્ટા તથા દરિદ્રને જેમ ધન ઉપાજનમાં હોય તેમ આત્મગુણો પ્રાપ્ત કરવાના અભ્યાસમાં ઉત્સાહ, કામદેવતા ઉન્માદનું ઠમન, આઠ મહની સંકીર્ણતાનું મર્દન,

અસૂયાના તંતુનો નાશ, સમતારૂપી અમૃતને વિષે સ્નાન તથા નિરંતર ચિદાનંદમય એવા આત્મસ્વભાવથી નહીં ચળવાપણું એ સર્વ જ્ઞાનગર્ભવૈરાગ્યના લક્ષણોની શ્રેણી છે.

વૈરાગ્ય મમતાનો ત્યાગ કરવાથી સ્થિરતા પામે છે.

વિષયૈઃ કિં પરિત્યક્તૈભંગતિં મમદા યદિ।
ત્યાગાત્ કંચકમાત્રસ્ય ભુજગો નહિ નિવિંધા ॥

—અધ્યાત્મસાર

જે હૃદયમાં મમતા બદગૃત હોય તે વિષયોનો ત્યાગ કરવાથી શું ફળ? કેમકે માત્ર કાંચળીનો ત્યાગ કરવાથી સર્પ વિષ રહિત થતો નથી.

यः पश्यति स पश्यति

Light of Discrimination

જીજ્ઞાસા તત્ત્વની સન્મુખ થાય છે ત્યારે મમતા રહેતી નથી. જેને તત્ત્વની જીજ્ઞાસા છે તેને તત્ત્વ પ્રાપ્તિ વિના ખીજે કયાંય પ્રીતિ થતી નથી.

લિપ્તાઃ પ્રત્યેકમાત્માનો

વિલિપ્તાઃ પુદ્ગલા અપિ ।

શૂન્યઃ સંસર્ગં ઇત્યેવં

यः पश्यति स पश्यति ॥

—અધ્યાત્મ સાર

પ્રત્યેક આત્માઓ લિપ્ત છે તથા પુદ્ગલો પણ આત્માથી લિપ્ત છે, તેમને કેઈ પ્રકારનો સંબંધ છે જ નહિ, એ પ્રમાણે જે ભુવે છે તે જ જુએ છે.

અહંતામમતે સ્વત્વસ્વીયત્વજમહેતુકે ।

લેદજ્ઞાનાત પલાયેતે રજ્જુજ્ઞાનાદિવાહિભીઃ

—જ્ઞાનસાર

જેમ રજ્જુના જ્ઞાનથી સર્પની ભીતિ નષ્ટ થાય છે, તેમ લેદજ્ઞાનથી સ્વત્વ અને સ્વીયત્વરૂપ પ્રાપ્તિના હેતુરૂપ અહંતા

અને મમતા નષ્ટ થાય છે.

અધ્યાત્મ પ્રાપ્તિના સાધન દર્શાવતા પૂ. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય યોગશાસ્ત્રના ચોથા પ્રકાશમાં ફરમાવે છે કે,

આત્મૈવ દર્શનજ્ઞાનચારિત્રાણ્યથવા ચતેઃ ।
યત્ તદ્દાત્મક એવૈષ શરીરમધિતિષ્ઠતિ ॥

સંયમીનો આત્માજ દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્રરૂપ છે. કારણ કે દર્શનાદિરૂપ આત્મા જ શરીરમાં વસે છે.

આત્માનમાત્મના વેત્તિ

મોહ્યાગાદ્ ય આત્મનિ ।

તદૈવ તસ્ય ચારિત્રં

તજ્જ્ઞાનં તસ્ય દર્શનમ્ ॥

મોહનો ત્યાગ કરીને જે આત્મા આત્મામાં આત્મા વડે આત્માને જાણે છે તે જ તેનું ચારિત્ર તે જ તેનું જ્ઞાન અને તે જ તેનું દર્શન છે.

ઉક્તં જિનૈર્દ્વાદશલેદભંગ,

શ્રુતં તતોડાધ્યદનેકલેદકમ્ ॥

તસ્મિન્નુપાદેયતથા ચિદાત્મા,

શેષં તુ હેયત્વધિયાભ્યધાયિ ॥

—શ્રી પદ્મનંદ્રિ પંચ વિંશતિકા

દ્વાદશાંગી શ્રી જિનેશ્વરદેવે કહી છે તેમાં પણ એક આત્મા જ આદેય—બ્રહ્મણ કરવા યોગ્ય છે અને બાકી હેય—ત્યાગવા યોગ્ય છે.

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે,

આત્માજ્ઞાનભવં દુઃખમાત્મજ્ઞાનેન હન્યતે ।
તપસાડાધ્યાત્મવિજ્ઞાનહીનૈરછેતુન શક્યતે ॥

આત્માના અજ્ઞાનથી ઉત્પન્ન થતું દુઃખ આત્મજ્ઞાનથી નાશ પામે છે. આત્મજ્ઞાન વિનાના માણસો તપથી પણ તે દુઃખ દૂર કરી શકતા નથી, કારણ કે જ્ઞાન સિવાયનું તપ અહપ ફળવાળું છે. બધું દુઃખ આત્માના અજ્ઞાનના કારણે થયેલું છે. અને

તે તેના પ્રતિપક્ષરૂપ આત્મજ્ઞાનથી નાશ પામે છે. માટે બાહ્ય વિષયોનો મોહ દૂર કરી આત્મજ્ઞાન મેળવવા પ્રયત્ન કરવા યોગ્ય છે. અયમ્ આત્મૈવ ચિ પ : શરીરી કર્મ યોગત : । ધ્યાનાગ્નિદગ્ધકર્માતુ સિદ્ધાત્મા સ્યાન્નિરંજન : ॥

આ આત્મા ચૈતન્યસ્વરૂપ છે અને તે કર્મના સંયોગથી શરીરી થાય છે તેજ આત્મા જ્યારે ધ્યાનરૂપ અગ્નિથી કર્મોને બાળી નાંખે છે ત્યારે તે નિરંજન, અશરીરી સિદ્ધ થાય છે.

કલેશે વાસિન મન સંસાર

કલેશ રાહિત મન તે ભવપાર

Spiritual Foundations of the Freedom

અયમ્ આત્મૈવ સંસારઃ કષાયેન્દ્રિયનિજ્જિંતાઃ ।

તમેવ તદ્વિજેતારં મોક્ષમાહુમંનીષિણુઃ ॥

ક્રોધ, માના માયા અને લોભ એ ચારે કષાયો અને ઇન્દ્રિયો વડે જીતાયેલો આ આત્માજ સંસાર છે, અને તે કષાયો અને ઇન્દ્રિયોને જીતનારો આત્માજ મોક્ષ છે એમ બુદ્ધિમાન પુરૂષો કહે છે. સ્વરૂપના લાભ સિવાય બીજો મોક્ષ નથી. આત્મા આનન્દ સ્વરૂપ છે તે પણ સ્વરૂપની પ્રાપ્તિ જ છે. માટે આત્મ જ્ઞાનનો જ આશ્રય કરવો. ક્ષાન્ત્યા ક્રોધો મૃદુત્વેન માનો માયાડ્ઙ્વેન ચ । લોભશ્ચાનિહયા જેયાઃ કષાયા ઇતિ સંબ્રહ્મઃ ॥

એમ ક્ષમાથી ક્રોધને, નમ્રતાથી માનને, સરલતાથી માયાને અને સંતોષથી લોભને જીતવો.

‘અમૃતમિદુ ઉપનિષદ્’માં કહ્યું છે કે, ‘મન એવ મનુષ્યાણામ્ કારણ્ય બંધ મોક્ષયો’ મન એજ મનુષ્યના બંધનું કારણ છે, અને મોક્ષનું પણ કારણ છે. યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

વિનેન્દ્રિયજ્યયં નૈવ કષાયાઙ્જેતુમીશ્વરઃ હન્યતે હૈમનં જાડ્યં ન વિના જવલિતાનલમ્ ॥

ઇન્દ્રિયોને જીત્યા સિવાય મનુષ્ય કષાયો ઉપર વિજ્ય મેળવવા સમર્થ થતો નથી. કેમકે શિયાળાની ઠંડી પ્રજ્વલિત અગ્નિ વિના દૂર કરી શકાતી નથી.

તદિન્દ્રિયજ્યયં કુર્યાદ્ મનઃશુદ્ધયા મહામતિઃ । યાં વિના યમનિયમૈઃ કાયકલેશો વૃથાનૃણામ્ ॥

માટે બુદ્ધિમાન પુરૂષે મનની વિશુદ્ધિ વડે ઇન્દ્રિયો ઉપર વિજ્ય મેળવવો કારણ કે મનની શુદ્ધિ વિના મનુષ્યોને યમનિયમો વડે નકામો કાયકલેશ થાય છે.

અનિરૂદ્ધમનસ્કઃ સન્ યોગશ્રદ્ધાં દધાતિ યઃ । પદ્મયાં જિગમિષુર્થામ સદ્ગુરિવ હસ્યતે ॥

મનનો નિરોધ કર્યા વિના જે માણસ ‘હુ યોગી છું’ એવું અભિમાન રાખે છે તે પગે ચાલીને બીજે ગામ જવા ઇચ્છતા પાંગળાં માણસની જેમ હાસ્યપાત્ર બને છે. મનોરોધે નિરૂદ્ધ્યન્તે કર્માણ્યપિ સમન્તતઃ । અનિરૂદ્ધમનસ્કસ્ય પ્રસરન્તિ હિતાન્યપિ ॥

મનનો નિરોધ થતાજ જ્ઞાનાવરણીયાદિ અતિ પ્રબળ કર્મોનો પણ સર્વથા નિરોધ થઈ જાય છે. જેનું મન નિરોધ પામ્યું નથી તેનાં કર્મો ઉલટાં વધી જાય છે.

દીપિકા ખલ્વનિર્વાણા નિર્વાણુપથદશિની । એકૈવ મનસઃ શુદ્ધિઃ સમાન્માતા મનીષિણિઃ ॥

પૂર્વાચાર્યોએ એકલી મનની શુદ્ધિનેજ મોક્ષમાર્ગ બતાવનારી, કદી ન એલવાય એવી દીવી કહેલી છે.

સત્યાં હિ મનસઃ શુદ્ધૌ સન્ત્યસન્તોડપિ યદ્ગુણાઃ । સન્તોડપ્યસત્યાં નો સન્તિ

સૈવ કાર્યા બુધસ્તતઃ ॥ જે મનની શુદ્ધિ હોય તો અવિદ્યમાન

ગુણો પણ અસ્તિત્વમાં આવે છે પરંતુ તે ન હોય તો વિદ્યમાન ગુણોનો પણ અભાવ થાય છે. માટે બુદ્ધિમાન પુરૂષે મનશુદ્ધિ જ કરવી.

મનઃ શુદ્ધિમખિબ્રાણ્યાં ચે

તપસ્યન્તિ મુક્તયે ।

ત્યક્ત્વા નાવં ભુબ્જ્યાં તે

તિતીર્ષન્તિ મહાણુવમ્ ॥

જે લોકો મનની શુદ્ધિ કર્યા વિના મુક્તિ માટે તપ તપે છે તે લોકો નાવને છોડીને હાથવડે સમુદ્ર તરવાની ઇચ્છા રાખે છે.

તપસ્વિનો મનઃ શુદ્ધિવિના ભૂતસ્ય સર્વથા ।
ધ્યાનં ખલુ મુદ્ધા ચક્ષુર્વિકલસ્યેવ દર્પણુઃ ॥

જેમ આંખો વિનાનાને દર્પણુ નકામું છે તેમ થોડી પણ મનની શુદ્ધિ વિનાના તપસ્વિને ધ્યાન નકામું છે.

મન સાધ્યું તેને સઘળું સાધ્યું

Release of Spiritual Energy.

તદવશ્યં મનઃ શુદ્ધિઃ કર્તવ્યા સિદ્ધિમિચ્છતા ।

તપઃ શ્રુતયમપ્રાયૈઃ કિમન્યૈઃ કાયદ્વડનૈઃ ॥

માટે સિદ્ધિની ઇચ્છાવાળાએ મનની શુદ્ધિ જ કરવી જોઈએ. તે સિવાય ખીજા દેહદમન કરનારા તપ શ્રુત, યમ નિમમાદિ ઉપાયો વ્યર્થ છે.

મનઃ શુદ્ધયૈ ચ કર્તવ્યો રાગદ્વેષ વિનિબંધઃ ।

હાલુખ્યં યેન હિત્વાડ્ડત્મા સ્વસ્વરૂપેડવતિષ્ઠતે ॥

મનની શુદ્ધિ કરવા માટે રાગ દ્વેષનો જય કરવો, રાગ દ્વેષ છૂટવાથી આત્મા મલિનતા દૂર કરીને પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપમાં સ્થિર થાય છે.

આત્માયત્તમપિ સ્વાન્તં કુર્વતામત્ર યોગિનામ્ ।

રાગાદિભિઃ સમાહૃત્ય પરાયત્તં વિધીયતે ॥

આત્મામાં લીન કરવા પ્રયત્ન કરતા યોગીઓના મનને પણ રાગદ્વેષ અને મોહ

ચડી આવીને પરાધીન બનાવે છે.

રક્ષમાણુમપિ સ્વાન્તં સમાહૃત્ય મનાગ્ મિષમ ।
પિશાચા ઈવ રાગાધાર્ચ્યલયન્તિ મુહુર્મુહુઃ ॥

ગમે તેટલું રક્ષણ કરવામાં આવે છતાં

પિશાચનાં જેવા રાગાદિ થોડું પણ પ્રમાદ-
રૂપ બહાતું મળતાં મનને વારંવાર છેતરે છે.

રાગાદિતિમિરંધ્રસ્તજ્ઞાનેન મનસા જનઃ ।

અન્ધેનાન્ધ ઇવાકુટઃ પાત્યતે નરકાવટે ॥

જેમ આંધળો માણસ આંધળા માણસને

ખાડામાં નાંખે છે તેમ રાગાદિ અધકારથી

નાશ પામેલ વિવેકજ્ઞાનવાળું મન માણસને

ખેંચીને નરકરૂપ ખાડામાં નાંખે છે.

અસ્તતન્દૈરતઃ પુંભિનિર્વાણુપદકાંક્ષિભિઃ ।

વિધાતવ્યઃ સમત્વેન રાગદ્વેષદ્વિષજ્જયઃ ॥

માટે નિર્વાણુપદની ઇચ્છાવાળા પુરૂષોએ

પ્રમાદનો ત્યાગ કરી સમભાવ વડે એટલે

રાગદ્વેષના હેતુઓમાં મધ્યસ્થ પરિણામ વડે

રાગ દ્વેષરૂપી શત્રુને છૂટવો જોઈએ.

અમંદાન-દંબનને સામ્ય વારિણિ મજ્જતામ્ ।

જાયતે સહસા પુંસાં રાગદ્વેષમલક્ષયઃ ॥

અતિ આનંદજનક સમતારૂપી પાણીમાં

દુબકી મારનાર પુરૂષોનો રાગદ્વેષરૂપી મેલ

તત્કાળ નાશ પામે છે.

પ્રણિહન્તિ ક્ષણાર્ધેન સામ્યમાલમ્બ્યકર્મત્ત્વા

યત્ત હન્યાન્નરસ્તીવ્રતપક્ષા જન્મકોટીભિઃ ॥

માણસ જે કર્મને, કોટી જન્મની

કઠિન તપશ્ચર્યાથી પણ નાશ ન કરી શકે

તે કર્મને તે સમભાવનો આશ્રય લઈને

એક બધાં ક્ષણમાં નાશ કરે છે.

મનઃશુદ્ધિનો માર્ગ

Path of Purity-Truth

પૂ. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય

‘અધ્યાત્મસાર’માં મનઃશુદ્ધિ કરવાનો ઉપાય

સુંદર રીતે દર્શાવે છે.

મનસ એવ તતઃ પરિશોધન

નિયમતો વિદધીત મહામતિઃ ।

ઈદમભોષજસંવનનં મુનેઃ

પરપુમર્થસ્તસ્ય શિવશ્રિયઃ ॥

તેથી કરીને મતિમાન પુરૂષે અવશ્ય મનની શુદ્ધિ કરવી જોઈએ, કેમકે તે (મનની શુદ્ધિ) પરમ પુરૂષાર્થ (મોક્ષ)માં આસક્ત થયેલા મુનિને મોક્ષલક્ષ્મીનું આકર્ષણ કરવામાં ઔષધ વિનાનું વશીકરણ છે.

પ્રવચના જ્ઞવિલાસરવિપ્રભા

પ્રશમનીરતરંગતરંગિણિ ।

હૃદયશુદ્ધિરુદ્ધીર્ણમદ્ભવર

પ્રસરનાશનિધૌ પરમૌષધમ્ ॥

મન શુદ્ધિ એ જિનાગમરૂપી કમળને વિકાસ કરવામાં સૂર્યની પ્રભા સમાન છે. પ્રશમરૂપી જળના તરંગવાળી નદી છે. અને હૃદય પામેલા અષ્ટ પ્રકારના મદરૂપી જ્વરના પ્રચારનો નાશ કરવામાં મહા રસાયન સમાન છે.

અનુભવામૃતકુંડમનુસ્તર

વત મરાલવિલાસપયોજિની ।

સકલકમંકલકવિનાશિની

મનસ એવ હિ શુદ્ધિરુદ્ધાહૃતા ॥

અનુભવરૂપી અમૃતના કુંડ સમાન, મહામતરૂપી રાજહાસને કોડા કરવાની કમત્રિની સમાન તથા સકળ કમના કલંકને નાશ કરનારી એવી એક મનની જ શુદ્ધિ કહેલી છે.

પ્રથમનો વ્યવહારનયસ્થિતોઽ

શુભવિકલ્પનિવૃત્તિપરો ભવેત્ ।

શુભવિકલ્પમયવતસેવથા

હરતિ કંટક એવ હિ કંટકમ્ ॥

પ્રથમ વ્યવહાર નયમાં રહીને શુભ

સંકલ્પમય મહામતેનું પાલન કરવાવડે અશુભ સંકલ્પની નિવૃત્તિ કરવામાં તત્પર થવું (અહીં કોઈને શંકા થાય કે મત સેવન રૂપ પ્રવૃત્તિએ કરીને ણીજી પ્રવૃત્તિની નિવૃત્તિ શી રીતે થાય? તેનો જવાબ આપે છે કે) કાંટો જ કાંટાનું હરણ કરે છે.

વિષયધીલ્ય પદાનિશનૈઃશનૈઃ

હરતિ મંત્રપદાવધિ માંત્રિકઃ ।

ભવતિ દેશનિવૃત્તિરપિ સ્કુટા,

ગુણકરી પ્રથમં મનસસ્તથા ॥

જેમ માંત્રિક મંત્રના પદોની સમાપ્તિ સુધી ધીમે ધીમે પદો (શબ્દો) બોલીને વિષનું હરણ કરે છે—વિષ ઉતારે છે, તેમ પ્રથમ મનની દેશ નિવૃત્તિ પણ પ્રગટ પણે ગુણકારક થાય છે.

ચ્યુતમસદ્વિષયવ્યવસાયતો,

લગતિ યત્ર મનોઽધિકસૌષવાત્ ।

પ્રતિકૃતિ પદમાત્મવદેવ વા,

તદ્વલંબનમત્ર શુભં મતમ્ ॥

અશુભ વિષયના વ્યાપારથી નિવૃત્તિ પામેલું મન અતિ પ્રસન્નતાને લીધે જે પદાર્થ પર લાગે છે—તન્મય થાય છે તે પદાર્થ પણ આત્માની જ જેમ અથવા જિનપ્રતિમાની જેમ આ મનશુદ્ધિમાં શુભ અવલંબનરૂપ માનેલો છે.

તદનુ કચન નિશ્ચયકલ્પના

વિગલિત વ્યવહારપદાવધિઃ ।

ન કિમપીતિ વિવેચનસંમુખી

ભવતિ સર્વનિવૃત્તિ સમાધયો ॥

ત્યારપછી 'મારે વ્યવહાર કાંઈ પણ

કામનો નથી' એ પ્રમાણેનું વિવેચન કરવામાં સન્મુખ તથા જેમાં વ્યવહારના સ્થાનનો છેડો—અંતપરિપૂર્ણ થયો છે, એવી કોઈ—અપૂર્વ નિશ્ચય નયની કલ્પના સર્વ

નિવૃત્તિની સમાધિને માટે થાય છે.

હંહ હિ સર્વં બહિર્વિધયમ્યુતં

હૃદયમાત્મનિ કેવલમાગતમ્ ।

અરણ્યદર્શનઘોષપરંપરા

પરિચિતં પ્રસરત્ય વિકલ્પકમ્ ॥

આ નિર્વિકલ્પ દશામાં સર્વ આહ્ય વિષયોથી રહિત, કેવળ આત્માને વિષે જ લય પામેલું જ્ઞાન દર્શન અને આરિત્રની પરંપરાથી પરિચિત થયેલું તથા વિકલ્પોથી રહિત એવું મન પ્રસરે છે.

તદ્દિદમન્ય દુષ્ટૈત્યધુનાપિ નૌ

નિયત વસ્તુવિલાસ્વપિ નિશ્ચયાત્ ।

ક્ષણમસંગમુદ્દીત નિસર્ગંધી

હૃતબહિર્થંહમન્તરુદ્ધતમ્ ॥

તેથી કરીને હમણાં પણ આ યોગીનું મન નિયત વસ્તુ (ચૈતન્ય) ને વિષે વિલાસવાળું થઈને નિશ્ચય સ્વભાવને લીધે ખીબું કાંઈ પણ ગ્રહણ કરતું નથી. કેમકે ક્ષણવાર અસંગ થયેલું અને ઉદય પામેલી નિસર્ગ બુદ્ધિવડે જેનું બહિર્મુખ જ્ઞાન નાશ પામ્યું છે, એવું ચિત્ત (આ નિશ્ચય કલ્પનાને વિષે) કહેલું છે.

કૃતકષાયજ્યઃ સગભીરિમ,

પ્રકૃતિશાન્તમુદાત્તમુદારધીઃ ।

સ્વમનુગૃહ્ય મનોડનુભવત્યહો,

ગલિતમોહતમઃ પરમંમહઃ ॥

અહો ! કોષાદિક કષાયોનો જ્ય કરનાર ઉદાર બુદ્ધિવાળો મનુષ્ય પોતાના ચિત્તને અનુકૂળ કરીને ગંભીરતાવાળું, પ્રકૃતિથી જ શાંત, ઉદાત્ત અને જેમાંથી મોહરૂપી અંધકાર નષ્ટ થયું છે, એવું પરમ જ્યોતિમય જે આત્મસ્વરૂપ તેને અનુભવે છે.

ગલિત દુષ્ટ વિકલ્પ પરંપરં

ધૃતવિશુદ્ધિ મનોભવતીદશમ્ ।

ધૃતિમુપેત્ય તતશ્ચ મહામતિઃ

સમધિગચ્છતિ શુભ્રયશઃ શ્રિયમ ॥

જેમાંથી દુષ્ટ વિકલ્પોની પરંપરા નાશ પામી છે તથા જેણે વિશુદ્ધિને ધારણ કરી છે એવું મન ઉપર કહ્યું છે તેના પ્રકારનું થાય છે અને તેથી કરીને મહા બુદ્ધિમાન યોગી ધૈર્યને પામીને ઉજ્જવળ યશલક્ષ્મી (મોક્ષ) ને મેળવે છે.

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

કમં જીવં અસપ્રિલષ્ટં પરિજ્ઞાતાત્મનિશ્ચયઃ ।
વિભિત્તીકુરુતે સાધુઃ સામાયિકશલાક્યા ॥

જેને આત્મસ્વરૂપનો નિશ્ચય થયો છે એવા સાધુ સામાયિકરૂપી સળી વડે પરસ્પર મળેલા જીવ અને કમને બુદ્ધાં કરે છે. આત્મજ્ઞાનનો અભ્યાસ કરતાં તથાવિધ આવરણો દૂર થવાથી પુનઃ પુનઃ સ્વસંવેદનથી આ માનો દૃઢ નિશ્ચય થાય છે અને તેથી આત્મસ્વરૂપનું આવરણ કરનારા અને આત્મસ્વરૂપથી ભિન્ન એવા કર્મોને પરમ સામાયિકના બળથી નિજંદે છે.

રાગાદિદિવાન્તાવધ્વંસે કૃતે સામાયિકાંશુના ।
સ્વસ્મિન્સ્વરૂપં પશ્યન્તિ યોગિનઃ પરમાત્મના

સામાયિકરૂપી સૂર્યથી રાગાદિ અંધકારનો નાશ થતાં યોગીઓ પોતાનામાં પરમાત્માનું સ્વરૂપ દેખે છે બધા આત્માઓ તત્ત્વદૃષ્ટિથી પરમાત્મા જ છે. કેવળ રાગદ્રેષાદિથી મલિન થયેલા હોવાથી પરમાત્મસ્વરૂપની અભિવ્યક્તિ થતી નથી, પરંતુ સમભાવરૂપ સૂર્યના પ્રકાશથી રાગાદિ અંધકારનો નાશ થતાં આત્માને વિશે જ પરમાત્મ સ્વરૂપ પ્રગટ થાય છે.

સ્મિન્હાન્તિ જન્તવો નિત્યં

વૈરિણોડપિ પરસ્પરમ્ ।

અપિ સ્વાર્થકૃતે સામ્ય—

ભાજ : સાધો : પ્રભાવત : ॥

પોતાના સ્વરૂપની પ્રાપ્તિ માટે સમત્વનું સેવન કરનાર સાધુના પ્રભાવથી નિત્ય વેર વૃતિવાળાં પ્રાણીઓ પણ પરરપર પ્રેમ કરે છે. સામ્ય સ્યાન્નિર્મમત્વેન તત્કૃતે ભાવનાઃ શ્રયેત્ ॥ અનિત્યતામશરણું ભવમેકત્વમન્યતામ્ ॥ અશૌચમાશ્રવવિધિં સંવરં કર્મનિર્જરામ્ । ધર્મસ્વાખ્યાતતાં લોકં દ્વાદશીં ષોધિભાવનામ્ ॥ સમભાવની પ્રાપ્તિ નિર્મમત્વ પ્રાપ્ત થવાથી જ થાય છે અને નિર્મમત્વ પ્રાપ્ત થવા માટે અનિત્યાદિ ખાર ભાવનાઓનું અવલંબન કરવું આવશ્યક છે.

અનિત્ય ભાવના, અશરણુ ભાવના, સંસાર ભાવના, એકત્વ ભાવના, અન્યત્વ-ભાવના, અશુચિત્વભાવના, આરુવ ભાવના, સંવરભાવના, નિર્જરાભાવના, ધર્મસ્વા-ખ્યાત ભાવના, લોકભાવના અને ષોધિ દુર્લભ ભાવના એ ખાર ભાવના છે ॥

મુક્તિલક્ષ્મીની સખીરૂપી

ખાર ભાવનાઓ

Pathway of the Soul

સમભાવ કેળવવા માટે નિર્મમત્વ થવું જોઈએ. તે માટે ખાર ભાવનાઓ અગત્યની છે.

ચહેલી અનિત્ય ભાવના છે.

વસ્તુભૂતમિદં મૂઠ

પ્રતિક્ષણુ વિનશ્વરમ્ ।

બનપ્રપિ ન બનાસિ

અહુઃ કોડયમનોષધઃ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

હે મૂઠ પ્રાણી ! સંસારમાં વસ્તુઓનો સમુહ પર્યાયથી ક્ષણુક્ષણુ વિનશ્વર છે.

આ વાત તું બહુ છે તો પણ તું અબહુ રહે છે. શું તને કોઈ પિશાચ વળખ્યો છે જેની ઔષધિ નથી ?

શરીરં શીયંતે નાશા ગલલ્યાયુનં પાપધીઃ મોહઃસ્ફુરતિનાત્માર્થઃ પશ્યવૃત્તંશરીરિણામ્ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

સંસારમાં જીવોનું પ્રવર્તન કેટલું આશ્ચર્યકારક છે કે શરીર તો પ્રતિદિન શીથુ થતું બય છે પણ આશા શીથુ થતી નથી. આયુષ્ય તો ઘટતું બય છે પણ પાપ કાર્યોમાં ખુદ્ધિ વધે છે. મોહ તો નિત્ય સ્ફુરાયમાન થાય છે પણ જીવ પોતાના હિત કે કલ્યાણના માગે વળતો નથી. આ કેવું અજ્ઞાન છે !

ગગનનગરકલ્પયં સંગમં વલ્લભાનામ્ જલહપટલોત્પલયં યૌવનં વા ધનં વા ।

સુજનસુતશક્તીશક્તીનિ વિદ્યુચ્ચલાનિ ક્ષણિકમિતિ સમસ્તં વિદ્ધિ સંસારવૃત્તમ્ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

પ્રિય સ્ત્રીઓનો સંગમ તો તરત વિદુપ્ત થનારા આકાશમાં રચાયેલા નગર સમાન છે. યૌવન અને ધન તો વરસાદના વાદળા જેવાં છે. સ્વજન, પુત્ર, શરીર આદિ વિજલી સમાન ચંચળ છે.

આવી જગતની વ્યવસ્થા અનિત્ય બાણીને તેમાં તું નિત્યતાની ખુદ્ધિ ન રાખ, ખીજી અશરણુ ભાવના છે.

શોચન્તિ સ્વજનાનન્તં નીયમાનાન્ સ્વકર્મભિઃ નેપ્યમાણું તુ શોચન્તિ નાત્માનં મૂઠખુદ્ધયઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

મૂઠ ખુદ્ધિવાળા લોકો પોતાના કર્મોએ મૃત્યુ પામતા સ્વજનોનો શોક કરે છે, પણ સ્વકર્મવડે મૃત્યુ પામનાર પોતાના આત્માનો શોક કરતા નથી.

ત્રીજી સંસાર ભાવના છે.

યોગ શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે “સમસ્ત લોકાકાશમાં વાળના અથ્રભાગ જેટલું પણ કોઈ સ્થાન નથી કે જ્યાં જીવ પોતાના કર્મથી એકેન્દ્રિયાદિ વિવિધ રૂપો ધારણ કરવા વડે ઉત્તમ ન થયો હોય.”

ચોથી એકત્વ ભાવના છે.

“જીવ એકલો જ ઉત્તમ થાય છે, અને એકલો જ મરણ પામે છે, તથા ભવાંતરમા કરેલા કર્મ એકલો જ લોગવે છે.”

પાંચમી અન્યત્વ ભાવના છે.

“જ્યાં આત્માથી શરીરની વિલક્ષણતા હોવાથી અન્યપણું છે, ત્યાં ધન, બંધુ અને સહાયકોનું આત્માથી અન્યત્વ હોય એ કહેવું મુશ્કેલ નથી.”

છઠ્ઠી અશુચિ ભાવના છે.

“એ આંખ, એ નાક, એ કાન, મુખ, જનનેન્દ્રિય રૂપી નવ દ્વારમાંથી વહેતા અધોદ્વાર અને દુર્ગંધી ચીકણા રસના સતત આવવાથી મલિન રહેતા શરીરમાં પવિત્ર-પણાનું અભિમાન કરવું એ મહામોહનું લક્ષણ છે.”

સાતમી આસ્રવ ભાવના છે

‘ક્રોધાદિ કષાયો, સ્પર્શાદિ વિષયો, મન-વચનકાયાની પ્રવૃત્તિરૂપ યોગો, અજ્ઞાન, સંશય, વિપર્યાય, રાગ, દ્વેષ, સ્મૃતિભ્રંશ, ધર્મનો અનાદર અને યોગ-દુષ્પ્રલિધાનરૂપ આઠ પ્રકારનો પ્રમાદ, અવિરતિ, મિથ્યાત્વ, આત્મધ્યાન અને સૌંદર્યાન બધાં અશુભ કર્મના હેતુઓ છે.’

“મન, વચન અને કાયાની પ્રવૃત્તિરૂપ મનોયોગ, વચનયોગ અને કાયયોગથી શુભાશુભ કર્મ આત્મામાં પ્રવેશ કરે છે તેથી તે યોગોને આસ્રવ કહે છે.”

આઠમી સંવર ભાવના છે.

આસ્રવોને નિરોધ કરવાનો ઉપાય સંવર કહેવાય છે.

નવમી નિર્જરા ભાવના છે.

સંસારના કારણભૂત કર્મને ખેરવી નાખવા તેને નિર્જરા કહે છે.

બાર પ્રકારનો તપ નિર્જરા માટે છે.

“સંયમી પુરૂષ બાહ્ય અને આશ્ચર્યતર તપરૂપી પ્રજ્વલિત અગ્નિમાં કંઠથી ક્ષય થાય એવાં તીવ્ર કર્મોનાં પણ તત્કાલ નાશ કરી નાખે છે.”

દશમી ધર્મસ્વાખ્યાત ભાવના છે.

“કેવલજ્ઞાની ભગવંત જિનોએ ધર્મ સારી રીતે કહેલો છે, જેનું અવલંબન લેનારો પ્રાણી ભવસાગરમાં ખૂટતો નથી એમ વિચારવું તે ધર્મસ્વાખ્યાત ભાવના છે” અગીઆરમી લોક ભાવના છે

કેડે હાથ મૂકીને પહોળા પગ રાખી ઊભેલા પુરૂષ જેવી આકૃતિવાળા તથા સ્થિતિ ઉત્તમિ, અને વિનાશ સ્વરૂપવાળા દ્રવ્યોથી પરિપૂર્ણ લોકના સ્વરૂપનું ચિંતન કરવું.

બારમી યોધિ દુર્લભ ભાવના છે

“યથા પ્રવૃત્તિ કરણથી મોક્ષની અભિલાષા સિવાય કર્મનો ક્ષય થતાં સ્થાવર યોનિમાંથી નીકળી ત્રસયોનિ કે પશુપણું પામે છે. તેમાં પણ અશુભ કર્મનો ક્ષય થવાથી પુણ્યના યોગે મનુષ્ય પણું, આર્ય-દેશ, ઉત્તમજાતિ, પાંચે ઇન્દ્રિયોની પૂર્ણતા અને આયુષ્ય પ્રાપ્ત થાય છે, તેમાં પણ પુણ્યથી ધર્મની અભિલાષા, ધર્મોપદેશક શુરૂ અને તેમના વચનનું શ્રવણ પ્રાપ્ત થવા છતાં તત્ત્વ વિનિશ્ચય રૂપ યોધિરત્ન પ્રાપ્ત થવું અતિદુર્લભ છે.”

એતા દ્વાદશ ભાવનાઃ ખલુસખે
 સખ્યોડપવર્ગશ્રિય-
 સ્તસ્યાઃ સંગમલાલસૈઘંટયિતું
 મૈત્રી પ્રયુક્તા બુધૈઃ ।
 એતાસુ પ્રગુણીકૃતાસુ નિયત,
 મુકત્યંગના જાયતે,
 સાનંદા પ્રણયપ્રસન્નહૃદયા,
 યોગીશ્વરાણાં મુદ્દે ॥

—જ્ઞાનાર્થવ

હે મિત્ર ! આ બાર ભાવનાઓ નિશ્ચયથી મુક્તિરૂપી લક્ષ્મીની સખી છે. તેથી મોક્ષલક્ષ્મીની લાલસા જેમને હોય તેમને તેની મૈત્રી કરવી જોઈએ. આ ભાવનાઓનો અભ્યાસ કરવાથી મુક્તિરૂપી સ્ત્રી હર્ષ સહિત પ્રણયપ્રસન્ન હૃદયે આનંદદાયિની થાય છે. ભાવનાભિરવિશ્રાન્તમિતિ ભાવિતમાનસઃ । નિર્મમઃ સર્વાભાવેષુ સમત્વમવલમ્બતે ॥

—યોગશાસ્ત્ર

આમ આ બાર ભાવનાઓ વડે નિરંતર મનને સુવાસિત કરતો, મમત્ત્વરહિત થઈને બધા પદાર્થોમાં સમત્વને પામે છે. વિષયેભ્યો વિરક્તાનાં સામ્યવાસિત ચેતસામ્ । ઉપશામ્યેત્ કષાયાગ્નિર્ભોધિ દીપઃ સમુન્મિષેત્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

વિષયોથી વિરક્ત થએલા, સમભાવથી સુવાસિત ચિત્તવાળા પુરૂષોનો કષાયરૂપી અગ્નિ શાંત થાય છે અને ભોધરૂપી દીપક પ્રગટે છે.

સમતા એજ યોગ છે

Let God take Possession of you

“અધ્યાત્મસાર”માં કહ્યું છે કે

સમતા પરિપાકે સ્યાદ્વિષયગ્રહ શૂન્યતા ।
 યયા વિષદ યોગાનાં વાસીચન્દન ઉલ્ક્યતા ॥

સમતાનો પરિપાક થવાથી વિષયોને વિષે આગ્રહનો અભાવ થાય, અને તેથી કરીને નિર્મળ યોગવાળા યોગીઓને કુઠારના પ્રહારમાં તથા અંદનની પૂજામાં ઉલ્ક્યતા થાય છે.

કિંસ્તુમઃ સમતા સાધે

યા સ્વાર્થ પ્રગુણી કૃતા ।

વૈરાણિ નિત્યવૈરાણામપિ

હન્ત્યુપતસ્થુપામ્ ॥

હે સાધુ ! અમે સમતાની કેટલી સ્તુતિ કરીએ ? કે જે સમતા આત્માને અર્થે સજ્જ કરવાથી પાસે રહેલા નિત્ય વિરોધી જીવોના વૈરનો પશુ નાશ કરે છે. કિંદાનેન તપોભિર્વા યમૈશ્ચ નિયમૈશ્ચ કિમ્ । એકૈય સમતા સેવ્યા તરી સંસારવારિધૌ ॥

દાન વડે અથવા તપ વડે કરીને શું ? તથા યમ અને નિયમે કરીને પશુ શું ? માત્ર સંસારરૂપી સમુદ્રને વિષે વહાણુ સમાન એક સમતાનું જ સેવન કરવું.

દૂરે સ્વર્ગ સુખં મુક્તિપદવી સા ઢવીયસી ।
 મનઃ સંનિહિતં દ્રષ્ટં સ્પષ્ટં તું સમતાસુખમ્ ॥

સ્વર્ગનું સુખ તો દૂર છે, અને મોક્ષ સ્થાન તો વળી અતિ દૂર છે, પરંતુ મનની સમીપે જ રહેલું સમતાનું સુખ તો સ્પષ્ટ સીતે જ જોયેલું છે.

કુમારી ન યથા વેત્તિ સુખં દયિતભોગજમ્ ।
 ન જાનાતિ તથા લોકો યોગિનાં સમતાસુખમ્ ॥

જેમ કુમારી કન્યા પતિના ભોગથી ઉત્પન્ન થયેલું સુખ જાણતી નથી, તેમજ લોકો યોગીજનોના સમતાના સુખને જાણતા નથી—જાણી શકતા નથી.

સામ્યં વિના યસ્ય તપઃ ક્રિયાદે-

નિષ્ઠા પ્રતિક્ષાજનમાત્ર એવ ।

સ્વર્ધે'નુચિતામણિકામકુલાન્,
કરોત્યસૌ કાણ્કપર્દીમૂલ્યાન્ ॥

—અધ્યાત્મોપનિષદ્

સમતા વિના જે તપક્રિયા પ્રતિક્ષા પ્રાપ્ત કરવાના હેતુએ થાય, તો તે કામધેનુ, ચિંતામણિ કે કામકુભનું કાણી કોડી જેટલું મૂલ્ય કરવા બરાબર છે.

અન્યલિંગાદિ સિદ્ધાંતામાધારઃ સમતૈવ હિ ।
રત્નત્રયફલપ્રાપ્તેય'યાસ્થાહભાવજ્ઞેનતા ॥

અન્ય લિંગાદિકે કરીને સિદ્ધ થયેલા જીવોને એક સમતા જ આધાર-અવલંબન છે, કે જે સમતા વડે ત્રણ રત્નના ફળની પ્રાપ્તિ થવાથી ભાવ જ્ઞેનપણું ઉત્પન્ન થાય છે.

સંત્યજ્ય સમતામૈકાં સ્થાવત્કંઠમનુઠિતમ્ ।
તદ્દીપ્સિતકરં નૈવ ધીજમુપ્તભિવોષરે ॥

એક સમતાને તજીને જે જે કંઠકારી ક્રિયાઓ કરી હોય, તે ઉપર ભૂમિમાં વાવેલા ધીજની જેમ વાંછિત ફળને દેનારી થતી નથી.

ઉપાયઃ સમતૈવૈકા મુક્તર-નયઃ ક્રિયાભરઃ ।
તત્પુરુષભેદેન તસ્થા એવ પ્રસિદ્ધયે ॥

મુક્તિનેા ઉપાય માત્ર એક સમતાજ છે, અને તે સિવાયનો ધીજો ક્રિયાસમુહ, તે તે પુરુષના ભેદે કરીને તે સમતાની જ સિદ્ધિને માટે છે.

હિંકમાત્ર દર્શને શાસ્ત્રવ્યાપારઃ સ્થાન્ન દ્વરગઃ ।
અસ્થાઃ સ્વાનુભવઃ પારંસામર્થ્યાઓડવગાહતે ॥

શાસ્ત્રનો વ્યાપાર માત્ર હિંગદર્શનને વિષેજ હોય છે પણ તેથી દ્વર જતો નથી. તેથી સામર્થ્ય નામનો આત્માનો અનુભવ જ આ સમતાના પારને પામે છે.

પરસ્માત્પરમેષા યન્નિગૂઢં તત્ત્વમાત્મનઃ ।
તદ્દધ્યાત્મપ્રસાદેન કાર્યોડસ્થામેવ નિર્ભરઃ ॥

આ સમતા આત્માનું સર્વથી ઉત્કૃષ્ટ

અને અતિ ગૂઢ તત્ત્વ છે, તેથી સમતાને વિષે અધ્યાત્મના પ્રસાદ વડે અતિ ઉદમ કરવો.

સમતા આત્માનું નિગૂઢ એટલે સર્વ પ્રદેશો વડે વ્યાપ્ત એવું પરમ રહસ્ય છે, તથા સર્વ યોગો કરતા ઉત્કૃષ્ટ યોગરૂપ છે. તેથી અધ્યાત્મ પ્રસાદ એટલે મનની પ્રસન્નતા વડે આ સમતાને વિષે ઉદમ કરવો.

તે સમતા આ વિચાર વડે ઉમ્મત્ત કરવી. “સર્વપ્રાણીને સુખ પ્રિય છે, દુઃખ-પર દ્રેષ છે, સંસારનો ભય અને જીવવાની ધ્વંષ છે, તેથી મારે સર્વ પ્રાણીનું હિત જ કરવું કેમકે તે સર્વ મારી સમાન-જ ધર્મવાળા છે” આ પ્રમાણેના વિચારથી સર્વત્ર સર્વ જીવ ઉપર સમદ્રષ્ટિ રાખવી.

જિનશાસનનો સાર

Infinite Love is God

જ' ઇચ્છસિ અપ્પણ્ણતો,

જ' ચ જ્ઞ ઇચ્છસિ અપ્પણ્ણતો ।

ત' ઇચ્છ પરસ્સ વિ યા,

એત્તિયગં જિણ્ણસાસણ્ણય' ॥

—શ્રી બૃહત્કલ્પ

આ ગાથામાં શ્રી જિનશાસનનો સાર છે.

આપણે જે સુખાદિક ઇચ્છતા હોઈએ તે સુખાદિક જગતના જીવ માત્રને મળે એવું ઇચ્છીએ અને જે દુઃખાદિક આપણે ઇચ્છતા ન હોઈએ તે દુઃખાદિક જગતના જીવ માત્રને ન મળે એવું ઇચ્છીએ; એ જ આપણે શ્રી જૈનશાસનને પામ્યાનો ખરો પરમાર્થ છે.

યોગની પ્રાથમિક ભૂમિકા માટે આ ચાર ચીજો અગત્યની છે ૧. કૃતજ્ઞતા ૨. પરાર્થવૃત્તિ ૩. આત્મસમદર્શિત્વ ૪.

પરમાત્મસમદર્શિત્વ.

નમવા યોગ્ય ઉપકારીને જે નમતો નથી, તે કૃતદ્ધ અને છે. કૃતદ્ધતા એ ઘણું મોટું પાપ છે સર્વ પાપના પ્રાયશ્ચિત છે, પણ કૃતદ્ધને માટે કોઈ પ્રાયશ્ચિત નથી. 'કૃતદ્ધસ્ય નાસ્તિ નિષ્કૃતિ'—યોગશાસ્ત્ર ટીકા કૃતદ્ધતા અને પરાર્થવૃત્તિ એકબીજા સાથે સંકળાયેલા છે.

આત્મસમદર્શિત્વ અને પરમાત્મ-સમદર્શિત્વ એકબીજા સાથે સંકળાયેલા છે.

પરોપકાર અને કૃતદ્ધતા ગુણતુ પ્રાધાન્ય જણાવવા માટે શ્રી ધર્મરત્ન-પ્રકરણ ટીકામાં કહ્યું છે કે, 'દો પુરિસે ધરઉં ધરા.

અહવા દોહિપિ ધારિયા વસુહા ।

ઉવયારે જસ મઠ,

ઉવયરિઅં જે ન પમ્હુસર્ધ ॥”

પરોપકારમાં જેની બુદ્ધિ છે અને કરેલા ઉપકારને જે ભૂલતો નથી એવા માત્ર એ જ પુરુષોથી આ પૃથ્વી ટકી રહી છે અથવા આવા માત્ર એ જ પુરુષોને પૃથ્વી ધારણ કરો.

ધર્મસ્ય તત્ત્વં સુરપદ્મં મૈત્રીભાવવિકાસનમ્ ।
પરોપકાર નિર્માણં, શમવૃત્તેરૂપાસનમ્ ॥

મૈત્રીભાવનો વિકાસ, પરોપકાર કરવો અને શમભાવની ઉપાસના કરવી એ ધર્મનું અતિ સ્પષ્ટ સ્વરૂપ છે.

આ ત્રણમાં પરોપકાર મુખ્ય છે, કારણ કે મૈત્રી અને શમભાવને ટકાવી રાખનાર, વધારે પવિત્ર બનાવનાર પરોપકાર ભાવ છે.

‘અઠ્ઠાદશ પુરાણાનાં, સારાત્સાર સમુદ્ધૃતઃ ।

પરોપકારઃ પુણ્યાય, પાપાય પરપીડનમ્ ॥

—વેદવ્યાસ.

સર્વ શાસ્ત્રોના સારનો સાર એ છે કે

પરોપકાર—પારકાનું ભલું કરવું એ જ પુણ્ય અને પરને પીડા કરવી એ જ પાપ.

પ્રણિધાનાદિ આશય પૂર્વકની ક્રિયાને જ શાસ્ત્રકારો ફલ સાધક કહે છે. પ્રણિધાનાદિ આશય વિનાની ધર્મ પ્રવૃત્તિને અસાર—“હ્ય ક્રિયા તુચ્છા” કહી છે.

પ્રણિધાન આશયનું સ્વરૂપ બતાવતા શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી કહે છે કે, “નિરવધ વસ્તુ વિષયં પરાર્થનિવૃત્તિ સારંચા” —વેદશક

જેમાં પ્રવૃત્તિનો વિષય નિરવધ હોય અને જેમાં પરોપકાર મુખ્ય હોય, કારણ કે “સર્વસ્યાઅપિ સતાં પ્રવૃત્તે રૂપ સર્જનીકૃત સ્વાર્થપ્રધાનીકૃત પરાર્થત્વાત્” —સન્નનોની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિમાં સ્વાર્થ ગૌણ અને પરાર્થ મુખ્ય હોય છે.

—ઉપાં શ્રી યશોવિજયજી, વેદશક ટીકા

આત્મસમદર્શિત્વ

આત્મસમદર્શિત્વ એટલે જગતના સર્વ આત્માઓ આપણા આત્માની સમાન છે એવો ભાવ,

‘સંવબૂઅપબૂયસ્સ સમ્મ’

બૂયાઈ પાસઓ ।

પિહિઆસવસ્સ હંતસ્સ

પાવં કમ્મં ન બંધ ॥

—શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્ર

સર્વ જીવોને આત્મતુલ્યભણે, બુદ્ધિ, સંયમ પાળી તેને પાપકર્મ ન બંધાય. શ્રી મહાનિશીથ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે, ‘ગોચમા । પદ્મં નાણું તઓ દયા, દયાએ ય સંવજ્જ જીવપાણુ બૂયસત્તાણું અત્તસમદરિસિત્તં, સંવજ્જગણુવપાણુ બૂયસત્તાણું અત્તસમ દંસણુઓ ય તેસિં એવ સંઘટ્ટણુ પરિયાવણુ કિલાવણુદ્ધાવણુઈ દુકખુપાયણુ ભવ

વિવજ્જણુ, તથો અણાસવો....!"

“હે જૌતમ! પ્રથમ જ્ઞાન થાય પછી દયા આવે છે, અને દયાથી જગતના સર્વ જીવ-પ્રાણી-ભૂત અને સર્વો પ્રત્યે આત્મસમદર્શિ'પણું આવે છે અને જગતના સર્વ જીવ-પ્રાણી-ભૂત અને સર્વો પ્રત્યે આત્મદ્રષ્ટિ થવાથી તેમને સંઘટ્ટાથી દુઃખ ઉપજાવનાર કે ભય પમાડનાર પ્રવૃત્તિને તે આત્મા ત્યાગ કરે છે, તેથી અનાશ્રવ થાય....”

પરમાત્મ સમદર્શિ'ત્વ

પરમાત્મ સમદર્શિ'ત્વ એટલે મારો આત્મા પરમાત્મા સમાન છે. સિદ્ધનો જે સ્વભાવ છે તે જ સાધકની યોગ્યતા છે.

મારો આત્મા પરમાત્મા સમાન છે, એ શુદ્ધ નિશ્ચય છે અને સર્વ જીવો મારા આત્મા સમાન છે, માટે તેમને પીડાડૂપ ન થાય તેવો યોગ્ય વ્યવહાર મારે કરવો જોઈએ એ શુદ્ધ વ્યવહાર છે.

નિશ્ચયના લક્ષ્ય પૂર્વકનો શુદ્ધ વ્યવહાર મોક્ષ પ્રત્યે લઈ જાય છે.

અમૃત અનુષ્ઠાન

Being and Becoming

ઉપમિતિ ભવપ્રપંચા કથામાં શ્રી સિદ્ધિર્ષિંગણિ ‘આગમર્થનો સર્વ સાર દ્વાદશાંગીનો નિચોડ શો?’ એ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં કહે છે કે,

‘આય'! સારેડત્ર વિજ્ઞેયો, ધ્યાનયોગઃ સુનિર્મલઃ
યતઃ સુલોત્તરગુણાઃ સર્વે, સર્વથેય' બહિષ્ક્રિયા।
સુનીનાં શ્રાવકાણાંય, ધ્યાનયોગાર્થ'મીરિતા ॥

—ઉપમિતિ ભવપ્રપંચા કથા

હે આય'! સાગર જેવી વિસ્તીર્ણ દ્વાદશાંગીનો સાર નિર્મળ ધ્યાનયોગ છે.

શ્રાવકના અને સાધુઓના જે મૂલગુણો કે ઉત્તરગુણો ખતાવ્યા છે તે સર્વે, અને જે કંઈ બાહ્ય ક્રિયાઓ છે તે બધીજ, ધ્યાન-યોગની સિદ્ધિ અર્થે કહેલ છે.

શ્રી સિદ્ધિર્ષિંગણિએ ધ્યાન સિદ્ધિનો ક્રમ અને ઉપાય આ પ્રમાણે કહ્યા છે.

“તથાહિ—મનઃ પ્રસાદ સાધ્યેડત્ર

સુકલ્પથ' જ્ઞાન (ધ્યાન) સિદ્ધયે।
અહિંસાદિ વિશુદ્ધેન, સોડનુષ્ઠાનેન સાધ્યતો।
અતઃ સર્વ'મનુષ્ઠાન' ચેતઃ શુદ્ધયથ'મિષ્યતે।
વિશુદ્ધ'ય યદેકાત્ર, ચિત્ત' તદ્ધ્યાનમુત્તમમ્।

—ઉપમિતિ ભવ પ્રપંચા કથા

સુક્તિ માટે જરૂરી ધ્યાનની સિદ્ધિ માટે પ્રથમ મનઃપ્રસાદ—ચિત્તની પ્રસન્નતા સાધવી જોઈએ અને તે અહિંસાદિ વિશુદ્ધ અનુષ્ઠાનોના આસેવનથી સધાય.

‘અમૃતાનુષ્ઠાન’ માટે ‘અધ્યાત્મસાર’ માં કહ્યું છે કે,

‘અંદનના ગંધની જેમ શુદ્ધ એવો ભાવધર્મ છે, તે ભાવધર્મથી મિશ્રિત એવું જે અનુષ્ઠાન તે અમૃતાનુષ્ઠાન કહેવાય છે.’

‘જિનેશ્વરની આજ્ઞાને આગળ કરીને (ચિત્તની શુદ્ધિથી જે કાર્ય અત્યંત સંવેગ સહિત પ્રવૃત્યું હોય, તેને તેના બાહ્યનારા (તીર્થ'કરાદિક) અમૃતાનુષ્ઠાન કહે છે.’

‘સારી રીતે શાસ્ત્રના અર્થનું ચિતવન, ક્રિયાને વિષે મનની એકાગ્રતા તથા કાલાદિક અધ્યયન ક્રિયાનો અવસર, વિષય, ખડુમાન વગેરે એવીજ અંગોનો અવિપર્યાસ એટલે તેમાં અન્યથા આચરણ ન થાય, તે અમૃતાનુષ્ઠાનનું લક્ષણ જાણવું.’

“પાંચ પ્રકારના અનુષ્ઠાનમાં પ્રથમના ત્રણ ૧-વિષ, ૨-ગરલ, ૩-અનુષ્ઠાન

એ ત્રણ અસત્ છે. છેલ્લા એ ૪-તદ્દેતુ અને ૫-અમૃત એ સત્ છે. તે બે માં પણ છેલ્લુ અમૃતાનુષ્ઠાન મોહરૂપી ઉચ્ચ વિષનો નાશ કરનાર હોવાથી શ્રેષ્ઠ છે.”

સત્ અનુષ્ઠાનનું લક્ષણ કહે છે:

“આદર, ક્રિયા કરવામાં પ્રીતિ, અવધિ, જ્ઞાનાદેક સંપત્તિની પ્રાપ્તિ, બાણવાની ઈચ્છા તથા તેના બાણનારની સેવા એ સદ્અનુષ્ઠાનનું લક્ષણ છે”.

દશસંજ્ઞાવિષ્કંબણયોગે,

સત્યવિકલં ક્ષતો ભવતિ ।

પરહિતનિરતસ્ય સદા,

મંભીરોદાર ભાવસ્ય ॥

—પોદશક

દશ સંજ્ઞાઓના નિરોધથી કે નિરોધના ઉત્સાહથી સદા પરહિતમાં રત રહેનાર, મંભીર અને ઉદાર વ્યક્તિનું સદતુષ્ઠાન પરિપૂર્ણ બને છે.

દૃઢુષ્ઠ પાણિનિવહં,

ભીમે ભવસાગરમ્મિ દુકખત્તં ।

અવિસેસઓડણુકંપં

દુહાવિ સામત્થઓ કુણ્ઠં ॥

—સદ્ધર્મવિંશકા

ભયાનક ભવસાગરમાં પ્રાણીસમુદ્ધને દુઃખાત્તં બ્રેધને પોતાનું કે પરાયું એવો કોઈ ભેદ પાડયા વિના પોતાના સામઠ્ય અનુસારે તે દ્રવ્ય અને ભાવ અનુકંપા કરે છે.

યોગશાસ્ત્રમાં અનુકંપાની ઓળખાણ આ રીતે કરાવી છે.

‘દુઃખિતેષુ અપક્ષપાતેન દુઃખપ્રહાણેચ્છા અનુકંપા । સાય દ્રવ્યતઃ શકતૌ સત્યાં દુઃખપ્રતિકારેણ ભાવતઃ આદ્રં હૃદયત્વેન ॥’

પક્ષપાત વિના દુઃખીનું દુઃખ દૂર કરવાની ઈચ્છા તે અનુકંપા. દ્રવ્યથી શક્તિ અનુસાર દુઃખ દૂર કરવું તથા ભાવથી કોઈનું પણ દુઃખ બેતાં હૃદય આદ્રં બનવું.

ધ્યાનસિદ્ધિ માટે સામ્યભાવ સામ્યભાવ પ્રગટાવવા માટે ધ્યાન Journey With God

સમત્વની પ્રાપ્તિ માટે ચિત્તશુદ્ધિ અને ધ્યાનની સિદ્ધિ માટે સમત્વ અનિવાર્ય છે. જ્ઞાનાર્ણવમાં કહ્યું છે કે,

એક એવ મનોરોધઃ સર્વાબ્યુદયસાધકઃ યમેવાલમ્બ્ય સંપ્રાપ્તા યોગિનસ્તત્ત્વનિશ્ચયમ્ ॥ માત્ર મનને રોકવું એ જ સમસ્ત અબ્યુદયને સાધનારૂ છે કારણ કે મનોરોધના આલંબનથી યોગીશ્વર તત્ત્વનિશ્ચયતાને પ્રાપ્ત થાય છે.

પાદપંકજસંલીનં તસ્યૈતદ્ભુવનત્રયમ્ । યસ્ય ચિત્તં સ્થિરીભૂયસ્વસ્વરૂપે લયંગતમ્ ॥ જે મુનિનું મન સ્થિર થઈ આત્મરૂપમાં લીન થઈ ગયું છે તેના ચરણકમલમાં આ ત્રણે જગત લીન થયા સમજવાં.

તદ્ધ્યાનં તદ્ધિ વિજ્ઞાનં તદ્ધ્યેયં તત્ત્વમેવવા । યેનાવિદ્યામતિકમ્ય મનસ્તત્ત્વે સ્થિરી ભવેત્ ॥ તે જ ધ્યાન છે, તે જ વિજ્ઞાન છે, તે જ ધ્યેયતત્ત્વ છે—જેના પ્રભાવથી અવિદ્યાને ઓળંગી મન નિજસ્વરૂપમાં સ્થિર થઈ જાય.

અધ્યાત્મસારમાં કહ્યું છે કે,

ઉચિતમાચરણું શુભમિચ્છતાં

પ્રથમતો મનસઃ ખલુ શોધનમ્ ।

ગદ્વતામકૃતે મલશોધને

કમુપયોગમુપૈતુ રસાયનમ્ ॥

શુભને ઈચ્છનાર પુરુષોએ પ્રથમ ચિત્તને શુદ્ધ કરવું એ ઉચિત આચરણ છે કેમકે રોગી મનુષ્યના મળની શુદ્ધિ કર્યા વિના જો તેને રસાયણ આપ્યું હોય તો તે શા ઉપયોગને પામે? એને શું ઉપયોગી થાય? કાંઈજ ન થાય.

અનિગૃહીતમના વિદ્યધત્પરાં

ન વપુષા વચસા ચ શુભક્રિયામ્ ।

શુષ્કસુપૈતિ વિરાધનયાનયા

બત દુરન્તભવ બ્રમમંચતિ ॥

જેણે મનનો નિગ્રહ કર્યો નથી એવો પુરુષ શરીર અને વચનવડે અત્યંત શુભ ક્રિયા કરે તો પણ તે આ મનની વિરાધનાને લીધે કાંઈ પણ શુષ્કને પામતો નથી. પરંતુ દુરંત એવા ભવના બ્રમણને પામે છે.

સમત્વનું અવલમ્બન કરીને યોગી ધ્યાન કરી શકે છે. સમબુદ્ધિ પ્રાપ્ત કર્યા વિના જો ધ્યાનની શરૂઆત કરે તો પોતાના આત્માની વિડંબના કરે છે.

મોક્ષઃ કમંક્ષયાદેવ સ આત્મજ્ઞાનતો ભવેત્ ।
ધ્યાન સાધ્યં મતં તત્ચ તદ્ધ્યાનં હિતમાત્મનઃ ॥

મોક્ષ કર્મોના ક્ષયથી જ પ્રાપ્ત થાય છે. કર્મોના ક્ષય આત્મજ્ઞાનથી થાય છે અને આત્મજ્ઞાન ધ્યાનથી સધાય છે તેથી ધ્યાન આત્માનું હિતકારી છે.

સામ્યમેવ પરં ધ્યાનં પ્રણીતં વિશ્વદશિંભઃ ।
તસ્યૈવ વ્યક્તયે નૂનં મન્યેડયં શાસ્ત્રવિસ્તરઃ ॥

‘જ્ઞાનાર્ણવ’માં પૂ. આચાર્ય મહારાજ કહે છે કે સર્વજ્ઞ ભગવાને સામ્યભાવને જ ઉત્કૃષ્ટ ધ્યાન કહ્યું છે અને જે આ શાસ્ત્રોનો વિસ્તાર છે તે નિશ્ચયથી સામ્ય ભાવને પ્રગટ કરવા માટે જ છે એવું હું માનું છું.

સામ્યભાવિતભાવાનાં

સ્યાત્સુખં યન્મનીષિણામ્ ।

તન્મયે જ્ઞાનસામ્રાજ્ય

સમત્વમવલમ્બતે ॥

સામ્યભાવોથી પદાર્થોનો વિચાર કરનાર બુદ્ધિમાનને જે સુખ થાય છે તે હું માનું છું કે જ્ઞાનસામ્રાજ્ય (કેવલજ્ઞાન) ની સમતાનું અવલમ્બન કરે છે.

તમેવ સેવસ્વ ગુરું પ્રયત્ના.

હંધીષ્ય શાસ્ત્રાણ્યપિ તાનિ વિદ્વન્ ।

તદેવ તત્ત્વં પરિભાવયાત્મન્,

ચેભ્યો ભવેત્સામ્યસુધોપભોગઃ ॥

—અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ

તે જ ગુરૂની પ્રયત્નથી સેવા કર, તે જ શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કર અને હે આત્મન્ ! તે જ તત્ત્વનું તું ચિંતવન કર કે જેનાથી તને સમતારૂપ અમૃતનો સ્વાદ આવે.

સમતાસહિતનું ધ્યાન એજ મોક્ષ ! માનવ

Secret of Secrets

યસ્ય ધ્યાનં સુનિષ્કમ્પં

સમત્વં તસ્ય નિશ્ચલમ્ ।

નાનયોવિદ્ધયધિક્ષાનમ્,

અન્યોડન્યં સ્યાર્દ્ધલેહતઃ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

જે પુરુષનું ધ્યાન નિશ્ચલ છે તેનો સમભાવ પણ નિશ્ચલ છે ધ્યાનનો આધાર સમભાવ છે અને સમભાવનો આધાર ધ્યાન છે.

સામ્યમેવ ન સદ્ધ્યાનાતસ્થિરી ભવતિ કેવલમ્ ।

શુદ્ધયત્યપિ ચ કર્મોધિકલંકી યંત્રવાહકઃ ॥

— જ્ઞાનાર્ણવ

પ્રશસ્ત ધ્યાનથી કેવલ સમતાજ સ્થિર થાય છે એમ નહિ કિંતુ કર્મસમુદ્ધથી મલિન

શ્રી મહાવીર જીન આરાધના કર્મ, શ્રી

આધારચક્ર

શુક્રના -
૯૭૧ -
ચિત્રિણી -
બંધનાડી -

ચક્રસ્થાન કમર ફાડ

ધ્યાનક્રમ : વક્ત્રા શ્રીષ્ટ પુસ્તક વિવેકીઆનંદિન
આરોગ્યભિદિષ્ઠિ માન ધાર્ય છે.

સ્વાધિષ્ઠાન ચક્ર

ચક્રલે પદ્ય

શુક્રના -
૯૭૧ -
ચિત્રિણી -
બંધનાડી -

વિશવા

ચક્રસ્થાન પેડું

ધ્યાનક્રમ : અવિકાલી ધન પુસ્તક બને છે.

આ યત્રવાહક જીવ પણ શુદ્ધ થાય છે. વહેવ સંયમી સાક્ષાત્સમત્વમવલમ્બને। સ્યાત્તદૈવ પરંધ્યાનં તસ્ય કમૌઘઘાતકમ્॥

જ્યારે સંયમી સાક્ષાત્ સમભાવનું અવલંબન કરે છે, ત્યારે તે સમયે તેના કમંદ્રમૂકનો ઘાત કરનારું ધ્યાન થાય છે. સમયાએ સમયો હોઈ, બંલયેરેણ બંલણો। નઃણેણ ઉ મુણી હોઈ, તવેણ હોઈ તાવસે।।

—શ્રી ઉત્તરાધ્યનસૂત્ર

સમતાના પાલનવડે “શ્રમણુ” થવાય છે, પ્રહ્લયર્થના પાલનવડે “પ્રાહ્લણુ” થવાય છે, જ્ઞાનવડે “મુનિ” થવાય છે અને તપવડે “તાપસ” થવાય છે.

યોગસ્થઃ કુરુ કર્માણી સંગ ત્યક્ત્વા ધનંજયા સિદ્ધયસિદ્ધયોઃ સર્વો ભૂવા સમત્વ યોગ ઉચ્યતે।।

—ભગવદ્ગીતા

યોગસ્થ રહી, સંગ-પ્રીતિ છોડી, સિદ્ધિ અને અસિદ્ધિમાં, સફળતા તથા નિષ્ફળતામાં સમાન થઈ, હે અનુનં। કર્મો કર. એ જ સમત્વ યોગ કહેવાય છે.

કુદૈવ તૈર્જિતઃ સર્ગો યેષાં સામ્યે સ્થિતિમનઃ નિર્દોષઃહિ સમં પ્રહ્લતસ્માદ્ પ્રહ્લણિને સ્થિતાઃ।

—ભગવદ્ગીતા

જેમનું મન સામ્યભાવમાં રહ્યું છે તેઓએ અહીં જ સંસાર જીવો છે; કેમ કે પ્રહ્લ નિર્દોષ અને સમ છે, તેથી તેઓ પ્રહ્લમાં સ્થિત-રહેલા છે.

ન સામ્યેન વિના ધ્યાનં ન ધ્યાનં વિના ચ તત્। નિષ્કરમં જાતે તસ્માદ્ દ્વયમન્યોન્યકારણમ્।।

—યોગશાસ્ત્ર

સમભાવ વિના ધ્યાન સંભવતું નથી અને ધ્યાન વિના નિષ્કંપ સમભાવ પ્રાપ્ત થતો નથી, તેથી બન્ને એક બીજાનાં કારણરૂપ છે.

ધ્યાનસિદ્ધિ માટેનું રસાયન

Selfishness is replaced
by selfless Love

ધ્યાન એ ચિત્તની સ્થિરતા છે. અસ્થિર બનતા ચિત્તને ફરીફરી સ્થિર બનાવવા માટે ચાર ભાવનાઓ અગત્યની છે.

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,
મુહૂર્તાન્તમનઃ સ્થૈર્યં ધ્યાનં

છદ્મસ્થયોગિનામ્।

ધમ્યં શુકલં ચ તદ્ દ્વૈધા

યોગરોધસ્ત્વયોગિનામ્।।

એક આલંબનમાં અંતમુહૂર્ત પથં ત ચિત્તની સ્થિરતા તે ધ્યાન. તેના એ ભેદ છે. ધમધ્યાન અને શુકલધ્યાન. તે બન્ને પ્રકારના ધ્યાન કેવલજ્ઞાન સ્થિત સયોગીને છે અને અયોગીને યોગના નિરોધરૂપ ધ્યાન હોય છે. સયોગી કેવલીને માત્ર યોગનિરોધ કરવાના સમયે એક શુકલ ધ્યાન હોય છે. મુહૂર્તાત્ પરતશ્ચિન્તા તદ્દા ધ્યાનાન્તર ભવેત્। બહુવર્થસંક્રમે તુ સ્યાદ્ દીર્ઘાસિધિ ધ્યાનસંતતિ।।

ધ્યાન એક આલંબનમાં મુહૂર્ત સુધી સંભવે છે; ત્યારબાદ ચિન્તા હોય અથવા બીજું આલંબન લેવામાં આવે તો બીજું ધ્યાન હોય. એમ બુદ્ધા બુદ્ધા વિષવના આલંબનથી ધ્યાનનો પ્રવાહ લંબાવી શકાય. મૈત્રી પ્રમોહકારુણ્યમાધ્યસ્થ્યાનિ નિયોજયેત્। ધમ્યંધ્યાનમુપસ્કેતું તદ્ધિ તસ્ય રસાયનમ્।।

ધમધ્યાનનો પ્રવાહ ચાલુ રાખવા માટે એટલે તૂટતા ધ્યાનને ધ્યાનાન્તરની સાથે અનુસંધાન કરવા મૈત્રી, પ્રમોહ, કરુણા અને માધ્યસ્થ્ય એ ચાર ભાવનાઓને આત્મામાં જોડવી. કારણ કે મૈત્રી આદિ ભાવનાની યોજના તૂટતા ધ્યાન માટે રસાયન રૂપ છે.

મા કાર્ષીત્ કૌડપિ યાયાનિ

મા ચ ભૂત્ કૌડપિ દુઃખિતઃ ।
મુચ્યતાં જગદ્ધ્યેષા

મતિમૈત્રી નિગદ્યતે ॥

‘કૌઈ પ્રાણી પાપ ન કરો, કૌઈ દુઃખી ન થાઓ, આખું જગત મુક્ત થાઓ’ આવી બુદ્ધિ તે મૈત્રી ભાવના કહેવાય છે. અપાસ્તાશૈષદોષાણાં વસ્તુતત્વાવલોકિનામ્ । શુષેષુ પક્ષપાતો યઃ સ પ્રમોદઃ પ્રકીર્તિત ॥

જેમના દોષો દૂર થઈ ગયા છે અને જેઓ વસ્તુ સ્વરૂપનું અવલોકન કરનારા છે, તેવા મુનિઓના શુષેષા વિષે જે પક્ષપાત તે પ્રમોદ ભાવના છે.

દીનેવ્વાત્તેષુ ભીતેષુ યાચમાનેષુ શ્વિતમ્ ।
પ્રતીકારપરા બુદ્ધિઃ કારુણ્યમભિધીયતે ॥

દીન, પીડિત, ભીત અને શ્વિત યાચતાં પ્રાણીઓનાં દીનતા વગેરે દૂર કરવાની બુદ્ધિ તે કરુણા ભાવના કહેવાય છે.

કૂર કમંસુ નિશકું દેવતાચુરુનિન્દિષુ ।
આત્મશંસિષુ ચોપેક્ષા તન્માધ્યસ્થ્યમુદીરિતમ્ ॥

આત્માનં ભાવયન્નાભિભાવના ભિર્મંહ્યામતિઃ ।
ત્રુટિતામયિ સંધત્તે વિશુદ્ધ ધ્યાન સંતતિમ્ ॥

નિઃશંકપણે કૂર કર્મો કરનારા, દેવચુરુની નિંદા કરનારા, તથા આત્મપ્રશંસા કરનારા લોકો પ્રત્યે ઉપેક્ષા બુદ્ધિ તે માધ્યસ્થ્ય ભાવના કહેવાય છે.

આ ભાવનાઓ વડે આત્માને ભાવિત કરતો બુધિમાન પુરુષ તૂટેલ વિશુદ્ધ-ધ્યાનના પ્રવાહને પણ સાંધી શકે છે.

મૈત્રી પરસ્મિન્ હિતધીઃ સમગ્રે,

ભવેત્પ્રમોદો શુષુપક્ષપાતઃ ।

કૃપા ભવાત્તે પ્રતિકર્તુમીહો-

પ્રેક્ષૈવ માધ્યસ્થ્યમવાયંદોષે ॥

—આધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ

બીજા સર્વ પ્રાણીઓ પર હિત કરવાની બુદ્ધિ તે મૈત્રી ભાવના. શુષુનો પક્ષપાત તે પ્રમોદ ભાવના. ભવરૂપ વ્યાધિથી હેરાન થતાં પ્રાણીઓને ભાવઔષધિથી સાફ કરવાની ઇચ્છા તે કૃપા ભાવના. ન ટળી શકે તેવા દોષવાળા પ્રાણી ઉપર ઉદાસીન ભાવ તે માધ્યસ્થ્ય ભાવના.

વિન્દ્યન્તુષુ યદિ ક્ષણમેકં,

સાન્ધ્યતો ભજસિ માનસા મૈત્રીમ્ ।
તત્સુખં પરમમંત્ર પરત્રાપ્ત-

શ્રુષે ન ચદભૂતવ જાતુ ॥

—આધ્યાત્મકલ્પદ્રુમ

હે મન તું સર્વ પ્રાણી ઉપર સમતા-પૂર્વક એક ક્ષણવાર પણ પરહિત ચિંતારૂપ મૈત્રીભાવ રાખીશ તો તને આ ભવ અને પરભવમાં એવું સુખ મળશે કે જેવું તે કદિ પણ અનુભવ્યું હશે નહિ.

પરહિત ચિંતા મૈત્રી,

પરદુઃખ વિનાશિની તથા કરુણા ।
પરસુખ તુષિમુહિતા,

પરદોષોપેક્ષણમુપેક્ષા ॥

—શ્રી હરિલક્ષ્મી-વેદશક

પરહિત ચિંતા એટલે મૈત્રી, પારકાના દુઃખો નાશ કરવાની ઇચ્છા તે કરુણા, બીજાના સુખને જોઈ આનંદ પામવો તે પ્રમોદ, બીજાના દોષોની ઉપેક્ષા કરવી તે ઉપેક્ષા.

મૈત્રી કરુણામુહિતોપેક્ષાણાં સુખદુઃખ-પુણ્યાપુણ્યવિષયાણાં ભાવનાતશ્ચિત-પ્રસાદનમ્ । —પાતન્જલયોગસૂત્ર.

સુખી શ્રવે વિષે મૈત્રી, દુઃખી પ્રત્યે કરુણા, પુણ્યવાનો વિષે મુહિતા અને નિપુણ્યજનોને વિષે ઉપેક્ષાને ભાવવાથી ચિત્ત પ્રસન્ન બને છે.

સંવે સત્તા ભવન્તુ સુખિતતા

—સુત્તનિપાત

—સર્વ સત્ત્વો સુખી અંતઃકરણવાળા થાયો. મેત્તા, કરુણા, મુહિતા ઉપેક્ષા તિ ઇમે અત્તારો પ્રદાવિહારા । —વિશુદ્ધિમગ્ગ

મૈત્રી, કરુણા, મુહિતા અને ઉપેક્ષા એ ચારપ્રદાવિહારો છે.

તિર્કુ અરં નસિન્નો વા,

સયાનો વા યાવતસ્સ વિગત મિહો ।

એતં સતિ અદ્ધિક્કેપ્ય,

પ્રદામેતં વિહાર મિધમાહુ ॥

ઉભાં, ચાલતાં, બેસતાં, સૂતાં કે જ્યાં સુધી ઉદ્ધ ન આવે ત્યાં સુધી સર્વ અવસ્થાઓમાં મૈત્રીની સ્મૃતિ કાયમ રહેવી જોઈએ. એને જ આ લોકમાં પ્રદા વિહાર કહે છે.

—સુત્તનિપાત

મુચ્ચમાનેષ્ક સત્ત્વેષુ ચે તે પ્રામોદસાગરાઃ ।
તૈરેવ નતુ પર્યાપ્તિ મોક્ષેણારસિકેન કિમ્ ॥

જીવોને દુઃખના બંધનોથી મુક્ત થતાં જોઈને બોધિસત્ત્વનાં હૃદયમાં જે આનંદ-રસનો સમુદ્ર ઉછળે છે, તે પર્યાપ્ત છે. તેને મોક્ષથી શું? —બોધિચર્યાવતાર

સંવે પાણ્ણા સંવે ભૂયા સંવે

પુગ્ગલા સંવે અત્ત ભાવય પરિયાપન્મા ॥

અનીધા સુખી અત્તાનં પરિહરન્તુ ।

—પટિસંભિદા

—સર્વ પ્રાણીઓ, સર્વ જૂતો, સર્વ દેહધારીઓ, સર્વ આત્મભાવ (વ્યક્તિત્વ) પામેલા (જીવો) વૈરરહિત, દુઃખરહિત અને ચિંતારહિત તથા સુખી થઈને વિચરે.

નહિ વેરેન વેરાનિ, સમંતીધ કહ્મચન ।
અવેરેન ચ સંમતિ, એસ ધમ્મે સનાતનો ॥

—ધમ્મપદ.

વૈરવડે વૈરો કઠિ પણુ સમતા નથી મૈત્રીથી જ સમે છે, એ સનાતન ધર્મ છે.

સર્વજૂતેષુ યઃ પશ્યેદ્ ભગવદ્ ભાવમાત્મનઃ ।
જૂતાનિ ભગવત્યાત્મન્યેષ ભાગવતોત્તમઃ ॥
ઈશ્વર તદધીનેષુ બાલિશેષુ દ્વિષત્સુ ચ ।
પ્રેમમૈત્રીકૃપોપેક્ષા યઃ કરોતિ સ મધ્યમઃ ॥

જે પ્રાણી માત્રમાં પોતાના વિરાટ સ્વરૂપને અને પોતાના વિરાટ સ્વરૂપમાં પ્રાણીમાત્રને જુએ છે, તે ભાગવતોમાં ઉત્તમ છે. ઈશ્વર પર પ્રેમ, તેના ભક્તો પ્રત્યે મૈત્રી, અજ્ઞાનીઓ પર કૃપા અને દુષ્ટો-પર જે ઉપેક્ષાને કરે છે, તે મધ્યમ (ભાગવત) છે.

—ભાગવત

‘પુમાન્ પુમાંસં પરિપાતુ વિન્ધતઃ’

એક મનુષ્ય બીજા મનુષ્યની સર્વ રીતે રક્ષા કરે. —ઋગ્વેદ

‘શુભ્રવાન એવા એક જ પુત્રવાળા કોઈ શ્રેષ્ઠિને અથવા ગૃહપતિને તે પુત્ર પ્રત્યે જેવો મનનગત પ્રેમ હોય છે, તેવો જ મનનગત પ્રેમ મહાકારુણિક બોધિસત્ત્વોને જગતના સર્વ જીવો વિષે હોય છે.’

—શિક્ષાસુચ્યય

સ્કંદપુરાણના વૈશ્ણવખંડ ઉત્કલખંડમાં વૈશ્ણવોના લક્ષણો આ પ્રમાણે દર્શાવ્યા છે.

‘મન, વચન અને કાયાથી પરદ્રોહને નહિ ઈચ્છાનારા, દયાદ્રમનવાળા, શુભોમાં પક્ષપાતવાળા અને પરનાં હિતકારી કાર્યોમાં આનંદવાળા, બીજાના સુખને પોતાનું સુખ માનનારા, દીન દુઃખી પર અનુકંપાવાળા, બીજાના હિતને ઈચ્છનારા, ઉપકાર કરવામાં નિપુણ, બીજાના કુશલોને પોતાના માનનારા, બીજા પરાભવ કરનાર પ્રત્યે પણ દયાદ્રમનવાળા, શિવ (પવિત્ર)

મનવાળા, પારકાના ગુણો જોવામાં ઉન્મુખ, ણીજની ગુણ વાતને પ્રગટ નહી કરનારા, પ્રિય વચન જોલનારા, સુખ દુઃખમાં સમાન વૃત્તિવાળા વગેરે.’

પાપેડવ્યપાપ: પદ્મે હ્યભિધત્તે પ્રિયાણિ ચ ।
મૈત્રી દ્રવાન્તઃકરણસ્તસ્ય મુક્તિઃકરે સ્થિતા ॥

જે પાપી પ્રત્યે પણ પાપાચરણ કરતો નથી અને કઠોર પ્રત્યે પણ પ્રિય વચન વ્યવહાર કરે છે, તે પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે મૈત્રીભાવથી દ્રવિત અંતઃકરણવાળાને મુક્તિ પોતાના હાથમાં છે. —વિષ્ણુ પુરાણ

મા વિયૌષ્ટ અન્યો અન્યસ્મૈ વલ્લુ વદન્ત ચેત ।

અલગ અલગ ન થાયો એકબીજાને પ્રેમપૂર્વક, સત્ય, પ્રિય અને હિતકર જોલતા તમે આગળ વધો! —અથર્વવેદ

‘સંગચ્છદ્વં સંવદ્ધવં સંવે મનાંસિ જ્ઞતતામ્ ।

—તૈત્તિરીય બ્રાહ્મણ, અથર્વવેદ, ઋગ્વેદ

તમે સૌ હળી મળીને રહો, પ્રેમપૂર્વક જોલો અને સૌતું શુભ ચિંતવો ।

ઉપરના સૂત્રની ‘અધ્યાત્મ જ્યોત્સ્ના’

વિવૃત્તિમાં જણાવ્યું છે કે,

સર્વ દુઃખોનાં અને વિપત્તિઓનાં મૂલ કારણ જૂત વક્તા અને વિરોધને ઘોડીને, સર્વસુખોના અને સપત્તિઓના મૂલ કારણ જૂત મૈત્રીનો તમે આશ્રય કરો. તમે વિશ્વતું હિત ઇચ્છો, જગતના અંધુ બનો અને પરનાં હિતમાં પોતાનું હિત માને! મન, વચન અને કાયાથી યથાશક્તિ પરંતુ હિત જ કરો. જે જે પોતાને પ્રતિકૂળ છે, તે તે ક્યારે પણ કોઈ પણ રીતે બીજા પ્રત્યે ન આચરો અને જે જે તમને અનુકૂળ છે, તે તે બીજાઓને પ્રાપ્ત થાયો, એવી કામના રાખો.

સુખી, દુઃખી, પુણ્ય કરનારા અને પાપીઓ પ્રત્યે અનુક્રમે મૈત્રી, કડ્ણા, મુદ્ધિતા અને ઉપેક્ષા રૂપ ભાવના ચતુષ્થીને ‘પ્રણયના કારણે મધુર અને પ્રિય એવી સુંદરીને આલિંગન કરવાની જેમ’ આલિંગન કરીને તમે સૌજન્યરૂપ અમૃતાના સિંધુ બનો.

પારકાના સુખ અને સંપત્તિનો ભંગ કરવો તે પોતાનાં સુખ અને સંપત્તિના ભંગ માટે જ થાય છે, તથા ણીજઓને દુઃખ અને વિપત્તિ આપવાં તે પોતાના દુઃખ અને વિપત્તિ માટે જ થાય છે, એમ મનમાં નિર્ધારણ કરીને પારકાનાં સુખ અને સંપત્તિનો ભંગ તથા ણીજને દુઃખ અને વિપત્તિનું પ્રદાન એ કદી પણ ન કરવા જોઈએ.

‘ન કામયેડહં ગતિમીશ્વરાત્ પરા,

—મન્દિરિંચુકતામપુનર્ભવં વા ।

આત્તિં પ્રપદેડખિલદેહ ભાજ—

મન્તઃસ્થિતો યેન ભવન્ત્ય દુઃખાઃ ॥

—શ્રીમદ્ ભાગવત

હું ઇશ્વર પાસેથી અંતઃકલ્પિયુક્ત ઉચ્ચ-ગતિ માગતો નથી, તેમજ મુક્તિ પણ માગતો નથી; એટલું જ આહું છું કે ‘સમસ્ત પ્રાણીઓમાં જે દુઃખ-પીડા છે, તે મને પ્રાપ્ત થાયો! જેથી તેઓ દુઃખ-રહિત થાય તાત્પર્ય’ કે તેઓ સુખી થાય એ જ મારું સુખ છે. ઉપર વિશ્વના સમસ્ત પ્રાણીઓના દુઃખ પોને ભોગવવાની અશક્ય કલ્પના રાજ રંતિદેવનેા ઉદાર કડ્ણાભાવ દર્શાવે છે.

‘Love Your enemies’ — માર્ધબલ તમારાશત્રુઓ સાથે પ્રેમ કરો.

“શૂ” —કેન્દ્રચુશિઅસ

ચીની ભાષામાં “શૂ”નો અર્થ થાય છે “સર્વ જીવોને આત્મ તુલ્ય સમન્વે” મૈત્રી પવિત્ર પાત્રાય, મુહિતા મોહશાલિને । કૃપોપેક્ષા પ્રતીક્ષાય, તુલ્ય યોગાત્મને નમઃ॥
-વીતરાગ સ્તોત્ર

મૈત્રીના પવિત્ર ભાવનભૂત, મુહિતાથી પ્રાપ્ત થયેલ સદાનંદ વડે શોભતા અને કૃપા, ઉપેક્ષા વડે જગતપૂજ્ય બનેલા, યોગસ્વરૂપ હે વીતરાગ ! તને નમસ્કાર હો !

મોક્ષમાર્ગની દીપિકા
Lamp in the Darkness

અતસ્તો ભાવના ધન્યાઃ પુરાણપુરુષાશ્રિતાઃ ।
મૈત્ર્યાદયશ્ચિરં ચિત્તે ધ્યેયા ધર્મસ્ય સિદ્ધયે ॥
મૈત્રી પ્રમોહ, કરુણા અને માધ્યસ્થ આ ચાર ભાવનાઓ પુરાણપુરુષો તીર્થંકરાદિકથી આશ્રિત ધ્યેલી છે. તે કારણે પ્રશંસનીય છે.
-જ્ઞાનાણુવ

ધર્મધ્યાનની સિદ્ધિ માટે આ ચાર ભાવનાઓ ચિત્તમાં ધ્યાવણી બોધ્યો. એતા મુનિજનનનંદ સુધાસ્થનદૈક ચંદ્રિકાઃ ।
ધ્વસ્તરાગાદ્યુકલેશા લોકાગ્રપથ દીપિકાઃ ॥

આ ચાર ભાવનાઓ મુનિજનોને આનંદરૂપ અમૃતના ઝરણાને ચંદ્રની ચંદ્રિકા સમાન છે. તેથી રાગાદિકનો ગાઠ કલેશ નાશ પામે છે. આ ભાવનાઓ મોક્ષમાર્ગમાં પ્રકાશ કરનાર દીપિકા છે. એતાભિરનિશં યોગી ક્ષીડન્ત્યન્તનિર્ભરમ ।
સુખમાત્મોત્થમત્યક્ષમિહૈવાસ્કન્દતિ ધ્રુવમ ॥
આ ભાવનાઓમાં રમતો યોગી અત્યંત સાતિશય આત્માથી ઉત્પન્ન અતીન્દ્રિય સુખ આ લોકમાં નિશ્ચય પ્રાપ્ત કરે છે.

યોગનિદ્રા સ્થિતિ ધત્તે મોહનિદ્રાપસપંતિ ।
આસુ સમ્યક્પ્રણીતાસુ સ્યાન્મુનેસ્તત્ત્વ નિશ્ચયઃ ॥

આ ભાવનાઓમાં અભ્યસ્ત મુનિને મોહનિદ્રા નષ્ટ થાય છે, અને યોગનિદ્રા પ્રાપ્ત થાય છે. તથા સમ્યક્પ્રકારે તત્વ-નિશ્ચય થાય છે.

આભિયંદાનિશં વિશ્વં ભાવયત્યભિલં વશી
તદ્દૌહસીન્યમાપન્નશ્ચરત્યત્રૈવ મુક્તવત ॥

જ્યારે મુનિ આ ભાવનાઓને વશ થઈ સમસ્ત જગતને ભાવે છે ત્યારે તે મુનિ ઉદ્ધાસીનતા પ્રાપ્ત કરી આ લોકમાં મુક્તગી સમાન પ્રવર્તે છે.

આત્માયત્ત વિષયવિરસં તત્ત્વ ચિંતાવિલીનં
નિર્વ્યાપારં સ્વહૃદિતનિરતં નિવૃતાનન્દપૂણ્યં ।
જ્ઞાનારૂઠં શમયમતપો ધ્યાનલબ્ધાવકાશં
કૃત્વાડડત્માનં કલય સુમતે દિવ્યબોધાધિપત્યમ્ ॥

હે સુખુદ્ધિ ! પ્રથમ તને ચોતાને આત્માયત્ત એટલે પરાધીનતાથી છોડાવી સ્વાધીન કર. ખીજુ ઈંદ્રિયોના વિષયથી વિરકત કર. ત્રીજુ તત્ત્વ ચિંતામાં મગ્ન કર. ચોથુ સંસારિક વ્યાપારથી રહિત નિશ્ચળ કર. પાંચમું સ્વહૃદિતમાં લગાડ. છઠું નિવૃત્ત એટલે ક્ષોભરહિત આનંદથી પરિપૂણ્ય કર. સાતમું જ્ઞાનારૂઠ કર. આઠમું અવકાશ મળે તે પ્રમાણે શમ, યમ, હમ, તપમાં લાગી દિવ્ય બોધ અર્થાત કેવળ જ્ઞાન પ્રગટ કર.

ધ્યાનરૂપી અમૃતરસ
In the Silence of Soul

અપાસ્ય કલ્પનાબલ્લં મુનિભિર્મેકિતુમિચ્છુભિઃ
પ્રશમૈકપરૈનિત્યં ધ્યાનમેષાવલંબિતમ્ ॥

આત્માતું હિત ધ્યાન જ છે, માટે કર્મોથી મુક્ત થવા જે મુનિ હચ્છે છે તેને પ્રશમ-કષાયોની મંદતા માટે તપ્તર થઈ, કલ્પના બળનો નાશ કરીને નિત્ય ધ્યાનતું અવલંબન કરવું.
-જ્ઞાનાણુવ

કયિં મોહમહાનિદ્રા જગત્રય વિસર્પિણી ।
યદિ ક્ષીણ્યા તદા ક્ષિમં પિબ ધ્યાનસુધારસં ॥

ત્રણ જગતમાં વ્યાપ્ત આ મહામોહ
નિદ્રા જે તારી ક્ષીણ થઈ ગઈ હોય તો
તું ધ્યાનરૂપી અમૃતરસનું પાન કર.

બાહ્યાન્તર્ભૂતનિઃશેષસંગમૂર્છાં ક્ષયં ગતા ।
યદિ તત્ત્વોપદેશેન ધ્યાને ચેતસ્તદાપય ॥

જે તત્ત્વોપદેશથી તારી બાહ્ય અને
અભ્યંતર સમસ્ત મૂર્છાં (મમત્વ પરિણામ)
નષ્ટ થયા હોય, તો તું તારા ચિત્તને
ધ્યાનમાં જોડઃ

-જ્ઞાનાણુવ

યદિ સંવેગનિવેદં વિવેકૈર્વાસિતં મનઃ ।
તદાધીર સ્થિરીભૂયસ્વસ્મિન્સ્વાન્ત નિરૂપયઃ ॥

હે ધીર પુરુષ ! જે સંવેગ એટલે મોક્ષ
અને મોક્ષમાગથી અનુરાગ, નિવેદં એટલે
સંસાર દેહ ભોગોથી વૈરાગ્ય તથા વિવેક
એટલે સ્વપરના ભેદ વિજ્ઞાનથી તારું મન
વાસિત છે તો તું સ્થિર થઈને તારામાં તને
પોતાને જે.

-જ્ઞાનાણુવ

વિરજ્ય કામ ભોગેષુ વિમુચ્ય વપુષિ સ્પૃહામ્ ।
નિમમત્ત્વં યદિ પ્રાપ્સતદા ધ્યાતાસિ નન્યથા ॥

જે તું કામ ભોગોથી વિરકત થઈને
શરીરની સ્પૃહા છોડીને નિમમત્ત્વ બન્યો
હોય તો તું ધ્યાન કરનાર ધ્યાતા થઈ શકે
છે. અન્યથા નહિ જ.

સાધક સર્વ પ્રથમ ધ્યાન માટેની
પાત્રતા કેળવે તોજ ધ્યાતા બની શકશે.

પુનાત્યાકલ્પિતં ચેતો

હત્તે શિવમનુષ્ઠિતમ્ ।

ધ્યાનતંત્રમિદં ધીર

ધન્યયોગીન્દ્રગોચરમ્ ॥

હે ધીર પુરુષ ! આ ધ્યાનનું તંત્ર
(શાસ્ત્ર) સાંભળવાથી ચિત્તને પવિત્ર કરે છે.
અને આચરણમાં ઉતારવાથી મોક્ષને આપે

છે. યોગીશ્વરોએ આ જણાવેલું છે, માટે
તું તેનો આસ્વાદ કર, તેને ધારણ કર,
સાંભળ અને ધ્યાનનું આચરણ કર.

યસ્ય પ્રજ્ઞા સ્ફુરત્યુચ્ચૈરનેકાન્તે વ્યુત્પન્નમા ।
ધ્યાનસિદ્ધિવિનિશ્ચયા તસ્યસાધ્વી મહાત્મનઃ ॥

જેની બુદ્ધિ અનેકાંતમાં બમરહિત
અતિ સ્ફુરાયમાન છે, તે મહાત્માને ઉત્તમ
ધ્યાનની સિદ્ધિ નિશ્ચયથી થાય છે.

ધ્યાન માટે અપાત્ર

No admission

યત્કર્મણિ ન તદ્વાચિ વાચિયત્તજ ચેતસિ ।
યતેયંસ્ય સ કિં ધ્યાનપદ્ધવીમધિરોહતિ ॥

જેને જે ક્રિયામાં છે, તે વચનમાં
નથી; જે વચનમાં છે, તે ચિત્તમાં નથી
તે ધ્યાનપદ્ધવી કઈ રીતે પ્રાપ્ત કરી શકશે ?
ન ચેતઃ કરુણાકાન્તં ન ચ વિજ્ઞાનવાસિતમ્ ।
વિસ્તં ચ ન ભોગેભ્યે યસ્ય ધ્યાતું ન સક્ષમઃ ॥

જેનું મન કરુણાથી વ્યાપ્ત નથી થયું,
ભેદ વિજ્ઞાનથી વાસિત નથી થયું, તથા
વિષય ભોગોથી વિરકત નથી થયું તે ધ્યાન
કરવામાં સમર્થ નથી.

‘લોક રંજન માટે પાપકાર્યોમાં જેને
ગૌરવ છે અને પોતાના આત્મામાં જેનું
ચિત્ત રંજિત થયું નથી, જે ઇન્દ્રિયોના
વિષયોની ગહનતામાં લીન છે, જેને મનનું
શલ્ય દૂર કયું નથી, જેને અધ્યાત્મનો
નિશ્ચય કર્યો નથી તેથી પોતાના ભાવોથી
દુર્લેશ્યાને દૂર કરી નથી તે ધ્યાનસાધનમાં
નિષેધિત છે. કારણ કે તેનામાં ધ્યાનની
યોગ્યતા નથી.’

‘જે હાસ્ય, કુતુહલ, કુટિલતા તથા
હિંસાદિ પાપ પ્રવૃત્તિના શાઓના ઉપદેશક
છે. જે અજ્ઞાન જવરથી રોગી છે. મોહરૂપ

નિદ્રાથી જેની ચેતના નષ્ટ થઈ છે. જે તપ કરવામાં પ્રયત્નશીલ નથી. વિષયોની જેનામાં અતિશય લાલસા છે. જે પરિગ્રહ અને શંકાસંહત છે. જેને વસ્તુ નિષ્કંથ થયેા નથી. જે ભયભીત છે આવા પુરુષોને ધ્યાન કઈ રીતે થઈ શકે !'

આવા પુરુષો પોતાના હિતને તૃષ્ણુ સમાન સમજ્યા છે, સુક્રિડ્ડપી સ્ત્રીસંગ કરવાની ઇચ્છાથી નિરપૃહ થઈ ગયા છે, તેઓ સદ્ધ્યાનનું અનુસંધાન કરવામાં એક ક્ષણ માત્ર પણ સમર્થ નહિ થઈ શકે.

'જેઓ સાતાવેદનિય જનિત સુખ, અભિમાદિ સિદ્ધિ, ધનાદિક ઋદ્ધિના રસમાં લપટ છે, મોહથી પાપાભિચાર કર્મ કરે છે, તેમને પોતાના જીવનને હુણ્યું છે.'

"અધ્યાત્મસાર"ના અનુભવ અધિકારમાં પૂ. શ્રી યશોવિજયજી સાધના માટેના સુવર્ણ-નિયમો દર્શાવે છે.

કર્તાવ્યનો ઉપદેશ

He who has ears to hear,
let him hear.

બાલઃ પશ્યતિ લિંગં,

મધ્યમબુદ્ધિ વિચારયતિ વૃત્તમ્।

આગમતત્ત્વં તુ બુધઃ

પરીક્ષતે સર્વથત્તનેન ॥

બાળક લિંગને બુદ્ધિ છે, મધ્યમ બુદ્ધિવાળો માણસ આચરણને વિચારે છે, પણ પંડિત પુરૂષ તો સર્વ પ્રયત્નવડે આગમના તત્ત્વની જ પરીક્ષા કરે છે.

નિશ્ચિત્યાગમતત્ત્વં તત્ત્માદુત્સન્ન્યલોકસંજ્ઞા।
શ્રદ્ધાવિવેકસારં યતિતવ્યં યોગિના નિત્યમ્ ॥

તેથી આગમના તત્ત્વનો નિશ્ચય કરીને તથા લોકસંજ્ઞાનો ત્યાગ કરીને

યોગીએ નિરંતર શ્રદ્ધા અને વિવેક પરત્વે યત્ન કરવો.

'કોઈપણ લોકની નિંદા કરવી નહિ, પાપીને વિષે પણ ભવસ્થિતિનું ચિંતવન કરવું, ગુણોના ગૌરવવડે પૂણ્ય એવા જનોની પૂજા કરવી, ગુણના લેશને વિષે પણ રાગ ધારણુ કરવો.'

'બાળક પાસેથી પણ હિત વચનને ગ્રહણુ કરવું, દુર્જનના પ્રભાપ સાંભળી દ્વેષ-ભાવ ન કરવો, પારકી આશાનો ત્યાગ કરવો, સર્વ સંયોગો પાશની જેવા બાણુવા.'

બીજા માણસોએ કરેલી સ્તુતિવડે ગર્વ ન કરવો, અને તેમની કરેલી નિંદા વડે કોપ પણ ન કરવો, ધર્માચાર્યનું સેવન કરવું, તત્ત્વને બાણુવાની ઇચ્છા કરવી.'
શૌચ સ્થૈય મહાભો વૈરાગ્ય આત્મનિગ્રહઃકાર્યઃ
દશ્યા ભગવતદોષાશ્ચિન્ત્યંદેહાદિ વૈરૂપ્યમ્ ॥

શૌચ (વ્રત્તને વિષે પવિત્રતા), અહંભ, વૈરાગ્ય તથા આત્મ નિગ્રહ (મનનો જય) કરવો. સંસારમાં રહેલા દોષો જેવા અને દેહાદિકનું વિરૂપપણું ચિંતવવું.

'ભગવાન જિનેશ્વર ઉપર ભક્તિ ધારણુ કરવી, એકાંત પ્રદેશનું નિરંતર સેવન કરવું, સમ્યક્ત્વને વિષે સ્થિર રહેવું, પ્રમાદરૂપી શત્રુનો વિશ્વાસ કરવો નહિ.'

'આત્મજ્ઞાનની નિધાનું ધ્યાન કરવું, સર્વત્ર આગમને આગળ કરવા, કુવિકલ્પેનો ત્યાગ કરવો, વૃદ્ધજનોની અનુવૃત્તિથી પરંપરાને અનુસારે રહેવું.'

સાક્ષાત્કાર્યં તત્ત્વં

ચિદ્રૂપઃનન્દમે દુરૈભાવ્યમ્।

હિતકારી જ્ઞાનવતામ્

અનુભવવેદઃ પ્રકારોડયમ્ ॥

તત્ત્વનો સાક્ષાત્કાર કરવો, તથા

આત્માનંદ વડે પૂર્ણ થવું, આ શિક્ષાના અનુક્રમથી કહેલો અને અનુભવવડે બાહ્ય લાયક પ્રકાર એટલે આત્મસ્વરૂપને અનુરૂપ વર્તના જ્ઞાનીઓને હિતકારી છે.

આસન

Maintenance of a Proper

Relationship with Things.

પદ્ય“કવીરવળ્લખ્ણ-ભદ્રહંડાસનાનિ ચ ।
ઉત્કટિકા ગોદોહિકા કાયોત્સર્ગસ્તથાસનમ્ ॥
-યોગશાસ્ત્ર

પદ્ય“કાસન, વીરાસન, વજૂસન પદ્માસન, ભદ્રાસન, હંડાસન, ઉત્કટિકાસન, ગોદોહિકાસન, અને કાયોત્સર્ગાસન વગેરે આસનો કહેલા છે. આસન સમયે શરીર સ્થિર રહેવું જોઈએ અને ચિત્તમાં કોઈ પ્રકારનો ઉદ્વેગ ન થવો જોઈએ. (Relaxation of Body and Mind)

આસનના અભ્યાસથી શરદિ-ગરમી. બૂખ-તરસ, રાગ-દ્વેષ વગેરે દ્વંદ્વ છૂટી જાય છે.

“સ્થિરસુખમાસનમ્”-પાતાંજલ યોગ-સૂત્ર ‘જે સ્થિર અને સુખદાયી છે તે આસન છે.’

આસન શરીરને સ્વસ્થ, હલકુ અને યોગ સાધના માટે યોગ્ય બનાવવામાં સહાયક છે.

આસન તે છે જેમાં સુખપૂર્વક નિશ્ચલ-પણે અધિકથી અધિક સમય ધ્યાનમાં બેસી શકાય.

પાતાંજલ યોગસૂત્રમાં આસન સિદ્ધિનો ઉપાય બતાવે છે.

“પ્રયત્ન શૈથિલ્યાનન્ત્યસમાપત્તિભ્યામ્”

પ્રયત્ન શિથિલતા અને અનંતતામાં ચિત્તની તદ્દુપતા વડે આસન સિદ્ધ થાય છે.

શરીરને પ્રયત્નશૂન્ય કરવું, શિથિલ કરવું તથા અનંતતામાં ચિત્તને તદ્દકાર કરવાથી ચિત્ત નિર્વિંધય થઈ સ્થિર થઈ જાય છે. આ દેહ અને મનનું શિથિલીકરણ (Profound Relaxation) છે. જેમાં દેહ અને મન ક્રિયા રહિત થાય છે.

“તતો દ્વંદ્વનસિધાતઃ”

આસનની સિદ્ધિથી દ્વંદ્વોના આઘાત લાગતા નથી.

શરીરને સાધના માટે યોગ્ય બનાવવું તે આસનનું અંગ છે.

જૂદિ જૂદિ સાધનાઓ માટે, દેહ અને મનના વિશેષ પ્રકારના સંબંધ માટે જૂદા જૂદા આસનો અગત્યના છે

યોગાભ્યાસ સમયે સાધકના દેહમાં નવીનવી ક્રિયાઓ ઉત્પન્ન થાય છે. તેથી મેરૂદંડ, છાતી, ગળુ, મસ્તક વગેરે સુયોગ્ય રીતે રહે તે આસનનો હેતુ છે.

પ્રાણાયામ વગેરે કરનારા સાધકોએ અવશ્ય મેરૂદંડ સીધો રાખવો, નહિ તો હાનિ થશે.

આસન વડે નસનસમાં રક્તનો પ્રવાહ ચાલે છે. સર્વ ઈન્દ્રિયો અને નાડીઓ જડતાનો ત્યાગ કરી ચૈતન્યમય બને છે.

કઠોર પ્રવચનની સાધનામાં જે અસમર્થ છે તેમને સિદ્ધાસન ન કરવું. સિદ્ધાસન સંસાર વિમુક્ત સાધકો માટે સર્વશ્રેષ્ઠ છે.

શરીર સ્વાસ્થ્ય માટે શિર્ષાસન બલે થાય, બાકિ ધ્યાનમાં તે સહાયક નથી.

મુદ્રા

Language of Symbols

અમુક પ્રકારના અંગ-વિન્યાસ કરવો, તે “મુદ્રા” કહેવાય છે. યૌગિક પ્રક્રિયામાં તેને મહત્વ વિશેષ પ્રાપ્ત થયેલું છે.

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિ વિરચિત ત્રીભ
પંચાશકમાં જિન ચૈત્યનો વંદન વિધિ
દર્શાવતા જણાવ્યું છે કે,
પંચંગો પશ્ચિયાચો, થય-પાદો હોઈજોગમુદ્રાએ।
વંદણુ જિણુમુદ્રાએ, પશ્ચિહાણુ મુત્તમુત્તીએ ॥

પંચાગ પ્રશ્નિપાતવાળો શક સ્તવનો
પાઠ “યોગ મુદ્રા”એ બોલવો, વંદન
“જિન મુદ્રા” વડે કરવું.

વિશેષ કરીને મુદ્રાઓનો ઉપયોગ
મંત્ર યોગમાં થાય છે. નીચેની સત્તર
મુદ્રાઓ મંત્ર ઉપયોગ માટે દર્શાવી છે.

૧-પરમેષ્ઠિ મુદ્રા, ૨-ગરૂડ મુદ્રા, ૩-
ચક્ર મુદ્રા, ૪-મધ્યમ સૌભાગ્ય મુદ્રા,
૫-સપ્તીજ મહાસૌભાગ્ય મુદ્રા, ૬-પ્રવચન
મુદ્રા, ૭-પર્વત મુદ્રા, ૮-સુરભિ મુદ્રા,
૯- ધેનુ મુદ્રા, ૧૦-અંજલી મુદ્રા, ૧૧-
આહવાની મુદ્રા, ૧૨-સ્થાપની મુદ્રા,
૧૩-સનિરોધિની મુદ્રા, ૧૪-અવગૂંઠન મુદ્રા
૧૫-મુઠિ મુદ્રા, ૧૬-અસ્ર મુદ્રા, ૧૭-
વિસર્જન મુદ્રા,

“હૃઠયોગ પ્રદીપિકા”માં કહ્યું છે કે,

‘મહામુદ્રા, મહાઅંધ, મહાવેધ, ખેચરી,
ઉડ્ડિયાન, મૂલઅંધ, જલધરઅંધ, વિપરીત-
કરણી, વજ્રેત્રી, શકિતચાલન-આ દશ
મુદ્રાઓ જરા અને યરણનો નાશ કરે છે.’

સહિત, સૂર્યલેદી, ઉજળથી, ભસ્મિકા
વગેરે કુંભકો, સપ્તીજ પ્રાણ્યાયામ, નાડીશોધન
પ્રાણ્યાયામ, કપાલભાતિ વગેરેનો વિસ્તાર
અભ્યાસી પાસેથી સમજી લેવો.

શાંભવી મુદ્રાનું લક્ષણ આ પ્રમાણે છે.
અંતલક્ષ્ય સહિદંષ્ટિ નિમ્બેષાન્મેષવજિંતા।
સાભવેચ્છામ્ભવી મુદ્રા સર્વતન્ત્રેષુ ગોપિતા ॥

જેમાં ચિત્તનું લક્ષ્ય અંતમુખ ધ્યેયા-
કાર રહે છે, અને દૃષ્ટિ બાહ્ય તરફ રહે છે

અર્થાત નેત્ર ખુલ્લા હોય, તે પશુ કોઈ
બાહ્ય પદાર્થ દેખાતો નથી, આ સંપૂર્ણ
શાંભવી મુદ્રા ‘શાંભવી મુદ્રા’
કહેવાય છે.

“હૃઠયોગ પ્રદીપિકા”માં કહ્યું છે કે
અંતરલક્ષ્યમાંજ જેના ચિત્ત અને પ્રાણલય
પામ્યા છે, તેમજ સ્થિર દૃષ્ટિથી બાહ્ય
જેવા છતાં ન જોનાર જેવો શાંભવી મુદ્રામાં
સ્થિત યોગી છે. શુર કૃપાએ પ્રાપ્ત થતી
આ મુદ્રામાં શૂન્ય અને અશૂન્યથી વિભ-
ક્ષણ એવું પરમ તત્ત્વ ભાસમાન થાય છે.

હૃઠયોગમાં શરીરશોધનના છ સાધન
દર્શાવ્યા છે.

ઘૌતિભસ્તિસ્તથા નેતિનૌલિકિઆટકસ્તથા।
કપાલભાતિશ્ચેતાનિ પટ્કર્માણિ સમાચરેત્ ॥

ઘૌતિ, બસ્તિ, નેતિ, નૌલી, ત્રાટક,
અને કપાલભાતિ આ છ કર્મો શરીર શોધન
માટે કરે.

—ગોરક્ષ સંહિતા
અભ્યાસી પાસેથી આ છ કર્મોનો
વિસ્તાર સમજી લેવો.

યોગ સાધનમાં બેસવાના આસન
માટે “કુલાણુવ તંત્ર” “સંમોહન તંત્ર”
“ગન્ધર્વ તંત્ર” તથા “ઘેરંડ સંહિતા”માં
કહ્યું છે કે, “બુદ્ધિમાન સાધકોએ સૌભાગ્ય
અને જ્ઞાનની વૃદ્ધિ માટે ૩ અથવા ઉંનના
આસન ઉપર બેસવું. પૃથ્વી પર આસન
વિના બેસીને ભજન, પૂજન, જાપ ધ્યાન
ન કરવાં.

સર્વ ક્ષેત્ર સર્વ કાલ ધ્યાન માટે ઉપયોગી
Space, Time and Object

‘ધ્યાનની સિદ્ધિ માટે જેણે આસનોનો
અભ્યાસ કર્યો છે એવો યોગી તીર્થ કરોનાં
જન્મ, દીક્ષા, જ્ઞાન કે નિર્વાણનું કોઈ તીર્થ-
સ્થાન અથવા ચિત્તની સ્વસ્થતાનું કારણ

પવંતની ગુફા બજેરે કોઈ એકાંત સ્થાનનો આશ્રય કરે.’

સુખાસન સમાસીનઃ સુત્રિભટ્ટાધરપલ્લવઃ ।
નાસાગ્ર-થસ્તયઃક્રન્દો દન્તૈર્દન્તાનસંસ્પૃશન્પ્ર

‘સુખકર આસન કરી બેઠેલો, હોઠ-
ખીટી નાસિકાના અગ્રભાગ ઉપર બંને
આંગળો સ્થિરકરી, હાંતોને હાંતો સાથે
અડકવા નહિ દેતો, પ્રસન્ન સુખવાળો પૂર્વ
કે ઉત્તર દિશામાં મોઢું રાખી સારી રીતે
ટટાર બેસનાર અપ્રમાદી ધ્યાની ધ્યાન
કરવાનો પ્રયત્ન કરે”

જ્ઞાનાણ્વમાં કહ્યું છે કે,
યેન યેન સુખાસીના વિદંધુનિશ્ચલ મનઃ ।
તત્તદેવ વિધેયં સ્યાન્મુનિભિર્બન્ધુ રાસનમ્ ॥
જે જે આસનથી સુખરૂપ બેઠેલા
મુનિ પોતાના મનને નિશ્ચલ કરી શકે તે
સુંદર આસનનો સ્વીકાર કરવો જોઈએ.

સ્થાન અને આસન ધ્યાનમાં સહાયક
છે. પરંતુ જે સમયે સાધકનું ચિત્ત સ્થિરતા
ધારે તે સમય, સર્વ અવસ્થા, સર્વક્ષેત્રમાં
ધ્યાનની યોગ્યતા છે. નિષેધ નથી.

સંવિગ્નઃ સંવૃતો ધીરઃ સ્થિરાત્મા નિમંલાશયઃ ।
સર્વાવસ્થાસુ સર્વત્ર સર્વદા ધ્યાતુમર્હતિ ॥

જે મુનિ સંવેગ વૈરાગ્ય મુક્ત છે,
સંવરરૂપ છે, ધીર છે, જેનો આત્મા સ્થિર
છે, ચિત્ત નિમંલ છે તે મુનિ સર્વ અવસ્થા,
સર્વક્ષેત્ર સર્વ કાલમાં ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે.

કાલોડવિ સેચ્ચિયજ્ઞહિભેગ-

સમાહાણ્ણમુત્તમં લહર્ધા

ન ઉ દિવસ નિસાવેલાઈ,

નિયમણ્ણ અયિણ્ણો ભણ્ણિય ॥

—ધ્યાનશતક

ધ્યાનને માટે કાલ પણ તેજ ઉચિત
છે કે જે કાલમાં, મન-વચન-કાયાના

યોગોનું ઉત્તમ સમાધાન થાય. ધ્યાન
કરનાર માટે દિવસ, રાત્રિ કે વેળાનો નિયમ
તીથકર જણાવવાનું કહ્યું નથી.

“આતુર પ્રત્યાખ્યાન” નામના પ્રકીર્ણક
સૂત્રમાં દુધ્યાંનના ત્રેસઠ સ્થાનકો ગણાવ્યા
છે. અનેક પ્રકારના કર્મેણું બંધન કરાવનારા
આ ત્રેસઠ દુધ્યાંનનાં સ્વરૂપને સાંભળીને
વિવેકીએ યોગ માર્ગમાં પ્રવૃત્તિ કરતાં તેનો
સર્વથા ત્યાગ કરવો.

બેટલા પ્રકારના જીવો છે તેટલા
પ્રકારના આસન છે. પ્રત્યેક યોગિના જીવોની
બેઠક, જેમાં તે આરામ (Relaxation)
કરી શકે તે આસન છે.

જીવે ચોરાસી લાખ યોગિઓમાં જમણ
કયું છે તેથી તે તે યોગિઓના અતિસૂક્ષ્મ
સંસ્કાર જીવમાં હોય છે.

ચોરાસી લાખ જીવાયોગિ સાથે
ચોરાસી આસનોનો સંબંધ છે. ચોરાસી
આસન દ્વારા ચોરાસી લક્ષ્ય સાધીને
સહજ આત્મસ્વરૂપનું ભાવ આસન સિદ્ધ
કરવાનું છે.

દૃષ્ટા બને।

Experiments in Awareness

આસનની સિદ્ધિ થવાથી કર્મેન્દ્રિયના
વ્યાપારનો નિરોધ થાય છે.

આસન વડે આરોગ્ય પ્રાપ્ત થશે,
સંકલ્પબળની વૃદ્ધિ થશે તથા જ્ઞાનેન્દ્રિયના
વ્યાપારનો નિરોધ કરવાનું બળ આવશે,

આ માટે ત્રાટક આદિ ક્રિયાઓ પણ
સાધન રૂપે દર્શાવાય છે. નિશ્ચય કરેલા
બિંદુ ઉપર દૃષ્ટિને નિમેષો-નમેષ રહિતપણે
સદગુરુએ દર્શાવેલા વિધિ પ્રમાણે સ્થાપવી,
તેને ત્રાટક કહે છે. ત્રાટકની ક્રિયા યથાર્થ-

પણે સિદ્ધ થતા સાધકના પ્રાણની ગતિ અત્યંત મંદ થાય છે. પ્રાણ અને મનનો સંબંધ હોવાથી પ્રાણની ગતિ મંદ થતા મનની ગતિ પણ મંદ થાય છે.

કર્મેન્દ્રિયો તથા જ્ઞાનેન્દ્રિયોનો નિરોધ થતા મનના વેગનો નિરોધ કરવા માટે મનના દૃષ્ટા થવું પડશે.

મનના દૃષ્ટા થતા જ્યારે મનના વેગનો નિરોધ થાય છે ત્યારે જ્ઞાનેન્દ્રિયોનો અને કર્મેન્દ્રિયોનો સહજ નિરોધ થાય છે.

એકાંત સ્થલમાં શરીર સ્વસ્થ રહે તે રીતે બેસવું. નેત્રો બંધ કરવા (Relaxation of Body) શ્વાસ ધીરે ધીરે હેવા અને ધીરે ધીરે મૂકવાથી વૃત્તિ શાંત થઈ અંતરમાં ઉતરવા યોગ્ય થાય છે. શરીરના સર્વ અંગોને શીથીલ કરવા અને મનમાં જે વિચારો આવે તેના દ્રષ્ટા થવું. વિચારો જે આવે તેને આવવા દેવા, અક્રિય થવા માટે પરાણે મનના વ્યાપ્તરને રોકવાનો નથી. માત્ર દ્રષ્ટા રહેવાનું છે.

એકલો જને રે

Gradual Stages of
Ego—Transformation.

સદ્બુદ્ધે: પરરંજનાકુલ વિધિ-

ત્યાગસ્ય સામ્યસ્ય ચ,

અર્થાથશ્ચહણસ્ય માનસવચો-

રોધસ્ય બાધાહતે: ।

રાગાદિત્યજનસ્ય કાવ્યજમતે-

સ્વેતો વિશુદ્ધેરપિ,

હેતુ: સ્વેત્યસુખસ્ય નિર્જનમહો,

ધ્યાનસ્ય વા સ્થાનકં ॥

—તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

મુમુક્ષુઓને એકાંત સ્થાન કેવું લાભ-

કારક છે તે કહે છે.

એકાંત નિર્જન સ્થાનના સેવનથી સદ્-બુદ્ધિરૂપ વિવેકજ્ઞાન પ્રગટે છે. અન્યજનોને રંજન કરવાની આકુળતા રહેતી નથી. સમતાભાવ, શાન્ત અર્થોત્તું શ્વેતુ, મન-વચનનો નિરોધ, અન્યની બાધાનો અભાવ, રાગ-દ્વેષ આદિનો ત્યાગ, કાવ્યમાં મતિ (અતિન્દ્રિય વિષયનું અનુપ્રેક્ષન બળ), ચિત્તની નિર્મળતા, ધ્યાનમાં સ્થિરતા અને આત્મસુખ પ્રગટે છે.

સંગ ત્યાગો નિર્જનસ્થાનકં ચ
તત્ત્વજ્ઞાનં સર્વં ચિંતા વિમુક્તિ: ।
નિર્બાધત્વં યોગરોધો મુનીનાં
મુક્ત્યૈ ધ્યાને હેતવોડમી નરૂકતા: ॥

—તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

સંગત્યાગ, એકાંત નિર્વિકાર નિર્જન સ્થાન, તત્ત્વજ્ઞાન, સર્વચિંતાનો અભાવ, બાધાનો અભાવ, મન-વચન-કાયાના યોગનો સંયમ એ મુનિને મુક્તિ માટે ધ્યાનના હેતુઓ કહ્યા છે.

વૈરાગ્યં ત્રિવિધં નિધાય હૃદયે,

ક્રિત્વા ચ સંગં ત્રિધા ।

શ્રિત્વા સદ્ગુરુભાગમં ચ વિમલં

ધૃત્વા ચ રત્નત્રયં ।

ત્યક્ત્વાન્યૈ: સહસંગતિ ચ સકલં

રાગાદિકં સ્થાનકે,

સ્થાતવ્યં નિરૂપદ્રવેડપિ વજને

સ્વાત્મોત્થસૌખ્યાસ્યે ॥

—તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

આત્મિક મુખની અભિલાષાવાળાએ મન-વચન-કાયાથી ત્રિવિધ વૈરાગ્ય ધારણ કરીને ચેતન, અચેતન અને મિશ્ર ત્રણ પ્રકારના પરિશ્દ્ધ છોડીને, સદ્ગુરુ અને મુશાક્ષનો આશ્રય કરીને રત્નત્રય ધારણ કરીને તથા અન્ય સાથેની સંગતિ અને

સકલ રાગાદિ ભાવો તજીને ઉપદ્રવ રહિત નિર્જન સ્થાનકમાં રહેવું.

શરીર સ્થિત વાયુનું નામ પ્રાણુ છે. તેનો આયામ એટલે નિરોધ કરવો તે પ્રાણુયામ છે. તે મનને વશ કરવાનું સાધન છે.

પ્રાણુયામ

Technique of Prana-Control

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

પ્રાણુયામસ્તતઃ કૈશ્ચિત્ આશ્રિતો ધ્યાનસિદ્ધયે ।
શક્યો નેતરથા કતુ' મનઃ પવનનિજ'યઃ ॥

આસન જ્ય કયાં પછી કોઈ પતં-જલિ પ્રમુખ ધ્યાન સિદ્ધિ માટે પ્રાણુયામનો આશ્રય લીધો છે કેમકે પ્રાણુયામ કર્યા સિવાય મન અને પવનનો જ્ય થઈ શકતો નથી. મનો યત્ન મરુતત્ર મરુધત્ર મનસ્તતઃ । અતસ્તુદ્યક્રિયાવેતૌ સંવીતૌ ક્ષીરનીરવત્ ॥

મન જે ઠેકાણે છે તે ઠેકાણે પવન છે અને જ્યાં પવન છે ત્યાં મન છે. આ કારણથી સરખી ક્રિયાવાળા મન અને પવન હુધને પાણીની માફક એકઠાં મળેલાં રહે છે.

એકસ્યનાશેડન્યસ્ય સ્યા-

જ્ઞાશૌ વૃત્તૌ ચ વતંનમ્ ।

ધ્વસ્તયોરિદ્રિયમતિ-

ધ્વંસાન્મોક્ષસ્ત્રી જાયતે ॥

મન-પવન બેમાંથી એકનો નાશ થયે બીજાનો નાશ થાય છે. અને બેઉમાંથી એક હોય તો બીજો પણ બન્યો રહે છે. બેઉનો નાશ થવાથી ઈન્દ્રિય અને બુદ્ધિના વ્યાપારનો નાશ થાય છે અને ઈન્દ્રિયની પ્રવૃત્તિ તથા મનના વિચારો બંધ થવાથી મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે.

પ્રાણુયામો ગતિચ્છેદઃ શ્વાસપ્રશ્વાસયોમંતઃ ।
રેચકઃ પૂરકઞ્ચૈવકુલકઞ્ચૈતિ સ ત્રિધા ॥

શ્વાસ ઉચ્છવાસની ગતિનો નિરોધ કરવો તેને પ્રાણુયામ કહે છે. તે પ્રાણુયામ રેચક, પૂરક અને કુલક એમ ત્રણ પ્રકારનો છે. પાતંજલ યોગ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,

“તસ્મિન્ સતિ શ્વાસપ્રશ્વાસયોગતિ

નિચ્છેદઃ પ્રાણુયામઃ ;”

આસન સ્થિર થતા શ્વાસપ્રશ્વાસની ગતિ રોકવી તે પ્રાણુયામ છે.

“બાહ્યાભ્યંતરસ્તમ્ભવૃત્તિદેશકાલ-સંખ્યાભિઃ પરિદૃષ્ટો દીર્ઘસૂક્ષ્મઃ”

બાહ્યવૃત્તિ, આભ્યંતર વૃત્તિ અને સ્તંભવૃત્તિ આ ત્રણ પ્રકારનો પ્રાણુયામ, દેશ-કાલ-સંખ્યા વડે પરિદૃષ્ટ-માપેલો દીર્ઘ અને સૂક્ષ્મ છે.

જેમ જેમ સાધકનો અભ્યાસ વધે છે, તેમ તેમ રેચક, પૂરક અને કુલક પ્રાણુયામ, દેશ, કાલ અને સંખ્યાના પરિમાણમાં દીર્ઘ (લાંબો) અને સૂક્ષ્મ (પતલો, હલકો) થતો જાય છે.

રેચકો બાહ્ય નિશ્વાસાત્પુરકસ્ત નિરોધતઃ ।
સામ્યેન સંસ્થિતિર્યાસા કુલકપરિગીયતે ॥

યથાશક્ય શ્વાસ બહાર રોકવો તે રેચક છે. યથા સાધ્ય ઉપર ખેંચવો તે પૂરક છે અને સ્વશક્તિ અનુસાર અંદર રોકવો તે કુલક પ્રાણુયામ છે.

-કૂમ'પુરાણુ

“બાહ્યાભ્યંતર વિષયાક્ષેપી ચતુર્થઃ ।”

—પાતંજલ યોગસૂત્ર

બાહ્ય વિષય તથા આભ્યંતર વિષયના આક્ષેપપૂર્વક, આલોચનાપૂર્વક, જ્ઞાનપૂર્વક, વિચારપૂર્વક હોય તે ચોથું પ્રાણુયામ છે.

ચોથા પ્રાણુયામની વિધિ રાજ્યોગના ઉત્તમ અધિકારી માટે છે તથા ગૌપનીય અને શુદ્ધ ગમ્ય છે.

દશ પ્રકારના વાયુ કહ્યા છે.

પ્રાણોઽપાનઃ સમાનશ્ચ ઉદ્દાનવ્યાનો ચ વાયવઃ ।
નાગઃ કૂર્મોઽથ કૃકરો દેવદત્તો ધનંજયઃ ॥

—ગૌરક્ષ સંહિતા

પ્રાણુ, અપાન, સમાન, ઉદ્દાન, વ્યાન, નાગ, કૂર્મ, કૃકર, દેવદત્ત અને ધનંજય— આ દશ પ્રકારના વાયુ છે. આગળના પાંચ મુખ્ય છે. પાછળના પાંચ તેમાં અંતર્ગત છે.

હૃદયમાં પ્રાણુવાયુ, ગુહ્યદેશમાં અપાન, નાસિ—મંડલમાં સમાન, કંઠમાં ઉદ્દાન અને સારા શરીરમાં વ્યાન વ્યાપ્ત છે.

પાર્થિવ મંડળ વાયુ મંડળ, વાયવ્ય મંડળ, અને આગ્નેય મંડળનું સ્વરૂપ, મંડળોના રંગ, ચંદ્ર નાડી, સૂર્યનાડી તથા સુષુમ્ણા નાડીમાં વાયુસંચારના ક્ષણ, સ્વરોહય દ્વારા કાળજ્ઞાન, નાડી શોધન, પવનસાધન, પરકાય પ્રવેશ વગેરે વિષયોનો વિસ્તાર સદ્ગુરૂ પાસેથી સમ્યક્ પ્રકારે સમજી લેવો.

પ્રાણુયામનું ક્ષણ

O inexpressible revelation,
feeling, rapture!

“તતઃ ક્ષીયતે પ્રકાશાવરણમ્”

—પાતંજલ સૂત્ર

પ્રાણુયામથી પ્રકાશનું આવરણ ક્ષીણ થાય છે.

“તપો ન પરં પ્રાણુયામાત્
તતો વિશુદ્ધિમંલાનાં દીપ્તિશ્ચ જ્ઞાનસ્યા”

—શ્રી પંચશિખાચાર્ય

પ્રાણુયામથી પર કોઈ તપ નથી. તેનાથી મલની વિશુદ્ધિ થાય છે અને જ્ઞાનનો પ્રકાશ થાય છે.

પ્રાણુયામેન સિદ્ધ્યન્તિ

દિવ્યાઃ શાન્ત્યાદયઃ કુમાત્ ।

શાન્તિ પ્રશાન્તિ દીપ્તિશ્ચ

પ્રસાદશ્ચ તતઃ પરમઃ ॥

—વાયવીય સંહિતા

પ્રાણુયામથી શાંતિ એટલે વર્તમાન અને આવનારા પાપોની નિવૃત્તિ, પ્રશાંતિ એટલે અંતર અને બાહ્ય અંધકાર—તમનો નાશ, દીપ્તિ એટલે સૂર્ય—ચંદ્ર—ચંદ્ર—તારા જેવી જ્યોતિઓના દર્શન, મહાત્માઓના દર્શન, જ્ઞાનની સમકક્ષતાનો લાભ, પ્રસાદ એટલે આત્મતુષ્ટિ, આત્મામાં યુક્તિનું અવસ્થાન, અને પરમ શાંતિ વગેરે દિવ્ય ગુણો પ્રાણુયામથી સાધકમાં પ્રકાશિત થાય છે.

દ્રે બીજે ચિત્તવૃક્ષસ્ય પ્રાણુસ્પન્દનવાસને ।
એકસ્મિંશ્ચ તયોઃ ક્ષીણુ ક્ષિપ્રં અપિ નશ્યતઃ ॥
—યોગવાશિષ્ઠ

ચિત્તરૂપી વૃક્ષનાં બે બીજ છે. પ્રાણુસ્પન્દન અને વાસના. જેમાંથી એક ક્ષીણ થતા બીજુ શીઘ્ર ક્ષીણ થાય છે.

દહ્યન્તે ધ્માયમાનાનાં ધાતૂનાં હિ મથા મલાઃ ।
તથેન્દ્રિયાણાં દહ્યન્તે દોષાઃ પ્રાણુસ્ય નિઝહાત્ ॥
—મનુસ્મૃતિ

જેમ અગ્નિસંયોગથી ધાતુઓનો મલ નષ્ટ થાય છે, તેમ ઇન્દ્રિયાદિકના દોષ પણ પ્રાણુના રોકવાથી નષ્ટ થાય છે.

જં અજ્ઞાણી કર્મમ્,

ખવેઈ બહુઆણિ વાસકોડીહિ ।

તં નાણી તિહિ શુત્તો

ખવેઈ ઉસાસ મિતેણુમ્ ॥

—પંચ વસ્તુ

અજ્ઞાની કોડો વર્ષોમાં જે કર્મો ખપાવે તે કર્મોને ત્રણ ગુણિતથી ગુપ્ત જ્ઞાની એક ઉચ્ચવાસ માત્રમાં ખપાવે છે.

વજ્રત્રયાત્મકા દ્યોતે રેચકપૂરકકુંભકાઃ ।
સ એવ પ્રભુવઃ પ્રોક્તઃ પ્રાણ્યાયામશ્ચ તન્મયઃ ॥

—યોગી યાજ્ઞવલ્ક્ય

જેમ પ્રભુવમાં “અ-ઉ-મ્” આ ત્રણ વજ્ર છે તેમ રેચક પૂરક કુંભકમાં ત્રણ ત્રણ વજ્ર છે તેથી પ્રાણ્યાયામમાં પ્રભુવ ઉપાસનાની ભાવના કરવી જોઈએ.

જ્ઞાનાણ્ડવમાં કહ્યું છે કે,

અત્રાભ્યાસ પ્રયત્નેન આસ્તન્દ્રઃ પ્રતિક્ષણમ્ ।
કુર્વન્યોગી વિભનાતિ યન્ત્રનાથસ્ય ચેદ્ધિતમ્ ॥

પ્રાણ્યાયામનેા અભ્યાસ પ્રયત્નપૂર્વકે નિઃપ્રમાદી થઇને નિત્ય કરનાર યોગી જીવની સમસ્ત ચેષ્ટાઓને જાણે છે. આ પ્રમાણે નાસિકાશ્રદ્ધને જાણનારા પુરાતન પુરૂષોએ કહ્યું છે.

પ્રત્યાહાર

The Withdrawal of the Senses

પ્રાણુનેા સંયમ પ્રાપ્ત યતાં ‘પ્રત્યાહાર’ની સાધના થાય છે. પ્રત્યાહાર (પ્રતિ+આહાર) એટલે ઇન્દ્રિયોનું વિષયોમાંથી પાછુ ખેંચાવુ તે.

તતઃ પરમા વશ્યતેન્દ્રિયાણામ્ ॥”

પ્રત્યાહારથી ઇન્દ્રિયોનું પરમ વશીકરણ થાય છે.

પાતંજલ યોગસૂત્રમાં કહ્યું છે કે,

સ્વવિષયાસંગપ્રયોગે ચિત્તસ્ય સ્વરૂપાનુકાર
ઈવેન્દ્રિયાણાં પ્રત્યાહારઃ ॥

ઇન્દ્રિયોનેા પોતાના વિષયો સાથે સંબંધ ન થતા ચિત્તના સ્વરૂપનું અનુકરણ થવું તે પ્રત્યાહાર છે.

જ્ઞાનાણ્ડવમાં કહ્યું છે કે,

પ્રત્યાહૃતં પુનઃ સ્વસ્થં

સર્વોપાધિવિવર્જિતમ્ ॥

ચેતઃ સમસ્તવમાપન્નં

સ્વસ્મિન્નેવ લયં પ્રભેત્ ॥

પ્રત્યાહારથી સ્થિર થયેલું મન સમસ્ત ઉપાધિ એટલે રાગદ્વેષરૂપ વિકલ્પોથી રહિત સમભાવને પ્રાપ્ત કરી આત્મામાં જ લય થાય છે.

‘પ્રાણ્યાયામ અણિમાદિ સિદ્ધિઓના કારણ રૂપે મનને કલ્પના કરનાર હોઈ જે મુનિ સંસાર દેહ ભોગોથી વિરકત છે, વિશુદ્ધભાવયુક્ત છે, વીતરાગ છે, અને જિતેન્દ્રિય છે, તેને માટે પ્રશંસા કરવા યોગ્ય નથી.’

પ્રાણ્યાયામ વગેરે હકયોગની ક્રિયાઓ માત્ર જિતેન્દ્રિય સંયમી જીવોને મનસ્થિરતા માટે અને શરીરશુદ્ધિ માટે સહાયક બને છે.

યોગ શાસ્ત્રની સ્વોપસ ટીકામાં કહ્યું છે કે “ન ચ પ્રાણ્યાયામો મુક્તિસાધને ધ્યાને ઉપયોગી, અસામનસ્યકારિત્વાત્ ॥” મોક્ષના સાધનરૂપ ધ્યાનને વિષે પ્રાણ્યાયામ ઉપયોગી નથી, કારણ કે ચિત્તને અસ્વાસ્થ્ય ઉપજાવનાર છે.

ગુણુસ્થાન કમારોહમાં પૂ. શ્રી રત્ન-શેખરસૂરિ કહે છે કે ‘અહિ પ્રાણ્યાયામના લેહોની પ્રગલ્ભતા રૂઢિથીજ દર્શાવી છે, કારણ કે ક્ષપક જીવને શ્રેણિ ઉપર ચઢવામાં, મોક્ષપ્રાપ્તિમાં નિશ્ચય ભાવ જ કારણ છે.’

ધ્યાનસિદ્ધિ માટે આત્માના વિશુદ્ધ અધ્યવસાયો જ અવશ્ય ઉપયોગી છે.

વિના મનઃ શુદ્ધિમશેષ ધર્મ—

કર્માણિ કુર્વન્નપિ નૈતિ સિદ્ધિમ્ ॥

દ્રગ્ભ્યાં વિના કિં સુકુરં કરૈણ

વહન્નપીક્ષેત જનઃ સ્વરૂપમ્ ॥

—કસ્તૂરી પ્રકરણમ્

મનશુદ્ધિ વિના સમગ્ર ધર્મકાર્યોને કરતો એવો પ્રાણી મોક્ષમાં જઈ શકતો

નથી, કેમ કે હાથમાં ચરીસો હોય તો પણ જેને આંખો નથી તે પોતાનું સ્વરૂપ જોઈ શકતો નથી.

ધનં દત્તં ચિત્તં જિનવચનમભ્યસ્તમખિલં
ક્રિયાકાંડં ચંડ રચિતમવનૌ સુખમસકૃત્
તપસ્તીવ્રં તપ્તં ચરણમપિ ચીણું ચિરતરં
નથેચિયતે ભાવસ્તુપથપનવત્સર્વમફલમ॥

—શ્રી ચોમપ્રભાચાર્ય કૃત સિંહર પ્રકર
પણું દાન આપ્યું, સમસ્ત જિન-
વચનનું અધ્યયન કર્યું, ભયંકર ક્રિયાકાંડ
રચ્યો, વારંવાર ભૂમિ વિષે શયન કર્યું,
તીવ્ર તપશ્ચર્યા કરી, ચિરકાળ પયંત ચારિત્ર
પાળ્યું, પરંતુ જો ચિત્તને વિષે ભાવ નથી તો
તે સર્વ ફાલસાં ખાંડવાની પેઠે નિષ્ફલ છે.

ષટ્પદશાભ્યે ભરતો નિમગ્ન,

સ્તાંબુલવકતઃ સવિભૂષણૈઃ।

આદશંહૃદ્યેઃ જડિતે સુરતૈ

—શાંનં સ લેલે વરભાવતોડત્ર ॥

—હિશુલ પ્રકરણમ્

છ ખંડના શબ્દમાં નિમગ્ન, સુખમાં
તાંબૂલવાળા, તથા આભૂષણવાળા એવા
ભરત મહારાજે રત્નોથી જડેલા એવા
આરિસા ભુવનમાં પણ ઉત્તમ ભાવથી
કેવળજ્ઞાન મેળવ્યું છે.

પ્રાણાયામ આદિનેા અભ્યાસ અનુ-
ભવીના માર્ગદર્શન નીચે શરીરશુદ્ધિ અને
મનશુદ્ધિના હેતુને લક્ષ્યમાં રાખીને કરવો
જોઈએ. અહિં માત્ર અંશુલીનિર્દેશ કર્યો છે.
યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

‘શબ્દ, રૂપ, ગંધ, રસ અને સ્પર્શ’
એ પાંચે વિષયોમાંથી ઈંદ્રિયો સાથે મનને
પણ બરાબર જોડી લઈ, અલ્પંત શાંત
બુદ્ધિવાળાએ ધર્મ ધ્યાન કરવા માટે મનને
નિશ્ચલ કરી રાખવું.’

ધારણા

Art of Concentration

ગોચરેભ્યો હૃષીકાણિ તેભ્યશ્ચિત્તમનાકુલમ્।
પૃથક્કૃત્ય વશી ધર્મે લલાટેડલ્યન્ત નિશ્ચલમ્ ॥

“ઈંદ્રિયો જેને વશ કરી છે એવા

સુનિ વિષયોથી ઈંદ્રિયોને પૃથક કરે, ઈંદ્રિ-
યોથી મનને પૃથક કરે, અને મનને નિરા-
કુલ કરીને પોતાના લલાટ પર નિશ્ચલતા-
પૂર્વક ધારણ કરે.

—જ્ઞાનાણ્વ

નેત્ર દન્દ્રે શ્રવણ યુગલે નાસિકાએ લલાટે,
વકત્રે નાભૌ શિરસિ હૃદયે તાલુનિ બ્રૂચુગાન્તે।
ધ્યાનસ્થાનાન્યમલમતિભિઃ કીર્તિતં તાન્યત્રદેહે
તેભ્યેકસ્મિન્વિગતવિષયં ચિત્તમાલમ્બનીમ્ ॥

નિમંલમતિ યોગીઓ ધ્યાન કરવા

માટે નેત્રયુગલ, બંનેકાન, નાસિકાને
અથ ભાગ, લલાટ, મુખ, નાભિ, મસ્તક,
હૃદય, તાલુ, બંને બ્રમરનેા મધ્ય ભાગ
આ દશ સ્થાનોમાંથી કોઈ પણ એક
સ્થાનમાં પોતાના મનને વિષયોથી રહિત
કરી આલંબિત કરે.

“ઉપર બતાવેલ સ્થળોમાંથી કોઈપણ
એક ઠેકાણે મનને ઢાંખો વખત સ્થાપન
કરવાથી નિશ્ચય સ્વસંવેદન થાય (પ્રતીતિ
થાય છે) તેવા અનેક પ્રત્યયો (પ્રતીતિયો)
ઉત્પન્ન થાય છે.

ધારણાના અનેક પ્રકારો છે. હક યોગની
ધારણામાં ઈંદ્રિયોના સંવેદનો (Bodily
sensations) થી છુટા પડવાનું છે. સર્વ
ધારણાઓનો હેતુ એકજ છે, અને તે
ધ્યાન છે.

યોગ દ્વારા આત્મ દર્શન કરવાનું છે.
અહીં આત્મા ફટા છે અને આત્મા દરથ
છે. તેથી “આ.મ દર્શન” કે “સ્વદર્શન”
જેવા શબ્દો ભાવને રજુ નહી કરી શકે.

જે કંઈ જોવાનું છે, જાણવાનું છે, તે આત્મામાંજ જાણવાનું છે.

યોગ બહિરાત્મપણામાંથી અંતરાત્મા દ્વારા પરમાત્માને પ્રગટાવવાની પ્રક્રિયા છે. The process is one of becoming-of a transformation of the subject himself. આ પ્રક્રિયા દ્વારા માનવીમાં કંઈ ઉમેરવાનું નથી, તેનામાંથી કંઈ દૂર કરવાનું છે. અગ્નિ દ્વારા સુવર્ણની માટીમાંથી જ્યારે કચરો દૂર કરવામાં આવે છે, ત્યારે શુદ્ધ સુવર્ણ પ્રાપ્ત થાય છે. માનવી-માંથી મિથ્યાત્વ અને અજ્ઞાનનો-સ્વાર્થ અને વિકૃતિનો કચરો દૂર કરવો પડશે. Than he is restored to what he really is before and beyond his individual existence. This is his Conversion to the Real.

ગ્રન્થી લેહની આ પ્રક્રિયા (Process of dismantling of the normal ego પછી જ આધ્યાત્મનો ભાગ શરૂ થાય છે. ધ્યાનમાં જે શૂન્યતા પ્રગટે છે તે અભાવાત્મક (Negation) નથી પણ સંપૂર્ણ ભાવાત્મક (State of pure consciousness) છે. ભાવાના અધુરાપણને લીધે આ શૂન્યતાને પ્રકાશ (Light) આનંદ (Bliss) નિર્વાણ વગેરે ગમે તે શબ્દોમાં સંબોધાય છે.

ધ્યાન

Dynamics of Meditation

“તત્ત્વાર્થ સૂત્ર”માં કહ્યું છે કે,

“ઉત્તમસંહનનસ્થૈકાઅચિન્તા નિરોધો ધ્યાનમ્। આમુદૂતાત્।”

ઉત્તમ સંહનનવાળાનું જે એક વિષયમાં અંતઃકરણની વૃત્તિનું સ્થાપન તે ધ્યાન.

તે મુદૂત મુદૂધી એટલે અંતમુદૂત.

પર્યંત રહે છે.

“આત્મરૌદ્રધર્મશુક્લાનિ। પરે મોક્ષહેતૂ।”
આત્મ, રૌદ્ર, ધર્મ અને શુક્લ એ ચાર પ્રકાર ધ્યાનતા છે.

તેમા પર-પછીના એ મોક્ષના કારણ છે. હવે આત્મ ધ્યાનનું નિરૂપણ કરે છે.

આત્મમનોજ્ઞાનાં સમ્પ્રયોગે તદ્દિ-
પ્રયોગાયસ્મૃતિ-સમન્વાહારઃ। વેદનાયાશ્ચ।
વિપરીત મનોજ્ઞાનામ્। નિદ્ધાનં ચ।
તદ્દવિરતદેશવિરતપ્રમત્તસંયતાનામ્ ॥

અપ્રિય વસ્તુ પ્રાપ્ત થાય ત્યારે તેના વિયોગ માટે જે ચિંતાનું સાતત્ય તે પ્રથમ આત્મધ્યાન.

દુઃખ આવ્યે તેને દૂર કરવાની જે સતત ચિંતા, તે બીજું આત્મધ્યાન.

પ્રિય વસ્તુનો વિયોગ થાય ત્યારે તેને મેળવવા માટે જે સતત ચિંતા થાય તે ત્રીજું આત્મધ્યાન.

નહિ પ્રાપ્ત થયેલ વસ્તુની પ્રાપ્તિનો સંકલ્પ કરવો કે સતત ચિંતા કરવી, તે ચોથું આત્મધ્યાન.

તે આત્મધ્યાન અવિરત દેશસંયત અને પ્રમત્ત સંયત એ ગુણસ્થાનોમાં જ સંભવે છે.

હવે રૌદ્રધ્યાનનું નિરૂપણ કરે છે:-

હિંસાનૃતસ્તેય વિષય સંક્ષણ્ણ્યેયો રૌદ્રમવિ-
રત દેશવિરતયો :

હિંસા, અસત્ય, ચોરી અને વિષય રક્ષણ માટે જે સતત ચિંતા, તે રૌદ્રધ્યાન છે તે અવિરત અને દેશવિરતમાં સંભવે છે. હવે ધર્મધ્યાન નિરૂપણ કરે છે:

આજ્ઞાપાયવિપાક સંસ્થાનવિચ્ચાય ધર્મમ-
પ્રમત્તસંયતસ્ય ।

ઉપશાન્ત ક્ષીણકાચયોઃ ।

આજ્ઞા, અપાય, વિપાક અને સંસ્થા-
નની વિચારણા માટે જે એકાગ્ર મનોવૃત્તિ
કરવી તે ધર્મધ્યાન છે; એ અગ્રમત્ત સંયતને
સંભવે છે.

વળી તે ધર્મધ્યાન ઉપશાંત મોહ અને
ક્ષીણમોહ શુભસ્થાનમાં સંભવે છે.

હવે શુકલ ધ્યાનનું નિરૂપણ કરે છે;
શુકલે આયે પૂર્વવિહઃ । પરે કેવલિનઃ ।
પૃથક્ત્વેકત્વવિતકં સૂક્ષ્મક્રિયા પ્રતિપાતિ.
વ્યુપરતક્રિયાનિવૃત્તીનિ ।

તત્તયેકકાયયોગાયોગાનામા ।

એકાગ્રયે સવિતકં પૂર્વે ।

અવિચારં દ્વિતીયમ્ । વિતકં : શ્રુતમ્ ।

વિચારોઽથવ્યંજનયોગસંક્રાન્તિઃ ।

ઉપશાંત અને ક્ષીણ મોહમાં પહેલાં
જે શુકલધ્યાન સંભવે છે. અને પહેલાં
શુકલધ્યાન પૂર્વધરને હોય છે.

પછીનાં જે કેવલીને હોય છે.

પૃથક્ત્વવિતકં, એકત્વ વિતકં, સૂક્ષ્મ
ક્રિયા પતિપાતી અને વ્યુપરત ક્રિયા નિવૃત્તિ
એ ચાર શુકલધ્યાન છે.

તે શુકલધ્યાન અનુક્રમે ત્રણ યોગવાળા,
કોઇપણ એક યોગવાળા, કાયયોગવાળા અને
યોગ વિનાનાને હોય છે.

પહેલાં જે, એક આશ્રયવાળાં તેમજ
સવિતકં છે, એમાંથી ધીજી અવિચાર છે.
અર્થાત્ પહેલું સવિચાર છે.

વિતકં એટલે ત.

વિચાર એટલે અર્થ, વ્યંજન અને
યોગની સંક્રાન્તિ.

આર્ત્ત અને રૌદ્ર-ધર્મ અને શુકલ

Spiritual Unfoldment of Soul

ધ્યાન એટલે મનનો સ્થિર અધ્યવસાય,

અર્થાત્ મનનું અંતમુદ્ધૃત સુખી એક
વિષયમાં એકાગ્ર આલંબન. તેના ચાર
પ્રકાર છે.

૧. 'આર્ત્ત' એટલે વિષયોના અનુ-
રાગથી થતું,

૨. 'રૌદ્ર' એટલે હિંસાદિના અનુ-
રાગથી થતું,

૩. 'ધર્મ' એટલે ક્ષમાદિ દશ પ્રકારના
ધર્મનું, શ્રી જિનવચનના નિષ્ક્રમ રૂપ.

૪. 'શુકલ' એટલે શોકને દૂર કરનારું,
જેમાં રાગનું બળ ન હોય તેવું રાગ
વિનાનું ધ્યાન.

આર્ત્ત ધ્યાનના ચાર પ્રકાર

૧. અનિષ્ઠ વિયોગ-અનિષ્ઠ વિષયોનો
વિયોગ થાય અને ભવિષ્યમાં એવો યોગ
ન થાય તો સારું એવી અભિલાષા કરવી.

૨. રાજ ચિન્તા-વેદનાથી વ્યાકુળપણ
પામેલાનું ચિંતવન.

૩. ઇંટ સંયોગ-મળેલા મનગમતા
શબ્દાદિ વિષયોનો વિયોગ ન થવાની કે
તેવું સુખ કે સુખના સાધનનો યોગ
કરવાની ચીંતા કરવી તે.

૪. નિદાન-અન્ય ભવમાં ચક્રવર્તિ
આદિની ઋદ્ધિની ઇચ્છા કરવી.

રૌદ્ર ધ્યાનના ચાર પ્રકાર

૧. હિંસાનું બંધી-અત્યંત ક્રોધ વડે
નિદંધ રીતે ધીજી પ્રત્યે વધ બંધન
વગેરેનું જે ચિંતવન કરવું તે.

૨. મુખાનુબંધી-ચાડી, અસંખ્ય, અસત્ય
કે કોઇનો ઘાત થાય તેવું વચન
બોલવાનું વિચારવું.

૩. સ્તેયાનુબંધી-ક્રોધ લોભ વગેરેથી
ધીજીનું ધન હરણ કરવાનું ચિંતવવું.

૪. વિષયસંરક્ષાનુબંધી-ધનના રક્ષણ

માટે સર્વ પ્રત્યે શંકા કરીને થતું મલિન ચિત્ત.

ધર્મ ધ્યાનના ચાર પ્રકાર

૧. આજ્ઞાવિચય-જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, વૈરાગ્ય અને ભાવનાઓનો અભ્યાસ કરી જેણે આત્માને તે તે ગુણોનો અભ્યાસી કર્યો હોય તેવો આત્મા નમ, નિક્ષેપ, સપ્તભૂગી, વિગેરે તે તે અપેક્ષાઓથી ગહન-અતિગહન એવાં શ્રીજિનવચનોને તુચ્છ ભુદ્ધિના કારણે ન સમજી શકે તે પછુ તે 'સત્ય જ છે' એમ માને-સમજે (વિચાર) તે.

૨. અપાઘવિચય-રાગ, દ્વેષ-કષાયો તથા તેના યોગે હિંસા, ભુટ્ક, ચોરી, વિગેરે આશ્રવોને સેવનારા હોયો તેના કૃણ તરીકે આ લોક કે પરલોકમાં જે જે દુઃખો પામે છે તેનું ધ્યાન (ચિન્તન) કરવું તે.

૩. વિપાકવિચય-આઠ કર્મોનું સ્વરૂપ તેના પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, રસ અને પ્રદેશો, એ ચાર ભેદોથી વિચારવું તે.

૪. સંસ્થાનવિચય-શ્રી જિનેશ્વરોએ કહેલાં ધર્માસ્તિકાયાદિ છ દ્રવ્યોનાં લક્ષણો, આકાર, આધાર, ભેદો અને પ્રમાણ, વિગેરેનું ધ્યાન કરવું તે.

અધ્યાત્મસાર

Spiritual Essence

૫. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયે

'અધ્યાત્મસાર' નામનો અધ્યાત્મસત્ત્વ ઉત્તમ રીતે પોષણ આપનારો અથ રચ્યો છે. આ અર્થમાં પ્રસંગાનુસાર યોગ અધિકાર ધ્યાન અધિકાર, ધ્યાનસ્તુતિ દર્શાવતા ૧૮૩ સુંદર પ્રલોક છે. તેમાંથી કેટલાક અહિં દર્શાવીએ છીએ.

અધ્યાત્મસારમાં કહ્યું છે કે,

લોક સંસ્થાનને વિષે પોતાના કર્મોનો કર્તા, ભોક્તા, અરૂપી, અવિનાશી અને ઉપયોગરૂપી સ્વ લક્ષણવાળા હૃવદ્રવ્યનું ચિંતન કરવું તથા દુઃખે કરીને યોગી શકાય એવા મહાભયાનક સંસારસમુદ્રનું ચિંતન કરવું.

'આ સંસાર સમુદ્રમાંથી ચારિત્રરૂપી વહાણ નિવિંધને મોક્ષે પહોંચાડે છે આ પ્રમાણે ધ્યાન કરવું.'

'ધર્મધ્યાનને વિષે જેની ભુદ્ધિ ક્ષય પામી છે. એવા મુનિએ આ પ્રકારે સર્વ-ધ્યાન કરવું અને તેવો બીજો પછુ પદા-ર્થસમૂહ કે જે આગમને વિષે કલ્પો હોય તેનું પછુ ધ્યાન કરવું.'

'જે યોગી મન અને ઈંદ્રિયોના જયથી નિવિંકાર ભુદ્ધિવાળા થયા હોય તેવા શાંત અને દાંત મુનિ ધર્મધ્યાનના ધ્યાતા (ધ્યાન કરનાર) કહેલા છે.'

'આ પ્રમાણે આત્માને વિષે રમણ કરનાર યોગી શાંત અને દાંત હોય છે. કારણ કે સિદ્ધનો જે સ્વભાવ છે તે જ સાધકની યોગ્યતા છે.'

'આ જ અપ્રમત્ત સાધુ શુકલ ધ્યાનના પહેલા બે પાદના ધ્યાતા છે. પછુ બે તે પૂર્વવિદ્ હોય તે. બીજા બે પાદના ધ્યાતા અનુક્રમે સયોગી કેવળી અને અયોગી કેવળી છે.'

ગુણસ્થાનને હિંસાબે શુકલ ધ્યાનમાં ચાર ભેદોમાંથી પહેલા બે ભેદના સ્વામી અગિયારમા-બારમા ગુણસ્થાનવાળા અને તે પછુ પૂર્વધર હોય છે. જે પૂર્વધર ન હોય અને અગિયાર અદિ અગોના ધારક હોય તેમને તે અગિયારમા-બારમા ગુણ

સ્થાન વખતે શુકલ નહિ પણ ધર્મ ધ્યાન હોય છે.

આમાં એક અપવાદ પણ છે. પૂર્વધર ન હોય તેવા આત્માઓને જેમ કે માષ-તુષ, મરૂદેવામાતા વગેરેને પણ શુકલધ્યાન સંભવે છે. શુકલધ્યાનના છેલ્લા બે ભેદોના સ્વામી કૃત્તા કેવલી અર્થાત્ તેરમાં-ચૌદમાં શુષ્કસ્થાનવાળા છે.

યોગના દ્વિસામે ત્રણ યોગવાળા હોય તે જ આરમાંથી પહેલા શુકલધ્યાનના સ્વામી છે. મન, વચન અને કાયામાંથી કોઈ પણ એક જ યોગવાળા હોય, તે શુકલધ્યાનના બીજા ભેદના સ્વામી છે, એના ત્રીજા ભેદના સ્વામી માત્ર કાય-યોગવાળા અને ચૈથા ભેદના સ્વામી માત્ર અયોગી જ છે.

‘જ્ઞાંતિ રહિત એવા સાધુએ ધ્યાનના ઉપરમને વિષે પણ નિરંતર અનિત્યત્વાદિ અનુપ્રેક્ષા (ભાવના) ત્વં ધ્યાન કરવું, કારણ કે તે (અનુપ્રેક્ષા) ધ્યાનના પ્રાણ રૂપ છે.’

‘ત્યારપછી ક્ષમા, માહંવ, આજંવ અને મુક્તિ (નિઃસ્પૃહપણું) એ કરીને મુક્ત એવા છદ્મસ્થ મુનિઓએ પરમાણુંને વિષે મનને લગાડીને શુકલધ્યાન ધ્યાવવું અને કેવળીએ મનનો રોધ કરીને શુકલધ્યાન ધ્યાવવું.’

પૃથક્ત્વવિતર્કસંવિચાર

એકત્વવિતર્કસંવિચાર

Expression of Beyond by
Cosmic Mediation

પ્રથમનાં બે શુકલ ધ્યાનોનો આશ્રય એક છે અર્થાત્ એ બન્ને ધ્યાન ‘વિતર્ક’ એટલે શ્રુતજ્ઞાન સહિત છે. બન્નેમાં વિતર્કનું સામ્ય હોવા છતાં બીજુ વૈષમ્ય પણ

છે અને તે એ કે પહેલામાં ‘પૃથક્ત્વ’ અર્થાત્ ભેદ છે. જ્યારે બીજામાં ‘એકત્વ’ અર્થાત્ અભેદ છે. એ જ રીતે પહેલામાં વિચાર અર્થાત્ સંક્રમ (એટલે પરસ્પર અર્થમાં, વ્યંજનમાં, મન-વચન કાયાના યોગોમાં પણ પરસ્પર સંક્રમણ) છે. જ્યારે બીજામાં વિચાર નથી. તેથી બંને ધ્યાનના નામ અનુક્રમે ‘પૃથક્ત્વ વિતર્ક’-સંવિચાર’ અને ‘એકત્વ વિતર્ક’ સંવિચાર’ છે.

જ્યારે કોઈ ધ્યાન કરનાર પૂર્વધર હોય ત્યારે પૂર્વગત શ્રુતને આધારે, અને પૂર્વધર ન હોય ત્યારે પોતામાં સંભવિત શ્રુતને આધારે કોઈપણ પરમાણું આદિ જડ કે આત્મરૂપ ચેતન એવા એક દ્રવ્યમાં ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ, નાશ, મૂર્તત્વ, અમૂર્તત્વ, આદિ અનેક પર્યાયોનું દ્રવ્યાસ્તિક, પર્યાયાસ્તિક આદિ વિવિધ નયો વડે, ભેદપ્રધાન ચિંતન કરે, અને યથાસંભવિત શ્રુતજ્ઞાનના આધારે કોઈ એક દ્રવ્યરૂપ અર્થ ઉપરથી બીજા દ્રવ્યરૂપ અર્થ ઉપર કે એક દ્રવ્ય ઉપરથી પર્યાયરૂપ અન્ય અર્થ ઉપર કે એક પર્યાયરૂપ અર્થ ઉપરથી અન્ય પર્યાયરૂપ અર્થ ઉપર ચિંતન માટે પ્રવૃત્ત થાય, તેવી જ રીતે અર્થ ઉપરથી શબ્દ ઉપર ચિંતન માટે પ્રવર્તે, તેમજ મનઆદિ કોઈપણ એક યોગ ઊંડી અન્ય યોગને અવલંબે, ત્યારે તે ધ્યાન પૃથક્ત્વવિતર્કસંવિચાર કહેવાય છે.

આ ધ્યાનમાં ‘વિતર્ક’ અર્થાત્ શ્રુતજ્ઞાનને અવલંબી કોઈ પણ એક દ્રવ્યમાં તેના પર્યાયોનો ભેદ અર્થાત્ પૃથક્ત્વ વિવિધ દૃષ્ટિએ ચિંતવાય છે. શ્રુતજ્ઞાનને જ અવલંબી એક અર્થ ઉપરથી બીજા અર્થ ઉપર, એક શબ્દ ઉપરથી બીજા શબ્દ

ઉપર, શબ્દ ઉપરથી અર્થ ઉપર, અર્થ ઉપરથી શબ્દ ઉપર અને એક યોગ ઉપરથી બીજા યોગ ઉપર 'સંક્રમ' એટલે સંચાર કરવાનો હોય છે.

અધ્યાત્મચારમાં કહ્યું છે કે,

‘વિતક’સહિત, વિચારસહિત અને પૃથક્ત્વ સહિત એમ શુકલધ્યાનનો પહેલો પાઠ ત્રણ પ્રકારે યુક્ત હોય છે. તેમાં વિવિધનયનો આશ્રય કરીને રહેલું અને પૂર્વગત જે શ્રુત તે વિતક’ કહેવાય છે.

અર્થંવ્યંજનયોગાનાં વિચારોઽ-યોઽન્યસંક્રમઃ ।
પૃથક્ત્વં દ્રવ્યપર્યાયિ શુષ્ણાન્તરગતિઃ પુનઃ ॥

અર્થ, વ્યંજન અને યોગોનો જે પરસ્પર સંક્રમ તે વિચાર કહેવાય છે. અને દ્રવ્ય, પર્યાય તથા શુષ્ણોનો જે સંક્રમ તે પૃથક્ત્વ કહેવાય છે.

એકત્વેન વિતકેષુ વિચારેષુ ચ સંયુતમ્ ।
નિર્વાતસ્થપ્રદીપાભં દ્વિતીયં ત્વેકપર્યાયમ્ ॥

એકપણાએ કરીને, વિતકે’ કરીને અને વિચારે કરીને યુક્ત એવું એક પર્યાયવાણું બીજું શુકલ ધ્યાન વાયુ રહિત પ્રદેશમાં રહેલા દીવાની જેવું નિશ્ચળ હોય છે. —એકત્વ વિતક’ નિર્વિચાર.

તેથી ઊલટું જ્યારે કોઈ ધ્યાન કરનાર પોતામાં સંભવિત શ્રુતને આધારે કોઈપણ એકજ પર્યાયરૂપ અર્થને લઈ તેમાં એકત્વ અભેદપ્રધાન ચિંતન કરે, અને મન આદિ ત્રણ યોગોમાંથી કોઈપણ એક જ યોગ ઉપર અટકી રહી શબ્દ અને અર્થના ચિંતનનું તેમજ બિન્ન બિન્ન યોગોમાં સંચરવાનું પરિવર્તન ન કરે, ત્યારે તે ધ્યાન ‘એકત્વવિતક’-અવિચાર’ કહેવાય છે.

તેમાં વિતક’ અર્થાત શ્રુતજ્ઞાનનું અવલંબન હોવા છતાં ‘એકત્વ’ અર્થાત અભેદ-

પ્રધાનપણે ચિંતવાય છે અને અર્થ, શબ્દ કે યોગોનું પરિવર્તન હોતું નથી.

પ્રથમ ભેદપ્રધાન ધ્યાનનો અભ્યાસ દૃઢ થયા પછી જ બીજા અભેદ પ્રધાન ધ્યાનની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થાય છે.

ઉપરના ક્રમે એક વિષય ઉપર સ્થિરતા આવતાં મન નિઃપ્રકંપ બને છે અને પરિણામે સર્વજ્ઞપણું પ્રગટે છે.

આત્મ શુકલધ્યાન

Face of Silence

જ્યારે સર્વજ્ઞ ભગવાન યોગ નિરોધના ક્રમમાં છેવટે સૂક્ષ્મ શરીર યોગનો આશ્રય લઈ બીજા બાકીના યોગોને રોકે છે ત્યારે તે ‘સૂક્ષ્મક્રિયાપ્રતિપાતી’ ધ્યાન કહેવાય છે. તેમાં શ્વાસ-પ્રશ્વાસ જેવી સૂક્ષ્મ જ શરીરક્રિયા બાકી રહેલી હોય છે. તેમાંથી પતન પણ થવાનો સંભવ નથી.

‘સૂક્ષ્મ ક્રિયાની નિવૃત્તિ નામનું ત્રીજું શુકલધ્યાન જે યોગોને રૂંધનાર અને ત્રીજા યોગને જેણે અર્ધો રૂંધ્યો છે, એવા સર્વજ્ઞને હોય છે.’ —સૂક્ષ્મક્રિયા પ્રતિપાતી.

તુરીયંચ સમુચ્છિન્ન ક્રિયાપ્રતિપાતિ તત્ ।
શૈલવન્નિઃપ્રકંપસ્ય શૈલેશ્યં વિશ્વવેદિનઃ ॥

સર્વથા ઉચ્છિન્ન વ્યાપારવાણું દૂરીથી કદાપી ન પડે તેવું અને શૈલેશી અવસ્થામાં ઉત્પન્ન થનારું ચોથું શુકલ ધ્યાન સમુચ્છિન્ન ક્રિયા અપ્રતિપાતિ નામનું છે. તે ધ્યાન પર્વતની જેવા કંપરહિત સર્વજ્ઞને હોય છે. —ન્યુપરત ક્રિયા નિવૃત્તિ અથવા સમુચ્છિન્ન ક્રિયા નિવૃત્તિ.

ઉપર કહ્યા પ્રમાણે શુકલધ્યાન ચાર પ્રકારનું છે. તેમાં પહેલા બે ધ્યાનનું રૂંધ દેવલોકની પ્રાપ્તિરૂપ છે, તથા છેલ્લા બે ધ્યાનનું રૂંધ મહોદયમોક્ષ છે.

શુકલધ્યાનના વિરામને વિષે આશ્રવ વડે પ્રાપ્ત થતા દુઃખને, સંસારના અનુભવને, જન્મની પરંપરાને તથા પદાર્થને વિષે થતા પરિણામને પછીથી જોવા-તેનું ધ્યાન કરવું.

નિર્મળ યોગવાળા શુકલધ્યાની યોગીનાં અવધ, અસંમોહ, વિવેક અને વ્યુત્સર્ગ એ ચાર લિંગ કહ્યા છે.

‘અવધ હોવાથી ઉપસર્ગોથી કંપતા નથી, તથા ભય પામતા નથી. અસંમોહ હોવાથી સૂક્ષ્મ અર્થને વિષે તથા દેવમાયા વિગેરેને વિષે મોહ પામતા નથી. શુકલધ્યાની મુનિનું ત્રાજુ વિવેકરૂપી લિંગ હોવાથી સર્વ સંયોગોથી જૂદો પોતાના આત્માને જુએ છે તથા વ્યુત્સર્ગરૂપ લિંગ હોવાથી શરીર અને ઉપકરણને વિષે અસંગ હોય છે.’

જ્યારે શરીરની શ્વાસ-પ્રશ્વાસ આદિ સૂક્ષ્મ ક્રિયાઓ પણ અટકી જાય, અને આત્મ પ્રદેશનું સર્વથા અકંપપણું પ્રગટે, ત્યારે તે ‘સમુચ્છિન્નક્રિયા-નિવૃત્તિ’ કહેવાય છે.

એમાં સ્થલ કે સૂક્ષ્મ કોઈપણ જાતની માનસિક, વાચિક, કાયિકક્રિયા હોતી જ નથી અને તે સ્થિતિ પાછી જતી પણ નથી.

આ ચતુર્થ ધ્યાનના પ્રભાવે સર્વ કમક્ષય થઈ મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે. ત્રીજા અને ચોથા શુકલધ્યાનમાં કોઈપણ જાતના શ્રુતજ્ઞાનનું આલંબન નથી હોતું, તેથી તે ખરેખર અનાલંબન પણ કહેવાય છે.

‘આ પ્રભાણે જે યોગી ભગવાનની આજ્ઞા વડે શુદ્ધ ધ્યાનના ક્રમને જાણીને તે ધ્યાનનો અભ્યાસ કરે, તે સંપૂર્ણ અધ્યાત્મને જાણનારો થાય છે.’

‘જે ધ્યાનનો પ્રકૃષ્ટ પરિપાક થતાં ઇંદ્રનું પદ તૃણ સમાન લાગે છે, તે આત્મપ્રકાશરૂપ, સુખના યોગ્યમય અને ભવ જામણને નાશ કરનારા ધ્યાનને જ જાણે.’

‘સમમ પ્રાણી સમૂહની જે રાત્રી છે. તે ધ્યાનીને દિવસ સંબંધી મહા ઉત્સવ છે. તથા જેને વિષે અભિનિવેશવાળા તેઓ જાગૃત રહે છે. તેમાં ધ્યાની પુરૂષો સુઈ રહે છે.’

પ્રેમનું સત્ય, સત્યનું જ્ઞાન, જ્ઞાનનું તત્ત્વ
Three Faces of Reality

શુભસ્થાનકના ક્રમ મુજબ અજ્ઞાનદોષ ચોથા શુભસ્થાનકે આવ્યો જાય છે, જ્યારે પ્રમાદદોષની સત્તા છૂટા શુભસ્થાનક પર્યંત રહેલી છે.

‘શુભસ્થાન કમાદોહ’માં કહ્યું છે કે, યાવત્પ્રમાદસંયુક્તસ્તાવત્તસ્ય ન તિષ્ઠતિ । ધમધ્યાનં નિરાલંબમિત્યૂચ્યન્નિન ભાસ્કરાઃ ॥

જ્યાં સુધી જીવ પ્રમાદયુક્ત છે ત્યાં સુધી તેને નિરાલંબન ધ્યાન ટકી શકતું નથી, એમ જિનેશ્વર ભગવંતો કહે છે. (નિરાલંબન ધ્યાન એટલે ક્રિયાદિના આલંબન વિનાનું ધ્યાન.)

પ્રમાદાવશ્યકત્યાગાન્નિશ્ચલ ધ્યાનમાશ્રયેત્ । યોડસૌ નૈવાગમં જૈનં, વેત્તિમિથ્યાત્ત્વમોહિતઃ ॥

પ્રમાદદોષ તથા વગરનો મુનિ આવશ્યક ક્રિયાને તણ કેવળ નિશ્ચલ ધ્યાનનો આશ્રય લે, તો તે જૈન આગમ જાણતો જ નથી, અને મિથ્યાત્ત્વથી મોહિત છે.

‘તે કારણે જ્યાં સુધી અપ્રમત્ત શુભસ્થાનોને યોગ્ય એવા ઉત્કૃષ્ટ ધમધ્યાન અને શુકલધ્યાનની પ્રાપ્તિ ન થાય ત્યાં સુધી આવશ્યક ક્રિયાઓવડે પ્રાપ્ત દોષોનું દૂરિકરણ કરવું જોઈએ.’

શ્રી જિન મતમાં ધ્યાન શબ્દના જુદા જુદા ત્રણ અર્થ કરવામાં આવ્યા છે, “ધ્યે ચિન્તાયામ્”એ વ્યુત્પત્તિથી એકાગ્રે ચિત્તવૃત્તિનો નિરોધ એ પણ ધ્યાન છે. તથા એ દશા પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાંસુધી યોગોનો સુદૃઢ ઉત્કૃષ્ટ પ્રયત્ન અને તેનો પ્રશસ્ત વ્યાપાર એ પણ ધ્યાન છે.

શ્રી વિશેષાવશ્યક મહા ભાષ્યમાં કહેલું છે કે, “કેવળ ચિત્ત નિરોધ માત્ર એ જ ધ્યાન નથી પણ યોગોનો સુદૃઢ પ્રયત્ન-પૂર્વક વ્યાપાર અથવા વિદ્યમાન એવા મન-વચન કાયાના યોગોનો નિરોધ એ પણ ધ્યાન જ છે.”

યોગ નિરોધ એટલે મન-વચન-કાયાની દોષરહિત નિર્મળ પ્રવૃત્તિ અને સર્વથા અપ્રવૃત્તિ.

ચિત્ત નિરોધ પ્રથમ ગુણસ્થાનકથી શરૂ થઈ શકે છે. મન-વચન-કાયાના યોગોનું પ્રયત્નપૂર્વક પ્રશસ્ત પ્રવર્તન છટ્ટા ગુણ સ્થાનક સુધી આવશ્યક છે. ત્યારપછી બારમા ગુણ સ્થાનક સુધીનો કાળ અંત-સુદૃઢથી અધિક નથી. તેરમા ગુણસ્થાનકમાં ત્રણ પ્રકારના ધ્યાનમાંથી એક પણ પ્રકારનું ધ્યાન નથી. તે કાળને “ધ્યાનાંતરિકા” કહેવાય છે. ચૌદમા ગુણસ્થાનકે ચિત્તનિરોધરૂપ ધ્યાન નથી પણ યોગ નિરોધરૂપ ધ્યાન છે.

શરૂમાં સંકિલ્બ (ચિત્તવૃત્તિઓનો નિરોધ એ વાસ્તવિક ધર્મસાધક ધ્યાન છે, અને તે પણ એક પ્રકારના પ્રશસ્ત મનોવ્યાપારરૂપ છે.

યોગના જુદા જુદા પ્રકારો એક-બીજાને પૂરક છે. દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્ર એકબીજાના પૂરક છે. ધ્યાન

યોગ, જ્ઞાનયોગ અને કર્મયોગ એક-બીજાના પૂરક છે.

જેમ પ્રાણાયામમાં પૂરક (શ્વાસ લેવો) કુલક (શ્વાસ રોકવો) અને રચક (શ્વાસ મૂકવો)નો સંબંધ છે, તેમ યોગમાં ધ્યાન, જ્ઞાન અને ચારિત્રનો સંબંધ છે.

Meditation, like breath inhaled, is a time of intake. Study, like pause between breaths, is a time of balanced quiet. Service, like the breath exhaled is a time of output.

ધ્યાનયોગમાં જે પ્રાપ્ત થાય છે, જ્ઞાનયોગમાં તે પચાવવાનું છે. કર્મયોગમાં તેનું વિલસ્યુ થાય છે. કર્મયોગ સદ્જ સેવા (service) છે. ધ્યાનમાં નવા અંતરપ્રદેશો (new area of consciousness) ઉદ્ભવે છે. જ્ઞાન વડે તેનો પરિચય પ્રાપ્ત થાય છે. સેવા વડે આ પ્રાપ્તિમાં સ્થિર થવાય છે.

રૂઝબેક કહે છે કે,

“God aspires us into Himself in contemplation, and then we must be wholly His; but afterwards the Spirit of God inspires us without, for the practise of love and good work”

દર્શન યોગમાં સત્યનો સાક્ષાત્કાર છે. જ્ઞાનયોગમાં સત્યનો વિશેષ પરિચય છે. ચારિત્રયોગમાં સત્યમાં સ્થિતિ છે.

દર્શન યોગમાં પરમ પ્રેમનો સાક્ષાત્કાર છે. જ્ઞાનયોગમાં પરમ પ્રેમનો પરિચય છે. ચારિત્ર યોગમાં પરમ પ્રેમમાં સ્થિતિ છે.

પરમ પ્રેમ અને પરમ સત્ય તત્ત્વની બે બાજુઓ છે.

પ્રેમનું સત્ય, સત્યનું જ્ઞાન અને જ્ઞાનનું તત્ત્વ એક બીજાના પૂરક છે.

કર્મયોગ અને જ્ઞાનયોગ

Culture of Soul

અધ્યાત્મસારમાં પૂ. શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ કર્મયોગ અને જ્ઞાનયોગનું સ્વરૂપ તથા સંબંધ દર્શાવે છે.

‘અસદ્બંધનો નાશ કરવાથી જેણે મિથ્યાત્વરૂપી વિષયો ગિંદુઓનું વમન કયું છે, અને તેથી કરીને સમ્યક્ત્વ વડે શોભે છે, તેને અધ્યાત્મની શુદ્ધિ કરનારી યોગ સિદ્ધ થાય છે.’

‘તે યોગ કર્મ અને જ્ઞાનના ભેદ કરીને બે પ્રકારનો છે, તેમાં પહેલો કર્મ-યોગ આવશ્યકાદિ વિધિ કરવા રૂપ કહ્યો છે.’

‘આત્માને વિષે એક પ્રીતી જ જેનું લક્ષણ છે એવી જે શુદ્ધ તપસ્યા, તે જ્ઞાનયોગ કહેવાય છે. તે જ્ઞાનયોગ ઈન્દ્રિયોના વિષયોથી ઉન્મત્તિ ભાવ થવાને લીધે મોક્ષના સુખને સાધક છે.’

‘કેવળ દેહના નિર્વાહને જ માટે જે ભિક્ષાટનાદિક ક્રિયાને તે કરે છે, તે પાણ અસંગપણાને લીધે જ્ઞાનીના ધ્યાનનો વિઘાત કરનારી થતી નથી.’

‘અંશલ અને અસ્થિર મન જે જે સંકલ્પાદિકથી બહાર નીકળે છે ત્યાંથી તેને નિયમમાં રાખીને (પાછુંવાળીને) આત્માને વિશે જ વશ (સ્થિર) કરવું.’

‘તેથી કરીને જ જેનું ચિત્ત બરાબર દૃઢ નથી એવા મહા બુદ્ધિમાને મનને વિષયો થકી પાછું ખેંચવા માટે શાસ્ત્રમાં કહેલી સમગ્ર ક્રિયા કરવી જોઈએ.’

‘જે ક્રિયાઓ કેવળ નિશ્ચયને વિષે જ તન્મય થયેલા મુનિઓને અતિ પ્રયોજન-

વાળી નથી, તે જ ક્રિયાઓ બ્યવહારદશામાં રહેલા પ્રાણીઓને અત્યંત ગુણકારક છે.’

‘યોગીઓને અભ્યાસકાળે ચિત્તની શુદ્ધિ માટે સત્ક્રિયાની અપેક્ષા છે, અને જ્ઞાનના પરિપાકને વિષે કેવળ શમની જ અપેક્ષા છે.’

‘તેથી કરીને જ પ્રથમ સુશ્રાવના આચારનો સ્પર્શ કર્યા પછી દુઃખે કરીને પામી શકાય તેવા સાધુના આચારને ગ્રહણ કરવાનું જિનેશ્વરોએ કહેલું છે.’

કેવળ પાપકર્મ ન કરવાથી જ વિચિ-કિત્સાને લીધે મુનિપણું કહેવાતું નથી. પરંતુ અત્યંત ઉત્કૃષ્ટ સમતાથકી જ્ઞાનયોગી મુનિ કહેવાય છે.

‘ત્યારપછી અપૂર્વવિજ્ઞાનથી ચિદા-નંદના વિનોદવાળા તે યોગીઓ જ્ઞાનવડે પાપનો નાશ કરીને જ્યોતિવાળા (કેવળ-જ્ઞાનવાળા) થાય છે.’

‘અધ્યાત્મને વિષે આ જ્ઞાનયોગ સૌથી શ્રેષ્ઠ છે. કારણકે ભગવાને લોકસારને વિષે અત્યંત નિશ્ચિત એવા બંધના મોક્ષને કહેલો છે—કર્મના બંધનથી મુક્ત થવાને કહેલો છે.’

‘આ જ્ઞાનયોગમાં વર્તાતા આત્માને પરમાત્માને વિષે સ્પૃંટ રીતે એકતાની પ્રાપ્તિ થશે તેથી આ અલેહ ઉપાસનારૂપ જ્ઞાનયોગ સૌથી શ્રેષ્ઠ છે.’

ભક્તિયોગ

Who give and Never ask

‘ભગવાનની ઉપાસના સર્વ થકી પણ મોટી છે તથા મહાપાપનો ક્ષય કરનારી છે. તે વિષે બીજાઓએ પણ કહ્યું છે.’

‘સર્વે’ યોગીઓમાં જે શ્રદ્ધાવાન મારામાં રહેલા અંતરાત્માએ કરીને મને

બળે છે તેને મેં અત્યંત યોગ્ય માન્યો છે.’

‘જે જ્ઞાની પુરૂષ નિરંજન અને અવ્યય (નાશરહિત) દેવની ઉપાસના કરે છે, તે ધ્યાનવડે પાપનો નાશ કરીને તે દેવમય -દેવસ્વરૂપ થાય છે.’

‘સર્વજ્ઞ મુખ્ય છે. એકબ જ એ અને જેટલા બંધોને તેના પર ભક્તિભાવ છે તે સર્વે પંક્તિ સામાન્યથી મુખ્યપણે તે સર્વજ્ઞનેજ પામેલા છે.’

સર્વજ્ઞપ્રતિપત્યંશાતુલ્યતા સર્વયોગિનામ્ ।
હ્રાસન્નાદિભેદસ્તુ તદ્ભૂત્યત્વં નિહ્નન્તન ॥

‘સર્વ યોગીઓની સર્વજ્ઞની સેવારૂપ અંશથી તુલ્યતા છે પરંતુ હ્રા અને આસન્ન (સમીપ) ઇત્યાદિક ભેદ તેના સેવકપણને હુણતો નથી.’

જિન સંખંધી ધ્યાન અને ક્રિયાદિકના પ્રયત્નમાં પ્રવર્તેલા તથા સંક્ષિપ્ત રૂમિવાળા સર્વજ્ઞના સેવકને મોક્ષપ્રાપ્તિ સમીપે સંભવે છે. વૃત્તિ નિરોધનો કલેશ, ઈન્દ્રિયજય, અષ્ટાંગયોગ વગેરેમાં પ્રવર્તેલા અન્ય દર્શનમાં રહેલા સર્વજ્ઞના સેવકને મોક્ષપ્રાપ્તિ ચિરકાલે સંભવે છે. તેઓ પણ સર્વજ્ઞના સેવક જ કહેવાય છે.

‘સત્પુરૂષેને જિજ્ઞાસા પણ યોગ્ય છે. કેગકે ળીજઓ પણ આ પ્રમાણે કહે છે કે યોગનો જિજ્ઞાસુ પણ શબ્દબ્રહ્મનું ઉલ્લંઘન કરે છે.’

ધ્યાન અધિકાર

To walk on the Razor's Edge

‘ભય રહિત, સ્થિર, નાસિકાના અગ્રભાગ પર જેણે દૃષ્ટિ રાખી છે તેવો, મતને વિષે રહેલો, સુખકારક આસનવાળો, પ્રસન્ન મુખવાળો તથા દિશાઓ તરફ નહીં બેનારો, દેહનો મધ્યભાગ મસ્તક અને

ગ્રીવાને અવક-સરલપણે ધારણ કરતો, યુધ, દાંતવડે દાંતને નહીં સ્પર્શ કરતો, જેના બંને ઓટપલલવ સારી રીતે મળેલા હોય તેવો, આતં તથા રોદ્ર ધ્યાનનો ત્યાગ કરીને ધર્મ તથા શુકલ ધ્યાનને વિષે બુદ્ધિને (સ્થિર) રાખનારો, અપ્રમાદી તથા ધ્યાનને વિષે તલ્લીન એવો મુની જ્ઞાનયોગી કહેવાય છે.’

‘કર્મ યોગનો અભ્યાસ કરીને, જ્ઞાન યોગમાં સાવધાન થઈને અને પછી ધ્યાન યોગ પર આરૂઢ થઈને મુક્તિયોગ પામે છે.’

‘જે સ્થિર ચિત્ત છે તેને ધ્યાન સમજવું અને જે અસ્થિર ચિત્ત છે તેને ભાવના અથવા અનુપ્રેક્ષા અથવા ચિંતા સમજવી. આ પ્રમાણે અસ્થિર ચિત્તના ત્રણ પ્રકાર કહ્યા છે.’

‘મનની એક આલંબનને વિષે અંત-મૂંઢૂતં સુધી જે સ્થિતિ તે ધ્યાન કહેવાય છે. અને ઘણા આલંબનના સંક્રમને વિષે લાંબી અને અવિચ્છિન્ન એવી જે સ્થિતિ તે ધ્યાન શ્રેણી કહેવાય છે.’

‘ભાવના, દેશ, કાળ, સાઈ આસન, આલંબન, અનુક્રમ, ધ્યાન કરવા યોગ્ય, ધ્યાન કરનાર, અનુપ્રેક્ષા, લેશ્યા, લિંગ અને ફળ તે સર્વેને જાણીને પછી ધર્મ ધ્યાન ધ્યાવવું. તેને વિષે જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર અને વૈરાગ્ય નામની ચાર ભાવનાઓ કહી છે.’

‘નિશ્ચળપણ ૧, અસંમોહ ૨, પૂર્વ-કર્મની નિર્વંરા ૩, તથા સંજની આશં-સાનો અને ભયનો નાશ ૪, એ આ ભાવનાઓનાં અનુક્રમે ફળ જાણવાં.’

‘આ ભાવનાઓવડે સ્થિર ચિત્તવાળો

પુરૂષજ ધ્યાનની યોગ્યતાને પામે છે, બીજાની યોગ્યતા ઠોટી નથી.'

ઋષિ, પશુ, નપુંસક અને કુશીળથી રહિત, એવું સ્થાન નિરંતર યોગીઓને માટે આગમમાં કહ્યું છે. અને ધ્યાન વખતે તો વિશેષ કરીને તેવું સ્થાન કહ્યું છે.

સ્થિર યોગવાળા યોગીને તો આમને વિષે, અરણ્યને વિષે, તેમજ ઉપવનને વિષે કંઈ પણ વિશેષ નથી, તેથી કરીને જ્યાં તેનાં મનનું સમાધાન રહે, તે જ પ્રદેશ ધ્યાનીને માટે યોગ્ય માનેલો છે.

જે સમયે યોગનું સમાધાન થાય તે જ કાળ પણ ઈષ્ટ છે. ધ્યાનીને દિવસ રાત્રિ કે ક્ષણિકનો કંઈપણ નિયમ નથી.

જે છતેલી અવસ્થા (આસન) ધ્યાનનો ઉપધાત કરનારી ન થાય તે જ અવસ્થાએ કરીને ઝેડેલા ઉભેલા અથવા સુતેલા યોગીએ ધ્યાન કરવું.

સર્વદેશ કાળ અને અવસ્થાને વિષે મુનિઓ કેવળ જ્ઞાન પામેલા છે. માટે તેના દેશકાળ ને આસનનો નિયમ નથી, પરંતુ યોગની સ્થિરતાનો જ માત્ર નિયમ છે.

આ ધ્યાનના આરોહણને વિષે વાચના પૃચ્છા, આવૃત્તિ, ચિંતના, ક્રિયા, સદ્બંધ અને આવશ્યક એ આલંબન રૂપ છે.

જેમ દ્રઢ વસ્તુના આલંબનવાળો પુરૂષ, વિષમ સ્થાન પર આરોહણ કરે છે. તે જ પ્રમાણે સુત્રાદિક આલંબનને આશ્રય કરનાર યોગી સદ્ધ્યાન પર આરૂઢ થાય છે.

આલંબનને વિષે આદર કરવાથી ઉમત્ર થયેલા વિક્ષોનાં નાશના યોગને લીધે યોગીઓને ધ્યાનરૂપી પર્વત પર આરોહણ કરતાં બંશ-પાત થતો નથી.

મનોરોધાદિકે ધ્યાનપ્રતિપત્તિક્રમે જિને । શેષેષુ તુ યથાયોગ' સમાધાન પ્રકીર્તિતમ્ ॥

કેવળીને વિષે મનના રોધને આદિ લઈને ધ્યાનની પ્રાપ્તિનો ક્રમ છે. અને બીજાઓને વિષે તો યથાયોગ્ય સમાધાન કહેવું છે.

યોગ એક કલા Art practise છે એટલે પુસ્તકોના વાંચનથી નહિ સમજાય. સદ્ગુરૂ સાધકના અધિકાર Psychological Type પ્રમાણે તેને ઠોરવશે. સદ્ગુરૂના શબ્દોમાં રહેલું યોગ્ય સાધકના અંતરમાં પ્રવેશી ત્યાં રહસ્યનો પ્રકાશ કરે છે.

રહસ્યની જ્યોતિ અંતરમાં પ્રગટયા વિના માત્ર શબ્દો વિસંવાદ જગાડશે.

મનમાં જે વિચારો અને ભાવો આવે છે તેના દૃષ્ટા, માત્ર જોનારા થવાથી સંકલ્પ વિકલ્પનો વેગ મંદ પડે છે.

નિયત સમયે, નિશ્ચિત સ્થાને આ ક્રિયા કરવાથી મન, વચન, કાયાની અક્રિયતા પ્રત્યે સદ્બંધ જવાય છે.

વિચાર અને ભાવથી પૃથક થવાનો પ્રયત્ન, દૃષ્ટા થવાનો પ્રયત્ન જે ધીરજ અને આગ્રહથી કરવામાં આવશે તો એક વિચારનો અંત અને બીજા વિચારનો આરંભ, આ બંનેની મધ્યમાં જે અવસ્થા વિશેષ રહેલી છે, તેનો અનુભવ થશે.

આ અવસ્થા 'શુન્ય શિખર' કહેવાય છે.

આ નિઃસંકલ્પ અવસ્થામાં અંત-જ્ઞાનની જ્યોતિ નિર્વાત સ્થાનમાં રાખેલા દિપકની જેમ પ્રકાશે છે.

નિઃસંકલ્પ અવસ્થા સ્વરૂપ સાક્ષાત્કાર તથા અખંડ સ્વરૂપાકાર વૃત્તિ માટે સ્હાયક છે.

તત્ત્વાનુશાસન

The Cosmic Way

શ્રી નાગસેનાચાર્ય પ્રણીત “તત્ત્વાનુ-
શાસન” ધ્યાનના વિષયનો સુંદર ગ્રંથ છે.
આ ગ્રંથમાંથી કેટલાક પ્રલોકો અહિં
આપ્યા છે.

ધ્યાનાધ્યાનં ક્લંધ્યેયં, યસ્ય યત્ર યદા યથા
ઇત્યેતદ્વત્ત યોદ્ધવ્યં ધ્યાતુકામેન યોગિના ॥

‘ધ્યાતા, ધ્યાન, ધ્યાનનું ક્ષણ, ધ્યેય
જેનું, જ્યાં, જ્યારે, અને જે પ્રકારે-એ
આઠ અંગો ધ્યાનની ઇચ્છાવાળા યોગીએ
જાણવા જોઈએ.’

‘ઇન્દ્રિયો અને મનને વશ કરનાર
તે ધ્યાતા, યથાસ્થિત-અકાલ્પનિક વસ્તુ
તે ધ્યેય, એકાગ્રચિંતન તે ધ્યાન અને
નિર્જા-સંવર તે ક્ષણ સમજવાં.’

‘જ્યારે, જ્યાં, જે પ્રકારે વિદ્ય વિના
ધ્યાન સિદ્ધ થાય, તે કાળ, તે પ્રદેશ
અને તે અવસ્થાને શોધો અને અનુસરો.’

‘મુક્તિની નજીક આવેલો (આસન્નભવ્ય)
કોઈપણ નિમિત્તને પામીને કામલોગોથી
વિરક્ત થયેલો, સર્વપરિશુદ્ધનો ત્યાગી,
આચાર્ય ભગવાન પાસે ભાવપૂર્વક આવીને
જેણે જેનેશ્વરી દીક્ષા લીધી છે એવો, તપ
અને સંયમથી સંપન્ન, પ્રમાદ રહિત
ચિત્તવાળો, જીવાદિ ધ્યેય વસ્તુઓની અવ-
સ્થાનો જેણે સારી રીતે નિશ્ચય કર્યો છે
એવો, આત્મ અને સૌંદર્યધ્યાનના પરિયાગથી
ચિત્તની પ્રસન્નતાને સહન કરનાર, ક્રિયા-
યોગને વિધિપૂર્વક કરી ચૂકેલો, ધ્યાન
યોગમાં ઉદ્ધમશીલ, સત્ત્વશાળી અને
અશુભ લેશ્યાઓ તથા ભાવનાઓથી રહિત
એવો ધ્યાતા ધર્મધ્યાનને માટે યોગ્ય
મનાયો છે.’

ધર્મ અને ધર્મધ્યાન

The Spiritual Adventure

‘શ્રી તીર્થ’કર ભગવતોએ સમ્યગ-
દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રને ધર્મ કહ્યો છે, તે
ધર્મથી યુક્ત તેને ધર્મધ્યાન કહ્યું છે.’

‘અથવા મોહના વિકારથી રહિત
આત્માનો જે પરિણામ તે ધર્મ છે.
તેનાથી યુક્ત (જે ધ્યાન) તે ધર્મધ્યાન
છે. એમ પણ કહ્યું છે.’

શૂન્યીભવદ્દિઠં વિશ્વં સ્વરુપેષુ ધૃતં યતઃ
તસ્માદ્વસ્તુસ્વરુપં હિ, પ્રાહુધર્મમ્ મહર્ષયઃ ॥

અથવા શૂન્ય બની જતા આ વિશ્વને
સ્વરૂપે ધારણ કરી રાખ્યું-ટકાવ્યું છે,
તેથી મહર્ષિઓ વસ્તુ સ્વરૂપને જ ધર્મ
કહે છે.

‘વસ્તુ સ્વરૂપથી યુક્ત જે જ્ઞાન થાય
છે, તે ધર્મ ધ્યાન કહેવાય છે. આગમમાં
પણ ‘વસ્તુનું-યાથાર્થ્ય (સ્વરૂપ) તે
ધર્મ છે.’ એમ કહેલું છે.’

‘અથવા તો ક્ષમા વગેરે દશ પ્રકારના
શ્રેષ્ઠ યતિ ધર્મથી યુક્ત જે ધ્યાન તે ધર્મ
ધ્યાન કહેલું છે.’

એકાગ્રચિન્તારોઘોયઃ પરિસ્પન્દેન વર્જિતઃ ।
તદ્ધ્યાનં નિર્જાહૃતુઃ સંવરસ્ય ચ કારણમ્ ॥

‘પરિસ્પન્દ (અચલતા-ચિત્તના વિષયા-
તરંગમન)થી રહિત એવો એક જ વસ્તુના
સ્થિર ચિંતનઅધ્યવસાનરૂપ ચિત્તનિરોધ
તે ધ્યાન છે. તે નિર્જાનું અને સંવરનું
કારણ છે.’

એકં પ્રધાનમિત્યાહુરથમાલમ્બનં મુખમ્ ।
ચિન્તાં સ્મૃતિં નિરોધં તુ, તસ્યાસ્તત્રૈવ વર્તનમ્ ॥

‘એકાગ્રચિન્તારોધમાં એક એટલે
પ્રધાન-શ્રેષ્ઠ, અગ્ર એટલે આલંબન અથવા
મુખ (એ બન્નેનો અર્થ ધ્યેયવસ્તુ, ઉપાય,

દ્વાર વગેરે થાય છે), ચિન્તા એટલે સ્મૃતિ અને નિરોધ એટલે સ્મૃતિનું એક પ્રધાન આલંબનમાં જ સ્થિર થવું, એમ મહર્ષિઓએ કહ્યું છે.’

‘દ્રવ્ય અને પર્યાય પૈકી જેને (ધ્યાનમાં) મુખ્યપદ આપ્યું હોય (ધ્યાનમાં જેની મુખ્યતા રાખી હોય), તેમાં ચિન્તાનો નિરોધ (સ્થિર સ્મરણ) તેને શ્રી જીનેશ્વર ભગવંતો ધ્યાન કહે છે.’

‘અથવા નિરોધ એટલે (અભાવ) અન્ય વિષયોની ચિન્તાના અભાવરૂપ કોઈ એક જ પદાર્થની સ્મૃતિરૂપ સમજવો, અથવા સર્વ ચિન્તાઓ (સ્મૃતિઓ) થી રહિત માત્ર આત્મસંવેદન (આત્માનુભાવ) રૂપ સમજવો.’

પટ્ટકારકમય આત્મા એ જ ધ્યાન

Losing “I” ness in I

તત્રાત્મન્યસહાયે,

યચિચિન્તાયા : સ્યાન્નિરોધનમ્ ।

તદ્ધ્યાનં તદ્ભાવો,

વા સ્વસંવિત્તિમયશ્ચ સ : ॥

‘તેમાં અસહાય-કેવળ આત્મામાં ચિન્તાનું જે રોકાણ તે ધ્યાન છે અથવા તેવી ચિન્તાનો અભાવ તે ધ્યાન છે. આવો અભાવ સ્વ (આત્મ) સંવેદનામય હોય છે.’

‘રાગ-દ્વષથી રહિત, યથાર્થ અને અત્યંત નિશ્ચલ એવા શ્રુતજ્ઞાનને ધ્યાન કહેવાય છે, તે અંતર્મુદૂતમાં સ્વર્ગ અથવા મોક્ષરૂપ ફળને આપનારું છે.’

ધ્યાયતે યેન તદ્ધ્યાનં,

યો ધ્યાયતિ સ એવ વા ।

યત્ર વા ધ્યાયતે યદ્વા

ધ્યાતિર્વા ધ્યાનમિચ્છતે ॥

‘જેના વડે અથવા જેમાં ધ્યાન કરાય છે, અથવા જે ધ્યાન કરે છે તેને અથવા ‘ધ્યાતિ’-ધ્યાનક્રિયાને ધ્યાન કહેવાય છે.’

‘યોગીઓ શ્રુતજ્ઞાન સહિત મન વડે ધ્યાન કરતા હોવાથી સ્થિર એવું મન ધ્યાન કહેવાય છે. અને તાત્ત્વિક એવું શ્રુતજ્ઞાન પણ ધ્યાન કહેવાય છે.’

ધ્યાતરિ ધ્યાયતે ધ્યેયં યસ્માન્નિશ્ચયમાશ્રિતૈઃ ॥
તસ્માદ્દિદમપિ ધ્યાનં કર્માધિકરણદ્વયમ્ ॥

‘જે કારણે નિશ્ચયનયનો આશ્રય લેનારાઓવડે ધ્યાતામાં ધ્યેયનું ધ્યાન કરાય છે તેથી કર્મ (કારક) અને અધિકરણ (કારક) બંને પણ ધ્યાન છે.

હંતે ધ્યેયે સ્થિરાબુદ્ધિયા સ્વાત્સંતાનવતિં નિ ।
જ્ઞાનાન્તરાડપસમૃષ્ટા સા ધ્યાતિ ધ્યાનમીરિતા ॥

હંત ધ્યેય (વસ્તુ)માં સ્મૃતિની પરંપરાવાળી અને અન્ય જ્ઞાનને (આલંબનને) નહિ સ્પર્શતી (જ્ઞાનાન્તરવડે અસંબદ્ધ) એવી જે સ્થિર બુદ્ધિ તે ધ્યાતિ છે, તેને ધ્યાન કહ્યું છે.

એકં ચ કર્તાં કરણં કર્માધિકરણં ક્લમ્ ।
ધ્યાનમેવેદમખિલં નિરુકતં નિશ્ચયાત્નયાત્ ॥

‘વધુ શું કહીએ ? નિશ્ચય નયથી જે કાંઈ છે તે ધ્યાન જ છે. તે જ કર્તા, કરણ, કર્મ, અધિકરણ અને ક્લમ છે.

સ્વાત્માનં સ્વાત્મનિ સ્વેન,

ધ્યાયેત્ સ્વસ્મૈ સ્વતોયતઃ ।

પટ્ટકારકમયસ્તસ્માદ્

ધ્યાન માત્મૈવ નિશ્ચયાત્ ॥

નિશ્ચયથી તો આત્મા-પોતાને, પોતામાં, પોતાના બળે, પોતાના માટે, પોતાની મેળે જ ધ્યાન કરે છે તેથી પટ્ટકારકમય આત્મા જ ધ્યાન છે.

ધ્યાન સામગ્રી

Art and Architecture
of Spirituality

‘ધ્યાનને ઉત્પન્ન કરવામાં પરિશ્રદ્ધાને ત્યાગ, કષાયોનો નિશ્ચય, વ્રતોનો સ્વીકાર (પાલન) અને મન તથા ઇન્દ્રિયોનો જય એ (મુખ્ય) સામગ્રી છે.’

‘ઇન્દ્રિયોના વિષયોથી પરાક્રમી સુખ થયેલો (પાછો-ફરેલો), સ્વાધ્યાયમાં સદા ઉદ્યમશીલ અને ભાવનાઓને સારી રીતે ચિતવતો યોગી મનને વશ કરી જ શકે છે.

‘એકાગ્ર મનથી પંચપરમેષ્ટિ નમસ્કાર મહામંત્રનો જાપ અથવા શ્રી જિનેશ્વરદેવે કહેલાં શાસ્ત્રનું અધ્યયન એ સર્વોત્કૃષ્ટ સ્વાધ્યાય છે.’

‘સ્વાધ્યાયથી ધ્યાનમાં ચઢે અને ધ્યાનથી સ્વાધ્યાયને સવિશેષ ચિંતવે, એમ ધ્યાન અને સ્વાધ્યાયરૂપ સંપત્તિથી પરમાત્મતત્ત્વનો (શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપનો) પ્રકાશ થાય છે.’

‘આ (પંચમઃ કાળ ધ્યાનનો (ધ્યાનને યોગ્ય) કાળ નથી તેથી ધ્યાન ન કરે) એમ જોએ (આ વિષયમાં) કહે છે, તેઓ જાતેજ પોતાનું શ્રી જિનમત સંબંધી અભાષ્યપાત્રું જાહેર કરે છે.

‘અનુભવી શુરુના ઉપદેશથી નિરંતર સારી રીતે ધ્યાનનો અભ્યાસ કરતો આત્મા ધારણા શકિતની આતશાયિતાથી ધ્યાન સંબંધી પ્રત્યયોને (વિશ્વાસમાં વૃદ્ધિ કરનારાં સુસ્વપ્નાદિ ચિહ્નોને) પણ જુઓ છે.’

‘એમ અભ્યાસના બધે મોટાં પણ શાસ્ત્રો સ્થિર (દૃઢ સ્મૃતિવાળાં) થાય છે, તેમ પુનઃ પુનઃ અભ્યાસ કરનારાઓનું

‘ધ્યાનપણ સ્થિરતાને પામે છે.’

‘પૂર્વોક્ત લક્ષણવાળો સ્થિતપ્રજ્ઞ ધ્યાતા જ્યારે પણ ધ્યાન માટે ઉત્સાહિત થાય ત્યારે પરિકર્માદિ (સ્વભૂમિકાને ઉચિત શાસ્ત્રોક્ત અનુષ્ઠાન) કરીને ધ્યાન કરે.’

પરાશ્રિય ધ્યાન

Turning About in the Deepest
Seat of consciousness

‘નિજનગૃહ કે ગુફામાં, રાત્રે અથવા દિવસે, સ્ત્રી, પશુ, નપુંસક અને શુદ્ર જીવો જ્યાં ન હોય ત્યાં અથવા ધ્યાનમાં વિદ્ય-ભૂત એવા સર્વ સચેતન અને અચેતન નિમિત્તોથી રહિત, સુંદર, નિજીવ, સપાટ એવા ધીજા કોઈ પ્રદેશમાં, ભૂમિતલ અથવા શીલાપટ્ટ પર, સુખાસને અથવા કાયોત્સર્ગમુદ્રામાં રહેલો, સમ, સરલ, અસંકુચિત અને અવયવોના કંપથી રહિત એવા શરીરવાળો, નાસિકાના અગ્ર ભાગ પર સ્થિર છે દૃષ્ટિ જેની એવો મંદધ્યાસોચ્છવાસવાળો, બત્રીસ દોષથી રહિત, કાયોત્સર્ગમાં રહેલો, નિદ્રા-રહિત, નિભંધ અને આજાસ વિનાનો ધ્યાતા ઇન્દ્રિયોરૂપી હુંટારાઓને પ્રયત્ન પૂર્વક તેમના વિષયોમાંથી પ્રત્યાહરીને -જેથીને અને સ્મૃતિને સર્વમાંથી જેથીને ધ્યેય વસ્તુમાં સ્થિર કરે અને પછી આત્મવિશુદ્ધિ માટે સ્વરૂપ અથવા પર-રૂપનું નિરંતર ધ્યાન કરે.’

આગમમાં નિશ્ચયનયથી અને વ્યવહારનયથી એમ બે પ્રકારનું ધ્યાન કહેલું છે. તેમાં સ્વરૂપનું ધ્યાન કરવું તે પહેલું (નિશ્ચયથી) અને પરરૂપનું ધ્યાન કરવું તે ધીજી (વ્યવહારથી) સમજવું.

અભિન્નમાધમન્યતુ ભિન્ન તત્તાવદુચ્યતે ।
ભિન્ને હિ વિહિતાડભ્યાસોડભિન્ન ધ્યાયત્યનાકુલઃ॥

તેમાં પહેલું (સ્વરૂપનું) ધ્યાન આત્માથી અભિન્ન અને બીજું (પરરૂપનું) ધ્યાન ભિન્ન કહેવાય છે. પ્રથમ ભિન્ન ધ્યાનમાં દ્રઢ અભ્યાસી બનેલો પછી નિરાકુળપણે (સુગમતાથી) અભિન્ન ધ્યાનને કરી શકે છે.

‘આજ્ઞા, અપાય વિપાક અને લોકના સંસ્થાનને મુનિ આગમને અનુસારે સ્થિરચિત્તથી ચિંતવે.’

નામધ્યેય-સ્થાપનાધ્યેય

Creative Sound and Universal Vision of Sacred Syllables

‘નામધ્યેય, સ્થાપનાધ્યેય, દ્રવ્યધ્યેય, અને ભાવધ્યેય એમ ધ્યેય ચાર પ્રકારનું છે. અધ્યાત્મના જાણકાર મહાત્માઓએ એતું (ચતુર્વિધધ્યેયનું) ભેગું અથવા પ્રત્યેકનું જુદું જુદું ધ્યાન કરવું જોઈએ.’

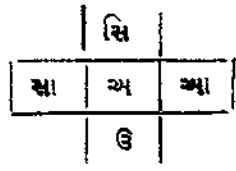
‘વાચ્ચ-અભિધેય પદ્ધતિના વાચક શબ્દને નામ અને પ્રતિમાને સ્થાપના કહેવાય છે. ગુણ અને પર્યાયવાળું તે દ્રવ્ય છે. અને ગુણ અને પર્યાય તે ભાવ છે.’

આઠૌ મધ્યેડવસાને યદ્વાર્જુમયં વ્યાખ્ય તિષ્ઠતિ ।
હૃદિ જ્યોતિમ્મદુઃકચ્છન્નામધ્યેયં તદ્દહંતામ્॥

જે (વાર્જુમય-સર્વશાસ્ત્રની) આદિમાં મધ્યમાં અને અંતમાં એમ સકલ વાર્જુમયને વ્યાપી રહેલું છે, તે જ્યોતિમયે અને ઊધ્વંગામી એવા શ્રી અરિહંત ભગવંતના નામનું હૃદયમાં ધ્યાન કરવું જોઈએ. (ધ્યેયયનામ-‘અરિહંત’-‘અહ’-વગેરે)

હૃત્પદ્મજે અનુપત્રે જ્યોતિમ્મનિ પ્રદક્ષિણમ્ ।
‘અ-સિ-અ-ઉ-સા’ક્ષરાભિધેયાનિ પરમેષ્ટિનામ્॥

ચાર ફલયાળા હૃદયકમળમાં જ્યોતિમય એવા ‘અ-સિ-અ-ઉ-સા’ એ પરમેષ્ટિઓના આઠ અક્ષરોનું પ્રદક્ષિણામાં ધ્યાન કરવું જોઈએ.

ધ્યાયેદ્ ‘અ-ઇ-ઉ-એ-ઓ’ ચ તદ્દમ-મન્ત્રાનુદયિષઃ ।

મત્યાદિજ્ઞાનનામાનિ

મત્યાદિજ્ઞાનસિદ્ધયે ॥

તે જ રીતે ‘અ-ઇ-ઉ-એ-ઓ’ એ ઉજ્જવલ મન્ત્રોનું ધ્યાન કરે તથા મત્યાદિ જ્ઞાનોની સિદ્ધિ માટે મત્યાદિ જ્ઞાનોના નામોનું ધ્યાન કરે.

‘દ્વર શ્રવણાદિ લખિધ્યોને ઈચ્છતા સાધકે ‘નમો અરિહંતાણુ’ એ સપ્તાક્ષર મન્ત્રનું (જે કાનનાં, જે નાકનાં, જે આંખનાં અને એક મુખનું એમ) સાત મુખછિદ્રોમાં શ્રીસદ્ગુરૂના ઉપદેશથી ધ્યાન કરવું જોઈએ.’ (ચક્ષુ આદિની સીમાથી બહાર રહેલા રૂપાદિનું પ્રત્યક્ષ વગેરે પણ આ મન્ત્રના ધ્યાનથી થાય છે.)

‘કણ્ઠિકામાં શ્રી અરિહંત ભગવંતોના નામ (અહ)થી અધિષ્ઠિત અને આઠ ફલોમાં અષ્ટ વર્ગ (અ-ક-ચ-ટ-ત-પ-ચ-શ વર્ગ)થી પૂરિત એવા અષ્ટફલ કમલનું હૃદયમાં ધ્યાન કરવું. તે પદ્મ ગણધરવલય (અડતાલીશ લખિધપદો) થી સહિત અને માયા-‘હી’ કારથી ત્રણ વખત વેગિત છે, એમ ચિંતવવું. આ ધ્યાનપૂર્વે એ બધાને ભૂમિમંડલ પર આલેખીને એની પૂજા પણ કરી શકાય.

અકારાદિ-હકારાન્તાઃ મન્ત્રાઃ પરમશકતયઃ ।
સ્વમણ્ડલગતા ધ્યેયા લોકદ્વયકલપદા ॥

‘અ’ થી ‘હ’ સુધીના અક્ષરો ઈહલોક અને પરલોકના ફળને આપનારા પરમ-શક્તિવાળા મંત્રો છે. તેમનું આધારાદિ સ્વચ્છેદમાં ધ્યાન કરવું.

ઈત્યાદિ-મન્ત્રિણો મન્ત્રાનહ-મન્ત્રપુરસ્સરાન ।
ધ્યાયન્તિ યદિહ સ્પષ્ટ નામધ્યેયમવૈહિ તત ॥

‘અહ’ મંત્રથી પુરસ્કૃત એવા પૂર્વોક્ત અને બીજા મંત્રો જેમનું માંત્રિકા ધ્યાન કરે છે તે બધાને તમે અહીં નામ ધ્યેય તરીકે સ્પષ્ટ રીતે જાણો.

‘શાશ્વત અને અશાશ્વત એવી જિન-પ્રતિમાઓનું આગમમાં જેવી રીતે વર્ણન કર્યું છે, તેવી રીતે શંકા (વના ધ્યાન કરો.)

દ્રવ્ય ધ્યેય-ભાવ ધ્યેય

Path of Unification

‘જેમ એક દ્રવ્ય એકજ વખતે ઉત્પાદ-શીલ, ધ્રુવ અને નશ્વર છે તેવી જ રીતે સર્વ દ્રવ્યો સર્વઠા (ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રોવ્ય યુક્ત) છે, એ તત્ત્વને ચિંતવવું.’

ચેતનોડચેતનો વાર્થો થો યથૈવ વ્યવસ્થિતઃ ।
તથૈવ તસ્ય થો ભાવો યથાત્મ્યં તત્ત્વમુચ્યતે ॥

‘ચેતન કે અચેતન પદાર્થ, જેવી રીતે વ્યવસ્થિત છે, તેનો તે પ્રકારનો જે ભાવ (સ્વરૂપ) તે ‘યાથાત્મ્ય’ તત્ત્વ કહેવાય છે.’

અનાદિનિધને દ્રવ્યે સ્વપર્યાયાઃ પ્રતિક્ષણમ્ ।
ઉન્મજ્જન્તિનિમજ્જન્તિ જલકલ્પોલવજ્જલે ॥

જલમાં જલતરંગોની જેમ અનાદિ-અનંત એવા દ્રવ્યમાં પોતાના પર્યાયો પ્રતિક્ષણ ઉત્પન્ન થાય છે અને લય પામે છે.

‘જેવી રીતે જે (દ્રવ્ય) પૂર્વે વિવત્યું (ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રોવ્યને પામ્યું) હતું. જે (દ્રવ્ય) પછી વિવત્ (ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રોવ્ય)ને પામશે અને જે (દ્રવ્ય) આજે વર્તમાનમાં વિવતે (ઉત્પાદ-વ્યય

-ધ્રોવ્યને પામે) છે તે જ આ છે અને આજ તે છે. તાત્પર્ય કે પ્રત્યેક દ્રવ્ય દ્રવ્ય રૂપે સર્વકાળ એક સરખું જ રહે છે.’

‘તેમાં સહભાવી તે ગુણો છે અને કમભાવી તે પર્યાયો છે. દ્રવ્ય ગુણપર્યાયાત્મક છે, ગુણ પર્યાયો દ્રવ્યાત્મક છે.’

‘એવી જાતની આ વસ્તુ પ્રતિક્ષણ ઉત્પતિ સ્થિતિ તથા વ્યયાત્મક અને અનાદિ અનંત છે. સર્વ ધ્યેયનું યથાસ્થિતિરૂપે (જે જેવું હોય તેનું) તે પ્રકારે) ધ્યાન કરવું જોઈએ.

‘જે દ્રવ્યમાં અર્થ પર્યાયો, વ્યંજન પર્યાયો અને મૂર્ત કે અમૂર્ત ગુણો જેવી રીતે રહેલા હોય, તેવી રીતે તેમનું સ્મરણ કરવું.’

‘આત્મા, પુદ્ગલ, કાલ, ધર્મ, અધર્મ અને આકાશ એ છ પ્રકારનું દ્રવ્ય માનવામાં આવ્યું છે. તેમાં આત્મા તે ધ્યેયતમ (શ્રેષ્ઠ ધ્યેય) છે.’

‘જ્ઞાતા હોય તો જ જ્ઞેય ધ્યેયતાને પામે છે. તેથી જ્ઞાન સ્વરૂપ આ આત્માને ધ્યેયતમ કહ્યો છે.’

શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ ધ્યાન

One Surrender After Another

તત્રાડપિ તત્ત્વતઃ પંચ ધ્યાતવ્યાઃ પરમેષ્ઠિનઃ ।
ચત્વારઃ સકલાસ્તેષુ સિદ્ધઃસ્વામીતિ નિષ્કલઃ ॥

જીવદ્રવ્યોમાં પણ તત્ત્વથી પાંચ પરમે-ષ્ઠિઓ ધ્યેય છે. તેમાં અરિહંત-આચાર્યાદિ સકલ-કર્માદિ ઉપાધિસહિત છે અને સિદ્ધ-સ્વામી (?) હોવાથી નિષ્કલ નિરુપાધિ છે.

‘અનંત એવા દર્શન, જ્ઞાન, સમ્યક્ત્વ વગેરે ગુણોવાળા, ચરમભવમાં જે ઠેક પોતાને

પ્રાપ્ત થયો હોતો અને જે પોતે તણ દીધો તેના આકાર [ચરમદેહાકાર] ને ધારણ કરનારા [એ અપેક્ષાએ] સાકાર, નિરાકાર, અમૂર્ત, જરારહિત, મૃત્યુરહિત, નિમંલ સ્ફટિક રત્નમાં પ્રતિબિંબિત થયેલ બિનબિંબસદૃશ, લોકના અગ્રભાગરૂપ શિખર પર આરૂઢ સુખસંપત્તિનં વરેલા, પીઠારહિત અને નિઃકર્મ એવા શ્રી સિદ્ધાત્માનું ધ્યાન કરવું.’

‘તથા આપ્તોમાં આઘ આપ્ત, દંવોના પશુ અધિદેવતા, ધાતિ કર્મ રહિત, અનંત ચતુષ્પયને પામેલા, પૃથ્વી તલને દૂર છોડીને (જાયે) આકાશ પ્રદેશમાં રહેલા, પોતાના પરમ ઔદારિક શરીરની પ્રભાથી સૂચ કરતાં પશુ અધિક તેજસ્વી, મહા-શ્ચયભૂત ચોત્રીશ અતિશયો અને આઠ પ્રાતિહાર્યોથી શોભતા, મુનિવરો, તિયંચો, મનુષ્યો અને દેવતાઓની પર્ષદાઓથી ઘેરાયેલા, જન્માભિષેક વગેરેમાં પ્રાપ્ત થયેલ પૂજના કારણે સૌથી ચત્વિયાતા, કેવળ જ્ઞાન વડે નિષ્ણીત એવાં વિશ્વના તત્ત્વોના ઉપદેશક, ઉજ્જવલ એવા અનેક લક્ષણોથી વ્યાપ્ત, સર્વાંગ પરિપૂર્ણ અને ઉન્નત દેહવાળા, નિમંલ (મહાન) સ્ફટિક રત્નમાં પ્રતિબિંબિત પ્રદીપ્ત જ્વાલાઓવાળા અગ્નિ સમાન ઉજ્જવલ, સર્વ તેજોમાં ઉત્તમ તેજ અને સર્વ જ્યોતિઓમાં ઉત્તમ જ્યોતિ સ્વરૂપ એવા શ્રી અરિહંત પરમાત્માનું મોક્ષની પ્રાપ્તિ માટે ધ્યાન કરવું.’

‘મુમુક્ષુઓ વડે ધ્યાન કરાતા એવા આ દેવાધિદેવ વીતરાગ હોવા છતાં સ્વર્ગ કે મોક્ષ સુખને આપનારા છે. કારણ કે તેમની શક્તિ જ તે પ્રકારની અચિંત્ય છે.’

‘સમ્યજ્ઞાનાદિથી સંપન્ન, સાત મહા-

ઋદ્ધિઓવાળા (?) અને શાસ્ત્રોક્ત લક્ષણોવાળા આચાર્ય’, ઉપાધ્યાય અને સાધુ ભગવંતોનું ધ્યાન કરવું.’

એકીકરણ તેજ સમાધિ

Finger Pointing to the Moon.

‘એવી રીતે નામાદિ લેહોથી ચાર પ્રકારનું ધ્યેય કહ્યું. અથવા તે (ધ્યેય) દ્રવ્ય અને ભાવ લેહે એ પ્રકારનું જ છે.’

‘ચેતન કે જડરૂપી બાદ્ય વસ્તુ તે દ્રવ્યધ્યેય છે. અને ધ્યેય (અરિહંતાદિ) સદૃશ જે ધ્યાનનો પચાઈ તે ભાવધ્યેય છે.’

‘ધ્યાન જ્યારે (સ્થિરતાને ધારણ કરે છે ત્યારે ધ્યેય નજીક ન હોવા છતાં પણ જાણે (સામે) આલેખિત હોય એવું અત્યંત સ્પષ્ટ ભાસે છે.’

ધાતુપિણ્ડેસ્થિતશ્ચૈવ ધ્યેયોડયોધ્યાયતેયતઃ ।
ધ્યેયં પિણ્ડસ્થમિત્યાહુરત એવ ચ કેવલમ્ ॥

‘એ જ પ્રકારે જ્યારે સાત ધાતુનાં પિંડમાં-દેહમાં ધ્યેય વસ્તુનું ધ્યાન કરાય છે ત્યારે તે ધ્યેયને (ધ્યાનને) પિંડસ્થ કહેવાય છે એથી જ કેવલ (કેવલજ્ઞાન-કેવલજ્ઞાન) પ્રાપ્ત થાય છે.’

યદા ધ્યાન બલાદ્યયાતા,
શૂન્યીકૃત્ય સ્વવિચ્છેદમ્ ।

ધ્યેય સ્વરૂપાવિષ્ટત્વાત,
તાદકુ સંપદતે સ્વયમ્ ॥

‘જ્યારે ધ્યાતા ધ્યાનના બળે સ્વદેહને (સ્વઆકૃતિને) શૂન્ય કરીને ધ્યેયના સ્વરૂપમાં આવિષ્ટ-પ્રવેશેલ હોવાથી સ્વયં તેના જેવો બની જાય છે, ત્યારે તેવા પ્રકારના ધ્યાનના સંવેદનથી નાશ પામ્યા છે સર્વ વિકલ્પો જેના એવો તે પોતેજ ધ્યેય સ્વરૂપ બની જાય છે.

સોચ સમરસીભાવસ્તદેકીકરણં સ્મૃતમ્ ।
એતદેવ સમાધિઃ સ્યાલ્લોકદ્વય ફલ પ્રદઃ ॥

(આવી રીતે પરમાત્મા સાથેનો ધ્યાતાનો અલોહ) તે આ 'સમરસીભાવ' છે તેજ 'એકીકરણ' કહેવાયું છે. તે જ ઉભય દોહકનાં ક્ષણને આપનારી 'સમાધિ' છે.

'અહીં બહુ કહેવાથી શું? તાત્ત્વિક રીતે જાણીને, તેવી જ રીતે તેના પર શ્રદ્ધા કરીને અને એ વિષયમાં માધ્યસ્થ્ય ધારણ કરીને આ બધું ધ્યાન કરવું જોઈએ.'

માધ્યસ્થ્ય, સમતા, ઉપેક્ષા, વૈરાગ્ય, સામ્ય, નિસ્પૃહતા, વૈતૃષ્ણ્ય, પરમ-શાન્તિ -એ બધા શબ્દો વડે એક જ અર્થ કહેવાય છે.'

સંક્ષેપેષુ ચદ્વૈકતં વિસ્તારાત્ પરમાગમે ।
તત્સવ" ધ્યાનમેવ સ્યાદ્ધ્યાતેષુ પરમેષ્ઠિષુ ॥

પંચપરમેષ્ઠિઓનું ધ્યાન થતાં જ અહીં (પૂર્વે) જે સંક્ષેપમાં કહ્યું છે અને પરમ આગમોમાં જે વિસ્તારથી કહેવામાં આવ્યું છે, તે બધું ધ્યાન થઈ જ જાય છે. (અર્થાત્ પરમેષ્ઠિ ધ્યાનમાં બીજું બધું સર્વ ધ્યાન આવી જ જાય છે.)

સ્વાત્માલંબન ધ્યાન
Flight of the Alone to the Alone.

'એવી રીતે વ્યવહારનયથી પરાલંબન ધ્યાન કહ્યું, હવે નિશ્ચયથી સ્વાત્માલંબન ધ્યાન કહેવાય છે.'

દિધ્યાસુઃ સ્વં પરજ્ઞાત્વા,

શ્રદ્ધાય ચ યથાસ્થિતમ્ ।

વિહાયાન્યદનથિત્વાત્,

સ્વમેવાવૈતુ પશ્યતુ ॥

ધ્યાન કરવાની ઇચ્છાવાળો પુરૂષ, 'સ્વાત્મા સર્વશ્રેષ્ઠ છે એમ જાણીને, તેમાં યથાસ્થિત રીતે શ્રદ્ધા કરીને અને (આત્મ-બિન્ન) બીજું બધું અનુપયોગી હોવાથી

(તેનો) ત્યાગ કરીને સ્વાત્માને જ સમ્યગ્ જાણે અને જુણે.

પૂર્વ શ્રુતેન સંસ્કારં સ્વાત્મન્યારોપમેતતઃ ।
તત્રૈકાગ્દ્રં સમાસાધ ન કિંચિદ્ધિચિન્તયેત્ ॥

પ્રથમ પોતાના આત્મામાં શ્રુત વડે સંસ્કારનું આરોપણ કરે (શ્રુતમાં વણવેલ આત્મસ્વરૂપની પુનઃ પુનઃ ભાવના કરે) પછી તેમાં એકાગ્રતાને ગેજવીને કંઈ પણ ચિંતવે નહીં.

યસ્તુ નાલમ્બતે શ્રૌતી,

ભાવનાં કલ્પનાભયાત્ ।

સોડવશ્યં મુદ્ધતિ સ્વસ્મિન્,

બહિશ્ચિન્તાં બિભતિંચ ॥

જે શ્રુતોક્ત ભાવનાનો કાલ્પનિક ભયથી આલંબન લેતો નથી તે આત્માના વિષયમાં અવશ્ય મોહ પામે છે. અને બાહ્ય ચિંતાને ધારણ કરે છે. (પરવસ્તુના અશુભ ધ્યાનમાં પડી જાય છે.)

'તેથી મોહના નાશ માટે, બાહ્ય ચિંતાની નિવૃત્તિ માટે અને એકાગ્રતાની સિદ્ધિ માટે સ્વાત્માને ભાવે.'

'હું ચેતન, અસંખ્ય પ્રદેશી, અમૂત, શુદ્ધાત્મા, જ્ઞાનદર્શન સ્વરૂપ અને સિદ્ધરૂપ, છું.'

'હું અન્ય (પર, બીજો, ભિન્નરૂપ, અસિદ્ધરૂપ, અનાત્મરૂપ, વિગેરે) નથી અન્ય તે હું નથી, હું અન્યનો નથી, અન્ય મારો નથી, અન્ય તો અન્ય છે, હું હું જ છું, અન્ય અન્યનો છે, હું જ મારો છું.'

'શરીર જુદું છે, હું જુદો છું, હું ચેતન છું, તે અચેતન છે, તે અનેક છે, હું એક છું, એ વિનશ્ચર છે, હું અવિનાશી છું.'

‘હું અચેતન યતો નથી, હું અચેતન પણ નથી, હું જ્ઞાન સ્વરૂપ છું, મારું કોઈ પણ નથી, હું પણ કોઈનો નથી.’

‘અહીં પૂર્વે મને શરીરની સાથે જે સ્વસ્વામિ સંબંધ (શરીર એ મારું સ્વ, અને હું એનો સ્વામી એવો સંબંધ) હતો અને જે (તેની સાથેના મારા) એકત્વનો (‘શરીર તે હું છું’ એવો) ભ્રમ હતો, તે પણ પર (કમ) ના કારણે હતો, સ્વરૂપથી નહીં.’

‘હવે અહીં છવાડિ દ્રવ્યોના યથાર્થ જ્ઞાનરૂપ આત્માને આત્મા વડે આત્મામાં એતો હું પર વસ્તુઓને વિષે ઉદાસીન છું.’

‘હું સત દ્રવ્ય છું, હું ચેતન છું, જ્ઞાતા છું, દ્રષ્ટા છું, સદા પણ ઉદાસીન છું, પેતે ઉપાજોલા દેહના આકરવાળો છું, તેથી (દેહથી) ભિન્ન છું અને આકાશની જેમ અમૂર્ત છું.’

‘સ્વરૂપાદિ(સ્વ-દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવ) અનુષ્ટયથી હું સર્વદા પણ ‘સત’ જ છું અને પરરૂપ (પર દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર કાળ-ભાવ) આદિની અપેક્ષાએ હું અલ્પ (સર્વથા) ‘અસત’ છું.’

‘જે કંઈ પણ જાણવું નથી, પૂર્વે કંઈ પણ જાણવું ન હતું અને કંઈ પણ જાણ-શે જ નહિ તે શરીરાદિ (રૂપ) હું નથી.’

‘પૂર્વે જે તથા પ્રકારે જાણવું હતું, ભવિષ્યમાં જે બીજી રીતે જાણશે અને આજે અહીં આ પ્રકારે જાણે છે, તે ચેતન દ્રવ્ય હું જ છું.’

‘આ જગત સ્વયં ઇષ્ટ અને દ્વેષ્ય નથી કિન્તુ ઉપેક્ષ્ય છે. હું સ્વયં રાગી અને દ્વેષી નથી કિન્તુ ઉપેક્ષિતા (મધ્યસ્થ) છું.’

‘નિશ્ચયથી મારાથી શરીરો ભિન્ન છે

અને હું પણ તેમનાથી ભિન્ન છું. હું એમનો કંઈ પણ નથી અને મારા પણ એઓ કંઈ પણ નથી.’

એ રીતે ‘સ્વાત્મા અન્યથી ભિન્ન છે’ એમ સારી રીતે નિશ્ચય કરીને અને સ્વરૂપ-મય ભાવ કરીને કાંઈ પણ ચિંતવવું નહિ.

સ્વસંવેદન

On the Borderlands of the Soul.
વેદત્વ વેદકત્વં ચ યત્સ્વસ્થ સ્વેન યોગિનઃ।
તત્સ્વસંવેદનં પ્રાહુરાત્મનોત્તમવં દશમ્ ॥

યોગીને આત્માવડે આત્માનું જે વેદત્વ અને વેદકત્વ થાય છે તેને યોગીશ્વ-રાએ સ્વસંવેદન, આત્માનુભવ અથવા આત્મદર્શન કહ્યું છે.

સ્વપરજ્ઞસિરુપત્વાત્ત તસ્ય કારણાન્તરમ્।
તતચિન્તાં પરિત્યજ્ય સ્વસંવિત્તૈવ વેદનામ્ ॥

તે સ્વપરજ્ઞસિ (પ્રકાશ) રૂપ હોવાથી તેનું બીજું કોઈ કારણ નથી કેવળ આત્મા જ કારણ છે; તેથી ચિંતાને છોડીને સ્વસંવેદનથી જ અનુભવવું જોઈએ.

દુર્ગોષસામ્યરૂપત્વાજ્ઞાનત્વં પર્યનુદાસિતા।
વિત્સામાન્યવિશેષાત્મા સ્વાત્મનેવાનુભૂયતામ્ ॥

આત્મા દર્શન, જ્ઞાન, અને સમતા (ચારિત્ર) રૂપ હોવાથી બુદ્ધે છે, જાણે છે અને મધ્યસ્થ રહે છે, તે સામાન્ય (દર્શન) અને વિશેષ (જ્ઞાન) ઉપયોગ સ્વરૂપ છે તેને સ્વાત્માવડે જ અનુભવો.’

કમંજેભ્યઃ સમસ્તેભ્યો, આવેભ્યો ભિન્નમન્વહમ્।
સસ્વભાવ મુદ્દાસીત્વં પર્યેદત્તમાનમાત્મના ॥

હું કમંજન્ય સમસ્ત ભાવોથી ભિન્ન, જ્ઞાનસ્વભાવ અને ઉદાસીન છું’ એમ આત્માને આત્માવડે જુએ.

યન્મિથ્યાભિનિવેશેન મિથ્યા-જ્ઞાનેન ચેન્નિજતમ્।
તન્મધ્યસ્થનિજ રૂપ સ્વસ્મિન્ સંવેદતાં સ્વયમ્ ॥

માધ્યસ્થ્ય (જ) આત્માનું સ્વરૂપ છે, મિથ્યાભિનિવેશ અને મિથ્યા જ્ઞાનથી રહિત એવું તેને આત્માએ આત્મામાં અનુભવવું જોઈએ.

ન હીન્દ્રિયધિયા દશ્યં રૂપાદિરહિતત્વતઃ
વિતર્કસ્તન્ન પર્યન્તિ તે દ્યાવિસ્પન્દતર્કજ્ઞઃ॥

તે આત્મસ્વરૂપ ઇન્દ્રિયજન્ય જ્ઞાનથી જ્ઞેય નથી, કારણ કે તે રૂપાદિથી રહિત છે. તેને વિતર્કો (તર્કાદ્યાત્મક મનોવૃત્તિઓ) પણ જોઈ શકતા નથી, કારણ તેઓ પોતે જ અસ્પન્દ તર્કરૂપ છે.

ઉભયસ્મિન્નિરુદ્ધે તુ સ્યાદ્વિસ્પષ્ટમતીન્દ્રિયમ્ ।
સ્વસંવેધં દ્વિ તદ્દુપં સ્વસંવિત્સ્યૈવ દ્રશ્યતામ્ ॥

ઇન્દ્રિયજન્યજ્ઞાન (ઇન્દ્રિયો) અને વિતર્કો (મન) બંનેનો નિરોધ થાય તો જ અત્યંત સ્પષ્ટ અને અતીન્દ્રિય એવું તે (આત્મસ્વરૂપ) દેખાય. તે કેવળ સ્વસંવેધ છે. તેથી સ્વસંવેદન વડે જ તેને અનુભવો. વપુષોડમ્પ્રતિભાસોડપિ સ્વાતન્ત્ર્યેષુ ચકાસતે ।
ચેતનાજ્ઞાનરૂપોડયં સ્વયં દ્રશ્યતે એવ દ્વિ ॥

શરીરનું જ્ઞાન ન હોય તો પણ તે ચેતન્ય સ્વયં સ્વતંત્ર પ્રકાશે છે. કારણ કે તે જ્ઞાનરૂપ હોવાથી સ્વયં દેખાય છે જ. સમાધિસ્થેન યદાત્મા,

યોદાત્મા તાનુભૂયતે ।
તદાદ્વિ ન તસ્ય તદ્દયાનં.

મૂર્છાવાન મોહ એવ સઃ ॥
સમાધિસ્થ પુરૂષ વડે જે જ્ઞાન સ્વરૂપ આત્મા ન અનુભવાય તો તે તેનું ધ્યાન જ નથી કિન્તુમૂર્છાથી યુક્ત એવો મોહ જ છે. તદેવાનુભવશ્ચાયમૈકાગ્ર્યં પરમૃચ્છતિ ।
તદાત્માધીનમાનન્દમેતિ વાચામગોચરમ્ ॥
તે આત્મસ્વરૂપનો જ અનુભવ કરતો આ આત્મા પરમ એકાગ્રતાને પામે છે.

તથા વચનાતીત અને સ્વાધીન પરમાનંદને પામે છે.

યથા નિર્વાત દેશસ્થઃપ્રદીપો ન પ્રકમ્પતે ।
તથા સ્વરૂપ નષ્ટોડયં યોગી નૈકાગ્રમુજ્જ્ઞતિ ॥

જેમ નિર્વાત પ્રદેશમાં રહેલો દીવો કંપતો નથી તેમ સ્વરૂપમાં નિષ્ઠ એવો આ યોગી એકાગ્રતાનો ત્યાગ કરતો નથી.

તદા ચ પરમૈકાગ્રાદ્વહિરથેંધુ સ્તસ્વપિ ।
અન્યન્ન કિંચનાભાતિ સ્વમેવાત્મનિ પર્યતઃ ॥

તે વખતે પરમ એકાગ્રતાથી આત્માને જ આત્મામાં જોતા એવા તેને (યોગીને) બાહ્ય અર્થો વિદ્યમાન હોવા છતાં કાંઈ પણ બાસતું નથી. (કિન્તુ કેવળ આત્મા જ બાસે છે.)

પશ્યન્નાત્માન મૈકાગ્રાત્ક્ષપયત્યન્નિતાન્મલાન ।
નિરસ્તાહં મમીભાવઃ સંવૃણોત્યપ્યનાગતાન ॥

એ રીતે પરમ એકાગ્રતાથી આત્માને જોતો યોગી પૂર્વસંચિત કર્મોની ક્ષપણા (ક્ષય) કરે છે તથા અહંકાર અને મમકારથી રહિત એવો તે નવા આવતા કર્મોનો સંવર કરે છે.

યથા યથા સમાધ્યાતા,

લપ્સ્યતે સ્નાત્મનિ સ્થિતિમ્ ।

સમાધિપ્રત્યયાશ્ચાસ્ય,

સ્ફુટિષ્યન્તિ તથા તથા ॥

જેમ જેમ સારી રીતે અત્યંત એકાગ્રતાથી ધ્યાન કરનાર ધ્યાતા આત્મામાં અધિક અધિક સ્થિર થતો જશે, તેમ તેમ સમાધિવિષયક અનુભવો વધુ વધુ સ્પન્દ યતા જશે.

એતદ્દયોરપિ ધ્યેયં ધ્યાનયોધમ્યં-શુકલયોઃ ।
નિશુદ્ધિ સ્વામિ મેઠઃતુ તયોલેદોડવધાયતામ્ ॥

આ સ્વસંવેદન ધર્મધ્યાન અને શુકલ ધ્યાન બંનેનું ધ્યેય છે, પણ વિશુદ્ધિ અને

સ્વામી (ધ્યાતા)ના લેહથી તે જો ધ્યાનોમાં લેહ સમજવો.

ઈદં હિ દુઃશકં ધ્યાતું સૂક્ષ્મજ્ઞાનાવલંબનાત્ ।
ઓધ્યમાનમપિ પ્રાજ્ઞૈર્ન ચ દ્રાગવલક્ષ્યતે ॥

આ સ્વાત્માધ્યાન અત્યંત દુઃશક્ય છે, કારણ કે એમાં સૂક્ષ્મજ્ઞાનનું અવલંબન લેવું પડે છે. આ ધ્યાન મહાન બુદ્ધિમાન પુરૂષો વડે સમજાવવામાં આવે. તેા પણ શીઘ્રતઃ સંપૂર્ણપણે લક્ષમાં આવતું નથી.

તસ્માદલક્ષ્યં ચ શક્યં ચ દ્રષ્ટાદૃષ્ટૈર્લં ચ યત્ સ્થૂલં વિતર્કમાલગ્ન્ય, તદલ્પ્યસ્યાંતુ ધીધનાઃ ॥

તેથી જે લક્ષ્ય હોય, જે કરવું શક્ય હોય અને જેનું ક્ષણ પ્રત્યક્ષ અને અનુમાનથી જાણી શકાય એવું હોય, એવું ધ્યાન બુદ્ધિમાન પુરૂષોએ સ્થૂલ વિતર્કને અવલંબીને કરવું જોઈએ.

‘અહ’ નું અભેદ પ્રાણુધાન

Becoming of Godhead

‘અ’કાર મરુતાપૂર્વ કુંભિત્વા રેક વહ્નિના ।
દુઃખ્વા સ્વવપુષા કમં, સ્વતો ભક્ષમ વિરેચ્ય ચ ॥
‘હ’મન્ત્રો ન(મ)ભક્ષિ ધ્યેયઃ ક્ષરણમૃતમાત્મનિઃ ।
તેનાડન્યત્તદ્વિનિર્માય પીયૂષમયમુજ્જવલમ્ ॥
તન્નાહૌ પિષ્ટસિદ્ધયથ’, નિર્મલીકરણાય ચ ।
મારૂતી તૈજસીમાપ્યાં, વિદધ્યાદ્ધારણાં ક્રમાત્ ॥
તતઃ પગ્યનમરકારૈઃ પગ્યપિષ્ટાક્ષરન્વિતૈઃ ।
પગ્યસ્થાનેષુ વિન્યસ્તૈ વિધાય સકલીક્રિયામ્ ॥
પશ્ચાદ્દાત્માનહન્ત’, ધ્યાયેન્નિદિષ્ટલક્ષણમ્ ।
સિદ્ધંવા ધ્વસ્તકર્માણુમમૃત’, જ્ઞાનભાસ્વરમ્ ॥

(પૂરકના) વાયુવડે ‘અ’ કારને પૂરત કરીને અને (કુંભકવડે) કુંભિત કરીને રેકમાંથી નીકળતા અગ્નિ વડે પોતાના શરીરની સાથે (શરીર અને) કર્મોને બાળવાં. પછી શરીર અને કર્મોના દહનથી થયેલ ભસ્મનું પોતામાંથી વિરેચન કરવું

(તે ભસ્મને પોતામાંથી દૂર કરવી. પછી જે આત્મા ઉપર અમૃત ઝરાવી રહ્યું છે એવા ‘હ’કાર મંત્રનું આકાશમાં ધ્યાન કરવું. પછી તે અમૃતથી એક નવા અમૃતમય ઉજ્જવલ શરીરનું નિર્માણ કરવું. તેમાં પ્રથમ દેહ (પિંડ)ની રચનાં માટે મારૂતી (વાયવીય) ધારણા કરવી અને પછી નિર્મળ બનાવવા માટે તૈજસી અને જલીય ધારણા ક્રમશઃ કરવી, તે પછી પાંચ પિંડક્ષરોથી યુક્ત અને શરીરના પાંચ સ્થાનોમાં ન્યાસ કરાયેલા એવા પાંચ નમસ્કારો વડે સકલી-કરણ કરવું તે પછી જેમનું સ્વરૂપ પૂર્વે કહેવામાં આવ્યું છે, એવા શ્રી અરિહંત પરમાત્મા રૂપે અથવા કર્મ રહિત, અમૃત અને જ્ઞાન વડે પ્રકાશમાન એવા શ્રી સિદ્ધ ભગવંતરૂપે પોતાના આત્માનું ધ્યાન કરવું.

જો તમારો આત્મા અરિહંત નથી તો પછી તેનું અરિહંતરૂપે ધ્યાન કરતા એવા તમને ‘અતત’માં (જે જેવો નથી તેમાં) ‘તત’ની (તેવાની) જ્ઞાન્તિ તો નથી થતીને? આત્માની ભાવ અરિહંતરૂપે અર્પણા (ચિંતવના) કરીએ છીએ. અરિહંતના ધ્યાનમાં નિષ્ઠ એવો આત્મા તે નો આગમથી ભાવ અરિહંત છે. તેથી ‘અતત’માં તદ્અહ રૂપ જ્ઞાન્તિ નથી કિંતુ ‘તત’માં (તેમાં) જ ‘તત’ની (તેની) યથાર્થ માન્યતા છે.

જે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે તે આત્મા પરિણમે છે તે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે તે (આત્મા) તન્મય (અરિહંતાદિમય) અને છે. તેથી અરિહંતના ધ્યાનમાં નિષ્ઠ એવો આત્મા તે (અરિહંતભાવ) થકી પોતે જ ભાવ અરિહંત થાય છે. ઉપાધિસહિત એવા સ્ફટિકરત્નની જેમ આત્મજ્ઞ પુરૂષ જે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે જે (અરિહં-

તાદિ) રૂપે આત્માનું ધ્યાન કરે છે, તે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે તન્મયતા (તદ્ભાવરૂપતા) ને પામે છે. (અર્થાત જેમ સ્કૃતિકમણિ સામે રહેલી વસ્તુનું રૂપ ધારણ કરે છે તેમ આત્મા પણ ધ્યાન વડે ધ્યેયમય બને છે)

‘અથવા સર્વ દ્રવ્યોમાં દ્રવ્યાત્મક એવા ભૂત અને લવિધ્યના સ્વપયથિ દ્રવ્યરૂપે સદા રહે છે. (અર્થાત પ્રત્યેક દ્રવ્યમાં તેના ભૂતભાવિ સર્વ પયથિ વર્તમાનમાં દ્રવ્યરૂપે રહેલા છે); તેથી સર્વ લવ્યોમાં લવિધ્યમાં થનારા એવા ‘અહંત્ પયથિ’ (કેવલિ પયથિ) દ્રવ્યરૂપે સદા રહેલા છે. તેા પછી વિદ્યમાન એવા એ પયથિનું ધ્યાન કરવામાં આન્તિ શી?’

‘જે આ ધ્યાનને આન્ત માનવામાં આવે તો, જેમ કલ્પિત જલથી તૃષાનેા નાશ કદાપિ ન જ થાય, તેવી રીતે એ ધ્યાનથી ફલ પ્રાપ્તિ ન થવી જોઈએ. કિન્તુ એથી ધ્યાનીઓને ધારણાના બળે શાંત અને કૂરરૂપ અનેક પ્રકારના ફલોની પ્રાપ્તિ થતી હેંબાય છે. એથી આત્માનું અર્હદરૂપે ધ્યાન કરવું તે આન્તિ નથી.’

‘(ભુક્તિને બતાવે છે-) તે તે પ્રકારનું ધ્યાન કરનારને આ લોકમાં અને પરલોકમાં જે જે પ્રશંસનીય છે તે બધું-જ્ઞાન લક્ષ્મી, દીર્ઘાયુ, આરોગ્ય, તૃષ્ટિ, પુષ્ટિ, સુંદર શરીર, ધૈર્ય વગેરે પ્રાપ્ત થાય છે.’

‘પૂરક, કુબક, રચક, દહન, ખલાવન, સકલીકરણ, મુદ્રા, મંત્ર, મંડલ, ધારણા, તે તે કર્મના આધિકારક દેવતાઓના સંસ્થાન, ચિહ્ન, આસન, પ્રમાણ, વાહન, વીર્ય, ભતિ, નામ, કાન્તિ, વિશા, ભુજા-મુખ-

નેત્રોની સંખ્યા, કૂર તથા શાંતભાવ, વણ, સ્પર્શ, સ્વર, અવસ્થા, વચ્ચ, આભૂષણ, આયુધ વગેરે અને ઘીભુ’ જે કાંઈ મન્ત્ર-શાસ્ત્રાદિમાં શાંત તથા કૂર કર્મ માટે કહ્યું છે. તે બધું ધ્યાનનું સાધન સમજવું.’

‘જે કાંઈ ઇલ્લૌકિક ફળ છે અને જે કાંઈ પારલૌકિક ફળ છે તે બન્નેનું મુખ્ય કારણ ધ્યાન જ છે.’

અચરમશરીરીનો મુક્તિ ક્રમ

The Journey Within.

‘ધ્યાનના આ ચાર મુખ્ય હેતુઓ છે- મુક્તિનો ઉપદેશ, શ્રદ્ધા, સદા અભ્યાસ અને સ્થિર મન.’

શુભ અને અશુભ કર્મમલ દૂર થવાથી અપૂર્વકરણાદિ શુભસ્થાનોમાં રાગદ્વેષરહિત એવું તત્ત્વજ્ઞાન હોય છે, તે વિશુદ્ધ હોવાથી શુકલ કહેવાય છે.’

‘આ ધ્યાન શુચિ-પવિત્ર શુભોના સંયોગથી શુકલ કહેવાય છે. અથવા કષાયરૂપ રજના ક્ષય કે ઉપશમથી શુકલ કહેવાય છે. આ ધ્યાન માણિક્યરત્નની શિખાની જેમ અત્યંત નિર્મલ હોય છે અને નિશ્ચલ હોય છે.’

‘હે યેગિન! જો તને મુક્તિ થવાની ઇચ્છા હોય તો કર્મબંધન (પરિગ્રહાદિ) કારણોને ત્યાગ કરીને અને સ્તનત્રયનો અંગીકાર કરીને તું સદા ધ્યાનનો અભ્યાસ કર.’

‘ધ્યાનના અભ્યાસની ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ થવાથી નાશ પામી રહ્યો છે મોહ જેનો એવો યોગી જો તે અરમ શરીરી હોય તો તેજ ભવમાં તેના મોક્ષ થાય છે, ખીજની ક્રમશઃ ઝોડાક ભવોમાં મુક્તિ થાય છે.’

અચરમ શરીરીની મુક્તિ આ ક્રમે થાય છે :-

‘સદા ધ્યાનનો અભ્યાસ કરતા અચરમ-શરીરી યોગીને સર્વ અશુભ કર્મોની નિર્જા અને સંવર થાય છે, અને પ્રતિ-ક્ષણ પ્રચુર પુણ્યકર્મનો આશ્રવ થાય છે. તેમના ઉદ્ધવથી તે લવાંતરમાં કલ્પવાસી દેવોમાં ગહદ્ધિંક દેવ થાય છે. ત્વાં (સ્વર્ગમાં) સર્વ ઇન્દ્રિયોને આહલાહક તથા મનને પ્રસન્નતા આપનાર એવા શ્રેષ્ઠ સુખ-રૂપ અમૃતનું પાન કરતો અને ચિરકાળ સુધી દેવોથી સેવાતો તે સુખેથી રહે છે. તે પછી ત્યાંથી ચ્યવીને મત્યં લોકમાં પણ અકવતિં આદિપદોની સંપત્તિઓને લાંબા કાળ સુધી ભોગવીને પોતેજ (વૈરાગ્યથી) છોડી દે છે અને દિગંબર દીક્ષાને અંગીકાર કરે છે. તે કાળે વજ્રપ્રહલાનારાય સંઘયજ્ઞ-વાળો તે ચાર પ્રકારના શુકલધ્યાનને આરા-ધીને અને તેથી આઠે પ્રકારના કર્મોનો નાશ કરીને અંતે અક્ષય એવા મોક્ષને પામે છે.

‘સ્વ સ્વ હેતુઓથી જીવ અને કર્મનો જે આત્યંતિક (સર્વથા) વિપ્રલેપ તે મોક્ષ છે. એનું ફળ જ્ઞાનાદિ ક્ષાયિક ગુણોની પ્રાપ્તિ છે.’

યોગ પ્રદીપ

Light of Yoga

‘યોગ પ્રદીપ’માં પરમાત્મા સાથે અભેદ કેવી રીતે થાય, સર્વસંકલ્પથી વર્જિત એવું પરમપદ કયારે પ્રાપ્ત થાય તે દર્શાવ્યું છે.

યોગને સ્પર્શતા ઉન્મત્તની ભાવ, સમ-રસી ભાવ, સામાયિક, શુકલ ધ્યાન, રૂપા-તીત ધ્યાન, અનાહતનાદ, નિરાકાર ધ્યાન વગેરે વિષયો તેમાં આલેખાયા છે.

યોગ પ્રદીપમાંથી કેટલાક શ્લોક અર્થિ રજુ કર્યા છે.

તત્સામાયિકદીપેન કાયદુર્ગસમાશ્રિત : ।
અજ્ઞાનાચ્છાદિતઃસ્વાત્માનિરીક્ષ્યોયોગિભિઃસદા

શરીરરૂપી કિલ્લામાં સારી રીતે આશ્રિત થઈ રહેલા અને અજ્ઞાનથી આચ્છાદિત બનેલા એવા પોતાના આત્માને યોગીઓ હંમેશાં સામાયિકરૂપ દીપકથી નિહાળવા યોગ્ય છે.

મોક્ષની આકાંક્ષાવાળાએ સર્વ ધાતુથી રહિત જ્ઞાનરૂપ, નિરંજન, અને કર્મસુક્ત એવા આત્માનું જ ધ્યાન કરવું જોઈએ.

સંતોષરૂપી અમૃતમાં નિમગ્ન બની શત્રુ અને મિત્રને સદા સમાન ગણી સુખ અને દુઃખના સંપૂર્ણ જ્ઞાતા બની ધ્યાનીએ રાગદ્વેષથી વિમુક્ત થવું જોઈએ.

પ્રભારાચિ (તેજના સમૂહ-સૂચ) સમાન શોભાવાળા, સકલ વિધિના ઉપ-કારક તેમજ સદા આનંદ અને સુખથી પૂર્ણ એવા પોતાના આત્માને (ધ્યાનીએ) ધ્યાવવો જોઈએ.

ષટચક્ર મતુઃ પીઠાદિ સર્વં ત્યકત્વા સુસુક્ષ્મભિઃ ।
આત્મા ધ્યાતવ્ય એવાય ધ્યાને રૂપવિવર્જિતે ॥

રૂપવિવર્જિત (રૂપાતીત) ધ્યાનમાં છ ચક્ર, ચાર પીઠ વગેરે સર્વનો ત્યાગ કરીને સુસુક્ષ્મ (મોક્ષના અભિલાષીએ) ઉપર કદા એવા ગુણોવાળા) આ આત્માનું જ ધ્યાન કરવું.

આ પ્રમાણે યોગના અભ્યાસથી તેમજ આ ઉપર સૂચવેલ રૂપવિવર્જિત ધ્યાનથી યોગીઓ શરીરની અંદર રહેલા પોતાના આત્માને જેવું આત્માનું સાચું સ્વરૂપ છે તેજ સ્વરૂપે અવલોકે છે.

ભાવ પૂજા Release God

શમરસ્વસ્વચ્છગંગાજલેન સ્નાપયેત્પ્રભુઃ ।
પૂજયેત્ તતો યોગી ભાવપુષ્પૈઃ સુગંધિભિઃ ॥

સમરસીભાવરૂપી (શમતારૂપી) સ્વચ્છ
ગંગાજળથી યોગીએ (આત્મ) પ્રભુને
સ્નાન કરાવવું (સ્નાત્ર વિધિ કરવી) ત્યારપછી
ભાવરૂપી સુવાસિત પુષ્પો વડે તે (આત્મ-
પ્રભુ)ની પૂજા કરવી.

વિશાળ ભક્તિસ્થાનમાં (એસ્તીને) અને
મનને વશીકૃત (કરવા દ્વારા) સ્થિર કરીને
પરમાનંદરૂપી ધી સ્નેહપૂરરૂપી (ઘેવર) અને
સુધારૂપી (કપુર) વગેરે નાખીને-

આ પ્રમાણે કમસર સારી રીતે
દીપતી એવી દીપકશ્રેણીને જ્ઞાનરૂપી
તેજથી પ્રગટાવીને પ્રભુની પવિત્ર આરતી
ઉતારવી જોઇએ.

(ઉપર વર્ણવી તે) આ વિધિપૂર્વક
દેવાધિદેવ પ્રભુનો હું હંમેશનો ભાવપૂજારી
બનું એમ (મનમાં) ચિંતવવું.

સ્વહંસમંતરાત્માનં ચિદ્રૂપં પરમાત્મનિ ।
યોજયેત્પરમે હંસે નિર્વાણપદમાશ્રિતે ॥

જ્યારે આપણો હંસરૂપી અંતરાત્મા
પરમાત્મામાં ચિદ્રૂપ (તત્ત્વ-એકરૂપ)
થાય ત્યારે (તે) પરમહંસ સ્વરૂપ નિર્વાણ-
પદને પામે છે.

હં જ્યામેક વિધાયાય શુભધ્યાનેન યોગવિત્ ।
પરમાત્મસ્વરૂપં તં સ્વમાત્માનં વિચિંતયેત્ ॥

હવે યોગનો ભણુકાર (યોગી પુરૂષ)
શુભ ધ્યાન વડે તે બંનેને (અંતરાત્મા
અને પરમાત્મા-અથવા ધ્યાતા અને ધ્યેયને)
એકરૂપી કરી પોતાના આત્માને પર-
માત્મસ્વરૂપ ચિંતવે.

સુલબ્ધાનંદ સામ્રાજ્યઃ કેવલજ્ઞાન ભાસ્કરઃ ।
પરમાત્મસ્વરૂપોઽહં ભતસ્ત્યકતભવાણ્યુવઃ ॥

‘સારી રીતે પ્રાપ્ત થયેલ આનંદ (ના
કારણે ચૌદ લોકના) સામ્રાજ્યવાળો, સૂર્ય
સમાન (તેજવાળો) કેવલજ્ઞાનને પામેલો
અને સંસારરૂપી સમુદ્રથી મુક્ત થયેલો
એવો હું પરમાત્મસ્વરૂપ બન્યો છું.’
અહં નિરંજનો દેવઃ સર્વલોકાત્રમાશ્રિતઃ ।
ધૃતિ ધ્યાનં સદા ધ્યાયેદક્ષયસ્થાનકારણુઃ ॥

‘હું નિરંજન દેવાધિદેવ છું. સર્વ
લોકના અત્રસ્થાને પહોંચ્યો છું’-એ પ્રમાણે
અક્ષયસ્થાનને (પ્રાપ્ત કરવાના) હેતુથી
(કારણથી) સદાધ્યાન ધરવું.

આત્માનો ધ્યાનલીનસ્વ દૃષ્ટેદેવે નિરંજને ।
આનંદાશ્રુપ્રપાતઃ સ્યાદ્રોમાંચશ્ચેતિ લક્ષણુઃ ॥

જ્યારે નિરંજન દેવાધિદેવનાં દર્શન
થાય છે ત્યારે આત્મધ્યાનમાં લીન બનેલા
(યોગીની આંખોંથી) આનંદના અશ્રુ
પડે છે. અને રોમાંચ ખડાં થાય છે.
(યોગીને દેવાધિદેવનું સાચું દર્શન થયાનું)
આ લક્ષણુ છે.

યોગના આઠ અંગ

Cosmic Man

યમ, નિયમ, કરણ, પ્રાણાયામ, પ્રત્યા-
હાર, સમાધિ, ધારણા, અને ધ્યાન-એ
પ્રમાણે અહીં યોગના આઠ અંગો પંડિતોએ
(રાહ્ય મનુષ્યોએ-સર્જનોએ) બહુવાં પૂર્ણ
અંગથી (સંપૂર્ણ વિધિપૂર્વક) કરાતો તે
(યોગ) સર્જનોની (પંડિત પુરૂષોની-રાહ્ય
પુરૂષોની સુક્તિ માટે (કારણરૂપ) બને છે.
તદ્દમં તદ્દમતં ધ્યાનં તત્તપો યોગ એવ સઃ ।
સ એવ હિ પદારોહો નયત્ર કિલશ્યતે મનઃ ॥

જેમાં મન કલેશ ન પામે (પરંતુ
પરમ સુખ અને શાંતિ પામે) તે જ ધર્મ

છે, તે જ મત છે, તે જ ધ્યાન છે, તે જ તપ છે, તે જ યોગ છે. અને પદારોહ (ગુણસ્થાન) પણ તે જ છે.

સંકલ્પેન વિકલ્પેન હીને હેતુવિવચિતે ।
ધારણાધ્યેયનિયુક્તે નિર્મલસ્થાનકે ક્રુવે ॥
નિયુંજીત સદા ચિત્તં સભાવં ભાવનાં કુરુ ।
પદે તત્ર ગતો યોગીન પુનર્જન્મતાં વ્રજેત્ ॥

(કોઈપણ પ્રકારના) સંકલ્પવિકલ્પથી રહિત થઈ (કોઈ પણ પ્રકારના) હેતુથી સુક્ત બની (માત્ર) ધારણા અને ધ્યેયમાં યુક્ત થઈ નિર્મળ સ્થાનમાં (બેસી) હંમેશાં ચિત્તનો નિયોગ કરી ભાવના ભાવવી. તે પદમાં રહેલો યોગી (આવી ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરનાર યોગી) કદી પુનર્જન્મ પામતો નથી.

જ્ઞેયં સર્વં પદાતીતં જ્ઞાનં ચ મન ઉચ્યતે ।
જ્ઞાનં જ્ઞેયં સમં કુર્વાન્નાન્યો મોક્ષપથઃ પુનઃ ॥

પદાતીત સર્વં જ્ઞેય છે અને મન એ જ્ઞાન કહેવાય છે—(આ) જ્ઞાન અને જ્ઞેયને સમાન ગણવાં (એકરૂપ માનવાં) એજ મોક્ષ માર્ગ છે, તે વિના બીજો કોઈ મોક્ષ માર્ગ નથી.

બ્રૂયોપરિ મનો નીત્વા તત્પરં ચાવલોકયતે ।
પરાત્પરતરં તત્ત્વ તત્સૂક્ષ્મં તન્નિરંજનં ॥

બ્રૂમાગ પર મનને લાવીને (સ્થિર કરવું) અને (ત્યાર પછી) તેથી (મનથી) પરતું અવલોકન થાય છે. (ત્યાર પછી) પરથી પણ પરતરનું (અવલોકન) થાય છે. (ત્યાર પછી) તેથી (પરાત્પરથી પણ) સૂક્ષ્મનું અવલોકન થાય છે અને (ઉવટે) નિરંજનનું દર્શન થાય છે.

પવનો ઝિયતે યત્ર મનો યત્ર વિલીયતે ।
વિજ્ઞેયં સહજં સ્થાનં તત્સૂક્ષ્મમજરામરં ॥

જ્યાં પવન મરે (અર્થાત્ સ્થગિત

થાય છે) અને મન વિલીન થાય છે તેને સૂક્ષ્મ અજરામર એવું સહજ સ્થાન જાણવું. મનોઆપારનિમુક્ત' સદૈવાક્યાસ યોગતઃ ।
ઉન્મનીભાવમાયાતં લલતે તત્પદં ક્રમાત ॥

હંમેશના અક્યાસયોગ વડે (યોગા-
ક્યાસ વડે) (સર્વ પ્રકારના) આપારથી મુક્ત થયેલું એવું મન ઉન્મનીભાવને પામતાં તે (સૂક્ષ્મ અજરામર સહજ તત્ત્વ) પદને અનુક્રમે પ્રાપ્ત કરે છે.

વિમુક્ત વિષયાસંગં સન્નિરુદ્ધં મનોહૃદિ ।
યદાયાત્યુન્મનીભાવં તદા તત્પરમં પદં ॥

(પાંચ ઈન્દ્રિયોના) વિષયોના સંસર્ગથી વિમુક્ત બની હૃદયમાં (હૃદયકમલમાં) સારી રીતે નિરૂંધાયેલું મન જ્યારે ઉન્મનીભાવને પામે છે ત્યારે (યોગી) તે પરમ પદને (પ્રાપ્ત કરે છે.)

ધ્યાતૃધ્યાનોભયાભાવે ધ્યેયેનૈક્યં યદા વ્રજેત્ ।
સોડયં સમરસીભાવસ્તદેકીકરણ્યં મતં ॥

ધ્યાતા અને ધ્યાન એ બન્નેનો અભાવ થઈ (તે બન્નેનું) જ્યારે ધ્યેયની સાથે એક્ય થાય તે જ સમરસીભાવ છે અને તે જ (પ્રક્રિયાને) એકીકરણ્ય માનવામાં આવે છે.

મૂગાનું સ્વપ્ન

Dreamland of Dumb

શુભધ્યાનસ્ય સૂક્ષ્મસ્ય નિરાકારસ્ય કિંચન ।
અથાતઃ પ્રોચ્યતે તત્ત્વં દુર્જ્ઞેયં મહત્તામપિ ॥

નિરાકારના સૂક્ષ્મ શુભ ધ્યાનનું કોઈક સ્વરૂપ હવે અમે કહીએ છીએ—એ તત્ત્વ મહાન પુરૂષોને પણ દુર્જ્ઞેય છે (મહાન-પુરૂષો પણ જાણી શકતા નથી).

સત્રે સુપ્તહશામાં કોઈક મૂગાને સ્વપ્ન આગ્યું હોય પણ તે મૂગો હોવાને કારણે ઓલી શકતો નથી અને તેથી

સ્વપ્ન પશુ (કોઈ) સમજી શકતું નથી. (અર્થાત્ તે મૂળો પોતાને આવેલું સ્વપ્નું કોઈને સમજાવી શકતો નથી.)

અહીં મૂળો તે (કોણ છે) સત્રિ તે (કેવી છે) સ્વપ્ન તે (કેવું છે) અને તેનું ફળ તે (કેવું છે) તે હે સૌમ્ય પ્રાણ ! (હું તને કહું છું) એ આદરપૂર્વક સાંભળ.

(તેમાં) અવિદ્યા એ સત્રિ છે, યોગીનું સૂતેલું ચિત્ત એ મૂક (મૂળા મનુષ્ય સમાન છે) અને માત્ર તેનેજ (યોગીનેજ) આનંદહાયક એવી ભાવમયતા જે પ્રાપ્ત થઈ છે તે સ્વપ્ન છે.

કૃતસ્તેન તિરોભાવઃ પરબ્રહ્મણિ યોગિના પરબ્રહ્મ ગભો ભાવસ્તસ્ય સુક્રિતકલો ભવેત્ ॥

તે યોગીએ પરબ્રહ્મમાં તિરોભાવ કર્યું છે. (આવી રીતે) પરબ્રહ્મમાં ગયેલો ભાવ સુક્રિતરૂપી ફલ આપનારો અને છે.

સોમસૂચ્યં દ્વયાતીતં વાયુસંચારવર્જિતં । સંકલ્પવર્જિતં ચિત્તં પરં બ્રહ્મ નિગદ્યતે ॥

ચંદ્ર (નાડી) અને સૂર્ય (નાડી) એ બંનેથી દૂર થયેલ, વાયુસંચારથી વર્જિત અને (સર્વપ્રકારના) સંકલ્પ (નિકલ્પ) થી રહિત એવું ચિત્ત પરબ્રહ્મસ્વરૂપ કહેવાય છે.

પરબ્રહ્મૈવ તદ્દેવ્યં ચિદ્દેવ્યં વિમુઘૈઃ સદા । સ્વપ્નાથઃ કથિતઃ પ્રાણ યોગયુકતયા તવાચ્રતઃ ॥

માટે ડાહ્યા માણસોએ સિદ્ધિને અર્થે તે પરબ્રહ્મને જ સદા જાણવું. હે પ્રાણ ! (આ રીતે તારા હિત માટે) યોગ યુક્તિથી તારી સમક્ષ સ્વપ્નનો અર્થ કહ્યો છે.

ન કિંચિચ્ચિત્તયેચ્ચિત્તમુન્મનીભાવસંગતં । નિરાકારં મહાસૂક્ષ્મં મહાધ્યાનં તદ્દુચ્યતે ॥

ઉન્મનીભાવને પામેલું ચિત્ત (બીજું) કંઈ જ ચિંતવતું નથી. તેને (ઉત્કૃષ્ટ પરિસ્થિતિને—ઉન્મનીભાવને) નિરાકાર,

મહાસૂક્ષ્મ મહાધ્યાન કહેવામાં આવે છે. પિંડપદ્મલોદાઃ શુકલ ધ્યાનસ્ય ચે પુરા । ઉકતાસ્તસ્યૈવ રોહાથ્રં પ્રાસાદે પદિકં યથા ॥

જેમ મહેલ ઉપર ચઢવા માટે પગથિયાં (સોપાન) હોય તેમ અગાઉ કહેલા પિંડસ્થ, પદસ્થ અને રૂપસ્થ-શુકલધ્યાનના એ (ત્રણ) લોદો આ (રૂપાતીત ધ્યાનને) જ પહોંચવા માટેનાં પગથિયાં છે.

ક્રીદશોડશ્ચિમ કવગંતાશ્ચિમકિં કરોમિ સ્મરામિ કિં ક્રિતિ યોગી ન જાનાતિ લયલીનો નિરંજને ॥

નિરંજનમાં લયલીન થયેલો યોગી—‘હું કેવો છું.’ ‘ક્યાં જવાનો છું,’ ‘શું કરું છું,’ ‘શું સમરું છું.’ એ કાંઈ જાણતો નથી.

અહીં તે (આર) કષાયો અને (પાંચ) ઇન્દ્રિયોનો ઉપશમ કર્યા પછી પશુ ખાનગી સ્થિરતા માટે (યોગીએ) ચિત્તને (સર્વ પ્રકારના) સંકલ્પથી વર્જિત કરવું.

ચરણુશં કમંકર્તૃત્વં તત્કુર્યાન્મનસાસહ । મનસ્તુલ્યં ફલં ચસ્માત્ શૂન્યે શૂન્યં ભવેત્પુનઃ ॥

જે કાંઈ શુભ કાર્ય કરવાનું હોય તે મનથી (અર્થાત્ તે કાર્યમાં જ મનને સ્થિર કરીને) કરવું જોઈએ (કારણ કે) જેવું મન એવું ફળ મળે છે. (અર્થાત્ મનમાં જે કાંઈ નિશ્ચિત કર્યું હોય તે ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.) અને (જે મન) શૂન્ય થાય તો ફળ પશુ શૂન્ય થાય છે.

શમરસીમાવ સામાયિક

Living In Through and By the Spirit
જન્મલક્ષ્મૈતૈઙ્ગૈર્નૈવ ક્ષીયતે કવચિત્ । મનઃ શમરસૈ મગ્નં તત્કમં ક્ષયયેત્ ક્ષણાત્ ॥

લાખો જન્મસુધી ઉગ્ર વ્રતો આચરવા છતાં પણ જે કર્મોનો કદી ક્ષય ન થાય તે (કર્મોને) શમરસમાં નમગ્ન થયેલું મન

(અર્થાત્ સમરસીભાવને પામેલું મન) એક લક્ષ્મી અપાવી નાખે છે.

સર્વારંભપરિત્યાગાત્ ચિત્તે સમરસંગતે ।
સા સિદ્ધિઃ સ્યાત્સર્તાયાનો સર્વતીર્થાવગાહને ॥

સર્વ આરંભનો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરવાથી બ્યારે ચિત્ત સમરસીભાવને પામે ત્યારે સમજાવેને જે સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે તે સર્વ તીર્થોનું અવગાહન કરવા છતાં પ્રાપ્ત થતી નથી.

વિદ્યમાને પરે મૂઠા યોગે શમરસાત્મકે ।
યોગ યોગ પ્રકુર્વાણાઃ સંબ્રમ્યંતિ દ્વિશે દ્વિશ ॥

શમરસાત્મક યોગ વિદ્યમાન હોવા છતાં (અર્થાત્ સમરસીભાવરૂપી યોગ પ્રાપ્ત કરી શક્ય એમ હોવા છતાં) મૂખ લોકો ખીજ (યોગની શોધમાં) 'યોગ'-'યોગ' કરતા દિશે દિશ (ચારે બાજુ) ભ્રમ્યા કરે છે. સંકલ્પકલ્પના મુક્ત રાગદ્વેષવિવર્જિત । સદાનંદલયે લીન મનઃ સમરસં સ્મૃત ॥

(સર્વ પ્રકારના) સંકલ્પ અને વિકલ્પથી મુક્ત રાગદ્વેષથી રહિત અને હંમેશાં આનંદમાં લયલીન એવા મનને સમરસ કહેવામાં આવ્યું છે. (અર્થાત્ મનની એવી ઉત્કૃષ્ટ અવસ્થાને સમરસીભાવ કહેવામાં આવે છે)

અતીતં ચ ભવિવ્યંચ યત્ત શોચતિ માનસં ।
તં સામાયિકનિત્યાહુર્નિર્વાતિસ્થાનદીપવત્ ॥

નિર્વાત પ્રદેશમાં (પવન વિનાના સ્થાનમાં) રહેલા દીપકની જેમ (સ્થિર-થયેલું) મન ભૂત કે ભવિવ્યનો વિચાર કરતું નથી તે (ઉત્કૃષ્ટ પરિસ્થિતિ) સામાયિક છે એમ કહેવામાં આવ્યું છે.

નિઃસંગં યન્નિગભાસં નિરાકારં નિરાશ્રયં ।
પુણ્યપાપનિમુક્તં મનઃ સામાયિકં સ્મૃત ॥

સંગ (સંસર્ગ) વિહીન, નિરાભાસ,

નિરાકાર, નિરાશ્રય અને પુણ્યપાપથી નિમુક્ત એવા મનને સામાયિક કહેવામાં આવ્યું છે.

અતે શોકો ન યસ્માસ્તિ ન ચ હર્ષઃ સમામતે ।
શત્રુમિત્રસમચિત્તં સામાયિકમિહોચ્યતે ॥

જયેલાનો જેને શોક નથી અને પ્રાપ્તનો જેને હર્ષ નથી તેમજ શત્રુ અને મિત્ર (એ બંને) પ્રત્યે જેવું ચિત્ત એકસરખું છે (અર્થાત્ બંને પ્રતિ સમ-દૃષ્ટિ છે) તેને અહીં (આ જગતમાં) સામાયિક કહેવાય છે.

યઃ સદા સ્નાતિ યોગીન્દ્રો ધ્યાનસ્વચ્છમહાજલે ।
લક્ષ્મીકં કથં તિષ્ઠેત્ તસ્મિન્ કમરંજોમલઃ ॥

જે યોગીન્દ્ર હંમેશાં ધ્યાનરૂપી સ્વચ્છ મહાજલમાં એક લક્ષ્મી બાંધીને જીભો રહી સ્નાન કરે તેના (આત્મ શરીર પર) કમરંજરૂપી મેલ કેવી રીતે રહે ? (અર્થાત્ ધ્યાનરૂપી નિમલ જલમાં કમરંજરૂપી મેલ ધોવાઈ બાક્ય છે)

શુકલધ્યાનના સુંદર યોગથી બ્રહ્મજ્ઞાની બ્રહ્મમાં સ્થિર થાય છે અને યોગી પૃથ્વી-પર રહ્યા છતાં શાખાના અશ્રુભાગ પર રહેલું ઉત્તમ ફળ પામે છે.

મુક્તિશ્રીપરમાનંદ ધ્યાનેનાનેન યોગિના ।
રૂપાતીતં નિરાકારં ધ્યાન ધ્યેયં તતોડનિશં ॥

તેથી આ (શુકલ) ધ્યાનથી મુક્તિરૂપ લક્ષ્મીનો પરમ આનંદ પ્રાપ્ત કરવા માટે યોગીએ સદૈવ રૂપાતીત તથા નિરાકાર એવું (આત્મ) ધ્યાન ધ્યાવવું.

તત્ત્વની પ્રતિ માટે અધોનો અભ્યાસ કર્યા બાદ તત્ત્વનું જ્ઞાન યર્તા બુદ્ધિશાળી પુરૂષ ધ્યાન (અનાબ)નો અર્થી પરાર છોડી દે એવી રીતે સર્વ શ્રયેનો ત્યાગ કરે છે. (અર્થાત્ જેવી રીતે ખેડૂત

અનાજ મેળવવા માટે ઘાસ ઉગાડે છે અને અનાજ મેળવી લીધા પછી ઘાસનો ત્યાગ કરે છે તેવી રીતે યોગી પુરૂષ તત્ત્વની પ્રાપ્તિ માટે પ્રથમે આશ્રય લે છે, પરંતુ તત્ત્વ પ્રાપ્ત થતાં તે સર્વ પ્રથમ ત્યાગ દે છે. ક્ષીણતે યાનિ કલેન ।કૃતૈઃ કૃત્વમક્ષરૈઃ । ધાવન્નેડનક્ષરં પ્રાપ્તં તાવન્મોક્ષમુખકુતાઃ ॥

જે કાળે કરીને નાશ પામે એવા અક્ષરોથી શુ? (અર્થાત્ ક્ષય પામે એવા અક્ષરોથી કંઈ જાણ થતો નથી) જ્યાંસુધી અનક્ષર નથી પ્રાપ્ત થયો ત્યાંસુધી મોક્ષનું મુખ ક્યાંથી? (અર્થાત્ અક્ષય એવા અનક્ષર વિના મોક્ષની પ્રાપ્તિ થતી નથી).

સહજજ્ઞેતિ અને અનાહતનાદ
Infinity and Eternity

મહિન્દ્રાવહગાગસોમસૂર્યાદ્યોડપિ ।
ત્રિવિધમિહાલ્પ આદ્યમુદ્યોત્યતિ ॥
સહજલયપ્રમુત્ય ધોતયેજ્જયોનિરંત-
શ્ચિબુવનમગિ સુક્મસ્થૂલભેદં સદૈવ ॥
મહિ, અનિ, તારા, ચંદ્ર, સૂર્ય -વગેરે પણ અહીં પૃથ્વીને વિશે (તેના માત્ર બહુ જ) થોડાક (ભાગને) વક્ષામથી પ્રકાશિત કરે છે. જ્યારે સ્વાભાવિક લય-માંથી સમુપજ થયેલ આંતરજ્યોતિ તો (અર્થાત્ આત્માની સહજ જ્યોતિ તો) સૂક્મ અને સ્થૂલ એવા ભેદવાળા ત્રણે ભુવનને સદૈવ જ્યોતિમય કરે છે.

પરમાનંદા સ્વદં સૂક્મં લક્ષ્યં સ્વાનુભવાત્પરં ।
અધસ્તાદ્ દ્વિદશાંતમ્ય ધ્યાયેન્નદમનાહતં ॥
દ્વાદશાંતની (અક્ષરંધ્ર) નીચે આવેલા પરમ જ્ઞાન દના સ્થાનરૂપ, સૂક્મ, સ્વાનુ-ભવથી લક્ષ્ય અને પર એવા અનાહત-નાદન ધ્યાવલો જોઈએ.

તૈરધારામિવાચ્છિન્નં દીર્ઘધંટાનિનાદવત્ ॥
લયં પ્રજ્વવનાદસ્ય યસ્તં વેત્તિ સ યોગવિત્ ॥

તેજની ધાર જેવા અખંડિત (અરિસ્ત) અને દીર્ઘ ઘટના નિનાદ (ગજપાર) જેવા પ્રજ્વવનાદના લયને જે જાણે છે તે યોગનો જાણકાર છે.

ઘંટાનાદો યથા પ્રાંતે પ્રશામ્યન્મધુરો ભવેત્ ॥
અનાહનોડપિનાદોડય તથા શાંતે રિભાવ્યતાં ॥
જેવી રીતે ઘંટનો રજ્જુકાર (ધીમે ધીમે) છેવટે ખૂબ શાંત થાય ત્યારે (નિશેષ, મધુર લાગે છે તેવી રીતે અનાહતનાદ પણ (અતે) શાંત થતાં (ખૂબ માધુર્યસભર) અનુભવાય છે.

નદત્યઅકતરૂપેષુ સર્વભૂતહૃદિ સ્થિતઃ ।
સ નાદોડનાહતસ્તેન ન નાદો વ્યક્તિસંભવઃ ॥

સર્વ પ્રાણીઓના હૃદયમાં રહેલો અનાહતનાદ તે છે જે અવ્યક્ત સ્વરૂપે ધ્વનિત થાય છે. પરંતુ વ્યક્તિતા (મુખ-માંથી બપકા સ્વરૂપે) પેદા થતો (અવાજ તે) નાદ (અર્થાત્ અનાહતનાદ) નથી.

અનાદઃ સર્વદેહસ્થેનાસાચેતુ વ્યવસ્થિતઃ ।
પ્રત્યક્ષઃ સર્વભૂતાનાં દૃશ્યતે નૈવ લક્ષ્યતે ॥

તે (અનાહત) નાદ (આમાન્ય રીતે) સર્વ (પ્રાણીઓના) શરીરમાં રહેલો છે. પરંતુ નાસિકાના અન્ન જાગપર (નિશેષ) વ્યવસ્થિત (રહેલો છે) સર્વ પ્રાણીઓ તેને પ્રત્યક્ષ જોઈ શકતાં નથી કે લક્ષ્યી શકતાં નથી.

અક્ષરધ્વનિનિમુક્તં નિસ્તરંગં સમે સ્થિતં ।
અનિચત્તં સહજવપરથં સ નાદ સ્તેન નિષ્પતે ॥

અક્ષરધ્વનિથી સંપૂર્ણ મુક્ત, તરંગ-વિહીન, સમતાભાવમાં સ્થિત અને સહજ અવસ્થાને પામેલું જે ચિત્ત તેના વડે તે (અનાહત) નાદ જોઈ શકાય છે. (અર્થાત્

એવા ચિત્ત વડે અનાહતનાહ પ્રકટ થય છે)

ઈન્દ્રિયો ત્યાંમુખી જ છે, ક્ષાયો પણ ત્યાંમુખી જ છે કે જ્યાંમુખી યેગીનું મન અનાહત નાહમાં હીન નથી થયું.

(નવમ મુખ ત્યાંમુખી સારૂં જાણે છે જ્યાંમુખી અનાહતના લપથી ઉત્પન્ન થયેલ મુખ પ્રાપ્ત નથી થયું.

એમ સૂર્યોદયથી અંધકાર નાશ પામે છે તેમ યોગીના આ ધ્યાનથી જાણે જન્મમાં એકત્રિત કરેલ સર્વ કર્મ ક્ષણવારમાં નષ્ટ પામે છે.

નિરાકાર ધ્યાન

Transformation and Realization of Completeness

નિરાકારમપિ ધ્યાનં રૂપાતીત સમુજ્જવલં ।
સ્થૂત સૂક્ષ્મ નિભેદેન દ્વિવિધં પરિકીર્તિતં ॥

નિરાકાર ધ્યાન પણ રૂપાતીત (જેવું) સમુજ્જવળ છે. અને તે સ્થૂલ તથા સૂક્ષ્મ એમ બે પ્રકારનું કહેવામાં આવ્યું છે.

શરીર સંકલ્પ-ત્વા બ્રહ્મદારે સ્થિરં મનઃ ।
ક્રિયતે યદિ તત્પ્રકમૂક્ષમં નિરાકારમિહોચ્યતે ॥

સંકલ્પ શરીરનો ત્યાગ કરી મનને બ્રહ્મદારમાં સ્થિર કરવામાં આવે તેને (અર્થાત્ તે પ્રક્રિયાને) અહીં (આ જગતમાં) સૂક્ષ્મ નિરાકાર (ધ્યાન) કહેવામાં આવે છે. ધ્યાને ત્વનાહતે શુદ્ધે નિત્યાભ્યાસ પ્રયોગતઃ ।
દ્વાદશાંતે નિરાકારે મનોયોગનિવેશયેત ॥

નિત્ય અભ્યાસ કરવા પૂર્વક જ્યારે અનાહતનાહનું ધ્યાન શુદ્ધ થાય ત્યારે નિરાકાર દ્વાદશાંતમાં (બ્રહ્મરંધ્રમાં) મનો-યોગ કરવો. (અર્થાત્ નિરાકાર બ્રહ્મરંધ્રમાં મનને સ્થાપિત કરવું-એડવું.)

બ્રહ્મભાવ્યંતરં યોગી લ્યકેતાત્માનં ક્ષિપાપચા
બ્રહ્મદારં નિરાકારં પરમાત્મપદં કથ્યેત ॥

બ્રહ્મ અને આભ્યંતર (બુદ્ધિરાત્મા અને અંતરાત્મા) એમ બંને પ્રકારના (પોતાના) આત્માને ત્યજીને યેગી બ્રહ્મદાર (માં રહેલ) નિરાકારસ્વરૂપ (માત્ર) પરમાત્માપદને અવલંબે.

એકાંગુલપરીમાણું સુવૃતં વ્યોમસન્નિભં ।
યોગીન્દ્રઃ પ્રથમં યાવદ્ દ્વાદશાંતં વિચિંતયેત ॥

એક આંગળ પરિમાણવાળા જોળ આકાશ જેવા બ્રહ્મદારને (દ્વાદશાંતને-બ્રહ્મરંધ્રને) યોગીન્દ્ર સૌથી પ્રથમ (અર્થાત્ શરૂઆતની) ચિંતવે.

નેત્રમંડળસંસ્થયી દ્વાદશશાત્મા નિગધનો ।
તરમાદ્યૂર્ધ્વમં બ્રહ્મ દ્વાદશાંતે તથા સ્મૃત ॥

નેત્ર મંડળમાં રહેનાર (યોગીને) દ્વાદશાત્મા કહેવાય છે. બ્રહ્મ તેથી પણ (અર્થાત્ નેત્ર મંડળથી પણ) ઊંચું રહેવું છે. (અને તેથી તેવે સ્થને અર્થાત્ બ્રહ્મને સ્થાને રહેલો યોગી) દ્વાદશાંતે છે. એમ કહેવામાં આવે છે.

નાદમિદુકલતીતં પરમાત્મકલાયુતં ।
દ્વાદશાંતં સદા ધ્યાયેત સદાનદેકમદિરં ॥

નાદ, બિંદુ અને કલાથી અતીત, પરમાત્માની કલાથી યુક્ત અને સદૈવ આનંદના એક મંદિરરૂપ એવા દ્વાદશાંતનું હંમેશા ધ્યાન ધરવું.

જેની તંદ્રા વિનષ્ટ થઈ છે એવો શુદ્ધ-ધર્મી યોગી ક્ષાયોના પ્રસારને ડોઢી, અતિ ચંચળ એવી પોતાની ઈન્દ્રિયેને વિચમ બદલ કરી, અથવા અન્ય (પ્રકારનો) સંજ છેડી, બુદ્ધિને (માત્ર) પરમપદના સુખની પ્રતિ માટે બદલ કરી (અર્થાત્ પરમપદનું સુખ મેળાવાનો દ્રઢ નિશ્ચય કરી) પોતાના સ્થિર ચિત્તને સપરસીભાવવાળું બનાવી તેમજ સરવ (શુભ)નું અલંબન લઈ

હમેશાં નિર્મળ ધ્યાન ધ્યયવાનો પ્રયત્ન કરે.

(આ રીતે) પ્રયત્નશીલ બનેલો તે પાંચિત્તિ પુરૂષ (યોગી) સંસારના પાશને છેદીને (શરીરની) અંદર રહેલ મોહાદિ (શત્રુઓની) સેનાને જીતીને, મોક્ષદાયિની એવી દીક્ષા પ્રભુ (શુરુ) પાસે અંગીકાર કરીને, બ્રહ્મજ્ઞાનના લય વડે કેવળજ્ઞાન (કેવલીએ માન્ય કરેલ જ્ઞાન) ઉપાજીને (અને એ રીતે) આઠ કર્મોને કમશઃ ક્ષીણ કરીને પાપમાંથી મુક્તિ મેળવી સદા મુખમય એવા પદને પ્રાપ્ત કરે.

અષ્ટાંગ યોગ

Experiments in Eight Dimensions

સંસારમાં (સર્વ પ્રકારના) વ્યાપારોને છેદનાર અને મુક્તિ સાથે જોડનાર એવો સમ્યગ યોગ સંયમાદિ અંગોમાં વિભાજિત છે, (અને) તેના પશુ આઠ પ્રકાર છે, અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય અપરિગ્રહ—એ પાંચ (મહા) વ્રતોથી અહીં સંયમ પાંચ પ્રકારનો કહેવામાં આવ્યો છે.

શૌચ, તપ, સંતોષ, સ્વાધ્યાય અને દેવસ્મરણ—એ પાંચ પ્રકારનો નિયમ બાજુવો, ત્યારપછી આસન એ કરણ (બજુવું)

શ્વાસોશ્વાસની સ્થિરતા એ પ્રાણાયામ છે. વિષયોથી ઇન્દ્રિયોને જેથી લેવી એ પ્રત્યાહાર છે.

(સમાધિમાં) વહું તું જ્યાં વાક્યાનામર્થચિંતનં ।

સ્થૈયં હેતોભવેદ્ધયેયો ધારણા ચિત્તયોજના ॥

સંસારનો નાશ કરનાર વાક્યાના અર્થનું ચિંતન કરવું એ સમાધિ છે. જેનો હેતુ સ્થિરતા છે. ધ્યેયમાં ચિત્તને જોડવું એ ધારણા છે.

સ્થૂલે વા યદિ વા સૂક્ષ્મે સાકારૈ વા નિરાકૃતૈ ।
ધ્યાનં ધ્યાયેત્ સ્થિરં ચિત્તં એક પ્રત્યયસંગતે ॥

સ્થૂલ કે સૂક્ષ્મ અથવા સાકાર કે નિરાકારમાં સ્થિર ચિત્તને એકાકાર કરી (તે સ્થૂલ, સૂક્ષ્મ, સાકાર કે નિરાકારને) ધ્યાવવું એ ધ્યાન છે.

આ પ્રમાણે સંયમાદિ યોગોથી યોગ આઠ પ્રકારનો છે. (તે આઠ પ્રકારમાં) સર્વ અતિશયોથી સંપન્ન એવું ધ્યાન (વિશેષ) કલ્યાણકારી છે.

સર્વસંકલ્પસન્ન્યસ્તમેકાંતધનવાસનં ।

ન દિવિદ્ ભાવનાંકારં તદ્બ્રહ્મ પરમં પદં ॥

સર્વ સંકલ્પોથી વર્જીત, એકાંતમાં ધન વાસનાવળું (એકાંતમાં સર્વ વાસનાથી વિમુક્ત ?) અને કોઇપણ પ્રકારની ભાવ-ઓના આકાર વિનાનું એવું (બ્રહ્મ) તત્ત્વ એ પરમ પદ છે.

સમાધિ શતક

Transcendental Silence

પૂજ્યપાદસ્વામિના 'સમાધિ શતક'માંથી

કેટલાક શ્લોક અહિં રજુ કર્યા છે.

બહિરન્તઃ પરશ્ચેતિ, ત્રિધાત્મા સર્વં દેહિષુ ।

ઉપેયાત્તત્ર પરમં મધ્યોપાયાદ્ બહિરત્યજેત ॥

આત્મા સર્વે જીવોમાં ત્રણ પ્રકારે છે

એટલે કે બહિરાત્મા, અંતરાત્મા અને

પરમાત્મા, એ ત્રણમાંથી અંતરાત્મા વડે

પરમાત્માને પામવો અને બહિરાત્માને

ત્યાગવો.

મૂલં સંસારદુઃખઅસ્ય દેહુ એવાત્મધીસ્તતઃ ।

ત્યકત્વૈનાં પ્રવિશેદન્તબંધિરવ્યાવૃત્તેન્દ્રિયઃ ॥

દેહમાં જ આત્મબુદ્ધિ એ સંસાર

દુઃખનું મૂળ છે. માટે એ બુદ્ધિ છેડીને

બહારના વિષયો તરફ જતી ઇન્દ્રિયોને

શાકી (મનથી) અંતર આત્મામાં પ્રવેશ

કરવો એથી સંસાર દુઃખનું મૂળ દેહાય છે.

એવં ત્યકત્વા બહિર્વાયં, ત્યજેદન્તર શેષતઃ ।
એષ યોગઃ સમાસેન પ્રદીપઃ પરમાત્મનઃ ॥

એ પ્રકારે બાહીરના વિષયોને સમૂળગા
છોડી દેવા એવો યોગ એક મહિનો કર-
વાથી પરમાત્માની જ્યોતિના દર્શન થાય છે.

મહમાવે સુષુપ્તોડહં યદ્ભાવે વ્યુત્થિતઃ પુનઃ ।
અતીન્દ્રિયમનિદેશ્યં, તત્સ્વસંવેધમસ્મ્યહમ્ ॥

જેની સમજણ વિના હું સુતો હતો
અને જેની સમજણથી હવે જાગૃત થયો
હું, એવો ઇન્દ્રિયોથી પર અને કોઈથી ન
બતાવી શકાય એવો સ્વસંવેધ હું છું.
ત્યકત્વૈવં બહિરાત્માનમન્તરાત્મવ્યવસ્થિતઃ ।
ભાવયેત્પરત્માનં સર્વંસંકલ્પવર્જિતમ્ ॥

આ પ્રમાણે બહિરાત્માને છોડી અંત-
રાત્મામાં રહી સર્વ સંકલ્પથી રહિત એવા
પરમાત્માની ભાવના કરવી. અથવા સર્વ
સંકલ્પથી રહિત થઈ પરમાત્માની
ભાવના કરવી.

સર્વેન્દ્રિયાણિ સંયમ્ય સ્થિતમિતેનાન્તરાત્મના ।
યત્ક્ષણં પશ્યતો ભતિ, તત્તત્ત્વં પરમાત્મનઃ ॥

સર્વ ઇન્દ્રિયોનો સંયમ કરી શાન્ત
આત્મા વડે એક ક્ષણવાર જે સ્વરૂપનું જ્ઞાન
થાય છે તે તત્ત્વથી પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે.
યદ્દા મોહાદ્પ્રજાયેતે, રાગ દ્વેષૌ તપસ્વિનઃ ।
તદૈવ ભાવયેત્સ્વસ્થમાત્માનં શામ્યતઃ ક્ષણાત્ ॥

જ્યારે મોહથી (અજ્ઞાનથી) રાગદ્વેષ
તપસ્વીને ઊભ્ર થાય ત્યારે સ્વસ્થ એવા
આત્માની ભાવના કરવી કે જેથી ક્ષણવારમાં
મન શાન્ત થાય.

અચેતનમિદં દશ્યમદશ્યં ચેતનં તતઃ ।
કવ રૂપાનિ કવ તુખ્યાનિ, મધ્યસ્થો હંભવામ્યતઃ ॥

આજે દશ્ય છે તે અચેતન છે અને
જે અદશ્ય છે તે ચેતન છે માટે ક્યાં હું
શેષ કરું અને ક્યાં હું તોષ કરું મઃટે હું

તો મધ્યસ્થ થઈ રહું ન કરૂં રોષ કે ન
કરૂં તોષ.

સુજીત મનસાડ્ડત્માનં,
વાકકાયાભ્યાં વિયોજયેત્ ।
મનસા વ્યવહારંતુ,

ત્યજેદ્વાકકાયયોજિતમ્ ॥
આત્માને મનની સાથે જોડવું અને
મનથી વાણી અને કાયાના વ્યાપાર છોડવા.
સ્વબુદ્ધયા યાવદ્ગૃહિયાત્કાયવાક્ ચેતસાં ત્રયમ્ ।
સંસારસ્તાવદેતેષાં ભેદાભ્યાસે તુ નિવૃત્તિઃ ॥

જ્યાં સુધી કાયા, વાણી અને મન
એ ત્રણેને આત્મબુદ્ધિથી શ્રદ્ધણુ કરે છે
ત્યાં સુધી સંસાર છે અને તેઓના ભેદના
અભ્યાસથી (સંસાર મુકાય છે) મુક્ત છે.
વ્યવહારે સુષુપ્તોયઃ સ જ્ઞામત્યાત્મગોચરે ।
જગતિ વ્યવહારૈડંસ્મનુ, સુષુપ્તઆત્મગોચરે ॥

વ્યવહારમાં જે સૂતો છે તે આત્મામાં
જાગે છે અને જે આત્મામાં સૂતો છે તે
વ્યવહારમાં જાગે છે.

આત્માનમન્તરે દૃષ્ટ્વા દૃષ્ટ્વા દેહાદિક બહિઃ
તથેરંતર વિજ્ઞાના ભ્યાસા ઇચ્છુતોભવેત્ ॥

આત્માને અંતરમાં જોઈ અને દેહા-
દિકને બાહ્ય જોઈ, એ બંનેના ભેદ વિજ્ઞા-
નના અભ્યાસથી આત્મા મુક્ત થાય છે.
તથૈવ ભાવયેદ્દેહાદ્ વ્યાવૃત્યાત્માનમાત્મનં ।
યથાન પુનરાત્માનં દેહે સ્વપ્નેડપિયોજયેત્ ॥

દેહથી આત્માને અલગ પાડી
આત્મામાં ભાવના કરવી કે જેથી દેહની
સાથે સ્વપ્નામાં પણ આત્મા જોડાય નહિ.
અવતી પ્રતમાદાય, પ્રતી જ્ઞાનપરાયણુઃ ।
પરાત્મજ્ઞાન સંપન્નઃ સ્વયમેવ પરા ભવેત્ ॥

અવતીએ પ્રત શ્રદ્ધણુ કરવા અને
પ્રતીએ જ્ઞાન પરાયણુ થવું, આમ
પરમાત્મજ્ઞાન સંપન્ન થવાથી ચેતે જ
પરમાત્મા થાય.

પરમાત્મ દ્વાંત્રિશિકા

Open Mind, Open Heart

આચાર્ય અમિતગતિની 'પરમાત્મ દ્વાંત્રિશિકા'માંથી કેટલાક પ્રહોદો અહિં રજુ કર્યા છે.

યો વ્યાપકો વિશ્વજનીન વૃત્તૈઃ

સિદ્ધો વિબુદ્ધો મૂન કમ'બન્ધઃ।

ધ્યાતો મૂનીતે સકલં વિકારં

સ દેવ દેવો હૃદયે મમા સ્તામ્ ॥

વિશ્વને દ્વિતકારી વૃત્તિથી જે વ્યાપક છે, જે સિદ્ધ છે, જે ખુદ્ધ છે, જે કમ'બન્ધથી રહિત છે તથા ધ્યાન કરનારના સકલ વિકારોને દૂર કરે છે તે દેવાવિ દેવ મારા હૃદયને વિષે રહો.

ન સ્પૃશ્ય તે કમ' કલંક દોષૈઃ

યોઢવાન્તસંધૈરિવ તિરંગિનઃ।

(નરજનનં નિત્યમનેકમેકં,

તં દેવમાપ્તં શરણં પ્રયો ॥

અંધકારના સમૂહોવડે જેમ સૂયં સ્પર્શ કરાતો નથી તેમ કમ'રૂપી કલંક અને દોષોવડે જે અસ્પૃશ્ય છે, નિરંજન છે નિત્ય છે, અનેક છે, અને એક છે તે આપ્ત એવા દેવનું હું શરણ અંગીકાર કરું છું.

ન સંસ્તરૌડશ્મા ન તૃષ્ણં ન મેદિની

વિધાન તો નો દ્વલકો વિનિમ્મિતઃ।

યતો નિરસ્તાક્કપાયવિદિષ્યઃ

મુધીનિરાત્મૈષ સુનિમંલો મતઃ ॥

ત્રિષિપૂર્વક ઘડેલો પથર, ઘાસ, પૃથ્વી કે પાટીયું એ સંચારો નથી (કિન્તુ ધન્દ્રિય અને કપાયરૂપી વૈરિઓને જેણે દૂર કરી નાંખ્યા છે એવા પુરૂષને અત્યંત નિમંજ આત્મા એજ સંચારો માનેલો છે.

આત્માનમાત્મન્યવલ્લોક્યમાન-

સ્ત્વંદર્શનજ્ઞાનમયોવિશુદ્ધઃ।

એકાગ્રચિત્તઃ ખલુ યત્ર તત્ર,

સ્થિતોઢપિ સાધુલંબતે સમાધિમ્ ॥

આત્માને વિષે આત્માને જ્ઞેનો એવો

હું વિશુદ્ધ દર્શન-જ્ઞાનમય છે. એ રીતે આત્માને વિષે એકાગ્રચિત્તવાળો એવો સાધુ ગમે ત્યાં રહેલો હોય તો પણ સમાધિને પામે છે.

સર્વં નિરાકૃત્ય પિક્ષ્પભલં,

સંસારકાન્તારનિપાતહેતુમ્ ॥

વિવિકતમાત્માનમવેક્ષ્યમાણો,

નિલીયસે ત્વં પરમાત્મતત્ત્વે ॥

સંસાર અટવીમાં પડવાના હેતુબૂત સઘળી વિક્ષેપ ભલને દૂર કરીને એકલા આત્માને જ્ઞેતો એવો હું પરમાત્મતત્ત્વને વિષે લીન થકશ.

યોગ અષ્ટક

Living in the Spiral

પ્રશ્ન યયોનિન્યજી ઉપાધ્યાય વિચિત

યોગ અષ્ટક અહિં આપ્યું છે.

મોક્ષેજ્ઞ યોજનાદ્ યોગઃ સર્વોઢપ્યાચાર ક્ષ્યતે।

વિશિષ્ય સ્થાન વર્ણ્યાર્થાક્ષમ્બનૈ કાગ્રગોચરઃ ॥

મોક્ષની સાથે આત્માને જોડવાથી

યોગ શબ્દનો અર્થ સઘળો ય આચાર

ઈષ્ટ છે વિષેષે કરીને (સામાન્ય શબ્દને

વિશેષ પરક કરીને) સ્થાન-સુદ્રાં વર્ણ્ય-

અક્ષર-શબ્દ વાચ્ય અર્થ, કાર્યોત્સર્ગીદિનું

આલમ્બન અને એકાગ્રતા-સિદ્ધસ્મરણ

એ પાંચ વ્યવહારને ગોચર જે આચાર તે

યોગ કહેવા યોગ્ય છે.

કમ'યોગદ્વયં તત્ર જ્ઞાનયોગત્રયં વિદુઃ।

વિરતેવેવ નિયમાદ્ ધીજમાત્રં પદેષ્વપિ ॥

તે પાંચ યોગમાં જે કમ'યોગ-ક્રિયા-યોગ અને ત્રણ જ્ઞાન યોગ છે એમ જ્ઞાની પુરૂષે જાણ્યું છે. એ પાંચ પ્રકારનો યોગ વિનિતિવંતમાં નિશ્ચયથી હોય છે અને બીજા માર્ગાનુસારી પ્રમુખમાં કેવળ બીજરૂપ હોય છે.

કૃપાનિવેંદસંવેગપ્રશમેભત્તિકાનિષ્ઠા ।

લેહાઃ પ્રત્યેકમત્રેચ્છાપ્રવૃત્તિસ્થિરભિદ્ધયઃ ॥

અહીં સ્થાનાદિ પ્રત્યેક યોગના ઇચ્છા, પ્રવૃત્તિ, સ્થિરતા અને નિદ્ધિ એ ચાર લેહો છે, તે કૃપા-અનુકંપા, નિવેંદ-સંસારનો ભય, સંવેગ-મોક્ષની ઇચ્છા અને પ્રશમ-ઉપશમની ઉત્પત્તિ કરનારા છે. સ્થાનાદિ યોગના પાંચ પ્રકારને ચાર શુભા કરતાં વીશ લેહો થાય છે.

ઈચ્છા તદ્વત્કથાપ્રીતિઃ પ્રવૃત્તિઃ પાલનં પરમ્ ॥
સ્થૈયં ભાષકક્ષીક્રાન્તિઃ નિદ્ધિરન્યાધંસાધનમ્ ॥

તે યોગવાળા યોગીની કથા-વાર્તા સાંભળતાં પ્રીતિ ઉપર તે ઇચ્છા યોગ. અલિક પ્રયત્નથી શુભ ઉપાયોનું પાલન કરવું તે પ્રવૃત્તિ યોગ. ભાષક-અતિચારના ભયની ક્રાન્તિ (ત્યાગ) એટલે જ્યાં અતિચાર લાગે તદ્દિ તે સ્થિરતા યોગ. 'તેના-સંજે વૈરનો ત્યાગ થાય' ઇત્યાદિ પરાર્થનું સાધન થાય તે નિદ્ધિ યોગ કહેવાય. અર્થાલમ્બનયોચ્ચૈય વન્દનાદૌ વિભાવનમ્ ॥ શ્રેયસે યોગિનઃ સ્થાનવક્ષ્યંયોયંત્ન એવ ચ ॥

ચૈત્યવન્દનાદિ ક્રિયામાં અર્થ અને આલમ્બન એ એ યોગનું વિભાવન -વારંવાર સ્મરણ કરવું તથા સ્થાન અને વક્ષ્યને વિષે ઉદય જ યોગીના કલ્યાણ માટે થાય છે.

આલમ્બનામિહ લેયં દ્વિવિધં રૂપ્યરૂપિ ચ ।
અરૂપિશુભસાયુભ્યયોઽડનાલમ્બનઃ પરઃ ॥

અહીં આલમ્બન રૂપી અને અરૂપી એમ બે પ્રકારે જાણવું. અરૂપિશુભ-ચિદ-સ્વરૂપના તાદાત્મ્યપણે યોગ તે ઇપદ-શોડુ અવલમ્બન હોવાથી ઉત્કૃષ્ટ અનાલમ્બન યોગ કહેવાય છે.

તત્ત્વા પ્રતષ્ઠિતઃ ખલુ યતઃ

પ્રવૃત્તઃ તત્ત્વતસ્તત્ત્વ ।

સર્વોત્તમાનુજઃ

ખલુ તેનાનાલમ્બનો ગીતઃ ॥

ચોડશકમાં કહ્યું છે કે જ્યાં સુધી પરમાત્મતત્ત્વનું દર્શન થાય ત્યાં સુધી પરમાત્મતત્ત્વનાં દર્શનની અસંગભાવે ઇચ્છારૂપ અનાલમ્બન યોગ છે. તે પરમાત્મતત્ત્વમાં સ્થિરતા સ્થિત છે અને જેથી ધ્યાનદ્વારા પરમાત્મદર્શનમાં પ્રવૃત્તિ થાય છે. તેથી યોગ નિષેધરૂપ સર્વોત્તમ યોગના પૂર્ણ-લાવી અનાલમ્બન યોગ કહેલો છે.

નિરાલમ્બન યોગ તે ખારાવાહી પ્રશાન્તવાહિતા નામ ચિત્ત છે. તે યત્ન ત્રિવાય સ્મરણની અપેક્ષાએ સ્વરસથી જ સદૃશ ખારાએ પ્રવૃત્તિ છે એમ જાણવું.

પ્રીતિ-ભક્તિ-વચો-ડસ ગૈઃ

સ્થાનાદ્યપિ ચતુર્વિધમ્ ॥

તસ્માદયોગયોગાપ્તે

મૌક્ષયોગઃ કમાદ્ભવેત ॥

પ્રીતિ, ભક્તિ, વચન અને અસંગ અનુષ્ઠાનના લેહો સ્થાનાદિક વીશ યોગ પશુ ચાર પ્રકારે છે. તે સકલ યોગથી અયોગ નામે શૈલેશી યોગની પ્રાપ્તિ થવાથી અનુક્રમે મોક્ષયોગ પ્રાપ્ત થાય છે.

સ્થાનાદ્યયોગિનસ્તીર્થિચ્છેદાવાલમ્બનાદ્યપિ ।
સુત્રદાને મદ્દાદોષ ઇત્યાચાર્યાઃ પ્રવચ્ચસે ॥

સ્થાનાદિ કેલપણ યોગસ્થિત પુરૂષને 'તીર્થનો ઉચ્છેદ થશે' ઇત્યાદિ કારણે ચૈત્ય

વન્દનાદિ સૂત્ર ભણાવવામાં સૂત્રની આચાર-
તનારૂપ મોટો દોષ થાય છે. એમ હરિભ-
દ્રાદિ આચાર્યો કહે છે 'તીર્થ'નો ઉચ્છેદ
થાય' ઇત્યાદિ કારણે પણ જેવા તેવાને
ન ભણાવીએ.

ધ્યાન અષ્ટક

Final Him Where You Are

શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત

ધ્યાન અષ્ટક અહિં આપ્યું છે.

ધ્યાતાધ્યેયં તથા ધ્યાનં ત્રયં યસ્યૈકતાં ગતમ્।
મુનેરનન્યચિત્તસ્ય તસ્ય દુઃખં ન વિદ્યતે ॥

ધ્યાતા-ધ્યાન કરનાર, ધ્યેય-ધ્યાન કરવા
યોગ્ય અને ધ્યાન એ ત્રણે જેને એકતાને
પ્રાપ્ત થયેલ છે-એટલે ધ્યાનાવસ્થામાં
સ્વસ્વરૂપને પામેલ છે, જેનું અન્ય સ્થળે
ચિત્ત નથી એવા મુનિને દુઃખ હોતું નથી.
ધ્યાતાઽન્તરાત્મા ધ્યેયસ્તુ પરમાત્મા પર્કીતિં તઃ।
ધ્યાનં ચૈકાગ્રમ્નિત્તિઃ સમાપત્તિસ્તદેકતા ॥

ધ્યાન કરનાર અન્તરાત્મા-સમ્યક્દર્શન
પરિણામવાળો આત્મા છે, ધ્યાન કરવા યોગ્ય
પરમાત્મા સિદ્ધ ભગવાન અથવા ધાતી કર્મ
જેમનાં ક્ષીણ થયાં છે એવા અરિહંત કહ્યા
છે, તે ધ્યાન-એકાગ્ર યુદ્ધિ, વિભતીયજ્ઞાનના
અન્તર રહિત સત્વતીય જ્ઞાનનીધારા, એ
ત્રણેની એકતા તે યોગાચાર્યના મતે વક્ષ્ય-
માણુ લક્ષણુ સમાપત્તિ કહી છે.

પ્રવચનસારમાં કહ્યું છે કે

જો જાણુદિ અરિહંતે દૈવત્ત-

ગુણુત્ત-પન્નજ્વલેદિં ।

સો જાણુદિ અપાણુ

મેહો ખલુ જહિ તસ્મ લયં ॥

“જે અહિંતને દ્રૌવ્ય, ગુણુ અને પર્થા-
યરૂપે જાણુ છે તે આત્માને જાણુ છે અને
તેનો મોહ નાશ પામે છે.”

ધ્યાનશતકમાં કહ્યું છે કે

જં ચિરમજ્ઞવસાણું તં

જાણું ચલં તથં ચિતં।

તં હોજ્જ ભાવણુ વા

અણુપ્પેહા વા અહુવ ચિંતા ॥

‘જે સ્થિર અધ્યવસાન-મન છે તે
ધ્યાન છે, જે ચલાયમાન મન છે તે ચિત્ત
છે, તે ભાવના-ધ્યાનની અબ્ધાસક્રિયા,
અનુપેક્ષા-મનન કે ચિન્તનરૂપ હોય છે.’

મણાવિવ પ્રતિચ્છાયા સમાપત્તિઃ પરાત્મનઃ।
ક્ષીણુવૃત્તૌ ભવેદ્ધ્યાનાદન્તરાત્મનિ નિર્મલે ॥

જેમ મણિને વિષે પ્રતિબિમ્બ-પક-
છાયો પડે તેમ ધ્યાનથી અત્યન્ત મળરૂપ
વૃત્તિ જેની ક્ષીણ થયેલી છે એવા, અને
તેથી જ નિર્મળ અન્તરાત્માને વિષે પર-
માત્માની પ્રતિચ્છાયા (પ્રતિબિમ્બ) પડે તે
સમાપત્તિ કહી છે.

મણુરિવાભિજ્ઞાતસ્ય

ક્ષીણુવૃત્તેર સંશયમ્।

તાત્સ્થ્યાત્ તદ્દગ્જનત્વાચ્ચ

સમાપત્તિઃ પ્રકીર્તિંતા ॥

ઉત્તમ મણુની જેમ ક્ષીણુ વૃત્તિવા-
ળાને પરમાત્માના ગુણુના સંસગારોપથી
અને પરમાત્માના અલેદ આરોપથી નિઃસં-
શય સમાપત્તિ કહી છે.

અહીં ‘તાત્સ્થય’ એટલે અન્તરાત્માને
વિષે પરમાત્માના ગુણુનો સંસગારોપ અને
‘તદ્દગ્જનત્વ’ એટલે અન્તરાત્મામાં પરમા-
ત્માનો અલેદારોપ જાણુવો. એ ધ્યાનનું
ફળ સમવિરૂપ અતિવિશુદ્ધ છે.

આપત્તિશ્ચ તતઃ પુણ્યતીર્થકૃત્કર્મ બન્ધતઃ।
તદ્ભાવાભિમુખત્વેન સંપત્તિશ્ચ ક્રમાદ્ ભવેત્ ॥

તે સમાપત્તિથી પુણ્ય પ્રકૃતિરૂપ
તીર્થકર નામકર્મના બન્ધથી આપત્તિ

નામે કૃણ થાય, એટલે જિનનામકર્મના બન્ધરૂપ આપત્તિ ભણ્ણવી. અને તીર્થ-કરપણાના અભિમુખપણાથી (નજીકપણાથી) સંપત્તિ નામે કૃણ અનુક્રમે થાય.

ઉત્થં ધ્યાનકૃણાદ્યુકતં | વંચતિસ્થાનકાથપિ |
કષ્ટમાત્રં ત્વભવ્યાનામપિ નો દુર્લભં ભવે ||

એમ ધ્યાનના ત્રિવિધ કૃણથી વીચ્છ સ્થાનક તપ પ્રમુખ પણ થટે છે, ઉકત ત્રિવિધ ધ્યાનરૂપ રહિત કષ્ટ તો અભવ્યોને પણ સંસારમાં દુર્લભ નથી.

જિતેન્દ્રિયસ્ય ધીરસ્ય પ્રશાન્તસ્ય સ્થિરાત્મનઃ |
સુખાસનસ્થસ્ય નાસાત્રન્યસ્તનેત્રસ્ય યોગિનઃ ||

જેણે ઇન્દ્રિયોને છુટી છે, ધીર-સત્ત્વવંત, પ્રશાન્ત-ઉપશમવંત એટલે ધીર-શાન્ત નામે નવમા રસના નાયક, જેનો આત્મા સ્થિર છે, જેનું આત્માસન સાધનથી સુખાવહ છે, જેણે નસિકાના અગ્ર ભાગમાં લોચન સ્થાપ્યાં છે, જે પ્રવૃત્તચક્ર ચેગી છે,

રુદ્રપાદ્મમનોવૃત્તે ધરિણાધારયા રયાતા |
પ્રસન્નસ્થાપ્રમત્તસ્ય ચિદાનન્દસુખાસિદ્ધઃ ||

ધારણા એટલે કે ઇક ધ્યેયને વિષે ચિત્તના સ્થિર બન્ધનની ધારણે જેણે વેગથી બાહ્ય ઇન્દ્રિયને અનુસરનારી મનની વૃત્તિ દાંડી છે, પ્રસન્ન-અકલુષિત ચિત્ત-વાળા, પ્રમાદરહિત, જ્ઞાનાનન્દરૂપ અમૃતનો આસ્વાદ લેનારા,

સાત્રાજ્યમપ્રતિદ્વન્દ્વમન્તરૈવ વિતન્વતઃ |
ધ્યાનિનોનોપમા લોકે સદેવમનુજેડપિ હિ ||

આત્મા સમર્થ જ વિપક્ષ (શત્રુ) રહિત મીઠા સામ્રાજ્યને વિસ્તારતા એવા ધ્યાનવંત ચેગીની દેવ અને મનુષ્ય સંહિત લોકમાં ખરેખર ઉપમા નથી.

શ્રી દશવકાલિક સૂત્ર

BE LOVE

શ્રી દશવકાલિક સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,

કહં ચરે કહં ચિદ્દે, કહમાસે કહં સચ્ચે |
કહં ભુજંતો ભાસંતો પાવં કર્મમં ન બંધર્ષિ ||
કેવી રીતે ચાલે, કેવી રીતે ઉભો રહે, કેવી રીતે બેસે, કેવી રીતે શયન કરે, કેવી રીતે ભોજન કરે અને કેવી રીતે બોલે, તે પાપકર્મ ન બાંધે ?

જ્યં ચરે જ્યં ચિદ્દે, જ્યમાસે જ્યં સચ્ચે |
જ્યં ભુજંતો ભાસંતો, પાવં કર્મમં ન બંધર્ષિ ||
ચતનાથી ચાલે, ચતનાથી ઉભો રહે, ચતનાથી બેસે, ચતનાથી શયન કરે, ચતનાથી ભોજન કરે તથા ચતનાથી બોલે, તે પાપકર્મ બાંધે નહિ.

પદમં નાણું તઓ દયા,
એવં ચિદ્દુર્ધ સંવચંજઓ |
અજ્ઞાણી કિ કાહી ?

કિં વા નાહીધં છેઅ-પાવગં ||

પ્રથમ જ્ઞાન અને પછી દયા (સયમ), એ રીતે સર્વં કર્યોમાં સંચત (સંચમી) રહી શકે, અજ્ઞાની શું કરશે ? અથવા હિત અહિતને શું ભણશે ?

સજ્જાયસજ્જાણુરયસ્સ તાઇણ્ણો,
અપાવબાવસ્સ તવે સ્યસ્સ |
વિમુજ્જંઠં જસિ મલં પુરેડં,
સમીરિઅં રૂપમલંવ બ્બેઈણ્ણા ||

કારણ કે સ્વાધ્યાયરૂપ ઉત્તમ ધ્યાનમાં રક્ત, સ્વપર રક્ષક, શુદ્ધ ચિત્તવાળા અને બાર પ્રકારના તપમાં યશશક્તિ રક્ત આત્માનો પૂર્વકૃત કર્મરૂપ મેલ અગ્નિ વડે પ્રેરિત રૂપાવા મેલની જેમ દૂર થાય છે.

અપ્યા ખલુ સચયં રકિખમ્વો,
 સન્વિદિએદિ સુસમાદિએદિ ।
 અરકિખએા ભધપદં ઉવેધં;
 સુરકિખએા સ્વવદુહાણુ સુસ્વર્ધત્તિવેમિ ॥
 ઉત્તમ સમાધિ પામેલી સર્વ ઇન્દ્રિયો
 દ્વારા સર્વદા આત્માનું અને બીજાનું રક્ષણ
 કરવું. રક્ષણ નહિ કરેલો આત્મા જન્મના
 ભાગને પામે છે, અને રક્ષણ કરેલો સર્વ
 દુઃખોથી મુક્ત થાય છે.

તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી
 Spiritual Significance
 latent in Every Moment

ભદ્રારક શ્રી જ્ઞાનજૂષણુ નિરચિત
 તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણીના કેટલાક પ્રલોકો
 અહિં રજુ કર્યા છે.

દુર્લભોડત્ર જગત્તમયે ચિદ્રુપરચિકારકઃ ।
 તતોડપિ દુર્લભં શાસ્ત્રં ચિદ્રુપપ્રતિષાદકં ॥
 તતોડપિ દુર્લભો લોકે ગુરુસ્તદુપદેશકઃ ।
 તતોડપિ દુર્લભં લોકજ્ઞાનં ચિતામણિચયા ॥

આ જગતમાં ચિદ્રુપમાં રૂચિ કરે
 તથા કરાવે તે દુર્લભ છે. તેથી અધિક
 દુર્લભ ચિદ્રુપને વણવનાર શાસ્ત્ર છે,
 લોકમાં તેને ઉપદેશનાર ગુરુ તેથી અધિક
 દુર્લભ છે. ચિતામણિ તુલ્ય લોકજ્ઞાન તેથી
 પણ દુર્લભ છે.

ગૃહી યતિનં યો વેત્તિ શુદ્ધચિદ્રુપલક્ષણું ।
 તસ્ય પંચનમસ્કારપ્રમુખસ્મરણું વરં ॥

જે ગૃહસ્થ કે મુનિ શુદ્ધ ચૈતન્ય
 સ્વરૂપ આત્માના લક્ષણને કે સ્વરૂપને
 ભણતા નથી તેમને પંચનમસ્કાર આદિ
 મંત્રનું સ્મરણુ શ્રેયરૂપ છે.

વિશુદ્ધેઃ શુદ્ધચિદ્રુપસદ્ધ્યાનં મુખ્યકારણું ।
 સંકલેશસ્તદ્વિખાતાય જિનેનેદં નિરૂપિતં ॥

શુદ્ધ ચિદ્રુપનું ઉત્તમ ધ્યાન એ
 આત્મ વિશુદ્ધિનું અનન્ય કારણુ છે.
 સંકલેશ એ આત્મ વિશુદ્ધિનો નાશ
 કરનાર છે. એમ શ્રી જિન ભગવાને
 કહ્યું છે.

વદન્ત્યેહંસન્પ્રચ્છન્ પાઠ્યજ્ઞાગમં પદન્ ।
 આસનં ચયનં કુર્વન્ શોભનં રોઠનં ભયં ॥
 લોજનં કોષલોભાદિકુર્વન્ કમંવશાત્સુધીઃ ।
 ન સુંચતિ ક્ષણુર્દં સ શુદ્ધચિદ્રુપચિતનં ॥

અન્યજનો સાથે વાતચીત કરતાં,
 હાસ્ય કરતાં, ગમન કરતાં, શાસ્ત્રાભ્યાસ
 કરતાં, અન્યને અભ્યાસ કરાવતાં, ખેસતાં,
 સૂતાં કે પ્રારબ્ધવચે શોક, રૂદન, ભય,
 લોજન કરતાં અથવા કોષ લોભ અદિ
 કષાય યુક્ત ભાવ થતાં ગમે તે બાહ્ય
 ક્રિયામાં કમંવચે પ્રવર્તતા પણ સમ્યગ્
 જ્ઞાની સંજ્ઞાનો અર્ધી ક્ષણુ પણ શુદ્ધ
 ચિદ્રુપના ચિતનને તજતા નથી.

શ્રુત્વા શ્રદ્ધાય વાચ્યા
 પ્રહણુમપ દદં ચેતસા યો વિધાય ।
 કૃત્વાંતઃ સ્થેયંબુદ્યા

પરમનુભવનં તદલયં યાતિ યોગી ।
 તસ્ય સ્વાત્કમંનાશ

સ્તદ્વતુ શિવપદં ચ કમેલેતિ શુદ્ધ-
 ચિદ્રુપોઠકં દિ સૌખ્યં

સ્વભવમિદં સદા સન્નભવ્યસ્ય નૂનં ॥
 શુદ્ધ જ્ઞાન સ્વરૂપ આત્મા હું છું,
 એમ સાંભળીને, નિઃશંકપણે એ સત્ છે
 એમ શ્રદ્ધા રાખીને, વાણીથી અને અંત-
 વૃત્તિથી પણ દૃઢપણે ખારણુ કરીને અંત-
 રમાં મનની સ્થિરતા કરી સ્વપર વિવેક
 કરનાર પ્રજ્ઞાવડે, સર્વથી પર, સર્વોત્તમ
 એવા શુદ્ધાત્માનો અનુભવ કરીને જે યોગી
 તે સર્વાનુભવમાં ભય પામે છે. ક્રમે કરીને

તે સમીપ મુક્તિગામીના કમનો અવશ્ય નાશ થાય ત્યારપછી શિવપદ અને સદા સ્વાભાવિક આત્મસુખ અર્હિ જ થાય.

ગૃહિણ્યો દીયતે શિક્ષા પૂર્વં પટકમંપાલને ।
નતાંગીકરણે પશ્ચાત્સંયમગ્રહણે તતઃ ॥

ગૃહસ્થોને પહેલા છ નિત્યકમં પાલવા બોધ અપાય છે. પછી નતો અંગીકાર કરવા અને ત્યારપછી સંયમ ગ્રહણ કરવા શિક્ષા અપાય છે.

યતિબ્યો દીયતે શિક્ષા પૂર્વં સંયમપાલને ।
ચિદુપચિતને પશ્ચાદ્યમુક્તો ભુધૈઃ ક્રમઃ ॥

મુનિઓને પ્રથમ સંયમ પાલન કરવાની અને ત્યારપછી શુદ્ધ ચિદુપના ચિતનની શિક્ષા દેવામાં આવે છે. આ પ્રમાણે જ્ઞાનીઓએ મોક્ષ માટે ક્રમ બતાવ્યો છે.

સંસારબીતિતઃ પૂર્વં રૂચિમુક્તિસુખે દૃઢા ।
ભયતેયદિ તત્રાપ્તેરૂપાયઃ સુમમોસ્તિ તત્ ।
યુગપબ્બભયતે કમંભોચનં તાર્ત્વિકં સુખં ।
લયાન્ય શુદ્ધચિદુપે નિર્વાકલપસ્યયોગિનઃ ॥

જો સર્વ પ્રથમ સંસારના ભયથી મોક્ષ સુખમાં દૃઢ રૂચિ ઉત્પન્ન થાય તો તે તીવ્ર રૂચિ મોક્ષ સુખની પ્રાપ્તિનો જોથી સુગમ અને પ્રથમ ઉપાય છે.

શુદ્ધ ચિદુપમાં તદબ્રીન થવાથી નિર્વિકલ્પ યોગીને કમંથી મુક્તિ અને તાર્ત્વિક સુખ એક સાથે પ્રગટે છે.

ધ્યાન વિચાર

The Elixir of Life

ધ્યાન વિષયક આ અમૂલ્ય ગ્રંથ જૈન સાહિત્ય વિકાસ મંડલ તરફથી પ્રકાશિત નમસ્કાર સ્વાધ્યાયના પ્રાકૃત વિભાગમાંથી ભણને અર્હિ રજુ કરીએ છીએ.

સામકે વિચારકને અત્યંત સહાયક વિચાર બીજો આમાંથી અવશ્ય પ્રાપ્ત થશે. આ સુંદર કૃતિના કર્તા વિશે કેઈ ઉલ્લેખ મળતો નથી.

ધ્યાન, પરમધ્યાનમ્, શૂન્ય, પરમશૂન્યમ્, કલા, પરમકલા, જ્યોતિઃ, પરમજ્યોતિઃ, ખિન્દુઃ, પરમખિન્દુઃ, નાદઃ, પરમનાદઃ, તારા, પરમતારા, ભયઃ, પરમભયઃ, ભવઃ, પરમભવઃ, માત્રા, પરમમાત્રા, પદઃ, પરમપદમ્, સિદ્ધિઃ, પરમસિદ્ધિઃ, ઇતિ ધ્યાનમાર્ગં ભેદાઃા ઉકતં ચ—

‘સુત્રં કલ્પજોઈખિન્દુ નાદો તારા ભયો ભવો મત્તા ।
પય સિદ્ધિ પરમભુયા ઝાણાઈ દુતિ ચ ઉવીસ’ ॥

૧ ધ્યાન, ૨ પરમધ્યાન, ૩ શૂન્ય, ૪ પરમશૂન્ય, ૫ કલા, ૬ પરમકલા, ૭ જ્યોતિ, ૮ પરમજ્યોતિ, ૯ ખિન્દુ, ૧૦ પરમખિન્દુ, ૧૧ નાદ, ૧૨ પરમનાદ, ૧૩ તારા, ૧૪ પરમતારા, ૧૫ ભય, ૧૬ પરમભય, ૧૭ ભવ, ૧૮ પરમભવ, ૧૯ માત્રા, ૨૦ પરમમાત્રા, ૨૧ પદ, ૨૨ પરમપદ, ૨૩ સિદ્ધિ, ૨૪ પરમસિદ્ધિ, આ પ્રમાણે ધ્યાનના માર્ગો ૨૪ પ્રકારના છે.

બીજે સ્થળે પણ કહ્યું છે કે—૧ ધ્યાન, ૨ શૂન્ય, ૩ કલા, ૪ જ્યોતિ, ૫ ખિન્દુ, ૬ નાદ, ૭ તારા, ૮ ભય, ૯ ભવ, ૧૦ માત્રા, ૧૧ પદ, ૧૨ સિદ્ધિ—આ પ્રમાણે આર તથા દરેકની સાથે ‘પરમ’ શબ્દ લગાડવાથી ‘પરમધ્યાન’ વગેરે (બીજા) આર એમ ચોવીસ ભેદો થાય છે.

ધ્યાન, શૂન્ય અને કલા

Only the Master can give

તત્રધ્યાનઃ-ચિન્તા-ભાવના પૂર્વકઃ સ્થિરો-
ડધ્યવસાયઃ । દ્રવ્યતત્ત્વાર્વ-રોદ્ધેઃ ભાવતત્ત્વ

આજ્ઞાડયાય વિપાકસ્થાન વચયત્કિં
ધમધ્યાનમ્ ॥

ધ્યાનઃ-ચિંતા (ચિંતન) અને ભાવ-
નાથી ઉત્પન્ન થયેલો જે સ્થિર અધ્યવસાય
તે 'ધ્યાન' કહેવાય છે. તેના બે ભેદ છે:
દ્રવ્ય ધ્યાન તથા ભાવધ્યાન. દ્રવ્યથી-ધ્યાન
આત્મધ્યાન અને સૌંદર્યધ્યાન. અને આજ્ઞા-
નિયમ, અપાયનિયમ, વિપાકનિયમ તથા
સંસ્થાનવચય એમ ચાર પ્રકારનું ધમધ્યાન
એ ભાવથી ધ્યાન છે.

પરમધ્યાન-શુકલસ્ય પ્રથમો ભેદઃ
પૃથક્ત્વવિતકં સવિચારમ્ ॥

પરમધ્યાન-શુકલધ્યાનનો 'પૃથક્ત્વ-
વિતકં સવિચાર' નામનો જે પ્રથમ ભેદ
તે 'પરમધ્યાન' કહેવાય છે.

શૂન્ય-ચિન્તાયા ઉપરમઃ દ્રવ્યશૂન્યં ક્ષિપ્ત
ચિન્તાદિના દ્વાદશધા-

ખિત્તે કિત્તુમ્મત્તે રાગ સિલ્લેહાઈ ભયમહુડ્ડવ્વત્તે ।
નિદાઈ-પંચગેણું બારસહા ઠવ્વસુત્તં તિ ॥૨॥
ભાવતો વ્યાપારયોગ્યશ્યાપિ ચેતસઃ
સર્વથા વ્યાપારોપરમઃ ॥૩॥

શૂન્ય :-જેમાં ચિંતનનો ઉપરમ
(અભાવ) હોય તેને 'શૂન્ય' કહેવામાં આવે
છે. તેના બે ભેદ છે-દ્રવ્ય શૂન્ય તથા ભાવ-
શૂન્ય. તેમાં દ્રવ્યશૂન્યના 'ક્ષિપ્તચિત્ત' વગેરે
નીચે મુજબ ૧૨ ભેદો છે. (૧) ક્ષિપ્ત
(૨) ક્ષિપ્ત (૩) ઉન્મત્ત (૪) રાગ (૫)
સ્નેહ (૬) અતિભય (૭) અવ્યક્ત (૮)
નિદ્રા (૯) નિદ્રા નિદ્રા (૧૦) પ્રયલા (૧૧)
પ્રયલા પ્રયલા (૧૨) સ્ત્યાનક્રિં. ચિત્ત
વ્યાપારને યોગ્ય હોવા છતાં તેના વ્યાપારનો
જે સર્વથા ઉપરમ કરવામાં આવે તે
'જલ્પશૂન્ય' કહેવાય છે. ૫૨-૩૩

પરમશૂન્ય-ત્રિભુવનવિષયવ્યાપિ ચેતો વિધાય
એકવસ્તુવિષયતયા સંકેદાવ્ય તતસ્તસ્માપ્ય
પનીયતે ॥

પરમશૂન્ય-ચિત્તને પ્રથમ ત્રણ ભુવન
રૂપી વિષયમાં વ્યાપક કરીને પછી તેમાંથી
એક વસ્તુમાં સંકેદની ભાવને પછી તે એક
વસ્તુમાંથી પણ ચિત્તને ખસેડી લેવામાં
આવે તે 'પરમશૂન્ય' કહેવાય છે.

કલા-દ્રવ્યતો મલ્લાદિભિર્નિડીચમ્પ-
નેન યા ચટાપ્યતે ભાવતસ્તુ અલ્પન્તા-
ભ્યાસતઃ સ્વપ્નમેવ દેશકાલ-કરણાદ્યનપેદ્ય
યા સમારોહતિ અન્યેન ત્વવતાયંતે,
યથા પુષ્પભૂતેરાચાર્યસ્ય પુષ્પ (વ્ય ?)
મિત્રેણ કલાજગરણું કૃતમ્ ॥

કલા:-કલાના બે પ્રકાર છે-દ્રવ્યકલા
અને ભાવકલા. મલ્લ વગેરે લોકો નાડી
દબાવીને (ઉતરી ગયેલ અંગને) ચડાવે
છે તે દ્રવ્યકલા જાણવી. પરંતુ અત્યંત
અભ્યાસને લીધે દેશ, કાલ, તથા કરણ
આદિની અપેક્ષા વિના પોતાની મેળે જ
ચડે પરંતુ ધીજ વડે ઉતારાય તે ભાવથી
કલા જાણવી. જેમકે આચાર્ય પુષ્પભૂતિની
કલાને (સમાધિને) મુનિ પુષ્પમિત્રે જગૃત
કરી હતી-ઉતારી હતી.

પરમકલા-યા મુનિષ્પન્નવાદભ્યાસસ્ય
સ્વપ્નમેવ જાગતિ યથા ચતુર્દશપુષ્પિણાં
મહાપ્રભુધ્યાને ॥

પરમકલા:-અભ્યાસ સુનિષ્પન્ન થયો
હોવાથી જે (સમધિ) પોતાની મેળે જ
જગૃત થાય (ઉતરી જાય) જેમ ચૌદ પૂર્વ-
ધરોને મહાપ્રાણ ધરનાં થાય છે-ને
'પરમકલા' કહેવાય છે.

જયોતિ, બિન્દુ અને નાદ

All Ways lead to That

જયોતિ: ચન્દ્ર-સૂર્ય-મણિ-પ્રદીપ-વિદ્યુદાદિ
દ્રવ્યતઃ ભાવતે. ડબ્બાસાદનુદ્ધીનમનસો ભૂત-
ભવદ્ભવિચ્છેદ્બલિવસ્તુસૂચ્યા વિષયપ્રકાશઃ ॥

જયોતિ:—જયોતિ એ પ્રકારે છે—દ્રવ્ય-
જયોતિ તથા ભાવજયોતિ. ચન્દ્ર, સૂર્ય,
મણિ, પ્રદીપ તથા વીજળી વગેરે ‘દ્રવ્યથી
જયોતિ’ છે. અભ્યાસથી જેનું મન હીન
થયું છે તેવા મનુષ્યને—ભૂતકાળ, વર્તમાન-
કાળ, તથા ભવિષ્યકાળની બાંધ વસ્તુઓને
સૂચવનારો જે વિષયપ્રકાશ ઉત્પન્ન થાય
છે તે ‘ભાવથી જયોતિ’ છે.

પરમજયોતિ:—યેનસદ્બ્રહ્મ યત્નેનાપિ
સમાહિતાવસ્થાયાં પૂર્વ સમાચ્ચિરકાલ
ભાવી પ્રકાશો જન્યતે ॥

પરમજયોતિ:—ઉપર કહેલ ‘જયોતિ’
કરતાં ચિરકાળ સુધી ટકનારો પ્રકાશ
હમેશાં પ્રયત્ન વિના સમાધિ અવસ્થામાં
જે ધ્યાનથી ઉત્પન્ન થાય તે ‘પરમજયોતિ’
કહેવાય છે.

બિન્દુ:—દ્રવ્યતો જલાદેઃ ભાવતો યેન
પરિણામ વિશેષેષુ જીવાત કમં ગલતિ ॥૯॥

બિન્દુ:—જલ વગેરેનું બિન્દુ તે ‘દ્રવ્યથી
બિન્દુ’ છે! અને જે પરિણામ વિશેષથી
આત્મા ઉપરથી કમં ઝરી જાય—ખરી પડે
તેવો પરિણામ વિશેષ અધ્યવસાય) ‘ભાવથી
બિન્દુ’ કહેવાય છે!

પરમ બિન્દુ:—સમ્યક્ત્વ-દેશ વિરતિ-
અનન્તાનુમનિવ વિસંયોજન-સમ્પતકક્ષય-
ઉપશામકાવસ્થા-ઉપશાન્ત મોહાવસ્થા-
મોહક્ષયકાવસ્થા-ક્ષીણમોહાવસ્થા ભાગિગુણ
શ્રેણ્યવઃ ઉપરિતનં તુ દે ગુણુ શ્લેષી કેવલિન

એવ ભવતઃ ઇદં તુ છદ્મસ્થસ્થૈવ નિરુ-
પ્યતે । ગુણુશ્રેણિર્નામ બહુ પરિતનકાલ
વેદ્યસ્ય દલિકસ્યાધઃ સ્વદષકાલેનૈવ
વેદનમ્ ॥૧૦॥

પરમ બિન્દુ:—સમ્યક્ત્વ, દેશવિરતિ,
સર્વવિરતિ અનંતાનુમની (કોષ, માન, માયા,
હોભ)ની (વસંયોજના, સમ્પતકનો ક્ષય,
ઉપશામક અવસ્થા, ઉપશાંત મોહાવસ્થા,
મોહક્ષયકાવસ્થા તથા ક્ષીણમોહાવસ્થા પ્રાપ્ત
થતી વખતે એ ગુણુ શ્રેણિઓ પ્રાપ્ત થાય
છે. તે ‘પરમબિન્દુ’ સમજવી. ત્યાર
પછીની જે ગુણુ શ્રેણિઓ કેવળજ્ઞાનીને જ
હોય છે. અને અહીં તો છદ્મસ્થના
ધ્યાનનું જ નિરૂપણ આહી રહ્યું છે.
એટલે એ જે ગુણુ શ્રેણિઓ પરમબિન્દુમાં
ગણી નથી. કમંના જે દલિયાનું ઘણા
લાંબા સમયે વેદન થવાનું હોય તેને
નીચેની સ્થિતિમાં નાખી દઇને અદ્ય
સમયમાં જ જે વેદન કરવામાં આવે
તેને ગુણુ શ્રેણિ કહેવામાં આવે છે.

નાદઃ—દ્રવ્યતો ગુણુક્ષાતુરાણામકુલી
સ્થગિતકણુનાં સુસૂક્તરઃ ભાવતઃ સ્વશરી-
રેત્ય એવ તૂયં નિર્દોષ ઇવ સ્વયં શ્રુયતે ॥

નાદઃ—ભૂખથી પીડાતા મનુષ્યે કાનમાં
આંગળી નાખીને જે સુસૂક્તરો કરે છે તે
‘દ્રવ્યથી નાદ’ છે. અતે પોતાના શરીર-
માંજ ઉત્પન્ન થયેલો જે નિર્દોષ (નાદ)
વાજિત્રના અવાજની જેમ સ્વયં સંભળાય
છે તે ‘ભાવથી નાદ’ સમજવો.

પરમનાદઃ—પૃથગ્વાદ્યમાનવાહિત્રશબ્દા
ઇવ વિલિપ્તા વ્યક્તાઃ શ્રુયન્તે ॥

પરમનાદઃ—શુદ્ધાં શુદ્ધાં વાગતાં વાજિ-
ત્રોના શબ્દોની જેમ વિલિપ્ત અને વ્યક્ત
શબ્દો સંભળાય તે ‘પરમનાદ’ કહેવાય છે.

તારા, લય, લય અને માત્રા

Truth-Realization

તારા-દ્રવ્યતો વિવાહાદૌ વધુ-વરયોસ્તા
શમેલકઃ ભાવતઃ કાર્યોત્સર્ગ' ન્યવસ્થિતસ્ય
નિશ્ચલા દૃષ્ટિઃ ॥૧૩॥

તારા:-વિવાહ આદિ પ્રસંગમાં વધુ
અને વરનું જે પરસ્પર તારા મૈત્રક-તારા
મેલક (જાંખની કીકીઓનું મિલન) થાય
છે તે 'દ્રવ્યથી તારા' છે। કાર્યોત્સર્ગમાં
રહેલ મનુષ્યની જે નિશ્ચલ દૃષ્ટિ તે
'ભાવથી તારા' છે।

પરમતારા-દ્વાદશ્યાં પ્રતિમાયામિવા
નિમેષા શુક્રપુદ્ગલ-ચસ્તા દૃષ્ટિઃ ॥૧૪॥

પરમતારા:-આશ્મી પ્રતિમાની જેમ
શુક્ર પુદ્ગલ ઉપર જે અનિમેષ દૃષ્ટિ
સ્થાપવામાં આવે તે 'પરમતારા' છે।

લય:-વજ્રલેપાદિદ્રવ્યેષુ સંસ્લેષો દ્રવ્યતઃ
ભાવતોઽહંઠાદિચતુઃશરણુપચ્ચેતસોનિવેશઃ

લય:-વજ્રલેપ આદિ દ્રવ્યથી વસ્તુ-
ઓનો જે પરસ્પર ગાઠ સંયોગ તે 'દ્રવ્યથી
લય' છે અને અરિહંત સિદ્ધ, સાધુ તથા
કેવલીપરુપિત ધર્મ-આચારનું શરણુ
અંગીકાર કરવારૂપ જે ચિત્તનો નિવેશ તે
'ભાવથી લય' છે।

પરમલય:-આત્મ-ચૈવાત્માન' લીન'
પર્યતીત્યેવ'રુપઃ ॥

પરમલય:-આત્મામાંજ આત્માને લીન
થયેલો જેવો તે 'પરમલય' છે.

લય:- દ્રવ્ય તો કાત્રાદિભિઃ શસ્થાદે-
લ'વનમ્; ભાવતઃ કમ'ણાં શુભધ્યાના-
નુષાનેલ'વનમ્ ॥

લય:- કાતરડા આદિથી ઘસ
આદિનું જે કાપવું તે 'દ્રવ્યથી લય' છે।

શુભધ્યાન અને અનુષ્ઠાનો વડે કમેનિ જે
છેલ્લાં તે 'ભાવથી લય' છે।

પરમલય:- ઉપશમશ્રેણિ-ક્ષપકશ્રેણિ ॥

પરમલય:- ઉપશમશ્રેણિ તથા ક્ષપક-
શ્રેણિ 'પરમલય' છે।

માત્રા-દ્રવ્યત ઉપકરણાદિ પરિચ્છેદઃ
ભાવતઃ સમવસરણુ-ગંત' સિદ્ધાસનોપ
વિષ્ટ' દેશનાં કુર્વાણુ' તીર્થ'કુરમિવાત્માન'
પર્યત ॥૧૬॥

માત્રા:-ઉપકરણુ આદિનો જે પરિચ્છેદ
(મર્યાદા) તે 'દ્રવ્યથી માત્રા' છે। સમવ-
સરણુની અંદર સિદ્ધાસન ઉપર વિરાજીને
દેશના આપતાં તિર્થ'કર ભગવાનની જેમ
પોતાના આત્માને જેવો તે 'ભાવથી
માત્રા' છે।

પરમમાત્રા-ચતુર્વિંશત્યા વલયૈઃ પરિ-
વેષ્ટિતમાત્માન' ધ્યાયતિ તદ્ યથા-

પરમમાત્રા:-ચોવીશ વલયોથી વીંટાયેલ
પોતાના આત્માનું જે ધ્યાન કરવું તે
'પરમમાત્રા' છે। તે વલયોનું સ્વરૂપ નીચે
સુજ્ઞ છે:

પરમમાત્રાના ૨૪ વલય
More about Meditations

પ્રથમ 'શુભાક્ષરવલય' છે જેમાં ધર્મ-
ધ્યાનના ૪ લેદોના 'આજ્ઞાવિચય, અપાય
વિચય, વિપાક વિચય, સંસ્થાન વિચય'
એમ ૨૩ અક્ષરો તથા શુકલધ્યાનના પ્રથમ
લેદોના 'પૃથક્ત્વ વિતક' સવિચાર' એમ ૧૦
અક્ષરો મળીને કુલ ૩૩ અક્ષરોનો
ન્યાસ કરવો.

બીજું 'અનક્ષરવલય' છે। આગમ
શ્રેયોમાં અનક્ષરશ્રુતજ્ઞાન વિષે 'ઉસાસ'ય
નિસલિય' આદિ જે ગાથા મળે છે તેના

અક્ષરો આ વલયમાં સ્થાપવામાં આવે છે। સંપૂર્ણ ગાથા નીચે મુજબ છે :

ભિક્ષિયં નીક્ષિયં નિરૂક્ટં
ખાસિઅં ચ છીઅં ચ ।
નિક્ષિં ધિઅમણ્યસારં
અલ્પકખરં છેલિ આર્ષઅં ॥

ત્રીજા 'પરમાક્ષરવલય'માંખા ઈ અર્ધ-અરિહંત સિદ્ધ આચરિય ઉવજ્જય સાહુ નમઃ 'આ અક્ષરોનો ન્યાસ કરવામાં આવે છે.

ચોથું 'અક્ષરવલય' છે. તેમાં અ થી હ સુધીના ૪૯ તેમજ ઈપત્સ્પૃષ્ઠ-તર 'ચ લ વ' આ ત્રણ અક્ષરો એમ કુલ ૫૨ માતૃકા-અક્ષરોનો ન્યાસ કરવામાં આવે છે.

પાંચમું નિરક્ષર વલય છે. ધ્યાનના "ધ્યાન" "પરમધ્યાન" વગેરે ૨૪ લેહો છે તે પૈકીના પ્રથમ બે લેહ-ધ્યાન અને પરમ-ધ્યાન પ્રથમ શુભાક્ષરવલયમાં આવી જાય છે. તેથી બાકી રહેલા ૨૨ લેહોનો પાંચમા નિરક્ષર વલયમાં ન્યાસ કરવામાં આવે છે.

છઠું સકંઠી કરણ વલય છે, તે પૃથ્વી મંડલ, અપ મંડલ, તેજોમય મંડલ, વાયુ મંડલ તથા આકાશ મંડલ-આ પાંચ મંડલ સ્વરૂપ છે.

સાતમાં વલયમાં જેઓ પરસ્પર અવલોકન કરવામાં વ્યથ છે, તેમજ જેમણે હાથા દીવ્યણ ઉપર યોતાના બાળકો તીર્થકરોને બેસાડેલા છે. તેવી ૨૪ તીર્થકરોની માતાઓની સ્થાપના છે.

આઠમું વલય ૨૪ તીર્થકરોના પિતાઓનું છે.

નવમાં વલયમાં ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની ચોવીશીઓના ભાવ તિથિ-

કરોના નામોના અક્ષરોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

દશમું વલય શેઠિણી આદિ ૧૬ વિદ્યાદેવીઓનું છે.

અખ્યારમાં વલયમાં ૨૮ નક્ષત્રોના નામાક્ષરોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

બારમા વલયમાં ૮૮ શ્લોકોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

તેરમાં વલયમાં ૫૬ કિક્કુમારિકાઓની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

ચૌદમાં વલયમાં ૬૫ ઇન્દ્રોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

પંદરમાં વલયમાં ૨૪ યક્ષિણીઓની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

સોળમા વલયમાં ૨૪ યક્ષોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

સત્તરમું વલય અસંખ્યાત શાશ્વત અને અશાશ્વત સ્થાપના અરિહંતોના એટલે જિન પ્રતિમાઓના ચૈત્યોનું છે.

અઠારમું વલય શ્રી ઋષભદેવાદિ તીર્થકરોના પરિવારભૂત ગણધર વગેરે સાધુઓની સંખ્યાનું છે.

ઓગણીસમું વલય મહત્તરા વગેરે સાધ્વીઓની સંખ્યાનું છે.

વીસમા વલયમાં શ્રાવકોની સંખ્યા સ્થાપવામાં આવે છે.

એકવીસમાં વલયમાં શ્રાવિકાઓની સંખ્યા સ્થાપવામાં આવે છે.

બાવીસમા વલયમાં ૯૬ ભવન યોગની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

ત્રેવીસમાં વલયમાં ૯૬ કરણ યોગની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

ચોવીસમા વલયમાં ૯૬ કરણની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

પદ અને સિદ્ધિ

In the World, but not of It
પદ—દ્રવ્યતો લૌકિકં રાજકિં પ, લોકો-
ત્તરમાચાર્યાદિ પ, ભારત : પઞ્ચાનાં
પરમેષ્ટિપદાનાં ધ્યાનમ્ ॥૨૧॥

પદ :- દ્રવ્યથી 'પદ' લૌકિક રાજ આદિ
પાંચ પદવીઓ (રાજ, મંત્રી, કોષાધ્યક્ષ,
સેનાપતિ, પુરોહિત) છે. લોકોત્તર પદ
આચાર્યાદિ (આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, પ્રવતંક,
અણ્વાવચ્છેદક અને સ્થવિર) પાંચ પદ-
વીઓ છે. પાંચ પરમેષ્ટિપદોનું ધ્યાન
કરવું તે ભાવથી 'પદ' છે।

પરમપદ :- પઞ્ચાનાં પરમેષ્ટિપદાના-
માત્મની ન્યાસ : આત્મનસ્તદધ્યારોપેણ
પરમેષ્ટિપતયા ચિન્તનમિત્યર્થઃ ॥૨૨॥

પરમપદ :- પાંચ પરમેષ્ટિ પદોનો
આત્મામાં ન્યાસ અર્થાત્ આત્મામાં તેનું
આરોહણ કરીને આત્માને પંચપરમેષ્ટીરૂપે
ચિંતરવો એ 'પરમપદ' છે।

સિદ્ધિ:-લૌકિકાણ્ણિમાદિરષ્ટયા, લોકો-
ત્તર રાગ-દ્વેષમાધ્યસ્થરૂપપરમાનંદલક્ષણાઃ
ભાવતો મુક્તિપદ પ્રાપ્ત જીવાનાં--'સે ન દીઢે
ન હરસે' ધ્યાદિ (૩૧)--અહવા કમ્મે જીવ
હરિશ્ચણ્ણિમ્' ધ્યાદિ (૩૧)--મીલને (૬૨)
દ્વષ્ટિ ગુણચિન્તનમ્ ॥૨૩॥

સિદ્ધિ:-લૌકિક 'સિદ્ધિ' લખિમા,
વચિતા, ઇશત્વ, પ્રાકાશ્ય, મહિમા, અણ્ણિમા,
યત્ર કામાવસાથીત્વ અને પ્રાપ્તિ એમ આઠ
પ્રકારની છે. રાગ અને દ્વેષમાં માધ્યસ્થય
ભાવરૂપ પરમાનંદ તે લોકોત્તર સિદ્ધિ
છે. અને મુક્તિ પામેલા આત્માઓના ૬૨
ગુણોનું ધ્યાન એ ભાવથી સિદ્ધિ છે.

પરમસિદ્ધિ :- મુક્તગુણાના માત્માન્ય-
ધ્યારોપણમ્ ॥૨૪॥

પરમ સિદ્ધિ :- ત્રિલોના ગુણોનો
પોતાના આત્મામાં અધ્યારોપ કરવો તે
'પરમ સિદ્ધિ' છે.

ચિન્તા-ભાવના-અનુપ્રેક્ષા

Approach to Spirituality

ભાવના અને અનુપ્રેક્ષાથી મિત્ર જે
અલચિત્ત તે 'ચિન્તા' કહેવાય છે. તે
ચિન્તા સાત પ્રકારે છે.

તેમાં પ્રથમ પ્રકારના વળી બે પેટા
પ્રકારો છે.

'તત્ત્વચિન્તા' અને 'પરમતત્ત્વચિન્તા'
જીવજીવિતો તત્ત્વોનું ચિન્તન કરવું તે
'તત્ત્વચિન્તા.' ધ્યાન આદિ ૨૪ લેહોનું
ચિન્તન કરવું તે 'પરમતત્ત્વચિન્તા'.

નિશ્ચાત્પ સાસ્વાદન તથા નિશ્ચ દષ્ટિ
ગુણગણામાં રહેલા ગૃહસ્થોના નિપયંસ્ત દિ
સ્વરૂપનું ચિન્તન કરવું તે ચિન્તાનો બીજો
પ્રકાર છે.

૧૮૦ ક્રિયાવાદી. ૮૪ અક્રિયાવાદી,
૬૭ અજ્ઞાનવાદી તથા ૩૨ વિનયવાદી
એમ ૩૬૩ પાખંડીઓના સ્વરૂપનું ચિતન
કરવું તે ચિન્તાનો ત્રીજો પ્રકાર છે.

પાશ્વંસ્થ આદિ પોતાના જીવના
સાધુઓના સ્વરૂપનું ચિંતન કરવું તે
ચિન્તાનો ચોથો પ્રકાર છે.

નારકી, નિયંચ, મનુષ્ય અને દેવતા-
ઓમાં જે અવિરતિ સમ્યગ્દષ્ટિઓ હોય
તેઓના સ્વરૂપનું ચિતન કરવું તે
ચિન્તાનો પાંચમો પ્રકાર છે.

મનુષ્યોમાં જે દેશવિરત સમ્યગ્-
દષ્ટિઓ હોય તેઓના સ્વરૂપનું ચિતન
કરવું તે ચિન્તાનો છઠ્ઠો પ્રકાર છે.

(છઠ્ઠા) પમત્ત ગુણસ્થાનકથી (ચૌદમ)

અયોગી કેવલી સુધીના નવગુણસ્થાનકોમાં રહેલા અવિરતિ સાધુઓના તેમજ ૧૫ પ્રકારના અનંતર સિદ્ધ અને અનેક પ્રકારના પરંપર સિદ્ધોના સ્વરૂપનું ચિંતન કરવું તે ચિન્તાનો સાતમો પ્રકાર છે.

હવે અંધકાર ભાવનાનું સ્વરૂપ કહે છે.

યોગ ઉપર આરુઢ થવાની જે મુનિની ઇચ્છા હોય તેને 'નિષ્કામ-કર્મ' સાધન છે અને જ્યારે યોગારુઢ થાય છે ત્યારે 'શમ' એ મોક્ષનું સાધન છે. યોગ ઉપર આરોહણ કરવાની ઇચ્છા રાખનાર મનુષ્યના અભ્યાસ, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તથા વૈરાગ્ય ભાવનાના ભેદથી ચાર પ્રકાર છે :

જ્ઞાનભાવના : સૂત્ર, અર્થ અને ઉભય એમ ત્રણ પ્રકારે છે, જ્ઞાન ભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાન શતક'માં નીચે પ્રમાણે જણાવેલું છે :

શ્રુતજ્ઞાનનો સદા અભ્યાસ મનના અશુદ્ધ વ્યાપારનો નિરોધ કરીને મનને સ્થિર કરે છે અને સૂત્ર તથા અર્થના જ્ઞાનની વિશુદ્ધિ કરે છે. જ્ઞાનવડે જીવ અને અજીવમાં રહેલા ગુણો અને પર્યાયોનો જેણે પરમાર્થ જાણ્યો છે એવો પુરૂષ અત્યંત નિશ્ચલ બુદ્ધિવાળો થઇને ધ્યાન કરે છે.

દર્શન ભાવના : આજ્ઞારુચિ, નવ-તત્ત્વની રુચિ, તથા ૨૪ પરમતત્ત્વોની રુચિ, (અર્થાત્ ધ્યાનના ૨૪ ભેદોની રુચિ) આ રીતે ત્રણ પ્રકારે છે. ધ્યાન ભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાનશતક'માં નીચે મુજબ છે.

શંકા આદિ દોષથી રહિત, તેમજ પ્રશમ અને સ્થૈર્ય વગેરે ગુણોથી સહિત એવો મનુષ્ય દર્શન શુદ્ધિના લીધે ધ્યાન કરતી વખતે જરાપણ મોહ પામતો નથી. જરાપણ જાંતયિત્ત થતો નથી.

ચારિત્રભાવના : સર્વવિરત, દેશવિરત અને અવિરત એમ ત્રણ પ્રકારે છે. ચારિત્રભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાનશતક'માં નીચે મુજબ છે.

જ્ઞાનાવરણીયાદિ નવા કર્મોને જીવ ચારિત્ર ભાવનાથી પ્રહણ કરતો નથી. જૂના કર્મોને ખપાવે છે. તેમજ ધ્યાનને પણ અનાયાસે પ્રાપ્ત કરે છે.

પ્રશ્ન:-અવિરતને પણ ચારિત્ર ભાવનામાં શી રીતે અહીં ગણેલ છે ?

ઉત્તર:-અવિરતમાં પણ અનંતાનુ-બંધીના ક્ષયોપશમ વગેરેથી ઉત્પન્ન થયેલ ઉપશમાદિ રૂપ ચારિત્રનો અંશ હોય છે. તેથી તેનો પણ અહીં ચારિત્રભાવનામાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

વૈરાગ્યભાવના:-અનાદિ ભવબ્રમણનું ચિન્તન, વિષયો પ્રત્યે વિમુખતા તથા શરીરની અશુચિતાનું ચિન્તન એ રીતે ત્રણ પ્રકારે છે. વૈરાગ્યભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાનશતક'માં નીચે મુજબ છે.

જેણે જગતનો સ્વભાવ સારી રીતે જાણ્યો છે જે નિસંગ, નિર્મય તેમજ આશંસાથી રહિત છે તેવો વૈરાગ્યભાવિત મનવાળો મનુષ્ય ધ્યાનમાં અત્યંત નિશ્ચળ બને છે.

ધ્યાન દશામાંથી ઉતર્યા પછી અનુ-પ્રેક્ષા હોય છે. તે અનિત્યભાવનાદિ ભેદથી ૧૨ પ્રકારે છે. તેનું (ચાર ભાવનાનું) સ્વરૂપ 'મરણસમાધિપયત્રા'માં નીચે પ્રમાણે છે.

(૧) અનિત્ય ભાવના (૨) અશરણ ભાવના (૩) એકત્વ ભાવના (૪) અન્યત્વ ભાવના (૫) સંસાર ભાવના (૬) અશુચિ ભાવના (અશુભ ભાવના) (૭) વિવિધ લોક

સ્વભાવ ભાવના (૮) કર્મ-આશ્રવ ભાવના
(૯) કર્મ-સંવર ભાવના (૧૦) કર્મ-
નિર્જરા ભાવના (૧૧) ઉત્તમ ગુણોની
ભાવના (૧૨) શ્રી જિનશાસન સંબંધી
બેધિ (સમ્યક્ત્વ) મળવી તે ફલભ
છે તે ભાવના. એ પ્રમાણે બાર
ભાવનાઓ છે.

૧૬ વિદ્યાદેવીઓ

(૧) શેહિણી (૨) પ્રજ્ઞાપિ (૩) વજ્ર-
શૃંગલા (૪) વજ્રાંકુશી (૫) અપ્રતિચક્રા
(૬) પુરુષદત્તા (૭) કાલી (૮) મહાકાલી
(૯) ગૌરી (૧૦) ગાંધારી (૧૧) જ્વાલા
માલિની (૧૨) માનવી (૧૩) વૈરાઘ્યા
(૧૪) અચ્છુક્તા (૧૫) માનસી (૧૬)
મહામાનસી એ સોળ વિદ્યાદેવીઓ છે.

ભવનયોગનું સ્વરૂપ

In Walled Garden of Truth

ભવનયોગાદિના ૮ લેહ નીચે મુજબ છે.

૧ યોગ-રાબ જેમ પોતાના અધ-
કારીઓને કાર્યશીલ બનાવે તેમ જીવ
આત્મપ્રદેશોને કર્મના ક્ષય માટે કાર્યશીલ
બનાવે તે યોગ કહેવાય છે.

૨ વીર્ય-જેમ દાસી દ્વારા કચરો
બહાર નખાવી દેવામાં આવે છે તેમ જીવ
આત્મપ્રદેશો દ્વારા કર્મોને ધ્યાનાગ્નિમાં
નાખવા માટે પ્રેરણા કરે તે વીર્ય કહેવાય છે.

૩ સ્થામ-જેમ દંતાલીથી કચરાને
જોંચીને લાવવામાં આવે છે તેમ જીવ
આત્મ પ્રદેશોમાંથી કર્મ પ્રદેશોને ખપા-
વવા માટે જોંચી લાવે તે સ્થામ
કહેવાય છે.

૪ ઉત્સાહ-જેમ નળી વડે પાણીને
ઉંચું ચઢાવવામાં આવે છે તેમ આત્મ-
પ્રદેશોમાંથી કર્મને ઉંચા લઈ જવા તે

ઉત્સાહ છે.

૫ પરાક્રમ-કુડલામાંથી જેમ તેલને
નીચે રેડવામાં આવે અથવા અમૃતકલા-
માંથી જેમ અમૃત ઘટિકામાં-પડજીભમાં
ઝરે તેમ ઉંચે ગયેલા કર્મોને નીચે લઈ-
જવા તે પરાક્રમ કહેવાય છે.

૬ ચેષ્ટા-તપેલા લોખંડના ભાજનમાં
રહેલું જલ જેમ સુકાય જાય છે તેમ પોતાના
સ્થાનમાં રહેલા કર્મોને સુકવી નાખવા તે
ચેષ્ટા કહેવાય છે.

૭ શક્તિ-તલમાંથી તેલને છટું પાડવા
માટે જેમ તલને ઘાણીમાં પીલવામાં આવે
છે તેમ જીવ અને કર્મોને વિયોગ કરવા
માટે અભિમુખ થવું તે શક્તિ કહેવાય છે.

૮ સામર્થ્ય-જેમ ખોલ અને તેલ
બુદ્ધા પાડવામાં આવે છે તેમ જીવ અને
કર્મોને જે સાક્ષાત વિયોગ કરવો તે
સામર્થ્ય કહેવાય છે.

આ આઠે ભેદોના દરેકના ત્રણ પ્રકારો
છે. જેમ કે યોગમાં જઘન્ય હોય તે
'યોગ', મધ્યમ હોય તે 'મહાયોગ', અને
ઉત્કૃષ્ટ હોય તે 'પરમયોગ' છે. આ રીતે
૮x૩=૨૪ ભેદો થાય છે. તે દરેકના પણ
પ્રણિધાન (એટલે અશુભ કાર્યમાંથી
નિવૃત્તિ લેવી), સમાધાન (એટલે શુભ
કાર્યોમાં પ્રવૃત્તિ કરવી), સમાધિ (એટલે
રાગદ્વેષમાં માધ્યસ્થ ભાવ રાખવો), કાષ્ટા
(એટલે ધ્યાન વડે મનની એકગ્રતાથી
ઉચ્છ્વાસ આદિનો નિરોધ કરવો) આ
ચાર પ્રકાર છે.

પ્રણિધાન-સમાધાન-સમાધિ-કાષ્ટાના
સંબંધમાં અનુક્રમે પ્રસન્નચંદ્ર રાજવિં,
ભરત ચક્રવર્તી, દમદંત મુનિ, તથા
પુષ્પભૂતિ આચાર્યના દર્શાવો છે.

આ પ્રકારે ચોલીશને ચારે ગુણુતા ૨૪x૪=૯૬ પ્રકારો થાય છે.

આ જ ૯૬ પ્રકારો મરુદેવા માતાની જેમ સ્વાભાવિક રીતે-સહજ સ્વભાવે થાય તો તે 'ભવનયોગ' કહેવાય છે. અને એ જ ૯૬ પ્રકારો બાણી બેઠને થાય તો તે 'કરણયોગ' કહેવાય છે.

કરણયોગનું સ્વરૂપ Spiritual Alchemy

(૧) મન (૨) ચિત્ત (૩) ચેતન (૪) સંજ્ઞા (૫) વિજ્ઞાન (૬) ધારણા (૭) સ્મૃતિ (૮) શુદ્ધિ (૯) ઈહા (૧૦) મતિ (૧૧) વિતર્ક (૧૨) ઉપયોગ-આ બાર વસ્તુ સંબંધી ૯૬ કરણુ થાય છે. 'મહાધી' એટલે મન. આ બધાં કરણુમાં મનને પ્રથમ ગણવું.

મન વિષયકકરણુના ૮ પ્રકારો છે.

(૧) ઉન્મનીકરણુ (૨) મહોન્મનીકરણુ (૩) પરમોન્મનીકરણુ (૪) સર્વોન્મનીકરણુ (૫) ઉન્મનીભવન (૬) મહોન્મનીભવન (૭) પરમોન્મનીભવન (૮) સર્વોન્મનીભવન.

ચિન્તન એ મનનાં ખોરાક છે. તે ચિન્તનનો અભાવ તે મનનું અનશન છે. જેમાં પ્રબળતાથી મન ચાલ્યું ગયું હોય અર્થાત્ ચિન્તાના અભાવથી બાણે મન નાશ પામ્યું હોય એવી અવસ્થાને ઉન્મના અવસ્થા કહે છે. એવી અવસ્થા જે ક્યાન વડે કરાય તેને 'ઉન્મનીકરણુ' કહેવાય છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો જેના મનનું મૃત્યુ તે જઘન્ય ઉન્મનીકરણુ છે. આ જ ઉન્મની કરણુ બે મધ્યમ કોટિનું હોય તો બીજા પ્રકારમાં અને ઉત્કૃષ્ટ કોટિનું હોય તો ત્રીજા પ્રકારમાં અને જઘન્ય આદિ ત્રણેના મિશ્રણવાળું હોય તો ચે.થા પ્રકારમાં

૨માં સમજવું. ભવનના ચાર પ્રકાર પણ તે જ રીતે સમજવા.

જેમ તીર્થકર ભગવંતો ઉપયોગપૂર્વક કરે છે તેમ ઉપયોગપૂર્વક કરાય તે 'કરણુ' કહેવાય છે. અને મરુદેવીમાતાની જેમ ઉપયોગ (પ્રયત્ન) કર્યાવિના પોતાની મેળે જ જે થાય તે 'ભવન' કહેવાય છે.

ચિત્તવિષયક કરણુના ૮ પ્રકાર છે.

(૧) નિશ્ચિત્તીકરણુ (૨) મહાનિશ્ચિત્તીકરણુ (૩) પરમનિશ્ચિત્તીકરણુ (૪) સર્વ નિશ્ચિત્તીકરણુ (૫) નિશ્ચિત્તીભવન (૬) મહાનિશ્ચિત્તીભવન (૭) પરમનિશ્ચિત્તીભવન (૮) સર્વ નિશ્ચિત્તીભવન. ચિત્ત એટલે વશુ કાળ સંબંધી ચિન્તન. તેના અભાવથી ઉચ્છ્વાસ વગેરેનો અભાવ થાય છે. 'ચેતના'ના નિશ્ચેતનીકરણુ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

'નિશ્ચેતનીકરણુ' સમગ્ર શરીરની અંદર ચેતનાના અભાવરૂપ છે અને તે રાગ વગેરેના અભાવનું કારણુ છે.

નિઃસંજ્ઞીકરણુ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

'નિઃસંજ્ઞીકરણુ' એટલે આહાર આદિની લોહુપતાનો અભાવ. આથી પ્રમત્ત આદિ યોગીઓ આહાર ત્રહણુ કરે છે છતાં પણ તેમાં તેમને લોહુપતાનો અભાવ હોય છે.

'નિવિજ્ઞાનીકરણુ' વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

'નિવિજ્ઞાનીકરણુ' વિજ્ઞાનના અભાવરૂપ છે. અર્થાત્ જાગ્રત અવસ્થામાં વેદન હોતું નથી. તેમ આ કરણુ વખતે જાગ્રત અવસ્થામાં પણ વસ્તુના વિજ્ઞાનનો અભાવ હોય છે.

'ધારણા'ના નિર્ધારણીકરણુ વગેરે ૮ ભેદ છે.

‘ધારણ’ એટલે (વસ્તુના વિજ્ઞાનની અવિચ્છુતિ. તેના અભાવ તે નિર્ધારણી-કરણ. કહ્યું છે કે: ‘ચિત્ત’ ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળ એમ ત્રણે કાળના અર્થોને સામાન્યથી જાણે છે. ‘ચેતના’ પ્રત્યક્ષ વર્તમાનકાલીન અર્થોને જાણે છે. ‘સંજ્ઞા’ તે અનુસ્મરણને કહે છે કે જે પદાર્થ પહેલાં જોયા હોય. ‘વિજ્ઞાન’ અનેક પ્રકારનું છે. અનેક ધર્મવાળા પદાર્થમાં તે તે વિશિષ્ટ ધર્મરૂપે જે અનેક પ્રકારનું જ્ઞાન થાય તે ‘વિજ્ઞાન’ કહેવાય છે. ‘ધારણ’ અસંખ્યાત અથવા સંખ્યાત કાળ સંખ્યા ઠોચ છે.

વિસ્મૃતીકરણ વગેરે આઠ પ્રકારો છે.

‘સ્મૃતિ’ શબ્દથી અહીં ધારણાનો ખીજો ભેદ સમજવો, કારણકે ધારણાના ત્રણ ભેદો છે. અવિચ્છુત, સ્મૃતિ અને વાસના. અહીં ખીજો ભેદ વિવક્ષિત છે. નિષ્પુદ્ધિકરણ વગેરે આઠ પ્રકારો છે.

બુદ્ધિ શબ્દથી અવાયસ્વરૂપ ઔત્પતિકી, વૈનયિકી, કામંશ્રુકી અને પારિણમિકી એમ ચાર પ્રકારની બુદ્ધિ લેવી. નિશ્ચયને અવાય કહેવામાં આવે છે. તેનો અભાવ તે નિષ્પુદ્ધિકરણ.

નિરીહીકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

‘ઈહા’ એટલે વિચારણા અર્થાત્ આ ઠુંઠું છે એવી જે વિચારણા જાગે તે ઈહા. તેનો અભાવ તે નિરીહીકરણ.

નિમંતીકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

‘મતિ’ શબ્દથી ૬૨ પ્રકારનો અવગ્રહ સમજવો. (પાંચ ઈન્દ્રિય, છઠ્ઠું મન-એટલાનો અર્થાવગ્રહ તથા મન અને ચક્ષુ સિવાયની બાકીની ચાર ઈન્દ્રિયોથી થતો અજ્ઞનાવગ્રહ-એમ ૬૨ પ્રકાર થાય છે.)

નિવિતકકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

વિતક-જે ઈહા પછી અને અવાય (અપાય) પૂર્વે તક થાય તે વિતક.

નિરુપયોગીકરણ વગેરે આઠ પ્રકારો છે.

વાસનારૂપ જે ‘ઉપયોગ’ તેનો અભાવ તે નિરુપયોગીકરણ.

આના મહા, પરમ આદિ વિશેષણોથી તેમજ તેના જ્ઞાન્ય આદિ સંયોગથી થતા ભેદો સમજી લેવા.

પહેલાં કહ્યાં પ્રમાણે ‘ઉપયોગ’ના ‘કરણ’ અને ‘ભવન’ના ભેદો પણ સમજી લેવા.

આ રીતે કરણના $12 \times 2 = 24$ પ્રકાર છે. તેની (કરણના ૨૬ ભેદો) સાથે ધ્યાનના ૨૪ ભેદોને ગુણતાં $24 \times 24 = 576$ થાય. તેને ૨૬ કરણયોગવડે ગુણતાં $576 \times 26 = 14976$ ભેદો થાય છે. એ જ રીતે ૨૩૦૪ ને ૨૬ ભવનયોગ વડે ગુણતાં $2304 \times 26 = 59808$ ભેદો થાય છે. આમ બન્ને મળીને ૪૪૨૩૬૮ પ્રકારો થાય છે. કહ્યું છે કે-ચારલાખ એતાલીસ હજાર, ત્રણસો ને અઠસઠ-એ છઠ્ઠમસ્થના ધ્યાનના પ્રકારો જાણવા. મનથી ચિંતન કરતી વખતે ૫૮ પ્રકારનો મનોયોગ બને છે અને જોલતી વખતે ૫૮ પ્રકારનો ભાષાયોગ બને છે.

ઔદ્ધારિક કાયયોગ જીવેના ભેદો અનુસાર ૩૨ પ્રકારો છે જેમકે-

પૃથ્વી, અપ, તેજ, વાયુ, સાધારણ વનસ્પતિ અને પંચેન્દ્રિય એ બધા ચાર ચાર પ્રકારો છે. પ્રત્યેક વનસ્પતિ અને વિકલે દ્વિય (બેઘન્દ્રિય-તેઘન્દ્રિય તથા ચક્રિન્દ્રિ) બખ્ખે પ્રકારો છે. બધા મલીને ૩૨ ભેદો થાય છે. ($6 \times 4 = 24$) ($1+3$) $\times$ $2 = 28$, $24+4 = 28$ ભેદો થાય છે) અર્થાત્ પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેજકાય, વાયુકાય અને

અનંતકાય-એ પાંચે સૂક્ષ્મ તેમજ આદર અને પર્યાપ્ત તેમજ અપર્યાપ્ત એમ ચાર લેહોથી વીંશ પ્રકારે છે. પાંચે દ્રિયના સંજ્ઞી, અસંજ્ઞી પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત એમ ચાર લેહો છે. પ્રત્યેક વગરપતિકાય તેમજ ચિકલેંદ્રિય-અર્થાત્ બેઈંદ્રિય, તેઈંદ્રિય, ચઉ-રિદ્રિય તે ચારેના પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત એમ બે લેહો હોવાથી આઠ પ્રકારે છે. (૨૦+૪+૮=૩૨)

વૈક્રિયયોગ ૨૫ પ્રકારે છે. નારકી (જીવો)ના સ્નાત લેહો છે. તે દરેકના પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત બે લેહ હોવાથી બધા મળીને ચૌદ લેહો થાય છે.

વાયુકાયનો એક લેહ છે. પાંચેદ્રિય તિયંચ અને મનુષ્યનો અકેકે લેહ છે. ચાર પ્રકારના (ભવનપતિ, અંતર, જ્યેષ્ઠિક અને વૈમાનિક) દેવોના દરેકના પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત બે લેહ હોવાથી એકંદરે આઠ પ્રકાર થાય છે. એમ બધા મળીને ૨૫ પ્રકારો થાય છે. (૧૪+૧+૨+૮=૨૫)

આહારક એક પ્રકારનો છે. એ રીતે ત્રણેકાય ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારકના મળીને ૫૮ લેહો થાય છે. તેજસકાય તેમાં અંતર્ગત હોવાથી તેના પણ લેહો છે. એજ પ્રકારે કામંજી શરીરના પણ ૫૮ લેહો છે. કુલ મળીને ૫૮ + ૫૮ + ૫૮ + ૫૮ + ૫૮ = ૨૬૦ આલંબનો છે.

જેમ વસ્ત્રમાં રંગ કરવા માટે પ્રથમ પાશ આપવામાં આવે છે તેમ અહીં યોગરુપ મહેલ ઉપર ચઢવા માટે મન વગેરે આલંબનો છે.

વીચ'યોગનાં આલંબનો-જ્ઞાનાચાર ૮, હશ'નાચાર ૮, ચારિત્રાચાર ૮, તપાચાર

૧૨, વીર્યાચાર ૩૬-કુલ ૭૨ પ્રકારના છે. સ્થામ યોગનાં આઠ આલંબનો નીચે મુજબ છે—

- (૧) બંધનકરણ (૨) સંક્રમકરણ (૩) ઉદ્ધત'નાકરણ (૪) અપવત'નાકરણ (૫) ઉદીરણાકરણ (૬) ઉપશમનાકરણ (૭) નિધત્તિકરણ અને (૮) નિકાયનાકરણ.

ઉદ્ધવ'લોકમાંની વસ્તુઓની ચિંતા તે ઉત્સાહનું આલંબન છે. અધોલોકમાંની વસ્તુઓની ચિંતા તે પરાક્રમનું આલંબન છે. તિયંજી લોકમાંની વસ્તુઓની ચિંતા તે ચેષ્ટાનું આલંબન છે. તત્ત્વ અને પરમ-તત્ત્વની ચિંતા તે શક્તિનું આલંબન છે. સિદ્ધોનું સ્થાન અને સિદ્ધોના સ્વરૂપની ચિંતા તે સામર્થ્યનું આલંબન છે.

ચર્ચિવ્વહજ્જાણથુત્તં

Significance of Inner Space

બાર ગાથાના આ 'ચતુર્વિંશધ્માન સ્તોત્ર'ના કર્તાકોણ છે તે જાણી શકાયું નથી.

કુંડલિનીના વિષયમાં અહિં ઉલ્લેખ છે. જૈનેતર સાહિત્યમાં કુંડલિનીના ઉત્થાન માટે ચતુર્વકલેહની પ્રક્રિયા સંબંધી વિગતો વિસ્તારથી મળે છે. આ સ્તોત્રમાં હજ ચક્રોની માહિતિ આપી છે.

પિંડસ્થં ચ પયસ્થં રૂપસ્થં રૂપ વલ્લિજય સરૂપં ।
તત્તં પરમિદ્દિમયં શુરૂવર્ધકું શુષ્ણિસ્સામિ ॥

ધ્યાનનું સ્વરૂપ ચાર પ્રકારનું છે- (૧)

પિંડસ્થ (૨) પદસ્થ (૩) રૂપસ્થ અને (૪) રૂપાતીત-તે પ્રકારે પરમેષ્ઠીમય વર્ણો (અક્ષરો) વડે કેવીરીતે ધ્યાન થાય તે શુરૂએ જે પ્રમાણે ઉપદેશ્યું છે તે પ્રમાણે સ્તવીશ ॥૧॥

નમઃ સિદ્ધંતસમિદ્ધો

ચઉદલિયાહાર ચક્રિક (ક્ર) મજ્જકલિઓ ।

પણવેા પરમિદ્ધિમચ્ચો

પણ તત્તજ્જ્ચો સુહં દેઉ ॥

મૂલાધાર ચક્રનાં ચાર પત્રો છે, તે 'નમઃસિદ્ધમર્ના ચાર અક્ષરોથી સમૃદ્ધ છે અને કષ્ટિકામાં પ્રણવ (ઙ્કાર) જે પરમેઠીના પાંચ વણુ' (પ્રથમાક્ષર)થી નિષ્પન્ન છે-તેનું ધ્યાન સુખ આપનારૂં થાય છે. ॥૨॥ ચક્ષે સાહિદ્ધિષ્ણે છક્ષોષ્ણેમજ્જકિચ્ચો પયાહિષ્ણચ્ચો ॥ સત્તસરમહમંતો ઝાઈજ્જતો હુહં હરઉ ॥

સ્વાધિષ્ઠાન ચક્ર છ ખૂણાની આકૃતિવાળું છે. તે આકૃતિની મધ્યથી લઇને પ્રદક્ષિણામાં (ફરતાં ક્રમશઃ) 'ણુમો અરિહંતાણુ' એ સપ્તાક્ષરી મહામંત્ર છે તે પ્રકારે ધ્યાન ધરવામાં આવે તો તે હુઃખને હરનારું નીવડે છે. ॥૩॥

મણિપૂરચક્ષિ અહલિ,

મજ્જકિસાસુ ચ પંચપરમિદ્ધિ ॥

વિદિસાસુ નાણુ-દંસણુ-

ચારિત્ત-તવાઈ ઝાએમિ ॥

મણિપૂર ચક્ર આઠ પત્રવાળું છે. તેની મધ્યમાં 'શ્રી અહંદ્ભયો નમઃ' તથા દિશાઓમાં 'શ્રી સિદ્ધેભયો નમઃ' 'શ્રી સૂરિભયો (શ્રી આચાર્યેભયો) નમઃ' 'શ્રી ઉપાધ્યાયેભયો નમઃ' 'શ્રી સર્વસાધુભયો નમઃ' એ પંચ પરમેઠી, તેમજ વિદિશાઓમાં 'શ્રી દશનાય નમઃ' 'શ્રી જ્ઞાનાય નમઃ' 'શ્રી ચારિત્રાય નમઃ' 'શ્રી તપસે નમઃ' એ પ્રકારે છે તેમ હું ધ્યાન કરું છું.

સોલસસરસેલસએ

મહાવિજ્જા (વજ્જાદેવિકલિયદ્દે ॥

ચક્ષે અણાહયકખે,

ગોચમસામિ નમંસામિ ॥

અનાહત ચક્ર સોળ પત્રવાળું છે.

તેમાં પોહશાક્ષરી 'અરિહંત-સિદ્ધ-આચરિય

-ઉવજ્જાય-સાહુ' મહાવિદ્યા છે તેમજ સોળ સ્વરોથી સૂચિત (સોળ) વિદ્યાદેવીઓથી યુક્ત એવાં સોળ પત્રો છે, તેની કષ્ટિકામાં 'શ્રી જૌતમસ્વામિને નમઃ' છે, તે પ્રકારને હું નમસ્કાર કરું છું.

ચઉવીસદેવ-જિણુજ્જણિ

જકખ જકિખણિપવિત્તપત્તમિ ॥

સુદ્ધે વિશુદ્ધ ચક્ષે,

ઝાએમિ સયાવિ જિણુસત્તિ ॥

વિશુદ્ધચક્ર જે કંઠમાં છે અને જેના ચોવીશ પત્રો છે, તેમાં ચોવીશ દેવ (તીર્થંકરો) તથા જિનેશ્વરોની ચોવીશ માતાઓ, તેમના ચોવીશ ચક્ષે અને ચોવીશ ચક્ષણીઓ તથા કષ્ટિકામાં જિનશક્તિ એટલે 'અહું નમઃ' છે તેમ હું સદા ધ્યાન ધરું છું.

મત્તીસદ્દે લ (લ)ણા ચક્ષે,

મત્તીસહુરવઈકમિદ્ધા ॥

હ-રહિયવંજણુસિદ્ધા,

સરસ્સઈ મહ સુહં દેઉ ॥

લલના ચક્ર જેનાં બત્રીશ પત્રો છે. તે બત્રીશ ઈંદ્રોથી સમૃદ્ધ અને 'હ' રહિત એટલે 'ક'થી 'સ' પર્યંત (૩૨) તેમજ તે મંત્રથી ('સરસ્વત્યૈ નમઃ'થી) સિદ્ધ થતી સરસ્વતી દેવી મને સુખ આપે.

હ-ળ-ક્ષણુઆ પણુવ-

નમંતકલિઆ ય તિદલચક્ષમિ ॥

આણુકખે એગકખર,

મહવિજ્જા સયલસિદ્ધિકરી ॥

આજ્ઞા ચક્રને ત્રણ પત્રો છે તેમાં 'હ' 'ખ' 'ક્ષ'થી યુક્ત અને 'ઙ્ક નમઃ'થી આકલિત (જ્ઞાકારરૂપી) એકાક્ષરી મહાવિદ્યા સમચ સિદ્ધિને આપનારી છે.

અસિઆઉસા નમંતા,
સોમકલા ર્વસોમચ્છમિમ ।

સોમસિયવત્તજાણેણુ,
ઝાઈઆ હુતિ સિવહેઊ ॥

સોમચક્ર જે સોમકળા (અર્ધ ચન્દ્રની આકૃતિ) સ્વરૂપ છે તેમાં 'અસિઆઉસા નમઃ' મંત્રનું ચંદ્ર જેવા શ્વેતવણુરૂપે ધ્યાન કરતાં તે શિવના (એટલે મોક્ષના) કારણ રૂપ બને છે.

ચ્છમિમ બંભાઈદુ ત્તિ,
નામએ બંભનાડિસહભૂએ ।

ઝાણાપુસ્થિપણુવો,
ભવિયાણુ કુણુઉ કલલાણુ ॥

પ્રહ્મખિન્દુચક્ર જે પ્રહ્મનાડી (સુપુમ્ણા નાડી) સાથે સંયુક્ત છે, તેનું પ્રણવથી આપૂરિત ધ્યાન ભવ્ય પુરૂષોનું કલ્યાણ કરે છે.

સિન્દિહંસનાદ ચ્છે
હંસવિસુદ્ધ ર્વિહસકાસં ।

જે પિકખઈ ગલિઅમણુ,
તસ્સ વસે સયલમિદ્ધિએ ॥

શ્રીહંસનાદ ચક્રમાં હંસ (જીવ)ને અત્યંત શુદ્ધ રૂટિક (મણિ) જેવો, જે ગલિત મનવાળો યોગીપુરૂષ ધ્યાન કરે છે. તેવા (યોગીને) સમગ્ર સિદ્ધિઓ વશીભૂત થાય છે.

અઊવિહઝાણુમયં પરમિદ્ધિમયપહાણુતરતત્તં ।
ઝાયઈ અણુવરયં સો પાવઈ પરમાણુઈ ॥

ધ્યાનના ચાર પ્રકાર (પિંડસ્થ, પદસ્થ, રૂપસ્થ અને રૂપાતીત) પ્રમાણે સાલંબન (એટલે વર્ણામક) અને નિગલંબન (વધારે સૂક્ષ્મ થતું આલંબન વિનાનું) ધ્યાન (ધ્યાતા અને ધ્યાન ઝો બંનેનો અભાવ યતાં ધ્યેય સાથે જ એકરૂપ બની ભવ

એવું) જે અવિરતપણે કરે છે તે પરમ આનંદને પ્રાપ્ત કરે છે.

આ પ્રકારના ધ્યાન સદ્ગુરૂના માર્ગ-દર્શન નીચે જ સહાયક બને છે. શરીરના મર્મસ્થાનોમાં મન એકાગ્ર કરવાથી ત્યાં ત્યાં શક્તિ કેન્દ્રિભૂત થાય છે અને કેન્દ્રિભૂત શક્તિનું સમજણપૂર્વક ઉર્ધ્વીકરણ ન કરાય તો શક્તિવિક્ષેપ થાય છે.

અહિં કુંડલિની યોગના વિષયનો માત્ર સામાન્યપણે સ્પર્શ કર્યો છે.

પરમેષ્ટિવિધાયન્ત્રકલ્પ :

Human Body as Mandal of Wisdom

શ્રી સિહતિલકસૂરિના પરમેષ્ટિ વિધાયન્ત્ર કલ્પમાંથી અહિં કુંડલિની વણુન સંબંધી ગાથાઓ રજુ કરી છે.

અન્ત વિશેષઃ (કુંડલિની વણુન વિશેષઃ)

ગુહમઃધ્ય-લિઙ્ગમૂલે
નાભૌ હૃદિ કંઠ-ઘટિકા-ભાલે ।

મૂધ-ચૂર્ધ્વ નવષટકં (ચક્રં ?)
ઠાન્તાઃ પઞ્ચ ભાલે (લ ?) યુતાઃ ॥

આધારાખ્યં સ્વાધિષ્ઠાનં મણિપૂણું મનાહતમ્ ।
વિશુદ્ધ લલના ડડજા પ્રહ્મ-સુષ્કમ્ણાખ્યયા નવ ॥

૧ ગુહાના મધ્ય ભાગ પાસે આધાર ચક્ર ૨ લિંગમૂળ પાસે સ્વાધિષ્ઠાનચક્ર ૩ નાભિ પાસે મણિપૂર ચક્ર ૪ હૃદય પાસે અનાહત ચક્ર ૫ કંઠ પાસે વિશુદ્ધ ચક્ર ૬ પડજીભ (ઘટિકા) પાસે લલના ચક્ર ૭ ભાલ પાસે (બે બ્રમરવચ્ચે) આજ્ઞા ચક્ર ૮ મૂર્ધા પાસે પ્રહ્મરન્ધ્રચક્ર જેને સોમચક્ર પણ કહે છે. ૯ ઊર્ધ્વ ભાગમાં (પ્રહ્મખિન્દુચક્ર) (સુપુમ્ણાચક્ર-એમ નવ ચક્રો છે. મૂલાધારથી ઉર્ધ્વગણના કરીએ તો નવ ચક્રો થાય, તેમાં કંઠ (વિશુદ્ધચક્ર) સુધી પાંચ

ચક્રો અને આજ્ઞાચક્ર નામે છઠ્ઠું ચક્ર ગણાય ॥

અમ્બુધિ-રસ-દશ-સૂર્યા :

પૌંડશ-વિશતિ-ગુણસ્તુ-પૌંડશકમ્ ।

દશશતલભય વાહન્યં (વાચ્યં ?)

૫૮કોણં મનસાડ-ક્ષપદમ્ ॥

(એ પ્રત્યેક ચક્ર-કમલનાં ફલ ક્રમશઃ)

ચાર (મૂળા ધારની) છ (સ્વાધિષ્ઠાનનાં) દશ (મહિપૂરના) બાર (અનાહતના સોળ (વિશુદ્ધના) વીસ (લલનાનાં) ત્રણ (આજ્ઞાનાં) સોળ (પ્રહારંધ્રનાં) અને છેલ્લાં હજાર પત્રો (પ્રહારિન્દુચક્રનાં) હોય છે. અથવા આ સહસ્રાર તે મન અને ઇન્દ્રિય પદવાળું ૫૮કોણુ છે. (?)

ફલસંખ્યા ઈહ સાધા હ

-ક્ષાન્તા માતૃકાક્ષરાઃ ૫૮સુ ।

ચક્રેષુ વ્યસ્તમિતા,

દેહમિદં ભારતીયન્ત્રમ્ ॥

અહીં ફલ સંખ્યામાં 'અ'થી લઈને 'હ' અને ક્ષ મુખીના માતૃકાક્ષરો છે એ ચક્રોમાં વિશાલિત છે. તેથી આ શરીર ભારતી-સરસ્વતીના ચંત્રરૂપ બની જાય છે.

આધારાઘા વિશુદ્ધયન્તાઃ

૫૮ચાંડીસ્તાલુશક્તિભૃત્ (તઃ ?) ।

આજ્ઞા બ્રમધ્યતો બાલે,

મનો પ્રહારણ ચન્દ્રમાઃ ॥

આધારચક્રથી માંડીને વિશુદ્ધચક્ર મુખીનાં (આધાર-સ્વાધિષ્ઠાન-મહિપૂર-અનાહત-વિશુદ્ધ) ચક્રો શરીરનાં પાંચ અંગો (અવયવો-ગુણ-મધ્યા ક્ષિંજમૂલ, નાભિ, હૃદય અને કંઠ સ્થાને રહેલાં) છે । તાલુસ્થાનીય (ઘટિકાસ્થાનીય) લલનાચક્ર સરસ્વતીની વાકુશક્તિને ધારણ કરે છે । આજ્ઞાચક્ર બાહ્યપ્રદેશમાં બ્રમધ્યસ્થાને છે ।

એ સ્થાનમાં મન રહેલું છે । પ્રહારચક્રમાં ચન્દ્રમા-પરમાત્મશક્તિનું પ્રતિક છે.

રક્તારૂણં સિતં પીતં સિતં રક્તત્રયં સિતમ્ ।
ચક્રં વણ્ણીઘટિઃ માગ્વહાઘૌ પત્રાણિ પઞ્ચસુ ॥
ચતુષ્ઠયે ક્રમાત્ સૂર્યાઃ ત્રિ ૫૮-૬૫૫૬લાવલી ।
તદન્તનં વળીજાનિ ત્રિવ્વાઘૌ ત્રિપુરાડ થવા ॥

૧ આધાર ચક્રનો ૨ંગ રક્ત, ૨

સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રનો ૨ંગ અરૂણ, ૩ મહિપૂર ચક્રનો ૨ંગ પ્રવેત, ૪ અનાહત ચક્રનો ૨ંગ પીળો, ૫ વિશુદ્ધ ચક્રનો ૨ંગ પ્રવેત, ૬-૭-૮ લલનાં ચક્ર આજ્ઞા ચક્ર અને પ્રહાર ચક્રનો ૨ંગ રાતો તેમજ સહસ્રાર (પ્રહારિન્દુ) ચક્રનો ૨ંગ પ્રવેત છે । આદિનાં પાંચ ચક્રોમાં અગાઉ જણાવ્યા મુજબ પત્રો હોય છે. (એટલે આધાર ૪, સ્વાધિષ્ઠાન ૬, મહિપૂર ૧૦, અનાહત ૧૨, વિશુદ્ધ ૧૬) જ્યારે બાકીના ચક્રોમાં ક્રમશઃ ૧૨-૩-૬ અને ૧૬ (એટલે લલના ૧૨, આજ્ઞા ૩, પ્રહાર ૬ અને સહસ્રારમાં ૧૬ હોય છે. તેના અંતર્ભાગ (ક્ષિંકા) માં તે ફરેકમાં અકેકે એમ નવ ધીજો હોય છે, અથવા અદિનાં ત્રણ ચક્રોમાં 'ત્રિપુરા' (દેવતા વિશેષ ?) છે ॥

નવચક્રોમાં મંત્ર ધીજાનું ધ્યાન

Mantre Meditations

નવચક્રાન્તઃ ક્રમશો

વાગ્ભવમુખ્યાનિમન્ત્રધીજાનિ ।

તત્રાઘે રવિરોચિણિ

ત્રિકોણમકેન્દુનાડીભ્યામ્ ॥

ભજધીજમેતદ્ધૈવં

કુંડલિનીતન્તુ માત્રમજકલમ્ ॥

વાગ્ભવવીજં પ્રવેતં ધ્યાતં,

સરસ્વતી સિદ્ધિ ॥

નવચક્રમાં ક્રમશઃ વાગ્ભવ-‘ઐ’ વગેરે મંત્ર ધીજે રહેલા છે, તેમાં સૂર્યકિરણ જેવા મુલાધાર ચક્રમાં સૂર્ય (પિંગલા) અને ચંદ્ર (ધકા) નાડીદ્વારા ત્રિકોણ થાય છે, તે ભગળીજ-‘ઐ’ સ્વરૂપ અને તેની ઉપર કુંડલિનીના તંતુ જેવી અને તેને અબ્રકલા આકાશ (મેઘ) જેવી ઝાંખી કલા-માત્રારૂપ થઇને ‘ઐ’ બનાવે છે. તે વાગ્ભવળીજ-‘ઐ’નું પ્રવેતવર્ણી ધ્યાન કરતાં સ્વસ્વતી દેવી સિદ્ધ થાય છે.

અરૂણમિદં વહ્નિપુરં ધ્યાત
માત્રાં વિદ્યાડયિ વશ્યક્રુતે ।

કિન્તુ સમાત્રં ચદ્ધા
માયાન્તઃકામળીજ મધ્યે વા ॥

આ વહ્નિપુર-અરૂણવર્ણ છે, તેનું માત્રા (વના પણુ ધ્યાન કરવામાં આવે તો તે વશીકરણ માટે થાય છે, પણ જ્યારે માત્રા સહિત અથવા માયાળીજ ક્ષેત્રમાં અથવા કામળીજ ‘કલ્લી’ કારમાં એનું (ઐકારનું) ધ્યાન કરવામાં આવે તો વિશેષ વશીકરણ માટે થાય છે.

ધ્યાતં સા (સ્વા) ધિષ્ઠાને,
પટકોણે ક્ષીસ્મરળીજભૂ (યુ)તમ્ ॥
ષકારાકૃષ્ણતાશિતશિરોડમ્બર-

ઐક (ચિકલ ?) મિદ્ધ વશ્યમ્ ॥
પણુ જ્યારે સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રમાં આ ઐનું માત્રા સહિત અથવા ‘ક્ષી’કારમાં અથવા કલ્લીકારમાં અથવા પટકોણમાં ક્ષી અને કલ્લીની અંદર ધ્યાન કરવામાં આવે તો તે વશીકરણ માટે થાય છે. ‘ઈ’ કાર (?) ને અંકુશરૂપે ચિતવવો. ‘ઈ’ કારરૂપ અંકુશથી ખેંચાયું છે મસ્તકનું વસ જેનું એવું વશ્ય (ઐ અથવા પુરૂષ) વશીભૂત થાય છે.

મણિપૂર્ણે શ્રીળીજં જપારૂણં,
વર્ણુ (ણ ?) દશકલિંગમ્ : ।
ઈશ્વરતાશિત વસ્તુરૂ
મિદ્ધ વશ્યં ચ લાભ કરમ્ ॥

મણિપૂર ચક્રમાં ‘શ્રી’ ધીજનું જપા કુસુમની માફક અરૂણુ વર્ણુનું ધ્યાન દરે દિશાઓમાંથી ‘ઈ’ સ્વર (અંકુશ) થી ખેંચાયો છે વસ્તુસમૂહ જેનો એવા વશ્ય (ઐ કે પુરૂષ) ને વશ કરે છે, અને લાભ માટે થાય છે. (?)

લાલાન્તભૂમધ્યે ત્રિકોણુ,
કોદણ્ડ ખેચરી ત્યા જ્યમ્ ।
અસ્થાધ્વં મધ્યે વા,
માયા-સ્મર ધીજયોરેકમ્ ॥

લાલની વચ્ચે ભૂમધ્યમાં રહેલ આજ્ઞા ચક્રનાં ત્રિકોણુ, કોદંડ અથવા ખેચરી એવાં નામો છે તેના ભવં ભાગમાં અથવા મધ્ય ભાગમાં માયા ધીજ-‘ક્ષી’ અને સ્મરળીજ-‘કલ્લી’ એ બેમાંથી એકનું ધ્યાન કરાય છે.

આધારાન્તરવાગ્ભવં કુંડલિની
તંતુખદ્ધવશ્યશિરઃ ।
કૃત્વાડધઃ સ્થિતમરૂણં
ધ્યાતં ધીજન્તરુતવશ્યમ્ ॥

આધાર ચક્રમાં અરૂણુવર્ણુ ‘ઐ’માં કુંડલિની રૂપતંતુ વડે વશ્યનું શિર બંધાયેલ છે, એમ ચિતવવું અથવા વશ્યને ધીજનીચે અથવા ધીજની વચ્ચે ચિતવવો; એથી વશીકરણ થાય છે (?)

યદિ વા ભૂમધ્યાન્તઃઝવ્લી,
ધીજ નિયંદમૃતવર્ષભરમ્ ।
ધ્યાત વિષરોગહરં ત્રિકોણુકે
મૂર્ધ્નિ પૂર્વવત્ સ્વરમ્ ॥

અથવા તે બ્રહ્મધ્યામાં 'અર્ચી' બીજા-
માંથી ઝરતા અમૃતના વરસાદથી ભરપૂર
એવા એ બીજાનું ધ્યાન વિષ અને રોગને
હરનારૂં થાય છે. અથવા આજ્ઞા ચક્રના ઉપ-
રના ચક્રોમાં પૂર્વવત સ્વરોનું ધ્યાન કરવું.

કુણ્ડલિનીત-તુલ્યતિસંભૂત

મૂર્તીનિ સર્વ બીજાનિ ।

સાન્સાદિ-સંપદે સ્મુરિત્યેષો

ગુરુક્રમોસ્માકમ્ ॥

અથવા (જ્યોતિમંથી) કુંડલિની
તંતુની જ્યોતથી પ્રકાશિત વર્ણ-દેહવાળાં
અથવા કુંડલિની તંતુની કાંતિમાંથી પ્રાપ્ત
થયો છે આકાર જેમને એવાં સઘળા
બીજાકરો શાન્તિ આદિ (તુષ્ટિ-પુષ્ટિ) ની
સંપત્તિ માટે થાય છે, એવો અમારો
ગુરુક્રમ-આશ્રય છે.

કિં બીજૈરિહ શક્તિ :

કુણ્ડલિની સર્વદેવવર્ણજગ્નુ : ।

રવિ-ચન્દ્રાન્તર્ધર્માતા

ભુકત્યૈ, મુકત્યૈ ચ ગુરુચારમ્ ॥

અથવા બીજાથી શું ? અહીં તેા એક
કુંડલિની શક્તિ જ સર્વદેવસ્વરૂપ વર્ણોને
ઉત્પન્ન કરનારી છે. સૂર્ય અને ચન્દ્ર
નાડીમાં (સુપુમ્ણામાં) તેનું ધ્યાન કરવાથી
તે ભુક્તિ-ભોગ અને મુક્તિ-મોક્ષ માટે
બને છે. એવું ગુરુએ આપેલું રહસ્ય છે.

બ્રહ્મધ્ય-કણ્ઠ-હૃદયે

નાભૌ કેણ્ણે ત્રયાન્તરા ધ્યાતમ્ ।

પરમેષ્ઠિપંચક્રમયં

માયા બીજા મહાસિદ્ધયૈ ॥૭૭॥

બ્રહ્મધ્ય (આજ્ઞાચક્ર)માં, કંઠ (વિશુદ્ધ-
ચક્ર)માં, હૃદય (અનાહતચક્ર)માં, નાભિ
(મણિપૂરચક્ર)માં, કોણદ્રય (સ્વાધ્યાન અને
મૂલાધારચક્ર)માં પંચપરમેષ્ઠમય માયા

બીજા 'જ્ઞાનુ' ધ્યાન મહાસિદ્ધિ માટે
થાય છે.

શ્રી વિશુદ્ધચંદ્રગણ્ણભૃત્શિષ્યઃ

શ્રી સિદ્ધતિલકસૂરિરિમયઃ ।

પરમેષ્ઠિયન્ત્રકલ્પ

લિલેખ સાહુલાઠદેવતાભક્ત્યા ॥૭૮॥

શ્રી વિશુદ્ધચંદ્ર આચાર્યના શિષ્ય
શ્રી સિદ્ધતિલકસૂરિએ આ 'પરમેષ્ઠિયન્ત્ર
કલ્પ'પ્રસન્ન થયેલા દેવતાની ભક્તિથી
લખ્યો છે.

સુપુમ્ણામાં ધ્યાન

Discovery of Self

In Inner Universe

હીંકાર વિદ્યાસ્તવનમાં કુંડલિની સ્વરૂપે
ધ્યાનનું રૂળ આ પ્રમાણે જણાવ્યું છે.

આધાર કન્દોહમતતન્તુ

સૂક્ષ્મલક્ષ્યોદ્ભવં પ્રણાલરીજવાસમ્ ।

યોધ્યાયતિ ત્વાં સર્વદિન્દુ બિન્બામૃતં,

સ ચ સ્થાત કવિસાવંભૌમઃ ॥

જે મૂલાધાર કંઠ (અક)માંથી નીક-
ળતી તન્તુસમાન સૂક્ષ્મ સુપુમ્ણા-નાડીમાં
રહેલાં લક્ષ્યો (અક)ને લેદીને ઉપર જતા
અને અતે સહસ્રારકમક્રમાં રહીને (સ્થિર-
અકને) ત્યાં ચંદ્રના બિંબસમાન અમૃત-
જરાવતા તારૂં ધ્યાન કરે છે તે કવિઓમાં
અકવર્તી (શ્રેષ્ઠ) થાય છે.

શ્રી સિદ્ધતિલકસૂરિના મંત્રશાસ્ત્ર-
રહસ્યમાં કહ્યું છે કે,

કુણ્ડલિની ભુજગાકૃતિ (તી)

રેકુન્નિચત 'હઃ' શિવઃ સ તુ માણઃ ।

તપ્તજ્જિતી લીધંકલા માયા,

તદ્વશિતં જગદ્વરયમ્ ॥

રેકુથી યુક્ત હ (હ) તે ભુજગ
(સપ) ની આકૃતિવાળી કુંડલિની છે.

કેવલ 'હ' તે શિવ છે, તે જ પ્રાણ છે, હ્રીમંકલા (હ્રીમં કાર) એ તેની શક્તિ-માયા છે, માયાથી વેદિત (મોહિત) જગત છે. જગત 'ક્ષે'ના ધ્યાનથી વશ થાય છે. (?)

નાભૌ હૃદયે કષ્ઠે આજ્ઞાચક્રેડય યોનિમધ્યે વા ।
સિન્દુસરુણુમાયાળીજધ્યાનાદ જગદવશમ્ ॥

નાભિ (મણિપૂરચક્ર) માં, હૃદય (અનાહત ચક્ર) માં, કંઠ (વિશુદ્ધ ચક્ર) માં, આજ્ઞા ચક્ર (જૂમધ્ય ભાગ) માં અથવા યોનિમધ્ય (સ્વાધિષ્ઠાન ચક્ર) માં સિન્દુર સમાન અરુણવર્ણવાળા માયાળીજ (શૌકાર) તું ધ્યાન કરવાથી જગત વશ થાય છે.

આશ્વં હાન્તં શબ્દપ્રલો-

ધ્વધિા 'ર' તચ્ચિરત્નયુતમ્ ।

અન્દ્રકલા સિદ્ધિપદં

બિન્દુનિ સોડનાહતઃ સોડહંન ॥

ચોદશ ચતુરધિવિંશતિરથૌ

નાભૌ કલાનિ હૃદિમૂઢિનં ।

આશ્વં હાન્તં વર્ણાઃ

શરદિન્દુકલા-નભઃ પ્રભવાઃ ॥

નાહસ્વાત્મોધ્વધિા

રેશ્ચાન્નિજનરત્નયુક્તધર્ત્યર્હમ્ ।

દશ્યોડન્તપ્રાંહ્યાન્નનાચ્યન્તઃ

અકિત કુણ્ડલિની ॥

ધતિ સર્વવર્ણમૂર્તિં અહંન્તં

સર્વં મેરુગત મન્તઃ ।

આશ્વન્ સુરિઃ સકલાયમાર્થવક્તા

અતપ્રાન્તિઃ ॥

અહું માં અ અને હ (અથીમાંથી ને હ સુધીની માતૃકારૂપ) શબ્દ પ્રદાના સૂચક છે, રેશ્ચ રત્નત્રયને બતાવે છે, અન્દ્રકલા (-) તે સિદ્ધિપદ છે અને બિન્દુ સદશ

જે અનાહત (નાદ) છે તે અરિહંત છે.

'અ' થી 'હ' સુધીના (૪૯) વર્ણો છે. તેમાંથી 'અ'થી 'અઃ' સુધીના સોળ સ્વરો નાભિકમલ (મણિપૂર)નાં સોળ હલોમાં 'ક' થી 'ક્ષ' સુધીના ચોવીશ વ્યંજનો હૃદયકમલ (અનાહતચક્ર) નાં ચોવીશ હલોમાં અને 'ચ'થી 'હ' સુધીના આઠ વ્યંજનો લલાટ કમલ (આજ્ઞાચક્ર)ના આઠ હલોમાં-એ પ્રકારે ૪૮ વર્ણો શરદ ઋતુના ચન્દ્રસદૃશ કલા (-) અને બિન્દુથી યુક્ત ચિતવવા. કલા (વર્કરેખા) બિન્દુ અને નાદ (સરલરેખા)ની સંયોજનાથી માતૃકાના વર્ણો ઉત્પન્ન થાય છે. (તે 'મ્') સિવાયના 'અ' થી 'હ' સુધીના ૪૮ વર્ણો થાય, તેમના ઉપર જે કલા અને બિન્દુ રૂપે નાદ છે તે 'મ્' છે. 'મ્'ને હૃદય કમલની વચ્ચે ચિતવવો. આ પ્રમાણે નાભિકમલનો પહેલો વર્ણ 'અ' લલાટ-કમલનો છેલ્લો વર્ણ 'હ' અને હૃદય-કમલનો વચ્ચેનો વર્ણ 'મ્' મળીને 'અહું' થાય. અહું તે સ્વાત્મા છે. ઉપરનો અને નીચેનો 'ર' કાર ળી જિનેશ્વર ભગવંતના રત્નત્રયનો સૂચક છે. તેનાથી સહિત થતાં સ્વાત્મા-અહુંને પ્રદ્યાબ્જ (પ્રદ્યારંધ્ર)માં ચિતવવો અને નાભિકમલની મધ્યમાં કુંડલિની શક્તિ ચિતવવી.

એ રીતે 'અહું'એ અરિહંતની સાક્ષાત સર્વવર્ણમય મૂર્તિ છે. એ અહું તું સંપૂર્ણ મેરુદંડમાં (મેરુદંડગતસુપુષ્પાનાડીમાં) ધ્યાન કરનાર સુરિ જાંતિરહિત થઈને સર્વ આગમોના અર્થના પ્રવક્તા બને છે.

પિંડ અને પ્રહાંડ

Microcosm and Macrocosm

કુંડલિની માટેની પરિભાષા હકં-

યોગને સ્પર્શતી હોવાથી દેહ અને વિશ્વના, પિંડ અને પ્રહ્લાંડના સંબંધનો ઉલ્લેખ એ વિષયક શ્રેયોમાં વારંવાર પ્રાપ્ત થાય છે.

પિંડ અને પ્રહ્લાંડનો આ સંબંધ પણ અવશ્ય વિચારણીય છે.

માનવ બવનું મહત્વ શાસ્ત્રોએ ગાયું છે. માનવ દેહનું મહત્વ પણ ઓછું નથી.

શિવસંહિતામાં કહ્યું છે કે,

દેહેઽસ્મિન્વતર્તે મેરુઃ સપ્તદ્વીપ સપ્તન્વતઃ ।
સરિતઃ સાગરાઃ શૈલાઃ ક્ષેત્રાણિ ક્ષેત્રપાલકાઃ ॥
ઋષયો મુનયઃ સર્વે નક્ષત્રાણિ ગ્રહાસ્તથા ।
પુષ્પતીર્થાનિ પીઠાનિ વતન્તે પીઠદેવતાઃ ॥
સૃષ્ટિસંહારકર્તારૈ ભ્રમન્તૌ શશિભાસ્કરૌ ।
નમો વાયુશ્ચ વહ્નિશ્ચ જલં પૃથ્વી તથૈવ ચ ॥
ત્રૈલોક્યેથાનિ ભૂતાનિ તાનિ સર્વાણિ દેહતઃ ।
મેરૂં સંવેઞ્ટય સર્વત્ર વ્યવહારઃ પ્રવર્તતે ॥
જનાતિ યઃ સર્વમિદં સયોગી નાત્રસંશયઃ ।
પ્રહ્લાણ્ડસંસૃકે દેહે યથાદેશં વ્યવસ્થિતઃ ॥

આ દેહમાં સાતદ્વીપોથી યુક્ત એવો મેરુ, સર્વનદીઓ, સાગરો, પર્વતો, ક્ષેત્રો, ક્ષેત્રપાલો, ઋષિઓ, મુનિઓ, નક્ષત્રો, ગ્રહો, પવિત્રતીર્થો, દેવતા (મહાચૈતન્ય)થી અધિષ્ઠિત પીઠો, પીઠદેવતાઓ, સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ સ્થિતિવિનાશ કરનારા પ્રહ્લાદિ, પરિભ્રમણ કરનારા સૂર્યચંદ્ર, આકાશ, વાયુ, અગ્નિ, જલ અને પૃથ્વી વગેરે ત્રણે લોકની અંદર જેટલી પણ સૂક્ષ્મવસ્તુઓ છે, તે બધી આ દેહમાં છે. દેહની મધ્યમાં મેરુ અને તેને વીર્ટીને ઉપરની સર્વ વસ્તુઓ રહેલી હોવાથી આ દેહ વડે સર્વત્ર વ્યવહાર પ્રવર્તે છે. (?) આ બધું જે બાણે છે, તે પ્રહ્લાંડનામક દેહમાં ઉચિત

રીતે વ્યવસ્થિત (રહેલો) યોગી છે, એમાં સંદેહ નથી.

મનુષ્ય શરીરરૂપી પિંડ વિશાલ પ્રહ્લાંડની પ્રતિભૂતિ છે. જે શક્તિઓ આ વિશ્વને ચાલુ રાખે છે તે સઘળી આ દેહમાં વિદ્યમાન છે. આ કારણે સ્થાને સ્થાને મનુષ્ય દેહનો મહિમા ગાવામાં આવે છે.

જે પ્રકારે ભૂમંડલનો આધાર મેરુ પર્વત છે તે પ્રકારે મનુષ્ય દેહનો આધાર મેરુહંડ અથવા કરોડ રજ્જુ છે. કરોડ રજ્જુ તેનીસ અસ્થિખંડોના જોડાવાથી બન્યું છે. કરોડ રજ્જુ અંદરથી પોલું છે અને નીચેનો ભાગ નાના નાના અસ્થિર ખંડોનો છે. ત્યાં કંઈ છે અને તેની આસપાસ જગતના આધાર મહાશક્તિ રૂપ કુંડલિની અથવા પ્રાણ શક્તિ રહે છે.

‘શાક્રતાનંદ તરંગણી’માં કહ્યું છે કે,

હવે પિંડ અને પ્રહ્લાંડની એકતાને કહું છું તે સાંભળો. પાતાળથી સ્વર્ગાદિ પયર્ત જેટલા લોક છે તે સર્વ તથા સાત દ્વીપ, સાત સાગર, અષ્ટ કુલાચલ અને આદિત્યાદિ ગ્રહ જે કંઈ બહાર પ્રહ્લાંડમાં દેખાય છે તે સર્વ શરીરમાં વિદ્યમાન છે. આ સર્વને પોતાના શરીરમાં જે બાણે છે તે મનુષ્ય સર્વ સિદ્ધિઓનો સ્વામી થાય છે.

ચૌદ ભુવન

Inner Cosmos.

નિર્વાણ તંત્ર, તત્ત્વસાર તથા પ્રાણ-તોષણી તંત્રમાં કહ્યું છે કે,

હે દેવી! શરીરમાં જે જે સ્થાનમાં જે વસ્તુ જ્યાં જ્યાં છે તે સાંભળો-ભૂલોક, ભુવલોક, સ્વર્ગલોક, મહર્લોક, જનલોક,

તપલોક અને સત્યલોક એ સાત લોક કહેવાય છે. તલ, તલાતલ; મહાતલ, રસા-તલ, સુતલ, વિતલ તથા પાતાલ એ સાત પાતાલ છે. સપ્ત લોક અને સપ્તપાતાલ મળી ચૌદ ભુવન કહેવાય છે.

મૂલાધારમાં ભૂલોક, સ્વાધિષ્ઠાનમાં ભુવલોક, નાભિમાં સ્વર્ગલોક, હૃદયમાં મહુલોક, કંઠમાં જનલોક, લલાટમાં તપલોક, અને પ્રહારન્દ્રમાં સત્યલોક છે. આ પ્રકારે કટિદેશથી ઉપરના સ્થાનમાં પૃથક્ પૃથક્ ઉપર આ સાત લોક છે. પગના તળીયે તલલોક, પગના ઉપરના ભાગમાં તલાતલ લોક, બન્ને જંઘાનાં મધ્યમાં સુતલલોક, જનુ મધ્યમાં વિતલલોક, અને ઉર મધ્યમાં પાતાલ લોક છે. આ પ્રકારે સપ્ત પાતાલ કહેવાય છે.

નીચેના સાત પાતાલ અને ઉપરના સાત લોક મળી ચૌદ ભુવનેનું નામ પ્રહાર છે.

સપ્ત દ્વિપ, સપ્ત સમુદ્ર, અષ્ટ કુલાચલ
Wirhin and Without

હે દેવી, પૃથ્વી પરનાં સાત દ્વીપ અને સાત સમુદ્ર શરીરમાં છે. તેના નામ અને સ્થાન કહું છું-જંબુ દ્વીપ, શાક દ્વીપ, શાલમલી દ્વીપ, કુશ દ્વીપ, કૌંચ દ્વીપ, ગોમય દ્વીપ, અને રવેત દ્વીપ, પ્રત્યેક દ્વીપની આસપાસ એક એક સમુદ્ર છે. લવણ, ઇંધુરસ, મદિરા, ઘૂત, દહીં, દૂધ, અને જલના સમુદ્ર છે.

અસ્થિ સ્થાનમાં જંબુદ્વીપ સ્થિત છે. માંસમાં કુશદ્વીપ, શિરાઓમાં કૌંચદ્વીપ, શરીરના સર્વ સંધિસ્થાનના રક્તમાં શાક-દ્વીપ તેની ઉપર આમલીમાં શાલમલી દ્વીપ,

લોમ સમુદ્રમાં ગોમયદ્વીપ દ્વીપ અને નાભિમાં રવેત પુંકરદ્વીપ છે.

શરીરમાં સાત સાગર આ પ્રમાણે છે. પ્રસ્વેદ આ મુત્રમાં ખારા જલનો લવણ સમુદ્ર છે. શુક્રમાં દૂધનો ક્ષીરસાગર, મજ્જામાં દહીંનો સમુદ્ર તેથી પર મેહમાં ઘૂતનો સમુદ્ર કહેવાય છે. નાભિ દેશના રક્તમાં ઇંધુરસનો ગીઠો સમુદ્ર છે. અને રક્તમાં સુરાનો સમુદ્ર છે. આ પ્રકારે શરીરમાં સપ્ત સાગર છે.

હવે તીર્થંરૂપ અષ્ટ કુલાચલ (આઠ મોટા પર્વતો) માટે કહું છું.

મેરૂ ઠંડમાં સુમેરૂ પર્વત છે, પીઠમાં હિમાલય છે, વામસ્કન્ધમાં મલયાચલ અને દક્ષિણસ્કન્ધમાં મન્દરાચલ છે. જમણા કાનમાં વિંધ્યાચલ અને ડાબા કાનમાં મયનાક પર્વત છે. લલાટના મધ્ય દેશમાં મીશૈલ પર્વત અને પ્રહારપાટમાં મહાન કૈલાસ પર્વત છે.

નિર્વાણતંત્ર, તરવસાર તથા પ્રાણ-તોષણી તંત્રમાં કહું છે કે.

આ શરીરમાં ગંગા, યમુના, સર-સ્વતી, ગોદાવરી, નમંદા, સિન્ધુ, કાવેરી, ચન્દ્રભાગા, વિતસ્તા અને ઇરાવતી ઇત્યાદિ નદિઓ છે, શરીરમાં ઓતેર હજાર નાડિયો છે તે સર્વ નદી અને નદરૂપે વહે છે, આ શરીરમાં પંદર તિથિ, સાતવાર અને સત્તાવીશ નક્ષત્ર, રાશિ તથા અઠ્ઠા-વીસ યોગ, સાત કરણ, ચત્તુર્-ઉપચત્ત સમગ્ર નક્ષત્ર મંડલ સાથે તેત્રીસ કોટિ દેવતા આ શરીરના સર્વ અંગોમાં પોતા-પોતાના સ્થાનમાં નિવાસ કરે છે.

શરીરમાં પાંચ પ્રાણ, મન, નાદ, બિન્દુ, કલા જ્યોતિ તથા ૫૨ ચક્ર, મેરૂઠં

અને ઉદ્દીયાન, ભાલધર, પૂર્ણાચરિ અને શ્રી હટ્ટક મહાપીઠ આદિ સર્વ કંઈ દેહના મધ્યમાં સ્થિત છે.

શરીરસ્થ હૃદયમાકાશમાં અનંત ગંધર્વ, કિલ્લર, રક્ષ, વિષાધર, અપ્સરા, શુભક આદિ નાના પ્રકારની ભતિના દેવતા નિવાસ કરે છે અને અનેક પ્રકારના તીર્થ દેહમાં છે. કારણ કે પ્રકૃતિ પુરુષરૂપ આ માનવ-દેહમાં પ્રણવિષ્ણુ અને શિવ બિરાજે છે. અનંત સામર્થ્યસિદ્ધિનું જ્ઞાન આપનાર પ્રકાશ સર્વદા હૃદયમાં રહ્યો છે. પ્રણાંદમાં જે સુષો છે તે સર્વે દેહમાં છે.

ત્રિવેણી સંગમ

All Sacred Places are inwithin

શિવસંહિતામાં કહ્યું છે કે,

આ દેહરૂપ પ્રણાંદમાં જોવા લાયક અને ભણવા લાયક યજ્ઞ સ્થાનો છે જે સર્વનું યથાતથ કથન થઈ શકતું નથી. જે કંઈ દ્રશ્ય-અદ્રશ્ય બાહ્ય પ્રણાંદમાં છે તે સર્વ પ્રાણમાં સંલગ્ન છે તેથી પ્રાણ વડે દેખી શકાય છે, ભણી શકાય છે, તે સર્વ પ્રાણની અંતર્ગત છે પરંતુ નિરંજન પરમાત્મા પ્રાણથી પણ પર છે.

જ્ઞાન સંકલિની તંત્રમાં કહ્યું છે કે,

‘આ તીર્થ’ અને ‘તે તીર્થ’ કરતા જે તામસીક લોકો ભરે છે અને આત્મ-તીર્થને ભણતા નથી તેઓ કહી રીતે સુખ થશે !’

જ્યાં ગંગા યમુના અને સરસ્વતીનો સંગમ થાય છે તે પ્રયાગ તીર્થ છે.

દ્વયામલ તંત્ર-પટલ ૨૫ માં કહ્યું છે કે,

ઈદા નાદીનું નામ ભાગીરથી ગંગા છે, પિંગલા નાદી તે યમુના નદી છે, મધ્યમાં

સુપુમ્બા તે સરસ્વતી કહેવાય છે. જે કાંઈ ત્યાં સ્નાન કરે છે તે સર્વ પાપોથી મુક્ત થાય છે.

શરીરમાં ત્રણે નાદીઓનું ઉત્પત્તિ સ્થાન મૂલાધાર કમલ છે. મૂલાધારથી નીકળી જૂમધ્ય સ્થિત આજ્ઞાચક્રમાં ત્રણેનો સંગમ થાય છે, આ ત્રિવેણી યોગ છે. અહિંથી ઈદા પિંગલા-ગંગા યમુના ત્રણ પ્રધાસથી બહાર વહે છે, અંદર સુપુમ્બા-સરસ્વતી સુપ્ત રહી સહસ્ત્રારમાં સમાય છે.

દ્વયામલ તંત્ર-પટલ ૨૧ માં કહ્યું છે કે,

‘મૂલાધારમાં રહેનારી અન્નાનિકા ઈદા નાદી અને સૂર્યાત્મિકા પિંગલા નાદી ગંગા યમુના રૂપથી તથા સુપુમ્બા સરસ્વતી રૂપથી વહે છે. સ્વર્ગમાં મંદાકિની ગંગા વગેરે જેટલા તીર્થ છે તે સર્વ શરીરસ્થ બીજા સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રમાં છે. ત્રીજા તાલિસ્થાનના મહિપૂર ચક્રમાં પંચકુંડ સરોવર અને કામના તીર્થ છે. સૂર્યમંડલ-મધ્યવર્તી ચોથા અનાહત ચક્ર હૃદયમાં સર્વ તીર્થો છે. કંઠમાં પાંચમા વિશુદ્ધ ચક્રમાં અષ્ટતીર્થ પ્રગટ થાય છે. જૂમધ્યમાં છઠ્ઠા આજ્ઞા ચક્રમાં માનસરોવર, ઘિન્દુસરોવર, પંપાસરોવર અને નારાયણ સરોવર છે. અહિં કલિકુંડ તીર્થ તથા કલાધર સોમેશ્વર મહાદેવ છે.

આ તીર્થોમાં કુંડલિનીના ભગરણથી આનસિકે દિવ્ય સ્નાન થાય છે.

યોગ શિષ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

શરીરમાં જે યોતેર હબર નાદીઓ છે તે સર્વે તીર્થરૂપ કહેવાય છે, પરંતુ ઈદા, પિંગલા અને સુપુમ્બા-ગંગા, યમુના, અને સરસ્વતી મુખ્ય તીર્થ છે, તેમાં

સુષુમ્ણા-સરસ્વતી મહાતીથ' છે, આ આ સુષુમ્ણા જ પરમ તત્ત્વ સાથે યોગ કરનાર શાંભવી શક્તિ છે.

જે સુષુમ્ણાના મગ્ધી નિરામય બ્રહ્મ-સ્થાનમાં જવાય છે તેના દ્વારપર કુંડલિની શક્તિ સુતેલી છે, કુંડલિની શક્તિને જગ્યા વિના ત્રિવેણી તીથ'માં નહિ જવાય.

યોગ ચૂડામણિ ઉપનિષદ તથા રૂદ્રયા-તંત્રમાં કહ્યું છે કે જેમ સાવી વડે સહજ પથે તાણુ ઉઘટે છે તેમ કુંડલિની વડે યોગી મોક્ષક્ષરને ઉઘાટે છે.

કુંડલિની જાગરણ

Awakening

જ્ઞાનસંકલિની તંત્ર તથા જ્ઞાન દર્શનોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

'મનને નિવિંધય કરવાનું નામ ધ્યાન છે. નિવિંધય અવલંબન, શૂન્ય-એકાગ્ર મન કરવું તે જ ધ્યાન છે. જે ધ્યાનના પ્રસાદથી નિસંદેહ પરમાનંદ સુખ અને મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે.

વાયવીય સંહિતા-ઉત્તરખંડમાં કહ્યું છે કે,

'ધ્યાન વિના જ્ઞાન નહિ થાય અને યોગ સુક્રત થયા વિના ધ્યાન નહિ થાય. યોગ સાધના વડે જેઓ જ્ઞાન ધ્યાન સંપન્ન છે તેઓ ભવસાગરથી પાર થાય છે.

ભાગવતના એકાદશ સ્કંધમાં કહ્યું છે કે,

'ધ્યાન કરનાર સુખપૂર્વક આસનમાં પ્રાણાયામ દ્વારા પ્રાણનો નિરોધ કરે. યોગસાધના વડે અધોમુખી હૃદય કમલ ઉર્ધ્વમુખી થયે. જ્યારે મન શાંત અને શૂન્ય એકાગ્ર થાય છે, ત્યારે ધ્યાન સહજ થાય છે.

હૃદય કમલની પાંખડીઓમાં કમલ : સૂર્ય, ચંદ્ર, અગ્નિ અને વિદ્યુતનું ધ્યાન કરવું અને કમલના મધ્યમાં જ્યેષ્ઠિમંથ આત્મતત્ત્વનું ધ્યાન કરી તન્મય થવું.

યોગ શિષ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે.

મંત્રો લયો હઠો રાજયોગોડન્તભૂમિકાઃ કમાત્ ।
એક એવ અનુર્ધાડય' મહાયોગોડલિધીયતે ॥

મંત્ર, લય, હઠ અને રાજયોગ જૂઠા જૂઠા નથી. કુંડલિની જાગરણ થતાં આ ચારે યોગ સ્વતઃ થાય છે. તેથી તેની 'મહાયોગ' મા 'સિદ્ધ ઉપામ' એવી સંજ્ઞા છે.

કુંડલિનીશક્તિ, મન, પ્રાણ અને રેહને સંગઠિત કરે છે.

હઠયોગપ્રદીપિકામાં કહ્યું છે કે,

'જેમ વન, પર્વત, નદી, સરોવર અને સમુદ્ર સહિત પૃથ્વીનો આધાર શેષ (બ્રહ્માંડની શક્તિ) છે, તેમ સર્વ યોગ અને તંત્રનો આધાર કુંડલિની શક્તિ છે.

કુંડલિની, મન, પ્રાણ, નાદ અને ધિન્દ્ર આ પાંચ વિષય ધ્યાનના તત્ત્વનું જ્ઞાન કરાવે છે.

રૂદ્રયામલ તંત્ર તથા શિવસંહિતામાં કહ્યું છે કે મૂલાધારમાં નિવાસ કરનારી સૂક્ષ્મ શક્તિ-ઉપદેવતા-કુંડલિનીનું ધ્યાન કરવાનું છે. સાક્ષાત્ત્વ આંટા વાળીને સુતેલી નાગણુ સમાન આ સૂક્ષ્મ શક્તિ મૂલાધારમાં નિષ્ક્રિય, નિર્જીવ એવી રહેલી છે.

આ મહાશક્તિ સત્ત્વ, રજ્જ અને તમો-ગુણની જનની છે. પ્રાણીઓમાં પ્રાણરૂપે પ્રકાશતી એ જીવશક્તિ છે, જ્ઞેય શક્તિ છે, પરબ્રહ્મ સ્વરૂપીણી મહા શક્તિ છે.

“શબ્દબ્રહ્મમયી દેવી એકાનેકાક્ષરાકૃતિઃ ।
શક્તિ કુંડલિની નામ વિચિત્તંતુ નિશ્ચ શુભા ॥”

આ શબ્દ પ્રહ્લમથી દેવીના રૂપની એક અને અનેક અક્ષરાકૃતિઓ છે. સ્વયં અનુભવગમ્ય આ જે શક્તિ છે તેનું નામ કુંડલિની છે, જે મૂલાધાર કમલના ગર્ભમાં નિહિત છે અને સર્વ શુભકામનાઓ પરિપૂર્ણ કરનાર છે.

યોગશિષ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે 'આ આત્મશક્તિ મૂલાધાર કંઠ ઉપર સુતેલી છે અજ્ઞાની તેને જાણી શકતા નથી તેથી તેમના માટે તે બંધનનો હેતુ છે. યોગી આ શક્તિને જાણે છે તેમના માટે તે મોક્ષ આપનાર છે.

આ પરાશક્તિમાંથી પ્રાણવાયુ, અગ્નિ અને બિન્દુ ઉત્પન્ન થાય છે. જેના વડે નાદની પ્રવૃત્તિ થાય છે, જ્યાંથી હંસ ઉત્પન્ન થાય છે. જ્યાંથી મન ઉત્પન્ન થાય થાય છે. સર્વ કામનાઓના ફલ આપનાર કામરૂપ નામનું પીઠસ્થાન આ મૂલાધાર કમલ છે.

આ શક્તિને કોઈ આધાર કહે છે, કોઈ સુષુપ્તનાં, કુંડલિની, સરસ્વતી, આધાર-શક્તિ, મહામાયા, મહાલક્ષ્મી, મહાદેવી કહે છે. આ અવ્યક્ત આધારશક્તિને શીષે મન, પ્રાણ શરીરની સર્વક્રિયાઓ સંપાદિત થાય છે.

ગૌતમીય તંત્રમાં કહ્યું છે કે મૂલપદ્મને કુંડલિની યાવત્ સા નિદ્રિતા પ્રભો । તાવત્ કિંચિન્ન સિદ્ધયેત મંત્રયંત્રાયનાદિકમ્ ॥

જ્યાં સુધી કુંડલિનીશક્તિ મૂલાધારમાં નિદ્રિત છે ત્યાંસુધી મંત્ર, યંત્ર, અર્ચન વગેરે સાધનો સિદ્ધ થતાં નથી.

આ કુંડલિની શક્તિ જ્યારે જાગૃત થઈ ક્રિયાશીલ થાય છે ત્યારે વાસ્તવિક યોગોનો પ્રારંભ થાય છે. આ સિદ્ધયોગ

અથવાં મહાયોગ કહેવાય છે.

આ કુંડલિની શક્તિ વર્ણુ, પદ અને મંત્ર આ ત્રણ શબ્દરૂપથી અને જીવન, તત્ત્વ તથા કલા આ ત્રણ અર્થરૂપથી પ્રકાશિત થાય છે.

કુંડલિની શક્તિ જાગૃત થતાં અશ્રુત શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન અને અજ્ઞાત ભાવ-સમૂહ સ્વયં પ્રકાશિત થાય છે, અને આ ભાવાવેશમાં સાધક આનંદ વિભોર રહે છે. અવ્યક્ત ચૈતન્યશક્તિથી સાધકના મનમાં સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ તથા ક્યારેક ત્રિન ભાવની પ્રેરણાઓ થાય છે. પ્રાકૃતિક તત્ત્વો સાધકને અનુકૂલ થઈ જાય છે. તેમના સ્થાન, કાર્ય, સ્થિતિ અને સ્વરૂપ સાધકને સ્વયં સમજાય છે તથા પોતાની આવશ્યકતાનુસાર સાધક તેમાંથી આધ્યાત્મિક મહાય લે છે.

પરમશાંતિનો ઉપાય આધ્યાત્મ યોગ-વિદ્યા છે અને કુંડલિની જાગરણનો હેતુ પણ તે માટેનો જ છે.

નાદબ્રહ્મ

Voice of the Silence

શાસ્ત્રતિલકતંત્રમાં કહ્યું છે કે,

સદ્ગુરુ પાસે મંત્રદિક્ષા વડે જ્યારે સાધકમાં સ્વપ્રકાશિકા કુંડલિની શક્તિ જાગૃત થાય છે ત્યારે તે આ શબ્દ પ્રહ્લમથી શક્તિથી ધ્વનિ, નાદ, નિર્ગોષિકા, અર્ધેન્દુ, બિન્દુ, પરા, પશ્યન્તી, મધ્યમા અને વૈષ્ણવી વાણીને ઉત્પન્ન કરે છે તથા વાણી અને વર્ણુમાલાની સૃષ્ટિ રચે છે.

સર્વ પ્રથમ સાધકને લાગે છે કે તેના શરીર, મન, પ્રાણ શક્તિહીન થઈ ગયા છે, તેા પણ ચૈતના જાગૃતપણે અનુભવાય છે. ત્યાર પછી અંતરમાં

અવ્યક્ત એવું સંભળાય છે. જ્યારે કુંડલિની નાહનું રૂપ આરણ્ય કરે છે ત્યારે સાધક અંતરમાં વ્યક્ત સૂક્ષ્મતિસૂક્ષ્મ નાહનું સ્પષ્ટ અવલોક કરે છે. પછી નિત્રો-ચિકા અવસ્થામાં જ્યોતિર્દર્શન થાય છે. પછી અર્ધેન્દુ-અર્ધના દર્શન થાય છે. ત્યાર પછી ત્રિન્દુરૂપ અર્ધેત્રિનો પ્રકાશ પ્રગટે છે. જે વડે સર્વ પ્રકારના નાહ સુસ્પષ્ટ થઈ પરા, પશ્યન્તી, મધ્યમામાં અનુભવાય છે અને વૈખરી દ્વારા વ્યક્ત થાય છે.

ભગવાન ચર્યેલી આ પરમદેવતા કુંડલિની શક્તિ સાધકના શરીરમાં વ્યાપ્ત થઈ મંત્રમય જગત રચે છે.

આ અનુભવ યતાં મંત્ર પ્રતિપાલ કુંડલિની શક્તિ અને મંત્ર ચૈતન્યનું ચોક્કસ સમભાય છે.

કુંડલિની ભગવદ્ સ્વરૂપ યતાં સાધકને પ્રથમ એવું રૂપ પ્રજ્વલનો ઓષ્ઠ પરાવાણીમાં થાય છે, અને પ્રજ્વલ સ્વતઃસિદ્ધ બને છે.

વાશ્લોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

હૃસ્વો દહતિ પાપાનિ દીર્ઘો મોક્ષવાચકઃ ।
આધ્યાયનઃ પ્લુતોવાપિ ત્રિવિધેશ્ચ સ્થેતનુઃ ॥

મંત્ર સ્વરોના હૃસ્વ ઉચ્ચારણથી પાપોનો નાશ થાય છે, દીર્ઘસ્વર મોક્ષ-વાચક છે અને પ્લુત સ્વરના ઉચ્ચારણથી શરીર-મન-ગણ તૃપ્તિ લાભ પામે છે.

સ્વપ્રકાશિકા સમ્યક્ જ્ઞાનશક્તિ એ કુંડલિની છે.

જે શબ્દ બ્રહ્મણી શક્તિથી એવું, નાહ, નિત્રોચિકા, અર્ધેન્દુ, ત્રિન્દુ, પરા, પશ્યતિ, મધ્યમા અને વૈખરી વાણી પ્રગટે છે એ કુંડલિની છે.

જીવની જીવત્વશક્તિ તેજરૂપ સર્વ ધર્મ, જ્ઞાન અને ક્રિયારૂપે પ્રકાશિકા પ્રકાશ

શિવરના ક્રમમાં વાણી અને વજુમાણી સુધિ રચે છે.

કુંડલિની ભગવદ્ સ્વરૂપ યતાં પ્રથમ સાધક અવ્યક્ત એવું સંભળે છે.

નાહ સુસ્પષ્ટ યતાં ત્રિત્ર ત્રિત્ર શબ્દ, વીણા, ખંડી, જમર આદિ રૂપે પરા, પશ્યતિ, મધ્યમામાં અનુભવાય છે અને વજુમાણીના રૂપમાં વ્યક્ત થાય છે.

શારદાનિલક તંત્રમાં કહ્યું છે કે,

આ પરમ દેવતા કુંડલિની સાધકને દેહમાં વ્યાપ્ત થઈ મંત્રમય જગત રચે છે અને વીજ મંત્રનો એવું પ્રગટે છે. આ સ્થિતિમાં કેઈ પણ મંત્ર ચૈતન્ય પ્રાપ્ત કરે છે, સિદ્ધ થાય છે.

હોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

કુંડલિની ભગવદ્ સ્વરૂપ યતાં પ્રજ્વલનો પ્રથમ પ્રકાશાણીમાં માય છે. પ્રજ્વલથી જ મંત્ર સુષ્ટિનો પ્રારંભ છે. આ પ્રજ્વલ અક્ષર પ્રકાશ છે, મહાઓષ્ઠ છે. જેના અંતર-આત્મામાં સ્વતઃ સ્ફુરિત માય છે તેની સર્વ ઈન્દ્રિયાઓ પરિપૂર્ણ થાય છે. આ કારણે જ પરમગ્રંથ અવલંબન છે.

આ કારણે પ્રકાશનું સ્વરૂપ છે. આ કારણે જ પંચપરમેષ્ઠિનું સ્વરૂપ છે. જેમ પ્રકાશનું રૂપ વાણીથી વ્યક્ત થતું નથી. તેમ કારણે પણ વાણીથી વ્યક્ત થતો નથી.

શ્રી પંચપરમેષ્ઠિના સ્વરૂપનો કારણી જેમ અંતરનાં પ્રાપ્ત થાય છે.

ત્રિકૃત્રી ભેદ

Beyond Nature

યોગ્ય ચુકામણિ ઉપનિષદ તથા યોગ સ્વરોહવમાં કહ્યું છે કે,

મદ્મક પેદ્યાપાર ત્રિલક્ય વૈખર્યમહમ્ ।
સ્વરોહવે ત્વજ્જનાત્તિ ત્વજ્જિદિક્ષ્યં ભવેત્ ॥

તવચક્ર પદ્મધાર ત્રિકલ્પ બ્યોમ પંચકમ્।
સમ્યગે તમ જાનાતિ ચ યોગી નામતો ભવેત્।
પોતાના શરીરમાં સ્થિત વૃક્ષક, સોળ આધાર, ત્રિકલ્પ અને પંચ બ્યોમને જે સાધક સમ્યગ્ રૂપે જાણતો નથી, તેને સિદ્ધિ કઈ રીતે પ્રાપ્ત થશે ?

શાકતાનંદ તરંગિણીમાં કહ્યું છે કે,
મૂલાધાર ચક્રમાં જ્ઞમિતત્ત્વ,
સ્વાધિકાનમાં જલતત્ત્વ, મહિપૂરમાં તેજ-
તત્ત્વ, જ્ઞનાહતમાં વાયુતત્ત્વ, તથા
વિશુદ્ધ ચક્રમાં આકાશતત્ત્વ છે. આજ્ઞા
ચક્રમાં સર્વાયનું સાધન મન છે.

જ્ઞમિતત્ત્વનું બીજ 'ક' છે. જલ-
તત્ત્વનું બીજ 'વ' છે. જ્ઞમિતત્ત્વનું
બીજ 'ર' છે. વાયુતત્ત્વનું બીજ 'ય'
છે. આકાશતત્ત્વનું બીજ 'હ' છે.

પૃથ્વીતત્ત્વનો રંજ પીળો છે, જલ-
તત્ત્વનો રંજ પ્રવેત છે, તેજતત્ત્વનો
રંજ લાલ છે, વાયુતત્ત્વનો રંજ
નીલો છે, આકાશમંદહનો રંજ સિદ્ધ
મિત્ર પ્રકારનો છે.

'ત્રિકુટી લેહ' એ યોગની પરિભાષા
છે. ત્રણ સ્પષ્ટિ તે સ્થૂલ, સૂક્ષ્મ અને
કારણ; ત્રણ વાણી તે વેખરી, મધ્યમ
અને પરચતિ; ત્રણ અવસ્થા તે ભ્રમત,
સ્વપ્ન અને સુષુપ્તિ; પ્રકૃતિના ત્રણ શુભ
તે સ્વપ્ન, સ્વ અને તમ આ ત્રણનો
લેહ તે ત્રિકુટી લેહ છે.

નિગોદમાંથી સિદ્ધત્વ પ્રત્યે

From Unconscious to Superconscious

કુહલિની જાગરણની પ્રક્રિયા હકથોગનો
પ્રકાર છે. સ્માદાક દૃષ્ટિએ વિચારનારને
'કુહલિનીનું' સમ્યક્ સ્વરૂપ સ્પષ્ટ થશે.

મૂલાધાર કમલમાં મુતેલી કુહલિની એ
સુષુપ્ત અવસ્થા છે. આ મુતેલી ચેતનાને
જગાડવાની છે મૂલાધારમાંથી સદ્સારમાં
કુહલિનીનું ઉત્થાન એ અજાગૃત મન
Unconscious Mindનું પરિપૂર્ણ જાગૃત
અવસ્થા Superconscious સાધમાં
ઉર્વાકરણ છે.

નિગોદમાંથી સિદ્ધત્વ પ્રત્યે, મિથ્યા-
ત્વમાંથી કેવલ્ય પ્રત્યે, મૂર્છામાંથી જાગૃતિ
પ્રત્યે, મૂલાધારમાંથી સદ્સાર પ્રત્યે, અવ-
ત્વમાંથી શીવત્વ પ્રત્યે, સંસારમાંથી યોગ
પ્રત્યે જવાના માર્ગનું સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન
વધા પછી સાધના સરળ બને છે.

સદ્ગુરૂ પાસેથી પોતાની પ્રકૃતિ અને
પાતતા અનુસારનું સાધનાનું માર્ગદર્શન
સ્પષ્ટ કરી લેવું.

સદ્ગુરૂની સ્હાય વડે-કૃપા વડે જ
આ માર્ગનું પ્રત્યેક પગલું સદ્જ બને
છે. સર્વ ધર્મ યાત્રોએ અને ઉપદેશ-
કોએ આ સત્યનો સ્વીકાર કર્યો છે.

'ઉદ્ધરેદાત્મનાત્માનમ્' (આત્માવડે
આત્માનો ઉદ્ધાર કરવો) એમ કહેનાર
શ્રી યાજ્ઞચામ્ પશુ 'ઉપસીદેશુર્ પ્રાણમ્'
(પ્રાણ ગુરૂ પાસે વિશ્વાસુએ જવું) તથા
'તમાશયે શુર્ ભક્ત્યા' (ભક્તિ વડે તે
શુરૂં આરાધન કરીને આત્મતત્ત્વનું જ્ઞાન
સંપાદન કરવું) એવો આગ્રહથી ઉપદેશ
આપે છે. તેઓ કહે છે કે 'દૃષ્ટો નૈવદદઃ'
(અંતરાત્માના અનુભવજ્ઞાનને પ્રગટાવનાર
સદ્ગુરૂને ત્રણ ભુવનમાં કોઈ ઉપમા આપી
શકાતી નથી).

૫. શ્રી યશે વિજયભ મહારાજ 'સમ-
જ્ઞિના સદ્સક યોગની સંભાષણમાં'
કહે છે કે,

‘અમકિતદાયક શુદ્ધતથોઃ પલ્લવુવાર ન થાય; ભવ ક્રેડા ક્રેડે કરી કરતા ક્રેડિ ઉપાય.’

વહુન કરવામાં આવે છે તેવા અક્રેડા માનવદેહના અંદરના ભાગમાં ચોક્કસના કંઈ અર્થ નથી.

જો અક્રેડાઓએ આ વહુન કર્યાં છે તેમને જો ધાયું હોત તો માનવ દેહની અંદરના પ્રત્યેક ભાગનું તથા સૂક્ષ્મ સ્થતવાહિનીઓનું સ્પષ્ટ વહુન તેઓ કરી શકત.

એકેનું આ વહુન સ્પષ્ટ દેહની અંદરની હકિકતોનું નથી. (not a factual diagram of body's Interior) આવી હકિકતોનું વહુન યોગના હેતુમાં સહાયક ન થઈ શકે.

આ વહુન ઇદ્રિયોના સંવેદનથી ભિન્ન થઈ વિચાર તથા ભાવનું દર્શન કરાવામાં અત્યંત ઉપયોગી છે. ઇદ્રિયોથી, મનથી, ચિત્તથી, અહંથી ભિન્ન થઈ સ્વયંનો પરિચય કરાવામાં અત્યંત ઉપયોગી છે. Only a diagram of the body interior with but a superficial resemblance to real anatomic conditions, is capable of exteriorizing the sensations.

A picture reflecting the interior of the body as it really is might at best facilitate the awakening of sensations. But it would never succeed in separating them and therewith the body itself, from the consciousness of the subject.

The Destiny of the Mind
William S. Haras

મહાપ્રતની આરાધનામાં અષ્ટાંગયોગ

Spiritual Visualizations

સમનિયમના દિશકાલના અભ્યાસ પછી જરૂર ઓછું થઈ જાય અને આંતર જીવન પવિત્ર અને ત્યારે આસનનો અભ્યાસ થાય છે.

આસનનો સાધનાના આગંમાં સ્થિરતા છે. આસનની કિંદ્રિ યતાં ઓક પ્રકારનો અનિર્વાચનિય આનંદ અનુભવાય છે અને ચિત્ત પ્રસ્ફુરિત થાય છે. પછી પ્રાણાયામની સાધના કરવાની છે.

સંયમની આરાધનામાં આ સમ નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ આદિ અંગો સહજ આવી જાય છે.

પ્રાણાયામની સાધના કરનારે નાડિયોનું તરવ સદગુહ પાસેથી સમ્યક્ પ્રકારે સમજી લેવું.

મૂલાધારમાંથી સાઠ ત્રણ સાઠ નાડિયો નીકળે છે. તેમાં ૧૪ નાડિયો મુખ્ય છે.

ઇંદ્રા, પિંગલા, સુપુમણ્ડા, આંધારી, હરિતજિન્ડા, કુકુ, સરસ્વતી, પૂષા, શંખિની, પયસ્વિની, વાહ્ણી, અહસ્તુષા, વિત્રવેદરી અને ચશસ્વિનો આ ચૌદ નાડિયોમાં ઇંદ્રા, પિંગલા, સુપુમણ્ડા મુખ્ય છે. નાડિશક્તિ Nervous Power પ્રાણાયામ દ્વારા કેન્દ્રિત બને છે.

પ્રાણાયામ પછી પ્રત્યાહારની ધારણા વિશેષ કઠિન છે. પેતપેતાના આદ્ય વિષયોનો ત્યાગ કરીને ઇદ્રિયો અવિકુર અવસ્થામાં ચિત્તને વશ થાય તે પ્રત્યાહાર છે.

ઇંદ્રિયો સ્વભાવથી વિષયો તરફ ડોડે છે. ઇદ્રિયોને આ વિષયોથી નિવૃત્ત કરવી તે પ્રત્યાહાર છે.

પ્રત્યાહારનું સાધન કઠિન છે પરંતુ જે સાધકની સમય શક્તિ વિશેષ હક થઈ હોય છે એટલે કે. કુદલિની શક્તિ મૂલાધાર, સ્વાધિકાન અને મહિપૂર ચક્રનો લેહ કરી અનાહતમાં પહોંચે છે તેને પ્રત્યાહારનું સાધન ક્ષરણ છે.

શુ: કુવ: તથા સ્વ: આ ત્રણ લોકનો સંબંધ મૂલાધાર, સ્વાધિકાન અને મહિપૂર ચક્ર સાથે છે. આ ત્રણ લોકમાં સર્વ કામના, વાસનાની જન્મલ છે. કુદલિની શક્તિ જ્યારે ત્રણ ચક્રોને લેહી અનાહતમાં પહોંચે છે ત્યારે કામના, વાસનાનો જન્મ થાય છે.

અન્ય વિષયથી ચિત્તને નિવૃત્ત કરી એક વિષયમાં સ્થિર કરવું તે 'ધારણા' છે. ધારણાના અભ્યાસથી ચિત્ત એકાગ્ર બને છે. ધારણા વિચર કરતાં તે ધારણાજ ક્રમશઃ ધ્યાન રૂપમાં પરિણત થાય છે.

એકાગ્રમાં ચિત્ત વૃત્તિનો એકતાન પ્રવાહ 'ધ્યાન' કહેવાય છે.

ચિત્ત દ્વારા આત્મસ્વરૂપનું ચિત્તન કરવું તે ધ્યાન છે.

કોઈ વિશિષ્ટ તીર્થ 'કરમગવંતનું' કે પદ્મકેમાં શ્રી જીન-પ્રતિમાનું ધ્યાન તે સચુલ્લ ધ્યાન છે.

પરબ્રહ્મનું અથવા સહસ્રારમાં પરમ-વિશુદ્ધ આત્મસ્વરૂપનું ધ્યાન કરવું તે નિશુલ્લ ધ્યાન છે.

સ્થાન, આસન, દિશા અને સમય
Preliminaries

સ્થાન :- સાધના માટે એકાંત સ્થાન ઉચિત છે. સાધનાનું સ્થાન પવિત્ર હોવું જોઈએ.

જ્યાં નિત્ય નિયતિતરૂપે સાધના કરવામાં આવે છે તે સ્થાન કેટલાક સમય પછી દિવ્યશક્તિથી પૂર્ણ બને છે. કોઈ કારણથી સાધકનું મન અચલ બની જાય તો પણ તે સ્થાનમાં આવતા ત્યાંના વાતાવરણના પ્રભાવથી અચલતા તરત દૂર થાય છે.

સાધનાગૃહ સાધકે પોતાના હાથે જ સાફ કરવું જોઈએ તથા આ સ્થાનનું ભૂરમ વાતાવરણ ખંડિત ન થાય તે માટે કાળજી રાખવી જોઈએ.

આસન :- એસવા માટેનું આસન એટલું લાંબુ પહોળું હોવું જોઈએ કે સાધનાના સમયમાં સાધકનું શરીર જમીનને ન અડે. સાધના વડે સાધકના શરીરમાં જે વિદ્યુત ઉત્પન્ન થાય છે તે શરીરનું અંગ જમીનને અડવાથી તે અંગની વિદ્યુત શક્તિ આત્મી બને છે અને ધીરે ધીરે સાધકમાં ચિયિલતા આવે છે.

દિશા :- મોક્ષની હિંચાવાલા સાધકે ઉત્તરદિશા તરફ મુખ રાખીને બેસવું જોઈએ.

વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિએ ઉત્તર દિશામાંથી પ્રાપ્ત થતાં ચુંબકિય વિદ્યુતપ્રવાહો Magnetic Currents મનને સ્થિર કરવામાં વિશેષ સહાયક બને છે.

અંસારમાં ઉત્તાંત ઇચ્છનાર સાધકે પૂર્વ દિશા તરફ મુખ રાખીને બેસવું જોઈએ.

સમય :- નિત્ય નિયમિત રૂપથી દિવસમાં ચાર વાર સાધન કરવાનું કહેવાય છે.

પ્રથમ બ્રાહ્મ મુદ્રામાં સૂરોદયની ૧ કલાક પદ મિનિટ પહેલાં, બીજીવાર બપોરે, ત્રીજીવાર સૂરોસ્ત પછી, ચોથીવાર મધ્ય રાત્રી પછી સાધન કરવાથી શીઘ્ર સાધના ફલપ્રાપ્તિ બને છે.

રાત્રીએ બાર વાગ્યા પછી સૂર્યોદય સુધી જે કેઈ સાધક એકાગ્ર ચિત્તથી નિઠાપૂર્વક સાધન કરે તો અવશ્ય સફળતા પ્રાપ્ત થાય છે.

સાધનાના આગળના અંગો સિદ્ધ થયા પછી જ મન સહસ્રરમાં સ્થિર થઈ શકે છે તથા પૂર્ણ વિશુદ્ધ પ્રેમભાવનો હૃદય થાય છે અને હૃદય અનિર્વાચનીય અનંદથી ભરઈ જાય છે.

ચક્રોમાં ધ્યાન

Meditations

માત્ર પુસ્તકો વાંચીને સાધનાના માર્ગમાં આગળ વધવાની ભ્રમણા કેઈ ન શકે.

સદ્ગુરૂ પાસેથી અથવા અનુભવી કદયાણુમિત્ર પાસેથી આ અંગેનું માર્ગદર્શન સ્પષ્ટ કરી લેવું. આહિં સ્પષ્ટપણે ધ્યાનનો કોઈ વિધિ દર્શાવ્યો નથી કારણકે અનુભવી ગુરૂ સાધકની યોગ્યતા અનુસાર તેની સંયમ આરાધનામાં સહાયક બને તે પ્રકારનો સમ્યક માર્ગ તેને દર્શાવશે. તે જ વિશેષ ઉચિત તથા હિતકારી છે.

પરમ આત્માવશુદ્ધિના હેતુને લક્ષમાં રાખીને અધ્યવસાયે અધિક નિમંત્ર બને તે માટે વિશ્વો કરી શ્રીજીનેશ્વર ભગવાંતોની આજ્ઞાને દૃઢપણે અનુસરી સદ્ગુરૂએ દર્શાવેલી વિધિ અનુસાર જ સાધકે ધ્યાન કરવું.

આહિંના માત્ર અંગુલી નિર્દેશ કરીએ છીએ.

આસન પર જોખીને સાધકે ધ્યાન શરૂ કરતાં પહેલાં શ્રી જિનેશ્વર ભગવાંતને અત્યંત આવપૂર્વક પ્રણામ તથા પ્રાર્થના કરવા બેઠીએ.

પ્રાર્થનાના કે સ્તુતિના કે આવશ્યક સૂત્રોના શબ્દો તમે જ્યારે ઉચ્ચારો ત્યારે જાણે સ્વર્ગનું સુખ આ શબ્દોમાં ભયું હોય તે રીતે અત્યંત ભાવથી ઉચ્ચારો. શબ્દો તમે જીભ ઉપર મૂક્યા છે તેમ નહિ પણ જાણે તમે તમારી સમગ્રતા સાથે આ શબ્દોમાં પ્રવેશ્યા એ તે રીતે ઉચ્ચારો.

પ્રાર્થના સમયે સાધકની આંખોમાંથી આંસુ ઝરતા હોય અને હૃદય પુલકિત બન્યું હોય.

આસન સ્થિર કરી મન એકાગ્ર થયે આંખો બંધ કરી ધ્યાન કરવું બેઠીએ.

અસંખ્ય ચન્દ્રોના તેજથી અધિક શાંત અને અસંખ્ય સૂર્યોના તેજથી અધિક ઉજ્જવળ જ્યોતિ પ્રકાશી રહી છે.

આ અલૌકિક જ્યોતિ અત્યંત શીતલ અને અત્યંત પ્રકાશિત સુમધુર છે.

જાણે શ્રી તીર્થંકર ભગવાંત પ્રત્યક્ષ બિરાજમાન છે. અતિ સુંદર, અતિ કમનીય, અપાર કરૂણામય છે. તેમની પ્રસન્ન મુદ્રા છે.

તેમના સર્વાંગમાંથી અત્યંત શુભ સુમધુર સિન્ધુ પ્રકાશ નીકળી રહ્યો છે.

ભગવાન એટલા પ્રેમમય, સ્નેહમય, આનંદમય, વાત્સલ્યમય, કરૂણામય છે કે ચોઈ સજ્જીવોમાં કોઈની સાથે તેમની તુલના થઈ શકતી નથી.

ભગવાંત અતુલનિય છે.

આહિં માત્ર દિશા સુચન તરીકે આધારયકમાં શ્રી મુવિંધિનાથ ભગવાંતનું ધ્યાન, સ્વાધિષ્ઠન ચક્રમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાંતનું ધ્યાન, મહિપૂર ચક્રમાં શ્રી મુનિમુવતસ્વામિનું ધ્યાન, અનાહત ચક્રમાં શ્રી નેમનાથ ભગવાંતનું ધ્યાન, વિશુદ્ધચક્રમાં

શ્રી ચંદ્રપ્રભુસ્વામિનું ધ્યાન, આજ્ઞાચક્રમાં શ્રી શાંતીનાથ ભગવંતનું ધ્યાન અને સહસ્રારમાં શ્રી વદનપ્રભુનું ધ્યાન દર્શાવ્યા છે.

બૂદા બૂદા ચક્રમાં શ્રી પંચપરમેષ્ઠિ-ભગવંતોમાંથી જે જે પરમેષ્ઠિનું અથવા જે જે તીર્થંકરનું અથવા જે જે મંત્ર-પદનું અથવા જે જે તરવનું અથવા જે જે માતૃકાઓનું ધ્યાન સહસ્રરૂ સુખવે છે તેમાં ઘણા ઊંચ રહસ્યો રહેલા છે.

તે તે ચક્ર સાથે તે તે તીર્થંકર ભગવંતના વજ્રુનો, લાંછનનો, અધિક્ષાયક દેવીદેવનો તથા તેમના ગાહન, જૂમચિહ્નો, સુખ આદિનો જે કંઈ ચૂક સંબંધ છે તેના સૂક્ષ્મ આધ્યાત્મિક અર્થો સહસ્રરૂ ઉઘાડ્યો.

યોગની પરિભાષા Inner Pictograms

સહસ્રરૂના સુષોભ્ય માર્ગદર્શન નીચે જ્યારે સમ્બંધ પ્રકારે ધ્યાનમાર્ગમાં પ્રવેશ થાય છે ત્યારે યોગની જટિલ પરિભાષાના રહસ્યો સહજ ઉઘડે છે અને શબ્દો પાછળના અર્થોનું તરવ રપયો છે.

પ્રત્યેક ચક્રના પત્રોની સંખ્યા ચક્રના રંગ, ચક્રના સ્થાન, પત્રોમાં રહેલી માતૃકાઓ, ચક્રના તરવળીજ, ચક્રની દેવીઓ, ચક્રના મંત્રળીજ, ચક્રના નામ આટલા, આ પ્રમાણે, આવી રીતે શા માટે છે ?

સમ્યગ્દર્શન અને કુંડલિનીભગવદ્વ્યૂત કે મંથીલોહ અને ચક્રલોહનો સંબંધ શું છે ?

શ્રી પ્રાચીનાથ ભગવંતની પ્રતિમાઓમાં શર્પની ફેણ શું કુંડલિની યોગની સુચક છે ?

-યોગમાર્ગ અને અયોગમાર્ગનો લોહ.

-લોહચિહ્ન, મંથીલોહનું રહસ્ય

તથા બ્રહ્મમંથી, વિશ્વુમંથી, હૃદ્રમંથી.

-પિપિલિકામાર્ગ અને વિહંગમાર્ગ.

-કેવલતરવ, શુરૂતરવ, હમંતરવનું રહસ્ય.

-ભક્તિ અને પ્રપત્તિનો પારિભાષિક લોહ તથા ભક્તિ યોગમાં રચોનો ચોપાન ક્રમ.

-શુકલ, નીલ, પીત પ્રભાવલી રહસ્ય અને લેરયાશુદ્ધિ.

-મતિ, સ્મૃત, અવધિ, મનઃપર્ચન અને કેવલનો પ્રકાશપૂર્વ.

-અર્ધાંજયોગ અને યોગદૃષ્ટિઓનો સમન્વય.

-કુંડલોગના પટકમં તથા વદ્વ્યાવરક વચ્ચેનો લૌકિક લોકોત્તર લોહ.

-પંચસ્વર તરવ, સ્વરોહય તરવ.

-મૂદ્રાલોહ, મુદ્રાઓ સાથે પાંચ તરવોનો સંબંધ.

-વદ્વ્યુતલોહન

-સપ્તક્રેણિ આરોહણ

-મજાની સમભૂમિકા

-અષ્ટ મહાસિદ્ધિ

-અધોમુખ સહસ્રાર અને ઉપમુખ

સહસ્રાર

-પરકાય પ્રવેશ

-કાયા કલ્પ

-કુલકુંડલિની ઉદ્ધાન દ્વારા ચિત્-શક્તિ સંયોગ

-શાક્તપાત રહસ્ય

-જમર શુદ્ધા

-અ-ક-ય ત્રિયક

-શીલેશીકરણનું રહસ્ય

આ પારિભાષિક શબ્દોના ભાવ અર્થો ઉઘાડવાનો પ્રયત્ન આ 'યોગ સ્વાધ્યાય' પછીના 'યોગ અનુપ્રેક્ષા' નામના મંત્રમાં કરવામાં આવ્યો છે.

સ્વાધ્યાય માટેની ક'ઈક સામગ્રી યોગ સ્વાધ્યાય'માં રહ્યું થઈ છે. આમાંના અનેક મહત્વના વિષયો વરની વિચારણા 'યોગઅનુપ્રેક્ષા'માં પ્રાપ્ત થયો.

કુલકુડલિની, શબ્દપ્રકા, શક્તિપાત, શિવશક્તિઅયોગ એવા શબ્દોથી ભય પામવાનું કે ભડકવાનું ક'ઈ કારણ નથી. સદ્ગુરૂના સાનિધ્યમાં સ્યાદ્વાદદષ્ટિએ પરમ ઉપકારી શ્રી વીતરાજ ભગવંતોની વાણીની અનુપ્રેક્ષા કરનારને યોગની ભીત્ર ભીત્ર પરિભાષાનું સમ્યગ્ સ્વરૂપ સ્પષ્ટ થાય છે. ત્યારે પૂ. શ્રી જિનભદ્રગણિશ્વરમાહમણના ધ્યાનશતકમાં દર્શાવાયેલું જિનાકાર્તું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ છે.

મંત્રસાધના
Mantra Yoga

મંત્ર સાધનાનો સંમંથ પણ યોગની સાથે જ છે.

મત્રોમાં અદ્ભુત સામર્થ્ય રહેલું છે. આ શક્તિ સામર્થ્યને પ્રગટ કરવા માટે મંત્ર સાધના અનુભવ સિદ્ધ ગુરૂના દર્શાવ્યા મુજબ થવી જોઈએ. માત્ર પુસ્તકો વાંચીને સ્વમતિ કલ્પનાનુસાર મંત્રો ગણનારાને સફળતા પ્રાપ્ત ન થાય તેથી મંત્રશક્તિમાં સંદેહ કરવો યોગ્ય નથી.

પ્રત્યેક અક્ષરમાં શક્તિ રહેલી છે. કહ્યું છે કે,

નિભી'જમહુર' નાસ્તિ,

નાસ્તિ મૂલ્યનોવધય ।

નિધ'ના પુકિવ નાસ્તિ,
આમ્નાયા ખલુ દુલંભાઃ

પ્રત્યેક અક્ષરમાં શક્તિ છે. પ્રત્યેક વનસ્પતિ કોઈ રાગનું ઓવધ છે. પૃથ્વીમાં ધન ભરેલું છે, આમ્નાય એટલે તે માટેની યોગ્ય પ્રક્રિયા પ્રાપ્ત થવી દુલંભ છે.

શૌક પૂર્વમાં વિદ્યા પ્રવાહ નામના પૂર્વમાં અનેક વિદ્યાઓ હતી. જૈન માન્યતાનુસાર આ અનેક વિદ્યાઓમાં નીચે લખેલી સોળ વિદ્યાઓ મુખ્ય છે. ૧ શેઠિણી, ૨ પ્રક્રમિ, ૩ વજ્ર શૃંખલા, ૪ વજ્રકુશી, ૫ અપ્રતિયક્ષા, ૬ તરહતા, ૭ ક.લી, ૮ મહાકાલી, ૯ ગૌરી, ૧૦ ગાંધારી, ૧૧ મહાજવાહા, ૧૨ માનસી, ૧૩ વૈરુઠ્યા, ૧૪ અન્ધુસા, ૧૫ માનસી, અને ૧૬ મહામાનસી આ સોળ વિદ્યાઓની અધિષ્ઠાવક સોળ દેવીઓ પણ એ જ નામની માનેલી છે.

શ્રી દેવતાધિષ્ઠિત તે વિદ્યા અને પુરૂષ દેવતાધિષ્ઠિત તે મંત્ર એમ કહેવાય છે. જપકોમાદિ વિધિ સાધ્ય તે વિદ્યા અને જેનો પાઠ કરવા માત્રથી જ કાર્યની સિદ્ધિ થાય તે મંત્ર એમ પણ કહેવાય છે.

અહિં પૂજ્યશ્રી જિનપ્રભાસૂરિ વિરચિત 'માયાળીજ(શૌકાર) કલ્પ' રહ્યું કરીએ છીએ.

શ્રી જિનપ્રભાસૂરિએ આ 'શૌકાર-કલ્પ'નો 'માયાળીજ-ખૂદતકલ્પ'માંથી ઉદ્ધાર કર્યો હોવાનો ઉલ્લેખ પ્રથમ સ્તોત્રમાં છે.

વીણ પ્રલોકોમાં આ કલ્પની રચના છે.

હોંકારકલ્પ

Way of Cosmic Sound

માયાળીજ બૃહતકલ્પાત્ શ્રીજ્ઞિનપ્રભસૂરિભિઃ।
લોકાનામુપકારાય, પૂર્વવિધા પ્રચક્ષતે ॥

આચાર્ય ભગવાન શ્રીજ્ઞિનપ્રભસૂરિ વડે
'માયાળીજ બૃહતકલ્પ'માંથી લોકાના
ઉપકાર માટે પૂર્વવિધા કહેવાય છે.

સુપ્રકાશે તામ્રમયે, પદ્મે માયામ્બરં શુરુ।
હારિતં પરમાત્મવમ્બલં લભતેસ્કુટમ્ ॥

જે સુપ્રકાશિત તાંબાના પટ ઉપર
મોટો 'હોંકાર કરાવે તે નિમંલ એવા
પરમાત્મપણાને નિસ્ત્રયથી પામે છે (?)

ધ્યાનાશ્રયો યથામ્નાયં, શુભાશુભ કૃત્વોદયઃ।
તથાક્રમં વષ્ટાભેદેન, કાર્યકાલે પ્રભયતે ॥

કાર્યકાલે આમ્નાયને અનુસારે (વિધિ-
પૂર્વક) બુદ્ધા બુદ્ધા વશોથી ધ્યાન કરાતો
આ (મંત્રરાજ) શુભાશુભ કૃત્વના (?)
ઉદયને કરનારો થાય છે.

પૂર્ણાયા સત્તિધૌ શુકલ પક્ષે ચંદ્રખલે તથા।
હારયેત્ સર્વં નૈવેદ્યં પઞ્ચામૃત સમન્વિતમ્ ॥
પકવાગ્નાન્ વિવિધાન્ આન્ધાનાન્ ગેત્ સુમનાં વિચ્ચ
સર્વે : કલ્પૈ : કલ્પૈ : સર્વે : સર્વે વરત્રૈઃ કયાણકૈઃ ॥
સુવષ્ટાં-રત્ન-રૂપૈશ્ચ, કપૂરોદિ સુગન્ધિભિઃ।
પ્રતિષ્ઠા દિવસે પૂજ્યે, મન્ત્રરાજઃ શુભાશયૈઃ ॥

શુકલ પક્ષની શુભ એવી પૂર્ણા
(૫-૧૦-૧૫) વિધિઓમાં તેમજ ઉત્તમ
પ્રકારના ચંદ્ર ખલમાં પંચામૃતથી સહિત
સર્વ પ્રકારનું નૈવેદ્ય, વિવિધ પ્રકારના
પકવાગ્નો કરાવવાં તથા સુંદર પુષ્પો
મંજાવવાં તે સર્વ વડે, અને સર્વ ધાન્યો
વડે, સર્વ ફળો વડે, સર્વ વસ્ત્રો વડે,
સર્વ કયાણકો વડે (?) સોનું, રત્ન અને
કાંઠી વડે, કપૂર વગેરે સુગંધી દ્રવ્યો

વડે પ્રતિષ્ઠાના દિવસે શુભ-આશયો સહિત
મન્ત્રરાજ 'હોં' કરની પૂજા કરવી ॥

આમ્ને મહાયક વત્વા, ઈને : સત્કૃત્ય તં શુરુમ્।
પ્રતિષ્ઠાયઃ પરા મન્ત્રેણાને નૈવ વિપત્રિયા ॥

આમ્નાય આપનાર શુરુને નમસ્કાર
કરીને અને ઉચિત ઘનથી તેમને સ્વીકાર
કરીને વિદ્વાન પુરૂષે આજ (હોં-કાર)
મંત્રથી શ્રેષ્ઠ એવા 'હોં' કરની પ્રતિષ્ઠા
કરાવવી ॥

સર્વમન્ત્રમથત્વાન્ય, સર્વદેવમથત્વતઃ।
નાન્યમન્ત્રમયસ્ય સંન્યાસમયમહંતિ તીર્થરાટ્ ॥

આ 'હોંકાર સ્વયં' તીર્થરાજ, સર્વ-
મંત્રમય અને સર્વદેવમથ હોવાથી પ્રતિષ્ઠા
માટે કેઈ પણ ખીજા મન્ત્રેના ન્યાસની
એને અપેક્ષા નથી.

કૃતસ્નાનેન સદ્મં (બ્રહ્મ) ચારિષ્ણા ચૈકલેજ્ઞિના।
સાધકેન સદા ભાવ્યં, વિજ્ઞને ભૂમિશાયિના ॥

સાધક સદા (ઉચિત રીતે) સ્નાન
કરનાર, સદ્મંને આચરનાર, એક વખત
ભોજન કરનાર અને ભૂમિપર શયન કરનાર
હોવો જોઈએ. તેણે વિજ્ઞન (એકાન્ત)
પ્રદેશમાં સાધના કરવી જોઈએ.

પૂર્વકમંજાં વિધનાથં, જગતિં યસ્ય માનસમ્।
પ્રત્યેકં પૂર્વં સેવાયાં, લક્ષસ્તેન વિધીયતે ॥

પટકમંજા વિધાન માટે જેનું મન
ઉત્સાહિત છે તેણે પૂર્વ સેવામાં પ્રત્યેક
કમં માટે (હોં જ્ઞાનમઃ) એ મંત્રનો) એક
લાખ વાર જાપ કરવો જોઈએ.

સિત શ્રીખણ્ડ ભુજિતઃ સિત વસ્ત્રઃ સિતાશનઃ।
સિત સદ્ધ્યાન જાપ સ્વક સિત જાપાર્કુ સંયુતઃ ॥

સાધકે પ્રવેત ચન્દનથી દેહનું વિલેપન
કરવું. પ્રવેત વસ્ત્ર પ્રવેત (ધાન્યનું) ભોજન
પ્રવેત (વષ્ટાંમાં) ધ્યાન અને જાપ માટે

પ્રવેત માહા એમ બપનું પ્રત્યેક અંગ
પ્રવેત હોવું જોઈએ.

સિતપન્ને સુધાપ્રવેતે, બુદ્ધે કલમયં (1મઠ) બવેત્ ।
વિપદ રોગહતિ શાંતિ, ભક્તી સૌભાગ્યમેવ ચ ॥
બંધમોક્ષં ચ કાન્તિં ચ ક્રમાત કાચ્યં નવં તથા ।
પુરશોભં સભાશોભમાર્જુનવર્યામ બહુગુરમ્ ॥

શુકલપક્ષમાં કલ્પીચનાથી રંગેલ પ્રવેત
ધરમાં બપ કરવાથી વિપત્તિ અને રોગોનો
નાશ, ભક્તી અને સૌભાગ્યની પ્રાપ્તિ,
બંધનથી મુક્તિ, નવીનકાવ્ય, પુરશોભ
અને સભાશોભ કરવાની શક્તિ અને
આજ્ઞાનું ચિરકાલીન ઐશ્વર્ય વગેરે ફળોની
પ્રાપ્તિ થાય છે.

કિં બહુકૃતૈર્નિરાલમ્બં સિતધ્યાનં કરોત્યદઃ ।
સર્વંપાપક્ષયં પુંસાં નાત્ર કાર્યા વિચારણા ॥
મોહાકુષ્ટિરશ શ્લેષમિત્થં રક્તઃ કરોત્યયમ્ ।
પીતઃ સ્તમ્બં રિપોવંક્રમ્બનં સમ્યક કરોત્યયમ્ ॥
નીલો વિદ્વેષણ્ ચૈવોત્સાદૃતં તુ પ્રયોગતઃ ।
કૃષ્ણવર્ણો ગુરોર્વાકિયાદરે મૂર્ત્યુવિધાયકઃ ॥

બહુ કહેવાથી શું ? આ 'જો' કરવું
બાહ્ય આલંબન રહિત એવું નિરાલંબન
પ્રવેત (શુકલ ?) ધ્યાન મનુષ્યના સર્વ
પાપનો ક્ષય કરે છે. વળી વિશિષ્ટ
ધ્યાનના પ્રયોગથી રક્તવર્ણવાળો (આ
મંત્રરાજ) સમ્બોહન, આકર્ષણ, વરીકરણ
અને આશોભ કરે છે. પીતવર્ણવાળો
સ્તંભન અને શત્રુનું મુખ (વચન) બંધ
કરે છે. નીલવર્ણવાળો વિદ્વેષણ અને
હિંસાટન કરે છે. અને કૃષ્ણવર્ણવાળો
શત્રુનું મારણ કરે છે, એ નિઃસંદેહ છે.
એમાં (વચાર (વિકલ્પ) કરવો નહીં ॥

બુવોમધ્યેતુ સાધ્યસ્ય ચિન્તનીયો ગુરુઃક્રમાત્ ।
બૃહીતસ્ય ચ ચન્દ્રસ્યાકૃષ્ણા ધ્યાણપ્રયોગતઃ ॥
ચંદ્રનાથી દ્વારા પ્રાણુઆમના પ્રયોગ

પૂર્વકે બહુજી કરાયેલ આસનો કુમક કરીને
(સાધકે) સાધ્યના બુમધ્યમાં 'જો'કાર કરી
કરમે ચોટો ચિતવવો (?)

સાલંબાન્ચ નિરાલમ્બં,
નિરાલમ્બત્ પરાશ્ચયમ્ ।
ધ્યાનં ધ્યાયન્ વિલોમાન્ચ

સાધકઃસિદ્ધિમન્ બવેત્ ॥
સાલંબન ધ્યાનમાંથી નિરાલંબન ધ્યાન
કરવું, નિરાલંબન ધ્યાનમાંથી પરાશ્રિત
ધ્યાન કરવું. તે પછી વિલોમથી-ઉત્કટ
ક્રમથી (પરાશ્રિતમાંથી નિરાલંબન અને
નિરાલંબનમાંથી સાલંબન) ધ્યાન કરવું.
એ રીતે ધ્યાન કરનાર સાધક સિદ્ધિને
પ્રાપ્ત કરે છે.

ક્ષીરપૂર્ણા મહર્ષી પરપેત સિન્કલ્લોભમાલિનીમ્ ।
અનુક્ષપર્વતામેકામણ્વાત્માદિતીયકામ ॥
બાધ-સંબાધરહિતાં, આન્તામાનન્દક પિનીમ્ ।
ચિન્તયે દેકમેવાત્માભલં કુસુમમુત્તમમ્ ॥
પત્રાટકેસ્તુ હૌંકારં સ્ફટિકં વર્ણકેાપરિ ।
સ્મરેદાત્માનમત્રૈવોપવિષ્ટં ધવલત્વિષમ્ ॥
ચતુર્મુખં ચતુર્લેહગનિવિન્દેહકારકમ્ ।
સર્વંકર્મવિનિમુક્તં સર્વંસર્વાભયાવહમ્ ॥
નિરન્જનં નિરાબાધં સર્વંચ પરવચિન્તમ્ ।
પદ્માસનસમાસીનં પ્રવેત વજનિરન્જિતમ્ ॥
'જો'કારેણ શિરઃસ્થૈનસ્ફટિકેનો પથે નિતમ્ ।
હરકિંદરમૂર્તૈર્મયા(?) માયાળીભક્ષરાર્જુકે (જો) ॥

(સાધક) વૃક્ષો અને પર્વતો વિનાની
બાધ અને સંબાધથી રહિત (નિરૂપદ્રવ)
શાંત, આનંદ આપનાર, અદ્વિતીય,
ક્ષીરથી પરિપૂર્ણ, ક્ષીરના પ્રવેતકલ્લોભના
સમૂહથી શોભતી અને બજ્જે કેવળ એક
ક્ષીરનો મહાસાગર હોય, તેવી પૃથ્વીને
જુએ. તેમાં વચ્ચે અષ્ટદલ કમલ છે. દરેક
દલપર 'જો'કાર છે અને વચ્ચે કલ્પિ કામાં

ઉજ્જવલ કાંતિવાળો પોતે પદ્માસને બેઠેલ છે, એમ ચિંતવે. ત્યાં તે પોતાને (સમવસરણમાં બેઠેલા શ્રી તીર્થંકરની જેમ) ચતુર્મુખ, ચારે ગતિનો વિચ્છેદ કરનાર, સર્વ કર્મોથી રહિત, પદ્માસને બેઠેલ અને પ્રવેતવસ્થેથી થોભતો જીએ. તે પછી ઈકારનાં સ્થાપન કરેલા રૂટિક વણનાં 'હો'કારની વચ્ચે મિનાજ્ઞાને પોતાના આત્મને જીએ. તે પછી 'હો'કારના હરેક અંજમાંથી ઝરના અમૃતથી વિચાતો પોતાના આત્માને ચિંતવે.

હ્રિ ધ્યાનમયો ધ્યાતા સમ્યક્ સંસાર ભેદકઃ ।
ભવે સ્મિશ્ચતુર્ભિર્વા મોક્ષમાર્ગ ચ ગચ્છતિ ॥

આ પ્રકારે 'હો'કારના ધ્યાનમાં પરિણમેલા ધ્યાતા સંસારનો સારી રીતે વિચ્છેદ કરનારો થાય છે. તે ત્રીજા ભવે અગર ચોથા ભવે મોક્ષને અવશ્ય પામે છે. ચતુર્વિંશતિ તીર્થેશૈ જૈનશક્ત્યા વિભૂષિનાઃ પરમેષ્ઠિમય શ્રેષ્ઠ સિદ્ધચક્રમયો હ્યમ્ ॥ ત્રીચીનયો ગુણમયઃ સર્વતીર્થમયો હ્યમ્ ॥ પંચ ભૂતાત્મકો હોષ લોકપલૈઃપિષ્ઠાઃ ॥ ચંદ્ર સૂર્યાદિચક્રયુગ્ દશલક્ષ્ણાલ પાલિતઃ । ચૌદે તુ પૂજ્યતે યસ્ય તસ્ય સ્યુઃ સર્વસિદ્ધયઃ ॥

'હો'કારને ચોવીશ તીર્થંકરોએ જૈન-શક્તિથી વિભૂષિત કરેલ છે. એ પરમેષ્ઠિમય, શ્રી સિદ્ધચક્ર સ્વરૂપ, ત્રીચી (દેવ-ગુરુ-ધર્મ-મય), જ્ઞાનદર્શન ચારિત્ર ગુણાત્મક, સર્વ-તીર્થમય, પંચભૂતાત્મક, અને લોકપલૈથી અધિષ્ઠિત છે. એ ચંદ્ર, સૂર્ય વગેરે નવે ઘડેથી યુક્ત અને દશ લક્ષણોથી સુરક્ષિત છે. એવા આ 'હો'કાર બીજાનું જેના ધર્મમાં પૂજન થાય છે તેને બધી સિદ્ધિઓ મળે છે.

ઇયં કલા સિદ્ધિકલા મિન્દુરૂપામંદ મતમ્ ॥
સ્વરૂપં સર્વસિદ્ધાનાં નિરાખ.ધપદાત્મકમ્ ॥

'હો'કાર ઉપર આ કલા છે તે સિદ્ધિની કલા (સિદ્ધશીલા) છે અને આ બિંદુ તે સર્વ સિદ્ધાનું નિરાખ.ધપદાત્મક સ્વરૂપ છે, એમ કહેવાય છે.

કરભયં લક્ષમિતં હોમં ચ તદ્દર્શાંશનઃ ॥
કુર્યાદયઃ સાધકો મુખ્યઃ સ સર્વવાંછિતંલભેત ॥

જે સાધક વિધિપૂર્વક એક લાખ પ્રમાણુ કરભય અને દશમા ભાગનો (દશ હજારનો) હોમ કરે છે તે સર્વદા સર્વ વાંછિનોને પ્રાપ્ત કરે છે.

ઈકાર વિદ્યાસ્તવનમ્

Realization in Cosmic Totality

પ્રણવસ્ત્વં પરબ્રહ્મન્ લેકનાથ જિનેશ્વર ॥
કામદસ્ત્વં મેઘદસ્ત્વં ઈકારાય નમો નમઃ ॥

હે પરમબ્રહ્મ, લેકનાથ, જિનેશ્વર તમે પ્રણવ (ઈકાર) સ્વરૂપ છો. હે ઈકાર! તું શુભ ઇન્દ્રિયાઓને પૂર્ણ કરનાર છે અને મેક્ષ આપનાર પણ તું જ છે; તેથી હું પુનઃ પુનઃ નમસ્કાર કરું છું. પીતવણ્ઃ પ્રવેતવણો રક્તવણો હરિહરઃ । કૃણ્ણવણો મનો દેવઃ ઈકારાય નમો નમઃ ॥

જે (ઇંટ દેવ ઈકાર)નું ધ્યાન પીત-વણમાં, પ્રવેતવણમાં, રક્તવણમાં, હરિત-વણમાં અથવા કૃણ્ણવણમાં કરાય છે, તે ઈકારને વારંવાર નમસ્કાર થાઓ.

નમસ્ત્રિ ભુવનેશાય રજ્જેડપોહાય ભાવતઃ ।
પંચદેવાય શુદ્ધાય ઈકારાય નમો નમઃ ॥

જે ત્રણે ભુવનનો સ્વામી છે, જેનું ભાવપૂર્વક ધ્યાન કરતાં રજ-કર્મનો નાશ થાય છે, જે પંચદેવ-પંચપરમેષ્ઠિમય છે અને જે શુદ્ધ છે એવા ઈકારને વારંવાર નમસ્કાર થાઓ.

માયાદયે નમોઽન્તાય પ્રણવાન્તમયાય ચ ।
બીજરાખ્ય હે દેવ ! ઈકારાય નમો નમઃ ॥

હે દેવ ! જે માયા એટલે 'જ્ઞા'કારની આદિમાં છે, જેના અંતમાં નમઃ છે, જે સર્વ બીજોમાં અંતર્ગત છે-આમ છે અને જે બીજરાજ છે એવા પ્રણવસ્વરૂપ ઈકારને નમસ્કાર થાયો.

મંત્ર :- 'ઈ જ્ઞા નમઃ'

શનાન્ધકારનાશાય ચરતે ગગનેડપિ ચ ।
તાલુરન્ધ્રમાયાતે સપ્રાન્તાય નમો નમઃ ॥

અજ્ઞાનરૂપ ગાઠ અન્ધકારનો નાશ કરવા માટે ગગનમાં સંચરતા અને ત્યાંથી તાલુરન્ધ્રમાં આવતા 'સૂ'ની નજીકમાં રહેલા 'હુ'કારને (?) (ઈકારને) વારંવાર નમસ્કાર થાયો.

ગજન્તં મુખરન્ધ્રેયુ લલાટાન્તરસાં સ્થિતમ્ ।
પિયાનં કર્ણરન્ધ્રેયુ પ્રણવંતં વચં તુમઃ ॥

વળી મુખરન્ધ્રમાં ગજન્તા, લલાટના મધ્યમાં સ્થિર થતા અને કર્ણરન્ધ્રથી ઠંકાતા (?) એવા તે પ્રણવ ઈકારને અમે વારંવાર નમસ્કાર કરીએ છીએ.

પ્રવેનેશન્તિક-પુષ્ટ્ય ખ્યડનવદ્યાદિકરાય ચ ।
પીને લક્ષ્મીકરાયપિ ઈકારાય નમો નમઃ ॥
રકતે વશ્યકરાયપિ કૃષ્ણે શત્રુક્ષયકૃતે ।
ધૂમ્રણ્યે સ્તમ્ભનાય ઈકારાય નમો નમઃ ॥

જે પ્રવેતવણ્થી ધ્યાન કરતાં નિર્દોષ એવા શાંતિ તુષ્ટિ પુષ્ટિ વગેરે કાર્યો કરે છે, અને પીતવણ્થી ધ્યાન કરતાં લક્ષ્મી આપે છે, તે ઈકારને વારંવાર નમસ્કાર થાયો ! જે લલ વણ્થી ધ્યાન કરતા વશીકરણ કરે છે, કૃષ્ણ વણ્થી ધ્યાન કરતાં શત્રુનો ક્ષય કરે છે અને ધુમ્ર વણ્થી ધ્યાન કરતાં સ્તમ્ભન કરે છે તે ઈકારને વારંવાર નમસ્કાર થાયો.

પ્રહ્લા વિશ્ણુઃ શિવો દેવો ગણેશોવાક્ષવસ્તથા ।
સૂચન્ધ્રસ્તવમેવાતઃ ઈકારાય નમો નમઃ ॥

હે પ્રણવ ! તું જ પ્રહ્લા છે, તું જ વિશ્ણુ છે, તું જ શિવદેવ છે, તું જ ગણેશ છે, તું જ ઈન્દ્ર છે, તું જ સૂર્ય છે અને ચંદ્ર પણ તું જ છે, તને વારંવાર નમસ્કાર થાયો.

ન જપો ન તપો દાનંનવનંસંચમો ન ચ ।
સર્વેષાં મૂલહેતુસ્ત્વં ઈકારાય નમો નમઃ ॥

સર્વ સિદ્ધિઓ (સુખો)તું મૂળ કારણ જપ નથી, તપ નથી, દાન નથી, વ્રત નથી અને સંચમ પણ નથી; કિંતુ હે પ્રણવ ! તું છે. તને વારંવાર નમસ્કાર થાયો.

ઈતિ સ્તોત્રં જપન્વાડપિપઠન્વિદ્યામિમાં પરામ્ ।
સ્વમંમોક્ષં પદં ધત્તે વિધેયં કૃત્વદાવિની ॥

આ સ્તોત્રને જપતો અથવા આ પરમાવધાનો પાઠ કરતો મનુષ્ય સ્વર્ગ અથવા મોક્ષની પદવી પામે છે. આ ઈકારવિદ્યા શ્રેષ્ઠ કૃત્તને આપનારી છે.

કરોતિમાનવં વિજ્ઞમજ્ઞમાનવિષ જિત્મ્ ।
સમાનં સ્યાત્ પંચમુગુરો વિવૈક્રસુખદાપરા ॥

એ અજ્ઞાનીને વિદ્વાન કરે છે. એનાથી માનવિનાને પુરૂષ માનવાળો (લોકપ્રિય) થાય છે. પંચમુગુરુઓના પ્રથમાક્ષરોમાંથી નિષ્પન્ન થયેલી આ વિદ્યા અદ્વિતિય અને પરમ સુખદાયક છે.

પરમાક્ષર 'અહુ'

Essence of All Essences

પૂ. શ્રી હેમચન્દ્રમુરિજીએ તેમના સિદ્ધહેમચન્દ્રશબ્દાનુશાસનમા 'અહુ' માટે જણાવ્યું છે કે,

અહુ'

અહુ' ઈત્યેતદક્ષરમ્, પરમેશ્વરસ્ય પરમે-
ષ્ટિનો વાચકમ્ (સદ્વચકસ્યાદિબીજમ્, સકલા-

ત્રમોપનિષદભૂતમ્, અરોષવિદ્ધવિદ્યાતનિદ્ધમ્,
અપિલદ્દદ્દદ્દસંકલ્પકલ્પકલ્પમોપમમ્,
આશ સાધ્યયનાધ્યાનપનાવધિ પ્રલિધેયમ્ !
પ્રલિધાનં આનેનાત્મનઃ સંવતઃ સંલો-
દસ્તદલિધેયેન આલોદઃ । વચમપિ ચૈતચ્છા-
આરમ્ભે પ્રલિદ્ધલ્લેઃ । અથમેવ હિ તાત્ત્વિકૌ
નમસ્કાર ધતિ ॥

‘અહું’ એ અહર, પરમેશ્વર પરમેષ્ઠિનો
વાચક, સિદ્ધચક્રનું આદિગીજ, સકલ આગ
મોનું રહસ્ય, સર્વ વિદ્યાનો નાશ કરવામાં
સમર્થ અને સકલ દષ્ટ કે અદષ્ટ જ્ઞોના
સંકલ્પને પૂરવા માટે કલ્પવૃક્ષ સમ્માન છે.
એનું શાસના અધ્યયન અને અધ્યાપન
વખતે પ્રલિધાન કરવું જોઈએ. એની
સાથે આત્માનો સર્વંતઃ સંલોદ અને એના
અનિધેય (પ્રથમ પરમેષ્ઠિ) સાથે આત્માનો
અલોદ, એમ બે પ્રકારનું પ્રલિધાન છે. અમે
પણ એનું શાસના આરંભમાં પ્રલિધાન
કરીએ છીએ. ‘અહું’ એ જ તાત્ત્વિક
નમસ્કાર છે.

પ્રણવ, માયાળીજ તથા અહું સંબંધી
વિસ્તારને અહિં સ્થાન નથી. આ ત્રણેય
મંત્ર ણીએની સાધના જ્યારે સફળ અને
છે, ત્યારે આત્માની સંપૂર્ણ સમૃદ્ધિ
પ્રમટાવે છે.

વિશ્વવ્યવસ્થામાં આ ત્રણ મંત્ર ણીએના
સ્થાન અને કાર્ય સમજીને વ્યક્તિગત
સાધનામાં તેનો સમ્યક્ ઉપયોગ આત્મસિદ્ધિ
અર્થે સાર્થક થાય છે.

અહિં તેા માત્ર દિશાસુચનનો સંકેત છે.

શ્રી લોગસ્સ ઠલ્પ.

Way to Cosmic Light

૧. ઠ હૌ શ્રી ઈ લોગસ્સ ઉજ્જો-
અજરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણ્ણે અરિહંતે

કિત્તધસ્વં, ચઉવીસંપિ કેવલિ મમ
મનોભીષ્ટં કુરુકુર સ્વાહા.

આ મંત્રનો બપ પૂર્વદિશા સન્મુખ
ઉભા રહી કાઉસગ ધ્યાને ૧૦૮ (એક
નવકારવાળી)નો ચૌદ દિવસ સુધી કરવો.
મન-વચન-કાયાની શુદ્ધિ રાખવી. બ્રહ્મ-
અર્થ પાળવું. બપના પ્રભાવે માન-પ્રાંતણ
વધે, રાજ્યભય, ચોરાડિ ભય, હિંસક પણ
ભય ન આવે, ઋદ્ધિ-સિદ્ધિની વૃદ્ધિ થાય.
સંપદા-મહત્વ વધે. પ્રથમ મંડલમ્ ।

૨. ઠ હૌ કૌ હૌ હૌ ઉસભમન્નિઅંચ
વદે, સંભવમભિણ્ણં ઠણ્ણં ચ સુમધંચ, પઉ-
મપ્પહં સુપાસં, જિણ્ણં ચ અંદપ્પહં
વંદે સ્વાહા. આ મંત્રનો બપ સોમવારથી
સાત દિવસ સુધી કરવો. રોજ ત્રણ ત્રણ
માળા ઉત્તર દિશા સન્મુખ સુખરાખી
પદ્માસને બેસીને ગણવી. પ્રવેતાજનું
એકાસણું કરવું. અસત્ય બોલવું નહિ. શ્વ
સર્વજનવશ્યકારક, દુર્જન-ચતુનાશક,
સર્વ જનવલ્લભ. સર્વ કાર્યો જય થાય.
દ્વિતીય મંડલમ્ ।

૩. ઠ ઈ હૌ હૌ હૌ સુવિહિંચ
પુષ્કિંતં, સીઅલ સિલ્લંચ વાસુપુલ્લંચ
વિમલમણ્ણંતં ચ જિણ્ણં ધમ્મં સંતિ ચ
વંદામિ । કુશુ અરંચ મલિલં વંદે સુણ્ણિ-
સુવચં સ્વાહા.

આ મંત્રનો બપ ૧૦૮ નો કરવો મંત્ર
બપકરતી વખતે આસન-વસ્ત્ર-માળાલાલ
રંગના રાખવા. ધૂપ-દીપ કરવા. મંત્ર
બપથી રાજ્યમાં મહાન લાભ થાય, વચન
સિદ્ધિ થાય, યશ મળે. સર્વકાર્ય સિદ્ધિ-
દાયક મંત્ર. તૃતીય મંડલમ્ ।

૪. ઠ હૌ નમઃ તમિ જિણ્ણં ચ વંદામિ

વિદુનેમિં પાલં તદ્ વધ્ધમાણું ચ મમ મનોવાંચ્છિતં પૂરય પૂરય ઠી સ્વાહા.

આ મંત્રનો જાપ બારહજાર પ્રમાણ છે. જાપ કરતાં આસન-વસ્ત્ર-અંતરવાસીયું માળા બધી સામગ્રી પીજારજની રાખવી, દીપક અખંડ રાખવો. ધૂપ ઉખેવવો. શારીરિક શુદ્ધતાપૂર્વક ઉત્તર દિશા તરફ મુખ રાખી જાપ કરવો ત્રણ દિવસમાં જાપ કરવો. ત્રણ ઉપવાસ કરવા, તે ન થઈ શકે તો આયંબલ કે સાત્ત્વિક અન્નના એક-સણા કરવા. સિદ્ધથઈ ગયા પછી દરરોજ એક માળા જણવી. સર્વતો વૃદ્ધ, ભક્તી, યશ, શોભા વગેરે, વચન સિદ્ધ થાય.

આ મંત્રમાં છેલ્લા બીજાસૂત્ર ઠી પછી 'કૃદ્ કૃદ્ સ્વાહા' આ અક્ષરો ઉમેરી મંત્ર ગણે તો ભૂત-પ્રેત-હકિની-શાકિની વગેરે કોઈ દુષ્ટદેવ છળે નહિ.

આ મંત્રને કામળ ઉપર લખી જાણે બાધે તો સર્વ પ્રકારના જ્વર જાય. ચતુર્થ મંદલમ્।

૫. ઈ ઈં ઠી ઠાં એવં મયે અભિધુઆ વિદુય રયમલા પહીણુ જરમરણા ચઉવી સંપિ જિણુવરા તિત્થમરા મે પસીયંતુ સ્વાહા. આ મંત્ર પૂર્વદિશા સન્મુખ ઉભા રહી આકાશ સામે ઊંચુ મસ્તક રાખી ૫૦૦ મંત્રનો જાપ કરવો. જાપ કર્યા પછી ત્રણ-વાર નમસ્કાર કરવો. સર્વ કાર્યોમાં દેવો સંતુષ્ટ થઈ સહાય કરે. સર્વજન વલ્લભ-થાય, પંચમ મંદલમ્।

૬. ઈઈ અંમરાય કિત્તિયવંદિય મહિયા જે એ લોગકસ ઉત્તમા સિદ્ધા આરૂગ ગાહિલાભં સમાહિવર મુત્તમં દિંતુ સ્વાહા.

આ મંત્રનો જાપ દિવાળીમાં ચઉ-વિહાર છૂટું (જે ઉપવાસ) કરી ૧૫૦૦૦

(પંદર હજાર) નો કરવો આ જાપ કર્યા પછીથી અંત સમય સુધી જીવન ધર્મ-વંત રહે અને અંત સમયે સમાધિ-પૂર્વકનું મરણ થાય પદ્મમંદલમ્।

૭. ઈ ઠી ઈં ઠાં એવં નિમ્મ-લયરા આઈચ્છેસુ અહિયં પચાસયરા, સાગરવર ગંભીરા સિદ્ધાસિદ્ધિમમ દિસંતુ મમ મનોવાંચ્છિતં પૂરય પૂરય સ્વાહા.

આ મંત્રનો જાપ બિહિપત્રના પાનથી ગાયના ધીનો હોમ ૧૦૦૦૦ (દશ હજાર) વાર કરવો. મન ઇચ્છિત કામ સર્વ સિદ્ધ થાય, મનમાં ધારણું કામ સફળ થાય. સપ્તમમંદલમ્।

ઘટિ શ્રીચતુવિંશતિ બિનસ્તવ મંત્રા-ક્ષર કલ્પ સમાપ્તમ્।

શ્રી ભૈરવપદ્માવતીકલ્પ

Invocation to the Sentinels of the Threshold

૫. શ્રી મહિલલેષુસૂરિવિરચિત ભૈરવ-પદ્માવતીકલ્પ: મુપસિદ્ધ છે. અનુભવી સદ્ગુણના માગંદશન નીચે જ આવા કલ્પોની સાધના સાર્થક થાય છે.

અહિ આ મુપસિદ્ધ કલ્પમાંથી કેટલાક પ્રલોકો આપ્યા છે. આ કલ્પ શ્રી સારાભાઈ મ. નવાબ તરફથી ખીલા અનેક સ્તોત્રો સાથે પ્રસિદ્ધ થયો છે. પદ્માવતી સ્વરૂપ:-

જેના હાથમાં પાશ, ક્ષુ, વરહ અને અંકુશ રહેલા છે એવી, પદ્મરૂપ આસન-વાળી ત્રણ લોચનવાળી અને સાત પુષ્પના જેવા વસ્ત્રવાળી પદ્માવતી દેવી માફે રક્ષણ કરે. (પદ્માવતી દેવીનું સ્વરૂપ:-પદ્માવતી દેવીને ચાર હાથ છે. તેણીની ઠાળી બાહુના ઉપરના હાથમાં પાશ, નીચેના હાથમાં ક્ષુ લલા જમણી બાહુના ઉપરના હાથમાં

અંકુશ અને નીચેના હાથમાં વરહહેય છે અને આસન કમળનું છે.

(૧) તોતલા (૨) ત્વરિતા (૩) નિત્યા (૪) ત્રિપુરા (૫) કામસાધિની (૬) ત્રિપુર લૈરવી એ પદ્માવતી દેવીના (ભુદા ભુદા સ્વરૂપોના) નામો છે.

મંત્ર સાધકના લક્ષણો :-

જેણે કામના આડંબરને છુટ્યો છે, ક્રોધને શાંત કર્યો છે, વિકયા-મિથ્યા આલાપનો ત્યાગ કર્યો છે, એવો પદ્માવતી દેવીના પુજનમાં અનુરક્ત અને જિનેશ્વર દેવના ચકષુકમલનો ઉપાસક, મન્ત્રનું આરાધન કરવામાં શૂરવીર, પાપકર્મોથી નિવૃત્ત થયેલો, સર્વ પ્રકરના ગુણો વડે મૌન ધારણ કરનાર, મહાઅભિમાની, સદ્ગુરુ પાસેથી જેને મન્ત્રનો ઉપદેશ મળ્યો છે એવો, નિદ્રા અને આળસ રહિત તથા પરિમિત ભોજન કરનાર, વિષય અને કષાયને જિતનાર, ધર્મરૂપી અમૃતના સેવનવડે જેનું શરીર હર્ષયુક્ત છે એવો અને વિશિષ્ટ ગુણો વડે યુક્ત, બાલ્ય અને અભયન્તર પવિત્ર, પ્રસન્ન ચિત્તવાળો, દેવ અને ગુરૂને વિષે ભક્તિવાળો, લીધેલ મતને પાળવાવાળો, સત્ય બોલવાવાળો અને ક્યાએ કરીને સહિત, ચતુર, મન્ત્રના બીજ ભૂત પદોનું અવધારણ કરનારો પુરૂષ મંત્રસાધક હોય.

આત્મરક્ષણની વિધિનો આધિકાર :-

મન્ત્ર સાધકે પ્રથમ જ્ઞાન કરીને પછી ધોયેલા સ્વચ્છ લાલ (લોહી જેવા) વસ્ત્ર પહેરી છાણ વડે લીપેલી જમીન ઉપર જેસી આત્મરક્ષા કરવી જોઈએ.

કાયા હાથના અંગુઠાના અગ્ર ભાગે હાં તજની આંગળીના અગ્ર ભાગે હાં મધ્યમ આંગળીના અગ્ર ભાગે હૂં અનામિકા

આંગળીના અગ્ર ભાગે હો અને કનિષ્ઠકા આંગળીના અગ્ર ભાગે હુઃ એ પ્રમાણે (પાંચ શૂન્ય બીજની) સ્થાપના કરવી.

જેની આદિમાં હંકાર અને અંતમાં સ્વાહા શબ્દ છે એવા પાંચપરમેષ્ઠિના પાંચ નમસ્કાર પદો વડે અને પહેલાં કહેલા પાંચ શૂન્ય બીજ વડે અનુક્રમે મસ્તક, મુખ, હૃદય, નાભિ અને બંને પગોનું 'રક્ષ રક્ષ' પદથી મન્ત્ર સાધક હંમેશાં પેતે અંગન્યાસ કરે.

બિંદુ સહિત બીજ કલા માકાર, ચોથી કલા દંકાર. છઠ્ઠી કલા કકાર, ચૌદમી કલા ઝૌકાર અને છેલ્લો સ્વર મઃ એ વડે સહિત કૂટ કકાર વડે દિશાઅંધન કરી સર્વ સ્વરે કરીને સહિત શૂન્ય હકાર વડે ચાર ખુણાવાળા, લાંબા, વીંચ હાથ પ્રમાણવાળા સુવર્ણમય કિલ્લાનું ધ્યાન કરીને સર્વસ્વરોએ કરીને સહિત કૂટકકાર વડે નિમંત્ર જલથી ભરેલી અને અત્યંત ભયંકર (મત્સ્ય, મગર, કાચળા વગેરે) જલચર જીવોથી વ્યાપ્ત એવી ખાંધની આકૃતિનું ધ્યાન કરીને દેવીધ્યાન હંકાર અને જવાલા વડે બળી ગયેલા રકાર વડે, અગ્નિમંડલની મધ્યમાં રહેલા પોતાનું ધ્યાન કરીને પછી અમૃત મન્ત્ર વડે સ્નાન કરીને, પોતાના મસ્તક રૂપી મેરુ પર્વતના અગ્રભાગમાં ઇન્દ્રોના સમુદાયથી ક્ષીરસમુદ્રના દ્વિધ વડે સ્નાન કરાવાયેલા (એવા) શ્રી પાશ્વજિનેશ્વરના સ્નાત્ર જળ વડે શુદ્ધ થયેલા પોતાને મન્ત્રવદી ચિતવે. આ ધ્યાનવડે ભૂત, ગ્રહ અને શક્તિની ઉપસર્ગ કરી શકતા નથી તથા પૂર્વે સંચય કરેલું દુષ્કૃત પણુ જલથી નાશ પામે છે.

પદ્માવતી દેવીનું ધ્યાન :-

પર્થકાસને બેસી પોતાની પાસે પૂજનના (આઠ પ્રકારના) દ્રવ્યો રાખીને (પૂર્વાદિ આઠ) દિગ્વધુઓને તથા પોતાને સુંદર એવા ચંદનથી તિલક કરીને, જેના મુગટના અગ્રભાગમાં ધરણેન્દ્ર છે, (વશીષ્ઠી) રાતું કમળ જેનું આસન છે, કુકુંટ સર્પ જેનું બાહન છે એવી, ગતા વર્ણવાળી, કમલના સરખા મુખવાળી, ત્રણ નેત્રવાળી, વરહ, અંકુશ, પાશ અને દિવ્ય કૂલ જેના હાથમાં છે એવી, (તથા) જાપ કરનાર સત્પુરુષોને કૃપા આપનારી પદ્માવતી દેવીનું (સાધકે-મંત્રવાદીએ) ધ્યાન કરવું.

દેવીપૂજકમ આધકાર :-

દીપન વડે શાંતિ કર્મ, પલ્લવ વડે વિદ્વેષ કર્મ, સંપુટ વડે વશીકરણ કર્મ, રોધન વડે બંધ કર્મ, અથન વડે સ્ત્રી આકર્ષણ કર્મ અને વિહભાન વડે સ્તાંભન કર્મ કરવું. ૧.

મન્ત્રની આદિમાં નામ લખવું તે દીપન, અંતમાં નામ લખવું તે પલ્લવ, મધ્યમાં નામ લખવું તે સંપુટ, આદિ, મધ્ય અને અંતમાં નામ લખવું તે રોધન, મન્ત્રના એક એક અક્ષરનાં અંતરે નામનો એક એક અક્ષર લખવો તે અથન, મન્ત્રના બે અક્ષર પછી નામ લખવું તે વિહભાન, એ પ્રમાણે શાંતિ કર્મોદિ છ કર્મોની વિધિ જાણીને મન્ત્રવાદી અનુષ્ઠાન કરે. ૨-૩.

દિશા, કાળ, મુદ્રા, આસન અને પલ્લવના ભેદોને બરાબર જાણીને મન્ત્રવાદી જાપ કરે, (કારણ કે) દિશા કાળાદિના ભેદને નહિ જાણતો એવો તે હુમેશાં

જાપ અને હોમ કરવા છતાં પણ મન્ત્રની સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. ૪.

હવે અંથકાર દિશા, કાળ વગેરેના ભેદ વડે છ કર્મોની વ્યાખ્યા કહે છે.

ઉત્તર દિશાના સન્મુખ રહીને આકર્ષણ કર્મ, પૂર્વ દિશાના સન્મુખ રહીને સ્તાંભન કર્મ, ઇશાન દિશાના સન્મુખ રહીને નિષેધ કર્મ, વાયવ્ય દિશાના સન્મુખ રહીને ઉચ્ચાટન કર્મ, પશ્ચિમ દિશાના સન્મુખ રહીને શાંતિ કર્મ અને નૈઋત્ય દિશાના સન્મુખ રહીને પાષ્ટિક કર્મ કરવું ૫

દિવસના પૂર્વ ભાગમાં વશીકરણ, આકર્ષણ અને સ્તાંભન કર્મ, મધ્યહ્ન સમયે વિદ્વેષણ કર્મ, દિવસના પાછલા ભાગમાં ઉચ્ચાટન કર્મ, સંધ્યા વખતે નિષેધ કર્મ, અધરાત્રિના સમયે શાંતિ કર્મ અને પ્રભાત સમયે પૌષ્ટિક કર્મ કરવું, વશીકરણને છોડી આકર્ષણાદિ બધા કર્મો જમણા હાથથી કરવા અને વશીકરણ કર્મ ડાબા હાથે કરવું. ૬-૭.

આકર્ષણ કર્મમાં અંકુશ મુદ્રા, વશીકરણમાં સરોજમુદ્રા, શાંતિ અને પૌષ્ટિક કર્મમાં જ્ઞાનમુદ્રા, વિદ્વેષણ કર્મમાં પ્રવાલમુદ્રા, સ્તાંભન કર્મમાં શંખમુદ્રા અને વ્યવસ્થિત કર્મમાં વજ્ર મુદ્રાનો ઉપયોગ કરવો-૮.

આકર્ષણ કર્મમાં ઠંડાસન, વશીકરણમાં સ્વસ્તિકાસન, શાંતિ અને પૌષ્ટિક કર્મમાં પદ્મસન, વિદ્વેષણ અને ઉચ્ચાટનમાં કુકુટારાસન, સ્તાંભન કર્મમાં વજ્રસન અને નિષેધ કર્મમાં ઉચ્ચ ભદ્રપીઠા સતની યોજના કરવી. આકર્ષણ કર્મમાં ઉદય પામતા સૂર્ય જેવો રક્તવર્ણ, વશીકરણ કર્મમાં રાતા જસુદના પુષ્પ જેવો વર્ણ, શાંતિક અને પૌષ્ટિક કર્મમાં ચન્દ્ર

જેવો પ્રવેતવણું, વિદ્વેષણ અને ઉચ્ચાટન કર્મમાં પૂઝ સખોડીઓ વણું, સ્તંભન કર્મમાં હળદર જેવો પીળો વણું અને નિવેષકર્મ-મારણમાં કાળો વણું કહેલો છે-૬.

વિદ્વેષણ કર્મમાં હું, આકર્ષણમાં 'નોવટ', ઉચ્ચાટનમાં 'ફટ', વરીકરણમાં 'વણટ', યતુનેા વધ કરવામાં તથા સ્તંભનમાં પણ 'વેવે', શાંતિકર્મમાં 'સ્વાહા' અને પૌષ્ટિક કર્મમાં 'સ્વખા' પદ્મવની યોજના કરવી.

શાંતિકર્મમાં સ્ફૂટિકના મણકાની માળા, વરીકરણ અને આકર્ષણમાં પરવાળાના મણકાની, પૌષ્ટિકકર્મમાં સાચાં મોતીના મણકાની, સ્તંભન કર્મમાં સોનાના મણકાની, વિદ્વેષણ, ઉચ્ચાટન અને પ્રતિવેષ મારણ કર્મમાં પુત્રજીવકના મણકાની માળા વડે છુટકાને એકસો આઠ વાર જાપ કરવો.

મોક્ષ, અભિચાર, શાંતિ, વરીકરણ અને આકર્ષણ કર્મમાં અનુક્રમે અંગુઠાદિ આંગળીઓ યોજવી, એટલે કે મોક્ષાર્થી અંગુઠાવડે, અભિચાર કર્મ (સ્તંભન, વિદ્વેષણ, ઉચ્ચાટન અને પ્રતિવેષ)માં તજની આંગળી વડે, શાંતિ અને પૌષ્ટિક કર્મમાં મધ્યમા આંગળી વડે, વરીકરણમાં અનામિકા આંગળી વડે અને આકર્ષણ કર્મમાં કનિકા આંગળી વડે (ઉપર કહેલા) મણકા ચલાવવા.

એ પ્રમાણે દિશા અને કાલ વિગેરેના લેહો વડે છ કર્મની આખ્યા કરી.

હવે દેવીનું આરાધન કરવા માટે ગૃહયન્ત્રોદ્ધાર બતાવાય છે.

સમચ્ચેરસ વિસ્તારવાળો, ત્રણ રેખા સહિત અને ચાર બારણાવાળો દેવીનેા આ યંત્ર સોનાની લેખણથી કેસર,

કસ્તુરી વગેરે સુમધી દ્રવ્યોથી આળેખીને (લખીને) 'ઈ હો ધરણેન્દ્રાય નમઃ' એ પદ પૂર્વના બારણે, 'ઈ હો અધચ્છંદનાય નમઃ' એ પદ દક્ષિણ દિશાના બારણે, 'ઈ હો ઉર્ધ્વચ્છંદનાય નમઃ' એ પદ પશ્ચિમ દિશાના બારણે અને 'ઈ હો પશ્ચચ્છંદનાય નમઃ' એ પદ ઉત્તર દિશાના બારણે લખીને, આ પ્રમાણે પૂર્વાદિ ચાર દિશાઓનાં દ્વારપીઠોના રક્ષણ માટે મન્ત્રો લખીને પૂર્વે આળેખેલી ત્રણ રેખામાંની પ્રથમ રેખામાં દશ દિક્પાલોને લખવા. ૧૩-૧૪-૧૫.

ઈકાર જેની આદિમાં છે અને નમઃ છે અંતમાં જેને એવા આઠ દિક્પાલ-લોકપાલને અનુસ્વાર સહિત ઈ, ર, ય, ષ, વ, ય, સ અને હ વર્ણોએ કરીને સહિત લખીને (સાથે-સાથે) 'ઈ હો અધચ્છંદનાય નમઃ' તથા 'ઈ હો ઉર્ધ્વચ્છંદનાય નમઃ' એ સંજ્ઞા પણ લખવી.

દશ લોકપાલની સ્થાપનાનો ક્રમ આ પ્રમાણે છે :-

પૂર્વ દિશામાં ઈ ઈ ઇન્દ્રાય નમઃ ;
અગ્નિ ખુણામાં ઈ ર અગ્નેય નમઃ ;
દક્ષિણ દિશામાં ઈ ય યમાય નમઃ ;
નૈઋત્ય ખુણામાં ઈ ષ નૈઋત્યાય નમઃ ;
પશ્ચિમ દિશામાં ઈ વ વરુણાય નમઃ ;
વાયવ્ય ખુણામાં ઈ ષ વાયવે નમઃ ;
ઉત્તર દિશામાં ઈ સ કુબેરાય નમઃ ;
કશ્યપ ખુણામાં ઈ હ કશ્યાપાય નમઃ ;
અધો દિશામાં ઈ હો અધચ્છંદનાય નમઃ ;
અને ઉર્ધ્વ દિશામાં ઈ હો ઉર્ધ્વચ્છંદનાય નમઃ : આ પ્રમાણે દશ લોકપાલની સ્થાપનાનો ક્રમ બજાવો.

(ઉપર આળેખેલી ત્રણ રેખાઓમાંની)

મધ્ય રેખામાં દિશા અને વિદિશાઓમાં અનુક્રમે ઈકાર અને હ્રીકાર છે. જેની આદિમાં તથા નમઃ છે અંતમાં જેના એવી જ્યાદિ અને જંભાદિ દેવીઓનાં નામ લખવાં (તેમાં) પ્રથમ જ્યા પછી વિજ્યા, અજિતા અને અપરાજિતા એ ચાર દિશાઓની દેવીઓ તથા જંભા, મોહા, સ્તંભા અને સ્તંભિની એ ચાર વિદિશાઓની દેવીઓ લખવી.

આઠ દેવીઓની સ્થાપનાનો ક્રમ આ પ્રમાણે :-

પૂર્વ દિશામાં ઈ હ્રી જયે નમઃ દક્ષિણ દિશામાં ઈ હ્રી વિજયે નમઃ પશ્ચિમ દિશામાં ઈ હ્રી અજિતે નમઃ અને ઉત્તર દિશામાં ઈ હ્રી અપરાજિતે નમઃ અગ્નિ પુષ્પામાં ઈ હ્રી જમ્બે નમઃ નૈઋત્ય પુષ્પામાં ઈ હ્રી મોહે નમઃ વાયવ્ય પુષ્પામાં ઈ હ્રી સ્તમ્બે નમઃ અને ઇશાન પુષ્પામાં ઈ હ્રી સ્તમ્ભિનિ નમઃ એ પ્રમાણે આઠ દેવીઓની સ્થાપના કરવી. ૧૭-૧૮.

પૂર્વેકિત ત્રણ રેખાના મંડળના મધ્ય ભાગમાં આઠ પાંખડીવાળું કમળ બહે-ખીને તેની દરેક પાંખડીઓમાં અનુક્રમે ઈકાર અને હ્રીકાર છે જેના શરૂઆતમાં અને નમઃ શબ્દ છે જેના અંતમાં એવી અનંગકમલા, પદ્મવન્ધા, પદ્મસ્થા, પદ્મમાલા, મહાનેત્રાદિની. કામોદીપની, પદ્મવર્ણા નામની તથા ત્રૈલોક્યલોકેત્રિણી એ દેવીઓ લખવી.

દેવીઓની સ્થાપનાનો ક્રમ આ પ્રમાણે :- ઈ હ્રી અનંગકમલાયૈ નમઃ, ઈ હ્રી પદ્મવન્ધાયૈ નમઃ, ઈ હ્રી પદ્મસ્થાયૈ નમઃ, ઈ હ્રી પદ્મમાલાયૈ નમઃ. ઈ હ્રી મહાનેત્રાદિન્યૈ નમઃ, ઈ હ્રી કામોદીપનાયૈ

નમઃ, ઈ હ્રી પદ્મવર્ણાયૈ નમઃ, ઈ હ્રી ત્રૈલોક્યલોકેત્રિણ્યૈ નમઃ. એ પ્રમાણે પૂર્વદિ આઠ પાંખડીઓમાં અનુક્રમે સ્થાપન કરવી અને કલ્પિકામાં અથી શરૂ કરીને હસ્તુધીના વર્ણોની સ્થાપના કરવી. ૧૯-૨૦-૨૧.

કમળની બહાર પૂર્વદિ ચાર દિશાઓમાં બહિત-ઈકાર, ભુવનેશ-હ્રીકાર સહિત, (તથા) આ. ઈ. ઊ. એ. એ ચાર કલા સહિત દૃટ-ક્ષકાર અને નમઃ શબ્દ છે અંતમાં જેના એવા (૫-આ-૫-તી) ચાર વર્ણુનું સ્થાપન કરવું.

મંત્રોદ્ધાર :- ઈ હ્રી હ્રી પ નમઃ પૂર્વ દિશામાં, ઈ હ્રી હ્રી ધા નમઃ દક્ષિણ દિશામાં, ઈ હ્રી હ્રી વ નમઃ પશ્ચિમ દિશામાં અને ઈ હ્રી હ્રી તી નમઃ ઉત્તર દિશામાં લખવું ૨૨.

એ પદ્માવતી દેવીનું ચક્ર ચતુષ્ચક્રું, એ પદ્માવતી દેવીની આહુવાહુનાદિ પાંચ પ્રકારે હૃંમિશાં પૂજા કરવી. દેવીનું આહુ-વાહુન કરવું. દેવીની સ્થાપના કરવી, દેવીની સન્નિધિ કરવી, દેવીની પૂજા કરવી અને દેવીનું વિસર્જન કરવું તેને પંડિતો પશ્ચિમચાર કહે છે. ૨૩-૨૪

તે પશ્ચિમચાર આ પ્રમાણે :-

‘ઈ હ્રી નમોઽસ્તુ ભગવતિ ! પદ્માવતિ ! એદિ એદિ સંવૌષટ્’ આમંત્રનું ચિંતવન કરતો દેવીનું આહુવાહુન કરે-૨૫.

દેવીની સ્થાપના કરવામાં પૂર્વેકિત મંત્રની સાથે ત્રિષ્ ત્રિષ એ એ પદ અને ઠઃ ઠઃ એ એ ઠકારને યોજવા-જોડવા, પૂર્વેકિત મંત્રની સાથે ‘મમ સન્નિધિના ભવભવ વષટ્’ એ પદને દેવીની સન્નિધી કરવામાં જોડવું. દેવીની પૂજાન વિધિમાં પૂર્વેકિત મંત્રની સાથે ‘ગ-ધાડીન્ ગૃણ્ઠ ગૃણ્ઠ નમઃ’ એ પદને જોડવું અને દેવીનું

વિસર્જન કરવામાં પૂર્વેકિત મન્ત્રની સાથે 'સ્વસ્થાન ગચ્છ ગચ્છ' અને 'જઃ જઃ જઃ' એ ત્રણ વાર બોલવું.

મન્ત્રોદ્ધાર:-૪૧ ક્ષી નમોઽસ્તુ ભગવતિ! પદ્માવતિ! એહિએહિ સંવૌષટ્ આહ્વાહનમાં. ૪૧ ક્ષી નમોઽસ્તુ ભગવતિ! પદ્માવતિ! તિષ્ઠ તિષ્ઠ ઠઃ ઠઃ—સ્થાપના કરવામાં. ૪૧ ક્ષી નમોઽસ્તુ ભગવતિ! પદ્માવતિ! મમસન્નિહિતા ભવ ભવવષટ્ સન્નિધીકરવામાં. ૪૧ ક્ષી નમોઽસ્તુ ભગવતિ! પદ્માવતિ! ગન્ધાદીન ગૃહહ ગૃહહ નમઃ—પૂજા વિધિમાં. ૪૧ ક્ષી નમોઽસ્તુ ભગવતિ! પદ્માવતિ! સ્વસ્થાન ગચ્છ ગચ્છ જઃ જઃ જઃ—વિસર્જન કરવામાં—૨૬-૨૭

આ પંચોપચાર ક્રમ જાણવો.

બુદ્ધિમાન મનુષ્ય પરકથોગથી દેવીનું આહવાહન, રચક થોગથી દેવીનું વિસર્જન અને કુબકથોગથી પૂજા વિધિ, સન્નિધીકરણ અને સ્થાપના કરે.—૨૮

શરૂઆતમાં બ્રહ્મ-૪૧કાર, લોકનાથ-૪૧કાર, હૈંકાર, આકાશખીજ-૪૧કાર, અને અંત મહાર, કામખીજ ૪૧કાર (મળીને હૃસ્કલી) પદ્મે પદ્મકટિનિ અને નમઃ પદ છે અંતમાં જેના એવો આ મૂલ મન્ત્ર છે. મન્ત્રોદ્ધાર :- ૪૧ ક્ષી હૈં હૃસ્કલી પદ્મે! પદ્મકટિનિ, નમઃ ॥૨૬॥

(આ મન્ત્રનો) પદ્માયુગ્મથી ત્રણ લાખ જાપ કરવાથી પદ્મના અભાવમાં રાતા કણ્ઠરના ડાળી સહિત પુષ્પના જાપ કરવાથી પદ્માવતી દેવી સિદ્ધ થાય છે—૩૦. બ્રહ્મ-૪૧કાર, માયા-૪૧કાર, હૈંકાર, હૃસ્કલી, ઓખીજ પદ્મે! એ પદ તથા નમઃ એ પદ, (થી અનેક) આ મન્ત્રને (મન્ત્રવાદીઓ) પદક્ષરો વિદ્યા કહે છે.

મન્ત્રોદ્ધાર:-૪૧ ક્ષી હૈં હૃસ્કલી ઓ પદ્મે નમઃ। એ પદક્ષર મન્ત્ર છે. ૩૧.

વાગ્ભવ-૪૧કાર, ચિત્તાથ-કલીકાર, હૌકાર, ત્યાર પછી આવેલા સકાર અને વિસર્ગ સહિત હૈં એ ખીજ, આ મન્ત્રને પાંડિતો વ્યક્ષરી વિદ્યા કહે છે.

મન્ત્રોદ્ધાર :-૪૧ એ કલી હૈં નમઃ। આ વ્યક્ષર મન્ત્ર છે—૩૨

વર્ણાન્ત-હ કાર પાશ્વજિનવાચી છે, તેની નીચે રહેલો રેક ધરણેન્દ્રવાચી છે અને અનુસ્વાર સહિત એથો સ્વર ઈકાર પદ્માવતી સંજ્ઞક છે. એ પ્રમાણે ક્ષી એકાક્ષરી વિદ્યા છે. શરૂઆતમાં પ્રણવ-૪૧કાર અને નમઃ પદ છે જેના અંતમાં એવી આ ક્ષીકાર રૂપ વિદ્યા (ને) ત્રણ બુવનના મનુષ્યોને માટે મોહ પમાડનારી અને જાપ કરનારને હાંમેશાં ક્ષા આપનારી એકાક્ષરી વિદ્યા છે ॥૩૩-૩૪॥

મન્ત્રોદ્ધાર:- ૪૧ ક્ષી નમઃ એ એકાક્ષરી વિદ્યા છે. હવે હોમનો ક્રમ કહે છે:-

તાંબાના પતરાં ઉપર ક્ષીકારથી વીંટા-એલું દેવદત્તનું નામ લખીને અને તેની ફરતાં ટ્રાં ડ્રી કલી વ્હૂં સઃ એ પાંચ કામ બાણ લખીને, તે નામની બહારની બાણુ ફરી ક્ષીકારથી વીંટલા જેવા તે તામ્રપત્રને ત્રણ ખુણાવાળા હોમકુંડમાં ઠાટીને ઘી, દૂધ અને સાકરે કરીને સહિત ગુગળની ચણા જેવડી ત્રીશ હજાર ગોળીનો હોમ કરવાથી પદ્માવતી દેવી સિદ્ધ થાય છે. દેવીને આરાધન કરવાની વિધિમાં મન્ત્રના અંતે નમઃ શબ્દ અને મન્ત્રનું આરાધન કરી રહ્યા પછી હોમ વખતે સ્વાહા શબ્દ બોલવો ૩૫-૩૬-૩૭.

વહના ઝાડના મૂળમાં રહેનારો, ત્યામ-

વજ્ર અને ત્રણ નેત્રવાળો એવો પાશ્ર્વ નામનો યજ્ઞ દશ લાખ જપ અને (૧૦૦૦૦૦ એક લાખ) હોમ કરવાથી નિશ્ચયે કરીને સાક્ષાત પ્રત્યક્ષ થાય છે.

(અને તે પ્રગટ થયેલો પાશ્વંયજ્ઞ) માયાથી ઉત્પન્ન થએલા એટલે ક્ષીકાર વડે કરેલા કિલ્લાથી ઉભા થએલા એવા પોતાના સૈન્યની આગળ રહેલા શત્રુની સેનાના સમૂહને યુદ્ધમાં ક્ષણમાત્રમાં પરજિત કરે છે.

મન્ત્રોદ્ધાર : ઈ ક્ષી પાશ્વંયજ્ઞ દિવ્ય-રૂપ મહર્ષણ્ય એહિ એહિ ઈ ક્ષી નમઃ આ યજ્ઞસાધનવિધિનો મન્ત્ર છે ૩૮-૩૯.

ખિન્દુ અને રૈકુ સહિત હકાર એટલે હાં ખીજ લખીને તેની બહારના બાજુમાં વિસ્તીર્ણુ આઠ પાંખડીવાળું કમળ આળેખીને, તે કમળની પૂર્વાંકિ ચારે દિશાઓમાં ઐ, શ્રી, ઈ અને કલી લખીને (એટલે પૂર્વ દિશાની પાંખડીમાં ઐ, દક્ષિણ દિશાની પાંખડીમાં શ્રી, પશ્ચિમ દિશાની પાંખડીમાં ક્ષી અને ઉત્તર દિશાની પાંખડીમાં કલી લખીને) ખીજ ચાર નિદિશાઓમાં રહેલી ચાર પાંખડીઓમાં અનુક્રમે અગ્નિ પુણ્યાની પાંખડીમાં ગજ વશકરણ-કોં, નૈઋત્ય પુણ્યામાં હૈં, વાયવ્ય પુણ્યામાં ળ્ઠેં અને ઈશાન પુણ્યામાં યૂ લખીને, તે યજ્ઞની બહારનો ભાગ ક્ષીકાર વડે વીટીને, પૂર્વાંકિ ચાર દિશામાં જેના ઐ શ્રી ક્ષી કલી એ ચાર ખીજ છે. એવું ઈ નમોડડંમુ એ પદ સ્વાહા શબ્દ સહિત એટલે ઈ નમોડડં ઐ શ્રી ક્ષી કલી સ્વાહા એ મન્ત્ર થયા (આ પ્રમાણે તૈયાર થયેલા) એ ચિંતામણિ નામના યજ્ઞને જે પૂજે તે પુરૂષ સુખિરૂપી

(પ્રયાને વલ્લભ થાય છે એટલું જ નહિ પણ લોકો પણ તેને વશ થાય છે-૪૦.

મન્ત્રસાધનવિધિ

Super Creativity Beyond Sound

યોગ, ઉપદેશ, દેવતા, સકલીકરણ, ઉપચાર, જપ, હોમ અને દિશા, કાલ વગેરે તથા પૃથ્વી આદિ મંદલ, શાંતિ આદિ સંજ્ઞા-આ સર્વેનો મન્ત્ર સાધનામાં વિચાર કરીને મન્ત્ર સિદ્ધિ કરવી જોઈએ.

દિશા, કાલ, મુદ્રા, આસન, પદ્મવ આદિનો ભેદ જાણીને મન્ત્ર જપ કરવો યોગ્ય છે. જે જાણ્યા સિવાય નિત્ય જપ હોમ કરો તો પણ મન્ત્ર સિદ્ધ થતો નથી.

સાધક અને મન્ત્રના આદિ અક્ષરોથી નક્ષત્ર, તારા અને શશિની અનુકૂળતા યોગવતી. જે વિરોધ ન હોય તો સમજવું કે મન્ત્ર સિદ્ધ થશે તે યોગ કહેવાય છે.

પુસ્તકમાં મન્ત્ર લખ્યો હોય તો પણ મન્ત્ર વિધિ જાણનારા ગુરૂ પાસેથી મન્ત્ર લેવો. સદ્ગુરૂને અવશ્ય પૂછવું.

સ્વમતિ કલ્પનાએ ન કરવું-આ ઉપદેશ છે.

ચોવીસ તીર્થકરોમાંથી કોઈનો પણ જપ કરે તો તેમના અધિકાયક દેવ, દેવી સાધકના મનોવાંછિતની સિદ્ધિમાં સહાયક બને છે. ચોવીસ યજ્ઞો તથા ચોવીસ યજ્ઞણી શ્રી જિનશાસનની સેવા કરે છે. રાહિણી આદિ વિદ્યાઓના પ્રભાવથી વિદ્યાધર મનુષ્ય દેવતુલ્ય સુખ ભોગવે છે. તે પ્રમાણે પરમભક્તિથી વિદ્યાદેવતાઓનું ધ્યાન કરવું જોઈએ. પરંતુ તે પહેલા સકલીકરણ ક્રિયા અવશ્ય જરૂરી છે.

તે આ પ્રમાણે છે. પ્રથમ દિશાબંધન કરે. શુદ્ધ જલથી અમૃતમન્ત્ર લખી

પોતાના શરીર પર છાટે. આ પ્રકારે જલસ્નાન, મંત્રસ્નાન કરીને શુદ્ધ વસ્ત્રો પહેરી એકાંત પવિત્ર સ્થાનમાં બ્રહ્મચર્યાદિ પાંચ અભ્યુત્તનોનું પલન કરતો સાધક ભૂમિશુદ્ધિ કરી પર્યાકાષન-પદ્મમાસનથી બેસે. સમીપમાં પૂજા દ્રવ્યો રાખે અને પૃથિવીધારણા આદિ પાંચ ધારણા વડે પોતાને શુદ્ધ ચિતવતો પોતાનો આત્માજ પ્રાનિહાર્યોથી યુક્ત અહંત પરમાત્મા છે એવું ધ્યાન કરે.

સકલીકરણ ક્રિયા કરીને પંચોપચાર વિધિથી મંત્રના અધિષ્ઠાતા દેવતાનાપાંચ ઉપચાર આ પ્રમાણે છે. આહ્વાહન, સ્થાપન, સાક્ષાત્કરણ, અષ્ટદ્રવ્યથી પૂજન, વિસર્જન. પૂરકથી આહ્વાહન, રેચકથી વિસર્જન અને બાકીના કર્મ કુબક પ્રાણ્યામથી આરંભ કરવાં.

મંત્રજપની સંખ્યા ૧૦૮ કે ૧૦૦૮ હકી છે. સર્વમંત્રે: મનમાં જપવાં કે અત્યંત ધીરા સ્વરે જપવાં. જપવડે મંત્ર પોતાની શક્તિને પ્રાપ્ત કરે છે અને પૂજા, હોમ આદિથી મંત્રસ્વામી દેવતા તૃપ્ત થાય છે.

જપ હોમવિધિ Fire Offerings.

જેમ અગ્નિને હવાની સહાય મળે તો ફલાતો જ નાથ તેમ મંત્રજપ હોમ હૃસહિત થાય તે શું ન કરી શકે!

જપ સમયે 'નમઃ' શબ્દ લગાડે અને હોમ સમયે 'સ્વાહા' શબ્દ લગાડે. મૂલ મંત્રની સંખ્યાથી દશમો ભાગ, હોમ કરતી વખતે આહુતિ મંત્રની સંખ્યા છે. બે એક હબ્દર મંત્ર જપ થયો હોય તે

સો વાર તે મંત્રને નમઃ ને બદલે સ્વાહા બેડીને આહુતિ આપવી.

જપ પૂરા થયા પછી હોમ કરવો. હોમનાં વિધિ આ પ્રમાણે છે. હોમકુંડ ત્રણ પ્રકારના-ચોરસ, ત્રિકોણ અને ગોળ હોય છે. મારણ, આર્ષણ, વચ્ચ કર્મમાં ત્રિકોણ કુંડ છે, વિદ્રેષણ, ઉચ્ચાટનમાં ગોળ કુંડ છે, શાંતિ, પૌષ્ટિક, સ્તંભન કર્મમાં ચોરસ કુંડ કહ્યો છે. હોમ કુંડની ઉંડાઇ તથા પહોલાઇ એક હાથ પ્રમાણ કહી છે. તેની પ્રથમ મેખલાને વિસ્તાર તથા ઉંચાઈ પાંચ અંગુલ, બીજીનો ચાર અંગુલ, ત્રીજીનો ત્રણ અંગુલ પ્રમાણ છે.

હોમ કરનાર સકલીક્રિયાથી મન શુદ્ધ કરીને નવા વસ પહેરી, પદ્મમાસને બેસી, ઈષ્ટ સિદ્ધિ માટે હોમ ક્રિયા કરે.

હોમમાં પલાશની લાકડીઓ મુખ્ય માની છે. તે ન મળે તો પીપલ આદિ દુષવાળા વૃક્ષોના સુકા લાકડા બેઠએ. સાથે સફેદ ચંદન, લાલ ચંદન અને શમી (અરણી)ની લાકડી પણ હોવી બેઠએ અને પલાશ તથા પીપલના પાંદડા હોવા બેઠએ. સર્વ હોમ ક્રિયાઓમાં દુષવાળા વૃક્ષોની સુકી લાકડી, જીવજંતુ રહિત પવિત્ર લેવી.

હોમમાં એકથેર દૂધ, એકથેર ઘી તથા અર્ધાંગ ધૂપ આદિ મેળવેલું બચેર હોમદ્રવ્ય લેવું.

વધ, વિષેણ, ઉચ્ચાટન કર્મમાં આઠ અંગુલ લાંબી લાકડી, પુષ્ટ કર્મમાં નવ અંગુલ લાંબી, શાંતિ. આકર્ષણ, વશીકરણ, સ્તંભનનાં બાર અંગુલ લાંબી લાકડી હોવી બેઠએ.

મારણ આદિ અશુભકર્મમાં કૃષ-

સહિત યદને અશુભ દ્રવ્યોનો હોમ થાય છે. શાંતિ આદિ શુભ કાર્યોમાં પ્રસન્નચિત્ત યદને ઉત્તમ સામગ્રીથી હોમ કરવો.

જલ, ચંદન આદિ આઠ દ્રવ્યોથી મંત્ર જપતાં અગ્નિની પૂજા કરવી. પછી દૂધ, ઘી, ગોળ સહિત એક લાકડી પોતાના હાથથી હોમ કુડમાં રાખી, ફરી અગ્નિ સ્થાપન કરી, ઘીની આહુતિ આપવી. સ્તોત્ર-સ્લોક બોલવા, પછી લાકડીઓ મુકી આહુતિ દ્રવ્ય મેળવી જાપ મંત્ર ઉચ્ચારતા આહુતિ આપવી. લાકડીઓની સંખ્યા ૧૦૮ કહિ છે. આ પ્રકારે હોમ વિષ મંત્ર શાસ્ત્રોમાં કહિ છે, તે અનુસાર પાંચ કળશ સ્થાપન કરીને કરવી જોઇએ. જેણે સંપુર્ણ વિધિથી ઘરાબર રીતે એક મંત્ર પશુ સિદ્ધ કર્યો છે તેને થોડા સમયમાં બીજા મંત્રો સિદ્ધ થઈ જાય છે.

મંત્રકાર્યભેદ

Occult Means to transcend the Self

મંત્રસાધનના દિશા, કાલ આદિ ભેદ અને મંત્રોના કાર્યભેદ આ પ્રમાણે કહ્યા છે. મંત્રના કાર્યોના આઠ ભેદ કહ્યા છે. ૧ સ્તંભન, ૨ વિદેષણ, ૩ આકર્ષણ, ૪ પૌષ્ટિક, ૫ શાંતિ, ૬ ઉચ્ચાટન, ૭ વશ્ય, ૮ મારણ્ય કર્મ આ કર્મો માટે પૂર્વ આદિ ક્રમથી દિશાઓ સમજવી. તે આ પ્રમાણે છે.

૧. શાંતિ કર્મ :- પશ્ચિમ દિશા, મધ્ય રાત્રનો સમય, જ્ઞાન મુદ્રા, પદ્મ-માસન, નમ : પલ્લવ, રવેત વસ્ત્ર, રવેત પુષ્પ (ચમેલી અઃદિ), પૂરક યોગ, સ્કંટક મણિની માલા, જમણે હાથ, મધ્યમ અંગુલિ, જલ મંડલ.

૨. પૌષ્ટિક કર્મ :- નૈઋત્ય દિશા, પ્રભાત કાલ, જ્ઞાન મુદ્રા, સ્વસ્તિકાસન, સ્વધા પલ્લવ, રવેત વસ્ત્ર, રવેત પુષ્પ, પૂરક યોગ, મોતીની માલા, દક્ષિણ હસ્ત (જમણે), જલ મંડલ.

૩. વશ્ય કર્મ :- ઉત્તર દિશા, પ્રાત : કાલ, કમલ મુદ્રા, પદ્મમાસન, વપદ્ પલ્લવ, લાલ વસ્ત્ર, લાલ પુષ્પ, પૂરક યોગ, પ્રવાલ મણિની માલા, વામ હસ્ત (ડાબે), અનામિકા, અગ્નિ મંડલ.

૪. આકર્ષણ કર્મ :- દક્ષિણ દિશા, પ્રાત:કાલ, અંકુશ મુદ્રા, ઈંડાસન, વૌષદ્ પલ્લવ, લાલ વસ્ત્ર, લાલ પુષ્પ, પૂરકયોગ, પ્રવાલ મણિનીમાલા કનિષ્ઠિકા અંગુલિ, વામહસ્ત, વામવાયુ, અગ્નિમંડલ.

૫. સ્તંભન કર્મ :- પૂર્વદિશા, પ્રભાત-કાલ, શંખમુદ્રા, વજ્રસન, ઠંઠ પલ્લવ, પીતલવસ્ત્ર, પીત પુષ્પ, કુબકયોગ, સ્વર્ણ-મણિની માલા, કનિષ્ઠિકા અંગુલિ, દક્ષિણ હસ્ત, દક્ષિણવાયુ, પૃથ્વી મંડલ.

૬. મારણ્યકર્મ :- ઇશાનદિશા, સંધ્યા-કાલ, વજ્રમુદ્રા, ભદ્રાસન, ચેદે પલ્લવ, શ્યામવસ્ત્ર, શ્યામપુષ્પ, રેચકયોગ, પુત્ર જીવીમણિની શ્યામમાલા, તલ્ની અંગુલી, દક્ષિણ હસ્ત, વાયુમંડલ.

૭. વિદેષણકર્મ :- આગ્નેય દિશા, મધ્યાનકાલ, પ્રવાસમુદ્રા, કુકુંડાસન, હૂં પલ્લવ, ધૂમ્રવસ્ત્ર, ધૂમ્રપુષ્પ, રેચકયોગ, પુત્રજીવીમણિની માલા, તલ્ની અંગુલી, દક્ષિણ હસ્ત, વાયુમંડલ.

૮. ઉચ્ચાટન કર્મ :- વાયવ્ય દિશા, અપરાહ્ન કાલ (ત્રીજો પ્રહર) પ્રવાલમુદ્રા, કુકુંડાસન, રૂં પલ્લવ, ધૂમ્રવસ્ત્ર, ધૂમ્રપુષ્પ, રેચકયોગ, કાલામણિની માલા, તલ્ની

અંગુલી, દક્ષિણ હસ્ત, વાયુમંડલ.
 આ પ્રમાણે દિશા આદિ બાંધવા.
 ચતુષ્કોણ પૃથ્વી મંડલ-પૃથ્વી ખીજ 'લ'
 —પીતલવર્ણ.
 વતુલાકાર જલ મંડલ-જલ ખીજ 'વ'
 —રવેતલવર્ણ.
 ત્રિકોણાકાર અગ્નિમંડલ-અગ્નિખીજ 'ર'
 —રક્તવર્ણ.
 વતુલાકાર વાયુમંડલ-વાયુખીજ 'ય'
 —શ્યામવર્ણ.

પ્રત્યેક મંત્રના અંતે નમઃ પદ્મવ
 લગાડવાથી મારણાદિ કર્મવાલો તેજસ્વ-
 ભાવી મંત્ર શાંત થઈ જાય છે. અને શાંત
 સ્વભાવી મંત્રમાં ફટ પદ્મવ લગાડવાથી
 ફર સ્વભાવી થઈ જાય છે.

મંત્ર સાધકે સાધના સમયે એક ટંક
 જોજન, બ્રહ્મચર્યાપાલન, ભૂમિશયન કરવું.
 નિશ્ચલ સ્થાનમાં એસી પૂજા, જપ,
 હોમ કરવા.

શ્રી લૈરવ પદ્માવતી કલ્પમાં હોમ-
 દ્રવ્યનું વિધાન આ પ્રમાણે કહ્યું છે:-

શાંતિકર્મ અને પુષ્ટિકર્મના માટે
 કોલમના ચોખા, સફેદ ધરોના અંકુરા
 તથા ચંદનનો હોમ કરવો. વશીકરણ
 કર્મના માટે કરેણના ફૂલનો હોમ કરવો.
 જ્ઞાનન કર્મ માટે લેંસાગુગળ અને
 કમળનો હોમ કરવો. સોપારી તથા નાગર-
 વેલના પાનનો હોમ કરવાથી સઘળા
 રાજાઓ વશ થાય છે. તલ તથા ડાંગરનો
 ઘી સહિત હોમ કરવાથી ધનધાન્યની
 વૃદ્ધિ થાય છે. ગાયના ઘી સહિત મોઝરાના
 ફૂલનો હોમ કરવાથી ખેચરી નામની
 દેવી વશ થાય છે. અને ખાખરાના ફૂલનો

હોમ કરવાથી વટયક્ષિણી નામની દેવી
 વશ થાય છે.

લક્ષ નમસ્કાર ગુણન વિધિ :

Initiation, First & Last

કેઇ પણ પ્રકારની મંત્ર સાધના
 કરતાં પહેલાં શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રનું
 આરાધન નિવાર્ય છે.

આ મહામંત્રના આરાધનથી ભૂમિકા
 શુદ્ધિ થાય છે અને સાધના અવસ્થા
 સફળ બને છે.

નૈન સાહિત્ય વિકાસ મંડલ તરફથી
 ઘણા પરિશ્રમે 'નમસ્કાર સ્વાધ્યાય' ના
 ત્રણ અંશો તૈયાર થયા છે. તેમાંથી લક્ષ
 નમસ્કાર ગુણન વિધિ અહિં રજુ કરીએ
 છીએ. પ્રાચિન પ્રતમાં સંસ્કૃત વિધિ
 તથા નીચે જુની ગુજરાતીમાં તેનો અનુ-
 વાદ છે. અહિં માત્ર અનુવાદ રજુ
 કર્યો છે.

લક્ષ નઉકાર જપ વિધિ:-પ્રભાતિ
 મૂલનાયકરહર્ષ રનાત્ર કરી પૂજા કરી પાંચ
 શકસ્તવ દેવ વાહીઇ. પછઇ પાંચપરમેષ્ઠિ
 આરાધનાથાં ચઉડીસ લોગરસ કાઉસગ્ગ
 કીજઇ. પછઇ પાંચપરમેષ્ઠિ પાંચ પ્રતિમા
 માંડી, પૂજા વાસકપુરઇ કરી કીજઇ.

નઉકાર ગુણુતાં પાંચ પરમેષ્ઠિના પાંચ
 વર્ણુ ચીંતવીઇ. યથા-અરિહંત ધવલવર્ણુ,
 સિદ્ધ રક્તવર્ણુ, આચાર્ય સુવર્ણવર્ણુ,
 ઉપાધ્યાય નીલવર્ણુ, મહાત્મા શ્યામવર્ણુ.
 એ પાંચે વર્ણુ દ્વિઆમાહિ ચિંતવીઇ.

નઉકાર ગુણુતાં નઉકારિ નઉકારિદેવ
 રહિઇ ટીલી કીજઇ, ફૂલ ચાનીઇ, વાસકોપ
 કીજઇ, ધૂપ ઉમાડીઇ, દીવઉ કીજઇ,
 ચોખઉ ઢાઇઇ, જેવી કીજઇ સહસ્ર પૂરઇ

હુધ સોપારી ઢાઠી, દેવ વાંદીઈ. સાંઝઈ
શુભવઈ મૂકતાં પંચશકરનાવે દેવ વાંદીઈ.

પંચ પરમેષ્ઠિ આરાધનાથં ચઉવીસ
લોગરસ કાઉસગ કીઝઈ, મૂકતાં 'વિધિ
આશાતના હુધ તે સવિહં મનિ વચનિ
કાય કરી મિચ્છમિ હુકકં.'

યથાશક્તિ નિવી, આંગિલ, ઉપવાસ
તપ કરિવઉ, પુરુષઈ સીસંદટ વર્જિવઉ.
એ નવકાર લાખ શુભઈ જિકે વિધિપૂવંક
તેહનઉ શુવ એકાગ્રમાવ છતઈ તીથંકર
કમં જીપાજઈ મધ્યમભાવ છતઈ વિદ્યધર,
ચક્રવર્તિ, વાસુદેવ, પ્રતિવાસુદેવ કમં
જીપાજઈ શેડઈ ભાવ છતઈ એકાતપત્ર
શબ્દ પામઈ.

ઇતિ લક્ષ નઉકાર બાપવિધિ:

શુભં ભવતુ શ્રી ચતુર્વિધ સંઘસ્ય.

નવકાર ઇકં અકખર,

પાવંદેઈસત્ત અચરાણં ।

પન્નાસં ચ પચોણં,

સાગર પણસય સમગ્ગેણં ॥

શ્રીરસ્તુ શ્રમણસંઘસ્ય.

'નમસ્કાર મંત્રસ્તોત્રમ' માં કહ્યું છે કે શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતને વિષે બહુ લક્ષ્ય છે હુક્ય જેનું (અર્થાત શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતરૂપ પ્રેયમાં એકાગ્ર મનવાળો), સુરુપઈ વળંકમવળો (અર્થાત જેનો નમસ્કાર મહામંત્રના વર્ણના ઉચ્ચારાદિનો કમ સૂત્રેચ્ચાવળના શુભોથી યુક્ત છે એવો). શ્રદ્ધાવાન અને જિનેદ્રિય એવો જે શ્રાવક ભવનાશક એવા આ મંત્રનો એક લાખ શ્લોક સુગંધી પુષ્પો વડે સુંદર વિધિપૂવંક બાપ કરે અને પૂન કરે તે વિશ્વ પૂજ્ય તીથંકર થાય.

શારદા તિલકમાં તાત્રિક કર્મો મુખ્યત્વે

છ પ્રકારના કહ્યાં છે. શાંતિ કર્મ, વશ્ય કર્મ, સ્તંભન કર્મ, વિદ્વેષ કર્મ, ઉચ્ચાટન કર્મ અને મારણ્ય કર્મ.

શાંતિમાં શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર વડે છ તાત્રિક કર્મો સુંદર રીતે કહ્યાં છે.

'આકર્ષનં મુક્તિકાન્તાં

સુરપતિ કર્મત્તાં દુર્વિધસ્થાપિ વશ્યં,

કુર્વાન્નુચ્ચાટયંશ્ચા-

શુભમથ વચયન્ દ્વેષમન્ત દ્વિષાં ચ ।

તન્વાન : સ્તમ્ભમુચ્ચૈ-

ભંવ ભવ વિપદાં મિચ મોહસ્મ મોહં,

પુંસસ્તીથેંશ લક્ષ્મી-

મુપનયતિ નમસ્કાર મંત્રાધિરાજઃ ॥

મુક્તિરૂપી સ્ત્રીનું આકર્ષણ કરનાર, દેવેન્દ્રોની લક્ષ્મીને પણ વશ કરનાર, અશુભનું ઉચ્ચાટન કરનાર, અંતરગ શત્રુઓ પ્રત્યે દ્વેષ પેદા કરનાર, સંસારની વિપત્તિઓનું સ્તંભન કરનાર અને મોહનું પણ મોહન કરનાર આ નમસ્કાર મંત્રાધિરાજ મનુષ્યને તિથંકરની લક્ષ્મી ભેટ આપે છે.

રક્ષા-કવચઃ-રક્ષા માટે યોગ્યેલા મંત્રમય સ્તોત્રને રક્ષા કે કવચ કહેવામાં આવે છે. આ સ્તોત્રનું સ્મરણ એક પ્રકારની રક્ષા કે કવચ રૂપે છે. જિન-વજ્રપંજરસ્તોત્ર મંત્રસાધનામાં રક્ષા-કવચ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે.

મંત્રનો યોગ્ય મુદ્રાઓ વડે બાપ કરવાથી, તેના બીજા મંત્રોની વિધિપૂવંક ધારણા કરવાથી, તેના અક્ષરોનો દેહમાં ન્યાસ કરવાથી અને તેના વિનિયોગ પ્રમાણે અર્થ ભાવના કરવાથી મંત્ર અવશ્ય સફળ થાય છે.

પૂ શ્રી. આતંદમનજી મહાશયે તેમની

શોનીરીમાં કહ્યું છે કે,

‘સુદ્રા, ણીજ-ધારણા, અક્ષર-
ન્યાસ અસ્થવિનિયોગેરે,
જે ધ્યાવે તે નવિ વચિજે
ક્રિયા અવચક યોગેરે’

‘સુદ્રા, મંત્રણીજની ધારણા, મંત્રા-
સુરોનો ન્યાસ અને તેના વિનિયોગ પ્રમાણે
અર્થની ભાવનાપૂર્વક જે શ્રી લજનેશ્વરનું
ધ્યાન કરે છે, તે કદી ક્ષણથી વચિત
યતો નથી, કારણ કે તે યોગસાધનામાં
‘ક્રિયા અવચક’ છે.’

જપયોગ

Beyond Ultrasonic and Supersonic

૫. શ્રી હરિભદ્રસૂરિણ્યે યોગમિન્દુમાં
કહ્યું છે કે,

યોગ માર્ગમાં પ્રથમ ક્રિયાનો આધાર
જપ છે. તેથી જપને અધ્યાત્મ કહેવાય
છે. તે વડે તેના અધિષ્ઠાતા દેવનો અનુબ્રહ્મ
ઇન્દ્રવાયોગ્ય જપ એ પણ યોગનું અંગ
થાય છે. તેથી જપ આધ્યાત્મ યોગ
કહેવાય છે.

જપ સાચા મંત્રનો વિષય હોવાથી
દેવતાના સ્તવન રૂપ છે, તેમ યોગીઓ
કહે છે. જપ પાપને હરનરો છે. જેવી
રીતે સર્પદંશનું વિષ તે દેવના મંત્ર
ભાષથી નષ્ટ થાય છે, તેમ આ પણ ભણવું.

પરમાત્માના મંદિરમાં તેમની સન્મુખ
અથવા વાવ, કુવા, તલાવ, નદી, દ્રહ પાસે
કથાયથી લેપાયા વિના જપ કરવા. વિશિષ્ટ
મંત્રલિક વૃક્ષ નીચે, કુજમાં, બગીચામાં
જપ કરવો એમ સાધુઓનો મત છે.

હાથની આંગળીના વેઠાવડે કે રૂદ્રા-
ક્ષની માલાવડે નાસિકાના અગ્ર ભાગ
ઉપર દક્ષિણાથીને આત્માના અર્ધી-

ઓએ ચિત્તની અત્યંત શાંતિપૂર્વક
જપ કરવા.

જપ કરતાં મનની વૃત્તિ તથા મંત્રના
વણુની શુદ્ધિ તથા અર્થનું આલંબન
કરવું અને મનની ચંચળતા યતાં જપનો
ભાગ કરવો.

તેવી ચંચળતામાં મંત્ર ગણવાનો
ત્યાગ કરતાં મિથ્યા આચરણનો ત્યાગ
થાય છે. આઓશ્વાસમાં તેનું જ સ્તન રહે
છે, તેમજ શુદ્ધતાની ઇચ્છા રહેતી હોવાથી
જપનો ત્યાગ હોવા છતાં પણ જપની
પ્રવૃત્તિ કાયમ કહેવાય છે.

જપની જેટલી પ્રતિજ્ઞા કરાતી હોય
તેટલા કાલના માપ સુધી જપ સ્થિરત-
પૂર્વક કરવો. તેથી અન્ય સમયમાં જપ
ન કરે તો પણ અહિં ભાવ વૃત્તિની શુદ્ધિ
છે એમ યોગી વિશારદો જણાવે છે.

આગ્નેય પુરાણમાં કહ્યું છે કે જકારનો
અર્થ છે જન્મનો વિચ્છેદ અને પકારનો
અર્થ જન્મરૂપી પાપનો નાશ કરનાર છે.

શ્રીમદ્ ભાગવતમાં કહ્યું છે કે સંકેતમાં
હસવામાં, તિરસ્કારમાં કે ઠકામરકરીમાં
પણ ભગવાનનું નામ લેવામાં આવે તો
તે બધા દુઃખોને હરી લેનારું છે.

મંત્ર સિદ્ધિ માટે દૈનિકશ્રવણની અગત્ય
છે. તુકારામે કહ્યું છે કે ‘નિશ્ચયાચે’બલ
તુકારુદ્ધે હેચિ કળા-નિશ્ચય દઃ હોય
તો તેના બગથી કળા અવશ્ય મળે જ.

મંત્ર સિદ્ધિ માટે પાંચ પમથિયા
ગણાય છે. ૧ અભિગમન એટલે જ્યાં
મંત્રસાધના કરવાની હોય તે સ્થાનની
શુદ્ધિ, ૨ ઉપાદાન એટલે જરૂરી ઉપ-
કરણો ભેગા કરવા, ૩ ઇન્ધ્યા એટલે
ભૂત શુદ્ધિ, પ્રાણાયામ અને ન્યાસપૂર્વક

૫ એ પચાર (પુંપ, ધૂપ, હીપ, નેવેલ અને કૃત) અદિ ઉત્થારો કરવા, ૪ સ્વાધ્યાય એટલે મંત્રનો વિધિપૂર્વક જ્વપ, ૫ યોગ એટલે મંત્ર દેવતાનું ધ્યાન.

મંત્ર યોગના સોળ અંગો આ પ્રમાણે ગણાય છે. ૧ ભક્તિ, ૨ શુદ્ધિ, ૩ આસન, ૪ પંચાગસેવન, ૫ આચર, ૬ ધારણા, ૭ દિવ્યદેશસેવન, ૮ પ્રાણક્રિયા, ૯ મુદ્રા, ૧૦ તપશ્ચ, ૧૧ હવન, ૧૨ બલિ, ૧૩ યોગ, ૧૪ જ્વપ, ૧૫ ધ્યાન, ૧૬ સમાધિ.

મંત્રની અર્થ અને રહસ્યને અનુલક્ષીને સાત ભૂતિકાઓ મંત્રમહાણુકમાં કહી છે.

૧ પ્રગટઅર્થ, ૨ ગુપ્તઅર્થ, ૩ ગુપ્તતર રહસ્ય, ૪ સંપ્રદાય રહસ્ય, ૫ કુરુ રહસ્ય, ૬ નિગમ રહસ્ય, ૭ પરાપર રહસ્ય.

આમાં પહેલી બે અર્થની ભૂતિકાઓ છે અને પછીની બે રહસ્યની ભૂતિકાઓ છે. તેમાં નિગમ રહસ્ય એટલે મંત્રનું પરંપરા પ્રમાણે અર્થવું રહસ્ય છે. જ્વપરે પરાપર રહસ્ય એટલે અતિમ સૂક્ષ્માતિ-સૂક્ષ્મ રહસ્ય પ્રગટે છે. ત્યારે મંત્ર ચાન્ય જગૃત થાય છે, અને તે જ કાર્ય બિહિ કરે છે.

મંત્રદેવતા

Multiple Divinities

આચારદિનકરના પૌષ્ટક અધિકારમાં કહ્યું છે કે-

પૌષ્ટિકના સમયે શ્રી હી. ધૃતિ, પ્રીતિ, ભુદિ. અને લક્ષ્મી એ છ મહાદેવીઓ સંઘની કમતા આનંદથી પૂર્ણ કરો.

સૂરિમંત્રમાં આ છ દેવીઓની સાધના આવે છે.

સૂરિમંત્રમાં પાંચ પીઠે છે

૧ વિઘપીઠ, ૨, મહાવિઘપીઠ, ૩ ઉપવિઘપીઠ, ૪ મંત્રપીઠ, ૫ મંત્રરાજપીઠ.

સોળ વિઘદેવીઓ:-વિઘાદેવી એ મંત્રરૂપા વિઘાની અધિકારી છે સિદ્ધહેમ બૃહન્ન્યાસમાં કહ્યું છે કે 'તથા અકાશદિનિ: પંડથ સ્વરમ્ડત્રેષુ પેડથ રેહિષપાઘા દેવતા અભિધીયન્તી'

ત્રિદશક્રયંત્રમાં 'અ' વગેરે સોળ સ્વરોની સ્થાપના થાય છે, તે સ્વરો આ સોળ વિઘદેવીઓના વાચક છે.

આ સોળ વિઘદેવીઓનાં સ્વરૂપનો પરિચય પૂ. શ્રી અપ્પકટ્ટિસૂરિએ સ્તુતિ ચતુર્વિંશતિકામાં પૂ શ્રી પદ્મિમાયાયે' નિર્વાણચલિકામાં અને પૂ શ્રી વહ્માન-સૂરિએ આચાર દિનકરમાં આપેલો છે.

નવઅહુ:-લૈનશાસ્ત્રેમાં અહોની સંખ્યા ૮૮ ની આવે છે તેનો વિસ્તાર સૂર્યપ્રકાશમાં દર્શાવેલો છે. આ અહોનાંથી સાત અહોની મુખ્યતા છે. ૧ અંગારક (મંગલ), ૪ શનૈશ્વર (શનિ), ૪૧ બુધ, ૪૨ શુક્ર, ૪૩ બૃહસ્પતિ (ગુરુ) ૪૪ રાહુ. ૮૮ કેતુ તેમાં ચંદ્ર તથા સૂર્યને ઉમેરતા સંખ્યા નવની થાય છે.

નિર્વાણ ચલિકામાં નવઅહોનું સ્વરૂપ તથા તેના પૂજા મન્ત્રો આપેલા છે.

ચાર લોકપાલ:-લૈન સૂત્રોમાં ઈન્દ્રના સામ્રાજ્યની ચાર દિશાના ચાર રક્ષક દેવ સોમ, યમ વરુણ અને વૈશ્રવણ (કુમેર)ને લોકપાલ કહ્યા છે.

વૈદિક પ્રમદાયમાં આઠ લોકપાલ કહ્યા છે. વાદિ પુરાણમાં કહ્યું છે કે ઈન્દ્ર, અગ્નિ, યમ, નિઝતિ, વરુણ, વાયુ, કુમેર અને શંકર એ આઠ લોકપાલો પુરાતન છે

ચોવીસ દેવ દેવી :-શ્રીજનેશ્વર ભગ-
વતોની ભક્તિ કરનારા વિશિષ્ટ શાસનદેવ
તથા શાસનદેવી પ્રત્યેક તીર્થંકર પરમા-
ત્માના શાસનમાં એક એક હોય છે, તેથી
ચોવીસ દેવ દેવી છે, તેઓ યજ્ઞ કે
યજ્ઞણીઓ છે. તેમનું સ્વરૂપ વિસ્તારથી
નિર્ગળ કલિપ્રકાશમાં કહ્યું છે.

ચોસઠ યોગિનીઓ તથા ખાવન વીર :-

યોગિનીઓની સંખ્યા ૬૪ ની મનાય
છે વિધિ પ્રમાણમાં કહ્યું છે કે કામરૂપિણી
તે ઇચ્છા પ્રમાણે રૂપ કરનારી યોગિનીઓ
ચોસઠ પ્રકારની કહેલી છે. તે વિવિધ
સ્વરૂપે પૂજાય છે અને પૂજાયેલી એવી
તે સદા વરદાન દેનારી થાય છે.

આચાર દિનકરના દેવી પ્રતિષ્ઠા અધિ-
કારમાં ૬૪ યોગિનીઓ તથા પર વીરના
નામો આપેલા છે.

ગાથાઓ પાછળનું મંત્ર રહુચ્ય

Inner Mantra Significance

આપણા પ્રાચીન સૂત્રોની ગાથાઓ
મંત્રમય છે. ગાથાઓમાં મંત્રો રહેલા
હોય છે. સદ્ગુરુ દ્વારા આ મંત્રો પ્રાપ્ત
થાય છે.

અજિત શાંતિસ્તવમાં ત્રીજી ગાથા
આ પ્રમાણે છે.

સંવદુકખપ્પસંતીણ્, સંવપાવપ્પસંતીણ્ ।
સયાઅજિયસંતીણ્, નમો અજિય સંતીણ્ ॥

સર્વ દુઃખોનું પ્રશમન કરનાર, સર્વ
પાપોનું પ્રશમન કરનાર અને સદા અખંડ
શાંતિ ધારણ કરનાર શ્રી અજિતનાથ
તથા શ્રી શાંતિનાથને નમસ્કાર હો.

આ ગાથામાં ત્રણ ષોડશાક્ષરી મંત્રો
આ પ્રમાણે છે.

૧ ઉપસર્ગહરનામ મંત્ર :-

‘નમો સંવદુકખપ્પસંતીણ્ અજિયસંતીણ્ ।
નમસ્કાર હો સર્વ દુઃખોનું પ્રશમન કરનાર
શ્રી અજિતનાથ તથા શ્રી શાંતિનાથને.
૨ મંગલકર નામ મંત્ર :-

‘નમો સંવપાવપ્પસંતીણ્ અજિય-
સંતીણ્ ।’ નમસ્કાર હો સર્વ પાપોનું
પ્રશમન કરનાર શ્રી અજિતનાથ તથા
શ્રી શાંતિનાથને.

૩ સૌઆગ્યકર નામ મંત્ર :-

‘નમો સયા અજિયસંતીણ્ અજિય-
સંતીણ્ ।’ નમસ્કાર હો સદા અખંડ શાંતિ
ધારણ કરનાર શ્રી અજિતનાથને તથા
શ્રી શાંતિનાથને.

શાંતિ-સ્તવ (લઘુ શાંતિ) માં પણ
‘ૐ ભગવનેડડંતે શાન્તિજિનાય નમો નમઃ’
આ સેળ અંશરવાળો ‘ષોડશી મંત્ર’ ગુપ્ત
રહેલો છે. તે અત્યંત ચમત્કારિક છે
અને સર્વ પ્રકારની સિદ્ધિને આપનારો છે.

શ્રી ગૌતમસ્થાનિતા છંદમાં નીચેનો
મંત્ર છુપાયેલો છે.

‘ૐ હું શ્રી અરિહંત ઉવચ્ચય
ગૌતમસ્થાનિને નમઃ’

મંત્ર, યંત્ર અને તંત્ર
Mantra, Yantra and Tantra

શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર એ મંત્ર છે.
શ્રી સિદ્ધચક્ર એ યંત્ર છે. સામાયિક એ
અત્માની પરમવિશુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવા માટેનું
તંત્ર છે.

આપણામાં રહેલું આત્મતત્ત્વ એ મંત્ર
છે. આ આત્મ ચૈતન્યને જાગૃત કરવું પડ્યો.
માનવદેહ એ અહુમૂલ્ય, પ્રાપ્તથવું આતે
ફલેન યંત્ર છે, અને પરિપૂર્ણ સ્વરૂપે

પ્રાગઠ્યની સર્વોચ્ચ પ્રક્રિયા રૂપી ધર્મ એ તંત્ર છે.

ભાવનોપનિષદમાં આ માનવ દેહને શ્રીયંત્ર કહ્યું છે.

પરમેષ્ઠિમંત્ર-કલ્પમાં પુ. શ્રી. સિદ્ધ-તિલકસૂરિએ કહ્યું છે કે,

‘દેહમિદં ભારતી યંત્રમ’

-આ દેહ સરસ્વતીનું યંત્ર છે.

આ દેહ ભારતી—સરસ્વતીનું યંત્ર છે, અર્થાત્ આ દેહની રચના શ્રીસિદ્ધ-ચક્રાદિ યંત્ર જેવી છે. શ્રીસિદ્ધચક્ર દ્વારા જેમ શ્રીઅરિહંત પરમાત્માનું ધ્યાન કરાય છે, તેમ દેહરૂપ યંત્ર દ્વારા સરસ્વતીનું ધ્યાન કરી શકાય.

દેહમાં સરસ્વતીનું ધ્યાન કરવાની અનેક રીતો છે. શ્રીસિદ્ધતિલકસૂરિએ ‘પરમેષ્ઠિ મંત્રકલ્પ’માં જે રીતો બતાવી છે. પ્રથમ રીત આધારાદિ ચક્રોમાં માતૃકા (આરાબડી—જે સરસ્વતી, શ્રુતજ્ઞાનની વાચક છે)ના વર્ણોના ન્યાસની છે. બીજી રીત આધારાદિ ચક્રોમાં એ આદિ સરસ્વતી બીજોના ધ્યાનની છે.

પ્રથમ રીત મુજબ અથી જ સુપ્રીના મતૃકાક્ષરોનું અનુક્રમે આધાર, સ્વાધિષ્ઠન, મણિપૂર્ણ, અનાહત, વિશુદ્ધ અને આજ્ઞા ચક્રોના દળોમાં ધ્યાન કરવાનું હોય છે.

બીજી રીત મુજબ આધાર ચક્રની કર્ણિકામાં વાગ્ભવબીજા જેનું પ્રવેત વર્ણમાં ધ્યાન કરવાનું છે. આધાર ચક્રમાં સૂર્ય-નાડી અને ચંદ્રનાડી એવી રીતે રહેલી છે કે જેથી તે બે નાડી વડે એની રચના થાય છે. તેની ઉપર કલા ( ) છે, તે કુંભનિહીનું પ્રતીક છે. એ રીત આધાર

ચક્રમાં વાગ્ભવબીજા એ ની રચના કુદરતી રીતે થયેલી છે. સારાંશ એ છે કે આ સ્થાપનમાં બે બીજાનું વિશિષ્ટ પદ્ધતિએ ધ્યાન કરવામાં આવે તો તેથી શ્રુતની અવિષ્ઠાત્રી સરસ્વતી દેવી પ્રસન્ન થાય છે. શ્રીમપ્પમદ્સૂરિ વગેરે અનેક સમર્થ આચાર્યોએ આ રીતે ધ્યાન કયું હોય, તેવા પ્રમાણ મળે છે.

‘કારતુ’ માત્રારાહત પણ ધ્યાન કરી શકાય છે. તેનું ત્રૈવૈકલ્યબીજા હ્રીંકાર અથવા કામબીજા હ્રીંકાર સાથે પણ ધ્યાન કરી શકાય છે. દરેક ધ્યાનનાં બિન્ન બિન્ન પ્રયોજનો શસ્ત્રોમાં બતાવવામાં આવ્યાં છે.

સ્વાધિષ્ઠન ચક્રની કર્ણિકામાં પટકોણમાં કામબીજા હ્રીં સહિત હ્રીંકારનું ધ્યાન કરાય છે. મણિપૂર્ણમાં અરુણવર્ણના શ્રીં બીજાનું ધ્યાન અનેક રીતે લાભપદ છે. આજ્ઞા ચક્રમાં હ્રીંકાર અથવા હ્રીંકારનું ધ્યાન કરી શકાય છે. અથવા આજ્ઞા ચક્રમાં અમૃતને વરસાવતા ‘ઝરૈ’ બીજાનું ધ્યાન કરી શકાય છે; તે સર્વપ્રકારના વિષ અને રોગને હરનારું છે.

મંત્ર મહોદધિ નામના તંત્ર અંધમાં સરસ્વતીની નવ પીઠશક્તિઓ આ પ્રમાણે કહેલી છે.

મેઘા, પ્રજ્ઞા, પ્રભા, વિદ્યા, શ્રી, ધૃતિ, સ્મૃતિ, બુદ્ધિ, અને વિવેચકી ને માતૃકા પીઠની શક્તિઓ કહેલી છે.

ભાવનોપનિષદ

Human Symbolism

ભાવનોપનિષદ શ્રીયંત્રને દેહ સાથે યજાવે છે. દેહમાં રહેલી નાડીઓ વગેરેના શ્રીયંત્રના તેતાલીસ ત્રિકોણોમાં રહેલી

શ્રી મહાત્રિપુર સુંદરીની આવરણ હેવ-
તાઓ સાથે તેમાં સમન્વય છે. સોપા-
ધિક આત્માનો ત્રિપુર સુંદરી તરીકે અને
નિરૂપાધિક આત્માનો પરમ ચિત્ત તરીકે
સમન્વય છે.

‘શ્રી ગુરુઃ સર્વ કારણભૂતા શક્તિઃ’

શ્રી ગુરુ એ જ જ્ઞાનનું કારણ હોવાથી
પરમ શક્તિ છે.

‘તેન નવરંધ્રરૂપો દેહઃ’

તેથી નવ છિદ્રવાળો દેહ એ જ
ગુરુ છે.

તંત્રમાં નવ ગુરુ કહ્યા છે. તેથી
દેહમાં જે જ્ઞાન અને વાણી-મુખ એ દિવ્ય
ગુરુ છે, જે આંખો અને લિંગ એ સિદ્ધ
ગુરુ છે તથા જે નાસિકા અને ગૂદા એ
માનવ ગુરુ છે.

દેહમાં રહેલા પરમહેતનો દર્શક દેહ
પોતે જ ગુરુ છે.

‘નવચક્રરૂપં શ્રીચક્રમ્’

૧-ભૂપુર ૨-ગણવૃત્ત ૩-વોડશદલ
૪-અષ્ટદલ ૫-ચતુર્દશાર ૬-બહિર્દવાર
૭-અંતર્દશાર ૮-અષ્ટાર ૯-ત્રિકોણ આમ
નવચક્રરૂપી શ્રીચક્ર છે.

ચંત્રોમાં પણ જે બૃહમંડલ હોય છે,
તેને બૃમંડલ કહેવામાં આવે છે. અનુભવ-
સિદ્ધ મંત્ર દ્વારા શિક્ષાના ત્રીજા અધિકા
કારમાં કહ્યું છે કે—

‘બૃમંડલં તતઃ કૃત્વા, યથાવિધિ-સમ-
ન્વિતમ્’ પછી વિધિપૂર્ક બૃમંડલ દેરીને.

બૃમંડલને ભૂપુર પણ કહેવામાં આવે
છે. શ્રીચત્ર સાથે શ્રીવિદ્યાનો સંબંધ છે.

વ્યાડિકોશમાં શ્રીવિદ્યાનો અર્થ આ
પ્રમાણે આપેલો છે.

લક્ષ્મી, સરસ્વતી, છુદ્ધ, ધર્મ, અર્થ,

કામ, સંપત્તિ, વિભૂતિ, શોભા, ઉપકરણ,
વેપરચના અને વિદ્યા એ અર્થોમાં શ્રીવિદ્યા
પ્રસિદ્ધ છે.

તંત્ર ગ્રંથોમાં છંકારનાં ૩૪ નામો
આ પ્રમાણે મળે છે.

છંકારનાં વતુંલ, તાર, વામ, હંસ-
કરણ, મન્ત્રાદ્ય, પ્રણવ, સત્ય, બિહુ,
શક્તિ, ત્રિદૈવત, સર્વગીજોતપાદક, પંચદેવ,
ધ્રુવ, ત્રિક, સાવિત્રો, ત્રિશિખ, બ્રહ્મ,
ત્રિગુણ, ગુણગુણક, આદિગીજ, વેદસાર,
વેદગીજ, પંચ-શિવ, ત્રિકૂટ, ત્રિભવ,
ભવનાશન, ગાયત્રીગીજ, પંચાંશ, મન્ત્ર-
વિદ્યા-પ્રસૂ, પ્રણુ, અક્ષર, માતૃપ્રસૂ,
અનાદિ, અદૈત, મોક્ષદ એ ચૈત્રીસ
પર્યાય નામો છે-મન્ત્રલિધાન.

લલિતા-ત્રિશતીમાં કહ્યું છે કે ‘શબ્દ
બ્રહ્મ દ્વારા લક્ષિત તેનો લક્ષક એવો જે
શબ્દ, તે પ્રણવ-ઈ.

૨૬ કુપુરાણુના યજ્ઞવૈભવ ખંડમાં પ્રણ-
વને જે પ્રકારનો કહ્યો છે. પર અને અપર.
પર-પ્રણવ પ્રજ્ઞાનંદ સ્વરૂપ છે. અને
અપર પ્રણવ શબ્દ બ્રહ્મરૂપ છે.

લલિતા સહજનામ-કૌતાબ્ય ભાસ્કર
ટીકામાં મંત્રનો વ્યાખ્યા આ પ્રમાણે છે.

‘જે મનન ધર્મથી પૂણું અહંતા સાથે
અનુસંધાન કરીને આત્મામાં સ્ફુરણાઓ
ઉત્પન્ન કરે છે, અને સંસારનો ક્ષય કરનારા
ત્રણ-ગુણુવાળો છે, તે મંત્ર કહેવાય છે.

ભૈરવ વિરચિત ધીજ નિઘંટુમાં
કહ્યું છે કે—

ક્ષતલ એટલે ‘૨’ તેના ઉપર રહેલું
વ્યોમકત્ર એટલે ‘હ’ અને ધૂમ્રભૈરવ
‘૭’ તેનાથી અલંકૃત, વળી નાક અને

બિન્દુથી સહિત એવું જે 'હ્રીં'-બીજ તે સૌથી પહેલું સ્મરણ છે.

માતૃકા પ્રકરણ

Magic in Alphabets

શ્રી જ્યોત્સ્નસૂરિ કૃત 'ધર્મોપદેશ-માતા'માં કહ્યું છે કે,

'અષ્ટી શરૂ થતી અને હમાં અંત પામતી એવી માતૃકા-બારાબડી શ્રી સ્વ-ભદ્રેવ ભગવતે યુગની આદિમાં સ્વયં કહી હતી. તેમાંના પ્રત્યેક અક્ષર તત્ત્વરૂપ છે તેમાં પશુ જ, ર, અને હ એ ત્રણ તત્ત્વો પ્રધાન છે. કારણ કે તેમાં શ્રીસર્વજ્ઞ ભગવાન રહે છે.

શ્રી રત્નચંદ્રગણિ કૃત માતૃકા-પ્રકરણ-માંથી અહિં આઠ પ્રકારે રજી કર્યા છે.

અરિહંત, અજ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને મુનિ એ પાંચે જ્યાં સન્નિમલિત રીતે શોભે છે, તેને વિદ્વાનો 'ઈ'કાર પદ કહે છે. (પાંચે નામોના પ્રથમ અક્ષરોની સંધિથી 'ઈ'કાર નિવ્વલ થાય છે.)

'ઈ નમઃ સિદ્ધમ્' એ મંત્રમાં ત્રણ પદ છે. પહેલું પદ જે એકાક્ષર 'ઈ' તે પ્રણવ છે. અને તે મંત્રનું 'બીજ' છે. પહેલું અને બીજું પદ 'ઈ નમઃ' ત્રણ અક્ષરવાળું છે, તે મંત્રનું 'મૂલ' છે. અને ત્રીજું પદ 'ઈ સિદ્ધમ્' પણ ત્રણ અક્ષરવાળું છે. તે મંત્રની 'શિખા' છે. આખો સળંગ અથવા સંપૂર્ણ મંત્ર 'ઈ નમઃ સિદ્ધમ્' પાંચ અક્ષરોનો છે. એ પ્રમાણે અક્ષરના વિભાગથી અનુક્રમે ચાર પ્રકારે જે મંત્રનો જાપ થાય તો તે અત્યંત ફલ આપનાર થાય છે.

(ધારા કે મંત્રનો ૧૨૫૦૦ સંખ્યા પ્રમાણે જાપ કરવાને ફલ તે પહેલાં

'બીજ' એટલે કેવલ 'ઈ'કારનો ૧૨૫૦૦ સંખ્યા પ્રમાણે જાપ કરવો. પછી 'મૂલ' એટલે 'ઈ નમઃ'નો ૧૨૫૦૦ સંખ્યા પ્રમાણે જાપ કરવો. પછી 'શિખા' એટલે 'ઈ સિદ્ધમ્'નો ૧૨૫૦૦ સંખ્યા પ્રમાણે જાપ કરવો અને અંતે સંપૂર્ણ મંત્ર 'ઈ નમઃ સિદ્ધમ્'નો પણ ૧૨૫૦૦ સંખ્યા પ્રમાણે જાપ કરવો. આ પ્રમાણે જાપ કરવાથી ફળ અત્યંત યુક્ત થાય છે.)

એક નમે છે અને બીજો પ્રશંસા (અનુમેદના) કરે છે. પ્રશંસક ઇન્નિષ્ઠ વસ્તુને અવશ્ય પમે છે, નમનાર પામે અથવા ન પામે.

બીજાક્ષર 'હ્રીં'કારમાં પાંચ વર્ણો આ પ્રમાણે છે. હ + ર + ઊ + ઊ + મ -આ પાંચ અંશમાંથી પહેલા અંશ 'હ'કારથી અહંત (અરિહંત) બીજા અંશ 'ર'કારથી ધરણ (ધરણેન્દ્ર ?) ત્રીજા અંશ 'ઊ'કારથી સૂરિ ચોથા અંશ 'ઊ'કારથી ઉપાધ્યાય અને પાંચમાં અંશ 'મ'કારથી મુનિના અર્થને બતાવે છે.

બીજાક્ષર 'ઈ'કારમાં સૂરિ આદિના ત્રણ વર્ણો આ પ્રમાણે છે. ઊ + ઊ + મ -આ ત્રણ અંશમાંથી પહેલા અંશ 'ઊ'કારથી સૂરિ, બીજા અંશ 'ઊ'કારમાં ઉપાધ્યાય અને ત્રીજા અંશ 'મ'થી મુનિ 'ઈ'કારને આદરપૂર્વક સ્પર્શે છે.

બીજાક્ષર 'ઈ'કારમાં ચાર વર્ણો આ પ્રમાણે છે-જન+જન+મ આ ચાર અંશ-માંથી પહેલા અંશ 'અ' અરિહંતથી બીજો અંશ 'અ' અજનું અર્થાત્ સિદ્ધથી, ત્રીજો અંશ 'અ' આચાર્યથી અને ચોથો અંશ 'મ' મુનિશબ્દથી ઉત્પન્ન થયેલ છે.

બીજાક્ષર 'હૌ'કારમાં ત્રણ વર્ણો આ પ્રમાણે છે-હ + ર + ઈ આ ત્રણ અંશમાંથી પહેલો અંશ 'હ' અરિહંતથી, બીજો અંશ 'ર' ધરણ (ધરણે-૨?) થી અને ત્રીજો અંશ 'ઈ' વાગ્દેવી એટલે સ્વરસ્વતીથી નિષ્પન્ન થાય છે.

અહ્ં પદમાં ત્રણ વર્ણો આ પ્રમાણે છે-અ + ર + હ્ -આ ત્રણ અંશોમાં આદિ અંશ 'અ' ઉપાન્ત્ય અંશ 'ર' અને અન્તિમ અંશ 'હ્' એ ત્રણ અંશો મળીને બનેલો 'અહ્ં' અક્ષર અરિહંતનો વાચક છે, અને વાણી એટલે વાહમય વણ્માલા ('અ' થી 'હ્' સુધીના વર્ણો) નો વાચક છે. અથવા તે પદમાં પ્રથમ અંશ 'અ' થી જ્ઞાન, 'ર' થી દર્શન અને 'હ્' થી ચાત્રિ-એ ત્રણ રત્નો અને તેમનું ફલ 'મુક્તિ' શોભે છે, એમ થાય છે.

('નવકારસારસ્તવનમ્' માં કહ્યું છે કે અહ્ંનો અઘ અક્ષર અ બારાખડીના પ્રથમ અક્ષરને, હ બારાખડીના અન્તિમ અક્ષરને અને ર બારાખડીના સમુચ્ચયને સૂચવે છે. 'અહ્ં' થી સંપૂર્ણ માતૃકા સૂચવાય છે અથવા અહ્ં રત્નત્રયથી શોભતા અરિહંતને સૂચવે છે.)

બીજાક્ષર 'શ્રૌ'કારમાં ચાર વર્ણો આ પ્રમાણે છે. શ્ + ર + ઈ + મ્ - આ ચાર અંશોમાંથી પહેલો અંશ 'શ્' શ્રુત-જ્ઞાનનો, બીજો અંશ 'ર' ધરણે-૨નો, ત્રીજો અંશ 'ઈ' યદ્વાવતીનો અને ચોથો અંશ 'મ્' મુનિનો વાચક છે. બીજાક્ષર 'હૌ'કારમાં પ્રથમ અંશ 'હ' અરિહંતનો બીજો અંશ 'ર' ધરણે-૨નો (?) ત્રીજો અંશ 'અ' અદેહ એટલે સિદ્ધનો, ચોથો અંશ 'હ્' અદ્યાધ્યાનો અને પાંચમો અંશ 'મ્'

મુનિનો વાચક છે એમ (વિદ્વાનો) એ કહેલું છે.

બીજાક્ષર 'હ્' માં ચાર વર્ણો આ પ્રમાણે છે. હ્ + ર્ + અ + સ્ - આ ચાર અંશોમાંથી પ્રથમ અંશ 'હ્' અરિહંતવડે બીજો અંશ 'ર્' ધરણે-૨વડે (?) ત્રીજો અંશ 'અ' અદેહ એટલે સિદ્ધવડે અને ચોથો અંશ 'સ્' (વિસર્ગ) તપવડે સમાશ્રિત છે.

'હ્મઃ' પદમાં છ વર્ણો આ પ્રમાણે છે-હ્ + અ + મ્ + સ્ + અ + સ્ - આ છ અંશોમાંથી પ્રથમ અંશ 'હ્' અરિહંતનો, બીજો અંશ 'અ' સિદ્ધનો, ત્રીજો અંશ 'મ્' મુનિનો ચોથો અંશ 'સ્' શ્રદ્ધાનો પાંચમો અંશ 'અ' શ્રુતજ્ઞાનનો અને છઠ્ઠો અંશ 'સ્' (વિસર્ગ) તપસ્વનો વાચક છે.

'આ અહપાક્ષરી યજ્ઞોની (સંકેત) વાણી (?) છે.

મંત્ર આરાધનામાં યપ પછી શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકર (વરચિત શકસ્તવનો આ પ્રલોક બોલે છે.

શુદ્ધાતિશુદ્ધ ગોપ્તા, ત્વંગ્હાણા-

સ્મત્કૃતં જપમ્ ।

સિદ્ધિઃ શ્રયતિમાં ચેન,

ત્વત્પ્રસાદાસ્વયિ સ્થિતમ્ ॥

મંત્ર આરાધનાના અંતે શ્રી વદ્માન વિદ્યા સંપ્રદાયનો નીચેનો પ્રલોક બોલાય છે.

ઈ આજ્ઞાહીનં ક્રિયાહીનં

મન્ત્રહીનં ચ યત્કૃતમ્ ।

તત્ સર્વં કૃપયા દેવ !

ક્ષમસ્વ પરમેશ્વર ! ॥

મંત્રાક્ષરોનો બીજા કોષ

Sound as Creative Reality

ઈ-પ્રણવ બીજા, ધ્રુવબીજા. વિનય

પદ્મીપ તથા તેજેબીજા, બ્રહ્મબીજા, વેદબીજા.

ॐ-वाग् भीज, तन्त्रभीज.
 क्लो-कामभीज, स्मरभीज, कुसुम
 आयुधभीज, चित्तनाथभीज, विशेषभीज.
 हसो, हसो तथा हसो-शक्तिभीज.
 हो-शीवभीज तथा शश्वनभीज.
 क्षो, क्षो - पृथ्वी भीज.
 प-अप भीज
 स्वा-वायु भीज.
 हा, हः आकाश भीज, ज्ञान भीज.
 ह्री-माया भीज, त्रैलोक्यनाथ भीज.
 क्लो-अंकुशभीज, निरोध भीज, गज-
 वशकर भीज.
 अ, मा-पाश भीज.
 फ-विसर्जन भीज, आसन भीज,
 अस्त्र भीज, पीशायादि उच्यते भीज.
 वषट-दहन भीज
 वेष - पुत्रप्रदुष्यभीज, आकषंष्यभीज.
 सवेषट-आकषंष्य भीज.
 वद्वे-वैरीमंध भीज, दानष्यभीज.
 ह्री-शक्तिभीज, कामभाष्य भीज,
 धरमतन्त्रभीज, धृष्टाभीज, अद्वैतभीज,
 अथ भीज, जुष्टाभीज, व्योकाक्षरभीज,
 लोकपतिभीज. मंत्राधिपभीज.
 वल - आकषंष्यभीज, संज्ञाभीज.
 ग्लो-स्तम्भनभीज.
 हना-महेशक्तिभीज.
 वौषट्-आहुषाननभीज.
 ह्री-विषापहारभीज.
 चः-अद्रभीज.
 गः-अह्वयभीज, भारष्यभीज.
 ए-छलनभीज.
 ह्री, हो, , वद्वे, सः-पंचभाष्यभीज.
 ह्री-विद्वेषष्य, द्वेषभीज, कवय, आत्म
 रक्षक भीज,

स्वाहा-शाक्तिभीज, होमभीज,
 पौष्टिक भीज.
 स्वधा-पौष्टिकभीज, तुष्टिक, मंत्राण्यं
 पदलवे.
 नमः-शोधनभीज, संपत्तिकर भीज.
 ओ-लक्ष्मीभीज, कमलभीज, स्वीकार
 भीज, ज्ञानभीज, येनिभीज.
 अहो-सिद्धयुक्तभीज. ज्ञानभीज, अत-
 पतिभीज, अष्टमहासिद्धिभीज.
 ई-विष्णुभीज.
 ई-हृत्भीज.
 लः-तंत्र भीज
 धः कः-अस भीज.
 यः-विसर्जन भीज, मंत्र भीज,
 उच्यते भीज.
 य-वायु भीज.
 जूं-द्विपेष्य भीज.
 रौ-अमृत भीज.
 ह्री-सोम भीज.
 ख-आहन, स्वाहन भीज.
 ह्रप-विषापहार भीज.
 ह्रल्लयूं-पिड भीज.
 ल-पृथ्वी भीज.
 व-जल भीज.
 -अग्नि भीज.
 य-वायु भीज.
 हूं-अकश भीज.
 ग्लो-भू भीज.
 व्री-तारा भीज.
 ज्ञा-अंडी भीज.
 ी-अग्नी भीज, अमृतभीज, आदभीज.
 ा-वैरीमंध भीज.
 वंजो-शत्रुमंधभीज, आकषंष्यभीज.
 वः-अद्रभीज, संपुटभीज.

સુ-સર્વદુરિત નાશકમીજ, શામકમીજ.

કુરુ-ઉચ્ચાટનમીજ.

કૌ-મહાશક્તિમીજ.

કા-શક્તિમીજ, પ્રેમનાશન મીજ.

કૌ, કૌ, કૌ કૌ કૌ-પંચશુન્યાનિમીજ.

વ-વિષાંપહારમીજ.

પ્ર-મહાશુભીજ, વૈરીબીજ, નિરોધમીજ.

ભ-ઈંદુમીજ, સ્તંભનમીજ.

જૂ-વિદ્રવલુમીજ.

કૌ-અમૃતમીજ, આંદ્રમીજ.

-સ્તંભનમીજ.

વ-મારણ્યમીજ.

કૌ, કૌ-રતનચુમલ મીજ.

વ, વે-મહાશુભીજ, મારણ્યમીજ.

રઃ-જવલનમીજ, અગ્નિમીજ, હૃદય-મીજ, તેજોમીજ, દીપનમીજ.

જા-પાસમીજ, ભવમીજ.

હૌ-શક્તિમીજ, સહાશિવમીજ, પ્રેતા-સનમીજ, સારસ્વતમીજ.

પરમાનંદ સંપદઝોનું મીજ

Seed of Supper Bliss

જીવનના વિકાસ માટેનું માત્ર એક ધર્મ ધ્યાન જ અનિવાર્ય સાધન છે. તેથી ધર્મ ધ્યાનને જ જીવનનું લક્ષ્ય બનાવવું જોઈએ. ધર્મ ધ્યાનની સિદ્ધિ અરિહતો, સિદ્ધો, આચર્યો, ઉપાધ્યાયો અને સાધુ ભગવતોના અનુગ્રહ વિના કદપિ થતી નથી, તેથી તે અનુગ્રહ માટે સહાયિત્ત તલસર્વ ઝંખવું રહેવું જોઈએ.

અનુગ્રહને પ્રાપ્ત કરવાનું સર્વ શ્રેષ્ઠ સાધન અનુરાગ છે. તેથી પાંચે પરમેષ્ઠિ ભગવતોને વિશે પ્રતિક્ષણ પ્રવર્ધમાન, ગાંઠ, અવિચળ અને વિનયસહિત એવો અનુરાગ હૃદયમાં ઢોલો જોઈએ.

ભગવંતની ભક્તિ એ મોક્ષનું મીજ છે. ભક્તિના નવ પ્રકાર કહ્યા છે. ભક્તિ યોગમાં સર્વ સમર્પણભાવ કર્યો છે 'સરમેતન્મયા લબ્ધ', શ્રુતાબ્ધેરવ્યાહનાત। ભક્તિર્તામવતીભાજ', પરમાનંદમંપદમ્ ॥' —શ્રી યશે વિજયજી.

'શ્રુત સમુદનું અવગહન કરતા મને આ સાર મળ્યો છે કે ભગવંતની ભક્તિ એ જ પરમાનંદ સંપદઝોનું મીજ છે.' હરિમનિરસામૃત સિંધુમાં ભાવભક્તિનું લક્ષ્ય નવ પ્રકારે દર્શાવ્યું છે

૧ ક્ષાન્તિ-ક્ષોભના કારણો ઉપસ્થિત થવા છતાં ચિત્ત અંચળ ન થાય.

૨ અચર્થ-ક્ષણમાત્ર જેટલો સમય ચર્થ ન વીતાવતાં મન, વચન, કાયાથી ભગવત્ સેવામાં મગ્ન રહેવું.

૩ નિરક્તિ-સમસ્ત જોગોમાં સ્વાભાવિક અરૂચિ.

૪ માનશૂન્યત્વ-પોતે માન છૂટ્ટે નહિ અને સર્વ કોઇને માન આપ્યા વિના રહે નહિ.

૫ આશાબંધ-ભગવત્ પ્રેમ પ્રાપ્ત થવાની ચિત્તમાં દૃઢ અને બદ્ધમૂલ આશા.

૬ સમુત્ક્રાંતિ-ભગવત્ પ્રાપ્તિ માટેની પ્રબલ અને અનન્ય ઉત્ક્રાંતિ.

૭ નામકીર્તનમાં સદા રૂચિ.

૮ ભગવાનના ગુણ કથનમાં આસક્તિ.

૯ ભગવત્ ચરણ સ્પર્શથી પવિત્ર સ્થાનમાં પ્રીતિ.

શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રની ટીકામાં કહ્યું છે કે,

જેમના રાગ અને દ્વેષ ક્ષીણ થયા છે, તેવા વીતરાગ, જિનેશ્વરોની પરમભક્તિ કરવાથી આદોષ અને યોધિનો લાભ થાય

છે, તથા સમાધિ મરણ પાત્રી શક્ય છે.

વૈષ્ણવી યોગ્ય પ્રાપ્તિ માં કહ્યું છે કે,
યસ્ય વા ભગવત્કાયમં યદા સ્પષ્ટં ન દૃશ્યતે।
તદા વિનિમ્લેશસ્તસ્ય કર્તાવ્ય ઇતિ નિશ્ચયઃ ॥
જે ઇન્દ્રિય હરિકાયે ન દર્શો સ્પષ્ટ વર્તાતી
તેનો વિનિમ્લેશ ત્હારે કરવો, એજ નિશ્ચય.

નાતઃ પરતરો મન્ત્રો નાતઃ પરતરઃ સ્તવઃ।
નાતઃ પરતરા વિદ્યા તીર્થં નાતઃ પરાત્પરઃ ॥
ન આથી મન્ત્રો મન્ત્ર,
ન આથી મહોદું જોત્ર કો,
ન આથી વધુ કો વિદ્યા,
ન તીર્થે આથી કો વડું.

ધર્મનું રહસ્ય
Heart of Religion

શુદ્ધતા ધર્મ સર્વસ્વ, શુભતા ચૈવાવધાયતામ્।
આત્મનઃ પ્રતિકૂલાનિ પરેધાન સમાચરેત્ ॥
શ્રી જયશેખરસૂરિ-ધર્મ સર્વસ્વાધિકાર
ધર્મનું રહસ્ય સાંભળો તથા તે સાંભ-
ળીને ધારણ કરો પોતાને જે બાબતો
પ્રતિકૂળ હોય, તે અન્ય પ્રત્યે આચરવી નહિ.
યોગદષ્ટિસમુચ્ચયમાં પૂ. શ્રી હરિ-
ભદ્રસૂરિજીએ કહ્યું છે કે,

સૂક્ષ્મ પશુ પરપીડા પ્રયત્નથી વર્જવી.
તેમજ અન્ય જીવોના ઉપકારમાં પણ
સદૈવજ યત્ન કરવો.

આમે ઘટે નિહત્તં જહાજલતં,
ધમં વિષ્ણુસેધાં
ધમ સિદ્ધાંતરહસ્યં,
અસ્પાહારં વિષ્ણુસેધાં ॥
-પંચવસ્તુક

જેમ કાયા ઘડામાં ભરેલું પાણી, તે
ઘડાનો નાશ કરે તેમ અદ્ય આધારને
-અપાત્રને આપેલું સિદ્ધાંતનું રહસ્ય પણ
તે આત્માનો નાશ કરે છે.

જહ જહ બહુસ્તુઅસંમયો અ,
સિસગણસંપરિવુટો અ।
અવિચ્છિન્નિઓ અ સમયે,
તહ તહ સિદ્ધાંતપાઠણી યો ॥

-શ્રી. સિદ્ધસેન દિવાકરસૂરિ કૃત
સન્મતિ તકં.

જિમ જિમ બહુ શ્રુત બહુ જન સંમત
બહુ શિષ્યે પરવચિયો,
તિમ તિમ જિન શાસનનો વૈરિ
જો નવિ નિશ્ચય દરિયો

-શ્રી. યશોવિજયજી કૃત ૩૫૦
ગાથાનું સ્તવન.

જહ જિજ્ઞાસયં પવજજહ
તા મા વવહાર જિજ્ઞાસ્યે મુચ્યયે।
એજેણ વિષ્ણુ ઇન્દ્રજહ તિત્થં
અણ્ણેણ ઉણ તન્નમં ॥

જે નિશ્ચયને છેડે છે તે તત્ત્વને છેડે
છે, જે વ્યવહારને છેડે છે તે તીર્થને છેડે છે.

માટે જેનામાં સ્વાદવાદ પ્રગટ
યથો નથી તેને સિદ્ધાંતનું રહસ્ય પણ
હિત કરતું નથી.

બવોદ્દામ પ્રવાહેણ, વાદ્યન્તે સર્વ જન્તવાઃ
પ્રતિસ્ત્રે.તો મમી કોડપિ કુંભચિત્રકમૂવવતાં।
-પાશ્વંચરિત

બવના ઉદ્દામ પ્રવાહે સર્વ જીવો
વહાય છે, પણ સંસારના સામા પ્રવાહે
કુંભચિત્રક મૂળની પેટો કૈષ ઝાની
પુરૂષ હોય છે.

જેમ જેમ સાધક યોગમાં આગળ
વધે છે તેમ તેમ આ અકૃત્રિમ શુભચમુક
પ્રગટે છે. અલોહુપપણુ, આરોગ્ય, અનિ-
બુરપણું, શુભ ગન્ધ, અદ્ય મૂત્ર-પુરીષ-
આ યોગ પ્રવૃત્તિનું પ્રથમ ચિહ્ન છે.
મૈત્રી આદિથી યુક્ત ચિત્ત, વિવયોમાં

અથેત એવું ચિત્ત, પ્રભાવવંત ચિત્ત, પ્રેયથી યુક્ત ચિત્ત, લાભ-અલાભ, ઇષ્ટ-અનિષ્ટ આદિ દ્વંદ્વોથી ન ગભરાવું. જનપ્રિયત્વ-આ યોગ પ્રવૃત્તિનું ખીચુ ચિન્હ છે. ઢોષ દૂર થવા, પરમ તૃપ્તિ, ઔચિત્યયોગ, ભારી સમતા, વૈરાદિકનો નાશ અને ઋતંભરા છુદ્ધિ-આ નિષ્પન્ન યોગનું ચિન્હ છે.

પૂ. શ્રી મુનિશુંદરસૂરિએ 'અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ'માં કહ્યું છે કે,

વશે! મનો યસ્ય સમાહિતં સ્યાત્,

કિં તસ્ય કાયં નિયમૈયં મૈશ્વ ।

હતં મનો યસ્ય ચ દુર્વિકલ્પૈઃ,

કિં તસ્ય કાયં નિયમૈયં મૈશ્વ ॥

જેનું મન સમાધિવંત હોઈ પોતાના વશમાં વ છે તેને પછી યમનિયમથી શું? તેમજ જેનું મન દુર્વિકલ્પોથી હણાયું છે તેને પણ યમનિયમથી શું? યમનિયમ પામીને મનને વશ કરવાની જરૂર છે. પ્રલિહન્તિ ક્ષણાર્ધેન, સામ્યમાલમ્બ્ય કમં તત્ । મન્ન હન્યાન્નરસ્તીત્ર-તપસા જન્મકોટિભિઃ ॥

-પાશ્વંચરિત

સમતાના આલંબનથી અધ્યાત્મ જ્ઞાની અર્ધ સ્વપ્નમાં જેટલા કર્મો ખપાવે છે, તેટલાં અજ્ઞાની કોટિ જન્મોએ હુણી શકતો નથી. સામાયિક ચ મેક્ષાંગ, પરં સર્વજ્ઞભાવિત્મા વાસી ચંદન કલ્પાનાં મુક્ત મેતનમહાત્મનામ્ ॥

-પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિ કૃત અષ્ટક

વાંસલા પ્રત્યે ચંદન તુલ્ય એવા મહાત્માઓ માટે સર્વજ પ્રભુએ કહેલું એવું સામાયિક મેક્ષનું અંગ છે.

ધ્યાતા ધ્યાતં તથા ધ્યેયમેકતાવગતં ત્રયમ્ । તસ્ય હૃદયચિત્તસ્ય સર્વં દુઃખક્ષયો ભવેત્ ॥

—કપદેશ પ્રસાદ

ધ્યાતા, ધ્યાન અને ધ્યેય એ ત્રણેની એક્યતા જેણે કરી છે એવા અનન્ય ચિત્ત-વાળા યોગીનાં સર્વં દુઃખનો ક્ષય થઈ જાય છે.

જો જાણુછ અરિહંતે

હૃદય ગુણ પલ્લવે હિંચે ।

સો જાણુછ નિય અપ્પા,

મોહો ખલુ જાઈય તસ્ય લયં ॥

-પ્રવચનસાર,

જો અરિહંતનું સ્વરૂપ દ્રવ્ય, ગુણ અને પર્યાયથી જાણે, તે પોતાના આત્માનું સ્વરૂપ જાણે, અને તેનો નિશ્ચયે કરીને મોહ નાશ પામે.

યોગમિન્દુ

Essence of Yoga

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિએ યોગમિન્દુમાં પાંચ પ્રકારના યોગ દર્શાવ્યા છે. તેમાં પહેલા અધ્યાત્મયોગને જણાવે છે

ઉચિત આચરણા યુક્ત સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકાના મતો પાળવાં અને પરમાત્માએ કહેલા જીવાદિક તત્ત્વનું ચિંતન કરવું. મૈત્રી આદિ ભાવના સારરૂપે વિચારવી. અધ્યાત્મજ્ઞાનીઓ આ ભાવનાને અધ્યાત્મયોગ કહે છે

તે અધ્યાત્મ યોગથી પાપનો ક્ષય થાય છે તેમજ સત્ત્વ તથા શીલ શાશ્વતભાવે પ્રગટે છે અને અમૃતસમાન જ્ઞાનાદિનો સત્ય અનુભવ પ્રગટ થાય છે.

અધ્યાત્મ યોગનો વારંવાર અભ્યાસ કરતાં અનુક્રમે યોગભાવની વૃદ્ધિતાં તેના ફલરૂપે સારી મનની સ્થિરતાયુક્ત ભાવના પ્રગટે છે.

આ ભાવનાયોગના અભ્યાસથી અશુભ

ભાવના તદ્દ થાય છે, શુભ ભાવનાના અભ્યાસની અનુકુળતા થાય છે. તથા મનના સારા પરિણામની વૃદ્ધિ થાય છે. તેજ ભાવનાનું સુંદર ફળ બાણવું.

સારી ભાવનાયુક્ત એક પરમાત્માનું ધ્યેય જ ચિત્તમાં અવલંબન કરીને સ્થિર દીપકની પેઠે રહેવું તેને જ્ઞાનીઓ ધ્યાનયોગ કહે છે. આ સ્થિરતા આત્મસ્વરૂપના અત્યંત સૂક્ષ્મ ઉપયોગ વડે સમન્વિત છે.

ધ્યાનથી જગતના સર્વ ભાવ વશ થાય છે. મનની સ્થિરતા થાય છે. સંસાર સંબંધ તૂટી જાય છે, આત્મામાં સૂર્યના ઉદયસમાન તેજશક્તિ પ્રગટે છે; તેજ તે ધ્યાનનું ફળ છે, એમ યોગના અભ્યાસીઓ કહે છે.

અરિધાવડે વસ્તુમાં ઇષ્ટ અનિષ્ટની જે કલ્પનાઓ થાય છે, તેને સમ્યક્ જ્ઞાનના બળથી દૂર કરી સમભાવની જે વૃત્તિ પ્રગટાવવી તે સમતાયોગ કહેવાય છે.

ઋદ્ધિને પ્રવર્તાવે નહિ, સૂક્ષ્મ કર્મનો પણ ક્ષય કરે, તેમજ અન્ય કર્મોની અપેક્ષાવાળી પરંપરાનો નાશ થવો તે સમભાવનું ફળ બાણવું.

હવે પાંચમો વૃત્તિ સંક્ષયયોગ કહે છે.

અન્ય પુદ્ગલનો જે સંયોગ આત્માની સાથે થાય તેવી વૃત્તિને જેમ જેમ વિરોધ સંવરભાવે થાય તેમ તેમ ફરીને તેવી વૃત્તિને ન થવા રૂપે જે ક્ષય થવો તે વૃત્તિ સંક્ષય કહેવાય છે.

આ વૃત્તિ સંક્ષયથી કેવળજ્ઞાન થાય ત્યારપછી યોગ નિરોધરૂપ શૈલીશીકરણનો સ્વીકાર થાય. અ તે બાહ્યરહિત સદા આનંદ આપનારી ચેત્સુની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ધ્યાનની પાંચ ભૂમિકાઓ
Five levels of Meditation

ક્યારેક ધ્યાનની પાંચ ભૂમિકાઓ આ પ્રમાણે દર્શાવાય છે.

૧ ધારણ Concentration is the use of the Conscious mind, holding awareness steadily to a subject ધારણામાં બમત મનની એકાગ્રતા છે.

૨ ધ્યાન In Reflection awareness is centred in the subconscious. ધ્યાન એટલે ઉપયોગપૂર્વક with awareness અન્યત્રતામાં પ્રવેશ.

૩ સમાધિ Contemplation is the absorbing of the conscious mind into the Superconscious mind દિવ્ય મનમાં તદાકારતા.

૪ ઋતંભરા પ્રજ્ઞા Intuition is the use of Total mind the conscious, the subconscious and Superconscious.

યોગસૂત્રના સમાધિપાદમાં કહ્યું છે કે, ઋતંભરા તત્ર પ્રજ્ઞા ।

અધ્યાત્મપ્રસાદનો લાભ થતાં જે સમાધિન્ય પ્રજ્ઞા પ્રગટે છે તે ઋતંભરા પ્રજ્ઞા છે.

૫ અનુભૂતિ Illumination results when the Individual Mind is in rapport with the Cosmic Mind. સાક્ષત્કારનો સ્વાનુભવ.

આ અનુચાર.

૧ ધારણા એટલે આધ્યાત્મમાં પ્રવેશ.

૨ ધ્યાન એટલે આધ્યાત્મમાં પ્રવેશ.

૩ સમાધિ એટલે આધ્યાત્મ પ્રાપ્તિ.

૪ ઋતંભરા પ્રજ્ઞા એટલે આધ્યાત્મનું પરિણામ.

ય અનુભૂતિ એટલે આધ્યાત્મનું પ્રાપ્ત્ય.

રૂપસ્થ અને રૂપાતીત

Multi Dimensionality in Meditations

પૂ. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય મહારાજે યોગ શાસ્ત્રમાં પિંડસ્થ, પદસ્થ, રૂપસ્થ અને રૂપાતીત આ ચાર પ્રકારનું ધ્યાનના અવલંબનરૂપ ધ્યાન કહ્યું છે.

પિંડસ્થ ધ્યેયમાં પાર્થિવી, આગ્નેયી, માણ્ડિતિ, વારૂણી તથા તત્ત્વભૂ-આ પાંચ ધારણીઓ છે.

પવિત્ર પદોનું-મંત્રાક્ષરાદિનું અવલંબન લઈને જે ધ્યાન કરવામાં આવે છે તેને, સિદ્ધાંતના પારગામી પુરૂષોએ પદસ્થ ધ્યાન કહેવું છે.

જિનેશ્વર ભગવાનની પ્રતિમાનું, નિર્મલ મન કરી નિમેષોન્મેષ રહિત ધ્યાન કરનાર રૂપસ્થ ધ્યાનવાન કહેવાય છે.

રૂપસ્થ ધ્યાનના અભ્યાસે કરી યોગી તન્મયપણાને પામી પ્રગટપણે પોતાને સર્વજ્ઞરૂપે બુદ્ધિ છે.

જે સર્વજ્ઞ ભગવાન છે તે આ હું જ નિશ્ચયે કરીને છું. આ પ્રમાણે (તે સર્વજ્ઞ સાથે) તન્મયપણાને પામે છે તે યોગી સર્વજ્ઞ મનાય છે.

રાગરહિતનું ધ્યાન કરતાં પોતે રાગ રહિત થઈ (કર્મેથી) મુક્ત થાય છે. અને રાગીએ નું અલંબન લેનાર, કામ કેમ હર્ષ શોક રાગ, દ્વેષદિ વિક્ષેપને કરનાર સરાગતાને પામે છે.

જે જે ભાવે કરી, જે જે ઠેકણે આત્માને યોજવામાં આવે છે તે તે નિનિત્તોને પામી આત્મા તે તે ઠેકણે તન્મયતા પામે છે.

માટે ઇચ્છા વિના, કેવળ ઠોતુક માટે પણ અસદ્ ધ્યાનોનું અવલંબન લેવું નહિ. કેમ કે તે અસદ્ ધ્યાનો સેવવાથી પોતાના જ વિનાશને માટે થાય છે.

મોક્ષને માટે જ ક્રિયા કરનારને અષ્ટ સિદ્ધિઓ વગેરે સર્વ સિદ્ધિઓ પોતાની મેળે જ સિદ્ધ થાય છે. ધીમ્-ઓને તે સિદ્ધિઓ સિદ્ધ થાય કે ન પણ થાય, તથાપિ સ્વાર્થનો નાશ તે અવશ્ય થાય જ, માટે કર્મક્ષયને અર્થે પ્રયત્ન કરવો.

આકૃતિ રહિત, જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપ, નિરંજન (કર્મરહિત) સિદ્ધ પરમાત્માનું ધ્યાન, તે રૂપાતીત ધ્યાન કહેવાય છે.

તે નિરંજન સિદ્ધ સ્વરૂપનું અવલંબન લઈ નિરંતર તેનું ધ્યાન કરનાર યોગી, આદ્યાઆહક (લેવું અને લેનાર) ભાવ વિનાનું તન્મયપણું પામે છે,

યોગી જ્યારે આદ્યાઆહકભાવ વિનાનું તન્મયપણું પામે છે ત્યારે તેને કૌંઠ પણ આલંબન રહેવું ન હોવાથી તે યોગી તે સિદ્ધાત્મામાં તે પ્રકારે લય પામે છે. ધ્યાન કરનાર અને ધ્યાન એ બેઉના અભાવે ધ્યેય જે સિદ્ધ તેની સાથે એક રૂપ થઈ જાય છે.

યોગીનાં મનનું પરમાત્માની સાથે જે એકાકારપણું તે સમરસી ભાવ છે. અને તેને જ એકીકરણ માનેવું છે. કે જેથી આત્મઅભિજ્ઞપણે કરી, પરમાત્માને વિષે લીન થાય (લય પામે).

પ્રથમ પિંડસ્થાદિ લક્ષ્યોવાળાં ધ્યાન ક્રમે અલક્ષ જે નિરાલંબન ધ્યાન તેમાં આવવું, પ્રથમ સ્તુલ (મોટા) ધ્યેયે લઈ,

અનુક્રમે આનાહક કલા (વિગેરે) સૂક્ષ્મ ધ્યેયોનું ચિંતન કરવું અને રૂપરચાદિ સાક્ષાંબન ધ્યેયોથી નિરાલંબન (સિદ્ધ-અરૂપિ) ધ્યેયમાં આવવું આ ક્રમે અભ્યાસ કરવામાં આવે તો તત્ત્વનો બાહ્યકાર યોગી શોધા વખતમાં તત્ત્વ પામી શકે.

આ પ્રમાણે પિંડરચ, પદરચ, રૂપરચ, અને રૂપાતીત આ ચાર પ્રકારના ધ્યાનામૃતમાં મગ્ન થયેલું મુનિનું મન જગત્તા તત્ત્વોને સાક્ષાત કરી (તત્ત્વોનો અનુભવ કરી) આત્માની વિશુદ્ધિ કરે છે.

નિરપેક્ષ યતિધર્મ

Beyond the Bounds

શાસ્ત્રમાં નિરપેક્ષ યતિધર્મનું વર્ણન આ પ્રમાણે કર્યું છે.

‘પ્રમાદ પરિહારાય, મહા સામચ્ય’ સંબલે કૃતાર્થાનાં નિરપેક્ષ-યતિધર્મોઽતિમુન્દરઃ- પૂ શ્રીમાનવિજયણ ગણિવર-ધર્મસંમહ ગચ્છવાસના પૂષ્પાલનથી કૃતાર્થ થયેલા અતિ સામચ્યવાળા સાધુઓને પ્રમાદનો પરિહાર કરવા માટે નિરપેક્ષ-યતિધર્મ (સ્વીકારવો) અતિ સુંદર છે.

નિરપેક્ષ યતિધર્મ સ્વીકારવાની ઇચ્છા-વાળો પોતે પાંચ તુલનાઓ વડે આત્માને તોળે અર્થાત્ પોતાની શક્તિને કેળવે, તે માટે-‘પ્રવચન સારોદ્ધાર’માં કર્યું છે કે, ‘તવેષ્ઠ સતેષ્ઠ, સુતેષ્ઠ એગતેષ્ઠ બલેષ્ઠયા તુલણા પંચહા વુના, જિણુકરપ’ પલિવ-જ્જઓ ॥ તપ, માનસિક ધૈર્ય, શ્રુત, એકત્વ (અને કાયિક) તથા માનસિક બળ, એ પાંચ પ્રકારની તુલનાઓ જિનકલ્પનો સ્વીકાર કરનારને કરવાની કહી છે.

તપ-આત્માને એવો યોગ્ય બનાવે કે

ઉપસંગમાં શુદ્ધ આહાર ન મળે તો છ મહિના સુધી ક્રુધાને સહન કરી શકે.

સત્ત્વ-ભય અને નિદ્રાનો વિજય કરે. સત્ત્વ તુલના પાંચ પ્રકારે છે. ૧ સર્વ સાધુઓ રાત્રે નિદ્રાધિન થાય ત્યારે ઉપ-સંગમાં જ કાયોત્સંગ કરે, ૨ ઉપાસ્યની બહાર, ૩ ચોકમાં, ૪ શૂન્ય ઘરમાં, ૫ સમશાનમાં, (અર્થાત્ ઉત્તરોત્તર ધૈર્યને કેળવતા છેલ્લી રાત્રિએ સમશાનમાં પણ ભય ન લાગે તેવી નિર્ભયતા કેળવે.)

સૂત્ર ભાવના-સૂત્રને અતિપરિચિત-દહ કરે કે જેમ સૂત્ર પરાવર્તન કરી સમય બાણી શકે, કાળનું માપ કાઢી શકે.

એકત્વ ભાવના-એકાંતમાં રહી શકાય એવો પ્રયત્ન કરે. પ્રથમ ગુર્વાહિક સાથે બોલવાનું બંધ કરે, પછી દર્શન બંધ કરે, તે રીતે બાહ્ય વસ્તુનું મમત્વ મૂળમાંથી તૂટી બંધ ત્યારે આત્માને શરીરાદિથી બિન્ન સમજતો ઉત્તરોત્તર શરીરનો, ઉપધિનો પણ રામ તોડી નાંખે, બળ ભાવના-શરીર અને મન બન્નેનું બળ કેળવે.

બેદ છેદ કરી આત્મા,

અરિહંતરૂપી થાયરે

Path of Total Integration

શ્રી સિદ્ધચક્રના નવપદોની આરાધનાનો ધ્યાનમાર્ગ પૂ. શ્રી યશોવિજયણ ઉપાધ્યાયે સુંદર રીતે દર્શાવ્યો છે, જે આરાધક સાધકને અત્યંત ઉપયોગી છે.

અરિહંત પદ ધ્યાતોયકે,

દંબહ ગુણ પલ્લયરે,

બેદ છેદ કરી આત્મા,

અરિહંતરૂપી થાયરે.

વીર વિશ્વેશ્વર ઉપદિસે,
 સ્વામીજીને ચિત્ત લાઇરે,
 આતમધ્યાને આતમા,
 ક્ષત્રિ મળે સવિઆઈ રે. વી-૨
 રૂપાતીત સ્વભાવ જે,
 દેવગદંસણ નાણિરે,
 તે ધ્યાતા નિજ આતમાં,
 હોયે સિદ્ધ ગુણ આણીરે વી-૩
 ધ્યાતા આચાર્ય ભક્ષા,
 મહામંત્ર શુભ ધ્યાનીરે,
 પાંચ પ્રશ્નાને આતમા,
 આચાર્ય હોયે પ્રાણીરે વી-૪
 તપ સંજ્ઞાયે રત સદા,
 દ્વાદશ અંગના ધ્યાતારે,
 ઉપાધ્યાય એ આતમા,
 જગમંધવ જગજાતારે વી-૫
 અપ્રમત્તે જે નિત રહે,
 નવિ હરખે નવિ શોચેરે,
 સંયુ સુધા તે આતમા,
 ધું મૂંડયે ધું લોચેરે વી-૬
 સમ સંવેગાદિકે (ગુણા)
 ક્ષય ઉપશમ જે આવે રે,
 દશન તેહિજ આતમા,
 ધું હોય નામ ધરાવેરે વી-૭
 જ્ઞાતાવરણી જે કમ છે,
 ક્ષય ઉપશમ તસ ધાયરે.
 તે હોયે એહિજ આતમા,
 જ્ઞાન અબોધતા જાયરે-વી૮
 જાણે ચારિત્ર તે આતમા,
 નિજ સ્વભાવમાંહિ રમતોરે,
 દેશ્યા શુદ્ધ અલંકર્યો,
 મોહવને નવિ ભમતોરે વી-૯
 હૃદયરોધે સંવરી,
 પરિણતિ સમવા થોએ રે

તપતે એહિજ આતમા
 વરતે નિજ ગુણ લોગે રે વી-૧૦
 આગમનો આગમતણો
 ભાવ તે જાણો સાચો રે
 આતમ ભાવે ચિર હોએ,
 પરભાવે મત સાચો રે વી-૧૧
 અષ્ટ સઠળ સમૃદ્ધિની
 ઘટમાંહે ક્ષત્રિ કાળી રે
 તિમ નવપદ ક્ષત્રિ જાણો,
 આતમશમ છે સાચી રે વી-૧૨
 યોગ અસંખ્ય છે જિન કદા,
 તવપદ મુખ્ય તે જાણો રે;
 એહ તણે અવલંબને,
 આતમ ધ્યાન પ્રમાણો રે-વી-૧૩
 ઠાળ ખારમી એહવી,
 ચોથે ખંડે પૂરી રે
 વાણી વાચક જસતણી,
 કોઈ નયે ન અધુરી રે વી-૧૪

ઉપનિષદસાર

Essence of Upanishad

‘બૃહદારણ્યકોપનિષદ’ના ત્રૈતીયી બ્રાહ્મણમાં કહ્યું છે કે.

‘આત્મા વા અરે દૃષ્ટવ્યઃ શ્રોતવ્યો મંતવ્યો નિદિધ્યાસિતવ્યઃ’

અરે આત્માનું જ દર્શન, અવજ્ઞ, મનન અને નિદિધ્યાસન કરવું જોઈએ.

વિદ્યઞ્ચા વિદ્યઞ્ચ ચસ્તદ્દેહોભયં સહ।
 અવિદ્યયા મૃત્યું તીર્ત્વા વિદ્યયામૃતમશ્નુ તે ॥

-ઇશોપનિષદ

જે જ્ઞાન અને કમ આ બંને સાથે સાથે જાણે છે તે કમથી મૃત્યુને તરીને જ્ઞાનથી અમરતાને પ્રાપ્ત કરે છે.

કુડિકોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, મુનિએ

જતાં, ઉભા રહેતાં, બેસતાં, સૂતાં, બીજા કોઈ પણ પ્રકારે પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે સદા આત્મામાં જ રમણ કરવું.

નિરાલંગોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, હર-કોઈ પ્રકારનો સંકલ્પ કરવાથી જ અંધન થાય છે.

યોગચૂડામણિ ઉપનિષદમાં કહ્યું છે કે, મમત્વથી આત્મા જીવ રૂપબને છે અને નિમમત્વથી કેવળ બ્રહ્મરૂપે જ રહે છે.

સંન્યાસોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, કમંથી જીવ અંધાય છે અને જ્ઞાનથી મુક્ત થાય છે.

યોગશિષ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, ચિત્ત અચળ રહે તે સંસાર અને નિશ્ચળ બને તે મોક્ષ.

છાંદોગ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, 'તત્ત્વ-મસિ' તે બ્રહ્મ તું છે. પૈંગલોપનિષદમાં કહ્યું છે કે 'ત્વં તદસિ' તું તે શુદ્ધ પરબ્રહ્મ છે.

વરાહોપનિષદમાં કહ્યું છે કે તું બ્રહ્મ કરવા યોગ્ય રૂપ ન થા, અને બ્રહ્મ કરનાર રૂપ પણ ન થા, પરંતુ સર્વ બાવના તજીને જે છેવટે બાકી રહે, તે પરમ તત્ત્વમય થા

સંન્યાસોપનિષદમાં કહ્યું છે, કે ધર્મ અધર્મનો ત્યાગ કર, સત્ય અસત્યનો ત્યાગ કર, અને સત્ય અસત્યનો ત્યાગ કરી જેના વડે તે તજે છે તેનો પણ ત્યાગ કર. તેજોબિંદુપનિષદમાં કહ્યું છે કે સર્વ વ્યાપારનો ત્યાગ કરી 'હું બ્રહ્મ છું' આવો વિચાર કર, અને 'હું બ્રહ્મ છું' આવો નિશ્ચય કરી, 'હું'પણનો પણ ત્યાગ કર, કેવળ બ્રહ્મરૂપે જ રહે.

શુકરહર્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે આ શાસ્ત્રમાં સ્વયંપૂર્ણ પરમાત્માને 'બ્રહ્મ'

શબ્દથી વર્ણવ્યા છે, તેમની કાચે-ઐક્યનું અનુસંધાન કરવાથી હું બ્રહ્મરૂપ થાઉં છું.

મહોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, જીવ-બુદ્ધિ જ્ઞાની આત્મા ઉપર જ પ્રીતિવાળો હોઈ, આત્મામાં જ રિયનિ કરે છે, પૂર્ણ બને છે, અને તેનું મન પવિત્ર હોય છે. કેવલ્યો-પનિષદમાં કહ્યું છે કે તે પરમાત્માને બાહ્યી મૃત્યુને ઝોળાંગે છે સુક્તિ માટે બન્ય કોઈ જ ભાગ નથી. રૂદ્રહર્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, તે પરબ્રહ્મને જે બાહ્યે છે, તે પરબ્રહ્મ જ છે. મહાવાક્ય રત્નાવલિમાં કહ્યું છે કે અનુભવની ઉત્કૃષ્ટતાનો જે સાર છે તે જ બ્રહ્મ કહેવાય છે.

માંડૂપ્યોપનિષદ, સમોપનિષદ, નૃસિંહ-પૂર્વઉપનિષદ, નૃસિંહઉત્તરઉપનિષદ, ગણે-શોપનિષદમાં કહ્યું છે કે 'અયમાત્મા બ્રહ્મ' આ આત્મા બ્રહ્મ છે. ઐતરેયોપનિષદમાં કહ્યું છે કે જે હું આ છું તે જ એ પરબ્રહ્મ છે. અને જે એ છે, તે જ હું છું.

'બ્રહ્મવેદમમૃતં પુરસ્તાદ્ બ્રહ્મ પર્યાદ્ બ્રહ્મ દક્ષિણતરણોત્તરેણ। અદર્યોત્પન્નં પ્રસૂતં બ્રહ્મવેદં વિશ્વમિદં વરિષ્ઠમ્ ॥

-મુંડકોપનિષદ

આ અમૃતરૂપ બ્રહ્મ જ છે. આજળ બ્રહ્મ છે, પાછળ બ્રહ્મ છે. જમણી બાજુ બ્રહ્મ છે, ડાબી બાજુ બ્રહ્મ છે, નીચે અને ઉપર પણ બ્રહ્મ જ છે, આ સર્વ વિશ્વ આ અચંત શ્રેષ્ઠ બ્રહ્મ જ છે.

ત્રિપાદ્મિતિમહાનાં ઉપનિષદમાં કહ્યું છે કે, હું સત્-ચિત્-આનંદમય છું, હું અજન્મા છું અને પરિપૂર્ણ છું. અધ્યાત્મો-પનિષદમાં કહ્યું છે કે, હું શુદ્ધ જ્ઞાન-સ્વરૂપ છું, હું કેવળ છું. સર્વદા મંગલ સ્વરૂપ છું.

જ્ઞાનવિદ્યોપનિવદ્માં કહ્યું છે કે, હું જ્ઞાન અને આનંદરૂપ છું. હું જ્ઞાતા છું. ચૈતન્યથી પૂર્ણ છું. ચૈતન્ય મય છું.

જાબાલદશનોપનિવદ્માં કહ્યું છે કે, પરમાત્મા અને જીવાત્માની એકતા જણાવનારા જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ તે સમાપ્તિ છે.

અવધૂનોપનિવદ્માં કહ્યું છે, સંકલ્પ વિકલ્પરહિત જે સ્થિતિ તે સમાપ્તિ છે.

મુક્તિદોષોપનિવદ્માં કહ્યું છે કે, ઉપર પૂર્ણ, નીચે પૂર્ણ અને વચમાં પૂર્ણ એમ કેવળ મંગળ સ્વરૂપ જ બની જવાય તે જ પારમાર્થિક સમાપ્તિ છે.

ભાવ અપૂર્વ કહે તે પાંડિત

Inner Experience

અનુભવ એટલે શાસ્ત્રમાં કહેલાં અર્થનું પ્રહણ કર્યા પછી વસ્તુ સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરનારું પરિપક્વ જ્ઞાન.

પાયસમાં જિમ વૃદ્ધિનું કારણ,

ગોમતનો અંશુઠો,

જ્ઞાનમાંહિ અનુભવ તિમજાણો,

તે વિજ્ઞાનતે જૂઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૨

ઉદયપર્યોમૃત કલ્પજ્ઞાન તિહાં,

ત્રીજે અનુભવ મીઠો,

તે વિજ્ઞ સકળ તૃપા કિમ જાંજે,

અનુભવ પ્રેમ ગરીઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૩

પ્રેમતણી પરે શીખો સાધો,

જેઇ ચેલડી સાંઠો,

જિહામાંક તિહાંરજ નવ દીસે,

જિહાં રસ તિહાં નવ ગઠોરે

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૪

જિનહી પાયા તિનહી છિપાયા,

એ પજુ એક છે થીએ,

અનુભવ મેરૂ છિપે કિમ મહોટો,

તે તો સઘળે દીઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૫

પૂરવ લિખિત લખે સવિ ઠાઇ,

મસી કાગળને કાંઠો,

ભાવ અપૂરવ કહે તે પાંડિત,

બહુ બોલે તે બાંઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૬

સંશય નવિ જાંજે શ્રુતજ્ઞાને,

અનુભવ નિશ્ચય જોઠો,

વાક વિવાદ અનિશ્ચિત કરતો,

અનુભવ વિજ્ઞ બય ઢેઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૭

અનુભવ અષ્ટક

Words cannot Express IT

પૂ. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિર-

ચિત જ્ઞાનસારમાં અનુભવ અષ્ટક આ પ્રમાણે છે.

સન્ધ્યેવ દિનશત્રિક્યા કેવલશ્રુતથો : પૃથક્કા
ભુધૈરનુભવો દષ્ટ : કેવલાત્કરણોદય : ॥

જેમ દિવસ અને રાત્રિથી સંધ્યા જુદી છે. તેમ કેવલજ્ઞાન અને શ્રુતજ્ઞાનથી ભિન્ન કેવલજ્ઞાનરૂપ સૂર્યના અરૂણોદયરૂપ અનુભવ પાંડિતોએ દીઠો છે. એટલે

મતિ-શ્રુતજ્ઞાનના ઉત્તરભાવી અને કેવલ જ્ઞાનથી અવ્યવહિત (અન્તરરહિત)

પૂર્વભાવી પ્રકાશને અનુભવ કહે છે, તેનું બીજું નામ પ્રાતિભજ્ઞાન છે.

ખરેખર સઘળા શસ્ત્રોનો વ્યાપાર ઉપાયપ્રવર્તન દિશા બતાવવાનો જ છે, પરન્તુ એક અનુભવ સંસાર-સમુદ્રનો પાર પમાડે છે.

ઇન્દ્રિયોને બગોચર સર્વોપાધિરહિત શુદ્ધ ધર્મ-આત્મા વિશેષ શુદ્ધ અનુભવ

શુદ્ધ ધર્મ-આત્મા વિશેષ શુદ્ધ અનુભવ

શુદ્ધ ધર્મ-આત્મા વિશેષ શુદ્ધ અનુભવ

વિના શક્તિ સેકડો યુક્તિઓ વડે પણ જાણી શકાય તેમ નથી જેથી પંડિતોએ કહ્યું છે.

જો યુક્તિઓ કરીને ઇન્દ્રિયોને અગોચર ધર્માસ્તિકયાદિ પદાર્થો હૃદયેથી માં રહેલા આમળાની પેઠે જાણી શકાય તો એટલા કાળે અતીન્દ્રિય પદાર્થોને વિષે પંડિતોએ અસંદિગ્ધ અને અજ્ઞાન્ત નિષ્કંપ જ્યો હોતા.

આત્મા પણ અતીન્દ્રિય પદાર્થ છે, તેના પર્યાય પણ અતીન્દ્રિય છે, માટે તે તે વ્યક્તિને ચોક્કસ મોક્ષના ઉપાયનું પરિજ્ઞાન થવાને માટે સામક્ય યોગરૂપ અનુભવ પ્રમાણુ અવશ્ય માનવું એ જાવાય છે.

કોની કલ્પનારૂપ કડકી શાસ્ત્રરૂપ ક્ષીરજમાં અરગાહનારી-પ્રવેશ કરનરી નથી? અર્થાત્ સર્વની કલ્પના શાસ્ત્રમાં પ્રવેશ કરે છે. પરન્તુ અનુભવરૂપ જીમવડે શાસ્ત્રરૂપ ક્ષીરતા રક્ષનો આસ્વાદ-રહસ્ય અરંજના જાણનારા થોડા છે. એટલે શાસ્ત્રજ્ઞાન તે બાહ્ય અને અનુભવ તે અંતરંગ એમ જાણવું.

નિદ્રા-સર્વ પ્રધારના કલેશ રહિત પ્રહા આત્મરૂપને દ્વન્દ્વરહિત-શુદ્ધ અપરેક્ષ (પ્રત્યક્ષ) અનુભવ વિના વિષિમયી અંજાક્ષરરૂપ, વાગ્મયી-અંજનાક્ષર ઉચ્ચારણ કરવા) રૂપ અને મનોમયી-લબ્ધક્ષર (અર્થના પરિજ્ઞાન) રૂપ દૃષ્ટિ કેવી રીતે હોય? શસ્ત્ર દૃષ્ટિએ પ્રહા ન જણાય, અર્થ દૃષ્ટિએ તો ન જ જણાય. પરન્તુ દેવલ (અનુભવ) દૃષ્ટિ એ જ જણાય.

અનુભવ એ સુષુપ્તિ દશા નથી કારણુ કે તે એક રહિત છે. અને સુષુપ્તિ તો

નિવિકલ્પ છે પણ એક સહિત છે. વળી તે સ્વપ્નકાળ અને જાગૃતદશા પણ નથી. કારણુ કે કલ્પના રૂપ શિલ્પ-કારી-ગરીની વિશ્રન્તિ-અભાવ છે અને સ્વપ્ન કાળા જાગૃતદશા તો કલ્પનારૂપ છે. માટે અનુભવ એ ચોથી જ દશા-અવસ્થા છે.

મુનિ શાસ્ત્ર દ્રષ્ટિથી સમજી શબ્દપ્રહા જાણીને અનુભવ વડે અન્ય નિરપેક્ષ સ્વપ્રકાશરૂપ પરમ પ્રહાને જાણે છે.

સ્વાનુભવ કથન

પૂજ્ય શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યે યોગશક્તિના અતિમ પ્રકાશમાં જે સ્વાનુભવ કથન કહ્યું છે તે આરાધનામાં સદાયક અને એ હેતુએ અહિં રજી કયું છે.

શુભવિન્ધોયુરંમુખનો

યદધિગતં તદિદ્ધ દર્શિતં સમ્યક્ ।

અનુભવસિદ્ધિદાની

પ્રકશ્યતે તત્ત્વનિદમ્મલમ ॥

નિદાન્તરૂપ સમુદ્રથી અને ગુરુના મુખથી જે મેં યોગનું તત્ત્વ જાણ્યું હતું તે અહિં યથાર્થ રૂપે દર્શાવ્યું છે. હવે જે નિમંજ યોગનું તત્ત્વ મને અનુભવ-સિદ્ધ છે તેને અહિં પ્રકાશિત કરું છું.

અહીં નિક્ષિપ્ત, ચાતાયાન, વિલષ્ટ અને સુક્ષીન એમ ચાર પ્રકારનું મન છે, અને તે તેના જાણનારના ચિત્તને અમત્પાર કરનાર છે.

જ્યાં ત્યાં જમનું અસ્થિર મન વિક્ષિપ્ત કહેવાય છે. બાહ્ય વિષયમાં જનું અને વળી કંઈક આનન્દયુક્ત ચિત્ત ચાતાયાત કહેવાય છે. તેમાં જેટલે અંશે આત્મામાં સ્થિરથાય છે, તેટલે અંશે આનન્દસહિત હોય છે. તે બન્ને પ્રકારના મન પ્રથમ અજ્ઞાસીને હોય છે અને તે વિકલ્પપૂર્વક બાહ્ય

વિષયને પ્રહણ કરે છે.

સ્થિર અને આનન્દવાળું ચિત્ત ત્રિલોક કહેવાય છે કારણ કે આત્મામાં સ્થિરતા હોવાથી તે આનન્દયુક્ત હોય છે. તથા નિશ્ચલ-અભ-ત સ્થિર અને પરમાનન્દ યુક્ત ચિત્ત સુલીન કહેવામાં આવે છે તે બંને પ્રકારનું ચિત્ત માત્ર ચિત્તજત કોયરૂપ વિષયને પ્રહણ કરે છે પણ બાહ્ય વિષયને પ્રહણ કરતું નથી, એમ જ્ઞાની પુરૂષે એ કહ્યું છે.

આ પ્રમાણે વારંવાર અભ્યાસથી યોગી નિરાલંબન ધ્યાનને પ્રાપ્ત થાય છે. પ્રથમ સ્વાભાવિક નિશ્ચલ ચિત્તથી ચાતા-યાન ચિત્તનો અભ્યાસ કરે, ચાત-ચાત ચિત્તથી ત્રિલોક ચિત્તનો અભ્યાસ કરે અને ત્રિલોક ચિત્તથી સુલીન ચિત્તનો અભ્યાસ કરે. એમ પુનઃ પુનઃ અભ્યાસ કરવાથી નિરાલંબન ધ્યાન પ્રાપ્ત થાય છે. ત્યારબાદ સમગ્ર ભાવની પ્રાપ્તિથી પરમાનન્દને અનુભવે છે.

યોગી બાહ્યાત્મભાવને દૂર કરી પ્રસન્નતા-યુક્ત-અન્તરાત્મા વડે પરમાત્મામાં તન્મય થવા માટે પઃમત્માનું ચિન્તન કરે.

આત્મબુદ્ધિથી (અહંભાવ અને મમત્વ-બુદ્ધિથી) શરીરક્રિકને પ્રહણ કરનાર અદિરાત્મા કહેવાય છે અને કાયાક્રિકને અનિષ્ટાન-સાક્ષી (તટસ્થ દ્રુષ્ટા) અન્તરાત્મા કહેવાય છે.

જ્ઞાનરવરૂપ, આનન્દમય, સમગ્ર ઉપા-ધિથી રહિત, પવિત્ર, ઇન્દ્રિયોને અગોચર અને અનન્તગુણેનું બાહ્ય પરમાત્મા તેનાં ભક્ષનાર પુરૂષોએ કહ્યું છે.

આત્મર્ત્વ-શ્લેષ

Realization of SELF

શરીરથી આત્માને વિજ બાણે અને

અત એવા આત્માથી શરીરને ભુટું બાણે, એમ જે આત્મા અને શરીરનો ભેદ બાણે છે તે યોગી આત્માનો નિશ્ચય કરવામાં સ્ખલના પામતો નથી.

જેની આત્મબુદ્ધિ આલંબને લીધે કંઠાયેલી છે, એવા મૂઢ-અનિવેદી જનો આત્માથી અન્યબાહ્ય વિષયોમાં સંતોષ પામે છે. પરન્તુ બાહ્ય વિષયોમાં જેની સુખની ભન્તિ દૂર થયેલી છે એવા જ્ઞાની પુરૂષ આત્માને વિષે જ સંતુષ્ઠ થાય છે.

જે જ્ઞાની પુરૂષને વિના અવતને પ્રત્યક્ષ શકે તેવું મોક્ષપદ ખરેખર આત્મામાં જ છે તેથી તેા આ જ્ઞાની પુરૂષે માત્ર આત્મજ્ઞાન યોગવવા છુટ્ટે છે.

જેમ સિદ્ધ રસના સ્પર્શથી લોહું સુવર્ણપણને પામે છે તેમ પરમાત્માના ધ્યાનથી આત્મા પરમાત્માપણને પામે છે.

જેમ નિદ્રામાંથી ભગૃત થયેલા મનુષ્યને પૂર્વે અનુભવેલા પદાર્થોનું કોઈના કહ્યા સિવાય જ્ઞાન થાય છે તેમ પૂર્વ જન્મના સંસ્કારથી કોઈના ઉપદેશ સિવાય પણ સ્વયંભવ આત્મતત્ત્વ પ્રકાશિત થાય છે. તાત્પર્ય એ છે કે જેણે અન્ય જન્મમાં આત્મતત્ત્વનો અભ્યાસ કર્યો છે તેને આ જન્મમાં શુદ્ધના ઉપદેશ સિવાય પણ આત્મજ્ઞાન થાય છે.

અથવા જન્માન્તરના સંસ્કાર સિવાય પણ આ જન્મમાં શુદ્ધના ચરણની સેવા કરનારા, પ્રશમયુક્ત અને શુદ્ધચિત્તવાળાને શુદ્ધની કૃપાથી ખરેખર આત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ગુરૂ શરણે

Surrender to Guru

તેમાં જેણે જન્માન્તરમાં તત્ત્વજ્ઞાનનો અભ્યાસ કર્યો છે, તેને શુદ્ધ તે તત્ત્વ-

જ્ઞાનની બાબતમાં દરેક પ્રતીત કરાવનારા થાય છે. અને જેને જ્ઞાન-આત્મના તત્ત્વ-જ્ઞાનના સંસ્કાર નથી તેને તત્ત્વજ્ઞાનમાં શુદ્ધ માર્ગદર્શક થાય છે, માટે બન્ને કારણે શુદ્ધી સદા ઉપાસના કરવી યોગ્ય છે.

જેમ સૂપ જાદ અન્ધકારમાં પડેલી વસ્તુને પ્રકાશિત કરે છે, તેમ અહીં પણ સદ્ગુરુ આજ્ઞાનરૂપ અન્ધકારમાં પડેલા તત્ત્વને પ્રકાશિત કરે છે.

માટે યોગીએ પ્રાણાયામ વગેરેના કલેશનો ત્યાગ કરી શુદ્ધો ઉપદેશ પામી આત્માના અભ્યાસમાં પ્રીતિ કરવી.

સાધક શાન્ત યત્ન મન, વચન અને કાયાના શોભનો પ્રયત્ન વડે ત્યાગ કરી રહ્યાં ભરેલાં પાત્રની પેઠે આત્માને હંમેશા નિશ્ચલ (સ્થિર) રાખે.

ઉદાસીનતામાં તત્ત્વ પર યથેક્ષા તે કોઈ પણ વસ્તુનું ચિન્તન ન કરે, કારણ કે સંકલ્પથી આકૃષ્ટ થયેલું ચિત્ત સ્થિર થતું નથી.

ચાવત્પ્રયત્ન લેશો,

ચાવત્સંકલ્પકલ્પના ઠાડપિ ।

તાવજ્ઞ લયસ્થાપિ,

મનિસ્તત્ત્વસ્થ કા નુ કથા ॥

જ્યાં સુધી સાધકના પ્રયત્નની ન્યૂનતા છે અને સંકલ્પ વિકલ્પો થયા કરે છે ત્યાં સુધી ચિત્તની લીનતા પણ થતી નથી, તે પછી અત્મજ્ઞાનની વાત જ થી કરવી ।

ચરિત્ તદિતિ ન વકતું

સાક્ષાદ્ શુદ્ધ્ય ડપિ હન્ત સકચેત ।

ઔદાસીન્યપરસ્થ

પ્રકાશતે તત્ત્વસ્થ તત્ત્વમ્ ॥

જે તત્ત્વને 'તે આ છે' એમ સાક્ષાત

શુરુપણુ કહી શકતા નથી તે તત્ત્વ ઉદાસીનતામાં તત્ત્વ પર યથેક્ષાને સ્વયમેવ પ્રગટ થાય છે.

એકાન્તે, અતિપવિત્ર અને રમણીય સ્થળમાં હંમેશાં મુખપૂર્વક બેસી પઠવી માયા સુધીના શરીરના બધા અવયવોને શિથિલ કરી મુન્દરરૂપ બુદ્ધિ, મધુર મનોહર વાણી સાંકળે, સુગન્ધી પદ્મથેનિ મુલે, સ્વાહિન્ટ સ્ત્રોતો આસ્વાદ લે, કેમળ પદ્મથેનિ સ્પર્શ કરે અને ચિત્તની વૃત્તિ બાંજે જાય તે પછુ તેને વારે નહિ, પણ રામદ્રેષરહિત ઉદાસીનતાને ધારણકરી વિષયની જ્ઞાન્તિને તણ, હંમેશા બહાર અને અન્તરમાં ચિન્તા અને ચેષ્ટાથી રહિત યત્ન તત્ત્વમયતાને પ્રાપ્ત થયેક્ષા યોગી અત્યન્ત ઉન્નનીભાવને પામે છે.

ગૃહાન્તિ અહ્યાં સ્વાનિ

સ્વાનીન્દ્રિયાણિ નો ર્ન્યાત્ ।

ન ખલુ પ્રવર્તયેદા

પ્રકાશતે તત્ત્વમચિરેણ ॥

ઉદાસીનતાને પ્રાપ્ત થયેલા યોગીએ ચોતપેતાના વિષયોને અહણુ કરતી ઇન્દ્રિયોને રોકવી નહિ, તેમજ તેને વિષયોમાં પ્રવર્તારવી નહિ. તેથી થોડા સમયમાં આત્મજ્ઞાન પ્રકાશિત થાય છે.

મનની સાધના

Discipline for Mind

એતે.ડપિ યત્ર યત્ર,

પ્રવર્તતે ને તત્ત્વત્તો વાથમ્ ।

અચિક્રીભવતિ હિ,

વારિતમવારિત' શાન્તિમુપયાતિ ॥

મન પણ જ્યાં જ્યાં પ્રવૃત્ત થાય ત્યાંથી તેને વારતું નહિ, કારણ કે તેને જે વાયુ" હોય તે તે પ્રબળ થાય છે.

અન ન વાયુ' હાય તો શાન્ત થાય છે.
મત્તો હુસ્તી ચત્નાન્નિવાય',
મણ્ણેડધિકીભારતિ ચંદ્રત્ત
અનિવાન્તિસ્તુ ક.માનુ,
લખંવા શ.મ્વતિ મનસ્તદ્દેતક
જેમ મહો-મત્ત હાથીને પ્રયત્નથી
નિવારો નો તે વધારે જોર કરે છે અને
ન નિવારો તો તે ઇન્દ્રિય વસ્તુને મેળવી
શાન્ત થાય છે, તેમ મન સંબંધે
પણ જાણવું.

તદ્ધિં તથા યત્ર યતઃ

સ્થિરીભવતિ ચૈગિનશ્ચક્ષ્ણં ચેતઃ ।

તદ્ધિં તથા તત્ર તતઃ

કથંચિદ્ધપિ ચ્ચક્ષ્ણૈર ॥

જ્યારે, જેમ, જે સ્થળે અને જેથી
ચૈગિનું ચંચલ ચિત્ત સ્થિર થાય ત્યારે,
તેમ, તે સ્થળે અને તેનાથી જરા પણ
ચલાવવું નહિ, અર્થાત્ અમુક દેશ કાળમાં
અને અમુક રીતે ચિત્તને સ્થિર કરવાનો
આગ્રહ રાખવો નહિ.

અનથા યુકત્યાડબ્યાસં,

વિદધાનસ્થાતિકૌલમપિ ચેતઃ ।

અંગુલ્યઅસ્થપિતદ્દૃષ્ટ ઈવ,

સ્થૈયંમાશ્રયતિ ॥

આ યુક્તિ વડે અભ્યાસ કરનારેનું અનિ
ચંચળ ચિત્ત પણ આંગળીના અક્ષભાગ
ઉપર રાખેલા દંડની પેઠે સ્થિર થાય છે.

પ્રારંભમાં દૃષ્ટિ નીડળીને કે.ઇ.પણ ઈયેય
પદ્ધતિનાં લીન થાય છે અને ત્યાંજ સ્થિરતા
પામીને ધીમે ધીમે વિલય પામે છે.

આરે તરફ ફેલાયેલી પરંતુ ધીમે ધીમે
અંદર વળેલી દૃષ્ટિ પરમાત્મતત્ત્વરૂપ
નિર્મલ આરિસામાં આત્મા વડે આત્માને
જુએ છે.

ઓહ.સીન્વનિમગ્નઃ

પ્રયત્નપરિવર્જિતઃ સતતમાત્મા ।

અ.વિતપરમાનન્દઃ કવચિદ્ધપિ,

ન મનો નિયોજયતિ ॥

કરણાનિ નાચિત્કિંચ્યુપેક્ષિતં,

વિત્તમાત્મના જાતુ ।

શ.હો તનો નિજનિજે,

કરણાન્ધપિ ન પ્રવર્ત્તે ॥

નાત્માપ્રેરપતિ મનો ન મનઃ

પ્રેરયતિ ચહિં કરણાનિ ।

ઉભયબ્રહ્મં તદ્ધિં સ્વયમેવ,

વિનાશમાપ્નોતિ ॥

ઉદ્ધાસીનતામાં નિમગ્ન, પ્રયત્ન વિનાને
તથા નિરન્તર પરમાનંદની ભાવનાવાળો
આત્મા કે.ઇ.પણ સ્થળે મનને જોડતો નથી
જેમ આત્મા વડે ઉપેક્ષા કરાયેલું મન કહી
પણ ઇન્દ્રિયોનો આશ્રય કરતું નથી. તેથી
પોતપોતાના વિષયમાં ઇન્દ્રિયો પ્રવૃત્ત થતી
નથી. જ્યારે આત્મા મનને પ્રેરણા કરતો
નથી, મન ઇન્દ્રિયોને પ્રેરતું નથી ત્યારે
ઉભય બ્રહ્મ થયેલું મન સ્વયં વિનાશ
પામે છે.

જ્યારે મન ભસ્મથી ઠંકાયેલા અગ્નિની
પેઠે દેખાતું નથી અને કલા સહિત
સંસ્થા પાણીના પ્રવાહની અંદર પડેલા
અગ્નિની પેઠે વિલય પામે છે ત્યારે પવન
વિનાના સ્થાનમાં રહેલા હીવાની પેઠે સંપૂર્ણ
આત્મજ્ઞાનરૂપ તત્ત્વ પ્રગટ થાય છે.

આત્મજ્ઞાન જેને પ્રાપ્ત થાય છે તેનું
શરીર સ્વેદન અને મદન સિવાય પણ
કે.મગતા ધારણ કરે છે, અને તેલ વિના
પણ સ્નિગ્ધતા પ્રાપ્ત કરે છે.

અમનરકતાની પ્રાપ્તિ વડે મનરૂપ
શબ્દ નાશ પામે છે ત્યારે સરીર

છત્રની પેઠે જડતાને તણ શિયિલ થાય છે.

હૃદયેશ કલેશ આપનાગ શબ્દરૂપે થયેલા અનતઃકરણને શબ્દરહિત કરવા માટે અમનસ્કતા સિવાય બીજું ઔષધ નથી.

અંચળ ઇન્દ્રિયોરૂપ પાંદડાવાળી અને મનરૂપ કન્દવાળી કેળરૂપ અવિદ્યા અમનસ્કતા રૂપ ફળતું દર્શન થતાં સર્વથા નાશ પામે છે.

ઉન્મનીભાવરૂપી શસ્ત્ર

Razor's Edge

મન અતિ અંચલ છે, અતિસૂક્ષ્મ છે અને વેગવળું હોવાથી લક્ષ્યમાં આવે તેવું નથી. તેને પ્રમાદ રહિતપણે યાગ્યા સિવાય ઉન્મનીભાવરૂપ શસ્ત્ર વડે ભેટી નાંખવું.

જ્યારે અમનસ્કતાવની પ્રાપ્તિ થાય છે ત્યારે યોગી પોતાનું શરીર છૂટું પડી ગયેલું હોય, બળી ગયેલું હોય, ઉડી ગયેલું હોય અને હોય જ નહિ તેમ જાણે છે.

મદોન્મત ઇન્દ્રિય રૂપ સર્પેરહિત અમનસ્કતા રૂપ નવીન અમૃતકુડમાં મગ્ન થયેલા યોગી અનુપમ પરમ અમૃતનો આસ્વાદ અનુભવે છે.

અમનસ્કતા પ્રાપ્ત થતાં રેચક, પૂરક અને કુભક ક્રિયાના અભ્યાસ વિના પ્રયત્ન સિવાય વાયુ સ્વયમેવ નાશ (સ્થિરતા) પામે છે.

લાંબા કાળ સુધી પ્રયત્ન કરવા છતાં જે વાયુ સ્થિર કરી શકાતો નથી તે અમનસ્કતા પ્રાપ્ત થતાં તત્કાળ સ્થિર થાય છે.

અભ્યાસ સ્થિર થતાં અને નિમંલ અને આવરણ રહિત તત્ત્વ પ્રકાશિત થતાં

મૂળથી શ્વાસનું ઉન્મૂલન કરનાર યોગી મુક્ત જેવો લાગે છે.

જે જાગૃત અવસ્થામાં સ્વસ્થ અને લયની અવસ્થામાં સુનેલા જેવો રહે છે તે શ્વાસોશ્વાસ રહિત યોગી મુક્ત જીવ કરતાં કેઈ પણ રીતે ઉતરતો નથી.

પૃથ્વી ઉપર રહેનારા લોકો છે તે હૃદયેશ જાગરણ અને સ્વપ્ન (નિદ્રા) ની અવસ્થામાં હોય છે. પરંતુ લયની અવસ્થામાં મગ્ન થયેલા તત્ત્વજ્ઞનીઓ જાગતા નથી તેમ ઉત્રતા પણ નથી.

ભજતિ ખલુ શૂન્યભાવઃ

સ્વપ્ને વિષયમદ્ભ્રમ જાગરણે ।

એતદ્દ્વિતયમતીત્યાનન્દ-

મયમવસ્થિત' તત્ત્વમ્ ॥

ઉદ્યમાં શૂન્યભાવ હોય છે અને જાગૃતઅવસ્થામાં વિષયનું મદ્ભ્રમ થાય છે, પરંતુ એ જાગૃત અવસ્થાઓથી પર જ્ઞાનન્દમય તત્ત્વ રહેલું છે.

કર્મો દુઃખ માટે અને નિષ્કર્મપણું (કર્મ રહિત શુદ્ધ આત્મજ્ઞાન) સુખને માટે થાય છે, એ પ્રસિદ્ધ છે, તો પછી જેમાં મોક્ષ મુલભ છે એવા આત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટે કેણું પ્રયત્ન ન કરે ?

અનુભવઅમૃત મીઠું

Light and More Light

મોક્ષેડરતુ મારતુ યદિ વા,

પરમાનન્દરતુ વેદ્યતે સ ખલુ ।

યસ્મિન્નિખિલસુખાનિ,

પ્રતિભાસન્તે ન વિચિદિવ ॥

ભલે મોક્ષ પ્રાપ્ત થાયો કે ન થાયો પણ શુદ્ધ આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયે ખરેખર પરમાનન્દનો અનુભવ થાય છે,

નેની શાસ્ત્રે સંસારના જખા સુખો તુલ્ય તુલ્ય પણ લાગતાં નથી.

મધુન મધુરં નૈતાઃ શીતાસ્તિવપસ્તુહ્નિનદ્યુતે રમૃતમધુનં નાથૈવાસ્થ્યાઃ ક્લેલે તુ મુખામુખા । તદ્ભ્રમમુના સંસ્મરેણ પ્રસીદ્ધ સખે મનઃ ક્લમવિકલં ત્વચ્ચૈવૈતત્પ્રસાદમુપેયુષિ ॥

તે અમનસ્કતાના કૃત્તરૂપ પરમાનન્દની આમળ મધુ પણ મધુર નથી, સંદ્રના કિરણો પણ શીતલ નથી, અમૃત તો નામનું જ અમૃત છે, મુખા પણ વૃથા છે, તો હે મિત્ર મન ! સુખપ્રાપ્તિના જખા નિઃકૃત્ત પ્રયત્નો ઠોડી પ્રસન્ન થા અને તું પ્રસન્ન થઈશ એટલે તને સંપૂર્ણ સુખની પ્રાપ્તિરૂપ કૃત્ત પ્રાપ્ત થશે.

એ મન છે, તો પ્રિય અને અપ્રિય વસ્તુ દૂર હોય તો પણ મદલ્ય કરાય છે, અને એ મન નથી તો વસ્તુ નજીકમાં રહેલી હોવા છતાં પણ મદલ્ય કરાતી નથી. આમ જાણનારા પુરૂષોને ઉન્મનીભાવ (અમનસ્કપણું) પ્રાપ્ત કરવા માટે સદ્-શુભની ઉપાસના કરવામાં તીવ્ર ઈચ્છા કેમ ન થાય ?

તાં રતાના પરમેશ્વરાદિ પરાન્
ભાવૈઃ પ્રસાદં નયન્
તૈસ્તૈસ્તત્તદ્વપાયમુદ્ધ જગવન
નાત્મન કિમાયસ્યસિ ।
હન્તાત્માનમપિ પ્રસાદય મનાઝ્
થૈનાસતાં સંપદઃ
સામ્બાલ્યં પરમેડપિ તેજસિ તવ
પ્રાલ્યં સમુલ્ભૃત્સતો ।

હે એશ્વર્યમુખ આત્મા ! સુખપ્રાપ્તિના અને દુઃખને દૂર કરવાના ઉપાયનો અભાજ્ય હોવાથી તું ધન, યશ, વિદ્યા, શાન્ત્ય અને સ્વર્ગપ્રાપ્તિની પ્રાપ્તિ, તથા શામ, શરિદ્ધ,

ઉપદ્રવાદિ અનર્થને દૂર કરવાના તે તે પ્રકારના અભિપ્રાયથી આત્મા સિવાયના પરમેશ્વર સુધીના પર પદાર્થોને પ્રસન્ન કરવાનો પ્રયત્ન કરતો વૃથા મહેનત શા માટે કરે છે ? એક આત્માને જ સ્વસ્થ અને તમોશુભને દૂર કરી જરા પ્રસન્નકર, જેથી સંપત્તિ તો શું પણ પરમજ્યોતિ સ્વરૂપ પરમાત્માનું પ્રચુર સામ્બાલ્ય તને પ્રાપ્ત થશે.

યા શાઘાત્સુશુરોમુખાદતુભવાય્ ।
આઘાપિ કિચિત્ કવચિત્,
યોત્સરથોપનિષદ્ધિવેકપનિષત્
ચૈતત્તૈમત્કારિણી ।

શ્રી ચૌકુલ્યકુમારપાલ નૃપતે
સ્વસ્થમક્યથંના-
દાચાર્યેણ નિવેશિતા પયિગિરાં
શ્રીહેમચન્દ્રેણુચા ॥

વિવેકી પુરૂષોની પરિષદના ચિત્તને આનન્દ આપનાર, શામ, સુશુભ અને અનુભવથી જે યોગનું રહસ્ય જાણ્યું હતું તે ચૌકુલ્ય કુમરપાલ શાળની અત્યન્ત પ્રાર્થનાથી શ્રી હેમચન્દ્રાચાર્યે વાણીના આત્મમાં ઉતામું.

અધ્યાત્મસારમાં અનુભવાધિકાર
પૂ. શ્રી યશોવિજયજી 'અધ્યાત્મસાર'માં
કહે છે કે,
શાસ્ત્રે પદશિંતદિશા,
અભિતામદ્મદકપાયકલુપઃજ્ઞામ્ ।
પ્રિયમનુભવૈકવેષં,
રહસ્યમાવિભવતિ કિમપિ ॥
શાસ્ત્રે દેખાડેલી દિશા વઢે જેનો અસદ્મદક, કપાય અને કલુપતા નાશ પામ્યા છે, એવા પુરૂષોને અનુભવ વઢે જ

જ્યુષ્ઠા લાયક કંઈક ઈશ્વર રહ્યો પ્રગટ થાય છે.

જેથી કરીને પ્રચરત આલંબનો વડે પ્રાયે કરીને પ્રચરત જાણ જ થાય છે, તેથી કરીને આલંબનના અપવાળા યોગીએ મનને શુભ આલંબનવાળું કરવું.

મનને ક્ષણવાર આલંબનવાળું કરવું અને ક્ષણવાર આલંબન રહિત કરવું એમ કરતાં કરતાં અનુભવનો પરિપાક અવાધી મન છવન પથત આલંબનરહિત થાય છે.

જ્યારે મન એક પદાર્થનો આશ્રય કરીને તે વિના બીજું કંઈપણ ચિંતવે નહિ, ત્યારે જેને ઈશ્વર પ્રગટ થયા નથી એવા અભિની જેમ તે મન શાંત થાય છે.

શાંત હૃદયવાળાના શોક, મદ, કામ, મત્સર, કલક, કદમક, વિપાક અને વૈર એ સર્વે ક્ષીણ થાય છે. આ જાળતમાં અમરો અનુભવ જ સાક્ષી રૂપ છે.

મન શાંત થતાં આત્માની સ્વાભાવિક અને શાંત જ્યોતિ પ્રકાશે છે, અવિદ્યા ભરિમજૂન થાય છે. અને મેહરૂપી અંધ-કારનો લય થાય છે.

શાંત હૃદયવાળા અંતરાત્માને જાણ આત્માને અધિકાર હોતો નથી અને ધ્યાન કરવા યોગ્ય પરમાત્મા ધ્યાનવડે તેને સમીપવતી થાય છે.

સરીર અદિક જાણ આત્મા છે, તેમનો અધિકારતા અંતરાત્માપણાને પામે છે તથા સમગ્ર ઉપાધિરહિત એવો આત્મા તે પરમાત્મા છે, એમ આત્મજ્ઞાનીઓએ કહ્યું છે.

જ્યારે વિષયો અને કપાયોનો આવેશ થાય છે, તરવને વિષે અશ્વદા થાય છે,

શુભ પર દેવ થાય છે અને આત્માનું અજ્ઞાતપણું હોય છે, ત્યારે જાણ આત્મા સ્પષ્ટ થાય છે.

જ્યારે તરવ પર શ્વદા, આત્માનું જ્ઞાન, મહામતો, અપ્રમાદિપણું તથા મોહને જ લય થાય છે. ત્યારે અંતરાત્મા સ્પષ્ટ થાય છે.

જ્યારે કેવલજ્ઞાન, યોગનો નિરોધ, સમગ્ર કર્મનો ક્ષય અને મોક્ષમાં નિવાસ થાય છે ત્યારે પરમાત્મા સ્પષ્ટ થાય છે.

જે પુરૂષ આત્મા અને મનના શુભોની વૃત્તિઓને દરેક પદે વિવેચન કરવાપૂર્વક જાણે છે, કુશળ અનુભવે કરીને શુભ એવો તે પુરૂષ પ્રકાશવાને પામે છે.

પ્રકાશમાં રહેલો પ્રકાશની પ્રકાશને પામે, તેમાં શું આશ્ચર્ય! પરંતુ પ્રકાશગાનીના વચનથી પણ અથે પ્રકાશના વિલસને અનુભવીએ છીએ.

પ્રકાશ અસ્થયનમાં અકાર હૃદયર પદતા ભાવો વડે જે પ્રકાશ કહેલું છે (શ્રી આચાર્ય-રાંગમાં કહેલા આચાર્ય રૂપ પ્રકાશને) તેને જે યોગીએ સંપૂર્ણ પ્રાપ્ત કર્યું છે તે યોગી પ્રકાશી પર એટલે પ્રકૃષ્ટ છે.

પંડિત પુરૂષે આ ધ્યાન કરવા લાયક છે આ સેવવા લાયક છે, અને તેની જ ભક્તિ કરવા લાયક છે તથા તેને વિશે શુદ્ધિ રાખવાથી સંસાર સાગર મુખે તરવા લાયક થાય છે.

પૂર્ણ આચાર્યને પાળવામાં અસમર્થ એવા અમે હૃન્મજા યોગનું અવલંબન કરીને પ્રધાન મુનિઓની ભક્તિ વડે તેમના માર્ગને જ અનુસરીએ છીએ.

આ હૃન્મજા યોગમાં વિચિત પણ જે યતના તે શુભ અનુભવને કરનારી છે

તથા આત્માના પારેણામનુ જે વિવેચન તે અજ્ઞાનરૂપી વિષનો નાશ કરનારૂં છે.

શક્તિ પ્રમાણે સિદ્ધાંત અને તેના અંગો-રૂપ શાઓનો પરિચય હો! આ અમારો પરમ આલ્ખન રૂપ દર્શાનનો પક્ષ છે.

વિષિનું કહેવું, વિષિ પરની પ્રીતિ, વિષિની ઇચ્છા રાખનાર પુરૂષોને વિષિ-માર્ગમાં પ્રવર્તાવવા તથા અવિષિનેા નિવેધ કરવો વગેરે અમારી જિન પ્રવચન પરની ભક્તિ ઊત્તિદ જ છે.

અધ્યાત્મની સાધના વડે ઉજ્જવળ ચિત્તની વૃત્તિને ચેગ્ય એવું અમારૂં કર્તાવ્ય છે તથા અમોને પૂર્ણ ક્રિયા કરવાનો અનિલાપ છે-આ જે બાબતો આત્માની શુદ્ધિ કરનારી છે.

શક્ય ક્રિયાનો આરંભ અને શુદ્ધ પક્ષ એ જે અહિં શુભ અનુભવરૂપ છે, અને તેથી બીજો માર્ગ અહિંતકારક છે. એ પ્રમાણે આ અમારો અનુભવ સિદ્ધ માર્ગ છે.

ક્ષમા યાચના

આ સંપાદનમાં જ્યાં જે કંઈ સખલના થઇ હોય તેની આપ સર્વ ઉદારચેત્ત ક્ષમા આપશો. અત્યંત ગભિર એવા મોગવિમળનું આ લેખન જે એકઠા સુચેગ્ય પાત્રમાં ધર્મની આરાધનાનો રસ જગા-દશે તો સંપાદકનો પ્રયત્ન સફળ ગણાયે.

ન ભવતિ ધર્મઃ શ્રોતુઃ

સર્વં સ્યૈ કાન્ત તો હિત શ્રવણત્

શ્રુતેડનુમદ્ધુદયા

વસ્તુ સ્તવે કાન્તો ભવાત્

-શ્રી ઉમાસ્વામિનિ-તરવાધંબધ્ય

હિત શ્રવણથી સર્વ શ્રોતાને એકાન્તથી ધર્મ હોય નહિ, પણ અનુચક બુદ્ધિથી વજ્જાને તો એકાન્તે ધર્મ હોય જ છે.

વધ્યત્યન્તગંભીરમભૂર્માર્ગ દશાન્દિમ્પ્ર પ્રવર્તિષિ તથા પ્યત્ર ધ્યાનભક્તિ પ્રયોદિતઃ

જે કે આ ધ્યાનવિષય અત્યંત ગંભીર છે, મારા જેવાની તેમાં પહોંચ્ય તથી; છતાં પણ અહીં કેવળ ધ્યાન પરની ભક્તિથી પ્રેરાયેલા મેં પ્રયત્ન કર્યો છે.

યદત્ર સખલિત્,

ક્રિયિચ્છાદ્મસ્થયાદ્યશબ્દયો

તન્મે ભક્તિપ્રધાનસ્ય,

ક્ષમતાં શ્રુતદેવતા

છદ્મસ્થતાના કારણે અહીં શબ્દોમાં કે અર્થમાં જે કંઈ સખલન થયું હોય તેની ભક્તિપ્રધાન એવા મને શ્રુતદેવતા ક્ષમા આપે.

વસ્તુયાચાત્મ્ય વિજ્ઞાન-

શ્રદ્ધાન-સ્માનસમ્પદઃ

ભવન્તુ ભવ્યસ્તવાનાં,

સ્વસ્વરૂપોપલબ્ધયે

ભવ્ય જીવેને સ્વસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ માટે યથાર્થ વિજ્ઞાન, યથાર્થ શ્રદ્ધાન ધ્યાનરૂપ સંપત્તિઓ પ્રાપ્ત થાયો.

શિવમસ્તુ સર્વં જગતઃ

પરહિતનિરતા ભવન્તુ ભૂતગણાઃ

દેવાઃ પયન્તુ નાશં,

સર્વંત્ર સુખી ભવતુ લોકઃ

જગતના સર્વ જીવોનું કલ્યાણ થાયો સર્વે પ્રાણીગણો પરતું હિત કરવાની ભાવનાવાળા બને, સર્વના સર્વ દેવો નાશ પામે અને સર્વંત્ર સમગ્ર લોક સુખી બને.

‘योगस्वाध्याय’मां निर्देशं यथेकां अथोनी सूची

योगशास्त्र	श्री यशोविजयश्च योविशी	दूमपुराण
ज्ञानाद्युव	अमृतमिंदु उपनिषद्	वायवीयसंहिता
योगमिन्दु	अध्यात्मोपनिषद्	योगवाशिष्ठ
भागवद्गीता	श्री लुहटकदप	मनुस्मृति
योगविशिका	श्री योगशास्त्र स्वोपगटीका	पंचवस्तु
योगसूत्रक	षोडशक	योगी याज्ञवल्क्य
स्वासेा गायानु रतपन	षोडशक टीका	युज्यस्थान कुमारोद
याज्ञवल्क्य संहिता	श्री महानिशीथ सूत्र	कस्तुरी प्रकरण्य
पातञ्जल योगसूत्र	उपभित्तिलव प्रपंचा कथा	सिंहप्रकरण्य
धर्मरत्न प्रकरण्य	सद्धर्मविशिका	द्विगुणप्रकरण्य
पंचसूत्र	आध्यात्म कल्पद्रुम	तत्त्वानुशासन
हठयोग प्रदीपिका	सुतनिपात	योग प्रदीप
नमस्कार साहाय्य	विशुद्धिभोग	समाधिस्तक
धर्ममिंदु	भोधिचर्यावतार	परमात्म द्वात्रिंशिका
श्री विशेषावश्यक काण्य	पाटिस भिदा	योग अष्टक
श्री नंदीसूत्र	धम्म पद	ध्यान अष्टक
वंदिता सूत्र	भागवत	ध्यान विचार
श्री सूत्र कृतांग सूत्र	ऋग्वेद	भरण्य समाधि पयन्ता
योगदष्टि समुच्चय	शिक्षा समुच्चय	यत्तुविधि ध्यान रतोत्र
तत्त्वार्थसूत्र	विष्णु पुराण	परमेश्चि विद्या यन्त्र कल्प
प्रज्ञभरति	अथर्ववेद	शौकार विद्यारतपन
योगदष्टिनी सञ्जाय	तत्तिरीय व्याख्यान्य	मन्त्रराज रक्षय
रत्नकरकं श्रावकाचार	अध्यात्म ज्योतिरसना विवर्त	शिव संहिता
श्री उत्तराध्वयन सूत्र	आद्यजल	शाकतानंद तरंगणी
द्वात्रिंशत् द्वात्रिंशिका	वीतराग रतोत्र	निर्वाण्यतंत्र
आत्मभानुशासन	पंचाशक	तंत्रसार
प्रतिक्रमण्यसूत्र	भृहस्पारण्य यंत्र	प्राण्य तोपण्यी तंत्र
श्री इक्षवैकालिकसूत्र	गोरक्षसंहिता	ज्ञान संकलिनी तंत्र
श्री निशीथसूत्र	कुसाण्युव तंत्र	वैष्णवी षोडश अंध
श्री व्यवहारसूत्र	संभोहन तंत्र	धर्मसर्वस्वाधिकार
अध्यात्मसार	गन्धर्वतंत्र	सन्भति तर्क
श्री ध्यानद्वयन योविशी	घोरंडसंहिता	पार्श्वचरित्र
साङ्गत्रयुसेा गायानु रतपन	ध्यानस्तक	उपदेश प्रसाद
ज्ञानसार	आतुर प्रत्याध्यान	प्रवचन सार
श्री पद्मनंदि पंचविंशतिका	तत्त्वज्ञान तरंगिणी	धर्म संध

શ્રીપાદરાસ	ભૈરવ પદ્મમાવતી કલ્પ	આચારદિનકર
બુહદારણ્યકોપનિષદ	લક્ષ્મણવકાર ગુણનવિધિ	શ્રી સૂરિમંત્રકલ્પ
ધર્મશાપનિષદ	નમસ્કારમંત્ર સ્તોત્રમ્	સિદ્ધહેમખંડ-ન્યાસ
કુન્ડિકોપનિષદ	ગ્નિન વજ્ર પંજર સ્તોત્ર	સ્તુતિચતુર્વિંશતિકા
નિરાલંબોપનિષદ	આગ્નેય પુરાણ	નિવાણુંકલિકા
સંન્યાસોપનિષદ	તુકારામ ગાથા	વહ્નિપુરાણ
હાદિગ્યોપનિષદ	મહોપનિષદ	શ્રી અગ્નિતશાંતિસ્તવ
પેંગ્લોપનિષદ	કૈવલ્યોપનિષદ	શ્રી ગૌતમસ્વામિહંદ
તેજોબિંદુપનિષદ	રૂદ્રયોપનિષદ	શ્રી શાંતિસ્તવ
શુકરહર્યોપનિષદ	મહાવાક્ય રત્નાર્વાલ	ભાવનોપનિષદ
રૂપ્યામલ તંત્ર	માંકુક્યોપ નિષદ	પરમેષ્ઠિમંત્રકલ્પ
યોગ શિખોપનિષદ	રામોપનિષદ	અનુભવમંત્રદ્વાત્રિંશિકા
યોગ ચૂડામણિ ઉપનિષદ	નૃસિંહપૂર્વ ઉપનિષદ	વ્યાડિકોશ
ગોતમીય તંત્ર	નૃસિંહઉત્તર ઉપનિષદ	લલિતાત્રિંશતી
શારદા તિલક તંત્ર	ગણેશોપનિષદ	સ્કંદપુરાણ
વારાહોપનિષદ	ઐતરેયોપનિષદ	લલિતાસહસ્વનામ-ટીકા
કંકોપ નિષદ	મૂંડકોપનિષદ	ખીજનિષદું
યોગ સ્વરોદય	ત્રિપાદ્મિભૂતિ-ઉપનિષદ	ધર્મોપદેશમાલા
સમકિતના ૬૭ બોલની સજગ્રાય	બ્રહ્મવિદ્યોપનિષદ	માનૃકાપ્રકરણ
કૌકાર કલ્પ	ગ્યાલા દશનોપનિષદ	નવકારસાર સ્તવનમ્
કૌકાર વિદ્યા સ્તવનમ્	અવધૂતોપનિષદ	શ્રી સિદ્ધપેત-શકસ્તવ
સિદ્ધહેમ શબ્દાનુશાસન	મુક્તિકોપનિષદ	હરિભક્તિ રસામૃતસિન્ધુ
લોગ્ગસ્સ કલ્પ	અનુભવ અષ્ટક	શ્રી વધમાન વિદ્યા

વિનંતિ

‘યોગ સ્વાધ્યાય’ના આ વિભાગમાં યોગ સંબંધી અનેક મહત્વના વિષયોના સંગ્રહ પણ થઈ શક્યો નથી. તથા સ્થળ સંકોચને લીધે જે વિષયોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે તેનું સ્પષ્ટિકરણ વિષદ પણ કરવાનું શક્ય બન્યું નથી તે માટે સુઝ વાંચકો અમને ક્ષમા કરે.

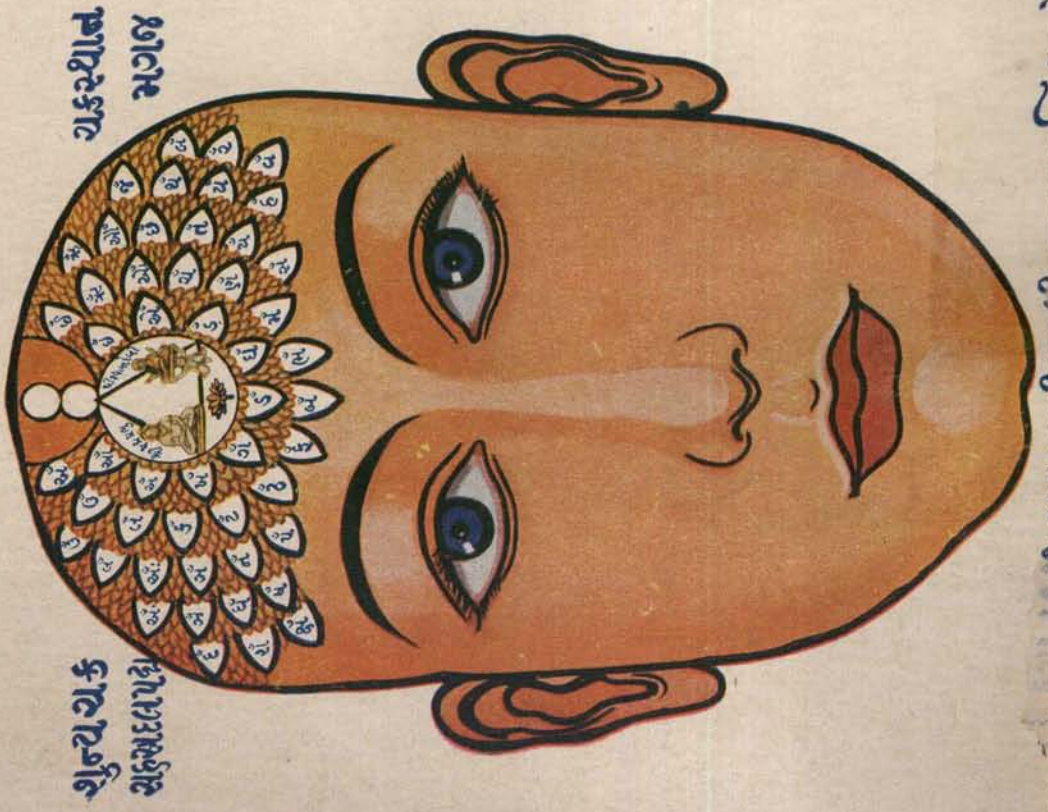
યોગ વિષયક એક સ્વતંત્ર પ્રકાશન આશરે એક હજાર પાનાથી અધિક તથા અનેક ચિત્રો સહિત તૈયાર થઈ રહ્યું છે.

માત્ર મર્યાદિત સંખ્યામાં પ્રતો છપાવાની હોવાથી જેઓની આ વિષયમાં ગિજ્ઞાસા હોય તેમને આ પુસ્તકના અંતે મૂકેલી જાહેરાત જોવા વિનંતિ છે.

યોગ અનુપ્રેક્ષા

સંપાદક : શ્રી. કિરણ

એક હજાર પાનાથી અધિક તથા અનેક ચિત્રો સાથે

પદ ચાક્ર

સહસ્રશદલ પદ્મ
દ્વિશદલ પદ્મ
શ્રીનંદ્ય ચાક્ર
આશાસ્ત્રવ્ય ચાક્ર

વિશ્વકોશવ્ય ચાક્ર

અનાદિત ચાક્ર

મોગિપુસ્ક ચાક્ર

સ્વાધિક્ષાન ચાક્ર

આધાર ચાક્ર

ચોક્રશદલ પદ્મ

દ્વાદશશદલ પદ્મ

દશશદલ પદ્મ

પદ્મશદલ પદ્મ

અર્ચુર્ણ પદ્મ

શ્રીનંદ્ય ચાક્ર
સહસ્રશદલ પદ્મ

શ્રીનંદ્ય ચાક્ર
સહસ્રશદલ પદ્મ

ॐ ह्रीं
स्वाहा नमः

श्री
सञ्जन सन्मित्र
नवम महा निधि
मंत्र विभाग

शारदा-सरस्वती आम्नाय मंत्रो

श्री अप्पलट्टिसूरेश्वराणां शारदामंत्र

१ ॐ ह्रीं क्लीं ॐ ह्रीं श्रीं हु-स-क ल ह्रीं नमः

આ પ્રભાવિક મંત્ર પવિત્ર પથે શુદ્ધ-સ્વચ્છ સામગ્રી સમેત એકલાખ મંત્રનો જાપ કરી તેના દશમા ભાગે (૧૦૦૦૦) ઘીનો હોમ કરીને સિદ્ધ કરવો. બૃહસ્પતિ સમાન યુદ્ધિ થાય છે. દરરોજ ૧૦૮ ની માળા ગણવાથી વિદ્યા વધે છે.

२ श्री अप्पलट्टिसूरिणां सारस्वत मंत्र. (प्राचीन पत्र परથી ઉતારેલો છે.)

ॐ अ-सि-आ-उ-सा नमो अहंवायिनि सत्यवायिनि वाग्वादिनि वह वह भम वद्रे वाचयसि ह्रीं सत्यं ब्रूहि ब्रूहे सत्यं वह वह अरुणसित प्रथारं सदेव-मनुज-सुर सहसि ह्रीं असि-आ-उ-सा नमः स्वाहा। લક્ષ જાપાત્ સિદ્ધિઃ

३ श्री हेमचन्द्राचार्यं सारस्वताम्नाय मंत्र.

ॐ अहंन् सुभक्तमलवासिनि यापात्माक्षयं करी श्रुत ज्ञान ज्वाला सहस्र जपदितं लगवति सरस्वति मत्पापं हुन-हुन इह-इह ह्रीं ह्रीं ह्रीं क्षः क्षीर धवले अमृत संभवे वदं हलं, हलं ॐ ह्रीं क्लीं ह्रौं वद् वद् वाग्वादिनि ह्रीं स्वाहा॥

ચન્દ્ર ચન્દન ગુટિશ્ચિત્વા લક્ષ્યેદર્શનં સુપઠિત્વા યુષિ વૈભવ કૃતે વિહિતેયં॥

४ ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ॐ वद् वद् वाग्वादिनी सरस्वती नमः स्वाहा॥

નિત્ય ૧૦૦૮ જાપ્ય સરસ્વતી સ્મરણં સિદ્ધિઃ।

सरस्वती मंत्र भय स्तुति

७ ह्रीं ह्रीं ह्रौं ह्रः जप वृष्टे हेमरुचि मुकुटे वदलकी विग्रहस्ते, मातुर्मातुर्नमस्ते इह इह जडतां देहि युद्धि प्रशस्तां। वन्दे वेदान्त गीते स्मृति परिष्कृते मुक्ति

દે મોક્ષ માર્ગે, માર્ગાતીત સ્વરુપે ભવસમવરદા શારદે શુદ્ધ ભાવે ॥

અસ્થકાવ્ય પ્રભાવેષુ સ્મરણમાત્રેષુ વિદ્યા આગમ્ભતિ.

૮ ઈ ળી વદ વદ વાગ્વાદિની ભગવતી સરસ્વતી શ્રુતદેવી મમભક્ત્યં હર હર શ્રી ભગવત્યૈ ઠઃ ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા.

પ્રત્યહં ૧૦૮ જપાત્ બુદ્ધિ વિકાશાથે' ત્રણ માસ સુધી ગણવો.

૯ ઈ ળી શ્રીકલૌ વાગ્વાદિની સરસ્વતી મમ જિહ્વાથે વાસં કુરુ કુરુ સ્વાહા.

આ મંત્ર ૨૯ (ઓગણત્રીશ) દિવસ સુધી સવારમાં ૧૦૮ વાર શુદ્ધતાપૂર્વક ગણવો જડબુદ્ધિવાળાને સારી બુદ્ધિ અને વિદ્યા પ્રાપ્ત થાય છે.

૧૦ શ્રી અમ્યદેવ સૂરિ આન્માય મંત્ર (પ્રાચીન પત્ર પરથી)

ઈ ળી ણ કમ્ભૌમ્ભૌસઃ સરસ્વત્યૈ નમઃ :

સરસ્વતી ચૂર્ણ મંત્રવાનો મંત્ર

૫ ઈ ઐ ળી શ્રીકલૌ વદ વદ વાગ્વાદિની ભગવતી સરસ્વતી મમ બુદ્ધિ વર્ધની નમઃ સ્વાહા.

આ મંત્ર શરીર શુદ્ધિ પૂર્વક દીપ-ધૂપાંક સમેત રવિવાર અથવા શુક્રવારે પ્રાતઃ સમયે પૂર્વ દિશા સન્મુખ સરસ્વતી ચૂર્ણ સ્વસ્થ પાત્રમાં રાખી ૧૦૦૮ વાર ગણી રાખવું. તે ચૂર્ણને સવારમાં ૧૦૮ વાર ઉપરનો મંત્ર ગણી ગાયના ધી-સાકર સાથે ખાય તો ઘણી જ બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે તે સરસ્વતી ચૂર્ણના પ્રલોકમાં જણાવ્યું છે.

સરસ્વતી ચૂર્ણ

ગદુચ્યપામાર્ગ વિદંગ શાંકીની, આદ્ધા વ્યા સુંક સતાવરીસમા । ધૂતેના સિંહા પ્રકરેતી માનવાઃ ત્રિમિદિ'નૈઃ અન્યસદ્અ ધારણા ॥ અર્થ-ગળો (લીંબડાની ગળો) ૧ અઘાડે ૨ વાવડિંગ ૩ શંખાવલી ૪ આદ્ધા ૫ વજ ૬ સુંક ૭ સત્તાવરી ૮ આ પ્રમાણે આઠ ચીજો સમ ભાગે લઈ ચૂર્ણ કરી કપડછાણ કરવું. તેને ઉપરના પાંચમાં મંત્રથી કલા પ્રમાણે મંત્રો સત્તરે ગાયના ધી સાકર સાથે પ્રાપ્ત કરે ઉપરથી દુધ પીવે તો ત્રણ દિવસમાં એક હજાર પ્રલોક કંઠસ્થ કરી શકે તેવી બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

૬ ઈ નમો સરસ્વતી બુદ્ધિ બલવર્ધિની સ્વાહા.

શુરુવાર-રવિવારે સ્નાન કરી શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી ત્રીપ ધૂપ સમેત પૂર્વ દિશામાં ૧૨૫૦નો જપ કરવો. કાર્ય પ્રસંગે ૭-૨૧ મંત્રના જપથી સ્વસ્થ પાણી મંત્રી પછએ તો વિદ્યા વધે બુદ્ધિ વધે. સુખશાંતિ થાય.

શુભાશુભ જ્ઞાત્યુવાનો મંત્ર-ઈ ળી અહં સ્વી સ્વાહા.

કોઈપણ કાર્યમાં લક્ષ-હાની, નક્ષ-નોડો, ઘણે કે કેમ ? તે જાણવું હોય ત્યારે ત્યારે રાત્રે કપાળે અંદનું વિલેપન કરી તે સુખાઈ જાય પછી ૧૦૮ વાર આમંત્રનો જપ કરી. અરિહંત ભગવાનનું નવકારમંત્રનું સ્મરણ કરતાં કરતાં જૂમિ ઉપર ગરમ કામળી કે ચેત્રંજી પાથરી સુઈ જવું એટલે સ્વપ્નમાં ધારેલ કામના ફાળની ખબર પડશે.

વિદ્યા પ્રાપ્તિ મંત્ર:-

ૐ ક્ષી અસિઆકેસા નમો ક્ષી વાદિની સત્યવાદિની વહ વહ મમ વહને-કવઠયે વાચયા સત્યં ખૂદિ ખૂદિ સત્યં વહ વહ અસ્થલિત પ્રચારા સહદૈવ મનુજા સુર સહસિ ક્ષી અહું અસિઆકેસા નમઃ-સ્વાહા

આ મંત્રને વિધિ પૂર્વક એક લાખ જપ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે, સિદ્ધ થયેલા મંત્રથી મહાબુદ્ધિશાલી, અચિંત્યસ્મરણ શક્તિશાળી, વાદવિવાદે જ્યમામકારક, બુદ્ધિગમ્ય કાવે' સફળતા મળે છે. પઠન-પાઠન-પરીક્ષામાં ૧૦૮ વાર જણી કાર્યમાં જાય તેા પાસ થાય છે. જવરનાશન મંત્ર:-

ૐનમો ક્ષોએ સંવસાહુજુ', ૐનમો ઉજજાયાણુ', ૐનમો આચરિયાણુ', ૐનમો સિદ્ધાણુ'. ૐનમો અરુહંતાણુ' ૐ ક્ષી સ્વાહા.

આ નવકાર પરાવર્તની વિદ્યામંત્રને ૧૦૮ વાર જપતાં કોરી સફેદ ચાદરના ખૂણાને મસળતા જવું. મંત્ર જપ પૂરે થતાં તે ખૂણાની ગાંઠવાળી હેવી. પછી તે ચાદરની ગાંઠવાળો છેઠા તાવવાળાના મસ્તક તરફ રાખીને તે ચાદર તાવવાળાને ઓઢાડવી. તેથી કોઈપણ તાવ-રોજી, ઓઠાંતરીયો, ચાથીઓ, ટાઢિઓ, ગમેતેવો તાવ ઉતરી જાય છે.

મસ્તક રોગ મટાડનાર મંત્ર:-

ૐનમો અરુહંતાણુ' ૐનમો સિદ્ધાણુ' ૐનમો આચરિયાણુ', ૐનમો ઉજજાયાણુ' ૐનમો ક્ષોએ સંવસાહુજુ' ૐનમો નાણાય ૐનમો હંસણાય ૐનમો ચારિતાણુ' ૐનમો જવાય ૐ ક્ષી ત્રૈલોક્ય વસ્યંકુરુકુરુક્ષી સ્વાહા.

એક સ્વચ્છ વાટકી-પ્યાલી કે કોટીમાં ઓજા પાણી ભરી આ મંત્ર એકવીસ વાર જણી તે પાણીમાં દરેક મંત્રે કૂક મારીને પાણી મંત્રવું. તે મંત્રેણું પાણી માથુ હાથવું હોય કે આધારીશી હોય તેને પીવા આપવું તેથી મસ્તકના દરેક રોગ શાંત થાય છે.

ભૂત-પ્રેત-ડાકિની-શાકિની નિવારણ મંત્ર.

ૐ ક્ષી અ-સિ-આ-કે-સા સવં દુષ્ટાન્ સ્તાંભય સ્તાંભય મોહય મોહય અંધય અંધય મૂકવત્ કારય કારય કુરુ કુરુ ક્ષી દુષ્ટાન્ ઠઃઠઃ ઠઃઠઃ.

પ્રથમ આ મંત્ર કાળીચોદશ-સૂર્ય-ચન્દ્ર ગ્રહણ કે નવરાત્રિમાં મંત્ર સાધક દિવસોમાં સિદ્ધ કરવો. પાંચે જ્યારે કામ પડે ત્યારે. સ્ત્રી-બાળક કે કોઈને ભૂત-પ્રેત-ચૂડલ, ડાકિની, શાકિનીને વળગાડ જાગ્યો હોય, નજર લાગી હોય ત્યારે સવાર સાંજ આ મંત્રથી મોરપિચ્છના ગુચ્છાથી કે ચરવલાથી મસ્તકથી પગ સુધી ૨૧ વાર ઉજવું તેથી મજા કે સાત દિવસમાં તેની પીડા વળગાડ-નજર છૂટી જશે.

પરદેશ ગમને લાભ મંત્ર:-

ૐનમો અરિહિતાણુ' ૐનમો ચંદવંજ્યે ચંદાવઢ્યે સત્તદ્દાંજ્યે ગિરે મોરમૌર કુહ કુહ કુહ મયુસ્વાદિનિયે સ્વાહા

વેશમાં વેપાર-રોજગાર-ધંધો કરી દ્રવ્ય કમાવા સારું જવું હોય ત્યારે આ મંત્રનો જાપ કરી પાશ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમા સામે ઉભા રહી હથ હનર પ્રમાણ ઈ.વ-ધૂપ સમેત કરવો પછી શુભ સુદૃત્ત શુભ શુકને ચંદ્ર સ્વર ચાલને જવું, જતી વખતે ૧૦૮ વાર આમંત્રનો જાપ કરવો અને જે શહેર-નગર-ગામમાં પ્રવેશ કરતાં ૧૦૮ નો જાપ કરી પ્રવેશ કરવો, તેથી ધારેલા વેપાર ધંધામાં ઘણો લાભ થશે કેાઈ પણ ધંધો લાભદાયક થશે આ મંત્ર રોજ ચાલુ રાખવાથી ચાલુ વેપારમાં વૃદ્ધિ થશે.

ચેતવણી:—જે શહેર-ગામમાં ધંધો-રોજગાર-વેપાર માટે જવું હોય તે શહેર ગામમાં મંગળવારે પ્રવેશ કરવો નહિ, તે ખાસ ધ્યાન રાખવું. હથ હનરનો જાપ કરવો-ઉપવાસ-આયંબિક કે એકાસણું કરવું, મન-વચન-કાયાથી પવિત્રપણે જાપ કરવો. પરદેશગમને સર્વસિદ્ધિદાયક મંત્ર છે.

સુખ-સમૃદ્ધિ-સંપદા-પુત્ર પ્રાપ્તિ મંત્ર [ત્રિભુવન સ્વામિની વિદ્યા]

ૐ હ્રીં શ્રીં હ્રીં કલૈં અ-સિ-આ-ઉ-સા ચુલુ ચુલુ હુલુ હુલુ મુલુ મુલુ ઈચ્છિયં મે કુરે કુરે સ્વાહા.

આ મંત્રને ચોવીસ હનર સુગંધી પુષ્પોથી જાપ કરવો, દરેક પુષ્પ દીક એક એક મંત્ર બોલી જાપ કરવો જાપ ત્રણ દિવસમાં ઉપવાસ આયંબિક કે એકાસણાથી દીપક ધૂપ અખંડ રાખી કરવો તેથી આ મંત્ર સિદ્ધ થશે પછી દરરોજ એક માળા ૧૦૮ ની ગણવી. આ મંત્રના પ્રતાપથી-દ્રવ્ય-સમૃદ્ધિ-સંપદા-પુત્ર-સ્ત્રી-સ્થાવર જંગમ મિલકત દરેકમાં વૃદ્ધિ થશે યશ-કીર્તિ-ઋદ્ધિ-સિદ્ધિ મળશે પૂણું શ્રદ્ધાપૂર્વક નિયમિત જાપ કરતા રહેવું.

દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ મંત્ર

ૐ હ્રીં અરુહંત સિદ્ધ આયરિય ઉવજ્જાય સંવ સાહુણું નમઃ.

આ મંત્રનો પવિત્રપણે વિધિપૂર્ણ મન-વચન કાયાનાશુભ યોગથી સવાલાખ જાપ કરી સિદ્ધ કરવો પછી દરરોજ ત્રણ માળા ગણવી તો અખૂટ દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થાય છે.

સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર

અ-સિ-આ-ઉ-સા-નમઃ આ મંત્રનો વધિ પૂર્વક સવાલાખ જાપ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે દરરોજ ત્રણ માળા ગણવી. દરેક કાર્યમાં લાભ મળે છે.

સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર

ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણું સિદ્ધાણું આયરિયણું ઉવજ્જાયાણું સંવ સાહુણું મમ ઋદ્ધિ-વૃદ્ધિ સમીહિતર કુરુકુરુ સ્વાહા.

આ મંત્ર સ્થિર શુદ્ધિપૂર્વક સવાર-ખપોર અને રાત્રે ૧૦૮ ની દરેક વખતે એક એક માળા ગણવી. તેવી રીતે ૨૫ દિવસ સુધી લાગલાગટ જાપ કરવાથી સર્વ પ્રકારે મન ઈચ્છિત લાભ થાય છે અને ચિંતવેલું કાર્ય ફળે છે.

મન ઈચ્છિત કાર્ય સિદ્ધિ મંત્ર

ૐ હ્રીં હ્રીં ક્લૈં હ્રીં ક્લૈં ક્લૈં અસિઆઉસા સ્વાહા.

જે કાવની સિદ્ધિ મેળવવી હોય તે કાચ' મનમાં ચિતવવું જાણ
મંત્રનો જાપ કરવો. જ્યાંસુધી જાપ ચાલે ત્યાંસુધી દશાંગ ધૂપ ચાલુ રાખવો એક જાપ
કાચ' સિદ્ધ થાય છે.

સર્વ સિદ્ધિ હાયક મંત્ર

ૐ નમો અરુહંતાણું ૐ નમો સિદ્ધાણું ૐ નમો આયરિયાણું. ૐ નમો ઉવજ્જા-
યાણું ૐ નમો લોએસવસાહુણું ૐ હૈં હ્રીં હ્રૂં હ્રોં હ્રઃ સ્વાહા.

આ મંત્રનો પરિત્રયણે મન-વચન-કાયાની એકાગ્રતાથી વિધિપૂર્વક સવા-
લાખનો જાપ કરી સિદ્ધ કરવો. પછી દરરોજ એક માળા ૧૦૮ ની જણવી
લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય છે.

દ્રવ્ય પ્રાપ્તિનો સરલ ઉપાય

લક્ષ્મી મેળવવાની ઇચ્છાવાળાએ નીચેના નિયમો પાળે તો તેને ધીમે ધીમે
લક્ષ્મી મળે છે અને સર્વ રીતે સુખ મળે છે. અડવાડીયામાં ફક્ત દર બુધવાર કુરુકમ'
(હામમત) કરાવવી, હાથમાં રૂપાનાણું લઈ નવકાર મંત્ર સાત વાર જણી બન્ને હાથની
હથેળી સુખ પર દેસ્વવી. અને પથારીમાંથી ઉઠતા જે સ્વર ચાલતો હોય તે બાજુનો પગ
પહેલા પથારીમાંથી બહાર મૂકવો આવી રીતે દરરોજ કરવાથી લક્ષ્મી-યશ-કીર્તિ
મળે છે શરીર સુખી રહે છે.

મહા સિદ્ધિ હાયક મંત્ર

ૐ હ્રીં હ્રઃ અ-સિ-આ-ઉ-સા અપ્રતિહત વિદે ૐ હ્રીં અહું નમઃ

ઇંદ્રં પરમેષ્ઠિ મહામંત્ર એક વિશતિ અક્ષરાણિ દશ સહસ્ર (૧૦૦૦૦) જાપાત
મહાસિદ્ધિર્ભવતિ મહાલાલકારક મંત્ર.

નમુત્યુણું સ્વપ્ન વિદ્યા મંત્ર

ૐ હ્રીં નમો જિજ્ઞાણું, લોગુત્તમાણું, લોગનાહાણું, લોગહિયાણું, લોગપર્થવાણું,
લોગપન્નેઅગરાણું, મમ શુભાશુભં દશંય દશંય કલ્યુપિશાચિની સ્વાહા.

આ વિદ્યા-મંત્રને પ્રહર રાત્રિ પછી સ્વસ્થ યાગીમાં અષ્ટગંધથી લખવો દીપક-
ધૂપ કરવો. લખી લીધા પછી તરત તે યાગીની અસપાસ આરદિયામાં ૧૦૮ ની એક એક
માળા આ મંત્રની જણવી. પછી "કલ્યુપિશાચિની આરધનાથ" કાઉસ્સગ્ગ કરું. એમ
કહી અત્યંત ૦ કહી ૨૦ વીશ લોગસ્સનો (ચંદ્રેસુનિમ્મલયગ સુપ્રીનો) કાઉસ્સગ્ગ કરી.
પારી તેજ જગ્યાએ ભૂમિશયન કરવું ચંદનાદિ-સુગંધી દ્રવ્યથી હાથ-મસ્તક-કાન વગેરે
સુગંધ યુક્ત કરવા, સુગંધી ધૂપથી તથા સુગંધી દ્રવ્યથી અસપાસનું વાતાવરણ કરવું.
કાઉસ્સગ્ગ પારી લીધા પછી મૌનપણે સુવું. આ વિદ્યા-મંત્ર રવિવાર કે ગુરુવારે જણવો
ધારેલું કામ યાગીમાં અષ્ટગંધથી લખવું. સ્વપ્નને વિષે શુભાશુભ કહેશે.

લક્ષ્મી અર્થે લખિય મંત્ર

ૐ હ્રીં ખીયભુદ્રણું, ૐ હ્રીં કુર્કુભુદ્ધિણું, ૐ હ્રીં સંભિન્નસોઆણું, ૐ હ્રીં અખીણ મહાણુસ્સભિ

લલિષ્ઠ', સંવલલિષ્ઠ' નમઃ સ્વાહા.

આ લાલિષ્ઠમંત્ર પવિત્રપણે ત્રણ ઉપવાસ કરી રોજના દશમાલા (૧૦૦૮) ગણવી ત્રણ દવિસમાં ૩૦૦૦ ત્રણ હજાર જાપ કરવો પછી દરરોજ ૧૦૮ એક માળા ગણવી અપૂર્ણ લક્ષ્મી મળે-રહે-યશ-કીર્તિ-બુદ્ધિ-વિદ્યા-સત્કેર-સન્માનમાં વૃદ્ધિ થયા કરે.

આર્ગમિક સ્વાન્ન વિદ્યા મંત્ર

ૐ નમો અરહ્યો ભગવ્યો પશુદ્ધ મમણસ્ય અમજો વિમલો નનમલો નાણુ પયાસણી ૐ નમો સ્વયં ભાસઠ્ઠ અરિક્કા સ્વયં ભાસઠ્ઠ કેવલીએ એણુ સ્વયં વયણેણુ' સંવં હવઈ મે સ્વાહા.

પહર રાત્રે કાર્યોત્સર્ગેણુ પવિત્રી ભૂતવા સુમંથ દ્રવ્ય સમેત ૧૦૮ જાપ કરવા સત્રેવ ભૂમિશયનીય સ્વપ્ને ધુલાશુભાં દર્શયતિ

સર્પ વિપાપહર મંત્ર.

ૐ ધલ-મિત્તે, તિલમિત્તે ધલિતિલિમિત્તે, કુંગે-કુંગેલિએ, કુસ્સે-કુસ્સેલિએ, કુંગે-કુંગેલિએ, તકકે-તક્કરણે, જકકે જક્કરણે, અકકે-અક્કરણે, મમ્મે-મમ્મરણે, સિંઝે-સિંઝકરણે, કશ્મીરે-કશ્મીરમંડને, અનધે-અનધાધને, અધને-અધનાધને, અધાયંતે, અખયંતે, પેયં-પાયંતે, પ્રવેતે-પ્રવેતતુંકે અનુરકતો ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા.

આ મંત્ર ચોરાશી વાહમાં જ્ય પતાકા મેળવનાર પરમ પ્રસાવક આચાર્યશ્રી વાહિ દેવસૂરિ મહાશયે કુરુકુલ્લા દેવીની આમ્નાય યુક્ત રચેલો છે. આ મંત્ર વિધિપૂર્વક સિદ્ધ કરે તો તેઓ કોઇપણ જાતના સર્પોના વિષને ઉતારી શકે છે અન્યથા આ મંત્રને નિરાંતર ત્રણવાર-સાતવાર-એકવીશવાર ગણનારને સર્પ કરડને નથી કદાચ પૂર્વકમંના યોગે કરડે તો પણ વિષ ચડતું નથી-ઉતરી જાય છે.

વ્યાધિહર માતાંગિની મંત્ર

ૐ વં. ભં રં યં ક્ષં હં સ માતાંગિની સ્વાહા

[ચઉદહ અકખર વિજ્ઞા, જવિખંજલં સત્ત વારાઓ. જલવિસદાહ વિસાણુ, વાહિહર તોય પીએણુ] અર્થ-આ ચૌદ અક્ષરી માતાંગિની વિદ્યાથી શુદ્ધ જલને સાત વાર મંત્રી તે પાણી પીવાથી પાણીવિકાર, વિષ-ઝેર, શરીર દાહ વિસર્પ વગેરે વ્યાધિઓ નષ્ટ થાય છે-મટી જાય છે. શરીર શુદ્ધ કરી, શુદ્ધ વાસણુમાં સ્વચ્છ પાણી લઇ ઉપરનો મંત્ર સાત વાર યોજતા જવું અને પાણીમાં કૂંક મારતા જવું સાથે ધૂપ કરવો તેથી શરીરના-વિકારો, ઝેર, દાહ વગેરે રોગ મટી જાય છે.

શ્રી અંબિકાદેવી મંત્ર

ૐ ક્ષા શ્રી અંબે-જગદંબે, શુભે-શુભંકરે, અમુંબાલાં બુદ્ધ્યે રક્ષ રક્ષ પ્રહેલ્યે રક્ષ રક્ષ, વિશાલ્યેલ્યે રક્ષ રક્ષ, વેતાલેલ્યે રક્ષ રક્ષ, શાકિનીલ્યે રક્ષ રક્ષ, ગગનદેવીલ્યે રક્ષ રક્ષ, કુષ્ઠેલ્યે રક્ષ રક્ષ, શત્રુલ્યે રક્ષ રક્ષ, કામંણ્યેલ્યે રક્ષ રક્ષ, દષ્ટિ દોષેલ્યે રક્ષ રક્ષ, જયંકુઠ્ઠ, વિજ્યંકુઠ્ઠ, પુષ્ટિકુઠ્ઠ, પુષ્ટિકુઠ્ઠ, કુલ્લવાં કુરુ શ્રી ક્ષા ૐ ક્ષા ૐ જાગવતી શ્રી અંબિકે નમઃ

આ અભિક્ષેપીનેા મંત્ર સિદ્ધ કરી દરરોજ ૭-૨૧ વાર જલ્લે તેા તેને કોઈ પણ દુષ્ટદેવ-દેવી દુરકત કરતા નથી અને અભિક્ષેપી સર્વ પ્રકારે સહાય કરે છે.

શ્રી ચન્દ્રપ્રભજ્ઞિત અત્રિષ્ટિતા જવાલામાલિની મંત્ર-ધ્વિષ્ટત કાર્યાસિધિ મંત્ર
૧ ૐ હ્રીં ક્ષીં અહ્ં ચન્દ્રપ્રભ ક્ષીં હ્રીં કુરુકુરુ સ્વાહા.

આ મંત્ર અઠ્ઠમહાસિદ્ધિ ફલ લાચક છે. અનુરાધા નક્ષત્રમાં જાપ કરવાવાળાના અનુકૂલ ચન્દ્રખલ હોય ત્યારે શ્રી ચન્દ્રપ્રભજ્ઞિતની મૂર્તિ અથવા પ્રતિકૃતિ સન્મુખ ચરીર શુદ્ધિપૂર્વક મન-વચન-શ્રાવણી સ્થિરતાથી ધીનેા અખંડ દિવો-પૂપ અને વસ્ત્ર-આસન-માલા સદેહ વષ્ટુની (મુતરની માલા) લેવી ત્રણ દિવસમાં ૧૨૦૦૦ (બારહજાર)નેા જાપ પૂરા કરવો. જાપ જપતી પહેલા આ પ્રમાણે બોલવું.

“શ્રી જવાલામાલિની પ્રાસાદાત્ એષા યોગઃ ક્ષવતુ.” ત્રણ સદેહ અજના એકાસણુ કરવા મન ધ્વિષ્ટત ફલ પ્રાપ્ત થાય છે.

૨ ૐ હ્રીં ક્ષીં ક્ષીં શ્રી ચન્દ્રપ્રભજ્ઞિનેન્દ્રાય જવાલામાલિન્઱ૈ નમઃ

આ મંત્ર નીચેની વિધિપૂર્વક દરરોજ ૧૦૮ વાર જલ્લે તેા મન ધ્વિષ્ટત વાંચિત ફલ સિદ્ધિ થાય છે ચન્દ્રપ્રભજ્ઞિતપ્રતિમાને કુખનેા પખાલ કરી બરાસમિશ્રિત કેશર અંકન થસીને પૂજા કરવી સદેહ પુષ્પ ચઠાવવા ધીનેા દીવો-પૂપ કરવા સર્વ ઉપકરણ ચાંદીના સદેહ રાખવા નવકારવાળી ચાંદી કે મુતરની રાખવી તેથી ધારેલું કાર્ય તત્કાલ ફલીમૂત થયે.

બકતામર ૧૧ પ્રતોક મંત્ર

દષ્ટવા ભવન્ત મનમેષ વિદ્યેકનીયઃ, નાન્યત્ર તેષ મુપયાતિ જનસ્ય અણુઃ। પીત્વા પયઃ શશિકરભૃતિ દુગ્ધ સિન્ધોઃ, ક્ષારજલં જલ નિધેરશિતુંક ધ્વિષ્ણેત ॥૧૧॥

ૐ હ્રીં ક્ષીં ક્ષીં શ્રી ક્ષીં ક્ષીં કુમતિ નિવારિણ્યે મહામાયા યૈ નમઃ સ્વાહા॥

આ મંત્ર ૧૦૮ વાર જાપ કરવો. મૂલ નાયક શ્રી ઋષભદેવ પ્રસાદે ત્રણ પ્રતિક્ષિણા હમ્ દીપ-પૂપ પ્રમટાવી પવિત્ર યજ્ઞને આ મંત્રનેા જાપ કરતા પહેલા ત્રણવાર ઉપરનેા પ્રતોક બોલવો પછી જાપ કરવો-‘ઋણમેય’ પાળવું, એકાસણુ અથવા સચિત્તનેા ત્યાગ કરવો, એકપણુ દિવસ અંકિત કર્યા વગર છમાસ સુધી ગણુવાથી અપૂર્વ લાભ-સર્વકામ સિધ થાય છે.

શ્રી ચન્દ્રપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રાંતર્ગત મંત્ર

ૐ હ્રીં ક્ષીં ક્ષીં ણ્હું નમિભિણુ અધુરસુર વફલ ભુચંચ પરિવંકિમં જયકિલેસં અરિહે સિદ્ધામરિએ ઉવજ્ઞયે સન્વસાદ્ધુએભ્યે નમઃ સ્વાહા.

આ સૂત્રાંતર્ગત મંત્ર પુષ્પાકંથી ગણુવો દરરોજ પવિત્ર યજ્ઞ પંચવણુના કુત્રેાથી પુજા કરવી દરરોજ એકાસણુ સાત્વિક લોજન કરવું, પ્રથમ દિવસે ૧૦૮ એક માલા, બીજે દિવસે બે એમ સાતમા દિવસે સાત માલા ગણુવી. પછી આઠમા દિવસે ૬ નવમા દિવસે છ-પછી પાંચ એમ ઉતરતા જવું તે છેલ્લા દિવસે એક માલા ગણુવી અસુરેન્દ્ર સર્પરૂપે આવે, દરવું નહિ મનેાધ્વિષ્ટત કામ પૂર્ણ કરે.

હોહાર મંત્ર સત્યામિનાય કલ્પ.

૧ ઈ હો નમઃ (અથવા) ૨, ઈ હો અહું નમઃ

આ બે મંત્રમાંથી કોઈ એકનો જાપ કરવો. દીવાળીના દિવસોમાં અઠમ કરી અથવા બીજા શુભ દિવસે પોતાના શુભ દિવસે પોતાના શુભ ચંદ્રબલ ભેદ પ્રજ્ઞ દિવસ સુધી સવાર બપોર અને રાત્રે દરેક વખતે સત્યાવીશ સત્યાવીશ માળા ગણવી. જાપ વખતે અખંડ દીવો ધૂપ કરવો પૂર્વ અથવા ઉત્તર દિશા સન્મુખ મુખરાખી સફેદ-બીજા રાતા-ખટલા ઉપર સ્વસ્ત્ર યાજી રાખી તેમાં ઉપરના મંત્રને અષ્ટગંધથી આલેખન કરવું તે સ્થાળ સન્મુખ બેસવું આલન-વસ-માળા સફેદ રાખવા કૈવળાસ ન થાય તે આયોજેત્ર કે એકાસલું કરવું બદ્ધચર્ચ પાળવું બુમિશયન કરવું. જાપમાં બેઠા પહેલા સ્નાન કરી પવિત્ર યજ્ઞ શરીર પર સુગંધી દ્રવ્ય લગાવવું આ પ્રમાણે પ્રજ્ઞ દિવસમાં ૨૫૦૦૦ હજારનો જાપ કરવાથી તે મંત્ર સિદ્ધ થશે મનઃમુક્તિ સર્વકાર્ય સિદ્ધ મંત્ર છે પછી દરરોજ પ્રજ્ઞ માળા ગણવી.

કેંઈ વખતે કામ પડે ત્યારે આ મંત્રને બે હાથની હથેળીમાં મુખ સામે રાખી ૨૧ વાર ગણી હથેળીમાં કુંક દઈ તે હથેલી મુખ ઉપર ફેરવવી જેથી જે કામનો વિચાર કર્યો હોય તે કામ સિદ્ધ થાય છે શુભ કાર્યો જ કરવા આ મંત્ર સાત્વિક શુભ કર્મકર છે.

શાન્તિકારક-શાન્તિજિતમંત્ર

ઈ નમઃ શ્રી શાન્તિ દેવાય સર્વોચ્ચ શાન્તિકરાય હૈ હો હૈ હૈ હૈ અ સિ આ ઈ આ મમ સર્વન્નિ શાન્તિ કુઝ કુઝ, તુષ્ટિ પુષ્ટિ કુઝ કુઝ રજાહા.

આ મંત્રની આજ્ઞાગણાવાથી સર્વ નિમ્ને નાશ થઈ શાન્તિ મળે છે

સાતિકર સત્તવ અમિનાય નંત્ર

સાતિકર સત્તવને ત્રિશક્ત સંપન્ન ગણવું તેની બીજી અને ત્રીજી ગાથા-ઈ સ નમો વિષ્ણુભક્તિ ॥ ઈ સાતિ નમુક્કરો રજાહા ॥ ૭-૨૧-૪૧-૫૧ કે ૧૦૮ વાર ગણીએ તો વિષમજ્વરરોગ તાપ, બુદ્ધિનો વિકાર, શાકની આહિના દેવો થતાં સર્વ પ્રકારે શુભ શાન્તિ રહે છે તરત કૃપાદાયક મંત્ર છે.

મંત્રાર સત્તવનો મૂળ મંત્ર

ઈ હો શ્રી શાન્તિજિત સંવાસવ દુરિય હરણ્ણ હૈ શ્રી શ્લૌષિ નમઃ ॥

ઈંડ અતુનિશ્ચિતમંત્રશક્તિ પ્રાયદં પ્રાપ્ત કલે ૧૦૮ જાપત શારીરિક માનસિક શાન્તિ પ્રાપ્યતે, શરીર નિરોગી માનસિક પારતપ વગરની સુખશાન્તિ રહે છે.

દશ વેદાન્તિક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પ

મંત્ર- ઈ હો શ્રી શ્લૌષિ મંત્રલ સુક્ષ્મિની પાંચ ગાથા ૨૧ દિવસ સુધી ૧૦૮ની માળા ગણવી. ૨૧ દિવસના એકાગણા કરવા તેથી સુખ્ય સિદ્ધિ જેવી કષ્ટિ પ્રાપ્ત કરશે. દીવાળીનો છટું કરી કેસર, કર્કુરી, અંબર બરાસાદિ અષ્ટગંધથી પવિત્ર પથ્થે નીચેનો યત્ર લખી પાંચે દાખે કે બંદલામાં રાખે તો સર્વનો લાભ થશે

દશ વૈકલ્પિક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પવૈજ્ઞાન

ધ	મ્નો	મ	ગ	ન	સુ	ક્રિ	હં	અ	હિ	સા	સં	જ
મ્નો	ત	વો	દ	વા	રિ	ત	ન	મ	સં	નિ	જ	રસ
ધ	મ્નો	સ	યા	મ	જો	હં	જ	હા	દુ	મ્મ	રસ	પુ
ફે	સુ	ભ	મં	રો	આ	વિ	અ	ઈ	ર	સ	ન	વ
પુ	ફે	કિ	હા	મે	ઇ	સા	ય	પી	જો	ઇ	જા	પુ
યં	હી	એ	મે	એ	સ	મ	જુ	સુ	તા	ને	લો	એ
સં	તિ	સા	હ	જો	રિ	હ	જ	મા	વ	પુ	ફે	સુ
હા	જુ	ભ	તે	સ	જો	ર	યા	શ્રી	વ	વં	ચ	રિ
તિ	હ	ભા	મો	ન	ય	કા	ઇ	હ	વ	હ	મ્મ	ઇ
અ	હા	ગ	ડે	હ	રી	વં	તે	પુ	ફે	પુ	ભ	અ
સ	જ	હા	કર્મો	મ	હ	કા	ર	સ	મા	જુ	વા	ને
ભ	વં	તિ	અ	જિ	સિ	યા	ના	જુ	નિ	હ	ર	મા
હં	તા	તે	જુ	પુ	ચ્ય	તિ	સા	હ	જો	તિ	બે	નિ

ધમ્નો-મંગલની મુવણુ સિદ્ધિ માટે પ્રચીત પત્ર ઉપરથી નીચે પ્રમાણે ઉત્તર કર્યો છે.

ધમ્નો-પરો, મંગલ-સોનું, મુક્કીદું-નેપાલ તાંબુ, અહિમા-કથર, સંજ્ઞા-રાતો અગ્નિઓ, દેવવિજ્ઞ-પાલો ધતુરો, નમંજ્ઞા-પીટ્ટી દીરાળી (દીરેટ્ટી)ના કુટ. પારો ધતુરા સમઘર્ષ, હેમરતુ અગ્નિઓ આ યોગ ઇષ્ટ, ત્રાંબુ કથરેસું મહંઈ, એટલે સવલા ઔષધ, પીટ્ટી દીરાલીનું મહંઈ, તેટલે રસ નિપજે. ત્રાંબુ રૂપું ધમ્નો. મહિ કતક મુકીઈ એટલે હેમ નાવરે-ચૌમાં પૂર્વ માહેલી વિદ્યા.

ઉપર પ્રમાણે જુની નવમાં ઉતારેલું છે. તે પ્રમાણે અહીં લખલ કયું છે.

ગૌતમ સ્વામિના વાસમાં ગભિત મંત્ર.

ઈ હી શ્રી અરિહંત કવલ્પાય ગૌતમ સ્વચિને નમઃ

પી મહાવક્ત્રીના મંત્રો

૧ આઠ પ્રણવરનાઃ શ્રી. મયા કામાક્ષરં તથા મહાલક્ષ્મ્યૈ નમઃ શ્રી-ને, મત્રે વં દશ સંખ્યકમ્ ॥ પ્ર.યુમ સઘ કુમુનેઃ સંભૂતેઃ પીત્રવણુ કૈમ

અર્થ-આ પ્રલોકમાં જણાવેલા મહાલક્ષ્મી મંત્રના દશ અક્ષરોનો જાપ કરવાનો છે તે આ પ્રમાણે ઈ ઓ કૌં કૌં મહાલક્ષ્મ્યૈ નમઃ ।

આ મંત્રનો જાપ ત્રણ દિવસમાં ૧૨૫૦૦ સાહાબાર હાજરનો કરવો. હરરોજ મહાલક્ષ્મીની પ્રતિપ્તિ (છબી) ની સામે કરવો ત્યારે સફેદ વસ્ત્રના મુગધી કૂટોથી પૂજા કરવી ત્રણ દિવસ ઉપવાસ અથવા સાતવક્રે ચીજનું એકાસણું કરવાં આસાન વસ્ત્ર-માળા પીળા વસ્ત્રની શખવી માળા કેરમની ભેધએ દીપ-ધૂપ અખંડ શખવો મહાલક્ષ્મીની છબી મુવર્ણાંગી-પીળા વસ્ત્રવળી પદ્મ કમલ હાથમાં હોય તેવી હોવી પછી રોજ ૧૦૮ની માળા જણવરી, અખૂટ લક્ષ્મી-ધન-ધાન્યથી ઘણું લાભ શબ્દમાં-પ્રજામાં પ્રતાપ વધે. શરીરે સૌખ્ય વધે. લોકોમાં આદર-સત્કાર પામે.

૨ ઈ કૌં કૌં ઐ કૌં મહાલક્ષ્મી મમ ગૃહે આગચ્છ આગચ્છ ઈ સ્વાહા. આ મંત્રનો દીવાળીના દિવસોમાં ૧૨૫૦૦ (સાહાબાર હાજર)નો જાપ કરવો ઈ ઈ કૌં યં-૨-૯-૧૦ અહંકંઃ ।

આ મંત્ર જિનેશ્વરદેવની પ્રાતઃ કાલે પૂજા કરી ૧૦૮ વાર જણવો તેથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થશે વેપાર-વાણિજ્યમાં લાભ મળશે.

શ્રી અષ્ટોતરી સ્નાત્રમાં યોલવાની મંત્ર ગાથાઓ

ઈ વરકલ્પય-અંખ-વિકુમ, મરજયધણ્ણ સનિહં વિજયમોહં ।

અત્તરિચયં જિણ્ણણ્ણં, સંવામર પૂષ્ણં વંદે સ્વાહા । ૧.

ઈ તં સંતિં સંતિકરં, સંતિવણ્ણં સંવભયા સંતિં શુણ્ણામિજિણ્ણં, સંતિં વિહેઉમે સ્વાહા । ૨

ઈ રોમ જલજલણ્ણ વિસહર, યોશરિ મઈહ ઝયરણ્ણ ભયાઈ ।

પાસ જિણ્ણનામ સંકિત્તણ્ણેણ્ણ પસમંતિ સંવાઈ સ્વાહા ।

ઈ ભવણ્ણવંધ વાણ્ણવંતર, ભેધસવાસી વિમાણ્ણવાસીઅ ।

એ કેવિ કુદ્દેવા, તે સંવે ઉવસમંતુ મમ સ્વાહા ॥

શ્રી શાન્તિસ્નાત્રમાં યોલવાની મંત્ર ગાથાઓ

ઈ તં સંતિં સંતિકરં સંતિવણ્ણં સંવભયા । સંતિં, શુણ્ણામિજિણ્ણં સંતિં વિહેઉમે સ્વાહા ।

ઈ રોમ જલજલણ્ણ વિસહર, યોશરિ મઈહ ઝયરણ્ણ ભયાઈ,

પાસજિણ્ણનામ સંકિત્તણ્ણેણ્ણ પસમંતિ સંવાઈ સ્વાહા ॥

ઈ વરકલ્પય અંખ વિકુમ-મરજયધણ્ણ સનિહં વિજયમોહં,

અત્તરિચયં જિણ્ણણ્ણં, સંવામર, પૂષ્ણં વંદે સ્વાહા ।

ઈ ભવણ્ણવંધ વાણ્ણવંતર, ભેધસવાસી વિમાણ્ણવાસીઅ,

એ કેઈ કુદ્દેવા, તે સંવે ઉવસમંતુ મમ સ્વાહા. ॥

બુહત્ સ્નાત્રમાં યોલવાનો અહંત મંત્ર

ઈ નમોઽહંતે પરમેશ્વરાય, અતુમુંખાય, પરમેશ્વિને, ટિક્કુમારી પરિપૂજિતાય, ત્રૈલોક્ય મહિતાય, દિવ્યશરીરાય, દેવાધિદેવાય, અસ્મિન્, જંબૂદ્વીપે, ભરતક્ષેત્રે, દક્ષિણા-ધંભરતે, મધ્યખ ઠે, અમુક દેશે શ્રી....અમુક....નગરે, અમુક જિનપ્રસાદે, શ્રી સંઘગૃહે (અથવા અમુક શ્રેષ્ઠે....) શ્રી શાન્તિસ્નાત્રવિધિ મહોત્સવે, શ્રીસ્નાત્રસ્થ કતુંઃ કારમિતુશ્ચ સ્વહૃદિ કલ્યાણં કુરુકુરુ સ્વાહા.

ॐ
 अर्चनम्

श्री
 सज्जन सन्मित्र
 दशम मासानिधि
 अंतिम आराधना
 आत्मभोध

पांडित श्री देवयंद्रल कृत स्तनात्र पुन

यत्किसे अर्धस्य लुप्तो, वयनातिस्य लुप्त; सो परमेस्वर देवी भवि, सिंहास्य
 संपत्त (हाल) सिंहास्य मेहा जगसास्य, देवी भविके जन शुष् मसि भास्य; ने
 पीठे तुल्य निरमल नास्य, लक्ष्मि परम महोदय हास्य; कुमुमांजलि मेढो आदि जिष्णुंदा.
 तोरा सरस्य कमल सेवे योसठ धंदा. १. (आथा) ने नियगुष् पञ्चव रभ्यो, तसु अनुभव
 जेगंत; सुह पुग्गल अशपतां, नेतसु रंज निरंत २. (हाल) ने निज आत्म शुष्
 आस्युंही, पुग्गल सगे नेह अक्षुंही; ने परमेस्वर निज पद लीनो, पूजे प्रसुमी लभ्य
 अदीनो; कुमुमांजलि मेढो शांति जिष्णुंदा. तोरां २. (आथा) निम्भल नास्य पयासकर,
 निम्भल शुष् संपत्त, निम्भल धर्मोवज्येस कर, सो परमभा धन ३. (हाल) दौकलौक
 प्रकाशक नास्यी, भविजन तारस्य नेहनी वास्यी; परमानंद लक्षी नीशास्यी, तसु भगते तुल्य
 भतिय ठहरास्यी; कुमुमांजलि मेढो नेमि जिष्णुंदा. तोरां ३. (आथा) ने शिक्षण सिद्धि
 ने, सिद्धि सति अक्षुंत; असु आलंजन ठविय मस्य, सो सेवे अरिहंत. (हाल) शिव
 सुभ कारस्य ने त्रिकाक्षे, सभपरिष्ठा मे जगत निहाले; उत्तम साधन भाग देयादे,
 धंदासि जसु सरस्य पयादे; कुमुमांजलि मेढो पास जिष्णुंदा. तोरां ४. (आथा)
 सभ्रुंही देस जय, साहु साहुषी सार; आचारज उवजाय सुष्मि, ने निम्भल आधार
 (हाल) यत्किविह सधे ने मन धायुं मोक्ष तसुं कारस्य निरधायुं; विविह कुसुम पर
 भति गदेवी, तसु सरस्ये प्रसुमंत ठवेवी; कुमुमांजलि मेढो वीर जसुंदा. तोरां ६.
 (वस्तुछंद) सयल जिनवर सयल जिनवर, नमिभ मनरंज; कदलास्यक विदि संधविभ,
 करिष्य धर्म सुपवित्त; सुंदर सय धंनसत्तरि तिथ्यंकरं, धंन सभय विरहंति महीयल; सवस्य
 सभय धंनवीस जिष्णु, जभ्य सभय धंनवीस; अक्षिय भावे पुण्य, करे संध सुजगीस. १.

દાહ વીજી-બવ ત્રીજે સમકિત ગુણ રમ્યા, જિનભાકિત પ્રમુખ ગુણ પરિણમ્યા; ત્વ ઇદ્રિય સુખ આસાંશના. કરી સ્થાનક વીશની સેવના. ૧. જ્ઞાનિ રમ પ્રચરત પ્રભાવતા, મન ભાવના એહવી ભાવતા; સ્વિ જીવ કડું શાસન રસી ઇસી ભાવદયા મન ઉલસી. ૨. લઠી પરિણુ મ એહવું બલું, નિવળની જિનપદ નિર્મલું; આયુ બંધ વિચે એક ભવ કરી, શ્રદ્ધા સંવેગે તે ચિર પરી. ૩. ત્યાંથી સ્વિય લહે નરભવ ઉદાર, ભરતે તેમ ઐરવતેજ સાર; મહાવિદેહે વિજયે વર પ્રધાન, પ્રથમ ખડે અવતરે જિન નિધાન. ૪.

દાહ ત્રીજી-પુણ્યે સુપનાહ દેખે, મન મહિ હુષં વિશેષે; ગજવર ઉલ્લભ છુંદર, નિર્મલ વૃષભ મનોહર. ૧. નિર્ભય કેસરી સિંહ, લક્ષ્મી અતિહી અખીહી; અનુપમ કૂવની માલ, નિર્મલ શશિ સુકોમલ. ૨. તેજે તરણી અતિ દીપે, ઇદ્ર ક્વળ જગતીપે; પૂરણ કલશ પંડુર, પદ્મ કરોવર પૂર. ૩. અવ્યામને રચણાયર, દેખે માતા ગુણ સાચર; બારમે ભુવન વિમાન, તેરમે અનુપમ રત્ન નિધાન ૪. અગ્નિશિખા નિધુમં, દેખે માતાજી અનોપમ; હરખી સયને ભાસે, રાજા અરથ પ્રકરે. ૫. જગપતિ જિનવર સુખકર, હોયે પુત્ર મનોહર; ઇદ્રાદિક જસુ નમરો, સકલ મનોરથ ફલરે. ૬. (વસ્તુ છંદ) પુણ્યઉદય પુણ્યઉદય ઉપત્ત જિનનાહ. માતા તવ ક્યણી સમ; દેખી સુપન હરખંતી ભગીય, સુપન કહી નિજ કંતને; સુપન અરથ સાંભલો સો ભગીય. ત્રિભુવન તલક મહાગુણી; હોયે પુત્ર નિધાન, ઇદ્રાદિક જસુ પામ નમી. કર્યે સિદ્ધિ વિધાન. ૧.

દાહ ચોથી-સોહમપતિ આસન કપીઓએ, દેહ અવધિ મન આણુ દીયો એ; નિજ આતમ નિર્મલ કરણ કાજ, ભજવલ તારણ પ્રગટયો ઝહાજ. ૧. ભવઅડવી પ્રમદ સચ્ચવાહ, કેવલતાણુઈય ગુણ અગાહ; શિવ સાધન ગુણ અંકુરો જેહ, કારણ ઉલટયો આસાંઈ મેહ. ૨. હરખે વિકસી તવ રોમરાય, વલયાદિકમાં નિજ તનુ ન માય; સિંહાસનથી ઉડયો સુરિંક, પ્રણમતો જિન આનંદ કંક. ૩ સગ અડ પય સહુમો આધિ તચ્ચ, કરી અંજલિઈય પ્રણમીય મચ્ચ; મુખે ભાખે એ ક્ષણ આજ સાર, તિયલોય પહુ હીકે ઉદાર. ૪. રે રે નિસુણો સુર લોચ દેવ, વિષયાનલ તાપિત તુમ સયેવ; તમુ શાંતિ કરણ જલધર સમાન, મિઠયા વિષ સુરણ ગુરુડવાન. ૫. તે દેવ સકલ તારણ સમચ્ચ, પ્રગટયો તસ પ્રણમી હુવો સનાથ; એમ જંપી શક સ્તવ કરેવિં, તવ દેવ દેવી હરખે સુજોવિ. ૬. ગાવે તવ રંભા ગીત ગાન, સુરલોકે હુવો મંગલ નિધાન; નરક્ષેત્રે આરજ વંસ કામ, જિનરાજ વધે સુર હુષં ધામ. ૭. પિતા માતા ધરે એચ્ચવ અરોષ, જિનશાસન મંગલ અતિ વિશેષ; સુરપતિ દેવાદિક હુષં સંગ, સંયમ અધિજનને ઉમંગ. ૮. શુભ વેલા લગને તીર્થ નાય, જનમ્યા ઇદ્રાદિક હુષં સાય; સુખ પામ્યા ત્રિભુવન સર્વ જીવ, વધાઈ વધાઈ રમ અલીવ. ૯.

દાહ પાંચમી-શ્રી તીર્થપતિનું કલસ મનજન, ગાઇએ સુખકાર, નરખિત્ત મંહણુ હુહ વિહંડણુ; ભવિક મન આધાર; તિહાં શવ રાણા હુષં એચ્ચવ, થયો જગ જ્યજ્જર, વિશિ કુમરી અવધિ વિશેષ અચી, લલો હુષં અપાર. ૧. નિય અમર અમરી

સંગ કુમરી, માવતી ગુણ છંદ, જિન જનની પાસે આવી પોકોતી, ગદગદતી આણુ છે
હે માયા । તે જિનરાજ ભયો, શુચિ વધાયો રમ્મ, એમ ધર્મ નિર્મલ કરણુ કારણુ,
કરીશ સુધકરમ્મ ૨ તિહાં ભૂમિ શોધન દીપ દપંજુ વાય વીજણુ ધાર, તિહાં કરીશ
કદલીગેહ જિનવર, જનની મલજનકાર; વરરાખવી જિન પાણિ બાંધી, દીએ એમ
આશીષ, ભુમ કોડા કોડિ ચિરંજીવો ધર્મ દાયક ઇશ ૩.

ઢાઢ છઠ્ઠી-જિન રચણીજી, રશોદિશિ, ઉલ્લવલતા ધરે, શુભ લગ્નેજી, જ્યોતિષ
એક તે સંચરે; જિન જનમ્યાજી, જેણે અવસર માતા ધરે; તેણે અવસરજી, ઇંદ્રાસને
પણુ ઘરહરે. (ત્રોટક) ઘરહરે આસન ઇંદ્ર ચિતે, કોણુ અવસર એ બુન્યો, જિન જનમ
ઉત્સવ કાલ બણી. અતિહી માનંદ ઉપન્યો; જિન સિદ્ધિ સપાત હેતુ જિનવર, બણી,
બમને ઉમદ્યો, વિકસિત વદન પ્રમોદ વધતે, દેવનાયક ગદગદ્યો. ૧ (ઢાલ) તવ સુરપતિ
જી, ધંટા નાહ કરાવ એ, સુરકોકે જી, ઘોષણા એક દેવરાવ એ; નરક્ષેત્રે જી, જિનવર
જનમ હુઓ અછે, તસુ બગતે જી, સુરપતિ મંદિર ગિરિ ગચ્છે (ત્રોટક) ગચ્છેતિ મંદર
શિખર ઉપર, ભુવન જીવત જિન તણો, જિન જનમ ઉત્સવ કરણુ કારણુ, આવજો સવિ
સુરમણો; તુમ શુદ્ધ સમજિ યાશે નિર્મલ, દેવાધિદેવ નિહાલતાં, આપણા પાતક સર્વ
બશે, નાથ ચરણ પખાલતાં ૨. (ઢાલ) એમ સાંસરી જી, સુરવર કોડિ બહુ મહી,
જિન વંદનજી, મંદિરગિરિ સામા ચલી; સોહમપતિ જી, જિનજનની ધરે આવિયા,
જિન માતાજી, વંડી સ્વામી વધાવિયા. (ત્રોટક) વધાવિયા જિન હુષં બહુલે, ધન્ય હું
કૃત પુણ્ય એ, ત્રેતેકથ નયક દેવ દીકો, મુજ સમો કોણુ અન્ય એ; હે જગત જનની !
પુત્ર તુમચો, મેરૂ મલજન વર કરી, ઉત્સવ તુમચે વચીય થાપીશ, આતમા પુણ્યે
ભરી. ૩. (ઢાલ) સુર નાવકજી, જિન નિજકર કમલે ઠવ્યા, પંચ રૂપેજી, અતિશે મહિમાએ
સ્તવ્યા; નાટક વિધિજી, તવ બત્રીશ આગલ વહે, સુર કોડિજી, જિન હયાંને ઉમહે.
(ત્રોટક) સુર કોડા કેડિ નાયતી બલી, નાથ શુચિ ગુણુ માવતી, અપ્સરા કોડી હાય
એડી, હાવ ભાવ દેખાવતી; જ્યો જ્યો તું જનરાજ જમશુરૂ, એમ દે આશીષ એ,
અરૂદ ત્રણુ શરણુ આધાર જીવન, એક તું જગદીશ એ. ૪ (ઢાલ) સુર ગિરિવર જી,
પાંડુક વનમે ચિહુ દિશે, ગિરિ શૈલ પર જી, સિદ્ધાવન સાસય વસે; તિહાં બણી જી,
શકે જિન ખેલે અઢા, એવઠે જી, તિહાં સુરપતિ આવી રહ્યા. (ત્રોટક) આવિયા સુરપતિ
હવં બગતે, કલશ શ્રેણુ બનાવ એ, સિદ્ધાથં પમુહા તીર્થં જોવખી, સર્વં વસ્તુ
જીવાવ એ; અયુજપતિ તિહાં હુકમ કીના, દેવ કોડા કોડિને, જિન મલજનારથ
નિર લાવો, સર્વે સુર કર બેડીને ૫.

ઢાઢ સાતમી આનમસાપન રસી દેવકેડી હસી. ઉલ્લસીને ધરી ખીરસાગર દિશી;
પદમહક આદિહક ગંગપહુહા નર્ક, તીર્થંજલ અમલ લેવા બણી તે ગઈ ૧. અતિ
બહ કલશ કરી સહસ્ર અગુનરા, જન આનર વિદ્યાસણુ શુભતરા; ઉપગરણુ પુરૂં ચએરિ
પમુહા સવે, આગમે અપિયા તેમ આણી ઠવે ૨. તીર્થંજલ બરિય ઠર કલશ કરી
દેવતા, આવતા આવતા ધર્મ ઉત્પતિરતા; તિરથ નર અમરને હુષં ઉપજીવતા, ધન્ય અરૂદ

શક્તિ શુભિ ભક્તિ એમ ભાવતા. ૩. સમક્ષિ ધીજ નિજ આત્મ આરોપતા, કલશ પાણી મિરે ભક્તિજલ સીંચતા; મેરૂ સિક્કરોસરે સર્વ આન્મા વહી; શકે ઉત્સંગ જિન દેખી મન ગહગહી ૪ (વસ્તુ છંદ) હાલો દેવા હાલો દેવા, અણુઈ કાલો, અદિકુ પુન્વો; તિલોય તારણો તિલોય અંધુ, મિચ્છતા મોહ વિક્સણો; અણુઈ તિવહા વિજ્ઞાસણો, દેવાહિ દેવો દીક્રોહિય કામેહિ. ૫. એમ પબજ્જંત વણુ ભવણુ જોઈસરા, દેવ વેમાણિયા ભત્તિ ધન્માચરા; કેવિ કમ્પક્રિયા કેવિ મિત્તાણુમા, કેવિ વર રમણિ વચણેણુ અંધ ઉચ્છમા ૬ (વસ્તુ છંદ) તથથા અન્મુઅ ઈંદ્ર આદેમ, કરજોડી સવિ દેવગણુ, લેમ કલસ આદેશ પાર્શ્વીય; અણુત રુપ સરુપ જૂઅ, કવણુ એહ ઉત્સંગ સામિય, ઈંદ્ર કહે જગતારણો, પારમ અમ પરમેસ; નયઃ કાયક ધન્મનિહિ, કરીએ તસુ અભિવેક

હાલ આક્રમી-પૂજા કલશ શુભિ ઉદકની ધારા, જિનવર અમે નામે; આતમ નિમંજ ભાવ કરતાં, વધતે શુભ પરિણામે; અન્મુતાદિકે સુરપતિ મન્જન, લોકપાલ લોકાંત; સામાનિક ઈંદ્રાણી પમુહા, એમ અભિવેક કરતા. ૧. (આહા) તવ ઈંસાણુ સુરિદો સક્ષં પબણેઈ કરઈ સુપસાઓ; તુમ અંકે મહજાહો, મિણુમિત્તં અમ્હ અપેહ ૨. તા સકિદો પબણેઈ, સાંહમિવચ્છલમિ ખહુ હાહો; આણુ એવં તેણુ, મિવહવોહા ઉચ્ચ-થાઓ. ૩. (હાલ તેહીજ) સોહમ સુરપતિ વૃષભ રુપ કરી, નહવણુ કરે પ્રણુ અંમે; કરિય વિલેપણુ પુરમાલ ઠવિ, વર આભરણુ અભંગ; તવ સુરવર ખહુ જય જય રવ કરી નામે ધરી આણુઈ; મોહમાગં સારથપતિ પાર્શ્વે, ભાજ યં હવે ફંદ ૪ હાહિ ખતીશ સોવન ઉવારી, વાજંતે વર નાદે; સુરપતિ સંજ અમર થી પ્રણુને, જનનીને સુમસાદે; આણી થાપી એમ પયંપે, અમ નિરતરિયા આજ; પુત્ર તુમારો પછીઈ હમારો, તારણુ તરણુ ઝહાજ. ૫ માત જતન કરી રાખજો એહને, તુમ સુત અમ આધાર; સુરપતિ ભક્તિ સહિત નાંદીશર, કરે જિનભક્તિ ઉદાર; નિય નિય કમ્પ અથા સવિ નિજજંર, કહેતાં પ્રણુ શુણુસાર; દીપ્પા કેવલ જ્ઞાન કલ્યાણુક, ઈંચ્છા ચિત્ત મજાર. ૬. ખરતરગચ્છ જિન આણુારંગી, રાજસાગર ઉવણુાય; જ્ઞાન ધર્મ દીપ ચંદ સુપાઠક, સુશુરૂતણે સુપસાય; દેવચંદ્ર જિન ભકતે જાયો, જન્મ મહોત્સવ છંદ; મોચ ધીજ અંકુરો ઉભરયો, સંધ સકલ આનંદ. ૭.

કળશઃ-ધમ પૂજા ભજતે કરો, આતમ હિત કાજ; તલિય વિભાવ નિજ ભાવમે, રમતા શિવ રાજ. ૧. કાલ અનંતે જે હુઆ, હોશે જેહ જિણુઈ; સંપય સીમંધર પ્રણુ, કેવલ નાણુ દિણુઈ. ૨. જન્મ મહોત્સવ એણી પરે, શ્રાવક દુચિવંત; વિરમે જિન પ્રતિમા તણે, અનુમોહન અંત. ૩. દેવચંદ્ર જિન પૂજના, કરતાં ભવ પાર; જિન પદિમા જિનસારખી, કહી સૂત મજાર. ૪.

૧. સામાધિ મરણુ વિચાર અંથ

હોહાઃ-પરમાનંદ પરમ પ્રણુ, પ્રણુમું પાસ જિણુઈ; વંદ વીર આડે સહુ, યોવીશે જિણુચંદ. ૧. ઈંદ્રજૂતી આદે નરું, ગણુધર શુનિ પરિવાર; જિનવાણી દિયદે ધસી, શુણુવંત શુરુ નરું સાર. ૨. આ સંસાર અસારમાં, ભમતા કાલ અનંત; અસમાધિ

કરી આત્મા, કીમતી ન પામ્યો અંત. ૭. અહમનિમાં ભમતાં યજ્ઞાં. દુઃખ અનંતા અનંત; લોચનીયાં એણે જીવડે, તે બળે ભગવંત. ૮. કોઈ અપૂરવ પુણ્યથી, પામ્યો નર અવતાર; ઉત્તમ કુલ ઉત્પન્ન થયો, સામગ્રી લલિ સાર. ૯. જ્ઞાન વાણી અવણે સુખી, પ્રભુથી તે શુભ ભાવ; તીલ્લથી અશુભ ટક્યાં ધણાં, કાંઈક લલ્લા પ્રસ્તાવ. ૧૦. વીરુઆ ભવ દુઃખ ભાસીયાં, સુખ તે સહેજ સમાધ; તેહ ઉપાધી મટે હુએ, વિષય કષાય અમાધ. ૧૧. વિષય કષાય ટક્યા યકી, હોય સમાધિ સાર; તીલ્લ કારણુ વિવરી કહું, મરણુ સમાધિ વિચાર. ૧૨. મરણુ સમાધિ વરણુ, તેની સુણો ભરી સાર; અંત સમાધિ આદરે, તસ લલ્લણુ ચિત્ત પાર. ૧૩. જે પરિણામ કષાયનાં, તે ઉપશમ જળ ધાય; તેહ સ્વરૂપ સમાધિનું એ છે પરમ ઉપાય. ૧૪. સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ જીવ જે, તેહને સહજ સ્વભાવ; મરણુ સમાધિ વચ્ચે સદા, ધિર કરી આતમ ભાવ. ૧૫. અરૂચી ભઈ અસમાધિકી, સહજ સમાધિનું પ્રીત; દિન દિન તેહની આહના, વરને એહીજ રીત. ૧૬. કાલ અનાદિ અક્યાસથી, પરિણુતી વિષય કષાય; તેહની શાન્તિ જળ હુએ, તેહ સમાધિ કહાય. ૧૭. અવસર નિકટ મરણુ તણો, જળ બળે મતિવંત; તવ વિશેષ સાધન ભણી, ઉલસિત ચિત્ત અત્યંત. ૧૮. જેસે સારહલ સિંહકું, પુરૂષ કહે કોઈ જાય; સુને કહું નિભંય હુઈ, ખમર કહું સુખદાય. ૧૯. શત્રુકી ફેલાં ધણી, આવે છે અતિ ભેર; તુમ ધેરણુ કે કારણે. કરતી અતિ ધણે સોર. ૨૦. કેનેક તુંમસે દુર છે, તે વેરીકી ફેલા; શુકા યકી નિકસો તુરત, કરો સંત્રામકી મોજ. ૨૧. તુમ આગે સખ રંકહે, શત્રુકો પરિવાર; પ્રાકમ ઠાપો આપણું, તુમ બલ શક્તિ અપાર. ૨૨. મહંત પુરૂષકી રીતીએ, શત્રુ આવે ભાંડી; તવ તતખિણુ અનમુખ હુઈ, જીત લીયે ખિણુ માંડી. ૨૩. વચન સુખી તે પુરૂષકા, ઉઠ્યા સાડુંલ સિંહ; નિકસ્યો બાહીર તતખિણે, માનું અકલ અબીહ. ૨૪. અર્જવ કરે એહવો, મહા ભયંકર ધોર; માનુ માસ અસાહકો, ઈંદ્ર ધનુષકો ભેર. ૨૫. શબ્દ સુખી કેશરી તણો, શત્રુકો સમુદાય; હસ્તિ તુરંગ પાયદલ, ત્રાસ લહે કષાય. ૨૬. શત્રુ હુદયમાં સંક્રમ્યો, સિંહ તણો આકાર; તેણે ભયભીત થયા સહુ; જમ ન ભરે તે લગાર. ૨૭. સિંહ પ્રાકમ સહનકું. સમરથ નહિ તલ માત્ર; જીતનકી આશા જઇ, શિખિલ ભયાં સવી જાત. ૨૮. સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ જીવ છે, શત્રુ મોહાદિક આઠ; અહ કમંકી વજંણાં, તે સેનાનો ઠાઠ. ૨૯. દુઃખદાયક એ સવંદા, મરણુ સમય સુવિશેષ; ભેર કરે અતિ બલમી, સુદિ ન રહે લવલેશ. ૩૦. કમોંકા અનુસાર એમ, બાણી સમકિતવંત; કાયરતા ફેરે કરી, ધિરજ ધરે અતિ સંત. ૩૧. સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ જીવકું, સદા સ્વરૂપકો ભાસ; જહ પુરૂષલ પરિચય થકી, ન્યારો સદા સુખવાસ. ૩૨. નિક્ષે દ્રષ્ટિ નિકાલતાં, કમં કલંક ન કોય; શુભ અનંતનો પીંડ એ, પરમાનંદમય હોય. ૩૩. અમુતિંક ચૈતન દ્રવ્યએ, લખે આપકું આપ; જ્ઞાન દશા પરમલ ભઈ. મિટો ભમંકો તાપ. ૩૪. આતમ જ્ઞાનકી મગનતા, તિનમે હોય લયલીન; રંજત નહીં પર દ્રવ્યમે, નિજ શુભમે હોય પીન. ૩૫. વિનાશીક પુરૂષલ દશા, સિલ્લ ભંશુર સ્વભાવ; મેં અવીનાશી અનંત હું, શુદ્ધ સદા ધિર ભાવ. ૩૬. નિજ

સ્વરૂપ બાલો હસો, સમક્ષિત દ્રષ્ટિ છવ; મરણ તથો ભય નહિં મને, સાધ્ય સદા છે શિવ. ૩૩. એસે જ્ઞાની પુરુષકે, મરણ નિહટ જન ડોવ; તવ વિચાર અંતરંગમે, કરે તે કષ્ટીરે સોવ. ૩૪. ધિરતા ચિત્તમાં ભાવકે, ભાવના આવે એમ; અધિર સંસાર એ કારમો, ઈશ્વરું મુજ નહિ પ્રેમ ૩૫. એ શરીર શિથિલ હુઆ શક્તિ હુધ સખ ખીલુ; મરણ નલક અખ બાલ્યોએ, તેલે નહિ ડોના દિન. ૩૬. સાવધાન સખ વાતમે, હુધ કરે આતમ કાજ; કાલ કર્તાતકુ છતકે, વેગે લકુ શિવસજ. ૩૭. રજુ બંધા શવણે મુષ્ટી, મુલટ વીર એ ડોવ; તે તર્તામજુ રજુમે' મટે, યનુ ને છતે સોવ. ૩૮. એમ વિચાર દિયકે પરી, મૂડી સખ જ'બલ; પ્રથમ કુટુંબ પરિવારકુ, સમભવે સું રસાલ. ૩૯. મુલો કુટુંબ પરિવાર કકુ, તુમકું' કકું વિચિત્ર, એક શરીર પુરુષલ તથો, કેસો ભયો અરિત. ૪૦. ભયા દેખતલી ઉત્પન ભયા, દેખત વિલય તે ડોવ; તેલે કારણ એ શરીરકા, મમત ન કરના કોવ. ૪૧. એક સંસાર અસારમે, ભયતા વાર અનંત; નવ નવ ભવ કારણ કર્યા, શરીર અનંતા અનંત. ૪૨. જન્મ મરણ ડોવ સાથ છે, ખિલુ ખિલુ મરણ તે ડોવ; મોક વિકલ એ છવને, માહુમ ન પડે કોવ. ૪૩. મે' તો જ્ઞાન દ્રષ્ટિ કરી, બહુ સકલ સરુપ; પાડોશીમે' એકકા, નોક માકું' એ રૂપ. ૪૪. મે' તો ચેતન દ્રવ્ય હું, મિદાન'ક મુજ રુપ; એ તો પુરુષલ પીંડ છે, ભરમ બલ અંધ રૂપ. ૪૫. સડન પડન વિશ્વ'સનો, એક પુરુષલકો મમં; ક્ષિતિ પાકે ખિલુ નવિ રહે, બાલે એકીજ મમં. ૪૬. અનંત પ્રમાણુ પ્રણી કરી, ભયા શરીર પરબાવ; વરણાદિક બહુવિધ મીલા, કાલે વિખરી ભય. ૪૭. પુરુષલ ચેદિત છવકુ, અનુપમ ભાસે એક; પજુ એ તત્વ વેડી ડોએ, તિલુકુ નહીં કણ નેક. ૪૮. ઉપની વસ્તુ કારમી, ન રહે તે સ્થિર વાશ; એમ બાલ્યો ઉત્તમ જના, પરે ન પુરુષલ આશ. ૪૯. મોક તલ સમતા બલ, બાલે વસ્તુ સ્વરુપ; પુરુષલ રામ ન કીછએ, નવી પડીએ ભવ રૂપ. ૫૦. વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે, કલે વિજુચી ભય; કરતા ભોમતા કો નહિ, ઉપચારે કહેવાય. ૫૧. તીલુ કારણ એ શરીરમુ, સંબંધ ન મ્હારે કોવ; મે' ન્યારા એકથી સદા, એ પજુ ન્યારા ભેવ. ૫૨. એક જગતમાં પ્રણીઆ, ભરમે ભૂરવા નેક; બાલ્યો કાયા આપણી મમત પરે અતિ તેક. ૫૩ જન સ્થિતિ એક શરીરકી, કાલ પહોચે ડોવ ખિલુ; તવ જુરે અતિ દુઃખ કરે, કરે વિલાપ એમ દિન ૫૪. "કાકા" પુત્ર ? તું કીયાં જયો, મુત્રી એ સહુ સાથ; "કાકા" પતિ ? તુમે કીયાં જયા, મુજકુ મુત્રી અનાથ. ૫૫. "કા" પીતા ? તુમ કીયાં જયા, અમ કુલુ કરશે સાગ; "કા" બંધવ ? તુમ કીયાં જયા, શુન્ય તુમ વિજુ સંસાર. ૫૬. "કા" માતા ? તું કિકાં બર્ધ અમ ધરની રખવાજ; "કા" એકની ? તું કીયાં બર્ધ, શેવત મુત્રી બાલ ૫૭. મોક વિકલ એમ છવકા, અજાને કરી અંધ; મમતા વચ ખણી માકરા, કરે કલેશનાં બંધ. ૫૮. એજુ વિષ શોક સતાપ કરી, અતિ સંકલેશ પરિકામ; કમ' બંધ બહુ વિષ કરે, ના કલે ખિલુ વિશામ. ૫૯. જ્ઞાનવંત ઉત્તમ જના, ઉનકા એક વિચાર, જગમાં કોઈ કીમકા નહીં, સંજ્ઞેગીક સહુ કાર. ૬૦. મમમાં સમતા પ્રાણીયા, કરે અનેક સંબંધ; રામ દેવ પરિક્ષીટી યત્રી, બહુ વિષ બપિ

બંધ. ૬૧. વેર વિરોધ બહુવિધ કરે, તેમ પ્રીતિ પરસ્પર હોય; અંબધે તેહ આવી
 મીલે, ભવ ભવને વિષે સૌય. ૬૨. વનકે બિચ એક તરુ વિષે, અંધ્યા અમલ જબ હોય;
 હસો દીયથી આવી મીલે, પંખી અનેક તે ભેય. ૬૩. સત્રે તિહાં વાસો વસે, સર્વી
 પંખી સમુદાય; પ્રાતઃકાલે ઉડી ચલે, હ્યો દીયુ તીહુ ભવ. ૬૪. ઈશુવિષ એહ અંચારમેં,
 સવિ કુટુંબ પરિવાર; અંબધે સહુ આવી મીલે, સ્થિતિ પાકે રહે ન કેવાર. ૬૫. ક્રીસકા
 ભેટા બાપ હે, ક્રીસકા માત ને જાત; ક્રીસીકા પતિ ક્રીસીકી પ્રિયા, ક્રીસકી જ્વાત ને જાત.
 ૬૬. ક્રીસકા મંદીર માલીયા, રાજ રિક્તિ પરિવાર; ક્ષિણ વિદ્યાથી એ સહુ, એમ નિચે
 ચિત્ત ધાર. ૬૭. ઈદ્રજાળ અમ એ સહુ, જેસો સુપનકો રાજ; જેસી માયા ભૂતકી, તેસો
 સકલ એ સાજ. ૬૮. મોહ મદીરાના પાનથી, વિકલ ભયા જે છવ; તીનકું અતિ
 રમણીક લગે, મગન રહે તે સદૈવ. ૬૯. મિથ્યા માતના ભેરથી, નવી અમજે ચિત્ત માંહી; કોડ
 જતન કરે બાપકો, એ રહેવેકો નાંહિ. ૭૦. એમ બાણી તણલોકમાં, જે પુણ્જલ પરભય;
 તીનકી હું મમતા તણુ' ધરું સમતા ચિત્ત ભાય. ૭૧. એહ શરીર નહિ માહરું, એ તો પુણ્જલ
 ખંધ; હુતો ચેતન દ્રવ્ય છું. ચિદાનંદ સુખ કંદ. ૭૨. એહ શરીરકા નાશથી, મુજકું નહિ કોઈ
 ખેડ; હુતો અવિનાશી સદા, અવિચલ અકલ અલેદ ૭૩. દેખો એ સ્વભાવથી, પરતજ બૂડે
 જેહ; અતિ મમતા ધરી ચિત્તમાં, રાખજુ ત્યાહે તેહ. ૭૪. પજુ તે રાખી નવી રહે,
 ચંચલ જેહ સ્વભાવ; દુઃખતર્થ એહ ભવ વિષે, પરભવ અતિ દુઃખકાય. ૭૫. એસા
 સ્વભાવ બાણી કરી, મુજકું નહિ કહું ખેડ, શરીર એહ અચારકા, ઈશુ વિષ ભડો સહુ
 ભેદ. ૭૬. સડો પડો વિખંચ હો, જલો જલો હુઓ છાર; અથવા ધિર થઇને રહો, પજુ
 મુજકું નાંહિ પ્યાર. ૭૭. જ્ઞાનદ્રષ્ટિ પ્રગટ ભઇ, મીટ જયા મોહ અંધાર; જ્ઞાન સ્વરૂપી
 આતમા, ચિદાનંદ સુખકાર. ૭૮. નિજ સરુપ નીરધારકે, મેં ભયા ઇનમે લીન; કાલકા
 ભય મુજ ચિત્ત નહાં, કયા કર શકે એ લીન. ૭૯. ઇનકા બલ પુણ્જલ વિષે, મોપર
 ચલે ન કાય; મેં સદા ધિર શાસ્વતા, અક્ષય આતમ શય. ૮૦. આતમ જ્ઞાન (વચારતાં,
 પ્રગત્યો સહજ સ્વભાવ; અનુભવ અમૃત કુંદમેં, રમણુ કરૂં લહી ઢાવ. ૮૧. આતમ
 અનુભવ જ્ઞાનમાં, મગન ભયા અંતરંમ; વિકલપ સવિ દૂરે જયા, નિવિંકલપ રસ રંજ.
 ૮૨. આતમ સત્તા એકતા, પ્રગત્યો સહજ સ્વરૂપ; તે સુખ તણુ જબમેં નહિ, ચિદા-
 નંદ ચિદરૂપ. ૮૩. સહજાનંદ સહજ સુખ, મગન રહુ નિરાકિય; પુણ્જલ પરિચય
 ત્યાગકે, મેં ભયા નિજગુણુ ઇચ. ૮૪. દેખો મહીમાં એહકો, અદ્ભૂત મગમ અનુપ;
 તીન લોક કી વસ્તુકા, ભાસે સકલ સ્વરુપ. ૮૫. જેય વસ્તુ ભણે સહુ, જ્ઞાન શુષ્કે કરી
 તેહ; આપ રહે નિજ ભાવમેં, નહિ વિકલપકી રેહ. ૮૬. એઈલા આતમ રુપમેં, મેં ભયા
 ઇશુ વિષ લીન; સ્વાધીન એ સુખ છોકકે, વંચુ ન પર આધીન. ૮૭. એમ બાણી
 નિજ રુપમેં, રહુ સદા હુશીયાર; બાધા પીકા નાંહ કણુ, આતમ અનુભવ સાર.
 ૮૮. જ્ઞાન રસાયણુ પાપકે, મીટ જઇ પુણ્જલ આથ; અચલ અખંડ સુખમેં રનું, પૂરજા-
 નંદ પ્રકાશ. ૮૯. ભવ ઉદધિ મહા ભયંકર દુઃખ જલ અગમ અગાધ; મોહે મુછિંત
 પ્રાણીકું, સુખ ભાસે અતિ સાર. ૯૦. અસંખ્ય પ્રદેશી આતમા, બિચે લોક પ્રમાણ;

અવહારે દેહ માત્ર છે, સંકેત્ય થકી મન આણુ. ૯૧. સુખ વીરજ્ઞ જ્ઞાનાંદ ગુણ, સર-
 વાંગે પ્રતી પૂર; જેસે લુંચ સાકર ક્ષી, સરવાંગે રસ જૂર. ૯૨. જેસે ક્યુંક ત્યાગથી,
 ખિનયત નાંહિ ભુજંગ; દેહ ત્યાગથી જીવ પણુ, તેસે વહત અભંગ. ૯૩. એમ વિવેક
 દિયડે ધરી, જાણી શાસ્વત રૂપ; સ્થિર હુઓ નિજ રૂપમે, તજી વિકલપ પ્રમકુપ ૯૪.
 સુખમય ચેતન પીંડ છે, સુખમે રહે સદૈવ; નિરમલતા નિજ રૂપકી, નીરખે ખિણુ ખણુ
 જીવ હપ નિરમલ જેમ આકાશકુ, કાગે ન કીણુવિધ રંગ; છેદ ભેદ હુવે નહિ, સદા
 રહે તે અભંગ. ૯૬. તેસે ચેતન દ્રવ્ય છે, ઇંનકુ કળહુ ન નાશ; ચેતન જ્ઞાનાનાંદમય,
 જડ ભાવી આકાશ. ૯૭. હરપણુ નિમંલકે વિષે, સખ સસ્તુ પ્રતિભાશ: તિમ ચેતન
 નિમંલ વિષે, સખ વસ્તુ પ્રકાશ. ૯૮. ઇણુ અવસર એમ જાણુકે, મેં ભયા અતિ સાવધાન;
 પુદ્ગલ મમતા છાંદકે, મરું શુદ્ધ આતમ ધ્યાન. ૯૯. આતમ જ્ઞાનકી મગનતા,
 એકીજ સાધન મૂક; એમ જાણી નિજ રૂપમે, કરૂ રમણ અનુકૂલ. ૧૦૦. નિમંલતા
 નિજ રૂપકી, કિનહિ કહી ન જાય; તીન ભોલકા ભાવ જળ, ઝલકે તિન મેં આય ૧૦૧.
 એસા મેરા સદેજ રૂપ, જિન વાણી અનુસાર; આતમ જ્ઞાને પાયકે, અનુભવ મેં એક
 તાર. ૧૦૨. આતમ અનુભવ જ્ઞાન જે, તેહિજ મોક્ષ સરૂપ; તે છાંડી પુદ્ગલ દશા,
 કુણ પ્રહે ભવ કૂપ ૧૦૩. આતમ અનુભવ જ્ઞાન તે, દુવિધા ગર્ભ અખ દર; તખ ધિર
 થઈ નિજ રૂપકી, મહિમા કહું બરપૂર. ૧૦૪. શાંત સુધારસ કુલ એ, ગુણ રત્નોકી
 ખાણુ; અનંત વિદિ આવાસ એ, શિવ મંદિર સોપાન. ૧૦૫. પરમ દેવ પણુ એહ
 છે, પરમ ગુરૂ પણુ એહ; પરમ ધરમ પરકાશકો, પરમ તરવ ગુણુ ગેહ. ૧૦૬. એસો
 ચેતન આપકો, ગુણુ અનંત બંદાર; અપની મહીમા ખિરાજતો, સદા સરૂપ આંધાર. ૧૦૭.
 ચિદરૂપી ચિન્મય સદા, ચિદાનાંદ ભગવાન; શિવ શંકર શંભુ નમુ, પરમ પ્રહા વિજ્ઞાન. ૧૦૮.
 ઇણુ વિષ આપ સરૂપકી, લખી મહીમા અતિ સાર; મગન ભયા નિજ રૂપમે, સખ પુદ્ગલ
 પરિહાર. ૧૦૯. ઉદ્ધિ અનંત ગુણો ભર્યો, જ્ઞાન તરંગ અનેક; મયાંદા મૂકે નહિ,
 નિજ સરૂપની ટેક. ૧૧૦. અપની પરિણુતિ આદરી, નિમંલ જ્ઞાન તરંગ; રમ કરુણ
 નિજ રૂપમે, અખ નહિ પુદ્ગલ રંગ. ૧૧૧. પુદ્ગલ પીંડ શરીર એ, મેં હું ચેતન
 શય; મેં અવિનાશી એહતો, ખિણુમે વીણુસી જ્ઞય. ૧૧૨. અન્ય સ્વભાવે પરિણુમે,
 વિણુસંતા નહિ વાર; તીનસું સુખ મમતા કીસી, પાડોસી અવહાર. ૧૧૩. ઇંનકી સ્થિતિ
 પુરણુ ભઈ, રહેનેકી નહિ આશ; વણુ ગંધ રસ ફરસ સહુ, ગીલન લગા ચીહું પાસ.
 ૧૧૪. એહ શરીરકી ઉપરે, રાગ દ્રેષ સુજ નાંહિ; રાગ દ્રેષકી પરિણુતિસે, ભમીએ
 ચિહું ગતિ માંહી. ૧૧૫. રાગ દ્રેષ પરિણુમથી, કરમ બંધ બહુ હોય; પરભવ
 દુઃખદાયક ઘણાં, નરકાદિક ગતિ જોય. ૧૧૬. મોહે સુછિંત પ્રાણીકુ, રાગ દ્રેષ અતિ
 થાય; અહંકાર મમકાર પણુ, તિણુથી સુખ બુધ જાય. ૧૧૭. મદિરા મેહ અજ્ઞાનથી,
 ગિકલ ભયા સવિ જીવ; પુદ્ગલિક વસ્તુ વિષે, મમતા ધરે સદીવ. ૧૧૮. પરમે નિજ પણુ
 માનકે, નિવડ મમત ચિત્ત ધાર; વિકલ દશા વરતે સદા, વિકલપનેા નહિ પાર. ૧૧૯.
 મેં એરા એ ભાવથી, દીર્યો અનતો કલ; જિનવાણી ચિત્ત પરિણુમે, છુટે એહ

જન્મલ. ૧૨૦. મોહ નિકલ એ જીવકું, પુદ્ગલ મોહ અપાર; પણ ધતની સમજે નહિં, ધનમે કન્ધુ નહિં સાર. ૧૨૧. ઇન્દ્રાથી નવિ સંપન્ને, કલ્પે વિપત ન ભય; પણ અજ્ઞાની જીવકું, વિકલ્પ અતિશય થાય ૧૨૨. એમ વિકલ્પ કરે ઘણાં, મમતા અંધ અજ્ઞાણ, મે તો જિન વચને કરી; પ્રથમ થકી હુઆ જાણ. ૧૨૩. મેં શુદ્ધાતમ ક્ય હું. એ સમ પદ્મલ ભાવ; સદન પદન વિવંચનો. ઇસ્કા એહ સ્વભાવ. ૧૨૪. પદ્મલ રચના કારમી, વીણસતાં નહિં વાર; એમ જાણી મમતા તણ, સમતાસું મુજ આર. ૧૨૫. જનની મોહ અંધારકી, માયા રજની પૂર; ભવ દુઃખકી એ ખાણ હે, ઇજસું રહીએ દૂર. ૧૨૬. એમ જાણી નિજ રૂપમેં, રહું સદા મુખવાસ; ઓર સખ ભવ જાલ હે, ઇજસું બયા ઉદાસ. ૧૨૭. ઇજ અવસર કોઇ આય કે, મુજકું કહે વિચાર; કાયાસું તુમ કન્ધુ નહિં, એહ વાત નિરધાર. ૧૨૮. પણ એહ શરીર નિમિત્ત હે, મનુષ્ય ગતિકે માંહી; શુદ્ધ ઉપયોગકી સામના, ઇજસું બને ઉન્ન્યાંહી. ૧૨૯. એહ ઉપગાર ચિત્ત આજુકે, ઇનુકા રક્ષણ કાજ; ઉદ્યમ કરના ઉચિત્ત હે, એહ શરીરકી સાંજ. ૧૩૦. ઇજમેં ટોટા નહિં કન્ધુ, એહ કહેનેકી ખાત; તિનસું ઉત્તર અખ કહું. સુષો સજન બહી ભાત. ૧૩૧. તુમને જો ભાતાં કહી, અમ જી જાણું સર્વ; એહ મનુષ્ય પરજાયથે, શુષ્ બહું હોત નિગર્વ. ૧૩૨. શુદ્ધ ઉપયોગ સાધન બને, ઓર જ્ઞાન અભ્યાસ; જ્ઞાન વૈરાગકી વૃદ્ધિકો, એહી નિમિત્ત હે ખાસ. ૧૩૩. ઇત્યાદિકે અનેક શુષ્, પ્રપ્તિ ઇજથી હોય; અન્ય પરજાય એહવા, શુષ્ બહું દુર્લભ ભોય. ૧૩૪. પણ એહ વિચારમેં, કહેનેકા એહ મમં; એહ શરીર રહો સુખે, જો રહે સંજમ ધમં. ૧૩૫. અપના સંજમાદિકે શુષ્, રખના એહીજ સાર; તે સંયુક્ત કાયા રહે, તિનમેં કો ન અસાર. ૧૩૬. મોકું એહ શરીરયું, વેર ભાવ તો નહિ; એમ કરતાં જો નવિ રહે, શુષ્ રખના તો ઉન્ન્યાંહી. ૧૩૭. વિધન રહિત શુષ્ રાખવા, તિન કરણ સુષ્ મિત્ર; સનેહ શરીરકા છાંડીએ, એહ વિચાર પવિત્ર. ૧૩૮. એહ શરીરકે કારણે, જો હોય શુષ્કા નાશ; એહ કદાચિ ના કીજીએ, તુમકું કહું શુભ ભાશ. ૧૩૯. એહ સંબંધકી ઉપરે, સુષો સુગુણ દ્રષ્ટાંત; જીવથી તુમ મનકે વિષે શુષ્ બહુમાન હોય સંત. ૧૪૦. કોઇ વિદેશી વણીકસું, ફરતા ભૂતલ માંહી; રતનદ્રિષ આવી ચડયો, નિરખ્યો હરખ્યો તાંહી. ૧૪૧. જાણું રતનદ્રિષ એહ છે, રતન તણે નહિં પાર; કરે વિવસાય ઇહાં કને, મેલવું રતન અપાર. ૧૪૨. તૃણ કષ્ટાદિકે મેલવી કુટિર કરી મનોહાર; તિજમેં તે વાસો વસે, કરે વણીજ વ્યાપાર. ૧૪૩. રતન કમાવે અતિ ઘણાં, કુટીરમેં થાપે તેહ; એમ કરતા કષ્ટ દિન ગયા, એક દિન ચિંતા અછેહ. ૧૪૪. કુટીર પાસ અગ્નિ લગી, મનમેં ચિંતે એમ જૂજવું અગ્નિ ઉદ્યમ કરી, કુટીર રતન રહે જેમ. ૧૪૫. કિણુ વિધ અગ્નિ શમી નહિં, તવ તે કરે વિચાર; ગાફલ રહેનાં અખ નહિં, તરત હુઆ હુશીયાર. ૧૪૬. એ તરણાદિકે ઝુંપડી, અગ્નિ તણે સંજોગ, સિણુમેં એહ જહીં જાયગી, અખ કહા ઇસકા ભાગ. ૧૪૭. રતન સંભાલુ આપણા, એમ ચિંતી સવિ રતન, લેઇ નિજ પુર આવીયો, કરતો બહું વિષ જવન. ૧૪૮. રતન વિક્રય તેણે પુરે, લક્ષ્મી લહી અપાર; અંદિર મહેલ બનાવીયા,

ભાગ ભગીચા આર. ૧૪૬. સુખ વિદ્યસે સબ ભતકા, કિચી ઉણીમ નહિં તાસ; દેવ
 લોક પરે માનતો, સદા પ્રસન્ન સુખવાસ. ૧૫૦. લોક વિજ્ઞાની પુરૂષમે, એહ સરીરકે
 કાજ; દુષણ કેઇ સેવે નહીં, અતિચારથી ત્યાજ. ૧૫૧. આતમ શુભ રક્ષણ ભણી,
 દહતા ધરે અપાર; દેહાદિક મૂર્છાં તણ, સેવે શુદ્ધ અવહાર. ૧૫૨. સંજમ શુભ પરમા
 વથી, ભાવી ભાવ સંજેમ; માહાવિદેહ દેવ વિષે, જન્મ હોવે શુભ ભેગ. ૧૫૩. છતાં
 સીમધર સ્વામીણ, આદે વીચ જિજ્ઞાસ, ત્રિભુવન નાયક ચે ભતા; નિરખું તસ સુખસંહ.
 ૧૫૪. કેવલ જ્ઞાન દીવા કરૂં, બહુ કેવલી ભવવાન; વલી સુનીવર મહા સંજમી, શુદ્ધ
 અરણ્ય શુભવાન. ૧૫૫. એહવા ઉત્તમ દેવમાં. ભે હોય માહરો વાસ; તે પ્રભુ અરણ્ય
 કમલ વિષે, નિશ દીન કરૂં નિવાસ. ૧૫૬. અતિ ભક્તિ બહુ માનથી, પુણ્ય પદ અર્ચિંદ;
 શ્રવણ કરૂં છનવર ગીરા, સાવધાન ગત દંદ. ૧૫૭. સમોત્સરણ સુરવર રચે, રતન
 સિંહાસન સાર; એક પ્રભુ તસ ઉપરે, ચોત્રીય અતિશય આર. ૧૫૮. વાણી શુભ પાંત્રીય
 કરી, વદસે અમરીત ધાર; તે નિસુણી હૃદયે ધરી, પામું ભવજલ ધાર. ૧૫૯. નિવડ
 કમ' મહા રોમ જે, તીનકું છેલણુ હાર; પરમ રસાયણ જિનગીરા, પાન કરૂં અતિ ધ્યાર.
 ૧૬૦. ક્ષાયક સમકિત શુદ્ધતા, કરવાનો પ્રારંભ; પ્રભુ અરણ્ય સુપ્રસાયથી, સદલ હોવે
 આરંભ. ૧૬૧. એમ અનેક પ્રકારકે, પ્રશસ્ત ભાવ સુવિચાર; કરકે ચિત્ત પ્રસન્નતા,
 આણુંદ લહુ અપાર. ૧૬૨. એર અનેક પ્રકારકે, પ્રશ્ન કરૂં પ્રભુ પાય; ઉત્તર નિસુણી
 તેહના, શંકય સવિ દ્રર ભય. ૧૬૩. નિઃસંદેહ ચિત્ત હોય કે, તત્વાતત્વ સરૂપ; એક
 જથારથ પાય કે, પ્રમટ કરૂં નિજ રૂપ. ૧૬૪. રાગ દ્રેષ દોષ દોષ હે, અષ્ટ કમ' જડ
 એહ; હેતુ એહ સંસારકા, તિનકો કરવો છેહ. ૧૬૫. સીમ્રવણે જડ મૂલથી, રાગ દ્રેષકો
 નાશ; કરકે શ્રી જિનચંદ્રકે, નીરખું શુદ્ધ વિદ્યાસ. ૧૬૬. પરમ ક્યાલ આણુંદમય,
 કેવલ શ્રી સંયુક્તા; ત્રિભુવનમે' સુરજ પરે, મિથ્યા તિમિર હરે'ત ૧૬૭. એહવા
 પ્રભુકે દેખકે, રોમ રોમ ઉલસંત; વચન સુધારસ શ્રવણ તે, હૃદય વિવેક વધં'ત. ૧૬૮.
 શ્રી જિન હરિશન ભેગથી, વાણી ગંગા પ્રવાહ; તિષ્ઠથી પાતિક મલ સવે, ધોઇશ અતિ
 ઉછાહ. ૧૬૯. પવિત્ર યથ જિન દેવકે, પાસે લેશુ દીસ; દુધંર તપ અંગી કરૂ, અહણ
 આસેવન શીક્ષ. ૧૭૦. અરણ્ય ધમ' પરમાવથી, હોસે શુદ્ધ ઉપયોગ; શુદ્ધાતમકી સ્મરણતા,
 અજૂત અનુભવ ભેગ. ૧૭૧. અનુભવ અમરીત પાનમે', આતમ ભયે લયલીન;
 ક્ષપક શ્રેણિસિનમુખે, ચક્રત પ્રયાણ તે કીન. ૧૭૨. આરોહણ કરી શ્રેણિકું, કાતિ કમ'કો
 નાશ; ઘનધાતી છેદી કરી; કેવલ જ્ઞાન પ્રકાશ. ૧૭૩. એક સમય ત્રણ કાલકે, સકલ
 પદાય' જેહ; બણે દેખે તત્વથી, સાદી અનંત અછેહ. ૧૭૪. એહી પરમપદ ભણીએ,
 સો પરમાતમ રૂપ; ચાંચન પદ ધિર એહ છે, કિરી નહીં ભવ જલ કૂપ. ૧૭૫. અવિચલ
 ભક્તીકો ધણાં, એહ સરીર અસાર; તીનકી મમતા કિમ કરે, જ્ઞાનવંત નિરધાર. ૧૭૬.
 સમ્યગ્દ્રષ્ટિ આતમા, એણી વધ કરી વિચાર; ધિરતા નિજ સ્વભાવમે', પર પરિણતિ
 પરિહારિ. ૧૭૭. સુજકુ દોનુ પક્ષમે', વરતે આણુંદ માય; ભે કદી એહ સરીરકો, રેહણે
 કલક માય. ૧૭૮. તે નિજ શુદ્ધ ઉપયોગકો, આશયન કરૂં સાર; વિનમે' વિધન દીસે

નહિ, નહિ સંકલેયકો આર. ૧૭૯. એ કદી સ્થિતિ પુરણ બાઈ, હોયે શરીરકો નાશ; તે પરલોક વિષે કહે, શુદ્ધ ઉપયોગ અભ્યાસ. ૧૮૦ મેરે શુદ્ધ ઉપયોગમે, વિધન ન દીસે કોય; તે મેરે પરિણામમે, હલ ચલ કહ્યું હોય. ૧૮૧. મેરે પરિણામ કે વિષે, શુદ્ધ સરૂપકી ચાહ; અતિ આસકત પછે રહે, નિશ દિન એકિજ રાહ. ૧૮૨. એ આશકિતિ મિટાવવા, ધ્યાન વિશ્લુ મહેશ; આદિ કોઈ સમરથ નહિ, તેણે કરી ભય નહિ લેશ. ૧૮૩. ઉદ્ધિ ખરણોદ્ર નરેંદ્રકા મુજકું ભય કહ્યું નહિ; આ વિષય શુદ્ધ સરૂપમે; મગન રહુ ચિત્ત માંહી. ૧૮૪. સમરથ એક મહા બલી, મોહ શુભટ જમ ભણ; સવિ સંસારી છવકું. પટકે ચિહુ ગતિ ખાણ. ૧૮૫. દુઃખ મોહ અંધારકી, પરિણતિ વિષમ વિરુપ; સંજમ ધર મુની એણે ગત. પટકે ભવજલ કુપ. ૧૮૬. મોહ કર્મ મહા દુષ્ટકું, પ્રથમકી પહીછાણ; જિનવાણી મહા મોહરે. અતિયે કિષ હેરાન. ૧૮૭. જજરીભૂત દુર્ષ પ્રયા, નાંઠા મુજસુ દ્રર; અખ નજીક આવે નહીં, દ્રરપે મુજસુ યુર. ૧૮૮. તેણે કરી મેં નિર્મલ હું; અખ મુજ ભય નહીં કોય; વણલોક પાણી વિષે, મિત્ર ભાવ મુજ હોય. ૧૮૯. મુણે મજ્જન પરિવાર તુમ, સભા લોક મુણે વાત; મરનેકા ભય મુજ નહિ, એ નિર્મલે અવહાત. ૧૯૦. અવ-સર જહી અખ મેં ભયા નિર્મલ સર્વ પ્રકાર; આતમ સાધન અખ કહે, નિઃસંદેહ નિરધાર. ૧૯૧. શુદ્ધ ઉપયોગી પુરુષકું, ભાસે મરણ નજીક; તવ જંબલ સખ પરિહરી, આપ હોયે નિરવીક. ૧૯૨. એણી વિષ ભાવ વિચારકે, આણુંદમય રહે સોય; આકુ-લતા કિણવિષ નહિં, નિરાકુલ ચિર હોય. ૧૯૩. આકુલતા ભવ ળીજ હે, ઇણથી વધે સંસાર; બહી આકુલતા તજે, એ ઉત્તમ આચાર. ૧૯૪. સંજમ ધરમ અંગી કરે. કિરીયા કષ્ટ અપાર; તપ જપ બહું વરસાં ભગે, કરી ફલ સંશય સાર. ૧૯૫. આકુલતા પરિણામથી, ખિણમે હોય સહું નાશ; સમકિત મત એમ બાણીને, આકુલતા તજે આશ. ૧૯૬. નિરઆકુલ ચિર હોય કે, જ્ઞાનવંત શુણ બહુ; હિત સીખ એક હુકમે ધરી, તજે આકુલતા ખાણ. ૧૯૭. આકુલતા કોઈ કારણે, કરવી નહીં ભગાર; એ સંસાર દુઃખ કારણાં, ઇણકું દ્રર નિવાર. ૧૯૮. નિર્મેં શુદ્ધ સરૂપકી, ચિંતન વાર-વાર; નિજ સરૂપ વિચારણા, કરવી ચિત્ત મજાન. ૧૯૯ નિજ સરૂપકો દેખલો અવલોકન પણ તાસા; શુદ્ધ સરૂપ વિચારવો, અંતર અનુભવ ભાસ. ૨૦૦. અતિ ચિરતા ઉપયો-ગકી, શુદ્ધ સરૂપ કે માંહી; કરતા ભવ દુઃખ સવિ ટલે, નિર્મલતા લહે તાંહી. ૨૦૧. જેમ નિર્મલ નિજ ચેતના, અજલ અખંડ અનુપ; શુણ અનંતનો પિંડએહ, સહબનંદ સરૂપ. ૨૦૨. એહ ઉપયોગે વરતાતાં, ચિર ભાવે લય લીન; નિવિંકલપ રસ અનુભવે, નિજ શુણમાં હોય લીન. ૨૦૩. જખ ભગે શુદ્ધ સરૂપમે, વરતે ચિર ઉપયોગ; તખ ભગે આતમ જ્ઞાનમાં, રમણ કરણકો ભેગ. ૨૦૪. જખ તિજ જેમ ચકિત હોવે, તખ કરે એહ ત્રિસાર; એ સંસાર અનિત્ય હે, ઇણમે નહિ કહ્યું સાર. ૨૦૫. દુઃખ અનંતકી ખાણ એ, જનમ મરણ ભય ભેગ; વિષમ વાત પુરિત સહા, મલ સાધર ચિહું જ્યોર. ૨૦૬. એહ સરૂપ સંસારકો, બહી ત્રિભુવન નાશ; તિથાંકર પણ ઊરકે, અલવે શિવ પુર સાથ.

૨૦૭. નિર્દેશ દ્રવિદ નિહાલતા, ચિદાનંદ ચિદરૂપ; ચૈતન દ્રવ્ય સાધર્મતા, પુરણાનંદ સરૂપ.
 ૨૦૮. પ્રગટ સિદ્ધતા જેઠની, આલંબન લહી તાસ; શરણ કરૂં મહા પુરૂપકો, જેમ હોએ
 વિકલપ નાશ. ૨૦૯. અથવા પંચ પરમેષ્ઠિએ, પરમ શરણુ સુજ એહ; વળી જિન વાણી
 શરણુ છે, પરમ અમરીત રસ એહ. ૨૧૦. જ્ઞાનાદિક આતમ ગુણ, રતનત્રયથી અભિ-
 રામ; એહ શરણુ સુજ અતિ બહું, જેઠથી લહું શિવધામ ૨૧૧. એમ શરણુ દ્રવ્ય
 ધારકે ચિર કરવાં પરિણામ જબ ચિરતા હોવે ચિત્તમાં, તબ નિજ રૂપ વિચારામ ૨૧૨.
 આતમ રૂપ નિહાલતાં, કરતા ચિંતન તાસ; પરમાનંદ પદ પામીએ, સકલ કર્મ હોવે
 નાશ. ૨૧૩. પરમ જ્ઞાન જમ એહ છે, પરમ ધ્યાન પણ એહ; પરમ શ્રદ્ધા પ્રગટ કરે,
 પરમ જ્યોતિ શુણુ એહ. ૨૧૪. તેણુ કારણુ નિજ રૂપમાં, ફિરી ફિરિ કરો ઉપયોગ;
 ચિંહુ અનિ જમણુ મીટાવવા, એહ સમ નહિં કોઇ એમ. ૨૧૫. નિજ સરૂપ ઉપયોગથી
 ફિર અલિત જો થાય; તો અરિહંત પરમાત્મા, સિદ્ધ પ્રણુ સુખ દાય. ૨૧૬. તિનુકા
 આતમ સરૂપકા, અવલોકન કરો નાર; દ્રવ્ય ગુણ પૂજીવ તેહના, ચિત્તવો ચિત્ત
 મંબાર. ૨૧૭. નિર્મલ ગુણુ ચિંતન કરત, નિર્મલ હોય ઉપયોગ; તબ ફિર નિજ
 સરૂપકા, ધ્યાન કરો ચિર એમ. ૨૧૮. જે સરૂપ અરિહંતકો, સિદ્ધ સરૂપ.
 વહી જેહ; તેહવો આતમ રૂપ છે, તિણુમેં નહિં સંદેહ. ૨૧૯. ચૈતન દ્રવ્ય
 સાધર્મતા, તેણે કરી એક સરૂપ; એહ ભાવ ઇણુમેં નહિં, એહવો ચૈતન સૂપ.
 ૨૨૦. ધન જમતમેં તે નશ, રમે આતમ સરૂપ; નિજ સરૂપ જેણે નવી
 લખ્યું, તે પદમા ભવ રૂપ. ૨૨૧. ચૈતન દ્રવ્ય રતનાવથી, આતમ સિદ્ધ ધ્યાન;
 પરભાયે કરી ફેરજે, તે અવિ કર્મ નિધાન. ૨૨૨. તેણે કારણુ અરિહંતકા, દ્રવ્ય ગુણુ
 પરભાય; ધ્યાન કરતાં તેહનું, આતમ નિર્મલ ધ્યાન. ૨૨૩. પરમ ગુણી પરમાતમા,
 તેહના ધ્યાન પચાય; એહ ભાવ ફેરે ટલે, એમ કહે ત્રિભુવન રાય. ૨૨૪. જેહ ધ્યાન
 અરિહંતકો, સોહી આતમ ધ્યાન; ફીર કણુ ઇણુમેં નહિં, એહીજ પરમ નિધાન.
 ૨૨૫. એમ વિચાર હિચકે ધરી, સમ્યગ્દ્રષ્ટિ એહ; સાવધાન નિજ રૂપમેં, મગન રહે
 નિત્ય તેહ. ૨૨૬. આતમ કિત સાધકે પુરૂપ, સમ્યગ્વંત સુભણુ; કહા વિચાર મનમેં
 કરે, વરણુવું સુણો ગુણુ ખાણુ. ૨૨૭. જેહ કુટુંબ પરિવાર મહુ. જેઠે હે નિજ પાસ;
 તિનકો મોહ છોડાવવા, એણી પરે જોલે ભાસ. ૨૨૮. એહ શરીર અશ્રિતકો, તુમ
 સુજ માતમે તાત; તેણુ કારણુ તુમકું કહું, અબ નિમુણો એક વાત. ૨૨૯. એતા દિન
 શરીર એહ, હોત તુમારા જેહ; અબ તુમારા નાહી હે, સહી પરે જાણો તેહ. ૨૩૦.
 અબે એહ શરીરકા, અલ રિચિતિ એહ; પુરણુ બહં અબ નવિ રહે, કિણુવિધ શખી
 તેહ. ૨૩૧. ચિત્તી પ્રમાણુ તે રહે, આધક ન રહે ફેણી ભાત; તો તસ મમતા છોડવી,
 એ સમજણુકી વાત. ૨૩૨. જે અબ એહ શરીરકી, મમતા કરીયેભાય; પ્રીતિ શખીએ
 તેહનું, દુઃખદાયક બહુ થાય. ૨૩૩. સુર અસુરાકો દેહ એ, ઇંદ્રાદિકકો જેહ; સબહી
 વિનાશી એહ છે, તો કણુ કરવો નેહ. ૨૩૪. ઇંદ્રાદિક સુર મહા બહી, અતિશય શક્તિ
 ધરંવા; ચિત્તી પૂરણુ થએ તેહ પણુ, સિણુ એક કોઈ ન રહંત. ૨૩૫. ઇંદ્રાદિક સુર

જેહ છે, તિનકી રિક્કિ અપાર; બત્રીસ લખ વિમાનકે, સવિ સુર આણાકાર. ૨૩૬.
 તિન લખ છત્રીય સહજ છે, મહા બલવંત ભુષાર; આતમ રક્ષા જેહના, અનભિય
 રહે હુશીયાર. ૨૩૭. સાત કટક બલનો મણી, રિક્કિ તણો નહિ પાર; સામાનિક સુરતર
 પ્રમુખ. છઠાં છે બહુ વિસ્તાર. ૨૩૮. એહવા પ્રક્રમકા મણી, જળ યિતી પુરણ હોય;
 કલ પિસાચ જળ સંજે, રાખી ન શકે કોય. ૨૩૯. કાલ ક્રાંતકે આગલે, કીસકા
 ચલે ન જોર; મોઢે મુજા પ્રણીયા. વીલવંતા કરે સોર. ૨૪૦. તેણે કરણ માનીત્ર તુમ,
 તલો મોહકું દુર; સમતા ભાવ અંગી કરી, ધરમ કરો યજ શૂર. ૨૪૧. પુદ્ગલ રચના
 કાદમી, બીનસંતા નહિં વાર; તે ઉપર મમતા કીસી, ધરમ કરો જમ સાગ. ૨૪૨.
 બૂક એહ સંસાર છે, તિનકું જાણો સાચ; જુલ અનાદિ અજ્ઞાનકી, મોહ કરાવે નાચ.
 ૨૪૩. કરમ સંજોગ આવી બલે, રિથતિ પાકે સહુ જાચ; કોહ જતન કરી એકલા,
 પણ ખિણ એક ન રહાય. ૨૪૪. સુપન સરીખા લોગ છે, રિક્કિ અપલા જબકાર;
 ઇલઅણી જલ બિંદુ સમ, આયુ અધિર સંસાર. ૨૪૫. તે જાણો તુમે શુભ રેર,
 છડો મમતા જલ; આતમ દિલ અંગી કરી, પાપ કરો વિસરાલ. ૨૪૬. રાત્ર દેખથી
 છવકું નીવડ કરમ હોયે બંધ; વધી દુર્મંતિમાં જહ પડે, છઠાં દુઃખનાં સહુ બંધ.
 ૨૪૭. મુજ ઉપર બહુ મોહથી, તુમકું અતિ દુઃખ યાય; પણ આયુ પુરણ યજે,
 કીસીયું તે ન રખાય. ૨૪૮. અલપ કાલ આયુ તમે, દેજો દ્રષ્ટિ નીહાલ; મુજબંધ નહિં
 તુમ મુજ ખિણે, મેં કીરતા સંસાર. ૨૪૯. જાવી ભાવ સંબંધથી, મેં જયા તુમકા
 પુત્ર; પંથી મેલપ તેણી પર, એ સંસાર હે સુત. ૨૫૦. એણી વિષ સવિ સંસારી
 છવ, ભટકે ચિહુ અતિ માંહી; કરમ બંધે આવી મીતે પણ ન રહે ચિર કોયાંહી.
 ૨૫૧. એહ સરૂપ સંસારકા, પ્રતલ તુમ દેખાય; તેણુ કારણ મમતા તણ, ધરમ કરો
 ચિત્ત લાય. ૨૫૨. પુ.ય સંજોગે પામીયા, નરમવ અતિ સુખકાર; ધરમ સમથી
 સવિ મીતી, સરૂત કરો અવનાર. ૨૫૩. કાલ આઢેડી જમતમે, ભમતો દિવસ ને રત;
 તુમકું પણ મહસે કહા, એ સાચો અવકાત. ૨૫૪. એમ જાણી સંસારી, મમતા
 કીજે દુર; સમતા ભાવ અંગી કરો, જેમ લડો મુખ જરૂર. ૨૫૫. ધરમ
 ધરમ જમ સહુ કહે, પણ તજ ન લહે મમ; શુદ્ધ મમ સમજલા વિના,
 નવિ મીટે તસ જમ. ૨૫૬. કટક મણી નિમંલ છસો, ચેતનકો જે સહબવ; ધરમ
 વસ્તુ મત તેહ છે, અવર સવં પરભાવ. ૨૫૭. રાત્ર દેખકી પરિણતિ, વિષવ કષય
 સંજોગ; મહીત જયા કરો કરી, જનમ મરણ આ જોગ. ૨૫૮. મોહ કરમકી બદેલતા,
 નિષયા દ્રષ્ટિ અંધ; મમતાયું મણે સહા, ન લહે નિજ ગુણ સંધ. ૨૫૯. તીન કારણ
 તુમકું કહું, કુણો એ ચિત્ત જાચ; મમતા છાટો મૂલથી, જેમ તુમકું મુખ યાય.
 ૨૬૦. ધરમ પંચ પરમેષ્ટો, સમરણ અતિ સુખદાય; અતિ આદરથી કીછએ, જેહથી
 ભવ દુઃખ જાય. ૨૬૧. અરિહંત સિદ્ધ પરમાતમા, શુદ્ધ સરૂપી જેહ; તેહના ધ્યાન
 પ્રભાવથી, પ્રગટે નિજ ગુણ રેહ. ૨૬૨. મી જિન ધરમ પસાયથી, હોષ મુજ નિમંલ
 મુખ; આતમ ઘણી પરે ઝોલખી, જળ કહૂ તેહની શુદ્ધ. ૨૬૩. તુમે પણ એ અંગી

કરો, શ્રી જિનવરકો મમં; નિજ આતમકું લલી પરે ભણી લહો સંવ મમં. ૨૬૪. યોર સવં મમં બલ હે. દુઃખ દાયક સવિ સાજ; તિનકી મમતા ત્યાગકે, અજ સાધી નિજ કાજ. ૨૬૫. ભવ ભવ મેલી મુકીયાં, ધન કુટુંબ સંભોગ; વાર અનંતી અનુભવ્યા, સવિ સંભોગ વિભોગ. ૨૬૬. અજ્ઞાની એ અતિ ધણાં છુસ છુસ જતિમેં જાય; મમતાવશત્યાં તેહ હોઇ. ૨૬૭. રહી બહુ દુઃખ વાય. ૨૬૭. મહાતમ એસવિ છવકો, કીજીવિધ કહ્યો ન જાય; અનંત કાલ એણીપરે ભમેં જનમ મરણ દુઃખદાય. ૨૬૮. એમ પુદ્ગલ પરબય જેહ, સવંવિનાશી જાય; ચેતન અવિનાશી સદા, એતા હજે ન અત્રાજ. ૨૬૯. મિચ્યા મોહને વશ થઇ, જુકેકું બી સાજ; કલે તિહાં અચરીજ કીઓ, ભવ મહાપકો નાજ. ૨૭૦. છનકે મોહ જલી ગયો, લેહ જ્ઞાન લહો સાર; પુદ્ગલકી પરિણતિ વિષે નવી રાચે નીરખાર. ૨૭૧. બિજ હજે આતમ થકી, પુદ્ગલકી પરબય; કીનહી વલાઓ નવિ થલે, કિસી પરે તેહ ન ક્યાય. ૨૭૨. બયા જશરથ જ્ઞાન જળ, બજે નિજ પરભાવ; ચિરતા બધં નિજ રૂપમેં, નવિ રૂચે તસ પરભાવ. ૨૭૩. માત તાવ તુમકું કહું, એ સબ સાચી વાત; તે ચિત્તમેં ધરજો સદા, ચક્રક કરો અવહાત. ૨૭૪. મુજકું તુમ સાચે હનો, એવા દિન સંભંધ; અજ તે સંવ પુરણ હુઓ, ભાવી ભાવ પ્રજંધ. ૨૭૫. વિકલ્પ કોઇ તુમે મત કરો, ધરમ કરો ધર્મ ધીર; મેં પણ આતમ સાધના, કહું નિજ મન કરી ચિર. ૨૭૬. આતમ કારજ સાધવો, તુમકું ઉચિત હે સાર; મોહ કરો કિસી કારજે, છુજીથી દુઃખ અપાર. ૨૭૭. સહજ સરૂપ જે આપણું, તે છે અપણી પાસ; નહિ કીસીમું બચતા, નહિ પરકી કીસી આસ. ૨૭૮. આપણા પ્રહમાંહીય છે, મહા અમૂલ નિધાન; તે સંભાલો શુભ પરે, ચિતન કરો સુવિધાન થજહ. જનમ મરણ કો દુઃખ ટલે, જળ નિરજે નિજ રૂપ; અનુકમે અવિચલ પદ લહે, પ્રજતિસિદ્ધ સરૂપ ૨૮૦. નિજ સરૂપ ભવ્યા વિના, છવ છવ્યા સંચાર; જળ નિજ રૂપ પીછાણીયો, બણું લલી ભવકો પાર. ૨૮૧. સકલ પદારથ જગતકો, બજુજુ દેખજુહાર; પ્રત્યક્ષ બિજ શરીરમુ, જાયક ચેતન સાર. ૨૮૨. દ્રવ્યોત એક સુષો ધંદાં, બારમા સ્વગંકો દેવ; કૌતિક બિષ મધ્ય લોકમેં, આવી વસીયો હેવ. ૨૮૩. કોઇક રંક પુરુષ તણી, શરીર પરબકમેં સોય; પેસી જેક કરે કીસા, તે દેખો સહુ કોય. ૨૮૪. કબહીક રાનમેં જાવકે, કાદકી બારી લેય; નગરમેં જોચન આઠીયો, મરતકે ધરીને તેય ૨૮૫. કરે મજૂરી કોઈ દિન, કબહીક માયે બીજ; કબહીક પરસેવા વિષે, દક્ષ યઈ ધરે સીખ. ૨૮૬. કબહીક નાટકીયો હુઈ, સીજવે નરકાવૃંદ; કબહીક વણીક બજ ધસો, કરે વેપાર અમંદ. ૨૮૭. કબહીક માલ ગુમાયકે, રૂઠન કરે બહુ તેહ; કબહીક નક્ષ પાયકે, હાસ વિનોહ અહેહ. ૨૮૮. એણી વિષ જેલ કરે ધણા, પુત્ર પુત્રી પરિવાર; જી અઠિ સાચે રહે, નજર માંહી તેણી વાર. ૨૮૯. વેરી કટક આળ્યું ધણું, નાસન જામ્યા લોક; તવ તે સુર એમ ચિતવે, ધંધાં હોશે બહુ શોક. ૨૯૦. એમ વિચાર કરી સવે, ચાલે આધી વાત; એક પુત્રકું કાંધપર, બીજાકું મહે હાવ. ૨૯૧. ધર વખરીકો પોટલો, જી લીયે શીર પર તેહ; પુત્રીકું આમલ કરી, એણી પરે ચાલે તેહ. ૨૯૨. ફાટે દુટે ગોદડાં, તીજીકી બાંધી ઝાંક; ચિર-

પર ધરી આપણે, એણી વિધિ તીહાંથી નાહ. ૨૬૩. મારજ ચાહતા તેહને, વાટ બટાઈ
 મીલે જેહ; પૂછે કાહાં આત્મા તુમે, તવ એમ ભાંખે તેહ. ૨૬૪ નગર અમરૂં ઘેરીયું,
 વયરી ભરકર આય; તેણુ કારણુ અમે નાશીયા, લહી કુટુંબ સમવાય. ૨૬૫. કેંઈકે
 ગામમે' બાયકે, છમ તિમ કઈં શુભરાણુ; કમ' વિપાક અને ઇલા, તેણે કરી ભવા
 હેરાણુ. ૨૬૬. એમ અનેક પ્રકારકા ખેલ કરે જગમાંહી. પણ ચિત્તમે' બાણે ઇયું, મે'
 સદા સુખ માંહી. ૨૬૭. મે' તેા આરમા કહપકો, દેવ મહા શિદ્ધિવંત; અનોપમ સુખ
 વિલસું સદા અદ્ભૂત એહ વીરવંત. ૨૬૮. એ એલા જે મે' કરી, તે સવિ કૌતક કાલ;
 રંક પરભાય ધારણુ કરી, તીનકો એ સવિ સાલ. ૨૬૯. જેમ મુર એહ ચરિત્રને,
 નવી ધરે મમતા ભાવ; દીન ભાવ પણ નવી કરે, ચિંતવે નિજ મુર ભાવ. ૩૦૦. એણી
 વિધ એહ પરભાયમે' જે એલા કરંત; પણ નિજ શુદ્ધ સરૂપકું, કમહું નહિં ચિકરંત.
 ૩૦૧. શુદ્ધ હમારો રૂપકે, શોભિત સિદ્ધ સમાન; કેવલ ભક્તીકો ધણી, શુભ અનંત
 નિધાન. ૩૦૨. એણુપરે એહ સરૂપકો, અનુભવ ક્રીયો બહુ વાર; અભ ક્રીણુ વિધ
 મુજ નહિં; એ બાણો નિરધાર. ૩૦૩. અભ આમે નિજ નારીકું, સમભાવે શુભ રીત;
 મમતા ન કરો એહકી, ન કરો પુદ્ગલ પ્રીત. ૩૦૪. યિતિ પૂરણુ ભઈ એહકી, અભ
 રેણુકા નાહિં; તેા કયું મોહ ધરો ઘણો, દુઃખ કરણુ દિલ માંહી. ૩૦૫. એરા તેરા
 સંભંધ જે, એતા દિનકા હોય; બધ ઘટ કો ન કરી યકે, એણી વિધ બાણો સોય.
 ૩૦૬. એહ શરીર અસાર છે, બીનસંતા નહિં વાર; યિતિ બલ સવિ પૂરણુ હુઆ,
 ખિણુમે' હોવેગી છાર. ૩૦૭. તેણુ કારણુ તુમકું કહું; મ ધરો એણીકી આણ; ગરજ
 સરે નહિં તાહરો, ઇનકા હુવે અભ નાશ. ૩૦૮. એમ બાણી મમતા તણ, ધમ' કરો
 ધરી પ્રીત; જેમ આતમ સુખ સંપણે, એ ઉત્તમકી રીત. ૩૦૯. કાલ જગતમે' બહુ
 સીરે, ગાફલ રેણાં નાહી; કબલિકે તુમકું પણ પ્રહે, સંશય ઇણુમે' નાહી ૩૧૦. તુ
 મુજ પ્યારી નારી છે, એ સવિ મોહ વિલાસ; ભોજ વિટંબના બાણીએ, આતમ
 શુણુકો નાશ. ૩૧૧. સી ભરથાર સંભોજ જે, ભવ નાટક એહ બાણુ; ચેતન તુજ મુજ
 સારીખો કરમ વિચિત્ર વખાણુ. ૩૧૨. એમ વિચાર ચિત્તમે' ધરી, મમતા મૂકો દૂર;
 નિજ સ્વાસ્થ સાધન બાણી, ધરમ કરો યઈ શૂર. ૩૧૩. જે મુજ ઉપર રાગ છે, તેા
 કરો ધમ'મે' સાજ; ઇણે અવસર તુજ ઉચિત છે, એ સમે અવર ન કાજ. ૩૧૪. ધમ'
 ઉપદેશ એણી પર, તેરાં હિતકે કાજ; મે' કલો કરૂણા લાયકે, તેણે સાધો શિવરાજ.
 ૩૧૫. ફેકટ ખેલ ન કિણુએ, કમ' ભંધ બહુ થાય; બાણી એમ મમતા તણ, ધમ'
 કરો સુખદાય. ૩૧૬. હવે નિજ કુટુંબ બાણી કહે હિત શિક્ષા સુવિચાર; મમતા
 મોહ છોડાવવા, એણી વિધ કરે ઉપમાર ૩૧૭. સુણો કુટુંબ પરિવાર સહુ, કહુ તુમકું
 હિત લાય; આયુ યિતિ પૂરણુ ભઈ, એહ શરીરકી ભાય. ૩૧૮. તેણે કારજ મુજ ઉપર,
 રાગ ન ધરના કોય; રાગ કર્યાં દુઃખ ઉપજે, ગરજ ન સરણાં ભેય. ૩૧૯. એહ યિતિ
 સંસારકી, પંખીકા મેલાય; ખિણુ ખિણુમે' ઉડી ચલે, કહા કરના સંતાય. ૨૨૦. કાઈ
 રથા ઇહાં ચિર યઈ રેહણુહાર નહી કોય; પ્રમથ્ણ હીસે એણી પર, તુમે પણ બાણે સોય.

૩૨૧. મરં તુમ સદુ સાથમું, ક્ષમા ભાવ છે વાર; આણુંકમાં તુમ સદુ રહો, ધમં ઉપર ધરો પ્યાર. ૩૨૨. ભવસાગરમાં ખૂડનાં, ન કેઈ રાખણુકાર; ધમં એક પ્રગલ્ભ સમી, કેવલી ભાખી। સાર. ૩૨૩. એ સેવો તુમ ચિત્તધરો, જેમ પામો સુખસાર; દુર્ગતિ કવિ દૂરે ટલે, અનુક્રમે ભવ નિસ્તાર. ૩૨૪. એમ કુટુંબ પરિવારકું, સમભવી અવહાન; પીએ પુત્ર યોદ્ધાયકે, ભાજે એણીપરે વાત. ૩૨૫. સુણે પુત્ર યાજ્ઞા તુમે, કેહવેકો એહ સાર; મોહ ન કરવો માહરો, એહ અધિર સંસાર. ૩૨૬. શીજિનધમં અંગીકરો, સેવો બહુ ધરી રાગ; તુમકુ સુખદાયક ધરો, લહે સો મહા સે.ભાગ. ૩૨૭. અવહારિક સંબંધથી, આણા માનો સાર; તેણે કારણ તુમને કરું, તે ધરો ચિત્ત મોહાર. ૩૨૮. પ્રથમદેવ ગુરુ ધમંકી, કરો કૃતિ જાહ પ્રતીત; મિત્રાઈ કરો સુજનકી, ધરમી સું ધરો પ્રીત. ૩૨૯. જ્ઞાન શીયત તપ ભાવના. ધરમ એ આર પ્રકાર; રાગ ધરો નિત એહમું, કરો શક્તિ અનુસાર. ૩૩૦. રવજનતા પરજન વિષે, લેહ વિજ્ઞાન જેમ હોય; એહ ઉપાય કરો સદા, શિવ સુખદાયક સોય. ૩૩૧. જે સંસારી પ્રાણીયા, મગન રહે સંસાર; પ્રીત ન કીજે તેહની, મમતા દૂર નિવાર. ૩૩૨. રાગી છવકી સંજને, એહ સંસાર મભવ; કાલ અનાદિ ભટકતાં, કિમહી ન લહીયે પાર, ૩૩૩. રામે રાગ દયા વધે, તેમ વલી વિવચ વિકાર; મમતા મૂર્ઝા બહુ વધે, એ દુર્ગતિ કાતર. ૩૩૪. તેણે સંસારી છવકી. તણ સંગત કીલ ધાગ; જ્ઞાનવંત પુરૂષાં તણી, કરો સંજતિ સુવિચાર. ૩૩૫. ધર્મરમા પુરૂષ તણી, સંજને બહુ ગુણ ધાવ; જથ કીનિ' વાપે ધણી, યગ્નિતિ સુધરે ભ.વ. ૩૩૬. એમ અનેક ગુણ સંપને, એહ લોકમે સુખપાર; વળી પરલોકમે પામીયે, સ્વર્ગદિક શ્રીકાર. ૩૩૭. વળી ઉત્તમ પુરૂષ તણી, સંજતે લહીએ ધમં; ધમં આરાધી અનુક્રમે, પામીએ શિવ પુર સમં. ૩૩૮. ધર્મી ઉત્તમ પુરૂષકી, સંજતિ સુખની ખ.ણ; દોષ સહલ દૂરે ટલે, અનુક્રમે પદ નિવાણ. ૩૩૯. એણી વિષ તુમકુ હિત બણી, વચન કહ્યા સુરસાલ; જે તુમકુ સચ્ચા લમે, તો કીજે ચિત્ત વિશાલ. ૩૪૦. દયા ભાવ ચિત્ત આણુકે, મેં કહ્યા ધમં વિચાર; જે તુમ હૃદયમાં ધાર્યો, તો લેયો સુખ અપાર. ૩૪૧. એમ સબકું સમભવકે, સબસે અલગા હોય, અવસર દેખી આપણા. ચિત્તમે ચિતે સે.વ. ૩૪૨. આયુ અલપ નિજ બણુકે, સમજિત દ્રષ્ટિવંત; જ્ઞાન પુન્ય કરૂણાણુકે, નિજ હાથે કરે સંત. ૩૪૩. મહામગ ધારી મુનિવરા, સમ્યગ જ્ઞાન સંયુત; ધારક દશવિધ ધમંના, પંચ સમિતિ ત્રણ ગુણે. ૩૪૪. બાહ્ય અભ્યાંતર અથી જે, તેહથી ન્યારા જેહ; બહુ યુગ યાગમ અર્થના. મમં લહો સદુ તેહ. ૩૪૫. એહવા ઉત્તમ ગુણ તણો, પુન્યથી જ્ઞાન જે હેય; અંતર પુત્રી એજાંતમે, નિઃશય્ય ભાવ હોય સોય ૩૪૬ એહવા ઉત્તમ પુરૂષનો, જેમ કહી નવી હાવ; તો સમજિત દ્રષ્ટિ પુરૂષ, મહા અધિર તે જોય. ૩૪૭ એહવા ઉત્તમ પુરૂષકી, આમે અપની વાત; હૃદય જેવકે કીજીએ. મમં સકલ જ્ઞાન ૩૪૮ જેમ છવ ઉત્તમણુકે, ભવ મિત્ર મહાભાગ્ય; એહવો જોગ ન હોય કહા, તો કરૂંકે નહિ ભાગ. ૩૪૯. અપના મનમે વિતવે, દુષ્ટ કરમ વથ જેહ; પાપી કમં જે હેઈ જયું, બહુ વિષ નિહે તેહ. ૩૫૦. શી અરિહંત પરમતમા, વળી શી

સિદ્ધ ભગવંત; જ્ઞાનવંત મુનિરાજની, વળી સુર સમક્રિત વંત. ૩૫૧. ઇત્યાદિક મહા
 પુરૂષી, કાળ કરી મુનિરાજ; વળી નિજ આતમ સાંખ્યું. દ્રવિત સર્વ અસરલ. ૩૫૨.
 મિથ્યા દુષ્ટુત ભદ્રીપરે, કીને ત્રિકાષ્ટ્ય શુદ્ધિ; એણી વિષ પવિત્ર ઘઈ પછે, કીને નિમંભ
 શુદ્ધિ. ૩૫૩. અવશ્ય મરણ નિજ મન વિષે, ભાસન દુએ ભમ; સર્વ પરિમહ ત્યાગકે,
 આહાર આર તજે તામ ૩૫૪. એ કદી નિજાંબ તરિ હુરે, મરણ તણે મનમાંહી; તે
 મરભદા કોણમે, ઇતર કાકી નાંહી. ૩૫૫. સર્વ આરંભ પરિમહ સદુ, તીનકો કીને
 ત્યાગ; આર આહારવટી પચ્ચખીયે, એણી વિષ કરી મહાભાગ. ૩૫૬. હવે તે સમક્રિત
 દ્રવિવંત, ધિર કરી મનવચ કામ; ખાટથી નીચે ઉતરી, સાવધાન અતિ થાય. ૩૫૭.
 સિદ્ધ પરે નિજાંબ ઘષ, કરે નિજ આતમ કાજ; મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા ભણી, દેવા શિવ
 પુર રાજ. ૩૫૮. જેક મહા શુભટ સંભામમાં, વચરી છતણુ કાજ; રણભૂમીમેં સંચરે,
 કરતા અતિહી ગાજ. ૩૫૯. ઇણી વિષ સમક્રિતવંત જે, કરી ધિરતા પરિણામ; આકુલતા
 અસે નહીં, ધીરજતણુ તે થામ. ૩૬૦. શુદ્ધ ઉપયોગમેં વરતતો, આતમ શુણુ અનુરાગ;
 પરમાતમકે ધ્યાનમેં, લીન ઓર સખ ત્યાગ. ૩૬૧. ક્યાતા ક્યેયની એકતા, ઇવાન
 કરતાં હોય; આતમ હોય; પરમાતમા, એમ બણે તે સોય. ૩૬૨. સમ્બજૂ દ્રવિ
 શુભ મતિ, શિર સુખ ચાહે તેહ; રગાદિ પરિણામમેં, ધિણુ નવિ વરતે
 તેહ. ૩૬૩. કિનહિ પદાર્થકી નહી, વંછા તસ ચિત મંહ; મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા
 ભણી, ધરતો અતિ ઉચ્છાહ. ૩૬૪. એણી વિષ ભાવ વિચારતાં, કાજ પૂરણુ કરે
 સેય; આકુલતા કોણુ વિષ નહીં, નિરાકુલ ધિર હોય. ૩૬૫. આતમ સુખ આણુ-
 કમય, શાંત સુધારસ કુક; તામેં તે છડી રહ્યા, આતમ વીરજ ઉડત. ૩૬૬.
 આતમ સુખ સ્વાધીન છે, ઓર ન એક સમાન; એમ બણી નિજ કપમેં,
 વરતે ધરી બહુ માન. ૩૬૭. એમ આણુકમેં વરતતાં, શાન્ત પરિણામ સંજુત;
 આયુ નિજ પૂરણુ કરી, મરણુ લહે મતિવંત. ૩૬૮. એક સમાધિ પરભાવથી,
 ઇંદ્રાદિકનો શિક્ધિ; ઉત્તમ પદવી તે લહે, સર્વ કાજકી સિદ્ધિ. ૩૬૯. મહા વિભૂતિ
 પાયકે, વિચરંતા ભગવાન; વળી કેવલી મુનિરાજને, વંહે સતવે બહુ માન. ૩૭૦.
 સુરલોકે શાન્ત પ્રણુ, નિત્ય ભકિત કરે તાસ; કલ્યાણુક જિન રાજમાં, ઓચ્છવ કરત
 ઉદ્દાસ. ૩૭૧. નંદીધર આદે ઘણાં, તીરથ વંહે આર; સમક્રિત નિમંભ તે કરે,
 સદ્કલ કરે અવતાર. ૩૭૨. સુર આયુ પૂરણુ કરી, તીહાંતી બવીને તેહ; મનુષ્યમતિ
 ઉત્તમ કુલે, જનમ લહે બવી તેહ. ૩૭૩. રાજ શિક્ધિ સુખ લોગવી, સદ્ગુરૂ પાસે
 તેહ; સંજમ ધમં જંગી કરી, ગુરૂ સેવે ધરી નેહ. ૩૭૪. શુદ્ધ ચરણુ પરિણામથી,
 અતિ વિશુદ્ધતા થાય; લપક શ્રેણુ આરોહિને, ધતિ કમં ખપાય. ૩૭૫. કેવલ જ્ઞાન
 પ્રકટ ભયો, કેવલ દરશણુ ભાસ; એક સમય તણુ કાલકી, સવિ વસ્તુ પ્રકાશ ૩૭૬.
 શાકિ અનંત રિધતિ કરી, અવિચલ સુખ નિરધાર; વચન અજોગર એક છે, કેણુ વિષ
 લહીએ પાર. ૩૭૭. મહિમા મરણુ સમાધિનો, બણે અતિ શુણુ મેહ; તેણુ કરણુ
 ભવિ પ્રાણીયા, ઉદયમ કરીએ તેહ. ૩૭૮. એણી વિષ ધરણુ સમાધિમેં, સહૈષ

સુવિચાર; દુહા ભાસ રચના કરી, નિજ પરને ઉપગાર. ૩૭૬ મરણ સમાધિ વિચારની, મત મલી મુજ જોઈ; તેણમે' સમાધિ મરણકે વરણુવ કયો જાતિ છેક. ૩૮૦. પશુ ભાષા મરૂ દેશકી, તેણમે' લખીયો તેહ; તેણુ કારણુ મુગમ કરી, દુહા બંધ કીયો એહ ૩૮૧. ભાવનગરવાસી ભલા, સેવક શ્રી ભગવંત; ભગવાનસુત ભગવાનકું, યેચરહાસ પ્રણમંત. ૩૮૨. અદ્ય મતિ અનુસારથી, બીજા ઉપયોગે એહ; વિરૂદ્ધ ભાવ લખીયો છ કે, મિથ્યા દુષ્ટત તેહ. ૩૮૩.

ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી કૃત

સમતા-શતક.

દોહા:-સમતા-અંગા-મગનતા, ઉદાસીનતા જાત; ચિદાનંદ જ્યવંત હો, કેવલ ભાતુ મલાત ૧. સકલ કલામે' સાર ભય, રહો દુર સ્થિતિ એહ; અકલ યોગમે'લી સકલ, ભય દે પ્રકા વિદેહ. ૨. ચિદાનંદ-વિદ્યુકી કલા, અમૃત-બીજા અનપાય; જાનિ કેવલ અનુભવિ, કિનહિ કહી ન ભય. ૩. તોલી આશ્રવ-તાપકે, ઉપશમ-કારણુ-નિદાન; અરથતર્કુ તાકે બચન, અમૃત-બિંદુ અનુમાન. ૪. ઉદાસીનતા પરિનયન, જ્ઞાન ધ્યાન રંગરોહ; અદ્ય અંગ મુનિયોગકો, એહી અમૃત નિચોલ. ૫. અનાસંગ મતિ વિષયમે' રાગદ્વેષકો છેક; સહજ ભાવમે' લીનતા, ઉદાસીનતા સેક. ૬. તાકો કારણુ અમમતા, તામે' મન વિશ્રામ; કરે સાધુ આનંદધન, હોવત આતમરામ ૭ મમતા ચિર-સુખ શાકિની, નિમંમતા સુખમૂલ; મમતા શિવ-પ્રતિકૂલ છે, નિમંમતા અનુકૂલ. ૮. મમતા વિષ-મૂછિંત ભયે, અંતરંગ ગુણુ-વૃંદ; જાગે ભાવ-નિરાગતા, ભગત અમૃતકે ણુંક; ૯. પરિણુતિ-વિષય-વિરાગતા, ભવતરૂ-મૂલ-કુઠાર; તા આગે કયું કરિ રહો ? મમતા-વેલિ પ્રચાર. ૧૦. હાહા મોહકો વાસના, ણુષકુ લી પ્રતિકૂલ; યા કેવલ શ્રુત-અંધતા, અહં કારકો મૂલ. ૧૧. મોહ-તિમિર મનમે' જગે, યાકે ઉદય અછેહ; અંધકાર પરિણામ છે, શ્રુતકે નામે' તેહ. ૧૨. કરે મૂક મતિ પુરૂપકું. શ્રુતબી મઠ ભય રોષ; જ્યું રોગીકે ખીર મૃત, સન્નિપાતકો પોષ. ૧૩. ટાલે હાહ તૃષા હરે, જાલે મમતા-પંક; જહરી ભાવ-વૈરાગકી, તાકું બલો નિઃશંક. ૧૪. રાગ-બુજંગમ-વિષહરન, ધારો મંત્ર વિવેક; ભવ-વન-મૂલ-ઉચ્છેદકું, વિલસે યાકી ટેક. ૧૫. રવિ જ્ઞો તીજો નયન, અંતર-ભાવ-પ્રકાશ; કરો બંધ સભ પરિહરી, એક વિવેક-અભ્યાસ. ૧૬. પ્રથમ પુષ્કરાવતકે, અરથત હરણ વિશાલ; દેષ હુતાશ ણુગ્રહંએ, મિતા-જાલ જ ટાલ. ૧૭. કિનકે વશ ભવવાસના, હોવે વેશ્યા મૃત ? મુનિબી જીતકે વશમયે હાવભાવ અવમૃત. ૧૮. જબલો ભવકી વાસના, જાગે મોહ નિદાન; તખલો રૂયે ન લોકકું, નિમંમ ભાવ-પ્રધાન. ૧૯. વિષમ તાપ ભવ-વાસના, ત્રિવિધ દોષકો જોર; પ્રગટે યાકી પ્રબળતા, કષાય કષાયે' ઘોર. ૨૦. તારે દુષ્ટ કષાયકે, છેદે હિત નિજ ચિત્ત; ધરો એહ શુભ ભાવના, સહજ ભાવમે' મિત્ત ! ૨૧. સિદ્ધ ઔષધિ છક સમા, તાકો કરો પ્રયોગ; જ્યું મિટિ જાયે મોહવર, વિષમ ક્રોધ જ્વર રોગ. ૨૨. ચેતનકું કોમલ લલિત, ચિદાનંદમય દેહ; સૂકે જીક

लुरभत डे, क्रोध वृकते तेड. २३ क्षमा-सार-वहन-रसे, सींचि चित्त पवित्र; इया-
 वेद-मंडप तले, रसो लडो सुभ भित्त। २४ याडो भासे शम वधु, क्षमा सद्धर्म
 जेर; क्रोध रोध क्युं करी करे, सो अपनो जल सोर ? २५ देत जेद-वर्जित क्षमा,
 जेद-रहित सुभशब्द; धनमें नहि सदेड कछु, करन सरिणो काज. २६ पर्वत भव
 शिपर अइयो, गुडुं वी लघु रूप; कडे तिहां अजरज किरयो ? इवन ज्ञान-अनुप.
 २७ आठ शिपर गिरिराजके, कामे विमलावेक; तो प्रकाश सुभ क्युं लडे ? विषम-
 मान-वश बोड. २८ मान महीधर डेड तुं, हर मृदुता-पवि-धात; ज्युं सुभ मारज
 सरलता, डेवे चित विध्यात. २९ मृदुता केमल कमलवे. वज्र-सार अहंकार; सेदत
 डे धक पलकमें, अजरज जेड अपार, उ० विकसित भाया-वेदि धरि, लव-अटवीके
 वीच; सोवत डे नित भूक नर, नयन ज्ञानके भीय. ३१ केमलता भादिर धरत, करत
 वड गति ग्यार; भाया सपिणी जग इसे, भसे सडल शुषु सार. ३२ ताके निअड
 करनकुं, करे ज्युं चित्त विचार; समरो ऋणुता जंगुली, पाकसिद्ध निरधार; उ३ लोल
 -महातड शिर अदी, अदी ज्युं तृष्णा-वेदि; जेद-कुसुम विकसित लध, इडे दुःखजगु
 मेवी. ३४ आगर सभही दोषडो, गुन-धनडो अड योर; असन-वेदिके कंड डे,
 लोल-पास जिडुं योर. ३५ लोल-मेध डजत लये, पाप-पंक अहु डोत; धर्म-हंस
 रति नहु लडे, आडे न ज्ञान डोत उर डोड स्वयंभुरभनडो, जे नर पावे पार;
 सोबी लोल-समुद्रडो, लडे न मध्य प्रथार. ३७ मन-संतोष अगस्तिकुं, ताके शेष-
 निमित्त, नितु सेवे बिनि सो क्रियो, निज जल अंजलि भित्त। ३८ या लालयमें
 तुं शीरे, चिते तुं कमडोड; ता लालय भिटि जत घट, प्रकटे सुभ रंजरीड. ३९
 धन मानत गिरि-भुक्ति, किरत भूक दुर्धान; अजय जलनो ज्ञानडो, लजे न सुभ-
 नदान. ४० डोत न विजय कपालडो, जिन धंद्रिय वश डीन; ताते धंद्रिय वश करे,
 सधु सद्धर्म शुषु-डीन. ४१ आप काज पर सुभ करे, धरे न डोसुं प्रीति; धंद्रिय
 दुर्जन परि डडे, वडे न धर्म न नीति. ४२ अथवा दुर्जनथे पुरे, धक परलव
 दुःखकार धंद्रिय; दुर्जन देतु डे, धकलव दुःख धकवार. ४३ नयन हरस जगु तजु
 लजे, इडे द्रष्टि-विष आप; तिनसुंली पापी विषे, सुभरे करे संताप. ४४.
 धंछायासी विषयमें, किरते धंद्रिय-आम; वश डीजे पममें धरी, धंज
 ज्ञान परिणाम. ४५ क-भारजगामी अपस, धंद्रिय अपल तुर्ज; जेची नरक-अर-
 प्यमें, डेधंजय निज जंग. ४६. जे नलुक डे अम रहित, आपहीमें सुभशब्द;
 आपत डे ताकु करन, आप अरथके काज. ४७. अंतरंग रिपु कटक लट, सेनानी
 जलवत; धंद्रिय लक्षमें करत डे, श्रुत-जल अतुल अनंत. ४८. अनिबत संजल
 करणु डय, पड प्रवाड रजपूर; आशा छडक करतु डे तत्त्वदृष्टि-जल डूर. ४९. पंच-
 षाषु धंद्रिय करी, काम सुमठ जग लति, सजके शीर पड देतु डे, जणे न डोसुं प्रीति.
 ५० वीर पंच धंद्रिय लही, काम नृपति जलवत; करे न संज्या पूरणी, सुलट
 सेवीके तंत. ५१. दुःख सजडि सुभ विषयडो, कमं न्याधि प्रतिकार; ताकुं भ-भय

सुख कहे, पूर्ण जयत दुःखकार. पर. इसे कामके सुख जिने, पाप विषयकी भीम; अद्वय राज पावत नहि, जमी न सदगुरु-शीम. पत्र. अत्रमाह पवि-दंडधै; कही मोह अकथुर; ज्ञानी आत्म-पद कहे, विद्वान'द अरपूर. पद. लके राज विचारमें, अत्रमा एक प्रधान; सो आहत के ज्ञान जय, कैसे काम जयान. पप. और प्राति मिदि जत के. प्रकटत ज्ञान-उद्योत; ज्ञानीकु भि विषय-जम, दिशा मोह सम जेत. प९. कजे आप विद्वस करि, जूकु भी साथ; ध'द्वजल परे' कामनी, तासुं तुं मत राज. प७. दक्षित कुल पदकव अथर, दुय इह कठिन विशाल; प्रिया देणी मत राज तुं, या विषवेदि रसाव. प८. अर्म'-मदिन के कामनी, जालन भूत पूरीम; काम-डीट-आकुल सदा, परिकर मुनि गुरु-शीम. प६. विषय तजे सो सभ तजे, पातक दोष वितान; जलधि तरत, नवि कथुं तरे, तटिनी ज'ज समान? ६०. काटे निज लाला निजित, शुष्क कड जयुं ज्ञान; तेसे' राजे विषयमें, जड निज इयि अनुमान ६१. जूवन अहुत अनजते', अ'इन अरयत देह; न'अत आपही आपकुं, जड धरि युद्धक नेह. ६२. दुर्भनके जय किये, ध'द्विध जन-सुख होता; ताते' मन-जय करनकुं, करे विचार-उद्योत. ६३. विषय-आमही स्त्रीममें, ध'मछाचारी अरंत; जिन-आलु-अ'कुश धरी, मन-जय नश करे स'त. ६४. जेक ज्ञान-मन पीतकी, लूक कहे अ'यकार; बाते' पवनहिते' अधिक, जेत अितको आर. ६५. जमें' राजे त'द्विमें, विरमे करि अितयार; उष्ट अविष्ट न विषयके, यू. निजय निरधार. ६६. देवक त'में' कम'की, सभ-देवने' अ'ध; परमें' निज अजिमान धरि, क्या विरत? के अ'ध! ६७. जेसे कलना कवितमें, ज्ञान धरतु के आर; तेसे मैत्री प्रयुजमें, अित धरि करि सुविचार. ६८. जाहेर अहुरी कडा दिरे?, आप'द्विमें' द्वित देभ; मृम-तृषा सम विषयके, सुख समजति उवेभ. ६९. प्रिय अरिभ जगद्वार निज, इयिरस साथे नाहि; अ'मज बहकल सुत जये, यू'द्विह नहि कदि. ७०. होवत सुख नृप रककुं, नोजत सुनत समान; धंके जोगे धंके नाहि सो, अ'द्वये' अित अजिमान. ७१. जयके सुख सकष्य जय, इजिम जिये कपूर; रंजत के जन सुगंधकुं, वरि'त ज्ञान-अ'कुर ७२. गुन ममकार न वरतुके, सो वासना निमित्त; माने सुतमें' सुत अधिक; दोरत के द्विन अित. ७३. मन-कुत ममता लूक के, नहि वरतु-परजय; नाहि तो वरतु अिकयमें, कथुं ममता मिटि जय? ७४. जन जनकी इयि अिल के, जोजन दूर कपूर; जोगव'तकुं' जे इये, करज करे सो दूर. ७५. करज कसे नृप जोगकुं. कसे करजकुं' जूक; उहासीनता अिनुं नहि, देनुकुं' रति इय ७६. परमें' रिये पर इयि, निज इयि निज गुण मांदि; जेदे प्रभु ज्ञान दधन, धरि समता जले नाहि. ७७. भाषा-मम जगके कयो, कहां अजहि विस्तार; ज्ञानीकुं' होवत कहां, तहां जेकके आर? ७८. शेअत नहि अनित्य-अति, होवत भाव मजान; जांटेवी शेअत जने, धरत नित्य अजिमान. ७९. दूट वासना भक्ति के, अ'श'-तंतु-वितान; छेडे ताकुं' शुभमनि, कर धरि जोग-दुषान. ८०. जगनी मोह-अ'धारकी, भाषा-रजनी दूर; ज्ञान-आतु-आलो'कते', ताके कीजे दूर. ८१.

उदासीनता मजन दुर्घ, अस्थायी-रस-दुर्घ; हेजे मदि कछु और जण, तण हेजे निवृत्त. ८२. आगे करी निसंगता, समता सेवत जेहु; रमे परम आनंद-रस, सत्य-योगमें तेहु. ८३. इकही अनित असंगता, छंद भरके सुख हेत; इअ रक्षित निसंगता, केन हर सुख हेत. ८४. मन डेा संज निरतपुं. प्रेम पण्य प्रति पार्श; त.के समता-रंज पुनि. किनही कयो न जय. ८५. तिसना विद्रुम वल्लि धन विषय धुपर जहु जेन; सीन जयकर जेइ जल, जवसागर बिहुं और ८६. आडे ताके पार तो, सज कर समता नाके; शील-जंज दूक पाटीमे, सद्धल अठार जनाई ८७ पूआ-थे ल शुभ योग परि, जेके मक्तिम जान; जप्रातम सक जडे अडे, लयम पवन प्रयाण ८८. योगी जणहु तप करे, अर्थ जुरे लक्ष्यात; उदासीनता जिनु लस्य, दुनिमें सोभि जल. ८९ छुटे भरके जलमें, जिनदि तप करि सोन; सोणी मोडे काहुकुं. हेत जनमके शोक. ९० विषय उपद्रव सम मिटथै, डोवन सुख अतोष; ताते निषकतीन हे. हेत शांत रस पेव. ९१ जिनु लालय जय डोत हे, पसा जात यद साय; माते करे निरीहके, आगे सम-रति नाय. ९२ हे परीमल समता लता, वचन जगेअर सां; नित्य बेरिणी जिदां वसे, लयतु प्रेम महार ९३ मेना राणल मेहुपी. एजे दुजे प्रणुद; जहा जनि छर डोमके, समता अंतर शुद्ध. ९४ कवि-मुख कल्पित अभुतके, रसमें मुगत कहि? जमे जेक समता सुधा. प्रति धरि शिवपद मादि ९५ योग अथ जलनिधि अथै, मन करि मेरु अथान; समता अभुत पाछके, डेा अनुभव रस जल. ९६ उदासीन मति पुत्र्य जे, समता निधि शुभ वेध; होरत ताहुं कोषडी धुं, अप कर्म अशेष ९७ शुद्ध पैत अक्षय परि, नित्य करमके त्याग; प्रथम करे जे भूद सो, उलय कष्ट निर्जाम ९८ क्रिया-भूद जुडी क्रिया, करे न थपे ज्ञान; क्रिया-अष्ट जेक ज्ञान मति, उदे क्रिया अज्ञान. ९९ ते हेनुंथे हरि शिव. जे निज मल अनुसार; योग इयि भारम जहे, सो शिव साधनदार. १०० निवृत्ति लक्षणाहुं सद्धल, अन्यर-कक्षरी काडे? जे नर बाहुं उयन हे, बाहुं हेजे सोड. १०१ मन पारद भूछंत जथै, समता औपध आउं; सद्धल वेध रस परम जून. सेवन-सिद्धि क्रमाम १०२ जहुन अथ नय हेजके, महुं पुत्र्य हुन सर; विजयसिद्ध सुरि क्रयो. समता-शतके उठार १०३ आगत जहुं तत्र मन, डेा समता-रस-दीन; जयुं प्रगटे तुज सद्धल सुख, अनुभव-ममन नदीन. १०४ कवि जशरिजय सुधिम जे, आप आपहुं हेन; साम्य-शतके उद्धर करी, हेमावलय मुन डेन. १०५

उपाध्याय श्रीविशेषावलय ७ इत

उ समाधि तत्र दायक शतक

टोडा :- समरी मजन ती भारी, प्रवृत्ती जिन जज-जंघु; केवज आत्म-जोधको, करुं सरस प्रमंथ १. केवज आत्म-जोध डे, परमारथ शिव-पथ; तामे जलकुं मजनता, सोधं आव-निमंथ. २. योग ज्ञान जयुं भातके हुं भात ज्ञानकी-डोर, ततडुं जेजे

અનુભવ વિશ્વે, મગન-ભાવ કહ્યું જોઈ. ૩. આતમ-જ્ઞાને મગન જો, સો સખ પુરુષ જ
 ખેલ; ઈંદ્રજાલ કરિ લેખવે, મિલે ન તિહાં મન-મૈલ. ૪. જ્ઞાન બિના અવહારકો, કહા
 બનાવત તાચા? રતન કહો કોઈ કાચકું, અંત કાચ સો કાચ. ૫. રાચે સાચે ધ્યાનમે
 યચે વિષય ન કોઈ; નાચે માચે સુખાત-સ્થ, 'આતમ-જ્ઞાની' સોઈ. ૬. બહિર અંતર
 પરમ જો, આતમ-પરિણતિ તીન; દેહાદિક આતમ-ભરમ, બહિરાતમ બહુ ઢીન ૭.
 ચિત્તદોષ આતમ-ભરમ, અંતર આતમ ખેલ; અતિ નિમંલ પરમાતમા, નાહિ કમંકે
 મેલ. ૮. નરદેહાદિક દેખકે, આતમ-જ્ઞાને ઢીન; ઈંદ્રિય બલ બહિરાતમા, અહંકાર મન
 ઢીન. ૯. અલખ નિરંજન અકલ ગતિ, અચી રથો શરીર; લખ સુજ્ઞાને આતમા, ખીર
 ઢીન જ્યું નીર. ૧૦. અરિ મિત્રાદિક કલ્પના, દેહાતમ અભિમાન; નિજ પર તનુ અંબંધ
 મતિ, તાકો હોત નિદાન. ૧૧. દેહાદિક આતમ-જમો, કલ્પે નિજ પર ભાવ; આતમ-
 જ્ઞાની જગ લહે, દેવલ શુદ્ધ સ્વભાવ. ૧૨. સ્વ પર વિકલ્પે વાસના, હોત અવિદ્યારૂપ;
 તાને બહુરી વિકલ્પમય ભરમ-બલ અંબંધુપ. ૧૩. પુત્રાદિકરી કલ્પના, દેહાતમ-જમ
 મુલ; તાકું જલ અંપતિ કહે, હાહા મોહ પ્રતિકૂલ. ૧૪. યા જમ-મતિ અબ છાંકિ દો,
 દેખો અંતર-દાષ; મોહ-દષ્ટિ જો છેડિએ, મગટે નિજ-ગુણ-સુષ્ટિ. ૧૫. રૂપાદિકકો દેખવો,
 કહન કહાવન ફૂટ; ઈંદ્રિય મોત્રાદિક બલે, જો સખ લૂટાલૂટ. ૧૬. પરપદ આતમ
 પ્રબંધુ, કહન સુન ન કહ્યું નાંહિ; ચિદાનંદ-ધન ખેલહી, નિજપદ તો નિજ માંહિ. ૧૭.
 પ્રકૃષ્ટ અયોગ્ય પ્રકે નહિ. પ્રજ્ઞા ન છોડે જો. બાણે સર્વ સ્વભાવને, સ્વપર-પ્રકાશક તેહ, ૧૮.
 પેકે જમ સીપમે જ્યું જલ કરે પ્રયાસ; દેહાતમ-જમતોં ભયો, ત્યું તુલ્ય ફૂટ અભ્યાસ.
 ૧૯. મિટે સ્વત-જમ સીપમે, જન-પ્રવૃત્તિ જિમ નાંહિ; ન રમે આતમ-જમ મિટે,
 ત્યું દેહાદિકમાંહિ. ૨૦. કિરે બજોષે કંઠગત, આતીકરકે ન્યામ; જ્ઞાન-પ્રકાશે સુખતિ
 તુલ્ય, સહજ શિદિ નિરૂપામ. ૨૧. યા બિન તું સુતો સદા, યોગે બગે જોણુ; રૂપ
 અતોંદ્રિય તુલ્ય તે, કહી શકે કહો કેણુ? ૨૨. દેખે ભાજે જોર કરે, જ્ઞાની અબહિ અચંભ;
 અવહારે અવહારચ્યું, નિશ્ચયમે શિર અંબ. ૨૩. જગ બાણે ઉ-મત્ત જો, જો બાણે
 જમ અંબ; જ્ઞાનીકું જમમે રથો મું નહિ કોઈ અંબંધ. ૨૪. યા પર છાંકિ જ્ઞાનહી,
 અવહારે જ્યું કહાઈ; નિવિંકલ્ય તુલ્ય રૂપમે, દ્વિધા ભાવ ન સુહર્ષ ૨૫. યું બહિરાતમ
 છાંકે, અંતર-આતમ કોઈ; પરમાતમ મતિ ભાવિએ, જિહાં વિકલ્પ ન કોઈ. ૨૬.
 સોમેંયા પ્રહ વાસના, પરમાતમ પદ હેત; ઈલિકા જમરી ધ્યાન મતિ, જિન-મતિ જિન
 પદ હેત. ૨૭. ભારે ભય પદ સોઈ હે, જિહાં જલકો વિશ્વાસ; જિનસૂં જો કરતો કિરે,
 સોઈ અભય પદ તાસ. ૨૮. ઈંદ્રિય-વૃત્તિ-નિરોધ કરી, જો ખિનુ ગહિત વિભાવ; દેખે
 અંતર આતમા, સો પરમાતમ-ભાવ. ૨૯. દેહાદિકતોં ભિન્ન મેં, મે.મેં ન્યારે તેહું;
 પરમાતમ-પથ-દીપિકા, શુદ્ધ ભારના જોહું ૩૦. કિયા કલ્પી નહું લહે, લેહ-જ્ઞાન-
 સુખવંત; યાબિન બહુવધિ તપ કષ્ટ, તોભિ નહિ ભવઅંત. ૩૧. અભિનિવેશ પુરુષક
 વિષય, જ્ઞાનીકું કહાં હોત? ગુણકો મી મદ મિદ ગયો, પ્રકટત સહજ ઉલોત. ૩૨. ધમં
 સમાદિક જી મિટે, પ્રકટત ધમં-સન્યાસ; તો કલ્પત-ભવ-ભાવમે, જ્યું નહિ હોત

ઉદાસ ? ૩૩. રજ્ય અવિદ્યા-જનિત અહિ, મિટે રજ્યકે જ્ઞાન; આત્મજ્ઞાને ત્યું મિટે, ભાવ-અબોધ નિદાન. ૩૪. ધર્મ અરૂપી દ્રવ્યકે, નહિ રૂપી પર હેત; અપરમ ગુન રચે નહીં, યું જ્ઞાની મલિ હેત. ૩૫. નૈઝમ નયકી કલ્પના, અપરમ-ભાવ વિશેષ; પરમ-ભવમે' મગનતા, અતિ વિશુદ્ધ નયરેખ. ૩૬. રાજાદિકે જબ પરિહરી, કરે સદબ શુભ યે.જ; ઘટમે' લી પ્રગટે તદા, ચિદાનંદકી મોજ. ૩૭. રાજાદિકે પરિણામ-સુત, મનકિ અનંત સંસાર; તેહિજ રાજાદિકે રહિત, જાને પરમ પદ સાર. ૩૮. ભવ પ્રપંચ મન ભલકી, બાહ્ય બૂઝી મૂઝ; ચાર પાંચ દિન યુગ લગે, અંત વૃક્કી વૃક્. ૩૯. મોહ બાશુરી ભલ મન, તામે' મુગ મત હોઈ; યામે' જે મુનિ નહિ પરે, તાકું અસુખ ન કે.ઉ. ૪૦. જબ નિજ મન સ-સુખ હુએ, ચિતે ન પર શુભ હોય; તબ બહુરાઈ લગાઇએ, જ્ઞાન ધ્યાન રચ પે.૫. ૪૧ અહંકાર પરમે' ધરત, ન લહે નિજ શુભ અંધ; અહંજ્ઞાન નિજ શુભ લગે, છૂટે પરહિ સંબંધ. ૪૨ અર્થ ત્રિલિંગી પદ લહે, સો નહિ આત્મરૂપ; તો પદ કરી કયું પાઇએ ? અનુભવ-અમ્ય સ્વરૂપ. ૪૩ [હિસિ દાખી નવિ હમ ભરે, નય પ્રમાણ પદ કોદિ; અંગ ચલે શિવયુર લગે; અનુભવ આત્મ ભેદિ.] ૪૪ આત્મ-શુભ અનુભવતલી, દેહાદિકતે' બિજ; બૂલે વિજમ-વાસના, જેરે' ફિરે ન ખજ ૪૫ દેખે સો ચેતન નહિ, ચેતન નાહિં દિખાય; રોપ તોપ કિનસું કરે ? આપકિ આપ શુભાય. ૪૬ ત્યાગ અહણ બાહિર કરે, મૂક કુશલ અંતરંગ; બાહિર અંતર સિદ્ધકું, નહિ ત્યાગ અરૂ અંગ. ૪૭ આત્મજ્ઞાને મન ધરે, વચન-કાય-રતિ છોડ; તો પ્રકટે શુભ વાસના, શુભ અનુભવકી ભેદ. ૪૮ યોગારંભીકું અસુખ, અંતર બાહિર સુખ; સિદ્ધ-યે.ગકું સુખ હે, અંતર બાહિર દુઃખ. ૪૯ સો કહીએ સો પૂછીએ, તામે' ધરિયે રંગ; યાતે' મિટે અબોધતા, બોધરૂપ હુઈ અંગ. ૫૦ નહિ કહુ ઇદ્રિય વિષયમે' ચેતનકું હિતકાર; તોલી જન તામે' રમે', અધે મોહ-અંધાર. ૫૧ મૂહાતમશું તે પ્રબલ, મેહે છાંદિ શુદિ; જાગત હે મમતા ભરે, યુગલમે' નિજ બુદિ. પર તાકું યોધન-અમ અહણ, જાકું નહિ શુભ યોગ; આપ આપકું બૂઝવે, નિશ્ચય અનુભવ ભોગ પડ પરકો ફિરમે' યુગવનો ? તું પર-અહણ ન ભાગ; ચાહે જેમે' યુગનો; સો નહિ તુજ શુભ ભાગ. ૫૪ જબલો પ્રાની નિજ મતે', અહે વચન મન કાય; તબલોં હિ સંસાર ધિર, ભેદ-જ્ઞાન મિટિ ભાય. ૫૫ સૂક્ષ્મ ઘન છરન નવે, જ્યું' કપરે ત્યું' દેહ; તાતે' યુધ માને નહિ, અપની પરિણતિ તેહ. ૫૬ [હાનિ વૃદ્ધિ ઉજવલ મલિન, જ્યું' કપરે ત્યું' દેહ; તાતે' યુધ માને' નહી, અપની પરિણતિ તેહ.] ૫૭ જોસે નાશ ન આપકો, હોત વજકો નાશ; તેસે તનુકે નાશતે', ચેતન અચલ અનાશ. ૫૮ જંગમ જમ યાવર પરે, જાકું ભસે નિત; સો યાજે સમતા-સુધા, અવર નહિ જદ-ચિત. ૫૯ મુગતિ દર તાકું નહિ, જાકું સ્થિર સંતોષ; દર મુગતિ તાકું સદા, જાકું અવિરત-પોષ; ૬૦ હોત વચન મન અપજના, જનકે અંગ નિમિત્ત; જન-અ ગી હોવે નહિ, તાતે' મુનિ જમ-મિત. ૬૧. વાસ નમઝ વનકે વિષે માને દુર્વધ અશુદ્ધ; આત્મ-દર્શીકું વસતિ, કેવલ અતિમ શુદ્ધ. ૬૨. આપ-ભાવના દેહમે', દેહાંતર ગતિ હેત; આપ-બુદિ જે આપમે', સો 'વિદેહ' પદ હેત.

૬૩. જવિ શિવપદ િંઈ આપકું, આપહિ સ-મુખ હેય; તારાં શુર હે આતમા, અપનો
 ચેર ન કેઈ. ૬૪. સેવન હે નિજ ભાવમે, જાગે તે વ્યકવાર; સુતો આતમ-ભાવમે, સદા
 સ્વરૂપાચર. ૬૫. અંતર ચેતન હેખકે, જહિર દેહુ સ્વભાગ; તાકે અંતર-જાનતે, હેઈ
 અચય દહ ભાવ. ૬૬. જાસે આતમજાન ધુર. જમ ઉ-ત્ત સમાન; અગે દ્રઢ અભ્યા-
 સને, પરચર તૃષ્ણ અનુમાન. ૬૭. ભિન્ન દેહતે ભાવિયે. ત્યું આપહીમે આપ; જ્યું સ્વસ્ત-
 હીમે નહિ હુવે, દેહાતમ-જમ-તાપ. ૬૮. પુષ્પ પાપ જત અમત. મુગતિ દેઉ કે ત્યામ,
 અવૃત પરમત બી ચજે, તાતે પરિશિવ-રાગ. ૬૯. પરમ-ભાવ-પ્રાપિત જગે, જત પરિ અમત
 છેહિ; પરમ-ભાવ-ગત પામકે, જત લી જનમે જોહિ ઉં દહન સમે જ્યું તૃષ્ણ દહે, ત્યું જત
 અમત છેહ; ક્રિયા શકિત ઇતમે નહિ. આ જાતિ નિશ્ચય લેક. ૭૧. મન ગુણ જાસ્ત અમતિ, પ્રતિ
 જ્ઞાન જાન દેઈ; પરમાનમકે જ્ઞાનતે, પરમ-આતમા હોઈ ૭૨ જિવ દેહ અશિત રહે, ભવકે
 કા-જુ દેહ; તારાં ભવ છેદે નહિ. ક્રિમ-પક્ષ-વત જેહ ૭૩. જાત દેહ અશિત રહે,
 ભવકે. કા-જુ દેહ; તાતે અમ છેદે નહિ, જાતિ-પક્ષ-વત જેહ ૭૪. જાતિ ક્રિમકે પક્ષમે
 જિનકું હે દ્રઢ રામ; મોહ-ભાવમે સો પરે, ન હહે શિવ-મુખ જામ. ૭૫. ક્રિમ દ્રવ્ય ગુન
 આહરે, નિશ્ચય મુખ અવહાર; ખાદ્ય કિંજ હકં નય મતિ કરે મુક અવિચર. ૭૬. ભવ ક્રિમ
 જાતે જયે, સિદ્ધા પનશ્લ ભેઃ; તાતે આતમકું નહિ, જિમ ન જાતિ ન વેહ. ૭૭. પંચુ દ્રઘિ
 જ્યું અંધમે, દ્રઘિ-લેહ નહુ દેત; આતમ-દ્રઘિ શરીરમે ત્યું ન પરે જુન હેત. ૭૮. સ્વસ્ત
 વિગલતાદિક દશ, જમ માને વ્યવહાર; નિશ્ચય નયમે દોષ-ક્ષય. વિના સદા જમજર. ૭૯ છુટે
 નહિ બહિગતમા. જામતલી પદિ પ્રથ; છુટે ભવમે અનુભવી, સુપન-નિકમ નિમથ ૮૦ પદિ
 પાર કહા પાવનો?, મિટયો ન મનકો ચાર; જ્યું કે હહુકે જેતકું, ધરદી કોસ હખર ૮૧.
 ક્રિહાં જુદિ ચિર પુરૂષત્રી, તિહાં રૂચિ તિહાં મન લીન; આતમ-મતિ આતમ-રૂચિ,
 છહુ કેન આધીન? ૮૨. સેવન પરમ પરમાતમા, હહે ભવિક તમ રૂપ; જાતિયા
 સેવત જ્યોતકું, હોવત જ્યોતિ-ચરૂ. ૮૩. આપ આપમે સ્થિત હુએ, તરૂમે
 અગ્નિ-ઉદ્યોત; સેવત આપહિ આપકું, ત્યું પરમાતમ હોત. ૮૪. નહિ પરમ
 પદ ભાવિયે, વચન અજોચર સાર; સહજ જ્યોતિ તેા પાઈયે, ફિર નહિ ભવ-
 અવતાર. ૮૫. જ્ઞાનીકું દુઃખ મજુ નહિ, સહજ ક્રિહ નિર્વાણ; સુખ પ્રકાશ અનુ-
 ભવ જયે, સખહિ ઠાર કલ્યાણ ૮૬. સુપન-દ્રષ્ટિ સુખ-નાશને, જ્યું દુઃખ ન હહે
 હોમ; જાગર દષ્ટ વિનષ્ટમે, ત્યું સુપકું નહિ જોહ. ૮૭. સુખ-આવિત દુઃખ પાયકે,
 ક્ષય પાવે જમજન; ન રહે સો મહુ તારમે, કેમલ ફૂલ સમાન. ૮૮ દુઃખ-પરિતાપે
 નવિ જયે, દુઃખ-આવિત મુનિ-જાન; વજ્ર જકે નવિ દહનમે, કચનકે અનુમાન. ૮૯.
 તાતે દુઃખજું ભવિએ, આપ શકિત અનુસાર; તેા દહાર દુર્મ ઉદભમે, જ્ઞાન ચરણ
 આચાર. ૯૦. સનમે જરતે સુમટ જું, જિને ન જાન-પહાન પ્રમુ-રંજનકે હેત ત્યું,
 જ્ઞાની અમુખ-પચાર. ૯૧. વ્યાપારી વ્યાપારમે, સુખ પરિ માને દુઃખ; ક્રિયા-કષ્ટ સુખમે
 જિને, ત્યું વછિત મુનિ-મુખ્ય. ૯૨. ક્રિયા યોગ અવચાસ હે, ફલ હે જ્ઞાન અભંધ;
 દેહકે જ્ઞાની જયે, જોક-મતિ મનિ-અંધ. ૯૩. હજી શાસ જમથવા, ભવિયે યેમ

હે આર; ઇ-છા નિજ શક્તે કરી, વિકલ યોગ વ્યવહાર. ૯૪. શાસન-યોગ યુગ-સમુદ્ધા,
 પૂરન વિધિ આચાર; પદ અતીત અનુભવ કહ્યો, યોગ તૃતીય વિચાર. ૯૫. રહે વધા
 ભલ યોગમે; ગ્રહે સકલ નય આર; ભાવ-જીવતા સો લહે, વહે ન મિથ્યાચાર. ૯૬.
 મારગ-અનુભરી ક્રિયા, છેડે સો મનિહીન; કપટ-ક્રિયા-ભલ જમ ઠમે, સોલી ભવભલ-
 મીન. ૯૭. નિજ નિજ મતમે લહે પરે, નયવાદી બહુ રાગ; ઉદાસીનતા પરિણમે,
 શનીકું સરવંગ ૯૮ રોક લહે તિહાં ઇક પરે. દેખનમે દુઃખ નાંહિ; ઉદાસીનતા સુખ
 સહન, પર પ્રવૃત્તિ દુઃખ છાદિ. ૯૯. ઉદાસીનતા કરહત, સમતારસકલ આખ; પર-
 ચેખનમે' મત પરે, નિજ ગુણ નિજમે' રાખ. ૧૦૦. ઉદાસીનતા જ્ઞાન-ફલ, પર-પ્રવૃત્તિ
 હે મીઠ, શુભ જનો સો આદરો, ઉદિત વિવેક-પરોહ ૧૦૧. દોષક શતકે ઉદયુ',
 તંત્ર કમાધિ વિચાર; ધરો એહ ભુખા કંઠમે, ભાવ-સ્તનકો હાર. ૧૦૨. જ્ઞાન વિમાન
 આરિત્ર પવિ, નંદન સહજ-સમાધિ; મુનિ સુરપતિ સમતા થયી, રંગે રમે અધાધિ ૧૦૩. કવિ
 જશાવજયે એ રચ્યો; દોષક શતક-પમાણ; એહ ભાવ જો મન ધરે, સો પાવે કલ્યાણ' ૧૦૪.

શ્રી પુણ્ય પ્રકાશનું સ્તવન

ટોહા:-સકલ સિદ્ધિ કયક સદા, ચેનચે જિનરાય; સદગુરુ સ્વામિની સરસ્વતી,
 પ્રેમે પ્રણયું પાપ. ૧. ત્રિભુવન પતિ ત્રિશલા તણો, નંદન ગુણ અંબીર; શાસન નાયક
 જમ જ્યો વદ્માન વદ વીર. ૨. એક દિન વીર જિણુંદને, ચરણે કરી પ્રણામ; ભવિક
 જીવના હિત ભણી, પૂછે જીવમ સ્વામ. ૩. મુક્તિ માર્ગ આશીએ, કહે કિણુ પરે
 અચિંત; મુખા સરસ તવ વચન રસ, ભાજે શ્રી ભગવંત. ૪. અતિચાર આકોષએ, મત
 ધરીએ ગુરુ સાખ; જીવ ખમાવો સયલ જે, ચેનિ ચે શરી ભાખ. ૫. વિધિયું વળી વોસરાવીએ,
 પાપસ્થાન અહાર; ચર ચરણુ નિત્ય અનુસરો, નિદો દુરત આચાર. ૬. શુભ કરણી અનુમે-
 દીએ, ભાવ ભલો મન આણુ; અણુસણુ અવસર આદરી, નવપદ જ્યો મુખણુ. ૭. શુભ મતિ
 આરાધન તણા, એ છે દલ અધિકાર; ચિત્ત આશીને આદરો, જેમ પામો ભવ પાર. ૮.

ઢાળ ૧ હી જ્ઞાન કવિસણુ આરિત્ર તપ વિરજ, એ પાવે આચાર; એહતણા
 ઇક ભવ પરભવના, આલોખએ અતિચાર રે પ્રાણી, જ્ઞાન ભણે ગુણખાણી; વીર વહે
 એમ વાણી રે પ્રા. ૧. એ આંકણી ગુરુ એળવીએ નહીં ગુરુ વિનય, કાળે ધરી બહુ
 માન; સૂત્ર અરથ તદુભય કરી સુધ; ભણીએ વહી ઉપધનરે. પ્રા. જ્ઞા. ૨. જ્ઞાનોપગરણુ
 પાટી પોથી, કવણી નોકારવાદી; તેહ તણી કોથી આચારના, જ્ઞાનભક્તિ ન સંભાલી રે.
 પ્રા. જ્ઞા. ૩. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી જ્ઞાન વિશયું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે
 ભવોભવ, મિત્છામિદુષ્ટકં તેદરે, પ્રા. જ્ઞા. ૪. પ્રાણી સમોકત દ્યો ગુદ ભણી વીર વહે
 એમ વાણીરે, પ્રા. સ. જિતરાયન શંકા નવિકોને, નવિ પરમત અભિલાખ; સાધુતણી
 નિંદા પરિહરને, બળ સદેહ મ રાખરે. પ્રા. જ્ઞા. ૫. મૂદપણુ છંડો પરશંસા, ગુણ-
 વંતને આદરીએ; શ્વમીન ધરમે કરી સ્થિરતા, ભક્તિ પ્રભવના કરીએરે, પ્રા. સ. ૬.
 સંધ ચૈત્યપ્રાસાદતણો જે, અવણુંગદ મન લેએ; દ્રવ્ય દેવકો જે વિણુસાદ્યો, વિણુસંતો
 ઉવેખ્યો રે પ્રા. સ. ૭. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમકિત ખંડયું જેહ. આ ભવ

પરભવ વળી રે ભવોભવ; મિન્છામિદુક્કં તેહરે પ્રા. ચ. ૮ પ્રાણી ચરિત્ર હયો ચિત્ત આણી. વીર. પંચ સમિતિ મજ્જુ ગુમિ વિરાધી, આઠે પ્રવચનમાય; સાધુ તણે ધરમે પરમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાયરે. પ્રા. સા. ૬. આવકને ધર્મે સામાયિકે પોસહમાં મન વાળી; જે જ્યજ્ઞાપૂર્વક એ આઠે, પ્રવચનમાય ન પાળીરે પ્રા. સા. ૧૦. ઇત્યાદિકે વિપરીતપણાથી, ચરિત્ર ઠોઠોડ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિન્છામિદુક્કં તેહરે પ્રા. ચા. ૧૧ આરે ભેદે તપ નાંવ કીપો, છતે ભેગે નિજ શકતે; ધર્મે મન વચ કાયા વિરજ નવિ ફારવીઈ ભગતેરે પ્રા. ચા. ૧૨. તપ વિરજ આચાર એણી પેરે, વિવિધ વિરાધ્યાં જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિન્છામિદુક્કં તેહરે; પ્રા. ચા. ૧૩. વળીય વિશેરે ચારિત્ર કેરા, આતચાર આલોઈએ; વીર જિજ્ઞેસર વચજ્ઞ સુણીને, પાપ મેલ સવી ધોષએરે પ્રા. ચા. ૧૪.

ઠાણ ૨ છ :- પૃથ્વી પાણી તેહ, વાયુ વનસ્પતિ; એ પાંચે યાવર કલાએ. ૧. કરી કરસજ્ઞ આરભ, ખેત્ર જે ખેડીયાં; કુવા તળાવ ખજાવીયાએ. ૨. ઘર આરંભ અનેક, ઠાંકા, ભોયરાં; મેડી માજ ચણાવીઆએ. ૩. લીંપજ્ઞ શુંપજ્ઞ કાજ, એણીપરે પરપરે; પૃથ્વીકાય, વિરાધીયારે. ૪. ધોયજ્ઞ નાયજ્ઞ પાણી, ઝીલજ્ઞ અપકાય, છોતિ પોતિ કરી દુહઆએ. ૫. ભાડીગર કુંભાર, લોહ સુવનગરા; ભાડજુળ લિહાભાગરાએ. ૬. તાપજ્ઞ શેકજ્ઞ કાજ, વજ્ર નિઆરજ્ઞ, રંગજ્ઞ, રાંધન રસવતીએ. ૭. એણી પરે કમંદાન પરે પરે કેલવી તેહ વાયુ વિરોધીયાએ ૮. વાડી વન આરામ, વાળી વનસ્પતિ; પાન કુલ ફળ સુંટીયાએ. ૯. પોંખ પાપડી શાક; શેકયાં, મુકાબ્યાં, છેલાં છુંધા આથીયાંએ. ૧૦. અળશી ને એરંડ, ઘાણી ઘાણીને; ઘણા તિલાદિક પીલી ચાંએ. ૧૧. વાલી કેહું મહે, પીલી શેલડી; કંકમૂળ ફળ વેચીયાંએ. ૧૨. એમ એકેં દ્રિય છવ, હુકયા હુણાવીયા; હુણતાં જે અનુમોદિયા એ. ૧૩. આ ભવ પરભવ જેહ, વળીય ભવોભવ; તે મુજ મિન્છામિદુક્કં એ ૧૪ કુમી સરમીયા કોડા, આઠર ગંઠાલ; ધ્રમજ પુરા ને અલસીયાંએ ૧૫ વાળા જળો ચુદેલ, વિચલિત રસતણા; વળી અથાણા પ્રમુખનાંએ. ૧૬. એમ એકેં દ્રિય છવ, જેહ મેં દુહબ્યાં; તે મુજ, મિન્છામિદુક્કં એ. ૧૭. ઉષેડી જુ લીખ, માંકંડ મંકોડા; ચાંચડ ઠીડી કુચુઆએ ૧૮. ગદ્ડીયાં ધીમેલ, કાન-ખજુરીઆ; ગંગોડા ધનેરીયાંએ. ૧૯ એમ તેકેં દ્રિય છવ, જેહ મેં દુહબ્યાં; તે મુજ મિન્છામિદુક્કં એ. ૨૦. માંખી મન્છર ડાસ. મસા, પતંગીયા; કંસારી કેલિયાવડાંએ ૨૧. ઠીંકજ્ઞ વિંછુ તીક, ભમરા ભમરીયે; કોતાં બગ ખડમાંકીએ. ૨૨. એમ ચૌરે દ્રિય છવ, જેહ મેં દુહબ્યાં; તે મુજ મિન્છામિદુક્કં એ. ૨૩ જળમાં નાંખી ભાજ, જળચર દુહબ્યાં; વનમાં મૂગ સંતાંગીઆએ. ૨૪ પીડયા પંખી છવ પાડી પાસમાં; પોપટ ઘાલ્યા પાંજરેએ. ૨૫. એમ પંચે દ્રિય છવ, જે મેં દુહબ્યાં; તે મુજ મિન્છામિદુક્કં એ. ૨૬.

ઠાણ ૩ છ :- કોષ લોભ ભય હાસ્યથીછ, ગોલયાં વચન અસત્ય; દૂડ કરી ધન પારકાંછ, લીધાં જેહ અદતરે, જિનછ, મિન્છામિદુક્કં આજ. તુમ સાએ મહારાજરે જિનછ, દેઈ સારૂ કાજરે; જિનછ મિન્છામિદુક્કં આજ. ૩૧૪ એ આંકણી ૩ દેવ

મનુષ્ય તિથંચનાંજી, મૈથુન સેવ્યાં બેઠા; વિષયારથ લંપટ પથેજી, મહું નિહંબ્યો
 દેહરે-જિનજી. ૨. પરિમહની મમતા કરીજી, ભવે ભવે મેલી આમ; જે નિહાં તે
 તિહાં રહીજી, કેઈ ન આવે સાથરે-જિનજી. ૩. રમણી લોજન જે કર્યાંજી, કીધાં
 ભક્ત્ય અભક્ત્ય; રસના રસની લાલચેજી, પાપ કર્યાં પ્રત્યક્ષરે-જિનજી. ૪. મત લેઈ
 વિચારીયાંજી, વળી ભાંગ્યા પન્ચકૂખાજી, કપટહેતુ કિરિયા કરીજી, કીધાં આપ વખાજી
 રે-જિનજી. ૫. ત્રણ ઢાળે આઠે દુહેજી, આલોયા અતિચાર, શિવગતિ આરાધન
 તથોજી, જે પહેલો અધિકારરે જિનજી; મિન્દ્રમિદુક્રંદં આજ. ૬.

ઢાળ ૪ થી પંચ મહામત આદરો સાહેલડીરે, અથવા ભવો મત બાર તે;
 યથાશક્તિ મત આદરી સાહેલડીરે, પાળો નિરતિચાર તે. ૧. મત લીધાં અંભારીએ
 સા., હાંડે ધરીમ વિચાર તે; શિવગતિ આરાધનતથો સા., જે ણીએ અધિકાર તે. ૨.
 જીવ સર્વે ખમાવીએ સા., યેનિ ચોરાશી લાખ તે; મન શુદ્ધ કરી ખામણાં સા,
 કોઈશું રેવ ન રાખતો. ૩. સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવો સા., કોઈ ન બાણે યત્નુ તે; રામ
 દ્રેષ જેમ પરિહરો સા., કીએ જન્મ પવિત્ર તે. ૪. સાહગ્નિ સઘ ખમાવીએ સા,
 જે હપની અપ્રીતિ તે; સજ્જન કુટુંબ કરી ખામણાં સા., જે જિનશાસન રીતિ તે.
 ૫. ખમીએ ને ખમાવીએ સા., એક જ ધર્મનું ચાર તે; શિવગતિ આરાધન તથો
 સા., જે ત્રીએ અધિકાર તે. ૬. મુખવાદ દ્વિજા ચોરી સા., ધનમૂચ્છાં મૈથુન તે, કોષ
 માન માયા તુષ્ણા સા., પ્રેમ દ્રેષ પૈશુન્ય તે. ૭ નિહા કલહ નકીજીએ સા., કુટો ન લીએ
 આજ તે; રતિ અરતિ મિથ્યા તણે સા., માયામોહ જન્મજી તે. ૮. ત્રિવિધત્રિવિધ વોહરા-
 વિએ સા., પાપસ્માન અઠાર તે; શિવગતિ આરાધનતથો સા., જે ચોથો અધિકાર તે. ૯.

ઢાળ ૫ થી જનમ જરા મરણે કરી એ, આ સંસાર અસાર તે; કર્યાં કર્મ
 અહુ અનુભવે એ, કોઈ ન રાખણહાર તે. ૧. યરણ એક અરિકંતનું એ, યરણ સિદ્ધ
 ભગવંત તે; યરણ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ યરણ શુભવત તે. ૨. અવર મોહ
 સર્વ પરિહરી એ, આર યરણ ચિત્ત ધાર તે; શિવગતિ આરાધનતથો એ, જે પાંચમો
 અધિકાર તે. ૩. આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, પાપ કર્મ કઈ લાખ તે; આત્મ સાચે
 તે નિદીએ એ, પરિશ્લમિએ સુર સાખ તે. ૪. મિન્દ્રમામતિ વતાવિયાએ, જે લાખ્યાં
 ઉત્સવ તે; કુમતિ કલઃશકને વરો એ, જે લખાખ્યાં સૂત્ર તે. ૫. વહ્યાં વહ્યાં જે
 મણ્યાંએ, ધંટી હજી હથિઆર તે; ભવ ભવ મેલી શુક્રીયાં એ, કરતાં જીવ સંહાર તે. ૬
 પાપ કરીને પોષીયા એ, જનમ જનમ પરિવાર તે; જનમાંતર પહોત્યા પછી એ,
 કોઈએ ન કીધી ચાર તે. ૭. આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, જેમ અધિકરણ અનેક
 એ; ત્રિવિધે ત્રિવિધે વોહરાવીએ, આજી હૃદય વિવેક તે. દુષ્ટકૃત નિહા જેમ કરીએ,
 પાપ કરી પરિહાર તે, શિવગતિ આરાધન તથો એ, જે છઠો અધિકાર તે. ૮.

ઢાળ ૬ થી :-ધન ધન તે કિન માહરો, જીહાં કીધો ધર્મ; જ્ઞાન શિવજ તપ
 ભાવના, ટાળ્યાં દુષ્ટકૃત કર્મ. ધન ૧. મૈથુનઅધિકે તીર્થની, જે કીધી ભગ્ય સુખતે
 જિનવર પૂજ્યા, વળી પેઠ્યાં પાત્ર. ધન ૨. પુસ્તક જ્ઞાન લખાવીયાં જીજીહર જિન-

ચૈત્ય; સંઘ ચતુર્વિંશ સાચવ્યા, એ સાતે ખેર, ધન૦ ૩. પદ્મિયમણી સુપરે ૪-૧ અનુ-
કંપા ઠાન; સધુ સૂરિ ઉવજ્જયને, દીધાં બહુ માન. ધન૦ ૪. ધર્મ કાલ અનુમેદિએ,
એમ વારીવાર; શિવમતિ આરાધનતણે, એ સાતમે અધિકાર. ધન૦ ૫. ભાવ બલો મન
આણીએ, ચિત્ત આણી ઠામ, સમતા ભાવે ભવિએ, એ આતમરામ. ધન૦ ૬. સુખ દુઃખ
કારણુ છવને, ક્રોધ અવર નહેય; કર્મ પાપ જે આવ્યાં, મોગરીએ સેવ ધન૦ ૭ સમતા વિષ્ણુ
જે અનુસરે, પાણી પુણ્યકામ છાર ઉપર તે લીપણું. ઝાંખર ચિત્તામ. ધન૦ ૮. ભાવબલી પરે
ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર; શરમતિ આરા ધનતણે, એ આઠમે અધિકાર. ધન૦ ૯.

ઢાળ ૭ મી :-હવે અવસર બણી. કરી સલેખણુ સાર; અણસણુ આદરિએ,
પમમકૂખી આરે આદાર; લલુગા સચિ મૂની. છાડી મનતા અત્ર એ આતમ ખેલે,
સમતા જ્ઞાનતરંગ. ૧. મતિ આરે કીવાં, આદર અનંત નિઃશંક, પણુ તુમિ ન પામ્યો,
છવ ભ;ભચીએ રંક; દુલહો એ વળી વળી. અણસણુનો પરિણામ; એદથી પામીને,
શિવપદ સુરપદ ઠામ. ૨. ધન ધનાશકિબદ્ર, ખ ધો મેઘકુમાર; અણસણુ આરાધી
પામ્યા ભવનો પાર; શિવ મંદિર જયે, કરી એક અવતાર. આરાધનકેરો, એ નવમે
અધિકાર. ૩. દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર મનથી નવી મૂકો, શિવસુખ ફલ સહ-
કાર; એહ જપતાં ભયે, દુર્ગંત દેવ વિકાર; સુપરે એ સમરો, ચૌક પુવનો સર. ૪.
જનમાંતર ભતાં, એ પમે નવકાર; તો પાતિક ગળી, પમે સુર અવતાર; એ નવપદ
સરિઓ. મંત્ર ન ક્રોધ સાર; ઇહ ભા ને પરભવે, સુખ સંપત્તિ ઢાતાર. ૫. જ્યું
ભીત ભીલડી, શભ સચ્ચી ધાય; નવપદ મહિમાથી, શબ્દસિદ્ધ મહાગાય; શક્તી રતનવતી
મેહુ, પામ્યા છે સુરસેમ; એક ભવ પછી લેયે, શિવ વધુ સંજોમ. ૬. થીમતીને એ
વહી; મંત્ર ફળયે ત-કાળ; ફળીખર ફીટીને, પમટ થઇ કુલમાળ. શિવકુમરે ભોગી,
સોવત પુરિસો કીધ, એમ એણે મત્રે, કાલ ધનના સિદ્ધ. ૭. એ દશ અધિકારે વીર
જિલ્લેસર ભાખ્યો; આરાધન કેરો, વિધિ જેણે ચિત્તમાંથી રાખ્યો; તેણે પાપ પખળી,
ભવ ભવ દૂરે નાખ્યો, કિનવિનય કરંતા, સુમતિ અમૃત-શક્તિ આખ્યો. ૮.

ઢાળ ૮ મી સિદ્ધાકથ સાચ કુળતિલેએ, ત્રિશલા માતમદ્દાર તો; અવનીતલે તમે
અવતવાં એ, કરવા અમ ઉપકાર તો. જયો કિનવીનજીએ. ૧. મેં અપનાવ કર્યા વણા એ,
કહેતા નહુ પર તો; તુમ ચરણે આગ્યા બણી એ, એ તરે તે તાર તો. જયો. ૨. આશ
કરીને આનીયો એ. તુમ ચરણે મહારાજ તો; અગ્યાને ઉનેમયો એ, તે કેમ રહેયો લાજ તો.
જયો. ૩. કરમ અણુજણુ આકરાંએ, જન્મ સરજ જ જર તો; હુ હુ મેહુથી ઉનગ્યોએ, છેદવ
દેવદામળ તો. જયો. ૪. આજ મનોમજ પ્રજ ફળ્યા એ, નહાં દુઃખ દહેલ તો; તુકયો કિન
ચાવીશયો એ, પ્રમટયા પુણ્યકાલેલ તો. જયો. ૫. ભવે ભવે વિનય તુમ રહો એ, ભાવ
બક્તિ તુમ પાય તો, દેવ દયા કરી કીજીએ એ, બેચિત્તીજ સુપસાય તો. જયો. ૬.

કેલશ ઇહ તરણુતારણુ સુમતિકારણુ. દુઃખનિવારણુ જમ જયે; ઠી વીર
કિનવર ચરણુ શુણુતાં, અધિક મન ઉલ્લટ થયો. ૧. ઠી વિજયદેવસૂરી'હ પટપર,
વીરથ જંજમ એણી જયે; તપચન્દ્રપતિ ઠી વિજયપ્રભસૂરિ, સૂરિ તેજે ડમમગે. ૨.

શ્રી હિરાવલ્લભસુરિ શિષ્ય વાચક, કીર્તિવલ્લભ સુરસુદ કથો; તમ શિષ્ય વાચક વિનય-
વિભવે, શુદ્ધો જિન ચોવીશમે. ૩. સમસનર સંવત જોમજ્જીશે, રહી શહેર ચોમાસ
એ; વિજયદશમી નિવલકરણ, કીયો શુભ અભ્યાસ એ. ૪. નરભવ આરાધન સિદ્ધિ
આધન, સુદુત લીલવિલાસ એ; નિલંકા હેને સતવન રશ્મિયું, નામે પુણ્યપ્રકાશ એ ૫.

શ્રી પદ્માવતી આરાધના

હવે શક્તી પદ્માવતી, છારાશી ખમાવે; જલ્પવર્ણુ જુમને જલુ. ઇંજ વેગા ખાવે.
૧. તે મુજ મિત્ત્તામદુકુંડ, અરિકંતની સાખ; એ મેં છવ વિશ્વપીયા, મેનિ અકરશી
લાખ તે મુજ. ૨. સાત લાખ પૃથ્વી તજ્જા, સાતે અપકાવ; સાત લાખ તેક કવના,
સાતે વળી વાય. તે. ૩. દશ પ્રત્યેક વનરપતિ, અકુંદક સાધરણ; ત્રિ-તિ અકરિક્રિ
છવના, એ એ લાખ વિચાર. તે. ૪. દેવતા તિલંક નારકી, અર આર પ્રાશી; અકુંદક
લાખ મનુષ્યના, એ લાખ જ્ઞેશરી. તે. ૫. ઇંદ લવ પરભવે એવીલા, એ પાપ અકું
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી પરિકરું, દુર્મતિના ઘાતાર. તે. ૬. કિંયા કીખી છવની, મેન્યા
મુપાપાક; દેવ અદત્તાદાનના, મેથુન ઉ-માક. તે ૭. પરિકર મેથ્યે કારમે, કીયો કોષ
વિશેષ; માન માયા લેલ મેં કીયા, વળી રાત્ર ને દ્રેવ, તે. ૮. કલક કરી છવ
કલબ્યા, કીયાં કુર્વાં કલંગ; નિંદા કીખી પારકી, રતિ અરવિ નિઃશંક. તે ૯. આકી
કીખી ચેતરે, કીયો સાપજમેસો; કુમુદ કુદેવ કુપમને, જલો આકરો ભરોસો.
એ. ૧૦. ખાટકીને ભવે મેં કીયા, છવ નાનાવિષ ઘાત; ચીત્રમાર ભવે અરલાં,
માર્ધાં દિનશત. તે. ૧૧. કાછ મુદ્દાને ભવે, પદી મંત્ર કોરા છવ અનેક જાને
કીયા, કીયાં પાપ અથેર. તે. ૧૨. માળીને ભવે. માજલાં, આજ્યાં જળગાસ; પીવર ભીત
કોળી ભવે, મુજ પાડયા પાસ. તે. ૧૩. કોટવાળ ભવે મેં કીયા. આકરા કર દંડ; અકી-
તાન મશરીયા, કોરલા છકી દંડ. તે. ૧૪. પરમાધારીને ભવે, કીયાં નારકી કુખ;
કેદન લેદન વેદના, તાડન અતિ તિજખ. તે. ૧૫. કુભારને ભવે મેં કીયા. નીમ ઘંઠ
કમં; તેલી ભવે તીલ પીકીયા, બૂઠી જિન ધમં. તે. ૧૬. કલ્લી ભવે કળ એકીયાં,
શાહ્યાં પૃથ્વીનાં પેટ; સુઃ નિદાન વજ્જા કીયાં, લીયાં જાગદ અપેટ તે ૧૭. માળીને ભવે
શેષીયાં, નાનાવિષ વૃષ્ટ; મુજ પત્ર કલ કુવનાં, લાખ્યાં પાપ તે લખ તે ૧૮. અપે ૧.કી-
ખાને ભવે, ભર્ધા અધિક ભાર; પોટી પુંઠે કીયા પડયા, દમા નાજી ભાર તે. ૧૯.
જીયાને ભવે છેતયાં, કીયાં રંજલ પાસ; અગ્નિ આરંભ કીયા ધજા, પાતુર્ગદ અભય સ.
તે. ૨૦. શુરપણે રજ્જુ કુંજનાં, માર્યાં માજસ વૃંદ; મારા માર માજલ્ જાખ્યાં,
ખ ધાં મુજ ને કંદ તે ૨૧ ખાજ્જ અજ્જાવી પાતુની, પાજી ઉલેચ્યાં; આરંભ કીના
અતિ ધજાં, પોતે પાપજ સખ્યાં. તે. ૨૨. કમં અંજાર કીયા વળી, વનમેં દવ લીવ;
સમ ખાયા વીતરામના, કુદા કોસજ કીધ. તે. ૨૩. ગીલી ભવે ઉદર લીવ, ગીગરી
હત્યારી; મૂઠ અમાર તલ્લે ભવે, મેં જુ લીખ મારી. તે ૨૪. અડધુંજ તલ્લે ભવે,
એકેદ્રિય છવ; જવારી અજ્જા મદું શેકીયા, પાડના રીવ. તે ૨૫. ખાંદલ પીસજ્જ ગારના,
આરંભ કીધ અનેક; વાંધજ્જ ઇંધજ્જ અગ્નિનાં, કીયાં પાપ અનેક. તે ૨૬. વિકયા આર

ક્રીધી વળી, સેવા પાંચ પ્રમાણ; છટ વિવેગ પાઠ્યા ક્રીયા, ફલ વિખવાઠ. તે. ૨૭. સાધુ અને સાવક તણા, મત લહીને ભાંખ્યાં; મૂળ અને ઉત્તર તણાં, સુજ દુષણુ લાખ્યાં. તે. ૨૮. સાપ વીંછી સિદ્ધ સીવરા, ચક્રરા ને સમળી; ક્રિસક છવ તણે અને, ક્રિસા ક્રીધી લાખળી. તે. ૨૯. સુવાવડી દુષણુ થણ્યાં, વળી ગર્ભાં ગજાભ્યા; છવાળી મોળ્યાં થણ્યાં, રીસ મત ભાંખ્યાં. તે. ૩૦. જવ અનંત ભમતાં થકાં, ક્રીધા ઠેક સંખંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિકે, તીજણું પ્રતિભંધ તે. ૩૧. જવ અનંત ભમતાં થકાં, ક્રીધા પરિઠક સંખંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિકે, તીજણું પ્રતિભંધ તે. ૩૨. જવ અનંત ભમતાં થકાં, ક્રીધા કુટુંબ સંખંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિકે, તીજણું પ્રતિભંધ તે. ૩૩. ઇંછી પરે છક જવ પરમવે, ક્રીધાં પાપ અખબ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિકે, કહે જન્મ પવિમ. તે. ૩૪. ઐંછી વિષે કો વ્યારાધના, ભવિ કરશે જેક; સમય સુંદર કહે પાપથી, વળી જુટશે તેક. તે. ૩૫. રાગ વેરાડી જે સુષે, ક્રીક ત્રીજી ઠાલ, સમય સુંદર કહે પાપથી, જુટે વાલ્યાળ. તે. ૩૬.

ચાર શરણા

સુજને ચાર શરણાં ઠાણે, અરિકંત સિદ્ધ સુસાધુજ; કેવલી ધર્મ પ્રકારીયો, રત્ન ત્રય અસુલખ લાખોજ. સુ. ૧. અઠગસિતણાં દુઃખ ઠેકવા, સમમ કરણાં જે ઠેક; પુવેં સુનિવર જે હુઆ, તેણે ક્રીધાં શરણાં તે ઠેક. સુ. ૨. સંસાર માંહી જવને, સમરથ શરણાં ચારેજ; ગણી સમય સુંદર એમ કહે, કલ્યાણ ગંગાળ- કારોજ. સુ. ૩. લાખ વેરાસી જવ ખમાવીએ, મન ધરી પરમ વિવેકજ; મિચ્છામિ દુષ્કંડ સીજએ, જનવચને લહિયો ટેકજ. લા. ૧. સાત લાખ કુદ્ર ગાવે તેજી વાઠેના, ઠસ ચોઠે વનતા વેઠોજ; ખટ વિગલ સુર તીરી તારડી, ચક્ર વક્ર ચક્રે વેઠો તરનારજ. લા. ૨. છવા જેણીએ જાણીને, સજી સજી મિત્ર સંભાવોજ; ગણી સમય સુંદર એમ કહે, પામીએ પુન્ય પ્રભાવોજ. લા. ૩.

પાપ અકારે જવ પરીકરે, અરિકંત-સિદ્ધિની સાખેજ; આકોળ્યાં પાપ જુટીએ, ભગવંત જોણીયેજે જાખેજ. પા. ૧. આશ્રવ કષાય હોય ખંધન, વળી કજક અજવાજ્યાનજ; રતિ અરવિ પેશન નિંદના, માયા મોહ મિચ્છાતજ. પા. ૨. મન પરચવ કાલાકો જે કર્યાં, મિચ્છામિ દુષ્કંડ તે ઠેકજ; ગણી સમય સુંદર એમ કહે, જૈન ધર્મને સમ જો ઠેકજ. પા. ૩.

ધન ધન તે ક્રીન મુજ કરી હોંસરે, હું પામીશ સંજમ કુધીજ; પૂર્વજાવેપથી ચાલણું, મુજ વચને પ્રતિજુરેજ. ધન. ૧. અંત પંત લિક્ષા ગોચરી, રજવને કાલેસમગ કરણુંજ, સમતા રજુ મિત્ર જાવણું, સવેગે સુષે ધરણુંજ. ધન. ૨. સંકારના લંકક ધરી, હું જુટીશ અવતારોજ; મન ધન સમય સુંદર તે ધરી, તે હું પામીશ જવનો પારોજ. ધન. ૩.

શ્રી આત્મભાવના

અહો આત્મા! તું વિચારી જો જે કે-તું અનંતકાળ ધયાં રહજો છે, પણ તારા દુઃખનો અંત આજમે નહીં. હવે તું મનુષ્યનો જન્મ પામ્યો છે, તે ધર્મસાધન કર, કે જેથી સર્વ સંતાપ મટી જાય. એવી રીતનું ધર્મ સાધન કર, કે જેથી વહેલા

સુખ મળે. શાથી? જે કહે તારે સંસારમાં રહીને તે ઠીક નહીં; સુખિના સાચા કારણ પામ્યો છે, તે આ અવસર ચૂકવે નહીં. આખું અષ્ટાપદ ગિરનાર, સમીપાશેખર શંત્રુજ્ય સાર; પંચે તીરથ ઉત્તમ કામ, સિદ્ધિ ગયા તેને કહે પ્રજ્ઞામ. ૧. નામ પ્રજ્ઞા: જિજ્ઞાસા, કલ્પજિજ્ઞા: પ્રજ્ઞા જિજ્ઞાસાપરિમાણો, કલ્પજિજ્ઞા: જિજ્ઞાસા આત્મજિજ્ઞા સમવસરજિજ્ઞા. ૨. જેનું સંસ્કૃતિ જેર ઉતરી જાય, રોગ મટી જાય, તેમ પ્રજ્ઞા:મણી મિથ્યાત્વ, અમત, જોમ, કમલ, કમરોગ સર્વ મટી જાય છે. પ્રજ્ઞાના નામો-કેવલજ્ઞાત્રી, નીર્વાણી, સાગર, મહામય, વિનય, સર્વાનુભૂત, શ્રીધર, શ્રીહર, શયોદર, સુવેલ, સ્વામિક, મુનિમુખત, સુમતિ, શિવમતિ, અસ્તંગતિ, નમીશ્વર, અનિલ. યશોધર, કૃતાય, જિનંદર, શુદ્ધમતિ, શિવંદર, સ્વદત, સંપ્રતિ-એ અતીતકાલે યઈ ગયા તે સર્વને મહારી અનંતી કોદાણુ કોદધાર ત્રિકલ વંદના હોજો. અવસ, અજિત, સંજવ, અનંતદત, સુમતિ પદ્મપ્રજ્ઞ, સુપાથ', અદ્રપ્રજ્ઞ, સુવિભિ, શીતલ શ્રેયાંસ, વાસુપૂજ્ય, નિમલ, અદંત, ધર્મ શાંતિ, કુશુ, અર, પાંચ, મુનિમુખત, નેમિ, નેમે, પાથ', વધમાનાલા: જિના । શાંતા: શાંતિકરા જવંતુ સ્વાહા ॥ જે સીતે તમે શાંતિ પામ્યા તે સીતે અર્ધ છવને શાંતિકરો, જોમ મારી વિનંતિ છે. પદ્મનાભ, સુરદેવ, સુપાથ', સ્વમંપ્રજ્ઞ, સર્વાનુભૂત, દેવસુત, ઉદયનાથ' પેદાલ, પેદાલ, શતકીર્ત', સુવત, અમમ, નિષ્કયાય, નિ:પુલાક, વિનંમ, વિત્રગુપ્ત, સમતિ, સંવર, યશોધર, વજ્રયદેવ, મહીજિત, દેવજિત, અનંતજિત, અદ્રંકર જો ચાવીશ પ્રજ્ઞ છવને સમદેવે કરીને, વહવાડે કરીને, કામવશે કરીને, તલક કરીને, કાષ કરીને હુદના હોય, મરત્યા હોય, અંધીખાને ત્યાંવ્યા હોય, ત્યાંવ્યા હોય, છવથી રહિત કર્યા હોય, કરાવ્યા હોય, અશાતા ઉપાતવી હોય આમને, પરભવે, બવોભવે તે મન વચન કાયાએ કરી તરસ મિચ્છામિ હુકલં

મહારે છવે પદ્ધિસહ્યાણું કરણે—પ્રતિષેધ ઠરેલ વસ્તુનું આચરણ કરું' હોય, છવાછવાઈકે નવતરવ, પદ્ધ્ય, સાત નય, ચાર નિષેપા, નિર્ગોદાઈકના સુદમ પુદ્ગલ વિચાર સદ્ગા નહિ; આપણી કુમતિ લગે ઉત્સુત પ્રજ્ઞણા કીધી, મિથ્યાત્વનીા ધર્મ પ્રવર્ત્યા; પરદશનની ઉન્નાંત વધારી હોય; મહા આરંભ કરાવ્યા હોય; આદરા કર કીધા હોય, નિષા કરી હોય; તીથ' ઉધાર્યા હોય, અનેરી આશાતના કોરી હોય, અકાર પાપકયાનક ચોંચાં હોય, સેવરાંચાં હોય, અનેરૂં વીતરાંજની આજ્ઞા વિરૂદ્ધ કરું' હોય, બહુબીજ, આવીશ અલક્ષ્ય, બત્રીશ અનંતકાયતું બક્ષણ કરું' હોય, ચારાશી લાખ છવાયેનિ માંકે મહારે છવે જે કોઈ છવ હવયા હોય, હણ્યાંવ્યા હોય, હણુતાં પ્રત્યે અનુબોધા હોય, આનકલણે ધર્મે સમ્યક્ત્વમૂળ બારમત અંકમે ચાવીશ અતિચાર લાખ્યા હોય તે સર્વે મન વચન કાયાએ કરીને શ્રી સહાયલની શાખે, સીમંધર સ્વામીની શાખે, બેકાડી કેવલીની શાખે, બેહબર કોડી મુનિવરની શાખે, અતુવંધ સંધની શાખે, આત્માની શાખે તરસ મિચ્છામિ હુકલં. છતિ આલોચણા (મુનિશ્રી કથ્યાણુ વિમલછુકુત) એ સીતે આલોચણા કરે તે પ્રાણી ચોદા બવમાં સિદ્ધિ વરે, બદ્રિક પરિણમી થાય: શ્રી સહાયલનો અભિષેક છે તેને શેર પેકાં શ્રી સહાયલની બવાતું

દુઃખ થાય એ રીતે આલોકવણી કરવી કરાવવી તે ઘાટા લાભનું કારણ છે.

શ્રી પર્યન્તારાધના.

મહિા મનુષ્ય નમસ્કાર કરીને આ પ્રમાણે કહે-ભગવન્ કહે અવસરને ઉચિત કરમાવો. ત્યારે ગુરૂ ઉવટની આરાધના આ પ્રમાણે કહે છે. ૧. અતિચારને આલોકવવા ભેષ્યે, મનો ઉચ્ચરવા ભેષ્યે, ભુવોને ક્ષમા આપવી ભેષ્યે અને ભગ્ય આત્માઓએ અકાર પાપસ્થાનક વેદિરાવવા ભેષ્યે ૨. આર યરણ મહણ કરવાં ભેષ્યે; દુષ્ટુજ (પાપ)ની નિંદા કરવી ભેષ્યે; અને આરા કામોની જનુમોહના કરવી ભેષ્યે, અનસન કરવું ભેષ્યે, અને પાંચ પરમેષ્ટિને નમસ્કાર કરવો ભેષ્યે. ૩. ક્રનમાં, દશનમાં, ચારિત્રમાં તપમાં, વીર્યામાં, એ રીતે પાંચવિધ આચારમાં કાએલા અતિચારો આલોકવવા ભેષ્યે. ૪. સામકર્મ છતાં પણ જ્ઞાનીઓને વજ્ર અસ્ર વગેરે ન આપ્યું હોય અથવા તેમની અવજ્ઞા કરી હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૫. પાંચ પ્રકારના જ્ઞાનની નિંદા કરી હોય અથવા ઉપહાસ (મદ્દરી) કરી હોય અથવા ઉપધાત કર્યો હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૬. જ્ઞાનોપકરણ-પાટી, પોથી વગેરેનીએ કોઈ આચારના યજ કાર ને માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૭ નિઃશંકા વગેરે આઠ પ્રકારના શુભમહિત ને અસ્વસ્ત્ય કહે પ્રકારે મેં પાંચુ' ન હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૮. જિનેશ્વરની યા જિનપ્રતિમાની આવથી પૂજ કરી ન હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૯. દેવદ્રવ્યનો મેં ભે વિનાશ કર્યો હોય અથવા બીજાને નાશ કરના ભેષ્યે ઉપેક્ષા કરી હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૦. જિનેંદ્રમંદિર વગેરેમાં આચારના કરનારને પોતાની શક્તિ છતાં ન નિવેશ્યો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૧ પાંચ સમિતિ તથા ત્રિગુમિ સહિત નિરંતર ચરિત્ર ન પાંચુ' હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૨. કોઈ પણ રીતે પુચ્ચીકાષ, અપકાષ, તેઉકાષ, વયુકાષ અને વનરપતિકાષાદિ ઓકેંદ્રમિ ભુવોનો વધ કર્યો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૩. કોઠા, શંખ, છીપ, પૂરા, જાએ, અગ્રથીમા વગેરે ભેષ્ટદ્રિય ભુવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૪. કુચુખા, ભુ, માંકલ, મંકોઠ, વગેરે ને તે-ઈંદ્રિય ભુવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૫. વીંછી, માખી, જમર વગેરે અકરિંદ્રિય ભુવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૬. પાણીમાં વસનાર, જમીન ઉપર વસનાર કે આકાશમાં ઉડનાર કોઈ પણ પાંચેન્દ્રિય ભુવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાઓ. ૧૭. કોપથી, ઠોભથી, ભયથી, હાર્શથી અથવા પરવશપણથી મેં મૂઠ થઇને ને અસ્ત્ય વચન કહ્યું હોય તે હું નિંદુ હું, તેની ગદાં કરું હું. ૧૮. કપટકળાથી બીજાને છેતરીને થોડું પણ અહત થન મેં મહણ કયું હોય તે હું નિંદુ હું-તેની ગદાં કરું હું. ૧૯. રાજથી અથવા દ્રેપથી દેવતા સંખંથી, મનુષ્ય સંખંથી અથવા તિવંચ સંખંથીનું ને મૈથુન મેં આચયું હોય તેની હું નિંદા ને ગદાં કરું હું. ૨૦. ધન, ધાન્ય, સુવર્ણ વગેરે વધ પ્રકારના પરિવેદ સંખંધનાં ને અમત્વલાભ મેં પારણ કર્યો

હોય તેની કું નિંદા ને મહાં કઈ કું. ૨૧. ભુદી ભુદી ભતનાં શક્તિ સૈવન ત્યામ આદિના નિયમોમાં પ્રાણથી જે ભૂલ થઈ હોય તેની કું નિંદાને મહાં કઈ કું. ૨૨. જિનેશ્વર ભગવાને કહેલો બાહ્ય અને અભ્યંતર આર પ્રકારનો તપ જે ખાસી શક્તિ પ્રમાણે ન કર્યો હોય તેની કું નિંદા અને મહાં કઈ કું. ૨૩. જિનેશ્વર ભગવાને કહેલો બાહ્ય અને અભ્યંતર આર પ્રકારનો તપ જે ખાસી શક્તિ પ્રમાણે ન કર્યો હોય તેની કું નિંદા ને મહાં કઈ કું. ૨૪. યોગપદને સાધનાવળા યોગોમાં યન, વચન અને કયાથી સદા જે નીચ' ન ફેરવ્યું તેની કું નિંદા અને મહાં કઈ કું. ૨૫. પ્રાણાતિપાત-વિરમણવત વિગેરે આર પ્રતોનો સમ્યક્ વિચાર કરી જ્યાં મહત્ત્વ ફેરવામાં જા'મ થયો હોય તે હવે જણાવ, તે કોપરક્રિત થઈને સર્વે' છવોને સમા આપ અને પૂર્વાનું વેર દૂર કરીને સર્વે'ને મિત્રો હોય તેમ ચિન્તવ. ૨૬. યોગમાત્રની સન્મુખ જતાં વિખણ અને દુર્ગાંતના કારણભૂત પ્રાણાતિપાત, મુલાવાદ, મિશ્યાત્વશબ્દ, આદિ અકાર પાપા-સ્થાનકોનો ત્યાગ કર. ૨૭. જે યોગીશ અતિશય યુક્ત છે અને જેમણે દેવજ્ઞાનથી પરમાર્થને ભણ્યા છે અને દેવતાઓએ જેમનું સમીપસરણ રમ્યું છે, એવા અહ'તોનું મને ધરણુ હોલે. ૨૮. જે આઠ કમ'થી યુક્ત છે, જેમની આઠ મહાપ્રાતિહૃત્વૈએ યોગા કરી છે અને આઠ પ્રકારના મદના સ્થાનકોથી જે રહિત છે, તે અહ'તોનું મને ધરણુ હોલે. ૨૯. સંસારરૂપી ક્ષેત્રમાં જેમને ફરી જન્મવાનું નથી, ભાવ યજુઓને નાશ કરવાથી અરિહંત મન્યા છે અને જે ત્રણ જન્મને પૂર્ણનીય છે તે અહ'તોનું મને ધરણુ હોલે. ૩૦. સમકર દુષ્ટરૂપી લાખો લક્ષીઓથી દુઃખે કરી તરી સદાય સીવો સંસારસમુદ્ર જે તરી મયા છે, અને જેઓને સિદ્ધિમુખ મળ્યું છે તે સિદ્ધોનું મને ધરણુ હોલે. ૩૧. ધ્યાનરૂપી અગ્નિના સંયોજથી સકળ કમ'રૂપ મળ જેમણે આળી નાંખ્યો છે અને જેમનો આત્મા મુવણુંમય નિર્મળ થયો છે તે સિદ્ધોનું મને ધરણુ હોલે. ૩૨. જેમને જન્મ નથી, જરા નથી, મરણ નથી તેમજ ચિત્તનો ઉદ્દેશ નથી, ક્રેમાદિ કથાય નથી તે સિદ્ધોનું મને ધરણુ હોલે. ૩૩. મે'તાલીસ કોપરક્રિત યોગી કરીને જે અજ-પાણી (આહાર) લે છે તે મુનિઓનું મને ધરણુ હોલે. ૩૪. પાંચ ઉદ્દિયોને વશ રાખવામાં તરવર, કામદેવના અભિમાનનો પ્રચાર છૂતનારા, બ્રહ્મચર્યને પારણુ કરનારા મુનિઓનું મને ધરણુ હોલે. ૩૫. જે પાંચ સમિતિઓ સહિત છે, પાંચ મહામતનો આર વહન કરવાને જે વૃષભ સમાન છે, અને જે પંચમ ગતિ (યોગ)ના અનુરાગી છે તે મુનિઓનું મને ધરણુ હોલે. ૩૬. જેમણે સકળ સંજનો ત્યાગ કર્યો છે, જેમને મહિ અને તૃષ્ણ, મિત્ર અને યત્ન સમાન છે, જે ખીર છે અને યોગમાત્રને સાધનાવળા છે તે મુનિઓનું મને ધરણુ હોલે. ૩૭. દેવજ્ઞાનને ક્ષીધે દિવાકર સરખા તીર્થ'કથોએ પ્રરૂપેકા અને જન્મતના સર્વ છવોને દ્વિતકારી એવા પમ'નું મને ધરણુ હોલે. ૩૮. કદોટા કથ્યાણને ઉત્પન્ન કરનારી અને અનર્થ' રચાને નાશ કરનારી છવણ્યાનું જેમાં વણુંન યાય છે એવા પમ'નું મને ધરણુ હોલે. ૩૯. પાપના ભારથી દબાઓલા છવને કુમતિરૂપી કુવામાં પડ્યો જે પારણુ કરી રાખે છે, તેવા પમ'નું મને ધરણુ હોલે. ૪૦

અને સંસારરૂપ નમરે જવાના માર્ગમાં શુભાચ્છેલા લોકોને સાધવાહરૂપ છે, અને સંસારરૂપ અટવી પચાર કરાવી આપવામાં અમર્યા છે તે અર્થનું મને સરજી હોત્તે. ૪૧. આ પ્રમાણે ચાર પ્રકારના શરણને મહત્ત્વ કરનાર અને સંસારના માર્ગથી વિરહત ચિત્તવાળા મેં જે કાંઈ પણ કુખૂત ક્યું હોય તેની કમણાં આ ચાર (અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ અને સર્વશલાખિત ધર્મ) ની સમક્ષ નિંદા કરું છું. ૪૨. મિથ્યાત્વથી વ્યામોહ પામીને ભમતાં મેં મન, વચન કે કાયાથી કુતીચ (અસત્ય મત) નું સેવન ક્યું હોય તે સર્વની અગ્ર કમણાં નિંદા કરું છું. ૪૩. જિનમતનાં માર્ગને જે મેં પાછળ પાડ્યો હોય અથવા તે અસત્ય માર્ગને પ્રમટ કર્યો હોય, અને જે હું બીજાને પાપનક કારણભૂત થયો હોઉં તે તે સર્વની કમણાં હું નિંદા કરું છું. ૪૪. જન્તુઓને દુઃખ આપનારાં હજ, સમિહુ, વિગેરે જે મેં તૈયાર કરાવ્યાં હોય અને પાપીઓનું જે મેં ભરજીપાવજી ક્યું હોય તે સર્વની કમણાં હું નિંદા કરું છું. ૪૫. જિનચૈત્ય, પ્રતિમા, પુસ્તક અને ચતુર્વિંશ સંવરૂપ સાત ક્ષેત્રમાં જે જનમીજ મેં વાગ્યું હોય તે સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૬. આ સંસારરૂપી સમુદ્રમાં વહાણ સમત જ્ઞાન, ઈશાન અને ચારિત્ર જે સમ્યગ્ રીતે પાળ્યાં હોય તે સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૭. અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, સાધમિંક અને જૈન સિદ્ધાંતને વિષે જે અહુમાન મેં ક્યું હોય તે સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૮. સામાયિક, ચતુર્વિંશતિ સ્તવન (ચેતીશ ભગવાનની સ્તુતિ) આદિ છ આવશ્યકમાં જે મેં ભ્રમ કર્યો હોય તે સર્વ સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૯. આ જગતમાં પૂર્વે કરેલાં પુણ્ય-પાપ એ જ મુખદુઃખનાં કારણો છે, જીજી કોઈ પણ કરજી નથી એમ જાણીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૦. પૂર્વે નહિ ભોગવાયેલા કમનો ભોગવવાથીજ છુટકારો છે, પણ ભોગવ્યા વિના છુટકારો નથી એમ જાણીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૧. જે ભાવ વિના ચારિત્ર, ક્રુત, તપ, ધાન, શીલ વગેરે સર્વ આકાશના કુલની માફક નિરચક છે, તેમ માનીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૨. સુરચૈલ (મિરૂપવંત)ના સમુદ્ર જેટલો આહાર ખાઈને પણ તને સંતોષ નવળ્યો માટે ચતુર્વિંશ આહારનો ત્યાગ કર. ૫૩. મેં નરકનું નારજીયજી તીરજી દુઃખ અનુભવ્યું તે વખતે કોણ મિત્ર હતો તેમ માનીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૪. દેવ, મનુષ્ય, તિવંચ અને નરક આ ચાર અતિમાં મનુષ્યને આહાર સુલભ છે, પણ ચિરતિ દુર્લભ છે એમ માનીને ચતુર્વિંશ આહારનો ત્યાગ કર. ૫૫. કોઈ પ્રકારના છવ સમુદાયનો વધ કર્યા વગર આહાર થઈ શકે નહિ. તેથી ભવમાં જમણા કરવારૂપ દુઃખના આધારભૂત ચાર પ્રકારના આહારનો ત્યાગ કર. ૫૬. જે આહારનો ત્યાગ કરવાથી દેવોનું ઈંદ્રપદ્મું પણ કાચના તરીકાવા હોય તેનું યાચ છે અને મોહમુખ પણ સુલભ યાચ છે તે ચાર પ્રકારના આહારનો ત્યાગ કર. ૫૭. જુદા જુદા પ્રકારનાં પાપ કરવામાં યરાવજી એવો છવ પણ નમરકાર મંત્રને અંત સમયે પણ પામીને દેવપદ્મું પામે છે, તે નમરકાર મંત્રનું મનની અંદર સમરજી કર. ૫૮. સાચો મળવી સુલભ છે, શબ્દ મળવું સુલભ છે પણ નમરકાર મંત્ર પામવો તે દુર્લભમાં દુર્લભ છે, તેથી મનની અંદર નવકાર મંત્રનું સમરજી કર. ૫૯. એક ભવમાંથી

બીજા જન્મમાં જતા કવિદાને જે નવકારમંત્રની સહાયથી પરભવને વિષે મનોબાધિત મુખ સંભવે છે, તે નવકાર મંત્રનું મનની આંદર સ્મરણ કર. ૧૦. જે નવકાર મંત્રને પામવાથી ભયદુઃખ સમુદ્ર પામતી ખરી જેટલો વાલ છે અને જે મોહના મુખને સ્તંભ કરી આપે છે તે નવકાર મંત્રને મનની આંદર તું સ્મરણ કર. ૧૧. આ પ્રકારની શુદ્ધી ઉપદેશીથી પર્વ-તારાબંધ સાંભળીને સકળ પાપ બોજિશનીને આ નવકાર મંત્રનું જીવન કર. ૧૨. પંચપરમેષ્ઠિ કાચરણ કરવામાં તત્પર જીવો શબ્દસિદ્ધ કુમાર મરણ પામીને પાંચમા દેવલોકમાં હૈમવર્ણ પામ્યો. ૧૩. તેની સ્ત્રી રત્નવતી પણ તે જ પ્રકારે આરાધીને પાપમા કલ્પને વિષે સાંનિક દેવપણું પામી, ત્યાંથી અવીને બંને મોક્ષે જશે. ૧૪. આ સંબેગ ઉત્પન્ન કરનાર સ્ત્રી સોમસુરિણ રત્નેશી આ પર્વ-તારાબંધ જે રૂઠી રીતે અહુસરણે તે મોક્ષમુખ પામશે. ૧૫.

સમ્યક્ત્વધારી જીવની અંતિમ ભાવના

(૧)

આપ્તોષ્ટાદશદોષ શૂન્યજિનપદ્ધાર્દ-સુદેવો મમ
ત્યસ્તારમ્બપરિગ્રહઃ સુવિહિતો વાયંયમઃ સદ્ગુરુઃ ।
ધર્મઃ કિંવલિભાષિતો વરદયઃ કલ્યાણ હેતુઃ પુન-
ર્હૃતિવદ્ સુગાધુ ધર્મ શરણું ભૂયા ત્રિશુદ્ધયા ભવમ ॥

અર્થ-હે નાથ ! મારી અંતિમ જો ભાવના છે કે, અઠાર દોષ રહિત જીવો જિનેશ્વર ભગવાન મારા આરાધ્ય દેવ હો, આરાધ અને પરિગ્રહના ત્યાગી, સુવિહિત મુનિ મારા ગુરુ હો, કેવલિ ભગવાને પ્રરૂપેશો, કયા પ્રધાન અને કલ્યાણ સાધક જીવો મારા ધર્મ હો, મને સ્ત્રી અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ અને ધર્મનું સર્વ ત્રિકરણ મેં મેં હો.

(૨)

ભૂતાના ગત વર્તમાન સમયે યદુષ્પ્રયુક્તૈ મનો-
શાંકકાર્યૈઃ કૃત કારિતાનુ મતિભિ ર્દેવાદિતત્તવચૈ ।
સર્વ પ્રાણુષુ આસાવાચ્યનુચિતં હિંસાદિ પાપાસ્પદમ્
મેહાહાન્ધેન વયા કૃતં તદ્ધુના ગર્હાપિ નિન્દામ્યહમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ ! દેવ, ગુરુ અને ધર્મની બાબતમાં મેં ભૂત, બનિષ્ઠ અને વર્તમાન-કાળમાં મન, વચન તેમજ કાયાના યોગેને ઝોટી રીતે પ્રવર્તાવ્યા હોય અગર સ્ત્રી સંબંધ પ્રતિ કે કોઈ પણ પ્રાણી પ્રતિ વીતરણ વચન વિરુદ્ધ પાપનાં નિમિત્તરૂપ હિંસાદિ અમલો આચર્યાં હોય તો તેની નિંદા કરું છું-પશ્ચાન્તાપકરું છું.

(૩)

અહૃતોહ ગાણીન્દ્ર પાઠક મુનિ શ્રાદ્ધાડત્રલિ શ્રાવકા,
અર્હત્યાદિકભાવ તદ્ગત શુશ્વાન્ માગાનુસારીન્ શુશ્વાન્ ।

શ્રી અર્હત્ વચનાનુસારિ સુકૃતાનુષ્ઠાન સદર્શિન-
જ્ઞાનાતીનનુ મોહ્યામિ સુહૃતે યોગેઃ પ્રશંસામ્યહમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ! હું અરિહંત, ચિદ્, આત્માર્, ઉપાધ્યાય, મુનિવર, આલોક તેમજ
આવ આલોકના મુલોની તેમજ માત્રાનુચારિપણના મુલોની તેમજ અમલ તે દરમિયાન રત્ન-
વચ કૃપ-અમ્યમ્ જ્ઞાન, અમ્યમ્ જ્ઞાન અને અમ્યમ્ ચારિત્રની અનુમોહના કર્ણકું-પ્રશંસા કર્ણકું.

(૪)

સંસારેકમવા સ્વકર્મ વશમા છવા જમન્તોર્જાપલા,
જામ્યન્તે સમિતાઃ જમન્તુ મયિ તે કેનાપિ આર્થિ મમ ।
વેરં નાસ્તિ ચ મિત્રતાસ્તિ સુખદા છવેષુ સર્વેષુ મે
મુદ્ધિચિન્તિત આપિત પ્રવિહિતં મિથ્વાસ્તુ તદ્દુકૃતમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ! જ્ય સંસારમાં છવમાત્ર ચોલચોલાન્ય કર્મને અનુચારે કૃણ ચોત્રવતાં
છતાં અહિ તદિ અમે છે તે અર્થને હું જમાનું હું તેજો અને જમા આપે, તેમની
કોઈની પણ અમે મારે લેજમાત્ર પણ વેરઅવ નથી, લેજો અમા મારા નિવ છે. જે
છવો અમરે મે કહવણ અથવા નિગળું હોય, ચોહાનું હોય, અમર તે કશયું હોય
તે મારા અમરને હું જમા અમરું છું.

(૫)

તથાયાસ્વાત મે કદા દિન મહં વત્પાલ યિષ્ઠૈઃ મલ
ચારિત્રં જિનશાસનં મતમુને માર્ગે ચરિષ્યામ્યહમ્ ।
મુકતો જન્મજરાદિ દુઃખનિવહાત્સંવેગ નિવેદતા-
પ્તોક્તાસ્તિકમદયાલતા પ્રશમતા ધર્તા અવિષ્યામ્યહમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ! હે અમરવત! હે કૃપાળુ દેવ, મારો જેવો દિવસ ક્યારે આવશે કે ક્યારે હું
નિરતિચારપણે ચારિત્ર મમનું પાલન કરતો હોઈશ. જિન શાસનની ચોભાઈપ વૃષ્ટ મુદ્ધિજોના
માર્ગે ચાલતો હોઈશ. જન્મ, જરા અને મરણની દુઃખોથી મુક્ત થવેલો હોઈશ તેમજ
જમ, અવેધ, અસ્તિકમ, નિવેદ અને કમલવ જેવા અમરિતનાં લક્ષણોનો ધર-૧૦ અર્થ.

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ સોસાયટી

૨ ધનામી ચૌજના

દર વર્ષે જનનુચારી માસમાં લીધેલ પરીક્ષામાં પ્રથમ, બીજો, ત્રીજો, ચોથો અને પાંચમે
નંબર આવનાર વિદ્યાર્થી સાધ-મહેનોને દરેક કલાકમાં રા. ૧૫૦૦નું ધનામ આપવા સારું
રા. ૧૫૦૦૦ની સમીપ ધાવામાં આવી છે. જે અદ્યુદરથ સાધ-મહેનો આ સમીપ લેશે તેમનો
વહમુપ ફોટો દર વર્ષે પરીક્ષાના પેપર સાથે અને ધનામોની વહેંચણી વખતે રજૂ કરવામાં આવશે

ॐ नमः
अर्ह नमः

श्री
सज्जन सन्मित्र
એકાદશ મહાનિધિ
યાને

જ્યોતિષ સાર સંગ્રહ

આ વિષય ધારવા કરતાં ઘણો ગહન છે, તેમ જ્યેષ્ઠ જામતમાં ફેટલાએક મતમતાતર હેવાથી જો તેનો વિચારપુષ્ટ ઉપયોગ કરવામાં આવે તો લાભદાયક થઈ પડે તેમ છે.

તેમાં પણ સૌથી પ્રથમ આ પ્રકરણમાં જણાવેલ જામતો માટે શુદ્ધ પંચાંગ જો અગત્યનું સાધન છે. અને પંચાંગ શુદ્ધ કર્યું સમજવું, તે સામાન્ય જનતાને ખ્યાલ ન જ હોય તે સ્વભાવીક છે.

સામાન્ય રીતે આકાશના શ્રેણી સાથે સંપૂર્ણ મેળ ખાય તેમ સુક્ષ્મ પદ્ધતિથી તૈયાર કરેલ પંચાંગ જ શુદ્ધ રીતે મેળ ખાતું હોવાથી તે પંચાંગ જ શુદ્ધ છે. જો પંચાંગ શુદ્ધિ પરત્વે દુર્લભ કરવામાં આવે તો જો અને ગમે તે પંચાંગનો ઉપયોગ મુહુર્ત પ્રતિષ્ઠા દિકાદિ મુહુર્તોમાં ઉપયોગ કરવામાં આવે તો પરિણામિ તિથી-વાર-નક્ષત્ર-કરણ યોગ ચંદ્ર વિગેરે જે તે પંચાંગમાં જે સમયે આપેલ હોય તે સમય કરતાં આગળ પાછળ હોય અથવા તેની સમમિ પ્રારંભકાળમાં ફેર હોય તો તે મુહુર્તમાં પણ તેટલો જ ફેર આવવા સંભવ છે વૃશ્ચિક લગ્ન એક પંચાંગ પ્રમાણે આવતું હોય અને બીજા પંચાંગ પ્રમાણે તુલા લગ્ન થા ધન લગ્ન આવતું હોય તો આંખી ફુડલી જ ખોટી બની જાય છે. વળી શ્રેણીના ઉદય અસ્ત વિગેરેમાં પણ ફેર હોય તો પરિણામે ફલાદેશ ખોટું પડે છે અને જ્યોતિષ પરની શ્રદ્ધાથી ચલિત થવા પ્રસંગ આવે છે માટે જ્યારે મુહુર્તાદિ પ્રસંગ કે જન્મ ફુડલી ઇત્યાદિ પ્રસંગે પ્રથમ પંચાંગ શુદ્ધિ લક્ષમાં રહેવી જોઈએ.

જન્મ ફુડલીમાં જન્મ ટાઈમ બરાબર લીધેલો હોવો જોઈએ ત્યારે વતમાન સમયમાં કોઈકે કોઈકે ટકા જન્મ ટાઈમ ફેરફારવાળો હોય છે આ માટે તેના અજકર પાસે અનુભવ લેવો જોઈએ જેથી યોગ્ય પરિણામ મેળવી શકાય નીચે આપેલ

સુદુર્ગદિમાં પંચાંગ શુદ્ધિનું પ્થાન આપી ઉપયોગ કરવામાં આવ્યે તેા બધેા વાલ થયે અત્યારે આકાશના મહેા સાથે બસબર મળી રહેલું પંચાંગ સ્ત્રીનિમ્લય વિભવછ કૃત મહેન્દ્ર નેન પંચાંગ શુદ્ધ જણાય છે.

સંવત્—વીર સંવત્—પ્રજુ સ્ત્રી મહાવીર ક્ષત્રીના નિર્વાણથી ચરૂ થયેલ છે, તે ઇતિહાસક સુદ ૧ થી ચરૂ થાય છે. વિક્રમ-સંવત્ કુલરાત કાઠિયાવાડ આદિ દેશોમાં ઇતિહાસક સુદ ૧ થી; ઉત્તર હિન્દુસ્તાનમાં ચૈત્ર સુદ ૧ થી તથા દેહાદ દેશોમાં અશ્વાઃ સુદ ૧ થી ચરૂ થાય છે શક સંવત્ ચૈત્ર સુદ ૧ થી ચરૂ થાય છે, તે હલિહા દેશમાં વધુ પ્રચલિત છે.

અયન-તા. ૨૧ જુને હલિજ્ઞાવન અને તા. ૨૨ મી ડીસેમ્બરે ઉત્તરાયન ચરૂ થાય છે. તા. ૨૧ જુને મેઠામાં મેઠો દિવસ અને તા. ૨૨ ડીસેમ્બરે નાનામાં નાનો દિવસ હોય છે.

ઋતુઓની સમજ-સાવન મીનને સાવન મૈવનો સૂર્ય વસંત ઋતુ; સાવન વૃષભને સાવન મિશુનનો સૂર્ય શ્રીષ્ઠ ઋતુ; સાવન કર્કને સાવન મિહનો સૂર્ય વર્ષા ઋતુ; સાવન કન્વાને સાવન તુલાનો સૂર્ય શરદ ઋતુ; સાવન વૃશ્ચિકને સાવન ધનનો સૂર્ય કૈમંત ઋતુ; સાવન મકરને સાવન કુમ્ભનો સૂર્ય-શિશિર ઋતુ.

તિથિઓનાં નામ-૧ પ્રતિપદા, ૨ દ્વિતીયા, ૩ તૃતીયા, ૪ ચતુર્થી, ૫ પાંચમી, ૬ ષષ્ઠી, ૭ સપ્તમી, ૮ અષ્ટમી, ૯ નવમી, ૧૦ દશમી, ૧૧ એકદશી, ૧૨ દ્વાદશી, ૧૩ ત્રયેદશી, ૧૪ ચતુર્દશી, ૧૫ પુર્ણિમા, ૨૦ અમાવાસ્યા.

નક્ષત્રોનાં નામ-૧ અશ્વિની, ૨ ભરણી, ૩ કૃત્તિકા, ૪ રોહિણી, ૫ મુરશ્ચીવ, ૬ આર્દ્રા, ૭ પુનર્વસુ, ૮ પુષ્ય, ૯ આશ્લેષા, ૧૦ મગ્ધ, ૧૧ પુર્વા શક્રજ્ઞી, ૧૨ ઉત્તરા શક્રજ્ઞી, ૧૩ હસ્તા, ૧૪ ચિત્રા, ૧૫ સ્વાતિ, ૧૬ વિશાખા, ૧૭ અનુરાધા, ૧૮ જ્યેષ્ઠા, ૧૯ મૂલ, ૨૦ પુર્વાષાઢા, ૨૧ ઉત્તરાષાઢા, ૨૨ અવજ્ઞ, ૨૩ ધનિષ્ઠા, ૨૪ શતભિષા, ૨૫ પુર્વાભાદ્રપદ, ૨૬ ઉત્તરા ભાદ્રપદ, ૨૭ રેવતી.

યોગોનાં નામ ૧ વિષ્કંભ, ૨ પ્રીતિ, ૩ આયુષ્માન, ૪ સૌભાગ્ય, ૫ મૌભન, ૬ અતિમંદ ૭ સુકર્મ, ૮ મૂતિ, ૯ શુભ, ૧૦ ગંદ, ૧૧ વૃદ્ધિ, ૧૨ મુન, ૧૩ આલાત, ૧૪ હર્ષજ્ઞ, ૧૫ વજ, ૧૬ સિદ્ધિ, ૧૭ અતિપાત, ૧૮ વરીમાન, ૧૯ પરિશ ૨૦ શિવ, ૨૧ સિદ્ધિ, ૨૨ સાધ્યા, ૨૩ શુભ, ૨૪ શુભલ, ૨૫ બલ, ૨૬ ઐદ્ર, ૨૭ વૈષ્ણિ.

કરણોનાં નામ-૧ બવ, ૨ બાલવ, ૩ ઠોલવ, ૪ તૈલિજ, ૫ ગર, ૬ વલ્લિજ, ૭ વિહિ ભદ્રા આ સાત કરણ ચર છે ૧ શકુનિ, ૨ અતુષ્પદ, ૩ પાગ, ૪ કિતુન આ ચાર કરણ સ્થિર છે. તિથિના અર્ધ ભાગને કરણ કહે છે. આ અગીઆર કરણોમાં ૧ વિહિ (ભદ્રા) કરણ અશુભ વલ્લર્ધ છે બાકીનાં કરણો શુભ છે, તથા સકાંતિના શુભાશુભ ફળ ભેવામાં પણ કરણ ઉપયોગી છે.

રાશિઓનાં નામ-૧ મેષ, ૨ વૃષભ, ૩ મિશુન, ૪ કર્ક, ૫ સિહ, ૬ કન્વા, ૭ તુલા, ૮ વૃશ્ચિક, ૯ ધન, ૧૦ મકર, ૧૧ કુમ્ભ, ૧૨ મીન.

સૂર્યદગ્ધાતિથિ-ધનને મીન સંક્રાંતિ ખીજ, મિથુન ને કન્યા સંક્રાંતિ આઠમ વ્રજને કુજ સંક્રાંતિ ચૈત્ર, ચિહને વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ દશમ ચૈત્ર ને કક' સંક્રાંતિ છક, તુલા ને મકર સંક્રાંતિ બારશ.

ચંદ્રાદગ્ધા તિથિ-કુજને ધન રશિમાં ખીજ, મકર ને મીન રશિમાં આઠમ, ચૈત્ર ને મિથુન રશિમાં ચૈત્ર, વ્રજને કક' રશિમાં દશમ, તુલા ને ચિહ રશિમાં છક, વૃશ્ચિક ને કન્યા રશિમાં બારશ.

નક્ષત્રોની સંજ્ઞા—ચર-ચલ-સ્વાતી, પુનર્વસુ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, હસ્તુ-શિશુ-હસ્ત, અશ્વિની, અભિજીત, પુષ્ય. મૃગુ-મૈત્ર-મૃગશીર્ષ', અનુરાધા, ચિત્રા. રેવતી મુવ-સ્થિર-ઉત્તરફલ્ગુની, ઉત્તરાષાઠા, ઉત્તરાષાઠ્રપદ, રોહિણી. કાર્તિકુ-તીર્થુ-આશ્લેષા, મૂલ, આર્દ્રા, જ્યેષ્ઠા. કુર-ઉચ્ચ-ભરણી, મધ્યા, પૂર્વાશ્લેષુની, પૂર્વાષાઠા, પૂર્વાષાઠ્રપદ મિથ-આધારણુ-નિશાખા, કૃતિકા, સૌમ્ય ગ્રહ-ચંદ્ર, ગુરુ, શુક્ર, બુધ, કુરગ્રહ-રવિ, મંગલ, શનૈ શકુ કેલ.

અધોમુખ નક્ષત્રો-વજ્ર પૂર્વા, મૂલ, અશ્લેષા, મધ્યા, ભરણી, કૃતિકા, નિશાખા, આ નક્ષત્રો આતાદિ કાર્યની સિદ્ધિ કરનાર છે

તિર્થગુમુખ નક્ષત્રો-પુનર્વસુ, અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતી, અશ્વિની, મૃગશીર્ષ', રેવતી, આ નક્ષત્રો યાત્રાદિ કાર્યની સિદ્ધિ કરનાર છે.

ઉર્ધ્વ મુખ નક્ષત્રો-ક-ફલ્ગુની, ઉ-ષાઠા, ઉ-આશ્લેષ, પુષ્ય, રોહિણી, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, આર્દ્રા, આ નક્ષત્રો ધ્વજ, અભિષેકાદિ કાર્યમાં શુભ છે.

નક્ષત્રોની મૈત્રિ અવકલ્પા ચક્રમાં બતાવી છે, તે યોનિમાં પરસ્પર વૈર કાને કાને છે તે કહે છે.

કુવરો (આન) અને મૃગ; સિંહ અને હાથી (ગજ); સૂર્ય અને નેાળીઓ (નકુલ); બકરો (મૈષ) અને શાનર; બળદ (ગૌ) અને વાલ (બ્યાલ) ઘોડો (અશ્વ) અને પાટો (મહિષી); ખીલાદો (બાજ'ર) અને ઉંઠર (મૂષક); આ વૈર ગુરુ શિશ્યાદિમાં વજ'વું.

નક્ષત્રોના ગણ અવકલ્પા ચક્રમાં બતાવેલ છે, ગુરુ શિશ્યાદિ બન્નેને એકજ ગણ હોય તો અત્યંત પ્રીતિ રહે, એકનો દેવ ગણ અને ખીલાનો મનુષ્ય ગણ હોય તો મધ્યમ પ્રીતિ રહે. રાક્ષસ અને દેવ ગણ હોય તો વૈર રહે, તથા મનુષ્ય અને રાક્ષસ ગણ હોય તો મત્સ્ય થાય.

રશિઓની પરસ્પર મૈત્રી અને સત્રુતા, પહાટક, દ્વિહાદશક, નવમ પંચમ. તૃતીય એકાદશ, સપ્તમ અને દશમ ચતુર્થ' રાશી કુટ હોય તો શ્રેષ્ઠ છે.

નાડી વેધ-એક નાડીમાં નક્ષત્ર રહેલું હોય તો ગુરુ શિશ્યાદિને શુભ છે. આજ નાડી-અશ્વિની, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, ઉ. ફલ્ગુની, હસ્ત, જ્યેષ્ઠા, મૂગ; શતભિષા પૂ. આશ્લેષ. મહેલ નાડી-ભરણી, મૃગશીર્ષ', પુષ્ય પૂ. ફલ્ગુની, ચિત્રા, અનુરાધા, પૂર્વાષાઠા, ધનિષ્ઠા, ઉ. આશ્લેષ.

શત્રુ પડછક		પ્રીતિ પડછક		શુભ દિવાદશક		અશુભ દિવાદશક		શુભ નવ પંચમ		મધ્યમ નવ પંચમ	
૬	૭	૮	૯	૨	૧૨	૨	૧૨	૯	૫	૯	૫
વૃષભ	ધન	મેષ	વૃશ્ચિક	મેષ	મીન	વૃશ્ચિક	તુલા	મેષ	સિંહ	કુંભ	મિથુન
કર્ક	કુંભ	મિથુન	મકર	મિથુન	વૃષભ	મકર	ધન	વૃષભ	કન્યા	કુંભ	મિથુન
કન્યા	મેષ	સિંહ	મીન	સિંહ	કર્ક	મીન	કુંભ	મિથુન	તુલા	મીન	કર્ક
વૃશ્ચિક	મિથુન	તુલા	વૃષભ	તુલા	કન્યા	મીન	કુંભ	સિંહ	ધન	કર્ક	વૃશ્ચિક
મકર	સિંહ	ધન	કર્ક	ધન	વૃશ્ચિક	વૃષભ	મેષ	વૃશ્ચિક	મીન	કન્યા	મકર
મીન	તુલા	કુંભ	કન્યા	કુંભ	મકર	કર્ક	મિથુન	મકર	વૃષભ	કન્યા	મકર

આંત્ય નાડી-કૃત્તિકા, રોહિણી, આબ્લેષા, મઘા, સ્વાતી, વિશાખા, ઉ. પાઠા, શ્રવણ, રેવતી.

નક્ષત્રોની આંધળાં આઠી સંજ્ઞા તથા તેનું ફળ.

આંધળા-રેવતી, રોહિણી, પુબ્ય, ઉ-શકલગુની, વિશાખા, પૂ. પાઠા, ધનિષ્ઠા. પૂર્વમાં શીઘ્ર મળે, કાષ્ઠાં-અશ્વિની, મૃગશીર્ષ, આબ્લેષા, હસ્ત, અનુરાધા, ઉ-પાઠા, શતભિષા. દક્ષિણમાં યતનથી મળે. ચીબડાં-ભરણી, આદ્રા, મઘા, ચિત્રા, જ્યેષ્ઠા, અભિજીત, પૂ. ભાદ્રપદ. પશ્ચિમાં ખબર મળે. દેખતાં-કૃત્તિકા, પુનર્વસુ, પૂ. શકલગુની, સ્વાતી, મૂળ, શ્રવણ, ઉ. ભાદ્રપદ. ઉત્તરમાં ખબર પણ ન મળે.

યોગોની સમજણ.

સિદ્ધિ યોગ:-શુક્રવારે ૧-૬-૧૧, બુધવારે ૨-૭-૧૨, ગંગળવારે, ૩-૮-૧૩, શનિવારે ૪-૯-૧૪, ગુરૂવારે ૫-૧૦-૧૫ તિથિ હોય તો સિદ્ધિ યોગ થાય છે, તે શુભ છે. રવિવારે હસ્ત, વ્રજ ઉત્તર; કે મૂળ, સોમવારે રોહિણી, મૃગશીર્ષ, પુબ્ય, અનુરાધા કે શ્રવણ; મંગળવારે ઉત્તરાભાદ્રપદ, અશ્વિની કે રેવતી; બુધવારે કૃત્તિકા, રોહિણી, મૃગશીર્ષ, પુબ્ય, કે અનુરાધા; ગુરૂવારે અશ્વિની પુબ્ય, પુનર્વસુ, અનુરાધા કે રેવતી; શુક્રવારે પુનર્વસુ અશ્વિની પૂર્વાશકલગુની, રેવતી, અનુરાધા કે શ્રવણ; શનિવારે રોહિણી, શ્રવણ કે સ્વાતી નક્ષત્ર હોય તો સિદ્ધિયોગ થાય છે. આ યોગ શુભ છે.

રાજ્યયોગ-મંગળ, બુધ, શુક્ર અને રવિ આમાંના કોઈ વારે બીજા સાતમ, ખારસ, ત્રીજા અને પૂનમ એમાંની કોઈ પણ તિથિ હોય અને ભરણી, મૃગશીર્ષ, પુબ્ય, પૂ. શકલગુની, ચિત્રા, અનુરાધા, પૂર્વાષાઠા, ધનિષ્ઠા, ઉ. ભાદ્રપદ; એમાંનું કોઈ પણ નક્ષત્ર હોય તો રાજ્યયોગ થાય છે. આ યોગ માંગલીક કાર્ય, ધર્મ કાર્ય, પૌષ્ટિક આદિ કાર્યમાં શુભ છે.

કુમાર યોગ-મંગળ, બુધ, સોમ અને શુક્ર એમાંના કોઈવારે; એકમ, છઠ્ઠ; અગીઆરમ, પાંચમ, અને દશમ એમાંથી કોઈ પણ તિથિ હોય અને અશ્વિની, રોહિણી, પુનર્વસુ, મઘા, હસ્ત, વિશાખા, મૂળ, શ્રવણ અને પૂ. ભાદ્રપદ; એમાંનું કોઈ પણ નક્ષત્ર હોય તો કુમાર યોગ થાય છે. આ યોગ મૈત્રી વિદ્યા, નીકા, ગૃહ અને વત

આદિ કાર્યોમાં શુભ છે. ઉપરના બન્ને યોગોમાં અશુભ યોગ ન હોવો જોઈએ.

સ્થિર યોગ:-શુક્રવાર કે શનિવારે, તેરશ, ચોથ, નોમ, ચૌદશ કે આઠમ હોય અને કૃતિકા, આદ્રા, આબ્લેષા, ઉ. કાશ્યપી, સ્વાતી, જ્યેષ્ઠા, ઉ. પાઠા, શતભિષા કે રેવતી નક્ષત્રમાંથી કોઈ પણ નક્ષત્ર હોય તો સ્થિર (સ્થિવર) યોગ થાય છે.

ઉપગ્રહ યોગ-સૂર્યના નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર પાંચમું, ૮મું, ૧૪મું, ૧૮મું, ૧૯મું, ૨૨મું, ૨૩ મું, અને ૨૪ મું, હોય તો ઉપગ્રહ યોગ કાર્ય થાય છે. તે શુભ કાર્યમાં વળ્યું છે.

સૂર્યના નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર પહેલું, પાંચમું, સાતમું, આઠમું, અગીઆરમું, પંદરમું, કે સોળમું હોય તો તે યોગ આશુ હરણુ કરનારો છે. સૂર્ય નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર ચોથું, છઠું, નવમું, દશમું, તેરમું અને વીશમું હોય તો રવિયોગ થાય છે.

રવિ-હસ્તાં, સોમ-મંગલશિર્ષા, મંગળ-અશ્વિની, બુધ-અનુરાધા, શુક્ર-બુધ, શુક્ર-રેવતી, શનિ-રોહિણી નક્ષત્ર હોય તો અમૃતસિદ્ધિ યોગ થાય છે. પણ જો નક્ષત્ર નીચે જણાવેલ તિથિ સહિત હોય તો વિષ યોગ થાય છે.

મૃત્યુ યોગ-રવિ અને મંગળવારે ૧-૬-૧૧, સોમ અને શુક્રવારે ૨-૭-૧૨, બુધવારે ૩-૮-૧૩, શુક્રવારે ૪-૯-૧૪, શનિવારે ૫-૧૦-૧૫, તિથિ હોય તો મૃત્યુ યોગ થાય છે.

સ્થિર યોગ-રોગાદિકનો નાશ કરવામાં શુભકારક છે. રવિ યોગ-આ યોગ સેકંદો અશુભોનો નાશ કરનાર છે. અમૃતસિદ્ધિ યોગ-અત્યંત શુભ છે.

જ્વાલામુખી યોગ-એકમે મૂળ, પાંચમે ભરણી, આઠમે કૃત્તિકા, નવમે રોહિણી અને દશમે આબ્લેષા નક્ષત્ર હોય તો જ્વાલામુખી યોગ થાય છે. આ યોગ અશુભ છે.

કાળમુખી યોગ-ચોથને કિંવસે ત્રણ ઉત્તરા, પાંચમને મઘા, નોમને કૃત્તિકા, ત્રાંજને અનુરાધા તથા આઠમને રોહિણી હોય તો કાળમુખી નામનો યોગ થાય છે. આ યોગ અશુભ છે.

વ્યતિપાત અને વૈદ્યુતિ મહાપાત પંચાંગમાં આપેલ છે તે પણ અશુભ છે. આ બન્ને મહાપાતોનો સમય શુભ કાર્યોમાં અવશ્ય તજવા યોગ્ય છે.

યોગિનીનું કોષ્ટક :-

પૂર્વ	ઉત્તર	અગ્નિ	નૈઋત્ય	દક્ષિણ	પશ્ચિમ	વાયવ્ય	કશ્યાપ
૧-૬	૨-૧૦	૩-૧૧	૪-૧૨	૫-૧૩	૬-૧૪	૭-૧૫	૮-૩૦

યોગિનીમાં જનાર માણસને પછવાડી તથા ઠાળી બાજુએ સારી અને સન્મુખ તથા જમણી અશુભ બાજુવી.

વત્સ ચાર-મીન, મેષ અને વૃષભ સંક્રાંતિમાં વત્સ પશ્ચિમ દિશાએ ઉગે છે, મિથુન, કર્ક અને સિંહ સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ ઉત્તરમાં ઉગે છે. કન્યા, તુલા અને વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ પૂર્વમાં ઉગે છે, તથા ધન, મકર અને કુંભ સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ દક્ષિણમાં ઉગે છે, તે વત્સ પ્રમાણુ તથા પ્રવેશ સમયે સન્મુખ કે પાછળ સારો નથી એટલે ઠાળે તથા જમણે પાસે હોય તો તે સારો છે.

અન્ય વિધિ-વત્સવાળી દિશાના સાત ભાગ કરવા; તે સાતે ભાગોમાં અબુકમે

વત્સ ૫, ૧૦, ૧૫, ૩૦, ૧૫, ૧૦, અને ૫ દિવસ રહે છે. તેમાંથી મધ્યના (ચોથા ભાગના) ત્રીસ દિવસોમાં વત્સ ઉદય ત્યારે તેની સન્મુખનો વલ્ગ્ય છે, અર્થાત મધ્યનો રાત્રિમાં વત્સ ઉદય પામે ત્યારે વલ્ગ્ય સમજવો.

શુક્ર વિચાર-શુક્ર જે દિશામાં ઉગે તે દિશા સન્મુખ ગણાય છે શુક્ર સન્મુખ તથા જમણે ગમે વલ્ગ્ય કહ્યો છે.

રાહુ ચાર-રાહુ સૂર્યોદયથી આરંભીને દિવસે અને રાત્રિ અર્ધો અર્ધો પ્રહરનીચે આપેલ દિશા અને વિદિશામાં ક્રમથી આસે છે. પૂર્વ વાયવ્ય, દક્ષિણ, ઈશાન, પશ્ચિમ, અગ્નિ, ઉત્તર અને નૈઋત્ય: તે રાહુ ગમન કરનારની પછવાડે ગથવા કામી બાબુએ શુભકારક છે.

રાહુનું ચાર ગમન-રવિવારે નૈઋત્ય, સોમવારે ઉત્તર, મંગળવારે અગ્નિ, બુધવારે પશ્ચિમ, શુક્રવારે ઈશાન, શુક્રવારે દક્ષિણ, અને શનિવારે પૂર્વમાં: રાહુ ગમન કરનારની પછવાડે તથા કામી બાબુએ શુભ છે.

પ્રમાણુ શુભ તિથિ-૧-૨-૩-૪-૫-૬-૭-૧૦-૧૧ અને ૧૩.

,, શુભ વાર-સોમ, શુક્ર, શુક્ર અને બુધવાર ૧-૪-૬-૮ તિથિ ચિવાય.

,, શુભ નક્ષત્ર:- પુષ્ય, અશ્વિની, મૃગશીર્ષ, રેવતી હસ્ત, પુનર્વસુ, શ્રવણ, અનુરાધા, ખનિષા.

,, મધ્યમ નક્ષત્ર:-રોહિણી ત્રણ ઉત્તરા, ત્રણ પૂર્વા, શતભિષા, જ્યેષ્ઠ અને મૂળ.

વિદ્યાર તથા પ્રવેશમાં-શંકડુ અથવા ચોથાનું ઘર વલ્ગ્ય છે તે આ પ્રમાણે:-
એકમ શનિવાર, બીજ શુક્રવાર, ત્રીજ શુક્રવાર, ચોથ બુધવાર, પાંચમ મંગળવાર, છઠ્ઠ સોમવાર અને સાતમને રવિવાર.

નગર પ્રવેશ-હસ્ત, અશ્વિની, ચિત્રા, અનુરાધા, ઉત્તરાત્રણ રોહિણી, પુષ્ય, મૃગશીર્ષ, મૂળ અને રેવતિ નક્ષત્ર; સોમ, બુધ, શુક્ર, શુક્ર, અને રવિવાર શુભ છે.

વિદ્યારબંધનું શુક્રુત-શુક્ર, બુધ, શુક્ર અને રવિવારે, અશ્વિની, ત્રણે પૂર્વા, હસ્ત, મૂળ, ચિત્રા, સ્વાતી, શ્રવણ, ખનિષા, શતતારકા, મૃગશીર્ષ, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, પુષ્ય અને આબ્દેષા; આ નક્ષત્રો વિદ્યારબ માટે શ્રેષ્ઠ છે.

જ્ઞાનની વૃદ્ધિ કરનાર નક્ષત્રો-મૃગશીર્ષ આર્દ્રા પુષ્ય, ત્રણ પૂર્વા, મૂળ, આબ્દેષા, હસ્ત અને ચિત્રા.

નાંદિનું-(નાંદ માંડવાનું) શુક્રુત-રવિ, સોમ, બુધ, શુક્ર કે શુક્રવારમાંથી કોઈ વાર સ્વાતી, પુનર્વસુ, શ્રવણ, ખનિષા, શતભિષા, હસ્ત, અશ્વિની, અભિજીત, પુષ્ય, મૃગશીર્ષ, અનુરાધા, ચિત્રા, રેવતી, રોહિણી અને ત્રણ ઉત્તરામાંથી કોઈ નક્ષત્ર હોય તેો વતોચારણાદિ ક્રિયા માટે નાંદ માંડવી.

શાંતિકે યોગિક કાર્ત-બુધ, શુક્ર, શુક્ર અને રવિવારે; રોહિણી, મૃગશીર્ષ, મધ્યા, કૃત્તિકા, હસ્ત, સ્વાતી; અનુરાધા, મૂળ, ઉત્તરાધા, ઉ. બાદ્રપદ, રેવતી, અશ્વિની અને શ્રવણ નક્ષત્રોમાં કરવું.

લોચના નક્ષત્રો-પુનર્વસુ, પુષ્ય, શ્રવણ અને ખનિષા શુભ છે, કૃતિકા, વિશાખા,

મથા અને ભરણી વજ્ય' છે. બાકીના નક્ષત્રો મધ્યમ છે. શનિવાર, મંગલવાર, વજ્ય' છે. સિદ્ધા ૬, ૮, ૦)) તિથિ વજ્ય' છે.

વાસ્તુ આરંભ-ઝોટલો સુત્રપાત તથા ખાત સુદુત' માટે વૈશાખ, શ્રાવણ, માગશીર્ષ', વૈષ અને ફાલ્ગુન કહે છે બીજાની મનાઇ કરે છે, અન્યમતથી કાર્તિક અને માઘ પણ લઈ શકાય છે.

દેવાલય ખાત-નીન, મેષ અને વૃષભ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં અગ્નિ ફાલ્ગુમાં ખાત. મિથુન, કર્ક, સિંહ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં ઇશાન ફાલ્ગુમાં ખાત. કન્વા તુલા, અને વૃશ્ચિક એ ત્રણ સંક્રાંતિમાં વાયવ્ય ફાલ્ગુમાં ખાત. ધન, મકર, અને કુમ્ભ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં નૈઋત્ય ફાલ્ગુમાં ખાત; તથા ખાતમાં મુગશીર્ષ', અનુરાધા ચિત્રા, રેવતિ, ત્રણ ઉત્તરા, શેકિણી, હસ્ત, પુષ્ય, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, અને સ્વાતી નક્ષત્રો હોવાં.

સિદ્ધા સ્થાપન-પુષ્ય, ત્રણ ઉત્તરા, શેકિણી, હસ્ત, મુગશીર્ષ' અને શ્રવણ નક્ષત્રમાં થાય.

પૃથ્વી ઝોડી છે કે સુતી છે તે જોવાની રીત-સુદ ૧ થી તિથિ, રવિવારથી વાર અને અગ્નિનીથી નક્ષત્ર ગણી, ત્રણનો સરવાળો કરી વારે ભાગતાં જો ૧ શેષ રહે તો પૃથ્વી ઠણી, ૨ શેષ રહે તો ઝોડી, ત્રણ શેષ રહે તો સુન્ય શેષ રહે તો જામતી જાણવી, ૧ શેષ રહે અને ૦ શેષ રહે તો પૃથ્વી સાચી નહીં.

બીજી રીત-સૂર્યના મહા નક્ષત્રથી દિવસના નક્ષત્ર મુખી ગણતાં ૫, ૭, ૯, ૧૨, ૧૮, ૨૬, એ નક્ષત્રોમાં પૃથ્વી સુધ રહે છે બીજી તે નક્ષત્રો હોવાં નહિ.

વાસ્તુ-(ગૃહારંભથી પ્રવેશ મુખી) માં ત્રણ વક્ર હોવાય (જોવાય) છે. તેમાં આરંભ (ખાત)માં વૃષભ વક્ર, સ્તંભમાં કર્ક વક્ર, તથા પ્રવેશમાં ઠંજશ વક્ર હોવાય છે.

વૃષભ વક્ર:-સૂર્યના નક્ષત્રથી સુદુત'ના દિવસ મુખી અભિજીત નક્ષત્ર ગણવાં તેમાં તે (સુદુત'ના) હૈવતે બેટલાસું નક્ષત્ર હોય ત્યાં મુખીનું' ફળ-પહેલાં ૭ અશુભ, પછી ૧૧ શુભ પછી ૧૦ અશુભ.

બીજી રીત:-નિરભિજીત ગણનાથી પહેલાં ૪ શુભ, પછી ૪ અશુભ, પછી ૭ શુભ, પછી ૬ અશુભ, પછી ૨ શુભ, પછી ૫ અશુભ છે.

કુર્મ' વક્ર:-જે દિવસે સ્થંભ શાપવો હોય તે દિવસની તિથિને ૫ વડે મુજવી અને કૃત્તિકાથી તે દિવસના નક્ષત્ર મુખીના આકાશ જોડવા અને ૧૨ તેમાં ઉમેરવા; પછી ૬ થી ભાગતાં શેષ ૪-૭-૧ રહે તો કુર્મ' જળમાં છે, તેનું ફળ લાભ, શેષ ૫-૨-૮ રહે તો કુર્મ' સ્વળમાં છે. તેનું ફળ હાની અને શેષ ૩-૬-૯ રહે તો કુર્મ' આકાશમાં છે તેનું ફળ મરણ, એમ ત્રણ પ્રકારે કુર્મ' ફળ જોઇ શુભ ફળ આવતાં સુદુત' હોવું.

કુંભ વક્ર:-સૂર્યના નક્ષત્રથી ચંદ્રના નક્ષત્ર મુખી ગણતાં પહેલાં પાંચ નક્ષત્રો નેષ, પછીનાં આઠ સારાં અને તે પછીનાં આઠ નેષ, અને બાકી છ નક્ષત્રો સારાં જાણનાં.

પ્રતિભા અવેશ:-પુષ્ય, ધનિષ્ઠા, મુગશીર્ષ' શેકિણી. ત્રણે ઉત્તરા શતભિષા, ચિત્રા, અનુરાધા, રેવતી એ નક્ષત્રોમાં, શુભવારમાં સ્થિર લગ્નમાં તથા ચંદ્ર, ગુરુ મુકનો ઉદય

હોય ત્યારે પ્રતિભાનો પ્રવેશ થઈ શકે.

કવળરોપણુ:-ત્રણ ઉત્તરા, આદ્રા, શ્રવણ, મનિષા, શતભિષા, શતભિષા, શકિણી અને પુબ્ધમાં થાય છે.

દીક્ષા તથા પ્રતિષ્ઠાનાં સુકૂર્ત:-માસ, દિવસ અને નક્ષત્ર ત્રણની શુદ્ધિ જાણીને મુખ (સ્થિર) લગ્નમાં દીક્ષા અને પ્રતિષ્ઠા વિગેરે શુભ કાર્યો કરવા.

શુભ માસ:-માગશીર્ષ, માઠ, ફાલ્ગુ વૈશાખ, જ્યેષ્ઠ, અષાઠ માસ જન્મેમાં શુભ છે.

શુભવાર:-શનિ, બુધ, ગુરૂ અને શુક, શની દીક્ષામાં શુભ છે. સોમ, પુષ, ગુરૂ, શુક, પ્રતિષ્ઠામાં શુભ છે.

શુભતિથિ:-૨-૩-૫-૭-૧૦-૧૧-૧૩ દીક્ષામાં શુભ છે.

શુભનક્ષત્ર:-ત્રણ ઉત્તરા, શકિણી, હસ્ત. અનુશાબા, શતભિષા, પૂર્વાભાદ્રપદ, પુબ્ધ પુનર્વસુ, રેવતી, અશ્વિની, મૂળ, શ્રવણ, સ્વાતી આ નક્ષત્રો દીક્ષામાં શુભ છે.

મઘા, મુગશીર્ષ, હસ્ત, ત્રણ ઉત્તરા, અનુશાબા, રેવતી, શ્રવણ, મૂળ, પુબ્ધ, પુનર્વસુ, શકિણી; સ્વાતી અને મનિષા પ્રતિષ્ઠામાં શુભ છે.

પ્રતિષ્ઠા લગ્ન:-જીનેશ્વરની પ્રતિષ્ઠાને વિષે દ્વિસ્વકાવ લગ્ન શ્રેષ્ઠ છે, સ્થિર લગ્ન મધ્યમ છે અને ચર લગ્ન કનિષ્ઠ છે.

પ્રતિષ્ઠા નવમાંશ:-પ્રતિષ્ઠાને વિષે મિથુન, કન્યા અને મનનો પ્રથમ અર્ધ એટલા અશી [ઉત્તમ] સારા છે, તથા વૃષભ, સિંહ, તુલા અને મીન એટલા અશી મધ્યમ, કેવાલયના કાર્તા અને પ્રતિષ્ઠા કરનારને હનિકારી છે.

દીક્ષા લગ્ન તથા નવમાંશ:-દીક્ષાને વિષે લગ્નમાં તથા નવમાંશમાં દ્વિસ્વકાવ રાશિઓ, વૃષભ વિનાની સ્થિર રાશિઓ અને મકર રાશિ એટલી રાશિઓ શુભ છે, તે સિવાય બીજી રાશિ શુભ નથી.

શુક-લગ્નમાં રહ્યાં હોય, શુકવાર હોય લગ્નમાં શુકનો નવમાંશ હોય, શુકનું જાવન વૃષભ અને તુલા લગ્ન હોય તથા શુક લગ્ન હોય કે સ્વાતમાં સ્થાને સંપૂર્ણ જોતો હોય તે સમય દીક્ષાને માટે વલ્લય છે.

ચંદ્ર-લગ્નમાં હોય, સોમવારે હોય, ચંદ્રનો નવમાંશ તથા ચંદ્ર લગ્નને જોતો હોય તે સમય દીક્ષાને માટે વલ્લય છે. દીક્ષા કુંડળીમાં ચંદ્ર સાથે કાયપણુ શુદ્ધ હોવો જોઈએ નહિ અર્થાત્ ચંદ્ર એકલોજ જોઈએ.

ખિંબ પ્રતિષ્ઠા-ને વિષે પ્રતિષ્ઠા કરાવનારના જન્મ નક્ષત્રથી ૧૦ મુ, ૧૬, મુ, ૨૮ મુ, ૨૩, મુ અને ૨૫ મુ નક્ષત્ર વર્જવું.

પંચાગમાં-વિગ્નુઆદિ ૨૭ યોગો આપેલ છે, તેમાંથી વૈદ્યુતિ અને અતિપાત સંપૂર્ણ ત્યાજ્ય છે. પરિધનો પહેલાનો અધીભાગ ત્યાજ્ય; વિષ્કંભ ગંદ, અતિગંદ, શુભ, વ્યાઘાત અને વજ્યોગનો પ્રથમ ચરણ ત્યાજ્ય છે.

ત્યાજ્ય-ચાતુર્માસમાં, અધિક માસમાં, ગુરૂ-શુકનો અસ્ત, ગુરૂ-શુકની ખાલ્યા પસ્થા અને વૃહાવસ્થા હોય ત્યારે દીક્ષા પ્રતિષ્ઠા કરવી નહી. શુક અસ્તમાં દીક્ષા કરવી

શકે છે. તથા અવજ્ઞેમ, કુલિક, ભદ્રા (નિષિ) તથા ઉલ્લાસવ વિચેરેના દિવસોને વર્જવા. શકે. નિના વ્રજ્ય દિવસ તથા શકલુના નવ દિવસ વર્જવા; શુભ નક્ષત્ર પણ સંધ્યાગત હોય, મુર્યાગત હોય, ગિરિ હોય, શક સહિત હોય, વિભંગિત હોય, શકુમી હજાર્યેલ હોય કે શકુથી લેદાપેલ હોય આ સાત પ્રકારના નક્ષત્રો વર્જવાં.

કુશ્વપક્ષમાં ચંદ્ર ક્ષીણ થતો હોવાથી આક્રમ પછી તારાનું ગણ લેવું.

જન્મ સમયે ચંદ્ર જે નક્ષત્રમાં હોય તે જન્મ નક્ષત્ર (તારા) કહેવાય છે. તે નક્ષત્રથી ઇંદ્ર દિવસની ૩-૫-૭-૧૨-૧૪-૧૬-૨૧-૨૩-૨૫ ત્રી તારા (નક્ષત્ર) અશુભ અણુથી તથા જન્મ અને આધાન તારા સમનમાં વર્જવા યોગ્ય છે.

તારાઓનું યંત્ર.

જન્મ	સ પત	વિપત	ત્રેમા	ચમા	પ્રાપના	નિષના	મેત્રી	પરમ
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
ક્રમ	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
આધા.	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭

અહોના ઉચ્ચ, નીચ સ્થાનની રાશિ અને અ રા તથા (સ્વગૃહી) પોતાની રાશિઓ.

	સુખ	ચંદ્ર	મંગલ	બુધ	શુક્ર	શુક	રાવિ	શકુ
ઉચ્ચ રા.	૧	૨	૧૦	૬	૪	૧૨	૭	૬
અં.	૧૦	૩	૨	૧૫	૫	૨૭	૨૦	૦
નીચ રા.	૭	૮	૪	૧૨	૧૦	૬	૧	૬
અં.	૧૦	૩	૨૮	૧૫	૫	૨૭	૨૦	૦
સ્વગૃહી	૫	૪	૧	૩	૬	૨	૧૦	૬
સ્વામી	૦	૦	૮	૬	૧૨	૭	૧૧	૦

સપ્ત રાશિકા યંત્ર

	ક	રો	મુ	આ	પુ	પુ	આ
મ							
પ							
ક							
મ							
મિ							
સ્વા							
નિ							
	મ	મિ	ક	પુ	પુ	મ	નિ

પંચ રાશિકા યંત્ર.

	ક	રો	મુ	આ	પુ	પુ	આ
મ							
પ							
ક							
મ							
મિ							
સ્વા							
નિ							
	મ	મિ	ક	પુ	પુ	મ	નિ

આનંદાદિક યોગાનું કોષ્ટક

યોગનામ	રવિ	સોમ	બોમ	બુધ	ગુરુ	શુક્ર	શની	કરક	ત્યાગ્ય ઘટી
આનંદ	આશ્વિ	મૃગ	અબ્લે	હરત	અનુ	ઉ. પા.	શત	ચિદિ	
કાગદક	કરણી	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	મૃત્યુ	૧૦
ધૃત્ર	કૃતિકા	પૂનર્વ	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	મૂળ	અરણ્ય	ઉ. ભા.	અસુખ	૧
સુરોત્તમ	રોહિ	પુષ્ય	ઉ. ફા.	વિશા	પૂ. પા.	ધાન	રેવતી	સામાગ્ય	
સૌમ્ય	મૃગ	અશ્લે	હરત	અનુ	ઉ. પા.	શત	અશ્વિ	મદાસૌ	
જ્વાલ	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	કરણી	ધનકાય	૫
શ્રીરત્ન	પુન.	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	મૂળ	અરણ્ય	ઉ. ભા.	કૃતિકા	સાંખ્ય	
વજ્ર	પુષ્ય	ઉ. ફા.	ધાન	પૂ. શા.	ધનિ	રેવતી	રોહિ	સુખ	
મહુર	અશ્લે	હરત	અનુ	ઉ. પા.	શત.	અશ્વિ	મૂળ	કાય	
જન	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	કરણી	આર્દ્રા	શ્રીનાથ	૫
મિત્ર	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	મૂળ	અરણ્ય	ઉ. ભા.	કૃતિકા	પુનર્વ	રાજસ-મા	૫
મનોરા	ઉ. ફા.	વિશા	પૂ. પા.	ધનિ	રેવતી	રોહિ	પુષ્ય	પુષ્ટિ	
પદ્મ	હરત	અનુ	ઉ. પા.	શત.	અશ્વિ	મૂળ	અશ્લે	કૌશાલ્ય	
સંપક	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	આભ.	પૂ. ભા.	કરણી	આર્દ્રા	મધા	ધનસાભ	૫
પ્રવાસ	જ્વાલ	મૂળ	અરણ્ય	ઉ. ભા.	કૃતિકા	પુન.	પૂ. ફા.	ધનનાથ	૧૦
મગ્ધ	વિશા	પૂ. પા.	ધનિ	રેવતી	રોહિ	પુષ્ય	ઉ. ફા.	પ્રાણનાથ	૧૦
આશ્વિ	અનુ	ઉ. પા.	શત.	આશ્વિ	મૂળ	અશ્લે	હરત	મ-ય	૨
મિદિ	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	કરણી	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	કલેશ	
શમ	મૂળ	અરણ્ય	ઉ. ભા.	કૃત	પુનર્વ	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	કાયસિકિ	
અમૃત	પૂ. પા.	ધનિ	રેવતી	રોહિ	પુષ્ય	ઉ. ભા.	વિશા	કલ્યાણ	
મૃચ્છ	ઉ. પા.	શત.	અશ્વિ	મૂળ	અશ્લે	હરત	અનુ	રાજ. મોમ	
ગદા	આભ	પૂ. ભા.	કરણી	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	ધનનાથ	૨
ગદાવ	અરણ્ય	ઉ. ભા.	કૃતિ	પુનર્વ	પૂ. ફા.	સ્વાતિ	મૂળ	કાય	૭
ગરુડ	ધાન	રેવતી	રોહિ	પુષ્ય	ઉ. ફા.	વિશા	પૂ. પા.	મુલકલિ	
ગરુડ	શત	અશ્વિ	મૂળ	અશ્લે	હરત	અનુ	ઉ. પા.	મહારણેશ	૧૦
રવર	પૂ. ભા.	કરણી	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	કાયસિકિ	
વર્ષમાન	ઉ. ભા.	કૃતિકા	પુન	પૂ. ફા.	સ્વાતી	મૂળ	અરણ્ય	ગૃહારભ	
	રેવતી	રોહિ	પુષ્ય	ઉ. ફા.	વિશા	પૂ. પા.	ધનિ	ભમ	

વિષ્ટિ (ભદ્ર) કરણુ-અશુભ છે સુદ પક્ષમાં ચતુર્થી તથા એકાદશીની રાત્રીએ (પશ્ચિમ દગમાં) અને અષ્ટમી તથા પુર્ણિમાએ ત્રિસે (પૂર્વ દગમાં) ભદ્રા હોય છે. અને વદ પક્ષમાં બીજ અને દશમીની રાત્રીએ (પશ્ચિમ દગમાં) અને સતત તથા ચૌદશે ત્રિસે (પૂર્વ દગમાં) ભદ્રા હોય છે. રવિની ભદ્રા એ ત્રિસે હોય અને વિવરની ભદ્રા એ રવે હોય તે. તે જ અને ભદ્રાનો વેધ નથી, આ સમ શકાકા વંત્ર દીક્ષા, પ્રતિષ્ઠિકા શુભ પર્વોનાં જોવાનાં આવે છે. અને મય શકાકા ક્રમ દીક્ષામાંજ જોવાનાં આવે છે. હાલ વિવરની (હાલ ત્રિસે જે નક્ષત્ર હોય તેની) સામેના નક્ષત્રમાં જે કોઈ કુર ભદ્ર અથવા સૌમ્ય ભદ્ર આવેલ હોય તે તે ભદ્રવે હાલ નક્ષત્રનો વેધ થાય છે. આ પ્રમાણે હાલ નક્ષત્રને અદથી વિષાલેશ હોય તે તે નક્ષત્ર અશુભ છે. વેધમાં પહેલાં ચરણનો વેધ થોડા ચરણની સાથે અને બીજા ચરણનો વેધ ત્રીજા ચરણ સાથે કરવાથી થાય છે.

અને એ ચરણ વેધ વળ્ય' કહ્યો છે.

ચંદ્રની બાર અવસ્થા:-૧ પ્રેવિતા, ૨ હતા, ૩ મૃતા, ૪ વ્યા પ હાસા, ૬ હર્ષા ૭ મી, ૮ નિદ્રા, ૯ ભુજિ, ૧૦ જરા, ૧૧ ભય, ૧૨ દુખિતા, તેમાંથી પ્રેવિતા, હતા, મૃતા, નિદ્રા, જરા અને ભયા એ ૭ અવસ્થા ખરાબ છે.

આ અવસ્થાનો ક્રમ મેવની પહેલી અવસ્થા પ્રેવિતા, વૃષભની પહેલી હતા, ત્રિશુભની પહેલી મૃતાં એ પ્રમાણે સમજવી.

રિગ્વેદનું નામ પાકવાની રીત:-નામ કરવામાં શુક્ર રિગ્વેદનું પરસ્પર ણીય. બારમું, નવ પંચમ, અશુભ) પડક તથા ત્રીજી, પાંચમી અને સાતમી તારા આટલા વાતાં વળ્યાં, ત્રિફલ ચૈત્રિવાળા નક્ષત્રમાં નામ કરવું તદ્દિ પરંતુ એ નક્ષત્ર એ એક નાલી ઉપર આવેલા હોય તે ત્રિફલ ચૈત્રિવાળા નક્ષત્રના હોય નથી.

નૈસર્ગિક (સ્વાભાવિક) મૈત્રી આદિ

તાત્કાલિક મૈત્રી

	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શુક્ર	શુક્ર	શની
મિત્ર	ચ. મ. યુ.	સ. શુ.	સ. શ.	સ. શુ.	સ. ચં. મ.	શુ. શ.	શુ. શુ.
સમ.	શુ.	મ. યુ. શુ.	શુ. મં.	મં. યુ. શ.	શ.	શુ.	શુ.
શત્રુ	શુ. શ.		શુ.	ચં.	શુ. શુ.	સ. શુ.	સ. મં. મ.

જન્મ અશુભ પ્રક્ષાન્તિના કારણે મૈત્રી સ્થાને કેટલું વલ્ક અડ હોય તેવાથી બીજાં, ત્રાજી, ચોથાં, હસમે, અબી આ રમે કે

બારમે સ્થાને રહેલા શ્રદ્ધા તેના મિત્રો થાય છે. અને ઇતર સ્થાનમાં એટલે ૧-૫-૬-૭-૮-૯ સ્થાનમાં એટલા શ્રદ્ધા તેના શત્રુ થાય છે.

પાંચઘા મૈત્રીની સમજ-અવિનિત્ર, નિત્ર, સમ, શત્રુ અવિશત્રુ નૈસર્ગિક મૈત્રી અને તાત્કાલિક મૈત્રી બંનેમાં મિત્ર હોય તે અવિનિત્ર કહેવાય. એકમાં નિત્ર અને બીજામાં સમ હોય તે મિત્ર કહેવાય; એકમાં નિત્ર હોય અને બીજામાં શત્રુ હોય તે સમ કહેવાય; એકમાં સમ હોય અને બીજામાં શત્રુ હોય તે શત્રુ કહેવાય; એકમાં શત્રુ હોય અને બીજામાં પણ શત્રુ હોય તે અવિશત્રુ કહેવાય છે.

વર્ગ મૈત્રી-અ. ઈ. ઉ. એ. ઝો. ગરૂડ સર્પ

ક. ખ. ગ. ઘ. ઙ.	માળ'ર મૂષક
ચ. છ. જ. ઝ. ઞ.	સિંહ મૂગ
ટ. ઠ. ડ. ઢ. ણ.	શ્વન મેષ
ત. થ. દ. ધ. ન.	સર્પ ગરૂડ
પ. ફ. બ. ભ. મ.	મૂષક માળ'ર
ય. ર. લ. વ. —	મૂગ સિંહ
શ. ષ. સ. હ. —	મેષ શ્વન

આ વર્ગોમાં પરસ્પર પાંચમે વર્ગ વળ્યાં ચોખ્ય છે.

સર્વતોભદ્ર ચક્ર
પૂર્વ

ક	દ	રો	શુ	આ	પુ	પુ	આ	મા
લા	લ	મ	ન	ક	હ	હ	ક	મ
મા	લ	મ	પુ	મિ	ક	ક	મ	પુ
ર	ક	મ	જા	ન	જા	સિ	હ	ઉ
ક	હ	મી	રિ	પ	જા	ક	પ	હ
પ	ક	ક	જા:	જ	જા	પુ	ર	ચિ
શ	ગ	ચે	મ	દ	પુ	વ	ત	સ્વા
પ	જા	મ	જ	જા	પ	ન	જા	વિ
ઈ	મ	મા	ધ	પૂ	મૂ	જયે	આ	દ

ઉપર

સમીપ

પા પશ્ચિમ પૂર્વ

આ ચક્રમાં પાંચ બાજલ આવેલ છે, નક્ષત્ર, રાશિ; તિપિ, સ્વર અને વ્યંજન હંધ (મુહુર્તના) દિવસે કોઈ પણ શુભ નક્ષત્રનો વેધ કરે તો ભ્રમ કરાવે, વ્યંજનનો વેધ કરે તો હોની કરાવે સ્વરનો વેધ કરે તો વ્યાધિ, નિશીના વેધ કરે તો ભય, રાશિનો વેધ કરે તો વિશ્ન, અને પાંચનો વેધ કરે તો મનુષ્ય જીવે નહિ (આ બળવાન પાપ શહો માટે સમજવું) વેધ જ્ઞાન ઉપરના ચક્રમાં ત્રણ પ્રકારના વેધ થાય છે. ૧ ડાળી બાલુનો. ૨ સન્મુખ, ૩ જમણી બાલુનો.

વેધના નિયમો ૧. જ્યારે શુભ વહી હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ જમણી બાલુ હોય છે. ૨ જ્યારે શુભ ગતિ શીઘ્ર હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ ડાળી બાલુ હોય છે. ૩ જ્યારે શુભ ગતિ મધ્યમ હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ સન્મુખ હોય છે.

૧. ઉદાહરણ. કૃત્તિકા નક્ષત્રમાં શુભ હોય ત્યારે, તેનો વેધ જમણી બાલુ બરણી સાથે;

કાળી બાલુ અ. વૃષભ. નંદા, ભદ્રા, તુલા, ત, વિશાખા; અને સ-મુખ વેદ અવલુ સાથે થાય છે.

૨. ઉદાહરણુ રેઢિણી નક્ષત્રમાં મહ હોય ત્યારે તેનો વેધ જમણી બાલુ છે; અધિની; કાળી બાલુ વ, મીથુન, મૌ, કન્યા, ૨, સ્વાતી; અને સ-મુખ વેધ અનિજીત સાથે થાય છે.

૩. ઉદાહરણુ. રેવતી નક્ષત્રમાં મહ હોય ત્યારે તેનો વેધ જમણી બાલુ ક. કુલ, મકર, જ, મૂળ, કાળી બાલુ જ, અ, મુમરીષ; અને સ-મુખ વેધ ઉત્તરા શકુની સાથે થાય છે.

૪૪ મુંબઈમાં અથનાંશ રકના આધારેવર્તેલું ક્રમપત્ર.

અંક	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦
વેધ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૩	૩	૩	૩	૩	૪	૪	૪	૪
વરખ.	૪	૪	૪	૪	૪	૫	૫	૫	૫	૫	૬	૬	૬	૬	૬	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૮	૮	૮	૮	૮	૮	૮	૮	૯	
મિથુન.	૬	૬	૬	૬	૬	૭	૭	૭	૭	૭	૮	૮	૮	૮	૮	૯	૯	૯	૯	૯	૯	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૧	૧૧	૧૧	૧૧	
કર્ક.	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૪	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	
શક્ર.	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	
કન્યા.	૨૫	૨૫	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	૩૦	
તુલા.	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	
વૃશ્ચિક.	૩૬	૩૬	૩૬	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૯	૩૯	૩૯	૩૯	૩૯	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	૪૧	
મન.	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૪	૪૪	૪૪	૪૪	૪૪	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૭	૪૭	૪૭	૪૭	૪૭	
મકર.	૪૭	૪૭	૪૭	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧	૫૧	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	
કુંભ.	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	
મીન.	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦	

ઉપર લખેલા લગ્નપત્ર ઉપરથી જાણે તે વખતનું લગ્ન કયાકી થયું હોય તે જોવી હોય તે જે દિવસે જેટલી ઘડી પણ જરૂરનું લગ્ન લાવવું હોય તે વિચારના પંચાંગમાંના ભાગ પત્રમાંથી સૂચ્ય જોવો. તે અમારુનો કે પુનમનો હોય છે પણ તે કરતાં જેટલા એ છાવણા દિવસ થયા હોય તે પ્રમાણે સૂચ્યમાંથી તેના અંશ એ છાવણા કરી પછી જેટલી રશિ અને જેટલા અંશ નહીં થાય તે ઉપરથી આ લગ્નપત્રમાં જોઈએ તેટલી રશિ અને તેટલા ઉપર મથાળે લખેલા અંશ કોઠામાંથી ઘડી, પણ તમા વિષય એક પાટી ઉપર લખી રાખવાં પછી જે વખતનું લગ્ન બિહ કનવું હોય, તે વખત સુધી સૂર્યોદયથી ભરેલી ઘડીઓ પેઠી ઘડીઓમાં જોડી દેવી પછી જે સરવાળો તેથી બરોબર જે કોઠાની ઘણી બાબતની રશિ અને તેને મથાળે લખેલા અંશ જેટલું લગ્ન બાબતું

ઉદાહરણ:-વૃષભ રશિના ૨૫ અંશનો સૂચ્ય હોય અને સૂર્યોદયથી ૧૦ ઘડી, ૨૫ પણ, અને ૪૦ વિષય, વખત લગ્ન સાધવું છે તો લગ્ન પત્રમાંથી વરખ રશિના ૨૫ અંશના કોઠામાં ઘડી ૮, પણ ૨૬, અને વિષય ૪૨ છે, તેમાં ૧૦ ઘડી, ૨૫ પણ, અને ૪૦ વિષય એટલાં ભારે ૧૮ ઘડી, પર પણ અને ૨૨ વિષય થયું. તે કર્ક રાશીના બાવીશમાં અંશના કોઠાની લગ્નભાગ છે. મારે તે વખતે કર્ક રશિના બાવીશ અંશનું લગ્ન નહીં થાય. મેં લગ્ન આગ્રુ હોય તો ૧, વરખ હોય તો ૨, મિથુન હોય તો ૩, એ જો તે લગ્ન કુંડળીમાં પહેલા લગ્ન સ્થાનથી આંકડા ભારે ભુવનમાં મુકવા. પછી પંચાંગમાં જોઈ જે દિવસે જે વખતની લગ્ન કુંડળી તથાવા કહેલી હોય તે વખત સુધીમાં પુનમના શકે કિંવા અમાવાસ્યાના થકો જે યાસે પડતા હોય તે જોઈને તે રશિના આંકડામાં મુકવા અથવા જોડવા. જે શક વચમાં બદલાતા હોય તો તે બદલાયેલી રશિના આંકડામાં તે શક મુકવા. પંચાંગની ગણીતના કોઠાની જમણી બાજુએ છેવટે ચંદ્રની રશિના કોઠા આપેલા હોય છે તે કોઠામાં જોઈ તે રશિના આંકડામાં ચંદ્રને જોડવો. ઈજ કાલની ઘડી પણ કરતા પહેલા અંદ બદલાતો હોય તો આગળની રશિમાં ચંદ્ર મુકવો અને મોટો બદલાતો હોય તો લખેલી રશિનો મૂકવો.

આ લગ્નપત્રમાં શુન્ય થકી મેં રશિ ગણી છે. જો રશિને ઠેકાણે આંકડા લખાતા હોય તો શુન્ય થકી ગણાતો આપણે તો શકોની રશિઓ જ ચાલુ લખીએ છીએ જેટલે એક આંકડો આગળની જ રશિનો લગ્ન કુંડળીમાં માંડવો.

મુંબઈમાં આખો દિવસ અને આખી રાત મળી લોગવાતાં ભારે રાશીનાં લગ્નનો કોઠો.

રશિ.	મે.વ.	વરખ.	મિથુન.	કર્ક.	સિંહ.	કન્યા.	તુલા.	વૃશ્ચિક.	ધન.	મકર.	કુંભ.	મીન.
ઘડી.	૩	૪	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૪	૩
પણ.	૫૭	૨૬	૯	૩૭	૩૨	૧૨	૧૬	૩૨	૩૭	૯	૨૬	૫૭

ઘટાડાની પણ.

રાશી	મે.વ.	વરખ	મિથુન	કર્ક	સિંહ	કન્યા	તુલા.	વૃશ્ચિક.	ધન.	મકર.	કુંભ.	મીન.
પણ	૭	૮	૧૦	૧૧	૧૧	૧૦	૧૦	૧૧	૧૧	૧૦	૮	૭
વિષય	૫૪	૫૨	૧૮	૧૪	૪	૩૮	૩૮	૪	૧૪	૧૮	૫૨	૫૪

ઉપલા કોઠા ઉપરથી એમ સમજવું કે, મેષ રશ્મિનું લગ્ન ૩ ઘડી અને ૫૭ પળ પછી રહે છે, પછી વરખ લગ્ન ૪ ઘડી અને ૨૬ પળ, એ રીતે આજળ પછી સમજવું ત્યારે મેષ રશ્મિનો સૂર્ય કોણ ત્યારે સવારમાં સૂર્યના કોણ વખતે મેષ લગ્ન રહે અને પછી વરખ લગ્ન જેણે, એ રીતે ત્યારે વરખ સંક્રાંતિ કોણ ત્યારે સવારમાં સૂર્યોદય વખતે વરખ લગ્ન રહે, પછી ત્રિશુભ વગેરે રશ્મિઓના લગ્ન આવે, એમ આજળ પછી સમજવું પણ વિશેષ જાણવું એ કે જે દિવસે મેષ સંક્રાંતિ થાય તે દિવસથી સવારમાં ૩ ઘડી અને ૫૭ પળ વિવસ ચરતાં સુધી મેષ લગ્ન રહે અને પછી વરખ લગ્ન જેણે. ક્રમને મેષનો સૂર્ય એક માસ બુધી રહેવાનો અને પછી વરખ થવાનો માટે કરેલો મેષ લગ્ન ૮ આઠ આઠ પળ આઠા કોણ વખત સુધી રહે એમ સમજવું કેમ કે સંક્રાંતિ થીજે દિવસે સૂર્યોદયથી ૩ ઘડી અને ૪૬ પળ વિવસ ચરતાં સુધી મેષ લગ્ન રહે ત્રણે દિવસે ૩ ઘડી અને ૪૧ પળ સુધી રહે એમ કરતાં વરખ સંક્રાંતિ થિસવાને દિવસે મેષ લગ્ન સૂર્યોદય વખતે ઉપરની તુલ્ય વરખ લગ્ન જેણે, એ રીતે તમામ રશ્મિઓનાં લગ્નોના વખતમાંથી કરેલો ઘટકો સંક્રાંતિથી લગ્ન-જગ મેષથી કઠાવી લખવે છે.

વારકાળ—વિહિતર, પૂર્વે સંજળ, દક્ષિણે શુક્ર, પશ્ચિમે શનિ, અગ્નિકોણ સોમ, નૈરૂત્ય બુધ, પાશ્વ્ય શુક્ર, ઉશાનકોણ નથી વિહરમાન તિથિ કરતી તરવારવામીરિચરતા કાવાથી

બાર ભુવનના નામ—૧ તન, ૨ ખન, ૩ બધુ, ૪ પાકમ, ૫ સુખ, ૬ ઘાત, ૭ નિત્ર, ૮ પુત્ર, ૯ શત્રુ, ૧૦ સો પતિ, ૧૧ મૃત્યુ, ૧૨ જામ્ય, ૧૩ પિતા, ૧૪ શત્રુદ્રાવ, ૧૫ કર્મ, ૧૬ લાભ, ૧૭ અજ્ઞ, ૧૮ ખચ, ૧૯ વ્યથ.

સન્મુખ ચંદ્રનું ફળ—સન્મુખે અથલકાચ, દક્ષિણે સખસપદા, પૃષ્ઠતા ખાલુ-નાશાય, વામચંદ્રે પાશ્વ્ય ચંદ્રે સન્મુખ કોણે તે અપલાભ, જમણે કોણે તે સુખસંપદા થાય, પુંકને કોણે તે અજ્ઞ નાશ, અને કાચે કોણે તે જનના સ્વ થાય.

દિવસનાં ચોલડીયાં — રાત્રિનાં ચોલડીયાં

રાંવ	સોમ	મંગળ	બુધ	શુક્ર	શનિ
ઉદેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	અસ
ચલ	કાળ	ઉદેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદેગ	અમૃત
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
કાળ	ઉદેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદેગ	અમૃત	રોગ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદેગ
ઉદેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ

રાંવ	સોમ	મંગળ	બુધ	શુક્ર	શનિ
શુભ	અસ	કાળ	ઉદેગ	અમૃત	રોગ
અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ
ચલ	કાળ	ઉદેગ	અમૃત	રોગ	લાભ
રોગ	લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદેગ
કાળ	ઉદેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ
લાભ	શુભ	ચલ	કાળ	ઉદેગ	અમૃત
ઉદેગ	અમૃત	રોગ	લાભ	શુભ	ચલ
શુભ	ચલ	કાળ	ઉદેગ	અમૃત	રોગ

રાંવ ઉદેગ અમૃત શરી, મંગળ રોગ બે હાલ; બુધ લાભ શુભ શુક્ર, બૃહુ ચલ શનિશ્ચર કાળ.

બારે શાશિના પુરુષના સ્ત્રીના સાતઅન્દ્ર વિગેરે તથા ગુરુવાર લોચાનું.

બારે શાશિના નામ.	એવ	મરુજ	મિથુન	કર્ક	સિંહ	કન્યા	તુલા	દશમી	ધન	મકર	કુંભ	મીન
શાલુ મહિના	...	મનિક	આપક	પોષ	નેહ	ભાસરો	માધ	આસો	આવણ	રેલાખ	ચેતર	રાગણ
શાત સ્ત્રી	...	મંચળ	શુક	ચંદ્ર	રવિ	શુક	શુક	મંચળ	ગુહરપતિ	કાનિ	મનિ	ગુહરપતિ
શાત તિથિ	...	૧,૬,૧૧	૫,૧૦,૧૫	૨,૭,૧૨	૩,૮,૧૩	૫,૧૦,૧૫	૪,૬,૧૪	૧,૬,૧૧	૩,૮,૧૩	૪,૬,૧૪	૩,૮,૧૩	૫,૧૦,૧૫
શાત વાર	...	રવિ	કાનિ	શુક	કાનિ	શુક	ગુહરપતિ	શુક	શુક	મંચળ	ગુહરપતિ	શુક
શાત નક્ષત્ર	...	મયા	હસ્ત	સ્વાતિ	આનુશાષા	આશુ	કાનારા	રેવતી	ભરણી	શકિણી	આદ્રા	આશ્લેષા
શાત યોગ	...	વિપુલ	સુકર્મા	પરિચ	વ્યાખાત	ચક્ર	સુકર્મા	વ્યતિપાત	વજ	રેખતિ	મયક	વજ
શાત કારણ	...	બર	ચકુની	ચતુષ્પાદ	નામ	બવ	તેલિય	મર	તેલિય	સકુનિ	કિરંપુદ્ગ	ચતુષ્પાદ
શાત પહેર	...	૧ થો	૪ થો	૩ નો	૧ થો	૧ થો	૪ થો	૧ થો	૧ થો	૪ થો	૩ નો	૪ થો
શાત સ્વર	...	૪ થો	૮ મો	૫ મો	૨ નો	૬ મો	૧ થો	૧૦ મો	૭ મો	૪ થો	૨ નો	૩ નો
શાત ચંદ્ર	...	૧ થો	૫ મો	૬ મો	૨ નો	૧ થો	૩ નો	૭ મો	૪ થો	૧૧ મો	૨ નો	૩ નો
શાત સ્ત્રી ચંદ્ર	...	૧ થો	૮ મો	૭ મો	૬ મો	૧ થો	૪ થો	૨ નો	૧૦ મો	૧૧ મો	૫ મો	૧૨ મો
શાત મંચળ	...	૫ મો	૬ મો	૧ થો	૧૦ મો	૨ નો	૭ મો	૧૧ મો	૮ મો	૧૨ મો	૩ નો	૪ થો
શાત શુક	...	૨ નો	૧ થો	૩ નો	૭ મો	૧ થો	૫ મો	૬ મો	૧૨ મો	૬ મો	૪ થો	૩ નો
શાત ગુહરપતિ	...	૬ મો	૨ નો	૧૧ મો	૭ મો	૩ નો	૫ મો	૬ મો	૧૨ મો	૬ મો	૪ થો	૩ નો
શાત શુક	...	૭ મો	૧૦ મો	૩ નો	૮ મો	૪ થો	૬ મો	૧ થો	૧૦ મો	૭ મો	૫ મો	૨ નો
શાત કાનિ	...	૩ નો	૭ મો	૧૧ મો	૪ થો	૧૨ મો	૫ મો	૬ મો	૧૦ મો	૭ મો	૫ મો	૨ નો
શાત રાકુ-કેવ	...	૮ મો	૧૨ મો	૪ થો	૬ મો	૧ થો	૧૦ મો	૨ નો	૧૧ મો	૩ નો	૬ મો	૭ મો
શાત સમ	...	૧ કું	૨ જી	૪ યુ	૭ યુ	૧૦ યુ	૧૨ યુ	૬ યુ	૬ યુ	૧ કું	૩ જી	૫ યુ
કર્મમાન મતિ	...	૫ ઠે	૬ ઠે	૭ ઠે	૮ ઠે	૯ ઠે	૧૦ ઠે	૧૧ ઠે	૧૨ ઠે	૧૩ ઠે	૧૪ ઠે	૧૫ ઠે
પ્રતિદિનભોગ્યપણવર	...	૫ ઠે	૬ ઠે	૭ ઠે	૮ ઠે	૯ ઠે	૧૦ ઠે	૧૧ ઠે	૧૨ ઠે	૧૩ ઠે	૧૪ ઠે	૧૫ ઠે

આની સમજણ તરીકે એમ શાશિવાળાને કારણકે મહિને ૧, ૬, ૧૧, કોટલી તિથિએ, સંવવાર. મયા. નક્ષત્ર, વિપુલ યોગ, મવ કારણ, પહેલો યોગ, પહેલું લાગ, પહેલો અંદ્ર, માંચળ મંચળ, બીજો શુક, ૭મું ગુહરપતિ, સાતમો શુક, ત્રીજો યનિ, આઠમો રાકુ, ચોથો રવિ, અને સ્ત્રીને પહેલો અંદ્ર કોટલાં સાતક સમજવા અને એમ શાશિવાળાને ગુરુવાર મંચળ બધુરો. એ રીતે બારે શાશિવાળાને સમજવું.

વીલ્લ ભાષા થાત કરવા થાત અંદ્ર ઉપર વધારે નબ્લર રાખવાની છે. એ દિવસે થાત અંદ્ર હોય તે દિવસે ફેલ પશુ યુગ અમ કરવું નહિ અને સ્ત્રીને કાળ અંદ્ર હોય તો તે દિવસે તેના લભ તથા અધરણી વિગેરે યુગ કામ કરવાં નહિ.

વગી અહલુ વખતે જેને ૧, ૪, ૮, ૧૨, કોટલામે અંદ્ર હોય અથવા કાળ અંદ્ર હોય તેને છ માસ સુધી દુઃખી રાખે. અંદ્ર અહલુ હોય તો ચરદી વિગેરે વાયુની પીડા થાય અને સુઅહલુ હોય તો ગરમીની પીડા થાય. એ વગરના ઘીલ અંદ્ર હોય તો સારા ભણવા. અહલુ વખતે જેને નબળો અંદ્ર આલ્થી હોય તેણે અહલુ જેવું નહીં અને કાન કરવું તથા છાનપુત ગુહની વિષિ પ્રમાણે કરવી. એ આલ્સને અહલુ વખતે ૧, ૪, ૮, ૧૨ કોટલામે અંદ્ર આલ્થી હોય અને વધુ કાળમાં પણ અહો નબળા આલ્સ હોય, તથા માસ કુશળીમાં પણ નબળા જ અહો વાલ્સ હોય તે તે આલ્સ અરણ્યને કાઠુ જામ, કાટે છાનપુત વગેરે અહથાનિરોગ પ્રમાણે કરવી.

યોગના નામ	રવિવાર	સોમવાર	મંગળવાર	બુધવાર	ગુરુવાર	શુક્રવાર	શનિવાર
૧ વરયોગ	પૂર્વાભાદ્રપદ	આદ્રા	વિશાખા	રોહિણી	પુષ્ય	મઘા	મૂળ
૨ કકચ	૧૨ તિથિ	૧૧ તિથિ	૧૦ તિથિ	૯ તિથિ	૮ તિથિ	૭ તિથિ	૬ તિથિ
૩ દગ્ધ	૧૨ તિથિ	૧૧ તિથિ	૧૦ તિથિ	૯ તિથિ	૮ તિથિ	૭ તિથિ	૬ તિથિ
૪ અનુહા	૧,૬,૧૧ તિ.	૨,૭,૧૨, તિ.	૧,૭,૧૨ તિ.	૪,૬,૧૪ તિ.	૨,૭,૧૨ તિ.	૩,૮,૧૩ તિ.	૫,૧૦,૧૫ તિ.
૫ સિદ્ધિ	૦	૦	૩,૮,૧૩ તિ.	૨,૭,૧૨ તિ.	૫,૧૦,૧૫ તિ.	૪,૯,૧૪ તિ.	૬,૧૧,૧૬ તિ.
૬ ઉત્પાત	વિશાખા	પૂર્વાષાઢા	ધનિષ્ઠા	રેવતી	રોહિણી	પુષ્ય	ઉત્ત. પાશુની
૭ અસુ	અનુરાધા	ઉત્તરાષાઢા	જાતારાઢા	અશ્વિની	મૃગ	આર્દ્રેષા	હરત
૮ કાણુ	જ્યેષ્ઠા	અભિગિત	પૂર્વાભાદ્રપદ	કરણી	આદ્રા	મઘા	ચિત્રા
૯ સિદ્ધ	મૂળ	શ્રવણ	ઉત્તરાભાદ્રપ	કૃત્તિકા	પુનર્વસુ	પૂર્વાશુભની	સ્વાતી
૧૦ મમન્ટ	મઘા-ધનિષ્ઠા	મૂળ-વિશાખા	કરણી-કૃત્ત.	પુનર્વસુ-રેવતી	આશ્વ. ઉત્તરાષા	રોહિણી-અવુ	શ્રવણ-કૃત્તિકા
૧૧ મમઘટ	મઘા	વિશાખા	આદ્રા	મૂળ	મૂળકાઢા	રોહિણી	હસ્ત
૧૨ મુસલવળુ	કરણી	ચિત્રા	ઉત્તરાષાઢા	ધનિષ્ઠા	ઉત્તરા	જ્યેષ્ઠા	રેવતી
૧૩ અમૃતસિદ્ધ	હરત	શ્રવણ-મૃગ	અશ્વિની	અનુરાધા	પુષ્ય	રેવતી	રોહિણી

ગોરખનો આંક ભવિષ્ય

નોંધ—પરદેશ કે બહારમામ જ્યાં માટે કોઈનો ઉપયોગ કરવો જ્યાં પ્રમાણે માહતારને મંદ પ્રાપ્તમનું એકજ દુગ અમાવાસ્ય વર્ણિત.

પો. મા.	કા. ગ્રે.	વે	જ્યે	આ	શ્રા	જા	આ	કા.	મા.	ફલશ્રુતિ.		
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	સુખ ઉપજે, કલેશ ન હોય.		
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	મહાભય ઉપજે, પરતાવ હોય.		
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	૨	અર્થપૂર્ણ કાર્યસિદ્ધિ હોય ભલે જાત હોય.		
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	૨	૩	કલેશ હોય, પણ વસ્તુત્રાલ હોય.		
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	૨	૩	૪	વસ્તુત્રાલ, ઘંટટ ટળે, મિત્ર મિત્રે, સિદ્ધિ.		
૬	૭	૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	ગૃહમિંતા, કલેશ હોય મિત્રસંઘટ ઉપજે.		
૭	૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	મી. ભાગ્ય ઉપજે, મિત્ર મિત્રે, આપન દિને		
૮	૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	મહુ ખરાજ લેવજુદેરાજુ ન ચાલે		
૯	૧૦ ૧૧ ૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	કાર્યસિદ્ધિ, ભાગ્ય ઉપજે, કાર્યસિદ્ધિ હોય		
૧૦	૧૧ ૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	સૌભાગ્ય મળે, પણ દીવસ મત યાય		
૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	કલેશ અચુક કામ લાગે પણ નાશ ન હોય
૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦ ૧૧	અર્થસિદ્ધ, મિત્ર સારથી મિત્રે, લાભ હોય.	

સૂચ' વગેરે આઠ અહોથી જ્ઞાનવરણીય આઠિ આઠ કર્મો ભણુવાની રીત:—

જે માણસની જન્મકુળનીમાં સૂચ' ઉચ સ્વગૃહી કે મિત્ર ક્ષેત્રી હોય તે તે માણસ બહુ જ્ઞાનવાન થાય સૂચ' નીચ—અસ્ત કે શત્રુ ક્ષેત્રી હોય તે તે માણસ અલ્પ જ્ઞાનવાન થાય. અંદ્રમા ઉચ્ચ—સ્વગૃહી કે મિત્ર ક્ષેત્રી હોય અથવા શુભમહો અંદ્રને ભેતા હોય તે તે માણસની ધર્મ' મહા' સારી રહે.

મંજલથી વેદનીય કર્મનું સ્વરૂપ ઉપર પ્રમાણે ભેવું. છુપથી મોહનીય કર્મનું સ્વરૂપ ભેવું ધંદરપતિથી નામકર્મ' ભેવું. ઇન્જલત આલક કેમ રહેયે તે ભેવું. શુકથી મોત્રધર્મનું સ્વરૂપ ભણવું શનીથી આચુચ કર્મનું સ્વરૂપ ભણવું અને શકુથી અંતરાય કર્મનું સ્વરૂપ ભણવું.

પૂછેલ પ્રશ્ન ઉપર ચારેલ વસ્તુ ભણુવાની રીત.

પહેલાં આપેલ સમય ઉપરથી લગ્ન ઠાવું. મેવ લગ્ન આવે તેા સખલ કર્તાના દિલમાં ક્ષીટ્ય ચિંતા છે અને તેના માટે પ્રશ્ન પૂછેલ છે. એમ ભણવું વુપલ લગ્ન આવે તેા મનુષ્ય તથા જનવર બાબતમાં પૂછેલ છે મિથુન લગ્ન આવે તેા સંતાન—નોકર બાબતમાં પૂછેલ ભણવું કર્મ' લગ્ન આવે તેા આચાર તથા મુસાફરી માટે પૂછેલ ભણવું સિદ્ધ લગ્ન આવે તેા જનવર તથા પક્ષી બાબત પૂછેલ છે. કન્યા લગ્ન આવે તેા સ્ત્રી દાસ ઠાસી બાબત પૂછેલ છે ભણવું. તુલા લગ્ન આવે તેા વ્યાપાર સદ્દા બાબત પૂછેલ છે એમ ભણવું વૃત્તિક લગ્ન આવે તેા દૂરમન બાબત ભણવું ધન લગ્ન આવે તેા કાયદા માટે પૂછેલ ભણવું મકર લગ્ન આવે તેા ક્ષીર ચિંતા બાબત ભણવું કુલ લગ્ન આવે તેા ધર્મ' બાબત પૂછેલ ભણવું મીન લગ્ન આવે તેા જરૂરિત સુકામ બાબત પૂછેલ ભણવું.

અર્થોત્તમ સુદુર્તરાજ.

દેવ, વિદિ, દિશાચર, યોમિતી, કાલાપાતવાર વગેરે દેવ નહે નહિ ત્રીજને તેરજ, ચોથને ચૌદક, પાંચમને

પ્રહર ૧	પ્રહર ૨	પ્રહર ૩	પ્રહર ૪	પૂર્વ	દક્ષિણ	પશ્ચિમ	ઉત્તર
અર્થ	સુખ	મનનીચિંતા	સૌખ્ય	સૌખ્ય	કલેક	ભય	દ્રવ્ય
મહાભય	કલેક	સુખ	કુશળ	૦	નાક	દરિદ્ર	ચિંતા
અર્થભાજ	રાબ્યસુખ	સુખ	વિનાક	દ્રવ્ય	કુઃખ	પ્રજપ્રાપ્તિ	ધનપ્રાપ્તિ
કલેક	સુખ	કલેશ	ભયે ન હોય	કલેક	ભયે ન હોય	ધન	સૌખ્ય
સંકટ	કલેક	ભાગ્ય	સૌખ્ય	ભાજ	દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ	ધન	સૌખ્ય
સંકટ	કલેક	પરમનીતિ	અર્થ પ્રાપ્તિ	ભય	ભાજ	મૃત્યુ	દ્રવ્ય ભાજ
વિભંબ	અર્થ પ્રાપ્તિ	સુખ	સુખ	ભાજ	કષ્ટ	ભાજ	સુખે
.	.	.	.	.	સૌખ્ય	.	સૌખ્ય
અર્થ પ્રાપ્તિ	મહુભય	મિત્રમિત્રે	સુખ	સુખ	ભાજ	કાવં સિદ્ધિ	કષ્ટ
શીખ્રભાજ	સંપૂર્ણ	પથી સુખ	મૃત્યુ	કલેક	કષ્ટ	દ્રવ્યપ્રાપ્તિ	ધન
પથી મૃત્યુ	અર્થ પુણ્ય	કુશળ	મૃત્યુ	ભાજ	દ્રવ્યનાક	૦	મિત્ર
મૃત્યુ	અર્થ પ્રાપ્તિ	સુખ	કુશળ	૦	સુખ	મૃત્યુ	કષ્ટ

સુહૃદૈત વિષય

- જન્મ રાશિનો પહેલો અંક કાયદા કર્તા
- જન્મ રાશિથી બીજો અંકમાં મધ્યમ
- જન્મ રાશિથી ત્રીજો અંકમાં ભાજ કર્તા
- જન્મ રાશિથી ચોથો અંકમાં ચારો નહિ
- જન્મ રાશિથી પાંચમો અંકમાં રાજકાજમાં ચારો
- જન્મ રાશિથી છઠો અંકમાં કાયદા કર્તા
- જન્મ રાશિથી સાતમો અંકમાં અર્થમાં ચારો નહી.
- જન્મ રાશિથી આઠમો અંકમાં કાયદાકારક
- જન્મ રાશિથી નવમો અંકમાં કાયદાકારક
- જન્મ રાશિથી દશમો અંકમાં કાયદાકારક પાર પાઠનાર
- જન્મ રાશિથી અધ્યારમો અંક (સારો) ભાજ કર્તા
- જન્મ રાશિથી બારમો અંક ખરાબ

ગુહ્ય પક્ષમાં અંક બલ ભેતું કુશ્વ પક્ષમાં તારાબલ ભેતું.

અર્થાંશ નિમિત્ત

(૧) અંગ સ્વરુપ, (૨) સ્વપ્ન સાજ, (૩) સ્વપ્ન વિજ્ઞાન (૪) ભૂમિષંપ નિમિત્ત, (૫) અંજન નિમિત્ત (૬) હસ્તરેખા (૭) ઉત્પાત નિમિત્ત (૮) અંતરિક્ષ નિમિત્ત

“અંગવિદ્યા” નામના શાસ્ત્રમાં નિમિત્ત જ્ઞાનનું વર્ણન ૮૦૦૦ (આઠ હજાર) પ્રલોક પ્રમાણ કરેલ છે. નિમિત્ત જ્ઞાન આઠ તરેહથી વર્ણવેલ છે માટે જૈન શાસ્ત્રમાં તેને અર્થાંશ નિમિત્ત કહેવામાં આવે છે. અંગ દરેકવાનું ફલ—સ્વપ્નનું ગુણ ગુણ ફલ મનુષ્ય જનવર પક્ષીની બોલી ઉપરથી ગુણ ગુણ ફલ. પરતી કંપે તેનું ફલ. ચરીરમાં કાલ-કાલા ચિન્હ તથા બાજરીના ઘણા બેવા મહાનું ફલ. ન જનવાના બનાવ બને તેનું ફલ. હસ્તરેખાનું ફલ. હાથ-પગની રેખાનું ફલ. આકાશમાં જે ઉત્પાતથય તેનું ફલ. “અંગવિજ્ઞાન પયજ્ઞા” અર્થાંશ નિમિત્તનું વર્ણન કરેલ છે. બે કોઈ માણસ કૃતિકા નક્ષત્રમાં મુસાફરી બધ તે પાંચ કાલ લેલા કર્તા પાંચને બધ તે કાવં ચિન્હ થાય.

આદ્રા નક્ષત્રમાં જે ચાર તોલા તાજુ આખજુ આઇને જાય તે કાય' સિદ્ધ થાય. પુનર્વસુ નક્ષત્રમાં-ચાલતી વખતે ચાર તોલા તાજુ ઘી આઇને જવાથી કાય' સિદ્ધ થાય. ધરાર્કો પૂજ' થાય. પુબ્ય નક્ષત્રમાં-ખીર આઇને જવાથી કાય' સિદ્ધો. (ચત્રા નક્ષત્રમાં-પકા-વેલી મગની ઢાળ આઇને જાય તે કાય' સિદ્ધિ. સ્વાત નક્ષત્રમાં-કોઈ પણ ચીકું પાકું ફલ આઇને જાય તે કાય' સિદ્ધિ અલિણ્ણત નક્ષત્ર-કેઈ તરફનું સુગંધી ફુલ આઇને જાય કાય' સિદ્ધિ. (બઈ-બુઈ. ચમેલી મરવા વિગેરે) શ્રવણ નક્ષત્રમાં-ખીર આઇને જાય તે મનોકામના પૂજ' થાય. શતભિષા નક્ષત્રમાં-પાકેલી તુવરની ઢાળ આઇને જાય તે કાય' સિદ્ધિ. બરણી નક્ષત્રમાં-પાકેલા-રાધેલા ચોખામાં તેલ નાખીને ખાય અને જાય તે મનો કામના પૂજ' થાય.

ઉપર બતાવેલ નક્ષત્રમાં ઝમન સમયે કહેલ વસ્તુ ખાઈ લેવી. પછી જ્યારે ચંદ્ર સ્વર બશમર આલતો હોય ત્યારે ત્રણ નમસ્કાર માંત્ર બહીન ચોવીણ છત્રને પ્રણામ કરીને હાથો પમ પ્રથમ ઉપાડીને પ્રયાણ કરનારની દરેક ઇચ્છા પૂજ' થાય છે, જેમાં શંકા નથી.

મેષ રાશીવાલાને પૂર્વાશ્વિની-પૂર્વાષાઠાને પૂર્વા આદ્રપદમાં થયેલ જિભારીમાં મરણાંત કબ્લ થાય. વૃષભ રાશીવાલાને હસ્ત નક્ષત્રમાં થયેલ જીભારીમાં સખત દુઃખ થાય. મિથુન રાશીવાલાને સ્વાતિ નક્ષત્રમાં, કર્ક રાશીવાલાને અનુરાધામાં, સિંહ રાશીવાલાને પૂર્વાષાઠામાં, કન્યા રાશીવાલાને શ્રવણમાં, તુલા રાશીવાલાને શતભિષામાં, વૃશ્ચિક રાશીવાલાને રેવતીમાં, ધન રાશીવાલાને બરણી, મકર રાશીવાલાને શકિષ્ઠી, કુમ્બ રાશીવાલાને આદ્રામાં, અને મીન રાશીવાલાને અપ્રવેષા, નક્ષત્રો થયેલ જિભારીમાં સખત તકલીફ થાય. જિભાર હાલતમાં ધમ નહીં બુલવો નોઈએ. છત્ર મંદિર છત્રમૂર્તિ છત્રાગમ સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક શ્રાવિકા આ સાત ક્ષેત્રમાં ધન વ્યાજ કરવો. ચોવીણે પ્રભુની શાશી મલતીન એક પાનું વિજ્ઞાન હમુરી મહાશબ્ (આત્મા શમણ મહાશબ્) પાસે હતું. તેમાં નીચે પ્રમણે રાશીવાલાને ભગવાન અનુકુલ કહ્યા છે. ૧ નો આંક હોય તે ૩૫મરેક, શિનો હોય ત્યાં અછતનાથ ૨૪ નો હોય ત્યાં મહાવીર પ્રભુ એવ અનુ, મે બહુવું-

મેષરાશીને:-૧ ૩ ૪ ૫ ૭ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૬ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૩ મા ભગવાન અનુકુલ છે. વૃષભરાશીને:-૨ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૭ ૧૮ ૨૦ ૨૨ ૨૪ મિથુનરાશીને:-૧ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૬ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૫ કર્કરાશીને:-૧ ૨ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ સિંહરાશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૧ ૨૩ કન્યારાશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૬ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૭ ૧૮ ૨૦ ૨૨ ૨૪ તુલારાશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૩ વૃશ્ચિકરાશીને:-૨ ૫ ૬ ૮ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૪ ધનરાશીને:-૧ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ મકરરાશીને:-૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૮ ૧૧ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ કુમ્બરાશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૫

૧૧ ૧૭ ૧૯ ૨૩ ૨૪ મીનરાશીને:—૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૧૦ ૧૧ ૧૩ ૧૪ ૧૭
૧૮ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪

સ્વરોહય જ્ઞાનનું અલ્પ સુચન.

સ્વરોહય જ્ઞાનનું વર્ણન “વિવેક માતંક યોગ રહસ્ય”-હેમચંદ્રાચાર્ય સ્વીત યોગ શાસ્ત્ર અને શિક્ષનંદ્રી કૃત સ્વરોહય જ્ઞાન આદિ પુસ્તકોમાં વર્ણવેલ છે. યોગની હયા ભૂમી છે તેમાં પ્રથમ ભૂમિ સ્વરોહય જ્ઞાન છે. તીર્થંકર-જલ્મધર-પૂર્વધારી મહાપુરુષો યોગના સંપૂર્ણ ભણકાર હતા. શરીરમાં ઘણી નાડીયો છે તેમાં ચૌવીશ નાડી મોટી છે ચૌવીશમાંથી નવ મોટી છે અને નવમાંથી ત્રણ નાડી મોટી છે, ત્રણ નાડીના નામ:- (૧) ઈંજલા અંદ્ર ડાબી (૨) પિંજલા મૂય, જમણી (૩) સુપુમણા. બંને દરેક સ્ત્રી અને પુરુષને કલાકે કલાકે નાડી બદલે છે. માંદા માણસો માટે નિયમ નહીં હાથ નાકમાંથી જે શ્વાસ નીકળે તેને અંદ્ર સ્વર કહેવામાં આવે છે. જમણા નાકમાંથી જે શ્વાસ નીકળે તેને મૂય સ્વર કહેવામાં આવે છે. અને બંને નાસીકામાં જે શ્વાસ સાથે વહે છે તેને સુપુમણા કહે છે. ઘડીકમાં મૂય અને ઘડીકમાં અંદ્ર સ્વર ચાલે અથવા બંને શ્વાસ ચાલે ત્યારે કોઈ કામ કરવું નહીં. તીર્થંકર જલ્મધરોનું ધ્યાન કરવું. સુપુમણા સ્વર અહીં કલાકથી વધારે ચાલતો નથી. સ્થિર અને શાંત કાર્યો માટે અંદ્ર સ્વર સારો છે. કૂર અને ચર કાર્યો માટે જમણો સ્વર સારો છે. આ પ્રમાણે ચાલનાર આત્માઓ સુખી થાય છે. દરેક મહીનાની વહી એકમના દિવસે સૂર્યોદયના સમયે સૂર્યસ્વર ચાલે તો યંદર દિવસ આનંદથી પસાર થાય. દરેક મહીનાની સુદી એકમના રોજ સૂર્યોદય વખતે અંદ્રસ્વર ચાલે તો પંદર દિવસ આનંદથી પસાર થાય. દરેક મહીનાની સુદી એકમના રોજ સૂર્યસ્વર ચાલે અને વહી એકમના રોજ અંદ્રસ્વર સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો સારું નહીં. નુકશાન થાય. શબ્દભય થાય. અને બંને એકમે સુપુમણાસ્વર ચાલે તો પશુ ઠીક નહીં. આ પ્રમાણે ત્રણ પખવાડીયાની એકમે જે પ્રમાણે સ્વર ચાલવો જોઈએ તે જો ચાલે તો દુરમન મિત્ર થાય વિપરીત ચાલે તો મિત્ર દુરમન મિત્ર થાય અને વિપરીત ચાલે તો દુરમન મિત્ર થાય. એકમ સુધરે તો પંદર દિવસ આનંદમાં બય. આ નિયમ સ્ત્રી તથા પુરુષને સરખો છે. દરેક સ્ત્રી પુરુષને સુદી એકમે કાળો અને વહી એકમે જમણો સ્વર સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો તન-મન-ધનથી ફાયદો થાય. અંદ્ર સ્વર બાર આંગલ તથા ચોલ આંગલ પ્રમાણ ચાલે તો સારો. સૂર્ય સ્વર ચાર કે આઠ આંગલ પ્રમાણ સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો સારો.

અંદ્ર સ્વરમાં કરવા લાયક કાર્યોની યાદી:—

નવું છતમંદીર બનાવવું. નવા છતમંદિરનું ખાત સુદુરત, છત મુતિની પ્રતિષ્ઠા, છતમંદીર ઉપરના શિખર પર ધજાકંઠ અથવા કળશ ચઢાવવો, પૌષ્ય શાલા હાન શાલા, ધર-હાટ-મહેલ કોટ-ગઠ બનાવવો, સંઘમાલ પહેરાવવી, તિર્થમાં હાન હર્ષ ડીલા લેવી, અંત્ર બતાવવો, વિગેરે કાર્યો અંદ્ર સ્વરમાં કરવા. નવા ધરમાં પ્રવેશ, મામ-શહેરમાં પ્રથમ પ્રવેશ કરવો, કપડા-લહેર્યાં આલુપણ પ્રથમ પહેરવા, કંપુકટ લેવો,

સોનાકાચાસળી શરૂઆત કરવી, પાંદડીમાં દવા ખાવી એટલી કરવી માત્ર બગીચા કરવા, રાત્રીની પ્રથમ ચુલાકાત કરવી, રાત્રીને રાજ તિલાક કરવું, રાજગાદી ઉપર બેસવું મઠ, દેવળ. શુક્ર બનાવવી, સોનુ-અવેશતના ઠાગીના બનાવવા પાણી અને પ્રવાહી હેતુ વિગેરે ઉપરના કામો અંદ્ર સ્વર ચાલે ત્યારે કરવા.

સૂર્ય સ્વરમાં કરવા લાગક કામોની યાદી :—

વિધા બાણવી, ક્યાન સમાધી કરવી, દેવતાને પ્રત્યક્ષ લોકાવવાનો મંત્ર બહુવો, રાજમના અમલકારને અરણ્ય કરવી, દુરમન ઉપર અઠાઈ કરવી, અર્પનું ઊર ઉતારવું, ભૂત મૈત કાઢવા, શીમારને દવા આપવી, લોજન કરવું, સ્નાન કરવું, સીને અતુહાન દેવું, નવો ચોપડો લખવો. કોઈને કષ્ટ દૂર કરવા ઉપાય બતાવવો, શાંતિજલ છાંટવું, વેપાર સદ્ગો કરવો, દુરમન ઉપર અઠાઈ કરવી, યુદ્ધ કરવું, અમુદ્રમાં યુગ્મકર્મી કરવી. દુરમનની સામે જવું, ઉંટ, ગાય, ભેંસ, ખરીદવી, નદી ઉતરવી, કબ' દેવું કે હેવું, આ બધા કામમાં સૂર્ય નાહી શેષ છે. બંને નાહીમાં શ્યામ ચાલે ત્યારે કોઈ કામ કરવું નહી. પ્રવાહી વસ્તુ અંદ્ર સ્વરમાં પીવી, સ્વરવિષાથી વધ' ફલ બાણવાની સીત, ચૈત્ર સુદ એકમના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક અંદ્ર સ્વર ન ચાલે તો ત્રણ મહીનામાં ગિમારી થાય. ચૈત્ર સુદ ત્રીજાના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક અંદ્ર સ્વર ન ચાલે તો દેશાટન કરવું પડે અને તકલીફ પડે. (ગેર સુલકની સફર થાય.) ચૈત્ર સુદ ત્રીજાના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક અંદ્રસ્વર ન ચાલે તો યરીરમાં પીત્તબ્ધરની બીમારી થાય. ચૈત્ર સુદ ચોથાના દિવસે એક કલાક અંદ્રસ્વર ન ચાલે તો મરણ થાય. ચૈત્ર સુદ પાંચના દિવસે એક કલાક અંદ્રસ્વર ન ચાલે તો રાજથી હંડ થાય. ચૈત્ર સુદ છઠના દિવસે એક કલાક અંદ્રસ્વર ન ચાલે તો જાતુ નષ્ટ થાય. ચૈત્ર સુદ સાતમના દિવસે એક કલાક અંદ્રસ્વર ન ચાલે તો સ્ત્રી નષ્ટ થાય. ચૈત્ર સુદ આઠમના દિવસે એક કલાક અંદ્રસ્વર ન ચાલે તો આવક ઝોછી થાય આખા દિવસમાં ફક્ત એક કલાક અંદ્રસ્વર ચાલવોજ શેષજો. વધારે ચાલે તો હરકત નહી. યોગના (ક્યાન) પ્રભાવથી અંસારમાં યજ્ઞ બરત ચક્રવર્તીને મરૂદેવી માતાએ કેવલ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું. હરેક સ્વરમાં પાંચ તરવો અનુક્રમે દિવસ રાત ચાલે છે. અગ્નિ-વાયુ-પૃથ્વી-જલ-આકાશ આ પાંચ તરવો અનુક્રમે ચાલે છે. સવારના ઉઠતાં બે સ્વર ચાલે તે બાલુનો પત્ર પથારીમાંથી જમીન ઉપર સુકવો. ધરથી બહાર નીકળતાં બે સ્વર ચાલેતો હોય તે બાલુનો પત્ર પ્રથમ ઉપાડી ચાલવું. બે માણસનો ત્રણ દિવસ તથા રાત સૂર્ય સ્વરજ ચાલે તો એક વર્ષમાં મરણ થાય. બે માણસનો એક મહીના સુધી સૂર્ય સ્વરજ ચાલે તે માણસ બે દિવસમાં મરી જાય. બે માણસનો ચાર દિવસ આઠ બાર સોળ અથવા વિંશ દિવસ બરાબર દિવસ તથા રાત અંદ્ર સ્વર ચાલે તો તેની ઉંમર લાંબી બાણવી. પૂણ્ય સ્વરમાં પુછાચેલા પ્રશ્નની સિદ્ધિ થાય છે તરમીના વખતે સૂર્ય સ્વર અંધ કરવાથી ગરમી બહાર કરતી નથી. ઠંડીના વખતે અંદ્રસ્વર અંધ કરવાથી ઠંડી લાગતી નથી.

સમાસિતા આનંદિત ઉદ્ગારો
(દેશી ધન ધન જિનવાણી)

પ્રભુ પાસ પસાવૈ પુરણુ દ્રીધુ, કામ ને દુઃખર હીધુ, ૨, ધન ધન જિનવાણી.
મુજ મનનું સવિ વાંછીત સીધુ, ચિત્ત શુદ્ધ રસાયણ પીધુ ૨ ૫૦ ૧. અહો જિનવાણી
મહિમા જોને. ભવોભવ પાતીક યોજોરે. ૫૦ જોહ વાણીનું શરણુ જામ હોને, માણ
કામ કોમાદિક ધોજોરે. ૫૦ ૨ વહપાસે વહસજન રાજે, જિનકાજિત હુદમે જાજે ૨.
૫૦ ધીરપર મુક મુક ઘઠા ખીરાજે, સાથે સનેહીઓ છાજેરે. ૫૦ ૩ જ્ઞાનાકિ મન
ભાવતાં આયો, વિનમ બહુમાન સંગાજોરે. ૫૦ કૃપા પ્રીતિ વિશ્વાસે નિહાલો, ચિત્ત ભરમ
સરિ ઘણોરે, ૫૦ ૪. કમ' વિચિત્રે વિચિત્ર દિસું, પજુ દેવગુરુ મુણે હીમુરે, ૫૦ મગ્ન મને મુક
મરણે રહેયું, શામલ કહે સવી સહેયુંરે, ૫૦ ૫. હવે તિજ આતમ કારજ કરીએ, ખટપટ
સવી પરિહરીએરે. ૫૦ ૬ શી સદગુરુ આજ્ઞા ચિર મરીએ, સામળ તો ભવ તરીએરે. ૫૦ ૬.

કળારા

ક'ક-ક'ક ચિત્ત વિશુદ્ધિ મહાનિષિ સખ્તિભાવે સંગ્રહો, જિનવચણ મુષારસ પાન
કરજ અજ્ઞાન હરવા એ લક્ષો, મેં મોહભળ જ'ભળ દુઃખનો અનુભવ બહુ લક્ષો,
હવે પાસ પસાવ મહાનિષિ પાવ શામળ મુજ મહમજું.

માંગલિક ઉપસંહાર પ્રતોક.

મંગલ મંગલાન્ વીરો, મંગલ ગૌતમ પ્રભુ ; ; મંગલ સ્થુલિભદ્રાધા,
જેનો ધર્મોડરુ મંગલ. ૧ સર્વ મંગલ માંગલ્ય, સર્વ કલ્યાણુ કારણુ ;
મધાન સર્વ ધર્માણુ, જેન જ્યાતેશાસન, ૨. સર્વેકમ મુખિન : સન્તુ સર્વે
સન્તુ નિરામલા : સર્વે ભદ્રાણુ પરચન્તુ મા કશ્ચિદુઃખ માપ્નુયાત :

યોગ અનુપ્રેક્ષા

યોગનો માગ એ આરાધનાનો-સાધનાનો સંબંધ માગ છે. માનવ જીવનને સાચું કરવા માટેની પ્રક્રિયા યોગ દર્શાવે છે, યોગમાં જીવનનું વિજ્ઞાન છે, મોક્ષની કલા છે, યોગનો વિષય અત્યંત ગંભીર છે, સદ્ગુણના સુષોભ્ય માર્ગદર્શન નીચે જ્યારે સમ્યક્ પ્રકારે ધ્યાનમાગમાં પ્રવેશ થાય છે ત્યારે યોગની જટિલ પરિભાષાના રહસ્યો સહજ ઉપડે છે અને શબ્દો પાછળના અર્થોનું તત્ત્વ સ્પર્શી છે.

યોગ સંબંધી અનેક મહત્વના મુદ્દાઓનું સ્પષ્ટિકરણ થતાં પરમ ઉપકારી શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતોએ પ્રકાશીલા આદ્યંત દર્શનની વિશદતા અને વિશેષતા અનુભવાય છે.

સંબંધની આ સાધનાનો જીવનમાં પ્રગટ થાય, તે માટે યોગ પરિભાષાના અર્થ રહસ્યને પ્રકાશિત કરવામાં સહાયક અને એવા એક માત્ર હેતુથી, યોગ વિષયક એક સ્વતંત્ર પ્રકાશન આશરે એક હબાર પાનાથી અધિક તથા અનેક ચિત્રો સહિત તૈયાર થઇ રહ્યું છે.

—શ્રી મહાવીર સ્વામિ ભગવંતનો પૂણ્ય યોગ, ચોવીસ તીર્થ કરોની ચોવીસ યોગ પ્રક્રિયા, શ્રી તત્ત્વાર્થ સૂત્ર અને યોગ તત્ત્વ સમન્વય, અષ્ટ પ્રવચન માતાનો અષ્ટાંગ યોગ, ત્રણ પ્રંથ અને પ્રંથ બેદનું બેદ વિજ્ઞાન, સમ્યગ્દર્શન અને કુંડલિની જાગરણ, કે પ્રંથ બેદ અને ચક્ર બેદનો સંબંધ.

—પ્રત્યેક ચક્રના પત્રોની સંખ્યા, ચક્રના રંગ, ચક્રના સ્થાન, પત્રોમાં રહેલી માતૃકાઓ, ચક્રના તત્ત્વ ખીજ, ચક્રની દેવીઓ, ચક્રના મંત્ર ખીજ, તથા ચક્ર સંબંધનું રહસ્ય.

ચરણસિત્તરી અને કરણ સિત્તરીમાં યોગનું સ્વરૂપ, આવશ્યક સૂત્રોમાં ભરેલા યોગ રહસ્યો, ભૈરવ પદ્માવતિ કલ્પ અને કુલકુંડલિની યોગ, સ્વરોહયનું મહાવિજ્ઞાન, પંચ સ્વરતત્ત્વ, પ્રાણવિદ્યા, દશ પ્રાણ અને પાંચ ધારણા, અધ્યાત્મ જીવનમાં દેવતત્ત્વ, સુરતત્ત્વ, અને ધર્મતત્ત્વનું રહસ્ય, યોગ માર્ગ અને અયોગ માર્ગનો ભેદ, પ્રજ્વલેપાસના અને પંચપરમેષ્ઠિ નમસ્કાર, સુવર્ણસિદ્ધિમાં યોગનું રહસ્ય, દેહશુદ્ધિ, પંચકોષ ભેદ અને ઔદારિકાદિ પાંચ શરીર.

મહામંત્ર વિજ્ઞાન, મંત્ર યોગ અને જપ યોગ, શબ્દ યોગ અને વાગ્ યોગ, જપ સાધના, નાદાનુસંધાન, શબ્દ પ્રજ્ઞા અને નમસ્કાર મહામંત્ર, મંત્ર ચૈતન્ય જાગરણ સુરત શબ્દયોગ, અષ્ટ મહા-સિદ્ધિ, નવનિધિ અને લબ્ધિઓ, યોગની આઠ દણ્ડિઓ અને અષ્ટાંગ યોગ.

ભક્તિ અને પ્રપત્તિનો પરિભાષિક ભેદ તથા ભક્તિ યોગમાં રસોનો સોપાન ક્રમ, નવધાભક્તિ અને શ્રી જિનેશ્વર ભગવંત પ્રત્યેની શરણાગતિ, 'નમો'નો શરણાગતિ યોગ, ત્રિકુટિ ભેદ, સહજ જ્યોતિ અને જ્ઞાનાહત્ત્વ; નાદ, મુદ્રા ભેદ, મુદ્રાઓ સાથે પાંચ તત્ત્વોનો સંબંધ, ધ્યાન શૂન્ય કલા અને જ્યોતિ, ખિંડુ, નાદ, તારા અને કથ.

—ભક્તિયોગ, જ્ઞાનયોગ અને કમ યોગનો 'સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન ચરિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગ' સાથે સંબંધ.

—યોગ વાશિષ્ઠની સમજાન ભૂમિકા, ગીતા અને ઉપનિષદમાં યોગ તત્ત્વ, તંત્રની યોગ પ્રક્રિયાઓ, પશ્ચિમની યોગ પદ્ધતિ, ઔદ્ધ ધર્મની ધ્યાન ધારણાઓ, પ્રાચિન સંસ્કૃતિઓમાં યોગ.

—શુકલ, નીલ, પીત પ્રભાવલી રહસ્ય અને લેસ્થા શુદ્ધિ, યુજ્યસ્થાનક કમારોહમાં યોગ, મતિ, મુત, અવધિ, મન:પર્ચવ અને કેવલનો પ્રકાશ પૂજ, હઠ યોગના પટ્કમ તથા પડ આવશ્યક વચ્ચેનો લૌકિક લોકોત્તર ભેદ, નવ ચક્ર, ધોડાધાર અને ચક્ર ભેદન, પ્રમરયુદ્ધા, અ-ક-ય ત્રિયક, સંયમતત્ત્વસાર, અધોમુખ સહજાર અને ઉર્ધ્વમુખ સહજાર, પરકાય પ્રવેશ, કાયાકલ્પ, કુવકુંડલિની ઉત્થાન દ્વારા શિવશક્તિ સંયોગ, સક્રિયપાત રહસ્ય, શ્વપક્રમેણિ આરોહણ અનુભૂતિ પ્રકાશ, સૈલેશી કરણનું રહસ્ય.

યોગ અનુપ્રેક્ષા સંપાદક : શ્રી કિરણ

મંથની માત્ર મર્યાદિત સંખ્યામાં પ્રતો જાપવાની હોવાથી જેઓને આ વિષયમાં રસ હોય તેમને પોતાની નકલો માટે પ્રકાશકને અવસ્ય મળવું.

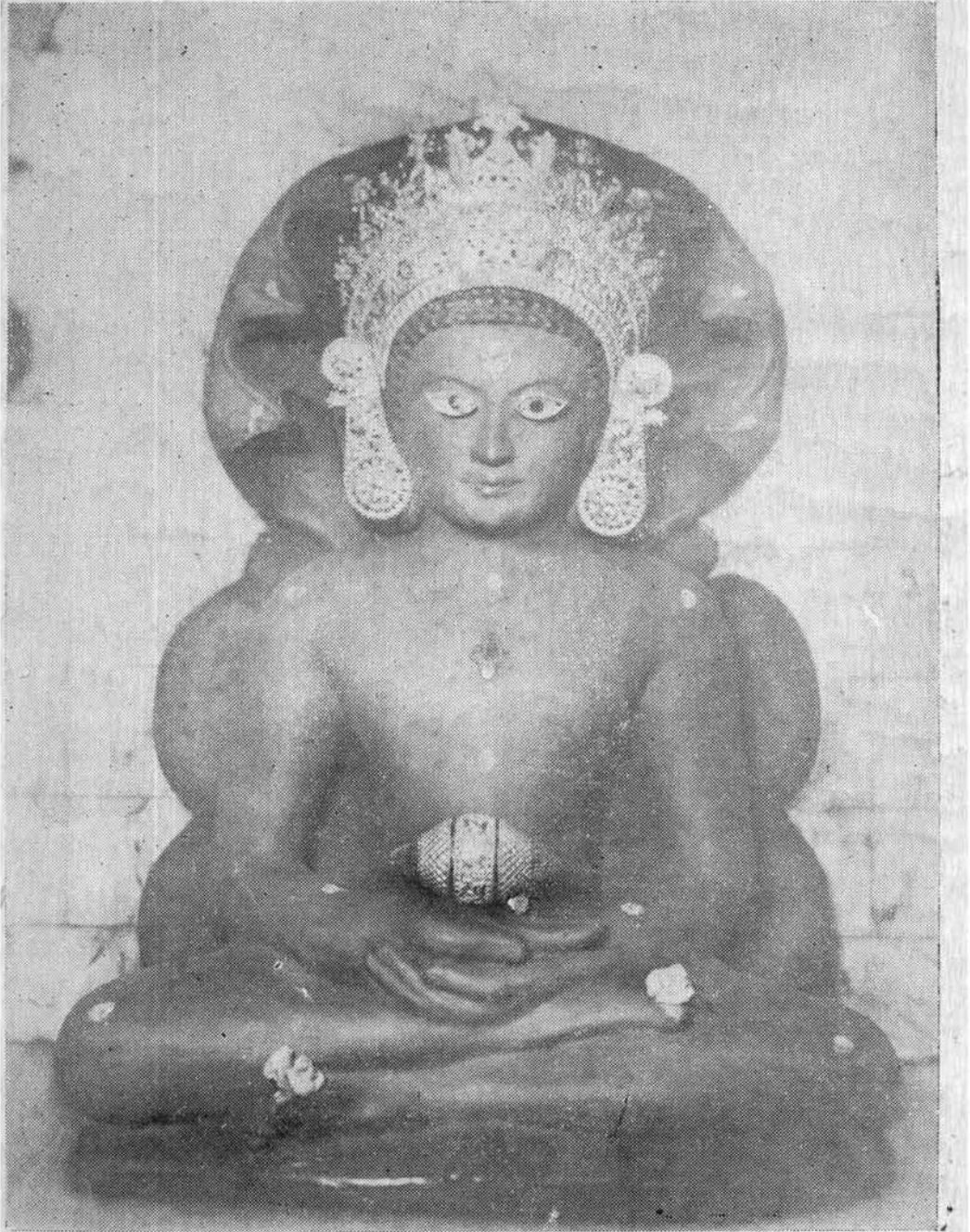
પ્રકાશક : શ્રી પાપભાઈ કેશવજી ઠાટી, ૫૧, મંગલદાસરામ, મુંબઈ.

श्री शान्तिनाथ७ महाराज
महातिर्थ शत्रुंजय उपर पाषीताण्णा.

श्री अंतरिक्ष पार्श्वनाथ

